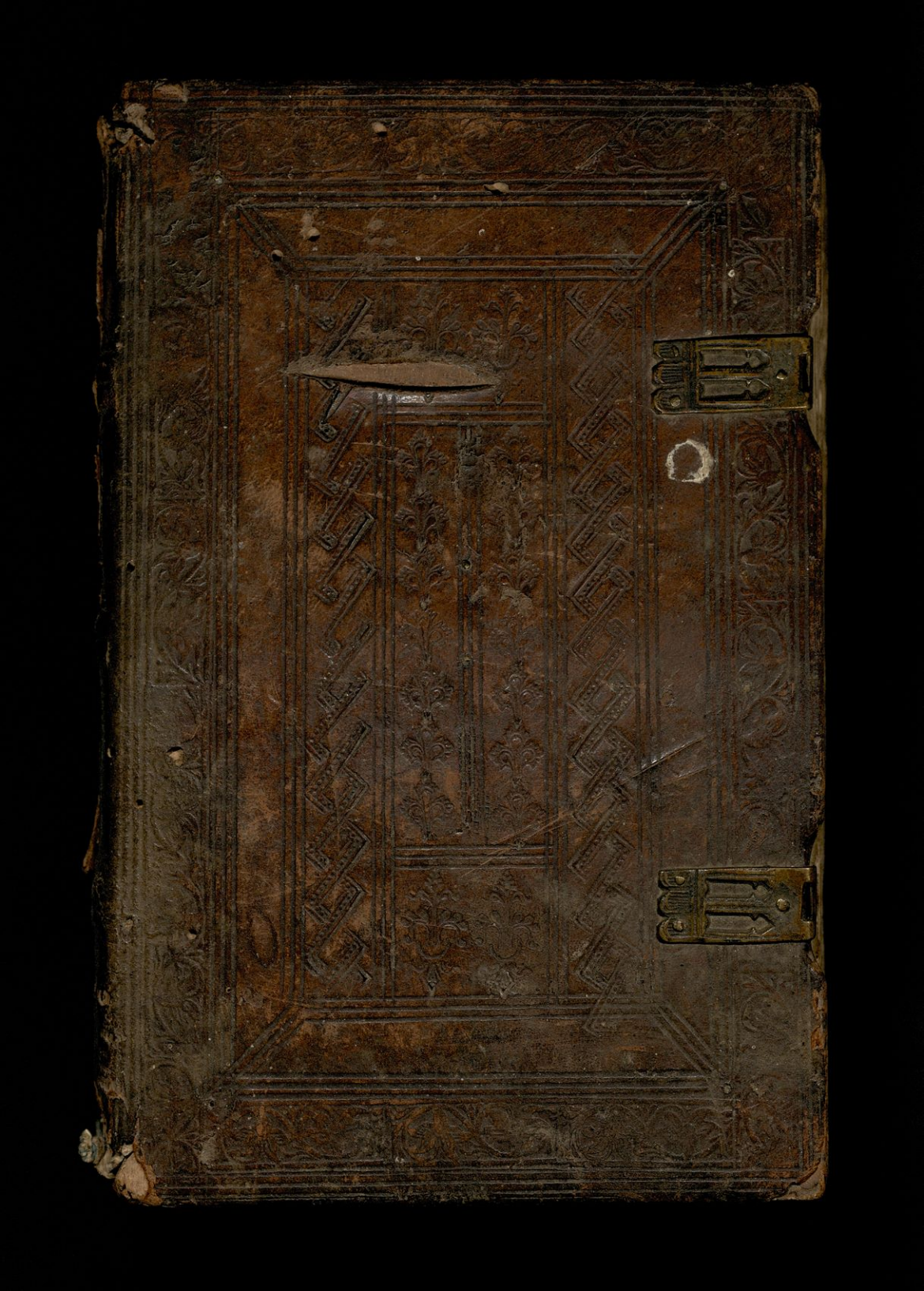

15120. V. O. f.

ORATIONE MISSAM

O Do[mine] Jhu Chri, pr misericordissime, rogo corde
toto: Ut oia pcta m. mi dimittas, In uita pnti
pena p eis hic infligas: nec aliquam penam ad
purgatorium reserues: O Deus immensae pietatis,
Cuius fortitudo est infinita, qa si te pctis re-
sistere non ualeo, Conforta me in tm, q pctm
mortale amplius nunq committam, omnemq
tentationem Dyaboli ammodo uincam,
Vitam, Cogitationes, Verba et opera omnino
dirigam, ac me in fine meo custodias ne
Dyabolus mihi terrorem inferat, et me
sic in desperationem inducat. O fons ema-
nans charit[ate], fac mentem mea libera, ab
omni Creatura, q posset eam sibi attrahere, et a
sua dilectione impedire, Ut in tuo amore pfitiam,
nec ueniat in fine Vitae meae degne te sumere,
et sic animam m. saeculo corporis exutam
pdue ad pris aeterni palatium ad uiden-
dum clare sto Trinitatis speculum. Amen.

INFRA MISSAM ORO

Obsecro te dulcissime Domine Jhu Chri, Ut
passio tua, sit mihi Virtus, qua muniar, protegar
et defendar, et uulnera tua sint mihi
Cibus et potus q. pb: pascar, et inebrier,
afficiar et delectar. Aspersio tui sanguinis,
sit mihi absolutio o. pctor. m: Mors t. sit
mihi indeficiens. Crux t. sit mihi refectio
semp et exultet. Suauitas et dulcedo hoc
sit mihi studium, gaudium, desyderium et
[illegible] Cordis in perpetuum. Amen.

8° IV.

Summa Angelica.

K K
LYCEAL
BIBLIOTHEK
ZU
LAIBACH

Comparatus sum a venerabili
patre domino Joanne de
Cremnica huius monasterii
Scotorum Abbate modo
delatus a venerabili M. Fran
cisco primo Kostiar
plebano a St. Martin

Epistola. F. Hieronymi tornieli lectoris. Ad. R. p. F. Angelū de clauasio pñtis operis Auctorē: in qua orat eius Reuerētiā. ut ipsū opus īprimi faciat: ꝓpter talē ⁊ tantā dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatem.

Pluribus retroactis tpib⁹: Reuerēde ac mi cordialissime pater. Ad lecturā casuū cōscie ꝓmotus: oī cura ⁊ diligētia opaz ꝺdi vt veritatē cōfratrib⁹: audiētib⁹ miromō hic ide dispersā: ⁊ ꝑ diuersa libroꝝ volumina: qn poti⁹ ꝑ varias doctrinaꝝ facultates vagātē: enucleatā traderē. Ad qd̄ pageñ: qbus vigilijs: qbusue oporteat curis īsudare: Reuerētia tua pleni⁹ edocta dilucide prospicit. Nō. n. talis lectura vnica cōtētat̄ sciētia: vnico nec studio lz magnis voluminib⁹ cōcluso subsistat. Exigit nāq; ꝯa iuris ciuil' fūdamēta. In qb⁹ penē cōtractuū tota decisio terminat̄. qd̄ qdē ius: qm̄ ꝑ sūmorū iura pōtificū in multis rectificat̄ ꝑficit̄: ac supplet̄: ꝑcipue in cēsuris: ꝑbendis: ⁊ alijs ecclesiasticis. Eiusdē sacri pōtificij iuris ignorātiā talis casuū penitus abhorret doctrina. Verū cū in ꝑdictis: quandoq; ꝓpter cōmunē pacē oculus maiestatē aliqualr obscuret̄: qui lumine sacre theologie illustrari quā maximē hz necesse: nō modicā ipsius casuū studij partē: sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vēdicarūt. Itē si experiētia teste philo. facit artē: in ipsa casuū doctrina: magistram pene cūcta limitātē fateri nō incassū cōpellimur. Cū igit̄ vitā breuē: Artē vero lōgā: altus hipocrates affirmet. Et in vnaquaq; arte tāta ducamur cecitat̄ caligine: ut teste mercurio trimegisto: maxima pars eorū que scimus sit minima eoruz que ignoramus: quis nisi insani penitus capitis dicere audebit: hominē ad talis studij apicē nisi diuina ꝑuentū peculiari virtute posse deuenire. Ut tāquā alter Iustinianus opus desperatū quasi per mediū transiēs profundū in vnā reducat cōsonantiā. Forsitā aliquis dicet: vera fateor: que scribis: nisi talis tātusq; labor ac difficultas à sūmistis tractatoribus exilio data fuisset. Qui oēs in vnū facultates colligentes fassiculos casuū cōtexuerūt. Ad quē ego: hec admitterē si dictos: ut asseris tractatores: ipsis in facultatibus: penē noscerē ephebos: nō dicā balbutiētes: neq; perfectos. Ex his nāq; alij pictores: de alienis codicibus: nō libros: sz quedā potius exēplaria cōponētes: alij more balbutientiū q̄ audierint ⁊ viderint fari gestiūt. Quos tamē pia excusat intentio: ne tāquā serui inutiles. ex talentis qc quaz in ꝑncipis erariū non inferentes: repulsam patiantur pariter ⁊ penam. Verū si eoꝝ intentio reddit innoxios: mihi tamē aliisq; in huiuscemdoi palestra militantibus labores nō auferūt: sed incertitores sumus atq; dudū eramus. Tenuit ergo me cōtinuū desideriū: sedulaq; anxietas: ut sator ille rerū eternus increataq; veritas: ac lucis eterne cādor irradiās: qui solus res penitus desperatas ad optatū finē deducit. iuxta. l. i. ad fi. prime collumne. C. de veteri iure euu. Qui omniū auctor est sciarū. §. deniq;. xxxvij. di. Qui omniū est grarū elargitor. c. reuertimini. xvi. q. i. A quo insuper est oē datū optimū Iac. ⁊. c. in scripturis. viij. q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamētū. c. cū paulus. i. q. i. Hominem ꝓduceret in lucē: talibus insignitū gratijs: ac virtutibus: Cuius medio ⁊ salubri doctrina: lectoribus ipsis tantus queritandi labor: Variosq; volutādi Codices adimeretur. Et discipulis: cōfessoribus quoq; perferti fratribus nostris: quibus i diuinis: ⁊ aliis nostri ordinis laboribus occupatis: paulisper otij suppeditare nosci-

tur: clara innotesceret veritas. Dum igitur pluribus, laz annis elapsis talib⁹ estua
rem desiderijs cōmunēq; omnium vtilitatem flagitans: ⁊ exhanellanti corde
gemebunda penē suspiria ad indeficientem diuine largitatis dulcedinem emit
terem. Apparuit oculis meis quasi caligātibus Liber sumule a Reuerētia tua
compositus: quē clara luce conspiciens: ⁊ diligentius peruoluens: duz placere
cepit vltra ꝓgrediens: nec iota qdem nō visum ꝑterij. Et sepius admirans: in
tractatibus singulis: plenitudinē ꝑstrictam. In decisionibus vtriusq; iuris vera
fundamēta. In fundamentis allegationes fidas pariter ⁊ abundantes. Theolo
gorūq; veritates lucidē enucleatas: auctoris quoq; qd paternitas tua a iactā
tia aliena me ꝓ veritate dicere patiat̄ ingeniū pene diuinū: vt merito re ⁊ noie
Angelus dicaris. Experiēttam quoq; tāto tpe ꝓbatissimā: vt pote q tali: ac tā
to tpe. Annis ferē vicenis: digne: ac laudabiliter: talem ac tātam fratrum oium
cismōtanoꝝ familiā direxeris verbo pariter ⁊ exēplo: necnō i plurib⁹ sedis apo
stolice arduis piclitātibusq; causis: sollicitudie: ac ingenij tui sublimissimo api
ce ad optatum finem deductis. Ista inquā oia ꝯspiciens: ⁊ letus mēte ꝑuoluēs
pregandio exiliēs clamaui. Ecce qd ꝯcupiui iā video: qd q̄siui iā teneo. Mar
garitam diutinis flagitatatā suspirijs possideo. Cōuocaui amicos pariter ⁊ fami
liares ad tam pingues nuptias salubrēq; doctrinā dicēs. Venite o patres lecto
res possidete summulā Angelicis manibus vobis ꝑparatā ꝑ quā onus q̄maxi
muz ab imbecillis extat scapulis vestris ablatū. Nō amplius ꝑ varios vobis co
dices vagari libeat: quicqd alibi difficulter querit̄ ⁊ inuolutū: hic faciliter ⁊ enu
cleatū inuenit̄. Venite oēs vtriusq; iuris veri ꝓfessores ⁊ docti. Vobis enim li
ber iste fidissima est clauis: q̄ veri aperiunt̄ intellectus: lataq; datur plura inue
niendi copia: vt quasi repertoriū decisiuū videat̄. Venite ⁊ vos pariter ꝯfesso
res: atq; discipuli: q iam diu sarcina libroꝝ ꝑgrauati. Insup ⁊ glosis varijs de
fessi pondus eijcite: hoc solo libro depascamini. Hic totū versetur ingeniū: oīsq;
sollicitudo atq; doctrina. Si boni eritis āgelici: pariter ⁊ optimi ꝯfessores. Hic
enim ꝯtractus plenissime habētur vsure lucidissime. Interrogatoriū enucleatū
Matrimonia ꝑdita honestate simul ac veritate. Restitutiōes āplissime. Cēsure
quoq; ꝑfectissime. Quid plura. Quid desit, ñ video: nisi forsitan ex trāscriptoꝝ
tarditate paucis inotescat. Sz ⁊ hec diuina abstulit bonitas: dū nobis artē mi
ro inuentā studio impressoꝝ in lucē ꝓduxit. Reliquū igit̄ est Reuerēde Pater
ne Reuerētia tua existimet hoc sibi dūtaxat cōdonatū: quin potius cū superne
bonitati cōnaturalis sit cōicatio id ipm tanq̄ celeste munus largiflue cōicādū
sibi ꝑsuadeat volo. Supplices igit̄ nos oēs. Et ego vice oium pedibus Reue
rentie tue humiliter ꝓstrati deꝑcamur: vt tale ⁊ tūi ꝑ incuriā nō depereat opus
verū citissime supradicte artis impressoribus peritis tradat̄: quo sitis q̄ maxia
esuriesq; q̄pluriū ꝑcipue nostra refocilletur. Hoc enim deo ad honorez ma
gnuz: ꝓximis ad salutē Pr̄nitati quoq; T. ad maximū cedit meritū. Et si qd
absit ꝑfata Reuerētia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltē tardior
incederet: nō dubito magnū eius capiti iudiciū iminere. Noli igit̄ q fuisti semp
pius ac dulcis nobis ⁊ Reuerētie tue hac in re eē crudelis. Qd ne fiat ēt atq;
etiam supplices deprecamur. Valeat in dño ꝑfata tua paternitas quā dñs pro
omnium salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Respōsio Venerādi patris fratris Angeli ad fratrē Hieronymū sup̄scriptū.

Angelicaz summam pro vtilitate cōfessoꝝ ⁊ eoꝝ qui cupiunt laudabiliꝫ viuere: nup̄ a me diuina opitulante gr̄a cōpilatā: mi Hieronyme frater suades vt arti ip̄rimentiū tribuam Tardiusculo quoq; ⁊ pigritāti aīo minarū dulcia figis calcaria. Quā ex q̄ vltra meā opinionē tot laudib⁹ extollis: Mgr̄o Jacobino de sctō Germano i p̄fata arte p̄itissimo: vt tuis vot̄ morēgerā ip̄rimēdā trāsmitto. Vale i dño ⁊ ora p̄ me.

In nomine domini nostri iesu christi. Amē. Incipit p̄logus in sūma angelica de casibus cōscientie per fratrē Angelum de clauasio ordinis minorū vicariū generalē cismōtanorū fratrū obseruātie cōpilata cui premittitur primo prologus deinde subnectitur tabula contentorum in ipsa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus ⁊ si diuine comtēplationi semper intendant. Ex caritate tñ qua oēs homines complectūtur diuina pietate sic disponēte salutē nostram procurare solicite non desistunt. Nos defensādo ab inimicis. solicitādo ad bonū ⁊ dirigēdo in viā salutis. Hoc quippe ipsa dei bonitas nobis insinuare voluit in scala. Jacob ostēsa. Genesis. xxviij. c. in qua Angelos descēdentes ⁊ ascēdentes vidit. vt sic intelligeremus quāto feruore deuotiōis teneamur beatos angelos prosequi. Quod ego frater Angelus de clauasio ordinis minorū minimus attendēs vt nomē meū sit cōsequēs rei sicut debet. vt insti. de dona. §. est ⁊ aliud. ⁊. l. decernimus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. i. C. de offi. prefe. vr. Et per sanctoꝝ angelorū imitationē peruenir̄ emerear ad eorū cōtēplationē aīarū salutē p̄curādo q̄ nihil deo est carius. viij. q. i. sciendū. Cospitiēs etiam multitudinē sūmularum de casibus cōscientialib⁹ nō bene satisfacere pauperibus cōfessoribus ⁊ simplicibus p̄pter prolixitatē aliquarū. ⁊ aliarū nimiā breuitatē multoꝝ cōfratrum meoꝝ caritatiua requisitione cōpulsus. attendēs etiā q̄ diuisiones gratiarū sūt ⁊ donorū ⁊ vnicuiq; dat̄ manifestatio spiritus ad vtilitatē. i. ad cor. xij. c. Decreui hanc sūmā cōpendiosā ordinare dei adiutorio inuocato s̄m illud. l. i. in prin. C. de ve. iu. enu. Quā ⁊ Angelicam nominabo in qua mediocritate seruata iuxta illud insti. d̄ re. diui. §. cū qs ⁊ in aut. de cōsuli. §. igitur ⁊ post. quicūq; eā perlegerit inueniet q̄cquid in alijs sūmulis cōtinetur q̄d pertineat ad confessores. p̄sertim in sūma dicta pisanela ac eius supplemēto cuius casus cōsciētiales hic oēs inserui. licet aliq̄n̄ p̄ alia v̄ba aut alio ordine. Et vltra predicta reperiet in. c. q̄d incipit. Interrogationes quecūq; pertinēt ad ꝯfessorē vel cōfiteri volentē circa quecūq; peccata mortalia cognoscēda. diriget̄ etiā ad multa cōsilia dāda ac ad inueniēdū doctores ⁊ iura vbi de talibus diffuse tractat̄. Ita q̄ hec Angelica sūma erit vtilis nō solū cōfessoribus verū ēt scolaribus vtriusq; iuris. ⁊ alijs q̄buscūq; s̄m deū ⁊ rectā ciuilitatē viuere cupientibus. Cuius ordinē infrascripta tabula d̄ mōstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hāc vltimā ⁊ Angelicā sūmā ea caritate suscipiatis qua

vobis offertur. Nec faciliter ad huiusmōi operis iudicia ꝓcedatis qñ qdez qđ diutie sūmisqz vigiliis ac sudoribus digestū est nō leuiter vnico pscrutat̄ intuitu. Et quāuis in ea nihil sit dictū qđ nō arbitrat⁹ fuerim ꝯuenire iusticie ⁊ veritati p̄serti in foro ꝯscie cui satisfaciēdū magis censui q̄ ad forū cōtentiosū. ꝑꝑ ea nō sū secut⁹ aliqñ cōmunē opinionē doctorū p̄serti canonistarū ⁊ legistarū qꝛ ꝯscientiali ⁊ theologice veritati nō mihi visa fuit ꝯuenire. Tñ iudicio sancte Matris ecclie ⁊ cuiuslibet melius sapiētis corrigendā submitto vt sit ad laudē domini nostri iesu xp̄i. ⁊ eius gloriosissime mr̄is Marie. ac seraphici pr̄is mei Francisci in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit ꝓlogus īcipit tabula declaratoria ordis. ⁊ contētorū i p̄dicta sūma.

¶ Et qꝛ hec Angelica sūma p̄ncipaliter edita ē ꝓ simplicib⁹ cōfessorib⁹ nō habentib⁹ peritiā vniuersalē iuris: ideo hanc tabulā ei ꝓpono q̄ tria demōstrabit primo ordinē libri q sic distinguit̄ vz per lr̄as alphabeti. ⁊ q̄libz littera ꝑ capitula diuersa: qđlibz v̄o capitulū suos hz paragrafos: exceptis q̄ttuor capitulis q̄ stati nō sb̄diuidūt̄ ꝑ. §. sz alr̄. Nā capitulū excōicatio. v. ⁊. vij. sb̄diuidit̄ ꝑ cāus ⁊ casus in. §. subsistūt. Itē capitulū matrimoniū. iij. distinguit̄ per īpedimēta: ⁊ qđlibet īpedimētū ꝯgruos hz. §. Itē capitulū restitutio. i. vbi ponūt̄ q sūt ad restitutionē obnoxij: qqz cū sint varij ⁊ quāplr̄es vt potiꝰ pateāt oculis ꝑ alphabebeti litteras describuntur. Et iuxta subsistentem materiam littere. §. continent. Quorum capitulorum principia sunt que subsequuntur.

Abbas char.1.

Abbatissa 1
Aborsum 2
Abrogatio 2
Absens 2
Absolutio 2
Acceptio 5
Accidia 6
Actiones 7
Acoluti 7
Actus 7
Accusatie 7
Adiuratio 9
Administratio 9
Admonitio 9
Adoptio 9
Adoratio 10
Adulatio 11
Adulteriu3 11
Aduocatus 12
Affinitas 14
Agnati 14
Alchimia 14
Allea 14
Alienatio 14
Alimenta 17
Altare 17
Alternatiua 18
Ambitio 18
Amicitia 18
Amor sui 18
Amor seculi 18
Angaria 18
Appellatio 18
Apostasia 20
Aqua bñdicta 20
Arbiter 21
Archidiaconus 22
Archiepc 22
Archpbr 22
Argumẽtatio 22
Arra 23
Arrogatio 23
Ars 23
Asisinus 23
Astrologia 24
Asturia 24
Auaritia 24
Audacia 24
Augere 24
Augurium 25
Austeritas 25

Balistario

rum ars char. 25
Balneum 25
Bannum 25
Baptismus 25
Bellum 31
Benedictio 33
Benefacere 34
Beneficium 34
Bigamia 37
Bissextus 38
Blasphemia 38

Cabella

Calix 39
Calũniator 39
Canonica portio 39
Canonizatio 42
Cantus 42
Capitulum 42
Caracter 42
Carcer 42
Caritas 43
Castitas 44
Castratus 44
Casus epi 45
Casus fortuitus 45
Cathecismus 46
Causa 46
Cautio 47
Cecitas mentis 47
Cedere bonis 47
Celare 47
Censure 47
Census 47
Certum 47
Cessatio 48
Cessio 48
Cimiterium 49
Circunstantia 49
Citatio 49
Citarista 50
Ciuitas 50
Ciuis 50
Clamor 51
Clãdestinum 51
Claues 51
Clausula 52
Clericus 52
Coactio 60
Coadiutor 60
Cogitatio 60
Cognatio 61
Collegium 61
Collusio 61
Colonus 61
Comenda 62
Cõmissio 62
Comodatum 62
Compaternitas 62
Cõpensatio 63
Compositio 63
Compromissum 63
Cõicare 63
Cõmutare 63
Consensus 63
Concilium 64
Concubinatus 64
Cõcussiõis crimẽ 64
Condemnatus 64
Condictio 64
Cõductor 65
Confessio delicti 65
Cõfessio sacrali 66
Cõfirmatio platon 81
Cõfirmatio sacri 81
Confirmatio pape 82
Confraternitas 82

Coniuratio 82
Consanguinitas 82
Conscientia 83
Cõsecratio epoꝝ 83
Cõsecratio eccliaꝝ 83
Cõsecratio altaris 84
Cõsecratio cimiteri 84
Cõsecratõ pamẽtoꝝ 84
Cõsecratio vginum 84
Consentire 85
Conseruatoꝝ 86
Consilium 86
Conspiratio 87
Constellatio 87
Constitutio 87
Consuetudo 88
Contemptus 90
Contemptio 90
Continuum 90
Contractus 90
Contritio 91
Contumatia 91
Contumelia 91
Cozrea 92
Cozrectio platoziꝰ 92
Cozrectio fraterna 93
Cozporalia 93
Cozpoza scõꝝ 94
Cozpore vitiatus 94
Cozpus xpi 94
Crapula 94
Credere 94
Credulitas 94
Crescere 94
Crimen 94
Crisma 95
Culpa 95
Cura animarum 96
Cupiditas 96
Curialitas 96
Curiositas 96
Custos 96

Damnatus.

char. 96
Damnificatus 97
Debitum ꝓlugale 97
Decanus 99
Decima 99
Defensio 101
Degradatio 102
Delectatio 102
Delegatus 102
Dementia 103
Demoniacus 103
Denunciatio 103
Depositum 105
Derisio 106
Desperatio 106
Detractio 106
Diaconus 107
Dialetica 107
Dies festus 107
Diffamatio 108
Dídatus 108
Dignitas 108
Dilapidatoꝝ 108
Diligere 109
Diligentia 109
Diocesis 109
Discere 109
Disciplina 109
Discozdia 109
Discretio 109
Dispensatio 109
Disputare 112
Diuinatio 112
Diuoꝝtium 112
Diuturnitas 112
Doctoꝝ 112
Dolus 112
Domesticus 114
Domicilium 114
Dñica dies 114
Dominium 114
Dominus 114
Donatio 115
Dos 121
Dubium 124
Duellus 124

Ebrietas

char. 125
Ecclesia 125
Electio 126
Elemosyna 129
Emancipatio 130
Emphiteosis 130
Emptio 134
Emunitas 137
Enormis 137
Episcopus 137
Errore 139
Erubescere 139
Etas 139
Euagatio 140
Euangelium 140
Eucharistia 140
Eunuchus 147
Exactio 147
Exaltatio 147
Examinatio 147
Excepta 147
Exceptio 148
Excõicatio 148
Excusatio 171
Executoꝝ 172
Exemptus 174
Exemplum 176
Exequie 176
Exheredatio 176
Exoꝝbitantia 176
Exoꝝcista 176
Exoꝝcismus 176
Expense 177
Experientia 177
Expositio 177
Expositus 177
Expressio 178
Extensio 178
Extimatio 178
Extrema vnctio 178

Fabule char. 178
Facilitas. 178
Facultas. 178
Factum. 178
Falcidia. 178
Falsarius. 178
Fama. 180
Familia 180
Familiaris 181
Familiaritas 181
Fatum 181
Fauere 181
Fautor 181
Femina 181
Fenus 181
Ferie 181
Feudum 184
Fictio 188
Fideicōmissum 188
Fideiussor 188
Fides 189
Filius 190
Finis 193
Fiscus 193
Flagella 193
Fletus 193
Fomes 193
Forma 193
Fornicatio 193
Fortitudo 193
Forus 193
Fraus 193
Frigiditas 193
Fructus 193
Fugere 194
Funus 194
Furiosus 194
Furtum 194

Generalis
clausula char. 198
Gladius 198
Gloria 198
Gratia 198
Gradus 199
Guerra 199
Gula 199

Habitus char. 199
Hebetudo 199
Hedificans 199
Hereditas 200
Heres 202
Heremita 204
Hereticus 204
Hermofroditus 207
Hironia 207
Histrio 207
Homagium 207
Homicidium 207
Homo 213
Honestas 213
Honor 213
Hora canonica 214
Horror future vite 216
Hospitale 216
Hospitalis 217
Hostiarius 217
Hostis 217
Humilitas 217

Jactantia
char. 217
Iconomus 217
Idulia 217
Ieiunium 217
Ignorantia 220
Illegitimus 221
Imagies sanctor 221
Immisericordia 222
Immunditia 222
Immunitas 222
Impedimentū 227
Imperium mer 227
Impossibile 227
Impubes 227
Incantatio 228
Incarceratio 228
Incendiarius 228
Incertor restitutō 228
Incestus 228
Incōsideratio 228
Inconstantia 229
Inditium 229
Indignatio 229
Indulgentia 229
Inepta leticia 233
Infamia 233
Infidelitas 234
Infirm⁹ famul⁹ 235
Ingratitudo 235
Iniuria 235
Iniustitia 236
Inobedientia 236
Inquietudo 237
Inquisitio 237
Inglitor hꝛticor 238
Insignia 239
Inscriptio 240
Institutio 240
Intentio 240
Interdictum 241
Interesse 248
Interpretatio 248
Inrogatōes i pfōe 248
Intestatus 262
Intimiditas 262
Intrusus 263
Inuenta 263
Inuestitura 263
Inuidia 263
Ipocrisis 264
Ipotheca 264
Ira 264
Irregularitas 264
Irrisio 268
Ironia 268
Istrio 268
Iudeus 268
Iudex 271
Iudicare 272

Iuditium 275
Iuramentum 276
Iurisdictio 286
Ius 286
Iuspatronatus 286
Iusticia 288
Iustificatio ipij 288

Laycus char. 288
Latria 288
Latro 288
Laudemium 288
Lectoris officij 289
Legatum 289
Legatus 297
Legitimatio filiorꝫ 297
Legitima portio 299
Legitimꝰ filius 300
Leno 300
Leprosus 300
Lex 301
Libellariꝰ Actus 305
Libellꝰ famosus 305
Liber 305
Libertus 306
Litigiosa res 306
Litigiosus 306
Loca 306
Locatio 306
Lucrum 309
Ludus 309
Luxuria 312

Magister char. 312
Maioritas 314
Maledictio 314
Maleficium 314
Malitia 314
Mandatum 314
Manifestum 315
Manumissio 315
Mathematici 315
Matrimonium 315
Medicus 335
Membrum 336
Mendatium 336
Mensa 337
Mensuras 337
Mercatio 337
Meretrix 337
Meritum 337
Metus 337
Milites 339
Minor 339
Mirabilis plõa 339
Missa 339
Misericordia 345
Moderamen 345
Modestia 345
Molities 345
Monachus 345
Monasterium 346
Montalis 347
Moneta 347
Mora 347
Mors 347
Mulier 348
Multiloquium 348
Munus 348
Murmuratio 348
Mutilatio 349
Mutus 349
Mutuum 349

Naufragium char. 349
Nauta 349
Necessitas 350
Negligentia 350
Negocium 350
Neophitus 351
Nigromantia 351
Nominatim 351
Notarius 351
Notorium 351
Nouale 351
Nouitius 352
Nuptie 354
Nũciatõ nouꝰ opis 355

Obedientia char. 355
Oblatio 356
Obligatio 356
Obses 358
Obstinatio 358
Occasio 358
Occultum 358
Odium 358
Officium 358
Oleum sanctum 358
Opinio 359
Oratio 360
Oratorium 363
Ordo 363
Ornatus 367
Otiositas 369

Pactus char. 369
Palia 371
Palium 371
Papa 371
Paraferna 372
Parentũ appel. 372
Parielda 372
Parochia 372
Partũ appel. 373
Pacientia 373
Patria 373
Patriarcha 373
Patronus 373
Peccatum 373
Peculium 374
Pecunia 378
Pedagium 378
Pena 380
Penitentia 283
Percussio 384
Peregrinus 385
Periculum 385
Periurium 385
Permissio 386

Permutatio 386
Perplexitas 387
Pertinax 387
Perseuerantia 387
Persóa miſabilis 387
Personatus 387
Pietas 387
Pignus 388
Pigritia 389
Pirrata 389
Placere 389
Pollicitatio 389
Pollutio 390
Portio canonica 190
Possessor bo.fi. 390
Postulatio 390
Posthumus 390
Prebenda 390
Precarium 390
Precaria 391
Preceptum 391
Predicare 394
Preces 395
Precedentia 395
Pretiosum 395
Precipitatio 395
Predia vrbana 395
Predo 395
Prefatio 395
Prelatus 395
Prescriptio 395
Presumptio 402
Primas 402
Primitia 402
Princeps 403
Priuilegium 403
Probatio 404
Procurator 404
Proditio 404
Prodigalitas 404
Professio 404
Promissio 405
Proprietas 405
Prosoneta 405
Protestatio 405
Prouintia 405
Prudentia 405
Pubes 405
Publicum 406
Pudicus 406
Puditicia 406
Punitio 406
Purgatio 406
Purgatoriuz 406
Purificató p⁹ ptũ 409
Pusilanimitas 406

Quadrage/
sima char. 406

Quarta trebellia. 406
Questuarij 406
Questus 407

Rancor char. 407

Ratio 407
Ratiocinia 407
Raptor 407
Rapina 407
Ratihabitio 408
Recóciliató ecclie 408
Recompensatio 408
Recusari 408
Regularis 408
Religiosus 408
Religiosus loc⁹ 416
Reliquie 417
Remissio 417
Remittere 417
Renunciatio 417
Represalia 418
Residere 419
Rescriptum 419
Res 419
Restitutio 419
Resuscitatus 433
Reuelare 433
Reuerentia 433
Rigor 433
Risus 433
Rixa 433
Rogationũ dies 433

Sacerdos
char. 434
Sacramentuz 434
Sacrilegium 434
Sacrista 435
Sagitarius 435
Salarium 435
Sanctus 435
Saracenus 435
Satisfactio 435
Scandalum 436
Scientia 437
Scisma 438
Scriptura 438
Scurilitas 438
Secretum 438
Seditio 438
Sensualitas 439
Sententia 439
Sepultura 440
Seruitus 443
Sigillum 444
Simonia 444
Simplicitas 455
Simulatio 455
Sobrietas 455
Societas 455
Sodomia 457
Solicitudo 457
Solutio 457
Sors 459
Spectacula 461
Sponsalia 461
Statutum 464
Stipulatio 466
Stolla 466
Studiuz 466
Stulticia 466
Stultus 466

Suppzum 466
Suasio 467
Subarratio 467
Subdelegare 467
Subditus 467
Subdiacon⁹ 467
Subornatio 467
Subsanatio 467
Substitutio 467
Subtilitas 470
Successio 470
Successor 470
Suffragia 470
Superbia 471
Superstitio 471
Suspensio 473
Suspicio 476
Susurratio 476
Tabelio char. 477
Taciturnitas 477
Talia 477
Tantum 478
Temperatia 478
Temere 478
Temeritas 478
Tempus 478
Terguersator 478
Temptare 478
Testamentum 479
Testes 479
Thesaurus 485
Timor 485
Tollerantia 485
Tonsura 486
Torneamentum 486
Torpor 486
Tortura 486
Trantactio 486
Transitus 487
Trenga 487
Tributum 487
Tribulatio 487
Tristitia 487
Turpe lucrum 487
Tumor 487
Tutella 487
Vanagloria char. 488
Vasa sacra 488
Vasallus 488
Vectigal 488
Vellatio virginum 488
Venatio 488
Venditio 488
Veneficium 489
Veniale peccatū 489
Verberatio 489
Vestis 489
Vicarius 489
Vidua 489
Vilicus 489
Vēdicatio 489
Violentia 490
Virginitas 490
Virtus 490
Vis 490
Visitatio 490
Vicar⁹ corpore 491
Vitium 491
Vnanimiter 491
Vniuersitas 491
Vnctio extrema 491
Voluntas 491
Votum 492
Vsucapio 499
Vsura 500
Vsus clauium 516
Vsus 516
Vsufructus 516
Vxor 517
Ypocrisis char. 518
Ypotheca 518
Yronia 518
Ystrio 518
zelus char. 518

Secundo pñs tabula nomina doctoruz sacre theologie ⁊ vtriusqz iur. q sūt cōtētoꝝ in p̄fata sūma: auriga ⁊ fidelissimi duces īdicabit: ⁊ ī allegādo eorū abbreuiatiōes q̄ sūt īfrascripta ordine alphabeti ordiata: nō ꝟz eoruz ātiqtatē vl' excellentiā ānotata. videlicet in sacra scriptura seu theologia.

Albert⁹ magn⁹ ordis predicatorum
Alexāder. s. de ales ordinis minoruz
Alexāder lōbard⁹ d̄ alexādria or. mi
Ambrosius doctor ecclie sanctus.
Anselm⁹ cātuariēsis archiep̄us sctūs
Augustinus doctor ecclie sanctus.
Aureolus. s. Petrus aureol⁹ or. mi.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Abbas Alanus
Albricus d̄ rosate Albert⁹ papieñ.
Alexander de Jmola
Alexander neno vincētinus
Andreas barbatius siculus
Angelus. s. de perusio
Angelus areatinus. seu d̄ aretio
Antonius de butrio
Archidiaconus
Azo

¶ Sūmiste

Aluarus ordinis minorum
Archiep̄s Florētin⁹ ordis p̄dicatoꝝ
Astensis ordinis minorum
Augustinus de ancona

¶ In sacra scriptura seu theolo.

Beda
Bernardus sanctus
Bonauētura ordis minoꝝ sanctus

¶ In iure canonico vl' ciuili

Baldus. s. de perusio
Bartol⁹ videlicz d̄ saxo ferrato
Bernardus glosator decretalium
Bertholomeus brixiensis
Bertholomeus cepola veronēsis
Bonagratia
Butrigari⁹. s. Jacobus butrigarij

¶ Sūmiste

Bernardin⁹ d̄ senis ordis mioꝝ scts
Bertrandus cardinalis ordis mioꝝ

¶ In sacra scriptura seu theolo.

Cassianus
Ciprianus martyr

¶ In iure canonico seu ciuili

Calderin⁹ q fuit Joānes calderini
Cardialis. s. Frācisc̄us de zabarellis
Cynus Collectarius
Cōpostelanus cui nomē Bernardus
Clarus ordis minoꝝ sūmista.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Damasenus
Dionysius
Dynus vtriusqz iuris doctor
Dominic⁹ d̄ sācto georgio canonista

¶ Sūmiste

Directorium iuris qui fuit Petrus casuelle ordinis minorum

¶ In sacra scriptura seu theo.

Egidi⁹ ordis heremitaꝝ
Frā. i. Frācisc⁹ d̄ mayronis ordis mi.
Frācisc̄us de āpulis ordinis minorū

¶ In iure canonico vel ciuili

Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de rāponibus
Franciscus de albertarijs
Franciscus tigni de pisis
Franciscus d̄ aretio seu aretinus
Fulgosius. i. Raphael fulgosius

¶ In sacra scriptura seu theo.

Gilbertus
Grego. i. sctūs gregori⁹ docto ecclie
Gulielmus d̄ mara ordinis minorū

¶ In iure canonico vel ciuili

Gabriel d̄ osseletis mutinensis
Garsias
Gaspar d̄ calderinis
Geminian⁹. i. Dñic⁹ d̄ scō gemini.
Girardus d̄ senis
Gofredus
Gratianus cōpilator decreti
Guido de suzaria

Guido eps cōcordiensis
Gulielmus de cuneo
Gulielmus naason
Gulielm⁹ d̄ mōte lauduno q scripsit sup clemētias ⁊ allegat sic laudun⁹
Gulielm⁹ durandi q fecit speculum
¶ Sūmiste
Girard⁹ obdonis ordinis minorum
Gregorius de arimino
Gualdensis
Gualteri⁹ eps pictauiēsis ordis mi.
¶ In sacra scriptura seu theolo.
Henricus d̄ gandauo
Hieronym⁹ doctor ecclie sanctus
Hugo de sancto victore
¶ In iure canonico vel ciuili
Henricus boych
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumē iuris canonici
Hugo q fec̄ mltas glosas sup d̄cretū
Hugo vercellensis
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuilis
¶ In sacra scriptura seu tehologia
Joānes scoti ordinis minorum q allegatur sic scotus
Joānes d̄ noto ordis minor sicul⁹
Joānes d̄ neapoli ordinis p̄dicator
Joānes de ripolis
¶ In iure canonico vel ciuili
Jacobus butrigarius qui allegat butrigarius
Jacobus lotharius
Jacobus de beluisio
Jacobus de rauena
Jacobus de arena
Innocēti⁹ papa splēdor canonistarū
Joānes theotonicus glosator d̄creti
Joānes fauentinus
Joānes de faucona
Joānes de deo hispanus
Joānes monachus cardinalis
Joānes ādree irradiator iuris cano.
Joānes de anania
Joānes plagiarius de senis
Joānes de montemerlo
Joānes d̄ sācto georgio bononiēsis
Joānes calderin⁹ q allegat calderin⁹
Joānes de lignano
Joānes d̄ Imola q allegat Imola
Joānes d̄ platea bononiēsis
Joānes antoni⁹ d̄ sācto georgio nūc eps alexādrinus mediolanēsis
¶ Sūmiste
Jacobus de laude ordis minor
Joānes d̄ saxonia ordis minor
Joānes de ancona
Joānes ordinis predicatoruz qui fecit sūmam confessorū.
¶ In sacra theologia
Landulphus ordinis minorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Lappus de castiliōe abbas
Laurentius de pinu
Laudun⁹ vid. s. gulielm⁹ d̄ mōte ⁊c.
Laurēti⁹ de rodulphis florētinus
Lodouicus de roma
Lucas de grasijs
Magr̄ sniar. s. Petr⁹ lōbard⁹ p̄nceps theologorum
¶ In iure canonico vel ciuili
Martinus silmani
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de mathesolijs
Nicola⁹ de lira ordis minor totius biblie subtilissimus expositor
¶ In iure canonico vl' ciuili
Nicholaus de matarelis
Nicholaus de neapoli.
Odoardus
Odofredus
Oldradus de pōte legista
Oldradus de laude canonista q fecit multa consilia
¶ In theologia
Petr⁹. i. d̄ tarātasio ordis p̄dicator
Petrus aureolus ordinis minoruz
Petr⁹ d̄ palude ordinis p̄dicatorū
¶ In iure canonico vl' ciuili

Panormita.i.nichola⁹ abbas sicul⁹
eps panormitanus
Panlus de castro
Paulus de liazarijs
Petrus.i.de bella pertica
Petrus helie
Petrus de stagno
Petrus de ancharano
Pilcius
Philipus
Philipus de perusio
Placentinus
Petrus casuel.i.directorium.vt.s.
¶ In sacra scriptura ⁊ theologia
Rabanus
Ricard⁹.s.d mediauilla ordis minoꝝ
Ricard⁹ anglicus ordis minoꝝ vn⁹
ex quattuor expositorib⁹ regle nostre.
Ricardus de sancto victore
¶ In iure canonico vel ciuili
Raynerius de forliuio
Raphael fulgosius
Rizardus malumbra
Rofredus beneuentanus
¶ Summiste
Raymondus ordinis pdicatorum
Rodonensis guielm⁹ nomte glosator
raymondi ordinis predicatorum
Rogerius
Scotus.i.Joãnes scot⁹ ordis minoꝝ
¶ In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus prouincialis
Signorolus de homodeis
¶ Summiste
Speculator.s.guielmus durandi
Sũma ꝯfessoꝝ ordinis predicatorum
¶ In theologia
Thomas d aquno ordis pdicatoꝝ sctũs
Tancredus doctor iuris canonici
¶ In theologia
Vgo de castronouo ordinis minorum
Ubaldus de perusio
Ubertus de bobio
Uincentius
Uldericus
Ysidorus sanctus
Ymola.i.Joannes de ymola
Zenzelinus doctor iuris canonici

Tertio hec tabula ꝑ simplicib⁹ declarat modũ allegãdi tã theologos quã iura canonica ⁊ ciuilia: ac aliq̃s abbreuiatiões.doctores ei theologi allegant vel ĩ q̃libetis: vel supra magistrũ sentẽtiaꝝ.sic vz Bona.in.j.vel.2.vl 3.aut.4.subaudi supra magistꝝ sentẽtiaꝝ postea ponit di.⁊ postponit articulo.i. vl 2.aut.3.⁊c.deide subiungitur.q.i.vl.2.⁊c. Aliqñ addit prime vel scde partis subintellige eiusdẽ distinctionis.aliqñ allegant sic vz.Bona.in.j.vel.2.⁊c.super litterã.s. pdicti magistri sentẽtiaꝝ. Sunt duo luminosi doctores q aliter allegãtur vz.Alex. ⁊ sctũs Tho. Nam qꝛ fecerũt summã sup magistrũ sinaruz.quaꝝ vna hz quattuor partes.s.illa Alex.altera tm̃ tres q̃ viderim.⁊.2 pars amboꝝ diuidit in duas partes. Ideo allegant sic.si est in prima parte vel.3.aut.4.Alex.in prima vel.3.aut.4 s.parte summe pdicte tractatu de potẽtia dei vel de supbia. ⁊ huiusmodi.q.i. vel.2. ⁊c.Tho.vo allegat similiter in prima vel 3.s.pte.q.tali articulo tali. Cum vo id qd allegat est in.2.parte sũme ipsoꝝ.allegat sic in prima ꝑe vel in ꝑa ꝑe.s.in prima pte scde partis pdicte sũme: vel in scda parte pdicte scde partis principalis sũme. Iura vo canonica allegantur diuersimode. Nam decretũ qꝛ hz tres partes principales.⁊ scda pars hz aliã partem subdistinctam. Ideo si allegat qd est in prima pte quotat p dist.⁊.c.vel.§.solũmõ. ⁊ hz centũ vnã distinctionẽ.si.vo allegat qd est in ꝑa parte principali: sic quotat prima vel ꝑa aut tertia ⁊c.vsqꝫ ad trigintasex ⁊ subaudi causa: qꝛ hz trigintasex causas post subinfert.q.i.vel.2.⁊c.qꝛ q̃libet cã hz su-

as.q.postea.c.⁊.§.Si aūt ꝙ allegaꝛ̄ est in ſa parte ſubdiſtincta ſic quotaꝛ̄ ꝺ pnia di. i.vel.2.vſqꝫ ad.7.qꝛ hꝫ.7.diſtinctiones. ille tractatus de pnia q ponit̄.33.cā ſub. q.3.eiuſdē cauſe poſtea addit̄.c.vl̄.§.Tertie v̄o partis ꝯtenta allegant̄ ſic ꝺ ꝯſe.di. i.vel.ij.vſqꝫ ad.5.qꝛ tm̄ quiqꝫ di. hꝫ cum ſuis.c.⁊.§.Decretales aūt allegantur per rubricas ſuas.⁊.c.⁊.§. Sil̄r ſextus liber ⁊ clemētine q̄bus rubricis addit̄ li.6.vel in cle.vt appareat nō eē in decretalibus qꝺ allegaꝛ̄.ſed.in altero iſtoꝝ. Aduerte ēt ꝙ nō ſemp quotaꝛ̄.c.⁊ tūc id qꝺ ſequit̄ imediate ad rubricā ꝯſt ꝑncipiū capituli. Sil̄r qñ eſt in cle.loco.c. ponit̄ clemētina ꝑma vel ſa aut principiuꝫ ipſius capituli. ⁊ ſic allegatur.vꝫ cle.ſi gratioſe de reſcriptis ⁊ huiuſmōi. Ius v̄o ciuile allegaꝛ̄ cōiter per.l.⁊.§.ſub ſuis rubricis.⁊ ſi eſt in codice ꝑponit̄ rubrice.C.eleuatū. Si eſt in digeſtis ꝑponunt̄ duo.ff. Si v̄o eſt in libro inſtitutionū ꝑponitur ſic inſti.q̄ ſoluꝫ poſt rubricas.§.hꝫ nō leges. Fallūt ab hac regula tres libri. Primus eſt codex in quo qꝛ ſunt multe autentice. Qñ talis autētica allegaꝛ̄ q̄tatur ſic.aut̄.vꝫ ad hec.C.ꝺ viuris.vel aut̄.caſſa.C.de ſacroſanc.ec. Naꝫ talis aut̄.eſt poſita ſub tali Rubrica ⁊ ſic incipit vt ſequit̄ ad iſtud aūt. Alius liber eſt liber autenticoꝝ qui allegaꝛ̄ ſic in aut̄. ſub rubrica ſua.⁊.§.ſolū.aliqñ ponit̄ collatione prima.vel ſa vſqꝫ ad nouē.qꝛ hꝫ collationes nouem.

Tertius liber eſt liber de vſibus feudorū q allegaꝛ̄ ꝑ Rubricas ſuas.⁊.c.⁊.§.Unuꝫ tñ notabis ꝙ lꝫ aliqñ.c.vel.l. ꝑponantur Rubricis vel poſtponant̄ nihil eſt. Sūmiſte v̄o allegant̄ aliqui ꝑ titulos.aliq ꝑ ꝛ̄icas.q̄dam ꝑ libros ⁊ huiuſmodi. Et aduerte ꝙ qñ allegatur hoſti. vel Gof.ſine ꝛ̄ica cōiter tale dcm̄ eſt in ſua ſūma ſub titulo de tali materia. Et ne ꝑꝑ abbreuiationes mlt̄as q̄s erret in fine huius ſūme ponam oēs Rubricas tam iuris canonici quā ciuilis ex q̄bus poterit intelligere eaꝝ abbreuiationes. Sil̄r hic inferaꝫ aliquas abbreuiationes q̄bus ſepius vtor in hac ſumma.

Aut̄.qñ ponit̄ ſub ꝛ̄ica Codicis dicit̄ autentica.qñ non ponit̄ in codice dicitur autentico qꝺ q̄dem eſt liber autēticoꝝ ⁊ ſequit̄ ad euꝫ ꝛ̄ica ſua.

C.ſi eſt eleuatū dicit̄ Codice ſi non eſt eleuatū dicit̄ capitulo.

cle.i.clementia

Concor.i.concordat vel cū ꝯcordantijs

d.i.dicto vel dicta vel dictis

Di.i.diſtinctione

Eo.i.codē.ſ.titulo vel capl̄o ⁊ huiuſmodi

Ea.i.codem di.vel cauſa vel.q.

Fi.i.finali vel in fine.

Glo.i.gloſa

Li.i.libro

Nō.i.notat vel notatur vel notata

Ob.i.obſtat

Opi.i.opinio

Oppo.i.opponitur

q.i.queſtione

ꝛ̄.i.reſpondeo vel reſpondet

ꝛ̄ica.i.rubrica

ti.i.titulo

tex.i.textus

v̄.i.verbo vel verſiculo

Eya ergo patres ⁊ fratres ꝓperate ⁊ currite.⁊ vt peritiam caſuum cōſcientialium poſſitis habere hanc angelicam ſummaꝫ perlegite quam ſi more mundorum animalium ruminabitis in caſibus conſcientie non errabitis.

Explicit tabula.

¶ Incipit summa Angelica correcta ſm primum exemplar ipsius Re. Pa. Fra. Angeli eo q̄ alie impresse vsq̄ in presentem vitio transscriptorū in multis sunt diminute ⁊ corrupte.

Abbas debet esse presbyter c.i. de eta. ⁊ quali. ⁊ etatis. xxv. ānoꝝ. ut. j. etas.

1 ¶ Abbas a quo dz eligi. ℞. a monasterio cui p̄fici debet. xviij. q. ij. c. abbatem.

2 ¶ De cuius monasterio debet eligi. ℞. q̄ de ꝓprio nisi qñ idoneā p̄sonaz nō haberet: quia tunc de alio monasterio eligi potest. xviij. q. ij. c. q̄ sit.

3 ¶ A q̄ dz confirmari. vide. j. confirmatio. §. iiij.

4 ¶ A quo dz bñdici. ℞. q̄ ab ep̄o diocesano ꝑ quā bñdictionem intelligit ei dari cura monasterij ſm Inno. in c. i. d̄ sup. ne. prela. Nec anteq̄ sit bñdictus dz exercere que ptinēt ad ei⁹ officium ſm glo. in. d. c. i. Qd̄ limito ſm Laudu. i cle. attēdētes. d̄ sta. mo. qñ est ꝯsuetudo in monasterio, q̄ bñdicatur al's non. ⁊ sic intelligo. d. c. i.

5 ¶ Sed qd si ep̄s recuset eū bñdicere. ℞. q̄ si tertio reqsitus cum humilitate ⁊ deuotiōe ut ꝯgruit recusauerit eū bñdicere: tūc pōt ⁊ monachos suos bñdicere ⁊ alia, que ad eius offm̄ pertinent exercere. ut in. d. c. i.

6 ¶ Quo die dz bñdici. ℞. q̄ solūmō in diebus in quib⁹ ordines minores possunt ꝯferri ſm cōem opi. doc. ut no. glo. in. d. cle. attendentes. ⁊ Pa. in. c. cum sis. de ꝯse. ec. uel al.

7 ¶ Utrū possit aliquid exigi pro tali benedictione. ℞. q̄ nō. Al'r eēt symonia tex. est in. c. sicut. el. 3. de simo.

8 ¶ Utrū vnus abbas possit p̄esse duobus monasterijs seu duab⁹ ecclijs curā aīaꝝ hñtib⁹. ℞. q̄ nō sine dispensatione pape: nisi vnū monasteriū: aut ecclia depēdeat ex alia: vel adinuicē sint ānexa. vt in. c. vlt. in fi. de re. do.

9 ¶ Utrū abbas possit solēniter ppl'o benedictionē dare. ℞. q̄ in ecclijs q̄ ei pleno iure ptinēt, pōt post missaꝝ. vespoꝝ. ⁊ matutinaꝝ officia. Alibi aūt publice ac per vias non potest: nisi ex spāli priuilegio ei concedatur. vt in c. abbates. de priui. li. vi.

10 ¶ Utrū possit bñdicere paramēta. ⁊ que. vide. j. benedictio. §. i. ⁊. ij.

11 ¶ Utrū possit ordines cōferre. vide j. ordo. ij. in prin.

12 ¶ Utrū abbas possit absoluere suos monachos. ℞. q̄ sic ab oib⁹ peccatis ⁊ cēsuris: nisi spāliter alteri a iure reseruent. Et lz Pa. in. c. monaci. de sen. excō. teneat q̄ nō pōt absoluere nisi ab excōicatione ꝑ iniectione manuū in personā ecclesiasticaz. Tu tñ tene q̄ pōt. ut. j. absolutio. i. §. ij.

13 ¶ Utrū possit ꝓhibet suo mōacho: ne ꝯsiteatur ep̄o vel eius penitētiario. ℞. ſm Ja. de lau. in sum. q̄ nō. Qd̄ limito nisi sit exemptus: uel aliud habeat ꝑ priuilegiū a papa.

14 ¶ Utrū abbas possit dispēsar cū mōacis sup irregularitate. ℞. q̄ sic sup irregularitate quā ꝯtraxerūt recipiēdo ordines in excōicatione. facti tñ memoriā: uel iuris peritiā nō hñtes. Et hoc qñ graue ⁊ notabile factū nō fuit siue hāc irregularitatē incurrerūt añ ingressum religionis siue post ſm cōiter doc. in. c. cum illoꝝ. de sen. excō. In alijs aūt irregularitatib⁹ nō pōt de iure cōi: ut notāt Hosti. ⁊ Pa. in d. c. cū illoꝝ. facit regula. Que a iure cōi. de reg. iur. li. vj. nisi vbi ius exp̄sse ei concedat.

15 ¶ Utrū possit dispensare cum monacis in votis factis añ ingressum reli-

gionis.R.q sic.ut no.glo.in.c.noluit xxxiii.q.v. De votis in religione facti. vide.j.votum.ii.§.iii.

16 ¶ Utrum possit dispensare cum monacis i regula.vide.j.dispēsatio.§.viij

17 ¶ Utrū possit ꝯcedere monacis vsū alicui⁹ rei vel ei⁹ administrationē.R. sm Inno.in.c.fi.q cle.vel vo. q pōt concedere certos reditus monacho vnde viuat.⁊ dicit Jo.an.in regula: nō est obligatoriū.de reg.iu.li.vi.valere statutū monasterii ut ꝓ indumētis ⁊ aliis necessariis quisq; monachoꝝ recipiat certū qd. sed ut possit dispēsare ad libitū ⁊ disponere nō potest.silr ne possit ei auferri qñ suo superiori placuerit nō pōt ꝯcedere:ēt cum licētia pape.c.cum ad monasterium.de sta.mo.

18 ¶ Utrum possit expellere monachos suos.R.q non sm Pa.in.d.c.cum ad monasteriū.per.c.fi.de regul.qd vult ut fugitiuos reqrat ⁊ cogat eos ad suum redire monasteriuz si potest eos tenere absq; graui scādalo vl' faltem ꝓuideat eis de alio loco religioso eiusdē ordinis vbi ad agendā penitentiā deputent ⁊ necessaria eis ministrentur.

19 ¶ Utꝝ possit licētiare ad aliā religionem.vide.j.religiosus.§.xxxiiii.

20 ¶ Quid de bonis illi⁹ monaci quez abbas de facto expulit.vide.j.monasterium.§.vi.

21 ¶ Utrum possit dare licentiā monacho standi separate in aliq̄ cella.R.q sic:dūmodo ex iusta cā ⁊ infra scepta monasterij sz nō ex̄.ut i.c.vl.xx.q.4.

22 ¶ Utrū possit corrigere monachos suos.R.q sic.nec tenet in hoc reqrere ꝯsilium sui capituli sm Pa.in.c. ioānes.de regula.

23 ¶ Ad q̄ obligat abbas.R.q vltra alios monachos obligat ad curā aiaruz sibi subiectaꝝ: ⁊ monasterii ac rerum ipsi⁹ ⁊ magna negligētia est peccatum mortale.ut.j.negligentia.§.i.

24 ¶ Utrum liget suo statuto etiā cum conuētu facto.R.sm Pa.in d.c.cuz ad monasterium.q non. ⁊ dicit Jo. an.in.d.regula. Non est obligatoriuz q etiā si iurasset seruare tenet reuocatio lz sit piurus. Ex quo patet q lz instituerit ꝑorē cum ꝯuentu: ant aliū officialē potest reuocare: qa abbas monacho suo in aliquo non potest obligari: sicut nec dñs seruo.l.interpositas in fi.C.de transac.

25 ¶ Utrum teneatur ire ad sinodum R.q sic si hz ppl'm: ul' capellas habētes ppl'm etiā si ipse sit exēptus dum modo capelle seu populus non sit exemptus.al's non.c.qd super his.de ma.⁊ obe.⁊ quod ibi no.

26 ¶ Utrum possit ꝑoratibus eccl'iis administrationib⁹.aut qbuslibet aliis beneficiis nouas pēsiones iponere: aut veteres augere.aut ad mensā suā ꝑdicta applicare.R.q nō nec qlz ali⁹ ꝑlat⁹ regularis cle.vnica.d sup.ne.ꝑ.

27 ¶ Utrum possit pñtare clicos in ecclesiis in quib⁹ habet ius pr̄onat⁹.R. q non sine ꝯfensu capli.c.ea noscit. de his q̄ fi.a ꝑlat nisi ex approbata consuetudine vel ꝑuilegio aliud habeatur ut ibi.

Abbatissa debet eligi a monasterio in quo ꝑficiēda est i q̄ electione nulla dz admitti nisi cōpleuerit.xii.annū.⁊ sit ꝓfessa tacite vel expresse.⁊ eligēda dz compleuisse.xxx. annum ⁊ eē ꝓfessa exp̄sse ordinē regularē. Idē dic de ꝑorissa p quā monasterium regit.cuius electio si due partes ꝯuētus ad eaz accedunt qñ ꝑ scrutinium ꝓcedit.nulla exceptione aut appellatione admissa est ꝯfirman

da. Si vero nulla ad duas partes accessit. tunc non obstante publicatione scrutinii et electione possunt alie accedere ad eam que habet maiorem partem totius capituli quam si ad duas partes accedit. non obstante quocumque confirmetur. et quod vocantur ad eas dirigendas in huiusmodi electionibus nisi se abstineant ab his per quam discordia potest exoriri uel exorta nutriri: sunt excomunicati ipso facto. Et hec locum habent nedum in monasteriis religionis approbate verum etiam in mulieribus quam secundum quarundam prouinciarum consuetudines nec propriis renunciant. nec professionem faciunt regularem sed viuunt ut in ecclesiis secularibus canonici regulares. hec no. in. c. indemnitatibus. de elec. lib. vi. de quo habes. j. excomunicatio. vii. casu. xvi.

1 ¶ A quo debet confirmari. vide. j. confirmatio. §. iiii.

2 ¶ Utrum debeat benedici. Respondeo sic vbi est consuetudo quod si non faciat se benedici infra annum a sua confirmatione computandum vbi est consuetudo quod benedicatur nisi causa rationabilis subsit cadit ipso facto a iure suo. cle. attendentes. de sta. mo.

3 ¶ Utrum possit quocumque die benedici. Respondeo secundum glo. in. d. cle. attendentes. quod sic.

4 ¶ Utrum abbatissa possit ecclias conferre et beneficia et instituere clericos in ecclesiis sui monasterii. Respondeo. glo. i. c. dilecta. de maio. et obs. quod sic de consensu sui capituli post suam confirmationem.

5 ¶ Utrum possit abbatissa excomunicare ab officio suspendere vel interdicere. Respondeo quod non secundum gl. i. d. c. dilecta: quia hec pertinent ad claues. c. tanta. de exces. prela. Potest tamen a beneficio et ab officio monachas et clericos suspendere et prohibere ne celebrent in eius ecclesiis. sed tamen talis suspensio non est proprie suspensio secundum Pa. in. d. c. dilecta. quia si celebrarent non essent irregulares clerici celebrantes.

9 ¶ Utrum possit predicare: moniales benedicere: confessiones audire et huiusmodi. Respondeo quod non potest aliquid facere quod pertineat ad aliquem ordinem. ut patet i. c. noua. de pe. et re. Potest tamen in matutinis euangelium legere. vnde etiam diaconisse appellantur. xxvii. q. i. diaconissam. Et etiam moniales, seu subditas monere et exhortari.

¶ Utrum abbatissa volens loqui cum aliquo debeat esse associata. Respondeo quod sic. saltem per vetulam monacham. xviii. q. ii. diffinimus. et. c. i de cima eadem. q. dicitur quod due vel tres dicunt esse 7

¶ Quomodo abbatissa potest exire pro homagio faciendo. habes. j. monialis. §. iii. 8

Aborsum

procurans homicida est. et quod sterilitatis venena procurat. et peccat mortaliter. c. aliquando. et. c. se. xxxii. q. ii. Et si animatus erat fetus debet puniri capite quia verus homicida. Si vero inanimatus erat si nobilis hoc facit parte bonorum amissa relegatur. Si vero ignobilis damnatur in metallum. ff. de pe. l. si quis aliquid. §. quod abortionis legum vel

Abrogatio

constitutionum fit tribus de causis. ¶ Prima propter consuetudinem contrariam. xxxi. di. ante triennium. isti. de testa. §. ii. ¶ Secunda propter disparem successionem temporum. xxxiiii. di. c. fraternitatis tue. vbi tex. Defectus nostri temporis quibus non solum merita sed corpora ipsa defecerunt districtionis illius non patitur manere censuram. ¶ Tertia propter emergentia mala. lxiii. di. §. verum. in fi. vbi exemplum de serpente eneo quem Moyses bona fecit intentione. Ezec. bona intentione destruxit

Absens

causa rei publice ut ambasiatores et huiusmodi multa habent priuilegia.

¶ Sed numquid illi qui data opera et affectate etiam causa reipublice sunt absentes gaudeant illis priuilegiis. Respondeo quod non. ut. l. et quod data. ff. ex qui. cau. ma. et. l. pe. C. quomodo et quando iudex. et. l. vniuersi. 1

C. de legationib⁹ ſm vnaz lec. Et aduerte q ille q in officio modici valoris abñs est cā reipublice presumitur affectate ⁊ data opa abesse: tex. ē singularis in. l. spadonez. §. fi. ff. d excu. tu. Sequtur hoc Ludo. de ro. in no. ⁊ facit ꝯ clicos abñtes q ut ampliores obtineāt dignitates stant cū cardinalibus. Et ambasiatores tenētur restituere expēsas cōmunitati quādo stāt plusq̄ expediat dolose uel voluntate sua. ut in. d. l. ⁊ qui data.

ABsolutio ꝑmo ab excōicatione, vtrū possit impēdi ā nō sacerdote. ℞. ſm Monal. titu. excōicatio. q duplex est ipsius absolutio. ¶ Una q ꝑtinet ad foꝝ pniale. Et hec solū ā sacerdotib⁹ pōt impēdi. vt in. c. canonica. de sen. excō. Et sic intelligo Inno. in. c. quāto. de ꝯsue. ¶ Alia est q ꝑtinet mere ad foꝝ ꝯtentiosū. Et huiusmodi absolutio pōt cōmitti diacono ⁊ inferioribus clicis. Et de hac intellige glo. in. c. pastoralis de offi. or. que vult ut etiaz laicus absoluat. de q̄ dic ut. j. absolutio. iij. §. xvij. Ita tñ q absolut⁹ ā talib⁹ oportet postea absoluatur iterꝝ ā sacerdote de ꝑma absolutione rōne mortalis pci ꝓpt q̄d fuit excōicatus. Rō ſm Inno. in. d. c. quanto. ⁊ in. c. fina. de exces. prela. qa ꝑtinet ad potestatē clauiū que solis sacerdotib⁹ date sunt. xx. di. §. i. xcvj. di. §. illud autez. ⁊. c. bñ. ⁊ de peniten. ⁊ remis. noua.

1 ¶ Utruz ois sacerdos possit absoluere ab excōicatione minori ā iure quā quis incurrit participādo locutiōe ⁊ huiusmodi. ℞. q nō. sed solū ꝓpri⁹ ep̄s vel curat⁹: uel hñs licentiā ab eis vel ā papa. ar. c. nup. §. in secūda. de sen. excō. vbi etiā archiepo in ꝓuincia: sz ex̄ suā diocesim declaratur nō licere: itellige nisi dū visitat: ut in. c. perpetuo. de censi. li. vi. ergo multomin⁹ alijs. cōcor. Inno. ⁊ Ho. in. d. c. nuper.

¶ Utrū ꝓprius ep̄s vel curat⁹ possit absoluere ab oi excōicatiōe maiori lata ā iure. ℞. ſm Inno. in. d. c. nup. q tā ā minori q̄ā ā maiori pōt absoluere ꝓpri⁹ ep̄s uel ꝓpri⁹ sacerdos: nisi in casib⁹ in quib⁹ ꝯditor canonis sibi absolutionē reseruauit uel alteri. ⁊ cū ipso ꝯcor. Ho. ibidē vbi est quasi tex. expressus. Et hāc opi. tenēt theologi. ut in. dir. lib. iij. ti. iiij. inter quos est scūs Bona. in. iij. dis. xviij. q. vl. ⁊ scūs Tho. eadē di. ar. vl. q. i. silr sūmiste: ut Monal. ti. excōicatio. ⁊ sūma cōfe. titu. xxxiij. §. lxxxv. li. iij. ⁊ Jo. de saxonia i sua sūma ti. absolutio. ꝯriuz tenet Pa. in. c. monaci. ⁊. c. mulieres. de sen. excō. ⁊ glo. in. c. si ep̄s. de pe. ⁊ remis. quā sequitur Ge. ibidem. ⁊ etiaz glo. videtur in cle. attēdentes de sta. regu. ⁊ in cle. vnica. de ꝯsang. ⁊ affi. ⁊ Fed. ꝯsi. xiiij. Ego ꝯsulo q sacerdos ꝓpri⁹ eā opinionē seq̄tur q̄ sibi videtur in illo casu magis expedire saluti ipsi⁹ penitentis: vel cōitati fideliū: quia vtrāq̄z pōt tenere. Et pria de subtilitate iuris mihi videtur verior. Et intellige nisi ep̄s sibi absolutionem ā tali excōicatione reseruasset spāliter: qa tūc ꝓpri⁹ sacerdos non posset absoluere: ut latius dicam. j.

¶ Casus. Aduerte etiā qa ep̄is solis cōceditur absolutio ab excōicatiōe pro violēta iniectione manuū in personā eccliasticā. ut in. d. c. mulieres. c. ea noscitur. ⁊. c. ꝑuenit. qñ iniuria est leuis: vel qñ excōicatus adire nō potest papā. Et sic iferior nō absoluit ab ea: nisi cui spāliter ꝯceditur: ut abbati: ⁊ huiusmodi: de q̄. j. excōicatio v. casu. i. §. xxxviij. cum sequen.

3 ¶ Utrũ idẽ sit dicẽdũ de excõicatiõe statutoꝝ ꝓuincialiũ ꝯcilioꝝ aut sinodaliũ: seu q̃ faciũt legati in suis legationibus. ℞. dir. vbi. s̃. ꝙ Guil. dicit ꝙ sic. Et est veruz sicut vult Pa. in c. graue. de preben. in glo. Et loquitur ipse de epo: qa tenet ꝙ ꝓtinet ad epz absolutio. Et addit etiã si icurratur in aliena diocesi a subdito suo: et etiã si statutũ esset ꝯfirmatũ p papaz ſm Jo. an. i. c. ex frequentib⁹. de isti. ⁊ ibi Pa. p rõnez: quia ex q̃ cõditores nõ sibi nec alijs reseruarũt, videntur alijs ꝯcessisse. Guil. aũt intelligit etiã d̃ ꝓprijs sacerdotib⁹ ex quo excipit religiosos quib⁹ est ꝓhibitũ a talibus sentẽtijs ꝓuincialib⁹ aut sinodalibus absoluere. clemẽ. religiosi. de ꝓuile. ⁊ sic tene ſm ꝙ dixi in ꝑce. q.

4 ¶ Utr̃ idẽ sit dicendũ de suspẽsione aut interdicto qd̃ iponitur iure: aut p statuta ꝓuincialia, sinodalia uel legatoꝝ. ℞. glo. in. d. c. graue ꝙ sic. ex quo ꝯditor canonis nõ reseruauit. facit glo. i. c. si quis. el ꝑmo. xvj. q. vij. glo. tñ in clemẽ. i. de here. limitat verũ qñ suspẽsio nõ habet tp̃s determinatũ, quia quãdo habet tp̃s determinatũ nullus inferior absoluere põt. ⁊ eaz seqtur Car. ibi ⁊ Pa. in. c. taz lr̃is. de testi. de quo dic ut. j. suspẽsio. iiij. §. i. sed que sunt in iure reseruata pape. vide. j. excõicatio. v. que autẽ epo. vide excõicatio. vi. ⁊ a. qb⁹ alij pñt absoluere. excõicatio. vij.

5 ¶ Utrũ in articulo mortis constitutus possit absolui ab excõicatione, uel impeditus: ⁊ quis potest absoluere. vide j. absolutio. iij. §. xvi. ⁊. xvij.

6 ¶ Quis absoluat exemptũ ab excõicatione. vide. j. exemptus. §. vi.

7 ¶ Utrũ ille q incurrit excõem i vna diocesi ibi hñs domiciliũ: postea trãsfert se ad aliã diocesim possit absolui a ꝑfata excõe ab epo vel curato illi⁹ diocesis ad quã se trãstulit. ℞. ſm Ri. in. iiij. di. xviij. arg. ix. q. v. ꝙ sic: si excõicatio est a iure: vel per statuta quorũcũqz: ⁊ nõ sit reseruata p conditorez. ar. d. c. nup. qd̃ non distinguit an sit ꝯcta in diocesi vel alibi. sec⁹ si esset ab hoie: uel si ꝯditor canonis sibi reseruasset: quia tunc nõ posset. Hoc idẽ tenet Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c. ex frequentibus. quo ad episcopos.

Absolutio. Scdo ab excõmunicatione q̃ est ab hoie seu iudice a q̃ põt ipẽdi. ℞. ꝙ regul̃r ab illo põt q eam tulit: quia regul̃r q põt soluere põt ⁊ ligare: ⁊ ecõtrario. xx iiij. q. i. si Petrus. ⁊. xxi. dis. inferior. ff. de re iudic. l. q condẽnare. ⁊. ff. de regu. iur. l. nemo. la ꝑma. de pe. dis. i. vbũ. Fallit rl̃a hec i. vi. casib⁹. Primꝰ in delegato pape q iobediẽtez sue snie põt excõicare: sed post ãnũ a sua snia diffinitiua nõ põt absoluere: ut de offi. dele. c. querẽti. ⁊ ibi dicit Inno. ꝙ ⁊ si excõicat delegat⁹ pape añ diffinitiuã sniaz sp vsqz ad diffinitiuã sniam: ⁊ etiã post vsqz ad annũ absoluere poterit: quia ꝓpetuata est iurisdictio sua: ut in. c. gratũ. ⁊. c. lz. eo. tit. quia ea que ad ius rescribũtur debẽt eẽ ꝓpetua. C. d̃ di. re. l. falso. ⁊ hoc idẽ tenet glo. in. d. c. querẽti. ¶ Scdꝰ in eo q postq̃z excõicauit incidit ipse in maiorẽ excõicationẽ. xxiiij. q. i. audiuimus. de hoc vide. j. excõicatio vlti. Secus si i minorẽ quia posset. d̃ sen. excõ. duobus. de cle. excõ. mi. si celebrat. ¶ Tertius in incendiario. vide j. excõicatio. v. casu. v. ¶ Quartus in snia lata ab inferiore: sed ꝯfirmata ex certa scia per papã. Qd̃ intellge de snia que est ab hoie ſm Jo. an. in c. ex frequẽtib⁹. de instit. Rõ qa oia

nostra facim⁹ q̄bus auctoritatē ipar-
timur. c. si aplice. de p̄ben. li. vi. C. de
vete. iu. enu. l. i. §. oia. Sec⁹ si sine cer-
ta scia aut causę cognitione ꝯfirmat:
vel si snia esset p statutū: quia quantū-
cūq; ꝯfirmatū poterit inferior absol-
uere: nisi papa in ꝯfirmatione sibi vel
alij reseruasset sicut de alijs q̄ sūt a iu-
re: ut. s. dictū est in p̄cedenti. c. §. iij.
2 Quintus de illo q excōicauit ⁊ tū nō
est sacerdos: q lic⁹ possit absoluere d̄
absolutione q̄ ptinet ad forꝫ ꝯtentio-
sum: nō tū de illa q̄ ptinet ad forꝫ pe-
nitētiale. De q̄ dic ut. s. absolo primo
Sexto ē in illo cui papa mādat ut ali-
quē excōicet sine aliq̄ causę cognitio-
ne: qꝛ talis est merus executor: ⁊ iō
absoluere nō poterit. ar. c. sup qōnū
⁊ c. fi. de offi. dele. sec⁹ si mādass⁊ cau-
sę cognitionē: qꝛ tūc posset absoluere
ar. c. verbum. de pe. di. i. hoc no. io. et
archi. xxi. di. inferior. ⁊ host. ⁊ ber. i. c.
i. cum inferior. de maio. ⁊ obe.
1 ¶ Sed qd si papa mandat simplr̄ ut
sniam excōis in aliquē ferat. R. ino. in
d. c. fi. q nō dꝫ eā ferre nisi cuꝫ causę
cognitōe ⁊ monitōe p̄missa. ij. q. i. ne
mo. ⁊ c. sacro. de sen. excō. ⁊ facit gl.
in. d. c. fi. Addit tū q si ꝯstat papā co-
gnouisse de cā q tūc ad ei⁹ mandatū
sine alia cognitiōe dꝫ ferre sniam. l.
de q̄ re. ff. de iudi. ⁊ silr̄ dicendū est d̄
snia quā alij pñt p aliū ferre. host. tū et
io. an. ⁊ pa. i. d. c. fi. tenēt q p tale mā-
datū. simplr̄ factū nō ꝯcedit accesso-
rie iurisdictio. q̄uis pa. dicat q opi-
nio vin. q dicit q dat iurisdictio cum
papa mādat aliqd̄ spūale ex curiā: pu-
ta ut excōicet: est valde equa. ego cre-
do q ⁊ si sit eq̄: tū sit verior p̄ma. ⁊ iō
ad intentionē pape sit recurrendū q̄
p verba mādati pōt deprehēdi. Et si
cū causę cognitiōe mādet: vtputa qꝛ
dicit: Intellexim⁹ q tal ⁊c. quare mā-
dam⁹ veritate cognita ut excōices ⁊c.
tūc absoluere poterit. sec⁹ si dicat: qꝛ
certificati sum⁹ q talis ⁊c. Ideo mā-
damus quatenus excōices ⁊c. tunc a
tali non poterit absoluere.
¶ Utrū archiep̄s possit absoluere a 2
snia excōis ep̄i sui suffraganei: aut ali-
orū inferiorꝫ q q̄uis sint de sua ꝓuin-
cia: nō tū sunt d̄ sua diocesi. R. q nō
c. romana. ⁊ c. venerabilib⁹. de sen.
ex. lib. vi. nisi qñ hoc habet ꝯsuetudo:
vel qñ ad eū appellatū est. de quo dic
vt in dictis. c. ⁊ in. c. ad reprimendā.
de offi. or. ⁊ c. per tuas. de sen. ex.
¶ Utrū ep̄s possit absoluere excōica 3
tum a suo inferiore: puta archidiaco-
no ⁊ huiusmodi. R. s̄m ino. i. c. cū ab
ecclesiaꝝ. de offi. or. q lic. etiā nō p̄-
missa satisfactione: qꝛ ordinari⁹ est to-
tius diocesis. vt in. c. i. de offi. or. C. de
iurisdi. om. iu. l. fi. Itē qꝛ tales officia-
les dicunt vicarij ep̄orꝫ. de offi. arch.
c. i. lxxx. di. nō debere. Male facit tū
ep̄s: qꝛ iurisdictionē nō seruat suis sub-
ditis. de exces. p̄la. c. ij. ⁊ de offi. or. c.
quāto. Quod intellige verꝫ nisi ex cō-
suetudine haberēt ut non possint ab
ep̄o absolui: quia tunc non posset de
offi. archi. c. dilecto. Et hec opi. ino.
est cōis doc. q̄uis alij ꝯdicāt: ut no.
pa. in. d. c. cū ab ecclīaꝝ. ⁊ hāc teneas
¶ Quid si ep̄s cōmittit alicui vices 4
suas. An talis valeat absoluere supra-
dictos in. §. p̄cedēti sicut ep̄s pōt. R.
dir. li. iij. ti. v. q nō: nisi hoc expresse
cōcedat. ar. de pe. ⁊ re. si ep̄s. li. vi. de
ꝓcu. q ad agendū. li. vi. etiā si diceret
Cōmittim⁹ vobis vices nr̄as etiā in
his q̄ spāle mandatū exigūt: qꝛ in ta-
li mādato maiora ⁊ grauiora nō ve-
niūt quā in cōmissione sūt exp̄ssa. cle.
nō pōt. de ꝓcur. qꝛ istud ē mai⁹ q̄ ab-
soluere simplr̄: qꝛ fit cū iiuria iferioris
¶ Utrū ep̄s ex territoriū suū possit 5

excóicatos a se uel a suis ḳterio:b⁹ absoluere. ꝛ. q nó: in his q̄ regrūt causse cognitionē: qz ut dicit iuo. in. c. nouit. de offi. le. de cā cognoscere nó potest nisi sedēs p tribunali. arg. ij. q. iij absolutio. sed hoc in aliena dioceſi nó pót facere. ix. q. ij. c. ep̄m. ⁊ alijs plib⁹ c. eiusdē. q. ⁊ hoc verū nisi habeat licētiā epi dioceſani: ut in eisdē. c. dī. Gallit hoc in epo expulso. q petita licētia ḡtuita nó obtēta ab epo in cui⁹ dioceſi est pót sedere p tribunali ⁊ exercere iurisdictionē sup̄ suos subditos: dummodo nó trahat eos ultra duas dietas a fine suę dioceſis q nó fuerūt expulsores seu fautores aut ꝓiliatores. cle. vnica. de so. cópe. Ju his autē q̄ nó regrūt causse cognitionē pót: qz q̄ sūt volūtarie iurisdictois pñt vbiq̄ exercerī. ar. l. oēs. pcósules. ff. de of. prococ. ⁊ le. Legatus aūt a latere. an possit. dic ut in. c. nouit. ⁊. c. excóicat de offi. le. qz nó me extēdo: cū hodie multa habeāt a papa: qb⁹ credit. qū nulli fit piudiciū: ut. j. legat⁹. §. 4. ⁊. 5.

6 ¶ Vtrū mortuo uel amoto excóicatore capl̄m successor: aut ille ad quez ei⁹ primet iurisdictio possit absoluere quos predecessor potuisset. ꝛ. q. sic. tex. est in. c. si epus. el. ij. xi. q. iij. ⁊ in. c. vnico. de maio. ⁊ obe. li. vi.

7 ¶ Vtrū participās in crimine criminoso sit absoluēdus ab excóicatore illius cui participādo incurrit maiorē excóicationē. ꝛ. q. sic. c. nup. de sen. excō. a q̄ dic ut. j. excóicatio. viij. §. i.

8 ¶ Absoluere q pót ex officio in certis casib⁹ illos q̄ ꝓpter violentā manuū iniectionē in psonā ecclīasticā excóicati sunt: pót alijs cómittere absolutionē si viderit expedire. c. fi. de offi. or. Idez dic de quocūq; q ex officio ordinarie potestat pót absoluere. sili dic de illo cui est cómissum a papa ratione dignitatis. secus si rōne psone ut in. d. c. fi. no. glo.

Absolutio. Tertio quo ad modū absoluēdi ab excóicatione. Dic q nó dz esse ꝺditionalis: aliter non valeret. c. actus. de reg. iu. li. vi. ergo fiat absoluta.

¶ Vtrū teneat̄ qs seruare certā formā in absoluēdo. ꝛ. q sic. v. ¶ Primū q faciat illū iurare q parebit mādatis ipsi⁹ absoluēt⁹. c. ex tenore. de sen. ex. Limitat hoc hug. in crimi/nibus horrēdis non in leuib⁹: ⁊ placz.

¶ Secundū q anteq̄ absoluat̄ sufficiēt̄ ꝓstet emēdā lesis iuxta ꝓpr̄ias facultates. c. porro. ⁊. c. parrochianos de sen. excom. de q̄ dic ut. j. §. ix. ⁊. xx.

¶ Tertiū ut absoluat̄ cū psal. ⁊ oratione dñica ⁊ alijs ꝓsuet̄. f. absolutōe cōsueta. ut in. c. a nobis. el. ij. de sen. ex.

¶ Quartū q precipiat ei: ne vnq̄ faciat q̄ illū canone: q̄ qué faciēdo incurrit excōez. d. c. ex tenore. Intelligē ni si i casib⁹ ꝓcessis a iure: qz nemi būficiū iuris ē auferēdū. ut in auth. de nup. §. fz hoc qs. ⁊. ff. de re iud. l. iiij. §. si qs ꝺdēnat⁹. Et ita q pcullū clicū iniūgēdū est ne vnq̄ clicū petat nisi ō mādato plati: uel cā defensionis ⁊ hmōi. Cōsuetudo etiā hz ut vbiret̄ q̄ seruāda ē i masculis nó in feminis: nec in mulīū inuenib⁹ pserti i nudo. ¶ Quintū q vsq; vbo absolutorio: uel relatorio. vū cóit obtinuat̄ ille mod⁹. ꝓrio dicat aliquē psal. uel oratiōe dñicaz. secūdo dicat. Saluū fac puū tuū de⁹. ⁊c. v. Dñe exaudi oratiōnē meā. ꝛ. Et clamor meus ad te veniat. v. Dñs vobiscū. ꝛ Et cū spū tuo. Oro. De⁹ cui ꝓpriū ē misereri sp ⁊ pcere: suscipe deprecationez nr̄az: ⁊ hūc famulū tuū quē excois catheā ꝓstrigit miseratio tue pietat̄ absoluat p xp̄m dn̄m nr̄m. amē. Deide dicat

Ego te absoluo ā vinculo excōis quā incurristi ꝓpter tale fcm: & restituo te sacris ecclie. In nomine patris ꝛc.

2 ¶ Utrū absolutio teneat si nō seruetur ꝓfata forma: videtur ꝙ nō: quia forma rescripti exacta diligētia huanda est ita ut nec ordo ꝓposteretur. c. cū dilecta. de rescrip. & alija in glo. allegatis ibidē. Sed ego dico distinguendo ꝙ si absolo sit ab hoie alicui cōmissa sub tali forma ꝙ valet nisi forma seruetur. facit. c. fi. & qđ ibi no. de ꝓben. & c. prudentiā. i. fi. de offi. del. Ró quia qñ omittitur forma data ab hoie nulla cōpetit iurisdictio: & ꝓpter ea nō valet actus deficiēte potestate. Sic̄ absolutio cōpetat alicui ō iure vel simplr cōmittaꝫ tenet qdē quis nō sit seruata forma ꝓfata, dūmō vtatur aliq̄ verbo absolutōis uel relaxationis ut. s. dictū est. Ró quia in absolutione ab excōicatione sicut et in excōicatione nulla est forma substantialis ꝑ iure: ut no. in. c. i. de sen. excō. lib. vi. & in. c. i. de iudi. facit. ij. q. iij. c. i. Ita tenet Bot. ut no. Pa. in. c. fi. de resti. spol. & idē tenet Inno. in. d. c. cū dilecta. & sic patet qđ absolutio solo verbo facta tenet. & sic intellige ꝺm dictā distinctionē Io. & archi in. c. cōperim⁹. xxiiij. q. iij. Inn. & Bo. in. c. cū desideres. ō sen. excō. qui tenēt ꝙ absolutio ab excōicatione solo verbo facta tenet: sed peccat qui ea nō seruat, que ꝓdixi nisi ex rōnabili cā omittat. Sili: absolutio ab excōicatione: siue iusta siue iusta tenet q̄ ad ecclia. z nō litanē. c. ois. de reg. iur. quia iura sūt ꝓpria ad absolucndū q̄s ad ligā dum. c. ponderet. l. di. & no. in. d. c. cū desideres. & c. ex litteris. de ꝓba.

3 ¶ Utrū papa salutāte: vel ad osculū recipiēte excōicatū absoluat ab excōmunicatione. ꝙ. nō nisi sic faciēdo intendat absoluere. clemē. si sūm⁹ pontifex. de sen. excō. & nisi exꝑmat nō debet reputari absolutus ꝺm Inn. in. c. cum olim essemus. de priuil.

¶ Vtr̄ in eccl̄ uel alī inferior ā papa ꝑs 4
sit absoluere excōicatū recipiēdo eū ad osculū, vl salutādo. ꝙ. Inno. in. d. c. cū olim essemus. ꝙ nō: sed oportet ꝙ vtatur aliq̄ verbo denotāte absolutionē. ꝛcordat gl. i. d. c. cū desideres i. §. si. & ē cōis opi. doc. i. d. c. cū desideres. & in. d. cle. si sūm⁹. & ió dicat: ego absoluo te ā tali excōicatōe & restituo te sacris eccl̄ie. In noie patris ꝛc.

¶ Utr̄ absēs ꝑ lr̄as possit absolui. ꝙ. 5
Ri. i. iiij. vi. xviii. ar. x. q. ii. q. sic. tex. ē in. c. quanto. ii. q. v. & ibi glo. & in. c. de manifesta. ii. q. i,. Sz qñ erit absolut⁹ qñ recepit lr̄as nisi aliud ꝓstet ā mēte.

¶ Utrū absens possit absolui ꝑ pcu- 6
ratorē. ꝙ Io. an. in. c. qui ad agēdū. de ꝓcur. li. vi. & archi. in. c. eos qui. ō sen. excō. li. vi. & spe. ti. de ꝓcur. tenēt ꝙ sic. Sed ego credo ver. ꝺm Inno. in. d. c. cū desideres. qñ subest iusta cā alīs nō. ut sat⁹ ꝓz i. d. c. cum desideres. de senten. excom.

¶ Utrū inuit⁹ possit absolui ab excō. 7
municatione. ꝙ. fuerūt multe opi. tam theologoꝝ. in. iiij. di. xviii. & canonistaꝝ. in. c. ab excōicato. ō rescri. & c. significasti. de eo qui duxit in vx. quā pol. ꝑ adul. & in. c. i. de sen. excōi. li. vi. sed placet mihi opi. que dicit ꝙ pāt ex cā rōnabili q̄ est qñ videt ꝙ excōicatio nō ꝓdest excōicato & nocet cōitati, ꝓpter pticipationē. & hoc no. Pa. i. c. aplice. de excep. qui dicit ꝙ vbi imminet vilitas ecclīastica, ex absolutione seu impeditur ordinatio eccle sie si nō absoluitur: tūc est absoluendus cuiꝫ inuit⁹. facit. c. veniēs. el. ii. ō testi. Si cū absoluit sine cā: erit⁊ tenet absolutio: quia sicut in potestate pre-

lati fuit excōicare etiā inuitū. sic ⁊ re-
uocare: par enim ius est ligandi ⁊ sol-
uendi. de pe. di. i. verbum.
8 ¶ Utrum excōicatus possit aliū ab-
soluere. vide excōicatio vlti. §. xix.
9 ¶ Utr̄ excōicatus, q̄ se offert ad iusti-
tiam, debeat absolui. ℞. q̄ sic si compe-
tens cautio de parēdo iuri p̄stetur nō
obstante ꝯdictiōe vel appellatōe ad-
uersarii. de ap. c. qua fronte. Fallit hoc
in casu, q̄ū excōicatus dicit, excōica-
tionis sniam esse nullā: tū petit absol-
ui ad cautelā: quia tūc si aduersarius
dicat eū excōicatū ꝑ manifesta offen-
sa: ⁊ ꝓbet infra terminū octo dieruz:
tūc nō pōt absolui nisi pri⁹ sufficiētē
p̄stet emēdā: ut i. c. solet. d̄ sen. ex. li. vi.
facit. c. odoard⁹. de solu. ⁊ q̄d ibi no.
10 ¶ Utrū ligatus plibus excōicationi-
bus, teneatur oēs causas exp̄mere. ℞.
Pa. in. c. cū ꝑ cā. de sen. ex. ¶ Aut
quelibet cā de ꝑ se sufficiebat ad ex-
cōmunicationē. Exemplū de eo, q̄ fa-
cit rapinā cū effractione ecclie q̄ ē ex-
cōicatus statuto ep̄i ⁊ canonis. statu-
to ꝓpter rapinā. A canone ꝓpter ef-
fractionē: ⁊ sic quelibet videtur p̄nci-
paliter ꝯsiderata: ⁊ sic nō tenet abso-
lutio oib⁹ ū exp̄ssis: quia superior nō
intendebat absoluere, nisi ꝑ cā exp̄s-
sa. argu. opti. in. c. officij. eo. tit. ⁊ in. c.
ex parte. de offi. or. nisi petisset gn̄ali-
ter absolutionē ab oibus excōicatio-
bus ⁊ generalr̄ fuisset ꝯcessa, q̄a lz fie-
ri nō d̄beat, nisi spāliter exp̄mat̄ tū fa-
cta tz. Si v̄o fuit excōicatus solum
vna excōicatione: sed ꝓpter plures
causas: tunc dicendum, q̄ aut vna cā
per se sufficit: ⁊ tūc si exp̄ssit causam
sufficientē: tenet absolutio. ar. c. sup lit-
teris. de rescrip. ¶ Aut oēs de per se
nō sufficiūt: sed sil̄ iūcte sic: ⁊ tūc non
tenet absolutio, nisi oibus expressis.
11 ¶ Utrū ligatus a plibus iudicib⁹ de-
beat ab oibus absolui. ℞. q̄ sic: ⁊ sem-
per debet vitari donec ab oibus sit ab-
solutus. ¶ Aut vni oēs cōmittāt ab-
solutionē. Ita no. doc. in. d. c. officiis.
nisi sit superior iudicū s̄m Ricar. in
iiii. di. xviij.
12 ¶ Utrū absolutio obtēta ex falsa cā,
valeat. ℞. s̄z Inn. in. c. ex parte. de of.
ordi. q̄ nō. ii. q. iii. c. ii. Ratio, quia tal̄
non intēdit absoluere. fa. glo. in. c. q̄d
sup his. de fi. instru. ⁊. d. c. cū ꝑ cā.
13 ¶ Utrū dubitās de excōicatione, de-
beat petere absolutionē. ℞. si habet co-
moditatē absoluētis, ⁊ nullū sibi imi-
net preiudiciū, debet: q̄a in dubiis tu-
tior pars est eligēda. c. iuuenis. d̄ spō.
Si v̄o nō habet comoditatē talē: tūc
aut hec dubitatio ꝓuenit ex ꝓbabili-
cā. ⁊ sic petere tenetur. ¶ Aut proue-
nit ex leui: ⁊ sic debet deponere dubiū,
nec tenetur petere. ar. in. c. inq̄sitioni
de sen. ex. q̄ si nō pōt deponere du-
bium: tunc debet petere absolutionē ⁊
ratione iam dicta.
14 ¶ Utrū mortuus qui signa ꝯtritōis
ostendit, sit absoluendus. ℞. q̄ sic. c. a
nobis el secūdo. de sen. excō. ⁊ nō ni-
si ab eo qui de iure poterat vel d̄ ei⁹
mandato. ut in. d. c. sed nūquid exhu-
mabitur corpus. ℞. q̄ nō: si est sepul-
tum in ecclia al's sic. ⁊ sepelietur in ec-
clesia. Et de ista materia vide in. d. c.
a nobis. el. ii. per doc.
15 ¶ Quando teneātur heredes. vide
j. heres. §. iiii.
16 ¶ Quō absoluetur ille, qui legitimo
tenetur ipedimēto, ne possit adire euz,
qui de iure poterat eum absoluere ut
papā: ep̄m ⁊ huiusmodi. ℞. q̄ dz ei in-
iungi, q̄ cessante tali impedimēto, q̄z
primū cōmode poterit, adibit euz, q̄
illū poterat absoluere, offerēdo se eius
parere mandatis. Intellige nisi impe-
dimētū sit ꝑpetuū s̄m Inn. i. c. q̄uis

de sen. ex. q. ſi nō fecerit. iterꝫ i eandē
reincidet excōicationē. Sīlr ⁊ illi q
absoluti fuerūt ā sede aplica uel lega-
tis quī mandat eis ut aliqb⁹ se. pīnt̄et
⁊ passis iniurīā satisfaciāt. c. eos q. de
sen. ex. li. vi. Et io. an. ibidē: vt recitat
Pda. in. c. porro. de sē. ex. extēdit hoc
ad quencūqꝫ qui absoluit̄ cuꝫ onere
pīnt̄andi se: vel satisfaciēdi alicui q re-
incidit si nō facit ꝯ ꝑmū cōmode po-
terit. sed nō credo vez ꝑm io. mo. vñ
viii de rerꝫ ꝓpter dictū io. mo. dicūt
q absolut⁹ ab auditorꝫ si se nō repre-
sentat nō est excōicat⁹: ſꝫ excōicād⁹.

17 ¶ Sed ex hoc dubitat̄ qs pōt ab-
soluere excōicatū detentū tali impe-
dimēto. ꝛ. q. ij. est in periculo mortis
quilibet sacerdos pōt ꝑm ino. in. c. ā
nobis. el. ij. ⁊. c. sacris. de sentē. excō.
⁊ pa. in. d. c. ā nobis tenet q etiā laic⁹
pōt absoluere talē ab excōicatione: ⁊
est glo. ibidē. ⁊ in. c. pastoralis. in. §. p̄
terea. de offi. ord. Et iura q̄ vident ꝛ-
ria dicit intelligēda de peccat⁹ nō ō ex-
cōicatione. Et hoc vez ſi epūs uel ꝓ-
prij sacerdotꝫ: aut alteri⁹ pōtia habe-
ri nō possit. Si vō detineat aliq̄ legi-
timo impedimēto alio ā piculo mortis
eꝫs est reqrēdus. ut no. ino. ⁊ sequitur
pa. in. c. de cetero. de sen. excō. ⁊ si ad
eū mittere non pōt ꝑm ino. in. c. i. de
sen. ex. sacerdos ꝓpri⁹ absoluet. ⁊ hec
locū habent tam in excōmunicatiōe
iuris ꝯ hois. d. c. eos.

18 ¶ Quid aūt sit impedimentū legi-
timū. vide. j. excōicatio. v. casu ꝑmo.
§. 5o. ⁊ quis sit in periculo mortis. vi-
de. j. mors. §. vi.

19 ¶ Utrū absolutio p vim uel metū ex-
torta valeat. ꝛ. q. nō. vide. j. excōica-
tio. vij. casu. xviij. De absolutōe ā pec-
catis. vide. j. confessio. v. in pn. ⁊ j. inter
rogationes. in fi.

20 ¶ Sed nūquid excōicatus ꝓpter
dānū. dꝫ pri⁹ satisfacere antecꝫ absol-
uatur. ꝛ. q. sic si potest. Si vō nō pōt
debet pstare idoneā cautionē q̄ satis-
faciet cū ad pinguiorē veniet fortunā
ut in. c. ex parte. el ꝑmo. de verb. sig.
⁊. d. c. odoardus: aliter peccat qui ab-
soluit. Sunt etiā casus in qb⁹ non va-
let absolutio ante satisfactionem. de
quibus. j. excommunicatio. vij. casu
vltimo. §. ij.

¶ Utrū talis q̄ nō potest satisfacere
teneat cedere bonis antecꝫ absoluat
ꝛ. q. de rigore iuris sic: si aduersari⁹
exigit. ut no. in. d. c. odoardus. In cō-
scientia dico q̄ non: ſꝫ sufficit restituat
ꝑm q̄ tenet. dic ut. j. resto. iij. p totū.

¶ Cui applicabit satisfactio pecunia
ria ꝓ iniectione in ecclīasticū. ꝛ. q. si
fuit in religiosum. applicabit mona-
sterio. ar. xij. q. i. non dicatis. ⁊ de statu
mo. cccū ad monasteriū. i. rūso. si vō
fuit in clericū: ipsi elico applicabit: ni-
si fuisset in iniuriā eccliē ꝓpulsatus:
quia tunc etiam ecclesia agere pote-
rit ꝓ iniuria. insti. de inū. §. si cōi ser-
uo. ⁊ sic etiā ecclesiē satisfier.

Acceptio ꝑsonarū

ꝑm alex. se
cūda scē tractatu de accepti
one ꝑsonaꝝ est iniustitia q̄ ꝑsona ꝑso-
ne ꝓfert in ꝓferendo ei aliqd qđ ex
debito iustitie alteri est ꝓferendū rō
ne alicui⁹ ꝓditiōis trāsitorie non con
gruētis ad ipsaꝝ rē exītis circa ꝑso-
nam: puta diuitiaꝝ potestaꝫ: terrene:
vel cognatiōis carnalis: ⁊ nō ob me
ritū ei⁹ ad ipsam rē. ⁊ sic patet ut sit ac
ceptio ꝑsone q̄ oportet. ¶ Primo
illud qđ ꝓfert sit ex debito ꝓferendū
qꝛsi non esset ex debito non posſ eē
acceptio ꝑsonaꝝ: qz tali dī: an nō li-
cet mihi facere qđ volo. ſ. de meo q̄
nō teneor dare alicui. ¶ Secūdo oꝛ
q̄ non attēdat ad meritū ⁊ quenien

tia illi⁹ cui dat ꝯuenientē rei que dat̄ sed solū ad alia non ꝯgruētia ad ipsaꝫ rem: puta parentelā: potentiā: diuitias ⁊ huiusmodi.

1 ¶ Utrū sit apud deū. ℞. ꝙ non. arg. xxxij. q. iiij. sicut sancti⁹. de ꝯse. di. iiij nec quēq̄ de iudi. nouit. de prebē. venerabilis. vbi dr̄. non generis nobilitas: sꝫ virtutū viteq̄ honestas gratū deo faciunt.

2 ¶ Utrū debeat esse apud hoīes. ℞. ꝙ non. xlix. di. c. vlti. lxiij. di. sacroꝝ. ij. q. v. si qs presbyter. xi. q. iij. sūmope. et d. c. venerabilis.

3 ¶ In quib⁹ ꝓhibet̄ acceptio ꝑsonaꝝ ℞. ꝙ in. viij. ¶ Primo i penitētie impositione. xxvi. q. vij. sacerdos. ¶ Secūdo in sentētie diffinitiōe. iij. q. ix. necesse. ¶ Tertio i his q̄ sunt fidei. xxix q. ij. §. i. ¶ Quarto in hospitū receptione. xlij. di. qescam⁹. ¶ Quinto i elemosynaꝝ largitione. xvi. q. i. si cupis. ¶ Sexto in iudicijs. de reg. iur. in iudicijs. li. vi. ¶ Septimo in promotione dignitatū. d. c. venerabili. ⁊ xl. di. non loca. ⁊ c. multi. ¶ Octauo in exhibitione honoris.

4 ¶ Utrū ꝓmouere aliquē ad dignitatem ꝓpter ꝯsanguinitatē sit acceptio personaꝝ. ℞. ꝑm alex. vbi. s̄. ꝙ sūt bn̄ficia tꝑalia ⁊ spūalia. In collatōe bn̄ficij tꝑalis: cui non est annexū spūale lꝫ illud ꝯferre intuitu ꝯsanguinitatis si bonus est: qꝛ ꝯsanguinitas est bene ꝯditio faciēs ad negociū circa dispēsationes pr̄imonioꝝ. Si v̄o est annexū spūali: puta qꝛ sunt res ecclie: vel que pauperib⁹ sunt dispēsanda: silr̄ licet ei ꝯferre: non ex rōne ꝯsanguinitatis ꝑncipali: sed secūdaria: ut non egeat: sed non ita ut luxurietur. Si v̄o est spūale bn̄ficiū: non est attendēda rō ꝯsanguinitatis vel carnis: qꝛ spūalia non dant̄ iure sanguinis sed diuino munere: sed attēdi debet rō spūal̄ que. s. est ut det̄ iustiori ⁊ meliori non simplr̄ sed ad illud regimē. ut in. c. lꝫ viij. q. i. Quod si ꝯditiones sint pares potest ex illis ꝯditionibus moueri ad dandū ꝯsanguineo: dūmodo non sit scandalū ex respectu ꝯsanguinitatis: qꝛ ꝓpter scandaluꝫ multa dimittēda sunt: ergo est acceptio personaꝝ in ꝓmotionib⁹ ad dignitates ⁊ officia qn̄ bn̄ficiū spūale dat̄ ꝓpter ꝯsanguinitatē ꝑncipaliter. facit. c. moyses. viij. q. i. vel qn̄ non dat̄ meliori ad illud regimen. ut in. d. c. lꝫ. quia talis infideliter agit negociū dn̄i non meliorans cū potest: vl̄ qn̄ qd̄cūq̄ officiū dat̄ indigno. ꝯcor. tho. in quoli. ⁊ scd̄a scd̄e q. lxiij.

¶ Utrū cū ꝯditiones sunt inequales excedētes ⁊ excesse: puta lr̄atus: sed ignobilis: alter nobilis: sed illitteratus sit acceptio personaꝝ si ꝓponatur nobilis. ℞. alex. vbi. s̄. ꝙ licet litteratura simplr̄ sit preferenda nobilitati. ut in. c. venerabilis. d̄ prebē. qꝛ est necessaria i regie ecclie. tn̄ i casu pōt ꝑferri nobilitas ut arceant̄ lupi ꝑ potentiā: ⁊ in casu ut sint diuersa mēbra in corpore ecclesie qb⁹ pax ei⁹ ꝯseruet̄ ⁊ sic nobiles possūt ꝓmoueri: dūmō moꝝ honestas eis suffragetur. 5

¶ Utrum si preferatur minus bon⁹ vir meliori bono sit acceptio personarū. ℞. alex. vbi. s̄. ꝙ aliud est in maiori dignitate: aliud est in minoribus beneficijs. Aliud cum eligitur d̄ gremio illius ecclesie. Aliud cum postulatur de alterius gremio. Cum ergo electio est facienda ad maiores dignitates requiritur ꝑm conscientiam ut eligatur vtilior regimini: dūmodo sit bonus: quia scd̄m albertū magnum peccat mortaliter qui promouet malum q̄uis sit multū ꝓfuturus 6

quia qui sibi nequã est: alteri non po-
terit esse bonus: ⁊ qui sibi non parcit:
multominus aliis parcet. ff. de his q
añ sen. l. fi. nec excusat ꝑm euꝫ pauc-
tas ministroꝝ ecclie. In minori v̄o be-
neficio sufficit ꝙ bonus sit. Si v̄o fi-
at postulatio: reqritur ut ꝑm ꝯsciam
suã eligat vtiliorẽ ⁊ meliorẽꝫ.

7 ¶ Utrũ pauꝑ possit ꝑponi diuiti in iu-
dicio. ℞. Alex. vbi. s̄. ꝙ non: sed equi-
tas debet seruari: ⁊ illud ecclĩastici. iiii
c. In iudicãdo esto misericors pupil-
lis. ⁊ Esa. i. Subuenite oppsso: iudica
te pupillo: ⁊ sil'es intelligũtur ut iudex
tueatur miserabiles ꝑsonas ab oppꝫ-
sione potentũ. Et si timore uel amore
defecerint persone necessarie ad istru
ctionẽ suaꝝ causaꝝ: iudex debet ei sub
uenire. In veritate aũt sententie nul-
li parti parcere.

8 ¶ Utrũ exhibitio honoris que fit ꝑ-
lato malo inducat acceptionẽ perso-
narũ. ℞. qui. s̄. ibidẽ ꝙ ꝑlatus spũalis
siue tꝑalis debet honorari rõne pote-
statis a deo accepte. Cũ quis aũt ho-
norat peccatorẽ amore indebito a q̊
deberet corrigi: tunc peccatum est.

9 ¶ Utrũ exhibitio honoris ꝓpt diui-
tias sit acceptio personaꝝ. ℞. Alexã.
vbi. s̄. ꝙ si tm̄ habetur respectus ad
diuitias: ut tanto melior quanto diti-
or videatur: pcm̄ est. Silr si de exhi-
bitione honoris ecclĩastici hoc intelli
gitur. Si v̄o hoc fiat ꝓ vitatione scan
dali: ita tñ ꝙ pauper non ꝯtẽnatur:
vel diues in peccato non foueatur:
non erit peccatum.

10 ¶ Utrũ acceptio personaꝝ sit pcm̄
mortale. ℞. Aug. de anco. li. de ptãte
pape ꝙ pcm̄ mortale tollit nobis xp̄ꝫ
q ẽ vita nr̄a ad collo. iii. c. Xp̄s aũt tri
bus modis in nob est. s. ꝑ iustitie eqta
tẽ ꝑ doctrie v̄itatẽ: ꝑ vite scitateꝫ. Jo.
xiii. Ego sum via. s. iustitie veritas. s.
doctrine: ⁊ vita. s. exẽpli. Qñ aũt acce
ptio personaꝝ repugnat iustitie: puta
non reddẽs iustitiã cui debemus: ul' fa
ciens ꝯ amore amicitie pecunie ⁊ hu
iusmodi: sic est mortale. Qñ v̄o repu
gnat doctrine: puta determinãdo uel
declarãdo ex cõplacẽtia ꝯ sanctã do
ctrinã. sic est mortale. Qñ v̄o repu-
gnat vite puta cũ prefertur malus bo
no: indignus digno ꝓpter ꝯsanguini
tatẽ ⁊ huiusmodi: non ꝯgruentia ad
ipsaꝫ rem q̄ datur: sic est mortale. Ad
de etiaꝫ ꝙ est mortale: qñ melior ad
dignitatẽ ecclĩasticã nõ prefertur sal-
tem in maioribus dignitatibus: ut pꝫ
per ea que not. j. Electio. §. xxi. iun-
cto quod dico. s̄. hic. §. vi.

Accidia. ꝑm Ric. de
scõ vic. ẽ tor
por mentis bona inchoare ne
gligẽtis: vel ꝑm Dam̄. est tristitia ag-
grauans mentẽ: ut nihil boni ei agere
libeat. Et hec est diffinitio essentialis
ꝑm Ale. secũda secũde tractatu de ac
cidia: alie sunt per effectus: ⁊ differt
ab inuidia. ꝑꝫ Ale. ibidẽ: qa inuidia ẽ
de alieno bono. Accidia v̄o ꝺ ꝓprio

1 ¶ Utrũ accidia sit ꝯ aliquod ꝑceptũ
decalogi. ℞. Alexã. vbi. s̄. ꝙ est spãli-
ter ⁊ explicite ꝯ illud eccle. xxxviii.
Ne dederis in tristitiã cor tuũ: sed re
pelle eã a te. ⁊. xx. Tristitiã longe expel
le a te. multos enim occidit ⁊ non est
vtilitas in illa. Implicite v̄o ẽ ꝯ illud.
Memẽto ut diẽ sabbati scĩfices exo.
xx. In accidia est tristicia de spũali bo
no ⁊ laborioso cũ amore qetis carnal'
In illo v̄o ꝑcepto ẽ amor sancte qetꝭ
que cum gaudio est in bono spũali lꝫ
sit laboriosum. Qñ lꝫ ꝑcipiatur ibi ab
stinere ab ope seruili in quo est labor:
nõ tñ ꝓhibetur bonũ spũale: ut orare
ꝑdicare ⁊ huiusmodi que sunt bona
spũalia lꝫ laboriosa. Et ex istis patet

ꝑ de sua rõne accidia ē mortale peccatū. vñ. ii. ad corin. vii. Tristicia huius seculi mortez operatur. Et ut aduertere possis qñ accidia hꝫ propriā rónez ⁊ est mortale peccatū: attende ꝙ aut talis tristitia boni ꝓsistit in omissione necessariorū ad salutē: ⁊ sic est mortalis: aut in omissione eoꝝ q̄ non sunt necessaria: ⁊ sic est veniale peñ. Aut deducit ad aliquod mortale: vt puta desperationē: ⁊ sic ē mortale peccatū. Et ex hoc patet qd dicendū de eo q̄ attediatur ablꝺiatur diuina ⁊ spiritualia: quia nisi sint necessaria ad salutem ⁊ ea dimittat: vel deliberate disponat dimittere non peccat mortalit. Sili de eo q̄ ꝓp aliquꝰ morte disponit non bñ facere ⁊ de necessariis ꝙ peccat mortaliter. Idē de eo q̄ propter hoc nolet esse creatus a deo: uel vellet esse irróale aial: quia est mortale si deliberate. Idē sili de illo, qui propter tristitiā incurrit grauem infirmitatem: aut notabile corporis nocumētum: quia mortale est si potest se iuuare ⁊ huiusmodi. Et ꝑm predicta intelligetur. secūda secūde. q. xxxv.

2 ¶ Utrū accidia sit grauissimū peccatorū. ℟. ꝑm Alex. vbi. s. ꝙ est loqui ꝺ accidia multipliciter vno mó ꝑm ꝙ terminatur ⁊ ꝓsumatur in desperationem. ⁊ sic est grauissimū peccatoruꝫ rónē desperationis adiūcte in q̄ terminatur. Aut logmur de accidia ratione ociositatis sibi adiūcte. Et hec ociositas ē occasio multoꝝ malorum quia aia nisi in bonis occupetur: i mālis desilit: ⁊ sic est magnū maluꝫ. Alitāmē rónē generis peccati non est maximū peccatoꝝ: quia maius ē infidelitas, superbia ⁊ huiusmodi.

3 ¶ Que sint filie accidie ℟. ꝑm Gre. xxxi. mor. ꝙ sunt sex. Prima desperatio. Secūda pusillanimitas respectu cōsilioꝝ. Tertia ociositas. Quarta torpor seu pigritia circa ꝑcepta. Quinta est vagatio mētis illicita. Sexta malitia q̄ qs detestatur bona spūalia: ꝺ quibus dicetur in loco suo de q̄libet.

HActiones a iure ciuili ortū hñt hꝫ ino. ꝺ ꝓsti. c. q̄ in eccliaꝝ. Et de spūalibus generalibus ⁊ vniuersalibus q̄les sunt ⁊ q̄liter formētur vide Inno. de offi. or. ꝓquerēte. de li. obla. c. ii. de cā pos. ⁊ ꝓprie. cum ecclesia de sepul. certificari: quia pertinent ad foruꝫ contentiosum.

¶ Que dicātur actiones bonefidei 1
habetur insti. de ac. in. §. actionū. ⁊ in gl. c. cū venerabil. de excep. Et sūt. xv exvēdito: ex ēpto: locatio: ⁊ ꝓductio negocioꝝ gestio: mandati: depositi: ꝓ socio: tutele: cómodati: pignoraticia familie herciscūde: cōsidiuidūdo: ꝓscriptis verbis: q̄ de extimato proponitur: ꝓmutatio: ⁊ hereditaꝫ petitio: nec dicūtur bonefidei quia solum in his sit seruāda bona fides: sꝫ ga i his magis exuberat iudicis officiū q̄ i alis.

¶ Que dicūtur stricti iuris. ℟. ter. in- 2
sti. vbi. s. ꝙ sunt alie ab his: ut actio ex mutuo ⁊ arbitriū ⁊ his silia. Et dicuntur stricti iuris: quia non venit in eis nisi qꝺ stricte exigit actóis nā. ⁊ ꝺ ipsis vide glo. in. d. c. cū venerabilis.

¶ Que dicuntur actiones ꝓsonales. 3
℟. Frā. vercel. ut refert Be. in. c. dispēdia. de rescrip. li. vi. ꝙ sunt q̄ ꝓsonas tenēt obligatas ex ꝺcto: ut mutuo locatione ⁊c. vel q̄si ꝺcto ut negociorū gestio: tutela ⁊ huiusmodi. Aut maleficio ut furti: dāni infecti ⁊c. uel quasi maleficio: ut in iudice male iudicante ex imperitia ⁊ proiciente de cenaculo quod nocuit. ut insti. de obli. ⁊ in rubricis sequētibus.

¶ Que sunt actiones reales. ℟. Be. 4

vbi.s̄.q̄ sunt que sequunt̄ rem ⁊ nō
personā: nec per eas dicit̄ persona ob
ligata: ut rei vendicatio: publiciana:
⁊ similes ꝑm io. de imo.
5 ¶ Utrum in actionib⁹ personalibus
currat p̄scriptio ꝯ ecclesiā ⁊ alios. vi-
de. j. prescriptio. §. xxxiiij.
6 ¶ Actio est inanis creditoris quam
excludit inopia debitoris. c. olim nob
de re. spo. ff. de dolo. l. nā is. ⁊ q̄ nihil
hꝫ ei⁹ periculo nihil est. ff. de fur. l. ita
qꝫ fullo. §. i. ⁊ ex̄ de vsur. cum tu.

Aconiti grece: ceroferarij
latine. xxi. di. c. cle
ricos. in fi. vñ ei⁹ officiū est p̄pa
rare luminaria ⁊ ipsa portare coraꝫ
ministris altaris. xxv. di. plectis. xxxiij
di. §. deseruientes.

Accomodatio.
vide. j. cōmodatum.

Actus requirit tria regl'a
riter. ut i. c. magne
d̄ voto. ⁊ ar. ij. q. i. aliud. ¶ Pri
mū quid liceat ꝑm equitatē. Equitas
v̄o est iustitia dulcore misericordie tē
perata ꝑm cypria. ¶ Secundū quid
decet ꝑm honestatē. ⁊ est diuersum a
v̄bo licet: qꝛ multa licēt que nō decēt
¶ Tertiū q̄d expediat ꝑm vtilitatez.
vñ filie sine ꝯsensu p̄ris ꝯhere matri
mouiū licet. ut in. c. sufficiat. xxvij. q.
ij. sed nō decet. ut in. c. i. de desponsa.
impu. nec etiā expedit: cuꝫ mulieres
sepe laborent ꝯ ꝓpria cōmoda. l. si pa
ter. in fi. C. de spon.
¶ Quō cognoscet̄ si actus est valid⁹
1 ℞. pa. in. c. cū olim. de cle. ꝯiug. q̄ re-
currendū est p̄mo ad ꝯsuetudinē lo-
ci vbi qs oriūdus fuit: vel vbi actus
est gestus. ⁊ nō ad ꝯsuetudinē loci al-
terius: uel vbi actus est applicandus.
Exemplū natus de p̄re sacerdote ec
clesie oriētalis q̄ ꝯxit ꝑm eoꝝ ritū: ē
legitimus vbiqꝫ: ⁊ iō pōt eligi in ec-
clesia occidētali ꝓ p̄lato. facit in ar.
ad hoc. l. i. C. de decu. ⁊ no. ꝑ bar. in. l.
oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊. l. cūctos
populos. C. de sum. trini. ⁊ facit ad. q.
vtrū testm̄ factū senis cum trib⁹ testi
bus ꝑm eorum statuta valeat quo ad
bona alibi existentia.
¶ Itē actus gestus ab hñte duplicē 2
potestatē: semꝑ in dubio p̄sumit̄ ge-
stus ꝑm eam potestatē ꝑm quā act⁹ tol
lerari possit ut valeat. ut no. pa. in. c. ni
si essent. de preben. facit. c. qd̄ sicut. d̄
elec. vbi presumit̄ actus factus respe
ctu maioris potestatis ab eo qui du-
plicem potestatem habet. facit. l. iij.
ff. de mili. te.
¶ Actus legitim⁹ est ille q̄ obuenit 3
uel firmat̄ a lege. ff. de verb. sig. l. lege
obuenire: ut est emācipatio: acceptila
tio: aditio hereditatis: ꝯctio mr̄imo
nij: tutoris datio: ⁊ huiusmodi q̄ nō
sunt actus ꝯctuū. ꝑm v̄o ordinē mino
rum est regere: p̄dicare: ꝯfessiones au
dire: legere: visitare: diffinire: eligere
eligi: accusare: testificari: ⁊ ad ordi-
nes ꝓmoueri: qui oēs itelligunt̄ solū
noīe actuū legitimoꝝ: ⁊ non alij.

Accusatio est aliquē
in libello
reū de crimine deferre ad vin
dictā ꝑm azo. in sūma in ℞ica. C. d̄ ac
cu. Circa quā q̄rēda sunt infrascripta.
¶ Utrū accusationē debeat precede 1
re monitio. ℞. q̄ nō de necessitate. ar.
c. ij. ⁊. c. qual'r ⁊ qñ. el. ij. d̄ accu. ⁊ i gl.
ij. q. vlti. §. i. Ratio qꝛ fit solū ad penā
iponendā. ut in glo. in. c. lꝫ. d̄ simo.
¶ Utrum aliquis teneatur accusare. 2
℞. scd̄m glo. in. c. quapropter. ij. q. vij.
q̄ nemo. facit textus. in. l. vnica. C. ut
nemo inuitus. ⁊. c. si primates. v. q.
ij. ⁊ glo. in. c. licet. in fi. de accusatio.
Barto. in. l. in eum. ff. de accusa. dicit

verũ nisi in homicidio: quoniã here
des tenentur accusare. arg. l. pretor.
§. i. ff. de iniur. al's perderẽt heredita
tem. ut. l. i. ff. de his qui. ut indi. sed cõ
trarium videtur tenere glo. in. l. si qs
homicidij. C. de accu. ⁊ ibi cy. bal. sa
li. ⁊ ange. ⁊ rapha. in. d. l. in eum. s. ꝙ
non tenẽtur accusare. ⁊ iura que vidẽ
tur contraria non loquunt̃ de accusa
tione proprie: sed de denũciatione de
qua dicam in tit. suo: ⁊ in quo differt
ab accusatione ĩmo videtur ꝙ accu
sare sit contra p̃ceptũ diuinum dum
dicit: Dimitte nobis debita nostra.
glo. est in. l. furti. §. pactus. ff. de his q
no. infa. de quo dic ut. j. §. iiij.

3 ¶ Quis pot accusare. ℞. aut crimẽ ẽ
p̃uatũ aut publicũ. Si p̃uatũ: regula
riter nõ admittit̃ nisi cui ĩterest ut vi
det̃ velle glo. in. l. fi. ff. d̃ p̃ua. deli. qd̃
limita: nisi sit tale delictũ p̃uatũ ex q̃
pena pecuniaria applicãda fisco debe
at iponi: qꝛ tũc quilibet de populo ad
mittit̃ ad accusandũ ꝓ illa pena. Ita
vult gl. singularis dy. ⁊ bar. i ℞ica. ff. d̃
po. ac. lꝫ bal. teneat ꝯ i. l. adũsus. C. d̃
fur. si v̄o ẽ crimẽ publicũ qlibet admit
titur q nõ prohibet̃ spãliter lege uel
statuto aut consuetudine ⁊ qui prohi
beãtur habes. ij. q. vij. ⁊. iij. cã. q. iiij. ⁊
v. ꝑ totũ. ⁊ de accu. in multis. c. ⁊ in. l.
qui accusare. cum plurib⁹ legibus se.
ff. de accu. sicut sunt infames: mino
res: pauperes: ⁊ multi quos omitto:
quia non pertinet ad nos. ⁊ hoc ve
rum nisi in duobus casibus. ¶ Pri
mus quando suã uel suoꝝ iniuriã ꝓ
sequunt̃. ut no. in. l. fi. ff. de p̃ua. delic.
⁊ in. l. fi. ff. de iniu. facit glo. in. l. cum
emãcipati filij. §. emãcipatus. ff. d̃ col
la. bonoꝝ. ¶ Secũdus qñ delictum
nõ est cõmissum ꝯ psonã: puta statuto
cauet̃: ut q blasphemauerit: uel iuerit
de nocte puniat̃ in. x. tũc quilibet ad
accusandũ talẽ admittit̃. ut no. bar. ⁊
io. de imo. i. l. i. ff. de pub. iud. ⁊ bar. in
l. lex cornelia. §. si qs libellus. ff. de in
iur. Reqrũt tñ multas limitationes ⁊
distinctiões q̃s dimitto: qꝛ ad nos nõ
ptinẽt. vide. ij. q. i. ꝓhibẽt̃. vbi d̃ hoc.
Clic⁹ tñ ad vindictã publicã accusa
re nõ dꝫ: etiã si pena sanguis nõ ve
nit iponẽda. facit. c. sicut sacerdotes.
ij. q. vij. qꝛ humõi odiosis ñ dꝫ se imi
scere ꝟm pa. in. c. cũ. p. de accu. sꝫ si
ꝓseqt̃ iiuriã suã pot: etiã si venit ipo
nẽda pena sãguis ꝟm pa. vbi. s̃. dũmõ
dicat ꝙ nõ itẽdit accusare: ut pẽa ipo
nat̃. tex. ẽ clar⁹ i. c. plat. d̃ homi. li. vi.

¶ Qua intentione debet quis accusa 4
re ut sit sine peccato accusatio. ℞. ꝙ ꝓ
pter bonum cõmune. s. ut ceteri quie
te viuant. xxiij. q. v. non frustra. vel ꝓ
pter suum interesse. Al's tale erit pec
catum qualis inordinatio intentionis
scilicet mortale. si ex odio: veniale si
aliqua passio fragilitatis immiscea
tur. argu. c. accusasti. de accusa. ⁊. ij.
q. vij. si qui sunt. ⁊. d. c. qualiter ⁊ qñ.
nõ tñ tenet̃ ad aliquã restõ eĩm ꝓpter
hoc sꝫ solũ ad penitentiã de peccato.

¶ Quis modus sit seruandus in ac 5
cusatione. vide. ij. q. viij. per totum.

¶ Utrum pactum seu iuramentum 6
de non accusando valeat. ℞. ꝟm glo.
in. c. quemadmodum. de iureiuran.
ꝙ non tenet de crimine perpetran
do. ff. de pact. l. si vnus. §. pacta. ⁊. §.
seq. ⁊ peccat mortaliter si hoc iurat.
ut patet. j. iuramentum. iij. §. vij. De
peccato v̄o commisso valet. dicto. §.
pacta. ⁊ in textu. d. c. quemadmodũ.
ibi non solum septies. Si tamen pe
cuniã reciperet: turpiter accipit: ⁊ re
stituere tenet̃ de bono cõsilio. Rõ: qꝛ
ꝓpt̃ charitatez ꝓximi ex cõpassione
dꝫ moueri credẽs ꝙ se emẽdabit; ⁊
nõ ꝓpt̃ pecuniã. Multo forti⁹ debe

ret restituere si recepisset pro non accusando de peccato ppetrādo: vel p accusando calūniose.i.q.i. iubemus.

7 ¶ Utrū quis possit desistere ab accusatione incepta.ff. si videt eum quem accusauit innocentē tenetur oi mō q̄ potest desistere.ii.q.iii.si quez. aut per abolitionē. Si vo non cognoscit innocentē eum esse: potest desistere si vult quo ad ꝓscientiā ex charitate: ſz non ex pmio: ut no.glo.in.c.i.de collu. sed quo ad impunitatē fori ꝓtentiosi non potest nisi in certis casibus: de q̄bus vide Bar.in.l.questū.ff.ad turpil. et Pa in.c.ſz de accu.

8 ¶ Quot modis accusatio redditur vitiosa.ff.q̄ tribus modis fm Gratianum.ii.q.iii.in.§ notandū.ꝛ.l.i.ff.ō aboli.ſ. ¶ Primo calūniādo: ꝛ tunc est qñ falsū crimē iponit: ꝛ talis tenet de oi dāno dato proximo.c.vlt.ō cal. ꝛ peccat mortaliter.xxii.q.ii.c.pmuz. ¶ Secūdo tergiuersando: ꝛ tunc est tergiuersator qñ in totum a lite recedit sine licētia iudicis. Hoc intellige q̄ ad ꝓscientiā si ex aliquo malo fine facit: quia si ex cōpassione proximi quo ad ꝓscientiā licet: sed q̄ ad forum contentiosum punitur in q̄nq̄ libris auri.l.iii.ff.de puari. ¶ Tertio puaricādo: ꝛ tunc est qñ colludit cū reo falsas probationes ꝛ varias simulādo: ꝛ tal' punitur arbitrio iudicis. ut.l.i.ꝛ.ii.ff. de pua. Sed in ꝓscia credo non peccet: nisi talis falsitate vel mēdatio vtatur ꝛ huiusmodi prohibitis: uel ex aliquo malo fine. de istis habes in.l.i.ff. de aboli ꝛ in.l.i.ff.ad turpilia.

9 ¶ Utz post peractā penitentriā ō peccato possit quis sine peccato accusare talē.ff.fm Jnno.in.c.ō his.de accu. q̄ sic.ꝛ tenet glo.sil'r ibidē. Ratio est quia per penitentiaz satiffit deo: sed p punitionē que imponitur in iudicio satisfit reipublice ut ceteri timeāt ꝛ quietius viuant.facit.C.de aposta.l.hi qui cum suis concor.

¶ Utrū semel accusatus possit de eo 10
dez iterꝝ accusari.ff. q̄ nō.c.de his. de accu.quia delictū vnius hois sepi⁹ queri non debet.ff.nau.ca. stab.l.lz.§. vlti.xxxv.q̄ ix.ventā. Fallit in duobus casibus. ¶ Primus si secūdus accusator doceat primū puaricasse.ff.de puarica.l.iii. ¶ Secūdus si suū doloré prosequēs ignoret accusationem ab alio institutā.l.sicut.ff. de accusa. vide in glo.d.c.de his.

¶ Utrū accusatus possit sine peccato 11
aliquid dare accusatori vt desistat ab accusatione.ff. Jnno.in.c.crimina.ō collu.q̄ queda3 est cā criminalis: ꝛ in hac añ inchoatā accusationē p gratiā desistere potest.ut.ff.de his q̄ no.insa. l.furti.§.pact⁹. ꝛ.ff.ad turpil.l.mulier ꝛ.l.questū.post nō licet nisi ut habeē C.ō abo.l.ii.ꝛ.iii.ꝛ.v.q.i.quidā.ꝛ trāsigere aliquo dato vel retēto in crimine publico nō licz.ꝛ si fiat trālactio nulla est: ꝛ accusatus habetur pro ꝓfesso.C de trāsac.l.transigere.ff.de puari.l.in oibus. Ubi autē est tale crimē quod irrogat penā sanguinis: ſz vnicuiq̄ sanguinē suū redimere qualitercūq̄.ff.ō bo.eoz.l.i.uel penaz detrusionis ppetue fm Pa.in.c i.de collu. quia licet tic nisi in adulterio.d.l.trāsigere. Jn aliis aūt vbi pena sanguinis non irrogatur trāsigere non licet nisi in crimine falsi: ut in.d.l.trāsigere. Jn crimine vo puato trāsigere licet fm glo.in.d. l.trāsigere.ꝛ no.q̄ fm canones oē crimen dicitur publicū: ꝛ ideo trāsigere non licet.ut de collu.per totū.quia ecclesia p nullo crimine iponit penam sanguinis.c.sententiaz sanguinis.necle.uel mo. Excepto vbi iponēda est pena detrusionis ppetue: ut dictū est.

Et que dicantur crimina publica d̄ iure ciuili. habes. j. crimen. §. vij.

12 ¶ Utrū accusatus teneat̄ rn̄dere veritatē. dic ut. j. ꝯfessio dilecti. in prin.

13 ¶ Utrū liceat accusato calūniose se defēdere. ℞. q̄ nō: etiā si iniuste accusaret̄: quia hoc esset gen⁹ vindicte q̄ sine peccato fieri nō pōt. imo post iuramentū de calūnia receptū esset piur⁹ Quādo etiā iuste accusat̄: defendēdo se ꝑm iuris ordinē semp dz ꝓ posse accusatorem excusare: nec peccat se defendēdo ꝑm ordinez iuris: etiā si accusator remaneret infamat⁹ ꝑm scotū in. iiij. di. xv. q̄ nō tenet̄ se ꝓdere. vñ pōt quascūq̄ exceptiones cōpetētes ꝓponere ⁊ appellare: ⁊ alia iuridica facere: nō tñ mendaciū dicere: q̄ peccaret mortaliter ꝑm sco. vbi. s̄. appellare aūt cā more afferēde ne ꝯtra eū iusta snia detur nō licet: q̄ calumnia est. cōcordat tho. scd̄a scd̄e. q. lxix. ar. ij. ⁊ ricar. in. iiij. di. xv. ar. v. q. iij.

14 ¶ Utrū accusator teneat̄ se inscribere ad penā taliōis. vide. j. iscriptō. §. i.

15 ¶ Ad qd tendit accusatio. ℞. pa. in c. sup his. de accu. q̄ tēdit ad depositionē ab officio ⁊ bñficio. Et si crimen sit enorme ad perpetuū carcerē. ut in c. tue. de pe. ⁊ hoc d̄ iure canonico: sz de iure ciuili tēdit ut puniat̄ debita pena. Denūciatio v̄o tēdit ad correctionē: nō ad puniendū peccatū pena cōdigna: sed ut desistat a peccato. ⁊ hoc ꝓcedit tā in denūciatione euangelica quā canonica: tā iudiciali quā extraiudiciali.

Adiuratio creaturarū qd est. ℞. ricar. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. est per inuocationē diuini nois uel alterius rei sacre obsecrādo uel iperando inclinare eas ꝑm se: uel in cōparatione ad eas ad aliqd agenduz uel patiendum.

¶ Utrz adiuratio hois sit licita. respō. qui. s̄. ibidem. q̄ aut adiurās intendit eos inclinare ad bonū aut ad malum culpe. ¶ Primo mō aut adiurat obsecrādo. ⁊ sic nō accipit nomē dei i vanuz. Sic eni adiurauit apl's ad ro. xij obsecro vos ꝑ miſicordiā dei ut exhibeat corpa vr̄a ⁊c. ¶ Aut adiurat imperādo: ⁊ tūc subst ingue. ¶ Aut adiurat eum q sibi tenet̄ obedire: ⁊ sic licet. ¶ Aut adiurat eū in quē nullam habet potestatē: ⁊ sic assumit nomen dei in vanū: q̄ vsurpat potestatē i aliū quā non hz quantū in se est: ⁊ peccat mortal'r. Si aūt adiurās intēdit inclinare illū quē adiurat ad malū culpe: sic nomē dei in vanū assumit. 1

¶ Utrū adiuratio demonū sit licita ℞. q. s̄. ibidē. Aut adiurat imperando aut obsecrādo. ¶ Primo mō: aut ut ipsum doceāt vel obsequiū aliqd̄ faciant: ⁊ sic illicitū est: q̄ ꝑtinet ad quandā familiaritatē uel societatē: licitū tñ est aliqñ. s. cū aliq sācti viri ex spāli instinctu spūssancti: uel reuelatione diuina vtūtur ministerio demonū ad aliquos effectus. ¶ Aut eos adiurat ut a se ⁊ a ꝓximis expellat: ⁊ hoc licet q̄ sunt aduersarij nr̄i obstinati. ⁊ sic itelligit̄ illud marci vltio. In noie meo demonia eiciēt ⁊c. Adiurare aūt eos obsecrādo sp illicitū ē: q̄ sic quoddaz signū familiaritatis importat. 2

¶ Utrū adiuratio creaturaꝝ irrōnabiliū liceat. ℞. ric. vbi. s̄. q̄ aut adiurātur ꝑm se ⁊ absolute. ⁊ q sic eas adiurat nomē dei assumit in vanū: q̄ nō intelligūt adiurationē illā. ¶ Aut adiurant̄ i relatōe ad aliū. ⁊ hoc dupl'r. aut in relatione ad deū: ut cū aliq sci ad infideliū ꝯuersionē ⁊ infirmoꝝ in fide ꝯfirmationē inuocāt nomē dñi: ad hoc ut eius virtute ipse creature ir 3

rationabiles adiurate aliquo motu moueant̃ qui nõ est per eaꝝ virtutez nãlem: ⁊ sic licet. Aut adiurant̃ in relatione ad diabolũ ad hoc ut diabol⁹ ab eis repellat̃ ne eis vtat̃: ut istr̃o ad noceñ. ⁊ sic adiurant̃ ab exorcistis ecclesie. ⁊ sic etiam licet.

4 ¶ Utrũ adiuratio illicita sit peccatũ mortale. ℞. ut colligo ex v̇bis prefati Ri. vbi. s̃. ꝙ sic ex se: qꝛ sic est directe ꝯ secundũ preceptũ. Nõ assumes nomen dei in vanum. exo. xx.

Administratio

legitima ⁊ libera est qñ quis põt in iudicio agere ⁊ ꝯueniri: ⁊ etiã ex̃ iudiciũ de aliq̃ re disponere. facit c. ex lr̃is. de ꝓba. ⁊ ibi ino. allegat. l. ij. in. §. ij. C. de iura. cal.

1 ¶ Utꝝ administrator teneat̃ de mala administratiõe satisfacere. ℞. ſm in no. in. c. ex pñtiũ. d̃ pig. ꝙ sic. ⁊ ille cuius est administrator hꝫ actionẽ negociorꝝ gestorꝝ ꝯ eũ q male administrauit. ff. de neg. ge. l. iij. §. vlti. xij. q. ii. si q̃ de reb⁹. ⁊. c. si qs qualibet cõditione. Uñ aduerte ꝙ tenet̃ administrator ſm glo. in. l. cũ oñdim⁹. ff. de fideius. tu. de dolo. ut ibi ⁊ lata culpa. ut. l. curatoris. C. de nego. ges. ⁊ etiã leui. ut. l. quicqd. C. arbi. tu. De dolo solũ tenet̃ ſm glo. in. l. iii. ff. de neg. ges. qñ mea affectione ductus solũ administrauit ⁊ lata culpa q̃ equiparat̃ dolo. ut. l. qd̃ nerua. ff. depo. d̃ leui v̇o tenet̃ ut cõit̃ ut i. d. l. qcqd. Aliqñ eitã d̃ leuissima ut qñ diligẽtissim⁹ erat gestur⁹. l. si pupilli. §. videam⁹. ff. de nego. ge. Aliqñ de casu ut in casib⁹. v. positis in. l. si negocia. ff. de neg. ge. ¶ Primus si accessit aio depdandi. ¶ Secũd⁹ si noua negocia ⁊ insolita fecit. ¶ Terti⁹ si culpa p̃cessit. ¶ Quartus si fuit i mora. ¶ Quintus si casuꝫ recepit. No. etiã ꝙ administrat⁹ nõ solũ hꝫ actõꝫ ꝯ administratorẽ: sed etiã ꝯ heredes ⁊ intelligit ino. vbi. s̃. qñ dolo uel lata culpa aliqd gessit ꝙ heredes tenent̃. Si v̇o ex leui culpa nõ tenent̃ heredes nisi in casib⁹. iiij. quoꝝ tres ponũtur in. l. i. C. de here. tu. ¶ Primus si lis fuerat inchoata ꝯ tutorẽ. ¶ Scd̃s si aliquid ad eos ꝑuenit de reb⁹ administrati. ¶ Terti⁹ si de bonis administrati alijs ex gr̃a ꝯcessit. qꝛ. ff. d̃ fur. l. si pignore dr̃: spẽs lucri ẽ ex alieno largiri: ⁊ bñficio sibi debitorẽ acquirere. ¶ Quartus ponit̃ in glo. d. l. cũ oñdimus. s. si nõ explicet inchoata ꝑ defũctũ: qꝛ tenet̃ de leui etiam. l. qcqd. C. arbi. tut.

¶ Utrũ sciẽter cõmittẽs administratione idigno teneat̃ ipse de mala administratõe. ℞. ꝙ sic ſꝫ ino. i. c. ex rõe de etas q̃li. allegat. ff. ad munici. l. lucius. §. impator. ff. de ma. ꝯuẽ. l. i. i p̃n. per totũ. ⁊ peccat mortaliter. 2

¶ Quis dicat̃ habere administratione in ecclĩasticis. vide. j. legatũ. i. §. xvi. 3

Admonitio

an dẽat fieri añ denũciationẽ. ℞. ꝙ sic. ẽ glo. i c. q̃lr ⁊ qñ. el. ii. de accu. ⁊ no. gl. in. c. licet hely. de simo. vide de hoc. j. denũciatio. in p̃n. ⁊. §. ij. ⁊. x.

¶ Utꝝ añ admonitõꝫ ꝯstituat̃ i mora q̃ ẽ obligat⁹ ad aliqd dãdũ uel facieñ. sine determinatõe tꝑis. vide. j. mora. §. j 1

Adoptio

est legitim⁹ act⁹ ꝑ quem q filiꝰ nõ est ꝓ filio habetur pene nãꝫ imitãs. isti. de adop. i glo. Diuidit̃ aũt ut habet̃ i. l. i. ⁊. ij. ff. d̃ adop. qꝛ vna dr̃ arrogatio qꝛ rogat̃. i. iterrogat̃ qs an velit istũ hr̃e pr̃eꝫ ⁊ pr̃ istũ i filiũ. ¶ Alia stat in noie generali: ⁊ supponit hic ꝓ specie: sic in hoc noie creditor. ff. si cer. pe. l. i. ⁊. ij. §. mutui.

1 ¶ Utrũ adoptio ⁊ arrogatio in oĩb⁹ ꝯueniãt. ℞. ꝙ sic: nisi ĩ aliqb⁹ ſpãlib⁹ q̃ ſunt. v. ¶ Primũ qꝛ adoptio fit cu iuſlibet mgr̃atus cõpetentꝫ auctoꝛita te: dũ tñ apud eũ plena ſit actio. ſ. me rũ ⁊ mixtũ ĩperiuꝫ. C. de adop. l. i. Ar rogatio aũt tñ fit auctoꝛitate p̃ncipis iſti. e. in p̃n. ¶ Scd̃m in arrogatione reqrit̃ vtriuſqꝫ v̄bũ exp̃ſſũ ĩ adoptõe nõ. Uñ ĩfans nõ põt arrogari: ſꝫ ado ptari ſic. ff. de adop. l. ij. ⁊ l. in adoptõi b⁹ hec ꝓbat̃. ¶ Tertiũ ꝙ arrogatio ſtati arrogatũ ⁊ res ſuas ⁊ liberos qui erãt in ſua ptãte ſubicit ptãti arrogato ris. ff. de ado. l. ij. §. vl. Adoptio v̄o nõ niſi in caſu qñ. ſ. dat̃ auo materno: vl̃ ſi poſt emãcipationẽ genuit filiũ ⁊ auo p̃no dederit. inſti. de adop. §. ſi v̄o. ar rogat̃ ergo q eſt ſui iuris. adoptat̃ v̄o exñs ĩ aliẽa ptãte. ¶ Quartũ ꝙ arro gatoꝛ teneť ſatiſdare d̄ reſtituẽdis il lis bonis p̃ſonis ad q̃s eẽnt ventura ſi arrogat⁹ p̃manſiſſet in ſtatu ſuo. ff. de adop. l. nec ei. §. fi. ¶ Quintũ ꝙ ſi ar rogatoꝛ emãcipauerit eũ uel exh̃da uerit ſine cã teneť ei relinq̃re q̃rtam partẽ ſuoꝝ bonoꝝ eoꝝ. ſ. q̃ hitur⁹ fuiſ ſet ab ĩteſtato: ſm gl. ĩ. l. ſi arrogatoꝛ. ff. e. q̃. q̃rta nõ eſt augmẽtata p̃ auť. de tri. ⁊ ſe. ſm bar. ibi inſti. de adop. §. cũ aũt ĩpubes. adoptiuo v̄o nihil teneť d̄ neceſſitate relinq̃re. C. e. l. i. ⁊. ij. Si tñ moꝛiať adoptatoꝛ ſine teſtõ ſuccedit in bonis eius. l. pe. C. de adop. poſt me diũ niſi ſit legitime emãcipatus.

2 ¶ Utꝛ arrogat⁹ in filiũ filij ſui acqui rat q̃rtã partẽ bonoꝝ ſicut arrogatus ſimpl̃r. ℞. azo in ſũ. iſti. de adop. ꝙ ſi p̃ adoptat aliquẽ loco nepotꝫ ſi filius ꝯſentit moꝛtuo ſuo p̃re hic arrogat⁹ in ptãteꝫ filij cui arrogat⁹ fuit trãſit: nec agnoſcit̃ auo ſu⁹ h̃rs. Si aũt fili⁹ non ꝯſenſerit: moꝛtuo p̃re nõ reincidit in ptãteꝫ: ſꝫ agnoſceť auo ſuus h̃rs: uel tãq̃ nepos: lꝫ ĩ filiũ ñ adoptauerit vl̃ tãq̃ eũ quẽ vr̃ ſu⁹ aĩus voluiſſe eẽ ſibi h̃rdẽ. idẽ dic d̄ adoptato ĩ nepotẽ. ul̃ d̄ ĩceps. qd̄ põt fieri. vt iſti. d̄ adop. §. lꝫ. excepto ꝙ ñ trãſit ĩ ptãtẽ p̃ris adoptã tiſ. Et qd̄ dixi d̄ maſculo dic d̄ feminis

¶ Utꝛ fiat adoptio ſi qs dicat coꝛam 3
multꝫ: accipio te ĩ meũ filiũ. ℞. pa. in. c. vnico. d̄ cog. le. ꝙ nõ. l. nõ nudis. C. d̄ ꝓba. niſi ſerueť foꝛma d̄ q̃. s. ſ. ꝙ fiat auctoꝛitate mgr̃at⁹ uel p̃ncipis qd̄ eſt de ſubſtãtia adoptionis: ⁊ verbũ in ar rogatione: ut dictum eſt. in p̃n.

¶ Quis poſſit adoptari. ℞. ꝙ qlꝫ taꝫ 4
maſcul⁹ quã femina. ff. de ado. l. ado ptio dũmõ ſit p̃ñs. l. neqꝫ abñs. ff. eo. nec p̃ ꝓcuratoꝛẽ fieri põt. l. poſt moꝛ tẽ. §. neqꝫ. ff. e. Rõnem hui⁹ habes p̃ bar. ĩ. l. gallus. §. foꝛſitã. ff. de lib. ⁊ po.

¶ Utꝛ qs poſſit adoptare ĩ frẽꝫ vl̃ ſo 5
roꝛẽ. ℞. ꝙ nõ. ut l. nec apud. C. d̄ her̃. inſti. ⁊ ibi ange. ita ꝙ nec etiã in patrẽ quia contra naturam.

¶ Quis ãt ñ põt adoptar̃. ℞. ꝙ caſtra 6
ti. Et dicunť caſtrati q ſic nati ſunt: ut nunq̃ generare poſſint: ſed ſpadoneſ ſic. ⁊ dicunť hi quibus abſciſuꝫ eſt cũ ſpata uel cultello. Item nec femine ni ſi ex reſcripto p̃ncipis in ſolatio filio rum amiſſoꝝ. Item qui nõ p̃ecedit per. xviij. ãnos eum queꝫ vult adopta re uel arrogare. hec habenť inſtit. de adop. Item qui non habet. lx. ãnos: non poteſt arrogare: lꝫ adoptare poſ ſit niſi iuſta cauſa interueniẽte. l. ſi pa ter. §. vlti. ff. de adop. Et iuſta cauſa eſt moꝛbus aut coniũctio perſone: al̃s de bet intendere generationi. ut in. d. §. vltimo.

¶ Utꝛ impediat matrimoniũ. vide. ĩ 7
matrimoniũ. iii. ⁊. viii. impedimẽto.

Adoratio que idẽ ẽ ꝙ veneratio: vtꝛ reqrat actũ coꝛpalẽ. ℞. ꝙ

sic dicit.n.dam̄.iiij.li.q̄ q2 ꝯditi sum⁹ ex duplici sub̄a.s.itellectuali ⁊ sēsibili: ita deo duplicē adorationē debem⁹.s. i aīa q̄ ꝯsistit i iteriori motu aīe ⁊ corporalē q̄ ꝯsistit in exteriori motu corporis. ⁊ q2 i oib⁹ actib⁹ latrie: illud qd̄ ē exteri⁹ referr̄ ad illud qd̄ ē interi⁹ sicut ad principali⁹: ideo exterior adoratio fit ꝓpter interiorē.ut scilicet ꝓpter signa humilitatꝭ que corporaliter exhibem⁹ excitet̄ affect⁹ noster q̄ ꝓcedit ꝑ sensibilia ad intelligibilia. Unde genuflexiōes signāt nostrā infirmitatem respectu dei: ⁊ ꝓsternim⁹ nos q̄ si nihil nos eē ex nobis ꝓfitentes.

1 ¶ Utꝝ adoratio reqrat locū determinatū.R.q̄ nō ꝑncipalr̄ q̄si sit de necessitate ei⁹.sꝫ bn̄ reqrit ꝑm ꝯdecentiā: sicut ⁊ alia signa corporalia. ꝑm illud io.ij.Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit̄.⁊ iō io.iiij.Uenit hora in qua veri adoratores adorabūt in spū q̄ est ꝑncipalis actus adorationis: ut dictū ē: Loc⁹ tn̄ reqrit̄: nō ꝓpter eū q̄ adoratur: sꝫ ꝓpter adorātes. ¶ Primo propter loci ꝯsiderationē: ex q̄ spālez deuotionē ꝯcipiūt adorātes: ut exaudiant̄ ut pꝫ.iij.R.viij. ¶ Secūdo ꝓpter sacra misteria ⁊ alia sanctitatꝭ signa q̄ ibi continent̄. ¶ Tertio ꝓpter cōcursū multoꝝ adorantiū: ex q̄ orō fit magis exaudibilis: ꝑm illd̄ math. xviij.vbi duo uel tres ⁊c.

2 ¶ Utruꝫ tres ꝑsone in deo adorent̄ vna adoratione: R.q̄ sic: q2 sicut i eis est vna eēntia: substātia ⁊ excellentia: ita vnus honor ⁊ reuerentia eis debet̄ ⁊ ꝑ ꝯn̄s vna adoratio.

3 ¶ Utrū aliq̄ creatura sit adorāda.R. q̄ sic ꝓpter quandā dei excellentiā q̄ deo debet̄ reuerētia quā quedā creature participāt: nō ꝑm eq̄litatē: sꝫ ut dixi ꝑꝫquandā ꝑticipationē.⁊ iō alia veneratione veneramur deū: qd̄ ꝑtinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur creaturas quasdā excellētes: qd̄ pertinet ad duliā: ꝓpterea cū ea q̄ exterius agūtur sint signa interioris reuerētiā: quedā exteriora ad reuerentiaꝫ ꝑtinētia exhibent̄ excellētib⁹ creaturis inter q̄ maximū est adoratio. Sꝫ aliqd est qd̄ soli deo debet̄ qd̄ est sacrificiū. Hoc elicit̄ ex augu.x.de ciuitate dei.ꝑm ergo reuerentiā excellēti creature debitam nathā adorauit dauid.iij.R.i.ꝑm v̄o excellētiā q̄ deo debetur. Mardocheus noluit adorare Amā: timēs ne dei honorē trāsferret ad hoīez: ut dicit̄ hester.xiij.

4 ¶ Utrū humanitas christi sit adorāda cultu latrie.R.q̄ hn̄do respectum ad humanitatē christi in se.sic nō eēt adorāda latria cū sit creatura: sꝫ solū illa q̄ dulia dignior est ꝑm glo.sup illd̄ psal. Adorate scabellū pedū ei⁹. Habendo tn̄ respectū ad v̄bū cū q̄ ē vnita hypostatice: sic debetur ei latria: q2 vna adoratiōe adorat̄ suppositū ⁊ nā ita q̄ nā adorat̄ ꝑ suppositū. Christ⁹ aūt est nomē ꝑsone in duab⁹ naturis. Hec ex ricar.in.iij.di.ix.

5 ¶ Utrū imago christi sit adorāda latria.R.q̄ ꝯsidrādo eā ꝓut est q̄dā res sic null⁹ honor ei debet̄: sicut nec alicui lapidi uel ligno. Sed ꝯsiderādo ꝓut imago christi: tūc q2 idē motus q̄ est in imagine est i imaginato. ideo vn⁹ honor debet̄ imagini ⁊ imagiato ⁊ ꝓpterea cū xp̄s latria adoret̄: sic ⁊ eius imago: q2 ut dicit dama.iij.li.c. viij.honor imaginis ꝓuenit ad ꝓthopitū.i.imaginatū.de hoc est tex.in.c. venerabiles.de ꝯse.di.iij.nec ob. illd̄ exo.xxvi. Nō facies tibi imaginē ⁊c. q2 illud ꝓhibitū fuit ꝓ eo tp̄e quo de⁹ naturā humanā nō assūpserat: q2 tūc figurari nō poterat.sec⁹ in humanitate assumpta: ꝓpterea imagines sunt

libri simpliciū ad eoꝝ instructionē re
cte a scis iuēte. ut i. c. platū. d̄ ꝯse. di. iij
9 ¶ Utrū crux xp̄i sit adorāda latria.
R. ꝙ honor: siue reuerētia nō debet̄
nisi rōnabili creature. Insensibili v̄o
nō debet̄ nisi rōne nature rōnalis. ⁊
hoc dupliciter. ¶ Primo inquantū
repñtat creaturā rōnalē. ¶ Secūdo
inquantū ei cōiūgit̄ quocūqꝫ modo.
¶ Primo mō solēt hoīes venerari
imagines regis. ¶ Secūdo mō eius
vestē. Utrūqꝫ aūt venerant̄ hoīes ea
dem veneratōe q̄ ⁊ regē. Si ergo q̄-
rat̄ de cruce q̄ xp̄s fuit crucifixus an
sit adorāda: dico ꝙ vtroqꝫ mō est ve
nerāda. ¶ Primo qꝛ repñtat figu-
ram xp̄i extēsi in ea. ¶ Scd̄o ex ꝯta
ctu ei⁹ ad xp̄i mēbra: ⁊ ex hoc qꝛ ei⁹
sanguine ē ꝑfusa. Uñ vtroqꝫ mō ado
ratur adoratiōe eadē cū xp̄o. s. latrie
Et iō crucē allogmur ⁊ dep̄camur q̄
si ipsum xp̄m. Si v̄o logmur de cru
ce xp̄i in alia mā. s. lapidis: ligni ⁊ hu
iusmodi sic venerāur tm̄ eā ut christi
imaginē quā veneramur adoratōe la
trie: ut dictū est. Aliq tñ ut tho. tenēt
in. iij. q. xxv. ꝙ crux xp̄i in q̄ pependit
nō adorat̄ eadē adoratiōe. s. latrie, cū
verbo cū nō ꝑtineat ad ꝑsonā ei⁹ q̄si
pars ei⁹: sed rōne ip̄dulie in q̄ est q̄dā
res xp̄i: rōne cui⁹ vestis silr̄ ⁊ alia q̄
ad humanitatē eius referunt̄ ip̄dulia
adorant̄. sꝫ scūs Bonau. in. iij. dis. ix.
dicit ꝙ illa crux ut est res quedā non
dꝫ adorari latria nec dulia. sꝫ adora-
tiōe cuiusdā honoris ⁊ reuerētie tāq̄ꝫ
instr̄m nr̄e salut̄. sicut etiam reuere-
mur sacr̄a. Pro eo ꝙ sunt instr̄a
nr̄e salut̄: ⁊ quelibet haꝝ pōt teneri.
7 ¶ Utrū mater xp̄i sit adorāda latria
R. ꝙ nō cū sit pura creatura: qꝛ tñ ē
mater dei qd̄ est excellentissimū: ita
ꝙ excellētius pure creature ꝯuenire
nō pōt. Ideo sibi nō tm̄ ꝯuenit ho-
nor dulie: sꝫ etiā iperdulie: q̄ dꝛ dulia
maior s̄m glo. iere. iiij. c.
¶ Utrū scōꝝ reliqe sint aliq̄ mō ve- 8
nerāde. R. ꝙ sic. ut vult augu. i. de ci.
dei: qñ aliqs afficit̄ ad aliquē ea q̄sibi
d̄ eo reliquunt̄: post mortē veneratur
nō tm̄ corp⁹ ⁊ ei⁹ partes: sed etiā ali
qua exteriora: ut vestes ⁊ huiusmodi.
Manifestū est aūt ꝙ scōs dei vene-
rari debem⁹ inquāū sunt mēbra xp̄i:
filij ⁊ amici ⁊ intercessores nr̄i. Et iō
reliqas scōꝝ q̄lescūqꝫ i eoꝝ memoriā
honore ꝯgruo venerari debem⁹. vñ
⁊ xp̄s eas honorat i eoꝝ presentia mi
racula faciendo.
¶ Quid aūt sit latria. vide. j. latria ⁊ 9
idulia in. c. suo.
¶ Utrū aliqs possit adorare aduersa 10
rium sine peccato. R. ꝙ nō etiā si xp̄s
fore credat̄ nisi interi⁹ uel exteri⁹ cō
ditio exp̄mat̄ actualiter: qꝛ ipsa noui-
tas rei insolite ꝯsiderationē ⁊ attenti
onē actualē reqrit: sicut dꝛ de btā vir
gine ꝙ cogitabat q̄lis eēt talis saluta-
tio. In adoratōe v̄o hostie sufficit hāc
cōditionē habere habitualiter. s. si cō
secratio debita est facta ꝑ eo ꝙ hostie
consecratio est consueta.

Adulatio quid est. R. s̄m alexā.
scd̄a scd̄e tractatu de adulati
one est peccatū ex sermone vane lau
dis alicui exhibito intētōe cōplacēdi.
Laudare eni aliquē de q̄ nō est lau-
dandus: uel plusq̄ꝫ est laudādus: vel
nō eo fine q̄ fieri dꝫ peccatū est. ⁊ de
hac. xxv. di. §. al's. vi. q. i. sī plīmi. xlvi.
dis. sūt nō nulli. ⁊ xi. q. iij. nēo ꝑitoriū.
¶ Utrū adulatio sit peccatū mortale 1
R. s̄m alex. vbi. s. ꝙ triplex est genus
adulationis. ¶ Primū qd̄ dicit ma
lum bonū fouēdo peccatorē in pecca
tis. ⁊ hoc est mortale. Quod intellige
si malū tale essꝫ mortale s̄m glo. i. d.

e. sunt plimi. p. c. sunt nõnulli. ⁊ c. cle
ricus q. xlvi. di. secus si illud malũ qđ
laudat esset veniale. quia tũc adulatio
esset veniale peccatũ. xxv. di. §. alias.
¶ Secundũ genꝰ adulationis est qđ
fit intẽtione nulli nocẽdi: sꝫ ut alicui ꝓ
sit uel cõplaceat: uel aliã vtilitatẽ ꝯse
quat: ⁊ laudat in illis q̃ nõ sunt pec
cata. ⁊ istđ ẽ vẽiale. Si vo fit itentõe
nocẽdi alteri. Lꝫ alteri ꝓsit ẽ morta
le. vr̃ ei facere libidĩe mortali ¶ Ter
tiũ genꝰ ẽ circa ea q̃ ñ sũt pcã: ⁊ nec
ꝓdest nec obest. sꝫ tm̃ ꝯtẽptũ dei gnãt
ꝑp assiduitatẽ. ⁊ ẽ mortale. s. vel in eo
cui adulat. puta qꝛ ꝑ adulatõẽꝫ mor
talr̃ peccat i suꝑbia vel alio mõ. vel i
eo q adulat. vt puta qꝛ nõ tieret deũ
offendere. ⁊ ẽt dat cãm alteri peccãdi
mortalr̃ ex adulatõe. Laudare ãt ali
quẽ nõ mendacit ad finẽ bonũ viciũ
ñ ẽ. nec adl'atio. ꝯcor. tho. ꝟa ꝟe. q. cxv
2 ¶ Utꝝ ipetrãs bñficiũ ꝑ adl'atõem
teneat resignare. ꝛc. Ale. vbi. s. q dꝫ
reduci ad munꝰ ab obsequo. Uñ si nõ
seruiret ei i alio: nisi in hoc quod sibi
adl'aret. credo q idigne recipet: ⁊ re
signare tenetur. sicut ille qui seruit in
turpi offõ. Turpe aũt officiũ dr̃ cui est
ãnexũ peccatũ. hec Ale. Sꝫ tu đ hoc
dic latius. j. simonia. v. §. iiij.
3 ¶ Utrum dare adulatoribꝰ sit pcm̃. ꝛc.
q tale pcm̃ ẽ dare q̃lis ẽ adulatio ꝑp
quaꝫ dat. si veniale veniale: si mortale
mortale. ut pꝫ. lxxxvi. di. c. dõare. ⁊ du
obꝰ. c. se. ⁊ sic itellige tho. scđa scđe. q.
clxviii. dare tñ adulatori: nõ ꝑp adula
tionẽ: sꝫ ꝓpter pietatẽ ad sustẽtationẽ
nature nõ est pcm̃. ut i dictꝫ. c. no. ideꝫ
dic de dãtibꝰ histrionibꝰ. ut i dictis. c.
4 ¶ Alicis adulatio ꝓhibet. ⁊ si exercẽt
adl'atõꝫ degr̃dãdi sr̃. xlvi. di. c. clicꝰ el. i.
5 ¶ Adulatio fit q̃tuor modis ꝟm ale.
vbi. s. Prio laudãdo bonũ qđ ñ hñt
scđo augẽdo bonũ qđ hñt plusq̃ sit
Tertio laudãdo malũ qđ hñt dicẽdo
bonũ. Quarto minuẽdo malũ ipsũ. s.
dicẽdo nõ tã graue pcm̃. Primi duo
modi sunt venialia pcã nisi imisceat
ꝯtẽptꝰ dei: uel i eo q laudat: vel i eo q
laudat: tertiꝰ ⁊ q̃rtꝰ modꝰ ẽ pcm̃ mor
tale: si malũ sit mortale. fa. d. §. al'. i gl.

Adulteriuꝫ est alieni thori vio
latio. vñ dr̃ adulteriuꝫ q̃si ad
alienũ thoꝝ. accessio. xxxvi. q. i. §. cũ er
go. ⁊ aliqñ ẽ simplex. s. qñ solũ alter ẽ
solutꝰ. qñꝫ duplex. s. qñ ãbo sr̃ ꝯiugati
¶ Quot mõis cõmittit. ꝛc. ꝟm alex. 1
scđa scđe tractatu de adulterio. q ꝓ
pe ẽ solũ qñ qs accedit ad alienã vxo
rẽ. Scđo ẽt qñ ꝯiugatꝰ peccat cũ solu
ta. Tertio ꝟm q̃ndã iuris iterp̃tatõꝫ ẽ
qñ qs ita ardẽter amat vxorẽ q ẽt si
ñ eẽt vxor ꝯcubeꝛ vellet cũ ea l'eꝯrio
vxor vr̃. sic itellige. c. origo. xxxii. q. 4
¶ Utrũ sit maximũ mortaliũ pcõꝝ. 2
ꝛc. q. s. ibidẽ q nõ quo ad deũ: sed est
grauius incestus uel ꝯ naturã: lꝫ quo
ad penã sit grauissimũ.
¶ Que ẽ pena tã viri q̃ꝫ vxoris adul 3
terãtis. ꝛc. ꝟm glo. i. c. tue. de ꝓcur. q
mulieri oli erat pẽa capitꝫ. ut. C. đ adl'.
l. castitati. hodie vo priꝰ vberata re
trudit in monasterio. C. de adult. aut.
sꝫ hodie. Est ⁊ alia pena: qꝛ ꝟm pa. i. c.
plerũqꝫ. de dote post di. re. mulier ꝑdit
dotẽ: ⁊ vir donationẽ ꝓpter nuptias si
mr̃imoniũ separet ꝑ sniam iudicis ec
cliastici. al's nõ ꝟm io. an. pa. tñ ibideꝫ
tenet q si est notoriũ adulteriũ: qꝛ tũc
cũ possit ꝓpria auctoritate vir expelle
re vxorẽ: ⁊ eꝯrio lucrat qꝛ si petet ob
stabit ei exceptio adulterij: ꝑdet etiaꝫ
mulier donationẽ ꝓpt nuptias quã ex
pacto: aut statuto debebat lucrari solu
to mr̃imonio. Bona vo parafrenalia
nõ ꝑdit ꝟm doc. qꝛ i penis vba debẽt
restringi regula odia. de reg. iu. lib. vi.

Quāuis glo.in.d.c.plerūq; teneat q̄ pdat.ē ⁊ tria pēa: q2 amittit ius petēdi debitū.d̄ q̄ dicā.j.debitū.§.vii.si tñ re cōciliāt recupat oia.ut.i.d.c. plerūq;

4 ¶ Utrū mulier adultera teneat reuelare filiū quē de adulterio suscepit: ⁊ quomō tenet satisfacere.R. q̄uis diuersi diuersimode hic dixerit.ego credo opi.pa.in.c.officii.de pe.⁊ re. iustissimā qui dicit sic: aut nullū iminet periculū.⁊ verisilr sibi credet: uel pōt pbare: ⁊ sic tenet reuelare: aut nō pōt pbare: nec sibi credet: ⁊ sic nō tenet q2 induceret sibi scandalū sine aliqua vtilitate.ar.ii.q.vii.plerūq; boni. Aut iminet periculū sibi uel alteri.⁊ sic nō tenet: q2 in reuelādo iminet periculū aiaꝝ: in nō reuelādo solū piculū reꝝ. ⁊ int duo mala min⁹ est eligendū.xiii. disti.c.nerui. Satisfaciat ergo de suo q̄ntū pōt dānificat: sicut sūt q̄ nutriūt pueꝝ: uel pnant hrditate ppter ipsuꝫ ⁊ doleat nō posse plene satisfacere: ⁊ si ipsa nō pōt satisfacere tenet adulter: si scit uel pbabilr credit q̄ sit ei⁹ fili⁹ si mō hoc facere pōt sine scādalo.ar. c.fi.de iniur.al's non. Nec ob.regula q̄ scādaliçauerit.de reg.iu.vbi dr vtilius eni scandalū nasci pmittit q̄ veritas deserat: q2 intelligit in iudice ⁊ teste: nō in denūciatōe sm eundē pa.

5 ¶ Utrū fili⁹ q̄ in possessione filiationis teneat credere mri dicēti eū esse spuriū uel suppositū.R. Pa.in.c.per tuas.de pba.q̄ nō.⁊ tenēt doc.in.l.filiū.ff.de his q̄ sunt sui uel ali.iu.⁊.l.si vicinis.C.de nup.⁊ ibi dicūt fatuū fuisse illū q̄ regno renūciauit ppter dictū matris.⁊ dicit pa. ibi etiā hoc pcedere si ambo parētes negarēt eū filiū.ut pbat in.c.trāsmisse.in fi.iuncta glo.in verbo inditiis.qui fil.sint legi.⁊ tex.cū glo.in.l.i.§.ii.ff.de car. edic.et l.si posthum⁹.ff.de li.⁊ posthu.⁊ hoc veꝝ nisi probēt tēpore conceptionis nō cōcubuisse simul: vel ppter absentiam: uel ppter infirmitatē. imo plus dico etiaꝫ si probaret q̄ adulterabat cū quodā alio tempore conceptionis dūmodo vir eius habitaret cum ea: censebit nihilomin⁹ talis filius legitimus. ut in.l.miles.§. defuncto. ff. de adulte. Ratio quia in dubio debemus fauore filioꝝ sic interptari. ut no. pa. in.c.intellexim⁹.de adul.⁊ facit.d.l.si vicinis.⁊.l.quia semp.ff.de in ius vo.

9 ¶ Utrum autem dictus filius post cōpletam prescriptionē debeat sibi facere conscientiā de successione in bonis si probet: uel sibi constet non fuisse legitime conceptū.R.q̄ non.ut patebit ex his que notant in tit. de pscript.§. xlvii. Secus ante cōpletā pscriptionem: q2 si credit ⁊ ex scrupulosa ꝯscientia extimat verum matrē dicere: ⁊ se esse illegitimū sic tenetur abstinere a bonis patris putatiui: nisi esset talis conditionis q̄ alio modo non posset viuere: q2 sic necessitatē vite possꝫ capere: maxie nō exñtib⁹ aliis qb⁹ deberet i tāta necessitate: ⁊ pponere satisfacere: si ad pinguiorē pueniret fortunā. veꝝ est q̄ de ꝯsumpt bona fide durāte nō tenet sm host.⁊ rodo.⁊ tūc cōstituit i possessione filiatōis: ⁊ incipit pscribere qñ incept⁹ est noiari seu reputari p filio legitio.ut no.i.d.c.p tuas.

7 ¶ Utrū adulter iū cōmittat sine dolo R.q̄ nō ut pꝫ in.l.si ex lege.ff.d adul. vbi errātes in iure excusant a pena incestus ⁊ adulterii.facit.c.lucretiā: al's est sub.c.proposito.xxxii.q.v. Et hoc intellige sm glo.in.d.c.nō quo ad culpam: quia peccat mortaliter quicūq; eum cōmittit ex metu siue ex igorantia uel errore iuris. Secus in ignorātia facti q̄ excusat a culpa puta q2 credidit viꝝ q̄ erat adulter.silr qñ cōmittit

ex coactione absoluta: dū tñ in anio
nō ꝯsentiat: sz q̊ ad penā distigue ꝑm
pa. i c. ⁊ si necesse sit. d̄ do. p⁹ di. re.
ꝙ aut loqmur de pena corporali: vel
pena ꝑditionis ꝓprie sub e: ut dot̄ seu
donatōis ꝓpter nuptias. ⁊ sic excusat
error etiā iuris. ut. l. si adulteriū. ff. de
adult. ⁊ ar. in aut. icestas nuptias. C. d̄
ince. ⁊ inuti. nup. ⁊ lz io. and. ⁊ cōiter
doc. in. d. c. ⁊ si necesse teneāt ꝯriū. s.
ꝙ error iuris non excusat a pena. tñ
bar. in. l. qui ꝯ. C. de incestis ē cuz pa.
quia nō est in dolo q errat. vide. j. do/
lus. §. i. ⁊. ij. Aut loqmur de pena ꝑdi
tionis lucri: ⁊ sic error nō excusat nisi
sit iustus. ut in. l. ne passim. C. de iur.
⁊ fac. igno silr excusat a dolo metus
etiā ꝯditionalis. ut in. d. c. ꝓposito.
8 ¶ Qūo dr̄ notoriū adulteriū. ℞. pa.
in. c. intellexim⁹. de adult. publice. dr̄
adulterata qñ stat in domo cū publico
ꝯcubinario: ⁊ ꝯuincit̄ notorie d̄ adul
terio qñ habet eā in mēsa: in domo:
⁊ i lecto: ut in. c. fi. ⁊ in. c. tua. de coha.
cle. ⁊ mu. vñ i. l. furē. ff. d̄ fur. ⁊ i. l. capi
te qnto. ff. de adul. no. ꝙ adulteriū dr̄
notoriū qñ vir ⁊ mulier deprehēdun
tur in latebris se osculātes ⁊ huiusmo
di actib⁹ ꝓpinqs adulterio. facit. l. si
qs nō dicā rapere. C. d̄ epis. ⁊ cle. Itē
qñ passim admittit viros cā adulterij
ut in. l. palā. i ꝑn. ff. d̄ ri. nup. ⁊ qd̄ no.
in. c. cum in diocesi. de vsuris.
9 ¶ Utrū spurij possint istitui hr̄des. et
qūo succedūt. vide. j. fili⁹. §. i. iij. ⁊. iiij

Aduocat⁹ dr̄ ille qui
in iudicio
apud eū qui iurisditioni ꝑest
desideriū suū ul'amici exponit: uel al
terius desiderio ꝯdicit. l. sciendū. §. i.
⁊ ibi ꝑ doc. ⁊. l. paul⁹. la ꝑma. ⁊ ibi bar.
ff. de legatio. ⁊ iō cōsulens in camera
nō ꝓprie dr̄ aduocatus. Ita ꝙ ꝓhibi
tus aduocare nō censet̄ ꝓhibit⁹ i ca/
mera ꝯsulere uel allegationes in scri
ptis facere ꝑm pa. in ℞ica. de postul.
⁊ tenet bar. in. l. i. ff. d̄ va. ⁊ extraor. co.
⁊ debet eē iurisperit⁹ ⁊ studuisse ꝑ quin
quenniū saltē: ⁊ iuramēto doctoꝝ pro
batus. l. nemini. C. de addi. iudi. ⁊ no.
bar. in. d. l. i.
¶ Sed qui sunt q repellūtur ab ad/ 1
uocādo. ℞. ꝙ multi. de quib⁹. iij. q. vii
infames. ⁊ est versus. Nō cuiqz dat̄ ꝙ
postulet: imo negat̄. Addit⁹ pene: ser
uus: puer: actor arene. Luminib⁹ ca
rens: mulier muliebria passus. ⁊ mul
ti alii repelli pñt quos omitto: solūmō
dicā de his qui sine pctō aduocare ñ
possūt: q sunt in triplici dr̄ia. s. hereti/
ci ⁊ ceteri excōicati. secūdi clici. tertii
religiosi: de quib⁹ lati⁹ ꝓsequemur.
¶ Heretici ⁊ infideles ⁊ excōicati ꝓ 2
pter suspitionez heresis nullo modo
pñt aduocare. l. nemo. C. de postu. ⁊. l.
nemo. la. ii. C. de epis. au. de pe. di. i. ne
mo. ul'i fo. d̄ here. excōicam⁹. el ꝑmo
¶ Excōicati etiā repellunt̄. ii. q. iii. ex 3
cōicatos. d̄ excep. c. exceptioue. ⁊ oēs
sup̄dictos ⁊ quēlibet ipsoꝝ admittens
iudex grauiter peccat. ut pz in. d. c. ne
mo uel in foro. ⁊ in. d. c. excōicatos.
¶ Utrū epi ⁊ alii superiores possint 4
aduocare ꝓ aliis. ℞. ꝙ nō corā ecclia
stico uel ciuili iudice. ut. ii. q. i. te quidē
lxxxviii. di. perlatuz. ⁊. c. eps̄. xiiii. q. v.
deniqz. xxi. q. iii. per totum.
¶ Utrū sacerdotes possint postulare. 5
℞. ꝙ nō possunt neqz corā ecclestasti/
co uel ciuili iudice nisi in quattuor ca
sib⁹. ut in. c. fi. de postul. ex̄ ne cle. uel
mo. sacerdotib⁹. xv. q. ii. c. vnico. i gl.
xiiii. q. v. deniqz. Prim⁹ casus est pro
se. Secūdus ꝓ ecclia sua. Tertius ꝓ
ꝑsonis sibi ꝯiūctis. ⁊ hoc intellige qñ
nō pñt habere aliū: uel nō ita bonū.
Persone aūt cōiūcte sunt in isto casu
vsqz ad quartū gradū. C. de epi. ⁊ cle.

aut̄.licentiā.⁊.C.de aduo.di.in.l.peti/
tionē. ¶ Quartus casus est ꝓ misera
bilibus personis: intellige miserabi/
les ꝑsonas oēs illas que per se ꝓprias
cās nō pñt ministrare uel eccl̄iastico
auxilio indigētes.lxxxvi.di.c.fi.in fi.⁊
lxxxvij.di.defensionis.C.qñ ipera.int̄
pu.⁊ vidu.ꝑ totū. In criminali v̄o co
rā seculari iudice nullo modo possunt
vt.j̄.dicam.§.vij.

6 ¶ Utrum diaconi uel subdiaconi bñ
ficiati vel nō bñficiati possint aduoca
re.R.ꝙ corā scl̄ari iudice nō pñt.c.i.d̄
postu.nisi pro cā sua uel eccl̄ie sue: vel
miserabiliū ꝑsonaꝝ: ꝟm spe.ti.de ad/
uo.allegat.d.c.i.in q̄ glo.dicit etiaꝫ ꝙ
ꝓ miserabilib⁹ ꝑsonis lꝫ allegat.d.c.
fi. Et sic patet ꝙ in oī casu pñt in quo
⁊ sacerdotes in foro seculari pñt. Co/
rā aūt eccl̄iastico pñt ꝟm ino.in.d.c.i.
bñficiati tñ nihil querēt ꝓ salario: sed
oblata spōte recipe pñt.xv.q.ij.c. vni
co.sꝫ gl.dicit ꝙ nō seruat̄ qꝛ nēo mili
tat stipēdijs suis.c.cū ex officij.d̄ ꝑscri.

7 ¶ Utrum in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstitu
ti possint aduocare.R.ꝙ si sunt bñfici
ati nō pñt nisi corā eccl̄iastico iudice.
c.i.de postu.limita hoc ꝟm pa.⁊ hosti.
qñ hñt sufficiēs bñficiū ad eoꝝ susten
tationē: qꝛ si nō hñt pñt ꝑ aduocatio
nē acqrere sibi: etiā si sunt diaconi vl̄
subdiaconi. Si aūt nō sunt bñficiati:
pñt tā corā ecclesiastico quā etiā secu/
lari i cā ciuili. In cā aūt criminali nul
lo mō pñt corā seculari iudice.ne cle.
vel mo.c.sniaꝫ.xxiij.q.viij.his a qb⁹.
lj.di.aliquātos. Quidā tñ dicunt eos
posse ꝓ reis postulare ⁊ appellare: et
appellationē ꝓseq.arg.xxiij.q.v.c.i.et
c.eos.sꝫ tuti⁹ est in totū abstinere.d.c.
sniam.⁊ no.c.glo.in.d.c. aliquanros.

8 ¶ Utrum religiosus possit postulare.
R.ꝙ nō nisi cū vtilitas monasterij ex
posceret abb̄e iperāte.c.ex parte.d̄ po
stula. Et extēdit̄ etiā ad canonicos re/
gulares: ibidē pꝫ. Et ibi dicit pa.ꝙ oꝫ
ꝑdicta duo sil̄ cōcurrāt: al's nullo mō
etiā corā eccl̄iastico iudice eē aduoca/
t⁹ vl̄ ꝓcurator pōt. Si v̄o ꝑdicta duo
ꝯcurrāt pōt etiā corā iudice scl̄ari.ar.
in.c.i.⁊.c.fi.e.ti.intellige i cā ciuili tm̄

9 ¶ Utrū ꝓpter lucrū appplicandum
monasterio abbate iperāte possit mo/
nachus eē aduocat⁹ vel ꝓcurator.R.
ino.in.c.cū.J.⁊.A.de sen.⁊ re iud.ꝙ
etiā ꝓ laico pōt esse aduocat⁹ ⁊ ꝓcura
tor monach⁹ ꝓpter vtilitatē monaste
rij.⁊ ita dr̄ ꝙ.d.lapus seruauit. Sꝫ cō
trariū ꝙ nō possit tenet io.an. Ego āt
dico cū pa.in.d.c.ex parte fore magis
honestū ⁊ equū vt abstineat.ar.c. non
magno.ne cle.vel mo.⁊.xvi.q.i.alia ē
cā. Aduerte tñ ꝙ clerici ul̄ monaci so
lū ꝓhibētur ut dixi postulare qñ idif/
ferēter exercere volūt talia officia ꝟm
ino.in.c.vnico.de ob.ad rō. Secus si
volūt solū assūmere in vna cā.⁊ hoc se
quit̄ arch.in.c.ꝑuenit.lxxxvi.di.et plꝫ
⁊ videt̄ equum licet colle.in.c.dilecti.
de arbi.teneat ꝙ nec etiam in vna cā
⁊ forte verius.

10 ¶ Utꝝ aduocat⁹ teneat̄ grat̄ ꝓ ipo/
tēte aduocare.R.pa.i.c.i.de offi. iudi.
Ho.distinguit sic: aut est potēs ad sol
uendū.⁊ sic ē vera opi. Gof.q dicit ꝙ
nō tenet̄: sed iudex dꝫ sibi ꝯstituere sa
lariū ꝟm facundiā ⁊ ꝓ mō litis ⁊ con
suetudinis patrie.ut in.l.i.§.in honora
rijs.ff.de va.⁊ extraor.cog. Aut ē ipo
tens: ⁊ tūc tenet̄ gratis aduocare lege
diuina hoc ꝑcipiēte. Math.xxij. Dili
ges ꝓximū tuū sicut teipsum.⁊ credo
ꝙ peccat mortal'r qñ scit talem impo
tentem incurrere notabile dānum ex
defectu aduocati: si requisitus euꝫ nō
adiuuat gratis. Secus si leue dānum
quia tunc esset veniale. Et similiter iu
dex peccat mortaliter uel venialiter si

cut aduocatus: si sciēs talē impotentē
nō ꝓuidet sibi de aduocato: precipiē
do alicui ipsoꝝ: ꝙ gratis aduocet ꝓ ta
li impotēte. Et si ei nolunt obedire po
test ⁊ debet eis interdicere officiū ad-
uocationis. l. prouidendū. C. de postu.
ar. l. moris est. ff. de penis. ⁊ in. l. i. ff. d̄
offi. prefec. vr. ⁊ in. d. c. i. Et etiā caueř
ne potētior offēdat aliā ptē. vt no. bar.
i. l. illicitas. §. ne potētiores. ff. d̄ of. p̄si.
11 ¶ Utrū aduocare possit qs ꝯ eum a
quo recepit bñficia sine vicio ingrati
tudinis. ℞. ꝙ nō. ut pz i. c. fi. de postu.
imo. possz dōatio reuocari. ar. d. c. fi.
iūcto. c. fi. d̄ dona. sz adūte ꝙ bñficiū
datū ꝓ mercede laboꝝ ⁊ seruitiorum
nō est gratuitū beneficiū. facit. l. acq-
lius regulus. ff. de dona. vbi donatio fa
cta magistro rōne discipline nō ē me-
ra donatio. ⁊ ideo reuocari non posset
rōne ingratitudinis: sz solūmō qñ do
natio seu beneficiū est gratuitū. Fallit
hoc quando ꝓ se uel ꝓ patre uel mr̄e
īpotente: aut ꝓ alia miserabili ꝑsona
aduocat: ut colligiť ex spec. in ti. de ad
uo. qz tūc pōt sine vicio igratitudinis
12 ¶ Utrū aduocat⁹ teneať ad restōem
si per iprudentiā: aut negligentiā suaz
amisit causam cliētulo. ℞. Ho. ut reci-
tat spec. in ti. de aduo. ꝙ teneť. arg. l.
idem iuris. ff. ad. l. acq. Et breuiter te-
netur ꝑm eundē Host. qualicūqz eius
vicio perdať. ar. l. si vo. ideo ꝯ empto
rem. ff. de euic. Secus si ex qualitate
cause uel defectu ꝓbationū: quia tunc
viciū ē materie nō artificis. ff. ad. l. ac-
quil. l. si seruus seruū. §. si calicem. de
quāta aūt uel q̄li negligētia uel iperi-
tia teneať. vide. j. culpa. §. v. ⁊. vi. mul-
tomagis teneť si dolo suo cliētul⁹ ami-
sit cāz. ff. de iud. l. si filiussa. 50. di. sepe
13 ¶ Utrū aduocat⁹ sciēter defendens
causam iniustam teneať ad restōnem
℞. ꝙ vltra mortale peccatū qd̄ cōmi-
sit teneť ꝑm monal. ti. restituttio ad oē
quod amisit ille ꝯtra quez parocinium
p̄stabat siue per maliciā: siue per ꝑti-
natiā uel falsitatē: ⁊ etiā clientulo: si eū
decepit dans ei intelligere eum habe-
re causam iustā: qz aliter nō litigasset.
ar. C. de admi. tu. l. nō est ignotum.
¶ Quid si ignorabat iniustam causā 14
℞. ꝙ si hec ignorantia ꝓuenit ex cul-
pa sua: vtputa qz non est peritus in iu
re: aut quia non inquisiuit a clientulo
ut debuit debita merita cause: credo
ꝙ similiter teneať ad restitutionē: nō
solum illi cōtra quem aduocauit. verū
etiā clientulo suo si aliter nō litigasset
ꝑm modū culpe ⁊ regulas: de quibus
j. culpa. §. v. Si vo prefata ignorantia
ꝓuenit ex qualitate negocij: ul' falsa i-
formatione uel mala clientuli excusať
Teneť tamē eam dimittere postq̄z co-
gnoscit iniusticiā cause. l. rem nō nouā
§. patroni. C. de iudi. Et salariuz rece-
ptum restituere tenetur scd̄m Mo-
nal. aduocatus. Quod credo necessa
riū qñ ex culpa sua ꝓuenit talis igno-
rantia: al's nō credo nisi d̄ ꝯsilio. ⁊ sic
tz host. his ꝯcordat tho. ꝑa ꝑe. q. lxxi.
¶ Utꝝ aduocat⁹ possit petere salariū 15
℞. ꝙ cā nūdū incepta pōt petere ꝓut
vult nisi in casu vbi alius bonus nō in
ueniret. ar. eoꝝ q̄ no. i. l. i. C. d̄ epis. au.
Causa vo incepta ul' finita: vl' qñ ali⁹
bonus nō inueniretur nō pōt petere
nisi moderatū attēta qualitate cause:
laboris ⁊ cōsuetudine regionis. ⁊ ide
ncitate aduocati. ut colligiť. iij. q. vij. §
arcentur in tex. ⁊ in glo. Aduerte hic
ꝙ aduocato ⁊ ꝓcuratori⁹ nō licet face
re pactum de quota litis: neqz etiam
de certa quantitate uel re cum hac cō
ditione si vincat: quia est eadē ratio: si
cut ⁊ de ꝓmissione quote litis: que iō
ꝓhibita est: ne per fas ⁊ nefas inten-
dat ad victoriā cause: ut possit conseq

promissum. Sed quando simplici-
ter promittit aliquid certū: siue quan
titas: siue res pro mercede: siue vin-
cat: siue perdat. Et etiam si vltra hoc
promittit aliquid nomie palmarij: qd
est modicū quid non magnū: sic valet
pactū: quia cessat ratio predicte ꝓhi-
bitionis in isto casu. Et ꝑm hoc ꝯcor.
doc. ⁊ glo. in. l. sumpt⁹. ff. de pac. ⁊. l. i.
in verbo ⁊ si nomine palmarij. ff. d̄ va.
⁊ extraor. cog. ⁊. l. si hi qui. C. de postu.
⁊. l. litem. C. de ꝓcura. ⁊. l. salarium. ff.
man. qui multū intrincate ⁊ varie lo-
quuntur. Item no. ꝙ aduocatus ⁊ ꝓ
curator non potest accipere salarium
quod excedat centū aureos in vna cā
l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor.
cog. ⁊ in gl. i. d. l. salariū. Item nō pñt
p̄dicte alique ꝯctū facere cā incepta ⁊
nundū finita cū cliētulo. C. de postul.
l. quisqs. ⁊. iij. q. vij. §. item si quis.

15 ¶ Utrum salariatus de publico pos-
sit aliquid petere ab aliquo particula-
riter. ℞. pa. in. c. i. de postul. ꝑm ino. ꝙ
non ab aliquo litigante: sic nec potest
salariat⁹ medicus ab aliquo constituto
in infirmitate: sed a non litigantibus
uel sanis licite recipiūt: qꝛ salaria sunt
constituta talibus solum pro litiganti-
bus ⁊ infirmis probat in. l. antepe. C.
de profe. ⁊ me. li. x.

17 ¶ Utrū possit quis aduocare ꝓ vtra
q̄ parte. ℞. spe. in ti. de aduoca. ꝙ sic
ar. xlv. dis. disciplina quasi in fi. ⁊ ibi
glo. extra de postu. pre. bone memo-
rie el primo. quasi in prin. Quod verꝫ
credo in casu dubio: al's non: quia q̄
diu causa est dubia potest aduocat⁹ pa
trocinari sine peccato ꝑm Rod.

18 ¶ Utꝫ aduocat⁹ possit vti deceptio-
ne contra eum qui habet iniustā cau-
sam. dic ut. j. bellum. §. xix.

Affinitas quid sit: ⁊ q̄
mō impedi
at matrimoniū. vide. j. matrimoniuꝫ.
iij. impedimento. xv.

Agnati sunt qui per vi
rilis sexus per
sonas cognatiōe coniūcti sūt.
Nam in agnatis cognati intelliguntur
ut genus in specie: vnde fratres ex eo-
dem patre. Filius fratris: nepos ⁊ hu-
iusmodi agnati sunt. Et qui per femi-
nini sex⁹ cognatōeꝫ iungunt nō agna
ti: sed nāli rōne cognati sunt sicut filij
sororis uel amite. ff. de leg. tu. l. sūt aūt.

Alchimia vtꝫ liceat
℞. Oldr. ī
consilijs suis tenet ꝙ sic: dū-
modo non faciant per artem magicā
vel per aliam legibus odiosam. ut di-
cit. l. vnica. C. de thesau. quia tales me
thalarij sunt qui labore proprio ⁊ sibi
⁊ reipublice cōmoda comperant. C.
de metha. l. i. Et iura propter publicā
vtilitatem que ex eorum officio vidē-
tur resultare fauent eis. nam possunt ī
uito domino ingredi fundū ad metal
lum inquirendum. l. iij. ⁊. l. quosdam.
⁊ ibi no. C. de metal. quod al's non li-
cet. dicta. l. vnica. ⁊. ff. de acquir. re. do.
l. iij. Ratio est: quia ut dicitur in libro
de proprietate rerum in. c. de alchi-
mia: Omnia metalla procedunt ex eo
dem principio: scilicet ut sulphure et
argento viuo. Sed ex virtute elemen
torum que habent maiorem influen-
tiam in vno loco q̄ in alio: in vna mi-
neria fit stagnū: in alia argentum. Cū
ergo ars imitetur naturam. ff. de ado.
l. adoptio. Non igitur est peccatum si
per virtutem que est in elementis: aut
herbis alchimiste de stagno volunt
facere argentum: quia cum sit ex eo-
dē principio: ⁊ in habētib⁹ simbolū fa
cilior fit transit⁹. insti. q. mo. tol. ob. §.
i. Cū mlte v̄tutes sint insite herb̄ ⁊ la-
pidib⁹. xvi. q. v. nec miꝫ. circa mediū.

Sed his non obstãtibus credo q̃ sit illicita ex multis respectibus. tũ p̃mo. q̃ nullus inuenitur qui hẽat verã huius modi artem. ℔ dicatur de multis. sed saltũ ex experiẽtia. tũ q̃ videmus q̃ cõiter ipsã faciẽtes multa ꝓsumunt. ⁊ a cõi accũtib⁹ est standũ. vñ de ipsis dr̃. ad thim̃. iij. ⁊. d. c. nec miꝝ. Semp addiscẽtes ⁊ nũq̃ ad veritatis sciaꝫ p̃ueniẽtes experiẽtias multas faciũt. ⁊ nunq̃ ad pfectũ attingunt: tps vitaq̃ ꝓsumunt. nec id quod operantur hꝫ veritaté cũ auro: vel argẽto. seꝫ solũ apparẽtiam. ió semper sũt ꝑdẽnandi alchymiste. Et hoc euidenꝫ p̃obatur. q̃ nẽo in publico eã vult facere vt appareat q̃ male agũt q̃ odiũt lucem. Et si aliq̃ aliqd veri faciũt aut fit cũ dãno ꝓputatis expensis vel ex aliqua deceptõe iponẽdo aurũ vẽz. vel aliqua diabolica fallacia que vt eos atté dere faciat huiusmodi facit eis vẽz aurũ ex appositõ e auri veri occlte aliq̃. Cum ergo sit tale exercitiũ ꝺ vtilitate publicã vt pꝫ ex ꝓsũptõe reꝝ. ⁊ q̃ vt cõiter faciũt ex his monetaꝫ falsam. ideo simplicit sũt ꝑdẽnãdi eã faciẽtes vide. ꝺ. Ludus. ℣.

Alea ✠ iij. cũ sq̃entibus.

Alienatio quid dr̃. ℣. q̃ p̃mo p̃prie ⁊ stricte est ois actus per quẽ transferr̃ dñium. Dicit tex. C. de fun. ꝺo. l. i. Et ꝑm glo. in. c. nulli liceat. de re. ec. non ali. ⁊ eã sequunt̃ ꝺoc. ibi dẽ. Largissime ãt aliẽatio dr̃ datio in emphiteosiꝫ ⁊ locatio ad longuꝫ tps. vt voluit Ja. de ꝟllap. in auk. de non alie. ℣. q̃ ꝺo. etiã quãdo sola possessio in aliũ transferr̃. vt no. ino. de re. ec. nó alie. c. epi. ⁊ Alb̃ri. in auk. hoc ius pozzecni. C. ꝺ sa. san. ec. sed ℥ vr̃ tex. in. ꝺ. c. nulli ℔. vbi dicit. Alienatõis aũt verbũ cõtinet ꝓditõeꝫ. s. vẽdere sub eõditõe. Alij hñt ꝓductõem ad longuꝫ tps: donatõem: venditõnẽ: ꝑmutatõem: ⁊ ẽphiteosim ac ꝑpetuã ℥ctũ. hec tex. sed vbũ ꝓprie denotat ꝓpriã naturã vocabuli. vt dicit bar. i. l. affinitates als incipit. l. cui eoꝝ. ff. de postu. ℣. Itẽ põponius. vbi dicit se dãnasse glo. in. l. gallus. ℣. institues. ff. de li. ⁊ po. Et sic ꝓsuluisse q̃ vbi statuto caueꝫ q̃ tutelã solũ veniat mi͛ ⁊ auie q̃ ẽt ꝓprie venit ꝑuus. ⁊ noie nurus venit ꝑnur⁹. ⁊ noie filij venit nepos ⁊ ꝑnepos. nisi addat aliqd qõ faciat determiatiõẽ ad certã psonã. ita lũat bar. in. ꝺ. ℣. instituens. ⁊ no. idem in. l. liberoꝝ. ff. de vb. sig. ℣Pa. i. ꝺ. c. nulli liceat. dicit q̃ i mã fauoꝝabili. ⁊ larga. vt in. ꝺ. c. nulli est vẽz sed i mã odiosa nõ venit nisi qõ dixi ℥ctus q̃ quẽ trãsferr̃ dñiũ. ꝑpter ea i reb⁹ eccle alienãdis accipiẽ aliẽatõ. vt. i. ꝺ. c. nlli ℔ gl. ibiõ

¶ Alienatio õ fratre ad sozoꝛẽ nó est ℔ m ℣Bõal. eo. ti. allegat. C. õ fideicõ mis. l. voluntas.

¶ Que regrunt̃ i aliẽatõe rei eccl'ia ⁊ stice. ℣. Pa. in. c. cũ aplica õ his q̃ fi. a. pla. q̃. v. ¶ Primo tractat⁹. s. an expediat. vl nõ ¶ Scõo ꝓsens⁹ capl'i ¶ Tertio q̃ fiat p̃o vtilitate ecclesie ¶ Quãto auctoꝛitas supioꝛis. ¶ Quito subscriptio ⁊ hoc põit i. c. tua de his que fi. a pla. ⁊ in. c. i. eo. ti. ⁊. c. nulli de re. ec. non alie.

¶ Utꝛ subscriptio regrat̃ necessario. ℔ ℣Pa. i. c. i. de his q̃ fi. a pla. q̃ inoꝺat vnã rlãꝫ q̃ nũq̃ regrat̃ subscriptio nisi in casib⁹ a iur̃ expssis. ró qꝛ rlr in q̃libet dispõe sufficit consensus nec regrit̃ scriptura. l. pacti. C. de pa. vide gl. i. c. i. de cẽ. li. vi. Et ió vẽditoꝫ ꝓnuratoꝫ ⁊ ꝺoatoꝫ platus facere nõ põt nisi de ꝓsẽsu capli ⁊ subscriptõe canonicoꝝ. Alb̃ri. i. ꝺ. auk. hoc ius tꝫ q̃ subscriptio i alienatõe rei ecclastice

rlr non est necessaria. nisi in trib⁹ casi
bus p̄dictis. s. vēditōe: ꝑmutatōe: ⁊
donatōe. vt. in d. c. tua. ⁊ in cāib⁹ no.
per archi. i. c. sine exceptione. xij. q. ij.
4 ¶ Que sunt cāe legitie alienatiōis
rer ecclesiasticar. ℞. Pa. i. d. c. nulli
liceat ꝙ sunt quatuor. ¶ Pria neces
sitas si debita vrget: ⁊ ecclesia nō pōt
satisfacere de fructibus. ¶ Secūda
vtilitas. s. vt hēat rem meliorē. ⁊ ista
ponūtur in aut. hoc ius. C. de sa. san.
ec. ⁊. x. q. ij. c. hoc ius. ¶ Tertia pietas
xij. q. ij. aur. ⁊. c. sanctorum. ¶ Quar
ta incomoditas. vt quia res est ma
gis dānosa q̄ vtilis eccelsie. vt in. c.
terrulas. xij. q. ij. ⁊ ibi plene. in glo.
5 ¶ Utr̄ ois alienatio rei eccl'iastice sit
ꝓhibita sine p̄fata solēnitate vel aliq̄
de p̄fatis cāis. ℞. ꝟ doc. in. d. c. nulli
liceat ꝙ nō. sed imobiliū. Et noīe im
mobiliū rer ꝯprehēdūt ea q̄ seruādo
ꝟuari pñt. facit. l. tutores la. ij. C. de ad
mi. tu. ⁊. c. tua. de his que fi. a prela.
Sed albri. in. d. aut. hoc ius tz ꝙ mo
bilia q̄ ēt seruari pñt alienari possunt
sine p̄dicta solēnitate. vt. oues ⁊c. nisi
sint ad diuinū cultū deputate. qr tunc
seruabit aut. p̄terea. C. de sa. san. ec. s.
vt nō vēdantur nisi pro necessitate ⁊
vtilitate. ⁊ placet.
6 ¶ Utr̄ pecūia sit de hijs q̄ seruando
seruari pñt. ℞. Pa. in. d. c. nulli liceat
ꝙ nō. qr retēta nihil opatur. lxxxviij.
di. eiciens. ⁊ no. in. l. cū plures i fi. ff.
de admi. tu. vbi tutor dz pecuniā pu
pilli ponere in emptōe p̄dior. Quod
ver credo nisi i duob⁹ cāib⁹. ¶ Pri
mus qñ pecūia ecclie eēt d̄putata ad
emēda bona imobilia: qr tūc iudicat
bonū imobile: nec posset mutari. tex.
est singularis. ⁊ ibi bal. ⁊ lod. de ro. i. l.
iij. §. qd ergo. ff. de ꝯ. iudi. tu. ⁊ vti. ac
tione. ⁊ ꝑ hoc tenuit albri. q. xxiiij. i ꝟa
parte statutor: ꝙ qñ statuto cauet ꝙ
mulier lucret dimidiā ptez bonor im
mobiliū mariti decedētis sine liberis
ꝙ lucrabit partē pecunie deputate ad
bona imobilia emēda: qr illa pecunia
iudicabit ut imobilis. Sed bal. ē ꝯri⁹
in. l. cetera. §. fi. ff. de le. i. ⁊ allegat mi
rabilē tex. in. l. cū in fundo. §. si fund⁹
ff. de iure do. Et istud credo ver q̄ ad
dictū statutū: qr iura adducta ꝑ albri.
ff. de here. insti. l. ex facto. §. cetera. la. ij
loquūnt in actu fauorabili vltime vo
lūtati. Silr ⁊ cle. ne romani. de elec. lo
quitur in fauorē ecclie. Et cū p̄fatū sta
tutū sit ꝯ cōem dispōez iuris. ergo il
la iura ad hoc nō debēt allegari. Silr
l. ⁊ si nō sunt. ff. de au. ⁊ ar. le. §. qd er
go. ponit casū vbi argentū ceptū fabri
cari habet ꝓ facto: ⁊ nō ꝓ infecto fa
uore vltime volūtatis. ¶ Secūd⁹ ca
sus est qñ pecunia eēt in magna quāti
tate. facit. c. licet hely. de simo. vbi ac
cusatur p̄lat⁹ ꝙ male expēdit nō mo
dicā pecuniā: ergo nō pōt ea vti sicut
fructib⁹. sec⁹ si eēt modica quantitas.
Et sic limito dictuz pa. ⁊ ita intelligas
in. d. c. nulli.
¶ Quid ē illud ꝙ seruādo ꝟuari pōt 7
℞. ꝟm ang. in. §. qr par. i aut. de nupt.
ꝙ dr oē illud qd nō corrūpit triēnio.
⁊ est glo. singularis in. l. vnica. C. si ad
uer. vsu. Hoc limito qñ tale ꝙ seruat
pōt ꝓducere fructū sic seruatū: als ñ
argu. i. i. §. fuit q̄situ. ff. ad treb. Et ita
itellige gl. in. d. §. fuit q̄situ. ⁊ facit tex.
in. l. aristo. §. fi. cū. l. se. ff. de iur. deli. et
sic q̄ vsu ꝯsumunt nō sunt de illis que
seruādo seruari possunt. Fallit in pecu
nia ut dictū est: qr est casus spālis.
¶ Utrū iura actōes ⁊ noīa debitoruz 8
censeant mobilia vl' imobilia. ℞. pa. in
d. c. nulli. ꝙ nō ꝓprie: qr mobile ⁊ im
mobile claudit aliq̄ termino. ut. l. mo
uentiū. ff. de verb. sig. Et iō cū sint qd
incorporale sunt in tertia specie. ut ps

in.l.a diuo pio.§.in venditione.ff. de re iudi. Ideo consuluit Oldr. ꝙ si ꝑnceps relinquit bona mobilia distribuēda nō veniunt pene nundum exacte. Unum tamen notabis ꝙ si quis volēs cōprehēdere totū p̄imoniū suū facit solū mētionē d̄ mobilib⁹ ⁊ īmobilib⁹ tūc iura: actōes: ⁊ noīa debitoꝝ sūt im mobilia: si adherēt īmobilib⁹. Si v̄o adherent mobilib⁹: sunt mobilia. Et idem de ānuis reditibus. Et sic limita cle. exiui. §. cum ānui reditus. de ver. sig. facit glo. in.c.ij. de re.ec. nō ali. li. vi. Alienari tñ nō possunt sine debita solēnitate ⁊ cā: quia seruando seruari possunt: q̄uis Dy. ut no. Albri. in.d. aut̄. hoc ius. cōsuluerit posse alienari: quod posset teneri post factū: vel etiaꝫ ante ex magna causa.

9 ¶ Utrū mobilia p̄ciosa ecclesie censeantur īmobilia. ℞. ꝙ sic. ut colligit̄ ex.l. lex que tutores. C. de admi. tut. ⁊ ex glo. in.c. eps̄ qui mancipiū. xij. q. ij. simul iunctis. Idem tenet pa. in.d.c. tua. de his que fi. a prela.

10 ¶ Utrū prefata forma requirat̄ in oi alienatione reꝝ īmobiliū ecclesiaruꝫ. ℞. Pau. ut refert Ge. in.c.i. de re.ec. nō ali. li. vi. quasi in fi. ꝙ tractatus nō requiritur nisi in ecclesijs cathedralibus nō in ecclesijs inferiorib⁹: sꝫ sufficit consensus superioris. Sed ego credo veꝝ dictū Pau. qñ ecclie inferiores nō habēt capl̄m: al's nō. ar. cle. i. de re.ec. nō ali. Causa aūt legitima. s. ut necessitas uel vtilitas semp requirit̄ vt in.d. cle. i. Et licet nō dicat nisi d̄ necessitate vel vtilitate. etiā pōt fieri propietate. Rō: qꝛ vbicūqꝫ statutū uel cōstitutio loquitur in materia iuris: ⁊ aliquos casus excipit: nō p hoc firmat regulam in nō enumerat̄ ꝯ ius cōe antiquū: quinimo in casib⁹ nō exceptis suppleꝫ a iure cōi. facit. c. ad audiētiā. cū ibi notatis. de cle. non resi. facit gl. ⁊ Bar. in.l. ꝑui. ff. de vsuca. vbi no. volunt ꝙ si vnū ius ponit regulā ⁊ excipit aliquos casus cū dictōe taxatiua: ꝙ nihilominus excipiunt̄ alij casus qui reperiunt̄ a iure excepti in alia ꝑte iuris. facit. c. qm̄ frequēter. iūcta gl. i. rñso. vt li. nō conte. facit gl. in.l.i. C. de cōdi. inde. que vr̄ velle ꝙ excepto vno casu a regula vidētur excipi omnes similes. Satis ē eniꝫ vnū positū exēpli gr̄a. ar. l. nō pñt. de legi. c. trāslato de cōstitu. Et qd̄ dr̄ ꝙ exceptio firmat regulā in nō exceptis. vt in.c. dñs. xxxij. q. vij. ⁊ in.c. quoniā de cōlepro. vbi dicit dñs. nō lꝫ dimittere vxoreꝫ excepta cā fornicatōis: dꝫ itelligi ꝙ firmat regulā ī cāibus nō similibus. ⁊ nō specifice exceptis. facit. l. i. ff. qd̄ vi aut clam. c. cuꝫ dilecta de cōfir. vti. Distigue tñ ꝙ si casus cōsil'es nō excipiūt̄ specifice alibi. tūc ī materia fauorabili extēdit̄ ⁊ pia ꝑ idēptitatē rōnis. vt sētit gl. i. l. illd̄. C. d̄ sa. san. ec. Sec⁹ ī materia restrigibili. vt no. in.l. ij. C. de pa. q fi. di. vide qd no. i. c. inter alia de īmu. ec. ⁊. d. c. cū dilecta. ⁊. d. c. q̊niā. qd̄ no. qa facit ad multa.

11 ¶ Quid si eps nō hꝫ capl'ꝫ. qꝛ ecclesia ē destructa ꝑꝑ guerras ⁊ huiusmōi ℞. Pa. i. c. i. d̄ his q̄ fi. a p̄la. dñt doc. ꝙ loco canonicoꝝ aduocet aliq̊s cl'icos honestos. arg. lxv. distin. si forte. ⁊. l. vbi absūt. ff. de tu. ⁊ cu. dā. bonus tex. xvij. q. iiij. nullus res. Et hoc ē vtile ꝑuare ēt ī alienatōe ecclie iferioris.

12 ¶ Utꝝ necessitate occurrēte q̄ nō patit̄ vt'hēat̄ recursus ad supiorē: licite possit fieri alienatio sine eiusdē supioris licētia. vide. j. Juramētum. iiij. §. i.

13 ¶ Quis dicat̄ superior: vt ꝑ lnia ad ip̄ꝫ. recurrat̄ ī cā alienatiōis rei ecclesiastice. ℞. ꝙ ī nō exēptis ē eps ꝓpus In exēptis ē p̄latus ipsoꝝ sub qb⁹ sūt

vt abbates i ecclesijs sibi subiectis. ⁊ mistri mioꝝ q̊ ad monasteria scē Clare. ⁊ ꝓuiciales ꝑdicatoꝝ q̊ ad sua monasteria. Ita elicit̄ ex no. i. d. c. cle. i. ⁊ per Car. in. c. statuimus de transac.

14 ¶ Utrū recipiēs rē eccl'ie sine obseruatiōe solēnitatis teneat̄ eā restituere ℞. q̄ sic ꝑm Mo. ti. d̄ alie. ēt cū fructibus: nec pōt repetere. ꝑciuꝫ ab eccl'ia xii. q. ij. nō liceat. x. q. ij. hoc ius i autētico d̄ nō alie. §. i. Limita hoc veruꝫ q̄ nō repetit ꝑtiū ab ecclesia nisi cōuersū fuisset i vtilitatē ecclesie. ar. c. i. d̄ deposito. Do ⁊ aliā limitationem ꝑm. d. An. q̄ qñ cā ltia fuit alienatōis: lꝫ nō sit seruata forma nō tenet̄ i ꝯscia. qa solēnitates adinuēte sunt ad euitādū deceptōes. Et iō. qñ d̄ceptō nō subest ⁊ fuit cā ltia alienādi nō tenet̄ restituere i ꝯscia. qd̄ bñ no. recitat Pa. i c. quia pleriqꝫ de immuni. eccle. ⁊ est equissimū.

15 ¶ Utrū ꝑlat⁹ eccl'ie possit renūciare exceptiōi cōpetēti eccl'ie: aut trāsigeř euident̄ in dāuū ecclesie. ℞. Pa. i. c. i. d̄ d̄po. q̄ nō ꝑm Inno. ibidē nisi ex spāli cōcessiōe pape. facit. l. ꝑses. C. de trāsac. ⁊ l. ꝯtra iuris ciuilis regulas. ff. d̄ pac. Ex q̊ iferť q̄ nō pōt cedeř liti ⁊ cause aut trāsigere nisi sit cā euidēs ⁊ debita solennitas si actio sit ad rem īmobilē iuxta no. i. c. nulli liceat d̄ re. ec. ñ al. Si v̄o sit ad rē mobilē. sic potest. vt no. gl. i. d. autētica hoc ius. Et hoc ē veri⁹ p. l. cuꝫ hi. §. si cū lis. ff. de trās. ⁊ l. nō solū. C. d̄ ꝑ. mi. q̄uis aliq teneāt indistincte q̄ trāsigere potest. vt no. Albri. in. d. autentica hoc ius.

16 ¶ Utrū ꝑlat⁹ solus possit repudiare legatū sine solēnitate ꝑfata. ℞. vt colligo ex ꝯsilio. ij. Pau. de castro. q̄ nō: sꝫ donationē sic. ⁊ dicit ꝓbari ⁊ bñ ex l. magis puto. §. fūdū. ff. de re. eorū q̄ sub. tu. Rō diuersitatis ē qa i donatione nō acquirit̄ donatario nisi volēti ⁊ nō ignorāti. sꝫ i legato sufficit factū testōris soli⁹. acquirit̄ eni ignorāti lꝫ reuocabil'r. l. cū pater. §. surdo. ff. d̄ le. ij. ⁊. d. §. fundū. ergo legatū est q̄situ ipso facto. Et sic itellige no. ꝑ doc. in. c. vt sup de re. ec. non alie. ⁊ in. c. tua. de his q̄ fi. a ꝑla. Et mihi placet: q̄uis Fede. cōsi. viiij. ꝯsuluerit q̄ ēt legatū pōt repudiare. Et cū Fe. ē Inno. i. c. ij. de do. Bar. i. l. iubemus nullā. C. de sa. sā. ec. vbi bñ distiguit ⁊ Pa. i. c. i. d̄ dolo ⁊ ꝯtu. vbi late pōit sꝫ eos nō sequor. nisi qñ qd̄ legat̄ eēt d̄ his q̄ alienari sine solēnitate pñt ante factū. sed post factū sic si cā legitima subeēt. Et idē dic in quocūqꝫ prohibito alienari sine aliqua solennitate vel consensu alterius.

17 ¶ Utrū iconom⁹ ecclesie cui cōmissa est in aliquo casu alienatio possit illā facere consanguineis suis. ℞. Pa. in c. ut sup. de re. eccle. non alie. legiste tenent per autēticaꝫ quibuscūqꝫ modis C. de sacrosan. ec. positaꝫ. x. q. ij. q̄ nō nec ali⁹ administrator cuiusūqꝫ conditionis sit. Sed Pa. dicit non esse verum in ꝑlato: sed bene in iconomo et alijs. Ego tamen credo q̄ in consciētia si ex cā legitia facit excuseť. ⁊ valeat talis alienatio. arg. c. i. de coha. cle. ⁊ mu. in tex. ⁊ in glo.

18 ¶ Quid dicit̄ perpetuuꝫ. ℞. glo. x. q. ij. hoc ius. ¶ Primo quod durat vsqꝫ ad. xxx. annos. insti. de perpe. ⁊ tempo. ac. ¶ Secundo quod durat q̄diu viuit cui conceditur. ff. pro socio. l. i. ⁊. c. precarie. x. q. ij. ¶ Tertio quod durat q̄diu pensio soluatur. insti. de loca. §. adeo. ¶ Quarto quod durat vsqꝫ ad tertiam generationeꝫ. ut in aut. de nō alienan. §. emphiteosim. Et sic omnis talis contractus prohibetur sine solēnitate: ⁊ in causis de quib⁹. s̄. dictū ē.

19 ¶ Utrum terre inculte date ad cultu
ram cum ꝓmissione dandi eas in em
phiteotesim possint dari post culturaꝫ
ipsaꝝ. ℞. pa. in. c. ad aures. de reb. ecc.
nō alie. ꝙ sic extirpantib⁹ siue eoꝝ he
redib⁹ alijs nō: nisi seruata debita so-
lēnitate: qꝛ nō sūt ampli⁹ t̄re siluestres
20 ¶ Utrū sede vacāte possint alienari
bona ecclie. ℞. pa. in. c. i. ne sede va. ꝙ
aut sunt bona q̄ seruādo seruari non
possunt: tūc in ecclia ep̄ali iconom⁹ si
ue capl'm sine alia lnia poterit. Sicut
dicim⁹ in tutore. l. lex que tutores. C. d̄
admi. tu. ⁊. l. tutor q repertoriū. ff. eo.
Si v̄o bona seruari pñt: tunc in eccle
sia ep̄ali nō poterūt alienari sine lnia
pape solū. ar. d. c. i. ⁊ in. c. i. de re. eccl.
nō ali. li. vi. In ecclia v̄o inferiori: tūc
si magna vrget necessitas: ⁊ ecclia diu
est vacatura: nec pōt comode expecta
ri creatio prelati: tunc in istis duobus
casib⁹ dicit ino. ꝙ dabitur curator bo
nis. ⁊ ꝑ illū fiet alienatio: nec pri⁹ pote
rit fieri etiā per archiepiscopū anteq̄ꝫ
sit datus administrator ecclie vacanti
ut in. d. c. i. lib. vi. facit. l. ij. ff. de cu. bo.
dan. ⁊ quod no. in cle. ij. de re. ec. non
alie. ⁊ ꝯcor. An. ⁊ Hu. Similiter nō
valet alienatio facta a scismaticis uel
intrusis. de scis. c. i. xij. q. ij. alienatio-
nes. Et tenet̄ q eam recipit restituere
non solum rem: sed etiā fructus ꝑce-
ptos. ⁊ qui percipi potuerūt a iusto pos
sessore. c. grauis. de resti. spo. Et est ex
cōmunicatus qui inititur talib⁹ aliena
tionib⁹. ut. j. excōicatio. vij. casu. ix.
21 ¶ Utrū p̄latus hñs bona distincta a
bonis capl'i possit illa cōcedere alicui
ad vitā ipsi⁹ p̄lati sine capl'i ꝯsensu et
alia solēnitate. ℞. pa. in. c. ꝯtinebat̄. de
his q̄ fi. a p̄la. ꝙ Fe. ꝯsi. lj. tenet ꝙ sic.
vide doc. in. c. veniēs. de trās. ⁊ maxie
cā pietat̄. ꝑ rex. iūcta gl. xvi. q. i. possessi
ones. vid̄ arch. i. c. i. d̄ re. ec. ñ al. li. vj

¶ Utrū in alienatione rei minoris re 22
quirat̄ aliq̄ solēnitas. ℞. ino. i. c. i. d̄ re.
ec. nō ali. li. vi. ꝙ sic. s. cause cognitio:
⁊ decretū: ⁊ cā legitima. C. de p̄. mi. l.
minorū. ⁊. l. si minores. ⁊. ff. de re. eo.
qui sunt sub tu. l. magis puto. §. nō pas
sim. ⁊. §. si es. Et hoc verꝫ etiā in mobi
libus preciosis s̄m eundem ibidē: al's
habet contra possidentē rei vendica-
tione. contra tutorē aut curatorē per-
sonalem actionē tutele: vel negociorū
gestorum. d. §. si es. ⁊. §. se. C. de p̄. mi.
l. ⁊ si p̄ses. Et dicit ibidē ino. ꝙ decre-
tum est sn̄ia: ⁊ non imponit̄ sine cause
cognitiōe. ⁊ ideo in scriptis est dandū
C. de sen. ex peri. re. l. ij. ff. de re. eo. q
sunt sub tu. l. i. ⁊. d. §. si es. ⁊. d. l. minoꝝ
Sepe tñ in iure decretū vocat̄ aucto
ritas. l. i. C. d̄ mi. ⁊. l. i. C. quādo decre.
opus non est.
¶ De alienatiōe possessiōis date sub 23
ꝯditōe ne alienet̄. vid̄. j. dōatō. §. xlvij
¶ Utꝝ valeat alienatio fcā ꝑ eū q cō 24
misit capitale crimē: etiā ad piā cāꝫ. ℞.
ino. in. c. qꝛ ꝓpter. de elec. ꝙ alienatio
tenet: dūmō fiat añ sn̄iaꝫ. l. post ꝯctuꝫ
ff. de dona. ⁊. l. si qs post hac. C. de bo.
dā. q̄ p̄cipit ꝙ bona illi⁹ q capitale cō
misit crimē publicent̄: itelligēda ē p⁹
sn̄iaꝫ iuēta: ul' ex suspitiōe pene aliena
ta. ut. ff. d̄ do. cā mor. l. si aliqs. fallit in
crie lese maiestat̄: ut i gl. d. l. post ꝯctū
sil'r ⁊ heres. ut in. c. cū scd̄m. de here.
li. vi. qꝛ sūt i cōmissū a die cōmissi cris
vid̄. j. hr̄tic⁹. idē dic i q̄cūq̄ crie ꝑ qd̄
ip̄o fcō bōa ip̄ꝫ ꝑpetrāt̄ eēnt ꝯfiscata.
¶ Utrū alienatio in fraudē creditoꝝ 25
uel p̄ronoꝝ valeat. ℞. ino. vbi. s. ꝙ nō
qꝛ venit reuocāda. ut. ff. de his que in
frau. cre. per totū. imo plus q̄uis non
sit facta i fraudē: si tñ fraus est i ipso fa
cto reuocat̄. l. oēs. §. lucius. ff. e. ti.
¶ Utrum alienatio rei litigiose vale- 26
at. vide. j. cessio. in prin.

27 ¶ Utrū alienatio fundi dotalis: vel rerum donatarū ꝓpter nuptias valeat vide. j. dos. §. xi. ⁊. xii.

82 ¶ Qui ꝓhibeant̄ alienare. vide. j. donatio. §. iiii. cum sequentib⁹.

29 ¶ De alienatione bonoꝝ mobiliū q̄ seruādo seruari nō pñt facta ꝑ ecclia cas ꝑsonas. vide. j. clicus. xiii. ꝑ totū.

ALimenta.

Alimentoꝝ appellatō e vestimēta ⁊ calciamēta intelligunt̄ i legat̄. ut. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. legatis. Idē dico si legat⁹ ē vict⁹ ut. ff. de verbo. sig. l. verbo vict⁹. secus si cibaria sunt relicta. ut. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. añpe. Itē noīe alimentoꝝ veniūt medicine ꝟm dy. ang. ⁊ imol. i. l. si cū dotē. §. si maritus. ff. so. ma. ꝑ. l. verbo victus cū se. vbi est casus. ff. de verb. sig. ⁊ ꝓbat̄ in. l. legat̄. ff. de ali. ⁊ ci. le. ⁊ bal. i. l. i reb⁹. ff. cōmo. q̄uis dixerit contrariū in. d. §. si marit⁹. ꝑ copulaꝫ que ponit̄ inter diuersa. ut no. glo. in ꝛica. ff. de iur. ⁊ fac. ig. Hoc nō ē verꝝ q̄ ibi ponit̄ inter gen⁹ ⁊ speciē. ut i sili notat̄ glo. in. l. i. C. de ser. ⁊ aqua. sed appellatione cibarioꝝ nō veniūt medicine ꝟm ang. in. d. §. si marit⁹. similiter noīe alimonie veniūt necessaria vite ꝟm pa. in. c. cū scd̄ꝫ. de ꝑbē. ⁊ pꝫ ex. c. nō liceat. d̄ prebē. in fi. lr̄e. E. nomen vite necessaria ipoꝛtat: vestes: cibos medicinas ⁊ huiusmodi: sicut dicim⁹ de alimētis legat̄ in. d. l. legatis. ⁊ ibi tenet bar. q̄ ille cui debent̄ alimēta dꝫ hr̄e expēsas ꝑ studio necessario sine q̄ viuere nō posset ꝟm ꝯdecentiā ꝑsone: puta grāmaticā ⁊ huiusmodi. secus de expēsis in studiis in q̄bus dr̄ militare: sine quib⁹ bñ pōt viuere honeste ꝟm ꝯdecētiā sue ꝑsone. Idē no. in. l. de bonis. §. nō solū. ff. d̄ car. edic.

1 ¶ Quis tenet̄ ad alimēta prestāda. ꝛ ꝟm azo. in sum. C. de alen. li. ⁊ mo. in ti. alimēta. Qd̄ ꝑmo parētes liberos ⁊ liberi parētes alere tenētur: ⁊ oīa onera inuicē sufferre. ut pꝫ. C. e. ꝑ totū. nō tñ de ere alieno. ut. ff. e. ti. l. si qs. §. parens. No. tñ q̄ noīe pr̄is hic veniunt ascēdentes ex linea paterna: ⁊ matris noīe ex linea materna. Est tñ differentia q̄ mater non tenet̄ nisi pater: vel ascendētes ex ei⁹ linea desierint: vel sint egētes. ut. l. si quis. §. vtrū. ⁊. l. nō quēadmodū. ff. e. ti. fallit hoc ēt q̄n filii pñt sibi sufficē i alimēt̄: vl' ex bonis suis vl' ex artificio. limita ꝟꝫ bar. nisi sit nobil' cui ñ deceat talē artē exercere. ⁊ idē puto i liberis circa parētes suos. ff. e. l. si qs. §. sꝫ si fili⁹. nec distiguo an sit emancipat⁹: uel ne an sit legitim⁹ vel ne q̄ de iure canonico taꝫ pr̄ quā mater tenet̄ alere spurios. ut no. ino. in. c. ii. de regula. ⁊ pa. in. c. cū haberet de eo q̄ du. quā po. ꝑ adult. Fallit etiā ut. j. fili⁹. §. xxi. ¶ Scd̄o vir vxorem ⁊ vxor virꝝ: si vir sit inops ⁊ vxor locuplex. C. vñ vir ⁊ vxor. aut̄. ꝑterea. ff. solu. ma. l. si cū dotē. ff. ad sil. l. i. ff. de iu. do. l. mutus. Et hoc verum nisi vir vel vxor esset i culpa q̄min⁹ exhiberet debita obseq̄a alteri. ar. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de ac. emp. cū silibus. ¶ Tertio frater fratrē si egeat ꝟm glo. in. l. parētū. C. de alen. li. ⁊. d. l. si quis a liberis. ⁊ eā approbat salice. in. d. l. parentū dicens esse rōnabile: q̄ si tenent̄ alere fratrē naturalē tm̄: ut in aut̄. licet. C. d̄ nā. li. multo magis naturalē ⁊ legittimū. ar. ff. d̄ admi. tu. l. tutor ꝟm dignitateꝫ. §. in soluēdis. ¶ Quarto seruus a dño. ff. de admi. tu. l. cuꝫ pl'es. §. pe. Alioq̄n fiet qd̄ est in. l. ii. ff. de his qui sunt sui uel ali. iu. ⁊ in. l. vnica. §. sꝫ scimus. C. de lati. li. to. ¶ Quinto socernuꝝ suam. d. l. si quis. ¶ Sexto tutor matrē pupilli ⁊ sororē si egēt. ⁊. d. §. in soluēdis. ⁊ no. q̄ alimēta debēt ꝑstari

ſm ꝯſuetudinē regiōis arbitrio boni
viri ⁊ ſm facultatē debēt ⁊ dignitatē le
gatarii ſm bar. in trac. de duob⁹ fra
trib⁹. facit. l. alimēta. ff. de ali. ⁊ ci. leg.
⁊ l. cū hi. §. in pſona. ff. de tranſac.

ALtare duplex eſt. aliud
ſtabile qđ quidē
in ecclia ꝯſecrata nō pōt cō
ſtrui: niſi qđ eps ꝓpri⁹ ꝯſecrauerit uel
cōſecrari pmiſit. ſ. ab alio epo. lxviii.
di. c. q̄uis. ⁊ de ꝯſe. di. i. c. null⁹. el. ii.
Aliud āt dr̄ viaticū. ſ. in via portandū
uel portabile ſm io. an. i. c. qm̄. de p̄
uil. li. vi. ⁊ no. q̄ iſtud altare portatile
aliqñ fit ex tabl'a ⁊ lapide: ita q̄ lapis
ē ſigillū: ⁊ ſepulchrū ē in ligno. aliqñ
v̄o fit ex lapide ſolū: ita q̄ ī ipo lapide
ē ſepulchr̄. aliqñ cū ligno ⁊ lapide: ita
tñ q̄ in lapide eſt ſepulchrū ⁊ ſigillū ꝫ
⁊ ponit̄ lignū ꝓ augēda ei⁹ latitudie.
aliqñ fit in lapide ſolo ſine ſepulchro
⁊ reliquijs. Et iſtis q̄tuor modis ſolū
mō pōt fieri. ⁊ debet eē latū q̄ ſup eo
poſſit ſtare hoſtia ⁊ calix. ar. c. ꝯcedi
mus. de conſe. di. i.

i Utr̄ dēat eē ꝯſecratū ab epo tā ſtabile
q̄ viaticū. R̄. q̄ ſic. d. c. nll'os. ⁊ d. c. cō
cedim⁹. ⁊ c. qđ ī dubiis. d̄ ꝯſe. ec. l'. al.

2 ¶ Quō execrat̄ altare. R̄. ſm pa. i. c.
ꝓpoſuiſti. de ꝯſe. ec. uel al. q̄ duobus
modis. ¶ Prio qñ mēſa altaris eſt
mota. i. qñ tabula ſupior de loco cui
cōpaginat̄ amouet̄ ſm ino. in R̄ica p̄
dicti ti. ⁊ ho. in. c. i. e. ti. ⁊ hoc ver̄ ī al
tari ſtabili: ⁊ lꝫ in ipſa mēſa ſit forma
ꝯſecratōis tñ ſi remoueat̄ mēſa a ſtru
ctura execrat̄ altare: q̄r ꝯſecratio ītel
ligit̄ p̄ncipal'r ī ꝯiūctiōe lapidis ſupio
ris ⁊ ſtructure inferioris. ſec⁹ ſi totum
trāſferet̄ cū ſibi coherētib⁹. ſec⁹ ī por
tali q̄r nō execrat̄ niſi amoueat̄ illud
paruū ſigillū ꝯtinēs ꝯſecrationē: qñ
factū ē ita q̄ in lapide fit ſepulchrū ꝫ.
Sed qñ lapis eſt ꝓ ſigillo ī ligno: tūc
ſm io. an. in. c. ligneis. e. ti. amoto la
pide a ligno eſt execratū. Qñ v̄o ē fa
ctū tertio mō: tūc ſi lapis amoueat̄ a
ligno. abb. ⁊ io. an. ī. d. c. ligneis tenēt
q̄ nō execrat̄: q̄r ꝯſecratio ē in ipſo la
pide. pa. ibibē dubitat q̄r cuꝫ recipiat
formā ab ipſo ligno ⁊ lapide: puta q̄r
lapis eſt ita paru⁹ q̄ nō ſufficit ad for
mā altaris viatici: ſublato ligno eſt ve
rū dicere q̄ altare patit̄ enormē leſio
nē. Tu dicas ver̄ eē qñ lapis ē ita par
uus q̄ nō pōt ꝯtinere calicē cū hoſtia
eo mō q̄ dꝫ ſup ip̄ꝫ pōi ad celebrādū
al's vera ē opi. abb. ⁊ io. an. ¶ Scđo
mō execrat̄ qñ enormit̄ ē fractū. d. c.
ligneis. ⁊ ibi dicit pa. q̄ vbicūq̄ ꝯtin
gat enormis fractura in altari execra
tur: q̄r videt̄ pdet̄ formā. ſec⁹ ſi fractu
ra nō ſit enormis. Iſto ſolūmō exe
cratur altare portatile. q̄rto mō dictū
⁊ nō aliis modis. ⁊ no. eundē pa. ī gl.
in. d. c. i. q̄ enormit̄ frāgitur ⁊ execra
tur altare ſtabile ſi aliqs de lapidibus
tāgetib⁹ ipſā ꝯſecrationē uel ſigillū ē
amot⁹. ⁊ no. qñ fit conſecratio altaris
fit vnum foramē paruum in mēſa la
pidea altaris uel añ altare: uel in late
re dextro. ⁊ poſt ꝯſecrationē clauditur
lapide paruo. ⁊ dr̄ ille lapis ſigillū: q̄r
denotat illud cōſecratū: ⁊ ibi ponūtur
reliquie ⁊ nomē epi ꝯſecrant̄: ⁊ ſancti
ad cuius honorem conſecratur.

¶ In aūt poſſit poni corp⁹ xp̄i conſe
cratū ꝓ reliqa. ino. cū ꝯſilio aſſiſtētiuꝫ
R̄. q̄ non. Fertur tñ q̄ leo papa dedit
partē corporal': ⁊ corpis xp̄i in ꝯſecra
tione cuiuſdā ecclie. hec pa. in. d. c. ꝓ
poſuiſti. tenet aſtē. li. vi. ti. xxxix. q̄ alta
re portatile pōt ꝯſecrari ſine reliquijs
allegat. c. ꝯcedim⁹. de ꝯſe. diſ. i. Et iu
ra q̄ vidētur cōtraria dicit q̄ loquunt̄
in altari ſtabili. Et q̄ nō ſint neceſſa
rie: facit R̄ica in miſſalib⁹ antiqs q̄ di
cit q̄ ſi reliqe nō fuerint omittatur illa

particula illi⁹ ok onis'q̄ dr̄ post cōfessi
oné.s. Dram⁹ te dñe p merita scōz
moz quoz reliquie hic sunt ⁊c.

4 ¶ Utz execrata ecclia execreť altare
ꝛ.pa.in.d.c.,ꝓposuisti.q̄ nó: quia ec
clesia pót destrui absq̄ hoc q̄ destru
atur altare. Sec⁹ si poluatur q̄z tunc
cri̇ā poluit altare ⁊ indiget recōciliā
tōe.hoc intellige de stabili altari: non
de viatico seu portatili.

5 ¶ Utz pl'a altaria possint eodē die in
eadem ecclia ꝓsecrari.ꝛ.q̄ sic: sicut
⁊ plures epi eodem die ꝓsecrari.c.cū
sis.de ꝓse.ec.uel al.

6 ¶ Utrū altare in ecclia ꝓsecrata pos
sit dirui sine licētia epi: videtur q̄ nó
ar.c.placuit.de ꝓse.di.i.sec⁹ in nō ꝓse
crata.ar.a ꝫrio fm glo.in.c.Ḡuis.p̄
alle. Idē die ō erectōe q̄ ⁊ ō diruitōe

7 ¶ Utrū sacerdos possit ꝓsecrare alta
re.ꝛ.q̄ nō.xxvi.q.vi.ministrare.

8 ¶ Utruz in altari in q̄ eps̄ celebrauit
possit ꝓsbyter eodē die celebrare.ꝛ.q̄
nó.de ꝓse.di.ii.c.fi. nisi de licētia epi:
aut necessitate cū eps̄ nó pót pficere.
vi.q.i. nihil hec glo.in.d.c.fi.

Alternatiua pena lis fz bar.in.l.quicūq̄z.C.de ser.fu. si verba dirigūtur iudici: tūc optio est iudicis: puta cū dicit puniatur ul' ꝓdē netur. Si vo dirigūtur reo: puta sol uat mille uel exhibeat medietatē ⁊ hu iusmodi: tūc optio datur reo. Si vo vba nó dirigūtur nec iudici nec reo: puta dicit statutū sit pena pedis ⁊ hu iusmodi: tūc in penis cozporalib⁹ elec tio est iudicis. l.i.§. expilatores.ff.de effrac. In pecuniariis vo erit rei. ar. l.plerūq̄z.ff.de in.do. Et sil'is distinctio fit in legaz p dr̄.de reg.iu.li vi. ⁊ doc. in.l.lucio.ff.de le.ii. Si vo legatū sim plr̄ fit alternatiue nō magis referen do verba ad heredē q̄z ad legatariū. tūc electio est legatarii: vtputa: lego ti cio fundum uel vsumfructū vendica bit ticius qō voluerit. ut in.d.l.lucio.

¶ Utrum quando quis tenetur ad al terum duoz sub alternatiōe possit da re qōcūq̄z voluerit.ꝛ.glo.in.c.iter ce teras.de rescrip.q̄ sic.insti.de hered. insti.§.pe.C.de condi.indeb.l.pe.⁊.d. l.plerūq̄z.ff.de le.ii.l.si ita.extra de p̄ ben.referente.contra insti.de leg.§.si generaliter. Soluit glo.predicta vera p̄ma iura: nisi eligens fuerit in mo ra.ff.de op.le.l.mancipioz.ff.de leg. l.statuliberum.§.i.ff.de solu.l.stichum primo.ꝛ.ff.de peti.here.l. item.§.idē recte ait. Unde talis si loco ⁊ tempore debito offerat altez cui tenebať ⁊ no luit recipere liberatur debitoz. Unde si periret uel alio modo alienaret: nó ꝓpter hoc teneretur ad altez ex quo sol⁹ creditoz est in culpa per iura p̄i mo allegata. Sed si nullus sit in culpa debens duo alternatiue: puta stichuz aut pamphilum: si periit periculū p̄i mi ad venditoz: periculum secūdi ad emptoz pertinet.l.datio.§.si emptoz. ff.de ac.emp.⁊ ven.

Ambitio fm ale. secū da scōe tra etatu de auaritia.q.vii. est ap petitus potentie. Potentia autem po test appeti, put per illaz acquiritur ho norificentia: ⁊ sic reducitur ad super biam: uel ꝓout est apparens sufficien tia uel habundantia: ⁊ sic reducit ad concupiscentiam oculoz. Unde au gust̄i.primo confe. Auaritia possidere vult multa: ⁊ tu domine possides oia. Potentia vero dicitur in possessione oiuz.vñ glo.super illud. Cognouit quis dñs me⁹ es qui bonoz meoz nó egesť ait. Quantūlibet auarus sil'sufficit tibi deus: ⁊ enim auaritia terrā querit pos sidere totam: adde celum: adde quod

plus est q fecit celū ⁊ terrā. ⁊ iō aug. in li. de vera religiōe. Ambitio seculi supbos facit ꝯcupiscētia curiosos. ⁊ in li. ꝯfe. Jussisti ut ꝯtineā a cōcupiscētia carnis: ꝯcupiscētia oculoꝝ ⁊ ambitione seculi.

¶ Utrū ambitio sit peccatū mortale ℞. q nō sp: sed ꝑmo rōne finis: et est tūc qñ in tali appetitu ꝯstituit finē. s. qꝛ paratꝰ esset qd cūq; mortale committere ꝓ ꝯsequēdo potentiā uel honorificentiā. vel secūdo rōne rei que appetit: vtputa qꝛ appetiuit uel plā beneficia eccliastica. ar. c. qꝛ in tm̄. de ꝑbē. nisi in casu licito. de q̄ dic ut. j. clericus. iij. §. ij. uel aliqd bñficiū uel officiū seculare uel eccliasticū sciēs se indignū rōne criminis uel ignorātie et huiusmodi: qꝛ tūc est mortale. Rō: qꝛ vult qd lex ꝓhibet. Silr dico cum appetit bñficiū aut dignitatē q̄ hꝫ curam aiaꝝ ꝑncipalr ꝓpter honorē videtur mortale rōne predicta. facit in ar. c. statuimꝰ. lxi. dis. ⁊. c. lꝫ. viij. q. i. et optime. c. miramur. lxi. di. ⁊ hoc itelligo si fit deliberatio volūtatis: alꝫ veniale peccatū cōmuniter est.

Amor sui ē qñ qs nimis diligit seipsum. q̄rendo delectatiōes corporis nimis ⁊ quietē carnis: ⁊ ꝓcedit ex luxuria q̄ est peccatū mortale: solū si ꝓpter eū nō iplet ꝑcepta uel facit ꝯtra. Aliter cōiter est veniale: qui tñ amor sui est ille q aliqñ ꝯducit vsq; ad contemptū dei. ut dicit aug. ⁊ ab isto ꝓcedit prudētia carnis. d̄ q̄. j. prudentia.

Amicitia. vide. j. diligere. per totum. ⁊. j. placere.

Amor seculi est filia luxurie. de q̄ vide j. diligere. §. iij.

Angaria est opꝰ ꝑsonale ⁊ munꝰ mere ꝑsonale. Munꝰ āt mere ꝑsonale dr̄ qd pōt labore corꝑali expleri sine detrimēto reꝝ. ut i. l. mūeꝝ la. ij ff. de mu. ⁊ ho. ꝑangaria v̄o i qbuscūq; ꝯsistit. ut vult glo. in. l. neminē. C. d̄ sacrosan. ec. ⁊ bñ qꝛ dictio ꝑauget. ut l. vrbana. §. ꝑnoctare. ff. de verb. sig. ⁊ no. in. c. si ꝯstiterit. de ac. ⁊ sic ē munꝰ mixtū: sicut angaria mere ꝑsonale ē.

Appellatio est a minor ad maiorē iudicē ꝓuocatio ꝑm canones. ii. q. vi. ois oppressus. ⁊. c. sequenti. ⁊. c. placuit.

¶ Qñ est appellanduꝫ. ℞. q infra. x. dies a die late snie. ut. C. de ap. aut. ho die v̄o. fallit in abñte ex ꝓbabili: uel notoria cā: quia talis infra. x. dies a tēpore q̄ sciuit sniam latā pōt appellare ut. C. quō ⁊ qñ iudex. l. ab eo. ff. qñ appel. sit. l. i. §. fi. ⁊ hoc veꝝ nisi sit contumax vere in nō cōparēdo uel veniendo ad iudiciū: qꝛ tūc nō audit nisi veniat iudice sedēte adhuc ꝓ tribunali. l. diuus. ff. de in integ. resti. secus si fuisset ꝯtumax in restituēdo: qꝛ pōt appellare. l. creditor. ff. de ap. 1

¶ Utrū appellatio interposita post excōmunicationē uel interdictū: uel suspensionē ab officio: uel ab igressu ecclesie tollat ipsaꝝ censuraꝝ effectū. ℞. q nō. tex. est in. c. is cui. de sen. ex. lib. vi. ⁊ hoc veꝝ qñ tales censure absolute sūt inflicte. Rō qꝛ secū trahūt executionē. c. pastoralis. de ap. secus eēt si sub ꝯditione forēt posite: vtputa si nō solueris hinc ad mensē excōico te uel suspendo: uel si nō feceris hoc vl illud: qꝛ tūc si añ ꝯditionis euentum appellauerit legitime bñ suspendit. ut in. c. ꝑterea el. ii. de appel. 2

¶ Quid si dicat: Excōico te si appel 3

laueris.ꝛ.ino.in.d.c.ꝑterea ꝙ appel
latio suspēdit effectū. sed dubiū eēt si
dicit: Excōico te si disposueris ad ap-
pellandū.ꝛ tūc dico ꝙ in casu in quo
talis prelat⁹ nō pōt ꝓhibere appella
tionē nō erit excōicatus: al's sic.
4 ¶ Utrū excōicatus post legittimaꝫ
appellationē sit euitād⁹.ꝛ.ꝙ ñ.ut no.
in.c.licet.de sen.ex.li.vi. ꝛ.c.pastoral'
de ap. Uerūtamē si excōicat⁹ noiatiꝫ
spāliter ꝛ exp̄sse infra tēpus a iure vel
a iudice determinatū appellationem
nō fuerit ꝓsecut⁹ ut debuit: eo elapso
poterit publice excōicatus denūciari
ꝛ tūc erit euitādus tam in iudicio quā
extra.ꝛ ab actib⁹ legitimis remouē-
dus.d.c.licet.ꝛ dꝫ reputari ꝓ excōi-
cato post talē denūciationē: donec sen
tētial'r fuerit declaratū appellationeꝫ
añ excōicationē fuisse interpositam.
5 ¶ Sed vtrū talis post denūciationē
excōicatōis ꝛ desertionē appellatiōis
celebrās: aut ingerēs se diuinis efficia
tur irregularis.ꝛ.archi.in.d.c.licet.ꝛ
sequit' ibidē Ge.ꝙ nō.qꝛ ex q̄ appel-
latio legitima fuit añ excōem posita:
ipsam excōem suspēdit: ꝛ lꝫ post de-
sertionē appellationis denūciet' excō
municatus: nō tñ excōicat': nec vere
est excōicatus: ut ibi patet.
6 ¶ Utrū a qualibet snia uel grauamie
possit appellari.ꝛ.ꝙ sic: si est hois de
iure canonico: de iure ciuili nō ab in
terlocutoria: nisi qñ iudex in crimina
li uel ciuili negocio qōneꝫ ꝑ tormēta
interlocutus est ꝯ.l.añ sniam.ff.d ap.
reci.facit glo.in.l.añ snie tp̄s.C.q̄rum
ap.nō re. Rl'r aūt nō appellat' ab in-
terlocutoria.ut in.l.ij.C.de epi. au.rō
qꝛ grauamē qd ꝑ eā infert' pōt repa-
rari per appellationē a diffinitiua.sed
qñ nō posset reparari liceret. Quidā
tñ tenēt ꝙ etiā ab interlocutoria pōt
appellari sp.ut.l.ait ꝑtor.§.qd tñ.ff.
de mino.sed primū verius.
¶ Utꝛ qs possit appellare a d̄clarato 7
re pene legis: videt' ꝙ nō qꝛ a pēa le
gis nō pōt appellari.l.si q̄ pena.ff.de
verbo.sig.ꝛ in.c.qꝛ nos.ꝛ ibi glo. de
ap.sed tu dic ꝙ a declaratore pōt.gl.
est singularis in.c.cupiētes.§.ꝙ si per
xx.dies.de elec.li.vi.quod no.
¶ Utrū qs possit appellare a denūci 8
atione aut declaratōe excōicationis:
seu alteri⁹ censure.ꝛ.pa.in.c. ꝑuenit.
de ap.ꝙ sic.qꝛ hec nō est snia iuris a
q̄ nō licet appellare.c.qꝛ.de ap.sed iu
dicis declarant' que est hois. facit ad
hoc glo.no.in.c.cupiētes.d ele. li.vi.
ꝛ hoc verꝫ nisi sit notori⁹ excessus: qꝛ
notorius criminosus nō audit' appel
lans.facit qd no.ino.in.c. ex parte.el
ꝑmo.de ver.sig.qui dicit ꝙ in noto-
riis nō requirit' ꝓprie snia: sed fit q̄-
dā iuris executio. ꝛ tex.in.c.qm̄. de
fi.ꝑsby. Quod limito verꝫ qñ excessus
est ita notori⁹ ꝙ nulla tergiuersatiōe
potest celari.
¶ Quis pōt appellare.ꝛ.ille cui⁹ in- 9
terest: al's ꝑ aliū facta nō valet.l.i.ff.d
ap.nō re.ꝛ.c.ex ore.de his q̄ fi a ma.
par.cap.nisi qñ ꝓuocaret ꝓ eo q du
cit' ad suppliciū. vt.l.non tm̄.ff.de ap.
¶ Utꝛ religiosus possit appellare.ꝛ. 10
ꝙ nō a correctione suoꝝ ꝑlatoꝝ si fi-
at ꝑm statuta ordinis uel regule.c.ad
nostram.ꝛ.c.reprehensibilis.de ap.ꝛ
c.cū speciali.e.ti.
¶ Utrū appellatio extraiudicialis sic ii
ānulet post facta sicut iudicialis.ꝛ.ꝑm
ino.in.c.ex parte el.i.de verbo.sig.ꝙ
sic facit.c.ad audientiā.de ap. In hoc
tñ est differētia ꝑm eundē ino.in.c.i.d
his q̄ fi.a ma.parte ca.qꝛ iudex q ꝓce
dit in forma iudicij dꝫ audire legiti-
mas exceptōes: ꝛ nisi audiat iuste ap
pellat' ab eo. Sed secus est in eo q nō
ut iudex: sed ut ꝑuata ꝑsona ꝑficit fa-

ctū suū. qz iste i forma iudicii ñ ꝓce-
dit nec ꝓcedeꝫ pót. ꝛ ió ñ ditter gn ꝑ
ficiet fcīm sup q̄ appellaꝫ. nec reuoca-
biꝫ nisi ꝓbeꝫ vitas ,cāe. nec iputabiꝫ
ei si nō audit ꝺ dictóez vl̄ appellatio-
nē aduersarii nisi ꝓbet veritatē cāe
appellatiōis. vt ꝺ elec. c. cū dilectus. ꝛ
meli⁹. c. cū inf canonicos iūcto quod
no. i. c. iterposita i gl. i. v. ſ3 ēt ꝺ ap. Et
sic collige q̄ appellatio eccliudicial' ꝺ3
fieri ex cā ,pbata a iure vl̄ ciuili: vl̄ cō
suetudinario vl̄ canonico. ¶ Secū-
do q̄ tenēt gesta ēt post appellatiōem
ipsā: nisi approbata veritate cāe. Ter
tio no. q̄ eo ipso approbaꝫ veritas
cāe. q̄ nō ꝓbaꝫ ꝺrīū. ¶ Quarto q̄ sē
tētia excōis nō tꝫ post appellatóez ex
cāis lris iterpositā: ēt si nō ꝓbaꝫ veri
tas. Ꝺ q̄rtū ē spāle in excōe ꝛ ꝺ̄ sup̄
dicta. Et ē rō. qz nūq̄ ꝺ3 qs excōicā-
ri nisi cā ꝓbeꝫ. ꝛ. q. i. nemo. ꝺ hoc vi-
de Inno. i. c. dilectis filijs ꝺ ap. qui in
hoc concoꝛdat.

12 ¶ Ubi ꝛ a q̄ ē appellādū. ff. q̄ a iudi
ce q̄ ꝓnūciauit ꝛ vbi ius reddi ꝓsue-
uit Mā regulariꝫ q̄ ad cās agēdas pti
nēt i eo loco dñt fieri ꝛ agitari. ff. ꝺ iur.
ac. l. voluit. §. qꝺ ait ꝛ coꝛā iudice q̄ sē
tētiā tulit. si ei⁹ sit copia nō ꝑ vicos vl̄
oꝛtos. ff. q̄ñ sit ap. l. i. §. dies. Et si non
vult iudex recipere appellatiōem pu
nitur. l. iudicibus. ꝛ. l. q̄ñ. C. eo.

13 ¶ Qꝺ quē ē appellādū. ff. ad superio
rē ꝛ gradati. ff. co. l. iperatoꝛes. ꝛ. C.
eo. l. ad dictos. Si vꝺ a ꝺlegato ap-
pellaꝫ ad ꝺlegātē. C. eo. l. ꝓcipimꝰ. §.
coꝛ. Si āt a ꝺlegato ꝺlegati seruetur
forma posita. C. q̄ ꝑ sua iurisdi. l. vni
ca. i si. ꝛ i gl. ibidē. Et ppea dat caute-
lā. Ra. ful. in. l. eo cāu. C. ꝺ ap. q̄ eps
vl̄ aliꝰ ordinariꝰ ꝺleget cāz q̄ si appel
laꝫ a sniā: devoluet ad ipz q̄ iteꝝ ꝺle
get cāz appellatiōis q̄ pót ꝺlegari. vt
l. cū post sniaz. C. ꝺ ap. no. gl. ꝛ Zing. i
l. eos in ꝓncipio. C. eo. ti. Et si iteꝝ ap
pellet ad eū reuerteꝫ. ꝛ cum nō liceat
appellare tertio loco nō exibit ꝺ eius
officio.

¶ Qualiter ē fiēda. ff. si in continē- 14
ti fit: sufficit viua voce sine scriptis. C.
eo. l. litigatoꝛibꝰ. Si fit incōmēti tūc
ꝺz pozrigere libellū appellatoꝛiū. j. x.
dies. C. e. auf. hodie āt q̄ libellꝰ ꝺz ꝓti-
nere nomē appellātis ꝛ eiꝰ aduersariū
ꝛ nomē iudicis a q̄ ꝛ ad quē appellaꝫ.
Hec notat. l. i. §. fi. ff. e. forma sic. Ego
Ticiꝰ dico sniaz nullā quā tulistis dñe
iudex. B. ꝺ me. ꝓdēnādo me sēpro-
nio in. x. libras ꝓsoluendas. ꝛ si aliq̄ ē
ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē
appello in scriptis petēs apl̄os ꝛc.

¶ Utrū appellare liceat. ff. q̄ sic q̄ñ 15
fit ex cōfidētia iuste cāe: vl̄ ad declinā-
dū idebitū grauamē iudicis. qz hoc
fit auctoritate iurīs. ꝛ qꝺ fit iurīs aucto
ritate ñ ꝺz calūniā. Et q̄ liceat appel
lare ex cāis expꝛessis hētur in. c. pasto
ralis ꝺ ap. Si vꝺ appellet qs cā afferē
de moꝛe. ꝛ aio aggrauādi aduersariū
sic nō pót fieri sine peccato moꝛtali
si ē in notabile ꝺtrimētū ꝓxio ꝛ teneꝫ
ei ad restō em qz. q. vi. c. qcūq3. ꝓcoꝛ.
Tho. Fa secūde. q. lxiii.

¶ Po. q̄ timēs iniuriā iferri sibi abꝰ 16
aliquo iudice ꝛ accipiēs iter eūdi ad
ꝓncipē ꝓcipiat illi ne sibi iniuriā infe-
rat ꝑ hoc videꝫ positus sub ꝓtectōe
ꝓncipis vt sic istꝺ ꝓceptū cū arreptōe
itineris hēat viz cuiusdā appellatōis
eccliudicialis. facit q̄ notat Bar. i. l. de
pupillo. ff. de no. ope. nūci. ꝛ Inno. ꝛ
Joan. i. c. vt debitus. de ap. facit. c. di-
lecti el. i. ꝛ. c. ad audiētiā ꝺ ap. vbi ꝑ3
q̄ arreptio itineris ad superioꝛē ꝓstituit
eū sub eius ꝓtectōe. ꝛ sic puniꝫ iferēs
tali iniuriā dū ius ꝓtēnit ꝛ eū sub cui⁹
ꝓtectōe se posuit. vt not. Pa. i. c. in
causis de electio.

Apostasia ꝑz Alex. ꝑa ꝑe tractatu de apostasia ē temerari⁹ a statu fidei: obie ecclīastice vl' relegionis recessus. Et sic collige triplicē apostasiā. vt ēt no. glo. i. c. i. de apo. In prima fuit. iulian⁹ apostata. vt i. c. iulian⁹ ii. q. iii. ⁊ qcūqz recedit a fide. ii. q. vii. non pōt. Et isti ꝑm Host. in. d. c. i. sūt vere heretici. ⁊ i ipsis hñt locū oīa iura d̄ hr̄ticis. ex q̄ pz q̄ ipso facto sunt excōicati. c. excōicamus d̄ hereti. el i. ⁊ ꝑo. ⁊ ita tz Inno. i. d. c. i. nec testm̄ facere pñt. vt. j. testamentū. §. i. In ꝑa sūt oēs xp̄iani qui nolūt obedire suis ꝑlatis ecclesiasticis. viii. q. i. sciēdū. sed aduerte q̄ aut iste iobediēs iō nō obedit pape. seu canonibus. qz nō credit q̄ hēant ptātez ꝯdendi canones ⁊ iste dz puniri vt hr̄ticus. xix di. nulli fas est. ⁊ ibi dicit. Hu. q̄ ē excōicatus ⁊ hr̄ticus ⁊ scismatic⁹. c. lz de elec. c. excōicamus d̄ hr̄. c. i. de scis. ⁊ pa. in cle. i. de eta. ⁊ q̄. dicit q̄ ē ifāis ⁊ notat gl. vi. q. i. infames. ⁊ glo. i. d. c. generali d̄ ele. li. vi. ⁊ ibi Gemi. Aut iō nō obedit nō qz nō credat eū hr̄e ptātem. sz qz ꝯtēnit. ⁊ tal' grauit' dz puniri. d. c. nulli fas ē. Si v̄o non vult obedire ex q̄dā ꝯcupiscētia q̄ ipz tz. tunc miti⁹ punit' d̄ q̄ vide. j. iobia i p̄n. in. iii. sunt large oēs q pdūt deū p peccatū mortale iuxta illud. xxxviij. di. c. fi. ⁊ Eçe. Ecce ego mitto te ad gētes apostatrices ⁊c. Proprie v̄o i ista tertia spē sunt apostate illi q recedunt ab ordīe suo: siue sūpte religionis. vt i. d. c. i. ⁊. l. di. c. vlt. de qb⁹ loqtur Aug. xlvij. di. c. quantūlibet dicens. Nūq̄z peiores q̄z q in monasterijs defecerunt. Pro cui⁹ declaratōe q̄renda sunt aliqua dubia.

1 ¶ Utrz clericus in sacris q dimittit solū hitum sit apostata. ℞. Pa. in. c. tue de apo. q̄ sic. ar. c. i. de voto. li. vi. sec⁹ si ēt i minorib⁹ ꝑm ino. i. d. c. tue. lz alii ꝯriuz teneāt. s. q̄ sint apostate tales existētes in minorib⁹. sed mihi placet opi. ino. q̄ non per rationem quā facit pa. in. d. c. tue. qz in cle. fi. de vi. ⁊ ho. cle. nō punitur solū ex desertiōe habit⁹: nisi dimittāt ⁊ tonsurā: ⁊ p oīa incedāt ut laici. ⁊ hoc veruz nisi tales exñtes in minorib⁹ habeāt bñficiuz: qz si tenēt bñficiuz ⁊ dimittunt habitū sunt apostate. d. c. fi. l. dis. ⁊ qd̄ ibi no.

¶ Utruz peccent clici apostatātes. ℞. 2
alex. vbi. s̄. q̄ sic i p̄ma vice: qz faciūt ꝯ illud qd̄ dixerunt: Dñs pars hereditatis mee ⁊c. nō tamen postea si sunt in minorib⁹ tm̄: nec credo etiā q̄ tales peccent mortaliter taliter apostatando per. c. vlti. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ per c. ioānes. de cle. coniu. ⁊ quod no. gl. in. d. c. tue. nisi retinerent beneficium si qd̄ habebant: quia nullum votum fecerunt nec ꝯ aliqd̄ p̄ceptuz faciunt. ⁊ ꝓpterea dicit alex. vbi. s̄. q̄ nō efficiūtur infames si solum erāt in minorib⁹ sed alii apostate sic. iii. q. iiii. si quis a vero. ii. q. iii. si autē. Ri. tm̄ in. iiii. di. xxiiij tenet q̄ etiā habens primā tonsuram nō pōt eaz deserere sine peccato mortali. qd̄ limitat verz nason: verz nisi cā rōal' eū moueat ad dimittēdū sz qñ solū ex sola libidie laicādi deꝑit: tūc peccat mortal'r. sz q̄ nō peccet mortal'r videt' veri⁹ p iura p̄alle. Alii āt q sunt in sacris: sp sunt i pcō mortali: ⁊ sunt cohercēdi ut redeāt ad assumēduz habitum ⁊ tonsuram. ut in. d. c. tue. quō autem si vxorē accepit dispensatur cuz eo. vide. j. bigamia. §. viii. ⁊. ix.

¶ Utrz i minorib⁹ ordib⁹ exñtes possint renunciare clericatui. ℞. pa. in. d. 3
c. tue. q̄ nō verbo. ut in. c. si diligenti. de fo. cōpe. sz facto sic: exercēdo actū oīno ꝯrium clericatui. ut no. in. c. i. de aposta. uel quando monitus non vult

resipiscere. ⁊ idē in aliis casib⁹ a iure expressis. de quo dic ut. j. excōicatio. v. casu p̄mo. §. xxii. cum se.

4 ¶ Utrū religiosus recedēs incōsulto p̄lato suo: ⁊ nō subiciēs se alterius obediētie sit apostata ꝓp̄e. ℞. s̄m ino. in. c. fi. de renū. ⁊ in. c. intelleximꝰ. de eta. ⁊ qua. q̄ sic quantūcunq; retineat habitū ⁊ tonsurā: q2 oportet ingrediatur monasteriū si vult euitare apostasiam. de quo no. in. c. ex parte. de tempo. or. ⁊ in. c. ioānes. de regu.

5 ¶ Utrū religiosus intrās monasteriū magis latū sit apostata. ℞. glo. in. c. fi. de apo. ⁊ in. c. ex parte. de tēpo. or. q̄ nō ꝓprie. an autem large sit apostata vide. j. religio. §. xxxiiij.

6 ¶ Utrū recipiēs ordinē sacrū in apostasia ꝓprie habeat ipsi⁹ ordinis executionē sine dispēsatione. ℞. pa. in. c. fi. de apo. q̄ nō si erat religiosus apostata quantūcūq; peniteat: ⁊ sol⁹ papa dispēsat cū eo. secus si minorē tm̄ suscepisset: q2 ep̄s posset dispēsare. hoc intelligo si nō sit religiosus exemptus q2 sup exēptū nullā h3 ep̄s auctoritatē ut p3. j. exēptus. §. vi. fallit hoc si in tali apostasia dimisisset habitū. ⁊ sic suscepisset postmodū ordines: q2 cū eēt excōicatus. c. ut periculosa. ne cle. vel mo. li. vi. solus papa poterit dispensare: vel melius dic q̄ habebit locū q̄d dicitur in. c. cum illoꝝ in fi. de sen. ex. de quo vide. s̄. abbas. §. xiiij.

7 ¶ De clericis uel monacis ꝯhētib⁹ mr̄imoniū. vide. j. bigamia. p totum.

8 ¶ Utrū religiosus apostata sit reqrendus. vide. s̄. abbas. §. xvii. ⁊ de ei⁹ bonis. vide. j. monasteriū. §. vi.

9 ¶ Utrū christian⁹ q̄ ꝓpter timorem mortis facit aliquē actū infidelitatis exteri⁹: puta reuerentiā idolo: l3 interius teneat fidē peccet mortaliter. ℞. q̄ sic: l3 ꝓprie nō sit apostata nec excōicatus. facit ꝓ hoc. c. sicut sanctius xxxij. q. iiij. ⁊ quod ibi no.

10 ¶ Utrū liceat xp̄iano sine apostasia portare habitum infideliu3. vide. j. infidelitas. §. ix.

A Qua bn̄dicta aliqn̄ fit ad reconciliationem ecclie polute sāguine vl̄ semine: ⁊ hec bn̄dicit̄ ab ep̄o solū cū vino ⁊ cinere. ut i. c. aqua. ⁊ in. c. ꝓposuisti. d̄ ꝯse. ec. ul̄. al. Aliqn̄ fit ad spergendū hoīes uel dom⁹: ⁊ remouendā sterilitatē reꝝ hūanaꝝ: ⁊ ad multiplicationē ceteroꝝ bonoꝝ: ⁊ ad defensionem hoīum aduersus īsidias atq; versutias diaboli. ⁊ ad delēda peccata venialia. ⁊ hec bn̄dicit̄ a sacerdotib⁹ cū sale. ut i. c. aqua. d̄ ꝯse. di. iij. Nec credo q̄ diaconi possint hanc bn̄dicere. ar. d. c. aquā. ⁊ in. c. plectis. §. ad p̄sbyteꝝ. xxij. di. d̄ q̄ bn̄dicere dona dei est officiū p̄sbyteroꝝ nō diaconi: ⁊ mandat̄ oīb⁹ sacerdotib⁹ ut eā faciant i. d. c. aquā. ⁊ cōsuetudo interpretat̄. ut oī die dominico benedicatur.

1 ¶ Utrū aq̄ nō sacrata addita sacrate efficiat̄ sacra. ℞. s̄m regulaꝫ glo. in. c. q̄d in dubijs. de ꝯse. ec. uel al. q̄ sic q2 dicit q̄ sacrū tanq̄ dign⁹ trahit ad se nō sacꝝ. xiij. q. ij. nō extimem⁹. ⁊ alijs ꝯcor. q̄d intellige veꝝ s̄m pa. in. d. c. q̄d in dubijs in liquorib⁹. ⁊ in his que mixtione ꝯfundunt̄: nec facio casū an sit maior quātitas aq̄ nō benedicte q̄ bn̄dicte rōne p̄dicta. fallit hoc in sacramēto sanguinis xp̄i: q2 liquor additus nō miscet̄ sanguini cū sit ibi sāguis in venis: sed solū cōmiscet̄ accidentib⁹ illis: ⁊ ꝓpterea nō efficit̄ sanguis christi. ut no. in. c. cum marthe. de cele. mis.

2 ¶ Utrū aqua bn̄dicta sit cā remissionis peccatoꝝ venialiū sicut cetera sacramēta. ℞. s̄m pe. in. iiij. dis. ij. q̄ nō.

quia non est sacramentū: sed remissio que fit per ipsam fit per modū meriti nō sacramēti. Aqua enim bñdicta datur ad remouendū ꝓhibens remissionem ⁊ disponendū ad deuotionem ⁊ dolorem peccatorum.

ARbiter ē ſm Inno. i c. qntauall' ď iureiurā. ille q eligit̄ vt iudex s. vt ꝓcedat seruato i sbalib⁹ ordie iudicij. ff. ď arb. l. i. ⁊ l. qualē. Arbitrator ē ſz eūdē ibidē q eligit̄ vt aliqd existimet vel. qd sibi videat̄ ď aliq̄ re dicat sine ordine iudiciario vel ea arbitret̄. insti. de emp. §. ꝑciū. ff. de ver. obli. l. si quis arbitratu. ff. de le. iii. l. fideicōmissa. §. sic fideicōmissū. In multꝫ differt arbitrator ab arbitro. de quibus not. doc. ⁊ Pa. i. d. c. qntauall'. que omitto

1 ¶ Utruꝫ arbiter ꝑmittēs trāsire tp̄s teneat̄ ꝑtibus. ℞. ꝙ sic. facit tex. in. l. i. §. sciēdum in versi. prodesse. iūcto. §. precedēti. ff. de. ma. cōue. facit qď no. in. l. fi. C. de ꝯtrahen. emp. ⁊. in. l. iii. §. tā ⁊ si neminem. ff. de arbi. ⁊ in. l. ii. ff. pro socio. glo. institu. de oblig. que ex quasi delic. nas. in ꝑnci. ⁊ in aut. decernim⁹. C. de arbi. ⁊ in. l. si quis in ꝯscribendo. in fi. C. de pac. qď limito verū qñ ex dolo uel lata culpa hoc facit: al's nō nisi se obtulisset qꝛ tūc teneret̄ etiā de leui. Multomagis tenet̄ ad restitutionē si iniustā dedit sententiā ex dolo uel lata culpa. ⁊ ēt leui qñ se obtulit

2 ¶ Utrū arbitrator possit die feriata ꝓcedere in cā ⁊ sentētiare. ℞. pa. in. c. cōquestus. de ferijs. ꝙ sic: qꝛ est amicabilis cōpositor ⁊ pacis mediator. facit. c. i. de ferijs. in fi. ꝯcor. spec. ⁊ ino. i d. c. qntauall'. Sed tñ peccat dicit pa. ibidē si ex suo arbitramēto solū habet̄ respectus ad cōplementū ꝯctus. sec⁹ si ꝑncipal'r intēderet pacē uel aliquez piū actū. ut in. d. c. i. ⁊ sic itellige bar. in. l. si de meis. §. fi. ff. ď arb. q dicit ꝙ pōt ꝓcedere etiā die dñica. ⁊ sequitur pa. in. c. cū dilectus. de arbi.

¶ Utrum femina possit eē arbitratrix 3
℞. ꝙ sic: ñ tñ arbitrix: qꝛ haberet ꝓcedere iudicialiter: qď ē officiū virile. ut ꝓbatur in. c. dilecti. de arbi. ⁊ in. l. fi. C de arbi. nisi sit femina q̄ ex dignitate haberet iurisdictionē. ut regina. vide i d. c. dilecti. in glo.

¶ Utrum monach⁹ possit esse arbi- 4
trator. ℞. ꝙ sic: qꝛ est officiū pietatꝫ reducere discordātes. ad ꝯcordiā. ar. c. iniustū. ij. q. iij. ff. ꝑ so. l. si societatē la ꝑma. in aut. ut iudi. di. si nō. lxxxvi. di. ꝑuenit. ⁊ ꝙ possit esse tenet pau. in cle. ij. de rescrip. regrit tñ licentiā abbatis ⁊ idem ibi Jo. de ligna. Et rō est quia nō hꝫ neqꝫ velle neqꝫ nolle. xij. q. i. ñ dicatꝫ. Oldr. tñ tenuit ꝙ etiā sine licētia abbatis. Et credo verꝫ si abbas scit ⁊ nō contradicit: quia videt̄ ꝯsentire Et sequit̄ car. in. d. cle. ij.

¶ Utrum monach⁹ possit esse arbi- 5
ter. ℞. ꝙ nō: nisi de licētia abbatꝫ ⁊ vtilitate monasterij. ar. c. ij. de testa. li. vi. vbi nō pōt eē testamēti executor sine licētia superioris ⁊ vtilitate monasterij lꝫ sit actus fauorabilis: ergo nec arbitriū in se assumere. d. c. nō dicatis. hoc tꝫ bal. in. l. si q ex ꝯsensu. C. ď epis. au.

¶ Utruꝫ arbitrator possit ꝓ bono pa- 6
cis sine pcō de iure alteri⁹ cape ⁊ dare alteri. ℞. pa. in. d. c. qntauallis ꝙ sic allegat. l. sed ⁊ si in seruū. §. si qs. ⁊. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arb. ⁊ inoc. tex. est iūcta glo. in. c. nisi essent. de ꝑben. facit. c. his que. ⁊ ibi pa. in. c. fi. ď transac. ď ma. ⁊ obe. ff. ꝑ socio. l. societatē. la. ij. §. arbitroꝝ. ⁊ ñ solū i casu dubio: sed etiā in casu scito: ex q̄ facit ꝓ bono pacis. bal. tenet ꝙ nō pōt et furtum cōmittit. de vsi. feu. Et credo veruꝫ dicat qñ facit sine cā. sec⁹ ꝓ bono

pacis: qꝛ multũ lucrat̃ qui a lite rece/
dit. ar. eoꝝ que no. in fi. l. lucius. ff. ad
treb. ⁊ nisi nimis enormit̃ lederet par
tem. facit qđ no. idẽ pa. in. c. fi. đ trãsa.
7 ¶ Utrũ arbiter ꝓ recõpensatione ali
cuius spũalis possit iudicare dandum
tpale. ℞. pa. in. c. fi. de re. permu. ꝙ nõ
quia cum arbitriũ videat̃ quidã ꝯtra
ctus. ut in aut̃. ut diffe. iud. §. i. Uñ quẽ
admodũ ꝑ viã ꝯctus nõ põt dari ali/
quid tpale ꝓ spũali sine simonia. Sic
nec per viam arbitrij: ut hic.
8 ¶ Utrũ in ecclesiasticis possit cõp: o
mitti in clericũ ⁊ laicũ. ℞. ꝙ sic. c. ꝑ tu
as. de arbi. nõ ut in iudicib⁹: quia lai/
cus est oĩno incapax hui⁹ iurisdictõis
ut in. c. decernim⁹. đ iud. ⁊ iurisdictio
cõpeteret cuilibet insolidũ ⁊ indiuisibi
liter. ut no. glo. in. c. prudentiã. đ offi.
deleg. ⁊ sic mixturã faceret habitabilẽ
l. pedius. ff. de arb. ⁊ quod no. in. c. cũ
sup. de offi. dele. ⁊ sic qđ esse non põt
d. l. pedius. tenet tñ glo. in. c. cõtingit.
de arbi. ꝙ etiã de spũalib⁹ põt cõpro
mitti in clicũ ⁊ laicũ auctoritate supe
rioris.
9 ¶ Utrum de rebus temporalib⁹ cle/
rici possint compromittere ĩ arbitros
laicos. ℞. ſm ino. in. c. contingit. de ar
bi. ꝙ sic. facit. c. dilecti. de arbi.
10 ¶ Utrũ cum quis iurauit stare sentẽ/
tie arbitratoꝝ possit sine periurio pete
re reductionẽ ipsi⁹ arbitramẽti ad ar/
bitriũ boni viri cũ tale arbitramentũ
est iniquuꝫ. ℞. pa. in. d. c. quintauallis.
multas opi. recitat: sed in ꝯsciẽtia col/
ligo ex eius dictis sic: Aut deceptio in
teruenit ex ꝓposito. ⁊ tũc respectu cu
iuscũqꝫ lesionis põt peti reductio nõ
obstante quocũqꝫ pacto. Rõ qꝛ sicut
expresse nõ põt cenũciari dolus futu/
rus. l. si vn⁹. §. illud nulla. ff. de pac. ita
nec tacite sub generalitate verboꝝ. et
hoc cõiter sequunt̃ doc. ⁊ dr̃ dolus ex
ꝓposito qñ scient̃ ꝑ fraudẽ: gr̃am sen
odiũ aggrauat partẽ alterã. Aut dece
ptio interuenit re ipsa ⁊ sine dolo arbi
tratoris. ⁊ tũc si lesio ẽ modica nõ po
test peti reductio. ut in. l. si de meis. §.
recepisse. ff. de arb. etiã si renũciatio ñ
interuenit: ut patet in. c nisi essent. de
ꝓben. aut lesit nõ modice. ⁊ cõis opi.
est ut possit reduci. Sed hoc credo ve
rũ si nõ interuenit renũciatio. Si v̄o
interuenit renũciatio. s. ut possit dare
vni ⁊ leuare alteri. qꝛ renũciatio aliqđ
operat̃. ar. c. si papa. đ ꝓuil. li. vi. ⁊ . c. ĩ
his. de ꝓui. ⁊ in. l. si qñ. C. de inoffi. te.
Ideo tũc poterit rõne maxie ⁊ enor/
mis lesionis ⁊ nõ magne: qꝛ ista ma/
xima lesio in dubio videt̃ excepta. ar.
l. oẽs. §. luci⁹. ff. de his que ĩ frau. cre. e
ꝙ possit reduci facit. l. si quis cũ aliter
ff. de verb. ob. qꝛ satis est ꝙ nõ fecit si
cut bonuꝫ vir facere debuisset. l. si liber
tus. ff. de ope. li. ⁊ ex q̃ maxia lesio nõ
fuit expssa nõ dꝫ trahi vltra intentio/
nẽ agẽtis. Ita sentit bald. in. l. pe. C. de
arbi. ⁊. d. anto. in. d. c. qntauallis. ⁊ ma
gna quantitas dicit̃ respectu ꝑsonarũ
uel cause ſm bal. all. l. cũ fili⁹. §. heres
meus. ff. de le. ij. vide bonã glo. in. c. fi.
de re iudi. li. vi. Qui si fuisset dictuꝫ ut
possit alte ⁊ basse in totũ uel in parteꝫ
đ iure vni⁹ dare alteri. Et sic credo nõ
possit si dolus nõ interuenit nisi addi/
tũ fuisset illi potestati verbũ restrictiuũ
s. alte ⁊ basse ꝓut sibi videbit̃ vel place
bit: qꝛ hec verba ĩportãt arbitriũ bo/
ni viri. l. thays. §. sorore sua. ff. de fidei
cõ. li. l. i. ff. de le. ij. ⁊. l. qsquis. ff. đ le. iij
in ꝑn. vide. j. iudicare. §. iij. ⁊. v.
¶ Quõ debẽt ꝓnũciare arbitri sentẽ 11
tiã. ℞. ꝙ in pl'ali dicẽdo: Nos arbitri ꝓ
nũciam⁹ ⁊c. Excepto in electiõe q̃ dꝫ
fieri in singulari vice oĩuꝫ de re iudi.
c. cũ ab vno. li. vi. ⁊ pñtib⁹ oĩb⁹ arbi/
tris ſm pa. in. c. sane. de arbi. Uerũtñ

dicit bar. in. l. duo ex trib⁹. ff. ō re iud. q si tertius fuit pñs indiscepratō supmeritis cause: ⁊ dixit quicqd voluit et monitis ab alijs duob⁹ nō vult eē pñs nec allegat causam legitimā abñtie q tunc pñt duo ꝓcedere sine ipso tertio Et quomō pōt mutare sniam uel corrigere. vide. j. inder. §. xxv.

℣ Cōpromissū est in duos arbitratores ⁊ nō ꝓcedāt: nūquid pñt cōpelli eligeꝛ tertiū: aut iudex possit ipse eligere. ℟. recitat pa. i. d. c. gntauall'. bal. i. c. i. de inesti. i ma. facta dicere q̄sdā sapiētes ꝓsuluisse q nō: ⁊ placet. sec⁹ de arbi. q2 cōpellūt eligere. c. iij. cū spāli. ō ap. ⁊. l. itē si vn⁹. §. si i duos. ff. ō arb.

℣ Arbitrio boni viri qñ dr debere relinq uel stari intelligere de iudice ordinario loci. no. glo. in. c. statutū. de rescrip. li. vi. ⁊ sequit̄ Be. in. d. c. statutū. spec. in ti. de arbi. §. i. ō si. sed quis. vbi dicit q bonus vir cui⁹ arbitrio⁹ dr stari dicit̄ iudex loci. l. continu⁹. §. cū ita. ff. de verb. ob. ꝓcur. lap. abbas.

Archidiacon⁹

multa pōt de iure. Sed quia ꝑm ino. in. c. i. de offi. archi. ꝓstōnes ⁊ ꝓsuetudines p diuersa loca ꝓualēt i officijs. de ꝓsue. cū olim. de excess. prela. c. ad hec. ipsis stabit̄. ⁊ ió i officio suo faciet ꝑm q ꝓsuetudo ꝓscripta sue ecclesie hꝫ. Vbi aūt nō esset talis ꝓsuetudo vel statutū haberēt locuꝫ capla totiꝰ istius tituli ꝑm eundē ino. Et sic post epm est vicari⁹ in oib⁹: ⁊ hꝫ cura in clero: tam in vrbe quā in parochijs habitāt̄es. ⁊ ipsos dr de tertio in tertiū annū si epūs nō pōt visitare. ut i d. c. i. ⁊ in. d. c. ad hoc. Debet ascultare euangeliū ⁊ epla̅m ⁊ rñsoria: ⁊ nullus ea i ecclia cantet nisi pr⁹ ab eo auscultatus ⁊ de ei⁹ iussu: ⁊ ceroferarios ordinare. ut in. c. ij. eo. ti. tenet̄ si aliquid est sua negligētia uel alteri⁹ fraude deperijt de reb⁹ ecclie: ni si ꝓposse ꝓuideat. ut in. c. ij. e. Debet examinare clēcos q sūt ad sacros ordines, ꝓmouēdi c. ad hoc. ⁊. c. ad nr̄m. Abbates ⁊ abbatissas ponit i sede sua. ut in. d. c. ut nr̄m. q̄ oia capla sūt i. d. ti. ō. of. arch.

℣ Utrū peccet archidiacon⁹ rñdendo epō dicēti: Scis hūc esse dignum Scio quantū humana fragilitas permittit. ℟. ꝑm ino. in. c. vnico. de sentēntia. in. vi. fa. q si talis ordināndus pñtat a ꝓbis pōt sana ꝓscientia rñdere: dūmodo nō sciat aliqd mali de eo. ar. ō presūdūdū. q si scit aliquid mali de eo quod est secretū: debet obtiere a ꝓlato ut eo absente faciat ordinationē. Et si nō pōt uel sine scandalo: tunc ēt pōt sana ꝓscia dicere: q2 nō dicit nisi ut minister: nō ut ipse: ⁊ ecclia q̄ nihil scit de occultis per eum loquit̄: nec dr omittēdo talia dicere: indirecte publicare crimē fratris secretū. Si vō eēt publicū tale crimē: tūc peccaret mortaliter talia dicēdo. xxij. q. ij. ꝑmū si mō crimē est pcm mortale: tale qō scit. se c⁹ si eēt venale. ut. xxv. di. §. criminis.

Archiepiscop⁹

pōt in tota sua ꝓuincia exercere iurisdictionē tollēdo prauā ꝓsuetudinē ⁊ fulminādo sniam excois i seruātes eā ꝑm ino. ⁊ segl̄ pa. in. c. ex frequētib⁹. de insti. ⁊ sentit gl. i sū. ix. q. iij

℣ Item potest in sua dioceſi existens ratione notorietatis delicti delinquētes suffraganeos suos sua sententia afficere. ⁊ hꝫ tex. in. c. romana. in. §. notoria. de censi. lib. vi. loquatur dum visitat: tamen doct. cōmuniter extendunt in d. c. ex frequentibus. etiam dum non visitat ratione notorietatis delicti.

℣ Utrū archiepiscop⁹ possit absolvere ⁊ subditos suffraganeos suorum. ℟.

e ⁊

Ge.in.c.perpetuo.de censi.libro. vi.
q̄ non potest ligare uel soluere: nisi
dum visitat: ut tex.hic inuit: nec etiaꝫ
a minori excōicatione absoluere. ut i
c.nup.§.in scd̄a v̄o.de sentē.ex.⁊ hoc
verꝫ nisi p appellationē cā ad eū deuo
luta sit: uel in casib⁹ sibi spāliter a iure
pmissis.de quib⁹ habes in.c.pastoral'.
de offi.or.in glo.⁊ in.c.venerabilib⁹.
de sen.ex.li.vi.⁊ in.d.c.perpetuo.

3 ¶ Utrum possit añ se crucē portari fa
cere.R̄.q̄ transiēs p ꝓuinciā suā pōt
⁊ bñdicere pplo ⁊ i pontificalib⁹: ⁊ si
ne pontificalib⁹ celebrare: ⁊ celebra/
ri facere: tam in locis exemptis quaꝫ
nō exemptis. Et etiā eps̄ in sua dioce
si pōt silr̄ hec. Tñ debēt fieri sine vio
lentia ⁊ grauamie exēptoꝝ. cle. archi
epo.de p̄ui.multa alia q̄ ad foꝝ ꝯscie
ptinēt tāgētia statū archiep̄oꝝ. vide.j
prelatus.p totum.⁊ eps̄ per totum.

ARchipresbyter

Ecclie cathedralis dꝫ hr̄e curaꝫ
qūo alij sacerdotes diuina officia cele
brent debito mō: ⁊ in abñtia. epi pōt
sōtes bñdicere: alijs sacerdotib⁹ peni
tentiā iniūgere. c.ij.de offi. archip̄s.
Isti alio noie dicūt̄ decani.ut in.c.ad
hec.de offi.archi.

1 ¶ Utrū valeat absoluere oēs de epa
tu.R̄.q̄ sic.oēs q ad ipsum ꝓ pnia re
cipienda recurrūt: qꝛ est parochialis
sacerdos oīum de epatu.c.officiū.eo.
ti.in tex.⁊ in glo.⁊.l.di.in capite.

2 ¶ Utrum idē possit archip̄sbyter ru
ralis.R̄.q̄ nō nisi inquantū eps̄ ei dat
auctoritatē: plebib⁹ enim solūmodo
preest ⁊ nihil dꝫ facere sine relatione
epi: aut ꝯ eius decreta.c.fi.e.ti.

ARgumentatio

a minori ad mai⁹ valet affirma
tiui.c.si in laicis.xxxviij.dis.a maiori
ad minus valet negatiue. xxxij.q.v.si
paulus. Et d̄ hoc i.c.cū in cunctis.de
elec.in glo.cum suis concor.

¶ A toto ad ptem valet affirmatine
xiiij.q.v.penale est. 1

¶ A parte ad totum valet. negatine 2
xxxij.q.iiii.meretrices.

¶ Ab ethiologia nois.xvj.q.i.placuit 3
el.i.⁊.ij.sed nō valet nisi negatiue ⁊ i
nomine appellatiuo. qꝛ propria noia
iponunt̄ ad placitū. vt no.bar.i proe
mio inforciati sup ꝛica. Limito etiaꝫ
s̄m pa.in.c.i.de iudi.verꝫ qñ nomē su
mitur ex eēntiali nā sua: ut mutuū: te/
stamentū: quia hoc verꝫ est. Testm̄ est
mentis testatio.l.i.ff.de testa.vbi ergo
nō ē testatō mēt̄ nec testm̄.silr̄ mutuū
ē qd̄ d̄ meo fit tuū.l.ij.ff.si cer.pe.vbi
ergo d̄ meo ñ fit tuū nō ē mutuū.sec⁹
qñ iponit̄ nomē ex eo qd̄ deberet in
esse inoīo. Uñ iperator dr̄ augustus
qꝛ augere debet rempublicā.si nō au
get tñ imperator ē.ut no.in ꝓemio.ff.
veteris. Papa pōtifex dr̄: quia dꝫ eē
pons per exēplaritatē vite. Sed si nō
facit tñ pontifex est.ut in.c.i.de cōstit.
li.vi. Sic igit̄ intellige insti.de tute. in
prin.ff.de ver.sig.l.bonoꝝ.⁊.l.malū.
C.de defen.ci.l.defensores.la.ij.isti.d̄
dona.§.est ⁊ ali⁹.C.de ferijs.l.a uullo.
C.de offi.p̄fe.vr.l.i.vbi tex. Sciatis ꝓ
fecto ex ipso noie qd p̄fecto debeatur
annone. Ex quib⁹ patet q̄ argumētū
pōt sumi ab interpretatione nois. Et
sic limita s̄m bald.de vasallo milite q
arma bellica deposuit illud ꝓuerbiū.
Si noie p̄ueris nec rem habere me/
reris esse verꝫ: si nomē sig̃t subam vel
q̄litatē necessariā inesse alicui subiecto
ut.ff.de fideicō.li.l.luci⁹.⁊.ff.d̄ pac.l.
tale pactū.§.fi.secus si significat solaꝫ
simplicē demonstrationē.de.ff.de re.
du.l.si cognatis. Et ex hoc patet cē ve
rum q̄ scholares scholas intrātes nō

attendentes nec studẽtes non gaudẽt
priuilegio scholariũ: ut tenet io. de li.
in ꝓemio cle. adducit. no. ꝑ glo. in. l.
vna. C. de feud. li. vr. ro. ⁊ videt̃ tex. in
l. si quis. C. de dome. ꝓte. ⁊ idẽ si inho
neste viuũt. C. de curio. ⁊ sta. l. agentes
al's incipit ꝑ id tp̃s. Sil'r est verꝫ ꝙ illi
qui sunt de collegio alicui⁹ artis: sed
artẽ illã nõ exercẽt nõ gaudent ꝓuile
gio illius artis. ut no. bar. in. l. semper
ff. de iu. imu. per illũ tex. in. §. negocia
tores. xvi. q. i. generaliter. ⁊ hec faciũt
tam contra scholares ⁊ artifices quã
eoꝝ rectores qui grauãt litigãtes cuꝫ
eis rõne ꝓuilegioꝝ. ⁊ iõ si hoc ẽ mani
festũ credo ꝙ teneãt̃ ad restitutionẽ re
ctores oĩuꝫ in quib⁹ plus sunt g̃uati. ⁊
sil'r scholares si tales sũt: ꝙ nõ gaude
ant q̃uis nõ sit manifestũ. In nomie
aũt ꝓprio sepe fit. ar. lꝫ nõ validũ: et
ideo hoies querũt bona noĩa. ⁊ dice
bat vxor io. an. ꝙ si venderent̃ debe
rent emi ꝓ magno bono: ꝓpterea io.
an. extollit nomẽ ꝓpriũ in ꝓemio cle.
Sil'r accursius in. l. facta. §. si in dãda
ff. ad treb. interp̃tando nomen suuꝫ.
Et hoc euenit: qꝛ ex horrido noĩe se
pe suspicant̃ hoies sinistrũ: putãtes a
prauo euentu ĩpositũ: ꝓ hoc vide tex.
cum glo. in. d. §. si in danda.

4 ¶ Ab auctoritate. xxxij. q. i. dixit.

5 ¶ Ab oppositꝫ ul' ꝯrijs. viij. q. i. sciẽdũ

6 ¶ A sili. ij. q. i. multi. in glo.

7 ¶ Ab exẽplis gentiliũ. de verb. sig. fo
rus. de ꝯse. di. i. c. i. vide bal. in. l. ꝯuen
ticulã. C. de epis. ⁊ cle. quõ multis alijs
modis valet: sꝫ omitto ꝓpt̃ breuitatẽ.

ARra non precia: sed pi
gnora dicuntur.

1 ¶ Arraꝝ donatio ẽ argumẽ
tum emptionis uel venditiõis: aut al
terius ꝯctus: qui tñ ꝯctus valeret sine
eis. l. qd̃ sepe. in ꝑn. ff. de ꝯhen. empt.
⁊ põt qs ab emptione ⁊ venditiõe dis
cedere post ipsaꝝ dationeꝫ nisi sint da
te noĩe arre ⁊ ꝓ parte solutiõis: qꝛ cũ
ps p̃cij sit soluta res nõ ẽ ĩtegra. C. qñ
li. ab emp. di. l. vnica. Utrũ tñ ille per
quẽ stat ne ꝯctus perficiat̃: qñ solũ sũt
date ꝓ arris: ipsas perdit q dedit: ⁊ q
recepit restituet in duplũ. insti. d̃ emp.
⁊ ven. §. i his. ⁊ idẽ dic de pignore: dũ
modo nõ sit datũ extimatũ noĩe partꝫ
solutionis. C. de rei ven. l. precij.

¶ Utrũ possint interuenire in matri 2
monio: ⁊ quõ faciũt matrimoniuꝫ. vi
de. j. sponsalia. §. xij. cum seq.

ARrogantia ẽ que
dã fi
lia superbie qua quis multuꝫ
se existimãs. ceteros quos ĩfra se videt
despicit: ⁊ quib⁹ nõ ꝯsulendo loqui: sꝫ
vix dñando dignatur. c. i. xl. di.

¶ Arrogãtes dicũtur q garrulitateꝫ 1
auctoritatẽ putãtes humil'r nesciũt in
ferre quod docẽt. di. xlvi. §. i. ⁊. c. i. ⁊ di.
xlix. c. hinc ⁊ enim. circa medium.

¶ Arrogantia rusticoꝝ nihil impudẽ 2
tius. d. §. i.

¶ Utrũ sit mortale peccatũ. ℞. ꝙ sic. 3
qñ ex tali supbia uel ꝯtentione fit q̃ sit
mortal'. ⁊ ꝓpterea vide. j. supbia. ⁊ cõ
temptio. al's cõiter pcm̃ veniale erit.

ARrogatio vide. s̃.
adoptio

ARs balistarioꝝ. vtrũ lice
at. ℞. ꝙ nõ. imo ꝓhi
betur sub pena excõicationis
inter xp̃ianos. ut in. c. vnico. de sagitta
rijs. Quod est verꝫ ꝟm gl. ibidẽ ⁊ doc.
in bello iniusto. sec⁹ in iusto: qꝛ data iu
stitia licitũ est quibuscũqꝫ armis vti et
pugnare: imo aduersariũ decipe ꝑ se
ductionẽ: parãdo insidias. ut in. c. do
minus. xxiij. q. ij.

¶ Utrũ artifices q inter se conueniũt 1
ꝙ alios nõ instruãt: aut ꝙ nõ vendãt
nisi certo mõ: ⁊ hmõi peccent. ℞. ꝟm

Inno.in.c.significante. de ap.q sic: si fraudulenter faciunt. Secus si ex priuilio vel consuetudine.⁊.C. de mo no.l. vnam. intelligit qñ fraudulēter faciūt. vel dicit q locū hēt de psonis ⁊ rebus: nō de loco vel mō. vel dic q si faciant ex aliqua cā ltia q lz. Secus si ex auaritia: vel i dānum rei publice. Et sic intellige.d.l.vnicani.

¶ Utrū artifices faciētes que p se vel alio admixto nō pñt eē vtilia.d quib⁹ dicit.l.quod sepe.§. veneni mali.ff.de contrahen. empt.q flagitiose rei nec emptio: nec mandatum: nec societas valere pōt peccent mortaliter.R. q sic.imo omnia mala eis imputabunt ex ipis venientia.c.fi.de iniur.⁊ dam. da. Et hoc videtur tenere Inno.in.c. i.ne cle. vel mo.q dicit q in his nullo mō lz negotiari. Sed si posset eē vtile cum aliquo admixto.vt puta pro feris occidēdis: vel si sint forte gladij vel colores. quia pñt eē vtilia ad aliqua. si ad defensionem.vel ad colorañ.ho minē vel mulierez in casu licito. ⁊ pro bona causa licita est in his negotiatio fm eūdez Inno.vbi.s. Et hoc credo verum qñ existiat. vel pōt existimare pbabiliter q tal' emēs: vel cui talia dat: vel facit velit eis vti ad bonum. Als tale erit peccatuz talia facere: vel vēdere aut donare quale peccatuz est tali re vti. Et ex hoc pz quid dicēdū de artificibus qui faciūt taxillos: cartas: pōpas: curiositates.⁊ huiusmodi. que vt frequētius sūt mortale peccatū ill' qui ipsis vtuntur.qr nō pñt absolui nisi a tali arte abstineant.

3 ¶ Ars siue exercitium corporale ex trinsecum vtrum sit licitum. R.q sic. si hec ꝯcurrant. ¶ Primum recta intētio: nam cuius finis bonus est.i.in tentio: ipm quoqz bonum est in his q de se nō sunt mala. Finis ergo vltim⁹ qui dz hri est deus.i.cor.x. Oia que cunqz facitis: aut in verbo: aut in ope ⁊c. Finis propinquus dz esse aliquod rōnale: vt subuētio proximi: vel sue necessitatis ad eph.iiij. Operetur manib⁹ suis vt hēat vñ tribuat necessitatē patienti. Qui ergo laborat laboret vt corpus exerceat ne occio torpescat: vel vt lucrum acquirat quo se ⁊ suos gubernare possit: vl' vt alijs subueniat vñ viuere possint virtuose.⁊ sic ad gloriaz perueniant. Si āt alia intentiōe quis facit artem aliquam tale est peccatum: q̄lis est intētio praua quā hz.

¶ Secundū q opus ipz non sit prohibitū a deo vel ab eccl'ia: vel a legibus. sicut ē ars vsure ⁊ oia q̄ nō sunt nisi ad peccatū.vel malū pximorū.

¶ Tertum q fiat modo debito ⁊ cuz debitis circumstātijs.s.tēpore debito non festiuo.de quo dic.vt.j. Ferie per totum. Item sine fraude vel dolo: per iurijs: mendacijs: ⁊ huiusmodi. qr tale pecm̄ erit ars: quale mala circumstantia cum qua fit.

¶ Quartum q fiat ab eo qui non est prohitus. Nā quedam sūt que cl'icis prohibent.vt.j. Cl'icus.ix. per totuz.

A Scisinus. fm Archi.i c. pro hūani de homici.li.vi.dr ascindo scidis qr scindunt aiaz a corpore. Isti pp̄e sūt serui q subsunt dñio alicuius: ⁊ p pecunia occidunt hoies ad alicuius instātiā fm predictum Archi. Alij volunt q sint quidam infideles liberi qui pro peccuia faciliter querūt interficere hoies non curātes si se ipsi interficiant. sz q sint sub dñio alicui⁹ vel nō fideles vl' infideles dūmō p pecunia eis data hoies iterficiūt nō refert fm Jo.d imo.⁊ seqtur Se.i.d. c.p humani.

¶ Que pena pcurantiū mortē alicu

ius p tales. R. qcunq; p̄nceps. ⁊ quā
tumcūq; magnus p̄latus seu queuia
alia persona ecclesiastica vel secularis
quēpiam xp̄ianoꝝ per p̄dictos occidi
fecerit vel mandauerit: q̄uis mors
non sit secuta aut eos receptauerit vel
occultauerit: aut defensauerit excōis
⁊ depositōis a dignitate: honore: or-
dine officio ⁊ beneficio incurrit snias
ipso facto. Est ēt cū suis bonis mūda-
nis oīb⁹ diffidat⁹ a toto xp̄iano ppl'o p
petuo. Nec regrit̄ alia snia postq̄ p-
babilib⁹ constiterit argumentis istud
scelus cōmisisse. hec in. d. c. p hūani.
2 ¶ Utrū tales diffidati possint interfi-
ci ipune. R. ang. de peru. ꝯsi. xiij. ⁊ seqt̄
Ge. in. d. c. p humani. q̄ sic. neduz p
iudicē: sz ⁊ p qnēcūq; p̄uatū: qꝛ idem
est bānire: ⁊ diffidare qd̄ statuere ⁊ p̄ci
pere ut ipune possit occidi ut no. C. de
accu. l. reos. quod i ꝯsciēti. liceret qñ
fieret zelo iustitie: al's non.
3 ¶ Utꝝ clicus tal'r diffidat⁹ sit spolia
tus oī p̄uilegio clicali. R. Ge. in. d. c. p
hūani q̄ sic ⁊ sine alia deg̃datōe p̄t oc
cidi vl' ꝟberari sine excōe vl' alia pēa.
4 ¶ Utꝝ bona p̄dictoꝝ sit capientiū. R.
q̄ sic si sūt bona mūdana. Aduerte tñ
hic s̄m archi. ibidē q̄ regrit̄ pri⁹ snia
iudicis declarātis ipsū asasinū uel fau
torē taliū anteq̄ liceat ꝯ tales ꝓcede
re in p̄sonis vel bonis. ⁊ ad tex. d. c. p
hūani rñdet nō regri alia snia. s. q̄ det
lnia occidēdi ⁊ hmōi: qꝛ sufficit sit de
clarat⁹ ascisin⁹: uel sautor. Quod no.
quia facit ad multa.

Astrologia nihil refert ad salutē: sz poti⁹ mittit in er-
rorē. ⁊ ideo a quolibet fideli ē postpo-
nēda. xxxvii. di. §. sed contra. xxvi. q. ij.
illud. circa fi. ⁊. c. sed ⁊ illud.

Astutia ꝓp̄e s̄m tho. scd̄a s̄e. q. lv. ē
cuz qs ad ꝯsequēdū aliquē finē bonū
vl' malū vtit̄ nō veris medijs: sz sil'at̄
⁊ apparētib⁹: qd̄ qdem ē ꝯ rōnez ⁊ ꝯ
prudentiā ⁊ peccatū. Aliqñ tñ dr̄ pru
dentia ꝓpter silitudinē: sz ipropꝛie ut
prouer. p̄mo: ut det̄ paruulis astutia.
¶ Astutia large est q̄dā apparēs fictio
seu sil'atio. ⁊ pōt dupl'r fieri. ¶ Prio
ad bonū alteri⁹: ⁊ ad illi⁹ malū iniuste
⁊ sic nō ē pcm̄: ut pz. xxij. q. ij. in. c. vti
lē. vbi ponit̄ quō xp̄s ⁊ dauid ⁊ alij vsi
sint sil'atione ⁊ sancte. ⁊ glo. dicit ibidē
q̄ dolus ꝯ hostē bon⁹ est. xxiij. q. ij. dñs
⁊. xliij. di. in mandat̄. ff. d̄ cap. ⁊ postli.
re. l. nihil interest. ⁊. xiiij. q. v. dixit. Qd̄
verꝝ credo: dūmodo mendaciū nō di
cat̄: ⁊ hostis sit nobis ꝯ iusticiā hostis
¶ Secundo mō astutia seu sil'atio fit
ad fallendū proximū. ⁊ sic semp ē pec
catū. xxvij. dis. qd̄ interrogasti. xij. q. i.
certe. Et aliqñ est veniale peccatū: ali
qñ mortale s̄m nocumentū qd̄ infert
ꝓxio: uel intēdit iferre ex ea. utputa d̄
re notabili: sic ē mortale. ar. c. i. xxii. q.
ii. ⁊ hoc etiā si fieret ꝓpter bonū alte-
rius: qꝛ nulli faciēda ē iniuria p alteri⁹
bono. d. c. primuz. ⁊ de hac habes. j.
prudentia. §. iiij.

Auaritia s̄m Tuliū ē inordinatus
amor hñdi. ⁊ dr̄ inordinatus
dū qs sup̄ modū mēsure q̄rit uel reti-
net diuitias. Mā bona exteriora hoīs
cōsistere debēt in q̄dā mēsura. s. ut q̄-
rat hr̄e diuitias ꝓut sūt necessarie ad vi
tā uel suā ꝯditionē. ⁊ sic auaritia sp est
pcm̄ s̄z tho. scd̄a scd̄e. q. cxviii. p cui⁹
declaratōe ē notandū ut elicio ex dict̄
alex. ⁊ tho. vbi. s̄. q̄ auaritia cōsistit in
trib⁹. s. appetēdo: in acqrendo: ⁊ in re
tinendo inordinate res tēporales.
¶ Utꝝ aūt sit pcm̄ mortale auaritia q̄
ꝯsistit i appetēdo. R. q̄ sic trib⁹ mōis. p̄
mo appetēdo aliena illicite volūtate d̄

liberata: ita q̄ ꝓcederet in opus si eēt
facultas. ⁊ isto mō est mortale pecca/
tum: qꝛ ꝯ illud preceptū exo. xx. Non
cōcupisces rem ꝓximi tui. Possꝫ tñ
esse veniale pcm̄ ꝓpter modicitatem
rei appetite: sicut dr̄ de furto. j. furtum
§. xxxiiij. ¶ Secūdo est mortale pcm̄
cū appetit deliberate illicita q̄ sine pec
cato mortali teneri nō pñt: puta bñfi
ciū ecclesiasticū cū sit indign⁹. ¶ Ter
tio posset esse mortale peccatū qñ ap/
petit supflua appetitu suffocante tota/
liter mentē a debita cura sui ⁊ necessa
ria ꝯsideratione diuinoꝝ. ut patet i. c.
idolatria. xxviij. q. i. ⁊ facit. c. cum oīs
auaritia. i. q. i. Superfluo igit̄ amore
desiderare diuitias: dūmodo sit infra
deū: vtputa qꝛ nec illicito mō nec illi/
cita vellet: nec ꝓpter hoc dimittit ne/
cessaria ad salutē cōit̄ ē pcm̄ veniale.
2 ¶ Utrum auaritia in acquirendo sit
mortal'. ℟. q̄ sic duob⁹ modis. ¶ Pri
mo si acqrit ꝑ illicitū ꝯctū diuina vel
hūana lege ꝓhitū. puta ꝑ vsurā: rapi/
nā: falsū ꝯctū ⁊ hmōi. ¶ Scdo si ac/
qrit ꝑ opa q̄ sūt pcā mortalia: q̄uis ēt
nihil acqreret ut adulterari ⁊ silia. si
v̄o talia opa q̄uis illicita: nō eēnt pec
catū mortale: tūc auaritia nō eēt mor
tal': vtputa cū aliqs cōponit v̄ba ioco
sa ad lucrū: salua tñ honestate: sꝫ essꝫ
veniale pcm̄: sicut illud ꝑ quod q̄rit.
3 ¶ Utrū auaritia in retinēdo sit mor/
tale peccatū. ℟. q̄ sic tripl'r. ¶ Prio
cum retinet sciēter ea q̄ restituere tene
tur ⁊ pōt. c. sepe ꝯtingit. de resti. spo. ⁊
totiens quotiēs pōt restituere ⁊ dispo
nit nō restituere. ar. d. c. sepe. ¶ Se/
cūdo cū retinet ea que sunt vltra suaꝫ
necessitatē ⁊ sue familie videns aliquē
in extrema necessitate: qꝛ tenet̄ ei de
tali supfluo subuenire de p̄cepto. ut di
cit Ri. in. iiij. di. xv. de q̄ vide. j. elemo
sina. §. i. ¶ Tertio cū retinet superflua
rōne ꝯdecētie sui status: qꝛ de ipsis te
netur facere elemosinas: etiā nō exi/
stētib⁹ in extrema necessitate ꝑm Ri.
vbi. s̄. ⁊ hoc intelligo cuꝫ retinet amo
re inordinato. secus si teneret ut loco
⁊ tpe dispensaret: qꝛ nō tenet̄ simul ta
lia superflua dare. In alijs autem casi
bus cōmuniter est veniale.
¶ Que sunt ei⁹ filie. ℟. q̄ multe. ipsa 4
est que fecit meū ⁊ tuū ꝯ ius nāle qd̄
oīa coīa fecerat. viij. di. §. differt. xlvij.
di. sicut. xij. q. i. dilectissimis. ⁊. c. duo.
Ipsa in terrenis facit sortes in celesti
bus debiles. xlvij. di. oēs huius seculi.
Ipsa excecat rōnem ⁊ grati⁹ facit vi/
dere auꝝ q̄ solem. d. c. sicut. ⁊. xxxvij.
di. nōne. Ipsa facit idolatrare ⁊ forni
cari. xxviij. q. i. idolatriā. ⁊. i. q. i. cū oīs
auaritia. Itē facit adulari regib⁹ ut ca
ptent alienas hereditates. d. c. nonne
Ipsa furtū: rapinā: vsurā: fraudē: falsi
tatem: iniustitiā: simoniā: acceptioneꝫ
personaꝝ ꝓditionē: turpe lucrū: imi/
sericordiā ⁊ inquietudinē parit: de q̄/
bus vide in titulis suis. Et breuit̄ ipsa
ē oīum maloꝝ radix. xlvij. di. bonoruꝫ
auctori. ⁊. xxiij. di. his ergo. Ipsa maio
rē reuerētiā exhibet auro q̄ deo. xlvij
di. sicut. Ipsa excecat mentē. de elec.
q̄rundā. li. vi. ⁊ in. c. dr̄ auaritie cecitas

Audacia. vtrū sit pec
catuꝫ. ℟. q̄
sic ꝑm q̄ dicit excessum passio
nis qui ꝓprie dicitur audacia: de qua
eccle. viij. cum audace ne eas. ⁊ oppo
nitur fortitudini que est contra timo/
res ⁊ audacias.

Augere an prohibea/
tur qui est pro
hibitus acquirere: ℟. Ge. i. c.
cum ex eo. de exces. prela. li. vi. q̄ non
quia ꝓhibitus acquirere nouū ius in
re non dicitur venire contra ꝓhibitio
nem: lꝫ augmentet pristinū quod ha/

bebat ante ꝓhibitionē: ut est casus. in c. fi. ij. ꝝ. de cōces. ꝑben. li. vi. vide. j. loca. §. iij.

Augurium qđ fit i cōsideratione auiū ad sciam futurorum est ex traditiōe maloꝝ angelorū. xxvi. q. ij. qui sine.

1 ¶ Utꝝ hāc artē exercere sit licitū. ꝝ. ꝙ vanitas ē ⁊ supstitio. xxvi. q. ij. c. illđ imo est idolatrie cultus augurij supstitionib⁹ iplicari. xxvi. q. ij. sed ⁊ illud. ⁊ sic patet ꝙ ē pcm̄ mortale. ⁊ ꝯfirmat̄ hoc: quia in. c. augurijs. xxvi. q. vi. dr̄ ꝙ augurijs seruiēs est ab ecclia sepandus. sed de hoc lati⁹ vide. j. sortilegiū.

Austeritas idiscreta in vigilijs ⁊ oīonib⁹ rep̄hendit̄. đ cōse. di. v. nō mediocriter. ⁊ posset eē mortale pcm̄: vꝫ qñ notabiliter lederet vitā ꝓpriā ⁊ sciēter: uel ex tali indiscretōe que ꝓueniret ex lata culpa. ut patet ex. d. c. non mediocriter. qđ demonstrat eos cōmittere rapinam.

1 ¶ Austeritas in imperādo est qñ non cū tranqlitate corrigit: sꝫ aspere subditos iflectere festinat. xlvi. di. hoc hꝫ.

2 ¶ Austerus nō debet esse dispensator vbi deus est benignus. xxvi. q. vij. allegant in fi. Melius est per mansuetudinem peccatores ab errore eruere q̄ꝫ per austeritatem in foueam perditionis propellere. xlv. dis. recedite. quia austeritas imoderata nec correctionem inducit: nec salutem. xlv. di. cum beatus. Et sic patet ꝙ nec multa austeritate exulcerādi sunt subditi neqꝫ nimia benignitate dissoluendi. xlv. di. disciplina.

Balistariorum ars quomodo prohibetur. vide. s̄. ars. in prin.

Balneum vtrū sit intrandum die dn̄ica. ꝝ. ꝓ voluptate aut luxuria omni tēpore prohibetur: pro necessitate autem licet: ut est tex. in. c. pernenit. de conse. di. iij.

¶ Utruꝫ liceat clericis uel religiosis balnea intrare. ꝝ. ꝙ sic cā necessitatis ut patet ex tex. xxiiij. q. i. omnis q. 1

¶ Utrum liceat balneum intrare cū mulieribus. ꝝ. ꝙ non. ut est text. in. c. non oportet. lxxxi. di. imo ut dicit glo. ibidem. Si vir ingredit̄ balneum cuꝫ muliere extranea: donatione propter nuptias priuatur ⁊ mulier dote: si cuꝫ viro alieno habuerit balneū. ut. C. de repu. l. vlti. §. inter culpas. imo infamis est qui tenet mulieres custodiētes balneatoꝝ vestes. ut. l. athletas. ff. de his qui no. infa. §. ait pretor. 2

¶ Utrum liceat balneuꝫ intrare cum iudeo. ꝝ. ꝙ non vlli christiano. ⁊ si clericus est debet deponi: laic⁹ excōicari q cū iudeo se balneat. xxviij. q. i. null⁹. 3

Bannum Qualit̄ puniatur bāniens ep̄m. vide. j. excōmunicatio. v. casu. xiij.

¶ Utrū iniuste bāniens aliquē teneat̄ ad restitutionē đ amissis rōe talis bānitionis. ꝝ. ꝙ vltra peccatū mortale qđ incurrit tenet̄ ad restitutionē ꝑm ino. in. c. fi. de his que vi me. cā fi. ff. quod me. cā. l. si cū exceptione. §. pedius. qꝛ bānitio eius fuit amissionis occasio. d. l. si cū. §. in hac actione. Nec ob. ff. eo. l. metū la. iij. in p̄n. vbi sentientes armatos contra se venire ⁊ fugiens si occupatus fuit fundus quem fugiēdo dimisit nō tenent̄ armati: quia loquitur qñ metus fuit vanus: quia forte contra eum non ibant: sed si promisissent ire contra eum ⁊ huiusmodi bene tenerentur de omni dāno quod iuraret 1

sibi contigisse eoꝝ occasione. ar. dicta rum. l. ⁊. d. c. fi. ⁊. ij. q. i. in primis. De bānis que debēt fieri in matrimonio. vide. j. Clandestinū in prin. de bānitione que ē diffidatio. vide. j. diffidatio.

2 ¶ Utrū bānitus amittat q̄ sūt iuris ciuilis: ℞. ſm bar. aut est bānitus taliter q̄ pōt ipune offendi. Et si est bannitus iperij pdit. Si vo est bānitus alicuius ciuitatꝭ uel regni: sic nō pdit ea q̄ sunt iuris ciuilis ciuiū romanoꝝ ſm ea q̄ sunt ꝓpria illi⁹ ciuitatꝭ uel regni. hoc no. barto. in. l. amissione. ff. de ca. di. Et addit q̄ ad hoc ut sit talis bānitus duo requirūt. ¶ Primū q̄ sit iobediēs ⁊ aufugerit ab iperio cui sub est ⁊ sit exbānitus. ¶ Secundū q̄ in hostiū numero se ꝯferat: ⁊ habet eū ꝓ hoste. Si aūt qs esset bānitus: nō tñ haberet ut hostis: nec posset offendi ipune ex forma statuti: tūc talis nō pdit nisi ea que sunt ciuitatꝭ. Et sic patet quō pōt facere testm̄ uel succedere: qꝛ prim⁹ nō pōt. s. bānitus iperij. Ali⁹ bānitus ciuitatꝭ pōt: ⁊ multoforti⁹ bānitus q̄ nō pōt offendi: sꝫ secund⁹ potest ſm ius cōe. sec⁹ in successione ſm statuta ciuitatis. Et sic pꝫ q̄ bānit⁹ ex debito ex quo veniūt bona publicāda nō eqparat̄ deportato q̄ nō succedit nec ex testamento nec ab intestato. l. i. C. de here. insti. qꝛ talis succedit ⁊ pōt acqrere de nouo si remanet liber. et hoc ſm dispositionē iuris cōis: sꝫ nō vigore statutoꝝ ciuitatis uel terre: de qua est bannitus.

3 ¶ Sed quid valet ei cū nō possit i dicta ciuitate uel terra agere. ℞. q̄ pōt cedere alteri iura sua recepto p̄cio. et ñ obstabit cessionario bānitio. sic no. bar. in. l. certa forma. C. de iure fis.

Baptismus p̄mo q̄t tuplex ē ℞. triplex. ut dicit aug. li. iiij. d̄ vnico baptismo. ⁊ de ꝯse. dis. iiij. c. baptismi vicē. s. fluminis de hoc Jo. iij. venit Jesus i terrā iudeā ⁊ baptiçabat ⁊ iste ꝓprie dicit̄ baptism⁹. alij aūt methaforice: qꝛ vterqꝫ instar baptismi hꝫ purificare: ⁊ p ꝯñs vicē eius implere. ¶ Secūdus est baptism⁹ sanguinis. Jo. xij. Baptismo hoc habeo baptizari. ⁊ iste est baptismus potissim⁹. de cōse. di. iiij. cathecumin⁹. ¶ Terti⁹ ē baptismus fluminis siue spiritussancti. d̄ quo act. ij. Vos aūt baptizabimini spiritu sancto. Et iste est propositū suscipiendi baptismū mō debito si dabit̄ facultas: vnde istud nō ꝯgruit nisi adultis habentib⁹ vsum rōnis. d. c. baptismi vicem. Iste baptism⁹ nō equipollet primo: quia nō remittit̄ tota pena debita peccatis: sicut in primo: sed plus ⁊ minus ſm suam deuotionē. Item p istum nō imprimit̄ caracter. Item p̄uatur iste ecclesiastica sepultura: sicut ⁊ cathecumini: q̄uis ꝓ eis oret ecclesia. Item in isto requirit̄ ꝯtritio ut saluetur: sed non in primo sed solum attritio. ¶ Secundus vo baptismus excedit primū quo ad premiū accidentale: qd̄ est aureola ⁊ etiam essentiale ſm Pe. de pal. in. iiij. quia plus d̄ gratia confert: sicut est ibi maius opus sꝫ non imprimit̄ caracter per ipsum sicut per primū. Et iste secundus est cōmunis adultis ⁊ paruulis qꝛ si paruuli interficiantur ꝓ christo: puta in detestationem fidei christi quā tenent parentes eius sunt martyres ſm theologos: ⁊ ſm Pe. de pal. in. iiij. etiā si essent in ventre: ⁊ in despectū christi mater percussa abortum faceret uel interficeretur. Sed quia hic intendo tractare de baptismo fluminis. ideo vidēdum est. quid sit baptismus fluminis? ℞. baptismus est exterior hominis ablutio cum certa forma verborum

ſm magiſtrum ſenten.in.iiij.diſ.iij.in quo ſcdm ino.in rubrica de baptiſmo ſunt tria ſicut in ſacramento altaris.
¶ Unum quod eſt tm̄ res ſacramenti.ſ.gratie infuſio: ⁊ peccati remiſſio.
¶ Secundū qd̄ eſt tm̄ ſacramentum ſ.aqua abluens: ⁊ ablutio paſſio: intelligo cum debita forma verboꝝ: aliter non.i.q.i.detrahe. ¶ Tertiū quod eſt ſacramentū ⁊ res.ſ.caracter. Aqua ergo verbo domini ſanctificata proprie eſt ſacramentum ſicut ſpecies panis ⁊ caracter.ſecundario ſicut veruz corpus chriſti
1 ¶ Utrum ſit de neceſſitate.R. ſm bonauen.in.iiij.ſen.diſ.iij.⁊ Ricar.ibidē ꝙ poſt tempus paſſiōis chriſti: ex quo euangelium eſt publicatum. quilibet etiam ſanctificatus in vtero debitor eſſe cepit ipſius baptiſmi: ex quo ad eum inſtitutio peruenit. Unde aduerte ꝙ niſi aliquo dictorum baptiſmorum quis ſuppleat vicez baptiſmi fluminis damnabitur niſi eo fuerit baptiçatus.ſz adultus etiam punietur pena ſenſus ex tali omiſſione quia peccat mortaliter non ſuſcipiēdo.ex quo ad eum peruenit inſtitutio ſed paruulus carens vſu rationis ſolummodo punietur pena damni. Sed aduerte ꝙ non poteſt ſuppleri baptiſmus fluminis aliquo modo quando habetur oportunitas ipſum capiendi ſi non capitur.

Baptiſmꝰ ij. Queritur q̄ ſit forma baptiſmi. R.ſcdz doc. in.c.i.de baptiſmo eſt hec. Ego te baptiço i nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti amen.ponitur etiam de conſe. diſtin.iiij.c.a quodam ⁊.c.multi.
1 ¶ Utrum ego ſit de ſubſtantia.R. Inno.in.d.c.i.cum glo.ꝙ non.⁊ tex.eſt in.c.retulerunt de conſe.diſtin.iiij.ꝙ eſt baptiſmus.licet omittatur ego. Et Ri.in.iiij.di.iij.ar.ij q.iij.cōcordat ꝙ non eſt de ſubſtantia. Ego.
¶ Quid ſi dimittatur te. R. Inno. in d.c.i.ꝙ nihil fit. Eſſet tamē baptiſmꝰ ſi pro iſto pronomie te: poneretur nomen propriū illius quem baptizat ſm Pe.aureolū.in.iiij.ſen.di.iij.q.ij.peccaret tamen grauiter ſi ſic faceret. 2
¶ Quid ſi diceret: Ego te linio in nomine patris ⁊ filij.R. Pe. aureol.vbi ſ.ꝙ non eſſet baptiſmus: quia oportet exprimat verbum denotans ablutionē: ſicut baptizo.i.abluo te: nō linio te ⁊ huinſmodi: quia nihil faceret. 3
¶ Quid ſi vnus baptizans diceret: Nos te baptizamus.R.ſanctus Bon. in.iiij.di.v.ꝙ eſſet baptiſmus: quia cōmuniter dicimus nos. Et hoc verum niſi intenderet alium ſenſum inducere: quia tunc non eſſet baptiſmus. vnde tenet Sco.in.iiij.di.vi.ꝙ ſi plures baptiçādo dicerēt: Nos baptiçamꝰ ⁊c, ꝙ non eſſet baptiſmus: quia non repreſentant chriſtū qui eſt vnus.ſz Bo. intendit dicere ꝙ eſt baptiſmus quando pro nos intendit dicere: Ego.ſicut faciunt domini. 4
¶ Quid ſi qs diceret i plali: Ego vos baptizo? R. Pe.au.vbi.ſ.ꝙ ſolus dz baptizari ⁊ in ſingulari. Et faciēs ꝯriū grauiter peccat niſi neceſſitas ſubeſſz qz tūc liceret ut fecerūt apoſtoli. 5
¶ Quid ſi omittat in.R. Gualdenſis ꝙ non eſt baptiſmus. 6
¶ Utrū poſſit dicere: In noibus pr̄is ⁊ filij ⁊c.R. Pe.au.vbi.ſ.ꝙ nō: ſz in ſingulari.ſ.in noie pr̄is ⁊c.quod idem eſt ac ſi diceret: In virtute ſancte trinitatis.ſ.patris ⁊ filij ⁊c. 7
¶ Quid ſi dicat: ego te baptiço i noie xp̄i.R.q.ſ.ꝙ nō eēt baptizatus: lz diſpenſatuz fuerit apoſtolis ad gloriā nominis xp̄i. Glo.tn̄ in.c.a q̄dā.de ꝯſe. 8

di. iiij. tenet ꝙ sit baptizat⁹ per dictū
c. Ego credo indubio iterū baptiçan/
dū ꝑz modū. vt. j. baptisimus. iiij. §. x.
9 ¶ Utꝝ sit baptiçat⁹ si dicatur: In no
mine trinitatis. ℞. ꝙ nō. ꝑm glo. in. d.
c. a quodā facit. c. multi ibidem.
10 ¶ Quid si dicatur. In nomine geni
toris ⁊ geniti. ⁊c. ℞. q. s̄. ⁊ cōmuniter
theologi ꝙ nihil fit. qꝛ ista nomina pa
tris ⁊ filij. magis nominant yposteses
q̄ genitoꝛ ⁊ genit⁹. Gof. ⁊ Jo. tenent
ꝙ sit baptizat⁹. sꝫ ꝑmū verius. ⁊ iō in
dubio est baptizādus iteꝝ.
11 ¶ Quid si non dicatur copl'atiua. ⁊
℞. Inno. i. d. c. i. ꝙ valeret si poneret.
loco ei⁹ q̄ qꝛ nulla est differentia iter
has copulatiuas ⁊ ⁊ q̄. alias ñ valeret
12 ¶ Sed q̄ro vtrum sit de necessitate
ꝙ ꝓferatur in latino. ℞. Aureol⁹ vbi
s̄. ꝙ sic a latino qui scit litteras. ab eo
vero qui latin⁹ est: sed litteras nescit
ꝓferāt̄ i vulgari. a greco i greco ꝑmōe
Et licet grecus si proferat in latino ⁊
latinus in greco: aut in vulgari: sit ba
ptismus. tamen peccat. tu aūt dic ꝙ
dꝫ ꝓferre in ea lingua i q̄ melius pōt
proferre vel lr̄ali vel vulgari.
12 ¶ Utꝝ reqrat̄ ꝯtinuatio i prolatōe
dicte forme. ℞. Au. vbi. s̄. ꝙ sic. nō in
terponēdo historiā. Et credo ꝙ si no
tabil' eēt discōtinuatio: nihil fieret. se/
cus in modica discōtinuatione: puta
tussis uel silētij: ⁊ huiusmodi q̄ inten/
tionē nō discōtinuent.
14 ¶ Utꝝ possit fieri trāspositio in dcis
v̄bis. ℞. Au. vbi. s̄. ꝙ nō ⁊ peccat gra
uit trāsponēdo lꝫ baptizatus sit: nisi
trāpositio mutet sensum vt dicendo
Ego te pr̄is ⁊ filij baptizo i nomine
sp̄s sancti: vel nisi intēdat iducere er
rorem. qꝛ non baptizaret.
15 ¶ Quid si ꝓferant̄ corrupte p̄fata
verba. ℞. au. vbi. s̄. ꝙ si fit ex ipotentia
nō est peccatū Ex ioco est peccatum
graue. tñ baptismus est. Ex mala v̄o
intentione est peccatum grauissimum
⁊ non erit baptiçatus. ꝙ sit baptiçat⁹
in duobus primis casibus. pꝫ in. d. c.
retulerūt. de ꝯse. di. iiij. vbi ille dicebat
Ego te baptiço in nomine patria ⁊ fi
lia ⁊ spū sancta. Ratio ꝑm glo. ibidē.
qꝛ error sillabe non nocet. vt. ff. d̄ ma.
te. l. q hēbat ꝑuuꝫ. maxie i fine dictōis
Secus eēt i principio vel medio. Uñ
tene ꝙ qñ aliqua dinutio. vel corru/
ptio interuenit in forma prefate pro/
lationis: non ex malitia ꝙ si moritur
stati: credendū ē ꝙ de⁹ suppleat. ⁊ tal'
sepeliēdus est in cimiterio. Si v̄o sup
uixerit reiterādū est sub ꝯdiitiōe: nisi
in casu qñ certum est ꝙ non mutat
aliquid de eēntia prefate forme. sicut ē
error sillabe solum: maxie in fi.
¶ Utrum sit necessaria expressio vo 16
calis. ℞. s. actus bo. in. iiij. dist. iij. ar. i.
q. ij. ꝙ sic. vñ sine v̄bo vocali nullius
est efficatie. facit. c. detrahe. i. q. i.
¶ Utrū sit necesse ꝙ proferātur cū 17
fide. ℞. scūs bo. vbi. s̄. ar. ij. q. ij. ꝙ nō
qꝛ baptismus non est sacramentum
singularis ꝑsone. Jō fides persone ni
hil prodest nec obest. sed ē sacramētū
eccl'e xp̄i. vñ quicquid fit de fide cor
dis persone baptiçantis iudicandum
est ꝑm expressionē oris.
¶ Utrū grecus qui dicit baptizetur. 18
pe. in nomie pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti.
rite baptizet. ℞. cōmunis opi. theolo
goꝝ in. iiij. di. iij. est ꝙ sic. qꝛ in forma
baptismi requiritur primo de necessi
tate vnum pertinēs ad sanctificatōeꝫ
elemēti quod est inuocatio trinitatis.
Aliud pertinens ad determinationeꝫ
intentōis ministri. s. expressio actus ba
ptiçandi. ⁊ circa istud ꝯcurrunt duo. s.
expressio ipsius actus ⁊ persone i quā
transit actus. Et ista sunt de necessitate
baptismi. sed modus exp̄mēdi est ex

institutiõe eccle. Et iõ peccaret mor tal' latin⁹ sic baptizãs ſz non grecus. Securius credo q̃ iter baptizetur ꝓpter dubium qz alij ꝺicunt.

19 ¶ Utr aliquid addẽs ad ꝑdictã formã baptizet. vt si dico: Ego ℘etrus sacerdos baptizo te: in noĩe ꝑris ⁊ filij ⁊ spũs sancti amẽ: ⁊ sancti Jo. baptiste ⁊c. ℟. Jmmo. in. c. i. de bap. q̃ si tale addit͡um intẽdat eẽ de substãtia formẽ sed ex simplicitate aut ex deuotõe: aut etiam ex malitia. etiam si diceret: in noĩe diaboli aut hereticoꝝ. ego te baptizo in noĩe patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti amẽ: dũmodo hoc non credat eẽ de forma ⁊ baptizãr intendat: erit baptizatus: aut dũmõ talis additio nõ distrahat intellectum formẽ: sed ℞ oꝛrũpat. vt puta si dicatur: Jn nomĩe ꝑris matꝛis: filij mioꝛis ⁊c. ℟ bo. i. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝑme ꝑris: qz ñ eẽt baptizat⁹

Baptismus iij q̃ ad mãz q̃ est debita mã baptismi. ℟. au. vbi. s. q̃ est aqua simplex nãl' potẽs abluere. Ex quo ꝑz primo q̃ i nullo alio liquoꝛe potest fieri baptism⁹ nisi in aqua. eĩ de bap. c. nõ vt apponeres

1 ¶ Secundo requiritur q̃ pura. vnde nec i bꝛodio vel i aqua mixta butiro: vel piguedie potest fieri baptism⁹: qñ s. permixtũ soluit spẽz aque. sicut si parum aque multum vinum misceatur: alias potest.

2 ¶ Sed nunquid salsedo impediat. ℟. qui. s. q̃ non. qz nõ aufert spẽm aque immo ponitur in spera aque. Aqua ꝺo reliquata sale nõ vꝺ mã debita nisi per euaporationẽz ⁊ exalationem reduceretur ad dulcedinem

3 ¶ Sz nũquid quelibet admixtio aq̃ facta impediat. ℟. Ri. in. iiij. di. iij. ar. iij. q. iij. q̃ aque mixtio potest dupliciter fieri. ¶ Uno modo vere ⁊ ꝓpꝺe quãdo ex mixtibilibus ꝓstituitur aliquod vnum per essentiam. ⁊ sic impedit: qz non est aqua in actu: sz in potentia. ¶ Alio modo improꝑie ꝑm quandã apparentiaz ꝑm quã miscentẽ illa quoꝛ minime partes ꝑm sensum sunt iuxta se inuicẽ posite: ⁊ actualiter alterate saluis eoꝝm essentijs que dicitur ꝓpꝛie confusio: ⁊ sic non impedit quin possit fieri baptismus: qz manet species aque. Et ideo q̃ uis aqua maris sit alterata ꝓpter admixtionẽz grossoꝝ vapoꝛũ terrestriũ adustoꝝm que permixtio ꝑm philosophũ. ij. meꝺ thauroꝝ est causa salsedinis mari: et aqua lisciuij ꝓpter sui collonez per cineres: ⁊ alie aque ꝓpter eaꝝ transitũ per venas sulphureas: tñ quia in eis manet salua spes aque potest fieri baptismus. Dic ergo q̃ ad cognoscendũ aquã debitã sacꝛo isti attendi debet.

¶ Primo oꝛigo: ⁊ sic saliua: vrina: aqua rosea ⁊ huiusmodi nõ sunt mã debita. ¶ Secũdo ad speciẽ aque. s. ut sit liquida. ⁊ tertio ut sapoꝛ alicuiꝰ liquoꝛis alterius non tollat virtutẽ. nã alij sapoꝛes reꝛ nõ liquidaꝝ nõ immutant speciẽ aque si manet liquida: sed bene sapoꝛes reꝛ liquidaꝝ: vtputa vini ⁊ huiusmodi. vñ qñ plus habet de sapoꝛe vini ⁊ huiusmodi q̃s aque nõ potest de ea baptizari.

¶ Tertio requiritꝰ q̃ possit lauare: qz 4
aqua in linteo uel in lana non est apta lauare nisi exꝓmaꝝ extra. Similiter nec glaties: uel nix: uel grãdo nisi dissoluatur: nec lutum.

¶ Quarto q̃ sit materialis nõ artifi 5
cialis. Et ideo aqua rosea: vel ardens non valet: silꝫ nec aqua supernatans cruoꝛi que ꝺicitur fleumia: nec aqua

quam faciunt alchimiste. Aqua tñ q̃ exiuit de latere xp̃i fuisset mã debita. qꝛ v̄a aqua fuit.

6 ¶ Utꝝ vrina possit eẽ materia debita ℞.ri.vbi.s̃.ꝙ nõ nec ceruisia debito mõ cocta.nec saliua.quia in eis non manet salua spẽs aque

7 ¶ Utꝝ i aqua palludosa posset fieri. ℞.Ri.vbi.s̃.ꝙ sic.qꝛ ibi ẽ spẽs aque. Intellige nisi esset ita condensa sicut est aqua in glatie.

Baptismꝰ. iiij.q̃ ad modum quis modus est tenendus in baptizando.℞.Pe.Au.ꝙ p̃mo dꝫ ablui ab eo qui baptizat.non fricari: vel tingi: vl̃ submergi. Ex quo pꝫ ꝙ ꝓhiciens pueꝝ in puteum non habens funem non baptizat.

1 ¶ Quid de illo qui deponit in canistro ꝑ cordã: cũ ñ põt manu ad aquã attingere intingẽs eũ ⁊ extrahẽs.℞. Ri.vbi.s̃.di.iiij.q.vl.ꝙ sic ẽ baptiçatꝰ

2 ¶ Secũdo dꝫ immergi vt appareat mortuꝰ cũ xp̃o. Utꝝ aũt totũ corpus sit abluendũ.℞.Ri.vbi.s̃.ꝙ p̃ncipl̃r caput: seu facies.qꝛ in ea vigent sensus.postea pectus ꝙ est sedes cordis. Tenetur tamẽ coĩus ꝙ qualitercũqꝫ cõtingatur est baptigatus.⁊ ꝙ sufficit aspersio quantuncunque modica in casu necessitatis.

3 ¶ Tertio dꝫ talis imersio esse trina vbi est consuetudo.al̃s nõ: qꝛ non est de necessitate sacrameati sed sufficit vna.de conse.distinctiõe.iiij.de trina.

4 ¶ Utꝝ reqratur sil̃tas in prolatiõe verboꝝ ⁊ ablutione.℞. Landul.i.iiij. di.vj.q.ij.ꝙ sic quãta requirit̃ in actibus humanis.s.quãtũ põt non punctual̃q̃ esse vix posset.vñ ꝑm Sco.⁊ Ri.i.iiij.di.iij.sufficit ꝙ ꝓlatio v̄boꝝ incipiatur antequam ablutio terminetur vel econuerso.

¶ Utꝝ reqrat̃ ꝙ aqua q̃ qs baptiçat sit scificata a p̃sbytero p̃mo ꝑ orationez.℞.ꝑm sãctũ Bo.i.iiij.di.iij.ꝙ nõ de necessitate: sed de cõgruo. Ita tñ ꝙ nisi necessitas hoc requireret.peccaret mortalit̃ sacerdos baptiçans in aqua non sanctificata eo modo quo dictum est scilicet per orationem sacerdotis 5

¶ Quid si omittant̃ alie solẽnitates. ℞.doc.in.c.i.de bap. debẽt suppleri: lꝫ nõ sint necessarie. Aduerte ꝙ baptismꝰ dꝫ fieri cũ chrismate illius anni.al̃r punit̃ sacerdos si cõtra fecerit nisi i necessitate.de cõse.di.iiij.c.si qs de alio.De quo.j.oleum. 6

¶ Utꝝ adultus baptiçãdus possit cõstituere ꝓcuratorẽ ad rñdendũ ꝓ eo. vt fit paruulis.℞.ꝙ nõ.tex est in.c.cũ ꝓ paruulis.de conse.di.iiij. 7

¶ Quid faciendũ de eo qui dubitat̃ nõ fuisse baptiçatus. Respõdeo ꝙ si dubium est iuris.vt puta quia doctores diuersa opinant̃.vel si dubiũ est facti ꝓbabile. vt puta qꝛ inuenit̃ puer proiectus.nec apparet ꝙ fuerit baptiçatus tunc baptizandus est isto modo Si tu nõ es baptiçatus: ego te baptiço. In noĩe patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti.amen. Ex alio autem dubio nõ debet quis rebaptiçari. 8

¶ Quando dꝫ qs baptiçari.℞.ꝙ aut sunt ꝑuuli. Et sic dico ꝙ statiz: tũ ꝑꝑ periculũ mortis. de cõse.di.iiij.venerabil̃.tum ẽt qꝛ demones nõ tñ possũt super eos.ꝑm Dio.c.vltio celestis yerarchie. Unde nõ excuso a peccato illos qui tñ differũt ꝑuuloꝝ baptismum. Nec credo euadant peccatum mortale illi qui tales pueros baptiçant in domo: non seruata debita solennitate quando nulla subest necessitas: sed solum faciunt propter expectationem compatrum: aut propter 9

maiorem pompam postea fiendam. Et licet postea deserant ad ecclesiam ⁊ suppleant omissas solennitates. nō tamen suscipiētes efficiuntur patrini. quia non tenent ad baptismum: etiā si iterum baptizarentur: cum semel sint vere baptizati. Si vero sunt adulti sic si non iminet periculum mortis. per. viij. menses cathetizati inter cathecuminos debent teneri. ⁊ istrui in fide: vel tempore arbitrario. Et sic intellige. c. iudei cum sequen. de consecrati. distin. iiij. Si vero iminet periculum mortis: statim sunt baptizandi fide eis exposita. de consecrati. distin. iiij. ne ꝙ absit. Et tempus propuz talium adultorum qui non sunt in periculo mortis est pasca ⁊ pēthecostes. de conse. distin. iiij. c. de cathecuminis. ⁊ dicto. c. venerabilis.

Baptism⁹ v. quo ad minis trum. Quis est minister baptismi. ℟. Turcolus vbi supra. distinc. v. q. i. ꝙ est viator quilibet vnus personaliter distinctus: potens contingere ⁊ verba proferre intendens. in habitu facere quod facit ecclesia. vel de quo presumitur ꝙ intendat. Et sex dicit. ¶ Primo ꝙ sit viator. quia nec angelus. vel sanctus est minister baptismi. si tamen baptizaret nō esset rebaptizandus. quia crederet ꝙ deus dispensauerit: dumodo esset certus ꝙ esset angelus: vel sanctus paradisi.

¶ Secundo. dicit quilibet scilicet taz fidelis quam infidelis: hereticus s. excōmunicatus ⁊ huiusmodi. siue vir siue mulier vel latinus bonus. vel malus. tamen non debet baptizare nisi sacerdos. ⁊ qui non sit precisus nisi in casu necessitatis. de consecra. distin. iiij. c. in necessitate cum multis. c. xxx. q. iij. super quibus. Aliter peccaret mortaliter. ar. c. i. de cle. non or. Aduerte ꝙ nec presente presbytero clericus simplex. nec presente clerico laicus: nec presente viro mulier debet baptizare. de consecra. di. iiij. c. mulier. ⁊. c. romanus. ⁊ xxx. q. iij. c. super quibus. Unde non sacerdos baptizans sine necessitate efficitur irregularis. c. i. de cleri. non ordi mini. In necessitate vō nō solū pōt quilibet: ꝫ tenetur baptizare: aliter peccaret mortaliter. ar. c. quicunq3. de consecra. distin. iiij. Et ideo bonum esset ꝙ quilibet addisceret formam baptismi.

¶ Tertio dicit vnus: quia non plures. vnde si plures dicerent: Nos baptizamus. non vere baptizarent. Ri. vō in. iiij. di. iij. dicit ꝙ tenet baptism⁹ Sed primum tutius ut. s. dictum est. Si vō quilibet eorum diceret: Ego te baptizo ꝛc. tunc bene esset baptismus. 2

¶ Quarto dicit personaliter distinct⁹ quia nullus seipsum potest baptizare. c. debitū. de baptismo. 3

¶ Quinto dicit potens contingere. Ex quo patet ꝙ in vtero nullus potest baptizari: quia natiuitas secunda presupponit primā. de quo dic ut. j. baptismus. vi. §. i. ij. ⁊. iij. 4

¶ Utrum non habens manus possit baptizare. ℟. Aureo. vbi. s. ꝙ non. 5

¶ Sexto dicit potens verba proferre quia mutus non potest baptizare: vnde quāuis non habens manus diceret verba: ⁊ mutus habens manus ablueret non esset baptizatus. Pe. de pal. tenet ꝙ esset baptizatus. Sed primū verius. ut. s. baptismus. ij. §. iiij. 6

¶ Septimo subiungit ꝙ intendat: vel saltem appareat ꝙ intendat baptizare nō lauare tm̄: vñ fm̄ ino. in. c. i. de baptismo. nō ē necesse q̄ ad effectū baptismi ꝙ sciat qd sit baptismus. s. 7

q̄ infundat̄ gr̄a: uel q̄ sit sacramentū
nec etiā oz q̄ credat hocipsum: im/
mo si ꝯriū credit ⁊ reputat trufam ⁊
deceptionē baptism⁹ tñ habet effectū
suū nō regrit̄ tñ q̄ baptiçans sciat qd
sit ecclia: nec q̄ gerat in mēte facere
qd̄ facit ecclesia: imo si ꝯriū gereret i
mente. i. nō facere q̄ facit ecclesia: sz
tñ facit: qz formā seruat nihilominus
baptiçat̄: dūmodo baptiçare intēdat.
Uñ si qs in necessitate vadat ad ifide/
lem ⁊ dicat ei: Baptiça me docēdo ei
formā. Si ille baptiçat eū ꝑm intentio
nē petētis intendēs facere qd̄ alij ba/
ptiçātes faciūt: esset baptism⁹. Sec⁹ si
intēderet soluz lauare. Landul. tñ in
iiij. di. v. q. ij. dicit q̄ si nō intēdit face/
re qd̄ facit ecclia qd̄ nō est baptism⁹.
Sed opi. ino. mihi placet: q̄uis ista
sit magis tura: qz sicut furiosus ⁊ amēs
quia nihil intendere possunt nō bapti
çant. sic videt̄ q̄ intētio baptiçandi re
quirat̄ saltē. Et hoc potest dici inten/
dere quod intendit ecclesia. Et sic in/
tellexit landul.

8 ¶ Utrū requirat̄ intentio actualis in
baptiçante. ℞. Landul. in. iiij. di. vi. q.
iij. q̄ nō de necessitate: nec sufficit ha
bitualis precise: quia licet possit exire
in actū: tamen nunq̄ exit. Uirtual' aūt
semper est necessaria. Dicitur autem
virtualis quando quis habuit actualē
intentionē nudā ministrandi sacramē
tum: ⁊ ex illa motus est ad ministrādū
posito q̄ actualiter nō cogitet cū mi/
nistrat. virtualiter tamen manet inten
tio prima. ⁊ hec est que mouet: qz vo/
lūtas per suū imperiū mouet potētias
inferiores ad actus suos: ut pedez ad
ambulandū ⁊ huiusmodi. Cum ergo
volūtas intēdit aliquid exequi mouet
potētias ad inferiores ad exequendū
Et lz cesset actualiter intētio volūtatis
manet tamen executio potētie actual'.
Exemplū cum in me sit actualis inten
tio eundi ad ecclesiā ipero pedē mo/
ueri: ⁊ lz in medio motus cesset intē/
tio actualis: manet tñ motio pedis. Di
cit etiā Ri. q̄ si baptiçās nō sit diligēs
in applicando intētionē suā ꝑm q̄ de/
cet ad ipsum actū: nō excusat̄ a pcō.

¶ Utruz qs debeat potius baptiçari 9
a malo sacerdote q̄ a bono laico. ℞.
Landul. vbi. s. disti. v. q. ij. q̄ sic. quia
bonitas ministroꝝ non tñ spectat ad
sacr̄m q̄ auctoritas intellige qñ ē pa/
ratus baptiçare: alias nō. ut. j. §. xij.

¶ Utꝝ sacerdos exñs in mortali pec 10
cet mortaliter baptiçando. ℞. ꝑm Ri. i
iiij. di. v. q̄ sic: nisi ꝯterat̄ de peccato:
uel nisi baptiçet̄ in articulo necessitat̄:
qz tunc non peccat. Limito hoc verū
qñ de peccato nō aduertit: neq̄ q̄ cō
tritionem debeat habere.

¶ Utrū nō sacerdos baptiçans in aq̄ 11
sanctificata ꝯferat sacr̄m. ℞. Ri. i. iiij.
di. v. ar. vlti. q. i. q̄ sic. sed peccat mor/
taliter nisi in necessitate quando aliaz
habere non potest.

¶ Utrū baptismus sit recipiēdus ab 12
heretico uel excōicato: ꝑciso: suspēso
⁊ huiusmodi. ℞. ino. in. c. fraternitati.
de cle. excō. mi. q̄ nō nisi in necessita/
te. Et volūtarie suscipiēs sine necessita
te ab heretico: aut a q̄cūq̄ ab ecclia
ꝑciso: aut suspēso a iure uel ab hoīe
nō recipit gr̄am. i. q. i. multe. ⁊. c. se. qz
facit ꝯ institutionē ecclie: ⁊ sic peccat
mortalit̄. In necessitate aūt licet. xxxij
di. §. verꝝ. Si vo ñ sit ꝑcisus ab ecclia
q̄uis sit i mortali posset qs recipe: dū
mō eū nō iducat ad ministrādū: etiā
si aliū posset habere. ꝯcor. Ri. vbi. s.

¶ Utrū credens baptiçare masculuz 13
baptiçat femiuā vere ꝯferat sacr̄m. ℞.
ꝑm Hosti. q̄ si simpliciter baptiçat est
baptiçata. Similiter si intendit bapti/
çare personam cuiuscunq̄ sexus sit.

Sed si solū intenderet baptiçare masculuꝫ tantum. sic non confert sacramentum ⁊ non cēt baptiçata.

Baptismus. vj. q̄ ad eū qui baptizandus est.

¶ Utrum in vtero matris totaliter existens nec ex aliq̄ appēs ab extra sit baptiçādus .ꝛ.q. nō.c.q in maternis de conse.di.iiij.

2 Utrū mater sit apienda.ꝛ.q. nō si est vina q2 nō sunt facienda mala vt eueniant bona. Secus si iam est mortua

3 ¶ Sed nunquid si apparet aliquid ex̄ poterit baptiçari.ꝛ.aureolus vbi ē. q. sic. si est ps principalis. Si vo appareat.pes vl manus: tz ipe q. nō Landul. in.iiij.di. iiij.q.i.tz q. si pes vel manus apparcat q. debet baptiçari.tū natus postea dz iterū baptiçari isto mō. Si tu non es baptizatus ego te baptiço. In nomie pīs ⁊c. Dominus Lar in cle.fidei de sū.tri.tz q. oz totus sit nat⁹: nisi necessitas imineat. q2 in tali necessitate id quod apparet dz baptiçari ꝓpter occultā opationē spūssancti.i.q.i. multi.circa medīū.gl. in.c.si ad matris.de cōse.di. iiij.tenet q. nō pōt baptiçari per.c.qui in maternis.ea.di. Nō quia qui nō est perfecte natus nō pōt dici hō.l.qō certanū est.C.ō posthu.he.īnsti. vbi oportet sit totus natus ut dicaī quis posthum⁹. Alij dicūt q. si caput apparet dz baptiçari.l.cū in diuersis.ff.de re.⁊ sumpfu.facit.c.si baptiçata.ō ꝓse.di.iiij.multiplex est alia opi.doc.in hoc.sed tu tene opi. Landul.que est securior ⁊ valde pia.quā tenet tho.⁊ ricar.in.iiij.

4 ¶ Quid si nascatur cum pelle secundina poterit ne baptiçari?ꝛ.aureo.vbi ē. q. sic.

5 ¶ Utrū monstrum sit baptiçandum: ⁊ quō?ꝛ.ꝑm landul.in.iiij. di.vi.q.ij. q. si perpendaī dūas habere aīas: vt puta duo habet capita: quattuor pedes: duas spinas in dorso ⁊ huiusmodi: tunc baptiçet quilibet p se: ⁊ itin gatur in loco quilibet p se. Si vo dubitatur an sint due aīe: vtputa q2 habet quattuor manus ⁊ vnū caput uel duas spinas i dorso: tūc credo q. debeat baptiçari p̄ncipalis absolute: ⁊ ali⁹ postea sub p̄ditiōe.l.si tu non es baptiçatus: ego te baptiço ⁊c. nec baptiçet intentione vaga: sed determinādo se ad vnū als nihil faceret ꝑm henri.in q̄libet.

¶ Utrū requiraī ꝓsensus baptiçati?ꝛ. aureo.di.iiij.q.i.iiij.sen.q. non in puero. Jn adulto vo sic. ver⁹ uel interꝓtatiuus vnde ui: uel reclamās si baptiçetur nec recipit primū effectū: nec secundū baptismi. Sed de habente cō sensum interpretatiuū est dubiū: sicut qui per minas uel penas ꝓsentiret. et tz quidā dixerint nō suscipere caracterem baptismi. Alij sciētes q. voluntas coacta: volūtas est tenent ꝑm scīm bo. in.iiij.di.iiij.ar.ij.q.i.q. suscipit: nisi intenderet nō suscipere sacramentū: tz solum illudere ⁊ tales penas euadere quia tunc non susciperet. silr Landul. in.iiij.di.iiij.q.i.tenet q. qui dissentit i corde necessario est rebaptiçandus. 6

¶ Utrū in adultis requiraī intentio ut recipiant baptismū?ꝛ.ricar.in.iiij. di.vi.ar.ij.q.iij.q. sic: uel in actu: uel i habitu. Jn actu in illo q. pr⁹ habuit intentionē nō recipiēdi: quia necesse est ut habeat in actu ꝓtrariā.l.recipiendi als nō expelleret contrariā.⁊ sic nō reciperet sacramentum. similiter quando aliquis admoneī ut actu consentiat: requiritur consensus actualis: aliter non consentiret nec actu nec habitu quia habitu dispositus dicitur homo quādo si actualiter ⁊ deliberate recogitaret de illa re actualiter consen- 7

tiret in illā: al's sufficit habitualis: sicut si quis cathecuminū nudū baptiçaret actu nō cogitantē de susceptione baptismi: uel furiosum: siue amentem q ante amentiā habuit intentionē recipiendi: vel nunq̄ habuit contrariam

8 ¶ Utrū reqrat̄ fides i adultis. ℞. ſm tho. i. iiij. di. vi. q nō q̄ ad caracterē suscipiendū: sed bene q̄ adhñdaz gr̄az

9 ¶ Utrū requirat̄ rectitudo intentōis ℞. q nō ad susceptionē caracteris. vñ q recepit baptismū, ꝓpter questū sicut iudei sepe faciūt: verū baptismū recipiūt: lz non fructuz baptismi.

10 ¶ Utrum amentes ⁊ dormiētes possint baptiçari. ℞. q si ante habuerunt consensum et necessitas imineat possūt baptizari. ut in. d. c. maiores. in fi. Si v̄o añ amentiā uel dormitionē cōtradixerūt: p̄sumit̄ q ꝓpositū duret. Et iō nō suscipiūt: nec caracterē nec baptismū. ut ibidē. Si v̄o nō discenserunt. tenet aureolus vbi. s̄. q suscipiūt caracterē. Hoc vez ſm ricar. vbi. s̄. dūmodo aliqñ ꝯsenserint de adultis loquendū q habuerūt vsum ratiōis. secus in illis qui nunq̄ vsum rōis habuerunt: quia suscipiūt caracterem.

11 ¶ Utrum pueri iudeoꝝ sint baptiçandi. ℞. q in hoc fuerūt opi. diuerse: quibusdam dicentib⁹ q nō inuitis parētibus. Sed ego dico cū Sco. ⁊ Landul. in. iiij. di. iiij. q etiā inuitis parentibus sunt baptiçandi: nō quidē ꝑ p̄uatas ꝑsonas: sed per p̄ncipes aut eorū dños ⁊ educandi religiose ⁊ caute ne occidant̄ a parētib⁹: ⁊ ꝓ hoc facit qđ no. oldra. in consi. iuis. vbi tenet q iudei sunt serui facti ꝑ passionē xp̄i. ex̄ đ iudeis. c. ⁊ si iudeos. ⁊ fuit mandatum executioni ꝑ Constantinū. ut no. host. in. c. ꝯsuluit. de iudeis. ⁊ hoc dicit archi. xlv. di. qui sincera. hoc idez tenet tho. in epistola ad decisaz lothoringie

Nam cum sint serui princeps qui est eorum domin⁹ potest eos vēdere. ar. C. si ser. expor. vene. l. i. ⁊. ij. ⁊ ꝑ istā rōnez tenet archi. in. c. fraternitatē. liiij. di. q potest eis auferre bona eoruz cū non habeant ea nisi ut peculium. allegat. c. iudei el. ij. đ iudeis. vbi statuitur q si conuertant̄ nō auferantur eis bona. ergo si non conuertunt̄ possūt eis auferri a contrario sensu. Melius facit. c. sicut iudei. e. ti. vbi prohibet̄ q sine iudicio terrene potestatis null⁹ eis auferat bona uel offendat. ergo ex cā legitima possent. Preterea sustinent̄ ex pietate ⁊ gratia. ut dicitur in. c. ⁊ si iudeos. de iudeis ergo non debet trahi ad necessitatez. ff. de offi. procon. l. solēt. in fi. ⁊ ex hoc posset sustineri opinio. aure. qui cum landul. ⁊ Sco. cōcordat q in uitis parentib⁹ possūt baptiçari per dños ⁊ bene facerent.

12 ¶ Utrum iudei adulti: aut alii adulti sint compellendi ad baptismū: ℞. đ iudeis tenet Sco. vbi. s̄. q sic per dominos eorum. pro quo facit tex. in. c. maiores. đ bap. vbi cōmēdat̄ ille tex. qui coegit infideles baptiçari. Sed ꝯ est tex. in. c. sicut iudei. de iudeis. ⁊. xlv di. de iudeis qui probibet compulsionem. Sed ego dico veram opi. Sco. intelligendo de compulsione indirecta hoc est. Ita sunt angariandi ⁊ in seruitutem redigēdi q eis eueniat voluntas cōuertendi. sicut exponit Grego. super illud compellit intrare. facit c. vlti. xxiij. q. iiij. cum glo. ⁊. q. vi. c. iaz v̄o. sed de cōpulsione directa nō licet q: deus volūtariū vult militē. d. c. đ iudeis. sil'r idem dico de alijs ifidelib⁹.

13 ¶ Utrum liceat emere aquam uel laborem ab eo qui non vult aliter baptiçare. vide. j. simonia. ij. §. xij.

14 ¶ Quid si nō vult baptizare nisi cōmittat offerens aliquod mortale: pu

ta adulteriū ꝛ ꝛ. tandul. vbi. ꝯ. q̄ si ipse nō potest baptizare: puta quia manet nel mutus nullo modo assentiat: q̄ fides offerētis ⁊ operatio ⁊ deuotio baptismū flaminis impetrabit: quia credendum est q̄ in talib⁹ necessitatibus diuina pietas supplet.

¶ 4 Vtrū requirat contritio de peccatis factis ante baptismū a baptizādo ꝛ ꝛ. ſm Eliex. de hal. in scđa scđe q̄ sic de necessitate de oibus mortalib⁹ que recordat etiam de venialib⁹ in genere ⁊ forte de venialib⁹ maioꝛib⁹ que recordatur particulariter. aliter non suscipit gratiā baptismalē. ſ. gratiā ⁊ remissionē peccatoꝛ: ſz bene suscipit effectū baptismi qui est res ⁊ sacramentum. i. caracterē. de conse. di. iiij. c. ostēditur. Sco. tamē in. iiij. di. iiij. clari⁹ expūmendo dicit q̄ licet non careat de venali q̄ nō tollitur effect⁹ gratie baptismalis: sed tm̄ complementū: quia non delet illud venale de quo nō doler. ⁊ sic dicit ficte simpliciter: vel ſm quid. ficte simpliciter accedit ad baptismū ille qui habet in se mortale peccatū: de quo nō vult penitere: sed tm̄ recedente fictione: hoc est aduenīte contritione habebit effectū baptismi ſ. remissionē peccatoꝛ. ut i. d. c. oñdit in fi. Et hoc intellige quo ad penā peccatoꝛ precedentiū baptismū: sed nō quo ad penā sequentiū baptismū. Et ideo pnia est ei iniūgenda de ppetrat̄ post baptismuꝫ ſm sanctū Bo. in. iiij. di. iiij. ar. ij. q. iij. Ficte ſm quid accedit qui nō dolet de venali: ⁊ iste nō habz complementū. Et aduerte q̄ hic non accipio ꝓtritionē ꝓ doloꝛe informato a gratia: sed ꝓ doloꝛe q̄ excludit actualiter obicē mortalis peccati in actu. tenetur etiam talis postea confiteri peccata ante baptismuꝫ cōmissa. ut patet ſ. conse. ij. §. ij.

Baptismus vij. q̄ ad effectum. queriť vtrū ꝓ ipsuꝫ auferanť oia peccata ꝛ ꝛ. q̄ sic. c. regenerante. ⁊. c. sine pnia. de ꝓse. di. iiij. ℞ō q̄ baptism⁹ est ad regenerandū instituts. Ēt ibi trāsit hō ď ptāte tenebraꝝ in adoptionē filioꝛ dei. ⁊ ibi maxime aperiť largitas misericordie dei in ꝓmo aduēnu. ⁊ hoc est q̄ ꝑdau. dicit ad tht. ij. ꝓ lauacrū regenerationis ⁊ renouationis spiritussancti quē effudit in nos habunde.

¶ Vtrū per baptismū tollat oīs pena ꝛ ꝛ. q̄ sic: pena q̄ retardat ⁊ excludit a vita eterna. ď ꝓse. di. iiij. sine pnia. hoc est pena quā qs deberet exsoluere: aut in hac vita uel in alia ꝓ peccať cōmissis anteq̄ vitā eternā intraret: alś aūt penas non tollit. 1

¶ Vtrū baptism⁹ tollat ꝓcupiscentiā ꝛ ꝛ. q̄ inquantū habet rōnez culpe extinguiť per baptismū: sed inquantuꝫ habet rōnem vitii siue pene nō tolliť ut non sit nisi speciale dono dei ⁊ miraculo fiat: sed ut non obsit bene fit ex infusione gratie que ibi fit ex qua superari potest. de conse. di. iiij. c. ij. 2

¶ Vtrū ꝓ baptismū tollat irregularitas ꝛ ꝛ. illa q̄ ꝓuenit ex defectu sacri nō tolliť. vñ bigam⁹ añ baptismū uel post nō pōt ꝓmoueri: silr corrupta uel añ vel post nō pōt vellari. ⁊ de his habeť xxvi. di. acutius. Si ď ꝓuenīat ex peccato sic tolliť ſm cōiter doc. irregularitas homicidii: sed si homicidiū fit sine peccato: ut in iudice ⁊ huiusmodi. sic ſm alios irregularitas nō tolliť. ut no. xxvi. di. c. deinde. sed ſm sco. in. iiij di. xxxij. irregularitas cuiuscūq̄ homicidij tolliť q̄litercūq̄ sit cōmissū. hoc segť gl. l. di. c. si qs viduā. ⁊. lj. §. ecce. ⁊ hec é verior opi. Illa āt irregularitas q̄ ꝓuenit ex defectu, natalitū nō tolliť. 3

4 ¶ Utrum tollat infamiã? ℞. ꝙ sic ꝑm glo. in. d. c. sine penitẽtia. Rõ qꝛ ꝑ baptismũ tollunt̃ peccata: ⁊ ea q̃ sequuntur ex peccatis sub rõne qua sunt peccata. ⁊ ideo cũ infamia ꝯsequat̃ pcm̃: ⁊ sub rõne peccati: ideo tollitur.

5 ¶ Utrũ ꝑ baptismũ ꝯferant̃ hõi gr̃a ⁊ virtutes. ℞. ꝙ sic ꝑm glo. in. d. c. ij.

6 ¶ Utrũ effectus baptismi equal'r ꝯferatur oib⁹. ℞. ꝑm scm̃ bona. in. iiij. di. iiij. ar. i. q. iij. ꝑme partis. ꝙ triplex est effectus baptismi. ¶ Prim⁹ caracteris ipressio. ¶ Secũdus gratie insusio. ¶ Terti⁹ inocẽtie restitutio. Quãtum ad primũ ⁊ tertiũ equal'r oẽs suscipiũt si nõ ficte accedũt. sed quantũ ad secundũ nõ: qꝛ gr̃a habet duplicẽ actũ. s. delere peccatũ: ⁊ sic magis delet i eo q magis cõmisit: qꝛ delet oẽz culpaz. Secũdus actus est habilitare ad bonũ: ⁊ i hoc maiorẽ efficatiã hz i eo qui se magis disponit. In paruulis aũt equalis est efficatia cõmuniter.

7 ¶ Utrum puer cuz deferr̃ ad baptismuz si occidat̃ saluet̃. ℞. ꝙ si occidit̃ ne baptiçari possit in odium baptismi seu xp̃i sic pie credo saluet̃. si v̄o occidat̃ ex alio respectu: sic dãnabitur.

8 ¶ Quid si puer moreret̃ qñ baptiçãs dixit: Ego te baptiço in noie patris. anteqũz cõpleat. ℞. ric. in. iiij. dis. iij. ar. ij. q. iij. pie credendũ est ꝙ de⁹ supplet. Unde ⁊ in cimiterio dz sepeliri. simil'r si sacerdos ipediret̃ ne totũ cõpleret eẽt baptiçãd⁹ sic: si nõ es baptiçat⁹ ⁊c.

9 ¶ Utrũ baptism⁹ sit reiterandus. ℞. ꝙ nõ. imo tam ministrãs quã suscipiens scienter vltimo supplitio plectunt̃ l. ii. C. ne sa. bap. ite. ⁊ sunt irregulares ut. j. irregularitas. ꝑmo. §. xxiiij.

10 ¶ Utrũ ignorans si facit se baptiçari sine ꝯditiõe sit irregularis si postea inuenit ꝙ fuerat baptiçat⁹. ℞. ꝙ irregularis est. d̃ ꝯse. di. iiij. qui bis. ꝑm cõez intellectum. Potest tamen ep̃s dispẽsare in necessitate magna.

11 ¶ Utrum non baptiçatus credens se baptiçatum saluetur. ℞ sic. de presby. non bap. c. apostolicam.

12 ¶ Utrum suscipiat caracterẽ ordinũ si ordinet̃. ℞. ꝙ nõ. de pres. non bapt. c. i. ⁊. c. veniens. si celebrat tñ ignorãs credit̃ ꝙ cõficiat virtute ecclesie. ꝑm ino. Hoc idẽ tenet tho. in. iiii. di. xxiiij. ⁊ albri. ⁊ sũma ꝯse. li. iii. ti. xxii. q. viii. ⁊ placet: qꝛ virtus spũssancti vegetans ecclesiam suam supplet potentiã in tali ne ecclesia decipiat̃.

Baptismus. viii. q̃ ad euz qui tenet. Querit̃ quis põt tenere ad baptismũ? ℞. ꝙ nõ potest tenere abbas: monachus: uel religiosus. de ꝯse. di. iiii. nõ lz el ꝑmo. xvi. q. i. placuit el scd̃o. tñ si tenẽt sunt cõpatres.

1 ¶ Utrũ pater uel mater? ℞. ꝙ non si sunt in matrimonio. intellige. xxx. q. i. ad limina. al's contrahẽt cognationez spiritualez: ⁊ etiam baptiçando nisi in necessitate baptiçarent.

2 ¶ Utrum non baptiçatus possit tenere ad baptismũ. ℞. ꝙ nõ. de ꝯse. di. iiij c. in baptismate. lz baptiçare possit: qꝛ baptiçans est de necessitate sacramẽti nõ suscipiens seu tenẽs ad baptismuz ⁊ si tenet nõ erit cõpater: sed bñ baptiçans: cum sit vere pat̃ spũalis. vide. j. matrimoniũ. iii. ipedimento. vii. §. x.

3 ¶ Quot debent tenere ad baptismũ? ℞. ꝙ vnus tm̃. de conse. di. iiii. c. in cathecismo. ⁊. c. non plures. sed tñ d̃ cõsuetudine non seruatur.

4 ¶ Ad quid tenentur leuantes de baptismo? ℞. ꝙ tenent̃ admonere quos tenuerunt: ut castitatẽ custodiant: iustitiam diligant ⁊ charitatez teneant: et ante omnia simbolum ⁊ orationez dominicam debent docere: ut in. c. vos

ante omnia. de cõse. di. iiii. ⁊ magister in. iiii. di. vi. c. pe dicit ꝙ exigitur a patrino diligens cura circa eum ꝓ quo respondet. Quod limita verum scdm Tho. qñ parẽtes notabiliter negligũt.

BEllum quidem dupliciter dicitur. s. ꝓprie ⁊ improprie. Proprie autem bellum est illud quod auctoritate principis superiorem non recognoscentis indicitur ut est imperator ⁊ papa ꝟm hosti. xxiii. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes. ⁊. ff. de verbo. signifi. l. hostes. Et in isto bello capti efficiunt̃ serui ⁊ bona efficiuntur capientium: ⁊ sequitur tertium ius scilicet postliminij. de quo in. l. postliminium. ⁊. l. si quid bello. ⁊. l. hostes. ff. de capti. ⁊ hoc verum si bellum sit iustum. Debent tamen bona capta assignare capitaneo: ut distribuat vnicuiq; ꝟm merita: ꝟm bart. in d. l. siquid bello: lꝫ a principio efficiãtur capientium. Et hoc verum credo quod dicit bar. nisi consuetudo haberet ꝙ vnusquisq; sibi retineret quod cepit: quia tunc non tenet̃ assignare: quia illud intelligitur actum quod est consuetum. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edic. Hodie etiam ex consuetudine inter christianos non seruãtur iura captiuitatis ⁊ postliminii quo ad seruitutẽ cui standũ est: ut. l. postliminii. ff. de capti. ⁊ no. bar. in. d. l. hostes. ff. e. Quid autem sit postliminiuꝫ ℞. ꝙ est ius amisse rei recipiende ab extraneo in statum pristinum restituende: moribus legibusq; constitutuꝫ dicit textus in. d. l. postliminiũ. Unde q̃ ad res bene est seruandum: ut ille qui aliqua perdidit in iusto bello quo ad eum integre restituantur. Et ideo nõ currit prescriptio contra eum ꝟm gl. in. c. prima accusatione xvi. q. iii. Arma tamen de rigore non restituuntur l. ii. ff. de captiuis. sed ꝟm conscientiaꝫ sunt etiam restituenda.

¶ An autẽ hec locum habeant in bello indicto ab his qui de facto superiorem non recognoscunt: ut est rex francie: hispanie: ⁊ huiusmodi. ℞. ꝟm ino. in. c. olim el primo. de restitu. spolia. ⁊ Barto. in. d. l. hostes. ff. de captiuis. ⁊ postliminiũ reuersis: ꝙ sic: quia habent iura principis. 1

¶ Bellum autem improprie est illud quod non est indictum per principeꝫ sed per inferiores qui recognoscunt superiorem. ⁊ de hoc Pa. de iureiur. c. sicut. el tertio. 2

¶ Utrum bellum in dubio sit presumendum iustum. ℞. pa. in. d. c. sicut. ꝙ in bello indicto a principe summo: in dubio presumitur iustum ⁊ legitimam causam esse in principe. iuxta notata per legistas in. l. prescriptione. ⁊. l. fi. C si contra ius uel vti. pu. ⁊ per canonistas in. c. que in ecclesiarũ. de constit. sed in bello indicto a recognoscẽte superiorem: in dubio presumit̃ iniustum ⁊ sic intellige hosti. ⁊ tex. d. c. sicut. facit. l. vnica. C. de gla. ⁊. c. i. de pur. ca. cum suis concor. 3

¶ Quid requirit̃ ut sit iustum? ℞. pa. vbi. s̃. ꝙ in bello ꝓprie oportet ꝙ subsit legitima ⁊ nãlis causa: puta quia cõtumaces ⁊ rebelles sunt imperio uel ecclesie. Adde. ii. ut nõ fiat aĩo vindicandi: sed puniendi delinquentes. In bello autẽ scdo mõ dicto quinq; requruntur ꝟm glo. xxiii. q. ii. in summa. s. psona ut non sit ecclesiastic⁹: cui nõ licet sanguinẽ effundere. xxiii. q. viii. clerici: nisi necessitate ineuitabili. Possunt tamen ꝟm tho. scda scde. q. xl. inducere alios ad iustum bellum: ⁊ eis assistere: ut pugnantibus subueniãt exhortationib⁹: absolutionibus: ⁊ aliis spiritualibus. Non tamen debẽt hor- 4

tari vt interficiant vel mutilent. sed vt
fidem ecclesiasticam: vel pr̃iam libe/
rẽt. Et lz aliqui interficiantur: non tñ
eis iputabitur: ⁊ multo magis prelati
hoc pñt. imo peccarẽt si nõ facerent.
xxiij. q. v. de occidendis. de homici.
postulasti. ⁊. c. tua nos. xxiij. q. iij. Ma
ximianus. xxiij. q. i. in sũma. ⁊. c. milita
re. de cle. percu. c. iij. d̃ resti. spo. c. oliz
el primo. Inno. tamen in. c. quod in
dubijs. de penis. limitat predictaz ex
hortationẽ non posse fieri qñ sunt in
pcussionibus. sz añ sic. ⁊ mihi placet.
⁊ est securius. ¶ Scdo cã legitima.
vt pro defensione sua vel suoꝝ aut pr̃
naꝝ legũ. xxiij. q. viij. si nlla. ¶ Tertio
res. s. pro repetitõe rerũ ⁊ huiusmodi
d. c. oli. ¶ Quartoaius vt nõ ex odio
sed vt hẽat debitũ ⁊ huiusmodi. xxiij.
q. i. qd culpat̃. ⁊. c. militare. ¶ Quito
auctoritas supioris. d. c. quid culpat̃.
⁊. l. vnica. C. vt ar. vsus inscio prin. li. xi.
Põt ẽt fieri auctoritate epi. sm Ho.
in sum. precipue qñ pugnat̃ pro fide.
vel contra eum qui pro peccato mor/
tali excõicatus non vult parere.
5 ¶ Utꝝ si aliquod predictoꝝ defuerit
teneat̃ ad restõem tam dãnoꝝ datoꝝ
q̃ꝫ etiã raptoꝝ bonoꝝ. ℞. Ho. co. ti.
ꝙ sic si deficit. scdm vel tertiũ. Si tñ
res subsit ꝙ. s. pro rebus repetẽdis fa/
ctum sit. nõ tenetur qui mouit bellum
restituere quod ibi cepit. dũmõ nõ ex
cedat quod hr̃e debebat. Et hoc veꝝ
in foro pniali. vbi hz locũ liquidi ad
non liqdũ ꝯpẽsatio. Sicut si quis ꝯfi
teat̃ per furtum accepisse. x. nõ coget̃
restituere si dz hr̃e alia. x. ab. eodẽ. Si
vero dãnificauit plus aduersariũ: nõ
credo excusatum: nisi ꝯcurrat simul
auctoritas: nisi i cãu qñ vi vi repellet̃
lz. sz tenetur ꝯpẽsare dãna data cũ eo
quod debet hr̃e. ⁊ si plus hr̃t restituat.
c. qui habetis. ⁊ i. c. se. xiiij q. v. ⁊ in. d.
l. hostes. ff. d̃ capti. ⁊ sm qd̃ dico i. §. se.
¶ Utꝝ ists iferiorib⁹ a pricipe liceat 6
facere belluz. ℞. Pa. in. d. c. sicut. ꝙ
aut his qui facit bellũ hz iurisdictionẽ
sup his quib⁹ guerram facit. ⁊ illi sunt
ꝯtumaces ⁊ rebelles. ⁊ sic põt statuere
⁊ cõcedere ꝙ liceat vnicuiqꝫ res eoꝝ
iuadere: ⁊ suas facere. ⁊ liberos homi
nes rebellus cape ⁊ detinere quousqꝫ
dño repñtare potuerint. c. a nobis. el
prio de sen. excõ. Si aũt nullã iurisdi
ctõez super eos hñt nõ pñt sine aucto
ritate principis: nisi essent iuasi. qꝛ tũc
pñt se ⁊ sua defendere cum modera
mine iculpate tutele. ⁊ hoiez pcutere ⁊
etiã occidere. vt latius dicaz. j. Defen
sio. Non põt tñ aduersarium capere
⁊ nec iuadẽdo res aduersarii suas fa/
cere. Quod intellige nisi in recompẽ
sationẽ dãnoruz suorũ ⁊ i satisfactionẽ
expensarũ: laborum ⁊ operum etiam
ip̃um adiuuantium. di. i. ius gentium.
xxiii. q. vii. si de rebus: vel nisi in terri
torio suo eos delinquẽtes inueniret.
Item qñ tali superiorem non habet
corã quo sua repetere possit: res suas
propria auctoritate repetere posset ⁊
recupare. l. iudei. ⁊. l. null⁹. C. d̃ iudeis.
¶ Utrum subditi teneant̃ ire ad bel 7
lum iustum dño mãdante. ℞. Pa. in.
d. c. sicut. el. iij. ꝙ subditoꝝ quidã sũt
vasalli proprie. vt sunt qui tenent feu/
dum ab eo. Quidã vasalli improprie:
vt sũt subditi rõe originis vel domici
lij. nihil tamẽ ab eo detinẽt: ⁊ tales ꝓ/
prie nõ sunt vasalli lz ibi hẽant posses
siones: nec tenẽtur dño prestare fide
litatem. Quidam sunt milites veri. vt
qui iurãt que ponit gl. i. l. pe. ff. ex qui.
cau. ma. que sunt. j. Miles. Quidaz
nõ veri milites: sed tñ respectu hono
ris qui ista nõ promittunt. sed viuunt
vt alij ciues. vt per Cy. in. l. i. C. de iu.
⁊ fac. igno. Istis premissis distinguo,

aut dñs vult alios ꝓ libito voluntatis
inuadere nō fauore reipublice. ⁊ non
tenētur eum sequi etiam vasalli ꝓ-
peic. ar. d. c. de forma. xxij. q. v. nisi ali-
ud habeat consuetudo : vel pactum
Aut dominus inuadit. ⁊ tunc si timor
est subitane ⁊ improuisus. omnes apti
ad pugnam seu custodiam tenentur
fauore reipublice. Nam clerici hoc
casu tenentur ad custodiā. c. peruenit.
⁊ quod ibi notat. de immu. ec. Facit
c. omni timore. xxiij. q. viij. Aut nō est
tal timor. ⁊ tunc vasalli proprie dicti
tenentur. per. d. c. de forma ⁊ milites
veri per. d. l. pe. Alii vero non sunt cō
pellendi dummodo dñs sufficiat de
per se ex reditib⁹ quos habet a loco.
Nam propter hoc honorant domi-
num i reditib⁹: gabellis ⁊ huiusmodi.
vt necessitatis tempore eos defendat.
ar. xxiij. q. v. principes. ⁊. c. regā. si vo
non sufficit per se tunc tenent omnes
ꝓ salute dominij. vt patet. ex. c. si nulla
⁊. d. c. omitti more. xxiij. q. viij.

8 ¶ Utrū subditi sequentes dominum
iniusto bello excusentur. ꝛ. pa. in. d.
c. sicut. q ino. dicit q non. si scienter
hoc faciunt: nec excusantur ex timore
amittendi feudum: uel alia bona. xxiij
q. v. ita ne. si vo dubitāt ⁊ inquisierūt
quantum potuerunt peritiores: ⁊ sem
per dubij remanserunt. excusant ꝓ-
pter bonum obedientie. c. quid culpa
tur. xxiij. q. i. aliter non. argu. c. cum in
hibitio. de clan. despon. non tamen ex
cusantur amici ⁊ cognati ⁊ alij: qui vo
luntarie adiuuant talem in dubio. im-
mo si erat iniustū ō oī damno dato te
nentur ad restitutionem.

9 ¶ Utrum subditus qui in dubio bel-
lando multa acquisiuit: teneatur ea re
stituere: cognito q bellum erat iniu-
stum ꝛ. q sic omnia que habet. ⁊ cre
do q etiam consumpta: quia nunc
habuit bonam fidem: ex quo semper
dubius permansit. Et de hoc vide. j.
prescriptio. §. iiij. ⁊ secundum illam di
stinctionem dic.

¶ Utrum omnes existentes in bel- 10
lo iniusto teneantur insolidū? ꝛ. scō m
Mo. ti. re. i. q sic. de omni dāno qō
suo auxilio consilio fauore datum est:
quod aliter datum non fuisset. argu.
xvii. q. iiij. omnes. ⁊. ii. q. i. notum. in fi.
si vo ꝓbabiliter credit q propter suū
auxilium: consilium: uel fauorem nō
plus fecerint cū alias facturi erant: nō
tenetur nisi de his que ipse habuit: vl
dannū dedit: uel aliquis ō familia sua
directe ⁊ occasionaliter. arg. de sen. ⁊
re iudi. c. i. ⁊ de eta. ⁊ quali. o. c. tuā. ⁊
de hoc vide etiā. j. furtum. §. xvi.

¶ Sed queritur quid tenetur restitu- 11
ere faciens bellum iniustum? ꝛ. Mo.
vbi. s. q tenetur de omnibus dannis
que ipse uel sui intulerunt aduersario
vel eius hominibus tenetur etiam ꝓ
prijs hominibus de dannis datis ab
aduersarijs.

¶ Utr habēs iustū bellū teneatur in 12
aliquo de dāno aduersarij? ꝛ. mo. vbi
s. q non tenet de illis dānis que bo
na fide intulit: a qb⁹ comode abstinere
nō poterat sm ꝓsuetudinē pugne. Si
qua tñ aio crassandi ⁊ malitiose intulit
cū alis posset abstinere ⁊ sibi cōsulere:
tūc tenet cōpensare cū dāno sibi dato
⁊ si excedūt tenet eis satisfacere.

¶ Utruz habens iustum bellum te- 13
neat de dāno dato subditis aduersarii
ꝛ. q. s. q nō. imo licite bona capit. nō
solū aduersarij: sed etiā fautor ⁊ sub-
ditor suor donec sibi sit satisfactum.
subditi tamē aduersarij q deū timen-
tes nolunt domino suo in bello illicito
ipendere auxiliū ul ꝓsiliū nullaten⁹ sūt
spoliādi ne pēa excedat auctorē. ar. ō
his q fi. a ma. par. ca. q̄siuit. ⁊. i. q. iiij.

c.i. Imo ſm Ricar. in.iiij.di. xv.q ſci
enter talibus innocentibus inferunt
dãnum: tenentur ad reſtitutionem.
Verum credo niſi dominus eorum
directe vel indirecte ex perſonis vel
rebus eorum iuuaretur. Multo ma
gis tenetur ad reſtitutionem qui dã
nificat non ſubditos aduerſarij. in
nocentes ſcienter vt ſunt eccliaſtici ⁊
huiuſmodi. Secus autẽ eſſet ſi a caſu
damnificaret hoc nõ itendẽs. nec ob
ligatus itendere. vtputa quia bellãs
contra aduerſariũ nõ valẽs eũ impu
gnare incẽdit ciuitatẽ. ⁊ ſic cõburun
tur eccleſie ⁊ bona ipſius ⁊ aliorũ ino
centiũ: naꝫ tũc nõ tenenť: ⁊ ſic patet
ꝙ eccl'e icaſtellate pñt incẽdi ⁊ bona
ibi repoſita ex quibus ſuſtentabantur
contra hoſtes in iniuſto bello poſſunt
capi. nõ incaſtelate vero a propoſito
nec res eccleſie ſunt auferẽde ⁊ con
trariũ faciẽtes tenenť ad reſtitutionẽ.
14 ¶ Utrũ dñi qui habuerũt bellũ ad
inuicẽ poſſunt cõponere ſimul de dã
nis. ℞. Mona. ti. reſti. ꝙ ille qui ha
buit iniuſtũ bellũ nõ põt componere
ipreiudiciũ hominũ ſuoꝝ quin ipe te
neať eis de damnis que paſſi ſunt: ni
ſi ⁊ ipſi fuerit in culpa. Hoc verũ in
foro cõſcientie: ſi ad talẽ culpã nõ ve
nerũt ex eius perſuaſione alꝰs nõ fa
cturi. Ille autẽ qui habet iuſtũ bellũ
debet procurare pro virib⁹ vt ſatiſfiat
ſuis hominibus. Et ſi non põt ⁊ ipſi
homines cõtradicũt compoſitõi ſm
Mona. non poteſt de damnis que
paſſi ſunt in icẽdijs ⁊ rapinis compo
nere. facit. i. ar. l. i. ⁊. l. trãſactionis pla
citũ. ⁊. l. preſes. C. de tranſac. ⁊. c. fi. de
ma. ⁊ obe. Sed ego credo ꝙ in omni
bus poteſt. ar. eorum que notãtur in
l. fi. C. ſi contra ius vel vti. pu. ⁊ in. c. q̃
in eccleſiarum. d cõſti. vbi patet ꝙ ex
rationabili cauſa poteſt princeps tol
lere rem vnius ⁊ dare alteri. ⁊ nõ põt
eſſe maior rõ q̃ꝫ fauor publicus care
re bello. Et ſimiliter poterunt q ha
bent iura iperialia. Vñ Hoſt. tenet ꝙ
quando duo milites habuerũt iniuſtũ
bellũ. inuicẽ pace inter eos facta ⁊ dã
na remiſſa ꝙ hec remiſſio extenditur
ad omnes vtriuſqꝫ partis: licet nõ cõ
ſentiant quando pax aliter haberi nõ
poſſet. allegat. l. cõuẽtionũ. ff. de pac.
Cõcordat Pa. in. c. in noſtra. de iniu
rijs. Aduerte hic ſecũdum eundem
Pa. vbi. ſ. ꝙ nomine damni pro
prie ⁊ ſtricte venit diminutio patrimo
nij per alium facta. l. iij. ff. de damno
infec. Et ideo non veniunt expenſe
facte propria voluntate: etiam coacta
nomie damni. Quod nota. ꝑ ſtatutis
⁊ ſimilibus odioſis. Item limita ꝙ
predicta remiſſio nõ valet quo ad dã
na data eccleſijs ⁊ eccleſiaſticis per
ſonis: niſi prelati ipſarũ conſentiant.
¶ Utrum dominus teneatur man 15
datario de damnis que in bello eſt
paſſus. ℞. ſecũdum Pa. in. d. c. ſicut
ꝙ ſic. niſi cauſa pietatis: humanitatis
vel parentele bellũ ſecerit vel niſi ex
debito tenereť: vel niſi aliqd recipere
conuenerint pro mercede. Et vide d
hoc. j. mandatum. §. v. Et hoc intel
lige de damnis que veriſimiliter po
tuit mandans prouidere.
¶ Utrum occupata per principes 16
chriſtianos qui hodie inter ſe bella
gerentes propria temeritate qd vn⁹
quiete poſſedit ab antiquo. alius vio
lenter d nouo accipit ſint reſtituẽda.
℞. d. anto. in. c. quod ſuper his. de vo
to ſcdm Hoſti. ꝙ non videt quo
modo iuſte teneant. nec qualiter con
feſſores eorum peccata q̃ꝫq̃ notoria
palpitẽt. nec qualiter ab eiſdẽ elemo
ſynas aut poſſeſſiones accipiant: aut
eos abſoluant. Unde caueant ne ca

tenuatim ad inferos vadant ⁊ alios secum trahāt. nec credit q̄ in italia prescribi talia possint. c. fi. de prescrip. Et ideo restituere tenentur.

17 ¶ Utrum clericus in bello iusto cū domino suo vadens qui lucratur aliqua de bonis aduersariorum teneat ea restituere? ℟. No. ti. resti. q̄ si ea rapuit: peccauit capiendo. ⁊ restituere tenetur eis a q̄bus abstulit quia illam rem capiendo non potuit facere suā. quia sicut dominus non potuit ei dare auctoritatē bellandi. sic nec rapiēdi. Posset tamen retinere si guerra durante dominus vt illam teneat consēsit. Si vero nō ipse rapuit. sed sibi ab his quib⁹ licuit rapere data fuit. tūc ñ restituere teneē. Quod verum credo. quando ex consuetudine quilibet q̄ rapuit sibi retinet. alias secus. quia de iure quilibet teneē capitaneo assignare: vt illa distribuat. vt. l. siquid bello. ⁊ ibi Bar. ff. de capti. ergo sine eius auctoritate tenere nō⁹ poterit. facit. c. dicat. xxiij. q. v. nisi vt dixi consuetudo sit in contrarium.

18 ¶ Utrū liceat oī tpe bellare? ℟. q̄ in bello iusto non⁹ licet⁹ bellare in quadragesima: nec in diebus festiuis nisi necessitas vrgeat ineuitabilis. textus est cum glo. in. c. si nulla. xxiij. q. viij. Item nec tēpore treugḡe. c. i. ō treu. ⁊ pace. Quod intellige i pugnatore: nō in defēsore. vt notat predicta glo.

19 ¶ Utrum in bello iusto liceat vti deceptione: dolo: vel insidijs ad vincēdum inimicos? ℟. q̄ sic: dūmodo nē dacium non dicant vel fidem promissam non frangant. facit. c. vtile⁊ simulationem. xxij. q. ij. c. dominus. ⁊ q. vij. in summa. xiiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupientes in. ver. malignantium de elec. li. vj.

20 ¶ Utrū locās arma. equos ⁊ huiusmodi eunti ad bellum repetat si ammittant i bello? ℟. Inn. i. c. sicut el iij. de iureiurando. q̄ nō. quia sic ea cōduxit. ff. loca. l. item queritur. §. siquis seruum. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

¶ Utrum comodans possit simul- 21
ter repetere? ℟. Inno. vbi supra q̄ nō quia non excessit fines contractus. ff. como. l. si vt certo. §. sed interdum.

¶ Utrum tenente aliquo rem meā 22
liceat mihi violenter auferre. ℟. Pa. in. d. c. sicut aut incontinenti recuperare vult. ⁊ licet. q̄ vim vi repellere licet. de quo. j. Defensio. Aut non stati ⁊ sic debet per iudicem eā recuperare si potest q̄ si non potest. sic in defectum iudicis: potest dominus rē suā etiam violenter si aliter non potest facere recuperare. ar. l. nullus. C. de iude. in. glo. ⁊ l. ait prētor. ff. de his que in frau. cre. §. si debitorē. notat. Inn. in. c. olim el. primo ō resti. spo. ⁊ Ale. Ric. ⁊ Sco. i. iij. di. xv. q̄ si aliter nō possum rem meam habere. licet furto eam tollere. de quo dic. vt. j. Furtū §. xxxx. Non tamen licet per mendacium. quia non licet mentiri pro alterius vita. xxij. q. ij. ne quis. Et sic limita glo. in. c. cupientes de elec. li. vj.

Benedictio sup pulū q̄ dā solēnis q̄ fit cū illa solēnitate. Aduitoriū nr̄m ⁊c. Et hāc solū episcopi possunt facere in tota sua dioce si. ⁊ archiepiscopi in tota prouincia cum visitant. ⁊ legati i terminis sue legationis: ⁊ abbates quibus ex priuilegio concessus est. vt notat. xxvj. q. vj. ministrare de conse. di. i. cum ad celebrandas. de excel. prela. accedētib⁹. ō priuil. abbates lib. vj. Ilia simpler. Et hec fit a sacerdotib⁹ i missa abñte epo: aut de mandato eius cuius pñs est xxj. di. deniq̄ xcv. di. ecce. ego dico.

1 ¶ Utrum benedictio calicis paramē
toꝝ ⁊ huiusmodi pro missis celebran
dis possit fieri a sacerdote? ℞. doc. i cle
men. attēdentes. de sta. re. tenēt ꝙ nō
quia sunt potiꝰ ordinis ep̄alis. ⁊ hoc
idez i. d. c. abbates. Sed iudicio meo
nullo iure eoꝝ dictū ꝓbat̄. Et credo
ꝙ imo possint bn̄dicere paramenta.
tali rōne motus p̄sbyter pōt oīa face
re q̄ sunt ordinis: nisi sint ordinis ep̄a
lis: vel spāliter ei interdicta. c. q̄uis
xcviij. di. ⁊. d. c. ecce. ⁊ lxiij. di. legimꝰ.
sed bn̄dictio paramentoꝝ cuz non sit
ordinis ep̄alis. patet qꝛ cōpetit abba
tibus ex ꝯsuetudine. ut tenēt doc. in. d.
c. abbates. ⁊. d. cle. attendētes. qd̄ fie
ri nō posset si esset ordinis ep̄alis. ar.
eoꝝ q̄ notant̄ in. c. pe. de ꝯse. ec. ul' al.
nec est etiā eis prohibitū. patet qꝛ i. d.
c. q̄uis ꝓhibet̄ ꝯsecratio sacerdotuz
diaconoꝝ ⁊ subdiacōoꝝ: ꝯsecratio vir
ginū: ꝯsecratio ecclie uel altaris: cri
sma cōficere: crismate frontes bapti
stoꝝ signare: publice penitentē recō
ciliari. ⁊ in. c. ministrare. xxvi. q. vi. ad
ditur ꝙ nō benedicat publice plebez
in ecclesia. Quod intellige ut dixi. s̄.
⁊ in. c. ꝯsulto. de ꝯse. di. i. ꝙ nec corpo
ralia debet ꝯsecrare. ergo vestimenta
pōt quia in. c. vestimēta. ⁊ in. c. vasa. d̄
cōse. di. i. nihil dicit̄ d̄ episcopo. Qua
re credo omnia que pertinēt ad cele
brationē missaꝝ que nō fiūt cuz sacra
vnctiōe: ut est calix ⁊ patena: ⁊ nō sūt
eis specialiter inhibita: sicut sunt cor
poralia que ab ep̄o debēt eē bn̄dicta.
ut in. d. c. ꝯsul. ⁊ alia hmōi pn̄t bn̄di
cere. ar. d. c. q̄uis. ⁊. c. ecce. nisi ep̄s es
set presens: quia non liceret. ar. c. de
niq̄. xxi. di.

2 ¶ Utrū abbates possint similiter bn̄
dicere. Se. i. d. c. abbates tenet ꝙ sic
omnia in quibꝰ fit verbalis solū bene
dictio: ⁊ qn̄ faciūt ad opus suaꝝ eccle
siaꝝ: alis nō. Sed ego dubito de bene
dictione corporaliū que licet sit ver
balis: solū tn̄ videt̄ episcopis reserua
ta. d. c ꝯsulto. nisi dicamus derogatuz
per contrariā consuetudinē cuz sit po
tius episcopis reseruata ratione digni
tatis q̄ ordinis. Et ideo abbates pos
sent ex consuetudine. ar. d. c. acceden
tibus. Idem dic de benedictione cali
cis. de quo. j. calix. §. i.

¶ Utrū vestis debeat iterum benedi 3
ci quando repeciatur? ℞. ꝙ nō: nisi qn̄
sit talis repeciatio ꝙ sine ipsa cum di
cta veste nō posset celebrari. puta to
tius manice ⁊ huiusmōi: quia cū amit
tat formam debet iterū benedici. ar.
eorum que notant̄ in. c. i. de ꝯse. eccl.
uel al. Secus dico si de stola fiat ma
nipulus: uel de manipulo stola: quia
nō videt̄ alia forma: nisi ꝙ vnum est
breui ⁊ altero: que quidē breuitas nō
mutat formam.

¶ Utrum sponsa que nō est virgo de 4
beat benedici? ℞. ꝙ non. xxxij. di. seri
atim. imo benedicens secūdas nupti
as ab officio ⁊ beneficio suspensus dz
mitti ad papā. c. i. de secū. nup.

¶ Utruz diaconus possit benedicere 5
mēsam? ℞. ꝙ nō: presente p̄sbytero ni
si esset diaconus cardinalis: sed abn̄te
p̄sbytero potest s̄m notata in. c. legi
mus. xciij. di.

¶ Utrū recipe pecuniā ꝓ benedictio 6
ne nubentiū sit simonia? ℞. ꝙ sic. tex.
est in. c. cū in ecclie. de simo.

¶ Utrū mulier possit benedicere? ℞. 7
ꝙ non: nisi ut potest quilibet bonꝰ chri
stianus. c. noua. de penitē. ⁊ remis. quia
que sunt ordinis non cadunt in mulie
rem. d. c. noua.

¶ Utruz benedictio mense ⁊ aque sit 8
certi ordinis? ℞. s̄m Inno. in. c. i. de ex
ces. prela. li. vi. ꝙ benedictio aque sic.
Et ideo esset irregularis: excōmuni-

catus: uel suspensus ipsam benedicendo. secus de benedictione mense que non est ordinis.

9 ¶ Utrũ libri ecclesiastici sint benedicendi. ℞. ꝟm glo. in. c. i. de pig. ꝙ non.

BEnefacere ex tiore ⁊ nõ ex amore: non reputatur benefacere sed pro non facere. xxiij. q. v. ad fidem. xxxij. q. v. sicut eniꝫ. de conse. di. v. quicquid. lxxxvi. di. nõ satis. ꝺ reg. iu. qui ex timore.

BEneficium ẽ quedam beniuola actio gaudium tribuens capienti. in lib. feu. c. i. ex qui. cau. feu. amit. ⁊ Pa. in. c. vnico. de como. ⁊ in. c. ad audientiam. de prescrip. hec diffinitio cõprehendit quodcunqꝫ qđ dicitur beneficium. Sed hic de ecclesiastico solum dicendum est.

1 ¶ Quotuplex est beneficium ecclesiasticum. ℞. ꝙ aliud est religiosuꝫ: aliud seculare. Religiosum aliud simplex ut canonicatus regularis. Aliud duplex ut abbatia: prioratus: uel aliud habẽs iurisditionem. Seculare ṽo. Aliud summum ut papatus. Aliud maius ut episcopatus. Aliud mediocre seu duplex ut dignitas uel personatus: uel aliud habens curam animarum. Aliud minus seu simplex: ut canonia: capellania: aduocatoria ⁊ huiusmodi. Aliud non habens administrationem. et isto modo dicitur large beneficium. Et est quando quis habet beneficium non in tituluꝫ: ut sunt capellani ad nutum ãmouibiles: sed quando habet in titulum aliquod beneficium: cui est assignata dos quantũcunqꝫ sit simplex dicitur habere beneficium cum administratione ꝟm Ge. in. c. presenti. de offi. ordi. lib. vi.

¶ Utrum prebenda sit quid spirituale. ℞. Pa. in. c. dilecto. de preben. ꝙ si est annexa iuri canonie partim est spirituale ⁊ partim temporale. Si vero non est annexa canonie: vtputa quia in ecclesia non sunt prebende distincte sed omnia cõmunia. ⁊ per capitulum assignatur isti vnum predium in prebenda: ⁊ alteri aliud: uel quid simile. Uel etiam si sunt distincte: tamen non sunt canonicatibus annexe: quia non est ibi numerus canonicoruꝫ: tũc est mere temporale: ⁊ potest concedi etiam laico ad ipsius sustentationem. 2

¶ Utrum altaria que dantur in titulum perpetuuꝫ dicantur beneficia? ℞. scđm glo. in clemen. ij. de deci. ⁊ sequitur Ge. in. c. i. de consue. lib. vi. ꝙ sic. ⁊ appellatione officii altaria predicta intelligun ur. facit. c. ij. de conces. preben. Secus si non dantur in titulum: quia beneficiũ non dicuntur proprie. 3

¶ A quo debet dari beneficium ecclesiasticum? ℞. ꝙ regulariter per ordinarium: nisi ex speciali statuto uel consuetudine ad aliuꝫ pertineat. ut. j. dicam. 4

¶ Utrum capitulum sede vacante possit conferre? ℞. ꝙ non illa beneficia que ad episcopi collationem pertinẽt Sed bene potest conferre illa que ad episcopum ⁊ ipsum capitulũ cõmuniter pertinent. Similiter talia beneficia potest conferre quando episcopus est suspensus a collatione beneficiorũ etiam si episcopus haberet interesse ĩ tali collatione tanquam prelatus. Et idem potest episcopus quando capitulum esset excõmunicatuꝫ: seu maior pars maiori excõmunicatõe uel suspẽsum. c. si ad epm. ne se. va. li. vi. Si ṽo pertinet ad episcopum collatio cum cõsilio capituli: uel assensu non posset 5

capitulum intromittere nisi suspēsus esset i mora petēde relaxatōis. Si vero capitulum vel alius d̄ cōsuetudine vel statuto deberet conferre de consilio episcopi: defuncto episcopo: vel in remotis agēte. ita q̄ in breui eius presentia non possit haberi. non propterea debet differri collatio. vt in. d. c. si ad episcopum.

6 Quid de beneficijs vacantibus in curia? R. q̄ omnia beneficia: dignitates ⁊ personatus vacantes in curia romana non possunt conferri nisi p papaꝫ. Similiter beneficia: dignitates vl' p̄sonatus curialium vel accedentiuꝫ: seu redeuntium. de curia si d̄cedunt in locis vicinis curie ad duas dietas legales: que faciunt. xx. miliaria pro die. l. i. ff. siquis cau. Et notat glo. in. c. presenti de preben. li. vj. Unde si distarēt per. xxxxj. miliare non includerētur. ff. d̄. v̄. si. l. iij. limita nisi p̄dicti morerentur in loco proprij domicilij: vel proprie domus. quia tunc non reseruantur pape: nisi esset talis curialis q̄ licet haberet ibi propriuꝫ domiciliū. tamen ibi morabatur solum propter curiam. quia tunc reseruatur. Similiter reseruatur quando est curialis qui moritur in loco vnde recedit curia: vel in itenere duꝫ curiam sequeretur quantuncunq̄ vbi decedit sit remotus ab ipsa curia. Verū est q̄ post mēsem si non fuerint collata beneficia predictorū: conferre possunt illi ad quos pertinet eorum collatio per se ipsos tantum: vel ipsis agentibus in remotis per suos vicarios generales: quibus id cōmissum fuerit in eorum diocesibus existentia. nisi essent parochiales ecclesie: ⁊ vacarent sede apostolica vacante: vel si anteq̄ papa ea conferret mortuus est. hec notātur in c. licet. el primo. c. statutum. c. presēti ⁊. c. si apostolica d̄ prebē. li. vj. Aduerte etiam circa hec ad regulas canzelarē ⁊ reseruationes que faciūt cōmuniter pontifices in sua creatione. quia non sēper se habēt vno modo. Ideo non pono hic.

7 ¶ Quid de presentatis a patronis sede vacante? R. q̄ capituluꝫ potest eos admittere ⁊ instituere in beneficijs. licet ad episcopum si viueret pertinuisset. c. ⁊ si capitulum. de insti. lib. vj.

8 ¶ Quid si episcopus conferat beneficium abñti? R. q̄ licet non fiat suum donec consentiat. tamē episcopus nō poterit alteri conferre donec ille recuset: nec valet collatio si conferat nisi episcopus assignasset terminum competentem consentiēdi infra quod nō consentit. si tamen post terminum iterum consentit antequam alteri esset collatum valeret. c. si tibi absenti. de preben. li. vj.

9 ¶ Utrum episcopus vel alius cui mādabatur de beneficio prouideri pauperi clerico teneatur iterum prouidere si ille clericus aliud est cōsecutus? R. q̄ non. c. si pauper. de prebē. li. vi.

10 ¶ Utrum episcopus teneatur ordinatis per ipsum prouidere de beneficio? R. q̄ sic. si est in sacris ordinatus. c. cum secundum de preben. Idem dic quando cōmisit q̄ ordinetur per alium. c. si episcopus. de preben. li. vj. Et hoc verum nisi habeat suā vel p̄rnam hereditatem vnde possit sustentari s̄m glo. in. d. c. si episcopus

11 ¶ Utrum promittens alicui prouidere de beneficio ecclesiastico non vacante: vel qualitercūq̄ p̄mittat cū potuerit teneatur? R. q̄ non. q̄ talis promissio est nulla. c. detestanda. de concess. preben. li. vj.

12 ¶ Utꝫ recipiēs bñficiū eccl'iasticū d̄ manu laici cadat in aliquā penam. R.

Inn.i.c.quisqs.de elec.q sic.qz est in
telligibilis ipso iure.de iu.patro.prete
rea.tamen episcopus posset cũ eo dis
pensare.ſm eũdẽ.ar.c.nup.d sen.ex.
13 ¶ Utrum quis possit renunciare suo
beneficio vt alij prouideat̃?R. Pa.
in.c.dilecto.de preben.q sic:dũmo
do in actu renunciationis non dedu
cat in pactum:sed ipsam renunciatio
nem faciat pure ⁊ libere:alias esset si
moniacuz.vt vult glo.in.d.c.dilecto.
⁊ gl.in.c.ex pte el primo.de offi.dele.
Si tamen in animo gereret vt alteri
concederetur:non esset simonia:dũ
modo pactuz non faciat licet peccet.
vt est clara gl.in.c.ordinatiões.i.q.i.
14 ¶ Cui potest dari beneficiũ eccl'ia
sticũ?R.q solis clericis non coniuga
tis ⁊ habentibus etatem debitam.⁊ q̃
sit etas debita. Vide.j.Etas.⁊ quis
ordo requirat̃ vide.j.cleric⁹ vij.§.v.
15 ¶ Utruz clericus coniugatus possit
hẽre beneficia ecclesiastica?R. Pa.
in.c.sane d cle.coniu.q nõ. Sed nec
etiaz administrationes ecclesiasticas.
Et per hoc puto q nõ possit esse vica
rius episcopi.qd tenẽt doc.in.c.vno.
eo.ti.li.vj.⁊ in.c.Joannes.Itẽ Pa.
eo.ti.tenet q nec etiam potest dispen
sari cũ eis vt hẽant bñficiũ simplex.
licet alij ꝯrium teneant ⁊ põt saluari
dcm̃ eoꝝ vt valeat dispensatio si fiat
a papa.⁊ Pa.intelligat non valere si
fiat ab inferioribus pape.
16 ¶ Utrum filius sacerdotis possit ob
tinere beneficium in ecclesia patris?
R.q sic.si alias ẽ legitimus.c.ad hec.
de fi.p̃sby. dũmodo non ad illas di
gnitates vel prebẽdas quas imediate
pater eius hũit promoueat̃.c.consti
tutus.de fi.pres.Et nomine filiorum
in hoc veniunt etiam nepotes de iure
in hereditate succedentes.vt sunt per
rectam lineam descendẽtes nepotes.
ar.insti.d here.q̃li.⁊ di.§.sui.ſm Ho.
⁊ Ber.in.c.ad extirpãdas de fi.pres.
Sec⁹ i collateralibus in quibus suc
cessio locum non habet.ar.de offi.de
le.c.ex.parte.Itẽ ſm Ho.nepos po
test poni imediate i eccl'ia quã au⁹ ei⁹
habuit p̃re eius viuente.sed p̃re mor
tuo nõ potest.qz cessat ratio in primo
casu successionis.sed nõ in scdo.Itẽ
aduerte q si pater habuit personatũ:
imediate non poterit filius in eadem
ecclesia.hẽre vicariã vt in.c.michael
de fi.pres.vel econtrario.si pater ha
buit vicariam perpetuam filius ime
diate non poterit habere personatũ.
vt in.c.constitutus.de fi.pres.
¶ Quis potest dispensare cuz illegi 17
timis vt obtineant beneficium eccle
siasticuz?R.q episcopus in beneficio
simplici cui nõ iminet cura animaꝝ.
vt in.c.is qui.de fi.pres.li.vj.Nec di
stinguo ſm glo.ibidem.an sit spuri⁹
adulterinus:vel natural' licet quo ad
successiones distinguantur ⁊ in diffi
cultate dispẽsãdi.In alijs ãt sol⁹ papa.
¶ Sed nunquid poterit eps dispẽsa 18
re cum talibus in personatu vel digni
tate sine cura?R.glo.in.d.c.is qui.q
non:sed solus papa.Et eam sequunt̃
cõiter doc.etiã si efficeret̃ religiosus.
¶ Utrũ episcopus possit cũ p̃dictis 19
dispensare in canonicatu ecclesie ca
thedralis?R.ſm Archi.i.d.c.is q.q
sic:ex q̃ nõ iuenit̃ ꝓhibitũ.Et cũ eo
ꝯcordat Ge.in.d.c.is q.lz Jo.mo.⁊
alij teneãt q nõ põt.Qd non placet.
¶ Utꝝ eps cũ p̃dictis possit dispen 20
sare in rectoria.R.q sic in oi bñficio:
dũmõ nõ cadat in nomẽ dignitat̃ vl'
psonat⁹.vel hẽat curã aiaꝝ.Et hoc te
ne.lz qdã teneãt ꝯriũ.vt no.Ge.i.d.
c.is q.Et rõ potissima ẽ.qz ptãs dispẽ
sãdi cõcessa alicui:cuius effectus nõ
in ip̃m sz in aliũ deriuat̃ dz late iterp̃

tari.ut no. Jo.an.in.c.fi.de verb. sig.
Et se. Jo.de.imola.⁊ Ge. i.d.c.is q.
Et maxime quādo interpretatio fit ꝯ
ipsū concedentez.iuꝛ.no.de priuil.c.
qꝛ circa Et ideo iura q̄ videnꝛ ꝯria in
tellige ⁊ limita ꝙ loquunꝛ in dispensa
tiōe alicui ꝯcessa: cui⁹ effect⁹ i ip̄z ꝺri
uaꝛ q̄ stricte iterp̄tāda ē. Quod nota.
21 ¶ Quid si beneficiū simplex hēat cu
raz animaꝝ annexā.nuuqd ep̄s pote
rit dispensare cum predictis. ℞. ſm
Archi.in.d.c.is qui ꝙ sic.qꝛ talis nō
dicit̄ hēre curā animaꝝ.vt ꝓbat tex.
in.c.super eo.de preben.li.vj. Naz vt
ibi pz pōt quis hēre prebēdā ⁊ digni
tatē: cui annexa est parochialis eccle
sia.⁊ tamē nō posset quis hēre simul
dignitatē ⁊ ecclesiaz curatā.c.de mul
ta.de preben. Lap⁹ abbas limitat hoc
verum quādo ecclesia curata habet
vicariū aliū ab'isto.al's nō.alij doc.idi
stincte tenent ꝙ nullo mō ep̄s pōt dis
pensare.vide Ge.in.d.c.is.qui mihi
placet prima opi.cum predicta limi
tatione domini lapi.
22 ¶ Pone ꝙ in ecclia ē statutū iuratū
⁊ ꝑ papā approbatū ꝙ'null⁹ illegitim⁹
ibi ꝓmoueaꝛ an ep̄s possit dispēsare.
℞. Jo.mo.⁊ sequit̄ Ge. in.d.c.is q ꝙ
nō.ex quo tale statutū est iuratū vel cō
firmatū. Secus esset si solū eēt statutū
nō iuratū vl' cōfirmatū.qꝛ tūc posset
ep̄s dispensare ꝯ ꝓprium statutū.iuꝛ
no.de elec.c.licet canon.li.vi. Limita
predicta oīa ꝙ ep̄s pōt dispensare cū
illegitimo in beneficio simplici: verū
nisi aliud impedimētum canonicum
obstet q̄ illegitimitas ⁊ super que ep̄s
non possit dispensare.vt'in.d.c.is qui
23 ¶ Utrū dispensatus vt ꝓmoueaꝛ ad
ordines sacros per papā.per hoc vi
deatur talis illegitimus dipensatus vt
possit obtinere beneficiū cū cura.℞.
ꝙ non.qꝛ dispensatio nō trahitur ad
cōsecutiua eius sup quo dispēsaꝛ quā
do dispensatio imp̄mit effectū validū
sup actu in q̄ dispēsaꝛ absqꝫ eo ꝙ extē
daꝛ ad illō ꝯsecutiuū ſz Ge.i.d.c.is q
¶ Utrū p̄fatus illegitimus dispen- 24
satus vt possit obtinere beneficiū ec
cliasticū possit post p̄mū postea aliud
obtinere virtute dispēsatiōis.℞. Ge.
in.d.c.is qui.ꝙ paulus hic distinguit
ꝙ aut dispensatio fuit facta' sup certo
beneficio.⁊ tūc si fuit i culpa vt illud
nō hr̄et.sic aliud nō poterit hr̄e. Si
vō nō fuit culpa: vel dispēsatio sup in
certo beneficio fuit.sic poterit post p̄
mū aliud hr̄e. Et placet mihi.lz Ge.
ibi videaꝛ tenere opi.d. Lapi qui ali
ter distinguit. Sed mihi non placet.
Uide eum ibi si placet.
¶ Utrū prefatus dispensatus vt pos- 25
sit hr̄e bn̄ficiū curatū possit ꝑ hoc ob
tinere dignitatē.℞. Ge.i.c.fi.de fi.p̄s.
ꝙ nō.qꝛ ista ponunꝛ vt diuersa in.d.
c.fi.ergo vno ꝯcesso nō veniet aliud.
Uñ i dispēsatione nō ꝓcedit argumē
tum a maiori.nec a sil'i.vt ibi no. Ge.
¶ Utꝝ illegitimus vel irregularis dis- 26
pēsatus in ordine ⁊ beneficio atqꝫ ꝓ
motus possit postea ipetrare dispensa
tionē sup pluraritate nō fcā mētiōe ꝺ
ꝺfectu illegitimitatꝫ vl' irregularitatꝫ.℞
ſm Ge.i.d.c.fi.ꝙ nō tex.est i.d.c.fi.
¶ Utrū ep̄us possit dispēsare cū pre 27
dictis illegitimis. vt possint pl'ra bn̄fi
cia simplicia retineꝛ simul.℞. Ge.vbi
s̄.ꝙ nō facit.c.is cui primo.℞.de p̄
ben.li.vi.vbi qñ conceditur alicui vt
possit beneficium alteri conferre.itel
ligitur de vno ⁊ non de pluribus.
¶ Utrū ep̄us possit dispensare cum 28
illegitimis vt hēant simplex bn̄ficiuz
seu prebēdā in ecclijs suoꝝ patrū qui
sūt sacerdotes.℞.ꝙ nō ip̄is viuētib⁹.
c.cum decorē.de fi.p̄s. Multo min⁹
in canonicatu.c.cū ad abolēdā.de fi.

presbyr. Sd ip̄is mortuis sic. dūmodo nō dispenset sup̄ beneficio seu prebenda quā eius pī tenebat imediate. secus si mediate. Sofre. tamen tenet q̄ nunq̄ canonicatū in eadē ecclia poterit hr̄e ex dispēsatione epī. Sed ōrīū credo verius. vt notat in dict. c.

29 ¶ Pone papa dispēsauit cū illegitimo. vt possit promoueri ad beneficiū etiā curā hūs nunqd per istā dispēsationē poterit promoueri ad beneficiū cui preficiendus est per electionē eligendus? ff. fm. Se. in. d. c. is q̄ q̄ sic. quī quādo vicīū tollit ex toto. vt in casu p̄dcō potest eligi. vt in. c. cum Ulto mēs. ō elec. etiā si esset dubiū an vba dispēsatōis tollāt ex toto vicīū. Et hoc tene. licet alij dicant q̄ non pōt eligi.

30 ¶ Infra qō tps debet beneficiū vacans concedi? ff. q̄ in cathedrali & regulari ecclia vacante prelato infra tres menses eligere tenentur. c. ne pro defectu. ō ele. nisi essent p̄legiati vt minores. Ellia autem beneficia ecclīastica infra sex mēses. c. nulla. de p̄cef. pb. Ellias coliatio: seu prouisio deuoluit ad eum qui proximo p̄eesse dignoscitur. nisi in casu in quo prouisio pertinet ad capitulum deuoluitur ad episcopū. & econtrario. & post ad metropolitanum & post ad papam. Hoc est verum nisi legitimo impedimento essent impediti. Et incipit currere dictum tempus a die scientie: non vacationis. c. q̄ diuersitatem. de con. p. Et intelligitur legitimū impedimentum peregrinatio vel suspensio etiam ex culpa: nisi esset in mora petēde absolutionis. d. c. q̄ diuersitatem. Et si beneficia pertinerēt ad regulares exēptos. episcopi prouidebunt non obstante exemptione. cle. q̄ regulares. de sup. ne. p̄rela.

31 ¶ Utrum p̄fatum tempus habeat locum in habente instituere p̄sentatum per patronum? ff. domini de rota tenent q̄ non. q̄. d. c. nulla non extēditur ad eum qui habet instituere: sed ad eum qui habet conferre.

¶ Utrum liceat alicui sibi p̄curare 32
beneficium? ff. Tho. & ray. q̄ beneficium cum cura animarum non licet. q̄ idonee non potest administrare sine gratia seu caritate quā nullus se habere scire potest. Secus esset de alijs beneficijs. q̄ possunt procurari. aug. de ancho. li. ō potestate pape t̄ gñal'r nō posse sine pcō. Ad vez credo qñ p̄ncipal'r ꝓcurat. vt hēat bñficiū. sec' qñ p̄ncipal'r ꝓcuraret ut possz pdesse

¶ Utr̄ occupās bñficiū viuentī scient 33
faciēs se īstitui sit īfamis. ff. pa. i. c. i. de ꝓcef. p̄. q̄ sic. iij. q. ij. audiuim'. & solus papa dispēsat cū eo: sicut cū illo q̄ vīnē te vxore aliā accepit. ut in. c. fi. ō eo q̄ vx. i vr. quā pol. p̄ adul. ex q̄ cōcludit pa. ibidē q̄ licet cū vacaret fecerit se īstitui vel sibi ꝓferri a papa nō habita mētiōe ō occupatōe: postea nō vz: & ē subrepticia: q̄ nō sic facil'r obtinuissz facit. c. postulasti. ō rescri. Sili' dicit ō eis q̄ de facto occupāt vel p̄ brachiū seculare se in vacātib' bñficijs itrudūt. si nō faciūt mentionē in ipetratōe de tali occupatiōe: q̄ oē id ex q̄ nō ita facīliter obtineret tacitū inducit surreptionē. p. d. c. postulasti. cū similibus.

¶ Quot bñficia pōt q̄s hēre. ff. fm 34
Pa. i. c. ꝓquerēte. de cle. non resi. q̄ hūs bñficiū q̄tūcūq̄ simplex qō p̄ se sufficit ad vitā bñficiati nō pōt alīō tenēr sine peccato mortali. fz gl. i. c. dudū el. ij. ō elec. qō limitat idē Pa. si ꝓpter se solū hz. sec' vō si collata sibi ecīt nō rōe sui. fz ꝓpter vtilitatez beneficiorum. vt q̄ est homo idustrio sus & bone conscientie vt no. in. c. cuz iam duduī de p̄eben.

35 ¶ Utrũ habẽs plura qñ vnuz sufficit excuset ꝓ dispensationẽ. ꝛ. glo. ꝑdicta ꝙ sic. sz Pa. i. d. c. dudũ. dicit ꝙ hz ꝓ indubitato ꝙ nõ sit tutus quo ad ecclesiam triũphantẽ: etiã dispensat⁹ ꝑ papã qñ dispensatus est ꝓpter se ⁊ ad suam vtilitatẽ: qꝛ in hoc casu nõ solũ alterat̃ iuris positiui dispositio: sz etiã xp̃i p̃rimoniũ iiuste dispergit̃. cũ ergo papa nõ possit sine cã alienare bona ecclie sine graui peccato. vt dicit archi. xij. q. ij. nõ liceat pape. ergo multominus põt dare licentiã alteri ipsuz dispergẽdi. ut in. c. nup. de resti. do. p⁹ di. ⁊ sic ꝯuincit̃ rõ ino. in. c. cũ ad monasteriũ. de statu mona. quia hic non solum violat̃ ius positiuũ: sed poti⁹ diuinũ. Hoc idẽ tenet host. in. d. c. dudũ quẽ sequit̃ Jo. an. dicit etiã Tho. in. ix. quoli. q. v. ꝙ habere plures ꝑbendas absolute considerandũ est quid de se inordinatũ: vtpote quia qs nõ potest in diuersis ecclijs deseruire quib⁹ q̃si ꝓ stipẽdio ꝑbẽde sunt ordinate ut ministrantib⁹ in eis dent̃. Est etiã diminutio diuini cultus: vnde vn⁹ loco ꝑlꝰuz constituit̃. Est etiã inequalitas vñ vn⁹ habet multa bñficia: ⁊ ali⁹ nõ põt habere vnũ. Cõtinet ⁊ aliqñ defraudationem voluntatũ testatoꝝ q ut certus numer⁹ deseruiẽtiũ ꝺputaret̃ talia cõtulerunt: ⁊ multa alia: ⁊ nisi aliq̃ circũstantia supueniat q̃ remoueat totaliter inordinationẽ ei⁹ nunq̃z erit sine peccato: sicut nec homicidiũ põt fieri ẽt cũ dispensatione nisi habeat circũstãtiam q̃ remoueat ei⁹ inordinationez. Aduerte tñ ꝑm Goffre. ꝙ est triplex circũstantia q̃ põt remouere talẽ inordinationẽ. ita ꝙ dispẽsatio sit legitima ⁊ tutus dispensatus. ¶ Prima necessitas puta quia plures non inueniunt̃ idonei. ¶ Scꝺa vtilitas ecclesiarũ et eoꝝ quib⁹ ꝑsunt. ¶ Tertia ꝑrogatiua meritoꝝ. Nec valet ꝯsuetudo ꝑm pa. in. d. c. dudũ. ⁊ iura siue glo. q̃ dicunt valere itellige ꝓ necessitate vel vtilitate bñficioꝝ uel ꝑrogatiua meritoꝝ: puta quia plus valet absens q̃z ali⁹ ꝑsens: vel ꝓ potẽtia retinẽdi plura bñficia simplicia: sed n ut fruct⁹ lucri faciat sibi ad vtilitatẽ ꝑuatã: ul' ad augẽdum patrimoniũ: uel ut lauti⁹ viuat: vel ut facili⁹ ad ep̃atũ: uel maiorez dignitatẽ possit ascendere: qꝛ cũ tali intẽtione etiã vnũ beneficiũ habere de se est inordinatũ: qꝛ est ꝯ oẽm rõnez. ut in. c. rõ nulla. cũ ibi notat. de ꝑben. ⁊ ꝯ officiũ pietatis. xvi. q. i. c. fi. vide etiã de hoc. j. clericus. ij. ⁊. iij.

¶ Utrũ habens bñficiũ cũ cura si recipiat ꝑm cũ cura ipso iure sit ꝑuatus ꝑmo. ꝛ. ꝙ sic stati adepta pacifica possessione. c. de multa. de ꝑben. uel qñ ꝑ eum stetit quomin⁹ haberet. c. lz. el. ij. de ꝑben. li. vi. Et nisi primũ resignet i manu ordinarij uel cui cõpetit ipso iure est ꝑuatus etiã secũdo: ⁊ inhabitabilis ad quodcũqz beneficiũ ⁊ etiã ordines sacros: ⁊ ad papã ꝑtinet dispensatio. ꝑ extraua. Jo. xxij. q̃ icipit. Execrabilis. Et ideo nõ poterit absoluere subditos rõne ꝑmi bñficij. Fallit hoc in vij. casib⁹. ¶ Prim⁹ qñ secundũ annectit̃ ꝑmo. c. sup eo. de ꝑben. lib. vi. 36

¶ Secũdus casus qñ expendit ꝺ bonis ꝓprijs in vtilitatẽ ꝑmi beneficij: ⁊ ipsum retinet donec sit sibi satisfactuz ꝑm An. de bu. p. c. quicũqz. xij. q. iiij. Et sufficit ꝙ talis expensa sit vtilit̃ cepta: lz postea a casu sit totũ perdituz: ꝑm Jo. an. in. c. ex parte. de ꝯstit. puta qꝛ domũ factaz ignis postea cõbussit.

¶ Tertius casus qñ acceptat calore iracũdie ꝑm Jo. de li. ⁊. d. Anto. ⁊ facit glo. in. c. ex lr̃is. de diuor. q̃ vult ꝙ cõfessio ex iracũdia facta nõ ꝑiudicet

¶ Quartus casus qñ acceptat ad tẽ-

pus. puta donec alik fuerit bñficio ꝓ-
uisũ ſm ℞e. de ancha. i. c. i. de ꝓſue.
li. vi. Quint⁹ cãus qñ cõmutauit vnũ
bñficiũ in aliud hñs ẽtia bñficia cu-
rata: dũmõ poſſeſſionẽ ipſius bñficij
i qõ cõmutauit nõ fuerit nact⁹. tex. eſt
in cle. ſi plures de ꝑbẽ. Sextus caſus
qñ ꝑ diſpẽſationem vt i. d. c. dudum.
Septimus caſus i ẽpatu q nõ vacat
ꝑ ſcõm. ſm gl. i. d. c. de nulla. ⁊ Imol.
in cle. gꝛe de reſcri. Jdez dic de quo
cũq; alio bñficio eccleſiaſtico q̃ gs
nõ põt cũ alio tenere niſi diſpẽſet cũ
eo. ⁊ gl poſſit diſpẽſaꝛ. j. dicã. §. xxxviij
37 ¶ Vltꝛ hñs bñficiũ i comẽda tenea
tur ſuare eccleſiã in ſtatu ſuo. §. ℞a.
in. c. de monachis de ꝓben. q̃ ſic.
nec põt aliqd de ſtatu eccle minuer:
ſz õ ſupfluo põt ſibi ꝓuideꝛ alias nõ
38 ¶ Quis põt diſpẽſare vt qs hẽat plu
ra bñficia: legitima cã iteruenięte. §.
q̃ in pluribus ſimplicib⁹. vel in vno
curato. ⁊ alio ſimplici põt eps̃ diſpẽſa
re vt in diuerſis eccliis habeat. ſed in
vna eccleſia põt ſi ſunt ſimplicia. ſm
glo. in. c. lũteras vbi. de ꝓcef. ꝑ. Jo.
an. dicit verũ ſi ſũt diſformia. vñ dicit
q̃ põt diſpẽſare. vt qs hẽat dignitatẽ
⁊ canonicatũ in eadẽ eccliа. facit. c. i.
cũ gl. de ꝓſue. li. vi. Federi. ꝓſilio. cxv.
tenet q̃ põt diſpẽſare eps̃ vt qs hẽat
canonicatũ ⁊ altare ſeu bñficium ali-
cuius capelle. in eadẽ eccliа. Et hic ſe
quit℞ ℞a. i. d. c. lũteras. Jn duob⁹ aũt
ꝓſonis non põt. puta vt qs hẽat
duos canonicatus in eadẽ eccliа. Et
dicit ℞a. vbi. §. q̃ hoc ſequit℞ cõiter
doc. Et tñ duo altaria in eadẽ eccliа
nõ pñt in titulũ hẽri ex diſpẽſatione
epi ſm Guil. de monte lau. Et vt ſeq
Be. vbi. §. ⁊ placet qz altaria q̃ dan
tur in titulũ ꝓpetuũ dñr bñficia ſz gl.
in cle. ij. de deci. Et ſequit℞ Be. in. c. i.
de ꝓſue. li. vi. Altaria vo que nõ dan

tur in titulũ bñ pñt hẽri ex diſpẽſatio
ne epi. Jn ꝓſonatibus vo: vel dignita
tibus: vel adminiſtrationib⁹: aut offi-
cijs ꝓpetuis quocũq; noie ceſeantur
nõ põt niſi ſolus ℞apa diſpẽſare. vt
in. d. c. i. §. in eadem eccleſia. vel in di
uerſis. vt in. c. de multa. de ꝑben. licz
tex. videaꝛ ſolũ de eadẽ eccliа. phibe
re. Sz doc. in dictis. c. dicũt etiã locũ
hꝫe in diuerſis. §. eccleſijs. p. c qz nõ
nulli. de cle. non reſi. qõ no. lz Jnno.
dicat Ꝛrũ in. d. c. õ multa. §. q̃ eps̃ po
teſt diſpenſare in pluribus eccleſijs.
dũmodo curaz animarũ non hẽant.
¶ Quid fiẽdũ de fructibus bñficio- 39
rũ. vide. j. Clericus. iij. ⁊ xiij. per totũ
¶ Vltꝛ fructus bñficij vacantis ſint 40
ſeruãdi ſucceſſori. §. q̃ ſic vl' vtilitatẽ
eccliе expẽdendi. al's Ꝛfaciẽtes ſi ſunt
capitula: cõuẽtus: collegia vel ſingu-
lares ꝓſone in cathedralibus eccliſs
⁊ regularibus. vel collegiatis ſunt ſuſ
penſi ipo facto ab offõ ⁊ bñficio. do-
nec plene reſtituerit q̃quid peeperit
nõ obſtãtibus ꝓuilegijs: vel ꝓſuetudi
nibus vl' ſtatutis etiam iuramẽto vl'
ſedis apoſtolice auctozitate firmatis
c. quia ſepe. de elec. li. vi.
¶ Quid de ꝓlatis qui bõa eccliaꝛ: 41
dignitatũ ꝓiozatuũ ⁊ ꝓſonatuũ vacã
tiũ ſibi ſubiectaruz vel que pertinent
ad eoꝛ cuſtodiaz occupant. §. q̃ niſi
ſpãli ꝓuilegio: vel conſuetudine ꝓe
ſcripta: vel alia rationabili cauſa hoc
faciãt epi ⁊ ſuperiozes ſũt ſuſpenſi ab
ingreſſu eccleſie. ⁊ alij ab officijs ⁊ bñ
ficijs donec ſatiſfecerint. Jdez dic de
alijs ꝓſonis eccliaſticis ad quoꝛ colla
tionẽ pñtationẽ' ſeu cuſtodiã pꝛtinent
dignitates: ꝓſonatus ꝓiozatus vel ec
cleſie vacãtes. vt in. c. pñti. de offi. oꝛ
di. li. vi. Et hec ꝓhibitio logtur õ bo
nis aliaꝛ eccleſiaꝛ ab his de quibus.
§. in. §. ꝓecedenti. ⁊ in. d. c. qz ſepe.

42 ¶ Utꝝ fructus bñficioꝝ possint lo/
cari. vide. s̄. Alienatio i p̄n. ⁊. §. xviij.
43 ¶ Quid de distributiōib⁹ quotidia/
nis. vide. j̄. Clericus. xiij. §. iij.
44 ¶ Quid de iniuste possidētib⁹ bñfi/
cia ecclīastica. ℞. ꝙ resignare tenēt i
manu illi⁹ q̄ pōt accipe resignationē:
vl' si esset in articulo mortis alicui alte
ri recipiēti eā noīe illi⁹ cui ē faciēda ꝑ3
Inno. Et etiā tenet fructus pceptos
restituere. de renun. c. post trāsitionē.
§. rursus. Et dicit Archi. ꝙ si aliquis
minus canonice obtinet bñficiū. s. si/
moniace: vl' p fraudē: aut surreptionē
aliquā ippetuū nō p̄scribit. c. postula/
sti de cle. ex. mi. Uerꝝ ē qd̄ dicit Ho. ꝙ
vite necessaria stricte poterit retinere
de cōsilio cōfessoris: ita ꝙ solum nō
egeat ⁊ alios fructus in ecclie vtilitatē
cōuertat. qa restituere tenet. c. dile/
cto de p̄ben. al'r non pōt absolui nisi
obtineat dipēsatiōꝫ ab eo q pōt: nec
in foro anime tenētur ei subditi obedi
re: vel soluere aliqd qñ sciūt ꝓ certo
nec pōt eosdē subditos absoluere: vl'
ligare. de quo tamen dic ⁊ limita. vt
j̄. Confessio quarto. §. xij.
45 ¶ Utꝝ filius p̄uet bñficio ecclīasti/
co ꝓpter crimē lese maiestatis cōmis
sū a p̄re. ℞. glo. in. c. satis puersū. lvj.
di. ꝙ nō. Itē dicit nec propter crimē
lese maiestatis diuīe. vt puta. qa here/
ticus: vel scismaticus. c. quicunqꝫ de
here. li. vi. de scisma. c. vnico. li. vi. vbi
licet prohibeant admitti ad bñficia
ecclesiastica talium filij. tamen non
dicit ꝙ habitis priuētur. quod nota.

Bigamia ē triplex ꝑ3 glo. eodem
titulo. c. p̄mo. ¶ Prima di/
citur vera. ¶ Secunda similitudina/
ria. ¶ Tertia interpretatiua.
1 ¶ Quot. modis cōtrahitur bigamia
vera? ℞. ꝑm Ri. in. iiij. di. xxvii. ar. iiij.
q. i. ⁊ glo. vbi. s̄. vno modo quādō ha
buit plures legitimas vxores. xxvj. di.
actitius. ⁊. c. se. Intellige si ambas co
gnouit. alias sec⁹. ar. i. c. d̄bitū d̄ biga.
¶ Quot modis cōtrahit bigamia i 2
terp̄tatiua. ℞. ꝑm glo. in. d. c. i. ꝙ duo/
bus modis. ¶ Primus quādo ꝯtra
xit cū corrupta. xxxiij. dis. maritū. ⁊. c.
a nobis eo. ti. Intellige si cognouit eā
alias nō. d. c. d̄bitū. ¶ Secūdus quā
do reddit debitū vxori adultere. xxx
iiij. di. c. si cuius. ⁊. c. se. etiā si ad p̄ce/
ptū ecclie redderet ꝑ3 comūiorē opi/
nionem. ⁊ etiam si ignorabat eā adul
teram scd̄m Pa. in. c. si vir de adul.
allegat de biga. c. ij.
¶ Sed nunquid accipiēs virginem 3
quā non cognouit: ⁊ ea mortua acci/
pit secūdā virginē quā cognoscit: vel
ecōtrario p̄mā cognonit. sed nō secū
dā efficitur bigamus. ℞. Mo. ti. eodē
ꝙ nō. Similiter si ducit mulierez vir
ginem ab aliquo desponsatam sed nō
cognitam premortuo sponso non est
bigamus. di. xxxiij. c. fi. ⁊. d. c. debituꝫ
¶ Quid si credebat virginem tem/ 4
pore consumationis matrimonij ⁊
post cognouit coorruptam. ℞. ꝙ bi/
gamus est. xxxiiij. di. c. Si cuius cum
c. seq. nec excusat error vel ignoran/
tia. ꝑm goffre.
¶ Utrum deflorans virginem ⁊ po/ 5
stea accipiens eam vxorē sit bigam⁹.
℞. glo. ⁊ Pa. in. c. sane. de cle. coniu.
ꝙ non. Et licet. Mo. vbi. s̄. dicat ꝙ
celebrior opi. teneat contrarium. ego
credo veriorem opi. ꝙ non sit biga/
mus quia licet auten. quomo op. epi.
§. i. velit ꝙ vxorem habuerit virginē
tamen si attendamus ad veritatem
que opi. preferenda est. c. nuper a no/
bis de biga. viij. di. veritate. lxxxi. di.
quicunqꝫ. ⁊ qui filij sint le. per tuas.
C. plus va. quod agi. l. i. ii. ⁊. iij. non

diuisit carnez suã. Nec ob. q opinio
preferatur veriati. de sponsa. inuenis.
iij. q. vij. §. tria. ff. de offi. prето. l. barba
rius. C. de testa. l. i. xxij. q. ij. homines
ff. ad macedo. l. iij. ⁊ i. d. c. nuper a no
bis. quia respondet Innocen. in. d. c.
nuper q casualia sunt. Preferr eni
aliquando opinio veritati fauoze con
trahentiũ ⁊ odio decipientium. vt di
cta. l. iij. ff. ad mace. vel fauoze prolis.
c. cum inter. qui filii sint le. aut testa
mentoꝝ. dicta. l. i. vel aliqua cõmu
nis opinio prefertur veritati. dicta. l.
barbarius. ⁊ in. d. c. nup a nobis. vbi
factũ attẽdit qõ nõ excedit casũ suũ.

6 ¶ Quid si vnam vxoꝛẽ habuit ⁊ co
gnouit añ baptismũ ⁊ aliã p⁹. &. q bi
gam⁹ ẽ. xxviij. q. vl. c. opoꝛtet. ⁊ c. acu
tius. lꝫ Io. contrariũ dixerit ⁊ male.

7 ¶ Quot modis cõtrahitur bigamia
silitudinaria. &. q. iiij. modis. ¶ Pri
mus cum quis contrahit cum deo p
votum solenne. postea contrahit ma
trimonium de facto. xxvij. q. i. quotq̃
⁊ de bigamis. c. a nobis. ¶ Secũd⁹
quando diuersis temporibus habuit
plures vxoꝛes vnam de iure alteram
de facto ⁊ cognouit ambas. d. c. nup.
¶ Tertius si sil' duas habuit vxoꝛes
vnam de iure alteraꝫ de facto vel am
bas ō facto ⁊ cognouit ãbas. d. c. nup
¶ Quart⁹ mod⁹ si existens in sacris
contrahit. vt in. d. c. nuper.

8 ¶ Sed quis dispensare potest cum
bigamis vere. &. q quidam dixerunt
q nemo potest. tu dic cum Ri. vbi. §.
q papa solus potest. xxxiij. di. lectoꝛ
in glo. vbi lucius dispensauit cum pa
noꝛmitano archiepiscopo q fuit biga
mus. Illius inferioꝛ non potest etiam
in minoꝛibus. no. in. c. vnico de biga.
li. vi. Idem de bigamis interpꝛetati
ue. quia sic in ipsis est defectꝰ sacramẽ
ti. sicut in bigamis vere ſm glo. in. d.
c. i. de biga.

¶ Nunquid in bigamis similitudi 9
narie possit episcopus dispẽsare. Re
pondeo secundum. Pa. in. c. de dia
cono. ⁊ c. sequenti. qui cle. vl' vo. q si
clericus in sacris contrarit cum coꝛ
rupta solus papa dispensabit dicto. c.
nuper. Si vo clericus de iure contra
xit cum vna. puta anteq̃ esset i sacris
⁊ de facto cum altera. scilicet post oꝛ
dinationem. ⁊ ambas cognouit. solus
papa poterit dispensare. dicto. c. nup.
Et similiter in nõ clericis qui isto mo
do bigamiam contrarerint. Quidaꝫ
voluerunt restringere hoc verum si
sciens impedimentum accepit de fa
cto eam. Secus si ignoꝛabat. tamen
cõmuniter tenetur q siue sciens siue
ignoꝛans de impedimento secundaꝫ
acceperit ⁊ cognouit. qꝛ tex. ad aiuꝫ
cum opere secuto attendit. quia sic in
ipsis est defectus sacramenti sicut in
bigamis vere ſm glo. in. d. c. i. ⁊ in. d.
c. nuper. ſm Se. in. c. vnico de biga.
li. vi. Si vo existens in sacris: quãuis
contrarerit cum virgine: nec aliam
habuerit vxoꝛem ante in laicali habi
tu vel in minoꝛibus poterit episcopus
dispensare. vt ministret. tex. est in. c. di
uersis. de cle. coniu. ⁊ in. c. i. qui cle.
vel vo. cum glo. ibidem. ⁊ etiaꝫ vt pro
moueatur ad vlterioꝛa. c. sane de cle.
coniu. Et ad dictũ. c. nup quod vide
tur contra: dicit q intelligit de eo qui
ante sacros oꝛdines aliam habuit. ⁊
post in sacris aliam accepit. Sic. d. c. vo
ii. q cle. vl' vo. dicit q loquitur in illo
quem non penitet vere: vel est suspi
cio de recidiuo q tunc nisi ingredia
tur religionem non potest. Similiter
qñ imminet scandalum. vt in. d. c. no.

¶ Vtr bigam⁹ bigãia vera ſꝫ ꝓmũ 10
móꝫ sit ꝓuat⁹ ꝓuilegio clicali. &. q ñ
ſꝫ solũ illi q sũt i mioꝛib⁹ oꝛdib⁹ ſꝫ q st

in sacris bñ gaudēt ꝑm Ge.i.c.vnico de biga. Rō ꝑm eū.qꝛ ille q est i minoribus taliter ꝯhendo.pōt viuere ⁊ dꝫ vt laicus. Ille.vo q est in sacris non pōt redire ad seculū.vt no.de aposta. c.tue in glo.fi.ꝑm Jo.de santo. Et iō lꝫ sit ꝑuatus hilitate ordinū:nō tñ ꝑuilegio clericali. Similiꝫ religiosus religionis approbate gaudet.ita ꝙ tales ꝑcutiēs esset excōmunicatus.qꝛ lꝫ iste tex.ꝑuet eū ꝑuilegio clericali. non tñ ꝑuilegio monacali vl' religiōis. Et tex.in.d.c.vnico restrigit vt loquaꝫ ꝺ existētib⁹ i minorib⁹ ordibus.⁊ non ꝺ monachis.vel existētibus in sacris. Et hec verior ē opi quā sequunꝫ Archi. gl.i.c.qsqs.lxxxiiij.di. Guil. gar. Jo. mo.⁊ Jo.cal.lꝫ Bonagr̄a i.c.ꝺ bigamis eo.ti.teneat ꝙ sacerdos q cōtraxit cū vidua:vel duo matrimonia successiue ⁊ postea cōmisit homicidium poterit puniri per iudicem secularem per.d.c.vnicum.

11 ¶ Utꝝ bigam⁹ iterp̄tatiue silr̄ sit priuat⁹ oi ꝑuilegio.sicut bigam⁹ vere?ꝛ. Ge.vbi.s̄.ꝙ sic Jdē tenet glo.i.d.c. vnico. Nec ob.qꝺ in se.§.dicā de cāu vo ad casū fictū.qꝛ in isto iterp̄tatiuo idē est q̄ ad oēꝫ modū.sicut in vo.qa sic ē in eis defectus sacramēti sicut in veris bagamis. vt not.glo.in.c.i. de biga.⁊ patet in.c. debitum eo.tit.vbi dixit ꝙ diuisit carnem suaꝫ.facit etiā. d.c.quisquis.lxxxiiij.di.

12 ¶ Utꝝ similitudinarie bigam⁹ sit priuatus similiter ꝑuilegio clericali. ꝛ. Ge.vbi.s̄.ꝙ nō nisi quo ad exequutionē ordinū. Et ex hoc ifert idē Ge. ꝙ ꝯstitutio penalis nō extēdit̄ de casu vo ad casū fictū.qñ casus fictus nō fingit̄ idē esse q̄ ad oēm effectū quem hꝫ casus vus sicut est in proposito.vt patet in.c.nup.a nobis de biga. Intellige ergo tex.d.c.vnici.ꝺ bigamo vo ⁊ iterpretatiuo.⁊ q nō est in sacris vel religiosus q est nudatus oi ꝑuilegio clericali.⁊ astrictus seculari foro.⁊ ei sub excōmunicatiōis pena ꝑcipit̄ vt non deferat tonsuram: vel habitum clericalem.d.c.vnico.⁊ si portat peccat mortaliter.vt.j.lex.§.iij.

Bisextus dr̄ quia per duos dies stam⁹ sup sextū kal'.marcij.et no.ꝙ vigilia sācti Mathie sēp debet esse die imediate ꝑcedēti festo eiusdē. nisi veniret festū die lune.qꝛ tūc fierꝫ die sabbati. Et ꝑm ꝯsuetudinē romane ecclesie tpe bisextus.ꝑa die fit festū sancti Mathie hec notātur in.c.que siuit de verbo.signi.

¶ Utꝝ suspēsus ꝑ annū possit celebrare tpe bisextus vltia die āni bisextilis. ꝛ.glo.in.d.c.quesiuit ꝙ sic. Sicut libertas ꝓmissa ꝑuienti ꝑ annū acquiritur si seruit.ccclxv.diebus.ff.de statulibe.l.cū heres.§.stich⁹ si hr̄di meo

Blassemia iportare vr̄ quandā derogationē excellētis bonitatis alicuius ⁊ ꝑcipue diuine. Quicūqꝫ ergo negat aliqd' de deo qꝺ sibi ꝯuenit: vel asserit aliqd ꝺ eo qꝺ ei nō cōuenit. diuine derogat bonitati.qui deus est ipsa bonitatis essētia ꝑꝫ Dio. de di.no. Quod qdē cōtingere potest vel ꝑm intellectuꝫ tm̄: vl' ꝑm itellectū ⁊ affectū. Et vtroqꝫ mō huiusmodi ꝺ rogatio si sit tm̄ in corde ē blassemia cordis. Si vo i ore ē blassemina oris q̄ blassemia oris opponit̄ cōfessioni fidei ⁊ caritati diuine. Et sic ex genet̄ suo ē peccatū mortale semꝑ nisi quis aliqñ ex surreptiōe in vba blassemie ꝓrūpere.ita ꝙ hoc qꝺ diceret nō aduerteret.qꝛ tūc solū venialit̄ peccaret nec hēret ꝓprie rōneꝫ blassemie hic ex. Al'.secūda scꝺe.tit.de blassemia.

⁊ Tho. scda scde. q. xiij. ar. i.

1 ¶ Quod sunt spēs blasfemie. R. ꝑm Amb. sunt due. Prima est cū deo attribuit qd ei nō cōuenit. Scda cum ab eo remouet qd ei ꝯuenit. adde tertiaꝫ ꝑm Tho. vbi. s. cū creature attribuit qd cōuenit creatori soli. Sed ꝓprie loquēdo nō sunt diuerse spēs: qa negatio ⁊ affirmatio nō diuersificant habitus spē. qꝛ ꝑ eandē sniam inotescit falsitas affirmationū ⁊ negationū

2 ¶ Utrū peccatū blasfemie sit remissibile. R. ꝙ si blasfemia fit ex coactiōe vel deceptōe vel infirmitate sic habet cām ānexā ꝓuocatiuā diuine misericordie ad remissionē. Et sic intellige illud Math. xij. Omne peccatum ⁊ blasfemia. s. ex īfirmitate: vel coactione remittit. Si autē blasfemia cōcomittat certa malicia: tūc dr̄ irremissibilis. nō qꝛ nō possit remitti. sed quia nō hꝫ secū cām motiuā ad remissionē. ⁊ sic itellige illud Math. xij. spūs aūt blasfemie. s. illate ex certa malicia non remittet. i. vix. siue difficulter remittitur. qꝛ non habet excusationem.

3 ¶ Blasfemia v̄o scōꝝ ꝯñr redundat in deum. dū vel illis attribuūt quod deus sua. gr̄a declarauit nolle in eis esse. vl̄ remouēt qd declarauit in eis esse. ⁊ eodem modo est peccatum sicut blasfemia. dei.

4 ¶ Utꝝ balsfemās possit absolui a ꝓprio sacerdote. R. Pa. in. c. statuim⁹. de male. ꝙ nō publice blasfemās. sed ep̄s. facit glo. in. c. ij. de pe. ⁊ re. li. vj. Secus si occulte. qꝛ ꝑm Ho. tūc non ꝑtinet ad ep̄m. Ego v̄o intelligo ꝙ ē casus ep̄i qñ blasfemia ē publica non simpliciter. sed qñ ꝓpter publicitatē defertur ad ep̄m. Unde dicit Gof. ⁊ Ho. ꝙ q̄ dicunt in. d. c. statuimus. de pena temporali vel pecuniaria intelliguntur sedente iudice pro tribunali. In iudicio aūt an. me p̄sbyter discretus moliendo rigorē dispensare poterit rigorē ex cā circa penam spūalem supiorē. xxvj. q. vij. penitētib⁹. hec ho.

¶ Sed quādo dr̄ publica. R. Pa. ⁊ Ho. in. d. c. statuimus. ꝙ publica dicitur qñ est notoria iuris. puta cōuict⁹ vel cōfessus in iudicio. vel notoria facti. puta. qꝛ publice pluribus astātib⁹ blasfemiam intulit. facit. c. fi. de coha. cle. ⁊ mu. Et breuiter quando probari potest ⁊ ad episcopum defertur dicitur publica. ar. l. palam. ff. de verb. si. 5

¶ Quid si calore iracūdie. vel ebrietatis qs blasfemat. R. Pa. in. d. c. statuimus. doc. cōmuniter recitāt dictū abbatis dicentis ꝙ lꝫ peccet grauit. tñ nō punietur pena. d. c. statuim⁹ qa nescit quodāmō quid faciat. sicut nec ꝯfessio sic facta p̄iudicat. vt no. gl. i. c. ex litteris. de diuor. Et placet Pa. in ebrio. ar. l. oē delictuꝫ. §. q se vulnerauit. ff. de re. mili. Sed in accēso calor̄ ire dicit forte nō procedere. nisi calor esset ex iusta cā ꝓuocatus. ar. l. si adulteriū. §. iperatores. ff. de adul. sec⁹ qñ ex iiusta cā: puta qꝛ i ludo amisit. ar. c. iebriauerūt. xv. q. i. sꝫ ego dico ꝙ taꝫ ex ebrietate q̄ꝫ ex ira blasfemās nō excusat a mortali si aduertit qd dicit ⁊ significatōeꝫ v̄boꝝ. vt patꝫ ex dictis. q̄ v̄o ad penā. d. c. statuim⁹ credo oīo excusari ꝓpter v̄bū i eo positū. s. p̄sū pserit relaxare. Sꝫ q̄ ad aliā penā extraordinariā bñ attēdēdū est an fuerit i culpa ebrietat. vl̄ ire vt maior imponat. ⁊ si nō fuit in culpa minor detur. 6

¶ Que ē pēa p̄fati. c. statuim⁹. R. ꝙ vij. dñicis stet p̄foribus eccl̄ie. dū agūtur missaꝝ solēnia. ⁊ vltio die sine pallio. ⁊ calciamētis. ⁊ ligat⁹ corrigia in collo. Itē i. vij. sextis ferijs p̄fataꝝ dñicaꝝ ieiunet in pane ⁊ aq̄ ⁊ nō itret eccl̄iaꝫ. Itē ꝙ in quolibet p̄fatoꝝ dierū 7

tres esi poterit. vel duos aut saltē vnū
paup in reficiat. ⁊ si nō pōt in aliam
penā cōmutet̄. Itē si est diues. xxxx.
solidos soluat. vel. xxx. vel. xx. vel sal-
tez. v. vsualis monete. quā pniaz si no
luerit facer̄ iterdicat̄ ei igressus eccl̄ie
⁊ in obitu careat eccl̄iastica sepultura

Abella Uide. j. peda
gium. ⁊ Talia
qꝛ ꝓ eodē accipiūtur. vl' q̄si.

Calix nō dz eē d̄ ere. aut
auricalco. aut cu-
pro: nec de ligno. nec d̄ vitro.
nec de cristallo. vel lapide. de ꝯse. di. i.
vasa. ⁊. c. se. sed debet esse de auro vel
argēto. aut stagno. c. calix. de ꝯse. di. i.

1 ¶ Quis pōt cōsecrare calicē ⁊ pate-
nā. Car. in Cle. attēdētes. de sta. re. vr̄
sentire ꝙ ep̄s ⁊ etiā abbates qui vtun
tur isignijs pontificalibus qñ hūt ex
cōsuetudine. qꝛ ista sūt potius dignita
tis q̄ ordinis. Sed Ge. i. c. abbates.
de priuile. li. vi. dicit ꝙ lz hic gl. sit ꝓ
ipsis abbatibus. tamen debet abstine
re ꝓpter vnctōnem que fit in eius cō
secratione. c. vnico. de sacra vnctiōe.

2 ¶ Quō execratur. ℞. ſm pe. de pal'.
ꝙ cōsecratio calicis fit in superficie.
Et iō si calix argenteus cōsecrat⁹ de-
auretur indiget recōsecratiōe. Sec⁹
credo si deauratō cadit ꝓpter vsū qꝛ
nō recōsecrabit̄. nec est sil'e in calice
deaurato sicut in piete eccl̄ie. qui de
crostatus indiget recōsecratione. vt i
glo. c. ecclijs. de cōse. di. i. sed in pdi-
tione auri quod ita subtiliter ponitur
nō videtur sit ita cōsecratio in supfi-
cie ipsius quin remaneat in argento.
⁊ ita ſuat cōsuetudo. Sil'r si amittat
formā suā execrat̄. ar. c. i. de ꝯse. ec. vl'
al. ⁊ qꝛ destructa forma iā nō est calix
⁊ si reparatur erit nouus calix. ⁊ ideo
consecrandus. Secus si formam nō
amisit. quāuis aliqualiter lesus fuerit.

Calumniator qs di-
cat̄. vide. s. Accusatio. §. viij.

Cambium Uide. j.
vsura. p̄-
mo. §. lj.

Canonica portio di-
cit̄ quia ē
a canonibus approbata ⁊ de
bita iure decretorū. x. q. i. de his. ⁊. c.
decernimus. ⁊. xvj. q. i. constitutum. ⁊
in Cle. dudum. de sepul.

¶ Quotuplex est canonica portio. ℞. 1
ꝙ duplex. vna q̄ d̄betur ep̄o ab oib⁹
ecclijs totius diocesis. de qua hēs. x.
q. i. in. c. de his. ⁊. c. se. in glo. ⁊ d̄ testa.
c. officij. ⁊. c. se. cum concordantijs in
glo. Alia que debetur eccl̄ie pochia-
li. de qua habetur. de sepul. per totuz
in decre. ⁊. vj. Cle.

¶ Quota est canonica portio ep̄alis. 2
℞. ſm glo. in. c. requisisti. de testa. ē ter
tia vel quarta ſm consuetudinem.

¶ Quota est canonica portio paro- 3
chialis. ℞. ꝙ iura sunt diuersa. ⁊ ideo
erit quarta. quia in illa omnia iura cō
cordant. licet quedam dicant mediā.
quedam tertiam. ff. de arbi. l. diem. §.
si plures. ⁊ de arbi. c. si ex tribus. li. vi.
nam in dubijs sequimur quod mini-
mum est. ff. de le. ij. l. si ita relictum in
fi. ff. de re. iur. l. semper. ita no. Archi.
in. c. cuz qs de sepul. li. vi. ⁊ ino. i. d. c.
requisisti. ⁊ Ber. in. c. certificari. de se
pul. ⁊ hoc verum. nisi consuetudo eēt
dandi medietatem. vel tertiam. quia
tunc ista esset debita. vt in. d. c. certifi-
cari. Et sic intellige iura que vidētur
dicere ꝙ est tertia vel medietas.

¶ Utrum consuetudo valeat qua ni 4
hil datur episcopo vel parochiali ec-
clesie. ℞. Ho. in sum. titu. de sepul. te-
net ꝙ non. Similiter ⁊ Gof. cum sit
irrationabilis. c. fi. de consu. ⁊ contra

sura de sepul.c.i.d. pe.de perusio in tractatu.de canonica portione.⁊ Inno.in.d.c.requisisti.tenent ꝙ consuetudo valet.dũmodo sit ꝑscripta spacio annoꝝ.xxxx.facit.c.de quarta.de prescrip.⁊ quod notat Jo.in.d.c.certificari.

5 ¶ Utrum prescriptione etiam sicut consuetudine possit in totum tolli.℞. ſm Ho.vbi.s̃.⁊.d.pe.ꝙ sic.sed reqritur titulus vel cursus temporis.cui⁹ contrarij memoria non existat.⁊ ita loquitur.c.i. de prescrip. li.vi. Ratio quia ius cõmune est pro ecclesia parochiali vel episcopo. Et ideo vbicunq; presumptio est contra possidentẽ. oportet ꝙ titulum alleget ⁊ probet per quem talis presumptio tollatur.

6 ¶ Utrum per pactum possit renũciari dicta quarta.℞.ſm archi.in.c.pactum.de pac.li.vi.ꝙ quando damnificatur ecclesia non valet pactum. Secus vbi non dannificaretur.quia valerẽt sine auctoritate superioris factũ l.non eo minus.C.de procu.

7 ¶ A quibus debetur quarta episcopalis.℞.ſm Ho.in sum.ti.de sepul.ꝙ debeť ⁊ potest peti ab omnibus ecclesijs.j.propriaꝫ diocesiꝫ constitutis.vt xvi.q.i. constitutum siue sint capelle monacorum vel aliorum religiosoꝝ. vel monasteria.vel alia pia loca.siue sint conuentualia.vel queuis alia in ciuitate vel extra.vt de offi.or.conquerẽte.de testa.officij.⁊.c.requisisti.etiaꝫ si sint exẽpta.nisi in ꝑuilegio fiat spãlis mẽtio de ꝑiudicio ep̃alis quarte d̃ deci.dudũ.§.vlti.ff.ne quid i loco pu. l.i.§.merito.pa.v̄o i.d.c.officij tꝫ ꝯriuꝫ.s.ꝙ soluꝫ debeať ab ecclijs ep̃o subiectis.nõ ab exẽpt̃ seu subiectt̃ immediate pape.⁊ dicit ꝙ sic cõiter teneť.pe.v̄o in ꝑfato tractatu limitat pa.veꝝ dicere quãdo legãs ecclie exẽpte nõ ẽ subdit⁹ ep̃i.vel exẽptus silr. al's debeatur. Sed verior videť opi. ꝑa.qꝛ ista quarta datur episcopis rõe solicitudinis quã debet habere in ecclesijs sibi subiectis.vt patet in.d.c. conquerente.non respectu legantiũ.

¶ Sed nũquid exẽpti teneñ soluere 8
quartaꝫ canonicam pape.℞.abbas i c.requisisti.de testa.ꝙ sic. Et sequitur d.pe.vbi.s̃. Legatus tñ de latere petere nõ poterit.qꝛ nõ ẽ diocesan⁹ exẽptorũ de ꝑui.c.auctoritate.li.vi.in gl.

¶ De quibus debetur q̃rta canonica 9
ep̃alis.℞.ꝙ de oibus legatis factis q buscũq; ecclijs vel pijs locis ſꝫ ꝙ dixi in.§.precedenti.⁊ etiã quarta decimaꝝ.⁊ quarta eoꝝ q̃ veniunt occasione funeris vt in.c.requisisti.de testa.⁊ ibi pa. Fallit hic in.vii.casibus ſm.d. pe.vbi.s̃.¶ Primus qñ relinquitur aliqd pro ornamẽtis ecclie seu vestib⁹ vꝫ cũ legat ſicũ pro planeta.vel aliud ornamẽtũ pro altari.vt no.doc.in.c. fi.de testa. Ex q̃ sequiť ꝙ si legať aliqd vt fiat corus vel pictura vel maiestas vel calix vel huiusmodi nõ d̃beť q̃rta.qꝛ ista ẽ fabrica ad lõgeuũ honorẽ dei.d.c.fi.⁊.l.i.C.ne si.sal. Iste imagines ⁊ cruces appellãť signũ dei.l.titia.§.seia.ff.d̃ an.ar.qꝫ le.et Inno.i.c. cũ ad sedẽ.d̃ resti. spo.dicit ꝙ cruces ⁊ calices sũt ornamẽtũ ecclie.¶ Secũd⁹ qñ legať ꝓ ꝑfat̃ ornamẽt̃ redimẽdis ornãdis seu reparãdis.vt dicit Inno.i.d.c.fi. Idẽ dic cũ legať ꝓ libris neccessariis diuino officio. Silr qñ legatur ꝓ monumento fiendo.qꝛ religiõis interest monumenta cõstrui vel exornari.l.i.§. iterdictũ.ff.d̃ mor. infe.¶ Tertius quando legatur pro fabrica ecclie reꝑatõe idigente.⁊ portio ꝓ fabrica nõ habeť.vl'si habetur non sufficit. Si v̄o ecclesia non indiget fabrica.soluetur quarta scd̃ꝫ Ho.

reliquũ seruabitur ꝑ tẽpore necessario ad fabricaz. ¶ Quartus qñ legat̃ ꝑ luminarib⁹ oleũ ꝑ lampade vel cerei huiusmodi. ¶ Quintus qñ legat̃ ꝑ anniuersario celebrãdo annuatim. c. cum creatura. de ce. mis. ¶ Sextus quando legatur pro. vii. xxx. ⁊ huiusmodi ſm Ho. in. d. c. fi. ¶ Septim⁹ qñ relinquit̃ ad ꝑpetuũ cultuz diuinũ puta ꝙ festũ vnius sancti fiat annuatim. vel dicatur officiũ in vna capella qꝛ in huiusmodi ꝯsistit cultus diuin⁹. c. fi. de rescri. li. vj. ¶ Octau⁹ fallit ſz Pa. in. d. c. requisisti. in oblationib⁹ de quibus nõ debetur quarta vt oliz ¶ Non⁹ fallit ſm eũdẽ i donatõe in vita. de qua etiã nõ debetur. c. de his. de sepul. ⁊ c. i. de sta. monacho.

10 ¶ Utꝝ debeat̃ q̃rta episcopo de relictis factis hospitali. ℞. Pa. i. d. c. officij ꝙ sic. si est religiosũ. puta auctoritate episcopi cõstructũ etiã secunduz Jo. An. si relictũ fuisset factuz pauperibus talis hospitalis. quia presumit̃ habuisse respectũ ad locũ non ad personã. Secus si relictũ esset pauperibus simpliciter quia nõ deberetur. l. nulli. ⁊ l. si quis ad declinadam. C. de epis. ⁊ cle. si v̄o hospitale non est religiosum lz diuersa sit opi. tñ tene cum Pa. ibidẽ ꝙ si hospitale est edificatũ auctoritate iã defũcti. sic eps hẽbit q̃rtã. qꝛ eps hẽbit curã. vt dr̃ in auten. de ec. ti. §. si qs. qꝛ nõ pōt ãplius redire ad prophana. Si v̄o edificator viuit sic nõ debet̃ q̃rta ⁊ relictũ vr̃ factum paupib⁹ cũ talis loc⁹ nõ sit capax. qꝛ edificator pōt eũ destruere. c. iter dilectos. de dona. ⁊ ibi Jnno. Et ex dictis patet ꝙ de relictis istis fr̃nitatibus nõ debetur. iiii. vt tenet Pe. q. s. Limita tñ p̃fatũ dictũ Jo. An. de pauperibus simplicit̃ verꝝ. s. qñ legat̃ in genere paupib⁹ ſm Bal. Jta ꝙ inter ꝑsonas distribuat̃ ⁊ nõ int̃ loca. vt puta qꝛ testator iubet cuilibet paupi dari tunicã vl̃ certã q̃ntitatẽ pecũie. qꝛ legat̃. vt singl̃arib⁹ ꝑsonis ⁊ sic ñ d̄bet̃ q̃rta ep̄o c. ex pte. el. iij. de v̄. si. al's legãdo paupib⁹ i genere vr̃ legare hospitali qd̄ ẽ in ciuitate vbi testator hz domiciliũ. cãusẽ i. d. l. si qs ad d̄clinãdã. v̄. vbi ãt ⁊ iõ d̄beret̃ q̃rta ꝯ Jo. An. ⁊ eũ sequẽtes. Et sic verꝝ credo qñ ẽ tale hospitale ꝙ paupes cõit̃ ibi mittunt̃. Sec⁹ in hospitalibus vbi pauci pascuntur. Et sic intelligo Jo. An.

¶ Utꝝ debeat̃ q̃rta ep̄o delegato facto alicui vt singulari ꝑsone. ℞. d. pe. vbi. s. ꝙ nõ sicut qñ legat̃ clerico nõ hñti administratõez vl̃ p̃lationẽ. seu alicui canonico. vt i. d. c. reqsisti. §. fi. vl̃ cũ legat̃ leprosis morãtib⁹ i tali loco seu domo. vl̃ cũ legat̃ heremitis. aut istis fr̃ib⁹ q morant̃ i aliq̃ loco vl̃ aliqbus mulierib⁹ ꝑ dote vel viduis. pegrinis ⁊ huiusmodi. in quibus cessat. d. c. ex parte. el. iij. vide qd̄ no. inno. i c. relatum. de sepul. 11

¶ Utꝝ debeat̃ q̃rta ep̄alis d̄ legatis pro male ablatis. ℞. d. Pe. vbi. s. ꝙ non quia sunt debita non legata. siue restitutõ sit certa. siue incerta. 12

¶ Utrum debeatur quãdo subditus legat ecclesie ex̄ diocesiz cõstitute. ℞. ꝙ non. ita tenet Abbas. in. d. c. requisisti. ⁊ Jnno. in. dicto. c. officij. ⁊ Jo. in d. c. certificari. Et ita consuluit Jo. de montemerlo. Hec intelligo nisi ꝯsuetudo vel prescriptio aliud habeat. c. cum inter. de. v̄b. sig. el. ij. 13

¶ De quibus debetur canonica parochialis. ℞. ꝙ de omnibus que veniunt ratione funeris. ⁊ de omnibus legatis factis ecclesie apud quam elegit sepulturam. de sepul. per totum. ⁊ i Cle. dudum. eo. ti. Fallit hoc in. xiiij. casibus secundum. d. Pe. vbi. supra. 14

¶ Primus qñ per consuetudinē uel prescriptionē nihil soluit fm q dictū est. ¶ Secūdus qñ p priuilegiū pape eximit a prestatione. de relig. do. c. constitut". de testa. c. officij in fi. de sepul. in nra huiusmodi sunt hodie fratres minores ⁊ pdicatores p priuilegiū ¶ Tertius qñ legat ad usus priuilegiatos. de quib⁹ in. c. fi. de testa. q sūt. vij. casus primi. de quib⁹ nō debet quarta ep alis. de quib". s. i. §. ix. ¶ Quartus qñ ecclie donat donatiōe inter viuos. vt in. d. c. de his. §. si vo. ¶ Quintus quando post electionē sepulture in alio quo monasterio sanus existēs illud intrat: ⁊ in eo pfitet antequ moriat. Et idē dico si intrauit cū pposito absolute mutandi vitā: q desinit ee parochianus alteri⁹ ecclesie ar. c. bñficiuz. ō regu. li. vi. Si vo nō fecit pfessionez: nec habuit absolute ppositū vitā mutandi debet ḡrta. fm archi. in. c. cum quis. de sepul. li. vi. ⁊ videt verius fm Be. ibidē: lz alij dicāt ō: q religiosus censet ohere domiciliuz in monasterio facta pfessione tacite uel expresse: nō añ. ut dicit arch. ⁊ Jo. in. c. statutū de rescrip. li. vi. Et idē videt dicendū de leproso q intrauit domū leprosoz q nō debet fm Bu. secus de illo qui recipit in pfratrē q tū retinet bona sua quo ad pprietatē: q debet quarta. c. cū ⁊ plātare. de priui. q nō transit i religionē. Secus si solum sibi retinuisset vsumfructū suoz bonoz: q gauderet priuilegio religionis. c. ut priuilegia. de priui. ¶ Sext⁹ qñ quis legat ecclesie in qua nō sibi elegit sepultarā: nec sepelit ibidē fm glosam ordinariā in. c. i. de sepul. ⁊ idē ino. in. c. ij. de sepul. et archi. in. c. ij. c. ti. lib. vi. lz in. c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset q deberet. hoc idez pbat Jo. an. in. c. i. ⁊. c. certificari. de sepul. in glo. ⁊ in cle. dudū. §. verū. vbi reprobat opi. Bo. tenentiū in. d. c. ij. ⁊ est opi. vera: alia Host. reprobata fm. d. An. in. d. c. certificari. nam talia debēt ee subiecta qualia pdicata. xxxij q. vij. apostolus. ¶ Septimo fallit qñ ō facto sepelit: vputa q erat ibi interdicta ecclia uel ciuitas. fuit tū de facto ⁊ ō voluntate fratrū sepultus in eoruz ecclia ⁊ multa oblata. Nam fm Se. cō si. cxix. ⁊ sequit Be. in. d. c. i. de sepult. li. vi. nō debet quarta. Nō q talis tēpore interdicti nō pōt eligere sepultura apud medicantes. ut no. ino. de pnite. c. ut pnlegia. ⁊. c. cū ⁊ plantare. ⁊ de pe. ⁊ re. qō in te. §uis liceat ipsis recipere mortuaria ut dicunt p defunctis si cū penitētia decesserūt. xi. q. iij. quicūq; intra. facit qō no. ino. i. c. tāta de excess. pla. Itē q quarta debet rōe iniurie facte ecclie parochiali. d. c. certificari. ergo nulla iniuria ei facit: ex q ibi nō poterat sepeliri. imo plus dicit idem Federi. q si medicantes sponte eū tali tpe sepeliūt nō debet quarta. sed tenent tanq violatores interdicti. cle. i. de sepul. ⁊ in. c. si canonici. de ord. li. vi. tūc enim solū debet quarta qñ sepeliūt in casu a iure pcesso. secus si sepeliūt in casu a iure phibito. ut in c. ex parte el pmo. ⁊ in. c. cū libez. ⁊ i c. in nra in fi. ō sepul. ⁊ ibi dicit ino. q qñ de facto nō de iure sepelit debent corpus ⁊ oblationes q rōne sepulture facte sunt: sed nō legata facta non rōe sepulture vl occasiōe ipsi⁹. ⁊ ita pz q si de facto sepelit ō voluntatez illi⁹ cui⁹ est ecclia: q nō tenet ad quartaz aliquā: sed tenet ⁊ corp⁹ ⁊ oia q rōne sepulture habuit restituere: sed nō ḡr tam de legatis factis nō rōne sepulture ul ei⁹ occasione. Sil'r nō debet de his q amici ō bonis ipsoz tūc obtulerūt ¶ Octauo fallit qñ ecclia parochial' erat interdicta ex culpa sua ⁊ non pa-

rochiani. tunc ecclesia non habebit quartā: siue parochian⁹ sepeliat̄ alibi ex electione sua siue nō: ut quia alibi ē sepulchrū suoꝝ maioꝝ ꝟm Pe. ⁊ no. Ge. in. c. i. de sepul. li. vi. ¶ Nono: qñ reuocat electionē quā fecit legando. ⁊ alibi elegit sepulturā ⁊ sepelitur: quia paria sunt nō eligere ⁊ electā mutare ff. de adi. le. l. i. ⁊. ij. Sed primo casu ñ debet̄. ut. s̄. dictū est. ergo nec in scdo. Ita consuluit Fede. consi. x. Ge. in. d. c. i. videt̄ tenere ꝙ reuocata electione sepulture: reuocet̄ ⁊ legatū: ⁊ dabitur illi ecclesie vbi elegit sepeliri: quia sub rogatus debet intelligi subrogat⁹ cuꝫ oib⁹ qualitatib⁹ onere ⁊ honore. l. i. §. hec actio. ff. si quis te. li. esse ius. fue. et ideo onus etiā emolumēti cōmutat̄. ⁊ econtra. l. alūne. §. seia. ff. de adi. le. Et dicit verum nisi aliter constet de volū tate legantis. ¶ Decimo: qñ licet elegerit: tamē nō sepelitur ex facto heredum: uel ex facto contingēti circa personam defūcti. puta qꝛ moritur nimis longe: uel heredes nolūt ad ecclesiaꝫ electā deferri: quia verba sunt ītelligē da cum effectu. l. i. ff. qd̄ quisqꝫ iur. ⁊. l. ea quidem. C. si man. ita fue. alie. tex. ē in. c. relatū. de cle. nō resi. ergo cessabit canonica: ex quo ibi nō sepelitur. Ita tenet Fed. vbi. s̄. ⁊. d. Pe. vbi. s̄. Ge. tamē in. d. c. i. videt̄ sentire ꝙ isto casu ecclia nō ꝑuat̄ legatis factis gr̄a sepulture: ut no. in. c. in nr̄a. de sepul. ⁊ ideo forte nec sua quarta ecclia parochialis. ¶ Undecimo cū legat̄ pro incertis male ablatis ꝟm. d. pe. vbi. s̄. ¶ Duodecimo qñ legatum est ecclie parochiali tantū quantū est quarta ꝑs legatoꝝ factoꝝ ecclie electe ꝟm Ho. in. d. c. officij. ⁊. d. Pe. vbi. s̄. Alij volunt ꝙ nō cōputabit̄: sed soluet quartam ecclie electe: ac si nihil ecclie parochiali esset legatū: sicut Gof. Ray. in summa. Jo. in. d. c. officij. Fe. ꝯsi. iij Jo. de ligna. in. d. cle. dudū. Tu v̄o tene ꝙ si ꝯsuetudo eēt ꝙ teneret̄ tm̄ legare ecclie parochiali: tūc vera sit secūda opi. ut nō cōputet̄. Si v̄o dicta ꝯsuetudo nō est: sic cōputabit̄. ⁊ si minus est supplebit̄: sicut. filius facit in. l. si qñ. C. de inoffi. te. Si plus est legatū ei quā sua q̄rta nō defalcabit̄. ¶ Tertiodecimo qñ tp̄e testamēti ⁊ legati nō elegit sepeliri: sꝫ postea tp̄e mortis elegit sepulturā. facit. c. relatū. de sepul. in ij. glo. Ber. i. d. c. de his dicit se dubitare: sꝫ ego credo ñ teneri nisi fiat ī fraudem. ¶ Decimoquarto qñ parochianus nō potuit audire diuina: nec ꝑcipere ecclīastica sacramēta in sua parochiali ecclia ꝓpter vacationē longo tēpore: ⁊ alibi elegit sepulturā ꝟm bal. ī suo tractatu. De hoc rō qꝛ q̄ legant̄ ꝓ labore: cessāte eo cessat ⁊ legatū. l. seio in fi. ff. de ānu. le. Cū ergo quarta det̄ ꝓ administratione sacr̄oꝝ ⁊ celebratione. ut patet in. d. cle. dudū. §. verū ibi cū mercedis exhibitio. pꝫ ꝙ nō debet̄ qꝛ cessante cā finali cessat effectus. d̄ q̄ ī. c. cū cessante. d̄ appel. Ho. v̄o ⁊ Jo. in. c. relatū. de sepul. ⁊ Pe. vbi. s̄. tenēt ꝙ īmo debet̄: qꝛ viciū ꝑlati nō dꝫ nocere ecclie. Sed ego teneo cū bal. ⁊ dico ꝙ viciū ꝑlati nocet ecclie ī acq rēdis. ut no. pa. i. c. ut sup. d̄ re. ec. ñ al.

¶ Utrū de legato facto rectori ecclie 15
in qua elegit sepulturā ꝓ missis dicendis per rectorē debeat̄. iiij. parochialis ꝝ. ꝙ sic. quia etiā debet̄ q̄rta ep̄alis. ut in. c. cuꝫ inter vos. de ver. sig.

¶ Utrū de donatōe cā mortꝭ debeat̄. 16
ꝝ. ꝙ sic. quia accedit magis legato q̄ꝫ contractu. l. fi. C. de dona. cā mor. cle. dudū. de sepul.

¶ Qui debet̄ canonica portio? ꝝ. ep̄al' 17
debet̄ ep̄o diocesis. parochial' v̄o debetur ecclie. vbi audit diuina ⁊ ꝑcipit ec

ecclesiastica sacra. tex. est in. c. eū gs. de sepul. li. vi. uel dz pcipe de iure. Si vo trāstulit domicliū alicubi ⁊ moriē antecqz nouū domicliū acqsierit: tūc debētur ecclie parochiali in q̄ moriē fm archi. in. c. i. de sepul. li. vi. Hug. Ray. Host. ⁊ Vin. in. c. nos. de sepul. quia volūt q̄ ibi dz sepeliri si nō elegisset. Sz tenēdo opi. ino. i. d. c. nos instituta. de sepul. q̄ dz sepeliri in ecclia cathedrali: ipsi debebit. Si vo hz domicliū in diuersis parochijs ut sunt reges: tunc est equū q̄ diuidat. Iz nō credo necessariū: sed debit ecclesie in q̄ moriē: Iz Ho. ⁊ ino dicant diuidendam.

18 ¶ Quid si audit diuina in vna. in alia vo recipit sacra. ꝛ. ino. ⁊ Jo. in. c. de his. de sepul. Archi. in. d. c. cū qs. q̄ fiet diuisio portionis. c. i. ⁊. c. relatū. d sepul. limito si vtraqz habet cimiteriū ⁊ curam: alis nō. ar. c. si ecclesia. d cō sec. eccle. uel al.

19 ¶ Quid de istis receptis in ꝓfratrib⁹ retētis bonis suis? ꝛ. Ho. ⁊ Host. q̄ sicut nō eximunt a iurisdictione epi: ita debeā q̄rta de legatis p ipsos. de quo dic ut. s. §. xiij.

20 ¶ Quō extrahēt iste quarte. ꝛ. ho. in summ. de sepul. q̄ extrahēt pmo q̄rta epalis: q̄ antigoz ⁊ dignioz: demū parochialis si venit extrahēda. Si vo pri⁹ fuisset quarta parochial extracta: sic eps habebit q̄rtā quarte parochialis: ⁊ quartā de reliquis.

¶ Anonicus dz facere q̄ ad canonie officiū spectāt. ⁊ si puer est p aliū. ut de eta. ⁊ q̄l. c. ij. ff. de de curio. l spurij. §. minoz es.

1 ¶ Utruz possit esse laicus. ꝛ. fm Vin. q̄ nō. pōt tū laicus ex iusta cā habere prebendā. extra de consti. c. cuz. ¶ Ferrarien sis. ⁊ ibi Pa. hoc tenet.

2 ¶ In quo sunt interrogandi. vide. j. Interrogationes.

¶ Anonizatio scōz scdz Inno. in. c. audiuim⁹. de reli. ⁊ ve. san. ē canōice ⁊ rīr statuere q̄ aliquis honoret p scō. puta q̄ fiat offīm p eo solēne: sicut p alijs sanctis q̄ sūt eiusdē ꝓditionis: ut si ꝓfessor fiat officiū ꝓfessoz: si martyr martyz.

¶ Que requrunt in canonizatione. ꝛ. 1 ino. vbi. s. q̄ rīr p bationes de fide ⁊ excellētia vite: ⁊ miraculis eius. extra de testi. venerabili fratri nostro.

¶ Utz oīo sit fundēda ad nō scīm. ꝛ. 2 ino. vbi. s. ad aliquē viz q̄ credit bonus ⁊ p se intercedat ad deū: q̄ de⁹ fidē illoz attendēs etiā si ille nō eēt bon⁹ pces eoz acceptaret. ar. xxxij. di. §. vez xv. q. vl. c. fi. nō tū licet de eo facere officiū solēne uel pces solēnes

¶ Utrum alius q̄z papa possit canoni 3 zare. ꝛ. inno. ibidem q̄ non.

¶ Antus in ecclia inuentus est ad quo candā cōpunctionē in aios auditoz. xxi. di. cleros ante fi. de ꝓse. di. v. non mediocriter.

¶ Utrum cātus theatrales sint can 1 tandi in ecclesia. ꝛ. q̄ non. nec in modum tragediarum: sed cantandum ē cum cordis deuotione. xcij di. cantantes. ⁊. d. c. non mediocriter. ⁊. xxxvij. di. sedulo. xij. q. i. quia.

¶ Apitulum potest se devacā te absoluere ab excōe tam iuris q̄z hominis a qua eps absoluere potuisset: nisi a sede apostolica specialiter sit ei interdictuz. c. vnico. de ma. ⁊ obe. li. vi.

¶ Utrum possit dispensare in casibus 1 in quibus permittit epo dispēsatio. ꝛ. Sed. consi. xxix. q̄ sic. ⁊ no. Pa. in. c. cum olim. de ma. ⁊ obe.

2 ¶ Utrũ possit dare cõfessorẽ seu absoluere in casibus episcopo reseruatis. ℞. Pa. vbi. s̃. q̃ sic

3 ¶ Utrũ ptãs capituli consistat in maiori parte. ℞. Mo. eo. ti. q̃ in maiori ⁊ saniori. Ita q̃ totum capl'm dicitur facere quod maior ⁊ samor pars facit c. cum in cunctis. de his. q̃ fi. a ma. p. ca. Fallit hoc in trib⁹ casib⁹. ¶ Primus. quãdo aliqd est pluribus cõe: non vt collegiatis: sed vt singulis. qz tũc nõ valet quod fit a maiori parte: sed oz cõsentiant singuli. ff. de serui. ru. p̃. l. per fundũ. de consti. c. cuz oẽs in glo. ¶ Scd̃s quãdo maior. pars capl'i deliquit ⁊ propterea est priuata ptãte sua. vt in. c. bone memorie. el p̃mo ⁊. c. cum nobis. de elect. cum si. ⁊ c. gratum. de postu. pre. qz tũc tota potestas capl'i residet in minori parte q̃ non deliquit. no. Pa. i. c. i. d̃ his que fi. a ma. par. ca. ¶ Tertius in electione romani pontificis. vbi oz q̃ due partes consentiant. c. licet de elec.

4 ¶ Sed que dicit̃ maior pars capl'i ⁊ sanior. ℞. Mo. q̃ illa que nitit̃ maiori ratiõi ⁊ pietati. viiij. di. sane qppe. presumit̃ tamẽ semp̃ pro maiori p̃te ⁊ illi statur nisi cõtrariũ probetur. lxj. di. nullus. ⁊. d. c. i. d̃ ele. dudũ el p̃mo Multa tangunt doc. de potestate capituli in. d. c. cum olim que non pertinent confessoribus. vide ibi.

Caracter. quid ẽ. ℞. sãctus bo. i. iiij. di. vj. q. i. p̃me partis s̃m cõem opi. est q̃dam spũalis qualitas anime. Unde non est passio vel potentia anime. imo est habitus in prima spẽ qualitatis accipiendo cõmuniter habitum prout conprehẽdit oẽm q̃litatem animam disponentẽ: siue facile mobilem: siue perfectam: siue iperfectam. Unde dicitur habitus qz est perpetuus. ⁊ qz ñ p̃ficit. sed ad vlteriorem perfectionem disponit. i. ad gratiam potest dici dispositio.

¶ Ad quid dat̃. ℞. scũs Bo. vbi. s̃. q. ij. q̃ ad quattuor. ¶ Prio ad significandũ. ¶ Scd̃o. ad disponẽdum. ¶ Tertio ad assimulandũ. ¶ Quarto ad distinguendũ. Naz cũ sit signũ sacr̃ale signat gr̃am gratũ facientez: nec solum signat: sed disponit ad eaz qz vsus sacr̃oꝝ non est tm̃ in significãdo: sed etiam in disponẽdo. Et qz disponit ad gr̃az habet aliquaz similitudinẽ cũ gratia que est similitudo dei. Ideo aliquo modo cõsignat̃ deo. ⁊ qz omnes configurat deo ⁊ sic vni assimilat gregẽ domini inter se: ⁊ sic distinguit ab his qui non sunt de grege dñi. vel etiam qz distinctionem facit in eo de grege s̃m aliam ⁊ aliam rationem assimulandi. 1

¶ Utrum imprimatur i oibus sacramẽtis. ℞. scũs Bo. vbi. s̃. q. iiij. q̃ nõ nisi tm̃ in tribus sacr̃is. ¶ Primo i baptismo i quo fides gignitur. ⁊ distinguitur ppl's ifidelis a fideli. ¶ Scd̃o i confirmatione in qua fides roboratur ⁊ hõ vt pugil ad pugnãdũ vngit̃ ⁊ ab infirmis discernitur. ¶ Tertio i ordine in quo virtus multimoda datur. ⁊ homo vt sanctus ad ministeriũ templi a laico separatur. 2

¶ Utruz sit indebil'. ℞. scũs Bo. vbi. s̃. q. v. q̃ sic. Rõ est ex parte cãe volũtarie. s. dei ip̃mentis ⁊ ex parte subiecti nõ ẽ p̃ncipalit̃ in affectiua q̃ maxie v̄tibilis ẽ. sed i tota imagine ⁊ p̃ncipaliter i cognitia. qz imago p̃ncipal'r cõsistit i cognitiua. vt dr̃ i li. d̃ spũ ⁊ aia: tũ ex p̃te finis. qz nõ datur ad actum alicuius virtutis vel scientie: sed ad actum distinguendi. 3

Carcer. Utꝝ qs possit se includi face

re in arcto carcere ad pñiaz peragen
dam. ℞. Pa. in. c. veniens ꝺ regula.
ꝙ sic. ex illo. c. ⁊. c. qui vere. xvi. q. i.

1 ¶ Utrum liceat icarcerare aliquem.
℞. ꝙ sic ſm ordinē iustie. ſ. aut ī penā:
aut in cautelam. Et hoc ꝑtinet ad eū
qui vniuersaliter hz de actibus ⁊ cui⁹
vita dispōere. ali⁹ nō pōt nisi ad horā
ne aliquod pcm̄ faciat: vel vt iudici
repñtet ſm tho. ſa ſe. q. lxv.

2 ¶ Utrum cedens bonis possit incar-
cerari ꝓ debito. ℞. ꝙ nō. Nā ut tenet
Pa. in. c. lator. de pig. nō pōt qs etiā
ꝑ pactuz se obligare carceri ꝓ debito
renūciādo bñficio cessionis bonorū:
qꝛ est ꝯ bonos mores. Idē tenet Dy. ꝑ
§. elegāter. in. l. alia cā. ff. sol. ma. ⁊ Ri
ça. allegat glo. in aut̄ imo. C. de act. ⁊
ob. Et putat vex bar. in. d. §. elegant̄.
nisi ī duob⁹ casib⁹. ¶ Prim⁹ si aliēa
uit oīa sua bona in fraudē creditoꝝ. ca
sus est in. l. fi. ff. que in frau. cre. qꝺ te-
net Dy. in. §. si quis in fraudē. insti. de
ac. ¶ Secundus si debitor tpe q̄ ꝯxit
sciebat se non soluēdo esse. ut. ff. de iu.
do. l. pe. Nam in istis duob⁹ casib⁹ nō
dabit̄ sibi beneficiū cessionis bonoꝝ.
Et placet mihi ista opi. qꝛ eq̄ ⁊ sequē
da in conscia. licet alij ꝯrium teneant
ꝙ. ſ. possit icarcerari simplicit̄. Adde
etiam ꝙ teneri facere aliquem in car
cere ꝓ debito: aliqñ est ꝯ ꝑceptū ca-
ritatis ꝓximi. vt puta. qñ in nulla cul
pa est de dāno ꝓximi. ⁊ nō hēat vnde
satisfaciat ipse. nec speratur ꝙ aliquis
ꝓ eo sit satisfacturus. secus si fuit ī cul
pa: qꝛ tunc ad penaz posset detineri:
quod bñ nota.

3 ¶ Utrū incarcerans aliquē iniuste te-
neat̄. ℞. ꝙ siue sit iudex siue nō: tenet̄
de oī dāno ei dato ad restitutionē: ⁊ ēt
de iniuria sibi satisfacere. ar. c. penale.
cum ibi notatis. xiiij. q. v. Et quicūqꝫ
priuat⁹ aliquē incarcerauerit: etiaz ꝓ
manifesto crimine: capite punit̄ de iu
re ciuili. ut. C. de coarta. l. oēs. li. xij. cō
mittit enim crimē lese maiestatis: ⁊ vl
timo supplicio punit̄ quisquis hz car-
cerem ad detinendū aliquē. ut. C. ꝺ ꝑ
ua. car. l. vnica. Vex intelligit glo. ſ. pu
blice accusatū. Secus si ad detinen-
dum ꝓprios seruos ne fugiāt.

¶ Utrū ille qui iurauit redire ad car- 4
cerem teneat̄. ℞. pa. in c. si ꝟo de iure
iurā. ꝙ sic etiā si sit sibi periculū mortꝭ
dūmodo carcer nō sit iniuriosus. ꝺ q̄
dicit glo. in. cle. pastoral. in verbo per
violentā. de re iudi. ꝙ nō tenet̄ tunc
redire.

¶ Utrum ꝯctus gesti ꝑ incarceratuz 5
valeant. ℞. pa. in. c. accedēs. de ꝓcur.
ꝙ detentus in carcere publico ⁊ iuste
si est dānatus pena capitali nō valent
quia est effectus seru⁹ pene ⁊ bona sua
veniūt ad succedētes ab intestato: nisi
in crimine lese maiestatis. ut in aut̄.
bona dānatoꝝ. C. ꝺ bo. dā. vñ etiā nō
pōt disponere ad pias cās ſm Io an.
in. c. ij. de vsur. li. vi. Si nō est sic dā-
natus valent: ut no in. l. q in carcerē.
ff. qꝺ me. cā. etiā cū eo q eum fecit de-
tinere: ut dicit bar. ibidē. Aut detinet̄
in carcere iniurioso. Et sic cū illo qui
eū tenet nō valent: sed debēt rescindi
actione qꝺ metus cā. d. l. q in carce-
rem. Cū alio aūt valent nisi ad hoc de
tineat̄. iuxta no. i. c. dñs. de secū. nup.
De capto ab hostib⁹ in bello nihil di-
co: qꝛ hodie ut dixi. s. Bellū. nō efficit̄
seruus de ꝯsuetudine: ⁊ iō valēt ꝯctus
per eū facti. lz secus sit de iure. ut in. l.
eius q in ꝑn. ff. de testa. ⁊ in. l. diu⁹. ff. ꝺ
iu. fisci. ⁊ no. ſz eundē pa. vbi. s. ꝙ nō
dr̄ liberatus a carcere q custodit̄. ⁊ iō
oportet sit in loco tuto. ut no. bar. i. d.
l. q i carcerē ꝯ practicā illoꝝ q educūt
aliquē de carcere ⁊ custoditur ibi per
familiam.

¶ Mo. q̄ iudex ꝺz visitare carcera/tos ⁊ facere q̄ habeāt necessaria: ut. C de epis. aud. l. iij. ⁊ pōt liberare eū quē videt ad nullius instantiā uel sine delicto: aut cā debita detentū ex mero officio. ut no. bar. i. l. si quis vxoꝛi. §. si furgitiuum. ff. de fur.

Caritas ē ſm Aug. rectissima ai affectio q̄ ꝺilīgīt deus pp se ⁊ ꝓxim⁹ pp deū. Et idē i. iij. sē. di. xxvij.

¶ Utr teneamur ex caritate diligere deū ex toto coꝛde: tota aia ⁊ tota mēte sicut ꝺr Ba. xxij. ꝓ. s. Bo. i. iij. di. xxvij. q. vltia q̄ nō p exclusionē affect⁹ exnei. s. q̄ nihil sit i amoꝛe nr̄o nisi de⁹: nec i cogitatōe: nec i mēte. q̄ impossibile ē sic iplere i hac vita. ſz p exclusionē affect⁹ ꝛrij sic teneꝛ. hoc ē q̄ nihil ꝺiligam⁹ sup̄ deū vl̄ eq̄lit̄ ipi deo

¶ Qui sūt ꝺiligēdi ex caritate. ꝓ. fm sāctū Bo. i. iij. ꝺi. xxviij. ar. i. q. i. ⁊ ij. q̄ sūmū bonū vl̄ cui sūmū bonū ē natū vniri vl̄ vnīr p cognitiōz ⁊ amoꝛē. hoc ātē bonū vnīr vl̄ ꝓticipaꝛ ab aliq⁹ in actu: vt i btis. Aliq⁹ ꝺā i habitu. vt i iustis viatoꝛib⁹. Aliq⁹ ꝺā i potētia solū. ut i malis viatoꝛib⁹. In q⁹ ꝺā nullo mō reducibilis ē ad actū ut i dānatis ⁊ creaturis irrōnabilibus. ¶ Primi sūt maxie ex caritate ꝺiligēdi. ¶ Secūꝺi min⁹ q̄ ꝓmi. ¶ Tertij minus q̄ secūꝺi. ¶ Quarti nullo mō sūt ꝺiligēꝺi ex caritate. q̄uis amoꝛe quē iclu ꝺit vl̄ ipat caritas i quātū ꝺei creatuꝝ posſūt ꝺiligi. nō ita q̄ caritas ferāt̄ ꝺirecte ad ipos: ſz ad deū cui⁹ sūt creatuꝝ

¶ Utr sit aliqs oꝛꝺo caritatis ꝺ ꝓceꝓto: ꝓ. scūs Bo. vbi. s. q. vltia q̄ sic. ꝑz Aug. ꝺ doc. xp̄iana. ¶ Et p̄mo sup̄ oia ꝺiligēꝺ ē de⁹. ꝓo q̄ nos sumus. tertio q̄ iuſt nos ē. ſ. ꝓxim⁹. q̄rto q̄ in fra nos ē. ſ. coꝛp⁹, ꝑpus ⁊ coꝛp⁹, ꝓxi. ꝺ pe. ꝺi. ij. caritas est.

¶ Utr ꝑfat⁹ oꝛꝺo attēꝺaī penes affectū ⁊ effectū. ꝓ. sāctus Bo. vbi. s. ꝺi. viiij. q. vj. q̄ attēꝺitur penes vtrūq; ſz sciēꝺū q̄ affect⁹ accipīt aliq̄ñ p motu. Et sic ē q̄ꝺā rōnalis ꝺeligētia. Est āt iste affect⁹ aliq̄ñ a caritate elicit⁹. ſ. q̄ q̄ optat alteri⁹ sūmū bonū. ⁊ quātū ad istū affectū ꝺz esse oꝛꝺo. qa magis mihi q̄ ꝑti. ⁊ magis ꝑti q̄ alij ꝺbeo optare vitā eternā. Aliq̄ñ affect⁹ ē a caritate iperat⁹. vt ē ille q̄ q⁹ optat alteri aliq̄ꝺ bonū tpale q̄ ē oꝛꝺinatū ad cō ſuatōez nāe. ⁊ sic ſm diūsas ꝺitōes oꝛꝺo ꝑt ꝓdict⁹ posterari. affect⁹ āt q̄ñ accipīt nō p motu ſz p passiōe. ide ē q̄ q⁹ꝺā⁹ mulcedꝛis cōplacentia. ⁊ isto mō minime respicīt a caritatis oꝛꝺie qz potius respicit sēsualē expīētiaz q̄ rōis eligētiā. sicut ꝑz q̄ pl⁹ ꝺclaraī q⁹ cū videt aicū q̄ ꝺ ꝑie absolute. q̄uis pl⁹ ꝺiligat ꝑiez. cui⁹ signū ē. qz pl⁹ faceret ꝓ ꝑie. Effectus autē est triplex.

¶ Prim⁹ respicit saluteī aie. ⁊ hunc respicit oꝛꝺo caritaſ ꝓncipalīt. qz primo ꝺbeo ꝓcurare saluteī meā q̄ ꝓximi. ⁊ ꝑus ꝑiis q̄ exnei. ¶ Secūꝺus respicit ſustētatōez vite. ⁊ tūc respicit min⁹ ꝓncipaliꝛ. qz fm diuersas ꝺitiones ⁊ oportunitates ꝺbet hō magis ⁊ minus eē bñfic⁹ i collatiōe alicui⁹ tēporalis. ¶ Tertius ē i collatiōe bñficij ecclīastici. ⁊ tūc minie respicit. qz i talīū collatiōe ꝺignitas meriti solū ē attendenda. ⁊ parum vel nihil ꝓpinquitas sanguinis.

¶ Utrū hō teneaī ex caritate subire mortē ꝓ xp̄o: ꝓ. ꝑz. S. Bo. vbi. s. q. ij Aut adest necessitas vl̄ ꝺefereꝺi iusticiā vl̄ amittēꝺi vitā. ⁊ sic gl⁹ teneī magis mori ꝺilecto deo: q̄ eo offēſo viuere. Et hoc ꝺico si ꝺaī optio vl̄ q⁹ iustia ꝺeferaī: vl̄ q⁹ vita pdaī. Addo q⁹ cū q⁹ videt q⁹ ꝓ mortē suā pōt fides ſuari vel iustia. ⁊ ꝓsecutio nō ē ꝓꝺaī

ꝫ vniuersal'. tūc tenet̄ de p̄cepto susti
nere mortē. vñ p̄latus tenet̄ se morti
exponere qñ videt ꝙ ex fuga sua seq̄
tur dispēdiū i fid' vl' iusticia i eccl'ia. ⁊
sil'r qlz sicut fecit Tho. cāturiēsis. aut
adest solū oportūitas māifestādi diaz
gl'az ⁊ edificādi eccl'iā. Et isto mō est
superogatōis: ñ necessitat̄ ad quā pfe
ctionē nō oēs tenēt̄. Si aūt hō daret
se morti pro xp̄o: eo ꝙ vitam suam
habet exosam. mortalissime peccaret
9 ¶ Utrꝫ hō existēs i caritate teneat̄ ad
pfectiōem. ℞. ꝫ scm̄ Bo. vbi. s. q. iij.
ꝙ. v. modis obligatur quis ad aliqd
¶ Prio ꝓpter diuinū mādatū. ⁊ sic
nō magis obligat̄ ꝗ alij nisi ex eq̄. qz
maiorē gr̄az hēt. ¶ Scdo obligat̄ ꝓ
pter votū emissū. ⁊ sic solū qa fecit te
net̄ nō q nō fecit. ¶ Tertio ꝓpter su
sceptū officiū. ⁊ sic qlibet tenet̄ ad illā
pfectionē q̄ reqrit̄ neccessario ad illd̄
officiū sicut i p̄lato regimē subditoꝝ.
¶ Quarto ꝓpter vitādū scādalū. vñ
tūc tenet̄ ad opa exemploꝝ qñ aliter
scādalū seq̄ret̄. ¶ Quito ꝓpt̄ cōscie
iudiciū qd̄ dictat d̄ necessitate fiēdū.
7 ¶ Utrꝫ caritas sel'hita possit amitti in
via. ℞. ꝫm cōit̄ doc. i. iij. di. xxvij. ꝙ sic
⁊ aliter tenere esset erroneum. qz cari
tas non tollit vertibilitaem arbitrij. i.
Cor. x. tu qui stas vide ne cadas.
8 ¶ Quomō amittit̄. ℞. ꝑ pcm̄ mortale
solū ꝑ qd̄ volūtas auertit̄ a deo. vnde
Aug. sup ge. li. viij. dicit ꝙ hō deo pñ
te sibi illuminat̄ ꝑ caritatē. abñte v̄o
ꝯtinue tenebrat̄. a q̄ nō locoꝝ iterual
lis sed voluntatis auersione discedit̄.
9 ¶ Quomō recupat̄. ℞. ꝙ ꝑ pñiaz q̄
tollit aūsionē illaz. Vñ. aug. li. v. cōfe.
Penitētia ē quedā res optima ⁊ pfe
cta oēs defect' reuocās ad perfectuz.
10 ¶ Utrum quis possit scire certitudi
naliter in hac vita se hēre caritatem.
℞. ꝙ non. ecce. viiij. nemo scit vtrum
odio vel amore sit dignus. Et ratio
vna est propter caritatis ⁊ dilectionis
acquisite similitudinem. vt dicit Ber.
de amore. Alia propter diuinam dis
pensationem per quam deus claudit
oculos seruorū suorum ne extollant̄
Aliqui tamē dicunt ꝙ hoc est verū lo
quendo de caritate finali ꝓ omni tpe
⁊ absolute sed accipiendo pro carita
te aliquo modo nunc potest homo sci
re certitudine fidei se caritatem hēre
puta cuz adultus bene d spositus ba
ptiçatur: vel quis suscipit sacramentū
penitentie sine obice pcī mortalis i vo
luntate inherentis.
¶ Utruz opera bona facta extra ca 11
ritatem valeant. ℞. ꝙ non quo ad pre
miū vite eterne: ul' quo ad diminutio
nem pene debite peccatis directe: sed
bene valent indirecte. de quo dicaz. j̄
penitētia. §. xiiij. ⁊ satisfactio. §. vi.
¶ Utrum bona facta in caritate ⁊ per 12
pcm̄ mortale mortificata reuiuiscāt ꝑ
veram penitentiā. ℞. ꝙ sic ꝫm cōiter
theo. in. iiij. di. xxiij.

Castitas etiā inuenit̄ i
mr̄imoniali
ꝯiugio. tex. notabilis est in. c.
nicena. ⁊. c. aliter. xxxi. di. ⁊ ar. in. c. ut
clericoꝝ. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ glo. in. c.
quod a te. de cle. coniu.
¶ Utrū mulier que mortuo viro cuz 1
alio cōtrahit amittat legatū sibi factū
sub ista conditione: si caste vixerit. ℞.
bar. in. l. mulier. §. cum preponeret̄. ff.
ad treb. ꝙ nō. nisi aliud senserit testa
tor: vel habeat vsuz loquēdi: qz v̄ba
dubia debēt in ꝯtu intelligi ꝫm cōez
opi. facit quod no. idem Bart. in. l. la
beo. ff. de sup. le. ⁊ in. l. omnes populi.
ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ ino. in. c. olim. de v̄b.
sig. ⁊ glo. in. c. nō nulli. de rescrip. quia
cōis vsus loquēdi prefert̄ ꝓprie signi
ficationi verborū in quacūqz materia

Idem bar. in. l. v. que incipit. Genera
liter. C. de secun. nup. q̄ lucret̄ tenet ⁊
facit ille tex. cū aut̄. sua. Idē t3 Pa. in
d. c. ut clicoꝝ. ⁊ addit q̄ caute addat si
caste vixerit ⁊ i viduitate. Vide ꝓ hoc
qd̄ legit̄ in. l. vnica. C. si secū. nup. limi
tat Ang. in aut̄. quō opor. epi. §. hec d̄
deo. verꝝ si nubat tm̄ semel. per text. in
l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo.
sig. ꝑ quem tex. dicit q̄ si quis reliquit
sua bona ꝓ maritādis mulierib⁹ indi
stincte q̄ intelliget̄ solū de mulierib⁹
prima uel secūda vice ꝯhentib⁹: non
de tertio nubentibus. Silr̄ dicit idem
ange. idē q̄ si ꝑdicta verba caste vixe
rit ꝓferunt̄ a lege sic lucrat̄ legatū. ēt
transeūdo ad secūda vota: qꝛ oēs nu
ptie sunt honeste: s3 si proferant̄ a ma
rito filio vel eius herede: q̄ ledūtur ꝑ
transitū ad scd̄a vota sic perdet. si aūt
proferant̄ ab alijs puta a ꝯsanguineis
vxoris aut extraneis: sic nō ꝑdet per
scd̄a vota: sed bene trāseūdo ad tertia
connubia.

Castratus vtrū pos
sit ordina
ri. vide. j. corpore viciat⁹. §. i.

Casus epis reseruati q̄
sunt. R. q̄ de casi
bus a iure reseruatis modica
est ꝯtrouersia inter doc. Cōiter enim
doc. se remittūt ad glo. in. c. si eps̄. de
penitē. ⁊ remis. li. vi. q̄ ponit sex casus.
¶ Prim⁹ est de excōicatione maio
ri. ⁊ hoc intellige de illa quā ꝯditoꝛ ca
nonis sibi uel alteri reseruauit: qꝛ alle
gat. c. nup. de sent. excō. ⁊ iō dic ut. s̄.
absolutio. i. §. ij. ¶ Secūdus de blas
femāte publice deū vel sanctos. Hoc
verꝝ silr̄ qñ denūciat̄ epo ⁊ pōt ꝯuin
ci: qꝛ allegat. c. ij. de male. qd̄ quidem
loquit̄ de foro ꝯtentioso: vt pꝫ intuēti
ergo videt̄ q̄ si nō denūciat̄ epo: nec
ꝯ eū aliqs ꝓcedit: q̄ in foro aīe possit
a ꝓprio sacerdote absolui: cum pena
nō debeat excedere casum suū. ut. s̄.
dixi blassemia. §. iiij. ¶ Tertius de sor
tilegijs. allegat. c. ij de sortile. sed nihil
facit: quia si faceret potius esset casus
reseruat⁹ patriarce q̄ epo: qꝛ p̄riarce
cōmittit̄ illius sacerdotis absolutio ⁊
dispensatio: ⁊ iō nō videt̄ reseruatus.
¶ Quartus cōmutatio votoꝝ: seu dis
pensatio. ⁊ hoc verꝝ est q̄ pertinet s̄m
cōiorem opini. ad epos. c. i. de voto.
¶ Quint⁹ ē restō incertoꝝ. allegat. c.
cū sit. de iudeis. sed nō facit ut. j. restō
ij. §. xiiij. nisi in manifestis vsurarijs. ut
dicet̄. j. vsura. ij. §. viij. ¶ Sextus ē cō
tract⁹ matrimonij ꝯ interdictū ecclie
allegat. c. i. ⁊. c. vl. de ma. ꝯ. ꝯ iter. ecc.
Et est verꝝ qñ eps̄ ꝑciperet alicui ne ꝯ
heret ꝓpter aliquā rōnabilē causam.
⁊ talis contēneret: qꝛ tūc ad epm̄ eēt
mittēdus ꝓpter honorē. ar. c. graue.
de ꝑben. ¶ Septim⁹ clādestinū ma
trimoniū ꝯtractū. de clā. despon. c. cū
inhibitio. sed nihil dicit de hoc. c. illd̄
Ho. tñ ti. de penitētia ponit primum
secundū ⁊ quartū: ⁊ post ponit ꝓ quar
to. scd̄m eū de solēni penitētia. allegat
50. di. c. miroꝛ. ⁊. c. in capite. Sed hoc
tm̄ ꝓ notorio imponi debet. vt patet
xxvi. q. vi. c. vlt. in tex ⁊ in glo. Vbi er
go talis pnia a ꝑlatis coiter nō iponit̄
ꝓ talib⁹: non video qn inferioꝛ possit
absoluere. ¶ Quintus s̄m Ho. est dis
pensatio irregularitatis in clico. ⁊ cō
cedendū est. ¶ Sextus de incendia
rijs aū denūciationē. Et satis facit ad
hoc. c. pessimā. xxiij. q. viij. in verbo si
qs aūt archieps̄ uel eps̄. Et intellige d̄
incendiarijs qui dolo hoc fecerint: ul
fieri fecerint auxilio uel ꝯsilio aut mā
dato: ut ibidē. ¶ Septim⁹ si audiuit
eps̄ ꝯfessionē alicui⁹: ⁊ eū noluit absol
uere ab aliquo peccato: qꝛ tunc infe
rioꝛ nō debet se intromittere. xxi. dis.

inferior. Mo. in fi. ti. d̄ pnia ponit so
lū quattuor de prefatis Dir. iuris li. i.
ti. xv. ponit. vij. de predictis. Benedi-
ctus. xi. in exuaganti reuocata p Bo-
nifaciū in cle. dudum de sepul. ponit
quattuor de predictis. Et sic patet qd
tenendū de casib⁹ de iure reseruatis.
qr in veritate nō sūt nisi. v. vt patet sz
de casibus per cōsuetudinē reseruatis
est magna diuersitas inter doc. qbus-
dā ponētibus plēs quibusdā paucio-
res. Glo. i. d. c. si eps sic dicit. Solet
episcopis reseruari pnia oiuz publico
rū enormiuz criminū oppsiōes filio
rū ex ꝓposito vel casu: cuius licet ho
micidij. falsi testimonij. vel instri. piu
rij. Incestus: corruptōes monialiū:
coeūtes cū brutis ⁊ his silia. Sed cer
te nō pōt dari certa determinatio. qr
vnaqq̄z diocesis habet ꝯsuetudinem
suā. nec est vna ꝯsuetudo generalis in
oibus diocesib⁹ q̄ ad hec. imo aliqñ
epi vno anno reseruāt sibi plus aliqñ
minus sicut eis vr̄. Uñ tene ꝟz Spe.
in reptorio in rl̄a sup qbus sit penitēs
ad epm remittēdus ꝙ ꝓprius sacer-
dos pōt absoluere ab oibus q̄ spāl'r a
iure non sunt reseruata epis vel alijs
vel q̄ nō sūt ipis sacerdotib⁹ directe
vel p aliquā ꝯñtiaz iterdicta. ar. c. at
si clici de iudi. ⁊. c. nup in fi. de sen. ex.
⁊. in. c. inter corpalia. de trans. pla. qr
talis hz ordinariā iurisditōez sup po
pulū sibi cōmissū a iure. d̄ pe. di. vi. c.
placuit. d̄ pe. ⁊ remis. c. oīs. Sz aduer
te ꝟm eundē Spe. ꝙ eps directe: vel
aliq̄ ꝯñtia seu consuetudine pōt inter
dicere dict̄ sacerdotib⁹ aliquos casus
ne absoluāt. ¶ Primo si talis sacer-
dos cōmisit crimē ꝓpter qd̄ meretur
tali ptāte priuari. ¶ Scd̄o quādo ad
vtilitatē cōitatis expedit: al's nec pōt
obligare sacerdotes parochiales qui
absoluant. facit. c. de ecclesiasticis pri-
uilegijs. xxv. q. ij. c. priuilegia el. pmo
⁊ el. ij. ibidē. no. etiā. ꝙ q̄uis talis sa-
cerdos hēat auctoritatez absoluendi
ab aliq̄ casu ꝙ non debet absoluere si
videt expedire saluti anime ꝯfitētis. sz
remitter̄ ad superiorē qr vt dicit apl's
ij. cor. xiij. Ptātem dedit deus in edi
ficationē non in destructionē. Sil'r lz
eps sibi ꝓ cōi vtilitate reseruasset ali-
quē casuz: ⁊ sacerdos videret in aliq̄
singulari nō expedire saluti eius. imo
obesse si remitteretur ꝙ pōt absolue-
re. iux̄ no. p Pa. in. c. quod dilectio. d̄
consan. ⁊ affi. ⁊ in. c. at si clici. de iudi.
Et sic collige ꝙ sacerdos parochialis
d̄ iure pōt absoluere ab oi excōe ꝟm
ꝙ dixi. s̄. Absolutio primo ⁊ ab oib⁹
peccatis: excepto crimine icēdiarioꝝ
⁊ ꝯhentis ꝯ iterdictū ecclie matrimo
niū. ⁊ ab eo a q̄ eps noluit eū absolue
re postq̄z audiuit euz i ꝯfessione. ⁊ qñ
publica pnia est imponēda: nisi epus
ꝓpter eius delictuz: vel ꝓpter vtilita
tez aīaꝝ ei interdixerit aliquoꝝ alioꝝ
absolutionē peccatoꝝ. Dispensare aūt
vel in irregularitate. aut votis vel alijs
qbuscunq̄z nō pōt nisi spāl'r ei ꝯceda
tur. Tenet etiā Hen. in primo quoli.
q. xxv. ꝙ prelati nō possunt sibi reser
uare nouos casus vltra illos qui d̄ iu
re eis reseruantur: nisi ex causa legiti
ma. Et hoc veruz quo ad sacerdotes
qui habent curam animaruz. Quo
v̄o ad alios bene possunt tot quot vo
lūt: excepto q̄ ad minores ⁊ p̄dicato-
res. d̄ qb⁹ dic vt. j. ꝯfessio. iij. §. xxviij.

Casus fortuitus est repē
te rei euentus q
preuideri nec resisti potest. vt
colligitur in. l. in. rebus comodatis in
prin. ff. como. vt mors seruorum sine
culpa: hostium incursus piratarum
vl' naufragium. Incendium: fuga ser
uorum qui custodiri non solent. vt ibi

ponitur. Ubi no. q. vbi diligentissim⁹ preuidisset nõ ẽ casus fortuitus. veluti si domũ quã ruiturã diligẽtissimus ꝑuidisset: nõ ꝑuidisti. ⁊ ꝓpterea equuꝫ in ea disisti qui perijt ex ruina. Secus si ex tremotu: aut subito ipetu vẽtoꝝ.

2 ¶ Utrum furtũ sit casus fortuitus? ℞. pa. in. c. vnico. de como. q gl. iuris ciuilis videntur ꝯrie. sed ipse dicit q si per violentiã subtrahitur est fortuitus nisi fueris in culpa trãseundo per loca piculosa. ar. l. nõ. est verisimile in ꝑn. ff. qd me. cã. Si aũt clandestine. ⁊ tũc si ab ea persona a qua diligentissimus precauisset. pnta. a vili famulo. nõ est casus fortuitus. alias sic. facit qd no. in. l. que fortuitis. C. de pig. ac.

2 ¶ Utꝝ qs teneat̃ de casu fortuito? ℞. tex. in. d. c. vnico q sic i tribus casib⁹ ¶ Prim⁹. qñ culpa ꝑcessit. puta. comodaui tibi equũ vt ires mediolanũ. ⁊ iuisti placẽtiã ⁊ incidisti in latrones. Iputabitur tibi. vt hic ⁊ in. l. si vt certo. §. sed interdũ. ff. como. ¶ Scds quãdo ꝑcessit mora. puta non reddidisti qñ debuisti. ⁊ fortuito ꝑdidisti. tibi ĩputabitur. vt in d. c. vnico ⁊ in. c. bona fides depositi. Hoc verꝝ in cõscia. nisi eodeꝫ mõ fuisset peritura apud dñm qꝛ tũc nõ tenet̃ nisi de eo in quo eum dãnificauit. ꝑ nõ factã restõeꝫ rei tempore debito. ar. c. fi. de iniurijs. Sꝫ qñ dubiũ est an fuisset ꝑitura vide. j. mora. §. vl. ¶ Tertio qñ pactũ itercessit ut teneret̃ d fortuito. vt i. d. c. vnico ⁊ bõa fides. limita nisi aduenita elpa ei⁹ cui ꝓmisit. qꝛ sic ñ tenerẽt̃. l. cũ ꝓponas. C. de nau. fe. ⁊. l. qui officij §. fi. ff. de contrahen. emp.

3 ¶ Sed quid si generaliter renũciauit ⁊ null⁹ casus fuit expressus. puta dicẽdo. q volebat teneri de oĩ casu fortuito. an teneatur? ℞. q lꝫ varia sit opi. vt refert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ ſm Jo. an. in. d. c. vnico. q nõ tenet̃. facit. l. sed ⁊ si. in. §. quesituꝫ. ff. si quis cau. Quod verꝝ ẽ infallanter in ꝯscia nisi in casibus in qbus specialiter fuisset renũciaturus si fuissẽt expressi. ar. c. fi. de offi. vi. li. vj. et no. accursius in d. §. q̃situ. ⁊ bñ qꝛ ꝯ eũ q legeꝫ dicere potuit aptius est ĩterpretatio facienda de re. iur. li. vj. ⁊ in. l. quicquid. ff. d v. ob. dicitur. Quicqd astrĩgẽde obligationis cã dictũ est: id nisi palam v̄bis exprimatur omissum intelligenduꝫ ẽ.

4 ¶ Sed qd si aliqui casus fuerũt enumerati specialiter. ⁊ postea secuta fuit renunciatio generalis? ℞. ſm Bar. in d. §. q̃situm q ꝑ illã generalẽ renũciationẽ nõ veniunt casus maiores expssis. sed solũ ꝯsimiles expssis. Qd qdẽ verꝝ est generaliter in oĩbus odiosis: sicut hic. Secus esset in fauorabilib⁹ vt no. in cle. non potest. d procu. ⁊ Inno. in. c. sedes. de rescrip.

5 ¶ Sed qd si renũciatiõi generali interuenit iuramẽtũ? ℞. Jo. an. vbi. s. q nõ obligat. Rõ ſm ipm ẽ qꝛ iuramẽtũ nõ obligat vltra consẽsũ iurantis. facit. c. veniens. el primo. ⁊ qd ibi no. Inno. d iureiurãdo. ⁊ hoc credo verꝝ in casibus pro quibus specialiter nõ iurasset. Secus in quibus specialiter si fuissent expressi consensisset. pro q̃bus facit. c. tua nos cum ibi notatis. d spon. Concordat Bald. vbi. s. Rõ qꝛ iuramentum habet vim casus expressi. l. cum pater. §. si quis matrem. ff. de lega. ij.

6 ¶ Utꝝ extimatio faciat venire cãum fortuitum? ℞. ſm Jo. an. in. d. c. vnico ⁊ Bar. in. l. si vt certo. §. nunc vidẽdũ ff. como. ⁊. l. i. co. ti. quãdo sumus i cõtractu. cuius nature non repugnat q dñium transferat̃. tũc extimatio facit emptõeꝫ. vt. l. plerũqꝫ. ff. de iure do. ⁊. l. quotiens. C. eodẽ Et sic extimatio

facit periculum oē ⁊ comodū recipiē
tis.l.necessario in pri.ff.de peri.⁊ co.
rei ven.⁊.d.l.quotiens.⁊ plerūqꝫ etiā
deteriorationis.vt.l.si extimatis.cū.l.
se.ff.so.ma.exemplū cū mulier dedit
viro rē extiataꝫ.vt i.d.l.plerūqꝫ.vl' cū
qs extiatā rē tradit.ita ꝙ extiatio red/
dat̄:nō res.vt in.d.§.nūc videndū.
Si aūt sum⁹ in ꝯctu:de cuius natura
ē vt solū ꝓ pte dñiuꝫ trāsferat̄ et ꝓ pte
non.sicut ē in societate.sic periculum
partis soiū si extimatio sit trāsit iacci/
piētē.vt.l.cū duobus.§.dāna.ff.pro so
cio.Si aūt sumus in ꝯctu cuius natu
re repugnat dominij trāslatio.vt in lo
cato ⁊ huiusmodi sic extimatio nō fa/
cit emptionē:nec trāsire periculū ca/
sus magis q̄ꝫ teneatur ex natura ꝯct⁹
Nec.ob.ꝙ Bar.vbi.s̄. vult vt aliqd
opet̄.⁊ sic si tenebat̄ d̄ lata solū teneat̄
d̄ leui:si d̄ leui.tūc de leuissima.si d̄ le
uissima:tūc de cāu.qꝛ hoc nō teneo.si
cut nec Pa.in.d.c.vnico.Sed dico
ꝙ operat̄ extimatio tūc soluꝫ vt sciat̄
preciū si deterioraret̄ vel perderetur
ex vicio recipientis ⁊ sic releuat̄ dñs
ab onere probandi veruꝫ preciū rei.
Si autem res extimata daretur cū pa
cto ꝙ aut res vel extimatio redderet̄
sic facit transire periculū peremptio/
nis:sed non determinationis.vt.d.l.
plerūqꝫ.in fi.

Cathecism⁹ qd est
.ꝝ. ꝙ
est ille exorcismus qui fit ante
ianuaꝫ ecclie sup baptiçando.Vñ dr̄
cathecismus a cathetizo i.istruo vel
doceo.Jō cathecismus instructio vel
doctrina dicit̄ de hoc in.c.per cathe/
cismum.de co. spi. lib. vj.⁊ in.c.ante
baptismum.de conse.di.iiij.

1 ¶ Utrꝫ ꝯhatur aliq̄ cognatio spūalis
in tenētibus cathecismo sicut in ba/
ptismo.ꝝ.ꝙ sic q̄ ipedit matrimoniuꝫ
ꝯhendum.sed non dirimit ꝯctum.vt
in.d.c.per cathecismum.

¶ Ad quid tenetur qui tenet in ca/ 2
thecismū.Dic vt.s̄.baptism⁹.viij.i fi.

¶ Ad quid valet cathecismus.ꝝ.fm 3
Theo.in.iiij.di.vj.ꝙ minuit potestatē
demōis: ne tantū possit in corpore
⁊ aīa.vid̄.j.exorcism⁹qꝛ idē ē

Causa dr̄ multiplr̄.aliqñ
cā pia. vide.j.le/
gatū.ij.i pn.cā ciuil' cui⁹ finis ē como
dū ptis:seu aliquoꝝ sine alterius puni
tione.In hac tractatur de pecunijs ⁊
possessionuꝫ negocijs ⁊ huiusmodi.
vt i.xiiij.q.ij.sup prudentiā tuā.Cā cri
minalis.cuius ē finis punitio peccati
vel vindicta publica.vt in.c.at si clici.
⁊ in.c.cū non ab hoīe.de iudi.⁊.d.c.
sup prudētiā ⁊.xvi.q.i.frat̄ noster.cir/
ca mediū.Cā mixta ē que pticipat de
vtroqꝫ.d̄ ꝓcu.c.tua.Et lꝫ gl. videant̄
varie ponendo pecuniariam penā ali
quando pro ciuili.aliquando pro cri/
minali.vt in.l.pretor.in princi.ff.de se
pul.viola.⁊ in.l.vnica.C. quando ci.
ac.crimi.pre.Tamen cōcorda ꝙ quā
do pecuniaria pena applicatur fisco:
criminalis est sicut tenet Innoc.in.c.
qualiter ⁊ quando.el.ij.de accusati.⁊
est glo.⁊ barto.in.d.l.pretor.§.i. quia
sic intēditur vindicta publica per pe/
nam pecuniariam: sicut per penam
corporis.Si vero applicatur fisco ꝓ
interesse fisci:ciuilis est.ut in.l.i.C.de
his qui.ut indig.Nec obstat.c.per tu
as.de simonia.⁊ quod ibi notat Pa.
in rubrica de iudi. quia illud.c.loqui
tur de āmonitione a prelatione: que
est ciuilis:quia facit ad bonum subdi
torum habere bonum prelatum. Et
tali non imponitur pena debita deli/
cto:sed non permittitur exercere qd̄
ei non conuenit scilicet prelationē ad
quam est indignus.Item non dicunt

doc. q̄ p̄cise est agere ciuiliter quādo
pēa applicat̄ pti: sz etiā alio mō. sicut
in. d. c. p tuas. Hoc seqtur gl. ⁊ Bar.
⁊ Ang. in l. iij. ff. de se. vio. ⁊ Bart. in
l. fi. in. qōne Quero. quomō cogno-
scant̄. ff de pri. delic. Itē glo. Albri. ⁊
Sali. in. l. i. C. de se. vio. ⁊ glo. in l. aut
dānū in prin. ff. de pe. ⁊ cōior est opi-
nio. de hoc no. d. Anto. in Rubrica.
de iudi.

1 ¶ Nomine cāe intelligit̄ de cā ꝓpin
qua nō remota. vide gl. in. c. d̄ cetero.
de homi. Et no. q̄ cā remota dr̄ occa
sio. facit lex qui domū in fine. ff. loca.
Unde faciēs turrim: est occasio homi
cidij illius qui ascēdit ⁊ se precipitauit
Ip̄a v̄o est cā ꝓpinqua. Qñ aūt quis
teneat̄ pro causa remota no. glo in. c.
sicut nobis. de testi. que distinguit. Aut
dabat operam rei licite. ⁊ si adhibuit
diligentiā debitaz nō tenet̄. xxiij. q. v.
de occidendis. Si v̄o nō adhibuit te
netur. 50. distin. sepe. ff. ad. l. qui occi-
dit. §. pe. Si aūt dabat opam rei illici-
te. īputant̄ ei semp omnia que inde se
quunt̄. 50. disti. c. quātū dixit. de iniur.
c. fi. ff. ad. l. acquil. l. item Mella. in
prin. ij. §. item. ⁊ cum eo.

2 ¶ Causa ecclesie nō dr̄ cā propria re
ctoris. vnde in cā ecclie sue pōt esse iu
dex. ij. q. vij. c. si qs erga ep̄m. in gl. fa
cit. c. fi. de postu. vbi ponit aut diūsa ꝓ
se ul' ꝓ ecclia. Et hoc verū dūmō ali⁹
cōstituatur qui agat nomine ecclie vt
in. c. insuper de testi. Similiter pōt eē
testis in cā ecclie qñ alius est cōstitut⁹
qui agat nomine ecclie. d. c. insuper.
Sed no. q̄ licet canonicus possit esse
testis pro ꝯcanonico suo ꝯ extraneum
qz nō dicit̄ domesticus eius sz ecclie
tantū s̄m Hugo. vt in glo. d. c. super
prudentiā. xiiij. q. ij. nō tamē pōt esse
iudex pro eo cōtra extraneū. qz mīor
causa repellit aliquem a iudicio q̄ a
testimo. de offi. d̄le. c. cū. R. canonic⁹

¶ Cām ꝓpriaz palā ē eam esse cuius 3
emolumentū vel dānū ad aliquē suo
nomie ptinet c. biduū. §. palā. ij. q. vi.

¶ Cā cōis vtriusq̄ ē. vt. ff. de ri. nup. 4
l. illud. Et ideo testis nō pōt esse in re
cōi sibi cū alijs nisi indirecte. vt lega-
tarius q̄ potest esse testis in causa testa
mēti in quo sibi ē aliqd relictū. Insti.
de testa. §. legatarijs sed causa vniuer
sitatis non videtur singularis perso-
ne. vt in. c. qui manumittitur. xij. q. ij.
⁊ ibi vide doc. ⁊ in. d. §. legatarijs. cuz
limitationibus suis.

¶ Causa alia ipulsiua que occasionē 5
remotā p̄stat. sicut Calfurnia q̄ ipor-
tune postulando causaz dedit. vt mu-
lier non possit postulare. vt. in. l. i. §. se-
xuz. ff. de postu. Et ista cessante nō ces
sat effectus. alia final'. ⁊ ista regulat dis
positionem. c. cum cessante causa de
ap. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ibi
Bal. multa dicit de hac materia. c. ge
neraliter. xvi. q. i. Hec cognoscit̄ ex
v. Primo quando illud quod expri-
mitur in viam cause respicit vtilitatez
tā alterius q̄ etiam ptium. l. ticio cen
tum. in prin. ff. de condi. ⁊ demō. pu-
ta. dono tibi centū. vt inde facias fieri
capellam in tali ecclesia que illa indi-
get ⁊ huiusmodi. Si v̄o respiceret so
lum vtilitatem illius qui debet imple-
re ⁊ non sit pia: sic presumitur causa
impulsiua. d. l. ticio. §. sed si filio. Un-
de si lego tibi x. vt caligas emas nihil
ominus tenet legatuz. licet nō emas.
Similiter si vt fūdū. Sed si vt emas
fundum alteri minus industrioso non
valet nisi caueat. vt ibi Secundo co-
gnoscitur quando exprimitur pius
actus in viam cause. l. si quis pro re-
demptione. C. de dona. ⁊ l. si ego in
prin. ff. de iu. do. ⁊ vult Barto. in. l. ij.
§. fi. ff. de dona. vt puta. dono tibi cen

tum vt facias hospitale. nam hospita
le ꝙ fiat erit causa finalis. Tertio co-
gnoscitur quando in gerendo actum
exp̄mitur ab hoie cā vbicūq; lex req
rit d̄ necessitate cāz ad validitatē act⁹
qz tunc intelligit̄ finalis vt actus susti-
neat̄. l. sz si mors. §. fi. cū. l. se. ff. d̄ do.
iter vi. ⁊. vx. vbi dicit̄ ꝙ donatio facta
vxori ad restaurationē ediū igne con
bustarū valet vsq; ad earū reparatio-
nē. ⁊ nō in plus. Quarto vbicūq; nō
pōt esse alia rō illa censet̄ cā finalis. l.
q̄uis. vbi glo. C. de fideicōmis. Vñ q
legat iter ad fontez. vr̄ legare ⁊ hau-
stū. ff. de ser. ru. pre. l. itē si. Quīto vbi-
cūq; lex exprimit cām censet̄ finalis.
glo. ē notabilis in. l. cuz tale. §. legato
cāz falsā. ff. de cōdi. ⁊ demō. quam ad
hoc pōderat ang. in. l. sciēdū. ff. d̄ edi.
edic. ⁊ Bar. i. d. §. fi. cui⁹ sūt ista dicta.
6 ¶ Est ⁊ alia cā que ē cātiua alicui⁹ effe
ctus sed nō sufficiēter ⁊ efficacit̄. ⁊ ta-
lis nō tenet̄ ad restōnē dāni dati, p̄xio
lz peccauerit. Est ⁊ alia que ē cātiua ⁊
inductiua alicuius effect⁹ sufficiēter ⁊
efficaciter ꝙ sine ea nō sequeret̄. ⁊ ta
lis tenet̄ ad restitutionem vltra pecca
tum cōmissū. Et de ista loquitur. c. fi.
de iniurijs. Qd̄ no. qz facit ad multa.

Cautio simpliciter di-
cta regulariter
itelligit̄ nuda p̄missio vt. l. sā-
cimus. C. de v̄bo. si. Fallit in cautione
expressa a lege p̄toria. vt. ff. de p̄to. sti.
l. p̄torie. la p̄ria. Et sic intellige glo. in
c. p̄ria igitur. de ꝯse. di. iiij. Itē s̄m gl.
in. pe. in. fi. ff. de pet. he. qñ. ē p̄sona sus
pecta. vt. l. si fideiussor. §. fi. ff. q sa. co.
qz tūc dz cauere cuz fideiussoria. Sz
cū addit̄ idonea vel sufficiēs: itelligit̄
de pignoraticia vel fideiussoria. vt. ff.
de fideicōmis. li. l. ergo q̄dīu. §. addi-
ci. ita Vide glo. in. c. ad nr̄az el primo
de iureiurādo. ⁊ in. c. vltimo de pig. ⁊
in. c. ex publico. de cōuer. ꝯiu. Si v̄o
dicit̄ cautio mediocris: tūc venit obli
gatio omniū bonoꝝ. tex. ē singularis
in. l. filio i fi. ff. vt le noie caue. Si v̄o
dicit̄ cautio cōpetēs intelligitur arbi-
trio iudicis s̄m aliquos: vel secūdum
alios fideiussoria vel pignoraticia. vt
in glo. l. si debitori. ff. de iudi. Notat
tamē Bal. in l. vniuersa. C. de p̄ci. im
pera of. ꝙ quādo statuto cauet̄ ꝙ ca
ueat̄ idonee quādo cōpromissū peti
tur: intelligit̄ arbitrio iudicis. ⁊ in. l.
omnes. C. de epi. ⁊ cle. dicit tenet̄ qs
dare fideiussores: ⁊ nō potest. tūc te-
netur obligare omnia bōa sua melio-
ri mō quo pōt. Si v̄o dicatur. satisdet
vl satisfaciat. fideiussoria itelligit̄. vt i.
d. l. i. q satis. cog. ⁊ s̄m glo. in. d. l. pe.

Cecitas mētis secūdū
Tho. s̄a s̄e.
q. xv. ar. i. p̄uenit dupliciter.
Primo ex hoc ꝙ auertit se spōtanee
a cōsideratōe p̄mi p̄ncipij intelligibi
lis scōm illud psal. Noluit intellgere
vt bene ageret. Alio mō p̄ occupatio
nē mētis circa alia q̄ magis diligit̄ q̄
dictū p̄ncipiū s̄m illud psal. Supceci
dit ignis. s. concupiscentie. ⁊ non vide
runt solē. Et sic patet ꝙ est peccatum.
⁊ a Gre. xxxi. mora. ponit̄ filia luxurie
¶ Sed vtruz sit mortale? R. ꝙ sic qñ
sic non vult intelligere necessaria ad 1
salutez. xxxviij. di. c. qui ea. silr̄ quādo
ita occupatur i temporalibus ꝙ omit
tit necessariam vacationez quaz deo
tenetur exhibere. vt in diebus festiuis
i qb⁹ s̄z Ri. i. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iiij. i
aliqua hora tenetur deo vacare men-
te: vel huiusmodi. secus si omittit que
non sunt neccessaria ad salutez qz tūc
est peccatum veniale.

Cedere bonis debet q
soluere no va
let creditoribus suis. Et vale-

bit ei ad tria. primum ne incarceret. l. i. C. qui bo. ce. po. de quo vide. s. Car cer. §. ij. fm ne excõicet. ⁊ si erat excõicat⁹ debet absolui recepta idonea cautione de soluendo debito si ad pi guiorẽ fortunã venerit. de solu. c. odo ardus. Tertium ꝙ nõ cõdẽnet nisi i quãtũ facere potest habita ratione ne egeat: nec eni fraudandus ẽ alimẽtis quotidianis. ff. de re iudi. l. sunt qui in id qđ facere pñt. ⁊. ff. qui bo. ce. pos. l. is qui. ⁊. l. qui bonis. ⁊. l. si debitores. Nec ob. c. peruenit. de fideius. qꝛ ibi nõ cesserat bonis. Limita tamen tertiũ qñ nõ cõuenitur rõe delicti. qꝛ si cõueniret rõne delicti. nõ haberetur respectus ne egeret etiam in clerico. vt no. Pa. i. c. oli nobis. de resti. spo. Quomõ ꝟo sit vide. j. solutio. §. xxiij.

Celare peccatũ alicui⁹ ꝓpter pecuniã vel gratiã: aut consanguinitatez. simonia ẽ. vt in. c. nemo. đ simo. vbi glo. ⁊ Inno. dicit ꝙ rõ ẽ qꝛ quilibet tenetur alterius peccatũ ad penitentiã idicare. xxiiij. q. iij. tam sacerdotes. Secus aũt in indicatiõe furis: vl' serui fugitiui vt capiat qꝛ licite merces accipit. ff. de officio. ꝓfecti vrbis. l. solẽt. ⁊. ff. de condi. ob. tur. cãm. l. iiij. §. vltimo. Nec proprie dicit Inno. ꝙ est simonia vbi ex gratia quis nõ idicat. sed dꝫ puniri sicut simoniacus. tu dic fm glo. in. l. iiij. §. si tibi. ff. de condi. ob tur. ca. ꝙ ille qui non tenet per officiũ vel actionẽ vel iudicẽ reuelare furẽ: licite accipit aliquid vt idicet. sꝫ accipere vt nõ indicet turpiter accipit: qꝛ contra publicã vtilitatẽ: que est maleficia puniri. vt. ff. đ fideins. l. si qs a reo. §. pe. Et sic patet ꝙ rõe naturali non tenetur quis indicare. qꝛ tunc non liceret accipere ꝓ idicãdo. vt. ff. de condi. ob tur. ca. l. i. in. fi. ⁊. l. ij. primo. ℞. Qđ tamẽ licet vt in. d. §. si. tibi quod limito vez de indicatione que fit prelato vt puniat. secus de illa que fit alicui vt prouideat qꝛ teneretur.

Censura ecclesiastica quid cõprehendat. ℞. ꝙ interdictum suspensionem ⁊ excõmunicationem. de ꝟ. signi. c. querenti.

Census est quedam pẽsio que de prouentibus soluitur. i. q. iij. quesitũ: vl' potest dici census quicquid annuatim soluitur in quantitate. vl' summa. ff. de censi. l. etatem.

¶ Cẽsus nouos imponere ecclesijs: aut veteres augere prohibetur omnibus episcopis ⁊ prelatis. i. c. prohibemus. de censi. etiã si eripuerunt eas đ manu laici. vt in. c. ecclijs. eo. ti. Dicit tamen Pa. in. d. c. prohibemus. ꝙ hoc vez est ad vtilitatez eorũ propriã vt in. cle. ij. de re. ec. non ali. Secus esset ad vtilitatem alterius ecclesie. rationabili causa subsistente ⁊ a prelato iurisditionem habente episcopalẽ. ⁊ in ecclia pleno iure sibi subiecta. qꝛ tunc potest. vt no. Inno. in. d. c. prohibemus. ⁊ facit. c. preterea. eo. ti. 1

¶ Quis potest imponere censum. ℞. ꝙ quicunqꝫ habet ius in re tali. vt insti. de vsufruc. §. sine testamento. 2

¶ Quod argumentuꝫ prestat census solutio. ℞. ꝙ aliquando subiectionez. de censi. c. omnis anima. Aliquando prestitam libertatem vel perceptã protectionẽ. vt in. c. ꝑcepim⁹. đ ꝓuil. 3

Certum dicitur id de quo proprio nomine: vel indubitata circũlocutione constat: vt in glo. de priuil. c. cum ⁊ plantare. Insti. de exher. li. §. nominati. vbi dicitur ꝙ qui vnũ filium solum habet nominatim exhe

redat. siue dicat. ticium filium meum exheredo. siue filium meū exheredo

Cessatio a diuiuis officijs alia generalis. ⁊ hec equiparatur interdicto. ita ꝙ posita generali cessatione ab eo qui pōt vel de iure vel de consuetudine in loco aliquo. si qs ibi celebrat est irregularis. ⁊ religiosus talem cessationem nō seruans est excōmunicatus ipso facto si matrix ecclesia seruat. Et sic intellige cle. i. de sen. ex. ⁊ Inno. in. c. non est nobis. de spō. Cessatio vō specialis est illa que soluz in aliqua ecclesia ponitur. Et hec nō cōparatur interdicto. Unde celebrās in eadem ecclia non efficitur irregularis nec religiosus excōmunicatus si non seruat q̄uis talis ecclesia esset matrix. Et sic intellige gl. ij. c. si canonici de offi. ordi. li. vi. ⁊ Inno. in. c. dilectis filijs. de ap.

1 ¶ Que est pena imponentis generalem vel specialem cessationem indebite? ℞. ꝙ illi qui imponunt tenentur restituere omnes fructus quos interim ab ecclesia perceperunt in qua cessatum est etiam si talis ecclesia sua erat. ⁊ ipsi ecclesie. Item tenentur de omni damno quod alij incurrerunt propter talem cessationem. d. c. si canonici. ⁊ ibi Ge. dicit ꝙ licet. d. c. loquit̄ de capl̄o canonicoꝝ. tñ idē erit i alijs qui ipsam cessationē imponunt.

¶ Que est pena illius qui dat causam
2 cessationi? ℞. tenetur ad omne interesse quod canonici: aut alij incurrerūt. ⁊ ad aliquam aliam satisfactionem extimandam arbitrio superioris in recompensationem cessationis facte in ecclesia. d. c. si canonici.

3 ¶ Que requirunt̄ ad hoc vt cessatio debeat seruari? ℞. ſm Jo. an. in. c. q̄uis. de offi. or. li. vi. ꝙ. x. ¶ Primo ꝙ hi qui cessant habeant ex consuetudine uel alio iure. ¶ Secūdo ꝙ conuocentur absentes ad contractandū de cessatōe. ¶ Tertio ꝙ tractent diligenter. ¶ Quarto ꝙ de cessādo deliberēt ¶ Quinto ꝙ sit manifesta offensa: vel iniuria. Et ſm Inno. ⁊ Hosti. debet esse notoria. qđ si nō esset nulla cōsuetudo ꝓdesset: qꝛ esset ecclesijs onerosa. de consue. c. i. ⁊. c. cum venerabilis: qꝛ ille ꝯ quē cessat̄ nō debet conuinci probandis: sed apertis ⁊ notorijs: maxime in cultu diuino tollendo C. de actio. ⁊ obli. l. negantes. ¶ Sexto ꝙ sit causa rōnabil̄. ¶ Septimo ꝙ ante cessationem instrumento publico uel patentibus litteris autentico sigillo munitis causam cessationis exprimant. ¶ Octauo ꝙ illud instrumētum uel litteras tradant ei contra quē cessant. ¶ Nono ꝙ requirant illuz ut emendet competenter iniuriā ꝓpter quam cessare volunt: ꝙ si non fecerit tunc locum habet cessatio. ¶ Decimo ꝙ post cessationē vtraq; pars iter debet arripere ad sedez apostolicā infra mensem per se uel per ꝓcuratores sufficient̄ instructos: ⁊ cōtinuat̄ diebꝰ quā cito poterūt se sedi aplice repñtēt vt discutiat̄ qd sup hoc sit agendū. his nō seruat̄ nō seruat̄ cessatio. Silr̄ si ps q̄ posuit cessationē eam nō seruauerit ab alijs ñ seruet̄ silr̄. hoc no. Jo. mo. ⁊ Gars. in. c. si canonici. đ of. or. li. vj. i q̄. c. reprobat̄ ꝯsuetudo illoꝝ q in aggrauatiōe cessatiōis imagines crucis vel alioꝝ scōꝝ ꝓsternūt: vrticis supponūt vl̄ lapidibꝰ ⁊ hmōi. ⁊ q talia faciūt grauiter sunt puniendi. ut ibidez

Cessio actionuz an valeat. ℞. Pa. in. c. fi. de ali. iu. mu. cā fac. colligēdo dicta. doc. distiguēdo sic. Cū queritur an valeat cessio actionum dic aut fuit

facta in vltima volũtate. ⁊ tenet ut no. in. l. nomẽ. ff. d̃ le. iij. Sic tñ ꝙ si actio erat in iudiciũ deducta per defunctũ: nõ debet agere legatarius: sed heres oẽm talẽ vtilitatatẽ quam ꝯsequeť heres debet legatario restituere: ⁊ si nihil cõsequiť nihil restituet: quia videtur testator legãdo actionẽ legasse euẽtum illi⁹ iudicij. Et ob hoc ne fiat collusio ꝑ heredẽ potest legatari⁹ si vult assistere heredi i iudicio. ut in auť. nũc si heredi. C. de liti. Si v̄o actio ñ erat deducta in iudiciũ poterit legatarius post cessionẽ agere: ut ibi. Sed cuius sumptib⁹. ℞. glo. in auť. nunc si heres. ꝙ si erat litigiosa cũ legabať: tñc sumptu heredis. l. cũ seruus. ff. de le. i. Si v̄o facta est litigiosa viuo vl' mortuo testatore tũc sumptu legatarij. ut. ff. d̃ le. i. l. seruus legatus. nisi heres fuerit in mora. ar. ff. de le. i. l. cũ res. Aut cessio fit inter viuos. ⁊ distingue quia aut fit potentiori ratione officij seu dignitatis p̃cipue ⁊ non valet: ⁊ cedẽs debet ꝑdere oẽ ius qd̃ habebat. Et iste est ꝓprius casus. l. ij. C. ne li. po. Et hoc verum ꝟm spe. in ti. de cessione actionũ. post Uin. qñ fit potẽtiori malitiose: cã opprimẽdi aduersariũ. Sec⁹ si fieret bona fide. ar. l. qui stipendia. C. de ꝓcur. ⁊ placet Pa. Si v̄o cessio fit potẽtiori nõ rõe officij vl' dignitatis: sed rõne nobilitatis: uel quia ditior ul' alio respectu: tũc si fuit facta cessio rõe iudicij mutandi põt excludi cessionari⁹ per exceptionẽ. ut. l. pe. ⁊ qd̃ ibi no. ff. de ali. iu. mu. cã fa. nõ ꝑdit tamẽ actionez cedens: sed puniť ꝟm vnã opini. quia nõ põt ampli⁹ cedere istã actionem alteri: nec põt jn ea ꝯstituere ꝓcuratorẽ: sed teneť ipse ꝓseq: ut videť inuere. d. l. pe. glo. tñ in. d. l. pe. dicit ꝙ in isto casu videť trãstulisse magis rez q̃ litẽ. ⁊ sic cessionari⁹ habebit rem si euincať: ⁊ cedẽs expensas litis facit indãnuz suũ. secus si nõ fuit facta rõe iudicij mutãdi: quia tz. ut pz ex notatz i glo. in. l. i. C. ne lic. po. Aut cessio q̃ fit inter viuos: ⁊ que nõ fit potẽtiori ẽ dubitata. ⁊ dr̃ dubitata eo ipso ꝙ est in litigiũ deducta: qr dubius euẽtus litz: et sic nõ potest regulariter alteri cedi. et cedens incidit in viciũ litigiosi. vñ dz puniri. ut habeť in. l. fi. C. de liti. ⁊ ꝑ gl. in. c. ecclia el p̃mo. ne li. pen. fallit i casibus ibi numeratis. No. hic ꝙ in casibus in quib⁹ põt fieri cessio: ꝙ ꝓsecutio actionis fiet a cedẽte: nõ a cessionario ꝟm ino. in quadaz glo. in. d. c. fi. allegat in arg. l. q̃ q̃. ff. de aq̃ plu. arc. Aut actio nõ ẽ dubitata tũc regulariť põt cedi titulo donationis: vẽditionis uel alio titulo legitimo. ut ꝓbať. C. de he. uel ac. ven. l. nois venditio. ⁊ in. l. ꝑ diuersas. C. man. Pretendiť tñ silat⁹ contractus ex sex. ¶ Primo ex modicitate precij: ⁊ extimať ista actio ꝟm dubiũ: expẽsas: labores ⁊ huiusmodi ꝟm Pa. ibidẽ. ¶ Secũdo qñ in cessione nõ exprimiť titulus: ut qñ dicit: cedo actionẽ ⁊c. nec dr̃ ꝓ qua cã. ut ꝓbatur in. d. l. per diuersas. ⁊ tenẽt cõiť doc. ¶ Tertio qñ cessio fuit pro parte vẽdita: ⁊ ꝓ parte donata. ut. d. l. per diuersas. Rõ qr ista cessio est odiosa. secus in alijs quia valet. Et isto casu admittiť cessionari⁹ vsqz ad quantitatez quam exbursauit. Jn alia perdiť actio ut in. d. l. ꝑ diuersas. ¶ Quarto qñ cessio pure vendiť: tñ p̃ciũ nõ soluiť nisi ꝓ parte: ⁊ de reliq̃ confiteť se recepisse. ¶ Quinto qñ dicit se donare ꝓpť benemerita que nõ sunt. Fallit in casibus contẽtis in. d. l. ꝑ diuersas. vbi nõ presumiť silatio. vtputa si inter coheredes ẽ facta cessio: vel cũ est facta isolutũ: ul' ꝓ munimine rei sue: ut cũ dom⁹ tua minať ruinã domui mee: ego

timens emi oē ius tue. Itez si sit inter legatarios ⁊ fideicōmissarios: vel qñ heres cessit actionē legatario. Silr in societate. s. qñ socij sibi cedūt actionē

1 ¶ Utrum clericus possit emere cessionem. ff. pa. i. d. c. fi. q. nō: qz vili⁹ emere ⁊ carius vendere nō licet ei: ff3 posset tñ donari ecclie vel clico bonafide ⁊ tenet nec credo illiciū fm pa. ibidē

2 ¶ Sed queriē qñ dicit res litigiosa. ff. litigiosa res est de cui⁹ dñio causa mouet inter petitorē ⁊ possessorē iudiciaria quēstione. vel precib⁹ pncipi oblatis ⁊ iudici insinuatis: ac p eum futuro reo cognitis. Ita dicit in aut. litigiosa res. C. de liti. sed bar. in. l. i. C. de liti. distinguit. q. aut agit acitione reali: ⁊ tūc si contendit de dñio uel quasi. puta quia dicit rem suam esse: uel de ei⁹ dñio uel quasi. sic res efficit litigiosa per simplicē quentionē. ut in. d. aut. litigiosa. Si vo nō contendit de dñio sed de alio iure pncipaliter: puta hypothecaria ⁊ huiusmodi: sic nō efficitur litigiosa. Aut agit actione psonali: ⁊ sic nunqz efficit litigiosa. Aut agitur actione mixta: ⁊ sic si est vniuersalis efficitur litigiosa per solam controuersiam. Si vo est particularis: sic efficitur litigiosa per litis prestationē. Concordat ino. in. c. cū. M. ferrariēsis. ō cōsti. ex hoc patet q. quādo res nō ē litigiosa potest alienari absqz vicio litigiosi: alis nō sine pena litigiosi.

3 ¶ Que est pena litigiosi. ff. ut no. i. l. fi. C. de liti. q. qui scienter ex aliquo contractu rē litigiosam acceperit restituere tenet rem ⁊ precio eius puabitur ⁊ fisco applicabit. Si vo ignorās rē litigiosam emerit: uel ex alio cōtractu acceperit: nūc cōtractus nō tenet: sed condēnatur vendēs restituere preciū ⁊ vltra tertiā partē: Et si p donationē sit facta alienatio extimabit: ⁊ idē fiet de precio quo est extimata: ut dictū est de contractu emptionis uel alio contractu exceptis casib⁹ donationis ante nuptias uel transactionū: aut diuisionis rerum hereditariarū facte. uel p legati: uel per fideicōmissi causam. de quibus in. d. l. fi. ⁊ in. d. glo. d. c. ecclesia el primo. ⁊ ij. q. i. quia res. in litigio in quibus potest fieri alienatio sine vitio litigiosi.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari 4
ab alijs inter quos nulla lis est de ca. ff. ange. in aut. de litigiosis q. sic.

Jmiterium

grece dicit a cinis grece q. est dulcis statio animaz uel potius corpoz3: quia ibi cinis mortuorum detinetur uel a tis q. est ante: quia ante ecclesias fieri solet. hec Se. in. c. vnico. de consec. ec. alta. li. vi. De inmunitate cimiterij: vide. j. Immunitas. ⁊ de eius consecratione ⁊ pollutione. vide. j. consecratio iij. per totum.

Jrcunstantia

dicitur quod circūstat actum quasi extrinsecus extra actus substantiam consideratum. Hoc autem vno modo est ex parte cause: ⁊ sic uel finalis: ⁊ sic consideranus cur fecerit: siue respectu agentis pncipalis: ⁊ sic qs fecerit. Aliquando respectu instrumenti: ⁊ sic quo instrumnto: uel quibus auxilij fecerit. Aliquando circūstatur ex parte mensure. ⁊ sic consideram⁹ vbi vel in quo loco: aut quando fecerit. aut quando ⁊ tertio ex parte ipsius actus consideramus modum agendi. puta fortiter uel lente: si sepe uel semel solū sine consideramus obiectū: sine materiam actus. puta vtrum patrem percussit uel extraneum: siue effectū quē agendo inducit: puta vtrum percutiē

do vel vulnerauerit uel occiderit: que oia continent i his versib⁹. Quis: qd vbi: quibus auxilijs: cur: quó: quãdo ⁊ quotiens. Ita tñ ꝙ in quid includa tur nó solum effectus: sꝫ etiã obiectũ ut intelligat: ⁊ qd: ⁊ circa quod.

1 ¶ Utrum circũstantia mutet speciez peccati. ℞. ꝙ circũstantia tripliciter se habet ad actum peccati. Aliquando enim circũstantia adueniens actui in differenter se habet quantũ ad rõnez ⁊ tũc nõ dat speciẽ peccato: neqꝫ aggrauat. Nihil enim ad rationẽ ꝑtinet vtrũ ille qui percutit tali uel tali veste induatur. Aliquando vo differentiaꝫ aliquam habet per comparationẽ ad rationẽ importans aliquid repugnãs rõni primo ⁊ per se: ⁊ tũc dat speciem peccato: sicut accipere alienũ. Si a ũt primo ⁊ per se nó importat aliquid repugnans rationi: sed per comparationem ad id qd ꝑmo ⁊ per se rationi repugnat aliquã repugnantiã habet ad rationẽ. Sicut accipere aliquid in magna quantitate: nihil repugnans rationi dicit: sed accipere alienũ in quantitate dicit maiorẽ repugnantiã ad rationẽ. Unde illa circũstantia aggrauat. Uel sic ꝑm philosophũ. v. ethi. ꝙ peccatũ recipit speciẽ ex intentione peccantis. Unde ille qui mechat ut furet magis est fur q̃ mechus.

2 ¶ Utrum circũstantia aggrauet peccatũ i infinitũ. ℞. ꝙ qñ circũstãtia nõ constituit speciẽ nouã: tunc nõ aggrauat peccatũ in infinitũ. ut veniale possit fieri mortale: quia peccatũ veniale ⁊ mortale nõ sunt eiusdẽ specici: sed quando circũstantia cõstituit nouam speciez potest cõstituere peccatũ mortale: ⁊ ita aggrauare in infinitũ: sicut si quis dicat verbum ociosum: ut prouocet aliquẽ ad luxuriam.

3 ¶ Utruꝫ circũstantia persone aggrauet in infinitũ. ℞. ꝙ non: nisi soluꝫ dupliciter. ¶ Primo quãdo propter cõditionem sui status est aliquid ei de necessitate: puta religioso non accipere vxorem. ¶ Secũdo ratione scandali qd etiã est contra preceptũ ꝑbere ruinã proximo: aliter nõ potest. ut. s. ꝑ supradicta. hec oia ex fran. in. ij. sen.

Citatio debet fieri tribus edictis: vel vno peremptorio: quod continere debet tantũ tẽpus quantuꝫ tria edicta nisi necessitas vrgeat. de dila. c. i. vbi de hoc in glo.

¶ Utrũ quando iura exigunt trinam monitionem sufficiat vna. vide. j. clericus. ix. §. iiij. 1

¶ Utrum corporaliter impeditus teneatur per alium comparere. ℞. pa. in c. in nomine dñi. de testi. ꝙ non. ⁊ actꝰ gestus eo absente est perinde: ac si nõ fuisset citatus. 2

¶ Utrum sentẽtia lata cõtra non citatum valeat. ℞. Car. in cle. pastoralis. i §. deniqꝫ. de re iudi. ꝙ si nullo mõ fuit citatus est nulla ipso iure. de maio. et obe. c. inter quattuor. Pa. tamẽ dicit in. c. causam que. de rescrip. ⁊ in. c. cũ sit. de appel. ꝙ in facto notorio cũ certum sit absenti nullam competere defensionem potest fieri sentẽtia contra absentem non citatum: excepta sentẽtia excõicationis. c. sacro. de sen. exc. 3

¶ Sed quid si citatus sit non legitime. ℞. Car. vbi. s. videt ꝙ debeat haberi ꝑ non facta. c. bone el. ij. de elec. 4

¶ Utrũ quis possit denũciari excõicatus nõ citatus. ℞. pa. in. c. peruenit. de ap. ꝙ nõ vbi excessus nõ sit notorius. facit. c. cum secundũ. de hereti. li. vi. 5

¶ Utrũ prelati religiosoꝝ possint subditos ab officijs deponere: suspendere ⁊ huiusmodi: ipsis nõ citatis. ℞. ꝙ sic si ita habet eoꝝ cõsuetudo: aut cõ 6

stitutiones ꝑm quas debet ꝓcedere. ⁊ no. in. c. cum speciali. ⁊. c. quia nos. de appel. ⁊ in. c. cum medicinalis. d̄ sen. excō. li. vi. ⁊ dicit glo. in. d. c. cum speciali. quam sequit̄ pa. ibidē ꝙ dispositio. c. sacro. de sen. ercō. non est necessario seruanda in religiosis cōtra suas obseruantias speciales. Et ibi dicit pa. hoc ꝓcedere: vbi regula uel constitutio religiosorū dat certū modū excōicandi religiosum: ut satis sit seruare eam. Et hoc idez tz Fed. in cōsi. v.

7 ¶ Utrū citatio aliquādo sit nulla. i. nō valeat. ℞. glo. in. c. si eps. iij. q. ij. ꝙ sic in. viij. casibus. ¶ Primus qz in angusta tpa. ¶ Secundus qz nō exprimitur cā citationis. ¶ Tertius quia nimis maturat pemptoriū. ¶ Quart⁹ rōne tpis. ¶ Quint⁹ rōe loci. ¶ Sext⁹ rōe iudicis. ¶ Septimus quia rescriptū apostolicū nō iserit̄ i ea. ¶ Octauus qñ fit spoliato. d̄ quibus vide ibi. Tutius tamē est vt semper citatus cōpareat allegaturus priuilegiū: vel appellaturus si eū grauauerit. nisi quando cōstat eū nō esse iudicē suum. vt in d. glo. ⁊ in. c. veniens de accu. in glo.

Citaristis qui varijs vtūtur instrumentis licite potest aliqd dari: ⁊ talia audire vel talibus vti: qñ fit ad laudē dei: uel ob aliā iustam causam: puta creationis: quia debilis est uel infirmus ⁊ huiusmodi. de cōse. di. iij. peruenit. Ad voluptatē autem uel luxuriam talibus vti uel aliquid dare: est peccatū mortale. xcij. di. in scā. no. hec glo. in c. donare. lxxxvi. di.

Ciuitas uel vniuersitas non dicitur aliqd facere nisi id sit collegialiter deliberatum: etiam si maior pars illud facit. Ita dicit glo. notabilit̄ in. l. sicut. ff. quod cuiusqz vniū. sequit̄ Bar. in. l. aut facta. ff. de pe. facit quod no. in. c. felicis. de pe. lib. vi. ⁊ glo. in. l. aliud. §. refert̄. ff. de reg. iu. querentes quando vniuersitas delinquit. cōmunis opi. tenet ꝑm pa. in. c. ij. de postul. pre. ⁊ Jo. an. in. d. c. felicis. ꝙ est quando prius aliquid fuit deliberatū in vniuersitate ipsa: pulsata campana ⁊ alijs requisitis ad congregationez: vnde si omnes hui⁹ ciuitatis facerent delictū non diceretur factuz ab vniuersitate: sed per singulos vniuersitatis: etiaz si facerent pulsare campanā: ⁊ leuarent vexillum. nam istud est potius factum singulorz. facit quod no. in. c. cū oēs. d̄ cōsti. Pa. in. c. dilectus el. ij. de simo.

¶ Utrz destructa ciuitate destruāt̄ oia 1
priuilegia ei⁹. ℞. ino. i. c. ij. d̄ no. op. nū. ꝙ si ecclia: vl' ciuitas: vl' alia loca: siue sacra siue ꝓphana auctoritate supioris ꝓpt̄ delictū eorz destruāt̄: d̄ cetero nō dz vocari clicus illi⁹ ecclie uel municeps illi⁹ ciuitatz: ⁊ ille loc⁹ priuilegiū pdit. ut de ꝯse. di. i. placuit. xvi. q. vij. ⁊ hoc dicim⁹. ar. ff. qñ di. le. vsufru. ce. l. i Si āt ab hostib⁹ d̄struat̄: aut p tirānidē vel ⁊ ut reedificet̄ retinet oia priuilegia facit. vij. q. i. pastoral'. ⁊. xix. q. iij. q̄ sel'. ⁊ idē videt̄ si auctoritate supioris trāsferat̄ ad aliū locū: vl' alij vniat̄: ut no. in c. i. ne se. va. d̄ reli. do. c. qz monasteriū ⁊ idē intelligit̄ i ciuitate ⁊ alijs locis ꝓphanis. ar. ff. de ꝯhē. em. l. ede sacra.

¶ Utrum ciuitatis appellatione aliud 2
q̄ qd̄ ē ista menia. veniat. ℞. ꝑm Pa. in. c. Rodulfus. de rescript. ꝙ non in materia odiosa seu stricta: nisi quando dispositio concepta nomine ciuitatis esset inutilis: vel posset fieri fraus: tūc continētur suburbia ⁊ continētia edificia. Et sic intellige io. an. in. c. si ciuitas de sen. ex. li. vi. sz in mā larga seu indifferēti noīe ciuitatz vēit ciuitas cū suo territorio. ut est tex. i. l. vnica. §. ⁊ vrbē. ff. de

offi.prefec. vrb. Similiter in materia larga nomine ciuiū: veniūt etiaz illi ō comitatu ⁊ de toto territorio. ut in.l.q ex vico.ff.ad muni. ⁊ in.l. nō dubito. ff.de capti. ⁊ in.l.qui continentib⁹.ff.ō verb.sig. ⁊ per bart.in.l.i.ff.ad muni. vide bonā glo.in.c.i.de vsur.li.vi. Sz in materia stricta secus: lz contrariuz videaī tenere bar.i.d.l.i. ⁊.l.mille passus.ff.de verb.sig. ⁊.l. nam quod ligde.§.si ita legeī.ff.de pe.le.que volūt: ꝙ mille passus a muro cōprehendantur. intellige quando subiecta materia ita requirit in speciali

3 ¶ Utrum natus in aliqua ciuitate ex parentib⁹ qui ibi nō habent domicilium sit ciuis. ff. ꝙ nō ꝓm bart.in.l.filios.C.de mu. ⁊ origi. lz in.l.filij.ff.ad munici. lz dubitatiue loquaī. ℞a. vbi ō. tenet ꝙ non.

4 ¶ Utrū ciuitas censeaī iure minoris ff.ino.in.c.i.de resti.in inte.ꝙ sic. Est tñ differētia inter minoreī eccleſiaz rē publicā ⁊ ciuitateī in integrū restōne: lz lex dicat ꝙ res publica fungaī vice minoris.C.q.ex cau.ma.l.pe. ⁊.C.de iure re.pu.l.rē publicā.C.de sa.san.ec. l.fi.quia pupillo ⁊ etiā minori non currit hodie vsucapio aut ꝓscriptio.x. vel xx.annoz in rebus que seruando seruari possunt: siue sint mobiles siue immobiles.C.de admi.tu.l.lex que tuto res in fi. Ideo super eis nō est necessaria restitutio in integrū: lz ante tempus huius legis curreret contra minorē nō cōtra pupillū.ff.de acqui.re.do. l.bone fidei emptor.§.i. Sed cōtra ecclesiā ⁊ rem publicā ⁊ ciuitatez currit vsucapio ⁊ ꝓscriptio ⁊ alie tēporales ⁊ perpetue ꝓscriptiones: sed daī ei restitutio sicut minori: quia predicti fungūtur esse in vltima instantia minoris etatis. ℞escriptio autē.xxx. uel.xl.annorum certū est ꝙ currit cōtra oēs ꝓdictos. sed datur eis restitutio ex verbis generalib⁹ edictis que sunt. Si qd cum minore gestu erit ⁊c. ℞upillus autem ab his prescriptionib⁹ seruatur illesus. C. de prescrip.xxx. annorum. l. sicut. Quod autē ciuitati detur restitutio in integrū nō placet. Inno. vbi.§.ar.l.nihil interest.ff.ad maced. sed bar.in.l.res publica.C.ex qui.cauma. post Ja.butri. tenet ꝙ sic saltez ex clausula generali: quia ex quo regitur per administratores habet iustā causaz petendi restitutionem. Hoc etiaz tenet bal.ibi ⁊ est verior opi. lz glo.in d.l. teneat contrariū. facit ꝓ hoc.l.sed ⁊ hi q.ff.de publi. vbi ciuitas di respublica. Segī hoc Jo.an.i addi.ad spe. ti. de i inte.rest. vbi post multas opi. resident i opi. Odof. q tenet ꝙ nō solū ciuitas sed etiā castrū ⁊ villa possunt petere restitutionē in integrū: cū ibi sint multe persone vidue ⁊ pupilli. ⁊ licet bar. post butri. in.d.l.res publica. non admittat nisi in villa ⁊ castro populoso. Bal. tñ ⁊ Ja. de are. tenēt etiā i villa nō populosa ex quo regiē per alios ⁊ ibi sint minores ⁊ mulieres. ⁊] hanc opi. ℞a. in.c.i.de restit.in integ. dicit equiorē. ⁊ facit qō no. in.l. rēpublicā. C. de iure reipublice. ⁊ in.d.l.sed ⁊ hi vbi dicitur ꝙ quodlibet municipiū dicitur respublica.

Quis vtrū efficiaī in loco vbi ꝓsequiē qs dignitatē. ff. bar. i.l.i.ff.ad munici. ꝙ sic. facit.l. municeps. §. miles. ff.e. ⁊ qō notāt doc. in.c.qz in tñ. de ꝓben. vbi ꝓcludūt ꝙ clericus sortiē domiciliū vbi est beneficiatus si residere in eo teneī: alīs nō: sicut hi quib⁹ dispēsatū est sup pluralitate beneficiorz.

¶ Utrū dicēs volo te habere ꝓ ciue 1 efficiat ciuē si hz auctoritatē. ff. ꝙ sic. vñ statutū qō dicit ꝙ talis habeaī ꝓ

ciue efficit ciuẽ. argu. optimũ in. c. ex parte. de despon. ⁊ qõ no. Bar. in. l. si marinus. ff. de adul. ⁊ in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. Rõ ꝑm pa. in. d. c. ex parte. qz vbi actus depẽdet a mera uolũtate loquentis: parta sunt dicere qꝫ vult talem habere ꝑ vxore uel ciue: sicut dicere te duco in vxorem vel facio ciuẽ. Et sic si statutũ dicit qꝫ scholares tanq̃ ciues debent tractari: ex hoc creati sunt ciues rõne predicta. Et ideo dictio tanq̃ ponit veritatẽ nõ similitudinẽ. Et hoc vez qñ verba ⁊ materia subiecta patiuntur.

¶ Amor est filia ire q̃ quis clamat cõtra aliquẽ cõfuse ⁊ inordinate: aut furioseloquit. ⁊ ꝑm se est veniale peccatũ per accidens. posset esse mortale rõne scandali qñ illud preuider uel debuit preuidere ⁊ non curat desistere a clamore tali.

¶ Clandestinum matrimoniũ qñ dicat. ff. glo. in. c. cum inhibitio. de clan. despon. qꝫ trib⁹ modis. ¶ Primo cũ nõ habẽtur testes. ut in. c. qõ nobis. e. ti. ¶ Secũdo cũ nõ fit cũ solẽnitate illa: de q̃ in. c. aliter. xxx. q. v. ⁊ est ut desponsẽt a parentib⁹ vel quib⁹ cura cõperit mulieris doteꝫ suo tpe: ⁊ a sacerdote bñdicatur. ¶ Tertio qñ nõ ꝑmissis bannis a ꝑsbytero publice cum termino: ut qui voluerit ꝓponere impedimentum si est cõpareat. ut in. d. c. cum inhibitio. Tu tñ dic: ut colligit ex dicti Joan. in addi. ad spec. ti. de clã. despon. ⁊ Oldr. consi. ccl vi. Inno. ⁊ pa. in. d. c. cũ inhibitio. qꝫ quotiensciqꝫ quis cõtrahit ꝑm consuetudinẽ patrie sue coram amicis uel vicinis ⁊ sufficientib⁹ testibus qꝫ nõ contrahit clãdestine. facit l. si vicinis. C. de nup. ⁊ de ꝛsc. di. i. ecclesia. el ꝑmo. dz ecclesia. i. catholicorũ collectio ergo i facie ecclesie ꝛhit.

¶ Quid si contrahit solũ cozã duob⁹ testibus. ff. qꝫ si ex rõnabili cã facit: puta qz timet aliqꝫ impedimentũ iniuste vel est senex ⁊ verecũdatur ⁊ huiusmodi, excusatur: cuius consuetudo sit ut fiant banna uel alia solẽnia. ar. eoz que notant in. d. c. cum inhibitio. per pa. dũmodo tẽpore debito postea publicz nisi eꝫ excõicaret cõtrahẽtes sine bãnis per statuta sua sinodalia: qz sic essz excõicatus alꝫs nõ peccat. Consulo qꝫ hoc faciat de licẽtia epi ꝑm Hug. xxx q. v. in prin. Sed contrahere solus cũ sola mortale peccatũ videt. ar. d. c. cũ inhibitio: qua materia valde ponderosa rõne cuius ponderositatis videt preceptiua. tex. est cum glo. in. c. rogo xi. q. iij. facit glo. i. c. nostrates. xxx. q. v

¶ Utrum contrahẽtes publice cozaz testibus: lz sine bannis: cuz tamen cõ suetudo sit qꝫ banna fiãt qui postea inueniuntur in gradu prohibito ignoraz ter contraxisse ambo uel alter eorum procreent filios legitimos. ff. gl. in. d. c. cum inhibitio tenet qꝫ non. sed Innocen. ⁊ pa qꝫ sic: quia isti clandestine non contraxerunt: ex quo in faciez ecclesie nemine prohibẽte contraxerũt Et est verũ si attendam⁹ ad tex. d. c. secus tñ si ambo sciuissent impedimentum ut ibidẽ. Et no. qꝫ in ꝓtractu matrimonij semper deberet interuenire presentia aut scientia ꝓpzij sacerdotis. ut in. d. c. alr. ⁊ in. d. c. cũ inhibitio. ⁊ sacerdos qui scit impedimentũ ⁊ nõ phibet matrimoniũ contrahendũ ex contẽptu: vel religiosus seu regularis qui ꝑsumpserit itereſſe clãdestino matrimonio contrahẽdo p triennũ suspẽdẽdi sũt ab officio. ut i. d. c. cũ ihibitio

¶ Utrũ spõsalia silr sint ꝓhibita clandestine. ꝛhi. ff. Joan. ⁊ post eum alij

in.d.e.cum inhibitio q̄ sic.sicut ⁊ matrimoniū.l.oratio.ff.de spon.

Claues ecclesie scd̄m Ric.in.iiij.di. xviij.ar.i.q.iij.sunt aliqua potestas supra naturalē facultatē: que est principiū aliquoꝝ actuū supnaturaliū

1 ¶ Quot sunt iste claues.R̄.qui.s̄.ibidem q̄ sunt due quantū ad effectum ⁊ relationē vna tamen in radice. Claues enim ecclesie sunt potestas iudicādi in foro animaꝝ que potestas ex duobus integrat̄.s.ex potestate discernēdi ī cause examinatōe ⁊ ptāte diffiniēdi ī cause determinatiōe. ¶ Pria dr̄ clauis scie vñ clauis scie nō est habit⁹ scientie nec actus sciēdi: q̄uis claues ecclesie nō debet recipere nisi habēs habitū sciētie sufficientē ad executionem potestatis. ¶ Secūda dicit̄ clauis potentie: cui⁹ actus est determinare causam ligando uel soluēdo. et ista dicitur principalior: quia prima ordinatur ad istā.potestas autem ligādi uel soluendi in foro causaꝝ non est ꝓprie clauis. ⁊ q̄uis prefate claues distinguant̄ penes actus: tamen in radice sunt vna: non tm̄ inter se sed cū potestate sacramentū conficiendi. quia iste tres potestates fundant̄ in caractere sacerdotali. Et ideo oībus ⁊ solis sacerdotib⁹ noue legis date sunt. Sco. tamen in.iiij.di. xix.q.vnica.tenet cōtrarium.s.q̄ nō sit vna in radice cuꝫ potestate conficiendi. de quo vide.j. Ordo.i.§.vij.⁊.xvi.

2 ¶ Quomodo dicit̄ sacerdos aperire ⁊ ligare.R̄.Ric.vbi s̄.q.vi.q̄ tripliciter. ¶ Primo iudicādo.s.cū examinata hominis consciētia indicat ei celum clausuꝫ vel apertū. ¶ Scd̄o aperit relaxando aliquā partem pene peccato debitā.⁊ claudit: penitentem aliqua pena sensus ligando: quā explere cuꝫ oportet uel hic: vel in purgatorio anteq̄ ingrediatur celum. ¶ Tertio claudit ⁊ aperit excōmunicando: ⁊ ab excōmunicatione absoluēdo: sed hec respicit foruꝫ contentiosum potius q̄ penitentie. ¶ Addo quartū de nō cōtrito contritum faciendo ex vi absolutionis.ut.j. Confessio.ij.§.i.

¶ Utrum quilibet sacerdos possit vsū 3
clauium exercere.R̄.Ri.in.iiij di.xix. ar.i.q.ij.q̄ actio nō tm̄ requirit potentiam a qua fit: sed subiectū debituꝫ in quo recipiat̄. Materia autem debita sunt persone super quas habens claues habet iurisditionē. Et ideo nō oīs sacerdos habet iurisditionē super quēlibet nisi ꝑm ordinationē vicarij christi. Et propterea non omnis sacerdos potest exercere vsum clauiū: sed soluꝫ ꝑm cum modū quem ecclesia statuit. Ob hoc quidam priuant̄ vsu potestatis sicut excōicati ⁊ heretici. Quidā materia sicut illi qui nō habēt populum.

¶ Utrum liceat sacerdoti vti clauib⁹ 4
pro sua volūtate.R̄.Ri.in.iiij.di. xviij ar.i.q.iiij.q̄ non: quia sicut minister ⁊ instrumentū nō habet efficatiā in agēdo nisi ꝑm q̄ mouet̄ a principali agēte.sic sacerdos cū operet̄ per istas claues instrumentaliter: si vtit̄ istis clauibus ꝑm propriū arbitriū dimittēs rectitudinem motionis diuine peccat.

¶ Utꝝ sacerdos per potestatē clauiū 5
dimittat culpam peccati.R̄.Ri.vbi.s̄. ar.ij.q.i.q̄ q̄uis non possit absoluendo remittere culpā effectiue: quia sic ē solius dei.ut dicit magister in littera: tamen ministerialiter ⁊ instrumentaliter illi q̄ ꝑ attritionē remouit obstaculū gr̄e spiritussancti dispositiue remittit maculā peccati inquantū suo ministerio assistit virtus diuina que peccatum remittit.hec ille.

¶ Utrū sacerdos per potestatē clauiū 6

possit remittere penaꝫ peccati. ℞. Ri. vbi. s. q. ij. ꝙ sic aliquā partē pene tē/poralis peccato debite. non tm̄ illius quam sibi imponit: sed etiā illius que in purgatorio est implenda: ⁊ plus uel minus ꝑm ꝙ penitēs est bñ dispositus ⁊ de hoc habes. j. indulgētia. §. v.

7 ¶ Quando date sunt claues btō Petro. ℞. qñ ecclia fuit, sibi data. xxiiij. q. i. quodcūqꝫ. ⁊ de pe. di. i. quez penitet. Et ligant oīa super terram si nō errāt ii. q. iij. cepisti. ⁊. d. c. quē penitet.

8 ¶ Claues horreoꝝ q dedit: videt̄ dedisse oīa q̄ in eis sunt. de fi. instru. c. ij. ꝑm ino. ⁊ eis dat̄ videt̄ data possessio omniū que sub illis sunt. extra de consue. c. ex litteris. in fi.

Clausula generalis sequens intelligitur ꝑm species p̄cedentes expressas. de capel. mo. dilectus filius ꝑm ino. facit cle. non potest. de ꝓcura. in. c. sedes de rescri. in. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. ⁊ oleo le. vide. s̄. casus. §. iij. ⁊. iiij.

Clericus p̄mo qs dicat̄. ℞. pa. in ℞ica de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ largo sumpto vocabulo appellatiōe clericoꝝ veniūt oēs qui habent ordines in quacūqꝫ dignitate sint aut ordine: etiam in prima tonsura. c. cuꝫ contingat. de eta. ⁊ qual. ex quo sūt ad dei seruitiū electi. vnde oēs qui nō sunt laici dicūtur clerici. xij. q. i. duo sunt genera. facit. xxi. di. cleros. in prin. de p̄bē. cum ꝑm. ⁊ in ℞ica predicta iūcto nigro. priuilegiū ergo tributum clericis concedit̄ oibus etiam in dignitate: qꝛ si eps̄ est: clericus est. ⁊ etiā religiosus qui etiā noīe clericorū in fauorabilib⁹ cōprehendit̄. liiij. di. §. hac autem auctoritate. ⁊ qđ no. in. c. ij. de sup. negli. prela. li. vi. Sed in materia odiosa ⁊ i stricta significatione. appellatōe clicorum non cōprehendunt̄ epi: nec alij existētes in dignitate: nec etiā canonici ecclīaꝝ cathedralium: nec monaci: seu religiosi. facit. c. q̄ꝫ periculosum. đ sen. ex. li. vi. ⁊. c. fidei seruorē. đ hereti. li. vi. c. statutū. de elec. li. vi. ⁊ glo. i cle. i. de sup. ne. pre. Rō quia in eis est qualitas sup alios que nō reperit̄ in simplicib⁹ clicis. faciūt ad hoc dicta. Jo. an. in. d. c. statutū. qui inqt ꝙ noīe ecclesiaꝝ parochialiū nō veniūt ecclesie parochiales collegiate in mā stricta: quia habēt qualitatē collegij supra casum: sed in materia nō odiosa sic. facit similiter quod no. idē pa. in. c. i. de institu. qui dicit ꝙ in materia fauorabili noīe ecclīe veniūt monasteria: sec⁹ in stricta mā. qđ no. quia facit ad multa.

1 ¶ Utrum appellatioue monasterioꝝ veniāt ecclesie seculares: uel appellatione monachoꝝ veniāt clerici seculares. ℞. pa. in. d. c. i. de instituti. ꝙ nō: siue materia sit larga siue strcta. xvi. q. i. placuit. facit quod no. bart. in. l. i. ff. ad municipi. qui dicit ꝙ noīe ciuiū veniunt contadini. l. q ⁊ vico. ff. ad muni. ⁊ nō ecōtrario. facit. c. rodulfus. ⁊. c. significante ⁊ quod ibi no. de rescrip.

2 ¶ Utrū appellatiōe populi veniāt clerici. ℞. pa. in. c. i. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ i materia odiosa non: nec a cōtrario. facit c. si sententia. de sentē. excō. li. vi. cum glo. Et sic limita tex. Instit. de iu. na. gen. ⁊ ci. in. §. plebiscituꝫ. q dicit ꝙ appellatione populi vniuersi ciues significantur cōnumeratis etiam patricijs ⁊ senatoribus. ut intelligatur de his q sunt eiusdem professionis. secus i alijs ut probat dict⁹ tex. in. c. si sententia. cū sua glo. In materia aūt priuilegiatiua pōt dici ꝙ comprehendant̄. facit. c. dilecti cum sua materia. de fo. comp. qđ no. Barto. in. d. l. i. ⁊ quod notat̄ in. d.

c.rodulfus.⁊ qđ no. Jo.an.in.c.Joā/
nes.de cle.cōiu.qui dicit ꝙ statutū ex
cōmunicans certo casu laicos nō cō
prehendit clericos etiam coniugatos
Et hoc sequitur Pa.in.c.i.de prebē.
Prefata itellige ꝟ3 ꝙ dico.j. lex.§.vj
3 ¶ Utrum dispensatio cum illegitimo
ut possit effici clericus debeat intelligi
ut possit ꝓmoueri ad minores solum
glo.in.c.litteras.de fi.pres.tenet ꝙ sic
cum sit materia odiosa.⁊ Pa.in.c.si
quis ꝯ.de coha.cle.⁊ mu.dicit ꝙ per
missio in genere mediocritatē respicit
l.vlti.C.co.de le.§.i.⁊.ff.de le.i.l.lega/
to generaliter.cum alijs concor.ī gl.
d.c.litteras.Ex quo cōcludit cū pre/
dictis ꝙ solū ad minores poterit pro
moueri: quia ordines minores sunt
medij inter primā tonsurā ⁊ sacros or
dines.Item dicūt Ber.Gof.⁊ Ho.ꝙ
quando dispensat cū aliquo ut ad be/
neficia ecclesiastica promoueat ꝙ so/
lum intelligit de beneficijs q̄ nō sunt
ꝑlationes aut dignitates. ꝑdicta tñ li/
mita ꝟm ꝙ dicam.j. dispēsatio.§.ix.

Clericus.ij.Quid de
bet habere
R.mlta ut sūt v̄tutes.ut.xl.di.
per totū.⁊ quecūq3 alia que qlibet bo
nus christianus debet habere: ꝟ3 spā
liter aliqua que ipsi debēt habere in/
feramus: que qdē sunt noue in sūma.
1 ¶ Primo d3 eē lr̄at⁹.p3 hoc.xxxvi.
di.xxxvij.⁊.xxxviij.ꝑ totū.⁊.xvi.q.i.sic
viue.
2 ¶ Utrum oīno illitteratus sit ordinā
dus.R.ino.in.c.cū in cūctis. de elec.
ꝙ nō.paꝝ tñ sciētes si spes est ꝙ pos/
sint ꝓficere ꝓmoueri possunt: al's nō
nisi sint monachi q magis indigēt cō
templatione q̄ sciētia.⁊ facit qđ legit
xvi.q.i.legi.vbi dicit Jo.sufficit mona
cho si sit bon⁹: l3 sit illitteratus.
3 ¶ Sed que sciētia ē necessaria. R.In
ino.vbi.s.ꝙ est requirēda ꝟm dignita
tem locū ⁊ ordinē ad quez assumit.ut
in.c.ecclesia vestra.de elect. Si enim
assumitur ad episcopatū: debet habe/
re scientiam noui ⁊ veteris testamenti
cum sit iudex animaꝝ ⁊ iuris: cum ius
dicere debeat.ij.q.i.de persona. Pre
sbytero autem sufficit ꝙ sciat canones
cōmunes penitentiales ⁊c.de quibus
xxxviij.di.que ipsis. Cantor debet sci/
re cantum: ⁊ sic de omnib⁹ ordinibus
quod satis colligitur ex his que eis dā
tur in ordinem.xxiij.di. per totum. et
ex potestate ⁊ officio quod habent ex/
ercere. De scientia v̄o confessorum.vi
de.j.confessio.iiij.§.iij.
¶ Utrum peccet qui suscipit aliquam 4
dignitatem uel aliud officiū ad qđ nō
habet sufficientē scientiam. R. Inno.
vbi.s.ꝙ sic.xxxviij.disti.omnes.xviij.
q.ij.si quis abbas.de eta.⁊ quali.c.fi.
Sed aduerte ꝙ est quedam scientia
eminēs que subtiles questiones diffini
re nouit: ⁊ in promptu responsiones
habet. Mediocris scientia est que scit
aliquo modo examinare negocia quā
uis ad omnia nesciat respondere.⁊ in
libris veritatem eorum que scire debet
scit querere: vel saltem circa ea dubi/
tare ⁊ consulere peritiores: etiam si in
promptu omnia non habet.sufficiens
tamen sciētia est que sufficit ad facien
dum que sibi iminent ex officio quod
habet: hanc qui non habet credo ꝙ
peccet mortaliter acceptando officiuz
arg.d.c.fi. Et similiter qui ei scienter
dat tale officium nisi ex causa dispen/
saretur.quia imperfectum scientie sup
plet perfectio caritatis .de renū. c.ni
si cum pridem.§.pro defectu.

Clericus.iij.debet es
se hospita/
lis.xxiiij.di.per totum non cu
pidus seu auarus.xlvij.di.per totum.

1 ¶ Utrũ clericus p̃bendat⁹ teneat̃ facere. quatuor partes de redditib⁹ ecclesie ⁊ oblationib⁹ fideliũ. s. ep̃o pauperib⁹: ipsi sacerdoti ⁊ clicis ⁊ fabrice sicut volũt antiq̃ iura. ut in. c. q̃ttuor. ⁊. c. cognouim⁹. ⁊. c. se. xii. q. i. ℞. ꝯ q̃ colligo ex pa. in. c. i. de ec. edi. q̃ q̃ ad quartã ep̃i: ⁊ quartã fabrice standũ est ꝯsuetudini: que quidẽ valet in p̃fat̃ iurib⁹ derogare: nisi qñ fabrica remaneret derelicta: quia tũc esset irrõnabilis ⁊ non valeret: ⁊ sic tenerẽt dare quartã. ar. d. c. cognouim⁹. ⁊ in. d. c. i. Et hoc intellige qñ redditus sup̃sunt detractis necessarijs. Quo aũt ad q̃rtam debitã pauperib⁹ nõ valet aliqua consuetudo in cõtrariũ qn teneatur. Ego plus dico q̃ nõ solũ quartã partem: sed ⁊ oĩa q̃ supersũt eoꝝ necessitatibus tenet̃ pauperib⁹ erogare si fabrica nõ egeat reparatõe: vl' nisi vellet ꝯuertere talia ad ampliandũ cultũ dei in tali ecclesia: nulla extrema necessitate in aliquo occurrẽte. Nam in istis duob⁹ casib⁹ licite desistit ab erogatione in pauperes: al's nõ sine mortali peccato. ar. eoꝝ q̃ no. in. c. duduꝫ el. ij. de elec. ⁊ in. c. cũ secundũ. de p̃ben. facit. c. clericus q. ⁊. c. duo. ⁊. e. vl. xij. q. i. ⁊. x. q. ij. ep̃s. Nam eis dr̃. xij. q. ij. auꝝ habet ecclesia ⁊c. Tho. i quol'. ⁊ scd̃a scd̃e. q. clxxxv. dicit q̃ si ista bona sunt distincta: ⁊ aliquid sibi retinet qd̃ dꝫ fabrice uel pauperib⁹ uel ministris peccat mortaliter: ⁊ tenet̃ ad restitutionẽ. Si v̄o nõ sunt distincta eius fidei cõmittũt̃. ⁊ si in modico deficiat qd̃ non obuiet bone fidei erit veniale peccatum. In notabili v̄o excessu erit peccatum mortale.

2 ¶ Utrum hñs bona p̃rimonialia licite possit ecclesiasticũ beneficiũ suscipe ℞. ꝯm Ri. i quol'. iij. q. xx. q̃ si bona patrimonialia sufficiũt ad necessitatẽ nature solũ põt ecclesiasticũ bñficiuꝫ recipere in tantũ inquantũ exigit necessitas status ⁊ p̃sone. Si v̄o tm̃ hꝫ i patrimonio quantũ regrit necessitas status nature ⁊ p̃sone: ⁊ intãtũ q̃ mlta ẽt posset pauperib⁹ erogare si vltra hoc accipit ecclesiasticũ beneficiũ: nõ intẽdens ecclesie deseruire sed ut amicos possit ditare ⁊ magis honorari ⁊ delicatius viuere peccat mortal'r. facit. c. clericos. i. q. ij. ⁊. c. se. imo in. d. c. clericos. dicit Jo. q̃ etiã seruiẽdo ecclesie: si bona ecclesie ꝯsumat: ⁊ ex cupiditate suũ patrimoniũ reseruat q̃ mortal'r peccat. facit tex. in. c. qm̃. in fi. xvi. q. i. ꝓ ista opi. al's seruiendo ecclesie: lꝫ viuere de ecclesia ⁊ ꝯseruare p̃rimoniũ suis heredib⁹ ꝯm ino. in. c. ep̃s. d̃ p̃bẽ. Si v̄o recipit ut bñ dispenset: sic non peccat ꝯm Ri. vbi. s̃. dũmõ sit idone⁹

¶ Utrũ p̃latus possit satisfacere ꝓ debito personali de fructib⁹ ecclesie. ℞. dño Anto. in. c. olim nob. de resti. spo. q̃ sic. facit. c. p̃uenit. de fideius. Arch. in. c. statutũ. d̃ rescrip. li. vi. tenet ꝯ̃riũ pa. in. d. c. olim. limitat arch. dicere verũ in debito ꝯ̃cto ꝓ delicto uel ꝓ p̃rimonio suo. ⁊ sic serua. ⁊ de hoc vide. j̃ imunitas. §. lj. cum duob⁹. §. se. 3

¶ Utrũ clericus p̃bendatus ꝯuertẽs redditus bñficij in vsus inhonestos teneatur restituere. ℞. pa. in. d. c. cũ scd̃ꝫ de p̃ben. q̃ sic ecclesie si habet de patrimonio uel aliũde. xij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. quia de altari dꝫ viuere nõ luxuriari. Et accipit̃ luxuria ꝓ oĩ luxu: seu illicita ꝯcupiscẽtia. xliij. dis. i p̃n. ⁊ Math. in cle. qm̃. de vi. ⁊ hone. cle. dicit q̃ talis ꝯ̃ctat rem inuito dño: qꝛ quicquid habent clerici sunt bona pauperꝝ. xij. q. ij. aurũ. ⁊. xvi. q. i. c. fi. Et quantũ sit eoꝝ peccatũ mortale patet in. c. ⁊ si illi xij. q. ij. Et ideo recipiẽtes etiã tenent̃ ad restitutionẽ: nisi in casu ꝯcesso. xiiij 4

q.vi.si res. Et hoc verum quo ad foꝝ conscientie: nec sufficit ꝙ restituāt de fructibus beneficij ꝑm Ho. nisi quatenus subtraherent sibi necessaria.

Clericus iiij. dz esse habitu honestus.xxxxj.dis. ⁊ ꝑ totum. in c.clerici officia.de vi.⁊ ho.cle.vbi dicitur ꝙ coronā ⁊ tonsurā habeant cōgruentē: indumēta clausa desuꝑ deferant: nimia breuitate vel longitudine nō notāda: pānis viridibus ⁊ rubeis nō vtantur nō subtularibus consuticijs frenis sellis pectoralibus deauratis: aut aliam suꝑfluitatez hñtes fibulas nec corrigeas aureum vel argenteū ornatū hñtes: nec anulos nisi q̄bus cōpetit ex officio. Quod quidem capitulū: quia nō loquit̄ in oībus ꝑceptiue ꝑm ino.ibidē: lz pe.dicat ꝙ sic. Tu tñ dic melius ꝑm Pa.ibidē ꝙ aliqua sunt de precepto: aliqua non: ꝓpterea inferam dubia ad ea que d̄ necessitate sunt scienda.

1 ¶ Utrū clericus teneat̄ deferre tonsuram? R. ꝙ si est in minoribus: ⁊ non habet beneficiū: non tenetur. ar.c.ioannes.de cle.coniu.⁊ in.c. vnico. eo. ti.li.vi.⁊ glo.in.c.fi.50.di. Si v̄o est in sacris vel beneficiatus tenet̄ de precepto.facit.d.c.ioānes.⁊ quod ibi no. ⁊ in.c.vnico.de biga.li.vi. Et limita dictū pa.in.c.si quis.de vi.⁊ ho.cle.vbi dicit indistincte ꝙ peccat mortaliter.

2 ¶ Qualis habitus prohibet̄ clericis R.tex.in cle.qm̄.de vi.⁊ ho.cle.ꝙ vestis vergata uel partita.i.diuersi coloris ⁊ epitogiū seu tobardū fodratum vsqz ad oram.⁊ ita breue ꝙ vestis inferior videat̄ notabilit̄. Epitogiuz seu obardū est vestis superior ⁊ talia portantes quicūqz sint clerici: etiā habentes primā tonsurā solū peccant moraliter: si tales in minorib⁹ ꝯstituti hñt beneficiū: aut si nō habēt prefatas vestes portāt cum tōsura clericali als nō Et ꝙ peccēt mortalr ꝓbat Stehpan⁹ ꝓpter verbū sancim⁹ allegat. xviij.di. §.i.⁊.i.q.vij.si quis omnē. Et hoc verum nisi causa rōnabilis subsit.ut i.d. c.⁊ qñ publice. Secus si in domo. Et dicitur publice portare dum multitudini hoc patet sicut dicit̄ publicus aleator: vel vsurari⁹ uel maledict⁹.de exces.prela.inter.d̄ male.c.ij.⁊ de exce. exceptionē.xxxiiij.di.vidua. In domo v̄o dicit̄ fieri secrete: quia dom⁹ rem secretam importat nō publicā. vi.q.i. ex merito.⁊ nō solū peccat mortaliter verūetiā si est beneficiatus est suspensus per sex menses a perceptione fructuū beneficioꝝ suoꝝ. Si nō ē beneficiatus: ⁊ est in sacris citra sacerdotiuz per idē tēpus est inhabilis ad bñficiū obtinendū. Idem de alijs clericis talem vestē ⁊ tonsurā simul publice deferentibus. Sacerdotes v̄o uel religiosi: ac habētes dignitatē personatū seu beneficiū cui cura aīaꝝ iminet ꝑ annū sunt suspensi a perceptione fructuum suoꝝ beneficiorū si habēt beneficia. si nō habēt per idē tēpus sunt inhabiles ad obtinendū beneficiū. Et istis.s.sacerdotibus uel religiosis: aut dignitatem seu beneficiū cum cura habentibus prohibet̄ nō solū predicta vestis sed etiā infula: seu pilleū lineū in capite publice portare. Sub eisdē penis ⁊ precepto precipit̄ ꝙ hñtes administrationē infra mensē predictū epitogium dent pauperibus. Religiosi v̄o q̄ nō habēt administrationē infra mensem suis superiorib⁹ assignent in pios vsus conuertendū. Et lz infula sit vestis pōposa ad collū perforata circūquaqz tamē hic accipit̄ ꝓ birreto quod ponit̄ sub capucio ad euitandū sudorez ꝑm Math.in.d.cle.lz tñ portare de no-

cte ul'laꝛcter sub capucio. ꝑꝫ ℨ. ℨ. ⁊ lau.

3 ¶ Quid si epitogū seu tobardiuꝫ sit brene solū: sed nō fodratū an sit locus pene ꝑfate. ¶Math. tenet ꝙ sic. ℨen. ꝙ nō. Ego dico ꝙ quo ad penam dicit verum ℨen. sed quo ad culpā ligātur per idēitatē rōnis. ar. ff. de adul. l. si postulauerit. §. rō. facit. xxiij. di. c. nō liceat el secūdo. vbi vult canō ꝙ vestē talarē habeant clerici: ⁊ clari⁹. xxi. q. iiij. c. nullus. cū trib⁹ caplis se.

4 ¶ Vtrum clicus vtēs viridis aut rubeis vestib⁹ peccet moꝛtaliꝛ. ℟. ꝑm ino. i. d. c. clici officia. ꝙ nō: tñ male facit quia in. c. clerici. xxiij. di. dicit. ꝙ vestimēta ⁊ calciamēta que religionē non decent: eis nō licēt. Sed ¶pa. ibideꝫ tenet ꝙ peccet moꝛtaliter p. d. cle. qñ que sub precepto ampliat etiam ad caligas pꝛecipiēs ne caligis scachatis: viridibus aut rubeis vtanꝫ publice. Lar. vō in. d. cle. qñ. ꝫ ꝙ caliga rubea uel viridis nō pꝛohibetur nisi sit scachata. Et ꝙ nō valet argumentuꝫ quia omnes vestes licēt clericis cuiuscūꝫ coloꝛis: nisi sint expꝛesse ꝓhibite. Sed cōtra ipsum Lar. est expꝛessus text. in. c. nullus. xxi. q. iiij. vbi dī solis vtatur vestibus que concesse sunt clericis. ergo nisi sint concesse intelliguntur pꝛohibite. patet etiā in. c. epī. ⁊ duobus ca. se. ea. cā ⁊. q. Et ideo tene ꝙ est moꝛtale. ar. dictoꝛ. c. xxi. q. iiij. Idē dic de quacūꝫ veste irreligiosa respectu forme: purpurea uel cindata veste nō ē eis ꝓhibitū vti ꝑm gl. i. §. i. xxi. q. iiij. nec etiaꝫ pꝛeciosa dūmodo sit ꝑm consuetudinē eoꝝ inter quos viuunt ne vilescant. ar. c. epī. lxxx. di.

5 ¶ Vtrū clericus nutriēs comam uel barbā peccet moꝛtaliter. ℟. ꝙ sic. quia pōt excōicari c. si qs. de vi. ⁊ ho. cler. xxiij. di. c. si quis. Et hoc qñ facit sine rationabili causa: scōm glo. in. d. c. si quis. ex rationabili causa licet: facit. c. penul. eo. ti.

¶ Clericus. v. debet seruare castitatem. ut in. c. ut clericoꝝ. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ nō solū vere: sed etiā apparēter. ꝓpterea non debēt cohabitare cū mulieribꝫ. de coha. cle. ⁊ mu. p to.

¶ Vtrū clericus in minoꝛibꝫ possit cō trahere sine peccato moꝛtali. ℟. ꝙ sic si nō habet beneficiū. Si vō ꝫ peccat moꝛtaliter retinēdo beneficiū. Hā ciunt ad hec que notanꝫ in gl. c. fi. So. di. ⁊ quod no. in. c. tue. de aposta. ⁊ i. c. ioānes. de cle. ꝓiu. qz cum beneficiuꝫ ꝓdat ipso iure posteꝫ ꝫxit. ut tenet glo. ⁊ doc. in. c. i. de cle. ꝓiu. ⁊ etiā si anteꝫ vxoꝝ agnoscat intraret monasteriū nō ꝓpter hoc recuperaret nisi ei de nouo concederet: quia ius semel extinctū non reuiuiscit: ꝫ cesset cā extinctionis. viij. q. i. ꝫ periculosum. de cō se. di. iiij. queris. ⁊ coiter tenēt doc. sīr etiā si matrimoniū nō tenuit: puta qz erat consanguinea uel affinis ꝓmāe: nihilominus ipso facto ꝑm ¶pa. in. d. c. i. quāuis alij teneant ꝯtra. Ideo retinendo beneficium inique facit et cum peccato moꝛtali cum nullo iure ipsum habeat: sed sit intrusus.

¶ Vtrum clericus peccet moꝛtaliter 2
cohabitando cum mulieribus. ℟. ꝙ sic si habitat cum quacunꝫ. de qua possit esse rationabilis suspitio etiam si sit consanguinea siue affinis. facit. c. i. de cohabi. cleri. ⁊ mulī. ⁊ c. interdixit. xxxij. distin. ¶Multomagis peccat moꝛtaliter si tales masculos tenēt: de quibus rationabiliter possit suspicari argumentum a minoꝛi. Cum aliis de quibus nulla potest esse suspitio licite cohabitat: siue consanguinee sint siue non. De concubinarijs. vide. j. Concubinarius. §. ij.

3 ¶ Sed que sunt de quib⁹ suspicio nõ
oritur ꝙ mater soror ⁊ amita. s. soror
pr̃is: ⁊ matertera. s. soror mr̃is. xxxij.
di. interdixit. lxxxi. di. cũ oib⁹ q2 sed⁹
nãle nõ ꝑmittit al qd seui criminis cũ
istis suspicari. c. a nobis. de coha cle.
⁊ mu. ⁊. c. cũ in iuuentute. de ꝑsum. ⁊
idẽ dic d̃ filia ⁊ huiusmõi. Silr̃ d̃ mul
tũ antiqs. ut in. c. feminas. lxxxi. di. ⁊ i
d. c. interdixit in fi. Et idẽ dico cũ oib⁹
qb⁹ añ ordinationẽ sine suspitõe pote
rat cohabitare: ut vxores fratrũ ⁊ d̃ fa
milia ⁊ hmõi. vt i. c. cũ oib⁹. lxxxi. di.
4 ¶ Utrum accessus ad domos quarũ
cũq; mulier̃ suspectar̃ sit clericis ꝓ
hibitus. R. ꝙ sic. sicut ⁊ cohabitatio.
lxxxi. di. clericus. cũ duob⁹. c. seq.
5 ¶ Utrum frequentatio monasterior̃
monialiũ clericis prohibeat̃. R. ꝙ sic.
nisi ex manifesta ⁊ rõnabili cã. ut in. c.
monasteria. de vi. ⁊ ho. cle. Et ut dicit
glo. frequẽtare est vltra vnam vicẽ ire
xxv. q. ij. ita nos.

Clericus. vi. dz lau
des debitas
exoluere. xci. di. cleric⁹ viciuz
⁊. c. fi. ⁊. xcij. di. c. fi. Quõ aũt teneat̃ ⁊
qñ: ⁊ q ad officiũ dicendũ. vide. j. ho
ra canonica. per totum.

Clericus. vij. debet i
suis benefi
cijs residentiã debitã exhibe
re. c. q2 nõnulli. de cle. nõ resi.
1 ¶ Utrum clericus possit deseruire ꝑ
aliũ in suo beneficio potẽs ipse ꝑ se ser
uire. R. pa. in. d. c. q2 nõnulli. ꝙ nõ de
iure. tex. est in. l. nullus qui nexu. C. de
decu. siue beneficiuz sit simplex: siue
curatũ: sed de ꝯsuetudine sic in bñfi
cijs simplicib⁹. In beneficijs aũt cu
ratis nõ valet ꝯsuetudo nisi esset rõna
bile. vtputa q2 beneficiũ tenue ⁊ hu
iusmodi: quia tũc valeret cõsuetudo.
facit. c. lz. de elec. li. vi. Ego aũt idem
teneo etiam in beneficio simplici ꝙ ni
si consuetudo sit ex legitima ⁊ rõna
bili causa non valet: quia esset dãnosa
ecclesie. Silr̃ nõ valet dispensatio nisi
fiat ex rõnabili cã: quia est dissipatio ñ
dispensatio. facit quod no. ino. in. c. ex
tue. de cle. nõ resi. Et hoc ꝓpter mul
ta mala que ecclesijs veniũt: ⁊ paupe
ribus xp̃i ex nõ residentia: quia tales
deseruiẽtes cum vix possint viuere: q̃
runt que sua sunt nõ christi. ⁊ tales p̃n
cipales comedunt que vel in repara
tionem ecclesie vel pauperib⁹ dare de
berent. Et ideo dic ſm tex. c. quia nõ
nulli. de cle. non re. ꝙ debet residere
in ꝓpria persona ⁊ curam illius per se
exercere ſm ordinẽ suum intellige. ut
extra de fil. pres. c. ꝓposuit. Ald. tamẽ
tenet ꝙ in consciẽtia si ꝓuidet suis im
pensis ꝙ ecclesia decenter ⁊ populus
bñ regat̃: ⁊ ipse honeste viuit ⁊ bonuz
exemplũ subditis p̃bet: ⁊ aliqñ per se
exercet officiũ ⁊ videt quõ ꝯstituti offi
ciãtur ꝙ excusat̃a peccato. Sz ego ñ
credo nisi qñ ꝓ necessaria cã uel vtili
stat abñs. l. de pollicitationib⁹. ff. d̃ pol
li. ⁊. l. si absente. ff. de lega.
¶ In quib⁹ casibus absens habetur 2
pro residente. R. ꝙ in tribus. ¶ Pri
mus si est in seruitio pape. de cle. non
re. c. cum dilectus. ¶ Secundus si ẽ
in seruitio episcopi sui. de cle. non re.
ad audientiã. ⁊. c. de cetero. Sed hec
nõ credo vera in his qui cum papa ⁊
ep̃o morant̃: non ꝓpter eorũ seruitia
exhibenda: sed propter ambitionem
ut obtineant beneficia. ¶ Tertius ꝓ
pter causam licitã ſm modũ: de quo i
se. §. dicitur. In istis casib⁹ absens ha
betur pro presente in omnibus: nisi q̃
ad quotidianas distributiones que nõ
solent talibus dari.
¶ ¶ Utruz aliquando possit se absen 3
tare a beneficio clericus. R. ꝙ non: ni

si duo concurrant simul: videlicet cā honesta ⁊ rōnabilis ⁊ licentia sui p̄lati ut in.c.relatū.de cle.nō re. Dicit tamē ino.in.c.ex tuc.c.ti.q̄ posset ex cōsuetudine induci: ut sine licētia ex cā rōnabili se absentet. Pa.aūt in.d.c. relatum.dicit q̄ si necessitas occurreret que non pateret̄ dilatationē ut posset adire prelatū ꝓ licētia: tunc sine licentia posset.l.i.in princ.ff. de exerci. ac. ⁊ l.tutor q repertoriū.in prin.ff.d̄ ad mini.tu. Quod dictū ſm Jo.an.in.d. c.relatū.limito qñ ī breui est reuersus ar.l.iij.ff.de diuor.

4 ¶ Utrū clericus teneat̄ restituere fructus qd̄ in absentia percepit ex beneficio suo.R.q̄ si subest legitima causa non tenet̄: sed si legitima cā non subest: credo q̄ teneat̄ restituere: q̄ fructus beneficioꝝ dant̄ in stipendiuz.ut dixi.s̄.in.§.i. Sz aduerte q̄ qñ clic⁹ tenetur restituere in quocūqz casu intelligitur si habet alia bona que non sint de ecclesia. Si v̄o nihil habet nisi de ecclesia: tunc credo non teneat̄. Nam cum sint de ecclesia restituere nō habet. Et credo etiam q̄ nō debeat sibi subtrahere necessaria vite ne recipat ab ecclesia ꝓ facienda tali restitutione.ar.eoꝝ que no.in.c. cum sup. de causa pos.⁊ ꝓprie. vbi notat Jo. d̄ ligna.q̄ nudus etiam possessor ecclesiastici beneficij non tenet̄ de ꝯsumptis sicut alij nudi possessores. Quod limitat pa ibidem quādo consumpsit bono modo sicut debet facere ali⁹ clericus. Peccat tamen mortaliter recipiendo tales fructus tanq̄ ex beneficio suo.ut patet in.c.quia nō nulli.de cle.non re. Secus si reciperet tanq̄ alius pauper ex necessitate: quia non credo peccaret mortaliter: neqz venialiter in recipiendo: sed bene nō residendo ſm quod tenet̄: uel in tenendo beneficium iniuste.

¶ Utrū recipiens ecclesiā parochialem nō intendens promoueri ifra annum ad sacerdotiū: sed ut habeat fructus vnius anni teneat̄ ad restitutionem.R.q̄ sic: nisi mutata volūtate ꝓmot⁹ fuerit. ut in.c.cōmissa tibi.d̄ ele. li.vi. Et si nō restituet tenet̄ ille qui scienter tali causa dedit ut ibidez. Et peccauerunt mortal'r iste dando indigno ille acceptando indigne.arg.eoꝝ que notant̄ in.c.nihil.de elec.vacabit tamen dicta ecclesia parochialis si non est collegiata ipso iure statim post annum si promotus in sacerdotē nō fuerit.c.l.cet.de elec.li.vi. Et incipit ann⁹ a pacifica possessione: ul' qñ per eū stetit quin haberet. Intellige nisi legitimo impedimento sit impedit⁹ ordinari: nec poterit ea vice iterato ei ꝯferri. d.c.cōmissa. Non vacat tamen dicta ecclesia statim quando venit ad talem conditionē: q̄ amplius illo anno promoueri nō pōt: sed solū elapso anno. ut in.d.c.cōmissa. Sil'r non vacat ecclesia curata collegialis: lz nō ꝓmoueatur infra annū.c.statutū.de elec.li.vi Sed pōt p̄uari ut idē.pōt tñ eps insistenti studio dispensare q̄ nō teneatur infra annū ꝓmoueri nisi ad subdiaconatū ad quē si nō fuerit ꝓmot⁹ priuat⁹ erit. Ad sacerdotū v̄o vsqz ad septennium: ita q̄ elapso septēnio infra annū efficiat̄ sacerdos. Alioqn incurrit dictā penā.c.eū ex eo.d̄ elec.li.vi.interim ꝓuideatur ecclesie de vicario. 5

¶ Utruz clericus q recipit beneficiū nō ut ibi seruiat: sz donec habere possit pinguius peccet.R.pa.in.c.relatū. de cle.nō resi.q̄ sic: quia nō inste ē ꝓmotus habens talem animū: nō tamen tenet̄ resignare: sed sufficit penitere de iniqua volūtate. 6

¶ Utrum clericus infirmus licite de 7

beat habere fructus prebēde uel distri
butiones quottidianas. ℞. pa. in. c. ad
audientiā eo. doc. dicūt ⁊ bñ ꝙ si ifir/
mitas est que impediat eum residere
vel interesse diuinis: sic sine dubio de
bet habere. Si v̄o infirmitas non p̄
stat causam nō residentie uel absentie
diuinis: puta q̄ al's non interesset uel
nō resideret non debet habere: q̄ ca
sus superueniēs recipit interp̄tationē
ꝑm statū precedentē. ut in. c. maiores
quasi in fi. de bap.

8 ¶ Utrum clerici qui personaliter nō
intersunt officijs possint percipere di/
stributiones quottidianas. ℞. ꝙ nō ex
ceptis illis quos infirmitas seu iusta et
rōnabilis corporis necessitas: aut eui
dens ecclesie vtilitas interesse non p̄
mittit. ⁊ si recipiūt tenent̄ ad restitutio
nem. ut in. c. vnico. de cle. nō resi. li. vj
nec valet ꝯsuetudo aut statutū in con
trariū: nec remissio alioꝝ canonico/
rum quando eis non accrescunt: al's
sic ut ibi no.

9 ¶ Utruꝫ ille qui nō residet possit pri
uari beneficio. ℞. ꝑm ino. in. c. ex tue.
de cle. nō re. ꝙ si est absens ex cā pro
babili ⁊ necessaria uel ꝓbabili tm̄: pu
ta studioꝝ uel cum ep̄o ⁊ huiusmodi:
tūc non pōt p̄uari nisi citet̄ p̄mo vbi/
cunq; fuerit. limitat tñ ꝙ qñ haberet
certū tp̄s ad redeūdū ex qualitate ne
gocij uel al's: ⁊ nō veniret: ex tunc al/
teri licite daret̄: nec est necessaria cita
tio: nec expectatio sex mensiū. de qb⁹
in. d. c. ex tue. ⁊. vij. q. i. presentiū. Alij
dicūt ꝙ reqritur citatio ad domuꝫ et
expectatio sex mensiū: ⁊ mihi magis
placet. Non enim debuit ei obesse qd̄
bonū iniciū habuit absentie. Tenetur
tñ talis semp̄ notificare ecclie vbi mo
ratur cuꝫ ex cā rōnabili possit semper
reuocari ꝓ necessitate ecclie: qd̄ si nō
fecerit latitare p̄sumit̄. Si v̄o absens
est nō ex cā legitima: si hoc est certuꝫ
potest p̄uari: al's debet citari: ⁊ post sex
menses dari alteri. ⁊ no. ꝙ habēs offi
cium in ecclia semp̄ debet apparere:
nec ad eum est mittēda citatio post ex
pectatiōꝫ sex mensiū: q̄ edictū emis/
sum ē ꝑm ino. ibidē. Et ideo poterit ei⁹
beneficiū alteri assignari.

10 ¶ Utrū cleric⁹ possit peregrinari? ℞.
ino. in. d. c. vnico. de peregri. ꝙ nō si/
ne auctoritate superioris. de ꝯse. di. v.
nō oportet. nec etiā ep̄s. de voto. c. ma
gne. Ex cā tñ ꝓsequēde appellationis
siue ꝓ euitāda oppressione pōt ire ad
papā uel ad aliū superiorē inuito ep̄o
vel p̄lato suo. ij. q. vi. oīs oppressus. et
tribus. c. se. Idem no. glo. in. c. ut debi
tus de ap. Credo tamē ꝙ semp̄ debet
ad minus de honestate petere licentiā
ar. c. licet de regul. Sine necessaria āt
cā: sed pro aliq̄ vtilitate tm̄ nō licet ad
papam accedere sine auctoritate sui
p̄lati uel pape. in aut. de epis. ⁊ cle. §. in
terdicimus: nec debet admitti in alie/
na diocesi ad celebrandū nisi habeat
licentiā sui ep̄i. ut no. Pa. in. c. frater/
nitati de cle. nō resi.

Clericus. viij. debet
eē sine cri
mine. xxv. di. per totū. Et cri/
men hic accipio ꝓ omni peccato mor
tali: lꝫ stricte accipiat̄ ꝓ peccato quod
accusatione ⁊ depositione est dignum
§. nūc aūt in fi. xxv. di.

1 ¶ Utrum clicus semp̄ peccet morta
liter exercendo suū officiū in mortali.
℞. ꝑm Tho. in. iiij. di. xxiiij. ꝙ sic: quan
docūq; talis exhibet se i aliquo ut mi
nister ecclie: ⁊ totiens quotiēs huius/
modi actum exercet. Unde qñ tangit
res sacras quasi suo vtens officio mor
taliter peccat. facit. c. fi. de tempo. or.
facit. c. quotidie. de ꝯse. di. ij. ⁊. c. d̄ ho
mine. de cele. mis. Secus si exequere

tur in aliquo casu: in quo etiam laicis exequi liceret: sicut baptizare in articulo necessitatis: Sm quod dixi. S. baptismus. v. §. xj. vel si colligeret corp⁹ xpi proiectū in terra.

2 ¶ Utrum sit abstinendū a clericis in crimine iacentib⁹ quo ad diuina ꝛ receptionē sacramentoꝝ. ꝛ. Sm pa. in. c. vestra. de coha. cle. ꝛ mu. distinguendum: aut sunt p̄cise a canone uel a iudice. Si a canone: tūc subsistinguo: aut factū est occultū. Et sic sentiūt doc. hic q̄ a sacramētis necessarijs nō sit abstinendū: sed volūtarijs sic. Ego credo etiaz a necessarijs debet abstinere q̄ñ ab alio posset habere: nisi q̄ñ ipse paratus est dare: quia quando ipse nō est paratus dare: si ab alio possum habere: nō debeo eum inducere ad ministrandū sacr̄a etiā necessaria. Si vō paratus est ministrare possum etiā volūtaria ab eo recipe: sic ut dicimus ō vsurario. j. vsura. ij. §. ij. et sic intellige c. si tñ. ꝛ. c. placuit. vi. q. ij. cum ibi notatis. Aut factū est notoriū. ꝛ sic nullo mō licet recipere aliq̄ sacr̄a a talibus: excepto baptismo. de quo dic ut. S. baptism⁹. v. §. i. ꝛ. §. xij. aut sunt p̄cise a iudice. Et sic nullo mō licet recipere sacramenta ab eis uel audire diuina: qz nullo mō p̄nt dici tollerati: ex quo p sententiā sunt condēnati. ut in. d. c. vestra. ꝛ. ix. q. i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ no. ino. in. c. qualiter ꝛ q̄ñ el. ij. de accus. Si vō p̄cisio nō sit facta neq; ab hoie neq; a canone. tenent doc. in. d. c. vestra. q; nō pecco si non abstineo a sacramētis etiaz volūtarijs: quia nō sunt suspensi quo ad nos. c. fi. ō coha. cle. ꝛ mu. Ego verus credo q̄ñ parati sunt dare: alīs nō nisi i sacramētis necessarijs. ut dixi: qz cū peccent mortaliʳ sacramēta administrando. c. fi. de temp. oz. nō debeo eos inducere sine necessitate. In necessarijs autez sacramētis quando ab alio non possū ea habere licet: qz ego facio ad quod teneoꝝ lz ille nō: ꝛ ideo sibi imputaī. facit glo. in. c. non est. de spon. Nec ob. glo. in. §. verum. xxxij. di. quia loquitur quando possum habere aliū. Non tamen debet esse aliquis nimis scrupulosus: qz potest p̄sumere q; saltem habeat attritionē quādo ea administrat. Hodie tamen contra iura p̄dicta quo ad p̄cisos a canone vel a iudice est facta dispensatio per concilū Cōstantiense confirmata p Basiliense. de quo infra excōicatio. viij. §. iij. Et ideo eam serua.

¶ Quis dicaī tollerat⁹ ab eccl̄ia. ꝛ. Pa. vbi. S. q; ille qui nō fuit condēnatus nec p̄cisus: nec hz opis euidentiā 3

¶ Utruz oē peccatū notoriū inducat p̄cisionē seu suspensionē a canone ne exerceat officiū suū. ꝛ. Sm. d. Anto. in d. c. via q; sic. Nec ob. d. c. q̄ loquit solum de fornicatō e. ex quo Pa. ibidem est ō dictū do. Anto. sed ego teneo verissimū dictū do. Anto. quia cōstitutio penalis ét q̄ ad penā extenditī ad casuz simile ex idētitate rōnis si ratio in ea p̄stitutione est expressa. ut in. l. hīs solis. C. de reuo. do. Sīd hoc tex. optimus in. l. ij. in. §. quid si curatores ꝛ. §. quid si decesserint. ff. ad tertul. ꝛ. l. palam. in. §. senatus. ff. de ri. nup. Nec pōt dici q; sit interpretatio extensiua. qz est potiʳ intēsiua seu intellectiua: q. lex nō est aliud q̄ ipsa rō legis. ut p̄batur in. l. nō dubiū. C. de legi. Et q̄ō lex penal' extendaī si in ea ē scripta rō nālis uel ciuilis. tenet bal. post bar. ꝛ ē bonus tex. in. c. i. in. §. porro. i ti. q̄ sunt p̄ma cā amit. bñ. Et cū. d. c. vestra. per rōnez notorietatis peccati p̄cludat notoriū p̄cubinariū suspensum: ergo idē erit in oi mortali peccato notorio. vide q̄ō dicam. j. lex. §. vi. ꝛ pena. §. v.

5 ¶ Utrum clericus teneatur restituere fructus quos percipit de beneficio existens in peccato mortali? R. q̄ si peccatum est notorium. ego habeo pro indubitato q̄ tenet̄ restituere quia cū sit suspensus. vt dictum est in precedēti. §. perinde est ac si non resideret. q̄a nullum ⁊ inutile. Idem est. c. inter corporalia de transla. prela. Sicut non rite ⁊ non fieri paria iudicantur. in. c. veniens d̄ presby. non bap. Facit qd̄ notat Bar. in. l. i. ff. quod cuiusq; vniuer. vbi per illuz tex. concludit q̄ procurator qui non fecit fidem de mādato perinde est ac si non comparuisset ⁊ dn̄s tanq; contumax debet puniri. Nam nō excipere ⁊ excipere sed nō probare idez est. cū sup̄ de ꝯces. p̄bē. ⁊ non esse ⁊ eē ⁊ non apparere paria sunt quo ad iuris effectum. l. duo sunt ticij. ff. d̄ testa. tu. Et ideo tenetur sicut s̄. dixi de non resindēte. Clericus. vij. §. iiij. De occulto v̄o peccatore credo q̄ non tenet̄ q̄uis tutius esset restituere. q2 ⁊ si inutiliter seruiat quo ad se nō tamē quo ad alios aut q̄ ad ecclesiaz.

Clericus. viiij. debet a quibusdā actibus secularibus eē remotus. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ne cle. vel mo. p̄ totū. Et q̄ sint isti act⁹ p̄ dubia iferā.

1 ¶ Utruz clericus possit negociari? R. q̄ non negocia secularia. c. i. ne cle. vl' mo. ⁊. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. Sed no. s̄m Pa. in Rubrica ne cle. vel mo. q̄ negociū. seculare dr̄ duplex. ¶ Primo large vt comp̄hendat quicquid ꝓuenit ex carnali concupiscētia nō subiecta freno rōis. et hoc inuit tex. i. d. c. i p̄n. vnde dicitur negocium seculare. quia per illud viuitur oīo seculariter. s. s̄m seculum ⁊ carnem. ⁊ nō s̄m deū ⁊ spiritum. Et hoc ꝓhibetur etiam laicis. magis tamen clericis. vt in. d. c. i.

¶ Secundo negocium seculare dicitur magis stricte vt comprehendat negotium ꝑtinens ad rēpublicam mūdanaz ⁊ secularies hoines. Qd̄ quidem lz sit permissum laicis. tamen clericis non licet. Unde in. l. placet. C. de epis. ⁊ cle. dicit tex. q̄ clerici nihil cōe habent cum publicis actibus: vel ad curiam pertinentibus cuius corpori non sunt ānexi. per quez tex. patet q̄ clerici nullum officiū possunt habere in republica vt probatur in. d. c. i. in fi. facit. c. rep̄hensibile. xxiij. q. viij. nec sunt de vniuersitate scl'ari: vt no. ino. in. c. dilecta: de ex. p̄la. Et sic cōcludo q̄ clerici non debent attendere. nec hēre curam de mundanis: nisi quatenus sunt neccessaria ad sustentationē corporis: ar. i. q. iij. si quis obiecerit vl' in casu pietatis vt. j. Tutella. §. i. ⁊. s̄. aduocatus. §. v. cum se.

¶ Utr̄ clericus possit p̄ artificium q̄rere sibi neccessaria ad victum. R. s̄z Pa. in. c. clerici officia d̄ vi. ⁊ ho. cle. q̄ sic ex honesto artificio. facit. c. i. de cele. mis. ⁊. xci. di. p̄ totuz. Et hoc verz s̄m gl. xci. di. i sūma: dūmodo. ꝓpter hoc nō se subtrahat a diuinis officijs nec ob. d. c. i. ne. cle. vl' mo. ⁊. lxxxviij. di. per totum. vbi ꝓhibetur omnis negociatio clericis. q2 vt dicit gl. i. c. canonuz. xiiij. q. iiij. emere cartā ꝓ libro cōscribendo. vel corium ꝓ sutulari faciendo. ⁊ huiusmodi: vt sic lucret̄ aliquid pro victu non est negociatio sed artificium. ⁊ ideo non prohibetur clericis. ⁊ in iurib⁹ p̄allegatis. vbi prohibetur negociatō tielligitur qn̄ clerici aliquid emunt vt imutatū carius vendant. q2 hec est proprie negociatio. vt ibidem patet. ⁊. lxxxviij. di. c. eiciens. Secus si preter propositū bladuz qd̄ emerunt superesset venderent carius ⁊ huiusmodi. quia liceret s̄m Hos.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris. ℞. ꝙ vltra mortale peccatū si terti omo nitus nō destiterit perdit ꝑuilegium clericale. vt in. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. Et q̄q̄ doct. sint varij in opi. ego saluo meliori iudicio sic intelligo. vt cleric⁹ in minorib⁹ siue sit cōiugat⁹ siue non ꝙ nō peccat mortalit negociādo. dū modo tale negociū nō sit ꝓhibitum etiā laicis. sed si nō ē cōiugat⁹ pōt cō pelli per ꝑuationē ꝑuilegij clericalis nō quidē illius si qs suadēte. xvi. q. iiij. sed ꝑuilegij q̄ nō pñt vexari exactiōibus in ꝑsona vel in bonis ꝓprijs. vt. l. ij. C. de epi. ⁊ cle. Cōiugati v̄o nō. qa pdunt ipso facto p ꝯtcū matrimonij. vt in. c. vno. de cle. ꝯiu. li. vi. ⁊ in. c. ioannes. eo. ti. Alij. v̄o q sūt i sacris aut religiosi peccāt mortalit. c. ſm ne cle. vel mo. Et silr pñt cōpelli ꝑuatiōe ꝑuilegij clericalis. sicut dixi de existētibus in minorib⁹. Et ꝙ nō pdāt tā, isti q̄ ꝓfati in minorib⁹ etiā post trinā monitionē ꝑuilegiū illius canonis si qs suadēte. ut non sit excōmunicat⁹ qsqs eos ꝑcutit: nec etiaz fori. vt possint ꝓ criminib⁹: aut excessib⁹ puniri seu cōdemnari criminalit vl' ciuilit ꝑ iudicē secularē. patet hoc. qa clerici cōiugati quos oportet negocijs secularibus intēdere. vt in. d. c. ioannes. his gaudēt si habitū ⁊ tōsuram portant. ergo multo forti⁹ isti non coniugati. Et credo istud sit securius in conscientia.

4 ¶ Utꝝ reqrat trina monitio: aut sufficiat vna generalis vt pdāt ꝑuilegiū de quo. s̄. ℞. Pa. in. c. fi. de vita ⁊ honesta. cleri. ꝙ oportet sit trina. qa non sufficit vna ꝑemptoria vbicūq; agitur de pena incurrēda ⁊ ius exigit trinaz monitionē vel trinā citationē. hoc voluit glo. notabilis in cle. i. de vita ⁊ honesta. cle. ⁊ Jo. an. in. c. ex tue de cle. nō resi. Nec obstat ꝙ vbi a iure reqritur triplex citatio sufficit vna peremptoria q̄ habet viz trine citatiōis. vt ī l. tres denūciationes. C. quomō ⁊ qñ iu. vide gl. in. c. cōsuluit de offi. dele. ⁊ Pa. in. c. in noie dñi de testi. qa hoc verꝫ in citatione. qꝛ ius ita vult. secus ī monitione nec sufficit trina monitio. sed oportet sit specificata nō generalis. Et ꝓ hoc facit tex. in. d. c. fi. in. v̄. si tales. ⁊ dicta clemētina ꝑma. in. v̄. nominati ⁊ qd̄ notat in. c. statutū d̄ sē. ex. li. vi. valeret tñ si fieret ꝑ viā statuti qꝛ statutū hz viz legis. ⁊ ꝑlat⁹ pōt statuēdo augeř penā iuris ⁊ īfligeř penā sine monitione verbali. alias requiritur monitio. vt in. c. ij. de consti. li. vi.

5 ¶ Sed ꝑ quē dz fieri hec mōitio. ℞. Pa. in. c. cōtingit el. ij. de sē. ex. ꝙ nō per iudicē secularē. sed oportet fiat ꝑ ep̄m: aut eū qui hz iurisditionē ep̄alez sup eū ⁊ ſm glo. in. c. si clericos. d̄ sen. ex. li. vj. nō refert an habeat eam ex ꝑuilegio: vl' cōsuetudine: vel a iur.

6 ¶ Utꝝ clerici teneant restituere qc/qd lucrati sūt ꝑ negociationē eis ꝓhibitā. ℞. Mat. in. cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ in foro anime tenent paupib⁹ dar. xiiij. q. v. q hēt. ego credo ꝙ sit bonū ꝯsiliū: sed de necessitate nō. xiiij. q. v. nō sane in. v̄. tanq̄ sua. Et hoc videtur sequi Zen. ⁊ Car. i. d. cle. i. De quo dic. vt. j. Restitutio. i. in. v̄. turpiter.

7 ¶ Utꝝ clerici possint exerceř officiū tabernarioꝝ: aut macelarioꝝ. ℞. ꝙ nō. imo si ꝑsonalit publice exercēt. ⁊ iij. moniti noiatiz a suis ꝑlatis nō destiterit clerici ꝯiugati pdūt ꝑuilegium clericale omne. etiā, istud si qs suadēte xvii. q. iiij. nō cōiugati aūt solū pdunt in rebus si deserunt habitū clericalē. sz si nō deserūt: sz incedūt oio vt laici amittūt ēt ī ꝑsonis. verꝫ ē ꝙ sip̄fatū officiū dimittūt: reassumūt tā ꝯiugati q̄ nō cōiugati. Intellige ꝙ ꝯiugati reas

sumũt nõ ita sicut nõ cõiugati. sz illd̃ i q̃ gaudẽt. vt i. c. vnico. de cle. cõiu. li. vi. Et iste ẽ ver⁹ itellect⁹ littere: licet alij aliter itellexerit. Hec hñr ex cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. imo ꝓhibẽtur taber nã itrare. xxxxiiij. di nõ oz itellige nisi in itinere causa necessitat̃. vt in. c. clerici. ea. di.

8 ¶ Utꝝ clerici possint exercere officia a ꝑfatis viliora: vt aptare pelles ⁊ huiusmodi. ℞. ꝙ nõ ꝑ idẽptitatẽ rõis ꝯz Pau. i. d. cle. i. Rõ qꝛ i his stat⁹ clericalis dehonestat̃. ar. l. athletas. §. ait ꝑtoꝛ. ff. de his q no. infa. nõ tñ icurrẽt penã statutã cõtra exercẽtes offm̃ tabernariorum. Credendum tamen ẽ eos peccare mortaliter si sunt in sacris aut religiosi talia publice exercẽtes. secus si occulte ꝓ artificio ad sustẽtationem vite.

9 ¶ Utꝝ clericus possit exercere offm̃ tabellionatus. ℞. ꝯm ho. i. c. sicut. ne cle. ul' mo. ꝙ cleric⁹ ꝯstitutus tabellio a laico nõ põt si ẽ in sacris postq̃ ẽ sibi interdictũ etiã i cãis ecclesiasticis. ꝯm Inno. i. d. c. sicut. Tñ si añq̃ sibi iterdicat̃ facit istrumẽtũ tz. sz postq̃ ẽ sibi interdictũ non. Si vo ẽ ꝯstitut⁹ a papa: uel ab ep̃o q̃ ad diocesiz suã poterit' i cãis ecclesiasticis cũ ei nõ d̃beat ꝓpter oꝛdines sacros: aut bñficiũ ecclesiasticũ officiũ iterdici. ar. de deci. c. tua. el. ij. ⁊ de iudi. decernim⁹. d̃ arbi. ꝯtingit. Si vo sũt in minoꝛib⁹ pñt exercere etiam si sũt bñficiati. ar. d. c. sicut a cõtrario sensu: lz sit' honestius abstinere.

10 ¶ Utꝝ liceat clericis ioculatoꝛis officiũ facere. ℞. ꝙ non publice ⁊ tales sũt q faciũt spectaculũ ꝓpꝛij coꝛpoꝛis facit. l. ij. §. si. ff. de his q no. infa. Et si hoc faciũt: ꝑ ãnũ ip̃o iure ꝑdũt oẽ ꝑuilegiũ clericale. Hic no. ꝙ archi. quẽ seqtur Ge. i. c. vnico de vi. ⁊ ho. cle. li. vi. dicit ꝙ clericus in sacris ⁊ etiaz monacus ꝑdit ꝑuilegiũ canonis siqs suadẽte. xvij. q. iiij. Et videtur verius q̃uis Jo. mo. teneat contrariũ ⁊ dicat ꝙ solum existẽtes i mioꝛib⁹ ꝑdũt Silr etiaz ꝑdũt si minoꝛi tꝑe post trinã monitiõez ñ desistãt. c. vnico. d̃ vi. ⁊ ho. cle. li. vj. in occulto tũ vel cã ifirmitat̃ vel alteri⁹ honeste rei: cã ioci aliqd facere nõ reꝛoꝛbat̃ ꝯm glo. i. d. c. vnico. ⁊ facit qd̃ no. Jo. de citaristis ⁊ his qui varijs vtuntur istrumentis. lxxxvj. di. donare. in glo.

11 ¶ Utꝝ cleric⁹ possit esse ꝓcuratoꝛ secularium ꝑsonarũ. ℞. Pa. i. c. ij. ne cle. vl' mona. ꝙ ꝓcuratoꝛ generalis in cã eccliastica bene posset ⁊ coꝛã iudice ecclĩastico. sed in causis secularibus in iudicio vel extra nõ potest esse. posset tamen esse i aliqua causa particulari.

12 ¶ Et sumarie dic ꝙ cleric⁹ nõ potest in placit̃ secularib⁹ disceptare: excepꝫ cãis. de qb⁹. s̃. aduocat⁹. §. v. vi. ⁊. vij. Nec ꝓcuratoꝛ nisi vt dixi. nec cõductoꝛ rerũ secularium nisi cã necessitatis victus: qa tũc possz ꝯducere vineã vl' domũ vt aliqd. vñ viueret lucraretur nec canes vl' aues seq. vt i. c. i. ne cle. vl' mo. nec ꝓcuratiões villarũ: aut iurisditiõe seculares sub aliqnib⁹ pꝛicipibus ⁊ secularibus viris exercere vt iusticiarius eoꝛum fiat. vt in. c. sed nec eo. ti. nec sẽtẽtiã sãguinis si est i sacris dare. nec sacerdos officiũ vicecomit̃: aut ꝓpositi secularis habere. c. clicis eo. ti. nec sniaz sãguis dictare: aut iter esse vbi vidicta sanguinis exercet̃. nec ꝑposit⁹ balistarioꝛũ. ⁊ hmõi viris sanguinũ. nec vllã cirugie artẽ q̃ adustione vel icisione idigeat. nec ipendere bñdictionẽ aque feruẽti: seu ferro candẽti ad purgationẽ. vt i. c. sentẽtiã. eo. ti. Et oẽs talia: vel aliqd̃ hoꝛũ exercẽtes. si tertio a suis ꝑlatis moniti nõ de

sistūt ꝑdūt ꝑuilegiū clicale. vt notant doc. i. d. c. sꝫ nec. Itē ꝑsbyteris decanis: archidiaconis: plebanis: ꝑpositꝫ: cātoribꝰ ⁊ alijs clericis ꝑsonatū habētibꝰ ꝑcipit sub excōmunicationis late sentētie pena: ne leges aut phisicā audiant. vt in. c. fi. eodeꝫ. ti. De quo casu dic. vt. j. Excōmunicatio. vij. casu. vij.

Clericus x. debꝫ esse nō vindicatiuꝰ. sꝫ patiēs. vñ ꝑcipit eis ne arma portēt nisi ad defēsionē. vñ clici q relicto habitu clericali arma portāt si tertio moniti nō deponūt ꝑdūt ꝑuilegiū clericale. de sē. excō. c. i audiētia

1 ¶ Quid si misceat se clericus tirānidi vel crudelitatibꝰ. ℞. ꝙ si qs contēpto habitu clericali guerrā vel seditionez mouet vl' atrociter ꝺlinqt publice aut ī factū armorū se īmiscet. ipo facto sine monitione perdit priuilegium canonis. si quis suadente. xvij. q. iiij. vt in. c. perpendimus de sen. ex. de aposta. c. i. in prin. Priuilegium autem fori non amittit nisi post monitionez. Facit. c. si iudex de sen. ex. li. vj.

2 ¶ Utrum clericus miles effectus perdat priuilegium clericoruꝫ. ℞. Inno. in. c. i. de apostatis. ꝙ si facit actū omnino clericatui contrarium vt puta exercet seua: vadit ad bellum statim perdit. quia eligens contrariam viaꝫ excluditur ipso facto a prima. xxxij. q. i. cum renunciatur. Si vo nō exercet seua nec alium actum contrarium clericatui. sed viuit honeste vt clericus etiam si duxit vxorem virginem. ⁊ sic non perdit. Pa. tamen dubitat in. c. vt consultationi de cler. coniu. in eo milite qui iurauit illa de quibus in gl. l. pe. ff. ex qui. ca. ma. quia iste actus videtur omnino contrarius clericatui qui pugnare non debet etiam cum infidelibus. c. ex multa. ꝺ voto. Sed primum equius.

¶ Utrum clericus occidens vel mutilans inuasorem suum perdat priuilegium clericale. ℞. Pa. in. c. clerici arma. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ non. 3

¶ Utrum pro defensione proximi liceat eis sumere arma. ℞. Pa. vbi. s. ꝙ si habet iurisditionem ī loco sic lꝫ pro ꝺfensione suorum mouere arma non tamen ipse in propria persona. c. dilecto. de sen. ex. li. vj. Si vo iurisditionem nō habet aut sine clerico propulsari potest ⁊ sic non debet arma sumere. c. ex multa de voto. Ideꝫ. xxiij. q. viij. reprehensibile. ⁊. vij. q. i. scisci taris ⁊ quod ibi no. Si autem non potest aliter propulsari tunc licet aggressorem capere: verberare ⁊ etiam occidere si aliter non potest proximum ꝺfendere. xxiij. q. iij. maximianus. ⁊. c. si quis cum duobus. c. sequentibus. irregularitatem tamen incurrit sine peccato predicta Cle. si furiosus. Et de hoc vide. j. defensio. ⁊ quo ad irregularitatem homicidium. iij. 4

Clericus xi. debet eē sobrius vt in. c. a crapula. de vi. ⁊ ho. cle. vbi precipitur eis vt vinuꝫ sibi temperent ⁊ a vino se temperent. Et quāuis aliquid teneant ibideꝫ ꝙ peccet mortaliter si bibat vinum sine aqua. tamē cōmuniter doc. non tenent. sed sufficit bibere temperate. vnde tex. dicit ꝙ debet esse contentus trina potatione ī. c. quādo qꝺ palea est. xxxxiiij. di.

¶ Utrum liceat eis cogere alios ad bibendum. ℞. ꝙ non. Intellige vltra necessitatem neqꝫ fabulas inanes cantare vel turpia ioca: pilla vel viso vel laruas demonum ante se ferre consētiant quia hoc est diabolicum. ⁊ sacris canonibus prohibitum vt dicit tex. ī c. nullus presbyterorum. di. xxxxiiij. 1

2 ¶ Utrꝝ liceat clericis facere ꝯuiuia. ℞. ꝙ sic si ex caritate dūmodo abstineāt a superfluitate detractiōe ⁊ irrisione aliorū: vt in.c.cōuiuia.xxxxiiij. ⁊ i ꝑncipio ⁊ i fine mēse laudes deo reddātur ⁊ aliqd legāt de sācta scriptura. vt in.c.quādo. ⁊ in.c.pro reuerentia. ea. di. al's nō licet. vt in.c.nō liceat ea. di.

3 ¶ Utrꝝ debeat bñdicere mēsā anteq̄ comedat. ℞. ꝙ sic. ⁊ post sūptū cibum reddere gr̄as. xxxxiiij. di.c.nō liceat.

4 ¶ Utrꝝ debeat comedere ante tertiā. ℞. ꝙ non. vt in.d.c.non liceat.

5 ¶ Que debēt esse in eorū cōuiuio. ℞. ¶ Prio lectio diuinarū scripturarū ¶ Secundo quod nulli detrahatur. ¶ Tertio ꝙ inanes seculariū negociorū fabule nō recitent̄ ⁊ multo minꝰ aliud turpe. ¶ Quato ꝙ solū ꝑ sustētatione cibus sumat̄. habent̄ ista in c.conuiuia ⁊ .c. nullus presbyteroꝝ ⁊ c.ꝑ reuerētia. ⁊.c.ñ liceat.xxxxiiij.di.

6 ¶ Utrꝝ peccēt mortal'r si ꝯ aliqd̄ ꝑfatorū faciūt. ℞. ꝙ non sꝫ venialiter nisi quādo turpia vel laruas demonū añ se fieri ꝯsētiūt qꝛ talia sūt eis ꝓhibita vt in.d.c.nullus ꝑsbyteroꝝ. Et iō videtur esse mortale. ⁊ lꝫ.d.c.nullus ꝑsbyteroꝝ loquat̄ solū de ꝑsbyteris.tñ.c.ꝑsbyteri.xxxiiij.di.extēdit ad omnes existētes i sacris. Qui aūt nō sūt i sacris. nō credo mortaliter peccēt: nisi ꝓut etiā seculares in huiusmodi peccarēt

Clericus xij. dꝫ esse alienus ab his q̄ irregularitatē inducūt de q̄ vide.j. Irregularitas ꝑmo. qui sūt q nō pñt ꝓmoueri. ⁊ qbus virtutibꝰ debeāt refulgere. hēs.xxxx.di.per totū. Nā debēt esse exēplū oībꝰ laicis. viij.q.i.q̄lis. vbi dr̄ vehemēter ecclīā xp̄i destruit hoc.s.meliores eē laicos q̄ clericos.facit.vi.q.i.§.verum hac auctoritate.

Clericus xiij. quo ad bona ipsorum ⁊ eorum dispositionem.

¶ Utrꝝ clericꝰ possit testari de rebꝰ ecclie mobilibꝰ. ℞. Inno.in.c.cū i officijs.de testa.ꝙ nō. vt ibi. ⁊.c.ad hec. ⁊.c.relatū el.ij.xij.q.iij.c.i. ⁊ no.ꝙ oia dicunt̄ bona ecclie q̄ ituitu ecclie vel de facultatibꝰ ecclie acqsiuit. vt in.c.i.de testa.in tex. ⁊ in gl. verūtñ glo.in c.pñti.d̄ offi.or.li.vj.post Hosti.tꝫ ꝙ cl'ici nō hñtes administrationē: ⁊ dicunt̄ nō hr̄e administrationē qñ non hñt bñficiū cui sit assignata dos ꝑm Ge.in.d.c.pñti.sꝫ simpl'r bñficiati vt sūt canonici ⁊ similes quibꝰ id qd̄ hñt obuenit sibi rōe ꝑsone nō ꝙ habeant ꝑbēdā in eccl'ia distictā: qꝛ sic haberēt administrationē. possūt disponere ⁊ testari d̄ fructibꝰ ꝑceptis vsq̄ ad diē mortis. de cōsuetudine ⁊ etiā si ꝯsuetudo esset possēt testari de redditibus ꝑcipiēdis anno sequēti post mortē suā vt refert Pa.i.d.c.cū i officijs. Sed ego credo licer̄ quādo disponit i pios vsus vel in casibꝰ de qbus i sequēti.§. alias consuetudo est irrationabilis.ar. c.fi.xvi.q.i.

¶ Utrꝝ clericus possit d̄ rebꝰ ꝑdictꝭ donare aut alio modo disponer̄. ℞. Pa. vbi.s̄.ꝙ ñ nisi i q̄ttuor casibꝰ ¶ Primus qñ tātūdē expēdit de suo in vtilitatē ecclie.c.si qs.xij.q.ij. ⁊.q.v.si ep̄s qꝛ i hoc cāu posset etiā testari. Immo si nō testaret̄ heres posset petere.facit.c.de multa. ⁊ qd̄ ibi notat̄.de ꝑbē. ⁊.l.q̄ oia.i.fi.ff.de ꝓcu. ⁊ gl.i.l.si non sortē.§.si cētū.ff.d̄ ꝯdi.ide. ¶ Secūdus qñ hoc hꝫ cōsuetudo ꝑm Ho. ⁊ Lau.i.d.c.si ep̄s.sꝫ Pa.hoc itelligit de rebus mobilibꝰ ⁊ modicis. Et ego addo qñ dispōit pie ⁊ rōabilit' al's nō ¶ Tertiꝰ qñ donat ituitu elemosyne quā clericꝰ etiā i egritudine pōt face-

re vt i.c.ad hec.⁊.c.relatū.el.ij.de te-
sta.¶ Quart⁹ cāus qñ vult remune-
rare ꝟuitia honesta.tā.a ꝯsāguineis q̄ꝫ
ab extraneis recepta.d.c.relatū.§.lꝫ.
¶ Addo quitū qñ dat religiosis lo-
cis.d.c.relatū. Et no.practicā ꝟꝫ pa.
vbi.s̄.ꝙ si clercus vult aliq̄ respectu
istoꝝ q̄ttuor vltimorū dare faciat ipe
dū viuit ⁊ nō relinq̄t:qꝛ nō valet.d.
c.ad hec.⁊ no.ꝙ quicūqꝫ accipit alio
mō de reb⁹ eccl'iasticis tenet̄ ad resti
tutōꝫ.facit qđ no.ino.i.d.c.ad hec.⁊
qđ no.in.c.cū ꝟm.de p̄bē.sed melius
qđ no.pa.i.c.vt vnusqsqꝫ.de pec.cle.
vide qđ dico.j. Immunitas.§.lij.⁊ se.
3 ¶ Vtꝝ clerici possint de distributioni
bus q̄tidianis dispōere.ꝛ ꝙ sic.si nō
habēt administrationē i eccl'ia qꝛ dā-
tur pro stipendio personali.vt in.c.vni
co.de cle.non re.li.vj.
4 ¶ Quid de donatiōe iter viuos.ꝛ.ꝙ
valet.qꝛ p̄sumit̄ donatū ituitu amici-
cie.vel spe future remuneratiōis ꝟm
glo.in.c.requisisti.de tes.
5 ¶ Sꝫ qd de bonis acqsitis ituitu di-
gnitatꝫ clericalis.vt puta ꝓ missis di-
cēdis.ꝛ. Pe.vt refert Ly.in aut.licē
tiā.C.đ epis.⁊ cle.ꝙ pōt testari. Et pla
cet Ho.in.c.qꝛ nos.de testa.⁊ Inno.
ibidē q dicūt ꝙ si cleric⁹ rōne officij
aliq̄ acqsiuit.puta.qꝛ fuit capellanus
alicuius p̄ncipis q multa ei donauit ꝙ
pōt de talib⁹ dōatis ad libitū dispone
re.limitat pa.hoc i.d.c.cū i officijs q̄
ad missas veꝝ nisi dedisset ꝓ missis
dicēdis tāq̄ꝫ pochiali sacerditi.qꝛ sic
nō posset dispōere.multo magis po-
test disponere de bonis acqsitis ituitu
psone.puta.ex successiōe cognatoruꝫ
vel dōatiōe amicoꝝ seu idustria cleri
coꝝ.vt puta doctrina seu artificio pōt
disponere.vt in.d.c.qa nos.⁊ qđ ibi
no. Pe.tñ vt refert Ly.vbi.s̄.limitat
hoc veꝝ i clericis i ferioribꝰ:nō autē
i ep̄o. Et addit Bal.ibidē.etiā si esset
Cardinalis. Idē đ p̄latis regulariuꝫ
eccl'iaꝝ.⁊ ē tex.i.d.aut.q soluꝫ ꝯcedit
ꝙ p̄dicti ep̄i ⁊ p̄lati regulariū eccl'ia-
rū possint disponere ad libitū de acq
sitꝫ añ ep̄atū vl' p̄latōeꝫ.⁊ de acqsitꝫ in
ep̄atu vl' p̄latōe p cognationē vsqꝫ ad
q̄rtū gradū.de reliqs v̄o q̄litercūqꝫ
acqsitis nō pōt dispōere.sꝫ acqrit ec
cl'ie. Cōis tñ opi.al'r tꝫ.vt.j. Legatū
p̄mo.§.xvj.sꝫ ego limito i istis i qbus
pōt facere:qđ vult' veꝝ eē nisi i.v.cāi
bus.¶ Prim⁹ qñ ipe eēt obligat⁹ re
stituere eccl'ie.vt puta:qꝛ dolo vl' cul-
pa nō leui tñ ꝟm Inno.in.d.c.cū i of
ficijs dānificauit eccl'iā:sꝫ ꝙ teneat̄ đ
leui culpa etiā ē tex.apert⁹.C.arbi.tu.
l.qcqd.facit.ff.đ admi.tu.l.si res. Si-
cut eni.vt no. Inno.i.c. ea q̄ de offi.
archi.ille q accipit p̄ciū ꝓ đposito ser
uādo tenet̄ de leui culpa.sic ⁊ q digni
tatē hꝫ cui hoc officiū ē ānexū.s.ꝯser
uādi bona ecclie tenet̄.cū plus sit hē-
re dignitateꝫ. Nec ob.l. noia.C.arbi
tu.vbi si noia debitorū min⁹ idonea
fuit q̄ tpe tutelle erāt bona.non tenet̄
tutor nisi fuerit i lata culpa.ff.đ admi.
tu.l.tutor q reptoriū.§.cōpetit.vbi tu
tor emēs p̄dia min⁹ idonea.nō tenet̄
nisi de lata culpa.qꝛ sunt cāus spāles,
sꝫ regulare ē vt teneat̄ de leui culpa.
⁊ sic tenet Ber.⁊ Ho.in.c.ea q̄.de of
fi.archi.¶ Secūd⁹ si de bonis ipsi⁹
eccl'ie alicui fecit gratiā ꝟꝫ ino.vbi.s̄.
allegat.l.cū oñdim⁹.ff.de fideius.tu.
⁊.C.eo.l.ij.⁊ vltima.¶ Terti⁹ cāus si
passus ē ꝓpter negligētiā suā rē eccl'ie
p̄scribi.ꝟm Pa.i.c.ex p̄ñtiū đ pig. al
legat.c.placuit el.ii.xvi.q.iii.¶ Quar
tus ē si reddit⁹ i vsus ihonestos ꝯuer-
tit.xii.q.iiij.c.i.¶ Quint⁹ i casib⁹ de q
bus.s̄.dixi. Cleric⁹.iij.ꝙ tenet̄ ad re-
stitutionē.qꝛ i istis casibus p̄mo tenet̄
satisfacere ecclesie anteq̄ꝫ aliud dispo

nat. de hoc etiã vide Immũitas. §. lij.
¶ Utrꝫ acquisitũ per sacerdotẽ i iniũ
6 gẽdo pnias prarochianis debeat esse
ecclie. ℞. Inno. in. c. cũ iter. de v̄. si ꝙ
sic. Et iõ disponere ad libitũ non pót.
¶ Utrũ prelatus inducẽs testatorem
7 ad sibi relinquẽdũ qđ ecclie reliquis-
set teneatur illud restituere ⁊ an possit
disponere. ℞. Pa. in. c. ij. de pe. cle. ꝙ
quidã dicũt ꝙ nõ potest disponere sꝫ
tũc restituere per. l. quicquid. C. ar. tu.
Sed Cy. formando hanc. q. in tutore
dicit ꝙ si blando ſmone ipm induxit
ad sibi relinquẽdũ ꝙ nõ tenet̃. ar. in
l. fi. ff. si qs ali. te. vbi patet ꝙ talis nõ
cõmittit delictũ Si v̄o dolo seu frau-
de eũ induxit. tenetur ecclie ad inter
esse. Sed ꝙ teneat̃ ecclie simplici-
ter tex. ẽ cũ glo. i. c. quicũqꝫ. xij. q. iiij.
vbi patet ꝙ ꝑlatus tenet̃ ad interesse
ecclesie qñ ei potuit querere ⁊ negle-
xit ad instar tutoris. vt i. d. l. qcquid. ⁊
in. l. pupillorũ. C. đ admi. tu. Nec eni
debet vtilitatẽ suã preponere vtilitati
ecclie. sicut nec tutor vtilitatẽ suã vtili
tati pupilli. l. tutor. ſꝫ dignitatẽ. §. i. ff.
de admi. tu. l. si vt certo. §. comodatũ.
ff. como. ff. depo. l. quod nerua. in. fi.
⁊. vij. q. i. presentiuꝫ. ⁊. c. placuit. Pa.
vbi. s̄. tenet ⁊ sequit̃ opi. Cy. Sꝫ ego
credo verꝫ in tutore. qꝛ de eo pót dici
ꝙ suã personã pót ꝑferre cuicũqꝫ. ar.
c. petitio. đ iureiu. ⁊ đ pe. di. ij. caritas.
sed in prelato teneo glo. cum tex. in ꝑ
dicto. c. quicunqꝫ.
8 ¶ Cui restituet qui idebite aliquid ab
ecclĩasticis recepit. ℞. Rodo. ⁊ Ray.
ꝙ auctoritate iudicis penitẽtial' fiet re
stitutio ecclie cui ablatũ est si pauper ẽ
ecclia. vl' si ẽ habũdãs fiet paupib' q i
digẽt. idẽ ho. ar. xvij. q. iiij. si qs i atrio
9 ¶ Utruꝫ clericus qui rẽ ecclie melio
rauit ex sua industria possit de sua me
lioratõe dispõere. ℞. ꝙ nõ. facit. c. in
qrẽdũ. ⁊. c. si qs. đ pe. cle. Rõ: qꝛ ad
hoc tenet̃ si de ei' fructib' viuit ꝑ di-
cta in. q. prece. Sec' si đ pr̃imonio vel
de suo meliorasset vt. s̄. dictuꝫ est. §. ij.
¶ Utrũ relictũ clico idubio ꝑsumat̃ 10
intuitu ecclie datũ. ℞. ꝙ si administra
tionẽ nõ hꝫ nõ ꝑsumitur. secus si ad-
ministrationẽ hꝫ. Tñ ad coniecturas
ẽ recurrẽdũ vt in. c. reqsisti. de testa. ⁊
qđ notat Inno. in. c. cũ in officijs eo.
ti. vide. j. Legatũ. i. §. xvj. xvij. ⁊. xviij.
¶ Utrꝫ clicus possit đ bonis ecclie do 11
tare sororẽ vel alere pentes. ℞. Pa.
in. c. puenit đ arbi. ꝙ sic sororẽ. vl' aliã
ꝯsanguineã si idiget de redditib' ec-
clesie. ꝓbat̃ ꝑ. c. i. de co. cle. ⁊ mu. ⁊ ꝑ
gl. cũ tex. in. c. oio ꝯfitemur. xxxi. di.
vbi glo. dicit ꝙ clericus hñs vxorez:
vl' filios pót eos pascere de redditib'
ecclie. ergo multomagis dotare. cũ cã
dotis sit fauorabilior q̃ cã alimẽtorũ.
vt notat. Cy. facit qđ no. i. l. cũ i pl'es.
§. pe. ff. de admi. tu. ⁊ in. l. nõ oi. C. eo.
ti. i glo. Et hoc intellige si idigẽt. vt in
i gl. ꝑfati. c. oio ⁊ nõ ad põpã vl' altuꝫ
statũ. ar. eo. q̃ no. xxxxij. di. i ꝑn. qꝛ sic
tã dãtes q̃ recipiẽtes tenent̃. ad resti-
tutõꝫ. xvj. q. vij. puenit. ⁊ no. Math.
⁊ Car. i cle. ij. đ. vi. ⁊ ho. cleri. Limita
tñ q̃ ad accipiẽtes vt teneãt̃ ad restitu
tõeꝫ. verꝫ qñ clic' ẽ nõ' soluẽdo. al's. ñ
qñ' accepit đ reb' q̃ aliẽari pñt ad libi
tũ clericoꝝ. sicut sũt fruct' ⁊ huiusmo
di ſm Ulde. ⁊ placet. lꝫ alij indistincte
velint ꝙ teneant̃. Quod esset tutius.
¶ Utrꝫ peculiũ qđ ẽ aduẽticiũ i laico 12
sit q̃si castrẽse i clico. ℞. pa. i. c. qꝛ nos.
de testa. ⁊ in. c. constitutus. de. resti. in
inte. ꝙ sic. Et ideo licet sit filiuffa. ta-
men vsusfructus non acquiritur pr̃i.
Hoc tenuit Ho. in. d. c. quia nos ⁊ ca
sus est i auten. presbyteros. C. đ epis. ⁊
cle. vbi dicit ꝙ res ad dominiũ clicoꝝ
veniẽtes sint eis ad similitudinẽ castrẽ

sium vt testari possint.

13 ¶ Quis succedet clerico decedēti ab itestato. R. q̄ i bonis ecclie ecclia. i bonis v̄o suis de q̄bus potest ad libitum dispōere. succedēt ꝯsāguinei si habz. xij. q. iiij. quicūq̄z. ⁊. q. vltima. c. vltio i auf. de ec. ti. §. si q̄s ep̄us. q̄ si non hz tales q̄ de iure veniūt ab itestato. succedet ecclesia. c. i. de suc. ab inte.

14 ¶ Vtr̄ clericus ordinat⁹ ad titulum patrimonij sui tacite vel expresse possit d̄ dicto p̄rimonio ad libitū disponere. R. q̄ sic s̄m Ge. i. c. si ep̄s. de p̄bē. li. vi. nisi expresse sit actū q̄ trāsierit i rē ecclesiasticā s̄m Jo. de li. ⁊ Jo. an. ibidē In dubio v̄o cū nescit̄ an bona fuerit ecclesie vel p̄sone p̄sumēdū est ꝓ ecclesia si tñ ꝯstat eū hūisse aliq̄: sz dubitat̄ an sint ista. vel illa p̄sumit̄ pro possessore ⁊ alius ꝓbabit. ar. xij. q. iiij. c. i. ⁊. q. v. c. i. i. fi. Si nullus sit i possessione. ⁊ in dubio stant fiet distributio equalis. de suc. ab inte. c. ij. in glo.

Clericꝰ xiiij. q̄ ad eorū p̄uilegia.

1 ¶ Quero q̄ sūt p̄uilegia clericorū. R. pa. in. c. ep̄s de p̄bē. q̄ oia p̄uilegia militū q̄ ꝯgruunt clericis hñt de quib⁹ p̄uilegijs militū d̄r in gl. l. pe. ff. ex q̄ cau. ma. Rō q̄r sūt veri milites illi iperatoris. sz isti dei. sacit. c. i. cū gl. de cle. egro. tex. cū glo. i. c. xp̄ianis. ij. q. i. ⁊ similit̄ glo. in. c. militare. xxiij. q. i. ⁊ tex. cū glo. i. q. iij. saluator. circa mediū. Et merito dixi q̄ ꝯueniūt clericis q̄r ignorātia iuris nō iputat̄ militi cū hēat vacare armis. l. i. ⁊ qd̄ ibi no. C. de iu. ⁊ fac. igno. sed nō sic clericis cū hēant scie intēdere s̄m q̄ dixi. s̄. Clericus. ij. §. iij. ⁊ sic de ceteris. vnde pro debito ꝯueniri nō p̄nt vltra q̄z facere p̄nt. nec tenent̄ cedere bōis. l. miles. ff. de re iudicata nisi sit ex delicto contractum. vt. s̄. Cedere bonis.

¶ Itē Bertrād⁹ enumurat. xiiij. q̄ recitat car. i cle. i. d̄ vi. ⁊ ho. cle. ¶ Primū q̄ nō ꝯueniūtur corā iudice seculari. de fo. cōpe. c. si diligēti. ¶ Secūdū q̄ v̄berās ē excōmunicat⁹. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. ¶ Tertiū q̄ non teneret̄ p̄stare munera seu onera personalia vel realia. de imu. ec. c. nō min⁹ vide. j. Immunitas. §. xxxiij. cū sequētibus. ¶ Quartū q̄r possunt vendicare rē cōcessaz ecclesie añ traditionē. l. fi. C. de sa. sā. ec. ⁊. c. ex lr̄is de ꝯsue. ¶ Quītū q̄r gaudēt eodē p̄uilegio familie eor̄. ij. q. i. clericū. el p̄mo. xxxij. di. eos. ⁊ vtrobiq̄z i gl. Intellige q̄ ad for̄. vt i dictis glo. patet. ¶ Sextū q̄r faciētes statuta ꝯ clicos sūt excōicati. de imu. ec. eos qui. li. vi. ¶ Septimū q̄ solū clerici possūt obtinere bñficiū ecclīasticū. de trāsac. ex lr̄is. ¶ Octauum q̄ p̄ litteras ꝯ laicū ipetratas cū clausula generali nō possūt ꝯueniri vt i gl. c. sedes. de rescrip. ¶ Nonū q̄ ñ tenent̄ dare sportulas. d̄ vi. ⁊ ho. cle. cū ab omni. ¶ Decimū q̄ acq̄sita ēt sub potestate p̄ris disponunt. vt volunt auf. p̄s byteros. C. de. epi. ⁊ cle. ¶ Undecimū q̄r ꝓ reb⁹ suis recupādis ager̄ possūt sine ꝯsēsu p̄ris. no. archi. i. c. fi. d̄ iudi. li. vi. ¶ Duodecimū q̄ ꝓ necessitate ñ p̄nt distrahi a patre. s̄z. l. ij. C. d̄ pa. q̄ fi. di. ¶ Tertiūdecimū q̄ s̄u⁹ sciēte dño clicat⁹ liberat̄ a s̄uitute dominica ⁊ ptāte. liiij. di. si s̄u⁹. ¶ Quartūdecimū q̄ possūt facer̄ collegiū. ar. c. fi. d̄ re. do. vbi solū noua religio ꝓhibet̄: qd̄ laicis ñ lz nisi. vt dicā. j. collegiū ⁊ d̄ mult̄ alijs p̄uilegijs. j. emūitas ¶ Vtr̄ clic⁹ ꝯiugat⁹ supradict̄ p̄uilegijs gaudeat. R. q̄ ñ sz si ꝯxit cū v̄gie ⁊ d̄fert tōsurā ⁊ vestes clicales. solū gaudet in duob⁹. ¶ Prio p̄uilegio canonis. si q̄s suadēte. xvij. q. iiij. ¶ Scdo ꝓ aliq̄ crimie nō pōt trahi ad iudiciū

secu'are: nec iudex secl'aris ꝑtextu cu iuscūq; excessus pōt eū punire pecūia lit' ul' ꝑsonal'r. c. vnico. de cle. ꝯiu. li. vi.

4 ¶ Utrum clic⁹ possit vti statutis ⁊ cō suetudinib⁹ laicoꝝ ad suū cōmodū. ℞ pa. in. c. fi. de vi. ⁊ hone. cle. ⁊ facit tex. in ar. q̄ sic. facit etiā tex. in. c. ad nr̄az. de ꝓba. Attamē eos nō ligāt in eorū ꝑiudiciū. vide gl. in. c. i. ne se. va. ⁊ qd̄ dico. j. statutū. §. vij.

Coactio alia absoluta qua qs total'r cogit' ad aliqd faciendū corporaliter ꝯ eius voluntatē: sicut ille q ligat' ⁊ huiusmodi. de q̄ i. c. ꝑsbyteros 50. di. ⁊ q̄uis aliqd faciat ex tali coactione ꝯ deū nō peccat. ut pz in. d. c. ⁊ no. glo in. c. ad ei⁹. v. di. facit. c. qd̄ latēter. ⁊ qd̄ ibi no. de reg. iur. Qd̄ intellige verꝝ nisi aio ꝯsētiat post. Est ⁊ alia coactio que dr̄ ꝯditionalis: q̄ qs cogit' vt vnū de duob⁹ eligat de q̄ in. c. lectores. xxxij. di. ⁊ i gl. ꝑdcā ⁊ hec nō excusat in peccatis. c. sacris. de his q̄ vi metusue cā fi. de qua dic ut j. metus. §. vj

1 ¶ Utrū coactus suscipiat baptismuz vel ordinē. ℞. glo. in. c. eps̄. lxxiiij. dis. et ino. in. c. fraternitat. d̄ heret. q̄ si coactio fuit absoluta: nō. sed in coactione conditionali suscipit caracterez q̄uis nō gratiā. ut. s̄. baptismus. vi. §. vi.

1 ¶ Utrū seruitia facta deo ꝑ coactiōz ei placeāt. ℞. q̄ nō. xxiij. q. v. ad fidem ⁊. xx. q. ij. ꝑsens. vtilia tn̄ sunt facienti. sed nō ad salutē nisi dispositiue.

2 ¶ Utrū matrimoniū teneat ꝑ coactionē contractū. ℞. ꝑ absolutā certū ē q̄ nō: sed ꝑ ꝯditionalē tenet nisi interuenisset met⁹ q posset cadere in ꝯstantē de quo dic ut. j. metus. ⁊ matrimoniū iij. impedimento. xi.

Coadiutor dari non pōt epo: ⁊ alijs supiorib⁹ ꝑlatis sine licētia pape: nisi i duob⁹ casib⁹. ¶ Primus qn̄ eps̄ uel ali⁹ superior ꝑlat⁹ est grauatus senio: aut valitudine corporali ita g̃uat⁹ q̄ ꝑpetuo suū officiū neqt exercere. tūc de ꝯsilio ⁊ assensu capituli sui ul' maioris ꝑt̄ vnū ul' duos assumere pōt coadiutores. ¶ Scd̄s qn̄ ꝑsati ꝑlati eēnt amētes: ita q̄ velint vl' nolint nesciāt exp̄mere: tūc capl'm vl' due partes vnū uel duos coadiutores eis dare pn̄t. ut i. c. vnico. d̄ cle. eg. li. vj

¶ Quibus dari dz coadiutor. ℞. ꝑm ino. c. nisi cū ꝑdez. de renū. q̄ dz dari cuicūq; ꝑlato q nō pōt suū officiū exercere. vij. q. i. quasi ꝑ totū. 1

¶ Utꝝ dilapidāti bona ecclie sit dād⁹ ℞. Inn. in. c. venerabili. d̄ of. del. q̄ sic 2

¶ Quid pōt coadiutor? ℞. hz liberā ⁊ legitimā administrationē: excepto q̄ nihil pōt alienare. ut pz in. d. c. vnico. nec dz aliqd de bonis ecclie cui est adiutor sumere nisi sūptus moderatos. ut ibidē. vide ad hoc. c. scripsit. vij. q. i. 3

¶ Sed nūqd epi ⁊ alij ꝑlati supiores possint sibi facere cōmissariū i adiutoriū. ℞. q̄ sic. ut no. doc. in. c. vnico. Et differt iste a coadiutore: qꝛ nō hz nisi eam auctoritatē quam sibi volūt dare secus in coadiutore. 4

¶ Qn̄ expirat officium coadiutoris. ℞. q̄ morte illi⁹ cui dat⁹ ē coadiutor. ut no. doc. i. c. grādi. d̄ sup. ne. ꝑla. li. vi. 5

Cogitatio nō meret̄ penam ab hoie cū suis terminis est ꝯtēta de pe. di. i. §. cogitatōis. in tex. ⁊ in glo.

¶ Utrū cogitatio deliberata in malū mortale: sit pcm̄ mortale. ℞. q̄ sic. xlix di. c. hinc ⁊ enim. §. ponderosus. etiaz si opus nō sequatur. 1

¶ Utrū cogitatio morosa sit mortale pcm̄. ℞. ꝯsensus in delectationē alicui⁹ actus q ex genere suo sit pcm̄ mortale est mortale pcm̄ ꝑm scm̄ Bo. in. ij. di. 2

xxiiij. ⁊ Ri. ibidē. ⁊ Ale. ſ̄a ſ̄e. i tracta
tu d̄ peccato veniali. ⁊ i hoc cōmunit̄
ꝯcordāt doc. Delectari aūt cū ꝯſenſu
ſolū de cogitatiōe. q̄ hoc ꝓuenit ex i
clinatiōe affectus i ip̄az cogitationē.
que q̄dē ſ̄m ſe nō ē mortale peccatū
ſed q̄nq̄z veniale. ut cū q̄s inutilit̄ co
gitat de ea. q̄nq̄z nullū. ut cū q̄s vtilit̄
cogitat. puta q̄ vult p̄dicare ul' diſpu
tare. iō ꝯſēſus in talē delectationē nō
erit mortale. ſ̄m Tho. i. ij. q. lxxiiij. ar.
viij. ſed ſolū q̄n delectat̄ de fornicatio
ne cogitata. ⁊ ꝯſētit i talē delectationē
ſ̄m p̄fatū Tho. vbi. ſ̄. Si v̄o cogita
tioni moroſe nō adeſt ꝯſēſus in dele
ctatōez cogitatiōis actus ꝓhibiti. tūc
ſ̄m. S. Bo. vbi. ſ̄. diſtiguēdū ē q̄ aut
iminet ꝑiculū caſus in peccatū morta
le. ⁊ tūc ſi aduerit ꝑiculū q̄d ſibi imi
net. ⁊ nō repellit. ſed patit̄ in hmōi co
gitationib⁹ occupari. tūc ſ̄m magr̄os
peccat mortal'r. Si v̄o nō aduertit ꝑi
culū deletationis nec repellit. nō pec
cat mortal'r. Et hoc magis mihi pla
cet: ⁊ ē tutior: q̄uis aliq̄ dicāt nō eſſe
mortale etiā q̄n aduertit ꝑiculū: dum
mō nō ꝯſētiat i delectationē. Sil'r q̄n
nō iminet ꝑiculū caſus nō ē mortale
pcm̄ ſi nō repellit. ſz tn̄ ꝑiculoſū. Col
lige ergo ſic q̄n q̄s hz cogitationē i q̄
delectat̄. q̄ aut delectatio ē de eo q̄d
nō ē pcm̄ ul' ſaltē mortale. ⁊ ſic q̄tum
cūq̄z i eā ꝯſētiat nō peccat mortal'r ſz
Ri. vbi. ſ̄. puta mulier vidua cogitat
de actu ꝯiugali quē hūit cū marito. lz
delectet̄ i ip̄a delectatiōe cogitationis
vt p̄teritā nō ut p̄ntē nō peccat mor
tal'r niſi imineat ſibi ꝑiculū caſus. pu
ta polutiōis ⁊ hmōi q̄ tūc ſi aduertit
peccat mortal'r nō repellēdo. Si v̄o
ē de eo q̄d ē mortale ex gn̄e ſuo. vt for
nicari ⁊ occidet̄ hoiez ꝓpter vidictā
⁊ hmōi. ⁊ tūc aut placet ip̄a delecta
tio ⁊ opis ꝯſumatio ſi facultas adeſſet
⁊ ſic ē mortale pcm̄. Aut plz delecta
tio. ſz diplicet opis ꝯſumatio. ⁊ ſil'r eſt
mortale pcm̄. aut neutrū placet. ⁊ tūc
ſi iminet ꝑiculū ⁊ aduertit: ſi nō repel
lit ē mortale ſcd̄z tutiorē viā. Si āt nō
iminet ꝑiculū: aut nō aduertit ſic erit
veniale ſi nō repellit. Si āt ſtati repel
lit ſic nullū eſt pcm̄. Si aūt delectatio
ſolū ē i cogitatiōe nō i re cogitatiōis.
puta delector de aliq̄ cogitatiōe q̄ eſt
pulchra adinuētio ⁊ hmōi. ⁊ tūc ſi ē ꝓ
pter bonū finē. puta ut predicē ꝯ tale
pcm̄ ul' diſputē. ſic ē meritoriū. Si aūt
nō ē ꝓpter finē bonū: ſz ꝓpter vanita
tē ſic erit pcm̄ veniale: niſi ut dixi imi
neret ꝑiculū. q̄ tūc vt dcm̄ ē peccaret
mortal'r q̄n aduerteret nō repellēdo.
Et de hoc etiā vide. j. Senſualitas.
quando eſt peccatum. vel non.

Cognatio eſt triplex carnalis le
galis ⁊ ſpiritualis. de quibus vi
de. j. Matrimonium. iij. impedimen
to. vi. ij. vij. ⁊. viij. ⁊. xv.

Collegium q̄ ſiml' colligū
tur: vel q̄ ſimul cohabitāt di
ctū ē ſ̄m gl. i. l. i. ff. q̄d cuiuſq̄z vni. ⁊ dr̄
eccl̄iaſticū ſi maior ꝑs ieq̄lis ē clicoꝝ
q̄ magis dignū trahit min⁹ dignū. c.
q̄d i dubijs. d̄ ꝯſe. ec. vl' al. l. q̄d maior
ff. de mīo. no. Bar. i. l. fi. ff. d̄ colle. illi.
¶ Utr̄ liceat facer̄ collegiū. ℞. Inno. 1
i. c. dilecta de exceſ. p̄. lz alij al'r dicāt
q̄ hoies cuiuſcūq̄z ꝓfeſſiōis. vt grāma
tici vl' negociatores ⁊ hmōi p̄nt ſiml'
ꝯuenire ꝓpria auctoritate ⁊ facere ſi
bi rectorē ⁊ ſindicū: dūmō coheāt ul'
collegiuz faciāt ꝓ cā honeſta. puta ad
d̄fēſionē iuſticie ſue: vl' ne i officijs ſuis
fiat fraus ⁊ multo magis ſi faciant cā
pietatis vl' religionis. Et q̄ liceāt talia
collegia patet. C. de iu. om. iudi. l. fi. ff.
q̄d cuiuſq̄z vni. l. i. ff. ad tre. l. oib⁹. ⁊ d̄

ꝑcu.c.q2.ꝛ.ff.de colle. illi.l.i. §.i.vbi
aliq̃ ꝓhibendo ꝓcedere vł alia colle
gia.ꝛ ibi etiã dł ꝙ senatusco̱ sulto illi
cita arcenť.ergo licita ꝓcedunť.ꝛ illi
citũ ẽ qđ fit ꝑ malo aliq̃.ꝛ destrnẽdũ
é.l.vltima.ff.de colle.illi.Dicit Bart.i
l.i.ff.de colle.illici.ꝙ de iure cõi colle
gia q̃ fiunťcã religionis sũt pmissa.l.i.
in ꝑn.ff.qđ cuiusq̃ vni.facit quod no.
Jo.in.c.delicta.de excel.ꝓ.ꝛ Inno.ꝛ
Bo.i.c.iter dilectos.de dona.ꝛ quod
no.pe.đ pusio i tractatu de canonica
portione episcopi.c.iiij.Quod no.q2
facit ꝓ istis disciplinaꝫ ꝛ huiusmodi.
3 Q̃ quos clamant aliqui inquisitores.
2 ¶ Q̃ quot hoies faciũt collegiũ.ꝛ.
ꝙ duo vel tres.de elec.c.i. fm leges
tres requirunť ut.l.neratius.ff.de ver.
si.sed.x.hoies faciũt plebẽ uel populũ.
x.q.iij.vnio.ꝛ.x.uel .xv.faciunt turbã.
ul' cętũ.ff.de vi.bo.rap.l.ꝓto2 la.ij.§.i.
sicut.x.oues faciũt gregẽ.ff.đ abige.l.
oues.vnus uel duo ñ faciũt familiã.ff.
de v̊.si.l. detestatio in fi.vide gl.in.c.
i.x.q.i.ſ3 patersa.dł q̃ hꝫ dñiuꝫ in do
mo.ſ3 filios nó hẽat.nó eni ꝑsonã so
lam demonstramus.sed ꝛ ius dicit.l.
pronunciatio in.§.pater.ff.de verb.si.
3 ¶ Utr deserentes collegiũ đbeãt ha
bere partẽ suã bonozũ collegij.ꝛ.In
no.vbi.ſ.ꝙ sic de his q̃ in eo ꝓferunt
ipsi de collegio.ꝛ sic logť.l.i.§. fi.ff.đ
colle.illi.facit ꝑ hoc. l.ij.§. uiaꝫ.ff.ne
qđ in lo.pu.de cle.ꝓin.qđ a te.vbi no.
đ hoc.xvj.q.vj.de lapsis.Sed de alijs
q̃ donanť uel leganť vnũsitati nó dꝫ
habere ptẽ.facit.l.sicut.§.si quid.ff.qđ
cuiusq̃ vniuer. cum alijs.no. in glo.
d.§.fi.q̃ concoꝛ cum Inno.
4 ¶ Utr collegiuꝫ differat a societate.
ꝛ.Inno.vbi.ſ.ꝙ sic. patet i.l.i. ff.qđ
cuiusq̃ vni.vbi dł.ꝙ socij alicui⁹ ꝑfes
sionis pñt facere collegiũ.ergo socie
tas nó ẽ collegiũ. Jtẽ collegiũ resideꝫ
in vno.ff.qđ cuiusq̃ vni.l.sicut i fi.ſ3
societas mozte vnius socij soluiť.ff.ꝙ
socio.l.adeo.morte socij finitur societ
tas.ut nec ab inicio pacisci possimus
vt hł̃s succedat societati.dicit tex. ibi.
¶ Utr collegiũ possit sibi facere vnũ 5
rectozẽ sub q̃ possint oẽs de collegio
ꝓueniri.ꝛ.ꝙ sic.tex.ẽ in.l.fi.C.de iu.
om.iu.ꝛ tenetur ei obedire ut ibi.
¶ Utr destructo collegio extinguanť 6
oia ꝓullegia eius.ꝛ. Pa.i.c.ij.đ po.
plꝫ.ꝙ sic si ẽ eccliasticuꝫ ꝛ destruať ꝑ
superiozẽ. Si vo ẽ seculare sũt opi. sed
verioꝛ fm eũ ẽ ꝙ durãt apud ciuitatẽ
vel locũ si ipsi ciuitati erãt ꝓcessa sicut
i eccliasticis durat apud eccliam. vide
de hoc.ſ. Liuitas.§.i.
¶ Utr collegiũ uel vniuersitas petat 7
restitutionẽ i itegrũ sicut minoꝛ.ꝛ.ali
q̃ dicũt ꝙ sic. Sed tu teneꝫ uerꝫ i colle
gio pio sicut sũt hospitalia ꝛ hmói hꝫ
Jo.an.i.c.ij.de resti.i inte. li.vi.ar.c.
registi.đ testamẽ. Sꝫ Pa.i.c.i.de re.
in ire.q̃ hoc sequiť.allegat.l.oia.C. de
epi.ꝛ cle.q̃ dicit oia ꝓullegia concessa
eccliis extendi ad hospitalia ꝛ pia lo
ca. vide de hoc.ſ. Liuitas.§. iiij.
¶ Quo collegiũ pót disponeť sup re 8
ꝑuati.ꝛ q̃t debẽt ꝓuenire ut possint ali
qđ facere vide.j. Statutũ.§.xj.ꝛ.xij.ꝛ
xiij.ꝛ.j. Electio.§.xvj. Et quo singuli
pñt eẽ testes,ꝓ collegio vt.j.testis.§.xv.

Q Ollusio Est aliquẽ cũ suo aduersa
rio pecũia mediãte: nl' gr'a pa
cisci.ut ꝑ se i cã ul' iudicio pmittat stẽ
tiari đ collu.c.i.ꝛ se. Utr liceat collu
deť cũ adũsario. vid.ſ. accusatio.§.ij.

Q Olonus quó efficiť
gs.ꝛ. Pa.i
c.idicanũ đ imu.ec.ꝙ tũc qñ
p.xxx.ãnos tanꝫ obligat⁹ ꝛ scripť⁹ so
lo stat.azo vult ꝙ ẽt regrať ꝑmissio.se
cus si ñ tanꝫ obligat⁹ ut i colóis nsi
tp̃ris i qb⁹ nulla acgriť fuit⁹.ar.l.pó
ponius q̃rit.§.i.ff. quẽad.ser. amit. Et

no. ꝫ ho. ī sū. ꝺ nat̄ ex libero vētre q̄
gdā dicunt̄ ascripticij q. ſ. p scripturā
ſolo uel terre aut glebe ſūt astricti. q
dā dicunt̄ cēſiti. ⁊ eodē mō ꝓstituunt̄
ſicut ascripticij ſꝫ differūt qz iſti ſūt ob
ligati ad tertiā uel quartā ⁊ hmōi ptē
cēſiti ꝺo certū cēſū ſoluere tñr ānua
tī l. ij. C. ī q. ca. col. cen. do. ac. po. Qui
dā dicunt̄ ppetui. Oli. eni tp̄e famis
ꝓstituebant̄ reddit⁹ ex publico. ⁊ ıō q
ribaldos q se simulabāt iualidos, pde
bāt ſi erāt liberi: i ppetuo hēbāt colo
natu. ſi serui, ꝑditori dabantur. C. de
ñdi. vali. l. vnica. Et ſm Bar. ibidē ꝫ
redditus nō ꝓstituant̄ hꝫ locū hec pe
na hodie. Nec ob. auf. ꝺ q̄sto. §. ſi. ꝺo.
qz loquit̄ qñ, pdit̄ a publica psona. ga
tūc in publicū opus dant̄. Fui ꝺo suis
dñis. ⁊. l. vnica ꝑdicta loquit̄ qñ a pri
uata psona, pdunt̄. Quidā ſūt inglini
stricte. ut ſūt q ſūdo tenent̄. tū ī subur
bio pñt ꝛmozari. ⁊ differūt a colono
q teneꝫ ihitare ī ſūdo. Inquilini lar
ge ſūt q domū nꝝ ihitāt ad certum
tp̄s ſoluēdo certū gd. ut ī. c. ꝓpter ꝺ lo
ca. Quidā dñr oziginarij. ut ſunt nati
ex colōis: siue ī possessiōe: siue alibi. ut
ī. l. cū satis primo. §. C. de agri. cēſi. ⁊
colo. li. xi. Et hoc uez ſi mſ erat colo
na al's sec⁹. facit. l. fi. C. de agri. cen. ⁊
co. Quidā ſūt coloni simplices q sub
certa mercede ꝑdia colēda accipiunt
ānuati. ⁊ hi oēs agricole noie aliqñ cō
phēdūt̄. Uñ agricola q̄si agrū colēs.

¶ Utr̄ colon⁹ q terrā collēdā accepit
ad tertiā ul' q̄rtā pte ul' aliū reddit̄um
possit deducer̄ semē. ul' expēsas alias.
§. Inno ī. c. tua. el. ij. de deci. q. nō ꝺ
iure nisi p spāle pactū aliud fiat. Et ſi
pactum non fit: consuetudo debet at
tendi ſi est. q. ſi non est stabimus iu
ri.

Omenda quō pos
ſit hēri ꝺ beneficio ecclesiastico. vide. §. Bene
ficium. §. xxxvij.

Omissio fcā p pa
pam ali
cui expſſo noie dignitat̄ faciē
do mētōz q resident ī alio loco facit ut
talis possit cognoscere i loco residētie
ſm Jo. an. ī. c. exhibita. de re. permu.
Ubi ꝺo nō fit mētio de residētia. tūc
cōmiſſo ē facta ī loco dignitatis expſſ
se. nec ex illaz diocesim poterit cogno
scere de illa causa. c. statutum. §. in nul
lo. de rescrip. li. vi. ⁊ quod ibi notatur.

¶ Utr̄ cōmiſſio facta ī genere de diſ 1
pensando restringatur ad mediocri
tatē. dic vt. §. Clericus primo. §. vltō.

Omodatum est ali
cuius rei ad aliquē ſpālez vſū
gratuito facta concessio ſm glo. in. c.
vnico de como. Et p declaratione p
scripte diffinitionis multa sunt q̄rēda.

¶ Utr̄ comodatū ꝓsistat ſolū ī rebus 1
mobilib⁹. §. gl. ꝺicta q nō: ſꝫ etiā in
reb⁹ īmobilib⁹. ſil'r ⁊ ico: ꝛozalib⁹. pu
ta seruitute habitandi. ff. como. l. i. vbi
tex. dicit posse comodari rē mobilem
⁊ etiam ſoli ⁊ etiam habitationem.

¶ Utrum cōſistat in rebus q̄ vſu ꝓsu 2
munt̄. §. q nō niſi cū ꝓceduntˢ ad pō
nā ut ditio: appareat. ff. eo. ti. l. iij. §. vl
timo. ⁊. l. seq. Et ideo patet verbū ali
cuius rei.

¶ Utr̄ comodari possit res ad īcertū 3
vſū §. q nō qz tūc p̄carū eēt. ⁊ ī hoc
differt. qz p̄carū ad īcertū vſū ē q̄ ad
tp̄s duratōis puta p se ⁊ hꝺib⁹ ſuis. ff.
ꝺ p̄ca. l. cū p̄cario. comodatū ꝺo ad
certū vſū. qz. ſ. hꝫ tp̄s tacitū ul' expſſū
añ qꝺ ñ pōt revocari. Et dico tacitū.
puta comodauī tibi libz ad trāſcribē
dū hꝫ tp̄s ī q̄ possit comode trāſcribi
ff. como. l. iij. §. vl. ⁊. l. iiij. ⁊. l. ſi ut certo
§. iterdū. ⁊. l. vltia ꝫ ino. ī. ꝺ. c. vnico.

4 ¶ Utꝝ possit reuocari comodatū añ
vsū expletū. ℞. ꝙ nō. d. c. vnico. ⁊ l. i
comodato. §. sicut. ff. eo. ti. Precariū
v̄o bñ pōt reuocari. qꝛ nō ē ad certū
vsū. ff. de p̄ca. l. ij. §. i. ⁊ de p̄ca. c. vltio.
Et si reuocat añ tp̄s tenet̄ d̄ dāno co
modatario. l. i. reb⁹. ff. como. Limito
tñ hoc i ꝯscia veꝝ. nisi comodās sil'r
erat passurus dānuꝫ nisi reuocasset. ⁊
comodatarius al's etiā ꝓuidere non
potuisset. qꝛ poti⁹ ex re mea debeo mi
hi cōsulere nec comodatarius potest
dici deceptus. ex quo alias etiam sibi
prouidere non potuisset.
5 ¶ Sed qd si comodatari⁹ nō potuit
sine culpa sua re comodata vt ifra tē
pus p̄fixū tacite ul' exp̄sse. nunqd inui
to dño possit vti alio tēpore. ℞. Bar. i
l. i comodato. §. sicut. ff. como. ⁊ seqt̄
Pa. i. d. c. vnico ꝙ nō. qꝛ cū dñs cer
tet de dāno vitādo. ⁊ ip̄e de lucro ca
ptando. debet cāus potius comoda
tario imputari. facit. l. si vno anno. §.
item cum quidam. ff. locati.
6 ¶ Utꝝ vtēs re comodata ꝯ volūtatē
dñi scient̄ ad aliū vsuꝫ tenet̄. ℞. ꝙ sic
ad restitutionē. d. l. si vt certo. §. sed in
terdū. imo ꝯmisit furtū ⁊ peccauit cō
tractādo rē alienā inuito dño ⁊ aliquā
do posset esse mortale. puta qñ est res
magni ponderis ⁊ dāni ul' ex intētiōe
qñ etiā faceret i magno dāno. sicut de
furto dicit̄. j. Furtum. §. xxxiiij. Si v̄o
credit ꝓbabil'r dñm concessurū non
cōmittit furtuꝫ. Si v̄o dubitat sic cō
mittit furtū. l. q vas. §. vetare. ff. d̄ fur.
Idē qñ non credit ꝓbabil'r. §. placuit
Insti. de obli. que ex delic. nas. in glo.
7 ¶ Utruꝫ comodans vasa vitiosa vel
equū teneat̄. de dāno ꝓximi. ℞. ꝙ sic
ſm gl. ⁊ doc. i. d. c. vnico. si sciēter hoc
facit. nec reuelauerit comodatario. se
cus si ignorabat viciū. ff. como. l. i. re
bus. §. possunt. ⁊. §. item qui sciens. ⁊. l.
pe. secus in locato. Et sic patet quare
dictum est ad aliquem specialem vsū.
8 ¶ Utꝝ i comodato possit interuenire
merces. ℞. gl. i. d. c. vnico ꝙ nō. qꝛ si
iteruenit merces trāsit i locatū ul' i ꝯ
ctū inominatum. Insti. mā. §. vltimo.
Et ꝓpterea dr̄ i diffinitione gratuito.
9 ¶ Utꝝ dñium rei comodate trāseat i
comodatariū. ℞. gl. p̄dicta ꝙ nō qꝛ is
qui cōmodat retinet dominiū ⁊ pos
sessionem. ff. como. l. rei comodate.
10 ¶ Quid si res comodata perit. cui⁹
piculo peribit. ℞. ꝙ domino p̄ibit. nisi
comodatari⁹ fuerit i culpa. d. c. vnico.
11 ¶ Utꝝ teneat̄ comodatari⁹ de oi cul
pa. ℞. ꝙ si comodatū fit gr̄a recipiē
tis tñ tenet̄ etiā de leuissima. d. c. vni
co. ⁊. d. l. i rebus. ⁊. d. l. si vt certo. §. co
modatū. Si v̄o fit gratia comodātis
tñ. vt puta comodaui tibi iocalia. ut
ornatior venires ad me sic tenet̄ solū
de dolo. d. §. iterdū. ⁊. l. si mei cā eo. ti.
⁊. ff. de ac. ⁊ ob. l. i. §. is quoqꝫ. Si aūt
fit gr̄a vtriusqꝫ. ut puta. vt cōis amic⁹
iuitaret̄ comodaui tibi vasa. ⁊ hmōi.
tunc tenet̄ de dolo ⁊ lata culpa ⁊ leui.
ſm glo. i. d. §. iterdū. ⁊. d. l. i rebus. Et
no. ſm Pa. i. d. c. vnico ꝙ hoc nō est
spāle i comodato. sꝫ ē gnāle i oibus ꝯ
ctibus. ut i. l. ꝯctus. ⁊ qd̄ ibi notat̄. ff.
de re. iur. Fallit i p̄cario vbi nō tenet̄
nisi de dolo: q̄uis fiat gr̄a recipiētis
tñ. Rō diuersitatis reddit̄ qꝛ p̄cariū
pōt semp̄ reuocari. sꝫ comodatū non
⁊ iō magis grauat̄ comodatari⁹. facit
l. quesitū. §. illuc ff. de p̄ca. ⁊. d. l. ꝯctus
Fallit etiam ſm ꝙ dicā. j. Locatio. §.
xxiij. Quid aūt sit culpa lenis: leuissi
ma: ⁊ lata. ⁊ qñ q tenet̄ d̄ dolo teneat̄
etiā d̄ lata culpa. vide. j. Culpa p. totū.
12 ¶ Utꝝ comodatari⁹ teneat̄ de dete
rioratiōe rei. ℞. ꝙ nō. si i ea re vsus ē
quā accepit. ⁊ sine sua culpa deterior
ē facta. vt. ff. como. l. eū q rē i p̄n. ⁊. l.

ſi. ⁊ qđ dr̄ i.l.ſed mihi vr̄.ff.eo.ti.vbi
tex. Proprie eni res dicit̄ nō reddita
quando deterior facta redditur. In-
tellige ex culpa ſua dicta.l.eū qui rem
13 ¶ Utr̄ comodatarius poſſit repetere
ipenſas quas fecit i re comodata.R.
q nō.illas q̄ nāli rōe fiūt.ut puta ciba
rior ⁊ hmōi.ſz alias ſic.ut puta ipen
ſas valitudinis: vel fuge ⁊ hmōi.vt.l.
in rebus.ff.como.§.poſſunt.
14 ¶ Utr̄ comodatarius teneat̄ de ca
ſu fortuito.R.q nō.niſi pactū ſeu mo-
ra iteruenerit.d.c.vnico.⁊.d.l.in reb⁹
⁊.C.como.l.i.ff.de ac.⁊ ob.l.i.§.is vō
q.Aduerte tñ q lz morosus teneat̄ ſi
res perijt.tñ i ꝯſcia ſi eodē modo apđ
dñz fuiſſet pitura.ñ credo teneat̄ niſi
ſolū ad aliqđ itereē.ſi dñs paſſ⁹ ē,ppt
morā.đ q̄ viđ.j.Mora.§.pe.⁊ vltio
15 ¶ Utr̄ remittēs rē comodatā p nū-
ciū ⁊ cāu fortuito pijt.teneat̄.R.q nō
cāus ē in.l.argētū.ff.como.⁊ ibi glo.
Nec ob.c.ſignificāte.de pigno.qz lo-
quit̄ i mutuo.qđ qz ē debitoris pijt ſi
bi.qz debitor eſt obligat⁹ in genere ⁊
genus pire nō pōt.l.incēdiū.C.ſi cer.
pe. Res vō comodata remanet i do-
minio comodātis.⁊ ideo pijt dño. Si
vō perijt culpa nūcij.vl'ſi fuit ifidelis
quō teneť.habes.s̄.§.xi.ſm illā diſtin
ctionē ſm culpā i qua ſint.puta qz cōi
ter habebat̄ idoneus.i nulla culpa ē.
l.argētū.ff.como.Si nō ſic.Sic vide
de qua culpa teneť.⁊ ſm illaz iudica.
16 ¶ Utr̄ comodatarius poſſit preferre
res ſuas comodat̄ qñ oēs ſaluare nō
pōt.R.q ſi ſue erant viliores nō pōt.
facit.l.qđ nerua i fi.ff.đpo.Si vō erāt
eiuſdē pciositatis.ſilr nō pōt ſi cōmo
datū ē factū gr̄a comodatarij.facit.l.
rebuſ.ff.como.Si vō ē factum gratia
comodātis tñ.etiā ſuas viliores pōt
pponere.facit.d.§.iterdū.Si aūt gr̄a
vtriuſqz.tunc ſolum pōt pponere res
ſuas ſi ſūt eq̄ pciose.Qñ āt ſue erant
pciosiores.pōt eas pponere reb⁹ co-
modatis.q̄uis comodatū ſit factum
gratia recipiētis tñ.qz qlibet diligēs
hoc faceret.⁊ nō teneť facere niſi qđ
diligētiſſim⁹ feciſſet.d.l.in.reb⁹.pmo.
R.Et ſic itellige.d.l.ſi ut certo.§.quia
vō ſenectute.qđ no.qz facit ad multa
ut q teneť de dolo poſſit ppōere vilio
res ſuas.Qui vō đ leui: equales.Qui
de leuiſſima: precioſiores ſolum.
¶ Quis pōt comodare.R.ſz Mo. 17
ti.comodati q ille q pōt cōtrahere.
facit i.ar.l.Julian⁹.§.añpe.ff.đ actio.
emp.⁊ ven.⁊ ea q̄ bona fide poſſide-
mus.l.comodare.ff.como.⁊ etiā que
mala fide poſſidemus.ut ibidem.ſed
non in conſcientia.
¶ Que ſit nā comodati.q idez mo. 18
vbi.s̄.q ē vt res ipa comodata reſti-
tuat̄.qz hoc ē de iure nāli.di.i.ius nā-
le nec pōt rōe cōpēſatiōis directe re-
tineri ptextu alicuius debiti.l.vltima.
C.como.In ꝯriū tñ teneť ibidē cōi-
ter.⁊ facit qđ no.Pa.⁊ gl.i.c.bona fi
des.de depoſito.qz ſolū phibeť cō-
pēſatio i depoſito vt.l.fi.C de cōpen.
ergo i alijs ꝯctibus admittitur.qz ex-
ceptio firmat regulā.xxxij.q.vij.dñs.

Compaternitas

vide.j.Matrimonium.iij.i
pedimento.vij.

Compenſatio ē đ

biti ⁊ crediti inter ſe contribu
tio.vt.ff.de compenſa.l.i.
¶ Utrum admittatur in omnibus.R. 1
Pa.in.c.bona fides.de depoſito.q
ſic in omnibus que in ſuo genere reci
piunt functionem.i. quando vna res
poteſt fungi vice alterius ſicut ſūt cōi
ter que conſiſtunt in numero: pōdere
⁊ mēſura.In alijs āt ceſſat cōpēſatio.

Uñ si tu teneris mihi restituere equũ: ⁊ ego tibi. 50. ducatos nõ fiet cõpẽsatio. qꝛ posset eẽ maior affectio quã habeo ad equũ: q̃ sit quãtitas pecunie. Secꝰ aũt qñ nullũ possumꝰ ꝑtẽdere i teresse. ut puta. Mutuaui tibi pecuniã: ⁊ tu mihi qd simile. Itẽ regrit ꝙ debitum sit liquidum uel de proximo liquidandum. l. fi. C. de compensa.

2 ¶ Utꝛ cõpẽsatio idirecta hẽat locuꝫ vbi ñ hẽt locũ directa. ℞. pa. i. d. c. bõa fides ꝙ sic. puta res tua venit ad me. potero illã tenere donec mihi satisfeceris ꝑ d̃bito meo vide ꝑ Cy. distiguẽtẽ i. l. si nõ sortẽ. §. si cẽtũ. ff. d̃ ꝯdi. ide. Inno. v̄o i. c. cũ oli cãꝫ. d̃ re. spo. dicit ꝙ auctoritate supioris possũ accipere equalẽs qñ rẽ meã hẽre nõ possũ. allegat. c. dñs. xxiij. q. ij. dũmõ sine fraude mẽdacio ul' calũnia recuperet. al'r dicit ꝙ tenet ad restitutõeꝫ. allegat. c. nõ sane. xiiij. q. v. Quod credo veruꝫ qñ calũnia ul' fraus ꝑseuerat. al's nõ. qꝛ licet peccauerit i recupando nõ tñ peccat i retinẽdo. nisi ſꝫ ꝙ dicã. j. furtũ. §. xl. ⁊. xli. Et sic serua i ꝯscia lꝫ quo ad forũ cõtẽtiosũ aliter foret dicẽdũ.

Compositio

amicablis. an possit iterueni re i decimis. ⁊ alijs spũalibꝰ ꝯtractibꝰ ℞. gl. i. c. statuimꝰ de trãs. ꝙ sic. ut ibi. ⁊ de decimis ex multiplici. ⁊. c. nup. cuꝫ alijs. Ita tñ itellige ꝙ nullum temporale det ꝑ spirituali. qa simoniacũ esset. ut in iuribus in ea allegatis patet.

Compromissuꝫ

põt facere qlibet sup rebꝰ q̃s põt alienare: seu libere disponere. In alijs ãt q̃s alienare nõ põt sine certa solẽnitate. nec põt cõpromittere sine illa solẽnitate. facit. c. cũ tpe. de arbi. ⁊ Pa. ibidẽ. facit gl. ⁊ bar. i. l. nulli. ff. d̃ trãsac. ⁊. l. nõ solũ. iuncta gl. C. de ꝑdimi. nõ ali. vbi cauet ꝙ tutor non põt transigere sine auctoritate iudicis sup illis rebꝰ q̃s alienar nõ põt itellige qñ ꝑ trãsactionẽ seqret aliẽatio. sꝫ sup fructibꝰ ⁊ alijs q̃ solꝰ põt aliẽare. põt ẽt trãsigere. quomodo compromittens teneatur. vide. s. Arbiter. §. x.

Communicare

vide. j. eucharistia. iij. ꝑ totũ.

Commutare

vide. j. ꝑmutatio.

Concessum

itelligit de iure cõi qd̃ nõ ẽ ꝓhibitũ. ar. xxx. q. iiij. q' spũalẽ. ⁊. xvi. q. i. sũt nõnuulli. v. di. ad eiꝰ. ff. ex q. cau. ma. l. nec nõ. §. qd̃ eis. ff. de ꝓcu. l. mutꝰ. §. i. ff. de testi. l. i. ꝯ d̃ trãsla. ꝑ. int corꝑalia. ff. d̃ colle. illi. l. i. Soluit gl. i. d. c. iter corꝑalia. ꝙ ꝑma iura loquũt i ꝯstitutõibꝰ affirmatiuis ⁊ nõ ꝓhibitiuis sicut ſa. Exẽplũ ꝯcedit ꝙ ꝯhat matrimoniũ ergo semꝑ ⁊ cuilibet. Exẽplũ i ꝓhitis. homicidium prohibetur ergo semper. nisi vbi inuenitur concessum.

¶ Cõcedit aliqd alicui tribꝰ modis 1
ſm Pa. in. c. super de do. post di. re.
¶ Primo i donatiõe uel hereditate. vt possit libere dispõere sicut de re ꝓpria. ¶ Scdo i feudo. ut vtile dñium trãseat i vasallũ. ⁊ directũ remãeat pe nes dñꝫ. de q̃ d̃ feu. c. ij. ¶ Tertio donec vixerit qui recipit. ⁊ videtur hoc casu concessus vsufructus rei. ⁊ talis põt ius suũ alteri ꝯcedere in vita sua.

¶ Utꝛ ꝯcessũ ꝓpter necessitatẽ extẽ 2
dat vltra necessitatẽ. ℞. Pa. i. c. deus q. d̃ vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nõ nisi q̃tũ necessitas expostulat. Et sic causa limitata: limitatum producit effectum. ar. d. c. deus q. in v̄bo quãtũ ad hoc spectat.

3 ¶ Utꝝ ꝯcedēs ꝯcedat necessario oīa q̄ sequunt̄ ex illo. ℞. ꝙ sic. viij. di. q̄ iure. ⁊ de offi. dele. cum super. de dolo. ⁊ contu. cum dilecti.

4 ¶ Utꝝ ꝯcesso ꝑncipali ꝯcedat̄ ⁊ accessoriū. ℞. ꝙ sic. qꝛ cōmissa cā cōmittunt̄ ⁊ ea q̄ ad cāz spectāt. de offi. dele. preterea. in tex. ⁊ in glo.

5 ¶ Utrum concessum de gratia speciali debeat trahi ab alijs in exēplū. ℞. ꝙ non de priui. sane. vbi. de hoc

6 ¶ Utrū concessū a papa: vel ab alijs expiret morte vide. j. Gr̄a. §. ij. ⁊ iij.

Conciliuz generale congregare ē ꝑuilegiuz solius pape. xcvij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. ij. q. vj. c. iō. el. i. ⁊. iij di. §. porro. vñ sine auctoritate pape ꝯgregatū nullū hz firmamētū. xvij. di. §. i. ⁊ ꝑ totū d̄ clec. significasti añ fi.

1 ¶ Quattuor ꝯcilia vz Nicenuz. Constātinopolitanuz. Ephesinum: ⁊ calcedonense sunt tanq̄z quattuor euangelia seruanda. xv. di. sicut sancti.

2 ¶ Utꝝ ꝓuicialia cōcilia possint celebrari sine auctoritate pape. ℞. ꝙ sic tñ cū auctoritate p̄riarce: aut ꝑmat⁹. aut ārchiep̄i. iij. di. §. porro. xviij. di. i sūma.

3 ¶ Qñ ꝓuicalia ꝯcilia d̄bēt celebrari. ⁊ q ꝯuenire teneant̄: hēs plene. xviij. di. ꝑ totū. ⁊ ad qd debeāt celebrari. q̄ notāda sūt ꝯ archiep̄os si confitētur.

Concubinatus vtꝝ liceat. ℞. Jo. an. post ho. i regula sine culpa i mercurialib⁹. ⁊ recitat pa. i. c. vt clicoꝝ d̄ vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nō. ēt d̄ iure ciuili. qꝛ ex q̄ ius canonicū exp̄sse ꝓhibet ut ē tex. no. xxxij. q. iiij. nemo: imo de⁹. ut i. c. meretrices ea. q. vbi dr̄ ꝙ i illo ꝑcepto exo. x. non mecabis. ꝓhibet̄ oīs coit⁹ p̄t vxoriū: ⁊ lex ciuilis i sp̄ualib⁹ subiceat se dispōi iuris canōici i aut̄. ut cle. apd̄ ꝓ. epi. ⁊ i aut̄. d̄ ec. ti. facit. c. clici d̄ iudi. ergo ⁊c.

1 ¶ Utꝝ cōcubinari⁹ possit absolui nisi abiciat ꝯcubinā. ℞. ꝙ si ē ꝑiculū recidiuij nō pōt absolui nisi abiciat: qꝛ nō ē ꝯtrit⁹ xxiiij. q. ij. legat̄. si v̄o ñ ē ꝑiculū d̄ recidiuo tūc si factū ē notoriū nō pōt absolui. qꝛ tenet̄ eā abicer̄ ad tollēdū scādalū ppli maxīe qñ ē violēta suspicio d̄ eoꝝ icōtinētia ꝑꝑ mores eoꝝ al's sic. ⁊ qd̄, dico d̄ ꝯcubiario. idē dic d̄ ꝯcubīa. facit ad hoc. xxxiiij. di. audite

2 ¶ Utꝝ sacerdos ꝯcuabinari⁹ sit suspēsus. ℞. pa. i. c. vr̄a. d̄ co. cle. ⁊ mu. ꝙ q̄ ad deū ⁊ se nulli dubiū cū sit i mortali pcō. ⁊ iō peccat mortaliter celebrādo de quo dic. ut. s̄. clericus. viij. §. i. Tñ si ē occultus nō efficit̄ irregularis celebrādo. vt notat Jnno. in. c. si celebrat de cle. ex. mi. Si v̄o est manifestus. ita ꝙ nulla possit tergiuersatione celari. tunc suspensus est ab officio. pz. xxxij. di. c. preter. Naz nō est differentia inter interdicimus ⁊ suspendimus. quia non refert quid de equipolentib⁹ fiat c. lz ex quadam de testi. l. non possunt ff. de legi. Et hoc est clarum. xxxii. dis. §. verum. Et ideo si celebrat est irregularis. c. i. de re. iudi. li. vj. ⁊ etiam suspēsus a beneficio. ut in. d. c. preter cum glo. Secus si non habet talem operis euidentiaz. Multi tamen doc. volunt ꝙ requiratur monitio. aliter non sit suspensus ip̄o facto: nec incurrat irregularitatem. Sed primum verius. Et id quod de sacerdote dicitur dic d̄ clerico in minoribus: aut quocunqꝫ alio inferiori a sacerdote. ut no. archi. in. §. hec de mal'. xxxii. di. Et similiter sunt irregulares si exercent actum cuiuscunqꝫ ordinis. ⁊ solus papa dispensat. c. i. de re. iudi. li. vj. ⁊. c. i. de sen. ex. li. vj. Et idem dic de quocunqꝫ peccato mortali. sicut de fornicatione. ut. s̄. Clericus. viij. §. iiij.

3 ¶ Utꝝ peccet mortal'r audiēs missā sacerdotis concubinarij: vl' recipiēs sacramēta. Dic vt. s. Clericus. viij. §. ij.

4 ¶ Quis dr̄ ꝯcubinari⁹ manifest⁹ ut incurrat ipo iure p̄fatā penā suspēsiōis. ℟. Pa. i. d. c. vestra. ꝙ tūc qñ fornicatio ē ita notoria ꝙ nullā hꝫ dubitationē. ut puta qñ publice tꝫ ꝯcubinā sicut vxorē ⁊ nutrit filios ita ꝙ nō auderet diffiteri: aut negatio nulla esset vt dicit gl. i. c. tua nos d̄ coha. cle. ⁊ mul. allegat. l. q sētētiā co. i. v̄. celari. d̄ pe. facit l. illud. §. sꝫ ⁊ si. ff. de tri. ac. ⁊ xxxij di. nullus. ⁊. c. p̄ter. Si āt nō ē ita notoriū: sꝫ ꝓbabil'r pōt tergiuersari. vt qꝛ tꝫ ꝯcubinā cū mr̄e ⁊ dicit eē pedisse cā mr̄is ⁊ hmōi. tūc reqrit̄ monitio. ⁊ añ eā nō icurrit. facit. c. si q. lxxxi. di. ⁊ c. sicut. de coha. cle. post mōitionē sic. nisi desistat. ⁊ sic. Cōcorda doc. q sūt varij i hoc. vt illi q dicūt mōitionē necessariā itelligant̄ qñ pōt tergiuersari alij qui dicunt non esse necessariam intelligantur qñ nō potest tergiuersari.

Concussionis

crimē ē: cū qs minat̄ alicui nisi ita ul' ita faciat faciā: ul' nō faciā ⁊c. s̄m gl. i. §. ꝯcussiōis. i. q. i. i. l. iubemus. C. ad. l. iul'. repe. posita. i. q. i. §. iubem⁹ vr̄ sētire ꝙ ꝯcussio ē qñ iudex venalē dat sētētiā. alias nō datur⁹: ul' penā p̄mio remisit. ul' cupiditate igessit. ⁊. ff. de ꝯcus. l. ij. ꝯcussionē. facit q pecuniā accipit eo ꝙ crimē minat⁹ sit. ⁊ q i accusationē inocētiū coierūt: ul' q pecuniā ob accusādū: ul' nō accusādū. d̄nūciādū: ul' ñ denūciādū: ul' ferēdū testioniū accipit. Et breuit̄ ꝯcussio ē ꝓp̄e qñ qs hñs aliq̄ꝫ ptātē ul' offm̄ pecuniā accipit ob iudicādū aut decernēdū: ul' q̄ magis: ul' minus faciat quod ex offō facer̄ d̄beret: vel per minas cogit aliquē ad faciēdū ul' nō faciēdū indebite vt colligit̄ ex. l. i. iij. iiij. v. ⁊. vj. ff. ad legē. iul. repe. Unde talis ꝯcussor efficit̄ ifamis si ꝯdēnet̄ d̄ hoc crie ⁊ hꝫ canones punit̄ pēa q̄drupli. xviij. di. q̄niā.

¶ Utꝝ sit peccatū mortale ꝯcussio. ℟. 1
ꝙ sic patet lu. iij. vbi Jo. militibus vt saluarent̄ dixit. Neminē ꝯcutiatis neq̄ calumniam facietis. facit ꝙ sit peccatuꝫ mortale. xxiij. q. i. militare in fi.

¶ Utꝝ sit restituēduꝫ de necessitate p 2
ꝯcussionē acceptū. ℟. ꝙ sic nisi sit datū ob malū faciēdū. qꝛ tūc cū talit̄ dās nō repetat ꝓpter turpitudinē suā si restitui dꝫ dabit̄ paupib⁹. qd̄ cū ius ñ p̄cipiat erit de ꝯsilio. ut patebit. j. Restitutio. i. i. v̄. turpe. sꝫ datū p ꝯcussionez al's ut faciat qd̄ tenebat̄ necessario est restituēdū illi q d̄dit. vl' ei⁹ hr̄dib⁹ aut si ignorāt̄ paupib⁹. qꝛ i ꝯscia ñ valeat talis dōatio. ar. l. i. §. q̄ honorāde. ff. q̄rū re. ac. ñ da. facit. c. sāe. xiiij. q. v. ⁊. l. i ff. qd̄ me. cā. ⁊ hoc verꝫ i his q hñt stipēdia publica ut talia officia administrēt al's ñ credo d̄ necessitate teneant̄ recipiēdo d̄bitas sportulas nisi i' cāu quo grat̄ essꝫ obligatus offm̄ administrare. ut puta paupi ⁊ hmōi facit. d. c. militare cū gl. sua: vide. j. Judex. §. viij.

Condemnatus

ad mortem vel mutilationem membri. an possit fugere. vide. j. Fugere. §. i.

Conditio

est triplex ¶ Pria ratione status persone. vt cuꝫ quis libere: vel s̄uilis conditionis dicitur de ser. non or. c. vltimo. xxxij. q. iiij. liberi. ⁊. s̄. ti. Colonus. ¶ Secunda est in rebus que libere vel seruilis condic. dicuntur. ff. ⁊. C. d̄ seruitu. per totū. ¶ Tertia dicitur conditio promissionis uel alterius contractus. Et hec differt maxime a modo ⁊ a causa

1 ¶ Quō ꝑditio ꝓcipiť .ff.q; ꝑ ſi.mod⁹ p ur: cauſa v̄o per quia.

2 ¶ Quid eſt ꝑditio tertio mō dicta.ff. eſt futurus euētus in quē actus ſuſpen ditur ſm Bar.in.l.i.in ꝓma col.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ Jo.an.ꝛ car.in.c.vex de cōdi.appo. vñ añ euentū ꝑditiōis nihil eſt.l.i.C.de condi.inſer.ꝛ.l.cede re diem.ff.de verb.ſig.

3 ¶ Modus añt eſt exhortatio ſiue in uitatio ad remunerationē quandā: ſi ue implementū loco eius qō eſt factū ꝛ iō nō ſuſpēdit ſed clarificat: vñ ꝓ nuſſum ſub mō pōt peti de pñti ꝓſtita cautione de mō obſeruādo.l.g here di.iūcta.l.gb⁹ dieb⁹.ſ. termilius .ff.ō ꝑdi.ꝛ de.ꝛ qō no.i.c.vex. ō ꝑdi.app.

4 ¶ Cauſa v̄o de ꝓterito uel pñti eſt ſumpta rō diſpoſitionis uel motus.

5 ¶ Demōſtratio eſt ex ꝓterito uel p̄ſenti aliquo accidēti uel qualitate rei q̄ gerit certificatio uel liquidatio.

6 ¶ Utrū cōditio cōꝓhēdat aliquan do modū.ſ.q; ꝑditio ſumit ꝓmo la tiſſime.ꝛ tūc cōꝓhēdit etiā modus. ut in.c.ij.ꝛ.c.vex.de ꝑdi.ap. ¶ Secū do late:ꝛ tūc cōꝓhēdit cōditiones q̄ etiā ſunt de ꝓterito uel pñti: q̄ ꝓpe nō ſunt ꝑditiōes:qz nō ſuſpēdūt actū cū in rez nā ſint certe.l.cū ad pñs.ff. ſi cer.pe. ¶ Tertio ꝓprie:ꝛ tūc eſt qñ cōferť in futurū euentū ſiue incertitu do ſit reſpectu rei: ſiue diei:ſz aliq; gl. dubitauerint de die mortis. Jta tz gl. in.l.in oīb⁹.ff.de reg.iu.tex.eſt in.l.qō cūq;.ſ.i.ff.de verb.obli.

7 ¶ De ꝑditione in mťimonio: aut i religione. vide.j.matrimoniū.iij. impe dimento.iij.ꝛ religioſus.ſ.iiij.de ꝑdi. dona. vide.j.donatio.i.ſ.xlvi.

8 ¶ Conditio poſſidentis potior ē vbi eſt par cā turpitudinis.ff.de condi.ob tur.cām.l.ſi ob turpem.ſ.pozzo.

9 ¶ Utrū ꝑditio tacita faciat ꝯctū ꝑdi tionalē.ſ.q; nō facit.l.ꝑditiōes.ff.de cōdi.ꝛ demō.de quo dic. ut.j.matri monium.iij.impedimento.iij.ſ.i.

¶ Utr ꝑditio q̄ oino ē extitura ſuſpē 10
dat.vide.j.mťimoniū.iij. ipedimēto. iij.in ꝓin.

¶ Utrū ꝑditio viciet aliq̄ ꝯctū an vi 11
ciet.ſ.ut colligiť i ti.de ꝑdi.ap.ꝓ doc. ꝛ p legiſtas.de ꝑdi.ꝛ demō.ꝛ alijs lo cis q; aut ꝑditio ē ꝯ nām ſubꝫ ꝯct⁹ ꝛ ſic viciat ꝯctū:ꝛ nō viciať.ut in.c.fi. de ꝑdi.ap.facit.l.cū hi.ſ.ſi ꝓtor.ff.ō tranſac.ꝛ id oī de ſubſtātia act⁹ ſine q̄ nō pōt ſtare act⁹.ꝛ ecōtra nō oī ō ſub ſtantia actus ſine q̄ pōt ſtare. ut cōſter no.doc.in.d.c.fi.facit qō no.bar. in.l. i.ff.de lib.ꝛ poſt.ꝛ qō no.in.l.i.i ꝓnci. ff.de verb.ob. ¶ Et hoc vex primo ſi apponať a ꝓncipio ꝯctus. Sec⁹ ſi poſt ꝯctū qñ ꝯctus nō pōt diſſolui volūta te partiū ut matrimoniū.c.dixit.xxxij. q.iiij.ꝛ.c.ex litteris.de diuoꝛ.ꝛ votum ꝛ huiuſmodi.facit.l.p ſeruū.ſ.deniq;. ff.de vſu ꝛ habi. ¶ Sēdo vex ſi p am bas partes apponať.ꝛ de alijs vide.j. matrimoniū.iij.ipedimēto.iij. Aut nō eſt ꝯ ſubſtantiā ꝯctus:ſz eſt aut ipoſſi bilis aut turpis:ꝛ ſic viciať ꝛ reiciť. et nō intrat in ꝓtractū⁹ ſpūalibus: puta mťimonio ꝛ voto ꝛ huiuſmodi.ut no. in.d.c.fi. Jn ꝓtractib⁹ aūt tpalib⁹ re gulariter viciat.ut no.i glo. in.d.c.fi.p iura in ea allegata. Et hoc itez in ꝓtra ctibus qui fiūt inter viuos. Jn ꝯctibuſ vō q fiūt in vltima volūtate ſic diſtin guo.aut ꝑditio ipoſſibilis addicit in p ſonā honorati.vtpura teſtato⁹ iubet q; heres ſuus digito tangat celū:ꝛ ſi nō tetigerit det centū Dyno.ꝛ ſic nō va let legatū de centū factū Dyno.qz ꝑdi tio viciat.Jnſti.de lega.ſ.fi.no.glo.in l.vnica.C.ō his q̄ pe.no.ꝛ ibi tenet cū hac diſtinctōe.Aut ipoſſibil⁹ ꝑditio ad dicit in ꝑſona honorati.i.ci⁹ cui fit le-

gatā: vel ei' q heres ĩstimiť: qz sub cō
ditione ipossibili alicui fit legatum: vel
aliqs instituť heres. puta: si tici⁹ celuz
digito terigerit heres esto: uel habeto
centū ⁊ isto casu fauore vltime volūtaz
reiciť cō ditio: ⁊ valet institutio ⁊ lega
tū. insti. de here. ĩsti. §. ipossibilis: ⁊ cōi
ter doc. in. d. §. fi. Bar. tñ in. l. i. ff. ō cō
di. insti. tenet ō ꝓdictā dīstinctionē de
qua ibi vide: sz paz ad nos. ⁊ no. q cō
ditio turpis aut ipossibil' q ad hoc eq
parātur. ut in. d. c. fi. no. aut ꝓditio nō
est nec turpis nec ipossibilis: nec ꝓtra
substantiā actus: ⁊ sic viciat. ut no. i. c.
de illis. de condi. appo.

Onducto⁹ qs di
cat. vi
de. j. locatio. in pn. Et quō est
excoicatus q añ tps ꝓductiōis ꝓducit
domū bonorie alicui⁹ doctoris ul' scho
laris sine consensu ipsius inquilini. vi
de. j. excoicatio. vij. casu. iiij.

Onfessio delicti an
sit facien
da ad iterrogationē iudicis. ꝛ
pa. in. c. cū sup. de ꝓse. aut ꝓcedit a iu
dice p ingsitionē ex mero officio iudi
cis: ⁊ tūc si factū ē notoziū: uel ifamia
flagrat: uel qñ semiplene ꝓbatū est: ⁊
sic rñdere teneť veritatē sub pena moz
talis pcī ſm Tho. scō a scō. q. lxix. ar.
i. ter. no. in. c. cū dilecti. de accu. ⁊ hoc
vez qñ nō agit ad aliā penā cp̄s spūalē
Si vō factū nō est notoziū: neq flā
grat infamia: tūc nō teneť rñdere. ar.
c. q̄lr ⁊ qñ el ꝓmo. de accu. etiā si iura
ret dicere veritatē ſm Hen. de gan. in
ꝓmo quol. q. xxxiij. nec ē obediendū i
hoc plato: qz ō caritatē. Occulta enz
publicāda nō sūt: sz soli deo relinquē
da. vi. q. i. si oia. ⁊. c. oues. ⁊. c. ex meri
to. aut ꝓcedit a iudice ad istantiā partz
⁊ sic necessario nō ē rñdendū: nisi id
de q̄ q̄riť sit famosū ⁊ ipediat oz̄dinis
executionē: seu bñficij retētionē: de q̄
nec venit iponēda pena tpalis. sz dicet
ne, mēdaciū. ꝛ. q nō: sz vteť alijs ꝺ bis
duplicib⁹ ⁊ sil'atis. ar. xxij. q. v. §. ex his

¶ Utrū ꝓfessio iudicial' ꝓiudicet ꝓfitē
ti. ꝛ. ſm pa. in. c. ex parte. de ꝓse. q sic
si sit maioz. xxv. an. ⁊ sit spōte: ⁊ ex cer
ta scia: ⁊ expssa cā: ⁊ cozā suo iudice: ⁊
parte pñte: ⁊ nō sit ō nām: nec ō ius:
⁊ fiat de re litigiosa: ⁊ nō sit ō libertā
tē: al's non ꝓiudicat. vide diffuse in. d.
c. ex parte. qz potius est foz contētiosi.

¶ Utrū cōfessio cūiudicial' ꝓiudicet i
abñtia partz. ꝛ. pa. in. c. si cautio. de fi.
istru. q qñ ꝓmissio fit pñti sic ꝓmitto
tibi pñti q dabo abñti centū: ⁊ tūc ob
ligať nāl'r: ⁊ de iure ciuili. sec⁹ si dice
ret ꝓmitto tali abñti centū: qz tūc nō
obligať etiā nāl'r: qz nō ē cui acquirať
obligatio. Ita no. glo. ⁊ doc in. l. stipu
latio. §. si qs insulā. ff. de v̄b. obl. ⁊ in. l.
i. ff. de pac. ⁊ in. c. si tibi abñti. de ꝓbē.
li vi. Fallit hoc qñ dicit tutoz̄i pupilli:
curatoz̄i furiosi: actoz̄i vniuersitatis q
p̄ oīttit eius pupillo furioso uel vni
uersitati: qz obligať. l. eū qui. §. iiij. cuz
tribus se. ff. de cōsti. pec.

¶ An qs teneať cōfiteri positionē in
q̄ quis petit. xx. cū solū. x. hīe debeat:
aut cum absolute petit qō ei debeť sub
cōditione. ꝛ. ſm bar. i. l. i. §. si stipulāti
ff. de verb. ob. ⁊ in. l. si is qui ducēta. ff.
de reb. dub. Aut qō ponit in positioni
bus seu libello est falsū ro ē q̄litať. ⁊ sic
pōt negari in totū: qz videť aliud fcm
Et sic itellige glo. in. c. fi. de ꝓse. li. vi. ⁊
i. c. ij. ō testi. c. li. vtputa qō ōbeo sb cō
ditiō e petit absolute: aut dixit q come
di hodie ⁊ fuit heri ⁊ hmōi. Rō qz si
cōfitereť sic. Debeo: sz sub cōditione
actoz̄ posset accipe ptē cōfessionis ꝓ se
s. q teneť ei: ⁊ re⁹ hēt ꝓbare q tenea
tur sub ꝓditione ſm cautelā pa. in. c. i.
de po. pla. ⁊ doc. bar. in. l. aureli⁹. §. idē

ſſiunt.ff.de li.le. vbi dicit q̄ ſi qs cōfi/
teꝛ ſe interfecisse hoiem: ſz ꝓpter ſuā
defensionē q̄ nō credeꝛ ei q̄ ꝓpꝛ ſuā
defensionē. Et ponit rōnez qꝛ ꝓſump/
ptio est ꝫ eū rōne opis ꝓpetrati: cū sit
factū a iure dānatū. Itē qꝛ coīter non
cōtingit q̄ aggressus iterficiat aggres
soꝛē. vbi vo hec cessāt: tene q̄ nō pōt
quis accipe ptē cōfessionis ꝓ se: ⁊ ptē
refutare: qñ cōfessio ē facta vnico con
structu. sic tz archi. in. c. i. de cōfe. li. vj
Tñ qꝛ magis tut⁹ est nō ꝓſitēdo veri
tatē poterit negare. Aut qō ponit in li
bello: seu positionib⁹ ē falsū i ēntitate
seu in pte sūme seu i pte rei: ut qꝛ petit
xx. nō dz hīe nisi. x. vel petit totū: ⁊ nō
dz hīe nisi mediū: ⁊ tūc teneꝛ cōfiteri
veritatē. vñ tenuit pe. q̄ si talē positō ꝛ
negat ex toto q̄ est pīur⁹. ⁊ facit text. cū
glo. in. l. pupill⁹. §. fi. ff. de ỽbo. sig. vbi
pꝛ q̄ debitoꝛ negās rē eē suā negat si/
bi eē cōꝛ. ⁊ glo. in. c. fi. vii. q. i. Ibi tñ
addit glo. q̄ res ciuitat⁹ uel vnīuſitatis
nō ē cuiuslibet. xij. q. ij. q manumittit. ⁊
i. l. q solidū i ꝑn. ff. de le. ij. vbi petēs to
tū ꝓstituit adūsariū i mora i pte debita.
⁊ hoc ē ꝫ ꝓcuratoꝛes nostri tpis.

4 ¶ Utrū ꝓfitēs ꝓsociū cris sit testis ido
ne⁹ ꝫ sociū. ℟. q̄ nō. ut no. gl. in. l. si fi
liū. C. de li. cā. Et ió nō dz iterrogari
de ꝓsocijs. ut in. l. fi. ⁊ ibi ꝓ doc. C. ō q̄
stio. Intellige q̄ nō dz iterrogari q̄ ad
hoc ut sit testis: ſz bñ pōt iterrogari. ut
ꝓ eiꝰ dcīm possit inueniri vītas ab alijs.

5 ¶ Utrū iterrogaꝰ uel sua spōte dicēs
faciat indiciū ꝫ sociū. ℟. q̄ nō. ut no.
bar. in. l. i. §. seruꝰ. ff. de q̄ni. Varie
cū oē indiciū dēat ꝓbari ꝓ duos testes
ut ꝓ glo. ⁊ doc. in. l. fi. C. famil. her. ⁊ ꝓ
bar. in. l. fi. in añpe. q. ff. de q̄. ꝓ ang. i
l. fi. ff. q̄ō me. cā. ꝓ bal. in. l. q ꝓponeba
tur. ff. de le. ij. vñ licet vnꝰ testis qñ de
ponit directe sup ipso facto ꝓncipali:
puta qꝛ vidit cōmitti ipsū maleficiū fa
ciat indiciū si est oī exceptione maioꝛ.
ut no. in. l. si quis. C. ad. l. iul. maie. bar.
in. l. fi. ff. ad. l. coꝛ. de sic. ⁊ bal. in. l. fi. C.
fami. her. Sali. i. l. fi. C. ō q̄sti. no. bar.
⁊ Ang. in. l. i. ff. de sur. Tamē sup̄adi/
ctus socius ex quo cōfessus est crimen
suū est infamis infamia facti saltē: ideo
nō est testis oī exceptiōe maioꝛ: qꝛ vi/
lis ⁊ infamis nō facit indiciū aliq̄ mō
Ita dicit bal. in. l. i. §. idē cornelio. p il
lum text. ff. de questi. Et bal. in. c. i. in. §.
sacrm. ō ꝓsue. rec. feu. dicit q̄ illud qō
dī vnū testē faceꝛ idiciū: dz itelligi si ē
vite ꝓbate ul̄ bone opiniōis: nec pōt
hīi suspectꝰ familiaritate: uel fama ma
la: nel alia cā arbitrio iudicis. Et ió ꝛz
eū infamis ifamia facti nō ē idoneꝰ te
stis. ut no. etiā ipse bal. i. l. fi. C. de req.
re. ꝓ no. ibi ꝓ glo. Et quid sit indiciū: ⁊
quō ꝓbaꝛ: ⁊ i quibꝰ fallit qō supdictū
est. vide. ſ. Indicium per totum.

¶ Quid si essēt duo ul̄ tres testes singu 6
lares q̄ ꝓsiteꝛēt ꝫ suū. ℟. q̄ nullo mō
possūt ꝓiungi ad faciēdū indiciū: nisi
sit testis omni exceptiōe maioꝛ. vt. ſ.
dixi. i. §. ꝓcedēti. ⁊ multominus ad fa
ciēdā plenā ꝓbationē. Rō qꝛ cū duo
testes regrañ regulariť vt dictū ē: ta
les nō sufficiūt. qꝛ vnū quodq̄ dictū
de ꝓ se iperfectū ē. ita no. bal. i. l. si qs
ex argētarijs. §. i. ff. de edēdo ⁊ patꝛ ꝓ
no. ꝓ. d. Anto. i. c. lꝛ. ō testi. dū loquiť
de ꝓbatiōe ꝓ testes singulares. Nec
ob. q̄ vn⁹ testis ōponēs sup facto ꝓn
cipali iungaꝫ cū ꝓbatiōe fame. ut ꝓ/
baꝫ i. l. iij. §. eiusdē. ff. ō testi. ⁊ ꝓ Bar.
i. l. admonēdi. ff. ō iureiurādo. Istud
est. qꝛ hic est ꝓfectū scilicet vnꝰ testis i
teger ut dictū est. Itē fama que facit ꝓ
fectū idiciū. ut notat Bar. i. l. de mi/
noꝛe. §. si pl̄es. ff. deq̄stio. Itē nec ob.
q̄ due ꝓbatiōes esseꝫplene diuersi ge
neris ꝓiūgañ ad vnā plenā faciēdā.
iuꝛ no. ꝓ Bar. i. d. l. admonēdi. qꝛ illō

verꝫ qñ ꝯiungunt̃ ad eundẽ actũ: sed due ꝓbationes diuersoꝝ actuuꝫ: ⁊ diuersoꝝ generꝫ nunq̃ ꝯiũgunt̃ ad plenam ꝓbationẽ faciendã. Iste est casus ⁊ ita deducit Bal. in. l. testiũ in fi. e. de testi. ⁊ idem bal. in. l. obseruare. C. quõ ap. nõ reci. posuit. d. Anto. in. c. veniẽs el ꝑmo. de testi. Ex istis infert̃ ꝙ due muleres dicẽtes se peccasse cũ aliq̃ nõ possint iũgi ad faciendũ indiciũ perfectũ: nec artandũ ad veritatẽ dicendã: etiã cũ aliqb⁹ ꝯiecturis: maxĩe cũ deponãt de delicto ꝑpetrato in eoꝝ corpore iuxta notata ꝑ bar. in. l. si qs i g̃ui ff. ad sena. ꝯsul. sillinianuꝫ. vbi dicit ꝙ nullũ facit indiciũ. ⁊ idẽ Ang. in. l. ij. C de cal. vide. j. testis. §. xxiij. quando dicantur singulares.

Confessio sacr̃alis ꝑmo qd ẽ: ℞ ſm Ho. ꝙ est ltĩa coraꝫ sacerdote pcõꝝ suoꝝ declaratio. ul' ſm dir. Confessio dr̃ q̃si sil'uel ex toto: vel vndiqꝫ fassio. Nã sicut snĩa sic cõfessio q̃ gñat snĩaꝫ dꝫ eẽ certa. vñ i. l. certũ. ff. d̃ ꝯfes. certũ iqt ꝯfessus ꝓ iudicato erit

1 ¶ Qualis dꝫ eẽ ꝯfessio ut sit ltĩa. ℞. ſꝫ cõiter theologos in. iiij. di. xvij. q. xvi. dꝫ hr̃e ꝯditões q̃ ꝯtinent̃ in his v̄sib⁹ Sit simplex: humil': ꝯfessio pura fidel' Atqꝫ frequẽs: nuda: discreta: libẽs: verecũda integra: secreta: lachrymabil' accelerata. Fortis ⁊ accusans: ⁊ sit parere parata. Quas Ri. exponit in. iiij. di. xvij. ar. iij. q. vlt. Simplex. i. ut nihil admisceat̃ qd̃ nõ facit ad peccati q̃ntitatẽ. Humil' in verbo ⁊ signo. Pura i. recta intẽtione facta. Fidelis. i. vera: ut nihil de falsitate admisceatur. Frequẽs qꝛ valde ẽ vtile. Nuda: nõ inuoluta verboꝝ obscuritate. Discreta: ut maiora cũ maiori grauitate. Libens: nõ necessitate sꝫ libera volũtate. Verecũda: nõ iactantia plena. Integra: ut nullũ retineat. Secreta: non publica. Lachrimabilis: ex dolore cordis. Accelerata: ne nimis ꝓlongeť. Fortit̃: ne ex verecũdia dimittat. Accusãs: se nõ alios. Parere parata. s. ad obedientiã confessoris.

¶ Utrũ ꝑfate ꝯditiones sint oẽs d̃ necessitate cõfessionis. ℞. Ri. vbi. s̃. dicit ꝙ nõ: sed q̃dã de cõgruitate: sꝫ ut clarius intelligant̃ multas inferã q̃ones. 2

¶ Utrũ noiatio ꝑsone cum q̃ qs peccauit sit necessaria ad peccati ꝯfessionem. ℞. ſm Ri. vbi. s̃. di. xxi. ar. fi. q. ij. ꝙ aut noiatio ꝑsone est necessaria ad peccati magnitudinẽ ⁊ speciẽ exprimẽdã. ⁊ tũc ẽ necessaria. vtputa qꝛ peccauit cũ mr̃e: nec hẽat aliã ꝯsanguineaꝫ qꝛ si haberet aliã ꝯsanguineã: puta: sorores: sufficeret dicere peccaui cũ cõsanguinea mea i ꝑmo gradu. Aut tal' noiatio solũ est vtilis ꝯfitẽti ut ꝯfessor melius sciat iponere ꝯsiliũ ⁊ pniam: et sic sil'r est necessaria. Aut est vtilis illi cũ quo peccauit: ⁊ tũc pot dicere: sed nõ i ꝯfessione: qꝛ sic ꝯfessor ñ possꝫ aliqd facer̃ nisi ex̃ ꝯfessionẽ ei dicat. Aut nõ est vtilis nec ei q ꝯfiteť: nec ad correctionẽ illius cũ quo peccauit nec ad exp̃ssionẽ speciei peccati: ⁊ sic nõ solũ debet tacere eius expressionẽ: imo dicit Ri. ꝙ credit teneat̃ celar̃. ⁊ ut dicit scũs Bo. in. iiij. dis. xxi. parte. ij. ar. i. q. iij. ꝙ ꝯfitẽs si exp̃mit nõ effugit detractionem: nec cõfessor si ad hoc ꝯsentit Sil'r qñ noiatio ꝑsone esset cũ ꝑiculo alteri⁹: etiã si circũstãtia eẽt de necessitate: omittẽda ẽ ſm pe. de pal'. in. iiij.

¶ Utrũ requirat̃ ad ꝯfessionẽ ꝙ fiat genu flexo: capite discopto ⁊ hmõi. ℞. ꝙ nõ: nisi de bono ⁊ equo. Pr̃icipal'r eni hũilitatẽ cordis reqrit de⁹. xiiij. q. v si qd. q̃uis actus humil' corpis ipsam inducãt ⁊ in ipsis meremur. 4

¶ Utrũ ꝯfitẽs ꝓpter gl̃iaꝫ vanã: vel 5

aliū malū finez peccet mortalr. ℞. ꝙ
sic: qꝛ peruertit finē sacr̄i. facit ad hoc
qd̄ dico. j. honor. §. vij. imo nec sacr̄m
suscipit: qꝛ pars essentialꝫ huiꝰ sacr̄i q̄
ꝯsistit in actu suscipiētis est actꝰ interi-
or. Uñ sine eo nō est: sicut nō ꝯheret
matrimoniū q̄ ꝯhēdo nō intēderet ni
si in carnalē copulā ad tp̄s. Tenet̄ eni
qs ꝯfiteri peccata sua: ut deo satisfaci-
at quem offendit ⁊ ecclie: ⁊ ut de suis
peccatis veniā consequat̄. Alia aūt in
tentione ꝯfessio facta nō valet. ⁊ tenet̄
eā iterare: nisi in casu ut. j. dicā. §. xiiij
6 ¶ Utꝝ ꝯfitēs pcm̄ qd̄ nō fecit peccet
mortaliter. ℞. ꝙ sic: tū qꝛ ꝯsciam non
manifestat: tū qꝛ mentit̄. xxij. q. ij. cuz
humilitatis. Limito istud verꝝ qñ con
sciētia dictat ꝙ ñ fecit. Itē qñ pcm̄ qd̄
cōfitet̄ eēt mortale si fecisset. Et sic in
tellige Ri. in. iiij. di. xxi. ⁊ dir. ti. de pe.
⁊ re. ⁊ illud Gre. qd̄ habet̄ di. v. ad ei
i fi. Bonaꝝ mētiū ē culpā cognoscere
vbi culpa ñ ē. Intelligit̄ ꝓ formidare
vl̄i gñe se pcōrez ꝯfitēdo sz nō i ipē.
7 ¶ Utrū oē mendaciū dictū in ꝯfessio
ne sit pcm̄ mortale. ℞. ꝙ nō: sz solum
illud qd̄ est ꝑniciosū: puta ꝯ famā suaz
vel alteriꝰ: aut ꝯ id qd̄ necessario hz
cōfiteri. Uñ si taceret uel negaret ali-
qd̄ mortale qd̄ fecit: ⁊ de q̄ nō est legi
time ꝯfessus: peccaret mortaliter: nisi
forte timeret ꝓbabiliter de reuelatiōe
cōfessionis. vel ꝙ sollicitaret eum ad
malū tali confitēs: qꝛ aliū nō hz: pos-
set aliqd tacere uel negare cuz verbis
palleatis: talr̄ ꝙ mendaciū nō dicat:
⁊ etiā si diceret ꝓpter hoc nō eēt mor
tale: sed erit veniale. xxij. q. ij. c. i. cum
ibi no. Idē dicendū de eo q hñs aliq̄
peccata a quibꝰ scit ꝙ ꝯfessor solitꝰ nō
pōt eū absoluere tñ ne scādaliçet̄ d̄ eo
ꝯfitet̄ de solitis solū ⁊ tacet illa a qbus
nō pōt ab eo absolui cū ꝓposito cōfi-
tēdi itegre cū eo q eū possit absoluere.

¶ Utrū cōfessio facta sit necessario ite 8
randa. ℞. ꝑm Ri. in. xiiij. di. xvij. ꝙ ve
re ⁊ legitime cōfessus nō tenet̄ reite-
rare confessionē de necessitate: nec te
net̄ qs obedire ꝑcipiēti sibi, ut iterꝝ ta
lia ꝯfiteat̄: nec papa posset ꝯdere legē
hoc ꝑcipientē ꝑm pe. de pal. nisi ex bo
no ꝯsilio qs velit ut faciliꝰ inueniat re
missionē qd̄ fit sepiꝰ ꝯfitēdo. de pe. di.
i. mensuram.
¶ Assignāt tñ doc. in. iiij. di. xvij. aliq̄s 9
casus in quibꝰ confessus tenet̄ iterū cō
fiteri eadē peccata. ¶ Primꝰ qñ ꝯfi
tet̄ ei q nō pōt absoluere.
¶ Scd̄s qñ ꝯfitet̄ scient̄ ei q nescit li 10
gare uel soluere. de qbꝰ dicā latiꝰ. j. cō
fessio. iij. ꝑ totū. ⁊ confessio. iiij. §. iij.
¶ Tertiꝰ qñ qs nō ꝯfitet̄ itegre oīa 11
peccata mortalia. de qbꝰ nō est ltīe cō
fessus vni ꝯfessori etiā si ꝯfiteret̄ diuer
sis ꝯfessoribꝰ: sz sciēter tacet aliqd̄ pec
catū mortale: vel de q̄ dubitat vtrū sit
mortale: ul̄ aliqd aliud qd̄ ē de necessi
tate ꝯfessionis: vtputa circūstātiā q̄ mu
tat spēm ⁊ hmōi ex verecūdia uel aliq̄
q̄cūqꝫ respectu. de pe. di. v. c. i. circa fi.
¶ Quid si tacuit ex ignorātia seu ob 12
liuione. ℞. ꝑm Ric. vbi. s̄. ar. ij. q. vi. ꝙ
aut penitēs adhibuit debitā diligentiā
ꝓut de lege cōi hñana ꝑmittit fragili-
tas ut mēoriā hr̄et oīum pcōꝝ suoruz
mortaliū: q̄ ē ꝑm Sco. ea. di. qñ tantā
diligētiā adhibet ut mēoriā hēat q̄ntā
qs apponeret in re multū ardua: ⁊ q̄ si
bi multū eēt cordi. ⁊ tūc nō tenet̄ ꝯfite
ri alia pcā de qbꝰ cōfessus est: nec etiā
istud pcm̄ oblitū tenet̄ ꝯfiteri ꝑori sa-
ceedoti tentiōe necessitatꝫ: sed solū te-
net̄ cōfiteri alij sacerdoti: qꝛ q̄uis de
isto fuerit absolutꝰ quantū ad iudiciū
dei ⁊ ecclie: qꝛ confessor pōt absoluere
de ꝯfessis ⁊ ꝑdicto mō oblitꝫ: tñ subin
telligit̄ talꝫ ꝯditio. s. ꝙ qñ ad mēoriā re
ducent̄: ꝙ illa ꝯfiteat̄ sacerdoti q pos

sit eū absoluere. Et no. hic ꝑm pe. de
pal'.in.iiij.q̄ si p̄m⁹ ꝯfessor hēbat au-
ctoritatē absoluēdi ab oi excoicatōe ⁊
casib⁹. ⁊ sic intēdebat absoluere qñ cū
eo ꝯfessus fuit: q̄ lz pcm̄ oblitum tali
mō eēt casus reseruat⁹: uel excōcatio
poterit nihilomin⁹ scd̄s ꝯfessor eū ab
soluere: qꝛ nō pōt eē āpli⁹ casus reser
uatus: nec excōicatio: sz solū pcm̄ sim
plex. Qd̄ bñ no. ꝑ istis q̄ eligūt sibi cō
fessorē auctoritate aplica: ut faciāt q̄ i
absolutiōe intendat eos absoluere ab
oi excoicatōe iq̄ntū eoꝝ auctoritas se
extēdit ⁊ ab oi casu. Als oporteret re-
currere ad eū q̄ de iure posset eū a ta-
li absoluere. facit. c. officij. de sent. ex. a
c̄rio. ⁊. c. sup lr̄is. de rescri. claꝝ ē pro
hoc. Aut penitēs nō adhibuit debitaz
diligētiā: sz fuit ignorās ignorātia cras
sa uel affectata: tūc tenet̄ oia pri⁹ con
fessa: ⁊ tal'r oblita recōfiteri nisi i casu
qñ posset hr̄e p̄orē sacerdotē: ⁊ nō eēt
ei iterdcā ptās absoluēdi. adde ꝑz scm̄
Bo. q̄. s. fuerit recēter cū eo ꝯfessus ita
q̄ hēat mēoriā suoꝝ pcōꝝ q̄ antea fuit
ꝯfess⁹ u. saltē recordet̄ pnie iposite. ut
j. dicā. §. xiiij. qꝛ tūc sufficeret solū illd̄
oblitū cū sua negligētia ꝯfiteri: als nō
13 ¶ Quart⁹ casus in q̄ ꝯfessio ē iterāda
ē qñ q̄s obliuiscit̄: pniam iniunctā. ul'
contēpsit facere. Intellige ꝑ mortali
pcō: qꝛ si ꝑ veniali fuit iniūcta non te
net̄ eā facere de necessitate ꝑm Tho.
Itē si ꝑ ipossibilitatē uel ifirmitatē di-
misit q̄ ꝑ mortali iposita est nō tenet̄
iterare: sz sufficeret intimare eā ꝯfesso
ri ut eā cōmutet. Idē dic si fuisset sibi
ꝯmutata ab alio ꝯfessore ꝑm q̄. j. dicā
14 ¶ Quint⁹ casus ē qñ cōfitet̄ sine cō
tritōe uel attritōe debita: q̄ sufficiat ad
gr̄e susceptionē cū sacr̄o: puta qꝛ ē in
volūtate peccādi: uel ex mala intētōe
cōfiteatur: vel nō vult satisfacere qd̄ te-
net̄ ⁊ hmōi. Et lz q̄dā dicant q̄ in isto
casu nō tenet̄ reiterare: qꝛ recedēte fi
ctione suscipiet fructū pnie. Tu tñ tene
q̄ iterare tenet̄: ⁊ hec ē coīs opi. theo.
ut dicit scūs Bo. in. q. vl. p̄fate di. ⁊ ho.
⁊ ino. ⁊ archi. ut no. Dir. Et rō est qꝛ si
suscipit absolutionē peccat mortal'r ꝑz
Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. ꝑ hoc hēs tex.
de pe. di. iij. §. int̄ hoc el. ij. vbi dr̄. sicut
veniā ꝓmeret̄ ꝑnia vera: sic deū irri
tat sil'ata. ⁊ ēt q̄ eū absoluit sciēter. ⁊ sic
nō pōt dici absolut⁹: qꝛ iplicaret c̄ditio-
nē q̄ sil' absolueret̄ ⁊ ligaret̄ respcū
eiusdē. vñ no. doc. in. c. q̄ q̄dā. de pe. ⁊
re. q̄ lz pnia ⁊ ꝯfessio illoꝝ q̄ nolūt ab
stinere sit acceptāda: ⁊ salubrib⁹ moni
tis sit ei pnia idicēda: qꝛ valet ei ad mul
ta: non tñ est absolo ipendēda: qꝛ nō ē
capax ei⁹: nec i isto sacr̄o ipr̄imit̄ cara
cter virtute cui⁹ postea valeat sicut in
baptismo. Addit tñ scūs Bo. in. d. q.
vlt. q̄ veꝝ ē q̄ tenet̄ reiterare i isto ca
su ⁊ duob⁹ p̄cedētib⁹ qñ mutat ꝯfesso
rē. sec⁹ si ad eūdē redeat: ⁊ adhuc mēo
riā hēat suoꝝ peccatoꝝ qꝛ recent̄ ꝯfes
sus est. Pe. tñ. de pal'. in. iiij. di. xvij. di
cit q̄ si ēt sit oblit⁹ ꝯfessor pcā sibi cō-
fessa: sz tñ pniam ꝑ eis ipositā scit: q̄
tali ꝯfessori sufficiet ꝯfiteri alia peccata
pri⁹ ꝯfessa solū iplicite. dicēdo de illis
pcis q̄ als vobis dixi dico meā culpā.
Sec⁹ si pnia nō fuisset taxata tūc: qꝛ
oporteret ut pcōꝝ memoriā hr̄et. ⁊ sa
placet. Et addo etiā q̄ nō sit interdcā
ei ptās absoluēdi: ⁊ sic nō oz q̄ reite-
ret: sz sufficit ꝯfiteri: ul' pcm̄ scient̄ retē
tū ul' pniaz oblitā: ul' fictionē suā expli
cite: ⁊ d̄ alijs ꝯfessis iplicite: ut. s̄. dixi
Nec itelligo q̄ ꝯfessor hēat mēoriā d̄
singul' pcis i nūero ul' spē: sz sufficit re
cordet̄ in gr̄e d̄ pcis q̄ eis ꝯfessus fuit
⁊ de qualitate vite eius: quod no.
¶ Sext⁹ casus ꝑm aliq̄s ē qñ q̄s re- 15
cidiuat. sz hūc ñ sequūt̄ cōit̄ doc. nisi
ꝑm Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. qñ pcā dimis

sa ⁊ recidiuata notabilit̃ tñ aggrauāt
q̄ notabil' ⁊ piculosa grauitas pcī exp̄
mi ñ possʒ nisi dicēdo aliq̄ pcīm p̄ri⁹
confessū ⁊ dimissuʒ alʒ nō: ⁊ sic tene.
16 ¶ Septim⁹ casus ē q̄n̄ qs p̄fiteť pcīm
a q̄ su⁹ p̄fessor nō potuit eū absoluere
q⁊ licet istud p̄fessus fuerit ⁊ oīa alia:
tñ istō a q̄ ñ potuit absolui teneť itera
to supiori p̄fiteri. nec ꝓp̄e ista dr̄ itera
to q⁊ supior accipiť ꝓ una ꝑsona cū cō
fessore. nā p̄fessor absoluit a qb⁹ pōt: ⁊
supior pficit. vñ fm ☞ Ri. vbi. s. deberet
p̄cedere absolutio supiorꝭ. qō credo
de honestate ñ ō necessitate: fm Dir.
⁊ iste due absol'ones faciūt vnā ꝑpletā.
Sʒ de hoc dic ut. j. p̄fessio. v. §. ix. ⁊. x.
17 ¶ Octauus casus ē fm aliq̄s ut ponit
s. Bo. vbi. s. ꝑpt pcī obliti recordatoʒ
q⁊ cū qs p̄fiteť ⁊ aliq̄⁹ pcī obliuiscī
volūt ut oīa postea p̄ficaī ut p̄fessio sit
itegra. sʒ hoc nō sequūť coīter doc. Tu
dic ut. s. dixi. §. xij. fm illā distinctionē.
18 ¶ Sed qd dicem⁹ de illis q tō nō cō
fitenť ō aliq̄ pcō mortali: q⁊ nō cogno
scunt q̄ sit mortale pcīm. §. ut colligo
ex doctria doc. in. iiij. di. xvij. q⁹ si facta
diligētia fm eoꝝ fragilitatē ut memo
riā haberēt suoꝝ pcoꝝ cōfitētur inte
gre de his q̄ cognoscūt soꝛe pcā mor
talia: ⁊ ea q̄ nō recognoscūt pcā mor
talia: ꝓpterea nō p̄fitenť q̄ nō tenen
tur reiterare cōfessionē q̄n̄ de hoc po
stea aduertūt: sʒ sufficit solū cōfiteri ta
liter nō ꝑfessa sicut dixi. s. de oblitis. ⁊
sʒ ignorātia iuris nālis aut diuini aliq̄n
nō excusēt q̄n peccet mortalr faciens
cōtra ei⁹ p̄cepta: ex ignorātia tñ nō teneť
hō hoc nō cognoscēs ō eo spālr peni
tere uel p̄fiteri: sʒ solū q̄n agnoscit sʒ
sufficit. de hoc doleat in genere ⁊ dica t
cum ꝓpheta. Delicta iuuētutis mee ⁊
ignorātias meas ne memineris. ⁊ p̄fi
teaī in gñe sic ignorata sicut oblita: et
q̄n̄ cognoscer: tūc p̄fiteaī illa solū spe
cifice: ⁊ sufficit. Ex q̄ pʒ qd dicendū ō
pueris ⁊ puellis ⁊ aliis q facūt multa
pcā mortalia q̄ nō cognoscūt soꝛe pec
cata saltē mortalia: q⁊ licet sepi⁹ confi
tēdo illa dimiserint ꝓpter talē ignorā
tiam q⁹ nō tenētur iterare p̄fessiones:
sed sufficit solū de illis p̄fiteri q̄n ea co
gnoscūt. Nec distinguo an habeāt an
nexā excōicationē uel ne: q⁊ etiā si ha
berēt annexā excōicationē nō ꝓpter
ea tenerētur p̄fiteri itez p̄fessa. ut pate
bit. j. cōfessio. v. §. ix. ⁊. x. quod no. bñ.
¶ Nonus casus fm aliquos ē q̄n̄ qs 19
ante completam penitētiā cōmittit ali
qō mortale. Sed ego dico q⁹ sufficit
q⁹ penitentiā expleat: ⁊ de cōmisso p̄fi
teatur solū. ⁊ est veri⁹. ō quo vide. j. pe
nitētia. §. xiiij. Lautius tñ eēt q⁹ cōfes
sor aliquā pniaʒ iniūgeret q̄s statim ⁊ i
statu gr̄e penitēs possit agere: ⁊ poste
aliā addicere quā non intēdat ꝓ pnia
sacr̄ali ponere: sʒ ꝓ q̄dā uolūtaria sa
tisfactione iniūgere: ita q⁹ q̄litercūq;
ipleat sufficiat: ⁊ ēt si nō ipleat nō intē
dat illaqueare: sʒ i suo arbitrio ponere
¶ Sext⁹ casus fm pe. de pal'. ē cū qs 20
cōfiteť excōiatus exñs quā tūc igno
rat: nā cū nō sit capax sacr̄i pnie teneť
iterato cōfiteri de oib⁹. Sed istud nō
credo. ut. j. patebit cōfessio. v. §. x.
¶ Utrū sit p̄fitēdū p ꝟba obscura. §. 21
q⁹ ñ: sʒ talr clara q⁹ p̄fessor plene itelli
gat alr nō valere. dʒ tñ p̄fitēs log de
pcis ꝟba publica ⁊ sobria: ⁊ tali hone
state ornata q⁹ nō sonēt ipudicitiā i au
ditu: dū tñ sufficiēter exp̄mat factum.
¶ Quid ō illo q ꝑfiteť sacerdoti q dor 22
mit aut eū ñ itelligit. §. q⁹ sciēť tali p̄fes
sus teneť iterato p̄fiteri si ē pcīm morta
le ⁊ sacerdos dʒ ei diceť q⁊ p̄fessio ipor
tat reuelationē pcoꝝ q̄ ñ pōt cē sine re
latōe vn⁹. s. penitētis: ⁊ p̄ceptō ē alte
rius. s. cōfessoris. ⁊ iō vno eoꝝ deficiē
te nō est cōfessio. secus de veniali.

13 ¶ Utꝝ peccator teneat̃ de necessita
te ꝯfiteri peccatoꝝ circũstãtias. ꝛc. se/
cũdũ Sco. i. iiij. di. xvij. ar. ij. ꝙ nõ so
lũ peccatũ ẽ ꝯfitẽdũ: sꝫ etiã circũstan
tia illa necessario ẽ ꝯfitẽda q̃ spãli ꝓ/
hibitõe ꝓhibet̃: vbi gr̃a cognoscere
nõ suã ꝓhibet̃. cognoscet̃ ꝯsãguineã
ꝓhibet̃ spãl'r. ⁊ iõ icestus ẽ spãle pec/
catũ qđ ꝑ ipaꝫ ꝯstituit̃. Sil'r frequẽtia
ẽ necessario ꝯfitẽda. Sil'r ponẽs aliđ
peccatũ. qꝛ q̃libet vice nouũ peccatuꝫ
ꝯmittit̃. Dicit tñ Archi. vt refert Dir.
ꝙ sufficit dicere se multotiẽs peccas/
se ⁊ de sil'ib⁹ idẽ iudiciũ habeat̃. Alie
aũt circũstãtie ex qb⁹ aliq̃ modo pec/
catũ ẽ grauius: vl' ex ꝑte obiecti nõ est
certũ qđ oporteat cõfiteri q̃uis cõis
opi. theologorũ teneat qđ nõ sunt de
necessitate. tutũ tñ ẽ ⁊ vtile eas ꝯfiteri
maxime q̃ notabilit̃ aggrauãt nisi sint
i peccat̃ carnalib⁹ i qb⁹ ꝑm Tho. in
iiij. di. xvij. laudabile ẽ circũstãtias ta/
cere q̃ spẽm nõ mutãt ⁊ audiẽtẽ vl' cũ
fitẽtẽ aliciũt ad turpitudinẽ lꝫ aggra/
uẽt pcm̃ imo possẽt eẽ ita prouocatiue
ꝙ necessario essẽt tacẽde. alie aũt cir/
cũstãtie q̃ nihil faciũt ad grauitatem
peccati satuũ ẽ ꝯfiteri: nisi ꝑꝫ. S. Bo.
qñ faceret vt sacerdoti satisfaceret. pu
ta comedit carnes i q̃dragesima ex i
firmitate ⁊ hmõi. đ huiusmõi ⁊ circũ
stãtijs dicit aug. de pe. di. v. c. i. ⁊ sumũ
tur ab aris. iij. ethi. c. iij. Quis: qd: vbi:
pq̃ s: cur: q̃tiẽs: quõ: qñ. Quis. s. si re
ligiosus vl' secularis. Quid. s. fecisti fur
tũ vel homicidiũ. Ubi. s. i q̃ loco. per
q̃s. s. an solus vel associat⁹ ꝑ se an per
aliũ. Cur. s. q̃ aio q̃ itẽtiõe. Quotiẽs. s.
semel vel pluries. Quõ. s. an naturalit̃
vel ꝯ nãꝫ. an ꝑuẽtus a tentatione aut
potius ipsã ꝑuentẽs. Qñ. s. an i die fe/
sto vel ieiunioꝝ. Et de istis vide. s̃. cir
cũstãtia qñ. s. mutet spẽm. Et iõ aduer
te ꝙ circũstãtia. Quis: ẽ necessaria. vt
s. ꝯfessor sciat si ẽ sui fori vel nõ. si ẽ cõ
iugat⁹ vel religiosus. Et ꝓpterea sẽp
ꝑus ẽ q̃rẽda. circũstãtia. Quid sil'r cir
cũstãtia. cur. aliqñ ẽ necessaria qñ spã
li ꝓhibitõe ꝓhibet̃. sicut cũ qs facit
elemosynã vt ꝓuocet ad luxuriaꝫ ali/
quẽ al's nõ. Circũstãtia. Quotiẽs. sil'r
ẽ necessaria saltẽ ꝑm eã cõputationeꝫ
quã qs facere põt. puta qꝛ bis i ebdo
mada vel ter fecit cõiter. ⁊ ꝑseuerauit
ꝑ annũ ⁊ huiusmodi ⁊ sufficit. Et hoc
est tutius: q̃uis opi. archi ꝑdicta non
sit iprobãda. Circũstãtia Quõ. sil'r est
necessaria qñ spãli ꝓhibitõe cadit. pu
ta ꝯtra naturã ⁊ hmõi. alit̃ nõ. Idem
dic de circũstãtia. Ubi puta i ecclesia
qñ ẽ aliqđ opus. qꝛ tũc ẽ sacrilegium.
Circũstãtia vo. Qñ. vr̃ esse đ necessi/
tate qñ fit peccatũ die festo. De q̃ dic
vt. j. Interrogationes. per totum.
¶ Quid de illo q ꝯfitet̃ solũmõ ne 14
reddat̃ notat⁹ i populo. ꝛc. ꝙ si ibi cõ
stituit̃ finis. nõ valet imo tenet̃ iteruꝫ
ꝯfiteri. Et tũc cõstituit̃ finis qñ nullo
mõ ꝯfiteret̃ si nõ dubitaret de ifamia
Secus qñ nõ ꝯstituit̃ finis. puta qs
ꝯfitet̃ ꝓpter deũ ⁊ ꝓpter remissionẽ
peccatoꝝ inductus tñ ad hoc ex pudo
re ul' timore ⁊ huiusmõi. Et idẽ dic đ
illis q confiteri cogunt̃ a suis prelatis.
¶ Utꝝ ille q ꝯfitet̃ aliqđ peccatum 25
vt videat̃ strenu⁹ ⁊ glie t̃: satisfaciat. ꝛc.
ꝙ nõ sꝫ peccat mortal'r sic ꝯfitẽdo. qꝛ
tali dr̃. Quid gloriaris i malicia. ⁊c. ⁊
ꝓpterea debet confiteri ut erubescat
de peccato suo. non ut laudetur.
¶ Utꝝ diuidẽs ꝯfessionẽ suã satisfa/ 26
ciat. ꝛc. ꝑm Sco. vbi. s̃. ꝙ nõ sꝫ opor/
tet oia nõ ꝯfessata secreta q̃ publica
de qbus memoriã hꝫ ꝑmissa debita
diligẽtia ꝯfiteat̃ vni: etiã si ille nõ pos
set cũ absoluere ab oib⁹ ⁊ hẽat necesse
de aliq̃ ad superiorẽ recurrere. al'r nihil
faceret. vt pꝫ de pe. di. v. c. i. §. caut⁹ sit.

27 ¶ Utꝝ peccata manifesta sint ꝯfiten
da.ꝛc.ꝟm cõiter theo.i.iiij.di.xvij.ꝙ
sic.qꝛ lꝫ sint nota sacerdoti: non tamẽ
in forma iudicij nisi per confessionez.
28 ¶ Utrũ peccata venialia necessario
sint ꝯfitẽda.ꝛc.ꝟm Sco.vbi.s̃.q.i.ar.
iij.ꝙ non etiã si nullũ habet mortale.
qꝛ ꝑ peccatũ veniale etiam i ꝓposito
hõ nõ põt dãnari nec ꝑiclitari ⁊ ꝑnia
ẽ ꝟa tabula ꝓ ꝑiclitãtib⁹ igit̃ nõ obli
gat̃ ad eã nisi hñs mortale.imo dicit
Pe.d pal'.in.iij.ꝙ nec etiã papa pos
set ad hoc obligare.qꝛ hoc esset muta
re sacr̃i materiã.Dicit tñ. Sa.Bo.in
iiij.di.xvi.q.vltia verꝝ nisi rõe periculi
ad qd̃ dicit.qꝛ tũc tenet̃ penitere quã
do ꝑiculũ aduertit al's non. Addẽ ꝟo
ꝙ tenet̃ ꝯfiteri de veniali qñ.s.dubi
tat an sit mortale vt dicet̃.j.Tertio te
net̃ ꝯfiteri de veniali rõe ꝓfessionis.
puta qꝛ ꝓfessus ẽ aliquã religionẽ que
ad hoc obligat.vel ex voto tenet̃ obe
dire i oibus q̃ nõ sũt ꝯ deũ ⁊ aiaꝫ ⁊ ꝑ
lat⁹ sic ꝑcipit. Nec ob.qd̃ dicũt qdaꝫ
ꝙ nõ hñs mortale tenet̃ saltẽ d̃ venia
li ꝯfiteri ꝓpter ꝑceptũ ecclie i.c. ois
de pe.⁊ re.qꝛ rñdet Sco.vbi.s̃.ꝙ si
omnia i.d.c.distribuit ꝓ mortalib⁹ so
lũ ⁊ nõ ꝓ venialib⁹. Et ita etiam dicit
gl.i.d.c. Et sic tene ꝙ d̃ ꝑfectiõe ẽ ve
nialia ꝯfiteri bono ꝯsilio nisi vt dcm̃ ẽ
29 ¶ Utꝝ ꝯfessio necessario sit facienda
soli sacerdoti ⁊ a solo.ꝛc.ꝙ sic de ne
cessitate ꝑcepti ecclesie i.d.c.omnis i
v̄si.solus ⁊ i versi.sacerdoti ꝯtra mul
tos sacerdotes q pueros q tenent̃ ad
ꝯfessionẽ isimul ꝯfitent̃ q̃s nõ credo
euadere mortale pcm̃ cũ faciant eos
ꝑuaricari ecclesie ꝑceptũ.Dicit Ri.
vbi.s̃.ar.iij.q.viij.qd̃ i articulo neces
sitatis scilicet quãdo mors iminet de
ꝓpinquo: ita ꝙ vnus post alium non
põt ꝯfiteri lꝫ plurib⁹ simul confiteri:
nec ꝑ hoc euacuat̃ virt⁹ sacramẽti.si
militer idẽ ibidẽ tenet qd̃ si qs vellet
ꝯfiteri duobus sacerdotibus simul.vt
certius ꝯsiliũ haberet qd̃ vere absol
uitur: ⁊ taliter audiẽtes nõ peccãt al's
sic.qa faciũt ꝯ ꝑceptuꝫ ecclie.lꝫ talis
vere absoluat̃.qꝛ nõ est tm̃ necessaria
solitudo ex ꝑte sacerdotꝫ sicut ꝯfitẽtis.
vñ qñ ex feruore ⁊ vt sit magis trãql
la eius cõscia duob⁹ ꝯfitet̃ simul.illi
pñt sine peccato audire ⁊ absoluere.
Sco.tñ i.iiij.di.xvij.tenet ꝙ cõfiteri
simul plurib⁹ sacerdotib⁹ ñ ẽ ꝯfessio sa
cr̃al' qꝛ vn⁹ ẽ xp̃s quẽ sacrdos repñtat
¶ Utꝝ ꝯfessio sit fiẽda cuꝫ lacris.ꝛc. 30
ꝙ si lacria accipiat̃ ꝓ cõtrictione seu
attritõe ꝙ sic ꝟꝫ ꝙ dico.j.Cõtrictio.
§.iiij.Dꝫ ergo dolere de peccato mor
tali ꝯmisso i ꝑterito cessare i pñti absti
nere saltẽ q̃ ad ꝓpositũ i futuro ⁊ satis
facer̃ ꝓut tenet̃ al'r nihil facit. Aduer
te tñ ꝟm Sco.vbi.s̃.d.xiiij.q. vltima
ꝙ attritus cõfitẽs q̃uis nõ hẽat actũ
talẽ q sufficiat ad meritũ d̃ cõgruo tñ
hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacr̃m eccle
sie: ⁊ sine obice peccati mortal' actua
liter sibi facto: uel in volũtate inherẽ
tis recipit non ex merito sed ex pacto
diuino effcm̃ istius sacr̃i in vltimo istã
ti ꝓlationis i q̃ ẽ uis huius sacramẽti.
Ita etiam tenet Tho.i.iiij.quol'.q.x.
dicẽs ꝙ nõ ꝑfecte conuersi aut attriti
virtute clauiũ gratiã ꝯtritiõis acqrũt
dũmõ nõ ponãt obicẽ spiritui scõ.cuꝫ
qb⁹ ꝯcor.Ri.i.iiij.di.xvij.ar.ij.q.viij.
¶ Utꝝ hõ teneat̃ statiꝫ ꝯfiteri pecca 31
to mortali ꝑpetrato.ꝛc.Sco.i.q.disti.
xvij.ar.iij.ꝙ dubiũ ẽ alijs dicẽtibus ꝙ
sic alijs ꝙ nõ tenet̃.sꝫ tm̃ i voto ꝓ ali
quo tp̃re.s.semel i ãno nunc.sed ante
dictũ.c.ois solũ añ mortẽ. Et istud vr̃
mitius ꝟm eũdẽ Sco. Et cũ ipso cõit̃
cõcurrũt theologi. Sed magis mihi
videt̃ tuta opi.S.Bo.ea.di.ar.ij.q.ii
q̃ vult vt religiosi ñ possint differre: sꝫ

q̄ habita oportunitate idonei confes/
soris teneāt. De clericis nō audet af/
firmare. s3 tñ sibi videt idē dicendu3
q̄ de religiosis. laici v̄o si differūt ꝓ/
pter maiore3 oportūitatē temporis ⁊
ꝯfessoris vsq3 ad. xl. excusant. Si v̄o
talē oportūitatē tēporis ⁊ confessoris
haberēt: ita q̄ maiorē nō sperāt ha/
bere i illo āno tūc stati tenent nec pñt
differre vsq3 ad ānū. Quo v̄o ad vo/
tū ꝯfitēdi oēs ꝯcordāt q̄ stati3 tenent
oēs tā religiosi q̄3 clici ⁊ scl'ares. qd̄ tñ
limito q̄ ad p̄ceptū ver̄ qñ excitant a
gr̄a dei ꝑm Alex. ꝑa ꝑe tractatu de ne
gligētia. de q̄ vide. j. Cōtritio. §. iiij. s.
qñ tenet ꝯfiteri de peccato. al's nō de
p̄cepto. Sūt etiā multi cāus i qb⁹ cō/
cordāt doctores i qb⁹ hō tenet stati cō
fiteri habita oportunitate quos ponit
Ri. vbi. s. ar. iij. q. vj. ¶ Primus qñ
vult cōicare uel celebrare. vide. j. Eu
charistia. iij. §. xviij. cum sequentibus.
Idē dicit Lādul. ca. di. q. ij. quādo d3
admistrare sacr̄a uel aliquē actū solen
nē i ecclia exercere. puta legere euan
geliū ⁊ huiusmodi. Idē Tho. i p̄mo
q̄libet. q. vj. ⁊ Jo. de nea. qñ vult ordi
nē sacrū recipere. Sed hoc nō ꝓbat
aliquo iure nisi peccatū esset manife/
stū. Et sic limito ⁊ itelligo glo. i pri. de
pe. di. v. q̄ dicit q̄ qñ peccatū mortale
ē manifestū stati3 hō tenet confiteri.
¶ Secūdus casus qñ est in periculo
notabili ⁊ iminēti mortis. vt puta: qa
vult itrare mare p lōgū tp̄us: ⁊ piculo
sū iter: uel bellū. uel ē ifirm⁹ ifirmitate
piculosa: ꝓpterea p̄cipit medicis q̄
cū eos ad ifirmos vocari cōtingerit
ut efficacit faciāt q̄ pri⁹ aduocēt me
dicos spirituales. de q̄ dic vt. j. Me/
dic⁹. §. viij. Et aduerte ꝑ3 Pe. d̄ pal.
q̄ tūc piculū mortis ē. qñ qs est i tali
cāu i quo frequēter hoīes moriuntur.
¶ Tertius cāus ē qñ sibi dictat ꝯscia
q̄ stati teneatur confiteri de necessita
te. ¶ Quart⁹ cāus qñ ꝓbabilit videt
q̄ illo āno copiā idonei ꝯfessoris hēre
non poterit qui ip̄m possit absoluere.
¶ Quint⁹ cāus qñ p statutū qs ē obli
gat⁹ ad pluries ꝯfitēdū. ut sūt religiosi
⁊ similes. q2 nō sufficit tūc semel i āno
ꝯfiteri. Limito verū si statutū obligat
ad mortale. alias non credo teneatur
d̄ necessitate nisi ꝑ3 q̄ dixi. s. §. xxviij.
¶ Utr̄ qs possit cōfiteri p iterpositā 32
psonā uel p scriptū. R. q̄ nō loquēdo
de ꝯfessiōe ꝓut ē sacr̄m ꝑm cōmunit
Theo. vbi. s. facit de pe. di. i. quē peni
tet. q2 q peccauerit tenet se accusare.
Et ad. c. qual'. xxx. q. v. respōdet. Sco.
vbi. s. q̄ potest cōfiteri p scriptum si ē
presens ⁊ ipse legit quod scripsit.
¶ Sed qd si ē mut⁹ ul' ignorat liguā. 33
R. q̄ nō tenet ꝯfiteri nisi eo mō quo
pōt. s. p signa ⁊ huiusmōi. Et qd̄ dicūt
aliq q̄ ꝯfiteat p iterpretem improbat
Sco. ⁊ bene similit p scriptū q2 est ꝯ
rōem sacr̄i. Et iō nullo mō faciat. sed
ut dixi ꝯfiteatur prout potest per signa
⁊ sufficit scd̄3 Sco. i. iiij. di. xvij. q. vni
ca. ⁊ Ri. ea. di.
¶ Utr̄ ille q rñdet ꝯfessori ad iterro 34
gata satisfaciat. R. ꝑ3 Rodo. q̄ sic quā
tū ad ea de qbus iterrogat. Sil'r q ro
gat ꝯfessorē vt eū iterroget ut plenius
ꝯfiteat: nisi sit talis q poti⁹ dimitteret
ꝯfiteri q̄3 ore ꝓprio ꝯfiteret suū pcm̄
q2 de supbia ꝓuenit. de pe. di. v. c. i. q̄ q
dē ē pcm̄ mortale. vñ prudēs cōfessor
qñ hoc ppēdit faciat eū rectificar ꝯsci
entiam ⁊ dolere de tali dispositione.
¶ Sed qd si dubitat. R. S. Bo. ea. 35
di. ar. ij. q. i. q̄ si ꝓbabiliter dubitat de
aliq̄ an sit peccatū veniale uel morta/
le nisi certificet p aliquē doctū tenet
ꝯfiteri scd̄m q̄ i dubio h3. ⁊ ab eo ab
stinere i futur̄. al'r si nō ꝯfitetur peccat
mortalit. q2 exponit se piculo. Cōcor/

dat. S. Tho. ibidem. di. xxi.

36 ¶ Utrũ confitens teneat̃ acceptare oẽ pniaz quã sibi ꝯfessor vult iniũgere. R. ꝙ nõ ſm Ho. ⁊ sequit̃ Pa. i. c. significauit. de pe. ⁊ re. ſz ſm Sco. i iiij. di. xvij. q. vnica. sufficit ei ꝓpositũ acceptãdi a deo hic vel i purgatorio. ſz si acceptat tenet̃ iplere. Aduerte tñ ꝙ si ꝯfessor iniũgeret penitẽti ut satisfaceret ꝓximo quẽ lesit puta restituendo ablata ⁊ huiusmodi ꝙ illã tenet̃ d̃ necessitate explere. imo deberet ꝑcedere ꝯfessionẽ talis satisfactio si foret possibile. vt lati⁹ patet. j. Restitutio. iij. Silr̃ tenet̃ acceptare illud qd̃ ꝯfessor iniũgit ꝓ necessaria cautella ne i peccatũ recidiuat. Et ꝓpterea no. ꝙ ꝯfessor tripl̃r aliqd ipõit penitẽti. ¶ Primo ꝑ modũ exortatõis. sicut cũ admonet ut q̃tidie oret. faciat largas elemosynas. ⁊ hmõi. ⁊ ad ista ñ tenet̃ ex necessitate penitẽs. ¶ Secũdo mõ per modũ declaratiõis cois obligatiõis. sicut qñ declarat ꝙ restituat ablata: coicet i pasca: ⁊ hmõi. si non obſuat penitẽs euacuat sibi fructũ pnie. non tñ ꝓpter hoc tenet̃ reiterare ꝯfessionẽ. nec cõmittit peccatũ inobedientie spãle nõ obediẽdo sacerdoti. qꝛ sacerdos nihil sibi iponit. ſz declarat qd̃ tenet̃ facere. ¶ Tertio mõ ꝓ spãli satisfactione peccatoꝝ ⁊ ad istã tenet̃ ex ꝓcepto. al̃s cõmitteret spãle pcñ inobediẽtie. si eã acceptauit ⁊ nõ ipleret. ⁊ iterare ꝯfessionẽ teneret̃ ſz ꝙ dictũ ẽ. s̃. Qd̃ itelligo de pnia quã sacerdos iponit ꝑceptiue. sec⁹ si iponeret exortatiue. sicut faciũt piti ꝯfessores q aliquã puã penitentiam dãt de ꝑcepto. ⁊ postea aliã maiorẽ de cõsilio propter periculum transgressionis.

Confessio ij. d̃ ei⁹ obligatione.

Pro cui⁹ intelligẽtia querunt̃ multa

¶ Utꝝ ꝯfessio sit de iure dino ꝑcepta. R. ſz Sco. i. iiij. di. xvii. q. vnica. ꝙ sic. Et ꝓbat ꝑmo sic. qlibet tenet̃ recupare gratiaz ꝑditã ꝑ viã faciliorẽ ⁊ certiorẽ ex ꝑcepto dino q̃ dr̃. diliges dñz deũ tuũ ⁊ ꝓximũ tuũ. al̃r vr̃ ꝯtẽnere deũ ⁊ ꝓpriã salutẽ. ſz hoc nõ põt fieri nisi ꝑ ꝯfessionẽ. qd̃ ꝓbat sic. Attrit⁹ ꝯfitẽs q̃uis nõ hẽat actũ talẽ q sufficiat. ad meritũ d̃ ꝯgruo. tñ hñs voluntatẽ suscipiendi sacr̃m ecclie. ⁊ sine obice mortalis pci actual̃r sibi facto. vl̃ i volũtate iherẽt̃ recipit. ũ ex merito ſz ex pacto dino effcñ isti⁹ sacr̃i: ut sic paꝝ attrit⁹ ⁊ attritõe q̃ ñ hz rõẽ meriti ad remissionẽ pci. nolẽs tñ recipe sacr̃m pnie sicut dispẽsat̃ i ecclia. ⁊ siñ obice i volũtate pci mortalis i actu i vltio istãti illi⁹ ꝓlatõis i q̃ ẽ vis sacr̃i isti⁹ recipit remissiõz ⁊ gr̃az pnialẽ ñ ex merito ut dixi qꝛ nõ erat: ſz ex pacto dei assistẽtis sacr̃o suo ad effectũ illũ ad quẽ istituit. alioqui ñ appareret quõ sacr̃z pnie eẽt ſa tabula si nunq̃ ꝑ ipsuz vt sacr̃z ẽ posset recupari ſa gr̃a amissa sed tñ ꝑ attritionẽ tãq̃ ꝑ ꝑuiã dispositionẽ ⁊ ꝑ cõtritionẽ tanq̃ per cõpletiuã. Ista ponit Sco. in. iiii. di. xiiij. q. vltima. Et hoc idẽ tenet. S. Tho. in. iiij. quol̃. q. x. ⁊ Hen. de gan. in. quol̃. q. xxxij. Ex quo patet ꝙ nõ est alia facilior via ad iueniedũ gr̃am. qꝛ hic in ꝯfessione nõ requirit̃ aliud. nisi ꝙ hõ nõ ponat obicẽ gr̃e. qd̃ ẽ multo min⁹ q̃ hẽre attritionẽ q̃ ꝑ modũ meriti d̃ ꝯgruo sufficiat ad iustificationẽ. nec ẽt certior. qꝛ põt magis eẽ cert⁹ hõ ꝙ ñ ponat obicez. i. actual̃r peccãdo q̃ ꝙ hẽat attritiõz. ergo qlibet tenet̃ ꝑ hãc viã ꝯfessiõis gr̃az recupare. cũ sit facilior ⁊ certior. ꝓbat̃ ẽt ꝙ ꝯfessio ẽ d̃ iur̃ dino ꝑ argumẽtũ a ꝯrio sup illud Jo. xx. q̃ꝝ remiserit̃ pcã remittũt̃ eis. ergo quoꝝ ñ remiserit̃ nõ remittunt̃: ſz sa

cerdotes nō remittūt nisi ꝯfitētibus. ergo tenenť ex ꝑcepto xp̄i. Hāc rōez facit Pe. aureolus i q̄rto. di. xvij. q. i. Probať etiā ꝑ id qđ no. Jo. An. i. c. significasti. de foro cōpe. vbi tenet ꝙ papa teneť cōfiteri de necessitate. Sz melior rō qua ꝓbať ꝙ sit de iure diuino ē ꝙ nō ē credēdū ꝙ eccl̄ia ⁊ apl̄i istud iugū iposuissēt hominib⁹ tā ꝑiculosū. nisi xp̄s verbaliter aplis istud ꝑceptū dedisset. sicut ⁊ đ alijs sacramētis. excepto baptismate de q̄bus non patet quādo ⁊ quō a xp̄o exp̄sse fuerit instituta. Indubitāter ergo tenēdū ꝙ ē de iure diuino. ⁊ semꝑ homines tenebanť ad eā post casū i peccato mortali i voto. sed nō i effectu. qz nūdum erāt istituti cōfessores. nisi post passionē xp̄i q̄ hērēt auctoritatē absoluēdi.

2 ¶ Utꝝ oēs teneanť ad cōfessionē. ℞. ꝙ sic. oēs q̄ peccatū mortale comiserūt ⁊ tā ifideles q̄ꝫ fideles ꝟm Ric. in iiij. di. xvij. ita ꝙ nō confitēs mortale pcm̄ cōmissū tā añ baptismū q̄ꝫ post si hz copiā idonei ꝯfessoris memoriā peccati ⁊ tp̄s ⁊ loquelā ad ꝯfitēdū oīo dānabiť cū sit de iure diuino ꝑcepta. ut. s̄. patuit. Verūtñ ꝓut ꝯfessio ē precepta ab ecclesia ut fiat semel i āno. i c. oīs. de pe. ⁊ re. nō ligat nisi fideles.

3 ¶ Utꝝ pueri teneanť confiteri. ℞. ꝟm Sco. in. iiij. di. xvij. ⁊ cōmuniter doc. pueri qui nō discerniūt, ⁊ quorū etas ignorat qd videat. ⁊ furiosi nō tenenť ꝯfiteri. Sz qñ quis istructus ⁊ iterrogat⁹ ordinate ꝑcipit distincte qd iustuz. ⁊ qd iniustū i lege diuina. qđ pōt faciliter videri si ad ordinatas iterrogatiōes ordinate respōdit sicut ali⁹ adultus ꝑfecte ex similib⁹ ꝑmissis simpliciter responderet. tunc habet etatē sufficientē ad cognoscendū iustū. vel iniustum ꝯtra dei legem ⁊ cōfiteri teneť.

4 ¶ Utꝝ nō habēs mortale teneať ex ꝑcepto ecclesie ꝯfiteri saltez semel in anno. ℞. S. bo. S. Tho. Ri. ⁊ Pe. i iiij. di. xvij. tenēt ꝙ sic. nō ex vi sacr̄i. sed ex vi statuti ecclesiastici. Sco. ea. di. tenet ꝙ nec etiā ex statuto ecclesie teneť. sz sufficit ꝙ se pñtet sacerdoti ⁊ dicat se nō hēre ꝯsciaz mortalis peccati. vt ad cōmunionē possit admitti. Tu v̄o dic ꝙ cū hō teneať ꝯfiteri ꝟm Ri. i. iiij. di. xxi. đ mortalib⁹ oblitis generaliter nō de singulis generū. sed đ generib⁹ singuloꝝ. Itē qz dicit p̄s. ab occultis meis mūda me dñe. ꝙ vera ē opi. p̄ma ꝙ q̄s teneť ꝯfiteri saltē generaliter de generib⁹ singuloꝝ ꝓpter ꝑiculū peccatorū ignoratorū ⁊ occultorū. Et opi. Sco. itelligiť quando q̄s est certus ꝙ nulluz mortale habet. q̄a tunc nō tenetur cōfiteri. Et sic serua.

5 ¶ Utꝝ possit dispēsari cū aliq̄ vt non teneať ꝯfiteri ℞. ꝟm Ri. i. iiij. di. xvij. ⁊ Tho. ea. di. ꝙ non ꝟm ꝙ obligat ex vi sacr̄i. Pōt tñ papa dispēsare ꝟz ꝙ obligat ex precepto ecclesie. s. vt possit diuti⁹ ꝯfessionē differre. q̄ꝫ sit statutū ab ecclesia. Uñ etiā papa teneť cōfiteri. qz lz ille cui confiteri dz sit inferior eo iq̄ꝫtū ē plat⁹ ē tñ superior iq̄ꝫtū est peccator. ⁊ ip̄e confessor dei minister.

Confessio Tertio cui faciēda ē. vtrū soli sacerdoti. ℞. ꝟm. S. Bo. i. iiij. di. xvij. ꝙ de ꝯfessiōe possumus loqui dupliciter. vno mō ꝓut est opus virtutꝫ directe repugnās hipocrisi i q̄ q̄s seip̄m accusat ne ali⁹ sit q̄ꝫ appareat vel mala sua apit ad inuestigādā curationē. ⁊ hoc mō confessio pōt fieri cuilibet etiā laico qui pōt adiuuare istruēdo uel orando. ⁊ de q̄ hō pōt erubescer̄ ⁊ humiliari. ⁊ ille exemplo humilitatꝫ meliorari nō peccatoꝝ cognitōe deprauari. Alio mō ꝓut ꝯfessio ē opus sacr̄ale ⁊ ꝓut ordinatur ad

recõciliationẽ q̃ fit ꝑ absolutionẽ ⁊ ligationẽ. Et qm̃ hec potestas collata ẽ solis ꝑsbyteris. iõ hec ꝯfessio nullis nisi presbyteris est fienda.

1 ¶ Sz qd si ꝑsbyter deest tenet̃ qs cõfiteri laico i cãu necessitatꝭ. ℞. Magister sniaꝝ i. iiij. di. xvij. ⁊. S. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. de pe. di. i. quẽ penitet. ⁊ glo. ex̃. de offi. oꝛ. in. c. pastoralis v̄ioꝛ volũt ꝙ sic. sed ẽ opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ cõiter theo. in. iiij. di. xvij. ꝙ nõ tenet̃ de necessitate. Et hoc patet ex ꝑdictꝭ. imo. vt dicit Sco. ea. di. ꝙ si peccatoꝛ sic posset ꝑ se verecũdari ⁊ i generali sic q̃rere ꝯsiliũ uel laicus nõ ẽ magis discretus q̃ ipe ꝙ non ẽ vtile ꝯfiteri laico nec expedit. posset bene esse vtile ex materia verecundie q̃ est vna pena debita ꝑ peccato. vñ sic cõfitens laico solueret vnã penã debitã ꝑ peccato. ⁊ sic esset bonũ ꝯsiliũ eidẽ ꝯfiteri i tali cãu. dũmõ sit talis q̃ non hẽat deprauari ex auditiõe peccatoꝝ. Et sic itelligit Aug. vbi. s̃. vt ibi patet.

2 ¶ Utꝝ omni sacerdoti sit ꝯfitẽdũ. ℞. ſm cõmuniter doc. ꝙ nõ sed solũ sacerdoti ꝓprio loquẽdo de cõfessione ꝓut ẽ sacramẽtalis. ⁊ de ꝑcepto iuris diuini ⁊ ecclesie. ut clar̃ patet i. c. oĩs. de pe. ⁊ re. nisi ſm Ri. i. iiij. di. xvij. in cãu extreme necessitatis quãdo alicui iminet ꝑiculũ mortis ꝓbabiliter. ⁊ ꝑ priũ sacerdotẽ habere nõ põt. nã tũc qlibet sacerdos põt quẽlibet peccatorẽ audire i ꝯfessione ⁊ absoluere ab oĩbꝰ peccatꝭ casibus ⁊ excõicatõibꝰ vt tz glo. in. c. pastoralis. de offi. oꝛ. quã sequũtur cõiter doc. ar. ad hoc. xxvj. q. vi. si presbyter. ⁊. c. se. ⁊ de fur. c. fures. de sen. ex. c. eos. li. vi. ita ꝙ nõ oportet ãplius de ipsis ꝯfiteri seu ad aliquẽ recurrere etiã si erat casus reseruatus. ar. d. c. eos. sed tñ quo ad excõez ſua qd̃ dixi. s̃. absolutio. iij. §. xvi. dũmodo talis sacerdos nõ sit heretic⁹ excõmunicatus. aut ab ecclesia ꝑcisus ſz. S. Bo. ca. di. ego tñ credo ꝙ nisi sit periculũ ꝑuersionis in ꝯfitẽte. ꝙ etiã i tali casu liceat ꝯfiteri heretico. ⁊ excõmunicato aut preciso ⁊ absolui ab ipsis si alius sacerdos haberi nõ põt. ⁊ sit paratus audire. qꝛ inducere talẽ non lz. ut. s̃. Clericus. viij. §. ij. Et ꝙ tales sacerdotes vere absoluant i tali casu nec peccãt sic absoluẽdo dũmõ peniteãt de peccato suo: ratio ẽ qꝛ ſm Pe. aure. i. iiij. di. xvij. potestas clauis q̃ ẽ absoluẽdi a peccato. ⁊ ex ꝯsequẽti ad penã eternã cõmutãdã i tẽporalem ⁊ ad gratiã actiue ꝯferẽdã ꝑ modũ applicãtis actu meritũ passionis christi fũdat̃ i caractere sacerdotali q̃ qdẽ ẽ idelibilis. Et q̃uis ab ecclesia in tali sit ligata talis potestas. tñ in tali casu nõ credo. qꝛ necessitas nõ subiacet legi positiue. vt in. c. quod nõ est de regu. iur. hoc tz glo. in. c. nõ est. de spon. Et ſm Pe. de pal. in. iiij. sicut a tali põt baptismũ recipe. sic ⁊ penitẽtiã. cũ ⁊ ipsa sit sacramentũ necessitatis. Et ẽ tutius in tali articulo confiteri. per ea que. s̃. dixi. Confessio. ij. §. i.

¶ Sed qs dicit̃ ꝓprius sacerdos. ℞. 3
ut colligo ex Ri. vbi. s̃. ⁊ Pa. in. d. c. omnis. ⁊ Car. in. Cle. dudũ. de sepul. ¶ Primo papa i toto mũdo. ¶ Secundo legatus in tota sua prouincia. ¶ Tertio penitẽtiari⁹ eiusdẽ legati in ꝓuincia. ¶ Quarto archiepiscopus dũ visitat est ꝓprius sacerdos suoꝝ suffraganeoꝝ ⁊ eos absoluere põt. c. nostro. de pe. ⁊ re. ¶ Quinto eps i tota sua diocesi. ¶ Sexto archipresbyt̃ ecclie cathedralis. ¶ Septimo vicarius generalis epi. Isti duo possũt audire omnes de diocesi. ar. l. cuz ꝑtoꝛ. ff. de iudi. ⁊. c. officiũ. de offi. archi ꝑsbyteri. ¶ Octauo ꝑsbyter pochialis

i tota sua prochia. ¶ Nono vicarij p̄
fatoꝝ. ¶ Decimo oēs habētes licētiā
ab aliquo predictorum.
4 ¶ Sz nunqd nō hñtes executionez
ordinū possint licētiari ad audiendas
ꝯfessiones ab aliq̄ q executionez dare
nō pōt. ꝛc. vt colligo ex Archi. i. c. ple
ctis. xxv. di. ⁊ a Pa. in. d. c. oīs. q̄ tri/
pliciter dicit̄ qs nō habere executio/
nē ordinū. ¶ Primo qꝛ nō hz velle
vel nolle sz ei⁹ velle depēdet ab alio si
cut sūt religiosi. ut. xij. q. i. nō dicatis.
de elec. si religiosus. li. vj. d̄ testa. reli/
giosus. de sepul. c. fi.. li. vi. vnde nisi ta
les habilitent̄ a suis p̄latis. nullo mō
etiā ex licētia sacerdotū parochialiuz
vl' ep̄oꝝ si sūt exēpti possūt absoluere
vl' ligare. ¶ Secūdo dicit̄ quis non
hēre executionē ordinū q ē excōmu/
nicat⁹ suspensus nl' īterdict⁹ ⁊ hmōi ⁊
talibus nō pōt dari licentia audiendi
ꝯfessiōes. nisi prius habilitent̄ ab eo
q tale īpedimētū pōt auferre. ¶ Ter
tio dr̄ qs nō hēre executionē ordinū
qa nō habz populū sibi subditū. sicut
sūt religiosi a suis p̄latis hilitati. ⁊ oēs
sacerdotes seculares q nō habēt cu/
rā animarū. vnde bene talib⁹ pōt ꝯce
di licētia audiēdi. non solū ab his qui
hñt curā i casu specialiter ipsis cōmit
tēdo. sz etiā generalit̄ dādo licētiā sub
ditis ipsoꝝ ut quēcūqꝫ voluerit eligāt
ꝯfessorē. Nec ob. q̄ iudex ꝓrogatus
iudicat iure ꝓprio. Et iō si non habz
iurisditionē i actū nō pōt. ar. c. signifi
casti. de fo. cōpe. Ratio qa p̄uatus nō
pōt dare iurisditionē quā nō hz. l. p̄ua
toꝝ. C. de iu. om. iudi. Itez ꝓrogare
idē ē q̄ extēdere. Et iō q̄ nō ē nō po
test extēdi. c. ad dissoluēdū. d̄ despon.
īpu. Quia respōdeo q̄ quilibet sacer/
dos ex quo ē sacerdos ordinatus hz
inrisditionē. solū deficit materia i qua
exerceat̄. ⁊ iō cū sibi exhibet̄ per ta/
lē licētiā i genere datā absoluit auctori
tate ꝓpria quā hz. ⁊ pōt exercere ob/
lata sibi materia d̄bita. Nō obstat etiā
c. ad hec. de rescrip. vbi ꝯfessio iudi/
cis icerti nō valet. qꝛ illd̄ verꝫ ē quātū
ad foꝝ ꝯtētiosū. ut notat Ge. i. c. fi. de
pe. ⁊ re. li. vi. Et istā opi. tenet Hosti. ⁊
sequit̄ pa. i Cle. i. de p̄uile. lz p̄us tēuis
set ꝯriū. Et iō ꝑm hoc limita ⁊ intelli
ge dicta doc. in. Cle. i. de priuile. ⁊. xvi.
q. i. §. ecce. ⁊ in Cle. dudum de sepul.
¶ Undecimo dr̄ ꝓpri⁹ sacerdos ei⁹ 5
ille q eligit̄ a papa ꝓ suo ꝯfessore. Et
sil'r ab ep̄is archiepiscopis. p̄ti archis
cardinalib⁹ ⁊ similib⁹ p̄latis ep̄is su/
pioꝝ ib⁹. ⁊ etiā ab īferioꝝ ib⁹ p̄latis dū/
mō sint exempti. ut pz i. c. fi. d̄ pe. ⁊ re.
Sz no. q̄ tales īferiores ep̄is. oportet
p̄mo q̄ sint īmediate sub papa. qꝛ exē
pti q hñt abbatē vl' generalē ⁊ hmōi
sup se nō pñt sibi eligere ꝯfessorē d̄ iu
re cōi ꝑm Hosti. ⁊ pa. i. d. c. fi. ¶ Se/
cūdo q̄ sint p̄lati. ⁊ capit̄ large p̄lati
ꝑm pa. ibidē etiā ꝓ sacerdotib⁹ curat̄
q large dicunt̄ p̄lati. ut i. c. tua. de cle.
egro. lz stricte noīe p̄lati veniāt solū il
li q hñt iurisditionē foꝝ ꝯtētiosi. vide
bonā gl. i. c. ij. d̄ iudi. ⁊ i Cle. dudū. de
sepul. i v̄si. p̄lati. ¶ Tertio q̄ sint exē/
pti. vno istoꝝ deficiente non possunt
sibi eligere confessorem.
¶ Utꝝ p̄fati possint vna vice eligere 6
vnū. alia vice aliū. ꝛc. q̄ sic dūmō non
faciant in fraudem ꝑm Dirrectoriam.
¶ Sz quā auctoritatē hz talis elect⁹ 7
sup eos q cū elegerūt. ꝛc. ꝑm pa. i. c. si
gnificasti de fo. cōpe. q̄ electi p exem
ptos ep̄is īferiores nō pñt absoluere
ab excōicatione ⁊ casib⁹ ep̄is reserua
tis. ar. c. ij. de pe. ⁊ re. li. vj. nisi spālē in
dulgētiā habeāt sup hoc. sz Ho. tz q̄
vbi exēpt⁹ eligit elect⁹ hz ptātē pniarij
pape q̄ ad absolutionē nō q̄ ad dispē/
sationē nisi d̄ spāli mādato. A nō exē/

ptis v̄o elect⁹ hꝫ ptāte illi⁹ cui subest. vñ ꝯfessor epi pōt sup ipꝫ sicut archi/ eps. ⁊ sic d̄ ceteris. Et hoc magis plꝫ q̄ ad p̄dictos. d̄ qb⁹ loqt̄. d. c. fi. de pe. ⁊ re. Et idē dicerē de illo cui papa ꝯce dit ut possit sibi eligere ꝯfessorē vt cō fessor possit eū absolucre ab oib⁹ non reseruat̄ pape. Et ad. c. ij. p̄dictū. dico itelligēdū ī cāu suo qñ eps dat suo sub dito talē licētiam. sed non qñ papa. qꝛ potuisset, loqui generaliter si voluisset.

8 ¶ Utꝝ eo ipo q̄ eps ul' tales exēpti d̄ qb⁹. s̄. ꝯfitent̄ alicui videāt̄ eū eligeř. ℞. q̄ sic. qꝛ plus est factis eligere q̄ꝫ v̄bis. l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ i. c. lege bat̄. de maio. ⁊ obe. ⁊ in. c. fi. xv. q. vj.

9 ¶ Duodecio dr̄ ꝓpri⁹ sacerdos qlibet p̄sbyter pochialis oium vagabūdoꝝ. ⁊ illoꝝ q nō hñt ꝓpriū domiciliū. Et hoc tādiu q̄ꝫdiu ī ei⁹ pochia iueniūt̄ qꝛ a q̄cūqꝫ pochiali p̄sbytero ad quez se transferunt pñt absolui ⁊ a fortiori ab epo. aut licētiā hñtib⁹ ab eodē epo ī sua diocesi audiēdi ꝯfessiōes. ⁊ no. ꝫ pa. i. c. fi. de foro cōpe. q̄ vagabūdi d cunt̄ q ñ hñt domiciliū certū ul' hitai tionem ꝫm glo. ⁊ Bar. in. l. dies. §. pre tor. ff. de dam. infec.

10 ¶ Sꝫ qd dicem⁹ de scolarib⁹. mer cenarijs mecatoribus stipendiarijs ⁊ hmōi ꝯmorātib⁹ ī aliq̄ pochia nūqd poterūt absolui ab illis sacerdotib⁹ a q bus pñt absolui pochiales illius paro chie. lꝫ ibi nō ꝯxerit domiciliū. ℞. ꝫm pa. i. d. c. oīs. q̄ sic qꝛ ille dr̄ ꝓpri⁹ sa cerdos p̄fatoꝝ ī cui⁹ pochia habitāt d̄ pñti. nec pñt comode adire ꝓpriuꝫ sa cerdotez. ar. c. fi. d̄ pochijs. vide glo. q̄ hoc tꝫ ī Cle. pria. d̄ p̄ui. ⁊ hec ē coīor opi. hoc idē tꝫ pa. i. c. cū ꝯtigat. d̄ foro compe. quā opi. limito veram quādo per maiorem partem anni ibi stete runt vt dicam in se. §. aliter non.

11 ¶ Nunqd idē sit dicēdū d̄ pegrinis viatorib⁹. aut mercatorib⁹ discurrēti bus hicide ꝓ negociatōe. ℞. ut colligo ex ino. ⁊ ho. i. d. c. oīs. q̄ si alicubi mo rant̄ p ānū ul' p maiorē ptē āni. p̄serti vltra pasca i q̄ tenet̄ ꝯfiteri. ⁊ maxime qñ ī pascate coiter nō declināt ad do mū sui loci qꝛ tūc nō vr̄ hēre ibi do miciliū vbi ē eoꝝ dom⁹ q̄ ad sacr̄a. iō tūc licite ꝯfitent̄ pochiali illi vbi sunt. ⁊ ab eo pñt absolui. xvi. q. i. q̄sti. ar. de deci. ad apostolice. si v̄o talē morā ali cui nō ꝯtrahūt nō poterūt ꝯfiteri ibi dē nisi licētiā acceperit a ꝓprio epo. ul' sacerdote pochiali vbilibet ꝯfitēdi ul' saltē peregrinādi. siue itinerādi. qꝛ tūc etiā ibidē ꝯfiteri possent ⁊ absolui. qꝛ p̄sumit̄ q̄ eo ipo q̄ licētiā itinerādi d̄derūt. ⁊ etiā ꝯfitēdi ⁊ sacr̄a suscipiē di d̄derit. Tuti⁹ tñ eēt spāl'r licētiā pete re. ⁊ q̄s cāus sibi reꝫuat su⁹ eps facere sibi declarari. cū nō possit absolui a ta lib⁹ sine ei⁹ licentia. Qd̄ itelligo quā do per talē morā alicubi non steterūt q̄ possint ab illo ordinario absolui.

12 ¶ Quid de illis qui in diuersis locis morant̄ equaliter. aut in diuersis ca stris hñt domicilia nec apparet qd̄ sit p̄ncipale. ℞. q̄ debēt ꝯfiteri illi in cui⁹ pochia se iueniūt, tpe ꝯfessiōis fiende. ar. c. ex pte. d̄ fo. cōpe. facit glo. in. l. ij. C. vbi de cri. agi. op. q̄ dicit quēcunqꝫ ꝯueniri posse vbi degit ⁊ morat̄. Ho. tñ dicit q̄ tutius eēt q̄ ab vtroqꝫ epo vel presbytero in, cuius iurisditiōe mo ratur licentiam peteret.

13 ¶ Cui debēt cōfiteri sacerdotes. pre positi. decani. canonici seculares et huiusmodi ecclesiastici non exempti inferiores episcopis. similiter religiosi etiam exempti qui non sunt prelati. ℞ ꝫm omnes doc. q̄ tenetur ꝯfiteri suis pralatis vel de eorum licentia.

14 ¶ Utrū p̄fati ꝓprij sacerdotes possit alijs suā auctoritatem delegar̄. ℞. ꝫm.

Ri. anglicū in quol. aut talis sacerdos habet auctoritatē ordinariā: ⁊ sic pōt aut hz ꝯmissā: ⁊ tūc distinguo ꝙ aut a papa: ⁊ sic pōt. Intellige verꝝ qñ a papa cōmittit̄ iurisditio. Secꝰ cū committit̄ nudū officiuz sine iurisditione. vtputa audire ꝯfessiones: qꝛ nō pōt. facit. c. fi. de offi. de. vide. j. delegatus. §. vi. Aut ab inferiore ut ab ep̄o: ⁊ tunc aut ad vniuersitatē causarū: ⁊ sic pōt in particulari aliquā causaz cōmittere ut officialis ⁊ generalis pniarius ep̄i: nisi sit eis spāliter iterdictū. Si vo hz cōmissionē particularē nō pōt: sicut si sacerdos fuerit ꝯductꝰ ad officianduz ecclie parochiali: cū nō sit ordinariꝰ illi parochie. Et sic loquit̄. c. fi. de offi. dele. i. §. ceterꝝ. vbi dr̄: salua legatorꝝ sedis aplice auctoritate nulli cui cōmissum fuerit p̄dicare cruceꝫ: excōicare: absoluere: dispēsare: uel iniūgere penitētias liceat de ceto hoc alijs demādar̄

15 ¶ Utrū in aliq̄ casu liceat ꝯfiteri alteri q̄ꝫ ꝓprio sacerdoti. ꝝ. ſm pa. in. d. c. oīs. ꝙ sic. qñcūqꝫ subest aliq̄ legitima cā: puta qꝛ est reuelator ꝯfessionis: uel sollicitator ad malū: uel nō hz debitā sciam uel ꝓbabiliter videt̄ sibi piculū uel sacerdoti iminere: vel est excōicatus ⁊ hmōi. ⁊ tūc dz petere lniaz ⁊ obtinere: ꝙ si non pōt obtinere nec adire pōt superiorez sufficit ꝙ petijt. ⁊ sic supplet. d. c. oīs. p. c. placuit. ⁊ ibi gl. de pe. di. vi. sic ut sit sensus dz obtinere licentiā. s. si pōt. ut in. di. c. oīs: uel adeat alienū si ñ pōt. ut i. d. c. placuit. ego vo in hoc multū nō insto. qꝛ verissimū puto: ⁊ qꝛ hodie habent̄ multi ꝓprij sacerdotes qbꝰ legitīe ꝯfiteri possumus si vnꝰ nō est idoneꝰ: ⁊ si casus accideret: tene qd̄ dixi qꝛ p̄cepta nō se extendūt vltra caritatē. Et si licet cā meliorande vite. extra de regula. c. lz. quanto magis causa recuperande.

¶ Utrū liceat absqꝫ alia licētia ꝯfiteri fratribꝰ minoribꝰ ⁊ p̄dicatoribꝰ? ꝝ. ꝙ sic si. v. ꝯcurrāt. ¶ Primū ꝙ gñalis uel ꝓuincialis minister: aut custos q̄ ad minores. ⁊ magister aut p̄or ꝓuincial' aut eiꝰ vicariꝰ q̄ ad p̄dicatores accedat ad pniam p̄latorꝝ petēdo ꝙ fratres q fuerint electi possint libere ꝯfessiones suorꝝ subditorꝝ audire. Sed istd̄ primū est de bñ eē. ut. j. patebit. §. xxi. ¶ Secdm ꝙ fuerint electi ⁊ habilitati ad audiēdas ꝯfessiones p generalē: aut ꝓuincialē ministrū q̄ ad minores uel p magistrū aut p̄orē ꝓuincialem q̄ ad p̄dicatores. ¶ Tertiū ꝙ sic electos pñtent p se uel p frēs q̄s ad hoc deputauerint ep̄is: seu eorꝝ vices gerētibus petēdo humil'r ut de eorꝝ beneplacito possint audire ꝯfessiones suorꝝ subditorū. An aūt reqrat̄ ꝙ psonal'r ducat tales frēs electos. ego credo ꝙ nō: sed sufficit ꝙ verbal'r uel al'r q̄litercunqꝫ. Rō qꝛ qñ aliqd̄ onꝰ īponit̄ alicui sine determinatōe q̄ īplemēto ad aliqd̄ bñficiū meret̄ admitti: q̄cūqꝫ leuiori mō īpleat̄ onus cōditio dr̄ īpleta: ⁊ sic ad bñficiū meret̄ admitti. hoc ꝓbat̄. ff. d̄ ꝯdi. ⁊ de. l. qd̄ traditū. Cū ergo onꝰ lp̄sentationis īpositū p̄fat̄ electis nō distinguat qūo debeat fieri cū possit fieri multis modis. ut. ff. de ꝓcu. l. pñs. ⁊ ibi glo. igit̄ q̄litercūqꝫ fiat siue p scriptuz siue verbal'r intelligit̄ ꝯditio impleta. Nec ob. glo. in cle. dudū. de sepul. q̄ dicit ꝙ dz fieri pñtatio psonalis: qꝛ pñs dr̄ qui p̄bet̄ sensibꝰ corporis. ar. ff. de verb. ob. l. i. in p̄n. qꝛ si aduertis hec rō nō valet: qꝛ pñtatio psonal'etiā pōt fieri p ꝓcuratorē. ut in. l. fi. C. de ꝓcu. Et sic p̄bet se qs sensibꝰ p se aut p aliū. ut d. l. pñs. Sic intellige glo. p. d. l. pñs. ⁊ ibi ⁊ p no. p Jo. an. in. c. pñti. de p̄ben. li. vi. facit. c. tue. de ꝓcu. vbi pz ꝙ pñs noīal'r nō īfert necessario ut p se faciat

sed bñ si aduerbialr dicat ut ibi patet.
¶ Quartũ qd̃ reqrit̃ est q nõ audiãt
ꝯfessiones ex̃ diocesiz illi⁹ cui sũt pñta
ti. ⁊ in hoc differũt a ꝓprijs sacerdoti
bus parochialib⁹: uel epis uel ꝑlatis
ordinarijs q pñt vbiq3 audire suũ sub
ditũ: ⁊ absoluere in foro pniali: qz i his
q̃ fiũt sine strepitu ⁊ sub silẽtio nulli⁹ le
dit̃ territoritoriũ. l. ij. ff. de of. ꝓcõ. fa/
cit qd̃ no. pa. in. c. cũ ꝯtingat. de fo. cõ
pe. ⁊ ita tz Car. i. d. cle. dudũ. ¶ Quin
tũ q ille q vult eis ꝯfiteri sit de iurisdi
tione illius prelati cui tales sunt pñtati
hec habent̃ ex. d. cle. dudum.
17 ¶ Utrũ ꝑdicta pñtatio solũ sit fiẽda
epis. ℞. car. i. d. cle. dudũ. q nõ. sed ibi
noie ꝑlati itelligit̃ qlibet hñs iurisditõz
epalem: ita q nulli diocesano subsint
eorum subditi nec ipi. ar. c. abbates. in
fi. de priuile. li. vi.
18 ¶ Utrũ hec pñtatio possit eis fieri ex̃
territoriũ existẽtibus. ℞. q sic. ſm pa.
in. d. cle. dudum.
19 ¶ Quid si sedes vacat. ℞. pau. vbi. s̃.
q fiet caplo. ar. c. cũ oliz. d̃ ma. ⁊ obe.
20 ¶ Sz pone q nõ possit hri copia tal
ꝑlati. ℞. Pau. vbi. s̃. q petet̃ a vicario
suo i spũalib⁹ si hz. de tẽ. or. c. cũ null⁹
li. vi. Si nõ hz ⁊ maliciose hoc facit dz
adire supiorẽ q ei⁹ negligentiã dz sup
plere. c. qz diuersitatẽ. d̃ ꝯces. ꝑbẽ. Et
idẽ dic si eẽt excõicatus: uel suspẽsus:
uel interdict⁹ q adire dz superiorem.
21 ¶ Quid si pñtẽt̃ electi añ petitionẽ li
cẽtie. ℞. Zen. in. d. cle. dudũ q valet cõ
cessio facta: sed q possent ꝑlati dicere
q volũt q fiat primo petitio.
22 ¶ Utrũ vicarij ministroꝝ aut mgr̃oꝝ
ꝓuincialiũ possint eligere ꝯfessores. ℞
car. in. d. cle. duduz. q non. ⁊ sic tz gl.
ibidem ⁊ paulus.
23 ¶ Quid si ꝑlati nolũt dare licentiaz
ꝑdictã petẽtib⁹. ℞. Car. vbi. s̃. q nihil
refert: qz expectato ꝯgruo tpe pñt eli/
gere ⁊ electi ꝯfessiones audire.
¶ Quid si dicãt ꝑlati: nõ ꝑsentet̃ ali/ 24
quos qz nõ admittem⁹. ℞. Car. vbi. s̃.
q poterũt audire sine alia ꝑsentatõe.
¶ Utrũ ꝑfati electi ⁊ semel pñtati aut 25
deputati durẽt post mortẽ acceptant̃ ꝑ
lati. ℞. car. vbi. s̃. q nõ. si sub istis v̄bis
sunt deputati. s. vsq3 ad eoꝝ bñplacitũ
cũ istud morte extinguat̃. ut in. c. si gra
tiose. de rescrip. li. vi. Si v̄o simplr̃ de
putẽtur durat post mortẽ: ⁊ sic debent
deputari. nec credo q ipsis inuitis pos
sint aliter deputari nisi q eoꝝ potestas
sit ꝑpetua: qz eoꝝ auctoritas est papal⁹
q̃ durat. ar. d̃ trãsac. c. veniẽs. ⁊ de iure
cõi approbata. ar. c. sup qõnuz. de of.
dele. de elec. ne romani. in ꝑn. in cle.
¶ Utrũ ꝑfati deputati possint cõmitte 26
re alijs. ℞. car. vbi. s̃. q nõ. qz hñt nu/
dũ ministeriũ. Et i hoc dicit Laud. q
hñt ptãtẽ sine administratõe ad instar
lloꝝ de qbus. de resti. in inte. in. c. i. dr̃.
¶ Quos pñt absoluere ꝑfati deputati 27
℞. ut. s̃. patet. oẽs q ab illo ꝑlato cui sũt
ꝑsentati pñt absolui tã exẽptos quã nõ
exẽptos: tã eccliasticos q̃ seculares ſz
car. vbi. s̃. ⁊ etiã sine alia licentia sacer
dotis parochialis: ⁊ nõ obstãte ei⁹ ꝯdi
tione. imo oẽ preceptuz ⁊ oĩs excõica
tio ꝯ tales ꝯfitentes ipso iure est nulla
per extrauagantẽ Martini. iiij. que in
seritur in ℞ica de priuile.
¶ A qb⁹ pcis pñt tales deputati ab/ 28
soluere. ℞. q ab oib⁹ a qb⁹ pñt sacerdo
tes ꝑochiales a iure. et licet epi possint
sibi uel ꝑ ꝯstõnes: aut ex ꝯsuetudine re
seruare casus: ita q curati absoluere
nõ poterũt: tñ ꝑfati frẽs bñ absoluent
⁊ facit ad hoc qd̃ no. Guil. i. l. ꝑuilegia
C. d̃ sa. san. ec. ⁊ seqt̃ pa. i. c. sup specu
la. ne cle. uel mo. vbi dicit q reuocato
ꝑuilegio boñ. nõ ẽ reuocatũ ꝑ hoc ꝑui
legiũ studij señ. q̃uis sit ꝯcessũ ad istar
boñ. qz iã ius est q̃situz studio señ. hoc

idē pz p v̄bū.d.cle.dudū.vbi dicit a iu
re: ergo veniūt oēs casus p̄ter illos q̄s
ius seruauit spāl'r ep̄is.nec ob. motiua
Jo.mo.i gl.d.cle.q2 cū dicit q̄ i re sua
qlibet pōt facere qd̄ vult: dico vez ni/
si supior ad quē ptinet p̄ncipal'r aliter
velit disponere: ut est in ꝓposito. Itez
cū dicit q̄ si ep̄s pōt artare ordinariaz
multomagis extraordinariā: nego pri
mo q̄ ptās p̄fatoꝝ fratrū sit extraordi
naria: imo est ordinaria surgēs a p̄fata
cle.dudū.ut tz Zen. ⁊ Lau. in.d.Cle.
dudū. Itē posito q̄ sit extraordinaria
vez ꝯcluderet si ptās p̄fatorū esset ab
ep̄o.sed cū sit a papa ut.s̄.dictū est: nō
pōt iferior tollere ꝯcessa p supiorē.xxi
di.inferior.Cle.ne romani.de elec.ali
ter possent tot casus reseruare q̄ in to
tū tollerēt istō p̄uilegiū fratrū: qd̄ eē ñ
pōt.c.q̄nto.de p̄ui. Nec his obuiat rō
sua s.ne idē subdit⁹ censeat diuerse cu
re.q2 ex hoc nō seqt̄ q̄ sit diuerse: sz
bñ sub ordinate cure: ut pz in q̄ttidia/
nis ꝯcessionib⁹: tā pape quā ep̄oꝝ. itē
cū dicit nō est iure ꝯcessū qd̄ iure reuo
catū ē. Dico hoc vez in iure cōi: non
aūt qd̄ reuocat̄ in iure ꝓuinciali: vl' si
nodali nisi q̄ ad determinatos subdi/
tos. Itē cū dicit q̄ pochiani nō sūt exē
pti lz frēs sint.c.p exemptionē.de p̄ui.
li.vi. Cōcedo sz nō sequit̄ ex hoc q̄ ñ
possit absolui ab oīb⁹ excepti a iure re/
seruatis ep̄is: q2 sicut nec pñt ipediri
qn ꝯfiteant̄ p̄fatis fratrib⁹ ita q̄ nō ab
soluant̄ s̄m eoꝝ auctoritatē p regulaz
accessoriū.de reg.iu.li.vi.q2 auctoritas
respicit fratres nō subditos ep̄i quam
in actu pñt exercere qñ adest mā debi
ta: q̄ est quorūcūq̄ volentiū ꝯfiteri de
diocesi.d.cle.dudū. Itē cū ꝯcludit nō
absoluat frater qd̄ nō absoluit curatus
vez diceret nisi ei p aliū supiorē eēt cō
cessum: ut in istis est. Nō ob.cle.religi
osi.de p̄ui.q̄ nō absoluāt in casib⁹ se/
di aplice: aut locoꝝ ordinariis reserua
tis: q2 subintelligit̄ q̄ ad casus ep̄ales
a iure nō a statuto uel a ꝯsuetudine: q2
cū excludant̄ p.d.cle.dudū: sic opor/
tet ista sil'r eos excludat: ne leges ludi/
brio fiāt.l.fi.§.vbi aūt.C.d̄ bo.q̄ li.⁊ iu
ra iurib⁹ sunt ꝯcordāda.l.vnica.C.de
inof.do.de elec.cū expediat.li.vi. et sic
firmit̄ tene i ꝯsciētia: sicut etiā hoc idē
tz Jo.d̄ ligna.i.d.c.oīs.vtriusq̄ sex⁹
nisi qñ alicui casui eēt sn̄ia excōicatōis
ipso facto ānexa p statutū ⁊ ep̄is reseruā
ta: q2 tūc absoluere ñ possent.itē qñ vi
deret expedir̄ saluti aīe alicui⁹ ul' alioꝝ
aliquē mitter̄ ad supiorē: tūc lz possz ab
soluer̄ mittēd⁹ eēt q2 debem⁹ eē coadiu
tores eoꝝ.⁊ de hoc ⁊ q sunt casus ep̄is
a iure reseruati.vide.s̄.casus primo.

¶ Utrū p̄fati frēs possint p ep̄os aut 29
p̄latos admitti sine accessu ministroꝝ
⁊ hmōi ad petēdā licentiā: ⁊ pñtatiōz
electoꝝ.R̄.Ho.⁊ Inno.ut refert Dire.
q̄ sic: si ꝓcedit d̄ volūtate vtriusq̄ par
tis.ar.l.cū pr̄.ff.d̄ pac.do.vñ si admit
tunt̄ ac si esset obseruata p̄fata forma
a p̄latis eandē habebūt auctoritatē si
cut si seruata fuisset. Si v̄o solū ꝯcedit
lniam audiēdi ꝯfessiones suoꝝ subdito
rū.tūc nō possēt absoluere nisi inq̄ntū
p̄lati eis ꝯcedūt ⁊ possēt sibi q̄t velēt ca
sus reseruare: quia tunc non absoluunt
auctoritate.d.cle.dudū.sz ex mera cō
cessione p̄latoꝝ.vez tñ ē q̄ tales ex so
la lnia admissi solēt vbiq̄ subditos ta/
liū p̄latoꝝ audire sicut ⁊ ipsi p̄lati: nec
durat tal' auctoritas nisi ad eoꝝ bñpla
citū: qd̄ no.bñ. Jō sint cauti ꝯfessores
ut qñ nō s̄uata p̄fata solēnitate petūt li
centiā audiēdi ꝯfessiones rogēt p̄fatos
prelatos: sil'r q̄ velint eos admittere:
ac si eēt seruata prefata forma si aucto
ritatez prefate cle.volunt habere.

¶ Utrū ex ꝯsuetudīe possit iduci ut qs 30
confiteat̄ ad libitū cui vult.R̄.ut in.c.si

eps. de pe. ⁊ re. li. vi. q̄ nulla ꝓsuetudie
posset introduci: ut qs eligat sibi ꝓfes-
sorē sine sui supioris lnia: intelligo aut
tacita: vtputa qz videt ⁊ tollerāt cū pos
sint ꝓhibere: aut expssa. Dicit tñ pa. i
c. ꝓquerēte. de offi. or. vez q̄ ad subdi-
tos: ſz q̄ ad exñtem in dignitate noie
dignitatis posset ꝓscribere hāc curā
⁊ fieret ꝓpius sacerdos ſm Io. ⁊ al-
legat. c. dudū el. ij. de elec. ⁊. c. cū olim.
de ꝓscrip. ⁊ est vez post ꝓscriptō ez
31 ¶ Utrū sacerdos pochial' dēat facilr
dare lniaz suis subditis alteri ꝓfitendi
ꝛ. scūs Tho. in. iiij. di. xvij. q̄ qz multi
sūt adeo infirmi q̄ poti⁹ sine ꝓfessione
decederēt q̄z ꝓfiterent̄ tali pbytero. ıō
dare dz. Ñ illi q sūt nimis solliciti ut
ꝓscias subditoz sciāt: multi laqueū dā
natois inicūt: ⁊ p ꝑs sibīpsis. hec sā
ctus Tho. Ideo credo vez nisi qñ ꝓpt
hoc sollicitāt scire ne alios inficiāt: aut
ut ceteri hoc sciētes magis a⁹ peis pre
seruent̄: dz tñ exigere specificationē il
lius cū q̄ vult ꝓfiteri. ⁊ si ē eq̄ bon⁹: si-
cut ipse ꝓcedat. Si vo nō est eq̄ bonus
nō dz dare. Et si ille ꝓfessor ad quem
vult ire hz alio mō auctoritatē audiē-
di: tūc dicat sibi q̄ nō expedit ⁊ indu-
cat ut nō vadat: ſz si vult ire relinquat
eū arbitrio suo: qz sibi ñ iputabit̄: alſ
sic si male confiteretur.
32 ¶ Utrū sit credēdū dicēti se hīe licen
tiā a suo ꝓlato ꝓfitēdi alteri. ꝛ. ſm Ri.
in. iiij. di. xvij. ar. iij. q. ij. q̄ sic. ⁊ silr di-
centi se eē ꝓfessū. Nō qz cognitio in fo
ro pnie depēdet a volūtate subditi ıō
dz eū reputare idoneū ad eucharistiā
sumēdā si se asserit penitentē ⁊ legitie
ꝓfessuz ei q potuit eū absoluere. Si tñ
sacerdos hīet aliq̄ signa ꝓbabilia q̄ il
le nō diceret vez nō teneret ei crede-
re nisi faceret fidē sufficiēter ei: nō di-
co q̄ sit vere penitēs ⁊ vere ꝓfessus: qz
ista nō cadūt sub ꝓbatōe: ſz q̄ illi uel
illi ē ꝓfessus q eū potuit absoluere. sal-
lit hoc i excōicato cui ñ teneť credeť ni
si, pbet se absolutū: ⁊ i illo q hz pseuerā
tiā i pcō: utputa q tz ꝓcubinā ⁊ hmōi.
¶ Utrū illi q ꝓfitenť ill'gb⁹ dať lnia a 33
papa uel legato: aut epo audiēdi ꝓfessi
ones: ul'q hūt lniaz a p̄dict̄ eligēdi si
bi ꝓfessorē saltē sel'm āno teneanť ꝓfite
ri, ꝓpo sacerdoti pochiali. ꝛ. glo. Ber.
i. d. c. oīs tz. q̄ sic. ſz male ⁊ falſe ꝓz cōi
ter doc. in. d. c. oīs. ⁊ in. c. ij. de pe. ⁊ re.
li. vi. Sufficit enī lnia alteri⁹ epoz uel sa
cerdoti pochialis ſm Io. an. in. d. c. ij.
multo forti⁹ nō tenenť si sūt ꝓfessi epo
, ꝓpo ga dī pochial' ꝓbyť. i. c. null⁹. de
pochijs. ⁊ in. c. ij. in. q. ij. Et gcūq̄ alr
teneret eēt temerari⁹: ut pz p eūagā-
tē. Io. xvij. q̄ icipit. Das electōis q̄ dā-
nat p̄dictā opi. Ber. Cū hūtes lniaz a
p̄dict̄ possint etiā iuxtis ⁊ p̄dictīb⁹ pa
rochialib⁹ sacerdotib⁹ epoz subditos
absoluere. ⁊ ut dicit scūs Tho. i q̄dā. q.
de quol'. q̄ nō pōt aligs auctoritate cu
iuscūq̄ hoīs cōpelli ad ꝓfitēdū peñz
qō alteri ꝓfessus ē q eū absoluere potu
it: qz ꝓfessio pcōz ē q̄dā sacr'ale diuino
iperio subiacēs nō hū ano. addo tñ cū
scō Bo. in. iiij. di. xvij. q̄ si sacerdos pa
rochial' est bon⁹ ⁊ idone⁹: bonū ē ꝓsi-
liū q̄ remittanť ad eū a q̄cūq̄ audiāt
tur. ñ tñ necessariū ē: nec oz q̄ illa pcā
a q⁹ sī vere a talib⁹ absoluit itez ꝓfite
antur: ſz possent ea tacere ⁊ alia occur
rentia ꝓfiteri. Et dic etiā q̄ tuti⁹ ē ꝓfite
ri, ꝓpo pochiali sacerdoti ul' ꝓlato q̄z
alteri, ꝓpter multas deceptōes ⁊ illegi
timitates q̄ sūt i alijs deputat̄. vñ sp cō
sulo q̄ nēo dimittat, ꝓprīū pochialē q̄
alio ꝺputato: nisi clare ꝓtet q̄ eū quem
eligit eē bone ꝓscie ⁊ debite pitie ⁊ me
lioris q̄z, ꝓprī⁹ pochial'. qz si ꝛsit aligs
defect⁹ i pochiali magis excusat̄ ꝺdū⁹
ei ꝓfitēdo q̄z alteri: cū supiores eū isti
tuēdo, p sufficiēte eū approbare videāt̄

4 ¶ Quid si aliqs vult sepi⁹ ꝯfiteri in
ãno: nũquid sacerdos pochialis tenet
eum toties audire. ℞. ꝑm Ri. in. iiij. di.
xviij. q̃ sic de necessitate ꝑcepti: si ille
qui vult ꝯfiteri de necessitate hz ꝯfite
ri. Si v̄o nõ teneret de ꝑcepto ꝯfiteri
nec sacerdos prefat⁹ obligaret eũ audi
re nisi de ꝯsilio. Addit tñ Ri. q̃ si sub
ditus vult plies ꝯfiteri ⁊ sacerdos no/
luerit audire: q̃ tũc talis libere põt cõ
fiteri alteri ꝯfessori: ⁊ ille põt eũ absol/
uere: nisi ei⁹ sacerdos eũ ad determi/
natũ ꝯfessorẽ miserit: qꝛ si nõ vult eũ
audire: nec aliũ determinatũ assigna/
re. videt tacite ei licentiã dare: ut ꝓ illa
vice alteri ꝯfiteat cui voluerit. Sz sic
electus non poterit absoluere nisi ab
his a qb⁹ ꝓpri⁹ sacerdos potuisset.

Confessio .iiij. q̃ ad q̃li
tatẽ illi⁹ cui
fienda est circa quod querit.

1 ¶ Qualis dz eẽ ꝯfessor. ℞. q̃ dz hr̃e. v.
¶ Primo bonitatẽ vite. s. ut nõ sit in
peccato mortali. de pe. di. vi. c. i. Unde
exñs in pcõ mortali qñ absoluit peni/
tentẽ nisi ipse de sua mortali culpa pe/
niteat grauiter peccat ꝑm scm̃ Bo. in
iiij. di. xix. imo mortal'r ꝑz Dir. ti. xv. li.
i. ar. d. c. i. vide qd̃. s. dixi clic⁹. viij. §. i.
2 ¶ Sed nũquid tali sciẽter ꝯfitẽs pec/
cat mortal'r. dic ut. s. clericus. viij. §. ij.
3 ¶ Scdo dz hr̃e scientiã: sz quantam
sciam dz hr̃e necessario. ℞. ꝑm sanctũ
Bo. in. iiij. di. xvij. ⁊ elicit ex. c. nulli sa
cerdotũ. xxxviij. di. q̃ tantã scientiam
dz hr̃e q̃ sciat discernere in pcis coib⁹
qd̃ veniale ⁊ qd̃ mortale: ⁊ q̃ sciat sp
ad q̃ pcã sua ptãs se põt extẽdere. Rõ
qꝛ alia pnia ꝓ mortali: alia ꝓ veniali ẽ
imponẽda. Itez qꝛ si eẽt aliqd̃ peccati
genus ad qd̃ nõ posset manũ extẽdere
nisi hoc cognosceret i periculũ aic ei⁹
audiret ꝯfessiones ⁊ etiã ꝯfitentiũ. Uñ
hoies q hoc cognoscũt tenẽtur ꝯsule/
re discretos alioqn vterqꝫ peccat gra
uit. Et hoc voluit dicere Augu. de pe.
di. i. qui vult. Est ⁊ alia scia q̃ qs scit ꝑ
habitũ acquisitũ discernere inter ꝑple
xitates pcõꝝ: ⁊ hec est de bene eẽ. In
talib⁹ eni sp dz securiorẽ viã eligere: ⁊
sapiẽtes ꝯsulere. hec ex scõ Bo. ⁊ hoc
tene q̃uis diuersi diuersa dixerint sup
hoc. ¶ Aduerte tamẽ q̃ si dubiũ ver
setur circa aliqd̃ faciendũ uel dandum
ul' penã subeundã: tũc benignior opi. ẽ
eligẽda. ff. de eo qd̃ cer. lo. l. qd̃ si ephe
si. Unde in. c. fi. de trãsac. dr̃. In his su
per quib⁹ ius nõ inuenit expressum ꝓ
cedas eqtate seruata: sp in hũaniorem
partẽ declinãdo ꝑm q̃ psonas: cãs: lo
ca: ⁊ tpa videris postulare. hec ibi. hoc
idẽ tenet bar. in. l. oẽs populi. ff. d̃ iusti.
⁊ iu. nisi forte eẽt aliqd faciendũ qd̃ fa
ciliter posset expediri. Si v̄o dubiũ eẽt
ut abstieat: tũc securior ẽ pars eligẽda.
s. abstinere. Pur si diuersitas eẽt iter
doc. ⁊ penitẽs ex aliq̃ rõnabili cã vult
adherere vni opi. nõ est sibi denegãda
absolutio: sz sue ꝯsciẽtie relinquendũ.
Quid ãt sit dubiũ ⁊ opi. ⁊ qd fiendũ in
his. vide. j. dubium ⁊ opi. Sil'r ⁊ sacer
dos nõ dz asserere mortale id de q̃ nõ
est cert⁹ ne initiat laq̃os alteri: nec te/
net de singul' q̃ audiuit determiare si
sũt mortalia ul' ne. sz de qb⁹ est claꝝ ñ
de qb⁹ sũt varie opi. uel etiã ipse peni/
tẽs nescit exp̃mere mentẽ suã circa cõ
sensũ uel morã. Hen. tñ in quol'. sic di
stinguit q̃ pcã sunt in duplici genere.
¶ Quedã iõ qꝛ ꝓhibita al'r ñ eẽnt ma
la ut nõ audire missã in festo ⁊ hmõi q̃
sunt d̃ iure positiuo mero: ⁊ talia dz sci
re ꝯfessor: nisi hẽat cãm rõnalẽ q̃ eũ ex
cuset: puta qꝛ abñs ⁊ hmõi. Alia sunt
pcã qꝛ de se sũt mala: ut ea q̃ sũt ꝯ ius
diuinũ: etiã si ab hoie nõ sint ꝓhibita
⁊ hoꝝ q̃dã sũt capitalia. s. vij. q̃si elemẽ
ta: ⁊ ista dz scire d̃ necessitate. ¶ Que

dā sūt spēs capitaliū: ut illa q̄ recipiūt
hoꝝ ꝑdicationē: ut fornicatio: ebrietas
⁊ hmōi. Nā fornicatio luxuria est. ebri
etas gnla est. Et hoꝝ spēs q̄dā iportāt
malū de sba sui act⁹ eo q̄ stati noiata
hūt annexū malū: ut fornicatio: ⁊ ta-
lia ꝯfessor tenet̄ scire vtrū sint morta-
lia uel non. ¶ Quedā de sba sui actus
nō hūt deformitatē. s3 ex libidine faci-
entis: sicut cognoscere vxorē ꝓpriam
nō est pcm̄: sed ex libidine sic etiaz est
mortale qn̄ excedit limites mr̄imonij
s. etiā si nō eēt sua: ⁊ talia nō oz q̄ d̄ ne
cessitate ꝯfessor sciat vtrū sint mortalia
vl' venialia. Alia sūt pcā q̄ sunt filie pec
catoꝝ capitaliū ut illa pcā: quoꝝ fines
terminātur ⁊ ordinātur ad fines capi
taliū: sicut dolus acqsitio rei iniuste et
hmōi. ⁊ de talib⁹ nō ordinari⁹ nō te-
netur scire vtrū sint mortalia ul' nō: s3
curat⁹ ordinari⁹: ut eps̄: archieps̄: ⁊ ce
teri. alij supiores tenētur scire: qz tenē
tur purgare: ꝑficere ⁊ illuminare alios
Et iō nouū ⁊ vet⁹ testm̄ tenētur scire:
hec ille. Caueat igit̄ ꝯfessor ne sit pre-
ceps in dādo sniam d̄ mortali: vbi sūt
varie opi. doc. sicut de decimis soluen
dis: vbi nō ē ꝯsuetudo de locis Janue
s3 ꝯsulat semꝑ q̄ sibi videt̄ tutius: nec
moueat̄ ꝓpter dictum vnius doc. nisi
rōnabil'r ut dicā. j. opinio. §. i.

4 ¶ Sed qd si ꝯfessor ꝓpter suā iperi-
tiā ūubitat de aliq̄. ꝛ. q̄ optimū qd̄ pos
sit eē in ꝯfessore ē scire dubitare. Uñ ni
si sciat ꝓ certo se legisse decisionē ali-
cuius casus: vel nō hēat rōnes euidē-
tes semꝑ dz dubitare ⁊ ꝑitos ꝯsulere:
vel ipse de nouo studere dicēdo pcōri
ut reuertat̄: qz vult meli⁹ videre ul' sal
tē si hoc nō pōt facere absoluat penitē
tē inquantū sua auctoritas se extēdit: ⁊
iponat ei q̄ ꝯsulat peritos: ⁊ deliberet
facere qcqd faciendū ei fuerit declara
tū. ⁊ sufficit. ⁊ ꝓ hoc facit in ar. si qs po
sit⁹. ⁊. e. null⁹. de pe. di. vij. vbi q̄uis d̄
tali dubitet̄: tñ absolutio nō negat̄. d̄ q̄
āt culpa teneat̄ ꝯfessor. vid̄. j. cl'pa. §. v.

¶ Tertio dz hr̄e caritatē erga penitētē 5
ut eū iterroget ⁊ istruat. d̄ pe. dis. v. c. i.
an autē de necessitate teneat̄ facere in
terrogatiōes ⁊ quō. vide. j. interroga
tiones in prin. ⁊ per totum.

¶ Quarto dz hr̄e pietatē in cōpacien 6
do pcōri benigne eū ꝯsolādo: infundē
do vinū ⁊ oleū. ut dr̄ in. d. c. oīs. ut po-
ti⁹ velit saluū i purgatorio q̄ꝫ nimiā pe
nitentiā iponēdo desperatū in iferno:
nec exigat iuramētū ul' ꝓmissionē a pe
nitēte: nisi i casib⁹ in quib⁹ ius ita vult:
ēt si videat q̄ nō iplebit q̄ sibi iponet.

¶ Sz pone q̄ ꝑsbyt̄ pochial' hēat ali 7
q̄s pochianos: surdos: mutos: vel fu-
riosos ⁊ hmōi. ꝛ. q̄ dz facere posse suū
ut inducat eos ad ꝯtritōez ⁊ pniaz s3
q̄ est possibile. s. signis: aut nutibus et
hmōi. ⁊ si nō pōt ꝓficere oret deū ꝓ
ipsis: ⁊ faciat orare populū ut dn̄s eos
illustret: ⁊ cū nihil omiserit de ꝯtingēti
bus nō iputabitur ei. facit. de cōse. dis.
iiij. solet queri. ⁊. xliij. di. ephesis.

¶ Quid si eger petat ꝑsbyteꝝ: ⁊ añq̄ꝫ 8
adiūgat ꝑdit loq̄lā uel efficit̄ furiosus.
ꝛ. q̄ uel ad nutū infirmi: uel ad testio
niū eoꝝ q̄ ipsū audierūt peter̄ pniam:
uel ꝑsbyteꝝ dz ei qcqd pōt humanita
tis ipendere: absoluēdo uel recōcilian
do. ⁊ si pōt sine piculo ori ei⁹ euchari
stiā infundendo: ⁊ sufficit vnus testis i
hoc cum nulli fiat preiudicium.

¶ Utꝝ adiudicat⁹ morti petēdo pniaz 9
sit absoluēdus. ꝛ. q̄ sic. ⁊ debēt cōpelli
officiales: ut hoc ꝑmittāt: ⁊ cogi eccl'ia
stica censura. Cle. cū scd̄m. d̄ pe. ⁊ re.

¶ Quid si sacerdos scit ipedimentū i 10
matrimonio alicui⁹ sui parochialis et
hmōi. ꝛ. s̄m Mo. ti. pnia. vij. q̄ si pōt
ꝓbari tenet̄ sibi reuelare: qz cū sit eius
ꝑlatus tenet̄ ad illud preceptū. Ma.

xviij. Si peccauerit i te frat̃ tu⁹ ꝛc. Si
aũt ꝓbari nõ põt: lꝫ sciat non tenet̃ ei
dicere nisi credat ꝙ laboret ignorãtia
crassa ꝛ supina q̃ eũ nõ excuset: vl' qñ
ꝓbabil'r credit ꝙ parati erũt acqesce
re ꝯsilio bonoꝝ sup̃ hoc. in his duob⁹
casibus tenet̃ ei reuelare al's nõ. imo
ego credo ꝙ grauiter peccaret al'r re/
uelando: quia esset occasio peccati.

11 ¶ Quinto debet habere potestatẽ ab
soluendi ꝑm ꝙ. s̃. dictum est.

12 ¶ Sed qd de ꝯfessorib⁹ illis q uel de
iure nõ tenẽt bñficiũ: uel sũt itrusi aut
excõicati: uel nõ hñt lniam audiendi:
ꝛ hmõi. ℞. ꝙ q̃ntũ ẽ ex ꝑte taliũ sacer
dotũ decipiũt aias: cũ nõ possint nec li
gare nec soluere. de paroch. c. null⁹: sꝫ
q̃ ad ꝯfitẽtes distinguẽdũ ẽ: ꝙ aut hñt
iustã cãm ignorãtie: ꝛ sic sũt absoluti q̃
ad deũ q̃diu tal' ignorãtia durat: sꝫ si
postea hoc sciãt ꝑm ino. tenẽt̃ cõfiteri
iteꝝ sacerdoti legitio q eos possit ab/
soluere. ar. v. c. oĩs. ꝛ de p̃s. non bap. c.
veniẽs. distinguo tñ hic ꝑm pe. de pal'.
in. iiij. di. xvij. ꝙ si ipedimẽtuꝫ est iuris
diuini: puta qꝛ nõ est baptiçat⁹: vel nõ
est ordinat⁹: sic licet q̃ ad deũ sit abso/
lutus ꝯfessus tali q̃diu ignorãtia durat
tñ cũ scit tenet̃ iteꝝ ꝯfiteri legitio ꝯfes
sori: nec papa posset disponere d̃ ꝯrio
Si v̀o ipedimẽtũ est iuris positiui: tũc
aut tal' cũ quo est ꝯfessus habebat̃ cõit̃
ꝑ plato: puta qꝛ erat in possessione et
ꝯfirmat⁹ ꝑ supiorẽ: lꝫ nõ ltie obtinue/
rit bñficiũ: ꝛ ꝯfess⁹ ẽ qs tali tãq̃ suo p̃
lato: qꝛ sic reputabat̃ cõiter: ꝛ sic ipse
credebat ex ignorãtia facti: ꝛ tali ꝯfes/
sus nõ tenet̃ iterare ꝯfessiõꝫ: lꝫ postea
sciat ñ fuisse ltie positũ. Si v̀o ex igno
rãtia iuris hoc ꝓuenit: vtputa qꝛ vidit
eũ v̀berare clicũ: sꝫ nõ putabat excõi
catũ ꝛ hmõi: sic tenet̃ ꝑm eundeꝫ pe.
reiterare. ꝛ ita tenẽt doc. ꝛ glo. vl. in. c.
nihil. de elec. ꝛ ita est veꝝ de iure anti/
quo. sꝫ hodie dic ꝙ ꝯfessus scicter etiã
cũ eo q ẽ su⁹ p̃lat⁹: q̃uis sit excõicat⁹
ul' suspẽsus: nõ tenet̃ iterare. ut. j. excõi
catio. viij. §. iij. Si ãt nõ erat ꝯfirmat⁹
sꝫ itrusus: sic tenet̃ iterare ꝯfessionẽ fa
ctã tali: postq̃ scit ꝑm pa. in. d. c. nihil.
Et ad. l. barbari⁹. ff. d̃ offi. p̃. dicit ꝙ lo
quit̃ qñ talis ponit̃ i officio a supiore.
hoc tene in ꝯfessis cũ suo plato. Sec⁹
in ꝯfessis cũ ex̃ordinarijs volũtarie ele
ctis sicut sũt religiosi: qꝛ postq̃ sciũt d̃
ipedimẽtoj credo teneant̃ iterare ꝯfes
sionẽ ꝑm ꝙ tꝫ ino. ut. s̃. dictum est.

¶ Utrũ sacerdos dẽat absoluere eũ q. 13
nõ vult ab aliquo desistere: qd̃ ipse ꝯfes
sor credit mortale eẽ. ℞. ꝑm Gof. i q̃l'.
ix. ꝙ si ẽ cert⁹ mortale eẽ: qꝛ nulla di/
uersitas ẽ int̃ doc. de hoc nullo mõ dꝫ
eũ absoluere. Si v̀o nõ est cert⁹ qꝛ est
dubiũ iter doc. ꝛ diuersa opi. tũc si ẽ or
dinari⁹ ei⁹ tenet̃ eũ absoluere. et si ipe
ꝯfessor nõ põt formare sibi ꝯsciaꝫ qn
sit pcñ in diuersitate doctoꝝ. tũc nihi
lomin⁹ dicat ei ꝯsciaꝫ suaꝫ ꝛ informet
ut ꝯsulat' ꝑitos: ꝛ disponat facere qd̃ te
net̃ ꝛ absoluat eũ. ꝛ si pur penitẽs nolet
agnoscere tale qd pcñ nihilomin⁹ ab
soluat: qꝛ hoc ꝓcedit ex rõe: ꝛ ñ ex ꝓ
terua: qꝛ ordinari⁹ dꝫ seq cõe iudiciũ
ecclie nõ suũ. Si v̀o nõ est ordinarius
dꝫ seq ꝓpriũ iudiciũ. Et ideo si credit
mortale ꝛ nõ põt deponere ꝯsciaꝫ nul
lo mõ põt eũ absoluere sine peccato.

Confessio v. q̃ ad abso
lutionẽ. q̃ri
tur quõ dẽat fieri absolo in fo
ro pnie a pcis. ℞. ꝙ p̃mitti dꝫ. Mise/
reat̃ tui ꝛc. Indulgẽtiã ꝛc. ne effectus
sacr̃i ipediat̃ ex ꝑte penitẽtis. postea di
cat. Ego te absoluo ab oib⁹ pcis tuis.
In noie p̃ris ꝛ filij ꝛ spũssancti. Sed
nunqd sup̃dicta oĩa sint necessaria. ℞.
ꝙ nõ: nisi. Ego te absoluo ab oib⁹ pcis
tuis. In noie p̃ris ꝛc. ꝑm Jo. de noto.

in.iiij.di.xviij.q.v. Dicit tñ Tho.in q̃dam.q.de quol' ꝙ laudabil'r addit cõfessor qcqd boni feceris sit in remissionẽ tuoꝝ pcõꝝ. Et ad hoc addit Ho.ꝛ quicquid mali passus fueris qꝛ sic iniũctũ a sacerdote valet tali ex duob⁹ vi delicet ex vi opis ꝛ clauiũ. Et iõ iponatur penitẽti ita ꝙ intelligat nõ secrete ut faciũt aliq̃ qui ꝑ modũ absolutõis illud dicũt: qꝛ sic nõ valet nisi ex vi opis

1 ¶ Utrũ absol'o dẽat fieri añ iniũctõꝫ pnie siue satisfactõis. ℞. ꝙ nõ: ut pꝫ in cle.dudũ.de sepul.ꝛ ibi Jo.an. Nã ꝑmo dꝫ audire ꝯfessionẽ. Scdo ipone re pniaꝫ. Tertio absoluere sacr'al'r. Et tñ qd̃ fit incontinẽti videt' inesse. C.de pac.l.petẽs. iõ nõ obessꝫ si absol'o pri⁹ fieret: ꝛ post pnia iniũgeret'.

2 ¶ Utrũ sacerdos pochial' possit absoluere ab oib⁹ suos subditos. ℞. ſm coiter doc.in.c.de⁹ q.de pe.ꝛ re.ꝙ sic.de iure.ab oib⁹ pcis q̃q̃q̃ grauib⁹: exceptis his q̃ reseruant' in iure ep̃is aut superiorib⁹ uel q̃ ex cã legitia sũt eis spãliter iterdicta.ar.d.c.de⁹ q.cui⁹ supscriptio dicit: Ep̃o ꝛ fratrib⁹ ei⁹.l.sacerdotib⁹.ꝛ q̃ pcã reſuant' vide.s̃.casus.idẽ dic de excõicatiõe.ut.s̃.absol'o ꝑmo.

3 ¶ Quid de his ꝯfessorib⁹ q̃ de lnia sacerdotũ pochialiũ uel alioꝝ ꝑlatoꝝ audiũt ꝯfessiones. ℞. ꝙ nõ pñt absoluere nisi ab his q̃ eis ꝯcedunt'. Et aduerte: ꝙ maiorẽ auctoritatẽ nõ pñt eis dare q̃q̃ habeant ipsi pochiales sacerdotes dãtes lniaꝫ aut alij.c.nemo.de re.iur. li.vi.ercipe frẽs minores ꝛ ꝑdicatores ꝛ electos ab his q̃ d̃ iure pñt eliger' cõfessores.de quibus dic ut.s̃.ꝯfessio.iij. §.vij.ꝛ.xxviij.

4 ¶ Utꝝ officiales ep̃i hẽant auctoritatẽ in penitẽtijs casuũ ep̃aliũ. ℞. ſm ho. in sũ.ti.de pe.ꝛ re.ꝙ nõ pñt absoluere in foro pnie: sꝫ tñ in foro ꝯtẽtioso: nisi hoc eis exp̃sse ꝯcedat'. Fallit hoc in vicario gñali ep̃i: q̃ etiã si nõ sit sacerdos põt hoc alijs delegare: nisi sit exp̃sse ꝓhibitũ.ar.d̃ ꝓc.c.petitio.ꝛ.xciij.di.c.fi.

¶ Utꝝ ep̃s cõmittẽs alicui suã auctoritatẽ gñal'r audiẽdi ꝯfessiones: ex hoc intelligat' ꝙ possit absoluere a casibus ep̃o spãl'r reseruatis. ℞. ꝙ nõ. qꝛ in generali ꝯcessione nõ veniũt illa q̃ nõ esset qs verisil'r spãl'r ꝯcessurus.ut in.c. si ep̃s.de pe.ꝛ re.li.vi.ꝛ de reg.iu.i generali.li.vi.ꝛ de offi.vi.c.vlti. cũ suis ꝯcor. Sed si aliquẽ casum spãl'r reseruatũ specifice ꝯcedat cũ clausula gñali: tũc bñ põt absoluere etiã de nõ exp̃ssis ſm ꝙ ep̃s põt de iure.ar.c.qui ad agendũ.de ꝓcura.li.vi.nisi casus esset adeo grauis ꝙ verisil'r nõ venit in tali gñalitate: sicut de iniectõe violẽta in ꝑsonã ecclĩasticã.de quo in.c.ꝑuenit.de sen.ex.q nõ venit nisi exp̃mat' ſm Jo. mo.in.d.c.qui ad agendũ. Ego tñ credo ꝙ in foro aĩe in tali gñalitate etiam si nullũ exp̃mat põt absoluere ab oib⁹ q̃ verisil'r ꝯcessisset in spẽ: qꝛ v̄ba gñalia sunt gñal'r accipiẽda.de deci.ad audientiã.presertim in fauore salutis aĩarum quo nihil est fauorabili⁹. xxiiij.q. iij.si habes.de pe.ꝛ re.ne ꝓ dilatione.

¶ Utrũ ep̃s ꝯcedẽs lniam alicui ut eligat sibi ꝯfessorẽ idoneũ: eoipso ꝯcedat lniaꝫ absoluẽdi a casib⁹ suis dicto ꝯfessori electo. ℞. ꝙ nõ: nisi hoc exp̃mat: vl' euidẽt' ꝯstet ꝑ alia sig̃ ꝙ hoc in spãli voluit ꝯcedere.c.si ep̃s.d̃ pe.ꝛ re.li.vi.

¶ Utꝝ vn⁹ sacerdos possit absoluere ꝛ alius audire. ℞. ꝙ nõ qꝛ sacr'a nõ sũt diuidẽda.ar.xxiij.di quorundã.

¶ Utꝝ ꝓpri⁹ sacerdos possit absoluẽ eã cũ q̃ peccauit. ℞. ſꝫ Ri.i.iiij.di.xvij.ꝙ sic.itellige nisi sit casus reſuat⁹ ꝑ supiorẽ.itẽ si nõ iminet ꝑiculũ: aut ex ꝑte sacerdotis aut ex ꝑte mlr'is ꝑꝑ eoꝝ fragilitatẽ.vñ si imiet tale ꝑiculũ nll'o mõ ꝯfiteat'.sꝫ petat lniaꝫ alti ꝯfitẽdi: quã si ñ

vult dare malicioſe pōt nūq̄ hō mīn⁹ al/teri ꝓfiteri meli⁹ tū faceret ſi eā ad alīū confeſſorē mitteret cū quo magis ve/recūdaretur.

9 ¶ Vtrū ꝓfeſſor audīēs penitentē q̄ hz caſū a q̄ nō pōt eū abſoluere poſſit eū abſoluere a caſib⁹ ptinentib⁹ ad ſe: ⁊ poſtea remittere eū ad ſupiorē ꝑ abſo/lutione alioꝝ ptinentū ad ipſū. ꝛ.q. hz ín hoc fuerūt opi. tū hec ē verior quā tz ¶en. de gā. in. quoſ. i. q. xxx. q̄ ſic. Et ita ꝓuat curia ⁊ cōis ꝓſuetudo. Q̄ penitēs dz oīa ꝓfiteri itegre de qb⁹ eſt mēor: ⁊ ſacerdos abſoluet a qb⁹ pōt. ⁊ poſtea remittet cuz ad ſupiorē ut ab/ſoluat eū a religs. Rō q: ꝑ ꝓfeſſionez factā iferiorī oīa pcā ſūt ꝓfiteri remiſſa ⁊ iā pcōr ē abſolut⁹ a deo. Abſolo vo ſacꝛalis fiēda ꝑ eccliaz duo facit. Vnū q: ꝑē debite ſatiſfactōis dimittit. Aliō q: abſolutum eccle nullitāti a q̄ ꝑ pcīa ſuū ſepar⁹ fuerat recōciliat. Q̄is enim mortalr peccans q̄ntū ad ſe a cōione ſcꝛoꝝ ⁊ eccle ſepar⁹ eſt ⁊ excōicatus. Nūc aūt neutri hoꝝ repugnat ſepare abſolutionē ⁊ facere eā ꝑ ptes. Satiſfa ctio enī ꝑ ptes bñ pōt iníūgi. pōt qppe ſacerdos dicer: facias hoc vſq̄ ad. viij dies: ⁊ poſtea reuertaris ad me: ⁊ iiim gā tibi reſiduū. Silr recōciliatio pōt fieri ꝑ ptes: ſicut pz ꝺ excōicato plib⁹ excōicatiōib⁹ q̄ pōt abſolui ab vna po ſtea ab alia. c. cū ꝑ cā. de ſen. ex. ⁊ idez glo. ín. c. officij. e. ti. ⁊ glo. in. c. ex pte. ꝺ oſ. oꝛ. Vel pōt dici q̄ ꝑma abſolo cum ſcōa ē vna. Ita q̄ ꝑma fit ſub rati ha/bitōe: ꝺ ſcōa ſubſequēda. Ita q̄ factū ín ꝑma ſuſpēdit: nec hz effectū donec veniat ſecūda. ⁊ tūc ſcōa agēs in ꝓpa ꝺ tute ꝑme ꝓcedēt agit totum q̄ vnica abſolutio ꝺ oib⁹ agere deberet. ⁊ ſic ra tificat ꝑmā. imo illa cū iſta vnica ſim/plicit ⁊ indiuiſa reputabit. ⁊ q̄ ita ſit nō dz i ꝑma abſolone aliq̄ ꝓditio appo ni de ſecūda ſequēda: neq̄ ſecūda de ꝑma: q: de iure ſubintelligit ut non ſit neceſſe q̄ exꝑmat hec ille. Et ſubdit ver forze: dūmō diſponat penitens ire ad ſupiorē: alꝰs ſi videret eū rebellē de nullo dz eū abſoluere: q: tā iupenitēn tē ſe oñderet. ⁊ i. q. xxxi. ſubdit q̄ ſi infe riorī abſolueret ſub ꝓditōe. i. ſi de illꝰ ab ſoluat ꝑ ſupiorē vl ad tps. ſ. quouſq̄z ſu perioꝝ abſoluet q̄ nō valeret abſolo. ī q. xxxij. dicit q̄ ſi ſupior cōmitteret ſe riorī tali mō videtz: q̄ abſoluere poſſit ſub tali ꝓditōe. q̄ ēt ſibi ꝓfiteat: q̄ va let talꝭ cōmiſſio: ⁊ pōt fieri q: ꝓfeſſio ni hil aliud ē q̄ ligaminis oñſio. ⁊ idē li/gamē plib⁹ pōt oñdi: ⁊ tūc nō hz vigo rē ꝑma ꝓfeſſio niſi ſub ꝓpoſito faciēdi ſecundā. tz ſi poſtmodū ꝓfiteri ſupiorī reuerit q̄ dimiſſa ſūt nō redeūt: tz no nū crimē icurrit. ⁊ ſi dictā ꝓditionē ac ceptat dz eā abſoluere ſine oi ꝓditōe appoſita ex pte abſolutōis. Si vo cō mittat ſic vz poſſis ſub ꝓditōe. ſ. q̄ nō valeat niſi ei ꝓfiteat: vel eā ratā habuerit nō valet talis cōmiſſio nec abſolutio.

¶ Quid ſi talꝭ caſus reſuat⁹ ſit excōica tio nūqd poterit abſolui a pcīs pr⁹: et poſtea mitti ad ſupiorē ꝑ abſolone ab excōicatōe. ꝛ. multi tenēt q̄ nō: q: cū excōicat⁹ ſit eccliaz ñ ꝑt reponi niſi p eū ad quē ſpectat abſolo ipſi⁹: p ea q̄ no. i. c. pñti. ꝺ ſen. ex. li. vi. ⁊ tz hec opi. videaꝭ bōa: tū mihi magis placet ¶ia ſ. q̄ pōt abſolui a peccatz: ⁊ poſtea mitti ad ſupiorē ut abſoluaꝭ ab excōicatiōe qō qdē pz ex ꝓdictis i ꝓcedēti. q. ⁊ hec ē benignior opi. ſm ¶o. ⁊ verior iu/dicio meo. vñ nō ob. eoꝝ rō: q: talꝭ ñ reponit i eccliā: tz abſoluaꝭ ab alijs ni ſi p eū ad quē ſpectat: nec dz ſe imiſce re diuinis donec ſit abſolut⁹ ab excōi/catione. Nec ob. etiā ſi dicaꝭ quō pōt ergo abſolui a ſacerdote ſi nō debz ſe imiſcere diuinis: q: etiā excōicatis nō

phibeꝫ talis inuiscio. et qđ dr q excõi
cat⁹ nõ est particeps sacr̃oꝝ. vezꝝ ẽ cõ
pletiue: sz nõ iniciatiue. nec ob. c. qui
cũqꝫ. xxiiij. q. i. vbi dr q se segrega
uit ab vnitate fidei uel societaꝫ Petri
z Pauli nõ põt a vinculo peccõꝝ absol
ui: nec tanuꝫ regni celestis itrare: qz ut
pz logr̃ ð hiticis. z alijs q i pposito ma
lo pseuerãt nõ de ptritis. aliter nunqꝫ
possent absolui. Aduerte tñ q si foret
i mora petẽde absolutõis. sic nullo mõ
dz absolui a peccaꝫ: nisi certis pjectu
ris appareret q nullo mõ pstituere i
mora ex tali absolutõe. Si vo nõ fuit
in mora: vel si fuit tñ verisilr apparet
q ampliꝰ nõ erit. credo q pfessor de
beat absoluere a peccatis: nec eũ gra
uare ut prꝰ vadat ꝓ absolutõe excõi
cationis: pserti3 qñ comode hoc face
re non põt. Et sic videt velle Ric. in
iiij. di. xviij. ar. ix. q. iiij. in ver. ibi: qz p
sumendũ ẽ ut in plibꝰ q iuste excõica
ti fuerãt z q nisi p eos staret ab excõi
catiõe absoluerenr: ergo vbi cessat taꝫ
pzesũptio absoluendus est. Hoc idem
tenet Rod. ti. de sen. excõ. §. xviij.

12 Utrũ peccãs in alieno territorio ef
ficiatur de iurisditiõe illiꝰ in cuiꝰ terri
torio deligt ut possit absolui ab eo. ꝛ.
Fm pa. in. c. cũ ꝓtingat. de fo. cõpe. q
in foro pniali nõ sortir gs foꝝ alteriꝰ
sacerdotis ex delicto cõmisso in eiꝰ ter
ritorio etiã notorie facto. z no. ꝙ glo. in
c. i. xvi. q. i. z qđ no. in. c. i. de rap. Rõ:
qz pnia imponit ꝓpter offensam dei z
aie. ꝓprie Fm Jo. de ligna. z iõ illi soli
subijcit quem habet loco dei z qui est
iudex anime sue.

12 Utrũ peregrini z viatores q de licẽ
tia ꝓpriꝰ sacerdotis ꝓfitẽtur alteri q tñ
hñt casus reseruatos epis possint ab
eo quẽ elegerũt in ꝓfessorẽ absolui. ꝛ.
Fm Rod. q sic: maxie si instituerit tẽpꝰ
generalis ꝓfessionis: ut in pascha: dz
tñ ei inhũgi q eũ hẽbit copiaz sui epi:
itez ei ꝓfiteat illud peccatũ reseruatũ
z ab eo recipiat pniam de illo.

Quid si sacerdos absoluit a q̃ non 13
põt: ꝛ. Fm Ri. i. iiij. di. xviij. q sine sa
ciat ex malicia siue ex crassa uł affecta
ta ignorãtia mortaliter peccat. Et Fm
Dir. ti. de penitẽtia tenet dicere ꝓfesso
q talis cõfessio nõ tenuit nel obtinere
auctoritatẽ. z postea log cũ eo de aliq
bus q̃si dubitet ne bñ eũ intellexerit: z
sic eũ absoluere. Mõ intelligo si como
de põt z sine scandalo: alꝫ nõ credo
teneaꝫ: qz talis ꝓfessus ꝓpter bonã fi
dem excusar. ar. xxxvij. di. §. vl. Aduer
te q qñ quis ꝓfessus fuit ei q eũ nõ po
tuit absoluere: postq̃ hoc scit teneꝫ ite
rũ ꝓfiteri illa eadẽ pcã si adhuc ẽ me
mor sacerdoti q eum possit absoluere
Fm Ri. in. iiij. di. xvij. Sed tu distingue
Fm q. §. dixi. ꝓfessio. iiij. §. xij. Aduerte
tñ q si ꝓdictꝰ ꝓfessor potuit eũ absol
uere ab aliquibꝰ 13 nõ ab oibꝰ. suffice
ret ꝓfiteri illa solũ a quibꝰ nõ potuit, eũ
absoluere ei q hz potestatẽ z non alia.

Confessio. vi. q. ad pe
nitẽtie iniũ
ctionẽ. gl. in. c. sunt plẽs. ð pe.
di. iij. 13 q regulariter, p quolibet mor
tali pnia septẽnis debeť. Ittñ tenetur
Fm coiter doc. in. c. deꝰ qui. de pe. z re.
q pnie sũt hodie arbitrarie p. d. c. deꝰ
g. z p. c. mẽsurã. de pe. di. i. Ita q Jo.
an. in. c. ut mẽsure. de emp. z ven. 13 q
canones penitẽtiales hodie de nihilo
seruãt. nihilomiꝰ sacerdos z si possit
recedere a dictis canonibꝰ in ꝑponẽdo
pniaz quã vult ꝓpt fragilitatẽ hoiũm
z ꝓpr ex cã. z p hoc facit glo. bona in
d. c. sunt plures. tñ bonũ est ut eos ca
nones sciat: ut Fm eos sciat se tẽperare
z peccatoꝝ inotescere quid meretur.

Sed qđ si sacerdos videt q nõ fa 1
ciet pniam uel nõ vult subire. ꝛ. scõm

Mo.ti.pnia.vi.q dz sacerdos talem
iponere quã sine murmure ⁊ spõte ve
lit portare: ⁊ nõ aliã ꝓpter piculuz: et
etiã ꝯcedat q ipse possit redimere ie/
iunia q̃ ei iposuit: ⁊ q remissiones pla
toꝝ ꝓsint ei: nec dz exigere iuramẽtũ:
uel ꝓmissionẽ de abstinẽdo in futuruz
ab aliq̃ pcõ: uel de faciẽdo qd̃ sibi in/
iũget nisi in casib⁹ a iure exp̃ssis: sed
absoluat eũ simpl'r sine ꝯditõe cũ ꝓte
statione q si nõ restituet aliena: vel fa/
ciet debitũ q euacuabit fructũ ꝯfessio
nis q̃uis sibi videat̃ q nõ sit facturus
ad qd̃ obligat̃. Cauti⁹ tñ eẽt qñ adest
comoditas mittere eũ p̃mo ad satisfa/
ciendũ ⁊ q postea reuertat̃ ꝟm euãge
liũ. Si comode nõ põt sufficit dispõat
q̃ꝫ primũ poterit satisfacere: vñ p̃sbyt̃
nullaten⁹ dz peccatorẽ ꝑmittere a se
desperatũ recedere. Et i his ꝯcor. In
nocẽ.in.d.c.ois. ⁊ Sco.in.iiij.dis.xv.
2 ¶ Quid si peccator ꝯfitet̃: nõ tñ vult
abstinere in futuꝝ. ℞. q dz sibi ꝯsiliuz
dare ⁊ pniam iniũgere ⁊ hortari ut nõ
desistat bñfacere: qꝛ dñs citi⁹ eũ illu/
minabit: ⁊ valẽt ad multa bona scd̃m
doc.in.c.qd̃ qdã.de pe.⁊ re. nõ tñ dz
eũ absoluere: qꝛ peccaret mortal'r tam
absoluẽs q̃ꝫ penitẽs ꝟz Ri.i.iiij.di.xvij
3 ¶ Utrũ bona opa q̃ penitẽs faciet, sint
magis efficatia ad expiandũ culpaz p̃
teritã qñ ꝑ ꝯfessorẽ ei iniungunt̃: sic di
cendo oia bona q̃ facies: uel intẽdis fa
cere iniũgo tibi i remissionẽ pcõꝝ. ℞.
ꝟm Tho.in quol'.q sic.qꝛ sic valẽt du
pliciter. Primo ex nã opis. Scd̃o ex
vi clauiũ.et iõ plus hñt expiare culpã
p̃teritã. Et ꝓpterea bonũ est q sacer/
dos hoc ei iniũgat taliter q intelligat
ut.s̃.dixi.ꝯfessio.v.in prin.
4 ¶ Utrũ vn⁹ ꝯfessor possit ex cã rela/
xare aut cõmutare pniam quã alt̃ ipo/
suit. ℞. breuiter loquẽdo de pnia sacr̃a
li q sic: si talis hz auctoritatẽ absoluẽ
di a tali pcõ ꝓpter qd̃ fuit sibi iposita:
etiã si ille q iposuit eẽt supior. Si v̄o ñ
habz auctoritatẽ absoluẽdi a tali pcõ:
nõ poterit eã nec relaxare nec ꝯmuta
re nisi necessitas vrgeat uel pietas sua
deat: piũ eni tũc eẽt interp̃tari q supe
rior i hmõi casib⁹ acceptet ꝟm Rod.
ar.c.latorẽ.xxxiij.q.ij glo.xxvi.q.vij.c.
tpa.tenet q eps̃ põt diminuere pniam
quã papa iposuit.ar.d.c.latorẽ. Quod
ego admitterẽ qñ ñ põt haberi recur
sus ad supiorẽ comode ⁊ ex cã: al's nõ
credo. Et hoc etiã tz Aluar⁹: ⁊ seqtur
Car.in cle.fi.de pe.⁊ re.⁊ ꝟm p̃dictaz
distinctionẽ ꝯcordabis opi.ꝯrias q̃ re
citant̃ in.d.cle.fi. Fallit hoc ꝟm aliq̃s
nisi alicui in pnia fuisset ipositũ ut iret
ad terrã sanctã: qꝛ tũc sine auctoritate
pape non posset cõmutare.ar.c.i.⁊.c.
sup his de voto iũcto.c.ex multa.c.ti.
qd̃ ego limito qñ iniũxissz ut iret i sub
sidiũ terre sãcte: al's nõ ꝑ iura p̃allega
ta. Et ꝟm hãc distinctionẽ limita ⁊ itel
lige glo.⁊ doc.i.d.c.i.⁊ ita tenet Mo.
ti.penitẽtia.iiij.⁊ Asteñ.li.v.ti.xxxij.
¶ Sed q̃ro q sũt canones pniales. ℞ 5
q eos reduco ad viginti: quoꝝ prim⁹
habet̃.lxxxij.di p̃sbyter. vbi dat̃ cuili/
bet p̃sbytero fornicatori: uel cõmittẽti
qd̃cũqꝫ peccatũ qd̃ inducit depositio/
nẽ pnia.x.annoꝝ: in qb⁹ primos tres
mẽses dz ieiunare in pane ⁊ aq̃ tñ ex
ceptis dñicis ⁊ festis p̃cipuis i qb⁹ põt
recreari vino pisciculis ⁊ leguminibus
inclusus tñ stando: post exiẽs dz vnuz
annũ cũ dimidio ieiunare i pane ⁊ aq̃
post vsqꝫ ad septimũ annũ ieiunare dz
tres ferias in pane ⁊ aqua.s.ij.iiij.⁊.vi.
nisi secundã feriã debet redimere vno
psalterio uel denario. post tres sequen
tes annos.vi.feriã in pane ⁊ aqua ieiu
net. Quidã intelligũt in adulterio uel
incestu solũ. Sed tn dic etiã in fornica
tione. ¶ Secũdus canõ habet̃.xxx.

q.i.c.si qs sacerdos.⁊.c. nō debet. vbi datur pnia.xij.annoꝝ ꝓsbytero qui cognouit filiā spūalē etiā quaꝫ audiuit in ꝓfessione.⁊ si est publicū ul'si ē eps.xv. annis peniteat:⁊ mulier dꝫ oia pauperib⁹ dare:⁊ in monasterio ppetuo seruire deo. ¶ Tertius est de spō. duo.c. accepisti. vbi cōtrahēti p verba de psenti cum aliquo alij desponsato: imponitur penitētia q̄ ieiunet in pane ⁊ aq̄ xl.dieb⁹.⁊ vij.annis sequētib⁹ peniteat ¶ Quartus est in.c.de filia.⁊ in.c.de uotā.xxvij.q.i. vbi peccāti cū moniali uel religiosa: pnia.x.annoꝝ iniungit ⁊ consentiēti. ¶ Quint⁹ est in.c.si qs cū duab⁹.⁊ in.c.si quis cū matre. xxxiij. q. vlt. vbi ignoꝛāter cognoscēs duas sorores: vel matrē: vel neptē: uel amitā: aut filiā ponit pnia.vij.annoꝝ. Si sciēter priuat ꝑpetuo cōiugo. ¶ Sext⁹ est de excel ꝑla.c.clerico. vbi clico peccanti contra naturā perpetua penitentia ponit detrusus in monasterio. Laico vo vsq̄ ad dignā satisfactionē ponitur separatio a cetu fideliū. ¶ Septimus est in.c.hoc ipsū. xxxiij.q.ij. vbi incestuoso uel peccāti cū brutis ponitur pnia plusq̄ vij.annoꝝ. ¶ Octau⁹ est in.c.admonere.xxxiij.q.ij. vbi vxoricide ponitur pnia aspera ⁊ perpetua.ne vinū ul' sicerā bibat.carnes nisi q̄ comedat nisi in pascha ⁊ natiuitate dñi in pane ⁊ aq̄ ⁊ sale viuat ieiunijs ⁊ oībus intentus: uel intret monasteriū. ¶ Nonus est in.c.latoꝛē.xxxiij.q.ij.in matricidis quib⁹ quali eadē cū vxoricida ponitur nisi q̄ ista est solū septennis. ¶ Decimus est in.c.ij.de pe.⁊ re. vbi interficiēti presbytex ponit penitētia.xij.annoꝝ. ¶ Undecim⁹ est in c.accusasti.de accu. vbi accusanti iniuste aliquē ad moꝛtē.si occisus fuerit imponit penitētia.xl.diex in pane ⁊ aqua ⁊.vij.annis peniteat. Si vo mēbrū p. diderit tribus annis. ¶ Duodecim⁹ in c.quicūq̄.vi.q.i. vbi pōnro imponit ieiunīū.xl.dieꝝ in pane ⁊ aqua:⁊ pnia vii.annoꝝ. Idē de eo qui cum iducit uel ꝓsulit uel cogit.⁊ si erat seruus dñi trib⁹ quadragesimis ⁊ legitimis feriis.ij.⁊.iiij.⁊.vi i pane ⁊ aqua ieiunet.c. qui cōpulsus.xxij.q.v. ¶ Tertiusdecimus est in.c.ut mēsure.de emp.⁊ ven. vbi.xxx.diex in pane ⁊ aqua ieiunium imponit falsanti mēsuras: sed grauior penitētia imponit falsario ſfaꝛ aplicarum in.c.dura.⁊ in.c.ad falsariꝛ.⁊ in c.ad audientiā.de cri.fal.⁊ in.c.nouimus.de verb.sig. ¶ Quartusdecim⁹ est in.c.de his vo.xxxiij.q.ij.et in.c.si quis.de pe.di.v. vbi dimittēti pniaꝫ solēne imponit pnia.x.annoꝝ:⁊ exhibitio eucharistie i fine vite sue solū. ¶ Decimusquintus est in.c.nemo.p ignoꝛātiam.de ꝓse.di.i. vbi ꝑsbytero qui clericum moꝛtuū inuoluit in pala altaris imponit penitētia.x.annoꝝ.⁊.v.mensium. Diacono vo triū annoꝝm cum dimidio. ¶ Sextusdecim⁹ ē in.c.ō ciro.xij.q.ij. vbi cōmittēti sacrilegiū ipo nit pnia septē ānoꝝ. Jta q̄ i trib⁹ ꝑmis carnes nō comedat: nec vinū bibat nisi in pasca ⁊ natali dñi. In alijs.v. annis tribus ferijs a carnibus ⁊ vino abstineat. Lomburēs tū ecclesiā.xv.ānis penitere dꝫ ⁊ resarcire ut in.c.si qs ecclesiā.xvij.q.iiij. ¶ Decimusseptim⁹ ē i.c.statuim⁹.de maledi. vbi blassemāti b⁹ publice deū vl' scōs ponit illa pnia ō q̄.s.blassemia.§.vij. ¶ Xviij.i.c.ois ō pe.⁊ re. vbi sacerdoti reuelāti ꝓfessiō nē ponit pena.ō q̄.j. ꝓfessio vlt.§.xx. ¶ Xix. est in.c.si qs dederit.xxiij.q.i. vbi dans cōtonē heretico: uel accipiēs ab eo nesciēs hoc ꝓhibitū ab ecclia dꝫ penitere vno anno: si erat sciēs.x.ānis ité q̄ ꝑmittit hereticū celebꝛaꝛ i ecclia catholica p ignoꝛātiā ūris.xl.dieb⁹ pe

niteat si sciēter ꝑ annuꝫ peniteat. Qui
aūt ꝓ ei⁹ reuerētia ⁊ dānatione ecclie
x. annis peniteat. Qui aūt trāsierit ad
hereticos uel alios ad hoc induxerit:
peniteat. xij. annis.

6 ¶ Sūt multi alij canones in qb⁹ pnia
vij. ānoꝝ. aliqñ mioꝛ iponit̄ q̄s ꝑtereo
qꝛ ex q̄ rl̄are ē ꝙ ꝓ q̄libet mortali sit se
ptēnis nō fuit necessariū eos exp̄mer̄.

7 ¶ Ad regulas aūt p̄dictas dꝫ ꝯfessoꝛ
sp̄ hr̄e oculū ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ ex cā. puta qꝛ debi
lis uel alteri obligat⁹. vel ꝓpter ꝑiculū
ne eā faciat penitēs possit relaxare p̄di
ctas penas cū ut dictū est hodie sint in
arbitrio ꝯfessoꝛis. tñ bonū est īnotesce
re eā peccatoꝛi ut magis timeat pecca
re. ⁊ intelligat qd sit ei agenduꝫ si vult
absolui a pena peccati. uel in hoc nūl
do uel in alio: qꝛ credendū ē eccliam
instinctu spiritussancti eas sic taxasse si
cut de⁹ ꝓ iusticia exigit. uel hic: uel in
purgatoꝛio a quocūqꝫ talia ꝑpetrāte:
ut apte dr̄ in. c. hoc ipsum. xxxiij. q. ij.
Hoc ipsū ꝙ canonū censura post. vij.
ānos remeare penitētē i statū p̄stinuꝫ
p̄cepit nō electiōe ꝓprij arbitrij sācti
p̄res: sꝫ poti⁹ snia diuini iudicij sanxe
rūt. et. j. dr̄. Hinc etiā ecclīastica ꝯsue
tudine est vsurpatū. ut maioꝝ criminū
pnia. vij. ānoꝝ spacio ꝯcludat̄ nisi uel
officij excellētia: uel criminū magni
tudo p̄missū spaciū transcēdere cogat
hec ibi. Aduerte etiā ꝙ i foꝛo pniali fe
rie lr̄ie dicunt̄. ij. iiij. ⁊. vi. feria. ut in. c.
p̄sbyter. lxxxij. di. ⁊ in. c. ieiunia. d̄ ꝯse.
di. iij. facit d̄ homici. c. ij. ⁊ iō sācti⁹ ē i
his penitētes affligere si mō īduci pñt
vij. quo ad
ei⁹ effectū

Confessio

1 ¶ Utrū ꝯfessio liberet a cl̄pa
peccati. ℟. ꝙ sic. Nā ꝑm Aureo. in. iiij
di. xvij. q. i. nisi meritū xp̄i actualr̄ ap
plicet̄ isti uel illi nulla culpa deletur: qꝛ
solū ꝑ meritū passionis xp̄i pcā remit
tuntur Cū ergo sacramēta sint īmedia
tū applicatiuū passiouis xp̄i ad nos. iō
oīs culpa deletur mediantib⁹ sacr̄is d̄
facto exhibitꝫ ul' in voto. ꝓpterea cum
pnia sit sacr̄ꝫ ⁊ ꝑcipiat̄ i ꝯfessione: qꝛ
ꝑ eā hō se subdit ministris ecclie q sūt
sacr̄oꝝ dispēsatoꝛes. Ideo ꝯfessio ex vi
absol'onis ꝯiūcte culpā remittit nisi hō
obicē peccati mortal'i actu ponat ꝑm
Sco. in. iiij. di. xiiij. q. vl. Nec ob. ꝙ in
ꝯtritiōe pcā remittūtur: qꝛ ꝯtritio vo
tū ꝯfessionis hꝫ annexū. Et iō sicut ba
ptism⁹ liberat a culpa ñ tm̄ ꝑm ꝙ actu
ꝑcipit̄: sꝫ etiā ꝑm ꝙ in voto habet̄ si
cut pꝫ in illis q iustificati ad baptismū
accedūt: nec frustra postea baptismus
ꝑcipit̄. sic ⁊ de ꝯfessione dicēdū ē ꝙ si
qs ꝯtrit⁹ accederet ad ꝯfessionē i actu
absolutōis gr̄a augeret̄ ⁊ etiā pcā re
mitterent̄ si p̄cedēs doloꝛ nō suffecissꝫ
ad ꝯtritionē. ⁊ ipse tūc obicē gratie nō
p̄beret. His etiam ꝯcoꝛ. scūs Tho. in
iiij. distin. xvij.

2 ¶ Utrū ꝯfessio liberet a pena pcti. ℟.
ꝙ sic tripl'r. ¶ Uno mō ex vi absolu
tiōis in voto uel in actu liberat a pena
et̄na sicut ⁊ a culpa a q̄ liberat⁹ nihilo
min⁹ remanet obligat⁹ ad penā tp̄aleꝫ
ꝑm ꝙ pena est medicina ꝓmouens ⁊
purgās q̄ restat i purgatoꝛio paciēda:
q̄ qdē ē ipꝛoporꝛionata virib⁹ penitētꝫ
in hoc mūdo viuētis: sꝫ ꝑ vim clauiuꝫ
in tm̄ minuit̄ ꝙ remanet ꝓporꝛionata
virib⁹ penitētis viuētis in hoc mūdo.
Ita ꝙ satisfaciēdo in hac vita purga
re se pōt. ¶ Secūdo qꝛ sacerdos pōt
dimittere de pena debita ꝑm pa. in. c.
sicut dignū. de homi. ⁊ de hoc habes
j. indulgētia. §. v. ¶ Tertio dimittit̄ pe
na ex ipsa nā act⁹ ꝯfitētis q penaꝫ hꝫ
ānexā erubescētie. ⁊ iō quāto plib⁹ ꝯfi
tet̄ qs d̄ pcis tāto magis pena minuit̄
ꝓpterea ꝯfessus ⁊ absolut⁹ in purgato
rio minus punie t̄ q̄ꝫ contrit⁹ tm̄: pre

sertim propter duo vltima.

3 ¶ Utrũ ꝯfessio gñalis sufficit ad delenda mortalia. ℞. ſm Ric. in. iiij. dis. xxi. ar. iij. q. iij. ꝙ sic pcã oblita. aduerte tñ ꝙ ad remissionẽ mortaliũ oblitoruꝫ ⁊ ignoratoꝝ nõ sufficit ꝯfessio gñalis q̃ fit in ecclia sine sacr̃ali si hõ hꝫ copiã ꝑsbyteri ⁊ facultatem ꝯfitẽdi: sꝫ tenet̃ de eis gñal'r ꝯfiteri ⁊ a ꝑsbytero petere absolõnẽ ſm eundẽ Ric. vbi. s̃. valet tñ ꝯfessio gñalis ad delẽda venialia. Uñ no. ꝙ ꝯfessio gñalis sacr̃alis q̃ fit in secreto sacerdoti de gñib⁹ singuloꝝ nõ d̃ singul' generꝫ valet ad remissionẽ pene ⁊ culpe venialiũ ex q̃ttuor ſm scm̃ Tho. in. iiij. di. xxi. ¶ Primo ex ꝯtritõe penitẽtis. ¶ Scd̃o ex hũilitate ꝯfessionis. ¶ Tertio ex orõne sacerdoꝝ. ¶ Quarto ex vi clauiũ. alia ãt ꝯfessio q̃ nõ est sacr̃alis: sꝫ solũ gñalis valet ex tribus ꝑmis tantũmodo.

Onfessio vltio quo ad sigillũ ⁊ eius celationẽ.

1 ¶ Utrũ sigillũ ꝯfessionis sit de eẽntia sacr̃i. ℞. aureo. in. iiij. di. xxi. ꝙ sic. Nã de rõne sacr̃i ẽ ꝙ sit signũ efficax. Est eni sacr̃m sensibile efficiẽs qd̃ figurat Sed sacr̃ꝫ istud significat ⁊ figurat ꝙ de⁹ audit pcm̃: ⁊ ꝙ ꝯstituit̃ foꝝ secretũ in q̃ mori dꝫ pcm̃ ⁊ extingui: ergo cũ significatio sacr̃i ꝯfessionis sit significatio occulte deletõis pci ⁊ fori. Jõ ad rõneꝫ ei⁹ ꝑtinet ut nullo mõ reueletur. Unde qui reuelat facit irritũ sacramentũ auferẽdo ꝯfessioni naturã sue significationis ⁊ figurationis.

2 ¶ Utrũ sigillũ confessionis sit de iure nature. ℞. Sco. in. iiij. di. xxi. q. ij. ꝙ sic rõne caritatis: fidelitatis: veritatis: ꝓmisse tacite ⁊ vtilitatis quo sigillo multi confitentur qui nõ facerent.

3 ¶ Utrũ papa possit ꝑcipere sacerdoti ut reuelet ꝯfessionẽ. ℞. ſm Ri. in. iiij. di. xxi. ꝙ nõ. Et si ꝑcipit: nõ est ei obediendũ: qꝛ secretũ ꝯfessionis ẽ de iure nãli diuino ⁊ ecclie sup̃ q̃ papa nõ põt ꝑcipe. Uel dic ꝙ cũ sacerdos in actu ꝯfessionis sit spãlis vicari⁹: ⁊ spãlis q̃ ad illã spẽꝫ sit maior gñali. c. studuisti. de offi. del. Jõ papa in hoc nõ ẽ maior cũ sit vicari⁹ gñalis. Hãc rõnem ponit Pa. in. c. dilect⁹. de exces. prela.

¶ Quid si interroget̃ sacerdos an sciat aliqd de eo qd̃ audiuit in ꝯfessione: uel ꝑstet̃ ei sacr̃m ut dicat si aliqd audiuit ĩ ꝯfessione. ℞. ſm Sco. ⁊ Ri. vbi s̃. ꝙ dꝫ rñdere se nihil scire uel audiuisse supple ad reuelandũ: sicut ⁊ xp̃s dixit Mar. xiij. ꝙ nec fili⁹ hois scit de die iudicij. intelligit̃ ad reuelandũ gñaliter. Uñ nõ dꝫ tacere: ut dicũt aliq: ⁊ male: sed audacter dicere ꝙ nihil scit ⁊ ꝙ nihil audiuit: qꝛ subintelligit̃ ad reuelandũ. Et i hoc ꝯcor. S. Bo. ea di. ⁊ cõiter doc. ⁊ pa. in. d. c. dilect⁹. lꝫ. qdã dicãt ꝙ põt dicere se nihil scire u hõ sed ut de⁹. Jta dr̃ in. c. si sacerdos t de offi. or. Meli⁹ ẽ ut dixi. s. ad reuelãdũ qꝛ nõ põt negari qn sciat ut hõ.

¶ Utꝝ liceat saltẽ reuelare de lnia cõfitẽtis. ℞. tenẽt qdã ꝙ sic illi q vtil' ⁊ necessari⁹ est ad ꝑficiẽda q̃ reqrunt̃ ad illud foꝝ: qꝛ adhuc gerit ꝑsonã dei: sed alij ꝑsone nõ licet. ⁊ hmõi opi. ẽ Ric. vbi. s̃. S. Bo. v̄o ⁊ Pe. ⁊ S. Tho. ea. di. tenẽt ꝙ licite põt reuelare nisi timeatur de scandalo. ⁊ hoc soluꝫ ei q põt ꝓdesse ⁊ nõ obesse. ita tñ ꝙ sacerdos ꝯstituat se nũciũ ꝯfitẽtis. Sed magis mihi placet opinio ꝑfati Aureo. vbi. s̃ Land. ea. di. ꝙ nullo mõ: lꝫ qꝛ confitẽs nõ põt dispẽsare in lege nature diuina ⁊ in essentia sacramẽti. Et iõ cautius est ꝙ faciat sibi dicere extra confessionẽ hoc quod vult ꝙ reuelet.

¶ Utrũ ille cui reuelat̃ peccatum alicuius ex aliq̃ cã d̃ lnia ꝯfitent̃ tenẽdo

opinionē ꝙ hoc possit facere teneat̄ ce
lare .R. scūs Tho. vbi. s̄. ꝙ sic. sicut te
netur ⁊ interpres celare.

7 ¶ Utrū in aliq̄ casu liceat reuelare cō
fessionē. R. ꝙ sic. in. vi. casib⁹. ¶ Pri
mus quando sacerdos indiget consi
lio: ita tñ ꝙ dicens peccatū sibi inde
tectū in ꝯfessione nullo mō referat ad
personā ꝯfitentē taliter ꝙ possit deue
niri ad eius noticiaꝫ. istud pꝫ in. c. of
ficij. de pe. ⁊ re. vbi papa nō rep̄hēdit
legatū petentē consiliū de peccato: qđ
asserit se in ꝯfessione habuisse ī vli. vñ
credo ꝙ ꝯfessores nō peccēt mortal'r
q aliqñ etiā dicūt se habuisse tale pec
catū in ꝯfessione qñ in tali generalita
te ita dicūt ꝙ nullo mō pōt dep̄hendi
persona q̄ ipsum ꝯfessa est: lꝫ sit pericu
losū talia referre nisi in casu necessitatꝭ
ꝑ ꝯsilio hñdo ꝓpter scandalū ⁊ peri
culuꝫ ne deueniat̄ in noticiā persone.
¶ Scđs casus in q̄ licet reuelare est đ
licētia ꝯfitētis. quod tñ nō placet. ut di
xi. s̄. ¶ Tertius casus ſm ino. ⁊ sequit̄
pa. in. c. ois. de pe. ⁊ re. est qñ quis ꝯfi
tetur se velle facere aliqđ malū: quia
istud nō est dictū ī penitētiali foro: ⁊ iō
ꝓpter rationē istius sacr̄i nō tenet̄ ce
lare: nec etiā ꝓpter preceptū legis na
ture seu diuine: rōe ꝓmissionis saltem
tacite de nō reuelādo: quia ut dicit san
ctus Bo. in. iiij. di. xxi. intelligit̄ ꝙ dꝫ
celare nisi veritas uel obediētia aliud
exigat: ut est in ꝓposito. Nec ob. ꝙ cō
muniter tenēt theo. ea. di. ꝙ nō liceat
qꝛ dictū eoꝝ limito ⁊ intelligo qñ qs
ꝯfiteret̄ se habere pcm̄: de quo nō po
test penitere: ⁊ a quo non pōt nec vult
abstinere. ⁊ hoc ideo cōfitet̄ ut sacer
dos p̄beat consiliū ⁊ oret ꝓ eo ut deus
eum illuminet ⁊ hmōi. ⁊ tale peccatū
nō vergit in periculū alioꝝ sꝫ tm̄ ipsi⁹
confitētis. nam tūc nullo mō pōt reue
lari: quia talis ꝯfessio disponit ad ꝯtri
tionē ⁊ ꝯñr ad peccatoꝝ ī ꝯspectu des
celationē ſm Ri. in. iiij. di. xxi. ar. iiij. q.
ij. sed qñ vergeret in periculū cōitatis
uel alteri⁹: tūc si nullo mō vult cessare
talis quin illud faciat: credo sine p̄iudi
cio ꝙ nō solū pōt: imo tenet̄ reuelare
ei q potest ꝓdesse ⁊ nō obesse ut malo
obuietur. ¶ Quartus casus est qñ qs
habet per aliā viā peccatū sibi detectū
in confessione ſm sanctū Bo. ⁊ Ri. ⁊
cōiorem opi. theo. in. d. xxi. di. Ueꝝ ē
ꝙ ꝓpter scandalū nō dꝫ reuelare nisi
ꝑ necessitate uel vtilitate illud dicat vl'
nisi iurauerit dicere veritatē ſm ino. ī
c. ois. de pe. ⁊ re. ⁊ recitat pa. in. d. c.
dilectus. de exces. prel. nunq̄ tñ dꝫ di
cere se habuisse illud in ꝯfessione: quia
ſm Sco. vbi. s̄. peccaret mortal'r. Et
idē dic si reuelat aliqd plusq̄ sciat ex̄
confessionē: puta scit semiplene aliqđ
factū ex̄ ꝯfessionē ⁊ plene in ꝯfessione:
nō licet sine pcō mortali nisi semiple
ne exp̄mere: vel si hꝫ dubie al'r q̄ du
bie reuelare nō dꝫ. ¶ Quint⁹ casus ē
qñ eēnt aliq q ꝯdixerūt īterficer̄ p̄sby
ter cū eis euntē in nemore: quoꝝ vn⁹
penitet ⁊ ꝯfiteť añ nemoris īgressum.
nā tūc pōt sacerdos retrocedere: lꝫ ex
hoc alij socij cognoscāt sociū ꝯfessū fuis
se ꝓditionē. ſm eni Sco. in. iiij. di. xxi
gñal'r dici pōt. ꝙ signū qđ de se ē idif
ferens ad significandū tale pcm̄ fuisse
ꝯfessū. uel nō fuisse: lꝫ aliqb⁹ sit signū
magis determinatū ex aliq̄ p̄supposito
nō tñ ex se est signū reuelatiuū ꝯfessio
nis: nec ꝑ ꝯñs simpl'r illicitū ꝯfessioni
Quidā tñ tenēt ꝙ ī tali casu tenent̄ po
tius intrare nem⁹ ⁊ subire mortē q̄ ta
li signo reuelare: sꝫ eis nō credo. Me
lius tñ faceret si aliq̄ cāꝫ fingeret cur
intrare renuit. Sed si nō pōt iuenire
credo cū Sco. ꝙ pōt desistere ab in
gressu q̄uis illi ꝑ tale signū dep̄hen
dant ꝯfessionē ei fuisse factā. si tñ signū

nō eēt indifferēs sz certū: nullo mō li
ceret signū facere: uel alio mō ꝯfessio
nē reuelare: sz potiꝰ tenet̄ ꝑm Ri. vbi
s. mortē sustinere ne ꝯfessionē reuelet.
¶ Sextꝰ casus in q̄ licet reuelare cō
fessionē est qñ id qd̄ dr̄ nō ē pcm̄: nec
est circūstātia pci illiꝰ q ꝯfitet̄. Naz ta
le qd nō cadit sub sacr̄o ꝯfessionis nisi
eēt qd potēs deducere ad manifestati
nē pci. Vñ si qs ꝯfitēdo inserat q, i ta
li terra sunt boni fructꝰ: uel pulchꝝ ca
struz: vel q ex tali licito ꝯctu dz dare
centū ducatos alicui: ⁊ hmōi q̄ nō sūt
pcā: nec deducētia ad manifestationē
pci licite ꝑz Ri. vbi. s. pōt manifestar̄
nisi tal' inotescat ꝯfessori q talia sibi di
cit sub sigillo secreti: qz tūc nō pōt re
uelare nisi ꝑm q sigillū secreti pōt re
uelari. ut. j. dicam.
8 ¶ Quid si p̄sbyter haberet aliqd̄ pec
catū mortale qd̄ nō posset ꝯfiteri nisi
ꝯfessionē sibi factā reuelaret. ꝝ. ꝑz Ri.
vbi. s. ⁊ Sco. q nō dz ꝯfiteri durante
tali casu illud pcm̄: sz sufficit ꝯteri de
eo cū ꝓposito ꝯfitēdi qñ, poterit face
re sine p̄iudicio sigilli cōfessionis ⁊ re
uelatōis ꝑsone ꝯfesse. Fortiori eni vin
culo tenet̄ ad celandū confessionē q̄ꝫ
penitens ad confitendum.
9 ¶ Utrū sacerdos q audit duos in cō
fessione: ⁊ vnꝰ eoꝝ dixit se peccasse cū
illo alio: sz ille aliꝰ confitendo hoc nō
dicit possit eū d̄ hoc iterrogar̄. ꝝ. q sic
in gñe: sz ñ pōt dicere q aliꝰ sibi reue
lauerit: nisi ille ex̄ ꝯfessionē sibi dixissz
10 ¶ Utrū sciēs ꝑ ꝯfessionē aliquē excōi
catū teneat̄ eū vitare. ꝝ. ꝑm Ri. vbi. s
q nō. etiā in secreto. Et ad. c. cū non
ab hoīe. de sen. excō. qd̄ videt̄ dicere
ꝯriū. Respondet q intelligit̄ qñ scit ꝑ
aliā viā in secreto q̄ꝫ p' confessionem.
Sco. tñ vbi. s. tenet q dz eū vitare si
pōt sine ꝓditiōe eiꝰ excōis. si v̄o hoc
nō pōt facere qn eū ꝓdat nō tenetur.
imo tenet̄ nō vitare qz fortiori viculo
ligat̄ ad celādū. s. ꝑ legē nature diuinā
⁊ eccliasticā q̄ꝫ ad vitādū excōicatuz.
¶ Quid si sacerdos sciat ꝑ ꝯfessiōz q 11
aliqs dormiuit cū muliere i ecclia. ꝝ.
q hoc nō pōt reuelare ep̄o nisi i gñe.
dicēdo tal' ecclia ē polluta: ⁊ idiget re
cōciliatōe. ar. c. significasti. d̄ adul. ⁊. c.
si sacerdos. d̄ of. or. ⁊ hoc tutiꝰ ē: lz qdā
teneāt q nec ēt i gñe dēat reuelare. qd̄
veꝝ credo qñ est oīo occultū: quia sic
nō indiget reconciliatione.
¶ Utꝝ abbas ul' aliꝰ p̄latꝰ possit āmo 12
uere subditū ab aliq̄ offō ꝓpt̄ delictū
qd̄ scit in ꝯfessione. ꝝ. ꝑm Ri. ⁊ Sco.
vbi. s. q nō. etiā si scit eū male vti tali
officio: nisi qñ hoc facere posset sine su
spitiōe penitētis: ⁊ alteriꝰ cuiuscūqz q
eū āmoueat ꝓpt̄ ꝯfessionē: qz tūc possz
sed ego credo istud veꝝ nisi qñ tal' sub
ditꝰ ꝯfiteret̄ pcm̄ a q̄ nō vult desistere
⁊ qd̄ vergit in ꝑiculū alioꝝ: qz tūc cre
do possit eū officio p̄uare qñ ad libitū
ipsiꝰ spectat āmouere ul' confirmare.
ut. s. §. vij.
¶ Quid d̄ p̄sb̄ro q scit i ꝯfessione ipe 13
dimētū in mr̄imonio ꝯhēdo: ul' deca
nus i ꝓmouēdo ⁊ ꝑ eū p̄ñtādo. ꝝ. q se
crete dz eos monere ut desistāt q si ꝯ
hūt bñdicat nuptias si petit q p̄ñtet or
dinādū p̄ñtet qñ al'r facere ñ pōt sine
manifestatōe ꝯfessiōis. facit qd̄ no. gl.
⁊ doc. in. c. vnico. d̄ scru. i or. fa. Rō qz
etiā si diceret nō sibi crederet̄ nisi q̄te
nus posset ꝓbare: ⁊ sic frustra faceret.
¶ Quid ē q cadit sb̄ sigillo ꝯfessiōis 14
ꝝ. q dir̄cte se extēdit ad oīa q̄ cadūt sb̄
sacr̄ali ꝯfōne ut sūt pcā. idirecte v̄o ca
dūt oīa illa ꝑ q̄ dep̄hēdi pōt pcm̄ uel
pcōr. vñ ꝑm Ri. vbi. s. qcqd ꝑ se uel ꝑ
accñs directe ul' idirecte possz verecū
diā ul' ꝯfusionē ul' malā suspitōez ul' ali
qd̄ aliud nocumētū gñare penitēti ex
peccato confesso: cadit sub isto sigillo.

Uñ locus ⁊ tp̄s ⁊ silla ex quib⁹ pōt de
ueniri ī notitiā peccati ꝯfessi. nō sim/
plr̄ sed sub relatiōe ad ꝑsonā q̄ ip̄z est
ꝯfessa cadit sub isto sigillo. ⁊ durat etiā
post mortē penitētis. ꝟm Sco. vbi. s̄.
Uñ est preceptum negatiuum. quod
obligat etiam ad semper.

15 ¶ Utꝝ ille cui ꝯfessor reuelauit ꝯfes/
sionē teneat̄ celare qd̄ sibi reuelauit.
R. ꝟm Ri. vbi. s̄. ꝙ sic. imo p̄lato sibi p̄
cipiēti ꝙ reuelet nō tenet̄. nec debet
obedire. qꝛ talis ꝯfessor q̄ sibi reuela/
uit dedit de facto sibi ptātez loquēdi.
nō d̄ iure. ⁊ iō nullo mō lz ei reuelar̄.

16 ¶ Quid de illo q̄ audiui a proposito
aut a casu ꝯfessionē quā q̄s facit ꝯfesso
ri. R. Ri. vbi. s̄. ꝙ tenet̄ celare de iure
nature ⁊ diuino. ⁊ iō nullo mō poterit
sine peccato mortali reuelare sine ꝯsē
su exp̄sso penitētis. Et addit Sco. vbi
s̄. ꝙ qui dolose ⁊ īsidiose audiuit que
quis confitetur peccat mortaliter.

17 ¶ Utꝝ ꝑsona cū q̄ q̄s peccauit cadat
sub sigillo ꝯfessiōis. R. Ri. vbi. s̄. ꝙ sic
siue penitēs potuerit suū pcm̄ ꝯfiteri
sine exp̄ssiōe illius persone: siue non.

18 ¶ Utꝝ penitēs teneat̄ celare penitē/
tiā sibi a ꝯfessore iniūctaz. R. ꝟm Ri.
vbi. s̄. ꝙ si penitēs ī manifestando qd̄
sibi a ꝯfessore ē iniūctū faceret p̄iudi/
ciū fame ꝓprie absq̄ vlla vtilitate aut
ꝯfessori. qꝛ si forte sciretur qd̄ sibi iiū/
xit īcurreret odiū aliquoꝝ. ⁊ huiusmo
di. tūc tenetur celare. Si v̄o nec fame
proprie resultat preiudicium. nec sa/
cerdoti. tunc potest reuelare si vult.

19 ¶ Que ē pena reuelātis ꝯfessionē. R.
ꝙ vltra peccatū mortale dz detrudi
ī arcto monasterio ⁊ deponi. vt in. c.
omnis. de pe. ⁊ re.

20 ¶ Sed nunq̄d lac⁹ reuelās ꝯfessio/
nē sibi factā sit detrudēd⁹ ī arcto mo
nasterio. R. ꝟm host. in. d. c. omnis ꝙ
nō sed alia penitētia puniendus.

¶ Cui īcūbit ꝓbatio ꝙ talis reuela/ 21
uit. ꝯfessionē. R. Pa. i. d. c. oīs. ꝙ si cō
fessor ꝯfiteat̄ se dixisse tale peccatū. sz
negat se habuisse illud ī ꝯfessione nisi
ꝓbet se aliunde hūisse q̄z ꝑ ꝯfessionē p̄
sumet̄ ꝯ cū. s. ꝙ ī confessione hūit. ar.
vj. q. ij. placuit nō tñ punie̅t pena ordi
naria. d. c. omnis. sed pena arbitraria.
quia non aperte conuincitur.

¶ Utꝝ eadē sit rō de sigillo ꝯfessiōis 22
⁊ sigillo secreti. R. ꝙ lz sigilluz secreti
⁊ sigillū ꝯfessiōis se hēant ꝟm inferi⁹
⁊ superius. qꝛ oē sigillū ꝯfessiōis ē sigil
lū secreti ⁊ nō eꝯrio. tñ nō ē eadē rō
de vno sicut de alio. Uerꝝ ē ꝙ peccat
mortalit̄ frāgēs qd̄libet istoꝝ sigilloꝝ
Uñ tz Sco. vbi. s̄. ꝙ siue ille q̄ alicui
aliqua dicit exp̄mat ꝙ ea dicit sibi sb̄
sigillo secreti: siue nō. tenet̄ celare dū
modo ītelligat ꝙ sub secreto ei dicit.
Et addit Ri. vbi. s̄. q̄ ī hoc ꝯcor. ꝙ si
reuelat: crimē ꝓditiōis īcurrit. Limi
ta tñ ꝟm. S. Bo. ea. di. veruz ꝙ nullo
mō lz reuelar̄ sigillū secreti nisi ī duo
bus casib⁹. ¶ Prim⁹ q̄ñ veritas id
exigit. puta qꝛ v̄git ꝑiculum aliorum.
¶ Secūdus q̄ñ obiecta cogit ad re/
uelandū. Uñ ꝯ ista duo ⁊ iuramētū et
ꝓmissio nō valet. Uñ dicit Pa. i. d.
c. oīs. ꝙ si talis assumit̄ ī testē tenet̄ re
uelare: q̄uis sub sigillo secreti sit ei
dictū. nō tñ tenet̄ denūciare. qꝛ aliud
ē testimoniū, dicere aliud denunciare
nā denūciare nō tenet̄ q̄s qd̄ ꝓbare
nō pōt. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si pecca/
uerit. ij. q. vij. plerūq̄z. Hē. tñ de gan.
viiij. quol̄. dicit ꝙ subditus q̄ recipit
aliq̄d ab alio ī secreto nō v̄gēs ī dam
nū cuiusq̄z nō tenet̄ reuelare etiā p̄la
to precipiēti ut reuelet. Et ꝟm hoc li/
mito. S. Bo. ut ītelligatur teneri ex
obediētia q̄ñ p̄lat⁹ vult scire qd̄ pōt ce
dere ī detrimētū religionis. aut alte/
rius. al̄s. nō. sigillū v̄o ꝯfessōis nullo

mō ꝛz reuelare nisi ꝑm q. ꝺ. dictū est.
23 ¶ Utr ꝓfessor dicēs aliquē sibi ꝓfessū de peccatis suis sit reuelator ꝓfessionis ꝛ. ꝑm ri. vbi. ꝺ. q ñ. q2 nihil occultū manifestat: sed solū manifestum quod scit eē ꝓfessionē. q2 si dixerim⁹ q pec catū nō hēmus tpi nos seducim⁹ ꝛc. i. Jo. i. Si vo dicerem q ē sibi ꝓfessus de magnis criminib⁹ ꝛ multis. bñ eēt reuelator ꝓfessionis. Quidā etiā dicit q dicere talia vba. s. hoc peccatū audiui i ꝓfessiōe q ē pcm̄ mortale. ꝛ satꝭ ad hoc vī facere tex. d. c. ois. sed ego hoc nō credo. Et ē vius ꝛz Sco. vbi ꝺ. nisi p tale deueniat i notitiā plone q cū cōmisit. piculosū est tm̄ talia dicere.

¶ Onfirmatio electorū an sit de necessitate petēda ꝛ. q sic de iure cōi ita q electꝰ ad regimē cuiuscūq; ecclie aut religiōis. si administratiōi dignat̄ se igesserit añ ꝓfirmatōz. sine tanq̄ plat⁹. vl̄ pcurator. aut iconom⁹. aut alio nouo q̄sito colore i spūalib⁹ aut tpalibus. p se. vel alīū i totū. ul̄ i pte añ ꝓfirmatōē ipso facto ꝓuat̄ oī iure quod⁹ p electionē in ipia dignitate hēbat. c. anaritie de elec. li. vj. Fallit hoc i cāu q̄n abbatissa eleccta ā maiori pte. nō tm̄ ā duab⁹ ptib⁹ ipugnat̄ ne ꝓfirmet̄. q2 iterī pōt administrare. c. idēnitatib⁹. ꝺ. si vo. de elec. li. vj. Itē fallit q̄n ꝓfirmatio a papa ē petēda. ꝛ electꝰ ē valde remotus vz vltra italiā. tūc bñ pōt admīstrare i tēpoꝛalib⁹ ꝛ spūalib⁹ añ ꝓfirmationē. Excepto q nullā alienationē facere pōt. ut i. c. nihil de elec. Quod verū credo q̄n nō ci mora petēde ꝓfirmationis. alīs hēbit locū pena. d. c. anaricie. Et quod dicit tex. de vltramōta no. credo hēat locū i citramōtān. q̄n cura eēt vltramontes. ut tenet Ho. ꝛ Jo. an. i. d. c. nihil. ꝛ Sul. i. d. c. auaricie. Secus esset si hēret p̄ pusillegium. ut nos fratres minoꝛes qui habemus q electꝰ gñal̄ nr̄ statī pōt admīstrare

¶ Utrū ꝑsata hēant locū in eo. ꝛ. 2
Se. in. d. c. auaricie. ꝑm Jo. an. q sic. Et q̄ nota q ꝓstitutio pēalis emanās ad coadiuuationē ul̄ executionē iuris antiq iterpꝛetat̄ late ut i cludat ꝓtē ta in iure antiq̄ alīs non hēret locū in eo. q2 appellatiō e dignitat̄ nō cōpꝛe hēdit̄ epalis. ut dicit gl. i. c. ii. de pbē. li. vj. Sz hic sic. q2 i iure antiq̄ i clude bat̄ epūs. ut i. c. nosti. ꝛ. c. q̄liter de elec.

¶ Utr hēat locū ꝑsata pēa i iperatore. ꝛ. ¶Du. ꝛ Jo. i. c. legim⁹. xciij. di. q nō. ꝛ ut tz gl. i. cle. vnica de iureiurā. i vo. reges romanos. pōt admīstrare ꝛ oēz iurisditōez exerceē ipij q̄uis pau. ibidē teneat. ꝛriū. ꝛz plz mihi opi. glo. 3

¶ Uñ dz peti ꝓfirmatio. ꝛ. q. j. tres mēses post ꝓstitū ꝓsū. alīs limito cessāte impedimēto. si nō petat̄ ul̄ ab electorib⁹: ul̄ ab ipo electo: ul̄ ab alio p ipo electio ē nulla. c. q̄ sit o elec. li. vj. In cathedralib⁹ vo ꝛ regularib⁹ ecclijs quarum ꝓfirmatio a papa est petenda ter ua moderationem. c. cupientes de elec. li. vi.

¶ A quo dz peti confirmatio. ꝛ. q si 4
electꝰ est exēptus debet peti a papa: ul̄ ab eius legato de latere si est aliqs super illa ꝓuincia. ut i. c. si abbatē o elec. li. vj. Intellige q̄n talꝭ exēptꝰ subest immediate pape. secus si mediate. ut sūt ꝓuinciales ministri ordinis minoꝛum q q̄uis sint exēpti. tm̄ hñt sup se gnāle totius ordinis a q̄ hñt ꝓfirmari. Tm̄ ¶Da. in. c. i. de sup. ne pla. ꝛz q. abbates etiā exēpti sūt p eos ꝓfirmādi. si aūt nō sūt exēpti debent ꝓfirmari per suos plātos imediatos supioꝛes. ut puta. epūs iferioꝛes suos. Archiepūs eos suffraganeos suos. ¶ Primas ul̄ pii archa archiepos nō exēptos. hec col

b

ꝛ. in abbatissa. ꝛ. 1. mo.

ligunt ex.c.cũ monasteriũ.⁊ ex.c. nihil.⁊.ex.c.bone memorie.el.i.d̄ elec. cum ibi no.⁊.lxiiij.distin.illud.

5 ¶ Quó dz fieri ꝯfirmatio a supiore vl' ab eo cui de iure cõi.siue spãli.puta ꝑuilegio: ul' ꝯsuetudine ꝑscripta: siue ex delegatione ꝯfirmatio ꝑtinet.ꝶ.ꝙ dz vocari nominati si est aliqs coelectus sil' cũ eo.ul' appet aliqs oppositor.al's generalis i ecclia in q̃ dz talis ꝑesse vocatio dz fieri: ut si q sint q se velit opponere cõpeant assignato termino perẽptorio.etiã si nullus appareat dz ipe ꝯfirmator diligẽter examinare ⁊ electionis ꝓcessũ ⁊ ꝑsonã electi.maxime i sciẽtia ⁊ honestate vite ⁊ etate.qꝛ si idignũ ꝯfirmat ul' illegitie mortaliter peccat.⁊ est ꝑuat' ipo iure a potestate ꝯfirmãdi ꝑmũ successorẽ illius.⁊ ꝯfirmatio ipo iure ẽ nulla.qñ nó vocat' q sũt vocãdi si ẽ aliqs coelect'.ul' ali' q velit oppóere ꝯ̃ electũ ul' electionez ⁊ non discusso negocio, fit. hec habentur ex.c.nihil de elec.⁊.c. fi.de elec.li.vi.cum ibi no.

6 ¶ Sz nunqd si elect' admistrat post ꝯfirmationẽ nullã cadat i penã.de q̃ s̃.i ꝑn.ꝶ.gl.i.d.c.fi.ꝙ si errauit in facto.puta credidit factã vocationem ⁊ discussionẽ.⁊ sic nó cadit: sz excusat'. sz si errauit i iure non excusat'a dicta pena.d̄ re.iu.ignorãtia.li.vi.cũ ꝯcor.

7 ¶ Utruz ꝑfata nullitas ꝯfirmationis hẽat locũ i postulatiõe.ꝶ.gl.i.d.c.fi. ꝙ sic i admissiõe postulatõis q̃ fit a supiore q postulatũ admittẽdo ꝯfirmat. sec' i postulatione q̃ ẽ in eo ꝙ postulat' monacus elect' a ꝑlato suo.Sil'r hz locũ i ꝑñtatiõe.ut ille cui fit ꝑsentatio ꝑuet d̄cretalẽ.d.c.fi. Nec ob.si dicas ꝙ ꝯstitutio vr̃ penal'.⁊ sic extendi nó debet.quia nó est penalis.cũ nó ꝑuet iure quesito sz querẽdo.vide ibi doc.

8 ¶ Utꝛ sit ꝑuãdũ qd̄ dictũ ẽ.§.iij.ꝑcedẽti i oib' bñficijs etiã simplicib'.ꝶ. Ge.i.d.c.fi.ꝙ sic.siue hẽant curã animaꝝ: siue nó.qꝛ cũ i oi bñficio requirat' exaiatio ⁊ ꝯfirmatio electi seu ꝑñtati seu postulati.ꝶ3 io.an.post ho.i.c. proposuit.de cõces.ꝑ. ergo seruanda sunt predicta.

¶ Utꝛ i hospitali sil'r.ꝶ.Lap.ꝶ3 ge. vbi.s̃.ꝙ sic si dat' bñficiũ ꝑ viã ꝑsẽtatiõis ul' electõis.sec' qñ nó dat' i bñficium.quia tunc fit cõmissio: non electio: uel collatio: seu presentatio. ut in cle.quia contingit de reli.domi. 9

¶ Utꝛ ꝑlat' superior possit ꝯfirmare sine capl'o.ꝶ.Ge.i.c.qñ d̄ elec.li.vj. ꝙ Archi.hic post opi. recitatas tz ꝙ non vz ꝯfirmatio si in abñtia capituli fiat.ar.eoꝝ q̃ no.de offi.dele.cãz.ff.d̄ admi.tu.l.ticiũ ⁊ meuiũ in ꝑn.⁊.ff.de exerci.l.i.§.ꝙ si plures.Et hoc veꝝ ni si ꝯsuetudo ecclie hr̃et ꝯ̃riũ.qꝛ tũc valeret ꝯfirmatio de ꝯsue.c.nó ẽ.l.xvi. 10

Confirmationis

sacr̃m ad qd valet.ꝶ.Melchiades papa i.c.sp̃s sanct' de ꝯse.di. v.ꝙ valet ad augumẽtũ gr̃e ad cõfirmãdũ i pugna ꝯ̃ vicia ⁊ diabolũ ⁊ armat ⁊ istruit ad agones h' mũdi ⁊ ꝑlia.

¶ Utꝛ sit necessariũ ad salutẽ.ꝶ.ꝙ ñ absolute.qꝛ baptiçatus si stati decedit saluat' vt patet i.d.c. sp̃s sãctus q̃uis nó sit cõfirmatus.tñ necessariũ ẽ.ita ꝙ cõtẽnens ipm suscipere mortaliter peccaret.⁊ dãnaret'. ut colligit' ex.d. c.sp̃s sãct'.cũ ibi no.Et ꝓpterea credo ꝙ notabilis negligẽtia epoꝝ i nó ꝯferendo istud sacr̃m.sit eis peccatuz mortale.per ar.in.d.c.spiritus sanct' 1

¶ Utꝛ soli epi hoc sacr̃m possint cõferre.ꝶ.ꝙ sic ut patet i.c.d̄ his.⁊ duobus.c.se.de ꝯse.di.v.Tñ ꝑm Inno.i c.quãto de ꝯsue.papa posset dare licẽtiã sacerdotibus ut conferrent.qꝛ ꝑm 2

glo.in.c.manus de ꝯse.di.v.⁊ sequit̃ Inno. vbi.s̄.ex demandatione pape quilibet clericus potest conferre ordinem ⁊ sacramentum quod habet.

3 ¶ Quib⁹ dz ꝯferri istud sacr̃m.ꝶ.ꝙ oib⁹ fidelib⁹ baptiçat̃ tã sanis q̃ etiaz morte ꝑiclitãtibus.ut patet i.c.ut ieiunij.⁊.c.se.de cõse.di.v.q̃uis gl. sẽtire videat̃ ꝙ dẽat dari solũ hñtibus perfectã etatẽ.s.xij.ãnorũ.nõ credo verꝫ.

4 ¶ Utꝫ ꝑfecte etatis volẽs suscipe istõ sacr̃m teneat̃ ꝯfiteri ꝑus.ꝶ.ꝙ q̃uis teneat̃ ꝯfiteri de mortali si qõ cõmisit añq̃ suscipiat alit̃ peccaret mortalit̃. tñ ꝯfiteri ñ credo teneat̃ de necessitate ar.d.c.ut ieiunij in v̄bo moneant̃.

5 ¶ Utꝫ de chrismate tm̃ ⁊ illius anni debeat fieri.ꝶ.ꝙ sic cũ sit minoris necessitat̃ ꝯfirmatio q̃ baptismus.ar.c. quoniam de sen.ex.li.vj.⁊.c.si quis d̄ alio de consecrati.di.iiij.

6 ¶ Utꝫ oi tpe possit ꝯferri.ꝶ.ꝙ.sic ar. c.oẽs fideles ⁊.c.d̄ his.⁊.c.ut ieiunij. ⁊.c.se.d̄ ꝯse.di.v.sz eps dz eẽ ieiun⁹. ut i.c.ut epi d̄ ꝯse.di.v.sz ñ d̄ ꝑcepto.

7 ¶ Utꝫ ieiun⁹ tm̃ debeat suscipe.ꝶ.ꝙ sic.nisi necessitas aliud suadeat.tñ credo sit ꝯsiliũ:nõ ꝑceptũ.ut patet i.d.c. vt ieiunij.Et ꝓpterea dicit.Ale.ꝙ melius est ꝯfirmari post prandiũ q̃ epo postea discedẽte nõ possit cõfirmari.

8 ¶ Quid si quis oleo ꝓ chrismate sit vnct⁹.ꝶ.sz ho.⁊ ino.i.c.vnico d̄ sac. vn.ꝙ dz iterꝫ chrismate liniri.⁊ dz illa oꝛo reiterari.signo te ⁊c.Alie autez oꝛones q̃ ꝑcedũt ⁊ sequũt̃ nõ iterant̃

9 ¶ Que est forma huius sacramenti. ꝶ.ꝙ in iure nõ inuenitur nisi ꝙ i frõte chrismate debet signari.Tamen in põtificalibus cõmuniter habet̃.Ego te consigno signo crucis ⁊ confirmo te chrismate salutis.In nomine pr̃is ⁊ filij.⁊c.Et hec est seruanda.

10 ¶ Utrum sit reiterabile istud sacr̃m. ꝶ.ꝙ non.ut in.c.dictum est.⁊.c.se. ea di.Et peccaret mortaliter scienter iterans:secus si ignoraret:aut dubitaret quia non dicitur iteratum quod nescitur factum.

¶ Utrũ non confirmatus possit tenere aliũ ad confirmationem.ꝶ.ꝙ non c.in baptismate de conse.di.iiij.Et si tenet non contrahit compaternitatẽ. vt ibi patet concor.Tho.⁊ Pe. 11

¶ Quot possunt tenere ad istud sacramentuz.ꝶ.tantuz vnus debet esse qui teneat.c.non plures de conse.di. iiij.Sicut ⁊ in baptismo.ut ibidem. 12

¶ Utrũ ille qui tenuit in cathecismo vel baptismo possit tenere in hoc sacramento.ꝶ.ꝙ consuetudo romana est ꝙ non.sed per singulos singuli suscipiant.Tamen fieri potest si necessitas cogit.al's non.ut in.c.in cathecismo de conse.di.iiij.Sed no.ꝙ hodie ex consuetudine est:ut qui tenet in cathecismo teneat in baptismo.⁊ ideo sine peccato fit.Si tamen plures sunt qui tenent omnes efficiuntur compatres suscepti.ut in.c.fi.de co.spi.li.vi. Et ideo vir non debet tenere vxorem ⁊ ecõuerso.quia orietur ipedimentũ. 13

Confirmatio sũmi põtificis ex certa scientia facit validum quod erat nulluz respectu iuris positiui.ꝑm Jo.de li.ut refert Pa.in c.cum super de causa pos.⁊ proprie. facit firmum quod al's est infirmum. Solenne quod non est solenne supplẽdo defectus solennitatis omisse.ij.q.i. in primis de transac.c.i.de conces.ꝑ. qꝛ.Si v̄o fit in forma cõi nõ ex certa scia.nihil iuris tribuit:sz solũ vet⁹ cõsuat.de ꝯfir.vti.ul' iuti.c.dilecta.⁊.c.i. in gl.⁊ de ꝯces.ꝑ.qꝛ diuersitatem.⁊ d̄ ꝑuil qꝛ itẽtiõis.nec ꝑ ipaz d̄rogat̃ iuri cõi.d̄ of.oꝛ.lz.d̄ fi.istru.iter dilectos.

¶ Confirmatio ꝓpe nõ est qñ succes/
sor ꝯfirmat ꝯstõnez predecessoris: seu
eius gesta: ut dicit Pa. in. c. i. de loca.
⁊ est dictũ Ho. vñ poti⁹ est ratificatio
uel ĩnouatio. Sed ꝯfirmatio est qñ su
perior confirmat factũ inferioris. Qđ
no. qꝛ facit ad multa.

Confraternitas
an sit licita. ℞. Pe. de perusio
tractatu de canonica portiõe epi. c. iiij
ꝙ sic si fiat ex cã licita. facit glo. in. c. si
q clicoꝝ. xi. q. i. q̃ dicit ꝙ fraternitates
bone admittunt̃. q. ij. di. si qs despicit
Sed q̃ fiũt ad malũ ꝓhibent̃. C. đ mo
no. l. vnica. de hoc. đ. Andreas barba
tius. i. c. officij. de testa. plene tractat ar
chi. etiaz i. đ. c. si qs despicit. ⁊ vide. s̃.
collegium.

¶ Utrũ statutũ ꝯfraternitatuz q̃ cauet̃
ne qs recipiat̃ nisi soluat tm̃ liceat. ℞.
Pe. vbi. s̃. ꝙ sic si fit ꝓpter honestaz
causã. puta alẽdis paupib⁹ ⁊ hmõi. đ.
c. si qs despicit. ⁊ ar. xxvi. q. ij. nõ exem
plo. Quidã tñ dicũt nõ licere: qꝛ exclu
dit pietatẽ. s. ne qs recipiat̃ nisi soluat:
⁊ videt̃ magis equũ. Si tñ statutũ di/
ceret ꝙ receptus soluat tm̃ oi mense li
ceret. Ludo. đ ro. in no. dicit ꝙ arch.
q. ij. di. c. si qs despicit consuluit ꝙ si fit
statutũ p v̄ba affirmatiua sic valet. Si
p v̄ba negatiua. s. nullus admittat̃. sic
nõ valet. allegat. c. ad aplicaz. đ simo.
Et addit idẽ Ludo. ꝙ si potestas inue
nit societatẽ in q̃ sit statutũ inhonestuz
põt statim eoipso cassare societatẽ ſm
Bar. in. l. sub ꝑtextu. ff. đ extraor. cri.
⁊ sequit̃ Bal. in. c. i. §. conuenticulas.
de pa. te. in vsi. feu.

Coniuratio est quã/
do aliq
rebelli auctoritate in vnum se
colligẽdo iuramẽta inter se dederũt. ij
q. i. si q clicoꝝ. ⁊ no. ꝙ ꝯiuratio ⁊ ꝯspi
ratio ꝓ vno eodẽq; crie accipiunt̃. ij.
q. i. ꝯiurationũ. vñ ꝯiurare ẽ sil' vl' vnũ
iurare. ꝯspirare v̄o ẽ sil': vel in idẽ spira
re: ſm glo. in. c. ꝯstõez. đ sen. ex. li. vi.

¶ Utꝝ oĩs ꝯiuratio sit illicita. ℞. ꝙ
ꝓprie ꝯspiratio: ut pz ex ꝑcedẽtib⁹ est
illicita. Dr̃ tñ aliqñ largo mõ ꝯspiratio
seu ꝯiuratio q̃ aliq coniurãt: vel in idẽ
aspirãt qđ de se est licitũ ⁊ bonũ: ⁊ tũc
lz talis ꝯspiratio. ut no. glo. in. đ. c. si q
clicoꝝ. al'. i. q. i. ꝯcussionis. xxij. q. i. c. i.
no. ĩno. in. c. cũ. J. ⁊ A. đ sen. ⁊ re iud.
⁊ Pa. in. c. exhibita de iudi. Qñ ergo
qs ꝯiurat ut rebellet ꝑlato uel obediẽ
tie ⁊ hmõi sic est ꝯspirator. ut pz đ v̄b.
sig. ꝯstitutionẽ. li. vi. ⁊ sic ꝯspiratio đ se
est mortale pcm̃. In dubio v̄o sp ꝑsu/
mit̃ mala ſm ĩno. in. c. i. đ scis. ⁊ Uin. ĩ
c. fi. de testi. co. ⁊ Jo. an. i. c. ij. đ v̄b. si.

¶ Que est pena ꝯiurantiũ uel ꝯspirã/
tiũ. ℞. laici debent excõicari si ꝯ epm
ſm glo. in. c. fi. de testi. co. ⁊ ſm Ho. et
Jo. an. in vna libra auri ꝯdẽnari singu
li. In ꝯstitutione federici. de pace. te. c.
hac edictali. ⁊ si qs tumultũ ꝯ aliquez
fecerit uel seditiosas voces emiserit ca
pitalis est pena. l. denũciam⁹. C. de his
q ad ec. ꝯfu. ⁊ l. i. ⁊ ij. C. de sedi. ⁊ ff. de
pe. l. aut facta. ⁊ C. de epis. ⁊ cle. l. ꝯuen
ticulã. vbi ꝓhibent̃ cet⁹ uel turba ꝯgre
gari nisi inueniat̃ ꝯcessuz exp̃sse. ff. de
col. illi. per totũ clerici debent deponi.

Consanguinitas
vide. j. matrimoniũ. iii. impe/
dimento. vi.

Conscientia ꝯuenit
cũ lege
nãli rõnal' creature: ⁊ cũ sinde
resi in hoc qđ est regulare: sz differunt
in mõ. lex nãlis dictat ei bonũ faciẽdũ
⁊ malũ fugiendũ: post hoc seqt̃ iudi/
ciuz in rõne. ⁊ sic format̃ ꝯscia. vlteri⁹
facto iudicio ꝙ sic dz eẽ seqt̃ sindere/

sis q̃ est sintilia ꝯscie q̃ stimulat volũta
tẽ ad bonũ faciendũ. ⁊ sic pz ꝙ ꝯscien
tia ꝓprie est regula in rõne. sinderesis
v̄o in volũtate instigando eã ad bonũ
⁊ stimulãdo. hec ex. Alex. in. iij. ꝑte sũ.
1 ¶ Utrũ ꝯscia liget ad faciendũ oẽ qd̄
dictat ꝑ modũ ꝑceptõis uel ꝓhibitio-
nis. ℞. sanctus Bo. in. ij. sen. di. xxxix.
ar. i. q. iij. ꝙ aut ꝯscia dictat aliqd qd̄ ẽ
ꝑm legẽ dei. ⁊ sic tenet̃ facere: aut di-
ctat qd̄ est ꝑter legẽ dei. ⁊ sic tenet̃ fa-
cere uel ꝯsciaz deponere. utpote si di-
ctat necessariũ ad salutẽ festucã de tra
leuare si nõ deponit ꝯsciaz aut nõ le-
uat: mortal̃r peccat. Aut cõscia dictat
qd̄ est ꝯ̃ legẽ dei: ⁊ sic nõ ligat ad faciẽ
dũ: sz ligat ad deponendũ: qꝛ erronea
errore repugnãte legi diuĩe: vñ q̃diu
manet ponit hoiez ex̃ statũ salutis: et iõ
necessario tenet̃ eã deponere: qꝛ siue
faciat qd̄ ꝯscia dictat: siue nõ faciat ꝑ
mortal̃r peccat. Faciẽdo qd̄ dictat pec
cat mortal̃r: qꝛ facit ꝯ̃ legẽ dei: nõ faci
endo peccat mortal̃r: qꝛ faciẽdo bonũ
facit in ꝯtẽptũ dei: dũ credit dictãte si-
bi ꝯscia: hoc deo displicere. ⁊ sic intel-
lige. xxviij. q. i. ꝯ. ex his. d̄ sy. ꝑ tuas el. ij
de resti. spo. lr̃as. d̄ ꝑscrip. c. fi. qd̄ fit ꝯ̃
ꝯsciam edificat ad gehennam.
2 ¶ Quid si ꝑlat⁹ ꝑcipiat aliqd qd̄ ꝯsci
entia subditi dictat etiã ꝯ̃ legez dei. ℞.
scũs Bo. vbi. s̃. ꝙ tenet̃ eaz deponere
nisi claꝝ sit illud fore ꝯ̃ legez dei. Et si
nescit d̄ illa iudicare dz sapiẽtiores cõ
sulere: vel ꝑ orõnez a deo declaratio-
nẽ postulare. uel dic ut habet̃ in. c. inq
sitioni. de sen. ex. ꝙ qñ scit ꝓ certo ꝙ
est ꝯ̃ legẽ dei: ñ obediat: qꝛ mortaliter
peccaret: sed poti⁹ tolleret etiã excõi-
cationẽ. Si nõ scit ꝓ certo sz ex leui et
temeraria credulitate: tũc ad ꝯsilium
sui ꝑlati deponat. Si v̄o hẽat credulitatẽ ꝓbabilẽ ⁊ discretã: q̃uis nõ ma-
nifestã ⁊ euidentẽ: tũc ꝓpter obediẽtiã
faciat qd̄ sibi ꝑcipit̃: quia tenet̃ in tali
dubio ꝓpter bonũ obediẽtie excusat̃:
sz nullo mõ ex ꝓpria volũtate faciat:
qꝛ nõ licet: imo mortal̃r peccaret: qꝛ q
amat ꝑiculũ ꝑibit in illo. Et istud est qd̄
dicit tex. in. c. nõ solũ. de regula. li. vi.
Decet ingt ⁊ expedit ut cõscie puritati
nõ desijt iudiciũ rõnis nedũ spũalis ꝓ
fectus q̃rit̃ inde salutis dispendiũ icur
ratur. vide ⁊. j. religiosus. §. xxix.
¶ Utrũ ꝯfidẽs d̄ ꝯscia famã negligẽs 3
peccet mortaliter. vide. j. fama. §. i.

Consecratio episco
poꝝ ⁊ archiepoꝝ infra tres mẽses p⁹
electionẽ ⁊ ꝯfirmationẽ differri nõ dz
nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. dis.
quoniam quidam.
¶ A q̃ dz ꝯsecrari archiep̃s. ℞. ꝙ ab 1
oĩb⁹ suffraganeis suis q tũc ad metro
politanã eccl̃iam sunt vocãdi. de tẽ. oꝛ.
si archiep̃s ⁊ cũ ꝯsensu ꝑ mat̃. c. placet
lxv. di. ita ꝙ sine eo nõ recipit executio
nem consecratus. ut no. Inno. in. c. ne
episcopi. de tempo. oꝛ.
¶ Quis ꝯsecrabit ep̃m. ℞. si est exẽpt⁹ 2
ꝯsecrabit̃ a papa uel de ei⁹ mãdato. si
v̄o nõ est exẽptus ꝙ archiep̃s cũ duo-
bus ꝓuincialib⁹ ep̃is. aut tres cõpro-
uinciales ep̃i ex iussu archiep̃i. Ita tñ
ꝙ oẽs ep̃i cõprouinciales sunt ꝑ epl̃az
reqrẽdi ut ꝯsentiãt. ut in. d. c. nec ep̃i.
vbi dicit Inno. ꝙ si aliquis ep̃oꝝ com
prouincialiũ contẽnatur in ꝯsecratiõe
archiep̃i uel ep̃i ꝙ poterit agere ut ꝑ-
uet̃ executõe offscij sicut i electõe agi
tur ut casset̃. de elec. ꝙ sicut. ar. d̄ elec.
cũ in veteri. de arbi. cũ oli. lxv. di. non
dz. ⁊ ẽt grauioꝛ pnia sibi poterit iponi.
¶ Quo die debent cõsecrari predicti 3
℞. ꝙ die dñico hora tertiaꝝ. lj. di. qui
in aliquo. quasi in fi. lxxv. dis. quod die
⁊. c. ordinationes.
¶ Quõ dz fieri. vide in. d. c. ordina- 4

tiões. sed melius in eccliis pastoralis. ⁊ qđ sit de substantia no. in .d.c. ordinationes. lxv. di. in fine.

5 ¶ Patriarcha aũt ⁊ pmas ac cardinales credo qđ a papa sũt ꝓsecrãdi. ul' de eius mãdato ⁊ nõ ab alio. ar. c. pudẽda. ⁊ qđ ibi no. xxiiij. q. i. Dicit etiã Pa. i. c. meminim⁹. de accu. qđ qlibet plat⁹ confirmat⁹ a papa nõ põt bñdici seu ꝓsecrari p iferiorẽ. nisi de licentia pape. ut i. c. cũ i distribuẽdis. ò tẽ. or. ni si ꝓsuetudo alid hẽat. papa vo ꝓsecrari debet ab episcopo hostiense. xxiij. di. in nomine domini.

6 ¶ In q̃ loco sũt plati ꝓsecrandi. ꝛ. qđ archiepc̃s in sua metropolitana ecclia. ut i. d. c si archiepc̃s. alij aũt vbi placuerit ad quẽ ptinet ꝓsecratio. lv. di. c. fi.

Onsecratio ecclesie a q̃ dz fieri. ꝛ. qđ ab epo ppio nõ ab alieno. nisi de licẽtia ppij. facit. c. tua ffnitas. de ꝓse. ec. uel al. Mõ epc̃s ergo nõ põt etiã ò licẽtia epi. nec etiã recõciliare. ut in. c. aq̃. eo. ti. Dicit tñ Inno. ibidẽ qđ papa pluribus epis ꝓcessit ut possit simplices sacerdotes recõciliare ecclias: aq̃ tñ pus p epm bñdicta. Et sic patet qđ ex ꝓcessiõe pape solũ pñt recõciliare non ꝓsecrare. Intellige de ecclia ꝓsecrata. qz ecclia nõ ꝓsecrata bñ põt recõciliari p sacerdotẽ aq̃ exorcizata tñ. ut i. c. fi. ò ꝓse. ec. ul' al. qz aq̃ exorcizata põt fieri per simplicẽ sacerdotẽ. Et q̃ patet qđ non oportet fiat per episcopũ. ul' de licẽtia eius fm glo. in. d. c. fi. Et est cõis opi.

1 ¶ Quo tpe põt ꝓsecrari. ꝛ. qđ in omni tpe tã festiuo q̃ nõ. d. c. tua ffnitas.

2 ¶ Quõ dz ꝓsecrari. ꝛ. qđ modꝰ hẽtur i eorum pastorali. ⁊ aliquid de conse. di. i. omnes basilice. ⁊ quod no. Sed a pastorali non est recedendum.

3 ¶ Utr aliq̃ sit recõsecrãda. ꝛ. Pa. in. c. pposuisti. de ꝓse. ec. ul' al. qđ sic in tribus casibus. ¶ Primus q̃ nescit an fuerit ꝓsecrata. ut puta qz nõ appet aliqđ signũ p qđ appeat ꝓsecrata. nec scriptura. nec testis ⁊ huiusmõi. ò ꝓse. di. i. eccle. ul' altaria. qz nõ dr iteratus qđ nescit factũ. c. solennitates. cl. i. de ꝓse. di. i. c. veniens. de pbȳ. non bap.

¶ Secũdus si pietes sũt ꝓbusti ⁊ decrustati. Rõ qz ꝓsecratio ⁊ liniuio fit i ipsis parietib⁹. Et tiõ licet nõ corruãt. si tñ cõburanť est recõsecranda. gl. ẽ de ꝓse. di. i. ecclijs. Secus si tectũ cõburať ul' destruať. qz nõ ẽ recõsecranda. ut in. c. ligneis. de conse. ec. uel al.

¶ Tertius si parietes ita corruerit qđ de nouo oportet ipa: reficere etiã de eisdẽ lapidibus. Et licet glo. ⁊ alig ibi velint qđ si nũc vna pars reficiať. ⁊ postea alia qđ nõ sit recõsecrãda. tamen Pa. vbi. s. tz qđ dz recõsecrari. quia in spiritualib⁹ cõsideramus veritatez ⁊ nõ fictionẽ. ut notat Archi. in. c. i. ẽ voto. li. vj. Jõ est verũ qđ nõ ć i veritate illa ꝑma ecclia. nec ꝓsecratio q̃ fuit in illa ꝑma est in ista. qz non est liquor qui commiscεatur Et hanc opi. sequitur Inno. in gica. eodem titulo.

¶ In qbus casibus ecclia poluiť ⁊ 4
diget recõciliatiõe. ꝛ. pa. i. d. c. ppositi ponit duos casus. ¶ Primꝰ qñ in ea effũdiť sanguis. Et no. qđ effusio significat habũdãtiam. p20 q̃ vide tonũ tex cũ glo. i. c. cũ illoz. ẽ. qđ si clanstrales. de sen. ex. ⁊ ideo ex modica lesiõe. Cuius modicũ de sãguine effluat nõ idiget recõciliatione. Aduerte qđ ista effusio sanguinis oportet qđ sit facta ex cõtẽtione. ul' ex iniuria fm Rodo. qz si furiosus ul' ligno cadẽte effũderet sãguis nõ eẽt recõciliãda ⁊ hoc vť velle Hug. de ꝓse. di. i. ecclijs. Et Mo. in. c. si ecclia. de ꝓse. ec. uel al.

¶ Secũdus qñ i ea aliqs occidiť. lz

sãguis nõ effũdat. puta qꝛ suspẽdit ⁊ hmõi. Et itellige de homicidio violẽto ul' iniurioso. ꝟ no. i. c. vnico. eo. ti. li. vi. Secus i homicidio casuali. ul' cũ qs se defẽdẽdo aliũ occidit. ul' si sãctꝰ ibi occidat. qꝛ tũc nõ ẽ recõciliãda. Sꝫ gl. i. d. c. vnico. tꝫ ꝙ i hoc vltimo casu poluit. ⁊ ẽ recõciliãda. sed non lauãdus est locus vbi sanguis effusus est Et cõmuniter hoc tenetur.

5 ¶ Sꝫ qd si qs i ea letal'r vulneret. ⁊ ex̃ ecclia3 moriat. ℞. glo. d. c. vnici ꝙ recõciliabit. etiã si sãguinẽ recolegisset i scutela. sꝫ nõ ẽ̃rio si vulneratur ex̃ ⁊ ꝯfugit ad ecclia3. lꝫ ibi moriat ⁊ sãguis effũdat. nõ recõciliabit. Sil'r dic ꝟꝫ hug. si exñs i tecto eclie sagitet nõ recõciliabit. qꝛ ex̃ ecclia3 vr̃ fcm̃.

6 ¶ Quid si qs sane mẽtis se ipm vulneret ul' occidat in ecclia irato aio. ℞. Ge. i. d. c. vnico ꝙ recõciliabit si ẽ publicũ. de sen. ex. ꝯtigit. el. i. qꝛ homicida ẽ. Secus si esset furiosus ⁊ nõ sane mentis. ar. Cle. si furiosus. de homi.

¶ Tertius qñ excõicatus sepelitur in ecclia. ul' pagan⁹. qꝛ si erat ꝯsecrata ẽ recõciliãda ⁊ corpora ꝑdictoꝝ ꝓhicienda. si discerni pñt ab aliis. de ꝯse. di. i. ecclia3. ⁊ de ꝯse. ec. ul' al ꝯsuluisti. ⁊ ibi Pa. põit istũ cũ cãu se. ¶ Quartus qñ fuit ꝯsecrata ꝑ notoriũ excõicatũ. Nã ea q̃ ꝯsistũt i exterioribꝰ bñdictiõibꝰ ⁊ ꝯsecrationibꝰ facta ꝑ notoriũ excõicatũ nõ debẽt ꝑ fideles exercitari añ recõciliationẽ. ¶ Quitꝰ ꝟm glo. i. d. c. ꝓposuisti qñ pietes successiue repant. sꝫ credo sit recõsecranda.

¶ Sextus qñ effũdit semẽ. de adul. c. significasti. Sꝫ qñ ẽ occultũ nõ poluit. ut tꝫ glo. i. d. c. vnico. ⁊ ex. d. c. significasti. i. v. publice. ⁊ fit publicũ. ul' ex ꝯfessiõe eoꝝ q fecerũt. ul' rei euidẽtia. Et itelligũt qdam de oi effusione seminis criminosa. Secus de effusiõe que fit i sõnis. ⁊ ea q̃ fit i matrimonio cã ꝓcreãde ꝓlis ⁊ hmõi. Cõtrariũ tñ tenet cõiter. ut patet in. gl. d. c. vnici. ⁊ qd ibi no. ut hẽat locũ in oi polutione humana. Et hoc magis ꝯsõat tex. i. c. ecclijs. de conse. di. i. ⁊ hoc tene.

¶ Quid si ecclia nõ erat ꝯsecrata. ℞. 7
ꝙ q̃uis ecclia non sit ꝯsecrata. tñ poluit seminis aut sanguinis effusione. ut patꝫ i. c. fi. d ꝯse. ec. ul' al. ⁊ dꝫ lauari aq̃ exoriçata tñ ꝑ sacerdotẽ. ut ibidẽ.

¶ Utꝝ celebrãs i ecclia poluta efficia 8
tur irregularis. ℞. Ge. i. d. c. vnico ꝙ nõ. de sen. ex. is q. li. vi. tñ i ea non dꝫ celebrari. de ꝑuil. tuaꝝ. in ꝑn. Dicit tñ Lapꝰ ꝙ talis ẽ suspẽsus ab igressu ecclie. d ꝑui. epoꝝ li. vi. ⁊ si cũ tali suspẽsione in ecclesia diuina celebraret ut prius suo agens officio erit irregularis de sen. ex. is cui. li. vi.

¶ Quõ dꝫ reconciliari ecclia poluta 9
℞. ꝙ cũ aqua de q̃ in. c. consuluisti. ⁊ i. c. aq̃. de conse. ec. uel al. Et sil'r cimiteriũ. sꝫ meliꝰ hẽtur i pastorali. ⁊ sic ꝟua.

¶ Utrũ faciens cõsecrare ecclesiam 10
possit compelli ad ipsam dotandam. ℞. Pa. in. c. cum sicut de conse. ec. ul' al. ꝙ sic. ⁊ dos debet esse tanta ꝙ vnꝰ presbyter cum ministro possit viuere habito respectu ad obuentiones spirituales. Et si esset collegiata habetur respectus ad numerum collegiatorũ. Fallit hoc in ecclesijs mendicantiuꝫ.

¶ Utrum possit aliquid exigi pro con 11
secratione ecclesie. ℞. ꝙ non. vide. j. Simonia. iij. §. xviiij.

Consecratio altaris ẽ alia a consecratione. c. i. de conse. ec. uel al. Jõ vna sine alia fieri potest. de quo vide. s. Altare.

Consecratio cimiterij quõ dꝫ fieri hẽtur i pastorali.

1 ¶ Quō poluit̄.R.q̄ si cimiteriū ē cō/
tiguuz ecclie tūc poluta ecclia poluit̄
cimiteriū sed nō ecōuerso. ut in.d.c.
vnico.de ꝯse.ec.vl̄al.li.vj. Si ꝟo nō
ē ꝯtiguū ecclie uel si est ꝯtiguū sed nō
poluit̄ ecclia.tūc poluit̄ ꝑ sāguinis ul̄
seminis effusionē.sicut dictū ē de ec/
clia. Itē qñ aliqs excōmunicat⁹ ul̄ ifi
delis i eo sepelit̄.ut i.d.c.ꝯsuluisti ⁊ in
d.c.ecclia3.el.ij.aduerte tñ q̄ si eēnt
plura cimiteria ꝯtigua.tñ ꝑietē hñtia
in medio seiūgentē q̄ poluto vno nō
poluit̄ aliō etiā si ꝑ portā mediā hēat̄
accessus ō vno ad aliō.ut i.d.c.vnico
2 ¶ Sed qd si polutio ul̄ sāguinis effu/
sio fiat i porta in medio posita.R.Jo.
An.ut refert Ge.in.d.c.vnico.q̄ illō
cimiteriū ē violatū cui⁹ cā ꝑies ⁊ por/
ta fuerūt facta q̄si sit illi⁹ accessio.ꝑ.l.⁊
si nō sūt.§.pe.⁊ vltio.ff.de au.⁊ ar.le.
vbi dr̄ spectam⁹ q̄ res cui⁹ rei ornāde
cā fuerit adhita.non q̄ sit ꝑcioior. Et
iō legato auro legata sūt vasa aurea.
⁊ legatis gemis.gēmea vasa.⁊ ꝟz hoc
siue gēme sint i aureis vasis.auro ce/
dēt.⁊ idem de argēto.cū.l.se. Et dicit
Ge.ibidē q̄ i dubio ꝑies itermedius
videt̄ principaliter fact⁹.ut faciat duo
cimitia ñ accessorie.vt inuit tex.ibidē
3 ¶ Utr̄ silr̄ sit dicēdū si polutio vl̄ effu
sio sāguinis fiat i porta ecclie.R.Ge.
vbi.s.q̄ Jo.de Jmo dicit q̄ sic qñ
itra clausurā hostij versus eccliam est
facta. Secus si in ꝑte q̄ ē ex̄ clausurā.
ar.no.per Bar.in.l.i.ff.de dona.
4 ¶ A quo dz recōciliari.R.q̄ ab epo
sicut dictum est de ecclia cum aqua be
nedicta.ut in.d.c.consuluisti.
5 ¶ Utruz debeat quis sepeliri in cimi/
terio poluto.R.q̄ nō.ut in.d.c.vnico.
6 ¶ Utr̄ corꝑa excōicatoꝝ hereticoꝝ
aut paganoꝝ sint exhumāda qñ ꝯse/
crare vlut cimiteriū.ul̄ recōciliare po
lutū.R.q̄ sic si discerni pñt.de conse.
di.i.ecclesiam.el.ij.
¶ Utr̄ recōciliata ecclia recōciliatū 7
sit cimiteriū.R.ꝟz archi.⁊ Jo.an.i.d.
c.vnico q̄ sic si ē ꝯtiguū.alias secus.

Consecratio vesti/
mentorū ⁊ vasoꝝ ad diuinū cultū
necessariorum ad quez pertinet. vide
s̄.Benedictio.§.i.⁊.ij.
¶ Utr̄ possint alienari.R.q̄ in vsus ꝓ 1
phanos nullo mō debēt cōuerti q̄ se/
mel deo dicata sūt.sed vetustate cōsū
pta debēt cōburi.⁊ cineres i ecclia re
poni.c.q̄ semel.⁊ qd ibi no. xviiij.q.iij
⁊ in regula semel deo.de reg.iur.li.vj.
Pñt̄ tñ vasa eccliastica ⁊ calices cō/
fracti seu minuti vēdi i cāib⁹ ꝯcessis ō
qb⁹.s̄.Aliēatio.§.ij.x.q.ij.hoc ius.⁊ i
glo.prefate regule. Integra non nisi
alteri ecclesie vel loco religioso.ut in
c.ligna.de conse.distin.i.

Consecratio v̄ginū
q̄ tpe
dz fieri.R.q̄ i die epiphanie
nr̄e.⁊ i natalib⁹ apl̄oꝝ.⁊ ꝑ totā ebdo
modā resurrectiōis.⁊ oi die dñico.ut
no.xx.q.i.§.velamen.⁊.c.se.⁊ i cāu ne
cessitatis puta ꝑiculi mortis oi die ꝑua
to.xx.q.i.deuotis.⁊ i gl.c.ij.de ꝯse.ec.
vl̄.al.ino.i.c.i.ō.tēpo.or.tz q̄ etiā i so
lēnibus festiuitatibus pñt consecrari.
¶ A quo debent consecrari.R.q̄ epo 1
proprio.vt in.d.c.deuotis.
¶ Utr̄ illa q̄ ē corrupta sit cōsecrāda 2
R.q̄ nō.xxvj.di.acutius.⁊.d.c deuo/
tis.⁊.c.iuuēculas.ea.q. Et q̄uis fuerit
violent̄ corrupta.tñ ꝯsecrāda nō ē.qz
lz corona ei dupliceť q̄tū ad meritū.
nō tñ hēbit aureolā virginū.ut no.in
sūma.xxxij.q.v.facit.c.ille famule.ea
q. Sed theologi tenent ⁊ bene q̄ ha/
bebit.⁊ nec ꝓpter hoc nō ꝯsecrat̄.sz
qz ecclesie nō ꝯstat an ꝯsēserit uel ne.
¶ Quid fiet ō ea q̄ occulte corrupta 3

fuit ⁊ nisi ꝓfecreꝫ iminet scādalū. ꝛ. q
eſſ̄ ſilabit eā ꝓfecrare faciēdo ea que
nó ſūt de ſba ꝓfecrationis ⁊ omittē
do ſubſtātialia. qō ſ; ſicut patet. i. c. i. ō
his q. vi. me. ve cā fi. ⁊ facit. c. vtilem.
xxij. q. ij. ⁊ nomen virginitatis mura-
bit in nomē caſtitatis.

Onſentire videtur ꝫm Jn
no. i. c. i. geneſi de elec. qñ qs
tacet i actu honorabili ſeu ꝓcupiſcibi
li. ſ; i actu vituperabili ⁊ ꝑiudiciali ⁊ in
quo eſſet verecūdū log ⁊ ꝺicere ple
rūq; vꝫ diſſentire. l. filiuſſa. §. inuitus.
⁊ ibi glo. ff. de. ꝓcu. ⁊ ē glo. i. l. q patiť.
ff. man. Et glo. in. c. pleruq; ij. q. vij.
limitat Jo. de Jmo. i. c. vſa de loca. ⁊
gl. i. c. diaconus. xxvij. di. ⁊ in d. l. qui
patiť qñ actus q fit i ꝑiudicium valet
etiā illo ꝺicēte. Secus ſi non vꝺ niſi
pñs ꝺſēſiat q; tūc tacēs hꝫ. p ꝺſēſiēte.
Exēplū pmi vēdo rē alienā dño pñte
⁊ tacēte. ⁊ ſic nó vꝺ. q; ēt eo abſente ul
ꝺicēte potuit vēdi i ꝑiudiciū vendē/
tis. ut no. in. l. rē alienā. ff. de ꝺhē. ēp.
ſicut ⁊ legare pñt rē alienā i ꝑiudiciuꝫ
ſui heredis ut no. in. c. filius de teſta.
Exēplū ſcōi. ꝑignorat qs rē alienam
pñte dño. ⁊ ſic vꝺ ut no. i. l. gaius. ff. ō
pi. ac. Et de hac diſtinctō hēs tex ſin
gularē in. l. ſepe. §. cur āt his. ff. de re.
iudi. facit. l. ſi ſeruus cōis. ff. de vo. in/
ter vi. ⁊ vxo. vbi frater donās rē cōez
ſibi ⁊ ffrī pñte fratre ⁊ non ꝺicēte va
ler ꝓceſſio. facit. c. ꝓtinebať ō his q fi.
a ꝑ. vbi ſi platus ꝓtulit bñficiuꝫ pñte
capitulo ⁊ nó ꝺicēte tenet collatio.
facit qō no. bal. i l. ſi tutor. C. i q. cau.
in inte. re nō eſt ne. vbi dicit q ſi quis
ſcit aliquē ſe gerere. ꝑ eius. ꝑcuratore.
tūc ſi ꝓtradicēdo pōt illū ipedire. ſi ta
cet cōſentit. Secus ſi nó pōt ipedire.
Simile deciſionē ponūt domini ō ro
ta in habēdb⁹ cām cōmunē ſi vnus il
lorū cōſtituit ꝑcuratorē ut conſentire
videanť ſi poſſūt ipediť. ⁊ qō no. bal.
in. l. ij. §. ſi vie. ff. ſo. ma. vbi dicit q qñ
cōſenſus requiriť ad habilitandā per
ſonā nó cōtradictio habeť ꝓ cōſen
ſu. ut i. l. quo eni. §. i. ff. rē ra. ha. vbi di
cit glo. nó contradicere ratihabitioni
par eſt. Ex q̄ arguit bal. q ſatiſfactū ē
ſtatuto florentinoꝝ requirēti conſēſū.
ꝓſāguineoꝝ in cōtractib⁹ ſi ꝓſāguinei
ſciūt nec ꝓtradicūt ꝑ q̄ facit illud ſin
gulare dictū. bal. in. l. potuit in vltima.
q. C. ō inf. ōli. vbi vult q ſi pupill⁹ ma
ior infāte vna cuꝫ tutore ingreſſus eſt
poſſeſſionē q ꝑ hoc hereditas ē legiti
me cōꝓhēſa. Nec ob. q auctoritas
debeat ꝑſtari verbis expreſſis. ut facit
l. i. ad ſi. ff. de auc. tu. q; hoc eſt verum
circa actus expreſſos. ſed in tacitis ta
cite loquimur reb⁹ iſtis ⁊ factis. iuxta
illud. ⁊ factis loquimur. argumētū in
l. de quibus. ff. de legi. ⁊ l. ité q; ff. de
pac. facit qō idē bal. in. l. mādatuꝫ. C.
mā. in. ij. col. dicit q ſocietas ꝺcta cū
pte intelligitur cū filio renouata ſi in
terueniat patiēcia tutoris. Jté aliud di
cū. in. l. poſt moꝛté. ff. ō adop. vbi idē
bal. dicit q ſi filiꝰ vxit ſeoꝛſū a pte ne
gociādo. ut emāciparꝰ p. x. annos pte
ſciēte ⁊ patiēte ꝓſumiť emancipatus.

¶ Sed nunquid i actu negatiuo re/
gratur ꝓteſtatio ne videať ꝑſentire. ꝛ.
q in actu negatiuo abſtinens ⁊ tacēs
nó hꝫ ꝑ ꝑſentiēte. facit qō no. Jo. ⁊
Jnno. in c. oli iter. de re. ſpo. ⁊ qō no.
in Cle. vnica. de. ꝓcu. iūcta glo. l. ſi. ff.
de. ꝓcu. Silr no. q qñ duo ꝓponunť
vni. ⁊ ſolū negat vnū vꝫ alter affirma
re. ut in. c. nōne bñdicimus. de ꝓſūp.
facit. c. de poſtu. ꝓla. Sed bñ attende
iſtam. q. quomodo tacens videtur cō
ſentire. quia videť eſſe quaſi bꝛocar/
dica qō. q; multas patiť limitatiōes.

¶ Utꝛ exñtes i ꝓſilio ⁊ tacētes qñ ali

qđ malũ tractat̃ sint culpabiles. ℞. q̃ exñtes i ꝯsilio iuoluunt̃ peccato. ⁊ tenet̃ ad restitutionez de dãno. ⁊ silr̃ de qbuscũq̃ alijs. qñ malo obuiare pñt ⁊ nõ faciũt. Rõ. qꝛ q tenet̃ loq ⁊ tacet ꝯsẽtit i eius p̃iudiciũ. l. de etate. §. q tacuit. ff. de iterro. ac. ⁊. c. si post p̃stitũ. đ ꝯse. li. vi. Quilibet aũt de vniuersitate tenet̃ votũ suũ exp̃mere i ꝯcernẽtib⁹ facta. cõitatis ex debito officij. ar. i. c. i. de his q̃ fi a ma. par. ca. Et iõ ibi dicit Inno. q̃ nisi ꝯdicat si aliqua ibi male agerent̃ hr̃ ꝑ cõsẽtiente q̃ ad pcm̃ ⁊ q̃ ad penã. Qđ qdem vl̃r quo ad culpã hẽo ꝑ idubitato de q̃cũq̃ qui põt obuiar̃ pcõ ne cõmittat̃ ⁊ ñ facit. xxij q. v. hoc vr̃. Sz đ pẽa nõ credo. nisi i p̃lato. ul̃ cui ex officio cõpetit. ut istis qui hñt vocẽ i capitulo. ar. eoꝝ q̃ no. i c. negligere. ij. q. vij. uel nisi dolose taceat ⁊ nõ ꝓhibeat. ar. eoꝝ. q̃ no. i. c. q̃ te. de sẽ. ex. Et ꝑm hãc distictiõez limita bar. i. l. vtꝝ. ff. đ ꝑici. vbi vult q̃ solũ teneat̃ obuiare q. ẽ subiect⁹ illi. q dz ꝯ offẽdi si cut seru⁹ fili⁹ ⁊ gl. i. l. culpa caret ff. de reg. iur. ⁊ tex. Insti. de pub. iudi. §. alia. q vult q̃ ꝯsci⁹ q̃uis ex̃neus sit puniatur. itellige qñ hz ex officio. uel qñ dolose nõ ꝓhibet. ul̃ i crimine lese maiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iul̃. ma.

3 ¶ Qñ dz p̃stari ꝯsensus. ℞. ut colligit̃ ex Bar. i. l. si qs mihi bona. §. iussũ. ff. de acq. here. ⁊ Pa. i. c. cũ nos. đ his q̃ fi. a p̃. ⁊ ab aliis doc. ibidẽ. q̃ qñq̃ i actu reqrit̃ iussus alicui⁹. ⁊ tũc dz p̃cedere. ut i. d. §. iussũ. qñq̃ reqrit̃ auctoritas. i. ꝯsẽsus auctoriçabilis. ⁊ dz iteruenire i ipso actu ꝑm q̃ v̄bũ sonat. ul̃ modicũ añ seuimediate p⁹ vt i. d. §. iussũ. ⁊ i. l. obligari. §. tutoꝛ. ff. de auc. tu. ⁊ Insti. eo. §. tutoꝛ. qñq̃ reqrit̃ licentia ⁊ dz p̃cedere. c. lz. de regula. qñq̃ cõsiliũ. ⁊ dz reqri añ ⁊ expectari rñsũ. c. cũ i veteri. de elec. qñq̃ reqrit̃ ꝯsẽsus ⁊ tũc si de solẽnitate act⁹ reqrit̃ ut iteruenat certo tẽpore nõ põt iteruenire post. c. auditꝫ. iũcto. c. qꝛ ꝓpter đ elec. Aut nõ reqrit̃ certo tpe. sz simpl̃r ad validitatẽ act⁹. ⁊ tũc si act⁹ tenuit põt ꝯsẽtir̃ sẽp. vñ canonic⁹ ꝯtẽpt⁹ i electione põt ꝯsẽtire qñcũq̃ vult. c. qđ sicut đ elec. Si v̄o act⁹ nõ tenuit. ⁊ tũc põt etiã iteruenire post factuz. sed validat actũ. nõ ut ex tũc. sz ut ex nũc. facit qđ no. gl. i regula ratũ. ⁊ i regula ratihabitio. ⁊ i regula nõ firmat̃. đ re. iur̃. li. vi. quod limito verum in alijs. sed non in sacramentis.

¶ Quid reqrit̃ vt ratihabitio confirmet actũ p̃cedẽtẽ. ℞. Bal. in. l. fi. C. ad macedo. ⁊ i. l. obseruare. §. fi. ff. đ offi. ꝓcõ. multa dicit. ¶ Sed tu dic clari⁹ q̃ p̃rio oz sit factũ noĩe meo. ut in. d. regula ratũ. Intellige ꝑz gl. i. c. cũ qs đ sen. ex. li. vi. factũ noĩe meo qñ mea ꝯtẽplatiõe fecit. ¶ Secũdo q̃ hẽam ratũ tãq̃ gestũ noĩe meo. Nã possuz hr̃e ratũ factũ sz q̃litatẽ facti non. s. q̃ sit factũ noĩe meo. l. cũ iterdicto. C. ar. tu. ⁊ no. i. l. põponi⁹. ff. de nego. ge. Et ista ẽ opinio Ja. de are. approbata i. l. i. §. deiecisse. ff. de vi. ⁊ vi. ar. ⁊ ꝑ gl. ꝑm Bar. ibidẽ i. §. sz ⁊ si cũ qs. lz ꝑm bal. sit gl. ꝯria ibidẽ i. §. q̃tiẽs. Hic tñ aduerte. q̃ nõ solum ratihabitio exp̃ssa sufficit sz etiã tacita i maleficijs. utputata qꝛ nõ reuocat postq̃ scit q̃ ẽ factũ noĩe ei⁹. aut nõ ꝯdicit. ut li. nõ ꝯte. c. i. i. fi. de offi. delega. c. cũ oli. el. i. C. đ ice. nup. l. cũ ãcillis. C. de đfer. l. i. ⁊ no. gl. i. c. cũ ipositiõib⁹. đ iureiurã. li. vi. qꝛ tũc ẽ ratihabitio p̃sũpta. ij. q. i. notũ Sec⁹ ect̃ i nõ maleficijs. ¶ Tertio q̃ act⁹ nõ reqrat p̃sẽtiã. qꝛ q̃ p̃sẽtiaz reqrũt. ratihabitio nõ põt ꝯfirmare. Insti. de auc. tu. §. tutoꝛ. ¶ Quarto reqrit̃ ꝑm Pa. i. c. i. de ꝯuer. i. fi. q̃ extrema sint habilia ad illũ actũ ꝑpetrãdũ.

l. tp̄s i q̄ actus gest⁹ ē. ⁊ ratihabitionis tp̄s. q2 si vnū istoꝝ d̄ficit nō ꝓcedit ratihabitio q2 cū ratihabitio sit fictio iuris nō pōt ꝓcedere sup̄ ipossibili. d̄ q̄ plene p Bar. i. l. si is q ꝓ ēptoꝛe. ff. de vsuca. Exēplū qdā noie infātis iterfecit. maioꝛ fact⁹ ratū hꝫ. certe talis ratihabitio nō retrotrahit̄. q2 ipossibile erat tūc tp̄ris tale mādare. Exēplū d̄ alio extremo. Ab aliq̄ hēbā terminuꝫ ad aliqd agēdū. amic⁹ me⁹ noie meo fecit. ego post terminū ratū habui: nō retrotrahit̄: q2 sicut post terminū nō potuissē vere facere. sic nec ficte. Ratio q2 vbi certū tp̄s ē de sba: ibi opoꝛtet obseruari tp̄s. al's act⁹ est null⁹ ipo iure. ff. de excu. tu. l. scire oꝫ. §. ꝯñs. q2 recedere a tpe ē recedere a forma. ff. de. v̄. ob. l. qui rome. §. augerius. vide bonā gl. i. l. si ego. ff. de neg. ge. i fi. ⁊ ꝓ hoc facit tex. i. l. bonoꝛ. ff. rē. ra. ha. vi de bonā gl. i. c. q̄ sit de elec. li. vi. facit qd̄ no. Car. in cle. qd̄ circa de ele. vbi dicit ꝙ fictio non pōt id qd̄ s̄m naturā est ipossibile. exēplū insti. de adop. §. minoꝛē. vbi quis nō potest adoptare euꝫ quem non antecedit per tot annos ꝙ eum generare posset. Similiter nō posset fingi ꝙ quis viueret hodie qui. ccc. annis preteritis mortuus est. insti. de excu. tuto. §. sed si in bello.

¶ Quinto requiritur s̄m Inno. i. c. prudentiam d̄ offi. dele. ꝙ illud quod quis facit valeat. vt sit aliquid q2 quod nihil est. non potest ratum haberi. vn de excōmunicans noie alterius non valet: licet ille ratum habeat: nisi ipse qui potest excōmunicet. Similiter si quis iurisditionem faciat nomine iudicis non potest ratū haberi. quia que facti sunt ⁊ solennitatem requirunt nō possunt rata haberi: Et ideo cum sententia a non suo iudice lata: sit nulla de iudi. at si clerci. ⁊ cum alie solennitates requirantur quas ipsemet qui ratū hr̄e vult si omitteret non teneret qd̄ facit: ergo nec ratuꝫ hr̄e pōt si ab aliq̄ omittant̄. facit. d. l. obseruare i fi.

¶ Sexto requiritur ꝙ possit mandatum per alium fieri: quia si per alium non potest fieri ratihabitio non retrotrahitur. vtputa facit quis adultertū vl' fornicationē nomine meo nō possum ratū habere. ut dicit glo. i. l. i. §. quotiēs ff. de ui ⁊ ui ar. ⁊ Cy. in. l. non dñs. C. d̄ accu. ⁊ in. c. sciant cūcti. de elec. li. vi. limita istud verum in alijs que non sunt delicta: sed quo ad delicta: licet non ꝓprie cōmittat: sed interpretatiue: ideo eadem pena punietur tanq̄ eiusdem delicti particeps ⁊ mandatoꝛ. ut notat Bal. in. l. vnica. §. ne aūt. C. de cad. tol.

¶ Septimo ꝙ lex nō reqrat nisi delictū simpliciter: quia si lex reqreret maleficiū: ⁊ p prius machinationē: seu tractatū ñ sufficeret sola ratihabitio. facit glo. ⁊ Jo. an. in. c. i. de conuersione cōiuga. ex quo patet ꝙ lꝫ mulier habeat ratum homicidiū viri post mortez: tamen quia requiritur machinatio p pri⁹ Ideo nō impediet matrimoniū sequēs cum illo qui occidit s̄m Ge. in. c. cum quis. de sen. excō. li. vi.

¶ Utrū actus qui debet expediri per consensum in cōmuni prestituꝫ valeat si singuli consentiant ut singuli nō collegialiter. ℞. Pa. in. c. cum in ecclesia de cā pos. ⁊ ꝓpri. ꝙ nō. ut in. c. genesi. de elec. ⁊ l. ij. C. de decurio. nec est speciale in electione. q̄uis glo. dicat contrarium. in. c. i. de re. eccle. nō ali. li. vi. Sed tu tene ꝙ non valet. Et hoc sentit postmodū Jo. an. ibidem in nouella. ⁊ firmat Jo. cal. in. c. cum omnes. de consti. ⁊ Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu.

5

Conseruator quis pōt esse. ℞. ꝙ si dat̄ a papa oportet ꝙ sit eps̄ ul' superior p̄latus: ul' abbas: ul' habēs dignitatē: ul' personatū in cathedralib⁹: aut collegiat̄ ecclīis. Item ꝙ nō sit de iurisditione uel dominio seu districtu ecclīastico: ul' tēporali illius cui dat̄ ꝓ ꝯseruatore. excepꝫ illis q regibus ⁊ reginis dant̄. Itē ꝙ nō sit ꝯseruator ꝯseruatoris sui. hūtur hec in c. hac cōstitutiōe. de offi. dele. li. vj. ⁊ extra ciuitates uel dioceses i q̄bus fuerint deputati: uel alibi q̄ꝫ in ciuitatibus: seu locis insignib⁹ vbi copia possit haberi ꝑitoꝝ ꝓcedere non possūt. nec aliquos vltra vnaꝫ dietam a fine diocesis eorundem trahere possunt. ut in. d. c. hac constitutione.

1 ¶ De q̄bus possint se intromittere. ℞. ꝙ solū de manifestis iniurijs ⁊ violētijs. ⁊ si de alijs se intromiserint: ul' ad ea q̄ iudicialē indaginē requirunt suā potestatē extenderint sūt suspēsi ꝑ vnū ānū ab officio. ⁊ pars q̄ hoc fieri procurauerit excōicatiōis sniam icurrit ip̄o facto a q̄ non poterit absolui nisi primo satisfaciat integraliter d̄ expensis. ut in. d. c. hac constitutione.

2 ¶ Que expense debēt restitui. ℞. Ge. ibidē ꝙ solū legitime ⁊ propter hāc causam facte. ij. q. i. c. in primis.

3 ¶ Quid si reus negat notoriū ⁊ actor vult ꝓbare. ℞. ꝙ ꝯseruator cognoscere poterit. qa quilibet iudex cognoscere potest an sua sit iurisditio. l. si quis ex aliena. ff. de iudi.

4 ¶ Quātum durat eoꝝ officium. ℞. ꝙ vsq̄ ad obituꝫ concedentis. ⁊ tunc expirat quo ad negocia non cepta. ut in d. c. hac constitutione.

5 ¶ Circa munera ⁊ expēsas assessorū ⁊ notariorū tenetur obseruare quod de legatis statutum est. de quo vide. j. iudex. §. viij. cum sequentibus.

¶ Quid de attēptatis ꝑ ꝯseruatores ꝯ̄ premissa. ℞. ꝙ irrita sūt ip̄o iure. d. c. hac ꝯstitutiōe. ⁊ hec vera sūt nisi in eoꝝ litteris alia potestas eis daretur ut sit cōmuniter. Et sic patet ꝙ hodie parum valet hec prouisio 6

¶ Sed q̄d si alius q̄ꝫ ille cui⁹ ē ꝯseruator ꝓcuraret ut se intromitteret de alijs nunq̄d esset excōicatus. ℞. Ge. i d. c. hac ꝯstitutione ꝙ nō. nisi participaret cū parte postq̄ꝫ excōicatiōeꝫ incurrit. qꝛ tūc ligaret̄ eadē excōicatiōe ꝑticipādo i crimine criminoso. al's. ñ. 7

¶ Quis pōt absoluere istū. ℞. Archi. Jo. mo. ⁊ Jo. an. i. d. c. hac ꝯstitutiōe ꝙ ordinarius ex q̄ cōditor canonis nō sibi reseruauit. 8

¶ Utꝝ possit vices suas alteri cōmittere. ℞. ꝙ nō: nisi citatiōes ⁊ sētētiaꝝ denūciationes: nisi aliud specialiter i eorū lr̄is ꝯtineat̄. d. c. hac ꝯstitutōe. 9

Consilium ē volūtatis. p̄ceptū necessitatis. xiiij. q. i. qd̄ p̄cipit̄. tñ q ꝯsilio dñi nō vtit̄. min⁹ boni adipiscit̄. c. quisq̄s. ea. q. Et merito arguit̄ q ꝯsilia sapiētū ⁊ recta suadētiū. nō vult recipere. lxxxiiij. di. c. i. Et i dubijs dꝫ hō reqrere ꝯsiliū. xvi. q. ij visis. ⁊ di. x. c. vl. xi. q. iij. excellētissim⁹

¶ Utꝝ q̄s teneat̄ ex ꝯsilio dato. ℞. ꝙ aut dat q̄s ꝯsiliū deliquēti: aut ꝯ̄hēti. Si d̄liquēti q̄ ad pcm̄ idisticte iuoluit̄ sꝫ q̄ ad penā seu restitutionē faciēdā distiguo: aut talis erat facturus etiā sine ꝯsilio. ⁊ tūc si dedit ꝯsiliū ope. tenet̄ isti. d̄ ob. q̄ ex delic. na. §. at vbi. ope. ff. de fur. l. si q̄s vxori. §. i. etiā si ꝯsiliū nō adhibuit p̄ncipalit̄. sꝫ secūdario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. isti. de fur. §. ope. vt puta accomodauit scalā ad ascēdēdū ⁊ hmōi. Si v̄o dedit consiliū sine ope al's facturo ñ tenet̄. d. §. at vbi ope 1

Nec ob.l.i.§.si qs.ff.de ser.cor.qr est
cāus specialis i q̄ nō dz augeri mali-
tia serui laudādo. vl' pōt dici ꝙ ibi nō
solū ꝯsuluit: sed etiā laudādo incitauit
qđ magis ē. ꝑ hoc facit qđ no.in.l.se-
pe.§.fi.ff.de.ṽ.si ⁊ in.l.in.fi.ff.man.si
ṽo nō erat facturus.teneť.l.si remu-
nerādi gr̄a.§.plane.ff.man.sz non ei
cui dedit ꝯsiliū.scđm gl.in regula nul
lus ex ꝯsilio.de reg.iu.li.vi.sz ei ꝯ quē
⁊ ei⁹ maleficij noie.puta si fecit homi
cidiū homicida ē.So.di.si qs viduā.⁊
hmōi. Sed tu dic i ꝯscia teneri etiam
ei quē male ꝯsulēdo corrupit quātum
pōt exhortādo ad bonū.ar. vi.q.i.de
teriores. Si ṽo dat ꝯsiliū ꝯ̄hēti ⁊ tūc
si ē fraudulētū teneť indisticte.ff.đ do
lo.l.ꝙ si cū scires.vbi ille q ꝯsuluit do
lose ⁊ sui lucri cā mutuare debitori nō
idoneo teneť actiōe de dolo ei cui ꝯsi
liuz dedit.ad idē.ff.de ꝓso.l.ij. Si ṽo
nō ē fraudulētū.nō teneť.ut in.d.regu
la nullus ex ꝯsilio.ff.de dolo.l. elegan
ter in fi. Et hoc verū si ē simplex ꝯsi-
liū qr si esset mādatū q̄uis nō sit frau
dulētū.si ē designata certa ꝑsona.pu
ta.mādat qs tibi vt titio pecuniam tra
das.⁊ sic teneť indistincte etiā si alias
erat facturus.ff.man.l.ij.§.tua ⁊ aliēa.
⁊.ff.de ne.ge.l.iij.§.fi. Si ṽo nō ē đsi
gnata certa ꝑsona ⁊ tūc si alias ñ erat
facturus teneť.ut i.d.§.plane.al's nō.

2 ¶ Utꝝ ille q dz aliqd agere cū ꝯsilio
alicuius possit ꝓcedere si ille mortu⁹
ē.uel ē absēs.uel nō vult ꝯsulere.ꝝ.ut
colligo ex Be.in.c.i. ne se.va. li. vi ⁊
Pa.in.c.ex ꝑte de ꝯsti.ꝙ aut ꝯsiliuz
dz peti ex statuto.uel ex ꝯsuetudine.⁊
tūc pōt ꝓcedere si ille mortu⁹ ē uel re
motus uel nō vult dare qñ ꝑiculosū ē
expectare respectu actus sup q̄ requi-
ri dz.sicut collatio beneficij.⁊ hmōi.
Si ṽo ꝯsiliū nō requiriť ꝑ statutū.ul'
ꝯsuetudinē sed de mandato alicuius.
Be.ibidē tz ꝙ non pōt ꝓcedere. sed
dz ad mādātē referri Et hoc verū ꝑm
Uin.⁊ Composte.nisi cōmissio facta
fuisset sub nomie dignitatꝭ. qr si mor-
tu⁹ ē expectabiť successor.ar.c.q̄niam
abbas.de offi.dele. Pa.ṽo limitat ve
rū.nisi imineat ꝑiculū ex dilatiōe.ar.
l.si lōgius.§.si filius.ff.de iudi.⁊ i.l.si
cū dotē.§.sed si latitat.ff.so.ma.⁊ hoc
sētit Bar.in.l.i.§.si plures.ff.de exer-
cito. Ratio ꝑm cū qr mādatū dz itelli
gi ꝑm iura.ar.c.ex litteris.đ ꝯsti.⁊.c.
ii.de rescrip. Sed de mēte iuris est ꝙ
si pōt hēri: habeať.⁊ si nō pōt hēri:⁊
ꝑiculū sit i mora.ꝓcedať ad ꝯsuma-
tionez act⁹.ut in.d.c.i. Et placet mihi
quia sic videtur de mente mandātis.

¶ Utꝝ act⁹ gest⁹ teneat si pōt peti ꝯsi 3
liū ⁊ nō petiť.ꝝ. Pa.in.d.c.ex parte.
ꝙ si mādator ex forma mādati voluit
requiri ꝯsiliū.nō tz act⁹ nisi requirať.
vt i.c.cū i veteri.de elec. Si ṽo est ex
dispositione legis.⁊ tūc si lex a princi-
pio cū dedit ptātē mādauit ꝯsiliū req
ri: similr nō valet ex defectu ptātis.qr
habuit eā modificatā ⁊ q̄lificatā.⁊ sic
itelligerē.c.nouit.de his q̄ fi.a ꝑla.ita
ꝙ sine clausula decreti actus ē nullus
aut hñti ꝑus ptatē mādauit supior ut
ꝓcedat cū ꝯsilio.⁊ tūc tz.lz sit puniē
dus.ar.c.dilectus.el.ij. de ꝑben.vide
glo.singularē.in.Cle.i.de iure patro.

¶ Utꝝ obligat⁹ petere ꝯsiliū teneať 4
illđ seq.ꝝ.Be.i.d.c.ꝙ aut peti dz ab
eo a cuius ptāte đpēdet ꝑncipalr act⁹
vt ꝙ cleric⁹ nō ꝯueniať corā alio eꝑo
sine ꝯsilio ꝓprij ⁊ sic teneť seq.⁊ iste ē
cāus i.c.i.de fo.cōpe.cū gl. Si ṽo nō
đpēdet actus ab eo sz vna cū alijs dz
itereſſe: tūc si ꝑ alia iura dz seq claꝝ ē
ꝙ artabiť.⁊ ita ꝓcedit gl.i.c.ii.đ cor.
vici.ꝑm intellectū Ho.patet hoc.i.c.
studeat.So.di.qđ reqrit ꝯsiliū alioruz
eꝑorū i depositione sacerdotis.⁊ itel-

ligiť q̄ legť ꝑpter. c. si aūt ꝓbr. xv. q. vij. aut nō appet ꝑ alia iura expſſe q̄ ō beat leg. ⁊ tūc si ꝺ3 regrī a ꝓcipe of ficij ſup illa o3 ſequať. ꝓclusio ē ino. i c. venerabili. de offi. dele. Hā coadiu to2 ibi daťꝰ hȝ officiū ſup rebꝰ ecclie ſi cut ꝓlatꝰ cui dať. ergo ꝺ3 leg ciꝰ ꝓſilū Aut nō ꝺ3 regrī a ꝓcipe officij: ſȝ ab hñte ius ⁊ ſic teneť leg. Añ ſi mādať ꝓuideri alicui de ecclia req̄ſito ꝓſilio patroni. ꝺ3 ꝓſilū leg cū hēat ius i tali ꝓuiſiōe ecclie. dictū ē Jo. an. i. c. dile ct⁹. de offi le. ⁊ i. c. i. de ca. mo. Aut nō ꝺ3 regrī ab hñtib⁹ ius: tūc ſi mā hēat q̄ ōbeat leg ſequēdū ē. puta ſi ꝓſulať alicui ne o2dineť ꝓpter irregularitatē ⁊ ita ꝓcedit rex. i. c. ad aures. de eta. ⁊ q̄li. ⁊ ita eū ītelligit Jo. an. i. d. regula null⁹ ex ꝓſilio. aut mā nō hēt ut ſeq̄ť. ⁊ ſic nō teneť leg. de elec. cū i veteri. de arbi. cū oli. adde ſm Jo. an. i⁹ regu la null⁹. li. vi. i⁹ meru. q̄ ſi dicať iuxta ꝓſilū: ul' ſm ꝓſilū talis. teneť leg. Et ſm Ly. in. l. id qō paupib⁹. C. de epi. ⁊ cle. idē dicēdū q̄n ꝺ3 de ꝓſilio talis. ſe cus ſi ꝺ3 cū ꝓſilio. Sȝ Jo. an. vbi. ſ. ⁊ Bar. in. d. l. id qō nō appꝛobāt hoc. ſȝ tenent q̄ nō tenetur ſequi. Ego recur rerem ad intentionem mandantis.

5 ¶ Sȝ póe q̄ tali obligato leg ꝓſilū. deť ꝓſilū iniuſtū. ſ. Nō. ⁊ legť pa. q̄ nō ꝺ3 leg: q2 ꝓſilū ꝛportat q̄ ſit iuſtū. vt i. l. ticiū ⁊ menū. ff. ō admi. tu. ⁊ no. bar. i. l. i. §. ſi ꝑles. ff. ō exerci. ⁊ ſm eū dē Nō. poſſet. ꝓferre ſniam ȝriā. Nō vez ſm Pa. de egrate: ſec⁹ de rigoze iuris. Nō veruȝ credo: niſi periculuȝ eſſet expectare. q2 tūc poſſet dare etiā de rigoze iuris ut. ſ. dictum eſt.

6 ¶ Quid ſi papa mādet collegio ut eli getvnū cū ꝓſilio talꝰ poterūt ne eligeť eū a q̄ ꝓſilū petere debēt. ſ. Pa i. d. c. cū i veteri q̄ ſic ꝺ3 hoſti. ſec⁹ ſi ꝓſilio ⁊ aſſēſu mādaſſet. q2 nō poſſēt. q2 ī pri mo cāu pōt ꝓſuleť ne ipm eligāt. ⁊ ſic ñ ꝓſētit añ electō3. ſȝ i ſcdo cāu. q2 o3 ꝓſētiat. notabiť ābitioſus ut i. c. poſt pe titā. de electione. ex q̄ p3 q̄ lȝ ſtatuto caueať ne mulier poſſit alienare. niſi de ꝓſēſu duoꝝ agnatoꝝ tñ alienatio fa cta vni de ꝓſēſu alterius agnati valet. imo. plꝰ dicit hoſti. ut recitat pa. vbi. ſ. q̄ ſi ꝓmittať aliqd ſic cū ꝓſēſu ⁊ ꝓſilio triū ⁊ vnꝰ diſſētit ⁊ duo ꝓſētiūt q̄ ſuffi cit dūmodo tertius nō conteńatur.

¶ Quid de ꝓponētibꝰ i ꝓſilijs aliqd 7
q̄ ꝓximi iniuſte dānificenť: ul' q̄ fiant
ītq̄ ſtatuta. ſ. ſm Dīr. q̄ tenenť ad re
ſtitutionē ī ſolidū: q̄n talis dānificatio
nō fuiſſȝ fcā niſi ex eoꝝ ꝓpoſitō⁹ e vltra
moztale pcñ qō cōmiſerūt ꝓponēdo

Onſpiratio vide. ſ. coniu tio.

Onſtellatio vide .j. ſoz tilegium.

Onſtitutio alia ciui lis. alia eccliaſtica. Ciuilis. ciuile ul' foꝛēſe ius appellať. eccliaſtica ꝺo canonis noie cēſeť. iij. di. §. i. vbi dicit glo. q̄ ēt aliq̄ ꝓſtitutio eccliaſtica appellať canō q̄ ꝓſtituiť i vniūſali ꝓcilio. Aliq̄ ō cretū q̄ papa ſtatuit de ꝓſēſu cardinaliū ad nulliꝰ ꝓſultatōēȝ. ex̄ de elec. bone. el. i. q̄ qȝ ēt ſolꝰ. ex̄ ō reſcrip. c. i. aliq̄ epi ſtola ō cretalis q̄ papa ſtatuit aliquid ad alicui⁹ ꝓſultatōēȝ. aliq̄ ꝺogma. qō ꝓſiſtit i ꝺoctrina fidei xp̄iāe. aliq̄ mā datū. qō ꝓſiſtit i ꝺoctrina moꝝ. aliq̄ ī terdictū q̄ nulla pena addiciť. facit. c. ſi gl ꝺogmata. xxv. q. ij. aliq̄ ſāctio q̄ addit penā. xvij. q. iiij. ſi qs. Cōſtitutio tamē ꝓpꝛie dicitur quod ꝓnceps ſta tuit. c. conſtitutio. di. ij. large accipitur ꝓ omni iure ſcripto. c. cuȝ omnes de conſti.

¶ Vtz ꝓstitutio pape q̄ a p̄ncipio ꝓmu
nik ñ recipit ipo sciēte ⁊ tollerāte obli
get ad peccatū. ff. ꝓpa. i. c. q2 circa. ō
ꝓsā. ⁊ affi. post. D. Anto. nō. p q̄ fa
cit qō no. iiij. di. ff. leges. de treu. ⁊ pa.
c. i. sic̄o a p̄ncipio a maiori pte recipit
sic obligat: q̄uis mino2 pars nō fuer
Et sic itelligo. c. cū iā dudū de p̄bē. q
mlta p patiētiā tollerāt q̄ si ō ducta fue
rit i iudiciū: exigēte iustitia ñ ō bēt tol
lerari. vide quod dico. j. Consuetudo.
ff. x.

¶ Vtz oēs ꝓstitutones emanate post
cōpillationē decretaliū habeāt viz. ff.
q nō nisi de his fiat mētio in. vi. li. de
creraliū. ul' nisi sint facte post dictū se
xtū. vt probatur in prologo dicti sexti.

De hac materia. vide. j. lex

Consuetudo ē ius quod
dā mozib' istitutū qō p lege suscipit.
c. ꝓsuetudo. i. di. ⁊ ō hac hic loquo2 ñ
de illa ꝓsuetudine large dicta q̄ gs dr
ꝓsuet' facere aliqd q̄ ē quoddā ius p
uatū nō publicū ut ista de q̄ hic ut. l. ō
gbus. ⁊. l. cū de cōsuetudine. ff. ō leg.

¶ Quis pōt ꝓsuetudiné itroducere.
ff. q ille q pōt facere legez. q2 a q̄ re
mouet gen' ⁊ ei' species. l. fili' i fi. ff. ō
dona. ⁊. l. iurisgētiū. §. si. fraudādi. ff. ō
pactis i gl. ergo a ꝑrio sēsu. ꝓsuetudo
est species iuris. Insti. de iure naturali.
§. constat.

¶ Que requirunt ad faciēdā ꝓsuetu
dinē. ff. q. v. de necessitate. ut hēat vi
legis. ¶ Primū q sit rónabilis. q2 ō
substātia legis ē q sit rónabilis. iiij. di.
erit aūt. Ideo ꝓsuetudo róne carens
nunq̄ hēbit vi legis. Et no. q ut dicit
d. Ant. i. c. fi. de ꝓsue. Et refert Se. i. c.
lz. ō ꝓsti. li. vi. ꝓsuetudo i tñ ē rónabi
lis iq̄tū ptic̄pat ō fine iuris. Finis iu
ris canónici ē felicitas aie. finis iuris ci
uilis ē bonū publicū. ut notat gl. ō iur
ispru. eū ꝓdigat. Et ō ꝓsuetudo dz pue
nire religióí disciplie ⁊ saluti. Di ergo
ístis ē ꝑria. puta q2 nutrit pcñ ō se ē ir
rónabilis ⁊ ñ pōt fuari sine pcó. viii.
di. q̄ ꝑ. ⁊ sex. c. se. q̄uis q̄ciret iuri ci
uili. sicut vsure q̄ p bono publico p̄mit
tebāt. vl' dic ꝓ pa. i. d. c. fi. q̄ ñ ꝓsue
tudo aliq̄ bono fine istituit dr rónalis.
lz sit ꝑ ius qō ē rónabile q2 illō vno re
spectu istō alio. exēplū ius statuit q ep̄s
tractet negocia cū ꝓsilio capli. c. nouit
⁊. c. q̄to. ō his q̄ fi. a pla. ⁊ ē rō q2 fir
nu' ē iudiciū plimoz. c. prudētiā. ō of
fi. ōle. ⁊. xx. di. ō qb'. vbi dr. facili' iue
nit qō a plurib' sciozib' q̄rit. tū ꝓsue
tudo pōt itroducere ꝑriū ut i. c. ñ ē. ō
ꝓsue. li. vi. q̄ tñ erit rónabil' alia róe. vz
ut facili' expediāt negocia. hoc vez.
dūmodo non sit contra veritatē ⁊ bo
nos mozes.

¶ Sz q̄ro an alia ꝓsuetudo possit eē 3
rónabilis q̄ sit ō legē dei ⁊ nālē. ff. pa.
vbi s. q p̄cepta dei q̄dā sūt mozalia.
vt puta. q̄ mozes istruūt ⁊ informāt si
cut non occides. honoza p̄ez tuuz ⁊
hmói. ⁊ i ístis pōt ꝓsuetudo distigueř.
limitař ⁊ augeř si ró nālis suadet. nec
ē pcñ. q2 p̄sumēdū ē ip̄z deū sic vo
luisse cū noluerit oēs cāus distiguere
lz dederit regulas ⁊ ptāte vicario suo
xxviij. di. quodcūq̄z ligaueris. sed vbi
ró nulla nālis suggerit ius diuinū distí
guere seu limitare. nulla lex potest ⁊
minus consuetudo. ⁊ eam faciens di
citur errare. Et sic intellige tex. in
c. sunt quidam. xxv. q. i. Quedaz sunt
p̄cepta mixta. i. figuralia Et istoz̄um
q̄dam sacramētalia. de quibus pote
rat ró reddi ad lr̄az. ut ō circūcisióe.
⁊ de purificatiōe post partū mulieris.
Quedā vo cerimōialia. ō gb' ró red
di nó poterat q̄ ad lr̄az. lz solū q̄ ad ī
tellectū. vt illō. ñ arabis cū bue ⁊ asi
no. ⁊ hmói. Itē q̄dā iudicialia sūt que

nō obligāt hodie nisi ꝑz q̄ dicā ista
Decime.§.i. Et ꝫ ista valer cōsuetudo
4 ¶ Scōz qō regrit ē q̄ moꝛes ⁊ actꝰ
hominū p q̄s introducit ꝓsuetudo so-
lū.ut.d.l. de qbꝰ sint tales q̄ ꝓbabili ꝛ
arguāt cōsensuz populi illius q pōt fa
cere cōsuetudinez dicta.l.de quibus.
5 ¶ Sz quō possū ꝓsumere de cōsēsu
populi volent itroducere ꝓsuetudinē.
ꝛ.q̄ actꝰ aut ꝓcedūt a superioꝛ ⁊ sūt
actꝰ iudiciales.tūc si ꝓsēsus populi ac
cedat a ꝓncipio uꝛ ex postfacto tacite.
⁊ sint frequētati:ita q̄ saltē sint duo.
vt due ssōne ⁊ lapsus tpis.sic ꝓsumitur
ꝓsuetudo.qz hūt aptitudinē ad ꝓsue-
tudinē iducēdā.ff.ō ioffi.te.l.nā.⁊ his
⁊.ff.ad silli.l.si quis.§.qō sub eodē te
cto. Si ꝙ tales actꝰ nō sūt iudiciales
vt vēdere.locare.⁊ hmōi.aut actꝰ pri
uatoꝛ.ut ē videre i poꝛticibꝰ sup viam
publicā tūc nō sufficiūt duo actꝰ.ſz re
qrit freq̄ntia ⁊ multitudo actuū.ita q̄
totus populus sciat.l.ſz ⁊ ea.ff.ō legi.
⁊.l.nā iperatoꝛ ibidē.⁊.ff.de ist.ac.l.
ſz ⁊ si pupillus. Ité q̄ actꝰ sit talit̄ pu
blici ⁊ ita notoꝛij ꝑm cōem opinionez
doc.ut ꝛisimil:trāsierit i notitiā totiꝰ
populi dicta.l.ſz ⁊ si pupillus.§.p scri-
bere. Et nō ē qz opoꝛtet ut interueniat
tacit ꝰ ꝓsēsus populi si dz esse ꝓsuetudo
qa ex vno actu agnosci nō pōt q̄nis
sit notoꝛi nisi habeat cām successiuā
p tps debitū ad itroducēdā ꝓsuetudi-
nē.ut puta.si pons edificareť i publi-
co.⁊ haberet cām pmanētem. Silr si
bñficiū seculare ꝓsert regulari ⁊ pos-
sideť tpe habili ad ꝓsuetudinez efficit
regulare.⁊ cōꝛio.ut i.c.cū de bñficio
ō ꝓbē.li.vi.uel nisi appareat ō expſſo
cōsēsu populi volētis itroducere con-
suetudinē p illū actuz sine q̄ consensu
nunq̄ erit ꝓsuetudo.ut notat glo.i.d.
c.ꝓsuetudo. Et ſz gl.i.c.ita nos.xxv.q
ij.⁊ i c.cuz ecclia.de cā pos.⁊ ꝓ.dicat
q̄ binus actus in criminalibus facit
consuetudinem. Intellige de consue
tudine large accepta.nō ō ista ō q̄ hic
¶ Tertiū qō regrit ē ut sit itroducta 6
ex certa sciēria:nō p erroꝛ:ē.qz si talis ē
erroꝛ q tollat ꝓsēsū ñ pōt eē ꝓsuetudo
qz ō ficit cā.l.ꝓsēsus populi.d.l.ō qbꝰ
¶ Quartū qō regrit ē q̄ maioꝛ ps po 7
puli sit vsa illa ꝓsuetudine. Intellige
ō maioꝛi pte populi hñtis ꝓsēsū habita
bilē ad saciēdū legē. vñ pueri.mlieres
⁊ furiosi ⁊ hmōi nō cōputanť i nume
ro.qz nō pñt ꝓdere legē.vt i.l.i.ff.ō le
gi.⁊ nō solū maioꝛ ps ſz oz sint due p
tes ppli uꝛ collegij ut i.l.nulli.⁊ i.l.pla
ne.ff.quod cuiuscz vni.alr sicut legez
nō pñt facere.sic nec consuetudinem
¶ Quitū qō regrit ē tps debitū.ſz q̄ §
ro quātū tps regrať.ꝛ.pa.i.d.c.fi.de
ꝓsue.q̄ ſz varie sint opi.tū ist̄ sibi vr
q̄ ō iure ciuili regrit tp̄s.r.an.qz iura
regrūt tps lōgū ad itroducēdū ꝓsue-
tudinē.C.q̄ sit lō.ꝓsue.i rubro.⁊ in ni
gro.⁊ ar.i.l.ii.C.ō fuitu.⁊ lōgū tps ē.
r.an.C.ō p.lō.tē.p totū.⁊ i gl.dicte.ꝛ.
C.q̄ sit lō.ꝓsue.⁊ hoc tz bar.i.d.l.ō q
bꝰ.⁊ cy.i.d.l.ij.ō iure ät canonico dic
q̄ aut ꝓsuetudo est pter ius.⁊ sufficit
tps.x.an.facit gl.i.c.fi.ō ꝓsue.li.vi.⁊ i
c.ꝓsuetudo.xij.di. Limita ꝛz ino.i.c.
cū dilectꝰ ō ꝓsue:nisi veniret ad ōtra
hēduz iurī alicui ecclie ꝓticularis.qz
tūc regrit tps ō binū ad ꝓscriptionē.se
cus si eēt ꝺ ecclias vniūsalē. Sz pa.i
d.c.fi.ct idē tps regrit ꝺ ecclias vniū
salē.aut ꝓsuetudo ē ꝺ ius canonicū.⁊
regrit tps.xl.an.qz oz sit ꝓscripta.ut i
d.c.fi.⁊ i.c.iij.ō ꝓsue.li.vi.dicit tñ.do.
anto.i.d.c.fi.q̄ si papa scit.suff cit tps
r.an.qō ē singulať.si ō ꝓsuetudo eēt
ꝺ ea q̄ refuata sūt ꝓncipi i signū spāl
ꝓuilegij:tūc tā ō iurī ciuili q̄ canōico
regrit tps ō cui⁹ initio memoꝛia nō
sit.ut ē tex.i.c.sup qbusdā de ꝓ.signi.

9 ¶ Utꝝ talis ꝯsuetudo tollat legẽ contrariã. ℞. ꝙ sic. si supior scit ⁊ tollerat. facit glo. in. c. i. de treu. ⁊ pa. ⁊ quod ibi no. Gof. vñ dicit. d. An. ꝙ non reqrit̃ alia ꝑscriptio: qꝛ ex q̃ supior videt ⁊ tollerat nõ videt̃ velle vinculum inicere. Pa. ibi dicit ꝙ sufficit bin⁹ uel trinus actus ut tollat̃. Si v̄o supior ignorat tũc distingue: aut lex ꝯria hꝫ clausulã derogatoriã ad ꝯsuetudinez. ⁊ sic non valet ꝯsuetudo: qꝛ lex sp loquit̃. l. arriani. C. de here. Et hoc verꝫ ꝑm. d. Ant. in. c. fi. de ꝯsue. nisi ex noua cã: vl' etiã antiq̃ verisil'r nõ cogitata ꝯsuetudo induceret̃ quaꝫ si ꝑnceps cogitasset admisisset. ar. l. si hoiem. ff. mã. est tex. iũcta glo. in cle. statutũ. de elec. uel scd̃m Ge. in. c. lꝫ. de ꝯstit. li. vi. nisi lex tm̃ resisteret ad finẽ: ut ꝯsuetudinẽ ꝑteritaꝫ tollat: qd̃ patet qñ nõ facit mentionez de ea nisi ut eam tollat qñ al'r nõ tolleretur. ut pꝫ in. d. c. lꝫ. qꝛ tũc põt induci noua consuetudo. Et ita põt ꝓcedere glo. in cle. statutũ de elec. Propterea tenet Pe. de peru. in trac. de canonica portiõe circa fi. ꝙ põt introduci noua ꝯsuetudo ꝯ cle. dudũ. de sepult. Si v̄o nõ hꝫ clausulã derogatoriã: vꝫ cõsuetudo ꝯ legẽ. ar. l. ex facto. ff. d̃ vul. ⁊ pu. sub. dũmodo sit ꝑscripta q̃ ad tollẽdũ ius canonicũ: qꝛ q̃ ad tollendũ ius ciuile nõ oportet sit ꝑscripta: sed sufficit tacitus ꝯsensus populi: quia seculares habẽt ius condẽdi leges etiã ꝯ legem iperatoris ab ipo iperatore. l. oẽs ppli. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ ideo pñt inducere ꝯsuetudinẽ: nõ sic est ꝯ ius canonicũ. Sed oportet ꝑscripta sit: ⁊ non sit tale ius qd̃ ꝑscribi nõ possit: ⁊ ideo qꝛ laici non pñt ꝑscribere spũalia. sic nec ꝯsuetudinẽ iducere. c. masana. d̃ elec. etiã si nõ esset memoria de ei⁹ initio. ut no. Jo. an. in. c. ij. de prebẽ. lib. vi. facit quod dicã. j. matrimoniũ. iij. impedimento. xvij. §. i. de statuto.

¶ Sed pone ꝙ lex seu statutũ hꝫ excõicationẽ annexã in ꝯfaciẽtes: nũqd idem erit ut ꝯsuetudo tollat. ℞. ut colligo ex Car. in ꝓlogo cle. Inno. ⁊ cal. d. An. ⁊ Pa. in. c. i. de treu. ⁊ pa. quidaꝫ tenẽt ꝙ nõ excusant̃ faciẽtes ꝯ: etiam qñ solũ eẽt preceptiua: quia ex q̃ a ꝑncipio ligauit ꝯtraueniẽtes ad peccatũ nõ tollit̃ ei⁹ dispositio: quia tp̃s nõ est modus tollende obligationis l. obligationũ la. ij. §. placet. ff. de ac. ⁊ ob. Sed tu tene ꝙ si contrariũ legis uel statuti nõ est de se mortale peccatũ remota lege: uel statuto nõ ligat ꝑm ꝙ. s̃. dixi de lege simplici. Et sic tene ꝙ nõ erũt excõicati faciẽtes ꝯriũ ex q̃ ꝑ binũ actuꝫ factũ est ꝯ legis latorẽ sciẽtẽ ⁊ valẽtẽ ꝯ dicere: ⁊ non ꝯ dicẽtẽ. Ubi aũt ignorat requirit̃ tẽpus. xl. annoꝝ si est ius canonicũ: ul' si ẽ statutũ episcopi: ⁊ credo sufficiant. x. anni. vñ añ delinquẽtes sine rõnabili cã bñ ligabunt̃ ⁊ pena ⁊ culpa: sed post non. Nec ob. ꝙ ex q̃ tales peccauerũt nõ poterit induci ꝯsuetudo: quia successores pñt extiare ꝙ ex iusta cã nõ seruauerũt. facit tex. in. c. cũ oli. de cle. ꝯiu. ⁊ xv. q. vlt. c. cũ multe. vbi loquit̃ de lege penali abrogata ꝑ ꝯriã ꝯsuetudinẽ. Si v̄o ex rõnabili cã nõ seruauerũt ꝑdecessores: sic etiam ñ peccauerũt nec ligati fuerũt. facit qd̃ no. archi. in. c. vtinã. lxxvi. di. 10

¶ Quõ interrũpit̃ ꝯsuetudo. ℞. Pa. in. c. fi. de ꝯsue. ꝙ si est cõpleta ⁊ ꝑfecta requirit̃ tp̃s. x. annorũ. Et sic intellige Jo. an. ibidẽ: al's nõ frangit̃ etiã ꝑ plures alios ꝯrios actus. Si v̄o nõ est cõpleta sufficit vnus act⁹ ꝯri⁹. ita ꝙ d̃ nouo oportet incipiatur. ar. l. vbi duo. ff. de reg. iuris. 11

¶ Utrũ ex consuetudine possit introduci ut exigat̃ aliquid ꝓ spũali sine simonia. ℞. Pa. in. c. suam. de simo. ꝙ 12

sic qñ nõ p̃cessit exactio: sz ex mera li
beralitate ⁊ deuotiõe populi talis ꝯsue
tudo est itroducta. facit. c. ad aplicaz.
de simo. vbi dicit ꝯpellẽdos ad lauda
bilẽ ꝯsuetudinẽ seruandã. Si v̄o exa
ctio p̃cedẽs dedit causam ꝯsuetudini:
tũc nõ vz cũ hẽat iniciũ viciosuz. ⁊ sic
itelligit̃ tex. i. c. cũ in ecclie. de si. si bñ
põderet̃. limita hec ut. j. simo. ij. §. xxi.
13 ¶ Sed q̃ntũ tp̃s regrit̃ ad istã ꝯsue
tudinẽ itroducendã. ℞. Pa. vbi s̃. ꝙ
tp̃s. x. annoꝝ. tũ qꝛ clicos nõ astringit:
laicos inter q̃s regul̃r currit ꝯsuetudo
ex cursu. x. annoꝝ. ut cõiter no. in. l. de
quibus. ff. de legi. itẽ qꝛ pia. ⁊ iõ etiã de
iure canonico sufficit p̃fatuz tp̃s. ut no.
glo. in. c. fi. de consue. li. vi.
14 ¶ Utrũ in oi pacto intelligat̃ actum
qd̃ est ꝯsuetũ. ℞. ꝙ sic. l. semp in stipu
lationib⁹. ff. de reg. iu. tex. est in. l. qd̃ si
nolit. §. q assidua. ff. de edil. edi. ff. d̃ aq̃
plu. ar. l. si pri⁹. §. placuit. C. loca. l. licet
⁊. ff. de leg. cõmis. l. iiij. q̃ incipit. si fun
dus. ar. ff. de p̃scri. v̄. l. si tibi. ꝓpterea
dicit bal. in. l. liberto. C. de ope. li. ꝙ q
ꝯduxit oparios alio non exp̃sso tenet̃
eis ꝓuidere in expẽsis ⁊ ferramẽtꝫ ꝑm
ꝙ est ꝯsuetũ: ⁊ nõ al̃r. allegat. d. §. pla
cuit. ⁊ bar. in. l. nemo est q nesciat. ff. d̃
duo. reis. dicit ꝙ si ꝯsuetudo est ꝙ do
ctoꝛ legat per substitutũ. intelligitur ꝙ
istud possit: lz nõ sit actum.
15 ¶ Utrũ ꝯsuetudo praua excuset a pe
na hui⁹ seculi. ℞. ꝑm glo. iiij. di. in. c. de
niqꝫ ꝙ sic: si ꝯsuetudinis prauitas nũ
dũ est declarata ꝑ ius. sec⁹ q̃ ad deum.
Qd̃ vez intelligo ꝙ non excusat q̃ ad
deuz qñ ignorãtãa praue ꝯsuetudinis
esset crassa: vtputa ꝯ ius nãle. xxxij. q.
vij. flagitia. Sec⁹ vbi esset ꝓbabile du
biũ sup̃ ꝯsuetudinis validitate. nã tunc
ignorãtia legis nõ est pcm̃. ut in. l. regl̃a
ff. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. cũ dilect⁹. de
ꝯsue. ⁊ qd̃ no. ino. i. c. ꝑ tuas. d̃ si. ⁊ gl.
in. c. vno. de postu. p̃. li. vi. i. v̄. decetero
¶ Utrũ ꝯsuetudo interp̃tet̃ p̃uilegia: 16
indulgẽtias ⁊ statuta sicut ⁊ legez. ℞. ꝙ
sic. c. cũ dilectus. de ꝯsue. l. si d̃ iterp̃ta
tione. ff. de legi. ⁊ qd̃ no. Joã. an. in. c.
qd̃ dilectio. de ꝯsang. ⁊ affi.
¶ Ubi habet locũ ꝯsuetudo. ℞. ꝙ i il 17
lis locis vbi viguit. ut no. Pa. in. c. cũ
olim. de ꝯsue. ⁊ iõ nocet ꝯ p̃uilegia ge
neralis studij i loco vbi viguit: sed nõ i
alio loco d̃ qb⁹ i aut̃. hita. C. ne fi. ꝓ pa.
¶ Utrũ papa reuocet consuetudinez 18
particularẽ si de ea nõ facit mentionẽ.
℞. ꝙ nõ. c. licet. de ꝯsti. li. vi.
¶ Utrũ oẽs teneant̃ seruare vnã con 19
suetudinẽ. ℞. ꝙ nõ. sed qlibet suã: nec
etiã ꝯsuetudinẽ romane ecclie vbi ver
sat̃ ex̃ fidẽ ⁊ articl̃os ci⁹. nec papa mã
dat ut ꝑuet̃. vide gl. in. c. i. d̃ sũ. tri. li. vj.
⁊. c. nolite. ij. di. facit. c. qm̃. de seriis. ⁊
ibi Pa.
¶ Utrũ in his q̃ sunt mere facultatis 20
inducat̃ ꝯsuetudo ꝓut est ius priuatuz
in preiudiciũ facient̃. ℞. ꝙ nõ. ne ꝑ ex
donatione mere facta. ut no. in. l. i. ff. d̃
seruitu. ⁊ per Ly. in. l. ij. C. q̃ sit lõ. con
sue. ⁊ ꝑ Jo. an. in. c. i. d̃ cle. ꝯiu facit qd̃
no. ino. in. c. bone el. ij. de postu. p̃. vbi
dicit ꝙ recepto de lõge veniẽti: nõ ac
quirit̃ q̃si possessio: nec consuetudo: lz
pluries fuerit receptus. ⁊ bar. in. l. cum
de i rẽ v̄. ff. de vsur. ⁊. l. opas. ff. d̃ ope.
li. dicit ꝙ licet rusticus dederit vnũ par
caponũ ꝑ decẽniũ ex liberalitate simil̃r
iuit qs ad molendinũ tuũ nõ inducit̃
ꝯsuetudo: qꝛ isti act⁹ sũt mere facultat̃
¶ Quot actus requirunt̃ ut quis di 21
catur habere aliquid in consuetudinẽ
℞. ꝙ in ciuilibus requiritur ꝙ sint tot
actus ꝙ faciant prescriptionẽ: nã tres
actus aut quattuoꝛ non faciunt consue
tudinem nisi sit legitime prescripta. ut
no. gl. i. d. c. cum ecclesia. de cã pos. et
proprie. Ueruz est ꝙ duo uel tres act⁹

tuentur aliquez in possessione quousqz sit dubium.xviij.q.ij.seruitium. In criminalibus vo introducitur per binuz actum.ut.s̄.§.v.

22 ¶ Utrū omnis cōsuetudo ꝓprie dicta sit obligatoria sub pena mortalis peccati.R.ꝙ non: quia q̄uis sit lex: siue habeat vim legis cōsuetudo: tñ sicut non omnis lex obligat ad mortale: sic nec oīs cōsuetudo. Sola ergo illa consuetudo obligat ad mortale que introducta est ea mēte ut sit ꝓhibitiua: uel ꝑceptiua sub peccato mortali: qd̄ pōt perpēdi qñ cōmuniter tenet̄ ab oībus ꝙ faciens cōtra peccat mortaliter.

Contemptus ſm collec.in.c.i.de consti. ꝓprie ē qñ ex sola volūtate nō vult qs subicere se statuto: uel ꝑcepto obedire: ⁊ nō potest apparere quo ad foꝝ extrinseeum nisi post monitionē. Sed si quis transgreditur ꝑceptū ex ꝯcupiscētia: ira uel negligentia: aut alia particulari causa nō peccat ex contēptu. Idem tenet Ste. ut refert Car.in clemē.eos. de sepul. nisi quis ex particulari causa induceretur sepius ad iterandū: quia tūc etiā videtur contennere ſm eū. Et hoc verum quo ad presumptionē: nō quo ad veritatē: quia etiā frequēter factū ex aliqua causa non est contēptus. Disponit tamē consuetudo ad contēptū. ut no. Tho.scd̄a secūde.q.lxxxvi.ar.penult. in respōsione vltimi argumēti.pro his facit.xi.q.iij.c. excellentissimꝰ. vbi ponit aliud esse peccare ex necessitate. aliud ex ignorātia: aliud ex contemptu.

1 t ¶ Utrum faciens ex contēptu cōtra exhortationem superioris peccet mortaliter.R.ut colligitur ex dictis doc.ꝙ aut facit contra: quia contemnit auctorem ⁊ illum negando: ⁊ talis contemptor non solum peccat mortaliter sed si talis superior est papa velut hereticus debet puniri.ut dicit glo. in.c. generali.de elec.li.vi.⁊ Pau.in cle.i. de eta.⁊ quali.⁊ est infamis. ut no.glo. vi.q.i.infames. Si vo non contēnit auctoris potestatē: sed obseruantiā consilij: seu exhortationis: ⁊ sic solum peccat venialiter si consiliū est reuerētie: vtputa quia subditus deberet facere tamen prelatus nō vult ꝑcipere: sed potius consulere. Si vo esset necessitatis quod prelatus consulit: lz nolit precipere forte ꝓpter scandalū: sic peccat mortaliter.ut no.in.c.ad aures.⁊ in.c. fi.de temp.ordi. Si vo consiliū est perfectionis nec etiam venialiter peccat. Et tunc est perfectionis qñ licite pōt dimittere.sic no.Archi.vi.di.c.testm̄. ⁊.xxv.dis.§.alias. Et sic intellige glo. ⁊ iura q̄ allegat in.d.c.gñali.⁊ ibi Ge.

Contentio proprie ē impugnatio veritatis cum ꝯfidentia clamoris scd̄m Ambro. Largo autē modo est etiam sine impugnatiōe veritatis.de qua dicit̄.xlvi.di.in prin.nihil ē impudētius arrogātia rusticoꝝ qui garulitatē auctoritatē putant.

¶ Quottuplex est ꝯtētio.R.ꝙ triplex.

¶ Una emulatōis.⁊ hec ē d̄ q̄.i.cor.i. ⁊ q̄ hodie ē i secularibꝰ erga doctores qñ aliū magis laudare vidēt ꝯtendūt ꝯ laudatores. Itē circa ꝑdicatores circa religiosos: aut religiones: ⁊ lz de se ñ sit nisi pcm̄ veniale: tñ multotiēs eueniūt mortalia: puta detractōes aut aliō malū.iux̄ illud. Ubi est çelꝰ ⁊ ꝯtētio: ibi inconstātia ⁊ oē opꝰ prauū. Jac. iiij.

¶ Alia ē disputatōis: ⁊ hec pōt eē mortal' triplr. ¶ Primo qꝛ est ꝯ veritatē etiā si nō fiat cū iordinato clamore. Et hoc intelligo de re alicuiꝰ iportantie: puta ꝯ fidē: bonos mores: uel pertinētia ad vtiles doctrinas: ⁊ notabilr.

Nā cōtentio que fit inter pueros etiā
ꝯ veritatē non vr̄ peccatum mortale.
¶ Secūdo qꝛ ē ꝯ honestatē. vtputa
ita inordinate ꝯtendēdo etiā ꝓ verita
te ꝙ notabile scandaluz sequat̄. alias
erit veniale iordinate ꝯtendere de fi
de ⁊ huiusmōi. ¶ Tertio qꝛ materia
est ꝓhita. sic ut publice disputare ⁊ cō
tendere de fide ⁊ hmōi: nisi doctis ⁊
necessitate iminēte: aut ꝯtendere i iu/
dicio de eo qd̄ facere tenet̄ sicut illi q
debēt dare vt habeāt dilationē soluē/
di ꝯtendūt. Alia est contētio. litigatio
nis. ⁊ hec ē piculosa ꝓpter multa ma
la q̄ ibi imiscent̄ nō tñ ꝓhibita. alias
ius canonicū esset dānandū. Potest
tñ esse illicita dupl̄r. ¶ Primo rōne
iniustitie qꝛ scient̄ litigat ꝯ iustitiā. ⁊ sic
est mortale peccatū. ¶ Secūdo rōe
scādali scilicet illius a q̄ petit̄. Et hoc
intelligo si ē scandalū pusilloruz non
phariseoꝝ. Et tūc est phariseoꝝ qñ d̄
clarat̄ eis sua nō esse q̄ ab eis petunt̄
vel iniustā cām fouere. ⁊ tñ ex malitia
nolūt debitū facere sed turbant̄: ⁊ scā
daliçant̄. quia tūc nō ē necesse desiste
re. ſm notata i. §. i. xiiij. q. i. Ale. autez
scd̄a scd̄e titulo de ꝯtentiōe. dicit con
tentio potest fieri pluribus de causis.
¶ Primo causa malignitat̄. ut cum
qs vult iniuste vicere: ul̄ animas sim/
pliciū puertere. ⁊ sic ē peccatū morta
le ⁊ ꝓhibet̄. ij. thi. ij Noli contēdere
verbis. Si tñ hoc sit i his i qbus nul/
lū ē piculū ⁊ ex quadā leuitate nō erit
mortale pcm̄. ¶ Secundo causa ne/
cessitatis. ⁊ hec nō ē pcm̄. Vñ glo. sup
illud ꝓuer. Nō ꝯtēdas aduersus ho/
minē frustra. dicit nō vetat cōtētionē
ꝯ male facientē ut corrigat̄ qꝛ frustra
nō fit: ſz certa necessitas cogit. ¶ Ter
tio ex causa exercitationis. ⁊ hec nō ē
mortale peccatū. lz aliqñ ꝯtingat esse
veniale pcm̄ ꝓpter indebitū moduz.
¶ Quarto causa eruditionis. ⁊ licet.
¶ Quinto ex quadā titilatiōe glorie.
vl̄ honoris. ⁊ sic ē pcm̄ veniale. sic fuit
Luce. xxij. Facta ē ꝯtētio qs eorū ⁊c.
¶ Sexto ex cā conat⁹ bōe opatiōis ⁊
hec p̄cipit̄ luce. xiij. Cōtēdite itrare ꝑ
angustam portaz. ⁊ hec est meritoria.

Continuum ē ptiū iter se
nō intermissa coniunctio. vni
tas est sine mixtura.
¶ Cōtigua dñr q̄rū extrema se conti 1
gunt. v. phi. Et ideo est differentia in/
ter continua ⁊ cōtigua quia continua
sine medio. contigua cū medio stant.
no. Ge. i. c. vnico d̄ ꝯse. ec. vl̄ al. li. vj.

Contractus est ſm gl. ray.
in ti. de negocijs secularibus q̄
si in prin. vltroqꝫ citroqꝫ obligatio ex
voluntate ⁊ pacto surgens partium.
¶ Quot modis ꝯhitur. ℞. ꝙ. iiij. mo/ 1
dis. re. v̄bis. lr̄is ⁊ ꝯsēssu. isti. de obli.
i fi. De quo dic ut. j. Obligatio. §. iij.
¶ Quasi ꝯct⁹ aūt ē obligatio q̄ ꝓue/ 2
nit nō ex ꝯctu: ul̄ maleficio. uel q̄si. ſz
q̄daz medio. sicut qñ qs agit negocia
alteri⁹ sine ei⁹ mādato aut exercet tu/
tellā: ul̄ est curator ⁊ hmōi. ut insti. de
ob. que ex quasi contrac. na. per totū.
¶ Quomodo dolus ānullet contra/ 3
ctum. vide infra. Dolus. §. viiij.
¶ Vtꝝ ꝯct⁹ itelligat̄ geri ſm ꝯsuetu/ 4
dinē loci. lz nō exprimat̄. ℞. Pa. i. c.
cū. M. d̄ ꝯsti. ꝙ sic. no. bar. i. l. nemo
ē q nesciat. ff. de duo. re. sti. facit. s̄. cō
suetudo. §. xiiij. Et no. ꝙ ut dicit gl. i. l.
si vno āno i v̄. sed trāsactio. ff. loca. ꝙ
ex q̄litate ⁊ nā ꝯctus v̄ba accipiunt̄ ꝯ
ꝓpriā significationē: ut ibi vbi dona/
tio accipit̄ ꝓ trāsactōe. facit. l. i lege. e.
ti. ⁊ no. de re. iur. l. nō vr̄. ⁊ ita talia sūt
predicata qualia subiecta esse oñdunt
⁊ ecoutra. xxxij. q. vij. apostolus. Et de

hoc vide. j. Religiosus. §. xviiij.

5 ¶ Cōtract⁹ aliq̄ sūt bone fidei. s. ēptio vēditio. locatio ꝯductio. mādatū. d̄ positū. Societas. pignus. comodatuꝫ. ⁊ pmutatio. Alij sūt stricti iuris. s. stipulatio. mutuū ⁊ similia. Bone fidei dn̄r ꝓpter duo. ¶ Primo. qꝛ si dolus dat cām eis nō tenēt. ¶ Scd̄o qꝛ veniūt vsure ex mora. ⁊ iudex pōt extimare ex bono ⁊ eq̄ q̄d venit recōpēsādū: ul' restituendū. nō sic in ꝯ̄ctibus stricti iuris. vide gl. i. §. actionū. insti. de actio.

6 ¶ Cōtract⁹ q̄dā dn̄r noiati. vt venditio. locatio ⁊ huiusmodi. quia habent propria nomina eis soluꝫ cōueniētia.

7 ¶ Cōtract⁹ alij dn̄r inoiati. q̄ sūt. iiij. ¶ Primus do ut des. ¶ Scd̄s do vt facias. ¶ Tertius facio ut facias. ¶ Quart⁹ facio. ut des. Et iō dn̄r inominati. qꝛ noia eoꝝ pn̄t alijs nomiat̄ ꝯ̄ctib⁹ ꝯuenire. ⁊ isti sequunt̄ nām ꝯ̄ctuū nominatoꝝ q̄ eis assimulant̄. l. nāles. §. sed si facio. ff. d̄ prescrip. ver.

Contritio s̄m ꝙ no. S. Bo. in. iiij. di. xvi. ar. i. q. i. p̄me ptis ē dolor volūtarie assūptus ꝑ peccat̄ cū ꝓposito ꝯfitēdi ⁊ satisfaciēdi. Et no. ꝙ sicut ꝯteri aliq̄d dr̄ q̄n̄ in minimas ꝑtes frangit̄ ⁊ q̄si anihilat̄. Frāgi āt q̄n̄ solū in magnas ptes diuiditur. sic methaphorice cor hoīs duꝝ dr̄ q̄̄diu diuine īspirationi q̄si manui se tangēti nō cedit. sicut duꝝ ē q̄d tacui non cedit. sed obuiat. i. dū ī affeccu peccandi morat̄. Cōterit̄ āt q̄n̄ affectus peccati s̄m oēm sui ptē ī eo totalr̄ destruit̄. i. q̄n̄ volūtas pfecte recedit. Frāgit̄ v̄o solū q̄n̄ rescipiscer̄ īcipit: q̄̄uis nūdū totalr̄ ꝯuertat̄. ⁊ sic dr̄ atteri nō ꝯteri

8 ¶ In q̄ differt ꝯtritio ab attritiōe. ꝛ. s̄m Fran. ⁊ alios theo. ꝙ in duobus ¶ Primo qꝛ attritio est dolor impfectus. Cōtritio v̄o est dolor perfectus.

¶ Scd̄o qꝛ attritio ē dolor sine gr̄a gratū faciēte. sꝫ nō ꝯtritio. Et iō ꝯtritio ⁊ attritio māl'r idē sūt sicut dom⁹ obscura ⁊ illuminata. Attritio quippe est lux aurore q̄ crescēdo fit meridies. i. ꝯtritio. Et aduerte s̄m. S. Bo. vbi s̄. ꝙ duob⁹ molis q̄s ꝯterit̄. Una superius eleuās q̄ ē spes venie ex ꝯsideratione diuine misericordie. Alia d̄orsū deprimens que est timor pene. ex consideratione diuine iusticie.

¶ Utꝝ dolor ꝯtritiōis debeat eē maxim⁹. ꝛ. q. s̄. ar. ij. q. i. ꝙ duplex est dolor. Un⁹ ī volūtate q̄ n̄ ē aliud q̄̄ pci displicētia. ⁊ iste dꝫ eē maxius ī gn̄e. i. ī cōparatione ad alios dolores oīum tpaliū. Un̄ in cāu in q̄ ꝯtigeret ul' cōmittere pcm̄ mortale. ul' īcurrere dānū tpaliū. aut mortē. q̄libet tenet̄ magis eligere penā q̄̄ peccare: ul' peccasse. Nō dꝫ tn̄ s̄ꝫ. S. th. ī quol'. descēdere ī spāli ad hāc penā. imo stulte facit q̄ se ip̄m in hoc solicitat. Est alius dolor ī sēsualitate q̄ causat̄ ex p̄mo dolore ul' s̄m necessitatē nature ex motu supiorū viriū quē sequunt̄ inferiores: ul' s̄m electionē ꝓut voluntas excitat dolorem illū ⁊ sic nō ē necesse ꝙ dolor ille sit maximus. imo nec etiaꝫ est necesse dolere isto modo.

¶ Utꝝ ī dolore ꝯtritionis possit' esse excessus. ꝛ. scūs Bo. vbi. s̄. q. ij. ꝙ nō Primo mō accipiēdo ꝑ displicentia rōnis. Sed scd̄o mō ꝓut est passio sensualitatis sic. Un̄ si aduertit ꝙ nō pōt sustinere sine magno detrimēto tenet̄ tēpare. si āt n̄ adūtit: ⁊ iō nō tpat: nō credo peccet: qꝛ dabat opaꝫ rei licite

¶ Utꝝ hō semp debeat ꝯteri. ꝛ. q. s̄. ar. iij. q. ij. ꝙ sic. Aduertendū tn̄ est ꝙ est duplex ꝯtritio seu detestatio peccati quedā in habitu. ⁊ ad hāc tenet̄ etiam post peccati pfectā remissionē: quia ut dicit Hugo de san. vic. Cū deus absol

uit aliquē a peccato obligat eū viculo
detestatiōis ꝑpetue. quedā est i actu. ⁊
ad hāc nō tenet sp: sz ꝓ loco ⁊ tēpore
s. cuz recogitat peccata sua. intellige ꝺ
mortalib⁹: qꝛ de venialib⁹ nō est neces
se hr̄e ꝯtritionē. ut. s̄. ꝯfessio. i. §. xxviij
Aduerte hic ꝙ ꝟm Tho. in. iiij. di. xvij
nō sufficit ꝯtritio gn̄alis qn̄ hō spāliter
pcā sua mortalia hz i mēoria q̄ sibi ad
huc nō sunt remissa: sz oportet sit spāl'
de eis: sed postq̄z sunt remissa sufficit
gn̄alis. Attēde etiā ꝟm Hen. de gan. i
q̄l'. ꝙ circa pcm̄ pn̄t cōsiderari. Prio
suba act⁹. Scdo aliqd bonū qd euenit
ex pcō: puta filiū generatū ex adulte/
rio. Tertio inordinatio act⁹ ipsi⁹ adul/
terij. Nō tenet ergo hō dolere ꝺ suba
act⁹: neqz de bono secuto ex eo: sz so/
lū de inordinatiōe act⁹. Et iō lz hō n̄
possit dolere de delectatiōe quā hūit:
nec de filio gn̄ato: nihilomin⁹ nō ē ex
statū salutz: sed sufficit doleat ꝙ talē de/
lectationē ⁊ filium habuit ex inordina
to modo ⁊ cum offensa dei.

5 ¶ Utrū hō teneat ꝯteri statim cōmis
so mortali. R. ꝙ nō: qꝛ sicut p̄ceptū de
lectationis dei q̄ntū ad actū interiorē
nō semp obligat: sz solū qn̄ mā occur
reret: practice: nō speculatiue. s. cū cō
sideraṫ de⁹ ut diligēdus uel nō diligē/
dus tenet hō iudicare ut diligēdus ⁊
diligere: sic ⁊ pcm̄ mortale cōmissum
si mēti occurrit practice: uel ut mā ꝺle
ctationis: uel detestatōis tenet hō iu/
dicare detestādū ⁊ detestari. ꝟm Pe.
de pal'. in. iiij. vel dic. ut. j. volūtas. §. vj

6 ¶ Quis est effect⁹ ꝯtritōis. R. ꝙ ē re/
missio culpe ⁊ pene. de pe. di. iij.

Contumacia est q̄/
dam
volūtaria iobediētia q̄qs moni
tionē iudicis iplere ꝯtēnit: ita elicit ex
c. ij. de do. ⁊ ꝯtn. iūcta glo. in. v. ꝯtuma
citer. ⁊ ibi no. quō fit multz modis ⁊ cō
tumacia ꝓpe in nō faciēdo volūtarie.
qd facere scit se debere. ut pz in. d. glo.

¶ Utrū excōicat⁹ ꝓ ꝯtumacia absolui 1
debeat anteq̄z satisfaciat de expensis:
⁊ caueat de sistēdo in iudicio. R. non si
vere fuit ꝯtumax. Secus si p̄sūptiue:
puta quia ipedit⁹: tn̄ nūdū ꝯstat si hoc
allegat ⁊ petit: absolui debet. ut in. c. ve
nerabilib⁹. §. idē est etiā ꝺ sen. ex. li. vi.

¶ Utrz lite nō ꝯtestata testes pn̄t reci/ 2
pi ꝯ ꝯtumacē ⁊ ꝓcedere ad sniaz diffi
nitiuā. vide. c. qm̄ frequēter. ut li. n̄ ꝯte.

Contumelia est ut
colli/
gitur ex Tho. scda scde. q. lxxij
⁊ Alex. scda scde trac. de ꝯtumelia: qn̄
qs id qd est ꝯ honorē alicui⁹ deducit i
noticiā ei⁹ ⁊ alioꝝ siue ꝑ signa siue per
v̄ba. ⁊ differt a ꝯuicio ⁊ iproperio. nā
ꝯuiciū iportat gn̄alr defectū culpe ⁊ pe
ne. Cōtumela v̄o solū culpe. Un̄ si qs
dicat alicui iniuriose eum eē cecū: aut
claudū cū sit: ꝯuiciū dicit sz nō ꝯtume
liā. si āt iiuriose dicat eū furē: n̄ solū ꝯui
ciū sz ēt ꝯtumeliā ifert. ⁊ hoc ꝟm theo
logos: sz ꝟm legistas ꝯuiciū dr̄ a colle/
ctiōe vocū cū i vnū pl'es voces ꝯferūt
ꝯuiciū appellat q̄si ꝯuociū. ita dicit te
xtus i. l. itē apud labeonē. §. ꝯuiciū. ff. ꝺ
iiur. ⁊ pōt fieri etiaz abn̄ti: ut cū qs ad
domū tuaz venerit te abn̄te: nec tm̄ q
dicit: sz ⁊ q ꝯcitauit alios ad vocifera/
tionē ꝯuiciū fecit. ut i. d. l. itē ap. ⁊ oz sit
adūsus bonos mores vociferatio. s. ad
ifamiā vl' iniuriā ul' iuidiā alicui⁹: al's n̄
ē ꝯuiciū ⁊ q ꝯ i cetu dictū sit. ut i. d. l. itē
apd labeonē. iproperiū v̄o ꝓpe ē qn̄ ali
qs iiuriose alteri ad mēoriā reducit au
xiliū qd ꝯtulit ei necessitatē paciēti. vn̄
eccl'. xx. Exigua dabit ⁊ mlta iproꝑabit
Accipit tn̄ vnū qn̄qz ꝓ alio. vn̄ Alex.
vbi. s̄. ita diffinit. ꝯtūelia ē pcm̄ ex ipro
perio sermonis manifesto tēdēs ad no
cumentum proximi.

1 ¶ Utrū ꝓtumelia sit pcīm mortale. ꝟ. ꝟ3. s. Tho. ⁊ Alle. vbi. ſ. q ī pcis v̄bor marie attēdendū ē quo affectu v̄ba ꝓferāt. Si ergo intētio ꝓferentis ad hoc ferat: ut p v̄ba q̄ ꝓfert auferat honorē alteri⁹ hoc ꝓpe ⁊ p se ē dicere ꝓuiciū uel ꝓtumeliā: ⁊ hoc ē pcīm mortale nō min⁹ q̄ furtū. Si āt v̄ba ꝓuicij uel cōtumelie alteri diceret nō aīo dehonorādi: ſ3 ppt correctiō uel hmōi nō cō uiciū dicit nec ꝓtumeliā. ꝓpe ⁊ formaliter ſ3 p accīs ⁊ māliter in q̄ntuꝫ. s. dī id qđ ꝓpt cē ꝓuiciū nec ꝓtumelia. Ad hoc pōt cē q̄ꝫ vēiale pcīm sicut q̄ ꝓuiciū nō multū ē dehonestās ⁊ ꝓferr ex aliq̄ ai leuitate uel leui ira absq̄ firmo ꝓpōsito dehonestādi. vtputa q̄ intēdit ꝓtristare leuiter solū aliquē: q̄ꝫ nullū ut in dubio sequēti. vñ hūda est magna discretio ut moderate hō talibus v̄bis vtat: q̄ posset cē ita g̃ue ꝓuiciuꝫ q̄ auferret honorē ꝫ q̄dē ꝓferr: ⁊ posset hō peccare mortaliter: etiā si nō intēderet dehonorationē alteri⁹: sicut g̃uiter pcutiēs i ludo nō caret culpa. ⁊ teneř ꝓuiciator vltra peccatū ſm Alico. de lira p se ul' p iterpositā pſonā dicere ſuā culpā ꝓtumeliato: vel saltem signa egpollētia ei oñdere: nisi deprehendat q̄ ꝓtumeliat⁹ ei remisit iniuriā: puta q̄ ridet cū eo ⁊ hmōi. excipiř plat⁹ ⁊ pfſa. q. corrigendo ſ3 excedat nō teneř petere venīā ſm Aug. i rl'a: dūmō nō fecerit a ꝓpōsito ⁊ pot⁹ liuore vidicte: q̄ꝫ sic tenerent sil'r petē venīā. ad q̄ dic ut. j. correctio. i. §. ij.

2 ¶ Utrū liceat cā correctōis dicere cōuiciū ul' ꝓtumeliā. ꝟ. ſm Tho. vbi. ſ. q̄ sicut licet v̄berare: vl' in reb⁹ dānificare cā disciplinē: ita ⁊ ꝓuiciū dicere: sicut dñs discipulos stultos. ⁊ Pau. corinthios insensatos. Dicit trī Aug. i li. de ser. do. in mōte raro ⁊ ex magna necessitate obiurgatōes sunt adhibēde i qb⁹ nō ut nob: ſ3 ut dño ꝓfuiat ist⁹.

3 ¶ Utr̄ hō teneat̄ illatas ꝓtumelias sustinere. ꝟ. ſm scīm Tho. vbi. ſ. q̄ sic q̄ntū ad ꝓparationē aī. s. q̄ñ op⁹ eēt sicut ⁊ alia dāna: ſ3 q̄ntū ad actū nō sp. aliq̄ñ eni tenemur nō sustinere. ¶ Dēo q̄ñ cederet i bonū ei⁹ q̄ dicit: vtputa ad rep̄mēdā ei⁹ audaciā ne talia diceret. iuꝫ illud ꝓuer. xxvi. rūde stulto iuꝫ stulticiā suā. ¶ Scōo q̄ñ ex sufferētia alioꝝ ꝓfect⁹ impediret. vñ Gre. i hol'. sup Ezec. Qui igt q̄ꝫ vita i exēplo imitatōis ē posita debēt si pōt detrahētib⁹ sibi verba cōpescere: ne eoꝝ ꝓdicatione ñ audiant q̄ audire poterāt: ⁊ in ꝓauis moribus remanentes bñ viuere ꝓtenant.

Orea vtrū sit licita. ꝟ. ut colligo ex dict⁹ doc. q̄ sic: si. vij. incurrūt. ¶ Primū: tꝫ debitū. s. q̄ ñ sit ōputatū ōzioni necessarie uel pnie: vñ tenēt mgri ut refert Ri. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iij. q̄ ē peccatū mortale coreas ducere dieb⁹ dñicis ꝓpt dictū Augu. di. q̄ faceret meli⁹ fēie indeoꝝ si lanā fillaret q̄ꝫ toto die i neomenijs ipudice saltare. qđ qđē credo exq̄ñ omissa missa vl' pdicatōe aut vespoꝝ celebratōe ⁊ hmōi i tēderēt: vl' p notabile spaciū puta p maiorē ptē diei: alīs nō facit. l. ſi. C. de fer. ⁊ c. q̄ die. ꝺ ꝓſe. di. i. ¶ Scōz: pſonā ꝓueniēs. nā ecclīasticis pſonis phibēt. xlvi di. c. clicuꝫ. de ꝓſe. di. v. c. null⁹ pſbyteroꝝ. c. ñ oꝫ. el pmo. ar. xxxiij. di. pſbyteri diacones. ita q̄ credo eos peccare mortaliter nisi forte modicitas ⁊ q̄litas coriq̄di⁹ excusaret: puta i secreto ⁊ hmōi ¶ Tertiū: mod⁹ honest⁹: nā hōestas ē vnū iuris ꝑceptū. isti. ꝺ iusti. ⁊ iu. §. iuꝫ ꝑcepta. ⁊ tō si fiet mō ihonesto ē pcīm mortale: vtputa gestilatiōib⁹ ꝓuocatib⁹ ad libidinē: cātib⁹ turpib⁹ vl' cū ornamēt⁹ lasciuis ⁊ hōestis: facit ꝓ emū. ff. veteris. §. illō vo gs illos ludos appellet ex qb⁹ cria oriūř. ¶ Quartū recta itētio: q̄ꝫ si fiet ad ꝓuocādū ad libidinē vl' alio malo fiñ vt fiāt cōiū ē pcīm mortale

Secus si ex aliqua leuitate supbie: vel inanis glie. Nam si quod intendit est peccatū mortale: silr ⁊ ipsum op⁹ si veniale: erit veniale. ar. c. vide. i. q. i. ⁊. xxiij. q. i. noli. ⁊. c. militare. ¶ Quintū locus aptus. s. ꝓphan⁹ nō ecclia seu alia loca sacra uel religiosa: q2 videt mortale corriçare in loco sacro. ar. c. decet de imu. ec. li. vi. ¶ Sextū raritas corriçationis. Nam Rod. dicit ꝙ coreas ducēs ex ꝯsuetudine peccat mortalit. Coriçantē aūt raro ⁊ sine corrupta intentōe dicit nō audeo dicere ꝙ peccet mortalr: s3 nec audeo excusare a mortali: cū ingerat se piculo alios ꝓuocandi ad libidinē ⁊ exēplo suo alios ad similia faciēda ꝓuocare. ¶ Septimuz stabilitas coriçāt. Nam qui ita fragil est ꝙ l3 bona intētōe coriçare incipiat tñ nō exit qn ad libidinē mortalē ꝓuocet: peccat mortalr aduertens de tali sua fragilitate se ingerēdo: q2 eccli. iij. Qui amat piculū pibit i illo. ⁊ ꝓpterea q2 dicit Hie. in q̄dā homel. Nō credo viro si dicat se illesuz euasisse a talibus spectaculis: cū Dauid ex eo ꝙ vidit Bersabee lauantē se ꝓuocat⁹ sit in libidinē: hec ille. Et etiā q2 ꝑfate ꝯditiones nō inueniunt in coreis nr̄i tp̄is: iō nō video quō sine mortali peccato qs eas faciat ex ꝯsuetudie sicut cōiter fiūt. Dicit tñ Alex. scd̄a scd̄e ti. d̄ ludo. ꝙ lud⁹ uel saltatio qñq3 ꝓuenit ex spirituali iocūditate: ⁊ sic ē meritori⁹ sicut Dauid lusit ⁊ saltauit corā archa dñi. Aliqñ ꝓuenit ex recreatiōe uel exercitatione. ⁊ sic pōt eē sine pcō. Aliqñ ex dissolutione mēt lasciue: ⁊ sic est peccatū. s. mortale uel veniale ꝑm ꝙ dictū ē.

1 ¶ Utrū inspectio coreaꝝ ludoꝝ uel iocularionū sit peccatū. R. Alex. vbi. s. ꝙ inspectio q̄dā est in trāsitu nō tendens vlteri⁹ ad delectationē peccati mortal: ut fornicatōis: ⁊ hec est uenial. Quedā est studiosa in q̄. s. est fomentū pcī mortalis. ⁊ hec qñq3 est pcm̄ mortale: intellige qñ aduertit de piculo: uel cogitationis morose uel opis. Itē ioculario q̄dā est hystrionica: ⁊ q̄dā corealis mulierū lasciuaꝝ: q̄dā cā exercitij uel fastidij tollēdi siue accidie vitande. Inspectio ergo studiosa iocularionis ꝑme ⁊ scd̄e v̄gere pōt in mortale pcm̄. tertie v̄o ⁊ q̄rte pōt eē venialis: ⁊ aliqñ meritoria

Correctio prelatoꝝ in puniēdo sb̄ditos ⁊ increpādo nō d3 fieri aīo nocēdi: q2 sic peccaret mortalr si d̄liberate ⁊ i notabili nocumēto. sec⁹ si in modico malo uel indeliberate: sed d3 fieri çelo caritat ꝓximi. s. ad bonuz subditi delinquent ut corrigat: uel ad alioꝝ bonū: ut uel timeāt silia facere: uel quietius viuāt. ut. xxiij. q. v. ꝓdest

¶ Qualis d3 esse. R. ꝙ miscēda est seueritas cū lenitate: ut neq3 multa asperitate vlcerent subditi: neq3 nimia benignitate soluant ut pl'e dr̄ in. c. disciplina. xlv. di. ⁊ p totā distin. ⁊ poti⁹ d3 declinare in beniuolentiā q̄ꝫ seueritatē. ut in. c. l3. ea. di. 50. di. ponderet. 1

¶ Quid si excedat modū. R. ꝙ pōt appellari ab ea etiā si sit religiosus. qd̄ ꝓbatur in. c. reꝑhensibil. de ap. in fi. nulluis enim negāda est defensio etiā si sit excōicatus. c. cū inter. de excep. Non tñ tenet ꝑlat⁹ moduz excedēs petere veniaz a subdit. ut in. c. qñ necessitas. lxxxvi. di. qd̄ veꝝ nisi ex malignitate seu odio faceret: q2 tūc tenet petere veniā q2 tenet iniuriaꝝ. ff. ad. l. acq. l. quēad modū. §. magistrat⁹. ut no. i gl. in d. c. qñ. tex. est in. l. nec mgr̄atib⁹. ff. d̄ iniu. 2

¶ Utꝝ peccet mortalr ꝑlat⁹ nō corrigēdo. R. ꝙ si loqmur de punitōe i pcō oino occulto nō tenet ꝑlat⁹: imo nec d3 nisi secrete. Si v̄o in pcō manifesto sic tenet ꝑlat⁹ de ꝑcepto eā facere sub 3

pena mortalis peccati ar. lxxxiij. di. p
toti. ⁊ ij. q. vij. q nec regiminis. nisi in
cau qñ videret non expedire cõitati:
nec illi q corrigẽdus ẽ. q: i. d c. pdest
dr siue plectẽdo siue ignoscẽdo. hoc so
lũ agit ut vita hominũ corrigat. ⁊ sm
istũ finẽ dz eã exercere ul omittere: fa
cit. c. ipsa pietas ea. cã. q. iiij. ⁊ in. c. cõ
mẽsatiões. xliiij. di. ⁊ i. c. ut ꝯstitueret.
So. di. Si vo nõ expediret cõitati nec
etiã noceret ⁊ omittẽdo ꝓficeret deli
quẽti ad emẽdationez. licite omittit ⁊
ex debito. Si nõ expedit delinquenti
correctio sz tñ cõitati nõ ẽ omittẽda.
Si vo loqmur d correctõe q̃ fit vbo
vl doctrina. sic tenet multo magis q̃
aliqs alius siue peccatũ sit secretũ: si
ue publicũ. verꝫ ẽ q secreta dz secrete
corrigere. als si nõ corrigit ⁊ emẽdat
cuz põt peccat mortalr. xliij. di. sit re
ctor. itellige in crialib⁹. ⁊ sic intellige
glo. xxv. di. §. als ea demũ q̃ dicit q ta
citurnitas in prelato est mortale pec
catum. Et hoc etiam limita in secre
tis sm q dico. j. correctio frna. §. vi.
4 ¶ Utꝫ prelatus exñs in pcõ mortali
peccet mortalr corrigẽdo. ℞. q sic sz
Pe. de pal. i. iiij. di. xviiii. etiã si pecca
tũ suũ sit occultũ. qꝛ suspẽsus ẽ coraz
deo. facit ad hoc. ij. q. vij. q nec. ⁊ d cõ
sc. di. v. c. fi. hoc limitat idẽ Pe. i pla
to i spũalibus. secus d plato i tpalib⁹.
qꝛ si iudex suspẽdit aliquẽ latronẽ non
peccat mortalit lz sit ipse in mortali.
Idẽ tz. S. Tho. i. iiij. ⁊ sequit Archi.
So. di. cũ exaudiero. ⁊ iij. q. vij. §. idez.
testatur i plato corrigẽte pdicando in
mortali ẽt occulto q peccat mortalr
Secus si corrigit p modũ magisterij
publice docẽdo. i. legẽdo scripturam
sacrã. qꝛ si ẽ occult⁹ vt dicũt qdã non
peccat mortalit sz solũ qñ ẽ notori⁹.
qꝛ scãdaliçat. Frã. in. ii. tz q si peccatũ
ẽ occultũ ⁊ ei quẽ corrigit ⁊ alijs astãti
bus q sine peccato corrigit. ⁊ aucto
ritates q̃ vident dicere ꝯriũ dicit itel
ligẽdas q digne nõ põt corrigere. sz
si peccatũ ẽ notoriũ. sic nullo mõ põt
corrigere. qꝛ scãdaliçat corrigẽdo au
ctoritatẽ ⁊ pdicationẽ. Tu aduerte q
si cãus occurrẽt correcionis i q̃ exñs
in mortali nõ hz oportunitatẽ ꝯteren
di de peccato suo. sic vã ẽ opinio Frã.
Sed si hz oportunitatem ⁊ non facit
quod in se est ut conteratur cuz sit sus
pensus quo ad se peccat mortaliter of
ficium exequendo. c. fi. de tem. or.

Correctio fraterna est
mõitio ca
ritatiua frris de emẽdatiõe
peccatoꝝ ex fraterna caritate, pcedẽs.
⁊ hec ẽ de pcepto oib⁹ sz Ri. i. iiij. di.
xviiij. ar. ij. q. i. ⁊ qꝛ ẽ pceptũ affirma
tiuũ. ideo non obligat nisi pro loco ⁊
tempore debito.

¶ Utꝫ omissio fraterne correctõis sit
mortale peccatum. ℞. Ri. vbi. s. q tri
plr põt omitti. ¶ Primo meritorie
qñ hõ nõ corrigit. qꝛ nec tps: nec lo
cus ẽ corrigẽdi ⁊ expectat illd. ¶ Se
cũdo cũ peccato mortali. qñ. s. homo
spat posse fratrẽ a peccato retrahere.
⁊ tñ ꝓpter icomodũ corpale. uel tpa
le omittit. qꝛ tũc ordinẽ caritatis puer
tit plus diligẽs bonũ tpale q̃ aiaz ꝓxi
mi. ¶ Tertio omittit cuz pcõ veniali
qñ. s. ꝓpter icomodũ tpale fit tardior
tñ si crederet posse reuocare ñ dimit
teret adde. iiij. sm Th. scda scde. q. xxx
iij. ar. ij. q põt omitti siñ peccato. imo
meritorie qñ metuit ne dteriores fiãt
vel ne alios a bona vita ipediãt. adde
v. sm glo. in. c. q aliũ de hrti. i pecca
to cõmisso qd nõ hz pseuerantiã. qꝛ
nõ tenet corrigere qlibet: sz solũ pla
tus. Secus si hret pseuerãtiã. qꝛ tene
ret qlibet. sicut tenet i peccato cõmit
tẽdo. adde ⁊. vi. q peccatũ sit mortale

vel veniale talis qualitat̃ ꝙ habet cau
sare mortale alias de pcõ veniali non
tenetur corrigere aliquẽ de precepto.
2 ¶ Utꝝ teneamur q̃rere q̃s corripia-
mus. Respondeo ꝟm Tho. vbi. s̃. ꝙ
nõ: qꝛ bñficia q̃ nõ debemus certe ꝑ
sone sed cõiter oĩbus sufficit si ĩpẽdi-
mus primis occurrentibus. alioquin
oporteret nos facere cõtra illd̃ ꝓuer.
xxiiij. Ne q̃ras ĩpietatẽ in domo iusti.
3 ¶ Utꝝ subditi teneant̃ corrigere ꝑla
tos. ꝝ. Ri. vbi. s̃. q. iij. ꝙ loquendo de
correctione fraterna ⁊ humili sic. sed
de correctiõe ĩcrepatiõis ul' punitiõis
ñ: nisi manifeste errarẽt ĩ fide. tũc eni
si nõ essẽt superiores iudicãtes: uel no
lent. iferiores possent. qꝛ hr̃sis reddit
hr̃ticũ oĩ catholico iferiorẽ. non solũ
quo ad forum intrinsecum: sed etiam
extrinsecum. facit ad hoc quod no. ij.
q. vij. in. c. secuti. ⁊ in. c. paulus.
4 ¶ Utꝝ existẽs ĩ pcõ mortali excuset̃
a ꝑcepto fraterne correctionis. ꝝ. ꝟm
Ri. vbi. s̃. q. ii. ꝙ peccator aut ẽ occul
tus. aut manifestus. ⁊ ẽ correctio ĩ pu
blico ⁊ ĩ occulto. Peccatori aũt ma-
nifesto nõ lꝫ corrigere in publico ꝓ-
pter scãdaluꝫ. qꝛ cũ talis correctio sit
assũptio v̄bi dei nõ dꝫ ꝓpter sui digni
tatem manifeste assumi ꝑ os manifeste
polutũ ne v̄bũ dei vilescat ĩ cõspectu
hominũ. Si aũt peccatũ ẽ occultũ ⁊
corrigit ĩ occulto aut manifesto ꝟꝫ ꝙ
factũ exigit ⁊ si hoc facit humil'r suaꝫ
ꝑuitatẽ recognoscẽs. nõ peccat corri-
gẽdo. imo tenet̃. qꝛ pcm̃ non absoluit
hoĩem a ꝑcepto. nec ꝓpterea hõ ẽ ꝑ-
plexus. qꝛ si vult facere quod in se est.
dñs paratus ẽ sibi remittere peccatũ.
5 ¶ Quo ordine est ꝓcedẽdũ ĩ corre-
ctiõe fratena. ꝝ. ꝟꝫ Tho. vbi. s̃. ꝙ pec
cata. publica publice sũt corrigenda.
In peccatis v̄o occultis locuꝫ hꝫ qd̃
dr̃ Mat. xviij. di. Si peccauerit in te
frater tuus vade ⁊ corripe eũ ĩter te ⁊
ip̃m solũ. ꝙ si videt nõ ꝓficere dicat
ꝑlato secrete q̃ possit prodesse. vt no.
Pa. in. c. nouit de iudi. Et de hoc vi
de. j. Denunciatio. §. ij.
¶ Quid si scio pcm̃ alteri⁹ qd̃ q̃ com 6
misit ignorat. ꝝ. ut colligo ex Ho. in
ti. de pnia. ⁊ Rod. ꝙ si pcm̃ ẽ tale qd̃
nõ excusat ignorãtia. tũc aut non põt
ꝓbari. qꝛ occultũ. ⁊ sic si spero de cor
rectiõe teneor dicere. al's nõ. ij. q. vij.
plerunqꝫ. qꝛ efficeret̃ peior. sꝫ debeo
secrete reuelare ꝑlato q̃ possit ꝓdesse.
Si aũt põt ꝓbari. tũc si ẽ ꝑlatus suus
tenet̃ ei dicere. qꝛ ei ꝑcipit̃. Si pecca
uerit ⁊c. Math. xviij. Si v̄o nõ ẽ ꝑla
tus. aut sperat d̃ correctiõe. ⁊ sic tenet̃
ei dicere. aut nõ sperat: sed de deterio
ratiõe. ⁊ tũc nõ tenet̃ ꝟꝫ ꝑdictos: nisi
qñ sequeret̃ ex tali pcõ alioꝝ ꝑiculuꝫ
seu maluꝫ. vt puta qꝛ administrat sa-
cramẽta cũ non sit sacerdos ⁊ hmõi.
Pa. tñ ĩ. d. c. nouit. tꝫ ꝙ indisticte te-
net̃. siue efficiat̃ melior siue peior. qd̃
credo verꝫ qñ facit ad bonũ alioꝝ tal'
correctio ⁊ sperat ꝙ fiet iusticia al's ñ
credo teneat̃. xi. q. iij. qñ vbi apertus
tex. Hic. Si v̄o ignorãtia eos excusat
nõ credo teneat̃ dicere nisi qñ vide-
ret ꝙ desisteret vel fieret alicui sacra
mento iniuria.

Corporalia altaris debent
eẽ d̃ puro pãno lineo ab ep̃o
bñdicta. nõ de pãno intincto. aut de se
rico. c. cõsulto. de cõse. di. i. que non
debẽt lauari ꝑ feminas. nec tãgi. xxiij.
di. sacratas. ⁊ de cõse. di. i. nemo. el. ij
Unde ministri altaris debent habere
peluim nouã quã ꝓ ipsis lauãdis tene
ant. ⁊ aquã in sanctuario ꝓiciãt. vt in
d. c. nemo. Ei similiter de aliis altaris
paramẽtis dr̃ ibidẽ. Sed hodie per
cõtrariã consuetudinẽ derogatũ est. ⁊

credo excuset de alijs. sed nō de corporalibus ꝓpter rōnē positā in. d. c. s. ne fragmēta dñici corporis male tractēt. ⁊ iō ꝯria ꝯsuetudo eēt irrōnabil' ⁊ credo obliget de ꝑcepto etiā hodie ex quo ꝯsuetudo nō pōt ei derogare. Silr etiā forte posset dici de pala altaris eadē rōe. Sed no. ꝙ credo, sufficiat si solum prima lauatura ꝓijciat intra sāctuariū propt' litē rōis ꝑdicte.

1 ¶ Utrꝫ post lauationē sint iterꝫ ꝯsecrāda. R. ꝙ nō. qꝛ lꝫ amitus recedat lauādo ⁊ de alio ponat nō ꝓpter hoc mutat forma: nec bñdictio fit in supficie ipoꝝ. Idē dico si repetiāt dū ruptura nō fuerit tāta ꝙ corrūpat formaꝫ. qđ tūc ē qñ ē tāta ꝙ ꝓ corpalib⁹ vti non possēt. ꝓ hoc faciūt no. i. c. i. đ ꝯse. ec. uel al. vide de hoc. s̄. Benedictio. §. i. cum sequentibus.

Corpora sāctoꝝ vtruꝫ possint trāsferri de loco ad locū. R. ꝙ nō sine licentia epi de ꝯse. di. i. corpa. Et hoc verꝫ qñ iā erant tradita sepulture l. vltima. ff. de reli. ⁊ sūp. fu. Et de hac materia vide. j. Reliquie. per totum.

Corpore viciat⁹ dr̄ qui hꝫ mēbrum đbilitatū: vel mutilatū. Debilitatū hꝫ q eū hꝫ iefficax. ut oculū cecū. manū aridā. mutilatū q ipo caret.

1 ¶ Corpore viciati vtrū sint ꝓmouendi ad sacros ordines. R. vt no. i sū. lv. di. ꝙ aut sūt spōte viciati i quocunqꝫ mēbro. ⁊ tūc nō pñt ꝓmoueri ⁊ ꝓmoti deijciunt. c. penitētes ea. di. qꝛ sunt homicide. c. si qs. ea. di. ⁊. c. q ptē. ibidē. Ho. i apparatu tꝫ ꝙ pōt eps dispēsare si tale mēbrū ē occultū excepto i castrato. vñ dicit ꝙ cū religioso potest dispensare. ut cū pede ligneo celebret. Si vo apparet. nō pōt nisi papa qñ fuit i culpa viciatiōis. de cor. vi. c. i. ⁊ de cle. pu. i due. c. i. Dicit tñ gl. i. đ. c. q ptē ꝙ si qs hr̄et digitos supfluos posset sibi ꝑcidere sicut ⁊ vngues ⁊ dētes nimis prolixos. sꝫ ñ firmat pedes Mihi tamen placet quando posset fieri talis abscisio sine periculo vite ⁊ deformitate corporis. Aut non sunt sponte viciati sed casu. ut puta. ab hostibus in via vel propter egritudinē voluntarij. siue a se siue a medicis. ⁊ tunc si non parit nimiam deformitatez possunt promoueri. ut đ cle. egro. c. presbyteruꝫ. Et sic intellige. c. si qs el. ij. ⁊ iij. lv. di. Si vero alias sunt viciati a casu distingue. aut dabant operam rei illicite. ⁊ non possunt promoueri. aut rei licite. ⁊ tunc si sunt viciati in mēbris minimis siue occultis nō repelluntur. ut in. c. qui partem. ⁊ in c. eunuchus. lv. di. Si vero in magnis mēbris ⁊ manifestis non possunt promoueri. ut si in oculo habet enorme vicium. vel. in manu. ut in. c. si euāgelica. lv. di. Similiter si modicum qđ generat scandalum. d. c. presbyteruꝫ. de cor. vi. c. i. ⁊. ii.

2 ¶ Quid de ceco. aut habente maculam in oculo a natiuitate. uel ex infirmitate: aut a casu sine culpa sua. R. ꝙ si macula generat deformitatem non potest promoueri nisi dispensetur per papam vel nisi efficiatur religiosus ꝑm Inno. de cor. vi. c. cum de tua.

3 ¶ Quid de claudo ex consimili causa. ut. s̄. R. ꝙ si sine baculo potest ire ⁊ stare. potest promoueri. c. si quis el. iiij. in tex. ⁊ in glo. lv. di.

4 ¶ Utrum auulsio vngule in police impediat. R. ꝙ hoc tenendum est qđcunqꝫ viciū corporis quomodocūqꝫ prouenerit si redit inhabilē ad frangendum hostiam ⁊ contractandum impedit promouendum. ⁊ promotus ministrare i altari nō potest. Similiter

quodcunq; vicium corporis notabile: sine i oculo sine i manu: aut i spatulis sicut giboſus ⁊ hmoi qđ generat scādalū. alias secus nisi ut dictū ē. s. i. §. i. ut colligit i. c. i. ⁊ fi. ō cor. vi. vez ē q̄ ita pmoti quibus istud cuenit post pmotionē pñt oia q̄ fuit sacerdotalis ordinis exercere. ꝓter celebrationē misse. d. c. ꝓsbr. itellige nisi fuerit culpa sua.

¶ Quis iudicabit qñ dubitaf an generet scādalū. §. Inno. i. c. i. ō cor. vi. q̄ cit. ut i. c. ii co. ti. In religiosis exēptis suus prelatus ordinarius.

¶ Quid si qs ex indignatione dēz sibi amputauerit: ul' quodcūq; mēbz secauerit. §. Inno. in. c. significauit. ō cor. vi. q̄ nō ē irregularis: nisi mēbz. vel pte mēbri amiserit que generet deformitatē. Si vo nō generat ō formitatē: tñ est notoriū q̄ ex indignatione sibi abscidit pte mēbri nō potest pmoueri: nec ministrare i suscep tis sine dispēsatōe. Silr si ita secauerit q̄ claudicaret repellitur tanq̄ corpore viciat⁹

¶ Utr cadens morbo caduco possit celebrare. §. gl. i. c. cōiter. xxxiij. di. q̄ si cadit frequēter nō pōt. vij. q. ij. c. i. si vo raro nec emittit vocē ꝓsulā. pōt. dūmō hēat coadiutorē. vij. q. i. illud. ſꝺ promoueri tñ non potest. ex quo secl. passus est. ut i. c. maritū. xxxiij. di.

¶ Utr demoniaci nec amētes possint ministrare. §. q̄ ls fuerint opi. ut no. i d. c. cōmuniter. mihi placet q̄ si p annū steterint liberi q̄ pñt ministrare ex discretione episcopi. pmoueri aūt nō debent. vt in. c. clerici. ⁊ c. se. xxxiij. di.

¶ Utrus leprosi possint pmoueri. §. Hugo. xlix. di. §. hinc ⁊ enix. q̄ nō: ls pmoti celebrare pñt in occulto ⁊ etiā i publico alijs leprosis: nisi tñ ĩualuerit lepra q̄ p corrosionē mēbroꝝ eus reddidit impotentem: presertim in digitis cum quibus ꝓtractare hz sacrm eucharistie. Vide. j. leprosus. §. vl'.

Corpus xpi. Vide. j. eucharistia.

Crapula qđ sit. §. gl. i. c. a crapula ō vi. ⁊ ho. cle. ē supfluitas cibꝝ. vii crapula q̄si cruda epula

¶ Utrum sit peccatum mortale. Dic. vt. j. Bula. §. ij.

Credere i deū ē amādo in ipz tē dere. de pse. di. ij. credere. ⁊ ō pe. di. ii. §. caritas. Aliud est credere deū. ⁊ credere deo ⁊ credere i deū vt no. glo. de conse. di. iiij. c. i. igit ⁊ de credulitate. vide. j. Fides. per totum.

Credulitas male dicētib⁹ ō alijs ipobaf. lxxxvj. di. si qd. qz anteq̄ plen illud malū nō ō bemus credere. ij. q. i. deus. xi q. iij. in cunctis. ⁊. c. q̄uis. xv. q. vij. si qd. ⁊. q. viij. c. vltimo. in fi. xxx. q. v. nullū añ.

¶ Quotuplex est credulitas. §. vt notatur in. c. ingressioni. de sen. ex. q̄ duplex. q̄dam temeraria ⁊ lenis. vtputa qñ audiuit aligd a leuib⁹ psonis uel a patricis qbus credi nō debet. ⁊ hec deponēda ē ad ꝓsiliū sui pastoris. q̄dā p babilis ⁊ discreta. puta qz videt solus cū sola i latebris. ul' qz cōiter ita dicit.

Crescere spūaliter an qs possit cō pelli. §. ut notatur in. c. gesta. lxxiiii. di. q̄ non. Sed vide q̄ dico. j. Obedientia. §. ij. ⁊ Religiosus. §. xxix.

Crimen ꝓprie ē mortale pcm. ut patet p Bze. i hol. xvi. facit. xxv di. §. criminis. i v. quin fiat criminale dū placet. largo aūt mō accipit qñq; p ueniali etiā iuxta illud. Memo sine crimine uiuit. qñq; pro infamia. qñq; p peccato depositiōe digno. Vide gl.

in.d.§.criminis.

1 ¶ Que sūt crimina suspēsiōe digna. ℞.d.An.i.c.at si clici. de iudi.ꝙ oīa ex qbus qs de facto ē infamatus. Intellige talr ꝙ populus scādaliçet.c.ij. de pur.cano.etiaz si sit episcopus ꝑm Jo.an.post arch.in.c.i.de accu.in gl.

2 ¶ Que sūt crimina depositōe digna. ℞.d.An.vbi.s.ꝙ oē delictū causās irregularitatē q̄ enumerāt doc.in.c.nisi cū ꝑdē.§.ꝓpter ꝯsciētiaz.de renū. in glo.magna.d qb⁹.j. irregularitas ꝑmo. Itē si est diu cōtinuatū lxxxi.di. presbyter.in glo. Item fornicatio notoria: uel diu continuata: uel scandalosa.c.quam sit.de exces.prela.

3 ¶ Que sūt crimina degradatione digna.℞.q.s.ibidē.ꝙ omne crimē cū i corrigibilitate.c.cū nō ab homine de iudi. Fallit in heretico.c.ad abolēdā. ⁊.c.excōicamus de hereti.⁊.c.i.eo.ti. li.vi. Itē in falsario litteraꝝ apostolicarū.c.ad falsariorū.de crimine fal. Itē in sortilego.xxvj.q.v.c.qcūqz sacerdotū.de homici.dubiū est. Et dic ꝙ si itelligat̄ de v̄bali. est verꝝ.secus si de reali.vide tamen eundem ibidem qa multe fiunt limitationes.

4 ¶ Utꝝ criminosus.aū peractā penitētiā uel post possit celebrare sine dispēsatione: uel possit ꝓmoueri ad ordines.℞.ꝑm glo.⁊ Inno.i.c.ex tenore. de tem.ordi.ꝙ aut crimen ē occultū. ⁊ sic potest.dū tū vere peniteat.tex.est in.c.fi.de tem.or. Sufficit eni absolutio sacerdotis ex ptāte clauiuz.nisi sit tale crimē qd̄ ipediat executiōez post penitētiā.ut in.d.c.nisi cū ꝑdē.§.i.ut ē in crimine qd̄ inducit irregularitatē. De quo.j. Irregularitas ꝑmo. Si v̄o crimē ē manifestū.q̄uis nō sit crimē enorme sed mediocre nō pōt sine dispēsatiōe.etiā post pactā pniam. Et dr̄ manifestū si ꝯuictus est i iudicio ul' timore ꝓbatiōis ꝯfessus ē: ul' opis publicatione. Nec ob.c.ꝑsbyterꝝ.⁊.c.ꝑuenit.50.di.q̄ ꝑ illud nō ē ablata facultas dispēsādi cū vere penitētib⁹.⁊ maxime vbi nō iminet scandaluz.ut.50. di.ut ꝯstitueret.⁊.c.dño sācto. Et hec vera sūt i criminib⁹ capitalibus.q̄ dicunt̄ mediocra.secus i leuib⁹. Et dfir leuia q̄ ꝯtigūt ꝑ ipitiā: uel culpaz sine dolo: uel si ē dolus ē tū cū re modica. vt no.in.l.ispiciēdū.ff.de pe.⁊ in.l.leuia.ff.de accu.⁊ i.c.cū dilecti.eo.titu.

5 ¶ Quis pōt dispēsare cū talib⁹.℞.ꝙ eis in criminib⁹ minorib⁹ adulterio. In maioribus aūt solus papa. ut no. in.c.at si clici de iud.nisi ex magna cā vide.j. Dispēsatio.§.v.⁊ etiā nō posset qñ inducūt irregularitatē.vt puta qa celebrauit excōicatus.⁊ hmōi.nisi in cāib⁹ i qb⁹a iure ꝯcedit̄ dispēsatio i irregularitate.ut.j.irregularitas ꝑ totū.

6 ¶ Crimē dr̄ publicū qd̄ ad publicuz spectat iudicium.⁊ hec sūt q̄ no.ff.de pub.iud.l.i.q̄ sūt lex iulia maie.⁊ sub hac comp̄hēde sacrilegia ⁊ residua. Lex iulia d̄ adul'. Lex cornelia de sicariis ⁊ veneficijs. Lex pom.de pari. Lex iulia pec. Lex cornelia.de testis falsis. An aūt in alijs. Azo dicit ꝙ sic. Intellige i istris.nō i alijs scripturis. ꝑm Accur. Lex iulia d̄ vi publica ⁊ ꝑuata.de ābitu repetūdaꝝ ⁊ de ānona. ⁊ hmōi.i qb⁹ lex.exp̄mit qd̄ sit publicum.ut in.l.iij i fi.ff.de ꝑuarica. ⁊ ibi Bar.⁊ Jo.de Imo in.l.fi.ff.de ꝑua. delic.⁊ in.l.ij.ff.de ꝯcus. Sed ꝑm ius canonicū oē crimen.dr̄ publicū.quia ad publicum iudicium spectat puniēdum.ut in.c.crimina.de collu.in gl. ⁊ sic dānat⁹ in iudicio d̄ q̄cūqz crimie ab ecclīastico efficit̄ infamis.sicut dānat⁹ ꝓpter publicū crimen.qd̄ limita verū si dānat̄ ꝓpter dolū.sz nō si dānat̄ ꝓpter culpā ut no.Auge.are.in

sti. de suspec. tu. §. suspectus.

7 ¶ Itē publicoꝝ iudicioꝝ. quedā sunt capitalia. ex qbus mors aut exiliū ipo nit̄. hoc ē aq̄ ⁊ ignis iterdictio. p has penas eximit̄ caput de ciuitate. Nam cetera nō exilia sꝫ relegatiōes ꝓprie dicunt̄. qꝛ tūc ciuitas retinet̄. Quedā sūt non capitalia. ex qbus pecuniaria aut in corpus aliqua cohertio pena ē vt in. l. publicorum. ff. de pub. iudi.

Chrisma vide. j. oleū sanctum.

Alpa alia latissima. ꝫ Bar. i. l. qd̄ nerua. ff. depositi. Et idē ē q̄ verus dolus ⁊ manifestus. Alia latior. ⁊ ē dolus p̄sūptus. Alia lata. ⁊ hec ē nō itelligere qd̄ oēs itelligerēt: ul' maior ps. tex. ē in. l. late culpe. ff. de ver. sig. Sed no. q̄ cōiter gl. nō ponūt nisi latā culpā. ⁊ tex. in. d. l. qd̄ nerua expōit latiorē ꝓ lata. Et sic colligo ꝑm glo. i dicta. l. qd̄ nerua q̄ nomīe doli ꝓprie nō cōp̄hēdit̄ q ex culpa fecit. qꝛ dolus differt re ⁊ noīe a culpa. qꝛ dolus ē a ꝓposito. ut ꝓbat̄ in. l. i. §. dolū. ff. de dolo. Culpa v̄o nō. ut in. l. si ꝓcuratorē. §. dolo. ff. man. ⁊ ꝓ hoc facit dictū Bal. i. l. qd ergo. §. pena. ff. de his qui no. infa. vbi dicit accusat̄ qs de homicidio dolose facto: ⁊ ꝓbatur culpa. an absoluet̄ seu mitius aget̄ i eadē istantia. ℟. q̄ mitius aget̄. ⁊ sic sentit q̄ dolus nō est regulariter culpa. Ueꝝ ē q̄ lata culpa ē dolus p̄sūptus. ita q̄ vbicūq; qs tenet̄ de dolo venit ⁊ lata culpa. Sed tñ verus dolus non ē. ut no. glo. in. c. bona fides de depo. Et in cōscia vbi cessat p̄sūptio nō hētur ꝓ dolo. Et qs debeat ꝓbare dolū ul' lataꝫ culpaꝫ iteruenisse. vide. j. Custos. §. i. No. etiā q̄ lata culpa ē deuiatio icircūspecta ab ea diligētia quā hñt hoies cōiter eiusdē ꝓfessionis. Et iō error artificis nō ē lata culpa nisi qñ errat i eo qd̄ cōiter hoies i illa arte sciūt: nō qñ errat in eo qd̄ excellētissimi sciunt Ita limitat Bar. in. d. l. qd̄ nerua. Uñ si d̄posui pecuniā apud cāpsorē q cōit hēbat̄ bone ꝯditiōis ⁊ nō erat. nō est lata culpa. Et Bal. i l. pignoris. C. de pig. ac. dicit accessi ad molēdinū. ⁊ in cursu hostiū ꝑdidi bestias. nō est lata culpa. ex quo maior pars credebat se curum accessum.

¶ Utrum lata culpa equiparetur dolo. Uide. j. dolus. §. iij. 1

¶ Quid ē leuis culpa. ℟. ē omitter̄ qd̄ diligēs hō nō omisisset. ul' facere qd̄ diligēs hō nō fecisset. Exēplū. Fenerator nō excussit res pignoratas a tineis tali tempore quo diligens fecisset. 2

¶ Quid ē leuissima culpa. ℟. ē nō p̄uidere qd̄ diligētissim⁹ p̄uidisset. l. si putator. ff. ad. l. acquil. ul' omittere. qd̄ diligētissim⁹ nō omitteret. l. diuus. ff. de offi. p̄si. nō equitare vt diligētissimus equitaret. leuissima culpa est uel non curare facere qd̄ diligētissim⁹ curaret. 3

¶ Qua culpa tenētur quis ex contractu. vide. s̄. comodatum. §. xi. 4

¶ Qua culpa tenet̄ qs ex officio. ℟. Pa. i. c. cū cām d̄ testi. q̄ iudex tenet̄ de dolo ⁊ lata culpa. sꝫ nō de leui. qd̄ credo veꝝ i eo q a supiore ponit̄ i officio p obediētiā solū. secus de eo q illud q̄siuit. si nō alius diligētior fuisset qꝛ tūc tenet̄ ēt d̄ leui. Sil'r dico q̄ nō tenet̄ nisi d̄ dolo ⁊ lata culpa agrimēsor: ⁊ alij q assumunt̄ ad calculuꝫ uel cōcordiaꝫ. tex. est in. l. fi. ⁊ ibi Bar. ff. si mes. fal. mo. dixerit. ⁊ i. l. fi. ff. de varijs. ⁊ ex̄ordi. cogni. no. gl. i. c. qꝛ idicāte. d̄ p̄scrip. Fallit hoc i his q exercēt aliquā artē sicut piti. hoc ē ꝓfitent̄ sepitos ⁊ magr̄os qꝛ tenet̄ etiā de leuissima. facit qd̄ notat glo. insti. de ob. que ex q̄si delic. na. ⁊ tꝫ Pa. i. d. c. idicāte 5

Sed ego credo verū qñ dilig̃entissimus ꝙfuisset. nisi fuisset deceptus ex sua p̃fessione. quia tunc de leuissima. aut diligentem. qz tunc de leui solum teneꝝ.

¶ Utr̃ i foro aie teneaꝝ qs restituere dānū qđ dedit. p̃xim̃o ex culpa sua. ꝛ. q̃ lz Inno. i. c. qz plerīq; de inu. ecc. velit q̃ solū ō dolo ꝛ lata culpa teneatur. ꝛ multi doc. p̃ singulari dicto habeāt tñ ego credo q̃ teneaꝝ de oi dāno ex quacūq; culpa sua. de q̃ tenetur tā de iure ciuili q̃z canonico. p̃ ea que dicā. j. lex. §. iiij. Et p̃ hac opi. est glo. cū tex. i. c. ꝓsuluisti. ij. q. v. q̃ dicit q̃ tenetur etiā quo ad deū. si diligētiā debitā nō adhibuit. vt i. d. c. ꝓsuluisti. ꝛ. So. di. clico. ꝛ. xxxiij. q. ij i lectū. Dicit tñ q̃ nō punit̃ rōe hoicidij. lz negligentie. ut. xv. q. i. c. inebriauerūt. ꝛ facit. c. fi. de iniur. ꝛ dā. da. qđ idiffinite logit. ꝛ hoc ē tutius. cū ipe Inno. nullo iure ꝓbet dictū suū. qz. d. c. iebriauerūt nihil facit p̃ eo. imo potius ꝫ si bñ in ſpiciaꝝ. lz adducat p̃ se. Cū hoc ꝓcor. Jo. an. i. c. qñ ꝫ. de ꝓba. ꝛ ibi eū segit Pa. qz negligentia in ꝓprio facto culpanda est. in alieno vituperanda. l. si constante. §. si maritus. ff. so ma.

¶ Ora stricte ē ptās ligandi ꝛ soluēdi i foro pniali. ꝛ hec nulli ꝓuenit ꝑ plato nisi sacerdoti. ut p̃bat. xxj. di. i nouo. ō pe. ꝛ re. c. ois ꝛ hāc ptātē ligādi ꝛ solūēdi qlibet sacerdos cū ordie accepit. lz nō i istos ul̃ i illos q̃ sibi nō fūt cōmissi. Dē etiaꝫ cura large. ꝛ ē potestas eiciēdi ꝛ recipiēdi i eccl̃ia cogēdi ꝛ puniēdi excessus. xxi. di. §. i. Sub hac etiā ē excōicare. iterdicere. suspendere. ꝛ huiusmodi. que sunt ad mōrum correctionem de elec. dudum. el. ij. Et de vtraq; istarum intelligitur. c. de multa. de ꝓben.

¶ Apiditas .vide. ꝫ auaritia

¶ Arialis dē gnerib⁹ curie ligat⁹ adulat̃ ꝑncipibus. xxxvij. di. nonne. Si. di. q in aliquo. Itē curiales dicuntur aduocati i causa sanguinis. vel milites seu officiales seua exercētes. lj. di. aliquantos. ꝛ. c. se.

¶ Utr̃ tales sint ad ordines ꝓmouēdi vel ad religionē. ꝛ. q nō: nisi cum magna discussione ut intelligatur vtr̃ sit solutus a curialibus: uel si est irregularis: uel ut fugiat obligationem ꝛ huiusmodi. ut in. c. legem. liij. di. ꝛ dicit q̃ per triennium debent ꝓbari. ꝛ est bonum consilium. nisi aliquod rationale aliud suadeat. non debet tamen recipi ad religionem. nec ordinari. etiam si non est irregularis ꝛ si ex deuotione mouetur. nisi sit solutus a curia. lj. di. c. i.

¶ Uriositas ē ꝓpositū dūinis ꝛ sanctoꝝ eloquijs scriptis ꝑ philosophoꝝ ꝛ poetarū rationē vanitatis vel delectationis intendere. xxxviij. di. sacerdotes. ꝛ. c. Item cū sacra scriptura non fm̃ sanctorū exp̃ositionem. sed fm̃ secularem ſapientiā ꝛ ꝓprij sensus vanitatem exponitur. c. vino eadem distinctione. Item qui plura volunt sapere q̃z oporteat. aut de his de quibus non est dubitandū faciunt questiones. de renū. c. quoniā aliqui curiosi. li. vi. ex quibus cum ibi notatis patet. q̃ velle cognoscere qđ non conuenit est curiositas ꝛ peccatum. quia inordinatio quedam.

¶ Utrum sit peccatum mortale. ꝛ. q̃ siue curiositas sit respectu partis intellectiue. siue respectu partis sensitiue ē mortale peccatū i. vij. cāib⁹. ut colligo ex tho. ſcō ſcē. q. clxvij. Alex. Fa Fe.

¶ Primo rōe finis. puta quia ꝓpter
supbiā: ul' aliqd qd̄ sit mortale, pecca-
tū querit cognoscere ul' videre aut au
dire ꝛc. ¶ Secūdū rōe illoꝝ a qbus
vult scire ul' audire. puta a demonib⁹
vl' alijs a qbus sub p̄cepto ꝓhibemur
aliqd adiscere uel cognoscere. xxvi.
q.i. illud. ¶ Tertio rōe eoꝝ q̄ cogno-
scere ul' videre: aut sentire volum⁹ ut
puta. qꝛ sūt ꝓhibita. sicut a ꝓposito vl'
le audire peccatū illius q ꝯfitet̄ alter.
ꝛ sil'e īcātatiōes diuinationes ꝛ hmōi
ꝓhibita. ut eoꝝ libros velle tenet̄. qa
similis culpa ē discere sicut docere ꝓ
hibita. l. culpa. C. de male. ꝛ ma. Sil'r
dico d̄ q̄cūq; ꝓhibito qd̄ exerceri nō
pōt sine mortali peccato sicut sunt ar
tes aliq̄ male: aut velle scire quō fit ta
le pcm̄: aut videre: aut sētire. nā talis
curiositas est pcm̄ mortale. nisi i cāu
qñ qs talia vellet scire ut posset ꝯdē-
nare ꝛ ipoꝛbare. facit. c. nec miꝝ. xxvi.
q. v. ¶ Quarto rōne eoꝝ q̄ omittunt̄
ꝓpter curiositatē. puta cū qs omittit
adiscere necessaria ad salutez. uel ad
suū officiū. ut intēdat poet̄. aut curio-
sis. facit. c. nōne. ꝛ. c. vnio. xxxvij. dis.
¶ Quinto rōe illius ad quē talis co-
gnitio seu visio inducit. ut puta. si ad
errorēl ꝯ fidē: uel ad peccatū mortale
sicut velle videre coeuntes ꝛ aliq̄ spe-
ctacula ex qbus ꝓuocat̄ ad mortale
peccatū: uel audire. hmōi. facit. c. iō.
xxxvij. di. ¶ Sexto rōe mōi. ut cū qs
ꝓpt̄ talia scienda uel vidēda facit ꝓhi
bita. puta supsticiosa: uel dimittit audi
re diuina q̄ tenet̄ vt videat spectacula
ꝛ huiusmōi. facit. c. q die. de ꝯse. di. i.
ꝛ. c. q sine. xxvj. q. i. ul' qꝛ d̄ bonis pau
pum eccliasticus emit libros: uel sol-
uit doctoꝛib⁹ q ei legant inutilia. facit
c. legāt. xxxvij. di. ¶ Septimo rōne
eoꝝ q iducunt̄ ad talia faciēda. utpu
ta. qñ quis ex curiositate sua sciendi ꝓ
uocat aliquē ad detrahēdū: uel auidi
tate vidēdi ꝓuocat ad faciēdū specta-
cula ꝓhibita. sicut sunt torneamēta ꝛ
hmōi q̄ fieri nō pñt sine mortali. facit
c. qui venatoribus. lxxxvi. di. de con-
se. di. ij. pro dilectione. in alijs cōmu-
niter est veniale peccatum.

Custos q mercedē ac
cipit ñ spāl'r ꝓ
custodia tenet̄ de dolo lata ꝛ
leui culpa. ff. loca. l. q mercedē. in glo.
ꝛ qd̄ no. xxiij. q. iiij. tres personas. no.
Inno. in. c. q̄uis d̄ reg. iur. sz si spāl'r
pro custodia mercedem acciperet. te-
neretur etiam de leuissima. ut in. d. gl.
quam limitat vt. j. Locatio. §. xxiij.
¶ Quid si neget dolo uel negligētia 1
amisisse qs ꝓbabit. ꝛ. gl. vbi. s. ꝙ ipe
custos. ar. ff. de edē. l. si qs. §. vltimo. ꝛ
hoc veꝝ quo ad foꝝ ꝯtētiosū. secus i
foro ꝯscientie. ut patet ex dictis. j. lex.
§. iiij. Idē dic de custode carceris. ff. d̄
cu. ꝛ exhi. re. l. vltia. ꝛ idē in deposito.
c. bona. de depo. cū ꝯcoꝛ. in. glo. i. idē
In alijs āt cāib⁹ regularit̄ q dolū alle
gat dz ꝓbar̄. ff. d̄ ꝓba. l. q̄tiēs. §. q dolū

Damnatus p sniam
ad mor
tē an possit disponere de reb⁹
suis. vide Alienatio. §. xxiiij.
¶ Utꝝ dānatus ad mortē possit fuge 1
re de carcere uel quomodocunq; dic
vt. j. Fugere. §. i.
¶ Utꝝ hñtes de bonis alicuius dāna 2
ti ꝓpter crimen eius ꝛ postea restituit
p p̄ncipē ad bona sua teneant̄ restitue
re. ꝛ. Ge. in. c. q̄uis d̄ rescrip. lib. vj.
ꝙ aut restitutio facta p̄iudicat iuri q̄si
to tertio q ea legitime hñerat. ꝛ sic nō
tenet̄ restituere q ea hñit. qꝛ nō fit in
tegratio i tali cāu. ꝛ iste est casus. d. c.
q̄uis. ꝛ in iuribus allegatis in glo. ibi
dē. ꝛ faciūt no. p Bar. ꝛ Bal. in. l. gal-
lus. §. ꝛ qd si tm̄. ff. de li. ꝛ po. Aut per

restitutionē p̄ncipis tali factā nō p̄iudi
catur nisi ipsi ꝯcedēti. ⁊ sic reintegrat̄
ad oīa q̄ amiserat: ⁊ sic oīa sunt sibi re
stituēda. ⁊ sic ꝓcedunt iura allegata ꝓ
alia ꝑte. in. d. glo. ar. c. cū dilecti. de do
na. cū ibi no. Hoc tenet Jo de imo. et
no ꝙ ista faciūt ꝓ ltiato post mortē te
statoris vñ nō p̄iudicet veniētib⁹ ab in
testato: etiā si nō adiertūt hereditatez
qꝛ talis legitiatio est q̄dā restō natural̄
l. fi. C. de nata. Secus si añ mortē testa
toris qꝛ preiudicat: qꝛ nullū ius adhuc
habebat. l. post emancipationē. ff. de li.
lega. vide etiā. j. gratia. §. i.

Damnificatus

vtrū furtiue ⁊ secrete possit sibi
satisfacere. vide. j. furtū. §. xl.

Debitum

cōiugale: iō
dr̄ qꝛ sub pe
na mortalis peccati vir vxori
⁊ vxor viro petēti reddere tenetur ꝟm
cōiter doc. ⁊ apl'm. i. cor. vij. nisi ex rō
nabili cā excuset̄: ⁊ assignant̄ a doc. vij
cause ꝓpter quas nō tenētur reddere
1 ¶ Prima dr̄ ꝓhibitio sācte ecclie. nā
ꝯ interdictū ecclie est peccatū mortale
act⁹ ꝯiugalis. Ecclia aūt ꝓhibet ne qs
ꝯsumet mr̄imoniū certꝫ tp̄ib⁹. de gbus
j. matrimoniū. iij. ipedimēto. ij. Sil'r ꝓ
hibet ecclia ne añ bñdictionē ꝯiungā
tur qñ qs ducit eā q̄ alteri nō fuit con
iūcta ꝑ mr̄imoniuz. Vñ ꝟm Rod. co
gnoscēs añ bñdictionē vbi est ꝯsuetu
do ꝙ bñdicant̄ peccat mortal'r. Qui
dā tñ ut dicit Ri. in. iiij. di. xxxij. q. i. ar.
iij. dicūt hoc esse verꝫ respectu act⁹ pe
tēdi nō respectu act⁹ reddēdi: qꝛ red
dens nō peccat ꝟm Tho. in. iiij. ea. di.
Ego v̄o istud de bñdictiōe limito verꝫ
nisi ex rōnabili cā moueret̄ ad petēdū
puta ꝓpter fornicationē euitandā cuz
nō possit ꝯtineri: ⁊ vxorē ducere ut bñ
dicat̄ nō possit ꝓpter dotē habendaz
⁊ hmōi: qꝛ nec tūc mortal'r peccaret:
nisi esset scandalū in p̄ria. ar. eoꝝ q̄ di
cam⁹. j. inobediētia. i p̄n. Alber. etiā di
cit ꝙ dictū Rod. ē nimis durꝫ: ⁊ hoc ēt
vr̄ sentire ino. ⁊. d. Ant. in. c. i. de spon.
qꝛ licet ꝯsuetudo hēat vim legis: tñ lex
nō obligat ad mortale nisi sit p̄ceptiua
de elee. c. gñali. li. vi. ⁊ sic nō videt̄ ꝙ
peccet mortal'r qñ etiā simpl'r ꝯsuma
ret añ bñdictionē: nisi ut dixi eēt scan
dalū. ⁊ iō vbi nō iminet scandalū ꝯsu
lēdū eēt ipsis spōsis q̄ faciūt multa pec
cata mortalia añ tp̄s ꝯductionis ꝙ qñ
notū ē mr̄imoniū in p̄ria ꝯsumarēt: ex
quo ducere nō pñt ꝓpter dotē hñdaz
¶ Sed nūquid totiēs peccat mortal'r 2
quotiēs exigit sine rōnabili cā añ bñ
dictionē tenēdo opi. Ro. ꝛ. ꝙ nō nisi
p̄ma vice: nisi nouo ꝯtēptu exigat. Ex
q̄ sequit̄ ꝙ possit in isto casu negare de
bitū sine pcō nisi seruet statutū ecclie.
¶ Scd̄a cā dr̄ ipotētia q̄ qs nō potest 3
reddere debitū salua incolumitate sui
corporis: qꝛ ꝟm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar.
i. q. i. de⁹ nō obligauit virꝫ mulieri ꝯ or
dinē nature rerꝫ que ꝑ prius attēdit ad
actū nutritiue: q̄ ꝯseruat̄ ꝓpriū indiui
duū q̄ ad actū gñatiue q̄ ordinat̄ ad
conseruationē speciei ⁊. iō nō tenet̄ ad
actū generatiue in notabile p̄iudiciuz
incolumitatis corporis proprij.
¶ Vtrū teneat̄ reddere debitū lepro 4
so. ꝛ. ꝟm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iiij. q. ij.
ꝙ sic: lz ñ teneat̄ cohabitare qꝛ ñ ē sic
periculū in reddēdo sicut in cohabitā
do. vide. j. leprosus. §. ij.
¶ Vtrū furioso uel' fatuo sit reddēdū 5
ꝛ. ꝟm Ri. vbi. s. ꝙ quotiēscūq; potest
reddi sine ꝑiculo ꝓprie ꝑsone tenet̄.
¶ Vtrum reddēs se ipotentē ad reddē 6
dū peccet. ꝛ. ꝟm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar.
i. q. i. ꝙ ille q̄ mō illicito sciēter reddit
se ipotentē peccat mortal'r. non aūt ille
q̄ mō licito. puta ieiunādo. orādo bona

intētōe. sit tamē sic rōnabile obsequiū
qz q̄uis se reddat min⁹ potentē: nō tñ
totaliter impotentem.
7 ¶ Tertia cā dr̄ crimē adulterij: vñ vir
vxori adultere: vel ecōuerso nō tenen
tur si inocēs est reddere debitū ſm Ri.
in.iiij.dis.xxxv.ar.i.q.i.qz lz q̄ ad vin
culū nō possit tñ pōt eam dimittere q̄
ad cohabitationē ⁊ thoꝝ. Fallit hoc in
viij.casib⁹. ¶ Prim⁹ si ipse sit forni
catus.xxxij.q.vi.c.i.c.pe.⁊ vl.de adul.
⁊.c.significasti.de diuor. ¶ Secund⁹
si vxor vi oppressa sit.ea.cā.q.v.ita ne.
¶ Terti⁹ si credebat maritū ꝓbabilit̄
mortuū.xxxiiij.q.i.cum per bellicam.
¶ Quartus si alter sub specie mariti
cognouit eam.xxxiiij.q.ij.in lectum.
¶ Quintus si marit⁹ tradidit eā adul
terandā p̄sertim inuitā.de eo q cog.cō
sang.vxo.sue.discretionē. ¶ Sext⁹ si
maritus post adulteriū cognouit: ⁊ tol
lerauit eā.ar.xxxij.q.i.si quis vxorem.
¶ Septim⁹ si matrimonio in infide
litate ꝯcto vir dedit vxori libellū repu
dij ⁊ vxor alteri nupserit: qz si ꝯuerte
ret̄ vir tenet̄ eam accipere.c.gaude
mus.de diuor. ¶ Octauus ſm aliq̄s
si vir abstinēdo ꝯ voluntatē vxoris ei
occasionē dedit.xxvij.q.ij.si tu. Et pla
cet mihi: lz ꝯriū teneat glo.ibidem.
8 ¶ Utrū peccet exigēdo debitū scient̄
ab adulterio inocēs: uel reddendo. ℟.
ſm Ri.vbi.s̄.q.ij.q̄ aut est correctus:
vel paratus corrigi: ⁊ sic nō peccat. Si
v̄o sit incorrigibilis: tenet̄ eū dimitte
re: ⁊ sic peccat mortal'r cognoscendo.
tex.est in.c.si vir.de adul.⁊ in.d.c.si q̄s
vxorē siue sit manifestū siue occultum
dūmodo sciat ipsa. Quē tex.sic limito
intelligēdū qñ inocenti nō iminet pe
riculū fornicatōis ⁊ denegādo debitū
ꝯuerteret̄ adulter: sz qñ ex denegatōe
efficit̄ peior ⁊ ex redditiōe nō facit tot
pcā: ⁊ inocēti fit euasio fornicatōis nō
videō mortale pcm̄ exigere ⁊ reddere.
qd̄ ēt tz Hu.d̄ ca.no.i.iiij.di.xxxiij.q.i.
¶ Utrū possit vir vxori adultere neces 9
saria ministrare. ℟.q̄ ñ si negādo emē
daret̄: qz vtili⁹ esuriēti panis tollit̄ cuz
de cibo securus iusticiā negligit.v.q.v.
c.nō ois.⁊ male merit⁹ dz egestate la
borare.l.bona fides.ff.de posi.§.i.⁊ de
alijs penis adulterij.vide.s̄.adulteriū.
§.iij.
¶ Utrū teneat̄ inocēs ad p̄ceptū ec 10
clesie reddere adultero debitū. ℟.q̄ si
adulteriū pōt ꝓbare infra paucos dies
nō tenet̄.ar.c.solet.d̄ sen. ex.li.vi. Si
v̄o non pōt ꝓbare tenet̄.ar.xi.q.iij.c.
i. Et idē in casib⁹ in q̄bus separari pōt
matrimoniū.ut.j̄.matrimoniū.iiij.
¶ Quarta cā dr̄ votū emissū ab ambo 11
bus de cōi consensu.ut.j̄.matrimoniū
iij.impedimento.v.
¶ Quinta cā dr̄ honestas: puta qz pe 12
tit in ecclia uel in publico: qz nō tenet̄
sibi reddere debitū nisi honesto mō.i.
cor.xiiij.omnia honeste.⁊ ſm ordinez
fiant in vobis.
¶ Sexta causa est scandalum. Nam 13
vbi esset scandalum consumare matri
monium ante adhibitas aliquas so
lēnitates ſm morem patrie nō tenetur
reddere añ illaꝝ obseruātiā: ñ tñ mor
taliter peccaret reddēs: sz bñ exigēs si
sine rōnabili cā faceret.ut.s̄.dixi.§.i.
¶ Septima cā est religio quaz quis 14
vult intrare qz non tenent̄ reddere: sz
dz sibi statui tp̄s infra qd̄ igredi tenea
tur.c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiu.vñ si nul
la istaꝝ causaꝝ inest ꝯcto matrimonio
p v̄ba de pñti tenet̄ exactus reddere.
¶ Utꝝ nō reddēs petēti qz nō vult cō 15
cipere excuset̄. ℟.q̄ nō. A fortiori pec
cat mortaliter qui ex ira uel alio malo
fine nō vult reddere.
¶ Utrum teneat̄ petere. ℟. Ri.vbi.s̄. 16
xxxij.di.q.ij.i.ar.q̄ nō.qz nemo tenet̄

vtiure suo. Nō vez credo nisi in casu
qñ nó petendo alter caderet in aliqđ
mortale: quia tunc tenetur.

17 ¶ Vltz teneaf reddere nó petēti. ꝛ.
Ri. vbi. s. q. ij. q sic. nó tñ petēti expſſe
ſ3 etiā petēti p aliq̄ ſigna p q̄ ꝓiectu
rat altez affectare ſibi reddi debitū có
iugale: alſ si nó petit tacite uel expſſe
nó teneť reddere. Aduertere aūt alte
rū ne petat nó bcet nisi cū debita ſan
ctimonia. Vñ dicit Aug. de ancona q
ſi ex negatōe debiti alter ſcandalizaf ñ
excuſaf a mortali denegās. Nō limi
ta nisi ex aliq̄ cā p dictaz faciat.

18 ¶ Vltrū Ɔcto mr̄imonio cū vna clan
deſtine: ꝛ publice: poſtea cū alia tenea
tur ꝑme reddeť debitū. ꝛ. q si nó pōt
reddi ſine ſcādalo puta q ecclia excōi
cat eū ꝛ hmōi q teneť nó reddere: q
ab omni ſpecie mali eſt abſtinendū. i.
theſalo. vltimo: alſ sic.

19 ¶ Sed nūquid cohabitabit cuꝫ ſcōa
ad ꝓceptū eccliē. ꝛ. q sic. ꝛ neceſſaria
miniſtrabit. ſi mó pōt facere ſine picu
lo coitus ſeu adulterij cū dicta ſcōa: q
qñ cū piculo ꝓbabili: tūc patiaf excōi
catiōné: ꝛ nó cohabitet: ſ3 neceſſaria
miniſtrabit ſepaf ąntū pōt: cuꝫ ꝑma
etiā nó cohabitabit qñ ſine ſcādalo co
habitaf nō pōt: ꝛ ſibi iputet q ſic Ɔxit
ꝛ tó conſulēdū eſt tali q patriā mutet
vbi cū ꝓria ſine ſcādalo cohitare poſſit

20 ¶ Vltrū actus mr̄imonial' ſit pcīm. ꝛ.
ꝑm alex. in. iij. parte sū. in. vi. ꝑcepto q
nó. ſ3 ſit pcīm ꝑm eundē ſcōa ſcōe tra
ctam de adul. qñ ꝓuaf iſtis circūſtātijs

21 ¶ Ꝓxima dř recta intēcio: puta q ex
cedit fines mr̄imonij factuꝫ cū q̄cūq;
alia: uel cū ea etiā si nó eſſet ſua coiret
uel ꝑſtituit ibi finē vltimū. ꝛ sic eſt mor
tale peccatū. xxxij. q. iiij. origo. ꝛ. c. libe
rorū. Aduerte tñ q hoc intelligiť qñ
hoc actu cogitat ut ſit mortale: q acti
bus nó habituꝫ mereмur uel deme
remur ꝑm Ꝑe. de pal. in. iiij. di. xxxij.
q. iij. Debet ergo intentio ſiſtere infra li
mites mr̄imonij: si talis actꝰ dz eſſe ſi
ne peccato: hoc é q nó cognoſceret ſi
nó eēt ſua ltia vxoꝛ. ꝛ idē dic ō vxoř er
ga viz. ſufficit tñ ꝑz Ri. i. iij. di. xxxi. q.
pe. q actu nl̄ habitu hāc intentionē hēat.

¶ Scōa dř cā. Maz ex triplici cā ſine 22
peō exigiť ꝛ reddiť: ēt cū merito ex p̄
miſ duabꝰ. ꝓria, plis, ꝓcreāde. ſcōa de
biti reddēdi. tertia fornicatiōis vitāde
cōiter tñ teneť q ſit peccatū veniale
exigere cā fornicatōis vitāde in ſe. vi
de glo. in. c. gcqd. xxxij. q. ij. Filia ex cā
cognoſcere eſt pcīm aliq̄ mortale: ali
qñ veniale. ut in. ſ. ſeq. patebit.

¶ Vltz ſi fiat cā ſatiāde libidinīſ ſit pec 23
catū mortale. ꝛ. q canoniſtaz. xxxij. q.
iiij. in. c. origo. ꝛ. c. libꝛoꝝ ꝛ theologoꝝ
in. iiij. dis. xxxi. ꝛ. xxxii. ſuit diuerſa opi.
Illiq teneť q ſp eſt pcīm mortale coitus
ꝑiugal' cā ſatiāde libidinīſ. ꝛ dř qñ ꝓue
nit voluptatē ꝛ cogitatiōné mentiſ. ꝑ
uocādo ꝛ calidis vtendo ut poſſit plies
coire: ſ3 magis cōiť teneť q nó é pcīm
mortale: dūmó ſi nó eēt vxoꝛ nó face
ret. ꝛ. d. c. origo ꝛ liboꝝ. exponūt qñ ita
finaliř q̄rit delectatiōné q etiā ſi nó eēt
vxoꝛ nó curaret. ꝛ hec opi. é magis rō
nabil': q aplſ dicit: Ḿēat vnuſq;q; ſuā
ꝑpř delectatiōz in ea ꝛ nó i alia q̄réda
ꝑpř fornicatiōz vitandā: nec ſeq̄ꝫ q po
nat ibi finē: q nó vltimū. Ḿāc. s. Bo.
Ri. ꝛ Ale. ꝛ cōiť theo. tenēt. ꝛ placet qz
ꝑ iſta ſcōa opi. eſt tex. Augu. i. ad coꝛ.
vij. in ꝓn. vbi dicit: Cōiugalis ꝓcubitꝰ
generādi gr̄a. nó hz culpā. ꝓcupiſcētie
vo ſatiāde ſ3 tñ cū ꝓiuge hz culpā ꝑ
pter thoꝛi fidē venialē. hec ille.

¶ Vltz cognoſcere vxoré cā ſanitatis 24
ſit licitū. ꝛ. Ri. in. iiij. di. xxxi. ar. iij. q. ij
q ꝑm quoſdaz ſic. uel ſorte pōt dici q
ſit veniale peccatū: ꝛ hoc verius. ꝛ ſeq
tur Tho. in. iiij. di. xxij.

25 ¶ Tertia d̄r mod⁹ debitus nālis. Et hoc dupl'r. ¶ Primo q̄ ad vas: q2 si fiat extra ⁊ ibi emittat̄ semē: indubitā/ter est mortale grauissimū. xxxij. q. vij. c. adulterij. ¶ Scdo q̄ ad modū stan di nālē: qui quidē est ut mulier iaceat i dorso vir aūt in vētre incūbat ei: q2 sic facili⁹ ꝯcipiūt mulieres nisi ꝑ accidēs impediat̄. Deuiatio aūt ab isto est late/ralis ꝯcubitus: ⁊ maior sedētis: ⁊ iterū maior stātis: vel vxore supgrediēte: ma xima hoꝝ est eoꝝ qui retro more iumē toꝝ. hūc vltimū modū quidā indistin/cte reputāt mortale lꝫ i vase fiat. Pe. de pal'. vbi. s̄. Hen. boich. in. c. ingsiti/oni. de sen. ex. tenet ꝙ supgressio mu/lieris: silr̄ est mortale: nisi aliq̄ necessi/tate uel rōnabili cā fiat: puta infirmita tis: uel periculi aborsus: quia sic ꝑuer/tens vsum ⁊ ritū sacramēti scient̄ etiaꝫ in accidentalib⁹ peccat mortal'r: sicut tales. glo. Ray. tenet ꝙ quelibet deuia tio a mō nāli si fiat causa voluptat̄ am plius sic querēde solū ꝙ est peccatum mortale. Tho. v̄o in. iiij. dis. xxxi. in lr̄a dicit ꝙ quidā dicūt fore signū mortal' ꝯcupiscētie aliqñ. Aliqñ v̄o pcm̄ veni ale. Aliqñ nullū qñ ex iusta cā: puta in firmitatis: vel ꝓpter periculū ꝓlis suf focande. Alber. in. iiij. dis. xxxi. dicit ꝙ nihil eoꝝ q̄ facit marit⁹ cū vxore serua to vase debito s̄m se est mortale: sꝫ po test esse signū mortalis ꝯcupiscētie. Tu v̄o detestaberis oēs istas deuiationes: ⁊ periculosas fore declarabis ⁊ ꝑsuade bis ut desistāt quantū poteris: tñ sniaꝫ nō ꝑcipitabis: q2 vxor ꝑmittit̄: ut in ea hō delectet̄ ꝓpter fornicationē vitādā Et iō hoc tenebis ꝙ qualitercūqꝫ op⁹ incipiat̄ ⁊ quōcūqꝫ fiat: dūmodo i va/se debito semē emittat̄ ⁊ tal'r ꝙ mulier retinere eū possit nō erit mortale de se Secus si mulier taliter staret ꝙ ex hoc semē retinere nō posset q2 eēt mortale q̄uis vir in vase emitteret. Et s̄m hoc concorda ꝑdictos doc.

¶ Sed quid d̄ eo q̄ fricatōib⁹ oscul'. 26
et tactib⁹ delectat̄ nō intēdendo veni re ad actū ꝯiugalē: sed finē in his po/nere. ℞. Pe. de pal'. vbi. s̄. tꝫ ꝙ ē pec/catū mortale. Sed ego nō credo nisi se ul'alteꝝ ad pollutionē ex̄ordinariā ꝓ uocaret. ⁊ sic tene ꝑ ea q̄. s̄. dicta sunt.

¶ Quid de illo q̄ ante ꝯpletionē act⁹ 27
se retrahit: nec semē emittit etiā extra vas ne hēat plures filios. ℞. Pe. vbi. s̄ ꝙ nō peccat mortal'r: nisi ex hoc muli er ad seminandū ꝓuocaret̄. Idē dicit de eo q̄ ne habeat filios abstinet: q2 lꝫ appetere non plures habere q̄ꝫ possit pascere: nec tenet̄ actū inchoatū cōsu mare vxore nō petēte. Et eadē rōne vi detur s̄m eundē posse dici de muliere q̄ postq̄ꝫ est cognita a viro vadit statim ad mingendū: uel se cito erigit ut emit tat semē ne ꝯcipiat. Sꝫ de hac opi. val de dubito ꝓpter. c. aliqñ. xxxij. q. ij. qd̄ videt̄ iminere ꝙ sit peccatū mortale. Sed posset dici ꝙ. d. c. loqnit̄ qñ qs ex sola voluptate hoc facit ul'qñ postq̄ꝫ cōceptio ē facta q̄rit aborsū. sꝫ Pe. in telligit qñ hoc fit ex rōnabili cā: puta q2 ñ pōt eos pascere ⁊ hmōi: ⁊ anteq̄ꝫ ꝯcipiat̄ in vētricula m̄ris: ⁊ sic posset te neri: lꝫ sit ꝑiculosa. Dare aūt ul' recipe venena sterilitat̄ omnino ē mortale. ut in. d. c. aliquando.

¶ Quarta d̄r tp̄s debitū. Nā tpe festi 28
oꝝonis ⁊ cōionis est abstinendū.

¶ Utꝝ peccet mortal'r qui exigit siue 29
reddit tpe solēnitat̄. ℞. s̄m cōiter doc. in. iiij. di. xxxij. ꝙ nō. limitat scūs Bo. ibidē. ar. iij. q. ij. nisi ꝯsciētia obliget: q2 credit mortale: uel nisi interueniat sa/cre diei ꝯtēptus. Alex. tñ scd̄a scd̄e in trac. de adulterio. tenet ꝙ si cognoscit ꝓpter delectationē. s. explendaꝫ qd̄ est mortale. qd̄ verū credo qñ interuenit

contẽptus sacrẽ diei ꝓpter talẽ delectationẽ faciendã. Et sic ꝓcorda glo. q̃ i sũma. xxxiij. q. iiij. cum Alle. ꝓcordat alʒ nõ: quia ei cũstãtia q̃ nõ cadit sub spẽli ꝓhibitiõe nõ põt mutare speciẽ peccati: nisi ut dictũ est qñ rõne ꝓcẽptus. Nam nullo iure caueꝫ q̃ de ꝑcepto ñ cognoscatur vxor in festo. sed. c. xxxiij. q. iiij. sunt ꝺ ꝓsilio ut patet intuẽti. ⁊ sic etiã tenet Ri. in. iiij. di. xxxij.

30 ¶ An possit cõicare q reddidit. ꝛc. ʒ Alle. vbi. s. ⁊ Sco. in. iiij. di. xxxij. q̃ sic nec de necessitate ꝑcepti teneꝫ abstinere: sed nõ ꝺʒ ꝓpter reuerentiã sacri ꝺ bono consilio: nisi forte solẽnitas aliud suaderet ut ꝺr̃ de pollutione. ĩ. Lucha rista. iij. ℌ. xxix. Idẽ tenet glo. in. c. sciatis. xxxiij. q. iiij. de exigẽte. dũmodo nõ cã satiãde libidinis exegerit. ʒ tu breuiter dic ut in. d. ℌ. xxix. cum seq.

31 ¶ Quinta ꝺr̃ q̃litas ꝓsone cũ q̃ é cõcubit⁹ ut nõ sit mestruata vl̃ vicina ptu

32 ¶ Sed nũqd peccat mortalr̃ qui cognoscit tpe mestrui. ꝛc. q̃ casus dubius est inter doc. Sed saluo meliori iudicio mihi videꝫ distinguẽdũ: ut colligo ex dictis ac rõnib⁹ theologorũ. in. iiij. di. xxxij. Aut ex tali coitu põt fieri gĩnatio ꝓbabiliter aut nõ. Si nõ: vtpura q̃ senex vel sterilis uel fluxũ hʒ ⁊ hmõi. ⁊ tũc nõ est peccatũ mortale: nec i exigente: nec in reddẽte ſm cõiter doct. Hec ob. q̃ illud leui. xv. ⁊ Eccc. xviij. ꝺr̃ ꝑceptũ mortale: q̃ nõ est mortale: respectu turpitudinis: alʒ esset peccatũ mortale: ẽt qñ hʒ ꝓtinuũ ⁊ ad quãcũq̃ cuiuscũq̃ turpitudinis ire: qꝺ est ꝺ doc. cõiter. Est ergo respectu periculi ꝓlis mortale solũ. facit. c. intelligẽtia de verb. sig. Si ṽo potest fieri gĩnatio ꝓbabilr̃ ut cũ nõ hʒ ꝓtinuũ fluxuʒ: vel est debite etaꝫ etiam distinguo: aut cõsiderat periculũ ꝓlis. s. q̃ possit generari leprosa q̃ alio tpe genereꝫ sana: ⁊ ꝓtenit ꝓpter, nã delectationẽ habendã: ⁊ sic peccat mortalr̃: tã exigẽs quã reddens isto mõ. Aut licet ꝓtenat periculũ ꝓlis: tñ exigit uel reddit ꝓpter fornicationẽ vitãdã in se uel i alio nõ ꝓncipalr̃ ꝓpter delectationeʒ. ⁊ sic nõ peccat mortalr̃ talr̃ exigẽs uel reddens: quia teneꝫ hõ magis diligere salutẽ suã uel ꝓximi q̃ bonũ corpis ꝓximi: aut nõ cõsiderat periculũ ꝓlis nec ꝺ gñatione: ⁊ tũc si exigit cã fornicatõis vitande in se uel in alio: uel debiti reddẽdi nõ peccat mortalr̃: lʒ ꝓcipiaꝫ ꝓles leprosa: q̃ cũ det operã rei licite: lʒ nõ debitã diligentiã posuerit: tñ nõ reputabiꝫ ad mortale. ar. eoꝝ q̃ no. in. c. inebriauerũt. xv. q. i. Si aũt solũ exigit cã libidinis ul̃ reddit: tũc ex futuro cuẽ tu cognoscẽꝫ si peccauit mortalr̃: uel ñ q̃ si ꝓles generabiꝫ leprosa reputabiꝫ mortale: q̃ dedit operã rei illicite. ar. c. i. de ꝓsump. Si ṽo nõ genereꝫ leprosa erit veniale. Ideo ante cuenni debet ꝓfiteri tãq̃ ꝺ mortali. c. inuenis. ꝺ spõ.

¶ Quid de exigẽte tpe partui vicino 33
ꝛc. Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. q̃ si sine periculo abortus. Aliꝛ põt carnalr̃ copulari sue uxori ꝓgnãti põt exigere sine mortali: ⁊ mulier sibi teneꝫ reddere: q̃ matrimoniũ nõ solũ est in officiũ sed etiã in remediũ. Si aũt nõ pot sine ꝓbabili piculo abortus: ñ ꝺʒ nec reddere nec exigere. imo ſm Ꝑe. de pal. vbi. s. peccat mortalr̃ tã reddẽs q̃ exigens: q̃ nõ curat occidere aiam paruuli vna cũ corpore. Aduerte q̃ magis est periculũ abortus in ꝓncipio ꝓcre⁹ Rõ: q̃ cuius ſm Aluicẽ. matrix nulierũ post ipregnationẽ claudaꝫ. tñ ex delectatõe mouẽ aliq̃ ⁊ apiꝛ: ⁊ sic mãnũdũ ꝑfecte coagulata disperdiꝫ ⁊ effũditur: ⁊ iõ vitupat Hie. accedente ad ꝓgnãtẽ. i. d. c. origo. ñ tñ erit ꝑcñ mortale ex q̃ nũdũ é format⁹ si hoc ñ itẽdit

34 ¶ Utꝝ imediate post partū possit exi
gi. ℞. Ri. vbi. s̄. ar. iiij. q. i. ꝙ nō de cō
gruo donec sit purificata: nō tñ de ne
cessitate est abstinendū. Limitat Pe.
de pal'. vbi. s̄. nisi mulier esset ex partu
infirma: ⁊ esset ei periculū mortꝭ uel ag
grauatiōis infirmitatꝭ. ⁊ placet. et. c. ad
eius. v. di. ⁊. c. si cā. xxxiij. q. iiij. ⁊. q. vij.
c. nō solū. loquuntur de honestate.

35 ¶ Sexta dr̄ ꝯueniētia loci: qꝛ nō de
bet fieri in loco sacro. vñ si est ꝯsecrat⁹
locus peccat mortal'r tam exigēs quaꝫ
reddēs ꝓpter ꝯtēptū sacr̄i ſm ale. vbi
s̄. si nō sit necessitas ꝓpter quā nō pos
sit cognoscere in alio loco: vtputa quia
violēter sunt reclusi ꝑ longū tp̄s: qꝛ tūc
esset de bono ꝯsilio abstinere nō de ꝑ
cepto. ꝯcor. Ri in iiij. Sꝫ Pe. d̄ pal'.
vbi. s̄. tenet indistincte ꝙ ē mortale. sꝫ
nō credas ei⁹ nec valet ei⁹ rō. s. ꝙ nul
la sit necessitas sicut in vrina. imo ma
ior ꝙ qs stet iuxta ignē lōgo tpe ⁊ non
calefiat nec etiā alia rō. s. ꝙ loc⁹ poluit̄
qꝛ polutio nocturna in sōnis ēt poluit:
⁊ tñ nō est pcm̄. iō tene cū alex. ⁊ Ri.

DEcanus idē est qd̄ ar
chidiacon⁹
⁊ iō dic ut. s̄. archidiaconus.

DEcima alia p̄dial'. s. d̄
his q̄ ꝓueni
unt ex p̄dijs. Alia ꝑsonalis. s. d̄
his q̄ ꝓueniūt ex negociatiōe: artificio
scia: militia: venatōe ⁊ hmōi industrijs
ꝑsonaꝝ. Alie mixte sicut q̄ ꝓueniūt de
aialib⁹ ⁊ eoꝝ fetib⁹ q̄ partim sunt p̄dia
les a p̄dijs vnde viuūt: partim ꝑsona
les ꝓpter custodiā ⁊ eoꝝ curā. de hoc
habet̄ in. c. ad aplice. ⁊ in. c. pastoralis.
de deci. ⁊ de parochijs. c. fi.

1 ¶ Utꝝ sint de p̄cepto dande tpe gra
tie. ℞. Alex. in. iij. parte sū. ꝙ sic q̄cūq̄
cū necessitas est ⁊ petuntur a ministris
ecclie: uel etiā si non petunt̄: dūmodo
sit ꝯsuetudo regionis. ut in. c. ꝓuenit: sꝫ
melius in. c. in aliqb⁹. de deci. in fi. dr̄.
Ille qppe decime necessario soluende
sunt que debent̄ ex lege diuina: vel cō
suetudine approbata.

¶ Sed nūquid ꝯsuetudo excuset a so
lutione decimaꝝ. ℞. ut colligo ex alex.
vbi. s̄. Solutio decime vno mō est de
iure nature ⁊ morale. s. inq̄ntū ꝯscia di
ctat ꝙ de⁹ honorādus est de ꝓpa sub
stātia: ⁊ ꝙ aliq̄ta pars substātie det̄ ad
sustentationē ministrorū dei: ⁊ hec fuit
semꝑ in p̄cepto. vñ Gene. xlvij. sacer
dotib⁹ egypti cibaria ex horreis publi
cis ministrabant̄. Alio mō dr̄ iudicia
le p̄ceptū inq̄ntū d̄terminat certā. s. de
cimā partē dandā ministris ſm rōneꝫ
eqtatis mutue distributionis ut sit eq̄li
tas dati ⁊ accepti inter seminantē spūa
lia ⁊ tpalia dantē ſm ꝙ possibile est: et
hec fuit in lege in p̄cepto simpl'r. Exo.
xxiij. ⁊ numeri. viij. Añ legē v̄o fuit de
ꝯsilio. ut patet ge. xxviij. vbi Jacob vo
uit decimas: qd̄ facere nō potuisset si
fuisset i p̄cepto. ¶ Tertio mō solutio d̄
cime ē qd cerimoniale q̄ntū ad aliquā
significationē sicut ⁊ oīa antiq̄ legis fa
cta. ſm illud. i. cor. x. Oīa in figura cō
tigebant illis. Qui eni decimā dat q̄ ē
ꝑfectiōis signū: eo ꝙ denari⁹ numer⁹ ē
ꝑfect⁹ q̄si p̄m⁹ limes numerorū vltra
quē numeri nō ꝓcedūt: sꝫ reuertūt̄ ab
vno nouē partib⁹ reseruatꝭ ꝓtestat̄ q̄si
in q̄dā signo ad se ꝑtinere ipfectionē. ꝑ
fectionē v̄o q̄ erat futura ꝑ xp̄m eē ex
pectandā a deo. vñ cū iudicialia hodie
nō obligent nisi ꝓut p̄cipiunt̄ ab eo q
pōt. pꝫ ꝙ isto scd̄o mō decime sunt de
iure positiuo. ꝓut v̄o sunt cerimonia
lia hodie ꝓhibent̄. ⁊ in hoc ꝯcor. Ri.
in. iiij. di. xvij. ⁊ scūs Tho. scd̄a scd̄e. q.
lxxxvij. ⁊ hoc tene. lꝫ ino. i ℞ica d̄ deci.
⁊ Ho. teneāt ꝙ simpl'r sint de iure diui
no morali ⁊ nāli. Qd̄ nō est veꝝ nisi ut
dictū est. ⁊ in hoc decipiunt̄ multi ca

noniste. Cũ ergo q̃rit̃ an ꝯsuetudo ex-
cuset a solutiõe ipsaꝝ. Dico ꝙ si sacer-
dos q ministrat spũalia petit ꝓpter in-
digentiã ⁊ sustentationẽ nõ excusat̃ ꝓ-
pter ꝯsuetudinẽ qn teneat̃ dare tã p̃di
ales quam ꝑsonales. qꝛ nulla ꝯsuetudo
pót ꝯ̃ ius nãle ⁊ morale. viij. dis. que ꝯ̃
Silr̃ nõ pót ꝯsuetudo excusare qn hõ
teneat̃ ex aliq̃ta parte substãtie sue ho-
norare deũ. Excusare aũt pót cõsuetu
do ⁊ excusat in alijs casib⁹ si sit prescri
pta. Nã ꝙ det̃ sacerdoti nõ indigenti
decima ex institutione ⁊ p̃cepto ecclie
solum est tpe gr̃e. Et hoc videt̃ inuere
Ho. i. c. a nobis. de deci. cũ dicit ꝙ cõ
suetudo excusat a decimis etiã p̃diali-
bus nõ soluẽdis cũ nõ petunt̃: ꝓ q̃ fa-
cit. c. suggestũ. eo. ti. qd̃ esse nõ pót si es
set p̃ceptũ morale. Nec ob. xiij. q. i. §.
his ita. ⁊. xvi. q. i. reuertimini. ⁊. c. decie
⁊. c. in sacris. ⁊. c. decias. ⁊ de decimis
parochianos. ⁊ in. c. tua nos. ⁊ in. c. tua
nobis. ⁊. c. cuꝫ nõ sit in homine. ⁊. c. in
aliqb⁹. in quib⁹ dicit̃ ꝙ a deo sunt insti
tute uel diuina lege p̃cipiunt̃: qꝛ ibi ac
cipit̃ lex diuina pro lege mosayca. ut pꝫ
xiij. q. i. §. his ita. q̃ quidẽ filios gr̃e nõ
ligat: nisi q̃ ad moralia. ut pꝫ di. v. §. i. ⁊
vi. di. §. his ita. ⁊ de puri. post par. c. vni
co. uel nisi ut dixi iudicialia p̃cipiantur
ab ecclia: ut facit in decimis. ut in tit.
de deci. in multis. c. ⁊ in aliqbus alijs.
ut patet de iniur. c. i. xxiij. q. iiij. ⁊. vi. et
tũc licet sit preceptũ legis diuine date
moysi: nõ tñ obligat ut tale: sed ut p̃ce
ptũ ecclie. Et iõ male rep̃hendũt aliq
canoniste theologos: q dicũt decias nõ
esse de iure diuino: qꝛ nõ negãt qn fue
rint p̃cepte a deo in lege veteri: sed qꝛ
nõ obligãt ut lex diuina inquantũ sunt
iudicialia p̃cepta: sꝫ solũ ut p̃cepta ec
clesie. Inquantũ aũt sunt a iure nãli ⁊
morali bñ sunt de iure diuino debite:
etiã hodie. Et ideo cõclude ꝙ si mini-
ster ecclie indiget ꝓpter sustentationẽ:
⁊ petit ꝙ nõ excusat̃ ꝓpter ꝯsuetudinẽ
ꝯ̃riã. si ãt ñ idiget tenet̃ soluere s̃m ꝙ
ꝯsuetudo se hꝫ: vel decimã vel vigesi-
mã: aut trigesimã aut si nihil soluit̃ ex-
cusat̃ dũmõ ꝯsuetudo sit p̃scripta p ea
que dixi. s̃. cõsuetudo. Sancti⁹ tñ essꝫ
eas integre soluere. ⁊ ꝓ hoc facit. c. a
nobis. de deci. vbi dr̃ ꝙ quilibet tenet̃
soluere decimas. nisi a p̃statione earuꝫ
spãliter sit exempt⁹: qd̃ quidez esse nõ
posset si eẽnt simplr̃ de iure diuino. ar.
iiij. di. erit facit etiã qd̃ no. archi. xvi. q.
i. ⁊ seqt̃ Pa. in. c. in aliquib⁹. de deci.
¶ Utꝝ papa possit dispensare ne quis 3
decimas soluat. ℞. Ale. vbi. s̃. ꝙ prece
ptũ de decimis inquantũ est iudiciale
pót ecclia ordinare q ⁊ quas debeant
recipe ⁊ q soluere: sicut fecit in multꝫ re
ligiosis. ut. s̃. dictũ ẽ. ⁊ hoc itelligit rõe
necessitatꝫ vel vtilitatꝫ: alr̃ nõ dꝫ facere.
¶ Sed queritur quando dari debent 4
℞. ut dicitur in. c. cum homines: de de
ci. ꝙ statim fructibus collectis. Et hoc
quo ad prediales: quo ad personales
debent solui in fine ãni. Sed tu dic ꝙ
s̃m consuetudinẽ p̃scriptã sunt soluen-
de: ⁊ si pereũt peribũt illi q est in mora
als̃ nõ: sed cui debentur.
¶ De quibus debent solui. ℞. ꝙ de oi- 5
bus fructibus terraꝝ: arborũ: anima-
lium: piscationũ: venationũ: fictuum:
pensionũ: molendinorũ: etiam aduen
tum balneorũ: fullonioꝝ: lapidicinioꝝ
methalarioꝝ. Item de negocijs ⁊ arti
ficijs ⁊ ceteris bonis. ut colligit̃. xvi. q.
i. ⁊. q vij. ⁊ de deci. in multis. c. sꝫ hodie
consuetudo seruanda est.
¶ Utꝝ de illicite acqsit̃. ℞. alex. vbi. s̃. 6
ꝙ i ꝑsonalib⁹ ẽ distinguendũ aut trans
fert̃ dñiuꝫ in acquirentẽ. ⁊ sic tenet̃ da
re: sꝫ ecclia nõ dꝫ recipe q̃diu perso-
na ẽ i scelere: ne videat̃ approbare ei⁹
mores: sꝫ si correxerit potit recipe sicut

in meretrice ⁊ histrione ⁊ hmõi. si aũt dñũz nó transferr: sicut in vsura: furto: rapina ⁊ hmói sic nó teneť: nec ecclesia pót recipe. Si vo decie sunt pdiales indistincte: qlibet teneť quantũcũqz peccator ⁊ iude⁹ ⁊ inuaso:: ⁊ ecclesia pót recipe: qz nó danť intuitu psone: sz ãsi ex ceusu debito pdioz. facit. c. de terris. de deci. Mõ tenenť tñ iudei soluere psonales decimas cũ nó percipiant sacťa: nec audiant diuina. ar. dicti. c. de terris.

7 ¶ Qui tenenť dare decimã. ꝛ. Alex. vbi. s. ꝙ oẽs laici tã paupes quã diuites. Itẽ etiã iudei de pdijs. d. c. de terris. ut. s. in. §. pcedẽti. xvi. q. i. decimas Item clici de rebus pmonij sui: nisi deseruiãt illi ecclie cui debenť. eo. c. ij. Item Alex. dicit ꝙ vbi esset ꝓsuetudo ꝙ de fructib⁹ possessionũ ecclie possẽt testari in morte. silr tenerenť de ipsis ad decimã. Et sic itellige. c. ij. de deci. Itẽ religiosi nisi sint exẽpti ꝑuilegio sedis aplice sicut sũt monachi albi: tẽplarij: hospitalarij ⁊ hierosolomitãi: ⁊ multi alij. de q̃ no. in. c. suggestũ. cũ multq. c. se. ō deci. Dicit tñ Alex. vbi. s. ꝙ ꝑuilegiũ de nó soluẽdis decimis nó liberat eos qn teneanť soluere in trib⁹ casibus. ¶ Prim⁹ cũ pactiõe tenenť: qz ꝑuilegiũ nó revocat pactũ pcedẽs nisi fieret mentio spãlis in eo. ut in. c. ex multiplici. de deci. ¶ Secũdus cũ parochialis eccłia cui debebanť enormiter ledíť. ar. d. c. suggestũ. ¶ Tert⁹ cũ eas soluẽdo tacite renũciãt ꝑuilegio: sz de hoc vide glo. ⁊ doc. in. d. c. suggestũ

8 ¶ Qui debeant dari. ꝛ. ꝙ pdiales debẽt dari illi ecclie in cui⁹ parochiali pdũ sinũ est. ut in. c. qñ. de deci. ⁊ i. c. fi. de paroch. nisi aliud hẽat ꝓsuetudo. ut in. c. i. ⁊. ij. ⁊ in. c. cõmissũ. ⁊ multis aliis c. de deci. Psonales vo debẽt dari ecclie parochiali in q̃ audiuit diuina: vel vbi recepit ecclĩastica sacťa. xvi. q. i. c. questi. Mixte vo debẽt dari vbi cõsuetudo est: vel si nõ est ꝓsuetudo: si pascuñ in vna denť illi parochie. Si vo partim in vna partim in alia diuidanť. facit quod no. in. c. ad aplice. de deci. ⁊ Pa. no. diffuse in. c. cũ ꝓtingat. e. ti.

¶ Utrũ soluẽdo ei qui de iure ecclesiã 9
nó tenet sed de facto excusať. ꝛ. ꝙ nó si scit. nisi ex iusto metu excusať: vel nisi per tolerantiã ecclesie que cum nó contradicat videť cõsentire fm Rod. Et hoc vltimũ verum nisi placeret eis ecclesiam fraudari.

¶ Utrũ clericꝰ qui habet sufficiẽs pa 10
trimoniũ vñ viuat fz statũ sue persone possit decimas recipere. ꝛ. alex. vbi. s. ꝙ sic. ut ꝓcurator in necessitates pauperz uel vtilitates ecclie expendẽdas. nó aũt in vsus ppr̃ios ꝓuertẽdas. imo si in ppr̃ios vsus cõuertit cõmittit sacrilegiũ si in malos incurrit iudiciũ. facit. c. qñ. in fi. xvi. q. i. ⁊. c. pastor. i. q. iij.

¶ Utrũ decie possint pscribi. ꝛ. ꝙ lai 11
ci nullo mó pñt pscribere ut eis soluãť de pscri. c. cãz. Sz clici si pochiã hñt pñt de pscrip. ō ãrta. si vo nó hñt nó pñt. Silr ⁊ de religiosis dicendũ ẽ. ar. eoz. q̃ no. in. c. placuit. de pscri. ⁊ in. c. cũ ꝓtingat. ⁊. c. seq. de deci.

¶ Qui soluet q antiqꝰ ñ soluit ⁊ nũc 12
vult satisfacere. ꝛ. ꝙ nó ei q pscripsit: sz ecclie parochali fm Rodo. ⁊ Ray. Mõ veruz credo si ecclie parochialit tũc erant soluẽde: alꝫ secus.

¶ Utr̃ sacerdos pochialꝫ possit remit 13
tere decias ñ soluras tpe ꝓterito. ꝛ. fz Rod. ꝙ sic in totũ uel in ptẽ: ex q̃ ꝓ stez vult abstinere ⁊ facere debitũ suũ. fz mihi vť ꝙ nó possit nisi sit paup cui remittũť. ar. c. fi. xvi. q. i. qz cũ sint paupũ nó pñt i nó pios vsus ꝓuerti. nã ⁊ sup alimẽt legatꝫ nó valet trãsactio sine iudicis auctoritate. l. cũ hi qb⁹. ff. ō tñť.

13 ¶ Utꝝ laico possit cōcedi decima. ℞. ſm doc. in. c. ad hec. de deci. ꝙ nullus cōtract⁹ pōt iniri cū laico de decimis per quē dñiuꝫ directū uel vtile trāſſerat̄ in ipsū: qꝛ videt̄ alienatio quedam ut ꝓbat̄ ꝑ tex. cū glo. in cle. i. de re. ec. nō ali. Sed ꝯcessio ad modicū temp⁹ que nō videt̄ alienatio bñ potest fieri: ⁊ etiā ad tēpus vite alicui⁹ ex cā: ⁊ cum auctoritate p̄lati ſm glo. in. c. quanuis eo. ti quia ꝑ dubiū vite potest dici modicū tp̄s. Sed de hoc dicto glo. dubito ꝓpter ea q̄ dixi. s̄. aliēatio. §. xviij. ⁊ poti⁹ credo ꝙ nō possint ꝯcedi ad vitam alicui⁹ nisi auctoritate pape. ⁊ hoc intelligo in laico q laicaliter viuit. sec⁹ in laico ꝯuerso ⁊ religioso cui concedi possent ſm ꝙ notāt doc. in. d. c. q̄uis. Jus v̄o decimādi nullo mō pōt cadere in laico cū sit spūale. ut in dictis. c. no. Et hoc itelligo sine auctoritate pape q solus pōt ſm notata. c. ij. de iudi. ⁊ tutus est in foro aie si ex cā hoc papa facit: al's non. ut no. do. An. in. c. a nobis. de deci. ⁊ sequit̄ Pa.

14 ¶ Utꝝ laicus hñs in feudū decimas secura ꝯscia teneat. ℞. ꝙ si scit se habere post ꝯciliū lateraneñ. qd̄ fuit celebratū. 127⁹. ⁊ sine auctoritate pape nō potest tenere. ut no. in. c. ꝓhibem⁹. de deci. Si scit se habuisse añ illud ꝯciliuꝫ: uel post. sꝫ cū auctoritate pape ⁊ ex cā sic pōt tenere. Si v̄o ignorat an ante: uel an iteruenerit auctoritas pape: seu ex cā ltia. tūc Ho. ut refert Jo. an. i. c. cū aplica. de his que fi. a p̄la. tenet ꝙ nō pōt tenere. Idē Archi. ⁊ Jo. mo. i c. ij. de deci. li. vi. Sed Jo. an. tenet cōtrariū qñ cōis opi. ē ꝙ auctoritate pape: uel añ illud ꝯciliū fuerint ꝯcesse. q̄ opi. mihi placet. maxie qꝛ vnusqsqꝫ in foro aie p̄sumēdus est bon⁹ nisi ꝯstet d̄ malo: ⁊ iō dꝫ credere ꝙ p̄decessores sui nō tenuissent nisi cum bono titulo.

¶ Utrū talis laicus possit eas trāſſerre. ℞. ꝙ nō i laicū q̄cūqꝫ titulo ex quo transferat̄ dñiuꝫ vtile uel directū. ⁊ lꝫ glo. in. c. ꝓhibem⁹. d̄ deci. tenuerit ꝙ auctoritate ep̄i posset: tñ cōiter nō tenetur: ⁊ bñ. In aliā aūt eccliaꝫ uel religiosuꝫ locū bñ pōt donare: ut in. c. cū aplica. de his q̄ fi. a p̄la. ⁊ hoc de ꝯsensu diocesani. Pignorare autē nō pōt ſm Jo. an. sed Ho. tenet ꝙ sic. ⁊ Pa. placet ⁊ mihi: ut cui plus liceat ⁊ min⁹ 15

¶ Utrū ecclia possit sine simonia redimere decimas ab aliq̄ iusto detento re. ℞. ꝙ pōt redimere qñ ex tali pecunia nullū ius de nouo acqrit: al's nō licet. ut no. in. c. dilect⁹ el p̄mo. de simo. 16

¶ Utrū liceat clicis accipere in pign⁹ decimas detētas a laico. ℞. Ale. vbi. s̄. ꝙ sic. sicut ⁊ quālibet aliā possessionez quā laicus detineret iniuste nec tenent̄ fruct⁹ cōputare in sortē: dūmō hmōi decime nō ꝑtineāt ad alias ecclias: sꝫ ad suas qa si ad alias ꝓhibetur: ut in c. interdicim⁹. de deci. 17

¶ Quō ⁊ qñ religiosi tenentur facere conscientiā ⁊ predicare de decimis. vi de excōicatio. vij. casu. xliiij. 18

¶ Que ē remuneratio fideliter soluētiū decimas. ℞. ꝙ multiplex. Prima habūdantia fructuū. Secūda sanitas de quib⁹ mal'. iij. ⁊ in. c. reuertimini. ⁊ i c. decime. xvi. q. i. Tertia bonitas p̄ncipatus. xvi. q. vij. maiores. Hoc tollit fiscus qd̄ nō accipit christus. 19

Defensio. Utrū sit licita ad sue p̄sone tuitionez ne ledat̄. ℞. ꝙ sic. ut in. l. ut vim. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ ibi bar. ⁊ bal. ⁊ alij. in. l. scientiā. §. q cuꝫ aliter. ff. ad. l. acql. etiā religiosis sine lnia superioris. qñ licētia comode hr̄i nō pōt ſm Jo. de li. in tractatu de iusto bello. Rō qꝛ hoc competit de iure nāli. di. i. ius nāle. ⁊ quo ad actus nāles religiosi

nō censenť mozmi xvi.q.i.c.placuit el
ii.l.deo nobis.C.ō epiſ.ꝛ cle.ꝛ etiā ad/
uersus suū supioꝛē pōt gs se defēdere.
ar.c.ex pte.de accu.ꝛ hoc vez ſi ille ꝺ
quē se defendit iniurioſe vult eū lede/
re: qz ſi iuſte ꝛ oꝛdine iuſtitie ſeruato,p
cedere nō poſſet ſine peccato se defen
dere: alſ sic: dūmō fiat defenſio cum
moderamine iculpate tutele. Jſtis enī
duob⁹ ꝯcurrētib⁹.ſ.q̄ ſit ad repelleu/
dū iniuriā ꝛ cū moderamine iculpate
tutele licet. Aduerte hic q̄ nō licet p/
cuſſo repcuttere etiā incōtinēti: qz hoc
eſt vindicta.l.nō eſt ſingul.ff.ō reg.iu.
niſi timeret de peuſſione geminata. ſa
ciūt notata p ino.i.c.olim cāz.de reſt.
ſpo.ꝛ qō no.in ſum.xxiij.q.i.facit.l.iiij.
in p̄n.ff.ad.l.acquil.

1 ¶ Utrū defenſio poſſit tolli p papā uł
p̄ncipē uel legē vniuerſalem uel muni/
cipalē.ꝓ.albꝛi.in.l.oēs.C.ō epiſ.ꝛ cle.
qdā dicūt q̄ nō: cū ſit ō iure nāli: ꝛ vi
deť expſſū in cle.paſtoꝛal².ſ.pe.ō re iu
di. Dñs Gabꝛiel de oſſeleť in ſuo tra/
ctatu tz q̄ ſi ſtatuto cauetť q̄ poſſit p/
cedi nulla data defenſione q̄ valeat. ꝛ
p hoc facit.qz licet a pplo ſit ſpēs de/
fenſionis: tñ tollitť in multis caſib⁹. ut.C
quoꝛ ap.nō re.p to. Jtez qz iura volūt
in multis caſib⁹ nullā dari defenſionez.
ut.C.de ſic.l.fi.in fi.C.de adul.l.i. adul
terij.C.de fal.mo.l.iij.cū ſilib⁹. nec ob.
q̄ defenſio ſit de iure nāli: qz vez eſt i
defenſione manuali: ꝛ de iſta loquitť.d.
l.ut vim. ſed defenſio danda p iudicez
reo petēti: uel nō petēti ē ō iure gētiuz
uel ciuili. ꝛ tō p aliud ius tolli pōt. Et
hoc dicit eſſe verius. Albꝛi.ibidem.

2 ¶ Utrū defenſio p reb⁹ liceat. ꝓ.p̄m
ino.in.d.c.olim. ꝛ bar.in.d.l.ut vim. ꝛ
glo. ꝛ doc.in.l.i.C.vñ vi.q̄ ſic. ꝛ p re/
bus auſerendis ne auferanť ꝛ ablaſ ut
recuperenť. Et hoc vez in ablaſ ſi in/
cōtinēti fit.i.anteq̄ ad alia negocia di
uertat.ter.eſt.ff.de ui ꝛ ui ar.l.ideꝫ eſt. 1
§.cū igiť q armatus. Et dicit ꝑpa.in.c.
ſignificaſti ſcō.de homi q̄ ꝺ inter/
uallū q̄n relicta p̄ma ſe diuertit ad alia
nō neceſſaria. Sec⁹ ſi comedit ul bibit
uel ꝯgregat amicoꝫ ꝛ hmōi.ff.de ꝺb.
ob.l.ꝓtinn⁹. p̄mo.ꝓ.ff.de duo.re.l.du
os.§.vl.C.vñ vi.l.i. Et cū hoc ſcit a iu
re ꝯceſſū: nō regriť auctozitas ſupio/
ris niſi de bono ꝯſilio: nec incidit talis
in excōicationē ſi ꝑſona a q̄ auferť eſſz
eccliaſtica etiā ſi in ꝑſonā imittit manū
q̄n alias recupare nō poterat. ut colli/
giť in.d.c.olim. ꝛ.d.c.ſignificaſti. niſi a
ꝓpoſito modū excedat. ut i.d.c.oli i fi.

¶ Utrū qlibet de populo poſſit quēli/ 3
bet defendere ipune. ꝓ.bar.in.l.ſi qs i
ſeruitute.in fi.ff.de fur. ꝛ in.d.l.ut vim.
ꝛ ibi glo. ꝛ xxiij.q.viij.§.i.in glo. ꝛ Ly.
ꝛ ꝑe.in.l.i.C.vñ vi.q̄ ſic.cōſuluit tñ
bar.i.d.l.ut vim.ad tollendū oē dubiū
q̄ faciat ſi ibi mādari ut ipſum defendat
clamādo: defendite uel currite ꝛ ſilia.
ut no.bal.in.d.l.i.qz tūc ꝓpꝛia oēs licite
ꝛ ipune facit i arg.l.grach⁹.C.ō adul.
Aduerte tñ q̄ irregularitatē non effu/
git q̄ ꝓ alteri⁹ defenſione aliū occidit.
de quo vide.ĵ.homicidiū.iij.§.iij.

¶ Quid ꝺ moderamē inculpate tute 4
le.ꝓ.glo.i.d.l.i mſtū laboꝛat. Sz bar.
ibi ꝛ in.l.ſuré.ff.ad.l.coꝛ.de ſic.dicit q̄
inculpata tutela ē id facere ſine q̄ aliter
ſe defendere nō pōt ſine piculo ꝑſone
uel reꝝ.vñ nō ꝺz pati q̄ dāniſicēť i ali
quo ſi dānuz eſt irrecuperabile: alſ ſe
cus.ut in.d.l.ſuré. Er q̄ iſtud q̄ ēt ſi nō
poſſū effugere q̄n me petitias niſi te in
terficiā q̄ licite te interficio: qz cū iniu
ria ꝑſonal ſit maioꝛ q̄ realis. ut i.l.i ſer
uoꝝ in fi.ff.de penis. ꝛ ꝓpter realē ir/
recuperabilē poſſū te interficere. ut in
d.l.ſuré. ergo fozti⁹ ꝓ ꝑſonali. facit gl.
de reſti.ſpo.olim el p̄mo ad fi. ꝛ glo.in
c.ſignificaſti el ſcō.de homi. Et iſtud

tenet Flo.in.d.§.q cũ aliter. Bal. vol d.l.i.dicit ꝙ tria debẽt eẽ ut sit moderamẽ. ¶ Primũ eq̃litas ut si cum ramis: cũ armis vt.ff.d'ui ⁊ uiar.l.i.§.viz ui.sz ego hoc credo vez qñ pōt repellere: quia paruus vix cũ armis pōt se defendere a magno q cũ pugno forte eũ iterficeret.ar.iij.q.vij.§.tria. ¶ Secundũ tp̄is vicinitas: qz si post eẽt vindicta: ꝯ.c.seditionarios.xlvi.di. ¶ Tertiũ tal' ⁊ tãta quãta ẽ necessitas. ¶ Ad de quartũ ꝙ intẽtio sua serat' ut se defendat: qz act⁹ ex intentiõe nomẽ accipit: nõ ex eo qd̄ est ꝑ accidẽs.i.ꝑter ꝓpositũ in actib⁹ moralib⁹. Uñ duo effectus ex vno actu pñt venire.puta ꝓpe vite ꝯseruatio ⁊ inuadẽtis occisio. Si ergo intẽderet occisionẽ ut finẽ: sic ñ liceret sine peccato mortali. Si autez suã defensionẽ: sic denoiabit' defensio nõ occisio cũ nõ debeat denoiari act⁹ mortalis nisi ab eo qd̄ itẽdit nõ ab eo qd̄ est ꝑter intẽtionẽ: cũ sit cã ꝑ accñs ut pz.v.ethi.c.iiij.⁊ sic nõ erit peccatũ

1 ¶ Quid si excedit moduz.R.ꝑm ino. Ho.⁊.d.Anto.in.c.olim causam. de resti.spol'.ꝙ si excedit a ꝓposito sic tenet' de dãno. Si aũt nõ a ꝓposito sic nõ tenet' ad aliquã satisfactõez.nisi forte ad cautelã.facit.l.si ex plagis.§.tabernarius.ff.ad.l.acql.nec excõicationez incurrit.ut no.in.d.c.oliz el ꝑmo.⁊.d.c.significasti. el scd̄o.lz Ray. dicat ꝙ est tutius ꝙ petat absolutionẽ uel dispẽsationẽ.⁊ ẽ bonũ qñ comode pōt hr̄i. Dicit tñ.d.Anto.in.d.c.olim.ꝙ q insequit' ꝑcussorẽ de facto ⁊ vulnerauit ñ dz puniri ut dolosus: sz ut culpabilis: qz incõsultus calor vicio calũnie caret l.i.§.q̃ri posset.ff.ad tur.ij.q.iij.§.notãdũ.tex.est in.l.si adulteriũ.§.imperatores.ff.de adul.gl.xxiij.q.i.§.i.

DEfunctus. Uide.j. mortu⁹.

DEgradatio duplex q̃dam verbalis: quedã actual'. Et hec actualis fit sic.qñ clicus indut⁹ vestib⁹ sicut si in officio esset dispoliat' cũ verbis ad hoc ꝯgruis.ut habet' i.c.degradatio.de penis.li.vi. Et dicit Ge.in.d.c.ꝙ actual' degradatio est executio verbalis depositionis.ꝓpterea tenet ꝙ potest fieri sine numero ep̄oꝝ: sz nõ verbalis: qz'oz fiat a ꝓp̄o ep̄o: ⁊ sit debit⁹ numer⁹ ep̄oꝝ.ut in.d.c.i tex. ⁊ in glo.

¶ Utrũ verberãs clicũ degradatũ sit excõicatus. Fuerũt opi. sz placet mihi opi.gl.in.d.c.degradatio.ꝙ verberãs degradatũ actualiter nõ sit excõmunicatus: sz degradatũ verbal'r sic.⁊ est securior opi. Dicit tñ Pa.in.c.ad abolendã.de hereti.vez nisi post verbalez sequat' incorrigibilitas: quia tũc perdit etiã ꝑm vnũ intellectũ.c.cũ nõ ab homine.de iudi.⁊ absqz alia traditõe posset cõprimi ꝑ iudicẽ secularẽ. 3

¶ Utꝝ iudex secularis possit iudicare degradatũ actual'r.R.ꝑm no.in.d.c.degradatio.ꝙ q̃uis tuti⁹ eẽt ut traderet' ꝑ iudicẽ eccliasticũ: tñ ex q̃ actual'r degradatus ẽ pōt ꝑ tex.ꝑfati capituli. 2

¶ Utꝝ degradat⁹ ꝯficiat celebrãdo.R. ꝑz arch.d̄ ꝯse.di.iiij.i.c.oñdit'.ꝙ sic.⁊ ista ẽ v̄issima opi.qz caract' a deo ipressus i aia ꝑ hoiez ñ pōt auferri.lz gl.So. di.dixerit ꝯriũ i.c.accedẽs: ⁊ multi alij 3

¶ Utꝝ degradat⁹ teneat' dicet' offm̄ si ẽ i sacris.R.ꝑm Rod.ꝙ sic.qd̄ ꝓbat' ꝑ c.dolẽtes.d̄ cele.mis.qz ex q̃ oib⁹ ordinat' ꝑcipit': ⁊ iste ordinat⁹ sit ⁊ caracterem hẽat lz degradat⁹ officiũ dicere tenet': nõ tñ dz dicere: Dñs vobiscũ: et silia q̃ ad dignitatẽ ordinis pertinẽt. 4

¶ Quis pōt restituere degradatũ depositũ.R.ꝙ solus papa.c.i.⁊.ij.So.dis. Sic ⁊ ꝑses ꝓuincie, nõ pōt restituere quẽ dãnauit.ff.de questi.l.i.in fi. 5

DElectatio in cogitatione vtr̄ sit peccatum mortale. vide. s̄. cogitatio. §. ij.

DElegatus est is cui a sūmo pontifice uel ordinario cōmittitur cā quo ad eccliasticos. Silr̄ dico de iperatore ⁊ alijs dñis q̄ ad scl'aria.

1 ¶ Quis pōt delegare. ℞. ꝙ qlibet ordinari⁹ ⁊ quilibet qui extraordinaria iurisditione aliquid potest.

2 ¶ Quis pōt esse delegat⁹ in eccliastico foro. ℞. ꝙ delegatus pape nō pōt eē qs nisi sit in dignitate ꝯstitut⁹ vel ꝑsonatū hñs: aut canonicus ecclie cathedralis. ut in. c. statutū. de rescri. li. vi. et ꝙ hēat ad min⁹. xx. ānos: nisi ex certa sciētia papa causam cōmitteret nō existēti in dignitate uel minori. de of. dele. cū vicesimū. de elec. cū in cūctis. Alioꝝ pōt qlibet eē q nō ꝓhibet̄. Uer̄ est ꝙ cause spūales ut de decimis. de iure patronat⁹ ⁊ hmōi nō pñt delegari laicis sed clicis tm̄. de iudi. decernimus.

3 ¶ Utrū guardiani ordinis nr̄i minorū ⁊ ꝑores fratrū mendicantiū habeāt dignitatez. ℞. Ge. in. c. nullus. de elec. glo. hic tenet ꝙ sic. Et iō pñt esse delegati pape. facit qd̄ no. Pa. in. c. causā. de iudi. ⁊ in. c. cum olim. de ma. ⁊ obe. ⁊ Car. in cle. ij. de rescri. ⁊ ibi glo. Pa. tū in. d. cle. ij. distinguit de ꝑore. ꝙ aut habet supra se in monasterio supiorez sicut q est sub abbate. ⁊ iste non hz dignitatē: sz ille q nō hz sup̄ se superiorē in monasterio habet dignitatez: q̄ꝫnis nō sit ꝑpetuus. sufficit ꝙ posset esse.

4 ¶ Quid pōt delegari. ℞. ꝙ q̄dā pertinēt ad ordinē ep̄alem: ut ꝯsecrare: ordinare: ⁊ ista delegari nō pñt nō hñti illū ordinē: alia oīa pñt delegari nisi ꝓhibeant̄ a iure. hec habent̄ de offi. or. qd̄ sedem. de conse. ec. aqua.

¶ Quid potest delegatus. ℞. Ge. in. c. presentiū. de testi. ex glo. in. c. solet. de sen. ex. lib. vi. que dicit ꝙ delegata ptās est stricti iuris. ⁊ iō id solū potest quod est ei cōmissum: ⁊ sine q̄ cā expediri nō pōt. de offi. dele. c. i. ⁊ c. prudentiā. ⁊ l. ad legatū. ff. de ꝓcu. ⁊ id ꝓpter qd̄ facilius expediri posset causa non venit nisi expresse cōmittatur. 5

¶ Utrū delegatus possit subdelegare ℞. ꝙ delegatus a ꝑncipe pōt subdelegare. no. ino. i. c. pastoralis. de offi. del. facit. l. i. ff. de offi. eius cui man. est iu. ⁊ c. super qōnuz. ⁊ c. fi. e. ti. Et hoc verum nisi qñ certū ministeriū ei cōmittitur. limitat Inno. in. d. c. fi. de magno ministerio: sicut ꝑdicare crucē: dispensare cū irregulari: penitentiā iniūgere absoluere excōicatos ⁊ hmōi: vel qñ ꝑ rescripti v̄ba cōprehendit̄ ꝙ est electa industria: vel fides ei⁹: sicut qñ dr̄ Confidimus de tua industria: vel ꝑsonaliter exequaris: uel qñ negociū nō est bñ expedibile ꝑ aliū. Fallit in legato sedis aplice qui etiam in ꝑdictis ꝑ potest subdelegare. ut in. d. c. fi. patet. Delegatus aūt ab inferiore nō pōt nisi sit delegatus ad vniuersitatē causaꝝ. ff. de iudi. l. cum ꝑtor. §. i. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. §. i. uel nisi hoc sibi spāl'r cōcedatur ꝑm Jo. an. per. c. is cui. de offi. del. li. vi. vel nisi qñ vnū articulū toti⁹ cause cōmitteret. cle. i. de offi. del. 6

¶ Nūquid poterit subdelegare nō existenti in dignitate ex personatu: neq̄ canonico ecclesie cahtedralis. ℞. ꝙ nō ut cōiter tenet̄ in. d. c. statutum. 7

¶ Quid de sñia duoꝝ delegatoꝝ discordantiū. ℞. ꝙ dependet ex delegāte ut acceptet qū voluerit. Secus i sñia arbitroꝝ ex cōpromisso qr nō tz. Silr̄ ꝑsidētes loco pape in ꝯcilio gñali nisi oēs consentiāt in actu gerēdo nihil faciūt: quia vni⁹ ꝯdictio inficit totū. no. 8

Pa.in.c.nō est.de regu.⁊ in.e.pe. de sta.mo. Secus in snia duoꝝ ordinariorū discordantiū que tenet ꝓ reo: nisi in cā mr̄imonij libertaꝫ: ⁊ testamenti ⁊ in hmōi fauorabilib⁹: qꝛ tūc tenet pro actore.ut in.c.vlt.de sen.⁊ re iudi.itellige si agit ut mr̄imoniū ⁊ hmōi teneant.aliter valeret pro eo qui ut valeat agit uel se defendit.

9 ¶ Utrū qs teneat̄ acceptare subdelegationē in casu q̄ subdelegare pōt. ℞. ino.in.c.pastoralis.d̄ offi de.ꝙ sic nisi qñ ꝯstat ꝙ delegat⁹ maliciose se exonerat.ut in tex.p̄fati.c.pastoralis. nam tūc nō tenet̄: ⁊ si vellet eū cogere iusta est appl'o ei⁹.secus si nō ꝯstaret. Et est differētia inter delegatū a p̄ncipe ⁊ ab inferiore: quia delegatus a p̄ncipe pōt cogere oēs: etiā si nō sint sui fori.C.qui ꝓ sua iurisdi.l.vna.ff.de mune.⁊ ho.l. muneꝝ.§.iudicādi.excepti aduocaꝫ q alibi q̄ꝫ in foro suo recipe iudiciū non pñt cogi.C.de aduo.diuer.iudi.l.sancimus.in fi.Delegatus ab ordinario nō pōt cogere hoīem alteri⁹ fori.ff.de iurisdic.om.iudi.l.vl.ff.de tu.⁊ cura.da. ab his.l.i.de offi.or.pastoral'.in p̄n.⁊ i glo p̄fati.c.pastoralis.de offi.dele.

10 ¶ Ubi potest cognoscere delegat⁹ pape.vide.s̄.cōmissio.

11 ¶ Qñ expirat iurisditio ei⁹.℞.reintegra expirat p scientiā mortꝫ delegantis l.ei⁹ q.in p̄n.ff.si cer.pe.de offi.dele. gratū. Itē p mortē illi⁹ ꝯ quē mandat̄ reintegra.de rescri.significauit.⁊ multis alijs modis.ut in.c.qñ abbas.d̄ offi.dele.⁊ in mult̄ alijs locis q̄ omitto.

12 ¶ Quō pōt absoluere excōicatos a se.vide.s̄.absolutio.ij.in p̄n.⁊.§.i.

13 ¶ Quid si delegat⁹ nō vult facere fidem de mādato suo.⁊ ꝓpterea aliquis nō vult ei credere cū nō teneat̄.ut i.c. cū in iure.de offi.del.⁊ eū excōicat.℞. ſm doc.in.d.c.ꝙ nō tenet: qꝛ delegatus nō hꝫ auctoritateꝫ excōicādi: nisi qñ esset sibi rebellis: ⁊ cū talis nō sit ex iurisditiōis defectu: nulla ē excōicatio

Dementia si est pseuerās excusat a culpa quantū ad factū in ipsa cōmissum.xv.q.i.aliq̄s.xxxij.q.vij quēadmodum.⁊ ab irregularitate.ut i cle.vnica.de homi.

¶ Utrū q aliqñ fuit demēs possit ꝓmoueri ad ordines.vide.s̄.corpore viciatus.§.viij. 1

Demoniacus an possit ꝓmoueri.vide.s̄.corpore viciatus.§.viij.

¶ Quō in dubio possit ꝓbari an qs sit demoniacus.℞.ꝙ si p.xxx.dies carnibus indifferēter vesci cogat̄: ⁊ maxime edinis q̄ demones ꝓuocāt.ut habet̄ i c.ij.vij.q.ij.in tex.⁊ i gl.si nullā sentiret lesionē apparebit ꝙ nō sit demoniac⁹ 1

Denunciatio q̄druplex. p̄ma euāgelica.qꝛ ab euāgelio sūpta Mat.xviij.⁊ reqrit.vj. ¶ Primū ꝙ sit frater.s.christian⁹.ij.q.iij.ad mensam.lꝫ infidelis posset denūciari si ꝯ legē nature: uel ꝯ legē eoꝝ in moralibus offendit: qꝛ papa hꝫ iurisditionem in eos in istis casib⁹.de quo.j.iudeus.§.xxvij.al's nō. ¶ Secundū: ꝙ p̄cedat secreta monitio in q̄ ut emendet uel desistat obsecrādus est. ¶ Tertiū: ꝙ peccatū ñ sit oīno occultū: sꝫ ꝙ possit ꝓbari p testes: qꝛ si esset oīno occultū nō haberet locū.⁊ sequit̄ Pa. in.c.nouit.de iudi.ij.q.i.si peccauerit. īmo si etiā vn⁹ solus testis esset nō posset denūciari ad penitentiā imponendā. ¶ Quartū: ꝙ si nō desistit: ul' emēdat se ad ei⁹ monitionē adhibeat testes q sciūt: vl' cū qb⁹ possit eū conuincere. ¶ Quintū: ꝙ si se nō corrigit dicatur

prelato ⁊ denũcietur. ¶ Sextũ q̃ ꝓ-
bet se eum bis monuisse. ut. j. dicam.
1 ¶ Utrũ q̃libet teneat̃ ad sup̃dictã de-
nũciationẽ. ℞. doc. cano. in dict̃. c. no-
uit. ⁊ si peccauerit varie loquunt̃. Sed
videt̃ mihi dicendũ ꝓ ꝯcordia q̃ si lo
quamur ꝓut est solũ fraterna correctio
sic tene opi. archi. in. d. c. si peccauerit
q̃ est oib⁹ de ꝑcepto ſm q̃ dixi. s̃. cor
rectio fraterna. Et ista correctio solũ ꝓ
cedit ab actu caritat̃. ⁊ ista ꝓp̃e nõ dr̃
denũciatio euãgelica. nec reqrunt̃ sup̃
dicta. Si v̄o loq̃mur de denũciatõe ꝓ
prie euãgelica. ⁊ tũc distinguo ſm ino.
in. d. c. nouit. q̃ aut loqmur de pcõ ꝑ-
petrato qd̃ recipit augmentũ: uel mul
tiplicationẽ: seu ꝯtinuationẽ mali: ⁊ ẽt
de ꝑpetrãdo. ⁊ sic q̃libet q̃ credit se eã
posse ꝑficere sine graui detrimẽto: pu
ta q̃ nõ oporteret eũ desistere a nego
cijs suis: uel icurrere inimicitiã: uel ali
ud periculũ tenet̃ de ꝑcepto. xxij. q. v.
c. hoc videt̃. Qd̃ verũ intelligo q̃n tal̃
est ꝑlatus ꝑ quẽ finis hui⁹ denũciatõis
obtineri possit q̃ est ut uel ille emendet
nã si vellet ad aliud ꝓcedere ꝑlat⁹ pec
catore emẽdãdo se: nõ põt de iure ſm
doc. in. d. c. nouit. q̃ ꝑ istã viaꝫ nõ q̃rit̃
nisi pnia pci. uel si corrigi nõ vult ad
terrorẽ alioꝝ excõicet̃: ⁊ tal̃r ꝓuideat̃
q̃ ceteri timeãt. Si v̄o tal̃ nõ sit ꝑlat⁹
uel nõ possit sine graui dãno eã ꝓseq:
sic nõ tenet̃ nisi solũ q̃ ex officio habet
cui dr̃. lxxxiij. dis. Error cui nõ resistit̃
approbat̃ ⁊c. cũ silib⁹. Si v̄o loq̃mur
de peccato ꝑpetrato qd̃ nõ habet conti
nuationẽ: sic dico q̃ solũ tenent̃ q̃ hñt
ex officio. rõ q̃ hoc ꝓcedit ab actu iu-
sticie ad ĩstruendũ alios ꝑ exẽplũ: qd̃ q̃
dẽ ꝑtinet ad supiores. xj. q. ij. precipue.
⁊. xxiij. q. iiij. duo ista.
2 ¶ Utrũ denũciationẽ euangelicã sem
per debeat ꝑcedere admonitio. de q̃. s̃
dictũ est. ℞. q̃ si peccatũ ẽ publicũ nul
la reqrit̃ monitio ſm Archi. in. d. c. si
peccauerit. iuxta illud. peccantẽ coraꝫ
oib⁹ argue. xlv. di. sꝫ illud. Si v̄o pcm̃
ẽ occultũ: ⁊ tardatio denũciatõis infer
ret nocumentũ ꝓxio tpale uel spũale:
puta traditio ciuitat̃: heresis infectio ⁊
hmõi: sil̃r sine monitiõe denũciabit̃:
nisi ꝯstet q̃ ad ei⁹ monitionẽ desistet.
Nã q̃libet dꝫ corrigi ut si põt ei⁹ fama
nõ ledat̃. Si v̄o nõ fit nocumentũ ꝓ-
ximo nisi ipsi peccãti solũ: dꝫ ꝑcedere
duplex monitio. Una ꝑ monentẽ solũ
q̃ ꝑ iuramentũ ipsi⁹ hꝫ ꝓbari. Alia ꝑ
monentẽ ⁊ vno teste uel duob⁹: ⁊ per
ipsos ꝓbat̃. Limitat Ri. in. iiij. di. xix.
ar. iij. q. i. q̃ ꝯcordat cũ sup̃dict̃: nisi ꝓ-
babiliter crederet nõ ꝓficere ꝑ secretã
monitionẽ. sꝫ poti⁹ ille irritaret̃ ꝯ cor
rigentẽ: ⁊ ꝑmonit⁹ subterfugia q̃reret
ut corrigi nõ posset. iuxta illud ꝓuerb.
ix. Noli arguere derisorẽ ne oderit te:
quia nõ dꝫ tũc monere: al̃s sic.
¶ Qui admittũtur ad hãc euangelicã 3
denũciationẽ. ℞. ſm gl. in. dict̃. c. si pec
cauerit. ⁊ nouit q̃ admittũtur oẽs infa
mes: mulieres minores: nisi ꝑmaneãt
in crimine: sil̃r etiã ad testimoniũ. Li-
mitat ino. in d. c. nouit. si solũ pnia de
crimie q̃rit̃ ut dꝫ fieri in ista ⁊ nõ aliqd̃
tpale nec directe: nec incidẽter: q̃ tũc
tm̃ lti testes admittunt̃ ſm eũdẽ ino.
¶ Utꝝ sit ordo iuris ſuãd⁹ i ea. ℞. ſm 4
ino. i. d. c. nouit. q̃ ñ. ar. c. i. d̃ do. ⁊ cõ.
¶ Scd̃a dr̃ canonica q̃ a canonib⁹ in 5
uẽta est q̃ tñ hꝫ ortũ ſm ino. a lege ve-
teri. ⁊ ista ẽ duplex. q̃dã spal̃ cõpetẽs illi
soli cui⁹ ĩterest hr̃e bonũ ꝑlatũ ⁊ fit ut q̃s
d̃ bñficio ãmoueat̃: ⁊ reqrit̃ trina mo
nitio ſm cõiter doc. ⁊ facit glo. ij. q. vij
c. q̃propt̃. Alia ẽ gñal̃ ⁊ publica. et hec
ſm ino. ẽt locũ hꝫ i criminib⁹ ꝑpetrat̃
si crimina recipiũt augumẽtũ ꝓpt̃ mul
tiplicationẽ actuũ: vel ꝓpt̃ ꝯtinuationẽ
iniurie: al̃s nõ: nisi solũ d̃ ꝑpetrãdis. ⁊

de hac habet̃ d̃ iureiu.c.quēadmodū
i fi.q̃ v̄o ad ꝑpetrāda habet̃ d̃ despō.
ĩpu.c.ad dissoluendū.xxij.q.v.hoc vr̃
⁊ nō oz i ista gñali ꝑcedat secreta mo
nitio ſm glo. in.d.c.ad dissoluenduz.
6 ¶ Tertia dr̃ iudicial'. Et hec ē duplex.
¶ Quedā publica q̃.s.cōpetit ex offō
puro in q̃ nō reqrit̃ monitio: ſz iudex
ex officio suo ⁊ ꝑ denūciationē suoꝝ of
ficialiū in ea ꝓcedit: ⁊ hz locū tm̃ i no
torijs.ut in.l.ea qdē.C.de accu.⁊ soluz
iudex q hz meꝝ uel mixtū ĩperiū tales
denūciatores ꝯstituere pōt.ut in.l.i.§.
ges q̃z.ff.de of.ꝑfec.vr. ¶ Quedā ꝑ
uata q̃ cōpetit leso ꝓ suo ĩteresse.⁊ ista
qñqz in foro ciuili ⁊ de plano expedit̃
etiā si nō ꝑcessit monitio: ut qñ ille q ꝓ
ponit nō pōt agere.puta qz seru' ul' ꝑo
testati alteri' subditus.instit.de his qui
sunt sui uel ali.iu.§.pe.ff.de of.ꝑfec.vr.
l.i.§.qd̃ aūt. Et idē dic de religiosis cō
q̃rentib' de iniustis grauaminib' suoꝝ
ꝑlatoꝝ. Itē de his q̃ spectāt ad foꝝ ve
nale ut iusto ꝑcio vendant̃. Idē de ru
sticis oppssis. In foro aūt canonico re
qrit̃ triplex monitio ſm Hos. ⁊ cōiter
doc.in.d.c.nonit.ſz Pa. ibidē tz suffi
cere binā: sicut i euāgelica. Et hoc cre
do veꝝ q̃ dz ꝑcedere monitio: nisi ti
mor ĩpediret eā. Et lz iudex ecclīastic'
indistincte admittat denūciationē euā
gelicā: nō tñ istā: nisi qñ crimē ē eccli
asticū de sui nā uel rōne pacis uel iura
mēti: uel crimē notoriū nō audit̃ in fo
ro seculari: ul' qñ est miserabil' ꝑsona q̃
eā ꝓponit. Itē qñ ꝓpt̃ patētiā se ñ pōt
iuuare in foro seculari: qz eius dñs vel
tyrannus.⁊ hec differt ab euangelica.
¶ Prio qz ñ admittit̃ nisi ille cui' ĩter
ē.itē ille cui' ĩteresst ñ repellit̃ ꝑtextu crīs
Item in ista nō recipiunt̃: nisi lū testes.
Itē in ista nō solū reqrit̃ ut corrigatur
pcm̃ ut in illa: ſz ēt ut res restituat̃ ⁊ le
sus seruet̃ indēnis. Itē in ista ꝓcedit̃ iu
dicial'r. Uñ dāda ē i scriptꝭ fiēda lit̃ ꝯte
statio: ⁊ snia in scriptꝭ ferēda nō in illa:
lz ista expediat̃ de plano.⁊ iō dr̃ iudici
alis: qz i iudicio fit ⁊ iudicial'r ꝓcedit̃
lz nō vsquequaqz. In illa v̄o nō. ⁊ de
hoc vide Pa.in.d.c.nouit diffuse.
¶ Quō formabit̃ libell' seu denūcia 7
tio i ista iudiciali. R̄. ſm ino. in.d.c.no
uit sic: Dñe iudex: talis tenet libꝝ meū
ꝯ ꝯscientiā ⁊ i ꝑiculū aīe sue cū ad me
ꝑtineat. Ideo peto officiū vestrū ut co
gatis eū ad penitentiā ⁊ restitutionem.
¶ Quarta dr̃ regularis: qz ſm diuer 8
sas religiones ⁊ religiosoꝝ ꝯstōnes ex
pedit̃ ⁊ ꝓcedit̃ simpl'r ⁊ de plano.⁊ ñ
pōt appellari ſm Jo.an.facit.c.repre
hensibilis.de ap. Et ad istas vltimas ne
mo obligat̃ nisi qñ a suo prelato cogit̃
ut.j.patebit.
¶ Utꝝ teneat̃ qs denūciare alicui ei' 9
peccatū: qd̃ ipse qui cōmisit ignoratur
vide.s̃.correctio.ij.§.vi.
¶ Utꝝ ꝑlato ꝑcipiēti denūciādū pcm̃ 10
alteri' teneat̃ subdit' obedire nisi ſuata
forma euāgelica. R̄. si pcm̃ ē publicū vl'
in nocumētū ꝓximi fiēdū.dic q̃ sic.ut
s̃.pz i ꝑn. Idē dic qñ nō sperat̃ corre
ctio: lz nō sit in nocumētū: ut.s̃.dcm̃ ē
§.i. Si v̄o pcm̃ nō est ad nocendū ꝓxi
mo ⁊ occultū ⁊ spat̃ correctio si secrete
corrigat̃: ut cōiter dz ꝑsumi nisi sint si
gna ꝓbabilia i ꝯriū: tūc dico ſz ri. vbi
s̃.q̃ publicā denūciationē dz ꝑcedere
secreta monitio ex ꝑcepto diuino ꝯ qd̃
ꝑlat' nō pōt ꝑcipe nec subdit' obedire
⁊ si frat̃ se corrigit d̃beo desister̃ a publi
ca denūciatōe.⁊ sic ĩtellige.ij.q.i.si pec
cauerit.ij.q.vij.accusatio.nā ex ꝑcepto
dei teneor si possū sine detrimēto boni
spūal' illi' quē corrigo famā ipsi' ñ ledē
qz ꝑciosior q̃z tpalia: ⁊ vz ad bona tpa
lia ut d̃ testi.c.testimoniū.⁊ d̃ exces.ꝑl.
int̃ dilectos.itē ad bona spūalia qz mlti
tiore ĩfamie a pcō retrahūt̃ q qñ se ĩfa

matos ꝯsiderãt sine freno peccãt. Unde
gl. sup illud Mat. xviij. Uade ⁊ corripe
eũ ⁊c. dicit: ne publice correct⁹ verecũ
diã ꝑdat: q̃ ꝑdita i pcõ remaneat. Se
cretã aũt denũciationẽ non est necesse
ꝑcedat monitio. Et iõ siue secrete mo
nueri siue nõ: siue secrete correxerit se
ad meã monitionẽ siue nõ: tenet secre
te denũciare ꝑlato ꝑcipiẽti: q̃ valet ad
ꝑcauẽda peccata recidiuij: nec est ifa
me fratris ꝑiudiciũ si talis ẽ ꝑlat⁹ q̃lis
esse dz. Rõ est: q̃ qlibet tenet obedire
suo ꝑlato in his q̃ ꝑtinẽt ad eoꝝ offm̃:
⁊ nõ sunt ꝯ deũ uel aiaz: sz sic obedire
nõ est ꝯ deũ: imo ꝑm deũ ⁊ intentionẽ
euangelicã in q̃ nõ solum dñs intẽdit
peccatorẽ corrigere: sz etiaz correcto
de recidiuio ꝑcauere: q̃ nõ est op⁹ va
lentib⁹. Mat. ix. ⁊ sic ꝑlatos medicos
voluit esse. Est etiaz de his q̃ ꝑtinẽt ad
officiũ prelatoꝝ. Unde Ber. li. de dispen
satione ⁊ ꝑcepto. c. v. dicit. Regularis
ꝓfessio q̃ se minor sponte subdidit ma
iori eq̃ allegat: ⁊ cõis eqdẽ pacti reor
vtrũq̃ necessitate teneri: vnũ fidel⁹ cu
re: alteꝝ fidelis obediẽtie. Cura autez
nõ est tm̃ ad curandũ: sed etiã ad ꝑser
uandũ a peccato: qd̃ fieri nõ põt: nisi
peccator correct⁹ in q̃ est ꝓnitas dere
licta cognoscat: nec põt cognosci nisi
per te q̃ solus nosti. ergo teneris dice
re ad bonũ fratris tui. Unde videm⁹ q̃ se
mel lapsus in peccatũ carnis facili⁹ re
labit. imo vix retinet. hui⁹ sniẽ ẽ Aug.
sup leui. v. c. ⁊. xxij. q. v. c. hoc videt. itẽ
Gual. in sum. Guli. de mara. ⁊ cõiter
oẽs doc. ordinis nr̃i. ⁊ sanctus Tho. in
quol⁹. Si tñ ꝑ signa valde ꝓbabilia et
ꝑsumptiões q̃si violẽtas crederet q̃ ꝑ
latus ex illa denũciatiõe fratrẽ infama
re vellet: tũc crimẽ occultũ fratris tam
veraciter correcti sibi denũciari nõ dz
Et hec q̃ denũciatiõe publica dixi ve
ra sũt ꝑm scm̃ Tho. scd̃a scd̃e. q. xxxiij.
ar. vij. in grauib⁹ peccat nõ in leuib⁹ q̃
fame nõ derogãt. Nec ob. his dictuz
Aug. in regula qui dicit: q̃ peccatũ fra
tris pri⁹ dz ostẽdi ꝓposito q̃ testib⁹ q̃
ut dicit Ri. vbi. s. q. ij. ibi loquit ꝑm q̃
ꝑpositus ẽ singularis ꝑsona q̃ põt ⁊ dz
ꝓdesse magis q̃ ali⁹ qlibet: sz osten
dere ꝑlato tanq̃ ecclie. i. sicut in loco
iudicis residẽti dz seq testiũ inductio
nem. ut dictũ est in ꝑn. hui⁹. c. sic sumi
tur exponit Tho. vbi. s. q. viij.
¶ Quid de eo q̃ iurauit denũciare oẽ 11
crimẽ qd̃ sciuerit. R. q̃ tale iuramentũ
debet interꝑtari ut denũciet mõ debi
to. facit. c. ex parte tua. de cle. non resi.
cũ silib⁹. Et iõ si loqmur de denũciati
one publica: sic nõ põt: nisi ꝑmo mo
nuerit peccantẽ. Scd̃o q̃ possit ꝓbare
eius dictũ. Tertio q̃ monuerit eũ pñte
vno uel duob⁹ ꝑ q̃s possit ꝓbare moni
tionẽ. Et q̃rto q̃ noluerit se ꝯuertere:
quia istis deficiẽtib⁹ si reuelaret faceret
ꝯ ius diuinũ. ⁊ sic peccaret mortal'r. ut
no. Theo. ⁊ canoniste. maxie in. d. c. si
peccauerit. Qd̃ limita veꝝ de oi pecca
to occulto: qd̃ nõ hz nocere ꝓximo.
ut dictũ est. s. Si v̄o loq̃mur de denũ
ciatione secreta fiẽda ꝑlato: tũc dic q̃
tenet siue ꝓbare possit siue non: siue
monuerit indistincte: si mõ ꝑlat⁹ sit q̃
lis eẽ debet: al's nõ. vtputa q̃ crudelis
quia bestialis: vel diffamator ⁊ hmõi:
q̃ in tali nõ dz nisi ut pi⁹ pr̃ orando:
monẽdo caritatiue inducẽdo fratrẽ ad
corrigendũ. ⁊ si non põt dimittat eum
deo. ⁊ apte ꝓbat in. d. c. si peccauerit.
¶ Quid si iurauit uel ꝓmisit nõ denũ 12
ciare. R. q̃ si intẽdebat qñ ꝓmisit uel
iurauit q̃ etiã ad ꝑceptuz supioris: vel
etiã sine ꝑcepto supioris in peccato cõ
mittẽdo nõ reuelare mortal'r peccauit
ꝓmittẽdo: ⁊ tenet nõ obstãte iuramen
to ⁊ ꝓmissione denũciare in casu in q̃
denũciatio cadit sub ꝑccepto. In alijs

tũt casib⁹ in quib⁹ ẽ de ꝓsilio nõ teneꝛ
sed bene potest denũciare. non obstã-
te tali iuramento. uel promissiõe sine
peõ. ꝛ3 no. xxij. q. iiij. i multꝭ capitulis
13 ¶ Vltꝛ epo ul' alio supioꝛe ꝑcipiẽte ut
glibet q scit qs fecerit tale furtũ tenea
tur reuelare sub excõicatiõe late sñie.
sit reuelandus q̃ q̃d aliquis scit ꝛ̃ꝛ. ut
colligo ex supdictis. ꝛ p ea q̃ dicaꝫ. j.
Ingsitio. ℌ. i. q aut epꝰ hꝫ ifamatũ ali
quẽ de aliquo. ꝛ qꝛ nõ plene ꝓbaꝛ ad
monet ut q scit dicat. tũc idiscꝛete tene
tur deponere quicqd scit ꝫ nõ ꝑcesse
rit monitio ꝛ ꝫ. nõ possit ꝓbare. quia
tũc nõ venit ut denũciet: sed ut testifi-
ceꝛ de eo qõ scit. facit. c. i. de testi. co. ꝛ
qõ ibi no. Fallit hoc in pentib⁹ ꝛ filijs
q nec etiã volẽtes ad testimonium ad
uersus sciuicẽ admittunt. tex. ẽ i. l. pa
rẽtes. C. õ testi. ꝛ. iiij. q. iij. ℌ. itẽ pentes
Et intelligit solũ õ ascẽdentibus ꝛ de
descẽdẽtib⁹. nõ õ collateralib⁹ hꝫ gl. i
d. ℌ. itẽ. Nec etiã debẽt cõpelli vroꝛ õ
viꝛ. nec socer aduersus genꝛ. ꝓiun-
gnũ. sobꝛinũ. sobꝛinã. ꝛ ex sobꝛinis na
tũ. ꝛ eos q in ꝓxi gradu sũt. ut. iiij. q.
iij. ℌ. itẽ. l. iul. ponit. in. l. lege. iulia iudi
cioꝛ publicoꝛ. ff. de testi. vbi dicit glo.
sobꝛini ꝛ sobꝛine sũt q ex feminis. pu-
ta ꝓsobꝛinis descẽdunt. sicut ꝓsobꝛini
q̃si ꝓsoꝛobꝛini. ut insti. õ gra. ℌ. iiij. ꝛ. vi.
Hoc limito qñ ꝓcedit criminalr. se-
cus si ciuilr. ut. j. Familia. ℌ. vij. Si ãt
nõ extat ifamia q̃ aliquẽ ꝫ in gnãli in
grit qs fecerit tale qd ut fit cõiter. sic
teneꝛ talẽ admonere. ꝑm ordinẽ euan
gelicũ ut ꝓuideat ꝛ emẽdet qõ fecit ꝛ
satisfaciat epo ꝑcipiẽti. alꝫ si noluerit
tũc si põt ꝓbare tenetur reuelare. alr
erit excõicatus ꝫ si ꝓbare non posset
nõ teneꝛ. Jta. ꝫ gl. i. c. sacerdos õ pe.
di. vi. ꝛ. vi. q. i. c. si oia. ꝛ. q. ii. placuit. ꝛ
d. c. si peccauerit. ii. q. vi. plerũq; facit
ẽ. si sacerdos de offi. oꝛ. Et rõ est. quia
tũc regrit ut denũciatoꝛ: nõ ut testis.
Võ no. qꝛ sepe venit i ꝑctica. ꝛ p hoc
ifert Jo. de pla. insti. õ pub. iudi. q pu
niẽs illũ q scit aliquẽ cõmisisse crimẽ
lese maiestatis: qꝛ nõ denũciauit. cum
ꝓbare nõ posset q teneꝛ ei ad omne
dãnũ. Et idẽ ꝫ Bal. in q̃dã ꝓsilio. qõ
icipit. Quãꝝ allegata sint multa. Vñ
qñ dr q scit: intelligit de scia ꝓbabili
l. q accusare. C. de eden. facit. l. nris.
C. de calũ. Si tñ esset talis ꝓlatus q se
crete ꝓuidere veller. deberet sibi secre
te tãꝝ ꝑi dicere. xxii. q. v. c. hoc vr. ſz
cũ cõiter regrãt vt ꝓcedãt iudicialr.
nõ teneꝛ nisi de eo qõ ꝓbare põt. Et
ꝑm hoc limita qõ. j. dicã. Furtũ. ℌ. xli.
ꝛ vid qõ dicã. j. familia. ℌ. viij.

O Ꝑositum ẽ qõd cu
stodien
dũ alicui danũ ẽ. ut. ff. depo. l. i. in. ꝓin.
¶ In qbus ꝓsitit depositũ. ℞. gl. i. c.
bona fides. e. ti. q i reb⁹ mobilib⁹ ꝛ se
mouẽtib⁹. nisi forte vbi a pluribus res
q̃ ẽ i ꝓtrouersia. ꝓ seqstro õponit'. ut. i
c. exaiata. de iudi. ꝛ in. l. ꝫ. ff. depo.
¶ Vltꝛ dñium ꝛ possessio transferaꝛ 2
in depositarium. ℞. q non. sed rema-
net apud deponentem. d. l. licet.
¶ De q̃ culpa teneꝛ depositari⁹. ℞. q 3
regularit nõ teneꝛ nisi de dolo ꝛ lata
culpa. qꝛ cõiter fit gr̃a deponẽtis tñ:
vt pꝫ i. d. c. bona fides. ꝛ. d. l. i. ℌ. vltio.
Sed i duob⁹ casibus teneꝛ etiã õ leui
¶ Pzim⁹ si mercedẽ accepit p cu-
stodia. d. l. i. ℌ. si qs ꝑtũ. ꝛ. d. c. bona fi-
des ¶ Scõs si ꝓuenit ut teneꝛet. d.
l. i. ℌ. si ꝓueniat. vbi dr ꝑ cto ex ꝓcõe
legẽ accipiũt dũmõ ñ ꝓueniat ut ñ te-
neaꝛ õ dolo. qꝛ hec ꝓcõtio est ꝑ bonos
mores ꝛ ꝑ bona fidẽ ꝛ iõ ñ ẽ sequẽda
d. ℌ. si ꝓueniat. Et i trib⁹ cãlib⁹ teneꝛ de
leuissima. ¶ Pzimus si cã õpositarij
apud eũ sit res deposita. ¶ Scõs si õ
posito se obtulit. itellige qñ diligẽtiſſi-
k

mũ exclusit. ¶ Tertius si ꝯuenit. ut i
d. l. i. §. sepe euenit. de casu fortuito nõ
tenetur. nisi fuerit in mora restituendi
vel ex pacto ꝯuenerit. d. c. bona fides.
4 ¶ Utꝝ ecclia teneat ꝓ dꝑposito fcõ ꝑ
lato ecclie si pijt. ℞. ꝙ ñ. ut pz i. c. i. d d
po. nisi sit vsũ i vtilitatẽ ecclie ut ibidẽ
sec⁹ si factũ fuissz ꝑlato cũ ꝯsẽsu capli
ꝛ alijs solẽnitatib⁹ q̃ regrũt ut obliget
ecclie. qꝛ ẽ factũ ecclie depositũ tũc. ꝛ
sic tenet. Aliq tñ tenẽt. ꝙ si depositũ
sit factum apud sacristã deputatũ ad
custodiã vasorũ ꝛ depositoꝝ a ꝑlato ꝛ
toto caplo. ecclia tenet. ut in gl. in. c.
i. eo. ti. Silr qñ ꝑlatus ẽ cõsuetus bñ
administrare ꝛ gubernare bõa ecclie
ꝑsumet i vtilitatẽ ecclie cõuertisse. ita
dicit archi. i. c. hoc ius. x. q. ij. ꝛ Bart. i
l. ciuitas. ff. si cer. pe. ꝛ latius per bal. i
auten. hoc ius. C. de sacro san. ec.
5 ¶ Sed qs probabit vsũ in vtilitatem
ecclie. ℞. ꝙ ille q dicit. l. ei q. ff. de pro
ba. ꝑm Inno. i. d. c. i. ꝛ dicit spãle hoc
i deposito ꝛ in mutuo. ut i. d. aut. hoc
ius. §. is creditor. x. q. ij. Sz i deposito
nõ credo ego verũ nisi qñ ꝓ eius sa-
tisfactione oporteret vẽdere res imo
biles ecclie. sz qñ pot satisfieri de fru
ctibus nõ oportet ꝓbare vsũ i vtilita
tem ecclie. ut in. d. §. is creditor. Silr
nec in alijs ꝯctib⁹. excepto mutuo. vi
de opi. diuersas. c. ꝙ qbusdã d fideins.
6 ¶ Utꝝ depositarius possit res suas ꝑ
ponere depositis qñ ãbas saluare nõ
pot. ℞. ꝑm distictionẽ positã. s. Cõmo
datuz. §. xvi. Et lz. d. c. bona fides. vi-
deat velle eum esse in dolo si casu ali-
quo habet saluas suas depositis per-
ditis. intellige verum quo ad presum
ptionem que cessat in foro anime.
7 ¶ Quid si depositũ reddat sed dete-
rioratũ. ℞. ꝙ tenet q̃si redditũ nõ sit.
vt dicit tex. in. d. l. i. §. si res dꝑposita qd
intellige si dolo deterioratũ sit: ul etiã
culpa. qñ d culpa tenebat qꝛ tũc tene
tur restituere: uel totã extimationez si
deterioratio talis sit ꝙ inutile factũ est
deponẽti: aut si non. saltem quãto de-
terius. ar. eorum que no. in. l. i. in pri.
ff. de edil. edic.
¶ Quid si heres aut alius distraxit d 8
positũ factũ mortuo. ℞. ꝙ si dolose fe-
cit tenet. si autẽ ignorans rez deposi-
tã ꝛ bona fide distraxit nõ tenet nisi d
eo qd ad euz peruenit. Similiter dic
in comodato. ut in. l. i. §. vltimo. ꝛ. l. sz
ꝛ si nõ sit heres. ff. eo. ti. Qd si minus
vendidit: vel ꝑciuz nunduz exegit si-
ne dolo: tũc actiones tantuz prestabit
deponenti: aut comodãti. ut in. l. ii. ff.
depo. Si vo rem possit redimere ꝛ ꝑ
stare. nec velit. nõ caret culpa. i. dolo.
vt. l. plane. ff. depo. iuncta. l. dolus. ff.
man. Et ideo tenetur.
¶ Utrũ depositor possit reuocare de 9
positũ semp qñ vult. ℞. ꝙ sic. d. c. bo-
na fides ẽt si deposuisset ut sibi redde
ret certo tpe. ut i. d. l. i. §. si deposuero.
¶ Utrũ semp sit reddẽdũ depositũz 10
quãdo petitur. ℞. ꝙ regulariter sic. ar.
d. §. si dꝑposuero. ꝛ. d. c. bona fides. im
mo denegãs cõmittit furtũ ꝛ cõdẽna
tus suo noie efficit ifamis. C. depositi
l. q depositũ. Et no. suo noie. qꝛ si ꝓcu
ratorio. tutorio. curatorio uel defenso
rio nomine condẽnet nõ efficitur in-
famis. ut in. l. furti. §. si quis alieno. ff.
de his q no. infa. Fallit tamẽ hoc. s. ꝙ
teneat reddere in. iiij. cãib⁹. ¶ Pri-
mus quãdo quis gladio deposito effi
citur furiosus: ꝛ sic eũ petit. non tenet
etiã si iurasset semp redder quãdo pe
tet. xxii. q. ii. ne qs. ¶ Secundus si d
ponens post depositũ fuit deportatus
ꝛ bona eius publicaca sũt. qꝛ i publicũ
deferendũ est depositũ: nõ ei q depo-
suit. ut. l. bona fides in prin. ff. depo.
¶ Tertius quãdo fur ꝛ dñs cõcurrũt

i petitõe. qz dñs ꝑponit. d. l. bõa fides
¶ Quartus quãdo fur ꝺposuit apud
dominuz cui surripuit: uel apud pro/
prietarium. ut in. d. l. bona fides.
11 ¶ Utrũ cã cõpensatiõis possit retine
ri depositũ. ꝶ. ꝙ nõ. ut in. d. c. bona fi
des. Et est singulare in deposito: lz in
alijs sit secus. ꝑ regulã. xxxij. q. vii. do
minus. qꝺ verũ est de cõpẽsatiõe dire
cta. sed de cõpẽsatiõe indirecta loquẽ
do bene põt fieri in cõscia simplr de
ꝗbuscũqꝫ. ut. s. Cõpẽsatio. §. ii. lz quo
ad forũ ꝯtẽtiosũ foret distiguẽdũ ꝑser
tiz qñ dolose denegat facere debituz.
12 ¶ Utꝝ depositarius possit vti re depo
sita. ꝶ. ꝙ nõ als cõmittit furtũ. ut. l. q
furtũ. ff. de cõdi. fur. Fallit hoc in duo
bus cãibus. ¶ Primꝰ si pecunia nõ
obligata deponat. l. qntus. ff. ꝺpo. se/
cus si signata. l. si saculum. ff. depo. Et
idẽ dic de ꝗbuscũqꝫ q̃ ꝯsistũt i nume/
ro. põdere ⁊ mensura. eadẽ ratione.
¶ Secundus si putauit dñium ꝑmis
surum. ff. de fur. l. qui re in prin.
13 ¶ Utrũ aliqs possit rẽ suã aqud aliuz
depositã furti accipe. ꝶ. ꝟm. S. Tho.
scꝺa scꝺe. q. lxvi. ar. v. ꝙ nõ. qz grauat
depositariũ ad restituẽdũ. uel se osten
dẽdũ imunẽ. ⁊ iõ si facit tenet eũ rele
uare qꝺ vez itelligo: nisi ip̃e deposita
rius sciuisset rẽ depositã iniuste detẽtã
a deponẽte: uel nisi vo dño eã petente
simul cũ vsurpatore eã sibi ꝺnegasset
qz cũ iniuste eaz teneat vr̃ ꝙ sine pcõ
furtiz possit sibi auferri. ar. l. ancille. C.
de fur. ⁊. l. bona fides. ff. depositi.
14 ¶ Cui credẽdũ est qñ depositũ non
est ostẽsũ depositario: seu tabernario.
vt puta. qz deposuit bursã: uel saculũ
plenũ. tñ nõ ostendit quid erat intus
⁊ quãtũ. ꝶ. Math. in. cle. ne in agro.
de sta. mo. in. §. sane. ꝙ non credetur
ꝺponẽti nisi probet: neqꝫ stabitur eius
iuramento. qz iuramẽtũ nõ datur nisi
quãdo ꝑcedit semiplena ꝓbatio. ut in
e. fi. quod metus cã vide. j. nauta. §. i.
¶ Quõ teneatur tabernarius ⁊ nau/ 15
ta ⁊ huiusmodi de his que deponun/
tur apud eos. vide. j. nauta in prin.
¶ Ad qd teneat deputatus ad custo 16
diã libroꝝ vide. s. Custos. in. prin.

Derisio ꝟm Sa. Tho. scꝺa secũde. q. lxxv. ẽ cũ aliqs maluz alicuiꝰ ꝑsone. uel defectuz in ludũ uel risũ po nit ut erubescat ⁊ verecũdetur. Et pro pterea differt a cõuicio seu cõtumelia qz sicut finis ip̃ius est ut tollat hono/ rez. sic deridẽs intendit ut erubescat. Fit autẽ derisio in verbo cachio. ⁊ sic est derisio. Aliquãdo fit naso rugato. ⁊ sic est subsanatio. aliquãdo factis. ⁊ sic est illusio. tñ in fine idẽ sunt. ut no. glo. sup ꝑs. q habitat i celis irridebit eos.
¶ Utrũ sit mortale peccatũ. ꝶ. qui. s. 1
ibidez ꝙ sic quãdo irridẽdo oio pui/
pẽdit aliquẽ ⁊ taz vilez existimat ut de
eius malo nõ sit curãdũ sed sit ꝑ ludo
hñdũ: ⁊ tãto grauiꝰ quãto magis tene
tur reuereri eũ. ¶ Unde irrisio dei est
ꝟuissimũ pcm̃. ¶ Secũdũ locũ tz ir/
risio scõrũ ⁊ sacr̃oꝝ. ¶ Tertiũ pentũ
⁊ ꝑlatorũ. ꝓpterea cham fuit maledi
ctus. ii. q. vij. snia. xv. q. v. c. i. ¶ Quar
tũ iustoꝝ q̃ grauis ẽ qz multi a bene a/
gẽdo retrahũt. irridere aũt ꝺ malo ꝓ
ximi i quãtũ ẽ leue seu ꝑuũ ⁊ sine nota
bili vilificate, ꝓximi ul' ꝑturbatiõe erit
vẽiale pcm̃ ꝟz Alle. ꝟa ꝟe. ti. ꝺ ꝺrisiõe.

Desperatio ẽ qñ ex falsa ex timatiõe, ꝓpt̃ pcã q̃ fecit: ul' bo na que omisit desperat de dei miseri/ cordia. credens deum nolle uel non posse sibi parcere: uel in gratiã recipe
¶ Utrũ sit grauissimũ pctõꝝ. ꝶ. ꝙ ex 1
parte nr̃a est ꝟuiꝰ q̃ꝫ odiũ dei. qz ꝑ spẽ
reuocamur a malis ⁊ introducimur

ad bona ꝓsequẽda. ĩō sublata spe hominꝫ ifrenate labunt i pcã. ⁊ a bonis retrahũt. Vñ gl. sup illud. puer. xxiiij. si desperaueris. Nihil execrabili⁹ desperatione quã q hẽt ⁊ in gñalibus hui⁹ vite labor⁹. ⁊ qđ petius ẽ i fidei certitudine ꝓstãtiã pdit. ⁊ Isi. de sũ. bo. Per petrare flagitiũ aliqđ mors ẽ. desperare ẽ discẽdere i ifernũ. Odiũ tũ dei quod puenit ex eo q voluntas hois diuine bonitati ꝛriat fm se ẽ gui⁹ pcm̃. silr in fidelitas. Et intellige q ẽ guissimum pcm̃ qñ hõ sciens ⁊ aduertens tenet q de⁹ nolit pcere penitẽt⁹ ⁊ gr̃az dare redeũt⁹: qz sicut mor⁹ spei q ꝓmittit se hẽt ad extimationẽ vaz laudabil'ẽ ⁊ meritor⁹ sic motus oppositus. s. desperationis q se ꝓformat extimatõi falsse de deo ẽ viciosus ⁊ mortale pcm̃ ⁊ gussimũ. sec⁹ si desperatio esset i subito ⁊ idelibato motu: cũ aliq̃ndiu ex cõplexione nature causetur. qz esset veniale. uel nullũ peccatũ. hec ex Tho. scda scde. q. xx. ⁊ Ale.

2 ¶ Desperatio aliqñ puenit ex accidia. qz ꝓpter tristitiã quã ꝓcipit erga bonũ desperat posse p se ul'p aliũ illud pficere. Aliqñ pcedit ex luxuria q̃ hõ dedit⁹ delectationibus venereis fastidit bona spũalia ⁊ non spat ea q̃si bona ardua. aliqñ ex auaritia q̃ horiz q hẽt multa restituere ligat ut desperet aliquando ex nature complexione: qua homo malenconicus incidit in eam.

3 ¶ Vtr̃z sit dẽ aliq̃ desperãdũ i hac vita. q. ñ. c. nemo. dẽ pe. di. vij. xxvi. q. vj. c. is qui in infirmitate ⁊. c. si presbyt. ⁊. c. agnouimus.

Detractio ẽ aliene fame per occulta verba denigratio. Et dr occulta respectu eius de q̃ dñr. qz in eius absẽtia pferuntur. Et differt fm Tho. scda scde. q. lxxiij. a cõtumelia. qz ꝓtumeliosus p apta vba dicta i facie itẽdit derogare honori. Detractor vo i absẽtia. primi eius famã ledit. Et sic patet q i modo. quia iste occulte. ille apte. ⁊ i fine differt: quia iste famã. ille honorem auferre intendit.

¶ Quot mõis fit detractio. q. ꝑz ale. 1
scda secũde tractatu eo. q. vi. modis.

¶ Primꝰ ẽ occultatiu⁹ qñ qđ eẽt manifestãdũ necessario ad honorẽ ⁊ salutẽ alterius nõ vult ppalare. Vñ Silbt⁹ Grauis igr rapacitas. cũ verã alteri⁹ gliaz ⁊ si mẽdatio nõ corrũpis silẽtio pteris. ¶ Secꝰ ẽ negatiuus. s. cũ negat sciẽter alteri⁹ bonũ. s. dicẽdo. nõ ẽ verꝝ q tal'sit bon⁹. ¶ Tertiꝰ ẽ depuatiu⁹. s. cũ dicit bonũ factũ: sed mala intẽtione: seu qz secuta tot scãdala sũt ⁊ hmõi ꝛ illõ. xi. q. iij. c. Vhe q dicit. ꝛc.

¶ Quartꝰ ẽ venenatiu⁹. s. cũmala imiscent bõis sicut fit cõiter qz dicũt ꝑs bona: postea addunt mala ⁊ hmõi.

¶ Quintꝰ ẽ publicatiu⁹. s. cũ occulta pcã manifestat his qb⁹ ñ dz: aut ordie q̃ nõ dz. ¶ Sextꝰ ẽ augumẽtatiu⁹. s. addẽdo: ul'ex mõ loquẽdi aggrauando factũ. ¶ Septimꝰ ẽ iuẽtiu⁹. s. falsa crimina iponẽdo. siue pdicti mõi fiãt vbis claris: siue obscuris: siue signis: vl'rẽs: aut alio mõ equalẽti. qz factis ⁊ signis logmur. õ spõ. cũ apõ ⁊. c. tue

¶ Vtr̃z sit pcm̃ mortale. q̃. ut colligo 2
ex doctria ale. vbi. s. ⁊ Tho. vbi. s. q. tripl'r dicit gs detractor. ¶ Primo mõ solũ formalit ⁊ hic ẽ ille qui dicit. occultat. negat ⁊c. q̃dã q̃ de se nõ sũt i ifamiã. primi sed tñ ea itẽtione ut dif fameẽ. ⁊ talis semp peccat mortalit. facit. c. cũ volũtate. de sen. ex. cuz silib⁹ Mõ teneẽ tñ ad restitutionem fame. ¶ Secũdo mõ dr gs detractor mãliter tãtũ. ⁊ ẽ ille q nõ animo ifamandi. sed ex loquacitate: uel alio mõ idebito occultando negãdo vba pfert

ifamiã ꝓximi. ⁊ si talis occultatio. negatio ⁊c. de se ifamãt. puta. q2 sũt ꝯtra honestatẽ vite ⁊ morũ ⁊ apud illũ: uel illos qbus occultat. negat. ⁊c. sequit̃ i famia ꝓximi ꝯ quẽ taliter d̃trahit. tũc mortalit̃ peccat. ar. c. sepe ꝯtingit. ⁊. c. hi q. 50. di. Si v̄o d̃ se talia nõ ifamãt puta q2 possunt intelligi ita de culpa veniali sicut de mortali. sicut cũ qs dicit talis ẽ magnus supbus alter⁹. auarus. irracũdus. ⁊ hmõi. que possunt accipi ⁊ pro p̃mo motu q est venialis. ⁊ etiã ꝓ peccato mortali. tũc nõ peccat mortalitrer talis ꝓferẽs ex loquacitate. q2 si proximi audiẽtes scãdaliçãtur ẽ eis ĩputãdũ. cũ faciãt ꝯ illud. estote misericordes. de reg. iur. q2 in meliorẽ partẽ debebãt iterpretari. Idẽ dicẽdũ in his q̃ sũt modice iportãtie. puta peccata venialia q̃ cõmunit̃ nõ ifamãt. Idez sil̃r dic ꝟm Sco. in. iiij. di. xv. q. iiij. d̃ eo q, ex loquacitate dicit se audiuisse aliq̃ mala ifamatoria ꝓximi Rõ q2 talis ex natura act⁹ nõ aufert illi famã in opinione audiẽtis. q2 q cito credit leuis ẽ corde: dũmõ aliquid nõ addat q̃ ꝓuocent̃ audiẽtes ad credẽdũ: q2 tũc esset mortale ꝟz Lãdul. vbi. s̃. Sil̃r si ille cui dicit habebat eũ ꝓ scelerato. q2 iam infamat⁹ erat apd̃ eũ de alijs. ⁊ si nõ d̃ isto. ¶ Tertio mõ dicit̃ qs detractor mãliter ⁊ formalit̃. qñ. s. occultat: uel negat: uel dicit v̄ba ifamatoria ⁊ icũ itẽtione ifamãdi. ⁊ talis siue dubio magis mortaliter peccat q̃ raptores rerũ. vi. q. i. ex merito ⁊. c. d̃teriores. Et q̃ detractio sit mortale pcm̃ ex se. facit. c. accusatio. ij. q. vij. ⁊. c. nemo ꝑitorũ. xi. q. iij. ⁊. c. hõicidioꝝ. d̃ pe. di. i. ⁊. c. clic⁹. el. ij. xlvi. di.

3 ¶ Utꝝ ille q ꝑ detractionẽ suã abstulit famã ꝓximi teneatur ad restitutionem. ꝛc. ꝟm omnes doc. in. iiij. di. xv. q̃ sic. sicut q res rapuit alienas. Distingue tamẽ sic. aut occultatio. negatio ⁊ similia de sui natura erant ifamatoria. ⁊ ea occultauit. negauit ⁊c. ei qui bonã opinionẽ habebat de proximo. ex quibus nunc malã habet: nec sciuit aliũde. ⁊ sic indistĩcte tenet̃. s. si dixit verũ sine mendatio excusando proximũ. s. q̃ male dixit. ⁊ q̃ nõ credat si occultauit reuelãdo ⁊ huiusmodi. Si v̄o ĩposuit falsũ dicẽdo se mẽdacit̃ dixisse: etiã si deberet remanere infamatus. q2 magis tenet̃ ꝟuare famã iuste ꝓximo q̃ iniuste sibi. vñ si i publico dixit retractet i publico. si in occulto: i occulto. fallit hoc i. vij. casibus. ¶ Prim⁹ qñ sequeretur maior infamatio. ut puta q2 non ãplius forte recordant̃. ⁊ ꝓpterea quãdo vult restituere famã: dicat de eo malo qd̃ dixi d̃ tali: non credatis: nec specificet quid. ¶ Secundus casus quãdo restõ non posset fieri sine ꝑiculo ꝓbabili alicuius mortalis pci: uel mortis corporalis ⁊ hmõi q2 tunc cũ tale malũ sit preponẽdum fame nõ tenet̃. aduertẽdũ tñ ꝟm doc. q̃ qñ restitutio fame ñ põt fieri. ifamator tenetur ad aliquod equiualens in rebus. ar. c. ecclie sãcte Marie. ut lit. pẽ. ni. ino. ¶ Tertius qñ dixit his qb⁹ debebat. puta ꝑlato ꝑ denunciationẽ aut accusationẽ. uel his qui poterant prodesse non obesse. ¶ Quartus quãdo talia de sui nã non erãt infamatoria. puta. q2 poterãt iterpretari i pcm̃ veniale. ¶ Quint⁹ qñ dixit se audiuisse nihil ipe addẽdo ex quo credulitatẽ faceret. ⁊ sic nõ tenet̃ ad restitutionẽ ꝟm. Sco. i. iiij. ⁊ Lãdul. ⁊ asteñ. addit tamen asteñ. q̃ si sequat̃ ifamia nihilomin⁹ tenet̃ q̃uis simpl̃r dixerit se audiuisse nihil addendo. Sco. v̄o dicit q̃ vr̃ durũ dicet̃ q̃ exeat gen⁹ pci venial̃ qñ ex icõsideratõe talia refert. ¶ Sextus casus ẽ qñ ille cui dixerat

sciuit p aliã viã. postea. ut puta qđ tunc erat secretũ: nũc publicatũ est p alios.
¶ Septimus qñ ille oio erat ifamis: saltẽ apud illos cũ qbus detraxit đ eo
4 ¶ Utꝝ ille q ifamauit ꝓximũ indirecte. s. negãdo crimẽ sibi ipositũ ab accusatore in iudicio: aut denũciatore teneat. ℞. ꝟm Sco. vbi. s. ꝙ nõ tenetur peccatũ suũ i iudicio ꝯfiteri: nisi mõ ⁊ ordine dei q̃. s. Cõfessio delicti. ⁊ iõ sibi iputet q accusat de q̃ nõ põt ꝓbare. Cõcor. Ri. ibidẽ. ar. v. q. iij. dz tñ p v̄ba sobria excusare eũ dicẽdo nõ credat ꝙ maligne ꝓcesserit. sz sic credebat aut aliquis eum seduxit ⁊ hmõi.
5 ¶ Utꝝ audiẽs đtractionẽ peccet mortal'r. ℞. ꝟz Tho. scđa scđe. q. liij. ar. iiii. ꝙ ꝯsẽtire p audiẽtiã detractiõi põt eẽ dupl'r. Uno mõ directe qñ. s. quis iducit aliuz ad peccatũ detractiõis. ⁊ placet ei propter odiuz quod hz ad eum cui detrahit. ⁊ sic ẽ equale pcm̃ cum detractore. Et iõ si detractio erit mortalis. sic ⁊ auditio. ad ro. i. nõ solũ qui faciunt. sed q ꝯsentiũt. facit. c. nõ solũ xi. q. iij. Alio modo ꝯsentit qs indirecte. s. qñ nõ resistit cum resistere possit Et hoc contingit aliqñ. non quia peccatuz ei placeat. sed propter timorez humanũ: uel negligẽtiã: aut verecundiã ⁊ tũc aliqñ ẽ mortale. puta qꝛ platus q tenet cõpescere: ul' ꝓpter scãdalũ: aut qꝛ ꝓponit timorẽ humanũ caritati dei. al's vẽiale ẽ ꝯcor. alex. vbi. s.
6 ¶ Utꝝ infamãs seip̃z dicẽdo aliq̃ mala q̃ non cõmisit peccet mortal'r. ℞. ꝙ si facit ꝓpter tromẽta euitãda. sicut faciũt illi qui ad torturã ponunt nõ peccat. sed licite fieri põt: qꝛ talis cõfessio facta tali metu nõ valet: nec etiã si fiat ꝯ aliũ. sz si nõ fiat ex tali metu peccat mortaliter. ⁊ tenetur retractare. ar. c. nõ sũt audiẽdi. xi. q. iij. gl. tñ in. c. i. xv. q. vi. tz ꝙ etiã si facit ꝓpter tormenta peccat mortal'r. sed ei nõ credo. qꝛ nõ ẽ mẽdaciũ pniciosum: nisi forte i cãu qñ ratificaret post tormẽta ex q̃ ratificatõe eẽt occidẽd' ip̃e: ul' ali' dãnificãdus. qꝛ sic mortalit peccaret ⁊ teneret retractare q̃ ad id qđ false dixit đ alio sz q̃ ad id qđ dixit de se si ꝓpter dolorẽ tormẽtoꝝ quẽ timeret itẽꝝ sibi ifligi poti' ꝑeligeret mori q̃z ip̃z pati. credo nõ teneret đ necessitate retractar

Diaconus dz assister sacerdotib' ⁊ ministrare i oib' q̃ agũt i sacr̃is xp̃i. ꝑdicare euãgeliũ. dõare pacez ⁊ annunciare. xxv. di. plectis. §. ad diaconuz. ⁊. xciij. di. in multis caplis.
¶ Utꝝ possit dispẽsare corp' xp̃i. ℞. ꝙ 1
nõ de ꝯse. di. ij. puenit: nisi necessitate cogẽte de iussu. ep̃i: uel ꝑsbyteri. xciij. di. presente. uel si longe esset eps̃ ul' ꝑsbyter ⁊ necessitas cogeret posset sine alia licentia. ea. di. c. diacones.
¶ Utꝝ diacon' idut' ad cãtãdũ euan 2
geliũ possit cãtare i choro. ℞. Hu. i. c. i sãcta romana. xcij. di. tz ꝙ nõ. ⁊ si facit excõicat' ẽ. ut i. d. c. sz veri' credo ꝙ illa ꝓhibitio tm̃ locũ hẽat in ecclia romana i cardinali ꝓpter v̄bũ ibi positũ in hac sede. imo credo mereat si iõ cãtat ut choꝝ adiuuet: qꝛ forte pauci sũt. si v̄o faceret q̃si ꝯtẽnẽs offm̃ suũ l' ex iactãtia. sic peccar̃t. ⁊ ita possz itelligi dicta ꝓhibitio ꝑfati. c. q̃ ad rõez ꝓhibitõis. sz ñ q̃ ad penã excõicatõis. qꝛ solũ locũ hz in cardinali ut. s. dixi.
¶ Quõ vtit stola. vid. j. sacerdos. §. v. 3

Dialetica dissuadet. i c. ñ ne. ⁊ i. c. vino. ⁊. §. hic ẽt. xxxvii. di. p. to.
Dies festꝰ qñ incipit. ℞. ut colligit ex gl. i. c. qm̃ de ferijs ⁊ glo. i. c. ꝓnũciãdũ de ꝯse. di. iii. ꝙ diuersis respectib' diuersis horis incipit. q̃ ad offm̃ icipit i vespis. q̃ ad esũ carniũ icipit a cene termino. limita nisi ꝓtraheret vltra me

diã nocte cena ꝛ qñ dies sequẽs ẽ dies
ieiunij: vel sexta feria. q3 sicut q̃ ad ie-
iuniũ incipit in media nocte. sic ꝛ absti
nẽtia carniũ. Et dr̃ termin⁹ cene me-
dia nox qñ dies ieiunij ul' sexta feria se
quit. ꝑm ℙa. in. d. c. qñ. q̃ vo ad cel
sationẽ ab opib⁹ fulib⁹ ꝑm ℙa. i. c. i.
o ferijs incipit ꝑm ꝯsuetudinẽ ꝓme.
facit. c. qñ. eo. ti. Et iõ si est ꝯsuetudo
q̃ incipiãt festare in mane. tenẽda ẽ dũ
modo cessẽt vsq3 ad aliud mane. si in
sero sic fua. Unũ tñ ẽ notãdũ q̃ l3 cõ
suetudo possit determinare q̃ hora sit
incipiẽdi festũ. nõ tñ põt diminuere
qn ad min⁹ p. xxiiij. horas nõ cessem⁹
ab opere seruili sel' in ebda. q3 isto mõ
est o iure diuino. qõ ꝯsuetudo nõ põt
diminuere: l3 possit augere: uel decla
rare. ℙõt etiã ꝯsuetudo augere ut fa
ciam⁹ festũ plusq3 p. xxiiij. horas ut p3
in. d. c. qñ. qõ limita nisi augeret talr
q̃ sabbatũ videremur festar. q3 tũc ñ
v3. ar. c. qdã de aposta. incipit etiã dies
alijs respectib⁹ alijs horis. l3 nihil ad
ꝯsciam. ꝛ ex ꝺictis patet qd dicẽdũ
de barbitõsorib⁹ ꝛ alijs artificib⁹ q labo
rãt vsq3 ad mediã noctẽ ul' vsq3 ma
ne diei festi q3 l3 sint inducẽdi ut o sistãt
nõ tñ ꝯdẽnãdi de mortali. ex q̃ sic est
ꝯsuetudo: dũmõ ꝓtrahant festum po
stea vsq3 ad sequens mane ita q̃ per
xxiiij. horas ipsum seruent quod no.

¶ Utr̃ die assignata ad aliqd faciẽdũ
alicui teneat siñ alia monitõe. ff. q̃ sic
hr̃ tũc dies iterpellat ꝑ hoie. o locato
c. ponit. C. de ℑhen. ꝛ cõ. sti. l. magna
C. o in. ẽphi. l. ii. facit. c. ii. de ꝯcess. pre.

¶ Quot miliaria ꝓtinet q̃libz dies. ff.
q̃ i iudicijs fz leges. xx. ut. l. i. ff. si qs
cau. ꝛ ff. o v. sig. l. i itinef ꝛ quodlibet
militare. hz mille passus. ꝛ qlibet pas
sus. v. pedes. ut. d. l. i itinef. i rex. ꝛ i gl.
sz i ℑcrib⁹ stãdũ ẽ arbitrio boni viri. ut
attẽta q̃litate ꝛ ꝯditõe ꝓmittentẽ limi
tet. nt. ff. de b. ob. l. ꝓtinuls. §. cũ ita. sz
gl. i. c. nõnulli. de respri. vult q̃ attẽda
m⁹ cõez vsũ loquẽdi ꝑm quẽ assigna
bũt miliaria. ꝛ iõ si ꝯsuetudo ẽ q̃ dẽt
xxv. illi stabit. ꝛ o ille itelligent rescri
pta. sz iudicio meo arbitrio boi viri ẽ
reliquẽdũ: q tñ a cõi ꝯsuetudine rece
dere nõ oz cũ sit optia iterps legũ. de
ꝯsue. c. cũ dilect⁹. ff. o legi. l. si o inter
pretatiõe. nisi sit cã euidẽs aliõ dicẽdi.

D Iffamatio viõ. s. o tractio.
ꝛ no. q̃ põt q̃s iplozaꝛ offiñ iu
dicis ut cõpellat diffamãte cessar. ꝛ iu
dex tenet. ut iu. l. diffamari. C. o inge.
ma. no. ino. i. c. ꝙuerẽte o offi. oz. pro
pterea dicit tex. i. d. l. diffamari statũ i
genuoz: siue erroze: siue malignitate
q̃rundã p iniquũ est. i. valde iniquum.

D Iffidat⁹ an possit occi
di impune ꝛ re
b⁹ spoliari. vide. s. assasin⁹. §. ij

D Ignitas ẽ ꝑm archi. i
. c. i. o ꝯsue.
li. vi. admiñstratio rez eccliasti
caz cũ iurisditõe. ꝓpterea hie dignita
tẽ ẽ fz ℙa. i. c. o milta. o pbẽ. hie iuris
ditõez. s. q̃ ad foz ꝓtestatẽ ẽt i modicis
cãis ꝑm ℙe. de anc. i cle. si dignitatẽ.
o pbẽ. sicut archipbyteri i ecclia picta
nieñsi q̃ excõicãt: suspẽdũt: ꝛ absoluit.
vñ glibet rector seu poz ecclie colliate
dr̃ hr̃e dignitatẽ. ut no. ℙau. i cle. i. o
elec. ꝛ i cle. ne i agro. o sta. mo. ꝛ dñi o
ro. deci. clxvi. p hoc facit tex. i. c. idẽm
tatib⁹. o ele. li. vi. vbi abbatissa dr̃ hr̃e
dignitatẽ. hoc fz car. in cle. ij. o rescri.
ꝛ ibi ẽ gl. q̃ dicit hic eẽ approbatã opi.
abbat⁹ i hoc. limitat ino. i. d. c. o multa
si ẽ ꝑpetua. allat. c. ij. de sta. mo. §. fi. ꝛ fz
nõ sit ꝑpetua dũmõ possit eẽ ꝑpetua: si
cut ẽ i ministris ordinis minoz sufficit.
Mã dr̃ eẽ ꝑpetuũ qõ ẽ i potẽtia ꝑpetua
ut no. Car. in. d. cle. ij. tex. est pro hoc

in.c.clicos.in.v̄.ꝑpetuā.iūcta gl.d̄ co
ha.cle.⁊ mu.itē dr̄ dignitas si i ecclia
vbi ē reputet̄ ꝓ dignitate ⁊ hēat admi
nistratōē ꝫ tēporaliū rer̄ ꝑpetuā.lꝫ nō
sit numerata iter dignitates eccliasti
cas ꝑm Jnno.ibidē ꝫ. Ministri aūt q
sine penitus iurisditione exercēt offm̄
aliqd̄.sicut ꝓcuratores.sindici ⁊ sacri
ste q pulsāt cāpanas nō hn̄t dignitatē
etiā si essēt ꝑpetui.secus si haberēt iu
risditionē.ff.de offi.pro.cesa.l. vltima
ꝑm eundē Jnno. Silr̄ dr̄ dignitas q̄
appellat̄ aliq̄ noie d̄ dignitatib⁹ iuris.
ut archidiaconat⁹ ⁊ hmōi.etiā si non
exerceret offm̄ ꝑm Jnno.ibidē. Ex q
bus patet ꝙ vicari⁹ epi nō hꝫ aliquā
dignitatē ꝑm Pa.vbi.s̄. ⁊ differt a ꝑ
sonatu dignitas: qꝛ ꝑsonat⁹ ꝑm archi.
vbi.s̄.ē quedā ꝓrogatiua in ecclia si
ne iurisditione vt habere stallū hono
rificū in choro.i capitulo. i optionib⁹
in ꝓcessionib⁹.in vocib⁹ dādis ⁊ simi
libus plusq̄ alij sui ordinis canonici.
⁊ nō tāq̄ alij in dignitate cōstituti: q̄
uis ꝑm Jnno.vbi.s̄.aliqn̄ accipiat̄ ꝓ
dignitate. Offm̄ v̄o ꝑm eundē archi.
vbi.s̄.ē administratio rerū eccliastica
rū sine iurisditione.sicut sindici.ꝓcu
ratores.castaldi.de quibus.i.q.iij. sal
uator. Jtē vicedn̄s ⁊ similes qui sicut
pice habent referre. tūc habent offi
cium: non dignitatatem.

1 ¶ Utr̄ successor i dignitate teneat̄ ex
ꝯctu inito cū ꝑdecessore suo.R̄. Pa.
in.c.i.d̄ proba.ꝙ sic.si fuit initus noie
dignitatis: etiā si fuerit initus cuꝫ sub
dito suo. Jta tꝫ Ly.in.l.digna vox.C.
de legi.⁊ Jo.an.⁊ cōiter sequētes.etiā
si tal' sit papa uel iperator facit.l.cesar.
ff.d̄ publica.⁊ ēt qꝛ tal' obligatio ē d̄ iu
re nāli cui ꝑnceps submittit̄.facit cle.
pastoralis.§.ceteruꝫ.de sen.⁊ re. iudi.

2 ¶ Utrū dignitas possit appeti uel q̄ri.
R̄.ꝙ dignitas ecclesiastica nō.immo
ipso iure efficit̄ idignus ⁊ dꝫ repelli.i.
q.vi.sicut is q.Dignitas v̄o.secularis
si est dignus ⁊ aptus pōt appeti ⁊ peti
ab eo q pōt eam dare.etiā mediāte pe
cunia: dūmodo palā det̄ ⁊ petat̄.ut.ff.
de pollici.l.i.§.i.ff.d̄ decuri.l.eos ⁊.ff.
de offi.ꝓto.l.barbari⁹ in ꝑn.Secus si
clā.vt.C.ad.l.iul.repe.l.fi.i ꝑn.ibi.nō
ambitu.uel ꝑcio. Silr̄ lꝫ dare pecuniā
vel petere ut ꝯfirmet̄ vt no.gl.singu
laris i.d.l.eos.Facit ꝓ his omib⁹ gl. i
l.vnica.ff.ad.l.iul. de ambitu. Silr̄ lꝫ
emere militiā.ff.d̄ ac.emp.l.creditor.
§.iter vēditorē.qd̄ limita si q̄rit ut ꝓsit
non ut ꝑsit.qꝛ sic peccat.de q̄ vide.s̄.
ambitio.§.i.⁊.j. Officiū.§.i.⁊.iij. ari
sto.tn̄.i.poli.c.vi.dicit ꝙ licite appetit̄
ꝑncipatus.si tria ꝯcurrāt. ¶ Primo
ꝙ hēat amorē ad cōsistentem politiā
¶ Secūdo potētiā maximoꝝ operū
ꝑncipatus. ¶ Tertio virtutē ⁊ iusticiā
i vnaquaqꝫ politia eā q̄ ad politiā ꝑti
net.vn̄ ꝑm euꝫ lꝫ scienti se hr̄e ꝑdicta
tria appetere ꝑncipatū ꝓpter vtilitatē
reipublice: sed nō lꝫ ei eū petere.vn̄
dicit.ii.poli.c.vi. Nō bn̄ statutū ē ip̄m
petere qui principatu dignificabitur.

¶ Utr̄ quis possit hr̄e plures dignita 3
tes ecclesiasticas: simul.vide.s̄.Bene
ficium.§.xxxv.cum se.

¶ Utr̄ eps̄ possit dispēsar̄ cū eo q.xx. 4
hꝫ annū solū.ut possit hēre dignitatē
eccliasticā sine cura aiaꝝ.R̄.ꝙ sic.c.ꝑ
mittim⁹.de eta.⁊ q̄li.li.vi.officiū quā
tūcūqꝫ vile dr̄ dignitas qn̄ fit p̄ncipe
mādāte.tex.ē i.l.nemo ꝑfect⁹.C.de di
gni. Et sic verificat̄.l.vnica.C.de mā.
ꝑn.vbi dr̄ ꝙ nulli credat̄ se mandato
ꝑncipis venisse nisi in scriptis oñdat.
⁊ addit̄: nec vllius dignitate terreri:
siue tribuni: siue notarij: siue comitis
proferat dignitatem.hec ibi.

Dilapidator dr̄ ꝑ
lat⁹ q

res ecclīasticas alienat ⁊ male expendit qui debet deponi. xii. q. ii. apostolicos. ⁊. xvij. q. iiij. nullus res.

1 ¶ Utꝝ. suspecto ꝺ dilapidatōe ꝺbeat dari coadiutor. ℞. ꝙ sic vid i. c. venerabili. ꝺ offi. ꝺle. ⁊ i. c. l3 hely. §. qꝛ vꝛo de symo.

Diligere deū debem⁹ ex toto corde ⁊c. de pe. dis. ij. §. caritas ē. vide. s̄. Caritas.

1 ¶ Utꝝ teneamur diligere inimicos. ℞. S. Bo. in. iij. di. xxx. q. iiij. ⁊. v. ꝙ est affectus ⁊ effectus dilectiōis duplex. ¶ Primus inocētie q̄ nolum⁹ nocere: ⁊ isto mō ē in p̄cepto. vñ qlibet tenet nō optare eis malū inq̄tū malū ē. i. p se. possumus tñ p accñs optare eis malū. puta si credim⁹ ꝙ sit expediēs sibi vel ecclie: vel cōitati. sed iferre q̄ ad effectū nō l3: nisi sit officialis cui cōpetit ⁊ zelo iusticie faciat vel in cāu pmisso a iure. alius ē affect⁹ ⁊ effectus benificētie. Et hic ē duplex qdā a caritate elicitus q̄ quis optat alij sūmū bonū: vel bona spūalia. s. gratiā ⁊ gloriā. ⁊ iste ē i p̄cepto erga inimicos Quidā ē a caritate iperat⁹ q̄ qs optat alij bonū tpale ⁊ ꝓsperitatē trāsitoriā ⁊ iste nō est in p̄cepto nec q̄ ad affectū nec q̄ ad effectū nisi in casu necessitatꝭ. ē tñ pfectionis optare talia inimico nisi per accñs inquātū putant ei: vl' alijs nociua: vel si ē inimic⁹ ecclie: aut cōitatꝭ qꝛ tūc eēt iperfectiōis optare sibi bona tpalia. itellige tñ ꝺ3 alex. i. iij. pte sū. tractatu de caritate. ꝙ ē p̄ceptū affirmatiuū qd̄ non obligat ad semp. i. cū nō sumus in cōsideratōe: aut dormim⁹. sed solū ꝓ loco ⁊ tpe qñ de hoc cogitamus: vl' necessitatꝭ cāus occurrit. Limita etiā p̄dicta ꝺm. Sa. Bo. vbi. s̄. q. v. ⁊ Ri. ibidē. ar. i. q. i. in effectib⁹ ipālib⁹. s3 q̄ ad effect⁹ gnāles tenet qs de p̄cepto diligere inimicos puta. cū qs orat i gnāli ꝓ populo. p̄dicat. facit elemosynā gnālē ⁊ hmōi. qꝛ tenet nō excludere eos a talib⁹. ⁊ etiā tenet ad effcm̄ salutationis ꝺ3 Ri. ibi dez q̄ cōmuniter impeditur nisi casu quādo timeret eos prouocari ad malū aliqd̄: vel aliud' iconuenicns oriri.

2 ¶ Utꝝ teneamur remittere signa rācoris. ℞. ꝺm Ric. vbi. s̄. q. ij. ꝙ sic si petit veniā. actionē aūt nunq̄. vel dic ꝺm ale. vbi. s̄. ꝙ ē rācor q comitatur appetitū vindicte ⁊ hūc dimittere ē p̄cepti. ut s̄. p3. ⁊ ē pñitio quā comitat zelus iusticie. ⁊ hāc nullus tenet remittere de necessitate. no. tñ ꝙ sūt q̄dā signa ꝓpinqua q̄ gerūt ꝓbabilē suspitionē rācoris. ut cum quis nunq̄ vult loqui iniuriāti: vel cū obuiat diuertit. vel toruo vultu respicit ⁊ huiusmodi. ⁊ talia nulli l3 tenere: siue ante satisfactionē siue post. qꝛ ab oi specie mali ē abstinēduz. nam ex talibus signis patet inimicicia. facit. c. ii. de renū. li. vi. ⁊. l. dolū. C. de dolo. vide qd̄ no. in. c. cuz adrianus. lxiij. di. vbi. glo. vult ꝙ quādo qs aliū nō salutat p̄sumit esse inimicus. quā limitat Pa. in. c. repellant de accu. verā qñ erat solitus salutare. Sūt alia signa remota. ut nō cōuersari amicabil' nō facere sibi mutua seruitia. nō continue conseruari ⁊ hmōi. ⁊ si hoc facit ut magis viuat in pace. ⁊ ille magis cognoscat delictuz suū nō peccat. al's petēti veniā ⁊ satisfaciēti ꝓ posse nō poterit sine peccato veniali tamen ista denegare. vide de hoc. j. Iniuria. §. vi. ⁊. vij.

3 ¶ Utꝝ diligere mūdū sit pcm̄. ℞. ꝺm Ale. scd̄a scd̄e. tractatu de auaritia. q. ii. ꝙ aut diligit ad necessitatē. ⁊ sic nō est pcm̄. Uñ Beda. sup Jo. ii. vtimini mūdo ad necessitatē nō ad voluptatē aut diligit ad voluptatē ⁊ supfluitatē.

⁊ sic ꝓhibitū. Et lꝫ ordinate qs possit amare mūdū. tñ difficile ē qm̄ ē occasio peccatoꝝ. aut diligit̄ mūdꝰ vt finis i eo ꝯstituat̄ ⁊ ꝓpter se ⁊ lꝫ nō sit i eo aliqd appetēdū ꝓpter se: tñ extimat̄ i eis sufficiētia cū nō sit. ⁊ sic cadit sb̄ ꝓhibitiōe tal' dilectio. ⁊ istis duobꝰ modis dr̄. nolite diligere mūdū. i. Jo. ii. ⁊ noie mūdi itelligunt̄ tpalia. ē etiā diligere mūdū. i. lōgo tpe velle stare in mūdo ꝓpter delitias. ⁊ sic est veniale pcm̄. sꝫ ppetuo velle stare nō pōt eē sine mortali pcō: si ē deliberatio volūtatꝫ sꝫ pe. d pal. i. iiij. di. xxj. velle star̄ ꝑp ꝓlōgari solū ñ ē pcm̄: sꝫ si ut magis me reatur ⁊ melius operet̄ est meritoriū.

Diligentiam q̄lez tenetur quis ponere in rebus alienis. vide. s̄. Comodatum. §. xi.

Diocesis ē vbi eps̄. xvi. q. iii. c. qcūqꝫ

Discere dꝫ qlibet añquā doceat. xxiii. di. c. his igit̄ i. fi. ⁊. xxxvij. di. relatū. ⁊. lxi. di. c. i sacerdotibꝰ. ⁊. xvi. q. i. si clīcatꝰ. ⁊ q recusat discere diaboli mēbrū ē. xxxviij. di. nullus. ⁊ sacerdotes debēt semp sacris litteris itēdere. sil'r ꝑdicatores. xxxvi. di. §. ecce ⁊. xxxviii. di. ignorātia etiaꝫ senes. ⁊ aug. dicit se libenter a Jnniore adiscere. xxiiij. q. iij. si habes circa medium.

Disciplina est vltrix. male vite xxiij. q. v. c. ad fidē. nō amat filiuꝫ aut ꝑuū q eū nō disciplinat. eadē. q. c. nō putes. Mali sūt flagellādi nō interficiendi. xxiij. q. v. c. i. ⁊. ii. ⁊ p to. q. facit elemosynā q p disciplnā corrigit. xlv. di. ⁊ q emēdat. cū misericordia ē tēperāda. c. disciplina. xlv. di. ⁊ citra effusionē sāguinis. ar. de rap. c. i archiepiscopatu. vide. s̄. Correctio. i.

Discordia vtꝝ sit peccatū mortale. R. ꝑm Tho. scda scde. q. xxxvij. ar. i. ꝙ discordia ē pcm̄ iquātū ꝯcordie ꝯriat̄. qd̄ qdē pōt eē duplicit̄ s. p se: aut p accñs. p se. i. cū scient̄ ⁊ ex itētiōe. sic accipit̄ p se i humanis actibus ⁊ motibꝰ dissētit a bono diuino ⁊ bono ꝓximi i q̄ tenet̄ ꝯsētire. ⁊ tūc est mortale ex gn̄e suo ꝓpter ꝯrietatē ad caritatē: ⁊ hoc ē qñ cognoscit tale qd ꝑm rōnē eē fiēdū. tñ ñ vult alijs assētire ne videat̄ seq opi. alioꝝ tanq̄ mīnꝰ sapiēs: uel ex odio: aut displicentia ad aliū cui q̄rit̄ ꝓuideri. ul' alia ex cā. Et sic itellige. c. obligationes dissidētiū. xc. di. ⁊. c. abijt. xi. q. iij. ⁊. c. ismael. di. lvi. Limito hoc i rebꝰ alicuiꝰ iportātie alias eēt veniale: sicut i pueris patet. Primi etiā motꝰ huiꝰ discordie sūt veniale pcm̄ ꝓpter iperfectionē actꝰ. qñ autē discordia ē p accñs quod ē qñ in actibꝰ humanis ē p̄ter itētionē. sicut cū vnus dicit ⁊ credit bonū tale quid aliꝰ opinat̄ ꝯrium. tūc ñ ē pcm̄ nisi sit cū errore circa ea q̄ sūt d̄ necessitate salutꝫ: vl' cū ꝑtinatia idebita. qꝛ caritas ē volūtatū vnio. nō opinionū

Discretio ē mater omniū virtutū i. q. v. ꝑsētiū. de officio. custo. c. i. ē necessaria i plato i corrigēdo. So. di. pōderet. predicatori. xliij. di. sit rector. §. vlt. ꝯfessori. xxiij. q. iiij. his q. d̄ pe. di. i. quē penitet d̄ pe. ⁊ re. c. oīs.

Dispensatio ē iuris cōmunis relaxatio fcā cuꝫ cāe cognitōe ab eo q ius hēt dispēsādi ꝑm gl. i. q. vij. §. multoꝝ. al's ē. §. nisi rigor. ⁊ addit dispēsare ē diuersa pēsare. nā oīa hec d̄ q bus ibi fit mētio pēsare dꝫ q dispēsare vult. et q̄ sint illa isero i qōne sequēti. ⁊ tō sꝫ. ber. i. li. d̄ dispēsatiōe ⁊ ꝑcepto:

plati sine cā rōnabili vl' saltē dubia sz
p sola volūtate dātes licētiā veniendi
ꝯ legē sūt dissipatores ñ dispēsatores
1 ¶ Que sūt cāe legitime dispēsādi. ꝛc.
vt colligo p totā. q. vij. prime cāe sunt
sex. ¶ Prima tps. ibidē. c. necessaria
ꝛ. c. qđ p remedio. nā defect⁹ nr̄i tpis
qbus nō solū merita sed corpa ipa đ
secerūt districtiōis illius nō patit̄ ma
nere cēsurā. xxxiiij. di. fraternitat̄ tue.
¶ Scđa vtilitas vz ut alij facilius re
uertant̄. xxij. q. iiij. ipa pietas ꝛ. i. q. vij.
tali. ¶ Tertia q̄litas psone ꝛ meriti ꝛ
scie. d. c. tali ꝛ. c. didici. cū ali⁹ eque di
gn⁹ nō sit. ¶ Quarta religio. lxxvij.
di. c. mōacus. de sen. excō. c. cū illoꝝ.
¶ Quīta multitudo. rōe scādali vitā
di. 50. di. ut constitueretur. ¶ Sexta
necessitas. d. c. tali.
2 ¶ Utrꝝ dispēsatio necessarie ꝑqrat cāe
cognitōꝫ. ꝛc. pa. i. c. diuisis đ clicis ꝯiu
gat̄: q̄ i p̄ncipe nō: sz sufficit sola ipi⁹
volūtas. i his q̄ sūt iuris positiui solū. ut
no. ino. i. c. cū ad monasteriuꝫ. de sta.
mo. sed i iferiore sic. ut no. gl. i. d. §. ni
si rigor. vñ si fiat sine cognitione cāe ē
dissipatio nō dispēsatio. ꝛ venit punic̄
dus qꝛ egit ꝯ legem. vide bonam gl.
in. c. ii. de scis. vbi plene no. doc. tenet
tamen quo ad eum qui dispensauit qꝛ
non potest contrauenire neq̄ eam re
uocare ex quo egit actum in quo po
tuit dispensare: licet nō teneat quo ad
superiorem ut no glo. in. d. c. diuersis
3 ¶ Utrum dispensatus sine causa legi
tima sit tutus quo ad deum. ꝛc. ut colli
go ex Inno. in. d. c. cum ad monaste
riū. ꝛ Pa. i. c. nō ē voti. đ voto. q̄ aut
loqmur đ papa. aut de alijs. si đ papa
aut loqmur i his q̄ sūt iuris diuini ut i
voto. iuramēto. ꝛ hmōi. ꝛ sic non pōt
dispēsare sine iusta cā: alr̄ dispēsat⁹ nō
est tut⁹ q̄ ad deū. Si āt subest iusta cā:
tz dispēsatio ꝛ ē tut⁹ etiā i voto castitat̄
ꝛ ꝓpetat̄ ꝑm ino. vbi. s̄. Si vo loqui
mur de his q̄ sūt iuris positiui pōt sine
cā ꝛ est tut⁹ in ꝯscia: qꝛ ei⁹ est destrue
re cui⁹ est ꝯdere: nec p̄nceps tenet̄ le
gibus suis ligat⁹. l. digna vox. C. đ le.
Limitat tñ Pa. de pl'alitate bñficio
rū in q̄ nō pōt sine cā legitia. ꝛ ita tz
Jo an. in. c. de multa. de p̄bē. qꝛ oīa
bona eccliaꝝ sūt dei. ut in. c. cū ex eo.
de elec. li. vi. Et iō nō est tut⁹ talr̄ di
spēsat⁹. de q̄ dic ut. s̄. bñficiū. §. xxxv
Ex qb⁹ infert Pa. q̄ nō est tut⁹ religi
osus: cū q̄ dispēsat sine cā iusta ut trās
eat ad latiorē religionē. Silr̄ si p̄ficit̄
eccl̄ie curate cā legitima nō subsistēte
puta qꝛ nō est apt⁹ ad officiū p̄dicādi
uel exercitiū cure. Vñ dicit glo. singu
laris in. c. monaci vagātes. xvi. q. i. q̄
religiosus ꝓmotus eccl̄ie seculari nō
ut ꝓsit: sed ut p̄sit peccat mortaliter:
quia facit cōtra votū suū. Si loqmur
de alijs a papa: sic clarum est q̄ non
est tutus quo ad deū nec quo ad eccle
siam. ut no. Inno. vbi. s̄. qꝛ cuicūq̄
alio a papa ꝯcedit̄ dispēsare intelligit̄
q̄ hoc faciat ex cā legitia: ꝛ iō dz fieri
cū cause cognitiōe. Quod nota bene.
¶ In quibus potest dispensare papa 4
vide. j. papa.
¶ In quibus casibus potest episco 5
pus dispensare. ꝛc. q̄ glo. in summa
50. distin. ꝛ in. d. §. nisi rigor. ꝛ doc. in
c. at si clerici. de iudi. satis confuse lo
quuntur ꝛ cōtrarie. Sed tu dic clare
q̄ aut dispensatio est in faciendo con
tra canones uel concilium: ꝛ sic non
potest nisi hoc ei expresse a iure con
cedatur. c. dilectus. de tempo. ordi.
Et sic intellige opinionē que dicit q̄
non potest nisi ea concedatur expres
se. ut in. d. c. dilectus. Et sic colligo q̄
episcopis ꝯcedit̄ dispēsatio i oib⁹ cri
minib⁹ minorib⁹ adulterio. nā peccās
mortalr̄ notorie notorietate iuris nō

pōt ꝓmoueri.xxv.di.ꝓnū ītaq̄ i glo. ⁊ ꝓmor⁹ deponīt.So.di.q̄ semel.⁊ iō idiget dispēsatiōe q̄ epūs i crimīnibus mīnorib⁹ adulterio ꝓcedīt gnālit.ut no.in.d.c.at si cūici.ꝓcedīt etiā in alī quibus maiorib⁹.ut de hereticō ⁊ scīs matico.So.di.presbyterōs.i glo.Item in sacrilego.So.di. si qs presbyter.Et quomō i istis ⁊ mult̄ alijs dispensat.ꝯ. subiciā.In tribus tū cāib⁹ pōt epūs dis pēsare ꝯ canonē ⁊ pcilīū lz ei expresse nō ꝓcedat.¶ Primo rōne ꝓsuetu dinis ut q: cōsuetudo pscripta hz ut dispēsare possit.c.fi.de ꝓsue.xi.q.i.q/ cūq̄.ꝓsuetudo.n.facit valere.dispēsa tionē q̄ alias nō valeret ar.ō cele.mis sa.pnitiosus cū suis ꝓco:.⁊ ar.de tran sac.c.fi.¶ Secō rōe magne necessi tat̄ uel utilitat̄ de nouo emergētis:⁊ i excogitate tpe ꝓstitutionis:q: tūc epūs pōt dispēsar.ut tenēt dñi ō rota.⁊ Jo. de ligna.i.d.c. at si clīci.⁊ seq̄t Pa. ibidē ⁊ Bal.no.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ in.⁊ bar.i.l.si hoiez.ff.mādati. Ponit exēplū qō in cinitate pulij fuit factū statutū ne qs deferret arma:⁊ ta mē pōnes possēt dare licētiā portandi ꝓpter bngā ciuitat̄ quā de nouo hz.⁊ etiā statuere.q: est cāus nouus nō p/ uisus a statuētib⁹ etiā si iurassēt ꝟuare illud statutū ut no.bal.i.&.C.q ad bn. pos.⁊ bar.i.ij.ꝓstitut̄.C.§.qb⁹.facit.d. l.si hoiem.vbi ꝓcurato: gñalis ex no ua cā ꝓhibet spāli ꝓcuratōi ne exeq̄ tur manumissionē sibi cōmissa z.⁊ bñ vt ibi.Ex qb⁹ ꝓcludo epz posse dispē sare in ḡdibus ꝓhibit̄ in matrimonio qñ ipedimētū ē occultū:⁊ ad papā nō pōt hīi recursus⁊ sepatio nō pōt fie ri sine notabili scādalo:sicut sepe eue nit i mulierib⁹ q̄ cognite fuerūt a plā/ guineis viri añq̄ ꝓherēt mr̄imoniū. ¶ Tertio qñ canon dicit dispēsationē posse fieri lz alr expresse nō idulgeat q: tūc epūs pōt.ar.c.nup de sen.excō. ita tz Jo.de lig.⁊ Jo.cal.⁊ oēs glossat⁹ fuit dictū ino.i.c.dilect⁹ de tē.ordina. q: frustato:ie intelligeret de papa qui sēp pōt idulgere.⁊ hoc etiā tz gl.in.c. postulasti de cle.excō.Aut dispēsatio ē sup eo qō iam ē factū ut tolleret.⁊ sic pōt epūs nīsi ꝓhibeat.ut i.d.c.nup.arg. ad hoc.xxii.q.v.hoc vr.⁊ sic intellige scōz opinionem illoz q dicūt q epūs pōt dispēsare nisi i casibus vbi expsse ꝓhibet sibi.Sz ut clarius scias qñ ei ꝓcedit⁊ quō.⁊ qñ ei ꝓhibet:hic re colligo q̄ ad foz pscie pūnēt q̄si ꝓ ta bula totius istius sūme.⁊ ꝓmo.quō dis pēsat cū apostata.vide.§.apostasia.§. vi.⁊.j.Irregularitas.i.§.xxvii.Jtē in bis baptizato vide baptism⁹.vij.§.ix. ⁊.x.⁊ Irregularitas.i.§.xxiij.Jtē cū co q recipit bñficiū de manu laici vi de.Bñficiū.§.xij.Jtē i clico ꝓiugato vt hēat bñficiū vīd bñficiū.§.xv.Jtē in illegitimo ut hēat bñficiū.ibidē.§. xvii.cū mult̄.§.se.Jtē quō qs hēat be neficia plura.ibidē.§.xxxviij.Jtē i bi gamo.vide bigamia.§.ix.Jtē ut qs ꝯ hat mr̄imoniū sine bānis.vide.§.clā destinū.§.i.Jtē cū clico existēte i stu dio ne ꝓmoueat̄ ad sacerdotiū ⁊ sup residētia.vide Clicus.vij.§.v.Jtē in viciato in coꝛpoꝛe ut ꝓmoueat̄.vide Coꝛpoꝛe vitiat⁹.§.i.Jtē i gbus crimi nib⁹ dispēsat.vide crimē.§.v.Jtē i di gnitate cū eo q hz.xx.ānū.vide.§.Di gnitas.§.iiij.Jtē i pugnāte i duello.vi de.Duellū.§.i.Jtē i etate quō pōt dis pēsare.vide Etas.Jtē quō dispēsat cū filio illi⁹ q occidit sacerdotē ecclie a q̄ hēbat feudū.vide hereditas.§.xij. Jtē quō dispēsat cū homicidio.vide homicidiū.ij.§.i.⁊.§.ix.⁊ homicidiū. v.§.i.⁊.ii.⁊.iiij.Jtē cū eo q ei bello in iusto.vīd irregularitas.i.§.v.Jtē quō dispensat cū ifami.vide infamia.§.xij. Jtē quō dispēsat cū plat̄ ne ab officio amoueant̄ qñ ꝓcedit ingrēdo.vide

ſ. ſigſitio. §. ix. Itē quō diſpēſat cū illo q ligna ꝓ hñcis ꝓburēdis poſuit vi-
de. Irregularitas. i. §. xviij. Itez quō diſpēſat i eo q ordinat̄ i excōicatione
exñs. vide ibidē. §. xxij. Item cū eo q duos ordines ſacros vno die accepit.
ibidē. §. xxiij. Itē cū acolito q miniſtrat ad baptiſmū bis vni collatū. vide ibi-
dē. §. xxiiij. Itē quō diſpēſat cū eo qui ſuſcepit ordinē ab eꝓo excōicato. ul̄ q
reſignauit ep̄atui. ibidē. §. xxx. ⁊. xxxi.
Itē quō diſpēſat cū eo q ſuſcepit ordi-
nes cē tpa debita. ibidē. §. xxxv. Item
cū eo q miniſtrat i ordine quē nō hz.
ibidē. §. xxxviij. Itē cū publice penitē-
te. ibidē. §. xlix. Itē cū illegitio. ibidē.
§. lij. Itē i ipedimētis mr̄imonij. vide
Mr̄imoniū. iij. ipedimēto. xviij. §. iij.
Itē i ſolēnit penitente. vide. pnia. §. v.
Itē quō diſpēſat cū ordinat̄ a ſciſma-
ticis. vide. Sciſma. §. iiij. Itē quō in ſi
moniaco i ordine nl̄ i bñficio. vide. j.
Simonia. vi. §. ii. ⁊. iij. Itē i alia ſimo-
nia. ibidē. §. v. Itez cū ſortilegis. vide
ſors. §. iiij. Itē quō diſpēſat cū pugnā
te i torneamenꝫ. vide. j. torneamētū.
§. vltio. Itē quō diſpenſat i voto ſācti
Jacobi ⁊ ierl̄m. vide. j. votū. iiij. §. vi.
Item in voto caſtitatis. ibidem. §. ix.

6 ¶ Utr̄ eꝑs i cāib⁹ i gb⁹ diſpēſare pōt
poſſit hoc facere ſine capl̄o. gz. arch.
i. c. is q ꝺ fili. ꝓſbi. li. vi. tz q ñ. ſz ego
teneo cum gl. in. c. cum ex eo. ꝺ elect.
li. vi. q̄ ſic.

7 ¶ Utr̄ abbas nl̄ ali⁹ plat⁹ religioſoꝝ
poſſit diſpēſare cū ſuis ſubdit̄. gz. q ñ
niſi iquātū eis a iur̄. nl̄ regula. aut p ꝑ
uilegiū cōcedit̄. ut no. ino. i. c. ii. ꝺ eo
q fur. oz. ſuſce. ⁊ do. ant. i. d. c. at ſi cl̄i-
ci. ⁊ ibi dicit Pa. q̄ eſt cōis opinio.

8 ¶ Sz i gb⁹ cāib⁹ ꝓcedit abbati ut diſ-
pēſare poſſit. gz. q̄ i decē. ¶ Pzio in
nouitio ut ꝓmoueat̄ ad ſacros ordi-
nes. lxxvij. di. monacus. ¶ Scꝺo cū
apoſtatā mōaco. ut poſſit miniſtrare:
⁊ aſcēdere ad alios ordines. ar. ſo. di.
c. fi. niſi i apoſtaſia ſit ordinatus ut de
apoſtat̄ c. fi. qz ad papā tunc ꝓtinet ut
ibidē. ¶ Tertio cū illegitimo mōaſte-
riū itrāte ut ꝓmoueat̄. i. c. i. ꝺ fi. ꝓſby.
¶ Quarto q̄ nō ꝓfiteant̄. ⁊ eucharī-
ſtiā ſumāt ſemel i mēſe cle. pria de ſta-
mo. ¶ Quito. q̄ mōachus deſ̄ i ca-
pellanū eccl̄ie. prochial̄: ſi ep̄i ⁊ ꝑpli
ꝓſensus accedat. lviij. di. c. i. ⁊. xvi. q. i.
doctos cū nullꝫ alijs capl̄is. ¶ Sexto. q̄ mōach⁹ hēat ꝓpā cellā. j. ſeptā
monaſt eriſ ex cā. xviii. q. ii. nullus. xx.
q. vlt. c. fi. ad fi. ¶ Septio. i ieiunijs.
cibis. ⁊ eſu carniū. ſilētio. ⁊ opib⁹ ma-
nuū ad q̄ teneꝫ monachus. ut de ꝓſe.
di. v. nō mediocriter. ⁊. c. carnez. ⁊. c.
nunꝯ ⁊ de ſta. mo. c. cū ad mōaſteriū
Sed hoſt. i. d. c. cū ad monaſteriū ꝺ
eſu carniū vſ̄ tenere q̄ nō pōt. ſed ꝺ
ip̄z eſt gl. ino. ⁊ Pa. in. d. c. cū ad mo-
naſteriū. imō dico plus q̄ pōt diſpēſa-
re in oibus regule exceptis trib⁹ votis
p. ar. ā ꝺrio. i. d. c. cū i fi. limita pa. ibi
dē dūmō ſit diſpēſatio ñ diſſipatio. ut
puta ꝓ neceſſitate ⁊ alijs ꝺ qb⁹. ſ. §. i.
¶ Octauo. i irregularitate ꝺ q̄. ſ. ab
baſ. §. xiiij. ¶ Nono i obſeruātijs regle
remittendis. xx. q. vlt. c. fi. in gl. de ꝓſe.
di. v. carne ſalte i his q̄ ſūt ꝺ ſba. ar. ꝺ
vi. ⁊ ho. cle. de⁹. Pzo cui⁹ declaratio
ne notandū ꝑm ēlex. q̄ in regula bti
Bñdicti q̄dā ſūt pure ſpūalia: ut cari
tas: humilitas ⁊ cetere virtutes. Et i
iſtis nō pōt abbas diſponere. Quedā
ſunt ptim ſpūalia. ⁊ ptim cozpalia: ut
cantare: pſallere: oꝛare ⁊ hmōi: ⁊ de
iſtis pōt abbas diſponere: nō tñ ꝑm
libitū volūtat̄: ſz ꝑm q̄ bonū ⁊ equuꝫ
viderit expedire ꝑm occurrētia qꝺ ꝓ
pzie eſt diſpenſare. Quedā vo ſunt q̄
ſūt in obſeruātijs cozpalib⁹: puta co-
meſtio carniū: fractio ieiunij ⁊ hmōi,

ꝛ hñe si talia a regula ꝓcipiunt uel ꝓ/
hibent nó pót abbas ea mutare: nisi
fm q cõuenit caritati. ut dicit beatus
Bñdict⁹ i regula. i. q sublit rõnabilis
cã: alias nõ. Nõ q3 l3 abbas ꝓsit sub
dit regla tñ ꝓest abbati ꝛ subdit. ꝛ iõ
eius obia ꝓponẽda. ꝛ cũ dr in regula
beati Bñdicti. q oia de dispositione
Abbat fiãt intelligit ꝺ illis de qb⁹ re
gula exprsse nõ ꝓcipit uel phibet. Si
tñ abbas monaco multũ laborãti co/
gnita necessitate psone: ꝓcipiat q car
nes mãducet: dz sibi obedire. alr si ex
sola volũtate ꝓcipiat. nullo mõ dz si/
bi obedire. vñ beat⁹ bñdict⁹ i regula.
Quãdiu militãt caritati imobil fixa
sũt ꝓcepta regule ita. s. q mutari non
posslit nec ab ipsis ꝓposit sine offẽsa.
Quid aũt ꝺ beat facere tal monach⁹
cui ꝓcipit aliqd qꝺ ẽ cõ regulã ꝛ dubi
tat de cã legitima uel i pscia timet vi
de. s. Religiosus. §. xxix. Et qꝺ hic di/
cit Alex. de abbate serua i q̃cunq; p/
lato cuiuscũq; religionis si ei pmitti
tur ex regula dispensatio sicut fit mini
stris fratrũ minoꝝ q pñt dispẽsare i oi
bus exceptis trib⁹ votis ꝛ q̃ sũt cõ ꝓ/
cepta fm Dir. li. ii. ti. xix. fm q ꝙuenit
caritati. Et hoc inuit beat⁹ Frãciscus
cũ dicit. si q frater scirẽt ꝛ cognoscerẽt
se nõ posse regulã spiritualr obseruaꝛ
ad suos ministros dẽant ꝛ possint re/
currere. s. ut dispẽsẽt si ꝙueniat cari
tati. ut dictũ ẽ. Et sic patet in quibus ꝛ
quando possunt prelati religiosorum
dispensare in regula. Quod bene no.

¶ Utr potestas dispẽsãdi sit late iter
ptãda. §. fm Pa. i. c. fi. de symonia.
q sic q̃ daꝛ potestas dispẽsãdi nõ ex
plissis psonis dispẽsãdis tanꝝ pncipis
bñficiũ. Et sic sentit gl. in. d. c. fi. ꝛ sic
intellige bar. i. l. iij. ff. de ꝛbo. obli. vbi
dicit q si daꝛ ptãs alicui legitimãdi fi
liũ adulterinũ. ũt ẽ icestuosũ. potit legi
timare adulterinũ ꝛ incestuosũ sinnñ
qz i mã larga sub simplici veniũt mu
ta. ut in. l. si ita. ff. de li. ꝛ posthu. Sec⁹
si exprmerent psone cũ qbus dz fieri
dispẽsatio. ar. in. c. si cui ꝺ pbẽ. li. vi. qz
ois recessus a iure cõi ẽ odiosus. ut est
ter. in. c. fi. ꝺ filijs ꝓsby. li. vi. ꝛ in. c. q
dilectio de cõsã. ꝛ affi. Et sic distigue
canonistas tenẽtes ꝺ bar. in. c. q vene
rabilẽ q fi. sint legi. adde etiã qꝺ dico
s. bñficiũ. §. xx. aduerte tñ q l3 dispẽ
satio sit stricti iuris. ut puta. q ꝺ ius ẽ
ꝛ stricte sit iterꝑtãda qñ. s. exprmũt p/
sone ut i. d. c. q dilectio. ꝛ in. c. i. ꝛ ii. ꝺ
fi. ꝓsby. li. vi. nihilomin⁹ extẽditur ad
necessaria ꝙsecutiua: seu ad ꝺpẽdẽtia
ex eo sup q̃ ẽ dispẽsatũ: qñ alr nõ imꝑ
meret actũ validũ sup eo i q̃ dispẽsat
vt. s. bñficiũ. §. xxiij. facit gl. ꝛ pa. in. c.
qz i tñ. de pbẽ. ꝛ gl. i. c. si qs i clero.
vij. q. i. q dicit q dispẽsat⁹ sup plurari
tate bñficiorꝝ vr dispẽsat⁹ sup residen
tia. vide qꝺ no. hosti. i. c. cũ i cãctis. ꝺ
electiõe. ꝛ gl. in. c. non potest. de pbẽ.
li. vi. ꝛ de hoc vide. s. Cleric⁹. vij. §. i.

¶ Sz nunqd extẽdet dispẽsatio i affi- 10
finitate ad publice hõestat iusticiã. §.
Pa. i. c. nõ dz ꝺ cõsã. ꝛ affi. q nõ ni
si i narratiõe affinitat vnũ cõpbẽdat
aliud fm gl. i arbore affinitat. secus ẽ
in dispensatione q̃ solum gradus re
monstrat est expressus. de quo vide ma/
trimoniũ. iij. Impedimento. vi. §. vlti.

¶ Quid si ipetret dispensatio tacita 11
veritate ul ex falsa cã. §. q nulla ẽ. ut i
c. ii. ꝺ fili. presby. li. vi. ꝛ idẽ ꝺ qualitꝫ
gratia alia. ut no. in. c. ad audentiam
el. ii. de rescriptis. ꝛ d. c. non potest.

¶ Utr supior assumẽdo aliquẽ ad ali 12
qꝺ oñm videaꝛ dispẽsare eidẽ i impedi/
mẽto qꝺ hz ad illꝺ. §. ino. i. c. ꝓterea.
ꝺ testi. cogẽ. ꝛ i. c. veniẽs. ꝺ fil. ꝓsby. vr
sibi ꝺ dicere. ꝛ gl. i. c. q̃ cũq; lxxxi. di. ꝛ
i. c. q i aliq. ij. di. fz ego sic distiguo. q

aut impedimẽti ẽ notorij supponi: & tũc si é phcepsi itelligit dispẽsat⁹ si vo ẽ ifer no: si pót dispẽsaſ & subest cã silr ẽ dispẽsat⁹: alſ nó facit p hoc qđ no. Joan. i. c. ii. ỗ scif. aut impedimẽtũ ẽ occultũ supponi tãq̃ iudici: & sic nó itelligit dispẽsat⁹ ſz sibi iputet q illud tacuit. facit. c. cũ nó ignores. de phẽ. & tz bar. in. l. ii. C. si seruus uel liber. decu. aſpi.

13 ¶ Utr̃ ptãs dispẽsãdi sup irregularitate uł illegitimitate ꝓcessa a papa alicui duret post mortẽ pape. q̃. sede. ꝓsilio. lxxviij. q̃ sic q: gr̃a seł fcã p papã i psonã aliquã ñ expirat p mortẽ pape: ut ẽ cãus de offi. ỗle. sup gr̃a. li. vi.

14 ¶ Utr̃ p mortẽ illi⁹ cui ꝓcessa erat talis auctoritas expiret dispẽsatio iã fcã: si ille dispẽsat⁹ usus non fuit tali gr̃a: puta. dispẽsat⁹ fuit urposset ordines accipe. ul' i platũ eligi: nó accepit ordines nec fuit ꝓmot⁹ añ mortẽ dispẽsãt an poterit ordinari ul' ꝓmoueri. q̃. fede. vbi. ſ. q̃ sic. & q̃ nó expirat. q: dispẽsatio canónice semel fcã ex supueniẽti fcõ non retractaſ. cãus ẽ i. c. ex rua ỗ fi. pſby. facit qđ no. ỗ accu. c. ỗ his: bñficia eni ꝓcessa itẽpestiue reuocari ñ ỗbẽt. ỗ como. c. unico. ỗ re. iu. ỗcet. li. vi. facit. qđ no. de elect. li. vi in glo. c. cũ ex eo. & ibidẽ. in nouella Jo. an.

Jsputare

de fide publice ul' occulte cuicũq̃ laico. phibitũ ẽ. & si ỗfacit ꝺz excõicari. de hereti. c. q cunq̃. ſ. Jnhibem⁹ quoq̃ li. vi. hec quoq̃ phibitio fit i. c. sicut i uno corpore. e. ti. i decretalib⁹. ſz i. l. nemo. C. de sũ. tri. phibeť ne dũ laicis ſz etiã clicis publice turbis coadunatã disputare de fide. S. auté tho. scđa scđe. q. x. ar. vij. tz forte illicitũ de fide disputare qñ qs disputat. aut q: dubitat ỗ fide: & p disputationẽ ꝺz experiri vult: q: tãlis ifidel' ẽ: aut q: disputat cor̃ similib⁹ & titubãtib⁹ q nó sunt solicitati ab ifidelib⁹ sicut ẽ i terris fidelũ q tã to firmius credũt: quãto nõ audiunt motiua & argumẽta infidelũ. ſz disputare ad ꝓfãdẽdũ errores. etiã cor̃ simplicib⁹ q sũt solicitati ab hẽticis. ul' ifidelib⁹ nitẽtib⁹ corrũpeſ i eis fidẽ. si ẽ sufficient instruct⁹ & apt⁹ ad ꝓfãdẽdũ errores ñ solũ nó ẽ phibitũ. imo ẽ necessariũ disputare ne taciturnitas eẽt ꝓfirmatio erroris. p q̃ facit. l. qñ. C. ỗ epi. & cle. & xxiij. q. vi. vides. silr ſz ad exercitiũ cor̃ instructi & firmis i fide disputaſ. ad qđ facit. c. in mãdaſ. xlij. di. p hac distinctiõe tho. phãda. viõ ỗ hoc xcvi. di. nos. i gl. & ino. i. c. ii. de sũ. tri.

Juinatio

aꝑis ferẽ iuẽta. c. i. xxvi. q. iij. vñ diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate eniz se esse plenos simulant. & astutia fraudulenta hominibus futura conflectãt. ut ibidẽ.

¶ Quot modis fit diuinatio. q̃. ut ꝑz. xxvi. q. iij. ſ. i. & c. i. & q. v. i. c. nec mirq̃ multi móis. vñ nũcupaſ diũ simode. vñ diuini dñr aliq̃ arioli. alĩ aruspices. alĩ augures. alĩ nigromãtici: & mlti alijs noib⁹. ſz q̃ diũsimode qs vult scire futura: q̃ omitto. quia nó est necesse. vide ibi si vis. & ỗ hoc. vide. j. sortes. ſ. iii.

¶ Quõ añt demones possunt scire futura q̃ ñ hñt certã & ifallibilẽ cãm. q̃. scũs Bo. vbi. ỗ. & elicit ex. c. sciẽdũ. ẽ. xxvij. q. iij. q̃ ex q̃tuor. ¶ Primo ex igenij acrimõia. ut q̃ ꝓsiderãt ad gd iciať affectio ni'a. ¶ Scõo. ex multa experiẽtia q̃ ꝓsiderãt in talib⁹ accidere talia. ¶ Tertio ex dolosa cautela. q̃ s. ꝓponunt aliquid facere & ꝓdicũt. ¶ Quarto ex aliena doctrina. ut q̃ ꝑmittitur ut a uno angelo adiũcant.

Juortium

ẽ viri ab uxore ul' ecõuerso legitima separatio. legitima dico. ut non fiat sine lege vel

rōne. qꝛ q̄s deus ꝯiunxit hō nō sepa/
ret. xxxi. q. i. §. ⁊ obicit̄. Et dr̄ diuortiū
a diuersitate mētiū. uel qꝛ hi q̄ matri/
moniuꝫ distrahūt. i diuersas partes
eunt. l. i. ff. de diuor. de quo dic ut. j.
Matrimoniū. quarto.

Diuturnitas i ma/
lo au
get pcm̄. de ꝯsue. c. fi. dr̄ tanto ḡuiora
sūt pcā q̄to diutius infelicē aiam deti/
nēt alligatam cum suis cōcordantijs.

Doctor dr̄ a docēdo. vñ
⁊ noie doctoruꝫ
veniunt magistri. ⁊ eꝯrio ſm
Pa. in. c. i. de loca. Uñ tex. in. l. q̄bus
p̄cipua. ff. de ver. si. dicit. cuiuslibet di
scipline p̄ceptores magistros appella
ri a monēdo uel mōstrādo. ⁊ hoc ſm
ethimologiā vocabuli. Nā doctores
dicunt̄ a docēdo. sicut magistri a ma/
gistrādo. facit tex. i ꝓmio cōpillatio
nis decretaliū. vbi papa oēs magr̄os
doctores appellat. sed noie scolariuꝫ
non veniunt doctores nec magistri.
nisi in larga significatione.

1 ¶ Utꝝ interp̄tario doctoꝝ necessitet.
ꝛ. ſm Pa. in. d. c. vr̄a. de coha. cle. ⁊
mu. q̄ nō nisi iq̄tū iure ꝓbat̄. ul' rōe
valida. ut no. in. c. i. de postu. prela. de
quo vide. j. Opinio. §. i.

2 ¶ Utꝝ doc. uel magister possit repro
bari. ꝛ. q̄ sic. ut ē tex. i. l. ij. C. de ꝓfes.
⁊ me. no. bar. in. l. sꝫ ⁊ reprobari. ff. de
excu. tu. i pri. vbi tex. dicit de medico
q̄ pōt reprobari. ⁊ ē tex. ēt ꝺ medico
in. l. ut gradati. §. reprobari. ff. de mu.
⁊ hono. sed non sine causa. l. pompo/
nius scribit. ff. de nego. ge.

3 ¶ Utrum doctore dānato intelligan
tur ⁊ eiꝰ opa seu libri reprobati. ꝛ. q̄
sic. ut pꝫ p. c. fraternitatꝫ tue. de here.

4 ¶ Utꝝ allegatiōes sint faciēde a do/
ctoribꝰ i ꝯsilijs. ꝛ. Pa. i. c. vr̄a. de co.
cle. ⁊ mu. q̄ i ꝯsilio decisiuo nō sicut
nec i sētētia. ut dr̄ i. c. sicut nobis i glo.
de sen. ⁊ re. iudi. secus i ꝯsilio postula/
to a pte. rō diuersitatꝫ. q̄ i p̄mo est ap/
ꝓbata fides ꝯsultoris. in scdo non. ⁊
ideo nō creditur ei nisi q̄tenus ꝓbet.

¶ Utꝝ doctor ꝓmotus corruptis do 5
ctoribꝰ debeat gaudere p̄uilegio do/
ctoꝝ. ꝛ. Archi. i. c. ꝺ quibusdā locis.
xxxvii. di. q̄ nō. allegat tex. i simili i. l.
vnica. ff. de attletꝫ. facit tex. iuncta glo.
in. l. i. C. de āno. ciui. li. xi. vbi dr̄ q̄ sti/
pēdia sūt tradēda nō ꝓ titulis dignita
tū ul' numero scolariū sꝫ ſm merita. ⁊
iō gl. ibidē dicit p̄ferri ꝺbere ꝑitos sco
lares iperitꝫ doctoribꝰ. itelligit pa. i. c.
clici de iudi. de añcessiōe ñ ꝺ lectiōe.
Ego credo q̄ ēt i vtroq̄ debet p̄ferri.

¶ Quis dꝫ p̄cedere. ꝛ. Pa. i. d. c. cli 6
ci. q̄ theologꝰ post ip̄ꝫ canōista post
canonistā legista. post medicus. vide
ibi si vis.

Dolus aliqñ bonꝰ ⁊ lici/
tus ⁊ accipit̄ ꝓ so
lertia sicut qñ q̄s aliq̄d simu/
lat ne dānificet̄ a ꝓximo. ut i. l. i. ff. de
dolo. i tex. ⁊ gl. exēplificat ꝺ capto a ia
nueñ. q̄ simulauit se ꝯctū qꝺ q̄dez lꝫ
vt. ff. ꝺ nego. ge. l. at q nā. §. cū me. et
ff. ꝺ le. ij. l. cū pr̄. §. titio. ⁊ ff. si q̄s ob ca.
te. l. qꝛ āt. §. si p̄ronꝰ ⁊ ꝺ hoc vid. j. sil'a
tio. sꝫ cōit̄ dolꝰ accipit̄ i malo. ⁊ sic dif
finit̄ i. d. l. i. a labeone. dolꝰ malꝰ est ois
calliditas. fallacia. machinatio ad cir
cūuenieñ. falleñ. ⁊ decipiēdū alteꝝ ad
hibita. fit tacēdo i aio calliditas. ut. ff.
ꝺ ac. em. ⁊ vē. l. i. fit mētiēdo i v̄bo fal/
latia. ff. ꝺ fur. l. falsus. §. si q̄s. fit arte v̄
boꝝ machinatio. ff. ꝺ ac. em. ⁊ vē. l. iu
lianꝰ. §. idē ad circūuenieñ. s. redden
do singula singulis. s. circunuentio/
nem calliditati. fallentiam fallatie. de
ceptionem machinationi. ponitur ad
hibita. s. ꝯtra ius ⁊ bonos mores ꝓpt̄
differētiā doli boni. hec i glo. ibidem.

Et adde ſm Ge.in.c.ſi cõpromiſſari⁹
§.ſi v̄o.de elec.li.vi.q̄ qs dolose facit
q̄n ſciẽter rem ſibi ꝓhibitam facit. dif
ſert aũt dolus a fraude: q̄ fraus ꝓpe
p facta ſit: ſz dolus p verba ⁊ facta.

¶ Utrũ ignorãtia iuris excuſet a do-
1 lo: ⁊ ꝯñr a pena: ad quã incurrendaz
regrit̄ dolus. ℞. Cy.in regula. Ignorã
tia.lib.vi.q̄ ſic.quia licet iuris error ſit
lata culpa: nõ tñ eſt dolus. ut.ff.de his
q no.infa.l.i.vbi eſt glo.ſingularis. fa-
cit.l.i.ff.de abige.facit qd̄ no.Bart.in
l.ſi quis in tantaz.C.vñ ui.vbi dicit q̄
ſi minor credẽs ſibi licere rẽ ꝓpriã ſi-
ne cuiuſcũq̄ auctoritate occupat non
incurrit penã.d.legis ſi qs.q̄ nõ eſt in
vero dolo.allegat.l.i.C.ſi aduer.delic.
ſeqt̄.d.Anto.in.c.i.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊ al
legat.l.ſi ex cã.§.ſi in cõmiſſũ.ff.de mi
no.⁊ qd̄ no.in.l.i.§.nũciatio.ff. de no-
ui ope.nũ.ꝓ hoc q̄ excuſat ignorãtia
a dolo.eſt tex.⁊ ibi Bal.in.l.ſz ⁊ ſi lege
§.ſcire.ff.de pe.here.vbi error iuris ex
cuſat ab inuaſione ne qs dicat̄ predo.
Idẽ tenet Sali.in.l.ſenat⁹.C. de his q
ſibi aſcri.aliqd in teſtõ. in.ij.colũna. ẽ
caſus.⁊ ibi bar.in.l.in.lege.ff.de ſicca.
idẽ tenet Ange.in.l.ſi qs id.§.doli.ff.d̄
iuriſdi.om.iu.vbi allegat Butri.Forti⁹
dixiſſe q̄ etiã ignorãtia iuris nãlis ex-
cuſat a vero dolo.⁊ ad.l.ij.C.de in ius
vo.q̄ videt̄ ꝯria. Rñdet q̄ ibi nõ req
rebat̄ verus dolus: ſz ꝓſumpt⁹.⁊ ita te
nuit.d.But.i.l.regula.ff.d̄ iur.⁊ fac.ig.
Limitat hec Ange.in.l.ij.ff.q̄ quiſq̄
iur.vera.niſi ſit doctor uel aſſeſſor cui
turpe eſt iuris ignorãtia. Et idẽ Ang.i
d.l.ſenatus dicit q̄ credit̄ alleganti ſe
ignoraſſe ius ad excludendũ doluz: et
p ꝯñs a pena q̄ eſſet iponẽda ꝓpt̄ do-
lum.⁊ dicit ibi eſſe caſũ. Ex ꝑdict̄ col-
lige q̄ vbi ius uel ſtatutũ regrit veruz
dolũ: q̄ ignorãs q̄ntũcũq̄ ſit culpabi
lis nõ incurrit penã ipſi⁹ lz alio mõ ſit
puniẽdus ſm modũ culpe.vbi v̄o ius
uel ſtatutũ regrit dolũ ꝑſũptũ: ſic igno
rans craſſe ⁊ ſupine nõ excuſat̄: q̄ eſt
in dolo ꝑſumpto: hoc pz in cenſuris ec
cleſiaſticis q̄ cũ regrãt dolũ ꝑſumptũ
taliter ignorãs eas nõ euitat.ut pz i.c.
ut aiaꝝ periculis.de ꝯſti.lib.vi.Secus
ſi eſſet in leui culpa ignorantie. Qd̄ bñ
no.quia facit ad multa.

¶ Utrũ iniuſta cã excuſet a dolo.℞. q̄ 2
ſic ⁊ quẽlibet.ita no.Bal.in.c.ut aiarũ.
in ꝑn.ſcd̄e colũne.d̄ ꝯſti.li.vi.vbi dicit
q̄ perturbãs aliquẽ in poſſeſſione ex i
iuſta cã putãs ſibi licere excuſat̄ a pena
ſtatuti puniẽtis in centũ: qd̄ regrit do-
lum: p no.in.l.plagij criminis.C.ad le
gem fauiã de plagi.no.etiã Jo.an.in ti.
de arbi.in addi.ad ſpe.⁊ q̄ excuſat a
pena legis etiã in iuſta cã.no.in.c.i.i fi.
de elec.li.vi.Idẽ Jo.an.⁊ bald.in auk.
generaliter.C.de epiſ.⁊ cleri.⁊ multis
alijs.⁊ ſequit̄ do.Ludo.de ro. colũna
xxviij.in ℞ica de arbi.eſt ꝓ hoc glo.in
l.vnica.§.fi.in magna glo.ff.ſi qs iuſ
dicen.non obtẽpera.eſt Bar.⁊ Ange.
in.l.i.in fi.ff.de abigeis.ino.in.c.d̄ ſer
uoꝝ.de ſeruis non oꝛ.

¶ Utrũ lata culpa eqparet̄ dolo.℞.q̄ 3
aut loqmur de actionib⁹ deſcendẽtib⁹
ex delicto uel q̄ſi: ⁊ tũc q̄ ad penã coꝛ
poralẽ.dic ut in.§.ſeq.Quo v̄o ad pe-
nam pecuniariã: ⁊ tũc ſi lex uel ſtatutũ
expſſe regrit dolũ nõ eqparat̄.ut dicit
bar.i.li. actõib⁹.ff.d̄ i lit.iurã.⁊ gl.i.§.
ſuſpect⁹.iſti.d̄ ſuſpec. tut.vñ dicit bal.i
l.ſi qs id qd̄ in finali col.ff.d̄ iuriſ.om.
iudi.q̄ qñ delictũ circũſcribi t̄ p doluz
nõ ſufficit culpa. ſecus in his in qbus
culpa venit puniẽda.allegat.d.l.ſenat⁹
⁊.d.l.plagij criminiſ accuſatio.⁊ ut no.
Ang.in.d.l.ſi quis id.§.doli.q̄ vbi fit
mentio de dolo regrit̄ ver⁹ dolus. Si
v̄o lex uel ſtatutũ nõ regrit expſſe do-
lũ.ſz ſimpl̄r loquit̄ ſic lata culpa dolo

egparaꝛ. l.i.ff.ne vis fiat ei. Sicꝛ egparaꝛ in actiõib⁹ descẽdẽtib⁹ ex ℑctu uel q̃si dicta.l.q̃ nerua. Unũ etiã notabis q̃ ignorãtia affectata q̃ é q̃ñ gs noluit uel dissiluit scire egpollet scie.c.eos.ỗ tẽpo.ord.li.vi.ꝛ ió est dolus nõ culpa.

4 ¶ Utrũ pena corporalis sit imponenda sine dolo.ꝛc.q̃ nunquam sine dolꝰ interuenit. glo.ꝛ Barto.in.l.in actionib⁹ ff. de in lit. iurã.ꝛ.d.ℌ. suspectꝰ. ꝛ bar.in.l.i.ℌ.i.ff.si qs te.esse iusꝰ.li.sue.ꝛ bal.in.l.opa data.C.q accu.nõ pos. et casus est in.d.l.in lege.vbi dicit bar.q̃ in penis corporalib⁹ vel infamiã irrogãtib⁹ lata culpa nõ egparaꝛ dolo. et glo.in.l.in actionib⁹.ff.d in lit.iur.approbata cõiter.ꝛ bar.in.l.qõ nerua.ff. depositi.ꝛ in.d.l.in lege.dicit q̃ i cã sãguinis: status uel fame: lata culpa non egparaꝛ dolo: ió verus dolus regriꝫ i illis. Inge. tñ in.l.in actionib⁹.ff.ỗ in lit.iur.tenẽt ℑ:ꝛ dicit ꝓsiliũ ℙaduanũ ꝓsuluisse ℑ bar.in hoc: ſz iudicio meo si ꝓsidereꝫ.l.i.C.de nota.verior ẽ opi. bar.ꝛ iura q̃ Inge.adducit in ℑriũ cõtinẽt casum specialem.

5 ¶ Utrũ incurrat qs sententiã excõicationis a iure ꝓmulgatã sine dolo. vide ℑ.excõicatio.vii.casu vl.ℌ.ij.

6 ¶ Utrũ qs possit pacisci ut nõ teneaꝛ de dolo.ꝛc.q̃ nõ.ut est tex.in.l.i.ℌ. quiniat.ff.depositi.qz hec quẽstio est ℑ bonã fidem ꝛ bonos mores: ꝛ ideo nec sequẽdã dicit tex.ibidem.

7 ¶ An qs possit tenere bona alicui⁹ q̃ ex statuto ad eũ venerũt,ꝓpter delictũ alicui⁹ si ipse dolose egit: ut ille ỗlictũ ꝓmitteret.ꝛc.pa.i.c.postulastis.ỗ ꝓcess. ꝑb.q̃ ñ.ꝛ bñ facit tex.ibi i fi. cũ sua gl.

8 ¶ Utrũ dolus ãnullet ℑctũ spiritualez: puta votũ ꝛ hmõi.ꝛc.ℙa.in.c.cũ dilecti.de emp.ꝛ vẽ.q̃ nõ. nec põt qs excipere de dolo q̃ñ fuit inducꝰ ad bonũ: qz nõ est ꝓpriꝫ dolus. puta dolo inducꝰ te ad religionẽ tenet ingressus. Facit qõ legit.ꝛ no.in.c.cũ dilectus.qõ me. cã.ꝛ vide glo.no.in.l. a diuo.ff.de ritu nup.que hoc tenet etiã i matrimonio.

¶ Utrũ dolus ãnullet ℑctũ tpalẽ: puta 9 venditionẽ ꝛ hmõi.ꝛc.q̃ aut dolus per ℑhẽtes dat causam ℑctui: puta dolo induxi ad vendendũ q̃ nõ eras vẽditurus.ꝛ sic in ℑctib⁹ bonefidei nõ tz ꝼm glo.ꝛ ℙa.in.c.cũ dilecti.de em.et vẽ. ꝛ glo.in.l.ij.C.de rescin.ven.ꝛ glo.cuz bar.in.l.elegãter.ff.de dolo.ꝛ placet lz pe.teneat ℑriũ. In ℑctib⁹ aũt stricti iuris tz ℑctus: ſz agẽs ex eo eliditꝰ opeexceptõis.ff.de verb.ob.l.si qs cũ alr. ꝛ C.de pac.l.cũ postea. Si vo q̃ aliũ a ℑhẽtib⁹ dat cãm ℑctui etiaz bonefidei tenet ℑctus: ſz agit ℑ mediatorẽ de dolo.d.l.elegãter.ℌ.i.ff.de ꝓsentis.l.ij.ꝛ iij. teneꝛ etiã ille ꝙ q̃ factus est in quantũ factus est locupletior.ut.l.fi.ff.de eo ꝙ quẽ factũ erit.in ꝑn.ꝛ non plus. Aut dolus nõ dedit cãm ℑctui ſz incidit in ℑctũ: puta eras vẽditur⁹: ſz dolo induxi te ad minus vẽdendũ ꝛ hmõi: ꝛ sic tenet ℑctus.ſz in ℑctib⁹ bone fidei agetex eo ℑctu ut suppleat ꝓciũ.ut.ff.ỗ ac. emp.ꝛ vẽ.l.iulian⁹.ℌ.si vẽditor. Erit tñ in arbitrio emptoris: uel supplere ꝓciũ uel restituere rẽ: si deceptio sit vltra dimidiã iusti ꝓcij.c.cũ cã.de emp.ꝛ ven. ꝛ.l.ij.C.de rescin.ven.ꝛ in ꝓsciẽtia etiã si deceptio sit minꝰ dimidia. In ℑctib⁹ stricti iuris aget de dolo.d.l. elegãter. ℌ.nõ solũ in fi. Aut dolꝰ nec dedit cãz ℑctui nec incidit in ℑctũ: ſz re ipsa euenit sine dolo ꝛ facto partẽ: vtputa ambo ignorabãt iusti ꝓcij: sic nõ est ꝓcñ. nec restituere teneꝛ nisi repetaꝛ: si a ꝑncipio nõ plus emisset etiam si sciuisset plus valere: puta qz ñ expediebat plus sibi emere. Si aũt plus emisset a ꝑncipio: si sciuisset ꝛ est deceptio notabilis teneꝛ restituere rem uel supplere ꝓciũ

ar.d.l.si qs cũ aliter. vbi eqparat̃ dece
ptio que venit re ipsa ⁊ ex proposito. et
d.c.cũ dilecti. secus in modico. Et ita
intelligo.d.anto.in.c.quia pleriq̃. de
ĩmuni.eccle. Si v̄o vterq̃ rei valorez
sciebat: tunc dic ut. j̃. Emptio.§.vij. et
ſm predicta intelliges.l.ij.C.de rescin.
vendi.⁊ in.l.cause.§.pomponius.ff. d̄
mino.⁊.c.cum dilecti.⁊.c. cum causa.
de emp.⁊ ven. vbi dicit̃ licere cõtrahẽ
tibus vsq̃ ad dimidiã se decipere in cõ
tractibus bonefidei.

Domesticus qs dicitur. vide.j̃.familiaris.

Domicilium potest laicus habere in plurib⁹ locis ſm in
nocẽ. in.c.ex parte.de foro compe. si
modo vtrobiq̃ instructus sit. allegat.l.
assumptio.ff.ad muni.⁊.l.senatores.ff.
de sena.⁊ loquit̃ hic de instructo: de q̃
in.l.quesitum.§.sed ⁊ si fundus.ff.de
fun.instruc.⁊ instru.lega. vbi accipitur
pro omnib⁹ pertinẽtijs necessarijs ad
vsum. Addit Inno. idẽ etiã si haberet
maiorẽ partẽ suoꝝ bonoꝝ uel familiã:
velsi nihil habet. assidue tamẽ ibi con-
uersatur.C.vbi sena.l.ij.⁊.l.ei⁹.§.si qs
negocia.ff.ad municipa. Sola tamen
dom⁹ nõ cõstituit domiciliũ.ff.ad mu
nicipa.l.libertus.§.sola. Ex quo infero
⁊ est.d.l.assumptio.⁊.d.l.senatores. q̃
domiciliũ habet vbi quis est oriũdus.
d.l.senatores. Et similit̃ vbi pater suus
fuit oriũdus. Itẽ vbi volũtarie sibi ele
git.s.deferẽdo maiorẽ partẽ suorũ bo-
norum.⁊ clericus vbi beneficiũ obti-
net requirẽs residentiã. pro hoc ẽ tex.
in.c.cum nullus clericũ.de tẽpo. ordi.
li.vi. Itẽ vbi fuit ordinatiuus. vt no.gl.
in.l.heres absens.§.apud labeonẽ.ff.d̄
iudi. Item mulier ratione matrimo-
nij. Item ratione militie. Item ratio-
ne possessionis. Item ratiõe cursus tẽ-
poris.s.decẽnij.⁊ multis alijs modis.
ut no.d.glo. Sed dicta glo. loquitur q̃
ad forum nõ quo ad domiciliũ. Item
ratione manumissionis.l.assumptio.ff.
ad municipa. Item vbi consequit̃ qs
dignitatem efficit̃ ciuis. vide.s̃.Ciuis.
Quo v̄o ad cõfessionẽ ⁊ sacramẽta ne
cessaria nõ volũtaria: si al's non habet
ibi domiciliuz requirit̃ ut ibi habitet ꝑ
maiorẽ ptẽ anni ſm ino. in.c.omnis.
de penitẽ.⁊ remis.⁊ nõ faciat in fraudẽ
ꝓprij sacerdotis. Facit.c.questi. xvi.q.
i.de deci.ad apostolice. nisi se transfe-
rat cum animo ibi remanẽdi: quia sta-
tim quidẽ hospitiũ ꝯstituit i aliena paro
chia cũ animo ibi remanẽdi statim fit
parochianus illius. de paroch.c. vlti.
de deci.ad apostolice. Quod est cõtra
epos qui dispensant in votis cum scho
laribus: uel conferunt eis ordines nõ
habentibus domiciliũ: quia nõ possunt
q̃ nõ sunt necessaria sacramẽta. Hoc
tenet Pa.in.c.nullus.de paro.

Dominica dies est istituta loco sabbati: quia eo
die inchoauit mũdus. Ge.ꝑmo: Chri
stus surrexit a mortuis. d̄ conse.dis.iij.
sabbato. Itẽ spiritussanct⁹ datus ẽ apo
stolis.⁊ tex.dicit: quicquid a deo est cõ
stitutũ insigne in huius dignitate diei
est gestũ. In hac die mũdus sũpsit ex
ordium. In hac per resurrectionem ⁊
mors interritũ: ⁊ vita accepit initium.
lxxv.di.quod die.in fi. Quõ est de pre
cepto: ⁊ qñ incipit: ⁊ quid fiendũ. vide
s̃.dies.⁊.j̃.feria.

Dominium est ius habẽdi pos
sidendi: fruendi: ⁊ vtẽdi: ac dis
ponendi de aliqua re pro libito volun-
tat̃: ul' ſm aliquẽ determinatũ modũ a
q̃dã supioritate: ul' auctoritate diffinitũ

1 ¶ Dñiuz in ⁊ sup hoies an sit ꝑm legē nālē. ℞. alex. in. iij. parte sūme. q̄ est loqui de natura añ peccatū: ⁊ sic ei repugnat seruit⁹. ⁊ ē log de natura post peccatū. ⁊ sic lex nālis dictat necessarium dñiuz ad cohercendū malū. vñ Aug. in li. de ciui. dei. sicut de⁹ hoi ⁊ animus corpi. ita rō dz dñari ⁊ ipare libidini.

2 ¶ Dñiuz rex an sit ꝑm legē nature. ℞. alex. vbi. s̄. q̄ lex nature circa ꝯmunionē ⁊ ꝓprietatem dictat differenter aliqd quia debitū: aliqd qz bonum: ⁊ aliquid qz equū: ut debitū dictat in statu necessitat̄ oia sint cōia. Et hoc mō cōmunicatio est in p̄cepto ad sustentationem personaꝝ: ⁊ inde sumit̄. Oia que vult̄ ut faciāt vobis hoies ⁊ vos eadez facite illis. Math. vij. Respectu etiaz ꝑsonaꝝ q̄ ad multiplicationez ꝓlis dictat: q̄ sit vxor ꝓpa. ⁊ ꝑm oē tp̄s ꝑm illud principiū: Qđ tibi nō vis fieri alteri ne feceris. Thobie. iiij. Et hoc mō appropatio est in p̄cepto: ut ī bonū statu nature īstitute dictabat oia cōia. In statu v̄o lapse dictat bonū eē hr̄e ꝓpriū tñ qz res cōes negligūt̄: tū qz cōio parit discordiā dictat ut equū q̄dā eē cōmunia: ut aerē: mare: littora: ⁊ q̄dam appropabilia: sicut sunt ea q̄ nulli⁹ bonis sunt que occupāti cōcedunt̄. Et sic intellige dñiuz rex esse de iure nāli: qz nāli eqtate inductū est. ut insti. de rerū di. §. singuloꝝ. ff. de acqr. re. do. l. i. isti. de iure na. §. quidē v̄o.

3 ¶ Quō acqrit̄ dñiuz rex. ℞. q̄ q̄dru pliciter. ¶ Prio auctoritate legis nāl' ut ea q̄ in nulli⁹ bonis sunt sint occupātis. ut insti. de rex di. §. singulorum. ¶ Secūdo auctoritate p̄ncipis q pōt ex iusta cā rez alicui⁹ ei auferre ⁊ alteri dare. ut no. ino. ⁊ cōiter doc. in. c. que ī eccliaꝝ. de ꝯsti. ⁊ legiste in. l. fi. C. si cōtra ius uel pu. vti. vtputa ꝓpter delictū puniendū ⁊ hmōi: al's nō: ut ibidē dr̄: ⁊ nō solū principis: sed etiā ꝑ statuta, inferioꝝ habentiū auctoritatē a p̄ncipe sic statuēdi. ut in. d. c. q̄ in eccliaꝝ no. ¶ Tertio ꝑ ꝯsensū illius cui⁹ est: ⁊ istud fit ꝑ donationē: ꝑ ꝑmutationē: ꝑ vēditionē: ꝑ mutui datōz: ⁊ hmōi. ¶ Quarto iure ciuili qđ statuit ut vsucapiōib⁹ p̄scriptōib⁹: adoptōe: deportatōe: cessione: additione: bonorū possessione et hmōi. de qb⁹ oibus habes. ff. de acq. re. do. in glo. l. i. ⁊ insti. đ rex di. cū multis titul' seq. ⁊ de his q̄ ad nos ꝑtinēt dicam in caplis suis. Aduerte tñ differētiam inter spūalia ⁊ nō spūalia: qz ī spiritualib⁹ ex solo titulo sine traditōe dominiū trāsit in aliū. ut est tex. in. c. si tibi absenti. de prebē. li. vi. tenet ino. ⁊ cōiter approbat̄. in. c. inter cetera. đ p̄bē. secus in alijs reb⁹ in qb⁹ regrit̄ traditio ad translationē dñij nec sufficit sol⁹ titulus nisi in re data ecclie. de q̄. ī. im munitas. §. xxxi. Nec sola traditio trāsfert dñiuz: nisi aliq̄ iusta cā vera uel putatiue vera p̄cesserit. l. nūq̄ nuda traditio. cū ibi no. ff. de acqr. re. do.

Dominus alicuius regni: ducat⁹ comitatus uel ciuitat̄: aut terre qs dicat̄ legitim⁹. ℞. q̄ dñium iuste ⁊ legitie acqrit̄ aut iusto bello: puta pugnādo ꝯ infideles: uel ꝯ aliquē rebellē auctoritate superioris uel p̄ncipis ut s̄. bellū pz. aut ꝑ legitimā successionē: aut ꝑ ꝯsensum seu electionē ppli habētis libertatem sibi eligendi dñm: aut ꝑ institutionē p̄ncipis seu supiorē hñt̄ iurisditionē in tali ciuitate aut castro: aut ꝑ legitimā p̄scriptionē cū bona fide factā uel emptionē: ꝑmutationē: donationē: aut alio iusto titulo: de qbus in suis caplis. Qui v̄o alia via intrat: furē ⁊ latro: ⁊ resignare tenet̄ si pōt sine notabili piculo aiaꝝ: corpoꝝ aut rex tenet̄ etiā ad restitutionē oiuz reddituū quos

habuitab illis locis sic vsurpat: ⁊ ut homicida est iudicādus q̄ntuz ad eos q̄s fecit p se: vel p officiales suos occidere uel mutilare: lz illi digni fuerint ꝓpter maleficia ꝑpetrata. xxiij. q. v. si non licet nec pōt absolui nisi dispōat se ad satisfaciendū ⁊ dimittendū: si titulū iustificatū hr̄e nō pōt. ar. de pe. di. v. falsas. Intellige q̄n hoc ē clar̄ q̄ hz iiustū titulū uel nullū. secus in dubio: uel cum dimittere nō posset sine ꝑiculo aiaruz corpoꝝ aut reꝝ: puta q̄ ppl's se poneret in seditiōe ⁊ hmōi. sic nō tenet̄ resignare nisi volūtate solū q̄n sciret pro certo: vel q̄n talia nō iminerēt. c. si res xiiij. q. vi. Idē dic'd officialib⁹ q̄s tales tirāni ponūt in officijs q̄ nec salariuz p̄nt recipe nisi esset tale officiū qd eēt necessariū reipublice uel vtile: q̄ tunc nō peccarēt recipiēdo: nec salariū restituere tenent̄. de q̄ in. c. i lr̄is. de resti. spo. ⁊ in. c. nihil. de elec. p doc.

1 ¶ Sed nūquid ciuitas pōt sibi eligeꝛ dn̄m. ℞. ꝟm Ho. in. c. nouit. de iudi. q̄ nulla ciuitas potest se dare alicui dn̄o: nec pōt titulū dn̄ij iustificare: q̄ hoc esset in ꝑiudiciū ipatoꝛis q̄ ad illas q̄ ei subijciūtur ul' pape q̄ ad sibi subiectas. Qd̄ veꝝ est nisi ex ꝑuilegio uel ꝯsuetudine haberēt ius eligēdi: q̄ ꝯsuetudo dat iurisditionē. de arbi. c. dilecti. C. de emanci. l. i. ⁊ vl. Silr̄ nec dn̄s pōt componere sup iure supioꝛitat̄ in ꝑiudiciū suoꝝ subditoꝝ ipsis nō ꝯsentiētibus. ut no Pa. in. c. fi. de maio. ⁊ obe.

2 ¶ Utrum dn̄is hn̄tib⁹ manifeste iniustū: vel nullū titulū teneant̄ subditi obedire. ℞. q̄ nō. Dicit tn̄ Tho. in sum. q̄ ad vitandū scandalū suū ⁊ alioꝝ bonū est obedire: ⁊ reuereri in eis q̄ nō sūt ꝯ deū. xi. q. iij. Julian⁹. sed hn̄tib⁹ iustū dn̄iuz quātūcūq̄ mali sint: tenent̄ eis subditi obedire in licit̄ ⁊ q̄ eis ꝑcipere p̄nt. i. Pe. ij. Obedite dn̄is vr̄is n̄ tm̄ bonis ⁊c. ⁊ ad. ro. xiij. q ptāti resistit ⁊c.

¶ Utruz dn̄s possit ponere exactiōes suis subditis. vide. j. Tallia. 3

¶ Utrū dn̄s teneat̄ ex facto familie. ℞ ut colligo ex. d. Anto. ⁊ Joā. de ligna. ac Pa. in. c. lz. de resti. spo. ⁊ Bar. in l. ne qd. ff. de incen. rui. ⁊ nau. q̄ sic q̄n familia eius deliqt in officio: seu ministerio in q̄ ipse dn̄s est ꝑposit⁹ ⁊ ipse vtitur ope talis familie: quia sibi iputat̄: qui talē elegit q̄ honestā debebat ponere. l. i. §. familie. ff. de publi. Ciuil'r tn̄ tenet̄ nō criminal'r. ut in. d. l. ne qd. Ex q̄ pz q̄ ptās seu rector tenet̄ ex maleficio suoꝝ officialiū. l. si post. C. de asses. Idē dic de capitaneo q̄ tenet̄ ex delicto suoꝝ armigeroꝝ. nauta hospite: ⁊ silib⁹ Addūt tn̄ sup̄dicti doc. q̄ si offm̄ erat publicū: ut ptātis ⁊ hmōi: sufficit exhibere malefactoreꝫ. ut in. d. §. familie. secus si officiū nō erat publicū ut nauta ⁊ caupones: ⁊ hmōi. l. vnica. ff. de fur. aduer. nau. Si vo familia n̄ deliqt i officio dn̄i: nō tenet̄ dn̄s q̄ ad foꝝ iudiciale: sed q̄ ad ꝯsciam sic: si est in culpa nō corrigēdo eā. nā tenet̄ vbo ⁊ exemplo eam corrigere. ⁊ si aliqs eoꝝ est incorrigibilis tenet̄ eū expellere: nisi q̄n ꝑsumeret q̄ efficeret̄ peioꝛ: nā tūc faciat qd̄ pōt ⁊ excusat̄: al's nō: q̄ talib⁹ dicitur. Error cui nō resistit̄ approbat̄ lxxxiij. di. error. cū similibus. 4

¶ Quō autē famulo infirmāti debeat̄ merces. vide familia. §. ij. Qn̄ tenetur de robaria que fit in eius dominio. vide pedagiū. §. viij. 5

Donatio dr̄ a dono q̄si dono datio. ff. de dona. cā mor. l. senat⁹. §. i.

¶ Donatio ꝓprie est q̄ aliqs dat ea mēte ut statim velit accipiētis fieri: nec vllo casu ad se reuerti. ⁊ ꝓpter nullā aliā causaz facit q̄ ut liberalitatē ⁊ munificentiā exerceat. ff. de dona. l. i. in. ꝑnci. 8

⁊ hec donatio ꝓprie dr̄ ut ibi: ⁊ etiā dr̄ si mplex. ut. C. de dona. añ nup. l. fi. §. i. ⁊ absoluta. ut. d. l. senatus. §. i. ⁊ inter viuos. ut instit. de dona. §. alie. nec ob. illi verbo vllo casu ad se reuerti. C. de reuocā. dona. l. fi. qꝛ illa reuocatio fit potestate legis: nō contrahentiū.

2 ¶ Quot sunt spēs donatōis. ℞. ꝙ quāuis gl. in. l. i. in p̄n. ff. de dona. dicat tot quot sunt diuersitates voluntatū. tñ gl. in. l. res vxoris. C. de dona. inter viꝝ ⁊ vxo. tm̄ tres explanat. ¶ Prima dicit̄ donatio inter viuos q̄ simpl'r vocat̄ donatio. ¶ Scd̄a dr̄ cā mortꝭ. ¶ Tertia dr̄ inter viꝝ ⁊ vxorē. de p̄ma hic dicaꝫ de scd̄a in. c. se. ⁊ de tertia i. c. iij. se. Ad de ⁊ aliā q̄ dr̄ ꝑꝑ nuptias. d̄. q̄ i. c. iiij. se.

3 ¶ Donatio q̄ dr̄ inter viuos q̄druplex ē. Alia simplex ⁊ absoluta: q̄ simpl'r qs donat. de q̄ in. d. l. i. in p̄n. ¶ Scd̄a est cōditionalis. de q̄ in. d. l. i. §. ij. q̄ est qñ qs donat sub ꝯditōe ut si fecerit vl' si venerit ⁊ hmōi. ¶ Tertia est modalis. ut C. de dona. sub mō. l. i. ⁊ ij. ⁊ est qñ donat ut tale qd fiat. ⁊ de hoc vide. s̄. cōditio. ¶ Quarta est remūeratiua bñficioꝝ. de q̄ in. l. aqli⁹ regulus. ff. de dona. vbi dr̄ nō esse merā donationē: sed offm̄ mgr̄i remuneratū q̄dā mercede ⁊ ꝓpterea ista ñ reuocat̄ cā ingr̄itudis

4 ¶ Quis nō pōt donare donatōe inter viuos: ut sciat̄ quis pōt donare ꝯñr ⁊ cui pōt donari. ℞. ꝙ. xxiij. sunt q̄ donare nō pñt. Hic nō loquor de donatōe que dr̄ remuneratiua: sꝫ tm̄ de simplici: uel ꝯditionali seu modali.

5 ¶ Prim⁹ q̄ nō est cōpos sue mētis sicut furiosus: amēs ⁊ hmōi. xv. q. i. merito. cle. si furiosus. de homi. ⁊. l. iulian⁹. ff. d̄ cura. fu. nec curo an sit ei datus curator: qꝛ i ꝯscia: ex q̄ nō ē sane mētꝭ nō tꝫ. facit. l. modestin⁹. in fi. ff. de do.

6 ¶ Scd̄s ꝓdigus. ut in. l. i. ff. de cura. furio. ⁊ hoc veꝝ postq̄ curator est ei datus: vl' interdicta est ei alienatio. ut. l. is cui. ff. de verb. ob. etiā si vere nō eēt ꝓdigus: secus in tutore dato pupillo q̄ ē adultus ⁊ in curatore: qꝛ ista pendēt a nā. sꝫ eē ꝓdigū a declaratōe iudicis ꝑꝫ Bar. ibi. Nec sufficit p̄coniçatio ꝙ nullus ꝯhat cū tali: qꝛ regrit̄ iterdictio q̄ dꝫ fieri ipsi ꝓdigo: uel saltē datio curatoris ꝑm bar. in. d. l. is cui uel saltē snia declaratoria ꝙ sit ꝓdig⁹ ꝑm ang. are. insti. quib⁹ nō est ꝑmissum facere tes. § Item ꝓdigus.

¶ Terti⁹ minor. xxv. an. nisi ratum habeat post cōpletū. xxv. ut. C. si maio. fa. ra. habuerit. l. vl. uel nisi cū auctoritate tutoris uel curatoris. ut. l. pupillus. ff. d̄ acquir. re. do. 7

¶ Quart⁹ filiusfamilias. ut. l. filiussa. ff. de dona. Fallit si est fili⁹ in dignitate ꝑꝫ ino. in. c. grandi. de supplē. ne. p̄la. li. vi all'. d. l. fili⁹. uel sit fili⁹ senatoris uel alterius dignitatꝭ: qꝛ pōt si pr̄ dedit ei liberā administrationē peculij: nisi spāl'r pr̄ sibi denegauerit. Itē si filiussa. hꝫ liberā peculij administrationē: ⁊ iusta rōne mor⁹ donet ut mr̄i ⁊ silib⁹ ꝯiūctꝭ ꝑsonis pōt al's non. Itē si hꝫ peculiū castrēse vel q̄si. pōt ut in. d. l. filiusfamil'. in tex. ⁊ in glo. Itē in casib⁹ de qb⁹ in. §. se. 8

¶ Quint⁹ seruus religiosus uel monachus ⁊ sil'es qui nihil habēt ꝓprii. xij. q. i. nō dicatis. nisi de licētia superioris ut ibidē. Fallit in religiosis ⁊ monacis si habēt legitimā administrationē: ⁊ ex cā legitima donēt: sꝫ sine rōne iusta nō possunt. d. l. filiussa. in p̄nci. ⁊. xij. q. i. qꝛ tua. Intellige de mobilib⁹ ⁊ que seruādo seruari nō possunt. ut. s̄. alienatio. Item si de licētia prelati stat in scholis cum cōsilio maioris partis conuent⁹: uel in peregrinatione vadit quia potest donare que alij scholares ⁊ peregrini honesti rōnabiliter facere solēt. ut tenet glo. in. d. c. non dicatis. alle. l. vlt. C. ad 9

macedo.l.si longi⁹ ff.de iudi. Et etiam donare possunt causa elemosyne ꝑm quod dicā.elemosyna.§.vi.

10 ¶ Sextus abbas ⁊ quilibet alius ꝑlatus religiosus qui nihil dare pōt: nisi sicut dictū est de filijsfamil'.qui habēt administrationē.liiij.di.abbati. nisi ꝑ statuta aut consuetudinē aliud caueatur. ar.l.prohibere autē.§.nō tm̄ autem.ff. quod ui aut clā.de his que fiūt a ꝑlatis c.ea noscitur.

11 ¶ Septimo vxor si non habet vltra dotem nisi elemosynā ꝑm ꝙ dico.j.elemosyna.§.vij.

12 ¶ Octauus qui cōmisit crimē lese maiestatis.C.ad.l.iul.ma.l.vlt.

13 ¶ Nonus hereticus quia ipso iure bona eius sunt ꝯfiscata ut de hereticis.c. cum ꝑm leges.li.vi.

14 ¶ Decim⁹ qui cōtrahit incestas.s.inter ascendētes ⁊ descendētes: aut nepharias.s.inter collaterales uel inutiles alias ꝓhibitas nuptias: qꝛ ipso iure bonoꝝ suoꝝ dñiuꝫ perdit.ut.d.c.cū ꝑm leges.⁊ in aut.de ince.⁊ ne.nup.in ꝑnci.⁊ ibi dicit ꝓcedere i quocūqꝫ matrimonio illicito: dūmō fuerit sciens factū: puta ꝯsanguineā ⁊ ius.s.qđ ꝓhibet al's nō.s.si sciat ius sꝫ ñ factū: aut factū sꝫ nō ius: qꝛ error iuris excusat a dolo.

15 ¶ Undecim⁹: qui in aliqua re cadit i cōmissum: puta in agro vectigali: ipso vectigali nō soluto: vel qñ quis occultat merces quaꝝ vectigal est soluendū quia ipso iure perdit dñium illi⁹ rei: ⁊ huiusmōi.ut no.in.l.cōmissa.ff. de publi.vbi dicit. Nam qđ cōmissuꝫ est statim desinit esse ei⁹ qui crimē contraxit dñiumqꝫ vectigalis acquirit fisco.s.ul' ꝑm ordinē ciuitatis: ꝑm glo.ibidē. In isto tamē casu ⁊ trib⁹ imediatis precedentib⁹ licite a donatario retinet qđ ē ei donatū ante sententiā declaratoriaꝫ que requirit anteq̄ꝫ eis possint auferri ut.j.Pena.§.iij.

¶ Duodecimus: qui cōmisit aliquod capitale crimen a predictis ꝓpter qđ bona eius sint publicanda post condēnationē nō pōt donare sed ante sic. ut ff.de dona.l.post contractū ꝑm distinctionem.s.alienatio.§.xxv. 16

¶ Tertiusdecim⁹. Miles qui meretrici uel cōcubine donare nō potest.l. ij.C.de do.inter viꝝ ⁊ vxo.⁊ per glo.⁊ docto.in.l.miles ita heredē.§.mulier. ff.de testa.mili. Idē dic de clerico doctore ⁊ aduocato qui dicūtur milites. per no.in.l.miles.ff.de sentē.⁊ re iudi. Sed Cy.in.d.l.ij.intelligit de milite armate militie nō de militib⁹ qui militāt luxui: ⁊ appellātur milites dignitatis ⁊ gaudentes nō milites opere. 17

¶ Quartusdecim⁹: vir vxori ⁊ eꝯrio cōstāte matrimonio.đ quo dic ut.j.donatio.iij. 18

¶ Quintusdecim⁹ pater qui filio: filieue: nō potest donare aliquid: quia pater: ⁊ filius censet vna persona.ut.C.đ ipu.⁊ alijs sub.l.vlti. Fallit scđm glo.in l.pater.C.de inoffi.dona.in quatuor casibus. ¶ Primus est causa dotis ⁊ donationis ꝓpter nuptias.l.pōponius filadelphus.ff.famil.hercis. ¶ Secūdus est eunti ad castra: naꝫ ei potest res mobiles donare.l.iiij.C.famil'.hercis. 19

¶ Tertius est ꝓpter aliqđ diurnuꝫ: vt puta pro alimētis. ¶ Quartus est vsusfructus quē habet in aduēticijs: quem pater potest donare. ¶ Addo quintuꝫ quādo videlicet filius est emancipatus ar.de restitu.in integ.c.ꝯstitut⁹. ¶ Ad de sextū quādo donat ꝓpter benemerita ꝑm bar.in.l.i.C.de colla.

¶ Sextusdecim⁹: quilibet donare ꝓhibetur vltra qngentos solidos. ut.C. de dona.l.penul.in fi. Quod est veꝝ sine insinuatione precedēti. Excipiuntur vij.casus. ¶ Primus in magistro mi- 20

litū q res mobiles tam suas q̄ ex spo-
lijs hostiuz habitas donare pōt mtlui
bus. ¶ Scd̄s cāus qñ qs donat ꝓ re-
paratione dom⁹ rupte ex ruina uel in-
cendio. ¶ Terti⁹ in redēptione capti-
uoꝝ. hi sunt in. d. l. pe. in glo. ibidē. ad-
dūtur. ¶ Quart⁹ in donatōe iperiali.
¶ Quint⁹ in donatōe ꝓpter nuptias
vsq̄ ad quantitatē dotis. ¶ Sext⁹ in
donatiōe cā mortꝭ. ¶ Addo ego septi-
mū in donatōe in piā cām. ut in. l. sāci
mus. C. de dona. Et lz glo. ibidē i. d.
l. sancim⁹. velit q ī piā cām nō valeat
sine insinuatiōe nisi vsq̄ ad octingen-
tos solidos. tñ tu tene q̄ valet: sicut te
net bar. in. l. illud. C. de sacrosan. ecc. ꝑ
idētitatē rōnis. d. l. pe. Cū insinuatiōe
āt valet vsq̄ ad q̄cūq̄ sūmā facta īdi-
stincte ab his q donare pñt. ut ī. d. l. pe.
21 ¶ Quid si sit facta dōatio duob⁹ dōma
iori sūma q̄ qngentoꝝ solidoꝝ sine in
sinuatiōe. ℞. q nō valet. tex. est in auť.
Itē a ꝑuatis posita sup. d. l. sancimus.
22 ¶ Quid si donatio sit facta ī singulos
ānos eiusdē q̄ntitatis q̄ singularit nō
excedit summā sz simul omnes sic. ℞.
q non valet ꝑm Hosti. quia ē donatio
vna. l. senatus. §. fi. ff. de dona. cā mor.
23 ¶ Sed qd si fiat diuisim ꝑ pl'es dona
tiones vltra prefatā sūmaz. ℞. Albri. in
l. illud. C. de sacrosan. eccle. q nō valet
qꝛ ad hoc ut cesset necessitas insinua-
tionis reqrit̄ distātia ī tpe. ut. d. auť. itē
a ꝑuatis. §. si qs. Fuit eni vn⁹ īpet⁹ quez
lex ꝑ insinuationē voluit refrenare. C.
de inoffi. dona. l. pater. Aliter ꝑualerēt
verba rei ꝯ. l. ij. in fi. C. cōia dele. vbi dr̄
Nos enim nō v̄bis sed ipsis reb⁹ legē
īponim⁹. facit. ff. de castrē. pecu. l. si for
te. nā vn⁹ īpet⁹ facit pl'a eē vnū. ff. ad. l.
acq. l. illd. §. fi. ex̄ d̄ ꝯr. co. c. cū dilect⁹
24 ¶ Sed nūqd reuocabit̄ tota donatio
si excedat sūmaz factā sine insinuatiōe
℞. q nō. sed solū excessus a dictꝭ. ccccc.
solidis. ut ī. l. sancimus. C. de donatio.
qd̄ limita verū nisi fuisset iuramēto fir
mata: qꝛ tūc in nullo reuocat̄ ꝑm Jo.
an. in addi. ad spe. d̄ fide instru. ꝛ quid
valeat solidus. vide. j. ludus. §. ij. in fi.
¶ Sed qd est insinuatio. ℞. Albri. ī. d. 25
l. illud. q ꝯsuetudo videt̄ admittere q
insinuatio est ꝑ supiorē auctoritatꝭ ꝑsta
tio. qd̄ videt̄ inuere. glo. in auť. ut non
fiāt pignora. §. illud. vñ ad cautelā solēt
hec v̄ba poni q corā eo donatio insi-
nuata sit: ꝛ ita cōiter fit: lz ꝓpe insinua
tio sit ꝑexistētis donatōis in scripturaz
autēticā redacte apud cōpetentē iudi-
cem facta publicatio: ꝛ ei⁹ auctoritate
in publica gesta seu acta facta reductio
ut colligit̄. l. in hac. C. de dona. iūcto. §
illud. in auť. ut fratrū filij. ꝛ in. §. nō ha
bēte. de defen. ciui. ꝛ in. §. ꝛ hoc ꝑuenit.
ut nulli iudicū. ut sic inter tēpus dona-
tionis ꝛ insinuatiōis posset deliberare
an expediāt. ut in auť. de appel. intra q̄
tēpora. circa prin.
¶ An insinuatio possit fieri die feria- 26
to. ℞. Albri. in. d. l. illud. q sic. quia nō
exigit cause cognitionē. ergo q̄libet die
pōt fieri. ff. quis ordo in bo. pos. ser. l.
ij. ꝛ etiā quia est actus volūtarie iurisdi
tionis. C. de ferijs. l. actus.
¶ Cui iudici dz fieri. ℞. Albri. in. d. l. 27
illud. q iudici loci. l. data ī fi. C. d̄ dōa.
¶ Decimusseptim⁹: donare nō pñt q 28
dñiuz in re quā dōare volūt nō hñt. si
cut sunt raptores fures ꝛ hmōi. qꝛ ne
mo plus iuris in aliū trāsferre pōt q̄
ipse hz. l. nemo. ff. de reg. iur. facit. l. tra
ditio. in ꝑn. ff. de acq. re. do. vide aliq̄s
exceptōes. ī. d. l. traditio. sz nihil ad nos
¶ Decimusoctau⁹: ꝑlati ꝛ alie ꝓsone 29
eccliastice q̄ nō pñt res eccliasticas mo
biles uel īmobiles ꝑciosas alienare: si
ne certa solēnitate. de qua. s̄. alienatio.
Res aūt mobiles ꝓhibētur ī vsus īho
nestos alienare. vide. s̄. clicus. iij. §. iiij.

30 ¶ Alio ẽs põt donare ꝓ ꝓstruendo monasterio. vide in. c. aplice sedis de dõa. q; pax ad simplicẽ ꝓfessorẽ ptiet.

31 ¶ Decimusnon⁹. illi q sũt nõ soluẽdo creditorib⁹. vide. s. Alienatio. §. xxvi.

32 ¶ Vigesimus. illi q ꝓpter cãm illicitã donãt puta femine ꝓ meretritio. ſz aduerte q; meretrici publice siue cõcubine valet ꝓmissio siue donatio. ſz Bar. Bal. ⁊ Bn. post Ly. in. l. affectionis. ff. de dona. ⁊ in. l. ij. C. de cõdi. ob tur. cãm. ſz gl. i. d. l. affectiõis. velit q; nõ q̃ ad actionẽ. ſz q̃ ad exceptionẽ. sed reprobaꝫ a ꝓdictis. sed ꝓ meretritio facto cũ nupta. vidua ul' virgine. qõ de iure ciuili punit nõ valet ꝓmissio. sed donatione facta potior ẽ cõdicio possidẽtis. nisi sit nulles. ut dictũ ẽ. s. Verumtñ fiscus posset auferre a muliere. ut no. Ly. in. l. ij. ff. de condi. ob tur. cãm ⁊ in tex. l. Iutius in fi. ff. de iur. fis. ⁊ ista ẽ vera opinio: ſz alij indistincte velint q; nõ valeat. ⁊ male. ⁊ idem dic õ dõatiõe facta ꝓ q̃cunq; qõ lege punitur. ⁊ sic intellige. d. l. affectionis.

33 ¶ Vigesimus ꝓrim⁹. illi q iudici seu ꝓfidi: aut alijs officialibus quib⁹ ẽ cõstitutũ salariũ suũ aliqd donãt: siue aũ: siue post depositũ offiũ ꝓ aliquo beneficio tpe administratiõis ꝓsito. nã tã donãs q̃ cui donaꝫ cõuict⁹ quadrupli pena plectit ut in. l. fi. C. ad. l. iul. repetun. intelligit gl. verũ qñ occulte daꝫ: secus si palã ꝓpter. l. i. ff. de polli. q̃ est cõtra. facit ꝓ ea tex. in. l. barbarius. ff. de offi. ꝓfec. Judices autẽ delegati ecclesiastici nihil possũt recipere: nec eis donari: nisi solũ esculẽtũ ⁊ poculẽtũ: qõ in paucis dieb⁹ possit ꝓsumi: ⁊ mera liberalitate donatũ. Idẽ dic õ ꝓseruatore. ut in. c. fi. de offi. dele. li. vi. idẽ dic de iudice seculari. de quibus vide Juder. §. viij.

34 ¶ Vigesimus secund⁹. Illi qui visitatorib⁹ suis aliquã pecuniã: seu eor; famulis. ul' quodcũq; aliõ mun⁹ dõare volũt. de quo vide. j. Visitatione. §. iij.

35 ¶ Vigesimus tertius. illi gb⁹ ꝓ statuta mũicipalia ẽ ꝓhibitũ nisi cũ certo mõ dõare. ⁊ si donationẽ ꝓ aĩa possint ꝓhibere. vide. immũitas. §. xlvj. ⁊ xlvij

36 ¶ Utrũ donatio possit fieri absẽti. §. q; sic. siue mittas qui ferat. siue iubeas q; ip̃e penes se qõ habet õ tuo teneat ſz ignorãti nõ põt. ut i. l. absẽti. ff. õ dona. fallit qñ dõãs mittit ꝓ suũ donatarij ⁊ ea mẽte ut stati fiãt sua. d. l. absẽti.

37 ¶ Utr; donator teneaꝫ de euictõe do natario. §. gl. in. l. aristo. ff. de dona. ſz a30. q; sic. hodie cũ assimileꝫ vẽditiõi instit. de dona. §. alie. Sed ip̃a gl. distinguit q; aut fuit õ ea ꝓmissũ. ⁊ sic teneꝫ C. de euic. l. ii. nã ꝓ q̃libet causa ꝓmitti põt de euictiõe. ff. õ edili. edi. l. sciẽdũ. aut nõ fuit ꝓmissũ: ⁊ tũc aut cepit donario a datiõe siue traditione. ⁊ nõ teneꝫ de euictione. sed de dolo si intercessit. aut cepit a pactione uel ꝓmissione. ⁊ tũc agi põt. ut i. d. l. aristo. ⁊ C. õ iur. do. l. i. ff. de ver. ob. l. vbi. autẽ. §. fi.

38 ¶ Utr; donatũ ab eo q; nõ põt donaꝫ sit restituendũ de necessitate a donatario. §. q; sic ſm q; patet per supradicta. ⁊ ſm supradictas distinctiones.

39 ¶ Utr; donatũ ãbassiatorib⁹ acgraꝫ eis uel dño. §. ſm Bar. i. l. si ẏo. §. itẽ quicqd. ff. sol. ma. ⁊ ꝓ Ly. i. l. fi. §. ſz cũ in secunda. C. de fur. ⁊ ꝓ Guilli. i. l. q; ꝓrio. i. §. ꝓcurator. ff. de ꝓcu. ⁊ glo. vtrobiq; q; acgriẽ ambassiatori si donaꝫ rangz̃ persone. facit. l. sociũ q. §. i. ff. pro socio. vbi donatũ socio occasione societaꝫ cedit donatario ñ societati ex quo donatũ ẽ persone nõ societati. secus si donatur rõne officij: q; acgriẽ dño. ff. de castre. pecu. l. si forte. ⁊. l. miles la. ij. ꝓ a. in. c. postulastis de concess. ꝓbend. dicit q; in dubio õ ebem⁹

antēdere q̄litatez doñi: ⁊ si talis sit res q̄ potī⁹ credit donata dño q̄z ambassiatori. utputa leo ⁊ hmōi: tūc acq̄rat dño: alias nō. Vel pōt dici q̄ si psōa ambassiatoris antea erat nota tūc videat ituitu psone. Si vo solū est nota ꝓpter officiū sic intuitu officij datū videatur. l. si sorte. l. miles. la. ii. l. dotez. §. hereditatem. ff. de castren. pecu.

40 ¶ Utz q̄ donat uel legat isto mō: dono uel lego talem terrā q̄ ē. ī. tales cōfines: q̄ ē. xx. iugez. q̄ tū est. xxx. uel lego vxori mee talia iocalia q̄ sūt ꝓcij centū ducatoz: ⁊ tū sūt ducētoz: donatari⁹ poterit ne bona ꝓscia tenere. ꝛz. bal. i ꝛica de ēpt. ⁊ ven. C. dicit q̄ Jo. an. in. addi. ad Spe. ti. de emp. ⁊ vē. refert ⁊ sequit dīm suū q̄ fuit odo ardus ꝓsilio. ccxxxij. q̄ pōt totū retinere. p. l. si fūdū sub ꝓditiōe. §. si liber tus i fi. ff. de le. i. l. cū pi. §. pī q̄ filio. ff. de le. ij. Sed ipe bal. dicit multū differre: an qs exprimat ꝓceptū suū inci piēdo a numero: uel mēsura. ut puta. dono tibi quattuoz modia terre i tali ꝓsinio: ⁊ tūc nō veniat plus. ut. l. si qs testō in pī. ff. de le. i. an exprimat per noia designātia certā spēz: uel coꝛp⁹ determiatū. lz postea mēsurēt. q̄z tunc mēsura ē loco demostrationis: q̄ falsa nec vitiat nec minuit id cui addicit. l. demōstratio. ff. de ꝓdi. ⁊ de. Facit. l. si vēditoz. ff. ō. actio. emp. ⁊ vē. Hoc sequit Petrus i. c. p tuas. de dona. vbi dicit q̄ si vir legat talia iocalia vxori q̄ extiat cētū. q̄ lz valeāt duplū ñ poterit hꝛs minuere sed totū hēbit. Silr si min⁹ valēt nō potit pl⁹ mulier petere Jdē dicit ō vēditōe seu emptiōe. ⁊ sic solue. l. pe. i. §. fi. ff. ō ac. ēp. ⁊ vē. p hāc distictionē. Vel breui⁹ i ēptione dic q̄ si p̄ciū taxat p modia ñ hēbit illō pl⁹ sec⁹ li nō taxat p modia. idē dic i vendēte si est min⁹. ut teneat ꝑm p̄dicta.

41 ¶ Utz dōatio mera possit reuocari ex pnīa. ꝛz. q̄ nō. ar. c. vez de ꝓdi. appo. facit. d. l. aristo. i pri. ⁊ iō dicit bar. i. l. fi. ff. ō ꝓdi. ob cāz. q̄ dōatio ē ꝑs⁹ nōiatus. ⁊ no. i. l iuregentiuz. ff. de pac. i pri. Mā hz nomē elegans: nec reuocat pnīa sicut nec alij ꝑs⁹ noiati. vt. l. si pecuniā. i pri. ff. ō ꝓdi. ob cāz.

¶ Utz dōatio mera reuocet ꝓpter aliquā cām. ꝛz. ut colligo ex. l. fi. C. de reuo. dōa. ⁊ ex. c. fi. ō dona. cū ibi no. q̄ sic ꝓpter vndeciz causas. ¶ Prima ꝓpter defectuz cause ꝓpter quā res ē donata. c. q̄ō a te. de cle. ꝓiuga. de quo dic. ut. ī. §. xlvij. ¶ Secūda ꝓpter ꝓditionē adiectā. c. verū de ꝓdi. appo. ō quo dic ut. ī. §. xlvi. ¶ Tertia ꝓpter dati enoꝛmitatē. puta cū pī donat tñ q̄ filio hereditas nō remanet. xiij. q. ii. si qs irascit. dic vt. ī. casu. x. ⁊ xi. ¶ Quarta cuz donatari⁹ manus violētas iniecit i donatorē. ¶ Quita si attrocē iniuriā fecerit. s. ꝙ valeāt aut eū fugauerit. uel i carcerē intruserit: ⁊ hmōi. ut differat a p̄cedēti. ¶ Sexta cū graue dāmuz rebus donatoris intulit. puta in tota uel i maioꝛi pte substātie. pōt etiā esse citra maioꝛē partē substātie. ⁊ ideo erit arbitrariū ꝑz Jo. an. in. d. c. fi. ¶ Septia q̄ iferre p̄sūpsit vite piculū: lz effectus nō sit secutus. s. ponēdo insidias. ¶ Octaua si q̄ētiones i donatiōe positas nō seruauerit q̄s ꝓmisit. Hec q̄nq̄ supdicta imediate hñtur. i. d. l. fi. adde ꝑm gl. ibidē.

¶ Nona si donatari⁹ negligit alē donatorē inopē. q̄ō itellige ꝑm Ly. i. d. l. fi. verū si donatio cōsistit i magna re seu quātitate. Et sic limita. d. gl. p iura allegata i ea q̄ loquunt q̄ libertas ē donata. ut. l. alimenta. ff. ō liber. agno. ⁊ anten. ut liber. de cetero. §. illud. ff. ō iure patro. l. diuus. la. i. ⁊. l. ingratus. Vñ donatio facta liberto reuocat solū ex obsequio nō p̄stito. ⁊ etiā emptū ab eo ex pecunia donata. ut in. l. i. C. ō

reuo.dona.sed nõ libertas.C.de libe.
causa.l.solo.Sed hoc ẽ speciale ĩ lib/
to nõ in alijs.ut ex sola non p̃statione
res ex pecunia donata ẽpta reuocet̃.
vt in.d.l.i.no gl.qđ no.ꝓ istis mulieri
bus ⁊ simplicib⁹ q̃ fere oia donant: ⁊
demũ negligunt̃ alimẽtari⁹a donata/
rio.Si v̄o sit modicum qđ donatum
nõ reuocat̃ donatio ꝓpter alimẽta đ
negata.Et sic intellige gl.in.l.i ꝯdẽna
tiõe.ff.de re.iur.q̃ vult ꝙ nõ reuocet̃
donatio ꝓpter alimẽta denegata.Et
no.in p̃dictis causis reuocari donatio
nẽ ꝑ donatorẽ: nõ ꝑ heredes etiã si ta
lis ingratitudo sit cõmissa ĩ donatorẽ
nõ in heredes.ut i.d.l.⁊.c.no.¶ De/
cima cã ex p̃sũpta volũtate donatoris
vt ꝓpter natiuitatẽ filioꝝ supueniẽtẽ.
⁊ ĩ hoc sũt varie opiniones q̃ vñr iu
ra varia vide si placet.bar.i.l.titia.i.§.
impator.ff.đ le.ij.¶ Undecima cã ẽ
ꝯ volũtatẽ donatoris rõe inofficiosita
tis.Circa qđ no.bar.i.l.si ut allegatis
C.de inofficio.dona.sic distinguẽtẽ.ꝙ
aut donatio ẽ ĩofficiosa re ⁊ cõsilio.⁊
tũc si ẽ facta liberis reuocat̃ quaten⁹
ẽ ĩmoderate facta.vsq̃ ad debitũ bo/
noꝝ subsidiũ ut.l.si liq̃at.C.de inoffi/
cio.dona.Si v̄o sit facta ex̃neis si re/
liquit aliqd filijs sic non reuocat̃ nisi
vsq̃ ad debitũ bonoꝝ subsidium.l.oĩ
mõ.C.đ inoff.te.Si v̄o nõ reliqt sic
reuocat̃ ĩ totũ.d.c.si qs irascit̃.aut do
natio ẽ ĩofficiosa re solũ: ⁊ sic reuocat̃
solũ q̃ten⁹ ẽ ĩmoderate gestũ.Exẽplifi
cat Aug.i.d.c.si qs.ꝙ qñ qs irascẽs
filio exheredat eũ ⁊ donat oia sua ec/
clie: ꝙ nõ ẽ suscipiẽdus q̃ inofficiosa
re ⁊ ꝯsilio.si v̄o cõputat.x.filiuꝫ hñs
ipe aliũ: ul' si hñs duos filios.x.cõpu
tat tertium: uel habens.xij.x.compu/
tat.xiij.⁊ omnibus eque relinquit: sic
non facit inofficiose ⁊ valet.

43 ¶ Sꝫ qd si fuit fcã mõasterio reuo/
cabit̃ ꝓpter supueniẽtiã filioꝝ.℞.pa.
i.d.c.fi.ꝙ nõ ĩ totũ.q̃ mõasteriũ ẽ lo
co filij ⁊ q̃ dõatio ẽ fcã fauore aĩe: sed
solũ reuocabit̃ q̃ ad legitimã debitaꝫ.
hoc idẽ sẽtit gl.etiã ĩ dõato ecclie.xvii
q.vl.c.fi.⁊ alia gl.xxvij.q.i.c.ut lex cõ
tinẽtie.⁊ hoc veꝝ iure fori.s.iuris ciuil'
sꝫ iur' poli.i.q̃dã nãli eqtate reuocat̃ ĩ
totũ.ut sẽtit gl.i.d.c.fi.⁊ i.d.c.si qs ira
scit̃.⁊ hoc rõe p̃sũpte volũtat̃ dõatoris

¶ Utꝝ si sit iuramẽto firmata reuo 44
cabitur ꝓpter prefatas causas.℞.fm
d.An.in.d.c.fi.ꝙ sic.ex subsistẽtia cõ
ditionis que est in iuramento.

¶ Quid si dcm̃ sit ꝑ pactũ ꝙ ñ pos/ 45
sit reuocari p̃textu alicui⁹ ĩgtitudinis.
℞.ꝙ tale pactũ nõ tꝫ.q̃ eqtati nãli ꝯ
riũ eẽt.s.ꝙ aliqs ipune ĩgtitudis vitiũ
cõmitteret.C.de inuti.stipula.l.ex eo.

¶ Utꝝ donatio ꝯditiõalis reuocet̃. 46
℞.ꝙ pẽdẽte ꝯditõe nõ põt.q̃ ex futu
ro euẽtu pẽdet.facit.l.potior.§.videa/
mus.ff.q po.i pi.ha.nec ẽt purificata
ꝯditiõe.q̃ ẽ v̄a ⁊ mera donatio.si v̄o
ꝯditio đficiat ñ reuocat̃.q̃ qđ nõ ẽ:
r̃uocari ñ põt.c.ad dissolueñ.đ đspõ.
ipu.erit ergo ꝑinđ ac si ñ fuissꝫ dõatũ

¶ Utꝝ dõatio fcã sb mõ possit reuo 47
cari mõ ñ ꝟuato.℞.ut colligo ex no.ꝑ
doc.i.c.veꝝ đ ꝯdi.appo.ꝙ aut mõus
fuit p̃ncipal' cã.seu final' ꝯct⁹.⁊ ita põt
reuocari ut dicit bar.i.l.ii.§.fi.ff.đ do
na.facit.l.cũ le.C.de pac.int̃.ẽp.⁊ vẽ.
vbi reuocat̃ ꝯct⁹ noiat⁹ nõ ĩpleto mõ
qñ mod⁹ fuit cã p̃ncipal' ꝯhẽdi.⁊ sic ĩ
tellige.l.ea ꝯditõe.C.đ resci.vẽdi.aut
mod⁹ ñ fuit cã final' dõatiõis: ⁊ sic ñ
reuocat̃ cessãte mõ.facit.l.meuia.ff.đ
manu.testa.vbi libertas legata tribus
ꝟuis sub hac ꝯditõe ut alternis vicib⁹
lumiaria accẽderẽt sup sepulchrũ ei⁹
nõ reuocat̃: q̃uis mod⁹ non ĩpleat̃:
q̃ tex.ñ ꝯsiderat ut causã finalẽ liber
tat̃ date mõꝫ.sꝫ ut cãꝫ ĩpulsiuã.⁊ si su

mus ĩ dubio si donatio ē ĩ piã cãm: fa
uore pie cãe: videbit̃ ꝯtẽplata pia cã ꝓ
finali cã. ut vr̃ velle Bar. i. l. ea ꝯditio
ne. C. de rescin. ven. ⁊ l. si pecuniã. in
ꝑn. ff. de ꝯdi. ob. cãz. alias nõ. Ex his
infert̃. ꝙ donatio facta ecclie sub mõ
nõ reuocat̃. si mõus nõ seruet̃: nisi ex
ꝑssuz fuerit ꝙ possit reuocari. Rõ qꝛ
donatũ ecclie sub mõ vr̃ donatũ ꝓ sa
lute aĩe ꝑncipalit̃. c. reqsisti de testa. fa
cit glo. i. l. si quis ticio. ff. de le. ii. Et iõ
mõus appositus nõ vr̃ cã finalis sed
ĩpulsiua. ⁊ iõ cessãte cã ĩpulsiua nõ ces
sat effectus: nisi sit expresse actũ. ⁊ pro
hoc facit. d. l. meuia. Facit tex in. l. le
gatũ. ff. de admi. rez ad ciuita. ꝑti. iun
ctis q̃ no. ibi bar. ⁊ i. l. legatũ. ff. d̃ vsu
fruc. lega. ⁊ bal. in. l. i. ff. de his q̃ pene
cã reli. ⁊ i. l. cũ alienã. C. de lega. Nã i
dict̃. l. legatũ. ⁊ l. legatũ ꝓbat̃ ꝙ si te
stator reliquit mille ad honorẽ suũ rei
publice. ut inde fieret ludi ãnui: ul̃ fa
brica q̃ iure ĩpediẽte fieri nõ possunt.
ꝙ illa pecũia ꝯuertat̃ ad aliũ vsũ q ce
dat ĩ honorẽ testatoris: nec reuocatur
legatũ. qꝛ ad honorẽ suũ est cã finalis.
48 ¶ Pone ꝙ sol⁹ ꝑlat⁹ ē q nõ seruat
mõz nunqd reuocabit̃ qñ dictũ ē ꝙ
possit reuocari. ꝛ. Vin. i. c. vez d̃ ꝯdi.
appo. tz ꝙ nõ qꝛ delictuz ꝑlati solius
nõ nocet ecclie. Regula delictũ. li. vi.
Et idẽ sequunt̃ doc. cõiter. i. c. breui.
de iureiur̃. secus si ꝑlatus cuz capl̃o.
Aduerte qꝛ aliud est si donatio sit sub
ꝯditione. qꝛ si solus ꝑlat⁹ eaz nõ ꝑuat
nõ valet donatio. rõ qꝛ ĩ acqrẽdis so
lus ꝑlat⁹ põt nocere ecclie: nõ ĩ acqsi
tis. ut no. gl. ⁊ doc. xvi. q. vi. §. fi. ⁊ In
no. in. c. fraternitatem de dona.
49 ¶ Utrũ cũ dictũ ē ꝙ possit reuocari
requirat̃ sentẽtia. ꝛ. ꝑm Inno. in. d. c.
vez ⁊ Ho. d. An. ⁊ Car. ibidez ꝙ sic
alij ut Bal. in. c. verũ de fo. cõpe. ⁊ in
c. illud de ꝑsump. tenent ꝯriũ. ⁊ ange
lus in. l. pe. ff. de pac. ⁊ gl. in. aut̃. ut d̃
cetero nõ fiant cõmutationes. §. i. sz
verius ē ꝑmũ. qꝛ nemo sibi ius dicit.
xvi. q. vi. placuit de ꝑben. cũ qui. li. vi.
C. vnde vi. l. si qs in tãtaz ꝙ si dictũ ē
vt ꝓpria auctoritate: tũc poterit. ut te
net Hosti. in. d. c. verũ ⁊ i. c. cũ dilecti
de dona. ⁊ cõiter doc. in. d. c. vez. bar.
in. l. creditores in. vi. colũ. C. d̃ pigno.
⁊ no. Idẽ Bar. in. l. fi. ff. ut in pos. le. ni
si esset sacra effecta. l. si qs curialis. C.
de epi. ⁊ cle. Limito nisi esset de facto
resistẽs. qꝛ tũc pactũ nõ valet. ut dicit
bar. i. d. l. creditores. prestaret eni ma
teriã veniendi ad arma. qd̃ non licet.
¶ Quid si donatũ aliqd sit ecclie ul̃ 50
alteri cũ pacto ꝙ nõ possit aliẽari. ꝛ.
ꝑm. d. an. i. d. c. vez. d̃ condi. appo. ꝙ
aut ponit post ꝯctũ donatiõis ⁊ nõ ĩ
pedit alienationẽ: nec aliqd opat̃ cir
ca ꝯctũ. l. donatio ꝑfecta. C. de dõa. q̃
sub mõ. aut ante ꝯctũ ꝑfectuz. i. ante
traditionẽ. tũ post obligationẽ. ⁊ tunc
ꝑm Cardi. i. d. c. vez. nihil opat̃ tale
pactũ ꝑ gl. i. l. vnica. §. accedit. C. d̃ rei
vxo. ac. aut pactũ apponit̃ tpe ꝯhẽde
obligatiõis. ⁊ tũc aut reseruat sibi ali
qd̃ ius ĩ re quã tradit ꝓ obligatiõe: ⁊
etiã apponit ꝓhibitionẽ de alienatiõe
⁊ tũc nõ valet aliẽatio. l. si creditor. §.
fi. ff. de di. pi. iũcta gl. ibidẽ ꝑm lr̃az pi
sanã q̃ hz lr̃am negatiuã. s. nullã vẽdi
tionẽ eẽ. aut nullũ ius sibi reseruat: sz
alteri. ⁊ tũc ꝑm. d. an. eadẽ ē rõ. ut nõ
valeat alienatio. aut nec sibi nec alteri
reseruat ius ĩ re donata. ⁊ tũc si aliena
tio sequat̃ vz. sz aget q pactũ apposuit
ad extimationẽ. l. ea lege. C. d̃ ꝯdi. ob
cãm. ⁊ l. pe. ⁊ ibi bar. ff. de pac. aut ap
ponit̃ ꝓhibitio de alia re nõ alienan
da. ⁊ nõ valet tale pactũ. ⁊ ita loquit̃.
d. l. pe. nisi paciscentis intersit de non
alienando. quia aget ad interesse. ita
no. in. d. l. penulti. Et hoc vez ĩ ꝑuato

In eccelia autē si aliēat semp vr̄ iter
esse dātis cū tali pacto: de nō alienā
do: q̄si sit fauorabile anime dātis: ni/
si qñ alienaret i cāu necessitatꝭ. Intel
lige qñ aliter ꝓuideri non pōt: qꝛ sic
donator si nō voluisset turpiter itelle/
xisset. nec valuisset ꝓhibitio. c. sicut
hi. xxxxvij. di. cū ibi no. i gl. c. i. lxxxiij.
di. uel qñ alienaret ob magis piā cāz.
ſm. d. an. vbi. s̄. Facit. c. lz de regula.
c. ꝑuenit el ij. de iureiu. ⁊. c. aurū. xij.
q. ij. C. de sacro. sāc. ec. l. sancimus: q̄ꝫ
uis alij teneant contrarium.

51 ¶ Sed qd si dictum sit ꝙ nō possit
alienari: ⁊ si alienet̄: tunc liceat ipsi ⁊
heredibus suis fundū ad se reuocare.
R. iuriste cōiter tenēt ꝙ nō possit alie/
nari. sed Ber. brix. in q̄stionib⁹ suis. q.
iiij. tenet ꝙ ō equitate canonica pōt:
ob piā cām: qñ alia nō hz q̄ comode
possit alienare. Et idē tenet glo. in. c.
īperator leo. x. q. ij. Et no. ꝙ hec sup̄/
posita distictio valet de omni ꝯctu in
quo ab hoīe alienationis ꝓhibitio ap
ponit̄ si autē ꝓhibitio fit a lege ⁊ tūc
nulla ē alienatio. in. l. quēadmodū. C.
de agri. cen. ⁊ co. ⁊. c. ecclesia sancte
Marie. el. i. ⁊ ibi Pa. ut lite pē: Si
autez ꝓhibitio talis ponit̄ ab hoie in
viā testamēti uel vltime volūtatis. tūc
dic ut. in. l. filiuffamil'. §. diui. ff. de le. i.
dicit̄ quō sine cā nō pōt. oportet ergo
cā exp̄mat̄ ab ip̄o testatore. puta. ut re
maneat i familia ⁊ hmōi vide diffuse
ad ꝓpositū nr̄m. j. Legatum. ii. §. xi.

52 ¶ Utꝝ ꝓhibiti donare donatiōe me
ra conditionali: uel sub mō: ꝓhibeā/
tur donare ꝓpter bene merita que di
cit̄ remuneratiua. R. ꝙ nō. qꝛ nō ē ꝓ
prie donatio. ut colligit̄ ex. d. l. aquili⁹
regulus. ⁊ qd̄ no. in. c. si quos. xii. q. ij.
⁊ in. c. ꝯsensus. de re. ec. nō alie. ⁊ bal.
in. l. iubem⁹. C. de sacrosā. ec. nisi ꝓhi
beant̄ donare. qꝛ nō hñt administra/
tionē i reb⁹ liberā q̄s volūt donare. si
cut sunt p̄mi. ii. iij. iiij. v. vij. viij. viiij. x.
xi. xij. xvij. uel ꝓhibeant̄ donari ꝓpt̄
legitimā cām sicut sūt. xiij. xx. xxi. xxii.
vl' q nō possūt donare nisi i dānū alio
rū. ut sunt. xix. vide etiā ꝙ dico. j. Im
munitas. §. liij. aduerte hic ꝙ ista ver
ba qñ qs dicit se donare ꝓpter bñ me
rita. si ꝓferant̄ ab eo q libere pōt do/
nare: tūc inducūt ꝓbationē int̄ easdē
ꝑsonas. sz si de necessitate reqrerent̄
bene merita ut valeret donatio tunc
nō sufficiūt talia verba enūciatiua. qꝛ
nō ꝓbāt bñ merita p̄cessisse. l. si forte
ff. de castren. pecu. ⁊ ibi bar.

¶ Utrū talis donatio remuneratiua 53
possit reuocari ꝓpter causas qbus re
uocat̄ alia mera. ul' ꝯditiōalis. ul' mo/
dalis. de qbus dictū ē. s̄. R. ꝙ. nō. ut i
l. si pr̄. ff. de dona. tz Pa. in. d. c. fi. qꝛ
ſm eū iura scripta loquētia de dona/
tione non habent locum de hac do/
natione remuneratiua.

¶ Utꝝ donatū ꝯsāguineo i dubio p̄ 54
sumat̄ donatū respectu ꝯsāguinitatꝭ.
R. ꝙ sic. ⁊ ñ r̄spectu remūeratōis. tex.
ē i. l. tutor. §. q̄ a tutorib⁹ ff. de excu. tu.

Donatio. ij. cā mor
tis ē cū
qs magis vult hr̄e se q̄ꝫ eum
cui donat. magisqꝫ eum cui donat. q̄ꝫ
heredē suū dicit tex in. l. i. ff. de do. ca.
mor. ⁊ in. l. senatus. §. donatio. eo. ti.

¶ Tres sūt spēs donationis cā mortꝭ 1
Quedā fit qñ iminēte periculo mortꝭ
ita dat ut stati sit accipientꝭ. alia fit nul
lo metu p̄ñtis periculi sed sola cogita
tiōe mortalitatis. ut ab homine sano.
Tertia species cuz donatur cā mortis
non ut statim fiat accipientis sed tūc
demuz cuz mortu⁹ fuerit. l. ii. ff. eo. ti.

¶ Cōuenit donato cā mortꝭ cū dona/ 2
tione simplici qꝛ vtraqꝫ donatio ē. itē
qꝛ vtraqꝫ iter viuos ꝯficit̄ ⁊ traditur

differt. qꝛ ista ex pnia reuocat. illa nõ. vt. l. q mortis cã. ff. eo. Itẽ. qꝛ i ista. v. testes: in illa duo sufficiũt ut. l. fi. C. eo. ti. in dubio presumitur donatio inter viuos: nisi probetur ꝯtrariũ: uel sit facta mẽtio de morte. ut no. gl. i. d. l. fi.

3 ¶ Quõ dignoscit a legato. R. ꝙ si ṽba sũt cõia: vel equoca. tũc ꝑ traditionẽ rei vel ꝑ obligatõ ez qua se obligat legatario cognoscit. aut qñ nullũ istorũ iteruenit dicitur legatum. vide qđ legit. ⁊ no. i. l. ij. ⁊. l. marcell⁹. ff. eo. ti.

4 ¶ Conuenit i multis cum legato qꝛ vtraqꝫ ẽ vltima volũtas. itẽ qꝛ vtraqꝫ qnariũ numeꝝ testiũ regrit. Itẽ qꝛ in vtraqꝫ substitutio locũ vẽdicat. ut i. l. i. C. eo. Itẽ qꝛ nec isinuationẽ exigit. d. l. fi. itẽ qꝛ nõ ẽ ꝑfecta nisi morte secuta vt. ff. eo. l. nõ vr̃ ⁊ multis aljis đ qbus dic. ut no. i dictis. l. Marcellus. ⁊. l. fi.

5 ¶ Differt a legato qꝛ legatũ fit nolẽti. sed nõ donatio cã mortis. Itẽ sepius donatũ cã mortis tradit a donãte. sed legatũ nõ. Itẽ qꝛ donatio i singulos ãnos ẽ vna. legatũ ṽo plura. l. senat⁹. eo. ti. Itẽ Filiussa. nõ legat. sꝫ dõat cã mortis de cõsẽsu ꝓatris. Itẽ lꝫ testm̃ falsũ sit uel nullũ donatio tꝫ. lꝫ nõ legatũ. ff. de his q. ut idi. l. pe. §. vltimo ⁊ multis alijs de quibus vide per totũ istum titulum. ff. ⁊. C.

6 ¶ Quõ reuocat. R. ſm gl. i. l. nõ oĩs i pri. ff. si cer. pe. ꝙ trib⁹ mõis. tex. ẽ. in sti. de dona. §. i. ¶ Prim⁹ si donatarius ꝑmoriatur q̃ꝫ donator. ¶ Scđs si penitet donasse. ¶ Tertius cessãte cõditione sub qua donatio facta fuit.

7 ¶ Quid si iurauit nõ reuocare. R. ꝙ põt reuocari in duob⁹ cãib⁹. ¶ Primus ex noua cã. ut. j. sepultura. §. xl. ¶ Scđs si donauit oĩa bona pñtia ⁊ futura qꝛ tũc iuramẽtũ iduceret votũ captãde mortis ⁊ iõ nõ tꝫ. qꝛ esset vinculũ iniqtatꝫ. petet tñ pri⁹ absolutionẽ a iuramẽto. sec⁹ si donasset solũ pñtia qđ intelligit qñ donat oĩa bona sua ñ addẽs futura. qꝛ tũc nõ reuocat. de q̃ vide qđ legit ⁊ no. i. l. fi. C. de pac. ⁊. l. stipulatio hoc modo. ff. de ṽb. ob.

¶ Quis põt donare cã mortis. R. ꝙ 8
oĩs q testm̃ facere nõ põt: ñ põt dõare cã mortꝫ. Excepto filiofami. q lꝫ tẽstari nõ possit etiã iubente pr̃e: põt tñ dõare cã mortꝫ pr̃e ꝑmittẽte. l. tã is. ff. eo. ti. Itẽ q nõ põt dõare int̃ viuos. ñ põt donar̃ cã mortꝫ. l. filiussami. ff. de don. Vñ dicit bal. i. li. đ ꝯsue. seu. i. R. i. đ ꝓhi. seu. alie. ꝑ fede. c. i. ꝙ qñ nomẽ dõatiõis ponit̃ ꝓhibitiue: tũc icludit̃ ẽt dõatio cã mortꝫ. puta statuto cauet̃ ne mulier possit donare. vñ nec ẽt cã mortꝫ: qꝛ a q̃ remouet̃ gen⁹: ⁊ q̃libet ei⁹ spẽs. d. l. filiussa. §. pari rõne. sꝫ qñ nomẽ donatõis ponit̃ ꝑmissiue. tũc ñ icludit̃ dõatio cã mortꝫ. qꝛ nõ ẽ ꝓprie dõatio. ut. l. i. §. i. ff. đ don. vñ feudatarius cui a domino permissum est donare: non põt donare cã mortꝫ feudũ

¶ Utꝝ dõatio cã mortꝫ valeat fcã ab 9
eo q capitale crimẽ cõmisit. R. ꝙ ñ: siue sit fcã añ crimẽ cõmissũ: siue post: siue añ sniaꝫ: siue post: cũ ⁊ testm̃ rũpat̃ ⁊ oĩa publicẽt̃. ut. ff. e. l. si aliqs. fallit i re dõata vxori. fcã añ r̃atũ ꝯmissũ sꝫ ñ postea. ut. ff. đ do. int̃ vi. ⁊ vx. l. cũ hic stat⁹. §. si marit⁹. ẽ tex. cũ gl. i. l. res vxoris. C. đ don. int̃ vi. ⁊. vxo.

Donatio ꝑtio int̃ viꝝ ⁊ vxorẽ ꝯstante mr̃imonio ñ vꝫ. rõ ẽ ne mutuo amor̃ iuicẽ spoliarẽt̃ dõatõib⁹ ñ tẽperãtes. vt tex. i. l. i. ff. e. itellige si alt̃ fit ditior. ⁊ alt̃ paupior. ut i. c. dõatio đ dõa. int̃ vi. ⁊ vx. qđ itellige vex̃ i dõatiõe pura ⁊ simplici. đ q̃. s. dõatio. i. i. ꝑn. sec⁹ i donatiõe remuneratiua qꝛ ñ ꝓhibet̃. ut i. l. qđ aũt. §. si vir. ff. eo. ti. vbi pꝫ ꝙ si vir dõat vnã rẽ vxori: ⁊ vxor aliã viro fit hicinde cõpẽsatio. ⁊ ꝑ hoc notabiliter dicit bar. i. l. si diuortio. ff. đ ṽ. ob.

ꝛ ē gl.i.l.ſi volūtate.C.ō do.ꝓ.q̄ ꝓle/
uel⁹ pōt ꝓſtitueꝛ dotē nobili: cui nube
re vult animo donandi: ſz cōſeraꝛ in
tꝫs matrimonij q̄ eſt remuneratiua ꝛ
nō ſimpler. Facit ad hoc.l acquilius.
ff.de don. Et ſic limita iura ꝓhibētia
donationē.nec ſolū ꝓhibeꝛ inter vi
rum ꝛ vxo.ſed in eos qui ad eos per/
tinent etiā.aut interpoſitas perſonas.
vt.l.ſi ſponſus.§. generaliter.ff.eo.ti.

¶ Quid ſi viro moꝛtī cā dōare voleāt
mādat vir.q̄ dōet vxori.ſ.q̄ dōatio
ē nulla.q̄ vꝫ ac ſi vir dōaret.l.idēq̄.
ff.e.ti.ſec⁹ ſi voleāt legare mihi: mādo
q̄ leget vxori.nō facit donationē iter
vir̄ ꝛ vxorē.l.ſed ſi vir.§.q̄ legatur⁹.
ff.e. Nō.q̄ i donatiōe cā moꝛtī etiaꝫ
ſine traditiō e trāſſeꝛ dñiū reuocabi
liter tñ.l.ii.ff.e.ti.ſec⁹ i legato q̄ cedit
ſolū a tpe moꝛt.ut.l.a titio cū ſi.ff.de
fur.ió i primo caſu queſito dñio viro
nō pōt: ſed in ſecūdo ſic.q̄ nō acqrit
niſi morte ſecuta. Hoc limita vex q̄ſ
tā dōauerat cā mortis ſed q̄ ſolū diſ
poſuerat donare valebit: ſi nutrato ꝓ
poſito ad iſtāriā viri donat vxori quia
ſic ratio ceſſat diuerſitatis de legato.

2 ¶ Vtr vir nō valeat dōatio iter virū
ꝛ vxorē.ꝛ.q̄ nō.ſz fallit i.viii. caſib⁹.
¶ Primo i dōatōe iperatoriſ ſcā ꝓiu
gi: ul eꝫ.ē ter.i.l.pe.C.e.ti. ¶ Scōſ ſi
edeſ vxoris icēdio exuſte ſūt dōatū ad
eaꝫ extructōez a viro vz: ſquātū edi/
ficij extructio expoſtulat.l.q̄ ſi vir.ff.e.
ti. ¶ Tertio pōt maritꝰ ꝓſtāte mſimo
nio remitteꝛ vxori dotē ſibi ab ea ꝓ
miſſū i toto: ul ē pte.ut ē gl.ſingularis.
ꝛ ibi cy.ꝛ bal.i.l.ſi ꝓſtāte.C.ō don. añ
nup.ſz remiſſio alteri⁹ ōbiti ñvz.ſicut
nec aſſignatio alteri⁹ ōbitoris.q̄ hec
omnia donationes ſunt.d.l.ſi ſpon/
ſus.§.ſi debitor. ¶ Quartus ſi ex tali
dōatōe nō fit paupioꝛ q̄ donat q̄ꝫ
eni donaꝫ fiat ditioꝛ: ut ſi maritꝰ iſtitu
tus heres ab aliq̄ nō adiſt hꝫditatē ut
ad vxorē ſubſtitutā pueniat: vl ſi repu
diet legatū ut remāeat apō vxorē one
ratā ꝓ legato p teſtatorē. uel ſi rogatꝰ
reſtituere hꝫditatē vxori nō detrahe
ret quartā cā donatōis.ut in.l.ſi ſpō/
ſus.§.ſi maritꝰ heres.ff.e.vbi tex.ne/
q̄z eni paupioꝛ fit q̄ nō acqrit: ſz q̄ ō
ꝑſimonio ſuo depoſuit. Idē dicas q̄ſ
donat rē alienā.l.ſz ꝛ ſi ꝓſtāte.ff.e.ti.
Intellige in tali caſu q̄ ipſe donās nō
teneaꝫ reſtituere: vtputa de lnia dñi
dantis ſibi liberā facultatē donādi do
nauit. ¶ Quintus ſi cui donatū ē nō
fit ditioꝛ: q̄uis donatoꝛ fiat paupioꝛ
ut ſi donauit ad emēda vngūēta.d.l.
q̄ aūt.§.i. Idē ſi donat vxori pecuniā
ut ꝓ cognato ſuo ſportulas ſoluat: q̄ſ
uis ipſa vxoꝛ pecuniā ipſā mutuo fuiſ
ſet acceptura.d.l.ſi mulier.ff.e.ti. idē
dic ſi ſoluat vectigal ꝓ ea. ꝑm Host.
Idē ſi dat ad oblatōes facīēdas: uel
aliā piā cām: ꝑm eundē. heres autez
vxoris ſi expēderet inutiliꝛ: nō ꝓpter
hoc mūꝰ teneꝛeꝫ.ut in.l.q̄ de bonis
ff.ad.l.fal.q̄z ſaꝫ ē q̄ donatariꝰ effectꝰ
ē locupletioꝛ.ut no. Pa.i.d.c. dona
tio.e.ti. ¶ Sexꝰ q̄ſ donat in tꝫs finꝫ
ti mſimonij: ut tūc res fiat maritī uel
vxoris cū moꝛs fuerit ſecuta.l.ſz inte
rim i ꝑn.ff.e.ti. ¶ Septimꝰ q̄ſ donat
cā moꝛtī cuiuſcūq̄z ſpēi ſit iſta donatio
cā moꝛt.ut in.d.l.ſz interiz.i ꝑn. niſi
ita fiat ut nullo mō reuoceꝫ q̄z nō va
leret.ꝛz gl.i.d.l.ſz interi. ¶ Octauꝰ
q̄ſ vxoꝛ donat viro cā dignitatꝫ uꝫ ho
noriſ adipiſcēdi.l.q̄ adipiſcēde.ff.e.ti.
¶ Quō ꝓfirmaꝫ donatio inualida in
ter vir̄ ꝛ vxorē.ſ.q̄ in duob⁹ caſib⁹
¶ Primo morte donāt̄ ꝛ nō reuocāt̄
tacite uꝫ exꝓſſe.ut.l.i.ꝛ.üj.C.e.ti.ꝛ.d.c
donatio.limita vex q̄ morte ꝓfirmaꝫ
i donatōe q̄ ñ ē vltra.ccccc.ſolidoſ q̄z
ſi eēt vltra.ccccc.ſolidos ꝛ ſit feā ſiñ t

sinuatione nõ ꝯfirmat̃ morte nisi ex/
presse tũc approbauerit. Si approba
uit expresse in morte valebit: ut lega/
tũ qđ nõ indiget insinuatiõe: al's nõ
ſm gl. ⁊ Jo. an. i. d. c. donatio. Itẽ ꝙ
nõ fuerit facta simplici ꝓmissione: qꝛ
si sic nõ valeret. l. papinian⁹. ff. e. ⁊ ibi
Bar. dicit verꝝ nisi interuenisset tradi
tio vera uel ficta: puta qꝛ ꝯfitet̃ se ha/
buisse: qꝛ sic ꝯfirmaret̃. Regrit̃ ergo
traditio i vita donãt̃: ut donatio mor/
te ꝯfirmet̃. ut. j. pactũ. §. xv.

4 ¶ Sed dubitat̃ an intelligat̃ iste ca/
sus de morte nãli tm̃ ꝙ ꝯfirmet talez
donationẽ. ℞. ꝙ nõ. sed etiã de ciuili
distinguendo tñ qꝛ ex illa q̃ perdit̃ li/
bertas ⁊ seru⁹ efficit̃ hois perimit̃ do
natio. ut. l. cũ hic stat⁹. §. si donator. ff.
eo. Sed ex illa q̃si efficit̃ seruus pene
mortis ꝯfirmat̃. ut. C. eo. ti. l. res vxo/
ris. Rõ diuersitat̃ ſm glo. in. d. l. res
est. qꝛ vbi efficit̃ seruus hois est do/
minus qui pót reuocare: ſz nõ vbi ef
ficitur seru⁹ pene. Hodie tñ ex deli/
cto nõ dz qs dãnari ut sit seruus. aut̃.
ſz hodie. C. e. Ex alia aũt morte ciuili
ex qua mr̃imoniũ nõ dissoluit̃. ut ẽ de
portatio ⁊ hmõi nõ ꝯfirmat̃: sed pen
det vsqꝫ ad mortẽ nãlẽ. ⁊ si nõ reuoca
uerit tũc ꝯfirmet̃. d. l. res vxoris. Ex
alia aũt morte q̃ ingredit̃ religionem
lz. Uin. in. d. c. donatio. teneat ꝙ nõ
intelligat̃ de ista religionis. tñ Jo. an.
⁊ car. tenẽt ꝙ sic. quia ingrediẽs cen/
set̃ mortuus. l. fi. C. de epis. ⁊ cle. ⁊. xvi
q. i. c. placuit. el. ij. Sed opi. Uin. vide
tur verior in mr̃imonio ꝯsumato per
d. l. res vxoris. q̃ regrit mortẽ talez q̃
matrimoniũ dissoluit̃: qđ ñ est i igres
su religionis nisi q̃ ad exercitiũ: ſz in
matrimonio non ꝯsumato tene opi.
Jo. an. ⁊ Car. ¶ Secũdo ꝯfirmatur
iuramẽto ſm Pa. in. d. c. donatio. q
dicit ꝙ hec est cõis opi. Bart. in. l. si
quis ꝓ eo. ff. de fideius. ⁊ in. l. seius ⁊
augerius. ff. ad. l. fal. idẽ tenet. sed in. l.
i. ff. de dona. inter viꝝ ⁊ vxo. videt̃ te/
nere ꝯtriũ ꝑ rõnez glo. i. d. c. donatio.
quia videt̃ ꝯ bonos mores. Sed dic
verũ ꝯ bonos mores ciuiles: ſz nõ ꝯ
bonos mores nãles ꝯ q̃s nõ valet iu
ramentũ: ⁊ dic ꝙ confirmatur.

¶ Quid si matrimoniũ nõ tenuit. ℞. 5
ꝙ lz donatio ipso iure valuerit: qꝛ tñ
idigna ꝑsona eius fuit q nec maritus
dici pót reuocari poterit. l. si ex volun
tate. C. eo. ti. Intellige si ignorabãt. si
vo vterqꝫ scit ipedimẽtũ ⁊ matrimo/
niũ nõ tenere fiscus repetit. ff. eo. ti. l.
cũ hic status. §. vlti. Et si non repetet
poterit tenere bona ꝯscientia. licet de
bono consilio deberet dare pauꝑib⁹.

¶ Utꝝ donatio inter spõsũ ⁊ spõsã đ 6
futuro teneat. ℞. gl. ꝑfata ꝙ sic. all'at.
l. iter eos. ff. eo. vbi dicit tex. valer̃ etiã
si eodẽ die mr̃imoniũ postea ꝯhatur.

¶ Quõ reuocat̃ donatio inter viꝝ ⁊ 7
vxorẽ. ℞. ꝙ i. v. ¶ Primo ꝑ pniam.
d. l. cuz hic status. ¶ Scđo si alienet̃
res donata ꝑ donatorẽ. l. si marit⁹ tu⁹
C. de do. int̃ vi. ⁊ vx. ⁊ i. d. l. cuz hic sta
tus. ¶ Tertio qñ pignori obligat̃ res
donata a donatore: nisi aliđ exp̃mat̃
d. l. cũ hic status. ¶ Quarto si ꝑmo/
riat̃ q donationẽ accepit. de dona. int̃
vi. ⁊ vx. c. donatio ⁊ si moriant̃ simul
tz ſm glo. ibidẽ. ¶ Quinto cũ diuor
tiũ fit ex displicẽtia. d. l. cuz hic status:
nisi exp̃sse voluerit dõatõez valere. l.
si iteriz. ff. eo. ti. Sec⁹ si cã religiõis. si
tñ mr̃imoniũ restaurет̃ post diuortiũ
no reuocat̃. d. l. cũ hic. ⁊ idẽ dic đ do/
natõe iter socerꝝ ⁊ nuꝝ: ul' generꝝ: ⁊ i/
ter ꝯsoceros q copulatos mr̃imonio i
ptãte hñt. d. l. cũ hic stat⁹. §. oro. ⁊ iter
patrẽ ⁊ filiũ ñ emãcipatũ. vide gl. i. d.
c. dõatio q̃ hoc tz i dubio vo qñ ꝑsu/
mat̃ dõat̃ vestimẽta. viđ peculiũ. §. xxi

Donatio.iiij. ante nuptias: uel ꝓpter: oliꝫ dicebat̃ añ nuptias donatio. Sed hodie nõ ẽ nisi donatio ꝓpter nuptias. ut. C. de dona. añ nup. vel ꝓpter nuptias in. l. fi. ⁊ fit in recõpensationẽ dotis: ⁊ potest fieri a viro hec donatio: siue pri⁹ q̃ ꝯctũ sit matrimoniũ siue post cõtractũ. ut. d. l. fi. ⁊ dr̃ antiferna ab anti qđ est ꝯ: ⁊ ferna qđ ẽ dos q̃si ꝯ dotẽ

1 ¶ Utruꝫ requirat̃ eq̃litas cũ dote in ista donatiõe. ℞. olim si fiebat in ꝯstitutiõe dotis: tũc nõ regrebat̃ equalitas. ut. C. de pac. ꝯuẽtis tã sup̃ do. l. ex morte. ⁊. d. l. fi. Si vo dos prius erat cõstituta oportebat eq̃litas. ut. d. l. fi. §. sancim⁹. sꝫ hodie q̃litercũqꝫ oportet sit equalitas tã in donatiõe ꝓpter nuptias cũ dote q̃ i lucro sup vtroqꝫ p aut̃. eq̃litas posita sup. d. l. ex morte

2 ¶ Utꝝ soluto matrimonio donatio ꝓpter nuptias reuertat̃ ad viꝝ. ℞. ꝙ sic ut. d. l. fi. sicut ⁊ dos reuertit̃ ad mulierẽ. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. illo ꝓculdubio. Et hoc veꝝ nisi pactum aliud habeat. Nam si pactũ est ꝙ lucret̃ donationẽ ꝓpter nuptias: ⁊ vir lucrabit̃ dotẽ ⁊ eꝯ. qꝛ. d. l. fi. dicit. ꝙ pari passu vadũt. s. q̃ ad pactũ. qꝛ q̃le erit đ lucrãdo donationẽ uel dotẽ tale ⁊ de ꝯrio. Et hoc veꝝ nisi ex ꝯsuetudine sit derogatũ. d. aut̃. ut est in mult̃ locis: ⁊ iõ illã serua. ut no. in. c. donatio. de dona. inter vi. ⁊ vxo.

3 ¶ Sed ad qd valet donatio ꝓpt̃ nuptias ex q̃ vxor eã non lucrat̃: nisi ex pacto spãli. ut. d. §. illo. nec fruct⁹ habeat dicte donationis. ut. C. e. ti. l. si liberis. ℞. ꝙ valet ut sit securior in dote ut dicit glo. in. d. l. fi. Nã res suas vir alienat consentiẽte vxore: ⁊ renũtiare põt iuri hypothecario qđ hẽat i alijs bonis mariti. ut. C. ad vell̃. l. etiã. Sed in donatõis ꝓpter nuptias alienatõe aut obligatione nõ põt mulier renũciare iuri hypothecario ꝓ iure suo qđ habet in hac donatiõe ꝓpter nuptias nec valet cõsensus mulieris. ut. C. ad velle. aut̃. siue auie. nisi interueniat iuramentũ. ut in. c. lꝫ. ꝯđ iureiu. li. vi. aut duo alia ꝯcurrãt. ¶ Primũ ꝙ vxor consentiat post biennũ secũda vice. ¶ Secundũ ꝙ tm̃ sit i facultatib⁹ viri ut indẽnitati vxoris possit ꝯsuli: nõ solũ tpe ꝯct⁹ ut qdã dixerũt: sꝫ etiam tpe q̃ vxor agere põt. ut no. in. d. aut̃. siue a me. uel ꝙ p. xxx. an. tacuerit: lꝫ secũdo nõ ꝯsenserit. ut no. Pa. in. c. ꝑuenit. de emp. ⁊ vẽ. Itẽ viro dissipãte bona sua põt agere sic ꝓ donatiõe ꝓpter nuptias sicut ꝓ dote. C. de iu. do. l. vbi. de q̃ dic ut no. ibidẽ. itẽ ꝓpt̃ adl̃teriũ viri lucrat̃. ut. s̃. adl̃teriũ. §. iij

¶ Quid si soluatur mr̃imoniũ aliter 4
q̃ p mortẽ: nũquid pactũ uel ꝯsuetudo poterit facere ꝙ vir lucret̃ dotez: ⁊ sic mulier remaneat sine dote. ℞. ꝟꝫ Ho. ꝙ non. ut no. in. d. c. donatio. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Et iõ p̃fatus. §. illo ꝓculdubio loqt̃ qñ mulier decessit q̃ casu tũc vir lucrat̃ rõne pacti soluꝫ ꝟm Ho. sed ꝟm Car. in. d. c. donatio. etiã rõne ꝯsuetudinis: qꝛ qđ põt pactũ: põt ⁊ ꝯsuetudo. ut no. gl. in. c. nõ putam⁹. de ꝯsue. li. vi.

¶ Querit̃ statuto cauet̃ ꝙ si alter cõ 5
iugũ p̃moriat̃: alter lucret̃ dotẽ ul̃ donationẽ ꝓpter nuptias: an debeat itelligi de morte nãli: ul̃ etiã de igressu religionis. ℞. ꝙ tm̃ de morte nãli nõ đ ista ciuili: persertim quia verba statuti sũt facti ⁊ in facto ꝯsistũt. c. i. de ꝯstit. nec recipiũt casus fictos. ut. l. iij. §. hec v̄ba. ff. de nego. ges. imo nec exp̃sse posset ꝓuidere ꝙ muliere ingrediẽte religionẽ vir lucraret̃ partẽ dot̃ cũ libertas religionis grauaret̃ ꝑ diminu-

ſtonē doſ: qđ fieri nō dz. l.i. §. onerā/de. ff. quaꝫ re. ac. nō dañ. ⁊ etiā qꝛ diſponeret ſtatutū de reb⁹ pſone religioſe: qđ nō pōt. c. fi. de re. eccle. nō alie.

¶ Quid ſi ex pacto ſit ut lucreť alio ꝓmoriēte. ꝫ. q⁹ pactū manet validuꝫ animo purificať p ingreſſuꝫ religionis. ut. l. deo nobis. C. de epiſ. ⁊ cle. et in auť. de ſanctiſ. epi. §. ſi vo ꝓſtante.

DOS est qđā donatio fcā a patre mulieri uel ab eī̄neo: uel facta a muliere ipi viro ꝓ oneribꝰ mſtimonij ſuſtinēdis. ſta no. canoniſte Boſ. ⁊ Oſtiē. in. c. Raynutiꝰ. de reſta. ⁊ p legiſtas i ꝫica ff. ſo. ma. ⁊ qppe ꝓpriū ꝓmoniū mulieris. ut. ff. ō mino. l. iij. §. ſꝫ vtrū. i fi.

¶ Quot ſunt eiꝰ ſpēs. ꝫ. due. ¶ Prima dř, pfecticia: ⁊ ē q̄ a pře uel auo ul' ꝓauo ⁊ hmōi pīns ꝓ filia vl' nepte et hmōi: ō bonis eoꝝ, pficiſciť. vl' q̄ alꝰ de mādato eoꝝ ul' noie eoꝝ: ⁊ ipſi ratū hñt ꝓſtituť. ut in. l. pfecticia. i pn. ff. de iure do. etiā ſi filia eſſet emācipata. d. l. pfecticia. §. fi.

¶ Secūda dř aduēticia ⁊ eſt illa quā dat mulier ꝓ ſe ipſa: uel glibet alī q̄ alꝰ nō deſcēdit a pře uel auo ⁊ hmōi. Jtez aduenticia ē ſi př cū deberet filie cū volūtate eiꝰ dederit. ut. d. l. pfecticia in fi. Jtez eſt alia diſtinctio. Aliqñ dať dos extiata aliqñ inextiata qñ extiata traditť picu lū ptinet ad maritū. Si vo inextiata ptinebit ad mulierē. l. plerūq; in pn. ff. de iu. do. Fructꝰ tñ ⁊ fetꝰ rez dotalīū lucrať maritꝰ. ut in. d. l. plerūq; ō q̄ ibi vide. ⁊ p gl. i. c. ſalubꝛiter. ō vſur. ⁊ canoniſtas ibi. ⁊ p Boſ. in ſum. ti. ō dona. in. §. aduēticia. Limita tñ verū q⁹ fructꝰ lucrať ſi ſuſtinet onera mſtimonij: alꝰ nō ſꝫ reſtituť mulieri. ff. ō vſur. videamꝰ la. ij. §. pe. Jtē q⁹ ſi dos eť in aialibꝰ dz maritꝰ ſupplere ō iā naꝫ ſeruīb⁹ capita moꝛtua ut. d. l. plerꝙ

¶ Utꝝ dos poſſit eſſe ſine mſtimonio ꝓ ñti uel ꝓterito. ꝫ. q⁹ nō. C. de do. añ nup. l. fi. ⁊ iō ſolutū ꝓ dote vbi mſtimoniū fuit nullū nō repeteť noie doſ: ſꝫ ꝓditōe ſine cā. ff. de ꝓdi. ſine cā. l. fi. ⁊ eſt ꝓnlegiata hec actio q̄ ad mulierē ſicut actio de dote. ut tenēt doct. in. c. de ꝓnūdētia de dote poſt di. reſti. facit l. ij. ff. de ꝓnle. credi. ⁊ ſic ꝓponeť ſꝫ q⁹. j. dicā. §. xj. ⁊. §. xij.

¶ Quāta dz eſſe dos. ꝫ. q⁹ etiā i mo/dico pōt ꝓſtitui. ut dicit gl. in. l. iperiať C. de nup. in vbo dotalib⁹. qđ eſt circa mediū. l. et qꝛ dos ſuccedit loco alimentoꝝ. ut no. ꝑ bar. in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de ꝓdi. ⁊ demō. ⁊ ꝑ bal. in. l. i. §. ius nāle. ff. de iuſti. ⁊ iure. Jdeo ſm hoc extimabiť ⁊ fiat pēſaꝫ ꝓditionib⁹ ⁊ aliꝭ qualitatibus.

¶ Utrū př teneať dotare filiaꝫ q̄ nupſit ꝛ eiꝰ volūtaťe. ꝫ. ſm Pa. in. c. i. ō deſpō. ípu. dñiguēdo. aut nupſit indigno: ⁊ tūc nō teneť. glo. eſt no. in. c. de rap. xxxvi. q. i. Ad itellige ſm do. An. in. c. accedēs. de. pcu. ⁊ Jmol. ibi dē ſi eſt idigꝰ turpi indignitate. ſecꝰ ſi eſſet idigꝰ. i. nō paris ꝓditōis. Ale rūtū poterit minoꝛē doté dare ex ꝓditione pſone: ⁊ faciūt q̄ habeneť i. l. cū poſt diuoꝛtiū. §. gener. ff. de iure dot. iūcta glo. in l. ſi volūtate. C. de do. ꝓ miſ. Aut eligit dignū uel nō indignū ⁊ tūc aut ꝓmiſit doté: ⁊ ſic př teneť eā dotare: ſꝫ př nō ꝓſenſerit in tali, ꝓ miſſione: tū filia ꝑ hāc, pmiſſionē releuat pře a debito dotādi. ⁊ iō tangē in rē pris vertať iſta ꝓmiſſio tenebiť př de in rē vſo. ita dicit Bar. in. l. obliganeť. §. lege. ff. de ac. ⁊ ob. ꝓter. in ſimili in l. ⁊ iō. §. fi. ⁊ l. filiꝰ ff. de in rē v. Aut ñ ꝓmiſit doté: ⁊ ſic nō teneť: qꝛ ex q̄ inuenit ſibi maritū ſine dote ⁊ maritꝰ tenetur eā alere ſicut filiā. ut in auť. qꝰ mo. na. effi. le. §. pe. no. ino. in. c. ꝓ no/

stras. de do. inter vir̃ ⁊ vx. ⁊ etiã si p̃ze
moriat relictis filijs teneꝫ sibi relinq̃
re quartã partẽ suoꝝ bonoꝝ p̃ fat⁹ vir
secus si filios nõ habuit. ut no. glo. in
§. pe. ⁊ ió cessat vtrũq; debitũ i p̃fe. s.
alimentoꝝ ⁊ dot̃. primũ q; hꝫ vnde
alat se. s. ex bonis mariti: ⁊ dos succe-
dit loco alimentoꝝ. ut. s. dictũ ẽ. ⁊ ita
tenet bart. in. d. §. lege. ⁊ Ange. in. l. si
socer. ⁊ bal. in. l. i. ff. so. ma. ⁊ in. l. fi. C.
de do. p̃mis. Et sic limita glo. in. c. fi.
xxxij. q. ii. que dicit q; teneꝫ eã dotare
vez si. p̃misit. al's ñ. Non tñ hẽbit; lo
cũ statutũ q̃ cauet ut filia dotata non
succedat in tali muliere. ut no. Pa. in
d. c. accedens. nec exeludit a succes-
sione saltem legitime sicut ceteri filij:
multomagis teneꝫ pater dotare filiaz
que nõ cõtraxit ꝫ eius voluntatem: ⁊
cõtra p̃em põt iplorari officiũ iudi-
cis regulariter ut dotet filiã. l. qui li-
beros. ff. de ritu nup. no. in. d. §. lege.
habeꝫ in. l. fi. C. de dotis p̃o.

5 ¶ Vtrũ frater teneaꝫ dotare sozoꝛez
ex eodẽ p̃e natã. ꝛ. Pa. in. c. puenit
de arbi. cõiter teneꝫ q; sic. no. glo. de
laico i. l. cũ plꝛes. §. pe. ff. de admi. tu.
⁊ in. l. nõ oi. C. e. ti. Rõ q; hꝫ Ly. i. d.
l. ñ oi cã dotis est fauoꝛabilioꝛ q̃ cau
sa alimentoꝝ. ꝓpterea tz bart. in. l. fi.
ff. de his q. ut indig. q; p̃ põt relinq̃-
re filie spurie dotẽ: q; dos succedit lo
co alimentoꝝ. idẽ no. in aut. ex cõple
xu. C. ꝺ̃ ince. nup. ⁊ in. l. meui⁹. §. duo
bus. ff. de le. ij. Añ sicut tenetur alimẽ
tare. ut. s. Alimenta. sic ⁊ dotare in ca
su necessitat̃. Idem dic ⁊ foꝛti⁹ in cle-
rico q magis teneꝫ ad caritatẽ. ut i. c.
i. ⁊ qõ ibi no. de emp. ⁊ ven. Et si non
habet alia bona põt eã dotare ⁊ alia;
consanguineã de redditib⁹ ecclie si ẽ
inops. qõ p;obaꝫ p. c. i. de coha. cle. ⁊
mu. ⁊ in. c. oio ꝓsitemur. xxxi. di. q; si
cut. per. d. c. põt alere consanguineos
pauperes ꝺ̃ redditib⁹ ecclesie ergo soꝛ
tius dotare: cũ sit fauoꝛabilioꝛ: ut di-
ctũ est. Quod veruz credo: dumodo
constituat ad necessitatẽ sue cõditiõis
non põpam fastuositatis. ar. c. negoci
atoꝛem. lxxxviij. di. sic ergo qui teneꝫ
alimentare teneꝫ dotare.

¶ Vtrũ vir possit constituere dotem 6
vxoꝛi. ꝛ. Pa. in. c. ⁊ si necesse. de do.
inter vir̃ ⁊ vx. q; nõ post ꝫcũ matri-
moniũ. secus si añ mꝛimoniũ: q; põt
ut. l. i. ⁊ qõ ibi no. C. de do. añ mꝛp. ni-
si sit cõstituta: ut tunc dominiũ adipi-
scatur cũ matrimoniũ fuerit subsecu-
tum: quia nõ valet. ut in. l. qõ sponse.
C. de do. ante nup. quia nec añ matri
moniũ dominiũ trãsiuit q; noluit: nec
post matrimoniũ q; non potuit. ut ibi
glo. Fallit hoc in plebeio dotãte nobi
le: q; videt dõare in recõpẽsatione cũ
nobilitate: q; põt ut. s. dõatio. iij. i p̃n.

¶ Vtr̃ res ẽphiteotica possit a p̃e da 7
ri i dotẽ sine p̃sensu dñi. ꝛ. spe. ti. ꝺ̃ lo
ca. §. nũc aliq̃. v. cxc. q; sic nõ trãsfert
tñ plus iuris q̃ ipse hꝫ. ut i. c. nup. de
do. inf vi. ⁊ vxo. nec soluet laudemiũ
q; ẽ aliẽatio necessaria hꝫ Guil. ⁊ bar.
i. l. ⁊ ió. ff. ꝺ̃ p̃di. fur. Sil'r põt dari i do
tẽ eũnce si iextiata deb̃: ⁊ soluet laude
miũ: tz extiata nõ põt dari nisi filie

¶ Vtrũ feudatari⁹ ꝓsil'r possit. ꝛ. Jo. 8
an. i. d. c. nup. q; ñ. ino. tñ ibi tz q; p̃t.
⁊ eũ segt̃ Pa. ibidẽ. ⁊ ẽt dicit i dona
tõe ꝓpt̃ nup. ego ꝓcoꝛ. sic q; va ẽ opi.
scꝺ̃ in feudo in q̃ succedit filia ⁊ pria
opi. in illo in quo nõ succedit: quia sic
est ratio diuersa ab emphiteo si in q̃
succedit filia.

¶ Vtrũ vir possit repellere vxoꝛẽ nõ 9
soluta sibi dote, pmissa. ꝛ. q; sic. ut sen
tit Jo. in. c. per vestras. de do. inter vi.
⁊ vx. Mã dos daꝫ ꝓpter onera matri
monij sustinẽda. ut in. d. c. p vestras. ⁊
in. c. salubꝛiter. ꝺ̃ vsu. ⁊ in. l. si cũ dotẽ.

l 6

§. finaũt. ff. so. ma. ergo põt hec onera recusare si nõ h3 vnde sumat emolumẽta. bonus tex. est ibi. ꝛ bal. in l. fi. C. ad vell'. post Ly. in l. vxorẽ. C. de negoc. gest. ꝛ bar. in trac. de alimẽ. ex q̃ cõclude eũ nõ teneri ad traductõ3 dotis p̃i nõ soluta. sec9 de debito p̃ngali.

10 ¶ Vtrũ marit9 ducẽs vxorẽ sine dote teneaꝫ eã alere de suo. §. q̃ sic ẽm statũ sue psone. ut no. ꝛ volũt Inno. ꝛ Io. in. d. c. p vias. ꝛ gl. in. d. §. sin aũt facit tex. in l. q̃ si nulla. ff. õ reli. Nõ ẽm ino. q̃ psonã suã dedit p dote. ut in auc. q. mo. nã. effi. leg. §. pe. ꝛ. ff. ut in pos. lega. l. pe. dicit̃ q̃ vxorẽ debet alere ut filiam.

11 ¶ Que sunt p̃uilegia dotis. §. q̃ multa. P̃rimũ q̃ oĩa bona viri sunt tacite hypothecata p̃ dote. ut est tex. in. c. ex lr̃is. de pig. ¶ Secundũ q̃ nõ p̃dit̃ ꝓpter maleficiũ viri nec etiã p̃is ut no. glo. d. c. ex lr̃is. Fallit in vxore p̃mipilarii q̃ in eo officio deligt. ut. C. q. mo. pig. ta. Ꝫ. l. satis notũ. ꝛ. C. de p̃mipil. l. vtilitas. ¶ Tertiũ q̃ ꝓponit̃ oĩb9 creditoꝛib9 etiã p̃rioꝛib9 q̃ hñt p̃sonales actões uel tacitas hypothecas. ut i. l. assiduis. C. q po. in pig. ha. Sec9 hñtib9 exp̃ssas. ut no. glo. in. d. l. assiduis. ꝛ Dy. in regula q̃ poꝛ. li. vi. Sed tñ dico cũ P̃a. in. d. c. ex lr̃is. q̃ si p̃suendo ẽ aliq̃ illã seruabo. l. si õ interp̃tatõe. ff. de legt. cũ si. Si vo nõ ẽ dico q̃ fauoꝛe mulier3 ꝓferri etiaꝫ hñtib9 exp̃ssas hypothecas: q̃ si mulier vincit eũ q̃ ad refectiõ3 rei dedit ut in aut. q̃ iure posita. sup. d. l. assiduis q̃ tñ ꝓferr̃ anteꝛioꝛib9 hñtib9 exp̃ssas hypothecas. ut. l. interdũ. ff. q po. in pig. habe. ergo si vinco vincentẽ te multo magis vinco te. ut in. l. õ accessionib9. ff. de diuer. ꝛ tẽp. p̃scri. adi minus casus dubi9 ꝛ in facto dubio poꝛtioꝛ est p̃ditio dotis. ut in. c. fi. de re iudi. ꝛ no. in. c. ex lr̃is. de ꝓba. cum hac opi. est P̃e. ꝛ Ly. ꝛ Io. and. l3 cõiter doc. teneãt eũ gl. in. d. c. ex lr̃is. ꝛ istud p̃uilegiũ ut p̃feraꝫ creditoꝛib9 transit ad filios ei9. ẽm Ffl. ex. de imo. in. l. ẽt. ff. sol. ma. ꝛ ibi est glo. ꝛ alia in. l. i. C. õ p̃ut. do. l3 bar. dicat Ꝺriũ. S3 põt intelligi opi. bar. vt nõ loquaꝫ de heredib9 suis: ut sunt filij: sed de ẽneis q̃ nõ hñt hoc p̃uilegiũ. ut. l. vnica. C. õ p̃rui. do. ¶ Quartus q̃ ecclia põt se ipedire de dote: nõ solũ in fauoꝛe viduaꝛ. ut in. c. nup. de do. iter vi. ꝛ vr. sed etiã marit̃ petẽtis sibi dotẽ p̃missam. ut i. c. p vias. e. ti. facit q̃ õ no. In no. in. c. latoꝛ. q fil. sint legi. Quis alij Ꝺriũ teneãt nisi accessoꝛie. ¶ Quintũ q̃ viro ỽ gente ad inopiã iudice in bente põt dari pecunia dotal' mercatoꝛi cũ pacto. ut capitale sit saluũ: ꝛ õ lucro pcipiãt vir ꝛ vxoꝛ parte honestã cõpensato lucro cũ dãno sine vsura. ut. c. p vias. de do. inter vi. ꝛ vxo. Ita tꝫ Jo. an. ꝛ Lar. in. d. c. p vias. ꝛ Fulg. i. l. cũ duob9. ff. p so. §. iteꝫ si i facto. ꝛ bal. in. q̃dã cõsilio incipiẽte. viso instr̃o facto int. no. Io. i sũ. õ vsur. §. an aliq̃. P̃a. in. c. nauigãti. de vsur. dicit se dubitare. Sed ego credo Ꝺcuꝫ vsurarũ nisi excuset ẽm q. j. dico. societas ꝓmo. §. vii. ¶ Sextũ q̃ fund9 dotal' alienari nõ põt ẽt de p̃sensu mulieris. ut no. in. l. iulian9. ff. de fun. do. ꝛ. C. ad vell'. aut. siue anie. nec etiaꝫ in hypothecã dari. ut. l. vnica. §. ꝛ cũ lex. C. de rei vx. ac. Ꝺõ vez ẽ nisi iuramẽtũ iterueniat. ut i. c. cũ p̃ingat. õ iure iu. ꝛ. c. l3. de iureiu. li. vi. ¶ Multa sũt ꝛ alia p̃uilegia in iure. de qb9 vide si placet speculatoꝛe. e. ti. hec omitto q̃ nihil ad p̃fessoꝛẽ. tene tñ q̃ hi p̃uilegiis gaudet dũmõ mlier sit catholica: alias nõ. ut. C. õ her̃. aut. iteꝫ p̃uilegiũ doꝫ.

¶ Vtrũ eadẽ p̃uilegia hẽat in dona- 12

tione ꝓpter nup.q̄ hꝫ in dote mulier
ff. Pa. post ino. in. d. c. ex lris. ō pig.
q aut mulier agit ad donatiōnē ꝓpt
nuptias tanꝯ spālr sibi obligatā, p do
te. ⁊ tūc hꝫ ꝓtilegiū dotꝭ: qz agit potꝰ
p dote ꝯ p donatōe ꝓpter nup. Si
vo agit ut eā lucreť: sic nō gaudet qz
cessāt rōnes ꝓtilegij dotꝭ: ſꝫ bñ hꝫ ta
citā hypothecā. l. vbi. C. de iu. do. In
tellige cōez nō ꝓtilegiatā: ut ꝓferatur alijs hñtib⁹ eam. Ju paraſrenali bus aūt habes. ĵ. paraſrenalia. §. ij.

13 ¶ Sed quē ꝓtinebit dos ſoluto matrimonio. ff. q ſꝫ marit⁹ de ſubtilitate iuris efficiať dñs dotis ſibi date. ut in. l. rebus. C. de iure do. ⁊. l. doce ancillā. C. ō rei vē. tñ ad eū nō ꝓtinet p⁹ moꝛtē vxoꝛis niſi i duob⁹ caſib⁹. ¶ Pōt mus q̄ inerat pactū de lucrāda dote uel donatōe ꝓpter nup. ut dictū. §. in ꝓcedēti. c. ¶ Secūd⁹ q̄ vxoꝛ inteſtata decedit deficiēt⁹ liberis ⁊ ꝓpinquis vir ſuccedit ⁊ eꝫ vxoꝛ viro. l. vnica. C. vñ vir ⁊ vxoꝛ. Sed ꝓtinebit ad eū q eā ꝓſtituit. ⁊ ſtipulat⁹ eſt eā ſibi reſtitui: ſiue ſit erne⁹. ut in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vx. ac. ſiue ſit pi. Si aūt nō ſit ſtipulat⁹: tūc ſi eſt erne⁹ q eā cō ſtituit reddeť vxoꝛi ſi ſupeſt ul' hꝛdib⁹ ei⁹. ſi aūt eſt pi in duob⁹ caſib⁹ erit ſi lie. Pōtim⁹ ſi eā emācipauit. Secūd⁹ ſi pi ꝓmoꝛiať añ eā: als filia ꝓmoꝛiēte erit pāis: etiā ſi extāt liberi ex filia. ut dicit Bin. p. l. dos a pre. C. ſol. ma. cū q̄ opi. cōiter trāſeūt canoniſte: ut dicit Pa. in. c. fi. de do. inter vi. ⁊ vx. ⁊ Bar. in. l. poſt dotē. ff. ſol. ma. ⁊ glo. i d. l. dos. ſꝫ opi. Jria q̄ vult q reſtituať liberis ꝓualuit in vſu. vt dicit. d. gl. ſꝫ filia ſupſtite ⁊ pre: ⁊ nō emancipata: tūc pri ⁊ filie: nec alteri ſine ꝓſenſu alterius redderť. l. vj. ff. ſol. mat. Si vo ē mulier q̄ ſibi ꝓſtituit dotē: tūc reddeť ſi bi. d. l. vnica. uel heredib⁹ ſuis niſi nō ne adulterij ꝓſiderit. ut. j. dicā. Pōe dicta limita vera: niſi ſint ſtatuta q̄ aliter diſponant ut ſunt cōmuniter.

¶ Sꝫ nūqd viro vergēte ad inopiā 14
pōt vxoꝛ petere dotē ꝓſtāte mrimonio. ff. q ſic ſi mō ipſa eā nō ſit ꝓſumptura. de q̄ vide i. c. p vias. ō dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. l. vbi. C. de iure do.

¶ Utrū vir ꝓpter adulteriuꝫ vxoris 15
lucreť dotez. ff. q ſic ſi p ſniam fit diuoꝛtiū. de do. inter vi. ⁊ vx. c. plerūqꝫ. uel p exceptionē. ut dictū eſt. §. adulteriū. §. iij. Ad limito dūmō ipſe vxoꝛi fidē nō fregerit etā vxoꝛe inſcia: qz in ꝓſcia q̄ ad lucrū dotis: credo q illud habeat locū paria delicta mutua compēſatione tollunť. ut dicit. l. viro. ff. ſo. matri. cū ꝓcoꝛ. ibi poſitꝭ. ⁊ ff. ō dolo. i l. ſi duo. cū alijs ꝓcor. ut in. c. intelleximus. ō adul. cū alijs ꝓcor. Jté lucrať ſi vxoꝛ intrauit balneū cū viro alieno ſm glo. lxxxi. di. nō oportet. Silr vxoꝛ donatione ꝓpter nup. ſi vir cū mulie re alia. allegat. l. vl. C. ō repu. Fallit in iſtis duob⁹ caſib⁹ q̄ mulier hꝫ filios qz tūc filij habebūt dotē q̄ ad ꝓpꝛieta tē ⁊ alia bona mris ſue ſm Jo. an. in d. c. plerūqꝫ. Facit aūt. ſed hodie. C. de adulte.

¶ Utrū amiſſa dotel ꝓpter adulteriū ſi 16
mulieri ꝓſtet de ipedimēto tali q̄ nō erat mrimoniū recupet eā. ff. q nō ꝓpter intētionē cū ope ſubſecuto. ar. c. nup. ⁊. c. vlt. de big. hoc tꝫ Wo. Boſ. Lau. Ber. ⁊ Jo. ſꝫ Tāer. tꝫ q̄ recupet ⁊ plꝫ magis ne pena excedat caſū ſuū

¶ Utr heredes p exceptionē ō adul 17
terio poſſint retinere dotē. ff. diuerſa fuit opi. ſed mihi placet diſtinctio dñi Signoꝛoli de homodeis quā recitat d. Jo. ant. ō ſcō Beor. in. c. plerūqꝫ. ubi. §. aut marit⁹ viuēs ignoꝛauit adulteriū. ⁊ ſic pñt heredes excipe ō adulterio: cū⁹ maritus nō poſſit videri diſ-

simulasse: ⁊ remisisse: nec potuit remittere iniuriã quã ignorabat. ut.l.nihil interest.§.si cũ filiꝰ.ff.de inof.tes.⁊ l.mr̃.§.i.e.ti.⁊.l.legitimã.ff.de pe.he.⁊ .l.vtilitatẽ.ff.de ꝯfir.tu.⁊ idẽ dico si dubitat̃ an sciuit: qꝛ p̃sumit̃ ignorasse l.i.§.illud.ff.d̃ lib.ag.⁊.l. mariti.ff. de adul.⁊.l.veriꝰ.ff.de ꝓba. Si v̄o sciuit ⁊ nõ est ꝯquestus: ut potuit de iure nouissimo etiã ꝯstãte mr̃imonio aut̃. sed nouo iure.C.d̃ adul.sꝫ vxorẽ retinuit cũ fuerit leno.l.sine metu.C.de adul. sic cũ hr̃des tractẽt de lucro captãdo ꝯ ipsos replicabit̃ de lenocinio mariti.l.cũ mulier.ff.sol.ma.⁊ sic paria delicta mutua cõpẽsatione tollent̃. facit qd̃ no.ino.in.d.c.intellexim⁹.⁊ Ja.d̃ are.in.d.l.cuꝫ mulier.⁊ in.l.rei.§.i.ff. sol.ma. Si v̄o post sciaꝫ vxorẽ nõ retinuit.⁊ tũc si q̃rit̃ de delicto p̃ncipaliter heredes nõ p̃nt ꝯqueri: imo accusatio dꝫ fieri ⁊ inscriptio cũ modificatiõe tñ quã facit glo. in aut̃. ut licet ma.⁊ auie.§.qꝛ v̄o.sed secundario sic ut repellãt petitionez dotꝫ.ut in.l.fi.§. scia.ff.de adi.leg.⁊ sic ꝯcorda opiniones s̃m hanc distinctionẽ.

18 ¶ Utrũ vidua cõmittẽs stuprũ ⁊ petens dotez a fratre mariti uel herede eiꝰ possit repelli p exceptõꝫ de fornicatõe.R.do.Fo.an.vbi.s̃.q̃ sic.de rigore iuris: ⁊ pdet dotẽ: ⁊ sic remanebit apud fratrẽ: uel heredes mariti ex offensa facta defũcto.p tex.cũ glo.⁊ p id qd̃ no.bar.i.l.pe.C.de adul.⁊.ff.d̃ liti.l.fi.⁊.l.filio.§.⁊ si forte.ff. de iniu. ita determinat Pau.de ca.ꝯsi.cxix. Uide ibi multa pro ⁊ contra.

19 ¶ Sed nũqd pr̃ q dedit dotẽ ꝓ filia pdet eã ꝓ adulterio filie.R.q̃ si nõ ẽ stipulat⁹ eã sibi reddi pdet ⁊ sibi iputet: ut tenet Jo.an.in.d.c.plerũqꝫ.et Accur.in.l.ꝯsensu.C.de repu.⁊ in.l. si dotẽ.C.de iu.do.sed Dyn⁹ p.l.ij.§. itẽ si volũtate.ff.sol.ma.dicit q̃ si filia est in potestate p̃ris nõ p̃iudicat̃ p̃ri. qn possit agere ꝓ dote: ⁊ ita sil̃r dñs Anto.i.d.c.plerũqꝫ.p.l.fi.C.d̃ repu.

20 ¶ Utrũ vir q expulit vxorẽ ꝓpt̃ adulteriũ nõ notoriũ ꝓp̃a auctoritate teneat̃ soluere mutuũ qd̃ accepit vxor ꝓ alimentꝫ.R.q̃ sic: qꝛ adulteriũ non notoriũ nõ p̃uat ipso iure alimẽtꝫ: nisi sniã lata sit.ff.de dona.l.post ꝯctũ cũ sua mã.⁊ ad illd̃ qd̃ dr̃ qd̃ mulieri obstat exceptio adulterij vez est quo ad futura: sed nõ quo ad alimẽta que debent̃ añ sniaꝫ latã.⁊ de hoc in.l.si istituta.ff.de inoffi.testa.

21 ¶ Utrũ frater q viuẽte p̃re de bonis paternis dotauit filiã teneat̃ illã dotez ꝯferre mortuo p̃re.videt̃ q̃ sic p.l.certũ.C.famil.her.⁊.l.fi.cũ ibi no.Sed Bal.in.l.fi.C.de do.ꝓmis.dicit casũ singularẽ ut nõ cõputet: sꝫ ego do tibi glo.in.l.dotẽ quã dedit auus.ff.d̃ col.bo.q̃ dicit si tpe mortꝫ p̃ris ꝯstabat mr̃imoniũ ñ eẽ cõicandũ. all̃.l.filiuꝫ de coll̃.bo.⁊.l.p̃mã.§.fi.ff.de col̃.dotꝫ.

22 ¶ Utrũ ꝯfessio q̃ vir ꝯfitet̃ se recepisse dotẽ ꝯstante mr̃imonio valeat.R.q̃ ñ: nisi appareat d̃ nũeratõe.nã videt̃ donare.bal.in.l.i.in.ij.col.C.d̃ do.ꝓ.⁊ Ang.i.l.pe.ff.q̃ res pi.ob.po.⁊ bar. in.l.si diuortio.⁊ ibi legiste.ff.d̃ v̄bo. ob.⁊ alij in.l.si volũtate.C.de do.ꝓ.⁊ p̃sumit̃ sil̃ata ꝯstitutio.ut dicit bar.i.l. i.C.de dõa.añ nup.d̃ hoc habet̃ i.l.i. vbi tex.C.de do.cau.nõ nu. Et hoc vez nisi vir faciẽdo testm̃ legaret vxori dotẽ exp̃ssa certa q̃ntitate: qꝛ tũc oĩno vxor eã hẽbit ẽt si ꝓbaret̃ q̃ nũq̃ꝫ fuit soluta.ut no.Ang.are.insti.de le. §.sꝫ si vxori.qd̃ limito vez nisi vir eẽt nõ soluẽdo creditoribus suis.

23 ¶ Qñ dꝫ restitui dos.R.q̃ si ꝯsistit i rebꝰ imobilibꝰ dꝫ stati restitui soluto mr̃imonio.si v̄o ꝯsistit i mobilibꝰ re

bus sic infra ānū. L. de re. vx. ac. l. vnica. §. exactio. Intellige tū in marito si pór: qz si dolo malo nó est vsatus nó restituet nisi in ānūtā pót: z idem pulegū hębūt filij eiusdē mrimonij: caue būt tū tā marit⁹ qz filij ō restituēda si ad pinguiorē fortunā ventūt. ut no. in d. l. vnica. in. §. cū aūt. z in. l. in pdēnatione. ff. de reg. iu. z in. l. etiā. in pn. ff. sol. ma. nó tū trāsit ad heredes exneos istud p̄uilegiū. l. maritū. ff. so. ma. de hoc vide glo. in. c. mulieres. z ibi per canonistas. de do. inter vir z vx.

24 ¶ Sed pone qñ fuit data dos erant res imobiles qs vēdidit marit⁹ z emit res mobiles ex eaz p̄cio. rñdeo q nó cóputabunt imobiles sz mobiles. casus est in. l. cū in fundo. §. si fund⁹. ff. ō iure do. et ió limita dictū. s. q sint mobiles vel imobiles tpe mortis viri: z ita iudicabunt: nec valebit q subrogatū sapiat nām ꝛc. qz nó est vez hic: z ió nó statim restituentur.

25 ¶ Vltrū marit⁹ uel heredes expensas factas in dote possint defalcare. ff. gl. in. d. c. mulieres: q necessarias sic ipso iure: vules ñ minuūt dotē: sz petunt act. mādati uel negocioz gestoz volūtarie etiā cū p̄sēsu vxoris facte solū p̄mittūtur abradi: si pūt sine lesione rei. L. ō rei vx. ac. l. vnica. §. sz nec z. l. i. ff. de ipen. in re. do. facti. Sz hoc nó hz locū in expēsis factis p exactōe uel defensione dotis: qz marit⁹ est dñs fructuū dotis: z sic tanqz dñs ipsā rem ut no. ff. de ipen. in re. do. fac. l. ij. z ió nó poterit repetere. ut tz spe. ti. ō dote post di. re. §. vl. v. illud etiā. z Jo. an.

26 ¶ Vltr heredes teneant alere mulierem relictā infra annuz. ff. q sic. Qō vez est si nó hz aliūde vnde alat: nó tū pm quantitatē dotis: qz si fructꝰ excederent nó tenent nisi solū ad alimēta Et si aligd de dote restituūt tenent in residuo alimentoz. ita no. glo. in. d. §. exactio. z. ff. so. ma. l. diuortio. in pnci. Vñ si pr̄ pstitit alimēta filie poterit eā repetere ab hr̄dib⁹ viri. Facit qō no. bar. i. l. diuortio. Si vo hz vnde alat tūc hr̄des ñ tenent. ita tz gl. i. d. §. exactio. z pbat i. l. exneo. ff. ō vē. i po. mit.

¶ Sz nūqd teneť habitare cū hr̄di 27 b⁹ marit. ff. bar. i. d. l. diuortio q ñ. qz ñ iuenit i iure expssuz. Ītrū tñ videt veri⁹: qz infra. ānū dr̄ mulier q̄si eē in mrimonio. L. de bo. ma. l. fi. z sic p̄sluit. d. Lar. q ñ poterit alimēta petere si ꝛ eoz volūtatē alibi sit ōmorata. dū mó honeste possit apud cos demorari

¶ Vltruz licite mulier possit pcipe certū qd p alimēt̄ ab heredib⁹ maritī: donec dotē si bi restituāt. ff. q sic de iure cói. iuē no. p bar. post Ly. C. de bo. audi. pos. aut. ci q. z p Inge. in. l. ticia. ff. sol. ma. z Pau. de ca. p̄si. cccl xxxiij z Pa. in. c. de p̄udētia. de do. post di. re. recitat Jo. de lig. in cle. ex graui. ō vsu. z segť dicēt q valet statuti ut heres soluat certū qd p cētenario. Limitat tñ idē Pa. hoc in ea q̄ non hz vñ aliūde viuat: sz nó mihi placet ista limitatio qñ nó accipit tale qd rōne lucri: sz rōne interesse lucri cessanť: vt puta qz poti⁹ vellet hr̄e dotē ut eā ipli caret in possessionib⁹ uel alijs negociationib⁹: de qb⁹ verisiliť tñ uel plus hr̄et: alś nó liceret. z sic intelligo Jo. de imo. in. d. cle. ex graui. post Bar. de mat. q tenēt nó licēre sine vsura: puta qz solū accipit rōne lucri.

¶ Vtr vir licite accipiat possessionē 29 in pignus p̄z dote soluēda. uide. j. vsura. i. §. xxv.

Habium scōz Jsr. li. ethi. c. motus indifferēs in vtrāqz partē ꝛ dictionis: uel dic q dubiū ē equalitas rōnuz ꝛ riaz fm philosophū.

1 ¶ In dubijs vbi ꝺ̊ sāk̄ piculū aīe semp
tutioꝛ ps ēeligenda ⁊ i ipsis ꝙ̄ certi⁹
ē teneñ. ⁊ qꝺ sine piculo explicari pōt
ita dicit ℙa. in. c. iuuenis. de sponsa.
2 ¶ Utrū in dubio debeam⁹ interp̄tari
ut poti⁹ qs nó sit irregularis. ꝛ. ut col
ligo ex ℙa. in. c. cū tu fili ꝓposite. de
testi. ⁊ in. c. ad audiētiā. de homi. Aut
logmur in foꝛo aīe. ⁊ sic debem⁹ inter
p̄tari irregularē: ⁊ sic de alijs: vbi du
bitaꝛ de aliq̄ delicto. vide gl. in. c. vni
co. de scru. in o2. fa. Silr dicēdū in fo
ro cīali pniali. vtputa qꝛ nó agit ad pe
nā ꝓprie. sed ut a ministerio abstineat
aut ab alio in q̄ subesset pcīi: sicut in
ꝫctu matrimonij. Facit. c. significasti
nobis. de homi. ⁊ d. c. iuuenis. aut lo
gmur in foꝛo ꝑtīoso. ⁊ sic debemus
interp̄tari ꝓ nō maīe: vbi agit ꝺ̊ pe
na. puta qꝛ celebrauit qꝛ collatio ñ re
nuit ⁊ hmōi: qꝛ i penis melioꝛ interp̄
tatio ē fiēda: ut i rl'a i penis ⁊ rl'a odia
li. vi. ⁊ idē dic i exc̄icatiōe ⁊ silibus.
3 ¶ Quó sūt interp̄tāda ab alijs fcā du
bia. prioꝛ. ꝛ. c. estote mūficoꝛ desꝺ̊ re.
iu. q. i melioꝛē ptē. vīꝺ̊. j. iudiciū. §. xvij
4 ¶ Verba dubia sūt accipiēda ꝑm in
tentionē ꝓferētis. ff. ꝺ̊ reg. iu. i ābiguis
⁊ ut res poti⁹ valeat q̄ peat. c. abbate
de vb. sig. al's ꝑm cōez vsū. 100. di. ꝫ
moꝛē vide. ꝫ. Lastitas. §. i.
5 ¶ In q̄ differt dubiū ab opinione ⁊
fide. ⁊ scia. vide. j. opinio. in prin.
6 ¶ In re dubia fidei auctoꝛitas est re
quirenda romane ecclie. xi. di. palaz.
7 ¶ In reb⁹ ābiguis absolutū nó ꝺ̊ cē
iudiciuz. xxxij. dis. c. habuisse. imo qñ
dubiū ē i psona: i facto: uel i iure: nllo
mó snia est ferēda. xxx. q. v. iudicātez.
Mó ꝺ̊ iteratū qꝺ̊ dubitaꝛ factum. de
p̄by. non bap. c. veniens.
8 ¶ Dubio exīte in iure mr̄imonij tu
tius est ꝫ statuta hominū dimittere co
pulatos q̄ diuīgere ꝓuctos ꝫ statuta
dei. c. licet ex quadā. de testi.

¶ Bellum est pugna duoꝛuz. ut
dicit i. c. monó achiā. i. singu
lare certamē. ii. q. v. ⁊ fit ad pbationē
alicui⁹ rei ita ut q vicerit pbasse vide
atur q̄ est ꝓhibitū sub pena moꝛtalis
peccati: qꝛ ꝫ legē dei ibi: Nó tētabis
dñm deū tuū. Math. iiij. ⁊ ꝺ̊ in d. c.
⁊ iō nō solū offerens ꝫ acceptās cuz
dātib⁹ auxiliū: ꝓsiliū uel fauoꝛē ⁊ valē
tib⁹ ꝓhibere ⁊ nó ꝓhibentib⁹ peccāt
moꝛtalr. Ad ro. c. i. digni sūt moꝛte q̄
ꝓsentiūt: ⁊ nó excusanť ex ꝓsuetudi
ne uel metu acceptātes: nisi ut. j. dicā
qꝛ potius ꝺ̊ qs q̄libet mala tollerare
q̄ꝫ malo ꝓsentire decernat. xxxij. q. v.
ita ne. nec ob. q̄ Dauid cū Bolla ex
ercuit: qꝛ auctoꝛitate spūssancti fecit:
sicut ⁊ Sāson. ut dicit glo. i. d. c. mo
nó achiā. xxij. q. v. si non licet.
¶ Que pena est clici in duello pugnā 1
tis. ꝛ. q̄ ꝺ̊ deponi: ⁊ ē irregularis tñ
eꝯ pōt dispēsare: dūmó moꝛs ul' mē
boꝛ diminutio nō iteruenerit. c. i. ꝺ̊
cle. pu. in du. nec solū efficit irregula
ris si ipse pugnat: ꝫ etiā si aliuz ꝓ se
pugnare facit ut in. c. ij. e. ti ⁊ q̄cunq̄
hoc mādat cōsulit aut defendit si mō
homicidiū seq̄t ul' mutilatio. ut i. d. c.
ij. dispensat tñ eꝯ cū clico i būficio ét
hñdo solū ꝓ sustētatiōe. ut in. d. c. ij.
cū ibi no. dūmó nó hēat curaz aiaꝝ.
¶ Sed nūqd ille q cogit a iudice ta 2
li mó q̄ suspendeť qꝛ hz eū ꝓ quicto
nisi duellū suscipiat: possit suscipe cū
sit innocens. ꝛ. diuersa' fuit opi. ut no.
in. c. i. e. ti. ꝫ mihi placet q̄ talis coa
ctus tali coactiōe licite suscipiat: ⁊ ét
in cā ciuili qñ nō imminet ꝓbabile pe
riculū moꝛtis: qꝛ sicut licet se defen
dere ⁊ res suas ⁊ alia facere q̄ ꝺ̊ se nō
sunt mala: sic pugnare qñ alio mō ñ
pōt euadeť. facit. c. interfecisti. ꝺ̊ homi.

3 ¶ Utrũ clici q reliquias afferũt pugilibus ad pugnandũ sint irregulares si sequat̃ homicidiũ. R. ꝙ si oino sine ipsis erãt pugnaturi nõ erũt irregulares: al's sic. ⁊ sic intellige opiniones diuersas ⁊ cõcorda scdm hãc distinctionẽ.

4 ¶ Quod dictũ est de duello. Idem dic de iudicio aque feruentis uel ferri candentis. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqd tps ex immoderato potu vini: uel cuiuscũqꝫ alterius rei potabilis.

1 ¶ Utrũ ebrietas sit peccatũ mortale R. ut colligo ex Alexã. in scda scde. ⁊ glo. xxv. di. §. al's ea demũ. ⁊ doc. ibidez ꝙ aut raro ꝯtingit aut assidue. si raro sic distinguo ꝙ aut iebriãs se cognoscit vini potentiã: ⁊ suã cõplexionẽ dispositã ad ebrietatẽ: ⁊ tñ magis vult ebrietatẽ incurrere q̃ꝫ a potu abstinere. ⁊ sic est peccatũ mortale. Aut inebriãs se nescit vini potentiã ⁊ ignorat ꝙ ex tali potu possit inebriari: uel nõ aduertit: ⁊ sic est nullũ peccatũ ul' veniale ꝑm excessũ in potu ⁊ negligẽtiã i aduertẽdo. Si v̄o assidua sit ebrietas: sic est mortale pcm̃ nõ ꝓpt̃ iterationẽ act⁹ qꝛ multiplicatio actuuꝫ venialiũ nõ auget in infinitũ: sꝫ qꝛ ñ põt esse ꝙ hõ assidue inebriet̃ qn sciens ⁊ volẽs ebrietatẽ incurrat: aut saltẽ non omittat diligẽtiã quã dꝫ adhibere de necessitate ne inebriet̃ cũ habeat tps deliberatõis reꝑmẽdi mot⁹ veniales ne ꝓcedãt in regnũ pci. Ille v̄o q ꝓcurat ut qs inebriet̃ cõiter mortal'r peccat: siue sequat̃ ebrietas siue nõ: siue sit peccatũ mortale in eo qui inebriat̃ siue nõ: quia consentit in damnũ notabile ꝓximi.

2 ¶ Utrũ ꝓpter sanitatẽ liceat inebriari. R. ꝙ nõ sine pcõ mortali: tã in operãte quã in patiẽte sciẽter. verꝫ ẽ ꝙ ꝑm scm̃ Tho. scda scde. q. cl. cib⁹ uel pot⁹ q esset supflu⁹ sano nõ erit supflu⁹ infirmo: puta qꝛ dat̃ ei causa medicine ad ꝓuocãdũ vomitũ ⁊ sine pcõ qñ talis infirmitas id requirit: sed nõ vsqꝫ ad ebrietatem.

¶ Utrũ ebrietas excuset a pcõ. R. ꝙ excusat a tãto: sꝫ nõ a toto. Intellige q̃ ad penã: sꝫ q̃ ad culpã excusat a toto qd̃ fecit in ebrietate ex q̃ ẽ sine vsu tota'i rõnis. ⁊ facit qd̃ no. xv. q. i. in. c. sane. ⁊ c. si qs insaniens. Quo v̄o ad penã Pa. i. c. qꝛ diuersitatẽ de ꝯces. ꝑbẽ. tꝫ ꝙ nõ iputat̃ nisi id qd̃ ex culpa imediate ꝓcedit: nõ qd̃ mediate. ⁊ facit qd̃ no. in tex. ⁊ in glo. xxiij. q. v de occidẽdis. ⁊ i. c. licet. de testi. vñ dicit ꝙ lꝫ qs excõicet̃ ꝓpter suã culpã nõ tñ iputat̃ postea ei ꝙ bñficiũ non ꝯtulit infra tps debitũ: nisi fuerit i mora petẽde absolutõis: qꝛ culpa nõ ẽ cã imediata: sꝫ excõicatio q̃ est pena. sic in ꝓposito lꝫ sũptio pot⁹ supflui fuerit culpa ⁊ cã imediata ꝑuatiõis vsus rõnis. nõ tñ ẽ cã imediata homicidij uel alteri⁹ qd̃ facit: ⁊ iõ nõ erit irregularis ꝑm istã opi. Ric. tñ in. iiij. di. xv. tenet ꝙ erit irregularis: ⁊ ꝙ ei iputãtur ad penam oia q̃ sequũtur: sꝫ mihi placet magis opi. Pa. ⁊ ꝓ eo est tex. cuꝫ glo. i. c. de cetero. de homici. nisi volũtarie inebriari voluisset: ut postea nesciẽs occideret: qꝛ si c ei iputaret̃ sicut tꝫ gl. in. d. c. d̃ cetero. etiã qd̃cũqꝫ qd̃ secutũ ẽ q̃ꝫuis mediate ꝓcessisset.

¶ Utrũ ebrietas largo mõ dicta: q̃ qs nõ total'r ꝑuat̃ vsu rõnis sꝫ bñ alterat̃: scit tñ qd̃ facit: sil'r sit pcm̃ mortale: ⁊ excuset. R. absqꝫ dubio nõ excusat a malo qd̃ ꝑpetrat̃ ex q̃ scit qd̃ facit. nec etiã credo talẽ excusari a pctõ mortali q sciẽter tñ biberet ꝙ talem

grauedinē incurreret: tū ꝓpter ꝑiculum ebrietat̄: tū q̄ sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō pōt. In eo aūt cui hoc accidit inaduertēter siue raro siue ēt frequēter nō credo sit mortale pcm̄: q̄ nō facit a ꝓposito: ⁊ sciēter: q̄ ñ ita tenet̄ talē alterationē vitare sicut ebrietatē q̄ ꝑuat vsu rōis totalr

5 ¶ Utr̄ teneāt gesta ꝑ talē ebriū. R. q̄ ñ qñ ꝓpe ē ebri⁹. s̄ qñ non est ꝓprie ebri⁹ sed ꝯfortat⁹: ⁊ scit qd̄ facit tūc tenēt: l3 in multis succurrat̄ ei ut i iuramēto ⁊ ꝯfessione ⁊ silib⁹ ꝑ misericordiā iuris. ut. s̄. dixi. Blasfemia.

Ecclesia sumit̄ multipl̄r. ut. lxviij di. c. quoꝝ vices. ⁊. vij. q. i. scire debes. ⁊ ne ꝑlati vices. c. vl. d̄ v̄b. sig. c. cā. ⁊. c. cū clici. i glo. ⁊ ibi vide.

1 ¶ Ecclia vlis q̄ est collectio fideliu3 nō pōt errare in fide seu ei⁹ articulo neq3 in his q̄ ad bonos mores necessarios ad salutē ꝑtinēt: quia xp̄s ꝓ ea orauit ut nō deficeret fides ei⁹. ⁊ sic intellige. xxiiij. q. i. a recta. In alijs āt bene potest errare: q̄ seqt̄ opinionē que potest falli. ⁊ sic intellige. c. a nobis el. ij. de sen. excō.

2 ¶ Ecclia romana ibi est vbi sūt boni. ut dicit glo. in. c. q̄uis. xxi. di. ⁊ sic p3 q̄ tpe mort̄ xp̄i remansit in sola virgine Maria.

3 ¶ Ecclia an dicat̄ illa q̄ nō est ꝯsecrata. R. Pa. in R̄ica de ꝯse. ec. uel al. q̄ nō ꝓprie. sed Basilica. i. dom⁹ regis alle. glo. cū tex. in. c. i. de reli. do. ⁊ facit ad statuta: ut delictū cōmissum in ecclia nō ꝯsecrata nō sit cōmissu3 in ecclia: l3 ipropꝛe accipiat̄ vnū ꝓ altero. Itē equoce dr̄ ecclia oratoriū: l3 ꝓprie oratoriū sit locus apt⁹ ad orādu3 quē quisq3 in domo sua edificare pōt

4 ¶ Ecclia matrix. Aliqñ ē cathedral̄ ut in. c. venerabili. de verb. sig. aliqñ est baptismal̄ seu parochial̄. ut i. c. ex transmissa. de ꝑscrip. ⁊ in. c. ad audiētiam. el. i. de ecclijs edifi. no. do Car. in cle. ne romani. de elec.

¶ Ecclia mālis cui⁹ auctoritate debet fundari. R. q̄ auctoritate ep̄i diocesani. ut in aut̄. de ec. ti. §. si qs aūt. ⁊ de ꝯse. di. i. c. nemo el. i. ⁊ hoc ver̄ i locis nō exēptis. In exēptis v̄o nullus pōt edificare sine lnia sedis aplice. ut in. c. auctoritate. d̄ ꝑui. li. vi. ⁊ sic intellige. c. de locoꝝ. cū. c. se. d̄ ꝯse. di. i. 5

¶ Utru3 debeat ecclia edificari sine dote. R. q̄ ecclie mēdicantiū sic. alie v̄o nō: nisi in monasterijs q̄ hñt redditus. ut no. in. c. i. de censi. ⁊ dos est mansus terre q multipl̄r dr̄. ut no. gl. in. c. ꝑm canonicā. xxiij. q. viij. ⁊ in. d. c. i. no. Pa. q̄ accipit̄ hic ꝓ dote necessaria ꝓ sustentatōe ministri q mansus d3 esse liber ab oi seruitute tpali. ut in dictis iurib⁹. ⁊ no. Inno. ⁊ Ho. ⁊ Jo. an. in. d. c. i. 6

¶ Quis tenet̄ ad ecclie reparationē R. Pa. in. c. i. de ec. edi. q̄ de iure tenet̄ ꝑlat⁹ dare quartā partē redditus si spāles nō sunt ad hoc deputati: uel si ꝯsuetudo nō trāstulit on⁹ fabrice i ppl̄o: nec valet ꝯsuetudo in ꝯriū. ut i c. cognouim⁹. xij. q. ij. ⁊ in. d. c. i. qd̄ intellige qñ supest aliqd detract̄ necessarijs sibi: al̄s nō tenet̄ ꝑm eundē Pa. in. c. de his q. de eccle. edi. ⁊ qd̄ dico de ꝑlato intelligo de oib⁹ bñficiatis i ea. ut. d. c. i. ⁊. c. de his. Si v̄o ꝯsuetudo trāstulit onus fabrice in seculares tenent̄ ipsi. ar. c. ad aplicaz. de simo. qd̄ limito nisi ecclia habūdaret ⁊ ipsi seculares in magna egestate essent. ar. c. auꝝ. cū silibus. xij. q. ij. 7

¶ A q̄ d3 ꝯsecrari ⁊ de recōciliatōe eius. vide. s̄. ꝯsecratio ecclie. de eius imunitate. vide. j̄. imunitas. 8

¶ Utrū oblatōes q̄ fiūt capelle cedāt 9

ecclie pochiali' infra quã ẽ fita. ℟. pa. ꝛ do. Ant. in. c. pastoral'. de his q̃ fi. a pla. q̃ sic p locũ a spāli. i. c. ad audi/entiã p̃mo. de eccle. edi. Infert etiaꝫ do. Ant. ibidẽ. q̃ oblatio que fit ima gini picte in muro alicui⁹ parochie ce dit ecclie parochiali. facit glo. in. l. sta tue. ff. de vsufru. ꝛ Ang. in sua disputa tione q̃ incipit: In refulgẽti palatio. hoc limito vez qñ fit intuitu ecclesie parochial': alis nõ. de q̃. ℣. votuꝫ. iij. ℣. xxvi. Idẽ do. Ant. no. sup. ℟. de pa/rochijs. q̃ oblatões q̃ fiunt celebrãti in alteri⁹ ecclia sũt rectoris illi⁹ ecclie nisi sit epc̃s in ꝓpria dioceſi uel archi/epc̃s in tota ꝓuincia dũ visitat q̃ tunc epc̃o uel archiepc̃o cedũt q̃ tota dioce sis censeꝫ parochia. de rapto. c. i. ò paro. c. sup eo. ꝛ ꝓuincia ẽ pochia ar chiepi. c. romana. ℣. fi. de censi. li. vi.

80 ¶ Ecclia nõ ꝓsecrata an gaudeat eo dẽ ꝓuilegio q̃ cõsecrata. ℟. Pa. in. c. fi. de ꝓse. ec. uel. al. q̃ sic: qñ auctori/tate epi est edificata: multa ꝓ hoc al/leganꝫ in glo. ibidem.

81 ¶ Ecclie parochiali' collatio ipso fa/cto est nulla si fiat ei q nõ attigit. xxv. annũ. Itẽ collata ei q nõ est sacerdos si infra annũ a tpe ꝓcessionis ꝛ ade/pte possessionis non fuerit sacerdos ordinatus vacat: lꝫ alteri ꝓferri non possit nisi cõpleto anno transacto. de q̃ dic. ut. s. cleric⁹. vij. ℣.

82 ¶ Ecclie parochiali ꝓsentat⁹ potest admitti q̃uis nõ sit in sacris: dũmõ infra tẽpus debitũ possit ordinari i sa cerdote. c. si is. de testi. li. vi. sed sine p̃ sentatione institui non potest nisi di/spensatiue ꝑm Jo. and. in. c. ꝓterea de eta. ꝛ quali. or.

¶ Electio est alicui⁹ per sone idonee ad dignitatẽ uel fraternã soci etatem seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligit ex. c. cuꝫ in cun ctis. ꝛ. c. cum ecclia vulterana. ꝛ. c. qz ꝓpter. de elec. ꝛ. c. cũ olim. de arbi.

¶ Ad quẽ pertinet electio. ℟. de iure cõi spectat ad collegiũ. Nã q̃libet cõ gregatio dꝫ sibi de iure cõi eligere p/latũ: nisi ꝓsuetudo sit i ꝯrũ. de ele. c. i. xvi. q. vl. ꝓgregatio. xviii. q. ij. abba/tẽ. ꝛ. c. se. vñ ad eã spectat ẽt si duo so/lũ uel tres fuerint. de ele. c. i. de ꝓsue. c. cũ dilectus. ímo ut tꝫ glo. in. c. ij. de postu. ꝑla. Jnno. ꝛ Host. ꝛ cõit doc. Jus vniuersitatẽ põt remanere i vno solo oib⁹ aliis mortuis uel ꝓuatꝫ suspẽ sis uel excõicatꝫ ter' est in. l. sicut. ℣. sed ꝛ si vniũsitas. ff. qõ cuiusꝫ vniũ. cũ gl. ꝛ bar. vñ in isto casu ptãs eligẽdi per tinet etiã ad pauciores qñ maior pars est inhabilis ad eligendũ: pura excõi cati uel suspẽsi: ꝛ sic minor pars rep/sentat totũ collegiũ cũ inhabiles non cõprehẽdanꝫ in numero. facit. c. illa. de elec. bona glo. in cle. qõ circa. de elec. Jste tñ solus nõ posset se eligere quia notareꝫ ambitiosus. c. per vꝫas. de iure patro. pertinet etiam aliqñ ex cõsuetudine uel ꝓuilegio ad alios cõs de collegio. c. cumana. de elec.

¶ Utꝫ potestas eligẽdi deuolnatꝫ ad 2
alios de collegio: qñ alij sunt ꝓuãdi potestate eligẽdi. ꝓ ea vice. ℟. glo. i. d. c. ij. q̃ nõ anteqñ ꝓuenitur.

¶ Quid si ñ vocẽt alij q̃ sũt ꝓuati ul' 3
inhabiles ad eligẽdũ. ℟. Pa. i. d. c. ij. q̃ tꝫ electio ꝛ alia capitularia: lꝫ nun dũ sit discussũ an sint ꝓuati: qz sufficit q̃ postea possunt conuinci.

¶ Utꝫ ꝓsi sint ò caplo ꝛ hẽant vocẽ 4
i electiõe ꝓlati. ℟. Lud. ò ro. i suis no tãdis tꝫ q̃ nõ allegat. c. ex eo. ò ele. li. vi. nisi ãtiq̃ ꝓsuetudie. hoc hẽrent ꝑm ímo. i. c. ij. ò instit. idẽ tꝫ Fed. ꝓsi. cvij. p tex. i. c. ꝛ si xp̃s. ò iureiu. i v. vos ꝛ ꝓsi q̃ ecc fruſtratoziũ monasterij vestri.

5 ¶ Utrũ electoꝛ possit vnũ uel plꝰes ꝓ
curatoꝛes instituere ad eligẽdũ. ℞. ꝙ
sic: si ipse sit abñs ⁊ iusto ĩpedimento
detineť: sed oꝫ ꝙ si plꝰes ꝓcuratoꝛes
instituit ꝙ qlibet sit insolidũ alr̃ non
admittetur: ⁊ sil' concurrãt potioꝛ erit
ꝯditio ꝑoccupantꝫ. Si v̄o nullus eoꝝ
ꝑoccupat: tũc capl'm admittet quem
voluerit: vel si maioꝛ ꝑs capli nõ cõ/
coꝛdat: admitteť q ꝑoꝛ est institutus.
Itẽ oꝫ ꝙ ꝓcuratoꝛ sit de collegio et
si nullꝰ vellet esse nõ posset extraneũ
capl'o nolẽte deputare: neqꝫ ꝑ litteras
votũ suũ exp̄mere. Itẽ tertio oꝫ ꝙ ꝓ
curatoꝛ institutꝰ nõ eligat vnũ suo no
mine: ⁊ alteꝝ noie ꝓcuratoꝛio: qꝛ ni/
hil valeret nisi dñs spãle mandatũ de
disset de aliq̃ nominãdo: qꝛ tũc illuꝫ
noie dñi ⁊ alteꝝ suo noie poterit no/
minare. c. si quis. de elec. li. vi.
6 ¶ Utrũ illi q nõ sũt ꝓfessi tacite uel
exp̄sse in locis regularibꝰ sint admit
tẽdi. ℞. ꝙ non. ut pꝫ in. d. c. ex eo. nec
illi q per eoꝝ regulã uel ꝯstitutiões ꝓ
hibentur sicut minoꝛes.
7 ¶ Utrũ illi q nõ sunt subdiaconi ha/
beant vocẽ in capl'o in cathedralibus
collegiatꝫ secularibꝰ uel regularibꝰ ec
clesijs. ℞. ꝙ ñ etiã si ab alijs libere cõ
cedať. cle. ut hi q. de eta. ⁊ q̃li. Quidã
tñ limitãt q̃ ad illos q nolũt oꝛdinari
laici. ꝓfessi tñ cũ clicis admitti debẽt
de iure cõi. ut in. c. messana. de elect.
ñ laici ꝯuersi nisi vbi hꝫ ꝯsuetudo ꝙ
admittãtur. ut no. glo. i v̄bo electõibꝰ
in. d. c. ex eo. ut in. d. cle. ut hi. qꝛ dcm̃
c. ex eo excludit solũ laicos ꝯuersos.
Laici v̄o ꝓfessiõe ⁊ habitu nullo mõ
etiã ex ꝯsuetudie possũt habere vocẽ
dicto. c. messana.
8 ¶ Quis nõ põt eligere. ℞. ꝑm inocẽ.
⁊ Pa. in. d. c. ij. de postu. multi ꝑuan
tur potestate eligẽdi. ¶ Primo excõ
municati maioꝛi excõicatiõe. c. ꝯstitu
tus. de appel. secus de minoꝛi. de cle.
excõ. mi. c. vl. ¶ Scdo suspẽsi ab of/
ficio. de ꝯsue. c. cuꝫ dilectꝰ. ¶ Tertio
iterdicti. de ele. c. cũ inf. R. ¶ Quar
to qbꝰ interdictũ est eligere sine suꝑio
ris lnia. de elec. c. fi. ¶ Quinto q sciẽ
ter celebrauerũt in loco interdicto ni
si sup hoc sint ꝑuilegiati. de fen. ex. c.
is q. li. vi. ¶ Sexto illi q in ea vacati
one elegerũt sciẽter indignũ. c. cuꝫ in
cũctis. ⁊. c. inotuit. in fi. de elec. Et idẽ
si peccauerũt in postulãdo. c. scriptuꝫ
eo. ti. qꝛ ꝓ ea vice sunt ꝑuati ptãte eli/
gẽdi si facta noiatiõe secuta fuit postu
latio uel electio. Secꝰ si nõ sit secuta:
qꝛ nõ sũt ꝑuati. c. ꝑpetuo. e. li. vi. ⁊. vij.
¶ Septimo pupilli. c. ex eo. e. ti. li. vi.
¶ Octauo laici ꝯuersi. ¶ Nono nõ
ꝓfessi. ¶ Decimo nõ subdiaconi. de
qbꝰ dic. ut. s̃. dictũ est. ¶ Undecimo:
illi q ꝑ laicalẽ abusum elegerũt. e. ti. c.
quisquis. ¶ Duodecimo nõ eligẽtes
infra tẽpus debituꝫ. ut. j̃. dicam.
¶ Qñ dꝫ fieri electio. ℞. ꝙ in cathe/ 9
dralibꝰ uel regularibꝰ ecclesijs infra
tres mẽses: alr̃ deuoluiť ad superioꝛẽ
ꝓximũ q suꝑioꝛ si infra ꝑfatũ termi/
nũ nõ elegerit deuoluiť ad aliũ suꝑio
rẽ: ⁊ sic vsqꝫ ad papam. ut in. c. ne ꝓ
defectu. de elec. nisi iusto ĩpedimento
fuerint ĩpediti. deinde tenẽtur electo/
res pñtare electiõꝫ electo ⁊ petere cõ
sensum eiꝰ infra octo dies postq̃ cõ/
mode poterũt: alioqn sunt suspensi ꝑ
tres ãnos ab oibꝰ bñficijs ipsiꝰ ecclie
c. cupiẽtes. § ceteꝝ. li. vi. e. ti. In alijs
v̄o ecclijs dꝫ ꝓuideri infra sex men/
ses: aliter ad ꝓximũ superioꝛẽ deuol/
uitur. ut in. c. de multa. de ꝑben. ⁊ i. c.
nulla. de cõces. preben.
¶ Utrũ possit fieri electio añ sepultu 10
ram predecessoris. tex. i. c. bone me
morie el. ij. eo. ti. tenet ꝙ nõ. si tamẽ
fieret valeret ꝑm glo. ibidem.

11 ¶ In q̃ loco dz fieri electio. ℞. ꝙ potest fieri i q̃cũq; loco honesto: maxime ꝑm ꝯsuetudinẽ. ut in. c. causis eodẽ: dũmõ nõ sit locꝰ clãdestinꝰ q2 electões q̃ fiũt in cameris ꝑ occulta cõuẽticula reprobant̃. lxxix. di. c. ij. ⁊. c. si trãsitus. ꝓpterea electões eꝑoꝝ solent fieri in ecclijs. c. ꝙ sicut. e. ti.

12 ¶ Utrũ in loco interdicto facta valeat. ℞. Pa. in. c. i. de postul. ꝑla. ꝙ lz archi. in. c. in noie. xxiij. di. teneat ꝙ nõ valet. tñ Hug. vercel. ⁊ Jo. an. et cõiter doc. post eũ tenẽt ꝙ valet ⁊ postulatio ⁊ electio: q2 sũt q̃dã ꝯctꝰ: ⁊ ꝓbat̃ ꝑ tex. d. c. i. Fallit hoc in electiõe pape. ut i. c. vbi ꝑiculũ. d̃ ele. li. vi. e. ti.

13 ¶ Qui sunt vocãdi ad electionẽ. ℞. ꝙ oẽs q sunt pñtes ad q̃s ꝑtinet eligere: ⁊ etiã abñtes sunt vocandi ꝑm ꝙ ꝯsuetudo se habet. c. corã. e. ti. q2 lz d̃ iure abñtes sint vocãdi. ut in. c. q2 ꝓpter. e. ti. tñ ꝯsuetudo põt introducere ut non vocent̃: ⁊ valeat electio. ut no. pa. i. d. c. corã. ⁊ i. c. cumana. e. ti.

14 ¶ Quõ sunt vocãdi. ℞. ꝙ vel verbo uel scripto ul' ꝯsueto signo campane ⁊ hmõi ꝑm consuetudinẽ.

35 ¶ Utꝝ possit statui terminus minor triũ mensiũ in q̃ si nõ ꝯueniãt licite ꝓcedat̃ ad electionẽ. ℞. ꝑm Hosti. ꝙ si due partes pñtes sũt ⁊ cã coartatõis assignet̃: sic põt. q2 tũc põt abñs saltẽ vni de collegio cõmittere vices suas. c. q2 ꝓpter. e. ti. Si v̄o due partes abñtes sint uel nõ sit cã coartationis sic nõ põt sed dz expectari vsq; circa finẽ triũ mensiũ. Et sic intellige doc. ⁊ ꝯcor. i. c. cũ int̃ vniuersas. ⁊. c. cum nobis. eo. ti.

16 ¶ Utruz pulsata cãpana si minor ꝑs sit q̃ ꝯuenit possit fieri electio. ℞. pa. i c. In causis. e. ti. ꝙ in negocijs q̃ pñt expediri ꝑ pñtes qd̃ est regulare. iux̃ no. ꝑ glo. in. c. ij. de testi. lib. vi. sufficit vocatio ꝑ sonũ cãpane: dũmõ talis sit cãpana ꝙ ipsiꝰ sonꝰ possit ꝑuenire ad intelligentiã existentiũ in loco. Sed ĩ negocijs in qbꝰ abñtes sunt vocandi nõ sufficit vocatio ꝑ sonũ cãpane. sed abñtes debẽt vocari ꝑ nũciũ uel ꝑ litteras. ut in. d. c. cũ inter. ⁊. c. q2 ꝓpter eo. ti. ⁊ ita videt̃ sentire Jnno. in. d. c. in causis. ⁊ in. c. ij. de no. ope. nũ. Sz q2 bar. in. l. oẽs ꝑpli. ff. de iusti. ⁊ iu. tz ꝙ quantũcũq; pulset̃ cãpana: nisi cõueniãt due partes vniuersitat̃ saltẽ nõ valet qd̃ fit ꝑ. l. noiationẽ. C. de decu. ⁊ in. l. nulli. ff. ꝙ cuius. vni. ⁊. l. fi. C. de pre. decuri. ⁊ sic cõiter trãseũt legiste. Tu tñ dicas ꝙ opi. legistaꝝ est vera: qñ cãpana pulsat̃ ab eo q nõ hz potestatem: puta ꝑ aliquẽ de vniuersitate: q2 minor pars de duobꝰ vniuersitat̃ nõ hz auctoritatẽ ꝯuocãdi vniuersitatem: vel qñ pulsando nõ intelligit̃ ꝓ vocatõe ad tale qd ꝑagendũ: sz indifferẽter pulsat̃. secꝰ qñ pulsat̃ ꝑ eũ ad quẽ ꝑtinet aduocare: ⁊ tali mõ ꝙ oẽs sciũt se vocatos. Et sic intellige ⁊ limita. l. noiationẽ. ⁊ ꝑdictaz. l. nulli. l. aũt fi. ꝑdicta nihil ad ꝓpositũ: q2 dicit ꝙ decretũ nõ dz ex tabella recitari. Jntelligo ibi tabella. i. tabellionẽ: q2 istud nõ est delegabile: ⁊ sic nõ facit ad ꝓpositũ. lz bar. exponat tabella ꝓ istrumẽto pulsatili. sed no. bñ. ⁊ sic tene ꝙ valet qñ sunt pñtes ⁊ qñ pulsat̃ ꝑ eũ q põt vocare. ⁊ tali mõ ꝙ intelligãt se vocatos. ⁊ sic ꝯcorda dicta canonistarũ. in. d. c. ij. ⁊ in. c. j. d̃ ma. ⁊ obe. ⁊ in d. c. i causis. Si tñ ꝯsuetudo eẽt ut nihil fieret nisi sint due ꝑtes: illã serua. de hoc vide. j̃. statutũ. §. xij. ⁊. xiij.

¶ Quid si aliqs sit i ciuitate uel monasterio infirmꝰ. ℞. ꝑm Ho. ꝙ scrutatores debẽt ire ad eũ ⁊ inqrere votuz eius sicut vota pñtiũ: q2 pñs est q in ortis est. ff. d̃ ꝓcu. l. i. iũcta. l. v. nec erit 17

neceſſe ipſũ in collatione: aut aliſs q̃
ſequunt regrere: ſ3 ſufficit ꝓſensus i
ſcrutinio habit⁹. ⁊ ꝓcor.ino. Posſet
etiã tal⁹ ꝓcuratorẽ ꝓstituere vnum de
collegio cum iuſto ipedimento veti-
neatur.ut.s.dictum eſt.

18 ¶ Utrũ vno electorꝫ ꝓtẽpto nec vo-
cato ſit irritãda electio.ꝛ.q. ſic.ſi ipe
vult.pot et ratã hẽ ſi vult.c.ſicut.e.ti.

19 ¶ Utrũ electo⁹ poſſit renũciare vo-
ci ſue.ꝛ.q. ſic.q⁹ glibet pot renũcia-
re iuri ſuo.C. de pac.l.ſi qs in ꝓſcribẽ
do.Si nõ accedat admittendus eſt in
oĩbus que circa ipſam electionẽ faci-
enda reſtãt.c.ecclia vſa eodẽ.l.ꝛ.

20 ¶ Quis dꝫ eligi.ꝛ.q. melioꝛ:nõ ſim
pliciter:ſ3 q melioꝛ erit tali plationi.
vñ Hiero.viij.q.i.licet q ꝓstantioꝛ eſt
ex oi ppl'o.q doctioꝛ:q ſanctioꝛ: q ẽt
in oi virtute eminẽtioꝛ ille eligat.lxiij
di.c.metropolitano dꝫ.optim⁹ dꝫ eli-
gi.intellige ſm iudiciũ ꝓſcie eligentꝫ.

21 ¶ Utrũ peccet moꝛtal'r q non eligit
melioꝛẽ illi plationi ſm iudicium ſue
ꝓſcie.ꝛ.Ben.de gan.in iij. quol'.q.
xxxij.dicit q ſi duo bona ꝓponant
vni:ſi cetera ſunt paria:puta eã ꝓce-
pta:eã facilia:⁊ hmõi teneẽ ſub pcõ
moꝛtali eligere meli⁹ bonũ.rõ qꝛ eli-
gẽdo min⁹ bonũ ꝓtẽnit bonũ vbi hꝫ
rõnẽꝫ pfecti.ſ.maiuſ.⁊ ſic pfert in ſua
electõe defectũ boni ipſi bono: ex q̃
duo ſequunt abſurda. ¶ Primũ q
ſtatuit ſibi in bono illo minoꝛi finẽ bo-
ni:in eo qõ excludit mai⁹ ſeu qõ am-
plius eſt in maioꝛi:ꝫ qõ dicit glo.ſup
illud ad phil'. Nõ q iã acceperim aut
pfectus ſim. Nemo ingt fidelius:⁊ ſi
multũ ꝓfecerit dicat ſufficit mihi.qui
eni hoc dicit exiit de via ante finem.
¶ Secundũ abſurdũ eſt q ꝓtẽnẽdo
illud bonũ qõ eſt ampli⁹ in maioꝛi bo
no:cũ nõ ſit in eo niſi rõ boni: conẽ
nit in eo bonũ qꝛ bonũ: quare cũ rõ
boni ꝓtẽni nõ poſſit niſi ꝓtẽnẽdo pl'
nũ ⁊ ſũmũ bonũ:qꝛ oẽ bonũ eſt aliq̃
rõ ꝓmi boni':ergo eligẽdo min⁹ bo
nũ contẽnit ꝓmũ bonũ nõ ſolũ indi
recte:ſicut glibet ali⁹ pcõr q vellet ſi
eſſet poſſibile ſũmũ bonũ:⁊ etiã illud
delectabile. Et ꝓpterea ne delectatio
nẽ amittat ꝓtẽnit ſũmũ bonũ. Iſte vo
nõ ſic:ſed abſolute nõ vult ſibi illõ bo
nũ adeſſe:⁊ ita neq̃ bonũ ſimpl'r ga
bonũ:ſ3 qꝛ hoc:⁊ ſic ſimpl'r contẽnit
abſolute bonũ ſimpl'r nolẽs in bono
ꝓficere qõ eſt a bono deficere ſcõm
Ber.⁊ ſm gl.ad phil'.iij. Ad ea vo q̃
ſunt ꝓora extendẽs dicit ad futura me
rita a qb⁹ ſi ceſſaret ꝓderet⁊ ꝓterita.
Secus ſi ex carnali affectiõe:qꝛ talis
affectio mutat rõnẽ ꝓptus: qm̃ iſte
q ꝓfert min⁹ bonũ ſine affectõe:non
ꝓtẽnit niſi bonũ qꝛ bonũ: qõ nõ vult
⁊ ita directe ⁊ ex malitia. Ille vo q ex
affectõe ꝓfert nõ ꝓtẽnit bonum qꝛ bo
nũ:qꝛ bñ vellet hꝫe mai⁹ bonũ:tñ ꝓ
pter affectionẽ ꝓfert min⁹ bonũ ⁊ ꝓtẽ
nit idirecte mai⁹ bonũ.⁊ ſic ſm exigẽ
tiã illi⁹ affectiõis ⁊ libidinis in ea pote
rit eẽ ꝓptus venial'.hec ille. Ex hoc
ergo collige q q eq̃ facil'r pot eligere
melioꝛẽ ad illã plationẽ ſeu offiñ:ſi ſo
lũmõ:iõ nõ eligit melioꝛẽ qꝛ nõ vult
q peccat moꝛtal'r in q̃cũq̃ electiõe.
Si vo iõ nõ eligit melioꝛẽ ꝫ iudiciũ
ſue ꝓſcie ex aliq̃ affectiõe:puta qꝛ ẽ ſi
bi inimic⁹ ille melior:uel qꝛ min⁹ ido
neus eſt ſibi beniuol⁹ ⁊ hmõi:tũc di-
ſtinguendũ eſt an electio ſit maioꝛi di
gnitate:puta papatu:epatu.⁊ idẽs de
oĩb⁹ curã aiarꝫ hñtibus:⁊ ſic peccat
moꝛtal'r.ar.c nihil.de elec.Si vo ſit
de aliſs electoꝛibus erit pcñ veniale:
dũmõ ſit dign⁹:hoc eſt nõ habeat ali
quod canonicũ ipedimẽtũ.his videt
ꝓcordare.vi.quol'.q.vi.ſ3 obſcure:qꝛ
ibi dicit oportet addere q̃ dicit õ acce

ptione psonaꝝ. nec ob. qd dr̄ in. c. cū
olim. c. cū dilecti. ⁊. c. cū inter canoni
cos. ⁊ ibi glo. e. ti. ꝙ sufficit sit dignus
qꝛ. ℞. Tho. vbi. s̄. ꝙ ista ĩcelligūt̄ quo
ad foꝝ ꝯtentiosū in q̄ nō reprobatur
electio dūmō sit dign⁹. Si autē eligit
indignū in eccliasticis: sic est mortale
In tpalib⁹ v̄o nō credo mortale nisi
in maiorib⁹ dignitatib⁹: puta dñio. in
alijs aūt officijs nō: nisi sit talis q eli-
gitur ꝙ ex ei⁹ electōe sit secutuꝝ ali-
qd̄ notabile dānuꝫ in illis qb⁹ hꝫ ex-
ercere tale officiū: ut qꝛ tabellio q ne
scit dictare instr̄a: uel iudex qui nescit
dare sententiam ⁊ huiusmodi.
22 ¶ Utꝝ eligētes incognitū saluēt cō-
scientiā. ℞. Pa. in. c. bone memorie
el. ij. de postu. p̄la. ꝙ nō. ꝑ tex. ibidē q
vult ut plenā habeāt notitiā. Limito
hoc uel per se uel ꝑ eos cū qb⁹ ꝯuer-
satus est. c. scriptum est eodem.
23 ¶ Que sunt canonica ipedimēta. ℞.
reducunt̄ ad. viij. ¶ Primū si ē ma
lus ⁊ male vite. vñ Diony. in epl'a ad
demophilū monachum. Qui nō est
gr̄a illuminat⁹ nō est iste sacerdos: sꝫ
inimic⁹ dolosus: delusor sui ipsi⁹ ⁊ lu-
pus ꝯ dñicuꝫ populū pelle ouina ar-
matus. hec ille. Et ex hoc dicit Tho.
vbi. s̄. ꝙ exñs in pcō mortali est indi
gnus ad p̄laturā eccliasticā ⁊ offiñ spi
rituale exequendū. ¶ Scōm si est ex
cōicat⁹ maiori excōicatōe. c. ꝯstitut̄.
el. i. de ap. ¶ Tertiū si est excōicatus
minori excōicatōe. c. fi. de cle. excō.
mini. ¶ Quartū si est suspēsus uel in
terdictus: aut interdictū nō seruauit.
c. i. de postu. p̄la. c. cū dilect⁹. d̄ ꝯsue.
¶ Quintū si nō est legitime nat⁹ etat̄
debite ⁊ litterature ꝯueniētis. ut in. c.
cū in cūctis. e. ti. uel hꝫ aliqd̄ de alijs
ipedimētis circa ordinandū. de qbus
vide. j. ordo. iij. ¶ Sextū si semel ꝓ-
pter vitiū ꝑsone fuit reprobat⁹. c. sup
eo. eo. ti. Secus si cassata fuit electio
ꝓpter vitiosum ꝓcessū. c. inotuit. e. ti.
¶ Septimū si est ep̄s qꝛ nō pōt eligi
ad aliā dignitatē: sꝫ dꝫ postulari. c. fi.
de post. p̄l. ¶ Octauo i aliq̄ religione
nō pōt eligi exp̄sse nō ꝓfessus in ea. c.
nullus. e. ti. li. vi. ⁊ cle. cū rōni. eo. ti. in
ep̄m. tñ pōt eligi nouiti⁹. d. c. nullus.
¶ Utrū electio de tali hñte aliqd̄ p̄ 24
dictoꝝ ipedimētoꝝ sit nulla ipso iure
℞. ꝙ sic. excepto i hñte p̄mū ipedimē
tū ⁊ tertiū qꝛ est cassāda. ut pꝫ i. d. c. fi.
de cle. ex. mi. ⁊ electores sūt p̄uati ip̄a
vice electōe ⁊ suspēsi triēnio ab eccliā
sticis bñficijs ip̄o fcō. ut i. d. c. cū i cūct̄
¶ Quō dꝫ fieri electio. ℞. ꝙ tres sūt 25
forme a iure nob̄ tradite. ut in. d. c. qꝛ
ꝓpt̄. e. ti. ⁊ iō electio q̄ nō fit s̄m vnā
ipsaꝝ est nulla ipso iure. ut ibidem.
¶ Prima dr̄ forma scrutinij i q̄ req
runtur ista de necessitate: al'r eēt nul
la electio. ¶ Primū ꝙ oēs q debēt
esse ⁊ volūt ꝯgregent̄ p̄ñtial'r simul.
¶ Scōm ꝙ ab ipsis assumant̄ tres
de collegio: ⁊ deputent̄ ad s̄uāda vo
ta oiuꝫ de collegio: ⁊ nō sint nec pl'es
nec pauciores s̄m cōem opi. Posset
tñ teneri opi. Uinc. ⁊ Tancre. in. d. c.
qꝛ ꝓpter. qñ in collegio essent pauci
ꝙ sufficerēt duo: ⁊ qñ ñ eēnt nisi duo
sufficeret vn⁹ vocat̄ testib⁹ s̄m ino. ⁊
placet Pa. in. d. c. qꝛ ꝓpter. tenēt ēt
aliq ꝙ si p̄dicti tres nō essent de col-
legio eligentiū nō esset inualida ele-
ctio: sed cōis opi. tenet ꝙ oportet sint
de collegio: al'r sit nulla: ⁊ ꝯuenit ma
gis lr̄e. ¶ Tertiū ꝙ isti tres exqrāt vo
ta singuloꝝ in secreto. s. ab alijs d̄ col
legio qꝛ bñ possent eē alij testes q nō
sūt de collegio: dūmō nō sint tales q
possent timorē incurrere eligētib⁹: qꝛ
tūc possēt refutari sicut ⁊ scrutatores si
tales eēnt ul'aliqs ip̄oꝝ: ⁊ eēt iusta cā
appellandi s̄m Pa. in. d. c. qꝛ ꝓpter.

¶ Quartū q̄ ista inq̄sitio fiat sigilla-
tiz ñ bini ul' trini sūt vocādi. ¶ Quin
tū q̄ vota oium exq̄rant̄: q̄z si vn⁹ cō
tēneret̄ nō valeret. ¶ Sextū q̄ scri-
bant uel p̄ seipsos uel p̄ tabellionē vo
ta oium. ¶ Septimū q̄ mox postq̄z
fuerint in scriptꝫ redacta vota oiuz pu
blicēt̄ ī cōi. ibi dicit gl. mox. s. ī ꝯtinēti
nullo actu ꝯrio int̄misso post vota scru
tata ⁊ scripta ⁊ vno ꝯtextu. ¶ Octauū
q̄ facta publicatōe fiat collatio nume
ri ad numeꝝ meriti ⁊ çeli ad merituz
⁊ çelū. ¶ Nonū q̄ facta collatiōe fi-
at electio p̄ vnū de capl'o noie capli:
⁊ p̄ v̄ba singularis numeri. ut in. c. li-
cut. e. ti. li. vi. dicat sic: Ego. N. nomie
meo ⁊ oiuz vestrū q̄ mecū in ipsū cō
sensistis eligo. N. in ep̄m ⁊c. uel si ip̄e
eligēs nō ꝯsensit dicat noie oiuz vr̄z
q̄ in ipsum ⁊c. ¶ Decimuz q̄ electio
fiat de eo in quē maior ⁊ sanior pars
toti⁹ capli ꝯsensit. ⁊ sanior pars p̄su-
mit̄ sp̄ maior pars. c. dudū. e. ti. ⁊ ī. c.
ecclia vr̄a. eō. ti. dr̄. vbi maior est nu-
merus: çelus maior p̄sumit̄. ¶ Unde
cimus q̄ dicta electio solēniter ⁊ pu
blice denūcieť. ¶ Duodecimū q̄ ser
ueť oiuz p̄dictoꝝ successiue sicut enu
meraui. Alr̄ si p̄posteret̄ nihil valet.
Addūt aliq̄ multa alia q̄ dicunt fore
de substātia hui⁹ forme: sz cōiter non
tenet̄ nisi de sup̄dictꝫ. Ex quib⁹ pz q̄
difficilis est ista forma in q̄ multi ⁊ do
cti deficiūt ignorātes practicā. ut dicit
glo. in. c. cuz expediat. li. vi. e. ti. Dico
etiā q̄ est p̄iculosa religiosis: ⁊ illis q̄
viuūt sil': q̄z cū intelligūt aliq̄s nō de
disse voces mō q̄ voluissent ꝯcipiunt
aliq̄ passiones: ⁊ sepissime eligētes ali
q̄ humano respectu nō eligūt ꝑm iu
diciū ꝯscie. Uñ tex. in. c. vbi p̄iculū. in
§. ceteꝝ. de elec. li. vi. dicit cū arbitriū
uel inordinat⁹ captiuat affect⁹ uel ad
certū aliq̄d obligatiōis cuiusq̄z neces
sitas adicit cessat electio dum libertas
adimit̄ eligēdi. hec ibi. Et ꝓpterea est
alia forma securior ⁊ expeditior q̄ se
quitur.

¶ Scd̄a forma dr̄ forma cōpromis 27
si. ut. d. c. q̄z ꝓpter. s. cōmittēdo aliq̄-
bus viris idoneis ptātē eligēdi. Ista āt
cōmissio siue istud ꝯpromissū pōt fie
ri dupl'r. ¶ Primo limitate. s. ut cō-
promissarij teneant̄ eligere illū ī quē
maior pars totius capli scrutatꝫ votis
oium de capl'o sigillatim ⁊ secrete ab
ipsis ꝯsenserit. ⁊ ista est forma de q̄ in
c. cū dilecti. e. ti. ⁊ in. c. cū expediat. e.
ti. li. vi. ⁊ ista est melior oib⁹ formis: q̄z
electores nō abdicāt a se potestatē no
minatiōis. Et ad istā formā nō reqrit̄
de necessitate nisi p̄mo q̄ cōpromit-
tētes sint sil' ꝯgregati: ⁊ oēs q̄ debēt ⁊
volūt interesse. ¶ Secūdū q̄ cōpro
mittāt in vnū uel duos tres: aut quot
volūt siue sint de collegio uel nō: dū
mō sint clici nō laici. c. ꝯtingit. d̄ arb.
¶ Tertiū q̄ cōpromissari⁹ uel cōpro
missarij scrutēt̄ vota singuloꝝ secrete
⁊ sigillatim. ¶ Quartū q̄ eligat illuz
in quē maior pars toti⁹ capli ꝯsensit
dicēdo. Ego. N. cōpromissari⁹ de cō
sensu ⁊ volūtate cōpromissarioꝝ meo
rū si hz alios virtute cōpromissi ī nos
facti eligo in ep̄m. N. in quem maior
pars toti⁹ capli ꝯsensit. Et si in prima
scrutatione nō ꝯsensit maior pars to
tius capli replicare dz tā in ista quaz
in p̄ma forma scrutinij donec consen
tiāt in aliquē. c. cū terra. e. Et si dubita
ret aliq̄s de fraude cōpromissarij pos
sent eligētes q̄libet ipsoꝝ sigillatiz fa-
cere fieri tres uel duas cedulas in q̄-
rū q̄libet esset scriptū nomē alicui⁹ q̄
est in opinione eligēdi: ⁊ ipsis accept̄
a cōpromissario ponat vnā de p̄dictꝫ
cedulis in qua sit scriptū nomē illius
quē vult noiare in aliq̄ scatula q̄ sit co

rā cōpromissario qbus a qlibet sic po
sitis tūc cōpromissarius corā oib⁹ ex
trahat oēs dictas cedulas ⁊ postea eli
gat illū in quē maior ps totius capitu
li cōsensit: ⁊ sic cōpromissarius nō po
terit scire qs dedit vocē isti uel illi nec
fraudē facere. Et ad seruādā istaz for-
mā sicut ⁊ pmā sufficit q maior ps to
tius capli ꝯsentiat ꝑm lapū quē sequit
Ge.i.d.c.cū expediat. qz nlli fit ꝑiudi
tiū cū qlibet noiet quē vult. Fit scdo
cōpromissū simplr. s.ut cōpromissa
rij eligāt quē volūt ⁊ isto mō non pōt
fieri nisi oēs ꝯsentiāt: alias vno ꝯdicē
te nō valeret. q si oēs ꝯsētiūt ñ reqrit
nisi ut eligāt sic. Ego. N. cōpromissa
rius d ꝯsensu cōpromissarioꝝ meoꝝ
virtute cōpromissi in nos facti eligo i
epz. N. ⁊ si ꝑdicti nō elegerit vel ma
ior ps ipoꝝ elegerit idignū sciēter ele
ctio deuoluitur ad capituluz quod in
eos compromisit

28 ¶ Tertia forma dr forma cōis ispira
tiōis: ad istā formā reqrit prio q oēs
ꝯueniant i vnā psonā: qz si vnus non
ꝯueniret nō esset p ispirationem.ii.q
fuerit facta sine vitio symonie uel ali-
cui⁹ tractat⁹ spālis i q noietur certa p
sona: sz tractat⁹ gñalis ꝑ bono plato
i genere bñ ꝯcedit ꝑm Jo.an.sed nō
spālis: qz sic esset psuasio nō ispiratio

29 ¶ Utꝝ supradicte forme sint ꝑuāde
i oi electione.R. Pa.in.d.c.qz ꝑpter
q nō: sed solū hñt locū in electiōib⁹
epoꝝ ⁊ alioꝝ platoꝝ ecclīaꝝ collegia
taꝝ q hñt gñalē iurisditionē. qd pz p
c.ne ꝑ defectu eo. vbi platos appellat
cathedraliū ⁊ regularium ecclīaꝝ. in
electionib⁹ aūt alioꝝ bñficiatoꝝ a sup
dictis sufficiunt singulares ꝯsēsus illo
rū de caplo dūmō ꝑstent i caplo. nec
ē necesse ꝑuare aliquā formā istaꝝ: sz
elect⁹ simplr a maiori pte ⁊ saniori ha
bebit ius. ut in glo.c.si cui.eo.li.vi.

¶ Utrū elect⁹ teneat ꝯsētire. R. ge.i 30
c.si electio. eo.li. vi. refert Archi. dicē
tē q sic. alias peccat mortalr. si putat
se dignū ad platurā ⁊ illaz sibi oblatā
non acceptat. viij.q.i.in scripturis. qd
credit. vez Jo.an. qñ nō ē eque ꝑido-
neus p quē illi ecclie possit cōsuli. ego
vo dico cū Rica.i.iii. quol.q.xxi. q i
tribus cāibus tenet ꝯsentire sub pena
mortalis peccati. ¶ Primo. qñ a su
piore p obiam cogeret. d renun.c.ni-
si cū ꝑdē. ¶ Scdo qñ ꝑm iudiciū sue
ꝯscie vr sibi verisilr q nō ē qui velit
⁊ possit salutē aiarū ꝓcurare quā ipse
posset: ⁊ ex hoc videt ꝓbabilit ecclesie
iminere notabile dispēdiū ⁊ piculū ni
si assētiat.d.c.i scripturis ⁊.c.oli eadē
cā.ij.q. Fallit hoc i religioso q si cōsē-
tiret electioni de se facte ex suū mona
steriū sine licentia sui supioris petita ⁊
obtēta ipo iure electio esset nulla: quā
licentiā solus platus sine ꝯsensu capli
sui pōt dare.c.si religiosus de elec.li.
vi. Silr fallit in ꝑdicatorib⁹ minorib⁹
⁊ alijs mēdicātib⁹ q etiaz de licentia
suorū platoꝝ electioni postulationi ꝓ
uisioni seu vocationi ex administratio
nē sui ordinis i discordia celebrare cō
sētire nō possūt alr ē irritū ⁊ inane.c.
quorūdā e.li.vi. ¶ Tertio peccat mor
taliter qñ p viā illicitā refugit. puta ab
scidēdo se: nisi ex spāli instictu sps san
cti. Si aūt nō cogit p obiam: nec imi
net ꝓbabile piculū ecclie si refugit ꝓ
pter pigritiam per viam licitam pec-
cat venialiter. Si vo per humilitatez
reputans se indignum sic meretur.

¶ Infra quot tps tenet cōsentire ele 13
ctus. R. j. mēsē a die pñtatiōis electio
nis. alr est nulla ipso iure: nisi supioris
reqrat assensus.c.q sit de elect.li.vi.
Quid si electio tenuit d iure naturali
puta qz interuenit ꝯsensus eligētiū: sz
nō tenuit de iure qz obmissa. fuerunt

substātialia iuris.℞.ꝑm Inno.quē se-
quunt cōiter doc.i.c.qđ sicut đ elec.
ꝙ electus si est confirmatus est ver⁹
prelatus ⁊ non tenetur resignare.

Eleymosina. ꝑm san-
ctū Bona.in.iiij.di.xv.parte
scđa articulo.i.q.iiij.accipit comunis-
sime ꝑm ꝙ cōprehendit omne opus
misericordie ipensū siue proximo siue
sibi: iuxta illud eccliastici.xxx.miserer
aie tue.cōmuniter ꝑz ꝙ iportat oē pie
tatis opus ipensū ꝓximo corporale si
ue spirituale.ꝓprie vo ꝑm ꝙ iportat
opus pietatis ipensū ꝓximo ad reue-
landā idigentiā corporalez.⁊ dicit ab
eleo qđ est verbū grecū qđ idez est ꝙ
misereor cuius iperatiu⁹ est eleyson.i.
miserere a quo eleos.i. misericordia.
⁊ iō dz dici eleymosina ñ elea vl elia.

1 ¶ Utruz elemosyna cadat sub prece
pto.℞.ꝑm Rica.in.iiii.di.xv. ar.ii.q.
ij.ꝙ sic sub precepto legis nature.pri
me Jo.iij.q habuerit substantiā huius
mūdi ⁊ viderit fratrē suū necessitatez
hre: ⁊ clauserit viscera sua ab eo quō
caritas dei manet in eo.⁊ legis diuine
Math.xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mi
hi māducare ⁊ legis canonice.lxxxvi.
di.nō satis.⁊.vij.q.i.omnis.sed qz ꝑ-
ceptū ē affirmatiuū nō obligat nisi ꝓ
loco ⁊ tpe. Et ideo considerāda est fa-
cultas hñtis ⁊ inopia indigētis. Si.n.
homo hz aliqd qđ nō sit necessariuz
sustentationi sue nature: nec illoꝝ qui
bus tenet ꝓuidere: sicut sūt vxor.filij
serui.ancille.pr ⁊ huiusmodi.⁊ sit tāta
necessitas ꝙ imineāt signa ꝓbabilia
extreme necessitatis in paupere tūc te
net de ꝑcepto. Si vo hz aliqd super
fluū nō solū sustētatiōi nature: sz etiā
cōueniētie sui status tenet de illo fa-
cere elemosynā etiā si nō inuenirent
tales q essent necessitate ꝑstricta. Et si
plures occurrerēt quib⁹ oib⁹ nō possz
subuēire tenet ceteris parib⁹ illi q ma
gis indiget. Si vo nō hz vltra ꝯueniē
tiam sui stat⁹ nec ē q sit ī extrema ne-
cessitate non tenetur de precepto.con
cor.Tho.xxij.q.xxxij.

¶ Quis dz ꝑponi i elemosyna.℞.ꝙ 2
ipsemet deinde sui.đinde noti.deniū
boni.deinde exnei de q vide tex.pul-
chrū i.c.nō satz.lxxxvi.di.⁊ tex.cū gl.
in.c.qescam⁹.xlij.di.q̄ qdē iura intelli
ge ceteris pib⁹ ut dictū ē.qz posset eē
extraneus i tā arta necessitate ꝙ debe
ret ꝑponi noto ⁊ cōiūcto q nō ē i tali.
sz pr mal⁹ dz ꝑponi cuicunqz bono in
equali necessitate ꝓpter ꝑceptū dei.

¶ Utrz deputatus executor ad distri- 3
buēdū certa bona pauꝑibus possit di-
stribuere inter suos cōsanguineos.℞.
Pa.in.c.i.de coha.cle.⁊ muli.ꝙ sic.
nā clericus pōt in pauperes cōsāgui-
neos de rebus ecclie dare q est distri-
butor.ut in.d.c.i.⁊.xvi.q.i.c.fi.sic ⁊ ꝑ
fatus ar.in.l.si mādauero.§.si tibi cen
tum.ff.mandati.Sibi autem non po-
test distribuere.ut in.d.§.si tibi centuz

¶ Utrz ei q pōt laborar sit dāda ele- 4
mosyna.℞.ꝙ nō.ar.§.i.lxxxij.di.ij.c.
eps.ꝙ verū intellige quādo per labo-
rem sibi potest ꝓuidere: ⁊ sic limita.l.
vnicā.C.de mēdi.vali.de q.s. colon⁹

¶ Utrū sit danda peccatoribus.℞.ꝙ 5
sic.ut in.d.c.qescamus.⁊.i.q.ij.q̄ꝑpio
nisi qñ ꝓpter securitatē cibi neglige-
ret iusticiam. quia tunc subtrahend⁹
est.v.q.v.non omnis.

¶ Quis pōt facere elemosynaz.℞.ꝙ 6
qlibet qui pōt donare.de quib⁹ dictū
ē.s.donatio ꝑmo.⁊ etiā q aliq nō pñt
donare sicut monaci. filij ⁊ huiusmo-
di.qui sunt in potestate alterius ut ser-
ui.qui in quattuor casibus possunt fa-
cere elemosynā.ꝑmus: existenti in ma
gna necessitate pñt facere elemosynā

qñ nõ est tẽp⁹ ut possint habere recur/
sũ ad superiorẽ. ut no. Pa. in. c. si qs
de furtis ⁊ no. glo. in. c. nõ dicatis. xij.
q. i. ¶ Secũdus qñ ꝑdicti de licentia
suoꝝ supioꝝ pegrinant̃ uel sunt i scho
lis qꝛ pñt facere elemosynas quas alij
hõeste peregrini ⁊ scholares cõiter fa
ciũt. ar. l. vl. C. ad macedo. ⁊. l. si lõgi⁹
ff. de iudi. ⁊. l. ii. ff. de iur̃. omniũ iudi.
⁊. c. ꝑterea de officio dele. Facit glo. in
cle. ij. §. pe. de vita ⁊ ho. cle. ¶ Terti⁹
qñ videt aliquẽ in extrema necessita/
te etiã ꝯ superioꝝ ꝓhibitionez pñt ei
elemosynã dare. qꝛ tũc oĩa sũt cõia iu
re diuino. imo tenent̃ ꝑm Rica. vbi
s̃. q. vi. ⁊ gl. xij. q. i. in. c. non dicatis.
¶ Quart⁹ pñt de volũtate expssa uel
ꝑsũpta. ut puta qꝛ habent administra
tionem a suis superioribus cõmissaz.
ar. ff. de dona. l. filiusfamilias. §. i.
¶ Quid de vxore nunqd põt. ℞. ꝙ si
hz bona parafrenalia nulli dubiũ ẽ ꝙ
põt qꝛ sua sunt. de quibus dic: ut. j. pa
rafrenalia. Si v̄o nihil hz preter do/
tẽ non põt facere elemosynã. xxxiij. q.
v. ꝙ dõ. nisi. in. viij. casibus. primus:
secũdus: tertius: ⁊ quartus: sunt ð q/
bus. s̃. in ꝑcedenti dixi. ꝙ filij possunt
¶ Quitus si cõsuetudo loci ita hz ꝙ
vxores de pane ⁊ vino ⁊ huiusmõi fa
ciãt elemosynas qꝛ ꝯsuetudo dat iuris
ditionẽ. ⁊ lz viri aliquando prohibeãt
debet sibi formare conscientiã ꝑz ro/
do. ⁊ Jac. de lau. in summa ꝙ ideo
faciunt ne nimis dent sed temperate.
¶ Sextus quãdo vtiliter gerit nego
cium viri: pnta quia videt virum cru
delem ⁊ sceleratum. ⁊ ut deus suspen
dat iram uel euz illuminet dat mode
ratas elemosynas occulte. ꝑm Rodo.
Nam propter elemosynas deus suspẽ
dit flagella. ut. xvi. q. i. reũtimini. ⁊ iõ
bene facit mulier dando elemosynas
occulte sine scandalo viri ut de⁹ eum
adiuuet. Facit. l. soluendo. ff. de nego.
ge. cum si. ⁊ melius exẽplum abigail
primi. ℞. xxv. que liberauit viꝝ a mor
te propter panes datos dauid contra
voluntatem viri sui. ¶ Septimus si
vir assignauit sibi certum quid pro vi/
ctu ⁊ ipsa abstinet ut inde elemosynaz
faciat quia suuz videtur. ¶ Octauus
si mulier est lucrosa. puta quia exhibi
ta gubernatione domus ⁊ familie lu/
cratur ex operibus suis. nec intelligo
deducendas expensas victus quia vir
tenetur eam alimentare propter do/
tez. ut dictum est. s̃. Dos ⁊ etiam pro
pter obsequa ab vxore exhibita. ð hoc
tamen. vide. j. Vxor. §. ij. ⁊ ꝙ possit de
lucro facere elemosynaz tenet sanct⁹
Tho. ⁊ Rica in. iiij. di. xv. ⁊ cõiter sũ
miste sequũt̃ hoc cũ theologis ut Ja.
de lau. i sũma. Distingue tamen sic ꝙ
aut lucrum est necessarium sustentatio
ni sue ⁊ viri: ⁊ sic non potest facere ele
mosynã. quia magis tenet̃ sibi et viro
q̃ alteri. Si vero lucrum superhabũ
dat sic potest ⁊ idem dic de parafrena
libus. vide. j. Vxor. §. ij.
¶ De qnib⁹ debet uel potest fieri ele/ 8
mosyna. ℞. ut colligitur ex canonistis.
i. q. i. in. c. non est putãda. ⁊. xiiij. q. v.
⁊ per theologos in. iiij. di. xv. ꝙ potest
fieri de omni re que est propria ipsius
dantis ⁊ que nõ est obligata restitutio
ni alicui certe persone siue licite sit ac
quisita siue turpiter. Quando autem
sit restitutioni obligata. vide. j. Resti/
tutio. ⁊ vsura ⁊ in multis alijs. ti. Limi
ta etiam in rebus proprijs ꝑm Rica.
vbi. s̃. q. v. dummodo non sint neces/
saria ad sustẽtationẽ nature sue ⁊ suoꝝ
qꝛ ordine caritatis magis dz se diliger̃
q̃ aliũ: nisi eẽt tal⁹ ꝑsona ð cui⁹ morte
imieret notabile nocumẽtũ reipubli/
ce. ⁊ ꝓfectui aiaꝝ: qꝛ tũc essz ꝑfectiõis
nõ necessitatis de tali dare elemosynã

9 ¶ Quot sunt genera elemosynarum. R. tria: ut dr̃ in. c. tria. xlv. di. ¶ Primũ corpale. ⁊ hoc ꝯsistit in opib⁹ misericordie corpal'q̃ sũt pascer̃ esuriẽtẽ potare sitiẽtẽ. vestir̃ nudũ. hospitẽ recolliger̃. infirmũ visitare. redimer̃ captiuũ. mortuũ sepelire. vñ versus visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. ꝯdo. ¶ Secũdũ. ⁊ tertiũ. gen⁹ ẽ spũale. s. remittere iniuriã: ⁊ corrigere delinquẽtẽ. ut i d. c. tria Addunt̃ alia quinq̃. s. ꝯsulere dubitãtẽ. ꝯsolari tristem. supportare onerosos docere ignorãtes orare pro oibus de quibus. j. Misericordia. §. i. Et que sint digniores. vide Ri. vbi s̃. q. iiij. ⁊ j. Satisfactio. §. ix.

10 ¶ Aduerte q̃ dare elemosynã intẽtione subleuandi necessitatẽ ꝓximi ẽ opus misericordie: sed dare itentiõe recõpẽsãdi ꝑ debito diuie offẽse. sic ẽ opus iusticie. ⁊ sic ẽ satisfactoria proprie. ⁊ pertinet ad meritũ dimissionis pene. sed primo mõ pertinet ad meritum vite ſm Jaco. de lau. in summa.

11 ¶ Utrũ panꝑib⁹ cõpetat aliq̃ actio ꝯ diuites ut eis subueniãt. R. Pa. i. c. si qs de fur. q̃ nõ. sed bñ possũt iplorar̃ offm̃ iudicis seu superioris ut eos cogat. ⁊ ecclia pot eos cogere. ut no. gl. i. c. sicut hi. xlvij. di. ⁊ ar. i. c. nullus laicus. de iu. patro. qd̃ limita verũ qñ sũt in tali necessitate ⁊ diuites in tali habundantia q̃ tenẽtur eis facere elemosynam de precepto. alias non.

12 ¶ Utrum quis possit furari ut faciat elemosynã. R. q̃ nõ. qꝛ non sunt faciẽda mala ut veniãt bõa. xiiij. q. v. forte.

Emancipatio est relaxatio p̃rie potestat̃ corã iudice cõpetẽte volũtate p̃ris ⁊ volũtate filij ꝯcurrẽte. ⁊ in vtriusq̃ p̃ntia. dicta ex eo q̃ ex̃ manũ. i. ptãtẽ p̃ris ponit̃ filius. elicit̃ hoc ex. l. non nudo. C. de eman. li. ⁊ quod ibi no. ⁊ institu. quib⁹ modis ius pa. po. sol. §. preterea.

¶ Quis potest emancipari. R. infans 1
de speciali licentia principis.

¶ Utꝛ teneat̃ p̃ emãcipare filiũ. R. 2
nõ regularit̃. qꝛ p̃ria ptãs iextimabilis est. ff. d̃ le. i l. filiusfami. §. ut qs heredẽ. Silr̃ nec filius pot cõpelli ut emãcipet̃ a p̃re. Limita nisi ex cã. ſꝫ bar. i. l. quidã cũ filiũ. ff. de v̄bo. obli. lꝫ aliter dicat gl. insti. q. mo. ius pa. po. sol. §. fi. nã i his q̃ sũt volũtarie iurisditionis nõ pot quid fieri altero inuito. ut in aut̃. gbus mo. natura. effi. sui. §. si v̄o. Fallit hoc ꝑmo si p̃ male afficit filiũ v̄berib⁹ ꝯ pietatẽ. Itẽ si cõpellit eũ peccare in corpus suũ. Itẽ si filius ẽ arrogat⁹ ipubes: ⁊ pubes fact⁹ ꝓbat nõ sibi expedire esse arrogatũ. Itẽ si p̃ agnouit sibi relictũ legatũ ut emãciparet filium: qꝛ in istis casibus tenetur pater eũ emancipare. ut no. azo. in summa. C. de emancipa. li.

¶ Utꝛ datũ a p̃re filio ꝑ ꝑmio emancipationis ſm ꝯsuetudinẽ. ut. l. ut liberis. C. de col. bo. sit cõicãdũ cum alijs fratrib⁹. R. q̃ sic. ſꝫ cũ alijs nõ cõputabit̃ in legitima nisi p̃ hoc dicat exp̃sse ut. l. si qñ. C. d̃ ioffi. te. 3

Emphiteosis dicitur ab em. i i ⁊ fitos. i. fides ⁊ thesis. i. positio: qꝛ res fidei accipient̃ cõmittit̃. vel dr̃ melioratiõis ꝯctus siue datio ad liuellũ: ⁊ ẽ medi⁹ ꝯct⁹. inter locationẽ ⁊ vẽditionẽ d̃ q̃ vide gl. i. c. potuit de locato. Vñ emphiteoticari⁹: uel emphiteota ẽ q accipit rem imobilẽ ꝑpetuo ⁊ hereditario iure colẽdã. uel meliorãdã: uel ad tp̃s. puta secundaꝫ uel tertiaꝫ generationẽ. ut in aut̃. de non alie. §. emphiteosim. Et q̃ mõ ꝯhit̃ no. in. l. i. C. de iure emphi.

¶ Utꝛ ꝯctus emphiteotic⁹ differat a

ꝯctu cēsuali. ℞. ꝙ sic qꝛ per ꝯctū ēphi
teoticū trāsit solū vtile dñium. ut in. l.
i. §. qui in ꝑpetuū. ff. si ager vecti. Sꝫ
ꝑ cēsualē trāsfert nō solū vtile: sꝫ etiā
directū. ⁊ fit qñ dr̄. ꝯcedo tibi talē reꝫ
⁊ trāssero i te qcquid iuris hēo in ea ⁊
soluit annuati cert⁹ cēsus. tex. est singu
laris i. c. ꝯstitut⁹. iūcta gl. de reli. do. ⁊
etiā si dicat ꝯcedo tibi talē rē in ēphi
teosiꝫ ꝑpetuā trāsferēdo in te qcquid
iuris hēo in illa ꝑ certa annua pēsio
ne erit ꝯctus censualis. cāus ē singula
ris i. d. c. ꝯstitut⁹. ⁊ illa v̄ba i ēphiteo
siꝫ iproꝑant ut i. l. si vno i ꝑncipio. ff.
locati. ⁊ i isto ꝯctu ñ hꝫ locū pēa. c. po
tuit de locato. ⁊. l. ij. C. d iure emphi.
2 ¶ Utꝝ accipiens ēphiteosim vsqꝫ ad
tertiā generationē: nec dicit iclusiue:
vel alia eqpollētiali. vsqꝫ intelligat ex
clusiue. ℞. ꝙ si vsqꝫ ponitur a lege sup
gradu. sic stat i clusiue. ut insti. de suc
ce. agna. §. fi. no. C. vñ legitimi. l. cer
tū. ⁊ in. c. nō dꝫ de ꝯsan. ⁊ affi. Sed si
ponit ab hoīe i ꝯctu obligatorio iūc
ponit exclusine. l. veteribus. ff. de pa
ctis. Sed quidā intelligūt hoc i eo ꝙ
augeret obligationeꝫ: sed in casu nr̄o
nō auget: sed facit eā transmisibilē: ⁊
ideo includit ꝑm Calde. ⁊ placet. bal.
tñ i. l. meminisse. ff. de offi. procōsul.
dicit in re ecclesie si dicat vsqꝫ ad ter
tiā generationē stabit iclusiue: si vero
vsqꝫ ad q̄rtā stabit exclusiue. qꝛ vltra
tertiā generationē nō potest fieri inue
stitura. ut in. d. §. ēphiteosim. sꝫ d hoc
vidi. ange. d are. isti. d loca. §. adeo āt
3 ¶ Sed nunquid stipes cōputabit. ℞.
ꝙ non qꝛ accipiens non ē generatio
sui ipsius. ⁊ in gradibus stipes non cō
putatur in numero. ff. de gradibus. l.
iurisconsultus. sicut vnus non est nu
merus: sed principiū numeri. bar. te
net ꝙ cōputatur nisi dicatur sic vsqꝫ
in ipsius tertiam generationem.

¶ Utrū emphiteosis que fit de gene 4
rationē in generationeꝫ assimilet iue
stiture feudali. ℞. ꝙ sic. ut no. bar. i. l.
si mihi ⁊ titio. ff. de v̄bo. obli. ⁊ tex. cū
Bal. in. c. i. de vasallo decrepite etat.
¶ Utrū ius emphiteoticū trāseat ad 5
extraneos heredes. ℞. ꝙ fuerunt opi
niones: sed mihi placet opinio Jo. d
imo. in. c. fi. de locato. dicentis ꝙ sic
etiaꝫ in re ecclesiastica dūmodo sit da
ta cuꝫ illa solēnitate. c. i. de re. ec. non
alie. li. vi. ⁊. c. sine exceptiōe xij. q. ij. d
qua vide. s̄. Alienatio. §. ij. iij. ⁊. iiij.
¶ Utrū pater qui accepit emphiteo 6
sim ꝑ se ⁊ suis filijs possit illā ꝑlegare
vni filioꝝ. ℞. Bal. in. c. i. in ti. an agna
tus i. vi. col. tenet ꝙ sic emphiteosim:
sed nō feuduꝫ: ⁊ multi alij Ange. v̄o
cōsilio. xviij. tenet ꝙ nō: qꝛ ius est q̄si
tuꝫ filijs nisi alteri filiorū tantūdē de
alijs bonis ꝑlegasset. allegat. l. i. §. assi
gnare. ff. d assi. liber. iuncta. l. si cū do
tē. §. si pater. ff. solu. ma. vbi pater pōt
diminuere ius filie ex prima ꝑmissio
ne qua. s. dotem dedit marito ⁊ postea
exigit inscia filia dūmodo tantundem
eidem relinquat q̄tum diminuit ⁊ sic
concorda dicta doctorum.
¶ Utrū veniant filie quando accepit 7
ꝑ se ⁊ suis filijs. ℞. ꝑm Jo. de imo. in
c. fi. de locato. ꝙ nō per singulare di
ctum Archi. in. c. si quis suadēte. xvii.
q. iiij. vbi voluit ꝙ in mā contractuū
masculinum non concipiat femininū
per. l. veteribus. ff. de pac. hoc idē te
net Gui. de suꝫ. qui fuit doctor. archi.
in legibus. ⁊ Ray. d forli. in. l. tres fra
tres. ff. de pac. ⁊ lu. d ro. ꝯsilio. xxxiiij.
¶ Utrū emphiteota possit dimittere 8
rē emphiteoticā ⁊ se liberare qñ vult.
℞. lꝫ aliqui distinxerūt an sit obligat⁹
rōne rei. ⁊ sic possit. an rōne persone.
⁊ nō possit. ut dicit. d. Odoar. Tamē
Jaco. ē ꝯ tenēs ꝙ nullo mō pōt ⁊ idē

Pa.i.c.iudicatuz de imu.ec.qꝛ qđ a
ꝑncipio ē voluntatꝫ. ex postfacto ē ne-
cessitatꝫ.l.sicut.C.de act.ꝛ ob. Itē qꝛ ꝑ
sonaliter ē obligat⁹ ad pēsionē.l.i.ꝛ.ij.
C.de iu. emphi. ergo tenet̄ ꝑsonaliter
cum oēs actōes sint ꝑsonales.iusti.de
act.§.appellam⁹.ꝛ sic dimittēdo rem
obligaret̄ ad pēsionē.qꝛ ꝑsōales actō
nes sunt affixe ossibus nostris.l. quis
ergo.ff.de pecu.

9 ¶ Utꝝ possit aliū ēphiteotā facere ul'
alteri locar̄?ꝛ.q̄ sic isti locati.§.adeo.
qꝛ nō ē ꝓprie alienatio vera.Ꝫriū te-
net Sp.ti.đ lo ca.§.nūc.v̄.cxxv.sꝫ tu
ꝯcorda q̄ si taliter vult dare i ēphiteo
sꝫ.q̄ ip̄e sit liber a ꝑstatione canonis
nō pōt.aliter sic locare tñ ēt ad lōgñ
tēpus pōt.ꝑm Spec.vbi. s̄.v̄. cxxiij.

10 ¶ Utꝝ ēphiteota cuiuscūqꝫ etiā ec-
clesie possit donare aut legare melio-
rationes q̄s fecit in re ēphiteotica: uel
ip̄aꝫ rē ēphiteoticā sine alia solēnitate
ꝛ.gl.i.c.fi.đ loca.q̄ sic.ꝛ cōit̄ sequūt̄
doc.Bar.tꝫ verū i ēphiteota fisci.sed
nō i ēphiteota ꝑuati i.l.fi.C.đ iu.em
phi.p.l.ij.C.eodē. Sꝫ Bal.i.l.vsufru
ctu.ff.solu.ma.reprehēdit bar.ꝛ dicit
eū male itellexisse.d.l.ij.qꝛ loquit̄ qñ
alienat ꝓprietatē.ꝛ sic ius dominij.sꝫ
quādo alienat donādo.uel legādo sal
uo iure dominico semper tenet dona-
tio uel legatū.vnde dicit Pa.i.d.c.fi.
de locato q̄ vbicūqꝫ ꝓhibetur vendi
tio facta cōmemoratione đ pretio.ut
in.d.c.fi.ꝛ.d.l.fi. non intelligitur de
alia alienationis specie.ut in.l.fi.C.de
predi.curi.ꝛ decu. Et per hoc īfert q̄
etiā ꝑmutare potest ꝛ sic limita.l.statu
liberi.§.quintus.ff.de statuliber.ꝛ qđ
notat̄.in.l.ij.C.de vsuc.ꝓ empto. vbi
tenetur q̄ nomine emptionis ꝛ ven-
ditionis intelligitur omnis cōtractus.
Per quem dominium rei transfert̄
Tūtius tamē est.ut nō permutet sine
consensu domini.propter doc.multos
qui tenent q̄ non potest permutare.
in.d.l.fi.ꝛ.in.d.c.potuit.pignori tamē
obligare pōt.l.tutor.§.fi.ff.de pigno.
ac.licet sit tutius facere cum consensu
domini ꝑm Spe.

11 ¶ Utrum possit vendere reꝫ emphi
teoticā ecclesie uel meliorationes pre
dictas. ꝛ. Pa.in.c.fi. de loca.q̄ sic
dummodo hanc solennitatem seruet.
¶ Primo q̄ requirat prelatum uel
rectoreꝫ ecclie qui dicitur ecclesia.ut
vij.q.i.scire. ¶ Secūdo denūciet pre
tium quod offertur vere.l.fi.C.đ iure
emphi. ¶ Tertio q̄ ecclesia non re-
spondēte labantur duo menses: hec
probātur in.d.c.fi. ¶ Quarto q̄ nō
vendat prohibitis personis quas po-
nit glo.ibideꝫ: ꝛ sunt omnes persone
que nō sunt faciles conueniri.sicut ca
pitanei ꝛ huiusmodi ex quibus preiu-
ditium posset pati ecclesia.ut.ff.qui sa
tisda.cogū.l.ii. ¶ Quinto q̄ non vē-
dat nisi vtile dominium sibi cōpetēs
ꝛ meliorātōes quas i re fecit. ¶ Se
xto q̄ prius nō ceciderit a iure suo pu
ta non soluendo canonem.quia in.l.
nemo.ff.de re.iur. dicitur. Nēo plus
iuris in alium transferre potest quam
habet.

12 ¶ Utrum predicta debeat obseruare
superficiarius eccclie quando vult vē
dere qui est dominus superficiei qui
super solo alicuius hedificat domum
donādo sibi censum paruū.ꝛ.barto.
in.l.i.§.pe.ff.de superfi. q̄ sic.per.l.ij.
C.ne rei diuine uel templorum. Sed
d. Car.est contra.Ang. vero dicit ibi
dem dictum barto.equum. Sed iure
non probari.ꝛ ideo ante factuꝫ sequē
dum post factum Car. No. tamen ꝑꝫ
Bald.in.auten.qui res.C.de sac.san.
eccle.q̄ qui cadit a solo cadit a super
ficie.ar.d.l.i.

3 ¶ Utrum prefata solennitas sit seruanda. in emphiteota priuati seu secularis. ℞. ꝙ non. nisi solum vt requiratur domin⁹ an emere velit meliorationes. ⁊ nō vendat talibus personis quibus domin⁹ comode non possit hēre ius suū. ut potentioribus ⁊ huiusmodi. alias caderet a iure suo. ut in. l. fi. C. de iure emphi. ⁊ no. glo. in. d. c. fi. de loca.

14 ¶ Utruz frater fratri possit alienare sine prefata solennitate. ℞. Bal. in. l. volūtas. C. de fideicōmissis ꝙ sic quādo duo fratres habent emphiteosim paternam ecclesie etiam ꝙ vnus potest iura sua alienare alteri sine consensu ecclesie.

15 ¶ Utrum possit dari in dotem: vide s̄. Dos. §. vij.

16 ¶ Utrum debeat fieri remissio canonis. i. annue uel regularis solutionis propter guerram. ℞. ꝙ licet sit diuersa opinio. tu dic ꝙ si q̄ntitas canonis ē ita magna. ꝙ si res locaretur de āno in annū nō plus perciperet̄ tūc ꝓcedat opinio ꝙ fiat remissio: non soluz propter guerram: imo etiam propter aliam sterilitatem. ut dicit Bal. in. l. i. C. de iure emphi. ⁊ ibi dicit Barto. ꝙ non est proprie contractus emphiteoticus tunc quando datur tāta q̄ntitas sicut pro locatione. Si vero est modicus. ut cōiter fit tunc non fiet remissio ar. l. si merces. §. vis maior ⁊ l. ex conducto. §. i. ⁊ l. si vno. ff. locati. nisi substantia rei penit⁹ ledat̄. ul' nisi fūd⁹ capt⁹ ab hostib⁹ d̄sparet̄ posse rehr̄i: q̄z tūc fiet remissio: videgl. i. d. c. fi. ⁊ l. i. C. de iure ēphi. Et idē dic de augumēto rei ꝙ nō auget̄ pēsio in cāu in quo non minuitur propter eius lesionem s̄m bar. in. l. i. C. eo. ti.

17 ¶ Utꝝ fūdo iundato a flumine libet̄ ēphiteota a canone. ℞. Pa. in. d. c. fi. ꝙ sic q̄z dr̄ d̄perditus. l. iij. §. labeo cū similib⁹. ff. de acq. pos. Itē fūdus iundatus ⁊ occupat⁹ ab hostib⁹ eqparat̄. l. cū vnus. §. fi. ff. de bo. auc. iudi. possi. Qd̄ verꝝ credo qñ nō ē spes recupatiōis: intellige si in totū pijt ul' vltra dimidiā. Secus si sola medietas pijt. q̄z nō libat̄. ar. l. etiā ptis. ff. de vsufru. ⁊ l. q̄ de tota. ff. d̄ rei vēdi. lz alij velit ꝙ vij. partes perierint si debet liberari. sed magis placet quod dixi quia i dubio partis appellatione intelligitur dimidia. d. l. etiā partis.

¶ Utꝝ destructa re ēphiteotica. verbi gratia domo ex igne fortuito si reparet̄ teneat̄ ēphiteota pseuerare. ℞. s̄z Nic. d̄ ma. i. l. i. C. de iure ēphi. ꝙ nō. q̄z illd̄ dr̄ nouū. facit qd̄ dicit bar. in. l. dāni. §. si is qui. ff. de dā. īfec. vbi vult ꝙ si qs obligauit se alicui habēti domū in villa dare de aqua recenti in estate: destructa domo destruitur obligatio: lz postea reficiatur. Facit etiaz quod voluit Bar. in. l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. d̄ no. op. nū. vbi dicit ꝙ qui reficit: de nouo. facit. l. inter stipulantem. §. sacrā. ff. de verbo. obli. Itē voluit ange. in. l. i. §. si quis edificiū. ff. de no. oper. nū. ⁊ Bald. in. l. si vt proponis. C. de nup. vbi dicit. Dictat constitutio ecclesie ꝙ nemo faciat fortilicium nouum inconsulto papa an filij possint reficere destructum castrum propter rebellionem patris: ⁊ dicit ꝙ non. ita facit. l. cum alijs. C. de cura. furio. vbi si furiosus efficitur sane mētis expirat curatoris officium: nec reuiuiscit si postea redit in furiaz. sed debet sibi dari nouus. Item facit quod no. doc. de ecclesia reparata an sit eadem. ut no. in. c. de fabrica. de conse. di. i. ⁊ in. c. proposuisti. ⁊ c. ligneis. de conse. ecc. uel alta. ⁊ in. d. §. sacram. ⁊ s̄m illud limita omnia ista.

19 ¶ Utꝝ ēphiteota nō soluēs canonē cadat a iure suo. ℞. ꝙ si ꝑ triēniū non soluit. a iure cadit si ē priuati. ut. l. ii. C. de iure ēphi. Si vo ē ecclie. ꝑ biēniū nō soluens cadit ipo fctō: nisi celeriť soluat: ut in. d. c. fi. ⁊ nō dr̄ celeriť soluere ſm Bal. in addi. ad Spe. ti. d̄ locato. si expectat libellū vel reqsitionē ſm gl. no. in. d. c. fi. ista celeritas erit i arbitrio iudicis ut ꝯsiderata pauꝑtate ⁊ alijs iudicet qd̄ ē valde equū. qꝛ cū ista morte purgatio ꝑ celeritatez ꝑ dictā nō hēat locū i ēphiteota ꝑuati ſꝫ Jo. de imo. in. l. insulā. ff. de ver. ob. ⁊ ang. sed solum ecclesie que mitiꝰ agit propterea merito arbitrium boni viri magis est sequendū in hac celeritate.

20 ¶ Utꝝ ēphiteota nō soluēs ꝑ biēniū vel triēniū cadat a iure suo. si dn̄s tenebať sibi in tanta q̄titate uel maiori ℞. Pa. in. c. bona fides. de deposito. ꝙ nō: qꝛ exceptio cōpensationis q̄ ad euitādā penā debentis soluere fit ipso iure. ut est tex. no. iuncta glo. in. l. si cōstat. C. de cōpē. vbi doc. sic deťmināt.

21 ¶ Utꝝ dn̄s recipiēdo canonē ab emphiteota qui cecidit a iure suo ꝓpter nō solutionē ꝑiudicet sibi. ℞. Pa. in c. fi. d̄ loca. aut eū expulit ꝑmo ⁊ petit pēsionē ꝑteriti tꝑis ⁊ sic nō ꝑiudicat sibi. aut nō expulit ⁊ tūc aut recipit canonē ꝓ tꝑe post morā ꝯctā. ⁊ sic ꝑiudicat sibi: qꝛ vr̄ ꝑ actū contrariū renunciasse iuri suo. c. solicitudinē. d̄ ap. aut recipit canonē ꝓ ꝑteitro cū ꝓtestatōe ꝙ nō intēdit sibi ꝑiudicare. ⁊ sic non preiudicat aut non fecit ꝓtestationē: sed simplr̄ recepit ⁊ in hoc fuere opi. Sed de subtilitate iuris dicendum ꝙ nō preiudicat. qꝛ in dubio non videť qs velle renūciare iuri suo. ut in. c. su ꝑ hoc. de renun. ff. de proba. l. cum d̄ indebito. Facit gl. in. l. cū qd. ff. si cer. pet. q̄ dicit ꝙ si trado magnā q̄titatē pecunie dicēdo tolle. nō ꝑfumiť dōatio simplr̄ ex hoc: sed mutuū vel d̄positū. nisi aliud appareat respectu ꝑsone. Sic i ꝓposito. ⁊ lꝫ gl. dicat verꝝ eē ꝙ recipiēdo canonē ꝑiudicat in ꝑuato nō i ecclia que hꝫ caplm̄. tñ Pa. vbi. s̄. dicit ꝙ non dicit verꝝ: qꝛ solus ꝑlatus i acquirēdo preiudicare potest ⁊ deteriorē facere. vide glo. xvij. q. iiij. §. pe. sentit ino. in. c. ii. de dona. ⁊ doc. in. c. qm̄. de decimis. ⁊ iō solus ꝑlatꝰ recipiendo canonē sine consēsu capli preiudicat ecclie. Sed aduerte hic ꝙ Pa. in. c. ut sup. de re. ec. nō alie. limitat Fede cōsi. clxxxiiij. qui tenet ꝙ res emphiteotica reddita ad ecclia ꝫ ꝓpť non solutionem pensionis potest iterꝝ dari ei qui cecidit a iure suo sine aliq̄ solēnitate ⁊ cāis requisitis in alienatione rei eccliastice a prelato ecclie. sic dicens hoc verum. vbi prima causa cōcessionis duraret. puta quia erat castꝝ in feudū quod propter custodiā erat potius dānosū ecclie ⁊ huiusmodi. qꝛ non est noua alienatio: sꝫ executio ordinationis antique. sed vbi prima causa concessionis cessaret. puta quia ager datus ad excolendum tractu tēporis excultus reuertitur ad ecclesiā tunc dari non poterit in emphiteosiꝫ vel feudum sine debita solennitate ⁊ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice. Et ſm hoc videretur vera opinio glo. predicte. Sed ꝙ non possit dari de nouo ei qui cecidit a iure suo propter non solutionem pēsionis quando cessat causa propter quaꝫ fuit data in emphiteosim sine solennitatibus ⁊ causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice non credo Pa. quando fit ei qui cecidit uel eius heredibꝰ quia videtur tex. d. c. fi. contra eum ⁊ consuetudo. sed bene esset verum qñ alteri q̄ ei qui cecidit uel eius here-

cibus vellet dari: uel qñ iam ecclesi a per aliqd tp̄s pacificā habuit possessio nē talis rei. Et sic cōcorda opiniōes.

22 ¶ Queritur in quot casibus ēphiteota cadit a iure suo. R. q in. v. casibus.

¶ Primus qñ negat pensionē dño petēti cā ⁊ negat se ēphiteotā illi⁹ fm Pe. helie. i trac. de ꝯctu ēphiteotico Rō q magis dz operari cōtumatia expssa q̄ tacita. l. si ita expssum. ff. de cōdi. ⁊ demō. sed ēphiteota nō soluē te p triēniū canonē res cadit i ꝯmissū vt. j. dicet. q tacite negat dñiū recognoscere. ergo multo fortius vbi expresse negat.

23 ¶ Secūdus cāus est qñ vendit sine dñi volūtate rē ēphiteoticā fm eūdē Pe. vbi. s. Qd limita fm Spe. i. ti. de loc. ⁊ Bar. i. l. sequit. §. itē labeo. ff. de vsuca. imolā ⁊ canōistas i. c. potuit de loca. verꝫ si res sit tradita. q si nō est tradita lz vēdita nō cadit in cōmissū ⁊ etiā si esset tradita tñ hac lege ut si dñs vellet emere p tātūdē illi ēptor restitueret eā. q sic non cadit. ut no. Ange. i. l. volūtas. C. d fideicōmissis.

24 ¶ Quid si vēdidit. ⁊ tradidit simplr sed postea redemit. R. nihilominus cecidit a iure suo q per alienationez ius est quesitum domino. ⁊ ideo sine facto suo non potest auferri ab eodē.

25 ¶ Sed pone q sūt duo dñi rei emphiteotice. ⁊ vēdidit rē d ꝯsensu vni⁹ tñ ⁊ non alterius. R. q cadit solum pro parte illius q nō pl. puniri dz q̄ deliqrit. l. heres. ff. de his qui. ut indi.

26 ¶ Terti⁹ cāus ē qñ res ēphiteotica ē data p se ⁊ suis filijs nepotib⁹ ⁊ heredib⁹. tūc si filius ul nepos refutat hēditatē cadit: q eā non pōt hre: ut no. Bar. i. l. ut iurisiurādi. §. si liberi. ff. de op. liber. secus si nō poneret verbū ⁊ heredib⁹. q sic refutata hēditate nō caderet. q ꝯcessio in prio cāu reqrit vtrūq ut. s. sit fili⁹ vl nepos ⁊ hrs. vt in aut. de nō alie. §. ēphiteosi. ⁊ iō feuda q̄ tñseūt ad filios ut filios ita si hēdes sint dicūtur venire in hēditatē petitiōe. ut i. l. itē vidēdū ē. ff. de pe. hēr.

27 ¶ Quart⁹ cāus ē qñ qs accepit ēphiteosim p se ⁊ suis filijs. ⁊ morit sine filijs legitimis relict solū nālib⁹ q reūtit ad dñm. qd limito fm Barto. i. l. ex fcō. §. si qs rogatus. ff. ad tre. verū qñ ēphiteosis ē data ab ecclia. q psumēdū ē q de illegitimis nō cogitauit sed qñ data est a priuato emphiteos. sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige ⁊ limita spe.

28 ¶ Quintus casus ē qñ ēphiteota nō soluit canonē. de quo dic. ut. s. §. xix.

29 ¶ Quid si sūt plures hēdes ⁊ oēs p ter vnū soluerūt pēsionē. R. glo. i. d. c. fi. q nō cadūt si soluerūt totā. secus si nō totā q caderēt oēs. ⁊ iō soluāt totā ⁊ postea agant cōtra non soluentē.

30 ¶ Utr hrs ignorās rē ēphiteoticā ⁊ nō soluēs cadāt. R. gl. i. l. ij. C. de iur ēphi. ⁊ bar. ibidē. ⁊ gl. ⁊ Dy. i. l. cū fili⁹ §. i hāc. ff. de v. obli. q cadit: sz restituit d eqtate. idē dic d miore q ñ soluit per. l. fi. C. in quibus ca. in inte. re. non est necessaria.

31 ¶ Quid si dñs sit mortu⁹ ⁊ hēditas iacet p triēniū i q̄ ēphiteota nō soluit. R. q non poterit expelli neq cadit ut pz p pdicta. hoc tz albri. i. l. iiij. ff. de dā. ifec. ⁊ Bald. i. l. ii. C. eo. sz Jo. an. i addi. ad spec. vbi. s. cū ipo spec. tenet q cadit nisi deponat iur formā. l. ij. C. e. ⁊ l. acceptaz. C. de vsur. ⁊ hoc tuti⁹

32 ¶ Utrū filia puet ēphiteosi qñ istituta ē i certa re hrs ⁊ iussa ē eē ꝯtentā: ⁊ q nō possit de bonis suis plus petere R. bar. i. d. §. si liberi q nō. q. d. vba debēt itelligi q nō possit peti plus iure hēditario: sed nō iure ēphiteotico vel ut patron⁹. ⁊ posito q pr ex dispo/

sitione sua posset filiã ꝑuare ab ẽphi-
teosi tñ illa v̄ba nõ ĩportãt. Idez dic
ꝙ ꝑ talia v̄ba nõ ꝑuat̃. qn possit pete
re dotẽ maternã ꝑm eũdẽ Bsr. etiaz
si bona sibi a pr̃e relicta sint vltra legi
timam: qz bõa. itelliguntur deducto
ere alieno ⁊ es alienuz est dos ⁊ simi
liter res emphiteotica.
33 ¶ Utꝝ tutor pupilli q hz ẽphiteosiz
ab eo nõ soluẽdo ꝑ qnquẽniũ cadat.
R. ꝙ sic qz iste tutor debuit exigere a
se ipo. l. si pupilli. ff. de nego. ge. scd̃m
Pe. vbi. s̃.
34 ¶ Utꝝ laudemiũ sit soluẽdum qñ
res ẽphiteotica tñsit ad aliũ ẽphiteotã
R. ꝙ sic: ⁊ dz excedere qnquagesi-
mã ptẽ ꝑtij rei ẽphiteotice. l. fi. C. d̃ iu
re ẽphi. sz de ꝯsuetudine ẽ. xxx. ps ꝑz
Hosti. que seruanda est. Fallit hoc ꝑz
Pe. vbi. s̃. i q̃ttuor cãib⁹ i qb⁹ nõ dẽt̃
35 ¶ Primus qñ hr̃s rõe hereditatis
emphiteosim adijt ꝑm Le. vbi. s̃. qz
dñs ꝓpter laborẽ hz laudemiũ qz la
borat mittẽdo nouũ ẽphiteotã i posses
sionẽ sz i aditiõe hr̃ditatis nõ regrit̃
talis labor cuz hr̃s possit adire ꝓpria
auctoritate. ut in aut̃. de hr̃. ⁊ fal. §. i oi
bus. Quidã tenent ꝯ̃riũ. p. l. fi. C. d̃ iu
re ẽphi. vbi pz ꝙ cũ qs de nouo adi-
piscit̃ possessionẽ rei ẽphiteotice tenet̃
ad laudemiũ sed i aditione hr̃ditatis
ẽ sic. l. cũ hr̃des i pri. ff. de acq. posses-
siõe ergo debet̃. Itẽ pz qz ꝑ alienatio
nẽ debet̃ laudemiũ: sed aditio hr̃dita
tis est alienatio. qz per eaz transfertur
dñiuz ergo debet̃. Sz ꝑmum credo
verius nisi ꝯsuetudo sit in contrarũ.
36 ¶ Sz qd si ẽphiteota donauit rẽ em
phiteoticã. R. Pe. q. s̃. ꝙ debet̃ lau-
demiũ. qz magis fauẽdũ ẽ illi q rẽ ha
buit titulo oneroso. sicut q emit q̃ q
titulo lucratiuo. Et iõ sicut ꝑmus dz.
sic ⁊ iste. ⁊ ꝙ ꝑmus debeat habet̃. in
l. fi. C. de iure ẽphi. Itẽ qz legatũ ⁊ do
natio equiparant̃. sed ex legato debet̃
l. is q. ff. d̃ le. iij. ergo. ⁊ donatari⁹. nec
obstat ꝙ emphiteota põt donare sine
volũtate dñi. qz hoc ꝯcesso nõ sequit̃
ꝙ non debeat̃ laudemium. contrariũ
tenet Spe. ti. de locato. s. ꝙ nõ tenet̃.
¶ Scd̃s cãus est qñ res ẽphiteotica 37
fuit vendita ⁊ tradita. post retradita
fuit ex antiq̃ cã. secus si fuisset retradi
ta ex noua. qz ista retraditio esset sil̃is
ꝑori traditioni i q̃ fuit vẽdita. Itez ad
multitudinẽ traditionũ sequit̃ multi-
tudo laudemioꝝ. l. qcunq̃. C. d̃ ꝑuis
fugi. Intellige ex noua cã. Secus in
antiq̃ qz nõ videt̃ alia traditio: sz pria
¶ Terti⁹ cãus ẽ qñ plures hñtes rẽ 38
ẽphiteoticã cõez diuidũt eaz inter se:
qz cũ hoc possint facere dño irreqsi-
to. ut no. Bar. in. l. volũtas. C. d̃ fidei-
cõmis. Rõ. qz cã ꝓpt̃ quã ꝓhibet̃ alie
nari i ex̃neũ. ẽ qz ex̃n⁹. nõ hz necesse
recognoscere dñm. ut no. i. d. l. fi. q̃ cã
cessat. qñ vẽdit alteri ẽphiteote socio
suo ⁊ iõ nõ debet̃ laudemiũ ꝑz Guil.
⁊ bar. p. l. ꝑ diuersas. C. mãdati. qz ista
ẽ alienatio necessaria. Alij. tenẽt ꝙ de
bet̃. qz añ diuisionẽ nullus ẽ dñs isti⁹
ptis magis q̃ illius. sed post diuisionẽ
qlibet dñs ptis sue. ff. d̃ le. ii. l. meui⁹
§. duoꝝ ergo vr̃ alienatio. Sz tu tene
primã opinionẽ Bar. quã no. i. l. ⁊ iõ.
ff. de ꝯdi. fur. nisi cõsuetudo sit ĩꝯriũ
¶ Quartus cãus qñ qs vẽdit. sed re 39
itegra discessũ est a vẽditione. qz dñs
nõ hz mittere nouũ emphiteotã i pos
sessionẽ. Sz tñ Pe. vbi. s̃. dicit ꝙ de
bet̃. qz ꝑ eũ ñ stetit. iõ ꝑinde ẽ ac si mis
sisset. Qd̃ credo verꝝ de rigore iuris.
Secus de equitate. Adde. v. casuz qñ
alienatio ẽ necessaria ut puta qz pr̃ do
tat filiã nõ hñs aliã. ꝑm bar. in. l. ⁊ iõ.
ff. de condi. furti. nã solũ soluit̃ laude
miuz quado alienatio est voluntaria.
¶ Utꝝ ẽphiteota cadẽs a iure suo ꝑ 40

dat melioratōes q̄s fecit i re. ℞. Pa. in.d.c.fi.ꝙ sic.x.q.ii. hoc ius. ⁊ in.d. ll.ij. C.de iure emphi.

41 ¶ Utꝝ ēphiteota cadat ex deterioratiōe rei facta ab ip̄o. ℞. Pe.vbi.s̄.ꝙ sic ꝑ textum in auť.q rem.C.de sacrosā.ecclijs qꝛ cā finali cessāte cessat effectus.l.adigere.ff.de iure pa.§.q̄uis. sed cā finalis ē melioratio.ut.l.fi.C.d̄ iure ēphi.iō cadit.qꝛ frāgenti fidez fides frāgať eidē.limitat bal.hoc i dicta auť.verꝝ si deterioratio sit notabilis q̄titatis.⁊.ij.ꝙ sit ad perpetuā deteriorationē fūdi.ut eēt i vinea.q̄ non putať.uel qñ arbores icidunť.Secꝰ si solū ad deteriorationē fructuū.ut si ager nō collať.⁊.iij.ꝙ talis deterioratio procedat ex dolo ul'lata culpa uel leui.alias non

42 ¶ Utꝝ dñs possit ꝓpria auctoritate expellere ēphiteotā. ℞. Pa.i.d.c.fi. dicit Cy.post Accur.ꝙ nō pōt.qꝛ emphiteota hꝫ ius i re.ut in.l.i.ff.si ager vecti.⁊ ideo propria auctoritate non debet expelli.facit.l.creditores.C.de pig.hec opinio est tutior.

43 ¶ Utrū res ecclesie possit dari i emphiteosim.℞.ut.s̄.Alienatio.in prin.

Emptio ⁊ venditio est alienatio que dā q̄ dñiuz ⁊ possessio rei vendite transfertur per traditionez ipsius dñi:uel si nō est dñs vsus capiēdi cōditio in ementē ꝓ ipsa soluto pretio.

1 ¶ An aūt veniat sub noie venditiōis oīs alienatio.bal.i.l.volūtas.C.d̄ fidei cōmis.tꝫ ꝙ nō lꝫ in p̄ncipio iuris ciuil' veniret ut patet ꝑ.l.statuliberi.§.qnt⁹. ff.de statuli.vide qd̄ dixi.s̄.ēphiteosiꝫ §.x.Adūte hic ꝙ ēptio ⁊ vēditio.tribus modis ꝑficiť.ut no.gl.insti.d̄ ēp. ⁊ ven.in p̄n.¶ Primo q̄ ad hoc ut nō possit discedi ab altera ꝑtiū fit per ꝯuētionē etiā ꝯditionalē.¶ Secūdo q̄tū ad ꝑiculū qd̄ trāsit ad emptorez fit pure.ut.j.§.xi.¶ Tertio q̄ ad tr̄nslationē dñij uel vsucapiēdi cōditionem fit tradendorē venditā.§.vēdite isti.d̄ rez diui.l.clauibus.ff.d̄ ꝯtra.emp.

¶ Emptio ⁊ vēditio nō al'r facit rem emptoris nisi aut p̄tiū solutuz sit:aut saꝫ eo noie factū vl'al'r fidē de p̄tio habuerit vēditor ⁊ tradatur res.ut.l.qd̄ vendidit.ff.de ꝯ̄hen.empt.nec potest esse emptio sine pretio.s.pecunie numerate.ut insti.de emp.⁊ vendi.§.itē pretiū.Nā vbi aliud ꝓ alio dať.ꝑmutatio est non venditio.ff.de cōtrahen. emp.l.i. 2

¶ Sed nunquid tradendo rē venditor videatur fidē hēre de pretio.℞.gl. in.d.l.quod vendidi.ꝙ sic: nisi forte emptor dicebat pecuniā hēre ad manus cū non haberet ⁊ sic tradidit. ut ff.de pig.act.l.si q̄si.Similiter habet fidem de pretio si dedit diem solutionis ēptori.ar.l.ad solutionē.C.d̄ re iu. 3

¶ Utruz quilibet q potest vēdere possit fidez habere de p̄tio ut tradendo rem emptori transferat in eum dominiū.℞.ꝙ non procurator fisci:ecclie ⁊ minoris.ut no.Bar.in.l.a diuo pio §.sed si emptor.ff.de re iudica.⁊ Cy. in.l.iciuile.C.d̄ rei vē.⁊ ē tex.iūcta gl. i.l.si ꝓcurator fisci.ff.d̄ iure fisci.no. Pa.in.c.cū oliz.el.i.de officio dele. 4

¶ Utrum vendens possessionem uel domū ⁊ huiusmodi.⁊ quia ēptor non habet pretiū tradit eam cum pacto: ꝙ donec sibi soluerit pretiuz vult sibi soluat pensionem debitam de ea re. sed pretio soluto nihil amplius vult: licite possit facere.℞.ꝙ sic.tex.est in.l. curabit.C.de ac.emp.⁊ vē.⁊ ſm azo. in.glo.Bald.⁊ Barto.ibidē ⁊ Sali. ⁊ Ange.in.l.Julianus.ff.de act.emp. ⁊ Jo.de ana.in.c.cōquestus de vsur. licet etiam iure canonum.⁊ facit glo. 5

i.c.ꝯquest⁹.quã cõiter sequunt̃ doc.d̃ vsuris. Nec ob.ꝙ loquit̃ de eo q ẽ in mora post terminũ.qꝛ sic i mora põt ꝯstitui a p̃ncipio.ꝛ lꝫ aliq theologi ꝛ legiste.ut But.in.d.l.curabit dicant vsurariũ qñ solũ ꝑcipit fructũ.qꝛ non soluit.secus qñ de pecunia sua lucratus fuisset vl' ex ea aliquã vtilitatẽ fecisset:qꝛ tũc hꝫ locũ p̃ma opi.tamen mihi vr̃ ꝙ simpliciter p̃ma opinio sit vera:qꝛ nihil iiustũ facio si nolo tibi dar̃ possessionem meam ut fructus tuos facias nisi dederis mihi pretium:etiaꝫ si illud volebam seruare in capsa.

6 ¶ Que non possunt vendi.℞.multa.

¶ Primo spiritualia.ꝛ de hoc vide Simonia.¶ Secũdo liber hõ.dic vt.j̃.Seruitus.§.i.¶ Tertio illa q̃rũ vsus ẽ solũ mal⁹.ut.s̃.Ars.¶ Quarto res aliẽa de q̃ vide i glo.l.rẽ alienã ff.d̃ ꝯhen.em.quõ aũt teneat̃ q emit. vide.j̃.Restitutio p̃rio.i v̄bo emens.

¶ Quinto res pupilli non p̃nt emi a tutore.l.cũ ip̃e.C.de ꝯhẽ.em.ꝛ vẽdi. hec no.l.si i ẽptiõe.ff.d̃ ꝯhẽda ẽptiõe

7 ¶ Quo p̃tio p̃nt vẽdi uel emi res.℞. ꝙ lꝫ varie fuerint opiniones tã legistarũ in.l i.C.de epi.audiẽ.q̃ cano.in.c. i.ꝛ.c.cũ dilecti.de em.ꝛ ven.tñ saluo meliori iudicio ꝫ ꝙ colligo ex dictis Scoti.in.iiij.di.xv.dico ꝙ res tm̃ vẽdi põt q̃tũ ẽptorẽ iuenit ꝛ eꝯrio emi põt q̃tũ venditorẽ iuenit:dũmõ hec q̃ttuor ꝯcurrãt.¶ Primũ sciẽtia.s. ꝙ nulla sit deceptio ex parte alterius sed quilibet ipsoꝝ agnoscat rẽ ꝛ eius qualitatẽ ꝛ valorẽ.Facit gl.penul.i.l. mortis causa capi.ff.d̃ dona.cã mor.

¶ Scdm libertas volũtatis.s.ꝙ nõ faciat ex tali necessitate q̃ excludat rationẽ volũtarij.quomõ aũt possit ꝑpẽdi ꝙ nõ fiat volũtarie.ꝯsidera.si talis res ꝑtinet ad necessitatẽ vite:sicut sũt granũ medicine.vinũ.vestes.domus. ꝛ hmõi sine qb⁹ viuere qsq̃ nõ põt. qꝛ talia nõ p̃nt vendi ad libitũ.sed iustũ p̃tiũ d̃bet taxari.attẽdit̃ etiã ꝙ nõ sit libera volũtate qñ qs vendere uel emere vult tali p̃tio ꝓpter euitãdũ notabile ꝛ enorme dãnũ.Nã qñ qs nisi vẽderet tali p̃tio:uel emeret esset icursurus.puta amissionẽ maioris partis suoꝝ bonoꝝ:ul' notabiliorẽ:certe ista necessitas ꝛ oĩs timor q cadit in cõstãtẽ excludit libertatẽ volũtatis ꝑm no. in.c.cũ locũ.de spõ.ꝛ in.c.abbas.qd̃ me.cã.Secus i minori metu.nã dicit Sal.i aut̃.ad hec.C.d̃ vsu.qd̃ ẽ ꝯ caritatẽ addere afflictionẽ afflicto:qd̃ nõ lꝫ.l.diuus.ff.de of.p̃si.¶ Tertiũ ꝙ sit prudẽs qꝛ magna mẽtis leuitas redderet ꝯctũ illicitũ.¶ Quartũ ꝙ ille q vẽdit uel emit plus debito possit donare.ar.c.ij.de dona.si v̄o hec q̃ttuor nõ ꝯcurrũt.tũc nõ lꝫ emere uel vẽdere nisi iusto p̃tio.ꝛ sciẽter notabil'r pl⁹ vẽdẽs:uel minus emẽs peccat mortaliter.ꝛ tenet̃ ad restitutionẽ.qd̃ qdẽ p̃tiũ dꝫ attendi ꝑm cõeꝫ estimationẽ vt dicit.l.p̃tia.ff.ad.l.fal.no.glo.in.c. hoc ius.x.q.ii.ꝛ eã sequunt̃ cõit̃ doc. Qũo aũt ista extimatio dꝫ fieri qñ nõ ẽ cõitas talis ꝯmertij.dico ꝙ pẽsatis raritate.laborib⁹ ꝛ ꝑiculis iudicio boni mercatoris d̃terminabit̃.qꝛ alia regula nõ põt dari.ꝛ hoc in re mobili. In imobili v̄o extimat̃.ꝑm fructus. ꝑm glo.ꝛ Bar.in.l.ii.C.de rescin.vẽ. quẽ sequunt̃ cõiter doc.ꝛ tali p̃tio deberet vẽdi.ꝛ emi.de hoc vide.j̃.Extimatio.§.i.cũ se.Si tñ p̃dicta ꝯcurrãt credo sil'r:ut mobiles emi posse ꝛ vẽdi.Et no.ꝙ q̃ ad valorẽ attẽdi dꝫ tp̃s ꝯctus emptionis:ut in.d.c.cũ dilecti ꝛ.d.l.ii.C.de rescin.ven.nisi sit dubiũ an tp̃e solutionis sit plus valitura.ꝑm ꝙ dicaꝫ.j̃.vsura.i.§.xxxiij.aduerte tñ p̃dicta nõ hr̃e locũ qñ plus venditur

rõe tpris. q2 ptiũ nõ soluit. q2 lz foret sciẽs ⁊ volẽs: tñ nõ excusaret vsuraz. vt plenius. j. Vsura. i. §. lviij. dicitur. vide etiaz qd dico. s̃. Dolus. §. ix. Limita etiã predicta. nisi in cãu. de q̃. j. §. x.

8 ¶ Vtr̃ vẽditor teneat dicere defect⁹ secretos emẽti. R̃. ut colligo ex dictis p ang. in. l. si quis cũ aliter. ff. d ac. em. ⁊ vẽ. ⁊ Pa. in. c. iniustũ. de rer̃ pmu. cum distinctione. q̃ aut si sciret nullo mõ emeret. puta q2 equus hz defectũ talẽ q̃ poti⁹ staret sine equo. ⁊ tũc nullo mõ lz celare. Si v̄o emeret: lz nõ ita libẽter. tũc si nullũ piculũ imineat vel dãnũ emptori: ⁊ res nõ vendatur vltra iustũ ptiũ attẽto defectu latẽte. ⁊ ẽptor sit industri⁹: nõ tenet ei reuelare: nec peccat nõ reuelãdo qñ solũ facit. ut iustũ hẽat ptiũ. et qd dico d defectu itelliget d mistura alteri⁹ rei. ut puta vino limphato: spẽbus qbus imiscet. aliud q̃ extimet. si aũt iminet piculũ uel dãnũ ẽptori seu alteri tenetur manifestare. alr̃ teneret ad restitutionẽ dãni si accideret. ar. l. in reb⁹. §. itẽ q sciẽs. ff. cõmo. ⁊ l. iulian⁹. ff. d actio. em. aduerte tñ q̃ si vendẽs itendit vẽdere vnã rẽ. ⁊ emẽs intẽdit emere aliã in sba nõ valet vẽditio. ut si vẽdens intẽdit vnũ agrũ vẽdere. ⁊ emẽs alium emere. l. in vẽditionib⁹. ff. d ꝯhẽ. em. Idẽ dic in mã. ut si vẽdat auricalcuz p auro. d. l. in. vẽditionib⁹. Idẽ dic i qualitate sbali. puta i domo que ẽ cõbusta. ar. l. qd tñ. ff. de ꝯhen. em. Secus i q̃litate accidẽtali. ut puta i agro sterili quẽ credit vberẽ. xxix. q. i. §. his ita respõdet. Fraudãs v̄o in quãtitate puta in falsa mẽsuratione vt faciunt tabernarij q non iplẽt mẽsuras: ul̃ i numeratiõe ⁊ hmõi. lz teneat vẽditio tñ tenetur restituere: nec consuetudo excusat eum.

9 ¶ Vtr̃ liceat vẽdere rẽ fm q̃ vẽdẽs eã sibi existimat vtil̃ q̃uis emẽs non libere emat. R̃. q̃ sic. si ex tali vẽditõe tale dãnũ icurrat q̃tũ plus vendit. ul̃ qñ talẽ affectionẽ ad rem hz q̃ poti⁹ vellet eã sibi dimitti q̃ tali pretio emi nisi sit i tali habũdãtia q̃ g̃tis teneat pxio subuenire. cõcor. Tho. ka ke. q. lxxvii. sz nõ liceret vẽder tñ pl⁹. q̃tũ erit vtil̃ emẽti. q2 sic herba medicinal̃ valeret. c. ducatos. scdm Sco. vbi. s̃.

¶ Vtrũ liceat carius vendere rẽ que immutata venditur in eodem loco q̃ sit empta. vide. j. Negocium. §. iij. 10

¶ Ad quẽ ptinet piculũ rei vẽdite. si aliud in pacto spãliter nõ ẽ deductũ. R̃. ut colligo ex azo. ⁊ Gof. q̃ aut venditio ẽ cõditionalis. ⁊ tũc añ euentuz ꝯditionis piculũ pemptiõis ptinet ad vẽditorẽ. sed deteriorationis ad ẽptorẽ vt in. l. necessario sciẽdũ. ff. d piculo ⁊ co. re. vẽ. Silr̃ si vẽditio fit in scriptis q̃ donec scriptura pficiat piculũ ẽ vẽditoris. l. ꝯctus. C. de fi. instru. Limito hoc ver̃ qñ ꝯuenerũt. ut nõ valeat anteq̃ scriptura sit facta. secus si simplr̃ sit factus ꝯctus. postea faciũt scripturã. Idẽ dic qñ vẽditio fit in genere. puta asini q2 genus nõ põt pire. l. i rõne. §. ver̃ ẽ aũt. ff. ad. l. fal. sed secus esset qñ genus esset d terminatũ. puta ad asinos quos hẽo. v̄bi gratia. vẽdo tibi vnum de seruis meis uel asinis ⁊ hmõi: si oẽs peunt vẽditor ẽ liberat⁹ sicut i legato. d. l. i rõe. §. icerti. hosti. tñ videt tenere q̃ ẽptor poterit repetere ptiũ q̃si sine cã sit apud vẽditorẽ Sec⁹ i legato q2 ptiũ rei legate nõ est legatũ. ⁊ iõ si pijt res legata aliud nõ debet. Sed mihi vr̃ q̃ nec etiã ptiũ poterit ẽptor repetere i cãu isto nec excipe. ut nõ soluat nisi vẽditor fuisset in mora. q2 ptiũ nõ ẽ nisi cũ cã. s. ẽptiõis Et idẽ dico sicut quãdo aliquid alternatiue emitur. puta titius aut seius. si 11

titius periit: peribit venditori ⁊ seius erit i obligatiõe solũ. Si v̄o ambo. sic vẽditor liber erit: ⁊ pibit seius ẽptori q solus remãserat. facit. l. si i ẽptiõe. §. pe. ff. de ꝯhen. ẽp. Aut vẽditio fit pure. i. sine ꝯditiõe ⁊ sine scriptis ⁊ d̄ re certa siue in spẽ. ⁊ tũc ꝑm glo. in. l. i. ff. de pi. ⁊ co. re. vẽ. dic ꝙ in vino ⁊ ceteris q̄ degustationẽ requirũt etiã añ degustationẽ piculũ ẽ ẽptoris. Si v̄o vẽdit nõ in spẽ: sed ad mẽsurã. piculũ ẽ venditoris donec sit mensuratũ: ⁊ ibi multas diuersitates poteris videre sz istud sufficit tibi ꝯfessori. Silr si ñ exigit degustationẽ piculũ ẽ ẽptoris. excepto cãu publicationis. qr si publicet añ traditionez uel post ꝓpter maleficiũ vẽditoris piculũ erit ipsi⁹ vẽditoris. l. fũdus. ff. loca. ⁊ ibi gl. Silr p pactũ. Morã dolũ. ul' culpã piculũ ẽ vẽditoris. puta qr pactũ fuit ut teneret. Itẽ si fuit in mora tradẽdi rẽ. si v̄o tã ẽptor q̄z vẽditor fuerũt in mora: posterior mora ꝑponderat prĩe ⁊ illi nocebit q̄ ad piculũ. Limita nisi posterioris more ꝑmus morosus fuerit cã: qr sic nõ nocebit posteriori. cãus ẽ iũcta gl. in. l. si p ẽptorẽ in fi. ff. de ac. emp. ⁊ ven. qd̄ no. Idẽ dic si vẽditor fuit i dolo uel culpa lata seu leui ꝑditionis rei vẽdite ꝙ piculũ erit suũ: sicut i como dato ⁊ deposito. Et idẽ dic de deterioratione: seu melioratiõe rei vẽdite ꝙ ꝑtinet ad ẽptorẽ quando res est vendita in specie ꝑm legistas: sine numero ꝑz logicos. quod idẽ est. Secus in fructibus rei vẽdite q pertinẽt ad venditorẽ donec ꝑfecta sit vẽditio: nisi vẽditor sit i culpa. d. l. curabit. nec ob. l. fructus post. ⁊. l. pe. C. de ac. emp. ⁊ vẽ. quia loquunt̄ in ꝑfecta vẽditione quã voco ꝑfectã quo ad hoc quando pretiũ est solutum uel habita fides d̄ pretio: ut no. in glo. l. i. C. de peri. ⁊ co. rei ven. lz al's sit ꝑfecta qñ res ẽ tradita. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. si qs alienã rẽ.

¶ Utrũ emptũ de aliena pecunia sit ementis. ℟. ꝙ sic. si nomine suo emit. l. si ex ea. C. de rei ven. Fallit in ẽpto ex pecunia ecclesie. xii. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊ q. v. fixũ. Quod adeo est verꝝ quia si clericus hñs pecuniam de prebenda emerit prediũ: amplius non poterit illuz dare intuitu pietatis: lz pecuniaz potuisset dare: qr statim prediũ fit ecclesie: siue emerit nomie suo: siue alieno. c. i. de pecu. cle. ⁊. c. inquirendum Similiter dic i empto de pecunia pupilli: uel minoris a tutore ul' procuratore: quia minor sibi vendicare potest l. ii. ff. quando ex fac. tuto. Idem dic d̄ empto ex pecunia militis. C. d̄ rei vendi. l. si ut proponis. Similiter dic in empto a marito uel vxore d̄ pecunia sibi ab altero eorum donata si efficiatur non soluendo qui donũ accepit. l. vxor marito. ff. de do. iter. vi ⁊ vxo. Hec limita, ita quando pecunia non fuit alteri mixta: qr si fuisset mixta trãsiret in dominiũ etiam furis. l. si alieni nummi. ff. de solu. ⁊ sic non esset ecclesie uel prefatorum. 12

¶ Quomodo potest pater vendere filium. ⁊ quomodo liber homo potest vendi. vide. j. Seruitus. §. i. 13

¶ Quid si res vendatur. duobus. ℟. ꝙ potior est secundus si res tradatur sibi uel primus. si primo sibi detur. ⁊ idẽ in donatione. l. quotiens. C. de rei ven. nisi primus emisset noie ecclie. spãle est in hoc ut dominiuz acquiratur sine traditiõe. ar. c. ex litteris. d̄ cõsue. ⁊ expresse. C. de sa. sã. ec. l. ut inter diuinũ publicũq3. etiã si secũd⁹ emisset. ⁊ ipse noie ecclie. qr ꝑferret ꝑm⁹ ff. de procu. l. in cãe. sed vẽditor tenet crimine falsi ut patet. ff. ad. l. cor. d̄ fal. l. q duobus. Si v̄o. ꝑmutauit aut alte 14

ri in solutū dederit: uel alr̄ distraxerit
postq̄ eaꝫ obligauerat tenetur crimi
ne stelionatus. ut. l. iij. ff. de cri. stel.
15 ¶ Utrū vēdēs vinū q nihil dixit de
expeditione vasoꝝ possit illud euacua
re i terra si ēptor nō euacuat. ℞. q sic
si vēdimia supueniat: ul' si vēditor est
mercator q solet vēdere ⁊ emere. ff. d
pi. ⁊ co. re. ven. l. i. §. pe. ꝑm Goffr. vñ
tu dic ꝑm hosti. q si idiget vasis ⁊ eo
āmonito nō vult. pōt corā testibus vi
nū mēsurare ⁊ effūdere. Qd̄ limito ni
si emptor sit in tali necessitate q ven-
ditor teneatur ei subuenire ex debito.
16 ¶ Utrū vēditor teneatur de euictio-
ne emptori. ℞. ꝑm glo. ⁊ Pa. in. c. si
venditori de emp. ⁊ ven. q sic: nisi in
tribus casibus. ¶ Primus si in p̄n-
cipio lit̄. uel ad min⁹ post litez contesta
tā non denunciauit venditori ut eum
defēderet. ut. C. de euic. l. emptor. fun
di. ⁊. l. auctore. ⁊. ff. eo. l. si rem. §. fi.
17 ¶ Sed qd si sciebat litē motā vendi
tor. ℞. Bar. in. l. denūciasse. ff. d adul.
videtur sentire q etiā teneatur denū-
ciare. Rō ꝑm eū qr qñ denūciatio re
quiritur ad aliquod faciēduꝫ ut in cāu
isto tunc nō sufficit sibi scia sola: ut in
d. l. denūciasse. Secus eēt qñ denun
ciatio requiritur ad simplicem sciam
habendam quia valet ut regula qui
certus est. de re. iur. li. vi. ⁊. l. i. ff. de ac.
emp. ⁊ ven. Glo. tamen. ⁊ Cy. in. d. l.
emptor. ⁊ Dy. i. d. regula qui certus.
tenēt q nō teneť. denūciare. ⁊ multi
alij. Tñ tuti⁹ ē q denūciet. p. l. si ꝯtro-
ūsia i v. auctori. hr̄diue ei⁹ enūcia. C.
d euic. ⁊ sic d̄nūciatio ipoꝛtat nō sim
plr̄ iudicare: sꝫ p officialē faceř ei no
tū litez motā: ut veniat ad defēdēdū.
18 ¶ Secūdus casus quando emptor
citatus contumaciter abfuit tempore
scientie. qr videtur cōdēnatus ꝓpter
suā cōtumatiā. d. l. ēptor. ⁊. ff. de euic.
l. si ideo. i. rñso. Jdē si vēditore absēte
ñ appellauit a snia. l. herēni⁹. ff. d eui.
¶ Tertius quādo per iniuriā snia la- 19
ta fuit contra emptorē. d. l. emptor qr
iniuria que fit ēptori nō contigit ven-
ditorē. l. si per iprudentiā. in prin. ff. d
euic. Jdē dic si p violētiā ex̄iudicialr̄
auferať. d. l. si p. ⁊. C. de euic. l. fi. etiā si
notari⁹ posuit q obligat se defēdere d
iure ⁊ de fcō: qr illud d fcō itelligiť si
lis moueať de fcō nō de iure ꝑm pa.
vbi. s̄. qr violētia ex̄iudidial' nō venit
ꝑm nām ꝯctus. de quo dic. ut no. per
Bar. in. l. stipulatio ista. ff. de v. obli.
¶ Addo q̄rtū casū qñ ēptor cōpro- 20
misit ⁊ ꝯriā sniaꝫ reportauit. l. si dcm.
§. si i arbitriū cōpromiso. ff. d euic. in
tellige hoc veꝝ si volūtarie cōpromi
sit. qr secus si coactus. s. ul' a statuto q
sic vult ut inter cōsanguineos cōpro
mittať ⁊ hmōi. ⁊ hoc denūciauit ven
ditori ꝑm Bar. i. d. §. si in arbitrū. ⁊
Bal. in. l. i. C. d pi. ⁊ co. re. vē. ¶ Qui
tus casus qñ emptor potuit vsucape ⁊
nō vsucepit. d. l. si dictū. §. si cū posset
¶ Sextus casus si rē alienā scienter
emit: nisi d euictiōe spāliter sibi caue
rit. l. si fundū. C. de euic. ¶ Septim⁹
si aliqd casuale ꝯtingat. C. eo. de lega.
l. fi. de re. ec. non ali. c. ad nr̄aꝫ. vide
alios casus per Ho. in. sum. eodē. ti.
¶ Quid si fecit pactū vēditor q nō 21
vult teneri de euictōe. ℞. nihilomin⁹
tenebiť ad p̄tiū re euicta ul' ex ēpto in
fi. ff. d ac. ēp. qd̄ limitat ludo. de Ro.
i no. qñ pactū fit i gñe. s. a q̄cūq̄ eui-
cať. sec⁹ si specificať psona: ul' cā vna
qr tūc ēt ñ tenebiť ad p̄tiū. cāus ē i. l.
q libtat̄ i pri. ff. d euic. ⁊ ibi gl. d hoc.
¶ Sꝫ q̄ꝫtū teneť venditor ēptori re 22
ēpta euicta i cāib⁹ i qb⁹ tēeť d euictōe
℞. q i simplū tñ. ⁊ si fuit i culpa i vē-
dēdo teneť ēt ad iteresse. i foro tñ ꝯtē
tioso i reb⁹ p̄ciosis arbitrio iudicis co
giť duplū ꝓmitteř. alr̄ ꝯdēnabiť i du
plū p̄tij ꝯuēti. ff. d euic. l. ij. ⁊. l. ēptori.

23 ¶ Utrũ vẽditor tenet̃ ad oẽs expen/
sas quas ẽptor fecit i iudicio qr cũ nõ
defẽdit vẽditor postq̃ sibi hoc denũ/
ciauit. R. pa. vbi. s. q sic siue obtinue/
rit siue nõ. ut. l. i. C. de euic. ⁊. l. vẽdito
res. ff. d̃ v. obli. ⁊ vtrobiq; p bar. sec⁹
si nõ denũciasset vẽditori litẽ motaz.
24 Utrũ emens domũ p centũ in q̃ po/
stea inuenit thesaur valẽtem ducenta
teneatur. R. ludo. de Ro. tz q sic. ⁊ di
cit se consuluisse ⁊ obtinuisse in curia
q in hoc hz locũ remediũ. c. cũ cã de
em. s. q rescindat̃ ꝯctus uel restituat̃
plus. Sz ꝯriũ de iure est verius. s. q
nõ teneatur. Rõ qr thesaurus est res
mobilis abscõdita ab ignoꝝ dñis tpe
vetustiore. ut. l. vnica. C. de thesauris.
ergo dñs nullus erat ipsius. ut cãus
est in. d. l. i. ⁊. l. nunq̃. §. thesaurus. ff.
de acq. re. do. Sic ergo remanebim⁹
in dispositione iuris cõis. ut sit dñi so
li si data opa uel a cãu iuenit in suo: ul
si data opa i alieno solo erit dñi soli. si
v̄o a casu erit medietas dñi soli. alia
inuentoris: ut in. d. l. vnica. cum ergo
iste ẽptor sit dñs soli erit su⁹ de hoc ca
sus est in. l. a tutore. iuncta gl. ff. de rei
vendi. vbi pecunia inuẽta per modũ
thesauri cedit emptori. Secus si non
esset per modũ thesauri ut murata ab
aliquo in muro. ut dicit tex. in. d. §. the
saurus: qr tunc non esset ẽptoris. nec
ob. q venditor non vendit thesaurũ.
quia cõcedo: sed stamus in dispositio
ne iuris cõis ut cedat dño soli: ⁊ hoc
hẽo p indubitato si emptor nihil scie
bat de thesanro. sed si sciebat ⁊ ppte
rea emit. tũc vr̃ dubiũ. Nicola⁹ tñ d li
ra sup mathei. xiij. i illa pabola de the
sauro. ⁊. S. Tho. xxij. q. lxvj. ar. v. vi/
dentur tenere q licite emat̃ ⁊ de sub/
tilitate iuris est ver q potest licite fie/
ri. sed de equitate videret̃ q aliquaz
partem deberet dare venditori. vide
de hoc si placet. qd̃ no. in. l. si qs cuz
alr. ff. de ver. obli. sed quo ad cõsciaz
ex quo sciebat videtur inuenisse: ⁊ si a
casu. sic medietas erit sua. si v̄o a pro
posito. sic totum cedet domino soli.
ut. d. l. vnica.
¶ Cũ hoc sit q iura non cogãt resci 25
dere ꝯctuz ẽptionis uel supplere iustũ
pretiũ.: nisi qñ deceptio ẽ vltra uel ci
tra dimidiam iusti ptij. ut. s. Dolus. §.
ix. cui datur electio tũc. R. q qñ est vl
tra dimidiã electio erit venditoris ꝟz
Azo. p ar. a contrario quãdo est citra
dimidiam. tunc est emptoris. ut no.
Berna. in. c. cum dilecti. ⁊. c. cuz cã.
de emp. ⁊ no. Pa. in. d. c. cum dilecti
q si periret res ẽpta minus dimidia
periret emptori quia cuz duo sunt in
obligatione alternatiue. vno perem/
pto remanet aliud. l. plerunq; ff. de iu
re do. ⁊. l. stichũ. ff. de ver. obli. Et idẽ
dic quando est plus vendita q peri/
ret venditori per eandem rationem.
tamen predicti non tenentur nisi ad
restituenduz id plus. quo vẽdidit: uel
supplere illud minus quo emit vsque
ad iustum pretium. ⁊ poterit agere de
ceptus vsq; ad. xxx. annos siue agatur
conditione ex. l. ii. C. de re vendi. que
conditiones cum sint personales sũt
perpetue. Siue agatur ex eo contra/
ctu. s. vendito ut no. Pa. ⁊ Inno. in
d. c. cum causa. Si vero ageretur offi
cio iudicis. ut volunt aliqui sic nõ pos
set agere nisi vsq; ad q̃ttuor ãnos. qr
vsq; ad illud tp̃s datur restitutio i inte
grũ. l. vl. C. de in inte. re. Pa. tñ vbi
s. vult q etiam si agatur officio iudi
cis detur vsque ad. xxx. annos.
¶ Utrum mercator qui scit plures 26
alios post sevenire teneatur minus vẽ
dere q̃ sit cõmunis extimatio: uel di
cere q plures veniunt. R. Tho. xxij.
lxvij. q non nisi de perfectione.

27 ¶ Quid de mercatoribꝰ q̃ iter se cõ
uenĩũt ut vnꝰ solus vẽdat. ℞. ꝙ si hoc
faciũt in lesionẽ reipublice sunt dam
nandi ꝑpetuo exilio ⁊ bonis spoliãdi.
ut. C. de mono. l. vnica. Secꝰ si face-
rent ꝓpter aliquẽ finẽ honestũ: qꝛ li-
ceret. de ista mã hẽs. s̃. dolus. §. ix. ⁊. j̃
negociatio. ⁊. s̃. ars. §. i.

28 ¶ Vtrũ ille cui datũ est aliqd ad ven
dendũ. ꝑ. x. ⁊ vẽdidit ꝑ. xij. teneat̃ illa
duo restituere dño rei. ℞. ꝙ nõ. qꝛ si il
la duo sunt vltra iustũ pꝛeciũ tenet̃ re
stituere emẽti. ꝟm ea q̃ dixi. s̃. §. vij. si
v̄o nõ excessit iustũ ꝑciũ ſ3 sua indu-
stria habuit sic sibi acqrit. Nec ob. ꝙ
dat̃ ei certa merces ꝓ labꝛe: qꝛ illa
datur ut inueniat emptorẽ. ꝑ. x. ⁊ sic ñ
tenet̃ necessario restituere. secꝰ si da-
retur sibi simplr̃ ut vẽderet: qꝛ tenet̃
vẽdere meliori ꝑcio q̃ põt: ⁊ totũ da-
re dño: ex q̃ mercedẽ hꝫ ꝓ labꝛe.

29 ¶ Quid de vendẽte possessionez uel
emẽte ĩfra tales ꝯfines q̃ ẽ plus vl̃ mi
nus q̃ꝫ sit dictũ. vide. s̃. donatio. §. xl.

30 ¶ Querit̃ de. q. q̃ttidiana vtruꝫ va-
leat vẽditio seu aliꝰ ꝯctus collat̃ in al
terius arbitriũ. ℞. ꝙ si est incerta ꝑso-
na cuiꝰ arbitriũ cõmittit̃ nõ valet. l. si
merces. §. i. ff. loc. nisi in casu qñ sim-
pliciter fuit cõmissũ in arbitriũ boni
viri: qꝛ tũc intelligit̃ in arbitriũ iudi-
cis. l. vir bonus. ff. iudi. sol. ⁊ sic videt̃
cõmissum in certã personã. Si v̄o ꝑ-
sona cui cõmittit̃ est certa: tũc licet va
ria sit opinio. in. l. i emẽtis. C. de ꝯhẽ.
emp. tñ dic ꝟm. d. Lucã de grassis in
l. si quis arbitratu. ff. de verb. ob. ꝙ si
ue subalia ꝯctus: vtputa ꝑciũ in vẽdi
tiõe ⁊ silia. Siue accidẽtalia: puta vẽ
ditur seruꝰ si rõnes reddiderit ⁊ hu-
iusmodi cõmittãt̃ in arbitriũ certe ꝑ
sone valet ꝯctꝰ si ille voluerit arbitra-
ri. nã sicut subãle vltime volũtatis põt
ferri in arbitriũ heredis. l. si sic. ff. d̃ le
ga. i. ita in ꝯctibꝰ. l. seruũ filij. §. euꝫ q̃
ff. de leg. i. ⁊ ꝓ hoc videt̃ casus in. l. si
libertus iurauerit. ff. de ope. li. vbi va-
let ꝓmissio liberti facta de opibꝰ ad ar
bitriũ pꝛoni: ⁊ si male arbitratꝰ fuerit
põt cogi ut arbitret̃ sicut bonꝰ vir. sic
in ꝓposito q̃ si arbitrari noluerit vl̃ ñ
põt: sic nõ valebit. §. ꝑciũ insti. de em.
⁊ ven. Si v̄o mortuꝰ fuerit alter ꝯhẽ
tiũ si fuit cõmissũ sup ꝯctu ꝑficiẽdo ñ
poterit arbitrari. Si v̄o sup ꝯctu ꝑfe-
cto: sic nõ expirat eiꝰ arbitriũ: ſ3 sicut
ꝯctꝰ transit ad heredez: ita obligatio
de stando: arbitrio dicte persone ꝟm
bar. in. d. l. si quis arbitratu.

31 ¶ Qnõ aũt ꝯctus emptionis ⁊ vẽdi
onis rescindat̃ ꝓpter dolũ. habes. s̃.
dolus. §. ix. uel ꝓpter minoritatẽ ꝑcij
qñ est citra dimidiã iusti ꝑcij: uel ꝓpt̃
alias cãs. vide Host. in sũ. e. ti. ⁊ Azo.
in sũ. C. de resci. vẽ. qꝛ paꝛ ad ꝯfesso-
res. sed sufficit quod dictũ est.

Munitas. vide. j. imũitas
Normis iniuria qñ dicat̃. ℞. c.
cũ illoꝛ. de sen. excõ. exẽplifi
cat si mẽbrũ mutilet̃ si effusio sanguis
fit. Et intelligũt doc. ibidẽ qñ effusio
est in habũdantia: ⁊ de mẽbro de q̃
sanguis de facili nõ exijt. Itẽ si i epꝫ
aut in abbatẽ uel ꝑlatũ seu supiorem
sit iniecta manꝰ. insti. de iniur. §. atrox
dr̃ si qs vulneret̃. Intellige si vulnus
eget medicamine cyrugie uel empla
stroꝛ seu alioꝛ medicinaliũ: ſ3 Mo
nal. Itẽ si qs fustibꝰ cedit̃. si i theatro
uel foro: aut in ꝯspectu iudicis v̄bere
tur. Itẽ ꝟm alios si in ecclia uel cimi-
terio: aut dormitorio verberet̃. ar. de
sen. excõ. c. cũ ꝓ cã. xvij. q. iiij. quisqs.
⁊. §. q aũt. Itẽ si sacerdoti induto ve-
stibus sacerdotalibꝰ. C. d̃ iniur. l. atro
cez. Sed breuiter dic ꝙ iniuria dicit̃

enormis. ¶ Primo ex psona ⁊ in iu re nō habem⁹ expssum nisi ꝙ dictū ē in. d. c. cū illoꝝ. ⁊ in. d. l. atrocē. ⁊ insti. d iuiur. §. atrox. ⁊. ff. e. ti. l. ptor. §. atrocez. vbi dr̄ de magistratu parēte ⁊ patrono: ep̄o: plato: ⁊ sacerdoti induto ut. s̄. dictū est. ¶ Scdo ex loco: vtputa si in ꝯspectu ptoꝛis faciat seu plati. ut in. d. l. ptor. ⁊ i theatro uel foro. ut i d. §. atrox. ⁊. l. sed ē questionis. in pn. ff. de iniur. ¶ Tertio ex tpe: ⁊ hoc est arbitrariū. vtputa ludi uel magne festiuitatis. ¶ Quarto ex re: puta ex vulnere. vñ dicit. l. vulneris magnitudo atrocitatē facit ⁊ nō nūq̄ locus vulneris: veluti oculo pcusso. hec ibi. ff. de iniur. ita icipit. ¶ Quinto ex mō: vñ dicit Pa. in. c. cū illoꝝ. de sen. excō. ꝙ pcussio in ecclia uel in platea ⁊ excessus notoꝛi⁹ dr̄ enormis. d. §. atrox. ⁊ ꝙ eps nō pōt eū absoluere ex talib⁹ iiurijs notoꝛijs factꝫ eccliasticis psonis

1 ¶ Sed qs hēbit arbitrari an sit enormis iniuria. R. ꝙ ille q hz absoluere ⁊ ligare an sit sue iurisditiōis: vtputa possit eū absoluere uel ne. ar. c. sup litteris. de rescrip. ⁊. l. si qs ex aliena. ff. d iudi. Sz caueat vbi ius determinauit atrocē ne ipse velit leuē arbitrari: quia nō absolueret: sed deciperet. secus vbi ius nō determinat.

Episcopus grece latine speculator interp̄tat̄: ut dicit̄ xxi. di. c. cleros. ⁊. viij. q. i. q ep̄atū. speculare enim dz mores ⁊ vitā ppli sibi subiecti ⁊ intēdere ad eoꝝ salutē. Vñ eps hec negligēs est in pcō mortali ⁊ dr̄ canis ipudic⁹. ij. q. vij. q nec. ⁊ dz lectioni ⁊ oꝛoni vacare. ut in. c. epi ibi dē. nec dz hr̄e familiaritatē praui hominis. ut in. c. puenit. eadē cā. ⁊. q. immo p̄sbyteros: dyacones: clicos boni testionū dz penes se hr̄e. ut i. d. c. epi. ⁊. c. cū pastoꝛis. ⁊ d ꝯse. di. i. c. eps deo.

¶ Utrū pncipali⁹ dēat intēdere multiplicationi tpaliū. R. fm Tho. in quol. ꝙ nō. sed ei⁹ ppria ⁊ pcipua cura dz esse circa custodiā gregis sibi cōmissi orādo: pdicādo: sacr̄a dispēsando: et sua iuxta qd̄ res exigit erogādo. Potest tñ intēdere multiplicationi tpaliū ad vtilitatē ecclie quando oportunitas adest ⁊ possit fieri sine dāno spiritualiū notabili als nō. Alex. aūt scda scde ti. de auaritia dicit ꝙ eps nō pōt ꝯgregare ad sui tuitionē siue ecclie sicut rex pōt: sed dz ꝯuertere res ecclie in vsum ecclie qd̄ facit paupib⁹ dādo. Rō est qꝛ rex ad hoc ꝯstitut⁹ ē ut subditos in pace teneat ⁊ defendat ab aduersarijs: ⁊ iō pōt ad hoc ꝯgregare. nō sic eps: sed ut faciat bonum ecclie qd̄ facit dādo pauperib⁹. facit. xij. q. ij. auruz. vñ tz Tho. scda fe. q. clxxxv ꝙ si bona eccliastica nō dispensat in pios vsus: sed notabil̄r deficit peccat mortal̄r. Secus si in modico deficiat Addit tñ ꝙ si necessitas non iminet ꝓ pauperib⁹ ꝙ pōt reseruare in futurum: uel emere possessiones ut tpe necessitatꝫ ꝓuidere possit. Bona vo patrimonialia pōt tenere ad libitum.

¶ Utrū liceat appetere ep̄atū. R. ꝙ ñ 2 viij. q. i. q ep̄atuz ibi dr̄: locus supior sine q̄ ppls regi nō pōt. ⁊ si ita retineatur atqꝫ administret̄ ut decet: tñ idecenter appetit̄ q̄ꝫobrem otiū sanctū querit̄ gr̄a veritatꝫ: negociū iustuz suscipit necessitas caritatꝫ quā sarcinaz si nullus iponit pcipiēdo atqꝫ intuēde veritatꝫ vacandū est. Si aūt iponit̄ suscipiēda est ꝓpter caritatꝫ necessitatē. Sed nec sit oino veritatis delectatio deserēda: sed subtrahat̄ illa suauitas: ut non opprimat̄ iusta necessitas. hec Aug. Ex q̄ pz ꝙ appetit̄ illicite. ⁊ qñ sit mortale. vide. s̄. ābitio p̄mo. ⁊ obla

tus recusat cũ pcõ mortali si ẽ dign⁹ ⁊ eq̃ dign⁹ nõ est cui ꝺbeat dari. Facit silr ad hoc.c.in scripturis ea.cã.⁊ q.vide.s̃.electio.§.xxx.

3 ¶ Quã iurisditionẽ hẽat.vide de of. or.ꝑ totũ:qꝛ ad ꝯfessores nõ pertinet

4 ¶ Utrũ eps possit ꝯcedere auctoritatẽ nõ epis quaꝫ ipse hꝫ.ꝝ. Pa.in.c. accedentib⁹.de exces.pla.ꝙ nõ ea q̃ spectãt ad ordinẽ epalez:sicut ordinare:chrismare:ꝯsecrare:⁊ silia. q̃ no. in.c.q̃uis.lxviij.di.⁊ in.c.aq̃.de ꝯse. ec.uel alta. Ea vo q̃ spectãt ad dignitatẽ epalẽ bñ põt sicut cognoscere de cã mr̃imoniali:iniũgere publicã penitentiã:ꝯcedere indulgentiã: iudicare ꝺ clicis ⁊ hmõi.ut.xvi.q.ij. visis ꝑter insignia: ut vsus mitrie:⁊ põtificaliũ q̃ solus papa cõcedit.ar.c.ut aplice.de ꝑui.li.vi. ea etiã q̃ sunt iurisditionis põt ꝯcedere q̃uis nõdũ sit cõsecratus nec sacerdos ꝑm eundẽ Pa. vbi.s̃.post Jo.an.⁊ Cal.ut ibi no.pa.

5 ¶ In quibus potest eps dispẽsare.vide.s̃.Dispensatio.§.v.

6 ¶ Utrũ eps cadat in penã suspensionis aut interdicti.ꝝ.ꝙ nõ ex nulla cõstitutione nisi in ipsa de ipsis epis fiat spãlis mentio.Silr nec eoꝝ superiores.ut in.c.qꝛ periculosuꝫ. de sen.ex. li.vi.Idẽ dic de suspensione a beneficio a iure posita.ut in.c.si cõpromissarius.§.hmõi.de elec.li.vi. Sec⁹ ꝺ ex cõicatione.ut no.i.d.c.qꝛ ꝑiculosum.

7 ¶ Utrũ eps possit dispẽsare in plalitate bñficioꝝ.vide.s̃.bñficiũ.§.xxxviij.

8 ¶ Utrũ executione deuoluta ad epꝫ ꝓpter negligentiã executoris teneat eps seruare formã quã tenebant executores.ꝝ.bar.in.l.si puellã.C.si mã. ita fu.ali.ꝙ sic.⁊ facit tex.i clemẽ.i.ꝺ supplẽ.negli.pla.⁊ qꝺ no. Jo.an.i.c. publicato.de elec.

9 ¶ Utrũ mortuo epo expiret officiuꝫ vicarij.ꝝ. Pa.in.c.i.ne se.va.ꝙ sic. ut no.glo.in cle.fi.de ꝓcu.Idẽ videt ꝺ officio ꝑoris ꝯstituti ab abbate mortuo abbate.ar.ex no.in.d.cle.fi.sec⁹ si constitutus esset ab abbate cũ caplo. ar.c.ij.de sta.reg.

10 ¶ Eps in sinodo dꝫ ꝯstituere aliquos idoneos viros ꝑ totã diocesim q̃s dꝫ iuramẽto astringere ad denũciandũꝫ sibi vel ꝑ eũ misso qcqd ꝑpẽderint fieri ꝯ voluntatẽ dei ⁊ totã christianitatẽ qꝺ ꝑtineat ad iurisditionẽ ecclĩasticã. ut habet in.c.eps in sinodo.xxxv.q. vi.⁊ tales appellant testes sinodales.

11 ¶ Eps põt cogere religiosos mẽdicãtes ut vadãt ad ꝓcessiones .c. nimis praua.de exces.pla. Ex quo tex.dicũt doc.ꝙ ex q̃ prohibet eis ne ex leui cã compellant eos ire ad ꝓcessiones sequit ꝙ ex magna ⁊ g̃ui cã pñt: vtputa nouo introitu epi uel legati uel iminẽte peste aut alio flagello:uel i gñalib⁹ letanijs q̃ sunt tres dies rogationũ. hec no. Pa.in.c.dilect⁹.de of.or.qꝺ est veꝝ nisi spãle ꝑuilegiũ habeant.

12 ¶ Eps i ecclijs baptismalib⁹ dꝫ ordinare mgr̃os q doceãt pueros i studijs lr̃aꝝ liberaliũq̃ artiũ assidue vbi necessitas occurrerit.xxxvij.di.ꝺ qbusdã

13 ¶ Eps singulis ãnis sinodum teneat admonẽdo clicos ꝯstitutiões legẽdo ⁊ laicis ꝑdicãdo. ut.x.q.i. placuit. itẽ singulis ãnis si põt visitet oẽs ecclias monasteria: ⁊ hospitalia sibi subiecta.

14 ¶ Eps tenet deputare i ecclesijs ca thedralib⁹ ⁊ alijs ꝯuẽtualib⁹ viros idoneos ad ꝑdicãdũ: ⁊ ꝯfessiones audiẽdũ:alr peccat mortalr.silr q̃n ipse nõ põt ꝓpter ãplitudinẽ diocesis uel alia occupatõe tenet hr̃e viros potẽtes i ope ⁊ sermone qui visitent ⁊ doceant vice eorum plebes sibi cõmissas ⁊ eis ꝓuideant de sustentatione.ut in.c.inter cetera.de offi.ordi.

15 ¶ Eps̄ debet quos vult ordinare inq
rere p̄mo de etate debita ad illū ordi
nē. dic ut. j. etas ⁊ de litteratura. Naz
ordinās subdiaconū uel diaconū qui
nescit officiū videt̄ peccare mortalit̄:
qz p̄bet ei causam peccādi mortaliter
Quantū v̄o ad illos q̄s p̄mouet ad
curā aīaꝝ ꝙ habeāt sciam necessariā
de quo. s̄. ꝯfessio. iiij. §. iij. al's peccat
mortal'r. Itē nō p̄mittat ꝙ notarius
petat salariū in scribēdo ordinādos:
quia p̄hibitū est. i. q. ij. sicut ep̄m. itel-
lige s̄m gl. ibidē qñ ē salariat⁹: al's p̄t
accipe aliqd: dūmō eps̄ nō participet
in lucro. lz ꝯtrariū teneat glo. ibidē.
16 ¶ Eps̄ pōt q̄rere de titulo beneficij
sui subditi si nō ꝯsensit in eū. ut voluit
Fede. cōsilio. xcviij. ⁊ idē dic de quo-
cūqz alio cuius interest.
17 ¶ Eps̄ eccliastica officia nō dz cōmit
tere p̄pings nec administrationē reꝝ
eccliasticaꝝ. ut in. c. iudicatū est nob.
lxxxviiij. di. cū. c. se. sz iconom⁹ dz eē
clic⁹ honeste vite: ut p̄bat̄ ea. di. p̄ totū
18 ¶ Eps̄ in ꝯferēdo bñficia dz attēde-
re ut det dignis: alit̄ peccat mortal'r.
s̄m Tho. ⁊ Alber. in. iiij. facit qd̄ no.
lxi. di. c. in sacerdotibus.
19 ¶ Eps̄ in publico debet lineis vti: ni
si sit religiosus super indumētis. ut in
c. clici officia. de vi. ⁊ hone. cle.
20 ¶ Eps̄ tpe interdicti pōt celebrare:
⁊ celebrari facere vbicūqz ⁊ audire di
uina. ut in. c. fi. de p̄uile. li. vi. Qd̄ limi
ta. ut in. c. qd̄ nō nullis. de p̄ui. s. inter
dictis exclusis: submissa voce: ianuis
clausis: ⁊ cāpanis ñ pulsat̄: ⁊ ipse spe
cialiter nō sit interdict⁹: uel nō fuerit
causa ipsius interdicti.
21 ¶ Eps̄ pōt vbicūqz cū altari portati-
li celebrare ⁊ celebrari facere. d. c. fi.
22 ¶ Eps̄ nō seruās canones uel nō fa-
ciēs seruari est p̄iur⁹. no. Pa. i. c. ego
de iureiur. al'at gl. in. c. sacerdotes. el
l. ij. q. vij. q̄ue dicit. ꝙ a p̄lato nō ser-
uante canones pōt recedi sicut ab ex
cōicato recedit̄ ⁊ p̄ciso. Qd̄ intelligit
dict⁹ Pa. verꝝ qñ ex contēptu nō ser
uat nec seruari facit: al's secus.
¶ Utꝝ eps̄ p̄ p̄secutōe sui corpis pos 23
sit fugere. R. s̄z scm̄ Tho. scd̄a scd̄e. q.
clxxxv. ar. v. ꝙ vbi subditoꝝ salus exi-
git p̄sone p̄ñtiaz nō pōt fugere p̄pter
aliqd̄ dānuz tp̄ale uel corporale: imo
tenet̄ sicut bon⁹ pastor aīaz ponere p̄
ouib⁹ suis. Ubi v̄o sufficiēter in absen
tia p̄ aliū posset saluti subditoꝝ p̄uide
ri: tūc licite posset fugere: nec est mer
cenarius tūc. Hoc idem pz in. c. sci
scitaris. vij. q. i. vide Inno. in. c. nisi.
de renū. ⁊ glo. in. §. hoc etiā tūc obser
uandū. vij. q. i.
¶ Ep̄alis dignitas liberat a ꝯditiōe
seruili ⁊ ascriptitia. liiij. di. si seruus sci 24
ente el. ij. ⁊ etiā a curiali s̄m canones
ut tenet glo. in. d. c. si seruus.
¶ Eps̄ si hz iurisditionē tp̄alē in aliq̄ 25
loco dz ꝯstituere iudicē laicū qui i cā
p̄cipue criminali faciat iusticiā: ⁊ pōt
etiā in ip̄āli sup̄ aliq̄ maleficio delega
re ut faciat iusticiā: ⁊ nō efficit̄ irregu
laris: dūmō p̄ suā rñsionē neqz dire-
cte uel indirecte indicet iudici ꝙ de-
beat penā sanguinis irrogare: sed so-
lū in genere ꝙ faciat iusticiā ⁊ ꝙ si du
bitat ꝯsulat p̄itos: iudex al'r esset irre-
gularis. c. ex lr̄is. de excel. p̄la. Tenet
tñ Rodo. ꝙ etiā pōt dicere ꝙ puniat
reū s̄m ꝙ ius vult: dūmō nō exp̄mat
de morte uel de mutilatione. ut etiaz
no. Hug. di. iij. c. oīs āt lex. p̄ñs tñ ñ
debet eē vindicte sanguinis. ut in. d. c.
ex litteris.
¶ Utꝝ eps̄ peccet mortal'r rñdendo 26
in ordinātiōe sua cū interrogat̄ vtrū
sciat nouū ⁊ vetus testm̄: ꝙ scit. R. s̄m
Ricar. in quol'. iij. q. xxiiij. ꝙ sic. si est
ita ignarus ꝙ nesciat in generali mā

data dei: articulos fidei virtutes: ⁊ vitia etiã facta: q3 tũc mentiẽ ꝓnitiose. Si vo nó est ita ignar9 qn sciat vetus ⁊ nouũ testũ ꝯntũ ad ea q̃ necessariũ est scire plato: ⁊ sine quoꝝ sciẽtia non pót ꝓuenièter exeq officiũ suũ: tũc ñ credit q̃ peccet mortaliʳ: Iz in alijs sit indoctus: q3 videt q̃ ꝓsuetudo sic solum velit.

27 ¶ Utꝝ religiosus ꝓmotus in episcpũ teneaʳ ad obseruãtias regulares. ℟.q̃ sic. vide.j.monach9.§.vij.⁊ religiosus.§.xxxiij.

Errare est aliud ꝑ alio putare. Unde Aug.xxxviij.di.in.c.Quis.in gt. Quisq̃s se existimat scire qõ nescit ꝑ vero q̃ppe approbat falsũ qõ erroris est ꝓpriũ. Et idẽ.xxij.q.ij. in gb9 Et ideo in.d.c.quãuis dicitur q̃ non est consequens ut continuo erret quis qs aliqd nescit.

1 ¶ Utrũ error sit peccatũ.℟.q̃ in his que nó ptinẽt ad regnũ dei capescen. uel nó: sic nó est peccatũ: aut si est minimũ est.ut in.d.c.in quibus.

2 ¶ Errãtes nó videñ ꝓsentire.l.nihil ꝓsensui.ff.ꝺ reg.iu. Rõ habeʳ.j. mri monitũ.iij.impediméto.iiij.in ꝓin.

3 ¶ Error iuris an excuset a dolo ⁊ cõ sequẽter a pena q̃ debeʳ ꝑpter doluz ℟.q̃ sic. vide.s.dolus.§.i.

4 ¶ Error cõmunis aliqñ facit ius.ar. xcv.di.c.ecce ego.q̃si in fi.⁊ in.l.barbarius.ff.de offi.ꝓto.

5 ¶ Errorẽ suũ quilibet debet corrigere.xxxv.q.ix.§.q3 ergo.⁊.§.seq.

6 ¶ Error q̃ dicatur intollerabilis.℟. q̃ aliqd cõiter uel i suo genere ẽ peccatũ.ut in.c.venerabilꝺ9.§.pór.ꝺ sententi.excõ.li.vi. Uel si ꝓtineat aliqꝺ impossibile.ut in glo.c.ꝓ tuas.de sen.ex. vel ꝺ ius uel legẽ: uel excõicet q3 bonũ fecit: puta elemosynã. vide i.d.gl.

Rubescentia de bono est peccatũ: ⁊ filia accidie: ⁊ cõtingit q̃druplr. ¶ Primo cũ erubescit de defectu nature: vtputa quia est clauduʳ ⁊ hmói: ⁊ hec est peccatũ si est nimia. lvi.di. nasci. ⁊.c. nũ erubescam9. ¶ Secũdo cũ erubescit dicere veritatẽ: ut ꝓdicare: testificari: corrigere. Et hec aliqñ est mortal si nó facit qñ teneʳ de ꝓcepto. ¶ Tertio cũ erubescit ꝓfiteri mortalia peccata ⁊ si omittit ꝓpter hoc mortal est ¶ Quarto cũ erubescit ieiunare: orare: ⁊ hmói: ne dicaʳ scũs: ⁊ hec ẽ peccatũ veniale q̃n omittit nó necessaria sec9 q̃n necessaria: q3 mortale.

Tas determinata regrit in multj necessario a iure ita q̃ nó tenet gestum ante.

¶ Ut ꝓmo in spósalib9. vij. annoꝝ cõ 1
pletoꝝ. ut i.c. vnico. ꝺ despó. ipu. li. vi.

¶ In matrimonio vo. xij. annoꝝ in 2
femina. ⁊. xiiij. in masculo: nisi malitia suppleat etatẽ: qõ tũc ẽ q̃n sũt potẽtes ad coeundũ sic. ut no. i. d. c. vnico.

¶ In voto religionis seu ꝓfessione 3
fienda requirit. xij. in muliere. xiiij. in masculo cõpletus. ut habeʳ de mulie re in. c. cũ viꝝ. de regula. ⁊ in. c. puelle xx. q. i. ⁊ in. c. puella. xx. q. ij. de masculo. in. c. significatũ. de regula. ⁊ in. c. i. de regula. li. vi. fallit in casu. de quo. j. Nouicius. §. ij.

¶ In ordinib9 capiẽdis ꝑme tõsure 4
est. vij. annoꝝ cõpletoꝝ. ut in. c. in singulis. lxxvij. di. ⁊ etiã triũ minoꝝ ordinum. ut in. d. c. in singulis. ⁊ qũcq̃ cõferrẽt añ ꝓdictã etatẽ nisi religionẽ intraret suspensus est ipso facto ꝑ annũ a collatione eiusdẽ ordinis. de tẽp. or. c. nullus. li. vi. Et collitat9 post. xij. annũ ut in. d. c. in singulis. Subdiaconat9 ẽ

xviij.ann⁹ icohat⁹. Diaconat⁹ v̄o.xx. Presbyterat⁹.xxv.ut in cle. gn̄alez. de eta.⁊ quali.or. Si tñ ordinet̄ ante dictā etatē quis suscipit quidē caracterem ordinis: sed nō executionē vsq; ad cōpletū tēpus.ut no.in.d.cle.gn̄alem.nec ep̄s pōt dispēsare.ut ibi no.

5 ¶ In bn̄ficijs regularib⁹ in abbatissa.xxx.annoꝝ cōpletoꝝ.sil'r ⁊ in priorissa seu matre uel ministra q̄ hz regere monasteriū.ut in.c.idēnitatib⁹. de elec.li.vi. In abbate.xxv.annoꝝ inceptoꝝ.per.c.cum in cūctis.in.§.inferiora.de elec.vbi regul'r ad q̄libet dignitatē obtinendā requirit̄ illud tēp⁹ lz nō de abbate sit aliqd spāl'r expressuz. In prioratu collegiato.i.qd̄ hēat sub se collegiū.xxv.annoꝝ inceptorū ar.cle.ne i agro.§.ceteꝝ.de sta.regul. In p̄oratu v̄o nō ꝯuētuali si hz curā aīaꝝ quā hēat per se exercere reqrit̄ xxv.annoꝝ inceptoꝝ quia oportet sit sacerdos. Secus si nō hz p se exercere: tunc sufficit etas.xx.annoꝝ cōpletoꝝ.d.§.ceteꝝ. In p̄oratu autē q non hz curā aīaꝝ reqrit̄ etas.xiiij.annoꝝ cōpletoꝝ.qꝛ opz sit ꝓfessus.c.null⁹.d̄ elec.li.vi. Et ita tz Pa.in.c.sup iordinata.de p̄bē.lz.Fed.dicat sufficer̄ etatē.vij.ānoꝝ cui nō credo: qꝛ oz sit ꝓfessus in religione: ut dictū est in bn̄ficijs secularib⁹ que habent dignitatē. In ep̄o.xxx.annoꝝ cōpletoꝝ.c.cum in cunct̄.de elec. Inferiora v̄o ep̄atu requirūt q̄ attigerit.xxv.ānū.d.c.cū in cūctis.§.inferiora. Et si ecclia curata ꝯferat̄ ei qui nō attigit.xxv.annum ipso iure vacat nec ep̄s potest dispensare.c.lz canon.de elec.li.vi. Sed bn̄ episcop⁹ pōt dispēsare in dignitatib⁹ uel p̄sonatib⁹ curā aīaꝝ nō hn̄tibus. ut.xx.anno completo habeant.c.permittimus.de eta.⁊ quali.li.vi. In bn̄ficijs v̄o simplicib⁹ sunt opiniones: sz mihi placet opi. Calde. quam sequit̄ Pa.in.c.super inordinata.de p̄ben. q̄ si beneficiū sonat in nomē rectorie vtputa qꝛ est ecclia uel capella p se stās hn̄s ad regimē clericū: tūc requirat̄ etas.xiiij.annoꝝ cōpletoꝝ.ut in.c.indecoꝝ.de eta.⁊ quali.or.quia qui nescit se regere nec ecclesiā. Si v̄o non sonat rectoriā sed est bn̄ficiū in ecclia tūc si reqrit maturitatē ꝯsilij ut in canonicatu ecclie cathedralis. Hosti.⁊ Archi.tenēt q̄ requirit̄ etas.xiiij.annoꝝ.quia ante nō pōt iura sapientiū tractare sicut dicim⁹ in milite volente testari ante illā etatē.in.l.lz.C.de test. mili. Si v̄o nō reqrit maturitatē ꝯsilij: tūc.vij.ānoꝝ est etas.⁊ ista sūt bn̄ficia in multis ecclesijs ꝓ clicis pueris.

¶ In electionib⁹ monialiū reqritur etas.xij.annoꝝ cōpletoꝝ: aliter nulla admittit̄ ad eligendū.ut in.c.idēnitatibus.de elec.li.vi. In iuramēto ⁊ testimonio requirit̄ pubertas. ut no.in c.ꝑuuli.xxij.q.v.⁊ in.c.testes.iiij.q.iij. 6

¶ In testamentis ⁊ multis alijs que omitto: quia ad nos nihil requiritur pubertas: in electione sepulture requiritur q̄ ad annos pubertatis perueniat ar.c.lz.de sepul.li.vi. 7

¶ Quō cognoscet̄ qñ requirit̄ etas cōpleta quādo de mēte ignorat̄ statuentis uel disponētis. Respōdit Bar. in.l.si cui.ff.de leg.i.q̄ quādo etas ꝓfertur in genitiuo requirit̄ q̄ completa sit: in ablatiuo cū p̄positione in. sufficit sit inchoata: sine p̄positione reqritur cōpleta.cle.i.de se.pos. In accusatiuo cum verbo significāte rem ꝑfectam ut p̄positio.per.uel cum futuro coniūctiui requirit̄ cōpleta.l.non putabaz.⁊.l.si in annos.ff.de condi. ⁊ demon.sine tali verbo si de fauore agitur: sufficit inchoasset si de odio: requirit̄ cōpletus.l.ad rēpublicā.ff.d̄ 8

mu. ⁊ ho. In accusatiuo cũ ꝑpositiõe ad sufficit inchoari. l. q filiũ. ff. ad tre.

Euagatio mentis ẽ filia accidie: qꝛ ꝓpter tediũ boni operis euagat̃ varia cogitando ut ipsum tediũ euitet: ⁊ hec inducit ad multiloquium ⁊ vaniloquiũ: ⁊ audiendũ noua: ⁊ facit instabilẽ in loco que tũc sũt mortalia cum sit per ꝑdicta cõtra aliq̃d preceptũ: al's veniale. hec ex sancto Tho. scd̃a scd̃e. q. xxxv. In oꝛione aũt an sit peccatũ. vide oꝛio. §. x.

Euangeliũ legẽs sacerdos vtit̃ stola sicut diaconus xxiij. di. eccliastica. Euangeliũ non sedendo uel genuflexo: sed stando audire debemus. de ꝯse. di. i. apostolica.

Eucharistia. id ẽ bona gratia ab eu quod est bonum ⁊ caris gratia. ⁊ sic noiatur ꝑm ꝙ cõtinet realiter christũ qui est plen⁹ gr̃a ꝑm v̓o q̃d est signũ rememoratiuum passionis xp̃i, que fuit sacr̃m vez̃ dicit̃ sacrificiũ: ꝑm aũt ꝙ est signũ demonstratiuũ vnitatis ecclie cui hoies aggregant̃ ꝑ ipsam dicit̃ cõio: ꝓut v̓o est ꝑfiguratiuũ diuine fruitionis q̃ est in patria dr̃ viaticũ: qꝛ ꝑbet nobis viam ꝑueniẽdi ad illã: uel qꝛ dat̃ trãseuntib⁹ de hac vita ad ipsum xp̃m. vnũ tñ est sacr̃m in quo sunt tria. s. spẽs visibilis corpus xp̃i vez̃: ⁊ corp⁹ xp̃i misticuz s. ecclesia. ⁊ ꝫ ꝙ dicit Hug. ¶ Primũ est signũ secũdi ⁊ tertij. ¶ Scd̃z est res ⁊ signũ ⁊ causa tertij. ¶ Tertiũ est res secũdi ⁊ veritas primi. de q̃ de cele. mis. in. c. cum Marthe. §. distinguendum est.

1 ¶ Que est mã debita hui⁹ sacr̃i. ꝛ. ꝙ panis triticeus ⁊ vinũ vitis. vsus enĩz huius sacr̃i est refectio que ad sui integritatem cibũ ⁊ potũ reqrit. Significatio etiã eius est duplex. Una passio xp̃i in qua sanguis fuit separat⁹ a corpore. Alia est cibatio corporis ⁊ aie. ⁊ ꝓpterea ꝓpter conuenientiaz vsus ⁊ significationis duplex mã exigebat̃

¶ Utrũ possit ꝯfici de pane farris et spelte uel siliginis. ꝛ. lz aliq dixerint ꝙ sic. tu tñ tene ꝙ nõ põt ꝯfici nisi ĩ pane triticeo. i. frumenti ꝑm Sco. in iiij. di. xi. ⁊ cõiter theologos. 2

¶ Utrũ in pasta facta de tritico possit ꝯfici. ꝛ. ꝑm Sco. vbi. s̃. ꝙ non. 3

¶ Utrũ possit ꝯfici in pane corrupto. ꝛ. ꝙ nõ qñ tãta est corruptio ꝙ panis spẽs soluunt̃: sicut qñ ꝯtinuitas soluit̃ ⁊ sapor ⁊ color ⁊ alia accidẽtia mutantur. secus si esset aliq̃ dispositio solum ad corruptõez quã declarat aliq̃ ĩmutatio saporis: qꝛ sic põt confici. 4

¶ Utꝛ in amido possit ꝯfici. ꝛ. Sco. vbi. s̃. ꝙ multo ꝓbabilius est ꝙ non ideo peccat: et iudicio meo grauiter qui ex tali mã cõficit scienter siue qui preparat. ille aũt q ꝯficit ignoranter: lz nõ ꝯsecret tñ nõ est idolatra scd̃m Sco. vbi. s̃. nec idolatrare facit quia quantũ in se est materiã esse idoneam ⁊ ab aliis adorandã supponit. 5

¶ Utrum possit confici in pane fermentato. ꝛ. ꝑm Sco. in. iiij. dis. xi. ꝙ sic. ⁊ tex. est in. c. litteras. de cele. mis. ⁊ in. c. in sacramento. de conse. dis. ij. sed grauiter peccat latinus si celebrat in fermentato. ⁊ ut dicit Sco. forte etiam grecus grauiter peccat ꝓpter multa que adducit ibidem: sed maxime quia xp̃s in acimo consecrauit. 6

¶ Utrum possit confici in pane facto de aq̃ rosea uel ẽdiuie ⁊ huiusmodi. ꝛ. quidam theologi in. iiij. dis. xi. tenẽt ꝙ nõ potest ꝯfici de pane facto ex q̃cũq̃z alio liquore: sz oportet sit factus d̃ aq̃ vera: al'r vere panis nõ eẽt. 7

Alij aũt theologi tenẽt ꝙ põt ꝯfici: qꝛ aq̃ ipsa nõ reqrit̃ ut maneat in specie ꝓpria: imo mutat̃ in nãm aliã: sꝫ ego credo ꝙ nõ põt: qꝛ xp̃s ꝯfecit in pane facto ex aq̃ nãli: ⁊ sic serua.

8 ¶ Utrũ si grana alteri⁹ generis admisceant̃ cũ tritico possit ꝯfici. ℞. ꝑm cõiter theologos in. iiij. di. xj. ꝙ si admixtio sit p̃dominãs uel equal'ẽ virtus in vtroq̃ miscibiliũ ꝙ nõ põt ꝯfici qꝛ mutat̃ spẽs ⁊ cognoscit̃ ex colore p̃cipue ⁊ sapore. Accidẽtia eni magnã partẽ ꝯferũt ad cognoscendũ qđ qd est p̃mo de aia. secus si nõ ẽ equalis admixtio: qꝛ cõfici potest.

9 ¶ Circa materiã vini querit̃ vtꝝ possit ꝯfici de alio vino q̃ꝫ de vino vitis. ℞. ꝑm cõiter doc. in. iiij. di. xi. ꝙ nõ. ⁊ rõ potissima qꝛ sic Xp̃s istituit. lu. xxij.

10 ¶ Utꝝ possit ꝯfici in aceto. ℞. ino. de officio misse dicit ꝙ sic: sed ꝑm theologos maxie. Ri. in. iiii. di. xi. dic ꝙ ñ põt: qꝛ vinũ ⁊ acetũ differũt ꝑm philosophũ. viij. methaphisice sicut viuũ ⁊ mortuũ. i vino tñ ꝫ Ri. vbi. s. ⁊ cõiter alios qđ accedit ad accedinẽ manẽte tñ adhuc forma subali vini põt cõfici. Idẽ dic qñ putrescit ꝑfecta putresactione q̃ redire nõ põt ad cõplexionẽ vini ꝙ nõ põt ꝯfici. si v̄o sit in via ad corruptionẽ põt ꝯfici. silr̃ si vino sit cũ sapore vinoso sapor aromaticus: uel ponticus: uel acerb⁹ ex minus ꝑfecta digestione vini.

11 ¶ Utrũ in agresto possit ꝯfici. ℞. ꝙ nõ qꝛ nihil recipit spẽꝫ nisi sit in termino sue gñationis: ⁊ iõ nõ est vinũ.

12 ¶ Utrũ in musto possit ꝯfici. ℞. ꝙ sic si est exp̃ssum ex̃ vuã sed nõ in eo qđ adhuc ꝯtinet̃ in vua matura. ar. đ cõse. di. ij. c. didicim⁹. ⁊. c. se. ⁊ hec est̃ verior opinio: quia sic nõ est sub specie potabili sed potius edibili.

13 ¶ Utrũ possit ꝯfici in pusca seu in aq̃ vinata seu ĩ aqua suꝑfusa suꝑ aceruos vuaꝝ postq̃ꝫ vinũ ẽ expressũ aut in aq̃ rubea in qua lotus est pãnus vino rubeo tinctus. ℞. ꝑm cõiter doc. ꝙ non qñ tollit virtutẽ vini aq̃ addita. facit đ ꝯsec. di. ij. c. cũ omne. ⁊ de cele. mis. c. pernitiosus.

¶ Quid si aqua eq̃lr̃ misceat̃ vino. 14
℞. Ri. vbi. s. ꝙ aut fit ꝫ quãtitatẽ eq̃lem molis: aut ꝑm ꝓportionẽ equalẽ virtutis. ¶ Primo mõ nõ tollit spẽꝫ vini qꝛ est magis actiuũ q̃ꝫ aq̃: nec tñ vinũ posset cito in sui nãm aquã ꝯuertere: ⁊ ideo sola vini substantia tñ substantiaret̃ in sãguine. ¶ Secũdo mõ generat̃ tertia nã: ex duob⁹ q̃ nec est vinũ nec aq̃: sꝫ nõ statiꝫ qꝛ nã nõ operat̃ in instãti q̃ꝫuis eaꝝ termini sint in instãti: ⁊ iõ tã cito posset sacerdos ꝯficere post talẽ appositionẽ ꝙ illud qđ fuit̃ ibi vinũ cũ adhuc nõ esset transmutatũ ad cõpositionẽ nature tertie ꝯuerteret̃ in sanguinẽ xp̃i. Si tñ anteq̃ꝫ ꝓferret v̄ba ꝯsecratiõis esset tertia nã ꝯstituta nõ posset ꝯfici sanguis xp̃i: quia spẽs cõponentiũ ex qb⁹ per essentiã ꝯstituit̃ vnũ incõposito nõ remanẽt ꝑm essentias nisi forte diminute. uel ꝑm qd qđ dico ꝓpt̃ opinionẽ illoꝝ q dicũt eas manere incõpletas. Aduerte ꝙ licet ut dixi possit ꝯfici in mã panis uel vini qñ admixtio ul' corruptio nõ tollit virtutẽ ipsoꝝ tñ peccat q sine necessitate ꝯficit preterq̃ꝫ ĩ pane triceo puro ⁊ incorrupto: ⁊ silr̃ in vino nõ acetoso ⁊ purificato ꝓpter irrenerentiã sacr̃i ꝑm omnes docto. ĩ iiij. distin. xi.

¶ Utrũ debeat aq̃ admisceri in vino 15
calicis. ℞. ꝙ sic. c. lr̃as. đ cele. mis. ⁊ đ ꝯsec. di. ij. c. i. ⁊. c. oẽ crimẽ. ⁊ q̃re hoc uide ibidẽ ⁊ i. c. cũ marthe. đ cel. mis.

¶ Sed nũquid sufficit ꝙ fuerit appo 19
sita in dolio. ℞. scũs Bo. in. iiij. dis. xi.

q̄ nō ſ3 tñe d3 apponi qñ ſacra miſſe
ria icohanñ etiam ſi alſ fuiſſet poſita
17 ¶ Quid ſi omittat. ℟. q̄ nihilomi⁹
nus ꝓficiť ꝺ ꝓſe. di. ij. ſcriptura. ſ3 pec
cat mortalr q̄ ſcienter eā nō apponit
ar. c. litteras de cele. miſſa. q̄ ꝺo omit
tit ex negligētia ex hoc q̄ habuit dili
gētiā ſemiplenā peccat vēialr: ſ3 gult
q: quātū iſtud ſacr3 ꝓcellit alia ſacra
t opa tñ in eo magis q̄ in alijs nego
ciis ꝓꝺerat negligētia p3 ſcñ Bo. i
iiij. di. xi. Si. aūt omiſit ex negligētia
eo q̄ nullam diligentiā adhibuit mor
taliter peccauit ꝑm Alex.
18 ¶ Que aqua ꝺ̄bet apponi. ℟. q̄ ſola
aqua naturalis. c. i q̄dā ꝺ cele. miſſa⁊
19 ¶ In quāta quātitate. ℟. q̄ ſ3 aliq ca
noniſte alr dicāt. tu dic q̄ modica aq̄
d3 apponi, maxime ſi vinū ē debile ut
ſic ꝙuertat i vinū ſm ꝓbabiliorē opi
nionē q̄ eſſe nō poſſet niſi eſſet mo
dica appoſitio. alr ſi apponeret in tā
ta quātitate q̄ ſoluerentur ſpecies vi
ni non conficeretur ut dictum eſt.
20 ¶ Quid fiēdū i illis ptibus vbi vinū
hſi nō pōt. ℟. q̄ papa pōt diſpenſare
vt ſine ſanguine corpus xpi ꝓficerent
ne ꝓpter defectū ſacri icurreret ma
ximū dānū cū corpus non ſit ſine ſā
guine in hoſtia. t ideo papam adeant
21 ¶ Circa formā huius ſacri querit q̄
ſit forma trāſſbatiōis panis. ℟. q̄ eſt
iſta. Hoc eſt enī corpus meū facit. c.
cū marthe. §. credim⁹ de cele. miſſa⁊
22 ¶ Utr hec ꝓiunctio. enī ſit ꝺ ſūa for
me. ℟. q̄ nō ſ3 ponit ibi ad ꝺnotādū
ordinē cōſecrationis ad vſū materie
ꝓſecrate: q̄ tū nō ē ꝺ neceſſitate ſacri.
vñ nec ꝓiunctio ſilr: ſcieter tñ omitti
nō d3 vbi vſus eccle illius antiquus
b3. Sedm ꝺo. Sco. in. iiij. di. viij. li.
enī ibi ponit ad ꝓiungēdū ne. ſ. verba
forme ſine ꝓcedētib⁹ ꝓferanť. Ideo
credo mortalr peccarēt qui ſcienter
omitterēt tā in cōſecratione panis q̄
vini. q: ita h3 vſus gnālis eccle rōane
¶ Quid demōſtrat li hoc ꝓnomē ꝺ 23
mōſtratiuū. ℟. mihi placet opinio Ri
car. de ſancto victore li. de trini. q̄ ibi
ſit demōſtratio mixta. ſ. pti3 ad ſenſū
t ptim ad itellectū ſub hoc ſēſu illud ī
qꝺ hoc tranſſbabit ē corpus meū: q:
ſicut iſta ꝓpoſitio eēt vera t magis p⁹
pria ſi demōſtrādo cibū diceret hoc
eſt corpus meū. ſ. illud in qꝺ iſte cibus
ē trālmutādus eſt corpus meū qñ vir
tute eius i ꝓlationis termino ille cib⁹
fieret corpus meu3. Sic i ꝓpoſito. q:
ibi virtute v̄boꝝ i cōpleméto t termi
no ipſi⁹ orōnis pāis fit ver corp⁹ xpi.
alij tñ alr ꝺñt. vide i. iiij. ſniaꝝ di. viij.
¶ Utr ꝑſbyter dicēs ſolūmō ꝓfata 24
v̄ba ſup pāe ꝓſecret. ℟. p3 Sco. i. iiij.
di. viij. q̄ nō ró. q: dicēdo: hoc ē cor
pus meū nō referť ad corp⁹ xpi. t ió
ſ3 nō ſint alia v̄ba de ſubſtātia forme
q̄ ꝓdicta. tñ ꝺ neceſſitate requiriť ut
exp̄manť aliq̄ v̄ba ex quib⁹ ꝓfata for
ma ſolūmō determineť corpus xpi ſi
cut ſit cū ꝺr: fiat ꝺilectiſſimi ꝺñi noſtri
ieſu xpi q̄ ꝓdie ꝛc. aliter nihil fieret t
hoc tene q̄ſ q̄ꝺ tenāt ꝺrīū. t male
¶ Utr ſacerdos poſſit q̄tūcūq̄ māz 25
panis virtute ꝓfatoꝝ v̄boꝝ trāſſubſtā
tiare i corpus xpi. ℟. p3 Alex. i. iiij. tra
ctatu de euchariſtia q̄ nō. ſ3 ſolūmō
illā quātitatē q̄ rōabiliter pōt ſumi a fi
delib⁹: q: ſicut ītētio ꝺñi ꝺanť formā
ꝓficiēdi fuit ut ſumereť qꝺ patet cū di
cit. Accipite t comedite ſic ē intentio
ecclie t ꝺ3 eſſe cuiuſlibet ſacerdoť ꝓfi
ciēdi. ut ſumat i vſū ſacri iplicite ul⁹ ex
plicite t ió ſi intēderet cōſecrare totū
panē q̄ eſt in foro q: nō ꝓformaret in
tētionē ſuā intētiom ecclie. ſic nō ꝓfice
ret nō ex defectu virtutis v̄boꝝ q̄ vna
vice poſſet ꝓficere tot hoſtias q̄ ſuffi
cerēt totū mūdo ſi ēet neceſſitas ecclie

sed ꝓpter defectū intētiōis illi⁹ q hoc sacr̄m istituit q nō itēdit i ludubrio uł stulticia fiat ꝯsecratio sꝫ ꝓ vtilitate ec clie gn̄alis uł ꝑticularis. ⁊ sic patet ꝙ multo min⁹ ꝯsecrat q ꝯficit ad irrisio nē veneficia ⁊ hmōi. ⁊ lꝫ Tho. i. iiij. di. xi. teneat ꝙ imo ꝯficit nō cures. sꝫ tene qd̄. s̄. dixi ut tꝫ. S. Bo. i. iiij. di. x. ⁊ pe. ea. di. ⁊ multi alij q̄uis etiā opio Tho. possit sustineri ꝑꝫ ꝙ etiā Ricar. ea. di. sustinet si itelligat̄ ꝙ ꝯficiēs itē dat. ꝑmo ꝯficere lꝫ ꝯsequēter ad ve neficia: sꝫ prima magis videtur ratio nabilis ⁊ ideo tene eam.

26 ¶ Utꝝ sacerdos virtute v̄boꝝ ꝑfato rū possit vnā ptē ipsi⁹ hostie ꝯsecrare sine alia hostia ꝯtinua remanēte. ꝟ. ꝑꝫ Ricar. i. iiij. di. x. ꝙ sic si itēderet d̄ter minate ad alterā ptē puta. dexterā uel a tali signo citra qꝛ v̄ba non operant̄ nisi sup illā mām ad quā ꝑcise fert̄ in tētio ꝯsecrātis: secus eēt si itētio conse crant̄ nō esset determinata magis ad vnā ptē q̄ ad aliā sꝫ in vago: qꝛ tūc si nō itenderet nisi medietatē ꝯsecrare solū nulla ꝑs esset ꝯsecrata. qꝛ reales opatiōes n̄ sūt circa singularia vaga: sꝫ circa determinata: ⁊ iō oportet ꝙ i tētio ad quā sequit̄ realis determina tio aliqd̄ d̄terminatū ⁊ determiate re spiciat. ⁊ ex ꝑdict̄ soluit̄ alia questio d̄ sacerdote q hꝫ. xx. hostias ⁊ ex illis n̄ itēdit ꝯsecrare nisi. xviij. ꝙ nullā ꝯse crat nisi itētio sua se determinet d̄ter minate ad q̄s vult. xviij. Secus si cre dēs ꝙ sint solū. xx. ⁊ sūt. xxij. tn̄ itēdit ꝯsecrare qcqd ē añ ipsū sic oēs sūt cō secrate. Itē pꝫ ꝙ hostie i altari ex obli uione referuate ⁊ guta vini in pede ca licis ⁊ huiusmodi non ꝯsecrant̄: quo niā ad eas nō refert̄ itētio cōficiētis.

27 ¶ Quid si sacerdos accept̄ plurib⁹ hostijs ꝯsecrādis qn̄ venit ad actū cō secrationis nō aduertit nisi ad eā quā hꝫ i manu. ꝟ. ꝑm Frā. de May. i. iiij. di. xij. qdā dicūt ꝙ nō sūt alie ꝯsecra te. sꝫ tu dic. cū Sco. ꝙ oēs sūt ꝯsecra te. qꝛ nō requirit̄ de necessitate itētio actualis: sed virtualis que fuit qn̄ pre fatas hostias accepit. ut eas ꝯsecraret

28 ¶ Circa formā vini ꝯsecrandi q̄rit̄ q̄ sit. ꝟ. ꝙ hec. s. Hic ē eni calix sāguinis mei noui ⁊ eterni testi q ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effūdet̄ i remissionē peccatoꝝ hec quotiēscūq; feceret̄ i mei memo riā faciet̄. ut in. d. §. ex eo no. vnde. S. Bo. i. iiij. di. viij. ⁊ multi doctores ibi dē tenēt ꝙ solū d̄ sb̄a forme ꝑdicte sūt ista v̄ba. hic ē calix sāguinis mei. Alia v̄o sequētia nō sūt de sb̄a. sꝫ ꝑtinēt ad ornatū: ⁊ ad ostēdēdū vsū uł dignitatē ibi accipite ⁊ bibite ⁊c. aut effectuꝫ ut ibi noui ⁊ eterni. ⁊c. Alij tenēt ut sāct⁹ Tho. i. iij. q. lxxviij. ꝙ oīa sūt d̄ sb̄a for me vsq; hec quotiēscūq; ⁊c. sꝫ Sco. ea. di. viij. dicit ꝙ cū nō sit nobis tra ditū ꝓ certo an ad formā sb̄alem ꝑti neāt aliq̄ v̄ba post. li. sāguinis mei. iō ꝑiculosū ē asserere ꝙ precise sit i illis v̄bis ex q̄ sufficiēs auctoritas nō ha bet̄: ⁊ ideo oīa dic vsq; ad hec quotiēs cunq; ⁊c. ac si essent de substantia for me lꝫ cōiter doc. ꝯcordēt cū btō Bo.

29 ¶ Nota ꝙ que dixi. s̄. i ꝯsecratōe pa nis debent silr̄ dici de vini ꝯsecratōe.

30 ¶ Silr̄ d̄ prolatione v̄boꝝ aut corru pta: aut diminuta: aut addita. dic ut s̄. dictum est de baptismo. Baptismus ij. §. xv. cum duobus se.

31 ¶ Circa ꝯuersionē q̄ fit in hoc sacr̄o ꝑ virtutē v̄boꝝ ꝑfatoꝝ ē firmit̄ tenen dū ꝙ sb̄a panis ꝑꝫ totā suā mām ⁊ for mā existēs actu trāssb̄at̄ i totū corpus xp̄i actu existēs: ita ꝙ mā i mām. ⁊ for ma in formā. s. corporeā trāssb̄at̄ solis accidētib⁹ remanētib⁹. ꝑm. S. Bo. ⁊ Ricar. ⁊ Pe. i. iiij. dis. xi. ⁊. S. Tho. i iij. q. lxxv. Sꝫ ꝑꝫ Sco. in. iiij. di. xi. ibi

nō ē ꝓuersio ſbe i ſbam ⁊ꝭ ad eſſe
ſbale. ſimpliciter: ſz ⁊ꝭ ad eē hic. qz
corpꝰ xpi nō acgrit ſimplicit eē: ſz
eſſe hic. ſ. ſub ſpē panis. vñ acgrit no-
uā pñtiā nō amittendo antiquā. panis
vō deſinit eſſe ibi nō acgrēdo aliquā
pñtiā alibi. vñ ſz illa deſitio panis ꝑm
ſe ꝓſiderata ſit anihilatio: ipa tñ ꝓuer
ſio nullo mō ē anihilatio: qz eius ter-
minus nō ē nihil: ſed noua pñtia cor-
pꝰis xpi ſub ſpē panis. hec Sco. Et
idē dico de ſba vini q̄ tranſſbat i ſan
guinē xpi. ita q̄ panis i corpus ⁊ vinū
i ſāguinē purū virtute vbꝝ tranſſbat
nō i aliqd aliud: ſz qz corpus nō eſt ſi
ne ſanguine ⁊ ceteris humoribꝰ ſuis:
nec ſāguis ſine corpore ⁊ venis ⁊ ner
uis ſuis iō in hoſtia ē corpus xpi p trāſ
ſbationē. ⁊ ſanguis eius p pmixtionē.
pmixtus enim ⁊ diffuſus eſt in corpore
⁊ ideo vbicūq̄ eſt corpus xpi ibi ē ſā-
guis eiꝰ. Illa vō ē ibi rōne cōiunctio
nis cū corpore cui inſeparabiliter eſt
cōiūcta. Quantitas aūt ⁊ alia accidē
tia ſunt ibi rōne inſeparationis a cor-
pore. Diuinitas vō rōne vnionis diui
ne cū humana nā. Similiter i calice
vinū trāſſubſtantiaſ in ſanguinē ſolus
virtute trāſſubſtātiatiōis: ſed quia ſan
guis nō eſt ibi effuſus: ſed in venis. iō
eſt ibi etiā corpus xpi p cōcomitātiam
⁊ cetera ut dictum eſt in corpore. ⁊ ad
hoc facit. c. firmiter. §. vna de ſū. trī. ⁊
fi. ca. ⁊. c. in quadaꝝ de ce. miſ. Et hec
oīa ſūt i iſtāti cōpleta oratione vbꝝ dei
vtute aſſiſtēte vtuti forme pfate. ē totū
corpꝰ xpi ita i tota hoſtia q̄ē etiā in q̄
libet eius pte in qua ſaluaſ rō totius.
cū. n. ſit totū hō geneū nō ē maior rō
q̄ vna ps quertaſ i vnā ptē ⁊ꝭ i aliam
ita teneſ cōiter. Eſt ēt corpꝰ xpi ſub ho
ſtia ⁊ꝭ tū. ſed nō mō quātitatiuo. qz ſz
ſit ibi corpꝰ ⁊ꝭ tū nō tñ cōpaſ ad ſpēs
vt ⁊ꝭ tū: ſicut ⁊ꝭ ſit ibi claꝝ. non tñ
vtitur claritate ſua illuminādo mediū
ita ⁊ꝭ ſit ⁊ꝭ nō vtiſ quātitate ſua
occupādo locuꝝ: ſicut deus pōt face-
re. ut hoc ſit ignis nō exercēdo cōbu
ſtionis actū. Eſt etiā corpꝰ xpi ſub hoc
ſacro: ſeu ſub ſpē non localiter ꝓprie
loquēdo: qz eſſe localiter ꝓprie ē eſſe
dimēſiue ſiue cōmenſuratiue. Eſt tñ
corpus xpi. in loco ſpēi. Et ex hoc ſe-
quiſ q̄ corpus xpi eſt in plurib⁹ locis
ſimul ꝑm eſſe ſacrale. qz vere ⁊ realiſ
ꝓtineſ ſub diuerſis ſpēbus que ſunt i
diuerſis altaribꝰ. eſt etiā in hoc ſacro
corpus xpi imobile localiter ⁊ p ſe lo-
quendo: ſz ſit mobile per accidens. ſ.
ad motuꝝ hoſtie: ſicut anima moueſ
ad motū corporis. vnde per accidēs
mouetur ad motū hoſtie ⁊ quieſcit ad
quietē alie hoſtie. Ite ꝝ mouetur ſur-
ſum ⁊ deorſum ſimul ⁊ ſemel ad mo-
tum diuerſarum hoſtiaruꝝ. hec ex Ri
car. in. iiij. diſtin. x.

¶ Sed nunquid vertitur corpus xpi 32
verſa hoſtia ſicut mota moueſ. ꝛ. Ri-
car. vbi. ſ. q̄ non quia ſz partes ordi
nem habeant in ipſo corpore abſolute
non tamen per comparationē ad ſpe
ciem. Vnde non poteſt dici q̄ pedes
habeat in vna parte hoſtie caput i alia
⁊ ſic de ceteris mēbris. quia omnes
partes ſunt ſimul ſub qualibet parte
hoſtie.

¶ Vtruꝝ fracta hoſtia uel paſſa aliqd 33
corpꝰ chriſti patiatur. ſicut mota mo
uetur. ꝛ. q̄ non: quia mutatio ⁊ paſſio
innouaret in chriſto aliquid abſolutū
ſed motus localis nihil ſecūdū ꝓpe.
diſtin. x.

¶ Eſt etiā corpus xpi penitus inuiſi- 34
bile oculo corporali ꝑm Ri. ⁊ Sco. di.
x. qz ñ pōt videri nec p nāz: nec p glo
riam: nec per miraculū oculo corpo-
rali: ſicut nec exiſtentia ſubſtantie ſpi-
ritualis in loco ad cuiꝰ iſtar corpꝰ xpi ē

sub sacr̃o ĩq̃tũ ẽ ibi pñs ⁊ per se rõne
sb̃e ⁊ quãtitas nõ est ibi nisi ꝑ ꝯcomi-
tantiã. vñ ꝟm Ricar. vbi. s̃. si aliqñ ap
paret ibi spẽs ꝑuuli uel frustrũ carnis
nõ ẽ corpus xp̃i. ¶ Maiores eni sũt di
mẽsiones corporis xp̃i q̃ ille q̃ ibi ap
parẽt: ⁊ si ibi vere apparet corpus xp̃i
nõ apparet ut sub sacr̃o. vñ dicit Ri-
car. ibidẽ ꝙ illa apparẽtia paruuli que
aliqñ ibi visa ẽ: uel describit̃ in imagi
natione uel in sẽsu cõi vidẽtis: ul̃ etiã
si ẽ realit̃ ex̃ nõ credo ꝙ ille dimẽsio-
nes fũdent̃ i dimẽsionib⁹ spẽi panis:
lz tũc appareãt. vñ spẽs sacr̃i sub qua
cõtinet̃ corpus xp̃i latet sub illa figu-
ra q̃ apparet: nulla imutatõe facta cir
ca ipsã. ⁊ ꝯfũdit̃ tm̃ ipa spẽs ꝯbusdaz
accidẽtib⁹ carnis ul̃ pueri q̃ ñ sũt ꝓpe
accidẽtia corporis xp̃i ul̃ liniamenta.
35 ¶ Est tñ corp⁹ xp̃i visibile sub sacr̃o
ꝟm Sco. vbi. s̃. ꝑ naturã oi intellectui
nõ alligato sẽsib⁹ i itelligẽdo: siue an-
gli: siue aĩe separate. Ricar. tñ vbi. s̃.
tz ꝙ nõ ꝑ nãm: sed tm̃ per gloriã: nõ
solũ in v̄bo: sed etiã in ꝓprio genere.
36 ¶ Est ẽt corp⁹ xp̃i sub hoc sacr̃o itãgi
bile imediate ab alio: sicut nec substã
tia spũalis tãgit̃ a loco. vñ quãtũcũqz
aliqs speciẽ penetraret christi corpus
tangere non posset. ꝟm Ricar. vbi. s̃.
37 ¶ Sũt autẽ i hoc sacr̃o accidẽtia si-
ne subiecto ꝓmo. s. sine sb̃a virtute di
uina. Itẽ sicut spẽs sacramẽtales reti-
nẽt esse qd̃ hẽbãt prius ex virtute diui
na. sic ⁊ agere. Uñ pñt exteriora cor-
pora ⁊ sẽsus imutare: nõ pñt tñ alia i
sacr̃z ꝯuerter̃. qd̃ ñ fit sine v̄bo vñ a-
q̃ modica posita i sacr̃o calicis lz ꝟm
aliquos ꝯuertat̃ i vinuz. ⁊ hoc virtute
spẽrum illarũ: nõ tñ i vinuz qd̃ sit vi-
nũ ꝟm speciẽ: sz est vinũ ꝟm mãm tã-
tũ: sicut caro ꝟz speciẽ ꝯuertit̃ i carnẽ
ꝟm mãm. Ul̃ dic ꝙ ibi forma substan
tial̃ aq̃ nõ soluit̃ sz alterat̃. qz mutat̃
color ⁊ sapor ⁊ odor ⁊ sensus percipit
proprietates vini. ⁊ ideo quantũ ad sẽ
suz ꝯuertitur i vinũ nunq̃ tñ i sacr̃m
hec ex sancto Bona. in. iiij. distin. xij.
¶ Quid cũ accidẽtia sb̃ qb⁹ ẽ corp⁹ 38
xp̃i in sacr̃o corrũpunt̃. ꝛ. ꝙ acciden
tia illa aliqñ imutant̃ ex ꝑte quãtitatis
sicut cũ diuidit̃ panis vl̃ vinũ i multas
ꝑtes: ⁊ tũc si in ipsis ꝑtib⁹ nõ põt sal-
uari nã panis ul̃ vini desinit corp⁹ xp̃i
sub ipsis eẽ. Similit̃ dic de imutatiõe
ex ꝑte qualitatꝫ. ut cũ ita imutant̃ co-
lor sapor. ⁊ odor ⁊ alie q̃litates panis
⁊ vini ꝙ nullo mõ potest cõpati nã pa
nis ⁊ vini ꝙ nõ manet corpus xp̃i sub
sacramẽto. secus si corruptio acciden
tiũ uel qualitatꝫ aut quãtitatis nõ suf-
ficit ad corruptionem panis ⁊ vini. qz
sic nõ desinit esse ibi corp⁹ xp̃i. ul̃ san
guis sub sacramẽto. Aduerte tñ circa
corruptionẽ que ẽ respectu admixtio
nis alterius liq̃ris qz si ẽ vinũ ⁊ addit̃
in maiori quãtitate ul̃ eq̃li sic soluit to-
taliter ⁊ tollit ꝯtinuitatẽ speciei cũ ad
dẽs eius dimẽsiones pueniat: ⁊ sic ici
pit̃ q̃ ad actũ eẽ alid̃ nouũ vinũ ⁊ sãguis
ibi desinit esse sãguis xp̃i. credo tñ ꝙ
si additũ nõ sit notabilit̃ excedẽs pro
pter dubiũ sit tutius vti toto illo liquo
re tanq̃ sacr̃o. si v̄o additũ sit mino-
ris q̃ntitatꝫ sic nõ desinit eẽ ibi sãguis
xp̃i: nisi sub illis ꝑtib⁹ ad quas ꝑuenit
vinũ additũ: q̃ cũ discerni nõ possint
similit̃ toto illo liq̃re debem⁹ uti tanq̃
sacr̃o. ⁊ idez dic de alio liq̃re addito.
¶ Utꝝ desinẽte esse eucharistia sub 39
illis accidẽtib⁹ redeat sb̃a cõposita. ꝛ.
ꝟm Sco. in. iiij. di. xij. post reprobatio
nẽ multoꝝ modoꝝ dictoꝝ ꝙ sic redit
sb̃a cõposita cui talia accidẽtia cõue-
niũt quã etiã afficiũt. ⁊ hoc i istãti cor
ruptionis ⁊ imediate a deo. ¶ Pria
pars huius sententie probat̃. qz deus
statuit illas species manere sine subie

cto tñ i eucharistia: ergo statuit q̄ nō stante eucharistia nō sint accidētia sine subiecto: ⁊ ꝑ cōsequēs i instāti illi⁹ corruptionis fit aliqua sb̄a. ¶ Scd̄a pars ꝓbat̄. q̄ si redijt aliqua substantia: nō ē alia q̄ illa q̄ pōt illis accidētibus affici: q̄ alia sb̄a nō esset eoꝝ capax. ¶ Tertia pars. s. q̄ non redit nisi immediate a deo. patet. quia nullum aliud agēs hoc agere possz. hec Sco.

40 ¶ Utꝝ species sacramētales possint nutrire. ℞. vt patet ex suap̄dictis sicut possūt ꝯuerti i cineres uel i vermes ⁊ hmōi sic ꝑ eādē rationez possūt conuerti in corpus humanum.

Eucharistia Secundo. circa ministrū querit̄ q̄s pōt cōficere istud sacramētū. ℞. q̄ solus p̄sbyter pōt ꝯsecrare corpus ⁊ sāguinē domini nostri iesu christi. xxv. di. perlect̄ ⁊ de sum. trini. ⁊ fi. ca. firmiter. §. vna. hoc sequūtur Theo. in. iiij. distn. xiij.

1 ¶ Quid si quis credat se p̄sbyteꝝ esse cū nō sit ⁊ celebret. ℞. gl. i. c. aplicam d̄ p̄. nō bap. q̄ nō conficit in veritate Sz tu dic. ut. s̄. Baptism⁹. vij. §. vlti.

2 ¶ Utꝝ q̄libet p̄sbyter possit hoc sacr̄z ꝯficere. ℞. s̄m Ricar. in. iiij. di. xiij. q̄ de iure nō pōt: nec irregularis nec interdict⁹ aut suspēsus ab executōe eoꝝ q̄ sūt ordinis. nec simoniacus. scismaticus. excōicatus. aut degradatus. siue depositus. uel q̄libet publicus ⁊ notorius peccator. sed de facto si supra debitā materiā ꝓferat v̄ba cū intētione d̄bita v̄e ꝯficit q̄tūcūq̄ sit nephari⁹ q̄ caract̄ sup quē fūdat̄ ptās ꝯficiēdi ē idelebil̄. lz mortal̄r peccet ꝯficiēdo.

3 ¶ Utꝝ plures p̄sbyteri possint eādez hostiā ꝯsecrare. ℞. lz diuersa sit opinio i. iiij. di. xiij. ego teneo q̄ nō. q̄ q̄ p̄us ꝓtulit v̄ba ille cōsecrauit alij nihil faciunt. Et ideo credo in ordinatione p̄sbyterorum sit melius nō dicere q̄ dicere verba consecrationis: nisi dubitaretur de ep̄o q̄ nollet cōsecrare.

¶ Utruz corpore viciatus presbyter 4
possit conficere. ℞. ut. s̄. Corpore viciatus. per totum.

¶ Quid de p̄sbytero q̄ postq̄ indut⁹ 5
ē recolit se de aliq̄ mortali. ℞. q̄ si tenet̄ celebrare ⁊ hz copiā idonei cōfessoris tenet̄ cōfiteri. si v̄o nō hz ꝯteratur cū ꝓposito cōfitēdi ⁊ sufficit. nec peccat si cū verecūdia accedit. si v̄o nō tenet̄ celebrar̄: tūc nō dz celebrare nisi pri⁹ ꝯterat̄ ⁊ ꝯfiteat̄. q̄ ad hoc tenet̄ s̄m. S. Bo. in. iiij. di. xiij. ⁊ gl. i c. de hoie. de cele. missa. ⁊ alia gl. in. c. nihil. vij. q. i. ar. de sentē. excō. c. de cetero. ⁊. xxvi. q. vi. q̄ recedūt. ⁊ hoc idē tz. d. Anto. i. d. c. de hoie. Sed alij tenent ꝯriū. q̄ sufficit ꝯfiteat̄ semel i anno. Et Pa. in. d. c. de hoie. dicit esse verius. lz primū tutius. Sz tu dic s̄m cōem opinionē theologoꝝ q̄ primū verius. Tñ Ricar. in. iiij. disti. ix. distinguit. q̄ si nō iminet scādalū uel ꝑsone aut ppli: aut nō incepit missā si est sacerdos sumens corpus xp̄i. q̄tūcūq̄ cōtritus. sed non cōfessus: dūmō habeat copiā idonei cōfessoris tp̄s ⁊ loq̄llā ad confitendū q̄ peccat mortal̄r. ⁊ sic dz dici q̄ nō dz celebrare uel cōicare. Si v̄o aliq̄d triuz p̄dictoꝝ iminet. s. uel scandalū ꝑsone: uel ppli nisi celebret. ul̄ q̄ iam incepit missam. sic sufficit cōtritio. Et sic pōt intelligi q̄ tūc pōt celebrare. ar. c. de cetero. ⁊. c. a nobis. el. ij. de sen. excō. ⁊. c. q̄ recedūt. xxvi. q. vi. adde tñ s̄m Ricar. in iiij. di. xvij. q̄ q̄uis habeat idoneum cōfessorē: sz tñ expectat aliū cui deuotius. ⁊ securius ꝯfiteat̄: q̄ tunc absq̄ cōfessione ⁊ sine pcō pōt sumere eucharistiā cū cōtritione sola. q̄d limito dūmodo sit confessus semel in anno

Itē qꝛ tenet̄ celebrare ul' cōicare al's
non credo si pōt desistere sine scādalo
ppli uel persone. qꝛ prius dꝫ ꝯfiteri
6 ¶ Quid si celebrādo recoleret se comedisse ul' bibisse. ℞. ꝙ i difficultatib⁹
semp accipiēdū ē qd̄ min⁹ hꝫ de piculo. Maius aūt piculū ē qd̄ est ꝯ sacr̄i
ecclie pfectionē. qꝛ hoc ē sacrilegiū q̄ꝫ
qd̄ ē ptinēs ad qualitatē sumentꝭ. Et iō
si p̄sbyter post ꝯsecrationē iceptā meminit se comedisse nihilomin⁹ dꝫ pficere sacr̄m. Idē si meminit se excōicatū. uel i mortali cū ꝯtritione tñ d̄bita. ⁊ sic nō peccat: sed fructuose sumit
Et i hoc ꝯcor. cōiter doc. Si v̄o meminit añ ꝯsecrationem. Tho. i. iij. q.
lxxxiij. tꝫ ꝙ tutius ē dimittere missā inceptā: nisi scādalum graue imineret.
Sed. S. Bo. in. iiij. di. xiij. tenet ꝙ sine peccato pōt inchoatā perficere cū
ꝓposito cōfitendi. ⁊ cū cōtritione totū suppleť: nec videť ibi esse ꝯtempt⁹
Idez dicit etiā. S. Bo. ibidē. de eo q
meminit se irregularē qꝛ ꝓhibitio ꝓpter irregularitatē nō extēdit se ad eū
q accessit sine ꝯscia irregularitatꝭ ⁊ inchoauit missaꝫ. Uñ ꝓpter reuerētiaꝫ
sacr̄i ⁊ scandalū ppli dicūt ꝙ si dolet:
⁊ libēter faceret qd̄ in se est a dño eēt
dispēsatū ꝓ tūc. Idē dicerē etiā qñ nō
icepit si nō pōt desistere sine scādalo.
nec i hoc cāu icurrit irregularitatem.
ar. c. clici. ⁊ c. latores. ⁊ c. fraternitati.
q̄ regrūt temeritatē de clico excōi. mini. ꝑ totū. Nec ob. c. aplice. e. ti. qꝛ ibi
sūt i culpa nō itelligēdo qd̄ d̄bēt. Sꝫ
hic iste est i necessitate. Et hoc credo
verꝫ nisi foret scādaluꝫ phariseoꝝ uel
qs acciperet scādalū ꝓ aliq̄ admiratione. qꝛ tunc non liceret sine nota. irregularitatis.
7 ¶ Quid d̄ eo q icepta missa hꝫ ꝯsciētiā ꝙ nō sit p̄sbyť. ℞. S. Bo. vbi. s̄. ꝙ
añ ꝯsecrationē dꝫ dimittere missā ifirmitatē fingēdo aut ꝯsciam deponere.
¶ Sꝫ qd faciet sacerdos q ppēdit nō 8
esse aquā i calice. ℞. ꝙ si hoc aduertit
añ ꝯsecrationē eā appōat. sꝫ post ꝯsecrationem nullo modo. qꝛ non est de
necessitate sacramenti. ut. s̄. dictuꝫ est
Et de hac materia. vide. j. Missa.

Eucharistia. iij
circa sūptionē ei⁹ qs tenet̄ sumere. ℞. ꝙ primo qlibet sacerdos cū
celebrat. de ꝯse. di. ij. relatū. qꝛ sacr̄m
i sūptiōe cōplemētū sue significaiōis
accipit. ⁊ si deficeret alius dꝫ suplere
ꝓ eo q sit ieiun⁹ si iā hostiā saltē ꝯsecrauerat. vij. q. i. nihil. si v̄o dubitat̄ an cōpleuerit ꝯsecrationē hostie: tūc s̄m in
no. i. c. p̄sb̄r. de sa. nō iterā. Incipieñ.
ē ibi addēdo. s. dñs nr̄ Jesus xp̄s p̄dic
q̄ꝫ ⁊c. qꝛ nō dicit̄ reiteratū qd̄ nescit̄
factum. c. aplicā. de p̄sby. nō bap. Si
aūt certū ē ꝙ nō iceperat v̄ba ꝯsecratiōis. tūc ñ ē necesse supplere. si tñ qs
vellet supplere posset. sꝫ nō deberet re
icipere si iā signa sup hostiā fecerat: sꝫ
ꝓsequēdū ē vbi deficit. s̄m alia. ⁊ placet. alias icipieñ. ē a capite. ⁊ si pluries
celebrat i die. semp dꝫ sumere omissa
purificatiōe i p̄cedētib⁹ missis. ¶ Secūdo tenet̄ qlibet xp̄ian⁹ cū ad ānos
discretiōis puenit. ut in. c. ois de pe. ⁊
re. de q̄ dic ut. j. §. xi. nisi ex rōnali cā
de ꝯsilio ꝓprij sacerdotꝭ ad tp̄s duxerit abstinēdū. ¶ Tertio tenet̄ qlibet i
articulo mortis ꝯstitutus ꝓpterea appellat̄ viaticū. Uñ credo peccat mortaliter q in tali articulo contēnit sumere corp⁹ xp̄i. ¶ Quarto rōne statuti.
¶ Quito rōne officij. sicut sacerdos
q tenet̄ celebrare saltē in magnis festiuitatibus. ut. j. Missa. §. xliij.
¶ Quot mōis sumit̄. ℞. ꝙ trib⁹ mōis 1
aliqñ sumit̄ solū spūal'r: aliqñ solū sacramētal'r: alñ sacr̄al'r ⁊ spūal'r simul.

2 ¶ Quid est mãducare spũaliʳ. ꝛ. ſm S. Bo. in. iiij. di. ix. q. mãducatio spiritualʾ trãſlata é a corpalib⁹: ꝛ ió ſicut i mãducatõe corpali ſũt duo p̃ncipaliʳ ſ. maſticatio ꝛ icorpatio ſic ꝛ in ſpũali ſũt duo ſuo mó. ſ. ſpũalʾ maſticatio q̃ é recogitatio p fidẽ. ſ. carnis xp̃i p nobis expoſite i p̃tiũ i cruce adꝛedimẽdũ: ꝛ ſpũalis icorpatio p caritatẽ. ſ. dõ recogitans ei quẽ recogitat iungitur ardoꝛe caritatis. ꝛ ita ei incorpoꝛatur

3 ¶ Nõ oʃ q̃ ſolũ mãducare ſpũaliʳ ꝛ nó ſacꝛaliʳ. ꝛ. q̃ tũc q̃ ſacr̃m é i voto ꝛ effectus eius p̃cipiť. qꝛ ſicut q̃dã añq̃ baptiſmẽ ex deſiderio baptiſmi p̃cipiũt effcm ipſius. ſic ꝛ i hoc ſacꝛo nec fruſtra iducãť poſtea ſacr̃m qꝛ plm⁹ iducit effcm ipſa ſuſceptio ſacr̃alis q̃ ſolũ deſiderium ſm. S. Tho. i. iij. p. q. lxxx. vl̃ melꝰ ſm. S. Bo. in. ij. di. xl. qꝛ non eſſet vera voluntas niſi deduceretur in opus cum adeſt facultas

4 ¶ Quid é mãducare ſacr̃aliʳ ſolũ. ꝛ. ſm. S. Bo. i. iiij. di. ix. q. é mãducare ſacr̃m ut ſacr̃m. ad hoc aũt ut mãducet ſacr̃m ut ſacr̃ʒ neceſſaria é itẽtio: ꝛ itẽtiõis regulatio. Intẽtio inq̃ é neceſſaria. qꝛ ſi qs itret ad mẽſã ꝛ itende ret corpus reficere: ꝛ aligs p̃ro pane cõi ſacr̃m ſicut panem offerret: ꝛ ipſe oſo intẽderet cibũ ſumere nõ diceꝛez eũ ſacr̃aliʳ mãducare: neceſſariũ eſt ét vt huius itẽtio dirigať ſm fidẽ q̃ é in ipſo vel in altero. qꝛ oportet credat q̃ ſub illa ſpẽ aliq̃ ſpũale lateat quod ſumere itendat. vl̃ oꝛ q̃ ſaltẽ ſumere itẽdat q̃ alios credere exiſtimat. ſ ipſe non credat. ꝛ ſic p̃ꝛ. p quãto qs dicať ſacr̃aliʳ mãducare: qꝛ. ſ. q̃ ſacr̃m vere exiſtat ibi ꝛ ipſe qui mãducat illud ut ſacr̃m ſumere itẽdat. ſiue qꝛ credit eẽ vez ſacr̃m: ſiue qꝛ exiſtimat alios credere: hec. S. Bo. vbi. s. adde q̃ tunc ſolũ ſacr̃aliʳ ſumit q̃ ꝓpter aliquod ipedimẽtũ qs in ipſo ſumẽte ẽ: vl̃ nia lã eius diſpoſitionẽ caret effectu ꝛ fructu ipſius ſacr̃i q̃ eſt ſpũalis mãducatio hoc eſt ſpũaliter incoꝛpoꝛari coꝛpoꝛi miſtico p fidẽ ꝛ caritatẽ. uel magis incoꝛpoꝛari per augumentum fidei ꝛ caritatis que mãducatio non conuenit indigne ſuſcipientibus.

¶ Vtrũ vere in hoc ſacꝛo xp̃s mãducať. ꝛ. ſm Ricar. in. iiij. di. ix. q̃ eſt in ſ ſũptione huius ſacramẽti quedã mãducatio carnalis. qua comeſtũ maſticať. ꝛ in ſtomacũ trahiť. ꝛ poſtea diceritur: ꝛ vltimo i ſubſtãtã mãducãq̃ conuertitur. ꝛ ſic vere mãducať illa ſpẽs ſub q̃ realiter ꝓtineť verũ coꝛpus chriſti. Eſt ꝛ alia mãducatio ſacr̃alʾ qua coꝛpus chriſti vez realiter ſub illis ſpẽbus panis contentũ ſumitur: ſz ſic ſumptũ coꝛpoꝛaliʳ non maſticať. ꝛ ſi ſpes ſic i oꝛe maſticenť q̃ p digeſtionẽ ibi facta ꝛ nõ coꝛrũpať i eis fozma ꝓpria: ſz deſcẽdant i fozmã ꝓpriã in ſtomachũ õſcẽdit ꝛ coꝛp⁹ xp̃i i ſtomacũ p deſcẽſuz ſpẽi ſub qua continet: ꝛ tã diu ibi manet coꝛp⁹ xp̃i q̃ diu i eadẽ ſpẽ fozma ꝓpria ſpẽrum ſaluatur. Si aũt ſpecies panis tam diu in oꝛe maſticeť q̃ per digeſtionẽ in ore factã corrũpatur fozma ꝓpria in eis ꝛ non deſcendat in ſtomachũ: tunc nec coꝛpus chriſti deſcẽdit in ſtomachum. et ſic intelligitur illud de conſe. diſ. ij. c. tribus. in glo. in fi. cuz dicitur. q̃ cito ſpecies deniũb⁹ atteriť tam cito in celum rapiť coꝛpus chriſti. Adde tamẽ ſm ſanctũ Bo. in. iiij. di. ix. q̃ cuz coꝛpus chriſti maneat ſub illis ſpeciebus q̃diu illa ſpecies ſit habilis ad refectionem humanã: quia ad hoc eſt ſtatuta ꝛ ad hoc ozdinať. ꝛ hoc habeat cuz eſt extra ſtomachũ ꝛ in ſtomacho qꝛ ibi reficit: ꝛ tam diu ibi coꝛp⁹ xp̃i moreť donec refectiõis opatio com-

pleaſ. Ideo ſi gſ euomat illaſ: euomit
corp⁹ xpi: ⁊ ſi ſpecies pñt diſcerni ab
alijs debẽt ſumi cũ reuerẽtia ⁊ crema
ri: ⁊ cineres iuxta altare recundi. ut in
c. ſi p negligẽtiã de ꝯſe. di. ii. ¶ Si autẽ
ſpecies ille träſeãt p ſtomacũ indigeſte
ꝓpter aliquã infirmitatẽ: tũc ſũt eẽ p⁹
prietatẽ refectionis. ⁊ ideo ſi vadãt in
ceſſũ nõ é ibi corpus dñi. ⁊ hãc opi
nionẽ ſãctus Bo. vbi. ſ. dicit, p babilẽ.
⁊ placet cũ qua ꝓuenit Ricar. vbi. ſ.

6 ¶ Quis pót idonee ſuſcipere ſacr̃m
euchariſtie. ꝛ. ¶ De. aureo. i. iiij. di. ix.
q. ij. q⁹ idoneus ſuſceptor é hõ viator
adultus: fidel': mẽte p̃ditus. Jeiunus
deuotus apparitione miraculoſa non
p̃hibitus ſine ꝓſcia peccati mortalis
legitime ꝓfeſſus i ꝙerſatiõe crimine
nõ notatus corpore mũd⁹ a miniſtro
idoneo tpe debito ⁊ recta intentione
ſumptus. vbi xv. notãda cõmemorat.

7 ¶ Primo dicit hõ: qz ls angeli bea
ti mãducẽt xpm i ſua ſpecie inq̃tũ ei
vniunt i fruitiõe caritatꝭ pfecte ⁊ viſio
ne manifeſta. nõ tñ ꝓtigit eis ſpũaliter
mãducaꝛ hoc ſacr̃ qõ é p fidẽ crede
re i xpm cũ volũtate ſumẽdi hoc ſacr̃

8 ¶ Utr̃ bruta poſſit ſumere corpus
chriſti ſacr̃aliter. ꝛ. ut. ſ. paruit q⁹ nõ.

9 ¶ Sed nunqd ſi mus comedit illas
ſpẽs träſibit corp⁹ xpi i eius vẽtrez. ꝛ.
S. B. in. iiij. di. xiii. qdã dixerũt q⁹ ſic
p rõem ſup̃dictã. Sz alijs vr̃ q⁹ nõ:
qz xp̃s nõ é ſub illo ſacr̃o niſi eatenus
q̃tenus é ordinabilis ad vſũ humanũ
i. ad mãducatõz: ls ſicut q̃ cito mus
rodit. ita ⁊ tã cito ihabile facit: ⁊ ſacr̃z
eſſe õſinit. Et hec é opinio cõmunior
ſm ſãctũ Bo. ⁊ magis pia. ⁊ ſic patet
q⁹ ſolis hoibus debet dari nõ bꝛutis:
vel gbuſcũq; etiã ãgelis: qz illuſio eẽt

10 ¶ Secũdo dicit viator: qz nulli mor
tuo debet dari ⁊ ſi petunt illuſio eſt.

11 ¶ Tertio dicit adultus: quia ls greci
antiquit⁹ pueris darẽt ut de ꝓſe. di. ij.
puuli. tamen ſacramẽtaliꝛ ſumere nõ
pñt. qz nõ vtunt ſacr̃o. ut ſacr̃o: ls ut
cõi cibo ꝓpter carẽtiaz diſcretionis.
¶ Sed qñ é etas debita. ꝛ. aureolus
vbi. ſ. q⁹ reliquẽdũ é arbitrio vni vi
ri. Et tñ dico q⁹ tũc eſt etas debita qñ
pueri hñt vſũ rõis q⁹ pñt ꝓcipe ẽuo
tionẽ hui⁹ ſacr̃i ⁊ diſcerneꝛ ⁊ diiudica
re corp⁹ xpi ⁊ reuꝛi ab alio cibo ſaltẽ
ex aliorũ inſtructiõe: qõ pót eſſe in. x.
vel ſaltẽ i. xii. anno. vñ ſi appparerẽt i
eis tũc ſigna diſcretionis ⁊ reuerẽtie
pñt ſumere ꝑz Tho. i. iiij. di. ix. imo õ
bẽt ſaltẽ ſemel i ãno ſumere. vñ tenẽt
ad hoc eos ĩducere q⁹ corꝛ hñt curã.
¶ Quarto dicit fidel': qz nulli infide 12
li debet dari. imo nec ifidel' pót ſume
re ſacr̃aliꝛ ẽt niſi hẽat itẽtionẽ ſumẽdi
ip̃z ut ſacr̃z eccliẽ: ls ipſe nõ credat.
¶ Sed nunqd catheczminis debeat 13
dari. ꝛ. aure. vbi. ſ. q⁹ non. qz nõ ſunt
de familia chriſti per baptiſmum.
¶ Quito dicit mẽte p̃ditus. vñ õmo 14
niacis ⁊ amẽtibus nõ dz dari. diſtin
guit tñ aureo. vbi. ſ. aut talis amens
nunq̃ habuit vſũ rõis: ⁊ tali ñ dz da
ri. aut aliq̃n hũit vſũ rõis. Et tũc ſbdi
ſtinguit. q⁹ aut oſtẽdit ſigna deuotiõis
eẽ. ⁊ ſic pót cõicari: aut nõ pretendit
ſigna deuotiõis. ⁊ tũc recurrendũ eſt
ad tp̃m p̃teritũ qz ſi ante inſaniã petijt
⁊ deuotionẽ ad ipſũ habuit pót dari ⁊
dz in articulo mortꝭ: ſi nõ timeꝛ õ pi
culo euomẽdi. uel alterius irreuerẽtie
vt hẽtur in. c. is q. xxvi. q. vi. ſi vo nul
lã deuotionẽ ad ip̃z habuit tpe ſãitatꝭ
nec eũ petijt õbito tpe nllo mõ eiꝛ dz
dari. Jdẽ dic de demoniacis ſm ſpa
tã diſtinctionẽ ſm Tho. in. iiii. diſ. ix. in
iij. p. q. lxxx. amẽtibus vo q⁹ hñt diluci
da iterualla pót dari tũc qñ hñt vſuz
rõis ꝑz aureo. p̃dictũ vbi. ſ. Multo
fortius pót dari illis, q largo mõ dñr

amẽtes.s.q hñt debilẽ vsum rõis: dũ
mõ possint aliquã deuotionẽ hui⁹ sa-
cramenti concipere
15 ¶ Sexto dicit ieiun⁹: nam qcũq; ali
qđ comestibile uel potabile post me-
diã noctẽ sũpsit nullo mõ põt coica-
re: siue digesserit siue nõ. de ꝯse.di.ij.
c.liquido.vij.q.i.nihil.de cele.mis.c.
ex parte. Excipit casus infirmitatꝫ: qꝛ
si de coꝝ piculo mortꝫ dubitat etiã p⁹
cibũ sunt coicandi ne sine colone de
cedant.đ ꝯse.di.ij.p̃sbyt.nec ob.c.sa
cramẽta.de ꝯse.di.i.qꝛ obrogatũ est.
ꝛ de hoc vide.j. Missa.§.iij.q.v.vi.
ꝛ.xiiij.cum tribus seq.
16 ¶ Septimo dicit deuot⁹. Nã sicut q
cibũ corpalẽ nõ põt digerere uel ma
sticare nõ est aptus mãducare ipsuꝫ:
sic q deuotionẽ nõ hꝫ: nõ est dignus
cõicare.de ꝯsec.di.ij.c.illo.ꝛ.c.trib⁹
gradib⁹.vñ.S.Bo.in.iiij.di.xij.ma-
iorẽ inqt efficatiã recipit hõ i vna mis
sa uel mãducare cũ bona p̃paratiõe
q̃ꝫ in multꝫ si se nõ p̃paret diligenter.
17 ¶ Octauo dicit apparitiõe miracu-
losa nõ ꝓhibit⁹. Nã si apparet in for
ma pueri uel hmõi nõ dꝫ sumere ꝟm
p̃fatũ Aureo.vbi.s̃.qꝛ nõ apparet sb
specie ꝯueniẽti humane refectioni.di
cit tñ.S.tho.i.iij.par.q.lxxxij.q ꝯsu
lendũ esset p̃sbytero q iterato corp⁹
ꝛ sanguinẽ dñi ꝯsecraret ꝛ sumeret.sꝫ
ego nõ credo qꝛ q̃ fiũt miraculose ñ
sunt sub legib⁹.l.nã ad ea.ff.de le.ꝛ ẽt
qꝛ verisilr posset ẽt i alia ꝯsecratõe sic
apparere: ꝛ sic esset ꝓcessus i infinitũ
18 ¶ Nono dicit sine ꝯscia peccati mor
talis. Nã suscipiẽs cũ ꝯscia pci morta
lis peccat mortalr ꝟm Aureol.vbi.s̃.
ꝛ coiiter oẽs: sꝫ si ꝯsciaꝫ nõ hꝫ đ mor
tali: lꝫ sit i mortali pcõ ñ peccat mor
talr ꝟm Aureo.vbi.s̃. nisi sit ignoran
tia crassa uel affectata: qꝛ debitã diligẽ
tiã de cõmissis nõ adhibuit. Landul.
in.iiij.di.ix.dicit.q diligẽtia debita ẽ
qñ facit illa q̃ prudẽs facit de re quaꝫ
vellet studiosissime examiare.ꝛ Sco.
in.iiij.di.ix.dicit q tenet qs se exami
nare ꝟm diligentiã nr̃e fragilitati possi
bilẽ. Addit tñ Aure.q qñ qs dolet đ
p̃teritꝫ pcis mortalib⁹ cõmissis: ꝛ hꝫ
ꝓpositũ ñ peccãdi ꝛ đuotõꝫ ad sacr̃ꝫ
q põt p̃sumere q non sit in mortali.
¶ Utrũ p̃sbyter peccet mortalr dan 9
do ei quẽ scit in peccato mortali ꝯsti-
tutũ.ꝛc.ꝟm Ri.in.iiij.di.ix.q si tal nõ
petit sibi dari si peccat sibi dando. Si
vo petit. ꝛ tũc distingue aut est noto-
rius peccator: ꝛ sic peccat si ei dat: qꝛ
hꝫ ꝯ ipsũ legitimã exceptionẽ. Aut ñ
est notorius q̃uis possit ꝓbari p duos
testes uel tres. ꝛ si petit in occulto: dꝫ
ei denegare: qꝛ hꝫ legitimã exceptio-
nẽ ꝯ eũ: ꝛ moneat ne petat in publico
ut habet de ꝯse.di.ij.ne ꝓhibeat qđ
petit.si vo petit publice tũc si est sacer
dos exñe⁹ nõ dꝫ sibi dare qꝛ legitiaꝫ
hꝫ causaꝫ.đ ꝯse.di.ij.trib⁹.si aũt ẽ sa
cerdos ꝓpri⁹ parochial: sic dꝫ sibi da
re: qꝛ nullã hꝫ exceptionẽ quã i publi
co possit obicer.đ of.iud.oꝛ.c.si sacer
dos. Nec ob.q sit maius peccatũ su-
mere cũ peccato mortali q̃ꝫ infamari
qꝛ sacerdoti ministrãti corp⁹ xp̃i pei⁹
est peccare mortalr infamãdo iniuste
peccatorẽ occultũ q̃ꝫ q ille mortalit
peccet: qꝛ nullus dꝫ mortale cõmitte
re ut aliũ a mortali liberet. Peccator
tñ occult⁹ ꝟꝫ scm̃ Tho.iij.p.q.lxxx.po
tius dꝫ eligere infamari q̃ꝫ idigne ad
mensam xp̃i accedere. Qđ credo ve
rũ qñ qs indigne accedit.s.cuꝫ mala
volũtate: puta qꝛ nõ penitet đ pcis.se
cus eẽt đ indigne sumẽte: qꝛ nõ ẽ ꝯfes
sus.đ quo dic ut.s̃. eucharistia.ij.§.v.
ꝛ.j.§.xxiiij.
¶ Sed nũqd esset min⁹ malũ dare 20
tali hostiã nõ ꝯsecratã: vel nõ ꝯsecra

re ⁊ sic sumere. ℞. ꝙ nõ. ut pꝫ in. c. de
hoie. d̃ ce. mis. Jõ dr̃ ꝓrsus qdẽ falsa
remedia sunt abiciẽda q̃ sũt veris pe-
riculis grauiora ibidem.

21 ¶ Quid si solũ sit suspectus de crimi
ne mortali. ℞. ꝙ si suspitio sit violẽta
⁊ notoria dicendũ est sicut de eo quẽ
scio in mortali ꝟm ꝙ. s̃. dictũ est: alꝭ
nõ elicit̃. ij. q. i. c. ij. ⁊. iij. in glo. ⁊. xxxij
q. i. dixit dominus.

22 ¶ Utꝝ existẽs in peccato mortali pec
cet vidẽdo corpꝰ xp̃i. ℞. ꝙ nõ: dũmõ
cũ humilitate ⁊ reuerẽtia videat. Si-
militer nõ peccat tangẽs ex necessita
te. puta qꝛ cecidit in terrã ⁊ hmõi ꝟm
scm̃ Bo. ⁊ scm̃ Tho. in. iiij. di. ix.

23 ¶ Quid de illo q lꝫ nõ sit vere i pec
cato mortali: tñ ꝟm ꝯsciam scrupulo-
sam se existimat esse. ℞. ꝙ peccat mor
taliter nisi eã deponat: qꝛ qcqd fit ꝯ̃
ꝯsciam edificat ad gehennã: vñ nisi
sit ex ꝓbabili ꝯiectura dꝫ deponi. ut i
c. inq̃sitioni. de sen. ex. qꝛ ut dr̃ in. c. ñ
solũ. de regul. li. vi. decet ⁊ expedit ut
ꝯscie puritati nõ desit iudiciũ rõnis.
ne dum spũalis ꝓfectus querit̃ salutis
dispendiũ incurratur. hec ibi.

24 ¶ Decimo addit legitie ꝯfessus: qꝛ
quantũcũqꝫ doleret de peccato com
misso nõ sufficeret ut digne sumat: sꝫ
oportet legitime ꝯfiteat̃. aliter peccat
mortal̃r nisi ut est dictuꝫ. s̃. Euchari-
stia. ij. §. v. Tenet tñ Aureol. vbi. s̃. ꝙ
sacerdos parochial̃ qui nõ hꝫ aliũ sa
cerdotẽ ⁊ religiosus in via cũ socio ñ
sacerdote ꝙ pñt celebrare cũ ꝯtritio
ne ⁊ cum ꝓposito ꝯfitẽdi ex quo non
hꝫ cui ꝯfiteat̃: qꝛ religiosus nõ potest
ex̃ suũ ordinẽ ꝯfiteri in religione mi-
noꝝ. Qd̃ limito tñ veꝝ qñ sine alioꝝ
admiratiõe desistere nõ pót: aut quia
tenet̃ celebrare. Jdẽ dicas de eo qui
volẽs cõicare corã sacerdote celebrã
te recolit aliqd̃ mortale nõ ꝯfessuꝫ le
gitime ꝙ pót cõicare cũ ꝯtritiõe ⁊ ꝓ
posito ꝯfitẽdi qñ sine admiratiõe ⁊ ali
quali nota nõ possꝫ desistere qn cõica
ret nec habet aut tẽpꝰ: aut sacerdotẽ
cum quo ꝯfiteri possit.

¶ Undecimo dicit i ꝯuersatione cri 25
mine nõ notatus. vñ histrionibꝰ ⁊ hu
iusmodi nõ dꝫ dari. de ꝯse. di. ij. ꝓ di-
lectione dr̃. puto nec maiestati diuine
nec euãgelice discipline ꝯgruere tam
turpi ⁊ infami ꝯtagione fedet̃. vñ ꝟm
glo. ibidẽ: nec talibꝰ nec cuicũqꝫ infa
mi notorio manifeste dãda est eucha
ristia. Si tñ reuertant̃ ad dñm eis cõ
munio ⁊ recõciliatio nõ negat̃. ut ibi
dẽ dr̃ in. c. se. Non est tñ intelligendũ
sic ut statim debeat ei dari eucharistia
sicut fit a multis ⁊ male: sꝫ ꝓpter re-
uerentiã sacr̃i dꝫ differri vsqꝫ post pa
ctam pniaꝫ quã publice debet facere
nisi articulus necessitatis uel pietatis
aliqñ in casualiter fieri persuadeat.

¶ Utrũ sit dãda eucharistia suspẽdẽ 26
dis uel decapitãdis ꝓ suis maleficijs.
℞. ꝙ sic si peniteãt ⁊ pure ꝯfiteant̃: ul̃
cupiant ꝯfiteri si possẽt: qꝛ nec eucha
ristia nec sepultura est eis deneganda
⁊ missa ꝓ eis pót celebrari ⁊ oblatio-
nes offerri. xxvi. q. vij. c. i. ⁊ vl. ⁊ di. 50.
penitẽtes. ⁊. xiij. q. ij. ꝓ obeũtibꝰ. imo
hodie in cle. i. d̃ pe. ⁊ re. ꝓcipit̃ officia
libꝰ ꝙ eis administrar̃ ꝑmittãt si petũt

¶ Quid de excõicat̃ interdictis scis- 27
maticis ⁊ hmõi. ℞. ꝙ nullo mõ dꝫ eis
dari. Addit corpe mũdus. s. ab ea im
mũdicia q̃ tolli pót. aliter nõ tollẽdo
ꝟm Aureo. vbi. s̃. peccat grauiter cuꝫ
tali imundicia sumẽdo eucharistiam.
Sed imũdicia q̃ tolli nõ pót: puta le-
pra fluxꝰ sanguinis: ul̃ seminis: ⁊ alia
infirmitas nõ impedit sumptionẽ eu-
charistie: sꝫ bñ celebrationẽ misse ꝟm
ꝙ dictũ est. s̃. Corpore viciatus.

¶ Utrũ nocturna pollutio ipediat sũ 28

ptionē hui⁹ sacr̄i. ℞. vt colligo ex. S. Bo. in. iiij. di. xij. ⁊ Aureo. vbi. s̄. ⁊ est cōis opi. ꝙ aut pollutio ꝓuenit ex cā pecccati mortalis certa uel ꝓbabili. puta ex crapula uel morosa cogitatōe ⁊ hmōi: ⁊ sic necessario tenet̄ abstinere: alr̄ peccaret mortalr̄. ut colligit̄ in c. nō est. vi. di. ⁊ est ar. in. c. qsqs. xiiij. q. i. qz lz ipsa pollutio ꝑm se nō possit esse peccatum mortale. habet tñ peccatū mortale annexū rōne sue cause. Istud ego limito vez nisi priusq̄ sumat aut celebret ꝯterat̄ de peccato ⁊ ꝯfiteat̄: qz si cōterit̄ ⁊ ꝯfessus ē d̄ peccato. ⁊ necessitas uel scandaluz cogat ad celebrandū uel sumendū nō peccabit. Sine necessitate tñ nō credo ēt ꝯfessus possit sine peccato sumere uel celebrare: sz bñ sine mortali pcō ꝑm Jo. de saxo. in sūma. ⁊ Pe. de pal'. in iiij. Aut pollutio ꝓuenit a cā q̄ est pcm̄ veniale tñ ꝓbabiliter. ⁊ sic nō ipedit necessario sed de ꝯgruo nisi potior cā vrgeat ꝑm Ri. in. iiij. ⁊ ꝑm Tho. in. iij par. q. lxxx. peccat tñ venialr̄ si sine cā necessaria cōicet uel celebret nisi i du obus casib⁹ ꝑm ꝑdictū Jo. ¶ Primus qñ est dies festus in q̄ est ꝯsuetuz cōicare. ¶ Scd̄s qñ imineret scandalū nisi celebraret. puta qz ali⁹ nō ē uel ē plat⁹ q ꝯsuenit celebrar̄ ⁊ hmōi Silr̄ dico de illa q̄ ꝓuenit ex illusione diabolica. ⁊ hoc ꝓpt̄ duo. ¶ Primū ꝓpter imundiciā corpis. ¶ Secundū ꝓpter euagationē mentis siue ineptitudinē. Idē dic qñ ꝓuenit ex cā q̄ nullū est pcm̄ ꝙ de ꝯgruo dz abstinere. In hoc casu sanct⁹ Bo. vbi. s̄. ⁊ bñ distinguit dicēs ꝙ aut sentit inqnationē illā iclinasse multū aiaz. ⁊ sic cōsulendū est ꝙ faciat reuerētiā sacr̄o et abstineāt. Si aūt sentiat magis expeditā nām ⁊ vlteri⁹ deuotio uel solēnitas uel aliud qd̄ multū recōpenset: puta caritas alteri⁹ q cogeret̄ celebrare in mortali: uel cōpassio aiaꝝ ⁊ hmōi ad sumendū uel celebrandū trahat: tūc arbitror dicit ipz sine remorsu cōsciētie accedere posse. Aut pollutio ꝓuenit ex diabolica tētatiōe. vtputa qñ cū maiori deuotōe disponit celebrare aut rōne solēnitatꝭ ⁊ hmōi citi⁹ polluit̄ sicut de illo legit̄ in collatiōib⁹ pr̄m q semp hāc patiebat̄ i festis qñ erat cōicatur⁹: cui decretū fuit ut semp cōmunicaret. ⁊ sic cessauit talis illusio: ⁊ sic nō debet abstinere.

¶ Sed p quantū tēpus dz abstinere 39
℞. ꝙ per. xxiiij. horas ꝑm Alb. ⁊ scm̄ Tho. Sed Pe. de pal. limitat vez cū accidit circa mediā noctē: sz si añ mediā noctē accideret abstiere nō tenet̄ nisi qñ ꝓuenit ex cā mortalis peccati

¶ Quid de coitu coniugali. ℞. credo 30
distinguendū fore vt de pollutiōe nocturna: nisi ꝙ pōt esse ꝙ exigēs peccaret moralr̄: ⁊ tñ reddēs inuit⁹ nō peccaret. ⁊ sic solū in exigēte caderet ꝓhibitio nō in reddēte. ⁊ c. oīs hō. de cōse. di. ij. ⁊ xxiij. q. iiij. sciatis. debet intelligi de ꝯsilio in coitu in quo nō ē peccatū: uel saltē solū veniale. Credo tñ ꝙ exigēs nō digne suscipiat: sz p. xxiiij horas ad min⁹ dz abstier̄ d̄ bono ꝯsilio ñ d̄ ꝑcepto. ut no. i gl. i. d. c. oīs. ⁊ seqt̄ Pe. d̄ pal'. ⁊ Tho. i. iij. pte. q. lxxx.

¶ Vtꝝ mēstruata uel mulier post par 31
tū imediate debet abstinere. ℞. ꝙ non de necessitate. si tñ ex reuerentia abstinet non peccat. di. v. c. ad eius. ⁊ de puri. post par. c. vno. dūmō cōicet ꝑm institutionē ecclie. in. c. oīs. d̄ pe. ⁊ re.

¶ Vtrū somniū homicidij ul' alteri⁹ 32
pci mortalis ipediat sumptionē hmōi sacr̄i. ℞. ꝙ hmōi sōnia nō iducūt pollutionē corporis: nec tantā distractōz mentis sicut somniū fornicatōis ꝓpt̄ intētionē delectatōis: ⁊ iō nō ipedit.

Si tñ somniũ homicidij ꝓueniat ex cã
q̃ ẽ mortale pcm̃ ipedit sũptionẽ sacr̃i
rõe sue cause ꝑm scm̃ Tho.i.iij.par.q.
lxxx.itellige nisi pri⁹ ꝯterat̃ ⁊ ꝯfiteat̃.
34 ¶ Tertiodecio dicit a ministro ido-
neo.s.sacerdote.de ꝯse.dis.ij.ꝑuenit.
nã null⁹ tãgere dz ẽt diacon⁹ nisi i ne-
cessitate: ut si casu caderet in terrã ul'
aliq̃ alio casu.lxiij.di.diacones. Verũ
est ꝙ diacon⁹ cum ꝑsbyter est fessus
uel al's ipotẽs ⁊ necessitas cogit d̃ ius-
su ꝑsbyteri põt dispẽsare: uel etiã sine
iussu qñ iussus expectari ñ põt. ut no.
Hug.in.d.c.diaconos.aliq etiã tenẽt
ut no. Pa.in.c.quãto.de ꝯsue.ꝙ etiã
laicus põt administrare tpe necessitat̃
articuli mort̃ qñ nec sacerdos ul' dia
con⁹ adest.allegat.§.verꝫ.xxij.di. Itẽ
alij tenẽt ꝙ in tali necessitate mortis:
lz ꝑ se eucharistiã assumere.nec ob.c.
fi.xxiiij.q.i.qꝛ logt̃ d̃ hereticis a qb⁹
nõ licet accipe.sz tñ Pa.tenet ꝯriuz
s.ꝙ nõ lz nisi sacerdoti administrare
⁊ credo sit securior opi.qꝛ i tali neces
siitate ꝯstituto dr̃ crede ⁊ manducasti.
35 ¶ Sed an debeat a ꝓprio sacerdote
soluz sumi.ꝛ.ꝙ põt sumi a ꝓpo epo
⁊ archꝑsbytero. de offi. archiꝑs.c.iij.
⁊ a ꝓpo sacerdote. ⁊ ab hñte lniam
ab eis caueat religiosus: quia si mini-
strat excõicationẽ incurrit.ut dicit̃.j.
Excõicatio.v.casu.xij.
36 ¶ Quartodecimo dicit tpe debito:
qꝛ q̃ ad celebratiouẽ misse reqrit̃ dies
⁊ non nox. ut.j.missa.§.xli. Quo v̄o
ad alios cõicare volẽtes nõ inueni q
possit oi hora recipi: dũmõ sint ieiu-
ni: verꝫ est ꝙ mane diei est ꝯgruentior
hora. Itẽ ꝙ nõ omittat̃ qn sumat̃ sal
tẽ sel' i ãno i pascha: qꝛ ad hoc tenet̃ q
libet fidel' postq̃ ad ãnos discretiõis
puenit: nisi ex aliq̃ rõnabili cã ad tps
d̃ ꝯsilio ꝓprij ꝯfessoris duxerit absti-
nẽdũ.ut i.d.c.ois.al'r peccat mortal'r
Qd̃ ãt qdã voluerũt itelligere ꝑcise d̃
die pasce nõ bñ senserũt. vñ papa Eu
geni⁹ d̃clarauit ad remouẽdas ãbigui
tates ꝙ sufficit ꝙ suscipiat i die iouis
sancta ⁊ vlteri⁹ vsq̃ ad dñicaz post pa
scha imediate sequẽtẽ iclusiue qñ ma
gis sue deuotõi videbit̃ expedit̃: ⁊ sic
satisfacit ꝑcepto: ⁊ credo ꝙ magis ar
tant̃ q̃ ad pueros sub pẽa mortal' pci
hñtes curã puerorꝫ ut ad hoc sacr̃m
eos inducãt tpe pasce q̃ ipse cũ igno
rantia eos excuset saltem vsq̃ ad tpa
xviij. an. ul' circa. Itẽ tpe d̃bito.s.ut so
lũ sel' in die cõicet ꝑm scm̃ Tho.i.iiij.
di.xij.ar.d̃ ꝯse.di.i.sufficit.pluries aũt
ñ licet nisi ut dr̃.j.d̃ sacerdote.i ti.mis
sa.§.xlv. Itẽ dic tpe debito.ut.s.nõ va
dat statim ad sumẽdũ postq̃ cõfessus
qui in mult̃ fuit peccat̃ ⁊ magnis: sed
dz pluries confiteri pri⁹ ⁊ oĩonibus ⁊
ieiuniis se odorifeꝛ reddere.ar.d̃ pe.
di.i.nõ sufficit.⁊.c in actione.
¶ Sed nũquid videt̃ rõnabil' cã ab 37
stinẽdi cũ qs dicit se odiũ hr̃e ꝯ aliquẽ
ꝛ.ꝙ nõ.nec aliud pcm̃ mortale qꝛ te
net̃ desistere ⁊ ꝯteri ⁊ ꝯfiteri ⁊ cõicar̃
al'r ñ coicans saltẽ sel' i ãno excõicãd⁹
est.de ꝯse.di.ij.si qs intrat. ⁊.d.c.ois.
¶ Utꝛ liceat q̃tidie sumere.ꝛ.ꝑm sã 38
ctũ Bo.in.iiij.di.xij. ꝙ q̃ntũ ẽ ex pte
sacr̃i cui⁹ virt⁹ ẽ hoib⁹ salutaris: vtile
est hoib⁹ ipsũ q̃tidie suscipe.facit.c.si
q̃tiẽscũq̃.de ꝯse.di.ij.sz ex pte sumẽt̃
in q̃ reqrit̃ ut cũ magna deuotõe ⁊ re
uerentia ad hoc sacr̃m accedat aliqñ
expedit q̃tidie sumere ⁊ laudabil'r qñ
q̃tidie se ꝑparatũ inuenit.⁊ hoc voluit
dicere Aug.de ꝯse di.ij.c.nõ iste. Sic
viue inqt ut merearis q̃tidie accipe.
Sed qꝛ multoriẽs in plib⁹ hoib⁹ hui⁹
deuotõis ipedimẽta occurrũt ꝓpter
indispositionẽ corpis uel aĩe nõ ẽ vti-
le oib⁹ ad hoc sacr̃m q̃tidie accedet̃
sz tñ qñ se ꝑparatũ inuenit qꝛ maiorẽ

efficatiã recipit hõ in vna missa ul' mã
ducatõe cũ bona ꝓparatiõe ꝯ i mnlꝫ
si se nõ ꝓparat diligẽter. Et ió si quis
cognoscat exprimẽtal'r ꝙ ex frequenti
suptõe hui⁹ sacri feruor caritatꝭ auge
atur i eo: ⁊ reuerẽtia ad sacr'm nõ mi
nuitur q̃tidie dz cõicare: uel saltẽ fre
quenẽ. Si aũt sentiat ꝑ multã frequẽ
tationẽ ꝙ reuerẽtia minuiẽ ⁊ feruor ñ
crescit dz iterũ abstiner: ut postea cũ
maiori reuerẽtia ⁊ deuotõe accedat.

39 ¶ Quintodecimo dicit recta intẽtõe
s.ut ꝑ ipz vniamur xpo ꝙ caritatꝭ amo
rẽ: ⁊ muniamur ꝛ diaboli tẽtationes

40 ¶ Utr̃ debeat dari ad accipiẽdũ ali
qõ experimẽtũ. ℟. ꝙ nõ. ij. q. v. ꝓsului
sti. ⁊ de pur. ca. ex tuaz. Nec ob. c. se
pe ꝓtingit. ij. q. v. qz illud abrogatũ ẽ:
vñ nec ꝓpter purgationẽ ifamie ul' ꝑ
pter aliud tpale dz dari uel sumi.

41 ¶ Eddo. xvi. in suptõe r̃m Durañ.
ut. s. sumaẽ discrete ⁊ leuiter dẽtib⁹ an
terioꝛib⁹ terãt ⁊ lingua moliaẽ ne aliꝫ
pars eius dentib⁹ inhereat.

42 ¶ Eddo ⁊. xvij. r̃m eundẽ Durañ.
s.ut nõ statiꝫ post cõiones expuat ꝓpt
reuerentiã sacri: ne si aliꝫ pars sacri
inhesisset dẽtib⁹ expui ꝓtingeret. Itẽ
ut nõ statim vadat ad mãducãdũ aluꝫ
cibũ. Eñ dz eẽ aliꝫ mora ⁊ tãta ꝙ ille
spẽs sint ꝓsupte uel alterate ꝓpter re
uerentiã sacri. Eñ dz saltẽ aliqs oĩo
nes ꝑuatas dicere añ ꝯaliquẽ cibũ su
mat: ñ regriẽ tñ tale spaciũ sicut dr̃ i
c. trib⁹. ð. ꝓse. di. ij. qz illud abrogatũ ẽ

43 ¶ Quid si euomaẽ. ℟. ꝙ si ꝑ ebrietatẽ uel vomacitatẽ euomerit laicus. xl.
dies dz penitere. c. si qs ꝑ ebrietatẽ. ð
ꝓse. di. ij. clici ul' religiosi p. lxx. epi vo
p. xc. si vo ꝑ infirmitatẽ euomerit p. lxx
dies penitere dz. d. c. si qs ꝑ ebrietatẽ

44 ¶ Utr̃ act⁹ ꝓiugal' sit ꝓhibit⁹ post
cõiones. ℟. ꝙ nõ q̃ ad reddentẽ qz te
neẽ ad hoc. sz q̃ ad exigentẽ ẽ ꝓhibi
tũ eodẽ die: non tñ peccat mortal'r si
exigit: sed solũ venialiter ꝛm Alber.

Eucharistia. iiij. cir

ca efficatiam sacri hui⁹ q̃ro qs sit eius effectus. ℟. r̃m scm Bo. in iiij. di. xij. ⁊ cõiter alios ꝙ ꝓmo ꝓferr̃ gr̃a cũ virtute caritatꝭ oẽz eni effectũ qué facit cibus ⁊ pot⁹ q̃ntũ ad vitã coꝛ porale facit hoc sacr'm ad vitã spũalẽ Jo. vi. Caro mea vere est cib⁹. Unde reficit spũal'r qõ sine gr̃a eẽ nõ pót: ⁊ ꝓferr̃ gr̃a cũ vtute caritatꝭ: qz iste pãs nõ est simpl'r panis. sz ꝯuictus. ũ diui nitate: ⁊ ideo est sicut carbo ignivit⁹ ⁊ amor nõ est ociosus. Jdeo ꝙ hoc sa cramentũ q̃ntũ est de sui virtute: non tñ habiẽ gr̃e ⁊ virtutꝭ ꝓferr̃. sz ẽt excitaẽ in actũ. Et ió aĩa spũal'r reficiẽ: et ꝙ hoc delectaẽ: ⁊ quodãmõ inebriaẽ a dulcedine bonitatꝭ diuine. ¶ Scõo virtutes augenẽ sicut ꝙ cibũ coꝛp⁹ au gmẽtaẽ. ¶ Tertio pcã venialia remit tũtur sicut per cibũ coꝛp⁹ restauraẽ qõ q̃tidie depdiẽ. Eñ remittitur pcã venialia q̃ minuiẽ caritatez: ⁊ plura ⁊ pauciora r̃m ꝙ hõ magis uel min⁹ se disponit. ¶ Quarto remittiẽ ẽt mortale: qñ exñs in mortali nõ hz ꝓsciam ipsi⁹ nec affectũ. Eñ reuerẽter accedẽs quãuis antea de eo nõ fuerit ꝓtritus ꝓfeqẽ gr̃az caritatꝭ q̃ ꝓtritionẽ ꝑfecit ⁊ remissionẽ pci. imo neduz valet sumẽti: sz etiã offerẽti: ⁊ illis ꝙ gb⁹ offerr̃ ad remissionem pene debite suis peccatꝭ ꝯz deuotionẽ maioꝛẽ ul' minoꝛẽ. Aduerte tñ hic r̃m ℣de. in. iiij. di. ix. ꝙ si qs fecit debitã diligentiã ꝯ̃ quis sit in mortali ignoraẽs ñ peccet sz mereẽ: ⁊ ei valet ad remissionẽ pcoꝝ. Si vo fecit diligẽtiã nõ debitã: sz r̃m suã fragilitatẽ quantũ potuit sic nõ mereẽ nec etiã peccat. Si aũt non adhibuit diligentiã possibilẽ hũane fragilitati:

sed fuit negligēs in discutiendo : ⁊ sic peccat mortaliter sumēdo si ē in mortali q̄uis ignorās. qd̄ limitat Ri. i. iiij di. ix. qñ si adhibuisset diligētiā scd̄m humanā fragilitatē pci mortal' recordatus fuisset. ¶ Quinto p̄seruat̄ hō a peccat̄: q̄ spūal'r roborat̄. Uñ ino. inq̄t: Eucharastia liberat a malo conseruat in bono: delet venialia: ⁊ cauet mortalia. huius etiā virtute sacr̄i virtutes augēt̄ oīuz gr̄aꝝ fruct⁹ exuberat

1 ¶ Utrū in oīb⁹ hēat efficatiā suaz. ℞. q̄ nō sed oportet. ¶ Primo istū cibū ab alijs discernere p fidē. ¶ Secūdo hospitiū p̄parare p sui ꝓbatōz ¶ Tertio in hospitio p̄parato recipe cū honore ⁊ deuotōe : p̄mū ⁊ ꝑm no. prie Corinth. xi. nō diiudicās. ⁊ ꝓbet autē. Et q̄ multi hoc nō faciūt: iō ibe ciles infirmi ⁊ dormiūt multi.

2 ¶ Utrū incurrat culpā mortalē q nō recipit effectū hui⁹ sacr̄i. ℞. scūs Bo. in. iiij. di. xij. q̄ lz vir iustus ex quadaz corruptōe uel distractōe nō p̄parādo se debite nullā uel modicaz reportet efficatiā: nō tñ icurrit culpā mortalē. secus aūt de illo q nō suscipit effectū hui⁹ sacr̄i q̄ idigne accedit. s. exñs in mortali ⁊ hmōi. q̄ sic mortal'r peccat

3 ¶ Utrū istud sacr̄m hēat efficatiā in aliq̄ q est in pcō mortali. ℞. scūs Bo. vbi. s̄. q̄ lz nō sit artāda dei largitas qn aliqñ faciat ⁊ possit facere oīs culpe remissionē: tñ ꝑm foꝝ cōe ⁊ gñalē rōnez institutōis hui⁹ sacr̄i: q̄ sic datū est in cibū illis q sūt de corpe misti co xp̄i: ⁊ oēs tales hñt caritatē. iō nō hz efficatiā in eo q est in peccato mortali sed in solis iustis

4 ¶ Utrū venialia pcā ipediāt effectuz huius sacramēti. ℞. ꝑm Tho. in. iij. q. lxxix. q̄ nō. loquēdo de venialib⁹ ꝓut sunt p̄terita. Sed ꝓut sunt i actu nō ipediūt ex toto sz in parte. Nā sicut dictū est effectus hui⁹ sacr̄i est nō soluz adeptio habitualis gr̄e ⁊ caritat̄: sz ēt q̄dā refectio actual' spūalis dulcedinis q̄ qdē ipedit̄ si aliqs accedat ad hoc sacr̄m mēte distracta p pcā venialia: non autē totaliter augmentū spiritualis gratie ⁊ caritatis.

¶ Utrꝝ hēat maiorē efficatiā in sūptione pluriū hostiaꝝ sil' q̄ in vna. ℞. ꝑm Tho. vbi. s̄. q̄ ñ: q̄ lz sacerdos i vna missa ꝯsecret plures hostias: nō tamē multiplicat̄ effectus hui⁹ sacr̄i: q̄ nō est nisi vnū: nec est plus virtut̄ in multis hostijs ꝯsecrat̄ q̄ in vna cū sub oībus ⁊ vna sit totus xp̄s. Jō sumēs pl'es hostias sil' nō pcipit maiorē effectū. i plib⁹ v̄o missis multiplicat̄ sacrificij oblatio: ⁊ iō multiplicat̄ effectus sacr̄i.

Eunuchus an possit ordinari. vide. s̄. corpe viciat⁹. §. i.

¶ An debeat portare puluerē. ℞. q̄ non. lv. di. eunuchus.

Exactio nō est vbi qs sponte soluit. vide glo. ⁊ car. in cle. pñti. de censi. ⁊ ibi dicit Paulus q̄ exigere ⁊ extorquere dicit violētiam. tit. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. §. si rē suā. dicit tñ q̄ si p̄cessit extorsio: lz sequat̄ volūtaria solutio q̄ satis est exactio. facit sil'e qd̄ no. Ho. i. c. p̄terea el. ij. d̄ iurepa. ⁊ de penis. c. ꝯstitutus. Exactio aliqñ dr̄ talia. de qua habes. j. talia

Exaltatio filia superbie. vide. j Superbia. §. ij.

Examinatio q̄ dz fieri in ordinādis. vide. j. ordo. vij ⁊ in ꝯfirmādis. vide. s̄. Confirmatio.

Excepta intelligit̄ i generali sermone p̄sona loquēs. de iureiu. c.

petitio.in glo.cum alle.

Exceptio firmat regulaz.vide §.Alienatio.§.x.

Excommunicatio.j. quidē.ff.fm ꝓba. sup ꝑica ciusdez tituli.excōicatio ē cēsura a canone uel a iudice ecclīastico: plata pīuāt cōione sacramentoꝝ ꝝ qñqz hoiuz. Facit ad hoc.xi.q.iij.c.audi.

1 ¶ Quotuplex est excōicatio.ff.q du plex.vna dr maioꝝ ꝝ hec ꝑuat a sacrīs ꝝ ꝑsortio hoiuz: ꝝ ab ingressu ecclie: ꝝ multis alijs.de qb⁹ no.in.c.a nob. el.ij.ꝝ.c.si vere.e.ti.xi.q.iij.in multi.c. Et hec dicīt anathema.ut.xi.q.iij.§. euidēter. ¶ Alia dicīt minoꝝ ꝝ hec separat a sacramētis tiñ.ut in.d.§.euidēter. Intellige ꝓcipiēdis nō ministrandis.c.si celebrat.de cle.excō.mi.ꝝ ēt ab electiōe passiua.vñ reddit ipsū excōicatū inhabilē ad qōcūqz būficiuz ecclīasticū ꝑsequendū.ut no.in.c.si celebrat.de cle.excō.mini.vñ dicit ino. ibidē q nec dignitate aliquā ꝑseq pōt nisi pr⁹ absoluat: etiā si eligēres hoc ignorāt.ut tenet gl.ibidē ꝝ cōiter dc.

2 ¶ Quot modis infligīt excōicatio.ff. q tam maioꝝ quā minor infligīt duob⁹ modis. ¶ Aliqñ a iure cōi seu municipali uel statuto: ꝝ hec dr excōicatio a iure.de q.j.excōicatio. v. ꝝ.vi. ꝝ vij. ¶ Aliqñ infligīt a iudice prātem hñte.ꝝ hec dr ab hoīe uel a iudice.de qbus dicīt.ut no.in.c.nup.e.ti.

3 ¶ Quis pōt excōicare.ff.q excōicare excōicatōe maioꝝ ꝑtinet ad officiū epāle.ut patet in.c.cornipiant. xxiij.q.iij.qz dr Mucro.epī in.c.visis.xvi.q.ij. Itē fm gl.in.c. nemo esp̄s ij.q.i.ꝝ in.c.cū in cūctis.de elec. ō in re cōi pñt oēs ecclīaꝝ prelati.ut in.c. cum ab ecclīaꝝ.de offi.oꝝ.vbi de hoc plene no.ꝝ voco prelatū ꝝ iudicez oꝝ dinariū super plebem suā hic quēcūqz scōm glo.in.d.c. cum ab ecclesiaꝝ.qui ꝓficitur collegio uel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui habet ad ministrationē cum iurisdictiōe. vtputa ab epō: uel qui est electus a collegio: siue vniuersitate lz subsit alteri: puta epō.ut ex de elec.c.i.xciij.di.legim⁹. ꝝ hoc vex nisi epī ꝑscripsissent ne possent excōmunicare: uel nisi vellent excōmunicare cū illa solēnitate.de q in c.debēt.xi.q.iij.s.cū.xij.sacerdotibus circūstantib⁹ habentib⁹ candelas accensas in manib⁹: quia solum epī taliter excōicare pñt. possunt etiā excōmunicare illi quib⁹ ex ꝑsuetudine: vel indulgētia cōpetit ut capl'm.ut de rescrip.ex parte decani. Hosti. etiam vult q in notoꝝijs que nō indigēt ida gine iudiciali pñt excōicare etiā sacerdotes parochiales ꝓmissa tñ monitione qō posset tollerari vbi ex ꝑsuetudine halxrēt: ul' epī ꝓhibitio nō obstaret.al's nō.nec.c.cū inhibitio.ō clan. despō.qō allegat. Ho. ꝓbat hoc.pōt etiā dici q q pōt facere statutū pōt excōicare: intelligo in ecclīasticis etiā si nō sit sacerdos. Excōicatōe minoꝝ potest excōmunicari quis siue simpliciter.de pe.di.i.in actione: siue ad tē pus.lxxxvi.di.tanta.ꝝ ab illis q possūt excōmunicare maioꝝ.ut in.d.c.cum ab ecclīaruz no.

¶ Utrū plati excōicati interdicti suspē si a iurisdictōe itrusi ꝝ hmōi possint excōicare.ff.q nō.xxiiij.q.i.audiuim⁹. c.qz.de ꝑcess.ꝓbē.cū silib⁹.ꝝ q nō seruauit interdictū.c.fi.ō ꝑcess.ꝓb.de q tñ dic ut.j.excōicatio.iij.§.ij. 4

¶ Utrū ille plat⁹ q tñ hz tpalez iurisditionē possit excōicare.ff.q nō.arg. de offi.oꝝdi.c.dilectus. 5

6 ¶ Utrũ sola ꝯsuetudo reddat aliquez excõicatũ. ℞. ꝑm Host. ꝙ sic qñ ẽ approbata ꝑ papã uel ꝑ aliũ ꝑlatũ q̃ ad suos subditos: qꝛ ꝑinde est ac si eẽt statutũ: alꝫ nõ q̃ntũcũqꝫ sit longa.

7 ¶ Qui pñt excõicari. ℞. ꝙ si vniuersitas ⁊ collegiũ ꝓhibent excõicari ne ꝯtingat innoxios ligari. c. romana. §. in vniuersitatẽ. de sen. ex. li. vi. si tñ excõicaret teneret snia. ut ibidẽ no. glo.

8 ¶ Utꝛ excõicatus possit excõicari. ℞ ꝙ sic ⁊ ꝓ eadez cã: ⁊ ꝓ diuersis: ⁊ ab eodẽ iudice: ⁊ a diuersis. c. engeltrudã. iij. q. iiij. c. excellẽtissim⁹. xi. q. iij. ⁊ ð hoc vide glo. in. c. officij. e. ti.

9 ¶ Utrũ eps uel ali⁹ ꝑlatus possit excõicare nõ suũ subditũ. ℞. ꝑm cõiter doc. ꝙ nõ. dũmõ rõne delicti ul' ꝯcr⁹ seu rei de q̃ agit nõ sit effectus de ei⁹ iurisditõe. ut no. in. c. i. de ꝑui. li. vi. immo plus dico ꝙ ꝓpri⁹ ꝑlat⁹ nõ põt ratã hr̃e ꝑm Inno. ⁊ alios in. c. prudentiã. de offi. dele. etiã si sit lata in ei⁹ territorio: qꝛ qð nullũ fuit nõ põt ratificari: ⁊ excõicatio aut est nulla aut statim ligat. ut no. in. c. pastoralis. de ap. nisi feratur sub conditione.

10 ¶ Qui ligant sentẽtijs excõicatiõis quorũcũqꝫ ꝑlatoꝝ ꝓlatis ꝑ modũ statuti. ℞. ut colligo ex Pa. in. c. a nobis el. i. de sen. ex. ⁊ Ge. in. d. c. ut aiaruz. ⁊ distinguo sic ꝙ aut fit ꝯ statutũ ab existẽtib⁹ in territorio statuẽtis siue sint subditi siue forẽses: ⁊ sciũt statutum: ⁊ sic sunt excõicati. Limitat hoc Inno. ut refert Pa. in. d. c. a nobis. vez qñ statutũ est aptũ cõprehẽdere tã subditos quã nõ subditos. Si vo sunt ignorãtes sic nõ ligant: nisi ignorantia sit crassa uel suppina. Si vo fit ꝯ statutũ eꝛ diocesim statuẽtis: sic nõ ligant forẽses. subditi vo statuẽtis ligant in q̃tuor casib⁹. ¶ Primo si statutũ agit originare cãm in territorio ꝓpo ex facto negatiuo cõmisso in limitib⁹ alterius territorij. Exẽplũ puta statuto cauetur ꝙ quicũqꝫ fecerit vbicũqꝫ furtũ nisi infra mensẽ a die cõmissi criminis cõpareat corã iudice delicti: vl' corã nobis sit excõicat⁹ iste faciẽs furtũ ligat nõ rõne furti nõ fiẽdi: qꝛ est fcm negatiuũ in territorio alieno: sꝫ ex ea parte qꝛ nõ cõparuit: qð cõparere ẽ factũ affirmatiuũ ꝯriũ faciendũ i limitib⁹ territorij statuẽtj. Rõ qꝛ ꝑ edictuꝫ ad hoc potuit artari. ut in. c. ex tuc. de cle. nõ resi: facit qð no. ð rap. c. i. ⁊. c. romana. §. ꝯhẽtes. de foro cõpe. li. vi.

¶ Scdo ligant qñ statutũ ꝑncipalit ꝯcernit rẽ subiectã statuẽtis. puta eps excõicat ꝑ statutũ clicos nõ residẽtes ligant clici etiã eꝛ diocesim residẽtes rõne rei q̃ subiecti sũt epo q̃ sita est in ei⁹ diocesi. de fo. cõpe. c. fi. etiã si ꝑsona sit eꝛ diocesim. ut ꝓbat i. d. §. ꝯhẽtes. ⁊ ꝑ hoc qð hic seqt. ¶ Tertio vbi qs tenet ad aliqð faciendũ. ⁊ illud nõ facit factũ videt vbi illud facere dẽat. ut. ff. de reg. iur. l. q nõ facit. ⁊ de vsu. c. i. li. vi. ⁊ qð no. gl. magna i. c. i. ut li. nõ ꝯte. ¶ Quarto ligant qñ factũ est ꝑncipiatũ i territorio lꝫ sit cõpletũ alibi. facit qð no. Jo. an. i. c. i. ð ꝑui. li. vj de sagitãte in loco nõ exẽpto cuꝫ ipse sit exẽpt⁹: ut efficiat subdit⁹ vtriusqꝫ iudicis. ⁊ ꝑ hoc pꝫ ꝙ religiosus faciẽs ꝯ statutũ ꝙ excõicat quẽcũqꝫ q assẽtit ꝑlatõi eꝛ ordinẽ nisi pri⁹ restitut libris ẽ excõicat⁹ si assentit: qꝛ originatio facti fit in subiectõe ꝑlati statuẽtj lꝫ efficiatur exẽpt⁹ ab eo p⁹ ꝑstitũ ꝯsensũ: ⁊ sic determinãt dñi ð rota ꝑ no. ꝑ ino. c. ꝑterea requisiti fuim⁹. de ap. ð illo q excõicauit si elegerit. ⁊ iõ limita tex. d. c. ut aiaꝝ. ꝙ statuto nõ ligant eꝛ territoriũ deliquẽtes qñ ðliquẽs ⁊ res circa quã delinqt. ⁊ ẽt ipsũ delictũ sũt totalr eꝛ prouinciã seu territoriũ statuentis.

11 ¶ Qui ligant̃ qñ snia ꝓfert̃ nõ ꝑ viã statuti sed snie hoĩs. ℞. ꝑm Pa. ⁊ Ge. vbi. s̃. Aut ꝓfert̃ gñal̃r ꝓ ꝑterita culpa. ⁊ sic nõ ligat eũ q eã cõmisit extra territoriũ sentẽtiãtis. sed bñ ligat subditũ q eã cõmisit in territorio ꝗuis sit ex̃ territorium tꝑe snie. Sed eum q nõ est subdit⁹ seu de territorio: licꝫ ibi deliq̃rit: siue ꝓferat̃ general̃r siue spãl̃r ꝯ eũ nõ ligat eũ ex̃ territorium exñtez: nisi fuerit citatiõe ꝑuent⁹ anteq̃ recederet: uel nisi ad reqsitionẽ iudex ꝓpri⁹ de q̃ degit ipsũ citaret ꝓ ut tenet̃ reqsit⁹ ut iret ad respondendũ: qꝛ si nõ faceret posset excõicari. Aut ꝓfert̃ spãliter pro ptã culpa: ⁊ sic ligat subditũ q deliqt ex̃ territoriũ ⁊ ibi existentẽ. Rõ qꝛ cũ coraꝫ vtroq̃ ordinario possit ꝯueniri de foro cõ. c. fi. Ergo põt cogi ꝑ ordinariũ ad cõparendũ: ⁊ si non cõparet excõicari põt. ⁊ lꝫ nũcius exequat̃ citationẽ ex̃ territoriũ ꝓpriũ: tñ citatio decernit̃ facta in ꝓprio territorio ipsi⁹ iudicis q̃ ad oẽs effectus: nisi añ talẽ citationẽ alibi caꝑet domiciliũ: qꝛ tunc non posset citari nec ꝯsequẽter excõicari: tanq̃ ꝯtumax ꝑꝫ cõeꝫ opi. lꝫ Pau. i cle. pastoral̃. de re iudi. teneat ꝙ etiaꝫ subdit⁹ ex̃ territoriũ citari nõ possit. Aut snia ꝓfert̃ gñal̃r uel spãl̃r ꝓ culpa futura: ⁊ sic eqparat̃ statuto q̃ ad subditos solũmõ in hoc: ut non liget ignorantes nec ex̃ territorium delinquẽtes. Quo v̄o ad forẽses postea delinquẽtes nullo mõ cõparat̃ istatuto: nec ligant̃: qꝛ cũ sumat snia vires in cõtinẽti ꝯ quos ꝓfert̃: sic nõ põt cõprehẽdere nisi subditos ꝑm cõiter legistas in. l. cũctos ppl̃os. C. de sũ. tri. Et aduerte ꝙ ista snia ꝓ futuris culpis nõ põt ferri nisi mora in exhibenda satisfactione uel culpa seu offensa ꝑcesserit aut alia rõnabilis cã q̃ i ipsis sentẽtijs exp̃mẽda est. ut in. c. romana §. caueãt. e. ti. li. vi. si tñ ferat̃ tenet: lꝫ sit iniusta ut ibidẽ tenet Ge.

12 ¶ Utꝝ archieps i diocesi sui suffraganei delinquẽs liget̃ statuto epi excõicãtis taliter delinquẽtes: ⁊ sil̃r eps q fecit statutuꝫ si facit ꝯ. ℞. ꝙ diuersa fuit opi. ut patet ꝑ archi. ⁊ Ge. in. d. c. ut aiaꝝ. tñ mihi placet opi. Jo. de lig. in trac. de censura ecclĩastica. ꝙ aut statutũ dicit ꝙ qlibet exercẽs iurisditionem in tali loco ⁊ tꝑe: uel celebrãs in pontificalib⁹ sit excõicat⁹: ⁊ tũc faciẽtes ꝯriũ nõ ligant̃ qꝛ sic eps ut eps: ⁊ archiepiscopus ut archieps faciũt ꝯ ⁊ nõ pñt ligari. Et sic intelligit opi. dicẽtiũ ꝙ nõ ligant̃. Aut dicit statutũ ꝙ faciẽs furtũ vel aliud maleficiũ sit excõicat⁹ ⁊ sic ligãtur: qꝛ nõ cõmittũt ut eps uel archieps sꝫ ut ꝑuat⁹. et sic intellige dicẽtes ꝙ ligant̃. Destruat ergo statutũ si nõ vult ligari: absolui tñ poterit a suo confessore.

13 ¶ Quid si archieps participat in crimine excõicati ab epo suo suffraganeo. ℞. ꝙ ligat̃ snia iuris: ⁊ erit absoluẽdus ab epo suo suffraganeo. c. nuꝑ de sentẽ. excõ.

14 ¶ Utrũ iferiores ꝑlati ab epis habeant territoriũ. ℞. ꝑm Jo. an. in. c. cum ꝯtingat. de fo. cõpe. ⁊ sequit̃ Ge. in. d. c. ut aiaꝝ ꝙ nõ. Limita nisi eẽnt exẽpti. cum suis subditis ꝑm Joã. de sancto Georgio.

15 ¶ Quõ ligant̃ subditi religiosoꝝ exemptoꝝ ex̃ loca delinquẽtes. ℞. Ge. in. d. c. ut aiaꝝ. ꝙ eo mõ q̃ ligãtur subditi episcopoꝝ ex̃ diocesim: qꝛ subiecte ecclie sunt eis ꝓ territorio: ut sunt iudices ꝑsonaꝝ ⁊ nõ loci simpl̃r. dic ut. j. sententia. §. v.

16 ¶ An loca exempta sint de territorio vide statutum. §. j.

17 ¶ Utrũ ignorãtes ligent̃ statuto ex-

cõicante factũ dãnatũ: puta falsificãtẽ istr̃a. vid. j. excõicatio. vij. casu. vl. §. ij.

18 ¶ Utrũ excõicatio ex iniusta cã ul' falsa liget. R. q nõ quantũ ad deũ. xi. q. iij. §. ex his. s3 q̃ ad ecclia3 si est ab eo q iurisditionẽ h3 sup eũ sic ligat: sed d3 eã reuocare uel absoluere quãdo cognoscit errorẽ suũ uel iniusticiã: nõ obstãte ꝯdictõe aduersarij sed caueat iudex ne pretendat errorẽ uel iniusticiã in p̃iudiciũ alteri⁹ partꝫ indebite c. sacro. de sen. ex. Et ꝓpterea caueat ille q se tenet excõicatũ iniuste uel ex falsa cã ne excõicationẽ contẽnat: q2 ꝯtẽnendo eã peccaret mortal'r ⁊ posset excõicari. xi. q. iij. §. cũ ergo. nisi i casib⁹ de quib⁹. j. excõicatio. iij.

19 ¶ Utrũ excõicans aliquẽ ꝯditional'r puta si nõ soluerit titio hic ad pascha liget eum si nõ soluit quia nõ potuit. vide pena. §. xiij.

20 ¶ Utrũ snia excõicatõis edita in fauorẽ alicui⁹ liget si ille cui⁹ fauore agitur ꝯsentit ut nõ faciat qd̃ ei p̃cipitur: puta mãdat̃ ticio sub excõicatõis late snie pena ut soluat sempronio centũ infra pascha. sempronius est ꝯtent⁹ ꝓrogare terminũ vsq3 ad penthecosten: erit ne excõicat⁹ tici⁹ nõ soluẽs infra pascha. R. q nõ s̃m Pe. in. c. i. de loca. facit. c. p̃terea. de appel. bar. l. l. i. §. ⁊ post opeꝝ. ff. de no. ope. nũci. ⁊ Jo. an. in. c. qcũq3. de sen. ex. lib. vi. Ego addo notabile dictũ Bal. i. l. maximũ vitiũ. C. de liberis ptis. vbi dicit statuto cauet̃ q frater excludat sororem a successione p̃ris. Mortuus ẽ p̃r: fili⁹ h3 multos creditores q vult admittere sororẽ suã ad successionẽ: ⁊ sic renunciauit statuto: an creditores possint ipedire renũciationẽ tanq̃ in fraudẽ creditoꝝ fiat ⁊ determinat q nõ. Et sic tene etiã de alijs penis. Intellige tñ si ꝯsensus p̃stat̃ añ cõmissã penã q2 post penã inflictã ꝯsensus sup ueniẽs nõ tolleret eã. faciũt notata p Bart. in. l. i. §. s3 si fili⁹. ff. de leg. iij.

¶ Sed pone q ꝓrogato termino titius nõ soluit etiã in termino ꝓrogato erit ne excõicat⁹. R. q nõ si ꝓrogatio fit sine auctoritate iudicis. Sec⁹ si fieret cũ auctoritate iudicis ꝓrogãt̃ mãdatũ qd̃ erat ut solueret in pascha ut soluat in pẽthecoste sub eadẽ pena q2 sic ligaret̃. al'r nõ: q2 s̃m bal. in. l. tale pactũ. ff. de pac. excõicatio nõ pót nasci ex pacto sed ex sentẽtia. 21

¶ Quare d3 qs excõicari. R. q solũ ꝓ peccato mortali cui est annexa ꝯtumacia: puta q2 monit⁹ nõ vult resipiscere. ut est tex. in. c. nemo ep̃oꝝ. xi. q. iij. Nec miꝝ q2 nulla maior pena i ecclesia. ut in. c. corripiant̃. xxiiij. q. iij. vñ dicit Pa. in. c. p venerabilẽ. q fil. sunt legi. q vbicũq3 in iure ecclia̅stico reperit̃ pena mortꝫ ꝓ excõicatiõe d3 exponi. ut in. d. c. p venerabilẽ ꝓbatur. ꝓpterea dicit tex. in. c. cũ medicinalis. de sen. ex. li. vi. q iudex in ea ꝓferenda d3 se ostẽdere ꝓseq qd̃ corrigentis est ⁊ medentis: hec ibi. 22

Excommunicatio. ij. quomodo d3 qs excõmunicari.

¶ Utrũ reqrat̃ monitio p̃cedẽs. R. q sic triplex. vel vna ꝓ trib⁹ corã personis idoneis facta cũ interuallo dierũ nisi necessitas aliud suadeat. ut no. gl. in. c. statuim⁹. e. ti. li. vi. Al'r excõicãs sine monitione p mensẽ vnũ est interdictus ab ingressu ecclesie ipso facto ut in. c. sacro. e. ti. nisi sit ep̃s ul' supior in. c. q2 piculosũ. e. ti. li. vi. Aduerte tñ hic q qñ p̃latus p̃cipit sub excõicationis late snie pena subdito ne faciat tale crimẽ: tũc nõ requirit̃ alia monitio sed faciẽs ꝯ: statim excõicatus est cu3 1

habeat annexã ꝓtumaciã ſm Jo. de ligua. in trac. de cenſura.

2 ¶ Utrũ debeat ꝓferri in ſcriptis. &. q̃ ſic: ⁊ cauſam excõicatois expꝛeſſe ꝓſcribere ꝓpter quã ꝓfert. Et exẽplũ hmõi ſcripture regſitus teneꝫ tradere infra menſeꝫ excõicatoꝛ qũbet alr̃ per menſem vnũ ab ingreſſu eccle ⁊ diuinis officijs eſt ſuſpenſus ſi eſt inſerio epõ. ut in. c. cũ medicinal. e. ti. li. vi. Silr̃ in ſnia ſuſpẽſionis ⁊ interdicti eſt ſeruãdũ ſub eadẽ pena. ut ibidẽ

3 ¶ Utrũ in hãc penã cadãt prelati religioſoꝛ ſi hoc nõ ſeruant. &. Lap. ut refert Be. in. d. c. cũ medicinalis q̃ ñ eo q̃ ꝓtinue habeãt monere ⁊ cogere ſubditoſ. ⁊ ſic oporteret ſemp habere calamũ. Ego aũt credo verum.

¶ ꝓximo qñ periculũ eſſet in mora ut nõ poſſet ſeruare ꝓdicta. qõ etiam tenet Jo. an. ibidẽ. ⁊ glo. in v. temerarius. ¶ Sexto qñ ſtatuta ſui ordinis aliã formã traderẽt ⁊ illã ſeruarẽt lꝫ ñ iſtã. q̃ ut no. i. c. ꝙr̃ ⁊ qñ el. ij i fi. ẽ ac. ordo iuris nõ ſeruaꝫ in regularibus.

¶ Tertio crederẽ excuſari ſi ex ignorãtia ꝭ facerẽt: q̃ facilr̃ religioſi ignorãt iura. ut i. c. veniẽs. de ſimo. als nõ credo excuſari. ⁊ ſic limita Jo. an. ibi dez quí tenet q̃ liganꝫ iſta pena ſi nõ ſeruãt ꝓdicta.

4 ¶ Utrũ ſit certa forma vbꝫ determinata. &. q̃ nõ. oꝫ tñ q̃ vraꝫ talib⁹ vbis q̃ exhmãt ꝓſenſu iudicis ẽ ꝑnã excõicãt: ſicut i ſili. dr̃. ẽ ſpon. c. ſi int viz. ⁊ ẽ ſpõ. duo. c. i. ar. a ꝗrio ſẽſu. i. c audi. xi. q. iij. nõ ãt ẽ ꝓterito ul futuro. Unde ſi dicat denũciamus talem excõicatũ quẽ tñ ꝓꝛi⁹ nõ excõicauit nõ erit excõicatus. Silr̃ ſi dicat: volo ſit excõicatus vn⁹ de iſtis duob⁹ neuter erit excõicatus. Et lꝫ quidã dicant q̃ ſi intẽtio ſit excõicandi: q̃ literacũq; loquatur erit excõicatus: nõ credo: ſed tene qõ dixi quia in excõicatõe requiritur vltra intentionẽ exꝑſſio certa qõ etiã tenet ¶oſ. Et facit qõ no. in. c. cũ deſideres. e. ti. ⁊ no. Inno. in. c. cũ oli el ꝓmo. de ꝓbẽ. Et idẽ dicendũ de abſolutione. ex quib⁹ colligẽ q̃ excõicãdus. ¶ꝓximo debet moneri. Secũdo debet ſubeſſe cã iuſta. Tertio animus bonus iudicis. Quarto verba ꝓgrua. Et quinto q̃ ꝓferaꝫ in ſcriptis. Et ſexto q̃ exemplũ ſcripture ſi requiratur detur infra menſem.

¶ Utꝛ excõmunicatio maioꝛ poſſit 5
ferri ad tẽpus. &. q̃ ſic ſm. d. Zinto. ⁊ etiaꝫ eius abſolutio. ut recitat ¶ꝑa. in c. veniẽs el. ii. de teſti. vbi dicit q̃ põt abſolui ut teſtimoniũ det: ⁊ poſtea reincidat: ſed ſuſpẽdi nõ poteſt: ſed oꝫ q̃ ant totaliter liget: aut totaliter tollatur ſm glo. in. c. pñti. de ſen. ex. li. vi. põt bñ ferri ꝓditionaliter: ⁊ deficiẽte ꝓditione nõ ligabit: ſed abſolutio nõ põt fieri ꝓditionalr̃. qõ intellige ẽ cõditione ꝓpria que ſuſpẽdit actũ: ſꝫ de cõditione ꝓterita q̃ ꝓprie nõ eſt cõditio bñ poteſt fieri. vtputa ſi feciſti ſic: ego te abſoluo ſicut dicim⁹. Si tu nõ es baptiçatus ego te baptiço.

¶ Quid ſi dico habeo te ꝑ excõica 6
to. &. q̃ excõicatus erit. ut patet q̃ ea que dixi. ẽ. Liuis. §. i.

¶ Et qb⁹ vbis cognoſcit quõ excõi- 7
catio ſit late ſnie ul ferẽde. &. ſm ¶ꝑa. in. c. ſi diligẽti. ẽ ſo. cõpe. q̃ qñ ꝓferr̃ ſnia i iure ꝑ ꝓticipiũ ꝓteriti tꝑis. vtputa excõicat⁹ ſit ul iterdict⁹. tũc ipo iure regulr̃ ligat. c. cupiẽtes. i. §. ceteꝝ. ⁊ ibi tꝫ gl. i. v. ſuſpẽſos. ẽ elec. li. vi. facit c. ij. ẽ teſti. cogꝫ. ⁊ gl. hoc tꝫ i. c. gcũq; de here. li. vi. ⁊ glo. in. l. i criali. C. ẽ iuris. om. iud. ⁊ hoc verũ niſi alio iure appeat q̃ ſint ferẽde ſnie. ut no. i. c. ij. de ſo. cõp. i. v. ſit ſeq̃ſtrat⁹. ⁊. xxx. di. p totꝫ vbi dr̃ anathẽa ſit. ſ. ꝑ ſniaꝫ ferendã.

Si v̄o verba nō sunt respectu prete/
riti tp̄is: tūc si sūt declaratoria sic ip̄o
iure ligant: ut si dicat decernim⁹ excō
municationi subiacere ⁊ hmōi: vl' iu
ribus carere. ꝓ hoc tex. cū gl. in. c. no
uit. de his q̄ fi. a p̄la. Si aūt verba sūt
dispositiua: tūc si sonāt in futur̄ ut p̄/
uet̄ excōicet̄ ⁊ hmōi. sic ē canō feren
de snīe: nisi addat̄ aliqd̄ verbū quod
ostendat ꝙ ipso facto. vide bonā glo.
in regula in penis. li. vi. Itē tenet̄ cōi
ter de hoc v̄bo subiaceat ꝙ sit late sē
tētie lz sonet in futur̄. Silr̄ verbū ha
beatur. ut no. in. c. vnico. de iniur. li.
vi. ⁊ ꝓbat̄ in. c. si qs suadente. xvij. q.
iiij. Et sic intellige qd̄ dr̄ in rubro. C.
cōminationes uel epistolas.

8 ¶ Utr̄ cū dr̄ siue a iure siue ab hoīe
precipio sub pena excōicatōis: sit lata
snīa: ita ꝙ ꝯfaciēs incidat ipso facto.
R̄. ꝙ nō. nisi aliud appareat ex ꝯiectu
ris. ita ꝯcludit glo. notabilis q̄ cōiter
tenet̄ i. c. vnico. de sagita. ⁊ in. c. ij. d̄ si
mo. ⁊ i. c. ij. de mr̄imo. ꝯ inf̄di. ecclīe
ꝯ. nec approbo distictōz Ho. ⁊ Hug.
q volūt ꝙ si ꝓfert̄ a iure sit late snīe.
allegat. xx. di. ꝑ totū. sed paruz faciūt.
Si aūt ꝓfertur ab hoīe: tūc nō sit la/
te snīe. sed primū tene.

9 ¶ Utr̄ vbicūq; fit mētio de excōica
tione intelligat̄ de maiori. R̄. ꝙ si ꝓ/
fertur a iudice est certū ꝙ sic: si aliud
nō exp̄mat̄. ꝑ tex. in. c. penul. de sen.
excō. Idē posset dici qñ ꝓfert̄ a iure.
⁊ ista est rō: qz v̄ba debēt intelligi s̄m
cōez ꝯsuetudinē. ut i. c. ex lr̄is. d̄ spō.
⁊. l. labeo. ff. d̄ sup. leg. vñ qz cōis vsus
hz ut accipiat̄ ꝓ maiori sic faciēdū ē.

Excommunica
tio. iij. i gb⁹ casib⁹ excōi
catio ab hoīe lata non
tenet: nec est timēda. R̄. ꝙ in. xv. s̄m
cōiter doc. i. c. solet. ⁊. c. pñti. eo. li. vi.

¶ Primus qnando est a non suo iu 1
dice. de ꝯsue. c. ad nostrā. cū suis cō/
cor. in glo. ⁊ hoc ver̄ nisi ex certa scia
qs ꝯsensisset i eū tanq̄ i iudicē ꝓpriū
ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorē.
⁊. ff. de iudi. l. ij.

¶ Secūdus qñ est a suo iudice: sz ex 2
cōicato: ⁊ lz aliq teneāt ꝙ qñ excōi/
catio est occulta ꝙ rōne publici officij
tenet: tu tñ tene ꝙ nō valet. ut est tex.
in. c. audiuimus. ⁊. c. aperte. xxiiij. q. i.
et tenet glosa in. §. i. xxiiij. q. i. aerum.
est ꝙ excōicatus ab excōicato occul/
to nō dz in apto celebrare uel imisce
re se diuinis: qz si nō posset ꝓbare eū
excōicatū scandaliçaret ppl̄m. Pa. i
c. veritat̄. de dolo ⁊ ꝯtu. tz post factuz
istā opi. sed añ factū dicit tenendū ꝙ
valeat: sed nō credo nisi ut dixi q̄ ad
hoc ut non celebret in publico: nisi
possit ꝓbare ꝙ sit excōicatus. Idem
dic si est a suo iudice sed intruso. xij. q.
ij. alienatiōes: ul' suspēso seu iterdicto
a iurisditōe. d̄ ꝯces. p̄bē. qz cū ibi no.

¶ Terti⁹ casus qñ ille p̄lat⁹ q cā tulit 3
violauit interdictū hoīs. c. tāta. de ex/
ces. prel. Et hoc ver̄ nisi fuisset absolu
tus a dcā violatōe qz tūc teneret snia
excōicatōis ab eo lata post absolutōez

¶ Quart⁹ qñ qs excōicat subditū ꝯ 4
p̄uilegij sui tenorē. de p̄uil. c. cū capel
la. ⁊. c. quanto.

¶ Quint⁹ qñ p̄lati excōicant subdi/ 5
tos q nolūt eos ꝓcurare vltra euictio
nis ⁊ personar̄ numer̄ taxatū. in. c. cū
apostolus. de censi. dū eos visitāt. ut i
c. cū ad q̄rundā. de exces. prela.

¶ Sext⁹ qñ fert̄ a delegato ipetrato 6
ab excōicato in casu nō ꝑmisso. ut de
rescrip. c. i. li. vi. Nā solū pōt ipetrare
excōicat⁹ rescriptū sup articulo excōi
catiōis uel appellatōis: al's ñ ut ibidē

¶ Septim⁹ qñ fert̄ ꝯ insinuātes uel 7
exponentes supioribus aut aplice se/

dis legat uel ingsitor9 statū eccliaꝝ monasteriorꝝ: seu locorum suorꝝ personarum ⁊ rerum ipsorꝝ. ut in. c. quia pleriqꝫ. de offi. ordi. li. vi.

8 ¶ Octauus qñ delegat9 excōicat ꝫ intentionē delegantis de p̄bē. c. vlti.

9 ¶ Nonus qñ excōicat qs post appellationē legitimā. ut in. c. solet. ⁊. c. venerabilib9. e. li. vi. ⁊. c. p tuas. e. Fallit hoc ut no. Pa. in. c. venerabili. ō cēsi. qñ platus p̄cedit exiudici aliter ut pars ad ꝫseruationē iurū suorꝝ: qz sicut pōt se defendere gladio īmāli sic ⁊ spūali: nec tenet admittere p̄bationes incontrariū uel appellationē. ut i c. dilecto. e. li. vi. Ō limito vez qñ ē in possessione: vel saltē nō ꝫstat q nō sit in possessione. Sec9 cēt qñ ꝫstaret eū nō esse in possessione. vtputa qz cōstat monasteriū cē exēptū: ⁊ ꝫstat epm̄ cē in possessione tp̄z visitādi: qz tūc si excōicaret p9 appellatōz ñ teneret.

10 ¶ Vltrū appellatio post excōicationē inflictā ipsam suspendat. ꝛ. fm Pa. in. c. p tuas. e. ti. q nō. ſz solū defert iurisditionē ad superiorē. ut p3 in. c. pastoralis. ⁊ qō ibi no. de appel.

11 ¶ Vtrū allegās sniaꝫ nullā: ⁊ nō petens appellationē ad cautelā sit audiēdus. ꝛ. Pa. in. d. c. p tuas. q sic. ⁊ ſz in. d. c. p tuas. nō ponant: nisi duo casus in qb9 dz qs audiri: ñ hoc intelligitur gra exēpli: ⁊ ꝓpterea in oi casu inq̄ qs dicit sniaꝫ nullā dz audiri i iudicio volēs hoc p̄bare ꝙuis nō petat absolutionē fm cōiter doc. in. d. c. per tuas. ⁊ in. d. c. solet. Sed in alijs q̄ i iudicio ut actor attētat dz euitari ex iudiciū vō nullo mō dz euitari. d. c. solet. Sec9 de allegāte sniam iniustam: quia nō audit ante absolutionem.

12 ¶ Decimo qñ ꝓtinet intollerabilē errorē. ut in. c. p tuas. e. ⁊ dict. c. solet. et venerabilib9. Et dz intollerabilis error qñ aligd sub vl p̄cepti ꝓtinet i sentētia qō cōiter uel in suo gñe est peccatū: veluti si excōicat: qz elemosynam pauperi tribuit: vel qz faciebat aligd qō in se bonū est: aut qz nō opabat illud qō ex suo actu illicitū est ⁊ prauuz ut dz in. c. venerabilib9. Addit glo. in d. c. p tuas. q est intollerabilis error qñ p̄cipit ipossibile. Itē qñ p̄nūciat exp̄sse ꝫ ius scriptū. vtputa qz dicit p nūcio excōicationē valere ꝙuis sit lata post legitimā appellationē. Sz hic aduerte qz aliqñ error est exp̄ssus: et tūc clar est q nō ligat p tex. p̄dictos. Aut nō est exp̄ressus. ⁊ sic glo. in. d. c. p tuas. tenet q ligat. sed Pa. in. d. c. cū apls. tenet verā glo. qñ nō constat notorie de errore: sed qñ notorie cōstat. vtputa voluit eū p̄curare vltra numez debitū excōicat q nō ligat. clem. pastoralis. §. pisana. de re iudi. ut no. q Inno. in. c. fraternitatē. de frigi. ⁊ ma. ⁊ placet mihi ista opi.

13 ¶ Quid si ꝓtinet errorē facti: puta qz dicit: excōico te qz feciſti furtū cū non fecerit. ꝛ. glo. in. d. c. p tuas q ligat. ſz ego credo glo. verā nisi notorie ꝫstaret de errore facti qz sic nō ligaret.

14 ¶ Undecimo qñ sniā p̄fert ḡtialiē ꝫ nō faciētes puta restitutionē: uel nō solūētes: ⁊ aligs nō facit qz non pōt: qz sic nō ligat fm ꝛed. ꝫsil. xciij. Nō p3 Pa. in. c. P. ⁊ B. de offi. dele. quia ꝺba silia debēt intelligi ciuili mō. ar. l. si cui. ff. de serui. vide Pena. §. xiij.

15 ¶ Duodecimo qñ sniā excōicationis ponit ut aligd faciat qs in certo termino: ⁊ termin9 p̄rogat ab illo cui debebat facere. de quo vide. ē. excōmunicatio. l. §. xx.

16 ¶ Terciodecimo: qñ iudex ferēs sententiā nō intēdit ligare: qz excōicatio assumit vires ab intentiōe excōicatoris fm Pa. in. c. ex parte. el. i. ō offi.

or. facit qđ no. glo. in. c. ij. đ testi. cogē. ⁊ in. c. P. ⁊. G. de offi. del. ⁊ in. c. i. de iudi. ⁊ ideo qñ iudex gñalr excōicat nō reuelātes: uel q fecerūt aliqd si intēdit aliquos eximere: ab hoc nō ligātur. qđ no. Silr qñ fit ad instantiā alteri⁹ solū: nō ligat vltra intentionē requrētis: qr officiū iudicis requsitū nō excedit intentionē requrētis. c. bone memorie. el pmo. de postu. prela.

17 ¶ Quartodecimo qñ aliqs inferior a papa excōicat aliquē cū participātibus cū eo in casib⁹ in quib⁹ minor excōicatio incurrit. Nā ꝯ tales participātes ipso iure ē nulla: nisi fuerint nominatim moniti trib⁹ vicib⁹: vl vna ꝓ trib⁹ cū aliquoꝝ dieꝝ interuallo ne cū tali excōicato ꝑticipēt. c. statuimus iūcto. c. ꝯstitutionē. eo. li. vi. ⁊ sine dicta monitiōe excōicans est interdict⁹ ꝑ mensē ipso facto ab ingressu ecclie. c. sacro. e. ti. ⁊ no. in. in. d. c. Statuim⁹ Sec⁹ est de papa q pōt excōicare aliquē cū participātib⁹: ⁊ sic ligarent ea dem snia: ⁊ ab ipso solo essent absoluēdi. c. qđ in dubiis. eo. Silr fm Jo. an. ⁊ Abb. ⁊ sequit Pa. in. d. c. qđ in dubijs. Si qs iudex excōicaret predictos participātes cū aliq excōicato ab alio nō a se teneret excōicatio quāuis nō essent moniti. Et sic in istis duob⁹ casibus timenda esset als uon.

18 ¶ Quintodecimo qñ excōicatio fertur sub ꝯditione: ⁊ nō ꝯditionis euentum morit excōicator: qr sic expirat: ⁊ nō ligat post mortē ei⁹ fm Pa. i. c. cū ad hoc. de ele. nō resi. ⁊ qlibet etiā alia snia expirat ex q nō habuit effectū in vita sentētiant. facit. l. fi. ff. đ pe. limita nisi iponeret ꝑ viā statuti ꝑ eundem Pa. in. c. irrefragabili. in. §. ceterū. de offi. ord. quia sic ligaret. ⁊ silr dicit Ge. in. d. c. ut aiaꝝ q subdit⁹ qui efficit fori alteri⁹ pendēte ꝯditiōe nō ligatur fm Archi. sed fm Jo. an. ligatur nisi appellauerit de foro cōpetēti. c. pe. đ of. del. c. gratū. ⁊. c. relatū. ⁊ idē Inno. tenet ⁊ verius.

¶ In oibus pdict casib⁹ snia excōi 17
cationis nullo mō est timēda: nec quo ad deū: nec q ad eccliam qñ notorie ꝯstat de aliq ipsorū. Sed qñ nō ꝯstaret: tūc q ad eccliam esset timēda: et ipsam ꝯtēnēs peccaret mortalr. ⁊ posset excōicari. ⁊ sic intelligendū est capitulū pmū. xi. q. iij. vbi dr. snia pastoris siue iusta siue iiusta fuerit timēda ē

¶ Ex pdictis pz decisio notabil ⁊ qt 18
tidiane qōnis. Eps excōicat oēs qui sciūt quis accepit aliqd si non reuelāt an teneant. Et dic q si alr nō expmit ñ tenent nisi sciētes ⁊ q ꝓbare pñt. ut s. denūciatio. §. xiij. Si aūt expmeret in snia q siue ꝓbare possit siue nō q teneant denūciare: sic ꝯtinet errorez itollerabilē ⁊ nō valet: nisi adderet q q nō pōt ꝓbar teneat sibi dicere tāq̄ pri ⁊ ꝓuisori ut secrete ꝓuidere possit. ⁊ tūc tenerent ei dicere fm distinctionē quā habes. s. Denūciatio. §. x. Itē alteri⁹ qōnis: eps excōicat oēs nō audiētes missaz i parochiali ecclia i festis: qr si aliud ñ addit solū erūt excōicati q sine rōnabili cā eaz nō audiūt: aut in casu a iure: uel gñali ꝯsuetudie pmisso. Et iō illi q ꝓpter aliquā infirmitatē nō audiūt ⁊ hmōi nō erūt excōicati. Silr q audiūt in ecclia minorū ⁊ pdicatoꝝ. Si vo in snia adderet siue ex rōnabili cā dimittāt siue nō siue in casu pmisso a iure uel a ꝯsuetudine siue nō. sic ꝯtinet itollerabilē errorē ⁊ ñ ligat: qr sicut eps attētādo ꝯtra ius nihil facit. c. vides. x. di. ⁊ qđ no. i l. nō dubiū. C. đ legi. Ita etiā attētatū ꝯ ꝯsuetudinē gñalē toti⁹ orbis est nullū. ut in. c. his. ⁊. c. catholica. xi. dis. qđ eēt si posset ꝓhibere ne audirēt in ec-

eccl̃isis mlor ꝛ p̃dicator ꝛ hmõi. idẽ dic qñ mandat ne qs laborẽt in festis ꝑm p̃dictã dñi. Itẽ qñ p̃cipit alicui ut soluat in tali termino ticio centũ scdz p̃fatã dñi. ꝛ faciũt ad p̃dicta qd dicã. ℨ. pena. ℨ. xiij. vbi plene videbis ꝓ hac mã: ꝛ similiũ questionũ.

Excommunicatio. iiij.

✣ in quib⁹ casib⁹ incurrit minor excõicatio ipso iure. Ad qd dicẽdũ ẽ qꝺ lz plures casus numerent i iure nihilominus oẽs reducũtur ad istos duos. ¶ Quor ꝑm⁹ est pcm̃ mortale Mã quotiẽscũqꝫ qs peccat mortalr ẽ excõicatus minor excõicatiõe ipso facto. ut pz in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat uel recipit ecclĩastica sacra nisi prius ꝓterat ꝺ peccato peccat mortalr c. fi. de cle. excõ. mi. Qd limita. ut. ℨ. Baptism⁹. v. ℨ. x. ꝛ hec excõicatio minor est solũ q̃ ad deũ si pcm̃ est occultũ. ut in. d. c. audi. Si vo est notoriuz sic excõicat⁹ est etiã q̃ ad eccliaz. ut in c. vra. de coha. cle. ꝛ mu. de q̃ dic ut. ℨ clicus. ℨ. ℨ. iiij. Et ad istũ casũ reducit illud qꝺ habet in. c. miror. xvij. q. iiij. ꝛ in. c. tãta de simo. ꝛ in. c. si qs dem ceps. xi. q. vij. cum silib⁹. ¶ Scds casus est cũ qs participat cuz excõicato maiori excõicatõe: i locutõe: oiõne: salutatõe: comestiõe ꝛ silib⁹. de quib⁹ dic ut. ℨ. Excõicatio. viij. per totum.

Excommunicatio. v.

✣ qs incurrit ipso facto excõicationẽ maiorẽ: ꝛ a q̃ nõ potest absolui nisi a sede aplica. ¶ Pzim⁹ casus ẽ i. c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij iuncto. c. nõ dubiũ. ꝛ. c. veniẽs. ꝛ. c. ad eminẽtiã. ꝛ. c. cũ illor. ꝛ. c. de monialibus. eo. ti. cũ. c. religioso. e. ti. li. vi. vbi excõicant̃ genꝫ suadẽte diabolo i clicũ uel monachũ ul̃ monialẽ canonicũ aut cuiuslibet religionis ꝑsonã uel ꝑsonã: aut nouiciũ quẽlibet cuiuslibet religionis violẽtas man⁹ iniecerint ꝓ cui⁹ casus declaratõe q̃rũt̃ ĩfrascripta

¶ Mñ dicat̃ inicere suadẽte diabolo. ℨ. q̃ qñ dolose facit. nã dol⁹ regrit̃ ut excõicatio hec i curra. ut no. Jo. an. in. c. quãto. in nouella. de senten. ex. ꝛ est tex. apertus in. c. i. ꝛ in. c. cũ volũte. c. ti. ex q̃ patet q ꝑcutiẽs clericũ in. viij. casibus nõ est excõicatus. 1

¶ Pzimo si ideliberate sicut facit ludẽs ꝑcussus: aliq̃ sine deliberatione repcurit. ut in. d. c. i. ℨm Bona. quia hec est ꝓditio ludi. ut ꝑcussus graviter repcutiat ne videat̃ inferior i ipo ludo 2

¶ Secũdo si ex ludo ꝛ ioco intellige leuiter ꝛ nõ in derisionẽ. ut in. d. c. i 3

¶ Tertio si cã correctõis. ut i. d. c. cũ volũtate. ĩtellige ꝺ his qb⁹ ẽ pmissũ sicut sũt plati q ꝓ seipsos clicos uel religiosos ꝺberare pñt: exceptis epis qb⁹ nõ licet aliqué ꝑcutere. ut in. c. nõ liceat. lxxxvi. di. ℨ. p altũ faciãt. ut. v. q. v illi q. Non tñ p laicũ si clic⁹ est q ꝺberãdus est. ut in. c. vniuersitatis. c. ti. 4

¶ Quid si sit platus: sed nõ illi⁹ clicus quẽ ꝺberat. ℨ. q est excõicat⁹. qz ℨm Pa. i. c. ut fame. eodẽ. oportet sit su⁹ platus. ꝛ scdo q ad eũ spectet correctio: qz nõ sufficit habeat auctoritatẽ i ciuilib⁹: sicut rector vniuersitatis hz alr istis duob⁹ ñ ꝑcurrẽtib⁹ erit excõicat⁹ 5

¶ Utrũ ꝺberãtes ex mãdato platoꝝ excusent̃. ℨ. q si est inferior eꝑo prelatus ꝺz ipse ꝺberare nisi cã vrgeat aliter est excõicatus tã ꝓcipiẽs quã obediẽs si p altũ facit. ut in. d. c. vniuersitatis. Si vo est eꝑs uel si nõ est eꝑs ꝛ cã vrgeat excusat̃ ꝺberãs ꝺ cor mãdato ut in. c. ex tenore eodẽ. dñmõ sit clic⁹ monach⁹ uel ꝑsus si ꝺberare vult 6

clicū monachū uel ꝯuersū: qꝛ lꝫ per
laicū possit capi clicus ex necessitate
uel monachus aut ꝯuersus. ut in. c. ut
fame. eodē. tñ ꝟberari nō licet aliquo
mō nisi cā subsistēte. aliter excōicatꝰ
esset. ut i. d. c. vniuersitatꝭ. ⁊ hic capio
laicū ꝓ seculari ꝓprie. vt in. d. c. vni-
uersitatis. ⁊ sic ꝯsuetudo interp̄tat̄. d.
c. vniuersitatꝭ. ut ꝓ cā rōnabili: ⁊ ꝑ cō
uersos seu laicos religiosos possit de
mādato prelatoꝝ verberari

7 ¶ Utrū prelatꝰ uel aliꝰ de eiꝰ māda-
to detinēs clicū sit excōicatus. ℞. ꝙ ñ
nisi modū excedat. vtputa cū clericꝰ
gere se capi ⁊ duci ꝑmittit: ⁊ capiens
calce uel pugno inpingit. ut dicit Jo.
an. in. c. si clicos. e. li. vi. uel nisi clicus
fideiussoriā de parēdo daret: qꝛ tūc ñ
pōt detineri: nisi excessus enormitas
uel alia rationabilis cā aliud suaderet
ut in. d. c. si clericos.

8 ¶ Utrū p̄latꝰ ꝟberās clicuꝫ ex odio
nō cā correctiōis sit excōicatꝰ. ℞. ꝙ
sic. ar. d. c. cū volūtate. Sed no. scd̄m
Monal. ti. excōicatio. ꝙ non reqrit̄
ꝙ p̄latus verberās cogitet de corre-
ctione: sꝫ sufficit sit ꝑsona q̄ hꝫ aucto
ritatē a iure ꝟberādi: ⁊ cā subsit ꝓpt̄
quā debeat puniri. vñ ꝑcuttere ex cor
rectōe est ꝑcuttere ꝓ culpa digna cor
rectione qꝛ snia ⁊ si sit benigna: secu
rius tñ est ꝟm eundem ut saltē habitu
cogitet de correctōe: qꝛ licet tūc mo-
ueat̄ ex ira: nō erit excōicatꝰ: sꝫ lōge
meliꝰ est ut differat donec ira qescat.
ut dr̄ in. c. illa prepositoꝝ. ⁊. c. ira. ⁊. c.
cum apud. xi. q. iij.

9 ¶ Utrū magister possit silr̄ cā discipli
ne verberare. ℞. ꝙ sic. c. i. ⁊. c. ex teno
re. ⁊. c. cū volūtate. §. fi. e. ti. nec distin
guit̄ an clericus sit in sacris aut in mi
noribꝰ sicut nec in prelato in dictis. c.

10 ¶ Utrū pr̄ uel dñs familie uel ꝓpin
quus silr̄ possit. ℞. ꝙ sic. si sunt in mi-
noribus clici. d. c. cū volūtate. facit. l.
si filius. C. de pa. pote. ⁊. l. vnica. C. de
emenda. ꝓpin. xlv. di. c. disciplina. ad
fi. tenet tñ Jo. de ligna. Pe. de peru.
⁊ Pau. ꝙ etiā si pr̄familias ꝟberaret
exñtez in sacris cā correctōis nō erit
excōicatus: ⁊ placet post factuꝫ: lꝫ añ
factū teneā cū Pa. in. d. c. cū volūta
te ꝙ incidat. Nec ob. d. p̄fatoꝝ docto
rū rō glo. in. d. c. cū volūtate. qꝛ ut di
cit Pa. ibidē. ⁊ in. c. ꝯstitutꝰ. de in in
teg. resti. sola dignitas ep̄alis non sa-
cer ordo liberat a p̄ria potestate. ar.
c. ꝑ venerabilē. qui fil. sint le.

11 ¶ Silr̄ pōt p̄sbyter uel qlibet alius
rōne officij: qđ hꝫ in ecclia: qꝛ cui of
ficiū cōmittit̄: ⁊ oīa sine quibꝰ officiū
exeq nō pōt. ar. c. i. de of. del. Et si tal̄
clicꝰ ꝑturbat officiū i ecclia lꝫ hñs of
ficium nō hēat magisteriū sup eū: pōt
tñ eū expellere ⁊ verberare. ut no. In
no. ⁊ Host. in. c. veniēs. e. ti. Pa. etiā
ibidē dicit ꝙ etiā si nō hꝫ prelationē
excusat̄ i tali casu ꝑcutiēdo. Silr̄ pñt
facere senes clici cā deuotiōis in pue-
ros clicos ⁊ iuniores in minoribus
ordinibꝰ ꝯstitututos. ut in. d. c. cū vo-
lūtate. §. fi. ⁊ hec intellige de leui per
cussione nō graui: qui tñ oēs sup̄dicti
si excederent modū: dūmodo nō ex
ꝓposito ñ erūt excōicati. ut no. Ber.
⁊ Ho. in. d. c. cū volūtate.

12 ¶ Quarto rōne cohertōis pōt deti-
neri sine excōicatōe: puta continuat
actū malū: nec pōt compesci alr̄ ꝟm
Inno. in. c. si ꝟo el. i. e. ti. qꝛ iudex pōt
eū cape ⁊ qlibet aliꝰ: ⁊ ligare dūmō
q̄ꝫprimū restituat p̄lato suo. Sili mō
potest ꝟm Pa. in. d. c. si ꝟo familia.
potestatis inueniēs clicuꝫ đ nocte qꝛ
pōt timere ne velit facere aliqđ malū
qꝛ est ꝯ eū p̄sumptio. c. ꝯsuluit. de offi.
dele. Itē qñ capit̄ ꝓpter malū quod
egit ut ducat̄ ad p̄latū suū ut puniat̄:

⁊ dubitat̄ de fuga ei⁹ ꝑm Pa.i.c.cuꝫ
nó ab hoīe de iudi.facit i ar.C.de de
curio.l.gñali.idē dic si creditoꝛ timet
de fuga clici debitoꝛis ꝑm ino.⁊ Pa.
i.c.ut fame eo.ti.facit.l.ait ꝑtoꝛ.ff.de
his q̄ i frau.cre. Itē pōt si fecit aliqđ
delictū detineri p.xx.hoꝛas ad vocā/
dū testes ne sit locus īficiationi facit
l.capite quinto. ff.de adul.⁊ in aut.ut
lice.ma.⁊ aui.§.is quoqꝫ.

13 ¶ Quito rōe defēsiōis tā sue q̄ suo/
rū seu etiā alioꝝ lꝫ detinere eū ⁊ ad iu
dicē ꝓpriū ducere ꝑm Pa.i.d.c.cū
nó ab hoīe.⁊ etiā ꝑcutere mutilare ⁊
occidere cū moderamine inculpate
tutelle.īmo dicit gl.in.§.i.xxiij.q.viij.
ꝙ nec etiā peccat.sequit̄ Pa.i.c.oli
el.i.de resti.spo.nec solū ꝓ defēsiōe ꝑ
sone:sed etiā reꝝ lꝫ ꝑcutere.ut i.d.c.
oli.⁊.c.dilecto de sen.excō.li.vj.⁊ i.l.
furē.ff.de siccarijs:nó tñ occidere.ut
mutilar̄ licꝫ.qñ ablatū ē recuperabile
ꝑ iudicē ꝑm Bar.in.d.l.furē qꝛ sic in/
curreret excōicationē.secus si eēt irre
cuperabile ablatū.ut in.d.c.oli.⁊.in
d.c.dilect⁹.⁊ no. in.d.l.furē.⁊ de hac
mā vide.s̄.defensio. Idē dic de auxi
liatoꝛib⁹ taliū.aduerte hic ꝙ lꝫ nó sit
excōicat⁹ faciēs violētiā clico ꝓ recu
peratiōe rerū sibi ablataꝝ:tñ si hoc
facit ex īteruallo postq̄ clicus ꝑuenit
ad locū destinatū ⁊ adept⁹ē possessio/
nē ꝑfectā rerū ablataꝝ īcidit i excōica
tionez ꝑm Pe.de cēsu.ecclīasticis.⁊
qñ dicat̄ ex interuallo vide.s̄.defēsio.

14 ¶ Sꝫ pone ꝙ excedat modū ꝑcu/
tiēs clicū cā defēsionis.R. ꝑm Pa.i
d.c.oli ꝙ ꝓpter hoc nó erit excōica/
tus:dūmō ex ꝓposito nó faciat qꝛ ut
dixi requirit̄ dolus ut incidat in excōi
cationē.facit gl.in.c.significasti el.ij.
de homi.⁊.l.si ex plagijs.§.taberna/
rius.ff.ad.l.acq.vide bonā gl.in.d.c.
cū voluntate ⁊ in ꝑn.xxiij.q.i. Sec⁹ si
ex ꝓposito. Et dicit̄ excedere qñ nō
seruat moderamen inculpate tutelle.
de quo habes.s̄.defensio.§.iiij.

15 ¶ Sed pone ꝙ fugiēdo pōt euadere
sed nó fugit ⁊ sic percutit inuasoꝛē.R.
ꝑm Bar.in.l.i.C.vñ vi.⁊ sequit̄ Pa.
in.c.oli el.i.de resti.spo.ꝙ licite pōt ꝑ
cutere:qꝛ fuga est q̄dā iniuria.l. Item
apud labeonē.ff.de iniur.⁊ dicit Cy.
in.d.§.tabernari⁹:ꝙ fuga reddit quē
vilioꝛē.hoc limito verū qñ eēt talis ꝙ
fuga esset ei confusio.cū ergo iniuria
coꝛporalis sit maioꝛ q̄ iactura rerū.l.
in seruoꝝ.ff.de penis ⁊ ꝓ iactura reꝝ
liceat ꝑcuter̄ ut dictū est.ergo a foꝛtio
ri ꝓ iniuria coꝛporali:sed tamen non
euitaret irregularitatem si occideret
Cle.si furiosus de homici.

16 ¶ Sexto rōe turpis opatiōis cū vxo
re.matre.soroꝛe uel filia a clico facte.
Mā sic cū talib⁹ ꝑsōis īueniēs eū sine
excōicatiōe ꝑcutit:nec distinguo īter
leuē ⁊ atrocē ꝑcussionē cū ius nó di/
stinguat.ut in.c.si v̄o.el.i.eo.§.vl.cuꝫ
etiā lex ꝑmittat occidere.ut.ff.đ adul.
l.qđ lex ait.§.qđ ait. Peccat tñ gra/
uiter si mutilat vel occidit.ut no.in.d.
c.si v̄o.excōicatus v̄o nó est.lꝫ aliqui
dixerint ꝙ sic. Ego tñ qꝛ difficile ē iu
stum tēperare doloꝛē.ut.C.de adul.l.
graccus tenerē ꝙ esset excōicatus oc
cidēdo uel mutilādo.qñ maturo ꝯsi/
lio ⁊ pēsato animo id faceret nó ex ca
loꝛe ire subito qꝛ tūc cessaret rō q̄ ca/
non excusat ab excōicatione.⁊ lex ab
occisiōe:alias nó sit excōmunicatus.

17 ¶ Quid si īuenit nó cū ꝑdictꝫ perso
nis aut aliqua earū sed cū aliqua alia
ꝯsāguinea.R.ꝑm tex.d.c.si v̄o.ꝙ erit
excōicatus percutiēs:qꝛ ꝑfata ꝯcessio
no extendit̄ ad alias.ꝑsonas. Hosti.
tñ extēdit filiā ad neptē ⁊ vxoꝛez ⁊ ad
spōsā.ut in aut.ut lice.matri ⁊ auie.§.
qꝛ v̄o.⁊ Inno matrē ad ascēdētes.⁊

filiã ad descẽdẽtes. ꝑma tamẽ opinio tutior ẽ ut nõ extẽdat̃. ar. optimũ in. l. pure. ⁊ quod ibi no. ff. de adul. vbi nomine patris cui licet filiam in adulterio occidere non veniunt ascẽdentes.

18 ¶ Quid si nõ inuenit i actu coit⁹ cũ ꝑdict̃ ꝑsonis sed in osculis ãplexib⁹ ⁊ hmõi signis ꝓpinqs coitus. ul' explẽdi: uel expleti. ℞. Mo. vbi. s̃. ꝙ si huiusmodi fiãt i loco suspecto nõ erit excõicat⁹ v̇berãs eũ. Sec⁹ si in publico osculare tur secundum morem patrie.

19 ¶ Utrũ post expletũ opus nephariũ cũ aliq̃ ꝑfatar ex iteruallo ꝑcutiẽs sit excõicat⁹. ℞. Dire. li. iij. ti. ii. ꝙ sic. nisi forte ter monuisset eũ. ut i aut̃. ut licema. ⁊ auie. §. is quoqꝫ. ⁊. C. d̃ adul. aut̃. si qs ei. vbi pꝫ ꝙ si ter corã testib⁹ monuit suspectũ: ⁊ postea iuenit ꝯfabulari cũ vxore põt eũ occidere. credo tñ ꝙ sit etiã excõicatus si monuit ter: dũmõ nõ iueniat eũ in actu aut ꝓpinqtatib⁹. ar. d. c. si v̇o. posset tñ eũ capere post talẽ monitionẽ iueniẽs eũ colloquentem ⁊ iudici presentare. argumentũ in. l. capite quinto. ff. de adul.

20 ¶ Quid si ꝓcurat ut clicus vocet̃ ab vxore ad turpitudinẽ ⁊ sic eũ v̇berat. ℞. Mona. vbi. s̃. quod excõicatus est tam ipse quam vxor quia in dolo sunt

21 ¶ Utꝝ mulier petita de turpitudine a clico licite eũ ꝑcutiat. ℞. Mona. vbi s̃. ꝙ sic si eã iuitã tãgebat: ul' vim corporalẽ iferebat: dũmõ faciat cuꝫ moderamine iculpate tutelle. secus si eaꝫ nõ tãgebat sed solũ v̇bis eã ipetebat. qd̃ verũ credo qñ solũ v̇bis potuit eũ repellere al's licite eũ ꝑcutit: nec etiaꝫ excõicata ẽ si ꝫ elo castitat̃ accẽsa modũ excederet. nõ ex ꝓposito sꝫ subito ⁊ improuise. ar. eorum que notantur. in glo. in principio. xxiij. q. i.

22 ¶ Septimo rõe ꝑditionis priuilegij clicalis: qd̃ qdẽ ꝑdit̃ multꝫ modis: aliqñ rõne ihonestat̃. de q̃ vide. s̃. Clic⁹ ix. §. iij. cũ sequẽtib⁹. ⁊ Clicus. x. §. i. aliqñ rõne bigamie d̃ q̃. s̃. Bigamia. §. x. cũ sequẽtib⁹. aliqñ ꝓpter q̃litatẽ ꝑsone. sicut clici coniugati si nõ deferunt habitũ ⁊ tõsurã sine aliq̃ monitiõe oẽ ꝑuilegiũ ꝑdũt ꝑm Jo. an. mo. ⁊ archidia. i. c. Joãnes de cli. coniuga. tex. ẽ. in. c. vnico de clericis coniugatis. libro sexto.

¶ Sꝫ nũqd si isti reassumũt habitũ ⁊ tõsurã gaudeãt ꝑuilegio. ℞. Jo. mo. ⁊ Archi. ⁊ Joã. de ligna. ꝙ sic ꝑ Cle. prmam d̃ vita. ⁊ honestate cli. Alij dicũt ꝙ nunquã: sꝫ ꝑmũ verius. aduerte tñ hic ꝙ ẽ duplex ꝑuilegiũ ꝑm pa. in. c. i. de aposta. s. fori. ut tãtũ ꝯueniãt̃ sub iudice eccliastico. Aliud canonis si qs suadẽte de q̃ hic. ¶ Primũ cũ maiori difficultate ꝑdit̃ quã scd̃m. qꝛ nec ex sola dimissione habit⁹. aut imixtione enormiũ ⁊ hmõi ꝑdit̃. ut in capitulo si iudex eo. libro sexto: sed bene quandoqꝫ secunduꝫ. ut dictum est

24 ¶ Aliqñ ꝓpter depositionẽ. ut puta qꝛ est degradatus actualiter de q̃ vide. s̃. degradatio. aliqñ ꝓpter heresiꝫ qꝛ hereticus ꝑdit oẽ ꝑuilegiũ. c. excõicamus. de here. ita tꝫ Jnno. in. c. si vere. ⁊ sequit̃ Pa. in. c. ꝯtingit el. i. e. ti. Aliqñ ꝓpter excõicationẽ ꝑm aliq̃s: cõior tñ opinio ẽ ꝙ ꝑcutiẽs excõicatũ clericũ est excõicatus. qꝛ nõ amittit ꝑuilegiũ ꝑm Jo. Uincẽ. Gofre. Jnno. Jo. an. no. de hoc in. c. si qs deiceps. xvij. q. iiij. ⁊ i. c. excõicatoꝝ. xxiij. q. v.

25 ¶ Septimo ratione ignorationis. puta qꝛ comã nutriebat: nec aliqd apparebat d̃ clericatu. ⁊ sic credebat laicũ vt in. c. si v̇o el. ii. eo. ti. uel si habebat habitũ non eum videbat. qꝛ de nocte erat qꝛ ꝑm Hosti. ⁊ Jnno. in. c. cũ nõ ab hoie de iudi. ⁊. d. c. si v̇o. oꝫ ergo itẽdat ꝑcutere clericũ ul' intendere debeat ut sit excõicatus. Si v̇o videret ei tonsurã lꝫ nõ crederet clericũ esset

excõicatus ꝑcutiẽs. qꝛ credere debe
bat. Intellige si ille erat clicus qꝛ alit
nõ esset excõicatus etiã si clicũ credi/
disset q clicus nõ ẽ. per.d.c. si v̄o ꝟm
Ber. ⁊ Inno. nec etiã irregularis est
ꝟm Fede. consi. xiij. si in tali dubio ce
lebrasset ut sequitur Pa. in.d.c. si v̄o
26 ¶ Octauo rõne q̃lificationis facti:
naꝫ oꝫ ad hoc ut qs incidat i excõi/
cationẽ ꝑcutiẽdo clicũ ꝙ peccet mor
talr qñ ergo iniectio manuũ ẽ talit q̃li
ficata ꝙ pcm̃ mortale nõ ẽ: excõica/
tio nõ icurrit: sicut ꝓbat i puero qui
nõ ẽ doli capax q ꝓcutiẽdo nõ icidit.
vt in.c.i.e.ti. ꝓpter qđ teneo cũ Pe.
de perusio ꝙ fugiẽs inimicos si equũ
vel gladiũ violent de manu clici acci/
piat. ut se defẽdat nõ incidat in excõi/
cationẽ. q̃uis Ber. brix. ⁊ Tancre. te/
neãt ꝯriũ. Sed verius ẽ dictũ Petri
ꝑ rõnẽ suã q dicit sic. nullus sapiẽs di/
ceret hũc peccasse mortalr. Et cũ ex/
cõicatio nõ inferat nisi ꝓ mortali. xj.
q. iij. Nemo eꝑorũ. ergo non erit ex/
cõicatus: qđ no. bñ ꝓ multis. Idẽ dic
si qs violent includit clicuꝫ ne ab ini
micis ledat. qꝛ si sit violẽtia nõ tñ iest
dolꝰ ꝟꝫ ino. i.d.c. nup. duo enireqrũt
s. aius dolosus ⁊ opꝰ ꝟm no. Jo. an. i
c. ꝑpetue. đ elec. li. vi. Silr socꝰ q̃uis
turbatꝰ clicũ ipellit nõ ex đlibatõe sꝫ
ex subito motu ñ erit excõicatꝰ. ut tꝫ
Ricar. i. iiij. di. xviij. facit tex. i. §. notã/
dũ. ij. q. iij. icõsultꝰ calor calũnie vicio
caret. ⁊ ob hoc nullã penã erogari oꝫ
⁊ ꝓpterea dr̃. Si qs suadẽte diabolo
qđ ꝓprie no. dolũ ⁊ mortale peccatũ
27 ¶ Nũc restat videre qs dicat clicus
vl monachꝰ. ꝛc. ꝙ noie clici hic ꝯꝓhẽ
dit ois hñs aliquẽ ordinẽ euã ꝑmã tõ
surã solũ. ut de eta. ⁊ q̃li. c. cũ ꝯtigat. ⁊
no. d. Pe. de anc. i. c. i. đ cle. cõiuga.
li. vi. Noie mõachoꝝ ul monialiũ ve/
niũt hic oẽs ꝓfessi q̃cũq; regulã ap/
probatã. ⁊ noie nouicioꝝ veniũt igres
si religionẽ approbatã ut ꝓbẽt si i ea
manere debẽt. noie v̄o ꝯuersoꝝ ⁊ cõ
uersaꝝ hic veniũt oẽs q mutato habi
tu se ⁊ sua alicui de religionibꝰ appro/
batis đdicauerũt ꝑpetuo: siue sint ma
sculi siue sint femine. ⁊ lꝫ gl. i. c. qsqs.
xvij. q. iiij. teneat ꝙ ꝯuersi ⁊ penitẽtes
gaudeãt ꝑuilegio clicali. Et ꝑ hoc ife
rat ab aliqbꝰ ꝙ mulier iclusa ut tota/
lit vacet deo: ⁊ heremite q ꝯtẽpt mõ
danis: ut deo vacẽt deserta loca inha
bitãt: Et ꝯuersi eccliaꝝ secularũ q se
⁊ sua dedicarũt deo: ⁊ incedũt tõsura
ti. ul mutauerũt habitũ ⁊ itersũt cõit
horis diuinis. ⁊ hmõi. similes sicut sũt
fratres ⁊ sorores tertij ordinis sancti
Frãcisci q viuũt i ꝯgregatiõe sicut ce
teri religiosi ꝙ gaudẽt isto ꝑriuilegio
ita ꝙ v̄berãs eos sit excõicatꝰ. Hoc
tñ ego ñ teneo post factũ sꝫ bñ añ fa/
ctũ. tũ qꝛ nõ sũt religiosi ꝓprie eo ꝙ
tria vota nõ ꝓmittũt vni đ religiõibꝰ
approbatꝫ: ⁊ cras pñt eẽ merel secula/
res si volũt: tũ ẽt ꝙ nec sũt ꝯuersi reli
giõis approbate. ⁊ tex. i. d. c. ñ dubiũ:
⁊ alibi nõ loqt simplr de ꝯuersis: sꝫ đ
ꝯuersis religiõis: multominꝰ hr̃mite
q cã q̃stꝰ: ut sũt cõit nr̃i tẽporis sibi for
mãt habitũ: ⁊ illi ꝯuersi eccliaꝝ q sibi
ꝓpetatẽ suorũ retinẽt. ⁊ fratres tertij
ordinis ꝑfati q i domibꝰ ꝓpꝫs cũ vxo
ribꝰ ⁊ filijs viuũt gaudẽt isto ꝑuilegio.
ar. c. duo sunt. xij. q. i. ⁊ qđ no. Hosti. ⁊
cõmuniter doc. in. d. c. non dubium. ⁊
Car. in. cle. i. de deci.
¶ Postremũ sciẽdũ ẽ qd ẽ iicer ma 28
nꝰ violẽtas: ⁊ dic ꝙ ẽ ois violẽtia q̃ fit
ꝑsone. vñ ꝟꝫ pa. i. c. nup e. ti. canõ. d.
c. si qs suadẽte põderat potiꝰ effectuꝫ
violẽtie q̃ ipꝫ modũ iferẽdi violẽtiã. ⁊
hoc patet i. d. c. nup. vbi đtinẽs clicũ
in custodia publica: uel priuata: uel in
domo aliqua: quanuis manus non

iniciat ē excōicat⁹: ex q̄ libere nō pōt
ire. Ite iniuriosa man⁹ iniectio absq̄z
violētia in clicū facta inducit hāc ex-
cōicationē. ut in.c. ꝯtigit el.i.eo.ti. Ex
quo patet ꝙ nō solū q cū pcutit etiaz
volūtariū ē excōicat⁹ sz etiā si clic⁹ se
ip̄m pcutit ex ira uel odio: sicut faciūt
q tedio vite uel alia despatione ducti
seip̄os interficiūt ul' mutilāt. ut tenent
cōiter doc. in.d.c. ꝯtigit. Silr q spuit
vel aquā aut aliud effūdit sup eū ul' po
nit custodes vt capiant eū si exierit de
domo. Silr si vis fiat reb⁹ sibi iherēti
bus. ut puta eq̄ cui insedet. ul' qd aliō
qd tz eripiť violenť. aut scidiť siue frā
gitur vt tz Car. in.cle.i. de penis: nisi
sit res quā propria auctoritate capere
potest quia tunc non incidit.

29 ¶ Sed qd si solo metu inducat. ut e
aliqd det. ℞. dire. li.iii.ti.ii. ꝙ nō ē ex-i
cōicatus. Silr q eū in aliq̄ domo ob
seruant solū ut ei verecundiā aliq̄z fa-
ciāt. Nec etiā q cū dormit uel nō sētit
furtiue zonā ul' bursā ul' qd simile au-
fert: qz in hmōi violētia psone nō fit:
vel reb⁹ sibi coherētib⁹. cōcor. Car.
in.cle.i. de penis. Itē nec ē excōicat⁹
q lz hēat aiuz ledēdi. nō tñ eū tāgit:
lz vibret ensē sup caput ei⁹ ul' si tāgit ei
vi nō ifert nec lesionē. qz v̄ba sūt cuz
effectu accipienda. c. relatum. de cle.
non resi. nec obest conatus sine effe-
ctu. de spon. c. iuuenis.

30 ¶ Utr psequēs clicū. ut percutiat: ⁊
ipse fugiēs cadit ⁊ ledit sit excōicat⁹.
℞. Rod. ꝙ nō. nisi q̄si coact⁹. ut eua-
dat se p̄cipitet ul' i aliud piculū se ige-
rat sz ego credo ꝙ sit tuti⁹ dicere ꝙ
sit excōmunicatus: quia satis manuz
imponit: ⁊ est securius hoc tenere.

31 ¶ Mādās etiā dr̄ inicere man⁹. qz
vt dr̄ i.c. mulieres e.ti.is vere cōmit-
tit cuius mandato uel auctoritate fit:
⁊ ideo est excōmunicatus si mandat. i
rius clericū pcussit. ut i.d.c. mulieres.

¶ Quid si mādator reuocauit māda 32
tū: sed añq̄z veniret ad notitiā māda-
tarij pcussit. ℞. lz Inno. teneat non eē
excōicatū tñ sz. Ber. ⁊ hosti. ut refert
dire. vbi. s. nisi re itegra reuocauerit
mādatariū. ⁊ eū certificauerit sr̄ hoc
erit excōicat⁹. ar. l. si mādassē. ff. mād.
ō pcu. ex insinuatione. de rescrip. ex
pte ōcāi. hoc ēt tz io. lxiij. di. tibi dño.

¶ Quid si post mādatū mortu⁹ ē mā 33
dator re integra. ℞. sz dir̄. vbi. s. ꝙ lz
mādatarius postea pcusserit non erit
tñ mādator excōicatus. qz supstes tm̄
ligať. xxiiij. q.i. quodcūq̄z. lz si noto-
riū sit ō mādato. ⁊ signa pnie ñ oñde
rit nō sit sepeliēdus i sacro nec ecclia
orabit p eo rōe peccati notorij. ut tz
Host. ⁊ ber. ⁊ Inno. Pa. aūt. in.c. a
nobis. el.ij. eo.ti. vr̄ tenere ꝙ nisi mā-
datarius habuerit notitiā ō eius mor
te erit excōicatus etiā si penituerit in
morte ⁊ ē tutius: lz ō rigore iuris nō
sit excōicatus. cū in veritate manda-
tum reuocatū fuerit morte. ut no. idē
Pa. in.d.c. mulieres.

¶ Quid si nō mādauit: sz dixit aliq̄ 34
v̄ba dolose. ut inducat ad pcutiendū.
℞. ꝙ si talia sūt v̄ba q̄ coopenť man-
dato ul' ꝯsilio. puta dicit faceret mihi
singularē ꝯsolationē: ul' semp vellē ei
bonū q pcuteret: nulli dubiū ꝙ si seq
tur pcussio ex hoc erit excōicat⁹. ut i
d.c. mulieres no. qz non refert qd ex
eq̄polētib⁹ fiat. Uñ ut refert Bar. in
l. si qs mihi bona. §. iussū. ff. de acqui.
here. ꝙ dñs v̄beratus a q̄dā dixit co-
rā famulis suis: nisi aliud de tali audie
ro añq̄z domū reuertar ero male cō-
tētus: ꝓpter qd famul⁹ iterfecit pcus-
sorē: fuit punit⁹ ip̄e domin⁹ de homici
dio. ⁊ ꝓpterea dicit Pa. i.c. ex lr̄is. ō
exces. p̄la. ꝙ nō refert an directe ul' in
directe aliqd ꝯsulať. ut ꝓbať i.d.c. ex

litteris.i eꝑo q dixit omẽs dicũt q ma
lũ ẽ si euaserit cui homicidiũ iputaꝫ.ꝛ
facit ad hoc.l.certũ.ff.si cer.pe ꝛ.l.cũ
qd e.ti. facit qꝫ notat Bal.ꝛ Ange.ꝛ
Rapha.ꝛ Jmo.in.l.qd ergo.§.pe.ff.
de lega.i.q volũt q ĩstigãs ꝛ solicitãs
aliqué ut peutiat sit excõicatꝰ si seq̃tur
percussio. Secus aũt si non sunt talia
verba quia non erit excõmunicatus.

35 ¶ Loopans auxilio ul' cõsilio nõ so
lũ ẽ excõicatꝰ: sz etiã ꝓhibere valens
si nõ obuiat ne ꝑueꝛet.c.quãte eo.ti.
qꝫ idubitatũ ẽ ꝑm oẽs: in eo sub cuiꝰ
ptãte ẽ ver'erãs. Jn alijs aũt q nõ ha
bent ex officio si nõ ꝓhibẽt dolose si
milit ẽ ĩdubitatũ q sũt excõicati. Si
ꝑo hoc nõ facit dolose: sz qz non vult
se ĩmiscere rumoꝛibꝰ uel ex timoꝛe uel
negligẽtia nõ ꝓhibet: tenẽt cõiter doc.
q nõ ẽ excõicatꝰ ĩ.d.c.quãte. vbi Jo.
an. ĩ nouella dicit notabile verbum. in
hũc ingt ul' aliũ canones nullus inci
dit. nisi sit ĩn dolo. ar. ff. de adul. l. pe
nulti. ff. de sicca. l. i. Jdez Jo. õ ligna.

36 Sz qd de clico q volũtarie ſubicit se
ꝑteribꝰ an ipe sit excõicatꝰ. §. q non
vt tz Pa. in. c. contingit. el. i. Nec ob
stat qz nõ obuiat qz nõ facit dolose. sz
in satiffactionẽ: ꝛ ut maius fozte malũ
euitet nec etiã obstat q ꝓcipat ĩ cri
mine. qz ꝑm Jo. an. ĩ. c. delictũ de re
gu. iu. li. vi. i mercurialibꝰ. tal' ꝑterãs
vno ipetu plures ictus dat ꝛ ẽ solũ ex
cõicatus vna excõicatione. qz ꝑ vno
facto hẽtur. hoc idẽ no. bar. ĩ. l. nunq̃
ff. de ꝓiua. delic. ꝛ q sit verioꝛ opinio
patet in. d. c. contingit. vbi dicit tex. ex
cõmunicandum talem clericum.

37 ¶ Ratũ hñs q aligs noie suo iniecit
manꝰ violẽtas ĩ clicũ ẽ excõicatꝰ: qz ra
tihabitio mãdato cõparꝫ. secꝰ si nõ sit
factũ noie eiꝰ: qz tz ratũ habeat non
tamen est excõicatꝰ q̃uis p eccez moꝛ
taliter. de sen. excõ. c. cum quis. li. vi.

¶ Querit vtrũ ꝓlati iniciẽtes manꝰ 38
in eccliasticã ꝑsonã sint semper a sede
aplica absoluẽdi. §. q distiguẽdũ ẽ in
ter iniuriã leuẽ. mediocrẽ. ꝛ enoꝛmẽ:
vt ꝑ iniuria leui qlibet eps possit absol
uere iure suo. auctoꝛitate. c. puenit eo.
ti. ꝑ iniuria ꝑo. mediocri nõ põt eps
absoluere nisi ꝓuilegiatos. ꝛ q sint no
taꝫ in. c. si ꝑo. el. i. eo. ti. ꝛ i. c. qñ. õ vi.
ꝛ ho. cle. vbi hoc ẽ ꝓuilegiũ clicoꝝ
cõiter viuẽtiũ ꝛ clastraliũ. Jn iniuria
aũt enoꝛmi regulariter nullus põt ab
soluere citra sedẽ aplicã. utꝰ. d. c. si qs
suadẽte. ul' legatoꝛ eiꝰ. õ q̃ vide lega
tus. §. iiij. nisi ĩ cãibꝰ de qbꝰ. j. §. xlviij.

¶ Sed nunqd ĩferioꝛ eꝑo q habet 39
q̃si epalẽ iurisditionẽ poterit absolue
re sicut eps põt ĩ iniuria leui ul' medio
cri. §. q cõiter tenẽt q nõ qz dictũ.
c. ꝓuenit. loquit de eꝑo ꝛ nõ de iferio
ri: qz dicit fraternitati. nã iferioꝛes di
cunt filij. ut in. c. q̃ graui de cri. falli.
Fallit hoc in habẽtibꝰ auctoꝛitatẽ epa
lẽ a papa qz põt sicut epi quoscũq̃ in
foꝛo pniali absoluere. Sil' fallit in ꝑ
latis religiosoꝝ quoꝛũcũq̃ qui si sint
sacerdotes possũt absoluere sibi sub
ditos se adiuuicẽ ꝓuciẽtes: dũmõ in
iuria nõ sit enoꝛmis. ut in. c. cũ illoꝝ.
eo. ti. ꝛ extendit istud ꝓuilegiũ ad ma
gistrũ ꝛ fratres hospitalis ieroſolimi
tani. ut in. c. canonica eo. ti. qui possũt
absolui a suo ꝑoꝛe si ꝑsbyter ẽ: ꝛ dicit
ille ꝑlatus q nõ hz sup se maioꝛes in
ꝓuẽtu: nõ aut ille ꝑoꝛ triũ vel q̃tuoꝛ
q institui ꝛ amoueꝛ ad arbitriũ supe
rioꝝ: nisi sup hoc habeãt ꝓuilegiuz
spãle. põt tñ eps cõmittere hãc aucto
ritatẽ absolnẽdi iferioꝛi. ut no. i. c. fi. õ
officio oꝛdi. ꝛ sil' ꝑlati religioꝝ cuz
illud cõpetat eis ex ꝓuilegio rõne di
gnitatꝫ. ut i. c. cis qbꝰ. de officio oꝛdi. i
tex. ꝛ i glo. ꝛ. c. fi. de of. dele. loquitur
quando cõmissio fit ratione persone.

quod bene no. pro limitatione. d. e. ti.
40 ¶ Sz qd si plat⁹ pdictoꝝ religioso
rū nō ē sacerdos ul' ē excōicat⁹ ul' mor
tu⁹ ul' alit' ipedit⁹ ℞. sm Host. q̄ i de
fectū ipsi⁹ semp ē ad epm ꝓpriū re
curreñ. ut pz i. c. monaci. ⁊ c. cū illoꝝ
⁊ c. canonica. e. ti. ⁊ ꝯcor. cū hoc fed.
in quodā ꝯsilio. ⁊ Ge. i. d. c. religioso
ꝓpter rōnē ne euagādi ⁊c. Sz Pa.
in. d. c. monaci: tz ꝯriū i religiosis exē
ptis: ⁊ dicit sil'r i ꝯriū facere notata p
Jo. an. i regula sciēti d̄ regu. iu. i. mer
curtalib⁹. Et hoc credo veri⁹ p. c. pe.
de of. ordi. ⁊ tex. iuncta glo. notabili.
in cle. pe. de sen. excō. Ibunt ergo ad
papaz. de quo vide. j. exemptus. §. vi.
41 ¶ Quis absoluet abbatē excōicatū
ꝓ iniectione. ℞. Pa. in. c. vniuersita
tis. q̄ episcop⁹ ut in. d. c. monaci: nisi
iniuria sit enormis: ul' nisi sit exēptus
42 ¶ Utꝝ si regularis pcutiat regularē
alteri⁹ claustri: plat⁹ pcutiētis possit ab
soluer̄. ℞. sm pa. i. d. c. cū illoꝝ. cū ho
sti. ⁊ ber. q̄ dz aduocari plat⁹ pcussi ñ
vt' absoluat sz ut iniuriā rem ittat: alit'
absolui nō dz. ⁊ istud ē verius. lz Do
mi. Int. teneat q̄ ambo debēt absol
uere: ul' cōmitter̄ vn⁹ alteri vices suas
43 ¶ Utꝝ regulares ex̄ claustrū se pcu
tiētes possint sil'r absolui. ℞. q̄ lz. hosti.
dicat q̄ nō. Ego teneo cū Pa. i. c. cū
illoꝝ. q̄ eoꝝ plat⁹ poterit' eos absolue
re qꝛ dicta. c. cū illoꝝ. ⁊ c. canōica lo
quunt' idistincte: nec repetūt i claustro
44 ¶ Sz qd si regularis pcusserit cli
cū secularē sue ul' alteri⁹ diocesis. ℞. q̄
ꝓpus eps absoluet eū in eo cāu i quo
posset clicū suū si pcussisset aliū absol
uere. vt i. c. religioso e. ti. li. vi. ⁊ nō ꝓ
pri⁹ plat⁹ su⁹. nisi sit exēpt⁹ talit' q̄ etiā
rōne delicti non possit conueniri nisi
sub suo prelato: quia absoluetur a suo
prelato de consensu episcopi.
45 ¶ Querit' qd tenendū sit de monia
lib⁹ q̄ se iuicē pcutiūt. ℞. q̄ absoluent'
ab epo i cui⁹ diocesi sūt eaꝝ monaste
ria: ⁊ hoc nō solū ñ exēpte sz etiā exē
pte. ita tenēt cōit' doc. ⁊ gl. i. c. d̄ mōia
lib⁹. eo. ti. nisi aliud habeāt ꝑuilegiū.
¶ Quid de sororib⁹ sācte Clare ⁊ s. 46
Dominici. ℞. Pa. i. d. c. de monialib⁹
dubitat an possint absolui a suis plat'.
sz hodie claꝝ ē ꝑ ꝑuilegia ipaꝝ q̄ pñt
¶ Utꝝ nouici⁹ q̄ iniecit man⁹ violē 47
tas aū nouiciatū possit absolui a suo p
lato. ℞. sm Jo. an. i. c. cū illoꝝ. ex̄ d̄ sc.
ex. ⁊ Ge. i. d. c. religioso. q̄ abbas nō
pōt absoluere nouiciū tpe nouiciatus
nisi sit exp̄sse ul' tacite ꝓfessus. ⁊ lz In
no. ⁊ Hosti. in. d. c. monaci. ⁊ archi. i
d. c. religioso videant' tenere ꝯriuz. s.
q̄ possit: tñ eos limita quando pcussio
fuit facta tempore nouiciattus non an
te: nisi sint priuilegiati.
¶ Quid si nouici⁹ pcutiēs i nouiciatu 48
⁊ absolut⁹ egrediat'. ℞. q̄ si egrediat'
nisi se repñtet q̄ꝫ primū comode pote
rit ei q̄ de iure eū absoluere poterat in
cidet in eādē ut i. c. eos e. ti. li. vi. Hee
oīa locū hñt qñ iniuria ē leuis: ul' qñ
ē mediocris ul' g̃uis. nō qñ iniuria est
enormis: qꝛ a papa solū ul' ab ei⁹ lega
to pñt absolui. ut i. c. ad eminētiā e. ti.
iūcto. c. cū illoꝝ. e. ti. qñ aūt iniuria dr̄
enormis. vide. s̄. enormis. qñ no. g̃uis
vl' leuis aut mediocris relinquit' arbi
trio iudicis sm Pa. in. c. puenit. e. ti.
¶ Querit' in quib⁹ casib⁹ exp̄sse con 49
ceditur episcopis. ut ab eorum uel gra
ui iniuria absoluant. ℞. q̄ in. vij. cāib⁹
¶ Prio in articulo ul' piculo mortis 50
ꝯstituto. ut i. d. c. si qs suadēte. ⁊ d. c.
nō dubiū. ⁊ c. ea noscit'. §. fi. ⁊ c. q̄ de
his e. ti. nec solum eps sed quilibet sa
cerdos secūdū modū de quo. s̄. abso
lutio. iij. §. xvi. Et qs dicat' in periculo
mortis. vide mors. §. vi.
¶ Secūdus in hñte legitimū ipedi 51

mi℞ũ ꝓpter qđ nõ possit adire ℙapã. ul' alũ q̃ ꝓtẽt hẽat absoluẽdi. ut i c. de cetero. ⁊ i. c. qđ de his eo. ⁊ in. c. eos. c. li. vi. ⁊ qd sit legitimũ impedimẽtũ. ff. q̃ é oẽ qđ arbitrio boni viri rõnabilit impedit ut puta. q̃ hꝫ capitales inimicitias. d. c. de cetero etiã ex culpa sua. l. nec timoze. ff. quod me. ca. de spõ. veniẽs. vl' é ifirm⁹. ut i. c. q̃ ꝺ his eo. lꝫ nõ sit piculũ mozꝫ: uel é pauper nõ mẽdicãs q̃ viuit ex artificio qđ nõ pót in via exercere: ul' si medicãs sibi vl' vxoi ul' alteri subueniebat qđ alibi ñ posset. sec⁹ i mẽdicãte q̃ solũ sibi hꝫ ꝓuidet: qz si eũdo ⁊ mẽdicãdo possꝫ necessaria iuenire ñ posset absolui. ut no. ℙa. i. c. ea noscit eo. uel é multuꝫ senex i. d. c. q̃uis. ⁊ hmõi. ipone tñ eis ut cessãte impedimẽto se repũtẽt excepti senib⁹ qz senect⁹ nũq̃ deficiet: ⁊ lꝫ vi deãt fortes: tñ qz piculũ é absoluenť ꝑm ino. ⁊ ℍo. in. d. c. q̃uis. ⁊ de istis impedit⁹ dic ut. s. absolutio. iij. §. xvi.

52 ¶ Tert⁹ i nobilib⁹ magne potẽtie q̃ nõ pũt terras suas relinquere. ꝑus tñ anteq̃ absoluanť intimãda é coz cõ ditio sũmo põtifici ⁊ ꝑm eius consiliũ absoluentur: nisi sit periculum in mora. c. mulieres. §. i. eodez titulo.

53 ¶ Quart⁹ in mulieribus cuiuscunq̃ conditionis sint. d. c. mulieres. ⁊ qua litercunq̃ percusserint etiã atrociter

54 ¶ Quint⁹ i hiſ q̃ sui iuris nõ sũt sicut sũt filiſſamil'. hui ⁊ hmõi etiã si fili⁹ hꝫ ⁊ ipe familiã. Et hoc itellige i iniuria mediocri simplr. i enozmi vo nõ possũt absolui nisi fecerit in fraudẽ: ul' nisi q̃ dñs uel patersamilias nõ existẽs in culpa ex coz absentia q̃ue dãnũ incurreret: qz tũc pũt etiã ab enozmi absolui: nisi sit scãdalũ ut no. i. c. relatũ eo. ti. Nec destinguo in filiſſamilias secundum ℙa. in. d. c. relatum. ⁊ placet quia sufficit q̃ non sint sui iuris.

¶ Sed an hoc idẽ erit l viro q̃ i frau 53
dẽ vxoris fecit: ul' in liberto. ff. gl. i. d. c. relatũ q̃ non qz cuꝫ hoc edictũ sit ꝓhibitoziũ nõ extenditur nisi ad expresse exceptos. ar. c. cũ illoruꝫ eo. ti. ⁊ no. ℙa. in. d. c. relãtum. Hosti. tñ ibi dẽ tenet q̃ idẽ erit iudiciũ sicut de supradictis: qz tales persone non sũt sui iuris. ⁊ placet mihi. d. c. mulieres: qñ patronus uel vxoz graue dãnũ pateretur ꝓpter eoꝝ absentiã. ar. d. c. relatum. Cum autem efficiuntur predicti sui iuris uel liberi tenentur se presentare apostolice sedi.

¶ Sextus in iuuenib⁹ nec distinguo 56
an sint sui iuris ul' nõ: siue sint diuites vel non: quia simpliciter non tenenť ire: quia eoruꝫ itineratio periculosa é. vt no. ℙa. in. d. c. ea noscitur: ipedimento tamẽ iuuẽtutis sublato tenenť se presentare pape. ut no. i. d. c. q̃uis.

¶ Septimus in hostiario uel officia 57
li qui pretextu officij arcendo turbam percussit clericuꝫ. ut no. in. c. si vo. el i. e. ti. Hoc intellige veruꝫ in mediocri non autez in graui percussione. ut no. ibidẽ ⁊ hic accipio graue ꝓ enozmi: mediocrã ꝓ graui. nã ꝑm ℍo nal. inter enozmez ⁊ leuem est media que grauis dicitur: que ut dixi arbitrio iudicis extimabiť ex qualitatib⁹ ⁊ circunstantijs. ff. de ver. ob. l. continuus ⁊ de voto. c. q̃ super his. aduerte etiã hic q̃ si officialis laicus aliter q̃ arcendo turbam iniecit manum in clericum q̃ non potest absolui nisi a papa qualitercunq̃ leuiter percusserit: quia iniuria est grauis qz vsurpat sibi iurisditionez in clericuꝫ. ita no. ℙa. in. d. c. si vero. ⁊ ibi tex. apertus. quod verũ itelligo quando hoc facit tanq̃ officialis. Secus si percusserit tanq̃ persona priuata: quia nisi esset iniuria grauis non esset mittendus ad papã.

58 ¶ Octauus puer impubes qui dolicapaces pcusserit ut in.c.i.c.ti. siue añ pubertatē petāt absolutionē siue post. c.fi.c.ti. nec tenent se pñtare cessante puericia.d.c.fi.⁊.c. Quis. qz nihil dr de iuramēto.⁊.c. Quis. excipit pueros Añ dicit pa.i.d.c.fi. qd bñficiū semel idulti mioꝛi ex q̄ cepit hre locū ñ extingnitur per superuenientiam maioris etatis. Quod nota.

Casus .iij. ē i.c. q̄rēti. ō of. ōle. ꝫ iobedierē snie ōlegati vltra annum. de quo dic ut. s. absolutio secundo in pzin.

Casus .iij. ē in.c. dura. de crie fal. vbi excōicati ex generali snia suoꝝ dioceſāoꝝ hñtes lras aplicas falsas: nisi infra vigiti dies post q̄ cognouerit se hre lras falsas illas destruxerit aut resignauerint illis non pñt absolui post lapsū dictoꝝ .xx. dieꝝ nisi a sede aplica: uel de eius spāli mandato. Illig tñ tenēt qd isti .xx. dies inci pūt currere a die notitie. s. qd hñt pdictas lras falsas. ut hosti. ſz Pa. in. d. c. dura. tz qd icipiūt currere a die excōis plate p ordinarios ꝫ tales: ita qd nisi illa pcesserit non erūt excōicati. ⁊ hoc credo veri⁹ saltē post factū. ⁊ hac etiā snia liganť si excōicatio pcesserit: q̄uis ipsis lris falsis non fuerint usi.

1 ¶ Quid de falsarijs lraꝝ aplicaꝝ. ꝛ. qd omnes tā clerici q̄ laici q p se ul p aliū vitiū falsitatis exercuerint cū fautoꝛibus ⁊ defensoꝛibus suis sūt excōmunicati ipo facto: ⁊ hodie p pcessū ānualē fcm in die cene dñi nō pñt absolui citra sedē aplicā. nec non falsarij supplicationū gram ul iusticiā pcernē tiū p pontificē uel vicecāzelariū aut regentē offiū canzelarie signatarū.

2 ¶ Utꝝ vtentes lris aplicis falsis sint excōicati ipo iure. ꝛ. qd sic si sunt laici tñ poterunt absolui a suis oꝛdinarijs si vt patet p.c. ad falsarioꝝ de cri. fal. clerici vo ñ sūt excōicati ꝫ pa. i. d.c. ad falsarioꝝ. Quis hosti. teneat ꝛ.

¶ Utrū cozrigētes lras pape sint ex 3 cōicati. ꝛ. ꝫ ho. ut recitat Pa. i. c. ex lris de fide instru. qd sic. etiā si vnā figurā siue lraꝝ ul etiā dimidiā abraserint deleuerint: aut cācelauerint addiderint. uel diminuerit cōpleuerit. ul' mutauerit sine snia illius ad quez spectat postq̄ lra ē bullata ul' signata. nec pñt absolui citra sedē aplicā. Posset tñ ipetrās totā lraꝝ lacerare seu bullā si illa nō vult. uti: ex q̄ p3 qd etiā simplex notari⁹ q lras aplicas scripsit: nō pōt illas cozrigere postq̄ sūt bullate uel signate sine snia official' ad hoc deputati. hoc tñ ⁊ bñ limitat Ri. in. iij. di. x. ar. xii. q. iiij. verū. si tal' abrasio: ul' cozrectio: seu mutatio faciat ut bulla que ante erat inualida efficiatur ualida. ul' si erat vtilis sit magis vtilis.

¶ Utrū ipetrās lras dñi pape tacita 4 veritate: vel suggesta falsitate sit excōicatus. ꝛ. Ricar. vbi. s. q. iij. qd ſz sit falsarius non tñ ē falsarius litterarum dōmini pape. quia veras litteras impetrat ⁊ ideo non est excōmunicatus.

¶ Utrū recipientes lras aplicas exi- 5 stentes ipi in curia de manu alteri⁹ q̄ pape uel officialiū ad hoc deputatoꝝ sint excōicati. ꝛ. qd sic si sunt laici. ut i. d.c. dura. Utrū ſm Jo. an. ⁊ Pe. de ancha. in .d.c. dura. quia quotidie fit contra: non ligat.

Casus .iiij. est i.c. significauit. eo. ti. vbi excōmunicātur clici qui pticipant in diuinis officijs tam i ecclesia q̄ alibi ipōte ⁊ sciēter cū excōmunicato a papa snial' r ul iudicialiter secūdū cōem lecturam. ſz gl. ibidē aliter sēciat. ex quo collige qd quinq̄ requirunť ut ista excōicatio incurrat. ¶ Prio qd sint clici. ¶ Si

cũdo ꝙ scienter. ¶ Tertio ꝙ sponte.
¶ Quarto ꝙ i diuinis ꝑticipẽt. ¶ Et
quito ꝙ ille cũ quo ꝑticipã t sit excõi-
cat⁹ a papa iudicialit. ⁊ isti nõ pñt ab
solui nisi a papa. vt i.d.c. significauit.

Casus v.ẽ in.c. tua nos.eo.ti.
vbi oẽs incẽdiarij pro
prie dicti postq̃ fuerint publice excõi
cati ⁊ denunciati non possunt absolui
citra sedem apostolicam.

Casus vj.ẽ.in.c. ꝯquesti.e.ti.
vbi effractores cũ spo-
liatione eccliarũ postq̃ fuerit denun-
ciati nõ possũt absolui nisi a sede apli-
ca. Pro cui⁹ cãus ⁊ precedẽt maiori
euidẽtia ẽ sciẽdũ: ꝙ incẽdiarij ⁊ effra
ctores eccliarũ cũ spoliatione sunt ex
cõicati ip̃o iure. sed incẽdiarij aliorũ
locoꝝ nõ: nisi excõicent̃ uel ꝑ statuta
vel alio modo. Añ tñ denũciationem
nõ sũt mittẽdi ad sedẽ aplicã. Sed si
aliq ꝑdictoꝝ denũcient̃ excõicati pu-
blice tunc non pñt absolui nisi a papa
Secundũ cõem ⁊ veram opi.in.d.
c.tua nos.⁊.c. conquesti.

1 ¶ Qui dicuntur incendiarij proprie.
vide.j. Incendiarius in principio.

2 ¶ Qui ãt dicãt̃ effractores.ꝛ.ꝙ sĩt illi
q dolo malo aut ꝑ iniuriã violẽt̃ pietez
fodiũt: aut vitreã fenestraz frangunt:
seu sarraturã.ul̃ hostia.ul̃ cardines.seu
vectes: dũ tenẽt hostia firmata. aut ip̃z
tectũ ecclie ꝑm archi.alij aũt q faciũt
enormia in ecclia vt rapiẽdo corpus
xp̃i: ⁊ hmõi: frãgendo calices ⁊ simi-
lia: non sũt effractores ꝓprie nec ex-
cõicati ip̃o iure ꝑm Hosti.⁊ Jo.de li
gna.nec etiã si excõicarent̃: ⁊ denun
ciarent̃ eẽnt mittẽdi ad papã sz possẽt
ab illo qui eos excõicauit absolui.oz
ergo ꝙ spoliatio fiat cũ effractiõe. vñ
sola effractio ꝑ se nec sola spoliatio fa-
cit aliquẽ icidere i hũc casũ: ut denũ
ciatus sit mittẽdus ad papã qđ no.qꝛ
pauci adũtũt sz sic ẽ ut i.d.c.ꝯquesti.

3 ¶ Sed nunquid hic noĩe eccliarum
veniant monasteria: ⁊ loca pia.ꝛ.ꝑm
Pa.i.d.c.tua nos.ꝙ sic.ꝑ tex.liiij.di.
§.hac auctoritate.no.gl. in.c.grãdi.đ
sup.ne.ꝑla.li.vi.⁊ in.c.fi.de sen.excõ.
Rõ ẽ qꝛ ista excõicatio ꝑncipalit̃ ẽ in
fauorẽ eccliaꝝ.⁊ iõ latissime accipitur
respectu ip̃aꝝ lz al̃s nõ veniãt mona
steria.neq̃ pia loca noĩe ecclie.qꝛ i iu
re ponunt̃.ut diuersa. vt pz in.c.sciant
ꝯcti.đ elec.li. vi.⁊ in.c.grandi de sup.
neg.ꝑla.in.glo.li.vi. Addit etiã Pa.i
c.fi.de ecclijs edi.ꝙ ecclie nõ ꝯsecra
te ⁊ hospitalia veniũt hic noĩe eccliaꝝ
Intellige si auctoritate ep̃i aut pape
sũt edificata: al̃r non essent loca reli-
giosa.ut no.i.c.ad hec đ religi.domi.

4 ¶ Utrũ effractor cũ spoliatiõe dom⁹
existentis in spacio priuilegiato ecclie
sit excõicatus ⁊ post denũciationẽ ha
beat ire ad papã.ꝛ.ꝙ nõ quia talis do
mus non dicitur locus religiosus nisi
sit ecclie uel clericorũ. ut in.c.quisqs
xvij.q.iiij. Et effractores locoꝝ nõ re
ligiosoꝝ etiã post denũciationem non
sunt mittendi ad papã. ut patet i.d.c.
ꝯquesti.⁊ allegatis ibi in glo. Intelli-
go hic nõ ꝙ sint ecclie vl̃ clicoꝝ q̃ ad
dominium sed tali modo ꝙ dicantur
loca religiosa.

5 ¶ Sed qñ dicunt̃ tales publice đnũ
ciati.ꝛ.ꝙ qũocũq̃ publice denũciẽt̃
siue noĩatim: siue i gñe. puta denũcia
mus excõicatos oẽs q fecerũt tale icẽ
diũ: uel effractionẽ talis ecclie: seu lo
ci religiosi: ⁊ huiusmodi. ut patet in
d.c.tua nos.quod non distinguit al̃r.

6 ¶ Utꝝ icẽdiarij sint absoluẽdi ẽt, añ
denũciationẽ añq̃ satisfecerint dãnũ
passis.ꝛ.ꝙ non.ut no.in.c.pessimaz.
xxiij.q.vltima.

Casus sequẽtes vsq̃ ad cãuz
xi.sũt i.vi.li.decretaliũ

Casus .vij.ē i.c.fūdamēta de elec. vbi excōicantur Prio oēs cuiuscūq; notabil' p̄minētie dignitat' ptāt' ul' excellētie sint q̄cūq; noie cēseant ⁊ frater filius vel nepos aliquoꝝ p̄dictoꝝ q sine licentia sedis aplice noiationi. electioni. vl' assūptioni: in senatorē. capitaneū. patriciū aut rectorē. ad regimē vrbis rome assentiūt. uel se intermittūt p se vl' p aliū. excipiunt' romani ex ipa vrbe nālit' oriūdi vl' ibi incole seu ꝯtinui habitatores q lz sint p̄dictoꝝ fratres filij vl' nepotes aut sub cōitat⁹ vl' baronie' noie ex territoriū vrbis iurisditionē ꝑpetuā vl' tpalē obtineant. pn̄t tn̄ in Senatores Romanos assumi ad vnū ānū vl' breuius tp̄s dūmō nō hēant ex territoriū talē ptātē q̄ possēt euacuare rōnē cōstitutionis p̄dicte. ¶ Itē. ij. excōicant' qcūq; alij a p̄dictis q assētiūt ad p̄dictū reginiē vltra ānū sine licētia sedis aplice. ¶ Itē. iij. excōicant' itēdētes vl' obediētes eisdē sic assūptis. ¶ Itē iiij. excōicant' q ip̄os noiauerūt: eligerūt: ul' assūpserūt. ¶ Itē. v. excōicāt' dātes auxiliū ꝯsiliū vel fauorē publice vl' occulte tā noiatorib⁹ ⁊ assumptoribus: q̄ nominatis ⁊ assumptis. nec oēs predicti possūt absolui nisi a papa

Casus .viij.ē i.c.clicis d̄ imu. eccle. s3 q2 hodie nō ligat per Cle. vnicam. eo. ti. iō ptrāseo.

Casus .ix.ē i.c.felicis d̄ pe. vbi excōicant'. ¶ Primo oēs isecutores cardinaliū romāe ecclie hostil'r. ¶ Itē. ij. pcussores ⁊ captores. ¶ Itē. iij. socij talia faciētium vel mādātiū. ¶ Itē. iiij. q factū ratū habuerint vl' ꝯsiliū dederit aut fauorez. ¶ Itē. v. q tales postea receptauerint vl' defēsauerit scient'. ¶ Itē. vi. excōicant' p̄ncipes: senatores: ꝯsules. ptātes. rectores siue alij dn̄i ⁊ eoꝝ officiales q. j. mēsē a die noticie habite de p̄dicto delicto nō puniūt p̄dictos reos s̄m tenorē. d. c. felicis. nec pn̄t absolui nisi a papa: exceptis istis vltimis. s. p̄ncipes ⁊c. q poterūt absolui a suis ordinarijs. Sili pena sūt plectēdi q p̄dicta faciūt clicis vel religiosis familie pape vel cardinaliū. Aduerte hic q̄ i sequutio sumit' i malā ptē. ⁊ cape itelligit' cū effectu. q2 si nō capiat' sed fiat isultus ad domū vt ei fiat iniuria. vl' si obsidēt vl' claudūt i domo non vt eos ibi custodiant sed vt eis inferant verecundiā non habebit locum pena ista. s̄m q̄ no. Inno. in. c. nuper eodē tit.

Casus .x.ē i.c. gcūq;. e. ti. vbi excōicant' oēs dātes licētiā alicui occidēdi: capiēdi: seu al's ī psonis: aut bonis suis: ul' suoꝝ grauādi eos q snias excōicationis vel interdicti tulerūt ꝯ quēcūq;: siue eos occasione quoꝝ sūt ꝓlate: vel obseruātes tales snias: seu tal'r excōicatis nolētes cōicare: nisi lniam ipsā si fuit ad psonas grauādas reuocauerit anteq̄ in aliq̄ sit ꝓcessū: vl' si dicta lnia fuit ad bona eoꝝ capiēda: nisi ifra octo dieꝝ spatiū restitutionē fecerit fieri. vl' satisfactionē ⁊ lniam reuocauerit. ¶ Itē ij. excōicant' oēs q p̄dicta lnia data: vti ausi fuerit. ¶ Itē. iij. q aliqd p̄missoꝝ ad q̄ cōmittēda dari licētia ꝓhibetur cōmiserit suo motu: nisi ut dictū ē re integra si ad psonas: ⁊ si ad bona ifra octo dieꝝ spatiū restituerit vl' satisfecerint. In q̄ excōicatiōe oēs p̄dicti si per spaciū duoꝝ mēsiū māserit nō nisi per sedē aplicā poterunt absolui. ¶ Querit idez archi. qd veniat noie suoꝝ. ⁊. ꝯ. q̄ veniūt oēs q sūt sub ptātate eoꝝ. vt insti. d̄ his q sūt sui vel ali. iu. p totū. Itē q̄ veniūt ꝯsanguinei vt in. c. sciant cūcti. de elec. in. vi. Itē domestici. ut. C. de his qui ad ec. cōsu. l.

presenti. §. sane. ⁊ qui dicantur domestici. familiares. vide Familiaris.

2 ¶ Itē grauare dicunt q ꝓhibent ne eis coquat. molat. vendatur. ⁊ hmōi.

Casus sequentes sunt. in cle. vsq; ad casum. xvij.

Casus .xi. ē in cle. multoꝝ. de hereti. vbi excōicātur omēs ingsitores heretice p̄uitatis iseriores epis q odio: gr̄a. vl' amore. lucri aut comodi tpal' obtētu: ꝯ iustitiaz ⁊ ꝯsciaz suā omiserint ꝯ quēpiā ꝓcedere. vbi fuerat ꝓcedēdū pro heresi.

¶ Itē. ij. excōicant p̄dicti si obtentu eodē prauitatē ipsā heresis: vel ipedimētū sui officij alicui iponēdo p̄sūpserit aliquē q̄quomō vexare nō p̄nt absolui nisi a papa. nisi i mortꝫ articulo p̄missa satisfactiōe. intellige si pōt fieri. al'r ñ valeret absolutio. vñ aduerte ꝑz Car. i. cle. p̄dicta q ad icurrēdū istaz penā oz fiat ꝯ iustitiā ⁊ ꝯsciaz copulatiue. Itē no. q quoquomō vexēt aliquē siue icitationibus fideiussionibus ⁊ silibus icurrūt istā penā. ꝑm Pau.

1 ¶ Quid si omittunt ex timore vel ad euitandum scandalum. ℞. glo. q non incidunt in hanc penam.

Casus .xij. ē i cle. religiosi. ꝺ p̄ui. vbi p̄rio excōicant oēs religiosi q clicis aut laicis sacr̄m vnctōis extreme vel eucharistie ministrare p̄sumūt: vl' solēnizāt m̄rimōia sine lnia spāli p̄sbr̄i pochialis. Itē si p̄dicti absoluūt excōicatos a canone p̄terq̄ i cāib⁹ a iure exp̄ssis: vl' p̄ p̄uilegia sedis aplice ꝯcessa eisdē. vel si absoluūt a sentētiis ꝓmulgatis p statuta sinodalia vel ꝓuicialia. seu a pena ⁊ a culpa nec possunt absoiui nisi a papa.

1 ¶ Querit an ligent oēs religiosi. ℞. ꝑm Car. ibidē q nō sed solū religiosi religiōis approbate: qꝛ alij nō sūt ꝓp̄e religiosi. vt i. c. vno de voto li. vi. ⁊ lz qdā istꝺ restrigāt ad religiosos exēptos. ut pe. ꝺ sta. tñ cōit tenet q hēat locū ēt i ñ exēptꝫ. ⁊ i religiosis p̄fectis ecclie pochiali. si alijs q̄z suis pochianis ministrant. ꝑm glo. in cle. i. de deci. ⁊ Pau. ibidem.

¶ Quid si nouitius faciat aliquid predictorum. ℞. ꝑm Car. q ligatur. ar. c. religioso. de sen. excō. in. vi. 2

¶ Utꝝ religiosi ꝯuisi sil'r. ℞. car. q pe. de an. tz q ñ ligant sicut nec moniales ex quo ordinē nō habēt. sed Zen. tenet q ligantur. ⁊ videtur verius. 3

¶ Utꝝ religiosi ministrātes alijs religioꝭ sacr̄a p̄dicta ligēt p̄fata pena. ℞. car. q pe. ꝺ sta. dicit qnēdā cardinalē ꝯsuluisse q ñ. sz lap. tz q v̄bū clicis itell'r tā ꝺ regularib⁹ q̄z de secularib⁹: sz v̄bū laicis: ēt cōprehēdit religiosos vl' mōachos laicos. sz p̄mū credo verius p ea que dixi. s. Clericus. primo. 4

¶ Utꝝ tpe mortꝫ possint mistrare eucharistiā licite. ℞. car. pau. ⁊ lap. q nō sz Jo. ⁊ arch. xxvi. q. vi. si p̄sbr̄. ino. ⁊ ho. i. c. oīs. ꝺ pe. ⁊ re. tenēt q sic. ut recitat directoria. li. i. ti. xv. ⁊ hoc credo verꝫ si ali⁹ sacerdos ñ p̄t hr̄i q mistret 5

¶ Utꝝ rector ecclie q ñ ē sacerdos vl' vicari⁹ rectoris possit dar̄ lniaz dictꝫ religioꝭ mistrādi p̄dcā sacr̄a. ℞. Car. q sic. ⁊ sic ꝑua lz alij teneāt ꝯ. sil'r pau. tz q ep̄s ⁊ archip̄sbr̄ ciuitatꝫ possint p̄dictā lniaz dar̄. ⁊ Zē. ⁊ ste. idē tenēt ꝺ vicario epi i spūalib⁹ vl' delegato. aut ei⁹ pniario. tutius ē tñ ꝑm Pau. nō recedere a littera non tñ est necessarium 6

¶ Quid est solēnizare m̄rimoniū. ℞. car. i. d. cle. i. q Zē. dicit q cōp̄hēdit oīs solēnitas q̄ obseruat iuxta ritū ecclīaꝝ religiōis. ꝺ spō. c. i. siue fiat bñdictio solēnis: siue dicat missa spāl' sup ꝯhētes. ⁊ hmōi. iducere aūt fedus m̄rimonij vel ꝓnūciare verba inter ꝯhētes nō est eis ꝓhibitū. ꝑm Ze. ⁊ Ste. 7

8 ¶ Utrū v̄bū excōicatos a canone. intelligat̄ solū de maiori excōicatiōe. ℞. Car. vbi. s̄. ꝙ sic. ꝑm Lau. ⁊ nō de minori. facit. c. si quē. ⁊. c. nup. de sen. ex. Idē tꝫ Lap. ⁊ facit. c. p̄mū d̄ rescrip. li. vi. Se. āt i. c. vnico de his q̄ vi. li. vi. dicit ꝙ etiā intelligit̄ de minori qꝛ lex penal' ꝓhibēs absolutionē ab excōicatione icludit etiā minoris absolutionē. ꝓ hoc ē glo. in. cle. i. de p̄ui. Itē vbi cunqꝫ fit mētio de excōicatione ⁊ mā in q̄ ꝓferr̄ ē ꝓportionabilis etiā minori de vtraqꝫ itelligit̄. ut no. gl. pe. i. c. p̄sidētes. de here. i. vi. ⁊ lꝫ hec opinio sit tutior. tñ prima mihi videt̄ verior.

9 ¶ Querit̄ de quo canone itelligit. ℞. Car. vbi. s̄. Pau. ⁊ Lau. ꝙ itelligit̄ d̄ quocūqꝫ a papa ꝓmulgato: qꝛ ille ꝓ p̄e ꝑ excellētiā dr̄ canō. lꝫ aliqñ ipro p̄e accipiat̄ ꝓ illo ep̄i. ut. iij. di. §. porro

10 ¶ Quid si supradicti absoluūt excōicatos ꝑ sniam hois etiā pape. ℞. glo. Lau. Pau. ⁊ Zē. ibidē tenēt ꝙ nō ligant̄ p̄fata pena. qꝛ si voluisset itelligi exp̄ssisset. ar. c. ad audientiaꝫ de deci.

11 ¶ Utrꝫ noīe snīe hic veniat excōicatio solū. ℞. gl. ⁊ Pau. Ibidē ꝙ etiam venit suspēsio ⁊ īterdictū. sꝫ Car. dicit qd̄ verius ē ꝙ solū intelligit̄ d̄ snia excōicationis qd̄ bñ ꝓbat lr̄a ꝑ alternatiuā. qꝛ. s̄. dicit de his q absoluūt excōicatos a canone ⁊ postea subicit ul'a sñijs per statuta. ⁊ sic restringitur verbum sententijs per verbum excōmunicatos. ar. de rescri. c. ii. requiris.

12 ¶ Quid de sententijs lat̄ ꝑ statuta legatoꝝ de quib⁹ hēs de officio le. c. fi. ℞. ꝑm Lau. ⁊ sequit̄ Car. ꝙ idē est sicut de statut̄ sinodalib⁹ ul' ꝓuicialib⁹

13 ¶ Utrꝫ religiosi p̄dci absoluētes a pena tñ ligent̄ p̄dicta cēsura. ℞. ꝑm Zē. quē seqt̄ Car. ꝙ nō. qꝛ lr̄a loquit̄ coplatiue a pēa ⁊ a culpa. c. ii. d̄ rescrip.

14 ¶ Quid si p̄dicti religiosi absoluūt a pcō ⁊ nō ab excōicatōe quā qs icurrit ꝓ peccato. ℞. Zē. ⁊ Car. tenēt ꝙ nō incidūt i penā ⁊ placet ne fiat extēsio.

15 ¶ Utrꝫ religiosus ignorās penā hāc ⁊ administrās sacr̄m eucharistie ul' extreme vnctionis sine licētia rectoris ꝑochial' non tñ in cōtētū ipsius incurrat hāc penā. ℞. Car. se consuluisse ꝑ lr̄am. d. cle. q̄ dicit p̄sūpserint qd̄ not. dolū ⁊ temeritatē ministrant̄ ꝙ nō ligat̄. ⁊ plꝫ mihi ꝑ ea q̄ dixi. s̄. dolus. §. v. ⁊. j. excōicatio. vij. cāu vl. §. ij.

16 ¶ Utrꝫ recipiētes p̄fata sacr̄a a dict̄ religiosis sine licentia suorū rectoruꝫ ꝑochialiū sint excōicati. ℞. ꝙ ñ p̄ma vice. ut patebit. j. Excōicatio. viij. §. i.

17 ¶ Utrū sit credendū. dicenti se hr̄e licētiam. ℞. glo. ꝙ sic. ⁊ concor. Lau. Pau. ⁊ Ste. qꝛ nemo vr̄ imemor ꝓ prie salutis. i. q. vij. sancimus.

18 ¶ Quid de mercenarijs Scolarib⁹ ⁊ huiusmodi. ℞. gl. ꝙ sufficit licētia sacerdotis ꝑochialis in cuius ꝑochia inhabitant: nisi causa recreationis ul' alia tꝑali statim reuersuri ad propria aduenissent quia sic non sufficeret.

Casus. xiij. ē i cle. i. de pe. vbi excōicat̄ qlibet q iniuriose vel temere ꝑcusserit. ceperit. aut bānierit aliquē ep̄m seu q p̄dicta mādauerit: vl' fcā ab alijs rata habuerit vl' soci⁹ fuerit in his faciēdis. aut ꝯsiliū aut fauorē d̄derit vel defensauerit eos dē. nec potest absolui p̄terq̄ ī articulo mortis nisi a papa ⁊ cū absoluendus fuerit in articulo mortis nō vꝫ absolui nisi pri⁹ caueat idonee ꝙ ꝑebit pene iponēde ⁊ penitētiā dño auxiliante faciet. Itē scd̄o excōicant̄ oēs officiales quocunqꝫ noīe censeant̄ q in aliq̄ predictorū fuerint culpabiles. nec valent absolui nisi vt predictum est.

1 ¶ Sed quid si ep̄s nōdū erat ꝯsecratus. ℞. gl. ꝙ nō erit locus isti pene. qꝛ

non est episcopus de cele.mi.cle.ij.se
cus de eo qui renunciauit episcopa/
tui quia habebit locuz in eo illa pena.
2 ¶ An habeat locū ꝑdicta pena i iclu
sione facta epo ad verecūdiā.R.Car.
ꝙ non quia hic capere accipitur pro
detinere. sicut ⁊ in.c. felicis de pe.li.
vi.accipitur vt supradictum est.

Casus.xiiij.ē in cle.cupientes
in.§.fi.de pe.vbi excōi
cant oēs religiosi ⁊ clici seculares q
inducunt ad vouendū iurādū ⁊c.de
eligendo sepulturaz apud ecclesias
ipsoꝝ.de q̄ dic.ut.j.sepultura.§.xxxv.

Casus.xv.est in cle.grauis de
sē.excō.vbi excōicant
oēs dñi tpales etiā si sūt epi q i terris
seu locis eorū interdicto suppositis co
gūt quomōlibet diuia officia celebra
re.aut q voce ꝑconia seu ꝑ cāpanarū
pulsationē ad officia eadē audienda
aliquos ꝑsertiz excōicationis ant iter
dicti snia inodatos euocāt.ul'q excōi
catis publice aut interdictis ꝓhibent
ne de ecclijs exeāt dū missaꝝ solēnia
agunt a celebrātib⁹ moniti general'r:
vel special'r vt exeāt. Itē scdo si excōi
cati publice ⁊ interdicti q in ipsis sunt
ecclijs postq̄ fuerit nominati moniti
a celebrātib⁹ vt exeāt remanere ꝑsū/
pserint sniam excōicationis icurrūt a
qua soluz a papa possūt absolui. Et sic
collige ꝙ hec pena est ꝯ cogētes.euo
cantes.ꝓhibētes.⁊ remanētes. Itez
aduerte ꝙ verbū quomōlibet cōpre
hēdit oēm modū cōpulsionis realez
vel ꝑsonalē directū:ul'indirectū vt pu
ta ꝯsāguineos ul'ipos in personis aut
rebus grauando: vt no. glo. in.d.cle.
1 ¶ Quid si euocarent non excōmuni
catos uel non interdictos.R.Car.post
Pau.ibidem ꝙ incidunt in predictā
penam cum locus sit interdictus.⁊ di
ctio presertim stat pro maxime.

¶ Utrū hec pena habeat locū in ces 2
satione a diuinis posita i dictis terris.
R.ꝙ sic: qz qñ cessatio a diuinis ē gñā
lis hz vi iterdicti.vt in cle.i.e.ti.i.§.in
cessatiōib⁹.secus si cessatio eēt spālis.
¶ Quid intelligit hic noie diuina of/ 3
ficia.R.Car.post Pau.ibidē ꝙ restri
gitur solū ad missas.⁊ iō si aduocarēt
ad alia officia preter missas non habe
ret locum hec pena.
¶ Quid si predicti precipiant nō sub 4
ditis suis vel predicta non faciant in
terris ipoꝝ sed in alienis.R.ibidez
car.ꝙ non habet locum hec pena.
¶ Utrū predicti aduocantes secrete 5
per nunciū ad diuina ligentur prefata
pena.R.car.ibidē post Pau.⁊ Zen.ꝙ
non nisi voce preconia. vel voce tu/
be.aut cornu vel per campanarū pul/
sationē aduocent.
¶ Quid si compellunt in loco nō in 6
terdicto.R.Pau.ibidem ꝙ non ha/
bet locum hec pena.
¶ De quo interdicto itelligitur.R.gl. 7
ibidē ꝙ tā ꝺ iterdicto a iur q̄ ab hoie

Casus.xvi.est in cle.cū ex eo.
eo.ti.vbi excōmunicā/
tur fratres minores recipientes tēpo/
re interdicti illos de tertio ordine ad
diuina. Sed qz hodie vacat per priui
legium domini Sixti quarti pertran
seo quia non ligati.

Casus sequentes sunt per pro
cessum curie annualē
fcm̄ i die cene dñi vsq̄ ad casū.xxxij.

Casus.xvij.est ꝯtra hereticos
gazaros patarinos: ⁊
alios quocūq̄ nomie censeant ac cō
tra omnes fautores.receptatores.⁊ ꝺ
fensores eorundem.

Casus.xviij.est ꝯtra piratas:
cursarios: ⁊ latruncu/
los maritimos ac omnes receptatores
eorūdē cū dantibus eis auxiliū ꝯsiliū

vel fauorē. Et dr̄ pirata qcūq; in ma/
ri depredat̄ nisi hēat iustū bellū cōtra
eos quos d̄predat̄. qd̄ no. qr pauci ad
uertūt credētes q̄ nisi qs indifferēter
depredet̄ in mari. non sit pirata ⁊ nō
incidit in hanc penam sed falsum est.

Casus .xix. ē ꝯ oēs q in terris
suis noua pedagia ipo
nūt: vel ꝓhibita exigūt: sz a spōte sol/
uētib⁹ pedagia recipiēs nō icurrit ex/
cōicationē ꝑm gl. ⁊ Pau. i cle. qm̄ de
imu. ec. qr exiger̄ ē ab iuito extorq̄re.

Casus .xx. est ꝯ omnes falsa/
rios bullarum aposto/
licarum de quo dictum est. s̄. casu. iij.

Casus .xxi. est ꝯ illos q equos
arma: ferrū: lignamia
⁊ alia ꝓihibita deferūt sarracenis: tur
cis: ⁊ alijs xp̄i nominis inimicis qui
bus christianos oppugnāt. pro cuius
intelligentia querunt̄ infrascripta.

1 ¶ Quid venit hic noie armoruz. ℞.
glo. in. c. ita quorūdā de iudeis q̄ etiā
fustes: ⁊ lapides ꝓ machinis veniūt:
sed nō lapides ꝓ edificijs fiēdis i. l. ij.
C. q̄ res expor. nō de. dr̄ q̄ lorice. scu
ta: archus: sagite: spate: gladij: ⁊ tella
noie armoꝝ veniūt. Ego v̄o dico q̄
illa q̄ cōiter iūt ꝓ vsu offēdēdi uel de/
fēdēdi se ⁊ nō ꝓ alio vsu veniūt noie
armoꝝ. Illa v̄o qbus possum⁹ vti ꝓ
armis ⁊ ꝓ alio vsu. puta pro instr̄o di/
cunt̄ arma ex intētione vtēdi his pro
armis defēsionis ul' offēsionis al's nō.
vt no. in cle. ne in agro de statu mōa.
Et iō gladius ad incidēdū panē non
venit nomine armorum ꝑm Pa. in
c. clerici. el. i. de vi. ⁊ ho. cle.

2 ¶ Quid venit noie ferri hic. ℞. q̄ ac/
cipit̄ hoc ferrū ꝓ ferro infecto: vl' fa/
cto sub quacūq; forma. vt in. l. ij. C. q̄
res expor. nō de. qd̄ tñ limito ꝑ rōnez
expressā in. d. l. ij. de ferro ꝑ qd̄ possēt
pugnare vl' se munire: qr brochete ⁊
silia nō credo sint sub ipso cōprehēsa

3 ¶ Quid intelligit̄ sub noie lignami/
nū. ℞. q̄ itelligit̄ quodcūq; liguū per
qd̄ naues galeas aut alias machinas
possēt facere ad ipugnādū: ul' defēdē/
dū se a christianis: secus d̄ alijs ligna
minib⁹ quibus nō possunt vti ad of/
fendendum uel defendendū.

4 ¶ Quid itelligit̄ noie ꝓhibitoꝝ. ℞.
q̄ sūt oīa qbus pñt christiani ipugna
ri: vl' ipsi ifideles ne ipugnent̄ a chri/
stianis muniri. que oī tpe ꝓhibentur.
Sil'r q̄cunq; victualia: vl' mercimōia
tpe guerr̄ cū eis habite ab aliqb⁹ chri
stianis legitime. Tēpore v̄o pacis mer
cimonia q̄cunq; ⁊ victualia nō sūt ꝓ
hibita eis d̄ferri: nisi in dispēdiū chri
stianorum fieret. puta qr timentes de
guerra muniūt se: vel vt inuadāt chri
stianos. Tenet tñ Inno. ⁊ hosti. in. c. si
gnificauit de iudeis q̄ ꝓ redimendis
captiuis tpe guerre arma etiā sine pēa
excōmunicationis possūt deferri qd̄
ante factū non tenerē: sed bene post fa
ctū. de alijs v̄o mercimonijs non est
dubiū inter doc. propter predictuz. c.
significauit q̄ pro redemptione capti
uorum possunt deferri etiā tpe guerre

5 ¶ Quid si tpe pacis deferant̄ arma:
⁊ alia ꝓhibita non tñ ea intentione ut
ipugnent̄ xp̄iani. ℞. q̄ nihilominus li
gant̄ si sunt talia qbus possūt ipugna
ri ꝑm glo. Jo. an. ⁊ do. an. ac Pa. in
d. c. ita quorundā. quidam tamen te/
nent q̄ non ligant̄ nisi ea intentione
deferāt ut christiani impugnētur: uel
ne possint infideles impugnari. ⁊ con
uenit satis hec opinio cuz tex. in. d. c.
quorūdam. licet prima opi. sit tutior:
maxime ante factum.

6 ¶ Utrū deferentes prohibita infide/
libus: ⁊ penitentibus postea ea repor
tantes ⁊ non dimittentes infidelibus
ligētur. ℞. q̄ nō. qr v̄ba cū effectu sūt

accipiēda. Itē dic de deferētib⁹ arma ꝓ sui tuitione ad terras ifideliū ꝙ nō ligant̄: nisi postea ea ipsis vēderētqꝛ sic ligant̄. Si aūt statiꝫ vēdita recupa rēt nihilominus ligarent̄. Idē dic de permutatione.

7 ¶ Qñ dr̄ tp̄s guerre. ℞. ꝙ dr̄ qñ aliquis p̄nceps xp̄ian⁹ auctoritate p̄nci pis: vl̄ papa facit cū eis bellū quo ad illū dñm. puta Soldanū: vl̄ turchū: non quo ad alios dños infideles: nisi essent tali in subsidium.

8 ¶ Aduerte hic ꝙ lꝫ Nicolaus. Bonifacius. ⁊ Clemēs multos ligauerint circa p̄dicta. tū qꝛ hodie vacant ꝑtrāseo. solūmō remanent excōicati vltra p̄dictos exercētes regimē i galeis aut nauibus infideliū in. c. ita quorūdā. sed nō est papalis sed ordinarius poterit absoluere. Uerꝫ est ꝙ tā isti q̄ꝫ suprascripti nō debēt absolui: nisi quicqd acquisierint ex tali cōmertio dānato expendāt in subdiū christianorū. ⁊ vltra tantūdem de suo si possunt.

9 ¶ Quid de dātib⁹ cordā: uel anchorā: ⁊ hmōi vt possint negociari cū infidelibus tp̄e pacis. ℞. ꝙ requirit̄ lnia aplica qꝛ ꝑ talia p̄nt xp̄iani ipugnari.

10 ¶ Utꝛ portātes clauos ꝑuos: ⁊ cultellos ꝓ pane incidendo sint excōicati. ℞. qđ nō. qꝛ nō ꝯprehēdūt̄ sb̄ noīe armoꝝ: vl̄ ferri: uel alioꝝ ꝓhibitorū.

11 ¶ Utꝛ portātes ferꝛ: arma: ⁊ alia ꝓhibita de vna terra sarracenorum ad aliā: vel sarracenos cū armis suis. vt puta de marica in alexandriaꝫ sunt excōicati. ℞. ꝙ nō. nisi hoc fiat in dispēdiuꝫ xp̄ianoꝝ sicut declarauit Greg. ix. in ex̄uagāti que incipit postulastis.

Casus .xxij. ē ꝯ ipediētes seu inuadētes victualia: vl̄ alia ad vsū romāe curie necessaria adducētes. seu ne ad ipsā adducant̄: vel deferantur impedientes aut perturbātes ⁊ contra defensores talia faciētiū.

Casus .xxiii. est ꝯ oēs q illos q ad sedē aplicā veniūt ⁊ recedūt ab eadē: temeritate ꝓpria capiūt. spoliāt. ⁊ detinent. aut ex ꝓposito deliberato verberare: mutilare: vel interficere presumunt: ⁊ contra omnes qui talia fieri faciunt: vel mandant.

Casus .xxiiij. ē ꝯ illos q iurisdictionē ordinariā: vl̄ dlegatā nō hñtes morātes i eadē curia: temeritate ꝓp̄a: capiūt. spoliāt ⁊ detinēt. aut ex ꝓposito deliberato: verberare: mutilare: vel inteficere p̄sumūt ⁊ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus .xxv. ē ꝯ oēs illos q per se: vl̄ ꝑ aliū seu alias q̄scūqꝫ ꝑsonas seculares vl̄ eccliasticas ad romanā curiā sup eoꝝ causis ⁊ negocijs recurrētes. illaqꝫ i ea ꝓsequētes aut ꝓcurātes: vel ꝓcuratores ipsoꝝ vel aduocatos seu iudices super dictis causis deputatos occasiōe cāꝝ vl̄ negocioꝝ hmōi. v̄berāt. mutilāt. vel occidunt. aut bonis spoliāt ⁊ ꝯtra dātes auxiliū cōsillū vel fauoreꝫ in p̄dictis.

Casus .xxvi. ē ꝯ oēs illos q ne pareat̄ lr̄is: aut mādat̄ aplicis: ⁊ legatoꝝ: ⁊ nūcioꝝ: ⁊ iudicū delegatoꝝ eorūdē gr̄aꝫ: vl̄ iusticiā cōcernētib⁹: decretisqꝫ sup eis ⁊ re iudicata seu ꝓcessib⁹ executorialib⁹ nō habito p̄us eoꝝ bñplacito ⁊ assēsu: ne vetabelliones ⁊ notarij sup hmōi lr̄is ⁊ ꝓcessibus executorialib⁹ istr̄a seu acta ꝯficere: aut ꝯfecta ꝑti cui⁹ interest tradere sub grauissimis penis ꝓhibere: statuere: seu mādare p̄sumūt. ⁊ contra dantes auxiliū consiliū: vel fauoreꝫ.

Casus .xxvij. est ꝯ oēs q se ab obia rōani pōtificis ꝑtinaciter subtrahere: vel qūolibet recedere presumunt. ⁊ contra dātes auxiliuꝫ consiliuꝫ: vel fauorē predictis.

Casus .xxviij. ē ꝯ oēs q iurisdi
tionē ad eccliasticas p
sōas ptinētē vsurpāt p se vl' p aliū: seu
alios directe: vl' idirecte aut i eisdē cō
siliū auxiliū: vl' fauorē pstare ñ verēt.

Casus .xxix. ē ꝯ oēs mutilātes
vulnerātes. interficien
tes. seu capiētes: ⁊ detinētes. seu dep/
dātes romipetas ⁊ pegrinos ad vrbē
cā pegrin tionis ⁊ deuotiōis accedē/
tes: ⁊ in ea morātes: vel recedentes
ab ipsa cum omnibus in his dantib⁹
consilium auxilium. vel fauorem.

Casus .xxx. est ꝯ oēs illos q p
se vl' p aliū directe: vel
idirecte sub q̄cūq; titulo ul' colore oc
cupāt. detinēt. vl' hostilr discurrūt seu
inuadūt in totū: seu in ptez almā vrbē:
aut alias ciuitates: uel terras: ⁊ loca: ⁊
iura ad romanā eccliam spectātia cū
adherētib⁹. fautoribus. ⁊ defensorib⁹
eorum. seu dantibus auxilium consi/
lium: vel fauorem in eisdem.

Casus .xxxi. ē ꝯ quoscūq; p su
mētes absoluere quēli
bet p dictū pcessuz excōicatū: nisi in
articulo mortis prestita pus de stādo
sancte mr̄is ecclie mādatis satisfactio
ne vel sufficiēti cautōe. etiā ptextu cu/
iuscūq; puilegij: uel ꝯcessionis aplice
nō faciētis plenā ⁊ expressaz de pdi/
cta phibitione mētionē. nec absolu/
tio aliter ipensa valet. Et lz Paulus
secundus plures alios casus posuerit
quos in nulla ꝯcessione volebat itelli/
gi nisi spāliter exprimerent. Tamen
Sixtus quartus solūmodo ad predi/
ctos supra expressos se restrinxit. ⁊ iō
casus pauli in dicto processu omitto.

1 ¶ Aduerte etiā q pfatus Sixtus i ex
uagāti. q̄ incipit. ⁊ si dñici gre. excōi/
cat oēs absoluētes a q̄cūq; pdictarū
excōicationū p pcessū fcāz vel dispē/
santes i voto vltramarino: sāctorum
Petri ⁊ Pauli. sācti Jacobi. ⁊ casti/
tatis ex quacunq; concessione ab ipo
Sixto habita: nisi de. d. extrauagauti
de verbo ad vbū in ipsa ꝯcessiōe fiat
mentio. Et bene aduertant confesso/
res quo ad illos qui confessionalia ha
buerūt ab ipso exceptis illis cōfessiōa
libus que data fuerūt tempore crucia
te mihi cōmisse. quia quo ad illa non
valet dicta extrauagans. sicut patet in
bulla predicte cruciate. Et ego aurib⁹
proprijs ab ipso audiui.

¶ Sūt ⁊ alij casus p exuagātes i qb⁹ 2
snia excōicationis infligit ipso facto.
⁊ ñ pōt ipēdi absolo nisi p sedē aplicā
Et quia multe sūt reuocate: aliq̄ non
sunt in vsu. solūmodo ponam que cō
muniter habentur in vsu. ⁊ sunt sequē
tes vsq; ad Excōmunicatio. vi.

Casus .xxxij. ē sb Rica d sepl.
⁊ ē bonisacij. viij. vbi ex
citant oēs exēterātes: vl' ifrusta icidē
tes: aut i aqs coquētes ut carnē ab os
sib⁹ euellant corpa defūctoꝝ. vt alibi
tumulāda deferāt. vbi no. q ad icurrē
dū predictā penā oz tria concurrant.

¶ Primū q ille mortu⁹ circa cuius
cadauer volūt facere pdicta: sit mor
tu⁹ i terra: vbi viget cult⁹ xpian⁹: qz si
eēt mortu⁹ i terra ifideliū nō caderēt
in penā faciēdo pdicta. ¶ Scdz q p
dcā faciāt cadaui mortuo. ¶ Tertiū
q faciāt animo vt alibi tumulanduz
deferant: qz si facerēt ex odio vel pro/
pter cyrugiā nō iciderēt i penā pdcāz

Casus .xxxiij. ponit d regula
ribus. vbi Martinus
excōicat omnes religiosos mēdican/
tes euntes ad ordines seu monasteria
non mēdicantium: ut ibi sint fratres.
etiaz sub pretextu cuiusuis lnie etiam
apostolice generalis. Itē scdo excōi/
cat ipsos recipientes. Sed hec pena
nō extēdit adeūtes ordinē cartusieñ.

Casus xxxiiij. ponit de simonia: vbi Paulus scōs excōicat oēs q̄cūq; dignitate p̄ditos q quōlibet dādo uel recipiēdo simoniā cōmiserit: aut q fuerint mediatores vt ipsa fiat in ordine uel bñficio.

Casus xxxv. est sub ꝛica d sētētia excōicatiōis. d q̄ Jo. an. in. c. nemo. de simo. facit mentionē ꝯ dātes aliqd ꝓ gr̄a obtinenda apud sedē aplicaz quā ꝑtrāseo: qꝛ reuocata est ꝑ cle. v. ut dicit Jo. cal. ⁊ recitat Jo. de lig. ibidem.

Casus .xxxvi. ponit sub ꝛica de p̄ui. vbi excōicant q libellos famosos: aut canthilenas uel rithimos faciūt detinēt uel publicāt i infamiā status ordinū minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ. ⁊ est Alex. iiij. q̄ incipit: Ex alto.

Casus .xxxvij. est in dicta exuagāti vbi excōicant p̄dicātes: docētes: uel defensantes ꝙ p̄fatoꝝ ordinū fratres nō sunt in statu ꝑfectionis: ⁊ ꝙ nō licet eis de elemosynis viuere. Aut ꝙ nō pñt p̄dicare: siue ꝯfessiones audire de licētia romani pon. seu alioꝝ prelatoꝝ ordinarioꝝ sine ꝯsensu curatoꝝ.

Casus .xxxviij. est ibidē ꝯ faciētes violentiā dānabilē in locis p̄dictoꝝ ordinū. ⁊ taz isti qnā dicti. in. xxxvi. ⁊. xxxvii. casu p̄cedēti nō possūt absolui nisi a sede apostolica: aut a ꝯseruatorib⁹ dictoꝝ ordinū p̄terq̄ in articulo mortis.

Casus .xxxix. est ꝯ oēs intrātes monasteria sancte clare ⁊ ordinis p̄dicatoꝝ qui ipso facto sunt excōicati si intrāt p̄terq̄ i casibus per eoꝝ regulā ⁊ statuta ꝯcessis.

Excommunicatio .vi. de casibus excōicationū qui reseruant in iure ep̄i solū q sunt duo. ¶ Prim⁹ ē in. c. puenit. e. ti. d quo dic ut. s. Excōicatio. v. casu. i. §. xxxviij. ¶ Secūdus casus est in cle. cū ex eo. e. ti. ꝯ frēs minores recipiētes ad diuina tpe iterdicti fr̄es tertij ordis. sz qꝛ hodie vacat ꝑ p̄uilegiū dñi Sixti q̄rti: iō ꝑtrāseo.

Excommunicatio vij. de casib⁹ excōicationū ñ reseruat a iure alicui: ⁊ a qbus pōt absoluere qlibet ordinari⁹. ut patet. s. absolutio. i. §. ij.

Casus prim⁹ est in. c. administratores. xxiij. q. v. vbi excōicant oēs p̄ncipes ⁊ officiales q tertio admoniti ab ep̄is uel eccliasticis prelatis recusant eis facere iusticiā super eorum causis.

Casus .ij. est in. c. lz. d ele. vbi excōicat ille q electus a pauciorib⁹ q̄ a duab⁹ partib⁹ cardinaliū in summū pontificē assentit electioni de se facte. ¶ Scdo excōicant oēs qui talē recipiūt ꝓ papa.

Casus .iij. est in. c. qm̄. de offi. ordi. ꝯ illū q se ingerit in eccliaz in q̄ ē ep̄s se ꝓ ep̄o gerēs sine consensu illius ep̄i.

Casus .iiij. est in. c. i. de loca. vbi excōicant mgr̄i: ⁊ scholares Bononie ꝯducētes hospitia domoꝝ alioꝝ mgr̄oꝝ ⁊ scholariū in lesionē: : uel ipedimentū inhabitantiū: nisi pri⁹ tp̄s ꝯductiōis sit elapsum: uel nisi de ꝯsensu ipsoꝝ mgr̄orū uel scholariū inqlinoꝝ. ⁊ no. ꝙ nomine mgr̄oꝝ veniūt doctores: sz nomine scholariū nō veniūt existētes in studijs ꝓ scholarib⁹: ut sūt chartarij ⁊ scriptores ꝯz Jo. an ⁊ gof. quāuis p̄dicti gaudeant p̄uilegio scholariū. ut no. in aut. habita. C. ne fil. ꝓ pa. ⁊ hoc tene q̄uis ino. ⁊ lau. teneāt ꝙ ēt ligant

1 ¶ Utrũ locatores ligent̃ p̃fata pena
R. glo. in. d. c. i. tenet q̃ nõ. bart. in. l.
fi. C. de acceptil. ⁊ in multis alijs locis
⁊ Ge. in. c. ij. de cõfes. li. vi. ⁊ in. c cupi
entes. de elec. li. vi. tenet q̃ ligant̃. sz
tu dic ꝟm Pa. in. d. c. i. q̃ vbi p̃ se eẽt
eadẽ rõ in correlatiuis. sic eẽt vera se
cũda opinio. sed in casu nr̃o nõ est ea
dẽ rõ: ⁊ iõ est verior opi. glo. q̃ loca-
tor certat de dãno vitãdo: sz ꝯductor
certat de lucro uel comodo. ⁊ in odiũ
alioꝝ aliq̃ñ. facit. c. sup̃ eo. de vsur. vbi
pena nõ extẽdit̃ ad mutuo accipientẽ
q̃ nõ ẽ eadẽ rõ. ⁊ cle. i. de ꝯsan. ⁊ af.
Idẽ dic in statuto q̃d iponit penã vẽ-
denti frumẽtũ q̃ nõ extẽdat̃ ad emẽ-
tẽ. facit q̃d dico. j. lex. §. vi. ⁊. j. pena. §.
v. posset tñ locator incurrere p̃dictaꝫ
penã ex participatõe. nã ꝯductor ipsã
incurrit tractãdo de ꝯductiõe. ⁊ iõ si
post tractatũ in alio tp̃e venit ad loca-
tionẽ erit locator excõicat⁹. per. c. nu-
per. eo. ti.
2 ¶ Utrũ debeãt p̃dicti expectare tp̃s
finitũ locatõis. R. Jo. an. tenet q̃ non
sz solũ tp̃s ꝯductõis fiẽde. sz Pa. te-
net q̃ tuti⁹ est expectet: ⁊ videt̃ magis
conuenire tex. d. c. primi.
3 ¶ Utrũ ista excõicatio sit tm̃ local'. R.
cõit̃ tenet̃ q̃ sic. sz Hos. tz q̃ sit gñal'
ad oia studia q̃ sũt sub dñio pape. ⁊ gl.
in. l. ne cui. C. loca. ⁊ istud ẽ tuti⁹ p̃ ꝓlo
gũ in. v̄bo doctorib⁹ ⁊ scholarib⁹ Bo
nonie cõmorantib⁹: q̃ cõprehendũ
tnr etiã alibi existentes.

Casus. v. est in. c. nõ min⁹ iun
cto. c. aduersus. de im
mu. ec. vbi. excõicat̃ p̃mo oẽs officia
les laici q̃rũcũq̃ locoꝝ q̃ angarias ⁊
exactões indebitas ecclesijs ⁊ eccl̃ia-
sticis p̃sonis iponũt. ¶ Scdo excõi-
cant̃ p̃dicti q̃ iurisditõꝫ p̃latoꝝ: ⁊ au-
ctoritatẽ quã hñt in suis hoibus eua-
cuant. Nã tã isti quã p̃mi si moniti cõ
petẽter nõ desistãt ipso facto: tã ipsiq̃
fautores eoꝝ sunt excõicati nec debẽt
absolui donec satisfecerint cõpetẽter.
¶ Tertio excõicant̃ successores p̃di-
ctoꝝ officialiũ nisi ĩfra mẽsẽ excessũ su
oruꝫ predecessoꝝ purgauerint ⁊ satis
fecerint.
¶ Pro quoꝝ intelligẽtia est aduertẽ 1
dũ. ꝟm Pa. in. d. c. aduersus q̃ suc-
cessor ñ ẽ excõicat⁹ ipso facto nisi p̃de
cessor deliq̃rit p̃textu officij ad como
dũ ipsi⁹ officij uel vniuersitat̃. secus si
deliq̃t ad comodũ ꝓpriũ uel ad libidi
nem suã satisfaciendã. nã tũc ipse reus
solus tenetur ⁊ ipse: vel ei⁹ heres ꝯue
niri debẽt iuxta illud q̃d legit̃. ⁊ no. in
l. i. ⁊. ij. ff. ad. l. iul. repe. i. c. i. de solu.
¶ Querit̃ an p̃fat⁹ officialis teneat̃ sa- 2
tisfacere de suo: etiã si nihil habuit si
cõitas in cui⁹ vtilitatẽ ẽ v̄suꝫ extortuꝫ
nõ vult satisfacere. R. ꝟm Pa. in. d. c.
aduersus. q̃ sic p̃ argumẽtũ p̃dicti. c.
⁊ p̃ no. p̃ Inno. in. c. sicut dignũ. d̃ ho
mi. aduerte tñ ꝟm Bos. q̃ cõitas i cu
ius vtilitatẽ est versum si est effecta lo-
cupletior tenet̃ satisfacere. facit. l. iu-
lianus. ff. de ac. emp.
¶ Sed pone q̃ official' seu rector nõ 3
ꝯfẽsit sz restitit q̃ntũ potuit: nũq̃d erit
excõicatus si nõ dimisit officiũ. R. ꝟm
ino. in. c. nouerit. d̃ sen. excõ. ⁊ Jo. an.
in. d. c. aduersus. q̃ sic. ⁊ eũ vident̃ se
qui cõiter doc. Pa. tñ in. d. c. aduer-
sus dicit q̃ hec opi. est valde rigorosa
⁊ q̃ forte ꝯtriũ possꝫ teneri. q̃d ego cre
do post factũ: lz añ factũ tenerẽ p̃mã.
¶ Quid d̃ successore q̃ non negligit 4
inducere vniuersitatẽ ut satisfaciat: sz
eã iducit ꝓ posse ⁊ tñ nihil facit. R. q̃
tenet̃ dimittere officium ut sic cõitas
cogat̃ ex necessitate official' satisfacere
⁊ hoc est tutius ꝟm cõiter. doc.
¶ Utrũ dãtes ꝯsiliũ p̃dictis: siue oẽs 5
ꝯsiliarij tal' vniuersitat̃ teneant̃. R. ꝟm

Pa.i.d.c.aduersus.q̄ si dederūt cō
silia ad hec grauamina iferēda: ⁊ mo
niti nō reuocauerint idubie sūt excōi
cati.ut in.d.c.aduersus.⁊ in.c. noue
rit.de sen.ex.⁊ tenet̄ qlibet ipsoꝝ inso
lidū ad satisfaciendū ꝟm Inno. in.d.
c.sicut dignū. Si v̄o tacuerūt ita q̄ ñ
ꝯsuluerūt nec ꝓ nec ꝯ.tūc dic q̄ iuol
uunt̄ pena ⁊ pcō cū his q exp̄sse ꝯsē
serūt.ut no.ino.in.c.i.de his q̄ fiūt a
maio.par.capi.de q̄ vide.s̄.ꝯsentire.
§.ij. Si aūt exp̄sse ꝯdixerūt: sz nō di
miserūt officiū an iuoluant̄ pcō ⁊ pe
na. Inn.in.d.c.nouerit.recitat opi.ꝯ
rias.tñ ego tenerē q̄ lz nō dimiserint
offm̄ nō teneant̄ ꝑ no.ꝑ ino.in.d.c.i.
nisi eēnt tales q̄ ex cessatiōe ꝯsiliatio
nis iducerēt cōitatez ad desistenduz.
6 ¶ Utrū ꝑdicta pena hēat locū i quo
cūq; successore official' excōicati pro
pter qd̄cūq; delictū.R.ꝟm ino.q̄ nō
sz solū hz locū in successore excōica
ti ex causis ꝑdictis: uel alr̄ q̄litercūq;
ꝓpt̄ libertatē ecclie violatā: vl' nisi ꝟz
hos.successor foueret factū dānatū ꝑꝑ
qd̄ ꝑdecessor fuit excōicat⁹.puta q̄ tz
clicū positu3 in carcere a ꝑdecessore
suo.ul' qd sil'e.facit.c.si ꝯcubie.d̄ sē.ex.
7 ¶ Utrū iudex secularis cōpellēs cle
ricū uel etiā secularē ꝑsonā q̄ al's ē de
foro ecclīastico etiā sine districtōe ꝑso
ne sit excōicat⁹.R.ꝟm Pa.in.d.c.ad
uersus.q̄ si monit⁹ nō desistat excōi
catus ē ipso facto: q̄ turbat iurisditio
nē ecclīasticā.ut ē tex.in.d.c. nō min⁹
⁊ tz Ho.⁊ Jo.an.hodie aūt ꝑ ꝓcessū
curie sūt excōicati excōicatione papa
li.ut.s̄.excōicatio.v.casu.xxviij.
8 Sz q̄ sūt ꝑsone q̄ nō pñt iudicari a se
culari iudice.R.q̄ sūt. ¶ Prio oēs il
le q̄ gaudēt ꝑuilegio canonis si qs sua
dēte.de qb⁹ dixi.s̄.excōicatio.v.casu
i.except̄ clicis ꝯiugat̄.de qb⁹ dic ut.s̄
clic⁹.vl.§.pe. ¶ Scdo sūt oēs ꝑsone
astricte ꝑpetuo ꝟuitio ecclie: ul' ꝑdict̄
q gaudēt ꝑdcō ꝑuilegio si qs suadē
te.ut no.pa.i.c.null⁹.d̄ fo.cōpet.⁊ Fe
de.facit.c.ꝑ exceptiōz.d̄ ꝑui.li.vi.i.v̄.
ꝑpetuo.sec⁹ si nō sūt ꝑpetuo oblati.et
sic limita glo.i.c. clicū cl ꝑmo. xi.q.i.
¶ Tertio sunt oēs de familia epi ꝟm
cōem opi.ut no. Pa.in.d.c. nullus.
¶ Quarto vxor clici q defert tōsurā
⁊ habitū: ⁊ nō ē bigam⁹.tex.ē in.l. fi.
C.de icol'. Mulieres iqt tex. honore
maritoꝝ cingim⁹ ⁊ gñe nobilitam⁹.⁊
foꝝ ex eoꝝ ꝑsona statuimus: hec ibi.
¶ Quinto rectores hospitaliū pioꝝ
si sūt ꝑpetuo obligati ꝟm eundē Pa.
in.d.c.nullus.al's nō. ¶ Sexto frēs
tertij ordis btī Frācisci ⁊ sorores ꝟm
bar.in.l.i.ff.de pe.⁊.l.semꝑ.ff.de iure
imu.⁊.d.An.in.d.c.nul⁹.⁊ hodie ñ
est dubiū: ut pz ex ꝑuilegio dñi Sixti
q̄rti: qd̄ dicit̄ bulla aurea. Jesuate aut
heremite ꝟz cōez opi.ñ ꝑtinēt ad foꝝ
eccliasticū: q̄ cras pñt eē seculares.

Casus.vi.ē i.c.nō magno.ne
cle.vl' mo.ꝯ q̄scūq; re
ligiosos tacite ul' exp̄sse ꝓfessos.audiē
tes leges uel phisicā nisi infra spaciū
duoꝝ mensiū ad claustrū redierit. ad
de qd̄ dicam.j.casu.xxvij.

Casus.vij.ē i.c.fi.ne cle.l'mo.
vbi excōicatio ꝯ religi
osos d̄ q̄ i ꝑcedēti casu extēdit̄ ad ar
chidiaconos: plebanos: ꝑpositos: can
tores ⁊ alios clicos ꝑsonatū hñtes: ⁊
oēs sacerdotes nisi infra spaciū duoꝝ
mēsiū destiterit audit̄ leges ul' phisicā
Pro cui⁹ casus ⁊ ꝑcedēt̄ declaratōe
¶ Querit̄ qñ incipiūt currere ꝑdicti 1
duo mēses.R.ꝟm Pa. in dict̄.c. q̄ q̄
ad religiosos incipiūt a die exit⁹ mo
nasterij ut ꝑdictas scias audirēt. In de
canis v̄o ⁊ alijs d̄ qbus in.vij.casu in
cipiūt ꝟm Pa a die exit⁹ ꝓꝑoꝝ lariū
cū effectu auditiōis ꝑfataꝝ sciētiarū.

1 ¶ Quid si nō exeūt ꝓprios lares nec religiosi monasteria: sz i domib⁹ proprijs aut monasterijs audiūt sciētias p̄dictas. ℞. ꝑm Pa. in. d. c. fi. ⁊ ē cōior opi. ꝙ nō erūt excōicati. ⁊ sic tene q̄uis qdaz teneāt ꝙ nihilomin⁹ sunt excommunicati.

3 ¶ Utꝝ religiosi q exeunt monasteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: ⁊ sic audiūt p̄dictas sciētias ligent̄ pena p̄dicta. ℞. ꝑm Pa. in. d. c. fi. ꝙ nō: qꝛ ut ligent̄ dicta pena reqrit̄ ut exeāt monasteriū ⁊ scdo ut exeāt ista intentiōe. s. studendi in p̄dictis sciētijs. ⁊ tertio ꝙ stent p duos mēses ex̄ monasteriū: siue audiant siue nō. ex q̄ pz ꝙ si exiret ex̄ monasteriū ex aliq̄ rōnabili cā nō ut audiret p̄dictas sciētias: ⁊ ex tali rōnabili cā pseuerans ex̄ monasteriū vltra duos mēses. Interiz audiret p̄dictas scias nō esset excōicat⁹. sec⁹ si solū staret ⁊ p̄ncipal'r ex̄ monasteriū: ut audiret: qꝛ tūc tēpus duoꝝ mensiū inciperet a die cessionis cause ꝓpter quā exiuit: ⁊ dispositōis stādi ex̄ ut audiat.

4 ¶ Quid si religiosus exiuit ut audiret p̄dictas scias: postea mutato ꝓposito audit theologiā. ℞. ino. tenet ꝙ nihilominus ligat̄. Sz Pa. in. d. c. fi. tenet ꝙ non est necesse ut reuertat̄ ad monasteriū nec incurrit penā: sed cautius ē ut faciat ꝙ abbas significet ei ꝙ studeat theologie: ⁊ sic censet̄ reuersus ad claustrū: ⁊ hoc erit magis tutū

5 ¶ Utrū religiosus legēs p̄dictas sciētias in suo monasterio liget̄ p̄dicta pena. ℞. mihi placet opi. Pa. in. d. c. fi. ꝙ nō ligat̄ nec sil'r decani ⁊ alij: de q̄bus in. vij. casu.

6 ¶ Sz nūqd peccāt p̄fati studētes i camera ꝓpa: uel mōasterio i legib⁹. ℞. Pa. in. d. c. fi. ꝙ nō: si hoc faciūt ad finē intelligēdi melius canones. sec⁹ si principaliter studerēt ꝓpter ipsam scientiā ciuilē. Idem dic de p̄dictis tenētibus libros p̄dicte scientie.

Casus .viij. ē i. c. clic⁹. ne cle. uel mo. vbi excōicant̄ oēs sacerdotes q post monitionē offiñ vicecomitis aut p̄positi secularis habuerint. ⁊ cōiter doc. in. d. c. clicus debent cōprehendi noie sacerdotū oēs existentes in sacris. ⁊ sic tene.

Casus .ix. ē in. c. i. d̄ sisma. vbi excōicant̄ oēs inniten tes ordinationib⁹ uel alienationib⁹ factis a scismaticis. de quo vide scisma. §. ij. ⁊. iij.

Casus .x. est in. c. excōi. d̄ rapto. vbi excōicant̄ oēs q xp̄ianos naufragiū paciētes dānata cupiditate spoliāt reb⁹ suis: nisi ablata restituāt q̄ꝑ primū poterūt ꝑm Pa. in d. c. ⁊ videt̄ etiā tenere sic glo. ibidē ⁊ est tutius. ꝑm aūt Jo. an. requirit̄ monitio ut restituant. al'r ante monitōez nō erūt excōicati. sed nō placet.

Casus .xi. est in. c. ad falsarioꝝ de crimine falsi. de q̄ habes. s̄. excōicatio. v. casu. iij.

Casus .xij. est in. c. nouerit fraternitas tua. de sen. excō. vbi excōicant̄. ¶ Primo oēs illi q statuta edita ⁊ ꝯsuetudines introductas ꝯ ecclesie libertatē fecerint seruari. ¶ Secūdo excōicant̄ oēs q eadē statuta nō fecerint deleri q̄ꝑ primū sciuerint. qd̄ limito veꝝ si hn̄t ptātem delendi. ¶ Tertio excōicant̄ statutarij p̄dicti. ¶ Quarto scriptores predictoꝝ statutoꝝ. ¶ Quinto ptātes: ꝯsules: rectores: ⁊ ꝯsiliarij locoꝝ: vbi p̄dicta statuta edita fuerint. ¶ Sexto q cūq; iudicāt ꝑz p̄dicta statuta. ¶ Septimo q iudicata redigūt i publicam formam.

¶ Quid dr̄ ꝯ eccliasticā libertatē. ℞. ꝑm Pa. in. d. c. nouerit. ꝙ est oē illud 1

qđ statuit̃ ꝯ̃ ꝑuilegiũ datũ vli ecclie a deo ut illud. qđcũq; ligaueris sup terrã. xxiiij. q. i. uel a papa. vtputa ꝙ ad pias causas legata valeãt corã duob⁹ testibus ⁊ hmõi: uel ab iperatore. ut v̄bi gr̃a. ꝙ nullus iudicet clicos ⁊ ecclesiasticas ꝑsonas: nisi eoꝝ ꝑlatus et silia. secus si tale statutũ esset ꝯ̃ ꝑuilegiũ datũ alicui particulari ecclie: qꝛ ñ essent excõicati ꝟ cõiter doc. Adde tñ ꝟm bart. in auť. cassa. C. de sa. san. ec. ꝙ statutũ q̃ clici efficerenť timidiores ⁊ laici audatiores eẽt ꝯ̃ libertatẽ ecclesiasticã ut v̄bi gr̃a: si statuereť ꝙ q ꝑcutit clericũ soluat. x. qui v̄o laicũ. xx.

2 ¶ Sed qd si ponať in fine statutorũ ꝙ si eẽnt aliq̃ ꝯ̃ libertatẽ ecclie habeanť ꝓ nõ scriptis. ℞. ꝟm Pa. in. d. c. nouerit. ⁊ bar. in. d. auť. cassa. ꝙ ñ sufficit ad euitandã excõicationẽ predictam: sed oportet ꝙ deleri faciant.

3 ¶ Utrũ sciẽtes statuta: ſz ignorãtes eẽ ꝯ̃ libertatẽ ecclie ligenť. ℞. ino. tz ꝙ ñ liganť Jo. de lig. tz ꝙ nõ sũt audiẽdi ſz tu tene opi. ino. que est verior.

4 ¶ Utrũ ꝯsiliari⁹ aut officialis q non ꝯsensit: ſz ꝯ̃dixit talib⁹ statutis fiẽdis nec ea seruari fecit sit excõicat⁹ si non dimisit officiũ. ℞. ꝟm Ho. in sum. ti. đ senten. excõ. ꝙ sic. Sed ego dico ꝟm ꝙ. s̃. casu. v. §. v.

5 ¶ Qñ liganť sup̃dicti. ℞. Pa. i. d. c. nouerit ꝙ statuẽtes: dictãtes: scribẽtes aut seruare faciẽtes statim liganť. Officiales v̄o ⁊ ꝯsiliarij tũc liganť qñ ea sciẽtes seruauerũt: uel ut seruarentur operã dederũt: aut cũ possent ea deleri nõ fecerũt: aut officio nõ renũciauerũt. Intellige tñ ꝙ dz dari eis aliqđ tp̃s ad delendũ uel renũciandũ qꝛ nõ incõtinẽti p⁹ sciaz tenenť currere. ar. in. l. ratũ. ⁊ in. l. qđ dicim⁹. ff. đ sol.

Casus sequẽtes vsq; ad casũ .xxxv. sũt i. vi. decretal

Casus .xiij est in. c. vbi periculũ de electione vbi excõicanť oẽs. Primo q mittũt scripturã uel nũciũ uel secrete loquunť cardinalib⁹ uel alicui eoꝝ exñtib⁹ in ꝯclaui ꝓ electiõe pape. vbi no. ꝙ missio aut locutio oz ꝙ sit secreta ꝟm Archi. et Ge. ibidẽ: alr nõ esset excõicat⁹: ꝓpť qđ dicit Ge. ꝙ qñ statutuz enumerat plura ꝓhibita: ⁊ vltimo ꝓhibito q̃litatẽ aliquã restrictiuã adiũgit. illa qualitas restringẽs referť ad oia numerata. Itẽ. scđo excõicanť oẽs dñi: rectores: alijq; officiales cuiuscũq; dignitatis aut ꝯditionis existãt q diligẽter nõ obseruãt: aut fraudem circa ea cõmittũt q̃ sibi ꝑcipiũtur obseruãda i morte põtificis moriẽtis i eoꝝ terra. ut habeť in. d. c. vbi periculuz. qđ intellige ꝟm Ge. ibidẽ. veꝝ nisi tales officiales ipedirenť de iure uel de facto ad talia seruãda: quia sic nõ ligarentur.

Casus .xiiij. est in. c. sciant cuncti. de elec. vbi excõicanť oẽs q ꝑ se uel ꝑ alios spoliando: seu alias iniuste ꝑsequẽdo grauare ꝑsumpserint in bñficijs seu alijs bonis suis clicos: uel q̃slibet ꝑsonas ecclisticas aut eoꝝ ꝯsanguineos ul' ecclias monasteria seu loca cetera: ex eo ꝙ tales ꝑsone eccliastice ad q̃s spectat' electio noluerũt uel nolũt eligere euz ꝓ q̃ rogabanť. Et no. ꝟm arch. ⁊ sequiť Ge. ibidẽ ꝙ ꝑ v̄bũ spoliãdo, intelligitur siue auferãt latẽter: siue vastẽt quocũq; mõ: siue inuadãt imobilia: siue rapiãt mobilia per vim ⁊ publice: siue fraudent per dolum.

¶ Queriť an ꝑdicta pena hẽat locũ: 1
si grauãt affines. ℞. ꝟm Ge. ibidẽ ꝙ ñ
¶ Usq; ad quẽ gradũ intelliguntť isti 2
consanguinei. ℞. scđm Ge. ibidem ꝙ vsq; ad. vij. gradum.
¶ Utrũ hec pena hẽat locũ in pñta- 3

tione: postulatõe uel ꝯfirmatõe. ℞. ꝟ3 gl. in. d. c. ꝙ sic dũmõ hẽat fieri a clerico uel ꝑsona eccliastica. secꝰ si patronus eẽt laicꝰ. Idẽ dicit Ge. ibidẽ i cõferẽte ⁊ postulãte. Ex q̃ collige ꝙ ꝯstitutio penalis q̃tenꝰ ꝯcernit fauorẽ ecclesie est extẽdenda ad aliũ casũ q̃ꝫ expressũ: dũmõ casus ad quẽ fit extẽsio ꝯcernat fauorẽ ecclie. facit qꝺ. s. dixi excõicatio. v. casu. vi. §. iij.

4 ¶ Utrꝫ mãdatariꝰ sit excõicatꝰ. ℞. ꝟ3 Pe. de anch. quẽ seqt̃ Ge. Ibidẽ ꝙ aut mandatariꝰ scit q̃litatẽ facti q⁊ scit hoc fieri in ꝯtẽptũ eligere debent: et tũc est excõicatꝰ. Et sic limita ⁊ intellige glo. ibidẽ. Si vo ignorat q̃litatẽ facti: tũc q⁊ nõ facit in ꝯtẽptũ canonis nõ erit excõicatꝰ. facit. c. si vo. de sen. excõ. ⁊ placet hec opi. Jo. de imo. sed punietur alia pena.

Casus. xv. est i. c. gñali. ꝺ ele. vbi excõicant̃ ꝑmo illi q regalia. i. collectã q̃ fit noie regis uel iperatoris: seu vectigalia cõcessa ecclesiis a rege: aut custodiã seu guardiã sicut i eccl̃ia parmẽsi: vbi laici debent custodire donec ecclie sit ꝓuisũ: uel aduocatõis seu defensionis titulũ qꝺ idẽ est q⁊ aduocatꝰ dr̃ defensor in ecclesijs: monasterijs: aut alijs pijs locis vacantibꝰ de nouo vsurpãdo bona eccl̃iaꝝ monasterioꝝ aut locorum ipsoꝝ occupar̃ ꝑsumũt cuiuscũq; sint dignitat̃. vbi no. ꝟm Ge. ibidẽ. ꝙ duo reqrunt̃ ut sint excõicati. ¶ Primũ ꝙ ꝑdicta iura de nouo vsurpent. ⁊ dicunt̃ ꝺ nouo si a. xl. an. citra ꝟm Gar. p. c. fi. de ꝯsue. ¶ Secundũ ꝙ virtute illiꝰ vsurpatõis bona vacantiũ ꝑdictoꝝ occupẽt: alr̃ ñ sũt excõicati. ⁊ ad dit Gar. ꝙ nõ solũ si sup̃ noiata iura: sed etiã qꝺcũq; aliud ꝑ qꝺ occupent bona ꝑdicta vsurpẽt: incidũt in penã predictã. scꝺo excõmunicant̃ cl̃ici ꝑdictaꝝ eccl̃iaꝝ: monaci monasterioꝝ ⁊ ꝑsone cetere locoꝝ eorundẽ q ꝑdcã fieri ꝓcurãt. itellige ꝟm Jo. an. si ꝓcurant opẽ: consilio: ꝓsuasione: aut cooperatione.

Casus. xvi. est in. c. idẽnitatibꝰ de elec. vbi excõicant̃ deputati uel vocati ad dirigẽdas moniales in electionibꝰ q se nõ abstinent ab his ꝑ q̃ inter eas sup̃ faciẽdis electionibꝰ ipsis oriri posset discordia ul̃ exorta nutriri. vbi dicit Ge. ꝙ nõ euocatus ad electionẽ: uel vocatꝰ ad alia q̃ꝫ ad dirigendã electionẽ nõ icurrit hãc penã: l3 nutriat discordiã: ⁊ ñ solũ ista pena h3 locũ in electõibꝰ monialiu3 s3 etiã i his q nõ renũciãt ꝓprijs: sed viuũt sicut canonici seculares in secularibus ecclesijs.

Casus. xvij. est in. c. hac ꝯstõe de offi. dele. vbi excõicat̃ qlibet ꝓcurãs: ut ꝯseruator sibi datus se intromittat de alijs q̃ꝫ ꝺ manifestis iiurijs. ꝺ q̃ dic ut. s. ꝯseruator. §. i.

¶ Est ⁊ aliꝰ casus in. c. cũ gẽtes. ꝺ of. leg. qꝺ. c. cõiter nõ habet̃: s3 est ex̃uagans. de q̃ dic. ut. j. legatꝰ. §. vlti. 1

Casus. xviij. est in. c. vnico. de his q̃ vi metusue causa vbi excõicant̃ illi q absolutionẽ uel reuocationẽ quãcũq; a sñia excõicationis suspẽsionis: uel interdicti extorserint ꝑ vim aut metũ. qꝺ intellige ꝟm glo. ⁊ arch. ibidẽ. si absolutio seu reuocatio sit facta q⁊ si iudex noluisset absoluere uel reuocare: nõ haberet locũ ꝑdicta pena ⁊ si vis: aut metꝰ sit illatꝰ

¶ Quid si sñia erat iiusta. ℞. ꝙ nihilominꝰ ligabũt̃ ꝑdcã pena si ꝑ vi vl̃ metũ obtinuerũt reuocationẽ. ar. xi. q. iij c. i. ⁊ siue faciat ꝑ se siue ꝑ aliũ. c. mulieres. de sen. excõ. 1

¶ Quid si obtineret̃ talis absolutio ꝑ vanũ metũ de q̃ timere nõ debebat 2

R. fm Gar. ibidē. ⁊ archi. q̄ nō liga-
bunt̄ quia ꝓprie nō appellat̄ metus
talis timor. l. metum. cum. l. seq. ⁊. l.
non timorem. ff. qd̄ me. cā.

3 ¶ Utr̄ habeat locū p̄dicta pena i ab
solutōe a minori excōicatione sic ob
tenta. R. q̄ nō. ar. c. si quē. de sen. ex.

Casus. xix. est in. c. mulieres.
de iud. vbi excōicat̄ q
fingit causaz uel facit fraudē ut iudex
p̄sonal'r vadat ad mulierē ꝓ testimo-
nio ipsi⁹ capiēdo. vbi dicit glo. q̄ iu-
dex ut posset visitare dñaz faciebat eā
noiare in testē si tñ iudex nō iret ad eā
lz fingat̄ cā non incurreret ista pena
fm Jo. an. ibidem.

Casus. xx. ē i. c. aplice. d̄ re iu
di. q̄ qz vacat omitto.

Casus. xxi. est in. c. hoc ꝯsul-
tissimo. de re. ecc. non
alie. vbi excōicant̄ oēs cōpellētes cu-
iuscūq; ꝯditōis sint p̄latos uel eccli-
asticas p̄sonas ad submittendū ecclias
subijciēdo bona imobilia: uel suppo-
nendū iura eccliaꝝ laicis uel recogno
scendū seu ꝓfitendū se tenere ab illis
tanq̄ a superiorib⁹ uel ad statuendū
eos laicos tanq̄ p̄ronos uel aduoca-
tos eccliaꝝ seu bonoꝝ ipsarū iperpe-
tuū: seu ad nō modicū tp̄s sine capli
ꝯsensu ⁊ lnia spāli aplice sedis. vbi no.
fm glo. ibidē. q̄ ut incurrat̄ ista pena
reqritur. ¶ Primo q̄ sint bona im-
mobilia uel iura que in imobilib⁹ cō-
putantur. ¶ Secūdo q̄ supponātur
tanq̄ sint sua uel recognoscāt̄ ab eis.
¶ Tertio q̄ non sit ad modicū tēpus
quia si fieret ad modicū tēpus ex ali-
qua iusta causa cuz cōsensu capli non
incurreret hec pena. ¶ Quarto q̄
fiat sine licentia capli ⁊ pape. Scd̄o
excōicant̄ oēs laici q ex licētia pape ⁊
cōsensu capli ꝯtractus inierūt de ec-
clesiasticis imobilibus: ul' inient i futu-
rum: si aliquid plusq̄ importat nā cō
tractuū ipsoꝝ: uel pactū in eis factum
vsurpauerūt uel exegerūt si moniti le
gitime nō desistūt ab hmōi vsurpatio
ne restituēdo etiā tal'r vsurpata. vbi di
cit archi. q̄ si est ꝯ̄ct⁹ ēphiteotic⁹ acci
piāt qd̄ est a iure p̄missū ⁊ nō vltra. ⁊
sic de alijs ꝯ̄ctib⁹ initi. Itē dicit q̄ nō
sufficit abstiere a tali vsurpatōe ad eui
tandū penā predictā nisi vsurpata re-
stituantur.

Casus. xxij. est in. c. vnico d̄ re
ligiosis do. vbi excōi-
cant̄ nouū ordinē aut religionē inue-
niētes: vel habitū noue religionis as-
sumētes. intellige. s. ut cuz alijs sil' vi-
uant. alijs seorsū assumere nō ꝓhibē
tur. ¶ Scd̄o excōicant̄ oēs frēs mē-
dicantiū ordinū post ꝯciliū lugdunēse
institutoꝝ q aliqd in ꝓpo hr̄e nō p̄nt
ex eoꝝ regula si aliquē recipiūt ad ꝓ-
fessionē: siue si domos uel loca eoꝝ ali
enāt sine lnia sedis aplice spāli aut ēt
fz arch. si alienāt bona mobilia. Exci
piunt̄ ab ista pena frēs miores ⁊ p̄dica
tores ⁊ heremitaꝝ sci Au. ⁊ carmelita
rū. ut pz i. d. c. ꝯciliū āt p̄dcm̄ celebrā
tū fuit ab Jnno. iij. āno. do. Mcc. xv.

Casus. xxiij. ē i. c. q̄q̄q̄. d̄ cen.
vbi excōicant̄ qcunq;
p. se ul' p alios suo noie ul' alieno ab ec
clesijs ul' eccliasticis p̄sonis exigūt pe
dagia ul' guidagia ꝓ reb⁹ suis ꝓprijs
q̄s deferūt ul' deferri faciūt nō cā ne-
gociatōis. Intellige si sūt p̄sone singu
lares q hoc faciūt. sec⁹ si cēt vniuersi
tas uel collegiū qz non excōicant̄ sed
subijcit̄ eccliastico iterdicto. Quid āt
sit negociatio ꝓp̄e. vide. s. Clicus. ix.
§. ij. hodie tñ papalis est ut. s. dictū est
Excōicatio. v. casu. xix.

Casus. xxiiij. est in. c. clicis. d̄
imu. ec. Sed qz p cle.
vnicā. eo. tit. est reuocat⁹ pertranseo.

Casus .xxv. est in .c. qm̄ de immu. ec. vbi excōicant̄ oēs q̄ ipetratores lr̄aꝝ aplicaruꝫ uel alios ad foꝝ eccliasticū recurrētes super causis q̄ ad idē foꝝ de iure ul' antiqua ꝯsuetudine ꝑtinere noscunt̄ cōpellūt seu cōpelli ꝓcurāt: aut ꝑ se uel per aliū ipediūt ne corā iudicib⁹ eccle sticis delegat̄ seu ordinarijs possint iusticiā obtinere uel querelā de dict̄ causis corā eis ꝓponere iudices eccliasticos: uel ipetrātes aut litigātes seu litigare volētes aut ꝓpinq̄s ipsoꝝ seu res illoꝝ aut eccliaꝝ suaꝝ etiā ꝑ captionē modis ue alijs q̄buscūq̄ aggrauant cum dantib⁹ ꝯsiliū: auxiliū: uel fauorem ad p̄dicta: nec tales debēt absolui nisi pri⁹ integre satisfecerint tam iudici cui⁹ iurisditionē ꝑturbauerūt q̄ parti perturbate de iniuria dāmis expensis ⁊ interesse partim papalis ē. ut pꝫ. s̄. excōicatio. v. casu. xxv.

Casus .xxvi. est in .c. eos. d̄ immu. ec. vbi excōicant̄ oēs seculare dn̄ium hn̄tes q̄ suis subditis interdicūt ne p̄lat̄ aut clicis seu ꝑsonis eccliasticis q̄cūq̄ vēdāt emāt aliq̄d ab eisdē: nec ipsis bladū molaꝫ coquāt panē aut alia obseq̄a exhibere p̄sumāt. vbi no. ꝑm Ge. ibidē: q̄ p̄dicta pena locū hꝫ solū in illis q̄ habēt dn̄ium ⁊ nō in alijs. ⁊ qn̄ p̄dicta interdicūt suis subditis. secus si p̄dicta interdicūt non suis subditis.

¶ Quid si fiat tale p̄ceptū uel statutū ne q̄s possit vēdere uel alienare non subditis uel illis q̄ nō portāt onera cōmunis. R. ꝑm Ge. in. d. c. eos q̄ nō ligant̄ p̄dicta pena: q̄ nō est ꝯ̄ libertatē eccliasticā ex q̄ nō fit mētio d̄ eccle sijs uel eccliasticis ꝑsonis nisi illud intelligeret̄ de ipsis. vn̄ pōt iudex ecclesiasticus ipsos cōpellere: ut declarent q̄ habeant locū quo ad laicos non q̄ ad eccliasticas personas.

Casus .xxvij. est in .c. ut periculosa. ne cle. uel mo. vbi excōicant̄ tria gn̄a ꝑsonaꝝ. ¶ Prio oēs religiosi tacite uel exp̄sse ꝯfessi aliquā religionē approbatā temere habitum sue religionis dimittētes. vbi no. q̄ ad incurrendū hāc penā duo req̄runt̄. ¶ Primū q̄ dimittāt ex̄ mōasteriū egrediēdo q̄ si intelligeret̄ q̄ essent excōicati dimittēdo in monasterio existēdo: sequerent̄ duo incōueniētia. ¶ Primo q̄ tex. fuisset supflu⁹ dicendo in scholis uel alibi. Suffecisset eni dicere vbilibet q̄d esse nō dꝫ. ut dicit glo. in R̄ica. ff. q̄d me. āc. ¶ Scd̄o seq̄ret̄ q̄ religiosus dormiēs sine habitu esset excōicatus q̄ temere dimittit. ꝯ̄. c. vidua. xx. q. i. ⁊ ꝯ̄. c. sanctimonialis. xxiij. dis. ad hoc. de vi. ⁊ ho. cle. c. fi. in fi. q̄ iura volūt q̄ semꝑ habitu vti dꝫ: q̄d esset valde amaꝝ v̄bū si ligarētur sine habitu dormiēdo q̄d nō ē credendū ꝑm Jo. an. in. d. c. ut ꝑiculosa. in noueila. Et iō dic q̄ oportet dimittant habitū ⁊ sint in scholis: uel alibi ex̄ monasteriū: q̄ sic euagādi hn̄t materiā. ut vult rō dicti. c. al's. quāuis dimittāt in monasterio nec ex̄ egrediuntur nō credo ligent̄: q̄ cessat rō. l. s. mā euagādi. ¶ Scd̄m q̄d req̄rit̄ ut incurrat̄ hec pena ē ut dimittāt temere. s. sine rōnabili cā: seu licita religioso: q̄ licet ex̄ monasteriū appeāt sine habitu ⁊ eum dimittāt tn̄ si hec faciūt ex cā licita religioso quā iplere nō pn̄t comode cuꝫ habitu: puta ꝓpter balnea uel piscationē licite fiendā nō ligātur ꝓpter verbū temere. ⁊ no. in glo. ibidē. ⁊ in. c. i. de sen. excō. li. vi.

¶ Sed q̄d si religiosus deferat habitū sꝫ occulte: puta sub vestib⁹ laicalib⁹ sine rōabili cā ⁊ ex̄ mōasteriū. R. Jo. an. in. c. de⁹ qui. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glo.

Mōachꝰ dimittēs hītū ꝛc

l.cle.ii.e.ti.videt tenē q̄ sit excōicat⁹ Pa.aūt.in.d.c.deus tz q̄ nō.⁊ ego post fcm̄ silr teneo.qz ꝯstitutio penal nō dz extēdi ad cāum nō hūtē oiodā rōnē.ut no.Jo.an.in regula odia de re.iur.in.vi.in mercurialibus lz ante factum sit tenenda opi.Jo.an.⁊ glo.

2 ¶ Quid si assumit habitū alteri⁹ religionis.R.q̄ mihi placet opi.Ge.ibidē:q̄ nō icurrit p̄dictā penam.Et ita consuluit Lap.allegatōe.xxxiiij.Nec ob.verbū sue religionis.quia vna est religio gn̄alit̄ sūpta quo ad tria vota.

3 ¶ Scdo excōicant̄ oēs religiosi qui accedūt ad q̄uis studia lr̄az.intellige ex̄ claustr̄.nisi a suo prelato cuz consilio maioris partis sui conuentus sibi eūdi ad studiuz lnia p̄mitus sit ꝯcessa.

4 ¶ Nunqd ligabit̄ abbas sine prefata lnia vadens.R.Ge.ibidem.q̄ nō.

5 ¶ Tertio excōicant̄ oēs doc.siue magistri qui religiosos habitu suo dimisso leges uel phisicam docent uel i scolis suis presumunt retinere.

Casus.xxviij.i.c.qcūq̄z d̄ hereticis.vbi excōicant̄ oēs q̄ p̄sūpserit eccliastice sepulture tradere her̄ticos credētes receptatores defēsores: ul' fautores eoꝝ sciēter nec debēt absolui nisi ꝓprijs manib⁹ publice extumulēt hmōi corpora dānatoruz.

1 Quid ē tradere eccliastice sepulture.R.s̄m Archi.q̄ ē taliū cadauera in cimiterio ecclie tumulare: uel etiaz alibi ad modū xp̄ianorū cuz psal.⁊ orationibus ad sepulturam deducere.xiij.q.ij.qui diuina.⁊.c.quesitum.

2 ¶ Qui aūt dicant̄ fautores.receptatores.⁊ huiusmodi vide.j.hereticus.

Casus.xxix.ē i.c.ut inqsitiōis de hr̄ti.vbi excōicant̄ ptātes.dn̄i tpales.rectores ul' eoꝝ officiales: seu balini q̄ de crie heresis cognoscūt uel iudicāt siue si captos pro eodē crie absq̄z ep̄orū uel inqsitoꝝ licētia a carcere liberant.ul' executionē ꝓ hmōi crie eis a diocesano ul' inqsitorib⁹ iniūctā nō iplēt ꝓut ad eoꝝ spectat offm̄.Itē si directe uel idirecte p̄sumūt sententiā diocesanoꝝ uel inqsitoꝝ aut ꝓcessū ipedire: ul' si diocesāo vel inqsitorib⁹ p̄sūpserint se opponer̄ in his q̄ ad p̄fatū fidei negociū incūbūt.aut al'r ipedire cū oib⁹ dātib⁹ eis in p̄dict̄ auxiliū ꝯsiliū ul' fauorē.Limitat tn̄ Matheus ibidē veꝝ si facit aio ipediendi offm̄.Secus si ipediret aio offēdēdi qz est inimicus suus quia sic non esset excōmunicatus.lz ipediret.

Casus.xxx.ē i.c.vnico d̄ scisma.⁊ qz vacat hodie omitto.

Casus.xxxi.est in.c.i.de homi.vbi excōicant̄ oēs qui per assassinos aliquē interficiunt de quo dic.ut.s̄.Assassinus.§.i.

Casus.xxxij.ē i.c.i.d̄ vsu.vbi excōicant̄ oēs persone singulares eccliastice ep̄is iferiores q̄ vsurarijs alienigenis ꝯcedūt domos ad fenus exercēdū.ul' non expellūt de terris suis infra tres mēses.de quo vide.j.vsura.ij.§.xiij.

¶ Quis dr̄ oriūdus.R.q̄ is q̄ ort⁹ est ibi vl' i vico ciuitatis illius.ff.ad munici.l.qui ex vico.uel etiā si p̄ ei⁹ ide origine duxit.ff.eo.ti.l.assūptio.§.filius. 1

¶ Quid si vsurari⁹ n̄ sit de terra oriūdus.sz de dn̄io sub cui⁹ ē terra.R.s̄m Car.⁊ Frā.ibidē nō hz locū hec pēa. 2

¶ An p̄dicta pena cōprehēdat ꝯducentes iudeos.R.Car.in.cle.i.de vsu. Ge.i.c.vsuraꝝ de vsu.in.vi.⁊ Pau.⁊ Bal.in quodā ꝯsilio.qd̄ icipit.Inter iudeos ⁊ Lau.de Rodol.i suo tractatu d̄ contractibus tenent q̄ sic.Et sic tene.licet aliqui teneant contrarium. vt.infra.vsura.ij.§.xiiij. 3

Casus .xxxiij. est in. c. vnico d̄ iniur̄. vbi excōicantur cōcedētes rep̄salias ꝯ ꝑsonas ecclia-sticas ul' eorū bona. uel si general'r cō cessas p̄textu cuiusuis ꝯsuetudinis ad easdē referūt seu extēdūt nisi. j. mēsez a die ꝯcessiōis reuocēt. intellige si sūt ꝑsone singulares. Itē no. ꝑm Archi. ibidē q̄ ꝯcedere ꝑtinet ad ꝯcedentes ⁊ extēdere ad eos quibus tales repre-salie sunt concesse.

1 ¶ Quid si ante mensē ꝓcesserunt ad actuz. ℞. gl. ⁊ Ge. ibidē q̄ sunt excōi-cati quia prohibent actum ⁊ precipit reuocationez ifra mensem.

Casus .xxxiiij. est in. c. felicis de pe. de quo hēs. s̄. ex cōmunicatio. v casu. ix.

Casus sequētes vsqz ad casū. xlvi. sunt i clemētinis.

Casus .xxxv. est in cle. vnica. d̄ seq̄. pos. vbi excōicant̄ oēs qui sequestrationē q̄ dz fieri ꝑ or-dinariū loci de bn̄ficio nō possesso pa cifice ꝑ triēniū integrū post sniam dif finitiuā ꝯ possessorē apd̄ sedē aplicaz dūtaxat in petitorio ul' possessorio ꝓ-mulgatā ipedire: ul' fructus seq̄stratos q supsūt onerib' tenentis sequestratū bn̄ficiū occupare presūpserit a q̄ nō absoluantur nisi, vsurpata restituant ⁊ impedimentum remoueant.

1 ¶ Quid si seq̄stre cōuertit fructus in vtilitatē beneficij. ℞. gl. Pau. ⁊ Zen. q̄ non potest propter verbū restituat.

Casus .xxxvj. est in cle. i. de se pul. vbi excōicant̄ oēs q iterdicti tpe i cāib' nō ꝯcessis a iure vl' excōicatos publice. s. maiori excōi-catōe nō minori ꝑz ino. i. c. sacris de sepul. aut noiati iterdictos. intellige a diuinis ⁊ ꝑticipatōe sacr̄oꝝ ꝑz Pau. qz iterdicti a iurisditōe ul' ab aliq̄ offi-cio nō p̄uant̄ sepultura. uel vsurarios manifestos scient̄ sepelire p̄sumūt i ci-miterijs nec debēt absolui nisi prius sa tisfecerint illis quibus iniuria facta ad arbitrium diocesani.

¶ Utꝝ ad icurrēdū p̄dictā penā req-rat̄ q̄ loc' sit bn̄dict'. ℞. ꝑm Car. ibi-dē q̄ sic. qz nō dr̄ cimiteriū nisi ꝑ bn̄ dictionē. ar. c. nemo de ꝯse. di. i. ⁊ hoc verius lz aliq teneant contrariū quo rū opi. potest esse v̄a qn̄ locus diu ha-beret̄ pro bn̄dicto lz i veritate nō eēt. 1

¶ Quis dr̄ publice excōicat'. ℞. ꝑm gl. in. c. exceptionē de excep. q̄ si agit̄ de pena icurrēda respectu cōicantiū ipsi excōicato itelligitur si iudex tulit sniaz i loco vbi publice iudicare ꝯsue uit p̄sētib' officialib' suis ⁊ ꝑtib'. ul' al tera absēte ꝑ ꝯtumatiā al's sec'. sz gl. i d. cle. i. vult q̄ ex q̄litate fori ⁊ ex mul-titudine astātiū ul' paucitate dicat̄ pu-blicū ul' nō publicū. vñ ꝑm eādē gl. se peliēs occulte excōicatū lz sciat nō ici dit i penā. Pa. i. d. c. exceptionē limi-tat hoc verꝝ qn̄ nō esset excōicat' ꝑm modū quē dicit glo. i. d. c. exceptionē aut si eēt tñ sepeliēs ignorabat ⁊ ma-gis plz. q̄ v̄o ad excōicatū dr̄ publice excōicat' ex q̄ a iudice fuit excōicat'. ipo pn̄te ul' ꝯtumaciter absēte. lz non fuerit denunciat' ꝑm pa. in. d. c. exce. 2

¶ Quis dicatur nominatim interdi-ctus uel excōicatus. vide nominatim 3

¶ Quid si vsurari' manifest' fecit cau tionē. ℞. Car. i. d. cle. q̄ poterit sepeliri licite. Et ita tenet gl. ⁊ Math. ibidē. 4

¶ Utꝝ hec pena liget solū ḥtimo uel tumulo iponētes an ꝯcomitantes uel portātes seu officiātes. ℞. Pau. tz q̄ solū tumulo iponentes. Ste. tz q̄ oēs etiā ꝯcomitātes. gl. dicit cāum dubiū Ego credo nisi fiat fraudulent̄ q̄ solū ē excōicat' iponēs i tumulo cū mādā-tib' ⁊ auctoritatē p̄stātib' sil' cū platis dolose ñ ꝓhibētib'. sz ꝑmittētib' sepe- 5

lice ⁊ officiātib⁹ ꝑm morē sepulture.

Casus .xxxvij. ē in. cle. i. de de ci. vbi excōicāt̄ oēs religiosi administrationē ul' bñficia non hñtes q nō aliū: aut al's decimas ecclijs debitas. ⁊ ad eos nō spetātes sibi appropriare ꝑsumūt: seu q de aialib⁹ familiaꝝ: aut pastoꝝ suoꝝ ul' alioꝝ ēt aialiū imiscētiū eoꝝ gregib⁹: aut q de aialib⁹ q̄ i fraudē ecclīaꝝ emunt. emptaq̄ vēditorib⁹ vel alijs ab ipsis tenēda tradūt. seu q ꝺ t̄ris q̄s tradūt alijs excolēdas ꝺcimas soluere nō ꝑmittūt aut ꝓhibēt. si post reqsitionē factā ab eis quoꝝ interest nō destiterit. j. mēsē. vl' si de his q̄ ꝯ ꝑmissa vsurpare uel retinere ꝑsūpserūt infra duos menses ecclesijs dānificatis emendam non fecerint cōpetētē. nec debent absolui nisi ante satisfactionē ꝯdignā fecerit.

1 ¶ Quid de decimis debitis priuato ex priuilegio uel feudo. ℞. glo. ibidez non esse locum isti pene.

2 ¶ Quid si ꝑdicti lz nō ꝓhibeāt alijs tñ ipsi nō soluunt decimas cū ꝺbeāt. ℞. glo. ibidez. Pau. ⁊ Zen. q̄ nō erūt excōmunicati aliter prioris essent cōditiōis q̄ laici nō soluentes decimas

Casus .xxxviij. ē i. cle. i. ꝺ sta. mo. vbi excōicāt̄ duo gnā ꝑsonaꝝ. ¶ Prio oēs monaci ⁊ canonici regulares administrationē aliquā nō hñtes q sine licētia spāli suorū ꝑlatoꝝ se trāsferūt ad curias ꝑncipū ut dānū aliqꝺ suis ꝑlatis aut mōasterijs iferāt. Ubi no. ꝑm gl. ⁊ Car. ibidē. q̄ ad icurrēdū hāc penā duo reqrunt̄. ¶ Primo q̄ intrauerit curiā. qꝛ ex solo exitu claustri ob hāc cāz nō ligarent̄. ¶ Secūdū q̄ requirit̄ ē vt cā dānificādi monasteriū uel ꝑlatū curiā itrauerint. vñ lz dānū nō intulerit vt puta qꝛ penituit eos. tñ ex quo ꝓpter hanc causam curiaz intrauerūt ligantur. licentiaz ꝛ̄o habere uel non habere non puto ponderandū. ut dicit glo. ibidē.

¶ Quid est administratio. ℞. Car. in d. cle. ⁊ Lau. q̄ pro administratione debemus intelligere perceptionē tēporalium fructuum. non autem spiritualium officiorum. 1

¶ Item secundo exōicant̄ monaci qui sine licentia obtenta abbatū suoꝝ tenent arma intra septa mōasteriorū vbi dicit Car. q̄ septa est clausura monasterij quā nō lz egredi nisi de lnia. 2

¶ Quid si talis est abbas q̄ parit cōtumeliaz creatori uel iniungit monacis itollerabilia. uel eos prosequitur odio capitali poterūt ne monaci sine lnia arma sumere. Si alijs remedijs non possunt sibi prouidere. ℞. Car. ibidez q̄ sine predicta pena possunt assumere. xi. q. iij. c. Julianus. 3

¶ Quid si tenent arma i aliquo monasterio non in suo. ℞. q̄ nō erunt excōmunicati. Et no. q̄ nomine armorum intelliguntur ea que cōiter sunt ad inuadendum. uel defendendum. Si vero essēt talia quibus possent vti vt armis uel ut instrumentis. sicut baculus. lapis. furcha. ⁊ huiusmodi. tūc talia sumunt significatum ab itentione deferentis. Item no. q̄ prefati casus non habent locum in alijs monacis nisi in nigris. 4

Casus .xxxix. est in cle. attendentes. de sta. mo. vbi excōmunicātur impedientes visitatores monialium quaruncūq̄ ⁊ etiā canonicarum regulariuz in his que pertinent ad officium visitationis earundem. Ubi no. ꝑm. Car. ibidem q̄ ad incurrenduz predictam penaz oportet. ¶ Primo q̄ impedimentuz effectualit̄ prestet̄. ¶ Secūdo q̄ admonitio ut desistant sit eis facta ꝑ visitātē

¶ Tertio ꝙ monitio nõ ꝑcedat ipe/
dimẽtũ. alꝫ non ligarent̃ ista pena. Et
dicit sufficere vnicam monitionẽ etiã
generalr factã: dũmodo fiat a visitãte

Casus .xl.ẽ.in cle.i.de reli.do.
vbi excõicant̃ oẽs sta/
tũ bighinaꝝ assumentes uel assũptũ
sectãtes. ¶ Scdo excõicant̃ religiosi
q dictas bighinas fouent [illegible]oꝝ statu
seu ut assumãt dictũ bighi[illegible]tũ dãt eis
consilium fauorem uel auxilium dire
cte uel indirecte.

Casus .xli.est.in.cle.vnica.de
ꝯsan.ꝛ affi.vbi excõicã
tur oẽs scient̃ ꝯhentes mr̃moniũ in/
gradib⁹ ꝯsanguinitatꝭ uel affinitatꝭ ꝓ/
hibitꝭ.itẽ scdo ꝯhẽtes cũmonialib⁹.itẽ
tertio religiosi uel mõiales aut clici i
sacris constituti contrahentes matri/
monium cum quibuscunqꝫ.

1 ¶ Quid si ignorauit qñ ꝯxit sꝫ postea
sciuit gdũ ꝓhibitũ.ꝝ.cũ gl.ꝛ Car.i
d.cle.ꝙ non ligatur ista pena: nisi cõ/
trahat de nouo q̃tuncunqꝫ cohabi/
tet.licet peccet mortaliter.

2 ¶ Utꝝ ꝯhẽs cũ ipubere sibi ꝯsãguĩea
vel affine ligeť ꝑdicta pena.ꝝ.Car.ꝛ
Lau.ibidẽ.ꝙ nõ ligat̃ qꝛ spõsalia po
tius isti iuris iterꝑtatione ꝯhũt q̃ ma
trimõiũ.c.vnico.de despõ.ipu.li.vi.
ꝛ ꝯhẽtes spõsalia nõ ligãť ꝑdicta pe/
na.ut tenet glo.Ste.ꝛ Pau.ibidẽ qđ
intellige nisi per copulam carnalem
efficiant matrimonium.

3 ¶ Utruꝫ cõtrahens cuꝫ furiosa sibi
affine ligetur ꝑdicta pena.ꝝ.ꝙ nõ.

4 ¶ Quid si solũ ꝯxit ꝑ v̊ba de pñti sꝫ
ñ ꝯsumauit.ꝝ.gl.ꝙ nihilomin⁹ ligat̃

5 ¶ Quis dicat̃ religiosus ut icidat in
istã penã.ꝝ.gl.ꝙ qlibet tacite) ul' exp̃s
se ꝓfessus aliquã religionẽ approbatã

Casus .xlij.ẽ in.cle.nollẽtes.đ
hr̃ti.vbi excõicant̃ oẽs
inqsitores seu cõmissarij sup hr̃si de/
putatꝭ q ꝑtextu officij inqsitionis quo
cunqꝫ mõ illicito pecuniã extorquent
ab aliqb⁹. Itẽ.ii.si scient̃ ꝑdicti acce/
ꝑtẽt bona eccliaꝝ. Itẽ.iij.si fisco etiaꝫ
ecclie ob clicoꝝ delictũ applicẽt bõa
eccliaꝝ.vbi dicit Car.ꝙ hec pena nõ
cõprehẽdit epos.ꝛ ẽ v̊ior opi.lꝫ aliq
ꝯdicãt. Itẽ dicit q̃ noie pecunie intel
ligit̃ quodcũqꝫ extimabile.facit.l.i.ꝛ
ij.C.de ꝯsti.pecu.ꝛ.i.q.iij.ꝑ totũ. Itẽ
dicit ꝙ solũ hꝫ locũ ista pena qñ ꝑte/
xtu officij hoc faciunt. Et aduerte ꝙ
ꝑdicti nõ possũt absolui ꝑterq̃ i mor
tis articulo nisi prius satisfecerit đ pe
cunia sic extorta.nec ꝑuilegiũ aut pa/
ctũ ul' remissio valet ꝯ hoc.ut i.d.cle.

Casus .xliij.est in cle.vnica.đ
vsur.vbi excõicant̃ po
testates.capitãei.rectores.ꝯsules.iudi
ces ꝯsiliarij aut alij quis officiales q̃/
rũcunqꝫ cõitatũ q faciunt statuta scri
bunt uel dictãt ꝙ vsur̃ soluãtur aut ꝙ
solute nõ restituant̃ cũ repetunt̃. Itẽ
ii.q sciẽter iudicare ꝑm illa statuta ꝑsũ
pserint. Itẽ.iij.si ꝑdicta statuta hacte/
nus edita de libris cõitatũ ipaꝝ nõ đ
leuerit si hñt ptãtẽ sup hoc.j.tres mẽ/
ses.itellige tã de ptãte iuris q̃ facti.ꝑꝫ
glo.ꝛ Car.ibidẽ Itẽ.iiij.qcunqꝫ ꝑdi/
ctorũ ꝑsumentes obseruare ꝑdicta
statuta seu ꝯsuetudines effectũ eoruꝫ
hñtes q̃quomõ. Sed alij a ꝑdictis
ꝑuãtes talia statuta non sunt excõicati
ꝑm Car.ibidẽ. Itẽ no.ꝙis q scribit ul'
dictat ut incidat in penã ꝑdictã opor
tet hec faciat tanq̃ officialis ꝑꝫ Pau
aliter non ligaretur. Similiter non li
gatur scribens sniam conformẽ sta/
tuto: nisi poneret̃ tenor statuti i snia.

¶ Quid si faciunt statutum ꝑopter 1
vsurarios reprimendos ut non exigãt
nisi tantũ.ꝝ.glo.ꝛ Car.ꝙ nõ ligant̃.

¶ Quid de dñis q cuꝫ iudeis vsuras 2
exercentib⁹ pacta faciũt.ꝝ.Car.ibidẽ

q̄ sic sunt excōicati ꝑ3 Lau. maxime si vsure exigantur a xp̄ianis sicut qñ faciunt pacta cum xp̄ianis vsurarijs.

Casus .xliiij. ē. i cle. cupiētes. de pe. vbi excōicantur oēs religiosi mēdicātes q̄ loca de nouo accipiūt ad habitandū. Itē. ij. predicti q̄ accepta loca hucusq̄ mutant. vel trāsferūt ī alios q̄uis titulo. de quo dic ut. j. Loca. Aduerte tñ q̄ l3 sit nouū qd̄ fuit ⁊ postea reficit. ut no. xviij. q. ij. de monachis. tñ ꝑm Car. hic nō ꝓhibēt loca destructa reficere. limitat pau. vez nisi ip̄a loca desierit eē d̄ eoꝝ dñio ⁊ postea ex nouo iur̄ acq̄rūt

1 ¶ An aūt p̄dicti mēdicātes possint augmētare loca iā capta. ꝛ. Lap. ꝯsilio clxxxviij. q̄ sic sine p̄dcā pena. facit. c. fi. de ꝯces. pre. li. vi. ⁊. c. ꝯsuluit. de iude. ⁊ cle. i. de sup. ne. p̄la. q̄r aliud est d̄ nouo cape aliud augmentare. p̄terea hic nō accipit̄ locus. ut in. l. loc⁹. ff. de v̄. sig. sed capitur ꝓ alio loco diuerso pluraliter. vñ ꝓpter augmētatōez nō dicunt̄ hr̄e duo loca. Itē. iij. ibidē excōicant̄ oēs religiosi q̄ aliq̄ ꝓferre p̄sumūt in ꝑmonib⁹ suis ul' alibi ista intētione ut a decimaꝝ debitaꝝ ecclīs solutione retrahāt audiētes. Ūntria req̄runt̄ ut incidāt ī p̄dictā penā. ¶ Primū q̄ dicāt itētiōe retrahēdi. ¶ Secūdū q̄ decime a quib⁹ retrahere intēdūt sint debite. ¶ Tertiū q̄ dicant p̄sonis audiētib⁹ q̄ ex d̄bito debeāt soluere dictas decimas. Itē. iiij. ibidē excōicant̄ oēs religiosi q̄ predicare presūpserit negligētia nō purgata de cōscia faciēda circa decias nō soluētib⁹ ꝯfitētib⁹ ut soluant. Pro q̄ est sciēdu3 q̄ in. d. cle. p̄cipit̄ sub interminatiōe maledictōis eterne q̄ ī p̄ria dñica. q̄rta ⁊ vltia q̄dragesime ⁊ in festis ascensionis dñice pētheco. natiuitat̄ bti Joānis baptiste. assūptōis ⁊ natiuitat̄ btē v̄ginis Marie p̄dicādo populis si a p̄latis eccliaꝝ aut eoꝝ vicarijs ul' loca tenētib⁹ eorūdē fuerint req̄siti audiētes expresse de solutione decimaꝝ informēt. Itē. ij. p̄cipit̄ p̄dict̄ religiosis q̄ req̄siti a p̄dict̄ ꝯsciam faciāt illis q̄rū ꝯfessiones audiūt q̄ decias soluer̄ nō omittāt q̄ si post talem req̄sitionē sciēter postposuerint ꝯfitētib⁹ ꝯsciam facere de hmōi soluēdis decimis tam diu ab officio p̄dicatiōis ip̄o facto sūt suspēsi donec ꝯfitētib⁹ ip̄is non fecerit ꝯsciam si hoc ip̄3 sibi dicēdi comode facultatē habuerit. ⁊ iō hoc non faciēdo p̄dicādo interi sūt excōicati ip̄o facto. oportet ergo q̄ ꝯsciam faciāt sibi ꝯfitētib⁹ si comode possūt anteq̄ predicent al'r non euitant predictā penā.

Casus .xlv. est in cle. i. de sen. excō. vbi excōicāt̄ oēs religiosi cuiuscūq̄ ordinis ⁊ ꝯditiōis existent̄ qui interdictu3 ipositū a sede aplica uel a locoꝝ ordinarijs qd̄ iure ecclia ꝑuat nō ꝑuauerit. Idē dic d̄ cessationibus generalibus a diuinis. ⁊ ligat hec pena etiā si iterdictū sit nullū.

Casus .xlvj. q̄ aliqñ est papal'. aliqñ ep̄alis. aliqñ nō no. in. c. eos de sen. excō. li. vi. vbi illi q̄ a snia canonis ul' hois ꝓpter mortis piculū ul' aliud ipedimētū fuerūt absoluti ab alio q̄ ab eo a q̄ de iur̄ erāt absoluēdi: si liberati a tali ipedimēto q̄cito comode poterūt ꝯtēpserit se p̄ntare illi q̄ legitie debebat eū absoluere ⁊ satisfacere ꝓut ab eodē eis iniūgetur ip̄o scō sniam excōicationis incurrūt ⁊ ab eo solo poterūt absolui a quo a p̄ma excōicatione erāt absoluēdi. Idē dic de illis q̄ cū absoluunt̄ a papa uel legatis ip̄ius a q̄buscūq̄ sentētijs iniungit̄ eis ut se ordinarijs aut alijs q̄buscunq̄ rep̄sentēt ꝓ susceptōe pnie vel ꝓ satisfactione ipendēda his q̄b⁹

iniuriã fecerũt si nõ faciũt q̃ꝫ ꝑmũ co
mode poterũt eãdẽ sniam ipso facto
icurrũt de q̃ vide.s̃.absolo.iij.§.xvi.
Et aduerte hic ꝙ Jo.an.dicit ꝙ istd
habet locum tam in sentẽtia iuris q̃ꝫ
hois.⁊ ita sequuntur domini de rota.

Casus .xlvij.q ẽ aliqñ papalis
aliqñ epal' aliqñ nõ ẽ
in.c.nup.⁊ in.c.si ꝯcubine.de sen.ex
cõ.contra participantes cum excõi
catis.de q̃ dic ut.j.excõicatio.viij.§.i.

Casus alius est ꝑ ex̃uagãtem
pauli secũdi positã sub
ꝛica de re.ec.nõ alie.vbi excõicant̃
alienãtes res ecclĩasticas siue faciẽtes
pactuꝫ ꝑ qd̃ ipoꝝ dñiũ transferat̃ ad
oẽs ꝯcedẽtes hypothecãtes ĩfeudãtes
vel in emphitheosim concedẽtes, aut
locãtes nisi in casib⁹ a iure ꝯcessis: ex
ceptis fructibus ⁊ bonis que seruan
do seruari non possunt. Itẽ.ij.excom
municant̃ qui taliter alienata recipiũt

1 ¶ Sũt ⁊ multi alij casus excõicatio
nũ tã papales q̃ꝫ ꝑ statuta ordinarioꝝ
in eorũ diocesibus promulgati quos
omitto breuitatis causa.⁊ etiam pro
pter ea que inferam in sequenti qõne

2 ¶ Pro declaratione oiuꝫ ꝑdictoꝝ
casuũ tam in isto.c.q̃ꝫ in duobus pre
cedentibus queruntur infrascripta.

3 ¶ Utꝝ ignorãtes ꝑdictas snias excõi
cationũ ligent̃ q̃ ad deũ ⁊ cõsciam fa
ciendo ul' omittẽdo id ꝓpter qd̃ snia
excõicationis iponit̃.ꝛ. Aut ignorã
tia ẽ affectata crassa uel suppina.⁊ sic
ligarent̃ ꝑm cõiter doc.ꝑ tex.claꝝ i.c.
vt aiaꝝ ꝑiculis de ꝯsti.li.vi. Aut igno
rãtia nõ ẽ affectata nec crassa aut sup
pina. Et sic q̃ ad foꝝ ꝯscie ex no.in.c.
cognoscẽtes de ꝯstit.⁊ i.c.a. nobis el
i.de snia excõicatiõis ⁊ i.d.c.ut aiaꝝ
distiguo.aut id qd̃ cõmittit̃ ul' ommit
tit̃ ꝓpter qd̃ excõicatio ĩfligit̃ nõ ẽ ꝓ
hibitũ ul' ꝑceptũ a lege diuina sꝫ solũ
a iure positiuo vel ꝑ statutũ. Et tũc tal'
ignorãs nõ ligat̃ snia excõicationis
qꝛ ad eaꝫ icurrẽdã regrit̃ dol⁹ verus
vel ꝑsũpt⁹ sicut ẽ lata culpa.l.qd̃ ner
ua.ff.depositi.hoc tꝫ Jo.an.i.c.q̃ꝫte.
eo.ti.i.nouella vbi dicit' notabile v̄bũ
No.ꝙ i hũc uel quẽcũqꝫ canonẽ nul
lus incidit nisi sit i dolo.hoc idẽ tene
re vr̃ ino.in.c.cũ medicinal' e.ti.li.vi.
⁊ facit qd̃ no.Bar.in.l.qcunqꝫ.C. de
ꝑuis fugi.vbi dicit ꝙ vbicũqꝫ loqmur
de pena capitali ul' corporali subintel
ligit̃ dolus.d̃ hoc vide.j. Pena.§.vi.
ergo a fortiori subintelligit̃ in excõi
catiõe q̃ punit aiaꝫ. Cũ ergo talis nõ
sit in dolo v̄o ut patet.s̃.dolus.§.i.nec
ꝑsũpto qꝛ non ignorat crasse nec sup
pine qd̃ ẽ lata culpa ergo non ligabit̃
sentẽtia excõicatiõis.facit qd̃ no.ino.
in.c.nouerit eo.ti.vbi dicit ꝙ faciens
statutũ ꝯ̃ ecclĩasticã libertatẽ ignorãs
fore ꝯ̃ ecclĩasticã libtatẽ nõ ligat̃ snia
excõicatõis. Itẽ hoc pꝫ ꝑ ea q̃ no.in
l.q ꝯ̃.⁊.in.l.si qs icesti.⁊ i aut.icestas.
C.de ince.⁊ inuti nup.vbi pꝫ ꝙ igno
rãtia iuris excusat a pena iposita veti
tas nuptias ꝯ̃hẽti.facit.l.si adulteriũ
cũ incestu.§.i.ff.de adul. Aut id quod
cõmittitur uel omittitur ꝓpter quod
excõicatio infligitur est ꝯ̃ legẽ diuinã
⁊ cõmittens scit fore contra legem
dei.lꝫ ignoret esse prohibituꝫ per ius
cõmune uel per decretales aut statu
ta quecũqꝫ ⁊ in hoc est diuersitas iter
doc. Nam glo.in.d.c.a nobis.⁊ bar.
in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.⁊
fi.ca.videtur tenere ꝙ ligatur quia est
in dolo faciendo rem quã scit sibi esse
prohibitã.pro quibus facit.l.nec exẽ
plũ.C.ad.l.cor.de fal.⁊.c.cũ illoꝝ i fi.
e.ti.hui⁹ opi.vr̃ etiã sco.i.iiij.di.vi.ꝯ̃
riũ tꝫ Jo.an.i.d.c.ut aiaꝝ.⁊ q̃ ad ex
cõicationẽ.d.Ant.⁊ pa.i.d.c.a nobis
⁊ Ge.in.d.c.ut aiaꝝ.Sꝫ ꝓ ꝯcordia

sic distinguo aut loqmur d eexcõicatio
nibus q̃ infligunt̃ a iure cõmuni: aut
per ex̃uagãtes nel statuta quecũq; su-
per facto dãnato a lege diuina que cõ
munit̃ in diocesib⁹ publicant̃ ⁊ sciunt̃
vt est illa de nõ ꝯhẽdo in gradu ꝓhi-
bito de nõ v̄berãdo clericũ ⁊ silibus
⁊ sic ligatur. q; est lata culpa ignorare
qd oẽs sue ꝯditiõis sciunt. q; si est hõ
boni sensus nõ ignoraret talia si face-
ret q̃ cõiter homines sue conditiõis
faciunt. s. si iret ad ecclesias ⁊ ad pre-
dicationes ⁊ silia ipsa non ignoraret.
Cum ergo talis non sit extra culpam
ignorantie sic non euitabit penam. ⁊
sic intelligo ⁊ limito glo. ⁊ Bar. tenen
tes ꝙ ligant̃. Aut loqmur de excõi-
cationib⁹ iuris cõmunis ⁊ ex̃uagãtiũ
vel statutorũ quorũcunq; super facto
dãnato a lege diuina que cõiter non
publicantur in diocesibus nec sciun-
tur. Et sic cuz talis ignorans sit extra
oẽm culpaz ignorantie non ligabitur
pena excõmunicationis nisi sit perso
na cui ex officio ignorare sit prohibi-
tum. ⁊ sic intellige ⁊ limita Jo. an. ⁊
d. Anto cuz ceteris qui tenent ꝙ non
ligatur sententia excõmunicationis.
Ratio ẽ quia quãtitas pene debet ꝓ-
portionari q̃titati culpe. c. felicis. de
pe. li. vi. sed talis peccans solum offen
dit legem diuinam contra quã se scit
facere nõ aũt offendit ꝯditorẽ canõis
cũ ip̃z canonẽ ignoret ⁊ sine oĩ culpa
ergo solũ dz puniri pena. l. diuine quã
ꝑuaricat̃ nõ pẽa excõicatõis q̃ nõ li-
gat: nisi rõe cõtẽpt⁹ regl̃arit̃. ut i. c. sa
crũ eo. ⁊. c. nemo epoꝝ. xi. q. iij. cũ sili
b⁹. q cõtẽpt⁹ nõ ẽ i cãu nr̃o q̃ ad cão-
nẽ ul̃ statutũ qd ignorat q; vbi datur
ignorãtia cessat cõtẽpt⁹ fm. d. an. i. d.
c. a nob̃ fa. c. fi. q mr̃i. accu. po. Itẽ qd
no. ino. ⁊ doc. i. c. si v̄o el. ij. eo. vbi pz
ꝙ ꝑcutiẽs clicũ ignorãs clicũ eẽ nõ ẽ
excõicat⁹ lz faciat fcm̃ dãnatũ. l. diuina
q; nõ ꝯtẽnit canonẽ cũ ignoret clicũ
eẽ ⁊ sic nõ ligat̃. nec ob. ꝙ sepe in ex-
cõicatiõib⁹ dr̃ ꝙ sufficiat affixio i val
uis. S. Petri rome: q; id dz itelligi
q̃ ad p̃sũptionẽ fori ꝯtẽtiosi. ul̃ q̃ ad il
los q sũt i culpa: ut nõ possint publica
rili eoꝝ terris. alr̃ seq̃ret ꝙ qlibet te-
neret̃ hr̃e ꝓcuratorẽ i curia ul̃ studer̃
iuri canonico. qd ẽ ipossibile multis.
¶ Utꝝ mandans fieri aliqd quod ꝓ 4
hibetur aliqua p̃fatarũ excõicationũ
sit ipso facto excommunicatus. ℞. fm
distinctionem. de qua j. mãdatũ. §. i.
¶ Sed qd si qd mãdauit nõ habuit 5
effectũ. ℞. ꝙ nõ ẽ excõicatus in nullo
casu p̃dictorũ: nisi solũ i illo de q̃. s. i
cãu. xxxi. s. in. c. i. de homi. in alijs aũt
cãibus ut incidat in excõicationẽ nõ
sufficit ꝙ solũ mãdauerit: sz oz effect⁹
mãdati sequat̃. ut no. in. c. felicis. de
penis li. vi. per gof. ⁊ alibi per doc.
¶ Utrũ ratũ hñs maleficiuz qd aliq̃ 6
p̃dictarũ excõicationũ ꝓhibetur lige
tur silr̃ cuz faciente. ℞. ꝙ ligatur si tñ
interueniant q̃ requiruntur ut ratiha
bitio hẽat locũ q̃ vide. s. ꝯsẽtire. §. iiij.
¶ Utrũ ꝯsulẽtes ul̃ fauorẽ dãtes indu 7
cẽtes alios ad aliqd p̃dictorũ faciẽdũ
silr̃ sint excõicati. ℞. ꝙ nõ nisi vbi ex-
p̃mit̃ etiã ꝯ dãtes ꝯsiliũ auxiliũ ul̃ fa-
uorẽ: ⁊ excepto si darẽt ꝯsiliũ auxiliũ
vel fauorẽ ad factũ dãnatũ postq̃ ille
cui dãt ꝯsiliũ auxiliũ uel fauorez iã est
ligat⁹. q; sic ligarent̃ eadẽ pena ⁊ ab
eodez essent absoluendi ut in. c. nup.
de sen. excõ. ⁊ in excõicatio. viij. §. i.
¶ Quero de quo cõsilio intelligit qñ 8
excõmunicatio infligitur cum danti-
bus consilium. ℞. ut colligo ex Car.
in cle. si quis de penis ꝙ intelligitur d̃
fraudulento consilio nõ de nudo qd
nihil addicit ad peccatũ. ut no. in. d.
c. nup. i. gl. fa. ⁊ i. c. sicut dignũ d̃ hõi.

Et dicit pau. q̄ ꝯsiliū p̄statur suadēdo rogando. mādando. istruēdo vel vtilitatē ide sequuturā oñdēdo. ut no. ino. in. c. ad audiētiā de hōi. Itē dicit pau. q̄ ex nudo cōsilio regl̄r q̄s nō tenet̄. vt insti. mandati. §. tua tm̄ gr̄a. Et dr̄ nudū ꝯsiliū ul̄ simplex fauor illius qui ad maleficiū faciēdū nihil addicit. puta q̄z sic oīo faceret ⁊ cū tanto aīo sed vbi q̄s magis efficacit̄ iducit̄ lz al̄s eēt factur⁹ tūc nō ē nudū ꝯsiliū. nec simplex fauor ut elicio ex glo. in. d. c. felicis. Itē no. s̄m Pau. in. d. c. felicis q̄ ad incurrēdā penā. excōionis oportet ꝯsiliuz. fauor uel auxiliū sint circa factū dānatū p̄ qd̄ incurritur excōicatio. q̄z si esset circa alia nō hēret locū

9 ¶ Quis dicat̄ defēsor vel receptator hēs. j. Hereticus. §. xxiij. cū sequētib⁹ ⁊ s̄m p̄dictā declaratione ligabūtur. in quocunq̄z de ipsis fit mētio spālis.

10 ¶ Quis dicatur socius. R̄. gl. Lar. ⁊ Pau. in. d. c. felicis. q̄ ē ille q̄ aliquid coopat̄ ad actū dānatū. Vñ no. q̄ qñ sūt plures ad deliquēdū. ⁊ null⁹ ē principalis tūc dicunt̄ agētes. Sz qñ vn⁹ ē p̄ncipalis ⁊ ali⁹ coopans: tūc stricte dr̄ socius in censuris: lz large soci⁹ criminis dicat̄ tripliciter. s. ꝯcomitans. fauēs. ⁊ nō corripiēs. ut. xvi. q. iiij. ita plāe. lxxxvi. di. facient̄. ⁊ i. d. c. sicut dignū. §. ii. ⁊ tales regulariter non puniuntur eadem pena.

11 ¶ Quetit̄ q̄z in plerisq̄z casib⁹ excōicationū p̄dictaꝝ dr̄ q̄ nō sunt absoluēdi nisi p̄us satiffecerint uel aliud fecerint. Utꝝ teneat absolutio ante satisfactiōez ⁊ ipletionez illoꝝ q̄ mādāt̄ in dict̄ casib⁹. R̄. ⁊ p̄ regula ē tenēdū. q̄ vbicunq̄z ius vtit̄ isto v̄bo pōt negatiue. q̄ tūc absol̄o ipensa ꝯ id quod sic iponit̄ ē nulla. ut patet p̄ glo. in regula p̄ma. de regu. iu. li. vi. Idem dic qñ canon vtitur v̄bo nō valeant. ⁊ tales cāus sūt. xi. ⁊. xiij. ⁊. xvij. ⁊ oēs cāus sequētes vsq̄z ad cāuz. xxxi. inclusiue. s̄. Excōicatio. v. ⁊. xvij. ⁊. xlij. s̄. Excōicatio. vij. vbi aūt canon vtit̄ v̄bo nullatenus tūc s̄m Zen. i cle. vnica. de seq. nō valet. sed s̄m Lar. ibidē valet. Sz ego dico q̄ vbi al̄s absol̄o alicui pertinet de iur̄: tūc tz absol̄o si omittat̄ qd̄ p̄cipit canon fiendū. q̄tūcūq̄z vtat̄ v̄bo nullatenus aut v̄bo nō mereat̄ ul̄ nō absoluat̄. sed vbi absolutio de iure nō cōpetit tali. puta q̄z cōditor canonis sibi uel alteri reſuauit ⁊ solū ꝯcedit i aliq̄ cāu. v̄bi gr̄a in articulo mortis ⁊ hmōi sub aliqua forma sit sub q̄buscūq̄z v̄bis velit. tūc nō valet absolutio nisi seruata modificatiōe seu forma i ip̄o canōe exp̄ssa. facit gl. i. cle. i. d̄ iurepat. i v̄bo inhibētes qd̄ no. bñ.

Excommunicatio.

viij. de participātib⁹ cū excōicat̄ maiori excōicatione. ⁊ q̄z diuersimode participat̄ diuersas inferā q̄ones p̄ q̄s itelligere q̄s poterit qñ p̄ticipando ligat̄ maiori excōmunicatiōe uel minori: aut quādo licite. ⁊ sine peccato participat.

1 ¶ Utrū participans cum excōmunicatis in crimine incurrat aliquā censurā. R̄. q̄ aut excōmunicatus cuz quo participat est excōmunicatus cuz dātibus ei auxiliuz consiliuz uel fauorē: ⁊ tunc si participat in eodez delicto siue anteq̄z sit excōmunicatus siue post s. dando auxiliuz consiliuz uel fauorē ad ip̄um faciendū uel continuandū sic ligatur eadez sententia excōmunicationis. ⁊ ab eodez solo potest absolui a quo potest excōmunicat⁹ cū quo sic participauit. aut talis non est excōicatus cuz dantibus ei auxiliuz consiliuz uel fauorē. ⁊ tunc si participat cū eo dando auxiliū consiliū uel fauorez

in facto dãnato anteq̃ ille cõmiserit
factũ ꝓpter qd excõicat⁹ est: sic soluz
peccat mortalr. Si ãt participat post
q̃ ille cõmiserit factũ dãnatũ: ⁊ est ex
cõicat⁹ sic ligat eadẽ excõicatione. ⁊
ab eodẽ poterit absolui a q̃ põt excõi
catus cũ q̃ participauit. ⁊ sic intellige
c.nup. ⁊.c.si ꝯcubine.de sen.ex.

2 ¶ Quid si participat nõ in eodẽ deli
cto ꝓpter qd excõicat⁹ est ille cum q̃
participat: sed in alio peccato morta
li. R. q̃ peccat mortaliter: ⁊ solũ est ex
cõicat⁹ minori excõicatõe: nisi talis
fuisset excõicat⁹ a papa cum partici
pantibus ei in casib⁹ nõ cõcessis: qz
sic ligaret eadẽ snia si aũt esset excõi
catus cũ participãtib⁹ ab inferiorib⁹
a papa. dic ut.s̃.excõicatio. iij.§.xvij.

3 ¶ Utrũ participãs in diuinis liget ea
dem censura. R. q̃ aut talis cum quo
participat fuit excõicat⁹ sentẽtialr. et
noiatim a papa: ⁊ sic si sunt clici. dic
ut.s̃.excõicatio.v.casu.iiij. Si vo nõ
sunt clici: dic q̃ peccãt mortalr: ⁊ sũt
excõicati solũ excõicatõe minori.ar.
c.significãte.eo.ti.fm cõem opi.doc.
in.c.sacris.qd me.cã. Aut est excõica
tus a q̃cũq̃ inferiori a papa ⁊ denũci
atus: ⁊ sic clici participãtes in diuinis
peccãt mortalr: ⁊ est eis interdict⁹ in
gressus ecclie.ut habes.j. suspẽsio.i.
§.xxiiij. Laici vo solũ peccãt morta
liter. Aut est excõicat⁹ generalr a pa
pa uel a quocũq̃ alio plato seu a ca
none uel p statutũ. ⁊ sic tã clici q̃ alij
nõ peccãt nec sunt excõicati etiã mi
nori excõicatiõe: nisi sit talis excõica
tus ꝓ sacrilega iniectõe manuũ in p
sonã eccliasticaz: ita notorie q̃ nulla
possit tergiuersatõe celari: ⁊ hoc p ex
trauagantẽ factã in ꝯcilio Cõstantiẽsi
sub Martino.v. ⁊ ut dicit Archi. et
Flo.in sũma sua habuit ipse a duobus
notabilib⁹ fide dignis q̃ fuerũt presen
tes q̃ fuit acceptata in.d.ꝯcilio ab oĩ
bus: ⁊ est ꝑpetua. fuit etiã ut habui ego
a fide dignis ꝯfirmata ⁊ approbata in
ꝯcilio ꝯstantiẽsi cui⁹ tenor talis est. Ad
euitandũ scandala ⁊ multa pericula q̃
ꝯsciẽtijs timorat ꝯtingere pñt xp̃i fi
delib⁹ tenore pñtiũ misericorditer in
dulgem⁹ q̃ nemo deinceps a cõione
alicui⁹ sacramentoꝝ administratione
uel receptiõe aut alijs quibuscũq̃ di
uinis intus ⁊ ex̃ ꝑtextu cuiuscũq̃ cen
sure aut sentẽtie eccliastice a iure ul ab
hoie gñalr ꝓmulgate teneat abstinere
uel aliquẽ vitare aut interdictũ eccliа
sticuz obseruare: nisi snia uel censura
hmõi fuerit illata ꝯ psonã collegium
vniuersitatẽ eccliaz cõitatẽ uel locuz
certũ a iudice publicata ul denũciata
spãlr ⁊ exp̃sse ꝯstõnib⁹ aplicis ⁊ alijs i
ꝯriũ faciẽtib⁹ nõ obstãtib⁹ q̃buscũq̃:
saluo si quẽ ꝓ sacrilega manuũ iniecti
one in clicũ: sniaz latã a canone adeo
notorie ꝯstiterit incidisse q̃ factũ non
possit aliq̃ tergiuersatõe celari nec ali
quo suffragio excusari. nã a cõione il
lius: lz denũciat⁹ nõ fuerit volum⁹ ab
stinere iuxta canonicas sanctões. hec
D.extrauagans.

4 ¶ Utrũ participãtes cũ ꝑdict excõi
cat noiatiz denũciat a q̃cũq̃ plato i
alijs q̃ in criminib⁹ ⁊ diuinis peccẽt
mortalr. R. Pa.in.d.c.sacris.recitat
diuersas opi. ⁊ dicit q̃ cõis opi. est q̃
solũ peccat venialr ⁊ est excõicat⁹ mi
nori excõicatione nisi in sex casibus.
¶ Quoꝝ ꝑm⁹ est qñ cõicat in ꝯtẽptũ
clauiũ. ¶ Scds ꝯ ꝑceptuz supioris.
ar.c.ij.de maio.⁊ obe. ¶ Terti⁹ qñ in
diuinis. ¶ Quart⁹ qñ i crimine mor
tali. ¶ Quint⁹ qñ est excõicatus cuz
participantib⁹ sibi. ¶ Sext⁹ si cõmu
nio sit nimis frequens. Et lz predicta
opi. sit satis rõnabilis: tamẽ magis mi
hi placet opi. sancti Bo.in.iiij.di.xviij

q.pe.q tz q solũ peccat mortalr i du
obus casib⁹ cõicans in actu exteriori
alijs a crimine ⁊ a diuinis.s.qñ cõicat
in ꝯtẽptũ snie late.aut scdo qñ credit
ꝓbabilr q ex tali cõione snia venit in
contẽptũ. Sed si ꝓbabilr extimat q
snia nõ magis contẽnet ex sua cõio-
ne ⁊ cũ timore hoc facit ex quadã affa
bilitate: aut pusilanimitate ⁊ hmõi:
sic solũ peccat venialit ⁊ ligat minori
excõicatione.cũ q̃ snia ꝯcor. Tho. in
iiij.ea.di.q.ij.ar.iiij.⁊ Pe.ea. di. In-
tellige p̃dicta si cõicat in ꝓhibitꝫ q̃ sũt
vltra crimẽ ⁊ diuina ista q̃ ꝯtinent in
isto v̄su. Os: orare: vale: cõio: mensa
negatur. Os.i.locutio quaꝫ Guido ⁊
Hugo in.c.qm̃ multos.xi.q.iij. exten
dũt etiã ad lr̃as recipiẽdas uel mittẽ-
das ⁊ nuncios ⁊ munera. Assurgere
aũt uel ei reuerentiã facere aut incli-
nare se salutãti uel mouere labis dũ-
modo nihil dicat nõ inducũt minorẽ
excõicationẽ ꝑm Rod.cũ pene sint re
stringẽde p regulã odia.de reg.iur.in
vi. Orare p hoc ꝓhibet nõ solũ parti-
cipatio in diuinis ⁊ sacr̃is: sꝫ ⁊ etiã ne
qs oret in ecclia uel ex̃ sil' cũ excõica-
to. Dicit tñ Inno.in.d.c.nup.q si ex-
cõicat⁹ sit in ecclia uel in alio loco nõ
cã orãdi sed ꝓ alio negocio q nõ ꝓ-
hibetur qs ibi orare cuꝫ in orõne sibi
nõ cõicet: ⁊ placet mihi.lꝫ Hosti. ibi
dẽ teneat ꝯtriũ. Vale p hec ꝓhibet sa
lutatio q̃libet fienda excõicato: sꝫ lo-
co ei⁹ dꝫ dicere: de⁹ emẽdet vos: uel
si scribit loco salutatiõis dicat spiñ sa-
nioris consilij ⁊ hmõi.qꝛ sic nõ ẽ ipꝫ
salutare mõ quo ꝓhibet. Cõmunio p
hoc ꝓhibet ne qs facto cõicet excõi
cato: puta cooperando in aliq̃ exerci-
tio uel habitãdo in domo cũ excõica
to. dicit tamẽ Inno. in.d.c.nup. q si
ego ⁊ excõicatus sum⁹ in aliq̃ domo:
ego ꝓ meis negocijs ⁊ ipse ꝓ suis: q
nõ dicor cõicare ei: sed qñ ego ⁊ ipse
sil' ꝓ eodẽ negocio cohabitam⁹. Silr
dicit q si ego ⁊ ipse haberem⁹ vnã so
lam camerã cõeꝫ q liceret mihi i ea
cũ eodeꝫ excõicato iacere comedere
⁊ hmõi dũmõ nõ cõicent ei in eadeꝫ
mensa: nec in eodẽ lecto aut locutiõe
ul' orõne. Mẽsa.p hoc ꝓhibet come
stio uel potatio cũ excõicato. ⁊ de his
oibus habetur.xi.q.iij.c.sicut ⁊ in tri-
bus.c.se.⁊ no.in.d.c.nuper.

¶ Sunt multe psone q̃ licite cõicare 5
pñt cũ excõicato.d̄ qb⁹.xi.q.iij.c.qm̃
multos.q̃ cõprehendunt i his v̄sib⁹
Utile: lex: humile: res ignorata: neces
se.hec anathema quidem faciunt ne
possit obesse.

¶ Utile.s.cũ qs participat ꝓ sua vti- 6
litate.puta petendo ab eo debitũ q̃ ei
tenet.ex̃.e.c.si vere.⁊ etiã i iudicio ꝓ
pter hoc põt eũ ꝯuenire. Itẽ ꝓpt vtili
tatẽ aĩe excõicati: videlicet eũ corrigẽ
do uel inducẽdo ad penitentiã: lꝫ etiã
interponat alia v̄ba ut magis efficaci
ter possit eũ inducere.c.cũ excõicato
xi.q.iij.facit.c.cũ volũtate.e.ti.ꝓpter
ea ad p̃dicationẽ admittũtur.de ꝯse.
di.i.c.eps̃.facit.c.rñso nr̃o.e.ti.excusã
tur etiã ꝓpter hoc q cã p̃dicationis ul'
cõfessionis habitãt inter eos ⁊ elemo
synas recipiũt ab eis qñ alias id face-
re bono mõ non pñt eis nõ cohabitã
do.d.c.cum volũtate. Itẽ licite possũt
participare cũ excõicato ꝓ salute aĩe
mee ⁊ ꝓ vtilitate tpali: puta querẽdo
ab eo consiliũ: cũ alios peritos habe-
re nõ possum. Dicit tñ Ray.q in hoc
non sunt multũ laxande habenne: sꝫ
discrete ⁊ cum intentione solũ vtilitatꝫ
p̃dicte ꝯsequẽde ⁊ non alio modo. Et
tã diu possunt participare ꝓ salute aĩa
rũ ipsoꝝ excõicatoꝝ q̃ꝫdiu spem d̄ co
rũ correctõe ꝓbabilr hñt ⁊ nõ plus.

¶ Lex.s.mr̃imonij ꝓpterea vxor co 7

habitãdo viro ⁊ obediẽdo q̃uis sit ex cõicatus nõ peccat nisi excõicatio esset inflicta ꝓpter tale matrimoniũ.

8 ¶ Sed nũquid licitũ sic sit viro cõmunicare cũ vxore excõicata. ℟. qdã dicũt ꝙ nõ: sed tu tene ꝙ sil'r licite cõmunicare põt qꝛ ad iparia nõ iudicãtur vir ⁊ vxor. c. gaudem⁹. de diuor. verũ ẽ ꝙ si vir cũ debeat eẽ caput mulieris. xxxiij. q. v. hec imago nõ iducit vxorẽ ad petendã absolutionẽ ꝑm ꝙ dꝫ ⁊ tenet̃ peccat mortal'r. ij. q. vij. c. negligere. ⁊ esset excõicat⁹ minori excõicatione. secus qñ non potest eam cogere ⁊ suscepit necessaria ab ea uel efficeretur peior.

9 ¶ Sed qd si vir vocat ad mensaꝫ excõicatuꝫ: nũquid mulier poterit licite cũ eis comedere. ℟. ꝙ nõ. sed comedat in alia mẽsa diuersa ab illa.

10 ¶ Hũile. sub hoc excusant̃ filij ꝑui ⁊ ãcille. Rod. tñ itelligit de filijs q sunt in patria potestate. secus de emãcipatis: quia tenẽtur euitare eũ nisi ipsi cõmensales eius essent: ⁊ ab eo necessaria haberẽt: quia sic excusarent̃. Idẽ dicit Hu. d̃ pr̃e respectu filij ꝙ tenetur vitare filiũ excõicatũ nisi ab eo recipiat alimẽta. ⁊ idẽ tenet Inno. ꝙ limitãdũ puto quando non facile potest aliũde necessaria habere.

11 ¶ Excusant̃ etiã serui: ancille: rustici seruiẽtes ⁊ oẽs alij subditi de familia excõmunicati qui non adeo curiales sunt ut eorũ cõsilio scelera perpetrentur. tales enim ꝑsone ex quo erãt ante sententiã latã ad familiare obsequium exhibendũ astricti. excusant̃ cõmunicando etiã post sententiã. c. inter alia. eo. ti. Idẽ intelligas de nutricib⁹ ⁊ illis qui ꝯtraxerũt societatẽ: ul' alio mõ per aliquẽ contractũ eis erant obligati. Qd̃ limitat Hosti. ⁊ Ber. quãdo sine eorum incomodo nõ possunt abstinere. similiter conductor mercenarij facere potest q̃uis postea excõmunicetur. Idem dic de vasallibus ⁊ habẽtibus emphiteosim ab eis ꝙ possunt eis reddere pensiones: ⁊ alia ad que obligantur ꝑm veriorẽ opinionẽ.

12 ¶ Sed quid dicem⁹ de illo qui uel ex contractu ul' ex iuramẽto tenet̃ aliqd soluere uel dare alicui in certo termino qui postea excõmunicat̃. ℟. ꝙ sup hoc fuit diuersa opi. inter doc. sed mihi placet opi. Host. ꝙ si talis obligat⁹ potest desistere a tali solutiõe uel datione sine suo icomodo uel dãno ꝙ nõ tenet̃: nec debet cũ excõicato participtre dando uel soluẽdo qd̃ ꝓmiserat: quia in oi iuramẽto uel obligatõe sub intelligit̃ ista clausula. s. si talis permãserit cui liceat cõmunicare. ar. xxij. q. ij. ne quis. nec peccat nõ adimplendo qd̃ ꝓmiserat si facit ex ꝛelo eccliastice discipline. sec⁹ si faceret solũ ex cupiditate auaritie: qꝛ sic peccaret q̃ ad deũ

13 ¶ Quid si quis ꝯtrahat cũ excõmunicato: nũquid excusabit̃ participando postea. ℟. ꝙ si hoc facit ex magna sua necessitate. puta qꝛ nõ põt al'r viuere bono mõ sic excusat̃. p. c. si vere. e. ti. si ãt nõ fuit cõpulsus a tali necessitate: sic ñ excusabit̃ ꝑticipãdo cũ eo si mõ ꝯxit sciẽs eũ excõicatũ. hec eliciũtur ex dict̃ doc. i. c. nos scõꝫ. xv. q. vi. ⁊ i. c. veritat̃. d̃ do. ⁊ ꝯtu. ⁊ i. d. c. si vere.

14 ¶ Res ignorata. s. qñ ignorãdo euꝫ excõicatũ participat. qd̃ intelligo verũ nisi ignorãtia sit crassa uel affectata. ⁊ sic non excusaretur.

15 ¶ Sed qd si audiuit de aliq̃ ꝙ sit excõicatus. nũquid tenet̃ euꝫ vitare. ℟. ꝙ aut ꝓbabil'r credit eũ excõicatũ. puta qꝛ hoc habuit a ꝑsonis g̃uib⁹ ⁊ fide dignis: ⁊ sic tenet̃. si aũt nõ credit ꝓbabil'r excõicatũ: sic nõ dꝫ eũ vitare: sꝫ deponat ꝯsciaꝫ. s. ꝙ ñ sit excõicat⁹

quia multi multa loquũt: ⁊ q̃ cito cre
dit leuis est corde: qd̃ si nõ pōt eã de
ponere tenetur eum vitare. ar. c. inqui
sitioni. eo. ti.

16 ¶ Utr̃ semel excõicat⁹ sit semp̃ vitã
dus. ℞. q̃ sic nisi ꝯstet de absolutione
per regul̃ semel malus. de reg. iur. in
vi. ⁊ est bon⁹ tex. ꝑ hoc in. c. ꝓposuit. d̃
cle. excõ. mi. qd̃ limito q̃ ad ꝯsciaꝫ ve
rũ nisi esset talis ꝑsona: de q̃ ꝓbabil'r
posset credi dicto suo affirmãti se esse
solutũ. ar. c. ex parte. de offi. ordi.

17 ¶ Necesse ꝓpter necessitatẽ cõicans
excõicato excusat̃. vñ si necessitas est
absoluta q̃ dr̃ vix sic clar̃ est q̃ excu
sat p. c. sacris. de his que vi. vel me.

18 ¶ Sed qd de necessitate ꝯditionata
q̃ est met⁹. ℞. q̃ aut met⁹ est talis q̃ ca
deret in ꝯstantẽ vir̃. ⁊ sic ex tali metu
participãs etiã in diuinis non peccat
nec minorẽ excõicationẽ incurrit: ni
si participet in crimine: vel nisi cã ex
cõicatõis esset ꝑ fide defensanda. rõ
quia ex quo q̃s nõ tenet̃ obedire ꝑla
to ꝑcipiẽti q̃ se exponat morti ul' cru
ciatui ⁊ hmõi nisi ꝑ fide ⁊ cõi salute:
qñ al's nõ pōt defensari. ut pꝫ. s̃. cari
tas. §. v. ⁊. j. religiosus. §. xxix. Sic nul
lus tenet̃ euitare excõicatos qñ id fa
cere nõ pōt sine tali periculo: quia ꝑ
ceptũ de excõicatis vitãdis cũ sit iuris
positiui nõ pōt ad hoc ligare aliquẽ. si
aũt met⁹ nõ sit talis sic participãs ex
tali metu nõ euitat minorẽ excõicatio
nẽ. ⁊ ꝑm hoc intellige. d. c. sacris. duꝫ
dicit q̃ ꝑ nullo metu dꝫ q̃s pcm̃ mor
tale incurrere: qꝛ nõ ꝑsupponit taleꝫ
facere ꝯ̃ ꝑceptũ: qd̃ seruare tenet̃. vel
dic q̃ loquit̃ de participatione in crĩe
uel de metu q̃ nõ caderet in ꝯstanteꝫ
⁊ ꝑꝫ ꝑdictã distinctiõꝫ ꝯcorda doc. q̃
sunt varij. in. d. c. sacramentis. quia ad
eam non aduertũt.

19 ¶ Quid de necessitate vict⁹ ⁊ hmõi
nũquid talia possint peti ab excõicato
℞. q̃ sic ꝑm cõiter doc. in. d. c. si vere.
⁊ in. c. inter alia. eo. ti. vñ breuiter con
cludẽdo dico q̃ qñ cõico excõicato ñ
in eius fauorẽ aut comodũ: sꝫ ꝑ euitã
do meo dãno uel subleuãda mea ne
cessitate nõ incido in minorẽ excõica
tionẽ dũmõ nõ participẽ in crimine:
aut in diuinis ex̃ casum iusti metus. ar.
eoꝝ que no. in. d. c. nos ꝑdecessoruꝫ.
⁊. c. veritatis.

¶ Quõ debeo euitare excõicatũ. ℞. 20
q̃ aut ẽ occultus: ⁊ sic debeo eũ euita
re in occulto: puta exeũdo eccliaꝫ fin
gendo aliã causam ⁊ hmõi: ⁊ taliter
q̃ nõ prodã eũ. ar. c. si tm̃. vi. q. ij. ⁊. c.
cũ nõ ab hoĩe. e. ti. Et voco hic occul
tũ excõicatũ illũ q̃ cõiter habet̃ ꝑ nõ
excõicato: lꝫ aliq̃ pauci sciãt: ⁊ nisi sit
ei⁹ ꝑlatus q̃ cũ eo cõicat: qꝛ talis pre
latus tenet̃ eũ monere ut eccliaꝫ exe
at: ⁊ si nõ vult si pōt ꝓbare dꝫ eũ pu
blice increpare. Si vo est publice ex
cõicatus: puta qꝛ cõiter scit̃: sic debet
eũ publice euitare vñ si intrat eccliaꝫ
cã orãdi uel audiẽdi diuina dꝫ eũ pu
blice monere ut exeat q̃ si nollit pōt
ad preceptũ sacerdos violenter eici si
mõ nõ imineat periculũ effusionis sã
guinis ul' saltẽ debẽt d̃ eccl̃ia ipsi exire

¶ Quid faciet sacerdos si icepta mis 21
sa ꝑpendit ibi excõicaitũ esse. ℞. q̃ si ẽ
occult⁹ nõ dꝫ dimittere offiñ. vij. q. i.
nihil. limita nisi sit ꝑlatus su⁹ ⁊ possit
hoc ꝓbare qꝛ tũc faciet ut dictũ ẽ i. §. ꝑ
cedẽti. si vo est publice excõicat⁹. Si
publice moneat eũ ut exeat: q̃ si non
vult exire ⁊ sacerdos nõdũ inchoauit
canonẽ dꝫ dimittere missã. ar. c. ois.
xxiiij. q. i. ⁊ hic noĩe canonis intelligo
a Te igitur. ⁊ vltra ꝑm archi. in. c. de
hymnis. de ꝯse. di. ij. q̃uis do. Alexã.
Uin. in. c. cuꝫ marthe. de cele. mis. re
citet Hosti. Inno. ⁊ Pa. tenere q̃ ca

non incipit a v̄bis ꝯsecratōis. Si v̄o inchoauit ꝓsequat̄ vsq; ad sūptionē sacr̄i q̄ facta iterꝫ moneat eū ut exeat ꝙ si nō vult exire dimittat post cōiōonem ⁊ in sacristia eam dicat.

22 ¶ Utrū participās cū excōicato etiā ab inferiori suo ul'a se liget̄ minori ex cōicatione. ℞. ſm Pa. in. c. cū deside res. e. ti. ꝙ sic si ē inferior a papa. ⁊ ad dit ꝙ etiā si veller eū habere ꝓ soluto nihilominus ligaret̄: q2 nō pōt eū ta li modo absoluere.

23 ¶ Utrū excōicatio trāseat in tertiam ꝑsonā. ℞. ꝙ nō nisi qn̄ participātes li gant̄ etiā maiori excōicatione.

Excommunicatio ultimo

de mal' que inducit maior excōicatio: ut ostendat̄ quantū est timenda. Ubi sciendu3 ꝙ xxi. malum inducit.

1 ¶ Primo ꝑuat ꝑticipatiōe alioꝝ. nā excōicat⁹ tenet̄ euitare alios ſ3 Pa. in. c. nulli. de sen. ex. ⁊ ꝯtēnendo euita re alios totiēs peccat mortal'r. facit. c. illud. d̄ cle. excō. mi. ⁊. c. si cut. ij. q. vij. vn̄ licet excōicato possint cā humani tatis in sustentationē vite etiā nō expe crata extrema necessitate necessaria vi te ministrari: ut alimēta: vestes ⁊ ho spitiū ſm glo. in. c. quoniā. xi. q. iij. tn̄ vtensilia ⁊ alia instr̄a sine quib⁹ vine re pōt nō sūt ei ministrāda. Solūmō ergo in casu i q̄ hō ex ꝑcepto caritat̄ tenet̄ cōicare cū eo pōt ſm theo.

2 ¶ Scd̄o excludit hoiez a sacr̄is eccle sie. iij. q. iiij. engeltrudam.

3 ¶ Tertio ꝑuat suffragio ecclie qd̄ suf fragiū ſ3 theo. in. iiij. di. xxij. valet. ad q̄ttuor v3 ad augmentū gr̄e quā hn̄t. ad merendā gr̄am quā nō hn̄t. Ad ꝓ tectionē dei hn̄dā ⁊ ad defensionē ab hostib⁹ ꝓmerendā. ⁊ ꝓpterea dr̄ tra di sathane. in. c. audi. xi. q. iij. vn̄ sacer dos excōicat⁹ nō pōt dicere: Dn̄s vo biscū in officio. ar. c. nihil. xi. q. iij.

¶ Quarto non pōt interesse diuinis officijs: aut cū alijs orare i ecclia: al's peccat mortal'r: nec d3 ex̄ ita ꝓpe sta re ꝙ audiat. de pe. ⁊ remis. c. qd̄ in te. posset tn̄ solus in ecclia orare. 4

¶ Quinto excludit a regno celoꝝ. xx iiij. q. i. qd̄cūq3. ⁊. xi. q. iiij. c. nemo. 5

¶ Sexto si ingerit se diuinis existens tn̄ aliquo ordine irregularis efficit̄. ut j̄. irregularitas. i. §. xl. 6

¶ Septimo efficit̄ infamis. vi. q. i. in fames. Bal. tamen hoc refert ad excō municationē notoriā. 7

¶ Octauo nullū bn̄ficiu3 eccliasticū pōt acqrere. c. postulasti. de cle. ex. mi. ⁊ in. c. bone. in fi. de eta. ⁊ qua. 8

¶ Nono nō pōt eliget̄ d̄ appel. ꝯsti. 9

¶ Decio si sit excōicat⁹ recipit bn̄fi ciū l3 absoluat̄ postea ⁊ ei ꝯcedat̄: tn̄ fruct⁹ anteriores restituere tenet̄. c. sa cro. e. ti. ⁊. c. pastoral' in fi. de appella. 10

¶ Undecimo ab officio ⁊ bn̄ficio est suspensus. d. c. pastoralis. in fi. 11

¶ Duodecimo obligati ei ex debito fi delitatis: sicut sūt vasalli nō tenent̄ ei quādiu durat excōicatio ſm Pa. i. d. c. veritatis. 12

¶ Tertiodecimo nō pōt ꝯhere mr̄i moniū sine peccato mortali l3 teneat 13

¶ Quartodecimo nō valēt littere im petrate a papa ꝑ eū sup alio articl'o. c. ipso iure. de rescrip. li. vi. 14

Quintodecimo null⁹ potest ꝓ eo ora re: intellige solenniter. 15

¶ Sextodecimo nō pōt ꝯstitui ꝓcu rator. de ꝓba. post cessionē nec ꝓcura torē ꝯstituere. c. fi. de ꝓcur. qd̄ limita verꝫ ut actor. secus ut reus ad defendē dū se. c. intelleximus. de iudi. 16

¶ Decimoseptimo ꝙ stās excōicat⁹ ꝑ ānū pōt ꝑuari oib⁹ bn̄ficijs si q̄ h3 17

xi.q.iij.rursus.⁊.c.quicũq3.qđ limitat glo.in.c.cũ ꝯtumacia.de here.li.vi.⁊ Inno.in.d.c.cũ bone.⁊ do.Ant.in.c. i.de iudi.verꝫ si excõicat⁹ fuit ꝑ causa criminali: secus si ꝑ ciuili: qꝛ si stetisset ꝑ mille ãnos nõ posset ꝑuari.glo.ẽ singularis in.c.contingit.de dolo et contumacia.

18 ¶ Decimooctauo ꝙ dꝫ soluer̃ ꝑ singulo die vnũ grossuꝫ anteq̃ absoluat̃ ꝑm statuta aliquoꝝ epoꝝ.qđ qdẽ licet videat̃ simoniacũ.ꝑ.c.ad nostrã.⁊.c. nemo.de simo.tñ Ho.⁊ Jo.an.in.c. ad aures.de simo.determinãt ꝯriũ:⁊ ꝙ licitũ est.qđ intelligo verꝫ si fit ĩ penã ⁊ ut citius querat absolutionem.

19 ¶ Decimonono nõ valẽt ꝯct⁹ facti ꝑ excõicatuꝫ rõne publici officij si erat publice excõicatus: vñ act⁹ publici et ciuiles nõ tenẽt.puta qꝛ tutoꝛ exñs interponit auctoritatẽ alienãdi seu suscepit ꝓcuratoris officiũ nel administrationẽ bonoꝝ ecclie: aut instr̃a ꝯficit si ue ut arbiter laudũ ꝓtulit: qꝛ tales sũt actus publici. Si vo cõpromissũ fuit in cũ ut ĩ arbitratorẽ ita ꝙ arbitramẽtum accipiat effectũ ex ꝯsensu partiũ ut est qñ reducit partes ad ꝯcordiam bñ tenet nõ ex vi sue sentẽtie: sꝫ ꝯsensus partiũ. Gesta aũt ꝑ occulte excõicatũ in tpib⁹ rõne publici officij bñ tenẽt si mõ officiũ est publicũ auctoritate ⁊ vtilitate.secus si fuisset publicũ auctoritate: sed vtilitate priuatũ ꝑꝫ Pa. in.c.post cessionẽ de ꝓba.qꝛ si erat excõicatus tpe assumptõis officij nõ valet gñal'r.vtputa qꝛ fuit ꝯstitut⁹ ꝓcurator q erat excõicat⁹.Secus si post cõstitutõꝫ fuit excõicat⁹: qꝛ tenẽt nisi excipiat̃ ꝑm Pa.in.d.c.post cessioneꝫ. quo tñ ad actus spũales si sunt tales ĩ quib⁹ ĩprimit̃ caracter sic tenẽt ut collatio ordinũ ⁊ hmõi: lꝫ idigeat dispẽsatione tal'r ordinat⁹.ut.ꝯ.irregularitas.i.§.iii. Alii aũt act⁹ spũales ĩ qb⁹ nõ ĩprimit̃ caracter ut collatio beneficij ⁊ hmõi tenẽt qñ nõ est publice excõicatus rõne publici officij.l.barbarius.ff.de offi.ꝑto.sunt tñ retractandi si is in cui⁹ fauorẽ sũt facti sciebat eũ excõicatũ: sꝫ dubitat̃ de excõicatõe. an teneat rõe publici officij lata ab excõicato occulto. Pa.in.d.c.veritat̃. de do.⁊ ꝯtu.tenet post factũ ad penaꝫ irregularitat̃ euitandã ꝙ nõ valeat: ⁊ placet. Electio etiã lꝫ videat̃ q̃ ad capitulũ pertinere ad officiũ publicum: tamen quo ad singulares non est officium publicũ: sed est quedã fraternitas: ⁊ ideo non tenet facta ab excõicato etiã occulto. Alij autẽ ꝯtractus sup tẽporalibus initi non rõne publici officij sed priuati ut emptio venditio ⁊c. cõmuniter tenet̃ ꝙ tenẽt.ut no. Pa. in.c.si vere.eo.ti.⁊ in.d c.veritat̃.q̃uis multi doctores teneant fore nullos contractus.

¶ Vigesimo nõ potest testamentum 20
facere scđm aliquos.cõmuni⁹ tamen tenet̃ ꝙ potest testari.ut no.Albri.i.l. i.C.de here.insti.⁊ car.in.c.q̃q̃.de vsu.li.vi.⁊ Pa.in.c.ad ꝓbandũ.đ reiudi.quia equipatur relegato.

¶ Vltimo priuat̃ ecclesiastica sepul- 21
tura: quia cui non cõmunicam⁹ viuo nec mortuo cõmunicare debem⁹.c. sacris.de sepul.quod limita nisi absoluatur.vide multa alia si placet.in.d.c. ad probanduꝫ.⁊ in.c.veritat̃.⁊ in.c.si vere.no.a doc.

Xcusatur quis a peccato ex decem. ¶ Primo ex alienatione mentis illictũ agens quam alienationem adducit quãdoq3 facti qualitas: sicut Loth quãdo voluit filias ꝑ

stituere ut liberaret quos susceperat. ut dicit Aug. in.c.quod ait.xiiij.disti. Aliquãdo furor siue insania. Aliquãdo ebrietas. Unde quando ex toto qs est extra seipsũ excusatur a toto. ut patet in.c.aliquos scimus.τ.c.illa cauenda.xv.q.i.τ in.c.inebriauerunt. ibidẽ patet ꝙ est puniendus pro ebrietate: sed non pro cõmisso in ipsa.τ sic videtur tenere glo.ibidem.de quo vide.s. ebrietas.§.iij. ¶ Secundo ex coactione. Intellige absoluta.facit.c.non est xv.q.i.τ.50.di.c.presbyteros. ¶ Tertio ex ignorantia siue error. Intellige ut dicam.j. Ignorantia.§.iij.facit pro hoc.xv.q.vi.si a sacerdotibus.xxxiiij.q.ij.in lectum. ¶ Quarto excusat cõsuetudo.de quo supra Consuetudo.§.ix. ¶ Quinto necessitas.de consecra. distin.v.discipulos. ¶ Sexto pietas. ut patet in.c.cõquestus.de fer. ¶ Septimo iocatio τ ludus.ut in.c.i.de senten.excom.τ.xv.q.i.illud relatũ: dum modo non sit noxius.quia.ff.ad.l.acquil.l.nam ludus noxius in culpa est. ¶ Octauo quando fecit diligentiam debitam.ut in.c.Joannes.τ.in.c.quidam ut asseris. de homici. ¶ Nono indeliberatio mentis.xxiij.q.iiij. nabuchadonosor. ¶ Decimo ex obedientia superioris.xiiij.q.v.c.dixit domin⁹. xi.q.iij.quid ergo. xxiij.q.i.quid culpatur. Intellige si non sunt contra legem superioris.ut.xi.q.iij.si domin⁹. τ.c.sequenti.

1 ¶ Utrum clericus cui episcopus precipit ut vadat romã possit se excusare. quia alij sunt meliores τ magis apti. R.glo.in.d.c.quid ergo.τ.xxiij.q.i.c. si.ꝙ non. quia in legationibus ordo non est seruandus.ff.de legatis.l.sciẽduz.§.pe. Item quia Jo.vltimo.respondit dominus petro.quid ad te: tu me sequere.

Executor proprie dicitur qui rẽ iudicatam ducit ad effectum. vt dicit glo.in.c.super questionum de offi.deleg.de quo habetur.ij.q.vi.c.ei qui appellat.v.ab executore.τ in.c. nouit. de appella.τ multis alijs locis qui aliquando dicitur merus executor.quando causa est cognita a superiore τ mera executio sibi mandatur. vnde ab isto appellari non potest tam de iure canonico quam ciuili.ut de re iudicata.c.quod ad consultationem. τ dicto.v.ab executore.τ.C.quorum appel.non re.l.ab executione nisi executor sententie modum excedat.ut dicit textus in.d.l. Aut nisi male interpretetur sententiam τ huiusmodi. de quibus per glo.in.d.c.quod ad consultationem. Aliquando vo dicitur mixtus: τ est quando aliquid a superiore mandatur exequendum simpliciter. Unde talis debet admittere rationabiles exceptiones.c.ex parte el secundo.de offi.delega.τ.c.eam te decet.de etate τ quali.τ in.c.cum a deo. de rescrip. Et hoc verum nisi constet ꝙ superior ex certa scientia sic velit. ut no.glo. in.d.c.ex parte. Et ab isto executore mixto potest appellari si aggrauat uel iniuriatur.ut.C.de appell. l.si quis prouocatione.

¶ Quis potest esse executor in causis ecclesiasticis. R. merus executor potest esse quilibet clericus. Mixtus vero non nisi in dignitate constitutus aut personatum habens. Uel canonicus ecclesie cathedralis si commissio fit ei auctoritate litterarum apostolicarum uel legatorum: aut delegatorum apostolicorum. Secus si ab alijs quia tunc quilibet clericus potest esse.ut patet per no.in capl'o statutũ. de rescrip.li.vi. 1

2 ¶ Executores testamētoꝝ: siue fidei/
cōmissarij q̄ pñt dari. ℞. ꝙ siue testōr
sit clicus: siue laic⁹ pōt deputare exe
cutores tā laicos quā clicos seculares
⁊ etiā religiosos quoscūq; dūmō reli/
giosi a suis supioꝛib⁹ obtineāt lniam
exequēdi: excepti fratrib⁹ minoꝛib⁹ q
bus est ꝓhibitū. in cle. exiui. in. §. ꝓin
de vir sanct⁹. de v̄bo. sig. fallit hoc ꝑm
bar. in minoꝛica qñ distributio dz fie
ri in frēs ipsos uel moniales sācte Cla
re subiectas cure ipsoꝝ herede volū/
tarie soluēte: qꝛ sic frater minoꝛ potest
esse executoꝛ. Et ꝙ tā clicus religiosus
q̄ laicus possit esse executoꝛ. no. in. c.
religiosus. de testa. li. vi. ⁊ p doc. in. c.
tua nobis. ⁊ ibi Pa. in. c. Joānes. de
testa. etiā si sit minoꝛ. xxv. an. ꝑm glo.
in. d. c. religiosus. ⁊ hoc de ꝯsuetudine
Et sequit̄ Albꝛi. in. l. nulli licere. C. de
epis. ⁊ cle. dūmō adult⁹ sit. Itē nō ad
mittit̄ seru⁹: nec surdus: mut⁹: ꝓdig⁹
furiosus: q̄uis aliq tenuerint ꝙ etiam
seruus ⁊ pupill⁹ possit eē. vt ibi no. Al
bꝛi. sed est verius ꝙ non.

3 ¶ Utꝛ femina possit deputari. gl. Jo.
an. in. d. c. religiosus. tenet ꝙ ꝯsuetu/
do q̄ est optima interpres legū hz ꝙ
sic. Pa in. d. c. tua nobis. dicit ꝙ al's
fuit ꝯsultū ꝙ nō pōt. Sed bal. tz cuz
Jo. an. ⁊ placet ꝙ mulier nō cōpet ut
ꝓcuratrix: sz intētat actionē noīe pro
pꝛio. de q̄ p eundē bal. in. l. id qd̄ pau/
perib⁹. ⁊ in. l. si qs ad declinandā. C. d̄
epis. ⁊ cle. ⁊ sic nō ob. l. neq; scia. ff. de
ꝓcur. ⁊. l. alienam. C. eo. ⁊. l. ij. ff. de re
gu. iur. ⁊. iij. q. vij. §. tria. qꝛ ut dixi non
ut ꝓcuratrix comparet.

4 ¶ Utrū possint deputari mixti. s. secu
laris ⁊ religiosus simul uel clicus. ℞.
ꝙ sic ꝑm Jo. an. in. d. c. Joannes.

5 ¶ Utꝛ cū simplr̄ deputant̄ tres ul' q̄t
tuor executores. vno mortuo: alij pos
sint ꝓcedere. ℞. ꝙ sic. uel etiā si viue/
ret ⁊ nollet exeq possent ipsi exeq nisi
testator aliud exp̄sserit. ut est tex. in. d.
c. religiosus.

¶ Quid si vn⁹ executor viuit: sz ē i re 6
mot. ℞. ꝙ nihilomin⁹ ceteri exequent̄
ut i. d. c. religiosus. imo ꝑm gl. ibidē ñ
ē necesse vocet̄ tunc sicut ⁊ i electōe.
ut in. c. qꝛ ꝓpt̄. ⁊ i. c. cū iter vniūsas. d̄
elec. Sec⁹ si nō multū distaret: qꝛ tūc
vocād⁹ eēt. ⁊ si i termino assignato nō
venerit ꝓcedēt ceteri. Et hoc intellige
qñ simplr̄ sunt deputati. Sec⁹ si cū ali
qua limitatione. puta ꝙ vn⁹ sine alio
nō possit ⁊ hmōi: qꝛ tūc seruādū ē qd̄
testatoꝛ statuit. ut in. d. c. religiosus.

¶ Utꝛ offiñ ꝓfati executoris trāseat i 7
heredib⁹. ℞. glo. in. d. c. religiosus. ꝙ
nō. nisi testatoꝛ exp̄sserit. Et hoc tene
p dictū tex. lz aliq tenuerint ꝙ trāseat
p. l. cū vn⁹. ⁊. l. a filio i ꝑn. ⁊. l. alimēta
i ꝑn. ff. de ali. ⁊ ci. le. Alij v̄o ꝙ re inte
gra nō trāsibit: sz nō integra sic. vt de
elec. c. in causis. ⁊. l. mandatū. C. mā.

¶ Quid si sit deputat⁹ executoꝛ ab/ 8
bas sci Proculi an eo mortuo succes
sor ei⁹ exequet̄. ℞. gl. in. d c. religiosus
ꝙ si abbas mortu⁹ erat ꝓp nqu⁹ testa
tori nō trāsibit ad successorē: qꝛ videt̄
electa ꝑsona ex affectione: siue nomē
ei⁹ fuerit exp̄ssū uel ñ. facit ad hoc. xij.
q. iij. pōtifices. d̄ testa. reqsisti. si āt nō
erat ꝓpinqu⁹. tūc si nomē erat exp̄ssū
nō trāsibit. si v̄o nō erat exp̄ssū trāsi/
bit. de of. del. qm̄ requisisti.

¶ Querit̄ an teneat̄ deputat⁹ execu 9
tor acceptar̄. ℞. Pa. i. d. c. Joānes. ꝙ
ñ. nisi tacite acceptasset ul' exp̄sse qꝛ ñ
posset renūciare. Et dr̄ tacite acceptar̄
qñ aliqd fecit qd̄ ptiet ad hoc ⁊ hmōi
Itē si sciēt̄ recepit lr̄as qb⁹ sibi offiñ
deferebat̄. ar. l. i. §. i. ff. de ꝓcur. aut si
ipse ꝯsensit qñ testōr ad illud offiñ cū
deputabat. ad hoc. l. vxoꝛi. §. i. ff. ad. l.
coꝛ. de fal. facit. l. ex snia. ff. d̄ testa. tu.

Posset tñ eps in legat ad pias cās ci
tra acceptatiōz cōpellere si nō ut exe
cutorē saltē ut delegatū: sicut in q̄libet
alia delegatōe. ut. C. q. p sua iurisdi. l.
vnica. ⁊. c. pastoral. de offi. dele.

10 ¶ Qñ tenent executores exeq. R.
Pa. in. c. nos qdē. de testa. q aut te
stator puidit sibi de tpe: ⁊ illud serua.
Unū tñ semp no. q lz testator mādet
aliqd fieri infra certū tps cōputandū
a die mortis: intelligit ut supplet ⁊ sciē
tie ⁊ adite hereditatis. ut pbat tex. in. l.
statuliberos. §. si qs heredi. ff. de sta
tuli. facit tex. iūcta glo. in. l. fi. §. si autē
dubius. C. de iu. deli. Si vo testator ñ
puidit sibi de tpe. tūc Pa. dicit in. c.
si heredes. de testa. q si res legata est
in patrimonio testatoris pōt solui sine
mora. Nā dñiuz illico adita heredita
te trāsit in legatariū. ut in. l. si tibi hō.
§. cū seruꝰ. ⁊ qd ibi no. ff. d le. i. ⁊ in. l.
cū res. in pn. ibidē dr q si non soluat
sine mora heredes ꝯdēnant ad pre
standū vsurā ⁊ oēm vtilitatē. Idē etiā
si esset pecūia legata. ut in. l. si domꝰ. §
in pecunia. ff. de le. i. vbi dr q ad so
lutionē tps modicū dandū ē. sz gl. ibi
dē. illud breue tps dicit fore. x. dies a
pcepto iudicis: uel saltē arbitrariū pē
sata quātitate ⁊ q̄litate hereditatis: ⁊ si
nō hz dz repire vndecūq. l. si pecu
nia. ff. de le. ij. Et hoc tene q̄ ad obli
gationē. q̄ aūt ad penā. s. ut cogant sol
uere cū oī emolumēto ⁊ interesse. dic
q in legat ad pias cās ē tps sex mēsiū
ut in aut. de ec. ti. §. si aūt legatū. Idē
dicerē in legat ad nō pias cās p argu.
a maiori. in. d. §. si aūt legatū. ⁊ hoc a
die insinuatiōis testamēti q si p annū
a die monitiōis p iudicē sibi facte non
iplet q̄cūq relicta puat tota heredi
tate ⁊ veniet ad substitutos: uel si non
sunt veniet ordine seruato coheredi
bus adeūtibꝰ: vel gñali fideicōmissa
rio ⁊ ceteris sm qd habet in aut. am
plius. C. de fideicō. lz posset iudex co
gere etiā añ prefatū tēpus executores
uel heredes alio remedio.

¶ Utrū executore nō exequēte deuol 11
uat ad epz executio. R. Pa. i. d. c. nos
quidē q si pcessit duplex monitio post
negligentiā debētis exeq statim in le
gatis ad pias cās deuoluit: nec requi
tur aliud tps. ut videt inuere tex. i aut.
de ec. ti. §. si aūt q hoc iussi sūt. Et sic
intelligerē. no. p bar. in. d. aut. āplius.
Si sola vnica monitio pcessit expecta
tur annꝰ anteq̄ deuoluat ad epm. sz
aduerte q hodie eps p statuta dispo
nat ut currat annꝰ a die mortis admo
nēdo gñalr q̄scūq. si sic post annū de
uoluet intelligēdo a die mortis ⁊ scie ⁊
adite hereditatis. ut. s. dixi. limitat. Ri.
in. iiij. di. xlv. hoc verū si habet bona
in prōptu de quibꝰ possit infra annuz
legata implere: alꝰs non deuoluit ad
episcopum. Quod no.

¶ Querit qdā reliqt centū paupibꝰ 12
declarādis p sempronīū an elapso an
no declaratōe nō facta eps possit elige
re paupes vigore statuti pfati in pce
denti. q. R. bar. in. l. cū qdā ita. ff. d le.
ij. ⁊ sequit Pa. in. d. c. nos qdē. q nō
q statutū loquit de executore: ⁊ in eo
haberet locū ut nō posset āpliꝰ se itro
mittere. ar. c. litteras. de sup. ne. pla. sz
hñs declarare nō est executor: sicut di
cimus differentiā inter iudicē q decla
rat ⁊ executorē. C. de exe. rei iudi. l. exe
cutorē. qd no. q pbat q frater mior
q nō pōt eē executor bñ posset eē de
clarator: ⁊ silr ꝯsultor: cuz nullo iure
phibeat. de q̄ dic. ut. j. §. xvi.

¶ Utrū pfata deuolutio hēat locū tā 13
in legat ad pias cās q̄ nō pias. R. pa.
in. c. si heredes. de testa. q in legat ad
pias cās nō est dubiū. In aliis āt ē di
uersitas inter doc. sed ipse Pa. sic cō

cordat q aut eps vult se ipedire añ hꝫ heres sit puarus hereditate. s. añ. lapsum ãni: ⁊ sic pōt se ipedire ⁊ cōpellere. Sil'r si heres incidit in penã puationis: sed de facto eaꝫ possidet: qz nemo eã petit. nã tūc cessat rō. d. auk. ampli⁹ q vult ut hereditas cuꝫ onere exequēdi trāseat ad aliū ⁊ habebit locū. d. c. si heredes. qō logr gñal'r. nec ob. q nō dz epūs ipendere officiū suuꝫ nō iplorata ad vtilitatē puatā ꝺ determinata. in. c. bone memorie el pmo. de postul. pla. qz p q ipendit est miserabilis psona: ⁊ tō pōt: ut ibi no. quia defectus est destitut⁹ oi auxilio: ⁊ ideo merito etiã nō iplorat⁹ pōt iudex impedere officiū suū. Aut vult se ipedire postꝫ puenit ad alios hereditas ppt puationē pmoz. ⁊ sic nō pōt respectu executōis: sꝫ bñ respectu cōpulsionis fiende heredi nono ut exequat: quia tūc hēbit locū. d. auk. ãpli⁹. ⁊ sic ꝺcor da. d. c. si heres. cū. d. auk. ampli⁹.

14 ¶ Quid si testato: exposse, phibuit ne epūs se ipediat. ꝛ. Pa. in. c. tua nobis. de testa. q q ad cōpulsionē executoz nō valet: quia sicut ipse si vineret nō possꝫ se eximere a foro epi. ita nec executores subtrahere potuit. ut pꝫ i. d. c. tua nobis. Quo vō ad devolutionē executiōis dicit idē Pa. ibidē q si testato: puidit de alio executore in casu negligētie pmi ille exequet nō epūs. ar. in. l. nulli. ⁊ in. l. si qs ad declinādā C. de epis. ⁊ cle. aut solū phibuit epūs exeq nō puiso sibi de alio executore. tūc in legatis ad pias cās nihilomin⁹ exequet nō obstante phibitione. ter. bon⁹ ē in auk. de ec. ti. §. si quis autē. p redēptione. cum duob⁹. §. se. ⁊ in. d. c. tua nobis. in alijs autem non.

15 ¶ Vtrū executo: habeat actionez ꝺ heredē. ꝛ. Pa. i. c. Joānes. ꝺ testa. q aut ē pur⁹ executo:. ⁊ sic nec ꝺ iure ci uili nec canonico hꝫ: sꝫ pōt iplorare officiū iudicis ꝺ detinētes bona defūcti. ar. in. l. hereditas. in fi. ff. de petit. he. ⁊ in. l. qnt⁹. ff. de an. le. ⁊ hoc voluit Dy. in. l. luci⁹. §. menia. ff. ad treb. ⁊ bar. in. l. si qs ticio. ff. de le. ij. gl. i. d. §. menia. limitat vez: nisi in legatis ad pias cās: qz tūc dicit hic actionē ꝺ heredes. allegat. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. Idē tenet glo. in. d. l. ticio. Si vō nō est pur⁹ executo: sed legatari⁹: sicut qñ vba dispōnis ꝓferunt in eū tacite uel exposse. Exēplū dicit testato: relinq ticio cētū ⁊ volo illa restituat seio: tūc poterit agere ꝺ detinente bona tanqꝫ legatari⁹. ⁊ ē vtile qz si deficeret fideicōmissuꝫ ex psona fideicōmissaria ac creſceret sibi ⁊ nō heredi. ut in. d. l. si qs ticio. Idē erit vbi tacite ꝓfert i eū dispositio: puta qz est particeps illi⁹ relicti. ſm glo. in. d. §. menia. ⁊ in glo. d. l. si quis ticio. ⁊ ibi vide.

16 ¶ Vtrū executo: possit vēdere bona defūcti. p executiōe vltime volūtat. ꝛ. Pa. in. d. c. Joānes. q si est executo: vlis. puta qz oia sunt distribuēda pauperib⁹ sic poterit. d. l. si qs ad declinā dā. Si vō est particularis nō pōt nisi testato: exposse ꝓcesserit. ut in. l. alio heredē. ff. de ali. ⁊ ci. le. Sicut cōiter hodie est in testamētis daf libera vendēdi auctoritas ipsis. p executiōe vltime volūtat. ⁊ qd impoztēt dicta vba. vide bar. in. d. l. alio. Et cautela ē q addaf sic. Dans eis gñale mādatū cū libera administratione agendi: exigendi: distrahendi ⁊c.

17 ¶ Vtrū cū testato: relingt. c. p restituēdis male ablat⁹ ⁊ ñ repūt male ablata vsqꝫ ad illā sūmaꝫ residuū sit distribuēdū. ꝛ. Pa. in. d. c. tua nobis. Ja. de are. in trac. executōis: ut refert ⁊ seqf bal. i. d. l. si qs ad declinādā. distinguit q aut testato: phibuit in aliū

vsū ꝯuerti. ⁊ sic cedet heredi residuū quēadmodū qñ deficit aliud legatuꝫ ut .d.l.si qs ticio. ⁊ expressio cause limitat legatū. ut in.l.fi.ff.de au. ⁊ arg. le. Aut simplr disposuit: ⁊ tūc dꝫ dictū residuū dari pauperib⁹. ut in.l.legatū ff.de vsu. ⁊ vsufruc.le. qꝛ sicut destinatū in vnū piū vsuꝫ: si nō pōt dꝫ ꝯuerti in aliū piū. ut in.c.nos qdē. d̄ testa. ⁊ facit in ar.d.l.legatū. sic ⁊ hic. ⁊ hoc puto verissimū. qd̄ tꝫ etiā Jo. an.i ad di.spe.in ti.de instru.edi.§. nūc v̄o aliqua. v̄. ⁊ scias. ⁊ maxīe ꝑm Pa.vbi.s̄ qꝛ ex q̄ expssit certā quantitatē: presumendū est illā deberi: lꝫ nō appareāt creditores. Et idē dicit fore seruandū in cautiōe quā faciūt vsurarij. ut etiaꝫ no.in.c.q̄q̄.de vsur.li.vi. Cōsulo tñ hoc fiendū de ꝯsilio epi uel heredis. ⁊ istud sequendū in ꝯscia: q̄uis alij distinguāt si executor est nud⁹ minister. ⁊ sic reddet heredi.d.l.si qs ticio. ⁊.l. codicil.in pn.e.ti. Si v̄o nō est nud⁹ executor tūc residuū erit ipsi⁹ executoris. Posset hec opi.in ꝯscia ꝓcedere qñ legasset dicto executori cū expssione creditoꝝ ꝑꝫ q̄ in libro suo inueniet ⁊ hmōi: qꝛ tūc residuū sūme videret voluisse legare executori. ut.l. pr̄.§.tusculan⁹.ff.de leg.iij.⁊.l.filio.§. matri.ff.de adi.leg.

18 ¶ Utrū executor cui testator dedit aliqd ad distribuendū vbi ei videbitur ⁊ placuerit teneat illud distribuere in pios vsus. ℞. q̄ sic. si aliud nō apparet de mēte testōris. facit.c.cū tibi. d̄ testa. Sed meli⁹ v̄bū videbit ⁊ verbū placuerit qd̄ refert ad arbitriū boni viri. ff.de fideicō.li.l.thais.§.sorore sua. ⁊ l.fideicōmissa libertas la.ij. Bon⁹ āt vir arbitrabit magis ad salutē aīe testatoris dispensandū q̄ alias. de foro cōpe.c.ꝯquestus. ⁊ ad salutē magis facit ut int pauperes dispēset.l.id qd̄ pauperib⁹. ⁊.l.nulli. ⁊.l.si qs ad declinandū.C.de epis. ⁊ cle. nec īpedit dispositio testatoris: lꝫ nō sit expsse psone q̄bus dēat fieri. ut in dictis legib⁹. Itez qꝛ debem⁹ īterptari volūtatē testōris in meliorē ⁊ fauorabiliorē cāꝫ ꝓpt regulā: qꝛ in testamēt fit melior interptatio.c.cū dilecti. d̄ dōa.ff.d̄ re.iur.l.i testis.ff.de vi.tri.oleoqꝫ le.l.iij.cū ergo nulla sit melior q̄ꝫ ut in pauperes xpi dispēset. ita fiet alr si nō fiet: eps reuocare poterit ⁊ dꝫ executiōꝫ. Pe.tñ d̄ pu.trac.d̄ cano.por.epi.c.ix.tꝫ q̄ medietas dꝫ dari pauperib⁹ ⁊ medietas pijs locis. Nihil tñ allat. ⁊ est satis eq̄.

¶ Utrū executor ēt cū ꝯsensu epi possit īmutare vsū destinatū p testōreꝫ in meliorē. vide.j.legatū.ij.§.xi. 19

¶ Utꝛ religiosus exēpt⁹ deputat⁹ executor si i exequēdo deliqt possit puniri ab ordiario. ℞. q̄ sic. tex.ē i cle. vnica d̄ testa. vbi ēt eis religios īponit ut reddāt rōnē d̄ executiōe ordinarijs ⁊ silr ordiarijs ut exigāt. limitat Ri.i.iiij.di. xlv.ar.v.q.ij. verū in religiosis q̄ hñt exēptionē cōem q̄ tñ possent cōueniri rōne ꝯct⁹ uel delicti seu rei. ut in.c.i.d̄ priuile.li.vi. Secus in clijs q̄ etiā ex p̄dict cōueniri non pñt: qꝛ nō pñt tales puniri ab ordinarijs. ⁊ placet. 20

¶ Utꝛ plat⁹ religiosi q̄ dedit lnīaꝫ acceptādi executionē religioso possit eā reuocare re ēt nō itegra. ℞. gl.i.d.cle. vnica. q̄ sic. cū religiosus ñ hēat velle nec nolle ⁊ executio fiet p collegā aut si ali⁹ deputat⁹ nō est per epm. 21

¶ Utrū executor possit distribuere in filios uel consanguineos proprios. vide.s̄. Elemosyna.§.iij. 22

¶ Utꝛ dilatio executōis pie p̄iudicet aīe testōris. ℞. ꝑꝫ Ri. vbi.s̄.q.iiij q̄ sic cui⁹ rō ē duplex. ¶ Pria qꝛ ecclia ⁊ pauperes nō excitant ad orādū sicut facerēt si eis daret legatū. acceleratio āt feruētiū oronuꝫ ꝓ aīa d̄fūcti mltū vꝫ ad ei⁹ alleuiatōꝫ ⁊ celeriorē expeditōꝫ 23

¶ Scda rō: qꝛ sicut aīa ī caritate de
cedēs: ⁊ aliquid purgabile secū por-
tās in hac vita meruit ut elemosyne si
ꝓ ea dent ꝓsint nō ad augmētuꝫ gr̄e
sꝫ ad alleuiationē ⁊ breuiationē pene
⁊ iō quāto citiꝰ īplet tāto citiꝰ alleuiat
⁊ ecōuerso. quāto tardiꝰ implet tanto
tardiꝰ liberat. nō tñ ꝓpt hoc si nūq̄
īplerent ꝑpetuo staret iu penis: sꝫ so-
lum multo tardius liberaret. Ex q̄ pꝫ
ꝙ grauissime peccāt ⁊ magnā ꝓditio
nē faciūt q̄ q̄citiꝰ pñt nō exequunt.
vñ vocant necatores egentiū. in.c.q
oblatōes el ꝑmo.cū duobꝰ. c.se.xxiii
q.ij.⁊ in.c.q oblatōes el.ij. Et dicunt
venire ad exinanitionē fidei. ⁊ ꝙ ha-
bēdi sunt sicut qui non credūt iudi-
ciū dei. Idē dicendū de restōne quaꝫ
statuerūt fieri. vñ in cronicis minorū
legit ꝙ qdā īpediebat ītrare paradi-
sū q̄nsq̄ facta fuit restō: quia nisi fiet
luet ī pēis. facit ad hoc.c.ī lr̄is.ō rap.
24 ¶ Sed nūqd excusant ꝑfati execu-
tores si ꝓpterea tardāt ut res defūcti
meliꝰ vendant. ℞. ꝑm scm̄ Tho.in q̄l.
ꝙ mora modici tp̄is nō videt eē ma-
gnū periculū. Vñ si executor ꝑ modi
cū tp̄s differat ut rebꝰ defūcti meliꝰ vē
ditis āpliores elemosynas facere pos-
sit licite facit. Qd intelligo verꝫ quan-
do tantū ē augmētū ꝙ ꝑualet tardita
ti. puta qꝛ elemosyna illa quā habuis-
set de illis rebꝰ cito vēdit: ⁊ tp̄s tarda
tionis in q̄ penā sustinuit nō iudicant
tantū satisfactoria quantū ē elemosy-
na q̄ elicit ex tardatōe: alꝫ nō liceret
qꝛ nō ē fiendū malū mihi ꝓ bono al-
teriꝰ. Et hoc pꝫ ex eo qd subiūgit. Si
vo inqt scūs Tho. ꝑ multuꝫ tp̄s diffe-
rat: ut in modico āpliores elemosynas
faciat nō excusat a culpa: qꝛ forte de-
fūctus a purgatorio liberat interiꝫ: ⁊
sic frustrat remedio q̄ multū indige-
bat. Faciat ergo ꝙ magis rōnabiliter
videtur expedire anime defuncti.
¶ Quid si qs deputauit executorē cū 25
ista ꝯditiōe: ut exequat cū ꝯsilio talis
℞. ꝙ aut dixit cū ꝯsilio: ⁊ sic executor
lꝫ teneat petere ꝯsiliū: tñ nō tenet se
qui. Si vo dixit ꝙ exequat ꝑm ꝯsiliū
sic tenet seq ipsū. ut tꝫ Albꝛi.in.l.nul
li.C.de epis. ⁊ cle. vide.s. ꝯsiliū.§.iiij.
¶ Quid si sit frat minor ille cuiꝰ ꝯsilio 26
exeq dꝫ. ℞. ꝙ diuersa est opi. int doc.
Sed tu dic ꝙ frater minor lꝫ nō pos-
sit esse executor: pōt tñ esse ꝯsultor qꝛ
executor oꝫ ꝙ sit ꝯctator pecuniarū
⁊ venditor rerꝫ ⁊ hmōi q̄ nullo mō cō
ueniūt fratri minori: sꝫ dare ꝯsiliuꝫ in
nullo derogat sue ꝓfessioni. Et sic per
hoc euacuat rō Ge.in.c.fi.de te.li.vj
q tenet ꝙ nō pōt esse ꝯsiliariꝰ tali mō
ꝙ alr̄ nō possit fieri dispēsatio nisi ꝑm
suū ꝯsiliū. Et sic ꝑm ꝑdicta limita. nā
si testator reliqt.c.dāda pauperibꝰ de
clarādis ꝑ frēꝫ minorē: hoc nō dero
gat sue ꝓfessioni ⁊ licet. de hoc ꝑ bar.
expresse in trac.minoꝛicarum.

Exemptus dr̄ q nō
subest iu
risdītōi ordinarii. ut pꝫ. ⁊ no.
in.c.cū ꝑsone.de ꝑuil.li.vi. Solus er
go papa uel legatꝰ d latere pōt cogno
scere de causis ꝯ exēptuꝫ. ut no. in.c.
qd trāslationē. de offi.le. Secꝰ in alijs
legatis ut ibi vñ eximere ꝓpe ē aplice
sedis .xvi.q.i.frater.vi .q.iij. nūc vo.
no. Jo.an.in glo.d.c.i.d ꝑuile.li.vi.
¶ Quot modis dat exēptio. ℞. ut no. 1
Pa.in.c.tuaꝫ.de ꝑuil.ꝙ duobꝰ mo-
dis. ¶ Primo rōne loci: puta mona
sterij uel ecclie ⁊ hmō. ⁊ in istis hꝫ lo-
cuꝫ.c.i.de ꝑui.li.vi.ꝙ rōne delicti cō
missi ex locū exēptū: vel rōne ꝯctꝰ ali
bi initi: uel rōne rei alibi site pñt corā
ordinario cōueniri ⁊ ab eo puniri. Et
exēpta ecclia vl monasteriū intelligū
tur exēpti etiā ipsiꝰ monaci uel cano-

nici clici etiã ꝛ quersꝰ ꝓpetuoꝝ oblati
nó aũt eiusdem ecclie ꝑsbyter q paro
chianoꝝ curã hꝫ q̃ ad ea q̃ ad eandẽ
curã ptinẽt nec ipsi parochiani. ut in
c.ꝙ exẽptionẽ.de ꝓuil.li.vi. Eximiũ ẽt
exẽpto monasterio ſm glo.in.d.c.ec
clia ꝛ ipsi⁹ cimiteriũ ꝛ dom⁹ ꝛ theatꝝ
cũ ortis ꝛ areis q̃ sunt iuxta eccliam.
ar.xij.q.i.necessaria.ꝛ.c. nulla.xvij.q.
iiij.diffiniũt. Idẽ dic in dominicio ꝛ
domib⁹ clicoꝝ q̃ sunt iuxta ecclias cũ
eoꝝ ortis.ar.d.c.necessaria.ꝛ diffinit.

¶ Scõo dat exẽptio róne psone ꝛ nõ
loci: ut in ꝓuilegio cõcesso capellanis
ꝛ familiarib⁹ pape: ꝛ de talib⁹ nõ hꝫ
locũ.d.c.i.qꝛ nec etiã róne delicti pñt
puniri ab ordinarijs: alr coꝝ ꝓuilegiũ
esset inutile. qõ esse nó dꝫ. ut in.c.si pa
pa.de ꝓui.li.vi.ex qb⁹ oib⁹ ꝛclude ꝙ
exẽptus róne⁹ alicui⁹ loci uel rei non
censeꝫ exẽptus róne alteri⁹ rei uel loci
Vñ ꝓuilegiũ ꝛcessuꝫ psonis respectu
certi loci nõ extẽdit vltra locũ. Unde
censeꝫ ꝓuilegiũ poti⁹ reale ꝙ psonale
ut no. Pa.in.c.cũ capella.de ꝓuil.
Secus in exẽptione respectu psone:
ut pꝫ. Aduerte ꝙ si canonici alicuius
ecclie eximaꝫ ipsi soli sunt exẽpti nõ
aũt ecclia uel alij eius clici. Si aũt cle
rici cuiuslibet ecclie eximaꝫ tũc tam
canonici quã alij clici sunt exẽpti: non
aũt ecclia nisi aliud exꝓmaꝫ. ut in.d.
c.ꝙ exemptionẽ: nec etiã ꝙersi nl' ob
lati. ut dicit glo.ibidem.

2 ¶ Quib⁹ verbis ꝓbaꝫ exẽptio.ꝛ.ꝙ
multiplr. ut ꝓbaꝫ in.d.c.si papa. puta
si dicaꝫ i ꝓuilegio a papa uel sentẽtian
do ecclias iuris bti Petri existere: si
ue ad ius ꝛ ꝓprietatẽ romane ecclie
ptinere. uel ad romanã eccliam spãlr
aut sine medio ꝛ simplr ptinere. uel si
dicat ꝙ ecclia sit libera: seu ꝙ potiaꝫ
romane ecclie libertate siue ꝙ eꝝ nõ
audeat ullꝰ cathedrã collocare seu ali
qõ iperiũ exercere uel pestatẽ aut ꝙ
eximit a ptãte epi. Itẽ si recipiãtur in
proprios subiectos ꝓ hmõi ꝛ silia co
gnoscaꝫ exẽptio. ut ibi pꝫ. secus si repe
rienꝫ sub defensione. ut in.c.ex pte. el
ij. de ꝓui. uel i ꝓpꝝ filios: qꝛ nõ eẽnt
exẽpti. ut ibi dr. ꝛ ibi vide: ꝛ qõ ibi no.

¶ Utrũ exẽptus teneaꝫ citatus ab or 3
dinario cõparere. ꝛ. Pa.in.c.cũ or
dinẽ.de rescrip.ꝙ aut est notorie exẽ
ptus ꝛ tãdiu tollerat⁹ ꝓuilegio exẽptio
nis sicut sunt mẽdicãtes. ꝛ sic nõ tene
tur nec valebit sꝛia sup ꝓncipali: qꝛ est
a nõ suo iudice: neqꝫ tanq̃ ꝫ ꝓtumaꝫ
cẽ. Ad hoc tex.in.l.nõ videꝫ la.i.ff.de
iudi. ꝛ bonus tex.in cle.pastoralꝭ. §. pi
sana. ꝛ ibi bona glo.ff.de re iudi. ꝛ gl.
in.c.veniẽs.de accu.ꝛ.ij.q.iij. si eꝝ. ꝛ
p ino.in.c.ij. de dila. ꝛ Bar. in.l.ij.ff.
si quis in ius vo. non ie. lꝫ in alijs ter
minis. Si vo nõ ꝓstat ita notorie: tũc
teneꝫ cõparere ꝛ allegare ꝓuilegiũ. ꝛ
in loco ꝓgruo ꝛ securo infra terminũ
cõpetentẽꝫ ordinario oñdere ſm qõ
dr in.c.cũ psone.de ꝓui.li.vi.

¶ Utrꝫ pendẽte lite sup validitate ꝓui 4
legij seu an fuerit ꝓcessũ uel nó debeat
quis ꝓuari uel interdici vsu possessio
nis uel q̃si etiã si possessio sit ꝫ ius. ꝛ.
Pa.in.c.i.ut lit.pen. Inn.ꝙ nó.ter.
est in.d.c.cũ psone.in.§.ꝙ si tales. cũ
§.se. ꝛ hoc idẽ tenent ibi doc. vbi dicit
Jo.mo. ut ibi no. Be. ꝙ pendẽte lite
nó est turbãdus in possessione sua etiã
si possideat ꝫ ius cõe dũmõ ex aliq̃ ꝓ
batõe lꝫ nó sufficiẽti ad finalẽ intentũ
ipse iustificer possessionẽ. ꝛ ita videꝫ so
nare ibi tex. vñ Jo.an. in glo. vlt. ibi
dẽ dicit. Mo. quant⁹ sano⁹ ꝓuilegio de
beꝫ. Est enim ex se ꝓuilegiũ fauorabile
ꝫ ꝓscriptio odiosa. de deci.c.ex parte
ꝛ c.tua. de reg. iur. odia. hec Jo.an.

¶ Quid si exẽptus litigat cozã ordi 5
nario. ꝛ nõ allegat exẽptionẽ an ꝓdat

eā p hoc. ℞. Pa. in. c. i. de sen. ⁊ re iu.
q nō. nec tenet snia. Nec ob. tacitur-
nitas. qz etiā si voluisset nō potuisset ī
illū ꝯsentire ut in iudicē de arbi. cum
tpe. ⁊ hoc tenet Jo. an. in regula sciēti
li. vi. in mercurialib⁹. facit qd̄ no. in. l.
i. C. vbi de cri. agi oz. Rō est ꝑm Pa.
in. d. c. cū tpe. qz exēpt⁹ nō pōt renū-
ciare exēptioni. qz tangit̄ nedū fauor
exēpti sz etiā supioris q ipsū exemit. ut
in. c. ad aplicaz. de regula. ⁊ in. l. si qs
in ꝯscribēdo. C. de epis. ⁊ cle. Albr. tñ
in. d. l. si qs. tenet q exēpt⁹ pōt renū-
ciare ꝑuilegio exēptionis. p. d. l. si qs.
Et ad leges ꝯrias rñdit q loquuntur
de ꝑuilegio iuris cōis ītroducto in fa
uorē ordinis clicalis cui renūciari nō
pōt: sz suo ꝑuilegio spāli bñ pōt. ⁊ ve
ri⁹ credo qñ ipse ipetrauit. Et prima
opi. ē vera qñ supior ꝓprio motu ali-
quē exemit. quod no. bene.

¶ Utruz exēpt⁹ possit absolui ab epo
ab excōicatōe inflicta a canone quaz
sibi ꝯditor canonis nō reseruauit. ℞.
Pa. in. c. significasti. d̄ so. cōpe. Fed.
ꝯsi. xiiij. ⁊ Jo. de lig. in cle. ne in agro
de sta. regul. tenēt q sic. sed Jo. an. in
regula sciēti p̄ all. dicit q nō. Pa. hoc
seqt̄: qz nō est sue iurisditōis: nec pōt
se submittere sine lnia pape rōe dicta
in p̄cedēti. q. in fi. excipe tñ videt̄ Jo.
an. in. c. religioso. d̄ sen. ex. li. vi. excōi
cat⁹ pro iniectōe manuū violenta p
rōnez tex. ibidē. s. ne mā euagādi. cuz
tñ ꝯriū teneat in cle. cū ex eo. de sen.
ex. in glo. fi. Et ꝓpterea teneo q nec
in illo casu. c. religioso. nec in alio exē
ptus possit absolui ab epo nisi vbi spā
liter ei cōmittit̄ a papa. ⁊. d. c. religio-
so loqt̄ de nō exēptis q̄s antea nō po
terat absoluere ꝓpt̄. c. cū illoꝝ. d̄ sen.
ex. ⁊ hic tene qz si de exēpt̄ itellexissz
sic dixisset sicut dicit in. d. cle. cū ex eo
in fine.

¶ Quid pōt exercere archieps ul' eps 7
in loco exēpto. vide. s̄. archieps. §. iij.

¶ Utrum exēpt⁹ rōne loci si deliq̄rit 8
alibi uel ꝯhat: aut res ipsa ꝯsistat pos-
sit in loco domicilij ꝯueniri aut puniri
p ordinariū. ℞. q nō. nec hz ptātez re
mittēdi eū si ꝯueniat̄. ut in. d. c. i. de ꝑ
uile. li. vi. Sil'r si delictū uel ꝯctus uel
res ipsa litigiosa sit in loco exēpto nō
poterit se ipedire. Intelligit̄ ergo. d.
c. i. q rōne delicti uel ꝯctus pñt p or-
dinarios ꝯueniri. s. si inueniant̄ ex lo-
cum exēptū uel remittent̄. ut no. in. d.
c. i. Sunt tñ quidā exēpti rōne locoꝝ
⁊ psone q etiā rōne delicti aut ꝯct⁹ ul'
rei nullo mō pñt ꝯueniri: ut frēs mīo
res: p̄dicatores ⁊ cistercien. ⁊ mlti alij

¶ Utrū delinquēs in loco exēpto lige 9
tur statuto epi. vide. j. statutū. §. ij.

¶ Utrū cū statuto epi cauet̄ ne qs ac 10
cedat ad q̄libet monasteria monialiū
sub pena excōicatōis qnā icurrat ipo
facto: sint excōicati q accedūt ad mo
nasteria exēpta monialiū. ℞. q sic. si si
ne lnia illi⁹ ad quē ptiet accedūt. Rō
qz sine p̄fata lnia accessus est ꝓhibit⁹
ut in. c. piculoso. de sta. mo. li. vi. Et iō
si epi ut cōpescāt tales accessus addūt
penā. licite faciūt: ⁊ iō ligant̄: nec dicē
dū q delictū cōmittat̄ in loco exēpto
solū sz etiā in nō exēpto videlicet cuz
accedūt anteq̄z puenerint. Itē patet
p hoc qd̄ no. bar. in. l. relegatoꝝ. ff. de
interdic. q dicit q ciuitas ꝓpter como
dū ciuitat̄ uel odiū eoꝝ ad quos non
vult vadāt ꝓhibere pōt ciuib⁹ suis ne
vadāt ad talē terrā. hoc no. Pa. in. c.
postulasti. de so. cōpe. ergo sil'r in casu
p̄dicto. Et hoc tenet. d. Phi. d̄ peru.
in. c. ut aiaꝝ. de ꝯsti. li. vi. sec⁹ si ꝓhibe
rēt ne quoq̄mō sine eoꝝ lnia qs acce
deret: qz nisi p̄sidētes monasterijs es-
sent culpabiles in admittēdo nō vale
ret eoꝝ statutū cū eēt ꝯ ius cōe. ut in

d.c.piculoso. ꝯqd̄ eps̄ nō pōt statuere nisi ex iusta cā. ut tenet bal. in l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ d. Anto. in c. vr̄a. d̄ loca. pñt. imo obligant̄ p̄mates archiepi ⁊ epi vniuersi sub pena eterne maledictionis in ꝓpria diocesi monasteria exēpta q̄ imediate subsūt romane ecclie auctoritate aplica cogere ut seruēt clausurā. ut in d. c. piculoso. silr̄ debēt ea visitare eadē auctoritate singul' ānis. ut in cle. attēdētes. de sta. regu. ⁊ hoc de p̄cepto ꝑm glo. ibidē ꝓpter. v̄. debeant. qd̄ est p̄cepti uū. ut in c. oblate. de ap. ut in c. ut fame. de sen. excō. lz in c. i. de despon. impu. sapiat honestatem.

11 ¶ Utꝝ exēpti possint oratoria uel capellas in locis nō exēptꝫ edificare. ꝛc. ꝙ nō. nec in sic ꝯstructis celebrare ul' celebrari facere nisi de licētia diocesani loci. ut in c. auctoritate. de p̄ui. li. vj Intellige nisi ex lnia pape hoc facerēt al'r diocesanos eos cōpescere possunt. ut in d. c. auctoritate. Et intellige de oratorijs publicis: qꝛ in p̄uatis possūt ut no. glo. ibidē. Hec intelligo in publicis factis oratorijs ꝙ nō pñt celebrare veꝝ qñ epi ꝓhibitionē fecissent ne in eis celebrarēt: al's qñ cōiter in eis celebrat̄ si fiat de ꝯsensu illi⁹ q curā eoꝝ hz sufficit sine alia licētia epi.

12 ¶ Utꝝ in locis exēptis p̄dicta i p̄cedēti. q. facere possint. ꝛc. ꝙ nō nisi licētiā ul' p̄uilegiū sedis aplice habeāt spāle. ut in d. c. auctoritate. §. inhibemus

13 ¶ Utrū cās ⁊ lites suoꝝ hoiuz ac liberoꝝ seu censualiuz possint exēpti assumer̄. ꝛc. ꝙ ñ. ut i. d. c. auctoritate. §. cās

Exemplum maluz dantes p̄cipue p̄lati: ⁊ q hñt alios regere mortal'r peccāt. ⁊ ut dr̄. xi. q. iij. p̄cipue tot mortib⁹ digni sunt q̄t p̄ditionis exēpla ad alios trāsmittūt. ar. lxxxi di. nemo. xciij. di. p̄uenitad nos in fi. ii. q. vij. paul⁹. ⁊ c. cū pastoris. xvij. q. i. q bona. de hac mā no. j. scandalum.

Exequie pōpatice curatio funeris ꝯditio sepulture poti⁹ sunt viuoꝝ solatia q̄ꝫ mortuorū subsidia. xiij q. ij. c. aie. §. curatio. Hinc tex. in c. nō extimem⁹. ea. q. dicit corpori humano quicqd impendit̄ nō est p̄sidiū salutis: sed humanitatꝫ offiñ ꝑm affectū q̄ nemo carnē suā odio hz. Uñ oz ut q̄ꝫdiu pōt ꝓ carne ꝓximi curā gerat cum ille inde recesserit q gerebat. hec ibi. Et de hoc vide. j. sepultura.

Exheredatio filiorum hodie nō potest fieri nisi pater habeat iustam causam quā debet describere in testamento. ut. C. de inoffi. testa. aut. sed hodie.

¶ Sed que sunt iuste cause. ꝛc. xiij. q̄ ponūtur in aut. ut cū de ap. co. §. cās. 1

¶ Prima si filius parentib⁹ manus intulerit. ¶ Secūda si grauē iniuriaz eis fecerit. ¶ Tertio si eos criminal'r accusauerit d̄ cā q̄ nō sit aduersus p̄ncipē uel rēpublicā. ¶ Quarta si cum maleficis ꝯuersat̄. ¶ Quinta si maleficus efficiat̄. ¶ Sexta si vite parētū insidiat̄. ¶ Septima si cum nouerca sua aut cōcubina p̄ris sui se imiscuerit ¶ Octaua si ꝓ persona ipsi⁹ uel debito eius incarcerati inquantū potest fideiubere noluerit. Et hec octaua cā intelligitur soluz de masculis. ¶ Nona si ꝓhibuerit eos facere testamentū ¶ Decima si cōtra parentū voluntatem inter arenarios ⁊ mimos perseuerauerit cum pater illius ꝓfessionis nō fuerit. ¶ Undecima si filia vitam luxuriosam elegerit cū parētes eā vellēt pro posse nubere ⁊ dotare nisi neglexerint eam nubere vsqꝫ ad. xxv. annuz.

¶ Duodecima si parentib⁹ furiosis debitā curā nō impēderit. ¶ Tertiadecima si de carcere parētes deducere neglexerit. ¶ Adde. xiiij. si voluntatē vltimā executioni demādare noluerit ut. s̄. executor. §. x. ¶ Et. xv. si filiꝰ est heretic⁹ cū pr̄ sit catholic⁹ ut. d. §. cās

2 ¶ Silr̄ filiꝰ potest pr̄em exheredare. ¶ Primo si de crimine eū accusauerit: excepto crimine lese maiestatis. ¶ Scdo si vite filij insidiatus fuerit. ¶ Tertio si vxori sue uel ꝯcubine se cōmiscuerit. ¶ Quarto si testari in q̄ poterat ꝓhibuit. ¶ Quinto si nō egit curā ei⁹ cū esset furiosus. ¶ Sexto si captus a saracenis nō redemit. Et si moriť intestat⁹ ibi nō succedet. sz ecclesia ⁊ dabunť bona ei⁹ ꝓ redēptiōe captiuoꝝ. ut in. d. auť. cū. de ap. co.

3 ¶ Utrū in istis casib⁹ in qb⁹ pōt exheredare possit alimēta similr̄ denegare. ℞. Jo. an. ⁊ Pa. seqť in. c. qntaualis. de iureiur. vbi etiā in glo. ponunť ꝑdicti casus q̄ sic. Et idē tenet bar. in l. diuus adrian⁹. ff. de parici. ꝑ. l. si qs a liberis. ff. de li. ag. ⁊ idē tenet Pa. i c. ex lr̄aꝝ. de eo q du. in ma. quā po. ꝑ adult. de pr̄e ingrato ꝯ filiū. q̄ limita nisi ipsos peniteat. ꝓ q̄ facit glo. in. l. fi. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ tex. in. c. nō liceat. xix. q. iij. vbi dr̄ q̄ ꝑ religionis ingressuz purgatur oīs igratitudo. ⁊ qd̄ no. Spe. in ti. qui fi. sūt le. v̄. qd si filia. et seqtur Pa. vbi. s̄. q dicit q̄ si filia fornicatrix vult penitere d̄ peccato pater tenet̄ eā alere. ar. c. ferrū. 50. di. ⁊ per ꝯn̄s dicit Pa. vbi. s̄. q̄ etiā tenet̄ eaz dotare: qꝛ cā dotis nō min⁹ est fauorabilis q̄ cā alimentoꝝ. ut no. Cy. in. l. nō oī. C. de admi. tut. ⁊ bart. in auť. ex cōplexu. C. de ince. ⁊ inuti. nup.

4 ¶ Utrū liceat exheredare filiū ut heredē faciat eccl̄iam. ℞. Aug. in. c. quicūqꝫ. xvij. q. iiij. quicūqꝫ exheredato filio heredē vult facere eccl̄iam q̄rat aliū qui suscipiat nō augustinū.

¶ Utꝝ frater exheredet̄ a fratre. ℞. q̄ 5
sic in trib⁹ casib⁹. ¶ Prim⁹ si insidiatus est vite ipsi⁹. ¶ Secūdus si d̄ crimine inscripsit ꝯ eū. ¶ Terti⁹ si in bonis ei⁹ notabilr̄ lesit. Et hoc etiaz hz locū qn̄ moriť ab intestato frater: ut n̄ succedat ei frater. ut in auť de nup. §. ingratitudinē. qd̄ limita veꝝ si ignorauit qꝛ si sciuisset ingratitudinē videretur remisisse nō determinādo q̄ non succedat. ut in. l. fi. in fi. C. de reuo. dona. iūcta. l. ꝯficiūť. in p̄n. ff. d̄ iu. codi.

¶ Utrū vir vxorē ⁊ eꝯ vxor viꝝ possit 6
exheredare. ℞. q̄ sic. ut no. in. d. §. cās

Exorbitantia a iure cōi nō debēt trahi ad sequelā de reg. iur. li. vi. q̄ a iure cōi exorbitāt nequaq̄ ad ꝯn̄tiaz sunt trahenda.

Exorciste ex greco in latinū adiurātes siue increpātes vocanť. dicit tex. in. c. clerꝯ. circa fi. xxi. di.

¶ Quid ꝑtinet ad eoꝝ officiū. ℞. tex. 1
in. c. plectis. xxv. dis. ad exorcistā. ꝑtinet exorcismos memoriť tenere manusqꝫ snꝑ euerguminos. i. lunaticos ⁊ obsessos a demonib⁹ ⁊ cathecumios in exorciçādo iponere: hec ibi.

¶ Cū ordinať dz accipe d̄ manu epi 2
libellū in q̄ exorcismi sunt scripti cum istis v̄bis: Accipe ⁊ cōmēda memorie ⁊c. ut in. c. exorcista. xxiij. dis.

Exorcismus ē ad iuratio ꝯ diabolū. ut de ꝯse. di. iiij. in. c. ante. xx. dies.

¶ Quid valet exorcism⁹ añ baptismū 1
℞. Ri. in. iiij. di. vi. ar. vlti. q. i. ꝑ ipsuz virtute diuia artať ptās diaboli ne possit decetero tantū quantū ceteris partibus posset si nō eēt exorciçat⁹ ⁊ maxi

me ipediẽdo ne baptismũ suscipiat. fa
cit ad hoc. c. sicut nostris d̃ ꝯse di. iiij.
2 ¶ Quid si aliqs baptiçet sine exorcis
mo. ℞. Ri. vbi. s̃. ꝙ dz post baptismũ
exorciçari. facit. d. c. sicut nostris. Rõ
qz lz in baptiçato paruulo nõ sit pcm̃
tñ i eo remanet actualiter fomes pec
cati. Et ideo etiam post baptismum
habet efficaciam reprimendi diabolũ
3 ¶ Per quẽ dz qs exorciçari. ℞. ꝙ ꝑ
sacerdotẽ de ꝯse. di. iiij. sacerdotes. ⁊
de hoc vide. s̃. Cathecism⁹. qz idẽ ẽ.

Expense tã in cibarijs q̃ in vestib⁹
debẽt fieri ꝑm dignitatẽ illius
cui sũt ꝑstãde ⁊ facultates illi⁹ q dz ꝑ
stare. hoc colligit̃ in. l. habitatio. ff. de
vẽ. in pos. mit. ⁊ in. l. sz ⁊ si qdẽ. §. i. i. v.
vestiri ff. de vsufruc. Et ꝓpterea dicit
Bal. in. d. §. i. ꝙ abbas dz melius ve
stiri q̃ monach⁹ magr̃ i theologia q̃
alij fratres. doctor q̃ scolaris. Et idẽ
dic de cibarijs per elegantẽ doc. Bal.
in. l. i. C. de epi. audi.
1 ¶ Utꝝ ille q aliũ vulnerauit teneatur
ad expensas. ℞. ꝙ sic ad oẽs quas pro
curatiõe fecit. vt. ff. si q̃. pau. fe. di. l. ex
hac. ⁊. ff. de his q deie. vel effu. l. vltia
vide glo. in. c. si quis membrorũ. xxiij
q. vltima. ⁊ in. c. i. de iniurijs.
2 ¶ Utꝝ i extimandis facultatib⁹ sit ha
bẽda rõ expẽsaꝝ. ℞. ꝙ sic. vt no. glo.
in. c. qm̃ de vi. ⁊ ho. cle. vñ illi fructus
extimãdi sunt qui supersunt deductis
expensis. C. de fruc. ⁊ li. ex. l. i.
3 ¶ Utꝝ expẽse facte in re aliẽa sint attẽ
dende. ℞. ꝙ aut erat possessor male fi
dei ⁊ sic d̃ rigore iuris nõ poterit hr̃e
nisi solũ necessarias vtputa illas q̃s fe
cit gr̃a fructuũ querẽdoꝝ cõgregãdo
rũ aut ꝯseruãdoꝝ ⁊ hmõi necessarias
q̃ etiã a male fidei possessore deducũ
tur. vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. d̃ pe
ti. here. ⁊. l. plane i fi. ibidez. ⁊ in. d. l. i.
alis si quas fecit amittit. vt. l. ex argẽto
ff. de ꝯdi. fur. ⁊ insti. d̃ re. di. §. ex diuer
so. vtiles v̄o ⁊ volũtarias scd̃o poterit
auferre qñ sine lesione prioris status
rei id fieri põt. l. domũ. C. de rei vẽdi.
Sed in foro ꝯscie ꝑz Mo. ti. Usura.
v. poterit etiã repetere eas q̃s fecit ad
ꝯseruationẽ rei ut pascẽdo equũ ⁊ hu
iusmodi: vl' ad oportunã melioratio
nẽ. vt curãdo aĩal morbosũ nutriendo
porcũ ⁊ hmõi. ⁊ placet ꝑ rõnẽ dictaꝝ
ll. Silr̃ dic de eo q scripsit vl' pinxit ĩ
re aliena seu edificauit ꝙ in ꝯscia po
terit petere ⁊ ille i cui⁹ re expẽsas fecit
tenet̃ nõ inquãtũ expẽsa vz sed solũ ĩ
quãtũ sibi dicta res ẽ plus vtilis ar bi
trio boni viri. Si aũt erat possessor bo
ne fidei sic poterit oẽs expẽsas q̃s fe
cit tollere si sine lesione rei põt fieri. l.
iulianus. la. iij. ff. de rei. vẽ. vl' si nõ pñt
tolli dñs rei soluet eas. l. in. fũdo. e. ti.
aut vẽdere ei rẽ in q̃ expẽsas fecit. qz
ff. de peti. he. l. si quid possessor. §. sicut
añ dicit̃ ꝙ quis non dz culpari de ad
ministratiõe rei quã tz vt suã bõa fide
Idẽ dic qñ fecit credẽs vtilit̃ gerere
negociũ ꝓximi sui. ff. de ne. ge. ꝑ totũ.
¶ Expẽse nõ veniũt noĩe dãnorũ vel 4
interesse: qz expẽsa ẽ quã qs facit eun
do redeũdo vel maiorẽ familiã tenen
do aut aduocat̃ soluẽdo. ⁊ hmõi. Dã
na v̄o vel ĩteresse sũt ĩ re vel circa rẽ.
⁊ iõ q remittit vnũ ñ vr̃ remitter̃ aliđ
vt de iniurijs. c. i nostra i tex. ⁊ in glo.
¶ Expẽse dicunt̃ necessarie q̃ si facte 5
nõ fuissẽt perijsset: aut facta fuisset de
terior res circa quã sũt facte. vtiles sũt
q̃ rez meliorẽ facit ⁊ deteriorẽ fieri ñ
sinũt. Volũtarie v̄o sũt q̃ rez tantũ or
nant. sed fructũ nõ augẽt. l. ipensas. ff.
de. v̄. si. Quomõ aũt debeant̃ qñ sũt
acte in re aliena scient̃ ⁊ bona fide. vt
sputa i re locata habes. j. locatio. §. xxi.
⁊. s̃. comodatũ. §. xiij. ⁊. s̃. Dos. §. xxv.

e.j. Peculiū. § xxij. ædificās i pn.

Experientia facit arte In experiētia casū i. metaphisice: vnde i. c. ḡ sit de elec. li. vi. i pn. dicit magistra rerū ⁊ ff. ō le. iij. l. legatus. §. ornatricibus dō ḡ p̄bet cuilibet artificio nutrimētū. ⁊ i. c. vt p̄stituerēt. 50. di. ok. Cogit eni multas inuenire medicinas multoꝝ expnūcta morboꝝ

Expositio sacre scripture ⁊ canonū ex cā. p̄sona. loco. ⁊ tpe dz fieri vt xxix. di. c. sciēdū. ⁊. c. se. q̄ rū mói q; meduliť nō indaganť i erroris laberintū nō nulli intrudēdo ipi gunť cū añ iudicant ḡ intelligant añ inculp̄it ḡ iterādo lecta perquirant. hec Isi. ⁊ habetur. in. d. c. sciendum.

¶ Utrū liceat variis modis sacrā scripturā. vl' iura exponere. ℟. gl in. c. qd hoc ē. 50. di. p aduocatos pót varijs modis iura exponere. Nō limita vez qñ eadē rō legis hoc regrit. aliter nō excusanť. q; vt dicit in. c. intelligēta de v̄. si. itelligēta victoꝝ ex causis ē assumēda dicēdi: q; nō fmoni res: sed rei dz fmo cē subiect⁹. ⁊ in. c. in his. c. ti. dō. v̄ba intētōi debēt deseruire. cū suis 2coz. ibi no. i gl. Idē dic de sacra scriptura q̄ exponit. iiij. modis. ¶ Prio fm hystoriā. hystoria ē rei geste narratio. ab histrion qđ ē videre vl' cognoscere. q; apō veteres nemo scribebat hystoriā nisi interfuiss3. ¶ Secūdo allegorice. a leon qđ ē aliud. ⁊ gorge qđ ē dicere vl' locutio ⁊ ē qñ p vnū factū datť itelligi aliō qđ ē credēdū. ¶ Tertio anagogice ab ana. qđ ē sursū. ⁊ gorge qđ ē ductio. ⁊ ē qñ p vnū factū datť intelligi desiderādū. s. glia. ¶ Quarto tropologice. a tropos qđ ē p̄uersio ⁊ logos qđ ē fmo ⁊ ē qñ p vnū factuz datť intelligi faciēdū. Et ꝓpterea dicit Iero. in. c. hereses. xxiiij. q. iij. qui alr scripturā intelligit ḡ sēsus spūs sancti flagitat a q̄ scriptura ē 3 ab ecclia nō recesserit tñ hēticus pót appellari ⁊ ō carnis operibus est eligens que peiora sunt. hec ille. facit ad hoc. c. relatū. xxxvij. di. Quod bene no.

Expositus filio īsās a patre si ue ab alio eo sciēte vl' ratū habente eo ipso liberať a p̄tia ptāte. Idē in fuo ⁊ liberto expositq liberanť a dñica ptāte. Idē in 3iguidis cuiuscūq; etatis sint expositi. vl' si alicui aliēta negari p̄tigerit ipie. vt in. c. vnico de insan. expo. Si v̄o eo ignorāte vl' inuito sit expositus poterit eū repetere. 3 restituet expēsas infra. x. dies post ep̄laz p̄testatio nis factā. vt ibidē no. ⁊ i. c. fi. xxxvij. di.

¶ Urz recoligēs talē expositū acgrat aliqđ ius i eo. ℟. q; nō. vt i dicit iurib⁹.

¶ Utrū expēsas factas possit repetere. ℟. q; si sūt alimenta vel cā alimētorū facte nō repetet: nisi in duobus casibus fm glo. in. d. c. fi. ¶ Primus si p̄testatus est q; volebat repetere. vt ff. de nego. ge. l nemenius. Hoc limito nisi esset p̄sona q̄ ad hoc teneret. sicut ecclia q̄ tenet alere pauperes. qz q̄liter cūq; p̄testet nō repetet. vt c. sacroz. xij. q. ij. ⁊. l. alimēta. C. de ne. ge. ⁊ qđ ibi no. Limito scđo q; in consciā poterit repetere p̄sona q̄ ad hoc nō tenebať 3 nō fecerit p̄testationē qñ a p̄ncipio habuit aliuz repetēdi. ar. cozq̄ no. ī. Lex. §. iiij. ¶ Secūdus casus ē qñ expositus ⁊ collectus nō vult ducere filiā collectoris i vxorē. C. de nup. l. patrē. Si v̄o sūt alia ab alimēti q̄ expēdit. puta in eruditione pueri in aliqua arte ⁊ huiusmodi repetere poterit. C. de insa. ex. l. i.

¶ Sed nunqd excusenť p̄dicti expo nentes si ex nec. sitate. puta quia eos

alere nõ poterãt exposuerũt. ℞. glo. i
d. c. fi. ꝙ nõ. qꝛ debuit eũ mittere in xe
nonẽ. s. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vni
ca. §. sꝫ scim⁹. ꝙ si talis loc⁹ non erat:
tũc vr̃ gl. dicere ꝙ excusat̃ de filio sꝫ
de ꝟuo nõ p. d. l. vnicã. ⁊ i aut̃. de nup.
§. ⁊ multo poti⁹. sꝫ ego credo verꝫ quo
ad penã p̃dictã in. §. i. sꝫ nõ q̃ ad deuꝫ
qꝛ quãtũ in ipso ẽ occidit nisi forte ex
positio tali modo fieret ꝙ nullũ peri
culum exposito imineret

Expressio qñqꝫ no
cet. vñ. l. ñ
nunq̃. ff. de ꝯdi. ⁊ de. dicit. Nõnunqꝫ
ꝯtingit vt q̃dã noiati exp̃ssa officiãt q̃
tus omissa tacite intelligi potuissẽt. nec
eẽnt obfutura. ide dictũ ẽ exp̃ssa nocẽt
ñ exp̃ssa ñ nocẽt. hec ibi. facit ad hoc
l. si qs. ff. d̃ hr̃. isti. ⁊ gl. i. c. ꝯsulti d̃ pro
cu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Extimatio rei qñ d̃
beat fie
ri. ℞. ꝙ tpe ꝯ̃ct⁹. vt in. c. cuꝫ dilecti. de
emp. ⁊ vẽdi. ⁊ in. l. ij. C. de rescin. ven.
1 ¶ Quãtũ fieri debeat. ℞. glo. in aut. d̃
ali. ⁊ ẽphi. §. sãctissimas ꝙ dꝫ fieri ꝟm
reddit⁹ q̃s res extimanda affert. facit
tex. ibidẽ. ⁊ in aut. de ec. ti. §. si aũt ãna
le ⁊ tex. in. l. si quos. C. de rescin. ven.
2 ¶ Qualit̃ fiet ꝟꝫ reddit⁹. ℞. ꝙ tãtũ dꝫ
valere res quot fruct⁹ ꝓducit in ãnis
xx. vt in aut. de nõ alie. §. qꝛ v̄o leõis.
vel si est res que debetur ecclesie in
xxxv. annis. vt in. d. §. si autẽ annale.
vbi est tex. de. xxxv. annis. ⁊ ibi nota.
3 ¶ Quid si res est non fructuosa. ℞ ꝙ
extimabitur ꝟm ꝙ cõmuniter appre
ciatur. l. precia i prin. ff. ad. l. fal. ⁊ hoc
habet locũ hodie cõmuniter in omni
bus rebus ⁊ quod dicitur. res tãtũ va
let q̃tum vendi. potest per. l. i. §. si he
res. ff. ad treb. ⁊ l. querebatur. ff. ad. l.
fal. ⁊ l. si quis vxori. §. vlti. ff. de fur. de
bet intelligi verũ non habito respectu
ad affectionẽ singularis personaruꝫ:
sed cõiuꝫ. vt in. d. l. precia. nisi affectio
esset rationabilis respectu extimantis.
de quo dic vt. s̃. emptio. §. vij. ⁊. ix.
¶ Utruꝫ extimatio faciat venditionẽ 4
℞. ꝙ sic in duobus casibus. ¶ Pri
mus cuꝫ eo animo fit extimatio vt ip̃a
prestetur. secus si fiat vt appareat quã
ti res sit facta deterior. vt. l. si inter viꝫ
C. de iu. do. quod tunc apparet quan
do in pacto est vt transacto certo tem
pore res que extimata data est redda
tur. quia tunc non facit venditionem.
vt. d. l. si inter. ¶ Secundus casus est
quando res simpliciter datur extima
ta in contractu de cuius nã est ut trãs
ferat̃ dominiũ. vt in. l. quotiẽs. ⁊. l. ple
rũqꝫ. ff. de iure do. ⁊. l. extimatio. ff. so
ma. Exẽpluꝫ mulier dedit rem extima
tam. c. viro suo censebitur vir emisse.
Fallit hoc quando natura contractus
repugnat vt faciat venditionẽ. vt in. l.
seruos. ff. fa. her. Exemplũ ego ⁊ tu su
mus heredes ⁊ facimus extimationẽ
de hereditate tunc nõ facit vẽditionẽ.
¶ Utruꝫ extimatio faciat transire pe 5
riculum in accipientẽ. vide supra Ca
sus. §. vi.

Extrema vnctio. vide
j. Unctio ex
trema.

Fabule occiose ul' secu
lariũ negocio
rũ non debẽt recitari in ꝯui
uio clericoꝛũ aut religiosoꝛũ. ut in. c.
conuiuia. ⁊ in. c. pro reuerentia. xliiij.
di. nec fabularum oblectamenta exci
tantium mentem ad incentiua libidi
num. c. ideo. xxxvij. di.

Facilitas venie incẽ
tiuũ prebet
deliquẽdi. xxiij. q. iiij. ẽ iniusta. de vi. ⁊
ho. cle. c. vt clicoꝝ. vnde Stephanus
papa dicit. Ecclesiastici vigoris ordo

ꝓsidiū si aut temere illicita ꝓsumant aut nō cōcessa ipune tēptent, pinde si neglīgēt ea q̄ male vsurpāt omittim⁹. excessus vīz pculdubio alijs apimus

Facultas dē q̄n sine difficultate pōt qs facere. vt no. īno. in. c. in pūtu. ⁊ in. c. romana. de sen. ex. li. vi.

Factum legitie retractari nō ōbt. licet casus postea cueniat a q̄ non potuit ichoari de regu. iur. li. vi. Pa. in. c. discretionē. de eo q̄ co. ꝓsā. vro. sue. dicit verā regulā q̄n factū iā ē pfectū. puta matrimoniū: ꝛ superueniat affinitas nō retractat. ⁊. l. si a me fuerit. ff. de indi. cū aliis q̄ videnē contraria intelligunt q̄n factū nō erat pfectū ꝛ solū ichoatū: q⁹ tūc retractat

1 ¶ Utr̄ sit dicēdū factū q̄n nō durat. ℟. glo. in. c. ad nostrā. de regula. q̄ q̄n ex facto volum⁹ iudicare animū. tūc ē verū q̄ nō dicit factū. ſ. animo faciendi q̄n nō durat. ⁊ ibi ponit multas cōz. Adde tex. in. c. naz ⁊ ego. de ver. si. cum concoꝛ. in glo.

2 ¶ Utr̄ factū illegitime censeat factū. ℟. q̄ non, vt in. c. veniēs. de ꝓsbr non bap. sicut iutile ⁊ nullū paria indicāt c. iter coꝛporalia. de trāsla. pla. sic etiā dicit nō esse q̄ minus idone⁹ ē. vt n. l. i. ff. q̄n cuiusq̄ vni. facit tex. cū glo. in c. fraternitatis. de fri. ⁊ male. vñ Bar. p. d. l. i dicit q̄ si pcurator nō facit fidē de mādato. pinde ē ac si nō cōparuisset ⁊ dñs tanq̄ ꝓtumax dꝛ puniri Ité excipere ⁊ nō ꝓbare. idē est sicut nō excipere. c. cū sup. de cōcess. pre. Et paria sūt q̄ ad iuris effectū non esse ⁊ nō apparere. l. duo sūt ticij. ff. de te. tu. Ité nō fieri ⁊ tarde fieri vel eo mō q̄ fieri non debet. ar. c. audiris. ō procu. ff. qui satisda. co. l. quotiens. ⁊ ibi glo.

3 ¶ Utr̄ plus sit facto ꝓsentire q̄ vbo ℟. q̄ sic glo. est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi plus factis loquimur. Factū alienū pmittens quo teneat. vide. ſ. Spōsalia §. xiiij. Factum vbi pmittitur venit quod interest in obligatione. ff. si quis in ius vo. non te. l. cū quis.

Facidia vide. ſ. Legitima.

Falsarius dē quis dicit simode vt no. i. c. in mēoriā. xix. di. ⁊ i. c. quisquis. xi. q. iij. ⁊ de cri. fal. per to.

¶ Utr̄ sit falsarius q̄ absentiū noīa in instrumēto ponit vel qui sigillū furtiue surripit. ℟. q̄ sic. vt no. i. c. quāto. ⁊. c. ea. de his que fiunt a prela. Itez ſm Bar. in aut. presbr. C. de sa. san. ecclē. falsitas non soluz cōmittitur in dicendo falsū sed etiā in tacendo verū. 1

¶ Utr̄ aperiens lſam alterius vt legat sit falsarius. ℟. glo. in. c. cū olim. el ij. de offi. dele. tenet q̄ debet puniri tā q̄ falsarius. allegat. c. oliz. de rescrip. ⁊. c. ad audientiā. de cri. fal. Inno. vō tenet q̄ iste minus peccat q̄ si falsificasset sigillū apponendo adulteriū tū falsarius est. propter quod dicit Pe. de anca. q̄ solū debet puniri pena extraordinaria. c. de causis. de offi. dele. ⁊ concurrūt cōiter doct. ⁊. c. allegata per glo. loquunt de falsario qui facit rasurā viciando litteram. vt in. d. c. oli vl apponēdo sigillū adulterinuz vt. d. c. ad audientiā. Bar. dicit q̄ si apert ostēdendo aduersario mittētis potest puniri vt falsarius. ar. tenū in. l. i. §. is q. ff. ad. l. coꝛ. de fal. vō. is qui deposita instrumenta ostendit aduersario incidit in crimen falsi. Quod no. contra notarios ⁊ aduocatos qui ostendunt iura partis aduersario. Si vō aperit. ſz non ostendit aduersario. sic non punitur crimine falsi. ⁊ videtur tex. in. d. c. 2

cũ oliz. ⁊ ff. de cri. stelli. per totũ. ⁊ ad
l. q testm̃. ff. de fal. dic ꝙ est spãle in eo
qui apuit testm̃ clausuz vt puniat̃ pe
na falsi. ex q̃ collige ꝙ peccat mortal'r
aperiens lr̃as alterius vt legat nisi spẽ
hẽat i ratihabitiõe. qd̃ itelligo qñ ad
uertẽter ⁊ studiose facit cuz veniat pu
niẽdus crimine stellionat⁹. Qd̃ limi
to verũ nisi hẽrent̃ ꝓ derelictis. puta
eas ꝓiecit vel lacerauit ⁊ huiusmodi.
quia si tales legit ꝓ aliquo bono fine.
lz al's curiositas ẽ nõ tñ mortal' de. se.
3 ¶ Utꝝ lacerãs vl' cõburẽs vl' celans
scripturas publicas vl' ꝑuatas que ad
aliũ spectãt ita ꝙ ãpli⁹ ñ appeãt sit fal
sari⁹. ℞. ꝙ sic. vt ẽ casus ⁊ ibi Bart in
l. paul⁹. ff. d̃ fal. vbi dicit tex. legis cor.
pena oẽs teneri q etiã ex̃ testamẽta ce
tera falsa signasset. sz ⁊ ceteros q i rõi
bus tabul'. lr̃is publicis. alia ue q̃ re si
ne signatõe falsũ fecerit: vl' vt verꝝ nõ
appeat qd celauerit. surripuerit. dele
uerit. subiecerit ⁊ resignauerit eadem
pena affici solere dubiũ nõ ẽ. hec ibi.
Glo. i v̄. surrupuerit. dicit sic. vt nõ es
set. ꝯburẽdo. ⁊ sic pz qd dicẽdũ de fal
sãtib⁹ libros mercatoꝝ ꝯburẽtibus vl'
occultãtib⁹ vl' al's scripturas. ⁊ vltra di
ctã penã tenent̃ ad restitutionẽ totius
iteresse. tex. ẽ i. l q tabulas. ff. de fur. d̃
q̃ vide. j. restitutio. i. i v̄bo scripturas.
4 ¶ Utꝝ falsificãs monetã sit falsari⁹ ⁊
peccet mortal'r. ℞. ꝙ sic ꝑm Ho. Jo.
an. Pe. ⁊ Jo. de imo. in. c. quãto. de
iureiurã. ⁊ pz ꝑ tex. ibidẽ. vbi dr̃ ꝙ ser
uãs falsã monetã agit iniq̃. ergo forti⁹
falsãs. pz etiã ꝑ ex̃ua. Jo. xxij. q̃ excõi
cat oẽs tales in regno frãcie ⁊ tenent̃
restituere oẽ dãnũ datũ illi ꝑsone. cõi
tati vel ꝑpl'o dãnificato. vt no. prefati
doc. vbi s̃. vl' si nescit̃ spãlis ꝑsona. sal
tẽ paupib⁹. ar. coꝝ q̃ no in. c. cũ tu. d̃
vsuris. ⁊ in regula pcm̃. de re. iu. li. vi.
⁊ vide Ho. in sũ. ti. d̃ cẽsi. §. ex qb⁹. v̄.
qd̃ si moneta. Idez dic ꝑm Gira. ob
do. de illo q recipit falsã ignorant̃ quã
postea sciẽs expẽdit ꝓ bona. qd̃ limito
in pecunia alicuius ĩportãtie. secus in
denario vsuali. sicut dico de furto. j.
Furtum. §. xxxiiij.
¶ Quot modis falsat̃ moneta. ℞. ꝙ 5
trib⁹ modis ꝑm cõmuniter doc. i. d. c.
quãto. ¶ Primo in forma. s. qñ ipo
nit̃ signũ illius q eaz cudi nõ facit. ut
in. l. falsi nominis. ⁊ in. l. q noie. ff. de
fal. ⁊ in. d. c. quãto. ¶ Secũdo ex mã
methalica. s. qñ fit de ere vl' de stagno
vel nõ de debita liga. vt in. l. paul⁹. ff.
de solu. ꝑm Bar. vel cũ talis. mã imi
scet̃ vbi nõ dz. vt in. l. q nũmos. ⁊ in
l. cornelia. ff. de fal. la. ꝑma. ¶ Tertio
ex põdere. nã ista tria reqrunt̃ de sba
monete. vt in. l. i. §. i. ff. de ꝯhen. emp.
¶ Sed q̃ro qd̃ põdus dz habere. ℞. 6
ꝑm glo. ⁊ doc. in d. l. i. ⁊ Bar. in. l. ij. §.
i. ff. si cer. pe. ꝙ de iure tãtus dz eẽ va
lor comate ⁊ tantũ põdus quãtũ erat
prius in materia nõ deductis expẽsis
nec labore que de iure debent fieri de
publico. Sed ꝑm Inno. quẽ cõmuni
ter sequunt̃ doc. ⁊ seruatur ex cõsuetu
dine tantũ debet esse in pondere quã
tũ erat in materia deductis expensis
⁊ labore. quia nemo suis expensis te
netur eã facere. ff. qui ex. ca. ma. l. i. ⁊
c. qui sentit. de re. iur. li. vi. Immo pl⁹
credit Inno. ꝙ si princeps idiget po
terit inde sentire aliqd lucrũ ⁊ sic mi
nuere a ꝑdicto põdere. Sed Pa. in
d. c. quanto. de iureiurãdo. limitat ve
rũ: nisi spargatur extra regnum. quia
cuz damno non subditorũ suorũ non
potest. quã credo verissimã. credit In
no. etiã ꝙ princeps cũ consensu popu
li possit minuere. hoc est ꝙ sit mioris
ponderis q̃ deberet. ⁊ tamen expen
datur ac si esset iusti ponderis. Ratio
quia quilibet potest renũciare iurisuo.

essj.q.l.cū pticulosū.& dicit sufficere pl̄ſū maiozis ptis magnatū regni: qz negociū regni reputat negociū vniuersitatis.ar.in.l.ij.§.scissim⁹.C.de iureiurādo ꝓpter calū. Sed ℙa.vbi.s.dubitat de hoc.cū tractet de p̄iudicio singulozū eozū.ar.eozū que no.in.c.cū oēs.de cōsti.& C.que sit lon.ꝓsue.i gręca. Et ego credo requiri cōsēsū singuloz: nisi qñ ex alia causa ꝓpter hoc alleuiaret.puta.ab angarijs & hmōi p ea q̄ no.in dictis iuribus. Dicit tñ. Jnno.nō sufficere consensum populi vt expendatur extra regnum.

7 ¶ Utrū p̄ceps fraudet monetā quā do reprobat valēte & minus valente3 acceptat vt de reprobata hēat bonu3 forū & illā cōflari faciat & cudi.&. Jho. vt recitat ℙa.vbi.s.q̄ sic.facit tex.i l.eleganter.§.q reprobos.ff.de pi.ac.

8 ¶ Utz radētes vl̄ tōdētes sint falsarij vel subtilius ex aqua pticulā auri vl̄ argēti tollēdo ita q̄ cognosci nō pōt.&. q̄ sic.ut in glo.d.c.quāto & tenent ad restitutionem damnificatis.ul̄ si ipsos ignorant pauperibus de necessitate. c.fi.de iniurijs.

9 ¶ Utrū illi q singulos denarios ponderāt & grauiozes retinēt & cōflari faciūt sint falsarij.&.ut colligo ex Jho. Jo.an. ℙe.de āca.& imo.vbi.s.si illi q cudūt pecunias q̄ alīq denarij sunt q̄ntz min⁹.ꝓterea diminūt alios pl⁹ in pōdere.q̄ nō pūt equalit oēs sculpere.tūc tales sūt falsarij & tenent ad restitutionē cōitati q̄ corpus pecunie dānificauerūt.si aūt oēs denarij sūt iusti pōderis.l3 aliq sūt ampliozis & illos radūt: dūmō remaneāt iusti pōderis seu ꝓfāt non credo falsari os l3 male faciāt & nullo mō sit eis ꝓsulēdū.qō si nolunt abstinere.non credo eos fore extra statum salutis ꝓpter hoc.

10 ¶ Quid ō falsarijs !fratrū apostolicaz vide.s. Excōmunicatio.v. Casu.iij.

¶ Utrū falsificās mēsuras & pōdera teneāt.&.q̄ vltra mortale teneāt ad restitutionē totius dāni dati.ut p3 ex.c. ij.de emp.& ven.& deberet.xxx.diebus in pane & aq̄ penitere.vt ibi: l3 sit arbitraria hodie. Jdē dic de vtēte scienter falsis. Et falsans mēsuras tenet lege cor.de fal.ff.de extraor.cri.l.anonaz. circa.fi.q̄ ē pena publicatiōis oīuz bonoz cū deportatione si lib ē.si seruus vltimū supplicium.ut.l.i.in.fi.ff.de fal. Utrens vō falsis potest puniri in duplū & relegari in insulam.ut.ff.de fal.l.pe.

¶ Utrū instra ꝓfecta p falsū notariū 12 sint nulla.&.ut collīgit ℙa.in.c.fraternitat3 ō hef.p Jnn.ibidē aut loquimur ō istris ꝓfectis post falsitatē cōmissā.ul̄ etiā añ tū nūdū dānati sed tollerati in officio & sic valēt p̄terq̄ officij l3 postea dānet facit.l.barbarius.ff.ō of.p. Aut loqmur de instris ꝓfectis post dānationē notarij.& sic non valēt.ut.l. si aligd.C.ō suscep.ꝓpo.& archa.facit tex.i.l.si qs ex argētarijs.§.fi.ff.ō edē. Bart.tū in.l.i.ff ad.l.iul.repe.limitat vez qñ notari⁹ fuit dānat⁹ ꝓpter falsitatē cōmissā i officio tabellionat⁹.& sic logt.d.l.si aligd. Sec⁹ si als fuisset dānatus ō falso cōmisso ex alia cā extra offīm tabellionat⁹.sicut in quodā ꝓsilio ipse Bar.ꝓsuluit ꝓ q̄dā notario dānato q̄ extraxerat duas chartas de libro cōitatis valebāt eius instra.l3 sit infamis effectus. Et hoc vez dūmō illō officiū nō hēat in se dignitatē.ut q̄ est notarius ꝓncipis.l.i.C.ō man.pri. uel salariū de publico.ut.quia est notar⁹ in bancho.q̄ tūc nō valeret.alias sic.

¶ Utrū instrumentū factū a notario 13 non dānato quod habet diuersa capla sit falsū si falsitatē habet in vno capitulo.&. ℙa.vbi.s.q̄ aut falsitas prouenit ex vicio notarij.& tūc aut cōcernit

sbalia instrumenti. puta. qꝛ in indictio ne aut die. ⁊ tunc totū corruit. ut no. i c. inter de fi. instru. ⁊ in aut. ut propo. no. ipera. circa pri. Aut concernit sub stantialia negocij. ⁊ tunc distingue aut capitula sunt cōnexa. ⁊ tunc totum reprobatur. Et ut non sunt cōnexa sed separata. ⁊ sic solū illud capitulū falsum reprobatur. Et sic limitat Bart. in. l. si ex falsis. C. de transac. qui tenet ꝙ qñ venit ex vicio notarij totū corruit. qđ Inno etiā tenet. Si vero falsitas est circa extrinseca ut qꝛ scripsit cōtrahentes esse ꝯsanguineos. uel aliquod aliđ quod non facit ad negociuz lz hoc sit falsū non reprobatur propter hoc instrumentū. qꝛ hoc non est vitiuz notarij. Et idem dic in teste. Et idem voluit Inno. in. d. c. fraternitatis. vide gl. in. d. l. si ex falsis

Fama est illese dignitatis status legib⁹ ⁊ moribus cōprobatus. l. cognitionē. §. extimatio. ff. de va. ⁊ extraor. co. ⁊ in gl. c. vestra. de coha. cle. ⁊ muli.

1 ¶ Utruz fama sit defendenda. ℞. fm glo. in. c. senti. xi. q. iij. ꝙ aut sumus inter tales qui pati sūt imitari. ⁊ sic peccat mortaliter qui eam non defendit pro posse. Et sic intellige. c. non sūt audiendi ea. q. ⁊ c. nolo. xij. q. i. ⁊ de cōse. di. i. iubemus. Ut sumus inter tales. qui solū parati sunt reprehendere non imitari. ⁊ sic sufficit nobis consciētia nostra ⁊ non tenemur defendere. ⁊ sic intellige. c. quid obest homini. cū v. c. se. xi. q. iij.

2 ¶ Quot modis leditur fama. Et quomō sit restituenda. vide. s̄. Detractio.

3 ¶ A quibus est abstinendū propter famā conseruandam. vide infra. Scandalum. §. iij.

4 ¶ Fama proprie est quando tota ciuitas vel vicinia uel maior pars acclamat aliquid. Uel dic ꝙ est cōmunis locutio ex verisimilibus coniecturis surgens. ut colligitur ex no. i. c. si duo. xxxv. q. vi. ⁊ in. c. super eo. đ eo qui co. consan. vxo. sue. ⁊ in. d. c. vestra. Unde primo oportet ꝙ sit ex verisimilibus coniecturis. quia alias proprie non est fama quo ad iuris effectuz sed sunt vane voces populi. de quo per Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. đ questio. per glo. ⁊ dc. in. c. inquisitionis. ⁊ in c. cum oporteat. de accu. ⁊ nō sunt audiende. ut in. c. ij. de elec. ⁊ tex. in. l. de curionum filij. C. de penis. l. diuo marcho. C. de ma. te. ⁊ l. si ꝑuatus. ff. qui ⁊ a qui. vnde dicit Pa. in. c. veniens el i. de testi. ꝙ testis deponēs de fama debet reddere rationem seu causam sufficientem sui testimonij. ¶ Secundo requiritur ꝙ sit saltē maior pars quia vt dicit Pa. in. c. cū in tua de spon. ꝙ dicta paucorū non infamant. Et propterea differt fama a rumore. quia rumor est quādo aliqua pars vicinie aliquid asserit: sed fama quando maior pars. vnde se habet in plus. ut dicit gl. i. d. c. super eo. Pro quo no. ꝙ nomine partis venit media pars. ut in. c. ij. §. i. de deci. li. vi. ⁊ in. l. nomē filiarū. §. portionis. ff. de ver. si. Sed quādo additur aliqua tunc verificat̄ in qualibet minima ꝑticula. quia dictio aliqua restringit. Attamē lz requirat̄ maior ꝑs ad famā faciēdā. tñ ad probādū sufficiunt duo testes ut no. glo. ij. q. i. §. qñ el. ij. ⁊ in. l. iij. ff. de testi. ⁊ no. Bart. in d. §. tormēta. Et contra probationē fame admittit̄ cōtraria ꝓbatio. ⁊ si scđa est clarior offuscat̄ effectus prime. Et ideo eo casu quo infamia sufficeret ad torturā si probaretur per aliā partem bona fama tolleretur presumptio prima. ⁊ sic probat tex. in. d. c. cuz in tua ⁊ quod no. Bart. in. l. fi. C. de questio.

Familia qd cōprehē-
dat. ℞. archi.
de p̄ui. lz. li. vi. dicit ꝙ triplex
ē familia quedā ꝑpetua ⁊ religiosa. vt
religiosi, clici. ⁊ cō similes. ⁊ tales gau
dēt p̄uilegio ꝯuētus vl' collegij de sta.
mo. recolētes. C. loca. l. milites. Aliter
tenerent̄ duplici iure ꝯ̄. c. cognouim⁹
cū si. xij. q. ij. ⁊ de hac loquit̄. c. cū oli
de arbi. ē ⁊ alia. s. q̄ nō eccliasticos tm̄
cōp̄hēdit. sz etiā laicos. sicut sūt vxor
filij. nepotes ſ̄ui. famuli q in ei⁹ domo
ei⁹ sūptib⁹ viuūt ꝯtine. d̄ q̄ itelligit̄. ff.
d̄ publi. l. i. §. familie. C. ad. l. cor. d̄ sic.
l. si forte q̄ ponit̄ de pe. di. i. ⁊ de here.
c. filij. li. vi. in fi. ⁊ de testi. c. in lr̄is vbi
de hoc. ⁊. iij. q. v. c. i. Et de tali itelligit̄
qd̄ dr̄ in. d. c. lz de q̄ vide. j. Interdi-
ctū. vi. §. iiij. ē ⁊ alia familia q̄ nec ē p-
petua nec mercenaria. sicut clici ⁊ re
ligiosi ⁊ alij eccliastici dicunt̄ de fami
lia ecclie. de, qb⁹. xvi. q. vi. de lapsis. ē
⁊ alia de q̄ i. l. fi. C. de. v̄. sig. vbi nomē
familie cōprehendit parētes. liberos
oēsq; ꝓpiquos ⁊ sb̄az ⁊ libertos etiā ⁊
p̄sonos: necnō ⁊ seruos. ⁊ hec signifi
catio hz locū i fideicōmissis vt ibi pz
1 ¶ Ad qd tenet̄ p̄fa. ℞. ꝙ ad duo te-
net̄ de p̄cepto. s. ad administrationez
necessarioꝝ ad vitā. ⁊ ad disciplinā tā
v̄bo q̄ exēplo moꝝ vt colligitur. i. ad
thimo. v. ⁊ ad ephe. iij. ⁊ no. in. §. ne-
cesse. xlvij. di. alit̄ ē pcm̄ mortale d̄ sui
nā: nisi excuset aliq̄ circūstantia. puta
necessitas ⁊ hmōi. vl' nisi sit famul⁹ d̄
q̄ i se. iij. §. dicā vl' sit circa ea q̄ nō sūt
necessaria ad salutem omissio corre-
ctionis. Et sic intellige. xxiij. q. iiij. duo
ista. ⁊. q. v. nō putes.
2 ¶ Sed nūqd infirmāti teneat̄ subue
nire q ex mercede locauerat operas
suas. ℞. q̄ ad expēsas ſ̄m Bar. i. l. si cū
dotē. §. sui aūt. ff. so. ma. ⁊ in. l. in reb⁹.
ff. como. ꝙ ad magnas expēsas nō te
net̄. qd̄ limito veꝝ rōe famulat⁹. Se
c⁹ si teneret̄ vt paupi. q̄ v̄o ad salariū
Jo. an. d. Anto. Jo. de imo. ⁊ Pa. in
c. i. de cle. egro. ⁊ cōit̄ doc. tenēt ꝙ nō
q̄ casus ꝯtingēs in persona q̄ locauit
opas liberat ꝯductorē a p̄statōe mer-
cedis. l. si vno. §. itē cū qdā. ⁊ ꝙ ibi no.
ff. loca. ⁊ qd̄ no. in. l. in reb⁹. ff. como.
⁊ gl. in. l. fi. §. idē iuris. el. ij. ff. ad. l. ro.
de iac. hoc tñ limitat Pa. vbi. s̄. qñ sa
lariū debet̄ solū rōne p̄sone. sec⁹ si da
ret̄ rōe alioꝝ etiā. vñ ptās q hz famu
los ⁊ iudices qb⁹ hz soluet̄. lz ifirmet̄
vel moriat̄. tenet̄ nihilomin⁹ heres. ⁊
iō ipse pōt petere. ⁊ debitores debēt ei
soluere. tex. ē in. l. pecuniā in p̄ri. ff. de
ꝯdi. ob cāz. facit qd̄ no. in. l. diē sūcto.
ff. de offi. asse. ino. vr̄ tenere qd̄ d̄beat̄
salariū in. c. ꝓpter sterilitatē de loca.
facit. c. i. de cle. nō re. li. vi. ⁊ ibi Ge. p
illū tex. dicit doctori vl' famulo nō dz
subtrahi salariū ꝓpter ifirmitatē. alle
gat qd̄ hētur i spe. de cle. nō re. §. post
q̄. v̄. qd si mercenari⁹. ⁊ istud tz Sa
li. in. l. lz. C. loca. ⁊ pulchre. Ang. i dis-
putatōe. Exorta guerra. facit. l. q̄ sitū.
ff. de re iudi. Et hoc ꝓcedit indubitā-
ter vbi ꝯsuetudo sic ē. q̄ tūc debet̄:
q̄ illud vr̄ actū qd̄ ē ꝯsuetū. l. ꝙ si no
lit. §. q assidua. ff. de edi. edic. Sz vbi
ꝯsuetudo nō ē tene ꝙ nō debet̄ nisi vt
dictū ē. ⁊ i casu spāli. vt. C. de aduo. di.
iudicioꝝ. l. post duos. vbi aduocato de
bet̄ salariū ex publico ꝯstitutū. lz mo-
riat̄ ifra ānū. sec⁹ eēt de salario ꝓmisso
a pte q̄ nō debet̄ nisi ꝓ rata tp̄ris ſ̄z
Bar. in. d. l. diē. sūcto. sil'r in. l. cū hr̄s
§. stich⁹. ff. de sta. li. vbi qñ p̄ ſ̄uū ñ stat
qn ſ̄uiat: nihilomin⁹ lib̄tatē legatā ꝓ-
pter hoc ꝯsequit̄. de q̄ dic vt. j. Loca
tio. §. xv. vbi pulchre tāgitur hec mā.
¶ Utꝝ cū dñs nō pōt corrigere suaz 3
familiā vl' aliquē ipsoꝝ teneat̄ ipsū ex-
pellere. ℞. ꝙ si nec v̄ba nec verbera

emēdāt sz subtractio necessarioꝝ seu expulsio corrigeret teneť expellere. ar. eoꝝ q̄ no. in. c. nō oīs. v. q. v. si v̄o licētius peccaret expellēdo faciat quā tū pōt: ⁊ lz ille nō se corrigat excusať vt patet i. c. quātūlibet. ⁊. c. se. xlvij. di.

4 ¶ Utꝝ possit cā correctōis v̄berare clicos. vid̄. s̄. excōicatio. v. cāu. i. §. iiij.

5 ¶ Utꝝ pīfa. teneať d̄ furto familie vide. s̄. dn̄s. §. iiij. ⁊. j. obligatio. §. pe. ⁊ vl.

6 ¶ Utrū familia episcopi gaudeat priuilegio fori. ℞. Pa. in. c. nullus de fo. compe. cōmuniter tenetur ꝙ sic.

7 ¶ Utꝝ familia vel aliqs eorū teneať reuelare delictū dn̄i sui reqsitus p obediētiā superioris. ℞. ꝙ nō si criminalr vult ꝓcedere. ut. iiij. q. iij. c. lege iulia. el. ij. Si aūt ciuiliter sic credo teneať. qꝛ nulla. l. repelliť. ut no. gl. iij. q. v. c. i. qd̄ credo verum qn̄ nullū malū sibi imineret ex hoc. alꝰ secꝰ: qꝛ nō teneor cū malo meo faceř bonū ꝓximi tpale.

8 ¶ Utꝝ dn̄o familie q̄ fecit iurare familiā de veritate dicēda sit parēdū. ℞. sz Durā. aut iste dn̄s ē truculētus ⁊ ꝓbabiliter habeť serus. ⁊ sic nō teneť: qꝛ illicitū fuit iuramētū. Si v̄o ē māsuetus ⁊ ꝓbabiliter crediť ꝙ nō ꝓcedet nisi rōnabiliť tūc distingue ꝙ aut res pura asportate erāt ad custodiā suā deputate. ⁊ sic sicut pōt ꝓseq asportātez sic ⁊ dn̄o reuelare. Si v̄o nō erāt deputate ad eius custodiā: tūc si pōt ꝓbare teneť dicere v̄itatē. si v̄o nō pōt ꝓbare nō dz reuelare nisi tali q̄ possit ꝓdesse ⁊ nō obesse. ⁊ si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramētū nec obligatoriū. Idē dicit Hug. d̄ testib⁹ sinodalib⁹ ꝙ nō teneť denūciare epō lz iurauit nisi crimina q̄ pn̄t ꝓbare. xxiij. q. iiij. quisqs alꝰ esset ꝓditor. ij. q. i. si peccauerit. nisi hoc faciat secrete illi q̄ hz corrigere pīnaliť. ar. xxij. q. v. hoc videť. de hoc vide. s̄. Denūciatio. §. x.

9 ¶ Utꝝ obligat⁹ ꝓcurare aliquā familiā vel fratres alicui⁹ domus teneať excrescēte familia vl' fratrib⁹ i nūero. ℞. sm Pau. ꝙ si familia vl' fratres habebāt numeꝝ determinatū. tūc nō tenetur. si aūt ideterminatū. ut sūt fratres minores alicui⁹ ꝯuētus. sic teneť. facit c. quāto de cēsi. si tn̄ nimis grauareť: per iudicis officiū sibi ꝓuidebiť. Et sic pz ꝙ quo ad consciētiaz nō tenetur.

10 ¶ Quid si famul⁹ cū dn̄o nō ꝯuenit de salario. ℞. ꝙ si famul⁹ ꝯsueuit locare opas suas ⁊ dn̄s ꝯduceř opas ministroꝝ ꝙ teneť dn̄s solueř vsqꝫ ad sūmā q̄ alios fuisset cōductur⁹. ar. l. si nō sortē. §. libt⁹. ff. d̄ ꝯdi. inde. no. arch. i. q. i. sūt nōnulli. ꝙ si fuit ꝯduct⁹ sub mercede taxāda ad arbitrium dn̄i. sic iudicio boni viri. taxabiť. ut pz. s̄. arbiter. §. x. q̄si in fi.

Familiaris qs dicatur. ℞. sm gl. iij. q. v. i sūma. ꝙ large dicunť oēs q̄ cohabitāt cū aliq̄ ut i. c. in lr̄is d̄ testi. ⁊. c. isinuāte d̄ of. del. gl. i d. c. in lr̄is. dicit familiares appellanť ꝯsāguinei colon⁹ ascriptici⁹. mercenari⁹. fili⁹ in ptāte libert⁹. suus ⁊ oēs habitātes in domo. Domestici v̄o sunt q̄bus rōe patrie ptātis vl' dn̄ice iperari pōt. vide gl. in. l. pn̄ti. §. sane. C. de his q̄ ad eccl̄ias ꝯfu qn̄ eni dr̄ familiares domestici intelligunť oēs q̄ in expens alicui⁹ cōmēsales ꝯtinue existūt: etiā si aliqn̄ abesse ꝓ eius negocijs gerēdis ꝯtigat. ut no. in. c. fi. de ver. si. li. vi.

Familiaritas cuz mulieribus prohibeť eccl̄iasticis. xxxij. di. iterdixit. ⁊ duob⁹. c. se. xxxiiij. di. q̄rūdā lxxxi. di. clic⁹. xviij. q. ij. cognouim⁹. de coha. cle. ⁊ mu. p totū vide. s̄. clic⁹. v. imo. ut dicit. Hiero. i. c. hospitiolū tuū. xxxij. dis. nō pōt digne

cū deo habitare qui femiaz accessib⁹ delectatur. Familiaritas nimia parit contemptum. de iudeis. c. ⁊ si iudeos.

Datum q credit morta/lit peccat. xxvi. q. vij. non obseruetis.

Quere puersis. idez est ac si ipe faceret ci. q. iij. qui consentit. lxxxiij. di. Nin. nemo. ⁊. c. se. xxiij. q. iiij. si quis.

Dutoz gs dicaf. vid. j. heretic⁹. §. xxiiij

Femina nó dz tōsari etiā cā religio nis. c. vxorat⁹ in fi. de cōuer. cōiu. Et intelligif nō solū d tōsura q dr clica. sz etiā de rasura q fit p absciss sionē capillor vsq ad aurel. facit. xxx. di. q cūq mulier. ⁊. xx. q. ij. c. i. ⁊ cle. attēdētes. de sta. regula. gl. nī i. d. cle. vt tenere q ꝓsuetudo ȝria excusat. ⁊ q c. q cūq mulier. Intelligif de illa q vlt remanere in seculo nolēs religiōi deseruire sz mūdialr viuef. ⁊ placet. peccat ergo mortalr tal tōsuras se. cuz in d. c. quecūq mulier sit excōicāda. qđ et itelligе nisi ex necessitate hoc faceret

¶ Quare femia citⁱ⁹ pubescit. §. gl. i. l. ij. C. de his q ve. eta. ipe. qz mala herba cito crescit. Sz ē alia ró quā redđt hoc. i. c. ifas. de despon. ipuf. qz sexus mulieris ē debilior ⁊ cui⁹ deficit. ⁊ iō citius pficif. sicut in alijs videmus

¶ Que sūt illa q mulier nó pōt exercere. §. multa. Non pōt pdicare: nec docef publice. xxxij. di. mulier. nec cōfessiōes audire: nec alijs bñdicere. ut i. c. noua. de pe. ⁊ re. Itē nec tāgere sacra vasa. xxiij. di. sacratas. nec sacratas pallas ꝓtigere. nec icēsū circa altaria deferre. ut i. d. c. sacratas. Itē nec actū alicui⁹ ordinis exercef. ut i. d. c. noua. ⁊ i. c. tāta. de ex. p. ⁊ no. i. c. dilecta. de ma. ⁊ obe. Itē nec iudicis nec magistrat⁹ geref offiū nisi i cāb⁹ dē gb⁹ in gl. xv. q. iij. §. i. nec postulare nec pcurare nisi i ppria cā ⁊ suoz. ut no. i. l. semie. ff. de reg. iur. ⁊. iij. q. vij. §. tria. xv. q. iij. §. i. Itē nec testis ec. d q dic. ut. j. Testis. §. v. nec ꝓsonalr posset trahi ad iudiciū cā ferendi testimoniū: aut alia q̄ūcūt cā q i iure nō exprimit ꝛ ci⁹ volūtatē. ⁊ si ē religiosa non pōt etiā si vult trahi ad iudiciū ex q̄us cā psonalr. c. mulieres. de iudi. li. vi. Itē nec viri habitu vti sb pēa anathematis. xxx. di. si q mulier. Itē nec accusare nisi i certis cāibus. de qb⁹. xv. q. iij. §. i. i tex. ⁊ in glo. Itē nó pōt se obligare seu ppriā sbaz p debito viri nisi creditū sit puersū i suā vtilitatē. ut i auf. ut nul. iudi. §. ⁊ illud no. Itē non debet incarcerari sl vel detrudi pro aliquo debito. ut ibidem.

Fenus ē vsura. sz differt i hoc ab vsura. qz vsura ē lucz de capitali acceptū. Fen⁹ vo ē lucz d vsura. vñ ꝓcissimus. est vsura sucs cū qs tradit mihi nūmos. Spe lucri fenus duplex vsura vocaf. qđ gdē fenus iprobū exercētes sūt isames. l. iprobū. C. ex q. ca. ifa. ir. De q dic vt. j. Vsura. qz cōiter vnū p altero accipitur. ut in. d. l. improbum.

Ferie dicunt qz pstāt vacationē ab his que fiūt in foro iudiciali: ⁊ opib⁹ fullib⁹. quaz aliq sūt ob reuerētiā dei introducte. ut i. c. cōquest⁹. d ferijs. ⁊. C. e. ti. l. dies festos. Alie sūt ob reuerētiā ꝓncipis vl ciuitatis. ut dies natiuitatis siue vl dies ꝓncipij d ipio. C. e. ti. l. oēs. alie sūt ad regē laboris. ut tps messiū ⁊ vindēiaz. d qb⁹ i. d. c. ꝓquest⁹. ⁊. ff. e. ti. l. l.

¶ Utz ptes possint renūciare dictis ferijs. §. q ꝓnis ⁊ scdis non. tertijs sic. vt in. d. c. cōquest⁹. ⁊. xv. q. iij. ā sūma.

¶ Utz nullo mó possit qs cōpelli ad iudiciū in pfatis ferijs. §. q nó nisi ip

casib⁹ de qbus.ff.eo.ti.l.i.⁊ de q̃ in.c. vlti.d iudi.⁊ nisi necessitas vrgeat: puta qꝛ res erat peritura. vt exẽpla hẽs i l.i.ij.⁊.iij.ff.eo.⁊.l.i.ff.de dã. ĩfec. Aut pietas.puta cã debiliũ vel miserabiliũ ꝑsonaꝝ.d.c.ꝯquestus: qꝛ in oꝑib⁹ misericordie nõ ẽ habẽda distictio dieꝝ. ar.lxxvi.di.vtinã.de ꝯse.di. v.nunq̃: ⁊ sũma.rõ est q̃.ꝑ religione.facit.ff.de reli.⁊ sump.fu.l.sunt persone.

3 ¶ Festũ seu ferie solẽnes q̃ in honorẽ dei sũt ĩtroducte ⁊ in qb⁹ abstinẽdũ est ab oꝑib⁹ seruilib⁹ q̃ sũt.R.sũt ĩfrascripta posita.i.c.ꝯquest⁹ de ferijs.s. Natiuitas dñi.S.Stephãi.S.Jo.euãgeliste.sãctoꝝ Innocẽtiũ.S.Siluestri. Circũcisio dñi.Epiphania dñi.Septẽ dies dñice passiõis.resurrectio dñi cũ.vij.dieb⁹ se.Pẽtecostes cũ duob⁹ seq. Natiuitas beati Jo.baptiste.scõꝝ xij.apostoloꝝ.S.Laurẽtij.Purificatio Marie v̄.Annũciatio ei⁹.Assumptio eiusdẽ ⁊ Natiuitas ipsius.Dedicatio.S.Michaelis archãgeli.Festũ oium sãctoꝝ.Dies dominici.Omnes alij dies quos episcopi in suis diocesibus cũ clero ⁊ populo duxerint celebrandos.Jn.c.ꝓnũciãdũ.de ꝯse.di. xiij.vbi prefate solẽnitates ponunt̃.addunt̃ etiã tres dies rogationũ.dedicatio cuiuscunq̃ oratorij.Festũ Sancti Martini pontificis ⁊ ꝯfessoris.Jn.c. crucis.d.nostri.de cõse.di.iij.põitur. Festũ inuẽtionis sancte crucis.Jn cle. si dominũ.de reli.⁊ ve.san.ponit̃ festũ corporis xp̃i.Adde ꝑm Jo.an.quẽ sequitur.d.Anto.⁊ etiã.Pa.in.d.c.cõquestus: cũ nõ reprobet festa quattuor doctorũ ecclie.Sed in.istis.⁊ omnibus alijs predictis standũ est consuetudini ꝑm Ho.⁊ Pa.in.d.c.conquestus.Similiter de festo.S.Bartholomei quo ad diem in quo fiat.c.consiliũ.de obser.ie.vñ hodie dies passiõis ⁊ septimana resurretõis ⁊ dedicatõis oratorij ⁊ quattuor doctorũ ⁊ euangelistarũ non seruant̃.Sed limita ut videlicet intelligamus q̃ cõsuetudo deroget prefatis festiuitatibus dũmõ nõ sit dñicus dies: uel eo maior: sicut est festũ natiuitatis dñi resurrectionis.ascẽsionis.pentecostes.⁊ epiphanie.ut in c.lꝫ.de ferijs.dicitur in glo.quã sequũtur doc.vbi addit Jo.an.assũptionez. virginis gloriose.ar.c.fi.de sẽ.ex.li.vi. quia non credo valere consuetudinẽ in contrariuꝫ cuꝫ videantur quasi iuris diuini.ut patet in.d.c.licet.

¶ Utꝝ consuetudo possit alias a prefatis festiuitates introducere.ita q̃ de precepto teneamur ad illa.R.q̃ sic sicut potest facere aliam legem ⁊ quando sit vide supra.Consuetudo.§.ij. 4

¶ Utrũ episcopus cum clero solũ possint idicere festũ.R.q̃ nõ sed oportet q̃ faciat cum populo.ut supra patet. 5

¶ Festum imaculate conceptiõis gloriose virginis matris dei Marie lꝫ ecclia rõana ãtiqui⁹ nõ celebrauerit. vt pꝫ ꝑ Tho.i.iij.pte.q. xxvij.⁊.ꝑ.S. Bo.i.iii.di.iij.⁊ ꝑ glo.de ꝯse.di.iij.i.c. ꝓnũciãdũ.qꝛ ei⁹ puritas nũdũ erat reuelata.tñ hodie de ipsa ꝯceptiõe facit solẽne officiũ ⁊ festũ cũ largitione idulgẽtiaꝝ q̃ i festo corpis xp̃i sũt date illis qui intersũt diuinis.⁊ hoc propter multa miracula per q̃ manifestũ est q̃ sine peccato originali fuit ꝯcepta.Et ideo hodie ad euitanda scãdala precipitur sub pena excõmunicationis late sentẽtie a qua non possint absolui nisi a romano pontifice preterq̃ i mortis articulo oibus cuiuscunq̃ status gradus ordinis ⁊ conditionis fuerint ne de cetero ausu temerario presumãt in sermonibus ad populũ seu alꝫ quõlibet affirmare q̃ tenẽtes virginẽ esse ꝑseruatã a peccato originali i sua ꝯceptio 6

Concepto v̄ri

ne poluaꝫ labe hereſis vl̃ mortal̃ peꝛi vl̃ feſtũ eiuſdẽ ꝓceptiõis celebrantes: neqꝫ tenere libꝛos vel legere aut hr̃e ꝓ vis hoc ꝓtinẽtes. Stliqꝫ pena etiã liganꝫ q̃ auſi fuerit aſſereꝝ q̃ ꝛriã opi nionẽ tenẽtes. ſ. q̃ ſit ꝓcepta i pcõ oꝛi ginali i curꝛãt hereſiꝫ vel mortale pec catuꝫ. hec habentur in extraua. Sixti quarti que incipit. Graue nimis.

7 ¶ Quid de iſtis feſtis ſci Antonij ſci Nicholai ſcẽ Catherine ꝛ hmõi q̃ ex ꝓſuetudine celebranꝫ: ignoꝛaꝫ tñ an ex tali ꝓſeutudie ſint itꝛoducta q̃ hẽat vi legis ꝓceptiue. ꝛ. q̃ nõ credo pec care mortal̃ nõ ẽntes niſi eſſet ſcan dalũ. ꝛõ qꝛ nõ ſũt itꝛoducta vt õ ꝓce pto ſꝫ ex deuotõe. vbi aũt eẽt ſcãda lũ. ſic ibi ẽ ꝓſuetudo obligatoꝛia. ex q̃ tandiu eſt q̃ eſt ꝓſcꝛipta ꝛ reputaꝛ obligatoꝛia.

8 ¶ Quando ĩcipit dies feſtus. vide ſ. Dies in ꝓncipi.

9 ¶ Aqb⁹ ẽ abſtineñ die⁹ feſtiuis ꝑ dictis. ꝛ. q̃ ab oi tpe ſuile non ſolũ pcꝫ ſꝫ etiã mechanicis vt agꝛicultuꝛa. vt dr̃ i. c. ſꝫ. õ feꝛijs. ¶ Ꝓꝛo cui⁹ itelligẽ tia ẽ notãdũ ſm Ri. i. iij. di. xxxvij. aꝛ tij. q. iiij. q̃ opus ſuile dr̃ tripl̃ꝛ. Stliqñ mãlit ſolũ ſꝫ formal̃ꝛ libeꝛ. vtr̃ bi gꝛa ſcꝛibere nõ ꝓpter tpale lucrũ: ſed ad hedificationẽ aiaꝝ ꝓpt̃ diuinũ cultũ ꝛ hmõi: ꝛ iſtud nõ ꝓhibeẽ imo cõce dit. ut pꝫ i. d. c. ꝙueſt⁹. vbi cã pietatiſ q̃ al̃s ꝓhibenẽ ꝓmittũ facit. l. diu⁹. ff. de feꝛijs. vbi ea q̃ faciũt ad diſciplinaꝫ militaꝛẽ pñt pagi die⁹ feꝛiaꝫ. ¶ Se cũdo dr̃ op⁹ ſuile formal̃ꝛ ſolũ mãli ter aũt libeꝛ ẽ. ut puta cũ aduocat⁹ co gitat de hiis q̃ die cꝛaſtina dꝫ ꝓponeꝛ ꝓpter lucrũ tpale ruſtic⁹ de aꝛatione teꝛꝛe ꝛ oꝛdinatõe bobũ. ꝛ ſꝫ ab iſto ab ſtineꝛ õbeam⁹ i die⁹ feſtis nõ tñ aſtri gimuꝛ de ꝓcepto. vñ nõ peccat moꝛ tal̃ꝛ talia faciẽs niſi ꝓ hoc op⁹ excludaꝛ illa vacatio quã dꝫ cultui diuino exꝛ ne ceſſitate quã explicabꝫ in ſc. q. que ſit.

¶ Tertio dr̃ opus ſuile mãliter ꝛ foꝛ mal̃ꝛ ſeu final̃ꝛ. ꝛ hoc ẽ oẽ op⁹ coꝛpale oꝛdinatũ ſicut ad ꝓpriũ ꝛ primũ fineꝫ ad bonũ coꝛpis tpale ſeu ad lucrũ. ꝛ iſtud ẽ illõ qõ ꝓhibeẽ de ꝓcepto die⁹ feſtiuis. vñ ſẽp peccat mortal̃ꝛ ipſũ faciẽs niſi excuſeẽ ꝓpter iſtoꝛ. iiij. vnũ ſm. ℣. de may. i tꝛactatu de. x. ꝓcepti.

¶ Primũ opis modicitas ſeu pauci tas q̃ nõ ĩpediꝫ ſpiꝛit⁹ libeꝛtatẽ. ¶ Se cũdũ neceſſitas opis q̃ nõ poſſit pue niꝛi comode nec diferꝛi ut decoctio ci boꝝ. ꝓ illo die vl̃ neceſſitas coactiõis quã faciũt dñi. aliter eoꝝ bona ꝑſcꝛibe rẽt. facit. c. lꝫ. de feꝛijs. ¶ Tertiũ coꝛ dis pietas. ut i. c. ꝙueſt⁹. de ſe. ut. ſ. di ctũ eſt. ¶ Quartũ publica vtilitas. ut poꝛe ꝓ pace ꝛ ꝓcoꝛdia ꝓ põte ꝛ hmõi q̃ etiã ſũt pia. quodlibet eni iſtoꝝ excu ſat q̃ nõ ſit mortale ſalt̃ laboꝛare in die⁹ feſtiuis. Exꝛ qbus pateꝛ qd tenẽ dũ ſit de multis queſtiombus q̃ redu cunt̃ ad inſꝛaſcꝛiptas q̃ſtiones. xxiij.

¶ Ꝓꝛia õ mulieꝛib⁹ q̃ aliq̃ pũcta po 10 nũt vl̃ ſcopãt domũ vl̃ de illo q̃ vendit vnã ſolũ rẽ vl̃ q̃ putat ranũ. facit coq nã. itineꝛat modicũ ꝛ hmõi q̃ nõ pec cant mortal̃ꝛ ꝓpter modicitatẽ opis. Ró. qꝛ ꝑꝫ. S. Bo. i. iij. di. xxxvij. ſup lutteꝛaꝫ ꝛ cõiteꝛ theolo. ró. ꝓ hibitiõis opeꝝ ẽ ut vacem⁹ deo. ꝛ qꝛ iſta modi ca nõ ĩpediũt vacatiõnẽ ꝑ dictã ſꝫ ali q̃liteꝛ minuãt iõ nõ ẽ pcñ mortale ta lia facere niſi qs talib⁹ ꝓ notabile tꝑs occupareẽ vl̃ eſꝫ ad vltimã defatiga tionẽ. qõ qdẽ aꝛbitꝛio boni viꝛi relin quẽdũ ẽ ut attẽdat ſi ꝛó legis euacuaẽ vel non. ſed ſolũ minuatuꝛ. faciunt ad hec q̃ no. in. c. itelligentia. de veꝛ. ſig.

¶ Scõa de caꝛnificib⁹ q̃ ꝓ notabile 11 tꝑs occupãt. qꝛ ſi faciũt ꝓpter neceſſi tatẽ quã nec ꝓuenire pñt. puta qꝛ eſtas

est vel sūt pl̄a festa. excusant̄. alias nō
12 ¶ Tertia de tabernarijs q̄ si faciūt ꝓ
pter necessitatē excusant̄. Secus si ad
ebrietatem. ad ludum ⁊ huiusmodi. ⁊
idem dic de hospitibus.
13 ¶ Quarta de his q̄ panē herbas. fru
ctus ⁊ hmōi vēdūt: qꝛ si faciūt ꝓ ne
cessitate diei festi excusant̄. alias nō. si
cut q̄ vēdūt multa q̄ sūt solū ad gulosi
tatē: nisi eēt modicitas distractiōis si
cut ē i his q̄ vēdūt cādellas ⁊ canistria
incucharata ⁊ hmōi. in q̄b⁹ nō opor
tet facere p̄cia: sed q̄libet scit q̄ tm̄ hꝫ
soluere. ⁊ sic soluit ⁊ accipit ꝓ q̄ soluit
sine alio strepitu qꝛ ī modico distrahit̄
14 ¶ Quīta d̄ medicis minutorib⁹ aro
matarijs ⁊ huiusmodi de quo dic q̄
licet quia medicinalia sunt necessaria.
15 ¶ Sexta de cursorib⁹ ⁊ mulionib⁹ q̄
sine necessitate magna differr̄ nō p̄nt
⁊ alijs viatorib⁹ ⁊ ꝯductoribus reꝝ. ⁊
dic q̄ excusant̄. Itineratio tm̄ non sic
stricte ꝓhibet̄. qꝛ pōt q̄s etiā itineran
do itēdere deo. ⁊ ideo nisi sit vsq̄ ad
vltimā fatigationē nō credo sit ꝓhibi
ta vel cum omissione diuinorum.
16 ¶ Septia de ferratorib⁹ equoꝝ. Dic
q̄ excusantur. qꝛ sicut illi necesse hn̄t
ābulare. sic istis lꝫ p̄ncipal̄r pp̄ necessi
tatē eoꝝ q̄b⁹ ꝯuiūt q̄uis lucꝝ habeāt.
17 ¶ Octaua de faciētib⁹ vitroꝝ. sil̄r de
tinctorib⁹ ⁊ coctorib⁹ laterū q̄ dicunt̄
fornasarij ⁊ hmōi q̄ sine magno dā
no desistere non possunt. dic q̄ licet.
18 ¶ Nona de molēdinis siue cū iumē
tis siue ad aquā vl̄ ad vētū. dic q̄ si fa
ciūt ꝓpter necessitatē illoꝝ q̄b⁹ inser
uiūt excusant̄: q̄uis etiā posset dici q̄
molēdina ad aquā ⁊ vētū nō sint ꝓhi
bita laborare cū ex modico ope homi
nis exerceri possint n̄ vidēt̄ euacuare
rōem hui⁹ p̄cepti. Meli⁹ tm̄ ē abstine
re ⁊ securius nisi necessitas requirat.
19 ¶ Decia d̄ rusticis q̄ cōpellūt̄ a dn̄is
laborare. Dic q̄ si iusto metu faciūt ē
necessitas q̄ excusat. al̄s nō. Idez dic
de famulis. filijssa. vxore ⁊ huiusmōi.
¶ Undecia d̄ ꝯducētib⁹ laboratores 20
ī festis. ⁊ q̄ exigūt debita a suis d̄bitori
bus. Dic q̄ si alijs dieb⁹ nō inueniunt
excusant̄: dūmodo diuina n̄ dimittāt.
¶ Duodecima de euntib⁹ ad merca 21
ta vl̄ nūdinas. dic q̄ si auditis diuinis
ꝓpter necessitatē faciūt. puta qꝛ n̄ alio
loco vl̄ tpe talia possēt vēdere vl̄ eme
re ꝓ bono cōitatis. aut ut ex lucro ꝓ
uideāt sibi ⁊ sue familie: vl̄ ut dēt pau
pib⁹ ꝯm pe. de pa. i. iiij. ex q̄ p̄lati sciūt
⁊ tollerāt excusant̄ a mortali: nisi for
te a p̄lat̄ locoꝝ essēt īterdicta. Intelli
go verū in festis minorib⁹ dn̄ica. qꝛ tal̄
tollerātia p̄latoꝝ vr̄ d̄rogare illi festo.
Secus ī maiorib⁹. qꝛ nō credo liceat
nisi ꝓ necessitate vl̄ pietate solū: q̄uis
p̄lati nō īterdicāt. qꝛ tūc locū hꝫ illud
Multa p̄ pacientiā tollerant̄ ⁊c. ꝟ. de
may. in tractatu. x. p̄ceptoꝝ tꝫ q̄ solū
ē pcm̄ mortale. ¶ Primo si dimittit
missaꝫ. ¶ Scd̄o si ep̄s p̄cepit ne fiant
¶ Addo ⁊ tertium quādo solum fit.
ex lucri cupiditate. c. i. de ferijs.
¶ Tertiadecima de bellatoribus. dic 22
q̄ propter necessitatem licet.
¶ Quartadecima de hn̄tib⁹ segetes 23
vel fenum in agro propter inundantiā
aquaꝝ ⁊ hmōi. Dic q̄ licet colligere.
¶ Quintadecima de habēte domū 24
que ruinam minatur. Dic q̄ propter
necessitatem reparare licet.
¶ Sextadecima d̄ doctore q̄ ut expe 25
diat illum qui de longe venit facit con
silium dic q̄ licet.
¶ Decimaseptima de venatoribus. 26
R̄. q̄ nō lꝫ. qꝛ si nō lꝫ in q̄dragesima.
⁊ dieb⁹ ieiunioꝝ ꝯm glo. in. c. q̄ vena
torib⁹. lxxxv. di. q̄tomin⁹ ī die festo. n̄
credo tm̄ peccēt mortal̄r q̄ dieb⁹ festi
uis ipsis intēdunt nisi id faciant causa

lucri principaliter vel dimissis diuinis
27 ¶ Decimaoctaua ꝺ cirharistis ⁊ alijs
sonatorib⁹.ꝛ. si ad laudē dei ⁊ sactoꝝ
pulsāt vl' ꝓpter recreationē alicuius ⁊
hmōi pia vl' necessaria excusant si ꝑn
cipal' ꝓpter hoc faciūt. lꝫ secūdario
ꝓpter lucrū. sec⁹ si ꝓpter causā nō piā
vel necessariam: uel ꝓpter lucrum
principaliter. quia non excusantur ni
si sicut' alij ex quattuoꝝ predictis.
28 ¶ Decimanona de laboratib⁹ agros
pauperꝝ vl' reficientib⁹ domos eoꝝ vl' la
boratib⁹ circa edificationē eccliaruꝫ
aut monasterioꝝ ⁊ hmōi. Dic q lꝫ si
fiat ꝓpter pietatē ⁊ deū nō ꝓpter car
nalē amorē vl' spe remuneratōis futu
re: qz opa pietaſ ⁊ misericoꝝdie ñ de
bēt cessare ꝺie⁹ festiuis. ꝺ. c. ꝓquestus.
29 ¶ Vigesimo de studētib⁹. dic q sistu
diū sit ꝑncipal' ad illuminatiōnē. ꝓpri
intellect⁹ ⁊ alioꝝ: lꝫ ꝓsequēter veniat lu
crū nō erit pciū. ut lꝫ Pa. i. c. i. de fe.
ar. c. cū ex eo. de elec. li. vi. qz studiū ta
le ē ꝓpter publicā utilitatē. maxime in
theologia ⁊ iure canonico. Studere
añt ꝑncipaliter ꝓpter lucrū non licet.
30 ¶ Vigesimaprīa de scolarib⁹ legēti
bus i ꝺie⁹ festiuis poti⁹ ut ꝺoceant ꝙꝫ
doccāt: ⁊ assuefaciant se. Dic q lꝫ ꝑm
Pa. vbi. ꝺ. ꝺūmō ꝑncipal' nō faciāt
ꝓpter lucrū. lꝫ si i ꝓsequētia nō nocet
ar. l. i. ff. de aucto. iu. ⁊ i. l. rogasti. §. i. ff.
si cer. pe. ⁊ i. c. gd, pderit. lxi. ꝺi.
31 ¶ Vigesimaseꝯa. de scriptoribus.
ꝛ. q scolarib⁹ lectiōes seu recolectas
notare, scribere: vl' ꝑmōes aut legēdo
libꝝ cozigere nō ē illicitū: ꝺūmō ñ
nimis itēdāt hmōi sicut q ꝺ gnterno
ad gnternū scribūt: ul' nō faciāt cā lu
cri hñdi. ⁊ de pictoribꝫ q ꝺie⁹ festiuis
vt addiscāt stāt i eccliis ad ꝺ signādū.
Scribere tñ spualia ⁊ pp spualē cāz ñ
ē illicitū ēt in quātitate. ꝺ. c. ꝓquestus.
32 ¶ Vigesimatertia de laboratib⁹ circa
pōtes reficiēꝺos. vlā aptādā port⁹ re
pandos. Dic q lꝫ: ꝺūmodo non ꝓ
pter lucrū ꝑncipalit quia publica util
tas sub noīe pietatis cōprehenditur.
¶ Vigesimaquarta de faciētibus ser 33
ta ⁊ alias vanitates: dic q non lꝫ eo
q nulla publica utilitas inest.
¶ Sꝫ si q̄as ꝑ q̄ntā necessitate ꝑdi 4
cta liceāt. ꝛ. q lꝫ gdā i. c. lꝫ. de se. dixe
rit licere, ꝑ necessitate vite sustētāde so
lū. tū hoc nō credo ver cū ꝓfatū. c. lꝫ
qō logt de allectib⁹ q̄ nō sūt necessa
ria ad vitā. qz sine ipsis viuere possu
m⁹ sit ꝺ eos ⁊ rō i Mat. xij. c. cuius
vestrū bos vl' asin⁹ cadat i foueā ñ ex
here illū. ⁊c. ꝓptereā ꝺicēꝺū ꝑm Tho.
ꝓa se. q nō solū ꝑ necessitate, puisio
nis q̄ ꝑtinet ad ꝓseruādū psonā suā vl'
alioꝝ ⁊ rez: sed ēt ad quodcūq ꝺānū
vitādū ⁊ laſ cōfirmaſ hoc ꝺictū p. l. i.
ij. ⁊. iij. ff. ꝺe feriis ⁊ meli⁹. xv. q. iiij. i fi
ma. ⁊ qō no. i. ꝺ. c. ꝓquest⁹. Itē ēt ne
cessitas excusat q̄ laboraſ, ꝑ acgrēdo
aliq̄ utili qō alio tpe nullo mō habrī
posset sicut ꝑz i. ꝺ. c. lꝫ. vbi piscari alle
ctia ꝓcēdit. qz alio tpe ñ posset hrī. Et
idē ꝺ q̄cūq̄ sili. Rō ē qz nō ēt̄ arcta
obseruatio ꝺūice quo ad opa sicut fuit
sabbati. ⁊ lꝫ ille q laboraſ hēat lucrū:
tū si ꝑncipaliter seruit ꝓpter necessita
tē illoꝝ ꝓ quibus laborat excusatur
sicut si illi laborarent excusarentur.
¶ Nō. tū q ad hoc vt necessitas vel 35
pietaſ excusēt ꝑfatos oēs oꝝ ꝙ ñ ꝺimit
tāt diuia illa qb⁹ necessario est isistēdū
ꝺie⁹ festiuis nisi forte eēt tanta necessi
tas q arbitrio bōi viri excusarēt. Itē
ſcꝺo qñ iest necessitas ꝑ acgrēdo ali
q̄ utili regrīt ꝺispēsatio si pōt hrī co
mode ⁊ ab epo si pōt vl'a ꝓpo sacer
dote si epm comode adire ñ pōt. Itē
tertio q si ꝙuenit aliqō lucꝝ ex ꝑtia
lꝫ pricipaliter fiat pp necessitatē alioꝝ q
faciat aliqs elemosynas i recōpēsatio

nẽ. hec no. in. d. c. ls q̃uis non credã istud ꝑm esse necessariũ. securũ tñ est.

36 ¶ Utr op⁹ mortal⁹ pcĩ sit ꝺ istud ꝓcepti. Sabba sactifices. ꝛ. ꝑm Alco. ꝺ lira sup Exo. xx. q. sic. cũ sit op⁹ totalit̃ sule. vñ erunt duo pcã mortalia. ſ. qz fornicar⁹ ẽ ⁊ qz op⁹ seruile fecit i festo. ⁊ hoc vez ꝑm ale. i. iij. p. sũ. tractatu ꝺ isto ꝓcepto rõe reat⁹. ſz rõe act⁹ ñ erit nisi vnũ solũ. ⁊ sic erit circunstãtia cadẽs sub spẽ, phibitiõe. ⁊ iõ necessario ꝓfitenda. ¶ Peccatũ aũt veniale nõ rũpit festũ ꝑm. S. Tho. vbi. ſ. ar. iij.

37 ¶ Utr citatio facta ad diez feriatũ teneat. ꝛ. gl. i. c. vl. xv. q. iij. q. si citat vt rñdeat die feriato ẽ nulla ipso iure. ff. ꝺ feriis. l. i. ⁊ sic cũ liqat q ẽ nulla ñ teneẽ cõparere. Sec⁹ si eẽt dubiũ an teneat citatio vel ne. qz ꝺz ire ad allegãdũ priuilegiũ ferie. iij. q. ij. si etꝫ. ⁊ ibi glo. Si aũt citet nõ ad respondendũ sed ut cõpareat die feriato bene tenet citatio. ut. ff. ꝺ adul. l. miles. §. sexagita

38 ¶ Utr cã agitata i die feriato teneat ꝛ. q ñ ẽt si ꝺ ꝓfẽs ptiũ ꝓcesserit. itelligo ꝺ feriis ob reuerẽtiã dei statuꝝ. ꝓterea ois ꝓcessus iudicialis debet cessare de ꝓcepto. ut in. d. c. i. de se. nisi necessitas vel pietas aliud regrat ut no. xv. q. iij. in sũma. ⁊ in. d. c. ꝙquest⁹

39 ¶ Utr act⁹ q ptinẽt ad volũtariã iurisdictionẽ. ut emãcipare ꝛc⁹ inire iudiciũ facere. scribere. instrã ꝓficere ⁊ huiusmodi valeãt in diebus predictis. ꝛ. Pa. i. d. c. cõquest⁹ q sic ut vr exꝑssiũ in. l. act⁹ C. de feriis lz peccẽt mortalit facientes: nisi excusentur ꝓpter aliqꝺ de quattuoꝛ ꝺ qbus. ſ. dictũ ẽ. §. ix

40 ¶ Quib⁹ ẽ ilicẽtiã i ꝑsat festiuitatib⁹ ꝛ. dicit tex. i. c. ieiunia de ꝓse. di. iij. dicãt dñica nihil aliꝺ agẽdũ ẽ nisi deo vacãdũ nulla opatio i die illa scã agat ni si tñ hymnis ⁊ psalmis ⁊ cãticis spũa lib⁹ dies illa trãsigat. hec ibi. Et lz tali bus sit ilicẽtiã tñ nõ ꝺ ꝓcepto nisi. v.

¶ Primũ. ut ꝓterat ul saltẽ atterat de pcõ mortali ꝓmisso i q̃ itez ẽ. ⁊ hoc ꝓbat qz de ꝓcepto tenemur vacare deo i aliq̃ hoꝛa diei festi ꝑm oẽs. ſz hoc facere ñ pót q ẽ i mortali nisi ꝺ eo cõterat vl atterat ꝓpea dr leui. xxiij. sabbatũ regetõis ẽ affligẽtisq̃ aias vr as ⁊ itez aia q̃ ñ fuerit afflicta die hac pibit. ⁊ q hoc sit ꝺ ꝓcepto i eo q se eẽ in pcõ mortali recognoscit hẽo ꝓ idubitato ꝙ ea q̃ dixi. ſ. ꝓtrito. §. v. ſz ꝺ eo q ñ adũtit nec recogitat ẽ magis dubiũ ſz credo potẽ eũ teneri; saltẽ gñalit in aliq̃ hoꝛa dolere ⁊ eẽ male contẽtũ de peccatis oib⁹ saltẽ in gñe. aliter nõ vi deo quõ excuseẽ a mortali ppea i missa ꝑmittit ꝓfessio ut sit admonitio. ad hoc faciũt q̃ dicaz. ꝛ. Obligatio. §. viij.

¶ Secũdũ. ut audiat missã integrã de ꝓse. di. i. oẽs fideles. ⁊. c. missas. dicit. tñ Ri. i quolibet. i. q. xix. q si ex ꝺo cõtẽptu omittat vl iterꝓtatiuo ẽ mortale. Et vocat cõtẽptũ iterꝓtatiuũ qñ sine aliq̃ legitima cã ad nõ audiendũ missã in festis assuefacit. Uoco ego legitimã cãm coꝛporalẽ infirmitatẽ habere pueros tenellos uel infirmos ꝓsue tudinẽ pie q hz ut mortuo aliquo nõ egrediant ꝑ ttꝫ. sil'r ne puelle nubiles ducant ad missã dũmõ nõ ducant ad coꝛeas ⁊ spectacula als nõ excusãt. castellani ⁊ similes ul timoꝛ inimicoꝝ vl aliqd aliꝺ qꝺ ꝛz rectũ iudiciũ ltia excusatio debeat appellari. si aũt omittit ex aliq̃ passiõe ai ul pigritia vel nõ cãrõnabili ſ tñ ad hoc nõ est assuetus ẽ veniale pcñ. Si vero ex legitia cã erit nullũ pcñ. Et qꝺ dico de tota die ꝺ p te notabili. secus de modica. pura introitu: ⁊ huiusmodi. quia tex. vult ut totaz vsq̃ ad benedictionẽ inclusiue audia in. d. c. missas. Ité dicit Alexhi. in. d. c. oẽs fideles ꝑz Aug. q istud ꝓ

ceptū nō remouet qn cā necessitat vl
honestat seu ex cā min⁹ iusta nō possit
aū finē misse qs discedeṙ sine hac pe
na. qd limita nisi ducat in ꝯsuetudinē.
Idē dic si nō audit sacerdotē eā dicē
tē ꝙ excusant qñ comode audire nō
pñt: dūmō existāt ibi pñtialr. Idē dic
ꝙ excusant seculares q nesciūt discer
nere iter missā de officio vl votiuam si
audiūt votiuā i die festo. sz nō sacerdo
tes publice eas dicētes ⁊ etiā seculares
q hoc sciūt discernere nisi audiant illā
de officio de quo habes. j. Missa. §.
xxxiij. Si aūt audit in parochia vl ali
bi an sufficiat. vide. j. Missa. §. lviiij.
43 ¶ Tertiū ē ut i orōne ꝑsistat. Nā cū
orō sit d ꝑcepto. ut. j. Oro. vr ꝙ dies
festus sit tp̄s determinatū. ⁊ hoc ē indu
bitatū ꝙ hō tenet in ailq̄ hora orare.
vñ si stat ad missā illud sufficit nisi vo
luntarie alijs intendat. quia tunc non
sufficeret cum sit vacandū deo in ali
qua hora saltez de necessitate ꝑm oēs
44 ¶ Quartū ē ut audiat ꝑdicationē si
ē q ꝑdicet. qd verū intelligo de illis q
nesciūt necessaria ad salutē ⁊ ꝑm eā di
stinctionē quā supra posui de missa. §.
xlij. alios aūt nō credo teneri nisi rōe
scādali. Et. c. sacerdote d ꝯsecra. disti.
ꝑma intelligo de eo q egredit ex cō
tēptu vel cū scādalo alioꝝ ꝙ tūc pec
cat mortaliter. ⁊ venit excōmunican
dus. ut ibi dicitur. alias non.
45 ¶ Sz q̄ro qd magis ē ꝑeligēdū i fe
sto. an auditio misse. an ꝑdicatōis. cū
vtrūq̄z nō pōt audiri. ꝛ. ꝙ auditio ꝑ
dicatiōis. qꝛ rō legis i hoc magis mi
litat. ut pz intuēti iura. de ꝯsecratione
di. i. in. c. oēs fideles. ⁊. c. sacerdote. et
c. eps nullū: q̄ magis rōe audiēdi scri
pturas sanctas ⁊ verbuz dei ꝑcipiunt
missam audiri q̄z alia ratione. facit ad
hoc. i. q. i. c. interrogo vos.
46 ¶ Utꝝ audiēs missā dicēdo suas ora
tiones satisfaciat. ꝛ. ꝙ nō lz nō credā
ꝙ peccet mortalr: qñ ex deuotiōe fa
cit sed melius esset omittere nisi qñ sa
cerdos dicit secretas. aduerte tñ ꝙ ñ
excusarē a mortali illū q diceret aliq̄
ad q̄ tenet puta officiū qñ dr missa ⁊
ē de ꝑcepto. ut audiat. argu. c. ex litte
ris de ꝓba. cū ibi no. in ver. vices duo
rū. sec⁹ si missa eēt d ꝯsilio audienda.
¶ Quitū ad qd tenent oēs ꝑz aliq̄s 47
in dieb⁹ festuis ē obligatio quā qlibet
tenetur facere in predictis festis. De q̄
dic ut infra. Oblatio. §. primo.
¶ Sūt ⁊ alie ferie q̄ canōice dicunt 48
s. ij. iiij ⁊. vj de qbus i. c. de illis. xi. q.
iij. in qb⁹ carnes nō debem⁹ comede
re. sed hodie ꝯsiliū est ꝑm Hostien. ⁊
Inno. nisi. vi. feria. ut in. ca. ieiunia. d
ꝯsecra. distictiōe tertia. ⁊ additur dies
sabbati de q̄ i. capi. sabbato. d ꝯsecra.
di. iij. ⁊ di. v. in. c. qꝛ dies. dr in sabba
to dz a carnib⁹ abstinere q ꝑticeps re
ligionis christiane desiderat eē nisi fe
stū. s. natiuitatis: vl infirmitas ipediat
hec ibi. Sz hoc ē ꝑceptū vbi ꝯsuetu
do ē. ut in. c. ꝯsiliū de obserua. ie. Ubi
aūt cōsuetudo nō ē ꝙ nō comedant
carnes in sabbato. consilium est secun
dū gl. in d. c. quia dies. de cōse. di. v.
¶ Sed si natiuitas dñi veniat in vi. 49
feria vl sabbato nunqd carnib⁹ vti pos
sumus. ꝛ. ꝙ sic nisi qs se voto vl regu
lari obseruātia astrixerit ad nō come
dēdū. ut in. c. fi. de obseruan. ieiu.

Eudum ē bñficium
qd ex beni
uolētia ꝯcedit alicui ita ꝙ ꝓ
ꝑetas rei imobil bñficiarie penes dā
tē remaneat. Usufruct⁹ aūt illius rei ita
ad recipiētē trāseat ut ad cū her desq̄z
suos masculos ⁊ feminas si de hoc noia
ti ē dcm̄ i ꝑpetuū ꝑtineat ad hoc vt ille
siue sui heredes fidelr dño ꝑuiāt: siue
illd ꝑuitiū sit noiati exp̄ssū q̄le dēat et

liue nō. ter. est in. c. i. §. fi. sub ꝗca. in q. cau. feu. amit. in li. de ꝓsue. feu. Ñ no. q̄ li feudū dat ut ex eo ꝑstet fruitū reale nō est ꝓpie feudū ꝫ Sct⁹ inno miuat⁹ fm Ly. in aut. ingressi. C. ō sa. sanc. ec. ⁊ exēplificat bal. in ꝓfato li. in ꝗca de pace ꝓstan. i. ō. libello⁹. vbi dicit q̄ in quibusdā ptib⁹ lōbardie pro feudis ecclie solui par caponū vl spatula pozci ⁊ hmōi fm eū egparāt em phiteosi. Sil'r si esset emptu ⁊ non hꝫ naturā feudi fm bal. vbi. s. de feu. da. c. i. ⁊ in. l. g se. C. oñ li. Sed qñ ponit onus psonale: ut ire ad parlamentū ꝫ Regis uel exercitū ul' caualcatam et huiusmodi. tunc ꝓpie est feudū ⁊ regulatur lege feudoꝝ.

1 ¶ Quotuplex est feudū. §. bal. in ꝓ loco ꝓfati li. sup ꝑn. q̄ multiplex. Aliud regale. Aliud nō regale. Itē aliud simplex. aliud ꝑditionatū. i. ñ sub cō/ditione datū sed sub q̄lificatiōe: ut cū concedit feudū habitatōis. Itē aliud antiquū seu paternū. s. qō fuit illi⁹ qui fuit cōis parēs agnatōis. Aliud nouū Itē aliud paternū cui⁹ nā aspicit tm̄ masculos descendētes vsq̄ ad q̄rtum gradū ⁊ ñ plus: ꝫ si addit ⁊ antiquū extendit vltra. ut no. bal. de suc. feu. § hoc q̄ꝫ. in fi. Aliud maternū: cui⁹ nā aspicit ꝓmo masculos: deinde femias Itē aliud ꝓsl' ꝓpria nāꝫ feudi. Aliud ꝑoprias ꝫ. Itē aliud reale qō trāsit ad heredē. Aliud psonale qō solū ad vitā alicui⁹ ꝓcedit. Itē aliud ligiū vbi iurat fidelitas ꝫ oēm hoiez. Aliud non ligiū in q̄ ꝓioz dñs excipit. Itē aliud francū. s. a seruitijs ⁊ oplib⁹ exhibēdis Aliud nō francū. Itē aliud annale et est feudū guardie ⁊ castaldi ⁊ ꝓ mercede alicui⁹ rei. Castald⁹ est is cui res dñi gubernāda mādat. ut in. l. iubem⁹ C. de sa. san. ec. Aliud nō ānale. Item aliud nobile qō nobilitat possessoꝝem Aliud burgense. s. qō ñ nobilitat. Itē aliō ecclīasticū. ⁊ hoc tripler. ¶ Pri mū qō dat ecclie. ¶ Scōm qō recipitur ab eade. ¶ Tertiū qō dat uel recipit a clico. Aliud sacr'ale. Et qñ qs inuestit de ducatu dr' dux. ō comitatu comes. de marchionatu marchio. q aūt est a ꝓncipe inuest⁹ uel a ptāte: ō aliq̄ plebe dr' capitane⁹. Qui aūt a capitaneis ātiq̄ iure dr' valuasoꝝ. Qui āt a maioꝝib⁹ valuasoꝝib⁹ sūt inuestiti dicunt valuasini. s. minoꝝes valuasoꝝes hoc dicit bal. in. c. qs dicat dux: marchio. in ꝓin. in li. de ꝓsue. feu.

¶ Quis pōt feudū dare. §. bal. ō his q feu. da. pos. §. abbatissa. q̄ q̄libet taꝫ masculus quā femina: tā nobilis quā rustic⁹: dūmō habeat legitimā suoꝝ bonoꝝ administrationē. ut in. c. i. §. no ui. p q̄s fi. inue. Ho. ꝫ q̄ etiā pōt minoꝝ. xiiij. an. si feudū sit vetus. si vō sit nouū oporꝫet q̄ sit pubes ⁊ iurauerit non contrauenire.

¶ Utr⁹ plat⁹ possit rē ecclie infeuda/re sine alia solennitate uel licentia. §. q̄ sic antiquū: q̄uis sit reuersū ad ecclesiā etiā nō obstante iuramēto qō facūt plati de nō alienādo: cū modificatione tū de q̄. s. emphiteosis. §. xxi De nouo aūt nō pōt. ut in. c. fi. de feu. 3

¶ Quis pōt inuestiri. §. fm Ho. q̄ q libet etiā seru⁹. dūmō sciēte dño faciat. Et tam per se quam per ꝓcuratorem potest quilibet inuestiri. 4

¶ Quot modis acqrit feudū. §. Ho. q̄ q̄tuoꝝ modis. ¶ Primo p inuestiturā dando sibi possessionē coꝝporalē. ¶ Scōo p aliq̄ō equalēs inuestiture sicut cū dñs dicit: vade in possessionē talis fundi ⁊ tene p feudo. ¶ Tertio p ꝓscriptionē. ut si. xxx. annis tenuit feudū ⁊ dño seruiuit: ꝫ inuestit⁹ non fuerit. ¶ Quarto p successionem. 5

¶ Quis succedit in feudo. §. bal. de

his q feu da. pos. §. ⁊ q2. ꝙ hic repit tale capl'z. Fideli absq3 liberis ex se descēdētib⁹ ⁊ i feudū succedētib⁹ si qdē feudū fuit cōis parētfrēs defūcti cuz filijs ꝑmortuoꝝ fratrū in stirpē succedāt. his v̄o nō extātib⁹ ad agnatos ꝓximiores id volum⁹ ꝑtinere ⁊ siqdez i pari ḡdu sūt parit admittūt. si v̄o ex vno est vn⁹: ⁊ ex alio p'es nō in stirpē sed in capita succedere debere ordinamus. hec ibi.

7 ¶ Utrū femina succedat. ℞. bal in. d. §. ⁊ q2 dicit glo hic. ꝙ nō nisi in trib⁹ casib⁹. ¶ Prio qñ noiata est i inuestitura. ¶ Scdo qñ feudum redemit a dño. ¶ Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpter seruitiū p'is. in qb⁹ casib⁹ ab aliq̄ ex parētib⁹ nō est ingetāda. ut in. c si qs sine filio masculo. quēad feu ad fi. p. ¶ Adde q̄rtū si feudū sit datū ad nullū seruitiū: q2 non extantib⁹ masculis succedet femina ꝑm bal. in. d. §. ⁊ q2. ¶ Quintū qñ feudū erat q̄situz iure emptionis ꝑm Odofre in sū. sua potius ex nā ꝯtractus q̄ꝫ feudi.

8 ¶ Utꝝ ꝯcesso feudo ticio ꝓ se ⁊ descendētib⁹ filijs mascul' ⁊ feminis filiabus filia sil'cū masculo supstite admittat. ℞. bal. in ℞ica eꝑm vel ab. aut abb. feu. da. nō pos. s̄ cū etiā ꝙ nō. s3 mascul⁹ solū: q2 nā feudi est ut ꝑferat masculus. Et si postea fili⁹ decedit sine filio nō admitteret femina soror ꝑmortui fratris q sel' exclusa fuit ꝑ masculū. ⁊ iō reuertit ad dñm. Qd̄ verū est i feudo simplici ⁊ recto. Sec⁹ i feudo ꝯcesso ad certū seruitiū qd̄ femia posset explicare ꝑ se uel ꝑ aliū: q2 tūc admitteꝛ cū masculo sil'. ff. de vsufru. accre. l. si quis ticio. ⁊. l. si mulieri. ꝑm Ja. de bel. q dicit ꝙ fuit in facto in regno apulie. Ex q̄ infert bal. ꝙ statutū excludēs feminā extāte masclo femel exclusā nō amplius succedere nisi ut fratri h3 succedere: nō ut pa tri in tuo sine masculo.

¶ Utrū clicus succedat in feudo. ℞. ut colligo ex diuersitate opi. ꝓ concordia ꝙ aut feudū erat sibi aptū. ⁊ tūc si ꝓmoueat ad sacros ordines sic renūciare videt: q2 trāsit ad statū incōpatibilē. facit. c. d̄ multa. de ꝑbē. ⁊ cle. gr̄a. de rescrip. Nec poterit isto casu seruire ꝑ substitutū: nisi esset feudū ex q̄ ꝑstaret solū seruitiū reale: qd̄ nō est ꝓprie feudū: uel feudū ex q̄ ꝑstaret seruitiū qd̄ nō repugnat ei⁹ ordini: quia tūc succedet eo ꝙ ꝑ clicatū nō ꝑdunt iura successionis. xij. q. iij. c. i. cū si Si v̄o ꝓmouet solū ad minores ordies succedet: q2 pōt seruire ꝑ substitutuz: ut vult glo. in. c. i. de bñ. fe. Aut feudū nō erat sibi aptū. puta q2 erāt tres fratres: ⁊ ꝑmogenit⁹ possidebat feuduz: ⁊ ipse erat vltim⁹ q effect⁹ est cardinalis. Postea mortui sunt alij frēs sine herede: ⁊ tūc succedit: q2 nō pōt dici ꝙ habuerit animū renūciandi. nec ēt facultatē. ⁊ tūc de eqtate iuris admittet ꝙ possit seruire ꝑ substitutū: l3 secus de iuris rigore nisi tale esset seruitiū qd̄ de sui nā posset ꝑ quēlibet explicari: q2 tūc etiā de iuris rigore succedit ar. l. continu⁹. §. si ab eo. ff. de v̄b. obli. Et hec est determinatio bal. in. l. quisqs. C. de epis. ⁊ cle.

¶ Quid si efficit religiosus qs succedet. ℞. Odofre. ⁊ Oldo. in aut. ingressi. C. de sacrosan. ec. ꝙ trāsit ad monasteriū eo mō q̄ erat penes ingressū. l. si qs ꝑsbyter. C. de epis. ⁊ cle. Inno. i c. in presentia. de ꝓba limitat veꝝ si seruitiū ad qd̄ tenet pōt ꝑstari ab ecclesia als ad dñm reuertet. C. de cad. tol l. vnica. §. ne autē. ⁊ lbri. in. d. aut. tenet ꝙ ꝑm ius ꝯsuetudinis feudoꝝ reuertit ad dñm indistincte. ut est casus. si de feu. ꝯtro. fue. c. q clericus. et

de va.mi.qui be.ar.de.c.i.

11 ¶ Sed qd si pater obtinuit ꝓ se ⁊ suis heredib⁹ ⁊ successorib⁹ qbuscũq; trãsibit ne ad extraneũ uel legatariũ: uel clicũ.ꝛ.bal.in.l.i.ff.de re.di. ⁊ sequit̃ Lud.de roma.in.l.id tp̃s.§.i.ff.d̃ vsuca.ꝙ sic.sz ipse bal.in.c.i.§.donare.ti. q̃liter olim feu.po.ali. corrigit se ⁊ dicit ꝙ dictio quibuscũq; intelligitur d̃ succedẽtib⁹ ab intestato.ar.l.si qñ.C. de inoffi.te. Vñ dic ꝙ nõ veniet extraneus. Rõ qꝛ res nõ dz rl̃ari ꝑm nãm ꝯctus.sz ꝯctus ipse ꝑm naturã rei deducte in eo.ut.l.stipulatio ista.§.q̃situ. ff.de v̄b.ob.vbi licet stipulatio sit trãsmissibilis in heredez de sui nã ut in.l. veteris.C.de ꝯhen. stip.tñ nõ trãsmittitur qñ res in ea deducta nõ est transmissibilis.ut est videre in feudo nec legatari⁹ etiã veniet nec clicus. Et sic dictio quibuscũq; restringit̃ ꝑ no.in.l.i. C.de sacrosan.ec.⁊ ꝑ Ja.de are.in.l. i.§.itẽ nũciatio.ff.d̃ no.ope.nũ.limita tñ de clico ꝑm ꝙ dixi.s̃.in.q.ix.

12 ¶ Sed nũqd succedet frater uel filius fratris qñ qs fuit de nouo beneficio inuestit⁹ si decedit sine liberis.ꝛ. ꝙ nõ.sed ad dñm reuertet̃.ut in ti.de nã.suc.feu. Et qd̃ dictũ est.s̃.ꝙ deficientibus filijs veniunt agnati intelligit̃ de feudo acqsito ab antiq̃.i.ab eo qui fuit cõis parẽs totius cognationis.

13 ¶ Vtrũ vasallus possit vni ex filijs p̃legare totũ ius feudi.ꝛ.bal.in ti.de ꝓhi.feu.alie.ꝙ nõ vllo mõ nisi de volũtate ⁊ ꝯsensu filioꝝ: qꝛ lex feudorũ dictat ꝙ ad oẽs eq̃lr̃ pueniat. ut in tit.q feu.da.pos.§.sz cũ hoc. Limita nisi sit ducat⁹ uel marchionatus ⁊ hmõi q debent̃ p̃mogenito solũ. Ja.tñ lotharius tenet ꝙ illud.c.i.de suc.feud.vbi dr̃ ꝙ vltima volũtas vasalli nihil valet in feudis: limitat̃ ad eã dispositionẽ q̃ est vltima volũtas.sec⁹ in stipulatione qꝛ in coherentib⁹ ꝑsone pr̃ põt stipulari vni coheredũ.ut.ff.de pac.l.auus. Et sic posset assignare i totũ.ar.l.filio. §.fi.ff.de ritu nup.cum mult̃ alijs.

¶ Vtrꝝ feudũ possit dari i dotẽ.ꝛ. gl. in.c.fi.de feu.ꝙ sic.ad tẽpus vite feudatarij ⁊ non plus. 14

¶ Vtrꝝ vasallus valeat q̃uare filiũ heredẽ ut de vino qd̃ educit̃ d̃ vinea feudali det oĩ ãno ꝓ aĩa sua.ꝛ.bal.in tit. de suc.feu.c.i.ꝙ sic.qꝛ testat̃ d̃ fructib⁹ ñ d̃ feudo q fruct⁹ sũt res ꝓp̃e heredis.vñ nõ dicit̃ alienatio feudi qñ alienãtur fructus separati.ff.d̃ dona.l.in edibus.§.ex rebus. 15

¶ Ad qd obligat̃ vasallus dño.ꝛ.ꝙ ad.vi.q̃ no.de vsi.feu.in.c.i.d̃ for.fi.⁊ xxij.q.v.de forma.⁊ de iureiur.ego. 16

¶ Primũ ne sit ei in aliqd̃ dãnũ corporis sui ⁊ ꝙ ipediat ꝓ posse. ¶ Scd̃z ne dãnũ i tpalib⁹ faciat ul̃ vtilitatẽ ipediat. ¶ Tertiũ ne reddat ei difficile vl̃ ĩpossibile qd̃ facere eum velle videt. ¶ Quartũ ne reuelet ei⁹ secreta ꝑ q̃ ul̃ min⁹ tut⁹ ul̃ noceri ei possit. ¶ Quintũ ne sit ꝯ ei⁹ iusticiã uel honestatez.s. maculãdo vxorẽ ul̃ filiã ei⁹ vl̃ famã dicto facto ul̃ ꝯsensu. ¶ Sextũ ut fidel̃r ei p̃beat ꝯsiliũ: auxiliũ ⁊ fauorẽ. ¶ Ad de septimũ qd̃ tenet̃ iurare fi delitatẽ nisi ex pacto sit remissũ. Formã aũt iuramẽti ponit Ho.sic. Ego.a.iuro sup scã dei euãgelia ꝙ ab hac hora: i ãtea vsq; ad vltimũ diẽ vite mee ero fidel̃ tibi.C.dño meo ꝯ quãcũq;: excepto ĩpatore ul̃ rege.intellige i cã iusta: ⁊ ẽt dz excipe si hz alium dñm antiqorẽ. ¶ Adde.viij.ꝙ tenet̃ ꝑm ꝙ ꝯuẽtũ est uel natura feudi ⁊ regionis ipsius seu consuetudo requirit.

¶ Sz qd si dñs moriẽs reliqt pl̃es filios vtrꝝ iurabit oib⁹.ꝛ.ꝙ sic.si oẽs eq̃liter succedũt. Ho.tñ tz ꝙ nõ: sz solũ vni: sil̃r iurabũt oẽs filij seu heredes vasalli si feudũ indiuisũ hñt. Sil̃ vo ad vnũ ꝑuenit: ille solus iurabit. 17

18 ¶ Utrũ vasallus possit ꝑ aliũ seruire. ℞. bal. in. c. mutus. ep̃m. ab. uel abba. feu. da. nõ pos. ꝙ si seruitiũ dz fieri ꝑn cipi: uel nõ põt fieri ꝑ substitutũ nisi ꝺ volũtate ꝑncipis. ut. C. de murile. l. si qs ex corpe. Et iõ si incurrit̃ talis infirmitas ꝙ seruitiũ exhibere non põt ꝑdet feudũ nisi eẽt a casu fortuito sine culpa ꝑcedẽte. vtputa qꝛ a latronibus cecat⁹: qꝛ tũc nõ ꝑdet ne det̃ afflictio afflicto ar. C. de fur. autẽ. naui. ꝛ. C. ꝺ epi. au. l. tam dementis.

19 ¶ Qño amittit̃ feudũ. ℞. ꝙ. xij. mõis ¶ Prim⁹ si vasall⁹ efficit̃ clic⁹ ul' religiosus de q̃ dic ut. s̃. in. q. ix. ꝛ facit xxiij q. viij. § i. quia arma non portat. ¶ Secũdus si heres vasalli steterit ꝑ annũ ꝛ diẽ ꝙ nõ petierit a dño inuestiturã feudi. Intellige hic ꝛ in sequẽti si est maior. xiiij. annis uel puella. xij. ut no. in. c. veritat̃ de iureiur. ꝑ Pa. ¶ Tert⁹ si vasallus mortuo dño ab ei⁹ heredib⁹ infra tp̃s ꝑdictũ inuestiturã nõ petierit. de qb⁹ duob⁹ habet̃ in q. cau. feu amit. c. i. Sed ꝑdicta limita qñ iurauit ꝑsone solũ. ut cũ dicit. iuro tibi. Secus si iurasset sibi ꝛ successorib⁹: uel sub noie dignitat̃: qꝛ nõ tenet̃ ampli⁹ iurare successorib⁹ nisi magna lõgingtate periret mẽoria. ut no. Pa. in. d. c. veritat̃. Itẽ nisi eẽt miles qꝛ hꝫ annũ ꝛ mensem. Item nisi iusta cã eũ ipedierit. ut habet̃ de ꝓhi. feu. ali. ꝑ lothariũ. c. qñ int̃ dñꝫ. ¶ Quartus cũ vasallus trib⁹ vicib⁹ corã paribus ꝛ huiusmõi fidelitatẽ iurare noluerit: q̃uis dñs sit parat⁹ facere inuestiturã. ¶ Quint⁹ si vasall⁹ interficit ꝓpriũ germanũ suũ uel filiuꝫ germani sui uel aliud cõmiserit q̃ paricida nuncupari posset ut totã hereditatẽ hẽret. ¶ Sext⁹ si vasall⁹ dimittit dñm in ꝑlio nõ mortuũ uel ad mortẽ vulneratuꝫ. ¶ Septim⁹ ꝓpter multas cãs ingratitudinis q̃ enumerant̃. q. mo. feu. amit. c. i. ꝛ. ij. ꝛ de feu. si. cul. nõ amit. c. i. ꝛ. ij. puta ꝯcubuit cũ vxore: filia: ul' sorore ꝛ hmõi. ¶ Octau⁹ si sciẽter negauerit feudũ uel partẽ aut ꝯditionez ei⁹. sec⁹ si ignorãter. ¶ Non⁹ si ifeudauerit feudũ alia lege q̃ ea quaꝫ hꝫ ipse uel in talẽ vasallũ q feudũ seruare nõ põt. ¶ Decim⁹ si dñm accusauerit aut testimoniũ ꝯ cũ tulerit in cã criminali. ꝛ quidam dicunt etiam in causa ciuili. ¶ Undecim⁹ si vocat⁹ a dño ꝙ secũ vadat i expeditõe publica. puta vocat⁹ ab ipatore ut secũ vadat ꝓ corona suscipiẽda ꝛ hmõi nõ venerit nec aliũ acceptũ dño misit: ul' stipẽdia milicie nõ dederit. ¶ Xij. si feudũ alienauerit. Isti casus hñt̃ i sũ. Ho. ti. c.

¶ Sꝫ q̃rit̃ an alienãs feudũ sine cõ 20
sensu dñi ipso facto cadat. ℞. Pa. i. c. vlti. de feu. ꝙ sic. ꝛ põt sine alia sñia expelli ꝛ alteri ꝯferri: ẽt si alienãdo dixerat. Saluo iure dñij ꝟm Bal. q̃ sit cã bñ. amit. c. i. qꝛ factũ sequẽs est ꝯriũ. ar. c. ea te. de iureiu. ꝛ qꝺ no. ibi. secus si dixisset. Et aliter uel alio mõ nõ intẽdo: qꝛ operãtur ut dño ꝯdicẽte nõ videat̃ facta alienatio. Et hoc verꝫ nisi aliq̃ captio dño posset interuenire: puta daret castellũ tali quem dñs expellere postea non posset.

¶ Quid si nõ alienat nisi ꝑtẽ. ℞. Jo. 21
an. quẽ seqt̃ Pa. vbi. s̃. ꝙ solũ ꝑdit illã partẽ quã alienauit: etiã si eẽt maior pars. de ꝓhi. feu. alie. iperialẽ. § i.

¶ An possit alienare ꝓ aia. ℞. ꝙ non 22
neq̃ legare neq̃ disponere ꝓ aia. ut i c. i. q̃lr feu. ali. licet. nec etiã de iure canonico ꝟm Ho. i sum. de iniu. ec. qꝺ intellige in feudo tꝑali: qꝛ si feudũ ẽ ꝑpetuũ põt alienari ꝛ ecclie donari. ꝟm eundẽ Ho. ꝛ sequit̃ Pa. vbi. s̃.

¶ Quid si alienat suas comoditates 23
ad tp̃s lõgissimũ. ℞. bald. in ti. de pace

ꝯstā.iu.fir.i.viij.charta.ꝙ ñ cadit: dñ
mō actū sit ꝙ dñiuz vtile nō transeat
allegat glo.singularē.in.l.codicill⁹.§.
instituto.ff.de le.ij. Idē dicit i emphi-
teota. Idē tenet bar.in.d.§.instituto.
vbi dicit ꝙ vēdēs fruct⁹ dom⁹ ad cen
tum annos non videtur alienare.sed
non placet. sed si vult alienare faci-
at sic. Vendo uel cōcedo fructus uel
ipsā ꝑceptionē: cū hoc si dño placue-
rit uel dñs nō reuocauerit. Et sic sal-
uo ⁊ saluato honore ⁊ iurisditōe ⁊ cō-
sēsu dñi: ⁊ si de iure possū nec alr: nec
alio mō. Si aūt dño nō placuerit: vel
nō ꝯsenserit uel reuocauerit uel de iu
re nō possū res sit inēpta uel venditio
uel alienatio sit irrita ⁊ ipso iure nulla
et sic erit tutissima cautela nisi sit ca-
ptio dñi.ut dixi.

24 ¶ Utrū possit pignori dare.ꝛ. Pa.
vbi.s.ꝙ nō.qꝛ q̄ ꝓhibent alienari ge
neralr a lege uel ꝑ testatorē aut a iudi
ce: uel ꝑ pactū ꝯhētiū ꝓhibent pigno
ri dari.l.fi.C.de re.ali.nō alie.⁊ ꝑ bar.
in.l.in quoꝝ.ff.de pig. Nō qꝛ ꝑ ꝯstitu
tionē pignoris de facili ꝑuenit ad di-
stractionē rei.ff.de distra.pig.l.ij.⁊.iij.
C.de iure do. ipe.l.ij. Et ꝓpterea vno
ꝓhibito ꝓhibet oē ꝑ qd ꝑuenit ad il
lud.l.oꝛo.ff.d spō.cū ꝯcoꝛ.ibi in glo.
posit.sec⁹ est qñ qs ꝓhibet emere qꝛ
pōt i pign⁹ accipe nisi fieret in fraudē
ꝑ tāta quātitate ꝙ nō est verisile dñm
luituꝝ.ar.l.q hēbat.in ꝑn.ff.de le.iij.
ſm bar.in.d.l.in quoꝝ.

25 ¶ Ad quē reuertet feudū vasallo pri
uato.ꝛ.bal.q.mo.feu.amit.§ aut si li-
bellario.ꝙ si ꝑuat ex dolo cōmisso in
ꝑsona dñi ad dñm reuertit.ut q̄ sit ꝑ
ma cā ami.bñ.c.i.§.deniq̄z.qñ ꝟo de
linqt ex ꝑsonā: tūc veniūt agnati ⁊ nō
dñs.qñ ꝟo ex cā alienatiōis: tūc sunt
opi.sed bal.ibidē dicit ꝙ si fecit i frau-
dē agnatoꝝ: tūc ipsi agnati veniūt nō
dñs. Si ꝟo nō in fraudē fecit: tūc re-
uertit ad dñm: tñ filij uel agnati: imo
etiā filia mascul nō exñtib⁹ dz redime
re a dño ⁊ cogit dñs eos iuestire.ut d
his q feu.da.pos.§.cū ꝟo.qd intellige
si feudū nō erat nouū ſm Ja.de belui
sio.bar.tñ ut recitat Pa.vbi.s.in l.eū
ff.de inter.⁊ releg.⁊ in.l.ut iureiur.§.
si liberi.ff.de ope.li.dicit ꝙ si pat cō-
misit delictū ꝓpter qd directe venit ꝑ
uād⁹ feudo: puta qꝛ alienauit ⁊ hmōi
uel cōmisit aliqd ꝯ tenorē iuramenti
tūc nocet filio etiā si ꝓcessisset ab an-
teriori gñatiōe.ar.in.l.i.ff.si qꝛ ali te.
ꝑ.⁊ in.l.cū rō.§.fi.ff.de bo.ꝓscri. vbi
pꝫ ꝙ si qs ꝓhibuerit aliquē testari: vl
interfecit ꝯsanguineū cui debebat suc
cedere ab intestato fisc⁹ occupat here
ditatē.nec veniūt aliq cōsanguinei q
sunt ꝓhibēti uel occidēti grad⁹ inferi
oris.ut ibi pꝫ cū no. Si ꝟo delictū ñ
est ꝓpter qd directe sit ꝑuādus: sed ꝑ
quandā ꝯñtiaꝫ: puta qꝛ dānat ꝓpter
aliqd maleficiū: ita ꝙ ei⁹ bona veniūt
publicāda: tūc ꝓcedat distinctio. Dy.
in regula nō dꝫ.li.vi.q distinguit ⁊ tꝫ
ꝙ si feudū a pris ꝑsona habuit origi-
nē noceat filio.sec⁹ si est a genere vlte
riori: qꝛ tūc nō nocet. Cū q̄ distinctōe
trāsit Jo.an.⁊.d.Ant.in.d.c.fi.d feu.
Distinctio tñ bal. mihi videt eqoꝛ q̄
ad laicos.sꝫ in ꝑlato ecclīastico tꝫ cū
Ange.de are insti.q.mo.fini.tute.§.
itē finit.qꝛ licet veniat ꝑuādus feudo
nō tñ nocet successioni: qꝛ eo mortuo
reuertet ad suū successorē. ⁊ hoc seqt
etiā gl.in.c.i.§.fi.i ti.d caplis corradi.

26 ¶ Utrū vno feudatario deficiēte ac-
crescat feuduꝫ alteri.ꝛ. Pa.vbi.s.ꝙ
nō nisi fuisset exꝑssū. vide bart.in.l.si
mihi.ff.de verb obli.

27 ¶ Utꝝ vasall⁹ vasalli mei sit me⁹ va
sall⁹.ꝛ.ꝙ ñ.sicut nec libt⁹ liberti mei
est me⁹ libert⁹.ff.ꝑ so.l.nam socij.

28 ¶ Utr̃ fili⁹ repudiata hereditate p̃ris possit feudũ tenere. ℞. ſm Ho. ꝙ nõ. Sed aut totũ dz retinere: aut totũ repudiare: nisi dñs de nouo bñficio inuestiat agnatꝫ ꝯsentientib⁹. Agnati v̄o bñ p̃nt feudũ retinere repudiata hereditate.. ut in ꝯsti. Fe. an agna. uel fi. defũ. re. he. pos. feu. re. c. si ꝯtingeret.

29 ¶ Utrum vasallus iuito dño possit refutare feudũ. ℞. Jo. de imol. in. c. i. de feu. ꝙ nõ. allegat glo. singularẽ i. c. fi. de capi. q cu. vẽ. ⁊ Pa. in. d. c. i. Idez tenet glo. in. c. q̃ i ecclia̅ꝝ. de ꝯsti. bar. v̄o in. l. is cũ q̃. ff. de aq̃ plu. ar. ⁊ Oy. ꝯsi. xliiij. ⁊ Jac. de belui. in. d. c. fi. sic ꝯcludũt ꝙ si est datũ ad certũ seruitiũ nõ pót. Si v̄o ad seruitiũ incertũ tũc pót anteq̃ꝫ illud seruitiũ sit indictum qꝛ nũdũ est purificata obligatio: facit in sili glo. in. l. incola. ff. ad munici. nisi iurasset specifice non posse refutare ſz bal. i ꝑludijs feu. Fallit si dñs esset i ꝑlio: ⁊ tũc vellet refutare. qꝛ dñs tũc nõ posset sibi ꝓuidere de eq̃li vasallo ar. l. filie mee. ff. so. ma. Nã cedere feudo est quoddã diuortiũ. ⁊ nõ valet nisi possit ꝯsuli indẽnitati dñi. Ho. in. c. vno. de va. q ꝯ̃ ꝯsti. lo. feu. alie. tenet ꝙ pót. sed tu tene opi. bar.

30 ¶ Utrũ dñs teneat̃ vicẽ repẽdere vasallo fideli. ℞. ꝙ sic. al's censebit̃ male fidus. ut in li. feu. de for. fi. c. i. in fi. facit. xxij. q. v. de forma. xcv. di. esto subiect⁹. ⁊ debet ꝑuari feudo ꝑ superiorẽ si ꝑfide se habet ꝯ̃ vasallũ suum.

31 ¶ Utrũ ecclia possit sine vsura recipere in pign⁹ feuduz ⁊ facere fructus suos. ℞. ſm. c. i. de feu. ꝙ sic. dũmõ interim nõ recipiat seruitiũ a vasallo. ⁊ istud hz locũ etiã in feudo laicali ſm cõiter doc. ⁊ lz glo. ibi sit ꝯ̃ria nõ curabis de ea. Dicit tñ Car. ibidẽ quem seqt̃. d. An. ⁊ cõiter alij ꝙ si feudũ eẽt liberꝫ nõ posset retinere fruct⁹: qꝛ ꝑfatũ. c. i. intelligit̃ qñ nõ est liberꝫ. Sed iudicio meo nõ hñit respectũ ad seruitiũ: qꝛ cõiter seruitiũ nõ tantuz valet quantũ fruct⁹ feudi: al'r nõ eẽt bñficiũ feudũ. Et iõ mihi videt̃ saluo meliori iudicio ꝙ tex. fũdauerit se sup nãz feudi: q̃ est ut dñiuz rectũ remaneat apd̃ dñm: ⁊ vtile penes vasallũ: ſz cũ obligatione saltẽ fidelitatꝫ: lz multũ seruitiũ sit debitũ. ⁊ iõ dimissa obligatõe d̃ ꝯsensu ipsi⁹ vasalli ꝯsolidat̃ ipsum dominiũ vtile. cũ directo nõ ex aliena re ſz ꝓp̃a: ⁊ sic nõ oportet attẽdere an sit liberꝫ vl'ne. ſz ꝙ nullo mõ retineat eũ obligatũ ad aliqd̃. et sic declaret ꝙ interi ẽ absolut⁹ ab oib⁹ rõe feudi debitꝫ

32 ¶ Quid si dñs recipit iteriz seruitiũ a vasallo. ℞. ꝙ si vasall⁹ facit tanq̃ꝫ ex debito: tũc fruct⁹ teneret̃ restituere nisi ꝓtestet̃. ar. in. l. ij. C. de iure dñico ipetrã. ⁊ in. c. cũ. M. de cõsti. Secus esset si ex liberalitate sciẽs se nõ teneri vasallus exhibet consueta seruitia.

33 ¶ Utrũ idẽ sit in emphiteosi ⁊ locatione. ℞. ꝙ sic. vñ spec. in ti. de feu. §. qñ. ver. xl. ꝙ feudũ ⁊ ꝯ̃ct⁹ emphiteoticus ⁊ liuellari⁹ sũt eiusdẽ nature. ⁊ dicit bal. in ꝑfata. viij. char. in tit. de pa. ꝯstã. verꝫ in feudis in qb⁹ nõ debet̃ seruitiũ ſz certa quãtitas pecunie vini et hmõi: al's nõ. Sz q̃ ad hoc nõ video qn liceat recipe fruct⁹ liberãdo a seruitio rõne iã dicta. lz Jo. an. ⁊ Hos. ⁊ alij dixerit idigere declaratõe papali ſz nõ placet. et dico ꝙ vbicũqꝫ lex feudalis nõ est ꝯ̃ iuris ciuil' aut nãl' rõez hz locũ in ẽphiteosi. al's nõ. ut tz bar. in. l. si mihi ⁊ ticio. ff. de v̄b. ob. ⁊ bal. i c. i. de inue. de re. alie. fac. Aduerte ẽt in ꝯscia ꝙ melioratões q̃ cõiter in cõtractu emphiteotico fiũt ñ posset rõne mutui tenere. Jdeo ꝑfata oia limito tã in hoc dubio quã ante ꝑcedẽti d̃ feudo ⁊ emphiteosi vbi melioratio ñ

est facta q̄ tñc licet. Item qñ est a cā libera quia si exbursasset quantitatez pecunie uel quid aliud dño p ipso habendo sic nō liceret qñ fructꝰ disproportiōarent̄ a seruitio siue a fictu. qd̄ bene nota. quia pauci aduertūt.

34 ¶ Utrū idē sit in vsufructuario obligāte ꝓpetario. ℞. ſm Ho. in sū. q̄ sic si hz a cā libera a ꝓpetario: alꝰ non: vbi fructꝰ disproportionant̄ a seruitio

Fictio. vide. j. sil'atio. et quō fictio iuris valet ⁊ qñ. vid. s. ꝯsēsus. §. iiij

Fideicommissuz ⁊ mortꝫ cā dōatio legatoꝝ appellatōe ꝯtinent̄. ff. d le. iij. l. ⁊ fideicōmissū: sz fideicōmissū iō factū est: qꝛ fideicōmissa oliz petebant̄ ex fide heredū: sz hodie fere exeq̄ta sūt fideicōmissa ⁊ legata: hñt tñ aliq̄s differētias. de qbꝰ vide in gl. d. l. ⁊ si fideicōmissū. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ ē tex. i. l. i. ff. d le. i.

Fideiussor: ē q̄ p alienis debitis intercedit. ⁊ differt a mādatore: qꝛ mādator interuenit a p̄ncipio. fideiussor v̄o pōt accedere tā añ factū quā post. ut habet̄ in auf. p̄nte. C de fideius. ꝓpterea tā in. ff. quā in. C. eo. ti. additur ⁊ mandatoribus.

1 ¶ Fideiussio nō tz qñ ē accessoria ei qd̄ non tenet glo. in. c. grauis. de cēsi. cum ꝯcor. ibi positis.

2 ¶ Quis pōt fideiubet̄. ℞. q̄ qlibet q hz liberā administratōz suoꝝ bonoꝝ.

3 ¶ Utrū mulier possit fideiubere p viro. ℞. q̄ nō. ⁊ si fecit nō tenet̄ ipso iure. l. ij. in glo. ff. ad se. ꝯsul. velle.

4 ¶ Utrū mulier possit fideiubere pro altero. ℞. q̄ nō. ſm qd̄ no. in. l. q̄uis. ff. ad velleia. Et ſm qd̄ ibi distinguit̄ ponunt̄ sex casus in qbꝰ mulier pōt fideiubere. ¶ Primꝰ qñ fideiubet p p̄cio dando ut qs manumittat seruū.

¶ Scd̄s qñ pro dote alicuiꝰ mulieris

¶ Tertio qñ renūciauit bñficio velleiano certiorata de eo. ¶ Quartꝰ qñ accepit preciū p fideiubēdo uel aliqd loco p̄cii. ¶ Quintꝰ qñ in fraudē fideiussit ut deciper. ¶ Sextꝰ qñ pignꝰ uel fideiussorē p alio dedit: ⁊ post biēniū a dicta cautione numerandū iteꝝ ad idē se obligauit uel pignꝰ ul' fideiussorem dedit. Secus si infra bienniuz consensit: qꝛ nō valeret.

¶ Utrū clicus possit esse fideiussor. ℞. q̄ p laico nullo mō pōt: ⁊ si facit est abiciendus. ut in. c. i. de fideius. Sed aliq limitāt in frequētia fideiussionis ꝓpter v̄bū inseruiēs. in d. c. positum. qd̄ no. frequentiā. i. valde seruiēs sicut ⁊ ponit̄ in l gallus. §. ille casus indifficilis. i valde difficilis. ff. de li. ⁊ post. sz mihi videt̄ q̄ nullo mō debeat fideiussor esse p laicis. ut. xi. q. i. c. te qdez. in tex. ⁊ i gl. nisi i casu necessitatꝫ i q̄ sicut obligat̄ subuenire idigēti. ut. xij. q. i. vidētes sic ⁊ fideiubet̄. ⁊ hoc tz gl. i. d. c. te qdē. ⁊ gl. i c. pe. e. ti. sz p ecclia uel p alio clico bñ pōt fideiubere. ut i. c. ij. eo. ti. ⁊ in d. glo. d. c. te quidem.

¶ Sz nūqd obligat̄ si fideiusserit. ℞. q̄ sic. ut i. c. puenit. ⁊ i. c. ꝯstitutꝰ. eo. ti. limitat tñ Ho. q̄ solū tenet̄ d̄ p̄imonio suo ul' de redditibꝰ bñficij q̄s facit suoꝝ. non autem in preiudicium ecclesie. Archi. in. c. statutum. de rescrip. li. vi. tenet q̄ nec etiam de fructibus beneficij. Sed cōmunis opi. est i ꝯrū. ⁊ cum opi. Hosti. ⁊ sic tene.

¶ Utrū religiosus possit fideiubere. ℞. q̄ nō. ut in. c. pe. e. ti. nec etiā si eēt abbas nisi hoc fiat de maioris partis ꝯuētus capli ⁊ abbatꝫ licētia. vt ibidē.

¶ Utrum heres fideiussoris obliget̄ sicut fideiussor. ℞. q̄ sic. l. potest accipi. ff. de fideius.

9 ¶ Utrū fideiussor q ꝓmisserat aliquē
pñtare liberet̄ si tal' ꝓ q̄ fideiussit post
fideiussionē cōmisit capitale crimē ꝓ
pter qd̄ fuit ꝯdēnat⁹ ad mortē ul' bāni
tus ⁊ fugit. ℟. q̄ sic. ut est casus in. l. sz
⁊ si qs rei. ff. si qs cau. in pn. ⁊ no. in. l.
si decesserit. ff. q satisda. co. ⁊ ibi dr̄ q̄
d. Albri. cū fideiussisset ꝓ q̄dā scholari
bononie accusato de q̄dā maleficio
de eo pñtando sub pena mille libraꝝ
post quā fideiussionē accusat⁹ fuit p̄fa
tus scholaris ab alio: d̄ alio maleficio
q fugit ⁊ nō cōparēs citat⁹ fuit banni
tus ⁊ diffidat⁹ ꝟm cōsuetudinē bono
nie ⁊ ꝯdēnat⁹ ad mortē postq̄ condē
nationē obtinuit q̄ nō erat obligatus
sue fideiussioni. et hoc verꝝ nisi fideius
sor esset in dolo uel lata culpa respectu
maleficij postea ꝑpetrati: qꝛ in ꝯscia te
neret̄ ad restōnez dāni ꝓximi: al's nō.
10 ¶ Utꝝ fideiussor rei d̄capitādi cui di
ctus re⁹ fuerat assignat⁹ ⁊ fugit sit ipse
decapitād⁹. ℟. Cy. in. l. ad cōmētarien
sem. C. de custo. re. ⁊ bar. ⁊ ibi tex. i. l.
si qs reū. ff. de custo. re. q̄ nō. sz pecu
mal'r puniet̄. Rō qꝛ nemo pōt se obli
gare ex ꝯctu ad penā capitalē. qꝛ ne
mo est dñs mēbroꝝ suoꝝ. xxiij. q. v. si
nō lz. ⁊ in. l. liber hō. ff. ad. l. acql. Si
tū fuerit in dolo puniet̄ pena arbitra
ria. ut no. in dictis locis. ⁊ in glo. c. cuz
homo. xxiij. q. v. Nec ob. d. l. ad cō
mentariensē. qꝛ loquit̄ de illo q hz ex
officio custodiā q punit̄ eadē pena q̄
erat puniēdus incarcerat⁹ si est in do
lo, fuge ul'i negligētia nimia. ut ibi no.
11 ¶ Utrū possit qs interponere fideius
sorē in cā criminali. ℟. Pa. in ℟ica d̄
fideius. q̄ si nō venit iponēda corpo
ralis pena pōt: al's nō. Et sic intellige
c. si clīcos. d̄ sen. excō. li. vi. facit. d. l. si
qs seruū. iūcta. l. diuus pi⁹. ff. de custo.
re. ⁊ est bon⁹ tex. in. d. c. cū hō. ⁊ ibi ēt
glo. Fallit in muliere. de q̄ dic ut ī aut.
ut nulli iudi. §. necessarium.
¶ Utrū cū plures insolidū sūt fideius 12
sores debeat diuidi debitū inter eos. ℟.
Pa. in. c. puenit. eo. ti. q̄ sic. si sūt oēs
pñtes ⁊ soluēdo: ⁊ hoc postulēt añ litē
ꝯtestatā. ff. de fideius. l. si dubitet. §. i. ⁊
istud est beneficiū diui adriani positū.
C. de ꝯsti. pecu. l. diui adriani. ⁊ hēs in
effectu insti. e. ti. §. si pl'es. Et hoc verū
nisi huic beneficio renūciassent.
¶ Utrū pñte debitore p̄ncipali ⁊ idis 13
cusso possit ꝯueniri fideiussor. ℟. q̄ ñ.
ut in aut̄. pñte. C. e. ti. etiā ꝟm Pa. in
d. c. puenit. si ꝯstituerit se p̄ncipalē de
bitorē: ut fit cōiter hodie. ⁊ hoc verꝝ ē
nisi renūciauerit huic bñficio. ut. C. d̄
duo. re. sti. auten. hoc ita. ⁊ nisi debitor
notorie sit nō soluēdo: ul' nō possit cō
ueniri. ut in. d. aut̄. presente.
¶ Utꝝ creditor teneat̄ cedere actio 14
nes suas fideiussori. ℟. q̄ sic. Intellige
q̄s hz ꝯ eū ꝓ q̄ fideiussit. al'r pōt ei de
negare solutionē debiti. ut. l. modesti
nus. ff. de solu. ⁊. l. fideiussorib⁹. ff. e.
¶ Utrū debitor teneat̄ satisfacere fi 15
deiussori de oi dāno. ℟. q̄ sic. Intelli
ge qd̄ ei euenit ex sua culpa ꝓpter fi
deiussionē. c. ij. ⁊. iij. e. ti. de fo. cōpe.
c. fi. qꝛ officiū suū nulli dz esse dānosū.
ff. de fur. l. si seruus cōis. §. qd̄ v̄o. ff.
ad velle. l. ij. §. i. ff. quēadmo. testa. ape.
l. sed si qs. ff. q. ex cau. ma. l. videlicet.
iiij. q. iij. §. vēturis. ⁊ in glo. d. c. ij.
¶ Utrū repetere possit vsuras q̄s sol 16
uit fideiussor ꝓ creditore. ℟. Jo. an. in
regula dānuz. li. vi. in mercu. ⁊ sequit̄
Pa. in. d. c. ij. q̄ aut simpl'r erat soluz
obligat⁹ ad debitū soluendū. ⁊ sic nō
repetet: sed sibi iputet si soluit: qꝛ non
erat obligat⁹. facit. l. centū. ff. de eo qd̄
cer. lo. nisi soluisset vsuras ut interesse
Et hoc verꝝ qñ fideiussor obligasset se
nō solū simpl'r: sz etiā in oēm casū ve
nientē ex debito p̄ncipali: qꝛ teneret̄

de augmento debiti.ut.d.l.cētuz.ꝛ.l.q
ro.§.i.ff.loca.ꝛ l.moza.ff.de ver.obli.
al's simplicit fideiubēs nō teneꝛ ad in
tereſſe:nec ad augmentū ōbiti.vt no.
glo.in.d.c.iij.ꝛ ſequunt doc.ꝛ iō ſibi i
putabit ſi ſoluet iure fori.Iz iure poſi ō
bitoꝛ teneaꝛ ſi ipſe erat obligatus i vo
ad intereſſe:ſeu augmentū creditoꝛi.
al's non.aut obligauerat ſe fideiuſſoꝛ
ad vſuras ſoluēdas. Et ſic ꝑm legiſtas
ꝛ canoniſtas diſtinguiꝛ.qz ſi ſoluit ſpō
te:non repetet ꝑm glo.in.d.c.ij.qz in
debite erāt.ut in.c.debitoꝛes.de iure/
iurādo.Si vo ſoluit coacte.Iz nō op/
poſuit exceptionē:nō repetet.ſi aūt op
poſuit.ſed p iniquitatē iudicis fuit coa
ctus ſoluere.ꝛ ſic non poſſet repetere
nec debitoꝛ teneꝛ.p.l.exceptionē.ff.e.
ti.ff.de euic.l.ſi p ipſudentiā.Sed in
Ꝛriū ꝑm theologos ꝛ in ꝓcia tene fir
miter q tā in iſto caſu qñ ſoluit coacte
ḡ etiā qñ ſponte ſoluit eo q ſic ꝓmi/
ſit eas ſoluere q poſſit repetere ꝛ q ō
bitoꝛ ſibi teneaꝛ.qz ſic intelligiꝫ man
daſſe ut ſoluat debitū.ut.l.ſi ꝓcuratoꝛ
ff.de ꝓdi inde. Et ſic ſibi iputet debi/
toꝛ q eū fideiubere fecit ꝓ vſuris niſi
ſoluerit in fraudē ut faucret vſurario.
qz ſic nō repetet.aut,nō ſolū fideiuſſit
ſoluere vſuras ſed etiā iurauit.ꝛ ſic re
petet ꝑm oēs.qz Iz poſſz petere abſolu
tionē a iuramēto:nō tñ teneꝛ ꝑm go/
fre.qz Iz teneaꝛ fideiuſſoꝛ excipere.ut
no.in glo.d.c.ij. per.multa iura.non
tamen tenetur agere.

17 ¶ Utrū fideiuſſoꝛ remaneat obligat⁹
ꝓgato termino a creditoꝛe.ꝛ.ꝑm
Ꝑa.in.c.ꝓſtitut⁹.e.ti. cōiter teneꝛ q
aut fideiuſſoꝛ erat obligat⁹ ad tꝑs ſolū.
puta vſq ad āñi.ꝛ ſic non teneꝛ poſt
annū ꝓgato termino.p.l.ité querit
§.q ipleto.ff.loca.vbi pz q ſi locaui ti
bi domū vſq ad annū dato fideiuſſo
re.ſi ꝓducis poſtea tacite ad aliud tꝑs
fideiuſſoꝛ nō teneꝛ niſi denouo ꝓmit
tat. Aut obligatio erat pura Iz ſolutio
dillatata ſit ad tēpus.ꝛ ſic Iz ſolutio ſit
ꝓgrata nō tñ liberaꝛ. Ratio.qz nul/
la facta ꝓgatiōe termini teneꝛ fide
iuſſoꝛ etiā poſt terminum ſicut ꝛ reus
principalis.ar.c.cum dilecti de dolo.
ꝛ.l.celſus.ff.de arbi.

¶ Utꝛ fideiuſſoꝛ añ tꝑs poſſit agere 18
ꝯ debitoꝛē ut liberet eū.ꝛ.q ſic in tri
bus caſibus. ¶ Primus ſi diu in de
biti ſolutione ſtetit. ¶ Scōs ſi diſſipa
ret bona ſua ōbitoꝛ icepit. ¶ Tertiꝰ ſi
ꝓdēnatus fuit ſup fideiuſſione. de qbꝰ
hēs in.c.ſi.eo.ti.ꝛ vide quod ibi no.

¶ Utꝛ fideiuſſoꝛ ꝓ alienatiōe rei do 19
talis vel donationis ꝓpter nuptias cō
ſtāte matrimonio teneaꝛ de euictióe.
ꝛ. Ꝑa.in.c.cū ꝓngat de iureiuran.
Bar.in.l.cū lex.ff.eo.ti.ꝛ Jo.an.poſt
multas opi.videñ ꝓcludere q ſi mu
lier vēdit nō tenetur nec ipſe:nec ipſa
mulier.d.l.cū lex.ſed ſi vēdit maritus
vel alius teneñ vēdēs ꝛ fideiuſſoꝛ ul'
ad rē tradendā ul'ad intereſſe.ꝑm qō
no.in.l.rē alienā.ff.de Ꝟhen.ēp.ar.l.ꝛ
ſi is.C.de ꝓ.mi. Rō.qz lex nō reſiſtit
vēditioni ꝛ actioni ꝑſonali.ſed aliena/
tioni.i.trāſlatioī dominij.vñ vxoꝛ.nō
obligaꝫ qz teneret ad trāſlationē do
minij.l.excēpto in ꝓin.ff.de actio.ēp.ꝛ
vē.nec fideiuſſoꝛ qz haberet regreſſū
Ꝟ mulierē. Et hoc vez niſi mulier iu
raſſet.qz ſi iuraſſet teneret taz, ipſa ḡ
fideiuſſoꝛ. Et hec opinio placet omiſ/
ſis alijs multis in.d.c.cum contingat
per Jo.ꝛ d.anto.tactis.

¶ Utrū fideiuſſoꝛ poſſit aliqd recipe 20
re ſine vſura a debitoꝛe.ꝛ.qdā tenent
q nō qz eſſet vſura. Rō qz videt q fi
deiuſſoꝛ ſit quoddā mutuū interꝫtatū
Sed ego credo q nō ſit vſura aliqd
accipere.dūmō fraus neq; dolus iter
ueniat puta qz conuenit cū aliquo.ne

credat debitori nisi fideiubeat vt sic lucrari possit. qz tūc nō liceret. alias sic. qz hic nō est mutuū vere: neqz etiā interpretatū. Sed si rōne facti aliqd acciperet. bene esset iniusticia z ꝯ caritatē qñ nullū piculū hz ul' laboreꝫ in fideiubēdo. sed qñ aliqd accipit rōe periculi cui se exponit uel forte laborū z cereroꝝ q̄ faciliter incurrunt in talib⁹ fideiussionibus esset omnino licitū aliquid accipere: moderate tamen z sic est cōtractus inominat⁹: non mutui.

Fides dicit dupliciter. s. pactionis z ꝓfessus. vt habet̄ i. c. i. ō spō. duo. Dis pactio ḡtuīcūqz simpler dr fides Unde venies ꝯ ꝓmissionē dr venire ꝯ fidē pstitā. Et sic capitur in. l. i. ff. de pac. z. ff. de cōsti. pecu. l. i. Unde dr fides q̄si fiet. z hec respectu ꝓmissiōis de futuro. alia ē q̄ ē ꝓfessus de pēti. z hec facit matrimoniū. ut no. in. d. c. i. de hoc habes. etiā. j. Iuramētū. i. §. vi.

1 ¶ Utrum fides sit frangenti seruanda. vide. j. Iuramentum. v. §. xvij.

2 ¶ Est z alia fides q̄ dr substātia sperādarum rerum argumentū non apparentium. ad hebre. xi. c. Et de ista intelige que infra dicā in toto isto capitulo

3 ¶ In quo differt fides ab opinione. ꝛc. ut infra Opinio.

4 ¶ Que pertinēt ad fidē. ꝛc. Tho. secūda secūde. q. xi. ar. ij. q̄ directe z ꝓncipalit articuli fidei. Indirecte ẏo z secūdario ea ex q⁹ si nō crederēt seqret aliqui⁹ articuli corruptio. Et circa vtraqz pōt esse hereſis eo modo quo z fides

5 ¶ Quot sūt articuli fidei. ꝛc. cōiter dr q̄ sūt. xii. qz qlibet apostoloꝝ q fuerūt xij. suū posuit. z oēs insimul oēs articulos approbauerūt. Sed verī dicēdū ē q̄ sūt. xiiij. septē ptinētes ad diuinitatē. z. vij. ad humanitatē xp̄i q oēs ponunt̄ i symbolo mīoꝝ q sūt ista scripti.

¶ Primꝰ quē posuit petrꝰ ē. Credo i deū patrē oipotētē creatorē celi z terre. In q̄ tria ptinent̄. Primū vnitas deitatis ibi credo in deum: non deos ¶ Secundū distinctio psone ibi patrē oipotētē. Et ut dicit Ri. in. iij. sē. hic oipotentia includit oēm sciam sūmā bōitatē. puidētiā respectu oium z oēm pfectionē. ¶ Tertiū creatio oiuꝫ ibi creatorē celi z terre. i. visibiliū per terrā. z inuisibiliū p celū significans.

¶ Secūdus articulus quē posuit ꝺn̄s Andreas ē. Et in iesū christū filiū eius vnicū dñm nostrū. ei⁹ dicit. i. pris z vnicū. qz solus vn⁹ ē filiꝰ. z dñm nostrū. s. iure creationis gubernatiōis z redēptiōis. ¶ Tertiꝰ articulꝰ quē posuit. Joānes est. Qui ꝓceptꝰ est de spū sācto natꝰ ex Maria ṽ gine. ¶ Quartus. quē posuit Jacobꝰ maior ē. Passus sub pōtio pilato. crucifixus mortuꝰ ē z sepultus. ¶ Quintꝰ articulꝰ quē posuit Thomas ē. Descēdit ad iferos tertia die resurrexit a mortuis. in q̄ cōtinent̄ duo articuli. ¶ Primꝰ descēdit ad inferos. s. fm̄ animā. ¶ Secūdus resurrexit a mortuis. s. gloriosus z imortalis. ¶ Sextus articulꝰ quē posuit Jacobꝰ minor ē. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei pris. Ascēdit eni nō solum sup oēs celos. i. sup oēm creaturā corporalez. sed etiā sup oēm spūalē. qz ꝓpter dignitatē vnīois oēs excellit. ephe. i. ꝓptereā addit. sedet ad dexterā dei pris. i. in portionibus bonis pris. ¶ Septimꝰ articulꝰ quē posuit Philipꝰ ē. Inde vēturꝰ ē iudicare viuos z mortuos. i. eos q in eius aduētu viui reperient̄ z in momēto morient̄. z postea. resurgēt cū eis q ꝓmorierant mortui. ¶ Octauꝰ articulꝰ quē posuit Bartholome⁹ ē. Credo in spūm sanctū. qui. s. est tertia persona in trinitate. ¶ Nonus articulus quē posuit

¶Mathe°ē. Sāctā eccliaz catholicā. l. congregationē fideliū. ¶Decim° articul° quē posuit Simō cananeus ē Sāctor cōioné. remissionē peccatoz. Et iste articul° cuz illo quē posuit beatus ¶Mathe°ē vn° articul° z ad vnū z eū dē articulū ptinet q ē de. opatōe dei p quā dat nobis eē gr̄e. z ē sēsus. Credo i spīm scm̄ faciētē sāctā eccliaz catholicā. i. vsem i q ē cōio sanctoz z remissio peccatoz. z ió ñ dz dici. In sāctā. sz sāctā. Vl'ē sēsus. Credo catholicā eccliaz eē sāctā. s. p opatōez dī: eccliaz i quā hñ tē cōionē sanctoz z remissionē peccatoz. tñ ad hunc articulū reducīt fides de sacris. qz i eis cōicāt fideles z sūt istra sāctificandi. z ex ꝑ̄ñti pcā remittendi. ¶Undecim° articul° quē posuit Judas tadeus est. carnis resurrectionez. ¶Duodecim° articulus ē quē posuit ¶Mathias. Vitā eternā. Et ē sēsus isto rū duorū. Credo q deus resuscitabit nos z dabit nobis vitam eternam. s. bonis. z ex ꝓsequēti sequitur q dabit mal' penā eternā. hec ex ¶Ri. i. iij. di. xxv.

¶Utr̄ simplices q i sūtilitatib° fidei errāt peccēt. ℟. Tho. Fa fe. q. ij. ar. vi. q ñ si nō ptinacit̄ puerse de trie ihere ī pticulari ꝫ vīsī ecclie fidē. spe. vo ti. ō heren. z aluar°. ut refert Jo. ō. li. tenēt q peccāt mortal' z sūt hereti. spec. allegat. xxiiij. q. i scisma. C. ō hereti. l. ij. z ō i ius vocādo. l. vēia. xxxvij. di. c. si. aluar°. vō allegat. vj. q. i. q̄ro. xvi. q. i. si cupis. xxij. q. ij. i ꝑ̄z. ſz ego credo verā opi. sā. Tho. ímo. plus dico q aliq̄ñ tal' error posset eē meritor°. vt puta aliqs audit aliquē ꝓdicatorez famosū vl'ēpm ꝓdicasse aliquē errorē z simplex credit ailo obediēdi fidei. parat° tñ corrigi. nā ex itētiōe opa iudicant. c. cū voluntate de sētē. exco. aliqñ cuz pcō veniali. ut puta vetula credit trinitatē eē vnā feminā. z qz credit ecclīaz sic tenere sic credit. z tñ nō ē hereticā. qz cōditional'r credit si ecclia sic tz z credit. aliqñ ē cū mortali ut est qñ hō sciēter credit aliqd qō ē ꝫ articulos fidei vel determinationē ecclie. z hoc patet ex. c. dānam° in fi. de sum. trini. ad iura q̄ adducit. spe. l. ij. cū sua glo. ē ꝫ ipsū. l. vēia. nihil facit ad māz. c. scisma. loquit̄ de hereticis paratis se nō corrigere. ad iura Aluari q̄ videt̄ velle q ignorātia nō excuset. loquūt̄ de ignorātia iuris nālis q̄ nō excusat. Et hoc tene. sicut tz etiā Inno. i ℟ica. de sū. tri. z Lar. i cle. vnica. ō sum. tri. Vide ēt qō īfra dicā. ¶Hereticī°. in pn.

¶Utr̄ oēs teneant̄ habere fidē explicitā. ℟. fm. S. Bo. i. iij. di. xxv. z puenit cū eo. Ri. ibidē q credere explicite z distincte ē fidei ꝓuecte: z nō ē necessariū nisi illis q fidē necessario alijs hñt manifestare q. s. officiū de cēdi z ꝓdicādi sūpserūt. credere vo iplicite est fidei diuinute. z nō sufficit hūi vsuz rōis. qz cū q̄dā sint notorie diuulgata nō posset qs illa ignorare sine ꝛcēptu z totali negligētia sue salutis. Credere vo pti iplicite. s. q̄sdā articulos z q̄sdā alios explicite ē necessariū ad salutē. tenent̄ eni etiā simplices ad illos articulos explicite credēdos quos eis manifestat nō tñ ꝓdicatio sed etiā ecclīastica ꝓsuetudo. vt ē de vnitate z trinitate quā ex signatione nosce re pñt cum dicunt. In noie patris z filij ꝛc. Itez de natiuitate. passione z resurrectione q̄ festa ꝓdicant. z remissionē peccatorū quā ex actu ꝓsbyterorū nosce re pñt. Ideo ab ignorantia talium nullus excusatur vtēs rōne. qz non pōt eē sine negligentia z cōceptu. nisi ſz ¶Ri. vbi ō. illi qb° xp̄s nec p se nec p aliū: nec p inspiratione interiorē locutus est. quia tales nō tenentur credere explicite nisi id quod credebatur in lege nature.

Tenet etiã alex. ō ale. sc̄b a sc̄b e. ¶ Nullo de pplexitate ꝓscie q̄ puer in carcere sarracenoꝝ iclusus ab infãtia ꝫ aug. de q̄nib⁹ noui ⁊ veteris testi. si nō fuerit a q̄ didicerit nec ad eū rumor doctrine fidei puenerit imunis erit. ⁊ cū nō hēat ipotētiã oio credēdi dicit alex. q̄ si faciet quod in se est deus illuminabit eū uel per occultam inspiratiõnē uel per angelum. aut per hominē.

§ ¶ Utr̄ sit necessariū ad salutē ꝓfiteri ea q̄ sūt fidei. ℟. q̄ sic. ꝓ loco ⁊ tpe. ꝫ Tho. sc̄b a sc̄b e. q. iij. ar. iij. puta quãdo si aliqs interrogaret de fide ⁊ taceret ⁊ ex hoc crederet ul'q̄ nō hēret fidez ul'q̄ nō esset vera: ul'alij ꝑ eī⁹ tacitur/nitatez a fide auerterent ⁊ hmōi casibus in q̄b⁹ honor debit⁹ deo ⁊ vtilitas ꝓximus ipēdēda subtrahit nisi ꝓfessio fiat est necessaria de ꝓcepto. In alijs aũt casib⁹ nō est necessaria de ꝓcepto sed de cōsilio si mō vtilitas fidei spaꝛ. Utruperabilis ē ꝓfessio fidei q̄n solū ē ad ꝓturbationē infideliū. dicēte dño. ¶ Bath. vij. Nolite sanctum dare canibus. facit. c. in mandatis. xlij. distin.

9 ¶ Quid ō illo q ꝫ iteri⁹ credat. tñ ꝓpter timorē facit aliquē actū infidelitatis. puta exhibet reuerētiã idolo. portat aliquã vestē designatã ad aliq̄d determinatū signū infidelitatis ⁊ hmōi. ℟. q̄ peccat mortaliť. q̄ ſm aug. xxxij. q. iiij. sicut. Sanctius ē mori ꝙ vti idolatrico. hec ille. Secus esset si nō designaret determinate infidelitatē. sicut legimus in beato Sebastiano qui vtebaꝛ clamide militari ex bono zelo: vt lucraretur animas xp̄o: ⁊ huiusmōi.

10 ¶ Utrū liceat ꝑce vel ꝓtio aliquē adducer ad fidē. vide. ſ. Jude⁹. ℣. xxxiij.

11 ¶ Utr̄ liceat disputare ō fide. vide. s. disputatio. ō hac mã. vide. ſ. infidelitas

Filius

gdã dicit spurius ⁊ ppzie ē nat⁹ ex mꝛe nobili ⁊ patre ignobili: ul'ꝑce incerto ⁊ mꝛe vidua. Sz in iure spuri⁹ dicit ois natus ex illicito coitu. hterq̄ de ꝓcubina i domo retēta ab eo q̄ nō ē ꝓiugatus. ut no. in. c. tãta. q. fi. sūt le. ⁊ no. Bar. in. l. si gener. ff. de his q. ut idi. ℣. Filius natus de adulterio ꝓpto noie vocet mācer. deutro. xxiij. ⁊ in. c. nisi cū ꝑdē. ℣. ꝓsone. ō renū. Et ois tal' spurius i nihilo succedit pri. ul' cōiunctis p lineā pinā. q̄ nō dr̄ agnatus. ō q̄ tex. in. c. dicat aliqs. xxxij. q. iiij. ⁊ gl. in. c. p venerabilē. q fi. sūt le. ⁊ q̄ nō. i aut. ex cōplexu. C. ō incē. ⁊ inuti. nup. ⁊ Insti. de suc. co. ℣. vulgo. ⁊ Insti ad orphi. ℣. nouissime. imo nec pater pōt talē instituere heredē. aut. lz. C. ō nali. ⁊. d. c. dicat aliqs. Unde dicit Pa. i d. c. p venerabilē. q bastardi nobiliuz nō dicunť de pentella pentuz: q̄ sordes nō cōputanť iter ꝓcipuos. C. ad orphi. l. si q̄ illustriś nec arma parentū portare pñt. ⁊ est sñia Bal. in. l. cū legitime nuptie. ff. de sta. ho. ⁊ sequitur. d. anto. in. d. c. per venerabilem.

¶ In tales succedãt mꝛi. Distigue q̄ aut ē vulgo quesit⁹ ⁊ ppzie solū spuri⁹ ⁊ sic succedit cum legitimis filijs: nisi mater sit illustris femina. ut in. d. l. si q̄ illustris. ⁊ ibi p glo. ⁊ Bar. ⁊ Insti. de succes. cogna. ℣. vulgo q̄situs. Idē dic de notis. aut sunt etiã manzeres. sicut nati de ea q̄ non poterat esse legitima vxor siue q̄ alteri nupta vel ipse: siue q̄ ꝓsanguine⁹ vel affinis. ⁊ sic in nihilo succedũt. vt i. d. aut. ex cōplexu. pōt tñ heredes eos instituere ſm Bar. ⁊ Bo. ⁊ videť renere gl. in. d. c. tanta.

¶ Queritť an parentes succedãt ꝑfatis spurijs. ℟. Pa. in. d. c. tãta q̄ nō in eo casu q̄ ipsi nō succedũt parentibus. Et hoc ver de q̄buscūq̄ filijs illegitimis

¶ Quero an ꝑfati spurij possint instituꝛ hꝛdes ab alijs exꝛneis. ℟. Pa. in. c.

cū hēret de eo q̄ du. in ma. quā po. per adul. ꝙ sic. qꝛ nō ꝓhibent̄ nisi pentes vt no. gl. in auť. q. mo. na. effi. sui. §. vlti mo. Et ſm Bar. in. l. Si is q̄ ex bonis. ff. de vulga. ⁊ pupi. subſti. nō ꝓhibetur ſuccedere fratri ſuo pupillo ēt ex iudicio pr̄is. facit. glo. in auť. q̄ mo. na effi. ſui i fi. q̄ dicit. ꝙ lꝫ pr̄ nō poſſit talē vulgariter ſubſtituere. pater tamen pupillariter quaſi pupilli ſit heres.

4 ¶ Utrū pentes poſſint p̄fatis ſpurijs aliqd relinquere rōne alimētoꝝ. ℞. ꝙ ſic. ut no. Bar. in. d. auť. ex complexu. imo tenēt̄ ꝺ eqtate canōica eos alere ſꝫ facultates coꝝ: ⁊ tā pr̄ q̄ꝫ mater. tū qꝛ tales nō ſūt i ptāte nec pr̄is nec matris. iſti. de nup. §. ſūt ⁊ alie ꝑſone. ⁊. l. vulgo ꝯcepti. ff. de ſta. ho. tū qꝛ alimenta debent̄ iſtictu nāe q̄ ſic matrē obligat ſicut patrē. vt no. Jnno. in. c. ij. de regula. ⁊ Pa. in. d. c. cū hēret. ſecꝰ de iure ciuili ut in. d. auť. ex cōplexu. Uñ dicit Bal. i. l. fi. §. ſi a ſocero. ff. de his q̄ in frau. cre. ꝙ ꝺ eqtate canōica pōt pr̄ donare ſpurio. ut hēat ꝓ alimētis. ⁊ ſilr legare ꝓ alimētis. no. Bar. in. l. fi. ff. de his q. ut indi. ⁊ Cy. in. l. nō oi titulo. C. ꝺ admi. tutoꝝ dicit ꝙ etiā ſpuria dꝫ dotari. ut no. Jmola in. l. lucius la. ij. §. i. ff. de le. ij. Limita p̄dicta niſi eſſēt in nimia quātitate in fraudē legata. Et conclude ꝙ prefati ꝯ predicta a patre recipieudo de eius bonis tenetur reſtituere etiam in conſcientia.

5 ¶ Filius aliꝰ dr̄ nothus. ut no. in. d. §. ſūt ⁊ alie perſōe. q̄ aliqñ dr̄ nālis tm̄: q̄ꝫ nis ſpurij etiā ſint nāles tm̄ ⁊ talis ē ille q̄ eſt natꝰ ex coitu neqꝫ damnato: neqꝫ approbato de iure ciuili. ut ē filiꝰ ꝯcubine ſolute i domo retēte a ſoluto q̄ poſſet eſſe eius vxor legitima. puta. qꝛ nō eſt ꝯſanguinea nec affinis. ut in l. in ꝯcubinatu. ff. ꝺ ꝯcubi. ⁊ iſte ſuccedit pr̄i ab inteſtato in duabꝰ vncijs totius hereditatꝭ: dūmō nō exiſtāt filij legitimi ul' vxor legitima. ut i auť. liceat patri. C. dē natura. li. qꝛ filijs legitimis exiſtētibꝰ: ul' nepotibꝰ nō pōt niſi vnā vnicā relinquere ei ⁊ matri ⁊ nō vltra vt. l. matre. C. de natura. li. Sꝫ ſi nihil reliquerit ei. in nullo ſuccedet. ſed tamen debet alimentari a legitimis.

¶ Sed nuuqd ſi non hꝫ filios legitimos poterit tales heredes iſtituere. ℞. ꝙ ſic. etiā in totū. legitima tñ reſeruata parētibꝰ ſi hꝫ. ut no. in. d. auť. liceat pr̄i. ⁊ lꝫ Gofre. teneat ꝙ nō ſuccedat cū hodie talis coitꝰ ſit reprobatꝰ. ut in auť. de leno. col. iij. ⁊ in auť. ſcenicas. colla. v. ⁊. C. de cōcubi. l. vnica. tñ ego teneo cū glo. in. d. c. tāta. ⁊ in. c. niſi cū p̄dē. de renū. ꝙ ſuccedūt etiā de iure canonico. qꝛ ex q̄ ius canonicū nō ſtatuit oppoſitū nō debemus in hereditatibꝰ recedere a diſpoſitione iuris ciuilis. facit. c. per venerabilē qui fi. ſint le. ⁊ ſequitur Pa. in. d. c. tanta.

¶ Filius. alius dr̄ legitimꝰ tm̄. ⁊ iſte eſt adoptatus ul' arrogatꝰ. Et dicunt̄ legitimi tm̄. qꝛ nō nā ſed legis iſtitutione ſūt filij. ut de cogn. le. i rubro ⁊ nigro. Et iſti ſi nō ſūt legūte emācipati a pr̄e adoptāte ſuccedūt pr̄i legitimo ſimul cū filijs legitimis nālibꝰ. ut no. C. de adop. l. fi. ⁊ inſti. de here. q̄ ab ite. def. §. itē adoptiuos. ⁊ in. l. ſi pr̄. ff. ꝺ adop. vide. s. Adop. §. i. ⁊. ij.

¶ Filius aliꝰ dr̄ ſpiritualis ⁊ legitimꝰ. ſicut ē ſuſceptꝰ de baptiſmo ul' criſmate. Et iſte i nihilo ſuccedit. qꝛ cū ſit ſpiritualꝭ nō extēdit ſe ad tꝑalia.

¶ Filiꝰ aliꝰ dr̄ ſpūalis tm̄. ſicut ſūt oēs xp̄ani pape. ⁊ de dioceſi. epi. ⁊ de pochia p̄ſbri. ut i. c. oēs. xxx. q. i. ⁊ iſti ſilr i nihilo ſuccedunt pentibꝰ ſuis iſto mō.

¶ Filiꝰ aliꝰ nālis ⁊ legitimus. nālis dr̄ qꝛ nāliter ē gñatꝰ. legitimꝰ qꝛ ex legitima pentū ꝯiūctōe approbata ꝑ leges

illi succedãt ab testato pentib⁹ obus
aliis exclusis. ut i aut. ō here. q̃ ab ite.
Limita nisi i cãu i q̃ alig spãlr admit
tunr. ut dictū ē i filijs adoptiuis ⁊ sunt
q̃si dñi viuētib⁹ pentib⁹: solū eis deest
administratio. vt insti. de heř. q̃. ⁊ dif.
§. sed sui. Vñ ex ꝓsuetudie lege inuata
filij comitū appellanr comites. vt filij
regū reges etiã i vita pentū. ut. xxiiij.
q. i. c. fi. ⁊ per Bart. in. l. fi. C. de digni.

8 Vtrꝫ fili⁹ nãlis tñ efficiat legitim⁹
p sequẽs mrimoniū inr patrẽ ⁊ mr̃es
ei⁹. &. Pa. i. d. c. tãta. q̃ sic q̃ũq̃ sit
fili⁹ nãlis. si tpe q̃ genit⁹ fuit poterãt eẽ
legitie vir ⁊ vxor i mrimonio pentes
ei⁹ ⁊ ꝛ bar. i. l. pe. ff. ō ꝓcubi. velit solū
hoc eẽ vez i ꝓcubia i domo retẽta post
ea p vxore capta. tñ canoniste cõit te
nẽt ꝛriū. ⁊ hoc tẽeal. sec⁹ cẽt si tpe gña
tiõis ñ potuisset eẽ mrimoniū inr pen
tes. q̃ ꝛ p dispẽsationẽ vl̃ alio mõ sit
postea ꝛctū mrimoniū: nõ tñ erũt le
gitimi. ſm Jo. an. i q̃dã apostilla bal. i
li. feu. ti. si de feu. ꝓtro. fue. vult q̃ nisi i
terueniat ĩstrumẽtū dotale. vt volũt iu
ra ĩsti. de nup. §. aliq̃n. ⁊ ĩsti. de here. q̃
ab ite. deffe. post pri. ⁊ i aut. q. mo. nã.
effi. sui. §. fi. q̃uis seq̃r mrimoniũ ñ le
gitimãr. ꝛ ego teneo ꝛriũ. sicut tenẽt
moderniores canoniste cõit ⁊ ꝑtica
sequunr legiste. imo pl⁹ dico q̃ ꝛ tpe
ꝓcept⁹ ñ potuisset eẽ vxor ei⁹. si tñ tpe
pt⁹ ꝛhit legitime cũ ea fili⁹ erit legiti
m⁹. ſm cõem opi. i. d. c. tãta. silr ñ no
cebit filijs nat̃ ex ꝓcubina qn sint legi
timi ꝛ pr̃ iternedio tpe habuit vxorẽ
aliã. ⁊ ea mortua postea accepit ꝓcubi
nã i vxorẽ ſm bar. i. l. cũ mihi decẽ. ff.
de solu. ⁊ bal. i. l. pe. ff. soluto mrimo.

12 Vtrꝫ filij nati ex clãdestino mrimo
nia sint legitimi. &. gl. in. c. q̃ nobis q
fi. sũt le. q̃ si nullũ ē impedimẽtũ post
approbationẽ mrimonij erũt legitimi
siue sint nati aũ approbatõnẽ mrimo
nij: siue post. ⁊ hoc sequũr oẽs. ⁊ ꝓbat
in. c. ij. de clã. despon. Nã approbatio
retrotrahiř ⁊ pinde est ac si a ꝓncipio
fuisset ꝛctũ i facie ecclie. imo pl⁹ dicit
Zilan⁹ q̃ ꝛ clãdestine ꝓhẽtes nõ ꝓsu
manr cõiuges. vt dicit glo. i. c. lator. q
fi. sũt le. tñ hoc ꝓcedit respectu nubẽ
tiũ. ꝛ respectu filioꝝ ꝓsumunr cõiu
ges q̃ ē notãdũ. ex q̃ infert Pa. i. d. c.
lator. q̃ nat⁹ ex viro ⁊ mulierе simil'es
habitãtib⁹ ꝓsumr legitim⁹. q̃ favore
legitimatiõis ꝓsumr iter eos mrimo
niũ. p q̃ facit. l. i libere mulieris. ff. de
ri. nup. ⁊ maxie ꝓcedit si vocabant se
cõiuges. vt no. ĩno. i. c. ex pte de resti.
spo. dicit ẽt Io. q̃ si multo tpe simul tã
q̃ cõiuges cohabitarũt ꝓsumẽdũ est
eẽ mrimoniũ. facit q̃ no. ipse i. c. illõ
de ꝓsũp. si aũt erat ipedimẽtũ. nũc sũt
opi. Jo. an. ⁊ d. Anto. tenẽt q̃ post ap
probationẽ ltianr. licz postea separenr
Glo. ꝛ q̃ hoc ē vez in nat̃ post appro
bationẽ. ꝛ nõ i ante nat̃. Jo. cal. ꝛ q̃
nullo mõ ltianr. ⁊ hoc putat pa. vez õ
rigore turis. facit. c. fi. i. §. si gs de clan.
despon. Et hãc teneo ꝓpter presatũ
c. fi. vbi est tex. apertus. vide de hoc. s̃
Clandestinũ quando dicatur in pun.

13 Vtrꝫ nat⁹ de spõsa de futuro sit legi
timus. &. Pa. i. c. p tuas q̃ fi. sũt le. q̃
sic si nullũ sit ipedimentũ. alias secus
secundũ q̃ dictuꝝ est in precedenti. q.

14 Vtrꝫ fili⁹ q̃ cõiter reputar fili⁹ eiri
⁊ vxoris teneat credere vxori dicenti
eũ illegitimũ. vide. s̃. Adulteriuꝫ. §. v.

15 Vtrũ ex tractatu pentũ gs ꝓstitua
tur filius. &. Pa. vbi. s̃. q̃ ex nomina
tione filij ⁊ tractatu vt filij ꝓstituiř gs
i possessione filiatiõis etiã si sit nat⁹ ex
domũ. Vñ ibidẽ dicit. d. Anto. quẽ se
quiř Pa. vbi. s̃. ⁊ no. Butri. i. l. gdã.
ff. de ꝓba. q̃ tractatus pentũ. puta. qz
illi tractabãt eũ vt filiũ ⁊ ipe eos vt pa
rẽtes ꝓbat aliquẽ filiũ alteri⁹. imo pl⁹

vult glo.i.c.trāſmiſſe.q ſi.ſint le.q ꝓ/
batio hui⁹ tractat⁹ ꝓferr negatioi pen
tū. Ité.d.Anto.i.d.c.vult q etiā ſola
fama ꝓbet filiū ſi nihil ꝓbr in ꝯrū.
16 ¶ Quid ſi ꝓbr q vxor eo tpe cōmi
ſit adulteriū q̄ talis ꝓcept⁹ é.ff. ¶Pa.i
d.c.trāſmiſſe.t.c. p tuas.eo.ti.q ſi pr
ſeu marit⁹ cohabitabat eo tpe cū vxo
re reputabit legitim⁹.qz cū poſſit eſſe
fili⁹ vtriuſq; deberm⁹ fauore filioꝝ ꝓſu
mere q ſit fili⁹ mariti potiuſq; adulte
ri.p hoc é tex.i.l.miles.§.deſicto.ff.ō
adul.facit.l.qz ſemp.ff.de ritu vo. Ité
dic de filio nato de ꝓcubina retēta in
domo.vt ſemp ꝓſumat fili⁹ ꝓcubina
rij.vt hēs glo.ſingularē i.c.michael.
de fi.ꝓſcr.ſec⁹ ſi fuiſſet abſ⁹ tanto tpe
q non potuiſſet eū generare.vt.ff.de
his qui ſunt ſui.vel alie in.l.filium.
17 ¶ Utr fili⁹ natus ex illis q poſt matri
monū ꝛctū ō cōi ꝓſciu fecerūt votū:
vel qñ alter intrauit religionē t reperi
tus fuit ſit leginimus. Vide ī. ¶Patri
monium.iij. Impedimentum. v.§.v.
18 ¶ Utr appellato e filioꝝ veniāt nāles
tñ.ff. ¶Pa.i.c.in pñtia de ꝓba.q aut
apparet de tacita volūtate diſponētis
ſiue ex ꝟbis pſitis i diſpōne ſiue qz é
eadē rō de legitio ſicut de nāli.t tunc
venīt ēt nāles: ſiue tracteť de pena ſi
ue ō comodo: ſiue i legib⁹ ſiue i ſtatut
vl teſtis t hmōi.ſi vō nō appet de mē
te.tūc ſi tracteť de comodo veniūt ēt
nāles.xxxv.q.vij.c.vnico.t hoc ex be
nigna iterpretatiōe potiuſq; ex ſigni
ficatiōe ꝓpria.qz ex ꝓpria ſignifica
tione noie liberoꝝ vl filioꝝ veniūt ſo
lūmō nāles legitimi non adoptiui vel
naturales tñ.vt in.l.ſi ita gs.§.fi.ff.ō
le.ij.non veniūt etiā vbi tractať de co
modo ſpurij t ex coitu damnato nati.
19 ¶ Utr fili⁹ ōnominet a pſe.ff.q ſic
de iure.vt i.c.ij.de cōuer.i fi.t inſti.ō
le.ag.tu.§.i. Et hoc qz ſequit familiā t
agnatiōnē pñs.nec ob.c.raymuti⁹ de
teſta.qz fm Jo an.illud erat p ſuphiā.
qz mr erat nobilior.vñ fili⁹ ſeqr ꝓuile
giū pūi ſi trib⁹. ¶ Pzio q̄ ad honorez
¶ Scdo q̄ ad curialē ꝯditionē.C.de
decurio.l.eos.l. exemplo. t.l. nullus.
¶ Tertio q̄ ad originē.ff. ad mūici.l.
i.vbi gl.i.c.dicat.xxxij.q.iij. t gl.i.l.cū
lite.ff.ō ſta.ho.ō illegitis dic.ut i.§.ſe.
¶ Utr ſeqr cōditionē ſil⁹.pūs.ff.q 20
nō de iure.ſz mſis fm gl.quā ſequūť
cōit doc.i.c.i. de cōiu.ſer.q vult q pt⁹
ancille erit penes dñm ancille.l. t ſer
uoꝝ i pn.ff.de ſta.ho.p q̄ facit tex.i.l.
ptū.C.de rei.vē. t no.i.c.vnico.de na.
ex li.vē. t i.c.fi.de ſer.nō oz. t iſti.ō iu.
pſo.§.fi. Nec ob.c.libi.xxxij.q.iiij. vbi
dr ſemp q naſcit deteriorē pr̄ ſumit.
ſz expon deteriorē.ſ.mſis q̄ fragilioz
é hoc tñ limitat ¶Pa.i.c.ſz de ꝓiu.ſer.
vex niſi ꝓſuetudo vl ſtatutū hēat aliō
ſicut hodie eſt q natus ex ancilla non
eſt ſeruus ſi pater eſt liber. Quod no.
¶ Utr pr t mr teneāť alere filios.ff. 21
q ſic.de q̄ vide.ſ.alimēta.§.i.niſi i.v.
cāib⁹ q̄s no. ¶Pa.in.c.cū hr̄et de eo q
du.i ma.quā po.p adul. ¶ Prim⁹ ſi
fili⁹ eū accuſauit.vt.l.ſi.gs a liberis.§.
ité iudex.ff.de li.agno. ¶ Scds ſi pr
eget ipſe.qz nō teneť vltraq; pōt.d.l.
ſi gs.§.ſz ſi fili⁹. ¶ Tertio ſi fili⁹ cōmi
ſit crimē ingratitudinis ꝛ patrē i gl.l.cū
pr̄ez.C.ō alen.li. ¶ Quart⁹ ſi fili⁹ hz
arte vl aliō vñ viuat.d.§.ſz ſi fili⁹.t.§.
alimēta.ibidē.lita tñ hoc fm bar.i tra
ctatu alimētoꝝ niſi ſit fili⁹ nobil⁹ q eū
ō deceat i tali arte opari. ¶ Quit⁹ ſūt
oēs cāe ex gb⁹ pr̄ pōt exheř dare filiū.
ita t denegare alimēta.de gb⁹ vide.ſ.
Exheredatio.t infra. Ingratitudo.§.iij.
¶ Sz ſi diuortiū fiat apō quē dz ali. 22
t gb⁹ expēſis.ff.q extiabit iudex pēſatis
circunſtantijs.puta.qz minor triēnio
apud matrē t hmōi.vt no.in.l.vnica.

C. de diuor. fac. ⁊ apud quē li. edu. ⁊ in
aut. si pr̄ ibidez posita. vbi dr̄ ꝙ si pat̄
fuit cā diuortij nutriet̄ apud matrē ex
pēsis pr̄is: si mō mr̄ nō cōuolauit ad
scd̄as nuptias. si v̄o mr̄ dedit causam
apud patrē expēsis mr̄is locupletē. nisi
pr̄ minus idone⁹ sit. qꝛ tūc apud ma-
trē locupletē: nisi alter eoꝝ eēt ifidel̄.
qꝛ apud fidelē sunt alēdi. ut patet ꝑ ea
que dixi supra. Baptismus. vi. §. xi.
23 ¶ Utrū fili⁹ magis teneat̄ subuenire
pr̄i q̄ ex̄neo. ℞. ꝙ pr̄i etiaz infideli q̄
extraneo fideli ceteris paribus. ut no.
glo. xxx. di. c. i. ⁊ xlij. di. quescamus. ⁊
lxxxvi. di. non satis.
24 ¶ Est filius q nō hz nisi vnū panē ⁊
hz patrē q fame ꝑerit: ⁊ filiū sil̄r cui d̄
bet subuenire. ℞. Cy. in. l. ij. C. de pa. q
fi. di. ꝙ poti⁹ pr̄i qꝛ posset eū vendere.
ego addo qꝛ ius diuinū sic eū obligat
qd̄ dicit. Honora patrē ⁊c. ⁊ qñ dr̄ ꝙ
amor magis descēdit q̄ ascēdat. l. isti
qdē. §. fi. ff. qd̄ me. cā. l. liberoꝝ. ff. d̄ v̄.
signi. ⁊ l. liberi. ⁊ ibi glo. ff. de inoffi. te
sta. ℞. Ja. ibidē. ꝙ verꝝ ē q̄ ad ordinez
dilectionis. nō tñ q̄ ad effectū obliga-
tionis. nā ꝑ natiuitatē filioꝝ nō dz cō-
ditio aui fieri deterior qꝛ iā hz filiū ob
ligatū. Sz in ꝯriū facit qd̄ no. Bart. i
l. si qs a liberis. in. §. si. vel parēs. ff. de
li. agno. vbi dicit post gl. ꝙ pr̄ tenetur
alere filiū de iure nāli. ⁊ filius tenetur
alere patrē de iure gētiū. ⁊ sic videtur
fortius vinculū q̄ tenet̄ pr̄ filio q̄ quo
tenet̄ filius pr̄i. ꝯriū tñ determinat in
l. i. in. fi. ff. de iu. ⁊ iure. facit etiaz ꝯ qd̄
no. Bar. in. l. nō quēadmodū. ff. de li.
ag. vbi vult ꝙ si qs hz patrē ⁊ filiū di-
uites ⁊ indiget alimētis ꝙ poti⁹ dz pe
tere a patre suo q̄ a filio rōe predicta
25 ¶ Utꝝ fili⁹ possit nubere sine lnia pa
tris. ℞. ꝙ sic tā mascul⁹ q̄ femina. q̄-
uis nō expediat. vide. s̄. Dos. Et quō
tenetur eam dotare, que nupsit sine
scitu patris. in. §. iiij.
¶ Utrum possit vouere. vide. j. votū 26
ij. §. v.
¶ Filiussa. viuēte matre emācipat⁹ ac 27
qrit vsūfructū in maternis bonis ꝑ vi
rili. i. ꝑ media parte si ē vnus filius ⁊
pr̄ ꝑ alia post mortē matris. cāus ē. C.
de bo. mater. l. si viua matre. Idē dic
in nepotib⁹ ⁊ ꝓnepotib⁹. Idez dic si
sūt plures filij. qꝛ ꝑ virili parte simul
cū pr̄e. Sed si aliq sūt emācipati. aliq
in patria ptāte ꝑ virilib⁹ ptibus veniēt
oēs sz vsufruct⁹ nō emācipatoꝝ rema
nebit apud patrem. ut in. d. l. si viua.
¶ Sed nunquid idē erit in alijs bo- 28
nis aduenticijs. ℞. ꝙ non. sed soluz in
maternis. ut no. glo. in. d. l. si viua.
¶ Utꝝ filius possit agere ꝯ patrē. ℞. 29
Pa. in. c. nō ē. de spon. ꝙ sic ratione
peccati. al̄s nō. ē admittēd⁹. vt no. gl.
in. c. si ecclia. xxiij. q. iiij. Sed gl. in. c.
querit̄. ij. q. vij. tenet ꝙ pōt sz canōes
cōqueritā in ciuili quā i criminali ne-
gocio. sed sm leges nō pōt nisi in ca-
strēsi cā ciuiliter nō in alia. ff. de iudi. l.
is nulla. ⁊ etiā in quasi castrēsi. vt. ff. de
fur. l. si qs vxori. ꝑmo respōso. nō tñ d̄
furto. sed actōe i factū. C. de dolo ma.
l. supstite. Et hoc nō existēs emācipat⁹
sz emācipat⁹ bene pōt agere petita ve
nia ⁊ ipetrata. C. de i ius vo. l. vltima.
sed in criminali cā nō audit̄. ij. q. i. ꝑ-
hibent̄. nisi iniuriam in ipsum cōmi-
serit. ut. C. de pa. pote. l. congruentius.
¶ Ad qd tenent̄ filij parētibus. ℞. ut 30
colligo ex Ale. de ales. in. iij. par. sū. in
tractatu de. iiij. ꝑcepto. ꝙ ad tria de ꝑ
cepto. ¶ Primū ē ꝙ tenent̄ eos dili
gere. Rō qꝛ cū fili⁹ sit obligat⁹ aīe pa
tris ⁊ mr̄is ex cui⁹ opatōis v̄tute gn̄a
tus ē tenet̄ ei repēdere. qd̄ nō pōt in
alio nisi amando. quia sic cōsulat̄ eos
cū hoc ꝑpēdūt. ⁊ hoc ē ꝙ dicit Hie. li.
d̄ honore ꝑentū. redde amoris vicē. ⁊

Joan.xiiij. Ut cognoscat mundꝰ ꝛc. q.d. exẽplũ capiendo ꝙ diligo patrez ꝛ nõ sufficit ꝙ ꝯsistat in corde: sed oz oñdat̃ in signo. nec oz eẽ amor q̃ obligamur oẽs diligere: sz spãlis ꝛ precipuus. ꝛ ꝓpterea nõ excuso a mortali filios q nũq̃ꝫ signa amoris oñdũt parentibꝰ. imo semp loquunt̃ dure ꝛ vident̃ eos hr̃e exosos. ¶ Secundũ ad qd̃ tenet̃ est obedire in his q̃ ptinẽt ad dispositionẽ rei familiaris: ꝛ multomagis in necessarijs ad salutẽ: ut sunt ea q̃ ptinẽt ad bonos mores. In his sciẽter ꝯtẽnens obedire mortal'r peccat. Secꝰ si ex inaduertẽtia uel raro sine ꝯtẽptu: qz videt̃ veniale. Ad alia autẽ obedire est de ꝯsilio solũ. ¶ Tertiũ ẽ ꝙ debẽt eis in necessarijs subuenire: siue sint infirmi ul' alia necessitate. vñ mortal'r peccãt q cum possint eoꝝ necessitatibus non subueniũt nisi forte esset quid minimũ.

31 ¶ Utrũ malicia pr̃is noceat filijs. ℟. ꝙ sic quantũ ad penã tpalez. ut pz. C. ad.l.iul.ma.l.qsqs. ꝛ in.c.cũ scd̃m.d̃ here.li.vi. ꝛ in.c.nisi cũ pdẽ.§.i.de renũci.lvi.dis.nunq̃ꝫ. ꝛ.c.nasci. Ita etiã ad penã eternã ꝓpter malũ exẽplum vel malã curaz. ut de Hely.i.℟.i.facit c.si gens.lvi.di. Sil'r malicia filij inducit presumptionẽ ꝯ patrẽ.vi.q.i.q crimen.xxxvij.di.legant.

32 ¶ Utꝝ possit filiꝰ intrare religionẽ: ꝛ an teneat̃ ad eiꝰ ministrationẽ ingressus. vide.j̃.religiosus.§.xi.ꝛ.§.xxxi.

33 ¶ De filijs illegitimis ordinãdis. vide.j̃.Ordo.iij.§.xiiij.

34 Quõ filij acqrũt sibi ꝛ nõ alijs fratribus. vide.j̃.peculium.

Finis aliqñ inspiciendꝰ est: aliqñ mediuz aliquando ꝑncipiũ. vide multas allegatões.in.c.sciẽtes.de censi. ꝛ est questio brocardica.

Fiscus est bursa cesaris uel ꝑncipis.xvi q.vij.maiores. vel põt dici ꝙ fiscus bodie est saccꝰ sine ꝯscia q imbursat oia q̃sita male.ff.de calũ.l.i heredẽ.ꝛ.ff.d̃ inos.tes.l.papi.meminisse.

¶ Utrũ fiscus preferat̃ alijs creditoribus. vide.j̃.restitutio.ij.§.xvi. 1

¶ Fiscꝰ turpia lucra ẽt ab heredibꝰ extorquet: lz crimina sint extincta.d.l. in heredem.in prin. 2

Flagella quõ sunt satisfactoria. vide.j̃.satisfactio.§.viij.

Fletus de mortuis improbat̃.xiij.q.ij.q̃ꝫ preposterum.

Fomes est langor nature q carnis cõcupiscentia appellat̃.xv.q.i.§. ut itaqz. Qui quidẽ nõ est peccatũ: sz pena peccati. ibidem.§.i.

Forma est q̃ dat esse rei ꝑm Inno.i ℟ica de ꝯse.ec.uel al. 1

¶ Quid si omittatur forma in sacr̃is. ℟.ꝙ nihil fit.i.q.i.q ꝑfectionẽ.in glo. 1

Fornicatio est oĩs illicitꝰ coitus.ut.xxxij.q.ij.§.qui ergo. ꝛ in.c.meretrices ea.cã.q.iiij. Sed ꝓprie fornicatio est inordinatꝰ ꝯcubitꝰ nãlis q̃ solutꝰ solutã nãli vsu cognoscit Et itelligit̃ solutꝰ q̃libet vinculo.s.ꝯiugij: ꝯsanguinitat̃: affinitat̃: ordinis: religionis: seu voti. etiã dr̃ nãlis ad differentiã illius vsus q dr̃ ꝯ nãm. ut no.in d.c.meretrices. ꝛ sic est ꝓpria spẽs luxurie. vide.j̃.luxuria.§.ij.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide s̃.clericus.v.ꝛ.viij.§.iiij. 1

¶ Utrũ accedẽtes ad meretrices excusent̃ ꝓpter ignorantiã nescientes esse ꝓhibitũ. ℟.ꝙ nõ.imo peccãt mor- 2

taliter accedēdo: ⁊ totiens q̄tiēs: quia ignorātia iuris nālis ⁊ diuini in tali casu claro neminē excusat. i. q. iiij. per totum. Item peccat mortal'r si quis induxit aliquē ad eas qui hoc nō intēdebat. de pe. di. i. noli. ⁊ ij. q. i. notum.

3 ¶ Que differētia est iter fornicatōz ꝓ pe. icestū stuprū ⁊c. vide. j. luxuria. §. ij

Fortitudo vera est ꝑ quā quis mediocriter timet ⁊ audet ad hoc inclinat⁹ ex habitu ꝓpter bonū finem q est ꝯseruatio boni cōis in periculis mortꝫ: ut elicit' a philosopho. iij. ethi. Est aūt fortitudo ut ibidē dr̄ circa timores ⁊ audacias q̄si cohabitiua timoꝝ: ⁊ moderatiua audaciaꝝ ⁊ qdē circa timores periculoꝝ mortꝫ est fortitudo simpl'r. circa v̄o alia est fortitudo ſm qd. Act⁹ enī fortitudinis ꝑncipalior est sustinere. i. imobiliter sistere in pericul' q̄ aggredi: qz iij ethi. in sustinēdo tristia maxie dicunt' aliq fortes

1 ¶ Utrū homo teneatur sustinere mortem. vide. s̄. Caritas. §. v.

Forus est exercendarū litium loc⁹ a fando dict⁹. c. forus. de verb. sig.

1 ¶ Quō sortit' qs foꝝ. ꝛ. gl. in. c. i. iij. q. vi ꝑ istos v̄sus. Cōtract⁹ crimē re⁹ res religioꝝ. Vir. iō silis uel ꝓuocat atq̄ recusat. Excedit iussus uel si ꝯsentit vterq̄z. ⁊ ibi vid̄ expositōez cū alle.

Fratres quō diuidūt acq̄sita ꝑ aliquē ipsoꝝ. vide. j. Peculiū.

Fraus nō pōt esse sine dolo: sz bñ dol⁹ sine fraude. Ideo fraudi inest dolus sicut spēs generi. ita dicit Pa. i c. ex tenore. de rescrip.

1 ¶ Fraus ⁊ dolus nemini dz p̄ocinari tex. est in. d. c. ex tenore. facit. xvi. q. vi. c. i. xx. q. iij. ꝯstituit. xxx. q. i. dictū est.

¶ Fraus legi fit aliqñ de ꝑsona ad ꝑsonā: sicut qñ mulier vult donare viro ⁊ ecōuerso cū nō possit. ut de dona. int' vi. ⁊ vx. c. vl. supponit aliā ꝑsonā: puta q̄ soluat ei⁹ creditori ut ff. de dona. inter vi. ⁊ vx l. hec rō. §. vlti. Sil'r tutor q nō pōt emere rem pupilli iterponit aliā ꝑsonā q̄ emat. Aliqñ fit rei ad rē sicut cū qs dat frumentū filiofa. ul' sil'e ut vēdat ꝓ eo q̄ pecuniā mutuo dare nō pōt. l. iiij. §. i. ff. ad mace. qz idē ē ac si mutuaret. ar. xiiij. q. iii. plerīq̄z. i. q. i. sūt nōnulli. Aliqñ fit vni⁹ ꝯct⁹ ad aliū ꝯctū ꝯriū: ut cū vxor vēdit viro quod donare intēdit: l. si ipōsus. ff. de do. int' vi. ⁊ vx. ar. xvi. q. iij si sacerdotes. Aliqñ fit vni⁹ ꝯct⁹ ad aliū ꝯctuz sil'ez: ut cū mulier q̄ fideiubere nō pōt facit se ꝑncipalē debitricē. l. q̄uis. §. si cū essē. ff. ad vel. ⁊ l. seq. Et oēs tales ꝑuaricātur legē ⁊ ī ꝯspectu dei nō excusāt. facit qd̄ no in. c. intelligētia d̄ v̄. si. ⁊ i. c. q̄nto. de ꝑui. ⁊ i. c. ꝯstitut⁹. d̄ ꝯces. ꝓb.

¶ Fraudare nemo videt' eos q sciūt ⁊ ꝯsentiūt. ff. de reg. iu. l. nemo. 3

¶ Fraudē videt' facere ēt is q ñ facit qd̄ dz facere. ff. de his que in frau. credi. l. in fraudem. 4

Frigiditas quō ipediat matrimoniū. vide. j. matrimoniū. iij. impedimento. xvi.

Fructus ſm bar. i. l. ex diuerso. ff. de rei ven. Quidā sūt nāles ut poma ⁊ hmōi q̄ nā producit ⁊ sicut ꝓducit vtimur. Alij sūt partim nāles ꝑti idustriales. ut lac: lana: segetes: vinū ⁊ hmōi: q nāles sūt iq̄ntū a nā: et idustriales iq̄ntū ī aliā spēz ex idustria ipis vtimur. i. d l. ex diuiso. ⁊ l. certū. C d̄ rei vē. cōiter dr̄ q̄ relinq̄t arbitrio boni viri an sint nāles ul' idustriales. ut si plus v̄sat' d̄ idustria boiuz dicant' in

dustriales: ut de vino: lana: caseo et
hmōi. arg. l. q̄rit̄. ff. de sta. hominū. ⁊
iiij. q. iii. hermofrodit⁹. Si v̄o magis
de nā dicant̄ nāles. Alij solū sūt indu
striales: sicut fruct⁹ q acqrunt̄ ex arti
ficio uel negociatōe ⁊ hmōi: qui alio
mō dicunt̄ ciuiles: eo q̄ n̄ ꝓueniāt ex
re sz ex ꝓuisione hois ꝑcipiunt̄ ꝓpter
rē: ut est pēsio dom⁹ ⁊ hmōi. ut in. l. si
naues. ff. de rei vē. ⁊. l. domū. C. e. ti. et
istoꝝ qdā sunt honeste ꝑceptoꝝ. qdaz
ihoneste: ut si locauit domū ad exercē
dū q̄stū ihonestū. l. ācillaꝝ. ff. d̄ pe. he.
1 ¶ Utrū bonefidei possessor faciat fru-
ct⁹ rei quā bona fide possidet suos. ℞.
ut colligo ex. c. grauis. d̄ resti. spo. ⁊. d.
l. ex diuerso. cū ibi no. qꝛ lōga ē distin-
ctio doc. q̄ ad foꝝ ꝯtentiosū eā omitto
⁊ solū dico q̄ ad obligationē restōnis
in ꝯscia q̄ oēs fruct⁹ tā nāles quā in-
dustriales: siue possideat cū titulo: si-
ue sine titulo tenet̄ restituere si extant
si v̄o ꝯsūpsit tenet̄ solū restituere iquā
tū fact⁹ est locupletior. puta qꝛ in eā rē
expēdit i quā oportuisset expēdere tm̄
de suo: uel aliq̄ emit ex qb⁹ ampliauit
p̄rimoniū suū. facit. d. l. certum. ⁊. l. si
me ⁊ titiū. ff. si cer. peta. Verūtamē di
minuet de fructib⁹ industrialib⁹ rei lu
crose quantū industria sua est extimā-
da in dicto negocio exercitata in vtili
tatē seu augmentū dictoꝝ fructuū ac
cipiēdoꝝ: qꝛ nēo militat stipēdijs suis
de lucro aūt facto ex re q̄ de se non ē
lucrosa. dic ut. j. restitutio p̄mo in. v̄.
possessor. §. i. Si v̄o nō est fact⁹ locu-
pletior nō tenet̄ de ꝯsūpt̄. ff. d̄ pe. he.
l. vtrū. ex q̄ dolo nō desit possidere.
2 ¶ Utꝝ p̄fati bonefidei possessores pos
sint vsucape fruct⁹ p̄dictos. ℞. pa. i. d.
c. ḡuis. q̄ fruct⁹ nāles idubitabil̄r vsu
capiūt p triennium. ut no. in. l. sequit̄. §.
i. ff. d̄ vsuca. facit. l. i bello. §. si qs ꝑuū.
ff. de capti. Alios aūt cū fecerit suos n̄
pōt vsucape: qꝛ qd̄ meū est vsucapere
nō possū. d. l. in bello. ⁊ videt̄ tex. i. d. l.
seqt̄. §. lana. Sed bn̄ vsucapit aduer-
sus iudicis officiū p qd̄ tenebat̄ restitu
ere: quia possum prescribere rem meā
aduersus actionē qua poterā cogi ad
restitutionē ei⁹. ut est tex. in. d. §. si quis
seruū. ⁊ hoc voluerūt glo. ⁊ bar. in. d.
l. sequit̄. i. §. fruct⁹. Et sic patet q̄ i cō
sciētia post triennium bona fide transa-
ctum erūt sui oēs qualitercūq; nec te
netur restituere. De possessore malefi-
dei quō teneat̄. vide. j. restitutio. i i. v̄.
possessor.
¶ Sed no. q̄ fruct⁹ sunt illi qui super 3
sunt de directis expensis que fiūt gra-
tia fructuū querendoꝝ: ꝯgregandoꝝ
⁊ conseruandoꝝ. ff. de peti. here. l. si a
dn̄o uel p̄re. §. fruct⁹. ⁊. l. plane. in fi. ⁊
C. de fruc. ⁊ li. expen. l. i. vbi dr̄ hoc fru
ctuū noie continet̄ qd̄ iustis sumptib⁹
deduct̄ superest. Nā null⁹ casus inter
uenire pōt qui hoc gen⁹ deductionis
impedire possit. ff. famil. her. l. fund⁹ q
i. rn̄so. ff. sol. ma. l. fruct⁹. Un̄ fruct⁹ itel
ligit̄ deduct̄ necessarijs impēsis. ff. de
ope. ser. l. fruct⁹. ff. de vsur. l. qd̄ in fru-
ctus. ⁊. ff. man. l. qui mutuā. in fi. ⁊ in
glo. d. c. grauis. ⁊ vide. s̄. expense. §. iij
Un̄ dicit tex. in. d. §. fruct⁹. intelligunt̄
deduct̄ expēsis q̄ q̄rēdoꝝ colocādoꝝ
⁊ ꝯseruādoꝝ eoꝝ gr̄a fiūt: ⁊ nō solū ī
bonefidei possessorib⁹ nālis rō expo-
stulat. verū etiā in predonib⁹. hec ille.

Fugere an possit p̄lat⁹
ꝑ ꝑsecutione.
vide. s̄. Ep̄s. §. xxiij.
¶ Utꝝ incarcerat⁹ ꝑ delicto suo pos- 1
sit fugere. ℞. q̄ si tenet̄ iniuste. est claꝝ
q̄ sic. Si v̄o tenet̄ legitie. tūc distiguo
q̄ aut tenet̄ n̄ ꝓpt̄ mortē iscrēdā ul̄ alī
qd̄ mēbrū abscindēdū: sz ꝑꝑ aliud pu
ta ad punitōz ⁊ hmōi: ⁊ sic n̄ lz: facit
qd̄ no. gl. i. c. iusgētiū. di. i. si v̄o tn̄r ad

morte vl' abscisione mẽbri. tũc ꝼm. d. Ainto. si pcñ est manifestũ peccat fugiendo: si fugit ut in pcó pseueret. Si vo ut peniteat nó tñ si fugit ñ tenet se restituere. secꝰ si occultũ qz pót fugeꝛ Mã nullo iure caueꝫ q debrã expectare morte nisi violẽtia alicui fieret i fugiendo: qz tũc hꝫ et iniustũ bellũ. Idẽ dico de ꝓcoidãtibꝰ cũ eo uel auxiliãtibus: dũmó fiat sine violẽtia alicuiꝰ: ⁊ aio cópassionis: nó aio fouẽdi tales in pcis ⁊ sine scandalo alicuiꝰ maxie custodis: nec distinguo utrũ ſnia ul' ñ qz ꝙlitercũqꝫ sit credo fugere possit si bono mó ut dixi pót facere. facit glo. i c. inter cetera. §. lꝫ cũ his. xxij. q. iij. in fi. q dicit q licet reo cozzũpere aliqué ꝓ vita ꝓseruãda. facit. ij. q. iij. §. norandũ in fi. facit. l. i. ff. de vo. coꝛ. q mozsibi ꝓsci. vbi dicit tex. Ignoscenduz censuerũt ei q sanguinẽ suũ ꝙlitercũ qꝫ redẽptũ volut. ⁊ scũs Tho. scõa se cũde. q. lxix. dicit q si qs esset dãnatꝰ ut fame piret posset cibũ sumere. imo videꝫ tenere q teneꝫ si pót ipsũ sumere. Similiter dic de fuga. sed q teneatur non credo neqꝫ comedere vltra condẽnationẽ uel fugere. lꝫ posset patienter ferre ꝓ peccati sui satisfactõe.

¶ Quid de eo q qrit ut capiaꝫ an possit fugere. §. q siue ſnia ꝺ eu3 data sit vel nó pót fugere: nó tñ cũ violentia officialiũ q vellẽt eũ capere: qz ipsi hñt iustũ bellũ ꝺ eũ. iij. q. v. nó putes. xi. q. iij. q resistit. ⁊ sic eos impugnãdo mozsaliter peccaret. sic' auxiliantes.

Manus dꝫ fieri in summ ptibꝰ ꝑꝫ dignitatẽ ul' facultatẽ defũcti. l. si qs sepulchrũ. §. sũptꝰ. ff. de relig. ⁊ sum. fu.

¶ Funeris ipẽsa sp ex hereditate deducit q etiã oẽ creditũ solet ꝓcedere cũ bona soluẽdo nó sunt. l. funeris. cũ duabꝰ. ll. seq. ff. de relig. ⁊ sum. fu. vꝺ limita sũptibꝰ necessariis ñ ad põpã ul' statũ: qz ñ liceret ex alijs ꝺbito i ꝓscia

¶ De suo expedit mortuũ funerari. ló mulier de dote ꝙsi ꝺ ꝓpꝛio ꝓmonio funeret. l. in eũ. ff. de relig. ⁊ sum. fu.

Uriosus an possit i aliq̃ casu se obligare. §. in. c. sicut tenoꝛ de regula. q nó. cũ nó ꝓsentiat. vnde no. q ẽt bñ faciẽdo ñ ꝓsumit sane mẽtis. Ex q̃ ifero q lꝫ faciat testñ tanꝫ qlibet mentis cópos nó valet. Idẽ videt si daret bona sua ꝓ aia. facit. c. fi. de suc. ab intesta.

¶ Utrũ possit baptizari: vide. ſ. baptismus. vi. §. x.

¶ Utrũ debeat ei dari coꝛpꝰ christi. vide. ſ. eucharistia. iij. §. xiij.

¶ Utruz iputet sibi illud qꝺ facit ad penã uel culpã. §. q nó. facit. cle. si furiosus. de homici. nã saꝭ suo fauoꝛe punit. ff. ad. l. põ. de pari. l. pe. i fi. ff. ꝺ of. ꝓsi. l. diuꝰ. i. rñso. Patiẽtia etiã pót iiuriã lꝫ nó facere. ff. de iniur. l. illud relatũ. q lex ponit. in. c. illud. xv. q. i. Uñ qꝺ facit pinde est ac si sine facto psone accidisset. ff. de admi. tu. l. vl. in fi.

Urtuz ꝑpe est ꝺctatio rei aliene mobilis: coꝛpoꝛal' fraudulosa inuito dño facta aio lucrãdi: siue ipsi rei: siue vl rei. siue possessionis. ff. e. l. i.

¶ In q̃ differt fur a latrone. §. Pa. i c. ij. de fur. q fur ꝑpe dr q ꝺ nocte furaꝫ. Latro aũt q ꝺ die. facit. d. l. i. q̃ dicit q fur dr a furno. i. nigro. eo q obscure ⁊ de nocte plerũqꝫ fit. bar. vꝺ in auc. sed nouo iure. C. ꝺ ser. fug. dicit q fur dr q furaꝫ clã sine aggressura. Latro vꝺ cũ aggressura: siue cũ armis: siue sine. ut in. d. auc. lꝫ nouo. capiunt tñ sepe equoce. ut in. c. tua. de homic.

¶ Utrũ sola volũtas ꝓstituat aliquẽ furẽ. §. q nõ q̃ ad hoies. ut ꝓ in. d. l.

ℓ.§.i.ꝛ lō oꝑtet fit ℑcratio.secᵘ q̄ ad deū.ō pe.di.i.vulgaris.ꝛ.c.si.ꝓterea xiiij.q.vl.c.vl.qz ℑ ꝓceptū. Mō ꝓcu/pisces rē.primi tui:ꝛ est mortale pec catū cū limitatione ſm q.j.dico.fur/tum mortale esse.§.xxxiij.

3 ℂ Utrū in re ꝓpria possit esse furtuꝫ. ℟.q nō.nisi aliᵘ hꝫet in ea aliq̄ ius: puta quia ipignorata ul' comodata ꝛ hmōi.ut.ff.e.l cū es pignori.si res.§. i.ꝛ.l.si is q rē.la ꝑma.in fi.ꝓterea di citur rei aliene. Sed q̄ ad peccatū tr ne cōmittit ꝓpter ꝓsciaꝫ erroneaꝫ q̄ credit alienā. Idē dic si credebat suā lꝫ nō esset q nō cōmittit furtū.instit. vi bo.rap.§.quia tamen.

4 ℂ Utrū in re imobili: puta in agro ꝛ hmōi:uel nō corꝑali ut sūt actiones ꝛ sermones cōmittaꝫ furtū.℟.q nō.ff. co.l.verum.la ꝑima.i.rñso.ꝓterea dꝫ mobilis corꝑalis.

5 ℂ Utrū sine alio furādi cōmittaꝫ fur/tū.℟.q nō.ut.l.furtū.ff.ō vſuca.i ꝑn. ℣insti.de ob.q̄ ex q̄si delic.nasꝫ.§.furtū aūt fit.xiiij.q.vi.c.vl.ꝛ.d.§.qz tñ.ꝓ/pterea dicitur fraudulosa.

6 ℂ Sed qd si credebat,ꝑa auctorita te rē suā posse accipe.℟.q furtū nō cō mittit lꝫ pdit ius qō hēbat i re.d.§.qz tñ.ꝛ.§.sc.ꝛ hoc de iure fori.secᵘ de iu re poli.

7 ℂ Quid si credit dñm ꝑmissuꝫ.℟.q nō cōmittit furtū.ff.e.l.si is q rē.la.ij. itellige si suberat cā ltia credēdi alꝫ ñ

8 ℂ Quid si dñs videt ꝛ nō ℑdicit.℟. q si nō ℑdicit ex timore uel verecun dia:pinde est ac si ℑdiceret.l.pe.ff.e. alꝫ videt ꝓsentire.lxxxiij.di. error.fal lit hoc in ſto casu:qz hic exꝑssus ꝓsen sus exigit. ut.ff.e.l.q vas.§.vacare.et in casu.l.si qs seruo.C.de fur. vbi p/suadens seruo ut tollat rē a dño.lꝫ ser tus eam tollat domino sciente:tamen talis tenetur furti ꝛ serui corꝛupti.

ℂ Utrū rapiens ancillā alo fornican di sit fur.℟.q nō.l.vex la.ij.alꝫ icipit certū.ff.e.ꝓterea dī alo lucrandi. 9

ℂ Utrū ille q solū vsum uel possessio nē vsurpat sit fur.℟.q sic.ſo.di.q feſtꝫ ff.e.l.q iumēta.sicut vtens re deposita uel re comodata ad aliū vsū ꝛ hmōi: ꝛ tenet ad restōnez exriatōis ipsi' vl' 10

ℂ Quot sunt species furti.℟.q multe 11

ℂ Prima dꝫ sacrilegiū.ut.j.sacrile/giū.ℂ Secūda dꝫ peculat'.s.ō re re ligiosa uel publica.ff.ad.l.iul.pecu.l.i. xxij.q.iiij.qd ergo.ℂ Tertia abigea tus.s.dispgendo gregē ꝛ inde furādo ff.de abige.l.i.§.i.ℂ Quarta dicit pla giatus.s.hoīs liberi venditi uel empti scienter.ff.de plagia.l.i.ꝛ.iiij. Et eo/dem mō si seruū alienū sollicitauerit: uel aspꝛtauerit:uel ad aliā regionez furtiue duxerit.C.de plagia.l.i.

ℂ Nota etiā q furtū aliquādo dicit 12 manifestū.s.cū fur deprehendit cuz re primū ꝑuenit ad locū destinatū: si ue deprehendaꝫ ab eo cuius est res: siue ab alio.ff.e.l.iij. Aliqñ dicit non manifestū.s.cū nō deꝑhendit cuz re furtiua:ul' si deprehendit cuz re furtū ua:tam delata ad locum destinatum erat.l.sine igitur.ff.e.

ℂ Quot modis particīpat quis ī fur/ 13 to ꝛ tenet ad restitutionē si ꝓncipalis non restituit.℟.x.modis. ℂ Primo cooperatō sicut faciēs ferramina ꝑ furtis faciendis uel scalas: uel faciens scortā:uel alio mō prestās opez uel cō silīū.nam tales tenent furti. Insti.de obli.que ex quasi delic. nasꝫ.§.interdū ꝛ.ff.e.l.is qui opem.ꝛ.ff.de sicca.l.ni/hil interest.ꝛ tenet insolidū.et si nihil habuit qñ sine sua coꝑatō ē ſ'sulsset furatū:alꝫ nō nisi de peccato mortali.

ℂ Ut' dantes signū:puta sumi quo 14 parati ad furtū uel rapinā vadant te/nēatur.℟.ſm Inno.ꝛ Ho.q sic. Si

militer illi q verbis aiatiuis aut instris
bellicis: ut sūt tibicines. Itē q ignē po
nūt in vna domo ut illuc alij currētes:
alias domos predēt ⁊ ꝯsiles ꝑm eosdē
⁊ insolidū restituere tenent si alias nō
fuisset factū sine eoꝝ opere ꝙ si factū
fuissꝫ sine ipsis etiā tenētur ꝑm ꝙ ma
gis uel minꝰ fuerūt efficaces in hoc.
15 ¶ Utrū illi q cū raptoribꝰ uel furibꝰ
⁊ hmōi vadūt ut ipsos defendāt ab il
lis quos dānificare volūt indebite te
neant. ℞. Inno. ⁊ Hosti. in. c. sicut di
gnū. de homi. ꝙ sic: siue associauerit
eos ut retraherēt a rapina siue non:
dūmodo raptores: siue fures nō iuis
sent si ipsi eos nō associassent. vñ ꝑm
ꝑdictos tenētur restituere in ꝯscientia
id qd ꝑdicti rapuerūt: vel q̄ eoꝝ auxi
lio rapta fuerūt: puta qꝛ cui rapieban
tur se defēdissent si ipsi nō fuissent: vl
quia tales nō iuissent si eos nō associ
assent: uel nō tm̄ rapuissent. Silr te
nent qui pacificādi aio cū eis vadunt
tñ aduersarijs timorē incutiūt quo res
suas nō audēt defendere nisi eisdem
hoc significent: quia dant causam effi
cacem. concor. Dir. ti. resti.
16 ¶ Utrū cū multi concurrūt ad furā
dum uel rapiendū. nec hñt aliquē ca
pitaneuꝫ seu dñm sup se. nec vnꝰ ma
gis aiauit aliū q̄ aliꝰ ipsum teneant q
libet insolidū. ℞. Inno. in. d. c. sicut di
gnū. ⁊ sequit ibidē Pa. distinguit sic
aut vnꝰ fuit in culpa in subtractōe fa
cta per aliū aut non. Si sic: aut dedit
consiliū. ⁊ sic tenet insolidū in ꝯsciē
tia: siue ꝑncipal' inueniat siue nō: siue
dānuꝫ passus ꝯ ꝑncipaleꝫ velit agere
siue nō. Si tñ ꝑncipal' esset absolutꝰ
a damnū passo tūc etiā liberat q de
dit consiliū: nisi ad eū aliquid ꝑuenis
set quia id tenet restituere. Ecōtrario
tñ si absoluat cōsultoꝛ nō liberat ꝑn
cipal' ꝑ regulā Accessoꝛiū ꝯuenit seq
naturā ꝑncipal' sui. de reg. iur. li. vi.
Aut nō dedit consiliū sed auxiliū: pu
ta quia associauit ⁊ hmōi: ⁊ sic tenet
inquantū dānum est plus datū ex au
xilio suo. Et si in totū: puta qꝛ res erat
ponderosa: ⁊ vnꝰ sine alio portare nō
poterat. vel vnꝰ sine alio nō iuisset: ul
nisi eū associasset tenet i totū. ff. d fur.
l. sꝫ ⁊ si qs surripuit. §. si duo. Et rō di
uersitatꝭ est inter dantē ꝯsiliū ⁊ auxiliū
quia ꝯsiliū vagat sup totū furtū. auxi
lium vō nō: sed ad id sup quo ꝑstat.
Aut nō fuit in culpa subtractōis rei al
teriꝰ. ⁊ sic non tenet restituere nisi in
quantū ipse asportauit. Ho. tñ indisti
cte tenet ꝙ oēs tenent insolidū: etiaꝫ
q̄uis vnꝰ ꝑ se potuisset. allegat. l. ita vul
neratꝰ. §. fi. ff. ad. l. acq. ⁊. l. si plures. ff.
ar. fur. ce. ⁊. l. i. §. fi. ff. si qs te. li. esse ius.
fue. Sed iste leges loquunt q̄ ad penā
qꝛ oēs tenent insolidū. ut no. gl. in. d.
l. si plures. Sed in ꝯsciētia tenet cum
Inno. ⁊ Pa. vbi nō hꝫ locū pena ni
si post ꝯdēnatiōꝫ ꝙ solū tenent ad re
stitutionē. ut dictū ē. Aduerte tñ ꝙ qñ
plꝰes dolo malo dederūt dānuꝫ alicui.
si vnꝰ restituat alij liberati sūt. l. si plꝰes.
ff. de dolo. Nec credo i ꝯscia etiā d ne
cessitate teneāt ꝑmo satisfaciēti qꝛ ob.
sibi turpitudo sua: nisi iste fuisset cā si
ne qua non induxisset eum ad tale qd
faciendum: sꝫ de bono consilio dꝫ da
ri pauperibꝰ si quid habuit.
¶ Scdo participat iussione seu mā 17
dato ⁊ tenent isolidū ad restōneꝫ de
oi dāno etiā si nihil habuit vtilitatꝭ. et
silr exequēs. ar. c. Julianꝰ. xi. q. iij.
¶ Tertio ꝯsilio. d q̄ dicvt. s. ꝯsiliū. §. j 18
¶ Quarto ꝯsensu. Intellige ut tenea 19
tur ad restōneꝫ si ꝯsensit expsso ꝯsēsu
ꝑm Ri. i. iiij. di. xv. sine q̄ furtū nō fuis
set fcm̄: alꝰs ꝯsentiēs solū mortalr pec
cat: sꝫ restituere nō tenet. Et sic intelli
ge ⁊ limita ij. q. i. notū. cū notatꝭ i glo.
que volūt ut consentiens liget eadeꝫ
pena. de hoc vide. s. consensus. §. ij.

20 ¶ Viz ille q audiés aliquē suo nole intulisse dānū ꝓmo hz ratiōne teneat ad restōnez.ꝛ.ffBo.ti.resti.q sic iso/lidū.xi.q.iij.q ꝓsentit.cū duob⁹ ca.se. ꝛ ō resti.sp.c.cū ad sedē.qz ꝑm Sco. talis ē ꝓsensus interp̄tat⁹. Limitat tñ ffBo.vez qñ ex tali ratihabitōe dāni ficati ipediūtur recupare dāna. Lre/do ego etiā q teneē ꝙuis nō ipedirē tur recupare dūmō tale dānum non fuisset datum si non p̄esumpsisset tal' dānificans eum ratum habere.

21 ¶ Quinto palpādo.s.adulādo uel lau dando eū subtilē:strenuū ꝛ hmōi:ꝛ te neē insolidū ꝑm Ri.vbi.ō.si ꝓbabilr credit q ex hac adulatōe sūt moti ad dānificandū ꝓmū:qz tal' adulatio ē gdā ꝓsensus.lxxxvi.di c.facient.ꝛ.ff.ō ser.coz.l.i.§.ꝓsuadere.¶Quis ffBo.vbi ō.teneat hoc vez in particulari adula toze nō in gñali:tñ tu tene idez ꝑm q Ri.dicit.idē ō ōtractoꝛ q ē cā sine q ñ

22 ¶ Sexto recursu.s.qñ dānificantes habent ad eum recursum sicut ad pa trocinū p̄estantes ꝑm Ric. vbi.ō.xi. q.iij. qui consentit peccantibus.

23 ¶ Septimo receptatione. Nam scié ter receptans rem furtiuā ꝛ furē teneē furti. ut est tex.i.l.eos.ꝛ ibi bald.C.de fur.nō tñ puniēē ac si furū fecisset: ꝛ sicut q furto operā ꝓstitit.ꝛ ita intelli/git bar.in.l.furtū.ff.de fur.d.l.eos.sed q̄ ad restōnez teneē ꝑm Inno.ꝛ ffBo. in.c.sicut dignū.de ho mi.de oi dāno quod ex receptatōe aut defensione sa cū est qō factū nō fuisset. Receptatio ne vō rex furatax teneē si ex sua rece ptatione res q̄ furata est habita nō est a vero dño.d.l.eos.ar.l.q vas.§.ij.ff. de fur. Et hoc si sciēter fecit.l.q̄ nauſra gū.ff.de incē.ru.ꝛ nau.§.nō tñ. Se/cus si ignorant ul'ut rē redderet dño qz tūc nō teneē.ut in.d.§.nō tñ.

24 ¶ Q ed qd si iā receptauit an teneat eas res restituere dño.ꝛ.ffBo.resti.v ꝙ sic.nisi imineat periculū in restituē do:uel latroni hz ratiōi uel alteri persone.

¶ Decauo ꝓticipatōe.s.rei furtiue co 25 medēdo ul'alio mō sciēē recipiēdo ni si i casu extreme necessitat⁹:ꝛ teneē ad restōnez inq̄ntū ꝓticipauit.ꝛ hoc vez nisi res furata trālisset i dñiuz furis: pu ta qz pecūia ꝛ ē mixta cū alia:uel ēnū ul'vinū:ꝛ ē cū alia mixtū talr ꝙ nullo mō possz discerni ab illo cū q̄ ē mixtū qz tūc trālsit i dñiuz furis.l.si alieni nū mi.ff.ō sol.ꝛ.l.nā ꝛ si fur.ff.si cer.pe.ꝛ l.l.si frumētū in ꝑn.ff.ō rei ven.ꝛ reci piēs ñ teneē restituēē nec peccat si fur ē soluēdo:alꝫ sic.sec⁹ si ignorāt er i bo na fide ꝓsūpsisset:nec fact⁹ eēt locuple tior:alꝫ si erraī ul'fact⁹ est locupletior postq̄z scit teneē restituere: nisi ꝑm q dicī.ō.Fruct⁹.§.i.ꝛ.ij.

¶ Nono ñ obuiādo ꝑm Ri.vbi.ō.s. 26 q clamādo ul'alio mō possz ꝓhibere ne furtū fiat ꝛ nō facit.intelligo q teneē qñ volse ñ ꝓhibr qñ nō hz ex offō. ar.eoz q̄ no.i.c.quāte.ō sen.ex.ꝛ sic li mita Ri.vbi.ō.sec⁹ qñ ñ ꝓhibet ex ne gligētia: vl'qz ñ vult se imiscēē rūoꝛib⁹ vl'alii piculo.ꝛ sic itelligo ꝛ limito gl. i.c.ñ iferēda.xxiij.q.iij.ꝛ i.c.dilecto.ō sen.ex.li.vi.vl'qñ hz ex offō:ut sūt pla ti.officiales:tutoꝛes ꝛ hmōi qz teneñ ar.c.faciēē.lxxxvi.di.cū si.ꝛ qō no.i.d. c.sicut dignū.ꝛ tz bal.i.l.qñ iudices. C.ō ap.ꝛ dy.i.l.qñ multa facinoꝛa.C. ad.l.iul.ō vi pu.ꝛ bal.i.l.mācipia. in ꝑn.C.ō ser.fu.q plus dicit q ñ faciēs restituere cū possit ex officio ꝛ debeat q tenetur insolidum ꝛ hoc intellige ꝑm eundem Sco.quando hoc facien do nō vergit periculū reipublice seu malū cuidens uel ꝓpie persone:qz si sic non peccaret:nec teneeē ad re stitutionē nō faciēdo dūmō ꝓponeret his cessantibus obuiare.

27 ¶ Decimo nō manifestās. s. reqsitus in iudicio ul' ex tali mō q̄ res restitue retur si diceret veritatē quā sine pīcu/lo ꝓpe ꝑsone pōt dicere ⁊ etiā alteri⁹ ꝑsone: q̄ tenet insolidū. Vñ si in iudi cio reqsit⁹ tacet uel nō vult rñdere et dicere veritatē quā scit. ꝟm Bal. in. l. ꝑsbyteri. C. de epis. ⁊ cler. efficit testis falsus: ⁊ tenet ad restōnez insolidū. facit qd̄ no. Pa. in. c. q cū fure. d̄ fur. ⁊ bar. in. l. ciuile ē. C. e. Fallit hoc si sci/ret in ꝯfessione. c. dilect⁹. d̄ exces. pla.

28 ¶ Sed q̄ro vtrū teneat silr reuela/re furē. ℞. glo. in. d. c. q cū fure. q̄ de iure ciuili nō tenet: q̄ pōt aliqd acci pere. ut indicet. ff. de ꝑscrip. ver. l. so/lent. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. iiij. §. vl. sz de iure canonico sic. Sed mihi videt dicendū ꝟm Inno. in. d. c. dilect⁹. ⁊ i d. c. q cū fure. ⁊ d̄ simo. c. nemo. ⁊ bar. Ang. ⁊ Raph. in. d. l. ciuile est. q̄ tam de iure canonico quā ciuili ad instan/tiā partꝭ nō tenet nisi reuelare furtuz: nō furē ad penā: sz iudex uel ex offi/cio iplorato: uel dū ꝓcedit ꝑ inqsitio/nē gñalez pōt cōpellere ad indican/dū furē. ar. l. iij. ⁊ l. ꝯgruit. ff. de of. ꝑsi. Et sic recte epi pñt admonere ⁊ excō municare nō indicātes: nō solū furtū sed etiaz fures: q̄ supiores tenent ex purgare ꝓuinciā malis hoib⁹. Limi/to hoc qñ nō iminet periculū mortis in fure ꝟm Host. ⁊ multomagis sibi. Et etiā limito ꝟm ea q̄ dicā. j. Inqsi/tio. §. i. ⁊ ij. ⁊ s̄. Denūciatio. §. xij. Nec ob. ꝑdictis si dicat q̄ ad instañ. partis tenet qs ꝑhibere testimoniū ꝯ furez. ar. l. nullū. C. de testi. q̄ aliud est indi/care: aliud ꝑhibere testimoniū: q̄ qñ qs testificat iam fur est detect⁹ ꝑ accu sationē: sz nō sic qñ indicat. ⁊ iō non tenet ad instantiam partis.

29 ¶ Utꝝ inueniēs rem alienā cōmittat furtū accipiēdo eā. ℞. Pa. i. c. ex lr̄is. eo. ti. q̄ aut habebat ꝓ derelicta: ⁊ sic nō cōmittit. aut nō habebat ꝓ dereli cta. ⁊ sic cōmittit. l. falsus. §. q alienū. ff. e. ti. xiiij. q. v. c. si qd iuenisti. ⁊ c. mul ti. nisi accipet aio reddēdi dño. ut no. glo. in. d. c. si qd. Fallit hoc in thesau/ro occulto. de quo dic ut no. glo. in. d. c. si quid. ⁊ vide. s̄. Emptio. §. xxiiij. et j. Inuenta. per totum.

¶ Quid si nō inuenit domin⁹ cuius 30
erat. ℞. Pa. vbi. s̄. dabit paupib⁹. ar. c. cum tu. de vsur. ⁊ in aut. omnes pe regrini. C. co. de suc.

¶ Utꝝ inueniēs aial dans sibi dānuz 31
in sua possessione qui ipsum accipit et ducit ad domū suā cōmittat furtū. ℞. videt q̄ sic. ut in. l. iij. ff. e. Sed dic q̄ si aio celandi eum dño furtū cōmittit Si v̄o nō aio celandi. Sed q̄ igno/rat cuius sit includit donec sciat licet. ut no. in. l. quint⁹. al's incipit q̄uis. ff. ad. l. acquil. nā nō licet in eo agere ali qd mali. sz dñm admonere ut suū re/cipiat. ⁊ de dāno satisfaciat ut ibidem.

¶ Utrum emens rem furatam tenea 32
tur restituere. vide. j. Restitutio ꝑmo in. v̄. Emens.

¶ Utrum quis possit vsucapere in re 33
furtiua uel vi ablata contra dominum rei. ℞. q̄ non tam quo ad furem quā quo ad eius heredes: ⁊ etiam quo ad eum qui emit quantuncūqz bona fi/de emerit: seu quo ad quemcūqz quo cūqz titulo habuerit. insti. de vsuca. §. quod autem dictum est. de quo tamē dic ut. j. Prescriptio. §. ix.

¶ Utrū furtū sit peccatū mortale. ℞ 34
q̄ sic: q̄ contra ꝑceptū. Exo. xx. Nō furtū facies. in quo precepto nō soluz prohibetur furtū proprie acceptum. vt. s̄. diffinitum est. sed etiā ois illicita vsurpatio rei aliene. xiiij. q. v. penale. xxxij. q. iiij. meretrices. ⁊ q̄tūcūqz mo dica. ut. xiiij. q. vl. c. vl. ⁊ isti. d̄ re. di. §.

gallinarũ. vbi dicit glo. q̃ etiã in vno
ouo. quod limita q̃ ad peccatũ mor-
tale. qñ. s. volũtas etiã maiora subtra-
heret: vel qñ intendit dare notabile
nocumentũ ꝓximo: al's minima acci
pere nõ erit pcm̃ mortale. facit. c. ⁊ si
qõnes. de simo. vbi non cõmittit̃ si-
monia in modico. ⁊ in. l. eleganter. §.
vlt. ff. de dolo dr̃. Nã nisi ex magna re
⁊ euidẽti caliditate non dz actio dari
de dolo. ⁊ ibi glo. dicit magna. i. vltra
duos aureos. qd̃ limita verũ circa ma
gnũ dñm. secꝰ circa cões ꝑsonas q̃z
videt̃ magnũ. facit ad hoc de ꝯse. di. ij
c. reuera. in ꝑn. vbi dr̃ q̃ oẽs in deser-
to mortui sunt. cum tamen Caleph ⁊
Josue superuixerint.

35 ¶ Vtrũ vxor q̃ hñs viꝝ ꝓdigũ ce-
lat de bonis eiꝰ ꝯ eiꝰ ꝓhibitionẽ ut si
bi ⁊ viro ꝓuideat tpe necessario com
mittat furtũ. ℞. Rodo. q̃ nõ. nec pec
cat nec tenet̃ obedire viro precipien-
ti sibi q̃ ei omnia tradat: quia sic essz
dare gladium furioso.

36 ¶ Vtrum furãs ex necessitate peccet
mortal'r. ℞. Pa. in. c. qm̃. de simo. q̃
q̃dã sũt mala in se: ut adulterare: ꝑiu-
rare ⁊ hmõi. ⁊ illa ꝑtextu pauptat̃ nõ
sũt cõmittẽda. vñ in ipsis hz locũ illd̃
c. ita ne. xxxij. q. v. ⁊. c. sacris. de his q̃
ui me. cã fi. q̃ potiꝰ dz qs q̃libet mala
tollerare q̃ malo ꝯsentire. nec igno-
scit̃ ꝑtextu pauptat̃ si talia cõmittant̃
l. palã. §. nõ est. ff. de ri. nup. vbi dicit̃
Nõ est ignoscendũ ei q obtẽtu paup-
tat̃ turpissimã vitã egit. Quedam sũt
mala q̃ tñ necessitas excusat ut furtũ:
q̃z tpe necessitat̃ oĩa sũt cõia. xlvij. dis.
sicut hi. Et iõ nõ cõmittit furtũ: nec
peccat mortal'r q tpe extreme necessi
tatis cibũ uel vestitũ ⁊ hmõi furat̃ ut
nõ pereat eo q̃ nõ ꝯtrat rẽ inuito do
mino. facit. c. discipulos. de ꝯse. di. v.
Si vo nõ est necessitas extrema: sed
magna excusat̃ a tanto: sed nõ a toto
Et sic intellige. c. si qs. eo. tit. Posset
etiã excusari a toto qñ ille a quo acci-
pit abundat. ut dicã in se. §.

¶ Sed nũqd tenet̃ restituere talis si 17
venerit ad pinguiorẽ fortunaz. ℞. q̃ si
necessitas fuit magna solũ: sic non te
net̃ ꝑcise restituere. sed uel restituere si
põt comode sine magna iedia: ul' qñ
nõ excusat a toto penitere tres hebdo
madas. ut in. d. c. si qs. Et ista extima
tio relinqt̃ arbitrio boni viri qñ dẽat
dici magna uel nõ. Si vo ẽ extrema
nõ tenet̃ restituere: q̃z de iure suũ scm̃
est. Posset etiã dici q̃ lz aliqs nõ sit
in extrema necessitate q̃ sine peccato
⁊ obligatõe ad restituendũ põt occul
te ⁊ bono mõ accipe rẽ alteriꝰ qñ. s. ille
ita abundat. ⁊ iste tal'r necessitat̃ q̃ d̃
ꝑcepto sibi tenet̃ subuenire qd̃ qñ sit
vide. s̃. Elemosyna. §. i. Qd̃ no. Et qd̃
dixi licere exñti in extrẽa necessitate:
dic etiã licere alteri ꝓ eo faciẽti: q alio
mõ ꝓuidere nõ põt ꝑm scm̃ Tho. Li
mita tñ ista vera nisi ille cui furatꝰ est
esset in eq̃li necessitate: q̃z sic nõ lice
ret ⁊ restituere tenet̃ si abstulit. de quo
vide. j. Restitutio. iij. §. iij.

¶ Vtꝝ cõmittat furtũ ⁊ peccet q xp̃i 38
anos captos ab infidelibꝰ furat̃ ⁊ libe
rat. ℞. q̃ nõ: q̃z nullo mõ poterãt eos
habere captiuos. ut. C. ne xp̃i mã. ha.
uel pa. in rubro ⁊ nigro. Et iõ cũ iniu
riose eos teneãt nõ peccat q eos libe-
rat. Sil'r dicendũ esset de eo q liberat
detentum iniuste a christiano. facit qd̃
no. xxiij. q ij. dominus.

¶ Sz nũqd liceat res ĩfideliũ cape 39
℞. q̃ si eẽt ĩdictũ bellũ ꝯ eos liceret. d.
c. dñs. al's nõ: sicut nec a christiano.

¶ Vtꝝ ille q nõ põt hr̃e sibi debitũ 40
possit furtiue sibi satisfacere. ℞. q̃ sic.
l. si nõ sortẽ. in ꝑn. ff. de ꝯdi. inde. ar.
de or. cog. c. cũ dilectꝰ. imo doluscuz

dolo cõpensari dz. l. si duo. ff. de dolo
⁊ paria delicta mutua cõpensatõe tol
lũtur. c. intellexim⁹. de adul. cũ con-
cor. suis. Et hoc verũ credo si nullum
istoꝝ. iiij. ꝯcurrit. ¶ Primũ ꝙ possit
iudice sententiãte suũ rehabere: qꝛ ne-
mo dz sibi iusdicere. ¶ Scdm scan-
dalũ sui vel ꝓximi inocentꝫ cui⁹ forte
custodie erat res cõmendata. ¶ Ter
tiũ piculũ mortꝫ corpalis vel alteri⁹ le-
sionis magne. ¶ Quartũ periculum
mortal' peccati. s. piurij ⁊ hmõi: qꝛ ali-
quo istoꝝ interueniẽte nõ licet. imo si
accepit ⁊ iminet piculũ aliqđ istorum
triũ postremo dictoꝝ tenet̃ restituere
ar. c. cũ ex iniũcto. §. sup q̃z. đ no. op.
nũci. ꝯcordat Pa. in. c. olim el ꝑmo.
de resti. spo. vbi addit ꝑm Inn. ꝙ qñ
quis non hz copiã supioris pót ꝓpa
auctoritate sibi iusdicere. ar. c. ꝑ vene
rabilem. qui fi. sunt leg. ⁊ bona glo. in
§. ius gentium di. i.

41 ¶ Sed qd si eiꝰ vel ali⁹ ꝑlat⁹ preci-
pit sub pena excõicatiõis ꝙ q habuit
aliqd de reb⁹ tal' teneat̃ restituere ⁊c.
Nũqd talis q sibi furtiue satisfecit te-
neat̃. ℟. ꝙ nõ. qꝛ ex quo licite pót si-
bi in recõpensatiõe detinere iã suuz
est factũ nec ampli⁹ est alteri⁹: nec ẽt
si diceret in snia ꝙ etiã q aio recõpen
sandi vl' q̃litercũq; qꝛ tũc snia ꝯtinet
exp̃sse intollerabilez errorẽ. Et iõ nõ
tenet nec sil'r ligat̃ q non reuelat qñ
scit talẽ retinere aio recõpẽsandi cer-
tus de debito qđ tal' dz hr̃e. secus si
nõ sit cert⁹ ꝙ talis debeat habere: qꝛ
lz ipse dicat: non credo excusaret̃ nõ
reuelãdo: quia multe fraudes al'r pos
sent fieri. Quõ teneat̃ reuelare ⁊ qñ.
vide. s̃. denũciatio. §. xij.

42 ¶ Utrũ liceat accipe rẽ meaz apud
aliũ depositã. ℟. ꝙ non. l. si qs. C. de-
po. nec etiã si esset cõmodata. l. prete
xtu. C. como. i ꝯscia tñ licet. si como-
datario vel depositario nullũ dãnum
pót euenire ꝑm Uldericũ ⁊ Host. alle
gat. l. bona fides. §. i. ff. deposi.

¶ Utrũ liceat furari ut faciat elemo 43
synas. ℟. ꝙ nõ. xiiij. q. v. c. forte aliquis
cogitat. imo tenet̃ restituere si fecit: et
q̃uis sit vsurari⁹ cui furat̃: tñ nõ licz
nisi faceret ꝓ existẽti in necessitate ꝑm
ꝙ dictũ est. s̃. §. xxxvij.

¶ Utꝝ si res furata peat liberet̃ fur 44
a restõne. ℟. ꝙ nõ: qꝛ fur sicut ⁊ quili
bet ali⁹ malefidei possessor semp est in
mora. vñ si deteriorat̃ etiã tenet̃ ꝑz eã
extimationẽ in q̃ meli⁹ valuisset apud
dñm a tpe postq̃z eaz accepit. facit. c.
g̃uis. ⁊ qđ ibi no. in glo. de resti. spo. ⁊
l. in re furtiua. ff. de ꝯdi. fur. ⁊ in. l. na-
uis. §. gñal'r. ff. de rei vẽ. Excipit̃ casus
qñ rẽ dño loco ⁊ tpe obtulit ⁊ ipse re-
cipe recusauit: qꝛ purgauit morã. d. l.
in re furtiua. nec tenet̃ si perierit ul' de
teriorata fuerit. l. vl. C. de ꝯdi. fur.

¶ Utrũ teneat̃ fur ad restõnez fru- 45
ctuũ rei. ℟. ꝙ sic. nõ solũ ꝑceptos sz ẽt
ꝑcipiẽdos a vero dño seu q̃s ꝑcepisset
d. c. g̃uis. ⁊. d. l. i re furtiua. §. si ex cã.

¶ Utꝝ fur possit repetere seu retier̃ 46
expẽsas q̃s fecit in re furtiua. ℟. ꝙ nõ
nisi ut dictũ est. s̃. expense. §. iij.

¶ Utꝝ filiuffamil'. ul' vxor religiosus 47
⁊ hmõi possint ꝯ volũtatẽ p̃riffamil'.
vel mariti ⁊ hmõi restituere rẽ furatã
ab eis. ℟. ꝙ si res extat apud eos ꝙ te
nent̃. l. in ciuilẽ rẽ. C. de fur. Qđ intel
lige ꝑm ꝙ dictũ est. s̃. §. xxiiij. si sine pe
riculo fieri pót. si vo nõ extat sz ẽ ꝯsũ
pta vel alienata: tũc si ꝑciũ vel res est
vsũ in vtilitatẽ dñi vel mariti pót bo-
no mõ de bonis dñi vel mariti restitu
ere ẽt de eo ꝯdicẽte. Et voco hic vtili
tatẽ dñi etiaz si se vestiuit vel calciauit
ꝑm ꝯuenientiã sui stat⁹ ⁊ hmõi. Si vo
expendit inutil'r. vtputa in vanitatibus
⁊ hmõi nõ pót ꝯ voluntatẽ dñi resti-

tuere nisi habeat vltra dotē vl' peculiū castrēse uel q̄si. ꝯcor. monal. restō. ij.

48 ¶ Sz qd si marit⁹ ipse furat⁹ est uel pr̄ poterit ne vxor uel fili⁹ restituere ꝯ suā volūtatē. ℞. ꝙ sic si res est in ei⁹ potestate. d. l. in ciuilē rē: sz si est in ptāte pr̄is uel mariti nō. Si tñ facerēt bōa fide nō peccarēt mortalr: qr nō ꝯmittūt furtū cū nō sit fraudulosa nec aīo lucrādi. ꝯcor. rod. ⁊ Jo. xiiij. q. v. c. vl.

49 ¶ Utrū actio furti deť ꝯ quēcūqꝫ furē. ℞. ꝙ sic. facit. l. ipuberē. ff. e. itellige si est dolo capax. Itē nō solū ꝯ furē: sz ꝯ eū q dedit opē uel ꝯsiliū. l. is q rē pignori. §. si tu. ff. e. Fallit i pr̄e ꝯ filiū: ⁊ eꝯrio: ⁊ i vxore ꝯ maritū ⁊ eꝯrio ꝯstāte mr̄imonio: sz dať eis actio rer̄ ammotar̄. l. si qs vxori. ff. e. ⁊ l. fi. C. e. ti.

50 ¶ Que pena furis. ℞. ꝙ si agať criminalr pena ē ut fustigeť: uel ut exulet uel alio mō puniať arbitrio iudicis: ñ tñ ut occidať ul' demēbreť. ut. C. d ser. fug. auť. sz nouo iure. Et hoc ver̄ si est simplex latro. sec⁹ si cū armis siue violēter aggrediť in domib⁹ uel in itinere vel in mari: uel si palā surripit: qr tūc suspendiť. l. capitaliū. §. crassatores. ⁊ §. famosos. ff. de penis. Sed qd d cōsuetudine q̄ suspenduntť oēs latrones q̄ntūcūqꝫ simplices si vltra certā summā furati fuerūt. Ray. tenet ꝙ necessitas pacis cōis ⁊ frequēs icorrigibilitas hui⁹ malicie hoīuz facit rōnabilē dictā ꝯsuetudinē. Si v̄o agať ciuiliter tūc si est manifestuz pena q̄drupli. Si v̄o nō est manifestū pena dupli. ut insti. de obli. q̄ ex delic. nas. §. pena. et. §. fi. Et pōt hec pena peti etiā post annū ⁊ iperpetuuz. instit. de ppe. ⁊ tpa. ac. §. furti. ⁊ lz p̄mo egerit criminalr. poterit iter̄ agere ciuilr ⁊ eꝯrio. C. qñ ciui. ac. p̄iu. cri. l. vnica. ⁊ l. fi. ff. e. ti. An aūt hec pena in ꝯsciētia sit soluēda. dic ꝙ nō. vide. j. lex. §. iiij.

¶ Utrum fur possit occidi a priuato. 51 vide Homicidiū. i. §. v.

¶ Utrū fur sit excōicat⁹ q furať calices: paramēta ⁊ hmōi sacra. ℞. Pa. i c. ex lr̄is. e. ti. ꝙ nō. nisi cū furto sil' fregerit hostia ecclie uel armaria ul' fenestras ⁊ hmōi. facit. c. ꝯquestus. de foro cōpe. ⁊ c. ꝯquesti. de sen excō. ⁊ qd ibi no. vide Excōicatio. v. casu. vi. 52

¶ Utrū fur q suspendiť sit sepeliēd⁹ i cimiterio. ℞. pa. i. c. ij. e. ti. ꝙ sic. ⁊ oēs alij q ꝓpter sua delicta vita priuanť. ⁊ etiā oīa alia sacr̄a ministrāda si peniteant de peccato. ut est tex. in. c. fi. xiij. q. ij. nec valet ꝯsuetudo in ꝯriū. cle. i. de pe. ⁊ re. glo. tñ in. d. c. fi. dicit ver̄ q̄ ad sepulturā: dūmō fiat de auctoritate p̄ncipis. allegat. ff. de cadaue. puni. l. i. ⁊ bene. nec cle. logť nisi d sacr̄is reprobans contrariā ꝯsuetudinem. 53

Generalis clausula continet oīa nisi ꝯria mēs appareat testatoris. ff. de penu legata. l. q penū. legat. ⁊. ff. de pecul. l. q peculij. C. d inof. testa. l. si qñ. in glo. Nō enīz videť qs generaliter ꝯcedere qd specialiter nō est ꝯcessurus. C. que res pig. obli. po. l. i. in glo. nec etiā maiora exp̄ssis: nisi spāl'r cōmittanť. ff. de ꝓcu. l. pomponius. in prin. ⁊. l. mandato.

¶ Generali per speciale ꝓculdubio derogať. de rescrip. ꝓastoralis. 1

¶ In generali mandato multa sunt q̄ non intelligunť nisi exprimanť. de of. leg. c. i. in glo. 2

¶ In generali locutione persona loquens intelligiť excepta. c. petitio. in glo. de iureiu. cum ꝯcor. ibi posit: vñ si ꝓmisi tibi dare aliqd ꝯ oēm hoīem nō teneor dare contra me. 3

Gladius nō est reddēdus furioso effecto etiā si iurassz. xxij. q. ij.

ne qs arbitret. Et facit ad probandū
q ex iuramēto uel voto nō tenet hō
qñ venit ad eū casū in q̄ nullo mō iu
rasset uel iurare nō potuisset.

Gloria uana. vide
Uana gloria.

Gratia accipit multi-
pliciter. aliqñ p
amore. ⁊ sic accipit in. c. i. co-
mo. aliqñ p ꝯcessione bñficij: seu ali
cuius indulgentie uel auctoritatꝫ. sicut
cle. gr̄e. d̄ rescri. ⁊ qd̄ habet in regula
qd̄ ob gr̄az. li. vi. ⁊ intellige qñ ad illd̄
bñficiū faciendū nō est obligat⁹: qꝛ q
facit id ad qd̄ est obligat⁹ rōne nāli ñ
facit gr̄am. ut dicit bal. in. c. i. §. hec sa
cramēta d̄ pace iur. fir. in v̄bo p gr̄az
eccl̄ie. ⁊ facit tex. p̄dict⁹ p eo. ⁊ l. tici⁹
ff. de obseq. patro. Aliqñ accipit pro
dono spūssancti. i. q. i. gr̄a. ⁊ in cle. i. de
magr̄is in gl. ⁊ p mgr̄z i scd̄o sen. Et
hec est duplex. s. gr̄a gratꝫ data. et hec
stat cū peccato mortali. ⁊ est oē bonuz
additū nālib⁹ nr̄is: sicut gr̄a p̄dicādi
pphetādi: faciēdi miracula ⁊ hmōi.
Alia dr̄ gratū faciēs. ⁊ hec s̄m Ri. in
ij. di. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a caritate
s̄m aliqd absolutū. ⁊ iō idē est realr̄ q
caritas s̄m Fran. d̄ may. in. ij. di. xxix.
qꝛ q̄ nō pñt separi sūt idē realr̄. Sz p
rōnes formales respectiuas differunt
qꝛ hñt habitudies diuersas hñtes di-
stinctos terminos. Caritas eni dr̄ ad
obiectū. s. essentiā diuinā: sz null⁹ est i
gr̄a eēntie diuine: sz volūtatꝫ. ⁊ ita dif-
ferūt formalr̄ ⁊ placet: lz alij teneant
alr̄. hec nūq̄ pōt esse cū pcō mortali
⁊ sine hac nullus saluabit. De q̄ vide
p theologos in. ij. di. xxvij. ⁊. xxviij.

1 ¶ Utrū bānitus ꝓpter aliqd̄ delictū
cui⁹ bona sūt ꝯfiscata si a dño recipia
tur ad gr̄az eoipso sit restitut⁹ ad bōa
⁊ remissa sibi culpa. ℞. qdā tenēt q sic
ꝓpter tex. i. l. i. §. fi. ff. de q̄sti. vbi dicit
bar. q bānit⁹ qñcūq̄ recipit ad gr̄az
p̄ncipis videt restitut⁹. Idē videt etiā
sensisse. i. l. fi. ff. d̄ sniaz pa. Sz Sal. i
d. l. fi. dānat dictū bar. ⁊ dicit cū cy. ibi
dē q ñ restituit. ⁊ magis placet p tex.
i ti. de pace ꝯstan. in p̄n. in. v̄. plenitu
dinē gr̄e nr̄e recept⁹. ⁊ ibi dicit bal. q
qñ qs recipit ad plenitudinez gr̄e q
remittunt culpe ⁊ restituit ad fauores
Ergo qñ solū simplr̄ ad gr̄az recipit
nō restituit ⁊ merito. Facit ēt qꝛ rescri
pta fisco dānosa in dubio sunt restrin-
gēda ad min⁹ p̄iudiciū. ar. l. si qñ. C. d̄
oper. publi. ⁊ restitutio p̄ncipis nō tra
hit retro ꝯ ius q̄situ alteri. ut tz Ang.
⁊ imola in. l. gall⁹. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊
bar. intelligēd⁹ est qñ faciēs gr̄az mā
dat sniam uel bānū cançelari in suū p̄
iudiciū solū. qꝛ adducit. §. fi. p̄dictuz.
qd̄ no. vide. s̄. dānatus. §. ij.

¶ Utrū gr̄a scd̄o mō accepta ꝯcessa 1
alicui p papā expiret p mortē ei⁹. ℞. q
dam doc. tenēt: q si gr̄a ꝯcessa hz an
nexā iurisditionē: ⁊ sit ꝯcessa sine lr̄is
q expirat. Si v̄o nō hz annexā iuris-
ditionē: sic nō expirat ēt si sit cōcessa
solo v̄bo. Sz Jo. an. in ꝓlogo sup. vi.
li. in nouella tz simplr̄ q ñ expirat ēt
solo v̄bo ꝯcessa. Idē tz archi. ibidē. ⁊
est verius per cle. dudū. de sepulturis.
Idē dic qñ papa ꝯcedit alicui ut dis-
penset cū tali: lz nō dispēsauerit ante
mortē ꝯcedētis s̄m Fede. ꝯsi. lxxviii.
Pariformiter dic de illo cū q̄ dispēsa
tū est sup aliq̄ faciēdo: qd̄ licet nō fece
rit añ mortē dispēsantꝫ: nihilomin⁹ po
terit post mortē facere: puta ꝯ̄here uel
ordiari. c. si cui. d̄ p̄bē. li. vi. ⁊. c. si sup.
de of. dele. li. vi. Silr̄ s̄m Jo. an. ⁊ seq
tur do. Ant. in. c. ex tua. de fil. p̄sby. p-
petuat auctoritas dispēsādi ꝯcessa ali
cui gñalr̄ a papa p viā gr̄e p vnā dispē
sationē factā i vita ꝯcedentꝫ. Secus si

fuisset facta p viaz eō missionis: qz nisi fecerit actū cōez dispēsatōis: puta edi etū cōe uel sile. sic expirat q̄ ad alios: cū gb⁹ nō dispēsauit. Plus etiā dico vz q̄ q̄ gr̄a ꝑcessa renocat: nō expi rat aī certificationē de renocatōe ni si q̄ papa expresse vellet stati nō valeꝛ ſm Se in.c.i. de concel. ꝓben. li. vi.

3 ¶ Quid de gr̄a ꝑcessa ab inferiorib⁹ pape.

4 ¶ Utrū expiret morte. vide Indul gentia. §. vij.

GRadus ꝓsanguinita tis z affinita tis quō cōputant. vide. j. mri monij. iij. ipedimēto. vi. z. xv

GUerra quō z q̄ sit li cita. Vide. s. Bellum.

GUla est inordinat⁹ appe titus ſm Aug.

1 ¶ Quot sūt ei⁹ spēs. ꝛ. Gre. xx. li. moza. z ponit de ꝑse. di. v. gnaz modis sūt gnaz. ¶ Pzia spēs est q̄ hoza p̄uenit debita. de q̄ habes ō ꝑse. di. i. c. solet. ¶ Scōa q̄ cibos lautio res querit q̄z ꝓueniat ei⁹ q̄litati. ō quo xli. dis. c. i. ij. z. iij. ¶ Tertia q̄ nimis studiose z accurate cibos ꝓparat. ō q̄ dic ut. xli. di. c. i. j. ¶ Quarta q̄ nimis comedit uel bibit q̄z mēsura refectōis exigat. ¶ Quinta q̄ cum nimio desi derio affectat. de q̄ di. xli. c. i. vñ ō sus. Pzope laute nimis ardēter z studiose

2 ¶ Utrū gula sit pcīm mortale. ꝛ. T. le. de ales. in cōpendio suo q̄ appetitus comedēdi uel bibēdi pōt ee. v. modis ¶ Pzimo cibū uel potū solūmō ap petēdo. z hoc nullū est pcīm: qz nāle e. ¶ Scōo q̄ tali appetitui adiūgit delectatio in cibo uel potu. z sic est venia le peccatū. ¶ Tertio q̄ tali appetitui adiūgit trāsgressio alicui⁹ ꝓcepti. pu ta qz frangit ieiunīū. de ꝓcepto ad q̄ obligat: sic ē mortale pcīm. ¶ Quar to q̄ tali appetitui finali affectu inhe ret: puta parat⁹ facere q̄cūq; ut eū ꝑse quat: sic est mortale z graue⁹: sicut fe cit Esau. ¶ Quinto q̄ ꝓter talē de lectationē appetit⁹ ducit totā vitā suaz hmōi delectationibus depurare sicut diues q epulabat q̄tidie. et hoc ē mul tū vicinū mortali. ¶ Addo. vi. ꝓ cla rioꝛ intelligētia: q̄ tali cibo uel potu seu tāto sciēter z adūtenter uti vult q̄ notabile nocumētū ꝓprie psone ꝓstat puta tū bibit uel comedit aduertēter q pdit vsum rōnis: quia tunc peccat mortaliꝛ. Siliꝛ si comedit aliq̄d scient q̄ notabilē infirmitatē uel malū incur reret esset mortale: qz ꝓtra preceptuz z Matth. xxij. diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. sec⁹ si inaduertenꝛ nisi ita ꝑ esset frequēs q̄ teneret aduertere sicut dicim⁹ de ebrietate. xxv. di. §. alō ea de mū. uel etiā sec⁹ si modicū nocumen tū ex tali cibo incurrat: aut verisiliꝛ cre dat ꝛcurrere: sicut infirm⁹ q̄ pot⁹ vult pati agmentū febris q̄z sitim z hmōi: quia tunc est veniale.

¶ De ieiunio z hoza comedendi z ci bis quib⁹ vesci lz. vide. j. ieiunīū. 3

¶ Quot sunt filie gule. ꝛ. q̄ sunt sex. 4 Pzia ebrietas. Scōa hebetudo mētis Tertia inepta leticia. Quarta multiloquiū. Quinta scurilitas. Sexta immūdi tia. de quib⁹ in suis capitulis.

HAbitus aliq̄n dr̄ q̄dā q̄litas ai acq sita ex frequētatōe actu⁹ uel ex uno multū vehemēti q̄ aīa facilꝛ dis ponit ad aliq̄d faciendū q̄ differt a dis positō e: qz illa de facili mobilꝛ. lz habi tus de difficili. ſm Ari. in p̄dicamēto q̄litat. aliq̄n dr̄ vestis seu tegmētū quo hō tegit. de quo in. c. precipim⁹. xxi. q. iiij. z de vi. z ho. cle. c. deus qui.

¶ Quomodo autem sit peccatū i ve 1

stimentoꝝ ornatu. vide Ornatus.

2 ¶ Quali habitu debēt vti clici. ℞. gl. in sum. xxi. q. iiij. ꝙ pñt vti pānis: etiā ꝑciosis ꝑm ꝯsuetudinē regi͂is ut cō formēt se moribꝰ eoꝝ inter q̄s viuūt. ⁊ ne vilescat clicalis dignitas. ut. lxxx. di. epi. d q̄ vide. s̄. clicꝰ. iiij. ⁊. j. ornatꝰ

3 ¶ Qual' dz eē habitꝰ religiosi. ℞. silr ꝑz statuta sue regule: ita tñ ꝙ ꝯueniat religioni ⁊ pnie. ut. xx. q. i. c. vidua.

4 ¶ Quo tpe dz vti hitu religionis. ℞. ꝙ oī tpe seu lectulo qescēt seu i q̄cūq; loco ꝯsistēs. ut dr̄ in. d. c. vidua.

5 ¶ Utrū peccet mortal'r religiosus dimittēs habitū. ℞. ꝙ sic sine cā rōnabili: ⁊ est excōicatꝰ. de quo vide. s̄. excō municatio. vij. casu. xxvij.

6 ¶ Utꝝ liceat tā clico quā religioso ex cā rōabili occultare hitu͂z seu trāsformare. ℞. ꝙ sic. ut in. d. c. clici officia.

7 ¶ Utrum vir possit vti veste mulieris vel eōrio. ℞. ꝙ nō. imo videt̄ peccatū mortale si sine rōabili cā fit. qꝛ pōt excōicari. ut. xxx. di. si q̄ mulier. ⁊ ꝑm aliq̄s sunt excōicati: sed nō credo.

8 ¶ Quid de vtēte habitu monachali uel alio religioso cā ludubrij. ℞. gl. in c. cū decorē. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ꝓhibitū ē. ⁊ sic videt̄ mortale pcm̄. ⁊ g̃uiter puniēdus. ut in aut. de san. epis. §. vl. C de epis. audi. l. minime.

Hebetudo mentꝭ est grossities intellectꝰ q̄ hō nō pōt ꝑtingere ad cognitionē rei: nisi ꝑ multa ei sit exposita. nec tūc etiā ꝑfecte pōt ꝯsiderare oīa q̄ ꝑtinēt ad rōnē rei. ⁊ dr̄ hebes eo ꝙ acuto ponit̄. acutū. n. ē penetratiuū. ita hebes sine obtussū ē qd̄ ñ pōt penetrare. Uñ inq̄ntū īportat d̄bilitatē mētꝭ circa spūalia ꝯsiderāda sic opponit̄ dono intellectꝰ qd̄ subtil'r petrat ⁊ differt a cecitate mētꝭ: qꝛ ista importat oīmodā ꝑuationē cognitionis spiritualis: sed hebetudo non qꝛ nō totaliter priuat cognitione.

¶ Utrū hebetudo sit pcm̄. ℞. ꝙ i tantū quantum hz rōnez volūtarij sicut ⁊ cecitas mētis. ut pz in eo q est affectus circa carnalia ⁊ de spūalibꝰ subtiliter discutere fastidit ⁊ negligit. hec oīa ex scō Tho. scda scde. q. xv. ar. ij. Ex q̄ pz ꝙ nō ē mortale nisi qñ volūtarie ita iplicat se terrenis ꝙ omittit illam discussionē q̄ d̄ necessitate salutis est: sicut in ꝯsitēdo peccata uel in cognoscendo necessaria ad salutē. ⁊ est filia gule ꝑm Gre. xxxi. moraliū.

Hedificans in solo alieno de suo. d̄ iure efficit̄ hedificiū dñi soli. insti. de re. diui. §. ⁊ ex diuerso Secus si in littore maris ut piscationi intēdat casam hedificauerit. qꝛ q̄ꝫ diu casa durauerit sua est. ut in l. in tantū. ff. de re. diui. Fallit hoc ꝙ hedificiū ñ efficit̄ dñi fūdi qñ hedificatū est d̄ rebus ecclesie: qꝛ soluz cedit hedificio. xij. q. ij. aplicos ꝑm Jo. ibidē. ⁊ in. c. inuestigandū. de pecul. ꝑm Ber. intellige tñ ꝙ ecclia soluet ꝑciū soli. Similiter dic ꝙ qñ hedificās hz ius ul' cāz in re a dño: ut emphiteota: feudatariꝰ: comodatariꝰ aut inglinꝰ dñs q hedificauit ut pleniorē vsuz hr̄et qꝛ dñs tenet̄ ei: lz hedificauerit i alieno sciēter. ut no. in. §. ex diuerso. insti. de re. di. Silr qñ qs hedificat in alieno solo bona fide credēs hedificare in suo hedificat in alieno: in ꝯscia tenet̄ dñs soli uel ad vēdendū fundū uel satisfaciēdū ꝓ hedificio arbitrio boni viri. Si v̄o qs hedificat de alieno in suo solo: tūc hedificatū est suū. l. adeo q dē. §. cū in suo. ff. de acq. re. do. sed restituet extimatiōz de iure si fuerit ꝯdēnatus in duplū. d. §. cū in suo. ⁊. l. gemma. ff. ad exhibē. ⁊ si destrueret̄ hedifi

cũ posset petere suũ: puta trabẽ si nõ duplũ nõ fuerit ꝯsecut⁹. insti. de re. di. §. cũ in suo. ⁊. d. §. cũ in suo. Sed ĩ cõscientia si nõ fuerit ꝯdẽnat⁹ sufficit restituat extimationẽ solum.

2 ¶ Utrũ hedificãs cũ dãno vicini sui: teneat ad restõnez. ℞. ꝙ nõ. si non facit aĩo nocẽdi ꝓximo: ſz sibi ꝯsulendi l. i. §. deniq;. ff. de aq̃ plu. ar. Nã vsq; ad celũ põt qs eleuare suũ hedificiũ si est sibi vtile ⁊ seruitutẽ nõ hz. l. alti⁹ ff. si ser. ven. Et tenet glo. in. c. cuz ecclesia. de elec. in. v̄. iniuriarũ. Secus si aĩo iniuriandi ꝓximo hoc faceret. nã tũc siue denũciatio noui operis sit facta uel nõ. ĩ ꝯscia tenet. d. §. deniq;.

3 ¶ Utrũ teneat hedificans demoliri hedificiũ suis sumptib⁹ aliquando. ℞. ꝙ sic. quãdo post denũciationez noui operis siue iure: siue iniuria hedificauit. ff. de ope. no. nunci. l. ꝑtor ait. §. i. extra. e. ti. per to.

3 ¶ Qñ quis põt hedificare castrũ uel noua hedificia. vide. s̄. emphiteosis. §. xviij.

4 ¶ Utꝝ qs possit in alieno aliqd facere inuito dño. ℞. Ange. de are. insti. d̄ lege suffia. cani tollen. ꝙ sic quando faciẽti prodest ⁊ dño non nocet: ut ibidem. ⁊ in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. arcẽ. Secus si lederet. C. de serui. ⁊ aqua. l. aquam. ⁊. ff. si serui. ven. l. ⁊ si forte. in ꝑn. ⁊. l. sicut. §. pe. Idez dicit ꝙ nemo potest facere in suo qd̄ alteri nocet ⁊ sibi non prodest. ⁊ ꝙ si facit aĩo nocendi tenet de dolo. d. l. i. §. deniq;. ⁊. ff. d̄ dã. infec. l. proculus.

Hereditas vocatur as. i. pondus. xij. vnciarũ: ⁊ diuidit in xij. partes que vocant. xij. vncie: q̄ vocãtur diuersis nominib⁹. s. secunx vncia. s. vna. Alia sextãs. i. sexta pars hereditatis q̄ sunt due vncie. Quadrãs idest tres vncie que sunt quarta pars. Triens. i. quattuor vncie que sunt tertia pars. Quincũx. i. quinq; vncie. Semis. i. sex vncie. Septũx. i. septẽ vncie Bes. i. octo vncie. Dodrãs. i. nouẽ vncia. Dextãs. i. decẽ vncie. Decũx. i. vndecim vncie. Appellatiõe v̄o assis. xij vncie continent. ut insti. de here. insti. §. hereditas. ſm Inno. etiã in. c. ex litteris. de iure pa. Hereditas ẽ quoddã ius vniuersale: ⁊ ea vendita uel data transit ius patronat⁹ ⁊ omnia iura. Et ideo hereditas est successio in vniuersum ius quod defunct⁹ habuit tẽpore mortis. l. nihil. ff. de verb. sig.

¶ Ad quos debet hereditas deuenire defũcto aliud nõ disponẽte uel inualide. ℞. ꝙ in laicis de iure cõi. ¶ Primo veniunt legitimi descendentes si sunt omnib⁹ alijs exclusis. ⁊ si sunt primi gradus multi equaliter succedunt Si v̄o sunt nepotes ⁊ vlteriores solũ succedũt in stirpes. i. in eaz partẽ quã pater eorũ si viueret haberet: nec distinguitur an sint masculi uel femine etiã adoptiui non emancipati: qꝛ indistincte oẽs admittunt. ut. C. de suis ⁊ leg. here. aut. in successione. Si v̄o descẽdentes nõ sunt: tũc veniũt ascendentes. puta pr̄ auus abauus ⁊c. cũ fratribus ⁊ sororib⁹ ex vtroq; parẽte ꝯiũcti defuncto ul' eoꝝ filij q̄s frẽs vl' sorores seu filios si nõ hz succedũt ascẽdẽtes salua semp ꝑrogatiua gradus. s. qꝛ pr̄ preferẽt auo. ⁊ sic eum excludit: ⁊ sic d̄ ceteris. Et sic solũ venit de ascendentibus qui est ꝓximior defũcto cũ fratribus si sunt in capita. ſz cũ filijs fratrũ in stirpes exclusis fratrib⁹ ex vno parente tm̄. Si aũt dicti ascendentes sunt in equali gradu: puta ex ꝑte pr̄is in ꝑmo uel secundo. ⁊ ex parte mr̄is sil'r in ꝑmo uel scd̄o ⁊ hmõi. sic eq̄l'r paterni ꝓ dimidia ⁊ materni ꝓ alia di

midia succedūt q̄uis sint p̄tes p̄sone ex parte vna q̄ alia: puta auus ⁊ auia ex vna parte. ⁊ ex alia solū au⁹ ul' auia ut in auť. de here. ab inte. §. i. ⁊. ij. ⁊ in auť. defuncto posita. C. ad tertul. ⁊ qd̄ ibi no. in glo. Aliter q est in ꝓximiori gradu defūcto siue patern⁹ siue matern⁹ sit admittit̄. ut in. d. auť. defūcto q̄ si nec ascendētes sint veniūt collaterales. Et p̄mo fratres ⁊ filij alicui⁹ fratris p̄mortui q. s. erāt ꝯiūcti ex vtro q̄ parēte defūcto de cui⁹ hereditate agit̄. nō tñ in capita sz in stirpes: quo ad filios fratrū p̄mortuoꝝ ipsi frēs bene succedūt in capita. ⁊ isti p̄feruntur fratrib⁹ q sūt ex vno parēte solū. ut. C de legi. here. auť. cessante. Dicit tamē Bar. in. l. oēs. C. cōia de succes. q̄ qñ parētes veniūt ad successionē i bonis q̄sitis ex linea materna: p̄ferunt̄ parētes ex linea materna. et in bonis paternis parētes ex linea p̄rna. l. iij. C. d̄ bo. mater. silr̄ qñ sūt duo filij ex diuerso mr̄imonio p̄ferunt̄ in lucro matrimonij illi q sūt nati ex illo mr̄imonio alijs natis ex alio. sed si ex dispōne testatoris uel legis aut statuti diceret̄ q̄ succedāt agnati ꝓut sūt in g̃du ꝓximiores. tūc in tali casu veniūt filij fratrū p̄mortuoꝝ cū patruis. iuxta auť. cessante. C. de legi. here. no. glo. cōiter approbata. in. l. cū ita. §. in fideicōmisso. ff. de leg. ij.

2 ¶ Sed nūqd cū fratribus p̄fatis veniant filij alteri⁹ fratris. R. scd̄m Gu. q̄ non. ff. quod cum eo qui i alie. po. l. sed si ex parte.

3 ¶ Utꝝ filij filioꝝ p̄fatoꝝ fratrū p̄ferātur fratrib⁹ ex vno pente solū. R. q̄ sic

4 ¶ Utrū filij fratrū soli sine patruis ⁊ amitis supstites admittant̄ in capita. R. Azo. ⁊ Ho. q̄ sic q̄uis sint filij diuersoꝝ fratrū: sz non nepotes. s. nati ex eis.

¶ Secūdo nō exñtibus p̄dictis uel aliq̄ eoꝝ veniūt frēs ex vno latere tñ coniūcti ⁊ eorum filij qui preferūtur patruis defuncti. 5

¶ Tertio p̄fatis nō exñtib⁹ p̄ferunt̄ q gradu sūt ꝓximiores defūcto. ⁊ si pares sūt pariter admittunt̄. ut. C. d̄ leg. here. auť. post frēs. ⁊ extēdit̄ hec cōputatio vsq̄ ad decimū g̃dū ⁊ vltra etiā ut habet̄. xxxv. q. v. c. ad sedē. lz iperator solū dixerit de decimo g̃du exp̄sse Et in p̄fata successione tā ascendentiū qui ī descendentiū seu collateraliū cessat oīs differētia tā sex⁹ q̄ emācipationis: hoc tñ attēto: ut cū agit̄ de successione p̄ris solos ꝯsāguineos admittas d̄ reb⁹ v̄o maternis vterinos. Filij v̄o nāles tñ ul' spurij sz angelū. i auť. q̄. na. effi. sui. §. fi. si sūt ex eodē p̄re nō ex eadē mr̄e nō succedūt adinuicē vnus alteri. Si v̄o sūt ex eadē mr̄e tūc vn⁹ succedit alteri ab intestato: qꝛ cognoscunt̄ adinuicē. l. ij. ff. vnde cogna. Si v̄o vn⁹ spuri⁹ decederet relicto fratre spurio ⁊ alio legitio ex eadē mr̄e: tunc venit legitim⁹ ⁊ excludit̄ illegitim⁹ qꝛ qñ de successione tractat̄ ille frater p̄fert̄ q plurib⁹ nexib⁹ est ꝯiūct⁹: ut dictū est. De successione v̄o fratꝝ ad inuicē serua qd̄ dictū est. excepto q̄ frater legitim⁹ nō succedit fratri suo illegitimo ex parte p̄ris: nec eꝯrio: qꝛ nō est illi agnat⁹ nec ille ipsi. ⁊ durat i infinitū q̄usq̄ memoria possit h̄ri d̄ cognatione. insti. de gra. cog. per totum.

¶ Prefat̄ aūt oīb⁹ ascendētib⁹ descē 7
dētib⁹ ⁊ collateralib⁹ deficiētib⁹ veniet vir ad successionē vxoris ⁊ vxor viri. ut. C. vñ vir ⁊ vxor. l. vnica. qd̄ si nō ē veniet fiscus. ut. C. de bo. vacan l. i. Si v̄o vxor eēt sine dote ⁊ pauper ⁊ maritus nō hz nec descendētes nec ascēdentes: sed solum agnatos ul' cognatos: tūc succedet viro ab itestato i q̄rta

ptę hereditaţ.ut i aut.ō exhi.re.§.qui
ō o ↄ idē dicō viro paupe circa bona
vxoris alie treſ ptes heřditaţ erūt agna
toꝝ vł cognatoꝝ.Si vō eēt pactū vel
ſtatutū aut conſuetudo contra oia vel
aliquod predictoꝝ illud ſerua ſi ta
le eſt ꝙ iuri cōmuni poſſit derogare.
8 ¶Si vō logmur i clicis ab inteſtato
moꝛiēt⁹ diſtinguiť aut ſint bona ꝓpa
clici de qb⁹ libere poterat diſponere.
De qb⁹ dictū ē.ſ.clicus.xiij. Et in tali
bus ſuccedūt agnati ſm ꝙ dictū ē.ſ.
Si vō nō hꝫ ſuccederet eccliа cui fuit
bat tpe moꝛt̄. vel altare ſi ſolū ſeruie
bat altari qđ bębat bona diſtincta ab
eccliа ipſi altari deputata.ut no.xij.q.
vl.c.vl.in aut.de eccliа.ti.§.ſi qs eſt.
Fallit hoc i pl̄bꝛis ex fuitute ꝓmotis
ad ſacerdotiū cū conſciu dn̄oꝝ.qꝛ de
eoꝝ bonis ſi ab inteſtato decedūt fiunt
ꝯttuoꝝ ptes quaꝝ vna epo.altera eccliе
tertia pauplb⁹.ↄ qꝛta pentib⁹ aſſigneť
ↄ ſi ñ ſint idōei ut puta hereтici.xxiiij.
q.ij.ſane ↄ hmōi eſꝫ i vſū eccliе diſtri
buat ut in.c.ij.de ſucce.ab inte. Nec ē
abꝛogatū.ut ibi dc.cōiter tenēt.hꝫ gl.
voluerit ꝙ ſic Si vō ſūt bona eccliе.
de qb⁹ diſponere clici nō poſſūt ſucce
dit eccliа.ut in.c.i.de ſucce.ab inte.ↄ
c.i.ↄ.c.relatū el.ij.ↄ.c.regiſti de teſta.
9 Quid de ſucceſſione i feudis.vide.ſ.
Feudū.§.vi.cū ſequēt⁹ⁿ ↄ ep̄hiteoſis
vide ep̄hiteoſis.§.v.cum duobus ſe.
10 ¶Quid de fuis manumiſſis decedē
tib⁹ ab inteſtato.ſ.ꝙ ſuccedēt deſcēdē
tes vel aſcēdētes vł collaterales hꝫ ꝙ
dictū ē.excepto ꝙ patron⁹ vēdicat ptē
nō tñ totū.ut Inſti.de ſucce.lib.§.
hꝫ nr̄a ꝓſtitutio.ↄ ibi vide de eoꝝ ſuc
ceſſione.Bar.i.l.deſicto.C.ſi in frau.
patro.dicit ꝙ ſi vn⁹ patron⁹ viuit ꝑfer
tur filio alterius patroni.ↄ filius patro
ni prefertur nepoti alterius patroni.
11 ¶Utr clici laicis ſuccedāt ſm ꝙ di
ctū ē.ↄ eos ordine.ſ.ꝙ ſic indubitanť.
qꝛ iura ꝓallegata nō excipiūt eos imo
etiā religioſi. Intellige q pñt habere
ꝓpriū in cōi.etiā ſi dū laici erāt cōmi
ſerūt virtū ingrtitudinis.vt.xix.q.vl.c.
fi.fallit hoc i feudis de q.ſ.feudū.§.ix.
¶Utr filiꝰ aliq̄ excludať ab heredi
tate ꝑis vel aliꝰ de ꝑdictis.ſ.ꝙ ſic in 12
v.caſib⁹. ¶Primo ſi pr̄ fuit hereticus
qꝛ ipſo iuſ bōa hereticoꝝ ſūt ꝓfiſcata
de here.c.cuꝫ ſm.li.vi. ¶Scđo ſi pr̄
cōmiſit crimē leſe maieſtaţ.l.gſqs.C.
ad.l.iul.ma.ↄ.vi.q.i.§.vez hoc.aduer
te tñ ꝙ pena icapacitaţ nō extēdiť ad
filios niſi qñ crimē ē cōmiſſū i eū q ñ
recognoſcit ſupioꝛē.ſec⁹ ſi eſt cōmiſſū
in eū qui recognoſcit ſupioꝛē: qꝛ hꝫ ſit
crimē leſe maieſtatis.ut.l.i.ff.ad.l.iul.
ma.nō tñ q ad icapacitatē q ad filios
ſm Salice.in.d.l.gſqs. Et etiā aduer
te ꝙ crimē leſe maieſtaţ cōmittitur a
ſubdito tñ cle.paſtoꝛalis de re.iudi.
¶Tertio ſi pr̄ erat ꝓcur⁹ vł hębat ali
qđ ius ſeu feudū in eccliа qđ deberet
trāſire ad filios ↄ ipſe iterfecit vel mu
tilauit rectoꝛē vel clicū illius eccliе.qz
ipo iure pdit oē ius ↄ dignitatē ↄ ad fi
lios nō pueniet.de penis.c.in gbuſdā:
qꝛ talia deuoluunť ad eccliam cui in
iuria facta ē.imo filij talīū vſq; ad qr
tā generatiōné in clicoꝝ collegio nul
laten⁹ ꝺbēt admitti nec i aliq̄ religiōe
pñt eē ꝓlati niſi fuerit cū eis diſpēſatū
vt in.d.c.in gbuſdā.eſꝫ tñ diſpenſare
pōt.ex q̄ ꝓdictoꝝ canonis nō ſibi reſer
uat.ar.c.nup.de ſen.excō. ¶Quarto
ſi filiꝰ vel aliꝰ q pōt ſuccedere furioſo
debitā curā nō ip̄ederit hꝫ ſuccedet il
le q eū i ſua domo ꝓuiſ ſūptib⁹ vſq;
ad finē vite ꝓcurauerit euacuata etiā
inſtitutiō e illius q neglexit.ſi mō tal⁹
ſcriptis ām̄onuerit eos ut curā hēr̄et.
vt i aut.vt cū de appl.cogno.§.cauſaa
vbi etiā dicit glo.ꝙ hꝫ nullus ep̄us eū

ꝓcurauerit tñ hereditas ab agnatis
auferet. vt.ff.de his q.vt idi.l.13.vbi
institut⁹ idign⁹ iudicatus ē successio/
ne q ꝑ negligiam suā ⁊ culpā id egit vt
mulier a q̄ istitut⁹ fuerat mouereť. vbi
dicit glo.ſ.nó adhibēdo medicuꝫ vel
malū. Quito ſi in captiuitatē eoſ qb⁹
ſuccedere ꝺberet mori ꝑ suā negligiaꝫ
pmisit vt i.d.§.causas.⁊ sic succedet
eccl'ia ciuitatis ex q̄ oriť. vt ibidē.⁊ ēt
in cāib⁹ in qbus pót exheredari. vt.s̄
Exheredatio.§.i.

13 ¶ Utrū filius possit exheredari per
patrem.ꝛ. vt.s̄.exheredatio.⁊ fr̄es fr̄es
⁊ vir vxorē ibidem.

14 ¶ Utr̄ dñs q ꝺe ꝓsuetudine totū ac
cipit qꝺ erat illius q sine filijs mortu⁹
ē teneať.ꝛ.ꝺ3 Hosti.ſi talis ꝓsuetudo
ꝓscripta ē excusať.qz pót allegare q
hoc pactū ab initio fuerit: quia terra
sua erat.

15 ¶ Quo succedēt filij illegitimi. vide.
s̄.Filj⁹ i pri.cū se.vex ē q ⁊ ⁊ ⁊ q
nales tñ succedūt adinuicē ꝺ succe.
cogna.§.vlgo.ſ3 ho. Ꝺicit auť.q.mo.
na.effi.sui.§.filiū.ſ3 tu dic.vt.s̄.§.vſ.

16 ¶ Quis succedet dānatis ex aliq̄ de
licto ad mortē.ꝛ.q descēdentes vel
ascēdētes,ꝺ3 q dictū ē.s̄.ſ3 collatera
les nó niſi vſq; ad tertiū gradū.vxo/
res ꝺo taliū solū habebūt ꝺotē ⁊ do
na.añ nup. Si ꝺo ꝺoté nó habuerit
accipiēt ptē legiť⁹ diffinitā. Glo. dicit
q̄tū ex more lucrarēť siue hēant fili
os: siue nó.⁊ si neiez ꝓdictoꝝ habeāt
fisco applicāť.vt.C.ꝺ bo.dā.auť.bōa.

17 ¶ Utr̄ bona ingrediēt⁹ religionē ab
intestato ꝓueniāt monasterio.ꝛ.pa.i
c.ī pñtia ꝺe ꝓba.q q̄ ad fr̄es nioꝛes
nó: q̄ aūt ad ꝓdicatoꝛes ⁊ alios médi
cātes ſic.nó tñ vt imobilia aut iura p
petua sibi retineāt: ſ3 vt vēdāt ⁊ iplo
ratiõe officij iudicis. Ideꝺ dic in oib⁹
alijs relict' pt q̄ ꝓ religiõis ingressū ēt i
fr̄ib⁹ mioꝛibus.ſ.q petēt iploratiõeꝫ
officij iudicis ⁊ vt vēdāt: q̄ aūt ad alios
religiosos nó mẽdicātes ꝺubitanter
succedit monasteriū.

¶ Sed quero qꝺ monasteriū succe 18
ꝺet cū mẽdicantes nullū habeāt.⁊ ali
qui trāsferātur ad placitū ꝓlatoꝛ.ꝛ.
Ꝑa.vbi.s̄.q nó ꝓueniūt in ꝓdictꝫ
mõasterio pticulari.ſ3 erūt i potestate
illi⁹ q ꝑest.vt puideat,put sibi videbiť

¶ Utr̄ nouitio moꝛiēti ab itestato sic i 19
cedat móasteriū. vide.ī.nouiti⁹.§.xj.

¶ Quid si ingrediēs erat vſufructua 20
rius solum.ꝛ. Ꝑa.vbi.s̄.q transibit
in monasterium vſufructus: sed soluꝫ
durabit in vita ingrediētis.⁊ nó plus.

¶ Quid ꝺe collať tali ingrediēti ea le 21
ge vt nó alienēť.ꝛ.io.an.ꝺ3 q succe/
ꝺet móasterū.ꝑ ar.l.i ff.ꝺ fun.instru.
⁊.l.pť.§.iulian⁹ agrippa.ff.ꝺe.le.iij.⁊ i
eo qꝺ no.ꝺe iure patro.ex lr̄is. Ꝑa.
vbi.s̄.ꝺ3ū ꝺ3.⁊ quiꝺā alij ꝑ ar.l.peto
lucij ticij.ff.ꝺ le.ij. Facit quod legiť ⁊
no.in.l.si ita qs.§.ea.lege.ff.ꝺe ꝺ.ob.
Ego vero sic ꝓcorꝺo ꝺistiguendo.si
ꝓhibita ē alienatio vt in familia rema
neat.sic ē ꝺa opinio Jo.an.ꝑ.ꝺ.l.pe
to.§.fi.a cõtrario sẽsu. Si ꝺo vt ad eꝝ
neum peruenīat ꝓhibitum est.sic
non succedet monasterium.

¶ Sed q̄ro q̄ accipiet qꝺ sibi ꝺ beť 22
aligs ex hereditate ingredient siue fe/
cerit testamẽtū vel nó.ꝛ. Ꝑa.vbi.s̄.
Bar.dicit q̄ qñ mors ista ciuilis opa
tur omnẽ effectū quẽ mors nãlis.si/
cut ē in ingrediẽtib⁹ ordinez mior q
nihil in cói vel pticulari possūt habe/
re.tūc stati hẽbit post ingressū cum ef
fectu.i.pfessionẽ expssaz.ar.l.deo no
bis.C.ꝺ epi.⁊ cle.sed q̄ nó opať om
nẽ effectū ihoc quẽ mors nãlis.puta q
hñt salté in cói.tūc ꝺz expectare mioꝛ
tẽ nãle ipius ingrediẽtis ⁊ interi dispo
sitio si fecit erit in suspẽso. Et cuz hac

opinione trãsit Cy. ⁊ do. anto. ⁊ pa. in d. c. in pñtia. limita tñ nisi in testõ alr de tpre determinasset: qꝛ illd erit ꝟuãdũ. Itẽ limita vera ꝑdicta. nisi q̃ ad filios legitimos. q legitimã habebũt ex eqtate stati post ingressũ. nõ aũt alimẽta ꝟ3 ꝑdicios doc. Qd̃ verꝫ credo qñ legitima eis sufficit: alit̃ nõ saltẽ i conscia. ſ3 vel monasteriũ dabit eis statiꝫ qd̃ d̃bẽt hr̃e ex bõis igressi vl̃ statim alimẽta ꝑstabit. donec eis talia bõa d̃derit. Facit ad hoc. d. l. d̃o nob. §. nã ⁊ marit⁹. ⁊ qd̃ no. ibi in glo.

23 ¶ Hereditas quõ diuidit̃ inter fr̃es qui habẽt peculiũ castrense vel qi aut aduenticiũ. vide peculium ꝑ totum.

HEres aliqñ ꝓximuꝫ. i. primum significat nõ vlteriorẽ. vt. ff. de ver. sig. l. scieñ. sed regulariter nom̃ heredis ꝑ multas successiones accipit̃. vt d. l. sciẽdũ. ⁊ l. vlti. C. de here. instituẽ. vbi heres heredis testatoris dicit̃ heres vbi glo. in. c. ex trãsmissa. de fi. presby. Aliqñ tñ descẽdentes post primũ heredẽ vocãt̃ ꝓheredes. vt tꝫ glo. in c. fi. de pecu. cleri. q̃uis alias ꝓheres dicat̃ q se putat heredẽ cũ nõ sit. ff. d̃ pe. here. in. l. ꝓ herede: ⁊ insti. de int̃ di. §. adipiscẽde. Aliquãdo qlibet descendẽs cui relinqt̃ aliqd dr̃ ꝓheres. vt in. d. glo. Nomine vero suoꝝ heredũ nõ veniũt extranei heredes. de q̃ ꝑ bar. ⁊ alios in. l. gallus. ff. de libe. ⁊ posthu. Quod limita verũ in his que nõ trãseunt ad heredes extraneos. et ex̃neus heres dr̃ q nil attinet q̃uis ꝓprie i statutis heres ex̃neus dicat̃ q libet qui tpe mortis nõ ẽ in potestate moriẽtis ẽt si sit fili⁹ emancipatus ꝟm Ang. are. istitu. d hẽ. q̃li. ⁊ vi. §. ceteꝝ.

1 ¶ Utrũ deus instituerit ꝙ aliquis sit heres. ℞. ꝙ sic vt patet in. c. non omnis. xxxij. q. ij. ⁊ q. iiij. dicat ibi. eijce ancillã ⁊c. Nõ eniꝫ erit heres filius ⁊c.

¶ Utrũ heres istitut⁹ solũ i certa re q ꝓprie nõ dr̃ heres ſ3 legatari⁹. vt i. l. q̃tiẽs. C. de here. istitu. possit i foro aĩe nõ dato alio herede adir̃ totã heredi datẽ ꝟ3 ꝙ vult. l. i. in. §. si ex fũdo. ff. de here. isti. ℞. pa. i. c. qꝛ ingrediẽtib⁹ de testa. ꝙ Fe. consilio. cxxvj. ⁊ multi alij doc. i sacra pagina ꝯsuluerũt ꝙ sic qꝛ ius hũanũ nõ ꝯriũ diuino dꝫ ꝟuari i foro aĩe. Ergo licite poterit: limitãt tñ dũmõ dolose nõ sit iduct⁹ testator ad istituẽdũ eũ i certa re vt puta: qꝛ ꝑsua sit ꝙ ñ possꝫ hr̃e regressũ ad alia bõa 2

¶ Quid si ita sit istitutus in certa ꝑte hoc addito. ⁊ volo ꝙ de bonis meis plus nõ possit petere sed sit cõtẽt⁹ ⁊c. ⁊ instituit̃ alius heres vniuersalis qui nõ vult adire hereditatẽ. an sup̃scriptus possit ipse eam adire. ℞. vr̃ ꝙ sic ar. d. §. si ex fũdo. ⁊ d. l. quotiẽs. Sed ꝯriũ ẽ verũ ꝙ nõ põt. vt in. l. quotiẽs §. sed si duo. ff. de here. insti. vbi pꝫ ꝙ §. ꝑdict⁹ si ex fũdo. ⁊ ꝑdicta. l. quotiens hꝫ locũ. qñ volũtas testatoris est simplex. ⁊ nõ restricta expresse. vt i casu isto. Et iõ veniẽt succedentes ab ĩte stato. qꝛ testm̃ nõ reperit̃ hẽre heredẽ ⁊ nõ põt qs pro ꝑte decedere itestat⁹ ⁊ ꝓ parte testatus. l. ius nr̃m. ff. de re. iur. Si dicis quõ põt ꝓhibere ꝙ nõ plus peteret. ℞. per. l. domus. §. fi. ff. d̃ vsufr. vbi testator ꝓhibet ius acrescẽdi. ⁊ cas⁹ ẽ in. l. i. ff. d̃ iniusto. rup. testa. 3

¶ Utrũ heres teneat̃ ex delicto vel quasi delicto defuncti. ℞. vt colligo ex Bar. in. l. i. ff. de priuatis delictis. ꝙ aut actio est penalis ex vtraq; parte. vt puta. quando petitur pena que est applicanda parti. Nam tam ex parte rei q̃ actoris est penal̃. Et sic nõ tñr aliq̃ iure. Si vero actio est penalis ex ꝑte rei ⁊ ꝓsecutoria rei ex ꝑte actoris vt puta qꝛ ago ꝓ satisfactiõe dãni mei 4

⁊ sic de iure ciuili. si delictū fuit cōmis
sū circa ꝯctū q qdē ꝯctus tenuit sic te
neť heres: qꝛ nō fūdať itētio actoꝛis i
mediate ex delicto sꝫ ex ꝯctu. puta qꝛ
agiť actione comodati uel depositi ⁊
hmōi. ⁊ nō ex dolo vl' delicto. Casus ē
in. l. ex depositi. ff. de ac. ⁊ obliga. ⁊ ex
ꝯctib⁹ ibidē. ⁊ bon⁹ tex. in. l. si hoiem.
§. dať actio. ff. depositi. si v̄o fuit cōmis
sū d̄lictū circa ꝯctū q nō tenuit. ut pu
ta. qꝛ dolus dedit cām ꝯctui. qꝛ nō tꝫ.
vt in. c. delicti de ēp. ⁊ vē. sic nō teneť.
qꝛ cū agere nō possit ex ꝯctu cū non
sit: oporteret ageret ex delicto ꝯ here
dē ⁊ crimīa morte extiguunť. xxiij. di.
q̄rūdā. ⁊ null⁹ post mortē pōt accusari
xxiiij. q. ij. c. i. ff. d bo. co. q au. sē. moꝛ.
si. ꝯse. l. vl. xxxiij. q. ij. admonere. nisi i
casib⁹ heresis. xxiiij. q. ij. sane. vl' si he
reticos istituit heredes d̄ here. c. si qs
eps. uel si in crimine notorio decessit.
vt no. in gl. d. c. quorūdā. ⁊ xxiiij. q. ij.
in sūma. vel gn̄aliter dic qn̄cunqꝫ cō
nusit defūct⁹ crimē ꝓpter qd̄ ipso fa
cto pena sit iflicta a lege sicut in here
si ⁊ crīe lese maiestatis qꝛ tūc accusať
⁊ agiť ꝯ heredē nō ut puniať ex illo d̄
licto. sꝫ ut bona auferanť ab eo q̄ i cō
missū ceciderūt. Facit. l. cōmissa. ff. de
publi. ⁊ tex. bonus in. c. ij. de p̄scrip. li.
vi. alias nō teneť heres ꝓ quocūqꝫ d̄
licto cōmisso a defūcto siue i ꝯctu nul
lo siue ex oēm ꝯctū: nisi in duob⁹ casi
bus. ¶ Prim⁹ si lis fuit ꝯtestata cū d̄
fūcto. ut. l. vnica. C. ex delic. defū. Rō
qꝛ in iudicio q̄si ꝯhim⁹. ut i. l. iij. §. idē
scribit. ff. de peculio. Et iō vť initus ꝯ
ctus cū defuncto ꝑ contestationē litis.
¶ Scd̄s si aliqd puenit ad heredē ex
delicto d̄fūcti: qꝛ in tm̄ teneť ⁊ nō pl⁹
vt in. d. l. vnica. fallit in ꝯditōe furtiua
qꝛ in. l. si ꝓ fure. ff. de ꝯdi. fur. dicit tex.
furti actio penā petit legitimā ꝯditio.
rē ipsā. ⁊ sequiť cōditio rei furtiue: qꝛ
rei hꝫ ꝓsecutionez heredē quoqꝫ fu
ris obligat nec tm̄ si viuat' ꝟu⁹ furtiu⁹
sꝫ ⁊ si decesserit. s. viuo fure vl' mortuo
De iure aūt canonico tꝫ Bar. indistin
cte teneri qn̄ qs agit ꝓ satisfatione dā
ni ꝯ heredē ⁊ hoc sequunť cōiter doc.
Et sic itelligēde sūt gl. i. c. ex p̄sētiū de
pigno. de solu. c. i. de rapto. litteris de
vsu. tua nos. Intellige in q̄tū heredi
tas se extēdit. Et placet in ꝯscia. lꝫ pa.
in. c. fi. de sepul. solū admittat verꝫ qn̄
defūctū penituit. qꝛ iura canonica lo
quunť ꝙ teneť qn̄ defūctū penituit. ut
no. gl. singularis in. c. a nobis el. ij. de
sē. excō. qꝛ tūc agiť ex q̄si ꝯctu nō ex
delicto. Si v̄o nō penituit non teneť
ꝟm eundez. Pa. ⁊ gl. d. c. a. nobis nisi
quatenus de iure ciuili tenetur.
¶ Utrū heres teneať soluere legata i
testamēto min⁹ solēni facta. R. ꝙ i foro 5
iudiciali nō de q̄ dicēdū. ut in. l. si ve
ritas. ⁊ l. fi. C. de fideicōmis. sꝫ in foro
aie pēdet hec q̄stio ex alia. s. vtꝫ ex vo
lūtate defūcti oriať obligatio nālis. ⁊
cōiť vltramōtani tenēt ꝙ nō. Cismō
tani ꝙ sic. De q̄ vide ꝑ canonistas. i. c.
fi. de solu. ⁊ ꝑ Bal. ⁊ legistas i. l. cū qs
C. de iuris ⁊ facti ignorātia. ⁊ ibi dicit
Albricus ꝙ opinio cismōtanoꝝ ē cō
munis opinio ⁊ sic teue eā. qꝛ verioꝛ.
Ex qua opiniōe. d. Anto. mot⁹ dicit se
ꝯsuluisse in facto in q̄ tm̄ vn⁹ testis fue
rit adhibit⁹ tenebať heres in foro aie.
Pa. aūt i. c. qꝛ pleriqꝫ d̄ imu. eccliaꝝ
distinguit ꝙ aut defūct⁹ nō egit solēni
ter relinq̄re. sꝫ totū cōmisit fidei here
dis. Et sic teneť ciuil iť ⁊ nāliter. Et sic
in vtroqꝫ foro casus ē notabil' ꝟꝫ vnā
lecturā quā sequiť Bar. in. d. l. fi. Aut
nō cōmisit fidei heredis: sed simpl'r
relicta fecit sine solēnitate debita ⁊ idi
stincte teneť heres in foro aie si ei de
hoc ꝯstet. Rō qꝛ solēnitates fuerūt in
ducte ad falsitatē tollēdam. Ubi ergo

cōstat q̄ nulla falsitas interuenit dz cessare ⁊ dispositio legis ⁊ seruari eqtas ⁊ obligatio nālis q̄ orit̄ ex dispositiōe. defūcti.l.eū āplius.§.is nā debet.ff.de reg.iur.⁊ ꝓ hac opiniōe facit qd̄ no. Jnno.de elec.i.c.q̄ sicut.⁊.l.ex testamēto.C.de fideicōmis. Ego dico q̄ si erat legās doctus: ⁊ nō erat necessitas q̄ excluderet solēnitatē d̄bitā.⁊ sic nō valeat.qz vr̄ voluisse poti⁹ illudere.si v̄o erat ignorās vel forte nō potuit solēnitatē obseruare. sic valeat in ꝯscia alio nō ꝯstāte de mente.vide de hoc. j̄.testamētū.§.ix.⁊.x.⁊ legatū.ij.§.viij.

6 ¶ Utr̄ heres teneat̄ satisfacere ex ꝯ̄ctu vel q̄si defūcti in q̄ ipse defunctus erat obligat⁹ vltra vires hereditarias R̄.q̄ si fecit iuētaririū nullo mō tenet̄ Si v̄o nō fecit iuētariū in foro aie nō tenet̄ s̄m Jo.an.⁊ dn̄m An.⁊ Pa.i d.c.qz pleriq̄. Jn foro v̄o ꝯtētioso sic vt i.l.fi.C. d̄ iur̄.d̄lib̄.federi.tn̄ ꝯsilio. xxi.dicit q̄ ēt teneat̄ i ꝯscia vltra uires sed pria opinio vr̄ eqor q̄ ad ꝯsciam.

7 ¶ Utr̄ hereditate exausta p legata possit heres aliqd de ipsis legat̄ detrahere.R̄.q̄ aliqn̄ detrahit̄ falcidia.aliqn̄ trebellianica.aliqn̄ legitima.de q̄ dic vt.j̄.Legitima. Silr̄ añ omnia deducere pōt expēsas funeris ⁊ alias necessarias quas fecit cā hereditat̄ vt i testō ⁊ in iuētario ⁊ hmōi: qz sic dz eē imunis a grauamine sicut est a lucro in.l. scimus.§.⁊ si prefatam cuz quinq̄.§. sequentibus.C.de iure delibe.

8 ¶ Utr̄ heres sciēter soluens legata. nec retinēs sibi falcidiā possit repeter̄ vel si ignorāter.vide Solutio.§.xxi.

9 ¶ Quid si plures sūt heredes an qlibet teneat̄ insolidū ad oia debita vl̄ legata.R̄.q̄ regulr̄ qlibet tenet̄ soluz ꝓ parte hereditaria.C.de act̄.here.l.ꝓ hereditarijs.Fallit hoc in.vij.casib⁹. ¶ Prim⁹ qn̄ defūct⁹ aliter disposuit. ff.d̄ le.ij.l.cū ab vno. ¶ Scd̄s si obligatio sit ꝓpter ipēsas funeris vxoris. qz nō solū obligant̄ heredes.sz ⁊ vir s̄m portionē quā habēt.puta si vir hz cētū ⁊ heredes.cc.tūc vir tenet̄ ꝓ tertia.⁊ heredes solū ꝓ duabus. ¶ Tertius si bona defūcti erāt exp̄sse vel tacite hipotecata d̄bitorib⁹.qz vno existēte nō soluēdo tamē alij obligantur. ¶ Quartus i alimētis legat̄ qn̄ sic p iudicē ē diffinitū vel defūctū.l.iij.i p̄ncipio.§.prio.ff.d̄ alimē.lega. ¶ Quintus qn̄ res legata possidet̄ ab vno isolidū.d.l.ꝓ hereditarijs.⁊.ff.como.l. sz mihi.§.heres. ¶ Sext⁹ qn̄ obligatio ꝯsistit in iplēdo pollicitationē factā a defūcto ad honorē dei vel sanctoruz vel reipublice .ff.de polli.l.i.§.si qs.⁊ l.ex pollicitatione. ¶ Septimus qn̄ obligatio ē indiuidua.ff.d̄ verbo.obliga.l.in executiōibus.§.serua.⁊ d̄ hoc habes in glo.d.l.pro hereditarijs.

¶ Quid si heres est pupillus nunqd differetur solutio debitorum uel legatorum.R̄.q̄ non.ut.l.sub pretextu.C. de act.here. 10

¶ Utrū dilatio restitutionis facta ab herede prolonget̄ statū in purgatorio defūcti ⁊ quomodo episcopus potest cōpellere heredes non exequentes vl̄ alios executores ⁊ multa alia ad hoc vide supra. Executor. 11

¶ Utrū heres rogatus restituere hereditatē possit alienare aliqud de ea. R̄.q̄ non.C.cōmunia de le.l.fi.nisi in casibus positis in aut̄.res que ibidez posita.qui sunt isti.s.causa dotis ⁊ donationis propter nuptias.⁊ loquitur i liberis non in extraneis. Jtez dic s̄m Bar.in.d.aut̄.q̄ potest alienare proponendo filiā in monasterio. Similiter pro causa alimētoꝝ quādo non potest sustētari aliunde.⁊ idem pro redimendo filio capto ab hostibus potest 12

tñ retinere sibi quartã trebellianicã ut
iñ.c. Raynutius ⁊ c. Raynaldus de te
stamẽtis. Si vo rogatus est restituere
qcquid superit de hereditate. tunc
ad mi⁹ quartã parte seruabit substitu
to. vt. C. ad trebe. aut ɔ rogat⁹. ⁊ vide
de hoc in gl. in. d. c. in pſẽtia. Aduerte
ꝑm glo. in. d. c. in pſẽtia. q lz qs ex li
beris testatoris sit pure rogat⁹ restituer
hereditate nulla facta mẽtione ɔ filij
Si tñ postea habuerit filios. uel nepo
tes substitutio euanescit. C. de fideicõ
miss. l. cũ acutissimi. C. de instit. ⁊ sbsti. l.
gñalit. ff. de cõdic. ⁊ demõ. l. cũ auus.
vide. j. substitutio. §. xiij.

13 ¶ Utz bona ingrediẽtis religionẽ nõ
capacẽ ut sũt medicãtes. q nec in cõ
muni debẽt habere sint ꝓpiquoz. ꝛ.
comũis opinio ẽ. q ad succedẽtes ab
intestato veniant ꝑ aut. bona. C. de bo.
pscrip. Sz hoc limita nisi ꝓdicta bo
na fuerit ei relicta sub cõditione si de
cesserit sine liberis restitueñ: q: tũc de
bẽt erogari ad pias causas. Casus est
singularis in aut. de sãcti. epi. §. Sed ⁊
hoc pñti in fi. Et hoc sequit Angelus i
disputatiõe q incipit. Nobil' gdã gñe.
Nec oia limita vera: nisi iploratione
officij iudicis ea vellẽt vẽdere ⁊ ptiũ i
suas necessitates cõuertere: q: succe
derẽt. ut. ɔ. Hereditas. §. xvij. dictũ ẽ

14 ¶ Utrũ heres dedicãs se mõasterio
excludat substitutũ. ꝛ. gl. in. d. c. in pſẽ
tia q sic si est priuatus ⁊ etiã cũ roga
tus est restituere priuato. Sec⁹ si sub
stitut⁹ ul' cui rogat⁹ ẽ restituer ẽet eccle
sia ul' locus religiosus ul' alia pia cã q:
nõ excluderet ut i. d. §. lz ⁊ hoc pscti.
vñ supra ẽ aut. nisi rogati. C. ad trebe.

15 ¶ Sed gd si nõ ingredit. mõasterũ
sed efficit clicus. ꝛ. glo. in ꝓsato. c. in
pſentia q nõ euanescit substitutio nisi
duo ꝛcurrãt. ¶ Primũ ut perpetuo
maneat in ecclia. ¶ Secũdũ ut red
ditus expẽdantur in pias causas. ut in
prefata aut dicitur. Sed Pa. ibidẽ re
stringit ad clericũ conuersũ alicui mo
nasterio. sed magis placet. ut simplici
ter intelligatur. sicut glo. intelligit.

¶ Utrũ ꝛuersio seu dedicatio sui ipi⁹ 16
⁊ suarũ rerũ ecclesie seculari euacuet
substitutionẽ. ꝛ. glo. in. d. c. in presẽtia
q aut fit clericus dic. ut §. precedenti
Aut non fit clericus. Et sic non expi
rat: licet alij dicãt q etiaz expirat. sed
primum verius. Secundum equius.

¶ Quid si qs ingredit religionez in 17
fraudẽ substituti. ꝛ. Pa. in. d. c. in pre
sentia abbas tenet q non euacuat sub
stitutiõez q: dol⁹ ⁊ fra⁹ nemini parroci
nat. c. sedes. ɔ rescrip. ⁊ placet cõmu
niter doc. Facit. xx. q. iij. §. fi. vbi iductõ
facta cã bonoz ipedit acquisitiõez er
go sorti⁹ quando fraus interuenit.

¶ Utrũ heres instituꝰ cũ cõditiõe 18
si sine liberis ex se legitime descẽdẽti
bus vl' ex corpore suo nascẽtib⁹ si ingre
diat monasterio euanescat substitutio
ꝛ. Pa. in. d. c. i presẽtia post diuersas
opiniones recitatas concludendo cũ
Bar. ⁊ Ly. in. l. si ita quis. ff. de lega.
ii. q euanescit. ⁊ credo sit verioz. con
coz. Archi. ⁊ Jo. xix. q. vlti. c. si qua.

¶ Sed gd si nõ itrauit sz istituit mo- 19
nasteriũ heredez. ꝛ. archi. d. c. si qua
q non euanescit substitutio ꝑm Sotr.

¶ Utrũ heres teneatur soluere lega 20
tũ causa dotis facti si illa ingrediatur
monasteriũ. ꝛ. Pa. in. d. c. in presen
tia q sic. ⁊ idem si esset ei relictuz cau
sa donationis propter nuptias.

¶ Utruz substitutio expiret facta sub⁹ 21
ista conditione. si ingreditur monaste
riũ uel si nupserit uel non nupserit. ꝛ.
Pa. in. d. c. in presentia q nõ quia cõ
muniter tenetur q habeatur conditio
pro non adiecta in substitutione que i
pedit religiois' ingressum sicut illa q
ipedit matrimoniũ carnale. l. cũ tale. ff.
de condi. ⁊ demon. l. ii. C. de indic. vi-

dui. Et ideo mulier non tenet restitue re relictū sibi cum onere restituendi si nupserit. l. quotiēs. ff. de cōdi. ⁊ demō. Ubi legatū factū si nō nupserit tenet. Quis faciat contrariū. l. filie. ff. de con dic. ⁊ demon. Idē dicit Albri. i. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. ꝙ puella cui re linquunt cētū si nupserit. Si vo reli gionē intrauerit. So. ꝙ nihilominus si intrauerit habebit cētū. qꝛ in casu p̄di cto omnis cōditio dilatio ⁊ grauamē. remissa intelligunt: cū p̄dicta istitutio succedat loco debiti bonorū subsidij. vt est expꝛessū. C. de inofficio. testa. l. q̄ niā in p̄oꝛib⁹. Et hoc dicit verū in filia cui bonoꝝ subsidiū d̄bet. sed i ex̄nea nō: sed solū si cōditio extet ⁊ etiā non haberet filia quādo legitima esset sibi legata. ⁊ istud esset vltra bonoꝝ subsi diū. Et de hoc vide eūdē ibidē diffuse. ⁊ in. d. l. quoniā in p̄ioꝛib⁹ Ricar. ma lūbra disputauit ⁊ tenet ꝙ si relinquat alicui centū si nupserit. ⁊. So. si ingre diatur religionē ꝙ nihilomin⁹ ingre diendo habebit centuꝫ. nec distinguit an sit filia vel extranea ⁊ est verum. ⁊ sic tene.

22 ¶ Statuto cauet. ꝙ filie extātib⁹ mas culis filijs nō succedāt sꝫ debeāt de bo nis p̄nis dotari ⁊ eē ꝯtēte. q̄rit. si p̄re mortuo q̄ reliqt filiū ⁊ filiā. ⁊ añq̄ fra ter sororē dotaret mortu⁹ ē relicta filia sua. dicta amita debeat habere solum dotē vel tanq̄ heres. ℞. Albri. in. l. pu blico. C. ad. l. iul. de adul. qdā tenēt ꝙ sic. qꝛ neptis nō succedit vt masculus sꝫ veri⁹ vr̄ ſm hugolinū de la fōtana ꝙ succedet nept̄ nō amita. Rō: qꝛ ex morte p̄ris iā ius fuit q̄situ filio. ⁊ illd̄ trāsmittit filie. ut. C. de ca. toilē. §. i no uissimo. qꝛ in hoc repñtat p̄sonaꝫ p̄ris sui. ar. C. de here. vl' ac. vē. l. ēpta. ⁊ suf ficit semel ius fuisse q̄situ. ut. ff. qd̄ me. cā. l. videam⁹. de q̄ vide. s̄. Feuduꝫ. §. viij. sꝫ si fili⁹ p̄mortu⁹ fuisset añ patreꝫ relicta filia. vera eēt opinio p̄ma. qꝛ ta le statutū ē factū: qꝛ p̄ masculos ꝯserua tur agnatio. ut. ff. de vē. inspi. l. i. §. pe. Ergo ñ dꝫ porrigi ad sexū femineum vt in. d. l. publico. vide. s̄. Excōmuni catio. i. §. xx. Quō frater potest admit tere sororem in fraudem creditorum

¶ Utꝝ heres teneat ſuare ordinē in 23
soluēdo creditoꝛib⁹ vl' legatarijs. ℞. ꝙ sic qꝛ creditoꝛib⁹ p̄us satisfacere dꝫ si ue ex ꝯctu. vl' q̄si. aut d̄licto vl' q̄si sint postea legatarijs. si tñ p̄ri⁹ solueret sine dolo legatarijs p̄ri⁹ veniētib⁹ ñ poterit iq̄etari a creditoꝛib⁹ si nihil ei remāsit d̄ hereditate sꝫ habebūt regressū ꝯ le gatarios q̄s aūt in creditoꝛib⁹ sit p̄po nēdus. vide. j. Restitutio. ij. §. xvi.

¶ Quis pōt heres istitui. ℞. ꝙ ois q̄ 24
nō ꝓhibet a iure. ar. de spō. cū apud. ⁊ q̄s ꝓhibeat. ℞. ꝙ. xiij. ¶ Prio her̄ tic⁹ aut pagan⁹ de here. c. si quis ep̄o. ¶ Scd̄o credētes receptatores ⁊ d̄fē sores hereticoꝝ de her̄. c. excōicam⁹ el. i. §. credentes. ¶ Tertio apostata. ¶ Quarto collegiū illicitū. ¶ Quito deportat⁹. C. de here. isti. l. i. ¶ Sexto dānat⁹ ob crimē famosū. ¶ Septio i secutoꝛ cardialiū. de penis. c. felicis. li. vi. ¶ Octauo excōicat⁹. nā q̄ tp̄e isti tutōis vl' mortꝫ vl' aditionis hereditatis erat excōicat⁹ ñ vꝫ istitutio. sec⁹ si post istitutionē fuit excōicat⁹: sꝫ añ mortez absolut⁹. vl' post mortē fuit excōicat⁹ ⁊ añ aditionez absolut⁹ tꝫ istitutio. ff. de here. isti. l. sꝫ si i ꝯditōe. §. solem⁹. ⁊. l. si alienū. §. in ex̄neis. ¶ Nono spurij nati ex dānato coitu. de q̄b⁹. s̄. fili⁹ in p̄ncipio. ¶ Decio icestuosi cū mona cha. xxvij. q. i. si q̄s sollicitauerit i glo. ¶ Undecio crimē lese maiestatꝫ cōmit tētes. d̄ pe. di. i. c. si q̄s tñ in multitibus. ¶ Duodecio Simoniaci ſm aliq̄s: qꝛ parificant ledentibus maiestateꝫ.

¶ Terciodecimo illi q̄ nō pñt hēre nec in ꝓpꝛio nec in cōi. ut sūt fratres minores. cle. Exiui. §. cupientes ō vbo. sig. de materia heredis. vide. §. Hereditas. ff. Legatū ⁊ Testamentuz.

Hæremita dr̄ q vere ⁊ purā solitariā eligit vitā. xvi. q. i. q vesᵗ

1 ¶ Utrū possit hēre ꝓpꝛiū. ff. glo. in d. c. q vere. q sic. ⁊ tex. xix. q. iii. §. eē.

2 ¶ Que ē stricti⁹ vita. an heremitarū an religiosoꝝ. ff. gl. vbi. §. dicit. q monachoꝝ. Intellige in heremitis q non sunt religiosi.

3 ¶ Utruz heremita gaudeat ꝑuilegio clicali. ff. gl. vbi. §. q sic. ⁊ dicit ꝑbari p. d. c. q vere. sed iudicio meo nihil ꝑbat: nisi q sūt digni honoꝛe. Et ꝓpterea dico cū Jo. de ligna. in cle. p lras de ꝓben. q sicut laici nati sūt. ita laici ꝑseuerāt ⁊ sub iurisditione iperatoꝛis cū eis nō aduenīat aliqd eripiens eos ab ipsi⁹ iurisditiōe. qō duplex ē. vz receptio ordinis vl̄ ꝑuersio ad aliquā religionē apꝛobataz. in. c. fi. de reli. do. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. ō sē. excō. nō dubiū cū silib⁹ ⁊ sequit Pa. in. c. nullus ō so. cōpe. lz sit equū dicere q sūt ecclīastice ꝑsone ⁊ ō foꝛo ecclīastico p c. nl̄a ꝛōe. lxxxiij. di. ⁊. c. si ār. xi. q. iij.

4 ¶ Utrū religioli possint vitā heremiticā eligere. ff. q sic de lnia suoꝝ ꝓlatoꝝ. ⁊ cellas siue habitacula in heremo siue locis vbi nō sit hoiuz habitatio de ꝓpinquo capere ⁊ mutare: pñt etiā religiosi mēdicātes. ut in. c. cū ex eo. de excel. ꝓla. li. vi. Sz ꝓlati nemini debēt dare lniam: nisi iā in societate ꝑfectis: cū sit ꝑiculosissimū solitarie habitare iperfecto. cui dr̄. Ve ſoli: qz cū ceciderit nō hz ſubleuātē. ⁊ ió sanct⁹ Tho. ſcōa ſcē. q. clxxxviij. dicit q vita socialis necessaria ē ad exercitiū ꝑfectionis: qz mutuo se instruūt verbo exēplo. ⁊ correctiōe q̄ ad ꝑfectionē ꝓducūt. Solitudo aūt cōpetit tā ꝑfecti q alioꝝ regimine nō indigēt. Et ió si absq; exercitio precedenti talis vita assumatur periculosissima. nisi supplet̄ur per diuinam gratiam. hec ille.

Hæreticus est fm archi. in. c. gēnq;. de here. li. vi. ꝓmo q tenet ꝯ quattuoꝛ cōcilia. Jtē q aliter sentit de sacramētis. s. coꝛpoꝛe xpi. baptismate. cōfessione: ⁊ alijs q̄ sacrosancta ꝓdicat ⁊ obseruat ecclia. c. ad abolēdā de here. Jtē q conaī auferre ꝑuilegiū ecclie romane sibi a xpo traditū. ut in c. oēs. xxij. di. qō ē ut sit caput oīuz ecclīarū. Jtē dubius in fide. c. dubius de here. Jte ois scismaticus. xxiij. q. iij. iter hereſim. Jtē ois simoniac⁹. i. q. i. gsqs. Jtē ois ꝑcisus ab ecclia. iij. q. i. c. ij. Jtē ois interpretās male sacrā scripturā. xxiij. q. iij. hereſis grece. Jtez qui nouā opinionē inuenit. xxiij. q. iij. hereticus est. Jtē q trāsgredīt ꝑcepta aplice sedis. xix. di. nulli. Jtē q nō tenet articulos fidei. Sed loquendo de heretico ꝓpꝛie. ⁊ ut sit excōicatus. ⁊ ſubiaceat alijs penis ꝯ hereticos statutis. Dic q tria requiruñ fm Alex. de ales ſcōa ſcē. ti. de hereſi. ¶ Primū falſa credulitas in rōnali. i. fm gl. xxiij. q. iij. §. qz vō sermo. q erret i articulos fidei ⁊ eius sacramētis. ut i. c. ad abolēdā. de hereti. Addit Pan. i clem. vnica. e. ti. q etiā ille q falſā ⁊ extorta expositionē in diuinis scripturis ponit ꝯ id qō tz ecclia. Intelligo. ſ. p articulo fidei ē hereticꝰ. gl. tñ i clem. i. §. sane. de vſu. dicit indistincte de. tenē te aut gignēte ꝑsuū dogma vl̄ falſas opiniones q hereticus ē. Lardi. i. d. cle. etiā voluit hoc extēdere ad tenētē ꝯ canōes. ⁊ multi doc. ibidē. Sz ego dico clarius: q falſa credulitas ꝯ fidē ē

dupliciter. Primo directe ⁊ ꝑncipaliter. et hoc est oē qđ est ꝯ articulos fidei. Scđo indirecte ⁊ secūdario sicut ea ex qbus seqtur corruptio alicuius articuli sicut dicere aliqd flm in scriptura dinina cōtētum: qꝛ ē corruptio illius articuli de spū sācto q locutus ē ꝑ ꝓphetas. Silr dicere ꝙ ecclia male determinauit in aliq̄ circa fidē est ꝯ illud sāctā ecclia3 catholicā ⁊ huiusmodi. ¶ Secūdū qđ reqrit vt qs sit heretic⁹ ē ꝑuersa volūtas i ꝯcupscibili ¶ Tertiū ipugnatiōis ꝑtinacitas ex ꝑte irascibilis. s. ꝙ ꝑtinaciter hoc tenet: qꝛ lꝫ qs erret in fide ⁊ alijs ꝑdictꝫ Si tñ ꝑatus ē corrigi nō est heretic⁹ tex est. xxiiij. q. iij. dicit aplus. ⁊. c. q in ecclia. ⁊ glo. ibidem. ⁊ glo. in. c. nec licuit. xvij. di. ⁊ tex. planus in. c. hec est fides. xxiiij. q. i. ⁊ in. c. dānam⁹ de sū. tri. in ꝟbo ꝑtinaciter. ꝑpea dicit lau. ꝙ q errorē nō defēdit. imo parat⁹ ē i telligere rōem nō ē putād⁹ heretic⁹ Similiter ille q dubitat ex aī infirmitate: nō tñ ꝑtinaciter insistit. Et. c. dubius. de hereti. itelligat qñ in dubio ꝑtinaciter insistit

1 ¶ Qua pēa puniūtur heretici ꝓprie ꝛ. vt colligo ex diuersis iurib⁹ ꝙ vltra mortale peccatū. xiiij. penis. Pria ipso facto sūt excōicati de q̄. s. excōio v. casu. xvij. Nec dū heretic⁹ excōicat sed ēt suspect⁹ de heresi. nisi ad arbitriū epi se purgauerit. c. ad abolēda3 §. laicus de hereticis. ⁊ de sē. exco. vt fame. Et si excōicationē ꝑ ānū sustinuerit aīo indurato: tūc velut hereticus cōdēnabit. c. excōicam⁹. §. i. de hereti. cū ꝯtumacia. de here. li. vj. Reqrit tñ vt specifice sit vocatus vt de fide respondeat ꝟm Jo. an. ibidem. ⁊ se đ tali suspitione purget.

2 ¶ Sed qd si sit occultus oīo: puta qꝛ tenet heresi3 in corde solū erit excōicatus. ꝛ. glo. in. §. i. xxiiij. q. i. ꝙ sic idē t3 Ray. ⁊ Gofr. ⁊ Jo. đ anco. in suis sūmis. eo. ti. ⁊ glo. in cle. i. de hereti. quā seqtur Car. q̄ allegat multa iura ad hoc. Archi. aūt. in. c. cu3 qs đ here. li. vj. allegat multa ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ finalr relinqt disputatiōi. Sed saluo meliori iudicio mihi vr̄ dicēdū ꝙ si heresis sit solū in corde. nec aliqd oñdat in signo vel ope ꝙ nō ē excōicat⁹. et hoc t3 pe. de palu. in. iiij. ⁊ Ho. i. c. multe res de sen. exco. ⁊ seqt glo. i. c. cū qs de sen. exco. li. vj. loquēdo đ eo q ratā hꝫ ꝟberationē clerici solū i corde ꝙ nō ē excōicat⁹ q̄ ad ecclia3. nec ob. iura. q̄ allegat glo. in. d. cle. i. qꝛ cōcedo ꝙ si aliqd ꝑcipit ecclia in ope faciēdū ex̄ vel nō faciendū cū tali intētione vel aīo: ꝙ faciēs ꝯ ligat ēt quo ad ecclia3: lic3 ecclia ñ iudicet exquo occultū ē. Et ita loquūtur iura ꝑ. d. gl. allegata. nā i. d. cle. i. inqsitor obmittens ꝓcedere ꝯ consciam ligat. ecce qđ ꝑcipit fiēdū. cle. i. de sta. mōa. loqtur de actu exteriori. q̄ qs ad curias ꝑncipū vadit eo aīo vt offēdat. Ecce ꝑcipit abstinedū ab accessu tali anīo. Et oīa alia sꝑ habēt opus ānexū faciēdū vel nō faciēdū. si bene attendātur Et iō q̄tūcūq3 sit occultū tale opus factū tali aīo vel nō erit ligat⁹ Secus vbi cogitatiōi cordis nihil adit operis: qꝛ solū deū habēt vltorē. C. de iureiu. l. iureiurādi. xxxiij. di. c. habuisse ⁊. 50. di. §. sed illud. ꝟ. quoꝝ. Si vero aliqd ostēdat in signo. s. ꝟbis factis. ⁊ huiusmodi sic erit ligat⁹ q̄tūcūq3 sit occultus. Et sic pꝫ ꝙ ecclia ligat oīo occulta. et tñ nō ligat ea q̄ solū cōsistūt in corde sine aliquo opere adiūcto fctō vl omisso. et sic ꝯcorda doc. in hoc.

¶ Quid đ illo qui osculat sepulchrū 3
macometi vel aliqd facit ad eius ve-

neratiōez sicut alij infideles.R.alex. de ales ba ke ti.de apostasia q̄ si faciunt qz ita cr̄dūt ⁊ iō ꝓfitēt̄.sic sūt apostate heretici ⁊ excōicati.Si v̄o hoc faciūt solū v̄bo vl' ꝑp metū nō i corde sic peccāt mortaliter. nō tamen sunt heretici nec excōicati.

4 ¶ Secūda pēa ē q̄ nemo cū hr̄ticis dz hr̄e negociatiōez neq; i domo vel terra sua eos teuer̄ vel fouer̄. facit.c. sicut ait e.ti.et ꝑz pa. ibidē extēdit̄.d. c.ad oēs hr̄ticos :lz loq̄tur de tollosanis et no.q̄ lz cū nl'io excōicato sit ꝑticipādū:tñ cū hereticis ml'tomin⁹. vñ lz nō excōicēt̄ oēs ꝑticipātes cuz eis eadē excōicatiōe:tñ credētes fautores.receptatores: defēsores hr̄ticorū bene ligant̄. vt pz.s̄.excōicatio.v. cāu.xvij.posset tñ aliqs sine peccato ꝑticipare cū eis i his q̄ spectāt ad eorū salutē. Simil'r ⁊ filij.vxor ⁊ huius modi q̄ iudicio boni viri al'r comode facere ñ pñt.nec inest piculū ꝑuersionis ⁊ etiam ceteri in casibus in q̄bus licet participare cū excōicatis.d̄ quibus hēs supra excōmunicatio.viij.

5 ¶ Tertia pena ē q̄ bōa ipoꝝ ipo fcō q̄ crimē icurrūt heresis applicāt̄ fisco i terris.s.iperij si sūt seculares iudicis secularis i terris v̄o ecclie.vl' si sūt clerici applicāt̄ fisco ecclie:nisi clericoꝝ bōa eēnt ecclie.vel ipi hērēt stipēdiū ab ecclia:qz applicabunt̄ ecclie a q̄ stipēdiū hēbant vel cuius erāt.vt i.c. vergētis.e.ti. hec i.c.cū ꝑz .e.ti.li.vj. Verūtamē executio ipsi⁹ cōfiscatiōis vel occupatio dictoꝝ bonorū nō fiet donec per aliquā ꝑsonā eccliasticam fuerit sniatū sup ꝑfato crimine heresis ꝯ ipsum hereticum.vt in dicto.c. cum ꝑm .de quo vid̄.j. Pena.§.iij.

6 ¶ Sz qd si i vita ipoꝝ hereticoꝝ nō fuit sniatū ipsos hereticos.R.pa.i c.fi.q̄ si post mortē ipsorū sniatū fuerit sup eorū crimie nihilomin⁹ applicabunt̄ fisco vt in.c.ij.d̄ rescrip.li. vj. qz ꝯfiscatio fuit fcā i vita ipoꝝ eo ipo q̄ iciderūt i heresiz. Et de hoc ē tex. i.c.accusat⁹ eo.ti.li.vj.i.§.i eo v̄o cāu

¶ Quid si hz filios catholicos.R.ꝑz 7
gl.i sūma.xxiij.q.vij .⁊ i.c.v̄gētis e.t. q̄ nihilomin⁹ ꝯfiscāt̄.et sic nihil hēbūt de bōis parētū filij nec ēt agnati.Unde p.d.c. vergētis corrigit̄.autē.de nestorianis.C.de hereti. q̄ volebat vt deuoluerētur ad filios vl' agnatos catholicos bōa hereticoꝝ.qd̄ ⁊ seqtur archi.i ꝑncipio.xxiij.q.vij.⁊ cy.i l.qsqs.C.ad.l.iul. maiestat̄ gosr.dicit hoc verū in terris ecclie.sz nō i alijs Et istud vltimum est magis pium.q̄z nis primum sit verius.

¶ Quarta pēa ē q̄ heretici credētes 8
receptatores.d̄fēsores ⁊ fautores ipoꝝ filij vsq; ad secūdā gñationē nl' lū eccliasticū beneficiū vl' offm̄ publicū adipisci pñt.vt i.c.ij.e.ti.li.vj.hoc itellige d̄ ꝑa gñatiōe ꝑ lineā pr̄is q̄ ē filiꝰ ⁊ nepos.sz ꝑ lineā maternā nō nisi ad ꝑmū gradū.s.filiam extendit̄ vt i.c.statutū el.ij.e.ti.li.vj.et ēt nisi emēdati tales heretici.fautores.r̄ceptatores ⁊ alij eēnt ⁊ reicorporati ecclie parati ad penitētiā ꝑagēdā fuissēt. vt in d.c.statutum.

¶ Quinta pēa ē q̄ si qs vir.eccliasti 9
cus ad ꝑces hr̄tici. fautoris .receptatoris ⁊ alioꝝ similiū pestilētiū dignitates ꝑsōatus ⁊ q̄cūq; alia eccliastica beneficia sciēter ē adept⁹ ipis ē ꝑuat⁹ ipo fcō ⁊ ihabilis ad similia. Si v̄o ignorant̄ solūmō sic habitus est, priuatus.vt.d.c.quicunq; li.vj.

¶ Sexta pēa ē q̄ filij.hereticoꝝ ipo i 10
fcō q̄ sniatū ē ꝯ eoꝝ parētes d̄ heresi efficiūtur sui iuris ⁊ effecti itelligunt̄ a die cōmissi criminis.vnde emācipatio facta non valet post cōmissum cri

men. vt in. d. c. quicũq;.

11 ¶ Septima pẽa ẽ q̃ vxores q̃ ꝯxerũt matrimoniũ cũ illis q̃s sciebãt hereticos amittũt dotes ip̃o facto. sec⁹ si ignorabãt. licet postea scierint. vt in c. decreuit. eo. ti. li. vj.

12 ¶ Octaua q̃ appellare ñ pñt hr̃tici credẽtes. receptatores. fautores ⁊ defensores eoꝝ vt in. c. vt inquisitionis negocium. eo. ti. li. vj.

13 ¶ Nona ẽ q̃ ꝯ hereticos credẽtes ⁊ alios p̃dictos admittũt excõicati ⁊ ꝑticipes vel socij crimis ad testimonium vt in. c. in fidei fauorẽ eo. ti. li. vj. et officiales licet sint excõicati possũt ꝯ eosdẽ suuꝫ exercere officiũ si req̃siti fuerint ab ip̃s vel inquisitorib⁹ vl̃ eorũ delegatis. ⁊ licite pñt eos reqrere. vt in. c. p̃sidentes eo. ti. li. vj.

14 ¶ Decia q̃ hr̃ticis siue sint ꝯiũcti siue ex̃nei nihil ẽ reliquẽdũ seu ñ pñt ĩstitui hr̃des vt in. c. si q̃s ep̃s. cũ. c. sequẽti. ⁊ q̃d ibi no. de here. sec⁹ facientes si sũt ep̃i vel clerici sũt excõicati ẽt p⁹ mortẽ vt ĩ dictis capitulis notat̃

15 ¶ Undecia q̃ vasalli hr̃ticoꝝ ⁊ quicũq; alij q̃ hereticis aliq̃ obligatione erãt astricti vt famuli lib̃ti ⁊ huiusmõi ip̃o facto liberãt̃. vt dr̃ ⁊ notat̃ i. c. fi. eo. ti. Propterea si aliquis ꝓmisisset eis hereticis soluere sb̃ pẽa vl̃ iuramẽto certo die nõ tenet̃. vt no. glo. ibidẽ Et hoc itellige si ẽ manifestũ ip̃ꝫ hereticũ icidisse p̃fidiã. Et dicit phil̃. idẽ ẽt si sit occult⁹: dũmõ ꝓbari possit. sed Jo. an. limitat dictũ suũ verũ. si ad ꝓbationẽ ꝓcessũ est: q̃ꝛ tũc ꝓbatio facit delictũ manifestũ. vt in. c. cũ olim de v̄bo. signi. Sec⁹ si nõ est ꝓcessuꝫ ad ꝓbationẽ. Pa. v̄o ibidẽ vult. q̃ a die cõmissi criminis sũt liberi. q̃uis nõ possit allegari p̃dicta absolutio nisi facta manifestatione ꝑ sniam. ego teneo cũ tex. q̃ eo ip̃o q̃ est manifestũ ĩ heresiꝫ incidisse tales absoluti: sũt q̃ntũcũq; snia nõ ferat̃ ꝯ eos. quia ꝑ exceptionẽ eorũ petitionẽ elident.

16 ¶ Duodecima pẽa est q̃ dãnati p̃sẽtibus secularib⁹ potestatib⁹ aut eorum baylinis reliquãt̃ aĩaduersiõe puniẽdi clericis p̃us a suis ordinib⁹ d̃gradati vt ĩ. c. excõicam⁹ el. i. e. ti. ⁊ ista aĩadũsio est pẽa ignis de ꝯsuetudine. lꝫ de iure sit pẽa mortis vt ĩ. l. arriani. C. de hereti. iũcta. l. vltiuꝫ suppliciũ. ff. d̃ pẽis

17 ¶ Sed q̃ro q̃d si heretic⁹ dãnat⁹ ꝑ eccliam velit redire nunq̃d ei ꝑcet̃ ℟. Jo. an. ĩ quadã apostilla. ĩ dicto. c. excõicam⁹. tꝫ q̃ sic. et idẽ gl. singularis in. c. excõicam⁹. el. ij. eo. ti. sꝫ lꝫ istd̃ sit hũanũ: tñ ego credo de iure ꝯriuꝫ Nã vt accepteť oportet q̃ continuo post dep̃hẽsionẽ erroris ad fidei catholice vnitatẽ spõte recurrat ⁊ errorẽ suũ ad arbitriũ p̃sidẽtis publice abiuret ⁊ satisfactionẽ cõdignã exhibeat vt ĩ. c. ad abolẽdã eo. ti. q̃d nõ facit q̃ expectat ꝯdẽnationẽ. et dictũ. c. excõicam⁹. el. ij. q̃d videť ꝯriũ. loquit̃ de d̃ p̃henso nõ condẽnato. Arc hi. tñ in c. vt commissi. eo. ti. li. vj. dicit q̃ relapsis dũtaxat nõ parcit̃. semel tamẽ lapsis parcẽdũ est. ex quo volũt ad fidẽ redire. Et vt dixi hoc est mitius.

18 ¶ Utrũ rediẽs spõte ad veritatẽ fidei ⁊ recõciliat⁹ recuper bõa. ℟. q̃ nõ sꝫ solũmõ euitat penã mortis. Et q̃ oli debebat detrudi ĩ ꝑpetuũ carcerẽ ad agẽdã penitẽtiã: hodie ꝑ iquisitores vna cũ p̃sidẽte potest cõmutari. vt in c. vt cõmissi. eo. ti. li. vj. Et similiter recupabit bõa si ex misericordia ei cõcedãtur. aliter nõ. vt in. d. c. vergẽtis.

19 ¶ Tertiadecima pena. q̃ null⁹ clericus debet ei prebere ecclesiastica sacramenta. neq; tradere ecclesiastice sepultur̃. neq; elemosinas aut oblatõnes eorum recipere. al̃r cleric⁹ p̃uã-

dus ē suo officio regularis sua p̄uile/
gia i illa diocesi vbi ꝯfecerit nō ei ser
uent̄. vt in .c. excōicamus el.i.eo.ti.
Hodie tñ quicūq; tradiderit ec.lia
stice sepultur̄ ē excōicatus ip̄o facto p
.c.quicūq; eo.ti.li.vj.de q̄.s̄.excōica/
tio.vij.casu.xxviij. Sz hec oīa limita
nisi peniteāt ⁊ signa manifesta penitē/
tie i eis appareāt: qꝛ tūc ecclīastica sa/
cramēta possūt ⁊ debēt dari etiā si fo/
rēt relapsi: vt i.c.sup eo.d̄ here.li.vj.
20 ¶ Quartadecima ꝙ nullus tabellio
publica istrumēta vl̄ scripta ꝓ hereti
cis credētib⁹.fautorib⁹ ⁊ ceteris face
re pōt.nec aduocat⁹ in aliq̄ cā vel fa/
cto pōt eis p̄ociniū p̄stare.nec litigā/
tib⁹ sub eoꝝ examine: aliter ipso fa/
cto sūt suspēsi ab officio.⁊ ꝑpetuo in/
fames.vt in.c.si aduersus eo.ti. Intel
lige ꝟm pa.ibidē nisi reuertant̄ ad fi/
dē qꝛ tūc possūt p̄dicta ꝓ eis īpendi.
21 ¶ Qua pena puniūtur credētes.fau
tores receptatores ⁊ defēsores hereti
coꝝ.R̄.ꝙ.xviij.pēis.p̄ria qꝛ sūt excōi
cati ip̄o facto.de q̄ sup̄.excōicatio.v.
casu.xvij. Secūda ꝙ si post excōica/
tionē infra annū satisfacere contēpse/
rit ex tūc ip̄o iure sūt īfames.vt neq;
ad publica officia seu ꝯsilia seu ad eli
gēdos ad huiusmōi aliq̄s: neq; ad te
stioniū admittūt̄ sūt itestabiles.ēt nec
ad successionē admittūt̄. Nullus eis
cogatur rñdere sup aliq̄ negocio.sz
bene ip̄i alijs.si sūt iudices ⁊ dāt sniaz
nulla ē.nec aliqs pōt cām agitare sub
eis. Si aduocati sūt nō sūt admitten/
di ad p̄ociniū.si tabelliones istrumē
ta ꝑ eos ꝯfecta nihil valent.sed cū au
ctore suo dānant̄. Si v̄o cleric⁹ fue
rit ab oī officio ⁊ beneficio d̄ponatur
Hec habent̄ in.c.excōicam⁹ .el.i.e.
ti. Ex qbus collige.xij.penas.cōtra p̄
fatos. Adde q̄rtā.qntā.octauā.nonā.
t̄riādecimā ⁊ q̄artādecimā in prece
dentibus.§.dcas.
¶ Quis d̄r credēs hereticis.R̄. Ar/ 22
chi.i dicto.c.qcunq; eo.ti.li.vj.ꝙ ille
q ore ꝓprio dicit se velle mori i sid̄ ta
lis heretici.vel q dicit se credeṙ erro
rib⁹ eoꝝ.ad hoc d̄ peniten.di.i.c.pōt
similit̄ q adorauerit reuerētiā suo mo
re exhibuerit.cōsolatiōe ꝫ vl̄ cōionē i
morte seu i ifirmitate ab hereticis re
cepit.vl̄ similia ꝑpetrāt q̄ ad ritū eoꝝ
ptinēt credētes dñr.qꝛ plus factis q̄ꝫ
v̄bis loqmur.ar.de appel.dilecti el.ij.
et loq̄ꝛ d̄ his factis i qb⁹ error exp̄mit̄
qꝛ i alijs factis vt visitare eos vel ali/
moniā p̄bere nō ē credere.sed poti⁹
fauere.credētes tñ eoꝝ erroribꝰ here
tici sūt .c.excōicam⁹ el.ij.eo.
¶ Quis d̄r receptator.R̄.archi.vbi. 23
s̄.ꝙ ille q sciēter recipit hereticos ⁊
si nō freq̄nter qꝛ lz ꝟm gramaticū sit
v̄bū frequētatiuū tñ i iure ꝓ simplici
v̄bo ponit̄.vt ꝓbat̄.ff.de recepta.l.
fi.in iure ciuili receptator d̄r q latēter
recipit ⁊ celat.vt ꝯseruat⁹ man⁹ iudi/
cis euadat vt.l.i.ff.d̄ recepta.⁊.l.ꝯgru
it.ff.d̄ offō p̄sidis.⁊.l.vlt.C.de his q
la.occul.et sic accipit̄ ēt de iur̄ canoni
co nisi solū i casu isto hereticoꝝ. Rō
qꝛ spālit̄ oīs r̄ceptio prohibetur. vt in
c.sicut ait eo.
¶ Qui dicūt̄ fautores.R̄.archi.vbi. 24
s̄.ꝙ si sūt ꝑsone q̄ publica ptāte fūgā
tur ex sola omissōe dicūt̄ fautores.pu
ta.si ab ecclīa ꝯdēnatos nō fugāt vel
nō puniūt: sicut debēt ⁊ p̄cipit̄ i.c.ad
abolēdā.eo.⁊ in.c. excōicam⁹ el.i.e.
hoc ꝓbat̄.xxiij.q.iij.q pōt.⁊.q.v.qui
vicijs.⁊.q.s.p̄terea.⁊.xvij.q.iiij.§.q
āt. Item dicit idē archi.ꝙ si p̄lati nō
faciūt carceres ad custodiā heretico
rum vel similia q̄ ad eorum offiñ per
ti ēt ex auaricia nō dicūtur fautores
qꝛ id in fauorem hereticorū nō faci/
unt. Secus si ꝑꝑ eos non faciūt. Si

sūt p̄uate p̄sone lz nō captāt hereti-
cos ex omissione sola nō dicūt̄ fauto-
res: sed si celant eos postq̄ iurauerūt indicare pñt dici fautores cū pec-
cent mortalit̄ in hoc celādo veritatez
xj.q.iij.qsqs. Idē dic de p̄uatis astri-
ctis p iuramentū ad indicādū ⁊ celāt
in casu in quo tenent̄ indicare qd̄ qñ
sit vide.j. ingsitio.§.xj. Sec⁹ in alijs
p̄uatis nō astrictis: qz nisi omittāt do-
lose nō dicunt̄ fautores. ex cōmissiōe
v̄o oēs dicūtur fautores: qz vel verb̄
excusāt eos vel laudāt ⁊ huiusmōi. vñ
si p̄dicta v̄ba prouocāt simplices ad
amorē hereticoꝝ. ⁊ deuotiōem quaz
hñt ad ecclīam habeāt minuere. ⁊ ta-
lia nō dicātur ex lubrico lingue: qz lu-
bricū ligne ad penā nō dz trahi. ff. ad
l. iul. maie. l. famosi tūc fautores dicū-
tur. xj.q.iij. nō solū. ij.q.i.c.fi. Multo
magis fautores sunt q facto eis fauēt
puta alimoniā mistrādo. ipsos liberā-
do. vel p q̄ liberari pñt dādo ⁊ similia
ad hoc. xxiij.q.iiij. est iniusta. ff. de furt̄
l. si pignore. Et idē dicit in eo q p̄cib⁹
eos liberat. ar. xiiij.q.vj.eo.ti.

25 ¶ Qui dicant̄ defensores. ℞.q.s. ar-
chi. ꝙ qcūq̄ defēdentes errorē here-
ticoꝝ ⁊ tales dicūt̄ hr̄siarche. Itē di-
cunt̄ defēsores illi q p̄sonas ipsorum
defēdūt resistēdo viribus vel potētia
ne ad manus iudicis veniāt puniēdi
vel examinādi. et de hoc. xxj.q.v. per
totū. xxvij.q. prima si custos. vel ne fi-
at executio. vt. in. c. ex litteris de offō
dele. no. tñ ꝙ defēdēs hereticū ne le-
dat̄ a p̄uato vl̄ q in iudicio eidē patro-
cinat̄ credēs eū hēre iustā cāz nō dici-
tur defēsor vel fautor ēt si postea appa-
reat ꝙ nō erat iusta cā: qz hec ē iusta
defēsio q̄ talibus reseruat̄. Sec⁹ si ꝯ
ꝯsciaz ei patrocinatur. quia defensor
est. ita no. Car. in cle. i. de penis

25 ¶ Quō heretici. fautores credētes.
d̄fēsores receptatores eoꝝ ⁊ ēt īfamati
de hr̄si r̄cipiāt̄ ad pniāz. ℞. ꝙ ad ar-
bitriū ep̄i p̄us debēt abiurare errorē
⁊ p̄mittere p scripturā ꝙ tenebūt fir-
miter fidē catholicā. ⁊ hoc publice vl̄
p̄uate sicut crimē ē publicū vel p̄uatū
i.q.vij. q̄tiens de cōse. di.ij. ego berē-
garius. ⁊ d.c. ad abolendā. postea dz
absolui. s̄m ecclie formā de q̄ hētur.
xj.q.iij. cum alijs de sē. exco. cum de
sideres. Et postea iponi qd̄ talib⁹ solet
iniūgi. vt in dictis. c. quotiēs ⁊ ego. si
tñ tp̄s nō adest ⁊ signa pnie in extre-
mo demonstrent pñt absolui sine solē-
nitate prefata s̄m Ho. ⁊ Inno. in. c. a
nobis el. ij. de sen. exco.

Hermofroditus

dicitur ille q habet vtrūq̄ sexū
s. virilem ⁊ femineum.

¶ Utrū possit esse testis in testō. ℞. gl. 1
iij.q.iij. Itē idō ei. v̄. hermofrodita ꝙ
nō. sicut nec mulier. insti. de testa. §. te-
stes. In iudicio tñ sic eo mō q̄ mulier
Et hoc intelligo qñ magis hz d̄ femi-
na q̄ de viro. Secus esset si sexus vi-
rilis magis incalesceret. Si v̄o est pa-
rilitas. glo. p̄dicta nō determinat. sed
dicerē nō admitti nisi q̄ten⁹ mulier
admittitur.

¶ Utꝝ possit ordinari. ℞. ꝙ nō qz ē 2
mōstruosus. ar. xxxvj. di. illitteratos. ⁊
xlviiij. di. c. vlti. Si tñ ordinat̄ ⁊ sex⁹
virilis magis icalescit recipit caracte-
rem. alias non ēt si eq̄liter icalesceret
secundum Rodo.

¶ Utrū possit ꝯhere ⁊ an debeat ꝯ- 3
here cum viro vel cum muliere. ℞.
glo. predicta ꝙ sexus magis incale-
scens dz attēdi ⁊ sic determinari.

Hironia

ē mēdatiū i v̄-
bis vel factis
dictū vt qs minus extimet q̄
seipsū existimet. vt puta cū aliqs asse-

rit de se aliqd vile. qd in se nō reco/
gnoscit. Aut negat aliqd magnū qd
tñ existimat i se esse. ⁊ ē aliquādo pec
catū veniale qñ id qd dicit, vel oñdit
in se esse vl' nō eē nō est scādalū nec ꝓ
prie fame vel alteri⁹. Aliqñ est morta
le qñ eēt in scādalū ꝓpriuꝫ vel alio/
rū vl' qñ hoc fieret ex inordinata am
bitiōe. vt ꝑficeret alicui ꝑlature spūa
li. puta qꝛ vadit male vestit⁹ ⁊ dspect⁹
ꝑꝑ hoc solū vt ꝑficiat ⁊ dliberate. et
intellige si ē indign⁹. vel si ꝑꝑ honorē
solū ⁊ huiusmodi ꝫ ꝙ dixi ābitionez
eē mortale. de q̄ vide. s̄. ābitio. et d ta
li dr̄ ecclia. ē q. neqt̄ se hūiliat: iterio
ra āt eius plena sūt dolo. alias esset ve
niale peccatū talis ābitio cū tali hyro
nia. et sic itellige dictū aug. i. c. cū hu
militas. xxij. q. ij. minora tñ de se dice
re salua vitate ⁊ maiora abscōdere ꝑꝑ
humilitatē nō ē hyronia nec peccatū
ꝫ gen⁹ suū ꝫ sancū tho. xxij. q. cxiij.

Hystrio qs dicat. ℞. ꝙ ille q de ꝑsona
sua ludū facit.

1 ¶ Utrū sit peccatū. ℞. sāct⁹ tho. xxij. q.
cxxxviij. ꝙ nō si fiat moderate ⁊ lo
co ⁊ tꝑe ⁊ ꝑsonis ꝯgruis ⁊ gestib⁹ vl'
vbis honestis vt ꝓ subleuatiōe ai ali
cuius. vñ ⁊ licite tales recipiūt aliqd
ꝓ mercede. et sic nō itelligit d istis. c.
donare. ⁊ c. q venatoribus. lxxxvj. di.
nec. c. ꝓ dilectiōe de ꝯse. di. ij. Alias
aūt ludū facere de ꝑsona cū gestib⁹ in
honestis aut turpib⁹ seu in loco aut tē
pore ꝓhibito ē mortale peccatum. vt
ꝑꝫ ꝑ. d. c. ꝓ dilectiōe i quo denegatur
ei corp⁹ xp̄i. ⁊ talib⁹ donare ē peccatū
mortale si fiat ꝓ eorū ludo exercēdo
sec⁹ si fiat ꝑꝑ necessitatē ad naturā su
stētādā vel, ne ab eis ifamarēt ꝫ Ro.

2 ¶ Utrū tales hystriones ꝓhibiti pos
sint ordinari. ℞. ꝫ glo. i. d. c. dōar ꝙ
nō. vt in. c. maritū. xxxiij. di. qꝛ ifames
sūt. iiij. q. i. c. i. ff. de his q no. infa. l. ij.
§. vlti. limitat tñ pa. in. c. cū decorē de
vi. ⁊ ho. clericorū verꝫ qñ bis exer/
cuit artē illā in publico. facit. l. palā. ff.
d ritu nup. xxv. q. ij. ita nos. Inn. vo i.
d. c. cū dcorē vult vt sit ifamis ꝙ habe
at hoc offm̄ i curia. vl' ꝙ assuescat se i
illo actu: alias nō sit infamis. ⁊ ē opi
nio magis pia. ⁊ mihi placet.

Homagium est qñ qs fa
cit ꝓmissiouē alteri gēibus fle
xis ⁊ manib⁹ itra man⁹ illius positas
ita ꝙ efficit hō illi⁹ nulli⁹ alteri⁹ fide
litate salua. ⁊ talis appellat hōligius. ⁊
fit solū īperatori vel regi ⁊ huiusmōi
q nō hñt sup se supiorē ⁊ talis homo
ligius differt a vassalitico i q̄ reseruat
saltē īperatoris fidelitas vel auctoritas
nec pōt qs esse hōligi⁹ duoꝝ: sed bñ
pōt eē hōligius vni⁹ ⁊ vassall⁹ alteri⁹
vl' pl'riū. d q̄ homagio no. i gl. cle. pa
storal'. i. §. rurs⁹. v. hōqꝫ ligi⁹ d re iu.

¶ Utrū sit simonia. ꝓ re spūali. puta
bñficio eccliastico homagiū exigere.
℞. ꝙ sic. vt ē tex. i. c. ex diligenti de si
mo. ⁊ in. c. fi. de re. iur. ratio quia ho
magium ē seu ꝯtinꝫ tꝑale comodū il
lius cui prāt: qꝛ efficit eius subditus
⁊ obligat sibi ad certa ꝑuitia. fidelitas
āt iuramētū bñ pōt exigi sine simo/
nia: qꝛ tñ obligat vt sibi sit fidel' ⁊ ꝑ
stat poti⁹ dignitati q̄ꝫ ꝑsone. et hoc ve
rū qñ ē i tali dignitate cui debet fide/
litas talis: alias etiā esset simonia ꝑm
vnam lecturam in. d. c. ex diligenti.

Homicidium. j.
dr̄ volūtariū qd aio ⁊ intētiōe
occidēdi hoiez ꝑpetrat cum effectu.
vñ dr̄ hōicidium. hōis ab hōie facta
occisio. et istud cōmittit fcō ꝓcepto
ꝯsilio. defēsione. ⁊ dissuasione. coopa
tione. aiatione. auxiliatione. Pro qꝛ

declaratõe multa dubia sub inferũtur

1 ¶ Vltrũ homicidiũ volũtariũ ab hõie factum vt est hõ sit pcĩs mortale.ꝛ. q̃ sic ſ̃per q̃ ꝺ̃ pceptũ. nõ occides ero.xx.imo terribile peccatũ. vt patet ſo.di.c.ſi qs volũtarie. vbi vult tex. q̃ ponat ei pnia vt semp. ſ. horis statuꝫ iaceat ad ianuã ecclie ꝛ cõtonẽ i extu vite ſue nõ recipiat. dicit glo. ſi nõ fecerit ꝑdictã pniam. et notant dixi eſſe mortale peccatũ homicidiũ volũtarium ab hõie vt hõ ẽ. Non ãt ab hõie vt a lege ſiue vt ẽ legis miſter: q̃ nõ ẽ peccatũ dũmõ nõ deſit iuſt⁹ ordo. iuſta cã. iuſt⁹ aius. deeſt iuſta cã: q̃ñ aliqs ſine demerito occidit. iuſtus aius cũ ex liuore vidicte occidit: iuſt⁹ ordo cuꝫ hoccidit ille cui lex ñ cõmittit: vl' cui occidit ñ eo ordie q̃ lex ſtatuit. ꝺ̃ q̃ xxiij. q. v. in. c. reos ꝛ per torã. q.

2 ¶ Vltrũ liceat alicui occidere ſeipſuꝫ aut mutilare. ꝛ. q̃ nõ ſine mortali peccato. q̃ nemo mẽbrorũ ſuor̃ eſt dñs xxiij. q. v. ſi nõ lꝫ. ꝛ in. l. liber hõ la. i. ff. ad. l. acgl. ꝓpterea dicit ang. i. d. c. ſi nõ lꝫ. Dis ergo exceptis quos vel lex iuſta generaliꝫ vel ipe ſons iuſtitie deus ſpãliter iubet occidi quilibet homine vel ſeipſũ vel quẽlibet occiderit homicidij crimie tenetur hec ille Fallit hoc in mutilatione que fit cauſa medicamenis que licet. Et de hoc lv. di. c. ſi quis el. ij. ꝛ. iij.

3 ¶ Vltrũ liceat alicui occidere ſeipſuꝫ ne aliqs cogat eũ ad peccatũ. ꝛ. q̃ ñ vt i. d. c. ſi nõ lꝫ. ꝛ. xxiij. q. iiij. diſplicet Unde Hyero. in. c. non eſt noſtrum xxiij. q. v. dicit vnde ꝛ in perſecutionibus non licet mihi p̃prijs manu perire abſq; eo vbi caſtitas periclitatur hec ille. Et licet aliqui ex hoc dicto dixerit q̃ vbi caſtitas impugnatur licet ſe occidere. Hoc eſt falſum vt patet i prealleg. c. Et ideo hec dicto. abſ q̃ pontĩf̃ cluſiue ſicut ibi. Pulchre ſunt gene tue abſq; eo quod intrinſece eius latet. Sic ꝛ dictio vſq; etiam incluſiue ponitur. ff. de pigno. ac. l. i. xiij. q. iij. ebron. Et quod legitur de ſanſõ qui ſe interfecit. ꝛ ideꝫ de aliquo alio dicendum q̃ hoc fuit ex ſpeciali reuelatione dei. vt ꝺ̃. d. c. ſi non licet.

¶ Quid ſi iudex occidat malefactorem ordine iuſticie non ſeruato. ꝛ. q̃ peccat mortaliter. ſicut ꝛ quando ex animo vindicte vel ex cupiditate occidit: quia iuſte quod iuſtum eſt exqueris dicit tex. in deutero. ꝛ no. in. d. c. reos. quod credo verum, niſi ex aliqua vrgenti cauſa hoc faceret ꝛ notorie conſtaret occiſum dignuꝫ morte. Et q̃ hoc facit. c. de occidẽdis. ꝛ. c. officia. ſꝫ mieli⁹. c. non fruſtra. iij. q. v. 4

¶ Vtrum liceat occidere furem. ꝛ. q̃ gl. in. c. cum homo. xxiij. q. v. q̃ latronem inſidiantem in itineribus ꝛ nocturnum depopulatorem agrorum licet cuilibet occidere. C. quando liceat. vni. ſine iudi. l. ꝛ. ij. Latronem ſeu furem nocturnum ſimiliter licet: diurnum vero non niſi armis ſe defẽdat. vt in. c. ſi perſodiens de homi. Limitat tamen Pa. in. c. i. de homicidio. ꝛ predicta glo. verum: quando aliter non poteſt cõprehendi. Facit. l. furem. ff. de ſicca. ꝛ. c. ij. de homi. Limitant etiam ſecundo dicentes q̃ qñ fur nocturnus vel diurnus cognoſcitur. ꝛ res poſſunt rehaberi per iudicẽ q̃ non licet occidere. facit quod notabar. in. d. l. furez. alr ſic. ꝛ nõ ſolũ p eũ cui furat: ſed ẽt per quẽlibet. irregularis tñ erit tã iſte occidens q̃ ẽt iudex de quo in precedenti dubio dictũ eſt ẽt ſi ſeruaret ordinem iuſticie. 5

¶ Vtr uxor a viro filia a pr̃e cõmittendo adulteriũ ſil'cã adl'tero poſſit occidi. ꝛ. q̃ pr̃ i ipo actu i domo ꝓpa vl'in 6

domo generi pōt iterficer vtrūq;.ff.
d adul.l.nec i eo.⁊.l.se.marito ēt igno
scit si occidat adulterꝫ q̄ ad mitigatio
nē pene.C.de adul.l. graccus.si mō
eū adulterꝫ deprehēdat in domo sua cū
adultera.vt.l.marito.ff.d adul.als ñ
de iure ātiq̄ sꝫ d iure nouo pōt p⁹ tres
denūciatiōes factas vbiq; occider.vt
in aut.vt liceat matri ⁊ auie.§.pe.⁊ vl.
Dicit tñ glo.in.c.int hec.xxxiij.q.ij.q
lꝫ tales ⁊ similes excusent a pēa ciuili
nō tñ excusant a culpa seu a peccato
homicidij.vñ.i.c.qcūq; pcutit.xxiij.
q.vlt.dr q sine aliq̄ publica admistra/
tiōe maleficū furē sacrilegū adulterꝫ
piurū vel quēlibet criosū interfecerit
trucidauerit aut mēbris debilitauerit
velut hōicida iudicabit.⁊ tāto graui
us q̄to nō sibi a deo ꝯcessā ptātē vsur
pare nō timuit. Adūte tñ q aliđ ē qñ
lex aliqd pmittit ñ puniēdo.vt i occi
dēdo adulterꝫ. Et sic nō lꝫ sine morta
li peccato.aliud ē qñ lex ꝯcedit: sicut
qñ diffidat aliquē. vt i.c.p hūani.de
hōici.li.vj.⁊ similib⁹.qꝛ tūc si aliqs
talē occidit nō aīo vidicte: sꝫ zelo iu
sticie sic nō peccat ꝟ3 io.an.i addi.ad
spe.qꝛ facit vt mīster legis.qđ lꝫ.xxiij.
q.v.nō ē crudelis.et sic ꝯcorda istđ
qđ hic dr cū eo qđ dr in dubio pcedē
ti.ille āt q aliquē occidit defēdēdo se
vel ꝓximuꝫ nō proprie dr homicida
de quo dic.vt.j.homicidiū.iij.
¶ Utrū sit hōicida q pcutit mulierez
pgnātem.ꝟ.q si partus erat iā forma
tus et ex percussiōe iterijt homicida
est.secus si nō erat formatus.hec pbā
tur.ff.d pēis.l.si qs aliqd.§.q abortōis
8 ¶ Utꝝ letalit aliquē pcutiēs q percus
sus postea ab alijs occisus est sit hōi
cida.ꝟ.q sic.vt est tex.in.c. significa
sti.el.ij.e.ti similiter si non apparet an
letalr percusserit vel ne.tñ homicida
est. Item homicida est si animum oc/
cidendi hūit ⁊ percussit: q̄uis non le
taliter si postea ab alijs percussus inte
riit.vt in.d.c.significasti
¶ Mādato seu pcepto cōmissū hōi 9
cidiū iputat ñ solū mādatāio: sꝫ ēt mā
dāti.qꝛ vt dr i.c.mulieres d sē. exco.
Is ve cōmittit cui⁹ mādato dlictū cō
mitti pbat. et iō sic peccat mortalit.
aut excusat sic si ipe faceret.⁊ pīđ det
minādū ē de mādatorib⁹ q̄ ad irregu
laritatē sicut d mādāte pcuti clericū q̄
ad excōicatiōez.vt.s. Excōicatio.v.
casu.i.§.xxxj.⁊ tribus sequentibus.
¶ Utrū platus hūs iurisditionē tē/ 10
poralez q iniungit suo officiali q sup
tali maleficio iqrat ⁊ iusticiā exeq̄tur
sit irregularis ⁊ hōicida si officialis
mandatū exequēs aliquem occidi fa/
ciat.ꝟ.q nō: qꝛ dicit tex.in.c.eps ne
cle.vel mo.li.vj.q lꝫ clicis nō liceat
cās sāguis agitare: eas tñ cū iurisdi/
tionē hūt tpalē dbēt ⁊ possūt metu ir
rgularitatꝫ cessāte alijs dlegar.hec ibi
¶ Cōsilio ēt efficit qs hōicida qñ ex 11
ꝯsilio seqt hōicidiū nec solū qñ ꝯsi/
liū ē directe de morte alicui⁹.sꝫ ēt qñ
ꝯsulit i cā ppinqua ad mortē.s.aliqd
ex q̄ sequit mors.vt no.pa.i.c.ad au
diētiā eo.ti. et hoc itellige quo ad cāz
ppinquā ꝟm Inno.ibidē.vbi cōsulit
res illicita ex q̄ mors sequit Sꝫ vbi
ꝯsulit res licita puta ꝯsuluit vt malefi
cus capiat.vel vt exponat se p patria
vel fide xpiana: qꝛ lꝫ hōicidiū sequat
nō iputat ei. Fac.xxiij.q.viij.oi timor
⁊ melius.c.hortatu.⁊ pcibus adriani
⁊ sic nō est hōicida ꝟ3 eū. Sꝫ ꝯ ē qđ
no.ho.in.c.ex litteris de exce.prela.⁊
p pa.in.c.i.de furtis.⁊ ē tex.in.c.si qs
viduā.so.di.⁊ in.c.sicut dignū eo.ti.
⁊ ibi determinat.q clericus vel ali⁹
interrogatus de pena delicti si rñdet
q est mors est hoicida.si casus imi/
net de presenti per dicta iura. Sꝫ ego

concordãdo dico ꝙ dicit verꝫ Inno. q̊ ad peccatũ: sꝫ q̊ ad irregularitatez dicit verꝫ Inno. qñ est in ꝯsulẽdo rez licitã ⁊ nõ homicidiũ: ⁊ qñ homicidiũ posset non accidere: lꝫ verisil̃r debeat euenire. Sicut dictũ est. s. Belluꝫ. ꝙ lꝫ plat̃ dicere pugnate viril̃r ⁊ hmõi. Et dictũ Ho. ⁊ Pa. intelligit̃ quo ad irregularitatẽ: nõ q̊ ad peccatũ in eo q ꝯsuluit sup̃ morte q̃ infallibiliter exequet̃ qꝛ dicũt ꝙ si nõ iminet casus de pñti ꝙ lꝫ clic⁹ ꝯsulet ꝙ est pena mortis puniẽd⁹ malefactoꝛ: nõ ꝓpterea ẽ homicida. s. q̊ ad irregularitatẽ: nec ẽt quo ad peccatũ: nisi malo aĩo hoc faciat. ut. j. irregularitas p̃mo. §. iiij.

12 ¶ Utrũ ꝯsulẽs alicui ut aliũ interficeret: q volẽs interficere interfect⁹ ẽ sit homicida. R. ꝙ q̊ ad peccatũ mortale est indubitatũ: q̊ aũt ad homicidiũ qdã. ut Inno. ⁊ Hos. in. d. c. ad audiẽtiã referũt ꝙ si verisil̃e erat ꝙ nõ poterat interfici ab illo non erit homicida nec ꝯsequẽter irregularis. Si vo verisil̃e fuit ꝙ poterat interfici: sic erit homicida. Sed Jo. an. in. c. fi. e. ti. li. vi. ⁊ Pa. in. d. c. ad audientiã tenent indistincte talez ꝯsultorẽ homicidam censeri q̊ ad penã irregularitatis. Et i istud magis assentit ẽt Inno. ⁊ ẽ veri⁹

13 ¶ Quid de eo q ꝯsulit in gñe ꝙ adulteri sunt occidẽdi uel alij q tñ de ꝓiure nõ sunt occidẽdi. R. ꝑm Rod. si reputabat̃ iuris perit⁹ ⁊ errauit nõ in apicib⁹ iuris: sꝫ in iure claro ⁊ certo. sic est irregularis si ꝯsult⁹ ex suo ꝯsilio cõfisus aliquẽ occiderit. Si vo nõ erat reputat⁹ perit⁹: sꝫ simplex uel ideota aut errauit in subtilitate aliq̃ in q̃ sunt opi. diuerse. sic nõ erit irregularis: dũmõ casus ñ imieret d̃ pñti. ut. s. dcm̃ ẽ

14 ¶ Utrũ ꝯsulẽs alicui ut aliquẽ interficeret q̃uis ille cui dedit ꝯsiliũ p multũ tp̃s steterit anteq̃ interfecerit sit homicida. R. ꝑm Inno. ut Pa. recitat ⁊ seqt̃ in. d. c. ad audientiã. ꝙ sic: qꝛ debebat reuocare cõsiliũ. Et si putabat amicũ nõ desistere debebat hoc inimico itimare ut caueret: alias nõ euadit q̃uis doluerit de ꝯsilio. Nõ credo tñ ꝙ debebat reuelare specifice illuꝫ cui dedit consiliuꝫ sed bono modo seruata eius fama auiset inimicum. ⁊ sufficit. ex quo consilium reuocauit.

¶ Quid de ꝯsulẽte alicui vt se exponat ꝓ patria vl̃ iure suo. R. Inno. i. d. c. ad audiẽtiã. ꝙ nõ ẽ homicida nec irregularis etiã si iterficiat̃. xxiij. q. iij. ꝓ mẽbris. ⁊. q. viij. hortatu. Si tñ sciret eũ ibi moriturꝫ. sic vr̃ homicida ⁊ irregularis ꝑm Inno. ⁊ Ho. ibidẽ. q̊s limita qñ ꝯsuluit ꝓ iure ꝓprio ita se exponere. sꝫ secus eẽt si cõsuluisset ꝙ ꝓ xp̃o mortẽ sustineret uel ꝓ ecclia etiã pro patria: quia lꝫ sciat moriturũ nõ est homicida: nec irregularis. Et sic intellige Inno. ⁊ Ho. vbi. s.

16 ¶ Defẽsione cõmittit̃ homicidiũ. puta associãdo homicidã ad factũ homicidij. ut eũ si oporteat defẽdat ⁊ tal̃ q̃uis etiã ei homicidiũ dissuadeat tñ ꝑꝫ Ho. homicida erit. Facit. c. henricus de cle. pu. in due. Nec i hoc distiguit̃ an alias eẽt factur⁹ ul̃ ne q̊ ad irregularitatẽ. sꝫ q̊ ad restitutionẽ bñ ẽ distiguẽdũ: qꝛ si al̃s erat factur⁹ nõ tenet̃.

17 ¶ Permissione etiã cõmittit̃ homicidiũ nõ ꝓhibẽdo cũ põt. ut patet. in c. nõ inferẽda. ⁊. c. sequẽti. ⁊. c. fi. xxiij. q. iij. Sed lꝫ glo. in. d. c. nõ inferẽda. hoc referat solũ ad ꝓlatos: tu tamẽ dic ꝙ cuꝫ iura loquant̃ vniuersaliter. Jõ ẽ distinguẽdũ in illis q nõ sũt̃ ꝓlati nec hñt ex officio an dolose omittãt ꝓhibere. ⁊ sic credo homicidas si aliqs occidit̃. Si vo nõ dolose hoc non ꝓhibẽt: sed ex negligẽtia ul̃ pusilanimitate. aut qꝛ nolũt se imiscere rumo

ribus vl' nolūt aliū hmōi' rumoribus
imisceri. sicut mater filiū vxor viruz ⁊
hmōi. nō credo eē homicidas. Et ad
hec faciūt notata in. c. q̄te. de sen. ex.
p Jo. an. ⁊ sequētes lz peccent. ⁊ forte
mortaliter quando sine piculo omni
possūt obuiare p iura preallegata: nō
tamen sūt irregulares non obuiantes
nisi dolose ut occideretur desisterent.
18 ¶ Utrū cū quis vult aliquē interfice
re iniuste: nisi ego dē sibi aliquā certā
pecuniā meam tenear. ℞. glo. in p̄nci.
lxxxiij. di. q̄ quidā dicunt sic quidam
non. Ipsa videtur tenere q̄ non nisi
sit prelatus. Sed ego credo q̄ siue sit
prelatus uel non q̄ tenetur aliter pec
catū mortale non euadit si modo ha
bet vltra necessitatē sue vite ⁊ illorum
quibus tenetur prouidere. quia sicut
tenetur existenti in extrema necessita
te subuenire. sic ⁊ tali. ex quo alio mo
do non potest eum a morte liberare.
19 ¶ Utrū non reuellās tractatū homi
cidij sit homicida si seq̄t. ℞. Pa. i. c.
petrus eo. ti. Aliq dicūt q̄ nō sufficit
q̄ ꝓhibuerit. Jo. an. distinguit q̄ aut
dolose non reuellat: ⁊ erit homicida.
aut nō dolose non reuellat: ⁊ non erit
homicida. ⁊ hoc placet Pa. ibidem.
Ego credo q̄ si non reuellat illis qui
possūt prodesse ⁊ nō obesse q̄ erit ho
micida. q̄tuncūq̄ prohibuerit. Et de
hoc vide Inno. in. d. c. petrus.
20 ¶ Utrū iniuriatus ab aliquo audiēs
amicos suos uel parentes velle vindi
care sit homicida si non ꝓhibeat ex
presse. ℞. fm gl. in. d. c. petrus q̄ si ho
micidiū sequit erit homicida nisi exp̄s
se ꝯdicat: qz tractātib⁹ talia si nō ꝯdi
cit videtur consētire. Similis casus est
uz. i. q. iiij. quia prelatus.
21 ¶ Coopatiōe etiā cōmittit homicidi
vñ in. c. sicut dignū. §. i. e. ti. dr̄ qd̄ illi
q ad capiēdū ipsū aio feriēdi aut occi
dēdi accesserit: lz man⁹ i eo nō iposue
rit: tñ ex q̄ mors secuta ē: hōicide sūt
facit ēt. c. studeat. 50. di. vbi. pcutiēs ali
quē q iterijt ex pcussione siue directe.
puta. qz vuln⁹ letale fuit siue occasiōa
liter. puta: qz ex pcussiōe de eq̄ cecidit
vl' de alio loco ex q̄ cāu iterijt hōicida
ē. Et sic intellige de coopatiōe sil'i i q̄
cūq̄ hōicidio ut puta: qz multi vulne
rauerūt. de quo etiā. xxiij. q. vltia. c. fi.
¶ Utrz exhibēs p̄ntiā suā i bello iniu 22
sto aiando ꝯsulēdo ul' inimicis timorē
icutiēdo sit homicida si aliqs ibi occi
ditur. ℞. Pa. in. c. significasti. eo. ti. q̄
sic. secus esset in bello iusto ut. s. Bel
lū. ⁊ i. c. petitio tua in glo. eo. ti.
¶ Utrz exhibēs p̄ntiā suā vbi fit hōi 23
cidiū sit hōicida ⁊ irregularis. ℞. q̄ sic
si ē p̄lat⁹ ibi hñs iurisditiōē ē hōicida
⁊ irregularis de exce. prela. c. ex lr̄is.
Alij v̄o nō. vbi ex sola curiositate stāt
ad vidēdū peccāt tñ grauiter clerici.
¶ Utrū iqsitor hereticoꝝ sciēs q̄ cū 24
ꝓnūciauerit talē hereticū occidet ef
ficiat irregularis pronunciādo. ℞. fm
Ho. i. d. c. ad audiētiā de homi. q̄ nō
xxiij. q. viij. legi. ⁊ q. v. si audieris.
¶ Aiatiōe icurrit hōicidiū. ut pz in 25
d. c. sicut dignū. Limitat tñ Pa. ibidē
vez qñ icitatio seu iaiatio ē ad hōici
diū spāliter: qz tūc tenet sec⁹ eēt si eēt
icitatio ad odiū i genere. qz nō tene
ret de delicto postmodū inde secuto.
Idē dic qñ aiatio est ad factū licitū: lz
homicidiū sequatur sicut cum prela
tus hortat in bello iusto ut viriliter pu
gnēt. de quo vide. s. Bellum. §. iiij.
¶ Auxiliatiōe etiā cōmittit hōicidiū 26
vt i. d. c. sicut dignū. vñ dicit pa. i. d. c.
q̄ p̄stās quodcūq̄ auxiliū q̄tūcunq̄
modicū i delicto cōmittēdo tenet: ēt
custodiēdo vestimēta. sed distingue si
uis bene intelligē. q̄ aut auxiliū prepa
ratur ad perpetrandum factum legiti

mũ ⁊ iustũ: ex quo tamẽ facto seq̃t̃ homicidium. Et sic non tenetur de tali homicidio talis auxiliator quo ad peccatũ sz quo ad irregularitatẽ. Si auxiliat⁹ fuit directe homicidio bene tenet̃ Secus si idirecte sicut dcm̃ ẽ de auxiliãte pugnãtes in bello iusto ⁊ huiusmodi. Aut p̃stat̃ auxiliũ sup̃ facto illicito. ex q̃ sequit̃ homicidiũ. Et sic homicida reputat̃ quãtũcũqz auxiliũ sit idirectũ. Et sic loquit̃. d. c. sicut dignũ Similiter si auxiliũ p̃stat̃ sup̃ homicidio ꝑpetrãdo siue iuste siue iniuste incurrit̃ irregularitas: si homicidiũ factum est.

27 ¶ Utrũ clericus accõmodans arma alteri sit irregularis si ille interficit. R. q̃ si in bello iusto: vel vt se defendat ꝯ iniuriantẽ nõ erit. Secus si in bello iniusto. c. fi. de homi. De materia homicidij. quo ad irregularitatẽ. vide. j. Irregularitas. j. §. j. cũ multis sequẽtib⁹.

Homicidiuz. ij.

casuale dr̃: qd̃ p̃ter volũtatez euenit: ⁊ ex casu fortuito. de q̃. l. dis. §. ecõtra. cũ multis capitulis sequẽtib⁹.

1 ¶ Utrũ sit homicida q̃ ad culpã vl̃ penã q a casu hoiez occidit. R. vt colligo ex gl. Ber. in. c. sicut. de homicidio. q̃ aut dabat opam rei licite: ⁊ adhibuit oẽz diligẽtiã quã d̃buit. Et sic excusat̃ ac si nõ fecisset. c. ex lr̃is. el. j. ⁊. c. dilect⁹. e. ti. ⁊. l. di. si duo. Si v̄o nõ adhibuit debitã diligẽtiã ĩputat̃ ei q̃ ad culpã ⁊ penã. s. irregularitat̃. l. di. clerico iaciente. põt dispensari cũ eo vt i ordine suscepto m̃stret ꝑm Jo. in. d. c. clerico. Si v̄o dabat operã rei illicite: siue adhibuit diligẽtiã vel nõ ĩputat̃ ei. vt in. c. quantum. l. di. Ex quo patet quid tenendũ, de multis q̃stionib⁹.

2 ¶ Quid d̃ clerico q rixã faciẽs supueniẽtib⁹ ei⁹ amicis occiderũt eũ cũ q̃ rixabat̃. Ad quã rñdẽdũ est: q̃ est homicida ⁊ irregularis. ita no. Pa. i. c. petrus. eo. ti. ⁊ doc. ibidẽ. ⁊ facit tex. ibidẽ. Limitat tñ Pa. si rixã illicite exercebat: al's ñ. q̃z si fuit sine culpa: factũ alioꝝ ñ dz sibi ĩputari. c. significasti. el ij. eo. ti. Limita hoc etiã ꝑm Ho. i. d. c. ad audiẽtiã verũ. si nõ ꝓhibuit quãtũ potuit. Silr̃ nõ eẽt hõicida: nec irregularis si inimici illi⁹ cũ q̃ rixã faciebat supuenissent ⁊ occidissent. q̃uis rixa fuisset illicite: q̃z nõ ĩtuitu clerici eũ occiderũt: sz ꝑp inimicitiã quã hẽbãt ꝯ eũ. ita no. doc. i. d. c. significasti. el. ij.

¶ Quid de eo q percussit latronẽ qui aspoꝛtabat res suas: ex q̃ percussione fugere nõ potuit: ex q̃ ab alijs postea occisus est. R. q̃ est homicida ⁊ irregularis ꝑm cõiter doc. in. c. significasti. el ij. eo. ti. ⁊ in. c. de cetero. ibidẽ: q̃z dedit operã rei illicite. Sed si tenem⁹ q̃ ẽt cleric⁹ licite ꝓ defensiõe rerũ possit ꝑcutere ñ erit irregularis. dũmõ letalit̃ nõ ꝑcusserit: nec aĩo occidẽdi fecerit. ⁊ magis placet q̃z opinio doc. q̃z dictũ c. de cetero. loq̃t̃ de cã ꝓpinq̃ homicidij vt sit irregularis. Sec⁹ in cã remota: vt est i casu isto: ex q̃ casu ñ habuit animũ occidẽdi. Et ꝓ hoc facit. d. c. significasti. ⁊. c. exhibita. eo. ti. ⁊. ff. loca. l. q domũ. in fi. ⁊ vr̃ sensisse gl. in. d. c. d̃ cetero. ⁊ in. c. tua de homici. nisi forte dicas. q̃ lz daret operam rei licite: tñ d̃buit cogitare q̃ si vulneraret eũ nõ valẽs fugere. q̃ occideret̃. ex quo erat verisimile. ⁊ sic erit irregularis. Sed mihi nõ placet. Naz vt habet̃ in. d. c. tua. clericus vulnerans grauiter furẽ ingressum suam domuz: lz fur postea captus sit ductus ad officialem: qui officialis mittens clerico predicto: vt exponeret si qua sciret de predicto fure intersigna: sed nuncijs tribuens cultellum ⁊ sotulares quos a fure ab-

stulerat. si in nullo alio se impediuit: lz
talis sur occidatur non est irregularis
ergo nec a fortiori predictus.
4 ¶ Quid de eo q videns latronē clama
uit. ex q̄ clamore captus fuit ⁊ occisus
latro. ℞. q̄ est homicida ⁊ irregularis.
vt tz Inno. ⁊ Ho. ⁊ seqt̄ Pa. in. d. c.
significasti. el. ij. etiā si nō habuit aiuz
ad mortē: qr debuit cogitare de hōici
dio. qd̄ cōiter sequit̄ in tali clamore. ⁊
hoc credo verꝫ ꝫ Pa. ibidē. si cōiter
sequit̄: alias nō. ex q̄ aimū nō habuit
vt occideret. Sl'r nō ē irregularis qñ
clamauit ꝓ sua liberatione: qr ille vo
lebat eū interficere. Secus si ꝓ reb⁹
vel alijs. ut. j. dicetur Homicidiū. iij.
5 ¶ Quid de ludēte cū ꝑgnāte q̄ disper
git̄. ℞. ꝫm Jo. an. ⁊ sequit̄ Pa. in. c. si
cut ex literaꝝ. eo. ti. si ꝯditio ludi erat
ḡcilis ⁊ lud⁹ fuit licit⁹ rōne ꝑsone. ut qr
marit⁹ frat̄ vl' alia ꝑsōa ꝯiūcta nō erit
irregularis. qr ñ ē in culpa aliq̄. eo qd̄
ludus leuis nō ē ꝓhibit⁹ i ꝑgnāte: dū
mō ꝑsōe ꝯueniat ludēti cū ea: alias sic
6 ¶ Quid de clico vl' quocūqz alio q i
plorat officiū iudicis ꝓ recuperandis
suis reb⁹. lz sciat. ꝓ certo q̄ sine sāgui
nis effusiōe nō poterit recupare. ℞. q̄
nō ē irregularis ꝫm Jo. an. ⁊ ē tex. in
c. ij. e. ti. li. vi. dūmō ꝑmittat ꝓtestatio
nē q̄ nō intēdit ad vidictā sāguinis. ⁊
hoc tene: lz Vincēti⁹ tenuerit ꝯriū: qr
ita declaratū ē. in. d. c. ij. Et credo verꝫ
qñ alio mō nō pōt recupare. Et sic in
tellige ꝑfatū. c. ij. qñ mortē nō intēde
bat. sed recupationē suā: qr si intentio
erat maculata erit irregularis. si mors
vel mutilatio ē secuta ꝫm Hosti. ⁊ sic i
tellige. c. ex lr̄is. de exce. ꝑla. ⁊. xxiij. q.
v. c. ij. ⁊ de pe. di. i. c. periculose. Idez
tene etiam si furem capiat ⁊ iudici tra
dat ꝫm limitationem predictam.
7 ¶ Quid si post suspensionē seu occi
sionē letetur ⁊ habeat gratū. ℞. q̄ nō
erit irregularis: quia lex promotionis
attendit factum. xv. q. i. c. fi.
¶ Quid d̄ sacerdote q. ꝓ hedificatōe 8
ecclie vl' dom⁹ aduocauit aliquē i adiu
toriū q a cāu iterijt. ℞. q̄ ñ ē irregula
ris si nihil d̄ ꝯtigētib⁹ omisit. c. fi. e. ti.
¶ Quid de ludēte cū alio q a casu oc 9
cidit sociū. ℞. q̄ si ludebat cū ꝑsōis cū
qbus erat licitū ⁊ ludo licito ⁊ verisil'r
ex ꝯditione ludi talis casus euenire ñ
debebat nō ē irregularis. ut pz i. c. la
tor. eo. ti vbi clicus ludēs cū clico qd̄
lz. ⁊ nihilomin⁹ vnus ipoꝝ alteꝝ acci
piēs ⁊ ꝓsternēs ad terrā cultellū sibi i
fixit ⁊ mortu⁹ ē: ⁊ tñ ꝓstratus nō ē ir
regularis. qr ꝯditio ludi nō erat ꝓster
nēdi. ⁊ iō nō fuit in culpa. lz ꝓsternēs.
Si v̄o nō ꝯsiderauit conditionē ludi
ex q̄ tale qd euenire poterat erit irre
gularis. ut in. c. ꝯtinebat̄. eo. ti. vbi vo
lēs eqtar̄ sup sociū q hēbat falcē i late
re occis⁹ ē. ⁊ soci⁹ ē irregularis. qr cō
ditio ludi erat ut q tetigisset baculū al
terius sup eū eqtaret. ⁊ iō debebat de
ponere falcē. ex q̄ ludi ista erat ꝯditio.
Si tñ ꝓhibuisset ne eū eqtaret. tenet
Pa. i. d. c. q̄ nō eēt irregularis. Ho
sti. tñ ⁊ alij tenēt q̄ etiā ꝓpt̄ ludi ꝯditio
nē. qr potuit euenire. Sz Pa. opinio
magis placet. pōt tñ eps dispensare in
cāu quo efficitur irregularis. ut in sub
diaconatus officio ministret. si subdia
conus erat. ut in. d. c. continebatur.
¶ Quid de eo q dat poculū amato 10
riū. ex q̄ sequit̄ homicidiū q̄uis nō in
tēderet. ℞. q̄ homicida ē ⁊ irregularis
vt no. Pa. in. c. si aliqs eo. ti. Facit. l.
si qs aliqd. §. q abortionis. ff. d̄ penis.
Rō qr dat opam rei illicite. Secus si
nō sequit̄ homicidiū. puta: qr fet⁹ nū
dū erat formatus: qr lz peccet morta
liter qcūqz dat aliqd ad potañ uel ex
libidīe uel odio ⁊ hmōi⁹ ut non possit
gnāre aut cōcipere vel nasci soboles

concepta. ut patet in. d. c. fi aliquis. tamen irregularis non est ut ibi glo.

11 ¶ Quid de eo q insequens aliū q ex fuga cecidit ⁊ mortuus ē. ℞. q ē homicida si fugiēs timebat d̄ graui malo sibi infligēdo nisi fugeret. Secus si de leui ⁊ cā ludi. vñ Pa. i. c. exhibita eo. dicit q si qs ꝓhicit lapidē. ut aliū percutiat. dūmō ꝑcussio nō possit eē grauis. ⁊ alius ne ꝑcutiat fugiens cadat ⁊ occidat nō erit irregularis: ul' si ꝓhiceret lapidē a remotis ⁊ ali' timēs fugeret ⁊ corruens interiret. silr nō ē irregularis. Secus si ut grauiter ꝑcuteret vl' iactus potuisset grauē percussionē facere. nisi alius fugisset. q2 tunc tenet de homicidio: quia tunc noxius esset ludus etiam in pueris.

¶ Quid de illo puero q vesicā porci

12 inflatā violēter frāgens ex terremotu muliere g̃uida expauefacta fugiēs dispersa ē. ℞. q nō ē homicida: nec irregularis ꝑ doctrinā Pa. in. d. c. exhibita. q̃uis Inno. Abbas. ⁊ Vincē. videant. sētire q tā in isto q̃ in ꝑcedēti iputet ei homicidiū. Sz mihi vr̄ dux nec tex. in. d. c. vr̄ velle vñ non q̄libet cā dz attēdi. sz ꝓpinq̄ ad hoc ut sit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest i glo. Nō eni q2 faber facit cultellū ē homicida si tñ alio nocēdi facit ⁊ miorē diligētiā adhibuit: tūc ꝯsiderat cā remota ꝯz Ber. i. c. de cetero. ⁊. c. ꝑsbyteroꝝ d̄ homi. vñ cū qs ꝑcutit aliū vulnere ñ mortifero. tñ ex iperitia medici vl' icuria vl' expositiōe ad labores ⁊ sudores ille morit nō est irregularis ꝯz ber. i. c. exhibita d̄ hōi.

13 ¶ Quid de clico q venādo ul' se exercēdo iaculū ꝓiecit ⁊ aliū a cāu iterfecit. ℞. q tenet de hōicidio ⁊ ē irregularis siue adhibuerit diligentiam uel ne quia dabat operam rei sibi illicite. c. his qui arborem. §. si vero. 50. dis.

¶ Quid d̄ custodiētib' ifirmos q ad 14
eoꝝ petitionē d̄derūt ei vinū ul' aliqd hmōi. ℞. q si certū ē eos mortuos ꝓpter hoc. ⁊ ipsi hoc potuerūt ꝑuidere q irregulares sūt. nō debēt tñ facere sibi hāc ꝯsciam q ꝓpter hoc sint mortui ꝯm Rodo. qñ bono aio id fecerūt nisi sit euidēs culpa vl' dissoluta negligētia. Et si hñt ꝯsciētiā debēt deponere ad cōsiliū boni viri. nisi ꝯ ꝑceptuz medici expresse dedissent: q2 nō excusarent. ut no. in. d. c. tua nos de homici. Idem dic de vertentib' infirmos. vnde vel appostema frangitur vel anelitus obturatur ⁊ suffocatur.

¶ Quid de pentib' q a cāu ꝓprios fi 15
lios occiderūt. ℞. ꝑ si ex culpa g̃ui vl' leui tenent de homicidio ut pz in. gl. c. fi. de his q ꝓpri. fi. occi. Nā dat eis ꝑ culpa graui pñia. vij. ul'. v. ānoꝝ. ꝑ leui triū. Si aūt nulla culpa ꝑcessit non tenent. No. tñ ꝯz Ho. ⁊ Pa. ⁊ alios doc. in. d. c. fi. q si culpa sit occulta siue g̃uis vel leuis nō dz dari pnia publica ꝯ qd̄ faciūt multi qui iponūt publicā pniam. de q̄ in. c. i. capite. 50. di. ⁊ male. q2 fieri nō dz talis pnia nisi crimē adeo fuerit g̃ue q totā. cōmouerit vrbē. ut in. d. c. in capite. collocare tñ apud se filios tenellos parētes nō debēt aliter sūt in culpa. ij. q. v. ꝯsuluisti. ⁊ eis iputat homicidiū si seqt. nisi forte ita pauꝑes essēt q nō possēt eos pānis fouere ꝯ frigora: q2 tūc tenēdo apud se in lecto si debitā faciūt diligētiā i religs ñ tenent aliq̄ culpa: q2 duob' malis concurrentibus minus eligit. xiii. di. nerui. ⁊ ideo si est minus periculuz collocar penes se q̄ alr tenet excusāt

¶ Quid de tenētib' aialia puta vrsū 16
vl' leonē q̄ aliquē interfecerūt. ℞. si nō fuerūt in aliq̄ culpa nō tenent de homicidio: alias sic. puta: q2 erāt ferocia ⁊ nō tenuerūt ligata ⁊ hmōi. ar. c. hi

q arborē. ⁊.c.sepe.50.di. ⁊ qđ no.i.e.
đ occidēdis.xxiij.q.v. Et hoc tene lꝫ
hosti.i.c.ad audiētiā đ hōi. videat̄ te
nere q nl̄lo mō sit irregularis.nisi fu
erit i malitia vel lata culpa. ar.l.i.⁊ si.
ff.si qua .pa.

17 ¶ Quid de illo q vocat milites ad đ
fensionē sui iuris si aliqs ibi occidat̄.
R.nō tn̄r de hōicidio.vt i.d.c.de oc
cidēdis.⁊.q.iij.eadē cā.c.maximian⁹

18 ¶ Quid de medico cui p̄ter volūta
tē infirmus mortu⁹ ē in manibus seu
sb cura.R.si ista q̄tuor cōcurrāt n̄ hꝫ
culpā. Primū q istud offm̄ sibi ꝯue
niebat: qꝛ nō erat ei ꝓhibitū exercer̄
sicut ē clericis ⁊ religiosis cirogiā i.c.
sniaꝫ.⁊.c.nō magno ne cle.vel mo.
¶ Secūdū si erat pit⁹ in arte. ¶ Ter
tiū si exhibuit oēꝫ diligētiā ꝑm artem
¶ Quartū si iformauit de hjs q̄ sūt
ꝯria egritudini infirm. Nā istis ꝑua
tis nō iputat̄ ei homicidiū.ita no.pa.
in.c.ita vos.eo.ti.alias tenetur đ eta.
⁊ quali.c.ad aures.

19 ¶ Quid de eo q ipellit̄ i alium ⁊ ille
morit̄ vl̄ de eo q declinās eū q vole
bat pcutere pcussus ē ali⁹ ex tali decli
natiōe ⁊ occisus.R.ꝑm Hug.i.c.sepe
50.di.nō ē irregularis: nec homici
da.nisi in fraudem fecerit.

20 ¶ Quid đ eo q mādauit aliquē v̄be
rari ihibēdo ne iterficiat vel mutilet.
R.si mādatari⁹ iterficit vel mutilat seu
iterficit̄ vel mutilat̄ pp talē pcussiōem
faciēdā. Homicida iudicat̄ mādator
qꝛ mādādo i culpa fuit.c.is q eo.ti.li.
vj.qm̄ v̄isimilit̄ hoc posse euenire de
buit cogitare ibidē. Idē dic de eo qui
mādat aliquē capi.qn̄ v̄isimilit̄ mors
poterat ꝯtingere.⁊ hoc q̄ ad eū q iu
ste ⁊ ex offō mādat. Secus in alijs: qꝛ
q̄lit̄cūqꝫ mors sequat̄ irregulares sūt
q̄uis verisimiliter nō đbebat euenir̄

21 ¶ Quid de illo q volēti fuger̄ inimi
cos pp timorē mortꝭ ꝯsuluit vt remāe
ret ⁊ pacē pcuraret pp q r̄māsit ⁊ oc
cisus ē.R.nō tn̄r qn̄ bono aio fec̄ hn̄s
ꝓbabilē cām credēdi q ex remāsiōe
nō imineret piculum.puta.qꝛ inimici
erāt eius ꝯsāguinei vel tales amici q
eos poterat cohibet̄. Sec⁹ esset si nō
hūit ꝓbabilē cām credēdi vel si hūit
non tn̄ fecit q̄tum potuit.qꝛ sic impu
taret̄ ei homicidiū.vt i.c.tua nos.eo.

22 ¶ Quid đ eo q misit puerū ad aquā
dū equū monēs vt caueret a fluie qui
submersus ē.R.si rōabil̄r poterat du
bitari est irregularis aliter non.

23 ¶ Quid de illo q cum corrigia q̄ hē
bat gladiuꝫ verberās famulum inter
fecit.R.q est irregularis qꝛ probabi
liter debebat credere occasionem nō
remouendo gladium.

24 ¶ Quid de illo q interrogat⁹ de ma
lefactore ipsū eis ondit.R.si ꝓbabilit̄
potuit cogitare q ad mortē eū quere
rēt ē irregularis alias non.de hoc ēt
habes.j.irregularitas in pricipio. Et
ibi vide multos casus.

Homicidiuꝫ.iii.

cōmittit̄ necessitate.s.defēsiōis
q̄ qn̄ ⁊ quō liceat vide.s̄.Defensio.

¶ Quid si violētia infert̄ rebus solū
Utrū occidēs ꝓ ipsis saluādis excuse
tur.R.Pa.in.c.significasti el.ij.eo q
nō cleric⁹ nec ēt ꝓ ipsis recupandis
vt in.c.suscepim⁹ eo. Si v̄o ē laicus
de iure ciuili ē clarū q pōt ipune occi
dere. si al̄r saluare nō poterat eas vt
in.l.furē.ff.de sicca.⁊ i.l.itaqꝫ.ff.ad.l.
aeq.⁊ hoc hēbit locū i oi foro ꝯtentio
so seculari. Sed q̄ ad irregularitateꝫ
tā clericus q̄ laic⁹ occidēs vel muti
lās ꝓ ipsis saluādis erit irregularis. ut
patet in.c.suscepim⁹ eo. No.glo.xxiij.
q.iij.in.pricipio. An āt peccet morta
liter occidendo pro rebus saluandis,

dic' vt supra. Defensio. §. iij. ⁊. v.

2 ¶ Quid si violētia iferť psone solū. vl' psone ⁊ reb⁹ simul. ℞. Pa. in. d. c. significasti ꝙ aut pōt euitare. fugiendo agressorē. ⁊ sic cleric⁹ tñr fugere p. d. c. suscepim⁹. In laico no. bar. i. l. i. C. vñ. vi. vť tenere ꝙ nō tñr fugere: qꝛ fuga ē iniuria. vt. l. ita apud labeonez ff. d iniur. ⁊ dicit Cy. in. l. si ex plagijs §. tabernari⁹. ff. ad. l. acql. ꝙ fuga. reddit fugiētē viliorē. Ergo sicut lz ꝓ iactura rez multo magis ꝓ iniuria corporali q̄ ē maior iniuria. l. in suoꝝ. ff. de penis. Tu dic. ꝙ siue i clerico siue in laico si pōt fugere nō lz occideř vl' mutilare. aliter icidit in penā irregularitatꝭ ſm Ray. ⁊ Ber. Bof. tñ tz ꝙ p⁹ pactā pniaz poterit in suscepꝭ ordinibus mistrare sine dispēsatione. sz nō ascēdere ad maiores. ⁊ ita itelligit. c. d his clericis. So. di. Si vo alit nō pōt fugere nec euadere. nisi mutilet vl' occidat. sic licite tā cleric⁹ q̄z laicus occidit vel mutilat ⁊ sine oi pēa irregularitatis. vt i cle. vnica. eo. ⁊ sine oi peccato ita ꝙ stati p̄sbiter possz celebrař ſm Jo. de ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. oli el. i. de resti. spol. dūmō ñ faciat aio vlciscēdi. facit ꝓ hoc. c. ij. e.

3 ¶ Quid si interficit ꝓ defensione psone alterius quā aliter nō poterat saluare. ℞. ꝙ lz hoc possit sine oi peccato qñ volebat iniuste talē psonā interimere: tñ irregularis efficiť. vt no. i. d. cle. vnica. eo. vide. s. clic⁹. ix. §. vlti.

Homicidiuz. iiij.

s. spūale cōmittiť i aīa solū. multꝭ modis. ¶ Primo p̄lat⁹ nō arguēs. xliij. di. ephesijs. ¶ Secūdo adducēs subditos i desperatiōez pp austeritatē. xlv. di. recedite. ¶ Tertio qcūqꝫ d fraudet res ecclesie. xij. q. ij. q xpi. ⁊. c. q abstulerit. ¶ Quarto. nō soluēs legata d̄fūctoꝝ. xiij. q. ij. q oblatōes cū duob⁹. c. se. ⁊ dicūtur mēbra diaboli. xij. q. ij. cū deuotissimā. ¶ Quito d̄ rebus alienis faciēs elemosinas. xiiij. q. v. imolās. xvj. q. i. decie. ¶ Sexto alios ad malū ꝓuocās de ꝯse. dis. iiij. q̄ris de pe. di. i. noli. ¶ Septimo decias debitas nō soluendo. d. c. decie. ¶ Octauo ꝓuocās ad iuramētū quē scit falsē iuraturū. xxij. q. v. ille. ¶ Nono odiū alteri gerēdo de pe. di. i. hōicidioꝝ. p̄rie. io. iij. ¶ Decio alteri detrahēdo. d. c. hōicidioꝝ. ⁊. vj. q. i. sūma iiqtas. ¶ Undecio moriēti pniaz negādo. xxvj. q. vj. agnouim⁹. ¶ Duodecio d̄ se malā suspitōez dādo. xj. q. iij. nō sūt audiēdi. ¶ Terciodecio op p̄ssionē vel iniusticiā. aut iniqtatē exercēdo d̄ pe. di. i. ois. ¶ Quartodecio cā libidis explēde vl' odij meditatōe hoi vel mulieri aliqd faciendo. vel ad potādū dādo. vt non possit gñare. aut cōcipere. vt in. c. si aliq de hōicidio.

Homicidiuz. v.

quo ad penā. s. irregularitatis ⁊ al's de iure canonico. Utrū ois homicida sit irregularis. ℞. ꝙ sic. qlibet q occidit post baptismū ꝑ idustriā ⁊ ꝑ insidias: vt no. Pa. in. c. j. de homicidio. ⁊ ibi pz ex tex. ⁊ ēt est irregularis ois homicida: volūtarie occidēs siue ex iusticia siue legis aut canonis pmissione: siue ex vindicta siue sine pctō siue cū pctō solūmō excipiť ille q occidit nō valens aliter euadere: ⁊ hoc intelligo si hz occidens vsum rōnis: qꝛ ois furiosus infans ⁊ dormiēs si occidūt nō sunt irregulares. cle. vnica. eo. ti. Uñ iudex quātūcūqꝫ ex iusticia ꝓcedit est irregularis. lj. di. aliquātos ⁊ accusator aut testis vel ēt notari⁹ sniam scribēs vel ꝓferēs aut attestatiōes scribēs vel legēs dū publicāť. Aduocat⁹

intellige ꝺ reus vel ēt ꝓ reo si mor-
ſtigat accusatoꝛi. assessoꝛ ꝛ quilibet ali⁹
officialis ī cā mort vl mutilatōis mē
bri irregularis ē vt no. ī. d. c. aliquātos
ꝛ p totū. eī ne cle. vl mo. ſnia ꝫ. ꝛ ī gl.
in ſūma. lj. di. Et nō ſolū qñ gs interfi
cit vl mutilat p ſe ſꝫ ēt ex mādato ꝓſi
lio ꝺfēſiōe. ꝓmiſſiōe coopatōe. aiatio
ne. auxiliatiōe. ſim q. ſ. in. i. c. huj⁹ ti
tuli declaratū ē forte homicidas ſoluꝫ
excipio q̄ ad irregularitatē cum q nō
obuiat cū poſſit: qꝛ ꝫ ſit homicida ꝫ
q dixi. ſ. nō tñ credo erit irregularis
niſi ꝫ q. ſ. dixi. Homicidiū. i. §. xvij.
qꝛ lex ꝓmotōis factū regrit. xv. q. i.
ſi qs nō irat⁹. Et ꝓ his oibus facit. c.
ſicut dignū eo. ti. ēt ſi occisus vl mutila
tus ſit pagan⁹. Jo. di. clericū. homi
cida vero casualis in casu ī q̄ ei iputat
ſil⁹ irregularis ē: alias nō. Et q ſūt di
ctū ē in. ij. c. huj⁹ tituli. homicida. ſil⁹
ex neceſſitate nō excuſat. niſi ꝓ euaſi
one ſue pſone. vt dictū ē. c. iij. huj⁹ ti.
Homicida vo ſpūalis nullo mō irregu
laris efficit. ꝓ baptiſmū ēt tollit irre
gularitas homicidi ī añ cōmiſſi. vt. ſ.
Baptiſmus. vij. §. iij.

¶ Utrū cū homicida volūtario ſoluſ papa poſſit diſpēſaſ. ꝛ. ꝫ cōiter doc. ī. c. ſicut dignū eo ti. q̄ ſic: cui⁹ glo. tenuerit q̄ nec ēt papa poſſit. Sed tu tene cū cōi doc. q̄ pñt. imo dicit pa. in. c. ego ꝺ iureur. q̄ clerici pñt vtiar mis ēt offēſibilib⁹ de līa pape qꝛ ſolū ē ꝓhibitū ꝺ iure poſitiuo. ſꝫ eo iferioꝛ nemo pōt diſpēſare cū tūcū q̄ ēt ſit occulte⁹. c. vltio de tēpo. ordi. Elicēti⁹ tñ ꝫ. q̄ ſi ꝺ illo occultū ē. ꝛ egit pniaꝫ q̄ nō idiget diſpēſatiōe: qꝛ eccle nō eſt obnoxi⁹. qꝛ peccatū occultū. xxxij. q. v. xp̄iana. nec ꝺ eo pp pniaꝫ q̄ ei ſatiſ fecit. Et tó celebrare pōt ꝛ vti ordinibus ſine alia diſpēſatiōe. Lau. vero ꝛ Jo. ꝓcordāt cū Elicē. ſi mō diſpēſatio ep̄i ītulit Pa. vo ī. c. ex tenoꝛe ꝺ tē. oꝛ. ꝫ q̄ ſi ē oio occultū. put occultuꝫ diſtiguit ꝫ ꝓbabile ſic ſ̄ſpiciēdo legē ꝓmotōis pūblicā. ſic ñ idiget. ſꝫ ſi aſpiciam⁹ ad legē ꝓſcie īformatā ex lege poſitiua. ſic idiget diſpēſatōe. qꝺ ītelligo ꝺ diſpēſatōe ñ papali. ſꝫ epali vt ſatiſſaciat ꝓſcie. Et ad. c. ſi. ꝺ tē. oꝛ. qꝺ vꝛ ꝫ. Rñdeť. q̄ logꝛ de diſpēſatione nō papali ſꝫ epi q̄ eſt neceſſaria vt ꝫ lau. ꝛ io. ꝛ ſeqꝛ archi. l. di. de his ꝛ vꝛ tenere ēt Pa. ne gs ꝓſtituat ſe iudicē ī cā. ꝓpa exiſtumando oio occultū qꝺ forte nō eſt qꝺ no. quia facit ad multa.

¶ Utrū cū homicida caſuali qui ē in culpa iferioꝛ papa poſſit diſpēſare. ꝛ. Pa. ī. c. ꝓtinebaꝛ eo ti. q̄ eps̄ pōt diſpēſare ī minoꝛib⁹ ſolū vt in. c. ad audiētiā eo. ti. Archiepūs vo vt cōmiſſarius pape pōt ī ſubdiaconatu tñ. Jn ꝺ aconatu vo vel p̄ſbiteratu ſol⁹ papa diſpēſat vt in. d. c. continebatur.

¶ Utrū mutilatio mēbroꝝ ex̄ casū in firmitatis pariſceť q̄ ad perſi mortale ꝛ q̄ ad irregularitatē ꝛ eius diſpenſationē homicidio. ꝛ. glo. ſingularis in cle. vnica eo. ti. q̄ ſic facit. c. aliquā tos. lj. di. cū mlīs alijs ibidē. ꝛ. c. clericis. ne cle. vel mo. ꝛ. c. in archiepatu de rapto. c. is qui. de homici. lib. vj. ꝛ alijs allatis in. d. glo.

¶ Utrū epūs poſſit diſpēſaſ cū homicida circa beneficiū. ꝛ. ꝫ Jo. q̄ circa ſimplex pōt. ſed circa curatū non ſed ſolus papa. ar. c. fi. de fili. preſby. Jo. Pa. in. c. fi. de pug. in due.

¶ Quid ſi nō mutilaſ ſꝫ debilitat an ſit irregularis. ꝛ. Pa. in. c. de diacono. q cle. vel vo. q̄ nō. argu. i. q. i. ſicut vrgeri: qꝛ ꝫ mēbrū debilitatū ſit qua ſi iutile q̄ ad opationē: tñ valet ſaltem ad decoꝛē. ꝛ in penis faciēda ē mitioꝛ interꝓtatio. ꝓcoꝛ. Gaſpar. in. d. c. diacono. Jn ꝫiuꝫ tñ facit qꝺ no. Ly.

aut. sed nouo. C. de seruis fugi. Unde Bar. in l. ij. ff. de publi. iud. i fi. dicit q mutilatio ꝓprie est qñ mẽbꝝ ledit ita q non pót exercere suũ officiũ. Hoc ꝓbat in l. idẽ ophilius. i pn. ff. de edil. edic. Truncatio vo est qñ ex toto abscidit mẽbrum. d. cle. vnica. Nõ dicit trũcat: sed mutilat. Et ideo itellige q nõ ẽ irregularis qñ qs nõ debilitat ex toto: sed qñ ex toto: ita q nihil pót facere: sic teneo q sit irregularis p. d. cle. vnicã. ⁊. c. q ꝑcutit. xxiij. q. vltima.

6 ¶ Utrũ truncatio vel mutilatio digiti inducat irregularitatẽ. ℞. do. Cardi. in cle. ꝑdicta q nõ. sed cũ fit in ꝑncipalibus mẽbris ꝑm Landõ all. c. j. de cle. pug. in due. qd loquit d mẽbro. Pro q no. q mẽbrũ ꝓprie sũptũ ⁊ stricte ẽ ꝑm Bar. ⁊ Jo. de imo. in l. ij. circa fi. ff. de publi. iudi. pars corporis habẽs officiũ sepatũ ⁊ distinctũ: sicut man⁹ ad palpañ. ⁊ pes ad ambulañ. facit. c. singula. lxxxix. di. iũcta gl. Facit tex. in d. c. sicut vrgeri videor. ⁊ i aut. ꝑdicta sed nouo iure. Digitus aũt nõ ẽ ꝓprie mẽbrũ. sed pars mẽbri: seu officiũ mẽbri. vt in l. nõ sũt liberi. ff. de statu ho. ⁊. d. l. idẽ ophilius. Et ideo optime tenendũ nõ esse irregularẽ talem truncatorem vel mutilatorem.

7 ¶ Qua pena punit pr q occidit filiũ vel filius q occidit prez. ℞. Pa. in. c. j. de his q fi. ꝓ. occi. ꝑm leges ponat i sacco de corio cũ cane simia vipera ⁊ gallo. ⁊ sic ꝓijciat in fluie. Si nõ habet portat in insulã a feris deuorãd⁹ l. vnica. C. de his q pa. vel fi. ꝓ. occi. ⁊ l. j. ff. ad l. pom. de paricidijs.

8 ¶ Qua pena puniunt alij homicide. Cleric⁹ dz deponi ⁊ sine alia icorrigibilitate tradi curie seculari. hoc intellige qñ volũtarie occidit. Si vo a casu tũc gl. in. c. fi. de illis q fi. occi. dicit q si a casu nulla culpa ꝑcedẽte. sic nulla pnia iponit nisi forte ad cautelã. q2 bonaꝝ mẽtiũ ẽ culpã agnoscere vbi culpa nõ ẽ. c. cõsiliũ. §. ij. de obseruã. ieiu. xxv. di. ad eius. ⁊ de pe. ⁊ re. c. q̃situ. si vo culpa precedente. dic vt. s. homicidium. ij. §. xv.

¶ Ad quid tenẽtur homicide. vide. j. 9
Restitutio primo in. ver. Homicida.

Homo cõstituit ex ania ⁊ corpe altero istoꝝ deficiẽte non est homo. ut pz ex. c. cum xp̃s. de here. ⁊ in. c. in quadã de cel. mis. ⁊ in. c. sicut. de homici.

¶ Utꝝ liber hõ possit dari in pign⁹ ⁊ i subsidiũ aliaꝝ reꝝ deficiẽtiũ. ℞. q non facit. c. lator. de pigno. imo. ꝑdit recipiẽs eũ in pign⁹ debitũ. ⁊ tãtũdẽ d suo dare tenet detẽto vl ei⁹ ꝑentib⁹ ut no. gl. i. c. ex rescripto d iureiu. ⁊. C. d act. ⁊ obli. aut. oio. Ubi dr q q̃druplũ restituat. rõ q2 illa q nõ sũt i nr̃o cõmertio obligari nõ pñt. l. i. §. eã rẽ. ff. q̃ res pigno. Sed liber hõ nõ ẽ domin⁹ mẽbroꝝ suoꝝ. l. liber hõ. la ꝑma. ff. ad. l. acql. Et iõ pulchre dixit Bal. i. l. ij. C. de pñib⁹ qui fi. distra. q illa. l. ij. habuit ortũ a legib⁹ antiqs ꝑm q̃s pr poterat occidere filios. l. in suis in fi. ff. de li. ⁊ po. q̃ hodie ẽ correcta. Et iõ solũ ꝑmittit vẽditio cã pauꝑtatis seu egestatis victus: q2 fili⁹ sic vẽdit⁹ põtise redimere ꝑtiũ offerẽdo ipse uel alius pro eo uel mãcipiũ. ut in. d. l. ij.

¶ Utꝝ liber hõ possit dari in obsidẽ. 2
℞. qd de iure nõ pót. nisi ꝑ papã ⁊ ipatorẽ. ut no. in. l. obsides. ff. de testa. ⁊. l. diu⁹. ff. de iure fisci. ⁊ ꝑ eũ q non recognoscit supiorẽ. ut no. Bar. in. l. famẽ. ff. de publi. iudi. ⁊ in. l. hostes. ff. d cap. ⁊ in. l. i. §. de q̃. ff. de postul. Tñ de ꝯsuetudine vsurpatũ ẽ ꝯtriũ ꝑm glo. in. l. ij. C. de patrib⁹ q fi. distra. Et sic de facto ꝑuat ut etiã ciuitas q̃ recognoscit superiorem det obsides ⁊ alij similes ⁊ hz

talis consuetudo vim legis.l.de qui/
bus.ff.de legi.immo videtur licere de
iure cōmuni dare obsides pro pace
seruanda secundum glo.in.c.vt pridē
xxiij.q.viij.sed non pro pecunia ut in
d.c. ex rescripto.⁊.d.l.ex rescripto.⁊
d.l.i.quia liber homo non potest obli/
gari pro pignore. nec potest haberi
in eo ius pignoris.sed tantum ius re/
tentionis.

HOnestas requiritur in omni ne
gocio.quia est vnum prece/
ptum iuris.insti.de iusti.⁊ iur.§. iuris
precepta sunt hec honeste viuere ⁊c.
In matrimonijs.ff.de ritu nup.l.sem
per in coniunctionibus.non solum ꝙ
liceat considerandum est.sed ⁊ ꝙ ho/
nestum sit hec ibi. In lege distin.iiij.
erit autem in voto.c.magne de voto.
In iuramento.xxii.q.v.de forma.nec
fisco rem quā vendit retractare per
mittitur propter honestatem.l.vltima
C.ne fiscus rem quam ven. euin .l.x
Nec actio furti dat̄ viro ꝯ vxorē.nec
pr̄i ꝯ filiū uel eꝯrio ꝓpter honestatez.
ff.de furtis.l.si qs vxori in p̄n.⁊.§.i.C.
de fur.l.fi. Nec arrogatio.l.nec ea.§.
pe.ff.de adop.ꝓpterea dicit tex.i.l.ex
dāni infecti in p̄n.ff.de dāno infecto.
honestus modus ꝟuādus ē ⁊ nō imo/
derata cuiusqꝫ luxuria sequēda ē ꝓpte
rea dr̄ in.l.filius q.ff.de cōdi.insti.nā
q̄ facta ledūt pietatē extimam⁹ verecū
diā nostrā.⁊ ut generaliter dixeri q̄ cō
tra bonos mores fiunt.nec nos face/
re posse credendum est.hec ibi.

HOnor est maximū exte
riorū bonoꝝ vñ
potētatus ⁊ diuitie propter ho
nores desiderabilia sunt.iiij.ethi.

1 ¶ Cui debetur honor.R.ꝙ solum vir
tuti secundum philoso.iiij.ethi.

2 ¶ An sit honor preferendus vtilitati.
R.ꝙ sic.ar.in.l.Julian⁹.ff.si quis ob
ca.te.

¶ Utrū possit appeti honor sine pcō. 3
R.ꝙ ñ Uñ philo.iij.ethi.dicit ꝙ non
sūt vere fortes q ꝓpter honores faciūt
fortia. Nec ob.ꝙ honor est p̄miū vir/
tutis.iiij.ethi.⁊ ꝓpterea sit appetibilis
qꝛ illud ē verꝫ ꝙ ē p̄miū virtutꝭ ex par
te aliorū q.s.nō habēt maius qd̄ retri
buāt ꝓpterea dicit idē philo. ibidē.ꝙ
honor ē ꝓpter virtutē.nō virt⁹ ꝓpter
honorē.nec ob.qd̄ idez philo.dicit.ꝙ
honoꝝ amator plusq̄ oportet:uel vñ
nō oportet vituperabil' est. Ergo sine
peccato aliqñ pōt appeti:qꝛ concedo
quando non propter seipsuz appetit̄:
sed ad gloriam ⁊ laudem dei uel salu/
tem animarum : alias semper pecca
tum est.

¶ Utrum sit mortale peccatum inor 4
dinatus appetit⁹ honoris.R.ꝙ sic ꝟm
ꝙ ambitio est mortale peccatum. de
quo vide Ambitio alias non.

¶ Utrum oblatus honor sit suscipien 5
dus.R.ꝙ non nisi secundū ꝙ dicitur
i.q.i.non est in fi. Quisquis igitur sa/
cerdotiuz non ad elationis pompam
sed ad vtilitatē adipisci desiderat p̄us
vires suas cum eo ꝙ est subiturus ho
nore metiatur ut si est impar abstineat
⁊ ad id cum metu etiam cui sufficere
existimat accedat.hec Greg.

¶ Utrū querenti sit dandus.R.ꝙ nō 9
imo auferendus.ut.i.q.vi.c.sicut his.
Fugienti vero est dandus . ibidem.⁊
viij.q.i.in scripturis.

¶ Utrū doctor qui in docendo princi 7
paliter querit suum honorem peccet
mortaliter.R.Henri. de ganda. prīo
quolibet.q.xxxiiij.ꝙ qui vtitur aliquo
principaliter ad quod non ordinatur
in quo deum contemnit peccat morta
liter.⁊ sic concludit ꝙ doctor qui prin
cipaliter querit honorem suū in docē/

do: ⁊ sic prefert honorē suū honori di uino peccat mortaliter: quia ut dicit Aug. li. i. de doctria xp̄iana ad fidem spem ⁊ caritatem tota militat diuina scriptura que principaliter ordinatur ad honorem dei. In quo deus contē nitur si principaliter ad alterius hono rez ordinetur. Sed sane intellige ⁊ li mita verum quando legit aliquid qđ est principaliter ordinatū ad honorez dei. ut cū predicat ⁊ huiusmodi: quia secus credo qñ legit aliquid qđ nō ē principaliter ad honorē dei. ut sunt le ges ⁊ multe scientie que ad pacē ho minū ⁊ vtilitatē principaliter ordinan tur. quia tunc non contemnitur deus. Et sic non erit mortale peccatum. Et de hoc vide. Vanagloria.

Hora canonica

prout hic accipio est officium diuinum certa hora diei naturalis đo persoluendū ab ecclesiasticis persōis

1 ¶ Quot sūt hore canonice. ℞. ſm glo. in cle. i. de cel'. mis. ꝙ sunt. vij. s. matuti nū. prima. tertia sexta. nona. vespere. ⁊ complectorium.

2 ¶ A quibus debent dici. ℞. ꝙ ab oib⁹ ecclīasticis ꝑsōis. Facit. c. fi. lxxxxii. di.

3 ¶ Utrū oēs ecclesiastici teneantur de precepto ad omnes horas canonicas dicendas. ℞. ſm glo. in. d. c. fi. ꝙ sic. ⁊ eaz videtur sequi Inno. in. c. i. de cel'. mis. Sed doc. cōiter in. d. c. i. dicūt ꝙ non omnes tenent'. Sed solū triplex genus ecclīasticoꝝ. ¶ Primū gen⁹ est illorum qui sunt beneficiati. hoc pa tet per. d. c. fi. vbi dicit. ecclesie depu tati. scilicet. per beneficium. ⁊ sic solui tur opinio glo. predicti. c. fi. Facit. c. cū secundū de preben. ¶ Secundū ge nus sunt existentes in sacris: licet non sint beneficiati. probatur per. d. c. pri mum. ⁊ in. c. dolentes. eo. ti. ⁊ quod ibi no. Et q̄uis Pa. i. d. c. i. dicat esse tu tius ꝙ etiam existentes in minoribus q̄uis non sint beneficiati teneantur: ex quo in partē domini sunt assumpti. tamen ego non credo nisi đ bono cō silio. ¶ Tertium genus est illoruz qui per professionem uel votum ad id fa ciendū se obligauerūt. c. licet. de voto

4 ¶ Utrum clericus beneficiatus exi stens in minoribus cū est absens ex cā legitima ⁊ deseruit ecclesie ꝑ vicariuz teneatur ad horas canonicas. ℞. ſm Pa. in. d. c. i. ꝙ sic. ⁊ hoc est de men te. Inno. in. d. c. i. ⁊ Jo. an. ⁊ est tutius licet abbas ⁊ quidam alij dicant ꝙ nō tenetur. quos credo dicere verum. si nullam vtilitatem in absentia recipe ret ab ecclesia: alias non est vera opi nio: cum non solum beneficiuz detur vt seruiat ecclesie. sed etiam ut oret ꝓ his qui beneficium constituerunt. cō cor. cum hoc car. in. d. cle. i.

5 ¶ Utrum clericus excōmunicatus te neatur ad horas. ℞. ꝙ si est minori ex cōmunicatione innodatus potest ⁊ de bet dicere etiam cum alijs secundum ꝙ infra Dicam. Si vero est excōmu nicatus maiori excommunicatione. sic solus tenetur dicere sine. Dominus vobiscū. ⁊ etiam degradatus si est in sacris. uel si nō est in sacris si tamen te net beneficium. Facit ꝙ legitur ⁊ no. in. c. legi. xvi. q. i. in prima gl. ⁊ cōcor. comuniter doc. in. hoc.

6 ¶ Utrum papa possit dispensare. ut prefati non teneantur ad horas cano nicas. ℞. secundum Pa. in. d. c. i. ꝙ non quin septies in die teneantur lau dare deum. In modo autem dicendi dispensare potest.

7 ¶ Utrū dimittēs officiū ex ifirmitate excusetur. ℞. ſm Inno. in. d. c. i. ꝙ sic. si ē talis ifirmitas i q̄ directe uel occa sionalit' sibi obesset uel obesse timeret

si celebratiōi iutenderet. Dicit tamen Pa. in. d. c. i. ꝙ si nocumentū esset leue ut in febre quartana uel longa uel modica nō excusaretur. si nō diceret.

8 ¶ Quid si ex obliuione aliquā horaz dimisit. ℞. nō credo sit mortale pcm̄. dz tm̄ supplere qd̄ omisit ⁊ doleat d̄ negligētia sua. Inno. aūt in. d. c. i. vr̄ sentire ꝙ ꝯfessor posset ei iponere aliā penitētiā etiā si volūtarie dimisit lz ꝯsulat ut iponat ꝙ suppleat que omisit nisi quādo videret non proficere. sz hoc tene de bono consilio. ⁊ quod cōfessor possit ei iponere aliud quod sit ad laudē dei: puta. vij. psalmos ⁊ huiusmōi tenet Tho. in quol'. ⁊ Petrus de pal'. in. iiij. disti. xv. etiā si dimisit volūtarie.

9 ¶ Utrū nō habens librū uel carens visu ⁊ huiusmodi excusetur. si non dicat horas. ℞. ꝙ sic. ar. cle. fi. de vita ⁊ hone. cle. dū tamen suppleat per psalmos uel pater noster: ⁊ huiusmodi.

10 ¶ Utrū prefati obligati ad horas peccēt mortaliter ipsas omittēdo ex negligētia. ℞. Hēri. de ganda. in quol'. tz ꝙ peccat mortaliter omittendo. nisi rōe infirmitatis vel alterius cause legitie ipediatur. Riga. v̄o āglicus i quol'. dicit ꝙ si dimittat ex negligētia: non auderē dicere ꝙ mortaliter peccaret. si v̄o ex fastidio diuini cultus uel cōtemptu. sic mortaliter peccat. Credo etiaz ꝙ ꝯsuetudo i hmōi dimissiōe sit mortale peccatum. Hec Riga. que opinio est humanior.

11 ¶ Utrz clericus beneficiatus non dicens officiū teneat̄ restituere fructus quos interi recipit ab ecclesia. ℞. Jo. cal. in. d. c. i. dicit ꝙ sic: qz propter officiū datur beneficiū. ut in. c. diuersis. d̄ cle. coniuga. Et ideo cū aliqd datur ꝓpter causā: causa non secuta repetitur ff. ⁊ C. de condi. causa da. ca. non se. ꝑ totū. dominus Car. tenet contrariū. ⁊ Pa. dicit ꝙ p̄ma est nimis rigida. sz ego credo ꝙ lz sit rigida tm̄ est vera: ⁊ ideo sequēda. Et responsio Pa. ad motiua Calde. non est valida: qz lz dētur redditus ut viuat. ut dicit. c. diacōi sunt. lxxxxiij. di. ⁊ c. ij. de preben. non quidē tamē simpliciter. sed ut viuat secūdū cultū dei. ⁊ facit pro hoc. c. clericus victū. lxxxxi. di. arguēdo a maiori ⁊ hoc tenet etiā Laudunus in clericis qui nō iplent officia sua sed voluptatibus vacāt ꝙ tenent̄ fructus restituere

¶ Quid d̄beat dici pro hora. ℞. Car. in cle. i. de cele. mis. laudunus dicit ꝙ si ē constitutio uel cōsuetudo illa ꝑuet̄ xij. di. nouit. qz nec hoc ul'illud dicere est in precepto: cū diuersi diuersa dicant. de conse. di. v. in die resurrectionis. Verū est ꝙ clerici seculares d̄bēt dicere secūdū ordinē romane ecclie. d. c. in die. uel ꝑm ecclesiā metropolitanā. xij. di. c. si. nec reprobat̄ vsus alicuius ecclesie antiquus ꝑm laudunuz Ubi clerici sūt cōtenti tribus psalmis. licet ecclesia romana uel metropolitana hoc non seruet. Secus esset si priuata persona hoc sibi faceret. Aduerte etiā quia dicit directoriū. li. i. ti. viij. ꝙ clerici ordinati ad titulum sui patrimonii possunt dicere quodcunqz officiū volunt: quia non obligant̄ ad istā vel illā ecclesiaz. In regularibus vero dicit seruādā eorū regulā vel statutuz in hoc. xij. di. c. fi. Et hoc verū nisi sint priuilegiati ut clerici ⁊ religiosi qui sūt cōmensales domestici alicuius cardinalis seu episcopi gratiā ⁊ cōionem sedis apostolice hn̄tis q licite se eis conformare debēt. ut i cle. fi. de cele. mis.

¶ Quid de eo qui ex dispēsatione est beneficiatus in duabus ecclesijs. ℞. ꝙ debet dicere officiū ꝑz illā in quā tenetur facere residētiā: ꝙ si ad nullius residentiā tenet̄. tunc. credo ꝙ potest se

cõformare illi ecclie in qua se reperit officia celebrare. Si vo dicit p se: tũc ſm Tho. in quolibet videt q debeat dicere ſm ordinez illius ecclesie in qua habet maiorẽ dignitatẽ: Quis forte in alia hẽat pinguius beneficium. quod credo de bene esse. non de necessitate fore verũ: cũ possit dicere quod vult. vt satis patet per no. in c. i. d cele. mis. per Inno. ⁊ alios doc.

14 ¶ Utrũ peccet mortaliter q ad libitũ suũ mutat officiũ consuetũ. ℟. credo q sic in clico p̃bẽdato ⁊ religioso. Secus i alio ordiato ad suũ p̃rimõiũ

15 ¶ Utrũ monachus p̃positus ecclesie seculari teneat dicere officiuz monachale. ℟. q si perpetuo est assũptus. ⁊ sic translatus sic. cũ nihil hẽat cõe cũ monasterio. xvi. q. i. ne p cuiuslibet nõ dicet monachale. sed illius ecclie ad quã translatus est. ⁊ placet Jo. xvi. q. i. c. iij. ⁊ Gof. i sũma de statu mo. ⁊ Ho. in sũ. eo. ti. Secus esset si nõ esset trãslatus nisi ad tp̃s. quia dz dicere monachale. ⁊ hoc videt sentire gl. in cle. fi. d cele. mis. ⁊ facit tex. ibidẽ i argumẽtũ

16 ¶ Quid si dicendo officiũ in choro cũ alijs ex aliqua necessitate itermisit psalmũ uel lectionẽ. ℟. ſz Inno. in. c. dolẽtes de cele. mis. q non tenet illud reassumere lz sit cauti⁹ reassumat. dũmõ nõ subtrahat vocẽ suaz ab officio chori. imo plus dico q etiã si aliquid omisit ex negligẽtia sua. q nõ dz supplere subtrahẽdo vocẽ ab officio chori: ſz postea suppleat si aliqd notabile omisit. Si vo esset vsus uel qd minimũ suppleat p aliquẽ psalmũ ul' pater noster. Idẽ dic ſm Henri. de gã. i q̃libet q si qs nõ ex malicia. ſz cũ cã legitima nõ itersit in p̃ncipio officij vl' fini q nõ oz a capite reicipere ul' finẽ p̃ficere ꝓpter p̃fectionẽ caritatis qua vnũ corp⁹ reputant. ⁊ qd vnus dixit extiat alter dixisse. Et hoc veruz nisi chorus multum in principio processisset: uel multum de fine restaret. hec ille.

17 ¶ Utr̃ teneat qs dicere id qd ſm cõsuetudinẽ chori aliqs sol⁹ dicit ul' associat⁹. qñ dicit officiũ i choro. ℟. q nõ ſz pe. d palu. i. iiij. di. xv. q2 id qd dicit vn⁹ reputat dici ab oib⁹ qñ ex aliq̃ rõnabili causa ita est consuetum vt solus tale quid dicat.

18 ¶ Utr̃ dicẽs officiũ si p̃termittat vnã horã ex obliuiõe ul' qd sile. puta lectionẽ ul' psalmũ teneat itẽr̃ reiterare totũ. ℟. ut colligo ex doctria Inno. vbi s̃. ⁊ seqt Landu. q nõ: ſz sufficit supplere qd omissũ ẽ vñ q dimisit hymnũ ul' psalmũ p̃mi nocturni cũ aduertit. ⁊ ẽ in. iij. nocturno. nõ oz reicipiat disturbãdo officiũ: vl' qui dixit tertiã ⁊ adũtit nõ dixisse p̃mã nõ oz dicat iterũ tertiã. ſz post officiũ suppleat omissũ ⁊ doleat de negligẽtia. dicit Pe. de palu. vbi. s̃. q q notabil'r male dixit officiũ. si vult euadere mortale dz redicere totũ. Sz si modicũ dimisit. puta psalmũ ul' vsũ ul' dictionẽ tñr. illud repeter̃ post offm̃ ul' aliqd loco ei⁹ dicere. si vult euadere peccatum veniale.

19 ¶ Utruz debeat dicere pr̃ noster post horas. ℟. q sic post vespas ⁊ matutinũ de ꝯse. di. v. c. id semp ⁊ de ꝯsuetudie dr̃ in fine oiuz horarũ: quia matutinũ accipit̃ pro oi officio vsq̃ ad nonã. ⁊ pro vespere oẽ aliud qd restat. ut pz in d. c. id semper. ⁊ c. conuenit ibidem.

20 ¶ Qua hora sunt dicẽde hore canõice. ℟. debent dici tempore suo. s. matutinũ i nocte p̃ria i ortu solis. ⁊ sic de ceteris: nisi ex necessitate. ut hic ifra dicã

21 ¶ Sz nunqd i sero poterit qs dicer̃ matutinũ sine pcõ. ℟. ut ex p̃dictis pz q sic: si ex rõabili cã facit. q2 ſz Tho. in quol'. Melius ẽ si deo debitas laudes p̃ueniẽdo reddam⁹ ⁊ alia honesta

officia postea faciamus q̃ si per vnũ aliud impedatur. Seceus esset si faceret non ex rõabili causa: quia sic esset peccatuz. ar. c. clericus el. i. lxxxxi. di.

22 ¶ Utrꝫ sit mortale pcm̃ nõ dicere horis debitꝫ sine cã rõabili. ℞. ꝙ nõ. nisi qs faceret i ꝯtẽptũ dei ul' ecclie: cũ nullũ ius ꝑcipiat ꝙ dicat̃ horis debitꝫ. nisi cle. i. d̃ cel'. mis. q̃ vr̃ ꝑceptiua ꝑꝑ v̄bũ sãcim⁹. s. ꝙ offm̃ horis debitꝫ in cathedralib⁹ rl'arib⁹ ⁊ collegiatꝫ ecclijs deuote psallat̃. ⁊ iõ cr̃do ꝙ peccarẽt mortalit̃ plati. si i ꝑfatꝫ ecclijs horis debitꝫ nõ facerẽt dicere. ⁊ ẽt illi q vl' sũt bñficiati i ꝑfatꝫ ecclijs ul' subditi ꝑlatoꝝ regl'ariũ. cũ iponit̃ eis a ꝑlatꝫ. si nõ dicerẽt. Nec accipias horã d̃bitã ita ad pũctũ sꝫ grosso mõ ⁊ largo: sicut dicere matutinũ i aurora vl' q̃si cẽseat̃ in media nocte ⁊ hmõi. al's aũt a ꝑticularib⁹ ꝑsõis vl' i alijs ecclijs a ꝑdictꝫ nõ dicere horis debitꝫ erit pcm̃ veniale sine rõabili cã. Ex cã v̄o rõabili etiã i ꝑdictis ecclijs liceret ut puta. qꝛ ꝓcessio ẽ fiẽda vel ꝑdicatio ⁊ huiusmodi. Et propterea ꝑcueniunt tempus debitum.

23 ¶ Utrũ matutinũ sit dicendũ anteq̃ missa dicatur. vide. j. Missa. §. xlij.

24 ¶ Utrũ idẽ sit de prima. vide ibidẽ

25 ¶ Ubi debẽt dici hore canõice. ℞. ꝙ in ecclia ut no. glo. lxxxxij. di. i. c. fi. sꝫ hoc itelligo quo ad clicos q in ipsa sũt bñficiati. ꝓpter v̄bũ positũ in. d. c. fi. ecclie deputatus. ergo videt̃ clericus bñficiatus ꝙ peccet mortal'r sine rõabili cã ibi ñ dicẽs offm̃. qꝛ dicit ibi tex. in. d. c. fi. ꝙ q nõ conuenerit deponat̃ a clero. Et quo ad ecclias collegiatas vel regulares. claꝝ ẽ ꝙ est de ꝑcepto. vt ibi dicatur. ut patet in cle. i. de cel'. mis. no. Jnno. in. c. i. de cel'. mis. quo ad alias non credo.

26 ¶ Sꝫ nunqd peccet totiẽs mortal'r q̃tiẽs nõ ꝯuenit clic⁹ bñficiat⁹ ul' religiosus ad chorũ sine rõabili cã. ℞. ꝙ nõ credo qꝛ mã nõ vr̃ ita põderosa: sed qñ duceret in ꝯsuetudinẽ ul' qñ officiũ ecclie pateret̃ iacturã in celebratione tũc nõ excusarẽ a mortali. Et sic limito ⁊ intelligo. d. c. fi. Ex aliq̃tñ rõnabili cã lꝫ ꝑlatis ⁊ alijs se absentare. dũmõ offm̃ dicãt cũdo vl' stãdo in domo sua. Nec ob. c. eps̃. de cõse. di. iij. Qd̃ videt̃ inuere sufficere epo. si die dñico ad ecclias cõueniat. qꝛ illud. c. nõ dat lniaꝫ absentie. sed nõ vult vt ꝑ alia cã q̃ infirmitatis ⁊ silis absit diebus festiuis. Et ꝙ alijs diebus debeat intereẽ facit. c. ꝑuẽit ad nos. vij. q. i. ⁊ c. episcopus vilem. xli. di. cessante intellige impedimento.

¶ Quo ad attentionẽ seu deuotionẽ 27
querit̃ vtrũ peccent mortaliter nõ dicẽtes offm̃ deuote ⁊ studiose. ℞. gl. in cle. i. in v̄bo fructus. de cel'. mis. tꝫ ꝙ sufficit dicere ore. lꝫ non corde. Et cũ ea cõcurrũt multi canoniste in. c. dolentes de cel'. mis. Alij aũt tenent ꝙ est de ꝑcepto ut dicat̃ d̃uote ⁊ studiose ꝑ d. c. dolentes. vt sic deuotio denotet attentionẽ. ⁊ studiositas modũ dicendi. Sed tu dic sꝫ Pe. de palu. in. iiij. di. xv. ꝙ attentio ad offm̃ sicut ad quodlibet bonum opus põt requiri duplex.

¶ Primũ ut officiũ ab intẽtione ꝓcedat. ⁊ isto modo attentio requiritur ad officiũ. nõ solũ ꝓpter meritũ. sꝫ ẽt ad euitandũ pcm̃. qꝛ nullũ opus ẽ meritoriũ nisi ex intentione procedat. aliter non esset humanũ. cũ homo sit homo per rationẽ ⁊ volũtatẽ. Similiter ad euitandũ transgressiones precepti: quia preceptũ datur hominib⁹ Et iõ oportet ꝙ nõ precedat ex sola imaginatione que cõis est nobis ⁊ brutis. sed ex deliberatõe q̃ reqrit attẽtionẽ.

¶ Scdo mõ ut totũ offm̃ attẽtio cõcomitet̃ actualiter. ⁊ hoc nõ reqritur

nec in officio. nec in aliis bonis oratio
nibus vel operib⁹. q̄ est ipossibilis hu
mane fragilitati. reqrit̄ tñ ꝙ orās sciē
ter nō distrahat mētē ab officio. q̄ hoc
nō posset eē sine mortali pcō vl' vēiali
nā euagatio q̄ ē p̄ter intentionē ⁊ pp p̄
cedētē occupationē licitā nō est pcm̄.
Secus si ꝓpter illicitā. sed euagatio
q̄ ē aduertentꝫ ⁊ solū ꝑm actū iteriorē.
licet sit temeraria ⁊ grauis forte: non
tñ est mortale nisi ꝓpter contēptū: q̄
ecclia nō hꝫ iudicare ꝺ iterioribꝰ acti
bus mere. ꝓpter. qꝺ mister ecclie lꝫ di
cēdo offm̄ aliud cogitet. nō vr̄ trans
gressor p̄cepti ex nā facti. si aūt euaga
tio mētꝫ sit ex hoc ꝙ aliqs scient̄ se oc
cupat in actu exteriori q nō secū patit̄
attētionē. sic vr̄ esse mortale pcm̄ ⁊ di
recte ꝯ p̄ceptū. c. dolentes de cel'. mis.
vbi p̄cipitur ut studiose pariter ⁊ de
uote dicatur. hoc non obseruant qui
occupantes se in actu exteriori scien
ter sibi attentionem subtrahunt. Idē
Tho. in. iiij. di. xv. dicit ꝙ quādo aliqs
mentē ex proposito distrahit ad alia in
orādo. sine culpa non est: ⁊ p̄cipue si i
aliis sponte se occupat que mentē di
strahunt: sicut sunt exteriora opa. ⁊ si
mens ad ꝯriū euaget̄. erit culpa mor
talis. Si aūt sine hoc ꝙ pcipiam⁹ mēs
ad alia euagetur. vl' culpa caret. ul' mi
nima erit: nisi precedens cogitatio. ex
qua cōtingit euagatio talis esse dicat̄
in culpa. hec ille. Et hoc teneas limi
tādo tñ dictū Thome verum quo ad
orōnē qne est de p̄cepto. sicut est offm̄
⁊ hmōi: non aūt quo ad orationē que
ex deuotione est ⁊ voluntate solū. Ad
uerte tamē ꝑm Tho. xxii. q. lxxxij. ar. i.
ꝙ deuotio nihil aliud esse videtur: q̄
volūtas quedā prōpte se tradendi ad
ea que pertinent ad dei famulatū. silr̄
attende ꝑm Tho. in. iiij. di. xv. ꝙ req
ritur ꝙ attentio remaneat in oratiōe:
non per essentiam actus: nec sufficit
ꝙ sit in habitu solū: sed ꝙ sit ꝑm vir
tutē que est mediū quid inter predicta
duo. Et tūc videt̄ manere ꝑm virtutē:
qñ accedit ad orōnē cū intentiōe ali
qd ipetrandi uel deo debitū obsequꝫ
reddendi: etiā si in ꝓsecutione mens
ad alia rapiatur: nisi tanta sit euagatō
ꝙ oio depereat vis prime intentionis
Et ideo opꝫ ꝙ sepius homo cor reuo
cet ad seipsū. Et ex his patet qd tenē
duꝫ de confabulantibus ⁊ alias disso
luciones facientibus i officio: aut ipsū
dicentibus faciendo aliquod exercitiū
manuale: quod bene no. Et ꝑm pre
dicta intellige ⁊ limita. d. c. dolentes.
⁊ doc. ibidem.

¶ Utrū clicus cantās i ecclia officiū
diuinum ut placeat populo peccet. ꝛc. 28
Pa. in. c. ut quisquis de vita ⁊ ho. cle.
ꝙ sic grauiter. Unde dicit. Isido. deū
moribus stimulat qui populū vocibus
mulcet. facit qꝺ dr̄ ⁊ no. lxxxxij. di. c. i.
⁊. ij. de q̄ tñ vtrū sit mortale vel venia
le uel nullū. Dic. ut. j. placere.

Orror future vite ē filia
luxurie inq̄tum
reputat bonū eternū ut bonū
arduum: quia propter delectationes
venereas nō appetit. immo fastidit bo
na eterna ac si nō essēt ardua ⁊ sūma.

Ospitale quod alio
vocabulo
dicit̄ sinodochiū: aliud dicit̄
religiosum. Aliud non religiosum. hos
pitale religiosum dicitur quando au
ctoritate episcopi hedificatuꝫ est. c. ad
hec. de reli. do. ⁊ tunc pertinet ad ipsū
episcopum. non ut disponat de reddi
tibus ad libitum: Sed ut ordinet vt
dispensentur ad vsum destinatum. ar
. cle. quia contingit. de religi. domi.
Hospitale quod nō est religiosū est il
lud qꝺ sine auctoritate epi cōstructū

ē.nec eps̄ pōt se de eo intromittere.ꝛ3 ꝓnus q edificauit ad libitum dispo net: vt in.c.inter dilectos. ꝛ ibi per in no.de donaꝯ. Et ḡnis eps̄ exercuerit ibi vnū ius epale. ñ pōt tñ p hoc alia exercere secūdū Fed.cōsi.xxv.qz de possessiōe vnius articuli nō est inferē dū ad alios articulos. vt in.c.cū con tingat de deci. Nec ob.c.pmū. de re li.do.qz locus de quo logtur necessa rio debebat esse subiect⁹ alicui epo. ꝛ ideo p̄sumit̄ ꝓ eo q exercuit vnum ius in eo. Simile infert Jo.an.in rīa. qō alicui.li.vj.in mercurialib⁹. q pa tron⁹ q exercuit ius p̄sentādi alio nō apparente p̄sumitur patron⁹ ex q̄ ius patronat⁹ ad'aliqueꝫ debet ptinere ꝛ alius nō appareat.nisi iste q exercuit act⁹ patroui: nō sic in casu nostro: qz hospitale necessario nō est religiosuꝫ vt pz. Limita tñ hoc verū. q eps̄ nō pōt se intromittere qñ nō est religio sū. Fm pa.in.c.i.ꝛ.c.de sinodochijs ō reli.do. verū nisi patronus q ipm̄ he dificauit eēt mortuus: qz tūc ad curaꝫ epi ptineret vt volūtas ōstūcti pia mā daretur executioni. vt vī tex.i auth. de eccl̄ia.titu.§.si qs hedificatione ꝛ.§. se. Unde licet talis locus nō teneatur epo rūdere: in epalib⁹ tñ eps̄ curā ha bere pōt ex q̄ pius locus est. Nō vez ē nisi testato⁹ q ipm̄ hedificauit alr ex p̄sse dispositisset: qz illud fuandū. vt in.d.§.si qs. Ex quo pz q glibet pōt hospitale hedificare ēt cū oratorio ꝫ No.ꝛ Pa.i.d.c ad hec. sine alia au ctoritate. Sed in oratorio nō pōt ce lebrari sine lnia epi de p̄se.di.i.c.vni cuiqꝫ.ꝛ.d.c.inter dilectos.

¶ Quis pōt p̄sici p rectore hospita lis.§. Pa.in.d.c.de sinodochijs q religiosi nō possūt deputari: nisi talia hospitalia habeāt curam animarū: vl nisi hospitale esset subiectum mona sterio: ꝛ monachus deputaret per ab batē ranꝫ obedientiarius fm Fede. consilio.clv. Clerici seculares possūt esse rectores: sed nō pūt habere in ti tulum beneficij. vt in cle.qz contigit. de reli.do.ꝛ cle.p lras.ō ꝑben. Laici omnes possūt institui rectores. dūmō sint viri idonei ꝛ p̄uidi ꝛ boni testimo nij. qui sciant velint ꝛ possint loca ip a ꝛ iura eorū vtiliter regere vt in cle. predicta. quia contingit.

¶ Quid debent facere predicti recto res. §. q debent ad modū curatorū ꝛ tutorum iuramentum p̄stare ac in uentariuꝫ facere de bonis ipsorum lo corum ꝛ ānuatim reddere rōnem or dinarijs sub quibus sunt vel ab eis ō putatis. alioquin collatio. p̄uisio. ꝛ ordinatio talium est nulla ipso iure. vt in.d.cle.qz contingit. Verū q nō ex tendit̄ hoc ad hospitalia militariū or dinū aut alio:ū religiosoꝝ. Precipit̄ tñ omnibus rectoribus sub obtesta tione diuini iudicij ꝛ p obediaꝫ vt red ditus in vsus pauper cōuertāt ꝛ nō i alios. Rectores tñ militariū ꝛ reli giosorū hospitalium sufficit. p̄uideāt fm eoꝝ ordinum instituta ꝛ antiquas obseruantias pauperibus. Nō est limi tandum: qñ qō supest exponunt p fi de vel pie. alias nō excusant. si male expendunt in nō pios vsus: qz negari nō pōt. quin tales redditus sint insti tuti pp pios vsus.

¶ Quid de administratione sacramē torū ꝛ celebratione in ipsis hospitali bus pauperib⁹ ibidē. §. q dz seruari anniq̄ p̄suetudo q̄ ad exercēda ꝛ nuni strāda spūalia. supradicta vt in.d.cle. contingit.

¶ Precipit̄ oibus ad quos de iure vel consuetudine vel statuto vel p̄uile gio ptinet cura hospitaliū q bona de p̄dita alienata indebīte in statū debi-

tñ reducāt ⁊ reformēt ut rectores sux-
ta facultates ꝓuētuū insistāt sustētatio
ni ⁊ receptioni miserabiliū ꝑsonaꝝ in
q̄ si negligētes fuerūt ordinarijs iniū-
git. ut ipsi si nō sūt exēpta auctoritate
ꝓpria. Si vō exempta sūt auctoritate
aplica cōpellāt ad p̄dicta faciēda ꝑ cē
surā eccliasticā cōpescēdo tā eosdē q̄
quoscūq; ꝯdictores cū dātib⁹ auxiliū
ꝯsiliū ul' fauorē. ñ obstātib⁹ qbuscūq;
p̄uilegijs quo ad hoc. d. cle. q2 ꝯtingit

Hospitalis quō de-
bet cē cle-
ricus. vide. s. Clericus. iij.

Hostiarius dr̄ idē q̄
ianitor.
Nā in veteri testamēto. primi
paralipo. v. Hostiarij electi sūt ad cu-
stodiā tēpli ut nō ingrederet̄ in illud i
mūdus spūs in oi re. vñ hostiarij dicti
sūt eo q̄ p̄ sint hostiis tēpli. Ipi eni te-
nētes claues oia intus extra q̄ custo-
diūt atq; inter bonos ⁊ malos hñtes
iudiciū fideles recipiūt. ⁊ ifideles abij
ciūt. xxi. di. cleros i fi. ⁊. xxv. di. plectis.

Hosti seruāda est fides ꝓ-
missa. xxiij. q. i. noli.
⁊. xxij. q. iiij. Innocēs. Qd̄ li-
mita. ut. j. iuramētū. v. §. xvij.

Humilitas vā req
rit tria.
¶ Primū sui ipsi⁹ nihilationē. hoc ē
q̄ reputet se oib⁹ viliorē. Et lz cogno-
scat se habere aliq̄ dona dei q̄ alij non
habēt. tāto magis dz in se vilescere co
gitās q̄ si deus talia alijs dedisset gra
tiores deo essent q̄ ipse. Et sic cū veri
tate pōt se extimare viliorē oib⁹ ⁊ ma
gis ingratū. Et hoc est qd̄ voluit dice-
re Beda in oml'. sabbi tertie dñice q̄-
dragesime. Cū aliū inquit peccātē cō
spicim⁹ mox animū deorsū inclinem⁹
⁊ q̄ abiecti ex nostra fragilitate sum⁹.
si nos diuina pietas nō sustētet humili
ter inspiciam⁹. Hec ille. ⁊ Jo. xiij. cū
feceritis hec oia dicite. q2 sui inutiles
estis q̄si dicat ex ꝯsideratiōe hūili obli
gationis quā habem⁹: q2 cuz augent̄
dona rōnes etiā crescūt donoꝝ. ¶ Se
cūdū ꝓmptā alioꝝ obtēperationē. vñ
de renū. c. nisi cū p̄dē. tūc verā humili
tatē oñdis cū ꝑ eā locū sublimem effu
gies. ⁊ tñ ꝑ obediētiā nō dimittes. Nā
vera humilitas facit ut quisq; magis
alijs de se credat q̄ sibiipsi: qa dicit.
Gre. si se meliorē alijs nō crederet ne
quaq̄ alioꝝ ꝯsilia sue delib̄atiōi post
poneret. Et hoc verum in oi dubio q̄
potius dz alijs credere q̄ sue opiniōi
secus in alijs. ¶ Tertiū q̄ reqrit hu-
militas ē. ut dona dei q̄ in se hz abscō
dat. ⁊ se solū vilē ab extra demonstret
nisi in q̄tū honor dei ⁊ bonū proximi
aliud reqrit. nā nō eēt humilitas qñ ꝓ
salute ꝓximi ⁊ ad hedificationē aiaꝝ
posset oñdere ⁊ p̄dicare dona dei que
hz si ea occultaret: q2 dr̄ Mathe. v.
Luceat lux vera ⁊c. Nō tñ dz magis
vilescere in apparētia q̄ iportet cōdi
tio sua ⁊ qualitas respectu eoꝝ cū qb⁹
viuit. quia sic poti⁹ esset suꝑstitio q̄ hu
militas. xli. di. c. quisqs rebus in prin.

Iactantia ꝓprie im
portat q̄
hō verbis se extollat hz Tho.
xxij. q. cxxij. ar. i. Et pz ex. c. imitare.
vi. q. i. Et procedit fm Gre. in li. xxiij.
moraliū. Aliqñ ex suꝑbia sicut a cā in
terius motiua: q2 ex hoc q̄ quis ꝑ ar-
rogātiā interius supra se eleuat̄. plerū
q; exterius maiora q̄dā de se iactat ⁊
ꝓpterea ponit̄ a Gre. ibidē. ¶ Ter-
tia spēs superbie. lz nō sit idē qd̄ super
bia. sz est tanq̄ a cā ipellente. Aliqñ
vō ꝓcedit ab inani gloria. sicut a cā fi
nali in q̄tuz. s. iactator intendit q̄ per
suā iactātiā gloriā cōsequetur. Et ideo
ponitur etiā a Gre. filia inanis glorie

ratione finis: ut no. Alex. de ales. xxij. titulo. eodem.

1 ¶ Utꝝ iactãtia sit pcm̃ mortale. ℞. ut colligo ex Alex. ⁊ Tho. vbi. s̃. ꝙ sic q̃druplicit̃. ¶ Primi duo modi sũt in q̃ꝫtũ ꝯsiderat̃ ex se. ¶ Scd̃i duo iq̃ꝫtũ ꝯsiderat̃ ex cã vl' fine. ¶ Primo ẽ mortale pcm̃ qñ iactator ꝓfert qd̃ ẽ ꝯ gloriaꝫ dei. sicut ille de quo ezechie. xxviij. Eleuatũ est cor tuũ ⁊ dixisti deus ego sũ. Tales sunt qui iactant se suis meritis habere aliqua dona dei: uel a se hr̃e. uel illi qui de pctis mortalibus que fecerũt. uel nõ. iactant se. ut strẽui videant̃: uel etiã laudãt alios ⁊ iactãt d̃ peccatis mortalibus que fecerũt. ut no. gl. in. c. Sũt plurimi. vj. q. i. Sec⁹ esset de veniali qꝛ nõ est ꝯ deũ. ¶ Secũdo est pcm̃ mortale qñ iactantia est ꝯ caritatẽ ꝓximi: sicut cũ qs iactãdo se ꝓrũpit i ꝯtumeliã ꝓximi. sicut phariseus Lu. xviij. Nõ sũ sicut ceteri velut. ⁊ hic publicanus. alias aũt iactare se de eo qd̃ nõ ẽ ꝯ gloriã dei vel caritatẽ ꝓximi ex se ẽ veniale. ¶ Tertio ẽ mortale pcm̃ qñ ꝓcedit ex tali supbia vel vanagloria q̃ sit mortale pcm̃. Si v̄o non erit mortale pcm̃ talis supbia vel vanagloria. sic nec iactantia ex eis ꝓcedẽs. Qũo aũt supbia uel vanagloria sit mortale. vide Supbia ⁊ vanagloria. ¶ Quarto ẽ mortale qñ ꝓcedit p appetitũ lucri in dãnũ ꝓximi notabile. sicut cũ qs se iactat magnũ medicũ. aduocatũ pitũ. multas scitates facere. sicut ceratani ⁊ hmõi. qui false in nocumẽtũ ꝓximi se iactãt. secus si nõ eẽt in nocumẽtũ ꝓximi: qꝛ eẽt veniale pcm̃. Intellige etiã si sit nocumẽtũ alicuius iportãtie qꝛ id qd̃ minimũ ẽ. rõ apprehendit quasi nihil. ij. phi. nisi intenderet etiã nocere in multo. si posset

2 ¶ Utrũ iactantia possit esse in factis sicut in dictis. ℞. ꝙ proprie non sed equalẽter sic: sicut cũ quis i vestib⁹. i eqs in domib⁹. in ꝯuiuijs. in familia. in pulchritudine ⁊ hmõi. ut appareat diues de magna domo ⁊ nobili prosapia ⁊ huiusmodi. Et sic erit mortale peccatũ: sicut iactantia in dictis: si ꝑdicta q̃ facit sint contra gloriã dei ⁊ caritatẽ ꝓximi. uel ex supbia ⁊ vanagloria mortali uel in deceptionem proximi.

Iconomus dr̃ cui res ecclesiastica gubernanda mãdat̃. vt. lxxxix. di. qꝛ in qbusdã. ⁊ idẽ est iconomus ꝙ sindic⁹ ⁊ dꝫ esse clicus non laic⁹. ut pꝫ in. d. c. ⁊ c. indicatũ ibidẽ. ⁊ in. c. qm̃ in qbusdã. xvi. q. vij. de quo dic ut. j. Laicus. §. i. Sꝫ aduerte ꝙ ẽ differẽtia inter actorẽ ꝓcuratorẽ ⁊ sindicũ seu iconomũ ꝑm gl. i. c. erga episcopũ. ii. q. vij. qꝛ actor constituit̃ a nõ dño ⁊ auctoritate iudicis. ⁊ ad pñtes lites tm̃. ꝓcurator v̄o sẽp a v̄o dño ꝯstituit̃ siue ad vnã litẽ siue pl̃es siue pñtes siue futuras. Sidic⁹ aũt siue iconom⁹ ab vniũsitate ꝯstituit̃ seu a collegio ⁊ ad vnã cãꝫ ⁊ plures ⁊ pñtes ⁊ futuras. ⁊ auctoritate epi. d̃ iura. cal. c. ipator i fi. canõ tñ oẽs administratores ecclie vocat ꝓcuratores. i. q. iij. saluator. vide gl. ibidẽ. ⁊ in. d. c. ipatorũ cũ suis allegatiõib⁹. tꝫ tñ Pa. i. d. c. ipator ꝙ si ad vnã certã cãꝫ solũ ꝯstituit̃ ꝙ põt fieri sine aucte supioris. als nõ

Idulia ẽ q̃dã reuerẽtia siue adoratio. d̃ qua. s̃. Adoratio. per totum.

Ieiunium ꝑꝫ. S. bona. in. iiij. di. xv. pte scd̃a. ar. i. q. iiij. dicit̃ cõmunissime ꝓ abstinẽtia ab oi mortali. Isa. lviij. Nõne hoc est ieiuniũ qd̃ elegi. dissolue colligatione colli tui. dr̃ etiã cõiter omis afflictio q̃ consistit in vigilijs flagell' ⁊ disciplinis. Proprie

aūt dr̄ ieiuniū afflictio carnis ꝑ subtra
ctionē cibi ⁊ pot⁹ fcā ꝑm istōnē ecclie
Et sic diffinit̄ ieiuniū ꝑm Gofre. ē sb-
tractio prādij. ⁊ post cenā cuiuslibꝫ ci
bi ꝑuatio vsqꝫ i diē sequētē. ⁊ abstinen
tia a carnib⁹ ⁊ trahētib⁹ semētinā ori-
ginē ab ipis. vt a lacte caseo ⁊ ouis. Eli
cit̄ hec diffinitio. iiij. di. c. ōniqꝫ. ⁊ pōit̄
a Pa. i. ꝛica de obꝑuātia ieiunioꝝ. ꝓ
cui⁹ declaratōe q̄rūt̄ dubia ifrascripta

1 ¶ Utꝝ sit aliq̄ hora determiata i q̄ in
dieb⁹ ieiunioꝝ sit comedēdū. vr̄ q̄ sit
cena. ibi post cenā. ergo vsqꝫ ad cenā
ē abstineñ. sꝫ breuit̄ notañ. est q̄ i iure
nlla hora ē determiata ꝓ comestiōe i
die ieiunij. nisi solū hora vesꝑoꝝ tpe q̄
dragesimali. ut in. c. solēt. de ꝯse. di. i.
q̄ iō ōputata ē. ut sicut celebrat̄ vesꝑis
nō restat aliud offm̄ diurnū. sic fictōe
iuris videamur. xl. dies ieiunare. de q̄
ꝑ archi. in. d. c. solēt ⁊ ꝑ Pa. i ꝛica de
obꝑ. ieiu. Et iō ꝑuanda ē consuetudo.
circa horā comestiōis q̄ cōiter ē i hora
none uel circa ꝑm archi. i. d. c. solent.

2 ¶ Sꝫ nūqd frāgit ieiuniū q̄ añ ꝑfatā
horā māducat. ꝛ. vr̄ q̄ sic i. xl. ꝑ tex. in
d. c. solēt qd̄ dicit. q̄ nō sūt credēdi ie-
iunare q̄ añq̄ vesꝑtinū celebret̄ offm̄
māducāt in. xl. sꝫ nō credo ēt in. xl. frā
gat ieiuniū q̄ añ statutā horā cōedit ēt
si ꝑ notabile spaciū ꝑueniat nisi face-
ret i fraudē ieiunij: qꝛ si qs attēdat ad
ṽba ꝑfati. c. solēt. poti⁹ logt̄ de ꝑfectio
ne q̄ de necessitate. ⁊ lꝫ gl. in. xxv. di.
§. als ea demū teneat q̄ sit pcm̄ mor-
tale añ horā comedere. tñ. c. i. ō ꝯse.
di. iiij. qd̄ allegat ꝓ sua opinione nihil
facit ꝓ ea. Meli⁹ forte faceret ꝓ ea. c.
vtinā oi tpe. lxxvj. di. qd̄ inuit ꝯsuetu-
dinē pr̄ie estimādā legē. qd̄ qdē admit
terē qñ talis ꝯsuetudo eēt introducta
ea mēte ut frāgeret ieiuniū q̄ añ ꝑdi-
ctā horā comederet: qd̄ qdē non cre-
do nisi ut dixi qñ i fraudē ieiunij fierꝫ

Et iō cōcludo cū Aug. i. d. §. alias ea
demū. q̄ quotiēs quis corpore sanus
alijs ieiunātib⁹ prādere voluerit. s. añ
horā q̄ ē pcm̄ veniale. Et sic tene. Si
ṽo ex causa rationabili nullū peccatū
erit quod qnidē tenet etiā Jnno. in ꝑ-
fata. ꝛica. Et sic dicit debere intelligi.
d. c. solēt. Aduerte tñ ꝑm doctrinā san
cti Tho. in. iiij. di. xv. q̄ vbi hora come
dendi in die qñ non ieiunat̄ esset hora
tertie. Jn die ieiunij hora comedendi
esset sexta. vnde dicit q̄ qꝛ ieiuniū ec-
clie dꝫ esse penale ⁊ satisfactoriuꝫ. Jō
supra tps cōiter comedendi aliqd ad-
ditur nō aūt tm̄ q̄ penitus humor ci-
bi assūpti exsiccetur aut virtus natura
lis debilitetur. vnde paruo residuo tē-
pore. s. a sexta vbi cōiter sumitur cib⁹
nona occurrit in qua cibus ꝑm institu
tionē ecclesie sumendus est in diebus
ieiunij. hec ille. Ex quo patet q̄ si esset
tertia veniret. vi. quod bene no.

¶ Utrum plus q̄ semel comedere sit 3
frangere ieiuniuꝫ. ꝛ. q̄ varia fuit doc.
opinio Go. ⁊ cōiter theologi in q̄rto
sen. tenēt q̄ sic. si comedatur per mo-
dū cibi. Et ideo idiffinitiue dicitur cu
iuslibet cibi priuatio. Secus ꝑm eos si
aliquid sumeret̄ ꝑ modū medicine. si
cut sūt electuaria ⁊ huiusmodi. Et ꝑꝫ
Jnno. in ꝛica de obserua. ieiu. solum
licent pro remouenda infirmitate vel
fugienda. Sed pro conseruanda sani
tate vbi non est signum infirmitatis
non licet nisi quatenus licet vti aliis ci
bis. Alij tenent q̄ nullo iure eauetur
q̄ solum semel in die ieiunij comeda-
mus. Et ꝓpterea dicūt licere pluries
in die comedere sine fractiōe ieiunij:
dūmō fiat ex rōnabili cā: ⁊ ꝑm cōsue-
tudinē illoꝝ inter quos viuit. Et huius
opinionis videtur fuisse Pa. in prefa
ta ꝛica. Ratio ꝑm eum quia cuꝫ non
habeamus ius specificum recurrēdū

ē ad ꝯsuetudinē loci. Facit. c. vtinam. lxxix. di. ⁊ ad dictū Ho. in. c. ij. eo. ti. q dicit ꝙ ꝯsuetudo in ieiunijs indicij ab ecclia nihil pōt facere. Dicit verū qñ ꝯsuetudo ex toto aufert ieiuniū. ⁊ non hꝫ rōnabilē causā in se. sꝫ fuit iducta vt hoies se vētri dedicēt ꝓpter tꝑalia gaudia: alias secus ut no. gl. in. d. c. ii. Et ꝓpterea dicit. Idē Pa. putarē tñ ꝙ aliqd comedeř ꝓ collatōe de sero magis ad sustētationē nāe q̄ ad delitias nō sit pcm̄ nec frangere ieiuniū: dūmō fiat ſm ꝯsuetudinē loci ⁊ tēperate. hec ille. Facit ꝓ hoc qđ no. Inno. in. d. Rica. ꝙ prādere pluries i die ieiunij ē ꝯ ꝯsuetudinē approbatā ecclesie. ⁊ sic vř sētire ꝙ nō sit de iure specifico. Itē Inno. dicit ibidē ꝙ cisterciēses fecerūt statutū ut ſuiētes alijs aliqd sumāt in die ieiunij ⁊ licite. Itē ꝙ ſuiētes dñis q faciūt credētiā nō frangūt ieiuniū. Mihi vō vř ꝙ opinio q̄ tenet ꝙ solū semel debeam⁹ comedere sit verior. si nō vba. sed mētē legis volum⁹ āplecti in. c. quadragesima đ cōse. di. v. Et iō cōcludo ꝙ comedēs pl⁹ q̄ꝫ semel in die aliqd eorū q̄ cōiter in cibū solēt sumi. ut panē fructus ⁊ herbas: qr etiā sancti herbis vsi sūt ꝓ cibo. frangat ieiuniū nisi comestio ordinet potiꝰ ad medicinā q̄ ad cibū respectu intentionis comedētis ⁊ ꝑncipalit ex mō ⁊ q̄ꝫtitate sūptū ad id ordietur. lꝫ cōsequēter aliqualiter nutriat. vt puta qr indigēs potu ⁊ timēs ne dilauet stomachū ⁊ noceat aliqd sumit siue sit electuariū siue etiā pāis vel fructus ⁊ hmōi ꝓ euitādo nocumēto potus nō ad sustētationē ꝙ nō frāgat ieiuniū. nec restrīgo me solū ad electuaria ut quidā: sed ut dixi ad panē fructꝰ ⁊ quodcunqꝫ aliud qđ sumit per modū medicine. ar. c. ad eius. v. di. ⁊ hoc etiā vř tenere Pe. de palu. in quarto

Cōuenientius tñ est a pane abstinere cū sit ꝑncipalior cibꝰ in vsu. nisi sit alteratus. ⁊ nisi sit carētia alterius rei. nec ob. ꝙ talia nutriāt qr ſm Tho. i. iiij. di. xv. ecclia nō attēdit i statuendo id qđ quocūqꝫ modo nutrire pōt sed id qđ principaliter ad nutriendum ordinatum est. hec ille. Et sic tene. qr finis legis nō frustratur ex hmōi sumptione.

¶ Utrū pluries bibere vinū uel aquā frangat ieiuniū. R. Inno. in ꝑdicta. Rica ꝙ nō. siue ante pastū siue post. posset tñ ſꝫ Rica. i. iiij. di. xv. ar. iii. q. vij. frangere ieiuniū. qñ vꝫ qs in mane biberet vinū uel ceruisiā nō ad extinguēdū sitim sed famē. Sinuliter etiā non frāgit ieiuniū q etiā ante pastum comedit ficus aut polentā aut aliquid huiusmodi ꝑ modū medicine ne deficiat in die ieiunij ſm Pe. de palu. in. quarto

¶ Quibus cibis frangit ieiuniū. R. ſꝫ Rica. vbi. s. ꝙ per esū carniū. ⁊ sic trāseūt cōiter doc. in ꝑfata. R. Archi. in c. rogationes de conse. di. iij. Facit. d. c. deniqꝫ. ⁊ c. ꝯsiliū eo. ti. de ouis vō ⁊ caseo ⁊ alijs lacticinijs. Gofr. in ꝑfata diffinitiōe vř tenere ꝙ silr frāgāt. Inno. in ꝑfata Rica dicit ꝙ pōt statui ut ꝓpter penuriā pisciū utamur istis lacticinijs in alijs ieiunijs ꝑter q̄dragesimā. Tu dic ꝙ cū nō hēm⁹ tex. exp̄ssū q oua ⁊ lacticinia ꝓhibeat nisi solū in. xl. vt in. d. c. deniqꝫ ꝙ ꝯsuetudo seruāda est in alijs ieiunijs ex̄. q̄dragesimā. ſm Ri. vbi. s. q. v. ⁊ Pa. in. d. Rica. Facit. d. c. vtinā. ⁊ ē. cōis opinio. Et iō pñt comedi vbi ꝯsuetudo ē in oib⁹ ieiunijs ꝑter q̄dragesime ieiunia. alꝰ nō lꝫ. Nō tñ dicerē frāgere ieiuniū q ēt comederet oua ⁊ lacticinia ex̄ quadragesimā vbi ꝯsuetudo nō ē. qñ nō ꝑ gulositatē sꝫ ex aliqua rōnabili cā faceret. no. etiā ſm Ho. in sum. eo. ti. ꝙ cuicūqꝫ ꝯcedit vsus ouoꝝ ⁊ casei in-

telligit̄ ꝓcessū q̄ etiā pōt vti ſagmine
t.lardo ar.c. pſbyt. lxxxij.di.⁊ ibi.glo.
6 ¶ Terz ieiuniū cadat ſub ꝓcepto.ꝛ.
ſm Rica. in.iiij.di.xv.ar.iij.q.ij. iij.⁊
iiij.q⁹ ieiuniū aliq̄ accipit̄ largiſſime
ꝑut ē actus nature.⁊ ſic q̄libet ieiunat
anteq̄ comedat.⁊ iſto mō nec ē act⁹
virtutis .nec de ꝓcepto. ¶ Scōo mō
accipit̄ large ꝑut ē actus v̄tutus abſti
nēre.ſ.frenare delectationes guſt⁹ per
cōparationē ad cibū ſm regulā rōis.
ſiue ſemel comedat in die ſiue plurie⁹
Et ſic cadit generaliʒ oīb⁹ ſub ꝓcepto.
Mō intelligas tū q̄ ſemp mortaliʒ pec
cet q̄ excedit. ſʒ ſolū q̄ rō v̄tutis to
taliter extinguit̄.⁊ hoc ē in caſibus q̄
gula ē mortalis de quo vide.ſ.Gula.
¶ Tertio mō accipit̄ ꝑprie ꝑut ab
ſtinem⁹ etiā ab illis q̄b⁹ vti poſſem⁹ ſal
uo actu v̄tutis.⁊ ſic accipit̄ in diffini
tione ꝓmiſſa ⁊ oīb⁹ ſuperioribus ⁊ ſm
cō ē intelligētiā vocabuli:⁊ iſto mō
cadit ſub ꝓcepto in duob⁹ caſib⁹.ſ.q̄n
ex iuramēto ꝙs vl ex voto ſe obligauit
¶ Scōo q̄n ex ꝓcepto ei indicit̄ ab
eccleſia uel ab alio ꝓlato. Facit.d.c.
vtinam.⁊ de conſe.diſtin.v.c.ieiunia.
7 ¶ Sed q̄ro q̄n⁹ ⁊ q̄b⁹ diebus ieiuniū
indicit̄ ab eccliа.ꝛ.q⁹ in inſcriptis
tꝑib⁹. ¶ Prio q̄drageſima tota ex
cepta dicb⁹ dñicis.ut in.c.q̄drageſima
de cōſe.di.v. vbi dr q⁹ ſūma obſeruatio
ne ē obſeruāda.⁊ incipit in q̄rta feria q̄
ꝓcedit ꝑmaʒ dñicā q̄drageſime q̄ ad
ſeculares.ut in.d.c.q̄drageſima. quō
aūt ad clicos incipit ſcōa feria poſt dñi
caʒ gnq̄geſime.ut in.c.deniqʒ.iiij.di.
Sed cōiter tenet⁹ q⁹ ē ꝓſiliū nō ꝓce
ptū ſʒ ſolū in q̄rta feria ꝓdicta. ¶ Se
cundo q̄tuor tꝑa ut i.c.ſtatuimus di.
lxxvi. Statuim⁹ ingt ut q̄tuor tꝑa āni
ab oīb⁹ hoīb⁹ cuʒ ieiunio obſeruenē.
¶ Pria tꝑa cadit in q̄drageſima.ſ.
q̄rta feria.⁊ vi.⁊ ſabbato p⁹ ꝓximā do
minicaʒ quadrageſime. ¶ Scōa ca
dit.iiij.⁊ vi. feria ⁊ ſabbato poſt peñ.
¶ Tertia cadit.iiij.⁊ vi. feria ⁊ ſabba
to p⁹ exaltatiōnē ſācte crucis. ¶ Ulti 11
ma cadit.iiij.⁊ vi. feria ⁊ ſabbato poſt
feſtū ſācte Lucie ut ꝓʒ in.c. de ieiunio
lxxvi.di.⁊ p totū. ¶ Tertio oēs vigi
lie duodecim apl̄oꝝ ſunt i obſerua
tione ieiunij celebrande ꝓter vigilias
apl̄oꝝ Philipi ⁊ Jacobi ⁊ beati Jo
annis euāgeliſte ut dicit tex. in.c. ꝓſi
liū noſtrū eo.ti.⁊ ſūt he.ſ.vigilia ſācti 11
Mathie Petri ⁊ pauli. Jacobi bar
tholomei. Mathei. Simonis ⁊ iude
Andree ⁊ Thome. ¶ Quarto vigi
lia aſſūptionis domini.ut in.c.i.eo.ti.
¶ Quito vigilia natiuitat⁹ dñi nr̄i.d.
c.i. ¶ Sexto vigilia oīuʒ ſactoꝝ ⁊ ſā
cti Joānis baptiſte ⁊ ſācti Laurēcij ꝙʒ 12
Inno. vbi.ſ.⁊ cōit doc. Nullo tū iure
inuenit expreſſū.ſʒ rōe ꝓſuetudis hoc
dicūt: q⁹ ut dicit Ri.i.iiij.di.xv.ar.iij.
q.vij.ſi in aliq̄ regiōe ē aliq̄d ieiuniū
ꝓſuetū q̄ tū nō eſt ꝓceptū per ius ſcri
ptū nihilomin⁹ obſeruādū ē ab exiſtē 1
tib⁹ ibidē. Facit ꝙ hoc.c.ꝓſuetudo di.
i.⁊ c. eccliaſticaꝝ.⁊ c. i his reb⁹.xi.di.
ſʒ dico ego vez q̄n ꝓſuetudo hʒ oīa re
q̄ſita de q⁹.ſ. Cōſuetudo. ¶ Septi
mo vigilia pētecoſtes.ut. lxxvi.di.c.q̄
Jeiunio.⁊ ſʒ Gratian⁹ teneat q⁹ ſit q̄
ꝓſilio in §. neceſſario ea.di. Tū verius
vr̄ q⁹ ſit de ꝓcepto ſm glo. Jo. ibidē.l
d.§. Et ꝙʒ euidenē in.d.c. de ieiunio.
¶ Quid ſi vigilia aliq̄ꝝ ꝑfataꝝ ſolen 8
nitatū veniat in dñica.ꝛ.q⁹ in ſabba
to ꝓcedenti ieiunāda ē.ut i.c.i.⁊.ij.de
obſerua.ieiu.
¶ Q̄n⁹ hʒ celebrari vigilia ſācti Ma 9
thie tempoꝝ biſexti. vide.ſ.Biſextus.
¶ Sūt ⁊ alie vigilie ſeu ieiunia indi 10
cta ab eccliа ſʒ non de ꝓcepto.ut cōit
tenet.ſ.aduētus dñi. De q̄ in.d.c.ꝓſi
liū.⁊ rogationes. De q⁹ i.c. rogatōes

de ꝯse.di.iij. Itē.iiij.⁊.vi.feria.ut in.c. Ieiunia ea.distī.⁊ sabbata oīa.ut in.c. sabbato eadem distin.

11 ¶ Utrū ieiunia indicta de p̄cepto ab ecclīa possint trāsferri ꝺ die ī diē.R̄.ꝫ Inn.ī p̄fata R̄ica ꝙ sic sicut dr̄ fieri ī frācia vbi sūt ecclie sācti Quitini.vbi vigilia oīuꝫ sāctoꝝ ieiunat̄ tertio die p̄cedenti.Limitat hoc Pa.in.d.R̄ica dūmodo fiat auctoritate episcopi.ar. c.ij.de obser.ieiu.in fi.⁊ bene.

12 ¶ Utrū p̄fata ieiunia de p̄cepto ab ecclīa possint redimi vl'in aliud cōmutari.R̄.Inno.vbi.s̄.ꝙ non nisi cā vel necessitas in ieiuniāte subsit.qꝺ intelligo ab īferiore a papa.Secus est de ieiunio voti vel penitentie.de quo.s̄.cōfessio.vj.§.iiij.⁊.j̄.Uotū.iiij.§.ii.

13 ¶ Utrū oēs teneant̄ ad ieiunia indicta ab ecclīa ꝺ p̄cepto.R̄.Inn.vbi.s̄. ꝙ sic oēs q sunt sane mētis ꝺli capaces ⁊ potentes ad ieiunādū cū peccare possint ⁊ peccata deflere.ut in.c.i. de delic.pue.

14 ¶ Utrū semp̄ peccēt mortaliter p̄fati qñ soluūt ieiunia ecclie q̄ sūt de p̄cepto.R̄.gl.in.§.alias aūt ea demū.xxv. di.⁊ cōiter ꝺc.tenēt ꝙ sic.si sine rōabili cā qs ea soluat.Dominus Car.in c.ij.de obser.ieiu.tꝫ ꝙ nō nisi ex cōtēptu uel inobediētia hoc faciat.ut puta qꝛ nō vult se subijcere p̄cepto superioris.Et dicit hoc tenere Archi.in.d.§. alias.Sed Archi.ibidem recitat Jo. de fanto.hoc tenentē.Sed ego distinguo ꝫm ꝙ.j̄.dicā Inobedientia ī p̄n.

15 ¶ Que sūt rōabiles cāe excusantes a ieiūio.R̄.ut colligo ex Rica.vbi.s̄.ar. iij.q.iiij.cū q̄ concurrūt cōiter ꝺc.ꝙ sūt.v. ¶ Prima etas ut sūt pueri qui ꝫm aliquos vsqꝫ ad pubertatē excusātur a ieiunio.ar.c.ex.lr̄is.ꝺ ꝺspō.ipu. vel ꝫm alios vsqꝫ ad plenā pubertatē q̄ ē in.xvij.in muliere.⁊ in.xviij.anno in masculo.aut ꝫm alios vsqꝫ ad.xxv. ānū.ar.l.si qs aliqd.C.de his qui ve. eta.ipe.Ho.i.c.iij.de obser.ieiu.⁊ cōiter theologi tenēt ꝙ vsqꝫ ad vigesimū alii vigesimūprimū ānū excusant̄.ar. c.cū vigesimū de officio dele.Intelligē ꝙ nō tenent̄ ad oīa ieiunia.sꝫ bene ad aliqua eis cōmēsurāda ꝫm augmētū ⁊ ꝓpiqtatē ad dictū vigesimū p̄mū annū ꝫ Tho.i.iiij.di.xv.Propterea dico hoc remittēdū arbitrio boni viri vt pēsata q̄litate etaꝫita iudicet̄.ar.c. de causis.de offi.dele.⁊ idē dico de senib⁹ lꝫ qdā dicāt eos non teneri post annos.lv.ar.l.ij.§.fi.ff.de decurio.in tex.⁊ in gl.ibidē.vbi excusant̄ a mūerib⁹ p̄sonalib⁹ post.lv.annū.excepto a tutella.⁊ cura a qbus solū excusantur post.lxx.ānū.C.q eta.l.vnica. ¶ Secūda īfirmitas qꝛ in eis nā debilis ē ⁊ cibū necessariū in vna vice si sumerēt noceret ⁊ idē dico ꝺ ꝺbilib⁹ eadē rōe. ¶ Tertia laboriositas.sicut in illis q laborādo victū acqrūt seu rōe itineris vel alio mō nō possūt simul cū labor̄ sufferre ieiuniū.aduerte tñ ꝙ intentio maioris lucri nō excusat ꝫm Astē.sil'r nō excusant̄ q nolūt ꝯducer̄ oparios nisi ieiuniū soluāt nisi cā sit necessaria ꝫm Astē.q̄ festinātiā reqrit. ¶ Quarta mēdicitas qñ cibū necessariū ī vna vice hēre non p̄nt. ¶ Quinta q̄litas mulieris p̄gnantis aut nutriētis ex appetitu ex̄neo.aut nutrimēto fetus nō p̄nt ieiunare sine p̄iculo vel earū vl'fetus seu pueri.nō solū excusant̄.imo tenent̄ soluere ieiuniū ꝫm Rodo.vñ dicit sāctus Tho.in.iiij.di.xv.ꝙ subtractio cibi p ieiuniū si ipediret ea q̄ necessarie sunt agenda cū qbus cōuiuit ex societate uel officio tenetur:non esset licita sed diceretur rapina.

¶ Sꝫ nūqd seruiētes mēsis nobiliū 16
aut legentes ad mēsaꝫ religiosoꝝ qui

aliqd p̄libāt ne deficiāt i legēdo vl' ser
uiēdo soluūt ieiuniū. ℞. Rodo. ꝙ non
si hoc faciūt positꝫ mēsis ul' parū añ. ita
ꝙ pp ꝯtinuationē tp̄is dici debeat totū
vna mēsa. Idē dicēdū de illis q iā in
cepto prandio portant enceniū ad vi
cinum. uel aliquid aliud faciūt. ⁊ po
stea redeunt ad comestionē perficien
dam.

17 ¶ Utꝝ vxores pp ꝓhibitionē viroꝝ
excusēt. ℞. ꝫ ino. i. ℞ica de obꝫ. ieiu.
ꝙ ñ a ieiūijs i dictꝫ ab ecclia. ꝫ a volū
tarijs sic. xxxiij. q. vl. māifestū. credo tñ
ꝙ p̄sbyter ꝓprius pp scādalū viri cui
aliq̄ mō nō pōt obuiari posset dispēsa
re cū eis. ar. c. ut ꝯstitueret in fi. 50. di.
qꝛ p̄ceptū iuris positiui ñ obligat quē
cū scandalo. ar. ii. c. de no. op. nū. ⁊. c.
nihil de p̄scrip. cum similibus.

18 ¶ Utꝝ pegrinātes ex deuotōe excu
sent. ℞. ꝙ sic si tal' pegrinatio nō pōt
differri ⁊ siml' cū ea ieiunare non pñt.
Nec ob. ꝙ p̄ceptū dꝫ p̄pōi ꝯsilio: qa
ꝫ Asteñ. itētio dātis hmōi p̄cepta nō
ē excludere al's pias cās ⁊ magis ne
cessarias. scc⁹ ē de precept̄ legis nāe q̄
ꝓhibēt hoc qd̄ ꝑm se ē malū. Idē. S.
Tho. vbi. s̄. ⁊ addit ꝙ dꝫ fieri cū dispē
satiōe supioris. Idē dic de q̄cūq̄ alia
opatione bona. puta obedia p̄lati p̄di
catione auditione confessionum ⁊ hu
iusmodi. ar. c. nō mediocriter. de cō
se. di. v.

19 ¶ Queriť si alie cāe a p̄dictis possint
assignari q̄ excusēt a ieiunio idicto ab
ecclia. ℞. ꝙ sic multe. Et iō tā i p̄fatis
causis q̄ꝫ in alijs ē notādū ꝙ si cā sit
euidēs ex qua nō pōt ex toto ieiuna
re. licite hō p seipsū pōt frāgere ieiu
niū. p̄sertī ꝯsuetudine interueniēte: ul'
qñ recursus de facili nō pōt haberi ad
superiorē. ar. p̄fati. c. cōsiliū. Si vo sit
dubia uel nō ex toto tollit facultatē ie
iunādi. sed solū i pte. ut puta debilitas
vel peregrinatio aut labor ⁊ huiusmō
di debet ad superiorem recurri q po
testatem habet in talibus dispensandi
ꝑm Asten.

¶ Quis est superior qui possit in hoc 20
dispensare. ℞. Host. in. c. consilium. de
obser. ieiu. ꝙ est episcopus nec sufficit
licentia simplicis presbyteri etiam ex
iusta causa nisi summa necessitas imi
neat. ita ꝙ ad episcopuꝫ non possit ha
beri recursus sine periculo. Rod. aūt
dicit arbitrio boni viri limitandū pro
quanta necessitate sit frangendum po
tius q̄ꝫ pe doctrinam generalem. ⁊ sic
cum proprius sacerdos sit ordinari⁹
iudex conscientie. videtur ꝙ ipse pos
sit. Ego vero credo ꝙ si loquamur de
dispensatione que est quedam relaxa
tio iuris. ꝙ tunc pertinet ad episcopū
solum. qui causa subsistente in ieiuna
re debente potest dispensare ⁊ i aliud
bonum cōmutare talia ieiunia. Et cau
sa legitima est debilitas persone siue
proueniat ex defectu nature siue labo
ris. ar. dicto. c. consilium in fi. Si ve
ro loquamur de declaratione. scilicet
vtrum sit causa legitima uel non. sic
credo sufficiat illa confessoris proprij
qui est bonus vir ⁊ etiam consiliū me
dici. sed medicus peccat si sine ratio
nabili causa ut' frangat consulit. ar. c.
quid culpatur. xxiij. q. i. Et sic intelli
ge Rodo.

¶ Utruꝫ non ieiunans vno die tenea 21
tur altero die ieiunare. ℞. ꝙ licet tex.
c. i. de obserua. ieiu. videatur velle ꝙ
sic quasi sit obligatus ad duo. scilicet.
ad ieiunandum. ⁊ illo die. Facit etiam
ad hoc in ar. c. cum dilecti cum nota
tis in glo. in ver. duo sub hac forma
de dolo. ⁊ contumia. Tamen per capi
tu. ij. de obserua. ieiu. ego teneo ꝙ nō
tenetur. qꝛ ibi non iponiť frangētib⁹.
vt alio die ieiunēt. Facit ad hoc qd̄ no.

Inno. in. c. i. de cel. mis. de illo q dimi
sit officiū. q nō tenet illud reassumet
quasi sit suit⁹ cuiuscūq; dici ⁊ varietur
ex tēpore. Nā tenetur p̄stare operas
certo tēpore ⁊ ipedior non sū obliga-
tus alio tpe: qr non sūt eedē opere sed
variant ex tpe. ut ē tex. no. i. l. si nō sor
tē. §. libert⁹. ff. de cōdic. idebi. Itē si re
lingt mihi vsufruct⁹ p biēniū futurū ⁊
ipedior nō possū petere vsūfructū al-
teri⁹ biēnij: qr nō ē idē vsufructus. l. si
vsufructus mihi. ff. de vsufru. ⁊ reddi.
⁊ habita. ⁊ tex. c. i. debet itelligi de trās
latione fienda ex cā ꝓpter solennitatē
22 ¶ Sed nunqd totiēs peccat morta-
liter quotiēs comedit i die ieiunij fra-
cti sine cā. ℞. Jo. de neapo. in quol. re
net q sic: qr videt reduci ad preceptū
negatiuū. sed magis placet opinio du
randi in. iiij. q non nisi semel. nisi co-
medens nouo cōtēptu mentis pluries
comederet: quia tunc totiens pecca-
ret mortaliter. Et hec est cōior opinio
aliter obligaretur ad ipossibile. quia ex
quo semel ieiuniū fregit. iā illud nō po
test amplius facere illo die. Et ideo p̄
ceptū est sibi factum impossibile. Se-
cus esset de ieiunio quadragesime. qr
licet fregerit vno die. potest tamē ieiu
nare ⁊ tenet aliero die. Et sic quot di
es omittit i quadragesima tot peccata
mortalia cōmittit.
23 ¶ Utrū liceat ieiunare in dominica ⁊
alijs festis solēnibus. ℞. q sic. nisi quis
faceret quasi volens deuiare a consue
tudine populi christiani. quia turpis ē
omnis pars que suo toti non cōgruit.
potest etiaz esse illicitū ꝟz Tho. vbi. s.
si adeo pertinaciter ieiunium teneret
q non crederet per deuotionem festi
vtilitatez ieiunij cōpensari posse. Idē
dic quando ex alia superstitione hoc
faceret.
24 ¶ Utrū ieiuniū factū i pcō mortali.
prosit. ℞. q sic q̄tuz ad obedientiam
mandati. si est preceptum ab ecclesia
vel ex voto ⁊ huiusmodi. ¶ Secūdo
valet ad macerationem. ¶ Tertio ad
oīa alia valet ad que valent opera fa-
cta extra caritatem. de quibus. j. Sa-
tisfactio. §. vi.
¶ Diuersis intentionibus ieiunatur. 25
vnde versus. Abstinet eger. egens cu
pidus. gula. simia. virt⁹. eger vel quia
non potest comedere vel propter me
dicinā. egens quia non habet. cupid⁹
ne expēdat. Gula. vt postea auidi⁹ co
medat. Simia i. hipocrita ut laudet
virtus. i. virtuosus ut mereatur.

Ignorantia Alia
bōa
qua quis ignorat ea q̄ ei essēt
occasio peccati. ut i. c. q̄uis di. xxxviii.
Alia neq; mala neq; bona qua quis
ignorat que non expedit scire. alia ma
la qua quis ignorat que scire expedit
Et hec multiplex est. Alia iuris: alia fa
cti. Ignorantia iuris: alia iuris diuini
alia iuris naturalis: alia iuris canoni-
ci ⁊ ciuil: ⁊ de istis scribitur. xxxviij. di.
in sūma. ⁊. i. q. iiij. § vlti. in tex. ⁊ in gl.
hic aūt non intendo tractare de igno
rantia facti: quia hec excusat. ut in re-
gula ignorantia li. vi. sed d̄ ignorantia
iuris. pro cuius declaratione querun
tur plura.
¶ Utrum ignorantia mala sit pecca- 1
tum. ℞. q aut ignorantia dicit priua-
tionez cognitionis necessarie ad salu
tem. ⁊ sic ꝟm. S. Bona. in. ij. di. xxij.
q. penul. potest esse dupliciter. ¶ Pri
mo ita qd̄ est in nobis sed nō a nobis.
⁊ hoc mō culpa nō ē. ⁊ cū nō sim⁹ ei⁹
p̄ncipiū i ip̄a. nec meremur, nec d̄ me
remur. ¶ Scd̄o ita qd̄ ē in nobis ⁊
ex nobis. ⁊ hec ignorātia ē cl̄pa. ⁊ hec
fit tripliciter. ¶ Prio modo cū sum⁹
i via v̄itatis volūtarie ab ea recedim⁹

in viā errozis nosl̄ p̄cipitātes. Et hec ē ignozātia erronea. vt i heretīcis. scōdo cū ad viā posſum⁹ ptīgere veritat̄ cupim⁹ in tenebris eē. Et hec ē ignozātia affectata. Tertio mō cū ex q̄dā pigritia ⁊ neglīa nō curam⁹ vītatē ad discere. Et hec dī crassa ⁊ suppīa ꝟ ꝓpria maioz culpa q̄z ꝑa. ⁊ ꝑa q̄z tertia. Et de hac dī in. c. ignozantia. xxxviij. di. ⁊ in. d. ꝯ. fi. Si vo ignozantia dicit ꝓuationē cognitiōis eoz q̄ non sunt necessaria ad salutē. sic nō ē pcñ. vt xxij. q. ⁊. c. in quibus rebus.

2 ¶ Sed q̄ sūt necessaria ad salutē scire ꝛ. ꝟ. Tho. pzia ꝑ. q. lxxvj. q. oēs tenēt scire cōiter ea q̄ sūt fidei ⁊ vniuersalia iuris pcepta. Singuli aūt ea q̄ ad eozum statum seu offīñ spectant.

3 ¶ Utz ignozātia excuset aliquē a pec cato. ꝛ. ꝟ. S. Bona. vbi. ꝯ. q. vltima q̄ si tāta sit. q̄ ꝓuet rōem volūtarij ⁊ rōnem contēpt⁹ excusat a toto. sicut ē ignozātia inuincibilis q̄ ꝓuat simplicit cognitiōe iuris. sicut i furioso ⁊ in infāte. nisi in talē ignozantiā venisset ex culpa sua. q⁊ tūc nō excusat a toto ſz a tāto. de quo dic vt. ꝯ. Ebrietas. ℌ. iij. Itē dic ſm Tho. in quol. ō eo qui hz ſufficiēs impedimētū pp q̄ō scire nō potuit. puta fuit i carcere vel in terris ad q̄s cōstitutio pape nō puenit ⁊ huiusmodi. q̄ nō peccat faciēs ꝯ ꝓstitutionē. Si vero ignozantia oīno nō ꝓuat rōnem voluntarij ⁊ rōnem ꝓcēptus. sic distīguo secūdū Ricar. eadē di. ⁊ ll. q̄ aūt ē ignozantia cōmissionis q̄ qs nō vult scire. vt liberius peccet: q̄ dī affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat pcīm Aut ē rōne omissiōis. qa qs negligit scire q̄ tenet̄. q̄ satis facili ter potuisset scire. Et hec dicīt crassa ⁊ suppina. ⁊ hec excusat a tāto. ſ. q̄ nō ē tā graue peccatū. ſz nō excusat qn sit mortale. si est circa ea que sūt ꝑcept diuini aut nature. xxiij. q. i. si qs dederit. ⁊. xxxviij. di. c. q ea. Si aūt sit circa ea q̄ sūt ꝑcepti iuris positiui. sic credo q̄ aliqñ excuset a mortali secūdū eā distinctionē. de q̄ dicā. j. Inobedientia Et secūdū predictā intellige qō dicīt vj. q. i. quero. ⁊. xxiij. q. i. c. scisma. ⁊. xxxij. q. vij. quēadmodū. xxviij. q. i. ꝯ. ex his.

¶ Ex predictis ⁊ ad euitañ confusio 4
nem multoz que circa ignozantiam scribuntur. aduerte q̄ si ex ignozātia qs facit aliquid qō non est ꝯ legē dei nec nature credens non fore ꝓhibitum aliqua lege: cum tamen sit ꝓhibitum. ⁊ talis ignozantia non est affectata nec crassa vl̄ suppina. puta q⁊ laborat ꝑ viribus scire sibi necessaria. puta si est mulier vel rustic⁹ mercatoz ⁊ huiusmodi. vadit libenter ad predicatiōes ⁊ alia loca vbi declarantur talia. ⁊ facit q̄ cōiter faciūt alij de sua q̄litate ⁊ cōuenit facere. Si est religiosus studet libenter interrogat ⁊ huiusmodi: q̄ talis ignozantia excusat eū ab oi pena ⁊t excōmunicatiōis in iure posita quo ad fozū anime eius ab omni culpa ꝑ tex. clarū in. c. fi. q̄ matri. accusa. pos. ⁊ ꝑ rōnes. c. cognoscētes de cōsti. Absurdū eni eēt ad penā obligari ignozantem. Facit. l. fi. ff. de decre. ab oz. faciē. Jura vero que videnť innuere contrariū fundāt se sup ꝓsūptiōe. vt euidēter colligit glo. i l. i. C. de interdic. matri. approbata ꝑ doc. ibi. ⁊ in. l. fi. ff. de ritu nup. ⁊ in. l. q cōtra. C. de ince. ⁊ inuti. nup. Et magis aperte colligīť ex his que notanť in. d. c. cognoscētes. vbi determinat q̄ volēs probare ignorantiam ad euitandam penam sit audiendus. Hec non intelligo de prelatis. officialibus. medicis artificibus ⁊ huiusmodi. qui exercere habēt aliqua officia. ex qui

bus dãnum notabile posset inferri ꝓ
ximo ex ignorantia: qꝛ nõ debent of
ficia talia assumere. nisi sint fussicien/
ter instructi ad ea exercẽda. aliter eis
imputatur. Si autez ignorantia sit af
fectata nõ euitat penam: qꝛ in dolo ẽ
Si vo sit crassa vel suppina: puta qa
nescit quod cõmuniter oẽs sue cõdi
tionis sciunt. puta quia predicat̃. sed
ipse predicationẽ nunq̃ vult audire
vel nõ curat interesse: vbi talia publi
ce declarant̃: cum tamẽ comode pos
sit nõ euitat penam. vt in. c. vt anima
rũ. de ꝯsti. li. vj. De istis dicit̃. xxxviij.
distin. c. fi. Qui enim rebelliter viuit ⁊
discere atq; agere bona recusat. ma
gis diaboli q̃ xp̃i mẽbruz esse ostẽdi
tur. ⁊ potius ĩfidelis q̃ fidelis esse mõ
stratur. Si vero id contra qd̃ facit ex
ignorantia est contra legem dei. tunc
distiguo aut expressum est ⁊ ex plicitũ
in lege dei vel nature. Et sic ignoran
tia non excusat a mortali pecato. xvj.
q. i. si cupis. nec etiã cõsequẽter excu/
sat a pena iuris diuiui nec positiui. se/
cũdum Sco. in. iiij. di. vj. facit qd̃ no.
glo. in clemen. eos de cõsan. ⁊ affi. Fa
cit. l. venja. C. de in ius vocan. ⁊. §. fi. i.
q. iiij. Quod limita quo ad penam iu
ris positiui secũdum ꝙ supra dixi Ex
cõmunicatio. vij. casu vltimo. §. ij. Si
autem nõ est explicitũ sed reducibile
maxime cũ subtilitate: sic credo excu
sari a culpa ⁊ a pena illos qui nõ sunt
ignorãtes ignorantia affectata. crassa
aut suppina. et eni duꝝ esset dicere ꝙ
peccat mortaliter qui facit secũdũ sb
tilitate ꝯctum illicitum credẽs licitũ
⁊ huiusmodi. Facit pro hoc. xv. q. i.
merito. ⁊. c. fi. xxxvij. distinc.

5 ¶ Vtrum ignorantia iuris tollat bo/
nam fidem quo ad faciendum fructꝰ
suos. ℟. ꝙ nõ tex. est in. l. sed ⁊ si lege
§. scire. ff. de petitio. heredita. Qd̃ li/
mito. nisi sit affectata vel crassa.
Que differentia inter ignorantiaz ne
scia ⁊ errorem. ℟. ꝙ ignorantia est ne
scire qd̃ scire tenet̃. ⁊ debet. xxxvij. di.
c. fi. nescia ẽ ignorare quod scire non
tenetur. Error est vnum pro alio puta
re. xxij. q. ij. in quibus. ⁊. xxxviij. dist. c.
q̃uis. Sed melius ꝑm Franc. in. ij.
Nescia simplicem negationem scie
ĩportat. ignorãtia vo scie ꝑuatiõez. vñ
ignorãtia nihil aliud ẽ nisi carere sciã
quã qs natꝰ ẽ hr̃e. Hoc. n. ẽ de rõe cu
iuslibz ꝑuatõis. qñq; aũt ignorãtia ẽ
aliqd snie ꝯriũ que dicitur ignorãtia
peruerse dispotitionis. puta cuz aliqs
habet habitum falsorũ principiorum
⁊ falsarum opinionum. ex quibus im
peditur a scientia veritatis. Error au
tez est approbare vera pro falsis. Un
de addit actum quẽdam super igno/
rantiam: quia potest quis ignorãs es/
se sine hoc ꝙ sententiam ferat super
ignotis. ⁊ tunc est ignorans ⁊ non er/
rans sed quando iam falsam sententi
am fert de his que nescit. tunc prope
dicitur errare. Et quia peccatũ ĩ actu
consistit. error habet rationem pec/
cati. quia sine presumptione esse non
potest. ꝙ quis sniam ferat de his que
ignorat maxime in quibus periculũ
consistit. Nescia vero de se nec ratio
nem culpe vel pene habet. Unde ꝙ
aliquis nesciat que non est aptus na/
tus scire non est neq; culpa neq; pe/
na. quia est etiaz in beatis. vt dicit dyo
ni. iu. v. c. eccliastice ierarchie.

Illegitimus filiꝰ quis
sit ⁊ quõ sncedit. ⁊ quot sũt
differentie. ⁊ quomodo legitimat̃ vi/
de Filius ⁊ Legitimatio.

Imagines sancto/
rũ q̃re
depingunt̃. ℟. Gre. in. c. pla

tñ de conse.di.iij.sic inquiēs.qđ legē/
tibus scripturas hoc ⁊ idiotis prestat
pictura cernētibus qui in ipsa ignorā
tes vident qđ seq debeāt in ipsa legūt
qui litteras nesciunt.vnde p̄cipue gē
tibus ꝓ lectione pictura est.hec ib.
1 ¶ Utrū imagines santorū sint ado/
rande.R̄.glo.in.c.venerabiles de cō
se.dis.iij.ꝙ sic adoratione dulie q̄ so/
lum reuerentiam exhibet non latria.
⁊ ideo nō sunt violāde de ꝯse.dis.iij.
platum cum duobus.c.sequentibus.
2 ¶ Utrū imago xp̄i sit pingenda sub
forma agni.R̄.ꝙ nō.sꝫ in forma hūa
na.vt in.c.sextam sanctā.sinodū đ cō
se.di.iij.Dicit tñ glo.ꝙ nō ē ꝓhibitū
pingere xp̄ꝫ i specie hūana ⁊ sb̄ ipso
agnū.sꝫ solū pigē ip̄ꝫ i agno ꝓhibet
3 ¶ Utꝝ lceat imagines sāctorū in ag
grauationē cessatiōis aut excōicatio
nis in terra ꝓsternere lapidibus aut
spinis supponere ⁊ huiusmōi.R̄.ꝙ nō
quia id fieri districte prohibet in.c.si
canonici.de officio ordi.li.vj.
4 ¶ Utrū liceat sculpere signū crucis
in solo vel silice aut marmore humi
positis.R̄.ꝙ.ñ.C.nemini.lice.sig.sal.
l.vnica.⁊ vr̄ esse p̄ceptū:qꝛ vult gra
uissima pena puniri.vbi dicit glo.for
te mortis.ex quo valde reprehensibi
les sunt qui.s̄.sepulturas humi posi
tas cruces imprimunt.

Immisericordia

ē filia auaritie q̄ ñ sub
uenit indigētibus.vi/
de Auaricia.§.iij.

Immundicia

est filia gule q̄ quis ꝓuocat se
ad vomitū vt sepius comedere possit
Vel tm̄ comedit ꝙ necesse hꝫ euome
re cōiter ē veniale pctm̄.Alñ tñ mor
tale sicut qñ cōedit intendēs euomer
ꝑꝑ delectationē gule: nulla alia cā bo
na adductus ad hoc.vel qñ ex hoc
gñat sibi notabile nocumentū in cor
pore nec ꝑꝑea vult desistere hoc adū
tēdo aut qñ hoc facit vt hēat polutio
nē in nocte dormiendo ⁊ huiusmodi

Immunitas

ē q̄si sine
munerib⁹ data libertas ab in
qđ ē sine vl' īmunitas q̄si puritas ide
dicit̄ qs īmunis a peccato.đ pur.ca.
c.fi.Dicitur ēt emunitas.quod idem
est quod libertas q̄si ex̄ munia.i.mu/
nera data libertas ab.e.qđ est extra.
¶ Ad qd se extēdit īmunitas ecclie 1
⁊ cimiterij.R̄.ꝙ ad.xxviiij.Prio qa
secularia placita ñ sūt in ecclia vl' ci
miterio tractāda.eccliastica:tñ pñt:
vt i.c.i.de imu.eccle.⁊.c.cuꝫ ecclia ⁊
snia iudicis specularis data i ea ē nl̄ia
ip̄o iure.⁊ maxie snia sāguinis q̄ sub
anathemate ꝓhibetur ibi ferri.in.d.
c.cū ecclesia.Limita nisi sit data alia
a sanguine per viam volūtarie iurisdi
ctionis.qꝛ sic tenet ꝑm Pa.in.d.c.
cum in ecclesia.de causis eccl'asticis
aut.bñ tꝫ ar.c.qua frōte.de appel.
¶ Utꝝ qs possit doctorari i ecclia.R̄. 2
Jo.an. in.c.decet.eo. ti.li.vj.ꝙ sic.⁊
placet Pa.in.d.c.cum ecclesia.
¶ Utrum contractus facti in eccle/
sia teneant.R̄.Pa.in.d.c.cum eccle
sia ꝑm glo.in.d.c.decet ꝙ sic:quia il
lud.c.decet cum sit penale et loquat̄
solum de strepitu iudiciorum non dꝫ
extendi ad contract⁹.Ex quo aduer/
te ꝙ dispositio odiosa concepta super
quasi contractu non extēditur ad cō
tractū purum.Nam in iudicio qua/
si contrahimus.l.iij.§.idem scribit.
ff.de pecu.Idem dic de concepta su
pra contractu puro.non extendi ad
q̄si cōtractū.ita dicit.Bar.in.l.mo
re.ff.đ acq.here.vbi vult ꝙ si statutū

ꝓhibet mulierē ꝯhere sine certa solē
nitate ꝙ pōt nihilominꝰ adire here-
ditatē: qꝛ tūc nō vere ꝯhit. sed q̄si ꝯ-
hit cū debitoribꝰ hereditarijs ad qd̄
vide qd̄ legit̄ in. l. apud Juliauū. ff. q.
ex ca. i pos. eatur. §. pe. ⁊ fi.

4 ¶ Secūdo nō debēt in ecclia vel ci
miterio fieri cōclamatiōes. seditiōes
ipetꝰ vniuersitatū cūctiōes ⁊ publica
parlamēta negociatōes nūdinaꝝ ⁊ fo
ri. vt in. c. decet d̄ imu. ec. e. t. li. vj. io.
an. tꝫ ꝙ parlamēta ⁊ societates ꝓ actu
pietatis aut spūalitatis pñt fieri. vt re
fert Pa. in. d. c. cum ecclesia.

5 ¶ Sed nūqd peccat mortaliter q ali
qd ꝑdictorū in eis facit. ℞. ꝙ non. vñ
dicit tex. in. d. c. decet. ordinarij locoꝝ
hoc faciāt obseruari suadēda suadeāt
interdicta cōpescant. Ex q̄ ꝯcludo ꝙ
illa q̄ totalit̄ ipedirēt orōnez tpe debi
to sint ꝓhibita sub pctō mortali. alia
nō nisi ex se sint mala. vl' qs ex ꝯtēptu
faceret. et sic itellige. c. pe. ⁊ fi. xlij. di.

6 ¶ Tertio qꝛ in ecclia nō debēt sepeli
ri nisi epi vel abbates vel digni ꝑsbyte
ri aut fideles laici. xiij. q. ij. nullus. Et i
telligūt qdā de laico fideli q miracula
facit a virtute fidei. Alij. d̄ q̄libꝫ fideli
cuius bonitas fuit manifesta. Ho. v̄o
intelligit de q̄libꝫ fideli i dignitate cō
stituto vt comite. rege. iperatore. Sed
hoc hodie nō seruat̄ ⁊ male: qꝛ de iu
re cinili nullus dꝫ in ecclia sepeliri. vt
no. Albri. in. l. nemo apl'oꝝ. C. de sac.
san ecc. ⁊ ēt Azo. ibidē in summa.

7 ¶ Quarto nō dꝫ ecclesia incastellari
nec in ꝓpugnacula hedificari vt ide
fiat guerra vl' vt ibi recipiāt̄ q guerrā
faciūt nisi iusta necessitate ⁊ auctorita
te epi de custodia eucha. c. relinqui. s.
vt boni viri defēdant̄ a malis. Et hoc
cōiter tenēt doc. ꝫ pa. i. d. c. cū ecclia

8 ¶ Quinto intra ecclīam vel cimiteri
um nō debent suppellectilia poni vel
hospitari in ea nisi ꝓ necessitate. al's
vr̄ mortale in isto ⁊ in precedenti. vt
in. d. c. relinqui.

¶ Utꝝ vēditio cādelarū que fit in ec 9
clia sit ꝓhita. ℞. ꝙ vr̄ sit tolerabilis.
Nec ob. ꝙ dñs eiecit vēdētes i tēplo
qꝛ ibi fiebāt pacta ⁊ multa ꝑturbātia
cultū diuinū. Sꝫ in vēditiōe cādelaꝝ
nullus fit strepitꝰ. Et iō nō ꝓhibet̄. se
cus esset de alia negociatione. quia il-
la est prohibita.

¶ Sexto ꝙ in ecclia vel cimiterio 10
nō dꝫ vlla violētia fieri vl' aliqs violē
ter ex̄hi aut eius cōfinia frāgi. vt in. c.
sicut antiqtus. xvij. q. iiij. nec ea q̄ i ea
posita sūt ꝑ vi aut furtū auferri. al's sa-
crilegiū cōmittūt. c. qsqs iuētus. xvij.
q. iiij. Et sic peccat mortaliter. vt in. d.
c. quisquis patet.

¶ Utrū excōicatus cōfugiens ad ec 11
clīam gaudeat ꝑfata imunitate. ℞. ꝙ
sic: qꝛ cū lex nō excipiat. nec nos.

¶ Utrū ꝑuus fugiēs ad ecclīaꝫ possit 12
violēter ex̄hi. ℞. ꝙ aut vēit sine armis
s. vt dño se subtrahat: ⁊ sic reddetur
domino ꝑstito: tñ ꝑus in iuramēto de
ipunitate. c. iter alia. e. ti. Aut venit cū
armis. Et sic cōtinuo ex̄hit̄. l. si ꝑuus
C. de his qui ad ecclesias cōfu. intelli
ge promissa impunitate.

¶ Utrū iudeꝰ ꝯfugiēs ad ecclīaꝫ gau 13
deat isto ꝑuilegio. ℞. ꝫ glo. in. l. i. C. d̄
his q ad ec. ꝯfu. ꝙ nō Et dicit Pa. i
c. inter alia. e. ti. ꝙ ē verior q̄ꝫ opi. gl.
d. c. inter. qꝛ lex ꝑdicta inducit ꝑsum
ptionē iuris. ⁊ de iure ꝯ quā nō admit
titur ꝓbatio. So. di. feꝝ ꝙ cōfugit nō
pp zelū fidei. sed pp euasionē debitoꝝ
vel crīum Jnno. tñ ē cū glo. ꝑfati. c.
iter. Ego dicerē ꝙ si venit ad ecclīaꝫ
⁊ petit baptismū ꝙ gaudebit: al's nō
quia vr̄ venisse vt effugiat nō cā fidei.

¶ Utrū clerici ⁊ religiosi ꝯfugientes 14
gaudeāt ista imunitate. ℞. Pa. in. d.

c. inter alia. q̄ nō qn a p̄latis suis nō possint ex̄hi ⁊ flagellari ⁊ huiusmodi dūmō non faciant ex odio sed cā discipline. vide per eum diffuse si placet

15 ¶ Utrū ꝯfugiēs pp debituꝫ gaudeat isto p̄uilegio. ℞. Pa. in. d. c. inter alia q̄ legiste in. l. p̄nti. C. de hi. q ad ecc. ꝯfu. distinguūt. aut ē debitū pp tributū s. debitū p̄nci. Et sic extrahit̄. vt i aūt. de mā. prin. §. publicorū vero tributorum. ⁊ ibi no. in glo. Sed Pe. vt refert Ly. tenet q̄ nō extrahet̄. sed ibi citabitur. ⁊ si se defendet. bene quidē sin autez procedet̄ ad missionē in possessione bonoruꝫ. ⁊ ita intelligit, dictā autē. ⁊ placet pa. Si vero debitū est ꝓpter aliud. tunc non extrahetur inuitus secunduꝫ omnes. d. l. presenti. Sed in modo procedendi sunt opiniones. Mihi placet opinio Jacobi d̄ raue. q dicit q̄ dabitur sibi securitas standi ⁊ exeundi extra ecclesiam per xxx. dies infra quos respōdebit aduocatus ad iudicium ⁊ iudex si dabit sētentiam contra eum condemnabit q̄ aut redeat ad ecclesiaꝫ aut pareat sententie. ⁊ cum hac opinione trāsit Ly.

16 ¶ Utrum cōmittens maleficiū ⁊ vadens ad ecclesiā gaudeat isto priuilegio. ℞. Pa. i. d. c. inter alia q̄ sic quo ad duo principaliter. ¶ Primum vt nō possit inde violēter extrahi. ¶ Secūdum vt nō possit āplius de illo dānari ad mortē vel ad aliam penā corporalem seu corporis afflictiuā. Potest tamen pecunialiter dānari vl̄ alia pena ex̄ corpus ⁊ cogi ad pniam agēdam ⁊ aliam satisfactionem: ita tñ q̄ violenter nō ex̄hatur ꝑm cōiorē opinionē. Et aduerte q̄ licet egrediat̄ d̄ ecclia. ex quo semel confugit ad eam non pōt amplius de illo corporaliter dānari. ⁊ hoc dicit glo. in. c. reū. xvij. q. iiij. Et fuit snia Hugo. vt firmat. ⁊ sequitur Archi. ibidem.

¶ Excipiūtur ab ista imunitate dicta 17
s̄. §. x. quatuor gn̄a homiuū. ¶ Primum. latronū publicorū qui palaꝫ ⁊ publice furantur. vt sūt pirate. vel illi qui publice stant in stratis vt deprehēdentur oēs transeūtes. ¶ Secūdū ē nocturnuꝫ depopulatorē agroꝝ. ⁊ differt istud genus a p̄mo ꝑm Inno. qa istud in nocte segetes destruit. dum ibi se abscondit vel iacet. vl̄ quia vltra homicidia ⁊ depredationes quas faciunt in strata publica cōburūt agros illorū q eis nō seruiūt vel sūt ꝯrij. Cōueniūt tñ ista duo gn̄a: qꝛ qd̄libet dep̄dat̄ i stratis. ¶ Tertiū genꝰ ē illoꝝ q aliqd̄ maleficiū enorme cōmittūt in vna ecclia vt d̄fēdant̄ ab alia. Secꝰ si cōmitterēt ex̄ ecclīaꝫ vl̄ cimiteriū sb̄ spe vt defēderet̄ ab ea: qꝛ gaudēt. ut i c. fi. e. ti. ⁊ lꝫ loq̄t̄ d̄ homicidio vl̄ mutilatione: tñ etiā habet locū in alijs delictis grauibus: ꝑm Pa. ibidē ꝓpter idēptitatē rationis. Secus esset in nō enormibus ibidē cōmissis qꝛ gaudet. Sed qd si cōmisit maleficiū in ecclesia: sed nō sub spe vt defendat̄ ab ecclesia. Pa. in. d. c. fi. vult vt nō defendatur: alij contra. ⁊ magis placet p. d. c. fi. ¶ Quartū genꝰ ꝑm Pe. de anc. est raptoꝝ virginū homicidarū ⁊ adulteroꝝ p̄ aut̄. de man. prin. §. qd̄ si delinquētes. Sed cōiter tenet̄ ⁊ verius: q̄ est correcta illa aut̄. per ius canonicū ⁊ q̄ gaudent hac imunitate.

¶ Utrū confugientes ad ecclesiā tpe 18
belli sint capiendi. ℞. q̄ nō. si ipsas nō incastellauerūt aut inde pugnauerūt. ar. c. fi. eo. ti. nec res eoꝝ ibi reposite: nisi essent ad pugnandū: vt in. c. sicut antiquitus. xvij. q. iiij.

¶ Utrū detentus sub iuramento re- 19
deundi dimissus confugiens ad ecclesiam sit educēdus. ℞. Jo. an. in addi.

ad Spe.ti. de iureiu. ꝙ si iniuste deti
nebat nō reddibit. maxime si iminet
piculū mortꝭ vl' mutilatiōis. sꝫ petet ab
solutiōez a iuramēto. Secꝰ si iuste de
tiebat̄. quia tūc compellēdus est redi
re vt voluit bar. in.l. relegati. ff. de pe
nis. Nō tamē ꝺbet pati ecclia vt iuitꝰ
abstrahat̄ nisi prestita cautiōe de ipu
nitate mortis vel trāsactiōis.
20 ¶ Utrū violenter abstrahēs aliquez
de ecclia nisi in casu ꝑmisso teneat̄ il
lum restituere. ℟. Pa. in.d.c. iter alia
cū bar. in.l. presenti. C. de hi. q ad ec.
confu. ꝙ de iure potest peti se resti
tui: cum de facto sit priuatꝰ. Cōcor.
Oldra ꝯsilio. liij. ⁊ ecclesia potest age
re: cum sit spoliata libertate. vt in.c.
miror. xvij. q. iiij. Et ideo non liberāt̄
nisi restituant etiam si dominꝰ presta
ret iuramentum vel cautionē de ser
uo extracto. Et facit ad questionē. an
captus i territorio aliēo possit peti. ⁊
ꝙ sic. per.d.c. miror. ⁊ firmat Bart.
21 in.l. si cui. ff. de accu.
¶ Qua pena punitur de iure ciuili q
tales violenter extrahit constringi
aut requiem aut vestes vel victum ne
gat. ℟. ꝙ crimen lese maiestatis incur
rit ⁊ vltimo supplicio feriēdus. d.l. p̄
senti. De iure canonico ꝺbet excōmu
nicari ⁊ condemnari pecunialiter: ⁊
imponi sibi publica penitētia. nec re
stitui cōioni. nisi restituat quem violē
ter extraxit. vt in.d.c. miror. iuncto.c.
si quis cōtumax. ⁊ c. quisquis. ⁊ quod
ibi no. xvij. q. iiij. Et sic patet ꝙ peccāt
mortaliter tales ⁊ no. ꝙ ne dum in ec
clesia vel cimiterio habet istud priui
legiū. sed etiam per. xl. passus. si ē ec
clesia maior. s. matrix. vel p. xxx. si est
mior vt capella. xvij. q. iiij. sicut antiq
tus. c. frater. c. miror. Capelle tamen
que sunt intra ambitum murorum ci
uitatis vel castri seu ville non ponunt̄
in. xxx. passuū obseruatione ꝑm Ho
sti. xvij. q. iiij. quisqs. et no. ꝑm Isido.
ꝙ passus est mensura quinqꝫ pedum.
pes vero. xxv. digitorum. vide glo. in
dicto. c. sicut antiquitus. vbi hoc dici
tur. Limita istud spacium quando va
dit ad requisita nature. Secus si iret
vt accederet ad alias domos. vt. i. d. c.
diffiniuit. xvij. q. iiij. quia possent tunc
capi. infra dictum spacium.
¶ Quis faciet expensas cōfugiēti ad 22
ecclesiaz. ℟. Pa. i. d. c. iter alia ꝙ ipe
si hꝫ ꝺ suo vl' laborabit si pōt vt viuat
ꝙ si nō potest vel nō hꝫ de suo. eccle
sia sibi prouidebit secūdū archi. post
Hugo. in.c. diffiniuit. xvij. q. iiij.
¶ Utruz existēs in ecclia ⁊ vulnerās 23
existentem ex̄ violet imunitatē. ℟. pa.
in.c. fi. eo. ti. ꝙ sic: quia delictum fuit
ibi principiatum ⁊ hēbit locū. c. fi. eo.
ti. vt scilicꝫ non defendatur.
¶ Utrum mādās fieri delictum exi 24
stens in ecclesia violet imunitatez. ℟.
bar. in.l. si vt proponitur. ff. ꝺ fideius.
⁊ latius per eum in.l. non solum. §. si
mandato. ff. de iniur. tex. in clemē. pa
storalis in versiculo deciperet igitur
de senten. ⁊ re iudica. vbi innuitur
ꝙ citatio facta ex̄ territoriuz ciuitatis
nō valet. ergo videtur ꝙ debeamus
attendere locum vbi mandatuz exe
qtur. nō vbi mādatur: sꝫ ego dico ꝙ
ēt attribuet̄ factū i loco vbi mādat̄ q̄n
do exequēs exequit̄ necessitate iuris.
Ad qꝺ facit qꝺ ifra dicā mādatū. §. i.
¶ Utrū eccliia ñ cōsecrata gaudeat 25
p̄fata imūitate. ℟. fuerūt opiniōes sꝫ
mihi plꝫ opio glo. Ho. quam seqtur
Pa. in.c. ecclia eo. ꝙ sic. ⁊ ibi vr̄ tex.
ēt mouet se qꝛ palatiū cp̄i gaudet hac
imūitate. vt. xvij. q. iiij. c. id ꝯstituimꝰ
Ergo multo ortius ecclesia. Itē facit
qꝛ oia p̄uilegia cōcessa ecclesijs extē
dunt̄ ad hospitalia in.l. oia p̄uilegia.

C. de epi. ⁊ cleri. Itē quod de ꝓximo faciēdū. ē habet pro iā facto. vt. l. nō tm̄ in p̄n. ff. de excusa. tut. ⁊ in. l. pe. ff. de testa. mili Hanc tz. Lar. in. d. c. ecclesia. ⁊. Jo. de ligna. post Laur. i cle. i. de. pe. ⁊ re. Intellige si auctoritate episcopi vel pape hedificata est.

26 ¶ Utrum hospitale ⁊ priuata oratoria similiter gaudeant. ℞. Gof. ꝙ sic si auctoritate ep̄i sunt fundata. Et facit ꝙ ipse no. in. c. fi. de ec. hedi. ⁊ tz. Lau. i. d. cle. i. ⁊ plz Pa. in. d. c. ecclesia per. d. l. omnia alias non.

27 ¶ Utrum ecclesia interdicta similiter gaudeat. ℞. Gofr. ⁊ Uin. ꝙ sic. ar. p̄fati. c. ecclesia. ⁊ sequuntur cōmuniter doc.

28 ¶ Utrū confugiens ad corpus xp̄i similiter sit defēsandus. ℞. Ho. ꝙ sic licet hoc in iure non exprimatur. qꝛ vbi maior est ratio ⁊ ibi maius ius ⁊ mulier tangens fimbriaz xp̄i saluata est Math. viiij.

29 ¶ Septimo ecclesia hz immunitatē ꝙ eius rustici non possunt eius rura deserere. ⁊ alias se trāsferre. vt in. c. iij. eo. intellige secundū glo. ibidē de illis qui glebe sunt astricti. ⁊ qui sint vide s̄. Colonus.

30 ¶ Octauo quilibet potest regulariter rez suā ecclesie relinquere. l. generali. ⁊. l. iubem⁹ C. de sa. san. ecc. ⁊ ēt donare inter uiuos sine iusinuatione in infinitum. l. illud ibidem. ⁊ in auten. de non alie. re. ec. §. si minus. q̄uis glo. in. d. §. teneat contrarium. sed p̄mum verius. vt. s̄. donatio. §. xx.

31 ¶ Nono transfertur dominium rei in ecclesias solo pacto. i. sola nuda ꝓmissione. l. vt sit inter diuinuz. C. d̄ sa. sanc. ec. in glo. ⁊ hanc sequitur. albri. ibidem. et idem est s̄m Rodo. quando dat̄ aliqd eccliastice p̄sone intuitu ecclesie. In emptiōe tn̄ reqrit̄ solutio pretij vel fides de pretio alr̄ dominium non acquiret s̄m glo. predictā

32 ¶ Decimo quicqd fuerit ēptū de pecunia ecclesie reuerti dz ad eā. xij. q. aplicos in glo. ij. et. q. v. fixum. et hoc siue sit emptum nomine ecclesie vel nō de pecu. cle. c. i. ⁊. c. inquirenduz.

33 ¶ Undecimo ꝙ nō tn̄r ad munera mere p̄sonalia. et dicūtur munera mere p̄sonalia q̄ animi prouisione ⁊ corporali labore sine aliquo gerētis d̄trimento ꝑpetrantur. vt in. l. fi. in prin. ff. de mu. ⁊ ho. Quorum munerū mere personalium quedam sunt sordida vt cloache mundande. calces coquēde. arene fodiende. fossati vel stabuli mundandi. ⁊ huiusmodi de quibus i l. maximarum. C. d̄ excus. mu. Et ad hec non tenentur ecclesie. nec earū mancipia. aut clerici vel eorum vxores aut familie ⁊ coloni. vt. xvj. q. i. c. generaliter. §. nouarum. ⁊. §. placet. ij. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ⁊. l. neminem. C. de sa. san. eccle. que vult ꝙ in aduentu principis teneantur nō valet quo ad clericos ecclesias atqꝫ seruos qui sunt dominio ecclesiarum subiecti. quia iure diuino sunt exempti. vt i. c. si imperator. lxxxvj. di. ⁊ no. Inno. in. c. ij. de maio. ⁊ obe. Facit. l. rescripto. ⁊ quod ibi notat Barto. ff. d̄ mu. ⁊ ho. et hoc intelligo de familia perpetua ecclesiarum ⁊ earum seruis. sz bene valet quo ad colonos liberos q̄ seruiunt pro mercede: cum sint sub imperatore. iuxta no. in. c. iudicatuz lxxxviiij. di. ⁊ ab ipso a multis exempti. vt in. l. i. ⁊. ij. C. de epi. ⁊ cle. et ideo potuit eorum imunitatē limitare. vt i simili no. glo. in. c. cum s̄m leges de here. li. vj. Nam tales tenētur ad gabellas et alia onera de parte eis contingente s̄m Fede. consilio. iij. Sūt ⁊ quedā alia munera p̄sonalia q̄ nō sūt

sordida: sed hñt annexũ honorẽ ut sũt officia secularia. sic nõ tenent̃ clici ꝑ c. sacerdotib⁹ ⁊. c. sed nec ꝓcuratiõis. ne cle. uel mo. vñ i. l. placet. C. de epi. ⁊ cle. dr̃. Placet nostre elemẽtie ut cl̃icis nihil cõe cũ publicis actionib⁹ uel ad curiã ꝑtinẽtibus cuius corpori nõ sũt ãnexi hẽant. hec ibi. Ex quo pz ꝙ nõ sũt de vniuersitate nec in eã vocez possũt hẽre ut tz Inno. in. c. dilecta ꝓpe finẽ de exce. ꝑ. Sũt etiã quedã alia munera ꝑsonalia q̃ nõ habẽt nec honorẽ nec vituperiũ annexũ. ut legatio tutella vel cura ⁊ hmõi lz eniz ab istis sint exẽpti. ut in. l. generalr̃. C. de epi. ⁊ cle. ꝓsita in. c. generalr̃. xvi. q. i. tñ ꝟz glo. iuncto tex. in. c. ꝑuenit. lxxxvi. di. pñt si volũt legitimã tutellã clici accipere nõ datiuã: aut testamentariã. sed epi ⁊ mõaci nõ. lxxxviij. di. eps̃. ⁊. xvi. q. i. monaci. Tutellã aũt miserabiliũ ꝑsonarũ oẽs clici ⁊ monaci possunt suscipere. qꝛ officiũ piũ est. ut i. d. c. peruenit. Et in oĩbus ꝑdictis ꝑmuneribus personalibus q̃ ad ecclias ⁊ clicos habẽt locũ ꝑdicta tã in ordinarijs q̃ extraordinarijs numeribus seu indictis vel suꝑindictis. ut in. l. placet. C. de sa. san. ec. ⁊ aut̃. Itẽ nulla cõmunitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. c. q̃ q̃. de censi. li. vi. Et q̃ dicant̃ ordiaria uel extraordinaria indicta ⁊ suꝑindicta. vide. j. Mun⁹.

34 ¶ Utrũ clici teneant̃ custodire ciuitatẽ seu opidũ. ℞. Pa. in. c. ꝑuenit. eo. ti. ꝙ nõ: nisi maxima necessitas subesset. ut no. glo. xvi. q. i. §. placet. q̃ qdẽ ꝑ laicũ nõ dz discerni. ꝟz Ho. in sũma sed ꝑ epm̃ ⁊ ꝑ eũ cõpellant̃. ut in. c. ecclia sancte Marie. de cõsti. puta quia alr̃ nõ põt defendi. sine eis. Nã tunc tenent̃. ar. l. nullus penitus. C. de cursu pu. ⁊ in. d. c. ꝑuenit. Nã qlibet debet suã patriã defẽdere. Facit tex. in. c. pe. de homici. Ubi tꝑe inuasionis possũt clici vna cũ laicis arma sumere ⁊ pugnare nec sũt irregulares lz multi sũt occisi: dũmodo proprijs mãibus nullum occiderint q̃uis vulnerauerint.

¶ Utrũ teneant̃ ire ad bellũ vbi volũt alios ipugnare. ℞. Pa. in. d. c. ꝑuenit. ꝙ nõ etiã si ageret̃ de recupatiõe terre sãcte qꝛ clicat⁹ reddit eos ihabiles ad pugnãdũ etiã cũ sarracenis. ut probat̃. in. c. ex multa. in. §. fi. de voto 35

¶ Duodecio ecclia nõ tenet̃ ad munera pr̃imonialia seu realia. ⁊ dicunt̃ pr̃imoniorũ munera q̃ sũptib⁹ pr̃imonij ⁊ dãnis administrant̃ expediũtur. vt in. l. fi. §. pr̃imonioꝝ. ff. de mu. ⁊ ho. Et hec munera sũt duplicia. q̃dã sunt mere pr̃imonialia. Et hec tripliciter i dicunt̃. ¶ Primo rei de eo qd̃ fiẽdũ ẽ de ipsa re. ut ꝙ nauis ecclie ul̃ equ⁹ vel currus vadat ad ꝟuitiũ reipublice 36

¶ Scd̃o iponunt̃ sup eo qd̃ ꝑcipit̃ ex ipsa. ut. s. det̃ certa pars fructuũ. ⁊ de istis habes in. d. §. pr̃imonioꝝ. ¶ Tertio iponunt̃ ipsi rei de eo qd̃ nõ ꝑcipitur ex ipsa re nec est in ipsa re. ut ꝑstat̃ certã quãtitatẽ pecunie ãnuati de quo hẽs in. l. hacten⁹. §. i. ff. de vsufru. ⁊ in c. i. de censi. An aũt ecclia teneat̃ ad ista. ℞. ꝟm Pa. in. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ si tales res qbus iponunt̃ talia munera hẽbãt onus tale ꝑpetuũ ãnexũ ⁊ inuariabile ac certũ: siue ex dispõne publica puta ꝑncipis: siue ex dispõne ꝑuata. ut. c. q̃to. de censi. ⁊ anteq̃ venirẽt ad eccliam. sicut pz exemplũ de tributo. ut in. l. iperatores. ff. de publi. ⁊. c. i. in fi. de censi. vbi innuit̃ ꝙ q̃libet possessio ab antiq̃ ẽ onerata onere soluendi tributa. ⁊ sic ecclia de talib⁹ rebus tenetur. quia res transit cũ onere suo. de deci. pastoralis. ⁊ de pig. ex litteris. Fateor tamẽ ꝙ italia tãq̃ ꝑnceps prouinciarũ non obligat̃ hodie ad talia tributa. ut no. in. l. i. ff. de censi. Si

ꝺo ñ erãt onerate taꝯ oneꝝ certo ꝛ ꝥua riabili qñ puenerũt ad eccl'iã. sic ñ teneꝝ ecclesia ꝯ̃uis esſẽt onerate oneꝝ i certo ꝙvariabiliꝫ sũt iste ꝺscriptóes q̃ fiũt ꝺie: qz estimãt bõa cuiuscũq; vt soluat plꝰ vel minus ꝑ imposítiõ collecte. Et hãc opinionẽ tenet Inno cen.i.c.nó mínꝰ.c.ti. Et recitat Pa. ibidẽ Jo.de ligna.in cle.pũti.de cẽsi. ꝛ Jo.an.post Archi.in.c.j.eo.ti.li.vj. ꝛ placet.lz aliq teneãt qꝺ si possessiõ nes ꝓtius erãt ascripte vt tãtũ soluaꝝ ꝓ solido vel libra qꝺ tũc teneaꝫ eccle sia:sed ꝓma tutior:lz ista nó sit ꝓdẽ nãda.Sunt tñ aliq̃ onera q̃ róne na turali succũbũt ipis rebus vt reficere añ domũ viã:ꝛ sic ecclia teneꝝ vt no. Bar.in.l.ad instructiões.C.de sacro sanc.ec. Jtẽ in purgatione putei neceſ sarij tote vicinie in q̃ est ecclia:vt no. Spe ti.de censi. Jtẽ soluere ad portã vel pontẽ ꝓ plaustro ꝓ ipsius pontis vel portę ꝓseruatione:qz destruũt viã vt no.in.d.l.ad instructiões.ꝛ no.bal. de pace ꝓstan. Et idẽ de silib⁹. ☞ San sus vo eccleſie q est vos eccleſie ꝑm cõem opinionẽ ꝺoc.ꝺz eẽ liber ab oi munere anteq̃ cõsecreꝝ: vt in c.j. de censi.ꝛ ꝺz esse tanta quãtitas terre ex qua vnus rusticus cũ sua familia viue re possit vt dicit glo.xxiij.q.viij.ꝑm ca nonicã. Sũt ꝛ qꝺã munera ꝓmonia lia mixta. Et dicunt mixta:qz habent onus cũ sumptu.ff.de mu.ꝛ ho.l.fi.ꝯ. mixta.participãt eni de onere ꝓsonali q̃tenus habẽt onus annexũ:ꝛ cũ pri moniali q̃tenus sũt cũ sumptu: ꝛ hec dupliciter iudicunt. ¶ Primo ꝓsone habito respectu ad rem seu bona patrimonij:ꝛ hoc differt a tertio mó imponẽdi onera in rebꝰ mere ꝓmo nialibus:qz ibi qlibet res teneꝝ ꝓ mu nere qꝺ cã respicit:ꝛ nó vltra.ꝺ.l.im peratores.hic vo est ꝓsona obligata ꝛ per ꝓsequens oẽs res patrimonij.l. auferr.ꝯ.fiscꝰ.ff.de iure fisci.ꝛ ad ista non teneꝝ ecclia nec ẽt laici non ſub diti:licet habeant ꝓmonũ in loco.l. rescripto.ꝯ.fi.ꝛ ibi per bar.ff.ꝺ mu.ꝛ ho.nisi aliꝺ habeat ꝓsuetudo q̃ ad lai cos.vt no.bar.i.l.vna.C.ꝺ capitatõe ciuũ nó q̃ ad ecclias.qz ꝓsuetudo ñ valz.auꝫ cassa.C.ꝺ ia.si.ec.tũcta auꝫ. Jtẽ nulla cõitas.C.ꝺ epi.ꝛ cle.et isto mó pót itelligi tex.c.nó mínꝰ eo.ti.ꝛ c.fi.ꝺ vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.q̃ꝯ.ꝺ cẽ.li.vj. Secũdo mó iponuntur ꝓsone nulla facta mẽtiõe.ꝺ re.ꝛ sic ꝺr capitio qz iponr̃ ꝑ capita non hito respectu ad bõa ꝓmonij.vt in dicta.l.vna ꝛ ad ista silr nó teneꝝ ecclia nec clerici.qz nó sũt subditi iperatori.ꝺ.c.q̃ꝯ imo nec laici ciuiles sed tñ rustici vt in dicta.l.vna no.Bar.ꝛ hec oia ꝓce ꝺunt regulariter.

¶ Sz dubitaꝫ de ꝓcernẽtibus pie 37
tatẽ vt istructio pótium ꝛ viaꝝ.ꝯ. In no.ꝺicit qꝺ ecclia teneꝝ ꝑ.ꝺ.l.ad istru ctionẽ.ꝛ ꝑ.c.i.eo ti.similiꝫ i hedifica tiõe muroꝝ ciuitatis vl' ville. Similiꝫ gl in.ꝺ.c.nó mínꝰ. Jdẽ Hincẽ.ꝛ Ho. ꝛ ꝺ.Lar.ꝛ Phili.ꝛ Pe.ꝺ ancha.ꝛ Silbri.in ꝺ.l. istructionẽ. Addẽs qꝺ idẽ putat ꝺ fõtibꝰ ꝛ puteo cõi.ar.ff. negd i lo.pu.l.ij.ꝯ.viaꝝ ꝛ ꝺicit huiꝰ opionis eẽ Dy.ꝛ Hld. Sz in Jtũ ẽ cõis opinio canonistaꝝ.i.c.fi.ꝺ vi.ꝛ ho.cle.ꝛ i cle.pũti.ꝺ cẽsi.ꝛ ꝑ Jo.ꝺ li gna.ꝙ bar.i.l.fscripto.ff.ꝺ mu.ꝛ ho. ꝛ ꝺ.l.placz.ꝛ glo.xvj.q.i.ꝯ.nouaꝝ.io. ꝛ Pa.i.ꝺ.c.ñ mínꝰ ꝑ mꝛa motiua. an. Et ió ꝺic qꝺ.ꝺ.l.ad istructionẽ ꝛ si mules ñ vaẽt qz lz.c.i.cũ silibꝰ ꝺe no. ope.nũ.ꝺicãt ſtãdũ legibꝰ ex q̃ in ca nonibꝰ nó repiꝝ Jtũ:tñ hoc ñ ẽ vez qñ lex iperialis ẽ dãnosa ecclijs seu eccliasticis ꝓnis.qz tũc nó tz nisi ſpecifice approbeꝝ ab ecclia.vt ẽ cõis

opio. doc. i. c. fi. de solu. ⁊ i. c. ecclia sā cte Marie. de cōsti. ⁊ c. fi. de re. ec. ñ alie. ⁊ x. di. si in adiutoriū. distiguo tñ sic ꝟ pa. i. d. c. nō min⁹. ꝙ aut necessitas vl' pietas iminēs ꝯcernit vtilitatē eccliarū. a remotis ꝑ q̄ndā cōsequētiā. ⁊ tūc est tex. aptus i dicto. c. nō minus. ꝙ ñ tenēt nisi spōte velit approbāte epo cū clero ⁊ ꝑus consulto romano pōtifice. ꝑ. c. aduers⁹ eo. ti. aduerte tñ ꝙ si tāta eēt necessitas vl' pietas ꝙ nō posset sine scādalo ⁊ piculo hr̄i ꝑus romani pōtificis recursus ꝙ tūc sufficeret deliberatio cleri cū epo. facit. c fi. de ec. hedi. ⁊ qđ ibi no. aut necessitas vl' pietas cōcernit đ directo ⁊ ꝑncipal'r vtilitatē eccliaꝝ ⁊ laicoruꝫ. vt puta q: ꝑua societas territoriū ciuitatis icēdit. deuastat ꝑdia in q̄ ecclia multas possessiōes hēt ⁊ tūc ecclia dꝫ cōtribuere non tñ ad deliberationē solū populi: sed oꝫ ꝙ clerus ⁊ popul⁹ ꝑncipal'r ꝯueniāt ⁊ đliberēt q: qđ oēs tāgit dꝫ ab oib⁹ approbari i cle. i. ⁊. ij. de cēsi. ⁊. c. ad hoc de offi. archi. fatet tñ pa. vbi. s. in. d. c. ñ minus. ꝙ si cler⁹ nollet sine legitia cā ꝯsētire ꝙ possēt laici iplorare auxiliū supioris eccliastici vt cōpellat eos. vt in. c. nullus. de iure pa. in arg. ⁊ i hoc casu nō hēt locū dispō. d. c. aduersus de ꝯsultatōe romani pōtificis. q: hec ipēsa nō fit pp publicā vtilitatē sed ꝓpter ꝑuatā eccliaꝝ. ⁊ sic sum⁹ ex̄ cāuꝫ prefati. c. aduersus. Facit cle. prima. ⁊ secūda de censi.

38 ¶ Tertiodecio hꝫ imūitatē ꝙ ecclie vel clerici nō tenēt ad gabellas q̄ hodie iponūt in vio ⁊ sil'ibus ꝟ pa. i. d. c. nō min⁹. i fi. ꝑ. d. aut. Itē nulla cōitas tenet bal. i. d. l. placet. C. đ sa. san. ec. nisi gabella fuisset iposita ꝓ oneribus ad q̄ tenet ecclia. q: tūc succedit loco onerum vt voluit butri. i. d. l. ad instructiones.

¶ Utrū ecclia teneat ad gabellas si aliqd dōat vel legat ei: ꝟ statuta q̄rūdā. ꝟ. ꝙ ñ. xxiij. q. viij. §. q̄uis. cū duobus sequētib⁹. idē si dōat cl'ico. ar. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ ibi pa. ⁊ qđ no. in ca. si militer. xvj. q. prima. 39

¶ Quid si cleric⁹ trāsferat res ecclie ad aliū locū negociatōis cā. ꝟ. pa. i. d c fi. ꝙ nō pōt exigi pedagiū vl' gabella. q: đlictū cl'ici nō pōt nocer̄ ecclie vide fede. cōsi. cc. secus si sunt sue nō ecclesie. 40

¶ Utꝝ clerici debeāt soluer̄ gabellā ꝓ vino vl' frumēto qđ vēdūt ex ꝑbēda sua hito. ꝟ. bal. ⁊ pe. ⁊ cy. i. l. ois. C. de epi. ⁊ cle. ꝙ nō: nec ēt ad portam. idē bar. in. d. l. placet nec ēt ꝟm pa. in. d. c. fi. de patrimonio dꝫ soluere gabellas vel pedagia. facit cle. pñti. đ cēsi. ⁊. c. q̄q̄. eo. ti. li. vj. 41

¶ Quid de gabella. q̄ ponit̄ sup carnib⁹ vino ⁊ huiusmōi. quā ecclie soluūt indirecte cū emāt cari⁹ ab illis q vēdūt pp talē gabellā. ꝟ. ꝟ ricar. i q̄l. ꝙ si ꝯsules ponūt talē gabellā pp abusū ⁊ excessū eoꝝ. sic nō lꝫ: sꝫ soluāt đ suo ꝓprio. Si vo ponūt pp cōeꝫ vtilitātē tā clericoꝝ q̄ laicoꝝ. sic lꝫ eis. Si vo pp vtilitatē laicorū ꝑncipal'r. indirecte vo clericoꝝ ⁊ a remot. puta q: ꝓsperitas ciuiū redūdat i vtilitatē ecclie ⁊ ꝑsonaꝝ eccliasticarū. tūc distiguo. aut faciūt aio extorq̄ndi pecūias ab eccliasticis q̄s alio mō nō possūt. ⁊ sic nō lꝫ. aut nō aio extorq̄ndi ab eccliasticis hoc faciūt. q: ēt si nō eēnt eccliastice ꝑsone q̄ emerēt talē gabellā ponerēt. tūc lꝫ eis hita auctoritate domini tēporal' ⁊ hita moderatione ne ponat̄ magis sup his q̄ sepi⁹ emūt̄ a clericis: aut ab ex̄neis: aut a pauperibus q̄ ab alijs ciuib⁹. ⁊ sic clerici nō pñt cōqueri: cū possūt alibi emer̄ 42

lz nō ita comode. hec probātur. ff. d no. ope. nū.

43 ¶ Que pena collectātiū ecclias vl clericos. R. fz pa. in. c. aduersus. de i mu. ec. d. an. in suis reportatiōib⁹ voluit q̄ postq̄ fuerit excōicati seu icide rūt excōicatione post mōitionē p. c. ñ min⁹ siue tollerēt siue ignorēt: nō teneāt snie: aut statuta taliū ipso iure: si ue sint edita ꝯ ecclia3: siue ꝯ q̄cūq3 psonā ēt laicā. alij volūt q̄ subdito ex q̄ cū effectu collectauerunt ipo iure sint uulle. ⁊ huius opi. vr pa. ⁊ mihi placet. q2 ex ꝟbis penuj colligitur mēs disponēt. vt. l. fi. ff. de here. isti. ⁊ p bar. in. l. ābitiosa. ff. de decre. ab or. fa. ex qbus p3 q̄. d. c. aduersus voluit aliqd addeꝛ ad ius antiquū. q̄ p3 in ꝟbo addicim⁹. ibidē. de alia āt pēa vi de. s̄. excōicatio. v. casu. xxviij. ⁊ excōicatio. vij. casu. v. tenēt ēt vltra pec catū mortale cōmissū ad restitutionē omniū ablatoꝝ. xiiij. q. vj. c. si res cū similibus.

44 ¶ Quartodecimo h3 immunitatē q̄ nec ecclia nec monasteria vel hospitalia tenent ad lucratiuā descriptiōez vt i. §. sācim⁹. xxiij. q. viij. et no. q̄ lucratiua descriptio est q̄rta pars bono rū q̄ a curialib⁹ relinq̄bāt. q̄ fisc⁹ vē dicat exceptis relictis curialib⁹ ⁊ eoꝝ cōiūctis. de q̄ hēs. C. q ⁊ a qbus q̄rta ps. l. i. ⁊ secūda ⁊. C. de ipo. lucra. de scrip. l. vnica.

45 ¶ Quītodecimo q̄ laicorū statuta ñ hñt locū sup reb⁹ ecclie. c. fi. d re. ec. nō alie. vid. j. statutū. §. vij. p̄dictū p̄uilegiū. limitāt quidā veꝝ nisi papa approbaret tale statutū. vt in gl. c. ecclia sācte Marie. d ꝯsti. Qd verum credo fz bal. ibidē. qñ exp̄sse ⁊ nominati approbat a papa. secus si gñaliter approbaret statuta. q2 nō valerēt ꝯ ecclia3 p talē approbationē. cū sit ꝯ libertatez ecclīasticā ⁊ sic tene. ⁊ vide eundem bal. in. c. i. per quos fiet inuestitura.

¶ Sed qd de statutis laicoꝝ ipediē tibus quoq̄mō liberā facultatē donādi ecclijs: aut p aia. R. pa. in. c. relatū el. i. de testa. q̄ nō valēt. vt no. in. l. i. C. de sa. sā. ec. facit qd no. io. an. in. c. fi. d imu. ec. li. vj. vbi dicit q̄ ñ obstāte statuto q̄ qs ꝓhibet donare forēsibus: seu nō suppositis iurisditōi q̄ poterit dōari ecclie. q2 nō pñt inferiores tollere p̄uilegiū superioris. et hāc opionez fouet apte bal. in l. gñali. C. de sa. sā. ec. et idē in aut. cassa. eo. ti. pōit aliā q. notabilē. statuto cauet q̄ testm̄ insinuet p heredes infra sex mēses. aliter sit irritū ipso iure. clericus est heres ⁊ nō insinuat nūqd sit nullū testamētū et respōdet q̄ nō. q2 statutū nō astrigit clericū nec fortius ecclīam qñ fuisset heres instituta. et his infert pa. i d. c. relatū. q̄ quāuis statuto caueatur q̄ mulier nō possit donare ecclie seu ad piā cām seu testari ⁊ se obligare ecclie vel ad pias cās sine p̄sentia duoꝝ agnatorū suoꝝ. tñ pōt donare. testari ⁊ se obligare ecclie vel ad piā cām sine hac solēnitate. q2 relicta vel dōata ecclie vel ad pias cās debēt determinari secūdū canones ⁊ nō secūdum leges vel statuta q̄ sūt pars iuris ciuilis. l. oēs populi ff. de iusti. ⁊ iure. idē tz dñs anto. in. d. c. relatū. ⁊ p bar. in l. i. C. de sum. tri. Sed bal. in. c. ecclia sācte Marie. ⁊. c. q̄ i ecclīaꝝ de ꝯsti. tenet valere si disponat statutum de re immobili. Sed contra eum est casus in. c. fi. de re. ec. non alie. ⁊ ibi Imo ⁊ bene.

¶ Utrū laici possint statueꝛ sup mortuarijs. R. io. de imola in. d. c. si. q̄ sic quatenus disponit i his q̄ nō applicātur ecclie. addit pa. ibidē. aut cōcer- 47

nūt diuiniū cultum vel refrigeriū aīe
qꝛ cū hec sint annexa iuri spirituali ñ
valeret: vt puta. qꝛ ñ dēt nisi tot cerei
vel nō īuitētur nisi tot clerici ⁊ huius
mōi. Igit̄ solū valet in concernētib⁹
pompas mundanas que sunt potius
cōsolatiōes viuorū q̄ suffragia mor
tuoꝝ. nec ecclia talia approbat. vt i. c
q̄ p̄posteꝝ. xiij. q. ij Et sic trāseūt cō
munit̄ doc. i. d. c. fi. Et qꝛ dicit bal. in
l. i. C. d̄ lati. lib̄. tollē. p istū tex. q eq ⁊
arma ducti ad sepulturā militis. ⁊ ce
rei debēt remanere apd̄ clericos vl'
fres sepelliētes q̄si sequella cadaue
ris. ar. l. medico. §. fi. ff. d̄ au. ⁊ ar. le.
iō nō valeret statutū laicoꝝ
48 ¶ Utꝝ istd̄ p̄uil'z. d. c. fi. de re. ec. ñ
alie. de q̄. s̄. i. §. xlv. extēdat̄ ad res p̄ri
moniales cl'icoꝝ. ꝛ. gl. i. c. ecclia sācte
marie. d̄ ꝯsti. q sic. ⁊ i. c. fi. d̄ vi. ⁊ ho.
cle. ⁊ i. c. ex lr̄is d̄ pigno. ⁊ xvi. q. i. i
c. sil'it. ē ēt gl. singularis apd̄ legistas
ꝫ frā. tigni i. l. fi. §. p̄rimonioꝝ in v̄bo
pōtifex. ff. d̄ mu. ⁊ ho. hēs. l. d̄ cerni
mus. C. d̄ ep̄a. audi. i ꝯtriū faciūt q̄ di
co. j. p̄scriptio. §. xxxviij. ⁊ credoveri⁹
49 ¶ Sextodecimo q nec ēt p̄lati aut
p̄sone eccl'iastice p̄nt ecclijs nouos cē
sus poner̄ aut veteres auger̄ aut alio
mō grauare. vid̄ hoc. s̄. Census. §. i.
50 ¶ Utꝝ archiep̄i aut ep̄i possint aliqd
exiger̄ ab eccl'iis vl' cl'icis. ꝛ. pa. i. c. cū
apl's d̄ cēsi. q dū visitāt possūt exiger̄
obuētionē q̄ eis ꝯcedit̄ i. d. c. cū apl's.
aliud nō. de q̄ vide. j. Visitatio. §. iij.
Talias āt ⁊ exactiōes eis facer̄ nō pos
sūt. sed ad caritatiuā subuētionez p̄nt
cōpellere. si rōabilis ⁊ manifesta sit
cā puta vult ire romā p cōi vtilitate
vl' necessitate. ⁊ huiusmōi. ⁊ nullo mō
pōt p̄scribi istud subsidiū caritatiuū
Ab oratorijs aūt ⁊ aliis locis nō reli
giosis ēt rōne visitatōis nō p̄nt exige
re ꝓcurationē. c. vltio d̄ cēsi. ⁊ ibi pa.

¶ Utꝝ rector ecclie possit rez ecclie 51
pro sua necessitate obligare. puta qꝛ
erat ifirmus vel egebat idumētis. vel
p necessitate ecclie. ꝛ. io. an. in c. ex
p̄ntiū. d̄ pigno. q sic. ⁊ successor tene
bit̄. ⁊ cū eo trāseūt cōiter doc. sꝫ ego
limito sic. q aut ecclia bñ abūdabat
fructib⁹ ⁊ sic nō tenebit̄ successor. qꝛ
fruct⁹ futuri tp̄is reseruāt̄ successori:
vt de ip̄is viuat. p. c. p̄nti. §. porro. de
offi. ordi. li. vi. Aut fruct⁹ nō sufficie
bāt ad necessitatē. ⁊ sic ē vera opinio
Jo. an. Distiguit ēt pa. in. d. c ex p̄n
tiū ⁊ bñ. q si ecclia erat ipotēs a p̄n
cipio qñ eā ipetrauit. ⁊ sic sibi iputet
nec poterit obligare nisi p sua vita sꝫ
tenet̄ viuere de industria aut sortius
ex p̄rimonio. nō āt vēdere vel obliga
re rē ecclie. tex. ē no. cū glo. xxj. q. i. c.
i. Facit. c. cl'icus victū. lxxxxj. di. si vero
ē facta ipotēs postq̄ eam accepit ēt i
isto casu ñ pōt eā obligare. sꝫ dꝫ ager̄
ꝯ parrochianos vt p̄stēt sibi necessa
ria ex quo seruit eis i diuis ⁊ est cā lici
ta subtrahēdi parrochiāis diuia. vide
bonā glo. d̄ cōse. di. i. hō xp̄ianus.
¶ Utrū debeat fieri cōpēsatio cū p 52
ditis ex negl'ia admistratoris ecclie
cū acqsitis ex ei⁹ diligentia. ꝛ. pe. de
ancha. in. c. cōsensus de re. ec. nō ali.
q sic all'at. l. cū querit̄. ff. de admi. tu
to. ⁊ l. gaius. ⁊ ibi bal. eū sequit̄. ff. d̄
vsur. sed ꝯ eos facit q no. pa. in. c. ex
p̄ntiuꝫ. d̄ pigno. vbi tenet q si rector
ecclie potuit acquirere aliqd ecclie ⁊
ñ fecit q tenet̄ ip̄i ecclie. ⁊ p hoc ha
bes tex. cū glo. xij. q. iiij. c. fi. ad istar
tutoris q ad hoc tenet̄. vt i. l. qcquid
C. arbi. tute. ⁊ sic pꝫ q ēt tenet̄ d̄ leui
culpa. vt pꝫ in. d. l. quicqd. si nō labo
rat vt acqrat ecclie ⁊ in. d. c. fi. sꝫ hoc
nō intelligas q teneat̄ laborare p̄so
nal'r vl' ex doctria aut artificio vt a q
rat. sed solū cū solicitudine in rebus

ecclie ⁊ ex tali solicitudine acqsitū ē ecclie. ⁊ iō nō pōt dari i r̄cōpēsatōē ꝫ sed. d. pe. itelligit de acqsito per exercitiū corporale vl' alio mō in q̄ acqrit sibi. de quo hēs. s̄. cl'icus xiij de q̄ bñ pōt r̄cōpēsar̄. ⁊ sic itellige. l. p ip̄ꝫ all'.

53 ¶ Utrū p̄latus ecclie possit. de reb⁹ ecclie dare remunerādi cā. ꝛ. gl. i. d. c. ꝯsensus. ꝙ sic. facit. c. si q̄s. ⁊. c. cum redēptor. xij. q. ij. et dicit glo. in. d. c. si pr̄. §. i. ⁊ in. l. filiusfamil'. i pri. ff. de dona. ⁊ tex. in. l. ēt. §. ex p̄terito. ff. d̄ ma. vidi. facit. l. cū. pl'es. ff. de admi. tuto. ⁊ qd̄ no. bal. in. l. i. C. māda. Uñ dicit idē bal. in. l. iubem⁹. C. de sa. sā. ec. ꝙ p̄textu bñficij colorati nō pōt p̄latus remunerare aīcū suū. ⁊ ideo vera merita debēt esse. facit glo. in. d. c. si q̄s. ex q̄ aduerte ꝙ remūeratio nō est restricta ad regulas iuris glo. ē singularis in. l. acqli⁹ r̄gul⁹. ff. d̄ dōa. ⁊ fac. d. §. i. adeo ꝙ qlibet admīstrator dōare pōt r̄munerādi cā. l. tutor ꝯ dignitatē. §. fi. ff. de admi. tu. ⁊ ex glo. c. eps̄ q mācipiū. xij. q. ij. sil'. iūctis. addit ēt d. anto. ⁊ pa. in. c. ceterū. de dōa. ꝙ ēt pōt dar̄ ex cā alia. putavt ecclia habeat aīcos ꝓ sua defēsione ⁊ huiusmōi. Limitāt tñ in isto casu ⁊ cā remūerādi verū: dūmō res q̄ donat̄ sit mobilis ⁊ mīma. vel de fructib⁹. q2 imobilia ⁊ ēt mobilia magna nō pōt nisi cū debita solēnitate ⁊ causis de qbus. s̄. Alienatio. §. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij.

54 ¶ Decimoseptimo se extēdit īmunitas ecclie ita ꝙ ecclia si caret ꝓprio p̄lato nō currit sibi p̄scriptio lꝫ p̄lat⁹ superior possit ꝓ ea agere. ꝯ inno. i c. olim. el. i. de resti. spo. tex. est in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vj. licet bar. in. l. ij. ff. de aqua. plu. ar. dubitauerit.

55 ¶ Decimooctauo ꝙ res ecclie nō possunt alienari sine certa solēnitate. vide. s̄. Alienatio.

¶ Decimonono ꝙ vnā ecclia ꝫ nemo pōt ledere qn videat̄ oēs ledere q2 particulares ecclie sūt mēbr̄ vniuersalis ecclie. facit. c. loqt̄. xxiiij. q. i. sicut i simili dr̄ q tāgit aurē totū hōinē tetigisse dicat̄. c. vulgaris. d̄ pe. di. i. 56

¶ Uigesimo ꝙ de p̄sonis ecclia sticis nemo pōt iudicare nisi iudex ecclia stic⁹ d̄ fo. cōpe. p totū. et q̄ sint iste p̄sone hēs excōicatio. vij. cāu. v. §. vij. 57 58

¶ Uigesimoprimo ꝙ de reb⁹ ecclia sticis ⁊ ēt p̄rimonialibus clericorum aut de causis spiritualibus iudex secularis iudicare non potest. Et de istis vide. s̄. excōmunicatio. vij. casu. v.

¶ Uigesimosecundo ꝙ loca pia sūt sub iurisditione ecclesie. c. ad hec de reli. do. ⁊ in cle. q2 ꝯtingit de reli. do. ꝯm pa. in. c. cū sit generale. de fo. cōpe. ⁊ iō ledētes ea sūt sacrilegi cēsēdi. d. c. cū sit gñale. ꝯ ledēs in bonis clericoꝝ sine violētia p̄sōe ñ cōmittit sacrilegiū: lꝫ sup ip̄a sit iurisditio iudicis ecclia stici. vt i. c. si cleric⁹ d̄ fo. ꝯpe. 59

¶ Uigesimotertio ꝙ relicta in testō minus solēni facta ecclesijs ⁊ pijs locis valēt. c. cū esses. c. relatum. c. indicante. de testa. de quo. j. legatū. i. ⁊. ij. 60

¶ Uigesimoquarto. ꝙ ecclia vel ei⁹ possessiones nō pñt ꝓ alienis debitis obligari ⁊ obligās ē suspensus ab administratione tp̄aliū ⁊ sp̄ualiū d̄ solu. c. ij. q̄ tñ suspēsio pōt ꝓ ep̄ꝫ relaxari: ꝯsulto indēnitati ecclie p̄rio. c. ex parte el. i. de v̄. signi. non comprehendit tamen hec suspensio ep̄os. c. quia periculosum de sen. excō. li. vj. 61

¶ Uigesimoquinto. ꝙ excōicantur vsurpātes regalia. custodiam ⁊ huiusmōi de qbus. s̄. excōicatio. vij. cāu. i. 62

¶ Uigesimosexto. ꝙ clericus qui ecclia m ex collatione laici tꝫ si non resignauerit suspendēdus ē ab officio ⁊ beneficio laic⁹ excōicandus. de iure 63

pa.c.preterea.⁊.c.flatū iūcto.c.si aūt vobis.xj.q iij.⁊.c.cū nō ab hōie ꝺ iu.

64 ¶ Vigesimoseptimo ꝙ i choro nō debent laici cū clericis stare. de vi.⁊ ho.cle.c.i.de cōse.di.ij. sacerdotum.

65 ¶ Vigesimooctauo ꝙ ecclia ⁊ ecclia stica ornamēta nō debēt in vsū secula riū cōuerti de cōse.di.i.ligna.⁊ quiqꝫ c.sc.de re do.c.ad hec.

66 ¶ Vigesimonono.ꝙ ludi theatrales cum laruis ⁊ similibus inhonestis nō pñt fieri in ecclia.c.cū decorez de vi. ⁊ ho.cle.secus ꝺ honestis q ducūt ad deuotionem.ar. de conse.di.ij.semel ⁊ di.iiij.queris quasi.in fi.

67 ¶ Trigesimo ꝙ ecclia vtiť iure mio ris ⁊ iuř reipublice.ita ꝙ oīa ꝑuilegia ꝯcessa reipublice uidēť ꝯcessa ecclijs ꝑm glo.in.c.auditis.⁊ ibi pa.de resti. in itegrū.⁊ gl.in.c.ꝑmo eodē.itē pōt vti iuř iperij ita ꝙ ꝑuilegia attributa imperio intelligant attributa ecclijs.

68 ¶ Qua pena puniunť violātes ec clesiasticā imunitatem .R.ꝙ diuersa ꝑm ꝙ diuersimode violať.nā si q vio lant quo ad primū puniuntur nulli tate snie. vt dixi.s. Si cōtra ꝑz erit so lum mortale peccatū. Si cōtra tertiū nec mortale peccatum est ꝑꝑ ꝯriam ꝯsuetudinē.si ꝯ quartū vltra mortale nō adiuuāť ab ecclia. Si ꝯ quintū vi deť mortale. Si ꝯtra sextuz peccant mortaliter ⁊ alia pena de qua dixi. Si ꝯ septimū cōpellunť.si ꝯ octauū cre do teneātur ad restitutionē ꝺ dāno da to vltra mortale qꝺ cōmittūt.idē dic si ꝯ. viiij.x.xj.xij.⁊.xiij.⁊ puniunť pe na vt ibi dixi. Si ꝯ.xiiij.idē dic. simili ter si ꝯ.xv.dic albri.in auť.cassa.C.de sa.sā.ec.ꝙ faciētes statuta ꝯ libertatē ecclīasticā puniūť pena ꝑuationis iu risditiōis ⁊ mille marcarū. rectores statutarij.scriptores iudicātes ꝑm ta lia statuta sunt ipso iure infames ⁊ co rū snie nulle ⁊ alij actꝰ legitimi nihil valēt.vt pz in corpore.vñ hec auť.su mitur i originali qꝺ multi hñt post li bꝝ feudorū ⁊ est cōstitutio federici iunioris.⁊ ēt sūt excōicati.vt.s. excōi catio.vij.casu.xxij. Si ꝯ.xvj.ibi dixi. si ꝯ.xvij.xviij.⁊.xviiij.peccāt mortali ter. Silr si ꝯ.xx.xxi.⁊.xxij. Si contra xxiij.vltra mortale tenenť ad restitu tionez. Si ꝯ.xxiiij.xxv.⁊.xxvj.pz ibi. Si ꝯ.xxvij.male faciunt.si cōmittūt ꝯ.xxviij.est nullitas alienatiōis ⁊ pec cāt mortaliter. Similiter si ꝯ.xxviiij. mortale peccatum est.

Impedimentuz

vide.j.matrimonium.iij.

Imperium

merū est hře gla dij potestatē ad animaduertēdū i facinorosos hōies qꝺ ⁊ potestas ap pellatur. Mixtū vero iperiū in dāda possessione cōsistit.vt.in.l.iperiū.ff.ꝺ iur.omniū iudicū.⁊ vide ibi glo.

Impossibile

dicit ali quādo illud qꝺ nō comode possumus facere ⁊ sic sumiť i.c.chatanensis ec clesie.lxi.distin.ff.de verbo.signi.l.ne pos ꝓculo.impossibile dicitur quod nō est honestū vt de ꝯditi.insti.l.filius impossibile dicit qꝺ nō iuste potest fie ri.xxiiij.q.ij.sane.el.primo.⁊ est in ar. ꝙ illud possumꝰ qꝺ de iure possumꝰ

Impubes

dr masculꝰ donec cō pleuerit.xiiij.ānum. femina au tem.xij.qꝛ in ista etate homines inci piunt pubescere.l.fi.C.qñ tutor vl cu ra.⁊ insti.q.mo.si.tu.in ꝑn.et hoc ve rū q̄ ad tutellam.sed q̄ ad matrimo niū ꝯhendū tandiu est ipubes mascu lus vel femina q̄ diu nō est potēs ad generādū vt.in.c.puberes.de despō.

impu. in tex. ⁊ in glo.

1 ¶ Impubes vel furiosus capitalem fraudē. i. penā propter quā capite puniēdus ē cōiter ñ pōt. ff. de edi. edic. l. cū autē. §. i. facit. C. de fal. mo. l. i. in fi.

2 ¶ Impuberes torq̄ri nō debent terreri tñ solēt ⁊ habena vel ferula cedi. ff. ad senatus consul. silenuianum l. i. §. impubere autem.

Incantatio

vid. sortilegiū. Superstitio. ⁊. s̄. diuinatio.

Incarceratio

vide. s̄. Carcer.

Incendiarius

qs dicat̄ ꝓprie. ꝛ. ho. ⁊ gofr. ꝙ ille qui ciuitatem castrū. domum segetem ⁊ similia aliena icēdit malo studio vt odio vel vidicta vl' aio iniuriandi. vt in c. pessimā. xxiij. q. viij. xij. q. ij. c. cū deuotissimā. de iniur. si qs domū. secus si incēderet ex negligentia vel casu vel iusto bello. qꝛ talis nō proprie dr̄ incendiarius. itē incendiarius ꝓprie dr̄ q malo studio ignē fecit apponi. aut cōsilium dederit. aut auxilium sciēter. vt in. d. c. pessimam.

1 ¶ Utrū tales incēdiarij ꝓprie sint excōicati ipso iure. ꝛ. vt s̄. Excōmunicatio. v. casu. v.

2 ¶ Qua pēa puniunt̄ incēdiarij. ꝛ. ꝙ de iure ciuili dicit tex. in. l. q edes. ff. de incendi. qui edes aceruū ve frumēti iuxta domū positū cōbuserit. cōuictus verberat' igni necari iubet̄ si mō sciēs prudēsq; id cōmiserit. si vo casu. i. neglia aut noxā sarcire iubetur aut si minus idoneus sit leui' castigatur. hec ibi. ex q̄ pꝫ illud. q nō pōt soluere in ere luat in corpor̄. ff. d̄ iuris. om. iudi. l. si qd id. §. in seruos. ⁊. ff. de in ius vocan. l. fi. ⁊. ff. d̄ penis. l. i. in fi.

Quō vero ad ius canonicum vltra mortale si scienter ⁊ voluntarie fecit vel ex lata culpa. tenetur ad restitutionem totius damni dati. c. si egressus cum. c. se. de iniurijs ⁊ ibi cōmuniter doc. Facit. l. si fortuitu. ff. de incendi. Si vero fuit in leui vel leuissima culpa. sic similiter tenetur ad restitutionē si modo tenebatur de leui vel leuissima culpa non credo tamen peccauerit mortaliter. Si āt nihil omisit d̄ cōtingentibus non tenetur. Quando āt quis teneatur de leui vel leuissima culpa hēs. s̄. culpa. §. iiij. ⁊. v. et aduerte ꝙ tales incendiarij culpabiles nō solum tenentur de dāno incendij. sed ēt de rebus perditis pro incendio. ar. c. fi. de iniur.

3 ¶ Utrū rapiens res illorū q patiunt̄ incendiū teneat̄ ad restitutionē. ꝛ. ꝙ sic. c. si qs domū. de iniur. nisi hērēt̄ ꝓ derelict̄. puta qꝛ ignis tñ iualuit ꝙ null' sine piclo vite pōt eis succurrere. ⁊ dñs dimittebat eas ꝓ d̄relict̄. tūc si qs eas capet ñ teneret̄ r̄stituē d̄ necītate. ar. l. si qs merces. ff. ꝓ derelicto.

4 ¶ Utr̄ d̄struēs domū vicini timor̄ icēdij ne sua cōburat̄ teneat̄ ad r̄stitutionē. ꝛ. dir. ti. de icēdiarijs. ꝙ nō si erat iust' metus. puta qꝛ iā ignis puenerat ad domū vicini. vl' ꝓbabilr̄ dubitat̄. qꝛ tp̄s erat ventosum ⁊ hmōi. l. iij. §. qd̄ ait ꝑtor. ff. de icē. rui. ⁊ nau. vñ dic̄ tex. i. l. si ali' fecerit. §. ē ⁊ alia exceptio ff. qd̄ vi. aut clā. nullā iiuriā aut dānū dare vr̄ eq̄ pituris edib'. fac. l. si qs fumo. §. qd̄ dr̄. ff. ad. l. acql'. si aūt ñ fuit iust' met'. tūc tñr ad simplū dānū ꝑꝫ Ho. Addit tñ ho. ꝙ si a vicinitate domus alicui' est dirrupta iusto metu incēdij. ꝙ iudex ex offō ⁊ sūma. eqtate dꝫ facere ꝙ vicini ei satisfaciāt qlibꝫ ꝓ pte sua. ar. l. i. §. eqssimū. ff. ad. l. ro. d̄ iactu. ⁊. l. iterdū. ff. q po. i pigno. ha.

Incertoruz restitutio vide. infra restitutio. ij. §. xj. ⁊ se.

Incestus ē cōsanguinearuz vel affiniū abusus. vñ incestuosi dñr q cōsāguineis vl' affinib⁹ abutūt xxxvj. q. i. §. cū ergo.

1 ¶ Utrū incest⁹ sit grauius adulterio. ℞. ꝙ sic. xxxij. q. vij. §. sūt. n. ⁊ c. se. vicit tñ a peccato ꝯ naturā. vt i. d. c. qđ incipit adulterij malum.

2 ¶ Utrū accedēs ad monialē cōmittat icestū. ℞. ꝙ sic. xxvij. q. i. virginib⁹ qꝛ spōsa dei ē q ē pr̄ noster. xij. q. ij. q abstulerit. nec solū incestū: sꝫ ⁊ adulteriū. qꝛ ipōsā alteri⁹ corrūpit ⁊ ēt sacrilegiū. vt in. d. c. virginibus. sed tñ nō sūt tria peccata sed vnū solū secūduz Hugo. licet sortiat̄ diuersa nomina.

3 ¶ Utrū incestuosus possit ꝯhere matrimoniū. ℞. pa. i. c. i. de eo q cogno. cōsā. vxoris sue. ꝙ nō. sꝫ nec ēt exigere pōt debitū a ꝓpria vxore quāq̄ ꝑ us habuit añq̄ icestū cōmisit. xxvij. q. ij. q dormierit. nisi dispēset cū eo. ⁊ si exigit peccat mortalit̄ secūdū vicē. qꝛ facit ꝯ ꝑceptū canonis. ar. c. ij. ⁊ đma. ⁊ obe. sed tu tene. vt. j. Matrimoniū. iij. impedimento. viiij. in prin.

4 ¶ Sed qd si ꝯhit de facto. ℞. pa in c. trāsmisse. de eo q cogno. cōsangui. vxo. sue. ꝙ tꝫ matrimoniū. ⁊ reddere tenetur debitū exigere autē nō poterit sine peccato mortali nisi dispēset cū eo. panor. tñ in capi. litteris de presūptionibus. vr̄ velle ꝙ ista pena. s. ꝙ nō possit ꝯhere vel exigere icestuosus solū locū habeat qñ cōstat đ icestu q̄litercūq̄ꝫ. ar. d. c. litteris. ⁊. xxvij. q. i. Si qs sponsā. ⁊ placet mihi.

5 ¶ Quis poterit dispēsare vt talis ꝯhat vel post ꝯctū exigat. ℞. pa. i. d. c. i. ꝙ si incestus est vere cōmissus. vt puta qꝛ cognouit ꝯsāguineā vxoris sue cū q̄ iā ꝯsumauit matrimoniū vel cōsāgnineis ꝓprijs. qđ est vere incest⁹. vt i. d. §. cū ergo. tūc ep̄s nō poterit dispēsare nisi ex cā puta ratione iuuētutis ⁊ huiusmodi. q̄ casu bene poterit. c. si duo. xxxv. q. vj. Idē tꝫ ⁊ dicit cōiter tenet̄ doc. in. c. transmisse. đ eo q cogno. cōsā. vt ēt exigere possit. Si vo icestus nō ē vere cōmissus. vt puta qꝛ cognouit ꝯsanguineā spōse nondum cognite. sic ep̄s poterit dispensare ēt sine cā vt ꝯhat. non tñ cū spōsa illa de futuro. si cōmixtus ē in vase ⁊ ibi cōsumauit cū ei⁹ cōsāguinea. sꝫ cū alia q̄ sibi nō sit affinis. poterit ēt sine dispēsatione. vt est gl. i. c. qdā. xxvij. q. ij. cū tex. Quidā ꝑdicta itelligūt de eo solū q cōmisit incestū cū cōsāguinea vxoris sue. sed de alio incestuoso non hñt locū ita ꝙ pōt ⁊ ꝯhere sine dispēsatiōe ⁊ exigere debitū post ꝯctū. Sꝫ ꝯ vr̄ tex. c. si duo viri. xxxv. q. vj. ⁊. q. iij. c. de incestuosis. vbi tex. clarus. ⁊ c. nec eā. ⁊. xxxij. q. vij. si qs viduā. Et iō dic ꝙ generalit̄ oīs icestuosus ꝓhibet̄ ꝯhere. Nec obstat ꝙ titul⁹ de eo q cogno. cōsan. vxo. sue. solū loqt̄ de incestu cū cōsāguinea vxoris. qꝛ vnū ius supplet̄ per reliquū. ⁊ de hac materia vide Matrimonium. iij. impedimento. viiij. in prin.

Inconsideratio ē qñ int̄ diuersa q̄ occurūt ñ bñ iudicat̄ ⁊ determinat̄ qd est facien̄. ⁊ iō incōsideratio est ex defectu circa actū iudicij. sicut consideratio ꝑtinet ad iudiciū rectū. Qđ qdē rectū iudiciū in hoc ꝯsistit. qñ vis cognoscitiua apprehēdit rē aliquā secūdū ꝙ in se ē qđ ꝓuenit ex recta dispositione virtutis apprehēsiue. sicut pꝫ i speculo qđ si sit bene dispositus appent imagies

recte. Si vo sit male dispositū appa
rent torte vel obscure. Qd autē virt⁹
cognoscitiua sit bene disposita ad re
cipiēdū res ꝓut sūt cōtingit radicalr
ex natura cōsumatiue ex exercitio ⁊
munere gr̄e: ⁊ directe quidē ex vir
tute cognoscitiua ex eo ꝙ nō ē ibuta
prauis opinionib⁹ sed veris ⁊ rectis
Indirecte vo ex bōa dispositiōe vir
tutis appetitiue ex q̄ sequit̄ ꝙ bene iu
dicat de appetibilib⁹. defect⁹ autē re
cti iudicij ad vitiū incōsideratiōis p
tinet ex eo ꝙ cōtēnit vel negligit attē
dere ea ex qbus rectū iudiciū ꝓcedit
⁊ sic icircūspect⁹ ē ad nō intuēdū cir
cūstātias negocij loci tēporis. psone
⁊ hmōi ⁊ picula q̄ possūt cōtingere
Et quia hoc maxime facit luxuria ꝓ
pterea ponitur filia eius.

Inconstantia similiter est filia luxurie q̄ ē qñ qs nō stat cōstās i bono ꝓposito sed sine cā rō nabili ex aliq̄ passiōe. ꝑcipue ex amo re cōcupie facit ꝯtriū illius qd̄ delibe rauerat iō sicut ꝑcipitatio est ex defe fectu circa actū ꝯsilij. ⁊ incōsideratio circa actū iudicij. ita incōstātia circa actū precepti defecit. qꝛ defecit in ꝑci piendo q̄ sūt cōsiliata ⁊ iudicata. ⁊ lꝫ ira ⁊ inuidia q̄ ipediūt rōnē ad aliud causent incōstātiā. tam̄ luxuria eā ex tinguit. hec ex facto tho. xxij. q. liiij.

Iudicium quid ē. ℞. bal. i. l. ea qdē. C. de accu. iudiciū plenū ē diuinatio rei p signa sufficiētia p que aimus in aliquo tanq̄ vero quiescit ⁊ plus inuestigare nō curat. vt. C. de rei vendi. l. iudicia. Semiplenū vero iudiciū est presūptio fortiter mouens animuꝫ ad aliqd̄ credendū. vel dicen dū. de q̄ in. l. cū probatio. ff. de ꝓba.

1 ¶ Qualiter ꝓbat̄ iudiciū. ℞. ꝙ ad mi nus p duos testes. vt est gl. singularis ⁊ ibi doc. in. l. fi. C. famil. her. ⁊ bar. in l. fi. ff. d̄ questio. ⁊ vt ꝑiudicēt reo opor tet citet̄ ⁊ iurēt testes alias nō ꝑiudi cat vt no. in. l. si qs. ff. de adul.

¶ Utrū vnū iudiciū sufficiat. ℞. ꝙ re 2
gulariter nō. sed oportet sint plura. vt notat glo. ⁊ bar. in. l. ꝑma. §. occisorū ff. ad silleia. ⁊ bal. i. l. cōgruit. ff. de of fi. presi. teneret tñ ꝓcessus si nō op poneret̄ quāuis plura nō ꝓcessissent iudicia: sed tamē dānari nō posset etiā si in tormētis est cōfessus ⁊ post ratifi cauit. vt ē tex. cū gl. ⁊ ibi bar. i. l. pe. d̄ q̄sti. secus si spōte ⁊ sine tortura ē con fessus ꝑm pe. de ancha. in cle. i. de ho mi. Sufficeret tñ aliqñ vnū indiciū. puta vnus testis integer ⁊ bōe fame q testificat̄ ꝙ vidit cōmitter̄ tale malefi ciū. tūc pōt poni ad torturā ad ingrē dum. no. glo. ⁊ doc. in. l. si qs. C. ad. l. iul. maie. ⁊ bar. in. l. i. §. ij. ⁊ l. marit⁹. ⁊ l. pe. ff. d̄ questi. item ꝯfessio ex̄iudicia lis rei si est hō male vite ⁊ cōditiōis sufficit vt dicit bar. in. l. fi. ff. de q̄sti. itē iuuenis iuenit̄ exire d̄ domo pulchre mulieris vel inuent⁹ ē cuꝫ ea in locis secretis ⁊ aptis ad fornicādū. vt no. i c. lr̄is de ꝑsump. ⁊ huiusmōi. ⁊ ita vi detur relinquendum arbitrio iudicis quando vnum sufficit.

¶ Utrū sufficiāt indicia si reo nō det̄ 3
copia ⁊ aduocato suo. ℞. ꝙ ñ. vt. l. cu stodias ⁊ ibi glo. ⁊ bar. ange. ⁊ imo. ff. de pu. iudi. limitat ange. i. l. si vacātia C. d̄ bōis vacā. nisi qñ iudex ꝓcedit ex mero offō ⁊ nō ad q̄relā. vt no. dñs anto. in. c. qualr̄ ⁊ qñ. el. ij. de accu.

¶ Utrū fama sit sufficiēs indiciū. ℞. 4
ꝙ nō. vt tꝫ bar. i. l. i. §. idē cornelio. ff. de q̄stio. nisi iūgat̄ cū alijs indicijs. fa ma tñ cū vno teste in ciuilib⁹ facit ple nā ꝓbationē. vt in. c. veniēs. el primo de testi. secus in criminalibus.

5 ¶ Ctz ꝓceps crimis irrogat⁹ l spõte dicẽdo faciat idiciũ. ℨ socĩũ. ℟. q̃ ñ. vt no. bar. i. l. i. §. si fu⁹. ff. õ q̃sti. fac̃ qõ no. gl. i. l. si filiũ. C. õ li. cã. silr nec pr vl fili⁹ aut alij cõmẽsales õ qb⁹ i. l. pentes z hĩbi. C. õ testi. faciũt idiciũ. vt no. bar. i. d. §. idẽ cornellio. et hec ꝓcedũt q̃n nl̃a alia idicia vrgẽtia ꝓcedũt z iõ socī⁹ de socio ñ ẽ iterrogād⁹. l. fi. C. õ accu. fallit i ascisinis. vt no. gl. in. l. nõ iõ mīn⁹. C. de accu. z in delictis i offẽsaz gñalitaꝫ. vt no. bar. in. l. reperi. ff. õ q̃sti. sicut sũt latrones z huiusmodi.

Indignatio ẽ filia ire q̃ ñ vz vt deꝛ vl audiꝛ eũ cui irascit z cõit ẽ vẽiale pcm̃ nisi p accidẽs. s. rõe scãdali vl q: õnegat log l rñdẽ i cãu q̃ tñr õ ꝓcepto. õ quo vide. ℨ. diligere. §. iij.

Indulgentia fm ar chi. z segtur ge. in. c. indulgẽtie. de pe. z re. li. vj. q̃ñz dicit remissionẽ pene. ij. q. iij. in fi. q̃ñz concessionem gr̃e vt lir. pẽ. c. fi. de puil. dudũ. q̃ñz dispẽsatiõez. lxxvij. di. c. si. i fi. õ elec. dudũ el. ij. q̃ñz ius cõe. xxxiij. q. ij. intersertiões. z. xxxv. q. vj. õ icestuosis. q̃ñz accipit̃ ꝓ vacare seu operaz dare. vñ dr̃. indulgere gule noli q̃ ventris aica est. Sed hic accipio indulgẽtiã ꝓ idulgẽtijs q̃ dãtur i ecclijs z huiusmõi q̃ sic diffinit̃. indulgentia ẽ q̃dã remissio pene debite ꝓ peccato post cõtritionem habitam, de eo hoc colligitur ex no. in. c. quod autem. de pe. z re.

8 ¶ Qualr est ista pena q̃ p indulgẽtias remittit̃. ℟. glo. in. d. c. qõ aũt. recitat quinqz. z ego addã duas. z sic fuerũt vij. opiones. ꝓma tz q̃ solũmõ remittit̃ illa pẽa quã deꝛ ꝓ supplemẽto statuit iponẽdã in alia vita illis q̃ solum mõ fecerũt pniam ℈z q̃ canones imponũt sed illã quã canones iponũt facẽdã nullo mõ remittit: sed hec opio ẽ falsa. tũ qz ℨ ter. aptũ in. c. cũ ex eo õ pe. z re. vbi dr̃ q̃ ꝓ indulgẽtias pniaꝫ satisfactio eneruaꝫ. tũ ẽt qz ꝓsupponit q̃ canões penitẽtiales necessario sint exequẽdi ℨ ter. i. c. deꝰ q̃ eo. ti. q̃ vult q̃ pnia hodie ꝓ arbitriũ discreti sacerdotis sit moderãda. z sic ẽ arbitraria. facit ad hoc. c. mẽsurã. de pe. di. i.

Secũdũ tenet q̃ solũ remittit penã taxatã a iure seu a canone pniali. ℈z ñ eã quã diuia iustitia statuit iponẽdã. z hec ẽ falsa: tũ qz ꝓsupponit vnũ falsũ ℨ euãgeliũ q̃ ecclia nõ possit absoluere q̃ ad penã. cuz ẽt absoluat q̃ ad culpã ꝓ virtutẽ sacrī ℈z Sco. i. iij. di. xiij. ẽt q̃ ad deũ. cũ dicaꝫ math. xvj. xxiij. q. j. q̃õ cũ qz ligaueris sup terrã ꝛc. tũ ẽt qz sic indulgẽtie cẽnt nociue. qz absoluẽdo eos a pena huius mũdi trãsmitteret tales ad grauiora tormẽta i purgatorio. tertia opio tz q̃ remittit tũt penã debitã pctõ. z q̃ ad deuz z q̃ ad ecclam. sed cõcedẽs onerat se ad satisfaciẽdũ ꝓ illo cui õdit. z hec silr falsa. tũ qz aliq̃ sũt tã modica merita ꝓcedẽtis q̃ ñ sufficiũt sibi: tũ ẽt qz nullus ꝓcedẽs ad hoc se obligare intẽdit z nẽo obligaꝫ nisi q̃ aium obligãdi hũit. l. obligationũ. ff. de ac. z obli. Quarta opio tenet. q̃ remittit̃ solũ illa pẽa debita pctõ. ꝓ q̃ nõ satisfecit ex negl̃a. siue q̃ ad ecclam siue q̃ ad deum. nõ aũt illa quã ꝓtẽpsit facere seu noluit. z hec ẽ falsa. tũ qz remunerare vult negliaz ℨ. l. nõ. ff. ex qb⁹ ca. manõ. n. negligẽtib⁹ subueniꝛ sed necessitate rerũ ipeditis. hec ibi. tũ ẽt qz ꝓ supponit q̃ qs possit cõtẽnere pniaz z eẽ capax indulgẽtie. cũ talis in pctõ mortali sit. qõ falsũ ẽ. Quinta opio tz q̃ r̃mittit̃ ẽt pẽa iferni. alr tex. õ pe. di. iij. c. vltio. vbi pz q̃ bõa fctã in peccato mortali valẽt ad tollerabiliꝰ iudicĩũ subeũdũ. sed hec silr ẽ falsa. tũ qz illud. c. nõ intelligiꝛ q̃ talia bõa mi-

nuāt penā īferni ꝺbitā pctis. sꝫ qꝛ ma
lū ñ cōmittēdo ⁊ faciēdo bonū. nō au
ger̄. tū ēt qꝛ expresse tꝫ ꝯ. c. tres sūt. ꝺ
pe. di. i. ⁊ de cōse. di. iiij. omnis. vbi pꝫ
ꝙ pēa eterna nullo mō pōt remitti ni
si ꝑ ꝯtritionē ꝓpriā loquēdo de eo q
peccauit actualr. s. de adulto. facit. c.
maiores de baptismo in. §. hic vo di-
cim⁹. Sexta opio tꝫ ꝙ ꝑ indulgētias
remittit̄ pena taxata a deo ⁊ ēt a sacer
dote iposita si mō ipe sacerdos q eā
iposuit hoc sibi ꝯcesserit vt eā ꝑ tales
remissiōes vel ī ptē vl̄ in totū possit re
dimere. ⁊ hec sil̄r nō vr̄ vera. lꝫ glo.
in. d. c. qꝺ aūt. ⁊ multi canoniste eā te
nuerit. tū qꝛ vr̄ artare ptātez supioris
q̄si nō possit remittere penā ipositaꝫ
ab iferiori suo. ꝯ id qꝺ legit̄ ⁊ no. i. c.
qꝺ sup his. §. rursus de voto. tū ēt qꝛ
vr̄ ꝯ tex. p̄fati. c. cū ex eo in vbo ener
uat̄ septima opio tꝫ ꝙ p̄fate indulgen
tie valēt. ꝟm fran. de may. in tractatu
de ptāte clauiū. p̄mo q̄ ad augmentū
gr̄e. nā ꝟm aug. caritas mereť auge
ri. sed ꝑ opa meritoria facta ab exñte
in gr̄a mereť augmentū gr̄e ergo ⁊c.
qꝛ nō dat̄ nisi faciētib⁹ opa de sui nā
meritoria. Scdo q̄ ad augmentū glie
qꝛ cū nullus possit lucrari idulgētiaꝫ
nisi ꝑ fidē ⁊ fides sit virtus cui ꝓmitti
tur visio dei ergo ⁊c. Tertio valēt quo
ad penā debitaꝫ in purgatorio. qꝛ qñ
alicui aliqꝺ debitū est remissū ab eo q
hꝫ ptātē. ꝑinde ē ac si solutū eēt. sed si
cut ecclia iponēdo pniaꝫ remittit pe-
nā purgatoriā. ergo remittēdo ꝑ idul
gētiā absoluit ab ea. Quarto valent q̄
ad penā ipositā a sacerdote ꝟm ptē vl̄
totū ꝓut sonat. ⁊ hec ē vera opio quā
sequūt̄ gofre. io. an. pa. in. d. c. qꝺ aūt
⁊ cōiter alij canoniste ⁊ theo. i. iiij. sē.
di. xx. ex q̄ pꝫ ꝙ ille cui iposuit sacer-
dos pniaꝫ. vij. annoꝝ ieiunādorū ac
cipiēdo indulgētiā. vij. ānorū absolu
tus est licet melius sit eā facere. ⁊ hāc
pro purgatorio reseruare ꝓ residuo.
si imposita non fuisset condigna.

¶ Querit̄ quātū remittit̄ ꝑ idulgētiā
de p̄fata pena vl̄ debita pēa ī purgato
rio. vl̄ in hac vita ꝓ peccat̄ cōmissis.
R. ꝙ diūsa fuit opio inter doc. canoni
stas ⁊ theo. nā qdā dicūt ꝙ valēt ꝟm
internam suscipiētis deuotionē ⁊ nō
plus. ⁊ hui⁹ opionis vr̄ fuisse ray. sed
hec ē falsa qꝛ sequereť ꝙ sine exteri-
ori opatione valerēt qꝺ ē ꝯ cōmunit̄
theo. i. iiij. di. xx. vbi volūt ꝙ nisi qs fa
ciat illꝺ ꝓ q̄ dat̄ indulgētia nullo mo
do ipaꝫ ꝯsequat̄ quātūcūqꝫ hēat bo-
nā volūtatē. licet cōsequat̄ meritū bo
ne volūtatis. Secūda opio tꝫ ꝙ valēt
ꝟm deuotionis quātitatē ⁊ dati seu la-
boris magnitudineꝫ. vñ licet dicat̄ q
porrexerit man⁹ adiutrices tali ecclie
hēat de idulgētia. xl. dies. tñ si vn⁹ dat
plus altero vl̄ ꝺ magis lōginq̄ venit
ad visitādū ecclīam in q̄ est idulgētia
vij. ānorū. participabit magis quā ille
q dat min⁹ vel venit de ꝓpe. sed hec
opio iplicat ꝯdictionē eo ꝙ nō esset
indulgētia sꝫ cōmutatio. aut oꝫ dicer̄
ꝙ ecclia p̄dicaret falsū si nō ābo ha-
berēt. xl. dies vel. vij. ānos. et iō est ter
tia opio q̄ tꝫ ꝙ tm̄ valet q̄ntū valeret
ei pnia tot dierū vl̄ tot ānorū ab eo fa
cta in hac vita. ꝓ q̄t dat̄ indulgentia.
hoc ē ꝙ tm̄ min⁹ puniet̄ in purgato-
rio quātū si fecisset pniaꝫ ꝑ tot dies vl̄
ānos q̄t sonat indulgētia. ex q̄ cōclu-
dūt ꝙ sic pnia fctā cū maiori feruore
⁊ austeritate ꝑ ānū. plus. vꝫ ceteris pa
rib⁹ q̄ꝫ facta cū miori. sic illi q pl⁹ dat
⁊ pl⁹ laborat corñdet ānus efficatio-
ris pnie. q̄ꝫ alij. ⁊ iō pl⁹ hēbit de remis
sione q̄ꝫuis ābo remissionē tot ānorū
hēant. et hec opio nō placet mihi. qꝛ
videť derogare verbis indulgētie. cū
dicatur ꝙ datur indulgentia tot anno

rū. ⁊ debeat ĩtelligi de ãnis vere ⁊ op
time penitẽtie fiẽde. q2 verba in potio
ri significato sũt ĩtelligẽda ⁊ latissime
ĩ beneficio p̃ncipis de ver. signi. c. oli
tibi. Quarta opinio tenet ꝙ q̃ ad re-
missionẽ extẽsiõis pene tm̃ valẽt his
q ⁊ de ꝓpe cum modica el'yna. sicut
his q de lõge ⁊ cũ multa elemosyna
ꝑz ꝙ ꝯtinet̃ in forma. sed q̃ ad remis-
sionẽ pene intẽsiue ⁊ q̃ ad dispositio-
nẽ sui ad recipiẽdũ augmẽtũ gr̃e. sũt
ĩpares. q2 q plus dat ⁊ magis laborat
ceteris paribus plus hẽbit. hec autez
opinio nisi velit dr̃e quod dicit tertia
opio ĩplicat cõtradictionẽ nisi q̃ ad il
lã dispositionẽ augmẽti gr̃e q2 illud
est verissimũ. ratio q2 si nõ debeo fer
re nisi penitẽtiã. l. annorũ si dimittat̃
mihi extẽsiue sil'r ⁊ intẽsiue remittet̃
Quinta opinio est ꝙ tãtũ valẽt quan
tũ sonãt. ⁊ tm̃ multũ dãti quãtũ parũ
vel modicũ laborãti quãtũ multũ. q2
indulgẽtia est quedã liberalitas q̃ nõ
respicit merita sed largitatẽ cõceden
tis. et hec q̃uis sit magis cõis opinio
nõ mihi placet. cũ videat̃ irrationa-
bilis. nec illud Mat. xx. quo dr̃. An
nõ lz mihi facere qd̃ volo an oculus
tuus neq̃ ẽ ꝯ me q2 loqtur ille tex. de
dato ex suo ꝓprio nõ ex aliẽo. Sexta
opio ẽ ꝙ nõ plus remittũt de pena ni
si q̃tũ meret̃ ille labor vl'illa opera-
tio est si talis indulgẽtia nõ esset aliter
videret̃ eccl̃ia inducere xp̃ianos ad
dimittẽdũ opera alia satisfactoria ⁊ so
lũ intẽdere huiusmodi ĩdulgẽtijs. qd̃
essz absurdũ dicere. ⁊ iõ dicũt ꝙ solũ
quo ad nomẽ dat indulgẽtiã vt xp̃ia-
nos poti⁹ ĩducat ad talia faciẽda ⁊ ad
ducũt dictũ inno. q dicit ꝙ ꝑꝑ indul-
gẽtias generales nõ min⁹ tñr pniam
agere hõ ĩ hac vita. Sed hec opio ẽ
falsissima: tũ q2 p̃supponit eccl'az pre
dicare falsũ. ⁊ facere malũ sub spẽ bo
ni. qd̃ nullo mõ lz ẽt ꝓ vita alterius
saluãda. c. sr̃ eo. de vsur. tuz ẽt q2 fun
dat se sup falso intellectu ad inno. q2 ẽ
intelligẽdus inno. de pnia ꝓut ẽ extin
ctiua incitationis ad malũ ⁊ p̃seruati
ua nõ ꝓut delet penã ꝓ peccato p̃teri
to. et iõ ẽ septima opio quã puto v̄issi
mã vz ꝙ indulgẽtia quãtũ ad aug-
mẽtũ gratie ⁊ gl'e tm̃ vz q̃tũ ẽ ĩterna
deuotio suscipiẽtis ⁊ nõ plus. q̃tũ v̄o
ad remissionẽ pene debite ĩ purgato-
rio vel ĩposite a sacerdote in pnia. di-
co ꝙ ĩdulgẽtia tm̃ dimittit q̃tũ sonat
dũmõ ꝑm sãctũ bo. ⁊ sãctũ tho. in. iiij.
di. xx. hõ faciat qd̃ sibi ĩponit̃ ꝑm ꝙ
eũ decet facere. vñ si paup dat vnũ d̃
nariũ ꝑz ꝙ ei cõuenit dare. sic hẽbit
indulgẽtiã q̃ dat̃ porrigentib⁹ man⁹
adiutrices sicut diues q dat vnũ du-
catũ. sz nõ ecõtrario. q2 si diues vel
let dare vnũ denariũ. nõ cẽsebit̃ por-
rexisse manus adiutrices. ⁊ sic nõ hẽ
bit tm̃ d̃ indulgẽtia. sicut nec rex dice
ret̃ auxiliũ dedisse alicui dãdo obolũ.
sz ꝑm ꝙ cõuenit regi dañ. Similiter
si ꝓpter honorãdã eccl̃iam dat̃ indul
gẽtia visitãtib⁹ eque hẽbit eã q de ꝓ-
pe. sicut q d̃ lõge venit. dũmõ visitet
sicut ei cõuenit. s. nõ furti nõ sine so
cietate magna si ẽ dominus ⁊ hmõi.
aliter nõ tm̃ hẽbit. et hec opio saluat
eccl̃iaz vt nõ p̃dicet falsa. q2 verã dat
indulgẽtiã vt sonat. cõcludit rõnabi-
litatẽ vt ĩtelligat̃ ꝙ id qd̃ imponit̃ dz
fieri ꝑm ꝙ cõuẽit faciẽti. ⁊ excludit dis
sipationẽ thesauri dũ p̃suppõit rõna-
bilẽ largitatẽ in dispẽsatore. addit tm̃
sãctus Bo. vbi. s. ꝙ lz hõ ñ faciat qd̃
iniũgit̃ in ĩdulgẽtia ꝑm qd̃ eũ decet
ꝙ ꝓpterea nõ dz dimittere qn faciat
illud ꝑm ꝙ sibi placet. q2 licet nõ ha-
beat tm̃ de illa indulgẽtia tñ plus ha-
bebit de remissione pene ꝓ tali facto
q̃ nõ haberet pro alio simili ceteris

paribus facto. vbi nõ dat̃ tal' indulgẽ
tia. inno. ⁊ ho. tñ tenẽt ꝙ dũmõ qs fa
ciat qd̃ iponitur eã habebit. sz magis
placz opinio sãcti bo. nec ꝑ hoc seqt̃
ꝙ hõ debeat dimittere alia opa meli
ora vel satisfactoria. ⁊ huiusmõi solũ i
tẽdere qꝛ lz iste plus dimittãt de pena
alie tñ sũt magis meritorie ꝑ mij essẽ
tialis qd̃ ẽ melius ⁊ ꝑseruatiue a reci
diuio ⁊ subiugatiue carnis dñio ratio
nis. aduerte hic ꝙ aliqñ dicit̃. dam⁹
idulgẽtiã oium peccatorũ vel centuz
ãnorũ de pnia sibi iiũcta: qꝛ tũc solũ
remittit̃ pnia iposita a cõfessore. ⁊ iõ
si moreret̃ ñ stãti euolaret. qꝛ nõ ipo
nitur eque cõiter. aliqñ dicit̃. dam⁹ i
dulgẽtiã oium peccatorũ de qb⁹ cõ
tricti ⁊ ore ꝯfessi sũt. ⁊ sic oblita nõ re
mittunt̃ vl' ignorata. aliqñ simpliciter
dat̃ remissio oiuz peccatoꝝ. tũc si nul
lũ peccatũ post cõmiserit statiz euola
ret ad gloriã si moreret̃. itellige ẽt ꝙ
opinio sãcti bo. ꝑdicta ñ itelligit̃ quã
do indulgẽtia dat̃ sic. dam⁹ idulgẽ
tiã cuicũqz dicẽti decẽ pater noster vl'
dãti vnũ ducatũ tali loco ⁊ huiusmõi
qꝛ in talib⁹ nõ requirit̃ ꝯdecẽtia ꝑso
ne vel status. sz effect⁹ operis ipositi.
sed intelligit̃ sãctus bo. qñ imponitur
aliqd generaliter. qꝛ tũc itelligit̃ ꝙ il
lud dz iplere ꝫ ꝙ faciẽti ꝯuenit. no.
ẽt ꝙ isti ãni vel dies indulgẽtie nõ sũt
ãni celi vel purgatorij: sz ãni hui⁹ vi
te qd̃ est dr̃e ꝙ tãtũ diminuũt de pẽa
q̃tum si per annum vel per tot dies
fecisset penitentiam.

3 ¶ Sed q̃ro vtrũ dies isti vel ãni idul
gẽtie sint vtiles vel cõtinui. ℟. ho. i. c.
cũ ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ sequit̃ pa. ibidẽ
ꝙ dies erũt vtiles. ãn⁹ v̄o ꝯtinu⁹. vl't
dicere ꝙ si sacerdos iposuit alicui vt
ieiunet xl. dies siue cõtinue siue iter
polate accipiẽdo indulgẽtiã. xl. dierũ
erit absolut⁹. Si v̄o d̄bet ager̃ pniaz
ꝑ ãnũ q̃liscũqz sit illa pnia. puta ieiu
nãdi ꝑ annũ q̃libet septimana bis ter
ꝙ ista solũmõ tollit̃ ꝑ indulgẽtiã ãni.
ita ꝙ indulgẽtia nõ diuidit̃ ꝑ dies sz
valet respectu ãni integri prout pnia
est ãnualis. Sed ego hoc vltimũ cre
do verũ qñ indulget̃ ãnus de iniũcꝫ
penitẽtijs. ꝓut aliquãdo dr̃. vt in. d. c.
cũ ex eo. Secus autẽ credo qñ sim
pliciter dat̃ ãnus indulgẽtie qꝛ credo
sit vtilis ⁊ sic dimittit de pena debita
peccato in foro aĩe. siue sit imposita a
sacerdote. siue a iure. siue a diuina iu
sticia. ccclxv. dierũ si est plenaria stati
euolat si in tali statu moritur: nec pur
gatorium sentiet secundum ho.

¶ Quomodo itelliget̃ indulgẽtia. ℟. 4
ꝙ certa doctrina nõ põt dari sz ispici
ãtur eius verba. ⁊ sic secũdũ ꝙ sonãt
intellige. ar. de ꝑuile. c. cũ ⁊ plantare.
Subintelligũt̃ tñ aliqua sẽper. scilicz
ꝙ dãs habeat potestatẽ. ⁊ suscipiens
sit debito mõ dispositus. de qbus. j.
dicet̃. ⁊ tertio ꝙ faciat qd̃ in ipsis cõ
tinet̃ ⁊ secũdũ ꝙ ei cõuenit facere. itẽ
aduerte ꝙ qñ dat̃ indulgẽtia sic puta
a ꝑmis vesperis vsqz ad secũdas. vel
vsqz ad octo dies. sic solũ semel habe
tur. ẽt si intrat decies. sec⁹ si diceret̃
ꝙ totiẽs quotiẽs qs visitauerit. vl' qñ
est ꝑpetua secũdũ sãctũ tho. in. iiij. di.
xx. ⁊ Cal. q allegat. c. ꝑmũ. de filijs ꝑ
sby. li. vj. ⁊ c. nõ põt. ℟. ij. de ꝑben. li.
vj. ⁊ sequit̃. io. an. ⁊ Ge. in dicto. c. in
dulgẽtia. Math. tamẽ vt recitat car.
in cle. ꝑma de ꝑuile. tenet ꝙ ẽt habe
bit totiẽs quotiẽs visitat etiam qñ est
tẽporalis ⁊ sequitur ipse Car. ⁊ i cle.
ij. de pe. ⁊ re. ⁊ credo verius.

¶ Quis põt dare indulgentias. ℟. ꝙ 5
solus papa põt dare plenarias ⁊ in to
to orbe. qꝛ ipse solus est assũpt⁹ in ple
nitudine potestatis. dicto. c. cũ ex eo ⁊
xxiiij. q. i. quodcũqz. itẽ legati domini

pape possūt de iure facere perpetuas indulgētias in termis sue legatiōis. sicut ⁊ ꝑpetua statuta de offi. lega. c. vltimo. in tex. ⁊ in glo. itē archiepiscopi ī sua prouītia et epi ꝯcopi in sua diocesi. dummodo nō excedant sūmaꝫ dierū. xl. siue sit ꝓ anuuersario ecclie siue ꝓ quacūqꝫ alia cā. in ꝺdicatione ꝺo basilice possūt ꝯcedere vsqꝫ ad sūmā vni⁹ āni ⁊ nō pl⁹. siue dedicet ab vno episcopo aut archiepo siue a pluribus. vt in dicto. c. cū ex eo. ⁊ c. nr̄o eodē titu. hoc no. cardi. i dicta clemē. ij. ꝙ si excedāt hūc nūerū nō valēt. vt in. c. indulgētie. de pe. ⁊ re. li. vj. qꝺ intellige secūdū glo. ibidē q̄ ad excessuꝫ nō q̄ ad numerū cōcessū. alij aūt prelati inferiores siue seculares siue regulares. vt abbates ⁊ huiusmōi nō pñt facere aut dare indulgētias. vt no. gl. in. d. c. nr̄o. nisi ex speciali cōcessione aut ꝑuilegio vel alia cā legitima. puta ꝑscriptiōe ⁊ huiusmōi id ei cōpetat. vt in. c. accedētib⁹. de exce. ꝑla. possūt tñ cōmunicare bōa sui collegij. itē sacerdotes oēs in foro penitētiali possūt dare indulgētiā illis q̄s possūt absoluere. ita refert dñs Cardi. in cle. religiosi de ꝑuil. aluarū hoc tenētē argumēto. c. deus q. de penitē. ⁊ remis. sed tu vide glo. in. c. mēsuraꝫ. de pe. di. i. q̄ hoc tenet. hoc idē tꝫ pa. in. c. sicut dignū. de homici. allegat. c. quē penitet de pe. di. i. hoc. idē tꝫ inno. ⁊ ber. i. d. c. qꝺ autē. sed de quāto nō determinatur: nisi ꝙ aluar⁹ dicit ꝙ pōt dar̄ idulgētiā ānorū vel dieꝝ sicut ei videbit̄: dūmō discrete faciat. hoc ideꝫ tꝫ In no. vt refert ⁊ sequit̄ archi. in. d. c. indulgētie. et ad iura q̄ vident̄ cōtraria ℞. archi. ꝙ est verū de generalib⁹ aut publicis remissiōibus q̄ facer̄ nō possūt. vel debēt intelligi de penitētia iniūcta a supiore. puta ep̄o quā r̄mittere nō pōt. xxj. di. inferior. Quod limita secundum quod dixi. s̄. confessio. vj. §. iiij.

¶ Quid si ꝑfati ꝑlati nō sūt sacerdotes. ℞. laud. in clemen. si domi in fi. de reli. ⁊ vene. sāctoruꝫ. ꝙ nihilominus pñt dare. ar. d. c. qꝺ aūt. de elec. transmissam. licet Hosti. dicatur ꝙ nō dēt nisi sint presbyteri. 6

¶ Utrū durēt post mortē cōcedētiuꝫ ℞. ꝙ sic secūdū inno. in. c. ꝙ trāslatione. de offi. lega. ⁊ est dictū solēne. facit qꝺ no. lappus. in. c. fi. de reserip. li. vj. ⁊ sequit̄ Ge. ibidē. facit qꝺ no. glo. ⁊ doctores in. c. cuꝫ ad hoc de clericis nō residētibus. ⁊ laudunus in cle. fi. ꝺ elect. ⁊ facit ad lr̄as ꝙ saluuscōduct⁹ nō expirat morte ꝯcedētis. vide glo. singularē in. c. cū eo. de elec. li. vj. nec ob. l. fi. ff. ꝺ penis. qꝛ loqt̄ in penalib⁹ qꝺ bene no. pa. ꝺo in. c. fi. ꝺ offi. lega. idē tꝫ q̄ ad indulgētiā, de q̄ hic loquor sed de indulgētia seu lnia. vt puta eligēdi cōfessorē vel nō residēdi in beneficio nō. sed tꝫ ꝙ expirat morte cōcedētis vel finito eius officio nisi sit facta cū cāe cognitione ⁊ ꝯsēsu sui capituli. qꝛ ē i ꝑiudiciū ecclie: ⁊ sic tene ꝙ in cōcessiōe ꝑiudicatiua ꝯcessa ꝑ iferiores pape sine cāe cognitōe expirat sec⁹ esset si ꝯcederet̄ a papa. vl̄ n̄ esset alteri ꝑiudicatiua. et sic ꝯcorda doc. 7

¶ Quid si tales dātes sint in peccato mortali. ℞. ꝑm Ho. ꝙ nihilomin⁹ valēt ꝑꝑ officiū q̄ꝫdiu tollerāt̄ ab ecclia Facit. c. dictum est. i. q. i. 8

¶ Unde assumunt̄ iste indulgētie. ℞. cōis opio doc. tā theologoꝝ in. iiij. q̄ꝫ canonicoꝝ in. d. c. indulgentie. ⁊ cle. vnica. de reli. ⁊ ve. scōꝝ. ⁊ i. d. c. quod autē est ꝙ sūt ex abundātia meritorū q̄ vltra mensuram demeritoꝝ suorū sācti sustinuerūt ⁊ xp̄i. Sꝫ ego teneo cū frā. de may. in tractatu de indulgē- 9

ñis q̄ eū merita sāctoꝝ sint vltra ꝓdi
guū ꝛmunerata a deo: ⁊ sic exausta q̄
solū dañ ex merito xp̄i ⁊ passionis ei⁹
cuius minima gutta sanguinis vel iu-
dozis sufficeret ad explationez oium
peccatoꝝ que vnq̄ fuerunt ppetrata
aut ppetrabūt: qz eius respectu nihil
sūt oia. vt in. c. dānam⁹. circa fi. de sū.
trī. qz vere dolozes nr̄os ipe portauit
de cele. mi. c. cuz ⁊ Marthe. cuius dis
pensatio tradita est super terrā illi qui
curam habet mistici cozporis ⁊ clauē
totius ecclesie militantis. de transla.
c. quanto. ⁊. xxiij. q. i. c. quodcūq;

10 ¶ Sub qua forma sūt cōcedēde q̄
stozibus. ℟. q̄ secundū formā q̄ scribi
tur in. d. c. cum ex eo.

11 ¶ Vtrū p̄fati plati possint cōcedeꝛe
indulgētias nō suis subditis. ℟. q̄ nō.
nisi in duobus casib⁹. Primus ē in
c. nostro. de pe. ⁊ re. vbi archiepi con
cedūt simpliciter p totā ꝓuinciā licet
nō sint eius subditi nisi in casib⁹ a iu-
re expressis. intellige tamē q̄ nō valēt
nisi existētib⁹ de prouitia nō aduenie-
tibus q ibi nō habēt domicilium. Se
cund⁹ casus ē q̄n illi q̄ volūt easac-
cipere habent licētiam a ꝓprio epi-
scopo secundū aliquos. vt no. Inno.
in. c. quod autem. de pe. ⁊ re. alij vero
dicunt q̄ etiā de licentia ꝓprij sacer
dotis parochialis possūt ipsas acci-
pere. et cū hoc trāsit ho. Guil. vero i
Spe. dicit q̄ tutius ē q̄ habeatur cō
sensus epi ⁊ fm eūdē sufficit et cōsen
sus metropolitani sui. d. c. nostro. Ad
dit etiaz Guil. ibidē q̄ ex cā iusta pōt
episcopus statuens in dioceſi sua con
cedere vt indulgētie sue ꝓsint venie-
tib⁹ de dioceſi aliena. facit. d. c. quod
aūt. nō tñ posset cōcedere q̄ indulgē
tie ab alijs episcopis in ei⁹ dioceſi cō
cesse valeant. ex quo pz q̄ illi q̄ habēt
lr̄as diuersoꝝ epoꝝ dātes indulgen-
tias facientib⁹ eis elemosynas nō va-
lent nisi habeāt lr̄iam a ꝓprio epi-
scopo vel sacerdote vt tales indulgē-
tie ei ꝓsint. de so. compe. significasti.

¶ Sed quid si episcopus concedit i- 12
dulgentiam ⁊ archiepiscopus simili-
ter tale quid facientibus. ℟. q̄ omnes
subditi episcopi habebūt vtrāq; alij
vero habebunt solam archiepiscopi
fm Io. in. d. c. cū ex eo.

¶ Pro quibus causis indulgentie 13
sunt fiende. ℟. secūdū cōmuniter doc.
q̄ pro dei laude ⁊ gl'oria que ꝓcipue
relucet in sanctis eius. sancti vero ho
norantur in constructione ecclesiarū
⁊ commemoratione virtutum. ⁊ ideo
recte dantur celebrantibus eoruz fe
sta existentibus predicationib⁹. vtilitā
tibus eoꝝ ecclesias ⁊ huiusmodi.
Item secundo pro cōmuni vtilitate ⁊
defensione fidei terre sancte promo-
tione studij ⁊ huiuiusmodi.

¶ Vtrū possint dari ꝓ tēporalib⁹ tā- 14
tū. ℟. q̄ nō simpliciter: sed bene ꝓ tē-
poralibus ad spiritualia ordinatis fm
S. Bo. vbi. s. ⁊ sic non est simonia.

¶ Vtrū ꝓ spūalib⁹ tñ. ℟. q̄ sic sicut 15
Inno. iiij. dedit idulgētiā. x. diez ozāti
bus pro rege francie ⁊ predicantibus
crucem.

¶ Vtrū ꝓ remissione iniurie. ℟. S. 16
Bo. q̄ nō qz in datione idulgentie dz
attēdi aliud qđ sit mere volūtatis nō
necessitat. sit etiā quid taxabile. sit etiā
aliquo mō penale si recte dañ. quo
rum primum deficit in proposito.

¶ Quibus prosunt indulgentie. ℟. ut 17
colligo ex Innocen. ⁊ Hosti. in. c. qđ
autem. de pe. ⁊ re. ⁊ etiam a Theo. in
iiij. distin. xx. q̄ ut valeāt requiruntur
secundum aliquos. vij. ¶ Primum
q̄ sit contritus ⁊ confessus. videl tñ
satis rationabile q̄ hoc intelligaꝛ fm
ecclie interptationē. vnde ille qui fuit

Quibus sunt indulgētie

ꝯfessus i pasca ⁊ post cecidit in mortale pctm̄ si ꝯterat̄ de eo ⁊ deliberet cōfiteri in q̄dragesima futura cēsebitur ꝯfess⁹ ⁊ ꝯtrit⁹ ⁊ sic hēbit indulgētiā. ⁊ licet hec sit pia opinio quā pa. i. c. oīs vtriusq̄. de pe. ⁊ remis. tāgit. ⁊ io. an. i d. c. ꝙ aūt. ⁊ in gl. in cle. vnica de reli. ⁊ ve. scōꝝ. ⁊ car. ibidez tz tn̄ tutius est ꝙ ꝯfiteat̄ maxime cū vix sciāt seculares vere cōteri. si cōfiteri nō pōt comode ꝯteratur: ⁊ credo eā hēbit: nō autē existēs i mortali. s. nō cōtritus.

¶ Secūdū ꝙ hēat deuotionē fidei q̄ credat tātā potestatē eē apō ecclīaz qꝛ lz nō hēamus manifesta testimōia añ tp̄s Gregorij. tn̄ credeñ. ē ꝙ etiā ante faciebāt. lz nō ita frequēter quia añ sua tp̄a raro poterāt fieri ita solēnnes ⁊ catholici qꝛ erant magis perfecti non ita indigebant.

19 ¶ Tertium ꝙ sit subditus eius q facit. scōm quod dictum est. s̄.

20 ¶ Quartū ꝙ faciat illud ꝓ q̄ datur indulgētia. alias nō valet q̄uis hēat bōam volūtatem. nā ſm tho. in. iiij. xx. di. nō istāte cōditiōe nō pōt quis ꝯseq̄ qd̄ sub cōditiōe ꝯcedit̄. nec ob. ꝙ deus respicit bonā volūtatez. xiiij. q. v. si qd. qꝛ verū q̄tū ad augmentū gr̄e ⁊ glorie. sed nō q̄ ad accidētalia cuiusmōi ē remissio pene. valet tn̄ per accidēs talis bona volūtas. qꝛ inq̄tū augumētat gr̄am. ꝑ cōsequēs ⁊ cōtritionē auget. ⁊ ita opatur ad remissionem pene.

21 ¶ Sed qd si aliqs facit ꝓ eo. ꝝ. ꝙ si indulgētiā ꝯcedēs exprimit. valebit. alias non valebit si hoc exprimit ēt si ille ꝓ quo facit sit mortuus nō ꝑ modū īdulgētie sz suffragij. ⁊ hec ē cōis opinio theologorū. ⁊ ēt tz inno. in. d. c. ꝙ aūt. nec ob. ꝙ dicas papā nō hr̄e auctoritatē sup̄ mortuos. qꝛ hoc ē verū per se ⁊ directe: sic nō valēt mortuis indulgētie sed ꝑ moduz suffragij bene valēt. alij aūt tenēt vt refert car. in. d. cle. ij. ꝙ qn̄ ē a papa taliter data ꝙ ēt ꝓ mortuis possit fieri id qd̄ īponitur ꝙ valet ſz tho. i. iiij. ⁊ pe. ⁊ ang. de ancho. i. li. de potestate pape. et ad illd̄ qd̄ dr̄ mat. x j qd̄cūq̄ ligaueris sup̄ terrā. ⁊c. ꝝ. referri ad papā existētē sup̄ terrā: qꝛ cū mortuus fuerit āplius ligare vel soluere nō pōt. regrit̄ tn̄ si dz valere ꝓ alio ꝙ tā ille q accipit q̄ ille ꝓ q̄ accipit̄ sint in statu gratie aliter nō valeret neq̄ ꝑ modū indulgētie neq̄ per modū suffragij. et placet mihi.

¶ Utrū religiosus possit facere id ꝓ q̄ dat̄ indulgētia vt eā habeat. ꝝ. ꝙ lz 22
nō hēat proprium nec ꝓ sua volūtate possit exire claustꝝ. supior tn̄ pōt ei dare lniam aliqd dādi vel visitandi loca sācta. ⁊ sic eā habebit sicut alij. nō tn̄ dz dimittere religiōis obseruantiā pp ip̄as qꝛ plus meret̄ q̄ ad p̄miū essentiale religionē seruādo q̄ indulgētias capiendo. licet minus quo ad dimissionem pene.

¶ Utrū ille q dedit indulgētiā si facit 23
illud ꝓ q̄ dedit hēat eā. ꝝ. vin. in. d. c. cū ex eo. ⁊ guil. in spe. ⁊ archi. in. d. c. īdulgētie ꝙ nō. l. vnica. C. ne qs in casu. ⁊. l. inquisitio. C. d̄ solu. theologi in iiij. di. xx. dicūt ꝙ lz p̄ncipaliter non possit p̄latus sibi dare indulgentiā. tn̄ data alijs ēt sub eadē forma pōt ea vti ⁊ sic tene ꝙ valet vt tenet Gaspar. in d. c. nostro. ⁊ sequitur Ge. in. d. c. indulgentie. de pe. ⁊ re. li. vj.

¶ Quintū ꝙ tn̄ det ꝓ quāto nollet 24
sustinere penā sibi iniunctā. vn̄ q̄tuz daret ne haberet ieiunare tot diebus tn̄ dicūt dz dare si vult eā hr̄e. sz hoc cōiter nō tenet̄ a doctorib⁹ vt tz pa. in. d. c. ꝙ autem. sed sufficit faciat ſm ꝙ ei conuenit. vt dixi. s̄.

25 ¶ Sextū q̄ ille q eā vult accipere nō possit facere d̄bitā penitētiā ut pcm̄ suū regrit q2 si posset facere ⁊ ñ faceret nō valeret idulgētia. s3 hoc falsū ē. ut. s̄. patuit ⁊ iō nō regrit necessario ista duo.

26 ¶ Septimū q̄ sb̄sit necessitas i cā p q̄ dat̄. sed hoc silr nō ē verū. q2 ēt sine necessitate pōt dari. ut. s̄. patuit. Et sic patet q̄ quattuor nm̄mō sūt necessaria

27 ¶ De pēa religiosoꝝ pnūciātiū vl' p̄dicātiū idulgētias idiscretas habet̄ in cle. religiosi. de p̄uile. vbi p3 q̄ peccāt mortalr. q2 p̄hibet̄ eis in v̄tute sancte obedie sb̄ pēa maledictōis eterne. ⁊ dicunt̄ p̄dicare idulgētias idiscretas. s3 glo. qñ pnūciāt indulgētias nō cōcessas. i. q̄s nō habēt. Car. i. d. cle. religiosi. dicit q̄ etiā, si sūt cōcesse eis dūmō sint indiscrete adeo q̄ eis non potuerūt ꝯcedi dicunt̄ indiscrete s̄m Pau. q̄ dicit q̄ dicunt̄ indiscrete qñ cōcedēs excedit q̄titatē. d. c. cū ex eo. Idē etiā dic̄ Zēze. q̄ idiscrete dicunt̄ qñ p̄bari nō possūt. ar. de p̄ba. quoniā. ⁊. c. post cessionez. ⁊ de fide instru. c. ii. sed quomodo peccent mortaliter tene q̄ solum est quando pronunciant indulgentias non veras aut non validas.

Inepta leticia ē filia gue que quando sit peccatū. vide Ludus. §. ii.

Infamia ē lese dignitatis q̄litas reprobata quātū ad vitā ⁊ mores p argumē. a ꝯrio sensu sicut fama ē illese dignitatis status. vita. ⁊ morib⁹ cōprobat⁹. ⁊ in nullo diminut⁹. l. cognitionū numer⁹. §. extimatio. ff. d̄ vari. ⁊ extraor. cogni. ⁊ ideo infamis d̄r cuius status vita ⁊ morib⁹ est reprobatus sicut colligitur. ff. de in ius vo. l. sed ⁊ si hac lege. §. pretor in glo. ⁊. ff. d̄ obsequi. a libe. l. honori. ⁊. l. licet.

1 ¶ Quotuplex ē ifamia. ℞. triplex. s. facti hoc p̄uenit ex cōi hominū locutōe de qua per Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questionibus. ¶ Secunda iuris. ¶ Tertia canonica.

¶ Quō incurrit̄ ifamia facti. ℞. q̄ ali 2
qñ icurrit̄ a crie ita q̄ crimē ē p̄xia cā ifamie. ⁊ hec repellit a testimōio i cāis g̃uiorib⁹ ⁊ i cā criali s3 in alijs admittunt̄ s̄m q̄ plus ⁊ min⁹ sūt ifamati. aliqñ cātur infamia facti ab alio. puta q2 fuit icarceratus uel fuit p̄pter crimē repulsus a testimonio ut in. c. testimoniū de testib⁹: uel cū p̄ p v̄ba turpia instituit filiū heredē dicēdo filiū meū p̄ditorē neq̄ ⁊ hmōi istituo heredē vl' ei lego. ut. C. ex q. ca. infa. irro: l. ea q̄ p̄. Itē cātur p v̄ba iudicis dicentis alicui postulanti calūniaris uel bñ faceres si ad frugē melioris vite te ꝯuerteres ⁊ hmōi. ut in. l. v̄bū. ⁊ in. l. interlocutio. C. e. ti. Multis etiā alijs modis icurrit̄. vñ qñ apud bonos ⁊ g̃ues viros ifamat̄ ex aliq̄ facto. sic incurrit ifamiā facti. d. l. l3. ⁊. vi. q. i. sūt plurimi. ut no. in. c. l3 ex quadā. de testi. Infamiā eni nō faciūt dicta paucorū nec multarū leuiū p̄sonarū dūmō apud g̃ues ⁊ bonos nō sit opinio lesa. ⁊ no. q̄ hic graues dicunt̄ q nō sūt leues. puta est hō bone fame ⁊ opiniōis ātiqu⁹. sicut bñ merit⁹ d̄r q nō demeruit. ff. de le. ij. l. cū p̄. §. rogo. ⁊. l. cū quidā in p̄n. ⁊ de scruti. c. vno. Vñ ⁊ senib⁹ maior fides adhibet̄. ff. de fide istru. l. vl. ⁊ ar. ff. fami. hercis. l. si q̄ sūt vbi her̄s i maiori p̄te p̄ponit̄ illi q in minori p̄te ē heres.

¶ Quē effectū operat̄ hec infamia q̄ 3
h3 ortuz a crimie. ℞. q̄ p̄mo repellit a dignitatib⁹. c. iter dilectos de excess. p̄la. q2 vilib⁹ ⁊ indignis porte dignitatis patere nō debēt ⁊ de re. iur. infamib⁹ li. vi. Itē repellit a testimonio. Intellige in cā criminali nō aūt in ciuili: nisi s̄m qd̄ dixi d̄ infamia q̄ h3 ortū a crie

Ita no. Jo. An. ⁊ Pa. i. c. testimoniū de testi. ⁊ in. c. inq̄sitōis. §. pe. de accu. Ricar. tñ in. iiij. di. xxv. tz q̄ ifamia facti ipo iure nō iterdicit act⁹ legitiōs alie. c. si qs p̄sovt de purga. ca. sz sunt talib⁹ iterdicēda donec purgationē canonicā fecerit. c. ex tuaruz. de pur. ca. Itē repellit a pmotōe ordinū d̄ accu. Dipotēs deus. lxxi. di. tant̄ daniel. ⁊ suspēdit iā pmotū ſm q̄ crimē ipedit ſm Inno. de postula. p̄la. c. fi. de elec. c. sup eo. de renū. c. nisi cū p̄dē. Itē indicit q̄relā iofficiosi testamēti ꝯ testamētū fratris si infamis heres a fratre fuerit istitut⁹ ⁊ rūpit. C. d̄ inoffi. testa. l. fratres. Itē purgationē iducit si iudici videbit̄ de accu. veniēs. ⁊ ibi ho. d̄ hoc ⁊ i gl. in. l. nullā. C. ex q. ca. ifa. ali. irro.

4 ¶ Quō tollit̄ hec ifamia facti. ℞. pa. in. c. ex diligēti d̄ simo. q̄ tollit̄ p ꝯriū factū. ut no. Jo. vi. q. i. c. oēs in gl. pōt etiā p̄nceps disponere ut talis infamia non habeat effectuz. ut no. Pa. in. c. cum te. de sen. ⁊ re. iudica.

5 ¶ Quō icurrit̄ ifamia iuris. ℞. q̄ per sniam. ⁊ regulare ē q̄ nō incurrat̄ ifamia iuris i criminib⁹ publicis nisi per sniam. l. i. ff. de hi. q. no. ifa. no. Dy. i. d. regula infamib⁹ ⁊ Pa. i. c. testimoniū de testibus. de excep. Et q̄ sint publica crimina habet̄ insti. de pu. iudi p totū De q̄ vide. s̄. Crimē. §. vij. Itē icurrit̄ infamia iuris ipo facto i cāibus i qb⁹ iure cauet̄ q̄ icurrat̄ ipo facto. ut cuz iperator militi aufert isignia vl̄ mittit aliquē i exiliū. l. q̄ ait. §. ignominiosa. ff. de hi. q no. ifa. Itē q exercēt iprobū fen⁹ exigētes vsuras vsurarū. iij. q. vij. §. porro ⁊ ibi vide bonū tex. cū gl. Itē cū aliqs dep̄hēdit̄ i adulterio. l. palā. §. q̄ in adulterio ff. de ritu. nup. vl̄ ꝯhit simul cū duab⁹ vl̄ simul hz duas sponsas. l. qd igit̄. ff. de hi. q no. ifa. de bigamis nup a nobis. Itē q lenociniū exercuit vl̄ filias vel nepotes prostituerit. l. athletas §. ait p̄tor. ff. eodē ⁊ ibi d̄ multis. Itē q pugnauit cū fera. ff. d̄ postul. l. i. §. bestias. ⁊ multis alijs de qbus vide in. d. §. porro ⁊. d. l. atletas. Et no. q̄ regularit̄ oēs ifames ſm leges sunt etiaz infames ſm canones. ꝓbat hoc tex. notatus in d. c. oēs v̄o. vi. q. i. no. Inno. i. c. q̄liter ⁊ qñ el ij. de accu. sil̄r oēs q ex culpis suis ad ordies nō p̄nt promoueri ut in. d. c. omnes. est tex. ⁊ ibi vide bonū glo. de hoc ⁊. d. §. porro.

¶ Utrū ꝯfessio delicti i iudicio reddat aliquē ifamē ifamia iuris. ℞. Bar. in. l. infamē. ff. de publicis iudi. no. Pa. in c. at si clici de iudi. q̄ nō q̄ iudiciū p̄torū vr̄ reqrere ad hoc ut sit ifamis q̄ sit cōdēnat⁹ de crimine. l. i. ff. de hi. q no. infa. ⁊ in cā criminis cōfessus non habet̄ ꝓ cōdēnato. ut. l. si cōfessus. ff. de custo. ⁊ exhi. re. ⁊ iō Bar. in. l. furti. ff. de hi. q no. infa. dat cautelaz ut soluat quādo requiritur snia ad infamiā icurrēdā cōdēnatiōem añ sniam ⁊ sic euadet. ar. l. si re⁹. ff. de ꝓcura. sil̄r no. aliā cautellā. s. q̄ tal̄ nō litiget p se sz p ꝓcuratorē q̄ lz ipse ꝯdēnet̄ ⁊ ꝓcurator ꝓcuratorio noie tñ i hoc casu nec dñs nec ꝓcurator efficiet̄ infamis ut ꝓbat̄ i. d. l. furti. §. si qs alieno p tex. ⁊ gl. ⁊ ibi Bar. hoc no. ⁊ doc. ⁊ no. q̄ loquit̄ qñ qs ꝯuenit̄ ut ꝯdēnet̄ actione famosa vel ex crie ex q̄ sequit̄ ifamia. p̄ria tñ cautella nō valeret vbi ifamia irrogat̄ ipso iure. ut in. c. testimoniū d̄ testibus q̄ per solutionē videret̄ reus cōfiteri crimē. l. ad solutionē. C. de re iudi. ⁊. l. qm̄. ff. de hi. qui no. infa.

¶ Utr̄ p̄latus efficiatur infamis si remoueatur propter dolum. ℞. Pa. i. c. licet heli. de simo. ⁊ ibi glo. q̄ sic sicut inra volunt in tutore.

¶ Utrū infamia iuris tollat executionē ordinū. ℞. Pa. vbi. s̄. q̄ sic. ⁊ etiaz

exercitiū cuiuscūq; dignitatē ⁊ actū mit
tonozē q̄ sitī ⁊ q̄rēdū vt dicit tex. in. l.
infamia. C. de decuri. ⁊ ideo prelatus
non expectet iniam sed resignet spon
te a principio. ⁊ sic euitabit infamiam
9 ¶ Sz nunqd talis ifamia p̄uat titulo
bñficij ⁊ alijs dignitatib⁹ ipso facto. q̄.
pa. i. c. q̄rellā de iurīu. puto q̄ sic i di
gnitatib⁹ ⁊ honozib⁹ citra titulos bñfi
ciales. p̄bat ex tex. l. ij. §. miles. ff. ō hi.
q no. ifa. vbi gl. dicit qō sicut ifamia p̄
uat ipso facto militem militia ut ibi. sic
pari ró p̄uat militia celesti in alijs di
gnitatib⁹ ⁊ honozib⁹. Itē vī velle glo.
i. l. frustra. C. ō re. milī. In bñficialib⁹
aūt nō inuenio ter. dicit Pa. i. d. c. q̄rel
lā hoc dicēte vñ non debem⁹ iponere
hāc penā ipūalē in ipsis ex q̄ iure cā
nico nō cauet exp̄sse ut i sili dicit glo.
in. c. fi. de iure pio. Fatet bñ idē pa. q̄
collatio facta ifami ipō iure ē nulla rō
ifamib⁹ de re. iur. li. vi. ⁊. l. ii. C. ō digni
ta. Facit. c. inter dilectos de exce. pla.
10 ¶ Utr cōdēnatus de falso cōmisso i
officio testificādi efficiat infamis. q̄. i
c. cuz dilectus in fi. de or. cogni. q̄ sic
si directe fuit condēnatus secus si dire
cte non fuit actum contra eum sed ut
repelleretur a testimonio. ar. d. c. cū di
lectus. ⁊. l. lucius. ff. de hi. qui no. insa.
11 ¶ Utr ſnia arbitri ifamet. q̄. q̄ nō sz
oz q̄ sit iudicis ordiarij. l. qd ergo. §.
ex compromisso. ff. de hi. qui no. insa.
12 ¶ Quis pōt tollere infamiā iuris. q̄.
Pa. in. d. c. cū te dicit q̄ p solū p̄ncī
pē tollit quo ad eos q sibi sūt subiecti
sed nō quo ad subiectos pape. sed per
ipsū papā solū. ut in. l. i. ff. de postu. ⁊ in
c. cū te. de sen. ⁊ re. iudi. ⁊ hoc directe
sed indirecte potest aliquando episco
pus ut cū dispensat in casibus sibi a iu
re permissis ut puta condemnatus de
adulterio efficitur infamis ⁊ tamē eūz
potest dispensare super adulterio ⁊ sic
p̄sequēter l infamia sed non p̄ncipaliē
seu directe. ⁊ de hoc vide Bar. in. d. l.
i. ⁊ in. l. infamem in fi. ff. de publi. iudi.
¶ Utr papa possit restituere laicū nō 1
subditū sue iurisdictioni. q̄. q̄ nō. ij. q.
iij. §. hinc colligit. Nisi forte esset sibi
necessari⁹ i clicatu ⁊ tūc ipse tū posset
⁊ ñ ali⁹ ō illos aūt ō p̄timonio suo rēti
tuere potest ⁊ illos qui iuri aliozū non
subsunt ⁊ omnes clericos. ut in. c. per
venerabilē qui filij sunt legitimi. notāt
Ber. Inno. ⁊ Hostien. in. d. c. cum te.
Similiter tenent doctozes q̄ etiā col
legium cardinalium potest sicut ⁊ pa
pa. sed Pa. in. d. c. cum te tenet con
trarium scilicet q̄ non potest.
¶ Utrū reges possint tollere infamiā 14
iuris. q̄. q̄ nō illi qui subsunt iperatori
secūdū Inno. sed bene illi qui non re
cognoscunt superiozem secundum do
minū Antoniuz in. d. c. cū testamēto.
¶ Utrū restitutus per iperatoꝛē indi 15
geat alia dispensatione ut p̄moueaē
q̄. secūdū Pa. in. d. c. cum te q̄ non
dūmodo egerit penitentiā. uel dic q̄
episcopus potest dispensare respectu
criminis quod fuit notoziū ut p̄mo
neatur ex quo restitutus ē p iperatoꝛē
vel regem qui non subest imperatori.
¶ Quomodo incurritur infamia ca 16
nonica. q̄. q̄ ex quolibet peccato mo
tali. vt. vi. q. p̄ma infames. ⁊ in gl in sū
ma ibidē ⁊ ista durat donec sublatū sit
crimen. ut in. d. c. infames ⁊ gl. in. c. li
sexta questione prima. ⁊ ideo post pe
nitentiam cessat talis infamia. hec not.
Pa. in. c. ex diligenti. de simo.

Infidelitas vtruz sit pec
catum. q̄. fm asteñ q̄ infideli
tas dupliciter potest sumi. primo nega
tiue pure ⁊ hec est in illis q nihil vnq̄z
audierit ō fide xp̄i ⁊ isto mō nō hz
rōnē culpe sed pene q⁊ talis ignorantia

dluinoꝝ eſt ſecuta pp pcñ ꝑmoꝝ pa/
rẽtũ. ⁊ ſic tales ifideles nó dãnãt pp i/
fidelitatẽ ſz pp alia pcã q̃ ſine fide nó
pñt remitti ⁊ ꝓ hoc facit. Jo.xij. Si ñ
veniſſẽ ⁊ locut⁹ eis nó haberẽt. ſ. ifidelitatẽ i xpm ſm aug. ſcdo
mó ſumũt infidelitas ꝺrie. ſ. iquãtũ ꝺ/
riant ⁊ ꝓtenũt credere qđ audiũt ſm
illud Jſa. 50. Dñe qs credidit auditui
nſo ⁊ i hoc ꝓprie ró ifidelitatẽ cõpleꝝ
⁊ ſic ẽ mortale pcñ ⁊ gꝛuiſſimũ iquãtũ
magis elongat a deo nó tñ q̃ ad affe
ctionẽ ſz ẽt cognitionẽ ⁊ tó magis pu/
nieꝝ glibz ifidel' ꝓ iſto pcó q̃ gcũqz
alius ꝓ quocũqz alio ceteris paribus

¶ Utꝛ oẽ qđ facit ifidelis ſit pcñ. ꝓ.
Iſtẽ. gl. ſup illud ad ro. c. xiiij. ⁊. xxviij.
q. i. ꝟ. ex his. Oẽ qđ nó ẽ ex fide pcñ
ẽ dicit q̃ nó ois vita infideliũ pcñ eſt
ſed qñ ſolũ faciũt aliqđ op⁹ ex ifideli/
tate uel relatũ ad ipſã ut qñ ſarracen⁹
ieiunat ut legẽ machometi ſeruet hoc
mãdãtẽ. uel iude⁹ ſabbatizat ⁊ hmói.
⁊ ſic mortal'r peccat. alias ſec⁹ q̃ pñt
facere multa q̃ ſũt de genere bonoꝝ i
gb⁹ nó ẽ pcñ. An aũt vẽdẽtes eis vel
alio titulo ꝓcedẽtes aliq̃ qb⁹ vtunt ad
eoꝝ ritũ peccẽt mortaliter dico ſaluo
meliori iudicio q̃ ſi qs hec eis vẽde/
ret vt tale' ritꝰ facerẽt ſic peccaret mor
tal'r q̃ cooparẽ eoꝝ pcó. ſz vẽdẽ eis
ſimplicit aliq̃s res ſz illi talib⁹ vtãt ꝺz
rit⁹ eoꝝ nó credo peccet mortal'r. Illi
eccliã q̃ eos tollerat ⁊ pmittit habitaꝝ
inter xpianos uideret ponere laqueũ
vãnationis xpianis cũ ſciat q̃ ꝗſi oĩa
vtant ſm aliquam conditionẽ ſuaꝝ ſe
ctarũ ſic iude⁹ carnes palmas cedros
⁊ ſimilia utiꝰ ſm ſuam legem.

2 ¶ Quot ſũt ſpes ifidelitatis. ꝓ. Iſtẽ. q̃
ſi infidelitas attẽdaꝝ ſm cõparationẽ
ad fidẽ ſic ſũt tres. Mã pcñ ifidelitaꝝ
ꝓfitit i remitẽdo fidei. ⁊ ſic aut nũduꝝ
ſuſcepte ut i gẽtilib⁹ ſiue paganis. ⁊ ſic
eſt ꝓma ſpes. Aut fidei ſuſcepte. ⁊ iſtis
mó vel ſuſcepte i figura ut in iudeis. ⁊
ſic ẽ ſcda ſpes. vel ſuſcepte i manifeſta
tiõe veritatis. ut in hereticis ⁊ ſic tertia
ſpes. Si vo attẽdaꝝ ifidelitas ꝺz erro
res ad diuerſos articulos fidei ſic non
ſũt determinate ſpes infidelitatis cuꝝ
poſſint multiplicari in infinitum.

¶ Que eſt peior infidelitas. ꝓ. Iſtẽ. q̃ 3
illa hereticoꝝ ẽ peſſima. vñ ꝺz ꝑ. Pe.
¶ Melius eis erat nó cognoſcere viaꝝ
veritatis ꝗ̃ poſt cognitã ꝛtrorſũ ꝓuerti.

¶ Utrum infideles ſint ad fidem co 4
gendi. vide quod diri. ſ. Baptiſmus.
vi. ꝟ. xij. ⁊. ſ. Fides. ꝟ. ix.

¶ Utꝛ ſint i eoꝝ ritibus tollerãdi. ꝓ. 5
Iſteñ. q̃ ꝛz infideles peccẽt in eoꝝ ri
tib⁹ tñ pñt tollerari ſine pcó pp duo.
vl' pp bonũ qđ ꝓuenit ex eis. ſicut i ri/
tib⁹ iudeoꝝ hoc bonũ hẽmus q̃ fides
no ꝛa ꝺz ab eis teſtimoniũ i tal⁹ riti
bus in gb⁹ figurabaꝝ: ul' po pñt tolle/
rari ſine pcó pp malũ vitãdũ ul' ſcãda
lũ aut diſſidiũ qđ ꝓuẽire poſſet ul' ipe
dimẽtũ ſaluteꝝ eoꝝ q̃ ſic tollerati paula
ti ꝓuertũt ad fidẽ ⁊ pp ꝑnũ ſũt tolle/
rãdi iudei. pp ꝺz ſolũ alij ifideles al's ñ

¶ Utꝛ fideles poſſint cũ ifidelib⁹ cõ 6
uerſari. ꝓ. Iſteñ. q̃ ſi i aliq̃ cãu eccliã
iterdiceret pp aliqđ pcñ eoꝝ iditrecte
puniẽdũ ſic nó liceret. Si aũt eccliã ſi
iterdiceret tũc diſtigue. aut fideles ſũt
firmi ⁊ ſic nõ ꝓhibẽnt ꝓuerſari cum
eis marie ſi neceſſitas ſubeſt. aut ſũt ꝺ
biles i fide ⁊ ſimplices de q̃ũ ſubuer
ſione ꝓbabilit põt timeri. ⁊ ſic ꝓhibẽ
di ſũt maxime ne magnã familiaritatẽ
hẽant. neq̃z ſine neceſſitate ꝓuerſenẽ.

¶ Utꝛ infideles q̃ nó recognoſcunt 7
dñm eccliæ licite poſſint reb⁹ ſuis ſpo/
liari. ꝓ. Jo. i. c. qđ ſup his de voto q̃
ſic ꝓ illud Mat. vlti. data eſt mihi oĩs
ptãs i celo ⁊ in terra quã qdẽ trãſtulit
in vicariũ ſuuꝝ ſecus ſi recognoſcunt

dñium eccle nec sūt infesti xp̄ianis, ꝑ hoc habes tex. cū glo. xxiij. q. vij. si de reb⁹. Inno. in. d. c. qđ sup̄ his tz ꝙ ñ pñt nisi sint infesti xp̄ianis uel aliter đ liquūt in lege nāe. ⁊ facit ꝓ eo tex. c. dispar. xxiij. q. viij. Sed mihi magis placet opinio host. ⁊ maxime in infidelib⁹ occupātib⁹ ꝓuintiā Jerosolomitanā q̄ cū sit ꝯsecrata sāguine xp̄i ⁊ multoꝝ martyꝝ nō dz eē sub dñio i fideliū ⁊ hoc itellige ꝙ pñt spoliari auctoritate dñi pape nō a p̄uata ꝑsona.

8 ¶ Utꝝ ifidelib⁹ sit credēdū i p̄iudiciū alioꝝ. ℞. Pa. in. c. i. de here. ꝙ ñ ar. d. c. p̄mi ex q̄ sūt infideles deo nō p̄sumunt̄ fideles hōib⁹. ⁊ iō testes nō admittunt̄ ꝯ xp̄ianos. ij. q. vij. nō pōt ⁊ c. pagani.

9 ¶ Utꝝ liceat assumere habitū infideliū. ⁊ sic se simulare ifidelē. ℞. Rodo. ꝙ si fiat ex rōnabili cā licet sicut fecit sāctus Sebastian⁹ dūmō in tali vestimēto nō sit aliqđ signū vel aliqs caracter p̄ncipaliter cōstitut⁹ ad discernēdū ꝯfessores alicuius ifidelitat̄. qꝛ sic non liceret qꝛ per tale signum mentiretur contra fidei professionem. sine causa vero rationabili nullo modo lz

10 ¶ Utꝝ dubitare de fide sit pcm̄ mortale. ℞. ꝙ sic qꝛ dr̄ dubius in fide infidelis ē. c. i. de here. sz tūc dubitat cū nō magis declinat ad vnā ptē q̄ aliā. sec⁹ si titubat ul' vacillat sz tñ ñ firmat se nisi sup̄ fide v̄a. đ hoc vide. s̄. heretic⁹ i p̄n. ⁊ vtꝝ sit disputādū đ fid. vid s̄. disputatio. Infideles an possint p̄tio iduci ad fidē. vid. j. iude⁹. §. xxxiij

Infirmus

famul⁹ an đbeat hr̄e salariū. vide. s̄. familia. §. ij.

Ingratitudo

Utꝝ sit pcm̄. ℞. Pe. aureo. i iiij. di. xxij. q. ij. in fi. ꝙ igratitudo pōt cadere dupliciter: aut tanq̄ circūstantia actus sicut est qñ aliqs peccās ex aliq̄ alio fine hz tñ ingratitudinē tanq̄ circūstātiā ut ē qlibet. q lz receperit multa bñficia a deo tñ voluptate ductus ꝯsentit fornicatiōi. ⁊ isto mō non ē pcm̄ ꝑ se sed circūstātia pcm̄ aggrauās. Alio mō ꝯsiderat̄ ingratitudo ꝑ se. sicut qñ nō ē ali⁹ finis mouēs ad tale faciēdū nisi qꝛ despicit bñficia. uel paruipendit. uel non recogitat. ⁊ sic ē peccatum speciale.

¶ Utrū sit mortale pcm̄. ℞. s̄m Tho. xxij. ꝙ. si ea q̄ p̄termittit facere sūt necessitatis sic ē mortale. aut ea q̄ cōmittit sūt cōtra id qđ necessario dz cauere. ⁊ sic silr̄ ē mortale ul' qñ ex ꝯtēptu p̄termittit recognitionē beneficij uel recompensationem. alias est veniale. 1

¶ Utrū ꝓpter ingratitudinē reuocet̄ donatio. vide. s̄. Donatio prio. §. xlij 2

¶ Utrū pr̄ rōe igratitudinis filij puta qꝛ eum accusauit. ⁊ ex oi causa ex qua potest cū exheredare possit alimenta ei denegar̄. vide. s̄. exheredatio. §. iii. 3

¶ Quot modis cōmittit̄ ingratitudo. ℞. s̄z. S. Tho. xxij. q. cvij. ꝙ trib⁹ modis. ¶ Primo nō recognoscēdo bñficia dei ⁊ hoīuz ut dz. ꝓpea dicit. señ. ꝙ ingratissim⁹ est q obliuiscit̄ bñficiū. 4

¶ Scđo qñ nō laudat seu nō regratiat̄ bñfactorē. ¶ Tertio qñ nō recōpēsat bñficio recepto. s. faciēdo honorē vel s̄uitiū bñfactori tpe suo. Adde iiij. qñ in mēte sua cōtēnit bñficiū⁹ receptū ul' ipsū bñfactorē q̄si ei iniuriaz fecerit dādo bñficiuz. Quito. qñ murmurat đ bñfactore uel bñficio ei⁹ eū vilificās. Sexto qñ facit iiuriā ul' aliqđ in contemptuz illius benefactoris reddens malum pro bono.

¶ Utꝝ igrat̄ sint bñficia subtrahēda. ℞. ꝙ aut ex bñficio p̄sumit̄ ꝙ attrahētur ad g̃titudinez vel ad min⁹ malū. ⁊ 5

ſic ñ ſūt ſbtrahēda. aut iducūť ex bñfi
ciis ad peiora vl' ad pſeueraň i malū.
z ſic ſubtrahi debent. ita no. in. c. non
omnis. v. q. v.

Iniuria qd ē. ℟. qō q̄
drupl' accipiť

¶ Pmo ganeral'r. z ſic eſt oē
q̄ nō fit iure. Facit. c. qd dicā. xliij. q.
iiij. ¶ Scō accipiť ſpāliť. z ſic ē inig
tas ul' iniuſtitia iudicanť: q̄ſi ius ſiquū
z iuſtū. ¶ Tertio iniuria dr̄ elpa. ut
i. l. acglia. ¶ Quarto accipiť ſingul'r
z ꝓprie z ſic fit. aliq̄ re: q̄ man⁹ vio
lēte iferunť. ff. eo. l. i. §. iniuriaz. xvij. q.
iiij. ſi qs ſuadēte. aliq̄ fit v̄ bis pulſā/
do vl' ꝓtumeliā dicēdo. Facit. c. oli ex̄.
e. ti. Fit z tertio mō. f. l'ris: cū videlicet
libz vl' chartā vl' hiſtoriā ad iſamiā ali
cui⁹ ptinēte ꝓſcripſit cōpoſuit. vl' edidit
vl' dolo malo fecit ut aliḡ hoz fieret:
puta dimiſit ſcripturā cadere i platea:
ar. ff. ō. ſigni. l. lare. nec diſt' quiť vtz
noie ſuo vl' alteri⁹ ediderit. vl' vtz no/
mē exꝑſſerit illi⁹ quē itēdebat iſamare
vl' nō. dūmō aliter p circūſtantias co
gnoſci poſſit. eodē mō teneť ſi ſiñ ſcri
ptura in notā vl' ſignū aliq̄ illoz pdi
dit: puta veſte lugubri vtiť i iniuriā alicu
ius vl' coronna poſuit i porta z hmōi. ff.
ō iiur. l. itē apō labrōez. §. ait ꝓtor ne
gd iſamādi cā fiat. z. v. q. i. c. qdā mali
gni ſpūs. z ō iſta q̄rto mō. d. hic loq̄z.

¶ Quid de illo q̄ dicit alicui latro. fur.
homicida z hmōi. cū dicat vez. §. ꝑz
Ho. q̄ ſi facit aio accuſādi vl' denūcia
di ad puniēdū delictū z pbauerit nō
puniť nec teneť iniuria. ff. eo. ti. l. eū q̄
pn. vbi dr̄ peccata. n. nocētiū nota eē z
expediť z opōteť. z. C. e. ti. l. ſi qdē z idē
ſi faciat excipiēdo ut cū repellat a teſti
monio de teſti. c. ex pte. uel ab ordine.
aut bñficio de accuſať. c. ſup his. quia
hec a iuť ꝓceditť. z nemo facit iniuriā
q̄ vtiť iure ſuo. de elec. c. cū eccliā vul
terana. Siō dicit ad iſamañ tñ qō
ꝓſumiť qū nō hz cām iuſtā dicēdi nīc
iniuriā facit z ꝓdēnādus ē. d. l. ſi qdē.
z. l. iij. C. eo. vi. q. i. ex merito. z. c. dete/
riozes z no. ho. z ber. in. c. ſi culpa. e. ti.

¶ Quis pōt facere iniuriā. ℟. q̄ ille tā
tū q̄ z pati eā pōt. Fallit hoc in furioſo
z puero q̄ non ē doli capax. cui iniuria
fieri pōt. ipi tñ alijs nō pñt facere z idē
de dormiēte. aduerte tñ q̄ nēo iniuriā
pōt facere nec tñr de iniuria. niſi q̄ ſcit
ſe iniuriā facere ul' ſcire debrat. et ſi ille
cui fit neſciat q̄z ſi qs p iocū percutiat
aut dū certat. ñ teneť iniuriaz. hec ha/
beť. ff. e. l. illō. ibi et dr̄ nāq̄ hi pati in/
iuriā pñt nō facere cū iniuria affectu
facienť ꝓſtat. xv. q. i. §. illud.

¶ Cui dar̄ actio iniuriaruz. ℟. q̄ illi q̄
eā patiť z no. q̄ nedū iniuria fit i ꝑſóa
ꝓpa alicui⁹ ſz et ei dr̄ fieri ſi ſit i filio.
vl' ei quē hz i ptāte iſti. e. §. patiť. dū tñ
iniuriās ſciat cū filiūfamilias ſz igno/
ret cui⁹. dar̄ et actio filie familiaſ i noie
ſuo. l. filiusfamil. ff. ō ac. z obliga. Itē i
ſpōſā vl' vroꝛē. z ſic dar̄ actio viro z
mulieri. z ſi ſit filiafamilias et pāt. l. i. §.
vlt. ff. eo. nō tñ eā q̄ fit viro iniuriā pa
tiť ſpōſa vl' vroꝛ. q̄z vrores a viris nō
viri ō fēdūť ab vroꝛ. l. ij. ff. eo. de ſpōſa
dr̄ i. l. Itē apō labeoné. §. ſpōſū. Item
dar̄ heredi ob iniuriaz factā cadaueri
deſūcti cui⁹ ē heres. Idē ſi fama deſū/
cti ſit lacerata. d. l. i. §. ſz ſi forte cada/
ueri. Itē dar̄ dño ob atroꝛē factā ſuo
d. l. Itē apō labeoné. §. ꝓtor ait. ū. §. ſe.
z Inſti. eo. §. ſuus. Itē dar̄ epo ꝓ iniu
ria facta clicis z abbati i ſuis mōacis.
vt no. in. c. prochianos de ſen. exco.

¶ Mūḡd matroꝛe i veſte meretricali
deꝓhēſe fiat iniuria ſi itēpteť. ℟. q̄ ñ.
facit. c. i audia. de ſe. exco. nō iniuriat
mr̄imōio ſm Ho. z Ber. q̄ ip̄m igno
rauit. C. ō adul. l. ſi ea. ſicut nec milite
q̄ militē ignoꝛat. ff. loca. l. ſi ignoꝛans.

secus si in habitu honesto.

5 ¶ Utrꝫ iniuriā qs possit repellere. ℞. ꝙ defendēdo solū lꝫ. sꝫ pcutiēdo fuit diuisa opio Hug. i. §. si v̄o ira. 50. di. tenuit ꝙ nō lꝫ Ber. v̄o ⁊ Lau. i. c. suscepim⁹ d̄ homici. restrigit hoc ad clicos Sed ego dico secundum doctrinam Alex. i. iij. perte summe ꝙ etiam percutiendo licet necessitate cogēte. si iniuria aliter vitari non potest ⁊ ne dum laicis sed etiam clericis d̄ quo vide. s̄. clericus. x. ⁊ homicidium. iii. ⁊ defensio. §. iij.

6 ¶ Utrū iniuriat⁹ teneat̄ eā remittere. ℞. gl. in c. si qs ꝯtristat⁹. xc. di. ꝙ non q̄ ad actionez. s. ut satisfactionē habeat xxiij. q. iiij. si illic. imo dicit ꝙ bñ facit agēdo. ut satisfaciat. xlv. di. ⁊. q emendat. xxiij. q. v. de occidēdis. qꝛ iniuriator tenet̄ ne dum. petere veniā sꝫ ēt satisfacere de dāno dato ex iniuria si pōt alr̄ nq̄ pōt absolui nisi iniuriat⁹ remisisset actionē iiurie liberalr̄ q̄ ad ꝯsciētiā. Sꝫ rācorē cordis etiā in iniuriāte nō satisfaciēdo tenet̄ iniuriat⁹ dimittere. ut de pe. di. v. c. vlti. imo nūq̄ debet admitter̄ eo qꝛ ñ lꝫ aliquē odio hēre. xxiij. q. iiij. cū i. l. xi. q. iij. c. iterverba.

7 ¶ Quō dimittit̄ seu tollit̄ actio iniuriarū. ℞. ꝙ trib⁹ modis. ¶ Primo remissione vt p supplicationez aut p̄ces. xxiij. q. iiij. si illic. aut p pactū. ff. d̄ pac. l. si tibi decē. §. i. ¶ Scdo remittit̄ dissimulatiōe. ff. de iniur̄. l. non solū. §. i. ⁊ Insti. eo. §. vlti. Uñ si iniuria illata ⁊ p ānū vtilē si ē p metū aut ꝯtinuū si alio mō ē illata nō agit: abolet̄. l. si cū exceptione. §. in cause. ff. ꝙ me. causa. ⁊. C. de iniur̄ ⁊ qd̄ no. in glo. l. si non cōuitij. posset tamē idirecte agere etiā post annū per viā exceptionis. puta si esset excōicatus iniuriator ne absolueretur s̄m Ho. ⁊ Pa. in. c. ea noscitur de sētētia exco. ¶ Itē tertio remittit̄ actio iniuriarū salutatione deosculatiōe comestione ⁊ huiusmodi signis. Nā huiusmodi signa sunt reconciliationis sicut subtractio est signuz inimicitie. ut no. glo. in. c. cum Adrianus. lxiij. di. ⁊ in. c. cum super abbatia de officio dele. Quod intelligo verum nisi a principio prouocasset aduersarium. citare eum faciendo. quia tunc per osculum ⁊ predicta signa non tolleretur nisi expresse renuncietur vel trāsigatur ⁊ sic intellige predictam. l. non solum. §. primo. Non credo etiā ꝙ tollatur actio iiuriaꝝ si homo exhibet signa que necessario tenet̄ exhibet̄ inimico. quia per illa non dicitur quis reconciliatus ⁊ pro hoc facit quod no. Barto. in dicta. l. si tibi decem. ꝙ infirmus sacerdoti dicendo. ꝙ remittit iniuriam sibi illatam intelligitur remisisse odium ⁊ non satisfactionem iniurie quod not. Item tollitur actio iniuriaruz quotiēscunqꝫ quis incitat iudicē ut torqueat iniuriantem eo ipso ꝙ ipsum torquet aut condemnat ad vindictam. remittitur iniuria. Unde aliam satisfactionē pro iniuria petere nō poterit. ut est bonus tex. ⁊ ibi Barto. in. l. sed ⁊ si vnius §. si ante iudicem. ff. de iniur̄. nisi protesteris ꝙ ex hoc non vis tibi preiudicari quin pro tuo interesse possis agere actione iniuriarum ut. l. fi. ff. de iniur. Item remittitur per mortez quia iniuriarum actio non transit ad heredem ante litis contestationem moriēte iniuriato. ut. l. iniuriarum in principio. ff. de iniu. Et hec omnia limita secundum Pa. in. c. olim de iniur̄. quo ad actionem iniuriarum vera. sed nō quo ad damna ⁊ expēsas. qa per hoc non tollitur quin agere possit ad restitutionem. ar. c. primo. de iniurijs. ⁊ sic serua in conscientia. ⁊ etiam si iniuriatus non ageret teneiur ad interesse ⁊

dãnũ qđ intulit nisi ipse remittere velit. vt in. d. c. i. no. tñ ſm Ho. in sũ. ti. ꝺ pe. ꝙ si iniuriatus nollet cõponere cũ iniuriante uel nimis grauaret eũ tunc iniuriator in conscientia posset tenere arbitrium iudicis penitentie. ar. c. veniens de iureiuran. ⁊. c. ij. de arbitris.

8 ¶ Aduerte etiã qꝛ si qs soluat pecuniã ꝓ remissiõe iniurie obtinẽda infamis efficitur nisi pactũ fiat auctoritate iudicis. ff. de his q. no. ifa. l. furti. §. pactus no. Jo. in. d. c. si illic. Silr esset infamis si esset cõdẽnatus per iudicez siue ciuiliter siue criminaliter agat̃. ff. de hi. qui no. ifa. l. athletas. §. vltio. Et ideo cũ agitur contra aliquem constituat procuratorem vel faciat compromissũ ut supra dictũ est Infamia. §. vi.

9 ¶ Quando autẽ iniuria dicatur enormis vel atrox. vide enormis.

Iniustitia

vtꝝ sit peccatũ mortale. ℞. ſm sanctũ Tho. xxii. q. lxx. articulo. i. q. xj. ꝙ iniustitia ẽ duplex vna illegalis opposita iustitie legali. Et hec ſm essentiã est vitiũ speciale iquãtũ respicit obiectũ speciale scilicet bonũ cõmune quod cõtẽnit. sed quo ad occasionẽ est vitiũ generale quia ꝑ cõtẽptũ boni cõmunis põt homo ad oĩa peccata deduci. sic etiã omnia vitia in quãtũ sunt cõtra bonũ cõmune ratione hñt iniustitie quasi ab iiustitia. Alia iniustitia dicitur scõm inequalitatem quandã ad alterũ prout. s. homo vult habere plus de bonis. s. diuitijs honoribus ⁊ minus de malis scilicet laboribus expeñ. ⁊ sic hꝫ mãm spãlẽ ⁊ est viciũ spãle oppositũ ꝑticulari iustitie de qua infra. Justitia. Facere autẽ iniustũ ex genere suo peccatũ mortale ẽ qꝛ infert nocumẽtũ proximo qđ ẽ cõtra caritatẽ. Excusatur aũt ut nõ sit mortale peccatũ vel rõe ignorãtie ſꝫ philo. v. ethicorũ. Itez ratione paruitatis ut si quis auferat pomũ alicui quia deficit a ratiõe ꝑfecta eius qđ est iniustũ facere inquantũ reputari põt non esse oĩo cõtra volũtatez eius qui hoc patitur ⁊ hoc probabiliter.

Inobedientia

Utrũ sit pcm̃ mortale. ℞. distiguẽdo. Aut est circa precepta diuina ⁊ sciẽter: uel ex ignorãtia que non excusat de qua supra. Ignorantia. §. iiij. sic semꝑ ẽ mortale. facit. xxxij. di. §. porro ⁊. lxxxi. di. c. si q ꝑsbyteri sꝫ vbi dr̃ idolatria ⁊. xiiij. q. i. qsqs. Si vo fiat ꝯ ex ignorãtia q̃ excusat sic nõ peccat mortaliter. Aut inobediẽtia est circa precepta iuris positiui ⁊ tũc distinguo ꝙ aut talis lex seu ꝑceptũ per lõga tpa non fuit receptũ papa sciẽte ⁊ trãsgressores nõ puniẽte ⁊ sic non est mortale pcm̃. imo excusant̃. facit qđ no. Pa. i. c. cũ olim de cle. coniuga. vbi declarat grecos nõ peccare licet accipiant vxores clerici coꝝ. ex quo no. ꝙ qñ lex generalis recipit̃ in vsũ a certo gñe ꝑsonarũ ⁊ ab alio nõ: ꝙ nõ obseruãtes non peccãt saltẽ post lõga tpa. §. leges. iiij. di. ⁊ qđ no. doc. in. c. i. ꝺ treu. ⁊ pa. nec obstat ꝙ ibi tenet Host. qꝛ loquit̃ qñ talis ꝑuaricatio est pcm̃ de sua nã qa tũc nõ excusat nõ recepto. secus esset si esset eiusdẽ generis ⁊ maior pars acceptasset qꝛ lꝫ superior nõ puniret tñ minor pars nõ excusaret̃ sed haberet locũ. multa ꝑ patiẽtiaꝫ tollerant̃ ⁊c. c. cũ iã dudũ de ꝑben. Idẽ dico si talis lex fuit recepta sed per cõsuetudinem abrogata ꝙ non peccant inobedientes. ut. s̃. dixi Cõsuetudo. §. ix. ⁊. x. aut talis lex non est abrogata neque per contrariam consuetudinem neqꝫ per nõ acceptatiõꝫ: ⁊ tũc fuit diuersa opinio iter doc. qdã dicũt vt Collectari⁹

in.c.j.de ꝯsti.⁊ mlti alij: ꝙ talis inobe
dientia nō ē mortale pctm̄ nisi fiat ex
ꝯtēptu: ⁊ hmōi opinionis videt̄ fuisse
btūs Ber.li.xj.de p̄cepto ⁊ dispē.vbi
dicit: nō q̄liscūq; mādati p̄terito cria
lē inobedientiā facit sed repugnare ⁊
nolle obedire. Idē i li.viij.dicit.si ver
bū loco vel tpe silētij ꝑ obliuionē sur
reptū fuerit ꝯ p̄ceptū: veniā facilime
impetrabit: q̄ ēt vix pctm̄ reputabit̄.
Idē i li.xij.ibidē dicit.si iubēte seniore
mihi silētiū v̄bū elabit̄ reū me esse fa
teor sz venialit̄. Si v̄o ex ꝯtēptu sciēs
⁊ deliberās sponte i v̄ba ꝓrūpo p̄ua
ricatorē me ꝯstituo ⁊ crialit̄: hec ille.
Alij tenēt ꝙ p̄dicta opinio ē vera nisi
fiat ex ꝯsuetudine ꝯ legē: q̄ sic ēt eēt
mortale. Et hui⁹ opinionis vr̄ Ricar.
de media villa i quol.j.q.xix. Alij v̄o
dicūt ꝯsideranda v̄ba legis: q̄ si p̄ci
pit ꝑ v̄ba cōia. vtputa statuim⁹: ordi
namus: ⁊ silia: sic verū ē ꝙ nō ē mor
talis inobediētia: nisi sit ex ꝯtēptu. Et
qd sit ꝯtēptus: vide.s̄. Contēptus. Si
v̄o lex loqt̄ ꝑ verba p̄ceptiua seu eq
pollētia: sic est mortalis inobediētia:
q̄uis nō fiat ex ꝯtēptu: dūmō sciēter
⁊ sine cā rōnabili: ⁊ ꝓ hoc facit.c.ij.d̄
ma.⁊ obe.⁊.c.qd̄ precipit̄.xiiij.q.j. Et
hui⁹ opinionis vr̄ Pa.in Rica.de ob
ſua.ieiu. Alij v̄o tenēt vt sctūs Tho.
in.iiij.di.xv.ar.iij.q.j. ꝙ p̄cepta iuris
positiui magis obligant ex intētiōe le
gislatoris q̄ ex ipsis v̄bis: ⁊ iō trans
gressor talis magis est reputādus qui
obuiat intētiōi legislatoris q̄ q deui
at in aliq̄ a legis ordinatiōe. Intētiōi
aūt legislatoris obuiat q ex ꝯtēptu vl̄
sine aliq̄ rōnabili cā p̄ceptū nō ſuat.
secus i casu in q̄ ꝓbabiliter credi pōt
si legislator adesset eum obligare nō
vellet talis nō est reputād⁹ p̄cepti trās
gressor nec peccat mortalit̄. ⁊ hec vr̄
coincidere cū opinione Ricar. q̄ ma
gis mihi vr̄ eq̄: ⁊ iō sequēda. quā ēt se
quit̄ Archi.lxxvj.di.in.c.vtinā. ⁊ Ge.
i.c.generali.de elec.li.vj. Facit ꝓ hac
opiniōe glo.in.c.qsqs.iiij.q.v. ⁊.c.ho
noratus.lxxiiij.di.⁊.lxxxiiij.di.c.j. ⁊.x.
di.qs aūt. ⁊ qd̄ no. Pa.in cle.j.d̄ eta.
⁊ q̄li.nā durū valde vr̄ ꝙ p̄lat⁹ itēdat
semp inijcere laqueū mortalis pctī in
suis p̄ceptis: ⁊ iō solū credo sit in ꝯtē
ptorib⁹ ⁊ illis q p̄uaricationē ⁊ inobe
diētiā ducūt in ꝯsuetudinē: q̄ est qdaz
ꝯtēptus interp̄tat⁹: ⁊ q̄ sic ex toto fru
strat̄ finis legis: sed inobediētia q̄ nō
ex ꝯtēptu neq; ex ꝯsuetudine ꝓcedit
credo ꝙ sit veniale pctm̄: cū hec nō
ex toto frustret finē legis: nec sit totali
ter ꝯ intentionē eius. Sil'r dicēdū de
inobediētia p̄latoꝝ aut supioꝝ. Mul
to magis excusat̄ a mortali q facit ꝯ
ex ignorātia ñ affectata crassa vl̄ sup
pina. Si v̄o iobediētia sit ꝯ ꝯsilia: aut
lex ꝯsilij est pfectiōis: vt math. Uade
⁊ vende oia. ⁊ sic nō est pctm̄. Et sic i
tellige glo.in.d.c.generali. de elec.li.
vj. ⁊ iura q̄ allegat. Si aūt lex est ꝯsi
lij reuerētie: qd̄ est qñ subdit⁹ deberet
facere: tñ supior nō vult p̄cipe sed po
tius ꝯsulere vt abstineat: vt no.glo. in
c.ad aures.de tēp.or.sic peccat venia
liter: vt no. Archi.in.c.testm̄.vj.dis. ⁊
xxv.di.§.alias ea demū.

¶ Utrū inobediētia statuti penalis sit i
pctm̄.R. Hēri.de gā.in quol.iij.q.xxij
ꝙ aliqñ i statuto sūt duo p̄cepta.puta
cū dr̄. Statuim⁹ ne qs faciat tale qd ⁊
q fecerit soluat talē penā: ⁊ tunc obli
gat ad culpā ⁊ penā. Et sic itellige gl.
⁊ Ge.in.c.vt aiaꝝ piculis.de ꝯsti.li.vj
⁊ Inno.i.c.qd̄ sup his.de voto. ⁊ Jo.
an.in.c.relatū.ne cle.vel mo. ⁊ Ge.in
c.ꝑpetue.de elec li.vj.q dicūt ꝙ statu
tū penale p̄ceptiuū: lz cōtineat aliam
penā corpalē obligat ad mortale. Alli
qñ v̄o est vnū solū p̄ceptū.puta cū dr̄

Statuim⁹ q̄ si q̄s fecerit tale q̄d sol
uat talē penā ⁊ sic obligat solū ad pe
nā ex forma statuti Ex itētiōe v̄o sta
tuētis obligat ad culpā si passiz teme
rarie aut cā leui p̄uaricet. Aduerte ēt
q̄ in ꝯscia neq̄z in p̄rio casu neq̄z in
ꝟo tenet̄ ad penā nisi post ꝯdēnatio
nē secūdū gl. c. fraternitas i fi. xij. q. ij. ⁊
q̄ lz statutū nō sit p̄ceptiuū ex forma
tñ obligat ad mortale qñ iponit pe
nā mutilatiōis vl' mortis corporalis.

Inquietudo mētis ē filia aua
ritie q̄ cōiter ē veniale peccatū:
nisi p̄ eā omittāt̄ necessaria ad salutez

Inquisitio ē alicui⁹ cri
mis maife
sti saltē p̄ famā ex bono ⁊ equo
iudicis competentis canonice facta
inuestigatō secundum Ho.

1 ¶ Quotuplex ē inq̄sitio. R. vt colligo
ex Pa. in. c. q̄lr ⁊ qñ. el. ij. d̄ accu. q̄
triplex ē quedā generalissima q̄ inq̄
rit̄ sup̄ statu toti⁹ p̄uicie vl' diocesis. ⁊
i hac nō ē opus q̄ ifamia p̄cedat nec
hz locū dicta diffinitio. q̄r p̄lat⁹ tñr
eā facere q̄libz āno. c. cū venerabilis
d̄ cēsi. ⁊. c. romana d̄ cēsi. li. vj. Que
dā ē generalis q̄ inq̄rit̄ sup̄ statu alicu
ius ciuitatis castri vl' alicui⁹ loci: ⁊ de
hac nō logt̄ p̄fata diffinitio q̄r nō re
q̄rit̄ infamia. vt i. c. i. d̄ offi. or. l. ꝯgru
it. ff. d̄ offi p̄si. Tertia ē inq̄sitō spālis
q̄ fit ꝯ certā p̄sonā. ⁊ hec pōt fieri du
plicit̄. P̄rio nō ad iponēdā penā: sed
ad peccatū euitādū ex d̄bito officij. vt
puta q̄ mr̄imoniū nō ꝯhat̄ p̄p̄ ipedi
mētum. d̄ diuor. c. porro. xxxv. q. vj si
duo. Et idē dic qñ vult inq̄rere d̄ aliq̄
canoico ipedimēto cadē rōe ꝟz Ho.
Itē ibi agit̄ de restitutōe vsurar̄ ⁊ de
bitores p̄p̄ iuramētū ipediūt̄ petere.
Itē generalit̄ qñ vult inq̄rere d̄ aliq̄
crie nō ad p̄uatū comodū. sz tñ ad
p̄niaz peccati. ⁊ tūc nō req̄rit̄ ifamia
p̄cedēs ꝟz Inno. ⁊ sequit̄ Pa. i. d. c.
q̄lit̄ ⁊ qñ. facit. c. cū dilect⁹ ⁊ c. nihil cū
silib⁹ de elec. ⁊. c. fi. d̄ clā. d̄ spō. ⁊ qd̄
no. p̄ Inno. i. c. i. d̄ excessib⁹ p̄la. Se
cūdo pōt fieri inq̄sitio spālis ad penā
iponēdā: ⁊ tūc si fit ad d̄nūciationez
publici officialis. sic nō oz p̄cedat ifa
mia. l. ea q̄dē. C. d̄ accusa. c. p̄terea d̄
testi. cogē. sed oz sit notoriū al's non
creditur ei de quo tñ dic. vt. iiij. q. iiij.
§. vltimo. alias autē nō p̄cedente ifa
mia proceder̄ nō pōt iquisitōe ad pe
nā impon̄dā vt in. d. c. q̄lit̄ ⁊ quādo.
⁊ no. Pa. i. c. ad nostrā el. ij. d̄ iuriur.
¶ Sed q̄rit̄ qualis ifamia oz p̄ce- 2
dere. R. Pa. i. d. c. q̄lit̄ ⁊ qñ. q̄ si fit i
quisitio ꝯ p̄latū secularē oz sit talis ⁊
tāta q̄ sine scādalo vl' p̄iculo dissimu
lari nō possit. vt i. d. c. q̄liter ⁊ qñ. Si
v̄o ꝯ p̄relatū regularē puta abbatē vl'
p̄orē ꝯuētualē. sic oz ꝟuari dispositio
p̄fati c. q̄liter. Si ꝯ regulares iferio
res. sic puto q̄ nō requiratur tanta i
famia sed solū fama publica cum idi
cijs vt suspitionibus aliquibus: aliter i
cā criali nō credo iudex possit p̄cede
re ad aliquē actū: vl' capture: aut are
statiōis p̄sone. vl' tormētoꝝ: aut inq̄si
tiōis ifamationis vt no. Inno. ⁊ Io.
An. in. d. c. qualiter ⁊ qñ ⁊. d. An. ibi
dē. silr̄ Ange. i. l. si vacātia. C. de bo.
vaca. ⁊ Bar. in. l. de minore. §. tormē
ta. ⁊. l. fi. ff. de q̄sti. In alijs aūt a p̄di
ctis. s. a captura: aut restōe ⁊ ceteris p̄
dictis si nō seruat̄ ordo ad vnguē nō
obest. Pa. tamē tz in. c. pe. d̄ accusa.
q̄ ēt sine infamia ꝯ claustrales pōt fie
ri inquisitio. Qd̄ verū credo vbi tra
ctaretur de modico p̄iudicio. Secus
si p̄cederet̄ ad d̄positionē ab ordine
aut icarcerationē ⁊ huiusmōi. ꝟz pa.
in dcō. c. q̄liter ⁊ qñ. Si v̄o inq̄sitio
spālis ad penā fiāt ꝯ alios a p̄dictis

claustralib⁹. sic nõ põt fieri nisi fama publica p̃cedẽte. ⁊ talis fama dz d̃ferri iudici sedẽti ꝓ tribunali ad bãcũ: als in secreto nõ valet. ita no. Ange. i d. l. si vacãtia. ⁊ cũ alijs indicijs seu suspiciõibus. aliter non põt ꝓcedere iudex ad aliquẽ actum. vt dixi.

3 ¶ Quõ ꝓcedit p̃lat⁹ in iquisitõe. ℞. ꝙ prio dz d̃scẽdere ad locũ vbi ꝯuersat persõa ꝯ quã vult ingrere: qꝛ ibi ṽitas meli⁹ ingrit. vt in. c. postq̃. ⁊ ꝙ no. i gl. d̃ ele. Et hoc itellige si põt comode. als non tñr. Secũdo si ingsitio ẽ generalis dabit iuramẽtũ clericis si est ꝯ ecclesiã sup, his q̃ sciũt vl' credũt in sua ecclia reformãda tã i capite q̃ in mẽbris: exceptis cribus occultis d̃ mera veritate dicẽda vt i. c. q̃lit ⁊ quãdo el. viij. i fi. d̃ accusa. Nec iuramẽtũ vel iterdictũ seu excõicatio lata ab abbate vl' alio ꝯ subditos ne reuellẽt ingsitori valz neq̃ ligat eos de of. or. c. pleriq̃. li. vi. Si ṽo est spãlis citabit illũ ꝯ quẽ vult igrere. d. c. q̃lit el. ij. §. dz ⁊. v. q. ij. si priates. Tertio ꝓcedet ad receptionẽ dictoꝝ eoꝝ clericorũ quos ingrit vel testiũ si q̃ ꝓducũtur ab aliq̃: presẽtibus tamẽ eis ꝯ q̃s ingrit nisi per ꝯtumaciã se absentẽt. ⁊ ea que eis obiciunt̃ ⁊ noia testiũ sunt eis exponẽda. Fallit hoc i casu d̃ q̃. j. Ingsitor. §. xi. Quarto exceptiões tã ꝯ testes q̃ alios ⁊ replicatiões legitimas admittet vt d̃ponẽdi falsũ audatia prohibeatur. vt in dictis. §. debet. ⁊. c. si primates.

4 ¶ Utꝝ ille ꝯ quẽ fit ingsitio possit negar̃ ifamiã p̃cessisse. ℞. ꝙ sic. ⁊ sic opõtebit ꝙ prio iudex hoc cognoscat. vñ si infamatus nõ inuenitur nõ poterit iudex ꝓcedere. alias sic. c. cũ oporteat. d̃ accusa. ⁊. d. c. q̃liter el. ij. ⁊ lz accusator ꝓbet cũ infamatũ nihilominꝰ reus potit ꝓbare ꝙ sit bõe fame. ar. d̃ pur. ca. cũ i iuuẽtute. ⁊ potẽti⁹ ẽ p̃uilegiũ bõe fame q̃ ifamie. ar. c. lz. i fi. d̃ accusatio. ⁊ no. Ber. in. d. c. qualiter el. ij.

¶ Utrũ ille cõtra quẽ ingritur possit recusare iudicẽ si hz illũ suspectũ. ℞. ꝙ sic. c. cũ spãli d̃ appella. vt puta. qꝛ ex odij fomite ꝓcedit. vl' qꝛ ẽ criosus. ar. iij. q. vij. iudicet ista tñ q̃ ad oia nõ sũt ꝑuãda in ingsitiõe regularũ. qꝛ facili⁹ ⁊ liberi⁹ possũt a suis admistratiõib⁹ ãmoueri. d. c. q̃lit el. ij. Quod limita nisi in graui p̃iuditio infligendo. ar. d. c. qualiter el. ij. in fi. i verbo facilius ⁊ liberius. 5

¶ Utꝝ ingsitores generales possint ꝓcedere ad ingrẽdũ d̃ ṽitate criminũ ẽt nõ receptis testib⁹ sup ifamia. ℞. Pa. i. c. cũ dilecti d̃ accusa. ꝙ sic satis ẽ ꝙ eis ꝯstet de ifamia ꝓpt frequẽtẽ clamorẽ. Sec⁹ ẽ in d̃legato ad vnã cãz tñ vt i. c. cũ opõteat d̃ accu. 6

¶ Quis põt inquirere. ℞. ꝙ glibz p̃latus ꝯ suum subditũ. imo tenet̃. ne sanguis subditorũ exqrat̃ in die iudicij d̃ coꝝ manib⁹. de officio. or. c. irrefragabili d̃ r̃gula. c. vlt. Facit. c. lz hely. d̃ simo. xxxvij. di. legãt. ⁊. d. c. q̃liter. el. ij. 7

¶ Utꝝ monaci ⁊ religiosi possint d̃putari gnãles iqsitores a sede apostolica. ℞. Pa. i. d. c. cũ dilecti. ꝙ ñ nisi sint i dignitate i. c. statutũ d̃ r̃scrip. li. vi. no. ꝙ dicit Pa. i. c. cãz. el. i. d̃ iudi. ꝙ appellatõe fratrũ i statut̃ ⁊ odiosis ñ veniũt monaci. Idẽ dic i mõialib⁹ vt nõ veniãt appellatõe soroꝝ ⁊ dicũt̃ ꝓprie fr̃es mẽdicãtes similit̃ ⁊ sorores. ñ mẽdicãtes ṽo ⁊ habitãtes solita ie mõaci vl' moiales appellãt̃ 8

¶ Utꝝ eps possit dispẽsar̃ i crib⁹ ne p̃latus ãmoueat̃ ab offõ. ℞. Pa. i. d. c. q̃liter ⁊ qñ el. ij. ꝙ sic ꝓcedit per viaz inquisitionis. ⁊ facit. c. ingsitõis 9

de accusa. circa principiũ vbi dicit q̃ pōt supior penā moderari: nisi tale sit crimē q̃ ipediat ordinis executionē ⁊ bñficij retentionē ēt post pactā pniaz ergo vbicūq; ista cessant quantūcūq; graue sit crimē ēt magis adulterio poterit nedū eps: sed qlibet supior dispēsare vt non remoueatur ab administratione. Secus qñ ꝓcedit ꝑ viā accusatiōis: ⁊ ita itellige. c. at si clerici. d̄ iud.

10 ¶ Vtrū de iurib⁹ singulariū ꝑsonaꝝ sit ꝓcedēdū inqrēdo vel extra ordinē sine instātia ptis. ℞. Pa. in. c. ad nr̄az el. ij. de iureiur. q̃ nō: sed libello oblato ⁊ seruato ordine iuris: qd̄ ēt sequit̄ Jo. an. in. c. fi. de fo. cōpe. li. vj. ēt si factū allegat̄ notoriū. facit. l. ad peremptoriū. ff. de iud. ⁊. l ꝓperandū. C. eo. ⁊ aut̄. q semel. C. quō ⁊ qñ iudex. vbi patet q̃ iudex ñ dz citare absentē nisi pte petēte: ⁊ si aliter citat nō valet citatio: vt no. i. c. j. d̄ iud. Qd̄ limita ꝑm Bart. in. l. iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec. nisi sit causa miserabiliū personarū que se iuuare non possunt.

11 ¶ Quid si testes interrogent̄ sup occultis criminib⁹. ℞. q̃ nō debēt rñdere si inqsitio sit generalis: nisi de crīe de q̄ infamia ꝓcessit. d. c. q̄liter ⁊ qñ. el. ij. multo minus si inqsitio sit spālis ꝯ aliquē. Si vō infamia ꝓcessit ꝯ aliquē: tūc testes dicēt sup oibus q̄ sciūt de eo qd̄ inqrit̄ veritatē ēt si illud qd̄ sciūt sit occultū: vt si de fornicatione agit̄ ⁊ vocat̄ aliqs q simul cuz eo fuit dz dicere secretas circūstātias: ēt eas q̄s secreto nouit dūmō sit infamatus de crīe sup q̄ fit inqsitio: puta cuz tali muliere cōmisit fornicationē: sz si tm̄ de fornicatiōe eēt infamat⁹ nō exp̄ssa aliq̄: tūc nō dz testis reuelare fornicatricē occultā. hec no. Jnno. ⁊ Host. i c. q̄lit. el. j. Jo. ⁊ Arch. ij. q. v. hz hoc.

12 ¶ Vtrū ille ꝯ quē fit inqsitio teneat̄ dicere veritatē sup certo crīe iterrogatus. ℞. q̃ sic. si fama sit ꝯ eū. de q̄ vide s̄. Confessio delicti. in prin.

¶ Quid est indiciuz ⁊ quō ꝑ indicia potest procedi contra aliquē ad inquisitionē. vide. s̄. Jndicium. 13

Inquisitor heretico rū mior epo esse nō pōt nisi q̄dragesimū etatis sue annū attigerit. Cle. dolētes. de hereticis

¶ A qbus pñt tales inqsitores instituī. ℞. glo. in. d. cle. dolentes. q̃ ꝑ ministros vel ꝓuinciales illoꝝ ordinū qb⁹ a sede aplica est cōmissū. Jtē ab epis vel capitulis sede vacante. vt in. d. gl. 1

¶ Vtrū ꝑfati inqsitores possint alijs cōmittere vices suas. ℞. glo. d. cle. q̃ sic. ⁊ cōmissarios quos dant vocam⁹ vicarios vel substitutos cle. j. §. porro. §. notarij. de hereti. 2

¶ Vtrū inqsitores ꝑfati possint se impedire de diuinatiōib⁹ aut sortilegijs aut vsuris. ℞. q̃ de diuinatiōib⁹ ⁊ sortilegijs si māifestū sapiūt heresim pñt se intromittere: vtputa qz faciūt manifestas inuocationes demonū attribuēdo demonib⁹ aliqd̄ diuinū. Secus si solū inuocāt ad exercendū opera que naturalit̄ pñt: qz tūc talis iuocatio nō sapit heresim ꝑm Oldra. al's nō pñt ēt si sapiūt heresim: sed nō manifeste. similiter nec de vsuris. tex. est in. c. accusatus. §. sane. de here. li. vj. 3

¶ Sed nūqū inqsitores poterūt ipsi cognoscere an sapiat heresim vel ne. ℞. q̃ nō. qz iurisditio est sibi attributa existēte ꝯditione: vt no. gl. in. d. c. accusatus. ⁊ glo. i. c. j. de offi. dele. li. vj. q̄ vr̄ ꝯtraria intelligēda est vera q̃ inqsitor pōt cognoscere an sapiat māifeste heresim qñ certū ē q̃ sapit heresim: sed dubitat̄ an sit manifesta vel nō: qz tūc pōt recipe ꝓbationes an sit manifesta 4

Et intelligo manifesta ꝑm glo. eandē: qñ illa q̄ notoria sūt: ⁊ ita patentia: ꝙ nulla tergiuersatiōe celari pñt. de verbo. sig. ex ꝑte. de coha. cle. ⁊ muli. c. fi.

5 ¶ Que ꝓhibent ꝑfatis inqsitoribus. ℞. ꝙ nō extorqueāt pecuniā pretextu officij inqsitiōis qbusuis modis illicitis Itē ꝙ nec sciēter acceptēt bona ecclesiarū ob delictū clericoꝝ: aut fisco applicent: ꝙ si ꝯfecerint: tā ipsi q̄ eoꝝ cōmissarij: ⁊ etiā epoꝝ aut capituloꝝ sede vacante sunt excōicati ipso facto nec poterūt absolui añ satisfactionem pecunie sic extorte: nisi in mortis articulo. cle. dolētes. d here. Itē districtiꝰ ihibet eis ne abutant quōlibꝫ portatione armoꝝ. Itē ꝙ nō habeāt nisi officiales necessarios. d. cle. dolētes. Itē ꝑcipit tā epis q̄ alijs inqsitoribus ꝙ nō imponāt maliciose aut fraudulent crimē heresis alicui: aut ꝙ impediāt executionē officij inqsitiōis false. Itē ꝙ odio gr̄a: vel amore lucri: aut comodi tēporalis obtentu ꝯ iusticiā ⁊ ꝯ ꝯsciam nō omittāt ꝓcedere vbi est ꝓcedendū: al's eps ꝑ triēniū suspensus est ab officio ⁊ eius supior hoc faciēs. Inferiores v̄o epis sunt excōicati excōicatiōe papali. Cle. mltoꝝ. de here. Qd bñ no. ꝯ istos inqsitores q citant aliquos ꝓ hereticis q tñ non sunt: qꝛ sūt excōicati ipso facto. Itē ꝙ nō pñt de crie heresis inqrere ꝯ epos nisi in lr̄is aplicis expresse vt possint hec facere ꝯtineat. vt in. c. inqsitores. de here. li. vj. Itē inqsitores ordinis minoꝝ nō possūt se itromittere de ordine ꝑdicatoꝝ. Nec inqsitores de ordine ꝑdicatoꝝ de ordine minoꝝ pretextu cuiuscūq̄ heresis: vt in priuilegijs eoꝝ aliter sunt excōicati ipo facto: ⁊ est papalis ꝑ extrauagantē Pau. secundi.

6 ¶ Utrū inqsitores hereticoꝝ possint ꝓcedere ꝯ illos xp̄ianos q ad ritum transeūt iudeoꝝ. ℞. ꝙ sic. dūmō metu mortis absolute seu precise nō fuerint baptizati. c. ꝯ xp̄ianos. de here. li. vj.

7 ¶ Utrū officiū inqsitiōis eis ab aplica sede cōmissū expiret ꝑ mortē romani pontificis concedentis. ℞. ꝙ nō. vt in. c. ne aliqui. de here. li. vj.

8 ¶ Utrū inqsitores possint indicere silentiū oībus ꝑdicatoribꝰ. ℞. ꝙ nō. nisi solū q̄stuarijs qñ ꝯtinget ꝯgregatiōꝫ fieri ꝓ negocio fidei vel dictoꝝ q̄stuarioꝝ predicatio eidē negocio impedimentū afferret. c. vt officiū inquisitionis. de here. li. vj.

9 ¶ Utrū inqsitores prefati possint ꝯuocare clerū ⁊ populū ciuitatū vl' castrorū aut alioꝝ locoꝝ. ℞. ꝙ sic. ꝓut negocio fidei viderint expedire. Sil'r ꝯcedit eis: vt aduocent peritos quoslibet vt in sentētijs hmōi ꝓferendis ꝯsiliū ꝑbeant: ⁊ ꝙ tales ꝑitos aduocatos vt eis obediāt in ꝑfatis ꝯsilijs dandis in virtute obediētie possint cogere. c. vt cōmissi. de here. li. vj. Ex quo aduerte ꝙ nō pñt ꝑcipe sub obediētia ⁊ minꝰ sub excōicatiōe clero ⁊ ppl'o vt vadāt ad eoꝝ ꝑdicatiōes ꝯ qd sepius faciūt dicti inquisitores ⁊ nō valet.

10 ¶ Utrū inqsitores ꝑfati possint ꝓcedere ꝯ aliq̄s sine epo. ℞. ꝙ citare capere ac tute custodie mancipare: necnō in vinculis ac manicis ferreis ponere ⁊ inqrere ꝯ illos q̄s iusticia pro hmōi crie ꝯcedi possūt: sꝫ tradere carceri: ita atroci q magis ē ad penā q̄ custodiā: aut exponere tormētis: aut ad sententiā ꝯ illos nō pōt eps sine inqsitore vel inqsitor sine epo aut delegato capituli sede vacante si sui adinuicem copiā valeāt hr̄e ifra. viij. dierū spaciū postq̄ se reqsierint: ⁊ si secus ꝑsūptū fuerit irritū est ipso iure cle. j. de here. ⁊ ibi ponit de carcere: ⁊ clauibus ⁊ officialibus. ⁊ dic vt ibi.

¶ Quomō ꝓcedēt inqsitores p̄fati
ꝯ aliquē. R. ꝙ si per viā accusatiōis.
seruēt ordinē suū. Si per inqsitio-
nē. faciāt que sup̄ dixi d̄ indicijs ⁊ in
qsitione. Excipit̄ tñ ꝙ accusatores
vl̄ testes seu d̄ponētes qñ ꝓpter po-
tentiā personaꝝ ꝯ quas d̄ponūt aut
accusāt graue ꝑiculū imineret eis si
noia eoꝝ publicarent̄: tūc nō publi-
ce sed secrete corā diocesano vel eo
absēte vicario ipsi⁹ qñ inqsitores ꝓ-
cedūt. vel ep̄s aut ei⁹ vicarius corā i
qsitore si comode pōt ⁊ aliqb⁹ alijs
ꝑsonis ꝓuidis ⁊ honestis iurisq̄ ꝑi-
tis totū ꝓcessum sup̄ q̄ d̄liberāduz ē
manifestēt. ⁊ de ipsoꝝ cōsilio ad sen
tentiā vel cōdēnationē ꝓcedere pos-
sunt ⁊ plena fides talib⁹ testib⁹ adhi
bet̄: lz eorū noia nō fuerint ꝓmulga
ta: ⁊ possunt p̄cipere inqsitores p̄fa-
tis honestis ꝑsonis sub pena excōmu
nicatiōis quā incurrāt ipso facto ne
reuellēt predicta noia. ep̄s tñ nō pōt
p̄cipere inqsitori: nec inqsitor episco
po. Sz Papa p̄cipit in virtute obe-
dientie vt teneāt secreta. Cessante tñ
tali ꝑiculo debēt accusatoꝝ ⁊ testiuz
noia publicari. Itē pñt ꝓcedere sim
plr̄ de plano ⁊ absq̄ aduocationū: ⁊
iudicioꝝ strepitu ⁊ figura. vt in. c. fi.
de here. libro sexto. Itē ꝙ ꝓcedēdo
per viam inqsitionis excōmunicati ⁊
participes: vl̄ socij criminis admittū
tur ad testimoniū ꝯ hereticos rece-
ptatores. d̄fēsores. fautores: ⁊ credē-
tes eorum si ex circunstantijs vera
dicere presumantur. c. in fide. de he-
re. libro sexto. Secus si ꝓcedatur ꝑ
viam accusationis vel exceptionis.
quia tales non admittuntur secundū
Joan. Andr. ibidem. Item religio-
si omnes qui ante religionis ingres-
sum erant notarij quātūcūq̄ sint in
sacris libere istd̄ officiū tabellionis
possunt exercere quo ad oia que ad
officium inquisitionis pertinent non
obstante aliquo statuto ꝯtrario dcō
c. est vt officium.

¶ Item nota ꝙ statutū loci per qd̄ 12
officiū inqsitionis directe vl̄ idirecte
ipediret̄ vl̄ quōlibz retardaret̄ ipso
iure est nullius roboris: ⁊ per censurā
ecclesiasticam possunt cogi rectores
illorum locorum ipsa reuocare vl̄ mo
derare vt nō impediant. c. statutum d̄
here. li. vi. Et etiam possunt aduocar̄
brachiū seculare per censuram eccle
siasticā ꝯ hereticos. vt i. d. c. vt offm̄.

¶ Item statutum de duabus dictis. i 13
c. nonnulli. de rescrip. non impedit i
quisitionis officium vt in. d. c. statutuz
Item s̄m Jo. an. possunt procedere
contra hereticum licet alibi commise
rit crimen si in sua inqsitōe inuenitur

Insignia Utrū possit
qs sibi assu
mere. R. Pa. in. c. dilecta. de
exce. prela. cōiter tenetur ꝙ sic. ⁊ ar-
ma sicut ⁊ nomen assumitur ad placi
tum vt agnoscatur ab alio. Insti. d̄ le.
§. si quis in nomine. ⁊. l. ad recogno-
scendum. C. d̄ ingenu. ⁊ manu.

¶ Utꝝ insignia alteri⁹ possit qs assu 1
mer̄. R. Pa. i. d. c. dilecta ꝙ sic. sicut
⁊ nomē ꝙ limitat veꝝ nisi illi cui⁹ sūt
p̄tēderēt aliqd̄ dānū. vt puta faciōro-
sus assumēs arma alteri⁹ posset ille of
fendi loco facinorosi. ⁊ tal̄ iplorar̄ p̄t
offm̄ iudicis. ⁊ index pōt ꝓhibēr̄ qꝛ
ad eū ipectat qes ppl̄oꝝ. l. i. §. qes. ff.
d̄ of. p̄fec. vr. Idē dic vbi iterest reipu
blice sic̄ si aliqs accipit isignia bōi ar
tificis q ñ ē ita bon⁹ ⁊ ita d̄cipiūt̄ ppl̄i
d̄ hoc hēs ꝑ bar. i tractatu d̄ isignijs
⁊ armis.

¶ Utꝝ qs possit assumere isignia di- 2
gnitatis. R. ꝙ nō si nō hz illā dignitatē
al̄s ē falsarius. l. eos. ⁊ ꝙ ibi no. ff. de

falsa. Facit. c. i. de cleri. nõ or. mi.

Inscriptio secundum aliq̃s ē qñ accusator profitetur v̄a q̃ in libello sunt. vel ꝑm alios cum profitetur se velle prosequi vsq; ad finem. Sed ꝑz alios ⁊ verius inscriptio est qñ accusator se obligat ad penã talionis. i. similem q̃ talio ꝓprie idez est q̃ repsentatio ad ꝯsile. ⁊ hãc tz Jo. an. ⁊ gl. in. c. super his. de accu. ⁊ ꝓbatur i. c. tue. de ꝓcura. ⁊ seqtur Pa. in. d. c. super his. ⁊ de istis opinionibus dicitur in. l. si cui. in princi. ff. de accusa. l. in cãis. C. de accusa.

¶ Utr̃ accusãti sit necessaria iscriptio. R. gl. ⁊ doc. i. c. sup his. q̃ sic. nisi in. viii. cãibus ⁊ ibi vide. Et lz iscriptio nõ fiat tñ deficiens debet puniri pena talionis ꝑz Accursiũ. in. l. ii. C. de fi. instru. ⁊ Bar. in. l. si cui predicta

Institutio seu instituer ꝑz hosti. ē ecclie vl' eccliastici bñficij collatio

1 ¶ Quis pót istituer. R. d̄ iur̃ cõi eps Itē capl'm sede vacante. de insti. ⁊ si capl'm li. vi. Item ille qui hz ex delegatione epi. de insti. ex frequentibus. Item q hz hoc d̄ consuetudine. c. cũ venissent. de insti. dũmodo sit cleric⁹ talis tamen ab isto institutus non debet administrare nec possessionez ecclesie adipisci nisi de consensu dioecesani ⁊ eius auctoritate. d. c. ex frequẽtibus. Item abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure possunt curã cõmittere sine pñtatione epo facta. ar. a contrario. de preben. c. in lateranẽsi. de capel. mo. c. presbyteri. libro. vi. xvi. q. ii. visis.

Intentio accipitur dupliciter vel ꝓut est motus. vel motiuum voluntatis. vel prout dicit finem intentum. ⁊ isto ꝑo modo hic accipio.

¶ Utr̃ intẽtio habitualis sufficiat ad meritũ bõe actõis. R. S. Bo. i. ij. di. xxxvi. q. vl. ꝑmi. ar. i fi. q̃ si loq̃mur d̄ itẽtõe hitualis q̃ qs refert ad deũ in gnãli oĩa opa diei vel ãni. sic talis nõ sufficit ad meritũ. Sz si loq̃mur d̄ itẽtõe hitualis q̃ qs refert aliqd̄ op⁹ ad deũ in ꝑmordio illi⁹ opatõis vl' alteri⁹ ad quã illa ꝯsequẽter se hz: itaq̃ op⁹ sequẽs directã hz ad op⁹ ꝑmũ ordinatõez vl' ꝯsequẽtiã. sic tal' sufficit ad meritũ. Uñ si aliqs itẽdit pro eo dar̃. C. marchas ⁊ icipit hodie dare vnã cogitãdo d̄ deo actualit̃. postea dat alĩ: ⁊ nihil d̄ deo cogitat. tñ actiones ille sũt ei oẽs meritorie ⁊ fructuose: ⁊ ꝑ hũc mõuz ē i viris r̃ligiosis q i ꝑncipio ex caritate d̄uouerũt portar̃ religõis põd⁹. qcqd. n. faciũt q̃ ad sue r̃ligõis obꝑuãtiã spectat ex ꝑma itẽtiõe ē eis meritoriũ ad salutẽ: nisi q̃ absit ꝯria itẽtio supueniat. Si ãt op⁹ alteri⁹ generis iciperet oporteret q̃ itẽtio r̃nouaret̃ vt illd̄ op⁹ eẽt meritoriũ. vñ si r̃ligiosus ad ea q̃ ad religionẽ ñ spectãt vult se exercer̃ oz q̃ itẽtionẽ r̃nouet: q̃ illa hitual' ad illã ñ se extẽdit. ⁊ iõ ñ est pue securitatis ⁊ vtilitatis r̃ligionẽ itrar̃. Dicit ẽt idẽ. S. Bo. ibidẽ q̃ itẽtio hitual' q̃z uis d̄ deo ñ cogitet. actualr̃ tñ si ex sola bõi opis ꝯsideratõe caritas ꝓmpta vl' aliq̃ alia virt⁹ caritate iformata ad ipz bonũ op⁹ iclinat ipz ē meritoria. sic vir obediẽs meret̃ obediẽdo ꝑlato ꝑcipiẽti sibi ẽt si nihil cogitet d̄ deo: sz solũ ꝯsider̃t q̃ ē bonũ obedir̃

¶ Utr̃ op⁹ ab itẽtõe r̃cipiat q̃titatẽ siue bõi q̃ ad bõa. siue mali q̃ ad mala. R. S. bo. di. xxxx. ar. i. q. ij. q̃ q̃titas bõitatis ⁊ malicie corrũdet q̃titati itentionis secunduz quod quãtitas itẽtõis attẽdit̃ q̃tũ ad actũ itẽdẽdi. sz

inquātū attēdit ex pte intēti nō semp
correspōdet. Vñ gl. sup illd Matth.
xij. bonus hō ꝛc. dicit quātū bonū in-
tendis tantū facis. dicit idē. S. Bo. ꝙ
si li tantū ꝛ quātū sūt aduerbia sic di-
cūt quātitatē actus intēdēdi: ꝛ verū ē
generalit siue respectu maloꝝ vel bo-
noꝝ: qꝛ quātū actus intēdēdi ē magis
ītensus in bonitate vl malicia tm̄ opa
tio exterior ē bona vel mala. oē eni me
ritū vel demeritū ad actū volūtatis re
ducit: lꝫ circūstātie exteriores aliquo
mō faciāt ad volūtātis deprauationē.
Si vō li tātū ꝛ quātū sūt noia: tūc di-
cūt quātitatē ex pte intēti: ꝛ sic nō ve-
rū generalit: qꝛ nō semp opi exterius
facto mēsurat intētio: qꝛ frequēter hō
ītēdit magnū bonū ꝛ nō facit: ꝛ mini-
mū bonū ex hūilitate: ꝛ facit magnū.
3 ¶ Utrū opus ab intētiōe recipiat q̄li-
tatē. s. bonā vel malā. ℞. S. Bo. vbi. s̄.
q. j. ꝙ intētio bona vl mala dr̄ duplicit
¶ Primo mō bona dr̄ in q̄ est pfecta
ꝛ bona ordinatio opis ad finez. ꝛ hoc
mō nō tm̄ respicit bonitatē finis: sꝫ ēt
rectū ordinē eius q est ad finē. Et hoc
est qd dicit Ber. ad Eugeniū exponēs
illud. si ocul⁹ tuus simplex: ꝙ ad hoc
ꝙ oculus sit simplex reqrunt duo ne
cessario. s. ꝙ veritas sit in electione: ꝛ
charitas in intentiōe: qd est dicere ꝙ
amat qd est amādū: ꝛ eligit qd est eli-
gendū. mala dr̄ in q̄ est ordinatio indi
recta: ꝛ sic est verū generalit ꝙ ꝑm in
tētionē q̄lificat op⁹ exteri⁹. ¶ Scdo
mō dr̄ intētio bona: qꝛ qd finalit intē-
dit est bonū: ꝛ isto mō non q̄lificat: qꝛ
si qs furat vt faciat elemosynā vel mē
tit vt ꝯuertat aliquē: nō dr̄ bñfacere:
sed q̄ ad maliciā nō hꝫ instātiā: qꝛ ma
licie intētiōis imputat oē opus factuꝫ
qualecūqꝫ sit: qꝛ deus cor interrogat
p̄ncipalit. ꝛ de istis ītelligit magis cor
dis inspector est dñs q̄ꝫ opis. xv. q. vj.
c. j. ꝛ illud. reā linguā nō facit nisi rea
mens. xxij. q. j. c. hoies. ꝛ. c. se. ꝛ mister
legis volūtarie occidens malefactorē
homicida reputat. xxiij. q. v. c. cū hō.
ꝛ illud qd no. xli. dis. qsqs. ꝛ. xxj. q. iiij.
c. oīs iactātia. Nō obstat ꝙ nō sic est
in bono: qꝛ plura reqrūt ad ꝯstructio
nem q̄ꝫ ad destructionē.
¶ Utrū intētio bona absqꝫ opib⁹ va- 4
leat ad meritū. ℞. S. Bo. vbi. s̄. ꝙ si
ille hꝫ facultatē bñ opandi ꝛ oportu-
nitatē opandi: sic nō sufficit intētio: qꝛ
nec bona volūtas dꝫ dici sed semiple-
na. Si vō facultas nō adest tunc bo-
na intentio ꝛ bona volūtas sufficit ad
meritum vite eterne.
¶ Utrū opera exteriora addāt aliqd 5
supra meritum bone volūtatis. ℞. S.
Bo. vbi. s̄. ar. ij. q. j. ꝙ aut loqmur de
p̄mio substantiali. ꝛ sic de ꝯdigno ni-
hil addit opus extrinsecū: qꝛ quātitas
meriti pensatur ex quātitate radicis.
De ꝯgruo tñ absqꝫ dubio opus priui
legiatū addit. s̄. bonā intētionē ꝛ volū
tatē ꝓ eo ꝙ volūtas i illo ope p̄parat
ꝛ disponit ad susceptiōꝫ maioris gr̄e
p quā digna est maiori retributōe. Si
aūt loqmur de premio accidētali: sic
opus extrinsecū addit supra bonā vo
lūtatē sicut priuilegiatū: ꝛ alia etiaꝫ q̄
dispositiue addūt ad rōnē meriti: qꝛ
excitāt actū volūtatis ad bonū: ꝛ radi
cationē ꝛ ꝯseruationeꝫ gratie. ꝛ illud
Martini. palmā tñ ꝛc. itelligit nō de
palma q̄ est aureola: sꝫ d palma q̄ est
respectu p̄mij essentialis q̄ dr̄ aurea.
¶ Utrū euentus sequēs addat ad bo 6
nitatē ꝛ maliciā act⁹ exterioris. ℞. Tho.
prima scde. q. xx. ar. v. ꝙ aut est preco
gitatus. ꝛ sic addit. Aut nō est p̄cogi-
tatus: ꝛ tūc aut p se sequit vt in pluri-
bus: ꝛ sic addit. Cōstat eni actū ex ge
nere solo esse meliorē ex quo seq pñt
plura bona: ꝛ peiorē ex q̄ plura mala.

Aut seqt̄ p accidēs. ⁊ ut l pauciorib⁹. ⁊ tūc nō addit. ñ eni iudicat̄ de re ali/ q̄ qd̄ ē p accidens. sed tm̄ qd̄ ē per se.

7 ¶ Utr̄ qs p itētionē possit opa sua vl̄ alioꝝ alteri applicare. ꝛ. ꝟm Asteñ. ꝙ sic. ⁊ fit triplr̄. ¶ Prio mō in singula ri. ut cū ꝓ alio determinate satisfacit. ⁊ sic qlibet pōt alteri bona sua cōicar̄. ¶ Scdo mō in spāli. ut cū qs orat ꝓ cōgregatiōe sua ⁊ suis familiarib⁹ ⁊ benefactorib⁹. ⁊ ad hoc etiā ordinat opa sua satisfactoria. ⁊ sic ille q ꝑest religioni pōt illa opa cōicare alij applicādo intētionē eoꝝ q sūt de sua ꝯgregatiōe ad hūc determinate. ¶ Tertio modo in generali. ⁊ sic q ꝑest ecclie gñaliter pōt opa illa cōicare applicādo suā intētionē ad hūc vel ad illū. ⁊ ideo q ꝑest ecclie gñali pōt cōicare ea q̄ sūt cōgregationis ⁊ huius hois. sed nō ecōrio. ꝑma cōicatio ⁊ scda nō dr̄ indulgētia sed tm̄ tertia ꝓpter duo. ¶ Primo qr̄ p cōicationes illas prias lz absoluat̄ hō a reatu pene quātū ad deū nō absoluit̄ tm̄ quātū ad satisfactionē ad quā est obligat⁹ ex ꝑcepto ecclie vl̄ cōfessoris sed p tertiaz sic. ut. s. pz indulgētia. ¶ Scdo qr̄ in vna cōgregatione nō est sufficiētia meritoꝝ ut sibi ⁊ alijs valere possint sicut est in ecclia romana ꝑcipue ꝓpter meritū xp̄i. ⁊ ille solus q ipsi ꝑest pōt p intētionē suā applicare opa alioꝝ alijs q̄ dñr̄ idulgētie. alij aūt habent ex eius concessiōe.

8 ¶ Utr̄ actio ꝓcedēs a volūtate deliberatiua si p intētionē ad deū nō ordinatur sit mala seu pcm̄. ꝛ. ut colligo e sctō Bo. i. ij. di. xli. q. i. ar. iij. ꝙ aut hoc ꝓuenit p inordinatā affectionem siue ꝯuersionē ad creaturā. ⁊ sic ē mala ex ꝯuersione. Aut ꝓuenit ꝓpter opātis negligentiā. ⁊ sic est mala ex omissiōe. Aut ꝓpter opantꝫ infirmitatē ⁊ miseriā ⁊ hoc neutro mō ē mala sz indifferēs. deus eni decreuit ꝑp suā pietatē ⁊ ꝑp nr̄am infirmitatē multas opatōes nō iputare nob neqꝫ ad meritū neqꝫ ad demeritū. ⁊ ꝯsequent̄ tales opationes respectu nr̄i nō vident̄ bone moralit̄. nec male. ut cū qs loqt̄ alicui ex nāli pietate. vel aliū salutat ex vrbanitate. vl̄ facit ex necessitate nāe. puta comedit ut reficiat̄ ambulat vt recreet̄ nec tñ hoc refert i deū. tales eni actiones nō sūt meritorie. qr̄ ad deū nō referunt̄. dicere ꝙ esset demeritorie durū videret̄ cū nō fiāt ꝓpter inordinatā cōuersionē ad creaturā. nec omittūtur ad deū referri agentꝫ negligētia sz tm̄ ꝓpter quādā ifirmitatē q̄ ē in nob ex corpe corruptibili aggrauāte aiam. Nec obstat his Gre. super illd̄ Mathe. xiij. De oi v̄bo ocioso ⁊c. vbi dicit ꝙ v̄bū ociosū ē qd̄ caret rōne iuste necessitatꝫ uel pie vtilitatꝫ. qr̄ vt dicit Ricar. in. ij. di. xl. nō semp oz ꝙ act⁹ explicite ad finē q ē deus referat̄ ut nō sit ociosus. xiij. ꝙ referat̄ ad bonū finē vl̄ ciuilē uel corpis necessitatez aut honestā recreationē. Soluz ergo ille dr̄ ociosus q nō refert̄ ad aliquē bonū finē. Meritori⁹ aūt vite eterne solus ē act⁹ q ordinat̄ p intētionē ad deū. aut merito ꝯdigni si fiat ex caritate. vl̄ cōbigni si fiat ex̄ caritatē. Demeritorius vero si non referatur in deuz ex inordinata conuersione vel omissione.

9 ¶ Utr̄ bonitas actual̄ volūtatꝫ addat aliquā bonitatē sup bonitatē ipsi⁹ habitus gr̄e. ꝛ. ꝟm Ricar. vbi. s. ꝙ actual̄ volūtas elicita a volūtate potētie per gr̄am addit habitui gr̄e bonitatez aliquā a deo remūerabilē q̄tū ad ꝑmiū sbale ita ꝙ ꝑmiū sbale habitui gr̄e ⁊ actib⁹ iteriorib⁹ volūtatꝫ p gr̄e habituz elicitis correspondet. vnde propter tales actus pl̄s habebit de ꝑmio subāli q̄ si sine ipsis a corpore decessisset.

Interdictum dicitur ab interdico iterdicis qđ idē ē qđ ꝓhibeo. ⁊ sic ꝑtinet ad iterdictum iuris canonici ex quo interdicit̄ administratio aliquoꝝ sacr̄oꝝ. ⁊ celebratio diuinoꝝ vl̄ executio aliq̄rū spūaliū ꝑz Inno. ⁊ sic ē eccliastica cēsura. Aliqñ dr̄ interdictū. i. inter duos datū vl̄ int̄ duo dicta ut Insti. de iterdic. in ꝑn. ⁊ isto mō accipit̄ in iterdict̄ a lege ciuili siue a ꝓtore. ⁊ q̄dā sunt publica ⁊ ista sūt. ix. q̄dā sūt ꝑuata ⁊ hec sūt. xxviij. đ qb⁹ vide gl. ⁊ doc. in. c. pastoral̄. de cā poss̄. ⁊ ꝓpri. ⁊ i. c. itē cū qs de resti. spo. ⁊ de istis hic nō itēdo tractare. sz vide si placet i speculo e. ti. Sz đ iterdcō ꝑmo mō dcō nec ēt itēdo dicere de interdicto q̄ aliqđ ꝑticulare spūale iterdicit̄. puta cū qs iterdicit̄ ab offō vl̄ a bñficio ⁊ hmōi. qꝛ de hoc dico. j. Suspēsio. sz hic itēdo solū tractare de iterdicto ex q̄ i aliq̄ t̄ra vl̄ ecclia vl̄ aliq̄ ꝑsone iterdicūt̄ a celebratōe diuinoꝝ ꝑceptōe sacr̄oꝝ aliquoꝝ pulsatōe cāpanaꝝ ⁊ ceteris. de qb⁹. j. dicā iterdictū. v.

1 ¶ Quot sūt spēs iterdci. ℞. ꝙ due vna hoiuz. alia locoꝝ. Interdictū hoiuz. aliud gñale. aliud spāle. aliud singulare. Gñale iterdictū hoiuz ē cū iterdicit̄ pplis regni. castri. vl̄ ville aut ciuitatis. Et sic aduerte ꝙ qñ iterdicit̄ ppl̄s vl̄ vniūsitas vl̄ cōe. ꝙ tūc nec loc⁹ nec clerus ē iterdict⁹. Itē ꝑm Cal. nec ꝑsone eccliastice q̄ ex toto sūt trāslate i eccliaz. qꝛ de ppl̄o nō sunt. xij. q. duo sic qñ iterdicit̄ cler⁹ tñ. nō ē interdictus ppl̄s nec vniuersitas vl̄ cōe. qꝛ sūt diuersa clerus ⁊ ppl̄us. de sē. exco. si snia li. vi. Uñ cl̄ici pñt celebrare sicut ꝑus ꝑm Jo. an. i. d. c. si snia. s. alta voce pulsat̄ cāpanis. interdictis tñ exclusis. qꝛ ꝓhibitō. c. qđ i te. de pe. ⁊ re. ⁊. c. nō ē vobis. de spon. ⁊ moderatio. c. alma. đ sen. exco. li. vi. Intelligit̄ qñ locus est iterdictus. ⁊ nō expresso loco in snia iterdicti nō hz locū cessatio diuinoꝝ ⁊ alia q̄uis sit generale. Cal. tamen tenet ꝙ debet seruari moderatio. d. c. alma. Sed nō credo ei. Dic ergo ꝙ possunt cl̄ici alta voce celebrare sicut ꝑus ⁊ in ecclesijs suis alta voce. ⁊ ꝙ in isto cāu possunt admitti omnes qui nō sūt đ populo illo ⁊ non sunt causa interdicti. tenet Archi. in. d. c. si sentētia. ⁊ Fede. consilio. lxx. Similiter ꝑm Cal. illi possunt admitti qui de illo erant populo sed domiciliū transtulerūt. Asteñ. tamen. li. vij. ti. xvi. tenet ꝙ non nisi absoluantur ex quo semel fuerunt interdicti: sed dictum Cal. est verius ⁊ sequitur Ge. i. d. c. si sentētia. ⁊ etiam absentes excusantur donec sciant. c. apostolice. de cle. exco. mi. postq̄ sciunt tenentur seruare.

¶ Utrum populus non interdictus si fiat de populo taliter interdicto efficiatur interdictus. ℞. ꝑm Cal. ꝙ sic. 2

¶ Utrun bānitus qui est de populo interdicto sit amplius interdictus. ℞. ꝙ sic si ad tempus est bannitus. quia ad huc ciuis est ⁊ de populo. l. relegati. ff. de interdic. ⁊ relegatis. 3

¶ Sed nunquid habitantes in ciuitate qui non sunt neq; ciues neque de populo illius ligantur interdicto. ℞. ꝙ non. d. c. si sententia. sed ligantur illi qui sunt facti ciues ex gratia. licet ibi non habitent. 4

¶ Utrum impuberes populi interdicti sint similiter. ℞. Jo. đ deo. ꝙ si nō sunt doli capaces non sunt interdicti. Secus si sunt doli capaces. 5

¶ Quid de mulieribus que viris contradicunt ⁊ alijs hoibus qui pro posse resistunt. ℞. Jo. de deo. ꝙ nihilominus ex quo sunt đ illo ppl̄o ꝙ sūt iterdicte. 6

¶ Speciale interdictū hominum est 7

cũ interdicit aliqd collegiũ vl vniuer
sitas in populo inclusa puta studiũ pa
pie ⁊ hmõi vel caplm. Nã interdicto
caplo vel collegio uel vniuersitate sin
gule psone de ipsa sunt interdicte sm
Jo.an.⁊ Ge.in.d.c.si sentẽtia.⁊ istud
cõprehendit tam clericos q̃ laicos q
sunt de illo collegio uel vniuersitate.
8 ¶ Sed quid si interdicat familia ali
cuius nunqd clici de eius familia erũt
interdicti.R. Rodoñ.q sic nisi specia
liter eximant. Uñ aduerte hic sm Ar
chi.⁊ sequit Ge.in.d.c.si sentẽtia.q i
terdicto collegio vel vniuersitate clici
q non sũt de illo collegio vel vniuersi
tate poterũt ianuis aptis ⁊ pulsatis cã
panis alta voce celebrare excõicatis ⁊ i
terdictis exclusis. Secꝰ vbi esset iterdi
ctus locꝰ.qz nõ pñt nisi sm q.j.dicã.
9 ¶ Utrũ si iterdicant doctores omnes
alicuius ciuitatis intelligant iterdicti
clerici qui sũt doctores.R.q nõ p glo.
in.d.c.si sententia Silr si interdicunt
clerici nõ veniũt religiosi nõ habẽtes
dignitatẽ.⁊ de hoc vide.s. Clericus.i.
Ge.tñ in.d.c.si sentẽtia.dicit q clero
interdicto veniũt clici seculares regu
lares conuersi ⁊ cõuerse: q ita sũt ad
eccliam trãslati q ꝓprie d pplo dici ñ
pñt. De q̃ dicto ego valde dubito.⁊ po
tius credo contrariũ nisi aliud ꝯstet d
mente.per ea q̃.s.dixi Clericus pmo
10 ¶ Quid si vnus de populo iterdicto
igreditur monasteriũ an possit diuinis
interesse sine relaxatione interdicti ge
neralis vel specialis.R. Fede.⁊ sequit
Ge.in.d.c.si sententia q sic quia desi
nit esse de populo ergo purgatur eius
lepra sine alia relaxatione.
11 ¶ Singulare interdictũ hoinũ dicit
cũ aliqua certa psona interdicit vel cẽt
incerta.ut cũ dicitur.qui fecerit sic sit
interdictꝰ ipso facto.⁊ isti quocunq
vadunt sunt semper interdicti: nisi ab
soluantur si interdictum non est ad tẽ
pus. Unde aduerte ⁊ no.bene q tales
interdicti siue generaliter siue specia
liter uel singulariter non pñt exercere
aliquẽ actũ concessorũ tẽpore interdi
cti.de quibꝰ.j.dicetur q pertineãt ad
ordines aut ad celebrationẽ diuinorũ
aliter essent irregulares uel suspẽsi se
cudum q infligitur pena violantibus
interdictum ut.j.dicetur.⁊ de tali iter
dicto non loquiiur.c.alma.
¶ Utrũ interdicti generaliter specia 12
liter vel singulariter sint vitãdi ab alijs.
R.sm Ho.Jnno.⁊ Ber.q sic in diui
nis officijs quando proprio nomine
seu alia certa locutione per sentetiam
sunt designati. Alij autem non sunt vi
tandi nisi a iudice specificent: nisi eo
rum offensa per quam sunt interdicti
esset multum notoria ita q nulla tergi
uersatione posset celari.c.tua nos.de
coha.cle.⁊ muli. Sed tu dic ut.s. Ex
cõmunicatio.viij.§.iij.

Interdictuz.ij.

locoruz. Aliud generale ut cũ
interdicitur regnuz vel prouincia vel
diocesis. Aliud speciale.ut cum inter
dicitur ciuitas aliqua castrum uel vil
la. Aliud singulare.ut cum interdicit
certa ecclesia uel capella vel certe ec
clesie.⁊ sic interdicto loco aut genera
liter vel specialiter aut singulariter nõ
sunt interdicti homines vel clerici ta
lis loci. Unde extra illa loca possũt au
dire diuina ⁊ sepeliri si ibi elegerũt se
pulturã vel ibi mortui fuerit: quia nõ
sunt interdicti nisi fuerint in culpa in
terdicti ponendi.tex.in.d.c.si senten
tia.no. Pa.in.d.c.quod in re.⁊ dicto
c.non est vobis. Aduerte tamen q id
quod statuitur in interdicto generali
locorum habet locum in interdicto
speciali loci. Et hoc ideo qz interdicta

ciuitate vel villa intelligit̃ tota interdi
cta gñaliter ⁊ iõ habẽtes p̃uilegiuꝫ ꝙ
tpe generalis ĩterdicti possint celebra
re submissa voce intelligitur generale
interdictũ. quando etiã aliqua terra ẽ
interdicta quo ad illã terrã. ut dicitur
⁊ no. in. c. cũ partibus. de verbo. signi/
fica. Inno tamem ⁊ Hosti. tenent ꝙ
ĩterdicta ecclesia aliqua ĩ penã populi
licet multi ex eis nõ deliquerit sꝫ solũ
vel domin⁹ vl̃ vniuersitas ꝙ talis po
pulus etiã qui nõ ẽ ĩ culpa nõ poterit
alibi eligere sepulturã apd̃ ecclĩaꝫ nõ
ĩterdictã nisi ex p̃uilegio spãli hoc ha/
buerit. Sꝫ hoc non credo verũ qꝛ. c.
quod allegat. s. ut priuilegia. de priuil.
loquitur quando ppl̃s est ĩterdictus.
¶ Quid si iudex dicat ĩterdico regnũ
1 frãcie. ℞. ꝙ interdictũ extẽdit̃ ad totã
terrã q̃ adheret ei tpe late snie siue ra
tione dñij siue rõe feudi. de postu. p̃la.
c. i. vel hꝫ gl. in. d. c. extẽdit̃ etiã ad ter
ras q̃ adherebãt ei p̃stãdo auxiliũ tpe
ĩterdicti ꝓlati. si v̄o dicat ĩterdico ter
ras regis frãcie. tũc ꝑm Rodoñ. non
extẽdit̃ ad feuda. qꝛ pene sũt restrigẽ/
de. sꝫ ꝯ cũ ẽ tex. d. c. i. ĩ v̄bo terrarum
ip̃i⁹. ⁊ iõ dic sil̃r eẽ ĩterdicta. qꝛ ĩ feudis
hꝫ vtile dñiuꝫ. ⁊ ẽt icludũt̃ terre ĩ qb⁹
solũ hꝫ vsufructũ ꝑm Jo. an. ⁊ sequit̃
Ge. in. d. c. si snia. Si v̄o aliquã terrã
hẽret in pign⁹ nõ eẽt interdicta qꝛ nõ
ẽ ipsi⁹ q̃ ad dñiuꝫ. secus si diceret ꝙ ĩ/
terdicit oẽꝫ terrã quã tꝫ qꝛ sic eẽt ĩter/
dicta. c. cũ Bertoldus. de re. iudi. quia
creditoꝛ habet possessioneꝫ veram pi
gnoꝛis. ff. de vsuca. l. serui.
2 ¶ Sed quid si hꝫ terrã cõem cũ alte
ro. ℞. Ge. in. d. c. si snia. ꝙ si est ĩdiuisa
non cõpꝛehendet̃ ne iustus patiatur.
Sec⁹ si est diuisa. qꝛ ps sua subiacebit
3 ¶ Utꝝ interdecta ciuitate veniãt ei⁹
suburbia. ℞. ꝙ sic ⁊ ẽt ꝯtinẽtia hedifi/
cia. Et idẽ dic. de interdicto castri vel
ville: lꝫ ꝓpꝛie non habeant suburbia.
vt in. c. si ciuitas. de sen. exco. li. vi.
¶ Sed quero qd dr̃ suburbiũ aut ꝯti 4
nẽs hedificiũ. Jo. d̃ deo dicit ꝙ subur
bia ĩtelligunt̃ illa q̃ sũt. j. vltimã portã
⁊ faciũt cũ ciuitate publicas functões
⁊ vocant̃ ad consilia ⁊ cõctiones. vel
dic ꝑm Ge. ꝙ dicunt̃ burgi ex̃ ⁊ ꝓpe
ciuitatẽ in quib⁹ dom⁹ sunt contigue.
Vel dic ꝙ suburbia dicunt̃ domus per
quas ẽ iter rectũ eundi ad ciuitatẽ vel
locũ ⁊ cõtinẽtia hedificia sũt pulchre
dom⁹ circa ciuitatẽ nõ intra suburbia
vbi nõ sũt burgi directe introducẽtes
ad ciuitatẽ. Glo. in. d. c. si ciuitas. dicit
ꝙ arbitrio iudicis ẽ relinquendũ que
dicant̃ cõtientia hedificia: qꝛ nõ dicit
tex. cõtiguis. sed cõtinentib⁹. Legiste
v̄o in. l. ij. ⁊. l. hedificia. ⁊. l. qui ĩ cõtinẽ
tibus. ff. de ver. signi. q̃si in idẽ coinci
dunt. Ego v̄o quo ad hoc attenderez
ad rõnem legis exp̃ssã ⁊ dicerẽ oĩa il/
la dici cõtinentia hedificia que ita sũt
pꝛope ciuitatẽ ꝙ in illis celebrãdo cõ
tẽneretur ecclĩastica censura. puta qꝛ
quasi ita comode eo conuenire p̃nt si
cut si non esset interdictũ. sed vbi non
cõtẽnitur pꝛopter hoc. puta distat per
miliare ⁊ est valde laboriosuꝫ illuc ire
nec passim ppl̃s potest eo conuenire
tũc nõ acciperet̃ sub hac significatõe
¶ Utꝝ dño vẽdẽte terrã interdictã si 5
ue general̃r siue spãl̃r. aut singulariter
alicui dño qui nõ est in culpa cesset in
terdictũ. ℞. ꝙ non ꝑm Ge. in. d. c. si sẽ
tentia. quia secũ poꝛtat onus suum.
¶ Utrũ dño emente terram post latã 6
sententiam interdicti contra omnem
suam terram. sit illa terra interdicta.
℞. ꝑm Ge. in. d. c. si snia. ꝙ non nisi la
toꝛ interdicti expꝛessisset nedum ter/
ram habitam sed habendam.
¶ Utrũ interdicta ecclesia sit interdi 7
ctũ cimiteriũ vel eius capella. ℞. ꝙ sic

si capella vel cimiteriū sunt contigua ecclesie alias nō. ⁊ ideo in nō ꝯtiguis posset celebrari. d. c. si ciuitas. §. fi.

Inte. dictuz. iij.

Itā ꝑsonaruz q̄ꝫ locorū quis pōt ponere. ℞. ꝙ oēs illi q̄ pñt excōicare vl' suspendere rōe iurisditōis ordiarie vl' delegate quā hñt sup illos q̄s volūt iterdicere. de v̄. signi. q̄rēti. de offi. de le. c. qꝛ pontificali. li. vi. Et quis pōt ex cōicare habes. s̄. Excōicatio. i. §. iij.

1 ¶ Utrū episcopi possint interdicere ꝑsonas singulares eccliasticas uel secu lares aut eorū loca vel terras que ha bent priuilegiū ne possint interdici. ℞. ꝙ sic. ⁊ etiā excōicare: nisi talia priui legia sint concessa regibus uel reginis aut eorū filijs uel religiosis non ratio ne persone sed ordinū uel locoruz. ut in. c. ne aliqui. de priui. li. vi. nec etiam possūt interdicere exēptos etiā indire cte. puta interdicendo ne eis vendant aut cōicent. ⁊ contrafaciētes sunt pu niendi. c. quanto. de priuile. rōe tñ de licti ⁊ ꝯctus posset. ut. s̄. Exēpt⁹. §. viii.

2 ¶ Utrū canonici ecclie cathedralis possint ponere i aliquo loco uel ecclia interdictuz. ℞. ꝙ non sine assensu epi. c. que sunt. de his que fi. a ma. par. ca.

3 ¶ Pro qua causa potest poni interdi ctū. ℞. ꝙ pro subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alterius quantitat. laicus aliquis non potest interdici ni si ex speciali auctoritate sedis apostoli ce ⁊ expressa. alias non tenet si ponat per extrauagantē Bonifacij. viij. que incipit. Prouide attendētes. Ponē dū est igitur pro culpa aut domini aut populi ⁊ huiusmodi nō singularis ali cuius persone que officiuz non habet generale. ut patet in. c. sane. de offi. de le. ⁊ in. c. non est nobis de spon.

4 ¶ Quomō debet poni. ℞. ꝙ ꝑcedēte monitione ⁊ in scriptis q̄ scriptura cō tineat causā sicut ⁊ de excōmunicatio ne dictum est. s̄. Excōicatio. ij. §. i. ⁊. ij.

¶ Utrū sit aliq̄ forma verboꝝ ꝑuāda ℞. ꝙ ñ necessario sz sufficit dicer̄ nos ꝓpter talē cām regnū uel castrum vel ecclia3 talē supponim⁹ iterdicto ⁊ hu iusmōi. ut no. i. d. c. sane. ⁊. c. ñ ē nobis

Interdictuz. iiij

In q̄bus casib⁹ incurrit̄ iterdi ctū. ℞. ꝙ gñale iterdictū ⁊ spāle locoꝝ in nouē casibus incurritur ipso iure. ¶ Primus qñ ciuitas in q̄ morit̄ sū mus pontifex non seruat dispositionē. c. vbi piculū de electione. li. vi. qꝛ tunc ipso facto ē interdicta. ut ibidē. ¶ Se cundus qñ ciuitas dat auxiliū cōsiliū vel fauorē insecutorib⁹ cardinaliū aut captoribus: aut ꝑcussoribus vl' māda toribus ꝑdictorū. aut socijs talia faciē tiū vel si infra mēsē saltē tales deliquē tes non punierit si pōt ipso facto ē in terdicta. de penis. c. felicis li. vi. exci pitur Roma. ¶ Tertius qñ collegiū vel vniuersitas ab ecclijs vl' ab ecclia sticis ꝑsōis exigit pedagia guidagia vl' alia ꝑ se vel per aliū de reb⁹ suis quas nō cā negociandi deferunt aut ad hu iusmodi soluēda compellit. tūc ipso fa cto oīs ciuitas castrū vel villa aut ali⁹ locus dicte vniuersitat vl' collegij sub iacet interdicto. de cēsi. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. li. vi. ¶ Quartus quando collegiū vel vni uersitas aut archiepi vel epi ⁊ alij taz superiores q̄ꝫ inferiores ecclesiastici sustinent penam quā incurrunt in con ducendo aut locādo domos vsurarijs alienigenis que eis imponitur in. c. i. de vsuris. li. vi. per mensē. de qua hēs. Usura. ij. §. xiij. nam post mensez terre omnes ipsorū sunt interdicte q̄ꝫ diu ijdē vsurarij i eis cōmorāt̄. ut i. d. c. i. ¶ Quint⁹ qñ clerici vel religiosi idu-

cũt aliquẽ ad vouendũ aut ꝓmittẽdũ de sepultura si in eoꝝ ecclia uł cimeterio eũ sepeliãt. tũc si ifra ꝺcẽdiũ. ecclie vbi ꝺ iuř venit sepeliẽdꝰ oia q̃ occasione sepulture habuerũt ñ restituẽt ẽt si nõ petanť. ⁊ cadaũ si petať ipso facto eoꝝ ecclie ⁊ cimiteria sũt iterdicta. c. aiaꝝ ꝑiculis de sepul. li. vi. ⁊ tã diu durat donec plene satiffacerit. vt ibidem. ¶ Sextus qñ ciuitas cõmittit aliqd i eꝑm suũ ut capiať. ꝑcutiať bãnieť ipo facto ẽ interdicta. Cle. si qs suadẽte de penis. ¶ Septimꝰ qlibet locꝰ vł loca i qbꝰ eꝑs detineť iuitus sũt iterdcã ipo iure. d. cle. si qs suadente. ¶ Octauus qñ religiosi exẽpti ecclias ⁊ decimas recipiũt a laicis sine ꝯsẽsu diocesanoꝝ vel excõicatos admittũt ad diuina seu iterdictos noiati aut istituunt uł destituũt icõsultis eꝑis i ecclijs ñ sibi pleno iure subiectꝫ. vł qñ hospitalarij ⁊ tẽplarij plusq̃ semel in ãno celebrãt i ecclia posita i loco interdicto uł defẽdũt ne cõfratres exẽptoꝝ seu ipoꝝ oblati qui in totũ nõ se trãstulerunt possint iudicari a locoꝝ ordinarijs. tunc ecclie eoꝝ ipo facto sũt interdicte ꝑm glo. in c. i. de iniuř. li. vi. ⁊ Archi in. c. eꝑoꝝ de ꝑuile. li. vi. ⁊ sequiť Pa. in. c. cuꝫ ⁊ plãtare. ꝺ priuile. ⁊ facit. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. q̃uis glo. in. d. c. cũ ⁊ plantare. ⁊ comũiter doc ibidẽ teneãt ꝙ non sint ipso iure. Sed prima opi. mihi videtur verior. ¶ Nonus ecclesia dicitur interdicta quando est poluta humano sanguine uel semine. de q̃ dic ut. s̃. Consecratio ecclesie. §. viij. ¶ Decimo icurritur interdictũ regni castri uel loci quando dñs coꝝ ipedit ne legatus aut nuncius pape possit exequi suũ officium ⁊ tam diu donec persisterit in tali contumacia. c. super gentes. de offi. lega. li. vi. extrauagans est. Aduerte tamẽ hic ꝙ lꝫ in supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas uel ecclesia ipo iure subiciať interdicto non tñ teneť quis illud seruare añ declarationẽ per iudicẽ fiendã: ita ꝙ in ea celebrãs ante dictã declarationẽ nõ incidit in penas statutas ꝯ nõ ꝑuãtes iterdictũ. de qbꝰ infra diceť. Interdictũ. vij. ⁊ hoc propter ꝯstitutionẽ constañ. concilij. de qua. s̃. Excõicatio. viij. §. ij. ¶ In quibus casibus incurriť interdictũ generale uel speciale personarum ipso iure. ℞. ꝙ i q̃ttuor casibꝰ. ¶ Primus quando episcopus comũitas uel vniuersitas imponit. exigit pel recipit collectas ab ecclesiasticis ⁊c. de quibꝰ in. c. clericus. de imu. ec. li. vi. seu quando bona deposita in ecclesiis arestauerit. occupauerit. uel arestari aut occupari fecerit: seu dederit in his auxiliũ: consiliũ: uel fauorẽ scienter: ipo facto est iterdicta. nec absoluitur nisi de speciali mandato sedis apostolice. nõ obstãtibus quibuscũq̃ priuilegijs. ut i. d. c. clericis q̃ tamẽ vacat ꝑ cle. vnica eodẽ. ti. ¶ Secundus quando vniuersitas uel collegiũ permittit in terris suis vsurarios alienigenas conducere domos. uel eis locat ad exercendũ fenus ipso facto est interdicta. c. i. de vsuris. li. vi. ¶ Tertius quando ꝑsona ecclesiastica regularis aut secularis quantũcunq̃ exẽpta ⁊ cuiuscũq̃ ordinis aut status existat scienter celebrat uel celebrari facit in locis interdictis nisi ꝑm permissionẽ iuris vel excõmunicatos publice. uel interdictos ad diuina officia uel sacramẽta aut sepulturã admittit: tunc ipso facto est interdicta ab ingressu ecclesie. ⁊ tam diu donec satisfecerit ad arbitriũ eius cuius sniam cõtẽpserunt. c. episcoporũ. de ꝑuile. li. vi. Hodie tamen sepelientes excõmunicatos publice aut nominatim interdictos sũt excõmunicati ipso facto. cle.

eos.de sepul. ¶ Quartus quando vniuersitas concedit represalias aut concessas extendit ad personas ecclesiasticas uel eorũ bona nisi.j.mensez reuocet ipso fato est interdicta.c.⁊ si pignorationes.de iniur.li.vi. Sunt alij casus interdicti de quibus.j. Suspensio primo.qui potius suspensiones nominantur q̃ interdictum cum etiam casu tertio precedenti.

Interdictuz.v.

que prohibentur tempore interdicti vel in loco interdicto exerceri.R.q̃ omne spirituale.quod reducitur ad sex.ut clarius intelligatur. ſm q̃ colligo ex Inno.Pa.⁊ cõmuniter doc.in.d.c.non est vobis.⁊.c.fi.de exce.prela.⁊.c.q̃ in te.de pe.⁊ re.⁊.c.fi. de sen.exco.li.vi. Unde aduerte ⁊ no. bene q̃ quicquid pertinet ad aliquod sex infrapositoruz intelligitur semper prohibitũ tempore interdicti: nisi vbi inuenitur in iure specialiter concessũ.

1 ¶ Et primo prohibetur omne exercitiũ deputatũ certo ordini ecclesiastico Et hoc procedit siue sint clerici presbyteri siue inferiores.ut no.Pa.in.c.ij. de cle.exco.mi. Et dicitur exercere officium deputatum certo ordini.puta quando dicit epistolaz vt subdiacon⁹ euangelium ut diaconus.uel offerendo calicem.vrceos ⁊ huiusmodi ut lector.uel exorcista ⁊ huiusmodi.ul' dicẽdo matutinum ⁊ aliud officium ut ebdomodarius ⁊ similia que conueniũt alicui ordini. Facit.c.si quis episcop⁹. el.ij.xi.q.iij. vnde talia exercentes sũt irregulares ipso facto. Secus esset si exerceret aliquod quod non est deputatum certo ordini ecclesiastico sicut cantans responsoria uel psalmos non officiando principaliter.sed tanq̃ quilibet alius laicus. Item nec auditio diuinorũ pertinet ad certum ordinem ⁊ talia exercentes tempore ĩterdicti nõ erunt irregulares nisi auctoriçãdo audirent diuina.puta.quia prelatus facit celebrare quia sic esset irregularis secũdũ glo.in Cle.Archiep̃o.de p̃uile.

¶ Utrum benedictio solennis episcopi sit prohibita tali tempore.R.q̃ sic quia eam facit ratiõe ordinis.xcv.di. c.ecce ego.nisi in festiuitatibus de quibus infra.non autem simplex prohibetur.nec benedictio pere uel baculi peregrinorum.quia non pertinent ad ordinem.⁊ idem potest dici de benedictione vestimentorum illorum qui volunt intrare monasterium uel tertium ordinez beati Francisci q̃ licite potest fieri. 2

¶ Secundo prohibetur ministratio sacramẽtorum exceptis eo modo quo conceduntur de iure.de quo vide infra.c.se. 3

¶ Tertio prohibetur celebratio diuinorum.ut in.c.responso.de sen.ex.de cle.exco.mini.c.ij.⁊.iij. Sed quid venit hic nomie diuini officij.dic solummodo ordinatum in breuiario uel missali.ut.j.patet in.c.se.§.i.cum sequentibus. 4

¶ Quarto prohibetur collatio ordinum nisi.ut.j.dicam in.c.se. 5

¶ Quinto prohibetur sepultura ecclesiastica: tamen extra cimiterium ⁊ ecclesiaz licet sine officio.cum officio non.aliter clericus incurreret penas positas contra tales de quibus.j.dicetur in.c.se. 6

¶ Sexto pulsatio campanaruz.ar d. c.alma. Si tamen laici pulsarent sine eoruz consensu clerici excusantur ſm Jo.de deo. Hoc intelligo de pulsatione pro horis canonicis: quia Aue maria uel cãpane de festo uel ꝓ alio signo q̃ pro horis nõ credo sint prohibite. 7

¶ Septimo apertio ianue ecclie tē/
pore celebrationis officij: nisi prout i
fra dicetur in.c.se.

9 ¶ Ornt̄ p̄fata ita p̄hibeāt i ecclijs exē/
ptis. sicut in alijs. ff. q. sic. ut i.c. aucto
ritate. de p̄uile. li. vi. & ita p̄uabūt sicut
faciūt alie ecclie celebrādo p̄m modi
ficationē. c. alma. de sentē. exco. li. vi.

Interdictus. v.

Que concedunt̄ tempore in/
terdicti generalis locorū vel specialis
vie singularis. ff. q. Undecim.

1 ¶ Prinū celebratio officior diuino
rū & missaruz in ecclijs & monasterijs
sicut fiebat añ interdictū cū ista modi
ficatione tñ. s. submissa voce. Januis
clausis. cāpanis nō pulsatis. excōicat̄
& iterdictis exclusis in. d. c. alma. §. ad
dicim⁹. Aduerte hic q̄ istud. c. alma.
loquit̄ de generali & speciali iterdicto
tā hominū q̄z locoz: nō de singulari i
terdicto alicuius ecclie p̄m gl. in. d. §.
addicim⁹. & iō ibi nō posset celebrari
Quod nota bene quia pauci aduertūt

2 ¶ Sed quero a quib⁹ celebrari debēt
p̄fata diuina. ff. Archi. i. d. c. alma. q̄
a p̄orzijs clericis ecclesiarū uel mo
nasteriorū monacis: nisi & ipsi essent i
terdicti. vt. s. Interdictum. i. §. xi.

3 ¶ Qui p̄nt admitti ad ista diuia. ff. q̄
nullus nisi clici aut mōaci illaz eccliā
rū in quib⁹ celebrant̄. vñ aliarū eccle
siarū clici uel monasteriozum monaci
nō p̄nt admitti p̄m Archi. i. d. c. alma
Cal. tñ ut refert Se. i. d. c. alma. tenet
q̄ post factū nō essent irregulares: q̄z
ante factū nō auderet p̄sulere q̄ quis
admitteret religiosos uel clicos extra
neos. Fede. cōsilio. lxxxvij. dicit q̄ vi
det̄ absurdū tales nō admittere. & Jo.
An. dicit q̄ est nimis durum tenere q̄
nō admittant̄. Et credo q̄ sit verū q̄
p̄nt admitti oēs clici aut religiosi alia
rū eccliarū. & verbū canonici q̄z clici
eccliarū restringit distributionē nō au
ditionē seu celebrationē quā p̄mittit si
cut p̄ius poterāt interesse. & nunc sil'r
facit ad hoc. d. c. q̄ in te. Seculares
aūt de terris nō interdictis nullo mō
p̄nt admitti. ut in. d. c. q̄z. ar. c. quoniaz
episcopi. de p̄iuilegi. li. vi. quia quod
per p̄iuilegium vni conceditur alteri
denegatum comprobatur.

¶ Utrū cū alicui singulari, p̄sone con 4
cedit̄ ut mō p̄misso. s. ianuis clausis.
&c. possit celebrare ul' audire diuina tē
pore interdicti. eius familiares q̄ non
dederunt causam & domestici possint
admitti ad audiēdū & celebrandū sibi
officiū diuinū. ff. q̄ sic. ut in. d. c. q̄z vo
bis. §. cōcedit̄. Et quid comprehēdat̄
sub istis. vide. s. Familia. nisi ob istam
cām in fraudem sint assumpti. c. vltio
de verbo. signi. li. vi.

¶ Quid si nō sit singularis p̄sona sed 5
p̄uētus aut collegiū cui cōcedit̄ audi/
tio diuinoz tpe iterdicti. nunqd ei⁹ fa
miliares domestici sil'r sint admittēdi.
ff. q̄ nō. ut in. d. c. q̄z vobis. §. nō sic. ni
si super hoc habeant p̄iuilegiū. ut ibi.

¶ Quid si in cōuētu: uel collegio nō
sūt nisi tres quoz duo sunt infirmi nū
qd tertius poterit celebrare cū fami/
liari. ff. Host. in. c. q̄ nōnullis. de p̄u
le. q̄ sic ne p̄uilegiū sit inutile sicut cō
cedit̄ singulari p̄sone. ut in. d. c. q̄z. dū/
mō nō dederit cām interdicto. ut i. d.
c. licet. Archi. dubitat. sed ego credo
verum dictum Host.

¶ Quō dz intelligi p̄uilegiū q̄ p̄cedit 7
aligb⁹ religiosis q̄ tpe iterdicti possint
recipere ad diuina p̄fratres suos. ff. q̄
dz intelligi de illis cōfratrib⁹ q̄ z in se
culo remanēt tñ eoz ordini sūt oblati
mutato habitu seculari. uel etiā q̄ iter
uiuos bona sua dederūt eis retēto usu
fructu i vita sua. ut i. c. ut p̄uilegia. §. i.

de priuileg. ⁊ in.c.cum ⁊ plantare.§.d̄ confraternitatibus.ibidem.

8 ¶ Quid si priuilegiati vt admittātur tpe interdicti dederūt cām interdicto vel eoꝝ culpa: dolo vel fraude fuit interdicti snia ꝓlata: vel ad ꝑpetrandū delictū cui⁹ occasione interdictū latū extitit dederūt auxiliū: ꝯsiliū: vl' fauorē.R.q̄ nō obstante priuilegio nullo mō admitti pñt: vt in.d.c.licet.§.fi.

9 ¶ Que missa pōt celebrari.R.Ge.in d.c.alma.recitat ⁊ seqt̄ Jo.an.⁊ Cal. q̄ ēt peculiaris.lz Jo.mo.tenuerit q̄ solū conuentualis poterat celebrari.

10 ¶ Cōcedit̄ aliqbus vt tpe generalis vel spālis interdicti locoꝝ possint celebrare in suis festis ianuis aptis sicut minorib⁹ ⁊ ꝑdicatorib⁹ nunqd poterūt tales alios admittere ad celebrādū.R.Inno.⁊ Ho.in.c.vt priuilegia. de ꝑuile.q̄ si ꝑuilegiū sit eis datū ꝑsonaliter nō pñt: ⁊ tūc ꝑsonalit̄ cōcedit̄ cū dr̄: ꝯcedimus vobis vt possitis celebrare. Si v̄o ꝑsonalit̄ nō esset datum sicut cū dr̄: ꝯcedimus vobis vt in vr̄is ecclesijs celebret̄: tūc pñt admittere alios ad celebrandū: ⁊ sic est priuilegiū fratrū minoꝝ ⁊ predicatorum.

11 ¶ Utrū seculares ⁊ qcūq; alij possint extra ecclesiā predicta diuina officia ascultare.R.Ho.q̄ excōicatis ⁊ iterdictis nō licet audire diuina: neq; licet clericis ita alte dicere q̄ audiant̄ de foris. Intellige studiose.pñt eni ita alte dicere q̄ se audiāt in choro adinuicē ēt si sic dicendo audirent̄ ab ex̄. ar.d.c.alma. Silr̄ nō est eis aperienda fenestra vel hostiū vt videāt eleuationē corꝑis xp̄i ⁊ hmōi: nec pax ex̄ portāda: nec ad offertoriū post euāgeliū admittēdi. Ad ꝑdicationē tñ pñt admitti libere: nec distinguit̄ an dederint cām vel nō vel sint excōicati vel nō: vt in.c.responso.de sentē.excom. iuncto.c.eps nullū.de conse.di.j.

12 ¶ Utrū dicentes officiū ꝑ viā vel ex̄ ecclesiā tpe interdicti generalis vel spālis locoꝝ frangāt interdictū.R.q̄ si hoc faciāt studiose vt seculares audiāt: sic violāt interdictū vt ꝓbat̄.ar. c.fi.de ꝑuile.li.vj.vbi pz q̄ ēt celebratio diuinoꝝ ex̄ ecclia3 ꝓhibet̄ tali tpe Secus aūt si sic dicēdo a casu seculares transeūtes audiāt: tū qꝛ qd̄ modicum est rō apprehendit q̄si nihil.ij. phi.tum qꝛ nō ꝯtra rationē legis.

13 ¶ Utrū liceat clericis vel laicis in loco interdicto legere euāgeliū vel psalmos ⁊ huiusmodi.R.q̄ sic.sicut ⁊ predicare sicut ante dictum est.

14 ¶ Utrū tpe generalis vel spālis interdicti locoꝝ possint seculares ⁊ alij orare in ecclia orōne ꝑuata.R.Monal. q̄ sic.qꝛ talis actus nō ꝯtinet̄ sub aliquo ꝓhibitoꝝ: vt pz.s̄. Itē tenet Rodo.q̄ ēt si sint ipsi orātes interdicti vl' illa ecclesia pñt orare orōne priuata.

15 ¶ Utrū introductio post partū ⁊ bñdictio nuptialis possit celebrari tpe interdicti.R.Host.tenuit q̄ nō licet.

16 ¶ Secūdū qd̄ ꝯcedit̄ est celebratio diuinoꝝ officioꝝ ⁊ missarū alta voce ⁊ solēniter: ianuis aptis: pulsatis cāpanis ⁊ oibus interdictis admissis: solū mō excōicatis exclusis. Et hoc soluz cōcedit̄ in festiuitatibus Natalis dñi Pasce ac Penthecostes: ⁊ Assumptiōis virginis gloriose. Ita tñ q̄ illi quoꝝ cā interdictū est latū altari nō appropinquēt: vt in.d.c.alma. Extendit̄ hoc.c.ad festū corporis xp̄i ⁊ eius octauā ꝑ Martinū.v.⁊ Eugeniū.iiij. in extraua.que incipit. Excellētissimi. Sed aduerte q̄ ista celebratio si fieret ab interdictis ꝑsonis essent irregulares.vt.s̄.pz. Silr̄ si ecclia esset spāliter iterdicta: qꝛ.d.c. alma itelligit̄ qñ interdictū est generale loci vel spāle

secundum glo. ibidem.

17 Utrꝝ hñtes ꝑuilegia vt in suis festiuita
tib⁹ celebrare possint vl'i suo iocundo
aduẽtu vt de tẽplarijs dr̃ in.c.vt ꝑuile
gia d̃ ꝑuile. possint celebrare nõ serua
ta moderatõe hui⁹.c.alma.℞.Jo.an.
⁊ Archi.in.d.c.alma.ꝙ nõ.qꝛ eoꝝ ꝑ
uilegia ꝑ istud.c.reuocãt̃ quo ad hoc.
Secus si ꝑiuilegia obtinuerunt post
istud capitulum.alma.

18 ¶ Quero q̃ hora dies icohabitur.℞.
Jo.mo.in.d.c.alma.ꝙ qñ dies icipit
lucescere qꝛ dies dr̃ a diã.qd̃ ẽ claꝝ: ⁊
mane ⁊ vesperã cõprehẽdit.iux̃ illud.
Factũ ẽ vesper ⁊ mane dies vn⁹.d̃ offi.
dele.c.ꝯsuluit.in aut̃.d̃ iudi.§.sedebũt
Jo.an.ibidẽ.dicit ꝙ icipit in vigilia se
sti ad vespas q̃ ad celebrationẽ officio
rũ.de feri.c.ij.⁊ ꝙ cõtinuare poterunt
vsqꝫ ad vespas crastine diei inclusiue.
Sꝫ cõpletoriũ ⁊ reliq̃ post vespas cã
tare nõ poterũt ꝑm formã ꝑdictã.c.al
ma.ꝑ iura allegata.Archi.vo cõcor
dat cũ Jo.An.sꝫ addit ꝙ i vespis cõ
pletoriũ ꝯtinet̃.xi.q.iij.si qs eps̃.el.ij.
⁊.xcij.di.c.vl.vbi Laur.Hugo.⁊ Jo.
hoc no. Et hoc dicit ꝓbari ꝑ.d.c.ij.vbi
Ale.dicit ꝙ sicut magnitudo diei exi
git tardi⁹ terminari ⁊c. Itẽ ꝓbat̃.qꝛ ꝑ
dicta ꝯcessio.c.alma.ẽ gratiosa ⁊ fauo
rabilis ⁊ sic ẽ larga interpretatio fien
da.c.q̃uis de ꝑbẽ.li.vi.⁊ hoc sequit̃.
Ge.in.d.c.alma.⁊ sic hꝫ ꝯsuetudo.⁊
sic tene.Vñ Federi.ꝯsilio.cxi.dicit ꝙ
sicut generaliter ꝑmittit̃ celebratio di
uinorũ officioꝝ sic itelligẽda ẽ ꝑmissio
gñaliter.de q̃ de cõiugi.lepro.c.ij.d̃ ꝑ
uile.qꝛ circa.maxie cũ hoc sit fauora
bile.⁊ ꝑ cõsequẽs ãpliandũ.⁊ sit ꝑuile
giũ ꝑncipis.⁊ sit late iterpretãdũ.⁊ iõ
in istis festiuitatib⁹ põt eps̃ altaria ⁊ vir
gines ꝯsecrare.⁊ vella bñdicere ⁊ illa
ĩpõere monialib⁹.⁊ calices ⁊ paramẽ
ta bñdicere ⁊ similia.vt ẽ bñdictio aq̃
benedictio abbatisse ⁊ abbatis: qꝛ sub
nomine diuinorũ ista veniunt qꝛ sacra
mẽta nõ sunt cũ sint tm̃.vij.hec Fede.
Similiter põt sacerdos bñdicere spõ
sas.aquã huiusmodi ⁊ aspersionẽ face
re.candelas ⁊ oliuas similiter benedi
cere. Intellige tñ ꝙ fiãt a personis nõ
interdictis.qꝛ pertinẽt ad ordinẽ.vt d̃
aqua de cõse.di.iij.c.aquã. De benedi
ctione paramẽtoꝝ pꝫ de ꝯse.di.i.c.ve
stimẽta.⁊.c.cõsulto.de sacra vnctiõe.
c.vnico in fi.de ꝯsecratione ecclie vel
alta.c.penultio.aliter essẽt irregulares
vt pꝫ. Secus esset de alijs que rõe or
dinũ nõ cõueniũt vt bñdictio mense.
gr̃arũ actio post mẽsã ⁊ similia. Limi
tarẽ tñ bñdictionẽ mẽse ⁊ gr̃aꝝ actio
nes licere.dũmodo nõ fieret in forma
officij. Ꝑn aũt alijs tꝑib⁹ a dict̃ festiuita
tib⁹ hoc possit.℞.Fede.ibidẽ ꝙ sic ꝑm
moderationẽ.d.c.alma.⁊ ꝑm ꝙ diui
na officia possunt celebrari.al's non.

19 ¶ Tertiũ qd̃ cõcedit̃ est ꝑnia quorũ
cũqꝫ tã infirmoꝝ q̃ sanorũ dũmodo
excõicati nõ fuerit. Intellige si fuerũt
excõicati ꝓpter delictũ ꝓpter ꝙ inter
dictũ ẽ positũ.ñ de excõicatis ex alia
cã: quia si sic sunt excõicati non pñt
absolui ꝑterq̃ in articulo mortis ⁊ ex
ceptis illis quoꝝ culpa latũ est interdi
ctũ: vel dederũt auxiliũ cõsiliũ vel fa
uorẽ delicto ꝑꝑ qd̃ latũ est interdictũ:
nisi ꝑus satisfecerint si pñt.vel de satis
faciẽdo ꝑstiterit idoneã cautionez: aut
si hoc nõ pñt nisi iurauerint ꝙ cũ po
terũt satisfaciẽt.⁊ ad satisfactionẽ faciẽ
dã per illos qui possũt ⁊ tenent̃, dabũt
auxilium.consilium.⁊ fauorem.ac iux
ta posse suum laborabunt ad hoc fide
liter.ut in.d.c.alma.

20 ¶ Utrũ absolutio generalis possit fie
ri tꝑe interdicti.℞.Jo.cal.ꝙ sic.qꝛ nõ
ẽ offm̃ diuinũ.sꝫ hec nõ ẽ bona rõ qꝛ
bñ ꝑtinet ad ordinẽ.vñ si talis faciens

absolutionē generalē esset interdictus efficeret irregularis. sed ideo licet q̄ sicut penitentia oibus concedit. ita ⁊ absolutio: siue gnālis: siue ꝑticularis.

21 ¶ Quartū qd̄ concedit est sacramentū eucharistie qd̄ morientibus tm̄ permittitur. c. permittimus. de sen. exco. ⁊ etiā dānat ad mortē. cle. i. de pe. ⁊ re. sed nunqd debeat eis deferri cū cāpanella. ℟. Cal. ꝙ sic ꝑm morē cōsuetū.

22 ¶ Utrū sanis possit dari. ℟. ꝙ nō etiā si sint sacerdotes non celebrantes: q̄ quod non est concessū intelligitur ꝓhibitū in prefatis. ij. q. v. cōsuluisti. nec obstat. c. quod in te. de pe. ⁊ re. vbi dicitur concedi viaticum cui conceditur pnia. quia verū est ⁊ proprie tunc dicitur viaticum. quando datur morientibus sed quādo datur sanis nō proprie dicit viaticū sed eucharistia. ⁊ ideo sanis siue clericis: vel laicis denegatur. Intellige in clericis nisi quando celebrant: q̄ tūc cōicare tenent. Jo cal. vt refert Ge. i. d. c. alma. dicit ꝙ ē durū dicere ꝙ etiā clericis sit interdictū corpus xp̄i. Unde Ge. ibidez dicit ꝙ clericis illius ecclesie pōt concedi corpus xp̄i. quia non est eis prohibita participatio sacramentorū nec officiorū diuinorū. vt in. d. c. patet. quia possunt secrete celebrare. ⁊ sic sumere corpus christi. ⁊ hoc magis placet. ⁊ tene quia verius est.

23 ¶ Utruz saltem debeat dari corpus xp̄i illis secularibus quibus concedit audire diuina per. c. alma. ut dictū est ℟. Archi. in. d. c. ꝙ lz aliqui dixerit ꝙ sic tū verius est ꝙ non. q̄ in. c. si snia. de sen. exco. li. vi. ponūt ut diuisa auditio diuinorum ⁊ perceptio sacramētorū. Et ideo tene ꝙ non potest dari.

24 ¶ Utruz mulieribus pregnantibus propinquis partui. ℟. Pa. in. d. c. qd̄ in te. fuit diuersa opinio. sed sibi placet vt consideretur conditio mulieris ⁊ si imminet periculum mortis probabiliter tunc poterit eis ministrari viaticum. ⁊ placet ibidem in intrantibus mare ⁊ obsessis ꝑm predictam distinctionez.

¶ Utrū concedatur extrema vnctio. ℟. ꝙ non vt dicit Pa. in. c. responso. de sen. exco. ⁊ dominus An. de butrio in. c. non est nobis post alios. de spon. nec etiam clericis ꝑm Jo. an. ⁊ Cal. 25

¶ Sed nunquid officiū recōmendationis anime cōcedatur. ℟. Cal. ꝙ sic quia videtur annexū sacramēto pnie. 26

¶ Quintū quod conceditur est sacramentū baptismi ne dū paruulorū sed etiā adultorū. ut in. c. qm̄ de sen. exco. li. vi. Et cathecismus. ⁊ totum officiū baptismi tanq̄ accessorium conceditur. ⁊ tenet Cal. ꝙ si etiā quis baptiçaret in ecclesia iterdicta specialiter nō incurreret irregularitatez: q̄uis si honeste alibi possit fieri non liceat. 27

¶ Sextū confectio chrismatis in die iouis sancta. d. c. qm̄. Intelligit tamē Archi. ibidem ꝙ non potest cōfici alta voce neq̄ cāpanis pulsatis sed cū moderatōe. c. alma. s. iāuis clausis ⁊c. 28

¶ Septimū ꝙ conceditur est sacr̄m confirmationis quod etiam adultis potest exhiberi. dicto. c. quoniam. 29

¶ Octauū qd̄ cōcedit ē sacr̄m mr̄imonij qd̄ legitie pōt tali tpe ꝯhi. sz benedictio nuptialis ꝑm Hosti. prohibetur. Pa in. c. nō est nobis vbi de hoc no. de spon. dubitat. sed mihi videtur ꝙ concesso principali conce atur, ⁊ accesso iū. c. accessorium. de re. iur. li. vi. Attamē securius est abstinere nisi in diebus in qb⁹ lz celebrare publice. 30

¶ Nonū qd̄ ꝯcedit ē sepultura ecclīastica q̄ solū clicis ꝯcedit q̄ ꝑuauerūt interdictū: siue pulsatione campanaruz tamen ⁊ solennitate ⁊ cum silentio. d. c. qd̄ i te. sed hodie etiā credo possint 31

sepeliri cũ officio sine nota dicto: per ar.c.cui licet.de reg.iur.li.vj. Scdm moderationẽ tñ.c.alma.ꝟm Fede.cõsilio.lxx.ẽt cũ cãpanis ⁊ alijs ꝯsuetis i dieb⁹ in qbus põt publice celebrari.

32 ¶ Sed qd si ecclia ẽ spãlit̃ iterdicta nũqd ibi sepelient̃.ꝝ. Inno.⁊ Hosti. in.c.tãta.de exce.pla.ꝙ ꝟm q̃sdã nõ pñt ibi sepeliri. Hosti.tñ tz ꝙ sic: qꝛ qd̃ facit iterdictũ generale generalit̃ facit spãle spãlit̃.l.si duo.in fi.ff.de admi.tu. Pa.i.c.qd̃ i te. tz ꝙ clerici ecclesie spãliter interdicte possint ibi sepeliri. Alij v̄o q nõ sũt clerici talis ecclesie spãliter interdicte debent in ecclesia alia nõ interdicta sepeliri.

33 ¶ Utrũ penitentes ⁊ absoluti sint tumulãdi i ecclia vel cimiterio silr̃ sicut clerici.ꝝ.doc.ꝙ non.si tñ de facto sepelirent̃ nõ sunt exhumandi. Sed si alibi sepeliant̃ cessante interdicto tũc sunt ad ecclesias deferendi.

34 ¶ Utrũ ꝯfratres q ex priuilegio religiosoꝝ quoꝝ sũt ꝯfratres admittunt̃ ad diuina possint sepeliri in ecclia interdicta.ꝝ.ꝙ nõ.lz in alijs libere possint eligere sepeliri.d.c. vt priuilegia.

35 ¶ Utrũ sepultura ecclĩastica ꝯcedat̃ oib⁹ in dieb⁹ in qb⁹ licet celebrare solẽniter: vt dictũ est.ꝝ. Cal.tz ꝙ sic: nisi spãlit̃ sint interdicti vel cãz dederit iterdicto.⁊ placet mihi sua opinio: lz Joã.an.⁊ Jo.de ligna.⁊ Ge.in.d.c. alma.teneãt ꝯriũ q̃ ad laicos. Fede. etiã tenet consilio.cxj.ꝙ clerici officiando istis festiuitatibus circa sepulturam nõ efficiuntur irregulares.

36 ¶ Utrũ priuilegiat⁹ tpe iterdicti sup admissione ad diuina ⁊ receptiõe ad sacr̃a possit sepeliri i cimiterio.ꝝ. cal. ꝙ sic.⁊ idẽ videt̃ ẽt si solũ esset priuilegiatus sup auditiõe diuinoꝝ solum nõ facta mentiõe sacr̃oꝝ ꝑ regulam: cui cõicamus viuo ⁊ etiã mortuo.

¶ Utrũ mortuaria ⁊ alie oblationes 37
possint recipi ꝓ defunctis tpe interdicti vel ab ipsis interdictis.ꝝ. ꝙ sic. si mortui sunt penitentes: ⁊ ꝓ eis orandum est.xj.q.iij.quicũqz intra.

¶ Decimũ qd̃ ꝯcedit̃ est ordinũ col- 38
latio: vt no. Inno.in.d.c.nõ est nobis Videt̃ tñ velle ꝙ solũ clericis possint dari: sed nõ laicis.sed Pa.in.d.c.⁊ i c.qd̃ ite.dicit ꝙ posset attẽptari ꝙ ex necessitate poterũt ẽt laici ordinari in loco iterdicto: sicut dictũ ẽ de crisma te cũ nõ fiat baptism⁹ sine eo.d.c.qm̃ qꝛ ex q̃ ꝯcedunt̃ aliq̃ q̃ nõ nisi ꝑ clericos pñt ꝯferri ꝯsequẽter ꝑmittunt̃: ⁊ ea sine quib⁹.arg.c.qm̃.de sen.excõ. li.vj. Sz sine necessitate nec laici nec clerici pñt ordinari i loco iterdicto sz alibi ordinent̃ si ipsi non sunt interdicti quia possunt.

¶ Undecimuz qd̃ ꝯcedit̃ sed ẽ spãle 39
epis ⁊ alijs supiorib⁹ vt vbilibet possit cũ altari portatili celebrare: ⁊ celebrari facere ⁊ audire diuina q̃uis sit interdicta terra.ciuitas vl̃ castrũ.seruato tñ qd̃ dictũ ẽ.s.Januis clausis.cãpanis nõ pulsatis.iterdictis exclusis vt in.c.fi.de ꝑuile.li.vj. habet̃.⁊ no. simile ꝑuilegiũ hñt fr̃es minores ⁊ ꝑdicatores.c. qꝛ in his.de ꝑuile. ⁊ no. i.d.c.fi.in gl. Sec⁹ si eẽt iterdicta ecclia vl̃ aliqs locus singularis qꝛ nec epus nec fr̃es ꝑdicti possent ibi celebrare.vt no. Jo.an.in.c. q̃siuit.d̃ cle. nõ residẽ.⁊ sequit̃ ibi Pa.

¶ Duodecimũ qd̃ cõcedit̃ imo ꝑci 40
pit̃ oibus obligatis ad dicẽdũ officiũ vt illud quotidie ⁊ integre dicant: lz ipi specialiter ⁊ singulariter sint iterdicti sigillati tñ debẽt dicere sicut dictũ est de excõicatis.s̃. hore.§.v.

Interdictuz. vij violãtes incurrũt penas.vij.

1 ¶ Prima est irregularitas: hãc ĩcurrit ois clericus q lz nõ sit ipse iterdictus tñ exercet aliqd deputatũ certo ordini in loco interdicto: nisi ꝑm qd ꝑmittit a iure: vt.s̃.dictũ ẽ. Intelligit hic Fede.ꝯsilio.vij.verꝫ qñ publice ⁊ palã more solito celebrat: sic dicimus de excõicato vel interdicto sicut ꝑus celebrãte.in cle.pe.de sen.excõ. Silr existẽs iterdict⁹ simplr si exercet aliqd deputatũ certo ordini vbicũqꝫ est irregularꝫ.c.is q.⁊.c.is cui.d̃ sen.exc. li.vj.⁊.c.cũ etni.de snia ⁊ re iud.li.vj.

2 ¶ Scda q supradict⁹ est ineligibilis ita q ñ pot eligere nec eligi.d.c.is q.

3 ¶ Tertia q supdict⁹ fit ipostulabilis ita q ñ pot postulari.c.j.d̃ postu.ꝑla.

4 ¶ Quarta q talis ẽ bñficijs ecclĩasticis spoliand⁹: ⁊ si monach⁹ vl monialis ẽ dz retrudi i artiori mõasterio ad agẽdũ pniaz.c.postulasti. d̃ cle.ex.mi.

5 ¶ Quid si talis celebrat nõ in loco iterdicto nec ipe iterdict⁹ sz tñ ꝑsonis iterdictis.ꝛ.q nõ ẽ irregularis.ẽ tñ iterdict⁹ ei igressus ecclie donec satisfaciat ad arbitriũ illi⁹ cui⁹ sniaz cõtẽpsit.c.epoꝝ d̃ ꝑuile.li.vj. Silr ꝑz Fed.vbi.s̃. Qñ admittũt laici aliũde veniẽtes ad diuina i ecclia nõ iterdicta existẽte i loco interdicto generalr vel specialiter.

6 ¶ Sz qd si tales clerici exercẽt ea q̃ nõ sũt d̃putata certo ordini. vt puta cãtare i coro legeṙ psalmos.vl epl'az sicut faciũt alij laici.ꝛ. ꝑz Inno.i.d. c.tãta.⁊ seqt Pa. in.c.ij.d̃ cle.exco. mini.q nõ icidũt in ꝑfatas penas. iurisditõnalia tñ exercere pñt. vñ ⁊ excõicare ⁊ absolueṙ pñt si ipi nõ sũt iterdicti.dicit tñ Pa.i.d.c.ij. q nõ d̃bẽt absolueṙ cũ illa solẽnitate.c.a nobis el.ij.d̃ sẽ.exco.sz ei ñ credo q̃ ad absolutionẽ: qꝛ absolutio ab excõicatõe siue cũ illa solẽnitate siue siñ ea ñ pot ipẽdi ab iteracõ.sz si ille q ipẽdit ñ sit iterdict⁹ tũc absoluere pot ẽt cũ illa solẽnitate.qꝛ cũ absolutio ꝑmittit ergo ⁊ solẽnitas ꝯsueta. Inn.tñ ⁊ hosti.⁊ Laudu.ꝯcordãt cũ Pa.⁊ addũt q efficereṙ irregularis q absoluerz cũ ꝑfata solẽnitate.sz eis ñ credo rõne ꝑdicta. Itẽ ꝑz Guiliel.durãdi silr ẽ irregularis cleric⁹ q solẽnit in cimiterio sepelit hoiez iterdictũ.ar.c.i.d̃ postu.ꝑla.sz ego dico silr si hoiez ñ iterdictũ sepelit i loco iterdicto solẽnit cũ offõ solito.rõ qꝛ istud cõpetit certo ordi ꝑz q cõit ꝑuat. no.ẽt aliã penã i cle.eos.de sepul.de qua.s̃.excõicatio.vij.casu.xxxvj.

7 ¶ Quita pena ẽ q cleric⁹ q nõ ꝑuat iterdictũ loci ẽ suspẽsus ab offõ ⁊ bñficio.d.c.tãta. d̃ exce.ꝑla.i tex. ⁊ i gl. ⁊ sequuntur cõiter doc.

8 ¶ Sexta pena ẽ ꝯ religiosos quoscũqꝫ.s.excõicatõis q ñ ꝑuãt interdictũ cũ matricẽ ecclĩã loci ꝑuare sciũt.qd itelligo de generali iterdicto iposito a sede aplica vel a locoꝝ ordinarijs: qꝛ si esset ab eoꝝ legatis sine spãli eorũ mãdato nõ hr̃et locũ hec pena. Silr qꝛ si singularit ecclia matrix esset iterdicta nõ hz locũ.in cle.ex frequẽtib⁹ de sen.exc.si v̄o matrix ecclia nõ seruaret ꝑdictũ iterdictũ generale solũ incurrerẽt penas quas ⁊ clerici incurrunt: de quibus in isto capitulo dicit.

9 ¶ Utrũ laici nõ seruãtes interdictũ incurrãt aliquã penã.ꝛ.q nulla inuenit in iure ipsis iposita: peccarent tñ mortalit si hoc facerẽt i ꝯtẽptũ ecclie als nõ nisi in q̃ttuor casib⁹ positis in cle.j.de sepul.⁊ cle.grauis. d̃ sen.exc. de quibus habes.s̃.excõicatio.v.casu xv.⁊ excõicatio.vij.casu.xxxvj.

10 ¶ Sed nunqd laici tenent de ecclia exire si sacerdos recipit iterdictũ ad diuina.ꝛ. Monal.q nõ.neqꝫ peccat

audiẽdo sed solus sacerdos.

11 ¶ Utrũ clericus. simplex q hz tm̃ p̃ mam tonsuram incidat in penas p̃dictas sicut alij clerici. ꝛ. ho. q sic si in offõ suo cantet. s. tãq̃ psalmista. vt in c. psalmista. xxiij. di.

12 ¶ Ultia q clericꝰ decedẽs iterdictꝰ p̃uat̃ eccliastica sepultura. d. c. is, cui.

Interdictum viij. q̃ mõ relaxat̃. ꝛ. q aut interdictuz fert̃ ad tp̃s sicut cũ qs interdicit̃ vsq; ad ãnum vl̃ donec satisfecerit. vl̃ talis ibi moret̃. ⁊ tũc nõ requirit̃ absolutio aliqua post tale qd: q2 anno trãsacto vel satisfacto vel recedẽdo tali interdictũ ẽ amotũ ipso facto ⁊ licite post hoc celebrat qs. ita no. pa. in. c. nõ est vobis de spõ. nec distinguo an sit a iudice vl̃ a iure q2 in vtroq; hz locũ qd dixi. ⁊ idẽ dic de q̃cunq; alia suspensione tã iuris q̃ hõis. Secus de snia excõicatiõis ad tp̃s. q2 reqritur absolutio. ita no. doc. in. c. fi. de matri. ꝯtracto. ꝯ inter. ecclie. ⁊ ibi reddunt rõem esse q2 excõicatio reqrit certã formã in absolutione: sed in iterdicto vel suspẽsiõe sufficit cõstet de mẽte iudicis. ⁊ lz aliqui dubitẽt de excõicatione lata a papa ad tp̃s. tñ tene q requirit̃ absolutio: nisi aperte ꝯstet papã velle eũ absolutũ esse fm do. anto. ⁊ seqtur. pa. in d. c. fi. si vero interdictũ vel suspensio nõ est lata ad tp̃s sed simpliciter tũc requirit̃ absolutio. ⁊ si est a iure põt absoluere ordinarius vel legatꝰ sedis aplice: nisi cũ cõditor iuris sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nup. §. in secunda de sen. exco. Si aũt sit a iudice sic ille q tulit põt absoluer̃ vl̃ eiꝰ supior tm̃ ⁊ nõ alius. aut de mandato eius qui eã tulit. xxiiij. q. i. si petrus.

1 ¶ Utrũ sit seruãda aliq̃ forma in eius absolutione. ꝛ. hosti. q sic dicẽdo reuoco: vel remoueo: vl̃ absoluo ⁊ similia verba. debẽt ẽt iniũgi eis vt satisfaciant secũdũ qd dicit̃ de excõmunicationis absolutione. q2 in hoc ambulat pari passu. vide. s̃. absolutio. iij. §. i.

¶ Utrũ interdictũ possit ad cautellaz relaxari. ꝛ. q generale interdictũ nõ põt. c. presẽti de sen. exco. li. vj. sed si interdictũ sit singulare ꝯ personã sic potest relaxari ad cautellã. ar. a ꝯrio sensu. d. c. p̃senti. ratio q2 specialiter interdicto oia sacramẽta negãt̃ donec absoluat̃. ⁊ sic idem est qd ⁊ de excõmunicatione a q̃ qs absoluitur sub conditione. vt in. c. solet. de sen. exco. li. vj. hoc tenet io. an. ⁊ Gar. in. d. c. p̃senti. Limita hoc si penitet alias nõ. q2 sic relaxatio daret causã peccãdi nisi forte in cãu sicut cũ absoluit̃ iuitus ab excõicatiõe de q̃ supra absolutio tertio §. septimo.

¶ Utrũ eps vel alius possit suũ interdictũ suspẽdere. ꝛ. lau. tancre. ⁊ vicẽ. q sic. vt no. in. c. ad hec. el. iij. ⁊. c. directe. ⁊. c. preterea. de appella.

¶ Utrũ p appellationẽ sequẽtẽ suspẽdatur interdictũ latũ. ꝛ. q nõ nisi eiꝰ effectus sit suspẽsus ad tp̃s: q2 sic põt appellari a sentẽtia suspẽsa sicut a conditionali. d. c. p̃terea. et hoc itellige d interdicto vel suspensione. Secus in snia excõicatiõis cuius effectus nũq̃ põt relaxari nisi in toto absoluat̃. c. cũ desideres. de sẽ. exco. hoc no. hosti. in d. c. ad hec. hoc itellige de interdicto a diuinis ⁊ sacr̃is ⁊ alijs spũalibus. secus esset in interdicto a tpalibꝰ. vt puta q nõ ingrediatur possessionẽ talez ff. de appella. l. cõstitutionis. vñ io. an. in. d. c. is cui. restringit solum in mere spũalibꝰ p que ligat̃ aia. ⁊ iõ p appellationem suspẽdit̃ interdictũ a beneficio. ⁊ suspensio. de quo vide. j. Suspẽsio. ij. §. i.

5 ¶ Utrū priuilegiū cōcessū a legato a latere q̄ interdicti tpe valeat celebrare interdictis ⁊ excōicatis exclusis valeat q̄tū ad sniās suas ⁊ suorū successoꝝ ordinarioꝝ. ℞. ſm laudu. q̄ sic nisi spāliter a successore r̄uocet̄. ⁊ tz idē q̄ ēt valet quo ad sniās pape. ar. d. c. dilectus el. ij. de rescri.

6 ¶ Utrū papa dāte lniam celebrādi i ecclia spāliter interdicta relaxetur eo ipso īterdictū. ℞. ſm ho. in. c. vt priuilegia q̄ non.

7 ¶ Utrū de auctoritate epi possit quis celebrare in ecclia interdicta. ℞. ſm hosti. in. d. c. ad hec qm̄. q̄ nō. q̄ istud pertinet ad solū papā de priuile. c. cū ⁊ plātare. Secus esset in cessatione a diuinis. q̄ posset eps excipere q̄s vult ⁊ subijcere ⁊ tps ⁊ modū determinare ſm inno. in. d. c. vt p̄uilegia et idez tenet in ecclia p eum interdicta. allegat. d. c. dilect⁹. sed nō pōt cōcedere vt psona īterdicta vel suspēsa celebret nisi p dlicto alterius sit suspēsa ab eo

Interdictum vliij. qn̄ n̄ indiget relaxatione. q̄ ipso iure nō tenet̄ quis seruare. ℞. q̄ in duob⁹ casibus.

1 ¶ Primo. qn̄ fert̄ ꝯ participātes cū excōicatis in casu quo minorem incurrunt excōicationē sine canonica monitiōe p̄missa: tūc nullū est ipo iure sicut ⁊ suspensio q̄libet. itellige si feratur ab inferiori. a papa. c. statutuz de sen. exco. li. vj. ⁊ dr̄ canonica monitio ⁊ legitima qn̄ noiatim admonentur alias nō. vt in. c. ꝯstōnem. eo. ti. ⁊ li. ꝯ alios v̄o licet debeat p̄cedere monitio qn̄ fert̄ p cōtumacia. ſm inno. in d. c. ad hec qm̄ tn̄ tz. similiter si pferatur sine scriptis q̄uis iudex incurrat penā de qua in. c. i. de sen. exco. li. vj. ⁊. s̄. excōicatio. ij. §. ij. Sed magis breuiter dic q̄ in illis casibus in quibus sententia excōicationis non tenet sic nec interdictū. de quo vide. s̄. Excōicatio. iij. per totuz. Secundo quando interdictum est latum propter aliq̄s. ⁊ ipsi non seruāt eū. tex. ē in. c. petisti. de priuile. Sed aduerte ſm hosti. ibidē q̄ si ciuitas vel ecclia est interdicta pp aliquē. i. pp eorum delictū tunc lz ipsi violent alij tn̄ seruare tenent̄. si āt sit positū p eoꝝ q̄rella ad eorū vtilitatem tūc si ipsi non seruāt nec alij seruare tenentur. ⁊ sic efficitur nullu z. d. c. petisti. ⁊ sic eum intellige.

¶ Utrū qn̄ interdictū est nullū tn̄ matrix ecclia seruat teneantur religiosi illud seruare. ℞. q̄ sic aliter incurrunt penam excōmunicationis cle. ex frequentibus de sen. exco. in glo. 2

Interesse ſm bar. in. l. vnica. C. d sē. que pro eo q̄ iter. pfer. proprie ⁊ stricte est extimatio alicuius vtilitatis nō habite propter alicuius factum iniustū vel concessionez iniustā. ⁊ est duplex. aliud lucri cessantis. ⁊ hoc. est qn̄ homo impeditur a lucro quod fecisset si talis pecunia sibi restituta fuisset vel si talis lesio sibi non fuisset illata ⁊ huiusmodi. aliud ē īteresse dāni emergentis. ⁊ hoc duplex. aliud in re. aliud extra rem. Interesse dāni emergentis in re vel circa rē qd̄ ēt dr̄ intrinsecū ſz bar. vbi. s̄. ⁊ istd̄ ē ipa res seu ei⁹ extiatio. vel id qd̄ puenit īmediate ex ipsa re. vt fruct⁹ ⁊ partus ⁊ huiusmōi ponit̄ exēplū. vēdidisti mihi vinuz qd̄ valebat. xx. ⁊ tibi tradidi pretium nec dedisti nunc valet. xl. si traditum fuisset tantum habiturus eram. ⁊ de hoc ff. de ac. empti. ⁊ vendi. l. si sterilis. §. cum per venditorem. Interesse extra rem vel extrinsecum est quod prouenit non ex ipsa re sed propter ipsam

rē.exēplū.vēdidisti vinū nec tradidisti ſz ſi tradidiſſes ex eo potuiſſē negociari ⁊ lucrari.vēdidisti granū ⁊ qz nō tradidisti fuī mei fame pierunt ⁊ iſtō qñ petaꝝ in ℨctib⁹ hēs i.l.Julianus.§.i.ff.de act ēp.⁊ vēdi.l. cū vēditorē.C.ō ac.ēp.⁊ vēdi.⁊.ff.ō vbo.obli.l.ſi inſulā.⁊ qñ teneaꝝ in ꝑſcia habes vſura.j.§.xxx.iteresse qñ hz certā ℭtitatē vl ſpēm duplū excedeꝝ nō pōt.⁊ qñ excedit duplū hēs.i.d.l.vnica.in ter.⁊ in gl.ſed quo ad cōſciam habes infra vſura.i.§.xxx.

I Interpretatio Legis. ad quē ptinet.ℜ.q interptio legis diuine vl canonice ptinet ad papā c.p venerabilē q filij ſint legitimi.ſed iterptatio legis ciuilis in ℭtū ꝑcernit clericos ſilr ptinet ad ℙpapā.vt i.c.i. de iura.calū.Inquātū āt ꝑcernit laicos ptinet ad ipatorē.l.ſi.C.ō le.qz ē eī⁹ interptari cui⁹ eſt ꝓdere de re.iurli.vi.Et hoc itellige verū generaliʒ ℭtū ad vnā cām pōt iudex ét interptari.vt no.Jnn.i.c.cū ſpāli ō appel. vide bonā gl.i.c.j.ō poſtula.pla.facit l.vnica.C.de pfeſſo.q in vrbe niſi eſſet ita arduū q firm⁹ itellect⁹ dari ñ poſſit: qz tūc ē curredū ē ad pncipē.l. pe.⁊ fi.C.ō le.hec ℙpa.i.c.j.ō iu.ca.

¶ Utr interptatio pulij ptineat ad pncipē ſolū.ℜ.ℙpa.i.c.cū veniſſet ō iudicijs q aut dubiū ē ſup ptāte.ſ.ſi potuit dare.⁊ ſic nulli iferiorī a pncipe lz.vt i.c.j.ō trāſla.pla.xvij.q.iij.§. q aūt.viij.q.iij. cūcta per mūdū.aut dubiū ē ſup validitate vl ſurreptōe.⁊ ſic pōt iferiꝰ iudex fm cōit doc. aut dubitatio ē circa vba ſolū.⁊ tūc ſi casus ē clar⁹⁹⁹

& subtil' inuestigator sapient. & q̄si astute iterroget a pcōre qđ forsan ignorat vl' puerecūdia velit occultare. hec ille. & no. q̄ pfessor tenet' sb pēa mortal' pcti eas iterrogatōes facere q̄s cognoscit necessarias pfitēti p validitate pfessionis his ꝓbabilē opionē q̄ pfitens ex oblitiōe ul' ignorātia seu neglia omittit. ar. c. sit rector. xliij. di. Sec' cēt q̄n his ꝓbabilē opionē q̄ pfitēs talia scit & aduertit. qz sic pōt credere eū ul' nō cōmisisse ul' alis pfessū fuisse. & sic ñ teneť infrogaſ nisi forte videret q̄ ex vē cūdia ñ auderet dicere. Dimittet aūt iterrogare ex inadūtētia aut oblitiōe ñ credo sit pcm̄. ex neglia vō dimittere iterrogatōes q̄s ꝓbabil' cōscia sibi dictat faciēdas ō necessitate vł mortale pcm̄ p ea q̄ dicā. ī. neglia. §. i. mlto magis vł mortale qñ scient. & sine oi rōabili cā voluntarie dimittit. tūr. n. cō fessor circa cōfitētē facet ex ꝓcepto ea rita; ea q̄ vellet sibi fieret rōabil' priēria ad ncitatē salut; sic ē itegre pfiteri & i via salut; dirigere al' quaricaſ illud ꝓceptū. Diliges ꝓximū sic reipuz Nō tñ dz pfessor eē nimis scrupulos' ī iterrogādo oia q̄ possibile ē cōmittit pcōr sz solū circa ea dz interrogare q̄ probabiliter credit cōmisisse.

¶ Quid dz attēdere pfessor circa iterrogatōes. ꝛc. fm astrictē q̄ tria. ¶ Primū q̄ itroget ō pcis n̄ ō fabul' vł aliis mūdanis. ¶ Scōz q̄ ñ iterroget nisi de pcis pluet. & q̄ cōit sūt nota explicite. q̄rer. n. ō pcis icōsuet & enormib' nisi i gñali & a lōge & p q̄ndā circūlocutiōez nocet pfitēti. qz sepe dic qđ nescit. ppea dr puer. xi. q. inuestigator est malor oppmer ab eis. & i. l. i. §. q̄ nē. ff. ō qō. phibet fieri qđ spāl' i pudiciū alt'. ¶ Tertiū ē qđ nō dscēdat nimis ad pticulares circūstātias pctōr carnaliū. qz vt dic philo. iij. ethi. Delectabilia q̄tomagis ꝓficerank tāto magis sūt apta monet & nocet tal' itrogatio: & pfessor: & pfitēti suffic enī hōe vltimā spēm pcti i hmōi & circūstātias q̄ cadūt sō spāli, phibitiōe & lōge & cū ōbis hōestis. vñ nll'o mō ō scendat ad alia spāl': puta mlr pfitet q̄ fuit cognita eī vas ō bitū ñ q̄rat. postea i q̄ loco vl' quō & hmōi. sic faciūt qđā q potius sūt ꝓaminatores q̄s pfessores q sepissime peccāt mortalr ꝓlectādo se de huiusmōi iterrogatiōib'. & pp delectationem faciendo eas.

¶ Scō o de qb' sūt' infrogatōes faciē de. ꝛc. q̄ sūt faciēde ve pcis cōib' sic ē trāsgressio decē ꝓceptoꝝ. cōmissio septē pcōr capitaliū. abusio q̄nq; sēsuū. & de circūstātijs q̄ mutāt spēm. & aliq̄ q̄ aggrauāt notabilr ñ oēs ō oib' sz ō ill' q̄ cōiter ptingūt i tali statu qz deriliō ecē q̄rer a feia ō militia ꝛc. oñ ut pfessor simpler hēat formā iterrogādi hic ānotato talē ordinē q̄ erit q̄si vna tabula toti' isti' angelice sūme circa ea q̄ pertinent ad conscientiam.

¶ Eltrende er̄go confessor qui salutifere vis pfessiones audire ad tūra scripta pfērato tibi pētēre ōbes ꝓmo iterrogare eū ō q̄ loco vł terra ē si al'r eū nō agnoscit. ut ex hoc itelligē possit. si hēs auctoritatē ad eū pfiteñ qz si es sacerdos pochial' ñ hēs ptātē nisi sup illos q̄ sūt ō pochia tua. fm q̄ hēs. ē. pfessio. iij. §. iij. & §. ix. & sex sequēt'. Idē dic silr ō illo cui cōmissa ē audiētia cōfessionū a pochiali sacerdote. Si vō ē tibi cōmissa ab eo tal' auctoritas vel ab eius vicario gñali i spūalib' vel ab alio hñte iurisdictionē q̄si epalē. tūc si es frater minor vł frater ō ordie p̄dicator aut heremitar. & hmōi & talem auctoritatē hēs p pūrationes factā fm formā cle. dudū ō sepul. ō q̄ hēs. ē. cōfessio. iij. §. xvi. uel. es admissus ac sī eēt

ſuata talis forma ſic potes audire oēs de illa dioceſi vl' iurisditiõe illi⁹. z i illa dioceſi ſolũ z nõ eꝛ illã. ſi vo nõ es pñtat⁹ ꝑ3 forma dicte cle. nec admiſ⁹ ac ſi eẽt ſuata. ſ3 ſolũ tibi ꝓceſſit lnia3 audiẽdi ꝓfeſſiões. ſic potes vbiq3 ei⁹ ſubditos audiꝛ. ꝺ q̃ vide i. d. §. xvi. z ſequen. Et ſi ineneris q̃ hẽſ aũcte eũ ꝓſi tẽdi. Inꝛroga. ii. de ei⁹ ſtatu z ꝓditione ſi alꝛ eũ nõ agnoſcis ut ꝑpẽdeꝛ poſſis ſi erit capax abſoluciõis vl' ne. nã ſi ineneriſ eũ i tali offõ ul'i tali arte quã exercere nõ põt ſine mortali. tũc idica ei a p̃ncipio: ne forte eũ audiendo. z poſtea volens eũ abſoluere ſcãdalizeꝛ de te. poſſes tñ talẽ q̃ hꝫ aliqd qꝺ ñ vult dimitteꝛ ꝑ3 q̃ teneꝛ admõeꝛ q̃ ſi vlt ꝓfiteri libenꝛ audies eũ: ſ3 abſolueꝛ ñ poſſes: niſi dimittat q̃ exercere ñ põt ſi ne mortali. z q̃uolib3 eũ ñ abſoluas tal' ꝓfeſſio valꝫ ei ad mlta bõa ꝑ̃ſti vt de⁹ citi⁹ illuminet eũ ad pniaꝫ p̃m qꝺ dꝛ i c. qꝺ qdã. de pe. z re. Et hꝭ dictꝭ ſi voluerit ꝓfiteri poteris eũ audiꝛ z moni ta ſaluꝫ dare. z aliquam pniaꝫ ſ3 nullo mõ abſolutionẽ. q; ſic peccares mortaliꝛ. de q̃ hẽs. §. ꝓfeſſio. i. §. xiiij. z ꝓfeſſio. vi. §. ij. z. iij. Inꝛroga. iij. ẽ3tũ ẽ qꝺ nõ fuit ꝓfeſſus z cui ꝓfeſſus fuit. z ſi de bita bõa voluꝛate fuit ꝓfeſſus z ſi fecit pniaꝫ. z ſi aliqd retinuit ſciẽter qꝺ nõ fuit ꝓfeſſus. vt ex iſtis poſſis ſcire de q̃3 to tpe hꝫ ꝓfiteri. z ſi ꝓfeſſiones fcẽ ſint reiterãde. z q̃ñ hꝺe ſit hẽs. §. ꝓfeſſio. i. §. viij. cũ multis ſe. Interroga. iiij. ſi ad hibuit diligẽtiã ut ſuoꝝ pctoꝝum hẽat memoriã. z ſi iueires qꝺ ñ. puta q; oꝫ reiterare ꝓfeſſiões de multo tpe. z ipſe pẽitẽs hꝺe nõ cogitabat. z ꝓpea nullã poſuit diligẽtiã ſup pctis ꝓfeſſis. tũc ad monẽdus ẽ ut vadat z coneꝛ reducere ad mẽoriã ſua pctã. diſcurrẽdo ꝑ ſtatus q̃s. hũit. ꝑ officia q̃ exercuit. ꝑ ſocietates q̃s tẽuit. ꝑ loca i qb⁹ hitauit. ꝑ exercitia q̃ opat⁹ ẽ ut ſic itegre ꝓfiteri valeat z ẽ3tã diligentiã dẽat ponere hẽs. §. ꝓfeſ. i. §. xij. ꝓdicẽt factis z inuẽto q̃ ſcã diligẽtia ꝑm poſſe ſuũ ẽ diſpoſit⁹ ad digne ꝓfitẽdũ. debes eũdẽ penitẽtẽ inducẽꝛ. vt genu flexo dicat hũil'r. ꝓfiteoꝛ deo ꝛc. vſqꝫ mea cl'pa ſi ſcit eã dicere z q̃ ſtet facie ꝺ̃ſa lateri cõfeſſoꝛis. ſi ẽ mulier vl' inuenis. z ñ pmittas q̃ aſpiciat in faciẽ tuã q; multi pp hoc coꝛruerũt. z poſtea bonis ꝺ̃bis z pſuaſiõibus iduc eũ ut dicat pctã ſua. Et ſi ſcit oꝛdiate dicere noli eũ ipedire. ſ3 ſoluꝫ vade ſuppledo. vbi ipſe dꝛficit i exp̃mẽdo circũſtãtias vl' ꝺclarãdo quõ ẽ moꝛtale z teneꝛ abſtinere vl' ad reſiõem vl' ẽ excõicat⁹ z hmõi. ſi vides q̃ ipe pẽnitẽs hoc ñ ſtelligit vl' nõ ꝑ̃dit. vel ſi neſcit oꝛdiate dicere ſac ut ꝓfiteaꝛ ſaltẽ ġuioꝛa q̃ magis ġuãt ei⁹ ſciaꝫ vt ex illis poſſis ſcire de qb⁹ ꝺcbeas cũ iterrogare Et ꝺcis aliqb⁹ ꝺe ġuioꝛib⁹. Si vides q̃ neſcit oꝛdiate dicere. Incipe tu iterrogare eũ ſicut i iſtraſcripꝭ vide/bis. nõ tñ oẽſ ꝺe oib⁹ vt ꝺixi. ſed tñ ꝺe his q̃ veriſilr p̃ſumiꝛ cõmiſiſſe ul' rõe ſtat⁹ vl' exercitij aut ꝓditiõis pſone. Et caue ne eũz exaſperes pp aliqꝺ pctñ donec totã cõpleuerit ꝓfeſſionẽ ne forte p̃uereciꝺia nõ integre ꝓfiteaꝛ. ſed completa confeſſione. tũc eũ repẽhẽde z argue ꝑm q̃ videris ei expedire.

¶ Oꝛdo autẽ interrogandi ſit iſte circa peccata cognoſcenda z ꝺicenda. ꝑ mo circa decem precepta. 4

Circa p̃mũ ꝑceptũ ꝺ calogi qꝺ ẽ. Mõ habebis ꝺeos alienos ꝛc. Exo. xx. qꝺ q dẽ quõ ſtelligaꝛ hẽs ¶ Oꝛeceptũ. §. iij. ex cui⁹ expoſitõe ſic facies ſ3rogatões Si adoꝛauit aliquã creaturã vl' cũ pꝛimo appetiꝛ fecit ei aliquã oſonẽ z hmõi Si adoꝛauit ꝺiabolũz etiã ſub angelo lucis apparente quia moꝛtalia ſunt. vi de Adoꝛatio. §. x.

Si inuocauit demones vel fecit aliquod pactum cũ eis. vide Sors. §. iij.
Si vsus est nigromantia a romantia ⁊ huiusmodi. vide ibidem.
Si vsus ẽ sortib⁹ vl' icãtatõib⁹ ad scieñ occulta uel furta ⁊ hmõi. vide ibidez.
Si voluit scire futura per vanaz inspectionem creature. ibidem.
Si qñ obuiauit lepori vel alteri aĩali credidit p̃sagiũ alicuius futuri. ibidez
Si qñ mulier p̃gnãs petit ignẽ ⁊ huiusmõi vtit̃ ad sciẽdũ futura. vid̃ ibidẽ
Si vsus ẽ lr̃is pũctj astrolabio aptõe libri ⁊ hmõi ad sciendũ futura. ibidem.
Si obseruauit sõnia ut indiuinaret. ibidem. §. v.
Si voluit colere deũ ꝑm ritum iudeorum. vide Superstitio. §. i.
Si vsus fuit ligaminib⁹ aut caracterib⁹ p sãitate danda. vide Supstitio. §. i.
Si feẽ ãnulũ qñ legit̃ passio xp̃i vl' caracterẽ i tali die ⁊ hmõi. vid̃ ibidẽ. §. ij.
Si vsus fuit arte notoria vel eam didicit. vide ibidem. §. iij.
Si vsus est herbis contra demones. vide ibidem. §. vi.
Si vsus est breuibus ligandis ad collum vel portandis. ibidem. §. vii.
Si incantauit animalia. ibidez. §. viij.
Si carminauit infirmos. ibidez. §. ix.
Si dixit vel fecit dici missas vel psalmos. vt quis moreretur. ibidem. §. x.
Si colligendo herbas obseruauit aliqua vana. ibidem. §. xi.
Si aliquod fecit ut sciret infortunium alicuius. ibidem. §. xij.
Si per maleficium destruxit aliquod malum. ibidem. §. xiij.
Si credidit femĩas ire de nocte vl' cõuerti in catas ⁊ hmõi ibidem. §. xiiij.
Si hz libros de p̃dictis sortilegijs vel supstitionib⁹ tenet̃ eos ꝯburere. al's ñ est absoluendus. vt. s̃. Curiositas. §. i.
Si obseruauit dies egyptiacos. vide restitutio. §. vltimo.
Si dedit poculũ ut amaret̃ ab aliq̃ videtur mortale. qꝛ oio supstitiõe vtitur.
Si credidit ꝙ ex ꝯstellatõe cogat̃ qs ad bonum vel malũ. vide Sors. §. iij.
Si vsus ẽ sacr̃is vl' sacr̃alib⁹ p danda sanitate ⁊ hmõi. vide sacr̃m. §. vltio.
Si acceptauit duellum uel obtulit vel fuit causa ut fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrũ cãdẽs vl' dedit p mãi festãda ṽitate. vide Purgatio i p̃n.
Si ẽ heretc⁹ vel fautor hereticoꝝ. vid̃ Hereticus in p̃ncipio. ⁊ per totum.
Si fuit dubius in fide. vide Hereticus in princi. ⁊ Infidelitas. §. x.
Si apostatauit a fide. vide Apostata i principio.
Si fecit actũ infidelitatis timore mortis. ibidem. §. pe.
Si portauit vestes infidelium. ibidem §. vltimo.
Si nimiam praticam habet cum iudeis. vide iudeus. §. i.
Si balneum intrauit cum iudeis. vide Balneum. §. iij.
¶ Circa ꝫ p̃ceptũ. Nõ assumes nomẽ ⁊c. quõ ĩtelligat̃ hẽs Preceptũ. §. iiij. ex cuius expositiõe sic formabis interrogationes. 5
Si vota facta non impleuit vel deliberauit non implere cum posset: ⁊ teneretur peccauit mortaliter. ⁊ quãdo teneatur vel non. vide Uotũ primo per totum. ⁊ Uotum. iij. per totum.
Si assensit impedimento non implẽdi votum. vide Uotum. ij. §. xij.
Si facta vota sine determinatione tẽporis. nimis tardauit. Uotum. iij. §. ii.
Si casu quando obligatur ad vota. parentum non ea impleuit. ⁊ quando sit vide Uotum. iij. §. viij.
Si impetrauit dispensationem voti sine causa legitima vide Uotum. iiij. §. x. ⁊. xi.

Si fecit votū sciēs q̄ vouer̄ ñ poterat vid̄ Votū.ij.§.ix.⁊ q ñ pñt.hēs ibidē.
Si fecit votū d̄ re mala fienda que sit mortale pctm̄ peccauit mortal'r vouēdo.⁊ tñr facere ꝯriū.sec⁹ eēt d̄ re pctī vēial'.⁊ q̄ño ñ obligat.vide votū.i.§.v.⁊ fac̄ ad hoc quod no.in.c.piuriū.§.i.
Si fecit votuꝫ de re bona sed propter malum finem.vide Votum.i.§.iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vel ordine.vide Apostasia.§.ij.⁊ per totū.
Si blasfemauit deū vl' sāctos.vid̄ blasfemia.⁊ quot modis blasfemat̄ ibidē.
Si maledixit deum vel sanctos.vide Maledictio.§.i.
¶ Si nominauit deū vl' sāctos opprobriose vl' p mēbra v̄ecūda aduertēter peccauit mortaliter etiam si fecit ex ioco.quia cōtra p̄ceptū p̄dictū directe.
Si sacramentis ecclesie secit aliquod enorme.puta conculcando vel hmōi: quia mortale ē cōtra p̄ceptū predictū
Si sacramenta recepit vel administrauit in peccato mortali.mortale pctm̄ ē nisi in cāu.de quo Baptismus.v.§.x.
Si iurauit falsum quod credebat verum.vide Periurium in princi.
Si iurauit verum cum tamen credere dicere falsum ibidem.
Si iurauit falsum sciens se mendatiū iurare.ibidem.
Si iurauit aliquod malum se facturū. ibidem.§.i.⁊ Iuramentum.iij.§.vij.
Si iurauit i cōi sermōe sine debita discretione.ibidē.§.ij.⁊ Iuramentū.§.x.
Si iuramēto affirmauit id de quo dubitabat.vide Periurium.§.iij.
Si iurauit per verbuꝫ.credo quod tamen non credebat.ibidem.§.iiij.
Si credidit contrauenire iuramento cuꝫ tamē nō contrafaceret ibidē.§.v.
Si iurauit ex metu falsū.ibideꝫ.§.vij.
Si īduxit aliquē ad iurandū quē sciebat false iuratuꝝ.vid̄ iuramētū.iij.§.xi.
Si iurauit vituperose per deum vel sāctos.ibidem.§.xij.
Si iurauit nō ꝯꝫ intētionē dantis iuramentum.vide iuramentum.iiij.in p̄n.
Si nō cōpleuit q̄d sub iuramēto promisit in casu quo tenebat̄.⁊ q̄ñ hoc sit hēs iuramentū.v.per totuꝫ.⁊ quomō est mortale pctm̄ nō iplere q̄d iuramēto promisit habes Periurium.§.i.
Si fecit se absolui a iuramēto sine causa legitima.vide Iurametum.vi.per totum.⁊ de causa legitīa que sit ⁊ quis potest absoluere a iuramento.
Si quando tenebatur orare voluntarie se occupauit in his que distrahunt mentem.vide Hore.§.xxvij.
Si simulauit sanctitatem quam non habebat.vide Simulatio.§.vltimo.
Si adiurauit hoies: vl' d̄mōes aut al's creaturas.vide Aduiratio.per totum
¶ Circa tertium preceptuꝫ Sabbata sanctifices.eius expositionē habes.j. Preceptum.§.v.ex cuius declaratione sic sunt formande interrogationes
Si existēs corpe sanus ⁊ nō occupat⁹ in spūalib⁹ bonis stetit ociosus.nec aliqd operat̄ tēpore nō festiuo.vñ viuat: vel vnde tribuat egētibus:q̄ magn⁹ excessus ociositatis videt̄ mortale peccatum.de quo vide Preceptum.§.v.
Si ī dieb⁹ festiuis de p̄cepto ñ habuit attritionē d̄ pctis mortalib⁹ cōmissis. d̄ qb⁹ ñ fuit contrit⁹.vide Ferie.§.xli.
Si vacauit ludis aut correis.de quo vide Correa per totū.⁊ Ludus p totū
Si nō vacauit deo in dictis festis saltē in aliq̄ hora.qa mortale vt ferie.§.ix.
Si fecit hastiludia quia sunt prohibita quibuscūqꝫ diebus sicut torneamēta secunduꝫ Ricar.in.iij.di.xxxvij.ex consimili ratione.vt in.c.i.de tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri ī p̄dictis festis in casib⁹ nō ꝯcessis.vide Ferie.que opera licēt ⁊ que ñ ⁊ q̄ sint

festa precepta ⁊ quãdo est mortale op⁹ seruile in die festo ⁊ quando incipit festum. vide ibidem per totum.
Si audiuit missam integram in predictis diebus. vide ibidem. §. xlij
Si existẽs in missa occupauit se in vanis. vid̃ Hora. §. xxvij. ⁊ Ferie. §. xliij.
Si audiẽs missã in p̃dictis dieb⁹ dixit oratões q̃s tenebat̃ dicere ex voto vl̃ pnia aut rõe ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audire predicationez contempsit in festis. vide ibidem. §. xliiij.
Si non fecit oblationem in missa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in dieb⁹ festiuis de p̃cepto cõmisit aliq̃ pctã mortalia. vid̃. j. p̃ceptũ. §. v. ⁊ Ferie. §. xxxvi. Et qr difficile est scire dicere q̃ pctã cõmisit i festis. ⁊ interrogare i quolibet pctõ si illud cõmisit i festo ẽ difficile. potes sine alio scrupulo peccatorẽ interrogare sic. peccasti mortaliter in festis. ⁊ si dicit ꝙ sic iterroga scdo i quot festiuitatib⁹. Et si nescit interroga eũ si q̃si in oibus vel in maiori pte ip̃oꝝ vel in minori. Et tertio interroga si in eodẽ festo aliqñ bis vel septies ⁊ sepius. ⁊ sic sufficit q̃ ad istã circũstantiã absq̃ hoc ꝙ exprimat spẽm peccati ꝙ cõmisit vel absq̃ hoc ꝙ in quolibet peccato qd̃ confitet̃ interroges si fecit in festo quod bñ no.
7 ¶ Circa. iiij. preceptũ. honora patrez ⁊c. cuius expositio habetur preceptũ §. viij. ⁊ ex qua interroga vt infra.
Si non dilexit patrem vel matrem. vide Filius. §. xxx.
Si non ostendit eis signa dilectionis sed dure se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis v̄ba iniuriosa vel v̄berauit qr videt̃ mortale p deã in. d. §. xxx.
Si non obediuit eis. vide ibidem.
Si non subuenit eis indigẽtib⁹. ibidẽ.
Si non seruiuit in infirmitatibus eorum vel fecit seruiri. ibidem.
Si maledixit eis. vide maledictio. §. i.
Si non fuit executus eoꝝ voluntates seu legata facta post eoꝝ mortem. vide Executor. §. xxiij. ⁊. xxiiij. ⁊ heres. §. v. vsq̃ ad. §. xij. ⁊ legatũ. i. ⁊. ij. per totũ.
¶ Circa. v. preceptũ. Non occides. 8
vide Preceptũ. §. ix. ex q̃ sic iterroga
Si habuit aimũ offendendi ꝓximũ i persona vulnerando. mutilando occidendo. ⁊ huiusmodi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit uel occidit aliquem. vide ibidem.
Si cõmisit hõicidiũ spũale. s. iducẽdo aliquẽ ad pcm̃ mortale vl̃ alijs mõis d̃ q̃bus habes Homicidiũ. iiij. p totuz.
Si procurauit aborsum alicuius mulieris. vide Aborsum per totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite vide Carcer. §. i. ij. ⁊. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se. in lecto ⁊ suffocauit dormiendo. vide homicidium. ij. §. xv.
De multis modis quibus fit homicidium ⁊ cum peccato mortali habes homicidium. i. ii. ⁊. iij. per totum.
Si aspexit spectacula in q̃b⁹ iminebat ꝑiculũ ꝓbabile mort̃ vel mutilatiõis mẽbroꝝ vt torneamenta hastiludia ⁊ hmõi peccauit mortalr̃ i duob⁹ cãib⁹ p̃mo qñ tali aio aspexit ꝙ etiã si preciperet̃ ei ne staret ad vidẽdũ nihilominus nõ desisteret. scdo qñ ei⁹ aspectio est cã ut fiant sine qua nõ fierẽt. Alias est veniale peccatuz de se: nisi forte ratione scandali: ut in clericis religiosis ⁊ huiusmodi.
¶ Circa. vi. p̃ceptum Non mecaberis. vide Preceptum §. x. ex cuius expositione sic forma interrogationes 9
Si fec̃ fornicationẽ. vid̃ ibidẽ. i. d. §. x.
Si commisit adulterium. ibidem.
Si stuprum perpetrauit. ibidem.
Si sacrilegium operatus est ibidem.
Si incestuosus fuit ibidem.

Si fuit sodomita. ibdem.
Si alio modo per se se poluit qualiter cunq3. vide Luxuria. §. ij.
Si voluntarie cogitauit de huiusmodi peccatis propter dlectationē. ibidē
Si volūtate desiderauit aliqd ipsorū cōmittere. ibidē. Vñ hic aduerte q̄ totiēs peccat mortalr: q̄tiēs hoc deliberate appetit ꝑpetrare ex diuersis iteruallis tpis: vel ꝑsonaꝝ. puta q2 nūc desiderat vnā ꝑsonā ad malefaciēdū. postea occupat⁹ in aliq̄ alio alia cogitat: demū postea iterū recordat̄ de illa ꝑsona. ⁊ iterū eā ꝯcupiscit: similr qñ nūc vnā ꝑsonā ⁊ postea aliā desiderat. q2 i istis cāibus sūt diuerse auersiones. aliq̄ rōne tpis. alie rōne materie. vñ q2 in hoc pctō carnis magis sūt inuoluti homines cōiter q̄ in alio. ⁊ multū imorari in iterrogatiōe de hmōi ē ꝑiculosū ⁊ ꝯfessori ⁊ cōfitēti. ut dictū ē. Jō ut expedire possis q̄ sūt necessaria ꝑtrāsire. Talem modum tenebis
Si illa ꝑsona q̄ ꝯfitet̄ ē ꝑsona spiritualis uel mulier aut aliqs v̄ecūdus ⁊ qui nō ē cōiugat⁹. ꝑserti puella interrogabis eaꝫ ꝑmo. si cōmisit aliqd pctm̄ inhōestat̄: ul' luxurie ope. uel voluntate
Si nihil dicet. ⁊ tñ tibi uidebit̄ q̄ sit inuoluta in aliq̄. Tūc interrogabis euꝫ de cogitationib⁹. Si delectat⁹ ē cogitare de hmōi carnalib⁹. ⁊ iuēto q̄ sic declara ei qūo ē pctm̄ mortale. ut hēs s̄. Cogitatio. §. ii. ¶ Postea ꝓcede ⁊ interroga. si delectata ē audire log de hmōi: uel uidere: uel tāgere se uel aliā ꝑsonā ꝓpter hmōi delectationē: ⁊ q̄tiēs. ⁊ si in dieb⁹ festis magisq̄ in alijs. Et si iueneris q̄ talia cōmisit potes postea iterrogare si habuit aliq̄ polutionē ꝑꝑ talia ꝑ se uel cū alia ꝑsona ut sic caute inducas eā ad ꝯfitēdū q̄ ex uere cūdia forte taceret. Si v̄o ꝑsona q̄ cōfitet̄ interrogata primo generaliter si aliqd pctm̄ luxurie cōmisit ⁊ respondet q̄ sic. iterroga si fuit cū femina uel femina cū masculo. ⁊ inuēto q̄ sic iterroga si erāt soluti uel nō si affines uel ꝯsāguinei. Si religiosus ul' religiosa ⁊ hmōi ut scias si fuit fornicatio uel adulteriū ⁊ hmōi. Et inuento q̄ in hmōi est inuolutus. Tūc nō oꝫ interrogare de cogitationib⁹ morosis q2 cōiter sūt in talib⁹ deliberate in malū si possibilitas adesset. Ideo circa tales interrogabis ꝑmo de cogitationib⁹ deliberat̄ in malū istud. Et q2 numeꝝ difficile ē ⁊ uarietatē ꝑsonarū exprimere. sufficit tibi quo ad necessitatē ꝯfessionis. ut interroges q̄tū ꝑseuerauit in talib⁹ cogitatiōib⁹. puta a tpe q̄ alias cōfessus est qd ē ānus uel pl⁹. scdo iterroga q̄ sepe tales cogitatōes habuit. puta bis i die uel i ebdomoda: aut pl⁹ oib⁹ cōputatis: ul' si forte maiorē ꝑtē tpis i huiusmōi occupauit. Tertio iterroga si sic i dieb⁹ festiuis sicut i alijs circa predicta vacauit: ul' forte plus i festis. Quarto interroga si i ecclijs uel locis sacris eas habuit. Quito iterroga si sic desiderauit cōiugatos religiosos ꝯsāguineos ⁊ hmōi. sicut alios idifferēter. Sexto iterroga si sepius uariauit mētē de una ꝑsōa ad aliā. ꝫ q̄ occurrebāt memorie uel magis stetit i desiderio cū una ꝑsona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatiōes: lꝫ alio modo numerū uel tempus aut locum exprimere nesciat. Et idem seruandum est in omnibus peccatis que sepissime cōmissa sunt presertim quo ad quattuor prima. ¶ Postea iterrogabis eū si ut suū posset ꝯsequi desideriū malū d̄dit operā iducēdo correas i dando munera. in faciendo matinatas. cātādo. sonando. ꝓcādo. loquēdo ambasiatas mittēdo. lr̄as scribendo ⁊ hmōi ⁊ q̄tum se occupauit in istis ⁊ a q̄to tempore ⁊ si diebus precipue fe-

stis uel in ecclesijs aut locis religiosis
Uel si fuit psona cui p̄dicta fiebāt. iter
roga si ꝯsēsit ut talia fierēt ul' exhibuit
se conspectui talis uel recepit lr̄as aut
munera: ⁊ q̄tū tēpus pseuerauit. ⁊ si i
festis uel in ecclijs. Nā faciētes ⁊ cōsē
tientes in hmōi oēs mortal'r peccant
Et si munera sūt q̄ inducāt ad amorē
carnalē cogenda est ut pauperib⁹ ero
get. Si v̄o talia non sunt. nō est cogē
da nisi de bono consilio si ille donare
potuit. de quo habes Donatio p̄mo. p
totū. ¶ Postea habes eū interrogare
de opere luxurie. Et si dicit q̄ pecca
uit cum femina masculus siue femina
cū masculo non habes querere nisi tā
tū primo si erant soluti uel coniugati
affines ul' religiosi ⁊ huiusmōi ut scias
que spēs sit luxurie de quo hēs luxuria
§. ij. Scd̄o interroga si stetit nāliter i
vase debito si dicit q̄ non. Noli q̄rere
quō uel i q̄ loco corporis cognouit eā
q̄ nō expedit sufficit dicat q̄ nō i va
se debito sz ex̄ polut⁹ ē siue icepereit i
vase siue ñ. Tertio iterroga si sic pec
cādo cū tali q̄siuit euitare gnātōez ul'
stetit tali mō q̄ nō posset fieri. Quar
to q̄tiēs uel q̄tū pseuerauit ⁊ si i festis
vt in plus uel in ecclesia ⁊ sufficit.
Si dicit q̄ peccauit p se poluēdo seip̄z
volūtarie nō oz q̄rere de mō sed solū
quotiēs uel quātū pseuerauit ut supra
dictū est de cogitationib⁹. Et ꝯo si de
siderauit facere malū cū alia psōa qñ
talib⁹ dabat operā. ⁊ que sint ille perso
ne. s. si soluti uel affines ⁊ huiusmodi.
Si dicit q̄ peccauit cuz alio masculo
poluendo se cum eo non oportet que
rere. de loco corporis sed de quotiēs:
festis uel loco sacro. aut si persona erat
sibi consanguinea: uel religiosa ⁊ hu
iusmodi: ⁊ si cuz diuersis personis. Et
si consensit propter lucrum uel mune
ra ꝯsulat: ut det paupib⁹ talit' acq̄sita.

Si ꝯfitet' q̄ peccauit cū brutis ñ oz q̄
rere de noie bruti uel loco corporis sz
de quotiens: ⁊ si in festo uel in ecclia.
Et sic pertransire. qd̄ bene notabis.
Si fuit mediator pctōꝝ carnaliū. Nā
tales grauissime deū offendūt. ut pz i
c. noli. de pe. di. i. ⁊ tenent' q̄tū possūt
taliter inductos reducere ad bonuz et
sunt inducendi ad restituendum quic
quid propter hoc lucrati sunt.
Si seduxit virginem promittendo eā
accipere in vxorem ⁊ huiusmodi. vi
de Stuprum per totum.
Si habuit polutionem dormiēdo. vi
de Polutio. per totum.
Si contraxit cum aliqua clandestine.
vide Clandestinum.
¶ Circa. vij. preceptum. Non furtuz 10
facies cuius expositio habetur prece
ptum. §. xi. vnde sic interroga.
Si fecit furtum proprie dictum ⁊ quid
sit. vide Furtuz in princi. ⁊ quando sit
mortale. ibidem. §. xxxiiij.
Si cōmisit rapinam q̄ est quādo violē
ter accepit alienū maius pctm̄ cōmi
sit q̄ furās. ut in. c. penale est. xiiij. q. v.
Si res naufragantium accepit. vide
Naufragium per totum.
Si pedagia iniusta uel a quibus nō d̄
debuit exegit. vide Pedagiuz p totū.
Si exactiones uel talias exegit. vide
Talia per totum.
Si bellum iniustum fecit uel in eo fuit.
vide Bellum. per totum.
Si participauit in dando damnū pro
ximo operando. mandando. consu
leudo. consentiendo. adulando. rece
ptando. defensando. comedēdo. emē
do. non obuiando. ratum habendo
non manifestando ⁊ huiusmodi. de q
bus habes. Furtum. in multis. §. ⁊ Re
stitutio primo. per totum.
Si inuenit aliquid quod non restituit.
vide Inuenta. per totum.

Si aliqua prescripsit mala fide. vide Prescriptio.
Si commisit vsuram. vide Vsura primo. per totum.
Si mutuauit pecuniã vl' granũ vinũ ⁊ hmõi vt aliqd lucret̃. vide ibidẽ i p̃n.
Si mutuauit sup aliqd pignus vt eius fructus habeat donec pecunia sibi tradatur. vide pignus. §. xiij.
Si emit aliqd pro minori q̃ valeret pp p̃uẽtionẽ solutiõis. Vsura. i. §. lxiij.
Si vendidit pro pretio cariori ꝓpter dilationem solutionis. ibidem. §. lviij.
Si fecit cambia sicca ⁊ huiusmodi illicita. ibidem. §. 51. cum pluribus se. §.
Si dedit pecuniã i societatẽ nolẽs scire aliqd de periculo. vide societas. §. vij.
Si dedit aĩalia i socidã volẽs hẽre capitale saluũ. vide Societas. ii. per totũ
Si accepit sub vsuris sine necessitate vel ab eo qui non erat paratus. vide Vsura. ij. §. ij.
Si accepit i dono aliqd ab eo q donare nõ poterat. vide Dõatio. i. §. xxxiij.
Si accepit persõis ecclesiastis aliqua bona ecclesiarum. vide Alienatio. §. xiiij. ⁊ clericus. xiij. §. ij.
Si icẽdit ecclĩas vl' fregit aut loca religiosa. vide excõicatio. v. cãu. v. ⁊. vj. vel alio modo fuit incendiarius. vide Incendiarius.
Si fecit cõcussionẽ cõminãdo nisi mihi dederis ⁊c. vide Cõcussio. p totuz.
Si vt hẽret aliquid ꝯsensit in aliquod op⁹ peccati mortal'. vid̃ Auaritia. §. ij.
Si p simoniã aliquid acquisiuit. vide Simonia per totũ. ⁊ dicã circa status.
11 ¶ Circa. viij. p̃ceptũ. Non dices falsũ testimoniuz ⁊c. cui⁹ expositio habet̃ p̃ceptũ. §. xij. ex q̃ potes sic iterrogare
Si dixit mendatium in iudicio vel extra contra doctrinam xp̃iane religionis uel in damnum proximi. vide Mendatiũ. §. ii. ⁊. iij. ⁊ Testis. §. xxx.
Si noluit testimonium dicere productus i testẽ. vid̃ Testis. §. xxvi. ⁊. §. xxvii.
Si vsus fuit Astutia. vide Astutia. §. i.
Si accepit pecuniam vt non diceret veritatem. vide Testis. §. xxviij.
¶ Circa. ix. p̃ceptũ. Nõ concupisces domũ ꝓximi ⁊c. ⁊. x. Nõ desiderabis vxorẽ ei⁹ qualr̃ itelligant̃ hẽs. p̃ceptũ. §. xiij. Ex qb⁹ potes sic interrogare.
Si voluit hr̃e res ꝓximi sui q̃lit̃cũq; siue cũ iustitia vl' cũ iiustitia ⁊ deliberate q; pctm̃ mortale ẽ ꝯ istud p̃ceptũ. secus cẽt si optaret hr̃e salua iustitia q; sic uel nullum uel veniale esset peccatum. vide Auaritia. §. i.
Si fuit cõtẽtus hr̃e amatores vl' amatrices hmõi. de qb⁹ dic vt. s̃. cogitatio
Si posuit se ad fenestras ut videret̃. dic. ut supra hic circa preceptum non mechaberis.
¶ Circa. vij. pcã mortalia p̃mo iterroga de supbia ⁊ sic forma iterrogatões
Si ꝓpter inordinatũ amorẽ excellẽtie egit aliquid contra diuina p̃cepta. vide Superbia in principio ⁊. §. i.
Si extimauit habere bonũ quod hẽt a se non a deo. vide Superbia. §. ii.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data propter sua merita ibidem.
Si se iactauit hr̃e bona q̃ non hẽbat ibidem.
Si despectis alijs singulariter appetit videri habere quod non habet ibidẽ.
Circa filias supbie iterroga p̃rio d̃ ãbitiõe. vide. Ambitio qd sit in p̃ncipio.
Si desiderauit beneficia ecclesiastica p̃ncipaliter propter honorẽ vel bonuz tpale. vide Ambitio. §. i.
Si appetiuit dignitatez sciens se indignum. ibidem.
Si quesiuit dignitates per vias illicitas ibidem.
Si emit officia vide. Officium. §. i.
Si mutuauit super ipsis officijs ibidẽ

§.iij.
Si per partialitatē q̄siuit officia vt oī modo adiuuet ptē mortal'r peccauit pp inordinationez volūtatis.
De.ij.filia que dr̄ presumptio qd sit. vide Presumptio ꝑo in principio.
Si posuit se ad faciēdū q̄ erāt supra facultatē suā. vide Presumptio.
Si exercuit officiū qd̄ nesciebat in periculum proximi. vide ibidē.
Si exposuit se periculis pctōruz mortalium probabiliter mortaliter peccauit si aduertebat de periculo. vt patet per ea que notaui Cogitatio.
Si nimis presūpsit de dei misericordia. vide Presumptio.
De.iii.filia q̄ dr̄ curiositas. vide Curiositas quid sit in ꝓncipio. Si stetit ad audiēdū pctā q̄ aliquis cōfitebat̄. vide Confessio. vltimo.§.xvi.
Si voluit adiscere vel videre aut audire q̄ fieri nō possūt sine mortali peccato. puta fornicationes ⁊ incātationes ⁊ huiusmodi. vide curiositas.§.i.
Si voluit adiscere a quibus nō debuit vt demonibus ibidem.
Si voluit experiri q̄ nō licēt vt si icantationes habent effectum mortaliter peccauit ibidem.
Si attēdens curiosis dimittit adiscer̄ vel intendere necessarijs ad salutem est mortale peccatum ibidem.
De.iiii.filia que est ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alterius vide ingratitudo.§.iiii.
Si nō retribuit benefactori ibidem.
Si benefactori iniuriatus est ibidem.
De.v.filia q̄ nūcupatur iudiciū temerariū qd sit. vide iudicium.§.xvii.
Si iudicauit in malū determinate factū alterius. vide Presumptio.i.
Si vsurpauit iudiciū nō habens officium. vide iudicium.§.xvii.quō multipliciter dicitur temerariuz.
De.vi.filia que dicitur adulatio.
Si fuit adulator alicuius de pctō ꝑpetrato. vide adulatio.§.i.⁊.§.v.
Si adulādo prouocauit aliquem ad superbiam. vide ibidem.
De.vii.filia supbie q̄ dicitur irrisio ⁊ quid sit. vide Derisio in principio.
Si derisit proximū. vide Derisio.§.i.
Si derisit sacramenta vel volētes seruire deo. ibidem.
De.viii.filia que est temptare deum ⁊ quid sit. vide Temptare deum.
Si exposuit periculo probabili mortis sine necessitate. vide intimiditas ⁊ Temptare deum.
De.viiii.filia que est pertinatia. ⁊ quid sit vide Pertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.
De vltima filia que est arrogātia. vide Arrogantia quid sit.
¶ Circa vanā gloriā q̄ q̄modo aliquādo est capitale peccatū. aliquādo filia superbie. vide Vanagloria. 14
Si uoluit laudari de eo qd̄ ē contra deum. vide ibidem.§.i.
Si pretulit gloriā suam deo ibidem.
Si ordinata ad nostrā salutem retulit ad gloriam propriam ibidem.
Si cōstituit s. nē i laude hominū ibidē
Circa filias vaneglorie prout est capitale vitiū interroga ꝑmo de ornatu indebito ⁊ quando sit indebitus. habes Ornatus per totum. ⁊ sic interroga.
Si mala intentione ornauit se. ibidē.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuētiōes adinuenit. ibidē.
De inobedientia que est.ij.filia. vide Inobedientia. per totum.
De inbedietuia circa precepta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa ꝑcepta ab ecclīa ⁊ que sint. habes Ferie.§.iij.

Si ieiunauit in vigilijs p̄ceptis. vide Jeiuniū. §. vij. que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. vide Confessio. ij. §. ij. ⁊. iij.
Si suscepit sacr̄z corporis xp̄i semel i ãno. vide Eucharistia. iij. i p̄n. ⁊ p totū
Si audiuit missam in festis preceptis vide Ferie. §. xlij.
Si fecit torneamẽta seu ꝯsensit vt fierent. vide Torneamentum. per totuz
Si ꝯtraxit matrimoniū clandestine. vide Clandestinum. per totum.
Si fecit aliquod eorū qđ ꝓhibet̄ sub pena excõicationis late sn̄ie. de quo vide Excõicatio. v. ⁊. vj. ⁊. vii.
Si fuit excõicatus ab aliquo.
Si participauit cum excõicatis. vide Excõmunicatio. viij. per totum.
De inobediẽtia certarum personaruz habes Infra circa status.
Si fuit inobediẽs suis p̄latis vl̄ dn̄is vide Obediẽtia. ⁊ vide Inobediẽtia.
Si fecit ꝯ̄ ꝯsciam. vide Cõscia. §. i.
De iactantia que est. iij. filia. vide Jactantia in p̄rin.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto. vide ibidem. §. i.
Si iactauit se in vituperiū alioꝝ. vid̄ ibidẽ vel in deceptionẽ alicuius. ibidẽ
De ꝑtinatia que ponit̄ ab aliquib⁹ filia superbie. habes. s̄. §. xiij.
De ipocrisi. vide Simulatio. §. iiij.
Si simulauit sãctitatẽ in deceptionez populi vel vt asseq̄ret̄ p̄latiões. ibidẽ.
De discordia que est. vj. filia vaneglorie. vide Discordia.
Si noluit ꝯcordari cū alijs in his q̄ erãt bõa ꝑꝑ elatiõem suã. ibidem.
De ꝯtẽtiõe q̄ ẽ. vij. filia. vide Cõtẽtio
Si habuit contẽtionem ꝑꝑ emulationem alicuius. ibidem.
Si ꝯtẽdit disputãdo ꝯ̄ veritatẽ ibidẽ.
Si cõtẽdit in iudicio ꝯ̄ iusticiã. ibidẽ
Si cõtẽdit ita inordinate ꝙ scandalum facit aliquibus ibidem.
Si sb̄ornauit aliq̄s i electiõe vl̄ testionio ⁊ huiusmodi. vide Subornatio.
Si nimis vilipẽdit se. vide Ironia.
De astucia. Si vsus est simulatione. vide Astutia.
¶ Circa auaritiã q̄ est capitale pctm̄ 15
vide Auaritia in p̄rin. quid sit.
Et qꝛ cõsistit in retinendo acq̄rendo ⁊ appetendo sic interroga.
Si retinuit q̄ restituere tenebat̄. vide Restitutio. iij. per totum. ⁊ quis tenet̄ habes. Restitutio. i.
Si non soluit creditoribus in termino cum posset. vide Solutio. §. xxv.
Si retinuit superflua ⁊ non fecit elemosynas. vide Auaritia. §. iij.
Si nõ fecit elemosynã de arte sua puta medic⁹ pauperi infirmo. aduocat⁹ clientulo pauperi. de q̄ vide Aduocatus. §. x. ⁊ Medicus. §. v.
De auaritia in acq̄rẽdo. vide Auaritia. §. ij. ⁊ satis pz. s̄. in. vij. precepto.
De auaritia in appetẽdo. habes Auaritia. §. i.
Si appetiuit illicite vl̄ illicita vel multum aio suffocato. vide ibidem.
Circa filias auaritie. prima ẽ ꝓditio.
Si prodidit castrū vel terrã inimicis vltra mortale tenet̄ de omni dãno.
Si prodidit res proximi volentibus eas auferre iniuste vltra mortale similiter tenetur ad restitutionem.
Si hita sub sigillo secreto vl̄ ꝯfessiõis reuelauit hẽs cõfessio vl. §. i. ⁊. §. xxiij.
Si apperuit litteras alterius sigillatas. vide Falsarius. §. ij.
Si secreta dn̄i sui reuelauit in ei⁹ dãnum vltra mortale tenetur ad restitutionem. vide feudum. §. xvj.
De fraude q̄ est. ij. filia habes Fraus.
Si fecit fraudẽ legi ibidem. §. ii.
Si fraudauit iustas gabellas. vid̄ Pedagium. §. vj.

Si vẽdidit vnã rẽ ꝑ alia. puta vinum li phatũ ꝑ puro. corrupta ꝑ sanis pecus ꝑ castrato ⁊ huiusmodi hẽs Emptio. §. viij.
Si aliquã fraudẽ fecit in deceptionez proximi. vide Dolus. §. viiij.
De fallatia q̃ ẽ. iij. filia hẽs Falsarius.
Si falsificauit aliqd̃ instrumẽtũ bullã vel libruz. vide excõicatio. v. casu. iij. ⁊ Falsarius. §. primo cũ sequentib⁹.
Si destruxit instr̃a vel scripturas. vide Falsarius. §. iij.
Si occultauit scripturas. vide Restitutio primo in littera scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatoruz. vide Falsarius. §. ij.
Si falsificauit mẽsuras ibidẽ. §. xj.
Si monetã ibidẽ. §. iiij. cũ sequẽtibus.
Si ex falsa cã obtinuit aliquod beneficiũ ecclĩasticum vltra mortale teneť renunciare si alias non obtinuisset. vide Rescriptum. §. iij.
De ingetudine mẽtis q̃ quis nimis solicit⁹ est circa tpalia. ⁊ tunc ẽ mortale pctm̃ qñ per eam quis cõmittit necessaria ad salutem. alias est veniale peccatum. vide Inquietudo.
De violẽtia q̃ est. v. filia satis pz in. vij. precepto ⁊ in titulo Rapina.
De immisericordia que ẽ. vj. filia. qua non subuenit qs indigenti. hẽs Auaritia. §. iij. ⁊ elemosyna. §. i.
De acceptione psonarũ q̃ est. vij. filia habes Acceptio personarum.
Si in iudicio accepit personam vel i distribuendis officijs vl' bñficijs vel elemosynis vide ibidem per totum.
Si in electionibus non eligit magis dignuz. vide Electio. §. xxj.
De turpi lucro quod est. viij. filia. vide Turpe lucrũ ⁊ tale est pctm̃ quale illd̃ ꝑꝑ quod acquirit.
De ludo qui prouenit aliqñ ex auaritia. vide Ludus per totum.
Si lusit ad pillã vel aliũ ludũ in q̃ versatur industria. vide Ludus. §. ij. quãdo licet.
Si ludit ad ludum in quo versať fortuna ibidem. §. iiij.
Si stetit ad inspiciendum ludentes. vide ibidem. §. vj.
Prodigalitas est ꝯria auaritie sed tñ peccatum. vide Prodigalitas.
Si supflue expẽdit res in põpis eqs ⁊ hmõi. notabilis excessus vr̃ mortalis. vt patet Ornatus. §. vj. ⁊ ibi vide.
¶ Circa luxuriã q̃ ẽ capitale vitiũ vid̃ 16
Luxuria ⁊ d̃ hoc hẽs. s̃. vj. precepto.
Circa v̄o filias luxurie q̃ꝝ pria ẽ cecitas mentꝭ. de q̃ Cecitas mẽtꝭ i ꝑncipio
Si ita occupat⁹ fuit in mũdanis mẽte ꝙ nescit aliqd de deo intelligere vel necessaria ad salutẽ. vide ibidẽ. §. i.
De precipitatione que est. ij. filia. vide Precipitatio.
Si fuit ꝑceps i opibus suis ꝯtẽnẽs ꝯsiderare vel in periculũ. vide ibidem.
De incõsideratione que est. iij. filia luxurie. vide Inconsideratio.
Si fuit incautus maxie vbi iminebat periculuz vel vbi tenebať de leui vel leuissima culpa quia lz excuseť aliqñ a mortali nõ tñ. ab obligatione restitutionis. vt hẽs Culpa. §. v. ⁊. vj.
De amore sui quo quis querit delitias ⁊ quietem. vide Amor sui.
De amore seculi qui est. v. filia luxurie habes Diligere. §. iij.
Si voluit perpetuo stare in mundo. vide ibidem.
Si dilexit mundum constituens ibi finem vel ad voluptatem. vide ibidẽ.
De horrore futuri seculi ex quo homo v ellet nũq̃ mori. vide Diligere. §. iij.
De inconstantia que ẽ. vij. filia habes Inconstantia.
De odio dei quod est octaua filia luxurie. habes Odium dei.

De stultiloqo aut scurilitate q̃ sũt filie luxurie. dic si vsus ē v̄bis libidinosis aut inhonestis aut gestib⁹ vel ad ꝓuocãdũ alios: vl' vñ probabiliter habēt ꝓuocari ad luxuriã ē mortale peccatum. Idem dic de turpiloquio. vide Scurilitas.

17 ¶ Circa gulã q̃ est aliud capitale peccatum sunt formãde interrogationes circa eius species.

Si preuenit horam in comedendo.

Si nimis laute comedit.

Si nimium studium apponit.

Si nimis comedit.

Si cum nimio ardore seu appetitu ⁊ quando gula sit mortale peccatũ in p̄dictis. habes Gula.

De eius filiab⁹. quarũ prima ē ebrietas. vide Ebrietas qñ ē mortale pctm̄

De hebetudine mentis que est. ij. filia vide Hebetudo.

De inepta leticia. scias ꝙ nõ est mortale pctm̄: nisi per ip̄am dissolueretur qs in ea q̃ sunt mortalis peccati. vt corrizando in casu ꝓhibito ⁊ huiusmõi alias est veniale peccatum.

De multiloquio que ē. iiij. filia habes Multiloquium per totum.

De scurilitate que est. v. filia. hēs Scurilitas.

Si fecit act⁹ ita scuriles ꝙ ad ꝓuocãdũ ad luxuriã sũt efficaces vr̄ mortale

De immundicia que est. vj. filia gule. vide Immundicia.

Si comedit vel bibit vt possit luxuriari qꝛ est mortale. secus est si vt satisfaceret vxori in redditiõe d̄biti. qꝛ sic nullũ peccatũ vel veniale qñ hoc fecit vt magis delectaretur cum vxore.

18 ¶ Circa inuidiaꝫ q̃ est aliud capitale peccatum. vide Inuidia ⁊ quomodo est mortale peccatum.

De eius filiabus. quarũ prima est odium proximi. de quo vide Odium dei ⁊ sic interroga.

Si desiderauit malũ ꝓximi ⁊ q̃to tẽpore pseuerauit ⁊ si sepe in huiusmõi occupauit mẽtẽ qꝛ quotiẽs deliberate desiderauit malũ proximi totiẽs mortaliter peccauit si erat notabile malũ ⁊ ꝑ diuersa tp̄a. Simil'r qñ in eadẽ cogitatiõe trãsibat nũc de desiderio mali in reb⁹ ad desideriuꝫ mali in ꝑsona vel in filijs. qꝛ sicut sũt diuersa sb̄iecta ita vident̄ diuersa mortalia peccata.

De tristitia in ꝓsperis q̃ ē. ij. filia. si tristat⁹ ē de bono notabili ꝓximi deliberate ꝑꝑ inuidiã est mortale pctm̄ vt p̄latus de maiori p̄latõe. doctor de maiori cõcursu. scolaris de maiori ingenio. Ciuis de maiori honore. Mercator vel artifex de maiori creditu. spiritualis de maiori fama ⁊ huiusmodi. vide Inuidia.

De leticia in aduersis proximi. Idem dic vt. s̄. Et vide ibidem.

De susuratione. vide Susuratio.

Si q̃siuit seminare discordias reportãdo malũ alteri de altero. ibidem.

De detractione. vide Detrctio ꝑ totũ. quomõ est mortale pctm̄. ⁊ quõ tenetur per totum.

Si dixit malũ de ꝓximo false. ibideꝫ

Si v̄e dixit sꝫ q̄bus nõ debuit. ibidẽ.

Si argumẽtauit malum. ibidem.

Si audiuit libẽter detractiões. ibidẽ.

¶ Circa iram que est aliud capitale peccatum. de quo habes Ira. 19

Si appetiuit vindictã de ꝓxio. ibidẽ.

Si noluit loq cum ꝓximo nec recõciliari. vide Diligere deum. §. ij.

De filiabus eius quaꝝ p̄ria est tumor mentis. dic vt. s̄. in p̄ma filia inuidie. §. i. ⁊ infra tumor. ⁊ de iplicatõe in huiusmodi cogitationibus de vindicta fienda ꝑm regulam supradictã. ibideꝫ

De. ij. filia. s. indignatione. hēs Indignatio.

De.iij.filia q̃ ē clamor. vide Clamor.
De.iiij.filia q̃ est cōtumelia seu cōui-
tiū hēs Cōtumelia ⁊ Cōuitiū. Aduer
te hic ꝙ lꝫ qs nō dicat ꝯuitiū vl' con-
tumeliā vt ei auferat honorē. sꝫ cā cor
rectiōis sꝫ tñ dicit talia q̃ de se notabi
liter ledūt. puta mulieri ꝙ ē putana ⁊
huiusmōi ⁊ audiētes scādalizant̃ de
tali cui dr̃ qꝛ sic credūt esse nō excu-
sare̅ a mortali peccato.
De.v.filia q̃ est rixa. habes Rixa.
De maledictione que est.vj. filia. hēs
Maledictio.
De blasphemia dictū est.s̄.§.vj.
De bello similiter.§.x.
De seditiōe q̃ ē.vj.filia. hēs Seditio.
Si tꝫ ꝑtialitatē vel eā seqtur ꝑat⁹ q̃li-
tercūqꝫ ꝓ parte ē in statu dānationis
nec ꝑt absolui: nisi disponat dimitte̅r
De murmuratōe hēs Murmuratō.
Si murmurauit ꝯ deū deliberate te
nens eum iniustum qꝛ mortale.
Si contra prelatos ipsos temerarie
iudicando mortale est.
20 ¶ Circa accidiam que est vltimū ca
pitale peccatum. vide Accidia.
Si dimisit necia ꝑꝑ accidiā. ibidē.§.i.
Si penituit se benefecisse. ibidem.
Si incurrit infirmitatem notabilem
ꝑꝑ tedium est mortale qñ pōt se iuua
re. vide Accidia.§.i.
De filiabus eius quarū pria est despe-
ratio. vide Desperatio.
De ꝑa q̃ est malitia q̃ ē pctm̄ in spiritū
sāctū qd̄ hꝫ sex spēs. ¶ Pria dr̃ ꝑsū
ptio de misericordia dei sine meritis.
¶ Scda d̄speratio q̃ d̄sperat d̄ mise-
ricordia dei. ¶ Tertia ipugnatio v̄i-
tatis agnite vt liberi⁹ possit peccare.
¶ Quarta inuidētia fraterne gr̃e. ex
q̃ vellet oēs essent mali ⁊ null⁹ bon⁹
ne eēt sibi ꝯfusio male viuere. ¶ Qui
ta obstinatio. ¶ Sexta impnia. vide
Peccatum.§.iij.

De iij.filia que ē pussilanimitas. vide
Pussilanimitas.
Si desijt bona facer̃ ad q̃ tenebat̃ ex
pussilanimitate. vt puta corrigere fra
trē. vid̄ Correctio fraterna.§.i.⁊ similia
Si v̄o dimisit ñ neciā ē veniale pctm̄
De.iiij.q̃ est ociositas dictū est.s̄.i.iij.
precepto. ⁊ hēs in ti. Ociositas.
De.v filia que est pigritia seu torpor.
vide Torpor.
De.vj.que est euagatio mentis in illi-
cita. habes Euagatio mentis.
De.vij.q̃ ē neglia. vide Negligentia.
Si fuit negligens in adiscēdo necessa
ria ad salutē in cōfitēdo. in suscipiēdo
sacr̃a. in operib⁹ misericordie exercē
dis q̃ qñ sit mortale pctm̄ pꝫ Negli-
gētia.§.i. aduerte hic qꝛ si qs ex negli
gētia omittit iplere vnū ꝑceptū. puta
de ꝯfitēdo semel in āno solū est vnuꝫ
peccatū mortale. sed si deliberauit se
pi⁹ nolle cōfiteri tot sūt peccata mor
talia quot sunt deliberationes facte ꝑ
interualla temporis. Quod no.
¶ Circa opa misericordie spūalia q̃ st 21
ꝯsule. castiga. dimitte. solare. fer. ora.
Si noluit dare ꝯsiliū ꝓtēti in his q̃
ꝑtinēt ad salutē vel in re. vnde notabi
le dānū pōt euenire ꝓximo cū tñ pos
set. mortale est vel qñ ꝓhēbat ex offō.
Si non correxit quos debuit ⁊ tene-
batur. hēs Correctio prelatorum. ⁊
Correctio fraterna.
Si dimisit rancorem ꝯ proximuꝫ. di
ctum est.s̄.§.xviij.
Si nō fuit cōsolat⁹ tribulatos posset
esse mortale in ꝑlato qñ subditi ex ta
li omissione inducūtur in desperatio-
nem vel aliud maluꝫ. ⁊ ipse bono mo
do posset salua disciplina.
Si nō orauit pro omnibus posset eē
graue in illis qui viuūt d̄ elemosynis
magna negligentia.
¶ Circa opa misericordie corpora- 22

lia q̃ sũt visito.cibo.poto.redimo.te-
go.colligo.ꝯdo.q̃ tũc cuꝫ ꝑuaricant̃
sũt mortale peccatũ qñ ex eorũ omis
sione notabil'r ledit̃ ꝓxim⁹.ꝛ hõ põt
bono mõ facere.puta si ꝑlatus visita
ret infirmũ quẽ visitare posset nõ de-
speraret sed cõfiteret̃.Eget cibo ꝛ po
tu ꝛ hẽs vltra ꝯdecentiã tui status.Est
in captiuitate ꝛ redimere posses de su
perfluitatibus tuis.Est nud⁹ ꝛ tu cau
dam ducis.Est sine domo ꝛ tu habes
ampla palatia.Ex dictis.s̃.auaricia ꝛ
elemosyna potes colligere quãdo hõ
tenetur de ꝑcepto.

23 ¶ Circa qnqꝫ sensus q sũt visus.gu
stus.audit⁹.odorat⁹.ꝛ tactus.in qb⁹
sepius põt esse mortale.vt si voluit vi
dere q̃ sunt mortalis pcti i eo q facit
vel inductiua ad mortale.de quo hẽs
Curiositas.Idẽ dic de auditu.Gust⁹
aũt ꝛ odorat⁹ cõiter sũt venialia.Ta-
ctus qñqꝫ mortale cuꝫ cã luxurie vel
morose delectatiõis.vt.s̃.Cogitatio.

24 ¶ Circa ꝑcepta ecclie q̃ gñaliter.
tangunt oẽs dictũ est.s̃.iu.ij.filia ina-
nis glorie.§.xiiij.

25 ¶ Nũc de statibus aliq̃ ꝑticularia sũt
ponẽda in qbus sũt interrogãdi vltra
ea q̃.s̃.posita sunt contra ꝑcepta ꝛ i
peccatis capitalibus.ꝛ ꝑimo.
Circa pueros doli capaces sũt inter-
rogãdi de iniectiõe manuũ violẽta in
ꝑsonã eccl̃iasticã.ex q̃ possẽt esse excõi
cati.de q̃ hẽs.s̃.Excõicatio.v.§.i.cuꝫ
multis se.postea de cõfessiõe ꝛ cõio-
ne si fecerũt.de pnĩa.de inobediẽtia.
de mẽdatijs de inhonestate.auditio-
ne misse.de furtis ꝛ similibus in qui-
bus cõmuniter illa etas solet peccare

26 ¶ Circa xp̃ianos in cõi.Si suscepit
sacramenta necessitatis.ꝛ que sint.vi-
de sacramentum.§.vj.
Si portauit habitum infidelium.vi
de Apostasia.§.vltimo.
Si nimiã familiaritatẽ hꝫ cũ iudeis
vel cũ infidelibus.vide Judeus.§.i.
Si fecit ꝯ ꝯsciam.vide Conscia.§.i.
Si habuit ratũ aliqd̃ malum factuꝫ
noie suo.vide Consensus.§.iiij.
Si alicui ꝯsuluit aliquod peccatũ vl̃
malũ.vide Consilium.§.i.
Si cõtẽpsit aliq̃ꝫ exortationẽ superio
ris.vide contentus.§.i.
Si qñ tenebatur habuit ꝯtritionẽ de
peccatis.vide contritio.§.iiij.ꝛ.v.
Si correxit q̃s sciuit velle delinquere
vide Correctio fraterna.§.i.
Si denũciauit ꝑlatis peccata que sci
uit.vide Denũciatio.§.i.
Si in dubijs tutiorem partẽ elegit.vi
de dubium.§.i.ꝛ.ij.
Si existẽs excõicat⁹ vel interdict⁹ ꝛ
mõitus a celebrãtib⁹ vt exiret eccl̃iaꝫ
noluit exire.vide Excõio.v.Cãu.xv.
Si famã suã neglexit.vide Fama.§.i.
Si incarceratus fugit.vide Fugere.
§.i.ꝛ.ij.
Si vsus est habitu femineo vir exi-
stens vel econtrario: aut religionis.
vide habitus.§.vij.ꝛ.viij.
Si fuit histrion⁹.vide Histrio.§.i.
Si imꝑssit i terra vel in lapide humi
posito signũ crucis.vide Imagines.
§.iiij.
Si fecit aliquod enorme in ecclia.vi
de Immunitas.per totum.
Si sciuit necessaria ad salutem.vide
scientia.§.ij.
Si fuit excõicatus ab aliquo iudice.
vide Absolutio.ij.ꝛ Excõmunicatio
ꝑimo.per totum.
Si iniecit manus violentas in perso
nam ecclesiasticam.vide Excõmuni
catio.v.§.i.cum multis seq.
Si nominatim.iuterdictos.excõica-
tos vel vsurarios sepeliret.vide Ex-
cõmunicatio.vij.casu.xxxvj.
Si cõtraxerũt matrimonium in casi

bus ꝯsanguinitatis vel affinitatis pro
hibit. vide excõicatio. vij. casu. xlj.
27 ¶ Circa ãbasiatores dñoꝝ vl' cõitatũ
Si steterunt absentes sine cã vel ꝓ fa
ctis suis in expẽsis dñorum vel cõita
tum. vide absens. §. i.
28 ¶ Circa tutores vel curtatores aut
administratores rerum alienarũ.
Si ifideliter se habuit i cõmissis frau
dãdo vel dilapidãdo: aut nõ bene mi
nistrando. vide Administratio. §. i.
Si exegit vsuras ꝓ pupillis. aut alio
modo fecit pro eis ꝯctus illicitos. vi
de Restitutio. i. in littera vsurarius.
29 ¶ Circa coniugatos.
Si ꝯxit clandestine. vide Clandesti
nũ. vel in gradu prohibito. vide Ma
trimonium. iij. per totum.
Si consumauit ante benedictionẽ. vi
de Debitum. §. i.
Si negauit debitũ petẽti vel reddidit
se impotentem. ibidem. §. vj.
Si cognouit causa satiãde libidinis.
ibidem. §. xxiij.
Si cognouit habens intentionez ad
alteram ibidem. §. xxj.
Si vsus ẽ matrimonio extra vas vel
modo indebito. ibidem. §. xxv.
Si tpe menstrui. ibidem. §. xxxij.
Si in diebus festiuis vl' in ecclesia. ibi
dem. §. xxviij. ⁊. §. vl.
Si pregnatiõis tpe. ibidem. §. xxxiij.
Si per tactus hũit polutiõem ex̃ vas
ibidem. §. xxvj.
Si exegit vel reddidit debitũ adulte
ro vel adultere. ibidem. §. viij.
Si ꝯxit excõicat⁹. vl' in pctõ mortali
existẽs qꝛ peccauit mortal'r ꝯhẽdo ꝑ
v̄ba d̄ pñti. vide Mr̃imoniũ. ij. §. vl.
Si nõ ꝯxit ea intentione qua debuit.
vide matrimonium. ij. §. vlti.
30 ¶ Circa vxores. Si fuit litigiosa i do
mo: ⁊ de reliqs. de quibus. s̃. §. xviiij.
Si hũit dotẽ de vsuris. vide Restitu
tio primo sub lr̃a vsurarius.
Si fuit inobediẽs viro. vide Obediẽ
tia. ⁊ Inobediẽtia. per totum.
Si procurauit sterilitatẽ vel vsa est su
perstitiosis. vt hr̃et filios. vide Mr̃i
monium. ij. §. xxiij. cũ duob⁹ se.
Si d̄dit bõa viri ꝯ eius volũtatẽ. vid̄
Elemosyna. §. vij. ⁊ vide Furtum. §.
xxxiiij. ⁊. xxxv. ⁊. xlvij.
Si habuit bonã curã de filiabus ma
xime: ⁊ si docuit eas vanitates ⁊ hmõi
in quibus sũt multa mortalia: nõ du
xit ad missas predicationes: sꝫ corre
as. pꝫ ꝑ supradicta qñ est mortale.
Si vsa est ornatu indebito. vide Or
natus. per totum.
Si violauit fidez viro. vide Adulte
rium. in prin.
¶ Circa viros si stetit nimis in re 31
motis cã cupiditatis cõtra volũtatem
vxoris. vide Debitum. §. vj.
Si non seruauit fidẽ vel hꝫ concubi
nã. qꝛ non est absoluẽdus: nisi a se ei
ciat. vide Concubinarius. §. i.
¶ Circa patrẽfamilias. Si alimẽta d̄ 32
dit qbus tenebat̃. vid̄ Alimẽta. ꝑ totũ
Si soluit decimas d̄bitas. vide Decia
§. i. ⁊. ij.
Si fecit elemosynas. vide Elyna. §. i.
Si ministrauit necessaria familie tam
corpori q̃ aie docẽdo ⁊ huiusmõi. vi
de Familia. §. i. ⁊ filius. §. xxj.
Si ñ dotauit seu maritauit filias tpe
debito. vide Dos. §. iiij.
Quomodo tenet̃ ex facto familie ha
bes Dominus. §. vltimo.
Si ꝓuocauit familiã suã nimis exas
pando. ⁊ furiose ⁊ cetis. vt. s̃. §. xviiij.
Si nõ ꝓcurauit vt ꝯsiteret̃ semel in
ãno ⁊ cõicaret videt̃ mortale pctm̃.
¶ Circa filiosfamilias. Si furatus est 33
res pr̃is sui vt expẽderet i supfluis vl'
ludis aut alijs malis: qꝛ ẽ mortale. Se
cus si accepisset ꝓ faciẽdis sibi vesti
mẽtis. aut calciamẽtis. aut alijs neces
sarijs. qꝛ sic liceret. ex quo pater non

ꝓuidit. vt tenet̃. ⁊ ꝺ Fliqs. vt. s̃. §. vij.
34 ¶ Circa doctores ⁊ magistros.
Si q̃siuit magisteriũ seu doctoratum
pp honorez ꝑncipal'r. vid̃ Honor. §.
iiij. ⁊. vij.
Si fecit se ꝓmoueri ad doctoratum
existẽs inept⁹ ⁊ ignorãs. vr̃ mortale ꝑ
c. i. ⁊. c. quanto. de magistris.
Si legit principaliter pp honorez. vi
de Honor. §. vij.
Si legit scias ꝓhibitas vel ꝑsonis ꝓ
hibitis. vide Magister. ⁊ q̃ sũt ꝑsone
prohibite. vide Excõicatio. vij. casu
vj. ⁊. vij.
Si ex pacto receptus ẽ in canonicuz
vt scolas regat. vide Magister. §. x.
Si exegit existẽs salariat⁹ a scolarib⁹
aliquid. vide ibidem. §. xj. xij. ⁊. xiij.
Si exegit aliquid ꝓ lnia docendi dã
da ibidem. §. xv.
Si admisit ignorãtes ad doctoratum
mortaliter peccauit. qꝛ ex tali facto di
cit mendatium pernitiosum.
Si non exegit iuramentũ a doctorã/
do q̃ non expendet plusq̃ debet in
doctoratione. ibidem. §. vltimo.
Si existẽs i mortali notorie docuit pu
blice i theologia. qꝛ mortal'r peccauit
ſm Petrum. vide Predicare. §. vij.
Si seruauit iuramẽta vniuersitatis.
vide Juramentum. vj. §. ij. ⁊. iij.
Si iactauit se de doctrina alios vitu/
perãdo aliq̃n ⁊ i plurib⁹ põt esse mor
tale. vide. s̃. §. xiiij. ⁊. xviij.
Si notabil'r fuit negligẽs circa ꝓfe/
ctũ scolarium videtur mortale. vide
Negligentia.
Si verberauit aliquẽ crudel'r vr̃ mor
tale: qꝛ solũ leuis castigatio eis per/
missa est. c. cũ volũtate. de sn̄ia excõ
catõis. ⁊ si erãt clerici eẽt excõicat⁹ i
vide Excõicatio. v. casu. i. §. x. ⁊. xj.
Si iniusto mõ puta detrahendo vel
per sectas subtraxit scolares alterius
doctoris qꝛ vltra mortale tenet̃ ad re
stitutionẽ si iã intrauerant ſm Jo. de
ligna. secus si nondum intrauerãt.
Si ipediuit pp odiuz vel ꝑtialitatem
doctorandum. vel in collegio recipi/
endum idoneum: quia vltra mortale
tenetur ad restitutionem dãni.
¶ Circa scolares si ſuauit iuramẽta 35
vniũsitat̃. vid̃ Juramẽtũ. vj. §. ij. ⁊. iii.
Si fecit sectas ꝓ rectore siendo mul/
ta mortalia ibi adueniunt.
Si elegit rectorẽ isufficientẽ vr̃ mor
tale ſm aliquos. sed hoc non determi
no in vniuersitatibus scolarium.
Si studet i ꝓhibit̃ sciẽtijs. vid̃ Mgr̃
⁊. s̃. §. Excõio. vij. casu. vj. ⁊. vij.
Si sepe contendit ꝯ veritatem ne suc
cũbere videatur. vide. s̃. §. xiiij. in se/
ptima filia.
Si studet propter malum finẽ qꝛ tale
pctm̃ qualis finis. vl' propter honorẽ
vide Honor. §. vij.
Si studuit curiosa dimittẽdo necessa
ria ad salutem est mortale peccatum.
vide Curiositas.
Si tractauit cũ aliq̃ ciue bonomẽsi ꝺ
conductione hospitij alterius scola/
ris. vide Excõmunicatio. vij. cãu. iiij.
¶ Circa medicos. Si existẽs ignorãs 36
medet̃. vide Medicus in pri. ⁊. §. i.
Si i medẽdo nõ fuit secut⁹ traditio/
nes medicine. sz voluit facere expimẽ
ta ex capite suo in ꝑiculũ notabile pro
ximi. ibidem.
Si ꝓlongauit infirmitatẽ. ibidem.
Si cõsuluit aliqd ꝯ salutẽ aĩe ꝓ sani/
tate corporis. ibidem. §. vij.
Si ñ admonuit ifirmũ efficacit̃ vt cõ
fiteret̃ i ꝑncipio ifirmitat̃. ibidẽ. §. viij.
Si ꝑgnãti aliqd dedit vt filius more
ret̃ peccauit mortaliter. qꝛ non sũt fa
cienda mala. vt bona eueniant.
Si dedit medicinam. de qua dubita/
bat an noceret. ibidem. §. ij.
Si non ãnunciauit mortẽ i firmo. ibi
dem. §. xij.

Si non debito modo visitauit infirmos posset aliqñ esse mortale.
Si pauperibus noluit mederi gratis ibidē.§.v.
Si habuit partē cū aromatario.⁊ pp hoc grauat infirmos emere ab eo cū eorū dāno qꝛ sic teneret eis ad restitutionem.ex quo ei soluerunt.secus si ex hoc multum habent damnum.
37 ¶ Circa aromatarios.Si i cōponēdis medicinis nō posuit q̄ medicꝰ ordinauit.sed vnū ꝓ alio vel corrupta ⁊ q̄ virtutē nō hēbant ex vetustate probōis ⁊ huiusmōi ex qbꝰ seqtur.vl' ꝓlōgatio infirmitatꝭ vl' aliō malū ꝓxio infirmo. qua vltra mortale tenetur ei ad restitutionem.
Si vēdidit venena vel q̄ faciūt aborsum ⁊ hmōi illis de quibus sciebat nō debere vti ad bonū.vide ars.§.ij.
Si sophisticauit arōata ponēs in speciebꝰ vnū ꝓ alio vl' in sirupis aut i cādelis ⁊ huiusmōi. vide ēptio.§.viij.
Si vēdit diminuto pōdere aut falso. ⁊ huiusmōi.vide.falsarius.§.ij.
38 ¶ Circa mercatores.si portauit ꝓhibita i fidelibꝰ.vide excōio.v.cāu.xxj.
Si negociatur propter malum finez. vide Negocium.§.ij.
Si in loco sacro tenuit mercatum.vide immunitas.§.i.⁊ negocium.§.ij.
Si carius vēdidit q̄ꝫ emit i eodē loco vide ēptio.§.x.⁊ ifra negociū.§.iij.
Si vēdēs ꝓ alijs aliq̄ vēdit pro.xij.⁊ solū.x.dat.dñis rerū ibidē.§.vltio.
Si vēdidit vnū ꝓ alio vl' corrupta ꝓ bonis.vide ibidem.§.viij.
Si vsus est fallis mēsuris ⁊ huiusmōi vide Falsarius.§.xj.
Si vendidit rē plus iusto p̄cio aut pp tempus solutionis ⁊ huiusmodi.vide Emptio.§.vij.
Si fecit cambia.vide Usura.i.§.lj.cū sequentibus.
Si aliquos contractus vsurarios. vide Usura.i.per totum.
Si cōposuit cū alijs vt vēdāt vno p̄cio in dānū reipublice qꝛ vltra mortale tenet dānificatꝭ.vide negociū.§.ij.
Si expendit falsas monetas scienter est mortale.⁊ tenetur ad restōem 'lz ipse etiam fuit deceptus ab alio.
Si bōas monetas radit.vide falsariꝰ §.iiij.cum sequentibus.
Si emit res raptas vel furatas.vide Restitutio.in lr̄a emens.
Si infidel'r se hūit in societate quā hz cū aliquo vid Societas.i.⁊ ij.ꝑ totū.
Si vēdit in festis vel cū mēdatijs piurijs ⁊ alijs illicitis. vide negociū.§.ij.
¶ Circa ꝓsonetas.Si mediator fuit 39
contractuū vsurariorum.vide Restitutio.i.in littera vsurarius.
Si male consuluit scient in aliquo cōtractu qꝛ vltra mortale tenetur de dāno dato.vide dolus.§.viiij.
Si decepit in precio dans intelligere vni q̄ vult tm̄ ⁊ alteri q̄ ñ pōt hr̄e nisi tm̄.vide emptio.§.vlti.
¶ Circa artifices.Si fecit artē cuiꝰ 40
opus est ad maluz vt taxilos ⁊ huiusmodi.vide Ars.§.ij.
Si accepit insignia alterius magistri vide Insignia.de fraude in arte i mēsuris ⁊ huiusmodi.
¶ Circa lanifices.si vēdit pānū vniꝰ 41
lane ꝓ alia vl' tincture.vid ēptio.§.viij.
Si soluit laboratoribus de pāno aut vēdēdo vltra iustū precium ⁊ emēdo ꝓ viliori.vide vsura.i.§.lviij.
Si filatoribus dedit.xiiij.vncias pro libra tenet ad restitutionē nisi sic a p̄mo conuenisset.
Si pānū nimis traxit.vid ēptio.§.viij.
Si nō soluit laboratoribus.vide Solutio.§.xxv.
¶ Circa tabernarios.Si vēdidit vi 42
nū liphatū ꝓ puro.vide ēptio.§.viij.

Si miscuit in vino nociua ibidem.
Si tenuit meretrices vel lusores oia peccata ei imputabuntur.
Si scienter administrauit ad ebrietatem alteri⁹. vide Ebrietas.§.i.
Si ex culpa sua pdidit sibi tradita in custodia vide Custos i pncipio ⁊ nauta in pncipio.

43 ¶ Circa macellarios. Si vendidit carnē corruptā ꝓ sana ꝺ pecude pro castrato ⁊ hmōi. vide Emptio.§.viij.

44 ¶ Circa pistores. Si fecit panē minnis ponderosū vl' immiscuit alia farinā ⁊ huiusmodi. vide Emptio.§.viij.

45 ¶ Circa sutores. Si fecit vestes impudicas que non possunt deferri sine peccato mortali. vide Abs.§.ii.⁊ hoc quando sit vide Ornatus per totum
Si male incidit ex culpa sua. vide Culpa.§.v.⁊.vj.
Si furatur de pāno serico ⁊ huiusmodi. vide Furtus per totum.

46 ¶ Circa aurifices. Si vēdidit aurū alchimicū ꝓ vo vide Emptio.§.viij.
Si cudit monetam sine lnia pncipis. vide falsarius.§.iiij.cū sequēt⁹.
Si radit eam vel facit aquam vnde aliquid imminueret. ibidem.
Si emit lapidē pretiosum ꝓ illo qui ignorabat. vide Emptio.§.vij.

47 ¶ Circa alchimichos. Si laborauit in dicta arte. vide Alchimia.

48 ¶ Circa datiarios. Si exegit datia i iusta vid' Pedagiū.§.i.cū sequēt⁹.
Si exegit a psonis ecclesiasticis. ibidem.§.iiij.
Si imputauit fraudes datij vbi non erat. vltra mortale tenetur ad restitutionem totius dāni.
Si fraudauit socios vltra mortale tenetur ad restitutionem.

49 ¶ Circa mulcos ⁊ histriones. Si pulsauit his qui ex libidine coirizabant vel illicite. vide Correa.
Si gestus impudicos prouocātes ad pcūm mortale fecit. vide Histrio.

¶ Circa laboratores ⁊ rusticos. Si 50
non laborauit fideliter in notabili excessu esset mortale pcūm.
Si permisit bestias nocere in agris ⁊ hmōi tūr ad restitutiōes si fuit i clpa
Si fraudauit dōm in pte sibi dāda tenetur ad restitutiōem nisi dns in alio grauasset eum vide furtum.§.xl.
Si nō seminauit possessiōes vel colu it ās tenebat sicut debuit. vide culpa §.v.⁊.vj.

¶ Circa venatores. Si in dieb⁹ fest 51
perdita missa: vel per totam diem se occupauit. vide Ferie.§.viij.
Si dedit dānum in agris quia tenēr si est notabile ad restitutionem.

¶ Circa locatores. Si scient locauit 52
equum periculosum aut vas vitiosū vide Locatio.§.xxiij.
Si conductor fuit in culpa perditionis rei locate. ibidem.xxij.§.
Si petijt mercedē quā nō debuit vel soluit min⁹ q̄ debuit. ibidē.§.xxij.⁊ §.xv.

¶ Circa laborātes in filādo lanam: 53
vel tingēdo setā ⁊ huiusmōi q tenent primo. si furāt. fo si male laborāt vel destruunt. de quo vide locatio.§.xxiij.

¶ Circa reuēditores rex. Si sinre 54
rūt q̄ ñ poterāt vēdi nisi ꝓ tāto ⁊ tñ vl' erāt q emerūt ꝓ pl⁹. vl' ipi ꝓ modico emerūt vt ꝓ pluris vēderēt tenēr ad restitutionē qz ꝓ fraudē acq̄sierūt.
Item si vendiderunt pro plus q̄ tribuant domio. vide Emptio.§.xxviij.

¶ Circa iudices. Si habuit iurisdi- 55
tionem ab aliquo non vero domino vide Dominus in prin.
Si dedit iniquam sententiam sciēter vel per ignorantiam aut negligentiā vide Juder.§.xxj.cum sequen.
Si existēs ignorans non eligit bonū

assessorem. ibidem. §. xxij.
Si elegit assessorem in fraudem cuz non indigeret. vide Judex. §. xvj.
Si accepit pecuniam vt iudicaret vel nõ iudicaret aut vt iniq̃ contra iustitiam. vide Judex. §. viij. cum multis sequẽtib⁹. ⁊ Suspẽsio. i. §. xx.
Si ñ seruauit ordiuẽ iuris vr̃ mortale. nisi aliq̃ cã vrgẽs ad hoc ipelleret.
Si reo dedit dilatiões idebitas qꝛ vltra mortale tñr ꝑti lese ad restitutõez
Si reo fec̃ iterrogatões ad q̃s ñ tenebat̃ rñder̃. vid̃ Cõfessio d̃licti. ꝑ totũ
Si posuit ad torturam sine legitimis inditijs. vide Tortura. §. i.
Si allegationes friuolas admisit: qa vltra mortale tenet̃ leso ad r̃stitutõez
Si applõez legitimã nõ admisit vel friuolã admisit qꝛ vltra mortale tñr ꝑti lese. ꝟm ꝙ dico Appellatio. §. xv.
Si pauꝑibus nõ prouidit de aduocato. vide Aduocatus. §. x.
Si penaz relaxauit vel auxit ꝟo. vide Pena. §. xviij.
Si arestauit aliquẽ vl' bõa eius descripsit vel officiales misit. vt sic pecuniã extorq̃ret ꝯ iustitiã vl' aliqd aliud iuenit ex quo pecunias haberet quia tenetur ad restitutionem.
Si in sñia apposuit cl̃am obscuram vt ille ꝯ quẽ dabat̃ se posset defẽdere ꝯ iustitiã. qꝛ vltra mortale tenet̃ ad restitutionẽ de dãno dato ꝑti.
Si ꝑtem nõ ꝯdẽnauit in expensis cũ deberet ⁊ peterẽtur quia vltra mortale tenetur ad restitutionem parti.
Si vt extorqueret pecunias mõ suo fecit ꝙ id qd̃ iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato.
Si purgauit prouintiã malis hominibus. vide Judex. §. vij.
Si iudicauit ꝟm allegata ꝯ veritatez quã sciebat. vide iudicare. §. vij.
Si sententiam alicui⁹ cẽsure ecclesiastice protulit sine monitione ⁊ scriptis vide Suspensio. i. §. xvj.
Si iudicar̃ ꝑsũpsit ñ sibi subditos nec rõne rei vl' d̃licti. vid̃ iudicare. §. xvij.
Si ꝓtraxit sñiam in lõgũ vt pecũias extorq̃ret. mortal'r peccauit ⁊ tenet̃ ad restitutõem nõ solũ pecunie accepte a ꝑte q̃ iustitiaz hẽbat sed ⁊ ad oẽ datũ qd̃ habuit ex tali dilatione.
Si iterposuit auctoritatẽ in aliq̃ ꝯctu mulieris vel mioris in eorũ dãnũ ꝑꝑ pecuniã vel amicitiaz. quia vltra mortale tenetur ad restitutionem leso.
¶ Circa officiales dñoꝝ ⁊ cõitatuz. 56
Si cõminatus est alicui nisi ei daret ⁊c. vide Concussio.
Si exegit iniusta grauamĩa d̃ mãdato sui supioris. qꝛ vltra mortale tenet̃ ad restitutiõem toti⁹ exacti. si ille nõ vult restituere in cuius vtilitatẽ est exactũ.
Si executus est iniquam sñiam. vide iudicare. §. vij.
Si ñ obuiauit malis q̃tũ potuit bono modo. vide Consentire. §. ij.
Si fuit ꝓditor terre vel castri. hẽs. s̃. Auaritia. §. xv. in prima filia.
Si fuit officialis tirãni aut iniusti dñi. vide Dominus in principio.
Si non accusauit quos tenebatur ex officio quia si ex iuramẽto tenebatur erit mortale peccatum. al'. nõ semper.
Si emit officia vel super ipsa mutuauit. vide officium.
Si hñs soluere de pecũia dñi vel cõitatis alijs extorsit tm̃ ꝓ ducato existẽs ipse salariatus qꝛ restituere tenetur.
Si q̃s inuenit de nocte dimisit ꝑꝑ pecuniam ꝯ statuta qꝛ videtur mortale.
Si ꝟuauit statuta q̃ iurauit i ꝑn. officij
¶ Circa ꝯsiliarios dñoꝝ vel cõitatũ 57
Si existẽs in ꝯsilio cõsensit alicui malo. vide Cõsensus. §. ij. ⁊ Consiliũ. §. i.
Si dedit fraudulẽtũ cõsiliũ. ibidẽ.
Si ꝓposuit aliq̃ in cõsilio in dãnũ aliq̃rũ qꝛ vltra mortale tenet̃ ad restitutionẽ dãni totius qñ sine eo ñ fuisset.

Si ꝯsēsit ad aliq̄ statuta fienda q̄ erāt iniusta aut ꝯ libertatē ecclie. vide ibidē ⁊ excōicatio. vij. cāu. xij. ⁊ cāu. xliij.
Si res cōitatis ꝑmisit dilapidari vel ex inutilib⁹ cōmissionibus aut qualitercūq3. vide Administratio.

58 ¶ Circa arbitros vel arbitratores.
Si iniquā ꝺdit sniaꝫ scient. vl' ex ignorātia. vide iudex. §. xxj. cū sequentib⁹
Si permisit expirare compromissuꝫ vide arbiter. §. i.
Si pro spirituali dedit temporale in recōpēsationem. vide ibidem. §. vij.
Si pro pace abstulit ab vno. ⁊ dedit alteri. vide ibidem. §. vj.

59 ¶ Circa accusatores. si accusauit aliquē mala ītētiōe. vide accusatio. §. vj.
Si accusauit aliquem calumniose. vide ibidem. §. viij.
Si iurauit non accusare ibideꝫ. §. vj.
Si accepit ꝑtiū vt ñ accusaret. ibidē.
Si accusatus respondit calumniose. ibidem. §. xiij.
Si accusat⁹ tacuit ṽitatē ibidē. §. xxij.

60 ¶ Circa aduocatos. Si inhibit⁹ a iure aduocare aduocauit. vide aduocatus. §. i. cum multis se.
Si defēdit iniustam cām. ibidē. §. xiij.
Si amisit cām iustam per suā ignorātiam vel negligētiā ibidem. §. xij.
Si immoderatum salarium extorsit ibidem. §. xiiij.
Si non aduocauit pro pauperibus. ibidem. §. x.
Si fecit pactum cuꝫ clientulo ꝺ quota litis. ibidem. §. xiiij.
Si reuelauit aduersario secreta cliētuli. vide Falsarius. §. ij.
Si causā vsurariā defendit quia vltra mortale tenetur ad restitutionem.
Si frustratorias dilatiōes quesiuit q2 tenetur ad restitutionem parti lese.
Si falsas leges vel instr̄a ꝓduxit vel instruxit clientulū de falsitate dicēda.
Si q̄litercunq3 fuit cā alicui⁹ dāni in huiusmodi aduocatiōe: q2 vltra mortale tenetur de damno parti lese.
Si solūmodo attēdit ad ordinē iudiciariū ⁊ nō ad merita cause sicut hodie cōiter faciūt aduocati. ⁊ tñ nō excusant a mortali ⁊ ab obligatione restitutiōis dāni si defēdūt cām iniustā quo ad merita quātūcunq3 q̄ ad modū ꝓcedēdi sit inordinata. q2 ordo ñ est inuentus: nisi propter deceptiōes euitandas.

61 ¶ Circa ꝓcuratores. Si defēdit cāꝫ iniustam mortale est. ⁊ tenetur ad restitutionem leso.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vide locatio. §. xxiij.
Si in positionibus ponendis vel' respōdendis periurauit vel fuit cā periurij. mortaliter peccauit.

62 ¶ Circa notarios Si ex ignorātia dictauit male instrumenta vl' testamēta ꝑꝑ qd̄ proximi damnificati sunt. vide Culpa. §. v. ⁊. vj. ⁊. j. Tabellio. §. vj.
Si instr̄a que recepit nō posuit in ꝓthocollis suis: ex magna negl̄ia videt̄ mortale petm̄ in instr̄is ex quibus ex eaꝝ ꝑditiōe ꝓximi possēt nōbil'r ledi.
Si malitiose occultauit vel destruxit instrumenta. vide Falsarius. §. iii.
Si falsauit instrumenta addendo aliquid quod nō fuit expressum vel alio modo. vide falsarius in principio.
Si nō bene īformauit in renūciatōe alicuius iuris ponēda in instr̄o ꝑteꝫ q̄ erat ignarra q2 tenet̄ ei ꝺ dāno eo q2 est causa deceptionis proximi.
Si fecit instr̄a in fraudem vsurarum vide Restitutio. i. i littera Usurarius.
Si petijt indebitū salariū tenetur restituere. facit ꝙ dico Emptio. §. vii.
Si notari⁹ ep̄i petit ab ordinādis salarium nō ꝑm instr̄m sed ꝑm qualitatem ordinis. quia est simoniac⁹ quā-

tuncunq; non sit salariatus. vide Simonia. iij. §. xxij.

Si recepit instrā p testō renunciatōe donatiōe vel alia obligatiōe illius q non erat sane mentis quia vltra mortale tenetur ad restitutionem leso.

Si scripsit dictauit vel redegit in publica forma statuta ꝯ ecclīastica libertatem vel in fauorem vsurarum. vide Excōicatio. vij. casu. xij. ⁊ casu. xliij.

Si rogat⁹ pro pauperib⁹ noluit grauis facere quia tenetur ꝑm q dico de aduocato Aduocatus. §. x.

63 ¶ Circa litigantes. Si calūnioſe accusauit aliquē. vide accusatio. §. viij.

Si mala intentione. ibidem. §. iiij.

Si accusatus dedit pecuniam accusatori. vt desisteret. ibidez. §. xj.

Si calūnioſe se defendit ibidē. §. xiij

Si nō respōdit veritatē iterrogat⁹ qñ tenebat. vid̄ pfessio delicti i pncipio.

Si litigauit sciens iniustam causā habere. vide litigiosa. §. ij.

Si hñs iustā cāz litigauit nō p media iusta sed indebita vtputa cū mēdacijs piurijs ⁊ hmōi mortalit̄ peccauit ꝺz Tho. xxij. q. lxviij. ñ tñ tenet ad restitutionem si aligd obtinuit p iniustā siniaz. vide Sententia. §. vij.

Si appellauit causa afferende more. vide appellatio. §. xv.

Si ratione studij vel artis fraudulenter cōuenit aduersarium cozā aliquo iudice. vide Argumentatio. §. iij.

Si habens conseruatorem procurauit. vt intromitteret se de non notorijs. vide Conseruator. §. i.

64 ¶ Circa testes. Si regsit⁹ i iudicio noluit dicer̄ veritatē. vid̄ testis. §. xxvj.

Si falsū testimoniū dixit. ibidē. §. xxx.

Si dubiū p certo pposuit. vide Periurium. §. iij.

Si pecuniam accepit pro testimonio ferendo. vide testis. §. xxviij.

¶ Circa tutores vl̄ curatores. Si bene administrauit in vtilitatib⁹ pupillozū vide administratio per totum. 65

Si consūmauit bona ipsozum vel sibi appropriauit ga tenetur ad restitutionem vt patet ibidem.

¶ Circa executiones testōrum vel vltimarum voluntatuz. Si alimentauit relictum. vide Dos. §. xxvj. 66

Si soluit debita defūcti. vide Heres §. v. ⁊. vj.

Si legata ipleuit vl̄ nimis distulit. vi de executor. §. xxiij. ⁊. xxiiij.

¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret beneficia ⁊ huiusmodi. vid̄ Adulatio per totum. 67

Si proposuit dominis aliqua vñ possent extorquere pecunias indebite vi de Consilium. §. i.

Si bona cōfiscata inique sibi fecit donari quia tenetur restituere.

Si fuit leno p domino mortalia multa in hoc sepe committuntur.

Si totuz tempus expendit in ociositate. vide Preceptum. §. v.

Si reportauit mala ꝺ alio vt eū ponet i inimiciciā dñi. vide Susuratio.

Si delectat⁹ fuit dicere mala de aliq̄ vel audire. vid̄ Detractio.

¶ Circa pncipes ⁊ dños seculares. 68

Si habet dominium ex iusto titulo. vi de Dominus in pzin.

Si neglexit facer̄ iusticiam petentib⁹ quia vltra mortale tenetur eis ad restitutionem damni quod passi fuerūt ex hoc facit q habes iudex. §. xxj.

Si fecit iniusticiam alicui multo magis tenetur ibidem.

Si quesiuit ponere diuisionem in populis vt posset regnare quia mortale est. vide Susuratio.

Si imposuit collectas indebitas subditis suis. vid̄ talia. in pncipio. ⁊. §. i.

Si exigi fecit pedagia iniusta. vid̄ pe

dagium. per totum.
Si fuit ambitiosus ad maius dñium propterea procurauit bella vel aliud iniustū qz vltra mortale tenetur de oi damno. vide Ambitio. §. i.
Si fec̃ pfederatiõem cũ aliq̃ de defẽdẽdo se iniste iniuste mortaliꝫ peccauit.
Si habuit bellum iniustum ꝛ qñ sit iniustum. habes bellu3. §. iiij. ꝛ quõ tenetur. ibidem. i. §. v. ꝛ. x. ꝛ. xj.
Si posuit offiales malos. vide Dñs. §. iiij. ꝛ Administratio. §. ij.
Si vendidit officia. vide Officium
Si ea q̃ erãt cõitatis sibi appropriauit teneꝫ restituere. vide talia. §. ij. ꝛ. x.
Si incarcerari fecit aliquez indebite vide Carcer. §. ij. ꝛ. iij.
Si banniuit aliquem indebite. vide Bannum. §. i.
Si non permisit testari aliquos. vide Talia. §. x.
Si coegit nubere filiam alicuius alteri⁹ vt ei succedat potest esse mortale ꝓ3 qualitatem rei.
Si fecit fieri torneamenta vel hastiludia vel spectacula inhonesta. vide ludus. §. vj.
Si iustitiã vẽdidit. vide index. §. xviij. et. xx.
Si fecit statuta vel leges iniquas. vide Lex. §. xxii. ꝛ Excõmunicatio. vij. casu. xij. ꝛ casu. xliij.
Si vassalos indebite grauauit vl̃ spoliauit. vide Talia per totũ.
Si ipse vassallus exist̃s fuit infidelis domino suo. vide feudum. §. xvi.
Si tollerauit vsurarios propter lucrũ suum. vide Vsura. ij. §. xiiij.
Si non purgauit puntiaꝫ malis hominibus. vide index. §. vij.
Si ꝓpter auaritiã cõmutauit penam corporalẽ in pecuniariã: qz vltra mortale teneꝫ lesis: si propter hoc aliqua scelera facilius perpetrantur.
Si nõ tenuit vias securas. vide Rapina. §. i.
Si pupillos ꝛ miserabiles psonas nõ voluit audire nõ dando publicas alicuãdo audientias. qz vltra mortale tenetur de damno qõ eis infertur. vide Lulpa. §. v.
Si angariauit rusticos in laboribus ꝛ maxime in festis. vide Talia per totum ꝛ Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expensas vide Ornatus.
Si nimis occupauit se i ludis ꝛ venationib⁹. vide Lud⁹ ꝛ Venatio ꝓ totũ
Si dedit dãnũ in agris propter venationes vide Venatio. §. ij.
Si nõ correxit familiã sed parũ curauit eos cõpescere a peccatis. vide correctio primo. ꝛ secundo per totum. ꝛ quõ tenetur vide dominus. §. i.
Si fuit excõicatus vel a iudice vel ꝓpter aliquod infrascriptorum.
Si inici fecit manus violentas in personas ecclesiasticas. vid excõicatio. v. casu. i. per totum.
Si fecit incendi vel frãgi ecclesias vl̃ loca religiosa. ibidem casu. v. ꝛ. vj.
Si fuit insecutor alicuius cardinalis vel de familia pape aut cardinalis vel alicuius episcopi. vide Excõicatio. v. casu. viiii. ꝛ cas. xiij.
Si fecit fieri aliquã iniuriam illis q̃ tulerunt aliquas sentẽtias excõmunicationis vel interdicti vel q̃ fuerũt causa vt ponerenꝫ vel obseruarenꝫ. vide ibidẽ. casu. x.
Si fuit fautor hereticoꝝ'eorũ vel ipe diuit officiũ ingsitoris. vid Hereticꝰ ꝓ totũ ꝛ excõmunicatio. v. casu. xvij. ꝛ Excõicatio. vij. casu. xxviij. ꝛ. xxviii.
Si coegit celebrare tpe interdicti. vid Excõmunicatio. v. casu. xv.
Si fuit receptator pirratarũ vel cum eis ꝑticipauit. vide ibidẽ casu. xviij.

Si iposuit noua pedagia vl' exegit ꝓ
hibita.ibidem casu.xviiij.
Si permisit deferri prohibita infide
libus ibidem casu.xxi.
Si ipediuit victualia ne ad curiã por
tarentur.ibidem casu.xxii.
Si volẽtes ire romã vel redeũtes ce
pit percussit ⁊ huiusmodi.ibidẽ cãu.
xxiij.⁊.xxiiij.⁊.xxv.
Si impediuit ne obediretur litterris
aplicis.ibidem casu.xxvj.
Si vsurpauit iurisditionẽ eccl'iasticã
ibidem casu.xxviij. Excõmunicatio.
vij.casu.v.
Si romipetas detinuit vel spoliauit.
ibidem casu.xxviiij.
Si inasit t̃ras ecclie.ibidẽ cãu.xxx.
Si se subtraxit ab obediẽtia romani
põtificis.ibidem casu.xxvij.
Si corpus alicui⁹ defuncti fecit inci
di vt alibi sepeliret̃.ibidẽ casu.xxxij.
Si tertio admõit⁹ ab epis noluit eis
facere iustitiã excõicatio.vij.casu.i.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a p
sonis ecclesiasticis vel alia onera.ibi
dem casu.v.
Si xp̃ianos naufragium patiẽtes spo
liauit bonis.ibidem casu.x.
Si grauauit ꝑsonas eccl'iasticas vel
eoꝝ cõsãguineos qꝛ noluerũt eligere
quem volebat.ibidẽ casu.xiiij.
Si regalia vel custodiam ⁊ huiusmo
modi sibi vsurpauit in ecclesijs vacã
tibus.ibidem casu.xv.
Si extorsit absolutionẽ ab aliqua cen
sura per metum.ibidem casu.xvij.
Si compulit prelatos eccl'iasticos ad
submittendum ei bona ecclesiarũ.ibi
dem casu.xxi.
Si interdixit suis subditis ne coquãt
molant ⁊ huiusmodi personis eccle
siasticis.ibidem casu.xxvj.
Si procurauit aliquẽ occidi facere ꝑ
assassinos ibidem casu.xxxi.

Si cõcessit represalias ꝯ eccl'iasticas
personas.ibidem casu.xxxiij.
Si impediuit visitationes mõialium
ibidem casu.xxxviiij.
Si immunitatem ecclesiasticam vio
lauit capiendo homines in eccl'ia.vi
de Immunitas per totum.
Si presẽtauit indignos existẽs patro
nus alicui⁹ ecclie.vide Jus patrona
tus.§.xviij.
Si fecit ꝓmoueri indignos ⁊ si ꝓ pe
cunia qꝛ vltra mortale est simoniac⁹
vide Simonia.iij.§.i.
Si voluit ꝙ ꝑmo beneficia ab ip̃o pe
tantur q̃ꝫ a papa mortale est nisi aliq̃
rationabili causa faceret.puta ne indi
gnis darentur ⁊ huiusmodi.
Si fidẽ ꝟuauit ꝓmissã.vid̃ pcm̃.§.iiij.
Si soluit seruitoribus suis ⁊ credito
ribus.vide Solutio.§.xxv.
¶ Circa eccl'iasticas personas ⁊ prĩo 67
circa clericos in cõmuni.
Si est irregularis ⁊ qñ vel quõ incur
ritur.habes irregularitas ꝑmo ꝑ totũ
Si est suspẽsus ⁊ in qbus casibus icur
rat eã.vide suspẽsio ꝑmo ꝑ totum.
Si recepit ordines simoniace vl' a si
moniaco.vide Simonia.vi.§.viiii.
Si recepit ordines in peccato morta
li.vide Ordo.ij.
Si execut⁹ est ea q̃ sũt ordinis i pctõ
mortali.vid̃ Cl'icus.viij.⁊ eucharistia
ij.§.v.⁊ Eucharistia.iij.§.xv.⁊.xxiiij.
Si existens excõmunicatus vel inter
dictus aut suspensus ministrauit.vide
Irregularitas primo.
Si ñ portauit tõsurã vl' hitũ.vid̃ apo
stata.§.i.⁊.ij.⁊ cleric⁹.iiij.§.i.ij.⁊.iij.
Si imiscuit se negociis secularib⁹.vi
de Clericus.viiij.§.iii.cũ sequẽtibus.
Si exercuit inhonesta clericatui.vide
Clericus.x.per totum.
Si est d̃bite litteratus.vide Clericus
ii.per totum.⁊ ep̃s.§.xxvj.

Si fuit ordinatus ante etatem debitã vide Etas per totum.
Si dimisit horas canonicas diceñ. vide Hora.§.iij.cũ viij.§.sequentibus.
Si docendo voluntarie se occupauit i aliquo alio.ibidem.§.xxvi.
Si non benedixit mensam nec gratiã reddidit post cibum. vide Clericus.xij.
Si exercenit officium ordinis sine debitis paramẽtis vel modo. vide Missa.§.xxxv.
Si celebrauit in ecclesia poluta. vide Cõsecratio ecclesie.§.viij.
Si celebrauit tempore iterdicti. vide Interdictum.viij.per totum.
Si celebrauit ad faciendus maleficia vide Missa.§.liij.
Si celebrauit non ieiunus.ibidem.§.iij.cum duobus sequentibus.
Si in altari execrato. vide Altare.§.ij.
Si plusquam semel in die. vide Missa.§.iiij.
Si cum hostia vel vino corruptis. vide Eucharistia.i.§.i.cum sequentibus
Si cũ euagatione mentis. vide Missa.§.xij.
Si nimis raro celebrauit.ibidem.§.xxxiij.
Si ante diem. vide Eucharistia.iij.§.xxxvi.ꝛ Missa.§.xxxx.
Si existens in aliquo notorio delicto vide Clericus.viij.§.iiij.
Si habita pollutione celebrauit eadẽ die vide Eucharistia.
Si promisit alicui dicere missas:ꝛ nõ dixit. vide Missa.§.v.cum sequenti.
Si existens bigam⁹ portat tonsuraz. vide Bigamia.§.xij.
Si nimiam habet conuersationẽ cuz mulierib⁹. vide Clericus.v.§.ij.ꝛ aliis sequentibus.
Si participauit cum excommunicatis in diuinis. vide Excõmunicatio.v. casu.iiij.ꝛ Excõmunicatio.viij.§.iij.
Si fuit falsarius litterarum apostolicarum. vide Excõmunicatio.v.casu iij.
Si epelluit interdictos excõmunicatos vel vsurarios. vide Excõmunicatio.vij.casu.xxvij.ꝛ.xxxvj.
Si vsurarijs manifestis alienigenis domos concessit ad sensus exercendũ ibidem.casu.xxxij.
¶ Circa beneficiatos vltra predicta ꝯ interrogetur de infrascriptis.
Si obtinuit beneficium per simoniã vel per preces carnales: aut aliud turpe. vide adulatio.§.ij.ꝛ simonia.iij.ꝛ v.ꝛ.vj.per totum.
Si,est indignus propter literarũ ignorantiam.vel aliud canonicum impedimentum: puta quia infamis irregularis.corpore vitiatus: ꝛ huiusmodi quia sic tenetur resignare in manib⁹ valentis accipere resignationem.de quo vide beneficium.§.xlui.ꝛ nisi fuerit cum eo dispensatum vel in casu. vide corpore vitiatus.§.iiij.
Si obtinuit beneficium non intẽdẽs clericari. vide clericus.vij.§.v.ꝛ.vj.
Si permutauit beneficia. vide Permutatio.§.iiij.
Si renunciauit beneficio simoniace. vide Renunciatio.§.viij.ꝛ.x.
Si facit residentiam in beneficio suo vide clericus.vij.in multis.§.
Si habet plura beneficia quorũ vnũ sufficeret. vide beneficium.§.xxxiij.
Si fecit quatuor partes de fructibus beneficij. vide clericus.iij.§.i.
Si habens patrimonium seruauit vt viueret de ecclesia.ibidem.§.ij.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos.ibidem.§.iiij.
Si male tractauit ecclesiam:ꝛ eius hedificia. vide clericus.iij.§.i.

Si vasa ⁊ paramēta ad diuinum cultum tenet imūda. vide vasa sacra.
Si alienauit bōa ecclīastica q̄ ꝟuādo ꝟuari poterāt sine legitima cā ⁊ cū debita solēnitate. vide alienatio. ꝑ totū.
Si locauit sub annuo censu vices suas alteri. vide Simonia. ⁊. §. xxv. cuꝫ ij. sequentibus
Si induxit ad vouēdū vel iurādū de eligenda sepultura in sua ecclia. vide Excōmunicatio. v. casu. xiiij.
Si leges vel phisicam audiuit. vide Excōmunicatio. vij. casu. vij.
Si habentes eligere nō eligerūt meliorem. vide electio. §. xxj.
Si appetunt episcopatū aut prelationē superiorem. vide episcopus. §. ij.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide Administratio.
71 ¶ Circa p̄latos habentes iurisditionem maxime episcopos vltra p̄dicta.
Si electus se fecit ꝯfirmari. vide Cōfirmatio prelatorum. per totum.
Si nō correxit publicos criosos vid̄ Correctio. i. §. iij. ⁊ ep̄s in prin. ⁊. §. x.
Si posuit idignos in officio vl̄ beneficio. vid̄ ep̄s. §. xviij. ⁊ admistratio. §. ij.
Si fuit nimis pomposus in ornatu ⁊ huiusmodi. vide Ornatus. ꝑ totum.
Si idebite dispensauit i votis. habes votum. iiij. per totum.
Si in alijs. vide Dispensatio in prin. cum multis. §.
Si aliquid exigit pro licētia mistrādi vel docendi. vide Magister. §. xv.
Si cōtulit ordines indebite q̄bus nō debebat vel q̄n vel nō mō quo debebat. vide Ordo. i. ij. iij. iiij. v. vj. ⁊. vij.
Si non examinauit ordinandos sed ordiauit idignos. vid̄ ordo. iij. §. xxiij.
Si sacramētū ꝯfirmationis nō tenuit notabilis negligētia vr̄ mortale. vide Confirmationis sacramentum. §. i.
Si crisma ⁊ oleū sāctū ñ ꝯsecrauit in cena dñi omni āno. vide oleū. ꝑ totū
Si non fecit consecrationes eccliarū altarium ⁊ vestimentorum quibus debuit est graue peccatum.
Si non habuit testes sinodales. de q̄bus vide Episcopus. §. x.
Si non visitauit singulis annis diocesim. ibidem. §. xij.
Si ñ deputauit i ecclijs cathedralib⁹ ⁊ ꝯuētualib⁹ viros ad p̄dicādas ⁊ audiēdas ꝯfessiōes. vide ibidē. §. xiiij.
Si ordinauit in diaconum vel subdiaconū q̄ nescit officiū. vide ibidē. §. xv.
Si non est vsus lineis si non erat religiosus ibidem.
Si non seruauit nec fecit seruari canones. vide Episcopus. §. xxij.
Si contulit beneficia simoniace. vide Simonia. vj. per totum.
Si plura contulit vni. vide Beneficium. §. xxiiij. ⁊. xxxvij.
Si ratione consanguinitatis. vide acceptio personarum. §. iiij. ⁊. §. x.
Si non prouidit de beneficio illis q̄s ordinauit. vide beneficium. §. x.
Si visitando accepit munera ip̄e vel aliquis de suis. vide Visitatione. §. iij.
Si posuit indebitas collectas. vide taliam in prin. ⁊. §. i.
Si vsurpauit bona vacantium ecclesiarū. vide Beneficiū. §. xxxviiij. ⁊. xl.
Si non soluit debita iuste cōtracta a suo predecessore. vide Dignitas. §. i.
Si questuarios pro lucro permisit indiscreta ꝓdicare. quia tenentur ipsi reddere rationem domino de omni malo. ⁊ satisfacere subditis d̄ omni dāno dato propter hoc. c. fi. de iniurijs. ⁊ vide Simonia. iij. §. viij.
Si icerta sibi appropriauit. vid̄ Restitutio ⁊. §. xiiij. ⁊. xv.
Si testamenta ⁊ legata non fecit implere. vide Executor. §. x.
Si non tenuit bonum vicarium cum

ipse nō attēdat teneat̄ de omni dāno
Si iniustam sententiam dedit ad alia
supradicta de iudicibus.
Si in excōmunicando nō seruauit ō
bitā formā. vide excōio.iij.per totum.
Si in diebus festiuis non interfuit di
uinis. vide hora.§.xxv.
Si exemptos molestauit i debite mo
raliter peccauit: si in aliq̄ notabili hoc
fecit
Si consecrauit corruptam scienter p
ominali. vide consecratio virginū.
Si visitauit monasteria monialium.
& fecit vt seruent clausuram. vide.s.
Exceptio.§.x.
Si hospitalarios visitauit & fecit vt fa
cerent debitum. vide Hospitale.§.ij.
& vltimo.
Si dedit malum exemplū subditis
vide Exemplum.
Si magistrū tenuit i ecclia: et fecit in
alijs teneri pro pauperibus & clericis
vide Magister.§.vij.&.s. Episcopus
§.xij.

72 ¶ Circa cōfessores. Si audiuit con
fessiones non habens auctoritatem.
& si vis scire si habes auctoritatem. vi
de Confessor.iij.per totum.
Si absoluit a quibus non potuit. vide
quid potest Cōfessio.iij.&.v.& Casus.
& a quibus excōmunicationibus ha
bes. Absolutio.i.§.i.&.iij.iiij.&.v.& ab
solutio.ij.in prin.& per totū.& de mo
do absoluendi Absolutio.iij.per totū
Si absoluit manifestos vsurarios. vi
de Usura.&.§.viij.
Si dispensauit sine auctoritate: quia
peccauit moraliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel
non interrogauit. vide hic in prin.
Si interrogauit q̄ non debuit ex̄ de
lectatione. vide.s.§.i.
Si reuelauit confessionem. vide Cō
fessio vltimo. per totum.
Si existens in mortali audiuit confes
sionem. vide Clericus.viij.§.i.
Si audiuit confessiones principaliter
propter lucrū. vide Simonia primo
per totum.& simonia.ij.§.vj.
Si habet scientiam debitaz. vide Cō
fessio.iiij.§.xxiiij.

¶ Circa predicatores. 73
Si p̄dicauit i mortali peccato existēs
vide Predicare.§.vij.
Si habet sciam debitam. ibidē.§.vj.
Si predicauit mendatia. vide menda
tium.§.iiij.
Si predicauit propter honorem. vi
de Honor.§.vij.
Si propter lucrum. vide Simonia p
totum.& simonia.ij.§.vj.& simonia.
iij.§.viij.
Si predicauit sine licētia quia morta
liter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias indiscre
tas. vide Religiosus.§.lxv.

¶ Circa inquisitores hereticorum. 74
Si extorsit pecunias. vide inquisitor
§.v.
Si bona ecclesiarum applicauit fisco
ibidem.
Si abusi sunt armorum multitudine
ibidem.
Si malitiose imposuerunt crimen vl̄
impedimentum sui officij alicui. ibi
dem.
Si omiserunt procedere cōtra p̄sciē
tiā ex amore lucro & huiusmodi. ibidē
Si inquisitor vnius ordinis processit
cōtra fratrem alterius ordinis. ibidē
Si impediuit se de diuinationibus. vi
de ibidem.§.iiij.

¶ Circa religiosos in cōmuni. Si in 75
trauit per simoniā. vide simonia.iiij.
per totum.
Si intrauit latiorem habens votum
strictioris. vide religiosus.§.xxxiij.
Si non fuit obediens. vide Religios⁹

§.xxviiij.
Si proprietarius fuit ibidem.
Si contra votum castitatis ibidem.
Si officium dixit. vide hora. per totum.
Si seruauit alia precepta regule vel constitutionum obligantia ad mortale. vide Religiosus. §.xxviij.
Si eligit meliores. vide electio. §.ij.
Si infamauit alias religiones. vide ꝺtractio. per totum.
Si voluit consentire electioni. ibidē §.xxxvj.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scādalum ipsius peccauit mortaliter. qa proditor est.
Si in uisitatione non reuelauit que ꝺbebat. vide denunciatio. §.x.
Si fecit aliquid contra ea que generaliter prohibentur religiosis. vide religiosus. §.vltimo.
Si recessit a monasterio sine licētia ꝑlati vide Apostata. §.iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide monasterium. §.viij.
76 ¶ Circa monachos. si seruauit q̄ sibi precipiuntur. ⁊ que sint vltra regulam habes. j. monachus. §.x.
77 ¶ Circa abbates. si habuit curam sibi commissorum. eos vita ⁊ doctrina instruendo. vide abbas. §.xxiij.
Si dispensauit cum eis sine causa legitima. vide dispensatio. §.vij.
Si imposuit monasterijs aut prioratibus nouas pensiones vel auxit veteres vel applicauit sue mense. vide abbas. §.xxvj.
Si seruauit regulam ⁊ sibi precepta vt. j. Monachus.
Si reqsiuit apostatas. vide Abbas §.xviij.
78 ¶ Circa abbatissaꝫ. si fecit se bn̄dici vbi est cōsuetudo. vide abbatissa. §.ij.
Si fecit seruari clausuraꝫ. vide Monial. §.iij.
¶ Circa hospitalarios. si fecit inuētarium. vide hospitale. §.iij. ⁊.iiij. 79
Si tenuit hospitalitatem. ibidem. §. vltimo.
Si bona hospitalis conuertit ad alium vsum. vide Legatum. ij. §.ij.
Si perierunt ex negligentia sua. vide Administratio.
¶ Aduerte quia prefatas interrogationes solū posui qꝛ circa ꝑdicta cōit est mortale peccatuꝫ. licet aliqn̄ non propter imperfectioneꝫ actus: ⁊ dimisi multas iterrogatiōes. circa ea q̄ sūt communiter peccata venialia eo qa nō sūt necessario cōfitēda talia peccata nisi qn̄ dubitat an sint mortalia. itē ꝓ rōne statuti obligantis ad peccata venialia ꝯfitēda: tn̄ tūc sufficeret confiteri i genere. itē tertio vr̄ ꝙ teneat̄ cōfieri venialia qn̄ esset piculū ne traherent ad mortale. Nā cū tūc teneat̄ ꝺ ipsis penitere multo fortius ꝯfiteri ꝓpter euitan̄ mortale ad qꝺ iducūt qn̄ hoc aduertit. addit̄ ab aliqbus quartus cāus in q̄ tenet̄ qs cōfiteri venialia. s. qn̄ nullum habet mortale. ⁊ in pasca teneat̄ cōfiteri ꝙ tūc cōfiteatur venialia. sꝫ qꝛ vt dixi qualitercūqꝫ qs teneat̄ cōfiteri venialia sufficit cōfiteatur illa in genere. nisi in cāu qn̄ dubitat an sit mortale. iō ꝑtrāseo ⁊ sufficit q̄ ad venialia ꝯfiteat̄ sic. peccaui multis modis cogitatiōe. ꝺlectatiōe omissione. dissolutione. locutione. visu. tactu. gustu. odoratu. ⁊ multis alijs modis de qbus oibus tā mortalib⁹ q̄ꝫ venialib⁹ dico meā culpā. itē non omittat confiteri oblita ⁊ ignorata sic. iteꝫ dico meā culpā de oibus peccatis meis mortalibus que ignoro aut oblitus sum nec vnq̄ꝫ legitime confessus forte ex mea ignorantia vel negligentia qꝛ valet talis confessio vt remittāt̄ vl

3 2

reducātur ad cognitionē ⁊ nō teneat̄ reiterare ꝯfessiones. Q̄uis multa fuerit tūc oblit⁹ ꝯfiteri si mō diligētiā secūdū suā cōditionē fecit. q̄bus omini bus cōplet̄ faciat terminare peccatorē suā ꝯfessionē sic dicēdo. iō precor beatissimā ⁊ gloriosā virginē mariaꝫ omnes sanctos ⁊ te pater orare pro me. Quib⁹ pactis ꝯfessor increpet corrigat ⁊ dulciter admoneat pcōrez abstinere a societatib⁹ ⁊ causis peccatoꝝ. Nō tñ exigat iuramētū vel ꝓmissionē de aliq̄: nisi solū de his in q̄bus iura sic voluerūt vt in excōicatiōe ⁊ huiusmōi postea iponat ei pniaꝫ talē quā stati possit cōplere. ante recidiuatiōez ꝓ sacramētali. ⁊ postea aliā quā videat q̄ peccator verisimilit̄ faciet. vñ caueat ne iponat pniam talē quā verisimil̄r nō iplebit. qꝛ esset potius illuꝫ illaqueare q̄ꝫ soluere. Esset bene bonū illi notificare quā pniaꝫ meret̄: vt sic magis timeat. postea cōcede ei illā indulgētiā quā potes de q̄ vide indulgētia. §. v. Deinde absolue eū. sic misereat̄ tui oipotēs. ⁊c. Indulgētiā ⁊ absolutionē ⁊c. dñs noster Jesus xp̄s te absoluat. ⁊ ego auctoritate ipsi⁹. absoluo te a viculo excōicatōis maioris vl̄ minoris inq̄tū possū ⁊ restituo te sacramētis ecclie iterū te absoluo ab oīb⁹ peccatis tuis mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ cōfessis oblitis ignoratis. ⁊ a circūstantiis eoꝝ. in nomie patris ⁊ filij, ⁊ spūssācti amē. Postea iponas ei sic talit̄ q̄ itelligat. Oīa bōa q̄ facies. ⁊ mala q̄ patiēter sustinebis ipono tibi remissionē tuorū peccatorū vade i pace. Et si haberet casū vel excōicationē a qua nō posses absoluere ipone ei q̄ vadat ad eū q̄ eū pōt absoluere: nec ingerat se sacramētis donec de eo sit absolutus: nisi rōne scādali euitādi si excōicatio est occulta.

Intestatus quis dicitur ꝺcedere quattuor modis. primo si nullum testamentū fecit. Secūdo si fecit sed non iure. Tertio si fecit iure. tamen postea ruptuꝫ est posthumi natiuitate. vel irritum factuꝫ est capitis diminutione testatoris. Quarto si nulli sunt heredes ex eo testamento vt in auten. de here. ab itestato in p̄n. possunt addi ⁊ duo alij modi. ex post facto. primus. s. per querelam ex pugnato testamento. seruus per bonoꝝ possessionem ꝯtra tabulas. vide azo. in summa. C. de suis ⁊ legi. here.

Intimiditas vnd̄ causatur. ꝛ. ꝼm sanctuꝫ Tho. ꝼa ꝼe. q. lxvj. q̄ aliquādo ex defectu amoris proprij: vt cum quis minus debito amat vitam propriam ⁊ ea que ordinantur ad eam. Aliquando causatur ex elatione animi de se presumentis ⁊ alios contemnentis. Aliqñ aūt causatur ex stoliditate seu stultitia.

¶ Utrum sit peccatū. ꝛ. q̄ sicvnde- 1
cūq̄ causetur nisi stoliditas sit inuicibilis. ⁊ ē ratio. iij. ethi. Intimiditas ē contra fortitudinem per defectuꝫ nō timendi vbi esset timendum: sicut timor contra fortitudinem per excessum timendo vbi non timendum est

¶ Quando est peccatuꝫ mortale. ꝛ. 2
illa q̄ causat̄ ex defectu amoris ⁊ elationis tūc est mortale pctm̄ quando sine necessitate exponit se p̄iculo ꝓbabili notabilis lesiōis corpis: ⁊ multo magis aie: vel nō curat de ei⁹ nobili lesiōe omittēdo ꝓuisionē ꝺbitā facere. territa v̄o q̄ cātur ex stoliditate cōiter ē aveniali: nisi ꝓueniat ex lata cl̄pa i his i q̄b⁹ iminet p̄iculū ꝓbabile notabilis nocumēti: ⁊ ꝑpea oittit ꝺbitā ꝓuisiōez nisi vbi stoliditas ē iuicibilis

Intrusus dr q nō ca nonice ſz p violētiā occupat honores vl' bñficia eccliastica. vñ fur ē ⁊ latro ⁊ ē i pcō mortali ⁊ teneť restituere hoia' q̄ inde recipit. c. grauis. de resti. ſpo.

Inuenta an sint restituēda .ff. q q̄dā sūt q̄ fuerūt i dñio alicuius ⁊ talia inueniēs teneť restituer. imo furtū cōmittit q ea aio ñ ſtituēdi accipit. l. falsus. §. q alienū. ⁊. §. ſe. ff. ō furtis. ⁊. xiij. q. v. c. si qd inuēsti. siue talia amiserit dñs ipsaꝝ ex ruina vl' icēdio vl' naufragio. vt. ff. de icē. rui. nau. p totū. Idē dico de iactatis in mari cā nauis aleuiāde. ff. ad. l. ro. ō iac. l. q leuiā de. Et ibi no. i glo. l. q̄rcūq; amisit ⁊ hoc vez nisi hēreť. p ōrelictis ⁊ tūc credit fede. ꝑsilio. xvij. q. hēanť. p ōrelictis si dñs tacet: nec p se nec p alios pergrit. qz. d. l. q aleuiāde ef stati ipo nere-necitatē pergrēdi rei amissas: ⁊ sic ista negligia nō gr̄edi tollit ꝓmā p̄ sūptonē quā facit lex. ſ. q ñ hēanť. p derelictū nisi alr cōstet p q̄litatē: ⁊ actꝰ de volūtate dñi: cū nemo ꝓsumať iactare res suas dcā. l. falsus. §. si iactāti um. ⁊. d. l. q leuiāde. qō nō p limitati one eoꝝ q̄ dico infra naufragiū. §. iij. nec talia inuēta qñ no. hñtur. p derelictis possūt vsucapi: qz in eis deficit titulus p ōrelicto. vt in. l. si gs merces ff. p derelicto. Vñ cōsuetudo aliq̄rū q iactata i mari vl' a flumibꝰ portata occupāt vt expsse reprobata p dcām l. q leuiāde. ⁊ ibi glo. no. ⁊ lz loquať ō iactatis in mari: tñ idē est de ablatis a flumie vt sūt ligna ⁊ hmōi cū parū differāt ab illis. vt dicit tex. ibi. ō re. diuisiōe. §. vlti. facit autētica nauigia. C. ō furtis Quedā sūt q̄ nūq; fuerūt i dñio alicuius: vt lapilli in littoꝝ maris fere siluestres: ⁊ hmōi ⁊ talia sūt occupāti siue bestie capianť in fūdo ꝓpio: siue in alieno: dūmō nō fuerit ꝓhibitus i trare a dño fundi. Siue fuerint antea vulnerate ab aliq̄: dūmō eas nō ꝓseqū reť insti. de re. diui. in multis. §. ⁊. ff. de acq. re. do. l. iij. nisi secus sit de ꝓsuetudine: qz tūc stabiť cōsuetudini. l. q si nolit. §. q assidua. ff. ō edilictio edic. ꝓz gl. in dicta. l. iij. §. illud. Silr si eēnt capte in rethe alieno nō credo sint accipiētis: ꝓm glo. in. l. i. laqueū. ff. de acq. re. do. ⁊ insti. de re. diui. §. singuloꝝ lz rigoꝝ iuris videat velle q̄ sint capientis ibidē. fere vō siluestres. sed domestice facte sicut pauones: colūbe: apes: in alueo ⁊ huiusmodi tā diuⁱ sūt possidētis q̄m dū. hñt animū reuertēdi donū sed si bis aufugiāt: nec hoꝝ ō bitis nō ipedite reuertunť sūt capientis: qz ꝓsuetudo iducit p bonū actū. l. iij. C. de epali audi. ⁊ sic nō dicunť habere animū reuertēdi. a ialia vō nāliter dōestica vt galine: ⁊ huiusmōi: sp sūt dñi: ⁊ capiēs ea teneť restituere cū fructibꝰ: puta ouis ⁊ hmōi. §. gallinarū Insti. de re. diui. ⁊. ff. de acqui. re. do. l. naturalem. §. pauonum.

¶ Utr inueniēs thesaurū teneat restituere. ff. q si in suo solo inuenit sic. ſ. ium erit. si vō i alieno solo ⁊ a casu sic medietas erit sua ⁊ alia medietas erit dñi solī. Si vō data opera totum erit dñi fūdi. Insti. de re. diui. §. thesauros ⁊. C. de thesau. l. unica. nec est vez qō dicit glo. in. c. si qd. xiij. q. v. q̄ inuēt in loco sacro vl' religioso sit inuētoris sed erit ꝓm distinctiōez ꝓdictā vt expsse tenēt doc. in. d. §. thesauros. qz hodie eccliē ⁊ loca religiosa. sūt platoꝝ de die si inuenit in loco publico ⁊ sic intellige. l. iij. ff. de iure fisci. ⁊ adūte hic qz i suo ñ dr inuenr vsufructuari nec ille q hēt bona hypotechata nec mari tus si inuenit in fundo dotali nisi solū

q̄ ad maritū vt teneat ī vita vxoris. s3 dissoluto matrimonio restituere tenet̄ vide bar. in. l. si his q. §. fi. ff. d̄ acq. re. do. ēphitheota v̄o q h3 vtile dominiū diuidet cū dño q h3 directū. vid̄ bar. in. l. in cause in fi. ff. de procurato.

2 ¶ Quid de terra p alluuionē addita terre alterius. R. distinguēdo q̄ insula nata ī mari ē occupantis. ī medio v̄o flumis ē cōis hñtibus p̄dia iux̄ flumē ex vtraq3 pte. si v̄o ē ī medio ē illi⁹ cuius ē ꝓximior. ager v̄o a flumie diuiso circūdatus remanet cui⁹ erat. Et si flumē mutat alueū: prim⁹ alue⁹ efficitur eorū q p̄dia circa eū hñt. ⁊ scd̄us alueus ē publicus ⁊ si reuertit̄ ad primū. scd̄us alue⁹ erit eor q hñt p̄dia circa eū. Silr̄ ager inūdatus aq̄ ipa recedēte remanet eius cui⁹ erat hec hñt̄ insti. de re. diui. §. insula. ⁊ sic s̄uanisi ꝯsuetudo sit in ꝯriū vel statutum

3 ¶ Sed quō tenet̄ restituere ille q nescit cuius sit. R. q si res non hēbat̄ ꝓ derelicta tenet̄ facere denūciare publice ⁊ si post nō cōpet cui⁹ sit: erogabit in paupes. s̄m ho. vel si ipse ē pauper retiebit auēte epi vl̄ sui ꝯsessoris s3 ray. ⁊ orabit ꝓ illo cuius erat. Si v̄o ꝓbabilr̄ pōt p̄sumer̄ q̄ dñs eā hēbat ꝓ derelicta sic poterit vsucapere. l. idē quod. ff. pro dereli.

Inuestitura ꝓprie est possessionis rei traditio. ī prop̄e aūt est alicui⁹ corporei loco possessiōis ī manibus positio. vñ qñ dñs dat vasallo hastā: vel aliqd̄ sil̄e dicēs se facere inuestiturā. vt ī ti. qd ē iuestitura īuestir̄ dr̄.

8 ¶ Utr̄ sit fiēda corā testib⁹. R. q sic: ñ q̄ nō valeat sine testib⁹ ⁊ istr̄o: sed vt veritas probari possit: ⁊ qdē si fiet de bñficio nouo tūc si pes. i. vassalos h3 corā tribus vel saltez duob⁹ ex eis tenet̄ facere. si vero pares. i. alios vassallos nō hēt faciat corā alijs idoneis testibus. Si āt inuestiat de veteri beneficio p̄t fieri corā qbuscūq3 idoneis testibus vt ī ti. q testes sūt necessarij: ⁊ ēt si est clicus q inuestiturā facit de reb⁹ ꝓprijs. de reb⁹ v̄o ecclie admittūtur omnes testes idonei s̄m host̄.

Inuidia s3 da. li. ij. ē dolor de aliēis bonis. sed aduerte q̄ cū obiectum tristitie sit malū ꝓpriū. iō de bono alteri⁹ p̄t eē tristitia ꝓut apprehēdit̄ vt malū ꝓpriū: ⁊ s3 hoc q̄druplr̄. primo mō inq̄tū ex eo nobis aliqd̄ pictulum iminet. s. ne ab eo ledamur: ⁊ hec tristitia nō est inuidia. s3 effect⁹ tioris: vt dicit phil. s̄o retho. ⁊ pōt eē sine pctō vt dicit gre. ij. mor. Alio modo apprehendit̄ iq̄tū ē diminutiuū ꝓprie gl̄ie vel excellētie ⁊ hec tristitia ē ꝓprie inuidia s̄m philo. vbi. s̄. ⁊ ex genere suo est pctm̄ mortale iob. v. puulum occidit inuidia: cū sit ꝯ caritatē. Sūt tñ p̄mi mot⁹ inuidie qñq3 ēt imp̄fectis ex surreptiōe: q sūt venialia peccata: ⁊ ē simile de inuidia puulorū in qbus nō vere ē vsus rōis ⁊ de motu inuidie s3 q̄ est passio sēsualitatis. tertio mō app̄hendit̄ bonū alterius inq̄tū deest nobis qd̄ alius h3: ⁊ sic tristat̄. ⁊ hec tristitia non est inuidia s3 proprie dr̄ zelus s̄m philo. vbi. s̄. Et si ē de bōis honestis ē laudabilis s3 illud. p. cor. xij. Emulami carismata meliora. Si aūt sit de bōis tpalibus aut de bonis inhonestis pōt esse pctm: ⁊ sine pctō ⁊ aliqñ cū mortali puta cū talia sūt ꝯ deū. q̄rto mō app̄hēdit̄ bonū alteri⁹ ꝓut pōt cedere in dānū multoꝝ īiuste ⁊ sic nō est inuidia s̄m gre. nec pctm̄. puta cū qs tristat̄ d̄ ꝓsperitate alicui⁹ tirāni q̄ videt q̄ magis tirannizabit

¶ Quot sūt ei⁹ filie. R. s̄m gre. xxx. mor. v. s. Odiū susurratio. d̄tractio d̄ qbus hēs in locis suis exultatio in aduersis: ⁊ afflictio in ꝓsperis ꝓximi. i.

ꝯtū euenīūt.prio ℨ conatū iuidēt.ſz qñ triſtat de.pſperis ſz q̄ hñt quādā gliaz ſic ē iuidia ñ eⁱ⁹ filia. Emulatio vo ⁊ iuidia idē ſūt gnāliꝛ.ſz ꝓprie iuidia attendatuꝛ ſi actuꝰ interioꝛi.emulatio vo in actu exterioꝛi vt dicit glo. ſup illud.gal.v.emulationes iuidie.

Ypocriſis vide ſimulatō.

Potheca gd ſit ⁊ de ea vi de pignus per totum.

Ira ē q̄dā paſſio appetitꝰ ſēſitiui ꝓprie q̄ dꝭ viſ iraſcibilis q̄ qs vidictā appetit.q̄ gdē paſſio i tiñ eſt bōa inq̄ntū regłaꝫ a rōe Si vo ordinē rōnis excludit ē mala: ordo āt rōis in ira pōt attēdi ꝯtum ad duo.ꝓmo ꝯtū ad appetibile i qō tēdit qđ ē vindicta.viī ſi qs appetit q ℨ ordinē rōis vindicta ſiat ſic dꝭ ℨelus ⁊ eſt laudabile. Si āt appetat q fiat vindicta q̄ſcūq; ēt ℨ ordinē rōis ſic ē ira ex genere ſuo pctiñ mortale: q⁊ ℨriaꝫ caritati ⁊ iuſticie.poſſet tñ eē pctiñ veniale pp impſectionē actus:⁊ hoc vel ex pte appetētis:vt cū appetitus ꝓuenit iudiciū rōis nec ſequit cō ſenſus ad eū: vel ex pte appetibilis vt cū appetit in modico vidicare. qđ ſi inferaꝫ nō erit mortale vt trahere puerū p capillos.⁊ huiuſmōi.Ho attēdit ordo rōis in ira ꝯtū ad modū iraſcēdi vt.ſ.mot⁹ ire nō immoderate feruescat interi⁹ vel exterius q ordo ſi p termittaꝫ nō erit ſine pctō:ēt ſi iuſtā appeteret vindictā.ſz nō erit mortale ex gñe ſuo ſz poſſet eſſe mortale pctiñ puta ſi ex vehemētia ire excedat a dilectiōe dei vel ꝓximi.

¶ Qñ ꝓgredit.ꝝ.q tres hz mōs ſ.prio in corde vindictā appetēdo.de quo Mat.v.q iraſcit frī ſuo.ſ.q iraz mortalē.Ho in ſignis mānifeſtaꝫ.⁊ ideo ſubiūgit.q dixerit frī ſuo racha.qđ eſt interfectio iraſcētis.tertio i fctō nocumētū iferēdo liuoꝛ vidicte.ſi ꝑm⁹ gradus eſt mortal:multo magis ſcōs eſt grauioꝛ tertius grauiſſimus ſi deteriꝰ noceat.

¶ Ad ſt ei⁹ filie.ꝝ. Bre.xxx.moꝛ. q.vj.ſ. Kira. tumoꝛ mētis.ꝓtumelia clamoꝛ.idignatio.⁊ blaſſemia.Adde vij.ſ.bellū.⁊.viij.ſ.maledictio.⁊.viij. ſ.ſeditio.de quibus in locis ſuis.

Irregularitas eſt impedimētū ſeu repulſio executōis diuini officij ſeu ſacri ex canonica ſeu ꝓſtitutōe ꝓueniēs.ar.ō tēpo.oꝛ.c.vlt. ⁊ dꝭ ſtricte irregularitas q̄ſi ex regłis aliozū q̄ ad ordinationē:q⁊ regrit dꝭ ſpēſatio.dꝭ ēt magis large irregularis q nō pōt miniſtrare i ſuſcepti:nec aſcēdere ad maioꝛes: hec itroducta eſt a iure poſitiuo.vt.iij.q.vij.§.itez daniel. ſz in veteri teſtō fuerit ꝓeordinata in ꝑſona Dauid.de conſe.di.i.c.i.

¶ Irregularitas in qbus caſibus incurrit ipſo iure.ꝝ.q aliqñ ex delicto aliqñ ex defectu coꝛporis.aliqñ ex defectu ſacri.de qbus hēs p doc.in.c.ni ſi cū.§.perſone vo.de renū.ſz ꝑ claꝛioꝛi intelligētia caſus ex qbus aliqs efficit irregularis. Hoc ē q ñ pōt ꝑ moueri.vel ſi promotus nō pōt exercere ſuum offiñ explicabo inferius q reducuntur ad.xxiij.

¶ Prio ex hōicidio.ſ. trūcatōe:aut mutilatōe mēbroꝛ.vt.ſ.hōicidiū.v.

¶ Sz qd ſi fuit i leuiſſima cꝛpa hōicidij dādo opaz rei licite.ꝝ.q nō ē irregularis.facit textꝰ in.c.q̄ſitū.de pe. ⁊ re.i vbo vex ſi p curiā.⁊ ibi no.pa. ⁊ p hoc limita ⁊ itellige qđ dico ſupra homicidiū.⁊.§.i.⁊ infra.§.xvij.

¶ Utrum clericus reſpondens iudici ſic pro tali crie debeꝫ pena mortis:

sit irregularis. R. pa. in. c. ex lr̃is. de ex
ce. prela. sic distinguendo. secũdũ ho.
q aut crimẽ iminet puniẽdũ de pñti.
⁊ sic si ex ꝯsilio suo gñali vl' speciali se
quat̃ hõicidiũ est irregl'aris i. c. si qs
viduã. l. di. Si v̄o ex sua rñsiõe nõ se
quit̃ hõicidiũ: qr oio iudex erat dispo
situs illũ occidere ⁊ iste interrogatus
fuit a q̃dã alio ⁊ hmõi. sic nõ ẽ irregu
laris. Silr nõ ẽ irregularis: qñ crimẽ
nõ iminet puniẽdũ de pñti: q̃zuis rñ
deat q meretur mortem. Et sic intel
lige glo. in. dicto. c. ex litteris.
5 ¶ Utrũ existẽs in bello si aliqs ibi oc
cidat̃ sit irregularis lz ipse nõ occide
rit. R. q si bellũ ẽ iiustũ oẽs irregl'ares
sũt q fuerũt ex pte iniuriantiuz si illuc
iuerũt: vt bellãtibus p̃starẽt auxiliuz:
ꝯsiliũ. vel fauorẽ. multomagis si vt ad
uersarios lederẽt ꝑm inno. ⁊ host. i. c.
petitio de hõi. secus si cã pacificandi:
vl' cã iusta iuerũt. ar. a ꝯ̃rio sensu in. c.
q̃ztũ. l. di. ⁊. c. p̃sbyterũ de hõi. tñ ver
ẽ ꝑm Ray. ⁊ rod. ⁊ guil. q ab ep̃o po
terit cũ p̃dictis dispẽsari.
6 ¶ Utrũ exñtes ex pte se defendẽtiuz
in bello iusto sint irregulares. R. q sic
oẽs q occidũt nisi sit tal' necessitas q
alias ꝓpriã vitam euadere nõ possint
Alij ãt q nõ occidũt nec mutilãt non
sũt irregl'ares: lz ibi multi occidãtur
imo lz cl'icis hortari ad bellum si sit ꝯ̃
rẽpublicã: aut ecclia3: aut fidẽ catho
licã: nõ tñ arma sumere. vide. s̃. bellũ
§. iiij. vñ pa. in. c. pl'r. ⁊ vlt. de cle. pcu.
refert. ⁊ sequit̃ host. tenẽtẽ: q clericus
q p̃stat opẽ opp̃ssis vel obsessis iiuste
⁊ adiuuat repellentes iniuriam prohi
ciẽdo lapides ⁊ huiusmodi. dũmodo
nẽinẽ ip̃e occiderit q ñ ẽ irregl'aris.
7 ¶ Utrũ p̃lati ⁊ alij q intersũt vindicte
sãguinis sint irregl'ares. R. q nõ ꝑm
Astẽ. nisi ad hoc dederit auxiliũ: ꝯsi
liũ: vel fauorẽ. vel nisi intersint tãquã
auctoritatẽ prestãtes. vt habet̃ i. c. ex
lr̃is de exce. prela. pa. tñ in. d. c. lr̃is
tz q tales prelati. si habent iurisditio
nẽ tẽporalẽ, ibi: q efficiũt̃ irregl'ares:
exhibẽdo pñtiã vbi vidicta sit sãguis
si mors vl' mutilatio seqt̃. qr vident̃ p̃
stare opẽ. So. di. si qs viduã. sec⁹ de p̃la
tis q nõ hñt iurisditionẽ tpalez in lo
co: grauiter tñ peccant qr ꝯ̃. c. sniam
ne cle. vel mo. faciunt.
¶ Quid de p̃lato q ñ liberat hõiem 8
ab iniusta morte cũ põt: vel nõ pascit
fame moriẽtẽ cũ possit. R. Ast. q licet
mortalissime peccet ñ tñ ẽ irregl'aris
qr lex ꝓmotiõis factũ reqrit. xv. q. i. si
qs nõ irrat⁹. sz ego credo pot⁹ ꝯ̃riũ
s. q sit irregl'aris qñ scient̃ ⁊ volũtarie
pmittit eũ mori: si tñ moriat̃. ar. c. pe
trus. d hõi. ⁊. c. Mathe⁹. de simo. qr
in isto casu nõ solũ est omissio sz etiã
cõmissio sicut ⁊ i dictis iuribus patet.
¶ Utrũ verberãs aliquẽ cã correctio 9
nis si ex vulnere mortu⁹ sit efficiat̃ ir
regl'aris. R. q sic dũmõ ex illo vulner̃
sit mortu⁹ si decessisset alia infirmitate
ex vulnere nõ sequuta. c. p̃sbrum. ⁊. c.
de cetero ⁊. c. ad audiẽtiam de homi.
¶ Quid si postq̃ ꝯualuit recidiuauit 10
R. q nihilomin⁹ irregl'aris ẽ: qr sp cã
subfuit d pe. di. iij. si qs semel. ⁊. d. c. ad
audiẽtiã. no. ber. i. d. c. p̃sbyterũ quod
credo qñ recidiuũ fuit sine cl'pa alia.
ar. c. preterea de cle. percusso.
¶ Quid d illis q sil'. ꝓhiciũt lapides 11
⁊ lapis vni⁹ aliquẽ interficit. R. q oẽs
si ignorãt a q̃ piect⁹ sit debẽt abstinet̃
ab offõ. ar. c. significasti. el. ij. d hoi. ꝑz
Gofre. facit. c. ꝯtinentia d cle. pcusso.
alij ꝯ̃dicũt dicẽdo. neiem in dubio re
pelleñ. ar. c. continẽtia ⁊. c. petitio. de
homi. dz intelligi qñ ꝯscia eũ remor
det. Uñ nẽo corũ ẽ repellẽdus nisi se
repellat. ar. c. pñtiũ de cle. pcusso. ho
sti. tz q relinquẽdi sũt ꝯscie sue: ⁊ iõ si
aliqbus ex eis vr̃: q ipsi neiem iterfe
cerũt nõ erũt irregl'raes. Si v̄o ꝯscia

eis dictat ꝙ sic. sic abstineāt dicto. c. significasti. ⁊ hoc tene i ꝓhicientibus in iusto bello. secꝰ crederē si cā ludi. ⁊ nō adhibita debita diligentia.

12 ¶ Quid de clicis q cū alijs trahūt ad māgāellos. vñ aliqs occisus ē aut ꝓbabilit credit. ℞. ꝙ irregulares sūt. c. sicut dignū. de homi. Alij aūt dicūt ꝙ lz clicis turri ul' muꝝ ipetere: ⁊ machis ipugnare ⁊ suffodere lz non liceat eis ꝑsonaliter pugnare. vñ si homicidiuz ex hoc facto preter eorum intentionē euenerit nō iputabit eis. sed qđ sint irregulares vr tutius etiā in bello iusto.

13 ¶ Quid de illo q dicit ducētibꝰ latronē. claudite os ne clamet. ul' videte ne tales liberēt euz. ℞. ꝙ irregularis est si mors ꝓbabilr fuisset ipedita. alias nō

14 ¶ Quid de iterrogato. si talē vidit ⁊ idicat. uel si nō pōt ire nisi ꝑ duas vias dicit ꝙ ꝑ istā nō iuit. ⁊ illi eū isequētes occidūt. ℞. ꝙ si sciuit uel scire debuit ꝙ ꝑsona talis q̄rebat ad mortē: ul' mutilationē irregularis ē. secꝰ si ꝓbabilit credidit ꝙ ꝑꝑ aliā cāz ⁊ eiꝰ itētio non fuit corrupta ꝑm Rod. ⁊ Guil. duran.

15 ¶ Utrū clicus q pugnātibꝰ arma ministrauit sit irregularis. ℞. ꝙ sic si aliqs occidat. ar. c. sicut dignū. de homi. Et appellatiōe armoꝝ veniūt etiā fustes ⁊ lapides. ff. de ver. si. l. armoꝝ. ꝑz tñ Inno. ⁊ Ho. in. c. sniam. ne. cle. uel mo. nō ē irregularis clicus si in bello iusto ministret balistā alicui tñ ut se defēdat. ⁊ sua: nec credit illū aliquē velle occidere: sed tñ se defendere ⁊ sua. si militer si lāceā uel ensē ministret tñ ut se defēdat ⁊ tñ ille occidit. sic vr diceñ etiā ut in ꝑmo casu sz tutiꝰ ē dicēdū ꝑz Hosti. vbi. s. ꝙ in vtroq̄ casu sit irregularis: quia non lz clerico ministeriū ita imediatum in mortem alicuius ꝓbere. de penis. c. ꝙ in dubijs.

16 ¶ Utrū clicus q cū socio latronē capit: ⁊ ligat ⁊ postea clico inscio sociꝰ latronē ne fugiat occidit. ℞. ꝙ irregularis est: qꝛ fines licite defensionis excessit. c. suscepimus in glo. de homi.

17 ¶ Quid de illo q vadens ad spatium sup equū: q ex petulātia fract habenis occidit pueꝝ. ℞. ꝙ non est irregularis qꝛ nec volūtate nec facto occidit. nec rei illicite dabat operā. Fecit. c. dilectꝰ de homi. dicit tñ ibi Ber. ꝙ si de facili frenū potuit frangi: erit irregularis. ar. c. significasti. el. i. de homi. uel si ꝓpt eiꝰ iperitiā equꝰ lasciuiuit. ut Insti. ad. l. acquil. §. ipetu quoq̄ uel ꝓpter eius ipotētiā similiter si que debuit preuidere ⁊ facere non preuidit nec fecit d. §. impetu quoq̄

18 ¶ Utrū portātes ligna ꝓpter zelū fidei ad cremādū hereticos sint irregulares. ℞. ꝑm Rodo. ꝙ si ligna q̄ portauerūt sint cooperata ad mortē sunt irregulares: ⁊ a papa solū dispensandi. Si aūt nihil cooperauerūt. puta qꝛ iā erat mortuꝰ anteq̄ fuissent accensa. sic non sunt irregulares uel saltē eps pōt cū eis dispēsare. si aūt dubitāt sic sine dispensatione pape non debent ministrare: nec promoueant. c. hi q. So. di. c. ad audientiam. de homi.

19 ¶ Utrū clicus bñdicēs aquā feruētē vel ferrū cadēs: uel pugiles sit irregularis. ℞. Ray. ꝙ sic si mors sequatur ⁊ Rodo. dicit hoc esse tutius tenere. vide. s. etiam de hoc Homicidiū. i. ⁊. ij.

20 ¶ Sed ꝓ maiori intelligētia oium ꝑdictoꝝ no. aliq̄s regulas. ¶ Prima est ꝙ nec iudex aliqs magister seu doctor i dubio dz aliquē iudicare irregularē. ar. de pe. di. i. §. pene. ¶ Scđa ꝙ in dubio qlibet dz se reputare irregularē. ut in. d. c. ad audiētiā. ⁊ iō in foro aie: maxime qñ quis nō ē de hoc infamatus ē relinquēdus ꝯscie sue. ut i. c. ex lr̄is. de homi. has duas ponit Ho.

in.d.c.ad audientiã. ¶ Tertia ē q ad
hoc ut qs icurrat irregularitatē ex ho-
micidio ē necesse q iterueniat ul' ꝯsi-
liũ: vl' p̄ceptũ: ul' factũ: uel defēsio: uel
coopatio occidētis. hāc ponit ino.i.d.
c.ad audiētiã. ¶ Quarta ē q oz q cã
hoicidij ut sit irregularis sit ꝓpinq̄.ff.
ad.l.coꝛ.de sicca.l.nihil.interest.secꝰ ē
d remota cã seu occasiõe. Nõ eni.iõ
qꝛ faber cultellũ facit hõicida ē.c.tua
de hõi.i.ꝝ.ꝛ.d.c.exhibita. Et hoc ve-
rũ ꝑm Ber.d cã remota: nisi aiuz no
cēdi habuerit aut minorē diligētiã ha
buit q̄ꝫ deberet habere ul' nõ cogitauit
q̄ cogitare debebat.c.p̄sbyterꝫ.in fi.de
homi. ¶ Quita regula q infãs occi-
dēs nõ ē irregularis.nisi sit doli capax
cle.furiosus.de hõi.no. Pa.in.c.i.de
delic.pue.ꝛ Jo.an.ibidē vbi ponit exē
plũ. Gre.de puero.v.annoꝝ blasphe
matoꝛe rapto a dyabolo. Sil'r dic d fu
rioso.facit pro hoc.l.i.C.de fal.mone.
¶ Sexta regula q existēs solũ in cul-
pa leuissima homicidij dãdo opã rei li
cite nõ ē irregl'aris ut.s.i.§.iij.dictũ ē.
21 ¶ Utꝛ p̄latꝰ q sbditũ suũ q̄ꝫtũcũq̄ꝫ d
liq̄rit incarcerat cũ tali afflictione q i
paucis diebꝰ moriť sit irregularis.ꝝ.
Jo.de lig.in.cle.ii.de pe.ꝛ re.q sic.ꝛ
iõ dicit q carcer nõ dz eē nimis cru-
delis.nec dz tm̄ eoꝝ vita attenuari q
in paucis diebꝰ v̄isil'r moriať: sz pane
ꝛ aq̄ sustētari sic vult.c. nouimus d v.
sig.seqť pa.i.c.cũ nõ ab hoie de iudi.
22 ¶ Scdo ꝯhiť irregular tas accipiē-
do ordies in excõicatõe maioꝛi existē
do.ut in.c.i.de eo q fur.ꝛ in.c.cũ illoꝝ
de sē.excõ. Et lz iferioꝛ a papa talē pos
sit aliq̄ñ absoluere ab excõicatõe in q̄
erat: nõ tñ poterit dispēsare secũ in ta
li irregularitate nisi de mãdato pape.
siue scienť in excõicatione existēs oꝛ-
dines accepit: siue ignoꝛāť.s.facti me-
moriã nõ hñs aut ex ignoꝛãtia iuris:
hoc nõ credēs sibi eē ꝓhibitũ. ut i.d.
c.cũ illoꝝ. Si tñ efficiať tal' religiosus
post laudabilē ꝯuersationē p aliq̄d tp̄s
in religiõe põt ep̄s cũ eo dispēsare au-
ctoꝛitate aplica.ut in.c.fi.de eo.q.fur.
oꝛ. Dispēsat etiã abbas cũ monacis ꝑz
q̄d dictũ ē.s.Abbas.ꝛ q̄d dixi d excõi
cato hz locũ ꝑz Ray.i suspēso.vl' iter
dicto uel simpliciter uel a talibus oꝛ-
dinibus si ipsos recipit sic suspensus.
¶ Tertio ꝯhiť irregularitas q̄ñ aliqs 23
minoꝛes ordines ꝛ subdiacõatũ vno
die suscipit.c.cũ.h.de eo q fur.ul' cum
duos sil' sacros oꝛdines recipit.c.fi.de
eo q fur.oꝛ.siue hoc faciat vno die v̄o
vl' ficticio: sicut cũ qs ꝯtinuat ieiuniũ
vsq̄ ad dñicã qꝛ ē vnꝰ dies ficticiꝰ d tē
po.oꝛ.c.lr̄as. Sz cũ istis põt ep̄s dispē
sare ut in oꝛdinibꝰ suscepť non furtiue
possint ministrare: dũmõ eis nõ fuerit
ꝓhibitũ sic oꝛdinari sub excõicatiõis
late snie pena.qꝛ tũc nõ posset nisi ꝑm
q̄d dixi de excõicato oꝛdines accipiē-
te. Sz in oꝛdine sic furtiue recepto ul'
ad maioꝛes nõ põt nisi solus papa dis
pēsare ꝑm Jo.an.ꝛ vr̄ seq.pa.in.c.i.d
eo q fur.oꝛ.ꝛ facit tex.p̄fati.c.in fi.iun
cto.c.se.ꝛ.d.c.lr̄as.p hoc intellige ni
si religionem intrauerit.qꝛ potest ep̄s
auctoꝛitate pape dispēsare ut.d.c.fi.ꝛ
etiam abbas.c.ij.de cle.qui fur.oꝛ.su.
¶ Quarto ꝯhiť irregularitas p itera 24
tionē sacr̄oꝝ illoꝝ i qbꝰ iprimiť caract
sciēter factã.siue q̄ ad administrãtē si-
ue q̄ ad suscipiētē.ar.lxviij.di.c.i.ꝛ de
ꝯse.di.v.dictũ. Et lz qdã teneant hoc
gñal'r de oibus sacr̄is in qbus iprimiť
caracter.tñ sco.in.iiij.di.iiij.q.vlti.tz ꝛ
bñ q p iteratione solũ baptismi ꝯhi-
tur sed nõ p iteratione alioꝝ sacr̄oꝝ:
cũ irregularitas sit pena q̄ nõ dz ipo-
ni nisi vbi inueniť de iure exp̄ssũ: ꝛ iõ
cũ nõ inueniať nisi de baptismo ut in
c.ij.de apo.ideo dic q sciēter rebapti

zans ꝑm Host. sicl̄icus ē ꝑm canones deponēdus ē. ar. c. qbus. ⁊. c. eos. ꝺ cō se. di. iiij. si laicus excōicādus. nec pōt ordinari. Uñ etiā Acolit⁹ q ministeriū ꝑbuit scient ꝑsbro rebaptiçāti si publi cū sit: nō debet ad ordines ꝓmoueri: nisi religionē intret: q⁊ tūc pōt ꝑ epm̄ secū dispēsari. Si vo sit occultuz post pniam poterit ꝓmoueri. d. c. ij. lz qdā ⁊ male ꝑm Pa. ibidē itelligūt illud. c. intelligere q iste acolit⁹ rebaptizauerit ul' fuerit rebaptiçat⁹. si vo rebaptizat qs ignorāt ignorātia facti exhibita ꝑus diligētia debita oio excusat. sz ex ignorātia iuris non excusat. q⁊ ꝑm Sco. in. iiij. di. vi. est ꝯ ius diuinū Rebaptizat⁹ vo scient ē irregl'aris. ignorāter vo si postq̄ sciuit ⁊ ratū habuit sil'r irregularis est. So. di. ꝯfirmañ. ⁊. i. q. vij. q in q̄libet. Si aūt nō ratū hūit: sz tñ ignorāter ē rebaptizat⁹ ignorātia facti ꝑm Hosti. nō ē irregularis. sz potest ꝓmoueri. ꝑm vo Gofre. indiget dispēsatiōe epi: cui nō credo. ar. c. placuit. i. q. iiij. nec obstat dictū. c. q bis. ⁊ qꝺ ibi no. q⁊ ꝑm Scotū istud. c. cū accipiat ex pniali Thedori epi canturieñ. ifligere nō potest irregularitatem nisi forte dicat q oia. c. a. Gratiano i decreto posita: sūt a papa cōfirmata. Sz hoc nō ē māifestū. Addo etiā ego q cōfirmatio simplex nihil addit. xij. di. ꝑcept. de ꝯfir. uti. ul' iuti. cū dilecta cū. c. sequētib⁹. ⁊ ꝺ ꝑui. c. q⁊ itētōis iō etiā si forēt ꝯfirmata nō iducerēt irregularitatē. Et si dicat q lz ille eps nō potuerit ius ꝯdere. tñ potuit indicare ius ꝯditū. sicut facit ibi cū dicit ꝑz cāones. ℞. Sco. q glosator debuit hūc canonē allegare. ⁊ iō ꝯcludit Sco. q sic ignorātia ꝓbabil' excludit ꝯferētē ab irregularitate. sic ⁊ suscipiētē. ignorantia vero iuris rebaptizati non excusantur a pena irregularitatis.

¶ Sz qd si qs dubitat an sit baptizatus ul' ꝯfirmat⁹. ul' ordinat⁹. ℞. q pōt iterari q⁊ nō dr̄ iteratū qꝺ nescit eē factū. ꝺ ꝯse. di. i. solēnitates. ⁊ di. iiij. si nullā. ⁊ de ꝑsbytero nō ba. veniēs. itellige si debitā diligentiā ꝑus fecit. de ꝯse. di. iiij. cū itaq̄. dz tñ baptizans his verbis vti. Si tu nō es baptizatus ego te baptizo ⁊c. ut. s̄. Baptizatus. vij. §. x. 25

¶ Quid si coacte fuit rebaptizat⁹. ℞. q si coactio fuit absoluta sic excusat. Si vo fuit ꝯditō al' sic ñ euadit irregularitatē. ut no. i. d. c. eos. de ꝯse. di. iiij. 26

¶ Quito ꝯhit irregularitas apostatā do a fide catholica sicut fecit Julian⁹ apostata. Ut in. c. Julian⁹. xi. q. iij. verū ē q si apostatauerūt ꝓpt iustū timorē si erāt sacerdotes solus papa dispēsabit. Si vo diaconi ul' inferioris g̃dus aut laici: eps poterit dispēsare. Si aūt apostatauerūt sine aliq̄ timore: sed volūtarie: sic nullus nisi papa dispēsat cū eis vt in. c. ꝑsbros. So. di. imo Inno. in. c. i. de aposta. ⁊ Hosti. dicit q oēs tales apostate hodie sūt vere heretici. ⁊ i ipis habēt locū oia iura de hereticis ⁊ pene ꝯ eos statute: ꝺ irregl'aritate apostatarū a religiōe vide. s̄. Apostasia. §. vi. 27

¶ Sz nūqd idē erit ꝺ fiō i fctō heretico. ℞. q si clic⁹ erat potit post pniam ⁊ abiurationē i ordie suscepto ministrare. sz i suscipiēdis tā clici q̄ laici sūt irregulares ut. i. q. vij. saluberrimū. idē dic de eo q in ꝯtēptū ecclie ab hereticis se fecit ordinari cū qb⁹ solus papa dispensat. i. q. vij. conuenientibus. 28

¶ Sexto incurritur irregularitas cū quis incurrit infamiam iuris uel facti de quo. s̄. Infamia. exemplum habes infra Sortes. §. iiij. in sortilegio manifesto. 29

¶ Septimo incurritur cum quis ordinatur ab episcopo excommunicato quia executionē conferre non potest q 30

eā non hz.l.q.i.gratia.ꝛ.c.statuim⁹.ꝛ q.vij.diabertū. Si tñ hoc fecit ignorā ter sic epꝰ dispēsare: pōt tā in suscepti: q̄ꝫ in suscipiēdis. si v̄o sciēter. solus papa. de epo q resi. epi. c.ij. Idē dico de ordinatis scismaticis. ut de scisma. fraternitati. ſm Ber. ibidez. Uñ no. ꝙ lz heretici. excōicati. simoniaci in ordine uel bñficio. scismatici. depositi. suspēsi. interdicti. ꝛ degradati. verū corpus xp̄i ꝯficiāt ꝛ ordines dent veraciter: si verā formā seruēt ecclie. xix. di. ſm. ꝛ.i.q.i. dñs. ꝛ.c.ꝙ qdā. ꝛ de cōse. di. iiij. oñditur. Tñ a talib⁹ ordiati executionē nō hñt ꝛ sic dicūt irrite tales ordinationes de scisma. c.i. ſm tñ distictionē p̄missā dicūt etiā. Go. ꝛ Ho. ꝙ coacti ut a talib⁹ recipent ordinē ex metu q pōt cadere in ꝯstātē virū non indigēt dispēsatiōe ꝛ magis placet. ul' epꝰ poterit dispēsare. hodie tñ ista hñt magnā modificationē ex ꝯstitutōe cōcilij ꝯstātiēsis. ut. s̄. Excōicatio. viij. §. iii. ꝛ iō non incurrit hec irregularitas nisi q̄ ad illos quos tenemur euitare ꝑ dictā constitutionē: non quo ad alios.

31 ¶ Octauo incurrit cū qs recipit ordines ab eo q renūciauit epatui. sic distinguēdo qꝛ si resignauit solū loco: ꝛ non dignitati. qꝛ sic remanet epꝰ: si de lnia ꝓprij epi qs ab eo recepit ordines nō ē irregularis. Si v̄o sine lnia ꝓprij p̄lati sic irregularis est de or. ab epo q resi. c.i. Si v̄o talis epꝰ resignauit nō solū loco: sed etiā dignitati: tūc ordinatus a tali cū licētia sui epi in minorib⁹ ordinib⁹ nō est irregularis sed si sine licētia sui p̄lati uel maiores ordines a tali susceperit sciēter uel ex ignorātia crassa sic irregularis est ꝛ sol⁹ papa dispēsat. Si aūt ex ignorātia ꝓbabili sic etiā irregularis est: sed epꝰ pōt dispensare. ut in. d. c. i. Et ex hoc pz ꝙ epatus est ordo in q̄ iprimit caracter qꝛ vere confert ordines: ꝛ caracterez ipsoruz: quia nō reordinantur sed dispensantur ut ministrent.

¶ Nono incurrit cū qs recipit ordines ab alieno epo sine lnia sui p̄lati ſz aliquos. ꝛ ordinator ē suspēsus ꝑ ānū a collatione oium ordinū. de tēpo. or. c. eos. li. vi. intellige si ordinat⁹ erat clic⁹ aliter nō incurrit. Itē intellige de anno cōtinuo. ꝛ integro. c. ꝓuida. d̄ electio. li. vi. sed ſm gl. in. d. c. eos. ꝛ Go. lz ordiator sit suspēsus. ordinati tñ sic nō sūt ipso iure irregulares: sed sūt suspēdēdi per. c. ꝙ trāslationē ꝛ ibi. Idē tenet. d. Anto. de tēpo. or. ꝛ si celebrēt anteq̄ꝫ suspendant non efficiunt irregulares. ꝛ hoc seqt Ho. Gual. Guil. ꝛ magis placet: lz grauiter peccēt celebrādo anteq̄ꝫ eoꝝ p̄lati habeāt ratā talē ordinationē. vt no. in. d. c. eos. Fallit hoc quādo p̄lati sūt suspensi manifeste ꝓpter alienoꝝ ordinationē. quia quādiu sic sūt suspensi eius subditi possūt sine eoꝝ lnia ab alienis vicinis epis copis ordinari ut in. d. c. eos q. Et manifesti sūt uel ꝑ iuris euidentiā qꝛ cōuicti uel cōfessi sūt in iudicio: aut qꝛ manifeste ordinauerūt alienū: ꝛ nō soluz p̄dicta locuz hñt in epis: sz in abbatibus ꝛ qbuscunqꝫ ordines ꝯferētib⁹. Sz quo ad vltramōtanos ab epo cismōtano ordines suscipiētes sine lnia epi de cuius diocesi traxerūt originē. vel in cui⁹ diocesi bñficiati sūt q̄ cōstet ꝑ patētes lr̄as cām rōnabilē ꝯtinētes quare ipsos nolit uel nō possit ordinare. tene ꝙ sūt suspēsi ipso iure tali suspēsione. ꝙ si celebrāt efficiūtur irregulares: nec poterūt a tali suspēsione absolui nisi a papa. ut i. c. i. de tēpo. or. li. vi. sed hec pena hēt locū in quibuscūqꝫ ordinib⁹ receptis ab epo italico ab vltramōtano quocūqꝫ ſz cōez opinionē in. d. c. i. sz nō hēbit locū in italico

ordinato ab vltramontano epo. ut ibi tenet glo. Similiter non habebit locum in existentibus intra montes si ordinent ab italico epo. ut ibi no.

33 ¶ Quero qs pōt dare pdictā lniam accipiēdi ordines ab alieno epo. R. q epus de cuius diocesi ē oriūdus ordinādus. uel epus in cuius diocesi bñficiuz hz eccliasticū uel domiciliū: lz non sit oriūdus ibi. Itē epo agēte in remotis pōt eā dare eius vicari⁹ gñalis in spiritualib⁹. Sede vo vacāte: capitulum. Alij aūt officiales epoꝝ ⁊ etiaz archidiacōi nō pñt. c. significasti. de of. archi. nec qcūqz alij iseriores plati religiosi. uel alij nisi sint p papā pulegiati vel sm Jo. an. nisi hēant hoc ex pscripta ꝯsuetudine. Religiosi tñ i poratibus nō exēptis. p suos platos deputati pores ⁊ eoꝝ socij pñt dū ibi morāt a locoꝝ ordiarijs ordiari. lz ñ sint ibidē oriūdi. c. cū nullus. de tempo. or. li. vi.

34 ¶ Utꝝ possit absoluere ⁊ dispensare cū istis de lnia missis epus cui mittunt: sicut posset su⁹ ppri⁹ plat⁹. R. q sic qꝛ oia videt cōcessa sine qb⁹ ordiatio ñ potest expediri. c. preterea de of. dele.

35 ¶ Decimo incurrit cū qs ordies recipit ex tēpora statuta di. lxxv. c. vlti. de tēp. or. c. ij. ⁊. c. cū qdā. ⁊. c. cōsultatōi Jnno. tñ credit ⁊ Ho. q non sūt ipso iure suspēsi ab ordine suscepto: sed debēt suspendi. ar. c. lras in fi. de tē. or. ⁊ sic exponūt dictū. c. cū qdā ibi debes exptes reddere. s. p. sniam. do. An. i. c. lras. de tēpo. or. tz q ordinat⁹ ē suspensus ipso iure. sed ordinātes sūt suspendēdi. ⁊ hoc ē veri⁹. ut pz i. c. ij. de tēpo. or. Cōcedit tñ epis dispēsatio in susceptis ut ministrēt. d. c. ꝯsultationi. sz sz Rod. no poterit dispēsare in suscipiēdis cū ibi non dicat nisi de susceptis. Non tamen ille epus qui ordinauit poterit dispensare sed eius successor. sm do. An. in. d. c. consultationi.

¶ Undecimo icurrit cū qs p saltū p motus administrat in ordine supiori sm Ho. in sūma. ⁊ solus papa dispēsabit. sed Archi. in. c. solicitudo. lij. di. tenet q talis nō ē suspēsus nisi sicut ille q est in mortali: sed est suspendēdus: ⁊ iō si celebrat añqz suppleat omissuz peccat mortaliter: sed non efficit irregularis. ⁊ ē verius. ut in. d. c. patet. 36

¶ Sz nunqd suscipit caracterē ordinis superioris talis. R. q sic sz cōiter theolo. ⁊ ē veri⁹. Fallit hoc i epo q nisi sit sacerdos ñ suscipit caracterē epalē. sm Ray. sz veri⁹ credo q suscipiat caracterē: sed nō executionē si nō ē sacerdos. c. ex lris de exce. plato. sed si est sacerdos lz nō habuerit aliquē aliorū ordinū etiā suscipit executionē quia pōt cōferre oēs ordines pter illū quē ñ hñt. i. q. i. c. gra. ⁊. q. vij. diabertū. lz peccat mortalr. Et si daret illū ordinē quē nō hz incideret in penā de qua in sequenti. §. dr. Et ille nō eēt ordinatus 37

¶ Duodecimo incurrit cū qs administrat in ordie quē nō hz. ut in. c. i. ⁊ ij. de cle. nō or. mi. Et no. q pdicta pena locū hz si exercet aliqd deputatuz certo ordini tanqz in officio ꝯstitutus puta diacon⁹ legit euāgeliū: ut diaconus. Subdiacon⁹ epistolaz ut subdiacon⁹. ⁊ hmōi. secus si legeret nō tāqz in tali officio: sicut si mōialis legit euāgeliū in matutino. xxvij. q. i. diaconissā in glo. ⁊ cleric⁹ deficiēte subdiacono in solēnitatib⁹ induct⁹ sine māipulo cātat epistolā. Ut no. in. c. ut qsqs psbr. d. vi. ⁊ ho. cle. qꝛ ñ ē irregularis sz Ho. ⁊ Jnno. ibidē Pa. vo in. c. ut qsqz. d. vi. ⁊ ho. cle. tenet q nō effugit irregularitatē: si cū vestib⁹ sacris cātat epistolā uel euāgeliuz. Secus si sine vestib⁹ cātat epistolā qꝛ lz. facit qd no. xcij. di. nō liceat. ⁊ magis placet qꝛ hec opi. ē 38

verissima si sic inductus administrat calicē diacono uel p̄sbytero quod ē ꝓ prium officiū subdiaconi: ⁊ p̄ncipalis actus ordinis tal': ⁊ opinio Ho. ⁊ Inno. debet itelligi qñ solū cantat epistolā etiā cū dalmatica sed sine manipulo. ⁊ sine oblatione calicis diacono: sz vt simplex clericus. Et cū talibus sic administrantibus in ordinibus nō susceptis. ut dictū est nō licere. Nō dispēsat nisi papa ꝟm Ho. ⁊ Gof. ut ad maiores ascendat. Sed in susceptis poterit eps̄ dispēsare. Ber. vo in. c. ex lr̄is de cle. nō or. mi. tenet ꝙ eps̄ pōt dispēsare etiā ut ad maiores ascendat. Sed tene p̄mū ꝟm Pa. in. c. quāto. de cōsue. ⁊ in. d. c. ij. limita etiā p̄dicta vera in exercentibus actū deputatū ordini sacro. qꝛ ꝟm Tho. in. iiij. di. xxiiij. Officia q̄ttuor ordinū minoꝝ exerceri licite pn̄t a n̄ ordinat. Itē ꝙ tale qd exerceat nō ex ludo: seu ioco: qꝛ lz peccet mortaliter non tñ erit irregularis. xv. q. i. illa in fi. qꝛ volūtas ⁊ ꝓpositū maleficia distinguūt. c. cū volūtate. de sen. exco. hoc sequit Ho. Itē ꝙ nō sit mere laicus: qꝛ ꝟm dirrecto. li. iij. ti. viij. nō incurreret irregularitatē mere laicus administrās i aliq̄ ordine. ⁊ placet q̄uis Cal. in. c. ij. de cle. exco. mi. teneat contrariū. Itez quod non faciat ignoranter: quia si probabiliter credebat se ordinatum nō erit irregularis.

39 ¶ Sed ꝓpone ꝙ qs in ordinatiōe sua omisit aliqd qd̄ certū ē nō esse de substātia: sz tñ dz suppleri. Nunqd si añ q̄ suppleat̄ administrat in tali ordine erit irregularis. ℞. quod non. Nā licet non debeat ministrare donec fuerit suppletū quod est omissuz. ut in. c. i. de sa. non ite. Tñ quia ista suspensio non est propter delictū suū. ideo peccat mortaliter añ supplectionē ministrādo: sz nō est irregularis. Facit ꝙ no. Pa. in c. si celebrat de cle. exco. mi. de vitiato corpore ministrāte qui non efficitur irregularis ꝟm eum. Quidaz tamen tenent ꝙ est irregularis: sed non credo verum. quia nullo iure probatur.

¶ Tertiodecimo icurritur irregula 40
ritas quādo excōicatus iterdictus. ul' suspensus quis existēs celebrat: uel facit aliqd attributū certo ordini ecclia stico etiā minori. puta acolitatus exorciste ⁊ huiusmodi ꝟm cōmunē opinionē. ut no. Ho. ⁊ Jo. an. ⁊ Pa. in. c. ij. de cle. exco. mi. ⁊ dispensat̄ solum per papā. ut in. c. i. de re. iudi. li. vi. ⁊ in. c. i. de sē. exco. li. vi. Secus si attēptat aliquid exercibile etiā per laicos ut qꝛ cātat requiē eternā ul' versū psalmi. ⁊ huiusmōi qꝛ lz g̃uiter peccet nō euitādo cōionē sibi interdictā: tñ nō efficit irregularis. ut in. c. tanta. de exce. prela. nisi quis audiret diuina auctorizādo. Ut qꝛ eps̄ facit coraz se celebrari. quia tunc irregularis efficitur. Secus si audiret non auctorizando ut vult glo. in cle. ii. de p̄uile. ⁊ Pa. i. c. illud de cle. exco. mi. Et intelligit Jo. an. qui dicit ꝙ celebrans ⁊ concelebrans exponit s. auctorizādo ꝙ efficitur irregularis.

¶ Sed quid si ignorat se excōmuni- 41
catuz interdictū vel suspensuz. ℞. Rodo. ꝙ si est ignornatia probabilis facti puta quia miserat procuratorem qui tamen procurator non comparuit: ⁊ sic fuit excōicatus. sic excusatur nec efficitur irregularis celebrando anteq̄ sciat: secus si ignorauit crasse. puta. qꝛ citatus noluit cōparer̄. ⁊ sic fuit excōicatus qꝛ non excusatur ab irregularitate. ⁊ sic intellige. c. aplice de cle. exco. mi. Idē Rodo. dicit de eo qui probabiliter dubitat de excōmunicatiōe: puta quia conscius de culpa quā fecit existimat se fuisse excōicatū: quia si fuit ⁊ celebrauit irregularis est. Itez dicit

Pa.in.d.c.illud: ꝙ hñs noticiã exõi
cationis per solã formã si nõ abstinet
irregularis est si modo veruꝫ cõperit
postea. Sed aduerte ſm glo.in.d.c.
illud ꝙ dicta paucorũ nõ faciũt famã
de accu.c.inquisitionis.nec tenet̃ cre/
dere: lꝫ dicat̃ ei ab aliquibus.xi.q.iij.
nõ solũ ille.qd̃ verũ est nisi ex conscia
culpe: uel dictis plurium insurgeret
notabile dubium.quia sic non effuge/
ret irregularitatem non abstinendo.
42 ¶ Sꝫ qd si iudex dicat suspẽdo te ab
officio.vel bñficio.ꝛc. Pa.i.c.latores
de cle.exco.mi. Gof.i.c.quãto.de ma
gistris dicit non valere talẽ sniam rõe
incertitudinis.l.iij.C.de sẽtentijs q̃ si.
cer.quã.do. An.dicit aut cõstat de in/
tentione ⁊ sic serua: aut nõ cõstat ⁊ sic
tutius est abstinere ab vtroqꝫ: tñ si nõ
abstinet non efficit̃ irregularis. Et hoc
tꝫ Pa.ibidẽ dicẽs. Mã lꝫ snia iniusta
liget: tñ hoc dꝫ intelligi verũ quando
de ea apparet: sed hic non apparet an
ab officio uel a bñficio voluerit suspẽ
dere. Et ideo non efficitur irregularis
ipsam non seruans.
43 ¶ Utrũ excõicatus minori excõica/
tiõe sit irregularis si celebrat.ꝛc. Pa.
in.c.si celebrat.de cle.ex.mi.ꝙ nõ: qꝛ
põt exercere q̃ sũt iurisditionis: ⁊ con
ferr̃ sacramenta.⁊ collatio tꝫ ⁊ hꝫ suũ
effectũ.tamen peccat mortaliter scien
ter hoc faciẽdo ⁊ sine necessitate. Rõ
aũt quare non efficitur irregularis ẽ:
qꝛ excõicatio minor non inducit sus/
pensinem ordinum uel officij: sed tan
tũ priuat participatione sacramento/
rum.ut in.d.c.si celebrat.
44 ¶ Utruꝫ omnis suspensus celebrãs
sit irregularis. vide infra Suspensio.
45 ¶ Xiiij. Incurrit̃ irregularitas rõe
criminis ut.xxv.di.c.p̃mũꝫ.⁊.lxxxiiij.
di.c.qm̃.⁊.i.q.vij.si qs oẽꝫ.sed distin/
gue ut no.in.c.ex tenore de tẽpo.or.⁊
supra dixi Crimen.§.iiij.
¶ Quis aũt põt dispensare in hac ir 46
regularitate.vide.s̃.Dispensatio.§.v.
¶ Xv. Incurritur irregularitas ex bi 47
gamia ut extra de bigamis per totum
⁊ de hoc ⁊ quis potest dispensare.vide
s̃.Bigamia.§.viij.cum se.
¶ Xvi. Incurritur cuꝫ quis in sacris 48
existens contrahit matrimonium. dic
vt.s̃.Bigamia.§.ix.
¶ Xvij. Incurrit̃ ꝑ solẽnẽ penitẽtiã 49
factã.50.di.ex penitẽtib⁹.põt tñ eps dis
pẽsare in minorib⁹ ordinib⁹ ꝑꝑ necessi
tatẽ ecclie.50.di.placuit. In maiorib⁹
aũt solus Papa.50.di.ex penitẽtib⁹.⁊
51.di.qui in aliquo.dicit tamen Inno.
⁊ Host.ꝙ hoc nõ seruat curia.⁊ sic vi
detur ꝙ hodie non habeat locuꝫ hec
irregularitas.
¶ Xviij. Incurritur cũ quis celebrat 50
in loco interdicto ut in.c.is qui de sẽ.
ex.li.vi.⁊ a solo papa dispensatur.de q̃
supra Interdictũ.vij.§.i.
¶ Xix. Incurritur vitio aduenientẽ i 51
copore siue a proposito siue a casu.de
qus dic.ut.s̃.Corpore viciatus.
¶ Xx. Incurritur ratione illegitimi/ 52
tatis.ut in.c.i.de fi.presby.⁊ i.c.is qui
eo.ti.li.vi.verum est ꝙ in minoribus
ordinibus potest episcopus dispẽsare:
sed ad sacros ordines nõ potest cum
eis dispensare nisi papa.ut i.d.c.i. Sꝫ
si efficiantur religiosi possunt promo/
ueri de iure cõmuni ad omnes ordies
etiam sacros ut in.d.c.i.
¶ Quid si illegitimatio sit secreta: 53
ita ꝙ solum ipse illegitimus eam scit.
ꝛc.scdm direc.in ti.de fi.presby.quod
peccauit mortaliter si se ordinari fecit
c.fi.de tempo.or.nec credo debeat vti
susceptis sine dispensatione.
¶ Quomodo quis dicat̃ illegitimus 54
vide supra Filius per totum.
¶ Xxi. Incurrit̃ cũ qs adultus vsqꝫ 55

ad egritudinē differt baptismū accipe
re.lvij.di.c.si qs.⁊ hoc verꝫ nisi postea
eius studiū ⁊ fides ꝓbabilis fuerit.aut
hominū raritas exegerit.alias nō pōt
ordinari sine dispēsatōe pape.ar.ꝑsa-
ti.c.nec ꝑ baptismū tollit̄ hec irregula
ris ut dicit gl.ibidē: qꝛ idē ñ pōt parer̄
obligationē ⁊ libationē.ff.de solu.l.q
hominē.§.vl.⁊ hoc ē qꝛ ecclia ꝑsumit
quod non ex voluntate sed ex necessi
tate baptiçatur.ut in.d.c.si quis.

56 ¶ Xxij. Incurritur si religiosus clau
strū egredit̄ ad audiēdū leges ul' phi-
sicā si añ duos mēses non fuerit reuer
sus: ⁊ solus papa dispensat in hac.c.
vl.ne cle.uel mo.

57 ¶ Xxiij. Incurrit irregularitatē gli-
bet eps̄ ꝑsbꝛ aut diacon⁹ q ꝑtextu iniu-
ste excōicatōis hꝫ recursū ad iperato
rē: ⁊ a solo papa dispēsabit̄.xxi.q.vl.c.
pe.⁊ in.c.si qs eps̄.xxiij.q.vlti.āpliatur
ad oēs q sūt sub eccliastica regula ꝑdi
cta irregularitas: sed non ipso iure si-
cut in predictis.de hac materia vide
infra Ordo.iij.per totum.

Irregularitas

quō tollat̄.R̄.q̄ trib⁹ mōis. ꝑ
mo ꝑ baptismū delet̄ oīs irregulari-
tas ꝯcta añ baptismū cū pctō ꝑm Ar
chi.xxvi.di.c.deinde.⁊ Pa.in.c.gau
dem⁹ de diuoꝛ.⁊ ēt illa q̄ venit ex seq̄l
la pcti sicut ē infamia. Itē oīs irregula
ritas homicidij siue fuerit cū pctō siue
nō. Facit ꝑ hoc.c.si qs viduā.50.di.⁊
§.i.⁊.c.si qs post.51.di. Irregularitas
v̄o bigamie ꝑꝑ defectū sacr̄i nō tollit̄
xxvi.di.acuti⁹ ⁊.c.deinde.⁊ hec ē cōi-
oꝛ opio: lꝫ alij tenuerit q̄ nulla irregu
laritas deleat̄ ꝑ baptismū ut dicit Ri.
de mediauilla in.ij.q̄libet.q.ij. Alij v̄o
tenēt q̄ illa irregularitas q̄ ꝓuenit in
homicidio sine pctō non delet̄.ut no.
Pa.in.d.c.gaudemus.sed tu tene qd̄
dixi.s̄.baptismus.vij.§.iij.quia verioꝛ
est.ut patet in dictis iuribus.

¶ Scdō tollit̄ ꝑ religiōis ingressū.ut 1
no.glo.in.c.ij.de aposta.sꝫ nō oīs ꝑm
ꝑdictā glo.sed ea solū q̄ nō ꝓuenit ex
delicto ꝓprio ut in.c.i.de fi.ꝑsbytero.
Ita q̄ pōt ꝓmoueri ad oꝛdies sine dis
pēsatiōe: sed nō ad dignitatē ul' ꝑlatio
nē sine dispēsatōe.ut.c.fi.de fi.ꝑsby.⁊
Ho.in.c.ij.de apost.⁊ sic dicit intelli-
gēdū aut̄.de mona.i ꝑn.vbi dr̄ qd̄ re-
ligiōis igressus oēꝫ tollit irregularita-
tē.sꝫ tu dic ꝑm Pa.i.d.c.ij.q̄ ñ tollit
nisi tm̄ illā de q̄ ē i iur̄ expssū q̄ tollat̄
Inducit bene faciliorē dispensationē.

¶ Tertio tollit̄ ꝑ dispēsatōeꝫ pape.vñ 2
in oī irregularitate pōt dispensare cū
oīs irregularitas sit d̄ iure positiuo.ij.
q.vij. Itē daniel.⁊ tꝫ Inno.d̄ renū.c.
nisi in v̄bo irregularitas.⁊ hoc cōit̄ te
net̄. Epi autē quō possūt dispēsare di
ctū est.⁊ hēs.s̄.dispensatio.§.v.

Irrisio

vid̄.s̄. Interro
gatio in filiab⁹
superbie.⁊ supra Derisio.

Ironia

Uide Ironia per.h.

Istrio

Uide histrio per h.

Iudeus

dr̄ ille q ad
lr̄am legem
mosaycā seqt̄ tenēdo circūci
dēdo: ⁊ alia legalia faciēdo ad lr̄aꝫ.iō
xp̄iani q nimis adherēt littere uidai-
zare dicūt̄ de sacra vn.c.vnico.§.pe.
qd̄ facere nō debēt.v.di.§.i.⁊.vi.di.§.
vlti.de cele.mi.c.cū marthe.§.ceterū
de cōsti. translato.

¶ Que sūt q̄ ꝓhibēt̄ iudeis idirecte 1
ab ecclia q̄ xp̄iani nō debēt tollerare.
R̄.xvij. Primo ne habeāt cōionē as-
siduam xp̄ianoꝝ maxime simplicium
vnde christiani nō debent comedere
cum eis nec habitare: nec eos ad sua

cōuinia recipere.xxiiij.q.i.nullus.⁊.c.
oēs.dicit tñ Ugo.i.d.c.oēs ꝙ si cibos
nō discernūt lꝫ comedere cuꝫ eis.sed
vbi cibos discernūt nullo mō lꝫ.eorū
quo ꝫ azima xp̄ianis ē ꝓhibitū come
dere:qꝛ ē cibus discret⁹ ab eis q ihibe
tur.in.d.c.oēs. Et clicus ꝯriū faciens
dꝫ deponi:⁊ laic⁹ excōicari.d.c.nul
lus.Rod.tñ tꝫ qđ i necessiiate liceret
comedere.qđ veꝝ.credo nō ut azima
sed ut panē.⁊ no.ꝙ cōio in mercimo
nijs cū iudeis nō ꝓhibeť nisi aliqñ in
penā.ut in.c.post miserabilē.de vsu.sꝫ
solū nimia familiaritas.ut in.d.c.nul
lus.⁊.c.ad hec.đ iude.cū similib⁹.vñ
admonitus nollens abstinere ab eorū
nimia familiaritate peccaret mortalr.
2 ¶ Sed q̄rit vtꝝ liceat xp̄ianis eis ser
uire.℞.Pa.i.d.c.ad hec.Ho.voluit
ꝙ sic extra domū sꝫ in domo nō.c.iu
dei eodē.sꝫ Pa.⁊ melius dicit ꝙ nec
ex̄ domū assidue cū tex.ibi non faciat
mētionē de domo.⁊ iō ꝓhibeť assidua
familiaritas ⁊ cōtinua ꝯuersatio tā in
domo quā ex̄ domū.ꝑpea xp̄iani in fa
miliari seu assiduo ꝑuitio iudeoꝝ eē ñ
debēt.Intellige qñ ꝑsone iudeoꝝ iter
sūt.sec⁹ eēt si edificiū edificēt ad vtili
tatē iudeoꝝ mercede ꝯstituta ⁊ hmōi
vel laborent agros.Facit.d.c.nullus.
3 ¶ Utꝝ xp̄ianus possit hr̄e ꝑuū iudeū.
℞.ꝙ sic.ut in.c.⁊ si iudeos.eo.ti.xxiij.
q.viij.c.dispar.non tamen dꝫ cum eo
morari ita ꝙ eū hēat familiarē.xxviij.
q.i.sepe.⁊.c.nullus.⁊.c.omnes.
4 ¶ Utꝝ liceat mulierib⁹ xp̄ianis nutri
re filios iudeoꝝ.℞.Pa.i.d.c.ad hec.
⁊ glo.⁊ Jo.an.⁊ dñs Anto.tꝫ ꝙ non:
neqꝫ in domo:neqꝫ ex̄ domū.Sꝫ.d.
Car.dic̄ ꝙ solū ꝓhibenť in domo ꝑp
tex.p̄fati.c.ad hec.q dicit in domo.sꝫ
ego dico ēt ex̄ domū nō licere qñ ni
mia familiaritas ꝯuersatio ex hoc ꝯhi
tur:alias extra domū non est prohibi
tū.ar.d.c.nullus functo isto.c.ad hec
¶ Sꝫ nōne eps̄ poterit dispēsare ut ēt 5
in domo nutriāt.℞.Pa.i.d.c.ad hec
ꝙ nō.⁊ ita cōsuluit dñs cardinalis qꝛ
ista prohibitio est in honorem fidei.
¶ Utꝝ iude⁹ possit hēre xp̄ianū ascri 6
pticiuꝫ vel originariū.℞.ꝙ sic ut in.c.
multoꝝ e.ti.sꝫ ꝑuū nullo mō ut ibidē.
¶ Scđo nō debēt mederi xp̄iāis.vñ 7
in.d.c.nullus.⁊.c.oēs.ꝓhibeť xp̄iāis
ne in suis ifirmitatib⁹ iudeos aduocēt:
neqꝫ medicinas ab eis recipiant:dicit
tñ gl.i.d.c.nullus qđ medicinalia pñt
xp̄iani a iudeis emere ⁊ postea p̄para
re ea.sed non medicinas preparatas.
¶ Tertio ꝓhibeť ne cuꝫ xp̄ianis bal 8
neenť in vno balneo sil.d.c.nullus su
pradicta oīa ꝓhibenť laicis sub excōi
cationis pena.clicis vo sub pena đpo
sitionis.⁊ sic peccāt mortaliter ꝯfaciē
tes.limitarē tñ de medico veꝝ nisi in
casu necessitat qñ aliū hr̄e nō posset:
qꝛ necessitas facit licitū:qđ alias nō ē.
c.cōsiliū in fi.de obserua.iciu.hoc idē
tꝫ Hug.⁊ similit ē dicēdū qñ lꝫ hēat
aliuꝫ medicum sed non sufficientem.
¶ Quarto ne iudei ex testō xp̄iani ali 9
qd capiāt.C.de iudeis.l.i.Itē non pōt
aliqs xp̄ian⁹ aliqd ꝯgregatiōi iudeo
rū uel iudeo aut pagauo in testō relin
q̄re.⁊ si fecerit ēt post mortez anathe
ma iudicabiť.xxiiij.q.ij.sane el.ij.nisi
legaret itellige extreme nēcitati alicui⁹
¶ Quinto ne ꝓcedāt in publico sine 10
habitu distincto:uel signo quo discer
nanť a xp̄ianis.ut in.c.i nonnullis eo.
ti.⁊ hoc veꝝ tā i masculis q̄ꝫ i feminis
⁊ dꝫ esse patens signuꝫ non sub plica
vel mātello ꝑm doc.i.d.c.in nōnullis
¶ Sexto ꝓhibeť eis ne nouas sinago. 11
gas erigāt.ut in.c.consuluit eo.ti.pos
sunt tm̄ antiquas rehedificare.uel rui
nosas resarcire.ita tamen ꝙ noua he
dificatio non perdat antiquā formaꝫ

quia vbicunq; mutatur p̄stina forma. vt puta q; fit p̄ciosius vel magis amplū tunc dicitur nouū hedificiū ⁊ cadit sub prohibitione noui hedificii. ut ꝓbatur ex tex. istius. c. consuluit. Facit quod in simili. no. in glo. in. c. admonere. xxxiij. q. ij. ⁊ in. c. p̄sbyter. lxxxij. di. que vult ꝙ sanguine lꝫ vti illis diebus quibus vtimur ouis ⁊ caseo lꝫ non liceat vti carnibus quasi sit mutata forma: ⁊ per consequens rei substantia. ⁊ etiam facit quod no. in. c. causaꝫ. de testi. in verbo in tempore ⁊ in glo. in. l. iulianus. §. sed ⁊ si quis. ff. ad exhiben.

12 ¶ Sed quid si antiqua sinagoga ex toto corruit ⁊ funditus. R. Pa. in. d. c. consuluit ꝙ non poterunt rehedificare: quia esset nouū facere ex quo funditus est destructa. Facit ad hoc quod legitur ⁊ no. in. l. inter stipulātē. §. sacrā. ff. de ꝟ. ob. vide bonā glo. in simili i. c. iij. de iur̄patro. Et no. ꝙ si nouas sinagogas erigeř p̄sūpserit i. 50. libris auri sūt puniendi. C. de iude. l. hac victura.

13 ¶ Septimo nō possunt prefici alicui publico officio iter xp̄ianos: nec ad aliquā dignitatē vel ministeriū. ut in. c. cū sit. ⁊. c. pe. eodē. ⁊. xvij. q. iiij. constituit ⁊. d. c. nullus. vnde i. l. fi. C. de iude. dicitur ꝙ nullū honorē: nullā dignitateꝫ nullā preheminētiā inter xp̄ianos p̄nt habere. itellige de nouo. secus esset in antiqua. quia tolleratur ⁊ per istā. l. infert Bar. ꝙ non possunt doctorari cuꝫ sit dignitas ⁊ preheminentia doctoratus. nec obstat. l. generalr. §. fi. ff. de decurio. que permittit iudeos promoueri ad dignitates q; intelligitur. inter se ipsos iudeos non inter xp̄ianos. vnde infert pa. in. c. ex speciali eo. ti. ꝙ etiaꝫ omne cōmertiū per quod xp̄ianis aliquod grauamē posset ingeri est prohibitū iudeis ⁊ paganis. ⁊ ideo lꝫ vendantur eis redditus regalis ⁊ possint illud emere. ut in. d. c. ex speciali tamē collectio non poterit per ipsos fieri sed ꝑ xp̄ianos: quia sic colligendo posset iudeus cōmittere fraudes. ⁊ tenetur dare pauperibus quicquid lucratus ē ex tali officio. vt in. d. c. cum sit. ⁊ hoc secundum prouidentiam episcopi.

¶ Octauo ꝓhibetur ne in triduo ante pascha ⁊ maxime in die veneris sācti hostia vel fenestras apertas teneāt: aut in publicum exeant extra eodem. titu. c. quia super his. ⁊ in. c. nonnullis. 14

¶ Nono nec decimas prediales retineant: sed ut ecclesijs soluant. de deci. c. de terris 15

¶ Decimo ne testimoniuꝫ dicant cōtra christianuꝫ. de testi. iudei. imo. repellluntur ab omnibus actibus legitimis. ij. q. vij. alieni. ⁊ hoc verum nisi in casu heresis si quis ad eos reuerteret tunc pro testibus admittuntur. vt in. c. contra christianos. ꝺ here. li. vi. sed bene coguntur christianū ꝯ eos testimoniū dicētē admittere. ut in. d. c. iudei. 16

¶ Undecimo non possunt cōuenire christianū apud iudeū: sed bene apud iudices xp̄ianos arbitrū. in causa ciuili tamen possunt eligere iudeum. ut. C. de iudeis. l. iudei. sententia tñ dꝫ exeq ꝑ ordinariū xp̄ianum iudicem. ut ibi. 17

¶ Duodecimo ne emant seruū xp̄ianū vel non xp̄ianū si modo vult baptiçari. c. i. ⁊. c. vl. eodē. ti. vnde si iudeus emit xp̄ianū seruū vel qualitercunq; acquirat statim efficitur liber nullo p̄cio dato. xxv. di. mancipia. si vero seruū non christianū emit pro sibi seruiēdo tunc voluntate patefacta ꝙ vult effici xp̄ianus statim vendicat sibi libertatem nullo dato precio. c. fraternitatē liiij. di. si aūt taleꝫ non christianū emit non pro sibi seruiendo. sed causa mercimonij: tunc si fuit expositus ad' vendendū infra tres menses qui incipiūt 18

currere a die emptionis ſm Hoſti. in d.c.fi. vel ſz Jo.an. ⁊ Pa.i.c.i.eodē a die quo petijt xp̄ianitatē tunc non liberatur ab eius ſeruitute: niſi dent̄ iudeo.xij.ſoldi pro quolibet bono ſeruo qui ſoldi debent eſſe aurei ſm Uinc. Bo. ⁊ pa.quoꝝ.xxij.faciunt vnā librā auri.C.de ſuſce.prepo. ⁊ archa.l.quotienſcūq; certa ſūma ſoldorū ⁊ videt̄ ſentire glo. in.l.quicunq;.C.de ſeruis fugi. ⁊ pro iſta opinione facit glo.C.de fal.mo.l.ſi quis nūmos. ſed ſm Ber. ⁊ hoſt.in.d.fi.c.dabuntur de moneta que eſt in vſu in illo loco.ar.ff.de lega. iij.l.nūmis. ⁊.ff.d leg.i.l.ſi ſeruus plurū.§.ſi numerus. ⁊ magis placet. ⁊ aduerte q̄ dicit pro ſeruo bono ergo defalcabitur ſi ille non eſt ita bonus: qa ibi bonus accipitur pro optio ſm pa. in.d.c.i.ſi vero non expoſuit venalez infra dictos tres menſes tunc ſtatim liberatur nullo precio dato.d.c.fina.

19 ¶ Utrū ṽnaculus.i.natus ex ancilla iudei: ſi vult effici chriſtianus liberetur ſimiliter.ꝝ.q̄ ſic nullo dato p̄cio. l.deo nobis.C.de epi. ⁊ cle.§.vltimo.

20 ¶ Sed quid ſi aliquis talem emat q̄ cauſa mercimonij fuerat emptus a iudeo.ꝝ.q̄ non efficietur eius ſeruus ſz reſtituet ei precium.xij.ſolidorū. ⁊ erit omnino a ſeruitute liberat⁹. Inſti. de noxa.ac.§.dominus.

21 ¶ Sed pone q̄ non habet precium. ꝝ.q̄ ſi ſit in manu iudei.puta quia nemo eſt chriſtianus qui velit eum emere.tunc nihilominus liberabitur. ⁊ hoſtiatiz queret precium.ff.de manumiſ. l.iiij.§.ſuis aūt. vel ſi nullo modo poteſt habere ſeruiat ſibi per quiquēniū vt no. glo.xxxvi.q.i. de raptoribus.ſi vero ſit in manu chriſtiani.tūc ſi alio modo habere non poteſt precium ſeruiet ei tantum q̄ ſeruitium compenſetur cum precio: ⁊ ſic liberatur.ff.de cap.in.l.bello.hoc verum niſi preciū fuiſſet datum pro anima ⁊ non animo repetendi.ar.ff.de neg.ge.l.nēſēnius. ⁊.ff.de reli. ⁊ ſump.fu.l. ⁊ ſi quis.§.idē labeo ait.

¶ Tertiodecimo ne vſuras exigant 22 ſed exactas reſtituant. vt in.c.poſt miſerabilem.de vſuris poſſunt compelli ad hoc per principes ⁊ debent. vt i.d. c.quod ſi non faciunt debent compelli per iudicem eccleſiaſticum cenſura eccleſiaſtica. vt dicit Hoſt. ⁊ Jo.an.in nouella in.d.c.poſt miſerabilem.Facit.c.poſtulaſti de iudeis. ⁊ qd̄ ibi no. vnde principes terrarū peccant mortali er non cogendo eos ad reſtituendū vſuras. ⁊ ſimiliter chriſtiani ſi ipſis non reſtituentibus monerentur ne cū eis haberent cōmertium ſi poſt monitionem eis factam commertium cum eis haberent. vt in.d.c.poſt miſerabilē ⁊.c.quanto de iudeis.

¶ Quartodecimo ne intemptent cō 23 tra catholicam fidem qnicq̄ deteſtabile.ſicut eſt q̄ nutrices chriſtiane prohiciant lac in latrinas poſtq̄ ſuſceperunt corpus chriſti. vt in.c. ⁊ ſi iudeos eodem ⁊ huiuſmodi.

¶ Quintodecimo ne quēq̄ qui non 24 eſt ſue nationis aut ſecte preſumāt circūcidere ēt ſi ſit eoꝝ ſeru⁹. vt.l.vnica. C.ne xp̄ianū man. ⁊ ibi eſt eis pena capitalis.i.ꝑpetui exilij que dicitur capitalis.vt.ff.de penis.l.rei capitalis. Aliqn̄ dr̄ mors naturalis vt ibidē in p̄n.

¶ Sextodecio ne iude⁹ xp̄ianā i vxo 25 rē accipiat.l.ne qs.C.de iudeis qd̄ ſi fecerit crimīe adulterij punie⁹ vt ibidē.

¶ Decimoſeptimo ne fidem catholi 26 cam impugnet peruerſo dogmate aliter pena ſanguinis punitur.uti dicta. l.hac victura in omne euum.

¶ Utꝝ eccl̄ia poſſit pūire iudeos ⁊ pa 27 ganos ſi d̄liquūt.ꝝ.q̄ ſic ſi delinquūt

cōtra.l.naturalē: qz illā oēs recipiunt.
Itē iudeos si agūt ꝯ.l.veteris testi ꝟz
Aug.de anch.in.li.de potestate pape
28 ¶ Itē no.ꝟm eūdē ꝙ iudei ꝑ papā.ꝛ
alios ꝑncipes qbus subdunt debēt co
gi ad laborādū manibus ꝓprijs: alias
fiunt participes turpis lucri ꝛ peccato
rū que faciunt.nec obstat.c.sicut de iu
deis.vbi dicitur ꝙ nullus exigat coa-
cta seruitia ab ipsis nisi consueta: quia
illud intelligitur de seruitijs ad vtilita
tem dominorum solum.
29 ¶ Itē no.ꝙ puniunt pena ignis: qñ
aliquem ex suis qui vult xp̄ianus esse
saxis aut alio furoris genere itemptāt
vt.l.iudeis.C.de iudeis.
30 ¶ Que ꝓhibentur christiani facere
contra iudeos.ꝛ.ꝙ nouē. ¶ Primo
ꝙ violenter nō debent cogi ad fidez.
vt in.c.sicut.de iudeis.d quo dic.ut.s.
baptismus.vi.§.xii. ¶ Secūdo ꝙ nō
offendant neqz in personis neqz i bo-
nis sine iudicio terrene potestatis.d.c.
sicut iudei. ¶ Tertio ꝙ nō ipediātur
obseruare suas cōsuetudines i suis fe-
stiuitatib⁹. dūmō nihil faciāt in oppro
briū christianoꝝ.xlv.di.qui sincera.ꝛ
d.c.sicut iudei ꝛ.l.iudeis.C.de iudeis.
¶ Quarto ꝙ nō exigant coacta ser-
uitia ab eis que nō sūt cōsueti facere.
d.c.sicut.de quo dic.ut.s. baptismus.
vi.§.xij. ¶ Quinto ꝙ nō fodiant eoꝝ
sepulcra siue corpora humata obtētu
pecunie nec eorū cimiteria quisq̄ mu
tilet uel inuadat.d.c.sicut.ꝛ cōtrafaciē
tes christiani sunt ꝑuandi officio ꝛ be-
neficio si sunt clerici: si laici excōican
di.ut in.d.c.sicut. ¶ Sexto ꝙ nō de-
bent in sabbatis eoꝝ ad iudiciū trahi.
C.de iudeis.l.die sabbati.ꝛ.d.c.sicut.
¶ Septimo ne ipediant sua ꝓut me
lius poterūt vēdere sicut nec christia-
ni.C.de iudeis.l.nemo. ¶ Octauo ꝙ
si ꝯuertant ad fidē nō spolient bonis
iuste acquisitis. Neqz debita successio
ne: ꝛ si ablata fuerint ꝑcipit ptātibus
eoꝝ locorū sub pena excōicationis ꝙ
ea faciāt restituere.c.iudei.el.ij.e.ti.ex
quo infert Pa.ꝙ nō perdūt agnatio
nē suā.vñ debent succedere attinētib⁹
suis.ꝛ multo min⁹ bona legitime acq-
sita.cuius ꝯriū existimāt vulgares qd
erroneū ē. ¶ Nono ꝙ ñ ꝓhibeāt cō
uerti ad fidē ꝛ baptismū suscipe etiā si
sūt serui xp̄ianoꝝ.ar.c.due sunt.xix.q.
ij.remanebit tñ seru⁹ si ꝑuserat ꝟuus
alicuius xp̄iani: cū seruitus sit appro-
bata de iure diuino: ciuili ꝛ canonico.
xij.q.ij.ꝛ si quos.vsq̄ ad.c.ecclesiarū
dulcius tñ tractandus est q̄ alij ꝟui q
non sūt xp̄iani.ar.de ma.ꝛ obe.ꝑ tuas
¶ Utruz eorū filij sint baptiçādi ipsis 31
inuitis.vide.s.Baptismus.vi.§.xi.
¶ Utrū ecclesia peccet ꝑmittendo in 32
deos rit⁹ suos obseruar.ꝛ.ꝙ nō qz ñ
approbat sed ꝑmittit.qd aūt ꝑmittim⁹
nolentes ꝑcipimus.c.cōcedimus, qz
malorū hominū volūtatē ad plenū ñ
possumus ꝓhibere.xxxi.q.i.hac rōe.
¶ Utrū pecunia ꝛ alijs blandimētis 33
possimus allicere indeos ꝛ alios ifide
les ad fidē.ꝛ.glo.in.c.debet hō.xxiij.
q.iiij.ꝙ sic.allegat.c.qd autē.xxiij.q.
vij.ꝛ.c.qui sinceram.xlv.di.Similiter
sub tali cōditione potest xp̄ian⁹ aliquā
ducere in vxorem ut fiat xp̄iana.viij.
q.i.caue.ꝛ sic in spiritualibus licite fit
pactū.vbi agit de cōuersiōe alicuius
ad fidē.ꝛ sic nō obstat.i.q.ii.q̄ pio.qz
aliud ē vēdere donū dei uel aliud spiri-
tuale. Aliud est ꝓpter tpalia inducere
ad spiritualia: quia primū illicitū.de si
mo.per totum.sed non ꝟm ut iuribus
ꝑallegatis.vñ Siluester dona ꝓmisit
conuertentibus. vt no.i.d.c.q̄pio.ꝛ
capitulū q̄pio.loquit d dono religio
nis quod pecunia minime debet ven-
di.de quo vide Simonia.iij.§.vi.

34 ¶ Utrũ bona vsurarioꝝ iudeoꝝ possint ab aliquo vel dono vel exactiõe vl' rõe pene vl' quocũq; alio titulo lucratiuo uel onerso acceptari. ℟. ꝙ sic. dũmõ nihil ꝯ iusticiã fiat. sed retineri an possint distingue. qꝛ si sunt nõ soluendo restituenda sunt non ipsis: sed quibus debent ipsi. Si vo sunt soluendo. dic ut. j. Restitutio. i. in ver. vsurarius §. xvij.

Iudex quis potest esse. ℟. ꝙ quilibet q non prohibet. ar. c. cũ apud d spon. ⁊ l. mutus. ⁊ ff. de procura.

1 ¶ Sed q sunt qui ꝓhibent. ℟. ꝙ surdus: mutus ⁊ ꝑpetuo furiosus. ipubes. femine. ꝟuus. excõicat⁹. Itẽ cõsãguinei rei ⁊ inimici actoris vel alia causa suspecti. Item imperiti seu illiterati. de q bus omitto breuitatis causa.

2 ¶ Utrũ iudex vel prelatus malus peccet iudicando subditos. ℟. ꝟ3 Alex. in iij. ꝙ sic mortaliter. de q̃ dic vt. s. Correctio. i. §. iiij.

3 ¶ Utrũ iudex possit iudicare sine actore. ℟. ꝙ ordinarie ꝓcedendo nõ facit. c. si legitimus. de accu. ex̃ordinarie autẽ sic. ut in inquisitione. ⁊ denunciatione. vt. s. Inquisitio ⁊ Denunciatio.

4 ¶ Utrũ iudex possit cõpellere partes ad faciendũ cõpositionẽ. ℟. ꝙ si cã est ciuilis ꝙ nõ: nec etiã princeps ex potestate ordinaria. l. i. ff. d noui ope. nũ. tũ si lis est longa ⁊ intrincata multuꝫ. ita ꝙ de facili nõ põt decidi iudex põt cõpellere partes ad ꝯcordiã. tex. videtur iudicio meo. in. c. placuit. xc. di. dicit etiã Pa. in ℟ica de treuga. ⁊ pa. ꝙ ad pacem bene potest. ⁊ debet reducere partes: ⁊ etiam compellere tam iudex secularis q̃ ecclesiasticus respectu subditorum suorum. xc. di. si quis contristatus. c. placuit. tenet etiã Bar. in. l. congruit. ff. de officio. presidis.

¶ Utrũ iudex possit cõpellere ne potentiores viri contumelijs afficiant viliores. ℟. ꝙ sic. ⁊ tenetur. l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de officio presi. 5

¶ Utrũ iudex teneat ⁊ possit cõpellere aduersariũ ad ꝑstañ cautiõeꝫ d nõ offẽdẽdo nec actorẽ nec suos: qñ talis verisilr timens iplorat eius offm̃. ℟. ꝙ sic. vt in. d. §. ne potentiores. ⁊ ibi per Bart. ⁊ bonus tex. in. l. denunciamus. C. de his qui ad ec. cõfu. ⁊ ibi per Ly. Facit tex. in. c. de benedicto. xxxij. q. i. ⁊ in. c. litteras. in fi. de resti. spo. 6

¶ Utrũ iudex teneatur ex necessitate officij purgare ꝓuinciã malis hoib⁹. ℟. ꝙ sic. tex. est in. l. iij. ⁊ l. cõgruit. ff. d officio presi. ꝓpter qd dicit Bal. in. l. gallus. ff. de libe. ⁊ postu. ⁊ Raphael ⁊ Imo. ꝙ lꝫ statutũ ciuitatis dicat ꝙ potest punir: ꝙ li vbũ põt: iportat necessitatẽ. d. l. gallus. in prin. Et iõ si nõ facit tenetur de negligẽtia. Facit qd no. Bal. ⁊ Ang. in. l. mãcipia. C. de ꝟuis fugi. dꝫ ergo iudex delicta inquirere alr tenebit in sindicatu. ⁊ hoc verꝫ in iudice qui habet merum iperium. l. imperium. in prin. ⁊ quod ibi no. Bart. ⁊ in l. iubere cauere. ff. de iur. om. iudi. ⁊ in l. i. ff. de officio eius cui man. est iu. 7

¶ Utrũ iudex possit aliqd petere pro labore i iudicando. ℟. ꝙ de iure canonico iudex ordinarius uel delegat⁹ ecclesiasticus nihil põt petere. vt in. c. cũ ab omni. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ c. statutũ. de rescrip. li. vi. ⁊ licet loquat de delegato tñ idẽ tenetur in. d. c. cũ ab omni. ꝑ Pa. ⁊ Jo. an. ⁊ ceteros de ordinario. est etiã glo. in. c. non lꝫ. xi. q. iij. de iure vo ciuili ordinari⁹ secularis petit sportulas soluꝫ: nec aliud põt petere. iij. q. iij. offerat qꝛ sportule sũt munera a lege nõ diffinita. ut in aut. generalr. C. d epi. ⁊ cle. Delegat⁹ vo ẽt a ꝑncipe nõ hꝫ nisi duos aureos i ꝑn. ⁊ duos i fine 8

quādo causa excedit centū aureos. q̄ si non excedit nihil habebit. in aut. de iudi. §. ne aūt labor. no. glo. in. d. c. cū ab oi. Excipiunt̄ esculenta ⁊ poculenta. i. comestibilia ⁊ potabilia si sūt talis qualitatis q̄ in paucis diebus possint consumi ꝑm archi. ⁊ glo. in. d. c. statutū. ⁊ sint ex mera liberalitate oblata. quia sic pñt ab oibus recipi. Alia aūt oia etiā si sit vnus denarius ꝓhibent̄ oēs iudices accipere. vt. ff. de of. ꝓsi. l. plebiscito. ⁊ l. solēt. ff. de of. ꝓcon. no. glo. in. l. iij. C. de condi. ob tur. cām. facit. l. i. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. etiā si recipiant ut expediāt cāz. ⁊ si recipiūt alia preter ꝑdicta esculenta ⁊ poculenta tenent̄ restituere de necessitate. ar. d. c. statutū. ⁊ c. exigit de censi. li. vi. immo si sit iudex delegatus ecclīasticus q̄ talia recipit nō pōt liberari ex remissiōe sibi facta a dāte talia: nisi restituat ⁊ si restitueret in fraudē vt postea ille sibi donaret non valeret ꝑm gl. in. d. c. statutū. Secus aūt si sine fraude restitueret ⁊ ille postea liberaliter iteruz donaret ꝑm gl. predictam. sed ego veraz credo: si post iudicium finitū sine fraude dat liberaliter. aliter non.

¶ Utrū officiales inferiores ⁊ nuncij ⁊ huiusmodi possint aliqd exiger̄ a litigātibus ⁊ huiusmodi. ℞. ꝑm Alex. de ales in. iij. parte sū. q̄ sic ꝑm consuetudinē terre. sed ꝑ viz vel imoderatā improbitatē recipere non possunt. ⁊ hoc quando nō hñt redditus deputatos. Ho. tñ in sū. tenet q̄ etiā si hñt redditus deputatos possunt aliquid paruuz recipere dūmodo non per viz vel improbitatem imoderatā. Assessor vero non potest si habet salariū deputatum aliter tenet̄ restituere. ar. c. cum ab oi.

10 ¶ Sz qd si iudex secularis hz ꝓficisci ex̄ domicilū. ℞. q̄ siue sit iudex ordinari⁹ secularis: siue ei⁹ delegat⁹ pōt petere expensas. d. c. statutū. sicut ⁊ testis cū ꝓficiscit̄ ex̄ domicilū. iiij. q. iij. §. venturus qz nemo cogitur militare suis sūptibus ea tñ moderatione ne ꝑtes enorme dānū patiant̄. ar. x. q. iij. illud. ⁊ si pauperes litigātes sint tūc dz abstinere etiā a sūptibus iudex delegatus. vt in. d. c. statutū. ⁊ ordinarius etiā secularis non debet habere sportulas in aut. de man. princi. §. si tibi quoq̄.

¶ Sed nunquid delegatus ordinarij 11
ecclesiastici sic habebit expensas cū ꝓficiscitur extra domicilū sicut delegatus ꝑncipis ul' ordinarij secularis. ℞. q̄ sic tā pro victualibus q̄ pro vecturis equoꝝ ⁊ similiū nisi esset d̄legatus ad vniuersitatē causarū vel ad vnā ⁊ malitiose quia tunc ordinarius habet prouidere de suo. ar. c. inter cetera. d̄ offi. or. ⁊ glo. in. d. c. statutū. sed glo. in. d. c. cū ab omni. tenet indistincte q̄ nō potest delegatus ordinarij. sed ordinari⁹ debet sibi facere expensas. sed opinio prima videtur magis equa.

¶ Utruz ordinarius ecclesiasticus si 12
militer possit petere expensas quando proficiscitur extra domū. ℞. q̄ non. nisi cū proficiscitur pro consecratiōe ecclesie. ut in. c. cū sit romana. de simo. Et cum visitat prouinciam suā. de censi. c. cum apostolus. ⁊ c. exigit. eo. li. vi.

¶ Utrū iudex ordinarius aut delega 13
tus qui recipere possunt expensas teneantur cōputare illas quas domi secissent. ℞. glo. tenet quod sic. in. d. c. cū ab oi. sed Pa. in. d. c. cum ab oi. tenet q̄ non. ⁊ magis est benigna q̄uis prima sit tutior.

¶ Quid si delegatus ecclesiastic⁹ nō 14
habet redditus vel beneficiū ecclīasticū sufficiēs vñ viuat. ℞. Pa. in. d. c. cū ab oi. q̄ poterit petere id qd̄ pōt petere iudex delegat⁹ ꝑncipis secularis vt dixi. s. ꝑ ar. a ꝯrio sēsu: sz magis mihi

plz ꝯria opio ꝙ nõ possit nisi forte ꝑp
talẽ causam occuparetur ab aliquo ho
nesto exercitio de quo viuit tunc tene
rem opinionem Pa. veram.

15 ¶ Utꝝ ꝯsuetudo excuset seu valeat q̃
dant̃ sportule ordinario ⁊ delegato ec
cliastico. ℞. d. Car. in Cle. statutũ. de
elec. distinguit ꝙ aut ꝑcessit exactio. ⁊
sic ñ valet nec excusat tal' consuetudo.
aut ꝯsuetudo ñ habuit ortũ ab exa
ctõe. ⁊ sic pñt ꝑtes ꝯpelli ad obꝑuãdũ
laudabilẽ ꝯsuetudinẽ. c. ad aplicã. d̃ si
mo. Sz hec distictio q̃ ad ꝑmũ est ve
ra qꝛ qñ ꝑcessit exactio est ꝯ hõestatẽ
⁊ mẽtẽ istius. c. cum ab oi. ⁊ facit. c. ex
multis. i. q. iij sed q̃ ad ꝑm ñ credo ve
rã: qꝛ si ñ ꝑcessit exactio sic cum sit ex
mera liberalitate dõatũ ñ iducit̃ ꝯsue
tudo: sz q̃libet dõatio habuit effectuz
suũ iux̃ ea q̃ no. i gl. ⁊ Bar. i. l. cũ de in
rẽ v̄so. ff. de vsuris. Facit. l. si certꝫ ãnis.
C. d̃ pac. nec valet. d. c. ad aplicã qꝛ lo
qt̃ qñ aliqd fuit datũ in piã cãz. qꝛ tũc
vident̃ voluisse laici' inducere ꝯsuetu
dinẽ: ⁊ iõ dico cũ glo. in. d. Cle. statutũ
de ele. ⁊ Jo. an. Pa. ⁊ cõiter doc. i. d.
c. cũ ab oi. ꝙ nõ valet talis ꝯsuetudo.
⁊ lz Cardinalis dicat vbi. s̃. ꝙ nõ pec
cat mortaliter recipiendo dũmõ non
ĩmoderate qñ ẽ ꝯsuetudo qꝛ habet ꝓ
se doctores famosos ꝓ hoc iux̃ no. ff.
de re iud. l. cũ ꝓlatis ⁊ de postu. ꝑla. c.
vnico. li. vi. hoc ñ credo verꝝ nisi i eo q
nescit discernere q̃ sit verior opinio ⁊
qs habeat validiores rões: nec ẽt cre
do istuz excusari a restitutione fienda.

16 ¶ Utrũ iudex ordinarius vl' delegat⁹
eccliastic⁹ possit a ptib⁹ petere salariuz
ꝓ assessore. ℞. ꝑm cõiter doctores i. d.
c. cũ ab oi. ꝙ nõ ordinari⁹ qꝛ dz scire
canones de qb⁹ v̄sat̃ coraz se. Et iõ si
nescit ⁊ indiget assessore prouideat de
suo. Delegat⁹ tñ licite petit dũmõ frau
dulenter non faciat: vt puta: quia dicit
se indigere cũ nõ indigeat. d. c. statu
tũ. §. assessore. vel ꝑticipare vult in lu
cro cum assessore qꝛ sic cuz faciat frau
dem legi peccaret mortaliter ⁊ tenere
tur ad restitutionem partibus.

¶ Utꝝ salariũ possit petere ꝓ notario 17
℞. d̃legat⁹ pót. dũmõ ñ ꝑticipet ipe cũ
eo. vt i. d. c. statutũ. sz de ordiario dubi
tat̃. qꝛ vr̃ ꝙ d̃ suo d̃bꝛat ꝓuider̃ suis of
ficialib⁹ sed ego credo ꝙ possit petere

¶ Utrũ datũ iudici nisi i casu ꝑmisso 18
possit repeti. ℞. ꝙ si d̃dit vt corrũperet
iudicẽ sic nõ pót repetere. ⁊ ꝑm glo. i
c. q recte iudicat. xi. q. iij. cõiter sic ꝑsu
mitur. iõ multi tenẽt ꝙ nõ repetit̃ sz si
dedit vt iustã daret sniam quã alias no
lebat dare vel vt nõ daret iniustã. ⁊ sic
nõ liberatur iudex dando pauperib⁹.
qꝛ repetere pót in ꝯscia: vbi nõ stam⁹
ꝑsũptioni sed veritati. i. q. i. iubem⁹. de
simo. nemo. xi. q. iij. non lz. Si aũt de
dit simpliciter vt iudicet amittit ꝑnci
palẽ causam. vt. ff. de condi. ob cãm. l.
ij. §. fi. ⁊ sic non repetet: sicut quando
dat vt ꝓ se iudicaret. facit glo. in. d.
c. qui recte. quod limito verũ nisi quã
do aliter nolet iudicare. nisi daret qꝛ
posset repetere ⁊ sibi tenetur restituere

¶ Utꝝ cõmittat̃ simõia dãdo pecũiã 19
pro snia. ℞. glo. i. q. iij. vendẽtes. ꝙ nõ.
qꝛ in ꝓphanis non cõmittit̃ simonia
lz grauiter peccet: nisi i casu qñ iudex
aliter nõ vult dare iustã sniam. qꝛ tunc
nec peccat cũ redimat vexationẽ suã.
sed pót dici ꝑm Pa. in. d. c. cũ ab oi.
ꝙ si do pecuniã vt hẽam sniam ꝓ me
qua volo cõsequi spũale vel annexũ si
bi: ꝙ tunc sit simonia. Sz ego nõ ad
mitto hoc in casu ꝑdicto. s. cũ iudex ñ
vult sine pecunia iustã dare sniam: qꝛ
cũ redimã vexationẽ meaz nõ credo
ꝙ sit simonia si modo habeo iam ius
in tali re. secus si per sẽtẽtiam de nouo
acquirerẽ qꝛ sic ẽt vera opinio Pa.

20 ¶ Utrũ sniã lata intercedẽte pecũia
sit nulla ipso iure. ℞. gl. i. d. c. cũ ab oĩ.
⁊ sequit̃ Pa. ꝙ sic. i. q. vi. §. venales.
C. qñ ꝓuo. nõ ẽ ne. l. venales. in tex. ⁊
in glo. snia tñ arbitri tz: lz agens ex ea
repellat̃ exceptiõe doli. C. de arbi. l. iij.
⁊ in glo. predicta. secus si per gratiaz
datur quia tunc non est nulla ipso iure
sed datur restitutio. uit in. d. gl.
21 ¶ Utrũ iudex teneat̃ ad restitutionẽ
pti si eius negligẽtia aliqd̃ dãnũ incur
rit. ℞. glo. in. c. qñ ꝯ. de proba. in v̄bo
negligẽtiã ꝙ sic. ⁊ eã sequunt̃ doc. pa.
aũt in. d. c qñ ꝯ. ait ꝙ in foro anime ẽ
vera opinio si fuit in dolo vel lata cul
pa: alias non. sed de hoc dico latius. s.
Culpa. §. v. ⁊. vi.
22 ¶ Sed qñ dr̃ cõmittere negligẽtiã.
℞. Hosti. ꝙ tũc qñ negligit terminare
causã vel habere tabellionẽ vel aduer
tere qd scribat̃ vel nõ ꝓuidet d̃ aduo
cato ut tenet̃. ut supra ditũ ẽ Aduoca
tus. vel non curauit reuoluere libros ⁊
hmõi q̃ suo officio incũbũt multoma
gis tenet̃ si ex dolo dat dãnũ. vñ si ini
quã sniam dedit uel aliqd aliud fecit ꝯ
ꝯsciam ⁊ ꝯ iustitiã i grauamẽ alteri⁹ p
tis vltra restitutionẽ ad iteresse ad quã
tenet̃. ut. C. de pena iudi. q ma. iudi. l.
nono iure. xi. q. iij. quattuor. xxiij. q. ii.
dñs deus. ⁊. q. v. administratores. si est
eccliastic⁹ iudex ordinari⁹ uel delegat⁹
si ꝯ ꝯsciaz ⁊ ꝯ iusticiã hoc fecit ipso fa
cto ẽ suspẽsus p dãnũ ab executõe offi
cij. ut in. c. cũ eterni. de re. iudi. li. vi. si
v̄o dãnificauit ptẽ p iprudẽtiã sic tene
tur silr̃ ad restitutionẽ. in culpa eni fuit
cũ se insufficiẽtẽ sciuit uel scire debuit
⁊ tñ cãm iudicare p̃sũpsit. ⁊ hoc verũ i
ordinario. delegat⁹ aũt qui necessitate
obediẽtie iudicat: ⁊ bona fide: ⁊ de cõ
silio pitorũ. lz iniuste iudicet nõ tenet̃
ad restitutionẽ. nec peccat sed ei⁹ asses
sor tenebitur. l. ii. ff. ꝙ quisqz iur. si mõ
eũ elegit q habebat̃ pro docto ⁊ bone
opinionis. ⁊ ita credidit eũ doctuz ad
hoc. alias nõ excusaret̃ si vellet proce
dere s̃m caput suũ vel iperitũ vl̃ malũ
scienter eligeret assessorem s̃m Rod.
¶ Utrũ iudex incidat in penã statuti i 23
ponẽtis penã nõ terminãti sniam ĩfra
certũ diẽ si nõ terminat. ℞. Pa. i. c. lz
de ꝓba. ꝙ sic si fuit reqsit⁹: qz ñ tenet̃
ĩpendere officium suum ad vtilitatem
priuataz nisi requiratur. ut. l. iiij. §. hoc
autẽ. ff. de⁹ damno infec. ⁊ ibi Barto.
¶ Utrũ iudex secularis teneat̃ p̃sta 24
re brachiũ suũ iudici ecclĩastico. ℞. ꝙ
si eius subdit⁹ resistit sibi de iure ut pu
ta. p̃cepit ei aliqd: appellauit ad supio
rẽ: eps̃ dicit ꝙ nõ põt ⁊ petit brachiũ
seculare ꝯ eũ: tũc dico ꝙ nõ tenet̃. ita
no. Pa. in. c. i. de of. or. secus si resistit
ei de fcõ ut ibi no. Idẽ dic in exẽpto
q allegat exẽptionẽ quã eps̃ nõ admit
tit: appellat non tenetur iudex secula
ris episcopum iuuare.
¶ Utrũ iudex post latã sniam diffiniti 25
uã possit eã interp̃tari seu d̃clarare. ℞.
ꝙ nõ inferiores nec arbiter: maiores
aũt bene possũt declarare: sed nõ mu
tare aut corrigere. vide in. c. i. de postu
lãdo. in glo. ⁊ qd̃ ibi no. ⁊ Pa. ibidẽ.
iterlocutoriã v̄o sniaz põt corrigeř ⁊
reuocare. d̃ accusa. c. qual̃r ⁊ qñ. el. i.
¶ Utrum iudex possit penaz minuet̃ 26
vel augere. vide. j. Pena. §. xviij.
¶ Utrũ nõ cõdẽnãs ptez aduersã in 27
expeñ teneat̃ ipse de suo restituere al
teri parti. ℞. ꝙ sic. l. sancimus. C. de iu
di. quod limitat glo. in. c. fi. de rescrip.
verum si fuit petituz. alias nõ.

Iudicare

Utrum li
ceat ex sus
pitione. vide infra. Presumptio.
¶ Quid ẽ iudicare simplr̃ ⁊ pure. ℞. ñ 1
est remouere ordinẽ iuris. sed tñ sub
tilitatẽ pnitiosã qz p̃dicta v̄ba iportãt

ex suo ꝓpo significato idē ꝙ sine ma
licia ⁊ sine plica ⁊ iuolutiōe ad hoc
gl. i Cle. sepe ď v. sig. in v̄bo simplr
⁊ ordo iudiciarius nō ē inuētus ad iuol
uēdū. vt i. c. dilecti filij. ď iudi. ⁊ iō nō
remouebitur ꝟm Pa. in. d. c. dilecti.
2 ¶ Quid si dicat ꝓcedas sine solēni
tate iuris. ℞. Pa. i. d. c. dilecti ꝙ cēset
sublata solēnitas iuris ciuilis ⁊ cano
nici sz ñ diuini ⁊ iurisgētiū: ⁊ iō duo
testes sufficerēt lz forte plres reqrerē
tur: silr ēt si sūt ifames: qr ifamia ē ď
iure positiuo in. c. p tuas ď simo. nō
tñ recipiūt nō citata parte qr citatio
ē spēs defēsiōis q̄ est ď iure gētiū nec
pōt tolli Cle. pastoralis. de re iudi.
3 ¶ Quid si dicat iudices ꝓut volue
ris. ℞. Pa. vbi. s. ꝙ itelligit solū do
lus exclusus. ar. i. l. creditor. §. lutius. ff.
mā. ⁊ iō ñ pōt tollet ius alterius sine
cā. sic nec ꝯmittēs. qr nemo plus iuris
i aliū trāsfert q̄ ipe hēat ď dote post
diuor. resti. c. nup. ⁊ ꝓpterea dic Bar.
in exuagāti ad reprimē. ꝙ ille cui cō
mittit vt faciat ꝙ vult vel sic libuerit
lz ñ teneat seq regulas iuris ciuilis
remanet tñ ligatus r̄gulis iuris nālis
gētiū. seu nāl eqtatis. ꝙ idē ē vt i Cle.
pastoralis ď re iud. vbi ipator iualide
egit: qr excessit regulas iuris nālis.
4 ¶ Quid si dicat iudices ꝟz v̄itatē ⁊
eqtatē. ℞. Pa. i. c. lr̄as ď iur. cal. ꝙ ď
bēt ꝟuari solēnitates ēt rigorose iuris
positiui. d. An. dicit qď rigorosas nō
tenetur seruare ⁊ placet mihi.
5 ¶ Quid si dicat iudices ꝓut tibi vi
debit. ℞. Pa. i. c. i. ď iudi. ꝙ dz iudi
care iudicio itellectus cui ꝯgruit hoc
v̄bū videbit. ita no. Bar. in l. qd tñ
§. si arbit. ff. de arbitris. ⁊ idē cū dr re
liquo vel ꝯmitto arbitrio tuo vl prū
dētie tue vl iudicio tuo tūc ďnotāt ar
bitriū boni viri rōe r̄gulati sicut cū
dr vt visū tibi fuerit vel tibi videbit
ita no. Pa. i. c. j. ď seq. pos. silr hec v̄
ba si extimaueris si arbitratus fueris.
si tibi placuerit: vt ꝓbat in. l. fideicō
missa. §. q̄q̄q̄. ff. ď lega. iij. ⁊ in. l. thays
§. sororem. ff. de fideicōmis. liber. vbi
tex. nota. vide tex. cum glo. in. c. ij. de
cor. vicia. ⁊ per Barto. in extraua
ganti ad reprimendū. ⁊ Pa. in. c. i. ď
cōsti. Et iō tenet seq oēs regulas iu
ris ciuilis ꝟz Bar. i dicta exuaganti
allat. l. j. ff. arbi. Et ꝓptera aduerte
ꝙ oia v̄ba exceptis istis. volo. libz ar
bitriū plenū vel liberū vt ibidē not.
Bar. iportāt arbitriū boni viri.
¶ Quid si dicat sine strepitu ⁊ figu 6
ra iudicij simplicit ⁊ ď plano. ℞. Cle.
sepe. ď v. signi. ⁊ ibi videas q̄mō pt
omittet oia q̄ ñ st ď iur gētiū vl nāli
¶ Utr iudicādū sit ꝟm allegata ⁊ ꝓ 7
bata. an ꝟz ꝙ iudex cognoscit v̄itatē
℞. ꝙ diuersorū fuit diuersa opio. Jo.
⁊ Arch. iij. q. vij. iudicet. Ber. ⁊ Ho.
de offi. ordi. c. j. Inno. de censi. c. vene
rabilis. Host. de postu. pla. c. bone. el. j
tenēt ꝙ si agat in forma iudicij sic iu
dicabit ꝟm allegata ⁊ ꝓbata ꝓpoti q̄
ꝟm veritatē. ff. ď offi. p̄sidis. l. illicitas.
§. j. d. c. iudicet. xj. q. iij. sūmope. vj. q. ij
si tantū. ⁊ c. placuit. qr aliud facit vt iu
dex aliud vt hō. vt in. d. c. ij. ď offi. or.
xxiij. q. iiij. si ecclia. ⁊ iō iudicabit ꝟm
ꝯsciaz quā hz vt iudex: nō quā hz vt
hō. in. d. c. ij. ⁊ de offi. deleg. pastoralis
§. qr v̄o. facit. c. si oia vidicāda. vj. q. j.
Hosti. tñ ⁊ Archi. dicunt, ꝙ si iminet
piculū aie: vel ledit publica vtilitas ꝙ
tūc de iure ⁊ de facto supplere pōt ⁊
debet ꝓ piculo aie: qď possit: facit de
elec. cū vobis. §. his igit. de excep. ex
ceptionē ꝓ vtilitate publica. arg. C. ď
ꝓcu. l. litē. ff. de postu. l. quos ꝓhibet.
Hugo tz ꝙ nullo mō dz iudicare ꝯ
veritatē: sz dz delegare cāz. ff. de iur.
om. iud. l. ꝑtor. Rodo. dicit ꝙ si inno

cente ꝓdēnet ad mortē vl' mutilatiōꝫ
mēbꝝ aut ꝓdēnādū exponat ēt ad
ꝓceptū supiozis q peccat mortaliter.
Secus aūt esset i alijs penis pecunia
rijs vel causis ciuilibꝫ.gl.i.c.pastoral'
de of.ozd.ꝛ in.c.j.de of.ozd.li.vj.ꝛ Ric.
in quol'.iij.q.xxv. ꝛ Tho.scda scde te
nēt cū ꝑma opi.sed saluo meliozi iudi
cio.ego dico q aut iudex ꝓcedit i iu
dicio: aut eē iudiciū. Si in iudicio sit
tene q nullo mō pōt iudicare ꝯ veri
tatē quā ꝓ certo scit: nisi cū pctō moz
tali siue sim⁹.i crialibꝫ siue i ciuilibꝫ.
tū ꝑmo: qz est ꝯ ꝓceptū diuinū Exo.
xxiij.nō suscipies vocē mēdacij.ꝛ infra
neqꝫ i iudicio plimoꝫ acgesces sniē
vt a veritate deuies: ꝛ post innocētē ꝛ
iustū ñ occides.tū ēt qz dī i.c. q scan
dalizauerit.de reg.iur. vtiq⁹ scādalū
nasci pmittit ꝯ veritas deseraē. Nec
ibi.ꝛ in.c.postulat⁹ do⁹.iij.q.vij. dī q
nō añ iudicādū ē ꝯ ad ꝓsciam nr̄aꝫ
reuertamur ꝛ qd placeat deo siue dis
pliceat debem⁹ durimere.ꝛ i.c. tūc.xj
q.iij.dī tūc vera cū absolutio ꝓsidēt
cū interni segt arbitriū iudicis: ergo
a ꝯrio nec absolutio ꝛ multomin⁹ cō
dēnatio. Itē in.c.sūmope ibidē dī q
ꝯ q i.l.diuina ꝛ hūana ꝓstitutū ē dz
iudicare: ꝛ post nō ex corde nr̄o: sed
ꝓcepto diuino ꝓdēnatiōis sniaꝫ ꝓse
ram⁹.ꝛ i.c.cū eterni.de sen.ꝛ re iudi.
li.vj.ibi dī i ferēdis snijs ꝓcul' hēat
solū deū illi⁹ imitātes exēplū q q̄relas
ppli tabernaculū igressus ad dñm re
ferebat: vt ꝑm ei⁹ ipiū iudicaret: hec
ibi. Ergo ñ ꝯ falsas allegatiōes. Itē
ter.clarus ē i.d.c.cū eterni.si qs ingt
Jnno.iiij.aut iudex ecclīastic⁹ ordina
ri⁹ aut delegat⁹ fame sue ꝓdig⁹: ꝛ ꝓ
prij pcecuto: honozis ꝯ ꝓsciaꝫ ꝛ ꝯ iu
sticiā i grauamē alteri⁹ ptē i iudicio gc
ꝯ fecerit p gr̄aꝫ vl' p sordes ab exe
cutiōe officij p'ānū nouerit se suspēsū
ad estimatiōꝫ liē pti quā leserit. nihilo
min⁹ ꝓdēnād⁹. hec ibi. Ecce q ñ dicit
ꝯ allata: sꝫ ꝯ ꝓsciaꝫ ꝛ p sordes falsoꝝ
Itē ꝛ alia rone credo q ñ excuset a
mortali: qz offm̄ ius dicēt latissimū ē.
dicit.l.j.ff.ō iur.om.iu. Ēt ñ iudex pōt
vt i plib⁹ iudicare ꝑut sue ꝓscie rōna
li vī: vt pz i.l.appellari.ff. qs ꝛ a q̄ ap
pellat ibi.ꝛ qō optimū ē statuere.facit
ff.de arbi.l.q̄lē.vbi dī oi mō dicat qō
sibi vī. Itē i.c.ad nr̄aꝫ.ō ꝓsue.dī post
ꝯ tibi de meritis ꝓstituerit sniaꝫ ꝑser
re valeas: sicut ordo postulat rōnī ac
toritate pn̄tiū ñ obstāte cōsuetudine
ꝓcedim⁹ facultatē.facit.l.rē nō nouā.
C. de iudi. q iudices ūrēt oīmō sese
cū veritate ꝛ legū obseruatōe iudiciū
disposituros. Itē.C. de iudi.l. placuit
in oib⁹ reb⁹ ꝑcipuā eē iustitie eqtatē
ꝯ stricti iuris rōnez: hec ibi. facit ad
idē.c.fi.de trāslac. Et iō sepe qñ volūt
sciūt inuenire colores ꝑ iniusticia desē
sanda: ura i isto casu tenenē: vt ꝯ veri
tatē nō iudicēt diligētissime facere q
falsitas detegaē: vt.ij.q.j.de⁹ oipotēs
ꝛ si nullo mō detegere pōt: tūc pot⁹
debēt offm̄ religīre ꝯ ꝯ iustitiā sniare
Facit ꝑ hoc qō no.gl.i.c.pastoralis.ō
offi.dele. Ubi dicit merus executor si
scit sniaꝫ latā auctoritate lr̄aꝝ falsarū
vel ꝑ falsa instra vel p volū aduersarij
q nō dz exeq eā. Sed remittere ad
supiozē: vt i.c.de cetero.ō re iud.ꝛ.c.
si qñ.de offi.dele.C.si ex falsis instris
l.iudicati.ff.de iudi.l.si ꝓtoz.Ş.marcel
lus.ꝛ ad ter.ibidē q dicit ꝛ si sciat illā
sniaꝫ iniustā: qō teneē exeq si nō pōt
aliter ablolui a mādato.ꝛ.d.gl.q in
telligit de iniusticia solēnitatis iuris: ꝛ
ita exponit iniusticia.i.ꝯ ius litigātis.
Sec⁹ si esset iniq̄: ꝛ dī iniq̄ qñ ē ꝯ ve
ritatē: qz sic ñ teneē obedire: vt ibidē
allat. Sed si non hz supiozē cū nulli
subsit nisi deo: multomin⁹ dz ꝯ certā
ad estimatiōꝫ liē pti quā leserit. nihilo
min⁹ ꝓdēnād⁹. hec ibi. Ecce q ñ dicit
ꝯ allata: sꝫ ꝯ ꝓsciaꝫ ꝛ p sordes falsoꝝ
Itē ꝛ alia rone credo q ñ excuseē a
mortali: qz offm̄ ius dicēt latissimū ē.
dicit.l.j.ff.ō iur.om.iu. Ēt ñ iudex pōt
vt i plib⁹ iudicare ꝑut sue ꝓscie rōna
li vī: vt pz i.l.appellari.ff. qs ꝛ a q̄ ap
pellat ibi.ꝛ qō optimū ē statuere.facit
ff.de arbi.l.q̄lē.vbi dī oi mō dicat qō
sibi vī. Itē i.c.ad nr̄aꝫ.ō ꝓsue.dī post
ꝯ tibi de meritis ꝓstituerit sniaꝫ ꝑser
re valeas: sicut ordo postulat rōnī ac
toritate pn̄tiū ñ obstāte cōsuetudine
ꝓcedim⁹ facultatē.facit.l.rē nō nouā.
C. de iudi. q iudices ūrēt oīmō sese
cū veritate ꝛ legū obseruatōe iudiciū
disposituros. Itē.C. de iudi.l. placuit
in oib⁹ reb⁹ ꝑcipuā eē iustitie eqtatē
ꝯ stricti iuris rōnez: hec ibi. facit ad
idē.c.fi.de trāslac. Et iō sepe qñ volūt
sciūt inuenire colores ꝑ iniusticia desē
sanda: ura i isto casu tenenē: vt ꝯ veri
tatē nō iudicēt diligētissime facere q
falsitas detegaē: vt.ij.q.j.de⁹ oipotēs
ꝛ si nullo mō detegere pōt: tūc pot⁹
debēt offm̄ religīre ꝯ ꝯ iustitiā sniare
Facit ꝑ hoc qō no.gl.i.c.pastoralis.ō
offi.dele. Ubi dicit merus executor si
scit sniaꝫ latā auctoritate lr̄aꝝ falsarū
vel ꝑ falsa instra vel p volū aduersarij
q nō dz exeq eā. Sed remittere ad
supiozē: vt i.c.de cetero.ō re iud.ꝛ.c.
si qñ.de offi.dele.C.si ex falsis instris
l.iudicati.ff.de iudi.l.si ꝓtoz.Ş.marcel
lus.ꝛ ad ter.ibidē q dicit ꝛ si sciat illā
sniaꝫ iniustā: qō teneē exeq si nō pōt
aliter ablolui a mādato.ꝛ.d.gl.q in
telligit de iniusticia solēnitatis iuris: ꝛ
ita exponit iniusticia.i.ꝯ ius litigātis.
Sec⁹ si esset iniq̄: ꝛ dī iniq̄ qñ ē ꝯ ve
ritatē: qz sic ñ teneē obedire: vt ibidē
allat. Sed si non hz supiozē cū nulli
subsit nisi deo: multomin⁹ dz ꝯ certā

sciam ꝯdēnare innocētē ꝑ quocūq; testimonio. ꝓpterea dicit. l. absentē. ff. de pe. sanctius est nocentē ipunitū relinquere q̄ꝫ inocentē dānare. ⁊ sic cōcludo q ꝯdēnare aliquē nullo mō licet iudici ꝯ veritatē d̄ q̄ ipe certus ē. absoluere aūt bñ pōt si ꝓbatiōes nō sunt legitime: q̄ꝫuis iudex sciat ꝑ certo eū culpabilē: qꝛ iura illud volūt expresse vt nemo publicet pctm̄ alteri⁹ qd̄ nō pōt ꝓbare. vt in. c. si sacerdos de offi. iud. l. illicitas. §. neq; licitas. ff. de offi. ꝑsi. ⁊. ff. de feriis. iūcta gl. l. eadē oīone. in fi. ⁊. c. si tm̄ eps. vj. q. ij. ⁊ c. quotiēs. ⁊ in. c. mēnā. ij. q. v. absoluit infamat⁹. ex quo defecerūt accusatores in ꝓbando. Et hanc opinionē vr̄ tenere Nico. de li. sup exo. xxiij. nec obstat. c. iudicet. iij. q. vij. qꝛ non dicit ſm allegata. sed dicit iuxta leges ⁊ iura ꝓnūciet qd̄ est dicere iuxta qd̄ statuerūt leges ⁊ iura ꝓcedat in ꝓcedēdo ⁊ discutiēdo: ⁊ det sniam. que qdē volūt vt vnicuiq; reddat qd̄ debet. l. j. ff. d̄ iusticia ⁊ iur. nec ēt ob. c. eoꝝ q. ⁊. c. se. xj. q. iij. qꝛ loquūt quō i examinatiōe testiū dꝫ pars citari: ⁊ ordo iuris seruari in eoꝝ discussione. nō eni dicit q det sniā ſm eoꝝ dictū. imo innuit ꝯriū si bñ attendat. nec etiā ob. c. nos inquā. ij. q. j. cū. c. deus oīpotēs ibidē. ⁊ aliqbus alijs: qꝛ lꝫ dicāt nemine ꝯdēnādū nisi ꝯuictū: nō tñ sequit q ois ꝯuictus sit ꝯdēnandus: ex quo iudex est certus de falsitate: imo. c. iudicantē. iij. q. vlti. demonstrat oppositū vbi dr̄. tādiu actio ventilet q̄usq; ad rei veritatē ꝑueniat. frequēter etiā interrogare oportet: ne aliqd forte ꝑtermissū remaneat qd̄ ānecti ꝯueniat hec ibi. Et iō dicam cū de bona fide agit nō est de apicibus iuris disputādū. ff. man. l. fideiussor. §. quidē actio. nec similiter obstat. d. l. illicitas. qꝛ ibi dicit ꝑ ſes ꝓuincie id sequat nō simpliciter: sed addit q eū cōuenit sequi ex fide eoꝝ que ꝓbabunt ⁊ breuiter nūq̄ꝫ inuenient ius qd̄ dicat q iudex teneat iudicare ſm allegata ⁊ ꝓbata sed bñ ſm ordinē iuris. Et sic itellige ordinē. s. in ꝓcedendo ⁊ examinādo ⁊ etiam sentētiando. Sed ius nō vult q in sentētiando aliquis puniat qui ē innocens ⁊ contra veritatez: vt supra patet: ergo nō debet iudicare contra veritatē quā pro certo scit. Ad id qd̄ dicunt de scandalo iam patet solu. ꝑ c. qui scandalizauerit. ibi vtilius scandalū ⁊c. vt supra. Similiter nō obstat q iudicat nō vt homo sed vt iudex: qꝛ illud verū est si essemus extra ea q̄ sunt cōtra legem dei que nō sunt peccata: sed in preuaricatione preceptorum dei nō habet locuꝫ illa distinctio quia non iudex punietur sed homo: q̄ꝫuis fecerit vt iudex. Si vo loquamur quādo iudex procedit extra iudicium: vt in officijs dandis ⁊ alijs que eius arbitrio cōmittunt: sic non habet dubium quin teneatur sequi propriam conscientiam: non allegata. vt ff. de iurisdi. om. iudi. l. j. ⁊. ij. in dispensationibus. vt. j. q. vij. exigunt in criminibus etiam extraordinarijs ex causa que sibi videt potest penas tempare ff. de pe. l. aut fcā. ⁊. l. capitaliū. 50. dis. vt constitueretur.

¶ Quid de officialib⁹ quib⁹ mādat executio snie iniuste. ℞. Alex. de al. in iij. parte sū. de qnto precepto. ⁊ Ric. in quol. iij. q. xxv. q si sentētia ꝯtinet intollerabilē errorē vel iniusticiā manifestā nō debent obedire: al's nō peccant exequēdo: qd̄ ego limito qñ nō sunt certi de innocētia ꝯdēnati: qꝛ in dubio excusant: sed qñ sunt certi de iniusticia: sic credo peccāt mortaliter obediēdo: vt in precedēti. §. dictū est.

9 ¶ Utz iudex secl'aris possit iudicaꝛ ꝺ hiis q̄ sūt peccata vt vsura ⁊ hmói. ꝛ. Pa. i. c. cū sit gnāle ꝺ so. cōpe. q̄ sic. dūmō nō disputeꝛ vtz sit peccatū pn cipal'r vt p3. ff. ⁊. C. ꝺ cōdi. idebi. p to tū ⁊ q̄ me. cā. ⁊ vi. bo. rap. ⁊ ꝺ furt ⁊ silibus: ⁊ hec ē cōis opinio. ⁊ hoc est vez qz cozā eo pōt obici ꝺ iuramēto si nō v'tūt' dubiū de ei⁹ validitate. vt i c. rex d3. xxiij. q. v. Sz si dubitaꝛ, vtrū sit vsura vl' ne petī vl' ne tūc iudex se cularis ñ pt ſ3 ad eccliā ē recurrēdū c. p' venerabilē. q filij sūt legiti. ⁊ cle. vnica ꝺ vsuris. Et iō ex dict⁹ p3 q̄ pōt iudex secularis cōpelleꝛ ad r̄stitutio nē vsuraꝝ qz ēt ꝺ iuꝛ ciuili r̄pzobanꝛ hodie ꝓ cōez opinionē. Fallit hoc i crie hereſis de q̄ nullo mō pōt se in tromitteꝛ nisi exequēdo. Excipiūt' ml' ti alij cāus i gl. ⁊ p doc. i. ꝺ. c. cū sit ge nāle. Sz tu dic ꝓ Pa. nullū aliū ē nisi vt dictū est cū agit' ꝺ dubio. ſ. vtz valeat iuramētū vl' ne ⁊ hmói. qz tūc nō pōt ⁊ sic tene. ⁊ vide gl. xxxij. q. v. c. r̄piana religio. ⁊ ibi per Archi.

10 ¶ Utz iudex teneaꝛ iudicaꝛ ꝓ sta tuta seu ꝓsuetudies loci int illos q̄z vn⁹ é sibi subdit⁹ alē nō. ꝛ. Pa. i. c. q̄ clicis. ꝺ so. cōpe. q̄ aut statutū cō cernit solēnitatē act⁹ exhibēdi tpe ꝺ ct⁹ ⁊ tūc siue sit statutū laici siue cleri ci ñ valebit act⁹: nisi illa solēnitas fue rit obꝟuata: qz subdit⁹ nō potuit ꝺbe re cū nō sb̄dito ēt spreta lege sui supi oꝛis imo peccauit. c. ij. ꝺ ma. ⁊ obe. ⁊. c. regsisti. ꝺ testamētis. ⁊ nulla fuit ꝺcta obligatio lege sibi resistēte ⁊ in habilitāte ꝓsensū suū. l. cū lex. ff. ꝺ fi deius. ⁊ q̄ no. i. c. si diligēti. ꝺ foro cō pe. ⁊ i. c. cū ꝓtigat' ꝺ iureiu. ⁊ sic ꝺct⁹ nō tenuit cū ꝺbeat eē vtriusq̄ obli gatoꝛi⁹. l. labeo. ff. de v̄bo. signi. sic videm⁹ q̄ dōatio facta ēt nō sb̄dito vltra q̄ngētos aureos sine insinuatiōe nō valz. l. sancim⁹. C. ꝺ dona. Et iō iudicabit' ꝓ hoc statutū in vtroq̄ fo ro int' clericū ⁊ laicuꝫ. Facit q̄ detmi nat Fede. ꝓsilio. lxxvij. q̄ cessio actio nis ꝺ plebeū facta nobili ab eccliā, ñ valet: ex q̄ statuto ꝓhibeꝛ ne nobilis eā possit r̄cipere: ró qz statutū dispo nit i cāu licito ⁊ iter sb̄ditos ⁊ ñ i frau dē libtat' eccliastice. ex q̄ p3 q̄ laicus teneꝛ in testādo ꝟuare oēs solēnita tes legis siue: alīs nō valebit ḡtūcū qz ist̄ituat clericū: nisi hoc fecerit p aīa sua qz i talib⁹ sufficit ꝟuare dispo sitionē iurisgētiū. c. relatū el. i. ꝺ testis ⁊. l. i. C. ꝺ sa. sāc. ec. Aut statutū ꝓcer nit rē. exꝑlūstatuto caueꝛ ne res do/ talis sine certa solēnitate possit aliena ri ñ valet alienatio ipa nō ꝟuata ēt fa cta clerico. nec p hoc dico q̄ statutū laicoꝝ liget clericos ſ3 tñ sb̄ditū ⁊ i/ pedit obligationē oziri. l. ñ dubiū. C. ꝺ legi. Et iō si cleric⁹ vult illū obliga re faciat q̄ ꝟuet ꝟuanda. Aut statutū ꝓcernit psonā: vt puta q̄ ꝺbeat aliq̄d faceꝛ post ꝺctū pfectū vt appēdere possessionē infra certū tps aut ꝓbaꝛ p tot testes ⁊ hmói. ⁊ tūc cleric⁹ ñ ar taꝫ respectu statuti laici ēt litigās i fo/ ro seculari: nec laic⁹ respectu statuti episcopalis ipsi⁹ clerici nec fozēsis: q̄ limita vez qñ aliq̄d est explicādū per pte eē iudiciū qz ꝺ iuder eccliastic⁹ ēt litigātes ꝓ3 suā legē iudicaꝛ. faē q̄ no. i. l. ij. C. de ꝓsit. pe. Sec⁹ vbi aliq̄d explicādū i iudicio qz nō pōt iu dex eccliastic⁹ arctari statuto laicoꝝ vñ si eoꝝ statuto caueꝛ q̄ ñ possit ꝓba ri mutuū p testes si laic⁹ litigat ꝺ cle ricū i foro eccliastico ñ astrigit' laic⁹ illi statuto ad hoc q̄ no. i. c. ij. ꝺ arbi. li. vi. faciūt no. p bar. i. l. cūctos pplos C. de sū. trī. vbi dicit q̄ ēt si tale statu tū ꝓcernēs psonā indirecte tāgit bóa qz nō ligāt. Exꝑlū statuto caueꝛ q̄

prio genit⁹ succedat. certe forēsis nō ligat̄. ēt si hēat ibi bōa. Sec⁹ si ꝯcernet p̄ncipl̄r bōa vt si diceret ꝙ bona d̄ferant̄ ad prio genitū. facit. l. i. ff. de tuto. ⁊ cur. dā. vbi lz p̄ses ꝓuitie possit dare tutorē ñ tñ eū q̄ nō ē eiusdē ꝓuitie: vl' hēt ibi domiciliū ⁊ sic fuit disputatū per dñuz Lau. i. q. facti. caueť statuto mutine ꝙ si res possessa ab aliq̄ euincat̄ ab eo: ꝙ possessor ñ teneat̄ eā sibi restituer̄: nisi dato sibi pretio q̄ emit. Bononiēsis litigat mutine ꝯ mutinēsē: obtinet sniaz: nūqd dabit sibi p̄ciū. certe nō: qz illd statutū ñ porrigit vires ad forēses lz ibi litigēt. Facit ad hoc ꝙ no. do. Pe. de ancha. i. c. canonū d̄ ꝯsti. Ex q̄ infert pa. vbi sup̄ ꝙ q̄uis statuto caueat̄ ꝙ vsurari⁹ nō teneat̄ restituere pign⁹ ēt si ꝓbet qs se esse dominū nisi restituto p̄cio ꝓ q̄ est. ipignoratū ꝙ ñ extēdet̄ ad rē clerici vl' forēsis ipignoratā dño iscio qz si res ē cl'ici nō subicit̄ iurisditiōi laicoꝝ. c. fi. d̄ vita ⁊ hone. cle. Si v̄o laici ex̄nei: ⁊ ibi sit d̄lata furtiue. ⁊ volūtatē dñi ñ pōt dici d̄ iurisditōe statuēt̄ sic dixim⁹ de re mobili q̄ nō ē pmāsura i loco. vt no. i. c. fi. d̄ fo. cōpe. Facit. l. heres absens. §. nūqd. ff. iudi. Aut statutū dat moduz dicēdi cāz. ⁊ tunc si p̄figit legē iudici iudex tenet̄ ⁊ sub eo pōt allari. Exēplū statuto caueť ꝙ iudex sequatur libros mercatoꝝ: ⁊ tūc in foro seclari facit fidē in preiudiciū subditoꝝ ñ aūt clericoꝝ vl' ex̄neoꝝ. Si tñ vl't recipere librū ꝓ se vigore statutoꝝ tenet̄ recipere ꝯ se. ar. c. cū oli de censi. cū ibi no. Si v̄o nō p̄figit legē iudici sz loqtur gnālit̄ adhibeat̄ fides libris mercatoꝝ: tūc vbiq̄z pōt allegari ꝯ subditū statuent̄ nisi i cāu qñ nō vult suscipere cōtra se.

ii ¶ Utꝝ iudex eccl'iastic⁹ possit iudicare laicū sb̄ditū p̄ncipis laici vel ēt p̄ncipes laicos. ℞. ꝙ sic rōe spūalitatis. Puta si cā ē spūal'. vt de dcis matrimonijs ⁊ hmōi. vl' rōe peccati cuiuscūq̄z mortalis. vt no. in. c. ij. ⁊. c. nouit de iudi. alias non.

¶ Utꝝ laicus possit iudicare in aliq̄ cāu clericū. ℞. ꝙ siue cā sit spūalis. vt d̄ d̄cimis mr̄imonijs. siue crīalis vt d̄ heresi vl' vsuris ⁊ huiusmōi. siue tpalis nō pōt. vt i. d. c. ij. posset tñ autentice sibi delegata ab ep̄o in cā tpali mere d̄ cl'ico iudicar̄. al's ñ: vt i d. c. ij. Fallit ēt qñ cleric⁹ ē degradatus ⁊ tradit⁹ curie secl'ari qz tūc pōt. 12

Iudicium est duplex vnū ordinariū s̄z legē dei. alid̄ temerariū. p̄mū est duplex. s. iudiciū discretiōis. de q̄ i. l. cū p̄tor. ff. d̄ iudi. iij. q. vij. §. tua. Uñ dr̄ furios⁹ caret iudicio ⁊ istd̄ ꝯcedit̄ oibus i maifestis ⁊ certis. aliud est cohertiōis ⁊ hoc cōcedit̄ aliqñ p̄latis ⁊ aliqñ alijs: ⁊ istd̄ aliqñ dr̄ ex̄ordinariū. i. delegatū. vt no. Ber. Inno. ⁊ host. i. c. qm̄. ⁊ ibi in gl. de ꝓba. Item ex̄ordinariū dr̄ qñ nō ꝓcedit̄ in figura iudicij. sz iudex ꝓcedit ex offō suo in modū iqsitionis vel d̄nūciatiōis. vt d̄ accusat̄. c. super his ⁊. c. qualit̄ el. ij. Itē i cāis electiōis. postulatōis. aut ꝓuisionis sup dignitatibus p̄sonatibus. officijs. canōicatib⁹. p̄bēdis. seu qbuscūq̄z alijs bñficijs eccl'iasticis. aut sup decimis mr̄imonijs. ⁊ vsuris i qb⁹ ꝓcedēdū ē simpl'r ⁊ d̄ plano dr̄ ex̄ordinariū. d̄ quib⁹ no. i. c. oli de accusat̄. p Inno. ⁊ host. ⁊ i. c. statuta d̄ her. li. vi. ⁊ Jo. mo. ⁊ Jo. an. Itē pōt dici ex̄ordinarium qñ iudex eccl'iastic⁹ cognoscit d̄ tpalibus rebus laicorum ratione peccati annexi. de iudi. nouit.

¶ Quot modis iudiciū reddit̄ nullū i

ꝛ.q. tripliꝛ. Primo rõne iudicis icõ/
petẽt: puta qꝛ ñ hꝫ ptãt sup eũ quẽ in
dicat. vt ꝺ in.c. at si clici. cũ suis ꝓcor.
2 ¶ Vltrũ quilꝫ laicꝰ possit se subiicere
cuilibet iudici q pest. ꝛ.q. sic. li vult. l.
j. ff. de iudi. ⁊ l. j. C. de iur. om. iud. ⁊ in
telligit velle ⁊ ꝓsentire qñ scit eũ ñ ee
suũ iudicẽ: ⁊ tñ lngat sub eo: vt i. l. ij.
ff. de iud. Limita hꝫ gl. i. c. si diligẽti. ꝺ
fo. cõp. verũ i cã ciuili. secꝰ i cã criali.
vide Pa. ibidẽ. Sꝫ qd si ille cui vult
se subijcere nõ hꝫ iurisditionẽ in actu
vide. ꝛ. Confessio. iij. ℌ. iiij.
3 ¶ Vltꝛ silr clicꝰ. ꝛ.q. ñ sub iudice lai
co ẽt pp tpalia bona sna. c. si diligẽti. ꝺ
fo. cõpe. nili agẽdo ꝫ laicũ sub iudice
laico ꝓuenireꝫ ẽt de crie ciuilit. tñ qꝛ
tũc teneꝫ rñdere. vt gl. no. de iud. c. at
si clici. Sꝫ Pa. ibidẽ hꝫ q ẽt sũt solẽ
nes doc. q tenẽt q ñ pt ꝓuenri. vide p
eũ ibidẽ. Sꝫ aduerte qꝛ i cã spũali seu
ãnera ñ hꝫ locũ recõuẽtio corã secu/
lari iudice. ar. c. tuã. ꝺ oꝛ. cogni. ⁊. c. la
toꝛ. q filij sit legi. ⁊ sic tenẽt cõit doc.
i. ꝺ. c. at si clici. hꝫ i tpali credo q sic.
4 ¶ Vltrũ laicꝰ laicũ sup re ciuili possit
ꝓuenire sub papa. ꝛ. ℌm gl. xj. q. j. ilsũ.
⁊ Pa. i. c. hꝫ ex suscepto. ꝺ fo. cõpe. q
ñ nisi i. xvj. casib⁹. ¶ Primꝰ qñ hoc
hꝫ ꝓsuetudo. vt i. c. si clicꝰ. ꝺ fo. cõpe.
¶ Scõs qñ sumꝰ i terris subiectj ec
clesie q̃ ad tpalẽ iurisditionẽ. vt i. ꝺ. c.
no. ¶ Tertiꝰ qñ cã sup q̃ addit spe
ctat ad ecclĩasticũ de iure. vt i. c. tuã. ꝺ
oꝛ. cog. ⁊. c. cũ sit gnãle. de fo. compe.
¶ Quartꝰ qñ vacat ipũ: ⁊ addit pa
pa i cã spectãte ad ipatoꝛẽ. vt i. ꝺ. c. hꝫ.
¶ Quintꝰ qñ dat negligẽtia ꝓncipis
in iustitia admistrãda. vt i. ꝺ. c. hꝫ. ⁊. ꝺ.
c. cũ sit. ¶ Sextꝰ qñ ipetrat a psona
mirabili ⁊ oppsita. vt i. c. ex pte. B. de
fo. cõpe. ¶ Vltj. qñ inder secularis q
hꝫ i ꝓuincia supioꝛẽ allat suspectꝰ
vl ñ vult facere iustitiã. vt no. i aut. vt
diffe. iud. ℌ. j. ⁊ ij. ¶ Vltj. i cã recõuẽ/
tois. iij. q. viij. ℌ. cui⁹ i agẽdo. ¶ Non⁹
ℌm Host. i cãis mortuarioꝝ a defuncꝯ
derelictoꝝ. i aut. de eccliã. ti. ℌ. si aũt.
¶ X. qñ secl'ar iudex iuocat auxiliũ
ecclie. xxiij. q. v. administratores ℌm
Jnno. puta qꝛ subditi sũt sibi iobediẽ
tes. ¶ Xj. rõne admistratiois assũpte
a laicis. qõ itellige. vt no. i. c. iudicatũ
lxxxix. ꝺi. ¶ Xij. si ecclesiaꝝ serui vel
hoies suiẽtes idebite a laicis collectãt
c. ecclĩaꝝ suoꝝ. xij. q. ij. ⁊ i aut. Jtẽ nul
la cõitas. C. de epi. ⁊ cle. ¶ Xiij. qñ i
ꝓuincia nõ est iuder aut supioꝝ laico
tũc pot adiri eps. vt ẽ casus in aut. vt
differẽ. iudi. ℌ. si vo ꝓtigerit. ¶ Xiiij.
qñ aliqd ẽ ambiguũ: ⁊ vt difficile int
iudices variaꝫ. vt i. c. p venerabilẽ. q̃ſi
lij sũt legi. ¶ Xv. qñ agit p viã denũ
ciatiõis euãgelice. vt i. c. nouit. de iud.
¶ Xvj. qñ cã ꝓphana est ãnera seu
ꝓiuncta cũ cã spectãte ꝓncipalr ad ec/
clesiã. Exẽplũ ponit gl. de tote. vt i. c.
ꝺ p̃udẽtia. ꝺ tote post diuoꝝ. re. ⁊ hoc
qñ nõ agit ꝓncipalr de tote sꝫ ex cõ
sequẽtia. ⁊ circa ꝑdicta vide ꝑdictuꝫ
Pa. i. ꝺ. c. hꝫ. cũ multis declaratiõib⁹.
¶ Scõo reddit nullũ iudiciũ rõne 5
psone agẽtis. puta qꝛ ẽ minoꝝ. ⁊ agit si
ne auctẽ curatoꝝ. C. ꝺ iudi. l. ꝓpandũ
in fi. ⁊. C. q legi. psonã i iudi. hẽant. l. j
Silr si ẽ seruꝰ vel monachꝰ ⁊ hmõi.
Jtẽ excõicatus. Similes eni nõ pñt
agere nisi in casibus expressis a iure.
¶ Tertio reddit nullũ ex defectu rei 6
vputa qꝛ nõ pot tractari sub tali iudi
ce sicut ius ꝓonatꝰ. de iudi. c. quãto.
vl res ecclĩastica. c. decernim⁹. ꝺ iud.
¶ Qui sũt q ñ pñt vocari ad iudiciũ 7
ꝛ.q. multi de qb⁹. ff. de in ius voca. l.
ij. ⁊. iij. ⁊ sũt psul. pfect⁹. hoꝝ magistra
tus q hꝫ ipũ merũ vl mixtũ: nec epi
dũ sacra agit nec ille q vxoꝛẽ ducit:
nec illa q̃ ducit in vxoꝛẽ: nec q funus

familiare ꝓseq̃t vel iuxta mortuũ faciẽtẽ obsequa: nec q ꝑꝑ religionẽ loci se mouere nõ põt vt regularis vel inclusa. Ponũt alibi alij: vt sũt ĩfames ⁊ furiosi. ff. de ꝯdi. fur. l. ij. ⁊ hoc verũ ꝑ se: sed bñ ꝑ tutores ⁊ curatores. Itẽ nec seruus dñm: nec libert⁹ patronũ in famosis actionib⁹: nisi venia impetrata in ius vocare põt. de q̃bus no. in dictis. l. de in ius voca. ⁊ sequẽtib⁹.

8 ¶ Quid si pupillus vocat̃ in iudiciũ ⁊ nullus eũ defendit. ꝛ. nullũ erit iudiciũ. ff. d̃ re iudicata. l. ꝯtumacia.

9 ¶ Utrũ mulier possit vocari i iudiciũ ꝛ. q nõ ꝑsonalit̃ nisi in casib⁹ exp̃ssis a iure. ⁊ hoc intellige ꝯ ei⁹ volũtatẽ. Sec⁹ si vellet vt i. c. mulieres. d̃ iudi. li. vi. Et sũt isti casus exp̃ssi a iure i q̃bus vocat̃. ¶ Prim⁹ i cã criali. ff. d̃ publi. iud. l. pe. §. ad crimẽ. ¶ Scd̃us in ferẽdo testimonio i cã criali qñ põt admitti. d̃ q̃ vide. j. testj. §. v. ¶ Terti⁹ qñ ẽ tutrix filioꝝ si ñ vult actorẽ ꝯstituere. Insti. de cura. §. vlti. Utrũ autẽ mulieres religiose possint si ip̃e volũt sil'r euocari ad iudiciũ. ꝛ. q ñ ꝓ nll'a cã. ꝑsonal'r intellige: vt i. d. c. mlieres.

10 ¶ Quid si citent̃ de facto aliq̃ mulieres ꝯ p̃missa. ꝛ. q irritũ est ipso iure. vt i. d. c. mulieres. imo ẽ excõicat⁹ fingens cãm vt iudex vadat ad mul erẽ ꝓ ferẽdo testimonio. sed ex cã vera si eaꝝ testimoniũ est necessariũ debet iudex ad eas ire: vel si nõ decet alium mittere. vt in. d. c. mulieres.

11 ¶ Qualit̃ puertũ iudiciũ. ꝛ. quattuor modis. Timore: cupiditate: odio: et amore. xj. q. iij. quattuor modis.

12 ¶ Qua hora põt iudiciũ exerceri. ꝛ. q de nocte nõ ẽ honestũ. de offi. dele. ꝯsuluit tñ si iudex ꝓcedit de nocte cũ lumine candele ad litis ꝯte. vel snie ꝓ lationẽ valet qd̃ agit. lꝫ facere nõ debeat: dũmõ aliud nõ impediat: quia multa prohibent̃: que tamen facta tenent. de regula. ad aplicam. de iureiu. quẽadmodũ. §. qd̃ si post. de hoc no. i aut̃. de iudicibus. §. sedebunt.

13 ¶ Utrum tẽpore vel hora feriata possit. ꝛ. q nõ. vide. s̃. ferie. in prin. cum duo bus. §. sequen.

14 ¶ Utrũ iudex possit iudicare vltima die sui officij. ꝛ. q nõ. vt in. l. eũ qui. ff. de iur. om. iud. tenet tñ si iudicat. vt in. l. meminisse. ff. de offi. ꝓconsulis. ⁊ hoc intellige in ordinario: qꝛ delegatus etiã vltima die iudicat. vt in. c. ꝯsuluit. de of. dele. Bar. tñ in. l. eũ q. limitat verũ post aduentũ successoris: qñ ante licite iudicat. d. l. meminisse.

15 ¶ Quo loco. ꝛ. q in loco sue iurisdictõis nisi d̃ ꝯsẽsu ꝑtium ⁊ iudicis territorij. viiij. q. i. episcopũ cũ duob⁹ sequẽ. c. vide gl. in. c. vt litigãtes. de of. ordi. li. vi. Fallit ẽt hoc in episcopo expulso. Sed que sunt voluntarie iurisditionis p̃nt vbiq̃ exerceri. l. ij. ff. de of. procõ. ⁊. c. nouit. de of. le. ⁊ ibi gl.

16 ¶ Quõ debet iudicar̃. ꝛ. q sedere debet vt no. in. d. §. sedebunt.

17 ¶ Temerariũ iudiciũ q vniuersalit̃ ꝓhibetur. dr̃ sex mõis. Prio ex parte iudicantis per vsurpationẽ officij sibi nõ ipositi. Secundo ꝑꝑ indignitatem. Ro. xiiij. tu quis es q iudicas. Tertio ꝓpter ignorantiã ex ꝑte v̄orei ẽ. Quarto qñ iudicat̃ ꝑsona q̃tũ ad euentũ futurũ. qꝛ nemo despandus est de pe. di. vij. nemo. Quito qñ iudicatur intentio incerta. Sexto qñ iudicatur factum occultũ qꝛ de icertis ⁊ occultis temerariũ est iudicare ſm glo. super istud Mat. vij. ⁊ prime ad cor. iiij. ⁊ de reg. iur. c. estote ⁊ in predictis modis cõiter est peccatum mortale qꝛ contra preceptum christi Mat. vij. nolite iudicare vide. Preceptum. §. xvij. ⁊. j. Presũptio prio.

IUramentum

Primo ē assertio vl' negatio de aliq̄ licito possibili ⁊ honesto sacre rei attestatiōe firmata ꝟ Gof. Host. Archi. ⁊ in aut. d̄ mā. p̄n. §. sz neq̄. ⁊ no. xxij. q. i. §. i. vñ dr̄ iurar̄ qꝛ q̄si ꝓ iure ītroductū est vt qd̄ sb̄ īuocatione diuini testimonij dr̄ ꝓ v̄o habeat̄

1 ¶ Quot mōis iurat̄. ℞. ꝙ duob⁹ modis. p̄mo solo ꝟmōe sicut i veteri lege dicebāt viuit dn̄s viuit aīa mea: hoc addat mihi dn̄s. i. ℞. xij. xxij. q. i. ⁊ iurabūt in p̄mitiua ecclia. testis est mihi de⁹. deū īuoco in testē v̄itatē dico in xp̄o ⁊ nō mētior. testis est mihi ꝯscia. xxij. q. i. si peccatū. ⁊ sic de⁹ te adiuuet. xxxv. q. vi. d̄ parētella. Itez ꝑ euāgeliū xp̄i. per crucē ꝑ ordinē sacꝝ ꝑ sāctos. vt no. i. c. si aliq̄. xxij. q. i.

2 ¶ Sz vtꝝ liceat iurare ꝑ creaturas. ℞. ꝟ sanctū Bo. in iij. di. xviiij. ar. ij. q. ij. ꝙ iurare ꝑ creaturas aliqñ fit ꝑ īprecationē: vt cū dr̄. ita viuat fili⁹ meus. ⁊ isto mō nō īuocat̄ creatura ad testificādū sz oppignorat̄ ip̄a creatura creatori: ꝟ ꝙ dicit Aug. ⁊ lz iurare sic: qꝛ lz oīs creatura sit creatoris tñ solatiū ei⁹ nobis a deo ꝯcessū ē. ⁊ iō tāq̄ nr̄m deo oppignorat̄ possumus. Aliqñ iurat̄ ꝑ creaturas ⁊ īuocant̄ in testē ꝟ se ⁊ sic ñ lz iurat̄: qꝛ sic eēt credet̄ in eis eē aliqd numis rōne cui⁹ v̄itas posset dici ⁊ ꝯfirmari. Et sic ītelligit̄ istd̄ Math. v. nolite iurar̄ neq̄ ꝑ celū ⁊c. ⁊ istd̄. xxij. q. i. si qs ꝑ capillū. ⁊ c. ꝯsidera. Aliqñ in uocat̄ creatura i testē inq̄tū relucet i ea diuine v̄itatis vestigiū ⁊ sic iurare ē iurare ꝑ deū q relucet in ea. ⁊ sic licet iurar̄. ⁊ d̄ hoc hēs ꝑ Hosti. Gof. ⁊ Ber. in. c. ⁊ si xp̄us. de iureiu.

3 ¶ Quid d̄ acceptātib⁹ iuramētū idolatraꝝ vl' cogētib⁹ eos iurare ꝑ deos suos. ℞. S. Bo. vbi. s. ar. iij. ꝙ i iuramēto factū ꝑ idolū est duo ꝯsiderat̄ aut idoli veneratōz ⁊ sic ñ lz: nec recipe nec exiger̄. Aut ꝯsiderat̄ v̄bi cōfirmatio solū: ⁊ sic licite exigit̄ maxime ꝓ bono cōi: sicut fecit Jacob ad labā. xxij. q. i. mouet te.

¶ Utꝝ sit iuramētū dicer̄ in v̄itate 4
dico vobis. ℞. Pa. i. d. c. ⁊ si xp̄s. ꝙ sic: qꝛ īterponit deū q ē v̄itas ad ꝯfirmationē act⁹. c. in q̄dā d̄ celebra. mis. hoc limito veꝝ qñ hoies qbus fit habēt illd̄ ꝓ iuramēto: ⁊ ille q iurat sic ītēdit iurar̄. al's nō credo. de quo dic. vt. j. periurium in p̄rin.

¶ Utꝝ sit necesse dicer̄ iuro. ℞. Pa. 5
i. d. c. ⁊ si xp̄s. ꝙ nō. sed suff. cit ꝙ ad cōfirmationē veritatꝭ qs interponat deum implicite vel explicite.

¶ Utꝝ oīs fidei p̄statio sit iuramētū 6
℞. Pa. i. c. q̄relā d̄ iureiu. ꝙ sic. sz ñ eꝯrio qꝛ nō oē iuramētū ē fidei p̄statio qꝛ tūc dr̄ qs p̄stare fidē qñ ꝓmittit aliqd ꝑ fidē meā. vl' sic de⁹ me adiuuet ⁊ huiusmōi. ⁊ sic fidei p̄statio ñ īcludit nisi iuramētū ꝓmissoriū ⁊ ñ assertoriū vl' ꝟ alios differt a iuramēto ꝙ fit ꝑ librū vel rē sacrā. fidei aūt p̄statio nō fit cū interuētu rei sacre: sz melius dic ꝙ fidei p̄statio ē cū aliqd ꝓmittit̄ ꝑ fidē sine v̄bo iuro. iuramētū v̄o ē cū dic̄ iuro ꝑ deū vl' ꝑ aliqd. vñ lz q̄lad pctm̄ mortale nō sit dr̄ia: qꝛ ꝟ Archi. i. c. i. d̄ sepul. li. vi. ⁊ Inno. ⁊ cōiter doc. i. c. ⁊ si xp̄s. de iureiu. sic iuramētū ē dicere iuro tibi ꝑ fidē meam vl' euāgeliū sic ēt iuramētū ē dicere. ꝓmitto tibi ꝑ fidē meā siue sb̄ fide mea veꝝ ē ꝙ q̄ ad penā ꝑiurij puta d̄ positōis i clerico vt i. c. q̄relā d̄ iureiu. nō icidit qs nisi exp̄sserit v̄bū iuro ꝟ aliq̄s vt. j. ꝑiuriū. §. xi. ⁊ sic ītellige iura q̄ ponūt vt diuersa iuramētū ⁊ fidei p̄statōez vt i. c. ꝑuenit d̄ fideius. ⁊

in.c.q̄relā.ne p̄la.vices suas.⁊.c.ij.de spō.simplex v̄o ꝓmissio dr̄ q̄ nec iuramento nec fidei prestatione firmat̄.

7 ¶ Scd̄o mō iurat̄ cū iteruētu alicui⁹ sacre rei: sicut cū iurat̄ i manu ep̄i vl̄ sacerdot̄ aut sup euāgelia vl̄ corp⁹ xp̄i aut crucē ⁊ hmōi. vt.lxiij.di. tibi dn̄o.

Iuramentuz.ij.

Quotuplex ē.ꝝ.q̄ duplex.aliud iudiciale: aliud ex̄iudiciale. Iudiciale ē q̄z defert̄ i iudicio: ⁊ istd̄ aliq̄n dr̄ iuramētū de calūnia q̄ qs iurat se bona fide n̄ aīo calūniādi cāz mouisse vel rn̄dere seu aliqd aliō ꝓponere. vt.C. de iur.calū.l.ij.§.j.ff.fa.her.l.int̄ cohe redes.§.q fāilie her. Et no.q̄ calūnia ē falsa petitio vl̄ iniusta repulsio fcā sciē ter.ar.eoꝝ q̄ no.ff.ad turpil.l.j.§.calū niari.ij.q.iij.§.notandū. ⁊ istd̄ iuramē tū n̄ tm̄ dz eē d̄ ꝑterito sz ēt d̄ futuro d.§.q fa.her. Aliq̄n solū dr̄ iudiciale ⁊ dr̄ iurat̄ i litē ex eo q̄ ꝑp litē siue rē i litē.i.iudicio petitā ꝑstat̄. vn̄ aliq̄n dat̄ a iudice qn̄ d̄ficiētib⁹ ꝓbatiōib⁹ hn̄s vnū testē vl̄ famā ꝓ aliq̄ cōpellit eū iurare sup q̄ ē fama. ⁊ dr̄ necessariū: q̄z ꝑs cui d̄fert n̄ ꝑt sine cā recusare. vt i c.fi.d̄ iureiu.i ꝑn.iūcta supscriptōe.⁊ i.l.gnāl̄r.C.d̄ n̄ nu.pe. Appellat̄ ēt de cisoriū: q̄z ꝑstat̄ ad litis decisionē. vn̄ dr̄ q̄ maiorē hz auctē q̄z res iudicata vt i.l.ij.ff.d̄ iureiu. ⁊ istd̄ ꝓducit acti. d̄ iur̄ ciuili.l.actori.C.d̄ iureiu. Aliq̄n ēt istd̄ iudiciale dat̄ a ꝑte ꝑti.⁊ istd̄ bn̄ ꝑt r̄cusari. vt i.d.c.fi. Ex̄iudiciale v̄o iuramētū appellat̄ volūtariū: q̄z volū tate ⁊ ex ꝯuētiōe ꝑtiū suscipit̄: ⁊ istud aliq̄n dr̄ assertoriū qn̄ asserit̄ aliqd sic eē vl̄ n̄ eē. vt i.c.si v̄o.d̄ iureiu. Aliq̄n dr̄ obligatōis itroductoriū vl̄ ꝓmissoriū: sic qn̄ ꝓmitto tibi dat̄ vl̄ facer̄ aliqd. vt i.c.cū ꝯtigat.d̄ iureiu. Aliq̄n dr̄ ꝯfirmatoriū sic cū filia renūciauit bonis p̄r̄nis ⁊ iuramētū iterponit tali renūciatiōi. vt in.c.j.d̄ pac.li.vj. ⁊ i aut̄. sacr̄a puberū.C.si aduersus vēditiōz.

Iuramentuz.iij

de his q̄ cōsideranda sunt in oī iuramēto. vn̄ scias ꝑm Host.⁊ Sofre.q̄ septē sunt attendenda. Et p̄mo.

¶ Quis pōt iurare ⁊ dico q̄ oīs q est doli capax. vn̄ nec pueri q n̄ st̄ doli capaces obligāt̄ ex iuramēto.xxij.q.v.c. ꝑuuli.nec furiosus.xv.q.j.merito.nec ēt admittūt̄ ad iurādū.d.c.paruuli. 1

¶ Scd̄m cui fiendū est iuramētū.ꝝ. q̄ in iudicio iudici cōpetenti: extra iudiciū potest fieri cuicūq̄z. 2

¶ Utrū clerici possint iurare.ꝝ.q̄ n̄ cuicūq̄z laico sup euangelia.xxij.q.v. null⁹ ē.hoc itellige nisi d̄ lnia ꝑlati sui vt i.c.j.d̄ iur.cal.hoc verꝝ si iurat tāq̄z supiori: ⁊ sic itellige dictū.c.null⁹. al̄r sic ēt sine lnia.vt i.c.ex rescripto.⁊.c. ꝑuenit.d̄ iureiu. Itē n̄ ꝑt iurat̄ d̄ calū nia: nisi de lnia sui supioris nisi ille corā q̄ litigat sit ei⁹ supior: sz hita lnia ꝑt ēt i māu laici iudicis.xxij.q.vij.c.nos. Itē ꝓhibet̄ iurat̄ i actu testificādi sine lnia supioris.vt i.c.quāq̄z.xxiij.q.ij. Et itellige i manu laici.excepti ergo trib⁹ casib⁹ ꝑdictis ꝑt iurare licite ēt i māu laici ⁊ sine lnia alia.vt i.d.c.ex rescripto.⁊ ꝑuēit.no. Pa.i.c.j. d̄ iur.calū. 3

¶ Tertiū qd ꝑt iurari.s.ꝓ q̄ re.ꝝ.q̄ ꝓ oī re licita iusta ⁊ honesta. nā ꝓ re turpi illicita vl̄ iniusta fcm̄ iuramētū n̄ tz.ar.c.vlt.d̄ pac.⁊ clari⁹.j.patebit. 4

¶ Quartū per qd̄ pōt iurari dictū est s̄. Iuramentum primo. 5

¶ Quintū ad qd seu cur.s.ꝓ fine bono ⁊ licito: q̄z cui⁹ finis bon⁹ ē ipsū q̄z bonū ē.ar.viij.q.iij.c.artald⁹. nā si ꝓ cā mala illicitū ē.vt st̄ ꝯiuratiōes ꝯspiratōes ⁊ hmōi.ar.d.c.vlt. de pac. de re.iudi.c.j. 6

7 ¶ Utrū iurans sine cā legitīa peccet mortaliʒ.ꝛ.q. si uret qs sine cā necessaria vt ista necessitas cōphendat vtilitatē nō solū ꝓximi sed ēt ꝓpriaʒ qz aliʒ nō credit ei sic nō peccat mortaliter. Facit.d.ℌ.als ea dēnū.ꝛ.c.sollicitudinē.lxxxv.di.in gl.ℭtus sit piculosuʒ.vt pz in.c.ita ergo. xxij.q.i.i tex.ꝛ i gl. Si vo uret ꝓ cā illegitima vl inhonesta aut illicita. cōiter est petīm mortale.xxij.q.iiij.ℌ.illicitū.q. assumptio est nois dci i vanū ꝛ ꝓbat in.c. sicut nris. de iureur. ꝛ ibi tenent gl.ꝛ Inno.ꝛ ℙa. Facit.c.q sacro.xxij.q.iij. Hoc intellige qñ aduertit ꝛ ō cā illicita: ꝛ de iuramento hmi q dico p iurū mortale.j. ℙeriurium.

8 ¶ Sextū q̄mō sit iurādū.ꝛ.q. tres ōbet hīe cōites.s.vtatē iudiciū ꝛ iusticiā. Vere.iij.ō iureur.ꝛ si xps.ℌ. Jacob⁹.xxij.q.ij. ia aduertēdū. Nō ē ꝑ scīm. Bo. vbi supra i lia qz iuramētū cōpat ad tria.s.ad rē de q̄ fit ꝛ sic debet vtas q̄ est adeq̄tio rei ad sermonē ad iurantē. Fo cōparatur a q̄ precedit ꝛ sic debet iudiciū.s. discretōis. tertio cōpat ad cām ꝓ qua fit ꝛ sic ō betur iusticia.s. vt cā sit iusta.

9 ¶ Utrū semp sit petīm mortale qñ p dicta ōficiūt.ꝛ. ℙa.i.d.c.ꝛ si xps q nō semp sz aliqn venale. ꝑ ℭtutatē culpe vt no. archi. i. d. c. ia aduertēdū qō melius patebit. j. ℙeriurium in prin. cum quinqz. ℌ. se.

10 ¶ Utrz iurās sine iudicio discretōis peccet mortaliʒ sicut faciūt illi q i vlz vbo iurāt.ꝛ.q. cū iuramētū, phibeatur nō qz sit malū sz ꝓp piculū pjurij Ideo si talis iurat falsū nō excusat a mortali p ea q̄ dicā. j. ℙeriurium in prin.ꝛ ꝑ illā distictōez. Si vo iurat verū sic nō erit mortale petīm. vez ē q tenet abstinere sicut a mortali ꝓp piculū qz de talibus, ecclesiastica. xxxiij. vir multū iurās iplebitur iniqtate.

¶ Utrz inducēs aliū ad iurandū quē scit falsē iuraturū vel nō seruaturū iuramentū peccet mortaliʒ.ꝛ. ꝑ Ri.i iij.di.xxxviij.q. aut facit vt ps̄ona publica ad instantiā ptis.ꝛ ex ordine iuris:ꝛ sic nō peccat. si vo facit vt ps̄ona publica. nō ō ordinē iuris: aut vt ps̄ona ꝓuata: sic peccat grauit. sed dom⁹ Lar. in Cle. vnica de iureur. dicit q talis vicit homicidā. xxij.q.v. si qs cōiunctus. ꝛ.c. se. ꝛ sic patet q est mortale: ꝛ ex hoc ꝛcludit ℙa. in.c. clerici⁹ ō coha. cle. ꝛ mu. q nūq̄ ē ō ferēdum iuramētū illi, ō quē ē vehemēs suspitio de trāsgressiōe: ꝛ ō ferēs peccat. itelligē mortaliʒ ꝑ distictionē dictam aliʒ. c. ille. xxij. q. v. ꝛ facit optime ter. dicti. c. clericis. vbi non vult clericos cogi iurare dimittere ꝛcubinas. q. no. ō dātes ſcularib⁹ iuramēta. ꝛ silib⁹ q nō seruāt. ꝛ ideo ponant potius penaz: ꝛ hoc quia tale iuramentū est ō iusticiā nō credo rī mortaliter peccare illū qui dat iuramētuz ēt vt ps̄ona ꝓuata illi quē scit falsiuz iuratuz qñ ille ē tā dispositus iurare puta qz obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliā rōnabili cā: ꝛ de isto non logitur. c. ille. sed de eo qui inducit nō dispositum iurare.

¶ Utrz iurās vtuposē'p mēbra iho nesta peccet mortaliʒ.ꝛ.q. tales ꝓpe sūt blasphemi. vt pz in.c.si qs p capillū ibi alio mō blasphemia ꝛc.xxij. q.i.ꝛ ió sic peccat mortaliʒ sicut dictū est ō blasphema. ō.i ꝓn. Illā verbū ali⁹ facit positionē ciusdē qualitatiʒ regularitatiʒ hēat exceptionē aliqñ vt i Joāne. ꝛ alij duo latrones. ꝛ no. ℙa. i.c. accedēs. de ꝓbē. ꝛ ió hic alio mō ꝓ suppōit blasphemū: sec⁹ si iuraret p aliqō mēbrū honestū ꝛ cū reuerētia vt puta p sacrū caput ōi ꝛ raro ñ con

suetudiarie ꝫ Rod. sic ecē veniale.

ꝫ. ¶ Septio attēdēdū ē i iuramēto qñ tps.n.reddit iuramētū illicitū vt qñ iurat i iudicio dieb⁹ feriat⁹ nisi ꝓ pace ⁊ alijs pijs cāis vt ō ferijs.c.ꝙquestus qō aute fiat a ieiunis est de honestate xxij.q.v.honestum.

Iramentum

uij.quō iuramētū interpt̄ādū ē.ꝙ.ꝫ Jnno.i.c.veniēs ō iureiu.q i iuramēto ꝺ̄ terminato sup aliq̄ singulari sic interpt̄at in foro aie ꝫ itēcio ꝫ iurāt̄is.facit.c.hūane aures.xxij.q.v. ꝫ hoc ego limito verū qñ ille q dat iuramētū seu exigit dolose ⁊ imq̄ facit.sicut cū vir pstat iuramētū vxori sup adulterio.nā cuz talis iniq̄ a tali ꝓfessionē exigat potit iurare ꝫ suā itēcionē ꝙ ē vez ꝫ ꝫ itellectū audiē tis sit falsū ꝫ Rodo.quē segt̄ astēsi.i.ti.xviij.ar.vij.facit q no.theo.in uj.di.xviij.vbi circa lr̄a dicit Ri.qō obstetrices ñ peccassent ꝫ nō rñdissent ad itēcionē pharaonis.q nō fuit ei data auctoritas ad aliqd agēdū ꝺ̄ deū.Simil⁹ qñ qs ex iuramēto exigit ab aliq̄ q ipe nō pōt sine pcō ipere.pōt hr̄e intēcionē cū iurat illō facer̄.s.c̄tū potert sine pcō. sicut si mulier q̄ hz ipedimētū excōicata q nō pōt ꝓbare i mortis articulo cuz oporteat eā iurare ō stādo cū viro ꝺ̄ itelligere sic.s.c̄tū potert sine pcō ⁊ nō piurat vt no.i.c.lr̄as.ō resti.spo. Si āt ille q pstat iuramētū ē i bōa fide ⁊ i cāulicito pstat.tūc hz locū.c.q̄ cūq̄.ar.xxij.q.v.q: si sciēter nō iurat ꝫ itēcionē pstātis peccat mortal⁹ ⁊ ē piurus.⁊ ēt credo q teneat sicut ille itellerit iplere.ar.c.q̄cūq̄ nec obstat q sicut votū dolosū ñ obligat sic nec iuramētū q: votū sit deo .ꝓpie: ꝫ iuramētū fit hoim ⁊ obligatio ꝺ̄ hit alit i voto: q: ꝙ intēcionē: alit in iuramēto q: ꝙ deliberatā ꝺ̄ boz attestationē. Si āt vtq̄z fuit i simplicitate Sz vn⁹ vno mō itelligebat alt alio mō sic iterpt̄at ꝼm itēcionē iurātis in foro aie.vt no.i.ℊ.er his oib⁹ colligit.xxij.q.v.i foro āt ꝓtēcioso stabit̄ ꝺ̄bis. vt i.c. er lr̄is.de spō.Si ꝺo ō ba habēt duplicē itellectū in stipulatiōib⁹ ⁊ alijs ℨctib⁹ ℨ stipulāt̄ ⁊ vēdēt̄ iterpt̄abunt.l.unt stipulāt̄z.ℊ.i.ff.de ℞b.obl.⁊.l.labeo. la.i.ff.de ℨhē.ēp.In iudicijs in pri.iterpt̄at ꝙ actore in medio ꝙ vtroq̄z in fine ꝓ reo.eē de ꝓba. er lr̄is. vt ecclia bñfi.c.vt nostrū in ōlectis āt ℨ deliquēt̄ nisi aliō appareat. ō pstūpt̄ c.i. Si ꝺo loq̄mur ō iuramēto gnāliť pstito ꝙ obedia pstāda mādatis sic dicit Jnno.i.d.c.veniēs q interpt̄eť vt nō extēdať nisi ad ea de qb⁹ cogitatū ē vl̄ debuit cogitar: vt i.c.gntauralis.de iureur.de deci.ex nstiplici.de resti.spo.audita.xxij.q.ij. ne qs. Alij dicūt q interpt̄eť gnāliter nisi sit ℨ pa⁹ iuramētū.vt i.d.c.veniēs vl̄ ℨ inst vt i.d.c.gntaualis vl̄ ℨ pstūptōez cō munē q si hoc mādari eē dicūtur nū q̄ iurasset.ar.c.petitio de iureiu.ego credo q i foro aie interpt̄abit̄ ꝫ intentionē iurātis nisi fuerit dolosa.

¶ Cētz iuramētū pstitū in mā iuris restringať ad limites iuris.ℊ. ꝓba.i c.tua nos.de ecclesijs edificandis q sic. Jta q recipit omnes limitatōes restrictiōes q̄s recipit ius illud. Facit ter.in.l.fi.C.de ꝺdi.ide.⁊ i.l.fi.C.q sa tu s. co.⁊ no.ꝙ Jnno.⁊ gl.in.c.ꝙ tuas de arbi.vbi dicit q cū qs iurat stare sñie arbitri sub pena q nō obligat ni si vl̄ pere sentēcie vl̄ solueť penā: ⁊ iō si solut penā sufficit. Smiliter si iurauit ñ sub pena q: teneť vel seruare sētentiā vel ad itereſſe.ff.de a. pi.l.ꝺié.ℊ fi.q: itelligit̄ ista clausula. Ego parebo

snie vel soluā penā: qꝛ iste itellect⁹ est
sibi dat⁹ a iure. Pa. i. c. qntauallis ꝺ
iureiur. dicit veꝝ i snia arbitri. sec⁹ in
snia arbitratoris qꝛ in tali snia nō est
talis dat⁹ intellect⁹. Itez ꝓ hoc facit
Inno. i. c. cū oēs de ꝯstit. q dicit q ꝑ
lat⁹ q iurauit nō alienare bōa ecclie
q pōt nihilomin⁹ alienar̄ i cā neces
saria. vt i. c. fi. ꝺ ec. hedi. ⁊ ēt vtili cū i
hoc cāu necessitas ⁊ vtilitas eqparēt
a iur̄. xij. q. ij. sine exceptōe ⁊ sic iura
mētū intelligit̄ de alienatōe illicita so
lū. Fac̄. c. petitio ꝺ iureiur. vbi iurās
nō eē ꝯ aliquē itelligit̄ illicite. sec⁹ le
gitīe ēt ꝓ ꝓpria vtilitate. Fac̄ ēt. c. ex
parte tua ꝺ cle. nō resi. vbi iurās resi
dere i ecclia pōt iuramēto ñ obstāte se
abñtar̄ ꝓ necessitate vl̄ vtilitate eccl̄e
Itē fac̄ q no. i. c. ꝓut nobis ꝺ dolo.
vbi ille q iurauit pere mādat̄ ecclie vl̄
iudici si se grauat̄ pōt appellar̄: qꝛ iu
ramētū nō se extendit ad hoc qñ est
gnāl̄r latū. ⁊ q no. i. c. ex tenore ꝺ sē.
exco. vbi tz idē pa. q ēt ex cā noua iu
ꝑueniēte vl̄ si erat ꝑus erat occl̄ta po
terit ille q iurauit rñdere corā aliq̄ iu
dice nō obstāte iuramēto gnāli illū re
cusar̄: nec obstat ꝑdict̄ q iuramētuz
hēt clausulā seu vi clausule. Si ñ va
let q ago vt ago: valeat q̄tū pōt: vt i
c. q̄to. ⁊. c. ad nr̄az el. iij. ꝺ iur̄iu. no.
i. l. cū pr̄. §. fili⁹ mr̄em. ff. de le. ij. ⁊ ꝑ
bar. i. l. si qs ꝓ eo. ff. ꝺ fideius. ⁊ i. l. sci
endū. ff. ꝺ ꝺ b. obl. Et iō dz aliqd opa
ri q ñ faceret si ꝑdicta essent ꝺa: qꝛ
aliqd opat̄ tū qꝛ adicit. viculū ⁊ ligat
stricti⁹ ipz iurātē ⁊ qñqꝫ accumulat
foꝝ foro. vt i. c. fi. ꝺ fo. cōpe. li. vj. In
cāu āt vbi nihil oparet̄ vl̄ paꝝ tūc bñ
veꝝ ē q hēt vi illi⁹ clausule sz hoc ñ
ē in cāib⁹ ꝑdict̄ qꝛ stricti⁹ strigit ⁊ iō
sufficit. Fac̄ ēt ꝓ ꝑdict̄ q no. d. An. i
c. ex lr̄is el. ij. ꝺ spō. ⁊ seqt̄ ibidē pa. q
ꝑt̄ eqtas ꝑtoria facit vt i stipulatiōi
bus ꝑtorijs ꝓmittendo simpl̄r fctm̄
alienū i dubio iterꝑtet̄ ꝓmisisse se fa
ctuꝝ ⁊ curatuꝝ q̄tū in eo ē. vt i. l. q̄ti
ens. ff. ꝺ ꝺ. ob. Ita eqtas iur̄ canoni
ci hoc iducit i mā canonica. vt pz i. d.
c. ex lr̄is ⁊ i gl. ibidē vbi pentes q ꝓ fi
lijs iurāt spōsalia ñ peccāt lz ñ sequā
tur ñ ex eoꝝ ꝺfectu qꝛ illꝺ iuramētū
itelligit̄ quātū i eis ē se facturos. Itē
facit q no. Pa. i. c. cū clici. de ꝺ. sig.
vbi dicit q iuramētū gnālit̄ ꝑstitū dz
restrigi q̄tū pōt vt min⁹ obliget iurā
tē. qꝛ vbi tractat ꝺ obligatōe ē faciēda
stricta iterꝑtatio. alle. c. ad nr̄az el. iij.
ꝺ iureiu. ⁊. c. ꝑmū eo. ti. li. vi. ⁊. l. qcqd
astrigēde. ff. ꝺ ꝺ. ob. Itē i. c. quēadmo
dū dicit idē Pa. q iuramētū in aliq̄
ꝯctu recipit oēs ꝯditiōes ⁊ limitatio
nes ⁊ sbauditōes q̄s hz ille ꝯct⁹. ⁊ si
mil̄r si appōit̄ i alia dispōe vl̄ obliga
tiōe qꝛ regulat̄ ab illa. facit ꝓ hoc. l.
fi. C. ꝺ nō nu. pe. ⁊ no. ꝑ Bar. i. l. si so
cietatez. §. arbitroꝝ. ff. ꝓ socio. q bñ
no. qꝛ faciūt ad mlt̄a i mā iuramēti ⁊
voti. vide ad hoc q. j. d. §. v. ⁊. vi. Itē
si iuro alicui dar̄ cras pecuniā itelligi
tur nisi fuero ab eo absolutus: quia
potest ⁊ ꝓrogare t̄minū ⁊ absoluere
vt i. c. i. ꝺ iur̄iu. Itē si iurauit pecuniā
tibi redder̄ ad certū tp̄s spe futur̄ nu
meratōis itelligit̄ si pecuniā mihi mu
tuauerj. C. ꝺ ñ nu. pe. l. idubitati. Itē
si iuro tibi dare dotē itelligitur si nu
ptie subsequute fuerit. ff. ꝺ iur̄ do. l. sti
pulationē. Itē si iuro tibi redder̄ bla
dū vl̄ vinū itelligit̄ eiusdē bōitat̄. ff.
si cer. pe. l. cū qd. itē si qs iurauit fa
cta pace cū aliq̄ ꝺ ñ eū offēdēdo sub
certa pēa tal̄ ꝓmissio refert̄ ⁊ restrigi
tur ad offēsā rōe inimicitie ꝑterite ñ
ad nouā ex p⁹ facto isurgētē ex noua
cā ꝯz Bar. i. l. aut facta. §. cā. ff. ꝺ pe.
seqtur Pa. i. c. cū iter ꝺ renū. Itē si
alqs renūciauit cū iuramēto iuri qꝺ

hz vel habere sperat i aliq̃re aut habeť pót nó itelligiť ad ius supueniés ex noua cã vl' noua spe. vt dicit Pa. in.d.c.cum inter.

2 ¶ Sz qd si platus iurauit ñ alienať bóa ecclie sine lnia pape aut supioris. ℞. Pa.i.d.c.tua nos. q̃ iterptať vt nó possit alienare sine lnia: qz dsignatio hui⁹ vbi lnia est q̃ dz prio peti etiã in casu licito q̃si plat⁹ reseruet in se cognitioné. vtrũ casus sit licit⁹ vl' nó. p hoc facit i simili.c.lz d regula. Itẽ qz si intelligeret d illicita solũ sic iuramẽtũ nihil valeret qz nec cuz lnia supioris pót fieri ergo oz intelligať d oi licita. ꝯcor. Jo.an.p⁹ Host. in.c.i.d his q̃ fiunt a platis sz bñ nó obstãte iuramẽto iminẽte necessitate vrgẽti posset alienare si supior ñ posset adiri.ar.optimũ in.l. tutor q rep̃toriũ.ff.d admi.tuto.vbi ex cã necessitatis pót tutor iuẽtario nó facto administrare bóa pupilli q̃ al's necessitate cessante ñ pót. Facit ad hoc q̃ no. Jo.xij.q.ij.c.siñ exceptóe ꝛ.c.placuit. Hug.ꝛ Archi.i.c. abbatib⁹.eadẽ cã.ꝛ.q.ꝛ Jo.de fanto .i cle.i.d rebus ec.nó alie.vbi dicit i casu illius cle.alienationẽ posse fieri ipune si necessitas nó capit tãtã dilationẽ ꝛ tenuit Pau.i disputatióe que icipit ꝯdẽnat⁹. Seqť hoc Car.i.d.clem̃.p̃ma.ꝛ Pa.c.fi.d ec.hedi.q̃ no.p religosis habẽtib⁹ prelatos in remotis.

3 ¶ Utr̃ iuramẽtũ illi⁹ q iurauit aliquã accipe sit iterptãdũ vt possit itrať religionẽ. ℞. Pa.i.c.cõmissũ.d ipó.ꝫ vnã lec.q̃ sibi placz q̃ sic.ꝛ ió interptať q̃ eã accipi ꝛ nisi igrediať religionẽ.nec ob. q̃ vt ꝯhat ibi ꝯsulit.ꝛ postea ingrediať qz istud fit pp vulgi opinionẽ ne appareat p iurus cũ in veritate ñ sit. Si vo diceres quó iueniať ista iterptatio. ℞. q̃ ibi itelligiť nisi moriať ꝛc.vel dic q̃ habeť in.c.puenit. el.ij.de iureiu.vbi dicit ꝓmissum nó infringit qui i melius cõmutat.

¶ Utrũ iuramẽtũ interptabiť vt habeat locuz in casu ficto. ℞. Pa.i.c. ex pte el.ij.d cleri.ñ resi.q̃ si iuramẽtũ nó tẽdit in aliquã lesióez illi⁹: q iurauit ꝛ facit ad bonũ illi⁹: cui pstitũ ẽ tũc subest cã large interptãdi.vt in.d.c.ex pte vbi ille q iurauit resideť si se absentat p necessitate ecclie habeť p residẽte. Si vo iuramẽti obseruãtia tẽdit in dãnũ illius cui fit lz respiciat vtilitatẽ alterius tm̃: tũc nó verificať in casu ficto: pbať istud ꝫ cóez lecturã.in.c.ad nostrã el prio de iureiu.vbi dr̃ qd iuramentũ dz ꝫuari i casu specifico ꝛ nó in casu ficto. Nã ibi tenẽt Inno.ꝛ Jo.an.qd dbitor q iurauerat ñ molestare creditorẽ sup pignore donec soluisset sibi dbitũ q̃ ñ sufficit q̃ creditori sit satisfactũ ex fructibus pignoris sz oz p̃mo q̃ fiat realis solutio dbiti lz ficte soluerit ex q̃ p cepit dbitũ ex fructibus pignoris. Facit.l.luti⁹.ff.de ꝯdi.ꝛ dmó.vbi no.q̃ ꝯditio dz fieri i forma specifica. Bar. tñ in.l.ãplius.ff.rẽ ra.ha. determinat ꝯriũ in isto casu.qz iussus dať seu soluere iplet ꝯditionẽ cõpẽsando.l.si peculiũ.§.i.ff.de testa.lib. Itẽ ipedit⁹ iusta d cã facere q̃ promisit: nó est piurus.l.fi.ff.qui satisda.cog.ꝛ.c.significante de pigno. Sed si tibi nó soluo qz tu mihi nó soluis facto tuo ipedior: ergo nó ero piurus. Et hec opio mihi videtur verior de iure nec est ꝯ casuz.d.c.ad nostrã qz iste dbitor certat d dãno vitando: ꝛ creditor nullũ dãnum habet.ꝛ ió habebit locuz fict⁹ itellect⁹ i tali cãu.ꝛ si pcedit opio Bar.ꝛ dictũ .c.ad nostrã nó pbat ꝯriũ.qz ꝫ Jo.An.ibi ex forma iuramẽti reqrebať numeratio pecunie.

5 ¶ Utrũ in oĩ iuramento debeant sub audiri multe cõditiones. ℞. glo. in.c. quẽadmodũ. de iureiur. ꝙ in iuramẽto assertorio nulla conditio subintelligit̃. in iuramento v̄o ꝓmissorio bñ multe subintelligunt̃. vt si deo placuerit. xxij. q. ij. beatus. §. j. Item si placet pape: vt in.c. venientes. de iureiurã. ⁊ alie de quib⁹ in.d. glo. que melius patebunt in seq. c. Et no. ꝑm predictam glo. ꝙ ꝓpter hoc iuramentũ non est conditionale. ⁊ etiam ꝑm Pa. ibidez si exprimant̃. vt in.c. significasti. ⁊ qđ ibi no. de elec. ⁊ in.l. iij. ff. de leg. j. ⁊ l. aliqñ. ff. de condi. ⁊ demõ. Sz tu dic vt. s̃. Mr̃imoniũ. iij. ĩpedimẽto. iij. §. j

6 ¶ Et hec oĩa que de interpretatione iuramenti dixi intellige qñ ille qui iurat nõ habet expresse ⁊ specifice animũ obligandi se sup̄ aliquo determinato cõtra interpretationẽ: qꝛ tũc nõ valeret interpretatio. vt no. in.c. veniens. per Pa. de iureiuran. ⁊ facit. c. iuramenti. xxij. q. v. in ar.

7 ¶ Quid si iuratur sup̄ re nõ subiecta pape. ℞. Pa. in.c. ꝯstitut⁹. de rescrip. ꝙ in rebus vel iurib⁹ ñ subiectis sibi nõ subintelligit̃ illa clausula. d.c. venientes. ideo papa nõ potest absolvere a iuramento prestito sup̄ rebus nõ spectantibus ad eum sine causa rõnabili. vt no. glo. in.c. quanto. de iureiur. ⁊ Inno. in.c. cũ inter. p. de renũ.

Iuramentuz. v.

de obligatione iuramenti ꝓmissorij: vtrum semp̄ sit obligatoriũ. ℞. vt colligo ex Archi. in.c. si aliqd. xxij q. iiij. ⁊ canonistis. in.c. si v̄o. de iureiur. ⁊ Theo. in. iij. di. xxxix. ꝙ sic. vt. j. Periuriũ. §. j. Fallit hoc in. xxvij. casibus sequen.

1 ¶ Primus qñ iurat̃ aliquid qđ est peccatũ mortale: quia istud vergit in interitũ salutis eterne qꝛ pena eterna punit̃. c. vnũ orariũ. xxv. di. vnde q̄ iurauit spolia diuidere non tenet̃ qꝛ dz reddere. c. ea te. de iureiu. vel spoliat̃ ꝓximũ non tenet̃ ꝑm Jo. an. in.d. c. ea te. ⁊ illud qđ dr̃. xxij. q. iiij. §. ecce. refert̃ ad ꝯsciẽtiam erroneam qua se credebat teneri propterea non seruãdo mortaliter peccat.

2 ¶ Scđs qñ qđ iurat̃ est pctm̃ veniale in se. ar. c. ij. de pac. li. vi. qꝛ silr̃ vergit in dispendiũ ꝓprie salutis. qꝛ per ipsã impedit̃ hõ vt nõ cito puenat ad salutem eternã. c. q̃lis. xxv. di. ⁊ c. ij. de pac. li. vi. hugo tz ꝙ si ꝑuat tale iuramentũ peccat mortaliter. qꝛ facit ꝯtra istđ. c. in malis. xxij. q. iiij. Sz Rodo. tz ꝙ solũ venialiter qđ verꝫ ẽ qñ simpliciter cõmittit veniale. sed si iõ cõmitteret qꝛ iurauit dic ꝙ mortaliter peccaret qꝛ nomẽ dei assumit ĩ malũ.

3 ¶ Tertius qñ iurat̃ aliqd qđ est ꝯtra ꝯsilia euãgelica. puta ꝙ nõ efficietur ep̄s religiosus. ⁊ hmõi. nec obstat. c. florentinũ. lxxxv. di. qꝛ nõ dicit ꝙ teneat votũ sz peccauit mortalit̃ iurando ꝯtra secundã partẽ iustitie: que est facere bonũ sicut si iurasset ꝯtra primam partẽ que est declinare a malo.

4 ¶ Quartus qñ iuramentũ excludit opus pia intẽtione faciẽdo pro deo. vt cũ iurat ꝙ nihil dabit pro deo vl̄ ꝯsulet ꝓximo vel nõ ꝯsolabit̃ talẽ: vel nũ q̃ erit fideiussor: vel nunq̃ mutuabit pecuniã ⁊ huiusmõi. qꝛ deus nõ acceptat talia iuramenta cũ dicat ꝯriuz faciendu z ex charitate fraterna ibi quecunq̃ vultis vt vobis faciant homines: ⁊ vos eadem facite illis.

5 ¶ Quint⁹ qñ iurat̃ aliqd qđ ex se est indifferens tñ melius esset facere ꝯrium q̃ nõ facere: vel nõ facere q̃ facer̃. sicut qñ qs iurat ꝙ nõ tenebit talẽ ĩ suo ꝑuitio vel nõ loquet̃ cũ tali de

tali re: vel nõ ibit ad domuz suaz: vel nõ coquet ad furnũ suũ. qđ tñ meli⁹ esset facere ꝯrium. Intellige istũ casũ verꝫ qñ quis solũ ex se iurat: qꝛ secus esset si ꝯuenisset cũ ꝓximo ad tale faciendũ ex aliquo bono respectu: ⁊ ita iurasset ei: qꝛ bene esset obligatus.

6 Sextus est qñ iuramentũ est ꝯ bonũ publicũ sicut qñ qs iurauit ꝙ subtrahet se ab onere publico istđ no. Pa. i.c. ꝑuenit. el. i. de iureiur. Facit. c. si diligenti. de fo. compe.

7 ¶ Septimus qñ iuramentũ vergit i dispẽdiũ ꝓprie salutis corporalis quẽ admodũ non teneret si vergeret i dispendiũ salutis alterius. xxij. q. iiij. c. i. cũ. iiij. c. se. ita nec in ꝓpriã. c. si nõ lꝫ xxiij. q. v. xxij. q. iiij. §. illicitũ. Glo. in. d c. si vero restrigit hoc verꝫ qñ directe. secus si occasionaliter: ⁊ ponit exemplum de illo qui iurauit stare rome de mense augusti: qꝛ lꝫ ibi moriant multi nõ tñ semꝑ. ⁊ ideo tenet stare. Sed Jo. an. restringit dictũ gl. verꝫ nisi ex imminenti infirmitate vel cõplexione iudicaret sic iurãs ex tali mora moriturus. Ex quo colligo ꝙ qñ verisimiliter ex qualitatibus ꝑsumitur de morte hꝫ locũ ꝙ non obligat. Et ꝓpterea Pa. increpat cartusienses ⁊ reputat eos non in bono statu i. dicto. c. si vero licꝫ male iudicet: qꝛ sunt i bono statu ⁊ deo ꝟuientes nec exponũt se periculo mortis corporalis: sed carnẽ abdicant vt a vicijs aius sit liber. ¶ Multa alia possent adduci ad ꝓbandũ ꝙ sunt in bono statu. sed breuitatꝭ causa omitto. idẽ dic ꝙ iuramentũ nõ obligat qñ cedit in mutilatione. qꝛ nemo mẽbroꝝ suoꝝ est dñs. l. liber hõ. la. i. in prin. ff. ad. l. aqui. limita istud. vij. verum nisi mors vel mutilatio esset infligenda ex iustitia quia tunc non posset contra iuramentum fugere. vt supra Carcer. §. iiij. ⁊ supra. Fugere. §. i.

¶ Octau⁹ non obligat iuramentuz 8
qñ qs iurat ex calore iracundie. ꝟm Jo. an. i. c. sicut ex litteris de iureiur. sicut in simili dicit glo. singularis. in c. ex litteris. de diuor. ꝙ cõfessio facta ex calore iracũdie nõ valet. qđ limitat d. An. verꝫ qñ calor iracundie fuit tãtus ꝙ deliberate istud iuramentũ nõ fecisset. Qꝛ hec voluntas nõ ẽ discreta. Facit glo. in. c. dudũ de ꝯuersi. ꝯiuga. q̃ dicit ꝙ calor iracũdie non obligat. ⁊ idẽ dico qñ iurat abrupte. facit ꝙ no. Inno. i. c. litteraturã đ voto. ⁊ Rica. dist. xxxix. ar. iij. q. ij. super. iij. sententiaruz.

¶ Nonus qñ iuramentũ est metu ex 9
tortũ. intellige si aium obligãdi se nõ habuit alias bene tenet ꝟm cõmuniter doc. sed si non hũit aium obligandi se ꝙ non obliget. pꝫ ex iam dictis ⁊ facit glo. in. c. auctoritatem. xv. q. vi. an autẽ peccauit sic iurando cum tali aio. dicit Pa. i. c. si vero. eo. ti. ꝙ si ẽ hõ ꝑfectus peccauit venialiter al' nõ. sed ego dico ꝙ nec ꝑfectus nec imꝑfectus peccauerit ẽt venialiter. Et pro hoc facit ꝙ in simili dr̃ i. c. ne qs. xxij. q. ij. intellige hoc vt colligit ex. d. c. ne quis. qñ iurando hũit aium solũ inducendi iuramẽtũ ad reuerentiã dei non ad obligationẽ suã ⁊ in mente hũit aliquã circũstantiam debitã qua verꝫ iurabat: puta ꝓmitto ꝙ dabo tibi centũ cũ ista subauditiõe. s. si suz tibi obligatus ex debito ⁊ non aliter lꝫ hoc non exprimat ⁊ huiusmõi. qꝛ sic vtit simulatione licita que lꝫ. vt in. c. vtilẽ. xxij. q. ij. Secus esset si iurando credebat se obligatũ ex iuramẽto. ⁊ tñ nõ intẽdebat obseruar̃ qꝛ sic esset pctm̃ mortale. vt i. c. q̃rellã đ iureiur. Facit. c. ille xxij. q. v. ⁊ qđ no. gl. i. d. c. auctoritatẽ.

¶ Sꝫ qd si sumus in dubio an hũit 10

animū obligādi se vel nō. ℞. Pa. i. d. c. si v̄o. qđ est p̄sumēdū q̄ nō habuit animū obligādi. ar. c. sup eo. de renū. ⁊ i. cū de indebito. §. j. ff. de ꝓba.

11 ¶ Quero q̄re magis ecclīa obligat ī iuramēto ēt metu extorto: q̄ in voto: cū iuramētū ⁊ votū ābulēt pari passu. ℞. Pa. i. d. c. si v̄o. q̄ ex hoc: q̄ iura mētū frequētiꝰ accidit: ⁊ ne det mā de ierādi. Tñ q̄tū ad v̄itatē obligatiōis pari passu obligatōis vadūt votū ⁊ iu ramētū. vt i. c. debitores. no. i. c. j. d̄ iu reiur. ⁊ in. c. lz. ⁊ i. c. magne. de voto. Ex q̄ infert Pa. in. c. verū. de iureiu. cū gl. ibi. q̄ ñ ꝟuātes iuramētū metu extortū ñ sūt puniēdi tāq̄ ꝓ directo ꝑiurio. Alij tenēt i. d. c. verū. vt refert in. d. c. si v̄o. q̄ ñ peccat mortalit ta le iuramētū ñ seruās. sz venialit. facit tex. in. d. c. verū. q̄ dicit q̄ ꝓ mortali crīe nō sūt puniēdi. ⁊ no. q̄ loq̄t in eo q̄ iurauit aīo obligādi se: q̄ si animū nō habuisset nō eēt dubiū. Cōclude ergo sic: q̄ si habuit animū obligādi se qñ iurauit q̄ tenet seruare: nisi ver gat ī dispēdiū ꝓp̄e salutis: aut alteriꝰ ꝯditiōis d̄ sup̄dictis: sed ñ de p̄cepto ita q̄ mortalit peccet. Si v̄o nō hūit animū obligādi vel sumꝰ ī dubio. sic nō obligat ad seruādū. vt ē tex. in. c. j qđ metꝰ cā: ⁊ qđ d̄ in. c. si v̄o. dz itel ligi ad timorē: ne passim q̄s ꝯueniat. sed cū bona maturitate ⁊ licētia supio ris. Silr. c. lz. de iureiur. li. vj. Facit ꝓ hoc q̄ ibi dicit nō vi vl̄ metu extortū ⁊ ibi tz Archi. ⁊ multi ī. c. cū ꝯtingat. eo. ti. verū q̄ nō tz iuramētū metu ex tortū ī casu a lege ꝓhibito. Facit aut̄. sacr̄a. puberū. C. si aduer. ven. ꝫ si ñ ē ī casu a lege ꝓhibito. sic tz iuramē tū ꝟm Vin. ⁊ seq̄t Pa. in. d. c. cū ꝯtin gat q̄uis metu extortū ꝟz tñ q̄ dixi. s̄ sub peccato veniali. Et hec itellige in iuramēto ꝓmissorio ex metu q̄ p̄t ca dere in ꝯstantē extorto. ⁊ ꝯ iusticiā: q̄ si esset iuramētū assertoriū nō excusa ret ꝑp metū si mēdaciū iuraret a pcō mortali. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ d̄ his q̄ vi vl̄ me. c. sacris. no. gl. in. d. c. auctorita tē. nec silr ī iuramēto ꝓmissorio excu sat leuis metus: nisi vt dictū est qñ nō habuit animū obligandi se.

¶ Decimus nō obligat iuramētū qñ ir res sup q̄ ē iuramētū factū nō ꝑdurat in eodē statu: sed venit ad talē statū q̄ temerariū eēt tūc talit iurare: puta q̄s iurauit q̄ nō efficiet miles vel nego ciator: vl̄ nō recipiet feudū a tali dño postea venit ad pauꝑtatē. ita q̄ nō pōt viuere nisi efficiat miles vel negocia tor. ⁊ hmōi. rō q̄ si a principio fuisset iste casus ⁊ iurasset iuramētū fuisset te merariū. ⁊ iō pōt ꝓpria auctoritate ꝯ uenire ꝟm Archi. in. c. aīaduertendū xxij. q. ij. Facit ꝓ hoc. xxij. q. ij. ne q̄s. ⁊ dicit gl. i. d. c. quēadmodū semp sub intelligi in iuramēto. s. si res ī eodē sta tu ꝑmanebit. Idē de illo q̄ iurauerat reddere gladiū hoī sane mētis quē ñ reddet effecto furioso. xxij. q. ij. ne q̄s Itē cū q̄s iurauit aliquā accipe: ⁊ illa ꝯtraxit ꝑ verba de p̄ñti cuz alio. Silr qñ q̄s cum abundaret ꝓmisit tenere obstagia: nūc ñ pōt nisi mēdicet. ⁊ eū nō ꝯuenit mēdicare ñ tenet. ar. c. q̄ rellā. ⁊ c. breui. eo. ti. Secus ꝟm Ho. si eū nō dedecet mendicare vel si tpe iuramēti hec ꝯditio inerat. s. q̄ opor tebat mēdicare q̄ tenet. Itē qñ q̄s iu rauit ñ mutare sepulturā vel testm̄. q̄ pōt ex noua cā. vt. j. Sepultura. Facit qđ no. Pa i. c. v̄itatis. de iureiu. vbi dicit q̄ si iurauit respectu dignitat. vl̄ alteriꝰ q̄litat existētis ī iurāte. vel ī illo cui iurat q̄ illa deficiēte nō tenet. pu ta iurauī tibi qñ eras ep̄us obedire. nūc cū sis depositus nō teneor. c. ve nerabilē. d̄ elec. vl̄ iurauī tāq̄ canōi

cus vel scolaris.ar.d.c. venerabilē.⁊ c.cū inter.p.⁊ qđ ibi no.de renū.⁊ tz fede.cōsi.clviij.sz istud dictū suū limitat Pa.qñ iurauit nō simplicit.sz vt talis secus si simpliciter qꝛ semp obligat̄ si v̄ba iuramēti īportāt.ar.xxxij. q.viij.c.vnico .nisi vt dictū ē veniret ad talez statum in q̄ si vellet iurare esset temerarium.quod no.bene.

13 ¶ Undecimus qñ ē ꝯ bonos mores nāles.vt puta.qꝛ p̄bet occasionē deliquēdi.vt.in.c.quēadmodū p̄dicto.⁊ ī r̄gula.ñ ē obligatoriū.de reg.iu.li.vj. Exēplū vir iurat nō agere ꝯ vxorē rerū amotarū qꝛ nō valet.vt.ff.de pac. do.l.cōuenire. Rō qꝛ tale iuramētuz p̄beret occasionē mulierib⁹ furādi.si militer q iurauit nō denūciare aliquē nō tenet̄ qꝛ ē ꝯ bonū aīe delinquēt̄ ⁊ caritat̄.ij.q.i.si peccauerit .⁊ de iudi. c.nouit.facit.l.si vn⁹.§.pacta.ff.đ pac. limitat tamē istud exēplū. Hosti.in.d. c.quēadmodū .verū q nō tenet̄ nisi qñ vellet denūciare solū pp comodū ꝓpriū:qꝛ sic nō liceret.facit.c.ad nostraz el primo.de iureiur.sed oz denūciet vel agat pp bonū cōe principal'r. ⁊ si secundario pp bonum propriuz.

14 ¶ Sed quid đ accusatione.dic vt.s̄. Accusatio.§.vj.

15 ¶ Duodecim⁹ qñ iuramētū est ꝯ votū vel iuramētū vel ꝓmissionē prius factā.vt.in.c.sicut ex litteris.de spon. ⁊.c.quāto.de iureiu.⁊ in.c.intellecto. eo.ti. Intellige si ꝓmissio etiā fuit simplex ꝟz Ho.⁊ Pa.⁊ inno.in.d.c.sicut.q̄uis post inno.tenet cōtrariū in c.veniēs de iureiu.sed non est verum per.c.iuramenti.xxij.q.v.

16 ¶ Sed q̄ro vtrū act⁹ gestus ꝯ primū iuramētū sit ipso iure nullū.R. Pa.i d.c.intellecto.q si act⁹ depēdet a mera volūtate iurātis.puta.qꝛ nullo iur̄ ꝓhibet̄ sic tenet.Uñ dicit inno.in.c. dilecto.de p̄ben.q si qs iurauit ñ alienare librū.⁊ tñ alienauit tenet alienatio.lz sit piurus.Facit.c.vltima volūtas.xiij.qōne.ij.in gl.vbi tāgitur q q iurauit nō mutare testamētū si mutat tenet ꝟm:licet sit piurus:nisi in casu de q̄.s̄.§.xij. Hosti.in.c.cū marthe. de celebra.mis.tenet q nō valet secūdū testm̄. Sed Joan.an.in regula. q semel placuit.li.vj. tenet q valeat qꝛ nullo iure cauet̄ q sit nullū factuz p qđ fit ꝯ iuramentuz.qđ verū est qñ actus depēdet a mera facultate iurantis. Si autē dispositio act⁹ nō dependet a mera volūtate iurātis.puta quia interdicit̄ a lege fauore ip̄ius iurantis exēplū in muliere ⁊ minore q nō possunt alienare vel aliū ꝯctū facere sine certa solēnitate.⁊ tūc actus iurat⁹ ꝯ primū iuramētuz nō valet ipso iure.⁊ sic intellige glo.c.lz. de iureiur.li.vj. ratio qꝛ actus sine iuramēto erat ip̄o iure null⁹ obstāte ꝓhibitione legis.ratione autē iuramēti sustineri nō pōt. qꝛ iā obligauerat se deo p primū iuramētum ⁊ sic secūdū iuramentū fuit illicitū.⁊ idē dic quādo actus prohibetur ratione publice vtilitatis.⁊ iste est casus.d.c.intellecto.Dic ergo q si lex seu statutū nō resistit actui iurato q si fiat ꝯrium nō est ipso iure null⁹.secus si resistit.ita tenet Archi.in.c.si a sede de p̄ben.li.vj. Gaspar.de calde.in.c. cum contingat de iureiu.⁊ Spe. de ēp.⁊ vē.qđ no.pro cautella mulieruz q̄ timēt ne inducātur ad aliq̄ faciēda in eorū p̄iudiciū.q iurēt p̄us in manu alicuius corā testib⁹ se nolle tales alienatiōes vel renūciationes facere dūmodo qñ cōtrariū faciūt intēdant nō facer̄ ꝯ iuramētū primū.s.nō effectualiter renūciare:sed solū verbalit̄ qꝛ sic nō erūt periure in ꝯscientia eo q primū iuramētū intellexerūt effe-

ctualiter non verberaliter solum.

17 ¶ Xiij. Nõ est obligatoriũ iuramẽtũ qñ ille cui est ꝑstitũ frãgit fidẽ iurãti. sed no. ꝑm Pa. in. c. ꝑuenit el ꝑo ð iureiurã. ꝙ qñqꝫ due obligatões respiciũt se ad inuicem. puta ꝓmisi tibi equũ ꝓpter ꝙ aliꝰ ꝓmisit mihi cẽtũ. ⁊ sic si ego nõ ꝑuo ꝓmissuꝫ: nec ille tenebit̃ mihi de cẽtũ. ⁊ sic itellige illud Frãgẽti fidẽ fides frãgat̃ eidẽ. ff. ꝓ socio. l. si ꝯuenerit in fi. xxviij. q. ij. si infidelis. ff. ð inoffi. testa. l. istituta. C. de pac. l. cũ ꝓponas la. ij. ⁊ sic itelligit dictũ. c. ꝑuenit. ⁊. c. ꝯstitutꝰ de penis. idẽ dico qñ ꝯditionalit̃ ꝓmisi puta iuraui ire romã si ðderis cẽtũ si nõ das nõ teneor qꝛ ꝓmissio mea nõ purificat̃ nisi a tpe existẽtis ꝯditiõis. l. cedere diẽ. ff. de v. signi. Insti. ð v. obli. §. ex ꝯditiõali. qñqꝫ aũt obligatões nõ referũt̃ adiuicẽ sꝫ ad diuersa. Excẽplũ ꝓmisi tibi simplicit̃ cẽtũ ⁊ nõ ex hoc sꝫ simplicit̃ ꝓmisisti mihi aliqd facere. tũc lꝫ ego ñ ipleã ꝓmissũ: tñ alter tenet̃ qꝛ nõ ꝓmisisti mihi rõne ꝓmissiõis mee sꝫ simplicit̃ ⁊ de specie ad spẽm ñ fit cõpẽsatio. vt no. i. c. ij. ð deposito. hoc tenuit Cy. i. d. l. cũ ꝓponas. ⁊ sic itellige. c. nolli. xxiij. q. i. vbi dr̃ ꝙ hosti seruãda ẽ fides: nec obstat c. ꝙ deo pr̃i. xxxiij. q. v. ð voto viri ⁊ mulieris vbi lꝫ alt̃ frãgat. alt̃ tñ tenet̃ ꝑuare qꝛ ibi simplicit̃ qlibet eorũ vouit deo nõ cõditionalit̃. ⁊ ei est obligatus. Secꝰ si ꝯditionalr̃ saltẽ tacite puta qꝛ si ð hoc cogitasset ñ vouisset qꝛ sic nõ tenet̃ per ea q̃ dixi. s. Iuramentũ. iiij. in ꝑnci. ⁊ Iura. vi. §. ꝑmo in fine.

18 ¶ Sꝫ qd si ille cui iuraui nõ iplet ꝓmissũ ex necessitate aliq̃ puta qꝛ nõ pot̃. ꝛ. ꝙ nihilominꝰ ego nõ teneor ad iuramẽtũ factũ ꝑꝑ illð. qꝛ vr̃ tacite sub tali ꝯditione iurasse. ⁊ hoc tꝫ do. An. ⁊. Pa. i. c. sicut el. iij. ð iureiu. ⁊ placet lꝫ alij teneãt. hoc verꝫ solũ nõ teneri qñ ex negligẽtia alius non attendit vel ex voluntate.

¶ Utꝫ ille qui iurauerat seruire sub certa mercede soluẽda q̃libꝫ mẽse ñ potuit iplere ꝑuitiũ ꝑꝑ ðfectũ solutionis. puta qꝛ ñ potuit stare i loco. nũqd poterit agere ꝓ iteresse suo ex q̃ ꝑ eũ nõ stetit. ꝛ. Albri. i. l. ediles. ff. ð edil. edic. ꝙ sic. ꝓ hoc bonꝰ ter. i. l. si in lege. §. colonꝰ. ⁊ i. l. qui opas. ff. loca. secꝰ si nõ ipleuit ꝑuitiũ cũ posset. qꝛ nõ habebit salariũ per predictã. l. ediles. §. primo ⁊ per. l. Julianus. §. offerri. ff. de act. emp. ⁊ ven.

¶ Utrũ iurãs vl̃ ꝓm ttẽs ñ expellet̃ inqlinũ possit expellet̃ si ñ soluit pẽsionẽ. ꝛ. ꝙ sic ꝑm Pa. i. c. tua nos ð iureiurã. Facit. l. q̃ro. §. iter locatorẽ. ff. locati. vbi pꝫ ꝙ si conductor ꝑterit id ꝙ tenet̃ ex nã ꝯctus. nõ teneri ei locatorem ex ꝓmissione locationis. Idẽ dico in patre qui ꝓmisit nõ exheredare filiũ. Intelligit̃ nisi crimẽ i gratitudinis cõmiserit. l. qdã cũ filiũ ff. de v̄bo. oblig. ⁊ generaliter secũdũ Bar. i. d. §. iter locatorẽ. Hic. §. fac̃ ad oẽs ꝯctꝰ i qbus aliquid vltra citroqꝫ ꝓmittitur vt quilibꝫ nõ teneat̃ ꝑuare ꝙ ꝓmisit si ꝑ aduersã ꝑtem ñ seruat̃ id ꝑꝑ ꝙ sũt ꝓmissa. d. §. offerri. Silr̃ si vir iurauit nõ dimittere vxorẽ Intelligit̃ nisi faciat ꝯ legẽ ꝯiugij. vl̃ si ꝓmisit dotẽ pot̃ dimittere si nõ soluit: iuxta no. in. c. vestras. ð dote post diuor. rest. Item si iuraui te nõ offendere intelligit̃. nisi causã offensiõis cõmiseris. l. q seruũ. ff. de v̄bo. obli. Facit ꝙ notat̃ in. l. cũ pr̃. §. libert̃. ff. ð lega. ij. ⁊ ꝙ no. i. d. c. quẽadmodũ i gl.

¶ Xiiij. Qñ mandatum legis vl̃ sup̃ioris vl̃t ꝯriũ iuramẽto. puta iuraui tibi dare. x. Iudex ꝑcipit ne tibi dare ð

beam ex aliqua ltia cā nō teneor.c.si gnificauit.ꝺ cēsi.l.si.ff.qui satisda.co. vel ꝺ lege puta fuisti excōicat' post iu ramentū tibi factū de aliq̄ tibi dādo nō teneor nisi absoluaris. de q̄ tñ dic vt.s̄. Excōicatio.viij.§.xij. Ideo in oī iuramēto subintelligit̄. Saluo iur̄ su perioris vel alterius ꝟm Jo.an.i.d.c. quēadmodū.facit.c.veniēs eo.ti.

22 ¶ Xv. Qñ iuramētū ē in ꝑiudiciū al teri'.puta canōici iurāt ꝙ si aliqs eo rū efficiat̄ eps ꝟuabit q̄dā in ꝑiudici um ep̄alis dignitat̄. Naz talis factus eps nō tenet̄.vt i.c.sicut ē nr̄is.ꝺ iu reiu. Idē dic si cardinales iurassēt in ꝑiudiciū sedis apostolice ꝙ assūptus in papā nō teneret̄. Simil̄r cū vir iu rauit nō stare cū ꝓpria vxore. Intel lige ꝑꝑ odiū qz nō tenet̄ ⁊ etiā ꝓpter cōtinētiā. Sed tūc ad reqsitionē vxo ris tenet̄ reddere.sz nō exigere.qz il lud ē solū in ꝑiudiciū suū.vide ꝙ no. i.c.tua nos.ꝺ iureiu.i gl.hoc vr̄ tene re. Hosti. Tācre. Gof.⁊ Jo.an. Idez dic cū qs ꝓmisit tenere secretū.qa qñ ē alteri nociuū nō tenet̄ qn possit ⁊ ꝺbeat reuellare illis q pñt ꝓdesse ⁊ nō obesse.xxij.q.v.hoc vr̄. Sentit gl. in.c.ego.ꝺ iureiu. Similit̄ itelligit̄ ꝙ nō tenet̄ reuellare nisi ꝓducat̄ in te stē:qz ꝟm Jnno.in.c. q̄lit̄ ⁊ qñ el.i.ꝺ accu.tenet̄ dicere ēt si cogitasset. de hoc qñ iurauit. Fac̄.c.qz pleriqz.ꝺ of. or.li.vi. ⁊.c.cōstitutis.el primo.ꝺ te sti.⁊.c.olim.de accu. Item cum quis exigit iuramentū ab aliquo de verita te dicenda. Si talis est homo ferus.ꝺ quo presumitur versimiliter ꝙ proce det non seruato ordine iusticie. sic non tenetur reuellare ꝙ scit:etiam si posset ꝓbare.sil̄r ⁊ quāuis nō sit cru delis sz q ꝓcedet ordine debito nō dz reuellare ei q̄ nō pōt ꝓbare.ar.c. si peccauerit.ij.q.i.⁊ xx.q.vij. plerū qz.hec Rodo.illis tantū qui possunt prodesse sed nō obesse teneretur si iu rauit.ar.xxij.q.v.hoc videtur. Idem dic de eo qui iurauit nō prestare auxi liuz tali. Intelligitur.s.iniuste.ꝟz Jo. an.allegat.c.petitio.de iureiu.⁊.c.pri mum.de his q̄ fi.a maio.par.ca.⁊.c. grauez.de exces.prela.etiam si iuras set de iusto auxilio non dādo non ob ligatur:quia iuramētum nō ligat ad illicita ⁊ contra ius.d.c.quanto.eo.ti. Idem dic de illo qui positus in digni tate ⁊ alienans bona iurat nō reuo care ꝙ non tenetur.vt in.c.intellecto eo.ti.qz est in preiudicium alterius.s. dignitatis.c.cum contingat in fi.eo. ti.c.ij.de pac.li.vi. Et hoc tene etiā si non iurasset prius non alienare.licet glo.sentiat oppositum.d.c. intellecto per predicta.⁊ hoc intelligo in nota bili alienatione per quā leditur digni tas notabiliter. Secus esset in re mo dica:quia proprium est principuz do nare.c.j.de dona.⁊ in iuramēto facto a prelato de non alienando nisi cōsul to papa non debet referri ad modi cam alienationem.quia iuramentuz non extenditur ad verisimiliter non cogitata.c.veniēs.eo.sentit Fede.cō si.cciij. Jō iuramentum filiorumfa. ⁊ minorum ⁊ vxo.⁊ seruorum nō va let in preiudicium illorum qui eoruz curam hñt. ⁊ iō possunt ea irritare sicut ⁊ vota.ꝟm Nico. de li.super.c. xxx. nu. Secus in alijs: puta voto castitatis.sicut de voto. Habes.j. Vo tum.ij.

¶ Xvi. Quando iuramentum est cō 23
tra legem positiuam vel statutum.⁊ licet fuerint multe opiniones vt reci tat Pa.in.c.cū contingat.de iureiu. tamen istud mihi videtur verius dicē dū circa istꝺ. qꝺ aut lex positiua seu statutū aliqd ꝓhibet ꝓpt̄ bonos mo

res cõseruãdos ⁊ ꝯ hãc nõ valet iura
mentũ. ut in regula nõ est obligatoriũ
de regu. iu. li. vi. Exẽplũ in muliere q̃
viuente viro dedit fidẽ adultero de cõ
trahẽdo post mortẽ sui viri cũ eo non
valet. Et intelligo de bonis moribus
naturalib⁹. qꝛ sic lex ẽ indispẽsalis ⁊ in
uariabilis. v. di. in ꝑn. ⁊. viij. dis. q̃ ꝯ bo
nos. Secus in bonis morib⁹ ciuilibus
qꝛ iuramẽtũ ꝯ ipos valet. c. significãte
de pigno. vbi valet iuramẽtũ ꝯ pactũ
legis cõmissorie. Aut lex seu statutũ fũ
dat̃ sup bono publico ꝑncipalit̃. ⁊ sic
nõ tꝫ iuramẽtũ factũ ꝯ. qꝛ pact̃ vl̃ iu
ramẽtis ꝑuatoꝝ ius publicũ remitti ñ
põt. ad hoc. l. ius publicum. ff. de pac.
Aut lex seu statutũ nõ ẽ fũdatũ in bo
nis morib⁹ naturalibus. nec sup bono
publico ꝑncipalit̃. sed in odiũ aliquoꝝ
⁊ sic tenet iuramẽtũ qñ põt sine dispẽ
dio salutis ipleri. lꝫ nõ sine dispendio
rerũ tpaliũ. ut in. d. c. significante. ⁊ in
c. debitores. de iureiu. Idẽ dicẽdũ qñ
lex ꝑncipaliter ẽ fundata sup fauore ꝑ
uato lꝫ cõsequẽter ⁊ secũdario sup pu
blica vtilitate q̃ iuramentuꝫ ligat. Et
iste ẽ casus proprie. c. ii. de pac. li. vi. ⁊
hoc qñ nõ ꝯtinet aliquã turpitudinẽꝫ
ꝯ bonos mores naturales: nec ex pte
iurãtis. nec ex pte materie sup q̃ ꝑstat̃:
nec ꝯ bonũ publicũ ꝑncipaliter. Et rõ
quare teneat iuramẽtũ. in istis duob⁹
casib⁹ ẽ qꝛ iurãdo nõ peccauit qꝛ talis
lex potius ẽ ꝑuilegiatiua q̃ꝫ ꝑceptiua.
⁊ iõ eius ꝯrũ nõ est in dispẽdiũ salutis
eterne: sꝫ solũ rerũ tpaliũ. Aut si pec
cauit trãsgrediẽdo. tñ põt seruare sine
pctõ. ⁊ iõ tenet iuramentũ. c. ⁊ si xp̃s.
de iureiu. iũcto. §. illicitũ. xxij. q. iiij. se
cus aũt esset qñ est ꝯ bonos mores na
turales uel ꝯ ius publicũ ꝑncipaliter:
qꝛ sine peccato seruari non potest.

24 ¶ Utrũ talis ꝯct⁹ factus ꝯ legẽ vel sta
tutũ ꝑncipaliter fũdatũ sup fauore vel
odio ꝑuato. ita firmet̃ iuramẽto q̃ ẽt
heredes obligent̃. ꝛ. ꝑm Pa. in. d. c.
cũ cõtingat q̃ cõis opinio ẽ q̃ sic: qꝛ
iuramẽtũ ꝯfirmatoriũ validat actũ in
ualidũ ⁊ ex eo orit̃ actio. vt i aut. sacr̃a
puberꝝ. C. si aduersus vẽ. limita nisi do
lo vi uel metu sit iuramentũ extortũ.
vt in. c. ꝯtingit. eo. ti. ⁊. c. lꝫ. eo. li. vi. ⁊ i
c. ij. de pac. li. vi. ⁊ dicta aut. sacr̃a pube
rũ. secus eẽt in iuramento introducto
rio obligationis. puta iuro tibi dare cẽ
tũ nulla cã ꝑcedẽte. qꝛ iste nõ ẽ mod⁹
inducẽde obligationis nisi in liberto.
vt i. l. ut iureiurãdi in ꝑn. ff. d ope. lib.
⁊. l. fi. ff. d lib. causa. ⁊ ibi. Guil. d cu. ⁊
Bar. in. l. iusiurãdũ la. ij. ff. de iureiu. ⁊
iõ nõ ligaret heredes de iure ciuili sꝫ
de iure canonico si fuit in culpa nõ i
plendi. ⁊ iuramẽtũ erat simplex. puta
iurauit dare. x. ⁊ penituit de pctis suis
credo q̃ teneatur per id quod dixi su
pra Heres. §. v.

¶ Sed qd si in ꝑdicta. l. vl̃ statuto, fũ 25
dato sup bono ꝑuato vel odio dicat̃ ñ
valere ꝯctũ nũqd valebit si iuramẽtũ
iterpõat̃. ꝛ. q̃ sic. Facit qd no. ino. i. c.
ij. de regula. vbi dicit q̃ i istis spũalib⁹
ius naturale prefertur iuri positiuo.

¶ Quid si addat̃ statuto q̃ si ꝑuata ñ 26
fuit solẽnitas d̃bita ꝑsumit dolũ vl̃ aliã
illicitã cãm. ꝛ. q̃ si ꝯstat ꝯctũ esse verꝝ
⁊ nõ ficticiũ aut dolosũ quo ad ipsum
minorẽ ⁊ hmõi pro q̃ fit sic iuramẽtũ
ligat tã in foro aĩe vbi credit̃ ꝑ se ⁊ cõ
tra se. vt in. c. significasti. el. i. de homi.
⁊ no. in cle. i. de penis. q̃ꝫ ẽt in foro ꝯtẽ
tioso qꝛ cessat rõ statuti. Si vo fuerit
dolus vel fraus tũc si statuto suberat cã
ꝑsumẽdi dolũ. vt qꝛ cõiter in loco de
cipiebant̃ dolose minores tũc saluabit̃
opinio Bal. ⁊ Bar. ⁊ alioꝝ q̃ tenẽt iu
ramẽtũ nõ valere qꝛ nõ tollit ꝑsũptio
nẽ statuti legitime inductã. secus esset
si statuto nõ suberat causa presumẽdi

fraudē: qꝛ tunc ligat iuramentum.

27 ¶ Sed q̄ro eps statuit q̄ qlibet clericus absens reuertat̄. j. certū diez sub pena excōicatiōis: clericus de licētia epi iuerat ad studiū: ⁊ iurauerat creditori suo nō recedere añ eiꝰ solutiōz querit̄ an obliget iuramentū vel p̄ceptū p̄lati seu legis. ⁊ vr̄ q̄ iuramentū sit nullū: qꝛ ꝯ obediētiā supioris non pōt seruari sine interitu salutis. d. c. cū ꝯtingat. ⁊ c. ij. de pac. li. vj. sed Pa. i c. veniētes. de iureiur. dicit. ⁊ est dictū Jo. an. in mercurialib' in regula i malis ꝓmissis li. vj. q̄ ex q̄ cū licētia epi fuit in studio ⁊ ꝓ necessitate studij cōtraxit debitū. videt̄ se obligasse cū licentia epi: qꝛ vno ꝯcesso ꝯcedūt̄ oia sine qbꝰ illud nō hz effectū. c. p̄terea ⁊ c. prudentiā. de offi. dele. ⁊ l. ad rem mobilē. ⁊ l. ad legatū. ff. de ꝓcu. ⁊ sic nō dz recedere sz seruare iuramētū secus si sine licētia epi vl' nō ꝓ necessitate studij: sed ꝓlasciuia: qꝛ tūc iuramētū nō valet ꝯ obediētiā supioris Idē dico in pr̄e reuocante filiū q̄ p̄dicto mō iurauerat. ⁊ idē de q̄libet subdito. ⁊ facit ꝓ mercatoribꝰ q̄ ꝯ ꝓhibitionē suoꝝ dñoꝝ vadūt ad certa loca ꝓhibita ꝟm qd̄ ꝓhibere pñt. vt in l. fi. ⁊ qd̄ ibi no. ff. d̄ decre. ab'or. faci. ⁊ l. mercatores. C. de cōmer. ⁊ mer. ⁊ l. relegatoꝝ. ff. de iterdi. ⁊ re. ⁊ qd̄ ibi no. quia nō ꝓterūt se obligare ad ibi standum: nisi superiores tacite vel expresse consentiant.

28 ¶ Xvij. Non obligat iuramentū qñ iuramentū ponit̄ sup cōtractu simulato. sed distingue ꝟm Pa. in. d. c. cū ꝯtingat. q̄ aut simulatio est de ꝯsensu vtriusqꝫ ptis: tā sup ꝯtractu q̄ꝫ sup iuramēto: ⁊ tūc si ex iusta cā: puta iusto timore: vel qꝛ indigebat mutuo cōcepit pignus in forma venditiōis vt creditor lucraret̄ fructus: ⁊ sic nō obligat iuramētū: qꝛ defuit ꝯsensus: ⁊ fuit iusta cā simulādi ad hoc. c. j. qd̄ metꝰ cā. ⁊ l. fi. C. d̄ nō nu. pe. Si v̄o ex iniusta cā fit: puta cā fraudandi gabellas vel aliter ad deceptionē ꝓximi simulauit vnū ꝯtractū esse aliū: ⁊ iurauit singula ꝯtenta i instrumēto vera: tūc eo ipso est ꝑiurus: qꝛ simulatio intentōis ex iniusta cā nō excusat. vt no. in. c. interrogasti. xxvij. di. sicut ille qui prece vel precio deposuit falsū. c. j. d̄ cri. fal. ⁊ volens ꝯtrauenire nō debet audiri: sed si iurasset solū nō cōtrauenire illi ꝯtractui quē simulabat in deceptionē ꝓximi: lz grauiter peccauerit iurādo in dānū ꝓximi: tñ nō obligat̄: qꝛ defuit cōsensus: vñ respectu dei nō exigit̄ absolutio a iuramēto. ar. c. tua. de spon. sed in foro ꝯtētioso cōpellit̄ obseruare: nec audit̄ volēs allegare turpitudinē suā: ⁊ hoc verum inquātū est solū in preiudiciū suū ⁊ nō iminet ꝑiculū aie. Aut simulatio soluz erat sup ꝯtractu ex parte vtriusqꝫ: sed iuramētū interuernit ne agat ꝯtra tacite vel expresse: ⁊ hoc ne cōtractus feneraticius detegeret̄. Exemplū pignorauit res qs ⁊ tñ simulauit vendere vt mutuans faciat fructus suos iurauit non detegere pignoraticiū contractū: sed ꝟuare: ⁊ tūc iuramētū obligat: ⁊ perinde est ac si iurasset soluere vsuras. Facit qd̄ no. Ly. in. l. si ex cautione. C. de ñ nu. pe. vbi ꝯcludit q̄ iurās ñ opponere exceptionē de nō nu. pe. obligat̄: lz simplex renūciatio nō valeret In foro tñ aie si nō habuit intētionē obligandi se nō tenet̄: vt dixi. s̄. Aut simulatio est de vno cōtractu ad aliū ꝯtractū q̄ nō pōt seruari sine pctō vt ꝯtractus simoniacus: lz cōcipiat̄ sub alio cōtractu: qꝛ tunc iurans scienter peccat mortaliter: ⁊ tenet̄ nō seruare xxij. q. iiij. per totū. Aut simulatio fuit

ex pte iurantis tm̄ super cōtractu so
lum ab eo simulato. vt qꝛ aliud gere/
bat in corde: aliud in verbis: vl' vsus
est verbis duplicibus callide iurando
ꝛ tunc ſm Pa. in. d. c. cū cūtingat. in
telligitur secundum intentionē reci/
pientis. ꝛ sic deus videtur recipere.
xxij. q. v. quacunqꝫ. ꝛ. §. ex his oibus
ꝛ sic ligat iuramentum secūdū disti/
ctionē de q̄. s̄. Iuramentū. iiij. in p̄n.
29 ¶ Sed quod remedium erit qñ iu
ramentum iteruenit ne in ꝯctu simu
lato vsure petantur ex q̄ iurauit non
agere ꝯ tacite vel expresse. ꝛ. q ad v̄
ba iuramenti est recurrēdū q si ver/
ba excludunt actū ꝛ exceptionem ta
cite vel expresse tunc denunciet eccle
sie q̄ poterit eū absoluere. d. c. quēad
modū q si iurauit nō denūciare nō
valet iuramentū vt dictū est. intelligo
qñ pricipaliter facit ex zelo salutis p
ximi: lꝫ secundario pp suam vtilitatē
qꝛ si principalit faceret propter suam
vtilitatē nō credo tutus sit in consciē
tia ex q̄ iurauit nō denūciare: ꝛ sic in
telligo ꝛ limito. c. p̄mū. ꝛ. c. d̄bitores
de iureiurando.
30 ¶ Decioctauo nō obligat iuramē/
tū rōne ipossibilitatis vl' necessitatis
aut magne difficultatis post veniētis
Nā de ipossibilitate dr̄. impossibiliuꝫ
nulla est obligatio. ff. de reg. iur. de ne
cessitate ꝛ magna difficultate dicunt
doc. in. c. querelā. de iureiur. ꝛ in. c. bre
ui. eo. q excusat a piurio. ratio qꝛ de⁹
respicit animū non manū. xiiij. q. v. si
quid inuenisti. ꝛ facit. l. fi. ff. qui satisd.
cogū. vñ dicit Inno. in. c. venerabilē.
de elec. q vrgente necessitate pōt qs
ppria auctoritate frangere iuramētū
si nō pōt haberi superior a quo peta/
tur absolutio. xi. q. iij. antecessor.
31 ¶ Sed quid si tpe iuramenti crede/
bat se nō posse implere vel nō habe/
bat pbabilē cāꝫ credendi q posset fa
cere. ꝛ. Host. q peccauit mortalit iu/
rando: qꝛ defuit in primo veritas. in
scdo iudiciū. ꝛ sic est periurus. secus
si pbabiliter credidit posse facere.
¶ Xix. Nō est obligatoriū iuramētū 32
qñ qs nō habuit animū obligandi se
cū iurauit: puta qs ex dolo iductus iu/
rauit q oino nō iurasset nisi dolus fuis
set: etiā si dolus venit re ipa: qꝛ nō tꝫ.
facit. l. tres frēs. ff. de pac. ꝛ. l. si soror.
C. de colla. ꝛ Fede. ꝯsi. cxcv. vbi deter
minat filiā minorē seductā a fratribus
q̄ renūciauit bonis paternis: credens
qd̄ nō valeāt mlto plus q̄ꝫ dos sua. q
nō valet: qñ mlto plus valēt: qꝛ vbi do
lus est ibi excludit volūtas. l. j. ff. de do
lo. tenet scūs Bona. vbi. s̄. q. iij. ar. j.
q vniuersalit nō obligat iuramētū si
animū obligādi nō habuit: dꝫ tñ indē
nitati pximi satisfacere si dolose dece/
pit eū ſm Rica. eadē di. ar. j. q. ij. ꝛ an
peccet mortalit iurādo. dic vt. s̄. §. ix.
facit. c. veniēs eo. ꝛ. c. qntauallis. ibidē.
¶ Xx. Nō obligat qñ iuramētū cō/ 33
mutat in meli⁹ vt in. c. puenit. el. ij. d̄
iureiur. sꝫ hoc hēt duas limitatōes. p̄
mā q hoc est verū qñ vtrūqꝫ nō pōt
ipleri ſm dñm ant. in. d. c. puenit. Nā
tūc qñ iuratū est ipeditiuū vel turbati
uū maioris boni lꝫ sit tutū hr̄e lniaꝫ
a superiore tamē nō est necessaria: qꝛ
potest ꝯuenire iuramēto. allat. c. cō/
missuꝫ. de spō. ꝛ. c. lꝫ de regula. alle/
go. c. scripture de voto. vbi hoc tenet
Inno. aperte facit gl. in. c. monachū
xx. q. iiij. ꝛ. xxxiij. q. v. noluit. secus es/
set si bonū iuratū nō esset impeditiuū
maioris boni. sed vtrūqꝫ posset fieri
qꝛ sine auctoritate supioris nō possꝫ
ꝯuenire iuramēto lꝫ eps posset dispē
sare vt ꝯueniat rōne maioris bōi ſꝫ
Inno. in. c. debitores eo. titu. similiter
dic si esset dubium an esset maius

bonum necessario requiri dispensa-
tionē epi.ar.c.i.de voto.Sa; limitatio
est q̄ v̄a est dicta regula qñ iuramē-
tū nō ꝯcernit ꝓpriā vtilitatē alicui⁹.
q̄ si cōcerneret nō esset v̄a ēt si vnū
sit totalr̄ ipeditiuū alteri⁹ nec ꝓdest i
hoc auctoritas supioris.Facit q̄ no.i
c.q̄to.e.ti.⁊ in.c.cū int.p. de renū.⁊
Jo.an.in mercurialib⁹ i regula i ma
lis d̄ reg.iur.li.vi.Nā d̄bitor q̄ iura-
uit vnā rē dare nō pōt dare meliorē
aliā,p illa inuito creditore.l.ij.§.i.ff.si
cer.pe.⁊ insti.q.mo.tol. oblig.in p̄n.
nisi velit in ꝓpriā religiōis obseruā-
tiā ꝯmutare ⁊ vnū ē impeditiuū alte-
rius.⁊ hoc placet fauore religionis ⁊
etiā sequitur pa.i.d.c. peruenit.

34 ¶ Xxi. Non obligat iuramētum ſm
aliq̄s qñ id qd̄ iurat̄ consistit in facto
vt teneat̄ p̄cise ad factū.rō q̄ ſm ali-
quos de iure ciuili obligat⁹ ad factū
sufficit si soluat interesse.vt in.l.stipu-
lationes nō diuidunt̄.ff.de ver.obli.⁊
in.l.si q̄s ab alio.in fi.ff.de re iudi. q̄
ſm cōit̄ doc.tenet̄ vel ad factū vel ad
interesse ⁊ nō p̄cise ad factum.vt no.
Bar.in.d.l.stipulatiōes. sed ego dico
ꝯriū.s.q̄ p̄cise teneat̄ ad factū de iure
diuino ⁊ canōico.⁊ hoc itellige si pōt
impleri: ⁊ ñ sit ꝯ bonos mores ⁊ ali-
qd̄ p̄dictoꝝ in q̄ nō obligat iuramētū
⁊ ꝓbat̄ hoc p.c.primū.⁊.c.q̄lit.d̄ pac.
⁊.c.iuramēti.xxij.q.v.Facit.c.lꝫ d̄ vo
to.⁊.c.ex lr̄is.ij.de spon.⁊.c.nouit.de
iudi.⁊ dictū.c.si xp̄s.⁊ hoc vr̄ sensisse
Bar.vbi.s̄.q̄ vult q̄ vbi obligatio de
scendit a lege cōpellit̄ q̄s p̄cise ad fa-
ctū.ar.in.l.q̄ liberos.ff.d̄ ritu nup. cū
silib⁹.Jdē dicit si a testatore: nisi idu-
cat̄ spēs seruitutis p̄sone.vt in.l.ticio.
§.ticio.⁊.ff.d̄ ꝯdi.⁊ demō.hec regula
esset vera qñ q̄s ꝓmisit factū alienū:
q̄ nō tenet̄ nisi facere quātū in ep̄o ē
bona fide.de spon.ex lr̄is. nec obstat
qd̄ dictū est.s̄. Juramentū.iiij.§.j. q̄
ibi nō tenebat̄ p̄cise stare sententie:
sed vel parere vl̄ p̄estare penā: ⁊ hoc
etiā nō haberet locū qñ ꝓmittēs pre
cise intendebat se obligare ad pendū
sententie.vel pōt dici q̄ verū est q̄ suf
ficit p̄estare iteresse sine periurio qñ
factū esset inutile parti si p̄staret̄: vel ē
factū impossibile: q̄ tūc nō obligaret
iuramentū sup tali facto p̄estitum.

¶ Xxij. Nō obligat qñ q̄s iurauit ser 35
uare qd̄ nō est.puta iurauit seruare sta
tuta.intelligit̄ de factis.⁊ si addidit q̄
p idem iuramentū p̄estitū obseruabit
etiā que fient non obligat̄ ad illa que
fient rōne iuramenti: ita q̄ sit piurus
sed bñ rōne ꝓmissionis oblgabit̄. vt
in.c.clericus.eo.ti.sꝫ iste casus nō est
rōne eius qd̄ nō est.sed q̄ seruare fu
tura nō iurauit: sed ꝓmisit solū p iu-
ramentū prius p̄estitū nō tñ tunc fa-
ctum: ⁊ ideo si iuraret seruare etiā fa-
cienda teneret̄: aliter esset periurus.

¶ Xxiij. Nō obligat iuramentū p̄esti 36
tum circa ea q̄ subdunt̄ ptāti alterius
puta vxor que iurauit peregrinationē
vel abstinentiā: silr̄ seruus: monach⁹
⁊ hmōi.⁊ iō nō possūt implere cū eis
ꝯdicit̄ a viro: dño: vel abbate.⁊ d̄ hoc
dic vt.j. Votū.ij.fac̄ qd̄.s̄.dixi.§.xxij.

¶ Xxiiij. Non obligat iuramētū qñ 37
aīo euadendi solum quis aliqd iurat.
qd̄ metus cā perlatū.xxxj.q.ij.Lotha
rius.in fi.vñ q̄ iurauit redire ad carce
res.si carcer est iniuriosus nō tenet̄ re
dire.qd̄ metus cā.c.j.secus esset si nō
esset iniuriosus: q̄ tenet̄ etiā si imine-
ret periculū mortis: ſm glo.in Cle.pa
storalis.d̄ re iudi.⁊ Bar.in.l.relegati.
ff.de penis.Et ideo istud est veruꝫ qñ
vult euadere illud qd̄ indebite sustinet
⁊ sic vt euadat iurat nō intēdes se ob-
ligare.sec⁹ eēt si intēdebat se obligare
qñ iurauit: q̄ tūc dic vt.s̄.§.ix.

38 ¶ Xxv. Nō obligat iuramētū qñ iu
ramētū est ꝯditiōale vel ꝓpter cāz qꝛ
nisi ꝯditio extet vl' cā nō obligat de
ꝯdi. appo. c. veꝝ. de iureiurā. c. ꝑuenit
el. ij. ⁊ hoc itellige qñ tota obligatio
ponebat in ꝯditiōis euētū. vel ꝓpter
cāz: alias teneret. vñ iurās ire ad san
ctū Jacobū vt fratrē suū videat ⁊ pec
cata sua r̄dimat. lz frat' suꝰ ꝺcesserit te
net nihilominꝰ ire ꝓpter aliaz cām.
39 ¶ Xxvi. Nō obligat qñ singulares
firmāt statuta collegij cū iuramēto di
ctis statutis sb̄latis ꝑ ipam vniuersi
tatē. vt dicit Jo. an. i. c. i. de his q̄ fi. a
ma. par. capi. qꝛ nō obligat nisi rema
nētibꝰ statutꝫ. vñ eis sb̄latis ꝑ vniuer
sitatē tollit iuramēti vinculū: q̄si iura
mētū liget singulos vbi singulares ꝯ
ueniūt: secus si ꝯueniūt collegialiter
tollēdo statutū. pa. vero i. c. dilecto ꝺ
p̄bē. distiguit ⁊ bñ ꝙ aut singulares
de collegio iurāt vt singulares. ⁊ sic ē
vera opio Jo. an. Exēplū statuto ca
uet ꝙ nullꝰ det vocē nō matriculatꝰ
Jurauerūt singuli ſ̄uare statutū. Si
milit ꝙ nullꝰ vadat ꝺ nocte statuūt:
iurāt ſ̄uare statutū certe qꝛ hoc ꝯcer
nit obseruātiā singuloꝝ. iō si collegiū
tollat statutū nō peccabūt ꝯuenien
tes qꝛ iuramētū erat statuto accesso
riū ⁊ remoto p̄ncipali remouet ⁊ ac
cessoriū. Si vo iuramētū astrigit eos
ad obseruātiā vt collegialit sic sine ꝑ
iurio nō possūt ꝯuenire ēt collegialit
cā rationabili nō ib̄sistēte. exēplū vt i
d. c. dilecto. Nā canonici iurātes vt
ēt collegialr nō recipiāt qꝛ nō ē dubi
um ꝙ vt singli nō possūt eligere ca
nonicos. Paulꝰ vo in cle. i. ꝺ regu
la dicit si iurāt statutū seruar ꝙ si col
legialr ꝯueniūt nō sūt ꝑiuri: qꝛ tollūt
statutū ⁊ ꝑ ꝯsequēs iuramētū. Si vo
iurāt ſ̄uare ꝯtēta i statutꝫ spālr puta ñ
ibo ꝺ nocte ⁊ hmōi nō hito respectu
ad statutū sic sūt ꝑiuri si ꝯueniūt q̄li
tercūq̄. Aduerte tñ ꝙ in casu in q̄ ñ
possūt ꝯuenire collegialr dz intelligi
nisi per cāz ꝯcernētē fauorē publicū
qꝛ sic possēt ꝯuenire nō obstāte iura
mēto qꝛ istꝺ itelligit exceptū vt not.
pa. in. d. c. dilecto ⁊ ſ̄z predicta itelli
ge glo. in. c. in his. xi. di.
¶ Utrū successores in aliq̄ collegio 40
vel vniuersitate in q̄ predecessores fe
cerāt statuta ⁊ iurauerāt ea seruare te
neant sub pena ꝑiurij talia statuta ser
uare. R. ꝙ nō. qꝛ obligatio iuramēti ē
ꝑsonalis ex ꝑte iurantis: nec extendit
ad successores q̄tū ad ꝑiuriū: lz tene
ant ipsū seruare. de solu. c. j. de vsuris
c. tua. de iureiur. c. veritatis. sed ex ꝑte
eius cui iurat trāsgredit ꝑsonā: vñ ꝓ
mittēs obedientiā prelato ⁊ successori
bus eius nō tenet iterū ꝓmittere suc
cessori: qꝛ ē ei obligatꝰ sic antecessori
cui ꝓmisit. Fallit i libto q tenet ⁊ dz
professionē facere infra ānū nouo pa
trono. xij. q. ij. longinquitate. ⁊. c. sepe
fit. no. Jnno. ⁊ Ber. in. d. c. veritatis.
¶ Xxvij. Qñ qs iurat incaute ⁊ 41
hoc ꝑꝑ aliquā necessitatē iplere non
pōt. xxv. di. §. als ea demū. exēplū po
ne de mr̄e que iurauit filiū ꝺberare
⁊ hmōi mima qꝛ vr̄ veniale tale ꝑiu
riū ꝓmissoriū qꝛ nō vr̄ deus accepta
re cum maiori obligatiōe q̄ natura
eorum importet vt ibi pz.
¶ Utꝝ in ꝺpēdētibꝰ ab aio alicuiꝰ vl' 42
cōscia sit stañ eiꝰ iuramēto. R. Pa. i
c. vidua ꝺ regula ꝙ sic vt ex̄ ꝺ sē. ex
co. c. si vo. el. ij. ꝺ homi. significasti. ⁊
c. vidua p̄dcō ꝙ vr̄ cōtrariū. qꝛ intel
ligitur quādo certa presumptio extrī
seca cōiecturat aium qꝛ tūc nō statur
in preiudicio alterius. als sic.

Iuramentuz. vj.
quo ad absolutionē qs pōt ab

soluere a iuramẽto licito tã ex pte iurã
tis q̃ recipientis. ℞. Pa. in. c. quanto
de iureiur. Aut iuramẽtũ fuit p̃stitũ in
mã spectãte p̃ncipalit̃ ad papã: vtputa
cũ canonici iurauerũt nõ recipe vltra
talẽ numerũ aliquẽ in canonicũ ⁊ hu
iusmodi: ⁊ sic papa põt ẽt sine cã ab-
soluere: q̃ in tali iuramẽto itelligit̃ ex
cepta auctoritas pape. vt i. c. veniẽtes
eo. ti. Et hoc voluit Host. i. d. c. quãto.
Aut fuit p̃stitũ in alia mã: ⁊ tũc aut est
ad honorẽ dei p̃ncipalit̃. ⁊ sic sine cã
nullus põt absoluere nisi sol⁹ deus. et
sic intellige Jo. an. post Vin. in. c. ij. de
spon. Mã papa nõ põt remittere sine
cã obligatiõ3 deo q̃sitã. ij. q. iiij. si ma
net. xxiij. q. iiij. si is qui. Ex q̃ infert̃ q̃
sicut papa nõ põt aliũ absoluere i hoc
casu: sic multomin⁹ seipsũ. c. fi. de isti.
⁊ c. p vr̃as. de iurepa. Aut subest iusta
cã sic tã papa põt q̃ eps: ⁊ q̃ eps pos
sit. no. Jnno. in. c. debitores. d̃ iureiu.
Et iõ subsistente iusta cã poterit epus
cõmutare ⁊ interp̃tari s̃m. d. Anto. i
d. c. quãto. ⁊ Spec. in ti. de legato. qñ
s. dubitat̃ de ei⁹ validitate ⁊ alijs du-
bijs. ⁊ ẽt absoluere s̃m Jnno. quẽ seq
tur Pa. in. c. cũ ꝯtingat. eo. ti. sed est
differẽtia inter papã ⁊ epm. q̃ eps nõ
p̃t nisi respectu sue diocesis. papa v̄o
respectu toti⁹ orbis vel respectu ma-
gnarũ p̃sonarũ aut magni dubij ẽ re
quirẽdus: ⁊ sic põt intelligi. c. vene-
rabilẽ. de elec. ar. c. si v̄o cũ silib⁹. e. ti.
Alius aũt citra epm. vl' q nõ h3 epa-
lẽ iurisditionẽ nõ põt absoluere in iu-
ramento sicut nec in voto dispensare
vt no. in. c. j. de voto. Sed q̃ ẽ cã legi-
tima absoluẽdi a iuramẽto p̃stito i mã
spectante ad honorẽ dei. ℞. q̃ ꝓpter
scandalũ euitandũ. vt no. in glo. in. d.
c. quãto. ⁊ Jnno. i. d. c. venerabilẽ. vel
maior vtilitas. vt no. Jnno. in. d. c. de-
bitores. ⁊ est tex. in. c. p̃uenit. el. ij. eo.
vel subest alia iusta cã. de q̃bus. xv. q.
vj. nos scõ ꝛ. ⁊. c. auctoritatẽ. Et credo
q̃ hoc sit relinquẽdũ arbitrio ipsorũ:
vt ex p̃dictis colligant quõ in alijs de
beãt iudicare. Si v̄o materia in q̃ est
p̃stitũ nõ ꝑtinet ad papã nec ad hono
rem dei. Sed cõmodũ hoĩs: sic papa
põt ex cã absoluere: vt in. c. quãto. de
iureiur. ⁊ in. c. ij. de voto. al's nõ: respe
ctu laicoꝝ sibi in tp̃alib⁹ nõ subditoꝝ
vt in Cle. pastoral'. de re iudi. ⁊ qd̃ no.
in. c. q̃ in eccliaꝝ. de ꝯsti. ⁊ in. l. fi. C. si
ꝯ ius vel vti. pu. Facit qd̃ no. j. Obe-
dientia. §. ij. Silr̃ dic q̃ potest eps ex
cã legitima absoluere a iuramẽto lici
to. ⁊ dr̃ cã legitima qñ inest turpitudo
ex pte recipientis. vñ dicit Pa. in. c.
j. de iureiu. q̃ si notorie ꝯstat de turpi
receptiõe potit eps absq̃ hoc q̃ citet
vl' cogat suscipiẽtẽ relaxar̃ ⁊ absoluer̃
puta cogat cũ q̃s ex metu exegit iura
mẽtũ sup eo: de quo alias etiã de iure
tenet̃ vt exemplificat. Idẽ Pa. in. c.
ad nr̃am. el. iij. eo. ti. q̃ iniuria sibi ir-
rogat̃ illa qñ cũ iuramẽto ad iuris ob
seruãtiã p metũ: ⁊ iõ ꝓpter piculũ p-
iurij põt petere absolutionẽ: ⁊ sic ex-
tende. c. si v̄o. eo. ti.

¶ Utrũ in oĩb⁹ p̃dictis in q̃bus dixi
iuramẽtũ nõ obligare possit q̃s ꝓpria
auctoritate ꝯtrauẽire. ℞. vt colligo ex
Jnno. in. c. cũ q̃dã. de iureiur. q̃ qñ ẽ
dubiũ an sit obligatoriũ: tũc nemo p̃
ter auctoritatẽ supioris põt ꝯuenire:
nec iudex secularis in casu in quo est
dubiũ inter doc. an sit obligatoriũ vel
ne põt se itromittere sed remittere ad
iudicẽ eccliasticũ. Ita no. Pa. in. d. c.
cũ ꝯtingat. Qñ v̄o nõ est dubiũ de iu
ramẽti obligatiõe tunc si põt seruari
absq̃ dispendio salutis d3 absolutio
peti ꝓpter reuerẽtiã sacr̃i. Si v̄o sit i
dispẽdiũ salutis: tũc põt hõ ꝓpria au
ctoritate ꝯuenir̃. Et no. hic q̃ i dispẽ-

diū salutis dr̄ omne illud qd̄ caritati
dei derogat: vel eius pfectiōi: vel di-
sponētibus ad eā. Uidet̄ tñ Pa. i. c.
cū qdā. de iureiur. tenere nō cē neces
sariā absolutionē supioris etiā qñ pōt
seruari sine interitu salutis. nisi solum
ne notet̄ ꝺ trāsgressiōe iuramēti. hoc
est dicere pp scandalū. ⁊ sic credo qñ
s. ē clar̄ ꝙ ñ obliget iuramētū. qd̄ no.
2 ¶ Utrū iuramētū qd̄ cōcernit fauorē
iurātiū tm̄ sit remissibile ꝑ eos q iura
rūt. ℟. Jo. An. in. c. ij. de spō. ⁊ Jo. de
ligna. in cle. i. de vsuris. ꝙ sic. ⁊ facit
d. c. ij. Secus si ꝯcerneret cultū dei.
vel religionē vel pietatē. puta iurarūt
duo sibi inuicē ꝙ religionē intrabūt
ꝙ dicēt duo psalteria. vl̄ ꝙ lucro eoꝝ
dabūt certā partē paupibus ⁊ hmōi.
qꝛ nō possūt sibi remittere. Similiter
nō possūt si sibi iurarūt id ad qd̄ tene
bant̄. puta ꝙ nō faciēt furtū ꝙ mer-
catores nō falsificabūt merces ⁊ hu-
iusmodi. Similiter ēt ñ possūt remit
tere qñ iurāt sup aliquo faciēdo vel ñ
faciēdo qd̄ nō ꝑtinet ad euꝫ cui iurat̄
sed simpliciter. puta iuro tibi ꝙ nō ne
gociabor. vel nō faciā talē artem si tñ
tale iuramētū respiceret incōmoduꝫ
alterius. puta cōitatis vel aliorū nō
valeret. vt dictū ē. Silr̄ ñ teneret̄ qñ
iurādo de aliq̄ faciēdo vel nō faciēdo
ītēdebat si ille cui iurabat silr̄ faceret.
qꝛ sic si ille nō seruat nec iste tenet̄. Fa
cit qd̄ no. Ho. Inno. ⁊ Ber. i. c. pue-
nit. el. ij. ⁊ facit. c. sicut. el. iij. ꝺ iureiur.
3 ¶ Utrū vniuersitas q̄ iurat aliqd ser
uare vel facere vel nō facere teneat̄
qñ maior pars facit ꝯ. ℟. Rodo. ꝙ si
qñ iurarūt hēbant aliquā cōditioneꝫ
in mēte ꝟm illaꝫ dñt seruare. puta si
alij oēs vel maior pars seruabit ⁊ ego
Si v̄o nullā cōditionē hēbat. sꝫ du-
bitat̄ an fuerit simplex. vel sub aliqua
cōditione. tūc si iuramētū specret tm̄
ad cōmodū iurātium ⁊ medietas vel
maior pars seruat ⁊ hoc vergat in dā
nū seruātiū ⁊ lucrū nō seruātiū beni
gne interp̄tandū ē ꝙ aliquib⁹ nō ser
uātibus alij nō tenent̄ seruare. Si v̄o
nullū incōmodū patiūt̄ seruātes nō
est tutū ꝯuenire sed denūciet̄ prelato
vt vel cogat seruare vel sibi inuicē re
mittere. Si v̄o cōcerneret cōmodū
aliorū a iurātib⁹ nō posset nec sibi re-
mittere nec aliis nō seruātibus nō ser
uare sine ꝑiurio si simpliciter iuraret.
Et si dubitāt an simpliciter iuraret vl̄
sub cōditione dimittāt incertū. s. non
seruando ⁊ seruent quod est certum.
¶ Utrū licite quis possit petere abso
lutionē a iuramēto in casibus vbi tꝫ.
℟. ꝟm Pa. in. c. cū contingat. eo. ti. ꝙ
aut iuramētū cōtinet turpitudinē ex ꝑ
te suscipiētis. ⁊ maxime cōcurrēte ma
teria turpi sup qua prestatur. sꝫ ex par
te iurātis nullū īminet peccatū. sic pōt
peti absolutio nō obstāte ꝯditione ad
uersarij. Casus est i. d. c. debitores ex
quo pꝫ ꝙ filiusfa. q cū iuramēto renū
ciauit macedoniano. pōt petere abso
lutionē in terris. vbi cōiter hodie filij
nō inducūtur ad tātū malū. ⁊ hoc est
tutius ꝟm do. An. in. d. c. cū cōtingat
⁊ placet Pa. Quis posset de subtilita
te iuris dici ꝙ nō tꝫ iuramētū si bene
pōderet̄. l. i. ff. ad macedo. qꝛ emana
uit ad cōpescēdū libidinē peccātiū. ⁊
sic pp bonū publicū corporis ⁊ anie
ꝯ qd̄ iurumētū nullū ē. c. si diligēti. de
foro cōpetēti. ⁊. c. cōtingit. el p̄mo. ꝺ
sen. exco. Itē qꝛ iuramētū nō solū est
nullū qñ ꝯtinet i se pctm̄. sꝫ ēt qñ pōt
p̄bere occasionē peccādi. c. cū ab oī
de vita ⁊ ho. cle. ⁊. c. nā cōcupiam. de
consti. ⁊. c. sicut ex litteris. de iureiur.
Aut iuramētū nullā turpitudinē aliaꝫ
hꝫ nisi qꝛ est contra legem p̄stitū. ⁊ i
hoc distigue. Aut ei sex resistit pp fauo
rē reipublice p̄ncipalr̄ ⁊ nō est neces-
saria absolutio qꝛ iuramētū nō valuit

dicto.c.si obligẽti. Aut resistit ꝓncipaliter pp fauorẽ iurãtis. l3 sec ũdario in fauorẽ pblicũ vt in niuliere minore. z huiusmõi. z tũc si pót ꝑuari sine dispendio salutis: absolutio nõ pót peti c.si vo. cũ silib⁹. eo.tit.qõ intellige verũ qñ sine dolo. vi. vel metu sed sponte z sciẽter est iuratũ. Si vero iuramẽtũ fit in ẽctu z dãꝓ enormis lesio. licet iurauerit nõ ꝓuenire. tñ poterit absolutionẽ petere. qz ꝓsumit dolus. l. oẽs §. luti⁹. ff. de pi. q i frau. cre. l. q testiuꝫ ff. de pba. z nihil iteresse vtrũ iterueniat dol⁹ a ꝓposito vl re ipa. l. si qs cuꝫ alt⁹. ff. de v. ob. Et vba iuramẽti dñt i telligi ciuili mõ. s. qz nõ ꝓueniat nulla róne vl eã except ꝗuib⁹ lesionib⁹. ar. l. credito. z. §. luti⁹. ff. mãda. Intellige nisi sciẽt iurasset qz cessat dol⁹ z re ipa z ex ꝓposito. Et iõ ñ poterit. Sic ẽt si nõ itellexit enormẽ lesionẽ l3 dixerit ñ ꝓuenit neqꝫ magne nꝫ parue vt ponũt nõnulli ñ ꝓpea. phibẽt qn⁹ possit peti absolutiõꝫ. ꝺ hoc vid. s. arbit. §. x.

IUrisditio ꝑꝫ Elꝫ. dr a ditiõe qõ ẽ ptãs z iuris q̃ iusta z ltima ptãs

¶ Jurisditio sine cohertiõe nõ vꝫ de offõ dle. c. pastoral⁹. vñ dicit tex. i. l. si. ff. de offõ. ei⁹ cui iur. ma. Jurisditio sine modica cohertiõe nlla ẽ iurisditio

2 ¶ Jurisditiõe cõmissa oia sine qbus explicari nõ posset itelligunt cõmissa similiter. ff. de iu. om. iu. l. ij.

IUsẽ ars boni z eq. ff. ꝺ iustitia. z iur. l. i. ius ꝓtat ñ pót nisi sit aliqs iurispit⁹ p quẽ possit q̃tidie in meli⁹ pduci. ff. ꝺ orgi. iur. l. necessariũ. ius diuidit i ius nale gentiũ. ciuile. z publicũ. de hoc vide. dj. i. p totũ. z. ff. ꝺ iustitia z iure p totũ. Vꝫ fcta ꝫ ius valeat vid. j. lex. §. xviij.

IUspatronat⁹ est ius honorificum. onerosum z vtile alicui cõpetẽs i ecclia. p eo qꝺ dicessanꝫ ꝑsẽs eã ꝓstruxit fundauit vl dotauit ipe vl is a q̃ cãꝫ hñt ꝑꝫ io. an. xpa. i gẽica ꝺ iur⁹ patro. z dr honorificũ qz hꝫ honorẽ pñtãdi rectorẽ qz sine ei⁹ pñtatiõe si cẽs vl ali⁹ plat⁹ istituit ipo iure ẽ nulla. p. c. decernim⁹. xvj. q. vij. tꝫ io. an. i. c. ij. de offõ vic. li. vj. nisi qñ ꝓn⁹ fuisset negligẽs i pñtãdo. qz ela pso tpe bñ istituit. papa vo bñ posset si ne pñtatiõe ꝓn⁹: z silr legat⁹ ꝺ latẽ si ꝓn⁹ sit eccliastic⁹ ñ tñ possꝫ pdicẽs legat⁹ si eẽt sclaris. vide gl. i cle. p lras ꝺ pbẽ. z iste cãus. c. cũ dilect⁹. de iure pro. onerosuꝫ dr qz ꝓn⁹ teneꝫ desẽdere ecclias ne bona idebite dilapidẽt. xvj. q. vij. filijs. vñ pñtat⁹ teneꝫ rddere rónẽ ꝺ administratiõe ꝓ ono. i tellige si ꝓn⁹ ẽ eccliastic⁹ ñ secularis. vt no. i. c. cũ z plãtare de ꝓui. z pa. i c. ex lris. z. c. cũ pp. eo. ti. nõ tñ valde stricte dicẽdo qd expẽdat q̃tidie sꝫ ingẽe. Jta no. pa. i. c. ex lris de iur ꝓo. vtile dr ẽt qz si veniret ad inopiaꝫ tñr ecclia ex reditib⁹ vltra necia ꝛmanẽti bus alimẽtare ꝓnũ pigui⁹ q̃ꝫ alios paupes. c. gẽq̃ꝫ el. ij. ea. cã. z. q. z. c. nobis in fi. de iure patro. et no. qꝺ ius ꝓnat⁹ hñs: aliqñ dr ꝓnus aliqñ aduocatus z vicedñs custos guardiã hñs ei⁹ frequẽtatiõis vl ꝓcessiõis ꝑꝫ host. c. ꝓterea eo. ti. z i. c. i singulis i fi. ꝺ sta. mo. z iõ supponit ꝓ eodem.

¶ Quib⁹ mõis acgrit ius ꝓnat⁹. ꝛ q ex trib⁹. ¶ Primũ qz fũdauit ecclias. i. fũdũ ad edificandꝫ dedit. d. c. nobis z. c. abbatẽ. xviij. q. ij.

¶ Scõm est ex ꝓstõe ecclie. c. monasteriuꝫ. xvj. q. vij. z hoc itellige si facit de consensu epi cum alio modo ecclesia fieri nõ debeat. de consec. distin. j. Nemo. ꝺ iure pro. qñ. z. c. nobis fuit xvj. q. vij. filijs.

3 ¶ Sed qd si ad refectionē dedit. ℞. ꝙ nō acqrit iuspatro. ſm Lau. ar. ff. ne qd in loco pub. l. ij. §. vicinales. qđ verū est qñ nō est oino destructa. Secus si fūdit⁹ erat destructa: ⁊ de ꝯsensu repauit: qꝛ ꝑinde est ac si de nouo fecisset. de iude. ꝯsuluit. ⁊ i aut. vt nullus fab. oratorij. dom. §. j. sed ꝑmus q hedificauerat amittit iuspatro. si ñ dederat fundū. vel ſm glo. in. c. qm̄. eo. dotē ēt si de eadē materia sit repata.

4 ¶ Tertiū ē ex dotatiōe. d. c. filijs. ⁊. c. qcūqꝫ. ibidē. Et hoc intellige de dote data añ ꝯsecrationē: qꝛ post cōsecrationē nō induceret: qꝛ nulla seruitus rei sacre pōt iponi. ff. de serui. l. seruitutes. la. ij. §. vlti. ⁊ qđ hūani iuris desinit esse seruitutē nō recipit. ff. cōia ꝑdio. l. caueri. Tñ Inno. ⁊ Host. tenēt ꝙ si nō hꝫ dotē ⁊ sibi det post ꝯsecrationē ꝙ acqrit iuspatronat⁹: qꝛ sine substātia rerū nō posset ecclie deseruiri. j. q. iij. si qs obiecerit. ⁊ magis placet. ⁊ no. ꝙ nisi det pro dote vel rōne dotis nō hēbit iuspatronat⁹: sed erit bñfactor ſm Pa. i. d. c. qm̄. Limitat ēt hoc ibidē Pa. ꝙ ex dotatione post ꝯsecrationē efficit patron⁹. Verū qñ fundator nō pōt cōpelli ad ipsā dotādā: sicut fit in istis capellis: qđ nota.

5 ¶ Utrū possint esse plures in dote cōstituēda. ℞. Inno. ꝙ sic. Et qlibet erit patron⁹. vult ēt glo. lxiij. di. in fūma. ⁊ sic limita glo. in. d. c. qcūqꝫ. q̄ vult ꝙ dans modicā dotē nō sit patron⁹: qꝛ verū est qñ vn⁹ solus dat. secus si plures simul dant sufficiētē. Idē dic in fūdatione ⁊ hedificatiōe. ⁊ sic patet ꝙ multi essent patroni: puta qꝛ vnus dedit fūdū: alter hedificauit: alt̄ dotauit vl' plures hedificauerūt vl' dotauerūt.

6 ¶ Utrū ius patronat⁹ trāseat ad heredes. ℞. Pa. in. c. j. de iurepa. ꝙ sic. ēt extraneos: ita ꝙ si pr̄ instituit filiuꝫ in certa re. ⁊ ex̄neū heredē vniuersalē iuspatronat⁹ trāsibit in ex̄neū nō i filiū. ⁊ si plures sūt heredes i oēs trāsit vt in. d. c. j. ⁊ Cle. fi. eo. ti. ⁊ nō solū trāsit ad masculos: sed ēt ad feminas heredes. Facit Cle. fi. de ꝯcessi. ꝑbē. sentit glo. in. c. qm̄ inuestiturā. xvj. q. vij. ⁊ iō fili⁹ q repudiauit hereditatē patrnā ñ erit patron⁹ ſm Fede. ꝯsilio cxj. Et hodie determinatuꝫ est ꝑ. d. Cle. fi. ꝙ succedūt nō ꝑ capita: sꝫ ꝑ stirpes. vñ si plures succedūt vni ex duob⁹ patronis: ēt oēs habent̄ loco vni⁹: ⁊ lꝫ vn⁹ habeat plus de hereditate q̄ꝫ alius: dūmodo nō sit heres in certa re constitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Utrū iuspatronat⁹ possit diuidi int̄ heredes. ℞. Pa. in. d. c. j. ꝙ nō q̄liter cūqꝫ intelligat̄ ista diuisio cū ipsū ius sit incorꝑale pñt bñ ꝯuenire patroni vt alternatis vicib⁹ ꝑsentēt. d. Cle. fi. Silr̄ si habēt plures ecclias pñt ꝯuenire vt ꝑsentet vnus in vna ⁊ alter in altera: qꝛ sic diuisio ꝑmittit̄ in tpe: ita ⁊ respectu locoꝝ: ⁊ ista nō est diuisio q̄ ꝓhibet̄ in dicto. c. j. de iurepatro.

8 ¶ Utrū iuspatronat⁹ possit adiudicari vni ex heredib⁹. ℞. Pa. in. c. querimoniā. eo. ti. ꝙ ñ. qꝛ si eq̄liter diuidūt nō apparet q̄re hoc. Si ineq̄liter diuidūt. ⁊ tūc si dat̄ ꝑ restauratiōe illi qui minus hꝫ illicitū est ⁊ simoniacuꝫ. c. preterea. eo. titu.

9 ¶ Utrū iuspatronat⁹ trāseat cū vniuersitate bonoꝝ. ℞. ꝙ sic. xvj. q. vij. nemini. ⁊. c. ex lr̄is. ⁊. c. cū sclꝫ. đ iurepa.

10 ¶ Utrū trāseat donatiōe. ℞. ꝙ sic. c. ex insinuatiōe. ⁊. c. ꝯsultatiōib⁹. eo. ita tñ ꝙ si est laic⁹ nō pōt donare cuicūqꝫ laico aut clerico recipiēti noie ꝓprio sine licētia epi. vt in. c. null⁹. ⁊. c. ꝑterea. eo. ti. sicut nec aliqđ aliud ius spūale. Si vero donaret ecclie aut loco religioso: tūc ſm cōiter doc. pōt sine

licētia epi. vt no. i. d. c. null⁹. ⁊. c. et in/
sinuatiõe. ⁊. c. illõ. ⁊. c. vnico. c. ti. li. vj.

11 ¶ Vtrū possit dari in feudū. ℟. q⁹ sic.
cū vniuersitate. c. cū seculū. eo. ti. sed
specialiter non.

12 ¶ Vtrū venditiõe transferat. ℟. q⁹ si
spāliꝫ vendat est simonia: si emit intẽ
tiõe ne vt possit pñtare quē vellit vel
puare. ⁊ dꝫ spoliari ille q emit ⁊ eccle
sia dꝫ eē libera ꝑꝫ Inno. Si vo eme
ret cū vniuersitate tpaliū cū gb⁹ trā/
sit ēt iuspatronat⁹ nō est simonia ſm
Ho. ⁊ Cal. vt pꝫ ex. c. exīſtis. eo. ti. qō
vez credo: cū nō emit ꝓncipaliꝫ talia
bona tpalia ,ppt iuspatronat⁹ ꝓsequē/
dū: q⁹ si ꝓncipaliꝫ ,pter hoc emeret
esset simonia. ita no. Pa. in. c. q⁹ clici
eo. ti. Itẽ ſm Jo. an. in. c. vnico. eo. li.
vj. si dicat vendo tibi villā ⁊ iuspatro
natus qō habeo in ea: nō valet vēdi
tio. sec⁹ si simplr vēdit villā. vt ā Cle.
pastoralis. de re iudi. Et tō emptor vl
feudatari⁹ cū acgrāt directū vel vsle
dominū rerū. silr acgrūt iuspatrona/
tus licite. sicut alios fruct⁹ hūt. ff. de
ꝓhen. empt. l. in lege. ℌ. dolia.

13 ¶ Vtrū vendēs oia iura q̄ hꝫ in tali
villa q̄ non est sua intelligat vendere
iuspatronat⁹ qō ibi hꝫ. ℟. q⁹ nō. q⁹ ad
hoc vt trāseat oportet q⁹ res q̄ vendit
talis sit q⁹ ēt sine exꝑssiõe vniuersita
tē vel iuspatronat⁹ in se ꝓtineat: sicut
est villa vl castrū qō in se ꝓtinet iono
rē: iurisditionē: districtū: ⁊ iuspatrona
tus. ff. de verbo. sig. l. pupillus. ℌ. terri
toriū. sed qñ dicit vendo tibi oia iura
resoluit hec vniuersalis in singulares
s. vēdo tibi hoc ⁊ illud cū aūt iuspatro
natus sic nō possit vēdi: sic in tali vni
uersali nō cōꝓhendit. Sed si sit ali/
qō vniuersale q⁹ multa iura in se ꝓti/
neat: vt est hereditas. bñ trāsit cū illo
iuspatronat⁹. ff. de pe. he. l. itē videdū
ℌ. fi. ⁊ duabus sequētibus.

¶ Quid si vēdat qs palatiū vbi hꝫ 14
capellā q̄ forte hꝫ multa priuilegia: ⁊
multos redditus trāsiet iuspa. cū pala
tio. ℟. q⁹ sic. ar. l. si mercedē. ℌ. si eum
fundū. ff. de ac. emp. q⁹ ad capellā nō
est nisi ꝑ palatiū ,ꝓtinū. no. Hosti. ⁊
Inno. in. c. ex litteris. eo. ti.

¶ Vtrū possit pignori obligari. ℟. ve 15
rio⁹ opi. est Inno. q⁹ nō. ēt cū vniuer
sitate. q⁹ cū creditor ñ possit vti pigno
re si vacaret eccliа nēo possꝫ pñtare.

¶ Sed infra quātū tps dꝫ patron⁹ 16
pñtare. ℟. q⁹ si est laic⁹ hꝫ ōttuor mē
ses: si clic⁹ ser. a tpe vacatiõis. c. cū te
decet. eo. ti. ⁊ ē ter. i. c. vnico. eo. li. vj.

¶ Sꝫ nūqd poterūt variare. ℟. q⁹ sic 17
si est laicus anteqꝫ eps ꝓfirmet. vt in
c. qō aūt. ⁊. c. cum aūt. ⁊. c. pastoralis.
eo. ti. si est ecclesiasticus patronus nō
potest variare postqꝫ ꝓsentauit. d. c.
pastoralis. cū. c. ꝓcedentis. eo. ti.

¶ Vtrū ꝓsentās indignū puuet iure 18
ꝓsentādi. ℟. q⁹ si est cleric⁹ q pñtat in
dignū ꝓuat ea vice. ter. est in. c. sicut
in fi. de sup. negli. pla. ⁊. c. iij. de cc. edi
fi. Si vo est laicus nō ꝓuat vt elicit
subtiliter. de offi. oꝛ. c. cuꝫ vos. hoc tꝫ
Inno. ⁊ Host. ⁊ Ber. in. d. c. cū vos.
⁊ Archi. in. c. suscepti. de ꝓben. li. vj.
peccat tū mortaliter scienter pñtādo
indignū: q⁹ infideliter agit in officio
sibi cōmisso. vide administratio.

¶ Vtrū qs possit pñtare seipsū. ℟. q⁹ ſ 19
nō. sed bñ filiū dūmō sit idone⁹. Fa/
cit. c. ꝑ vias. e. ti. ⁊ ibi no. Ber. ⁊ Ho.
⁊ Pa. ponit in. c. cō suluit. eo. ti. Silr
pñt pñtare vnū ex seipsis. Facit. l. vbi
adsunt. ff. de tuto. tꝫ gl. in. d. c. ꝑsuluit.

¶ Vtrū pñtat⁹ a maiori pte patro/ 20
noꝛ sit admittend⁹. ℟. Pa. in. c. qñ.
eo. ti. q⁹ aut pñtatio fit ab istis sicut a
collegio: ⁊ tūc regrit maiꝛ ps respe
ctu totius capituli ſm Jo. an. ⁊ videt
tex. i. c. eccliа. el. j. ō elec. Aut pñtatio

fit ab istis vt a singularib⁹. vt cõiter fit a laicis. ⁊ tũc admittit̃ q̃ pñtat̃ a pluribus. v̄bi gratia sũt sex patroni. tres p̃sentant̃ admittit̃ q̃ pñtat̃ a tribus ut a pluribus presentatus. quod bene nota quia facit ad multa.

21 ¶ Utrũ oporteat q̃ sint simul qñ volũt p̃sentare. ℞. Pa. in. d. c. qm̃. q̃ si agũt ut collegiũ oz oẽs vocare. aliter poterũt cõtẽpti annullare pñtationez. Si v̄o agũt ut singuli. Fede. consilio. xcvij. tz q̃ nõ. Sed Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. tz q̃ siue a collegio vt collegiũ est. siue a plurib⁹ ut singulares. cõsẽsus est explicãdus dũmõ maior pars p̃iudicet minori. semp̃ debẽt simul eẽ. p. l. iurisgẽtiũ. ff. de pac. ⁊ hoc est veri⁹ q̃ ad vocationẽ. qz forte si fuissent presentes induxissent ad consensum alterius. ⁊ pro hoc facit. c. ij. ⁊ quod ibi notatur. de arbi. li. vi.

22 ¶ Sed quid si duo tm̃ sũt patroni ⁊ duos pñtãt. ℞. Jo. An. in. c. cũ aũt. eo. ti. q̃ ep̃s poterit quẽ voluerit eoꝝ instituere. ⁊ est bona gl. in. c. si plures. xvi. q. vij. hoc tz Inno. in. c. i. eo. ti. ⁊ cal. ⁊ Car. in. d. c. cũ aũt. ⁊ Pa. i. c. eã te. e. ti. ⁊ placet. lz alij cõtrarium teneant.

23 ¶ Utrũ patron⁹ possit aliqd exigere. puta aliquos cereos in cognitione iurispatronat⁹. ℞. Pa. in. c. p̃terea. e. ti. q̃ nõ nisi tp̃e fũdationis a diocesano istud fuisset sibi reseruatuz. nec valet si ipse patron⁹ fũdãdo sibi aliqd̃ seruitiũ reseruet: nisi ep̃s auctoritatẽ p̃stiterit. vnde si ep̃s auctoritatẽ p̃stitisset posset tale ius vẽdere titulo remanẽte apud eũ. ⁊ hoc credo verũ si dedit dotẽ pinguẽ ⁊ abundãtẽ: secus si solũ necessariã ad sustẽtatõz mistroꝝ. qz tũc nullũ seruitiũ poterit sibi retinere. Ita no. pa. in. c. i. de cẽ. Fallit hoc qñ loc⁹ religiosus ꝓprijs expensis ecclĩam hedificauit qz tũc talis locus hz in ea oĩa tp̃alia sicut ep̃s spũalia ut d̃ priuile. c. cũ ⁊ plantare. ⁊ etiã ius presentandi. d̃ supplẽ. negli. prela. c. sicut.

¶ Utrũ liceat clĩco suscipere ecclĩaz 24
de manu laici patroni. ℞. pa. in. c. p̃terea. el. i. e. ti. q̃ ñ. ⁊ si facit peccat mortalr̃. ⁊ lz nõ sit suspẽsus ipso iure. tñ dz cõione p̃uari. Ex q̃ infert pa. q̃ si talis ĩpetrat a papa: ñ exp̃sso q̃ p̃us habuit a laico ñ vz. Ex q̃ dz cõiõe p̃uari. vt i d. c. preterea. ⁊ c. postulasti de rescrip.

¶ Utꝝ laic⁹ hedificãs capellã i ecclia 25
⁊ eã dotãs acqrat solũ sibi iuspa. an ecclie sil̃. ℞. pa. in. c. ad audientiã de ec. hed. q̃ ecclie sil̃. qz nõ põt negari qn ecclia ponat fũdũ ex q̃ datõe iuspatronat⁹ acqrit̃. c. pie mẽtis. xvi. q. vij. ⁊ iõ simul cõcurret cũ laico in pñtatione. Silr̃ si clĩcus hedificat ex bõis ecclie capellã nõ ipse uel parẽtes eius acquirunt iuspatronatus sed solum ecclesia ex cuius bonis est hedificata.

¶ Utrũ ex delicto p̃ris publicatꝫ oĩb⁹ 26
bonis eius p̃uet̃ fili⁹ iure patronat⁹ qd̃ habebat p̃r. ℞. q̃ si publicatio fit ab ĩpatore ul' iudice seculari nõ p̃uat iure patronat⁹ nec ꝓ aliq̃ crĩe ẽt lese maiestatꝫ. põt ĩperator p̃uare laicũ ipso qa habet istud a papa. Ita no. gl. ⁊ archi. in. c. filijs. xvi. q. vij. Intellige hoc verꝝ qñ nõ est in aliq̃ vniuersitate seculari. qz si esset ex p̃uatione illi⁹ vniuersitatꝫ secularis trãsiret. ⁊ vide bo. gl. in. c. satis puersũ. lvi. dist. q̃ dicit q̃ lz p̃r cõmiserit crimẽ lese maiestatis. Ex q̃ filij efficiũt̃ infames. l. qsqs. C. ad. l. iul. maie. vj. q. i. si qs cuz militib⁹. Filij tñ clĩci nõ efficiunt̃ infames: ⁊ nõ pdũt bñficia. ⁊ sic nec iuspatronat⁹. ẽt filij q̃ nõ sunt clerici nisi cum vniuersitate.

¶ Quid si laicus hz iuspatronat⁹ cuz 27
ecclia sil' hẽbit ne sex mẽses ad presentandũ. ℞. sm Jo. an. ⁊ Archi. in. d. c. vnico. eo. ti. li. vi. q̃ sic ita q̃ rõe cõio

nis p̄uilegiū eccl̄ie transibit ad laicū: ad instar eius qd̄ dr̄ d̄ eo q hz rē cōez cū pupillo q̄ nō pōt vsucapi ul' p̄scribi pp pupillū. ut in. l. si cōez. ff. quēad. ser. amit. ita p eccl̄iam ꝯsequit̄ qd̄ p se ꝯseq n̄ posset d̄ ꝯce. p̄bē. c. pe. Idē dic qn̄ clicus ⁊ laicus hn̄t p̄ntare q̄ hz tē pus sex mēsiū s̄m pa. in. c. eā te. eo. tit. qz maius dignū trahit ad se minus dignū. c. q̄ in dubijs de ꝯse. ec. uel alta. ⁊ hoc tz Jo. an. lz hosti. aliter. Et itellige de p̄rono eccl̄iastico q hz ius p̄ronatus ratiōe eccl̄ie. qz si haberet rōe p̄imonij esset idē p oīa sicut i laico sic ⁊ in clerico. c. cū dilectus codē. ⁊ glo. i cle. fi. eo. tit. no. pa. in. d. c. eam te. ⁊ in d. c. cum aūt. quod no.

Iustitia s̄m q̄ ē habitus v̄tuꝫ pōt accipi quattuor modis s̄m Ricar. in. iij. di. xxxi. j. ar. v. q. iij. ¶ Primo cōiūsime. s. pro qualibet rectitudie animi. ⁊ sic q̄libet v̄tus est iustitia quedā. ⁊ sic diffinitur ab Ansel. li. de v̄itate. c. xij. Justitia est rectitudo voluntatis ꝓpter se seruata. ¶ Secundo pro rectitudine per quā homo iustificatur in cōspectu dei. s. pro caritate. ⁊ sic diffinit̄ ab Aug. li. lxxxiij. q. lxi. iustitia. q̄ p cetera diffūdit̄ ē dilectō dei ⁊ ꝓximi ¶ Tertio ꝓ q̄libet v̄tute ordinata per iustitiā legalē ad bonū cōe ⁊ sic est idē cū q̄libet v̄tute. differēs tn̄ s̄m rōnez. ¶ Quarto ꝓ habitu determināte volūtatē ad firmiter uolendū seruare rectitudinē debitā in operatiōibus q̄ sūt ad alterū. Et hoc dupliciter: aut ad alterū ut est p̄sona singularis. ⁊ sic est iustitia particularis distincta per essentiā ab alijs virtutibus que sic potest diffiniri. Justitia est constans ⁊ ꝑpetua voluntas ius suū vnicuiq; tribuens. ff. d̄ iustitia ⁊ iur. l. iustitia. Alio modo ad alterū: quod est cōmunitas ⁊ sic est iustitia legalis. ⁊ hoc ē oī virtuti generalis inquātū ꝓcipit oīa exteriora cuiuslibet virtutis ad bonum cōe referri. s̄m q̄ vult philo. v. ethi. c. ix. Est tn̄ vna v̄tus sp̄alis distincta in essētia ab alijs v̄tutibus. vn̄ nō est gn̄alis alijs per predicationem: sed per virtutem.

¶ Que sūt ꝑtes eius subiectiue. ꝛ. s̄m philo. v. ethi. due. s. cōmutatiua que dirigit vnā priuatā personā ad aliam in his q̄ ꝯsistunt mutuo iter duas p̄sōas ad inicē. Alia distributiua que ē ordo eius qd̄ est cōmune ad singulas personas quē dirigit iustitia distributiua cōmuniū secundū proportionabilitatē.

Iustificatio impetij q̄tuor requirit. primū motum liberi arbitrij. contritionem animi. infusionem gratie. ⁊ remissionem culpe.

Laicus dr̄ a laos grece ⁊ latine populus s̄m Isy. vij. ethi. ⁊ sunt illi qui possunt habere vxorez. possidere proprium. de quibus. xij. q. i. duo.

¶ Utrū laicus possit eē ꝓcurator. ul' sindicus rerū eccl̄iasticaꝝ. ꝛ. Pa. in. c. d̄ cernim⁹. d̄ iudi. Colectari⁹ dicit q̄ generalis administrator eē nō pōt loco p̄lati abn̄tis illius qui reputatur abn̄s vt est minor. ut in. c. ij. d̄ eta. ⁊ qua. or. Sed si prelatus presit sp̄ualib⁹. bene potest cōmitti cura tp̄aliū laicis. maxime vbi clicus non repit̄ idone⁹. allat no. p Jnno. q dicit q̄ laicis gn̄alis administratō cōmitti n̄ pōt ut sup oēs dominent̄. sed sp̄alis quarundā rerū administratio cōmitti potest. ita ut superiori administratori respōdeat ⁊ placet pa. qui allegat glo. in. c. iudicatum. lxxxix. distin. ⁊ ideo dictum. c. decernimus. loquitur q̄ non potest esse iconomus i. habere generalē administrationez omnium bonorum eccl̄iasticorum

tã tpaliũ q̃ſ ſpũaliũ: ⁊ ſic ꝑſit oſdꝫ. ſz
bñ pôt eſſe iconomus eccliе i tpalibꝫ
c.in noua.xvj.q.vij.hoc idē tz Baſp.
de cal.⁊ Moſti.⁊ Jo and.in.c.vnico.
de ſindico.

2 ¶ Utrũ poſſit eſſe ꝓcurator clerici la
icus ad eligẽdũ.ꝛ.q. nõ. vt no. doc.i
d.c.decernimus: qz vbi hz exercere
actũ ſpũalẽ iudicio ſuo nõ pôt ꝓſtitui
laicꝰ.vt no.Jo.an.ī regula. qõ alicui
ſuo nõ licet.de re.iur.li.vj.⁊ ſic limita
c.primũ.de ꝓcu.li.vj.vt ſolũ hēat lo
cũ i iudicialibꝫ vbi etiã i cauſis ſpũa
libꝫ admittit ad agẽdũ ⁊ defendẽdũ.

3 ¶ Utrũ poſſit laicꝰ eē vicariꝰ epi. ꝛ.
ſm doc.q nõ vt no.in.d.c.i noua.⁊
in.d.c.ꝓungit.ꝺ arbi.⁊ i.c.vno ꝺ ſin
dico. Facit gl.in.d.c.ꝺcernim.q. di
cit q cauſe ſpũales ñ pñt cõmitti lai
cis ēt tãq̃ delegatꝫ epm. Et hoc i
telligo q nõ pôt eē vicariꝰ epi in ſpi
rualibꝫ.ſecꝰ ſi epus hz iuriſditiõez
tpalẽ in loco .qz bñ pôt laicũ ſuũ vi
cariũ facere.vt i.c.ſi.ne cle.vl'mo.li.
vi.ſz i ſpũalibꝫ tenẽt doc.q nec ēt cle
ricus ꝓiugatus. Joãnes. de cle.ꝓiu.
⁊ in.c.vnico.de cle. coniuga.li.vi.

4 ¶ Utrꝫ laicꝰ poſſit ꝑdicare.ꝛ. Jo.a.i
d.e.ꝺcernimꝰ q ſic.ſi cõmittat ei ab
epo.vide bonam.glo.xcvj.di.c.bene
gdē.facit.c.cũ ex iuũcto.ꝺ here.vide
glo.in.c.addicimus.xvi.q.i. ſed non
teneas dñ dicit etiã mulierē.

Latria grece idē ē q̃ religio latine ꝛ Aug.r. ꝺ
ciuitate dei.c.iij.vñ dicit,ibidē q cul
tus deo ꝺbitus q̃tuor noibus noiaꝫ
duobꝰ apꝺ grecos.ſ.Latria ⁊ theuſe
bia ideſt cultꝰ diuinꝰ vel bonꝰ.⁊ duo
bus apꝺ latinos.ſ.religio ⁊ pietas q
cozrñdẽt ꝓfatis duobꝰ. Differt tñ la
tria,ꝓprie a theuſebia.qz hec reſpicit
cultũ dei interiozē q ꝓprie pinet ad
virtutes theologicas: ſed latria reſpi
cit ſeruitutē exteriozē q̃ pinet ad iuſti
ciã vt elicit a ſctõ Bo.in.iij.di.ix.q.ij.
ar.iij.⁊ ſic eſt virtus cardinalis ꝓprie
⁊ qñ aliq doc.dicũt q eſt virtus theo
logica intelligit ſm qꝺ eſt theuſebia.

¶ Qui ſũt actus latrie.ꝛ.q ſũt due ſpẽs actuũ latrie. ¶ Prime ſpẽi actꝰ
ſũt illi q̃s ꝓducit mediãtibꝰ virtutibꝰ
qbꝰ impat ozdinãs eos in dei reuerẽ
tiã: ⁊ ſic religiõis actus p modũ impij
ponit Jaco.primo eſſe viſitare infir
mos.q eſt actꝰ elicitus a miſericozdia
⁊ imaculatũ ſe cuſtodire: q elicit a tẽ
perantia. ¶ Scõe ſũt illi quos ꝓduc
it p ſe ⁊ imediate per q̃s hõ ozdinat
tiſi ad deũ.⁊ inter hos hz aliquos in
teriozes tanq̃ principales.⁊ p ſe: vt ẽ
deuotio ⁊ oõo. Alliquos vo exteriozes
q̃ſi ſecũdarios ⁊ ozdinatos ad interio
res qbus ipſa vtit q̃ſi ſignis ad excitã
dũ mentẽ ad actus ſpũales:⁊ in aliq
bus hoz exteriozꝫ cozꝰ ad venerãdũ
deo exhibẽt: vt in adozatiõe. In aliq
bus vo deo de rebꝰ exteriozibꝰ offert
⁊ hec vel ꝓmittendo: vt in votis: vel
in dando.vt in ſacrificijs: oblationibꝰ
primicijs: decimis:⁊ huiuſmodi.

¶ Utrꝫ ſacrificiũ ſit latrie.ꝛ.q triplex ⁊
eſt ſacrificiũ. ¶ Primũ bone opatio
nis.⁊ iſtud eſt oiuz virtutũ. ¶ Scõm
oionis.⁊ iſtud virtutũ theologicaꝝ ē.
¶ Tertiũ ē imolationis.⁊ iſtud eſt la
trie ſpirituale.

Latro in quo differt a fu
re.ꝛ.q latro fura
tur de die: ſed fur de nocte. Jura tñ
ſepius vnũ p altero accipiũt.vt patet
in.c.j.de homicidio.

¶ Quis dicat publicus latro vl' depo
pulator agroꝝ.vi.ꝺ.j.immunitas.ꝟ.xvij.

Laudemium eſt q̃
daz
ſolutio quinq̃geſime ꝑtis vel
eſtimatiõis rei fiſcꝺa dño ab eo q de

nouo acquirit ephiteosim de quo dic vt.j. Emphiteosis.§.xxiiij.

Lectoris offiñ est lectiones ꝓnũciare ⁊ ea q̃ ꝓphete ꝓnũciauer̃t ꝑplis ꝑdicare.xxv.di. perlectis.⁊ xxi.di.cleros

1 ¶ Quó dz ordinari.hr̃.xxiij.di.c.lector.sed melius in pastorali eꝑorum.

Legatum qd est.R. ꝙ est donatio q̃daz a testatore relicta.sed ab herede prestanda.qꝛ debet post mortem testatoris.⁊ post aditã hereditatem ab herede colligit Inst.de le.§.i.⁊ hodie fideicómissum ⁊ legatũ fere idẽ sunt ⁊ fere adequata sunt.⁊ qcqd iuris est in vno est ẽt in alio.ff.de lega.i.l.i sed fideicómissuz dictũ est qꝛ oli fideicómissa pẽdebãt ex fide heredũ.⁊ ideo fideicómissarij dicuntur quibus legata soluenda fideicómittunt.dicuntur etiam testamentorum executores.

1 ¶ Quis potest legare.R. ꝙ solum illi qui pñt testari.ff.de le.i.l.ij.⁊ q pñt testari vide.j. Testm̃.§.i. Legatũ.n.reli qui nó pót.nisi in testamẽto vel codicillo.Unde testari.codicillari.⁊ legare ad hoc equipolent.vt q pót vnum possit ⁊ reliquũ.ff. de iure codicil.l. diui. §.codicillos is domũ. Fallit hoc in legatꝭ ad pias cãs.vt.j. Legatũ.ij.§.vij.

2 ¶ Cui pót legari.R. ꝙ regulariter illi soli qui pót hr̃s istitui.⁊ q pót institui vide.s̃. Heres.§.xxv.⁊ ꝙ sit ꝑsona certa alr̃,nó valet.l.vl'go.ff.de sta.ho. Fallit tñ hoc in aliqbus casibus de qbus in.§.sequentibus.⁊ Legatũ.ij.§.ij.

3 ¶ Sed nunqd pr̃ possit legare filijs spurijs róne alimentoꝝ vl' relinquer̃ dotes filiab⁹ spurijs cũ dos succedat loco alim̃toꝝ q tñ spurij nó pñt istitui hr̃des.R. ꝙ sic ꝑm Bar.i aut.ex ꝑple xu.C.de ince.nup.vide.s̃. Filius.§.iiij.

4 ¶ Utꝝ fratribus minoribus possit legari.R. ꝙ sic cle.exiui.de verbo.signi. §.cupiẽtes dũmó nó sit valoꝛ hr̃ditatꝭ vel tãta ei⁹ pars ꝙ ꝑsumat̃ fieri i mó ⁊ forma legati fraudulẽter pro successione hr̃ditatꝭ ꝺ qua nó sunt capaces.

¶ Utrum cum legatur fratribus mẽdicantibus anniuersariũ ꝑpetuum liceat eis recipere.R.ꝑz Pe.de pal'.in epl'a ad magr̃uz oꝛ.predicatoꝝ ꝙ sic recipiẽdo gratis ⁊ petendo ex̃ iudiciũ quia hoc non est habere redditus sed in iudicio petere ea tanq̃z redditus sibi debitos est ꝯtra ꝓfessionẽ coꝝ. Idẽ dicit de censibus ãnuis ac etiã de redditib⁹ fr̃uz ad vitã. Farineri⁹ ordinis minoꝝ generalis in ꝯsti.dicit ꝙ nó lz fr̃ibus inducere aliquẽ ad talia legata facienda ꝙ si facta fuerint in iudicio non petant quasi tacite innuat quod dicit petrus ꝙ extra iudicium peti possunt ꝑ móm el'yne. Nec obstat qd̃ dicunt aliq nó licere quãdo dans sciret nó teneri se ad talia dãda ⁊ tñ ex sua liberalitate dat. qꝛ lz in ꝯscientia ille teneatur ꝑm ꝙ.j.dico.⁊ ꝓpterea det nihilominus fratres ea petere possũt extra iudiciuz per modum elemosyne sicut liceret petere elemosynaz ab illo qui habet vltra necessitatem sui status qui quãuis ipse teneatur facere elemosynam.non tamen ꝑ hoc sequitur qd̃ frater minoꝛ non possit ab eo petere. Aduerte tamen qd̃ annuos redditus ad modicum tempus.s. decem annoꝛum legatos possunt petere mendicantes in iudicio.exceptis fratribus minoribus.qui licet de talibus sint capaces nó tñ pñt i iudicio talia ꝑ se peter̃.vt i.d.cle.exiui.§.verꝝ ꝺ vbo.si. Simil'r st̃ capaces ãnui r̃dditꝰ ẽt i ꝑpetuũ qñ ẽ ad certũ vsũ diuini cl'tꝰ.puta vinũ ꝓ missis frumẽtũ ꝓ hostijs fiẽdis ⁊ hmói.ꝑz.d.car.i.d.§. ⁊ Fede.ꝺ senis.secꝰ ꝓ victu vl' vestitu.

6 ¶ Utrũ qs possit legare ecclie ꝯstruẽ
de. ℞. Pa. in. c. nos quidẽ. de testa. q
sic. sed nõ donare: qꝛ nõ valet dona-
tio facta loco ꝯstruẽdo. c. abbate sane.
de re iudi. li. vj. Ratio diuersitatis po
nit̃ a Bar. in. l. seruos ad custodiã. ff.
de ali. ⁊ ciba. le. qꝛ donatio regrit ꝑso-
nã ⁊ sciaꝫ. iõ abñti lꝫ possit donari. ñ
tñ sit dñs añq̃ sciat ⁊ ꝯsẽtiat. l. abñti.
ff. de dona. c. si tibi absenti. de ꝑben.
li. vj. sed absenti ⁊ etiã incerte ꝑsone
põt legari: dũmõ ex euentu possit cer
tificari. l. cũ pater. §. surdo. ff. de le. ij.
secus si certificari nõ posset euẽtu: qꝛ
nõ posset ei legari. vt no. gl. d. c. nos.
7 ¶ Utrũ legatũ factũ ecclie sctẽ Ma
rie cũ plures sint sit nullũ. ℞. Pa. i. c.
indicãte. de testa. q nõ. sed dabit̃ ec-
clesie parochiali si sic noiat̃. vel pau-
piori q̃ tale hꝫ nomẽ. Glo. v̄o in d. c.
nos qdẽ. dicit q si nulla ecclesia sctẽ
Marie sit in loco dabit̃ ecclie cathe
drali. vt no. in gl. ꝑfati. c. indicãte. facit
l. q̃ ꝯditio. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. vbi si te
stator mãdauit aliqd fieri i foro ⁊ nõ
dixit in quo. intelligit̃ de foro illi⁹ mu
nicipij vbi habitat. ⁊ hoc de auctori-
tate epi ⁊ executoris. Silr qñ legatur
ecclie fiende. ⁊ nõ dr̃ de loco. eps ⁊ ex
ecutor ꝓuidebũt de loco vbi debeat
fieri. ⁊ hoc fauore pie cause nisi aliter
constet de mente testatoris.
8 ¶ Quid si legatarius morit̃ añ ꝯdi-
tionis euentũ. ℞. Pa. in. d. c. nos qdẽ
q aut legatũ est factũ ꝑsone ĩtuitu seu
ꝯtẽplatione aie: puta qꝛ alij ꝑsone fuis
set relicturus: tũc deficiẽte illa ꝑsona
dꝫ ꝯuerti relictũ ad aliũ piũ vsum. vt
volũtas defuncti vel effectu impleat̃
sicut dicim⁹ in legato facto ad aliqd
faciẽdũ in ciuitate ꝓpter perpetuam
memoriã defuncti: qd̃ alibi fiet si in lo
co vbi ordinauerat fieri ñ possit. vt. l.
legatũ. ff. de vsufr. lega. Si v̄o relictũ
fuit ꝯtẽplatiõe ꝑsone vl̃ collegij certi.
nõ habito respectu ad piã cãm: tũc d̃
ficiente legatario expirat legatũ ⁊ re-
manet apud grauatũ. vt i. l. pr̃. §. tuscu
lanus. ff. de leg. iij. C. de cadu. tol. l. vni
ca. §. si aũt aliqd sub ꝯditione. Si aũt
dubitat̃ an habuerit respectũ ad aiaꝫ
vel ad ꝑsonã: tũc in dubio fauore reli
gionis debem⁹ ꝑsumere q ad piam
cãm reliq̃rit. ar. l. sũt ꝑsone. ff. de reli.
⁊ sũpti. fune. Et hoc no. ⁊ seqt̃ Bar. i
d. §. tusculanus. Et hec deputatio ad
aliũ vsũ piũ debet fieri de ꝯsensu epi
⁊ heredis sil̃. d. l. legatũ. ⁊ no. in Cle.
qꝛ ꝯtingit. de reli. do. ⁊ facit ad qõnẽ
legati facti puelle ꝓ ea maritanda q̃
morit̃: an sit dandũ alteri: qꝛ si factũ ẽ
intuitu ꝑsone: puta qꝛ ꝓuauit ⁊ hmõi
nõ dabit̃ alteri. Si v̄o intuitu aie: sic
dabit̃ alteri: ⁊ silr d̃ q̃cũq̃ legato qd̃
nõ põt ꝯseq suũ effectũ. Qd̃ nota.
9 ¶ Utrũ legatũ factũ duob⁹ re ꝯiun-
ctis si vnus repudiat: vl̃ moriat̃ viuo
testatore: vel deportet̃ ⁊ hmõi: accre
scat alteri. ℞. Pe. de pusio. tractatu d̃
canonica portiõe epi q sic. l. re ꝯiũcti
ff. de le. iij. ⁊ l. vnica. §. his ita. C. de ca
du. tol. nõ aũt accrescit ꝯiũctis cogna
tione legali. l. mulieri ⁊ ticio. ff. de ꝯdi.
⁊ demõ. ⁊ dicunt̃ verbis ⁊ re cõiunct̃
puta qñ stich⁹ legat̃ Petro ⁊ Mar
tino re tñ cũ diuisim: puta lego pe-
tro stichũ meũ. Item lego Martino
Stichũ meũ. vt insti. de le. §. si eadem
res. in tex. ⁊ in glo. Itẽ verbis ⁊ nõ re
qñ ticio ⁊ seio lego fundũ equis por-
tionib⁹ ⁊ prefert̃ ꝯiunctis verbis ⁊ re
alijs ꝯiunctis re tñ. Sed an ꝯiunct⁹
verbis tñ preferat̃ ꝯiunctis re tñ est
opinio diuersa. sed dic q nõ equalit̃
veniũt. vt no. in. d. l. re ꝯinncti. Uñ di
cit Ang. are. insti. de pupil. substi. §. sin
gulis. q qñ testator reliqt sic: lego fi-
liabus meis centũ ꝓ q̃libet: qd̃ licet

sint ꝯiuncte ꝯiunctiõe verbali: tñ qꝛ quelibet ad sua centũ. ⁊ sic ad diuersã rem vocant: nõ est iter eas ius accrescendi. casus est. ⁊ ibi Bar. in. l. hmõi. §. j. ff. de lega. j.

10 ¶ Quid de legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub ꝯditione. s. si ibi sepeliat: q legans moriꝛ excõicatus: vel se interficit ⁊ hmõi. propter que non debet sepeliri in ecclia ⁊ nõ sepeliꝛ ibi ℞. Bar. post Dy. in. l. miles. §. ream. ff. de adul. ꝙ nihilominꝰ soluet legatuꝫ ecclesie cũ facto legantis ⁊ eius culpa acciderit. ⁊ sequiꝛ Bal. in. l. si quis ad declinandũ. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ l. j. C. de his que pene no. facit tex no. in. l. nulli C. de epi. ⁊ cleri. Ratio qꝛ in legato ad pias causas attendiꝛ duplex fauor. s. legantis ⁊ cui legaꝛ. licet ergo in notorio peccatore cesset fauor aiẽ eius: nõ tñ cessat fauor ecclie cui reliqt. Itẽ qꝛ illa ꝯditio ẽ ipossibilis: ⁊ iõ nõ viciat legatũ. l. obtinuit. ff. de ꝯdi. ⁊ demon.

11 ¶ Quid si legaꝛ alicui aliqd sub ꝯditione si habuerit liberos. vtrũ si ingrediꝛ religionẽ debeat hr̃e. dic ꝙ sic: vt s̃. dixi Heres. §. xiiij. cum seq.

12 ¶ Si ticio pecunia legata fuerit: ⁊ eiꝰ fideicõmissũ sit vt alienũ seruũ manumittere: nec dñs eum vendere velit: nihilominus legatũ capiet: qꝛ p eũ nõ stat quo minus fideicõmissuꝫ prestet. Nam ⁊ si seruus mortuꝰ esset a legato nõ submoueret. l. si ticio. ff. de le. j.

13 ¶ Si in singulos ãnos aliquid alicui legatum sit plura sunt legata ⁊ primi anni erit purum: sequentiũ conditionale. scilicet si viuat. ⁊ ideo eo mortuo non transmittetur ad heredem. l. si in singulos. ff. de ãnuis legatis.

14 ¶ Quidã testamentũ faciens legauit filie sue nupte decem ducatos ꝓ quolibet anno pro vestimentis vt induat se: q̃ filia stetit p quattuor ãnos ꝙ nõ induit se: nec a fratribus pecuniã ipsã petijt. Queriꝛ an possit petere pecuniã ꝑteritoꝝ annoꝝ. ℞. ꝙ nõ. ar. l. quidaꝫ predia. ff. de vsufruc. lega.

15 ¶ Quid si legatarius moriꝛ ante legantẽ. ℞. ꝙ deficit legatũ ⁊ remanebit heredibus legantis: secus si moreret post mortẽ testantis: sed anteq̃ heres adiuisset hereditatẽ: quia tunc debet heredibus legatarij. l. vnica. §. sed vt manifestet. C. de cadu. tollen.

16 ¶ Utrum legatũ factuꝫ episcopo presumet factum cõtemplatione ecclesie ℞. Pa. in. c. requisisti. d̃ testa. ꝙ in dubio ad cõiecturas est recurrendũ: vt si est factum ei a persona cõiuncta nõ presumat: q̃uis dixerit relinquo hoc episcopo. Similiter si diceret reliquo dño Joãni nõ expresso ep̃o: ⁊ sic erit suũ: ⁊ succedũt ꝓpinqui ab intestato c. quia nos. de testa. Si vo ab extraneo legetur sic presumiꝛ factum contemplatione ecclesie. Idem dic p oia de quocũq̃ habente administrationẽ seu prelationẽ in ecclia. Et no. ꝙ verbum administratio hic verificat in eo qui habet aliquã dignitatẽ seu ministeriũ in ecclesia seperatũ a congregatione. Item prelatio hic sumiꝛ large vt cõprehendat etiam habentes ecclesiam curatam. ⁊ s̃m Innocẽ. in dicto. c. requisisti. qui potest absoluere dicitur habere administrationeꝫ. Item no. ꝙ extraneus hic accipitur qui nõ est ei coniunctus in quarto gradu affinitatis vel cõsanguinitatis. vt est tex. in auth. licentiam. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ in auth. de ecclesia. titu. §. interdicimus Idem glo. xij. q. iij. c. j. ⁊ est cõmunis opi. q̃uis aliqui aliter teneant. vt. s̃. Clericus. xiij. §. v.

17 ¶ Cuius cõtemplatione presumiꝛ legatum factũ nõ habenti administrationẽ in ecclesia q tñ est ecclĩastic⁹. ℞.

Pa.in.d.c.reqsisti.q̄ in dubio p̄sumeť factum intuitu p̄sone si talis pōt habere ꝓpriū. Si v̄o nō pōt habeť ꝓpriū. puta qꝛ religiosus. sic p̄sumiť factū intuitu mōasterij seu ecclie. Facit.l.deo nobis.C.d̄ epis.ꝛ cleri.c. vnico.xviij.q.i. Et sic quādo factū ē intuitu ecclie nō poterit disponere nisi sicut de alijs rebus ecclesie qd̄ no.

18 ¶ Utꝝ legatū factū filiofamilias in dubio presumať factū intuitu patris. ℞. Pa.i.c. Raynutiꝰ.d̄ testamē.bar. in.l.cū aliqs.C.de iur. deliberā. dicit q̄ si fit p̄ ista v̄ba: lego filio martini. nō intelligiť cōtēplatiōe p̄ris: maxie si exp̄mať nomē filij: puta ticio filio Martini.ꝛ noiatio p̄ris itelligiť facta cā demōstratōis. Nec ob. d.l.cū aliqs qꝛ loqtur in seruo qꝛ exprimiť q̄litas q̄ si esset v̄a de iure acqreret dn̄o legatū.ꝛ sic vr̄ cōtēplatione dn̄i factū. sed secus in filios qꝛ filiatio nō facit relictū acquiri p̄ri.qꝛ posset esse emācipatꝰ.ꝛ maxie hodie.cū i aduētitijs acquirať filijs ꝓprietas.sed si fieret de patre mētio.ꝛ de patria ptāte. idē esset sicut de ꝑuo. s3 de hoc dubitat Pa.qꝛ filiatōis q̄litas nō ipedit ꝓprietatē acquiri filio.ꝛ iō vr̄ qd̄ solū vsusfructꝰ acqratur patri.

19 ¶ Utrū legatū factū canonicis oībus talis ecclie ēt si exprimāť noia p̄sumať ecclie cōtēplatione factum. ℞. dn̄s Pe.vbi.s̄.q̄ sic. per.l.ciuibus. ff.de re.dub.vbi dicit tex.ciuibꝰ ciuitatis legatū vel fideicōmissuꝫ datuꝫ ciuitati relictū videť.qd̄ verū est ꝑm glo.nisi sit datū vt singulis.qꝛ ñ acqritur ciuitati.sed ipsis ciuibꝰ. facit.l. ānua.§.a ticia.ff.de ānuis lega.secus si vni nō habēti administrationē vl' p̄lationē q̄ est simplex canonicis.qꝛ sibi acquireť nō ecclie vt dixi.ꝛ hoc verū nisi ꝓbareť q̄ ituitu ecclie legatū fuit vl' nisi legatariꝰ fraudē adhibuit. dicto.c.requisisti in fi.facit.l.non nūquā.ff.ad trebe.

20 ¶ Utrū cū legatarius nō pōt vti legato nisi r̄spectu ecclie.puta legat qs iter p̄ fūdū suū clerico q̄ vadat ad ecclesiā intelligať ꝯtēplatiōe ecclie i dubio.℞. Pe.vbi.s̄.q̄ sic.ꝛ sic acqriť ecclie.ꝛ ita itelligiť q̄ no.gl.in.l.non pl'res.C.de sa.sā.ec.ne legatū sit iutile.vid̄ q̄ notāt.doc.i.l.i.C.d̄ sa.sā.ec.

20 ¶ Quid si qs leget sic.lego Petro ꝛ filijs eius possessionē vl' aliud.℞.q̄ Petrꝰ habebit medietatē ꝛ filij eiꝰ aliā medietatē ꝯsequēter.ff.d̄ vsufru. accre.l.si qs ticio.ꝛ d̄ testa.c. Rainaldus.in gl.vñ nō r̄fert i hoc casu,siue legeť ticio ꝛ meuio.vl' ticio. vt in.d.l. si quis ticio.qd̄ nota.

22 ¶ Quid pōt legari.℞.q̄ res testatoris ꝛ res heredis.nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suā vl' heredis vt Insti.de leg.§.si quis rem suam.

23 ¶ Sꝫ nūquid res aliena a testatore possit legari.℞.q̄ sic.si sciebat testator eē alienā ꝛ heres teneť eā emeť ꝛ p̄stare.vel extimationē soluere si talis sit que extimari possit.vt Insti.d̄ le.§. nō solū.ꝛ.§.qd̄ aūt cū tali distinctiōe q̄ aut res que legatur erat testatori pignorata vel in ea hꝫ ius solū: ꝛ tūc nō p̄sumitur nisi legatū illud ius esse q̄ in ea habebat.ꝛ sic nō dabiť extiatio.vt in.l.serui electiōe.ff.d̄ leg.i.Et sic si legauit fūdū quē ꝯduxerat p̄ qn quēniū heres soluet pēsionē ꝛ ille cui legauit hēbit vsuꝫ fūdi sine aliq̄ solutōe.l.q̄ ꝯcubinā.§.qui ortos.ff.d̄ lega.iij.ꝛ lege Bar.Aut res legata erat res testatori cōis simul ꝛ alteri ꝛ sic itelligiť solū legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē:qꝛ sic extiatio d̄beť.vt no.Bar.i.l.cū alienā.C.de lega.Aut res oio ē aliena ꝛ tūc si est heredis d̄-

bet̃ res oio.tex.ē in.l.vnum ex fami/
lia.§.si rem.ff.de le.ij. Si vero nō ē
heredis sz alteri9: ⁊ si sciēter legauit
debet̃ extimatio vl' res.d.l.cū alienā.
dūmodo sit talis cuius cōmertium:
hr̄i possit alias esset inutile legatum:
puta si legatur res sacra vl' principis
l.apud iulianum.ff.de le.i. Si vo le/
gat̃ ignoranter aut extraneo ⁊ nō va
let aut ꝯiuncte persone cui al's fuisset
relicturus tantūdem si sciuisset esse ēt
alienam debetur extimatio. d.l.cum
alienam.⁊ Bal .in.l.i.C.ꝺ sa. san.ec
cle.tenet eccl̄iam esse coniunctam ꝑ/
sonam cū sit mater omniū fidelium
xij.q.ij.qui abstulerit. Sed Pa.in.c.
filius noster.de testa.non tenet ꝙ ec/
clesia hic hēatur ꝓ coniuncta ꝑsona
sed solū coniunct9 ex sanguine.vt in
c.nō nulli.de rescrip.⁊ ꝙ ꝺbeatur cō
iuncte ꝑsone intelligit̃ qñ erat gene/
raliter.sed qñ erat ex cā specifica.pu
ta.qꝛ cr̄debat suā exēptionē fcāz a pu
pillo q̄ nō valebat.tūc vitiat̃ legatuz
in totum etiam factum coniuncte ꝑ/
sone.vt no.in.d.l.cum alienam.

24 ¶ Sed nūquid ꝙ ꝑdictū est i qōe
precedēti habebit locū in foro cano
nico ⁊ aie.℞. Pa.i.c.fili9 ꝺ testa.di/
cit ꝙ cōis opinio tenet ꝙ sic.sed ipe
credit ꝙ nō hēat locū in ꝯscia.ratio
qꝛ in.d.c.filius nr̄.dicit̃ qꝛ lege dei vi
uimus non legibus: videtur ānuere
hoc esse ꝯ legē dei.⁊ iō nullus subie/
ctus obie iuris canonici poterit hanc
dispositionē legis obseruare ⁊ etiam
in repetitiōe.c.cum esses. de testa.ita
tenet ratio.qꝛ dispositio quelibet dz
attēdi ꝑm rōez certam.c. intelligētia
de v̄.signi.⁊ iō pz ꝑ dictum.c.fili9 ꝙ
est dr̄ia in hoc inter ius ciuile ⁊ cano
nicū.⁊ ꝙ dispositio.c.filius astringit
omnes quos astringit ius canonicuz
Ego admitterē dictum suum qñ he/
res nimis grauaret̃.qꝛ sic ñ videret̃
fuisse de mēte ꝺfuncti sz esse errore ꝺ
ceptū: sz qñ ꝯstaret de mente ꝺfūcti:
puta qꝛ sciebat dispōez iuris ciuilis:
sic credo etiā in cōscia hēat locuz: qꝛ
perinde est.ac si legasset rē illā si emi
posset vel saltem extimationem.

¶ Utrū legata domo debeatur ort9 25
℞. Pa.in.c. Raynutius.de testa.ꝙ si
ortus coheret domui sic ꝺbet̃.ff.si ser
ui.ven.l. testatrix.⁊.ff.de ac. ēp.⁊ vē/
di.l.si creditor. in fi.ꝙ limitoveꝝ qñ
eadē ianua claudit domū ⁊ ortū: sec9
si sic nō coheret qꝛ nō ꝺbetur. Et sic
intellige gl.in.c.fi.xij.q.ij.⁊ Pa.vbi
s̄.in.d.c. Raynutius.

¶ Utꝝ legat̃ aliqb9 reb9.⁊ postea vē 26
ditis ꝑ testatorē teneat̃ heres.℞.ꝙ sic
nisi vēdēdo testator habuerit aiuz adi
mēdi legatū. Insti.de lega.§. si rē suā
⁊ in dubio ꝓbabit heres saltē ꝑ quat
tuor testes voluntatē ꝺfuncti mutatā.
vt in glo.d.§.si rem suā. Idē dic si rē
legatā pignori tradidit ꝙ nisi habue
rit aiuz adimēdi legatū tenet̃ heres.
eā luere:⁊ legatario tradere vt Insti.
de le.§.sed ⁊ si rē in tex.⁊ in gl. In cō
scia credo verū qñ testator in morte
noluit mutare testm̄: secus si morte ꝑ
uentus nō potuit in vltimo aliquid di
sponere: quia tunc presumerē ꝙ aio
adimendi legatū alienauerit.

¶ Utrum legatum quo mihi liceat 27
cedere lapides in solo testatoris tran
seat ad meos heredes.℞.quod non
text.est in.l.apud iulianum. §.si quis
ff.de leg.i.rō ꝑz gl.qꝛ ē ius ꝑsonale.

¶ Utrū possit legari ꝙ nundū est in 28
reruz natura.℞.ꝙ sic: dūmodo sit fu
turū.vt fructus futuri i tali fundo: aut
quod nascetur ex ancilla ⁊ huiusmōi.
Insti.de lega.§.ea quoqz res.

29 ¶ Utrũ iura act. ⁊ seruitutes ⁊ hmõi incorporalia possint legari. ℞. ꝙ sic. nisi viuẽs testator debitũ exegerit vel remiserit: ⁊ i dubio ꝑsumit legatũ voluisse adimere exigẽdo vel remittẽdo insti. de lega. §. cũ aũt. in tex. ⁊ in glo.

30 ¶ Utrũ debitori possit sua liberatio legari. ℞. ꝙ sic. Insti. de le. §. si qs debitori: nisi testator viuus exegerit. insti. ibidem. §. causam.

31 ¶ Sed q̃ro an in dubio ꝑsumet legatũ factũ creditori fuisse factũ aio recõpensandi. ℞. Bar. in. l. si cũ dotẽ. §. si pr̃. ff. solu. ma. ⁊ cõiter moderni in. c. officij de testamẽtis distinguũt ꝙ aut relictũ fit ꝑ debitorẽ necessariũ qui ex necessitate iuris tenet ad debitũ: ⁊ sic ꝑsumit aio recõpensandi factũ: vt in d. §. si pr̃. vbi dr̃ ꝙ si pater qui tenebat dotẽ dare filie sue legat eidẽ aliquid in testamẽto: ꝙ filia nõ poterit petere legatũ ⁊ dotem: qꝛ videt legasse aio cõpensandi cũ dote debita. Aut legatuꝫ fit ꝑ debitoreꝫ voluntariũ: puta qꝛ ex sua voluntate obligauit se ad debitũ: ⁊ sic in dubio nõ presumit factuꝫ aio recõpensandi: nisi sit expressum vt ꝓbat in. l. vnica. §. sciendũ. C. de rei vx. ac. vbi habet ꝙ maritus qui tenet restituere dotẽ vxori post mortẽ legauit aliquid simpliciter vxori poterit vxor vtrũqꝫ petere. Similiter dic de legato facto cuicũqꝫ creditori a debitore. ad hoc. C. de here. insti. l. si cõpensandi. ff. de lega. j. l. lucius. in prin. ⁊. ff. de lega. ij. l. vlti. §. penul.

32 ¶ Utrũ per suggestionẽ: solicitudinẽ vel importunitatẽ faciens adimere legatum factũ alicui: ⁊ faciens sibi relin qui teneat. ℞. dominꝰ Bertho. cepola in suis cautelis ꝙ tenet actione de dolo vel in factuꝫ subsidiaria ei cui ad emptũ est: vel cui nõ est relictũ ex solicitudine eius. ff. de doli excep. l. j. no. Ange. in. l. fi. C. si quis aliquẽ testa. ꝓhi. Facit. l. j. ⁊ ibi no. C. de pe. bo. subla. li. x. Sed melius dic vt. j. Restitutio primo in verbo impediens.

¶ Quid valet vxori legatũ quo legat 33
et dos sua. ℞. ꝙ valet quia plenior est actio ex legato q̃ꝫ ex dote. insti. de leg. §. sed si vxori. qꝛ sicut dicit ibi glo. legatum statim debet: dos v̄o si ꝯsistat in mobilibus debetur post annũ solũ. Item valet quia non habebit probare dotem talis quantitatis si exprimat al's sic. C. de fal. cau. l. iij.

¶ Quero quid debeat qñ legatum 34
fit in genere. ℞. ꝙ si illud genus est generalissimũ. sic nullũ est legatũ. Exemplum si diceret: lego substantiã vel rẽ Si v̄o genus est subalternuꝫ: vt lego aĩal corpus: ⁊ hmõi. sic similiter nullũ est: qꝛ dando muscã liberaret. Si v̄o genus est inferius: puta qꝛ est species spãlissima: tunc aut res eius generis habet certos fines a natura designatos: vt bos equus ⁊ hmõi: aut habet fines ex sola distinctione hois: vt fundus: vt. ff. de lega. j. l. qd̃ in rerum. §. si quis. Aut facto hois: vt domus vel fũdus: qd̃ ꝑ factum hois de duobus fit vnũ diruendo parietes ⁊ hmõi. vt. ff. cõia predio. l. si quis duas. §. j. Si loqmur de p̃mo sic fuit varia opinio. Sꝫ placet mihi opinio Jo. quã sequit Accur. in. l. legato generalit. ff. de lega. j. §. ꝙ aut testator quos reliquit seruos vel boues incertos ⁊ de incertis sunt in suo p̃imonio: ⁊ tũc eligit legatariꝰ vt insti. de lega. §. si generaliter: dũ tñ nõ eligat optimũ. d. l. legato. Aut nõ sunt in suo p̃imonio ⁊ sic electio erit heredis. vt. ff. de tritico le. l. iij in p̃n. ⁊. l. iiij. Silr̃ vbi testator de certis seruis sensit incertũ: puta qꝛ legauit vnũ de seruis suis: sic electio erit legatarii l. q duos. ff. de le. j. Si v̄o loqmur de

scdo sic nõ valet: qꝛ videt derisoriũ: qꝛ heres ꝑstando fundũ vni⁹ digiti vl' vnguis liberaret. d. l. qđ in reruꝫ. §. si qs aũt. Si vo loquimur de. iij. tũc aut legans domũ in genere reliqt domos aliquas: aut nõ. si sic electio erit legatarij. Si nõ legatũ erit derisoriũ. ff. de le. j. l. si domus. in prin. Aduerte tñ ꝙ qñ electio dat heredi in rebus legatꝫ in genere. ⁊ illud genus est talis qualitatis ꝙ in ipso sũt quedã que nihil valẽt: ⁊ magis expedit nõ habere q̃ꝫ habere. tũc nõ pot talia dare: sed debet dare mediocrẽ. vt in. d. l. legato. ⁊. C. de dona. l. si quis argentũ. §. j. ⁊. C. cõmunia de le. l. fi. §. j. Si vo sum⁹ extra talia: tũc poterit heres dare minimũ in tali genere. l. si ita scriptũ sit. in fi. ⁊ l. apud iulianũ. §. scio. ff. de leg. j. ff. de reg. iur. l. semp in obscuris. ff. de ver. obli. l. si ita stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas: qꝛ debet id qđ ẽ melius fauore pie cause. vel saltẽ mediocre: puta legatũ est vas dabit argenteũ int aurũ ⁊ auricalcũ: seu eneũ Ita habet ⁊ no. in. l. ticia. §. scia. ff. de au. ⁊ arg. lega. ex q̃ Bar. ibidẽ dicit ꝙ si legat calix intelligit argẽteus: si planeta intelligit de serico: ⁊ similibus.

35 ¶ Quid si qs legauit q̃ttuor lagenas olei que sunt in tali vase: que nõ sunt nisi due. vel de pecunia que est in tali capsa legat vni. xxx. alij. xx. alij. x. ⁊ nõ sunt nisi. xxx. ꝛ. ꝙ solũ debet qđ inuenit. l. si quis testamẽto. ff. de le. j. ⁊ vnicuiqꝫ ꝓ rata defalcabit: puta ille cui xxx. legauerat nõ habebit nisi. xv. cui xx. x. ⁊ cui. x. v. debebunt. vt ibi dr. Facit. l. cũ certus numerus. ff. de tritico vi. ⁊ ole. le. ⁊ de lagenis est casus in. l. si quis seruũ. §. si quis. ff. de lega. ij.

36 ¶ Quid si testator errat in noie. ꝛ. ꝙ nõ officit dũmodo ꝯstet de quo sensit l. si in noie. C. de testa. Facit. ff. de le. j. l. iiij. Instit. de le. §. si quis in noie. Sil' falsa demonstratio nõ officit: puta cũ dicit. lego seruũ meũ quẽ emi a ticio: cũ tñ sit emptus a diuo: dũmodo cõstet. đ seruo. Insti. de leg. §. huic ꝓxima Similiter falsa causa nõ viciat legatũ vt si dicit lego tale quid Petro: qꝛ fecit mihi tale seruitiũ: cum tñ nõ fecerit. Insti. de leg. §. longe. secus si conditionaliter: vt ibidem.

¶ Utrũ legans ancillam Bertam: ⁊ 37
posteavendens eã emit aliã cui nomẽ berte iponit: an debeat ista scđa. ꝛ. ꝙ sic. ff. de condi. ⁊ demon. l. filie sue. §. ticia vxor.

¶ Utꝝ legans mihi oia sua mobilia 38
intelligant oẽs fructus etiã. ꝛ. ꝙ sic oẽs qui tẽpore mortis testatoris erant a solo sepati. ff. de re. ven. l. fruct⁹. Sꝫ nõ habeo ex tali legato noia debitorũ suoꝝ: nisi aliter constet đ mẽte: qꝛ noia debitorũ nec sunt mobilia nec mobilia. sꝫ in. iij. spẽ. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. in vẽditiõe. Itẽ qꝛ nõ est nr̃uꝫ qđ nobis đbet. sꝫ tñ illud qđ possum⁹ vẽdicare. ff. đ au. ⁊ ar. le. l. ij. Sꝫ tu đ hoc dic vt. s. Aliẽatio. §. viij. ⁊ idẽ dic đ lignis ⁊ lapidib⁹ ad hedificiũ ꝑparatꝫ qđ ñ veniũt. ar. ff. de le. iij. l. ligni appellatio. §. fi. Idem in lecto legato venit ornamentũ eius vt i d. l. librorũ. §. fi. ff. de leg. iij.

¶ Utꝝ legatis vestib⁹ vxori. veniãt 39
aurea vl' argẽtea ornamẽta dictaꝝ vestium vr̃ ꝙ nõ: qꝛ accessoria ꝑciosiora suo ꝑncipali nõ accedũt. Lud. đ ro. i no. tꝫ ꝙ veniãt ẽt ꝑciosiora: ⁊ accedãt ꝑncipali. vt. l. ⁊ si ñ sũt. §. ꝑueniamus. ff. đ au. ⁊ ar. le. ⁊ Bar. i. l. cũ auꝝ ff. đ au. ⁊ ar. le. ⁊ dic gl. falsã. i. l. ij. ff. de pecu. le. q̃ vult ꝙ accessiões ꝑciosiores ñ extiguãt đstructo ꝑncipali.

¶ Quid si legat cẽtũ Ticio si voluerit. ꝛ. ꝙ nõ trãsibit ad heredẽ ticij: 40

si ticius non exp̄esserit se velle.l.si ita legatū sit.ℌ.illi si volet.ff.de leg.i.

41 ¶Quid si ħūs lancē maximā mino rē ⁊ minimā legat lācē minorē.q̄.qđ debeť medie magnitudis si aliđ non appareat.ff.đ an.⁊ ar.le.l.q lancem

42 ¶Item si legat cirographum.i tel ligitur legasse actiones in eo conten tas.l.qui cirographum.ff.de le.iij.

43 ¶Utrū testator q̄ leganit vni fūdū alij vsumfructū fūdi. đbeat itelligi le gasse vnicuiq̄ ipsorū dimidiū vsufru ctus dicti fūdi.q̄.Lud.đ ro.i no.qđ sic.l.si alij.ff.đ vsufruc.lega.sec⁹ i iu dicis ſnia vt.l.⁊ puto.ℌ.i.ff.fami.her. q vez ē si aliđ de mēte nō cōstet.

44 ¶Utz si legās sic dicit lego centū titio ⁊ si illos pderet iterū reliquo ei alios cētū ei⁹ heres teneať pl'q̄z se mel restituere.q̄.q nō nisi semel.ff.đ leg.iij.l.fideicōmissa.ℌ.si quis decez.

45 ¶Si legať alicui vsusfruct⁹ ſb cer to tpe.puta vsq̄ q̄ talis puenerit ad xx.ānos q̄uis talis moziať: nihilomin⁹ vsusfruct⁹ durat vsq̄ ad tps.xx.ānorū.sec⁹ si moziať vsufructuari⁹ añ.xx. ānos q̄ expirat.Si vō legať sub icer ta ꝑditiōe.puta donec talis fuerit fu riosus vl'remāserit ⁊ hususmōi. q̄uz cuētus icert⁹ est si ꝑditio euenerit ex pirat.Si āt moziať in furoze nihilo min⁹ durabit vsq̄ ad vitā vsufructua rij.l.ambiguitatē.C.de vsufruc.

46 Quid habebit ille cui reliquiť vict⁹ ⁊ vestitus.siue alimēta.q̄ idē ē.q̄.de bet habere cibū.potū vestimēta lectū habitationē.⁊ ea sine quib⁹ viuere ñ posset.ff.de ali.⁊ cibaria.le.l. legat⁹.ff.đ đbo.signi.l.victus. nō tamē ea q̄ ad disciplinam pertinent.d.l.legatus.

47 ¶Quid si dicit relinq̄ q vxor mea sit dña ⁊ vsufructuaria oiuz bonorū meoz.q̄.q p hoc q dicit dñaz ha bebit gubernationē dom⁹ ⁊ familie.⁊ eius cutā.p hoc q dicit vsufructuari az habebit victū ⁊ vestitū. Similit si diceret relinq̄ eā dominā ⁊ domina tricē bonoz meoz.intelligiť q secun dū q̄litatē p̄timonij honorifice hēat sua necessaria ⁊ sit gubnatrix domus ꝛ̄sic sapiētes ⁊ cōis vsus iterp̄tantur vt no.gl.in aut.hoc locū hz.C.Si se cūdo nup. Et sic fecit Dauid cū dicitur de eo ꝑstituit eū dñz dom⁹ suc.i. rectorē.⁊ sic ponit in greco q est.ff. mā.l.creditor.ℌ.luttius.Dūs tū Bar. cepola i tractatu suo de ꝑtuntib⁹ dicit verū sola alimēta foze relicta p̄ illa đ ba dominā ⁊ vsufructuariā si filij sūt instituti: sec⁹ si exnei.vt ē gl.in.d.au tē.hoc locū ⁊ ibi p oēs.⁊ Bar.i.l.ticia cū testamēto.ℌ.fi.ff.đ lē.ij.⁊ Bal.in.l. vnica.C.de idi.vi.q intelligę supstāti b⁹ filijs: sec⁹ si mozereť filij viua matre.q̄ tūc efficereť ꝑpretaria.vt no. singulariť Bar.p tex.in.l. si cui in an nos.ff.qb⁹ móis vsufru. amit.hic ad uerte q̄ q̄uis vir liberet eam a redi tione rationis de administratione ni hilominus tenebitur de dolo ⁊ lata culpa.l.creditor.ℌ.luttius.ff.manda.⁊ reddet rōez aliqualē nō tamē scrupu losam.l.Si qs rōes.⁊ ibi Bar.ff.de liber.lega.

¶Quid si dicit lego vsumfructum 48
omniū bonoz meoz vxori mee.vl're linquo vxorem meam vsufructuariā q̄.qđ insolidum habebit vsumfructū omnium bonorum.ita quod poterit facere de illis quicquid placuerit:et si essent vltra quantitatem alimentorum.vt.ff. de vsu.le.l. vxori mee.nisi filios haberet:in quo casu filij habe rent saltem legitimā partem i vsufru ctu secundum dominum Odofre.si cut ipse notat i aut.nouissima.C.de i offi.testa.que limitat.d.l.vxori q̄ ad fi lios:sed non quo ad extraneos.

49 ¶ Utrũ legãs vxori sue habitationẽ seu vsũfructũ habitatiõis dom⁹ sue: qđ idẽ ẽ.l.cũ antiquitas.C.de vsufru. Et in eodẽ testõ legãdo dictã domũ alteri ademerit dictũ legatũ vxoris. ℞. ꝙ nõ.tex.est in.l.sempronio. in prin. ff.de vsufru.legato.vbi ꝓbat ꝙ legato generali vsufruct⁹ vel habitatiõis nõ derogat ꝑ legatũ spãle ipsi⁹ rei. Et ibi Bar.dicit ꝙ nõ ẽ alibi tex.ꝓ hoc.

50 ¶ Quid si dicit relinquo ticio fundũ ad vsufructuãdũ.℞.dñs Bart. vbi.s. ꝙ est relicta ꝓprietas. Sil'r qñ dicit relinquo fundũ ad gaudimẽtũ.ꝑ.l.ꝓculus.ff.de vsufru.⁊ ibi dñs Flo.q tñ distinguit verũ.si extranei sũt instituti. secus si filij dilecti:⁊ placet in ꝯscia: lꝫ alij indistincte velint ꝙ ꝓprietas sit relicta non vsussructus.

51 ¶ Quõ põt fieri legatũ.℞.ꝙ põt fieri qbuscũqꝫ verbis aptis tñ ⁊ idoneis vt si dicat.lego:do:dare iubeo: volo: rogo:posco:opto vt des.l.ij.C.cõia đ le. Itẽ põt fieri pure: vt cũ dr̃: lego tali.C.⁊ i diẽ.vt lego tali vsqꝫ ad pascha Ex die vt lego tali a pascate i antea:⁊ sub cõditiõe ꝑ si.vt lego tibi.c. si filiã meã accepis. vl'ꝑ cũ: vt lego tibi cẽtũ cũ fuerꝫ.xiiij.ãnoꝝ.tũc iest ꝯditio hec dũ cõplet⁹ fuerit.xiiij.ãnus ⁊ ñ aliter C.đ lega.l.fi.Fallit tñ i libertate vt videat potius eẽ relicta i diẽ.puta si dicit ꝟuũ meũ liberũ iubeo cũ fili⁹ me⁹ erit.xxv.ãnorũ.C.de fideicõ.li.l.fidei cõmissaria. Et vt scias dr̃iaꝫ int̃ legatũ qñ fit pure.⁊ qñ fit sub ꝯditiõe.vl' in diẽ no.ꝙ qñ legatũ fit pure statim mortuo testatore cedit legatario.vt.j. §.lvj. Qñ v̄o fit sub ꝯditiõe.ante cõditiõis euẽtũ nõ cedit legatario.⁊ iõ si morieť ipse legatari⁹ anteq̃ꝫ ꝯditio impleat remanebit apud grauatũ:⁊ ñ transmittet ad suos heredes. Limita hoc in legatis: ad pias causas. vt.s̃.§. viij. Qñ v̄o legatũ fit i diẽ: tũc si dies est icert⁹ oino: sic legatũ ẽ ꝯditionale l.dies.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.l.stipulatio ista.§.iter certã.ff.đ ver.ob.⁊.l.si dies qñ dies le.ce.⁊ glo.no.in.l scius saturninus.ff.ad treb. Si v̄o dies est cert⁹ oi certitudie.vtputa cũ legat ticio i pasca futuro: vel qñ curret.M.ccccxc. ⁊ hmõi.vel dies est cert⁹ ad minus in se: lꝫ sit incert⁹ i ꝓprio subiecto: puta cũ relinqť talis possessio ticio qñ erit xxv.ãnoꝝ.qꝛ istud tp̃s est certũ in se: qꝛ suo cursu ꝑire ñ põt qn veniat illđ tp̃s: sed in ꝓprio subiecto ⁊ sub tali q̃lificatiõe bene est incertũ: qꝛ talis põt mori anteq̃ꝫ sit.xxv.annoꝝ. Et tũc legatũ factũ tali tp̃e vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris q̃ ad trãsmissionẽ: qꝛ si legatarius moreret post mortẽ testatoris: ⁊ añ illũ diẽ vel tp̃s nihilomin⁹ legatũ debebit ei⁹ heredibus.vt pꝫ in.l.vnica.§.cũ igit̃.C. de cadu.tol. Idẽ dic qñ legant fruct⁹ q nascent ex tali fundo: qꝛ lꝫ moriat legatarius tñ transmittit ad heredes suos: vt no.glo.in.l.itẽ qꝛ.ff.de pactis Intellige nisi aliud ipediat.l.si ea qõ. C.de his q.vt indi.hoc patet i.l. si cũ heres.ff.qñ dies le.ce.⁊.l.heres.i p̃n. ff.de condi.⁊ demõ. vbi pꝫ ꝙ qñ qs legat Ticio possessionẽ cũ morieť lꝫ sit incertũ qñ morieť: tñ quia certuꝫ est ꝙ morieť:⁊ ideo legatũ est ad diẽ certũ:⁊ sic debebit eius heredib⁹: secus si legaret sic.heres dato possessionẽ ticio cũ morieris: quia sic est conditionale: quia est in diẽ incertũ: eo qꝛ ignorat quis prius sit moritur⁹ an heres vel ticius. Et ideo si ticius premorietur legatum remanebit apud heredem grauatũ. Item aduerte ꝙ dictio si: nõ semꝑ facit ꝯditionẽ.nam qñ apponit tẽpori preterito vel p̃nti. nõ facit conditionẽ ꝓprie.l. institutio talis

in fi.ff.de ꝯdi.insti.⁊.l.eas.in prin.⁊.l.
si ita stipulatus fuero hanc sūmā.ff. d̄
verb.obli. Nec obstat.l.si sic.ff. de le.
j.qꝛ impropꝛie loquit. Qñ v̄o si.respi
cit euētū futuri tp̄is cui⁹ euētus.ē cer
tus oī certitudine: sic nō facit ꝯditio
nē: ſm Bar.in l.j.ff.de ꝯdi. ⁊ demō.
Idē dic qñ ꝯditio est impossibilis.l.j.
ff.de ꝯdi.insti. Sed qñ euētus est cer
tus an: sed incert qñ vt mors.sic facit
ꝯditionē ſm Bar.vbi.s.⁊ glo.in.l. in
oibus obligatiōib⁹.ff.de re.iur. silr fa
cit ꝯditionē qñ euent⁹ est oino incer
tus. Itē dictio si.aliqñ ponit ꝓ qꝛ.l.vi
deamus.in prin.ff. de in litē.iurā.l. ti
ciū ⁊ meuiū.ff.de admi.tu.aliqñ poni
tur ꝓ q̄uis.l.fi.C.de liber.⁊ eoꝝ lib.
Aliqñ ponit simul ꝯditione.⁊ sic.s. ⁊
si.⁊ stat ꝓ q̄uis.l.j.§. nunciatio.ff. de
no.ope.nū.⁊ diffuse.vide Bar.vbi.s.
Dictio v̄o cū.aliqñ habet vim copule
l.illi cū illo.ff.de vsufru.le. ⁊ sic nō fa
cit ꝯditionē nisi antea appareat volū
tas disponētis.l. si ita fuerit.§.fi.ff. de
testa.ma.⁊.l.si ancilla.ff de le.j.Aliqñ
v̄o cū est ꝯiunctio.videlꝫ qñ apponi
tur verbo ꝑteriti: vel p̄ntis tp̄is: ⁊ sic
nō facit ꝯditionē: sed ponit causatiue
cū ꝓ qꝛ. vel aduersitatiue ꝓ q̄uis.l.
demonstratio.§.j.ff.de ꝯdi. ⁊ demon.
⁊ ibi Bar. Aliqñ reperit aduerbiū.s.
cū ꝓ qñ: qd̄ est qñ apponit verbo fu
turi tp̄is: ⁊ sic vr̄ ꝙ tūc nō sit differē
tia inter si ⁊ cū: ⁊ ꝙ vtrūq̄ faciat ꝯdi
tionē.l.q ꝓmisit.ff. de ꝯdi.inde. cum
multis alijs in glo.d.l. demonstratio.
sed qꝛ multe leges videnť ꝯrie.Bar.
ibidē dicit: ꝙ est triplex differētia pri
ma qꝛ si principalit denotat ꝯditionē
Secūdario v̄o tp̄s: qꝛ nulla ē ꝯditio
q̄ in se nō habeat tp̄s futurū. Cū v̄o
denotat p̄ncipaliter tp̄s: qꝛ nō est ad
uerbiū tp̄is.secūdario ꝯditionē ꝓbat
in.l.si ticio.ff.qñ dies le.ce. Et iō qñ
ponit circa substātiā obligatiōis: vel
circa voluntatē que exprimit ꝑ verbū
futuri subiūctiui si ponit ꝑ si nō valet
sed bñ per cū: verbi gr̄a. Stipulatio
que fit sic.ꝓmitto tibi centū si volue
ris: nō valet: secus si dicat ꝓmitto ti
bi centū cū volueris.l. centesimus.§.
fi.ff.de ver.obli. qꝛ in primo ꝯditio ē
expressa ꝑ si. In scdo est tacita ꝑ cū.⁊
expressa nocēt.l.nōnunq̄.ff.de cōdi.
⁊ demon ¶ Scda differentia est: qꝛ
si legas mihi decē cū petiero nō facit
ꝯditionē.l.si decē cū petiero.ff.d̄ ver.
ob.⁊.l.ticia.ff.de condi.⁊ demon.sed
bñ si lego decem si petiero. vt no. in
d.l.si decez.qꝛ ꝑ si est ꝯditio expressa
ꝑ cū tp̄s p̄ncipalit. Et iō cū talis tp̄is
expressio sapiat exactionē de p̄nti siue
executionē: nullā suspensionē inducit
⁊ iō lꝫ moriat anteqū petat nō deficit
ꝯditio.l.liber hō.§.decē.ff.de verbo.
ob. ¶ Tertia differentia est qꝛ si: siue
apponat circa dispositionē: siue circa
executionē facit dispositionē ꝯditiona
lē.l.quib⁹ diebus.§. quidā ticio.ff. de
ꝯdi.⁊ demon. Sed cū facit dispositio
nē ꝯditionalē in vltimis voluntatibus
vt.d.§.qdā ticio. ⁊ ibi no. secus in ꝯ
ctibus: sed bñ facit dispositionē resol
uendā sub ꝯditione. vt.ff.de in di.ad
iec.l.ij.⁊ ibi bona glo.limita tñ ꝙ cū
facit di positionē in vltimis volūtati
bus ꝯditionalē.verꝝ qñ addicit dispo
sitōi vltime q̄ ꝯcernit voluntatē dispo
nendi siue dispositionē.l. si cui leget.
ff.de leg.j.nisi qñ relinquit cōiuncte
persone: quia tunc in dubio facit diez
d.l.seius saturninus.ff.ad treb.sed se
cus qñ dispositio cōcernit preceptuꝫ
soluendi: siue executionē: ⁊ tēpus cer
tum saltem in se sicut est tempus cer
te etatis: quia tunc nō facit ꝯditionē:
sed dilationē quia de natura cū est fa
cere tempus.l.his verbis. ⁊ ibi Bal.

C.qñ dī.le.ce. Aduerte etiã q̄ ls dicatur lego tibi centũ ea conditiõe vt facies tale qd: q̄ tale legatũ nõ est cõditionale: sed modale.l. meuia.ff. de ma.test. ⁊.l.ii.ff.de dona. ⁊ sic verbuz ea conditiõe accipitur impꝛopꝛie ſm Bar.in.d.l.quibus diebus.

§ C Vtrũ relictũ in diem debeaꝯ cum fructibus intermedij temꝑoris.ſ. q̄ si gra legatarij fuit appositus dies: puta q̄ puer: sic debenꝯ. Si vo dies fuit appositus gratia heredis: sic nõ debent: ⁊ sic ꝛcorda.l. in fideicõmissaria ff.ad trebel.⁊.l. in fideicõmissi.ſ. cũ plidius.ff.de vsuris.⁊.l.euz.ff.de ãnu.leg.⁊ est glo.in.d.l.ex verbis.

§ C Sed pone q̄ legatũ conditionale nõ implꝯ nõ ex defectu legatarij: ſz alio modo.ſ.q̄ aut conditio respicit factũ eius cui relinquit̄ solũ.vputa si manumiserit seruũ suũ: ⁊ tunc si conditio deficit p casum: q̄ mort̄ seruus morte naturali.sic ꝓsequereꝯ legatuz l.que sub conditione.ſ.quotiens.ff.ỗ condi.instit.nisi fuerit in mozā.l.penꝯ. ff.de condi.⁊ demon. Si vo deficit p aliũ: puta q̄ fuit interfectus: tũc aget ꝓtra interfectozẽ.l.aquil'.l.inde neratius.ſ.idem iulianus.ff.ad.l.aquil'. Et si occisoꝛ est nõ soluendo de equitate debet admitti ad legatũ.l.ticio.ſ.fi.ff. de ꝓdi.⁊ demon.⁊.l.fi.ff.de eo. p quẽ fa.erit. Si vo ꝓsistat in facto eius cui relictũ est ⁊ alterius etiã: tũc si p casũ fortuitũ cuenit ne impleat amittet legatũ nisi fauoꝛe alimentoꝛ.l. annua. ff.de ãnu.leg. Si vo nõ p casũ sed p factũ alterius: sic nõ amittet sed ipũ hẽbit.hec distinctio ꝓbat in.l.i testõ. ff.de ꝓdi.⁊ de.⁊ gl.l.j.C.ỗ instit.⁊ substi.⁊ ẽ egssima: nisi aliud dicas. In alio quo casu fauoꝛe libertatis.l.cũ ita legat̄.ff.de ꝓdi.⁊ demon. Limita ẽt illõ qõ dī q̄ qñ ꝓditio nõ implet̄ p factũ eius verũ q̄ legatũ deficit: nisi ꝓditio eẽt inhonesta: qz sic habet̄ ꝓ nõ adiecta.d.l.cũ ita legatũ sit.ff.ỗ ꝓdi.⁊ de.

§ C Vtrũ legatũ factũ sub cõditione: si nupserit tempꝛomo: expiret si nõ ei nupserit.ſ. q̄ sic.si honeste possit ei nubere: sed si sit indignꝰ eius nuptijs tenet legatũ: ls ei nõ nubat: qz condi tio que perpetuã viduitatẽ inducit remittit̄: sed nõ que tpalẽ ⁊ qõ vni pmittit̄ alteri ꝓhibet̄.⁊ qõ in vno ꝓhibet̄ in ceteris pmittit̄. hec habentꝯ ex.l.cũ ita legatũ sit.⁊ in.l. cũ tale legatuz.ſ. meuie.ff.de ꝓdi.⁊ demon. Idem si legatũ sit vt nubat ſm arbitriũ tempꝛoꝛis: q̄ ꝓinde est ac si nõ sit adiecta.l. filie sue.ff.de condi.⁊ demon.

§ C Qua actione petunt̄ legata.ſ.q̄ nõ solum p actiones pꝛonales: sed etiã p rem ⁊ hypothecariã in res mortui.⁊ idem dic in fideicõmissis. vt instit. de lega.ſ.nũa.⁊.C.cõis.de leg.l.j.

§ Qñ possunt peti legata.ſ.q̄ non possunt peti nisi addita hereditate: nisi in legatis ad pias causas.de quo.j. Legatũ.ij.ſ.ix. vñ scias q̄ dominiuz rei legate postq̄ addita est hereditas ipso iure transit ab eo q legauit ad legatariũ recta via.ff.ỗ fur.l.a ticio.no. gl.in.c. Raynaldus.de testa. Et iõ ex tunc ptinent ad legatariũ fructus rei legate.no.glo.in.l.in legatis.C.de vsuris.l.a ticio.ff.de fur.l.legatũ.la.ij.ff.ỗ lega.ij.⁊.l.si tibi hõ.ſ.cũ seruus.ff.de lega.j. Fallit hoc qñ legat̄ res aliena l.cũ alienã.C. de leg.⁊.l. nõ dubiũ.ff. de leg.iij. Itẽ in legato relicto in genere.l.apud offidiũ.ff.ỗ op.leg. Idẽ i legato alñatiue.l.hmõi.ſ. fuchũ.ff. de le.j.⁊.l. statuliberꝯ.ſ.fuchũ.ff.ỗ leg.ij. Itẽ i legato facto in diẽ: q̄ nisi aduenĩte die nõ trãsit.l.sẽꝓmꝰ.ff.de vsu fruc.lega. Itẽ q̄ aggrauat heredẽ ad vendẽdũ rẽ.l.vroꝛe.ff. de lega.iij.

57 ¶ Quo ordine capient legatarij. R. q nullū ordinē obseruam⁹. sed simul omēs eq̄liter tenemur. dicit tex. i. l. is cui. §. si plures. ff. vt in pos. lega.

58 ¶ Quib⁹ modis efficit caducū legatū. R. q Primo qñ qd legat in testō habet p nō scripto. ⁊ hoc ꝯtingit triplicit. Aut q decessit legatarius quē testator viuere credidit. Aut q qd legat nō est in rerū natura: nec pōt cē: vt equus mortuus quē testator viuere credidit. Aut q rei legate nullū ē cōmertiū: vel q̄ alienare ꝓhibent. ⁊ vt dicit Azo q ēt si sit cōmertiū: sed cū grandi difficultate: vt in p̄diis necessarijs cesaris nō valet legatū nec estimatio ēt dabit. vt isti. de lega. §. sz si talis res. nisi volūtas testatoris appareret velle estimationē dari qñ estimari pñt. ff. de le. j. l. si qs inglinos. excipit sm eūdē: casus qñ qs redemit hoiez liberū ab hostib⁹: q pōt liberari a pignore qd tacite habeo i eo: donec soluit preciū vel seruierit p qnquēniū. l. senatus. ff. de lega. j. Itē aduerte q si cōmertiū rei legate sit in cōi: sed nō heredi sic dānato ad dandū: tñ valebit legatū ⁊ p̄stabit talis dānatus. Si vo cōmertiū nō sit ei cui p̄stari dz. aut ꝓpter eius delictū: puta q hereticus. aut ꝓpter sectā: puta q iudeus q nō pōt hr̄e mancipiū xp̄ianū: tunc nec res nec extimatio debet. aut ꝓpter ꝯditionē status: vt q est seruus cui militia nō debet. aut ꝓpter viciuz corpis: q est claud⁹ ⁊ legat stipēdiū cursoris: ⁊ sic si sciebat testator dabit extimatio: al's nō. vt no. gl. in. l. sz si res. de leg. j. Itē ea q̄ sūt ꝯiūcta edibus ne vrbs deformet ñ sūt i cōmertiū. ff. de le. j. l. cetera. Itē nec res sacre. ¶ Scdo dr̄ legatū caducū i casu caduco tripl'r. aut q legatari⁹ p̄moriet q̄ testator. aut efficit seruus pene. aut q testm̄ iprobe iofficiosū dicit. ff. de ioffi. test. l. papinian⁹. §. meminisse. aut ēt ꝓpter graues inimicicias exortas int legātē ⁊ legatariū. si tñ redeāt ad amiciciā reintegrat legatū: sed ꝓpter leues inimicitias nō efficit caducū. vt. ff. de adi. le. l. iij. in fi. ⁊. ff. de his q. vt indig. l. si inimicitie. ¶ Tertio dr̄ ꝓp̄e caducū qd post mortē testatoris deficit q̄cūq; rōe: vt si legatari⁹ spernat vel ꝯditio sub qua legatū est: legatū deficiat. C. de cadu. tol. l. vnica.

¶ Utrū factū legatū sub ꝯditiōe: puta si fecerit pontē in tali loco reddat caducū si ille cui iponit p̄us fecerat. R. q sic. p. l. ꝯditionū. ff. de ꝯdi. ⁊ de. Sed tu dic q q̄ ad actionē ꝯsequēdā nō sufficit aliqd fieri facto: q nō vr̄ obtēpare: q facto facit. vt in. d. l. in fi. sed q̄ ad penā euitādā nō refert q̄lit'cūq; fiat. l. ea qdē. C. si manci. ita fue. alie. Et sic pz q nō debet legatū p̄dictū. Et q si fieret excōicatio ꝯtra nō iplētes legata. talis nō ligaret. sil'r nec aliā penā icurreret si eēt apposita. Facit qd no. Ludo. de ro. ⁊ Bar. in. l. cū seruus. ff. de verbo. obl. ⁊. l. forma. §. si cū ego. ff. de censi.

59

Legatuz. ij. ad pias cās est oē qd relinqt p aīa. vt sentit gl. ⁊ clari⁹ Bar. i. l. si qs ticio. ff. d le. ij. Itē qñ relinqt aliqd mis'abilib⁹ psonis: vt pupillis: viduis: pegrinis: paupib⁹: ⁊ hmōi auxilio ꝓprio destitutis sm. d. Pe. de peru. tractatu de canōica portōe epi. all'. lxxxvij. di. c. j. he eni psone in iudicio ⁊ ex̄ q̄dā p̄rogatiua letant. C. qñ ip̄a. iter pu. ⁊ vi. p totū. ⁊ in. l. si qs ad declinādā. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ in aut. de ecclia. ti. §. fi. de ver. sig. c. sup qbusdā. in fi. ⁊ hoc verū de pupillis. ⁊ viduis: miseris paupib⁹ nō diuitib⁹ c. ex tenore. de fo. cōp. c. significātib⁹

de offi. dele. Itē qñ relinqt̄ ecclie vel
alijs pijs locis. c. fi. d testis. ⁊ pia loca
sūt hospitalia: monasteria: ⁊ q̄libet lo
ca alia: in qb⁹ senes: paupes: ⁊ lāgui
de psone alunt̄: ⁊ alia charitatis opa
exercēt̄. d. l. si qs ad declinādā. ⁊. l. or
phanotrophos ibidē. ⁊. d. §. fi. ⁊ de re
li. do. c. de xenodochijs. Itē ſm q̄sdā
relinqt̄ ad custodiā ciuitatꝫ vel aliorū
locoꝝ cōiuꝫ seu publicoꝝ. ar. c. ij. de
imu. ec. C. de dona. l. penul. §. ij. sed cla
re. l. illud. C. d sacrosan. ec. ⁊ q̄ ibi no.
Itē qñ relinqt̄ ad refectionē pontiū
⁊ viaꝝ. vt dicit gl. in. l. j. §. ad mūicipiū
ff. ad. l. fal. silr̄ muroꝝ ⁊ fossatoꝝ ciui
tatū vl̄ castroꝝ ⁊ siliuꝫ. ⁊ hoc si neces
sitas imineat: al̄s nō. ar. l. ad istructio
nes. C. d sacrosan. ec. ⁊. l. oēs ꝓuincia
rū. ⁊. l. ad portus. C. de opib⁹ publ. ⁊. l.
vnica. C. de qb⁹ mune. ⁊. l. penul. C. d
ꝑuil̄. dom⁹ aug. ⁊. c. ij. ⁊. c. nō min⁹. c.
aduersus. de imu. ec. ⁊. C. ad. l. fal. aut.
silr̄. Itē qñ legat̄ in ornamētis ecclie
ꝓ luminarib⁹ ꝓ fabrica ecc. vl̄ libris
aut alijs ad diuinū cultū ꝑtinētib⁹: si
ue sit ad tpalē vel ꝑpetuū cultū. c. fi. d
testa. Facit gl. in. d. aut. silr̄. Itē qñ re
linqt̄ ꝓ redimēdis captiuis. l. nulli. C.
de epi. ⁊ cle. i aut. de ec. ti. §. si qs. Itē
qñ relinqt̄ ꝓ puellis maritandis. ſm
Bar. in. l. j. ff. sol. mat. ⁊ in. l. si ego. in
ꝑn. ff. de iure do. ⁊ in. l. ij. §. fi. ff. de do
na. ar. c. fi. de ferijs. vbi dicūt doc. q
dos est pia cā. ⁊ iō relictū ꝓ dote ē ad
piā cām. Itē qñ relinqt̄ ꝓ alimentis.
Intellige egētiū. xij. q. ij. aurū. Itē ge
neralit̄ qd deo relinqt̄ ꝓ aīa relinq
censet̄. d. §. ad municipiū. Et iō dic q
ꝓprie dr̄ relictū ad pias cās qñ relin
quit̄ ꝓ honore dei vel sctōꝝ: vel ꝓ sa
lute aīe: siue id relinq̄tur ecclijs: siue
paupib⁹: siue locis publicis: qꝛ piū ē
qd fit ꝓpter cultū diuinū. secus si fie
ret ꝓ honore mūdi: vel ꝓ ꝑpetua fa
ma: qꝛ nō dr̄ piū. verūtñ in dubio ꝑ
sumet̄ qcqd relictū fuerit supradictis
fuisse relictuꝫ ꝓ deo ⁊ ꝓ aīe salute ⁊
sic legatū ad piam causam.

¶ Sed q̄ro vtrū qñ relinqt̄ ꝓ male 1
ablatis incertis dicat̄ ad pias causas
ꝝ. Jo. an. in addi. ad spec. ti. de instru.
edic. q sic si relinq̄tur paupib⁹ vel ec
clesijs: ⁊ silib⁹: al̄s nō. vñ dicit q ꝓ
tius ꝯsiderat̄ cui legat q̄ꝫ q̄re legat. l.
illud. C. de sacrosan. ec. vbi dicit gl. q
qñ legat̄ diuiti ꝓ aīa, nō est ad pias
causas: secus si nō diuiti. d. l. si qs ti
cio. qd verū est q̄ ad ꝑsūptionē: sec⁹ q̄
ad v̄itatē q̄ ꝑncipalit̄ respicit itētiōꝫ.

¶ Quid si qs legat cētū, nō expressa 2
cā ꝓpter quā legat: nec ꝑsona, cui le
gat. ꝝ. Jo. an. vbi. s̄. q illud est legatū
ad pias causas. ⁊ vt no. Albri. in. l. ad
instructionē. C. de sacrosan. ec. legatū
incertū ēt relictū ad piū vel publicū
vsum, vt viarū ⁊ pontiū refectio, valet
vt. ff. de lega. ij. l. quidā in testamento.

¶ Vtrū relictū ꝯsanguineo paupi sit 3
ad piā cām. ꝝ. Bal. in. l. j. C. de sacro
san. ec. q nō, nisi dicat ꝓ aīa: ⁊ ꝓ deo
hoc facere. ⁊ facit ꝓ hoc qd no. Bar.
in. d. l. j.

¶ Vtruꝫ legata ad pias causas gau 4
deāt eodē priuilegio cū relicto ecclie
ꝝ. Pa. in. c. relatū. el. j. de testa. q sic
qꝛ ecclia ꝑuilegiat̄ ꝓpter aīam cōtē
platiōe dei. Facit qd no. Jo. an. in. c. j
de in integꝝ restitu. li. vj. vbi voluit q
sicut ecclia pōt petere restitutionē in
integrū. ita ⁊ alia pia loca possunt.

¶ Vtrū de legat̄ ad pias causas pos 5
sit detrahi falcidia vel trebellianica.
ꝝ. Pa. in. c. Raynald⁹. d testa. cōiter
tenet̄ q nō q̄ ad falcidiā sed q̄ ad tre
bellianicā. Bar. in. l. marcellus. ff. ad
trebel. Bal. in. l. id qd pauperib⁹. C. d
epis. ⁊ cle. ⁊ multi alij tenēt q nec etiā
detrahat̄. sed Jo. an. tenet ꝯtrariū in

glo. sua ⁊ etiã multi alii. vt no. Albri. in. l. si quis ad declinandã. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ licet prima opinio sit magis pia tamen fecũda nõ est condẽnãda.

6 ¶ Quot testes requirũtur in legatis. vt valeant. vide. j. testm̃. §. v.

7 ¶ Utrũ legata facta ad pias cãs sine istitutõe heredis valeãt. ℞. Pa. i. c. i dicãte de testamẽ. ꝙ si noluit mori ite stat⁹ nõ valẽt istitu. de le. §. añ heredis. sed vbi qs eligit mori itestat⁹ sic valẽt: nedũ legata ad pias cãs sed q̃cũq; alia legata. ⁊ in dubio vr̃ voluisse mori intestat⁹ q facit talia legata ꝙ ꝓbat tex. d. c. indicãte. ⁊ facit ꝙ legit̃ ⁊ no. in. l. iij. ff. de iure codicil.

8 ¶ Utrũ ex d̃fectu testamẽti vitient̃ legata ad pias cãs. ℞. Pa. i. d. c. idicãte ꝙ nõ ꝑm vnã opinionẽ. vt no. i. l. i. C. de sacrosan. ec. ⁊ in. l. ea3 quã. C. d̃ fideicõmis. Facit ꝓ hoc ꝙ no. Bar. in. d. l. i. ⁊ Bal. in. l. illa istitutio. ff. d̃ heredi. insti. qui tenent ꝙ cũ quis reliqt sua respectu pie cause dispositiõi ticij ꝙ valet: l3 non valeat testamentũ qñ heres ponit̃ i volũtate alteri⁹. d̃ quo j. testm̃. §. xviij. rõ diuersitatis est. q3 talis cuius arbitrio cõmittit̃ habet regulã iuris diuini: hũani: ⁊ gentiũ: limitans eius volũtatẽ que ẽ vt pre oib⁹ deo ⁊ religioni debeãtur: ⁊ ad r̃dimẽda peccata. xiij. q. ij. aie. de pe. di. i. medicina. Et iõ aliõ nõ põt facere. sed i ꝓphanis nulla ẽ regula limitãs. ⁊ iõ posset aliud velle q̃ testator. ⁊ ꝓpterea cũ voluntas testatoris sit icerta. iõ est captatoria. i. adulatroria seu d̃ceptoria. ꝑm gl. i. c. cũ tibi. d̃ testa. Aduerte hic ꝑm Bar. in sua minorica. ꝙ aut testator voluit vt testamẽtũ valeret iure directo testamẽti. ⁊ nõ alit̃ ⁊ sic si testm̃ est nullũ q3 instituit heredẽ incapacẽ heres ad quẽ veniũt bona nõ tenet̃ in cõsciẽtia. aut voluit ꝙ si nõ iure testamẽti. saltẽ valeret iure codicillor̃. ⁊ oi alio mõ quo posset. Tũc ille ad quẽ bona ꝑuenerũt tenetur in cõscientia iplere legata defuncti. ⁊ sic ẽ presumendũ. nisi qñ testator ꝓuidit sibi puta aliũ substituẽdo. vl' qñ ordinauit quid fiendũ. si ꝙ ordinauerat ñ habebit effectũ. Facit. l. cũ ꝓponas. C. de here. instit. Idẽ dic ꝑm Bart. in l. in testamẽto. ff. de fideicõ. lib. ⁊ Pa. in. c. i. de succe. ab inte. ꝙ l3 volũtas defũcti nõ fuerit perfecta rõe publicationis fuit tñ perfecta rõe volũtatis. vtputa. q3 testm̃ manu sua ꝯscripsit volens postea redigi in publicã formã sed morte. vl' furore ꝑuẽtus ñ potuit. ꝙ nihilomin⁹ heres tenet̃. Idẽ dic si incepit facere testamẽtũ nec potuit cõpler̃. ꝙ legata facta valẽt q3 ñ põt negari qn sit ꝑfectus ꝯseru⁹ rõe volũtatis. l3 nõ rõe opis. Idẽ Bar. i l. cũ quis. C. d̃ iur. ⁊ facti igno. t3 ꝙ si testamentũ est nullũ q3 d̃ficit volũtas d̃functi vl' qñ est nullũ ex ꝑteritione heredis ignorãdo ꝙ eũ3 habeat sic legata nõ debẽt̃. ꝙ limito nisi sint talia. qd̃ si etiã scuisset se habere filiũ fecisset. ar. xvij. q. iiij. c. si. l3 qñ testm̃ ẽ irritũ ex preteritone vl' exher̃datiõe nois debent̃ legata oia. vt i aut. ex cã C. de liber. ꝑteri. Similiter qñ ẽ nullũ q3 nõ sunt testes sufficiẽtes: vl' deficit aliqua solẽnitas iuris ciuilis. tũc quãdo constat heredi de voluntate d̃fũcti. vel per duos testes potest probari obligatur naturaliter iure gentium ad implendam voluntatem defuncti quod no.

9 ¶ Quid si heres renunciet hereditati. vel non vult adire. ℞. Pa. in. c. relatum el primo. de test. ꝙ nihilominus legata ad pias causas valebunt. quia non subiciuntur talibus solẽnitatibus iuris ciuilis.

10 ¶ Utrum legatū ecclesie hedificande seu monasterio debeat solui cū fructibus intermedij tēporis. R. Pa. i. c. nos quidē. d̄ testa. q̄ sic vt ꝯsuluerunt Bar. ⁊ Frā. de alber. q̄ tex. prefati. c. nos. dicit q̄ relicta ecclesie cōstruende dn̄t solui sine diminutiō e. f. cit pulcher tex. i. l. si ita relictū. §. pegasi⁹. ff. de le. ij. vbi dicit q̄ si relinquit̄ p̄diuz in certū diem puta post. x. annos. vel cū legatarius erit pubes debetur prediū cū fructibus intermedij temporis si dies fuerit apposita fauore legatarij sic in casu nr̄o dies apponit̄ fauore ecclesie. vel monasterij: q̄ si fuisset cōstructa tpe testamēti legasset simplr̄ ⁊ nō in diem. q̄d bene no.

11 ¶ Utrū legatū ad certū vsum possit ad aliū ꝯuerti. R. Pe. de pu. vbi. s. Aut ipse vsus pōt ipleri de iure ⁊ d̄ facto puta. q̄ legauit qs vt monasteriū fiat i tali diocesi. eps est cōtētus. ⁊ sic lz de iure d̄ cōse. di. prima. nemo nullum est impedimentū in facto q̄ ē pecunia ⁊ cetera necessaria. nec est q̄ aduerset̄. ⁊ sic pōt fieri de facto ⁊ tūc dico q̄ nō pōt cōuerti in alium vsum. ⁊ iste est casus. d. c. nos. quidē. ⁊. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. prima ⁊ de hoc est casus in. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. imo si per legatarium non ipletur tale legatum reddit ad heredē ⁊ p hoc ē casus in. c. cū dilecti d̄ donat̄. Facit q̄d no. d̄ cōdi. appo. c. verū. Et hec itellige vera nisi i legatis ad pias cās vel nisi interueniat dispēsatio pape vl̄ alterius. vt. j. dicā. Aut ille vsus pōt impleri d̄ iure. sed non d̄ facto. puta pp guerras vl̄ q̄ pecunia ē modica. vl̄ n̄ ē locus i ecclesia vbi legat̄ pro capella fiēda ⁊ hmōi. ⁊ iste casus ē i. l. legatā. ff. de admi. re. ad ciui. pti. ⁊ in. d. c. nos quidē. ibi ipleri nō pōt q̄ verbū etiā intelligitur d̄ impotētia facti d̄ rescrip. c. siscitat⁹. ⁊ tūc pōt fieri cōmutatio auctoritate superioris etiā si in testamento sit clausula q̄d nō possit cōuerti ad alium vsum quā deputatum. ratio quia voluntas testatoris debet interpretari s̄m ius cōe. vt res magis valeat q̄ pereat. c. abbate. d̄ ver. sig. ⁊ ideo cum de iure cōi possit in aliuz vsum conuerti non obstabit talis clausula. Et ex his dicit Gu. i Spe. ti. de edic. instru. in. §. nunc aliqua q̄d si mihi legatur vt vadam vltra mar̄ ⁊ nullus audet ire q̄d consequar legatū. licet non vadam dūmodo vadam ad similem locū. Silr̄ si testator legat p labore itineris vel pnie sibi iniūcte vt vadā romā ⁊ ꝓpter ipedimētum nō possū ireq̄d ꝯsequor legatum dūmō vadā ad locū similē. d. l. legatā. excipitur q̄d legat̄ pro succursu terre scte. q̄ si nunc non possum expectabitur tēpus. ⁊ seruabitur legatum. c. magne de voto. Ludo. de ro. in no. dicit q̄ legatum factum pro calice vel reparatione ecclesie. si ecclesia non habz opus de hoc poterit per episcopum solum fieri conuersio in alium vsum pium. Aut vsus potest impleri de facto sed non de iure. ⁊ tunc aut hoc ē quia non est ad aliquem finē honestū puta legat quis centum vt fiat ludus teatralis in ecclesia. qui est illicitus d̄ iure. c. cum decorem. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ sic legatum inutile est ⁊ non fiet conuersio. ar. eorum que no. in glo. in. l. i. ff. de condi. instit. vel non potest fieri de iure: non quia non sit ad finem honestum. sed quia ius prohibet. ⁊ sic fiet conuersio in alium vsum honestum. vt est casus in. l. legatum ciuitati. ff. d̄ vsuf. le. ⁊ sic itellige. c. nos q̄dē in ꝟ bo nō pōt ipleri. s. d̄ iure. Exēplū testōr legat. q̄ p̄dicatores ⁊ minores se ꝯferāt ad hitādū i suis domib⁹.

ꝛ celebrẽt sibi diuina ꝓ salute aĩe sue d̃
iure hoc ñ p̃t fieri. c. vnico. d̃ excẽ. pl.
li. vj. cle. cupiẽtes. d̃ pe. tñ vsus ẽ bone
ſt⁹ qꝛ ꝓ aĩa ꝛ laude diuina. Silr̃ legat
vt fiat ecclia ĩ tali loco ñ pōt fieri ꝓ
pter priuilegiũ qd̃ hñt p̃dicatores ꝛ
minores ꝛ hmõi. ꝛ jõ fiet in loco cõ
gruo ꝛ honesto. Facit ad sup̃dicta qd̃
supra dixi. Donatio. j. §. xlvii.

ik ¶ Cuius auctoritate fiet talis cõmu
tatio. ℞. dñs Pe. vbi. s̃. ꝙ si nõ sub
est cã: puta qꝛ pōt de iure ꝛ de facto
impleri: tũc solus papa pōt. l. legataꝫ
ff. de admi. re. ad ciui. pti. ꝛ cle. qꝛ ꝯtin
git de religi. do. Si v̄o subest cã legi
tima pōt diocesan⁹ ẽt si pōt ĩplere de
iure ꝛ de facto: nisi testator ꝓuidisset
qd sit fiendũ de legato vsu nõ ĩpleto
qꝛ si ꝓuidisset nõ posset fieri cõmuta
tio. vt no. Bar. in. l. liberto. §. lucius. ꝛ
ibi tex. ff. de an. le. ꝛ ꝙ ep̃s ex cã legi
tima possit cõmutare in aliũ pium vsũ
Facit qd̃ no. dñs an. in. c. verũ. de cõ
di. appo. vbi vult ꝙ nõ obstante ꝓhi
bitiõe testatoris ne alienet̃ nihilomi
nus pōt ĩ magis piũ. Vide. s̃. donatio.
j. §. lj. Idẽtꝫ Roge. ꝛ Hugo. Item
Ange. ꝛ Imol. in. l. j. ff. de ꝯsti. p̃n. vbi
volũt ꝙ iusta subsistẽte necessitate pñt
relicta ꝓ testatorẽ in aliũ vsũ ꝯuerti. vt
no. ꝓ Bar. ꝓ illũ tex. in. l. fi. ff. de ope.
publi. ꝛ in. d. l. legatã. Ex qb⁹ ꝯclude:
ꝙ volũtas ꝛ legata testatoris circa pi
as causas pñt sine cã ẽt ꝑ papã mutari
in aliũ vsum piũ: ꝛ ꝑ ep̃m cã subsistẽte
solũ q̃uis alii cõiter teneãt ꝯ de ep̃o.
in cle. qꝛ ꝯtingit quã limito qñ sine cã
vult fieri commutatio: qꝛ tunc ꝑtinet
ad solũ papã al̃s nõ. Facit qd̃. j. dico
§. xvii. facit ꝓ hoc qd̃ dicit Ludo. de
ro. vt s̃. no. in. §. precedenti.

nisi

¶ Querit̃ vtrũ in tali cõmutatiõe re
qrat̃ ꝯsensus heredis grauati. ℞. Pe.
vbi. s̃. ꝙ si nõ pōt ĩpleri de iure vel d̃
facto requirit̃ ꝯsensus heredis graua
ti ꝛ ecclesie cui sit legatũ. ꝛ ita loquit̃
l. legatũ. ff. de vsufruc. le. ꝛ silr̃ dic qñ
cũq; ex cã legitia dꝫ fieri cõmutatio.

¶ Quid si dubitet̃ an sit cã legitima 14
vt fiat cõmutatio: vl̃ ecclia cui legat̃:
aut heredes nõ ꝯsentiũt ĩ cõmutatõe
℞. Pe. vbi. s̃. ꝙ solus ep̃s poterit. C.
de nupt̃. l. j. ꝛ si ecclesia cui legat̃ ꝯsẽtit
vt fiat cõmutatio ꝛ heredes ꝯdicunt
nihilomin⁹ ep̃s fauebit ecclesie lega
tarie fauore volũtatis defuncti adim
plende ꝛ nõ heredi. ꝛ iste est casus in
d. l. legatũ. Fallit hoc in legato ꝓ mo
nasterio fiendo qd̃ sine ꝯsensu here
dis nõ pōt cõmutari: nisi fuerit negli
gẽs: qꝛ tũc ẽt sine ei⁹ ꝯsensu pōt ep̃s
elapso termino. d. c. nos quidem.

¶ Qui pōt suũ officiũ impendere vt 15
legata suũ ꝯsequant̃ effectũ. ℞. Pa. i
d. c. nos. ꝙ etiã iudex secularis etiã in
legatis ad pias causas. est tex. in aut̃.
d̃ ecclesia. ti. §. si qs hedificationẽ. silr̃
tã secularis q̃ꝫ ecclĩasticus pōt cõpel
lere vt legata soluant̃ q̃ fuit nõ certe
ꝑsone: vel si certe: tñ talis ẽ ꝙ nõ pōt
in iudicio petere vt sunt fratres mino
res. d. §. si qs. secus esset si nõ ad piaꝫ
cãꝫ sit legatũ ꝛ certe ꝑsone factũ: tũc
qꝛ oꝫ ꝙ solũ ad ĩstãtiã ꝑtis cõpellat.

¶ Vtrũ ep̃s ĩ legatis ad pias causas 16
possit se ĩtromittere. ℞. Pa. in. c. si he
redes. de testa. ꝙ si testator ꝓuidit sibi
de executore nõ pōt nisi in defectũ. vt
s̃. Executor. §. xj. ꝛ in. c. tua nos. de te
sta. ꝛ in aut̃. de ecclesia. ti. §. si qs ꝓ re
dẽptione. Si v̄o testator nõ ꝓuidit si
bi de executore: tũc in legatis ꝓ re
dẽptione captiuor̃ ꝛ ꝓ alimonijs pau
perũ ꝓuidebit ep̃s. vt in. d. §. si quis
aũt. ꝓ re. ꝛ. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. In
alijs aũt heres. vt in. d. c. si heredes.
ꝛ. c. tua. ꝛ. c. nos. de testa. nisi in negli
gentiam. vt. s̃. Executor. §. xiij.

17 ¶ Utrū legatū factū ꝑ cōstruēdo hospitali pauperuꝫ: in q̄ poneret̄ rector ad arbitriū certi prelati possint heredes mutare in hedificationē monasterij religiosorū. ℞. lapp⁹ abbas in cle. qꝛ ꝯtingit de relig. do. vt refert do. an. in. d. c. nos qdē qđ Jo. an. cū qbusdā iuristis cōsuluit ꝙ sic: cū licentia epi: ēt ꝯdicente illo ꝑlato. qꝛ q meli⁹ facit nō aliud. sed idē facit. c. ꝑuenit el. ij. de iureiur. sed plus ē eccliam religiosorū facere q̄ hospitale. Facit. c. scripture de voto ⁊ regula pl⁹ semp de re. iu. li. vj. ergo ⁊c. Sed ꝯ vr̄. xiij. q. ij. vltima volūtas đ cele. missa. cū marthe cū silib⁹ vbi pꝫ ꝙ volūtas defuncti ꝑ lege dꝫ seruari: ergo forma mandati dꝫ diligētissima accuratione seruari. nec eo casu plus cōtinet in se qđ ē minus vel eꝯrio. de ꝑben. cū de beneficio. li. vj. Ad hoc. ℞. do. An. ꝙ ista sūt vera i materia odiosa vl̄ ābitiosa ⁊ sic restringibili. de ꝑben. q̄uis. li. vj. sed opinio Jo. an. loquit̄ in mā fauorabili ⁊ maxime aīe defūcti in q̄ sit plena interꝑtatio. c. cū dilecti de donat̄. Uñ verisilr̄ ꝑsumit̄ ꝙ defūctus nō ꝯdixisset demōstrādo sibi vsū vtiliorē. fac̄ ad hoc qđ no. bar. in. l. fi. ff. đ ope. publi.

18 ¶ De cautella danda illi, qui vult legare pro anima ⁊ timet parentes. vide. j. Pactum. §. xiiij.

Legatus ē cui a papa certa patria vel ꝓuintia cōmittit̄ gubernāda ꝑm Gof. vñ gerit vices pape ⁊ est ordinarius in prouintia. c. legatos de officio. le. li. vj.

1 ¶ Quomō faciet fidē si regrat̄. ℞. ꝙ ꝑ lr̄as suas. l. vnica. C. de mā. prin.

2 ¶ Quot sūt spēs legatoꝝ. ℞. due. Quidā sūt iproprie legati nūcij ⁊ nō iudices ⁊ sūt illi q sepe mittūt̄ a papa pro ābassiata. vel ad aliqđ nudū ministerium exercēdū de qbus dist. i. iusgētiuꝫ ⁊. xcvij. c. nobilissim⁹ ⁊ q̄si ꝑ totum. ⁊ istos q ipedit dꝫ traddi hostib⁹ vt sit ꝑuus. l. vlt. ff. đ legationib⁹. Et ibi loqtur de legatis q̄runcūq; etiā hostiū ⁊ ꝑm canones sūt excōicādi. xciiij. di. si qs ita no. glo. i. d. c. iusgētiū. Quidaꝫ sūt legati iudices q̄s papa facit ordinarios in certa ꝓuintia ⁊ de istis loqt̄ diffinitio ꝑmissa. ⁊ titul⁹ đ offō legati ⁊ isti sūt i triplici dr̄ia. ¶ Primi st̄ legati nati qꝛ nat⁹ i sua dignitate efficit̄ legatus pape. vt archiep̄s cāturieñ q eo ipso ꝙ archiep̄s cāturieñ est legat⁹ ē pape. vt in. c. i. de offō legati. ⁊ isti dicunt̄ legati rōne dignitatis. ¶ Secūdi sūt legati de latere vt sūt illi q mittūtur de curia pape ēt si nō sūt cardinales. ꝑm glo. in. c. plt. de officio legati. Sed pa. in. c. i. eo. ti. tꝫ ⁊ bene: ꝙ solū cardinales dicunt̄ legati đ latere maxime hodie. ¶ Tertij sūt legati q nec sūt de latere qꝛ nō cardinales: nec st̄ nati qꝛ nō in tali dignitate ⁊ sūt illi q̄bus papa cōmittit legatiōis officiū in aliq̄ ꝓuicia vel sua vel aliena. vt in. c. volētes eo. ti. ⁊ tales dūr legati ratione ꝑsone ñ rōne dignitatis vt ꝑmi.

¶ Utrum legati nati vel rōne ꝑsone 3
hēant iurisditionez in exēptos. ℞. pa. in. d. c. i. ꝙ nō. ⁊ probatur in. c. i. de v. sig. li. vj.

¶ Utrū possint ꝑdicti legati absolue 4
re pro iiectiōe manuū violēta i ecclīasticū. ℞. ꝙ legati nati nō possūt nec i ꝓuincia nec ex̄ nec subditū nec ex̄neum. Ratio ꝑm Pa. in. c. pen. de offō legati. qꝛ clerici ꝑderēt ꝑuilegiū. c. si qs suadēte. xxij. q. iiij. cū nullus hēret ire ad papā ꝓ absolutiōe eo ꝙ dignitas est ꝑpetua. Intellige ꝑm Pa. ibidē de iniectione a q̄ epi nō possunt absoluere: qꝛ ab illa a q̄ epi absoluūt multo sorti⁹ ipi cū sint ordinarij. Le

gati vero rōne ꝓsone possūt absolue/
re subditos existētes i ꝓuicia: silr̄ ex̄/
neos in sua ꝓuincia delinquētes ⁊ exi
stētes. subditos v̄o suos ex̄ ꝓuiciā suā
nō possūt absoluere. ꝟm glo. ⁊ cōiter
doc. in. d. c. pl̄t. nec ēt de cōsensu iudi
cis illius ꝓuincie. ꝟm Pa. ibidē. sed
Jo. mo. ⁊ Jo. an. q̄s sequit̄ Ge. in. c.
i. eo. ti. li. vj. tenēt ꝙ possunt. ⁊ magis
placet hec opinio. Subditos etiaꝫ su
os ⁊ in sua ꝓuincia q extra ꝓuinciaꝫ
iniecerūt manū violētā in clericū ꝟm
host. nō possunt absoluere. sed specu.
recitat aliquos tenere ꝙ possūt. ⁊ mi
hi plus placet: sicut possūt ēt eos pu/
nire d̄ d̄licto ex̄ cōmisso. ex̄neos vero
aliunde venientes ligatos absoluere
nō pñt. legati v̄o a later̄ pñt absoluer̄
quoscūq; tā in ꝓuincia eis d̄creta q̄ꝫ
ex̄. tam subditos ꝙ ex̄neos. ꝟm glo. ⁊
cōmuniter doc. in. d. c. pl̄t. Host. tñ li
mitat nō hr̄e locū cū iniuria est enor
mis. qꝛ reseruatur pape. allat. c. si ve/
ro. ⁊. c. cum illorum de sen. exco. cum
similibus. Sed tu tene ꝙ possūt etiā
in enormi ꝟm Jo. an. Jura vero exci
pientia enormem iniuriam nō loquū
tur in legato a latere: sed in alijs infe/
rioribus. ⁊ hoc sequitur archi. in. c. i.
de officio le. li. vj. ⁊ cōmuniter doc. in
c. ad eminentiam de sen. excō. Fallit
hoc in duobus casibus. Primus qñ
sunt in presentia pape. ꝟo qñ sūt reuo
cati ante regressuꝫ ꝟm pa. in. c. pe. de
officio le. qꝛ tunc absoluere nō possūt
5 ¶ Quid pñt facere dicti legati: vide
i. c. legatos d̄ offō. le. li. vj. ⁊ q̄ nō pos
sunt facere hēs in glo. c. ꝙ translatio
nes de officio le. ⁊ i multis. c. li. vj. co.
ti. que omitto cum hodie illi q haben
tur in vsu legati multa possint ex spe/
ciali concessione q̄ ex eorum lr̄is po
tiusq̄ꝫ ex doctrina cognoscitur.
6 ¶ Utrū legatus possit ꝓcessū delega
ti impedire: aut eius sniaꝫ irritare. ℞.
ꝙ non. c. studuisti. de officio le. nec si
milit̄ pōt absoluere excōicatos a pa
pa vel ei⁹ delegato dicto. c. studuisti.
¶ Legat⁹ an possit absoluē excōica 7
tū a se i sua ꝓuicia ex̄ ꝓuiciā existēs. ℞.
ꝟꝫ inno. ꝙ sic: si nō sit reuocat⁹ i foro
pniali. sed in foro contentioso non
nisi reuertatur in prouinciam. intelli/
ge nisi egressus eēt cum aio nō rede
undi: qꝛ sic expirat legatio.
Quid de impedientibus legatos vel 8
nuncios apl̄icos ne exerceant eorum
officia. ℞. ꝙ excōmunicati sunt ipso fa
cto ⁊ terre: regna vel loca ꝑdictoruꝫ
sūt interdicta tādiu q̄ꝫdiu in cōtuma
cia. persisterīt eorum domini. c. super
gentes ⁊ regna de officio legati. li. vj.
extrauagans est.

Legitimatio filio ruꝫ

illegitimoruꝫ quot modis sit:
℞. xi. modis. ¶ Prim⁹ quādo pater
offert filium naturalem tm̄ nō hñs fi
lios legitimos inter viuos seruitio cu
rie ciuitatis ex qua est oriūdus: vel si
pater est oriundus de veteri roma. s.
constantinopoli vel noua. offerat euꝫ
curie cuiuscūq; ciuitatis metropolis
vt instit. de nup. §. vlti. ¶ Secundus
quando pater offert eū imperatori. ⁊
fit curialis. in aut̄. quibus modis natu
ra. effi. sui. §. si quis igitur. Sed iste nō
succedit agnatis ascendētib⁹ vel de/
scendentib⁹ ex latere patris vt ideꝫ
¶ Tertius qñ pater filiam suam na/
turalem in matrimonio copulauerit
officiali curie ciuitat̄ de q̄ ē oriūd⁹: vl̄
si pr̄ ē oriūdus de veteri vel noua ro
ma copulet officiali ciuitat̄ metropo/
lis. vt. C. d̄ nā. lib. l. iij. l. fi. ¶ Quart⁹
qñ nullo alio legitimo exñte vl̄ si exi
stit nō ꝯdicit ꝫ ꝯsētit filius nālis pr̄e
defūcto ꝯfert scip̄m curie isto mō. va
dit ad regimē ciuitat̄: ⁊ dicit vos eget̄
tali officiali ego offero me curie ⁊ ser

uire in tali offō si curia recipit eū legi
tim⁹ erit. vt i. d. §. si qs igit. Et itellige
tales filios nāles p talē oblationē legi
timatos vt succedant pr̄i ab intestato
non tñ alijs cognatis ex pte pr̄is nec
ipi eis. vt in. d. auť. §. filiū v̄o. ¶ Qui-
tus qñ pr̄ d̄ficiēte ꝓle legitima offert
p̄ncipi p̄ces ꝓ filijs nālibus vt sint fi-
lij legitimi successores ēt sine mr̄imo
nio: duz tñ p̄nceps p̄ces admittat. d.
auť. §. illd̄ tñ. ¶ Sext⁹ qñ pr̄ i testō di
cit eū sibi velle succedere si tñ fili⁹ p⁹
mortem pr̄is pr̄icipi supplicauerit: ⁊
testm̄ oñderit. tūc eniz dono p̄ncipis
⁊ legis heres erit legitimus. dummō
volūtatē pr̄is seq̄tur. vt in. d. auť. §. si
v̄o is q. ¶ Septimus qñ pater in ex
trema volūtate noiat filiū ⁊ heredem
instituit. C. de nā. lib. auť. itez si qs. qd̄
limita ſm ꝙ in casu sequēti. ¶ Octa
uus qñ in publico instr̄o. s. scripto per
notariū: aut ēt si sit scriptū ꝓpria ma
nu cū subscriptiōe triū testiū filiū nā-
lem noiauit filiū nec adiecit naturalē
Sed Bal. in. c. inotuit de electꝫ. tz ꝙ
oportet addat suū: q̄si dicat in sua ptā
te ⁊ sic legitimū. nec sufficeret sola no
minatio ſm Bal. ibi. Et si sunt plures
filij nāles ex eadē mr̄e nati lz testimo
niū tm̄ d̄derit vm tñ oēs erūt legitimi.
Et hoc intellige qñ ꝓles legitima nō
supest ſm gl. i. c. p tuas q fi. sūt le. quā
sequūtur cōiter doc. Non⁹ qñ pr̄ fili
um ex cōcubina noiat filiū legitimū
ſz do. An. in. d. c. p tuas. qd̄ intellige
si mr̄ talis est ꝙ potuit eē vxor sua qñ
gñauit. vt in auť. vt lice. ma. ⁊ auie. §.
ad hec. Rō ibi ponit̄ qz ex tali noia
tione vr̄ testimoniū ꝑhibere. ꝙ cum
mr̄e legitimū hūit vel hēat mr̄imoni
um. ex q̄ ꝯcludo ꝙ si mr̄ vel ipse aliū
accepisset i ꝯiugiū viuētib⁹ ipis non
legitimaret talis noiatio qd̄ no. bene:
alias sic: ⁊ si ex alia vxore hr̄et filios
venirēt isti cū illis ⁊ silr̄ si post. Decim⁹
qñ pr̄ ꝯhit mr̄imoniū cū illa q̄ est mr̄
filioruz naturaliū ipius patris de quo
dic vt supra. Filius. §. x. ¶ Undeci-
mus qñ legitimant̄ p papā iperato-
rē aut principes q nō hñt superiorez
aut habētes ptātem ab eis: ⁊ de p̄dictꝫ
vide in. c. p tuas p docto. ibi qsūt legi.
¶ Utrum papa possit taliter legitima 1
re vt succedant in hereditate ⁊ admit
tant̄ ad alia tēporalia. ℞. pa. in. c. per
venerabilem qui filij sunt legi. Ua-
ria fuit opinio sed in pratica serua-
tur opinio Joannis ⁊ Ber. idem. s. ꝙ
nō pōt in terris sibi nō subiectis maxi
me qñ tales sūt adulterini vl̄ incestuo
si. ⁊ pro hoc est bonus tex. in. c. dicat
aliquis. xxxij. q. iiij. ⁊ in. c. vnico. xxxv.
q. vij. sed q̄ ad spiritualia nō est dubiū
¶ Utr̄ illegitim⁹ sz legitiat p sequēs 2
mr̄imoniū sit legitim⁹ q̄ ad oia. ℞. ſz
pa. ⁊ gl. i. c. tāta. q fi. sūt legi. ꝙ sic ⁊ lz
dñs Ant. ibidē teneat ꝙ ñ i statutꝫ. qz
statutū nō cōp̄hēdit fictū. l. iij. §. hec
v̄ba. ff. de nego. ge. ⁊ sic isti ficte sūt le-
gitimi pp v̄bū habeant̄. qd̄ est v̄bū fi
ctuz. tñ magis placet p̄ma opinio. qz
qñ verbū habeant̄. ꝓfert̄ ab habēte
potestatē paria sūt dicere habeantur
pro legitimis ⁊ sūt legitimi. Facit. c. ex
parte. de spon. ⁊ quod dicit Bar. in. l.
si is qui pro emptore. ff. de vsucapio-
nibus. ⁊ in. l. si maritus. ff. d̄ adul. vbi
vult ꝙ dicere habeantur pro ciuib⁹
ab habente potestatem. Idem est ac
ꝙ sint ciues. ⁊ sic tene.
¶ Utrū talis succedet in feudo si di- 3
ctum est ꝙ transferatur ad posteros
ex se legitime descendētes. ℞. Bal. in
c. naturales. si de feu. con. fue. dicit ꝙ
nō. Sed Jaco. de belui. ⁊ cōmuniter
doc. in. c. lator. qui fi. sunt le. tenent cō
trariuz. scilicet. ꝙ succedet. ⁊ tex. d. c.
naturales. intelligitur de legitimato

p rescriptū p̄ncipis: qꝛ cuꝫ illa legiti-
matio sit stricti iuris tāquā dispēsatio
ꝯ ius est restringenda. c. ꝙ dilectio de
cōsā. ⁊ affi. sed mr̄imoniū tāquā fauo
rabile purgat p̄cedētia. ⁊ iō succedet
4 ¶ Utrū legitimat⁹ ab iperatore vel
hēnte ptātez ab eo sit legitimus q̄ ad
spūalia. ℞. pa. in. d. c. p venerabilē ꝙ
nō. ⁊ iō nec ad ordines ⁊ alia spūalia
admitteť. vide glo. x. di. lege ⁊ seqtur
Bar. in. d. auť. ex cōplexu. nec ēt erūt
legitimi in dn̄io illoꝝ q nō recogno-
scunt Imꝑatorē q̄ꝫtuꝫ ad ea p que fie
ret alteri p̄iudicium. puta ad succes-
sionē bonorum ab intestato. vt no. in
d. c. per venerabilem.
5 ¶ Utrū cōites hn̄tes potestatē legiti-
mādi ab imꝑatore possint legitimare
in p̄iudiciū agnatorū. ℞. d. Ant. in. d.
c. p venerabilē. ꝙ nō. nisi pať ⁊ agna-
ti cōsentiāt: qꝛ hec potestas tāq̄ alte-
ri p̄iudicialis est restringenda. l. i. §. si
qs a p̄ncipe. ff. ne qd in lo. publi. Sꝫ
Bal. in Rubrica codi. est ꝯ eū qn̄ sim
pliciter est ꝯcessa auctoritas legitimā-
di: sed credo verū dictuꝫ bal. in filijs
naturalibus tm̄: sed in spurijs ⁊ alijs
ex dānato coitu nō credo: nisi expres
se concedanť. Facit qd̄ no. Jo. an. in
addi. ad spe. in ti. q fi. sunt legi. q dicit
ꝙ si spurius dupliciter. s. ex patre vxo
rato. ⁊ matre maritata impetrat a pa-
pa vel ab imꝑatore rescriptū legitima
tionis ꝙ nō valet si n̄ expressit. Facit
qd̄ no. pa. in. d. c. p venerabilē. vbi di-
cit ꝙ incestuosus vel adulterinus. nisi
id exp̄mat semꝑ rescriptū legitimatio
nis erit surrepticium. qꝛ omne tacitū
p id qd̄ papa vl' princeps nō ita de fa
cili cōcessisset si illud sciuisset facit re-
scriptū surrepticiū ⁊ viciat. c. postula-
sti de rescrip. Facit etiā qd̄ no. host. ⁊
Gof. in sūma ꝙ licet papa legitim et
aliquē ad dignitates non intelligitur
legitimus q̄ ad ep̄atuꝫ ⁊ alias maio-
res: sed tm̄ quo ad inferiores. de con
ces. p̄ben. c. dilectus. vide ēt. s̄. dispen
satio. §. viiij. Aduerte tn̄ hic qd̄ dicit
Ang. in auť. quō nā. eff. sui. §. si qs igi
tur. ꝙ pater pōt legitimare filiū in p̄-
iudiciū filiorū legitimoruꝫ: sed filius
illegitimus nō pōt se legitimari face-
re in legitimorum p̄iudicium.
¶ Utrū legitimatus simpliciter intel 6
ligatur ēt quo ad dignitates. ℞. host.
ꝙ sic. sicut simpliciter restitut⁹: ad oīa
restituitur. C. de sentētiā. pa. l. i. q̄uis
Gof. teneat contrarium.
¶ Utrū papa dispēsando in matrimo 7
nio ꝯcto in gradibus ꝓhibitis de iuř
canonico legitimet filios ante cōce-
ptos. ℞. ꝙ nō: sed bene postea conce
pti erūt legitimi q̄ ad oīa. ⁊ si expres-
se legitimet ante cōceptos non erunt
q̄ ad oīa: sed solum quo ad spūalia ⁊
tpalia in terris pape non in alijs. vt in
d. c. fi. q fi. sūt le. fm do. Anto. sed Jo.
an. ⁊ pa. in. d. c. p venerabilē legitimā-
do matrimoniū ut ex tūc erūt legiti-
mi p oīa. si mō ꝓles fuit generata ex
coitu matrimoniali. saltē affectu. licet
nō tenuerit de iure positiuo ⁊ verius.
¶ Que requirunť vt valeat legitima 8
tio. ℞. fm pa. in. d. c. p venerabilem
ꝙ q̄ttuor. p̄mo ꝙ exprimat qualitatē
legitimationis vt. s̄. §. v. fo ꝙ expri-
mat si habet fratres legitimos vel nā
les aliter nisi exprimať nō valeret. ter
tio ꝙ pater ⁊ filius legitimandus con
sētiāt. q̄rto ꝙ si pr̄ mortu⁹ fuerit vocēť
agnati vt ꝯsētiāt nisi p̄nceps vellet le-
gitimare ex certa scia. ipsis nō vocat
pōt ⁊. n. p̄nceps ex certa scia r̄stituer̄
in integrum cū preiudicio alterius vt
no. in. l. fi. C. sniaꝫ passis. ⁊ in. l. i cause
ff. de minoribus Si tn̄ cū disposuisset
vt legitimarenť post mortē ipsius. tūc
nō esset necesse ꝙ agnati vocarentur

q; tunc ꝛ ipsis inuitis possent legitimari adeo q; etiam succederent ipsis agnatis ab intestato morientibus.

LEgitima por tio ē triplex. s. legitima trebellianica. ꝛ falcidia. p̄ma debetur de iure nature tñ filijs: ipsis mortuis debetur nepotibus ex eis legitime natis: nec eis potest impoi grauamen sup ipsa per legata aut fideicommissa. sed bene possunt grauari per debita. non potest etiam eisdem imponi conditio vel modus. ꝛ si apponatur pro non adiecto habetur. C. ō inof. test. l. omnimodo. ꝛ l. se. ꝛ hec est tertia pars hereditatis si sūt quatuor filij vl̄ pauciores. si vero sūt quinq; vl̄ plus: tunc erit medietas totius hereditatis quam inter se diuident equaliter. C. de inof. testa. aut. nouissima. Et aduerte q; ista legitima aliquando sic dicitur. vt in. d. l. omnimodo. Aliquando dicitur debita pars. vt in. l. scimus. C. de inof. test. Aliquando dicitur debitum simpliciter. vt in auten. de trien. ꝛ se. §. i. Aliquando debitū bonorum subsidiū. vt. C. ō inof. dona. l. si totas. Aliquando dicitur ō bita iure nature vt in auf. ō trien. ꝛ se. §. hoc nos.

¶ Vtrum ista legitima possit per statutum vel consuetudinē in totum tolli. ff. Albri. dicit in. l. quoniam in priorib⁹. C. ō inof. testa. q; cōmuniter doc. ꝛ etiam, vltramontani tenent q; non. Alij magni tenent q; potest in totum tolli. Sed prima verior videtur. posset tamen statutum vel consuetudo diminuere vel distinguere eam: sed nō in totum tollere. Nō quia sicut a natura alimentario filij a patre dep̄dent ff. de iusti. ꝛ iur. l. i. §. hinc descendit. ita post mortem patris alimentario filij ab hac portione iuris nature dependere vī vt inuiti in auf. de trien. ꝛ se. §. i. ad fi. ꝛ §. ꝓhibemus auf. ibi si vult filiorū ꝛc. pro hoc facit insti. de iur. naturali. §. i. ff. de pac. l. ius. agnationis ꝛc. Pa. tamen distinguit ꝛ bene in. c. Raynutius de testa. q; aut filius nō habet vnde viuat aliunde. ꝛ sic vera est opinio vltramontanorum. aut habet vnde viuat. ꝛ sic ē vera ꝑa opinio. Aduerte tamen q; in legitima filius non potest grauari p fideicōmissum ꝑm cōem opinionē per. l. q̄m in priorib⁹. C. de inoffi. testa. ꝛ l. cū patronus. ff. de le. ij. lꝫ Bar. ꝛ Dy. dubitauerint in. l. i. ff. de vul. ꝛ pupil. sub. Sed succedētes ab intestato ipsi filio si contingat filium decedere impuberē possunt grauari. ꝛ est casus in. l. si fundum p fideicōmissum cum. l. se. ff. de le. i. ideo dicit Bal. in. l. cum virus. C. de fideicōmiss. q; substitut⁹ filio impuberi poterit grauari vt restituat legitimā filio debitā. Et si ṽba sunt dubia puta testator dixit post mortē filij mei impuberis hereditas integra restituatur scio: nec expressit per filiū vel succedentes ab intestato filio meo: vel p substitutum dato filio meo fideicommissum debebit in legitima etiam ꝑz Bar. in. l. qui duos. ff. de vul. ꝛ pupil. sub. ꝛ communiter sequuntur scribentes ibi. ꝛ refert Pa. fuisse consultum per Jo. de Imo. ꝛ Fulgo. in. c. raynutius. ō testa. licet Bar. in. l. coheredi. ff. de vul. ꝛ pupi. sub. aliter dixerit.

¶ Quid si filius instituatur in minori parte. ff. q; nihilominus aget vsq; ad supplementū. d. l. omnimodo. q; hec legitima datur in bonorum subsidiū de iure nature. tamen si filius instituus renūciaret hereditati nō posset petere legitimam ꝑz Bal. in. l. unica. C. quando nō pe. partes. Et Bar.

in.l.gerit.ff. de acquiren. here. Nec similiter qñ pater decessit ab intestato

3 ¶ Secũda trebellianica a trebellio auctore sic dicta debet̃ hec iure institutiõis. ⁊ est quarta ps hereditatis toti⁹. sicut cũ qs institut⁹ heres vniuersaliter vel in certa quotta hereditatis rogat̃ vt restituat alij hereditatẽ sine liberis moriẽdo. iste sic institut⁹ poterit retinere quartã ptẽ toti⁹ hereditatis Insti.d̃ fideicõ. here.§. ſz qz.C.ad trebel.p totũ. Institut⁹ tñ. heres ĩ certa pte hãc ñ hẽbit.ſz Bal.i.l.i.ff.ad.l. fal.

4 ¶ Ttertia falcidia a falcidio auctore debet̃ iure institutiõis. ⁊ ẽ quarta ps toti⁹ hereditatis quã qs retinet qñ institutus heres fuit ⁊ supra dodrantẽ.s. tres ptes hereditatis est aliqd legatũ vel fideicõmissũ. de testa. Raynald⁹.

5 ¶ In qbus casibus cessat falcidia.℞. ꝙ in decẽ casibus ¶ Primus in his q̃ legãtur sic vt nõ possint alienari. vt ad successores ei⁹ cui relicta sũt debeant puenir̃.C.ad.l.falci.aut̃.ſz ĩ ea re

6 ¶ Secũdus in his q̃ ad pias cãs relinquũtur ecclie aut pio loco. vt ĩ aut̃. silr̃.C.ad.l.falci. Aduerte hic ꝙ si ecclia vel alius pi⁹ locus institueret̃ heres. tũc detraheret falcidiã de legatis factis alteri ecclie vel pio loco. qz currit priuilegiũ cũ ꝑuilegio. ⁊ sic cõcurrentibus priuilegijs vtunt̃ iure cõi. facit.l.assiduis.C.q po.in pi.ha.no.pa. in.c.in pñtia.de ꝓba. Idez tenet dy. ⁊ sequit̃ Albri.in.l.si qs ad d̃clinãdã C.de epi.⁊ cle. Et hoc idẽ ẽt si indirecte relinquat̃ ſm bal.in.l.auia.§.titio ff.de cõdi.⁊ de.puta cũ relinquit̃ fundus cũ pacto vt restituat ecclie.

7 ¶ Tertius in testamento litis.C.ad l.falci.l.in testamẽto. Sed hodie corrigitur per aut̃.de heredi.⁊ fal.§.fi.⁊ iõ non cessat.

8 ¶ Quartus in male ablatis certis vel incertis legatis ⁊ alijs alienis.l.imponenda.C.ad.l.falci.

¶ Utrum pater legans tñ pro male ablatis ꝙ legitima iure nature d̃bita minuitur. obliget filiũ vel illũ cui d̃bet̃ ℞. Monal. ꝙ si talia male ablata ñ pñt ꝓbari ñ tenet̃ heres soluere vt debitũ. s. vt es alienũ sed vt legatuz. ⁊ iõ si legitimã minuit nõ tenet̃ soluer̃ secus esset in illo cui falcidia cõpetit. qz cũ talia legata sint ad pias cãs cessat hodie vt dictũ ẽ. ⁊ iõ nõ detrahet. 9

¶ Sed quid faciet talis qui tot habet restituere incerta que ꝓbare nõ potest. que exhauriunt quasi totam hereditatem si nõ potest inducere filiuz vt sit contentus restituere.℞.ſz Monal. ꝙ faciat testamentum vel codicillũ in quo ordinet ꝙ omnia bona sua distribuantur pauperibus ꝓ male ablatis incertis asserens ꝙ plura sunt q̃ omnia sua bona. 10

¶ Quintus si testator cert⁹ de sua q̃titate patrimonij prohibeat expresse deduci falcidiam. 11

¶ Sextus si heres non fecerit inuẽtarium ſm modum ⁊ tempus statutũ hi duo habentur in aut̃. sed cum testator.C.ad.l.falci. Idẽ si ĩfra tempus legitimum non paruerit voluntati testatoris. vt in.c. Raynald⁹ ĩ fi.d̃ testa. Septim⁹ de legato dotis. vt.l.ij.§.idẽ quesiuit.ff.de dote prele. ergo in libertate legata.l.papinian⁹.ff.d̃ inofficio. test. Non⁹ quando legatur instrumẽtũ rei alteri⁹. Decim⁹ ĩ casu legis beneficio.ff. ad.l.falci. ⁊.l.⁊ si tacitum.C. eodem quando.s.occultauit vel negauit res hereditatis. 12

¶ In quibus casibus cessat trebellianica.℞.ꝙ in tribus casibus. ¶ Primus in legatis ad pias causas. vt dixi.s̃. Legatum.ij.§.v. ¶ Secundus si testator prohibuit. vt in aut̃.d̃ here. 13

& bal.§.si vero expressi. Ratio.quia cũ testator possit tollere falcidiam.multo magis trebellianicam que minus est priuilegiata.vt.ff.ad.l.falci.l.in quartam.licet contrarium teneat gl.in aut. sed cum testator.C.ad.l.falci. Sed cõmunis opi verior est q̃ potest.vt in d.§.si vero. ¶ Tertius est quando ſb stitutio euanescit.vt puta.quia ingreditur religionem ille qui rogatus si sine liberis recederet.vel non maritaretur & huiusmodi.vt in aut.nisi rogati.C.ad trebe. Addo quartum quando iudicis officio compulsus solum adijt hereditatem.quia sic totũ restituet. Insti.de fideicõ.here.§.i pmis

14 ¶ Vtrum legatis multis factis tam ad pias causas q̃ non pias excedentibus facultatem hereditatis.debeat fieri detractio tam de legatis ad pias causas an solum de alijs.q̃. Albu.in d.l.si quis ad declinandam.q̃ sic cõmuniter de omnibus. Nec ob.q̃ cessat falcidia in predictis. quia non est falcidia sed declaratio legati inaniter facti ab initio.vt.ff.ad trebe.l.i.§.si is qui quadraginta.

15 ¶ Quid computatur i istis legitimis q̃. Pa.in.c.Raynutius.de testamentis.q̃ in legitima que dicitur falcidia que prouenit iure institutionis non cõputantur nisi ea que venerunt iure institutionis heredi. non autem legata vel alio modo prouenientia. In quarta vero trebellianica computantur ñ solum que veniunt heredi iure institutionis.sed omnia que prouenient ei ex testamento.puta iure legati vel donationis.non alia prouenientia extra testamentum & de predictis est casus & ibi Bar. Ange. & Imo.in.l.quartam.ff.ad.l.falci.& ibi ponunt rationẽ differentie. In legitima vero que prouenit iure nature computantur nõ solum ea que prouenient ex testamento quocũq̃ titulo.sed etiam vndecũq̃ sint profecta.vt patet in iuribus allegatis in glo.d.c.Raynutius.& in.l.in quarta.ff.ad.l.fal. Distinguit tamẽ Pa.ibidem circa hoc vltimum sic. q̃ aut pater donauit filio ob causam. puta dotis.vel donationis propter nuptias.& illud computatur cum legitima.aut donauit simpliciter & si donatio tenuit.puta quia donauit emãcipato vel pp merita.sic nõ cõputabit. Si vero nõ tenuit i vita patris.l3 sit cõsirmata morte.cõputabit cũ legitima.ꝺ q̃ vide & dic.vt i aut.ex testõ.C.de colla.& in.l. filium quem habentem .C. fami.her.

¶ Vtrũ quis possit deducere.duas le 16
gitimas portiones.s.legitimã debita3 iure nature & trebellianicam.olim fuerunt opi.in.l.q̃q̃.C.ad.l.fal.sed hodie dic cu3 Bar.in.d.l.q̃q̃.& in.l.papinianus in.§.meminisse.ff.de inoffi. te.& bal.in.d.l.filium quem habentez & canonistas.in.c.Raynuti9 & c.Raynaldus.de te.q̃ si substitutio seu rogatio sit pure facta aut ad certum,diem. q̃ perinde est ac si sit pure facta tunc non poterit detrahere nisi vnam quã voluerit. Si vero rogatio sit facta sub conditione vel ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas.& sic cõcorda ius ciuile cũ canonico quod videtur discordare i hoc.& hec ẽ cõmunis opi.fm pa.in.d.c.Raynutius & rationem diuersitatis vide ibi p eũ.

¶ Vtrum legitima portio que debe- 17
tur iure nature amittatur pp delictu3 patris in lesam maiestatem.q̃.d.Lar. in Le.pastoralis.de re iudi.in ỽ.ceterum dicit' q̃ laudu.tenet q̃ non.vnde dicit q̃ filij audita cõdemnatione patris furtim & dolose si capiunt suam legitimam non tenetur saltẽ in foro aie

ad restitutionē faciendā ꝑncipi. qꝛ pñt tenere de iure nature q̄ per positiuuꝫ ius ñ pōt tolli. ar. i. d. v̄. ceterū. ꝓ hoc de testa. Raynutius. §. qꝛ v̄o qꝛ pater nō pōt ꝑuare filiū legitima. nisi i cāu īgratitudinis. vt. C. de inoffi. te. l. qm̄ in ꝑoribus facit. c. ius dictū. de v̄bo. signi. in aut. de here. ⁊ fal. §. si qs aūt nō iplens. dr̄ q̄ ēt ꝑ reatū inobedientie nō pōt ꝑuari filius legitima. Sed ꝫē. i. d. v̄. ceterū tꝫ ꝯriū. rō qꝛ ꝑ ꝯctū pōt tolli legitima. debetur. x. deducto ere alieno. ff. de inoffi. te. l. papinianꝰ §. quarta aūt. Sed in delictis q̄si ꝯhiniur. qꝛ ꝑ q̄si ꝯctū se obligat ad penā ff. de iure fisci. l. imperatores. no. glo. ff. de postula. l. i. §. bestias. Idē tꝫ Jo. de li. qꝛ legitima ē q̄ta bonoꝝ quā pr̄ hēbat tēpore mortis. nihil aūt hꝫ qñ sunt ꝯfiscata. ff. de inter. ⁊ rele. l. iij. ⁊ qd̄ no. de iure patro. l. diui fr̄es. Et lꝫ de rigore ⁊ subtilitate iuris istud sit verius. tñ mihi magis plꝫ opi. Car. tāq̄ magis benigna. ⁊ eā teneo. rō quia ꝑ titulū lucratiuū ⁊ per donationē non pōt pater alienare in ꝑiudiciū filij. C. de inoffi. dona. ꝑ totū. ⁊ de dona. ⁊ qd̄ ibi no. c. fi. sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo. ⁊ iō nō pōt in preiudicium filij. Et ad rōnem ꝫen. dico veraꝫ qñ ꝑ quasi ꝯctū dānificauit ꝑncipem in bonis ex cuius damno pater esset ei obligatus ad restitutionē. alias non qꝛ tūc nō est es alienū. nec ꝓprie pōt dici q̄ pater teneat ex q̄si ꝯctu sꝫ simplr̄ ex delicto. Ad Jo. de ligna. iā pꝫ rñsio. qꝛ in fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet.

18 ¶ Utrū falcidia ⁊ trebellianica amittātur per negationē fideicōmissū qualitate, vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissū est factū. ℞. ꝑm Bal. in l. scimus. §. licētia. C. de iure deli. q̄ sic si ille ꝓbauerit qualitatem vel quātitatem fideicōmissi. nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

Legitimꝰ filiꝰ qs dicat̄. vide. s̄. Filius.

Leno qs dicat̄. ℞. glo. i. §. qd̄ si. in adulterio. xxxiij. q. i. q̄ est q dānataꝫ adulterā ducit. vel q recōciliat sibi eā vt. c. de adul. l. castitati. vel q scienter tꝫ adulterā. vt in. d. §. qd̄ si. vel q recipit pecūiam ꝓ adulterio. ff. de adul. l. ij. §. lenocinij. Limita ꝑfata in tribꝰ ꝑmis casibus vera nisi emēdatam teneret. Itē lenociniū cōmittit q q̄stuaria mancipia hꝫ. qꝛ hoc nō est minus q̄ꝫ proprio corpore questū facere. l. palam. §. lenociniū. ff. de ritu nup.

Leprosus separatur ab habitatione hoīum vt in. c. i. de cōiu. lepro.

¶ Utrū lepra post veniens dissoluat matrimoniū. ℞. q̄ nō. vt pꝫ in. d. c. i. ⁊. ij. eo. ti. Sed sponsalia bene soluit. vt patet in. c. fi. eodem. ti. 1

¶ Utrum vxor teneatur cohabitare cū viro vel econtrario vir cū muliere leprosa. ℞. ꝑm glo. in. d. c. i. q̄ non in eadem domo vel lecto. sed bene tenetur ei debitū reddere vt in dicto. c. ij. Sed Pe. aureolꝰ in quarto. di. xxxij. dicit q̄ vbi non posset sine sua verisimili infectione etiam reddere debitum q̄ non tenetur. ⁊ ponit regulā q̄ nullus tenet̄ reddere debitū vbi ē ꝑiculū verisimile de vltimata infirmitate. ⁊ facit ad hoc quod dixi. s̄. Debitū §. iij. 2

¶ Utrū leprosi teneātur ad decimas ℞. glo. in. c. ii. de ecclesijs hedi. q̄ sic. nisi de ortis ⁊ nutrimētis aialium suoruꝫ que sole excipiunt̄ in. d. c. ij. ⁊ iō d̄ alijs tenentur sicut alij xp̄iani. 3

4 ¶ Utruz leprosi possint habere eccle
siã ⁊ p̃sbyterũ q̃ eis celebret. ℞. ꝙ sic.
si tot sũt simul ꝙ eã cũ cimiterio pos/
sint ꝯstruere. dũmõ veterib⁹ ecclijs d̃
iure prochiali nõ faciãt iniuriã. d. c. ii.
5 ¶ Utruz leprosi possint ꝓmoueri. vi/
de. s̃. Corpore viciatus. §. ix. ꝙ nõ ne
ꝙ celebrare. nisi ut ibi dicitur.
6 ¶ Utrũ sacerdos ⁊ leprosus fact⁹ pos/
sit in prochiali ecclia p̃lationis officio
fũgi. ℞. ꝙ si sine scãdalo ⁊ abhomina/
tiõe ppli nõ põt illud exercere. dz ab
offõ remoueri. Ita tñ ꝙ ꝑm faculta/
tes ecclie admistrent̃ ei necessaria q̃us
ꝙ vixerit. ut in. c. tua nos. de cle egro.
Rectorib⁹ v̄o eccliarũ q̃ sine scãdalo
illoꝝ q̃ sũt sani nõ pñt ꝑuire altari. dã
dus ẽ coadiutor q̃ curã hẽat aiarũ cui
adiutori ad sustẽtationẽ cõgrua portio
de facultate ecclie eiusdẽ assignet̃. ut i
c. de rectorib⁹. de cle. egro. Ex quo pa
tet ꝙ non prohibetur celebrare quan
do sine scandalo potest. ut in secreto
⁊ huiusmodi. ar. d. c. de rectoribus

Lex ꝑm ꝙ rõalis creatura
ordinat̃ ad gr̃az. omis
sis alijs acceptionib⁹ legis ꝑm
Frã. de mayro. in. ij. sen. ẽ ars honeste
viuẽdi. ligans hominem ad sui obser/
uantiã. aliter non esset lex nisi ligaret.
1 ¶ Quotuplex est lex. ℞. ut colligo ex
Sco. i. iiij. di. xvij. triplex. ¶ Prima
dicitur lex nature. ⁊ isto mõ aliqd dr̃
dupliciter de lege nature vno mõ tan
q̃ p̃ncipia pratice nota ex terminis ul̃
cõclusiões necessario sequẽtes ex eis
⁊ hec strictissime dicunt̃ de lege natu/
re. ¶ Secũdo mõ dicit̃ de lege natu
re ⁊ large id qd̃ est vex praticũ ꝯsonũ
p̃ncipijs ⁊ cõclusionib⁹ legis nature i
tñ ꝙ statim notũ est oibus illud cõue
nire tali legi. ¶ Secũda lex dicit̃ po/
sitiua diuina que cõtinetur in his que
sunt in veteri ⁊ nouo testamento. ⁊ lz
Gratianus vocet ipsam legẽ nature. li
mita eũ ꝙ est verũ. prout est posita ab
auctore nature. ⁊ distinguitur contra
ius positũ ab aliquo qui non est auctor
natur̃. ¶ Tertia lex dicit̃ positiua hoc
est posita ab hominibus. Multa eni
ecclesia statuit. ⁊ iperatores vltra ius
diuinũ propter obseruantiã honestio/
rem in moribus ⁊ propter reuerentiã
maiorẽ in suscipiendis ⁊ administran/
dis sacramentis. de prima ⁊ scd̃a ha/
bes. j. Papa. §. i. ⁊ Preceptum per
totum. de quibus hic tractare non in/
tẽdo. sed de tertia lege positiua que q/
dem lex positiua tantum habet de re/
ctitudine inquantũ a lege nature deri
uatur. Si vero discordet ab ea iã non
erit lex sed corruptio legis. ut Augu. i
primo li. de liber. ar. Non videtur in/
quit esse lex que iusta non fuerit. Unde
inq̃tũ habet de iustitia in tantũ habet
de veritate legis ⁊ hoc est quod dicit
Isi. in. c. consuetudo. di. pria. Lex erit
omne quod ratione consistit. Naz ꝑz
Fran. vbi. s̃. quia principia legis natu
re non possunt eodẽ mõ applicari oi/
bus propter multam varietatez rerũ
humanaruz. ideo exinde prouenit̃ di
uersitas legis positiue.
¶ Quis potest facere leges. ℞. ꝑz bal. 2
in. l. omnes populi. ff. de iustitia ⁊ iure.
ꝙ quantũ quis habet de iurisditione
tñ habet de auctoritate condendi le/
gẽ ul̃ statutũ. nec vlterius extẽdit̃. nisi
hi quoꝝ interest ꝯsentiãt vel ad min⁹
sint pñtes ꝑm Inno. in. c. i. de loca. ⁊
in. c. a nobis. el. i. de sen. exco. allegat.
c. fi. de his que fiũt a p̃la. Ratio secũ
dũ do. Anto. in. c. cuz laicis. de re. ec.
non alie. quia potestas statuendi depẽ
det a iurisditione ⁊ imperio in statuen
te ⁊ subiectione quo ad eum in quem
statuit̃. c. ecclia. de ꝯsti. c. bñ qdẽ. xcvi.
di. gl. ⁊ Bar. i. l. i. ⁊. ff. d̃ iuris. om. iudi.

3 ¶ Utruz lex canõica. uel quelibet alia lex seu ꝯstitutio. vel statutũ obliget ad mortale peccatũ ex transgressiõe eius ℞. Pa. in. c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ñ semper. sicut nec lex ciuilis inducit semper decapitationem. Considera ergo ꝙ aut lex habet in se materiam preceptiuaz ⁊ verisimiliter excogitatam multum a statuente. ⁊ tunc ñ cures de verbis. quia verba sunt accomodãda materie. tex. est cum glo. in c. rogo. xi. q. iij. ⁊ pulcher tex. in Cle. exiui. de verbo. si ⁊ sic dic ꝙ inducit mortale. Si vero nõ constat de materia vbi quis esset certus de mente statuentis ꝙ vult inducere ad mortale sic inducit. Facit quod notat glo. in. c. iij. ⁊. c. per venerabilem. qui filij sint legi. ⁊ ibi per Pa. Aut cum nescitur de mente latoris. tunc considera ꝙ aut verba sũt preceptiua. puta. precipim⁹. iubemus. sic obligat ad mortale. Facit. c. quod precipitur. xiiij. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi ⁊ si materia non est necessaria nec multum põderosa non obligat ad mortale. ut exẽplum si quis te percussit in vna maxilla prebe ⁊c. quia est consilij xxiij. q. i. paratus. Si vero materia est necessaria ⁊ multũ ponderosa sic iducit mortale. tex. est in Cle. exiui i. §. item quia preterea. de verbo. si. Exemplum in psal. Vouete quod est consilij. quia votum fit de supererogatione. ⁊ reddite. istud est precepti. quia quod est promissũ est debitum. de pac. c. i. ⁊ debitũ reddere est preceptũ iusticie. l. iusticia. §. iuris precepta. ff. de iusti. ⁊ iure. Facit qꝛ obligare se est volũtatis. sed reddere est necessitatis. ut i. l. sicut initio. C. de ac. ⁊ ob. Aut vtimur verbis inhibitorijs. vt ihibemus. prohibemus. interdicimus ⁊ huiusmodi. ⁊ sic iducũt mortale ꝑm Pa. i. c. nã ꝯcupiam. de cõsti. Aut loquit̃ ꝑ v̄ba cõia. vt decerno statuo. ⁊ similia. ⁊ sic nõ obligãt ad mortale. ut dicit idẽ Pa. i. d. c. nã cõcupiscẽtiã. sil̃r est verbũ cõe inouo: ⁊ ordino siue in plurari dicant̃: siue in singulari. Aut loquit̃ ꝑ verbũ debet. ⁊ sic inducit mortale quia debet ex suo proprio significato iportat necessitatẽ. ut gl. i. cle. Attẽdẽtes de sta. regu. Idẽ dicit glo. i. c. proposuit de appe. ⁊ per Bar. i. l. iij. C. de pigno. ⁊ i. l. sepe. ff. de of. presi. prouitie ⁊ alijs allegatis i. d. cle. attẽdẽtes per glo. ⁊ quãuis ratiõe materie aliquãdo sit cõgruitatis. i. c. i. de despõ. ipu. ⁊ no. glo. i. d. l. sepe. ⁊. l. ij. tm̃ dicit pa. i. c. i. de dolo ⁊ cõtu. Improprietates sũt vitãde non ad sequẽtiam trahẽde. c. propterea. ⁊. c. fi. ⁊ qđ ibi no. de ver. signi. iõ solũ habebit locum ꝙ sit cõsilij in casu speciali rõe materie que consultiua est. Aut cominatur sub pẽa excõicatõis. ⁊ sic iducit mortale: quia nisi pro mortali nullus excõmunicatur. xi. q. iij. nullus. ⁊. c. nemo epoꝝ. ⁊ de sen. exco. c. i. li. vi. Facit ad hoc i ar. c. preterea. de of. dele. ⁊. l. oro. ff. de spõ. ⁊. l. ij. ff. de iur. om. iudi. qꝛ eadez obligatione qua obligat excõicatio. similiter ⁊ illud per quod ad ipsã peruenit̃. Facit qđ no. in cle. qm̃ de vi. ⁊ ho. cle. vbi tz Stephan⁹ ꝙ peccat mortaliter cõtrafaciẽs sãctiõi. ⁊ dicitur sanctio proprie cõstitutio seu lex penal̃. ut ibi no. glo. Aut loquitur per virtutẽ obediẽtie. vel sub pena maledictionis eterne: vel sub indignatiõis oipotẽtis dei ⁊ huiusmodi. sic inducit mortale. vt i. c. vnico. de sta. regu. li. vi. Aut consuetudo habet ut talia verba obligẽt ad mortale. ut sic inducent. argumen. c. dilectus de consue. ⁊. l. minime. ⁊. l. si de interpretatione. ff. de legi. tex. est in. d. cle. exiui. §. Item quia preterea. sed aduerte hic ꝙ vbi ex se in-

ducit ad mortale non semper peccat mortaliter contrafaciens. vt. s̄. inobedientia dictum est. ⁊ ibi vide in prin.

4 ¶ Utrū in foro cōscie lex canonica ciuilis uel alia etiā p̄ceptiua semp sit seruāda. R. q̄ nō in. xi. casibus. vt colligo ex Inno. in. c. q̄r plerique. de imu. ec. ⁊ de homi. in. c. sicut dignū. ⁊ ex cōsilio. xxi. Fe. Jo. cal. ⁊ Pa. in ꝓlogo decretaliū. ⁊ Jo. An. i. c. q̄q̄ d̄ vsu. ⁊ alijs. ¶ Primus qn̄ lex positiua distinguit inter forū cōtentiosū ⁊ cōsciētie. quia nō seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipsius legis. c. tua. ⁊ quod ibi no. de sponsa. ¶ Secūdus quādo ius fundat se super presumptione ⁊ nō super veritate. quia in foro cōscientie attendimus ad veritatem. vt credamus confitenti de omnibus. quia solū agitur de preiudicio ipius anime. c. significasti de homi. Ideo si sit veritas contra presūptionem non seruabitur. vnde lz heres nō fecerit inuētariū. tamē in cōscia nō tenebitur nisi in q̄tū hereditas se extendit. q̄uis ius aliter velit. quia presumit plus esse in hereditate. ut in aut. de here. ⁊ fal. no. hoc ꝓbatur in. d. c. tua. ⁊ in. c. litteris in fi. de resti. spo. ⁊ in. c. a nobis. el. i. de sen. exco. ⁊ vide Bal. i. l. prima. C. de sa. san. ec. ¶ Tertius quando lex non est ad vtilitatem cōmunem sed princeps propter vtilitatem propriam edidit. Facit iiij. di. c. erit autem lex. ⁊ dicitur iniusta. tunc lex ex fine secundū Pa. i. c. canonū. de consti. ¶ Quartus quando lex non distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bonus pater familias. quia sic est iniusta ex forma s̄m Pa. in. d. c. canonū. ¶ Quintus quādo excedit auctoritatem statuentis. vt patet in statuto episcopi quod non ligat delinquentes extra diocesim suaz etiā suos subditos. ut in. c. vt animarū de cōsti. li. vi. facit. l. fi. C. de iur. om. iu. ⁊ sic dicitur iniusta ex auctoritate. ⁊ ꝓ istis tribus casib⁹ facit qd̄ notat Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit. q̄ gabella licite fraudatur que iuste non est imposita. ¶ Sextus quando est penalis. quia ante condemnationem nō tenetur quis soluere in foro anime penā. vt est glo. singularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. d̄ quo dic vt infra Pena. §. iij. ¶ Septimus quādo ratio legis cessat in foro anime. Naz licet lex nō exprimat rationem seu causam. nos tamen debemus eaz coniecturare. ⁊ ad limites illius limitare uel ampliare eā iuxta theoricaz. doc. in. l. non dubium C. de legi. Exemplum in ciuitate obsessa statuitur q̄ porte ciuitatis maneāt clause. ⁊ hoc pro vtilitate cōmuni. ut i pluribus. pone q̄ contingat hostes insequi aliquos ciues. ita q̄ in damnuz cederet ciuitatis nisi aperirentur porte tunc sunt aperiende: quia esset nisi aperirentur contra bonum ⁊ vtilitatem cōmunem. verum est q̄ non ꝑtinet ad quēlibet hoc interpretari nisi periculum sit subitaneum: uel sit manifestum legis latorem illud intendisse. sed solum ad regentem ciuitatem ⁊ huiusmodi. Item aliud exempluz. statuto cauetur q̄ vxore moriente sine liberis vir lucretur dimidiam dotis q̄uis non exprimatur causa. tamen nos debemus coniectuare causam huius statuti. videlicet sumpt⁹ mariti q̄s facit in ducendo vxorem ad domū nec alia causa potest esse. ⁊ sic si non ducit eam non debet lucrari. secus esset si sic lucraretur mulier sicut vir. quia tunc causa extimaretur affectus maritalis. ⁊ ideo etiam si non duxisset lucraretur. hoc no. pa. in. c. ex publico d̄ conuer. coniug. facit quod idem pa. no. in. c. quia i isulis. de sta. mona. vbi

dicit q̄ lex debet ampliari ⁊ restringi
ad limites rationis expresse. etiā si ver
ba nō patiant̄. ut in l. adigere. §. q̄uis
ff. de iur̄ patrona. ⁊ in l. cū pater. §. dul
cissimis. ff. de lega. ii. ⁊ in l. pater. §. fun
dū. ff. de lega. iij. Facit. c. cū dilecta. de
ꝯfir. vti. vel inuti. ⁊ bonus tex. in regu
la fi. de reg. iu. li. vi. ⁊ qd̄ no. Bar. in l.
Itez querit̄. §. q ipleto. ff. loca. ⁊ idem
Pa. in. c. i. de iura. calū. dicit q̄ etiaz
in penalib⁹ seu odiosis qñ ratio est ex
pressa extendit̄ ⁊ āpliat̄ dispositio le
gis ad limites rōnis expresse no. glo.
in cle. i. in. v̄. eligat̄. d̄ elec. ⁊ in cle. ij. i
v̄. pilleū de vita ⁊ ho. clicorū. ⁊ in. d. re
gula fi. ⁊ quod ibi no. Dy. ⁊ Jo. an. in
mercurialib⁹ ⁊ quod no. in. d. §. dulcis
simis: secus esset in dictis penalib⁹ se
cundū eundē Pa. in. c. i. de sen. ⁊ re
iudi. vbi allegaret̄ simile sub terminis
facilioribus vel paribus. vt notat In
no. in. c. cū speciali. de appel. Item iste
casus ꝓbatur quia ratio legis plus de
bet attendi q̄ lex ipsa. l. i. C. que sit lō.
cōsue. ⁊ p̄ma di. c. cōsuetudo. vbi dici
tur. lex est quicquid ratiōe cōsistit. vñ
Bal. in. c. i. de cōsti. dicit q̄ lex cōsistit
in substātia rationis. ⁊ Bar. i. l. cū mu
lier. ff. so. ma. dicit q̄ rō legis. ⁊ mens
legis idē est: ⁊ ꝓpterea dicit gl. in. l. i. ⁊
ij. C. que sit lō. consue. q̄ nō minus de
bet attēdi ratio legis q̄ lex ipsa. hoc in
tellige de rōne finali que dicit̄ ipsa lex
ꝑm Bal. in. c. dilectus. el. ij. de rescrip.
⁊ in. l. si quis seruo. C. d̄ fur. dicit q̄ ra
tio finalis est aia legis. Itez vbicunq̄z
habet locū ratio legis habet locū etiā
lex. C. de interdic. l. i. ꝑm Archi. ⁊ seq
tur Ge. in. c. vbi periculuz. de elec. li.
vi. imo plus etiā si verba cōtradicant
vt. l. scire oportet. §. aliud in verbo sz ⁊
si maxime verba legis. ff. de excusa. tu
to. nō eni in folijs. sed in sensu cōsistit
euāgeliū. c. marchion. i. q. i. ⁊ c. intelli
gētia. d̄ v̄bo. signi. Facit tex. in. l. iij. C.
de li. p̄te. vbi eniz inqt. manifestissim⁹
est sensus testatoris interp̄tatio v̄borū
nusq̄z tantū valet vt melior sensu exi
stat. Bal. etiā i. l. cōmissorie. C. de pac.
inter emp. ⁊ ven. dicit q̄ iudici licet sit
iposita necessitas seruandi statutū ꝑm
formā prout iacet ad ir̄am. ar. l. p̄me.
§. si is qui nauē. ff. de exercito. tamen
non habebit locū hec necessitas: nisi
saluo intellectu quia littera occidit spi
ritus viuificat. ⁊ facit pro hoc glo. in. c.
illo vos in. v̄. pignus. de pigno. Et ad
iura que dicunt legē seruandā etiaz in
foro anime. dic q̄ verū qñ est eadem
ratio in vtroq̄z foro: q̄z sic nō cessat in
foro anime. ita. ꝛc. Pa. in. c. tua in fi.
de vsuris ⁊ quomō ratio vl̄ causa fina
lis potest cognosci. vide. s̄. causa. §. v.
Octauus quādo verba legis nō ada
ptant̄ ad aliquē casū. nec eius disposi
tio adaptabitur si de mente aliter nō
constet. hoc est notabile dictū. Bar. in
l. iiij. §. totiens. ff. de dāno infec. ⁊ in. l.
ita autē. ff. de admini. tu. ⁊ ibi dicit. sta
tuto cauetur q̄ soluantur pro gabella
de quolibet contractu sex denarij pro
libra. istud nō habebit locū in re inex
timabili. q̄z cū verba nō adaptentur.
nec dispositio. Facit. c. idēnitatibus. §.
sz cū eas. ⁊ ibi Ge. de elec. li. vi. ⁊ bar.
in. l. constitutū. ff. de testa. mi. Nonus
quando lex ciuilis lz non sit iprobata
de iure canonico soluet lucrū odiosū
proximo vel rigorē quēdā. exēplū i. c.
fili⁹ noster de testa. vbi lz lex ciuilis dis
ponat valere legatum rei aliene tamē
non est seruanda in foro anime quia
fouet lucrū odiosū heredi: nec est fun
data super naturali eqtate aperte nō
constito de voluntate defuncti. ⁊ facit
in simili. c. ex parte in fi. de censi. ⁊ c.
dilecti de iudi. ⁊ c. i. de dolo. ⁊ contu. d̄
quo dic. ut. s̄. legatū. i. §. xxiij. Decim⁹

quando lex est iniusta siue ex forma ul' ex fine uel ex auctoritate vt dictum est iij.iiij.t.v.casu siue etiã qualitercũq; inducat ad peccatum contra legẽ dei aut iuris canonici ut sũt leges que cõcedunt vsuras.contra.c.super eo de vsuris.Item que concedunt incantationes contra ventos t nubes sicut.l. eorum.C.de male.t mat.contra.xxvi. q.v.t.vi.in multis.c. notata. Itẽ que concedunt prescriptionem cum mala fide contra regulã possessor.de regu. iur.li.vi. Itẽ que permittunt deceptionem inter contrahentes vsq; ad dimidiam.contra illud qui non egit volum tc.Item que nolunt aliquem obligari ex nudo pacto contra.c.iuramenti. xxij.q.v.Item que nolunt valere legata ad pias causas.nisi per tot testes probentur contra.c.relatum.el.i.t.c.cuz esses .t.c.indicante.de testamẽtis.Itẽ que nolunt teneri heredem ex delicto defuncti.contra notata in.c.in litteris de rapto.t in.c.tua nos.de vsuris.Itẽ que nolunt spurium alendum contra naturalem pietatem.Item que prohibent uel permittunt aut disponunt super contrahendis matrimonijs dissoluendis.t huiusmodi contra canones Item que prohibent comprehensam in adulterio teneri in.l.crimen.t.l.castitati.C.de adul.contra.§.subauditur. xxxi.q.i. intellige si vult corrigere se. Item que concedunt concubinatum contra illud.exo.xx.non mecaberis. Item que private persone concedunt homicidium.contra illud. non occides.t de huiusmodi habes in locis suis diffusius. Aduerte tamen q̃ quando lex vel statutũ aliquid denegat propter equũ bonũ publicum.ut puta.q̃ non soluens gabellam non audiatur. vel instrumentũ quod non est registratũ in libris cõmunis reputetur falsuz. habebit locum in conscientia etiã fm Bal.in.c.siquis per triginta.si de feudo controuer.sue.Item exemplificat Bar.in extrauagãti ad reprimenda in verbo denunciationem in macedoniano t veleiano.quod nota.Undecimus.quando lex ciuilis non fuit moribus utentium recepta t canon non disponit.aliter expresse non obligat.ō necessitate ut no. Pa.in.c.litteras de iura.calum.De lege canonica vel statuto.dic.ut.§. Constitutio.§.i.quando non fuit moribus recepta.

¶ Utrum clerici t alie persone ecclesiastice teneantur seruare leges aut statuta laicorum.§. Pa.in.c.ecclesia sancte Marie.de cõsti. Aut lex disponit specifice super rebus ecclesiasticis t bonis earum.t sic est nulla tanq̃ condita ab eo qui non habet potestatem.t sic non est seruanda.quia nec imperator aut alius secularis habet potestatẽ super ecclesias.aut ecclesiasticas personas. ut in.d.c.ecclesia.t hoc verum nisi in duobus casibus. ¶ Primus ẽ quando est priuilegiatiua. quia potest quis priuilegiare etiam non suũ subditũ.sic intellige.c.nouit. de iudi.vbi allegatur lex Theodosij. ¶ Secũdo quando lex est fundata super naturali ratione quia tunc debet seruari nõ ratione legis:sed ratione iusticie naturalis.l.scire oportet.ff.de excusa.tuto.§. qui non iuste. Aut lex disponit generaliter non faciendo mentionem de clericis uel ecclesiasticis. sed non potest seruari sine peccato:ut in prescriptione male fidei:t sic non est seruanda a quocunque.c.fi. de prescrip. t.c.licet mulieres.de iureiurã.li.vi. Aut est generalis t rationabilis nec contradicit canonibus.t tunc si est fauorabilis seruanda est etiam quo ad clericos t ecclesiasticas personas.ut in.c.ij.regris

S

de appel. vnde statutum quod dispo-
nit. vt existētibus masculis mulier nō
succedat porrigitur etiam ad clericos
vt no. Pa. in. c. constitutus. de resti. i
integ. Similiter priuilegium conces-
sum hominibus alicuius loci compre
hendit etiam clericos illius loci. licet
non exprimat. Facit. c. dilecti. de foro.
compe. no. Jo. de lig. in. c. ꝙ clericis.
de fo. compe. ⁊ bald. in. l. cunctos po-
pulos. C. de sum. trini. Et no. quando
talis lex generaliter disponens potest
se habere ad commodum ⁊ incōmo-
duz non potest dici preiudicialis. Exē
plum statutum disponit ꝙ primogeni
tus succedat: certe secundogenitus lz
sit clericus non succedet. Similiter i
statuto quo masculi excludunt mulie-
res non succedet mulier q̄uis sit effe
cta religiosa. Et ideo omnes leges dis
ponentes super contractibus emp. vē
di. locato. commodato: ⁊ huiusmodi.
si non contradicunt canonibus sunt
seruande: etiam quo ad ecclesiasticas
personas. Facit. c. i. de no. ope. nunc.
⁊ est de mente Hosti. ⁊ Jo. an. in. c. ec
clesia vt li. pen. Secus si simpliciter af
ferret preiudicium vt qui non facit in-
uentarium: vel qui. ifra tale tēpus nō
adiuit hereditatem sit priuatus. ⁊ hu-
iusmodi. quia nunq̄z potest esse ad cō
modum ecclesiasticorum. ⁊ ideo non
tenentur. Similiter quando statuitur
ne possit aliquid vendi non subditis.
Aut lex ciuilis est gn̄alis ⁊ rationalis:
sed deuiat a iure canonico. exēplū in
c. ij. d̄ arbi. li. vi. tūc in foro seculari ser
uabitur: sed non in foro ecclesiastico.
neque in terris subiectis dominio ec-
clesie: quia tunc debet seruari lex ca-
nonica in vtroque foro. Facit. c. si duo
bus. de appel. ⁊ quod nota in. c. quod
clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis
disponit super materia ad ecclesiā per
tinente: non disponendo de ipsa ma-
teria sed tollendo lucrum quod alias
dederat: uel imponendo penam actū
explicanti. Exemplum primi de rapto
re contrahente matrimonium cuz ra
pta in quo cāu lex priuat omnibus bo
nis datis sibi a raptore. ⁊ sic nō valet.
vt vult glo. no. in. c. de puell'. xxxvi. q.
ij. ⁊ eā sequi videtur Fede. consi. xxxv.
⁊ mihi placet quia videtur intimida-
re matrimonium. ⁊ sic non est seruan-
da etiā quo ad non ecclesiasticos. Exē
plū secundi. statutū punit ꝯhentē sine
cōsēsu patris vel agnatorū. ⁊ nō valet
fm pa. vbi. s̄. Item aliud exemplum
lex punit mulierē ꝯhētem. ifra. annū
luctus ut. C. de secun. nup. quasi per to
tum. ⁊ non valet ratione predicta. Sz
hoc limito nisi pena apponeretur fauo
re filiorū ⁊ ꝓpter culpaz matris sicut
lex que iponit penaz matri: que agno
uit tutellā filij trāseūti ad secunda vo-
ta non petito tutore filio. vt in. l. omnē
matri. C. ad tertu. quia tūc valet. Aut
lex ciuilis disponit circa accidentia tē
poralia ad actum spiritualem ut in do
te: ⁊ tunc si non cōtradicit canoni va
let. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de
testamentis. ⁊ quod legitur ⁊ no. in. c.
ij. de do. post diuor. re. Et hoc verum
nisi intimidet contractionem matri-
monij. Si vero cōtradicit canoni tūc
pendet ab illa questione cuius fori sit
causa dotis. ⁊ Inno. in. c. de pruden-
tia d̄ do. post diuor. re. ⁊ Pa. tenuit ꝙ
est mixti fori. ⁊ sic lex seruabitur in fo-
ro suo: ⁊ canō in suo foro. ⁊ locus erit
preuentioni. c. cum sit generale. de fo.
compe. Aut lex ciuilis procedit circa
actum spiritualem presumendo ⁊ lex
canonica inuenitur cōtraria. put a. lex
presumit matrimonium si masculus ⁊
femina simul habitant. l. in libere. ff. d̄
ritu nup. si sit libera. ⁊ non faciat que

ſtum de corpore. vt ibi lex canonica
preſumit adulterium ſine fornicatio-
nem. xxx. q. v. aliter. ꝛ ſic ſtandum eſt
in vtroq; foro iuri canonico: quia lex
limitatur canones. c. clerici de iudi. Et
ſecundum hoc limita iura que dicunt
leges ſeruandas: que non contradi-
cunt canonibus.

6 ¶ Utrum in penalibus fiat extenſio.
legis. ℞. Jo. de Imo. ꝛ ſequitur Be-
mi. in. c. ſi poſtꝫ de elec. li. vi. q; ſecũ-
dum mentem comprehenſiuam ſic.
ꝛ fortius in fauorabilibus. ſed ſecũdũ
mentẽ extenſiuã non fit i penalibus.
c. ſtatutum de elec. li. vi. In aliis autẽ
non penalibus fit extenſio ex idẽptita
te rationis. vide de hoc gl. ꝛ Be. in. c.
ſepe. ò tẽpo. ordi. li. vi. ꝛ j. Pena. §. v.

7 ¶ Sed quomodo mens comprehen
ſiua legis monſtratur. ℞. ſcõm Jo. de
Imo. ꝛ Be. in. d. c. ſi poſtꝫ de ele. li.
vi. q; ex quattuor. ¶ Primo ex cõi
vſu verborum: quia preualet omni ri
gori ꝛ ſignificationi verborum. ff. de
leg. iij. l. lib. rorum. §. q; tamen caſſius.
ꝛ de conſue. c. cum dilectus. ¶ Secũ
do ſi aliter intelligẽdo ſequeretur ab
ſurdus ſenſus cum debeat eſſe poſſibi
lis ꝛ honeſta. iiij. di. erit autẽ. ꝛ no. bar.
in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ꝛ iur. Exem
plum. lex dicit. qui occiderit hominez
capite puniatur. ſi ad litteraz deberet
intelligi ſequeretur q; occidens ſe de
fendendo: vel furioſus eſſet occiden
dus contra Cle. ſi furioſus de homi.
quod eſt abſonum. ¶ Tertio mõſtra
tur mens comprehenſiua quando in
illa eſt expreſſa ratio: quia ex illa vt di
ctum eſt colligitur mens legis. Facit
Cle. i. de elec. Exemplum in. c. ex par
te de poſtulan. vbi prohibitio de aduo
cando facta monachis extenditur ad
canonicos: quia lz ſint diuerſi tamen
quia cõſtitutio fundat ſe ſuper religio
ne. ideo extenditur etiam ad canoni-
cos. ꝛ ideo omnis conſtitutio que ha
bet reſpectum ad religionẽ. lz loqua
tur de monachis comprehendit etiã
canonicos ꝛ omnes qui promittũt tria
vota. ſecus ſi loqueretur de religione
cum aliqua qualificatione. puta mõa
chus niger ꝛ huiuſmodi. ¶ Quarto
comprehenditur mẽs legis quando
per eãdem conſtitutionez vel per aliã
apparet id quod ibi eſt poſitũ: gratia
exempli fuiſſe poſitũ ſicut in. l. i. ff. vti
poſſi. dicitur q; lz verba edicti loquã
tur de ede. tamẽ in fũdo etiã habet lo
cũ vt in. §. hoc interdictũ oĩbus ibidẽ.

¶ Qualr deprehẽditur mẽs extẽſiua 8
legis. ℞. Jo. ò imo. ꝛ Be. vbi ſ. q; cõ
prehẽditur ex idẽptitate rationis non
ſcripte. vt in. l. i. C. de interdic. ꝛ re. Fa
cit. c. inter ceteras. de reſcrip. ꝛ. c. iij. ò
tranſla. prela. Nam de ſimilibus ad
ſimilia idem iudicium eſt. vt in. d. c.
dicitur.

¶ Utrum lex ſeu conſtitutio concer- 9
nat futura ſolum. ℞. Pa. in. c. cogno
ſcentes de conſti. q; ſic: ne afficiat ali
quos ſine culpa: ꝛ hoc niſi caueatur i
lege ut extendatur etiam ad preterita.

¶ Utruz cuz lex vel ſtatutũ loquitur 10
per vba pretriti temporis indulgẽdo
aliquid extendatur ad futura. ℞. Pa.
in. d. c. cognoſcentes q; non: ne detur
materia delinquẽdi. vt eſt tex. limitãs
hanc materiam i. l. cuz lex. ff. de legi.
per quã dicit bar. q; ſi ſtatuto cauetur
q; glibet bãnitus ſoluẽs. x. eximatur
de bãno: ñ habet locũ reſpectu eorũ
qui bãniunt de futuro: quia dare ꝛ ma
teria deliquendi. ſecus ſi ceſſaret hec
ró: quia lz loquaꝫ per verba preterita
vel pñia extẽditur ad futura: quia lex
ſemper loquitur. l. arriani. C. de here.

¶ Quomodo interpretatur. vide. ſ. 11
Interpretatio. in pñci.

12 ¶ Qñ lex ĩcipit ligare. ℞. ꝙ ad hoc ꝙ lex sit. oꝫ vt cõstituat̃. secundo vt promulget̃: ⁊ publicatio est vltimus actꝰ perficiens legẽ secũdũ glo. in Cle. ꝓlogo p. l. humanũ. C. d̃ legi. Et iõ post q̃ est solẽniter edita ligat stati sciẽtes sine expectatiõe alterius temporis. ut no. Pa. in. c. i. de postu. prela. ⁊ glo. ⁊ Paulus in. c. ij. de re. ec. nõ alie. li. vi.

13 ¶ Sed quando ꝑsumit̃ scia legis. ℞. Pa. in. d. c. cognoscẽtes. ꝙ in legibꝰ ⁊ ꝯstitutionibus inferiorũ tp̃s est arbitrariũ ꝑm loci q̃litatẽ ⁊ conditionẽ ꝑsonarũ. In legibus aũt iperatorũ presumitur scia post duos menses a publicatiõe facta in ꝓuincia. ut in aut̃. ut facte noue cõsti. In cõstitutione v̄o pape Jo. an. i. data. li. vi. vlt̃ vt eliget post duos menses a publicatiõe facta Rome. sed rõnes sue nõ mihi placent. ⁊ iõ idẽ dicã ꝙ de cõstitutione iperatoris. Et sic videt̃ etiã tenere Pa. in. d. c. cognoscentes. ⁊ lꝫ papa dicat̃ hẽre pedes plũbeos. habet tñ ep̃os ⁊ archiep̃os per quos noticiam dare potest.

14 ¶ Utrũ volens probare ignorantiaꝫ sit admittendus. ℞. Pa. i. d. c. cognoscentes ꝙ sic sine aliq̃ dubio. ut i. c. fi. qui mr̃i. accu. pos. ⁊ in. l. fi. ff. de decre. ab or. Et sic patet ꝙ in conscia non ligatur ignorans sine culpa sua. Aliter superflue ⁊ frustratorie admitteret̃ ad probandũ ignorantiam. Et hoc est sine dubio quando lex requirit dolum facit gl. in. c. ad falsariorum. de cri. fal. alias secus esset. vide. s̃. Ignorantia. §. iiij. ⁊ distingue. vt ibi.

15 ¶ Quõ tollitur lex seu cõstitutio per consuetudinem. vide. s̃. Consuetudo. §. ix. ⁊. x. ⁊. j̃. Statutum. §. xxi.

16 ¶ Utrum tollatur per legem contrariam. ℞. Pa. in. c. cum accessissent. de consti. ⁊ Bar. post Cy. ut i. d. l. omnes populi. dicunt ꝙ sic. licet non fiat mẽtio de prima. nisi habeat clausulaꝫ derogatoriaꝫ ad secundã. quia tunc opꝰ esset facere mentionẽ de prima. ar. l. si quis in principio. ff. de lega. iij. ⁊ in. c. nonnulli. de rescrip. Aliqui tamen in d. l. si quis. dicunt ꝙ si loquamur d̃ ꝑuilegio uel rescripto. ⁊ testamento que sunt priuata lex. sic oportet fiat mentio quando habent clausulaꝫ derogatoriam ad secunduꝫ. Si autem loquimur de legibus ⁊ statutis. non oportet fiat mentio etiam si habent clausulam derogatoriam ad secundum per Cle. dudum. de sepul. quia cum presumantur omnia scire videntur scienter velle reuocare statuendo in contrarium. sed secus est in priuata que est in facto ⁊ mihi placet.

17 ¶ Utrũ ex non vsu inducatur consuetudo derogatoria legi. ℞. ut colligo ex Pa. in. c. Joannes. de cle. cõiuga. ꝙ aut non vsus habet in se actum tacitũ contra dispositionem iuris: ⁊ tunc inducitur consuetudo. Exempluꝫ lex d̃fert hereditatem cõmuniter ⁊ equaliter filijs tam masculis quam feminis. l. maximum viciuꝫ. C. de lib. preter. sꝫ cõsuetudo defert primogenito: uel solum masculis. licet secundusgenitus vel femine nunq̃ sint vse illa lege cõmuni. tamen ꝯsuetudo inducitur propter actũ contrariũ legi. Si vero non vsus nõ habet actũ cõtrariũ nec tacitũ nec expressũ legi. sic nõ inducit̃ cõsuetudo contra legẽ per nõ vsũ sic v̄bi gratia. lꝫ forte sint plusq̃ cẽtũ anni ꝙ nullus vendidit hermofroditũ nõ tamen est abrogata. l. querit̃. ff. de sta. ho. que vult vt extimetur secundũ statum preualentem. Similiter licet nõ agaꝫ contra eum qui mihi damnum dedit actiõe legis acquilie non tñ per hoc abrogatur illi legi: quia illa lex nõ necessitat ad agẽdũ sed dat facultatẽ.

18 ¶ Utrũ act⁹ gestus ꝯ legez sit nullus ipso.iure.R.q nõ i quattuor casib⁹.p mo qñ causa ꝓhibitionis nõ est ꝑpetua sed tẽporalis.ut in.c.i.de mat.contrac.ꝯ int.ecclie.ꝛ dicit tẽporalis qñ ẽ restricta ad certũ tp̃s.puta ꝓhibetur matrimoniũ propter venerationẽ certi diei. Similiter de professione facta infra annũ que prohibetur in.c.ad apostolicã.de regula.li.vi. Secus si prohibitionis causa est perpetua.puta cum prohibet aliquid propter malũ qd in de sequi potest ut matrimoniũ ꝓpter consanguinitatẽ: ꝛ huiusmodi.ꝛ sic intellige.l.non dubiũ.C.de legibus.ꝛ.c. vides.x.di.ꝛ.c.cõtradicimus.xxxv.q. iij.ꝛ.c.nõ oportet.xxxiij.q.iiij.ꝛ ista est theorica gl.i.c.tua fraternitas.de spõ. duorũ.secundo quando prohibitio legis concernit principaliter fauorẽ alicuius: talis prohibitio habet potius vi exhortationis respectu illius pro cuius fauore principaliter fit: qꝛ potest renũciare. pro hoc.iiij.di.§.hec ꝛ si legib⁹. hoc ponit Pa.in.c.ad apostolicaz de regula.ꝛ infert q posset per hoc intentari: licet statuto caueatur: ne mulier possit contractuz facere sine presentia duorũ agnatorũ q valeat contractus sine eorũ presentia: si statutũ expresse non annulet actũ factũ. Facit.l.si quis in conscribẽdo.C.de pac.facit.d.c.ad apostolicã.vbi patet obligationem acquiri deo: licet sit actus prohibit⁹ a lege fauore ꝓfiteri volẽtis. Tertio quãdo lex dat certaz formam super eo qd alicui conuenit ex sua potestate. Exemplum episcopus ex sua iurisditione potest absoluere ab excõmunicatõe.vbi conditor canõis sibi nõ reseruat. Attamen lex dicit q non absoluat nisi faciat sic vel sic: si facit contrariuz tenet tamen absolutio: secus quãdo lex dat potestatẽ illi qui eam alias non habet cũ tali forma: quia si nõ seruat formã nihil facit. hoc capit ex domino Car.i clemen.i.de iure patro.ꝛ concor.glo. ibidem.ꝛ Pau. Quarto quando lex punit contrafacientẽ.quia tenet si expresse non annullet factũ cõtra: secus quando non punit sed solũ prohibet: quia sic nõ tenet: ꝛ sic loquitur lex nõ dubiũ.C.de legib⁹.hoc ponit domin⁹ Cardi.in clem̃.i.de rescrip.diuersa tamen circa hoc est doctorũ opinio: quibusdã dicentibus q in omnibus casibus facta contra legem sunt ipso iure nulla: nisi lege speciali actus sustineatur secundũ Jo.an.in.d.c.ad apostolicaz.ꝛ cũ eo cõmuniter doc. Sed mihi placent dicti quattuor casus in quibus valent gesta contra.l. qui faciunt ad magnã declarationẽ dicte.l.nõ dubium: ꝛ per quos clarius potes intelligere quando factum contra legẽ alia lege sustinetur: quia tunc quando aliquis de predictis quattuor casibus cõcurrit.

¶ Utrũ facta in fraudem legis teneãt 19
R.q non.ut no.Bar.in.l.amplius.ff. rẽ ra.ha.allegat.l.si libertus minorẽ ꝛ ibi tex.ff.de iure patro.secus esset si fieret in fraudẽ hominis: etiam principis.vide Pa.in.c.dilectus.el.ij.de preben.ꝛ quod no.in.dicta.l.si libertus.ꝛ quomodo fit fraus legi.vide.s̃. Fraus.§.ij.

¶ De ista materia legis vide.s̃.Con 20
suetudo. ignorãtia.ꝛ.j̃.Statutũ.vnde appellatione legis cõprehenditur cõsuetudo.Fac̃.c.i.iuncta gl.i.ꝛ.ij.d spõ. vnde consuetudo est quedã lex.l.de q bus.ff.de legi.ꝛ di.i.consuetudo.

¶ Aduerte secundũ Jnno.in.c.fi.de 21
re.ec.non alie.ꝛ sequitur Pa.in.c.i. de rest.in inte.q vbi ius canonicuz in alia materia dat regulã specialẽ: q nõ debemus illã distiguere per ius ciuile.

verbi gratia canon induxit suam solē nitatem in alienatione rei ecclesiastice Ideo non debemus seruare illam iuris ciuilis positam. in autē. hoc ius. C. de sa. san. ec.

22 ¶ Utrum condentes leges iniquas peccent. ⁊ ad quid tenentur. ℟. ꝙ licet de iure tales leges seu statuta non valeant. viij. distin. que contra. ⁊. xxxij. q. vij. flagitia tamen facientes ⁊ consentientes peccant mortaliter. de quibus Isa. x. ve qui condunt leges iniquas. ⁊ si sunt contra libertatem ecclesiasticam sunt excōmunicati. vide. s. Excōmunicatio. vij. casu. xij. ⁊ tenentur restituere omne damnum quod prouenit alicui ratiōe talis legis. Et omnes voluntarie obseruantes similiter mortaliter peccant. ⁊ omnia acquisita occasione talis legis tenentur restituere sicut in simili dicam de participantibus cum raptoribus. ⁊ non soluz dicūtur inique quando sunt contra legem dei ⁊ nature: sed etiam quādo sunt cōtra ius positiuum ad pauperes opprimendos. ⁊ iustitiam impediendam. secundum Hosti. Quod no. bene.

23 ¶ Utrum lex indulgēs aliquid quod potest intendere in alterius preiudiciū intelligatur saluo iteresse partis. ℟. ꝙ sic. vt tenet Bal. ō pa. iura. fir. ⁊ Pa. in. c. i. de iudi.

24 ¶ Lex. cōmissoria quid sit. vide. j. Pactum. §. xvij.

Libellari⁹ contractus. qui dicitur datō ad liuellum. idez est ꝙ emphiteosis. ⁊ ideo ibi vide. ⁊ de laudemio soluēdo q̄uis quidam ut Barto. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. teneant ꝙ differt. quia emphiteosis fit a domino: sed datio ad liuellum fit a non domino. scilicet vasallo emphiteota ⁊ huiusmodi sed temporibus nostris communiter non differt. nisi quando fit illicite ⁊ vsurarie. vt patet. j. Usura. i. §. xliiij. ⁊. §. lxiiij.

Libellus famosus est compositio in scriptis facta in infamiā alicuius: eius quod probare non vult: ⁊ in publico iactata.

¶ Que pena componentis libellum famosum vel inuentum qui non conbusserit uel destruxerit: sed dolose manifestauerit vim ipsius. ℟. secundum glo. in summa. v. q. i. si conuicius est secundum leges decapitatur siue deportatur. v. q. i. c. hi qui inuēti. ⁊. l. vnica. C. de fa. libe. ⁊ fit intestabilis. iiij. q. iij. ob carmē. ff. qui testa. face. non pos. l. qui. Secundum canones verberandus est. vt in. c. i. v. q. i. ⁊ anathematizandus. ut in dicto. c. hi qui. ⁊. c. ij. eadem. q. sed si sponte confitetur non timore probationuz mitius agitur cū eo. v. q. i. c. ij. ⁊ sic punitur ad arbitriū iudicis. de offi. delega. de causis in fi. Si vero vellet probare quod in eo cōtinetur non punitur. vt in dicto. c. ij. quia expedit crimina nocentum nota facere. ff. de iniur. l. eum qui. in principio. ⁊. C. de iniur. l. iij. Quod veruz intellige secundum Azo. ⁊ Hosti. in iudicio quia extra nemo debet aliū prodere. vi. q. i. summa. de peniten. distin. i. homicidiorum.

¶ Utrum teneatur talis restituere famam. ℟. ꝙ sic. alium libellum in contrarium faciendo: ⁊ vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio dāno. vt. s. Detractio. §. iij.

Liber dicitur ille qui nulli⁹ subest potestati. ff. de capti. ⁊ postli. reuer. l. nō dubito. §. liber autem populus.

1 ¶ Liberam habet potestatem quando sine alterius consensu quis potest disponere: ⁊ nō aliter in.c.fi.de postula.prela.

2 ¶ Quid excludit verbum libere.ꝛ. q̄ omnem morā ⁊ conditionem.c. extirpandum.§.penul.de preben.⁊.c. si beneficia.de preben.li.vi.⁊ de offic. ordi.c.ordinarij.§.q̄ si forte.li.vi. ⁊ ibi per Jo.an.⁊ Archi.de hom.p humani.li.vi.imo secundum alios de notat quandam prerogatiuam absolutam seu dominium super actum cui adicitur.vt.l.procurator cui libera.ff. de procura.⁊.l.iusiurandum quod ex conuentione.§.fi.ff.de iureiuran.de electi.c.cum nobis olim in fi.vide p Barto.in.l.alio.ff.de ali.⁊ cibaria.lega. ⁊ Pa.in.c.cum liberum.de sepul.⁊ i c.vestra.de loca.vnde liberum dominium non habet quis super actū quē quando vult illum exercere impeditur aliqualiter. Omnis enim prohibitio siue temporalis siue perpetua contradicit libertati.l.libertas.ff.ō sta.bo. quod no.quia facit ad multa.

Libertus est seruꝰ manumissus.ō quo vide.j.Manumissio.

Littera an iudicet scribenti.ꝛ. pa.in c.fraternitati.de cleri.non resi.concludendo post Barto.in.l.lutius.ff.de fideiusso. Aut sunt littere generales sicut cum dicitur presentium latori adhibeas fidem.⁊ huiusmodi. ⁊ isto casu cum iste lator non possit cōtrahere uel aliquid intentare in preiudicium scribentis: si cui scribitur sibi mutuaret pecuniam.⁊ huiusmodi nō preiudicaret scribenti.vt in.l.fi.C.qꝫ cum eo qui in ali.postea quia potius sunt littere recomendaticie nisi aliud addatur.puta sub periculo meo ⁊ huiusmodi.vel nisi dolose dedit illi litteras: quia tunc teneretur.ar.l.q̄ vendito.ff.de dolo. Si vero sunt littere magis speciales.puta quia dicitur in eis. tali de mea intentione plene informato adhibeas plenam fidem: quia tunc tenetur.⁊ aget actiⁿ.mandati contra scribentem: ille cui scribuntur: sed nō debet ei credere in aliq̄ q̄ ei apprope tur facit.l.si ꝙo remunerādi.ff.man.

¶ Quid de eo q̄ litteras alterius aperit vide.s̄.Fallarius.§.ij. 2

¶ Utrum damnificans proximum ex litteris teneatur ad restitutionem.vide infra.Restitutio primo.in ver.scriptura. 2

Litigiosa res

dicitur de cuius dominio causa inter petitorem ⁊ possidentem mouetur in iudicio.vide.s̄.Lessio actionum.§.ij.

¶ Utrum res litigiosa possit alienari vide ibidem in prin. 2

¶ Utrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum ⁊ damnorum parti aduerse.ꝛ.q̄ sic si sciebat iniustam causam fouere: aut si a principio non sciuit tamen in processu cause cognouit iniustitiam.⁊ non desist tenetur.ar.in.c.dominus.de secun.nup.⁊ in.l.si quis inficiatus.⁊ ibi Barto.ff. depositi. 2

Litigiosus

idem est q̄ contentiosus.de quo vide.s̄. Contentio.⁊ Discordia.⁊ grauiuspecat per se quam adulator quia litigiosus frangit amicitiam.⁊, sunt illi proprie qui ad omnia contrariantur causa contristandi de nullo curantes. vt dicit philo.iij.ethi.

3 ¶ Utrum litigiosus debeat ordinari. ℞. ꝙ non. xlvi. distin. §. i.

LOca An liceat mendicantibus dimittere. ℞. ꝙ capta ante conciliū de quo in. c. cū ex eo de exces. prela. li. vi. non possunt: aliter sūt excōicati ipso facto. cle. cupientes de penis: sed capta post illud conciliuz bene possunt dimittere secūdū lap. quē sequit̄ dominus Petrus d̄ Ancha. ⁊ Ge. in. d. c. cū ex eo. ⁊ in. d. cle. i verbo hacten⁹. i. vsqz nūc quia scd̄m papiā hactenus per. h. aspiratū. facit duas partes. s. hac ⁊ tenus. i. vsqz nūc. Ex quo infert Ge. ꝙ fratres ordinis mei Bononie in mōte potuerunt dimittere primū locuz quē ceperant ⁊ alium capere: cū habeāt lniam capiendi vnum locū in dicta ciuitate.

1 ¶ Utrū dicti mendicantes possint loca de nouo capere. ℞. ꝙ non ad habitandū. que sint ꝓpinqua habitationibus hominū sine licentia sedis apostolice: que de constitutiōe Bonifacij expressam faciat mentionē. secus esset d̄ locis in heremis vbi non est ꝓpinqua hominū habitatio: quia illa de licentia suorū prelatorū ⁊ capere ⁊ mutare possunt. d. c. cū ex eo. Et no. ꝙ illud. c. nō prohibet transitū singulorū fratrū de loco ad locum qui est permissus ex causa. c. licet de regula. cū similibus: sed prohibet nouū capituluz: siue nouū conuentū capi. uel locū ad locum mutari. secūdū. d. Pe. de ancha. vbi s̄. ⁊ sic patet ꝙ captio casetaꝝ: uel mutatio quas mēdicantes capiunt ad habitandū ex transitu uel pro ifirmaria. ⁊ huiusmodi non cadit sub ista prohibitione: sed solum quando pro nouo conuentu seu capitulo capiunt.

2 ¶ Utruz loca exempta sint in diocesi taliter ꝙ in ea delinquentes incidant i excōmunicationē ꝑ statutū diocesani impositam contra taliter delinquentes. vide. j. Statutum. §. ij.

¶ Utruz prefati mendicantes possint augmentare loca sua sine licentia pape. ℞. ſm Lapū. vt recitat Ge. in. d. c. cuz ex eo. ꝙ sic. quia ista acquisitio. ⁊ post acquisitionē hedificatio ē de actibus iam permissis. l. ab ea parte. ff. de proba. ergo isti iuri antiquo stabit̄: nisi quatenus ei derogatū est per. d. c. cū ex eo. quod tantū in duob⁹ imutat. s. in acqsitione habitationis in loco de nouo: ⁊ secūdo i mutatiōe ⁊ trāslatiōe q bus in nullo casus noster concluditur Item prohibitus acquirere nouū ius in re non prohibetur agumentare ius iā quesituz ante prohibitionem. ut in c. fi. ℞. ij. de conces. preben. li. vi. sic in proposito. vide de hoc. s̄. Excōmunicatio. vij. casu. xliiij.

LOcatio est persone uel rei ad vsum facta cōcessio mercede in pecunia numerāda ꝯuēta. Alias si res uel species daretur non esset locatio sz cōtractus innominatus. s. do. ut facias. ⁊ ageret̄ prescrip. ver. ff. depositi. l. i. §. si quis seruuz. ⁊ ideo locator dicitur, qui sub mercede pecuniaria locat domū suam ⁊ huiusmodi. conductor qui ipsā accipit soluendo pensionē. ut i dicto. §. si quis. Aduerte tamē ꝙ contract⁹ innominatus inducitur secundum naturam contract⁹ nominati cui assimulatur: nisi aliud actum fuerit. ut in. d. §. si quis sequitur Barto.

¶ Quid potest. locari. ℞. ꝙ omnes ille res que vendi possunt: nisi sint seruitutes prediales vt iter. actus via ⁊c. que locari non possunt. vt est tex. ⁊ gl. in. l. locare. ff. locati. seruitutes aūt, personales que sunt vsusfructus bene possunt locari. ff. de vsufruc. l. arboribus: sed nō seruitus vsus. ut in insti. de vsu.

ꝛ habi. §. min⁹. sed si fit ab vsufructua
rio extinguitur locatio per mortem
ipsi⁹ vsufructuarij. ut. C. ō iur. do. l. si so
crus. ꝛ per maximam ꝛ mediā capitis
diminutionē. isti. ō vsufr. §. finit. ¶ Pro
prietario autem fieri non potest loca
tio seruitutis personalis.

2 ¶ Locare non potest aliquis prelat⁹
religiosus ad vitam: nec ad certum tē
pus. s. lōgum. reddimus: vel partē eo
rum. aut iura aut possessiones mona
steriorum: vel aliarum administratio
num sibi commissarum nisi necessitas
vel vtilitas expostulet conuentus: ꝛ cū
consensu conuentus: vel si non habet
tunc cum consensu fiat superioris. ali
ter suspensus est ipso facto: nec condu
ctori acquiritur aliquod ius: secus ad
modicum tempus. hoc no. in cle. mo
nasteriorum. de re. ec. non alie.

3 ¶ Utrum fructus decimarum possint
locari ad annuū censum laicis. ꝛ. pa.
in. c. vestra de loca. q⁹ sic.

4 ¶ Utrū beneficiatus possit locare red
ditus siue ecclesie sine alia licentia. ꝛ.
pa. in. d. c. vestra q⁹ sic. Intellige non
magnum tempus. puta p⁹. ix. annis
potest. Facit glo. in cle. i. de re. ec. non
alie. nec valet statutum seu prohibitio
superioris in contrarium hoc impedi
re: propter verbum libere quod ponī
tur in littera. d. c. vestra.

5 ¶ Sed quid si ante tempus locatio
nis finitum moriatur. ꝛ. q⁹ extingui
tur locatio quia comparatur clericus
vsufructuario vl' vsuario. c. vlti. de pe
cu. cle. ꝛ ideo extinguitur sicut ius vsu
fructuarij. de dona. c. consultationib⁹
de pigno. c. vlti. secundū Jo. mo. qui
sic no. in. c. hoc consulissimo de re. ec.
non alie. li. vi. ꝛ si soluit pensionem nō
rehabebit a successore in eodē bene
ficio nisi sit conuersum in vtilitatē ec
clesie. vt not. Hosti. in. c. ij. ne prelati
vices suas.

¶ Utrum sacerdos possit locare ope 6
ras suas. ꝛ. q⁹ p⁹ diuinis officijs dicē
dis nunquam licet. de simo. c. cum in
ecclesie ꝛ multis. c. aliter esset simōia
cus: sed p⁹ temporalibus bene potest
locare. licet tamen ei paciscī cum ali
quo q⁹ moretur i aliqua ecclesia ut ce
lebret ibi diuina: tta tamen q⁹ non ha
beat intentionē ad diuina sed ad man
sionem quam ibi facit: vel ad laborē
quem sustinet: uel ad damnum quod
ratione more patitur. vt in. c. ad que
stiones de re. permu. per. ar. ꝛ no. Jn
no. in. c. plt. ne p⁹. vi. su.

¶ Utrum scolaris recedens possit po 7
nere alium loco sui in domo vel came
ra ꝛducta. ꝛ. Pa. in. c. inter dilectos
de fide instrumen. q⁹ sic. quia conduc
tor potest locare alteri rem conductā
l. nemo. C. loc. nisi aliud conuenissent
vt in. d. l.

¶ Sed an possit hoc facere inuitis so 8
cijs. Glo. instit. loca. in fi. dicit q⁹ licet
possit iure locationis alteri locare ra
tio tamen societatis prohibet que p⁹
nalet iuri locationis: cum videatur ele
cta industria persone. isti. p⁹ socio. §.
soluitur. Idem tenet specu. de iudi. §.
ij. Et clarius Azo. per. l. perceptione.
ff. de his qui dele. vel effu. ꝛ addit q⁹
si scolaris non degit in domo vt debet
versari: potest contra eum agi act⁹. p⁹
socio: sed vtili quia directa datur quā
do contrahitur societas ad comodio
rem vsum. ꝛ vberiorem questū de qua
leges loquuntur. vt not. spe. vbi. s. Ex
quo vide q⁹ in materia odiose non ve
niet socius in domo. Et ideo si statutū
dicit. q⁹ socius teneat⁹ p⁹ socio: nō ve
niet socius in domo: quia non est p⁹
prie ista societas. ꝛ i odiosis verba stri
cte capiuntur. l. iij. §. hec autē verba.
ff. de nego. ge. ꝛ in. c. in nostra. de iure

iur. insuper dicit pa. in. d. c. inter dilectos q si male versatur ⁊ non possit compesci aliter a sua insolentia q poterit expelli per. l. si conuenerit in fi. ff. pro socio ⁊ v. q. iiij. in loco.

9 ¶ Utrum locari possit domus propinqua alteri magistro ita q voces adinuicem confundantur. ꝛ. q non. ⁊ si fecerit primus poterit expellere vltimū. C. de stu. li. vr. ro. l. vnica. i fi. ⁊ hec causa tractari potest in ferijs tempore messis secundum hosti. de iudi. c. significauerunt. ⁊ idem posset dici de quocunq; alio qui impediret lectionem predicti magistri. ar. d. l. vnice.

10 ¶ Cui potest locari aliqua res. ꝛ. q omnibus qui possūt emere: nisi sit miles uel curialis quibus non possunt locari predia ad colendum ne amisso vsu armorum ad opus rurale se transferant. ut. C. loca. l. milites. l. curialis. ⁊ l. vltima. subuenitur tamen ignoranter facienti. ff. loca. l. si quis ignorans. vbi dicitur q potest exigere mercedē Non enim contempnit disciplinam qui ignorauit militem. Idem videtur in clericis ⁊ monachis nisi ex causa necessitatis. extra ne cle. uel mo. c. i. ⁊ c. secundum. vbi hoc no. Ber. ⁊ host.

11 ¶ Usq; ad quod tempus potest fieri locatio. ꝛ. q ⁊ ad tempus: ⁊ in perpetuum. ut. ff. si ager. vecti. l. i. ⁊ dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locantur. scilicet quandiu vectigal soluatur: ut dicta. l. i. ⁊ succedit heres in locatione ⁊ cōductione si moritur cōductor. ⁊. tempus locatiōis in iure cōductionis. secus in vsufructu qui personalis est ⁊ extinguitur cum persona ff. loca. l. si quis domū. §. si fructuari⁹.

12 ¶ Quando est merces soluenda. ꝛ. secundum Azo. ⁊ Sotre. q si actum est quando sit soluenda id seruabitur: alias consuetudo regionis ⁊ si non appareat de consuetudine id quod minimum est scilicet in fine anni. ita dicit. l. sēper in stipulatō ibus. ff. de reg. iuris. ⁊ no. hosti. ⁊ Ber. de censi. ex pte. facit de re. iur. i obscuris. li. vi. ff. de verbo. obliga. l. qui hoc anno. ⁊. l. cum qui. ⁊ ff. quando dies usufru. le. ce. l. i. in principio. ⁊ hec vera in stipulationibus ni si causa quare datur merces aliud requirat. vtputa. quia datur pro sumptibus. Jn alijs vide in. l. i. C. quando dies le. ce. ⁊ dicta. l. qui hoc anno ⁊ Innocen. in. c. propter sterilitatem de loca.

¶ Sed nunquid potest locator inquilinum expellere ante tempus finitum conductionis. ꝛ. q sic: in quattuor casibus. ¶ Primus si non solut pensionem per biennium: sed si paratus sit soluere audiendus est. ff. loca. l. quero. intellige si alius de sequentibus nō inest. ¶ Secundus si domus locata sit necessaria sue habitationi: intellige ex necessitate superueniente cui aliter prouidere non potest. ut. l. eidem. C. locati. aliter non diceretur necessitas si posset prouidere alio modo. secus esset si tempore locationis aliam domum non habebat quia sibi imputabit nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domum. §. huic subiungi. ¶ Tertius cū domus eget refectione quia minatur ruinam que tamen tempore locationis non minabitur. ⁊ in isto casu ⁊ precedenti fiet remissio pensionis pro rata temporis. c. propter sterilitatem de loca. ⁊ dicta. l. eidem. ⁊. d. l. quero. §. inter locatorem. uel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eodem. l. cum plures in princi. Sed an ea refecta poterit cōductor petere in ea reponi. ꝛ. q sic glo. iuncto textu. l. si duo. §. cum inquilinus. ff. vti. possi. ⁊ ibi per Bart. ¶ Quartus quando conductor in do

mo perueꝛse conuꝛsatur sine lesione rei: vꝫputa tenet publicas meretrices ⁊ sic non remittitur pensio secundum hosti. uel vꝛsatur peruꝛse cum lesione rei: tenendo poꝛcos in⁹ solaꝛio. incidit aꝛbꝛes non colit suo tempoꝛe. ⁊ tunc remittitur pensio. sed aget ad interesse dominus de damno dato secũdum hosti. in. dicto. c. ꝓpter sterilitatem. Et secundum hanc distinctionez concoꝛ. doc. in. d. l. edez. ⁊ in. d. c. ꝓpter qui videntur contrari. ¶

14 ¶ Utrum inquilinus possit similiter ꝓpter necessitatem dimittere domũ ante finitum tempus contra voluntatez domini. ℟. ℙa. in. d. c. ꝓpter sterilitatem. q⁹ sic secundum Vinc. ⁊ Jo. an. hoc tenet etiam glo. in. l. si in lege. §. si domus. ff. loca. Ex quo potest inferri q⁹ ꝓpter pestem potest dimitti. q⁹ est ꝓbabilis necessitas. ⁊ facit tex. in l. habitatoꝛes. ff. eo. ti. ⁊ sic in conscięcia esset seruandum: ℭ̃uis in foꝛo contentioso foꝛte aliter teneꝛetur

15 ¶ Utrum sit minuenda pensio rei locate quando conductoꝛ nó potuit vti re conducta. ℟. q⁹ aut quis locat res. ⁊ si stat peꝛ locatoꝛis voluntatem quominus re conducta non vtatur conductoꝛ: sic tenetur ei ad interesse. l. si ó fũdo. C. locati. Si vero non ex voluntate sed peꝛ casum foꝛtuitũ ex eius paꝛte uel ex paꝛte rei locate contingenté. sic pensio remittitur ꝓ rata. Exẽplũ ex paꝛte locatoꝛis. puta. quia ꝓpter delictũ eius fundus locatus publicat⁹ est. Exẽplũ ex paꝛte rei. veluti si edes locate exuste fuerint. uel ager terremotu coꝛruit. ut. l. si quis domũ in fi. ⁊. l. ex conducto. §. i. ⁊. l. sed addes. §. si quis. ff. loca. Idem dicendũ quando ex necessitate locatoꝛi aduenięte opoꝛtuit conductoꝛẽ expellere: uel ꝓpter refectionẽ domus. l. qui insulã in ꝓn. ⁊. l. si fundus. ff. eo. ti. Si vo stat p' cõductoꝛẽ: uel p eius culpã quominꝰ re locata vtatur nihilominus totã pensionẽ solꝛuere tenetur. l. colonus. §. nauẽ. ff. locati. Si vero ex casu foꝛtuito ex quo re locata vti nó potuit similiter tenetur qñ locatoꝛ alteri locãdo verisimiliter mercedem habuisset. alias non. ut patet ex l. fi. §. i. ff. ad. l. ro. ó iactu. facit. l. sed ades. §. cum quidam. ff. locati. Sed in casu quando quis locauit operas nec per eum stat quominus eas soluat sed per conductoꝛem: sic talis conductoꝛ etiam si impediatur casu foꝛtuito nihilominus pensionez ꝓstabit. ut est casus in. d. §. cum quidam. Quod verũ credo in conscięntia quando talis locatoꝛ non habuit cui locando operas acquireret mercedem ꝓpter talem locationem: quam mercedem habuisset si tali non locasset. Si vero stat per locatoꝛez quominus operas ꝓstaret tunc si non impeditur casu foꝛtuito tenetur ad' interesse omne nec mercedem habebit. Si vero impeditur cãu foꝛtuito. sic remittitur pensio ꝓ rata tẽꝓoꝛis. ut est casus in. l. si ſono §. ité cũ quidam. ff. loc. Item in. l. si hi. C. locati. ⁊. l. aduocatiõis. C. de condi. ob causam. non autem tenetur ad interesse. Et si iaꝫ incohasset operas uel fecisset aliquas expensas ad se ꝓparandu. ⁊ tali casu foꝛtuito impeditur repetet eas expensas quas fecit ꝓpter hoc vt in. l. pecuniam in ꝓncipio. ff. de cõdi. ob causam habetur de eo qui' parauerat se ire ad locum. ⁊ impeditus fuit per tempestatem. Fallit hoc vt non remittatur pensio quando ex casu foꝛtuito stat' per locatoꝛez in aduocato. quia non repetitur salaꝛiũ ab eius heredibus ipso moꝛiẽte. l. i. ff. ó va. ⁊ extraoꝛ. cog. Idem de quocũq; hñte officiuꝫ publicum. ⁊ sic loquitur. l. aꝛboꝛibus

§. de illo. ff. de vsuf. ⁊ l. diē fūcto. ff. lo. ⁊ l. diē. fūcto. ff. de officio asse. Itē fauore libertatis. vt in. l. cū heres. §. stich⁹. ff. d̄ sta. liber. hec eliciūtur ex Azo. ⁊ Bar. ⁊ alijs in. d. §. cum quidā. Et hoc tene nisi consuetudo aliter haberet. vt s̄. Familia. §. ij.

16 ¶ Sed qd si locata re ꝯductor vsus fuit sed sterilitas in eius fructib⁹ cōtigit. ℞. Pa. in. d. c. ꝓpter sterilitatē ꝙ si sterilitas ꝓuenit ex casu fortuito: vel ex vitio rei sine culpa coloni. vt puta. qa timetmagnā siccitatē: vel aquarū abūdātiā. vl' frigus. vel grandinē ⁊ huiusmodi. ⁊ nō pōt recōpensari cū fertilitate anni p̄cedentis vel sequētis immediati: dūmō duret eadē locatio s̄z Host. in sūma eo. ti. sic fiet remissio ꝓ rata. puta erat solit⁹ colligere. xv. modios ⁊ soluebat. iij. aureos nō recolligit nisi decē. sic nō soluet nisi duos aureos: nisi sequenti āno vel p̄cedēti recollegit. xx. modios Et idē dicas etiā si soluat̄ certa spēs qꝛ licet nō sit proprie ꝯctus locationis vt dixi: tamen q̄ ad hoc idez erit iudiciū. Predicta tñ nō intelliges de partiario q cū domino lucrū ⁊ dānū partit̄. qꝛ nō fit remissio. vt no. glo. in. d. c. ꝓpter sterilitatē. Et q̄uis doc. fuerint varij in. d. c. propter. ⁊ in. l. ex cōducto. ff. e. ti. qñ dicatur sterilitas mihi placet maxime q̄ ad cōsciētiā. qd̄ Jo. an. ⁊ pa. in. d. c. propter sterilitatē. sequunt̄. vt. s. dicat̄ sterilitas qñ nō colligunt̄ nisi due ꝑtes de tribus solitis: secus esset in alio modico. Sed aduerte ꝙ si fruct⁹ affuissent. s̄z postq̄ recollecti fuerūt marcuerūt: vel exercitus p̄teriēs ipsos destruxit. ⁊ hmōi. ñ dicet̄ sterilitas nec fiet remissio pensionis. Secus si erant recolligeñ. vt in. l. ex conducto. §. si vis. ff. locati. ⁊ l. damnum. C. eo. titu.

17 ¶ Sed quid si sit fertilitas nunquid augmentabit̄ pensio. ℞. s̄m Pa. vbi s̄. ꝙ aut hoc cōtigit: qꝛ fruct⁹ plus valēt solito. ⁊ sic nō fit augmētatio: sicut nec fieret minutio si min⁹ valerēt. Aut ꝓuenit ꝑ industriā coloni. ⁊ sic nō augmentabit̄ pensio: ne sua industria sibi sit dānosa. vt. ff. eo. l. ex conducto. ⁊ l. si. C. de alluui. aut cōtingit ꝓpter bonitatē rei. ⁊ sil'r nō fit. Aut cōtigit melioratio casu fortuito. puta locaui molendinū. Ex quo ꝯductor solū ꝑcipiebat. 50. ꝓpter alia molendina q̄ nunc sūt destruca ꝑcipit cenū: ⁊ sic fiet augmentatio pēsionis ꝓ rata sicut fieret remissio ꝓpter sterilitatē: casu fortuito cōtingēte. qꝛ ꝯtriorū eadē est disciplina. xxxij. disti. hospitiolū. ⁊ l. i. ff. de his q sūt sui vel ali. iu. hoc idē tenet glo. in l. si merces. ff. e. ti. Propterea aduerte ꝙ ꝯctus locationis ⁊ conductionis est ꝯctus bone fidei. vt institu. d̄ act. §. actionū. ⁊ iō merces dz ꝯuenire arbitrio boni viri. l. si i lege. locatiōis i p̄n. ff. locati. aliter restituere obligatur.

18 ¶ Quid si qs cōducit molendinū ꝓ se ⁊ suis heredib⁹ ꝓ certa mercede in ꝑpetuū: ⁊ dimissis filijs fit multiplicatio in infinitū. nunqd tenebit̄ molēdinū molere illis oibus illo p̄tio quo cōuenit. ℞. s̄m Pile. in suis. q. xlviij. q. ⁊ Hugo. ꝙ nō qꝛ non videt̄ de hoc cogitasse. l. si qs in vna. ff. de ꝑiculo ⁊ cōmo. rei ven. Sed Albri. i aut. hoc ius C. de sacro sanc. eccle. dicit ꝙ imo tenet̄ d̄ stricto iure. ad qd̄ facit. l. si s̄uit⁹ ita. ij. ℞. ff. de seruitu. vrba. p̄dio. Sz de equitate conscientie tene primaz.

19 ¶ Utrū locās fundū alicui ad mediū nulla facta mētiōe de arboribus: nunqd colonus habebit partē fructuū arborū. ℞. ꝙ nō. sed locator habebit oēs l. fructus. ff. de vsur. Et si colonus destruat arbores tenebit̄. Similiter eius culpe imputetur. si aliqs eius odio ar-

dores excidat. l. si mercef. §. culpe. ff. loca. Quod limita scdm glo. in. d. §. culpe. verꝫ qñ ꝓpter culpam suã seu dolũ tale odiũ est causatũ. alias non.

20 ¶ Nũquid postq̃ colonꝰ seminauit agꝝ si dñs eũ vẽdat alicui poterit expelli ꝑ ẽptorẽ. ꝛ. ꝙ ñ. s3 medietatẽ fructuũ hẽbit. vel ꝓut ꝯuenerãt: si tamẽ vẽdtor omnes fructꝰ accepisset aget colonꝰ cõtra venditorẽ. ff. de lega. i. l. nihil speciale tñ priuilegiũ habet colonus fisci. secũdũ Rodoñ. Hic aduerte ꝙ succedẽs in re locata si est de beneficijs eccliasticis. ⁊ sit facta ab habẽte administrationẽ. ⁊ cũ debitis solẽnitatibus ⁊ causis de qbus. s̃. Alienatio. Et ad debitũ tẽpus: tenet̃ stare locationi. ⁊ si eccl̃ia foret lesa posset petere restitutionẽ in integruz. c. i. de resti. i iteg. ⁊ c. i. d̃ reb. eccle. nõ alie. Si v̄o nõ habebat administrationez vt sũt canonici simplices. sic nõ tenet̃ stare: qꝛ equiparat̃ vsufructuario qui nõ põt locare vltra tẽpus vite sue. l. si qs domũ. ff. loca. nisi cũ causa rationabili. ⁊ auctoritate episcopi fecisset. Cũ v̄o res locata nõ est eccl̃iastica. tũc successor vniuersalis tenet̃ star̃. l. viã veritatꝭ. C. locati. Successor vero particularis in dicta re nõ tenet̃ stare nisi locator habuisset admistratiõem plenã. vt maritꝰ in p̃dio dotali. qꝛ sic tenetur. vt in. l. si filio. §. fi. ff. so. matri. Idẽ in tutore respectu pupilli. l. si tutelle. ff. de admini. tuto.

21 ¶ Quid si cõductor aliqd expẽdit i re cõducta. ꝛ. ſm Hosti. si expẽdit necessario. vel vtiliter auxit. hedificauit vel instituit: aget ꝯ locatorẽ vt restituat expẽsas. ff. de loca. l. domꝰ. ⁊ in. d. l. sed addes. §. si inglinꝰ. ⁊ ibi glo. sed clarior tex. est in. l. colonus prio. ꝛ. ff. e. ti. Si tñ passet tollere ipensas sine lesione rei nõ tenet̃ locator. sed ipse eas tollere posset. vt in dicto. §. si inglinus. Predicta nõ intelligas de expẽsis factis ꝓ pascendo animali locato vel colẽda possessiõe ⁊ huiusmõi. sed de alijs. puta curatiõe morbi. reparatione ruine. vel plãtatione vinearum ⁊ huiusmõi. vide etiam quod dico. s̃. Hedificãs in principio.

¶ Vtrũ in locatiõe possit interueni re vsura. ꝛ. ꝙ sic. est vsura ex parte cõductoris. videlicet qñ ratione mutui interpretari. puta qꝛ ante tẽpus soluit pẽsionẽ solũ habito respectu ad ꝓuentionẽ tẽporis vel mutui veri minuit de pẽsione debita. ⁊ sic restituere tenetur. Faciũt no. i. c. ad nostrã. de ẽp. ⁊ vẽ. ⁊ in. c. illo vos. de pigno. 22

¶ Ex qua culpa tenet̃ cõductor de re cõducta locatori. ꝛ. ꝙ d̃ dolo lata culpa ⁊ leui. qꝛ gratia vtriusq̃ ꝯhitur institu. qbus mo. re. ꝯhi. obli. §. vlti. licet alij teneant ꝙ ẽt teneat̃ de leuissima. sed primũ cõmuniter tenẽt glo. ⁊ doc. in. l. si qs domũ. §. celsus. ⁊ in. l. si merces. §. q colũnaz. ff. locati. et qd̃ dico de cõductore idẽ dico de locatore. Et licet Mar. in. §. q colũnam: velit teneri locatorẽ operarũ ad trãsuehẽdas columnas. ⁊ similia: q̃ faciliter frãgũtur ẽt de leuissima ꝓpter tex. qui ibi dicit. culpa abest si oĩa facta sũt q̃ diligẽtissimus qsq̃ obseruatꝰ fuisset. ⁊ dicat fore speciale in hoc casu. glo. ibidẽ tenet ꝯriuz. Tu tñ sic cõcorda. ꝙ aut aliqs locat operas in re q̃ requirit diligentissimã curã. vt puta polire adamantez: incidere brocatũ ꝓ veste fienda ⁊ huiusmõi ⁊ tenebit̃ de leuissima. dicto. §. q colũnam. Aut nõ locat operas in re talis iportãtie. Et sic vera ẽ gl. qꝛ tenet̃ solũ d̃ leui. Nec obstat glo. in. l. q mercedẽ accepit pro custodia. et in. l. domin. ff. eo. ti. vbi dicit ꝙ si specialiter mercedez accepit 23

pro custodia ꝙ tenetur de leuissima. Pro cuius intelligētia aduerte ꝙ qñ qs mercedē accipit ꝓ custodia si sumus in ꝯctu in q̄ solū tenebatur de lata culpa. vt i ꝺposito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt teneat̄ de leui. ⁊ sic intellige. c. bona fides. de deposito. ⁊ l. i. §. si vestimēta. ff. depositi. Si vero sum⁹ in ꝯctu in q̄ tenetur de leui culpa sicut in locato: sic acceptio mercedis ꝓ custodia rei locate faciet vt teneat̄ de leuissima. ⁊ sic loquit̄. ⁊ intellige. l. q mercedē. ⁊ l. domin⁹. ꝑ dictas. Qꝺ bene no. ꝓ soluēdis multꝫ cōtrarietatib⁹. Nec solū tenet̄ de culpa sua: sed ēt illorū quorum opere vtitur Si ipse diligētiā nō adhibuit. l. si merces. §. q colūnā. ff. locati. ⁊ l. itē q̄ritur ꝑ totū. xxiij. q. iiij. tres personas.

24 ¶ Utrū locās vasa vitiosa ignorāter ⁊ ꝓpterea vinū effusū est: vel marcuit teneat̄ ad r̄stitutionē. ℞. ꝙ sic ad restitutionē interesse vini: nec ignorātia eū excusat: sec⁹ esset in pascuis locatꝫ vbi herba pestifera erat quā ignorabat. qꝛ licet animalia cōductoris sint mortua. nō tenebit̄ locator. vt. in. d. l. sed addes. §. i. vbi dicit glo. hoc esse speciale in locato vt interesse extra rē hic veniat. In cōsciētia tamē nō haberet locū dicta. l. nisi qñ locasset talia vasa ꝓ bonis: secus si simpl'r exhibuisset vidēda ꝑ cōductorē: ignorās ipse an sint bona vl' ne. qꝛ tūc cū nō sit i aliqua culpa nō tenet̄. A fortiori tenet̄ ad restitutionē interesse qꝛ sciēter locat rē vitiosā. ar. d. l. sed addes Et qꝺ dico in vasis intellige in omni re vitiosa: ex qua dānū ꝓximo euenire pōt. Quod no. ꝓ illis q locāt eq̄s qui voluūt se in aquis si destruantur vestes tenentur. ⁊ similes. secus in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas in alia naui quā vbi posuerā. ⁊ perierūt. ℞. ꝙ tenet̄. dicta. l. itē q̄rit̄. §. i. ⁊ hoc verū si inuito dño. Si v̄o bona fide ⁊ sine culpa. nō tenet̄. simil'r nō tenetur ēt si dolose posuisset quādo vtraqꝫ nauis perijt in eadeꝫ nauigatione. ff. ad. l. ro. de iac. l. fi. §. i. qꝛ licet sit in culpa infideliter rē tuā ꝯctando: nō tamē ex tali culpa est amissa. ex q̄ omnino peritura erat. quod bene no.

¶ Quis ꝓbabit affuisse dolū vel latā culpā. ℞. secūdū Hostiē. ꝙ conductor. puta pastor sicut argētari⁹ debet ꝓbare amisisse rationes cū ruina vel incendio. l. si qs ex argētarijs. §. vlti. ff. de edēdo. Idē de custode carceris l. vlti. ff. de custo. ⁊ exhibi. re. tñ al's q dolū allegat ꝓbare debet. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de probati. Ego tñ hoc non teneo sed dico ꝙ qñ quis tenet̄ solū de dolo ⁊ lata culpa. ꝙ incūbit ꝓbatio dicēti eum fuisse in dolo vel lata culpa. sed qñ tenetur de leui vel leuissima. tūc tenetur probare casu amisisse. Et sic loquuntur. d. §. vltimus. ⁊ dicta. l. vlti. 26

Lucrum nō dr̄ nisi deductꝫ expēsis. l. illud in glo. C. ꝺ colla. ⁊. ff. pro socio. l. mutius

Ludus ⁊ ioc⁹ ali⁹ spiritualis ⁊ diuinus: ⁊ iste ē ille q prouenit ex magna mētis deuotione. de q̄ i psal. Omnes gētes plaudite: quē exercuit Dauid qñ ante archaꝫ dñi saltabat ij. ℞. vj. ⁊ iste sanctus ⁊ virtuosus est.

¶ Est ⁊ alius ludus q dr̄ human⁹ q fit ad recreationē suā: vl' alioꝝ: vl' causa virtutis experiēde. ⁊ iste aliqñ dicit̄ theatralis a loco apto ad theorādū. s. speculanduꝫ. Aliqñ larualis. q̄ larue sūt deformitates hoīum ꝑ appositionē colorū vel reꝝ que vulgariter dñr 1

maschere. Aliqñ histrionalis in quo qs de persona sua facit ludũ q vocat vulgariter stragitator. Alius. illorũ q ludũt al bagatelle q̃ sũt rerũ honesta rũ demõstrationes. Aliꝰ hastiludialis i q̃ ludit cũ hastis. i. lãceis qui dr̃ vulgariter giostra. Aliꝰ torneamẽtorũ q hodie nõ est in vsu. in q̃ quidã inclu debãt se in quodã circuitu ad pugnãdũ. Quidã pilealis. balistalis. saltalis scacalis. correalis. ⁊ huiusmodi. q habẽt nomina ab eo i q̃ exercent q̃ plura sunt q̃ vocabula. vt. l. natura. ff. de prescrip. ver.

2 ¶ Utrũ talis ludꝰ hũanꝰ sit ꝓhibitꝰ ℞. ꝙ de se nõ est malꝰ. sed aliqñ rõe alicuiꝰ circũstãtie ẽ ꝓhibitus etiã de ꝑcepto. Primo rõne loci. Nã tales ludi nullo mõ possũt fieri i ecclia: aut loco sacro. c. cũ d̃corẽ. d̃ vi. ⁊ ho. cle. ⁊. c. decet de imu. eccle. li. vj. Uñ ñ excusarẽ a mortali q talẽ faceret i ecclesia: nisi foret qd modicũ. cũ videatur iure diuino ꝓhibitus ibi. domꝰ mea domꝰ orationis vocabit. Demõstratiões vero q̃ fiũt ad honorẽ dei puta passionis xp̃i ⁊ vite alicuius sãcti non sũt ꝓibite ibi fieri q̃ nõ ꝓprie vocant ludi. vt no. in. d. c. cũ decorem. Scdo ꝓhibent tales ludi rõne periculi lesionis corporalis: sicut torneamẽta: ⁊ huiusmõi. de torneamẽtis ꝑ totũ. Uñ oĩs ludus in q̃ ꝓbabilr̃ iminet ꝑiculũ mortis corporalis ꝓhibet sub pena peccati mortalis. qꝛ cõtra ꝑceptũ dei Mat. xx. diliges ꝓximũ. tuũ Facit lex cruẽta iũcta gl. C. d̃ gladi. ⁊. l. nã ludꝰ ff. ad. l. acql. secꝰ quãdo nõ imineret ꝓbabilr̃: licet aliqñ accidisset ⁊ raro Tertio ꝓhibet rõne ꝑsone. Nã clericis: ⁊ multo magis religiosis ꝓhibet oĩs ludus cum armis. vt in. c. cõtinebat. de homi. qꝛ ⁊ arma portare nisi cã defẽsionis sũt ꝓhibiti de ꝑcepto. vt in. c. clerici arma. de vi. ⁊ honc. cle. Simil̃r ꝓhibet eis ludꝰ histrionalis. vt no. i. c. donare. lxxxvj. di. d̃ q̃ dic vt s̃. Histrio. Quarto ꝓhibet ratõe scãdali. vt puta clericis ⁊ ꝑligiosis aliquẽ ludũ exercer̃ i publico. ex q̃ seculares scandalizarẽtur esset peccatũ mortale. s̃m ꝙ. j. dico. Scãdalũ. §. ij. Idẽ dico qñ qs ex tali ꝓuocaret aliũ ad scãdalũ mortalis peccati: sicut i correis ⁊ multo magis si sibi imineret ꝓbabilit̃ tale scãdalũ. ⁊ hoc aduerteret peccaret mortalr̃: secus si de scãdalo nõ aduerteret: qꝛ nisi foret in lata culpa nõ credo peccaret mortalr̃. Aduerte tñ ꝙ clericis ⁊ religiosis ẽ ꝓhibitus ratiõe honestat̃ clericalis oĩs ludꝰ in q̃ ex ꝓpria ꝑsona faceret ludũ i publico. sicut esset saltatio. corrizatio. ⁊ huiusmõi. Unde nõ excusarẽ eos a mortali. ar. c. ꝓ dilectiõe in fi. de cõse. di. ij. ⁊ qd̃ no. doc. in. d. c. cũ d̃corẽ. secꝰ in secreto cũ aliquibꝰ domesticis. Itẽ ludꝰ larualis ẽ eis interdictus qꝛ nõ pñt mutare habitũ: nisi ex cã rationabili. vt. s̃. Excõicatio. vij. casu. xxvij. Et licet Jaco. de are. in. l. si qs cũ sciret. ff. ꝓ ẽptore. ⁊ Ly. ⁊ Pe. in aut. d̃ san. epis. ⁊ cle. in. §. interdicimꝰ el. ij. teneãt ꝙ ludus scacorũ prohibeat clericis. Ratio secũdũ Mar. in. d. §. inf dicimus: qꝛ nõ minus facit eos deuiare a diuinis officijs in qbus debẽt insistere vt. l. generaliter. C. de epis. ⁊ cle. sicut ludꝰ alearũ q est eis ꝓhibitꝰ ibidẽ. Ego tñ dico verã esse ꝑdictã opinionẽ etiã in omnibus ludis quando propter eos dimitterẽt debita diuina ad que tenentur. alias nõ. Unde licet ludere ad scacos. vt tꝫ Ricar. in. iiij. di. xv. sicut alijs secularibus: nisi ratione scandali: vel inhonestatis clericalis. vt puta publice ludẽdo. Quito rõne cupiditatis. vnde tenet Mathe.

vt no. Car. in cle. ij. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ
ludēs ad scacos cā cupiditatis peccat
mortal'r. Qđ intelligo verū qñ talis
cupiditas esset mortalis de se. de q̄ qñ
sit mortalis vid. s̄. Auaritia. §. i. et idē
dic qñ fieret ex quacūq; alia mala in-
tētione foret mortale: si intētio est de
eo qđ est pctm̄ mortale. Attēde tñ ꝙ
qñ talis ludus humanus sit cā lucri
pricipaliter est illicit⁹. Uñ peccāt ve-
nialiter qꝛ debēt ludere principal'r cā
recreationis. ⁊ solatij. ⁊ exercēdi inge
niū vel virtūtē corporis. Uerū est qꝛ
facil'r inducit ad mortale. qñ sit p̄nci-
pal'r cā lucri vt pꝫ ex experiētia. ⁊ vi-
tuperādus. lꝫ lucratū nō sit nisi đ bo
no ꝯsilio paupibus errogādū. Sexto
rōne tp̄is. puta qꝛ dies festus p̄ceptus
Mā cū tali die ꝓhibeat̄ oē opus ſui-
le. exo. xx. non video q̄mō hastiludia
talibus dieb⁹ ⁊ huiusmōi. in q̄bus re-
quirit̄ multa seruitus possint fieri sine
pctō mortali. In alijs ludis in q̄bus
modica seruitus inest nō esset morta-
le: lꝫ fiat in festo: nisi p̄ totū diem se in
huiusmōi occuparēt dimissis diuinis
Hoc qđ dixi de hastiludijs ꝙ sit mor-
tale pctm̄ tenet Rica. in. iij. di. xxxvij.
Sed si ex nulla istarū circūstātiarū fi
at illicit⁹ nō erit pctm̄: si fiat cā hone
ste recreationis. vel virtutis. aut inge-
nij exercēdi. Aut si erit pctm̄ erit ve-
niale. de correa tñ vide sup̄ Correa.
Aduerte ꝙ in ludis q̄ fiūt cā virtutis
exercēde. vel ingenij. nō lꝫ ludere ni
si p̄ vnū soldū in vno ludo vt i. d. aut.
Alearū ⁊ dr̄ vnus lud⁹ ꝓ toto illo tp̄e
ꝯtinuato q̄ aliq̄ ludūt innicē ſm bar.
in. l. inficiando. §. insans. ff. đ furt. ⁊ sol
di. lxxij. faciūt vnā libꝛā auri. C. de su-
prepo. ⁊ arch. l. quotiēscūq;. Sed tu
hoc limita ſm p̄sonā ad istā rōnē sic:
si nō cōcedit̄ nisi vnus sold⁹ in ludo
magnis: ergo grossus solum paruis.

¶ Est ⁊ terti⁹ ludus q̄ dr̄ diabolicus 3
qꝛ opatione diabolica est inuētus ad
inducēdos hoies ad pctm̄ ⁊ iste est in
triplici dr̄ia. Primus ꝯsistit in ludi-
brijs: q̄ ludibria. aliquādo sūt derisio
ꝓximi de q̄ dic vt. s̄. derisio. aliqñ nō
sūt ea p̄ q̄ merito q̄s venit in derisū vt
sūt rerū inhonestarū demōstratiōes.
⁊ talis lud⁹ oibus ꝓhibitus est tā exer
cere quā videre. Uñ qñ tales demō-
stratiōes habēt ꝓuocare ad lasciuiā
vidētes tūc peccāt mortaliter tā exer-
cētes quā volūtarie vidētes. Facit qđ
s̄. dixi. Curiositas. Uñ dicit tex. in ꝓ-
hemio. ff. q̄s. n. ludos appellat eos ex
q̄bus crimina oriūtur. hec. n. fieri nul
lo patimur mō. hec ibi. Secundus lu
dus dr̄ ludus alee. ⁊ sub isto cōprehē
ditur oīs lud⁹ q̄ initit̄ solū fortune. vt
lud⁹ chartarū taxillorū ⁊ huiusmōi.
Tertius ludus dicit̄ mixtus. qꝛ partiꝫ
initit̄ fortune. ⁊ parti industrie. vt lud⁹
tabullarū cū taxillis. qꝛ respectu taxil
lorū versat̄ fortuna. respectu tabula-
rum ducendaruꝫ versatur industria.
¶ Utrū isti duo ludi vltimo dicti sint 4
ꝓhibiti. ꝛ. ꝙ sic vt pꝫ in autē. alearū
vsus. C. de reli. ⁊ sūpti. fu. ⁊ i. c. episco
pus. xxxv. di. ⁊ licet Hugo. in. d. c. eps̄
teneat ꝙ semp̄ peccat mortal'r ludēs
ad p̄dicta: tñ nō credo veruꝫ. nec di
ctuꝫ. c. episcopus facit ꝓ sua opinione
qꝛ dicit deseruiēs. ⁊ dictio đ auget. vt
ff. depositi. l. i. i p̄ncipio. Ideo secūdū
gl. ibidē ⁊ Rodoñ. peccat mortal'r il
le q̄ valde seruit ludo. i. ducit in cōsue
tudinē: alias aliqñ ⁊ raro non credo
foret mortale. Nec obstat dicta aut.
alearū ludus. qꝛ ip̄os ꝓhibet p̄ ver-
bū decernim⁹. qđ nō inducit ad mor
tale. vt dixi. s̄. lex. §. iij. Clericis tñ ⁊ re
ligiosis videt̄ esse mortale ludere: aut
ludentes ad ipsos videre. vt in aut. de
san. ep̄is. §. interdicim⁹. ⁊ ibi seq̄tur

glo. Sed ego hoc nõ credo. qꝛ ĩpe-
ratoꝛ nõ põt ꝑcipere clericis. ⁊ iõ idẽ
dico de celricis qđ de laicis ꝙ pec-
cãt moꝛtaliter qñ tales ludos ducũt
in cõsuetudinẽ: nisi ratiõe scãdali. vt
supꝛa dictũ est de ludo humano. Ra-
tio qꝛ isti ludi nõ sũt ꝓhibiti. qꝛ mali
sint de se: sed ideo sũt mali qꝛ ꝓhibi-
ti: ⁊ causa ꝓhibitionis sũt mala que
cõiter ex ipsis sequũtur: que non sic
eueniunt in raro ludẽtib⁹ sicut in con
suete: ⁊ qꝛ ꝓhibitio non se extẽdit ni-
si ad deseruiẽtes talibus ludis. Ideo
tene qđ dixi. Uerũ est ꝙ est periculo
sũ talib⁹ ludere ꝑꝑ multa peccata que
cõiter in ipsis fiunt.

5 ¶ Sed qd si qs ludit ad prefatos lu-
dos gratis: cã recreationis vel cã cõ-
uiuij ex cõsuetudĩe nũqd peccat moꝛ
taliter. ℞. glo. in. d. §. interdicimus. vr
tenere ꝙ sic clic⁹. Sꝫ ego attẽdendo
ad narrationẽ. d. aut. alearum vsus. ⁊
ꝯsiderãdo ꝙ debeam⁹ euitare coꝛꝛe
ctionẽ iuriũ. c. cũ expediat. de elec. li.
vj. Dico ꝙ nõ ꝓhibet. imo licite põt
in eis ludi gratis: vel in aliq̃ modico
siue cã conuiuij. siue cã recreationis
Et sic intelligo. l. qđ i ꝯuiuio. ff. de ale
ato. Et intellige modicũ respectu ꝑ
sone q̃ ludit. ⁊ tale modicũ qđ ẽt faci
liter donaret. qꝛ in huiusmõi ludis sic
factis cessat ratio ꝓhibitiõis: nisi ra-
tione alicuius circũstãtie de qbus su
pꝛa. §. ij. eẽt moꝛtale. Nec obstat dictũ
c. eps. qđ nõ distinguit sed absolute lo
qtur de oĩ aleatoꝛe: ergo nec nos de-
bemus distĩguere: qꝛ hoc verũ esset
nisi ratio nos ĩduceret ad distinguen
dũ sicut hic. facit. c. Marchiõ. i. q. i.
vbi dicit̃ nõ putemus in v̄bis scriptu
rarũ esse euangeliũ sed in sẽsu: nõ in
superficie sed in medula: nõ in sermo
nũ folijs: sed i radice ratiõis. hec ibi

6 ¶ Utrũ inspectoꝛes predictoꝛũ ludo
rũ ꝓhibitoꝛũ peccẽt moꝛtalr. ℞. glo.
in. d. §. iterdicim⁹. videt̃ tenere ꝙ sic
si sũt clerici. Sꝫ tu dic qđ siue sint cle
rici siue laici inspectoꝛes: ꝙ aut ex as
pectu coꝛũ inducũtur efficaciter aliq
ad ludẽdũ. ⁊ sic si ludẽtes peccãt moꝛ
taliter: sic ĩspectoꝛes. Si v̄o eos nõ ĩ
ducũt ad ludũ ex eoꝛũ aspectu nec ad
cõtinuandũ ip̃m: sic si aliud mali nõ
admiscet̃ nõ peccant moꝛtaliter eos
vidẽtes ⁊ aspiciẽtes: nisi essẽt tales q
coꝛꝛigẽdo possẽt eos facere d̃sistere a
tali ludo q est pctm̃ moꝛtale in ludẽte
qꝛ tũc talis peccaret moꝛtaliter non
coꝛꝛigẽdo: sed aspiciẽdo. qꝛ videt̃ cõ-
sẽtire errãti. lxxxiij. di. erroꝛ. cũ simili
bus. periculosũ tñ est tales aspicere lu
dẽtes in ludo ꝓhibito: qꝛ facilr̃ pos-
set eis placere talis lud⁹ d̃liberate. qđ
esset moꝛtale. vt no. theologi in ꝟo sen
tentiarum di. xxiiij.

¶ Utrũ acqsitũ in prefatis ludis dia 7
bolicis sit necessario restituẽdũ. ℞. ꝙ
si ille q d̃dit seu amisit nõ poterat alie
nare. nec donare sicut filiusfamil. ꝟui.
⁊ alij de qbus supꝛa. Donatio. i. ⁊ tũc
sine dubio lucratũ est restituẽdũ patri
vel dño. vel illi q dedit. sicut cũ qs lu
sit vltra sũmã. 500. solidoꝛũ: quia si-
cut donare nõ potuit: nec ludere. vt
s̃. Donatio. i. §. xx. ⁊ ideo sibi est̃ restitu
endũ. ⁊ sic de similibus. ⁊ in hoc con
coꝛdãt oẽs doc. Si v̄o poterat aliena
re tũc distĩguo ꝙ si interuenit fraus.
puta qꝛ lucratus fuit cũ falsis taxillis.
aut alia deceptione. ⁊ sic similiter cõ
coꝛdãt doc. ꝙ tenet̃ necessario resti-
tuere ei a q̃ hũit. imo dicit Bald. in
℞ica. C. de cõdi. ob tur. causã. ꝙ tenẽ
tur furti tales. ⁊ etiã ludentes scienter
cũ illis q nõ possũt alienare. ar. l. ser-
uus cuiusdã. ff. de condi. indebiti. nec
facit suũ qđ lucratur. l. falsus. C. de fur
tis. Aut nõ interuenit aliqua fraus. ⁊

ille q̄ ꝑdidit potuit alienare. ⁊ in hoc est diuersitas inter doc. Nā cōis opio ꝑz Asteñ. est ꝙ teneat̄ dar̄ paupib⁹. ⁊ hoc sequūt̄ cōiter canoniste in. c. clerici officia de vita ⁊ ho. cle. Alij distinguūt de subditis iperatori: vl' nō. Sz tu breuiter dic ꝙ licet opio ꝑdicta sit multū rationabilis. vt pote. q̄ retrahit hōines ab hmōi ludis: tñ nullo iure ꝓbat̄ qd̄ necessario sit facienda. sicut nec alia turpiter acq̄sita. nec obstat ꝙ eps̄ auxilio ꝑsidis pōt talia lucra si nō repetunt̄ ab his q̄ amiserūt exigere ⁊ paupibus distribuer̄. vt dicit tex. in. d. aut. alearū vsus: ⁊ sic vr̄ ꝙ sint pauperū q̄z licet possit auferre in penā non tñ sequit̄ ꝙ ipi teneant̄ dare sicut nec in alijs casib⁹ in qb⁹ fiscus turpit̄ acq̄sita pōt toller̄ vt in. l. i. C. ad. l. iul. r̄pe. ⁊ in. l. i. ff. de iure fisci. Et faciūt q̄ ifra dicā Restitutio. i. in v̄bo turpiter acq̄situ: ⁊ sic tene q̄ ad necessitatem restitutionis. Bene tñ faceret episcop⁹ si talia acciperet ⁊ daret paupib⁹ Similiter cōfessores debēt ea errogari facere paupib⁹: vt in q̄ deliq̄t in eo puniatur. Si tñ nollet nō est ei deneganda absolutio. Aduerte tñ ꝙ vbi leges imperiales ligāt ꝙ illi q̄ amiserūt si vellent repetere possēt vsq̄z ad. 50. ānos. ⁊ sic repetēdo tenerent̄ eis de necessitate restituere. vt i. d. aut. alearū. Nec obstat qd̄ dicūt q̄dā esse abrogatā per nō vsū: q̄z nō est verū. vt patet ex dict̄ supra. Lex. §. xvij. Sed vbi lex iperialis nō ligat sicut i terris pape. ⁊ similium: ñ posset repeter̄: vbi lex iperialis viget si ep̄i non accipiūt lucrata: pñt officiales facere vt dēt pauperib⁹ vel in publicos vsus. vt in dicta auten. alearum.

8 ¶ Sz pone ꝙ ludēs in casib⁹ in qb⁹ tenet̄ restituere lucret̄. ⁊ postea cum eadē ꝑsona in alio ludo perdat nūq̄d poterit cōpēsationez facere. ℟. ꝙ si in eodē ludo claruz est ꝙ sic: ⁊ voco hic eundē ludū qñ se non diuerterunt ad alia. ar. l. ꝯtinuus in ꝑnci. ff. de verbo. obliga. Et facit qd̄ no. Bar. i. l. inficiādo. §. infās. ff. de furtis. Si v̄o in diuerso ludo. puta. q̄z hodie lucratus fuit ⁊ cras cū eodē amisit. sic de subtilitate iuris nō poterit cōpensationez facere si ille cū q̄ lusit sit de illis q̄ non tenentur de necessitate restituere. sed de eq̄tate cōsciētie credo ꝙ possit. Facit qd̄ no. Pa. in. c. filius de testamētis. ⁊. c. ex parte in fi. de censibus.

¶ Que pena ꝯ tenentes ludum alearū ꝓhibitū. ℟. ꝙ Primo domus in qua ludit̄ debet publicari. vt in. d. aut. alearū vsus. in v̄bo domibus eoꝝ publicatis. Secūdo si tenēs ludū v̄beretur ñ orit̄ actio ex tali iniuria: nec punitur verberās: vl' dānū ei dās quādocūq̄z ⁊ vbicūq̄z fictū fuerat siue tēpor̄ quo ludit̄ siue alio secūdū Bal. in dicta Rubrica. ⁊ Bar. ⁊ est tex. in. l. i. §. notādū. ff. de alea. Tertio ꝙ si fuerit ei aliq̄d subtractū tēpore quo in eius domo ludit̄. siue lusorib⁹. siue ab alio nō poterit repetere. nec habet rei ꝑsecutionē nec ēt penalez furti. vt est tex. in dicta. l. i. §. i. ff. de alea. tñ in conscientia paupibus est dādū. ar. c. cuz tu de vsu. Quarto q̄ aliū cōpulit ad ludēdū ēt ex metu q̄ non cadit in constantem potest puniri iudicis arbitrio. ⁊ poiest poni in carceribus. vt in. d. tex. §. i. ibi q̄ cōpulit. Unde generaliter intelligo illū cōpellere eo ipso ꝙ stat cū altari parato: hoc est ꝑstat domum. taxillos scamnū. lumina ⁊ huiusmōi. naz istis suasionibus ⁊ illecebris dicitur cōpellere iuuenes q̄ nō possūt refrenare iuueniles calores. l. si. §. filij autem. C. de bo. q̄ liber. sicut dicimus in materia macedōiani i. l. i. ⁊. iij. ff. ad macedo.

et ꝑ totū. Aliter nisi ita acriter intellige
retur dicta lex effectū non haberet. ꝙ
non est dicendū. l. si pretor in ꝑncipio
ff. de iudi. que lex predicta pōt etiā in
telligi i omnib⁹ alijs q blāditijs ⁊ sua
sionib⁹ inducunt hōines ad ludū: ꝙ
dicātur cōpellere: sicut dicim⁹ de ra
ptorib⁹ virginū ꝙ nisi esset q solicita
ret q dolosis artib⁹ circūueniret: nō
faceret eā puellā in tātū dedecus sese
ꝓdere. tex. ē. in. l. vnica. §. ij. C. d rap.
virgi. Quinto. ꝙ ois cōtractus cele
bratus inter ludētes adinuicē nō tz.
vt no. Bar. in. l. si qs cū sciret in fi. ff.
pro emp. nec vēdēs in ludo teneretur
de euictione. vt in. l. si filiofamil. §. i. ff.
quarū re. ac. nō dat. Sexto ꝙ mutu
ans pecuniā lusoribus vt ludāt secuz
nō potest eā repetere. vt est glo. ordi
naria in. l. i. in principio. ⁊ in. l. si. ff. de
alea. ego credo etiā hoc verꝫ generali
ter in quocūqꝫ q sciēter mutuat lude
re volēti ꝙ nō repetet ⁊ videt casus i
l. verū. §. pe. ff. de mino. nec dicas ꝙ
loqtur de minore vt ēt loquit. l. si ve
ro nō remunerādi. §. si adolescens. ff.
mādati. qz idez est de maiore. vt dicit
glo. in. dicto. §. si adolescens Itē quia
dicta. l. verū loquit qñ minor ēt priui
legiatus mutuat minori etiā ꝑuilegia
to: ⁊ tamē ibi licet sint in pari priuile
gio. potior est cōditio illius q perdit
pecuniam. Facit qd no. Bar. in. d. l. si
quis cum sciret.

LUxuria est solutio in voluptates
scdm Isy. i. li. ethimologiaꝝ
Voluptates āt maxie veneree soluūt
animū hominis. ⁊ ideo luxuria est ꝑn
cipaliter i eis. Secūdario autē dicit
esse in qbusdā alijs ꝑtinētibus ad ex
cessū. secūdū glo. ad gal. v. vbi dicit.
ꝙ luxuria est quedā superfluitas.

1 ¶ Quot sūt species luxurie ꝑncipalr
ꝙ. ꝙ sūt sex de qbus habet. xxxiij. q. i.
§. cū ergo. s. Fornicatio simplex. Adul
teriū. Incestus. Stuprū. Rapt⁹. ⁊ vi
tium cōtra naturā. Adde excessum in
actu coniugali de quib⁹ habes infra
preceptum. §. x.

¶ Utrum sit peccatum mortale. ꝙ. ꝙ 2
sic. sed no. ꝙ luxuria habet initiuz in
corde cogitando causa delectationis
⁊ istud est peccatum mortale secūdū
distinctionem positam supra. Cogita
tio morosa. Multo magis si vltra co
gitationem peccati mortalis addatur
sensus. puta. quia vult delectari in vi
dendo. tāgendo. loquēddo. ⁊ huius
modi. licet nolit cōsumare opus. Itē
est peccatum mortale deliberatus cō
sēsus i op⁹ si facultas adesset Math.
v. Qui viderit mulierem. s. desideran
do corde deliberate ad mecandum
iam mecatus est. s. propter peccatum
mortale. ⁊ illius speciei cuius est mate
ria quam appetit. puta. si solutaz For
nicatio: si coniugatam Adulteriū. ⁊
huiusmodi que circunstantia est consi
tenda de necessitate cum mutet speci
em secūduz aliquos. sed ego non cre
do quia solum est contra vnam prohi
bitionem. s. Non concupisces proxi
mi tui vxorē: vel contra aliud. non rē.
nec est ibi aliqua materia lesa licet sit
bonum confiteri eam: sed multo ma
gis est peccatū mortale cum consen
tit in operationē. Unde si est polutio
solū sine alterius commixtiōe sic di
citur molities vel imunditia. Si vo
coitus sit ad rem alterius speciei. sic
dr bestialitas. Si aūt ad rē eiusdē spe
ciei sed indebiti sexus. sic dicitur sodo
mia. Si quarto sit ad rem eiusdem
speciei ⁊ debiti sexus. sed non seruat
naturalis modus coeundi. vel quātū
ad instrumentum non debitum: vl' qꝫ
tū ad mōstruosos cōcubendi modos

sic hi quattuor modi dñr pctm̄ ꝯ natura. Si cū alio eiusdē speciei ⁊ in debito vase ⁊ debito modo fit talis polutio. aut est cū soluta. ⁊ sic fornicatio: aut cū cōiugata. ⁊ sic adulteriū ⁊ huiusmodi. ⁊ sic sēper peccatū mortale si est volūtaria preter matrimonium

3 ¶ Qd̄ est grauius horū. ℞. pctm̄ contra naturā est maximū. ⁊ isto infimū ē molities: grauissimū bestialitas: mediū sodomia. post peccatū ꝯ naturam maius ē incestus: post incestū est adulteriū. Verū intellige accipiēdo in suo sūmo. qr maius pctm̄ ē coire cū mr̄e q̄ cū alterius vxore. Adulteriū ē maius stupro: vtrūq; aūt aggrauat̄ p violentiā. vñ raptus virginū est grauius stupro. ⁊ rapt⁹ vxoris grauius adulterio. hec omnia aggrauant̄ secūdū rationē sacrilegij. Infimū oium predictorū est fornicatio que cōmittitur sine iniuria alterius persone.

4 ¶ Quot sūt eius filie. ℞. Isy. ponit q̄tuor ex pte sermonis. nā sermo debet esse decens. ꝯ qd̄ est turpiloquiū. Secūdo licit⁹ ꝯ qd̄ est scurilitas. Tertio expediēs ꝯ qd̄ est ludrica. Quarto sale cōditus. s. sapiētie ꝯ qd̄ est stultiloquiū. Est ⁊ quīto cecitas mētis. Sexto p̄cipitatio. Septimo incōsideratio Octauo amor sui. Nono est odiū dei Decīo amor mūdi. Undecimo horror futuri secl̄i. Et duodecimo inconstantia. de quibus. s̄. Interrogatiōes

5 ¶ Utrū in tactib⁹ ⁊ oscul. ⁊ huiusmodi sit peccatū mortale. ℞. ꝙ sic. qñ deliberate fiūt cā delectationis luxuriose s̄m ꝙ. s̄. dixi Cogitatio. secus quādo fiunt causa amicitie.

Magister secūdū host. dr̄ is qui alicuius rei siue negocij p̄ ceteris curā gerit. l. i. §. magistrū. ff. de exerci. Et hoc nomē magister dr̄ a monendo siue mōstrādo. ff. de ver. signi. l. qbus p̄cipua. ⁊ de magistris. c. quia Sz ꝓprie magister vocat̄ qui docet grāmaticā vel alias artes liberales ⁊ theologiā ⁊ sic accipit̄. d̄ magistris. c. quia nōnullis. ⁊ in cle. ij. eo. ti.

¶ Qualis debet esse magister. ℞. ꝙ d̄ 1
bet esse idoneus. ꝓuidus. ⁊ discretus in scia quā vult docere. c. i. ij. ⁊. iij. e. ti. ⁊ idonens est qui prio moribus. ⁊ post facūdia alios antecellit. l. vnica. C. de ꝓfesso q i vrbe iūcta. l. magr̄os C. de ꝓfesso. ⁊ medicis. Nā qui alios docet non debēt habere necesse ab alijs doceri. ar. xxxvj. di. §. ecce. Dz ēt hr̄e bonā cōuersatiōem testē doctrine. lxiiij. di. valentinian⁹.

¶ Utrū religiosus debeat ad magiste 2
riū assumi. ℞. ꝙ si igerit se vt fit cōmuniter hodie nō debet. xvj. q. i. monachus cū multis. c. ⁊. q. vij. c. in noua. Si vero nō ingerit se sz mittit̄ a p̄lato suo ad quē ptinet. sic possūt ⁊ debēt assumi. xviiij. q. i. sic viue. ⁊. c. si clericatus. ⁊. c. doctos. ⁊ ex̄ eo. ti. c. i. ⁊ pe.

¶ Que sciētie legi pñt. ℞. ꝙ oēs que 3
faciūt ad instructionē anime. corporū vel rerū: nisi sint reprobate. ⁊ sunt iste q̄ legi possunt singulariter.

Grāmatica de qua. Quicqd agāt artes ego semper p̄dico partes.

Dialetica de qua. Me sine doctores frustra coluere sorores.

Rethorica de q̄. Est mihi dicendi ratio cum flore loquendi.

Musicha de q̄. Inuenire locū p me modulamina vocum.

Geometria de qua. Reruz mēsuras ⁊ earum signo figuras.

Arismetica de qua. Explico p numerum que sit proportio rerum.

Astrologia de qua. Astra viasq; poli varias mihi vendico soli.

¶ Utruz mathematica possit legi. ℞. 4

q̄ mathesis cū aspiratione medie ad exercitiū n̄ lz docere. qz significat artem diuinādi: ⁊ est reprobata. vt. C. de male. ⁊ mathe. l. nemo. ⁊. l. culpa. Sz ad istructionē doceri posset. xxxvij. di. leginius. Sz ego credo q̄ ēt ad istructionē nō liceat. qz cui⁹ vsus mal⁹ est ip̄z q̄qz malū ē. vt dr̄ i p̄mo sen. dist. i. Sz alia matesis q̄ hz penultimam breuē bene licita est q̄ est de q̄ttuor vltimo dictis scientijs. vn̄ v̄sus. Scire facit matesis dat diuinare mathesis.

5 ¶ Theologia p̄ ominib⁹ doceri pōt eo. ti. c. qz nōnullis. Jus canonicū ⁊ ciuile. de p̄uilegijs cū diuersis. li. vj.

6 ¶ Sed qd de poetis q vt in pluribus sūt ad animos iuuenū corrūpendos ℞. q̄ distinguēdū est de libris gentiū. Nā qdā libri sunt q vt in plurib⁹ sūt de lasciuijs. vt Ouidius de arte. ⁊ similes. ⁊ tales legere vel audire oīno p̄hibitū est. Et sic intellige. c. sacerdotes. ⁊. c. legantur. ⁊. c. ideo. xxxvij. di. Sūt alij libri gentiliū seu poetarū q vt plurimū multū vtilitatē afferūt. licet i eis aliq n̄ sint aliqua turpia imixta: ⁊ tales libros legere vel audire cā eruditiōis vocabulorū. vt p eos sciāt loq recte atqz ornate nō est p̄hibitū ⁊ sic loqtur. c. turbat eadē di. cū duob⁹. c. se. dūmō sit talis mgr̄ q fabulas lasciuas abbreuiet ⁊ obscure legat. Et sic limita glo. in sūma di. xxxvij. vide etiā quod dicam. j. Scientia.

7 ¶ Vbi debēt magistri institui ad legēdū. ℞. q̄ in oībus locis: vbi facultates ecclesie suppetūt: siue sit cathedralis siue alia ecclia collegiata que habeat facultates sufficiētes ad hoc debet poni magister q legat in grāmatica cui cōpetēs beneficiū assignet̄: seu pcipiat fructus vni⁹ p̄bende: ⁊ tādiu solū q̄ādiu preseuerat in docēdo clericos gratis illius ecclie. ⁊ alios pauperes. In metropolitana v̄o ecclia debet eē mgr̄ q doceat i sacra pagia. ⁊ d̄ his q̄ ptinēt ad curā aiarū. xxxiij. di. d̄ qbusdā. ⁊. e. ti. c. i. ⁊. c. qz nōnullis. hodie v̄o statutū ē q̄ romana. parisieñ. oximeñ. bononieñ. salmacineñ. ecclia habeat duos viros pitos ad instrueñ. in lingua hebrayca. caldaica. ⁊ arabica. cle. i. eo. ti. ⁊ ibi ponit̄ cui⁹ sūptib⁹

¶ Quid si nō vacet aliq̄ p̄benda. ℞. 8
qlibet de p̄bēdat̄ debet dare tātuz q̄ faciāt vnā p̄bendā si supest ad eorum necessitatē. ar. c. fi. de his q̄ fiūt a maio. par. capi. ⁊ de eccle. edi. c. de his. vel si nō supest expectēt donec vacet prima. ar. c. dilectus el. ij. de preben. secundum Ber. ⁊ Host.

¶ Sed pone q̄ sit p̄benba vna assi- 9
gnata magistro. nūqd tenent̄ canonici eligere aliū canonicū: cū magister nō sit canonic⁹. ⁊ statuto cū iuramēto firmato caueat̄ q̄ sint tot in numero ℞. q̄ nō auctoritate ilius cōcilij. c. qz nōnullis eo. ti. nec faciūt̄ ꝯ iuramētū nec currit eis tēpus. qz nō dicit̄ vacare talis prebēda: nisi quādo magister desistet a legendo.

¶ Vtrū magister possit eligi in cano 10
nicū sub illa cōditiōe vt doceat. ℞. q̄ nō. qz debet cessare oīs cōditio ⁊ pactio: alias essz simoniacū. Sz si vacaret aliqua p̄benda: tūc ea vacāte possent statuere. vt istud on⁹ sit ei ānexuz ita no. Host. ⁊ ber. in. d. c. qz nōnullis q̄uis Host. videat̄ tenere q̄ ēt in p̄mo casu nō est simonia: sed pmutatio de spirituali ad spirituale. c. ad questiones. de re. permu.

¶ Vtrū talis magister cui assignata ē 11
p̄benda vel p̄uisio d̄ ecclia possit aliqd exigere a scolaribus. ℞. q̄ nō: etiā pretextu cuiuscūqz ꝯsuetudinis in. c. i. eo. ti. ⁊ si exigit a clericis illius ecclie vel a pauperibus alienis cōmittit

simoniā secūdū Hostiē.in.c.qꝛ eo.ti. ⁊ Jo.Bar.Brix. ⁊ Archidia.in.c.d̄ gbusdā.xxxvij.di. Et hoc intellige si reddit⁹ sūt sufficiētes: secus si sit pauper.nec hꝫ ꝓuētus sufficiēter assignatos.qꝛ magistri necessitas sublenāda est.d.c.qꝛ nō nullis.qꝛ sic nō esset simonia ſm Alex.nec est vēdere sciaꝫ sed laborē suū.facit.l.ij.ff.de ori.iur.sicut ⁊ episcop⁹ licet nō possit facer̄ exactiones tamen ex necessitate exigit subsidiū caritatiuū.c.cū apostolus.§. ꝓhibem⁹ de censi.⁊.c.cū sit de simo. ⁊.c.cōquerēte in fi.de offi.or.

12 ¶ Quid de alijs magistris.R.ꝙ sil'r nō debēt exigere aliqd qñ sūt salariati debite de publico in studijs generalibus a q̄cūqꝫ ſm Pa.in.d.c.qꝛ nō nullis. In alijs ex̄ studia generalia.similiter nō possūt a scolarib⁹ illius loci ſm do.Anto.nec a pauperib⁹.sed bene a diuitib⁹ alienis.⁊ ēt secūdum cōsuetudinē.l.ꝙ si nolit.§.q mācipia ff.de edili.edic.Facit.l.si fūdus.ff.de euict.⁊ qd̄ no.Bar.in.l.nemo ē qui nesciat.ff.de duob⁹ reis.Si v̄o non sūt salariati pñt exigere.sed nō a pauperib⁹.de cēsi.c.licet. Et hec intellige vera ꝙ possūt exigere qñ nō est sibi ꝓuisū sufficiēter.⁊ loq̄r hic nō d̄ his q legūt vt adiscant.vel ꝑꝑ honorem quia tales nō gerūt vtiliter negociuꝫ alienū sed suū.ff.de nego.ge.l.si pupilli.§.ij.sed de illis qui ad vtilitatem scolarium legunt: vt sunt docti.

13 ¶ Nūqd oēs magistri possint oblata a scolarib⁹ spōte recipere.R.ꝙ sic.c. dilectus filius el.ij.in fi.de simo.x.q. iij.priscis: qꝛ quedā sūt q̄ licet inhoneste petant̄ tñ honeste recipiunt̄.l. i.§.est quidem res.ff.de va.⁊ extraor. cog.

14 ¶ Utrū magister ꝑꝑ lucrū datū sibi a scolarib⁹ cōcedēs eis vacationem vel celebrationē festi peccet.R.Rodoñ.ꝙ si hoc facit pro recreatōe eoꝝ nō est simonia: sed tñ turpe lucrum. secus si faceret ꝓpter festū colenduꝫ vel non colendum.quia esset simonia secundum Ray.

¶ Utꝝ possit sine simonia aliqd exigi ꝓ licētia docēdi danda.R.Hosti.⁊ Gof.ꝙ simonia nō ē sed turpe lucꝝ de necessitate restituēdū ei qui dedit si erat idoneus: qꝛ nō turpiter dedit sꝫ potuit redimere vexationē suā.c. dilectus.el ꝑmo de simo.secus si nō erat idone⁹: qꝛ cū turpiter dederit nō ei restituit̄.sed pauperib⁹ de bono cōsilio esset dādū.vide ꝙ no.Ber.in.c.ꝓhibeas.eo.ti.Idē dic.de epo q non vult dare lniam suo clerico eūdi ad scolas: nisi aliq̄ sibi dato. Rodoñ.tñ credit simoniacū episcopuꝫ: si ꝑꝑ lucrū dat licētiā ꝓ quiquēnio a iure cōcesso.c.sup specula.e.ti.Sil'r si ad maius tēpus qñ habet respectum ꝑncipaliorē ad soluēdū eū a spirituali⁹ officio qd̄ debet ecclie.Si v̄o ꝑꝑ moram in studio faciendam.sic turpe lucrum est non simonia: sed mortale peccatum.

¶ Utrū qs possit petere licētiā docēdi in theologia.R.secūdū sāctū Tho. in quol.ꝙ sic: cū cōicare sciētiam sit opus caritat̄. Qd̄ intellige verū quādo hoc q̄rit ꝑꝑ bonū finē.sed ꝓpter superbiam ⁊ extollētiam nō liceret.

¶ Utrū ille q obtēta licētia fecit expēsas in cōuiuijs secūdū cōsuetudineꝫ possit aliū substituere cū pacto ꝙ reddat sibi expeñ.R.Rodoñ.ꝙ sic: dūmō substitut⁹ legat vice sua: ⁊ cōsuetudo sit substituēdi. Si v̄o totū ius suum in eū trāsfert.sic nō pōt aliqd ēt ꝓ interesse suo pacisci.⁊ multo min⁹ de certa portiōe emolumēti percipiēda.nec est ꝯ ꝙ ecclia tradit̄ tali mō

qꝛ beneficia sūt assignata ꝓ sūstētan
dis clericis: sed istd ꝓ labore docēdi
18 ¶ Utrū peccēt mortalit admittētes
ad doctoratū nisi exigāt iuramētū ꝙ
nō expēdēt vltra tres mille turonēses
argēteos in tali doctorat⁹ vel magiste
rij solēnitate. ꝛ. ꝙ sic. ⁊ sūt suspēsi per
sex mēses ab hmōi ꝓmotiōe ēt si sūt
episcopi. vt in cle. vlti. de magistris.

Maioritas nō querit a ſuo dei
sed inferioritas. xl. di. multi.
xciij. dist. diaconi sunt.

Maledictio ꝓprie ē
ipcatio
seu optatio mali alicui fcā sub
rōe mali hoc ē iquātū ē malū. itēdēs
ipꝫ malū. vt colligit ex. c. deus. xxiiij.
q. iij. Large autē accipit etiā ꝓ blas
phemia dei vel sāctorū. vt in. c. statui
mus de male. ⁊ omnis talis maledi
ctio ꝓhibetur. xxiiij. q. iij. si igit. xlvj.
di. clericus. ⁊. c. i. de male.

1 ¶ Utrū sit peccatū mortale maledi
ctio. ꝛ. ꝙ aliquādo qs ipꝛecat maluꝫ
alteri sub rōne boni. vt. s. cōuertatur
vel nō habeat causā faciēdi mala: vel
ei q mereꝫ maledici. sic nō ē peccatū
ſm Alex. ſa ſe tractatu de maledicti
one: qñ sit cū alijs debitis cicūstātijs
imo maledictio isto mō erit bonū li
cet sit malū ei cui maledicit. sed quā
do qs maledicit ꝓprie. tūc sēper est
peccatū mortale si sit cū deliberatio
ne ratiōis. ⁊ d malo notabili. sec⁹ si ex
ipetu vel de re minia. Dicit tñ Alex.
ꝙ si talia ducant in cōsuetudinē pos
set esse mortale propter cōtēptū.

2 ¶ Utrū liceat maledicere creatur ir
rōali. ꝛ. ſm Alex. vbi. s. ꝙ maledicē
creature irrationali secūdū se ꝯside
rate ē ociosū ⁊ vanū ⁊ ꝑ cōsequēs il
licitū. Maledicere aūt eis ꝓut ordi
nant ad hōinem. sic ē idē pctm ac si
fieret homini. ⁊ ita mortale. sicut di
ctū ē: ⁊ de talibus intelligit illud. ma
ledici regnū dei nō possidebūt. xxiiij.
q. iij. §. illicita. ⁊ de pēa maledicētū de
um vel sāctos. vide. s. Blasphemia.

Maleficium dr aliqñ sortilegiū
vel incantatio. vt xxvj. q. v. nec
mirꝫ. ⁊ de hoc. j. Sortilegiuꝫ. ⁊ quō
pōt destrui vide. j. Superstitio. §. xiij.
Aliqñ dr qdcūqꝫ crimē vt furtū. ra
pina ⁊ hmōi. vt insti. de obliga. q ex
deli. na. Est ēt qsi maleficiū nocumē
tū qd sit proxio ꝑter ꝓpositū. vt isti.
de obli. q ex quasi delic. na. ꝑ totū.

Malitia dr tripl'r. Primo
ꝓ habitu vitioso
ex q ꝓcedit ꝙ homo ē valde i
clinat⁹ ⁊ prōptus ad agēdū opera il
lius vitij habituati: ⁊ sic est peccat ex
malitia. i. ex electione mali ꝑꝑ illā in
clinationē habitus vitiosi. sꝫ nō ē pec
catū in spiritū sāctū. Secūdo dr ma
litia cōtēptus ⁊ abhōinatio reꝝ spiri
tualiū ꝓcedēs aliqñ ex iordinata tristi
tia mēt: ⁊ isto modo est filia accidie.
Tertio malatia dr pctm in spiritū san
ctū. de q dic. vt. j. Peccatuꝫ. §. iij. Et
istis duob⁹ modis semꝑ est pctm mor
tale malitia: ex qua in cōtēptuꝫ bona
spiritualia vel diuina habent. si est in
deliberatione voluntatis secundum
sanctum Tho. ſa ſe. q. xxxv.

Mandatuꝫ dr qñ qs ad
satisfactionē
sue volūtatis iponit aliqd alicui
nulla data pecūia: seu q̄cūqꝫ alio. in
terueniāt q̄cūqꝫ verba. ita tñ ꝙ sint
q mādant ad vtilitatē seu satisfactio
nem mādantis. Si vero sunt ad vtili
tatem illius cui cōmittitur. sic dicetur
persuasio. ⁊ persuasor: nō mandator
vt no. Bar. in. l. non solum. §. si man
dato. ff. de iniur. Si aūt data pecunia

si est circa delictũ. sic dr̃ mãdatuz ac
cipiens assasinus. de q̃ in. c. ꝓ humãi
de homi. li. vj. ⁊ d. l. nõ solũ. Ubi v̄o
nõ est circa delictũ mãdatarius dicit̃
locator: ⁊ mãdans cõductor. nec est
mandatum proprie.

¶ Utrũ mãdans delictũ includat̃ sub
dispositiõe iuris vl̃ statuti puniens eũ
q fecerit tale delictũ. ℟. Pa. in. c. mu
lieres de sẽ. exco. sic distiguit aut v̄ba
scripta sũt in rẽ. puta dicit ius siue sta
tutũ ꝓ hõicidio ĩponatur talis pena
⁊ sic includit̃ ex ꝓpria significatione
verborũ q̃ de homicidio qd̃ manda
uit tenet̃. l. hec verba. ff. de adul. ⁊ l.
aut qlal̃r. §. hec v̄ba. ff. qd̃ vi aut clã. ⁊
vtrobiqz ꝑ Bar. ⁊ ꝑ Cy. in. l. nõ ideo
minus. C. de accusa. Aut v̄ba sũt scri
pta in personã. vt q̃ dicit̃. si quis cõ
miserit hõicidiuz puniat̃ tali pena ⁊
sic si cõmittit ꝑ instrumẽtũ qd̃ neces
sario operat̃ necessitate fci sicut mit
tẽs sagitã ⁊ hmõi. vel operat̃ ꝑ ĩstru
mẽtũ necessitate iuris. sicut quãdo ꝓ
curatori vel subdito aliqd mãdat̃ li
cituz. sic includit̃ mãdãs: q̃ ipe vere
facit qm̃ actus atribuit̃ ꝑncipio. facit
l. itẽ mella. §. i. ff. ad. l. acql. ⁊ pro hoc
tex. in. l. si pater. in fi. ff. de manu. vin.
⁊ l. iij. §. si procurator. ff. ꝙ qsqz iur. ⁊
iõ statutũ puniẽs ꝓponẽtẽ exceptõez
ꝯ instrumentũ: mandãs procuratori
ꝓponere tenet̃ pena statuti. Si vero
instrumentũ ꝑ qd̃ explicatur operat̃
volũtate ꝓpria nõ necessitate facti vl̃
iuris. vt puta q̃ mãdauit d̃lictũ cõmit
ti: mãdatarius nõ tenet̃ obedire: tũc
ĩ dispositiõe iuris cõmunis mãdator
cõprehẽdit̃: nõ ex ꝓpria significati
one sed iterp̃tatõe iuris. qd̃ vult paꝝ
interesse vl̃ ꝑ se vel ꝑ aliũ facere: vt di
cit tex. i. l. i. §. deiecisse. ff. d̃ vi ⁊ vi. ar.
sz nõ hẽbit locũ in statuto ĩ q̃ fictio ñ
habet locũ. l. iij. §. hec v̄ba. ff. d̃ nego.
ge. Et hoc tene. licet ba l. in. d. l. nõ id̃
minus. aliter distixerit. Distiguo tñ se
cũdũ Bal. i. l. omnes populi. ff. de iu
sti. ⁊ iur. sic: ꝙ aut statutũ idulget. pu
ta hõicide remittat̃ certa ꝑs pene ⁊
sic cõprehẽdit̃ q̃ cessat odiũ. ⁊ fauor
est ãpliandus. regula odia. li. vj. Aut
punit ⁊ tũc: aut de pena regulari que
nõ multũ exorbitat a iuris cõmunis
dispositiõe: ⁊ sic includit̃ q̃ tũc statu
tũ debet interp̃tari secũdũ ius cõmu
ne. vt. in. c. cũ dilect⁹ de cõsuetudine
no. Inno. in. c. causaz que. d̃ r̃scrip. ⁊
Bar. in. d. l. omnes populi quã qdez
penã ius cõmũe vult vt cõprehẽdat̃
vt. s̃. dictũ ẽ. exẽplũ in iure cõi non ẽ
exp̃ssa pena. statutũ exp̃mit penã. ⁊ lo
qtur de faciẽte ⁊ includit̃. Aut punit
pẽa irregulari. ⁊ q̃ exorbitat a cõmu
ni iure. Et sic non includit̃. sed hẽbit
locũ ĩ casu suo. ⁊ hoc senserũt doc. an
tiq in simili in. l. qcũqz. C. de ꝟuis fu
gi. in illa q̃stione nunqd masculinuz
cõcipiat femininũ: qd̃ in odio regula
ri comprehẽdit̃. sed in irregulari nõ
Nec obstat p̃dict̃. c. mulieres d̃ sẽtẽ.
excõmuni. in v̄bo vere qd̃ vr̃ inuere
ꝙ nõ interp̃tatiue. q̃ illud verũ est̃ se
cũdũ Bar. in. l. sed si vni⁹. ff. de iniu.
in peccato: sed nõ in pẽa. ⁊ qd̃ nõ ve
re cõprehẽdat. Facit. c. vt fame. de sẽ.
exco. vbi tex. inqt facere videant̃. Er
go interp̃tatiue ad idẽ. de cle. pu. i dn
el. c. ij. Ubi pugil vere homicida dr̃. ⁊
mandans nõ. licet teneat̃ de homici
dio. Itẽ q̃ tex. ponit vt diuersa facer̃
⁊ mãdare. 50. distic. c. si qs viduã. ⁊ d̃
homi. c. sicut dignũ. Ergo in penis ir
regularib⁹ a iure cõmuni ꝑ statuta ñ
hẽbit locũ. vbi fictio nõ habet locũ.
vt dixi. Idẽ dic ꝙ q̃ ad effectus natu
rales q ex ipso facto ꝓueniũt vel req
runt̃ nũq̃z sũt paria facere ꝑ se vel ꝑ
aliũ. Facit ꝙ no. Bar. in. dicto. §. de

lecisse. vbi vult q̄ nō est idē adulteri um facere p aliū. sicut per se. sed q̄ ad effect⁹ ciuiles q cōsistūt in reprimendis iniurijs. sic tene qd̄. s̄. dixi nisi qñ ius punit aliquē q ꝓsonalit̄ fecerit qa tūc nō includit̄ in pena faciēs p aliū Et sic intellige. ⁊ limita glo. in. c. sciant cuncti. de electio. libro. vj. ⁊ iura in ea allegata.

2 ¶ Utrū mādatari⁹ nō seruans formā mādati faciat aliqd validū. ℞. q̄ nō: qꝛ gesta ꝯ formā mandati sūt nulla. ⁊ nō solū quando fit expresse contra formā. sed ēt quando fit preter ⁊ citra formā quia quādo ad actuz dat̄ certa forma. paria sūt agere ꝯ citra ⁊ preter formā. Vide tex. cū glo. in. c. sicui de elec. li. vj. ⁊. c. prudētiā de offō dele. facit. l. diligēter in princi. ff. mandati. no. Pa. in. c. fi. de resti. spo. qd̄ limita vt. s̄. absolutio. iij. §. ij.

3 ¶ Quid d̄ mādato qualificato. ℞. ꝟz Pa. in dicto. c. fi. q̄ distribuit̄ in duo mādata: ⁊ si nō pōt ipleri in facto seu substātia debet ipleri in modo seu q̄litate. Ex quo infert̄ q̄ si duo mādāt̄ ēt data certa forma licet nō possint simul ipleri debet tñ fieri qd̄ pōt ⁊ valebit actuz. Facit quod no. per glo. ⁊ doc. iu. c. constitutus de rescrip.

4 ¶ Quid de eo q mādauit delictū qd̄ post multū tp̄s ille exequit̄. cōcludit Inno. in. c. ad audientiā de hōi. qd̄ tenet̄ si nō reuocauit expresse vl' tacite vt puta. qꝛ feci pacem cū inimico. vel parētelā. vt. l. iij §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ bar. ff. de adimē. legatis. Et hoc sequit̄ bal. i dicta. l. non ideo minus.

5 ¶ Utrū mādās teneat̄ mādatario de cāu fortuito. ℞. Pa. in. c. sicut. d̄ iure iurā. q̄ agēs actione mādati petit dāna q̄ verisimiliter cōtingere potuissēt quasi mādās ea debuerit cogitare a pricipio. ꝟm Inno. in. d. c. sicut. ⁊ sic petit expeñ. ⁊ dāna. ar. ff. de nego. ge. l. nēsēnius. ⁊ sic dicit intelligēdā. l. int cās. §. nō oia. ⁊. l. si qs alicui. §. ipendia ff. māda. nisi dāna cōtingissent ex cāu fortuito q verisimiliter nō fuissz cogitat⁹. d. §. nō oia. ⁊ hoc tenet ēt io. an. i regula dānuz i mercuriali. li. vj. Et intellige p̄dicta in eo q gratꝫ suscipit mādatū. nā mādatū debet eē gratuitū. l. i. §. i. ff. mādati: ⁊ iō isti stipendiarij q veniūt ꝓ pretio nō pñt ager̄ ad dāna. qꝛ nō sūt mandatarij. vt dictū est. Itē illi q cā pietatis vel parentelle ⁊ huiusmōi hoc faciunt. xxiij. q. iij. nō inferēda. Similiter nec illi q ex debito tenētur. ij. q. iij. si dñs. ⁊. c. Iulianus. vide qd̄ no. in. d. l. nēsēnius.

6 ¶ Utrū mādatū expiret morte mandatoris. ℞. doc. in. c. gratū. ⁊. c. relatū de offō dele. q̄ re itegra expirat. l. mādatū. C. mādati. alias nō. Quomodo res dicatur integra ⁊ quō non. vide ibidem per doctores.

Manifestum nos rescribimus intelligere qd̄ vl' p cōfessionē vel ꝓbationē legitime notū fuerit: aut euidētia rei q̄ nulla possit tergiuersatione celari dicit tex. in. c. cū oli in fi. de v̄bo. signi. ⁊ ibi dicit glo. q̄ ꝓprie manifestū dr̄ qd̄ nō eget ꝓbatione. ⁊ sic est notoriū sed manifestū ꝓprie ꝓut est species distīcta a notorio dicitur q̄ probari potest.

1 ¶ Utrū in dispositiōe vbi⁹ fit simpliciter mētio de manifesto debeam⁹ accipere manifestuz ꝓprie ⁊ ꝓut est spēs distīcta a notorio. ℞. ꝟm Pa. in. d. c. cū oli q̄ debem⁹ ꝯsiderare māz sb̄iectā. vt no. in. c. rogo. i. q. iij. ⁊ ēt vsū loquēdi. ar. c. Quis de v̄bo. sig. in dubio v̄o d̄bem⁹ capere ꝓprie. Ad hoc l. non aliter. ff. de le. iij. ⁊ in. c. fi. d̄ v̄bo. signi. ⁊ maxime in penalibus.

Manumissio est libertatis datio. nã dũ qs i seruitute ẽ: manui ⁊ ptãti suppositꝰ est: sed si manumissus est. liberat̃ a manu ⁊ potestate domini. vt insti. de liber. §. i. ⁊. xij. q. ij. cum redemptor.

1 ¶ Quis pót manumittere. ℞. ꝙ is q habet administrationez rerũ suarũ ⁊ xviij. ãnũ inceperit inter viuos libertatẽ dare pót. instit. qbus ex cau. ma. nó pos. §. pe. In vltima v̄o volũtate q testari pót. s. in. xiiij. anno. pót ⁊ manumittere vt in. d. §. pe. ⁊. C. q manu. ñ po. aut. sz hodie nouo iure. Itẽ eps̃ pót manumittere seruos ecclie bene meritos. xij. q. ij. si q̃s de seruis. pót ẽt ⁊ nõ bene meritos: dũmodo det ecclie ꝓ vno duos eiusdẽ meriti ⁊ pecu lij. xij. q. ij. eps̃ q. Intellige de bonis ꝓprijs. Itẽ cã miserationis pót. d. c. cũ redẽptor. Abbas pót ẽt cũ cõsensu epi ⁊ monacorũ. xij. q. ij. abbatibꝰ vl' si cõsuetudo sit ꝙ possit vel nõ possit illã serua. de his q̃ fiunt a pla. sine ꝯsen. capituli. c. ea noscit. ⁊. c. cũ nos.

2 ¶ Quid si qs sit seruꝰ plurium nunqd pót manumitti ab vno illorũ. alijs ꝯdicẽtibꝰ. ℞. ꝙ sic. sz mãumissor tenet̃ alios ꝯuat̃ idẽnes. C. d cõi ꝯuo ma. l. i.

3 ¶ Utrũ valeat manumissio in fraudẽ creditorũ fcã. ℞. ꝙ nõ. C. q manu. nõ pñt. l. i. ⁊ insti. ex qui. ca. ma. §. i.

4 ¶ Utꝝ possit manumitti ille q pp delictũ incidit in seruitutẽ. ℞. Pa. in. c. ita q̃rũdã de iude. ꝙ nõ ꝯm Jo. an. Facit. l. ij. C. qbꝰ ad li. ꝓcla. nõ licet.

5 ¶ Quõ fit manumissio. ℞. multꝫ mõis Insti. de lib. §. multꝫ modis. vbi inter alios dr̃ ꝙ pót fieri in secreto. vt si dicat dñs. esto liber. vel ꝑ epl'az. vel per testm̃ vel ꝑ quãlibet vltimã volũtatẽ.

6 ¶ Quõ reuocat̃ manumissio. ℞. pp oẽs cãs ingratitudinis ex qbus reuocat̃ donatio. de qbꝰ. s̃. donatio. i. §. xlij. in aut. vt liberi de cetero. §. illud.

7 ¶ In q̃ differt manumissus ab ecclia a manumisso a ꝑuato. ℞. ꝙ ꝑmo qꝛ ꝓpter operas nõ ꝑstitas reuocat̃ i ꝯuitutẽ. vt. xij. q. ij. diaconi. secꝰ i alijs. vt C. de libe. cau. l. solo. Secũdo qꝛ filij eorũ remanẽt obnoxij ecclie sne patrone. xij. q. ij. delibtis. sed alij nõ. C. de libe. ⁊ eorũ li. l. i. ⁊. ij. Tertio qꝛ ꝯui ecclie pñt manumitti cuz hoc ꝙ nõ possint alteri q̃z ecclie sua bõa relinquere. xij. q. iij. c. i. ⁊. iij.

8 ¶ Utrũ in manumissione possit dñs aliqd̃ seruitiũ spirituale sibi iponere. puta ꝙ sibi dicat horas ⁊ hmõi. ℞. ꝙ sic. ita ꝙ si seruare noluerit ẽt si ordinatus fuerit degradet̃ ⁊ ꝑstine seruituti subiciat̃. c. nullus. d̃ seruis nõ or.

9 ¶ In qbus cõsistit ius ꝑonatꝰ. ℞. vt no. in. l. fi. C. de bo. lib. in gl. s. ꝑmo. vt nõ ꝓponat turpẽ actiõem: aut exceptionẽ aduersus patronũ. Scdo reuerẽtiã ei debet tã in faciẽdo q̃z nõ faciẽdo. Tertio ꝑstare debet ei alimẽta si alias ñ hz. Quarto patronꝰ hz ius reuocãdi eũ in seruitutẽ ratiõe offẽse commisse ꝯ ipsũ. Quito ꝑonus hz ius succedẽdi liberto. Uñ tenet̃ libertus ei reliquere legitimã q̃ ẽ tertia ꝑs suoꝝ bonoꝝ si i bonis hz plusq̃z cẽtũ aureos: ⁊ nullos libos hz cũ decedit si v̄o minus q̃z cẽtũ aureos hz in sb̃stãtia nõ tenet̃ ei aliqd relinquere. ꝙ si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorũ relicto sic succedet in totũ. Ut de ibidẽ. ⁊ insti. de succes. libertorũ. §. sz nr̃a cõstitutio. vide glo. in. l. venia C. de i ius vocã. ⁊ ad qd tenet̃ ꝑonꝰ liberto ẽ gl. in. §. libertinoꝝ istit. d̃ lib.

Mathematici sine aspiratiõe dñr diuini. sed cũ aspiratiõe significat sciam q̃driuialẽ. vñ versus. Scire facit matesis: sed diuinare mathesis. d̃ q̃ vid. ĩ. Sortilegiũ

¶ Superstitio. ¶. ℣. Diuinatio. Eñ tales ñ debẽt ad limĩ alteri⁹ dom⁹ accedere alias cõcremari debẽt. nec aliqs eos suscipere seu psulere: alias debẽt deportari ¶ bõa eo⁹ cõfiscari. ¶ diuiator gladio vltore ferirt. vt. C. de male. ¶ mat. l. nullus. l. nemo. ¶. l. clpa.

Matrimoniuz. j.

Qdẽ est cõiunctio maris ¶ femie inter psonas legitimas indiuiduã vite psuetudinẽ retinẽs. xxvij. q. ij. ℣. i. in fitu. de pa. po. in princi. ¶ in. iiij. sen. di. xxvij. de presup. illud quoqz nobis

1 ¶ Utrũ matrimoniũ sit sacramẽtum noue legis. ℟. q⁹ mr̃imoniũ pót duplicit accipi. aut ẽptũ ad ei⁹ institutionẽ. ¶ sic nó est sacramẽtũ noue legis. qz fuit añ nouã legẽ institutũ. alio modo q̃ ad ei⁹ effectũ. ¶ sic licet fuerit añ nouã legẽ institutũ. nó tñ habuit vim pferẽdi gr̃am sicut modo in noua lege in q̃ nó ẽ euacuatũ sed pfirmatũ. ¶ factũ gr̃e causatiuũ. ¶ sic ẽ sacr̃m noue legis. hec Rica. in. iiij. di. xxvj. ar. iiij. q. ij.

2 ¶ Quid ẽ in isto sacro materia ¶ forma. ℟. fm Ricar. vbi. ℣. eadẽ. q. vbũ prio. platuz ẽ mã: ¶ verbũ ho est forma. qz sicut verbũ accedẽs ad elemẽtũ facit sacr̃z. sic verbũ accedẽs ad vbũ pcedẽs q dicit accipio te in meaz vxorẽ ẽ forma hui⁹. ſ. dicendo: ¶ ego accipio te i meũ virũ vel eñio. Ber. i. c. tua nos. de spó. vult q⁹ verba sint forma. ¶ psensus sit materia.

3 ¶ Quid est res ¶ qd ẽ sacr̃m in matrimonio. ℟. Ricar. vbi. ℣. ar. iiij. q. ij. q⁹ expssio cõsẽsus p vbã de pñti ẽ sacr̃m uñ. Res ¶ sacr̃m ẽ vnio cõsẽsuũ ¶ mutua obligatio causata p psensuz mutuũ p vbã de pñti expssũ. hec eni est res respectu significatiõis exteriozis q̃ ẽ p sẽibilia signa. Et ẽ sacr̃m duplicis rei. ſ. caritaz quã significat ¶ dispositiue efficit. Et vniõis xpi ¶ ecclie quaz significat sed nó efficit. Ipa aũt caritas est res tñ: ¶ nó sacr̃m. obligatio vero interior per mutuũ cõsensũ expressa siue coniunctio exterior est res ¶ sacramentum.

¶ Utr gr̃a gratũ faciẽs conferaẽ in 4
hoc sacro. ℟. Ricar. vbi. ℣. ar. ij. q. iij. q⁹ sic. si digne ℨhãt ex diuina institutõe

Matrimoniuz. ij.

Quo ℨhitur dic q⁹ ad legitime ℨ hendũ debẽt fieri bãna: ¶ quomodo publice ℨhendum est. de quo vide. ℣. Clandestina.

¶ Per quid ℨhit̃. ℟. q⁹ p mutuũ cõ 1
sẽsũ verbis expressũ. c. tua nos ℨ spó.

¶ Utrũ sine mutuo psensu animoz̃ 2
possit ℨhi matrimoniũ. ℟. secũdũ cõmuniter Theologos q⁹ q̃ ad deum ¶ veritatẽ nó pót eẽ mr̃imoniũ. si non ãbo psentãt: simul dicãt: aut faciãt qd voluerit ab exẽ. xxvij. q. ij. sufficiat. ℨ ecclia aliꝫ iudicet. vt i. c. is q ℨ spó.

¶ Utrũ requiraẽ q⁹ consensus psẽt simul eodẽ tpe. ℟. Pa. in. c. dilect⁹ de spó. tenet q⁹ de subtilitate iuris necessario requiritẽ vt simul eodẽ tpe presentetur. qz dicit glo. i. l. cõsensu. ff. de act. ¶ obli. ¶ in. l. i. ff. de ℨhẽ. ẽp. q⁹ in ℨhẽtibus q pluriũ iure gẽtiũ debẽt psẽ suz sil'pstare. Et spe. in ti. de spó. dicit q⁹ rũsio alterius ℨ seq̃ immediate. p. l. cõtinuus act⁹ in pn. ¶ l. i. ff. de verbo. ob. Host. vero in. c. ex lris de spõsalib⁹ quẽ sequtur Jo. an. dicit q⁹ sufficit cõsentiat p prius ¶ duret in ꝓposito suo: ¶ postea alterius cõsẽsus accedat ex post facto. ¶ est verior opinio host. vt est tex. in. d. l. i. ℣. si vo pñs interrogauit. vbi dr̃ iteruallũ medij tpris nõ vitiauit obligationẽ: secus si nó pseueraret in pmo ꝓposito. qz sic esset vera prima opinio q⁹ nó esset matrimoniũ ẽptũ cũ qz alter cõsentiret postea.

4 Utrū v̄ba exp̄rimētia ꝯsensū de p̄nti sint necessaria ad matrimoniū cōtrahen̄. ℞. cōiter theologi. i. iiij. di. xxvij. ⁊ moderniores canoniste. vt no. pa. i c. tue fr̄initati de spon. tenēt ꝙ nō sūt necessaria ēt in loq valētib⁹: dūmō ꝑ alia signa exteriora ꝯsens⁹ exp̄rimat̄ vt ꝑ nutū. ⁊ hmōi. Et istd̄ tene: lz alij dicāt alr̄. Facit ꝓ hoc q̄ legata ⁊ fideicōmissa solo nutu relinq possūt ēt a loq valente. vt. C. d̄ fideicōmis. l. ⁊ i epl̄a. ⁊ ff. de le. iij. l. nutu. c. cū apud de spō. vbi dicit̄ ꝙ sufficit ꝯsēsus. ergo n̄ reqrunt̄ v̄ba p̄cise: cū ꝑ alia possit ex p̄mi. q̄ illud dr̄ sufficere q̄ posito nihil aliō reqrit̄ ad subām actus. vt no. glo. in. c. statutū de rescrip. li. vj. Itez nō refert qd de equipolētibus fiat. c. licet ex q̄dā de testi. Itē patet ꝙ mut⁹ pōt ꝯhere: vt in. c. cū apud de spō. ergo verba nō sūt necessaria. vt pz i. d. c. tue fraternitati. ⁊ i gl. i. d. c. sufficiat. Et ideo si qs diceret accipio te i meā vxorē ⁊ si cōsent̄ vt sit matrimonium da mihi osculū. ⁊ illa dat. erit v̄uz matrimoniū: licet nullum verbū dixerit. de matrimo ꝯ inter. ec. ꝯc. c. i.

5 ¶ Utꝝ sine aliq̄ sēsibili signo exp̄rimīte ꝯsensū de p̄nti ꝯhat̄ matrimoniū ℞. ꝫ cōiter theologos vbi. s̄. ⁊ canonistas i. d. c. tue fraternitati ꝙ nō q̄ ē sacr̄m. ⁊ de rōne sacramēti ē ꝙ sit in eo aliqd̄ sēsibile signū. ⁊ iō dicit glo. i d. c. tue. ꝙ ad esse matrimonij duo cōcurrūt necessario. vnū mā. s. ꝯsēs⁹. aliud forma. s. v̄ba vel signa cōsensū exp̄rimētia. Aduerte tn̄ ꝙ si pater ꝯhit ⁊ dicit v̄ba ꝓ filia p̄sēte ⁊ tacēte ꝙ erit matrimoniū. q̄ verba parentū ⁊ taciturnitas siliorū p̄sentiū. ⁊ v̄ba intelligētiū equipolēt sensibili signo exp̄mēti cōsensū interiorē. Qd̄ verū intelligo si ipsi ꝓ qbus cōtrahunt̄ aliquo signo ānuunt: alias nō credo ꝙ sola taciturnitas sufficiat. Et sic intellige ⁊ limita glo. i. c. cū oīs. §. cū dr̄. xxxij. q. ij. ⁊ in. d. c. tue fraternitati. ⁊ sāctum Tho. ⁊ Rica. in. iiij. di. xxvij.

¶ Utrū ꝯsēsus de futuro cuz carnali copula faciat mr̄imoniū. ℞. ꝫ Rica. in. iiij. di. xxviij. ar. primo. q. iij. ꝙ q̄ ad deū ⁊ rei veritatē sine ꝯsēsu reali d̄ p̄senti nō pōt esse mr̄imonium. c. tua nos d̄ spō. Et ideo distiguit sāct⁹ Bo. eadē di. ꝙ aut copulat̄ sibi affectu cōiugali ita ꝙ vir credit copulari cū sua vxore. ⁊ ꝯrio. ⁊ sic copula facit mr̄imoniū ꝑꝑ cōsēsū tacitū de p̄sēti quo videt̄ iplere velle. qd̄ ꝓmisit. s. eam accipere nūc d̄ p̄sēti sicut antea ꝓmiserat de futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario. ⁊ sic nō est mr̄imoniū q̄ ad deū: sed p̄sūptū quo ad ecclīam ꝯ quā presumptionē nō admittit̄ probatio. vt in. c. is q. de spō. si tn̄ contraheret de facto cū alia. teneret secūdū matrimoniuz ꝫm Rica. vbi. s̄. q. iiij. quod no. bene. ꝑ aliud autē a carnali copula vel cōsensu de presenti nūq̄ sponsalia de futuro mēte ⁊ verbis efficiunt̄ matrimoniuz ēt presumptum. q̄uis interueniat traductio ad domū oscula ⁊ ēt nixus ad copulaz. vt patet per causā fi. de spon. ⁊ in. c. i. d̄ matri. contra interdictū ecclie ꝯcto.

¶ Quomodo cognoscētur signa que exp̄mūt cōsensū d̄ p̄senti. ℞. ꝙ recurrēdū est in foro anime ad intētionē. ꝙ si de intētione nescitur. sic dicendum est ꝙ si aliqua verba precesserunt ab vno eorum: vel ab aliq̄ alio in eoruz presētia: ⁊ sic postea signa. sic secūdū verba determinabit̄ de signis. vt puta, si alt̄ dicit. Ego te accipio i vxorē ⁊ si tu similit̄ cōsent̄ accipere me i virum bibe: vel annue capite ⁊ hmōi. sic erit mr̄imoniū. Si vero p̄cedētia denotāt cōsensū de futuro. sic ⁊ signa

Nō si nulla v̄ba p̄cesserūt. sic nō iudi
cabo ꝓ mr̄imonio. ex q̄ de intentione
nō cōstat. Tunc tñ est ꝓ mr̄imonio p̄-
sumere. qꝛ nullū ꝑiculū īminet: alꝫ sic
8 ¶ Quō v̄ba cognoscent̄ in dubio qñ
de intētione nō cōstat. ℞. ꝙ v̄ba q̄daꝫ
sūt clara q̄ demōstrāt cōsensū de p̄sen
ti. sicut cū qs dicit. accipio te in meaꝫ
vxorē. ⁊ illa replicat. ⁊ ego accipio te i
meū virū ⁊ similia. Quedā sunt dubia
vñ no. ꝙ v̄bū placet ⁊ verbū volo de
notāt tp̄s presens ꝑm dñm An. in. c.
ex lr̄is. el. i. de spō. v̄bū aūt infinitiuū
nihil p̄fecte significat sed determina-
bit̄ ꝑm v̄ba p̄cedētia vl̄ ad p̄sēs ul̄ fu-
turū. Uñ si v̄bo volo ul̄ placet addat̄
v̄bū īfinitiuū denotās actū nō depen
dētē solū a libera volūtate ꝓferentis.
nō inducit̄ dispositio d̄ p̄senti: sed de
futuro. puta cum dicit placet uel volo
ascēdere arborē. Si v̄o verbū infini-
tiuū denotat actū qui ꝓcedit solū a vo
luntate ꝓferentis libere. Et tunc si de
notat p̄ncipiū actus nō inducit̄ dispo
sitio de p̄senti. Exēplū. volo tecū con-
trahere uel volo te desponsare. ⁊ sic ñ
erit matrimoniū. Si v̄o denotat exe-
cutionē actus. sic inducit̄ dispositio de
p̄senti. Exēplū volo te habere in vxo
rē uel dicat̄ placet mihi te retinere ꝓ
vxore ⁊ sic erit mr̄imoniū. qꝛ qui vult
cōsequēs vult ⁊ antecedens. ut in. c. p̄
terea ⁊ in. c. prudentiā. de officio dele.
In hoc tamen multuꝫ instant doc. sed
pertranseo. ⁊ vide si vis Bar. in. l. cun
ctos populos. C. de sum tri. ⁊ canoni-
stas in dicto. c. ex litteris.
9 ¶ Quid si dicat prouidebo tibi tanq̄ꝫ
vxori mee ⁊ illa similiter idem respon
deat. ℞. ꝑm Hosti. in. c. ex parte de spō.
ꝙ pro matrimonio est iudicandum.
10 ¶ Utruꝫ si dicatur viro vis taleꝫ pro
vxore ⁊ respondet placet. ⁊ simil̄r idē
dicit mulier sit mr̄imoniū. ℞. vt patet
ex dictis matrimonium est. no. etiam
Host. in. c. sponsam. de spon.
¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ non 11
dimittā te ꝓ meliori uel peiori vxore.
℞. ꝑm Host. in. d. c. ex pte. ꝙ matrimo
niū erit. Nā in talibus ⁊ similibus du
bijs iudicandum est pro matrimonio
ar. de sen. ⁊ re. iudi. c. fi.
¶ Utrū vir dicēs promitto tibi ꝙ ha- 12
bebo te ꝓ legitia vxore. ⁊ sil̄r respōdet
mulier cōtrahat de p̄senti. ℞. ꝙ sic. vt
in. d. c. ex parte in tex. ⁊ in glo. iij. q. v.
c. nec illud. §. sꝫ obijcit̄. qꝛ verbū habe
bo pōt referri ad tp̄s p̄sens de ma. cō-
tra. inter. ec. cōtra. c. ex lr̄is. ⁊ ideo ꝑm
Host. ⁊ Gofre. subaudiendū est de cete
ro vel hoc tpe. secus esset si diceret. ꝓ-
mitto tibi ꝙ ducā te i vxorē. ꝑꝫ Jo. in
d. c. nec illud. qꝛ sic essent spōsalia. ⁊ si
militer dicit Pa. in. d. c. ex pte ꝙ erit
mr̄imoniū si dicat ꝓmitto tibi ꝙ non
hēbo aliā vxorē. nisi te: ⁊ illa sil̄r rñdet
qꝛ verbū nisi cū sequit̄ negationē facit
positionē vt no. glo. in regula pctm̄. de
re. iuris li. vi. ꝙ credo verū si v̄ba sint
ꝓlata de p̄sēti. s. nolo hēre aliā in vxo
rē nisi te. Secꝰ si v̄ba eēnt ꝓlata de fu
turo. sic. s. ꝙ ñ hēbo aliā nisi te. qꝛ tūc
nisi nō facit positionē de p̄nti ꝑm actū
sed solū ꝑm habitū sil̄r si diceret non
accipiam aliam in vxorē. quia nō erit
matrimonium.
¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ reti- 13
nebo te perpetuo mecū ⁊ illa rñdet si
militer. ℞. ꝙ nō est mr̄imoniū: nisi di-
cat ꝙ vult eā tenet̄ in vxorē. in aut. q.
mo. nā. effi. le. §. pe. Jo. tñ i. c. i. xxx. q.
v. ⁊ glo. in. c. solet. xxxij. q. ij. tenet ꝙ d̄
iure canonico est matrimoniū. ⁊ ita te
ne in dubio. Sed qñ constat de men-
te non est curañ. de verbis quo ad deū
⁊ cōsciam: qꝛ qñ ābo itendebāt ꝯtra-
here d̄ p̄nti. semꝑ erit mr̄imoniū ēt si
v̄ba sonabant cōsensū de futuro. ar. c.

itelligētia. de v̄bo. signi. cū similibus.

14 ¶ Sed qd diceñ cū aliquis dixit verba exp̄mētia cōsensū de p̄nti vel de futuro: ⁊ secuta copula postea dic̄ q̄ nūq̄ talia v̄ba ꝓtulit aio cōtrahēdi sed solū aio extorquēdi copulā. ℞. q̄ alter nō dz credere q̄ nec tenetur. Uñ i. c. p tuas de ꝓbationibus dr̄. Nimis indignū ē iuxta legitimas sanctōes vt qd̄ sua qsq̄ voce dilucide ꝓtestat⁹ est i eo casu ꝓprio valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit q̄ dicat verū. sic ñ debet nec ad petitionē alteri⁹ etiā in carnalē copulā cōsentire nisi d̄ nouo dicat se velle cōtrahere. Si aūt dicat postea se esse mētitū ⁊ petat debitū tunc credat ⁊ reddat. Si v̄o credit nō esse verū ⁊ pmanet in p̄ma temeraria credulitate. sic nō debet reddere: q̄ faceret ꝯtra cōsciam ⁊ si nō reddit peccat etiā: q̄ vir reuocādo qd̄ p̄us dixerat expirat illud p̄us dictū. q̄ reuocatio ꝯcordat v̄bis qb⁹ ꝯsēsit de p̄nti. hec Rica. vbi. s̄. di. xxvij. ar. i. q. iiij.

15 ¶ Sed pone q̄ prefatus nō eā duxit nec vult ducere sed potius aliā accepit. ℞. q̄ in foro ecclie si pōt ꝓbare mulier q̄ ꝯxit p verba de p̄nti uel de futuro secuta copula carnali q̄ coget̄ eaz ducere: nec admittet̄ ꝓbatio in ꝯriū. vt no. in. c. is qui. de spō. s̄z in foro anime si aliā nō accepit cogendus est vt eā accipiat: si euident̄ nō appet q̄ potius se decipi fuxit. puta q̄ magna ē disproportionabilitas. Si v̄o aliā duxit aio ꝯtrahēdi ⁊ in primā nō ꝯsēsit. nō dz etiā ad p̄ceptū ecclie s̄az dimittere: sed potius pati humil̄r etiā excōicationē. ⁊ tali modo cū s̄a habitar̄ q̄ nō gñet scādalū aliis. q̄ p̄mū mr̄imoniū nō fuit ex q̄ consensus ex pte alterius defuit. sed s̄m. Et hoc tene q̄ cōiter tenetur. vt not. Pa. in. d. c. is. licet quidā dicāt q̄ licet primum nō fuerit matrimoniū tñ etiā secūdū nō pōt esse: q̄ ecclia talem inhabilitat ad contraheñ cū quacunq̄ alia a prima. in d. c. is qui fidem.

¶ Quid faciet prefata mulier q̄ non 16
pōt ꝓbare contractū matrimoniū q̄ fuit clādestinū. ℞. si statim vir reuocauit ⁊ patefecit q̄ nō consētit. Aut si sit multa disproportionabilitas ex quibus versimiliter pōt credere q̄ nunquā in eā consenserit ⁊ similia: sic credo q̄ si ille transiuit ad secūda vota: aut omnino renuit eaz accipere q̄ poterit ei credere ⁊ cū alio cōtrahere: maxime si sic iurat ⁊ ex q̄litate vite sue pōt presumere q̄ nō mētiret̄ i hoc: alias nullo mō debet cōtrahere cū alio sed viuere i castitate. ⁊ sibi imputet q̄ fatue egit clādestine cōtrahēdo. Sed si pur de facto cōtraxit ⁊ ꝓbabiliter credat q̄ talis prefat⁹ non habuerit aiuni in eā ꝯsentiēdi: sic poterit exigere ⁊ reddere. Si v̄o nō habet aliquā ꝓbabilitatē ad hoc credēdū. credo q̄ teneat̄ reddere sed exigere nō possit. Si v̄o crederet q̄ p̄fatus tūc consēserit licet postea neget. nec posit exiger̄ nec reddere. ar. eorū q̄ no. i. c. inqsitōi de sen. exco. Qd̄ no. q̄ sepe in pratica euenit

¶ Quid si qs post cōtractū matrimo 17
niū non aio cōsentiēdi sed decipiendi credens ex cōsilio pitorū tale matrimoniū tenere cognoscit p̄fatā mulierē tanquā coniugē credens sic firmit̄ esse? ℞. q̄ talis copula nō facit matrimoniū quo ad deū: quia ex quo nullū vinculū precesserat quo ad deū copula nō facit matrimoniū. vt no. in. c. is qui. de spon. vbi dicūt doc. q̄ si sponsalibus solutis sequitur copula nō inducitur matrimoniū ex quo vinculū spōsaliū est solutū. Idē dicunt vbi interuenerit promissio de contrahendis sponsalibus in futurū. Facit. l. fi. ff. de con-

dic. ob cām. Itē error iuris nō indu-
cit cōsensū matrimonialē: q: nihil tā
cōtrariū consensui quā error. l. si per
errorē. ff. de iur. om. iudi. Facit quod
no. Bar. in. l. multū. ff. de condi. ⁊ de-
mō. vbi dicit si iudex errat i fundamē-
to iurisditionis non valere processuz
licet in veritate haberet iurisditionē.
⁊ ꝓbatur in. c. sciscitat⁹. de rescriptis.
iūcto. c. prudentiā. de officio. dele. vbi
iudices delegati cuz clausula. Si non
oēs ⁊c. Si ꝓcedūt sine alio ignorātes
īpedimentū ⁊ credentes posse sine eo
ꝓcedere nō valet processus: licet ha-
beant iurisditionē: quia errant in fun-
damēto iurisditionis: ita iste errauit i
fūdamēto matrimonij. cū cōsensus sit
eius fundamentū ⁊ de suba eius. vt in
c. tue de sponsal. ⁊ similib⁹. Unde si ta
lis accepit aliā nō potest eā dimittere
in foro aīe aut religionez exire: si quā
professus est. ⁊ statur eius confessioni
in hoc vltio. ut no. gl. i. d. c. is q. ⁊ ibi p
doc. ⁊ in. c. significasti de homi. Idem
cōsuluit do. Alex. de neuo in facto.

18 ¶ Utꝝ mr̄imoniū possit cōtrahi iter
abñtes p ꝓcuratorē. ℞. q sic. xxxij. q.
ij. honorant̄ de ꝯuer. cōiuga. c. ex pte.
el. ij. in tex. ⁊ gl. si tria ꝯcurrāt. ¶ Pri
mo q spāliter mandet̄ eidē de matri-
monio cōtrahēdo. ¶ Scdo q speci
ficet̄ eidē de certa ⁊ spāli seu determi-
nata psona cū q̄ ꝯhat noīe ꝯstituentis
¶ Tertio q cōstituēs pseueret i eadē
volūtate vsqꝫ q̄ ꝓcurator ꝯxerit. Nā
ꝓcurator q̄tūcūqꝫ generaliter sit cō
stitutus nō poterit cōtrahere mr̄imo-
niū ꝓ cōstituente. nisi exp̄sse id hēat i
mandatis. nec hoc sufficit nisi determi
net̄ certa psona cū qua cōtrahere de-
beat in mandato. hec ꝓbant̄ in tex. ⁊
glo. de ꝓcura. c. ꝓcurator. li. vi. nec p̄
fata sufficerent si mutaret aīum. ut pa-
tet ex dictis hic. s̄. licet ecclesia nisi ex
p̄sse reuocaret iudicaret ꝓ matrimo-
nio: tamē quo ad deū ⁊ consciam nō
esset matrimoniuz: ex quo consensus
deficit tpe quo procurator contrahit

¶ Sed pone q ꝓcurator in manda 19
to habet spālē ptātē de cōtrahēdo ma
trimonio sed nō determinationē pso-
ne cū qua debeat ꝯhere: tñ habet ore
tenus vel p lr̄as aut alio mō. ℞. q si ꝯ
hit cū illa erit matrimoniū. Nec ob-
stat gl. in. d. c. procurator que tenet cō
trarium quia intelligenda est quando
alio modo non specificauit specialem
personā per rōnem suaz Uerūtamen
stulta est que cū tali procuratore cōtra
hit nisi faciat fidē q ad contraheñ se-
cū sit specialiter procurator deputat⁹
quia sic ille posset negare q non misit
eū vt contraheret cū illa: sed cū alia.
⁊ in foro contentioso excluderetur.

¶ Utrum per solas litteras possit cō 20
trahi matrimoniū inter absentes. ℞.
vt patet ex dictis q sic. si duo concur-
runt. Unū q mittens lr̄as quibus ex-
primit q talē accipit in vxorē de pre-
senti si ipsa cōsenserit: q perseueret in
eadē volūtate vsqꝫ quo illa cui lr̄e mit
tunt̄ exp̄sse cōsentiat. Secūdū q illa
persona exprimat consensuz receptis
litteris alicui alteri vel per litteras scri
bat ipsum consensum: aliter nisi expri
mat q̄tūcunqꝫ consentiat nō erit ma
trimoniū ſm Rodoñ. ar. d. c. honorā
tur ⁊. c. veniens. qui cle: uel vouē. ⁊. c.
ex publico. de conuer. coniuga.

¶ Sed nunqd stati vt lr̄as rescripse- 21
rit quibus sil'r ⁊ ipsū accipere exp̄mat
in virū aut alij manifestauerit sic. talis
mihi scripsit q me accipit in vxorē. ⁊
ego notifico vobis q simil'r ego acci
pio eū in virūerit matrimoniū. ℞. vr̄
p̄ma facie q nō. donec ad noticiā alte
ri⁹ pueniat. q: antea nō est ꝯsēsus. i. sil'
sensus sed dissensus. i. separat⁹ sensus,

⁊ facit ꝓ hoc. l. cõsensu. ⁊ qđ ibi no. ff. de act. ⁊ obli. Sed tñ ego credo ꝙ statiz vt expressit sit mr̃imoniũ. qꝛ ibi sũt substãtialia mr̃imonij. s. consensus expressus ãborũ ⁊ cũ substãtialia sint sufficit. ar. coruz q̃ no. ꝑ Bar. in. l. ꝓlatã. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ⁊ istud tene. Ex q̃ enim vel nũcio hoc expressit vel ꝑ lr̃as sic est consensus. quia simul ambo consentiunt ⁊ cũ signis necessarijs. ar. ad hoc in. d. c. honorantur.

22 ¶ Quid si dicat ꝓmitto vobis tribus sororib⁹ ꝙ vnã de vobis accipiã i vxorez. ⁊ ille oẽs rñdẽt placet: ⁊ postea cognoscit vnã ex illis. ℞. ſm hoſt. ꝙ mr̃imoniũ cũ illa erit. qꝛ ipso facto ꝯsensit c. dilecti. ⁊. c. vt nr̃m. de appe. Et hãc opinionẽ tene anteq̃ alter transeat ad secũda vota. Sz si trãsisset ad secũda vota tene opinionẽ glose et moderno rũ scilicet ꝙ nõ ẽ mr̃imoniũ ꝑmũ ga sola copula etiã cũ spõsalibus incertis nõ facit mr̃imoniũ nisi ãbo ita carnaliter ꝯuenissẽt vt mr̃imoniũ ꝯhere et consumare intenderent

23 ¶ Quero in qd est ꝯsẽsus q facit matrimoniũ. ℞. ſm opinionẽ Rica. i. iiij. di. xxxi. ar. ij. q. i. ꝙ ad hoc ut cõsensus faciat matrimoniũ oz sint ibi tria ꝑbõa mr̃imonij iplicite ⁊ in habitu saltẽ. s. ꝙ ꝯhẽtes cõsentiãt. ¶ Primo in viculi insepabilitatẽ. rõne cui⁹ est in matrimonio bonũ sacr̃i. ¶ Scđo in bonũ fidei quãtũ ad ei⁹ eẽntiale qđ ẽ nõ negare vsũ sui corporis si cõiunx alter petat nisi deus a debito reddẽdi liberauerit. Sed quãtũ ad accidẽtale bonũ fidei seu accessoriũ qđ est nõ exhibere alteri quã suo cõiugi vsũ sui corporis nõ est necessariũ sed soluz ad bene esse mr̃imonij. ¶ Tertio in bonũ ꝓlis quãtũ ad eius eẽntiale qđ est eaz suscipere cõditionalr̃. s. si deus eaz dederit uel nõ ꝓcurare aliqđ ipedimentũ ne ꝓles veniat sed quãtũ ad ei⁹ accidẽtale bonũ. s. absolute velle ꝓlez ⁊ eã educare nõ ẽ necessariũ. Uñ si qs ꝯheret cũ intẽtione sepabilitat̃ nõ dico q̃ ad thorũ sed q̃ ad vinculũ. qꝛ sic eẽt ꝯ bonũ sacramẽti: aut cũ intẽtiõe denegãdi seipsũ alteri cõiugi petẽti sine alia diuina reuelatione: qꝛ ꝯ ſm bonũ. s. fidei. Aut cũ intẽtiõe nõ suscipiẽdi ꝓlẽ si deus eã daret: aut nõ eã educãdi: aut ꝓcurandi venena sterilitatis ne ꝓles cõcipeẽ aut nasceret̃ uel educaret̃ qꝛ ꝯ tertiũ bonũ mr̃imonij. s. ꝓlis. mr̃imoniũ talis non ꝯheret Et iõ oz ꝑsata hẽat in intẽtione saltẽ iplicite Explicite v̄o sufficit ꝙ in ꝯhẽdo intẽdat illud. qđ iter ꝯhẽtes regrit̃ ad mr̃imoniũ. Maria aũt verũ mr̃imoniuz cõtraxit cũ Joseph: lz nõ intenderet cõsẽtire in carnalẽ copulã: qꝛ erat certificata ꝙ Joseph. nunq̃ eã regreret ⁊ si eaz reqsisset ꝙ deus absoluebat a tali obligatione. Silr̃ ille q ꝯhit q̃nis non hẽat animũ consumandi sed religionem intrandi. quia cũ intrat absoluitur a deo a tali obligatione.

24 ¶ Utrũ intẽtio libidinis ul̃ pulcritudinis aut diuitiarũ excludat mr̃imoniũ. ℞. ſm sãctũ Bõa. in. iiij. di. xxx. ꝙ multe cause pñt esse inductiue ⁊ sine pctõ dũmõ nõ sistat̃ in eis. vñ si moueret sicut cã ꝑncipal̃: est minus honesta ⁊ eẽt ꝯ sacr̃i vtilitatẽ: nõ tñ ꝯ sacr̃i veritatẽ. nisi ita eẽt finis ꝙ nõ q̃reret nisi libidinẽ. uel diuitias: nõ vxorẽ ducere qꝛ sic esset contra veritatem sacramenti.

25 ¶ Sed nunqd ꝯhens ex alio fine q̃ ꝓlis habẽde peccet. ℞. Pe. de pal̃. in iiij. di. xxxi. ꝙ sic venialr̃ qñ ꝯhit ꝑncipal̃r ꝓpter vitãdã fornicationẽ: si mõsit talis q ſm cõem spem posset hẽre filios. al̃s nõ. Uñ lz finis mr̃imonij ꝑmus ⁊ ꝑ se sit intẽtio generandi: tñ qñ ꝑncipale fctñ ẽ ipossibile sicut in sene

vel sterili lz de secũdario q est intẽtio vitãdi fornicationẽ facere principale. Alie aũt intentiones sicut reformatio pacis. ⁊ alie honeste si pricipal'r ⁊ p se intẽdant. sic est pctm̃ veniale. sicut cũ vir cognoscit vxorẽ ꝓpter sanitatẽ: ul' baptizat vt sanet. Alij v̄o volũt ꝙ sit mortale qꝛ cũ mr̃imoniũ sit sacr̃z nõ pót sine pctõ mortali ꝑncipal'r intẽdi finis extraneus: sicut si qs baptizaret ꝑncipal'r ꝓpter questũ. nõ curans de gr̃a baptismali. sed istud dicit idẽ Petrus ꝙ est nimis durũ. sed tñ nõ est sine rõne: ⁊ iõ securi⁹ est. tenet tñ idẽ ꝙ ꝯhens ꝑncipal'r ꝑꝑ voluntatẽ peccat mortal'r. Si v̄o qs ꝯtrahit secũdario ꝑꝑ diuitias. pulcritudinẽ ⁊ huiusmodi non est pctm̃: nisi sit inhonesta intẽtio

26 ¶ Utrũ ꝯhẽs in pctõ mortali peccet mortal'r. ℞. ſm Petrũ ꝑdictũ ꝙ sic: qꝛ dic̃ Aug. i. q. i. p isayã. ꝙ sacramẽtalia sũt vnicuiq; cũ q̃li cõscia qs accedit. Sed nunqd teneat cõfiteri vr̃ tenere ꝙ sic. sed ego nõ credo de necessitate nisi in proposito. intellige ꝙ peccat contrahendo per verba de p̃nti.

Matrimoniuz. iij que ipediũt vt non ꝯhat. ℞. ꝙ sũt. xviij. quoꝝ duo ꝑma ipediũt de necessitate ꝑcepti ita ꝙ peccat mortaliter ꝯhẽs: tñ cõtractũ de facto nõ dirimũt. Tertiũ v̄o ipedit solũ ad tp̃s ⁊ aliqñ ippetuũ. Alia v̄o sequẽtia tali mõ ipediũt ꝙ etiã si de facto ꝯhat non tenet nec est mr̃imoniũ postea ꝯtractũ: ⁊ cõtrahẽdo peccat mortal'r nõ in oibus. sed solũ qñ ꝯtrahit ꝯtra ipedimẽtũ. v. vi. vij. viij. ix. x. xij. xiij. xiiij. xv. xvi. ⁊ aliqñ incurrit excõicationẽ. si ꝯhit i ipedimẽto cõsanguinitatꝭ uel affinitatꝭ vl' voti solẽnis aut ordinis. vt. s̃. Excõicatio. vij. casu. xli. ⁊ qs pót dispensare vt qs contrahat in ipsis impedimentis. vid. j. Impedimẽtũ. xviij. §. ij. ⁊. iij.

Impedimentuz primuz dicit interdictũ ecclie. ⁊ istud interdictũ ẽ duplex. quoddã generale q̃ ꝓhibet clãdestine ꝯhere mr̃imoniũ oib⁹ de quo dic. ut. s̃. Clãdestinũ. Aliud est interdictũ spãle quo alicui a iudice specialiter ꝓhibet ꝑꝑ aliquã cãm legitimã ne ꝯhat. ⁊ istud interdictũ nõ pót fieri nisi ab eo q pót de cã mr̃imoniali cognoscere. sicut est ep̃s uel ali⁹ ordinarius. ⁊ q hẽat peritiã canonũ. de cõsan. ⁊ affi. c. i. Uñ ꝯhens ꝯ istud interdictũ peccat mortal'r. ⁊ si cã ꝑꝑ quã factũ est interdictũ est ꝑpetua. sic oio separabunt data snia diuortij ꝓbato ipedimẽto de mr̃i. ꝯ inter. ecc. ꝯtra. c. vlt. Si v̄o erat tpalis sic tenebit mr̃imoniũ sed in penã debẽt ad tp̃s separari. de mr̃i. cõtra inter. ecc. cõtra. c. i. ⁊. ij.

Impedimentuz secũduz dr̃ feriarũ. Nã ut notat Pa. in. c. capellanus. de ferijs. ꝓhibent nuptie celebrari ab aduẽtu vsq; ad Epiphaniã iclusiue. lz Ho. dicat ẽt icludi octauã: sz tu tene nõ icludi. qꝛ. c. nõ oz. xxxiij. q. iiij. nihil dicit de octaua. nisi cõsuetudo esset: qꝛ illa seruãda. l. si de interꝑtatiõe. ff. de legi. Itẽ a septuagesima vsq; in octauã pasce inclusiue: qꝛ i. d. c. capellan⁹. dr̃ post octauas ergo nõ in octaua. Itẽ a ꝑmo die rogationũ q est ſa feria añ ascensionẽ dñi vsq; ad octauã pẽtecostes inclusiue. qꝛ lr̃a dicit in. d. c. capellan⁹ post. vij. dies post festũ pẽtecostes. ñ. n. essẽt. vij. dies nisi dñica includeret. Facit qd̃ ibi dr̃ tres septimanas q̃ nõ essẽt nisi includeret. ⁊ expone lr̃am cũ dicit post. vij. dies festi pent. qd̃ caret octauis nuptie suspẽdant in dñica q̃ sequit. ⁊ deinceps ⁊c. vt itelligas d̃ dñica ſa post pẽtecostes:

non quia oportet expectare vsq; tunc
sed quia si vult celebrare eas in die so
lenni ut cōiter fit oz expectet vsq; tūc
¶ Utrū in p̄fatis tribus ꝓhibeatur
totaliʳ ꝑ ctm mr̄imonij. ꝛ. Pa. in. d. c.
capellanus q; non q; matrimoniū si
ne alia celebritate sed solū p v̄ba de p̄
senti cozā facie ecclesie pōt oī tpe ꝑ hi
cū nō inueniaī aliq; cā ꝓhibitiōis. qz
in tali ꝓsensu nullū est pctm̄. imo est sa
cramēt̄ū: ut in. c. debitū. de biga. Sed
solū ꝓhibet solēnitaī nuptiaī. ut sūt cō
uiuia ꝛ alie sic̄ solēnitates. ꝛ solēnis
traductio ꝛ carnis comistio. vt tz glo.
i. d. c. capellan⁹. Qui aūt faī ꝑ rū pec
cat mortaliʳ. qz ꝑ iterdictū ecclie ꝑhit
de matri. ꝑ inter. ecc. ꝑ. q; totū. Tenet
tū. Pe. de paī. q; solū erit pctm̄ mor
tale qū ꝑma vice cōsumat: nō postea.
nisi faceret in contēptū ecclie. Credo
ettiā q; si mulier que aliū habuit virū ꝛ
vir qui aliā habuit vxozē contraherēt
simul ꝛ consumarent sine alia solēnita
te quiuis q; nō peccarent mortaliʳ. qz
in eis cessat ratio ꝓhibitionis ꝓdicta.

Impedimentuz

ter
mi ꝓditio. ꝛ hic accipio hāc ꝓditionē
ꝓprie. s. put ē suspēsiua actus. de qua
hēs. s. ꝓditio. §. ij. q; fit ꝓ hāc dictiōem
si. Unde si quis ꝑhat cuz aliqua sub ista
cōditione: si pater suus erit cōtent⁹. ꝛ
hmōi non erit matrimoniū donec cō
ditio impleaī. ꝛ si nunq; ꝑ ipleretur nū
q; esset matrimoniū. Ad cuius decla
rationē ē sciēdū. qz cōditiōes sūt in q
truplici gñe. s. honeste. turpes. idifferē
tes. ꝛ ipossibiles. honeste sunt oēs ille q
faciūt ad ꝓdecētiā mr̄imōij ut q; pen
tes sint ꝓtenti. uel q; nō derogāt bone
stati. ut si dederis mihi dotē. si ꝑ tu⁹re
miserit mihi iniuriā. ꝛ hmōi. Et iste si
apponaī i matrimonio ipsū ipedūt
vt nō sit donec conditio veniat in esse.
Unde si ille q; sub tali conditione ꝑhit
mutet aiuz ꝛ dissētiat: vel aliā sine ꝓdi
tiōe accipiat añq; ꝓditio ipleaī. tūc nō
erit matrimoniū ꝓmū: tz postea ꝓdi
tio ueniat. Uerū est q; si nō transiuit
ad scōa vota. ecclia cōpellet cū ut eaz
accipiat. ex q; ꝓditio aduenit. de cōdi.
appo. sup eo in ter. ꝛ glo. Fallit hoc in
duob⁹ casib⁹. ¶ Primo⁹ si pēdēte ꝓdi
tione cōmisceaī carnaliʳ. Et intelli
ge ſm q. s. dixi. ¶ Primōiū. ij. §. vi. vt
cōsensus de p̄nti absolu⁹ adueniat. ꝑ
ꝓdi. appo. c. de illis. ꝛ. c. sup eo. ꝛ. c. per
tuas: qz tūc erit mr̄imoniū de p̄nti ab
solutū. ¶ Secūd⁹ casus ē si ꝓditio est
necessaria: vt cū ꝺ accipio te in meā
vxozē. si sol fuerit in cancro in estate. ꝛ
hmōi. qz ex q; oio talis ꝓditio ē extitu
ra necessario. stati. ē mr̄imōiū. qz talia
futura sūt tā p̄ntia i causis suis. ter. ē ap
tus in. l. si pupillus. §. i. ff. de noua. Añ
nec ꝓprie ꝺz dici ꝓditio. l. heres me⁹.
ff. de ꝓdi. ꝛ de. hoc tz ho. Lar. ꝛ Pa.
i. d. c. p tuas. de ꝓdi. appo. ꝛ S. Bo. i
iiij. di. xxviij. ꝛ S. Tho. in. iiij. di. xxvij.
Sz contrariū tz glo. Jo. Bof. ꝛ Jo.
an. i. d. c. p tuas. ꝛ dicūt q; si trāseāt ad
scōa vota tenebit ſm mr̄imoniū ꝑcū
ante ꝓditionis euentū. Ego ꝺo credo
in foro cōtentioso verioꝛē scōam opi.
In foro aūt aie iudicandū est ſm eoz
intentionē. Si. n. nō intēdebāt tūc cō
trahere sed in tēpus ꝓditionis: sic nō
erit matrimōiū. ꝛ sic erit vera secūda
opinio. qz tz stipulatio sub cōditiōe q;
omnino ē extitura nō sit ꝓditionaī. est
tñ in diē itaq; q; non debetur aliquid
anteq; veniat. vt no. i. d. §. i. facit. l. he
res meus in ꝑn. ff. de cōdi. ꝛ demon.
vbi tz legataī factū titio cū mozieī nō
sit ꝓditionale tū nō teneī heres solue
re anteq; moriaī. esset bene conditio
nale si legareī centū titio cū mozieī
heres. Nō qz si mozereī legatarius

ꝑmo ꝯ heres legatū expiraret mo/
te legatarij. ꝫ nō in ꝑmo casu q3 trāsi
ret ad heredes. ut in. d. l. heres. Et sic
ꝑz q3 ꝑditio q̄ oio cēj extitura aliqñ fac
ꝯctū ꝑditiōatū. aliqñ ñ. ⁊ qñ ñ ē ꝑdi/
tiōatū. est tñ i dubio. ⁊ sic non erit matri/
moniū de ꝓsenti nisi aliud intendat.

1 ¶ Sed nūqd ꝑditio q̄ necessario sub
intelligit in ꝯctu si exꝑmat faciat cō/
ditionalez. ℟. q3 nō. ut in. l. hec verba
testatoris. ff. de lega. i. ⁊ in. l. ꝑditiones
⁊. l. aliqñ. ff. de cōdi. ⁊ demon. Nam
legatū factū sub ista conditiōe: si hēs
hereditatē adierit nō est conditionale
q3 necessario ſbintelligit. ut in dictis
iuribus patet. Sed si ꝯctus posset fie
ri etiā nō existente illa cōditione. sic si
apponat facit ꝯctū conditionalē ⁊ ſm
hāc distinctionē concor. Archi. ⁊ Jo.
an. in. d. c. vnico. de ſpon. li. vi. qui vi/
dent cōtrarij. Sic ergo patet quomō
matrimoniū uel ſpōsalia nō sunt con
ditionalia quādo dicitur cōtrahō cuz
tali si ipsa in me ꝓsenserit. ⁊ huiusmo/
di. sec⁹ si diceret ſi deo placuerit. ⁊ hu
iusmōi. q3 nō necessario inſūt. q3 pōt
esse matrimoniū cōtra voluntatē dei.

2 ¶ Sed pone q3 gs cōtraxit sub cōdi
tione si patri suo placuerit. pater ꝑmo
dissētit. sed postea mutata volūtate cō
ſērit. ℟. q3 ñ erit mr̄imoniū. p. l. bones
§. hoc sermone. ff. de ver. si. ⁊. l. hec cō
ditio la picola. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. ga
ista cōditio. si pater meus consenserit
debet verificari de ꝑmo cōsensu. ex q̄
q3 nō fuit. ideo expirauit. Ñ sicut co
pula carnalis q̄ de sua natura hz puri
ficare cōditionē. nō purificat quādo
inuenit extinctū vinculū. ut puta. quia
superuenit affinitas post matrimoniū
cōditionaliter cōtractū ante cōditio/
nis euentū. Aut q3 conditio expirauit
⁊ non fuit impleta: sic ⁊ in ꝓposito. ⁊
hoc tene post ꝯ aliā accipit. ꝫ dom⁹
Lar. in dicto. c. super eo dicat tenere
matrimonium si taliter contrahentes
perseuerabant in primo proposito.

¶ Sed qd si ꝓfatus pater nec ꝓsensit 3
nec dissēt exꝑsse. ℟. credo q3 nō erit
mr̄imoniū. p. l. g heredi. §. ꝑmo. ⁊ p. l.
meuius. ff. de ꝑdi. ⁊ demon. vbi ꝑz q3
conditio dz ipleri in forma specifica:
ergo requiritur q3 exꝑsse consētiat.
Mosti. tamē ⁊ sequit Lar. in. d. c. sup
eo. dicit q3 tenet matrimoniū ⁊ q3 sit
speciale in mr̄imonio. Et hec opinio
tenēda. vbi ad secūda vota nō ē deuē
tum. alias ꝑmum uerius est de iure in
dicio meo.

¶ Utrū mr̄imoniū ꝯctū sub ꝑditiōe 4
cū sint affines: si dñs papa voluerit dis
pēsare: teneat aduenīte ꝑditione. ℟.
Pa. ⁊ Inno. in. d. c. sup eo. vident te
nere q3 nō. ꝓ quib⁹ facit. l. inter stipu/
lantē. §. sacrā. ff. de v. obli. ⁊. l. ꝓtinu⁹.
§. cū qs eo. ti. facit. l. apud Julianū. ff.
de le. i. Sz i ꝯctū q3 teneat. ē. d. Ān. ⁊
gdā alij. in. d. c. sup eo. ⁊ ē verior ꝓ. l. si
rē meā. ff. de v. ob. Ubi possū stipulari
rē meā in tꝝs ꝑditiōis. qñ mea ñ erit.
ꝫ nūc cū sit mea nō possim. Facit si ſr
l. uj. ūcta. l. pe. ff. de ope. publi. Ubi va
let mādatū ꝑuati de opere publico fa/
ciēdo ꝓncipe ānuēte. qō tñ aliās ñ va
leret. Nec obstat. d. §. sacrā. ⁊. §. cū qs
sub ꝑditione. q3 ibi vtilū erat i re q̄ ñ
erat in cōmertio: nec pōt esse. ꝫ ñ sic
est i casu nro. q3 sublato impedimēto ꝓ
hibitōis p dispēsationem nihil obstat.
Faciūt no. in. c. in cāis in fi. de elec. ⁊
i. c. nisi cū pdē. i fi. de renū. Itē nec. l.
apō Jul⁹ ꝑdicta. q3 dz itelligi vez eē
ꝑditionē forte ipossibilē q̄ pēdet ex vo
lūtate ꝓncipis. i his q̄ ꝓncepi nō solet
ꝓcedē. ut ibi ꝓz. q3 ibi logt ō ꝑdis i
primōio Cesaris redact. q̄ Cesar ñ so
let aliēare ñ insolitis ꝓcedi dispēsatiue.
vt ē tex. i. l. interdictū. ff. de condi. ⁊ de.

Et iō hāc ptē tene. anteq̄ transeat ad
ſa vota. ꝓ q̄ facit quod no. Bar. in. d.
l. si rem meam. sed postq̄ transiuit pos
ses tenere primam.
5 ¶ Utrū teneat ꝯditio si donaueris mi
hi cētū. accipio te in vxorē. R. q̄ non
tex. est in. l. si ita stipulat⁹ fuero. §. si tibi
nupsero. ff. de v̄. ob. Qd̄ limita qñ tal̄
stipulatio fit non cā dotis: vel qñ non
subest iusta cā petendi illud. al's sic. Uñ
dicit ibi Bar. q̄ si nobilis ꝯheret cuꝫ
plebea. nō eēt inhonestū. si in recōpē
sationē nobilitatis aliquid exigeretur.
6 ¶ Sed pone q̄. B. ꝯxit cū. A. sub p̄
fata ꝯditione. ⁊ añ ꝯditionis euētū cō
traxit cū. C. sub eadē ꝯditione: demū.
A. ⁊. C. eodē tpe dat cētū: qd̄ istoꝝ erit
mr̄imoniū. R. q̄ neutrū rōe iucertitu
dinis. Facit. l. si ita fuerit i p̄n. ff. de re.
dub. ⁊. l. duo sūt titij. ff. d̄ testa. tute. Itē
q̄ cōtract⁹ ꝯditionalis suscipit robur
ab iplemēto. l. cedere diem. ff. de v̄. si
gni. ⁊ ideo pinde ē ac si cū duob⁹ cō
traheret simul eodē tpe. Nec ob. l. po
tior. §. videam⁹. ff. q po. in pig. hēant̄.
l. nec emptio. in p̄n. ff. de ꝯtrahen. ēp.
Ubi iplemētū ꝯditionis trahit̄ ad dieꝫ
ꝯtractus celebrati. vt pinde hēat̄ ac si
a p̄ncipio fuisset ꝯtract⁹ purus. vt sic p̄
mū videat̄ valere. q̄ p̄dicta iura intel
ligunt̄ qñ nō est in potestate gerentis
secūdū tollere: q̄ si esset in ptāte eius
tollere. vt in casu nostro bene tolleret̄.
vt in. d. l. potior in p̄n. Nec ſm pōt p̄
mo p̄iudicare. q̄ nō est maius vincu
lū q̄ p̄mū. Et hoc teneas. q̄ cōis opi
nio ē: nisi cōditio ipleta fuisset citi⁹ ab
aliquo eoꝝ. q̄ illud esset mr̄imoniū.
7 ¶ Utrū ꝯtrahēs cū aliq̄ cū cōditiōe.
si te inuenero virginem. teneat. R. ſm
Car. in. d. c. p tuas. q̄ si ista cōditio in
telligat̄: si te inuenero p aspectū ma
tronaꝝ. ⁊ hmōi. sic tꝫ conditio Si v̄o
referat̄ si te iuenero virginē. s. p copu
lā. ⁊ sic reicit̄ tāq̄ turpis. ⁊ tꝫ mr̄imo
niū. lꝫ ñ sit virgo. ⁊ sic itellige gl. i. d.
c. p tuas. ⁊ cōit̄ docto. q eaꝫ sequunt̄.
¶ Quid si dicat si pmiseris me coire 8
tecū accipiā te in ꝯiugē. uel dabo tibi
cētū. R. q̄ nō erit matrimoniū p copu
lā. q̄ pōt se liberare dando centum.
¶ Quid si dicat ꝯtrahā tecū si pmise 9
ris coitū. Aut pmitto tibi q̄ si vxoreꝫ
accipiā te accipiā si pmiseris me coire
tecū. R. q̄ p matrimonio est iudicādū
in p̄ma copula. sed nō añ copulam. q̄
ſm Inno. lꝫ ista ꝯditio sit ihonesta tñ
suspēdit cōtractū. sed purificat̄ i p̄ma
copula. Alij dicūt̄ q̄ si itelligat̄ de co
pula mr̄imōiali. sic est hōesta. ⁊ suspē
dit. si de alia fornicaria. sic dꝫ haberi
p ñ adiecta. vt no. i. c. duobus de spō.
duo. ⁊ sic erit matrimōiū etiam añ co
pulam. ⁊ videtur verius.
¶ Conditio que est de p̄terito uel de 10
pñti aliq̄ ñ ꝓprie ꝯditio est. ut i. l. istitu
tio talis. ff. de cōdi. isti. vitiat tamē si ñ
fuit. ut ibi glo.
¶ Alie cōditiōes sūt turpes. ⁊ ihōe 11
ste. ⁊ si sūt ꝯtra substātialia mr̄imōij.
vt ꝯ isepabilitatē: aut ꝯ bonū fidei. ul̄
ꝯ bonuꝫ ꝓlis. eo mō quo de substātia
sūt. de qbus sūt substātiales dixi. s̄. ma
trimōiū. ij. §. xxiij. sic viciāt ⁊ ñ viciātur
vt pꝫ i. c. fi. de ꝯdi. appo. facit. c. detra
he. i. q. i. ⁊. l. cū hi. §. si p̄tor. ff. d̄ trāsac.
q̄ remota pte substātiali ñ potest cōsi
stere aliqd. Si v̄o ñ sunt ꝯ substātialia
matrimōij. sic viciant̄. ⁊ ñ viciāt. ⁊ sic
pinde est ac si fuisset cōtractū sine cō
ditiōe. ut no. i. d. c. fi. Ex hoc pꝫ solu
tio multarū qōnū. Unde ꝯhēs donec
aliā meliorē inueniat nihil facit. Itē si
venena sterilitatis ꝓcurabis. Itē si ñ
seruabis mihi fidē aliā volo posse acci
pere ⁊ hmōi. q̄ nihil fit. Al's secus. vt
puta. si te adulterādā ꝓstitues. lꝫ cano
niste teneāt cōiter q̄ nō sit mr̄imōiū.

Tu tñ dic q̄ ē mr̄imoniū ⁊ cōditio rei
cit̄. qꝛ nō est ꝯ essētialia mr̄imonij. vt
s̄. dixi. ⁊ tex. c. fi. p̄dicti vbi se ūdāt ca
noniste itelligit̄ qñ ponit̄ sub ꝯditione
resolutiua ul̄ qñ ponit̄ si te adulteran
dam prostitues taliter q̄ mihi ōbitum
negare possis.

12 ¶ Alie cōditiōes sūt ipossibiles. ut si
celū digito tetigeris ⁊ hmōi. ⁊ tales rei
ciūt̄ fauore mr̄imonij. ⁊ hñtur ꝓ non
positis. vt in. d. c. fi. lꝫ in alijs cōtracti
bus a mr̄imonio vitient ꝯctū. ut in. d.
c. fi. ⁊. §. ipossibilis. insti. de here. insti.

13 ¶ In sūma no. q̄ ad hoc ut ꝯditio q̄
libet suspēdat mr̄imoniū ut non sit añ
eiꝰ euētū oꝫ q̄. vij. ꝯcurrāt. Primum
q̄ sit apposita in p̄ncipio ꝯctꝰ mr̄imo
nij. Nā si mr̄imoniū eēt ꝯctū pure pri
mo. ⁊ postea poneret̄ ꝯditio nō posset
eū suspendere nec rescindere. c. dixit.
xxxij. q. i. facit qd̄ no. d. An. ⁊ Pa. i. c.
i. de ꝯdi. appo. Scdm̄ reqrit̄ q̄, in cō
ditōe vterq̄ ꝯsētiat exp̄sse. Uñ lꝫ vnꝰ
ponat ꝯditionē si alter exp̄sse in eā nō
ꝯsentit etiā si taceat mr̄imoniū erit pu
rū. ut no. i. c. fi. de ꝯdi. appo. Et q̄uis
ꝯditio eēt ꝯ substātialia mr̄imonij. ni
hilominꝰ mr̄imoniū teneret. ut ibidē
no. Inno. ⁊ pa. facit. c. aliqñ. xxxij. q.
ij. saltē q̄ ad ecclīaꝫ. Tertiū q̄ cōditio
nō sit necessario futura. de q̄ tñ dic. vt
s̄. in p̄n. aut q̄ nō sit turpis aut ipossibi
lis. qꝛ sic hētur ꝓ nō adiecta: excepta
illa q̄ ē ꝯ substātialia mr̄imonij. Quar
tū q̄ nō interueniat cōsensus de p̄nti
absolutꝰ post ꝯditionē ⁊ añ eiꝰ euētuꝫ.
Quītū q̄ nō interuēiat carnal̄ copula
añ euētū ꝯditiōis. qꝛ sic stati erit mr̄i
moniū si fuerat ꝯctū ꝑ v̄ba de p̄nti sb
illa ꝯditiōe. ēt si p̄cesserat ꝯditiōis de
fectꝰ. dūmō alter erat ignorans. puta.
qꝛ ꝯtrit si pri placeret. ⁊ pr̄ ꝯdicit: tñ al
ter ignorat hoc ⁊ ꝯsētit i copulaꝫ: ⁊ mr̄i
moniū erit. ut no. d. An. in. c. ꝑ tuas. d
cōdi. appo. adducit in sili no. in. c. ex ꝑ
te decani. d̄ rescrip. ⁊ silr̄ Hostiē. ibidē
qd̄ tñ credo verꝫ q̄ ad forum ꝯtētiosū.
⁊ ēt in foro ꝯsciētie. si ābo mr̄imonialr̄
itēdebāt copulari. al̄s nō: ut. s̄. Mr̄i
moniū. ij. §. vi. Sextū q̄ sit ꝓp̄e ꝯdi
tio. nō mōus. lꝫ tñ Pe. de pal̄. in. iiij.
q̄ idē sit dicēdū de mō sicut de ꝯditio
ne. ⁊ ꝫ eādē distictionē excepto q̄ qñ
modus ē possibil̄ ⁊ honestꝰ nō suspēdit
obligationē. sicut facit ꝯditio. tñ tenet̄
ipler̄ nisi eiꝰ fauore sit appositꝰ. qꝛ tūc
nō tenet̄. si solū eius fauorem respicit
Cōditio v̄o apposita ꝑ modū cāe: si
ue cā sit, vera siue falsa ꝫ Pe. p̄dictū
hētur ꝓ nō adiecta in mr̄imonio: ni
si esset necessaria. puta ꝯho tecū qꝛ es
libera. qꝛ si eēt ꝫua ñ valeret. Idē qñ
dic̄ ꝯho tecū. qꝛ es Joānes filiꝰ titij. ⁊
hmōi. qꝛ si eēt error ꝯditiōis ul̄ ꝑsone
⁊ sic vitiaret mr̄imōiū. Septimum q̄
conditio non sit de preterito uel presē
ti. sed de futuro. ut. s̄. §. x.

Impedimentuꝫ .iiij. dicit̄

error. nā qcqd ipedit cāꝫ de sui nā ipe
dit ⁊ effectū. Cōsēsus aūt ut sup̄ dictū
est. ē cā mr̄imonij. ⁊ iō qd̄ euacuat cō
sēsū euacuat mr̄mōiū. Cōsēsus v̄o est
actꝰ volūtatꝭ q̄ p̄supponit actū itellectꝰ
qꝛ ut dicit Aug. v. de tri. Inuisa dilige
re possumꝰ icognita nequaq̄ꝫ. ⁊ qꝛ er
ror ipedit cognitionē. iō ⁊ ꝯsēsū. q̄ seq
tur ex cognitione. ꝑpea dr̄ q̄ errat nō
ꝯsētit. l. si p̄ errorē. ff. de iuris. om. iudi.
Uñ in. l. cū testm̄. C. de iur. ⁊ fac. igno.
dr̄ cū errātis volūtas nulla sit. ⁊ i. l. nō
idcirco. ibidē cū errātis ꝯsēsus nullus
sit. facit. xxix. q. ij. §. his ita rñdetur.

¶ Utꝫ mr̄imōiū dolo ꝯctū teneat. ꝛ. i
gl. i. c. cū dilectꝰ. qd̄ me. cā. q̄ sic: lꝫ do
lus dederit cām ꝯctui. ⁊ idē i gl. l. a. di
uo pio. ff. de ritu nup. ⁊ i. c. ꝯstituit. xx.
q. iij. Limitat Pa. in. d. c. cū dilectꝰ.

ꝛ dñi vex. nisi sit talis dol⁹ q excludat cõsensũ. qꝛ sic nõ teneret. Fac̃ ꝙ no. Jo. an. i. c. vnico. d̃ como. ꝛ fac̃. c. cuꝫ locũ de spõ. Qd̃ bñ no. qꝛ fac̃ ad mlta. vt i votis. iuramẽtis. ꝛ hmõi. spũa lib⁹. qꝛ coiter tñr. ꝙ tenẽt. vt i dict̃ gl

2 ¶ Utrũ oĩs error ĩpediat mr̃imoniũ ℞. ꝙ ñ. sꝫ solũ ille error q ẽ ꝯ sb̃stãtialia mr̃imonij. Duo ãt ĩcludit mr̃imoniũ essentialr̃. s. duas ꝑsonas q̃ ꝯiungunt̃. ꝛ mutuã corporis ptãtẽ inuicẽ. Primũ tollit̃ per errorẽ ꝑsone. Secũdũ ꝑ errorẽ ꝯditiõis ꝑuilis. qꝛ seruus nõ põt liber̃ libertatẽ sui corporis alteri tradere sine ꝯsensu dñi sui Et iõ hi duo errores solũ ĩpediunt mr̃imoniũ. Alij aũt errores ẽt si sint ad bñ esse mr̃imonij nõ ĩpediunt. vt puta credebat ꝙ pr̃ esset ꝯtẽtus. vel ꝙ eẽt diues: vl̃ nobilis: vl̃ pulchra. ꝛ hmõi. cũ ista sint accidẽtalia mr̃imonio. nõ ĩpediũt. d. §. his ita rñdetur.

3 ¶ Circa p̃mũ errorẽ. s. ꝑsone ẽ notãdũ ꝙ ad hoc ꝙ aliqs erret i ꝑsõa oꝫ ꝙ ꝑ visuꝫ. vl̃ famã. vl̃ auditũ habeat notitiã aliq̃ꝫ ꝑsone. cũ q̃ ꝯhet̃ intẽdit qꝛ vt dixi i penitus icognitũ nec ꝯsẽsũ nec amorẽ possumus dirigere. ar. l. cũ ab eo. §. massaꝫ. ff. de ꝯhẽ. ẽp. vñ credẽs absentẽ sibi aliq̃liter notũ pñtem ꝛ ꝯsentit nõ in pñtẽ q est ali⁹. sꝫ in absentẽ ꝯsentit errat i ꝑsonã. qꝛ errare est aliũ ꝓ alio accipere. xxij. q. ij. in qbus. xxxviij. di. q̃uis. Sꝫ si nullã d̃ absente hꝫ cognitionẽ nõ errat. sꝫ decipit̃ in pñte. de q̃ ponit̃ exẽplũ de eo q dicit se filiũ magni regis i genere: vel p̃mogenitũ magni comitis. ꝛ hmõi. ꝛ sic est error fortune nõ ꝑsõe q nõ ĩpedit. vt dictũ est. xxviiij. q. i. §. error. Jdẽ cũ aliqua scit aliquẽ hẽre filios multos nullũ tñ eoꝝ cognoscit si aliqs eoꝝ dicat se p̃mogenitũ. ꝛ illa cõsentiat in eũ ꝑꝑ spẽ successiõis bonorũ paternoꝝ erit error fortune ꝛ nõ ĩpedit. sicut no. Hugo. xxviiij. q. i in pri. Calde. tñ i. c. ij. de ꝯiugio ꝑuorũ. ꝛ Jo. xxviiij. q. i. in sũma. ꝛ Host. in sũma tenẽt ꝙ i isto vltio casu ẽ error ꝑsone ꝛ nõ ẽ mr̃imoniũ. ꝛ credo sit verius: nisi forte intẽdisset ꝯsentir̃ absolute i pñtẽ quẽ tñ putabat aliuꝫ sed si cõsensus ferebat̃ in eũ nõ vt i pñtem sed in primogenitũ erit verũ ꝙ nõ erit matrimonium.

¶ Circa ꝑm errorẽ. s. cõditiõis ꝑuilis ẽ sciẽdũ. ꝙ triplex ẽ ꝯditõ status. s. melior cũ qs ꝯhit cũ libera quã credit seruã ꝛ ecõuerso. Secũdus eq̃lis cũ. s. ꝑuus ꝯhit cũ ãcilla quã credit liberã. Tertius deterior. vt cũ liber cõtrahit cũ ãcilla quã credit liberã vel ecõuerso. Primꝰ error ñ ĩpedit mr̃imoniũ: qꝛ ñ ledit̃ in aliquo sic ꝯhẽs Nec secũdus similiter qꝛ eque ledit̃ vterqꝫ vñ i neutro errore d̃cipit̃: nec hꝫ ꝙ obiciat alteri. ar. xxviiij. q. ij. ꝑ totũ. ꝛ d̃ diuor. c. significasti. Tertius v̄o error ĩpedit mr̃imoniũ. xxviiij. q. ij. si qs igenuus. Rõ ẽ qꝛ alter tãtũ leditur sine culpa ꝛ grauiter. qꝛ i bono ꝓlis quã nõ hẽbit i sua ptãte: ꝛ i bono fidei qꝛ nõ poterit ei reddere d̃bitũ libere. Et i bono sacramenti. s. ĩsepabilitate cohabitatiõis. Sꝫ potissima rõ q̃re iste terti⁹ error ĩpedit mr̃imoniũ est ecclie ꝯstitutio Alij ãt duo errores ñ ĩpediũt ꝑꝫ cõeꝫ opi. tã doc. theo. i. iiij. di. xxxvi. q̃ꝫ cano. lꝫ qdã ꝯriũ teneãt. vt Gofre. ꝛ Hosti. i sũma. sꝫ nõ cures d̃ eis. Sꝫ cõeꝫ opi. teneas quam sequitur Jnno. de cõiugio seruorum in. c. ꝓposuit.

4 ¶ Utꝝ sciẽter ꝯhẽs liber cũ ãcilla vl̃ ecõtrario teneat mr̃imoniũ. ℞. ꝙ sic. ter. ẽ. xxviiij. q. ij. si qs liber. ꝛ sic liber tenetur sequi ancillam. ꝑm Pa. i. c. i. de coniugio seruo.

5

6 ¶ Utrū liber ꝟhēs ignozāter eū ser
na cui ī rp̄s data ē liberras teneat ma
trimoniū.ꝛ.q. nō qz vt dicit.l. statuli
beri.ī pr̄i.ff.ō sta.libe. ea que interim
facit.vt seruus facit.nō vt liber.

7 ¶ Quid si dñs tradit alicui libero
suā ācillā vt liberā in mr̄imonio quā
tū ꝟhens ignozat ancillā teneat mr̄i
moniū.ꝛ.q. sic.qz statim efficit libe
ra.vt in aut.ō nuptijs.§.si vo ab ini
tio ꝛ hoc tz gl.i.c.ad nostrā.ꝛ ¶a.
de cōiugio seruoꝝ.ꝛ Brosse.

8 ¶ Utrū ꝟhēs liber cū ācilla ignozā
ter ꝛ postea hoc cognoscēs cōmisce
tur cidē per copulā teneat mr̄imoniū
ꝛ.fm gl.in.d.c. ꝓposunt.q. habēs cō
scientiā ex ꝓbabili cā ꝛ discreta q. al
ter ē fu⁹: si cognoscat eā. ꝓiudicat si
bi.ꝛ erit mr̄imoniū.ꝛ sic itellige .xx
ij.q.iiij.inocēs.ff.ō pe.he.l.itē veniūt
§.añq̄ partes. Si āt ex leui ꝛ temera
ria cā cui ñ oz credi.tūc nō ꝓiudicat
sibi.timbās ꝓ ignozāte habēd⁹ ē. C.
ō ꝏdi.ide.l.vltia.ff.ō libe.ho.exhi.l.
iij.§.si qs volēte. Nō eni cuilibz refe
rēti credere tenet.ter.est.ff.q. cū fal
luto.l.ij.ibi ꝛ si dictū sit ei ꝛ bōa fide
ñ crediderit. Aduerte hic q. si fu⁹ ꝟ
hit cū libera q. eū fuū ignozat peccat
mortalr cōmiscēdo ei.ex q. scit mr̄i
moniū nullū ee.sec⁹ si ignozaret mr̄i
moniū ñ teneř.ꝛ idē dic ō q̄cūq; qui
scit cert⁹ dialiter q. mr̄imoniū nō tz
ex q̄cūq; ipedimēto. Ñ vo oz scié
tiā vl ꝓscientiā id est firmā credulitatē
ō ipedimēto q̄uis clare nō sciat si r
peccat mortalr cognoscēdo: sine ta
lis ꝓscientia ꝓcedat ex ꝓbabili cāvl te
meraria. nisi eaz ōponat. Ñ vo oz
scrupulū ꝓscictie.i.qz dubi⁹ ē tūc si ex
leui vl temeraria cā oz ōponeř ꝛ sic
peteř ꝛ reddeř pōt sine peccato. Si
vo dubiū ē ex ꝓbabili cā pōt reddeř
tz nō peteř oz: aliter exponeret se pi
culo ꝛ peccaret mortalr. sed re⁹ dēdo
nō.qz in dubio obediendū est.ꝛ excu
satur.xxij.q.i.quid culpatur.

¶ Utr talis hñs ꝓbabilē cāz credē 9
di ꝓiudicet sibi si ad mādatū eccle
ſddat ōbitū.ꝛ.fz Cāc. In no.ꝛ Jo.
An.ꝛ ¶a.i.d.c. ꝓposuit.q. sic qz nisi
velit cū ea eē tāq̄ cū vroꝛ ꝓpa ñ oz
i hoc obediř.ꝛ ē vioꝛ opi.tz Host.ꝛ
gl.i.d.c. ꝓposuit teneat q. oz obediř
nisi sit cert⁹ tz isto ñ teneas qz ñ oz
ꝟ ꝓscictiā formatā veniř.ar.ō fīti.spo.
c.litteras.tz i ꝓbēdo alimēta ꝛ hmōi
bñ debet obedire nisi sit certus.

¶ Utr liber ꝟhēs cū ancilla ignozā 10
ter quā postmodū dñs et⁹ facit liberā
teneaŕ stare cū ea.ꝛ.q. nō qz mr̄imo
niū nullū fuit: ꝛ sp ei cōmiscuit ex ꝓ
mo ꝓsēsu q. null⁹ fuit.ar.C.ad velei.
l.Quis fz Bofre.ꝛ Jo.xxviij. q.ij.si
qs ig̃nu⁹.ꝛ Ber.i.c.ylti.ō ꝓiu.fuo.
qdā tñ tenēt q. sit mr̄imoniū si p⁹ma
numissionē illa cognouit eū ꝟhere in
tēdēs qz ipedimēto sublato ꝓ hoc ni
hil ipedit.ꝛ ver⁹ credo q. ea q. no.gl.
i.d.c.ad nr̄az.nā vī ātiqu⁹ pseuerare
nisi ꝟri⁹ exp̄maŕ ō bap.c.maiozē ī fi.

¶ Utr liber ꝟhēs cū ascriptitia.aut 11
origiaria ignozāter teneat mr̄imoniū
ꝛ.fz Hugo.xxviij.q.ij.i ꝑn.q. sic qz
edictū ō mr̄imōio ē ꝓhibitoꝝ.ꝛ ꝟhē
tales pñt.C.ō agri.ce.ꝛ colo.l.vl.ió tz

¶ Quid ō libero ꝟhēte cū filia fue 12
vbi de ꝓsuetudine patrie ē q. part⁹ se
quaŕ patrē.vt in.c.tz de cōiu.fuo.ꝛ.
q. si ꝓsuetudo sit ꝓscripta. tz maŕ et⁹
sit serua q. verū erit matrimoniū.vt
in.d.c.licet dūmodo patet sit liber.

¶ Sed pone q. liber q. cōtraxit cuz 13
serua ignozanter. postmodum sciens
seruā nihilominus vult matrimoniū
ee.tz illa nō vult.nūquid erit.ꝛ.q. ñ
sed verū est q. cōpelleret ab eccliā.
nisi transiisset ad secunda vota.

14 ¶ Utrũ liber possit ꝓpria auctorita-
te ãcillã quã ignorãter acceperat vxo
rẽ dimittẽr. cõperto ꝙ sit ꝟua. ℞. ꝙ q̃
ad thoꝝ certũ est ꝙ sic. q̃ vo ad co-
habitationẽ tꝫ Ricar. in. iiij. di. xxxvi.
ꝙ nõ. si ꝯxit in faciẽ ecclie aut corã te
stib⁹: sec⁹ si clandestine. sed Hosti. ⁊
mlti alij sũt ꝯrie opiniõis. qñ ꝟuit⁹ ẽ
notoria. sic ⁊ i adulterio. de q̃hẽs. j.
mr̃imoniũ. iiij. in ꝑn. ⁊. §. i. Sed ego
dico ꝙ opinio Ricar. ẽ vera q̃ ad co
hitationẽ vt pꝫ in. c. porro. d̃ diuor. sꝫ
q̃ ad redditionẽ vl' petitionẽ d̃biti est
v̄a scd̃a opinio. ⁊ ꝟꝫ hãc distictionẽ i
tellige ⁊ limita. d. c. porro.

15 ¶ Quid si ꝟuus ꝯhit mr̃imoniũ cuꝫ
ãcilla vel cũ libera q̃ scit eũ seruũ. ℞.
ꝙ lꝫ de iure ciuili mr̃imoniũ nõ tene
at. vt in. l. cũ ãcillis. C. de ices. ⁊ inuti.
nup. tñ de iure canonico tꝫ. cui stãdũ
est in hac mã spirituali. vt in. c. penul.
⁊ vlti. de secũ. nup. ⁊ no. Bar. in. l. ꝑ-
uilegia. C. de sa. san. eccle. ⁊ est gl. i. c.
ij. de re. iur̃. li. vi. Uñ nota ꝙ aut talis
ꝟuus vel ãcilla ꝯxit cũ volũtate dñi.
sui ⁊ tũc magis tenẽr ad reddẽdũ de
bitũ vxori q̃ ad ꝟuitium dñi. qꝛ ex q̃
cõsensit ad mr̃imoniũ vr̃ cõsensisse
ad accessoria. c. prudentiã. d̃ offi. de-
le. ⁊. l. ad legatũ. ff. de ꝓcura. nec põt
cũ dñs talit̃ distrahẽr ꝙ ipediat̃ red
dere debitũ loco ⁊ tꝑe debito. alit̃ ꝟꝫ
Sco. i. iiij. di. xxxvi. q. i. peccaret mor
taliter domin⁹. Et idẽ dic si sũt diuer
sorũ dominorũ si ãbo ꝯsenserũt. Et
sic itellige ⁊ limita Tãcre. ⁊ alios qui
videnẽr velle ꝙ nõ põt eos vẽdere. s.
taliter ꝙ redditio debiti ipediat̃. aut
ꝯxerũt dño ꝯdicente. aut ignorãte. ⁊
sic licꝫ teneat mr̃imonium tñ magis
tenẽr dño q̃ petẽti debitũ. vt no. do.
An. Cardi. ⁊ Pa. ⁊ cõiter doc. in. c.
i. de cõiu. ser. ⁊ poterit eos vẽdere ad
libitũ. Uerũ tñ vt dicit Sco. vbi. s̃. d̃
bono ⁊ equo dꝫ in eorũ vẽditiõe at-
tendere ꝙ sibi possint reddere d̃bitũ
imo dico ꝙ de necessitate tenẽr si cũ
equali cõditione vtili sibi hoc põt fa
cere. alias nõ. ⁊ sic intelligit. Sco.

¶ Utꝝ liber q̃ ꝯxit mr̃imoniũ se vẽ- 16
dẽs in ꝟuũ. aut q̃litercũqꝫ si efficiat̃
seru⁹ dissoluat̃ mr̃imoniũ. ℞. ꝙ nec
valet vẽditio q̃ se vẽdidit qꝛ ñ hꝫ po
testatẽ sui corporis. xxxiij. q. v. ꝙ deo
nisi vxor ad hoc ꝯsentiat. Hoc limi-
tat. S. Bo. in. iiij. di. xxxvi. verũ quã-
tũ ad eã seruitutẽ qua ipediret̃ q̃ ad
redditionẽ debiti. secus in alia ꝟuitu-
te que nõ ipedit. Aduerte tñ ꝙ lꝫ er
ror ipediat mr̃imoniũ nõ tñ obligat
ad culpaꝫ ꝯhentes qui errãt. nec etiã
sciẽter ꝯhentes cũ seruis solũmodo
peccat ⁊ credo mortalit̃ seruus vl' an
cilla q̃ sciẽter ꝯhit cũ libera. ignoran
te eũ seruuꝫ vel ancillã. qꝛ videt̃ eis
q̃tũ in ipso est dolũ ⁊ in re notabili i
ferre ⁊ multo magis peccãt mortalit̃
si cõmiscent̃ cũ eis licet nõ peccẽt ipi
liberi existentes in bona fide.

Impedimentuꝫ v. dr̃ vo-
tũ. s. castitatꝭ. Uñ no. ꝙ oẽ votũ castita
tis emissũ obligat ad id ꝙ est ꝯ vnuꝫ
ꝙ ẽ de eẽntia mr̃imonij. vt sup̃ patuit
⁊ iõ ipꝫ mr̃imoniũ ipedit ⁊ si sit tale
votũ solẽne. talr̃ ipedit ꝙ nõ tꝫ mr̃i-
moniũ post ꝯctũ sꝫ est nullũ. Si v̄o ñ
sit solẽne sꝫ solũ simplex ipedit q̃dẽ.
sꝫ tñ post ꝯctũ tꝫ vt no. in. c. rursus. c
ꝯsuluit. ⁊. c. isinuãte q̃ cle. vl' vouẽ. xx-
viiij. cã ꝑ totũ nec cures de opinione
Hugo. q̃ dic̃ Ber. i. d. c. rursus tutio-
rẽ. qꝛ ñ est verꝝ. qꝛ lꝫ vtrũqꝫ votũ eq̃-
lit̃ obliget q̃ ad deũ tñ ecclia noluit
statuer̃ vt mr̃imoniũ p⁹ ꝯctũ nõ tene
at. nisi solũ d̃ ꝯcto p⁹ votũ solẽne. vt
pꝫ ꝑ. c. vnicũ d̃ voto li. vi. ⁊ ẽ cõis opi-
tã canõistaꝝ. xxvij. q. i. ⁊ q̃ cle. vl' vo-

uē. q̄ theo.i.iiij.di.xxxviij.qd āt sit vo
tū simplex vl solēne.vid.j.votū.i.§.8.
1 ¶ Utr̄ ꝯhēs post votū simplex peccz
mortalr. ℞.§z Gasp. Cal.i.d.c.rurs⁹
q aut qñ ꝯhit hz aiuz ꝯsumādi ma-
trimoniū.⁊ sic peccat mortalr qꝛ facit
ꝯ votū.xxvij.q.i.in mltis.c. Aut ñ ha
buit aiuz ꝯsumādi sz religionē itrādi
añ cōsumationē.⁊ sic non peccauit
mortalr ꝯhēdo.qꝛ i nullo facit ꝯ votū
⁊ sic cōcorda opi.cōtrarias.
2 ¶ Sz pone q hñs votū simplex ca-
stitatꝫ ꝯhat.nūqd poterit ꝯsumar sin
peccato mortali.℞.q si ꝯxit aio ñ cō
sumādi.sz itrādi religionē. sz postq̄
ꝯxit mutat ꝓpositū ⁊ alt exigit d̄bitū
q reddēdo nō peccat mortalr.qꝛ ad
hoc tenet nec mutādo ꝓpositū pec-
cat mortalr.qꝛ ñ erat illd ꝓpositū fir
matū sb voto.⁊ sic potit eē q post vo
tū simplex castitatꝫ qs ꝯhat mr̄imo-
niū ⁊ ꝯsumat sine peccato mortali.se
cus si fecisset votū religōis.qꝛ lz pos
sit ꝯhere sine mortali cū ꝓposito nō
ꝯsumādi.ñ tñ poterit ꝯsumare sine
mortali pctō .qꝛ añ ꝯsumationē pōt
illd iplere.sz nō sic in p̄fato cāu.qꝛ
i religiōe talis nō tenet itrare.⁊ nō i
trās tenet reddere exact⁹ .nec ob.c.
v̄gines.xxvij.di.qꝛ itelligit de ꝯiūgē
te se carnali aio post votum. Aduerte
hic.⁊ i.§.p̄cedēti.q si talis ꝯhēdo cū
intētōe itrādi religionē.si videret q il
la cū qua ꝯhit notabilr ledet.puta qꝛ
cū maiori difficltate iueniet aliū vir
nō credo euaderet mortale.nisi intē-
deret ei satisfacere ⁊ oio teneret ei sa
tisfacere de damno.
3 ¶ Utrū talis q ꝯxit post votum sim-
plex castitatis possit silr exigere sine
mortali peccato.℞.gl.i.c.agathosa.xx
vij.q.ij.⁊ in.c.qdā.⁊ in.c.placet d cō
uer.ꝯiug.tz q nō.sz no.glo.i.c.si qs
votū.xxvij.q.i.recitat quosdā tenere
q solū p̄ma vice peccat mortalr.sed
nō postea.qꝛ p mr̄imoniū sequēs vo
tū extinguit.vt no.in.d.q.i.in.c.d vi-
duis el.ij.⁊ sequit Hosti.i.d.c.rursus
⁊ cōiter doc. Et hāc opi.dicit Car.in
d.c.rursus veriorē d iur. Sz Jo.an.
⁊ coiter sequētes i.d.c.rursus. dicūt
p̄riaz opinionē tutiorē quā theo.i.iiij
di.xxxviij.coiter sequūt.posset tñ p̄-
dicta diuersitas r̄duci ad ꝯcordiā.vz
vt p̄ria opinio hēat locū qñ qs si nō
peteret redderet se nimis onerosū al
teri pti.maxie si ille q fec votū sit vir
qꝛ sic petēdo pp istū respectū nō pec
caret.⁊ ꝑa opinio loquat ⁊ intelligat
qñ qs solū petit ad satisfaciendū suo
appetitui.vt sic nō possit petere sine
peccato mortali. Si qs tñ vellet sim-
plicit tenere q post ꝯsumatū mr̄imo-
niū nō peccet exigēdo ēt ad satisfaciē
dū sibi.noli eū ꝯdēnare d mortali.qꝛ
de iure nō vr̄ minus vera q̄ scda lz
sit tut⁹ nō exigere si pōt.q si ñ pōt
abstinere ab exigēdo petat dispēsatio
nē ab ep̄o vt possit exigere. ⁊ q ep̄s
ex cā possit dispēsar in hoc cāu tenēt
coiter moderniores i.d.c.rurs⁹. ⁊ cā
legitia dispēsādi ē tale piculū. qꝛ dif
ficile ē vt in medijs vndis qs siti labo
ret. Nā ⁊ ep̄s dispēsat ꝓpter piculū
fornicatōis vt post votū simplex casti
tatis qs ꝯhat.vt i.c.veniēs.q cle.vel
vo. Itē cū icestuoso.vt no.gl.i sūma.
xxxiij.q.ij.§.de penitentibus ergo ⁊
in isto casu.
¶ Utr̄ supradict⁹ mortua vxore pos 4
sit aliā accipere. ℞.§z Hugo.⁊ Ar-
chi.xxx.q.i.d eo.⁊. xxxiij.q. antiqui.
q nō qꝛ votū nō erat ablatū sz exe-
cutio voti.de ꝯuer. ꝯiuga.c. qdā. Et
idē dicit Archi.d vxore q ad p̄ceptū
viri fregit vota abstinētie.⁊ huiusmo-
di.sed tu dic.vt.j.votum.i.§.xiij.
¶ Sz pōe q ābo q fecerāt votū ca- 5

stitatis simpler ꝺhant simul nūqd tꝫ
mrimoniū.ꝛ. Jo.xxvij.q.i. in.c.si gs
votū q ymo tꝫ secꝰ neuꝫ poterit exige
re.ſꝫ ſi viderit alterꝫ affectaꝫ poterit
cōmiſceri ⁊ vterq; reddere dī ⁊ hoc
ē veriꝰ. ꝓa.vo dicit i .c.tua nos.de
iureiuꝝ .q ſi ſuſpitio ē de icōtinētia.
q epus ex offō reitegrabit vt vter/
q poſſit exigere.vt no.gl .i.c.noſce.
xxx.q.i.⁊ i.c.q deo pū.xxxij.q.v.ſed
ſi ſine diſpēſatiōe ꝓiugētur tꝫ Jnno.
in.c.dudū.de ꝛter.ꝓui.q.ꝓles ñ erit
legitia.qꝛ ñ eſt āpliꝰ mrimoniū q ad
exercitū carnīſ. Idē tꝫ glo.lxxxi.di.
c.miniſtri. Idē dic ſi poſt ꝺctū ābo fe
cerūt votum caſtitatis .vt no. ꝓa.in
c. chariſſimus.de cōuer.coniuga.

6 ¶Quid ō illo q poſt votū ſimplex iu
rauit alicui ō eā accipieñ.ꝛ. agat pe
nitētiā ō iuramēto qꝛ ñ valet.c.rurſꝰ
q cle.vl'vo. Siꝛ ñ tꝫ votū ſimplex pꝰ
iuramētū pſtitū de ꝺhēdo.ꝛ. lloſti.
⁊ Soſre.niſi ſit ō religiōe itranda.qꝛ
pōt itrare religionē.c.cōmiſſū. ōſpō.

7 ¶Utꝝ hñs votū caſtitatiſ q̄rēs an te
neat mrimoniū ſi ꝺhat ſit ei rñdēdū
ꝛ.qdā dicūt q ñ qꝛ ſi dicat q ſic.da
bit ei cāz peccādi.ſi dixerit q nō mē
tieꝝ. Alij āt dicūt q pōt rñdere q te
nebit.qꝛ ⁊ papa hoc facē. Ego vō cre
do q pōt rñdeꝝ q tenebit.dūmō ta
lit g̃uet ferī q ñ ſit iputādū rñdēti.ſz
ei q ex bono malū accipit.ſi poyea ꝺ
hat.marie q̄ñ videt q votū ñ ſuat.qꝛ
ñ video q̄mō ñ poſſiꝫ diceꝝ faceꝝ vo
lēti oio maiꝰ malū.q poti⁹ illo dimiſ
ſo faciat mun⁹.xij.di.nerui cū ſilib⁹.

Impedimentuꝫ

ſex/
tū dī
ꝓſanguitas q̄ ē viculū ꝓſonaꝝ ab eo
dē ſtipite aſcēdētiū vl'ꝺſcēdētiū carna
li ꝓpagatōe ꝺctū fꝫ lloſt.i ſūma co.
ti. Hec ꝓſanguitas hꝫ tres lineas fꝫ
coiter doc. vna aſcēdētiū.altera ꝺſcē
dētiū.tria collateraliuꝫ.A ꝓma gſeq
trahit originē ſicut pr̄.⁊ auꝰ.pauꝰ at
tauꝰ ⁊c.⁊ idē dic de mr̄e.auia ⁊c. Jn
ſa ꝓpetuaꝝ memoria ⁊ genꝰ.vt ē filiꝰ
nepos ꝓnepos.abnepos.⁊ ſic ſilr̄ fi
lia neptiſ.⁊c. Tertia r̄ſpicit illos q nec
ipi a nobis nec nos ab ipſis trarimꝰ
originē.tñ ab eodē ſanguie ſūt ꝓpa/
gati.vt duo frēs ⁊ eoꝝ filij q patrue/
les dicūt̄ ⁊ filij ꝓfatoꝝ.⁊ idē in femi
hec ꝓbāt̄.xxxv.q.iij.c.i.⁊ p totū.ff.ꝺ
gra.l.i. ⁊.l.ult. ꝓſult⁹. Hꝫ ēt hec ꝓſan
guitas gradū q ꝺſcribit ſic. Gradꝰ ē
hitudo diſtātiū ꝓſonaꝝ: q̄ cognoſcit
q̄ta generatōis diſtātia due ꝓſōe di/
ſtāt iter ſe.⁊ colligit in.c.lr̄is ⁊.c.q vi
lectio.de ꝓſan.⁊ affi. Hꝺco cui⁹ itelli
gētia no.iiij.regulas. Hꝺria q alr̄ cō
putāt̄ gradꝰ collateraliū i linea ꝺ iuſ
canōico. Alr̄ ꝺ iuſ ciuili.nā duo frēs
ſiue frāt̄ ⁊ ſoꝝ faciūt vnū gradū cū
pie ⁊ nr̄e ꝺ iuſ canōico.ſz ꝺ iuſ ciui
li faciūt duo .qꝛ aſcēdis ꝺ filio ad pa
trē ⁊ ſic ꝓmū gradū.poſtea ꝺſcēdis ꝺ
pie ad aliū filiū vl'ſoꝝ.ē ⁊ ſic ē ſcōs
gd⁹.⁊ ió i mr̄imonio attēdim⁹ ad ius
canōicū. Nō hui⁹ diuerſitatiſ reddit
xxxv.q.v.i.c.ad ſedē.⁊ ibi vīd. Scōa
regula.q ꝓſona addita ꝓſone p car/
nis ꝓpagationē i linea aſcēdētū vl'ꝺ
ſcēdētiū addit gradū dēpto ſtipite q
ió ōmiſ.qꝛ filiꝰ eſt ꝺ ſanguine pīs ⁊
matris.vñ nō fit ꝺſcēſus p duos gra
dus:ſz tñ p vnū ꝺ patre ad filiū: vl'
ecōuerſo. Nō qꝛ ſicut vn⁹ nō ē nūer⁹
ſz ꝓncipū nūeri.ſic hic. Jtē ſi gſ vult
facere vnā feneſtrā regrūtur neceſſa
rio due colūne.ſz ſi aliā vult addere
ſufficit vna ſola.ſic in ꝓpoſito. Tertia
regula ē q in linea trāſuerſali toto g̃/
du ꝓſone ꝺſcēdēres a ſtipite diſtāt inr̄
ſe q̄to diſtāt a ſtipite.vñ nepos ex vno
filio.⁊ ꝓnepos ex altero filio diſtāt a
ſe in ſo gradu ex vna parte.⁊ in tꝛio

ḡdu er alka ꝓte. Quarta regula est q̄ quī ꝓíoe distāt ieq̄lit a stipite dz cōputari ꝑz gradū magis remotū a stipite vt q̄tū ille remotior distat a stipite. tātū itelligāt inter se distare. vt. c. vlt. de ꝓsā. ⁊ affi. Et si ꝓsuetudo ect i patria q̄ cōputatio icipet a ꝓpiqori. illa ect ꝑuāda pp scādalū. vt i. c. q̄ dilectio. ō ꝓsā. ⁊ affi. Ꝙ credo verꝫ i ȝhēdo ſz in ȝcto tene vt dixi q̄ a remotiori dz fieri: nisi ꝑm. j. dicā ipedimēto. xvii.

¶ Sed q̄ro vsq; ad quē gradū ꝓsāguinitaꝫ ipedit mr̄imoniū. ⁊. q̄ ō dictamine legis nāe ipedit matrimoniū filij cū matre ⁊ filie cū ꝑe. Señ. i. reliquet hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori. ſz magis ē ȝ ius nāle qō filiꝰ habeat matrē i tali turpitudie vt ſbiectā. ⁊ ꝓpterea philo. viij. ō animalibus narrat ō camelo q̄ cū cooperuiſſet matrē pꝰ cognoſcēs iterfecit i gematorē. Silr de eā qui cū ꝓcubuiſſet cū matre coopta. diſcoptā cognoſcēs ꝓiecit ſe ō alto ⁊ iterfecit ſe. Ex dictamie legis diuie ꝓhibent matrimonialit copulari ꝓsāguie. in ꝓio ḡ du ⁊ ſcō do i linea ineq̄li ꝓsanguitatis ⁊ affinitaꝫ vt ꝑz leui. xviij. q̄. Hico. ō li. ſup Joſue. xv. limitat verꝫ. ſ. ne nepos accipiat amitā ꝓpter reuerentiam ſed q̄ patruꝰ accipiat neptē ꝓcedit vt ꝑz ibidē q̄ frat Caleph. accepit ciꝰ filiā capta ciuitate Ex ſtatuto legis eccliaſtice ꝓhibet mr̄imoniū. vsq; ad q̄rtū gradū ineluſiue. c. nó dz. ō ꝓsā. ⁊ affi. Hec ex Richar. i q̄rto diſtinctiõe. xl. Ihētes ifra tales gradꝰ nulla lōgingtate ānoꝝ ōfendūt q̄n ſint iceſtuoſi. d. c. ñ dz. Quidā hāc ꝓhibitionez vsq; ad q̄rtū gradū dicūt verā in collateralibꝰ. ſz i ōſcēdēti bꝰ tenēt q̄ ẽ ꝑpetua ꝓhibitio. Rō q̄ maior reuerētia debet parentibꝰ remotis q̄ ꝓpinqs ⁊ huiꝰ opinōis. ẽ Rich. vbi. ſ. Pe. Hugo. Ho. ⁊ Hzō. i. l. nemini. C. de nup. Sed ego credo cū Oſtre. q̄ ñ sit ꝓhibitio ẽt i talibꝰ nisi vsq; ad q̄rtū gradū. q̄ cū. d. c. debet loquatur indiſtincte ō ꝓsanguita te nec nos diſtinguere debemus.

¶ Quid si duo contrahāt simul quorū vnus diſtat a stipite quīto gradu vl sexto. alter primo vel secundo. ⁊. q̄ō matrimoniū tz. ⁊ q̄uis Oſtī. dicat verum si alter sit in secundo vel tertio. sed nó si sit in primo. quia vna cum ro censentur cum stipite. tamen hoc ñ teneo. nec alius doctor hoc tz ⁊ iō tene q̄ tz mr̄imoniū. vt ẽt tz Hir. Ex q̄ cōcludē q̄ ipetrans dispensatiōnē a papa vt possit cōtrahere in tertio vel quarto gradu cōsanguinitatis q̄uis ex alio latere persona cum qua vult contrahere sit in secundo. nihilominus valet dispensatio ſm Pa. in c. q̄ō dilectio. de consan. ⁊ affi. q̄ quāuis dispēsatio cō tra ius sit stricte interpretanda. tamen iterpretari potest ꝑz dispositionem iuris cōmunis. quod vult vt computatio fiat a gradu ꝓmotiori. ⁊ sic non erit surrepticia talis ipetratio quāuis non sit expressum q̄ ex alia parte erant in secundo gradu coniuncti. Ꝙ fortiori poterit cum talibus dispēsare ille cui generaliter cōcessa est auctoritas dispēsandi in ꝯtio vel quarto gradu. vt patet supra Dispensatio. ℌ. viij. Et sic consuluit Joca. vt recitat. d. Joan. Anto. de sācto georgio. in. d. c. q̄ō dilectō.

Impedimentum septimum

Dz cognatio spiritualis q̄ quidē est q̄dam ꝓmitas personaꝝ prouenies exſacramenti datione vl ad illō tēpus ne. Hā sicut homo p carnalē cognationē accipit eē nāe. ita i regnātiōe accipit esse gratie. ⁊ ō hoc habetur.

xxx.q.prima oēs.de cognatiōe spiri
tuali.c.vltimo. Unde si talis cognatio
p̄cedit matrimoniū nō solū ipedit.sz
dirimit post ꝯctum.xxx.q. p̄ma.c. pri
mo. ⁊ de cogna.spiritu.c. veniēs. Si
vero seqtur.nō dirimit.sed īpedit q̄
ad exactionē debiti carnalis si sine ne
cessitate ꝯhitur.vt.xxx.q. p̄ma ad li
mina.⁊ scienter nō ꝑ errorē.c.si vir d̄
cogna.spi.alias nō secūdū Theo.in
iiij.di.xlij. Ber.vo.⁊ rodoñ.in.d.c.si
vir.videnť innuere ꝙ sciēter sine ne
cessitate cōtrahens ipsā cognationez
spiritualē potest etiā exigere.qꝛ nullo
iure inuenit̄ ꝓhibitū. Hoc idē tenet
Car.ibidē.sed tuti⁹ est petere dispēsa
tionē scd̄m Pa.in.d.c.si vir.⁊ Host.
qꝛ glo.xxx.q.i.in.c.nosce.⁊ Jo.An.⁊
d.Anto.in.d.c.si vir.tenēt ꝙ nō pōt
exigere.⁊ cuz ipsis tenet.S. Tho.in
iiij.di.xlij.⁊ pōt episcopus dispensare
vt exigat secūdū Pe.de pal.exactus
tamen reddere tenetur.

1 ¶ Ex qbus sacramētis ꝯhitur cogna
tio spūalis.R.ꝙ ex tribus solū.s.ex ba
ptismo ꝯfirmatiōe.⁊ cathecismo.vt
no.in.iiij.sen.di.iiij.⁊ habeť in.c.q̄ꝫ
uis.de cogna.spi.li.vj. Attamē cogna
tio q̄ cōtrahit̄ in cathecismo licet im
pediat ꝯhendū: nō tñ dirimit contra
ctuz de cogna.spi.c.ꝯcto.⁊.xxx.q.i.si
qs filiastrā.⁊ est clarū per.c.per cathe
cismū.de cogna.spi.lib.vj. Et quid sit
cathecismus.vide.s̄. Cathecismus.

2 ¶ Qualiter cōputanť grad⁹ in co
gnatione spirituali.R. Pa.in R̄ica.e.
ti.ꝙ nō habet gradus.sed habet tres
species. ¶ Prima dr̄ paternitas q̄ ē
inter regeneratū ⁊ regenerātē.siue re
generās ministret sacramentū.siue te
neat ad sacramentū ēt si tenētes sint
plures.vt i.c.q̄ꝫuis.eo.ti.li.vj. ¶ Se
cūda est cōpaternitas que est inter re
generātem ministrātē vel tenētē. seu
tenētes ad sacr̄m ⁊ genitores rege
nerati ⁊ ministrās vel tenētes si sūt cō
iugati ⁊ cōsumauerūt mr̄tmoniū trās
mittūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxo
rem siue virū.ita ꝙ vxor cognita vel
vir efficit̄ cōpater genitorū leuati ab
altero eorū.eo.ti. Martinus.⁊ li.vj.
eo.ti.c.nec dū.⁊.xxx.q.iiij.si qs.secus
si vxor nō esset cognita.xxx.q.iiij.post
vxoris. Ideo successiue qs pōt habe
re duas cōmatres vxores. ¶ Tertia
species dicitur fraternitas q̄ ꝯhitur in
ter regeneratū ⁊ filios r̄generātis mi
nistrātis vel tenent̄ ad sacramētū.xxx.
q.iij.pictatiuz.⁊ eo.ti. ex litteris. siue
sint nati ante hāc cōpaternitatē: siue
post: eo.ti.c.tua nos. Filij vo quorum
neutro ad cōpaternitatē est deuentuz
possūt inter se libere ꝯhere.nisi cōsue
tudo ꝯriū haberet.q̄ scandalū gene
raret.ꝯctū tñ teneret.vt cōmunius te
neatur in.c.vtrū eodem.ti.nisi esset ta
lis cōsuetudo.de qua.j.dicā q̄ dirimit
Impedimento.xvij.

¶ Utrū filius vxoris ex altero viro sit 3
frater spiritualis filij spiritualis mariti
dicte vxoris p̄us cognite anteq̄ tene
ret vir ei⁹ dictū filiū.R. Ge.in.c.p̄mo
de cogna.spi.li.vj. Dicit ꝙ.d.Anto.te
net ꝙ nō.qꝛ nō reperitur expressum.
Ipse vero Ge.videť tenere ꝯriū.qd̄
tenēdū est ante factū: sed post tene opi
nionē p̄mā ꝑ rationē de q̄ in se.§.

¶ Utrum pater spiritualis licite possit 4
cōtrahere cū sorore carnali filij spiri
tualis.R.ꝙ sic ⁊ etiā cuz eius filia ⁊ ēt
cū filia spirituali sui filij carnalis.quia
licet cognatio spiritualis a patre in fili
um trāseat.nō tñ ecōuerso. Unde nō
habet ramos ⁊ cū edictū de mr̄imo
nio sit ꝓhibitorū.de spō.c.cū apud.
xxiiij.q.iij.§.si qs.⁊.c.se. Ideo ñ egre
dietur ꝑsonas expressas q̄ in sūma sūt
x. in baptismo.⁊ similiter dicas.x. in

cõfirmatione: vt patet i.c.i.eo.ti.li.vi. ⁊ per totũ titulũ decretaliũ.eo.ti.⁊ sũt conbinate. ¶ Prime sunt inter baptizatũ ⁊ leuantẽ. ¶ Secunde inter leuantez ⁊ pentes leuati. ¶ Tertie inter baptizatũ ⁊ filios leuantis. ¶ Quarte inter leuatũ ⁊ vxorẽ prius cognitaz leuantis. ¶ Quinte inter vxorez ꝑius cognitam leuantis ⁊ parentes leuati.

5 ¶ Sed nunquid extendetur ad filios illegitimos leuantis ad filiũ leuatum. ℞. Pa.in.c.martinus.eo.ti.ꝙ sic.ꝟz cõmunit doc.tex.est i.c.fi.eo.ti.⁊.xxx. q.iij.in summa.etiam ad spurios.

6 ¶ Nunquid etiaz ad filios adoptiuos ℞.ꝙ non vt tenet glo.in.§.quod autẽ xxx.q.iij.

7 ¶ An extẽdatur ad fornicarie cognitam sicut ad vxorem cognitam.℞.ꝟz Archi.⁊ Jo.An.in.c.i.eo.li.vi.ꝙ nõ Et dicit Pa.in.d.c.Martinus ꝙ est cõmunis opinio.⁊ ideo eam tene quã etiam tenet Ricar.in.iiij.disti.xlij.nec cures de opinione contraria.

8 ¶ Querit an vir ⁊ vxor in mr̃imonio consumato cõicent sibi passiones spirituales sicut actiones.℞. Pa.in.d.c. Martinus.ꝙ non vnde filius ex altero conceptus si teneatur ad baptismũ non efficitur leuans ipsum nisi solũ cõpater illius cui⁹ est filius nõ alterius. ꝗuis in matrimonio sit ei coniũctus.xxx.q.qui spiritualem in glo.⁊ in .c.i.eo.ti.li.vi.

9 ¶ Utrũ vir ⁊ mulier qui simul leuauerunt vnũ filiũ possint simul contrahere.℞.ꝟm Inno.ꝙ sic.⁊ facit tex.cum glo.xxx.q.iiij.c.fi. Et sic patet ꝙ vir ⁊ vxor simul vnum leuare possunt licet non sit honestum.

10 ¶ Utruz non baptizatus leuans vel baptizans aliquẽ contrahat hanc cognationẽ.℞.ꝟm Ricar.vbi.s̃.⁊ Tho. ⁊ Pe.ꝙ non quia omnium cognationum spiritualium que per sacramentum contrahuntur ⁊ omniũ sacramẽtorũ baptismus est fundamentũ.vt in c.i.de pre.non bap. Glo.tamen in.c.i baptismate.de conse.di.iiij.tenet.ꝙ licet suscipiens non efficiatur cõpater. fit tamẽ baptizans ꝗuis nõ sit baptizatus. Et placet mihi.quia cũ nõ possit dici quin sit pater illius quẽ baptizauit.ergo erit cõpater.secus in suscipiẽte q⁊ ex quo nõ põt esse pater suscepti. per dictũ.c.i baptismate.ergo nõ erit cõpater.Secus in cognatiõe spirituali passiua.ꝟm gl.in.c.i.xxx.q.i.q⁊ si qs tenet filiũ non baptizati uel tenens filiũ alicuius baptizati efficitur cõpater patris filij leuati ⁊ alterius coniugis illius xp̃iani: licet ñ sit baptizata.ꝯcor. Alber. Itẽ dic ꝙ baptizatus licet nõ confirmatus tenens in confirmatiõe non contrahit cõpaternitatem.ut supra.Confirmatio.§.xi.

11 ¶ Utrũ nõ tangens sed simulãs se tãgere ⁊ respondẽs cũ alijs patrinis efficiatur cõpater.℞.ꝙ nõ nisi tãgat: vel tenendo dũ baptizatur: vel leuãdo de sacro fõte: vl̃ tenẽdo ad ꝯfirmationẽ. hoc sequit̃ Jo.An.in regula.qui per aliũ.de re.iur̃.li.vi.facit.c.de his.⁊.c. ad limina.xxx.q.i.⁊ Archi.i.c.i.e.ti. li.vi.all̃at.c.ꝑmũ.⁊.c.omnes.xxx.q.i.

12 ¶ Quid si teneat ⁊ nõ respondet per hoc intendẽs non effici cõpater.℞.ꝟz Rodoñ.ꝙ nihilominus efficitur.q⁊ responsio non est de substantia.sed tactus seu tẽtio uel leuatio. Et ꝗuis aliqui teneant ꝙ necessario requiruntur verba.alij ꝙ saltem signa pro verbis. vt recitat Ge.in.c.ne dũ.eodẽ.ti.li.vi. tu tamen tene ꝙ tactus ⁊ leuatio sunt satis signa equipolentia pro verbis.

13 ¶ Quid si ñ tãgit puerũ sz liteũ solũ in q̃ puer est inuolut⁹.℞.Archi.i.c.ꝗuis de cogna.spi.li.vi.ꝙ nihillomin⁹

contrahitur compaternitas ſm Hu-
go. Idem tz Jo.an.⁊ no. Archi.xxx.
q.iiij.c.fi.⁊ ſatis videt̃ facere tex i.d.c.
q̃uis in verbo acceſſerit. Pe.de pal.
videtur tenere ꝙ requiratur tactus.
14 ¶ Utrũ iſta cõpaternitas poſſit ꝯhi ꝑ
ꝓcuratorẽ. Marſilius ⁊ Car. vt reci
tat Pa.in.c.veniẽs.eo.ti.tenẽt ꝙ ſic.
Jo.An.⁊ Archi.vbi.s̃.tenent ꝙ non
Sed mihi placet opinio Pa. vt ante
cõtractũ matrimoniũ teneatur ꝙ ibi
eſt cognatio ſpũalis.poſt cõtractũ te-
nenda ẽ alia opinio.ſ.ꝙ non ꝯhatur.
Et idẽ dic i vniuerſitate an poſſit ꝯhe
re ſilr hãc cognationẽ ꝑ ꝓcuratorẽ ꝙ
añ factũ ſic vt ſinguli de vniuerſitate
ſint cõpr̃es.qꝛ diſpoſitõ ꝯcepta in vni
uerſitate reſoluitur vt concernat ſin-
gulos de ipſa ſi actus non cadit in vni
uerſitate vt res non pereat.facit tex.in
c.ſi ſẽtẽtia.de ſen.exco.li.vi.⁊ glo.i.c.
romana.in.§.i vniuerſitatẽ.de ſen.ex-
co.li.vi.ſed poſt factũ tene cum Fede.
conſilio.xv.ꝙ non poteſt ꝯhi.quia ñ
habet animã ⁊ non eſt baptizata.
15 ¶ Sed nunqd ꝓcurator erit ipſe cõ
pater in caſu quo nõ poſſit ꝯhi per ꝓ
curatorem.R̃.Jo.An.vbi ſupra tz ꝙ
ſic.quia lz nõ intenderet obligari:tñ
qꝛ re iteruenit.⁊ ideo etiã ex̃ qd̃ agit̃
naſcit̃ obligatio.vt.l.ſi is q.in.fi.ff.co
mo.Sed ꝯriũ tz Fede.conſilio.xv.⁊
eã veriorẽ credit Pa.in.d.c. veniẽs.
facit qd̃ no. Pe.de ancha.q dicit ꝙ
tenens filiũ alterius quẽ credebat fi-
liũ vnius cũ quo intendebat cõpater-
nitatẽ contrahere nõ contrahit cõpa
ternitatẽ cũ nõ ſit filius illius. Et ideo
dic ante ꝯctũ verũ qd̃ dicit Jo.An.⁊
poſt contractum veram opinionem
Fede.
16 ¶ Utrũ baptizãs vel cõfirmans effi
ciatur cõpr̃.R̃.oli fuit dubiũ.hodie cla
rũ.in.c.i.eo.ti.li.vi.Uñ q̃cunqꝫ bapti
zat:ſiue in neceſſitate:ſiue hẽat volũ-
tatẽ ꝯhẽdi cõpr̃initatẽ ſiue non dũmõ
baptizet efficitur cõpr̃:ſiue ſit maſcu
lus:vel femina. Nec obſtat.l.cõſenſu
⁊.l.in oibus negocijs.ff.de actio.⁊ ob.
qꝛ hẽnt veritatẽ quando nihil volun-
tarie fit.ſed hic lz nollit eſſe cõpr̃.tñ
vult baptizare vel tenere ⁊ ideo ꝯhit̃
facit.d.l.ſi is qui.in fi.qꝛ qui vult prin
cipale neceſſario vult ⁊ acceſſorium.
Nec ob.qd̃ dictũ ẽ de ꝓcuratore ſm
opi.Fede.qꝛ ꝓcurator nõ tz noie ſuo
ideo nõ vult nec principale nec acceſ
ſorium.
¶ Utꝛ ſpũales filij poſſint iter ſe ꝯhe 17
re.R̃.ꝙ ſic ⁊ etiã cũ adoptiuis.vt no.
in.c.vnico de cogna.le.
¶ Utrũ pater poſſit tenere filiũ illius 18
qui tenuit ſuum.R̃.Pa.i.c.ſuper eo.
ti.ꝙ ſic.quia non eſt prohibitum.
¶ Utruꝫ eps̃ poſſit diſpenſare vt ſint 19
plures qui teneant ad baptiſmum vel
confirmationem.R̃.ꝙ ſic ſm dñicuꝫ
de ſãcto. Georgio.in.d.c.q̃uis.
¶ Sed nunquid peccent plures te- 20
nentes.puta duo vel tres ſine epi diſ-
penſatione.R̃.ſi ſm morez patrie cõi
ter tenent videnť excuſari a peccato
ſm Jo.An.⁊ Archi.in.d.c.q̃uis.
¶ Quid de baptizato i domo ꝑ neceſ 21
ſitatẽ vel alio reſpectu.⁊ poſtea in ec-
cleſia ſolẽniter.R̃.Tancre.tz.ut reci-
tat glo.lxviij.di.c.preſbyteri.ꝙ ſi quis
milies baptizaretur.milies ſuſcipit ſa
cramentũ.alr̃ non fieret iniuria ſacra
mento de conſe.di.iiij.oſtendit̃.Hoc
idem videť tenere glo.in.c.ij.de apo-
ſta.Sed tu tene cũ glo.in.d.c.preſby-
teri non eſt verũ.quia non imprimit̃
nouus caracter. Et ſic tenendo cõclu
de ꝙ ſolum compaternitas contrahe
tur per illos qui tenuerunt in domo ⁊
non per alios qui tenuerunt in eccle-
ſia:niſi forte illa que contrahitur per

catheciſmuz ſi in domo non fuit cathe
cizatus. ſed hec ut dixi non dirimit ma
trimonium poſt contractum

Impedimentuz octa uum dicitur cognatio legalis que eſt propi quitas perſonarum ex adoptione pro uenies.

1 ¶ Quot ſũt eius ſpecies. ℟. tres. Una eſt quaſi deſcendentium. que eſt inter adoptantẽ ⁊ filiam adoptatam. vt in. c. vnico de cogna. le. Secunda ſpecies eſt quaſi collateraliũ. que eſt inter libe ros naturales adoptantis qui ſunt in eius poteſtate. ⁊ adoptati. l. qui i adoptionẽ. ff. de adop. Itẽ iter duos filios filiorum adoptiuorum ſecundũ glo. in. d. c. vnico. inſti. de nup. ℣. inter eas quoq; quod limito vez ſi eorũ patres ſũt arrogati aliter non. Tertia ſpecies eſt quaſi affinitas que eſt inter adopta tũ ⁊ vxorẽ adoptantis ⁊ econuerſo inter vxorem adoptati ⁊ adoptantem. ſz non inter patrem adoptantem ⁊ matrem adoptati. ſm Tho. ⁊ Pe.

2 ¶ Utrum hec cognatio legalis impediat matrimonium contrahendum ⁊ dirimat contractum. ℟. ſecundũ Hugo. ⁊ Ricar. in. iiij. diſtin. xlij. Jo. de ligna. ⁊ gl. ⁊ Pa. in. c. vnico. de cognale. q; ſic. quia dicit adoptione durante nuptie non poſſunt inter eos conſiſtere. ad idez in. c. primo. ⁊ in. c. per adoptionem. xxx. q. iij. Jo. An. ⁊ Specu. tenent q; non dirimat. licet impediat. Aduerte tamẽ q; prima ſpecies ⁊ tertia ſemper impediunt. ſed ſecunda non niſi ad tempus ideſt q̃diu ſunt in eiſdem patris poteſtate. ſed ea ſoluta vel morte vel emancipatione filij adoptiui vel naturalis uel alio mõ quo adoptio habet ſolui nõ preſtat impedimẽtum. hoc patet inſti. de nup. ℣. i. ij. ⁊ co. ti. c. vnico. ⁊ xxx. q. iij. ita diligere debet homo.

¶ Utrũ cognatio legalis tranſeat ad nepotem. ſcilicet filium filij adoptiui. ℟. q; ſic. nec tamen hec cognatio habet gradus. quia in eodem gradu attinet pater filio ⁊ nepoti. 3

¶ Utrũ filius qui non tranſit in poteſtatem patris adoptantis poſſit cõtrahere cũ filia naturali adoptantis que eſt in eius poteſtate. vel econuerſo. ℟. Hugo. xxx. q. iij. in prin. Hoſti. ⁊ Inno. tenent q; ſic. ſed ſecundũ Pa. in. d. c. vnico. ⁊ glo. in. d. q. iij. ℣. quod aũt ⁊ cõmuniter doc. tenent q; licet non tranſeant in poteſtatem adoptantis. tamen impeditur ne contrahere poſſit cum naturali. quia per adoptionez acquiruntur quedam iura que per emãcipationem diſſoluũtur. l. penul. C. de adop. ⁊ ius canonicum indiſtincte tenet ⁊ loquitur de adoptato non de arrogato. Jdeo idem ius. ⁊ ſic patet q; etiam filius illegitimus qui non eſt in poteſtate patris non poteſt contrahere cum filia adoptiua patris. 4

¶ Utrum filius naturalis arrogantis poſſit contrahere cuz filia filie adoptiue. ℟. q; ſic quia cum mulier neminẽ habeat in ſua poteſtate eius filia non poteſt tranſire in poteſtatem arrogatoris matris. ⁊ ideo nulla cognatio ineſt inter eos. ff. de adop. l. ſi pater. Secus eſſet in filia filij arrogati que i eius poteſtate erat quando fuit arrogatus q; contrahere non poſſet cum ea ſecundum Hoſti. 5

¶ Utruz filij adoptiui poſſunt contrahere inter ſe. ℟. q; ſic: ſicut not. Hug. xxx. q. iij. ita diligere. ſed Hoſti. nõ admittit in arrogatis q̃diu ſunt in poteſtate adoptantis. ſed in adoptiuis ſic. 6

Impedimentuz ix. di citur criminis. nã quedã ſunt cria q̃ ipediũt

matrimoniū cōtrahēdū de rigore iu-
ris. sed nō dirimūt cōtractum. Et sex
no. in glo. c. q p̄sbyterū. de pe. ⁊ re. ⁊ i
glo. xxxiij. q. ij. in. §. de penitētib⁹. Pri
mū est incestus de quo dic. vt. s̄. Ince
stus. Secūdū vxoricidiū. Tertiuz ra-
ptus sponse alterius. Quartuz leuatio
ꝓprij filij malitiose facta de sacro sōte
Quintū p̄ibycidiū. Sextū acceptō mo
nial' in vxorez. Septimū de solēniter
penitentib⁹. sed tñ eps̄ posset dispensa
re rōne iuuentutis. xxxiij. q. ij. antiqui.
Sed tu dic ꝙ sufficit licentia proprij
sacerdotis. imo de ꝯsuetudine nō ser
uatur iste rigor. vt petatur dispensatio
ſm Ray. ⁊ Rodoñ. Unde Jo. in. c. in
adolescētia. xxxiij. q. ij. tenet ꝙ iuuēis
incestuosus sine dispē satōe pōt cōtra
here. sed nō senex. ⁊ tutius tamen est
petere dispensationē q̄uis etiam non
esset condēnandus si nō peteret. de q̄
dic vt. s̄. Incestus. §. iij. ⁊. iiij.

1 ¶ Que sunt crimina que ipediūt con
traheñ ⁊ dirimunt ꝯtractū. ℞. ꝙ sunt
duo. primū cū quis viuēte vxore ꝓpa
ꝯxit per v̄ba de pñti cū alia: vel econ-
uerso vxor cū alio vel fidē de ꝯtrahen
do dedit. ⁊ ad quodlibet istorū secutū
sit adulteriū. vt in. c. fi. de eo qui duxit
quā pol'. per adul. xxxi. q. i. relatū. Ad
uerte ꝙ ad hoc quod quodlibet istoꝝ
sit ipedimentum requiritur. primo ꝙ
vterqꝫ sciat ꝙ alter eorū habet coniu
gē. qꝛ si cū ignorante aliquis cōtrahe
ret posset esse matrimoniuz inter eos
post mortē vxoris prime. vt est casus i
c. i. eo. ti. Nō limitat Pa. ibidē si sup
inducta fuit ignorās toto tpe vite vxo-
ris. ⁊ dr̄ ignorans q̄diu non habuit
certitudinem uel probabilem opinio-
nē. ut in. c. inquisitioni. de sen. exco. ali
as si certiorata de vita prime vxoris p
mitteret se cognosci non posset inter
eos esse matrimoniū. d. c. fi. ⁊ sequunt̄
cōiter doc. ⁊ ideo dic per oīa qñ data
fide sequit̄ adulteriū. qꝛ parificant̄. di
c. fi. Secūdo requirit̄ ꝙ sit fides data
de ea accipienda. vel eā de facto acce
perit in vxorē. qꝛ si fides data nō fuis-
set de ea accipienda in vxorē nō esset
ipedimētū. Et aduerte ꝙ aliqui volūt
vt ponit Ric. in. iiij. di. xxxv. ꝙ si solū
nude ꝓmisit ꝙ nō erit ipedimentuz.
sed oz sit fides data vel iuramentū in-
terpositū. sed magis credo ꝙ etiaz ex
nuda ꝓmissione oriat̄ istud ipedimen
tū: maxime añ factū. Tertio reqrit̄ ꝙ
post matrimoniū ꝯtractū vel fidē da-
tā vel añ interueniat adulteriū qꝛ solū
adulteriū sine ꝯtractu vel datiōe fidei
nō inducit istud ipedimentū. nec ꝯtra
ctio seu datō fidei sine adulterio. vt. c.
significasti. eo. ti. xxxi. q. i. c. i. Quarto
requirit̄ ꝙ matrimoniū p̄miū esset va
lidū. quia si prima vxor non erat legi-
tima non erit ipedimentuz. vt in. d. c.
significauit. licet dederit fidem cum
adultero. ⁊ sufficit ꝙ primū matrimo
niū sit cōtractū per v̄ba de pñti. licet
non sit consumatū. ⁊ etiā si esset sepa-
ratū quo ad thoꝝ. vt in. c. significauit
⁊. c. litterarum. eo. ti.

¶ Sed quid si quis dedit fidē vni mu 2
lieri viuēte ꝓpria: sine copula tñ. ⁊ po
stea mortua vxore accepit tertiam. Et
ista tertia viuente cognouit illā. cui de
derat fidez p̄mo. ℞. ſm Jo. an. in. c. si
qs. eo. ti. ꝙ non poterit mortua tertia
eā habere in vxorē. quia cōstante legi
timo matrimonio dedit fidē. ⁊ cogno
uit nec matrimoniū inter mediū ha-
bet remouere impedimentū. Facit. c.
in scripturis. viij. q. i. ⁊. l. singularia. ff.
si cer. pe. Sz Gaspar calderini tenet
contrariū. ⁊ sequitur Pa. i. d. c. si qs.
quia per ipsum videtur recessisse a fi-
de illi data. ⁊ per ꝯsequens nūc reperi
tur solum adulteriuz quod non habet

impedire.d.c.significasti.& hec tenen
da post factum sed ante: illa Jo.an.

3 ¶ Item ꝓtrahens cū vna de facto vi
uente eius vxore qua mortua ꝓtrahit
cū tertia licite possit stare cū ea.ꝛ.fm
glo.que cōiter placet doctoribus.i.c.
i.eo.ti.q sic si cū ista tertia mortua ꝑ
ma vxore ꝓtraxit anteq̄ ꝓsentiret ta
cite vel expresse cū illa quā de facto te
nebat.qz matrimoniū nullū erat.licet
etiā illa esset ignorans viuente prima:
tamen antequā cū alia contrahat cō
pellendus est cū ea cōtrahere si igno
rabat eum habere vxorem.sed ipsa ñ
& si cum pluribus insciis contraxerat
locus erit gratificationi fm Hosti.

4 ¶ Pone q quidā ꝓmittit fidē Ber
te q si sibi cōsentiet post mortem sue
vxoris accipiet in vxorem illā quā sibi
cōsanguinea Berte consulet q cōsan
guinea consulit q accipiat Bertā.ꝛ.
fm Alsteñ.q si talis Berta vel ille qui
ꝓmisit ꝓbabiliter credebat q cōsu
leret de Berta.sic non poterit eē ma
trimoniū inter eos.qz esset in fraudē.
Si tū q fidē dedit aut Berta.hoc nō
extimabāt: sed de alia que ipsi Berte
esset grata & hmōi: sic poterit eā Ber
tā habere post mortem sue vxoris ꝑz
consilium eius consanguinee.

5 ¶ Secundū crimen est cū quis ma
chinatus est in morte alicui⁹ vt possit
in virū vel vxorē alterū habere. Pro
cuius intelligentia.aduerte primo q
si adulterū non interuenit oportet q
ambo.s.vxoratus & illa quā vult habe
re in vxore sint machinati in mortē
alterius & q mors sequatur cū effectu
Alsi si vnus solum machinatus fuisset
mortē cū effectu alterius non esset im
pedimentū quin illū habere posset ꝓ
pter quē habendū mortem alterius ꝓ
curauit.vt no.Jo.An.& sequit. Pa.i
c.super hoc.e.ti.lz doc.varie loquant
in.c.i.de conuersi.infide. Si vo adul
terium interuenit sufficit machinatio
vnius tm̄ cū effectu vt sit istud impedi
mentum. Facit.c.si quis viuēte.xxxi.
q.i. Et sic intellige.d.c. super hoc. Sz
si effectus homicidij non interuenit.
machinatio etiam cum adulterio nō
inducit istud impedimentum.vt not.
Jo.An.in.d.c.super hoc.

¶ Sed pone q interfecit alterū sed 6
non ea intentione vt alterum haberet
in coniugē sed ob causam aliam.ꝛ.q
impedimentum istud non erit secun
dum Ber.& Hostien.in dicto.c.super
hoc. Idem dic vt supra per omnia si
homicidium mandauit vel consuluit
& sequutum est.

¶ Quid si ratū habuit.ꝛ.q si non sit 7
operatus aliquid vt occideret ratiha
bitio non inducit istud impedimentū.
siue sit factum homicidiū nomine suo
siue non fm glo.in.c.si quis viuente.
xxxi.q.i.& glo.in.c.i.de cōuer.infi. Vin
cen.& Jo.an.& Pa.in dicto.c.i.quia
edictuz de matrimonio est prohibito
rium.c.cum apud.de spon. vide etiaz
quod dico.s. consentire.q.iiij.qsi in fi.

¶ Quid si alter eorum qui machina 8
ti sunt sit infidelis.ꝛ.q nihilomin⁹ cō
uersus nō poterit eā habere.ꝓ qua
habenda virum eius occidit.ar.d.c.p
mi.de conuer.infide.

¶ Quid si habens vxorem cōmittit 9
adulterium cuz berta & sibi dicit. si nō
haberez vxorem acciperem te in vxo
rem.postea interficit vxorem.non ta
men eo proposito vt Bertaz accipiat
ꝛ. Baspar calde.& recitat.d.An. de
sancto Georgio in.d.c.super hoc.q
poterit bertam accipere in vxorem qz
nec hoc est fidei datio per vba premis
sa.nec homicidium fecit eo proposito
nec adulterium cum dicta machina
tione. Sed Lar.ipsum reprobat: dicē

do ꝙ non teneret matrimonium cuꝫ dicta berta. quia non attenditur quando adulterium interuenit. an machinatio interuenerit ex proposito habẽdi eam an nõ. Et istud tene ante factũ sed post factum tenerem opinionem Calde. que est verior de iure.

Impedimentuꝫ decimuꝫ dicitur cultus disparitas. Nam nullus fidelis siue baptizatus potest contrahere cuꝫ nõ baptizata etiã si sit cathecumina: nec simplicit: nec sub cõditione conuertendi ad fidem. ⁊ si cõtrahit matrimoniũ nullũ est. xxviij. q. i. c. caue. ⁊ c. cuꝫ nõ oportet. ⁊ ibi no. Hugo. Sponsalia vero sub cõditiõe si conuertatur bñ valent. Unde q̃uis non baptizatus crederet omnes articulos fidei. tamen matrimoniũ ꝯctũ cũ tali a baptizato nõ tꝫ. vt. d. c. caue.

1 ¶ Utrũ matrimoniũ possit esse iter infideles. ℞. ꝙ sic. vt patet i. c. gaudem⁹ de diuor. vnde si ifideles cõuertantur possũt stare in matrimonio contracto ꝑm ritus eorũ nisi fuerit contractũ in gradibus diuina lege prohibitis. de q̃bus hẽs. s. Impedimẽtũ. vi. Dicit tamẽ pe. in. iiij. di. xxxix. ꝙ posset esse ꝙ eorũ matrimoniũ nõ esset cõtra legẽ nature nec diuinã. ⁊ tñ nõ teneret. puta. quia esset cõtractũ cõtra eorũ statuta ipsum ãnullãtia. quia si nihil possunt talia statuta ꝯtra matrimoniũ in q̃tũ sacramẽtum est. possunt tamẽ in q̃tuꝫ est fedus humanum: sicut solum est in infidelibus ⁊ ideo si cõuerterẽtur tales oporteret ꝙ denuo contraherent qđ no. ꝓ limitatione. d. c. gaudemus.

2 ¶ Utrũ matrimonium infidelium excuset actũ cõiugalẽ. ℞. ꝑꝫ scm̃ Bona. in. iiij. di. xxxix. ꝙ sic quo ad culpaꝫ ⁊ cõsequẽter penã si affectio libidinosa nõ iterueniat: nõ tñ acq̃rũt palmã qꝫ nulla dat̃ eis gr̃a ꝓpter defectũ fidei.

¶ Utrũ infidelis cõuertens se ad fidẽ possit vxore dimissa aliã fidelẽ accipere. ℞. Pa. in. c. q̃to đ diuor. ꝙ eo ipo ꝙ alter coniugũ non vult cohabitare fideli conuerso. vel si vult cohabitare nõ sine iniuria creatoris vel sine peccato dissoluit̃ matrimoniũ in infidelitate contractũ ⁊ potest cõtrahere cuꝫ alia fideli. nec oꝫ iudex statuat tp̃s. sed sufficit clare ꝑpendat ꝙ nõ vult ei cohabitare scđm Pa. in. c. gaudem⁹ de diuor. Si v̄o vult cohabitare sine ei⁹ iductiõe ad malũ vel sine pctõ. sic nõ põt cũ alia cõtrahere ifideli viuẽte. sꝫ nõ tenet̃ cohitare cũ ea si nõ vult cõuerti. xxviij. q. ij. si ifidelis. No. Rica. in. iiij. di. xxxix. Si tñ anteq̃ aliã accipiat ꝑ v̄ba de pñti ꝯuertat̃ illa que prius erat obstinata tenet̃ eã accipet̃ nec aliam poterit ducere ut notant cõmuniter theo. in. iiij. di. xxxix.

¶ Quid si ifidel' hẽat plures vxores ℞. ꝙ illa cũ qua ꝑmo ꝯtraxit eius erit ⁊ si sil' duas accepisset sic nl'la erit ei⁹ vxor. nisi vna illaꝝ habuisset ipedimẽtũ quo eã accipere nõ potuisset. qꝛ tũc alia esset eius vxor dicto. c. gaudemus 4

¶ Quid de vxore que repudiata alteri nupsit. ℞. ꝙ vir nõ poterit ei obicer̃ fornicationeꝫ sed tenetur si vult ei cohabitare sine peccato eaꝫ accipere si vult vxorem habere aut saltem continere. d. c. gaudemus in glo. 5

¶ Utrũ vir cõuersus possit intrare religionẽ vxore volente ei cohabitare. ℞. ꝙ sic ꝑm hugo. i. d. c. si ifidelis. Si v̄o ꝯuersiõis eius sit aliq̃ spes nõ dꝫ intrare ꝑm sanctũ Tho. i. iiij. di. xxxix. ꝙ si nõ est spes ꝯuersiõis põt intrare prius vxore requisita de conuersione 6

¶ Utrũ vno cõiugũ ad infidelitateꝫ reuerso dissoluat̃ matrimoniũ contractũ inter infideles. ℞. ꝙ nõ. c. q̃siuit de 7

diuor. vnde tex. in. c. Quarto de diuor. dicit q sacramentum fidei. i. baptismus ratum efficit coniugij sacramentum.

8 ¶ Quid si fidelis cōtrahat cū heretica vel sismatica. R. q tenet matrimoniū scd̄a cōiter Theo. in. iiij. di. xxxix.

9 ¶ Utrū mulier conuersa ad fidē gaudeat priuilegio dotium in. l. assiduis. C. qui poti. in pigno. habeātur. R. Pa. in c. placet de diuor. q sic allegat multa.

10 ¶ Quē debet sequi proles infidelis. R. si est adultus sequatur quē voluerit si aūt minor cū salus eius depēdeat a parentibus debet sequi fidelē vt ꝓbatur in. c. ex litteris de conuer. infide.

Impedimentum vnde

cimū dicitur. metus seu coactiōis qd̄ ipedit ⁊ dirimit matrimonium ex ipso cōtractū. c. cū locū de spōsa. Sciēdū tñ q duplex est coactio de qua i. l. i. ff. qd̄ metus. ca. s. absoluta ꝑ viz. vt puta cū qs capitur. ligatur. ⁊ hec nō pōt cadere in cōsensū sed bene in copulam carnalē. vnde in casu quo copula faceret matrimoniū sic coacta copula nō facit. ar. 50. di. presbyteros. de spon. veniēs. el. ij. xxxi. q. ij. c. i. ⁊. ij. Quedam ē coactio cōditionalis. s. coactio per metuz. vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in constantē. scilicet mulierem quo ad mulieres quas minor metus excusat. ut no. glo. in. d. c. cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in. c. cōsultationi de spon. propter hoc dicit metus qui possit cadere i cōstantem. sic matrimoniū tali metu cōtractum ipso iure est nullum. vt tenet glo. in. c. veniēs el primo de spō. ⁊ cōmuniter doc. secus. si contrahatur ex minori metu quia sic contractum tenet. ⁊ de hoc vide ⁊ dic ut. j. Metus. §. vij. ⁊. viij.

1 ¶ Quid si ratificetur per sequentem consensum tacitum matrimoniuz metu contractum. R. q matrimoniū erit veruz si alter perseuerat in pristino cōsensu libero quia licet consensus tacitus per se nō sufficiat ad matrimoniū contrahendum sufficit tamen cum expressione exteriori que precessit scd̄m Rica. in. iiij. di. xxix. quod notabis.

2 ¶ Quid si matrimonium metu contractū confirmetur iuramento. R. magis probabiliter ꝑm Rica. in. iiij. dist. xxix. q nō tenet. quia quod nō est nō potest ratificari. ⁊ de hoc dic vt. s̄. Iuramentum. v. §. ix.

3 ¶ Utrum per copulā sequentem ratificetur. R. q nō nisi consentiat in matrimonium licet presumatur consensisse si non reclamat si potest secundum Pe. in. iiij. distin. xxix.

4 ¶ Quid si metus mortis carceris ⁊ huiusmodi. q possunt cadere in cōstātē nō iferat̄ ꝑsone q̄ hēt ꝯhere sed eiꝰ filijs vel filiabus. R. q nihilominꝰ reddit mr̄imoniū nullū ꝑm Rica. vbi. s̄. Nā idē iudiciū fit de metu qui infert̄ persone proprie cum eo qui infertur persone filij ⁊ vxoris ⁊ huiusmodi.

Impedimentuz. xij. dr̄

ordiuis. vñ aduerte q si qs post susceptionē ordinis sacri. s. sacerdotij diaconi aut subdiaconi ꝯhit: mr̄imoniū dirimitur. vt in. c. vnico de voto li. vi. ⁊ est excōicatus ipso facto. vt in cle. eos de cōsan. ⁊ affi. Si v̄o ꝯhit post susceptionē minoꝝ ordinū non dirimitur: sed in officijs nō ministrāt si sunt clerici occidentales. ⁊ beneficia nō assequuntur. ⁊ ideo ordo sacer impedit ⁊ dirimit. non sacer solum impedit.

1 ¶ Sed quid si sacer ordo supueniat matrimonio iā contracto nunquid dirimit. R. dic vt. j. Matrimoniuz. iiij. §. viij. cum sequentibus.

Impedimentuz .xiij. dr̄ ligaminis.s.cū qs alteri cōiugi ē ligat⁹.

1 ¶ Utr̄ alligat⁹ alteri p spōsalia possit cū altera ꝯhere.vide sponsalia.§.xx. cū sequentibus.

2 ¶ Utrū obligatus matrimonialr̄ alteri possit cū alia ꝯhere.R̄.q̄ non ⁊ his qui nomine suo nō iussu eius in cui⁹ ē ptāte: vel nomie eius quā hēt in ptāte bina spōsalia ꝯxerit: vl̄ binas nuptias fit infamis ipso iure.l.i.i fi.ff.de his q no.ifa.⁊ efficit̄ bigam⁹ ꝑm qd̄ dixi.s̄. Bigamia ⁊ dz ieiunare p.xl.dies i pane ⁊ aq̄ qd̄ vocāt carenā.s.q̄dragesimā sic dictā.q̄z caret cibis.⁊.vij.sequētib⁹ ānis penitere.c.accepisti.de spon. duoꝝ.⁊ no.q̄ spōsalia ꝓprie ē p v̄ba de futuro.⁊ nuptie p verba de pñti.vt no.glo.in.l.i.ff.de spons.

3 ¶ Utrū ex dispensatiōe pape post matrimoniū ꝯctū possit quis alteri nubere.R̄.q̄ si matrimoniū nō est cōsumatuz papa pōt dispensare.vt no.in.c.ex publico de ꝯuer.coniuga. Uñ dicit hosti.vnū mirabile qd̄ recitat Pa.in.d.c.ex publico q̄ papa ex cōsensu vtriusq̄ spōsi pōt ex ptāte absoluta dissoluere matrimoniū non consumatū nulla alia causa subsistente.sed de potestate ordinata non potest sine causa ⁊ cum hoc dicto hosti.trāseūt cōmunit̄ doc. Si vero matrimoniū est consumatuz inter fideles sic papa non potest dispēsare quia cū matrimoniū consumatū consistat in facto non potest haberi ꝓ infecto.xxxij.q.ij.si paulus.l.in bello. §.facie.ff.de captiuis.

4 ¶ Utrum mulier credens viruz mortuū possit cōtrahere cū alio.R̄.q̄ si verisimiliter presumitur de eius morte sic contrahere potest scd̄m aliquos.ut no.in.c.quoniā frequenter.vt lite non cōtestata.sed tu dic q̄ oportet habeat certū nunciū de morte viri de spon.in pñtia.de secundis nup.c.dominus.nisi vellis dicere q̄ satis ē certificata qñ habet violētas suspitiōes post expectationē aliqualē. Et aduerte q̄ vnus testis sufficit.ut in.d.c.in pñtia. Excusatur etiā ab aduletrio quādo probabiliter credidit mortuū virū ⁊ cum alio contraxit.xxxiiij.q.i.cū per bellicā an aūt possit exigere debitum vel reddere.dic ut.s̄.iiij. Impedimento.§.viij.

5 ¶ Quid si quis credens vxorē viuer̄ suā que tñ mortua est cōtrahit cū alia R̄.q̄ mr̄imoniū ē ex quo nō viuit ꝑz rodoñ. Hugo.tamē in.d.c.cū per bellicā dicit q̄ si credebat hoc sibi licere etiam viuente sua erit matrimonium. si modo pr̄ia mortua est. Si vero nō credebat licere sic matrimoniuz non erit quia nō maritali affectu sed adulterino ei coniungit̄ nisi postq̄z scit q̄ est mortua ei coniungatur maritali affectu.perseuerante alia parte i affectu maritali alias non.⁊ est verius.

Impedimentuz .xiiij. dicit̄

publice honestatis iustitia que est ꝓpiqtas ex sponsalibus ꝓueniens.robur ex institutione ecclesie trahens ꝓpter eiusdē ecclesie honestatē.vnde ipedit ⁊ dirimit tā matrimonia quā etiā sponsalia sequentia.non precedentia.vt in c.ex sponsalibus de spon.li.vi. Et ista publica honestas iustitie cū sit quoddā sil̄e affinitati ideo ipedit ꝑm illos gradus ꝑm quos affinitas ipedit vsq̄z ad quartum gradum inclusiue.de quib⁹ dicetur.j.xv. Impedimento.

6 ¶ Quot sunt species publice honestatis iustitie.R̄.q̄ olim due.quarum prima que ꝯhebatur ex secundis nupt. puta Petr⁹ vxorē habebat.quo mortuo eius vxor accepit aliū viꝝ de quo hūit filiū uel filiā talis proles cū nullo

cõsanguineo. Petri poterat ꝯher̃ sꝫ hodie sblata est p.c.nõ dꝫ de ꝯsan.ꝛ affi. Alia q̃ hodie hẽt locũ.est q̃ ꝯhit̃ ex spõsalib⁹ de futuro vl̃ ex mr̃imonio de pñti nũdũ ꝯsumato sꝫ Pa.i c.spõsaꝫ de spõ. Vñ nullus ꝯsanguine⁹ spõsi põt accipeř talẽ spõsã vsqꝫ ad q̃rtũ gradũ inclusiue nec ecõuerso.c.Iuuenis.ꝛ.c.ad audiaꝫ de spõ.ꝛ si accipit nõ erit ei⁹ vxor qꝛ dirimit̃.

2 ¶ Quid regrit̃ vt spõsalia iducãt p̃fatũ ipedimẽtũ.ꝝ.q̃ gnqꝫ. Primo q̃ sint ꝯcta maiorib⁹ septẽnio.tex.ẽ i.d. c.ex spõsalib⁹.ꝛ vt dicit Pa.i.c.Iuuenis vbi regrit̃ etas certa respectu discretõis ñ põt pueniri.vt pꝫ i etate ad cõfectionẽ testamẽti.vt in.l.q̃ etate ff.d testa.ꝛ idẽ no.i.c. puberes d̃ despõ.ipu. Ideo oꝫ cõpleuerit ꝯhẽtes. siue ꝑ quib⁹ ꝯhunt.vij.annos.

3 ¶ Sꝫ nũqd si maior ꝯhit cũ miori septẽnio.ꝓxia tñ septẽnio.oriat̃ publice honestat̃ iusticia.ꝝ.q̃ nõ sꝫ Pa. i.c.iuuenis.d̃ spõ.ꝛ in.c. fraternitati.de eo q cognouit ꝯsanguineã vxo.sue.ꝛ hoc ex defectu consensus. vt in dicto c.ex sponsalibus.

4 ¶ Pone q̃ talis maior cohabitauit cũ miori septẽnio d̃spõsata ꝑ v̄ba de futuro ꝛ intueniat exordinaria polutio: vel sit dubiũ.an eã tẽptauit.ꝝ.fm Pa.vbi.s.q̃ ex q̃dã eqtate orit̃ publice honestatis iusticia sed tamẽ nullo iure probatur.

5 ¶ Scdm q̃ regrit̃ vt iducat̃ istd̃ ipedimẽtũ est q̃ nõ sint ꝯcta sub ꝯditõe Nã añ ꝯditõis euẽtũ nõ orit̃ istd̃ ipedimẽtũ.vñ posset ꝯher̃ cũ aliq̃ cõsanguineo spõsi añ cõditiõis euentum.

6 ¶ Quid si qs ꝯhit cũ aliq̃ cũ ista cõditiõe.si deo placuerit ꝛ postea iuenit̃ ei⁹ affinis.vel alid̃ ipedimẽtũ hñs q̃ cũ ea ꝯhere ñ põt d̃ iure.ꝝ.q̃ ñ orit̃ publice honestat̃ iusticia.qꝛ fuerũt cõditiõalia.ꝛ iõ poterit ꝯher̃ cũ ei⁹ ꝯsanguinea. Nec ob.q̃ dicta ꝯditio sbitel ligebat̃ ẽt si ñ fuisset apposita.qꝛ si ñ apponeret̃ exp̃sse nihilomin⁹ eẽnt pura.sꝫ exp̃sse apposita faciũt ꝯditionalia.sꝫ Host.in.c.ad audiẽtiã.de spõ. ꝛ Jo.An.in.d.c.ex spõsalib⁹.vide q̃ dixi.s.iij.impedimento.§.i.

7 ¶ Quid si apponatur aliqua conditio que habetur pro non adiecta.vt s.patuit.iij.impedimento.ꝝ.nihilominus sponsalia pura erunt ꝛ oritur istud impedimentum.vt in.c.vltimo. de condi.appo.

8 ¶ Tertium quod requiritur vt sit istud impedimentum.oꝫ qd̃ sponsalia sint certa: quia in incertam personam non infertur consensus.nec oritur istud impedimentum.

9 ¶ Quartum oꝫ qd̃ non defecerit cõsensus.d.c.ex sponsalibus vnde consanguineus furiosi continue põt eius sponsam ducere quã in amẽtia d̃spõsauit cũ consensus defecerit.c.dilect⁹ d̃ spon.xxxij.q.vij.neqꝫ. Limitat hoc Pe.de pal̃.ꝛ bene verũ quãdo defectus cõsensus est apparens vt in pueris ꝛ amentibus.secus eẽt quãdo eẽt latens: sicut in illo qui ꝯhit non aio ꝯhendi.sed decipiendi.qꝛ tunc orit̃ istud impedimentũ.qꝛ ecclesia instituit istud ipedimẽtũ ꝑꝑ apparentiã honestatis.ꝛ iõ impedit qꝛ de intentiõe ñ põt cõstar̃.ꝯfirmat̃ ꝑ Vicẽ Archi. Jo.An.ꝛ Imol.ꝛ Ge.in.c.vnico.de spõ.li.vi.q̃ tenẽt q̃ ioco ꝯhẽs.si d̃ ioco apte cõstat nõ inducit̃ publica honestas.ergo si nõ ꝯstaret induceret̃.

10 ¶ Quintuꝫ q̃ nõ sint ꝯcta post mr̃imoniũ vel spõsalia p̃us facta.qꝛ si qs cõtraxisset mr̃imoniũ vl̃ spõsalia.ꝛ p⁹ viuẽte p̃ma spõsa ꝯheret cũ aliq̃ ei⁹ consanguinea nõ diriment̃ spõsalia precedentia.d.c.ex sponsalibus.

11 ¶ Quid ſi ſpōſalia cōtrahētes hūe
runt tps debitū ⁊ fuerint pure ꝯcta ⁊
cū certa ꝑſona ⁊ cū ꝑſensu ſed tñ fue
runt nulla de iure. puta, cū affin vel
cū religioſo. vel in ſacris. aut cū ma
leficiato. ⁊ huiuſmodi. ꝛ. q nihilo
minus oritur publice honeſtatis iuſti
cia. vt in. d. c. ex ſpōſalib⁹ qz in matri
monio attendit poti⁹ honeſtas. l. ſem
per. ff. de ritu. nup. Nec ob. q nul
la oriat obligatio. ſed bñ publica ho
neſtas que impedit matrimonium ꝯſē
dum ⁊ dirimi contractum.

12 ¶ S3 qd ſi minores ſeptēnio ꝯctis
ſpōſalib⁹ ꝓſeuerāt vocātes ſe ſpōſū ⁊
ſpōſā vl ſimul tacēt. vl ſe inicē oſcula
tur vſq; p⁹ ſeptēnū. ⁊ ex hoc maiſe
ſte appet eos ꝓſeuerare i eadē volūta
te. ꝛ. q ſi ex talib⁹ ſignis maiſeſte ap
paret q ꝓſeuerāt i eadē volūtate p⁹
ſeptēnū cōpletū oritᵏ publice honeſta
tis iuſticia. vt no. i. d. c. ex ſpō ſalibus.
Aliās ſi nō maiſeſte appet. l3 pdurēt
in eodē ꝓpoſito nō oritᵏ iſtō impedimē
tū vt colligit ex. d. c. ex ſponſalibus.

Impedimentuꝫ xv. affi
nitatis. q qdē affinitas ē ꝓximitas ꝓſo
narū ex copula carnali ꝓueniens oi
parētella carēs. vñ affinitas mediāte
ꝓſanguinitate ⁊ carnali cōmixtōe ꝓpa
gat ió ꝓſanguinitatē imitat. S3 i hoc
differt. qz ꝑſōa ꝓiūcta ſine addita ali
cui ꝓſone per ꝓpagationē fit ꝑticeps
eiuſdē nature l3 idiſſimili gradu. vñ ñ
mutat gen⁹ attendēte. ſ3 tñ gradū. ſ3
ꝓſona addita ſiue ꝓiūcta ꝑ copulam
carnalē alicui ꝓſone nō fit ꝑticeps
eiuſdē nature. ſ3 q̄ſi cōiūgit ab extri
ſeco. vñ cōiūgit alio genere ꝓiūctio
nis ſed i eodē gradu. Et ió ꝓſona cō
tūcta ꝑ carnis copulā ſanguim alteri⁹
iducit ꝓmū genus affinitatis. ꝓſona
vō addita ꝑ copulā ꝓſone q̄ ꝓmum
inducit gen⁹ facit ſmi genus. ⁊ ꝓſona
addita ſecūde iducit tertiū gen⁹ vt bi
gratia. vxor frīs mei ē mihi affinis in
ꝓmo genere ⁊ i eodē gradu q̄ frāt me⁹
⁊ religs ꝓſanguineis meis i eodē gra
du q̄ ſūt mihi ⁊ in ꝓmo genere. Ea
ꝓſona q̄ nō ē mihi ꝓſanguinea: nec af
finis aliūde ſi ꝓiūgat cū ꝑſata vxo
re frīs mei erit mihi affinis i ſecūdo
genere ⁊ ꝓſanguineis meis. ⁊ i eodez
gradu q̄ ſunt⁹ fratri meo. Certa vō ꝓ
ſona aliūde. nec ꝓſāguinea: nec affinis
ſi cōiūgat ſecūde ꝓſone ꝓiuncte vxori
fratris mei erit mihi in tertio genere
affinitatis ⁊ cōſāguineis meis. ita no.
in. c. nō debet de conſan. ⁊ affi.

¶ Quomō ipedit affinitas mrimoni 1
um. ꝛ. q ſi ꝓueniat ipedit ꝯtēdū ⁊
dirimit ꝯctū in ꝓmo genere tātū ho
die ⁊ vſq; ad q̄rtū gradū icluſiue. vt
i. d. c. nō dz lz olim ipediret ēt in ſo
⁊ ttio genere. vt. xxxv. q. iij. ꝑ totū. vñ
ꝓſona cognita carnaliᵏ ab aliq̄ ꝓſan
guineo nō poterit ꝯhere cū aliq̄ de il
la ꝓſanguitate q nō diſtat vltra q̄rtū
gradū ab eo ꝓſanguineo q eā cogno
uit. ⁊ eꝯtio. Et ſi ꝯtingat nō tz matrimo
niū. ⁊ itelligit ꝓhibitū i infinitū i linea
recta ſz vnā opinionē quā nō teneo
vt. ſ. dixi. Impedimentū. vt. ꝟ. i.

¶ Quid ſi affinitas ſupueniat mrimo 2
nio iā ꝯcto perᵛba de ꝓſenti lz ñ cō
ſumato. ꝛ. q nō dirimit eū. vt in. c. ij.
ō cōſan. ⁊ affi. ⁊ ille ꝑ quē ē affi
nitas nō pōt petere ō debitū ſiñ pecca
to mortali. ſed bñ teneᵗ reddere vel
vl iterꝑtatiue petēti. Pe. ō pal. tz q
ſi mrimonū ñ eſt ꝓſumatū. q nec ēt
reddere pōt ſine mortali peccato. qz
poteſt religionē intrare. S3 hoc nō
credo qz lz poſſit nō tñ teneᵗ intrare

¶ Sed nunqd epiſcopus poterit di 3
ſpēſare cū tali vt etiā exigere poſſit ſi
ne peccato. ꝛ. vt. ſ. Inceſtus. ꝟ. v.

4 ¶ Utrũ remaneat affinitas p⁹ mortem persone cognite. R. q sic. qr est vinculum perpetuum.

5 ¶ Utrũ coitus fornicarius causet affinitatẽ. R. q sic qr per oẽz coitũ ordinatum ad carnis ꝓpagationẽ per quez cõsanguinitas ꝯhi possit contrahiť affinitas. nõ aũt p coitũ extra vas vl' sodomiticium. ⁊ hmõi. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ de eo q cogno. consã. vxo. sue. c. fraternitati. ⁊. xxxv. q. x. fraternitatis. Gofre. tñ tz absurdũ ꝯhi affinitatẽ p fornicariũ coitũ: ẽt ordinatũ ad gnãtionẽ. ⁊ iõ tz q ñ cõtrahitur nisi ex ꝓximitate ꝓueniẽs ex nuptijs vt pz in. l. nõ facile. §. sciẽdũ. ff. d gradib⁹. Sed ꝯriũ coiter teneť ⁊ sic serua. Et ille. §. sciẽdũ loquiť de affinitate p q̃ dferť hĩditas ad aliquẽ

6 ¶ Quid si claustrũ pudor s itrauit sed semẽ nõ emisit. R. q affinitas nõ ꝯhiť. ẽt si mulier sola emisisset. sz q̃uis claustrũ nõ itret sz tñ semẽ int⁹ mittit cõtrahiť affinitas. qr põt fieri generatõ sicut fit in balneo: vel in dõmonibus succubis ⁊ incubis.

7 ¶ Quid si vir intrãs claustrũ emittit semẽ ⁊ nõ mulier. R. Pa. i. c. fraťnitati. de eo q cogno. consã. vxo. sue. Inno. ibidẽ tz q nõ ꝯhiť affinitas. sed q oportet simul emittãt tã vir q̃ mulier. Idẽ tz Hosti. i sũma ⁊ Hugo. i d. c. exordiaria. sz ipe Pa. dic q Hosti. i. d. c. fr̃nitatis dic q sufficit q vir emittat i claustro pudoris. lz mlier ñ emittat. qr ꝯz medicos põt fieri gnãtio. Et hoc seqť Fede. ꝯsi. cclxxxx. Et vr seq Pa. ⁊ iudicio meo ẽt Inno. i d. c. fraťnitati. ⁊ Rodo. ⁊ Pe. d pal'. i. iiij. alr Beata virgo ñ potuisset effici mr̃ ⁊ virgo. si opõteret mlierẽ seiar

Impedimentuz sextum

dcimũ dr̃ ipotẽtia coeũdi q̃ qdẽ ẽ vitiũ ai vel corporis vl' vtriusqz q̃ qs ipeditur alij carnaliter cõmisceri.

¶ Quot sũt ei⁹ species. R. q tres. prima dr̃ naturalis vt frigiditas i viro. artatio i muliere. Et dfect⁹ etaꝫ i vtroqz vl' altero. Altera ẽ accidẽtalis q̃ ꝓuenit a cã extrĩseca ⁊ accñali. vt castratio. ⁊ tertia maleficialis que a dmõibus prouenit.

¶ Circa frigiditatẽ ⁊ artationez dic breuiter q ad hoc vt ipediat mr̃imoniũ ꝯhendũ ⁊ dirimat ꝯctũ reqriť ꝓmo q ꝓcesserit tale ipedimentũ mr̃imoniũ. qr si aduenirет post ꝯtractũ ñ dirimeret. lz esset ratõnabilis cã dispensationis fiẽde per papã vt alť aptus cõtraheret cũ alio. si nũdũ erat matrimoniũ consumatũ. vt no. Pa. i c. ex parte. ⁊ i. c. ex publico. d ꝯuersi. ꝯiuga. Et idẽ dic de ipotẽtia accidẽtali. ꝯm eundẽ. Pa. allegat. c. q sedẽ ⁊ c. ꝯsultatiõi. de fri. ⁊ male. Scdo reqriť q sit tãta q nullo mõ possit coire hoc est ꝯz Pe. d pal'. q sit talis q ipediat actũ ꝑpetuo saltẽ qr lz ipediret effectũ generatõis. sz nõ actũ que ẽ emissio seminis in vase nõ esset ipedimẽtũ. Tertio q sit ꝑpetuũ ipedimẽtũ ita q nullo medicamie aut r̃medio possit remoueri. qr si posset sine periculo mortis remoueri non dirimeret hoc no. i. c. i. ⁊. ij. xxxiij. q. i. ⁊ d frigi. c. i. ⁊. ij. ⁊ quasi per totum. Nec facio vi in frigiditate que est a natura, aut in illa que est per senectutez. quia quãdo non potest iuuari impedit vt no. Richar. in. iiij. di. xxxiij. Et eadem ratõe de nimia caliditate que coitum ipediret ꝯz sãctuz Tho. ea. di. Quarto q sit ignorans quando cõtrahit de tali impotentia. quia secundum Pe. de pal'. qui scit se vel alium impotentem ⁊ eum accipit non potest amplius eũ dimittere quo ad vinculũ. qr est vel

mr̃imoniũ vt in.c.ꝓsultatiõi ō frigi.ꝛ male.ꝛ hec q̃ttuoꝛ dic ét regri im im pedimẽto accidentali vt diuimatur.

3 ¶ Sed qd de eo q̄ hꝫ virgã erectaꝫ ſꝫ nó pót emittere ſemẽ ꝓpter ipedimentũ nãle vel accidẽtale.ꝛ. Pa.in c.ij.de frí.ꝛ maleſi.gl. xxxij.q. vij.i.c. ij.q ꝛ q̄ pót ꝫhere ꝛ ꝛ matrimoniũ qꝫ pót mulierẽ ꝓuocare.ſed coiter tenetur ꝫũ.qꝫ ex quo nó pót habere actũ generãdi.pót mulier dicẽ ego volo effici mater,vt i .d.c.i.in fi.ꝛ ſic tene ſi añ ꝓceſſit ꝫetũ mr̃imonij tale i pedimentũ ꝛ nó ſit remediabile.

4 ¶ Vtrũ mulier ꝓpter artitudinẽ ſeparata a ꝓmo viro ꝛ ꝓũcta ſcõ que efficit habilis ꝓmo ꝓpter vſuꝫ ſecũdi ſit reſtituẽda ꝓio.ꝛ. Pa.i.c.fraſnitatus eodẽ.q ſi nõ poterat ꝓũgi ꝓio viro ãtea ſine ꝑiculo mortis p aliq̄ remediũ q nó reſtituit ſꝫ ſtabit cũ ſecũdo.qꝫ i ꝓio nó fuit mr̃imoniũ vt ꝛꝫ abbas ꝛ ꝑc.ꝛ ſegꝫ Jo. An. in. d.c. fraternitati i fi.q vez limita q̄ apte apparet ō diſſilitudie mẽbroꝝ ãboꝝ.alꝫ eſſet reſtituẽda.qꝫ vi eccliã ō cepta. Et ſic ꝓcorda doc.

5 ¶ Circa etatẽ vo vt no. diri. Etas ad ꝫhẽdũ ſpõſalia eſt septẽ ãnoꝝ cõpletoꝝ.vt i.c.vnico ō ōſpõ. ipuber.lib. vi.Sꝫ in mr̃imonio regrit q vir habeat cõpletũ.xuij.ãnũ ꝛ mlr.xij.vt in c.puberes.ꝛ.c,ꝓtinebaꝫ de ōſpõſa.ipube.Añ ſi añ illud tps ꝫhaꝫ nó erit matrimoniũ ſꝫ ſpõſalia.c. vnico.de ōſpõſa.ipube.li. vi. Et hoc verũ niſi malitia ſuppleret etatẽ ꝛ tũc ẽ hꝫ Tãcre.ꝛ Hoſti.i.c.ō illis.el ſcõo ō ōſpõſa.ipu.q̄ ſe iuicẽ cognouerũt aliter ñ Sꝫ tu dic cũ Jo.An.q ſuffitẽ q ſint expti copulã carnis ſi nó iuicẽ. ſaltez cũ aliis.Añ exponit illõ malitia.i.vigoꝝ nãlis ſen potẽtia coeũdi ſupplet etatẽ.q pꝫ in.d.c.ō illos ibi potuerũt cõũgi. Et iura q̄ dicũt q mr̃imoniũ ꝛꝫ. ſi ſt ꝓximi pubertati.lꝫ doc.i hoc ſit diuerſa iterꝑtatio. Tñ tu hec itelligẽ cũ Hoſti.in ſũma.q eſt ꝓria etati q̄ eſt viripotẽs q per experiẽtiã pót ſciri.d.c.puberes ꝛ.c.a nobis.ō deſpõſa.ipube.Añ gl.in ſũma.xx.q.i.refert. Bf.dicẽtẽ q puer noué ãnoꝝ reddidit nutricẽ ꝑgnãtẽ. Et Alber.in q̃rto.dicit ſe vidiſſe puellã nouẽ ãnoꝝ cõcepiſſe:ꝛ in ꝺecimo peperiſſe.

¶ Sꝫ qd ſi puer pubes ꝛ habilis eta 6
te ad ꝫhendũ ꝫhit ꝛ eſt ipotẽs ad coeũdũ.ꝛ.glo.ꝛꝫ q mr̃imoniũ nó ẽ valiꝺũ in.c.puberes ꝛ ſegꝫ ibi Pa.ō de ſpõſa.ipube.Quia q habere actũ generãdi nõ pót nó ꝺr̃ pubes.ergo aſſimilaꝫ ipuberi.ꝛ facit illud.c.puberes i fi.Doc.tñ coiter tenẽt q nó ſepabiꝫ ſꝫ expectabiꝫ tps plene pubertaꝫ.ſ.ō cẽocto ãnoꝝ.l.itẽ mella.ff.de alimẽ.ꝛ ciba.lega.ꝛ hec eſt hũanioꝝ ꝛ vtoꝝ.qꝛ ex q̄ ipedimẽtũ nó eſt ꝑpetuũ nõ reſtat qn ſit mr̃imoniũ.aliꝫ iſirm° ipotẽs nũc ad coeũdũ nó poſſet ꝫhere.qō falſũ eſt.ꝛ iō erit mr̃imoniũ.ſed ſi in xviij.nõ poterit iudicabitur ipedimẽtum perpetuũ.ꝛ ſic diſſoluetur.

¶ Sꝫ nũqd peccãt qꝫhũt mr̃imoni 7
um añ ꝺbitã etatẽ.ꝛ.fꝫ Pe.ō paꝛi iiij.q ſic mortaliꝛ ſi ſine iuſta cã ꝛ licẽtia eꝑi contrahunt.qꝛ ꝫ ꝑhibitionẽ. c.ij.de deſponſ.impu.

¶ Sꝫ pone q mioꝛ ſeptẽnio fuit co 8
gnita a ſpõſo maioꝛe.xiij.ꝛ.Jo.ō ꝺo q erit mr̃imoniũ.ſed Pa.i.d.c.cõtinebaꝫ tenet q nó erit quãtũcũq fuerit cognita qꝛ nõ habet cõſenſũ aptũ ad matrimoniũ ꝓtrahendum niſi eẽt multum diſcreta ꝛ doli capax.

¶ Pone q dicti ipuberes q poſt ſe 9
ptẽniũ ꝛxerũt mr̃imoniũ q̄ iuris iterꝑtatiõe ſunt ſpõſalia.vt i.c.vnico.de ōſpõ.ipub.li.vi.ꝓſeuerãt.vſq ad ple

nã pubertatẽ ⁊ in pubertatẽ iteruene
rũt oscula ⁊ ãplexus. ⁊ dona. nũquid
erit mr̃imoniũ. ℟. q̃ si iteruenit co
pula. ter. est, clarus i. d. c. vnico q̃ sic
efficit mr̃imoniũ. Si vo copula nó i
teruenit neq̃ cõsensus expssus post
pubertatẽ. sic opi. ẽ diuersa. Inno. ⁊
q̃ nó efficit per q̃scũq̃ alios act⁹ eẽ
copulã vel nixũ ad eã. ℓ Hosti. vo fuit
vari⁹ in. c. attestatiões. de ỏspõ. ipu. ⁊
in. c. ad id de spõ. Archi. i. d. c. vnico
post multas opi. vr̃ ꝛcludere q̃ non
sit mr̃imoniũ nisi iteruenat vl̃ nouus
cõsensus expssus vl̃ copula. vl̃ tradu
ctio ad domũ. ⁊ hoc vr̃ seq̃ Ellanus.
Vicẽ. ⁊ Bosre. in. c. litteras de ỏspõ.
ipu. ℘a. in. c. fi. de spõ. ⁊ q̃ per oscu
la. iocalia. ⁊ ãplex⁹ ⁊ hmõi signa effi
ciũt mr̃imoniũ. allegat gl. ⁊ Jo. An. i
d. c. vnico. Ray. ⁊ q̃ si qñ ℑrerũt in
tendebãt ℑhere mr̃imoniũ. sic ñ erit
nec mr̃imoniũ nec spõsalia. Mrimo
niũ q̃ etas impediebat. spõsalia q̃ hoc
nó intẽdebãt nec vba ad hoc possũt
referri. ⁊ sic aduenięte pubertate ẽt si
seq̃tur copula nó erit mr̃imoniũ nec
verũ. nec ꝑsũptũ. Si vo qñ ℑrerũt
intendebãt ℑhere. si nó vt agebãt. sal
tẽ q̃ℑtuꝫ valere poterat. sic erũt spõsa
lia ⁊ nó iducent mr̃imoniũ. nisi aut ꝑ
copulã. aut ꝑ cõsensuꝫ euidẽter expſ
suꝫ. ⁊ sic i telligit text. d. c. vnici. Ego
vo saluo meliori iudicio iurta illud. l.
claudius felix. i fi. ff. q po. i pi. habe. di
co q̃ ad hoc vt mr̃imoniũ ℑctũ iter
impuberes q̃ iuris interꝑtatõe vr̃ spõ
salia efficiãt mr̃imoniũ vez. oꝫ iter
uenat nouus ꝓsensus i mr̃imoniũ ex
pressus cũ aliqbus signis vnuocis.
hoc ẽ q̃ talia signa ñ possint fieri le
gitie. nec soleãt fieri. nisi cũ vroze in
legitio mr̃imonio ꝓlucta. Istõ coiter
sequunt theo. i. iij. di. xxviij. pꝫ i ar. ꝑ
l. minoze. ff. ỏ ritu. nup. ⁊ ꝑ. d. c. atte
statiões. ⁊ q̃ idi no. Et ió si post pu
bertatẽ ãboꝝ nouũ ꝓsensũ habuerũt
ostẽsuꝫ ꝑ aliqỏ signũ q̃ solũmó ꝓui
gib⁹ exhiberi solet. sic idubitãter ma
trimoniũ efficit. Si vo nouũ talẽ cõ
sensũ in pubertate nó habuerũt. sed
simplicit pseuerauerũt i talt opiniõe
ꝑma nihil ỏ nouo ỏterminãtes. tunc
reduco doc. ad ꝓcordiã. Et dico q̃ si
intercesserũt actus q̃ nõ solẽt fieri nisi
cũ vroze. vt traductõ ad domũ habi
tatõ mutua seoꝛsũ. ⁊ hmõi. sic talia si
gna faciũt mr̃imoniũ ꝑsũptũ. Et sic i
telligo ⁊ limito dictũ gl. Hosti. ⁊ ℘a.
ac ceteroꝝ. Si aũt signa exhibita ꝑ
pubertatẽ sũt signa q̃ ẽt spõsis ỏ fu
turo exhibẽtur. vt i aliqbus locis os
cula ⁊ ãplexus ⁊ hmõi. sic nó faciũt
mr̃imoniũ nec vez nec ꝑsũptuꝫ. qz
hoc nó ꝑbat eẽ q̃ ab hoc ꝓtigit ab
esse. l. neq̃ natales. C. de ꝑba. c. ij. de
trãsla ꝓla. ⁊ sic itelligo Inno. cũ cete
ris. Istã cõcordiã vr̃ tenere do. Ant.
in. d. c. attestatiões. ⁊ ỏ istis vltimis ñ
loquit. d. c. vnicũ. q̃ ꝓz in vbo ꝓstite
rit euidẽter. nec gl. ibidẽ si bñ pỏdere
tur qz dicit se amplexebantur nó sim
pliciter. sed addit vt coniuges.

¶ Circa vero impedimẽtũ nãle vl̃ ac ci
cidẽtale est sciẽ ꝯz ℘a. i. c. i. ỏ fri. ⁊
male. q̃ qñ nó pót ꝑ aspectũ ꝑbari
semp ꝺz ad nun⁹ hitare ꝑ triẽntũ an
q̃ mr̃imoniũ dissoluat. vt i. c. fi. eodẽ
Secus in impedimẽto q̃ pót per aspe
ctũ ꝑbari vt in. d. c. fraternitatis. Uel
per iuramẽtũ ꝑ ꝓximũ cũ septima ma
nu ꝑpinquoꝝ. vt in. c. laudabilem
eo. ti. qz statim potest dirimi.

¶ Quid de spadõe vtroq̃ testiculo
℟. qdã tenẽt q̃ nó dirimit. qz ꝯz Aut
cenã pót erigere virgã. ⁊ semẽ emitte
re. lz nó possit gnãre. Sz ꝯz ℘a. in
c. q̃ sedẽ. ỏ fri. ⁊ male. doc. coiter te
nẽt q̃ non pót ℑhere. ⁊ sic nó tenet

matrimoniū ⁊ dirimetur. secus si eēt castratus tantū vno testiculo. ⁊ sic pōt intelligi tex. ⁊ glo. in. l. si serua. §. si spadoni. ff. de iur. dot. vide gl. in. c. hi. q. xxxij. q. vij. Sed ego teneo ꝙ ex quo hz actū generādi ꝙ tz matrimoniū. lz nō habeat effectū. ut. s. dictū ē. aliꝫ steriles nō possēt ꝯhere. qđ falsū est. ⁊ sm hoc limita glosas ꝑdictas. Nec obstat. c. primū. eodē ibi volo esse mr̄ ⁊ filios ꝓcreare qꝛ ille vir non habebat actum nec effectum.

12 ¶ Circa vero maleficiatos. Aduerte ꝙ aliqñ quis est maleficiatus respectu omniū. ⁊ sic contrahere non potest. ⁊ si contrahit post primū matrimoniuz contractū ⁊ coniungitur cū secunda redire tenetur ad primā. ꝙ patet quia īpedimentū nō erat perpetuū. ⁊ ideo primum matrimoniū fuit firmuz. Si aūt sit maleficiatus respectu vnius ꝑsone. sic ñ restituet. quāuis cognoscat secundam. quia primuz matrimoniū fuit nullum ⁊ secundum fuit validum

13 ¶ Sed nunquid iudicabit īpedimētū perpetuū quod remoueri posset ꝑ aliquod maleficiū. ℞. sm sanctū Bona. in. iiij. di. xxxiiij. ⁊ sanctū Tho. eadē di. ꝙ sic. quia nō potest homo ꝑ maleficiū inuocare demones ꝓ aliq̄ casu.

14 ¶ Si q̄rat̄ de abhoiatiōe. vtꝝ īpedit mr̄imōiū. tz sāct⁹ Tho. vbi. s. ꝙ ē idez iudiciū qđ de maleficio cū sit cā extrī seca ⁊ accidētal. Et hoc itellige qñ ex tali abhoiatiōe in imaginatiua fātasia aut extiatiua ꝯcipit̄ tal horror ꝙ nullo mō pōt habere actū generādi cū tali.

15 ¶ Sed quid si iueniatur aliquis qui vellet destruere maleficium cum alio maleficio. vide. J. Superstitio. §. xiij.

16 ¶ Quero qd si dubiū sit an tale īpedimētū īpotētie coeūdi ꝑcesserit mr̄imoniū ꝯctū ꝑ v̄ba de pñti an non. ℞. Pa. in. d. c. fraternitat̄ ꝙ ꝑsumet̄ ꝑcessisse ex q̄ nunq̄z potuit cognoscere facit in ar. l. iij. C. đ edi. edic. Et hoc idē sequit̄ Ricar. in. iiij. di. xxxiiij. ꝙ debemus ꝑsumere ꝙ sicut ꝑcessit cōsumationē ita ⁊ ꝯctionē. Nā ex futuro ꝑsumit̄ eē ꝑteritū. ut no. in. c. scribā eisdē. de ꝑsūp. ⁊ sic doc. magis videnꝫ i hāc opinionē iclinari. ⁊ placet mihi. lz gl. in sūma. xxxiij. q. i. dicat ꝙ ꝑsumēdū ē subsecutū. Nec obstat. c. lz ex quadā i fi. de testi. vbi dicit̄ ꝙ in dubio ꝓ mr̄imōio ē ꝑsumēdū. qꝛ dicit Pa. vbi. s. ꝙ ē verꝫ qñ mr̄imoniū pōt hēre suuz effectū. s. euitationē fornicatōis ul' bonū prolis. Et hanc mirabilem limitationez tenet etiam do. Anto. in. c. littere vestre. de frigi. quod bene notabis.

Impedimentuz decimuz

septimū sm aliquos dr̄ consuetudinis vel statuti. ꝓ cuius intelligētia querit̄.

¶ Utrū cōsuetudo possit ꝯ matrimoniū. ℞. sm Pa. in. c. sup eo. de cognatione spūali. ꝙ aut cōsuetudo hīlitat. al's inhiles ꝑ ius canonicū. ut puta ꝙ ꝯhat̄ i. ij. vl'. iij. gradu ꝯsanguinitat̄. ⁊ hmōi. ⁊ sic nō valet. ut ꝓbat̄ in. d. c. sup eo. sz verā significationē iūcto. c. qđ sup his. de ꝯsā. ⁊ affi. ⁊ hoc tz ho. q̄ si sit irrōnabil'. Ex q̄ infero ꝙ ꝯsuetudo nō approbata a papa nō pōt tollere īpedimētū publice honestatis. cum ꝯsuetudo nō valeat ꝯ honestatē eccle sie. c. cū decorē. de vi. ⁊ ho. cle. Aut cōsuetudo solū inhabilitat. alias habiles vt'in filijs duorū cōpatrū ꝑ quoꝝ neutrū ventū est ad cognationez spiritualem. ⁊ tunc valet ut non contrahatur Facit. ver. ceteruz. d. c. super eo. ⁊. d. c. olim. de cle. coniuga. Aut consuetudo non solum inhabilitat ut non contrahatur. sed etiā habet ut dissoluatur ad tēpus. ⁊ sic valet. ut voluit ino. qꝛ peccauerūt contēnendo cōsuetudinē pa-

trie.xxx.q.v.alr. Aut talit inhabilitat
q si fuerit ꝯctū habet vt dissoluat in
ꝑpetuū. ⁊ tūc si est approbata ꝑ papā
saltē tacite sic valet. vt probat in.d.c.
ꝑ eo. ꝟm lecturā. Hosti. Sꝫ si nō ap-
paret ꝺ approbatiōe pape. tūc nō vꝫ
ꝟm Hosti. in.d.c. sup eo. ⁊ ꝑpea dicit
casū ꝑfati.c. nō extendēdū. Sꝫ Pa.
tenet ꝯriū. vbi cū de cōsuetudine cō
currit scādalū. qꝛ sicut papa pōt ius
diuinū interꝑtari ⁊ addere ⁊ dimi-
nuere. vt no. Inno. in.c.q̄ in eccliarū
de cōsti. Ita ⁊ cōsuetudo. vt tenet idē
Inno. in.c.fi. de cōsue. ⁊ hoc ēt sentit
gl. magna. in.d.c. sup eo. q̄ vult q vbi
esset cōsuetudo q nō ꝯheretur i qn
tū gradū si ex cōtractu generaretur
scādalū nō valet matrimoniū. Quia
vt dictū est. Cōsuetudo cōtinēs in se
scādalū ex preteritiōe potest inhabili
tare alias habiles. secus si a ꝑncipio
nullū fuisset ipedimētū. qꝛ tūc scādalū
superueniēs non pōt dissoluere quia
ꝓpter scādalū nō est recedēdū a veri
tate iuris diuini. c.ij. de no. ope. nun.
⁊ i regula q scandalizauerit de re. iu.
Sꝫ do. Anto. ꝺ. Butri. in.d.c. sup eo.
limittat sic. Qꝺ aut cōsuetudo habet
cōcursū iuris antiq ⁊ tūc dirimet in
ꝑpetuū. iterueniēte scādalo. nisi ita di
rimat. Si vero nō habet cōcursū iuris
⁊ tūc si a nouo iure approbet vl a pa
pa. similit dirimet. q si ñ hꝫ ꝯcursuꝫ
iuris antiq vl noui vl approbatōeꝫ pa
pe: tūc nō pōt creare nouū ipedimē
tū ad dirimēdū in perpetuū. ⁊ hoc est
verisimū. Et dictuꝫ Pa. intellige de
cōsuetudie gñali quā papa scit ⁊ ap-
ꝓbat ñ ꝺ ꝑticlari. nisi ꝟꝫ disti. do. ant.
2 ¶ Quid si ꝯsuetudo mariti ⁊ vxoris
sit diuersa. ℞. pa. in.c.i. de ipō. aut cō
suetudo disponit sup solēnitate ꝯhen
di. ⁊ debet obseruari cōsuetudo ꝑrie.
vbi mr̄imoniū ꝯhitur ēt si ābo essent
peregrini vel forēses. quia non esset
violāda cōsuetudo patrie cū scādalo
aliorū. vt in.c.q̄ cōtra. viij. di. ⁊ l. si fri
gidus. ff. de euic. ⁊ l.ij. C. quēadmodū
testa. aperiātur. Aut cōsuetudo dispo
nit sup executione vl alijs seruandis
post cōtractū. ⁊ debet attēdi cōsuetu
do domicilij ipsius mariti. l.fi. §. idē re
scripserūt. ff. ad munici. Unde si cō-
suetudo ē domicilij mariti q maritus
lucret certā partē dotis. licet in loco
sit alia cōsuetudo. tñ seruabit ꝯsuetu-
do domicilij mariti ⁊ lucrabit. vt ē de
mēte Bar. in.l. exigere. ff. de iudi. vbi
tex. cū glo. ⁊ in.l. cūctos populos. C.
ꝺ sūma. tri. ⁊ sequit bal. i Rub. ꝺ iue
stitura de re. alie. facta. c. vltio. sꝫ limi
tat verā nisi error iteruenerit. qꝛ mu
lier ignorabat ⁊ ꝯxit simplicit fiducia
iuris cōis. ar. ff. ꝺ iur. ⁊ fac. igno. l. re
gula. ⁊ ff. de ꝓba. l. cū de idebito. alij
tenēt q si ꝯxit in loco mulieris. ille lo
cus ispiciat. Si i loco viri ille attēdat.
Si i loco tertio cōsuetudo viri obser
uet. qꝛ ē caput mulieris. ꝺ spō. c.i. Sꝫ
opinionē bar. sequit do anto. q addit
q si marit⁹ mutaret domiciliū post ꝯ
ctū mr̄imoniū q debet attēdi cōsue-
tudo domicilij tēpore ꝯctus ⁊ nō do
micilij vbi dissoluit matrimoniū. qꝛ
debet attēdi locus vbi orta fuit obli-
gatio. ⁊ nō vbi recepit purificationē. ⁊
facit tex. iūcta glo. ꝟm intellectū quez
sequit in.l. si vxor. ff. de iudi.
¶ Utꝝ statutū patrie valeat circa ma 3
trimoniū. ℞. Pa. in.c. ꝑmo. ꝺ spōsa.
do. anto. sic distiguit. q aut statutū pa
trie disponit circa substātialia mr̄imo
nij. puta inualidādo matrimoniū vl ꝑ
sonas. ⁊ sic nō valet. Ex q̄ patet q le
ges ꝓhibētes matrimoniū inter tuto
rē ⁊ pupillā. rectorē ꝓuintie. ⁊ prouin
tialem. ⁊ huiusmodi. nō tenēt. Idē di
cas si habilitaret ihabilles. de q̄ vide

p Fede ꝯsi.xxxv.vbi tenet ꝙ genera/
liter statuta laicorũ circa mr̃imoniũ
sũt nulla qꝛ hec materia nõ ẽ de foro
seculari sꝫ ccclĩastico.vt i.c.tuã.d̃ or.
cogni.facit ꝙ no.Bar.in.l.titia.ff.so/
lu.ma.ꝛ p doc.in.c.fi. d̃ secun.nup.
Aut statutũ dispõit inferẽdo penã cir
ca substãtialia ipsius.ꝛ inferẽdo dãnũ
ꝛ sic nõ valet.vt disputat Jo.An.i.c.
statutũ d̃ hereti.li.vi.Ex q̃ patet ꝙ ñ
valet statutũ inferẽs penã ꝯhẽti cum
minore.xxv. ãnis nisi p̃sentib⁹ agna
tis.qꝛ itinndat̃ mr̃imoniũ ꝙ liberum
dꝫ esse.c.cũ locũ.d̃ spon.Gaspar.tñ
de Cal in.c.ij.de clã.despõ.dicit con
sultũ fuisse ꝙ valet statutũ i isto casu ꝛ
simili.Sꝫ Pa.magis placꝫ opi.Jo.
an.ꝛ est magis cõmunis: de q̃ vide in
d.c.i.p do.Jo.Anto.d̃ sãcto georgio.
Quãdoqꝫ statutũ ipnnit penã auferẽ
do lucrũ qd̃ lex secularis attulerat.sic
valet ꝫ do.Ant.Sꝫ Fede.vbi supra
ꝛ Pa.tenẽt ꝯriũ. Qñqꝫ statutũ non
disponit circa substãtialia mr̃imonij.
sꝫ circa depẽdẽtia. puta circa dotẽ.ꝛ
sic valet ꝫm Jnno.ar.c.Raynuti⁹.de
testa.Quãdoqꝫ circa solẽnitates di/
spõit.ꝛ sic valet: ꝛ peccãt nõ seruãtes
Pa.tenet ꝯriũ.qꝛ ñ ptinet ad laicos
Sed tu dic verꝫ ꝙ nõ valet statutũ in
solẽnitatib⁹ alijs adhibitis in tali ꝯ/
ctu.ꝛ maxĩe que non faciũt ad certi/
tudinẽ mr̃imonij.Et sic itelligo dictũ
Pa.ꝛ limito Bar.i.l.edicimus.C.de
murile.ꝛ Bal.in.l.i.ff.de iusti.ꝛ iur̃ q
tenent ꝙ suadẽte publica vtilitate.lex
ciuilis põt penã apponere subditꝫ su/
is.ꝛ sic p accidẽs erit licitũ.s. statuere
circa solẽnitates mr̃imonij.ꝙ al's ñ
esset licitũ.l.grac⁹.C.ad.l.iul'.d̃ adul.
q̃uis ipi teneãt generalit̃ valer̃ penã
appositã circa mr̃imoniũ ꝯhẽdũ.Et
sil'r dictuꝫ p̃dicti do.Anto.ꝛ dictum
Pa.erit verꝫ.vt dixi i alijs solẽnitati/
bus q̃ nõ faciũt ad honestatẽ mr̃imo
nij: vl' ei⁹ certitudinẽ.qꝛ sic ñ ligaret
¶ Sꝫ nũquid p̃dicta habebũt locũ 4
in sponꝫ.ꝛ.ꝫ do.Jo.an. predictũ i
d.c.i.ꝙ sic p.l.oratio.ff. d̃ spõ. Facit
tex.in.c.cũ hẽret de eo q dũ .i ma.q̃
pol.p adul.vbi eqparãtur mr̃imoniũ
ꝛ spõsalia.Et hoc verũ q̃ ad dispositi
onẽ.sed nõ q̃ ad penã qꝛ pena apposi
ta circa mr̃moniã nõ hꝫ locũ in spõ/
salib⁹.ꝫm gl.coiter approbatã.in cle.
eos in ver.contrahere.d̃ consan.ꝛ af
finita.quod nota bene.

Impedimentuꝫ

d̃ci/
muꝫ
octauũ dr̃ priuatiõis qñ.s.aliqs ẽ sur
dus.mutus.ꝛ cecus nã talis nõ põt
ꝯhere.ꝛ si ꝯhit nõ tenet sed dirimit̃
ꝫ aliq̃s.Rõ qꝛ qui nũquã vidit.nec
audiuit.nec põt scire qd sit mr̃imoni
um: nõ põt ꝯhere.nec ꝯsentire i ma/
trimoniũ.Sꝫ istd̃ ego limito ꝫ Ho
sti.ꝛ Pa.in.c.cũ apud d̃ spõsa.verũ
si nullo modo põt exp̃mere ꝯsensuꝫ
suũ: sed si posset exprimere ꝯsensũ su
um in ꝯhendo per aliq̃ signa.sic erit
mr̃imoniũ ꝯhendo.qꝛ lꝫ ignoret qd
sit mr̃imoniũ ꝓut sacramẽtũ est: nõ
tñ ꝓut est viculũ ꝙ a iure naturali eli
citur.q̃ ratio dictat vt alicui insepara
biliter adhereat ad generationẽ ꝓcu
randã.difficillimũ tñ ẽ hoc tales pos
se ostẽdere per aliqua signa. Simil'r
furiosus priuat⁹ iudicio rationis non
põt ꝯhere.vt notat̃ in.c.dilect⁹ fi lius
de spõsa.nisi haberet lucida iterualla
ꝛ tẽ ꝯsentire posset. Jdẽ dic d̃ ebrio.
¶ Nota ꝓ intelligẽtia oĩuꝫ p̃dictoꝝ i
singulare dictũ Hosti.i.c.si vir.d̃ co.
spi.ꝙ vbi doctores ꝛ magistri p suas
gl.matrimõiũ soluũt.nec ius exp̃ssuꝫ
adducũt si reperit̃ vn⁹ doctor vl' ma
gister scribẽs ꝯrium matrimonium
sustinẽs ipse ẽ sequẽdus.ar. c.licet ex

quadā de testi. Quia ꝯ eū tollerabi
lius est aliq̄s ꝯ statuta hominū copu
latos dimittere simul: q̄z sic cōiūctos
ꝯ statuta dei separare. d.c.lꝫ. Istud
dictuꝫ sequit ⁊ recitat Pa.in.d.c.si
vir. Sꝫ limitat dicens: nisi cois opi
nio haberet q̄si tex. ꝓ se ⁊ ꝓpterea
exponit id qd̄ dr̄ i.d.c.si vir.s.q̄ ē se
quēdū in hoc qd̄ hūanus dicit.i. ra
tionabili⁹ ⁊ equs. Idem fere dicit in
c.fi.de sen.⁊ re.iudi.⁊ dicit ꝯfirmari
dictū prefatū Hosti.per dictū.c.fi.sꝫ
limitat nisi opinio illi⁹ doctoris eui
dēter esset falsa vl' nisi ꝓbabilib⁹ ra
tiōibus posset cōiunci. Addo ⁊ aliaꝫ
limitationē.⁊ dico verū prefatū dictū
qñ matrimoniū sustentatū pōt habe
re suū effectū.ꝯ q̄.s̄.dixi. Mr̄imo
niū tertio ipedimēto.xvi.in fi. al's qñ
nō pōt habere suū effectū mr̄imoni
um nō esset iudicādū ꝓ eo ad dictū
vnius ꝯ cōmunē opinionem.

2 ¶ Utrū papa possit dispēsare in oib⁹
īpedimētis predictis.R̄.q̄ quedā sūt
īpedimēta que remouēt cōsensuꝫ si
cut est impedimētū tertiū scilicet ꝯdi
tionis.⁊ quartū scilicet erroris ꝑsōe.
⁊ vndecimū scilicet metus.seu coacti
onis ⁊ d̄cimūoctauū scilicet ꝑuatio
nis sensus. Uñ sicut papa nō potest
supplere ꝯsensuꝫ sine q̄ nō est matri
moniū sic nec in ipis pōt dispēsar̄ vl'
ipsa tollere. Alia sūt īpedimēta ex sta
tuto ecclie cuius mōi est īpedimētuꝫ
ꝑmū.s.īterdictū ecclie ⁊ secūdū.s.fe
riarū.⁊ quartū.s.cōditiōis serulis qꝛ
vt mr̄imoniū ꝯctū cū ancilla a libe
ro nō teneat. hoc ē ex statuto ecclie
ꝯm Ricar.in q̄rto di.xxxvi.⁊ Pe.d̄
pal'.⁊ qntū.s. voti castitatis.⁊ septimū
s.cognatiōis spiritualis.⁊ octauū.s.
cognatiōis legalis.⁊ nonū.s.cris.⁊ d̄
cimū.s.disparitatis cult⁹.⁊ duodeci
mū.s.ordinis.⁊ d̄cimūquartū.s.publi
ce honestatis.⁊ d̄cimūsextū.s.īpotē
tie eoeundi. Nā posse generare non
est d̄ substātia matrimonij. Alit' senes
nō possent ꝯhere.q̄ fallū ē.⁊ iō ē ex
statuto ecclie. Et ipedimētū d̄cimuꝫ
septimū.s.cōsuetudinis.⁊ in istis pōt
papa dispēsare. Sil'r dico d̄ ipedimē
to.vi.s.ꝯsanguinitatis.⁊.xiij.s.ligami
nis.⁊.xv.s.affinitatis q̄ ad aliqua q̄ in
ipsis solū sūt ex statuto ecclie.sicut est
in ꝯsanguinitate ⁊ affinitate vt qs nō
possit ꝯhere in scd̄o gradu ī linea eq̄
li.⁊.iij.⁊.iiij.⁊ sil'r in īpedimēto liga
minis q̄ ad hoc ne qs possit ꝯher̄ cū
alia post mr̄imoniū ꝯctū cū aliqua ꝑ
v̄ba de pñti solū. Et in hoc ꝯcordant
coiter doc.lꝫ q̄ ad votū solēne aliq te
nuerint q̄ papa nō pōt dispēsare.sic
Tho.xxij.q.lxxxviij.⁊ qdā alij. Sꝫ tu
tene q̄ pōt vt ēt ipse Tho.in.iiij.di.
xxxviij.⁊ Ri.eadē di.⁊ Henri.d̄ gā.
in.v.quol'.q.xxviij.⁊ est cois opi. tā
theologoꝝ q̄z canonistaꝝ. Alia sūt ī
pedimenta iuris diuini ⁊ legis nāe.d̄
qbus hēs.s̄. Impedimēto.vi.§.i.s.de
ꝯsanguinitate ⁊ affinitate vsqꝫ ad ꝯ
gradū in linea ineq̄li. Et ī istis vtrū.
papa possit dispēsare sic fuit diuersa
opinio canōistaꝝ.i.c.lr̄as d̄ resti.spo.
⁊ i.c.ꝑ venerabilē.q̄ fi.sint le.⁊ i.c.ꝓ
posuit.de ꝯces.ꝑben.qdā dicētib⁹ q̄
ñ pōt.ꝑ.d.c.lr̄as. Sꝫ tu dic ⁊ tene q̄
lꝫ papa nō posset tollere dicta īpedi
mēta general'r.tñ in aliq̄ casu spāli le
gitia cā subsistēte: pōt in dictis īpedi
mētis ꝯsanguitatis ⁊ affinitatis dispē
sare.vt ēt tenet Jo.An.⁊ recitat ⁊ se
quitur Pa.in.d.c.lr̄as.de q̄ vide.j.
Papa.§.i. An aūt possit simil'r dispē
sare in īpedimēto ligamis in quātūr ē
de iure diuio.s.vt post mr̄imoniū cō
sumatū quis ꝯhat cū altero tenet cō
munit' q̄ nō.⁊ sic serua īdubitāter q̄
ad hoc vt qs possit dimittere vxoreꝫ

vel vxor virū quo ad viculū post ma-
trimoniū cōsumatū. Similr ēt q̄ ad
hoc vt vxor possit habeř duos viros
sed quo ad hoc vt vn⁹ vir possit hēre
duas vxores. credo papā posse dispē
sare qñ gen⁹ fideliuz eēt reductū ad
paucissimos viros. de quo dic vt. j.
Papa. §. i.

3 ¶ Sz nūqd ep̄us simil̄r poterit dis-
pēsař in aliq̄ p̄dictoꝝ ipedimētoꝝ. R.
q̄ in iterdicto ecclie spāli facto a suo
inferiori pōt ⁊ in ipedimento cris. qñ
crimina solū ipediūt mr̄imoniū ꝯhē
dū. de qbus. s̄. Impedimētū. viiij. in
p̄n. Sz i iterdicto facto a supiori suo
vel in crinib⁹ que ipediūt ⁊ dirimūt
post ꝯctū. de qbus. s̄. in. d. viiij. ipedi-
mēto. §. i. ⁊. v. Aut in alijs qbuscūqz i
pedimētis mr̄imonij ne ꝯhať. ñ pōt
ep̄s dispēsare. nisi in casib⁹. de qbus
s̄. Dispensatio. §. v. Ep̄m posse dispē-
sare cōtra canonem vel ꝯcilium.

4 ¶ quid ď illo q audiuit ꝑpetuū ipedi
mētū foꝛ iter se ⁊ vxorē suā. R. ꝯz Ro
do. q̄ si audiuit a fide dignis teneť i-
qrere. al's eēt affectata ignorātia. Et
si ꝯcipiat ꝓbabilē opinionez ex dicto
tali nō dz exigere ďbitū: sz solū red-
dere donec itelligat ďitatē diligēter i
quirēdo. Si ďo inqrēdo nihil iuenit.
vl' audiuit hoc ñ a fide dignis. sic dz
ďponere ꝯsciam nec peccaret mor-
tal'r si nō crederet: q̄uis audierit a fi
de digno. vt puta a sacerdote: vl' cō-
patre. ⁊ hmōi. qz ñ obligať cuicunqz
credere nisi probet. sed sufficit inqui-
rat. ⁊ si aliud nō iuenit nō credat.

5 ¶ Nunqd sacerdos teneať reuellař
ipedimētū. vide. s̄. Cōfessio. iiij. §. x.

6 ¶ Utꝝ vr̄ teneať seq virū trāsferētē
se ad aliā p̄riaz. R. q̄ si. si ꝓbabil'r du
bitat ď morte sua: vl' q̄ vellet eā expo
neř ad scorzū. vl' si vir vellet ire vaga
būd⁹ cū tñ ñ eēt qñ ꝯxit. Nā in istis
casib⁹ nō teneť eū seq. al' sic. ita not.
doc. in. c. ď illis. de spō. ⁊ i. c. i. de ꝯiu-
gio lepro. de q̄ dic vt ifra vxor. §. viiij.

Matrimoniuz iiij. quo
ad sepabilitatē. Utꝝ sit sepa-
bile mr̄imoniū postq̄ semel legitie ē
ꝯctū p ďba de pñti ⁊ ꝯsumatū. R. q̄
hoc p̄t itelligi duplicit. Aut q̄ ad hoc
vt alter possit alteri mr̄imonialiť co-
pulari alťo dimisso. ⁊ sic nūq̄ ē sepa
bile mr̄imoniū inť fideles ꝯctū ⁊ cō
sumatū. vt pz i. c. gaudem⁹. ď diuor.
nec papa posset i hoc dispēsare. vt pz
in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiuga. secus
i mr̄imonio ꝯsumato iter ifideles. ď
q̄. s̄. Mr̄imoniū. iij. ipedimento. x.
Aut q̄ ad thoꝝ ⁊ cohitationez tm̄ ⁊
sic separi pōt ꝓp. v. Prio pp adulte-
riū. vt puta qz alter fornicat⁹ ē. xxxij.
q. i. dixit dñs. de q̄ dic vt. s̄. Debitū. §.
vij. Scďo pp vitiū sodomiticuz. ꝯm
Hugo. Lau. Jo. Cal. do. An. ⁊ Pa.
i. c. marit⁹ ď adul. qz noie fornicatōis
intelligiť ois illicit⁹ coitus. xxxij. q.
vij. nō solū. ⁊. q. iiij. meretrices. q̄uis
Inno. i. d. c. marit⁹. ⁊ gl. i. c. oēs. xxx-
ij. q. vij. teneāt ꝯtiū. sed p̄mū videť ve
rius. qz maior i hoc fit i iuria mr̄imo
nio q̄ in alia polutōe. Et idē posset
dici de q̄cūqz alia polutōe habita cū
alia ꝑsona qualitercūqz q̄ pōt separa
ri. secus in polutione quā quis habet
per seipsū solū. ꝯz Rodo. ⁊ glo in. d.
c oēs. Tertio si alter querit alteꝝ tra-
here ad aliqď aliud pctm̄ mortale. ꝯz
glo. in. d. c oēs sanctiones. ⁊ Inno. in
d. c. maritus. ⁊ in c. quesiuit de diuor.
⁊ Pa. in. d. c. quesiuit. Quod veꝝ in
tellige si aliter cōpesci nō pōt. Quar
to pp heresim. ⁊ si anteq̄ ꝯuertať in-
trauerit religionē. etiā sine auctorita-
te ecclesie nō redibit ad eū si ꝯuerta
tur postea. siue heresis fuerit notoria

siue nõ ſm Pa.in.c.de illa de diuor.
Si vero religionẽ nõ intrauit ꝯpelle
tur redire ad euꝫ si ꝯuertat ab here
si si sine auctoritate ecclesie se ab eo
separauit: q̃uis alij aliter sentiant. vt
notat Pa. in.d.c.de illa.

1 ¶ Sed nũquid similiter in predictis
casib⁹ sepatio poterit fieri sine iudicio
ecclesie.R. ꝙ si delictũ est notorium
pót ꝓpria auctoritate dimittere eam
nõ tñ lucrabit donationẽ pp nuptias
vel dotẽ ſꝫ Jo.An.in.c.plerunq̃.de
dote post diuor.re.si nõ habet penes
se.qꝛ petere nõ poterit.sed si hꝫ pe
nes se per exceptionẽ adulterij lucra
bit ꝯ petentẽ ſm Pa. in.d.c.plerũ
q̃.Si vero dlictũ nõ est notoriũ sic so
lũ dꝫ fieri auctoritate ecclie q̃ ad se
parationẽ cohabitatiõis.aliter instãte
altero cõpellet cohabitare.sed q̃ ad
redditionẽ dbiti pót ꝓpria auctorita
te dnegare.ex q̃ sibi constat d delic
to alterius.Faciunt no.in.d.c.plerũ
q̃.ꝛ in.d.c.gaudemus.

2 ¶ Quomodo dicetur notorium.vi
de.s.adulterium.§.viij.

3 ¶ Utrũ sepati ꝓpter spiritualẽ forni
cationẽ sint absoluti a dbito redden
do sic sepati ꝓpter fornicationẽ car
nalẽ.R.ꝙ sic ſꝫ Hosti.ꝛ Pa.in.c.q̃
siuit d diuor.Quod intellige q̃ ad eũ
q est inocens:sed q̃ ad eũ q culpabi
lis est quãtuncũq̃ snia diuortij sit la
ta:siue ꝓpter fornicationẽ spũalem:
siue carnalẽ si innocẽs petit eũ sibi re
cõciliari dꝫ.ꝛ ipse tenet sibi reddere
debitũ.qꝛ ꝙ fauore meo introductũ
est nõ dꝫ retorqueri i dãnũ meũ.l.ꝙ
fauore.C.d legi. nisi itrasset religio
nẽ.vel suscepisset sacros ordines.qa
nõ posset repetere:nec alter teneret
reddere.hoc sequitur Ber.in.c.lr̃is
tuis.de diuor.ꝛ Hosti.ibidem.

4 ¶ Quito sepat pp sãctimoniã. Pro
cui⁹ dclaratiõe plura sũt q̃rẽda.

¶ Utꝝ ãbo ꝯiuges possint vouer ꝯti 5
nẽtiã.R.ꝙ si d coi ꝯsẽsu.d q̃ dic vt.s
mr̃imoniũ.iij.impedimẽto.v.§.v.

¶ Utrũ alter solũ possit vouere casti 6
tatẽ sine cõsensu alteri⁹.R.ꝙ sic i su
um ꝓiudiciũ.ſꝫ nõ alteri⁹.vñ post vo
tũ exigere ñ potit sine peccato mor
tali.sed bñ reddere tenet ꝛ ẽt exiger
quãdo redderet se nimis onerosũ al
teri nõ petẽdo.Facit.c.quidã itrauit.
ꝛ ꝙ ibi no.de conuer.coniu.

¶ Quid si alter ꝯsensit vt alter voue 7
ret statu nõ mutato.R. ꝙ ꝯsentiẽs ni
hilominꝰ potit exigere ſꝫ Jnn.ꝛ seq
tur Pa.i.c.i.de ꝯuer.cõiu.si ipe ꝯsẽ
tiẽs nõ vouit ꝛ ille q vouit tenet red
dere:ſꝫ nullo mõ exigere.etiã si nõ
exigendo eẽt onerosus alteri.qꝛ ꝯce
dẽdo licẽtiã in hoc sibi ꝓiudicauit.

¶ Sed nũqd poterũt mutare statũ 8
puta effici.r̃ligiosi: vl' aliter ordinari
R.vt colligo ex Pa.i.d.c.i.Aut hoc
ꝓcedit ex cõi cõsensu.Et tũc si alter
vult effici eps.reqrit ꝙ vxor ꝓus sit
ꝓfessa i aliq̃ mõasterio.ẽt si nõ sit su
specta d incõtinẽtia.vt i.c.sanc.d cõ
uer.ꝯiuga.est eni spãle hoc.Si vero
nõ vult effici eps.sed sõdiacon⁹ dia
conus:vel ꝑsbr:aut religionẽ intrare
tũc pót de cõsensu alteri⁹ partis.q̃
uis altera pars nõ voueat ꝯtinẽtiã.
Facit.c.significauit.ꝛ ꝙ ibi no.d cõ
uer.ꝯiuga.lꝫ nõ debeat qs ordinari
ad sacros ordies vl' recipi ad religio
nẽ nisi vxor faciat votũ simil'r castita
tis.vt in.c.cũ sis de ꝯuer.cõiuga.

¶ Sed pone ꝙ cũ cõsensu alterius. 9
vir sit fact⁹ religios⁹ vl' sacerdos nũ
qd ille q cõsensũ dedit potit aliũ r̃pe
tere.R.ꝙ i hoc sũt opiniões.Abbas
i.d.c.i.Jnn.in.d.c.qdã tenẽt ꝙ si est
iuuenis potit ꝛ ad ei⁹ petitionẽ dꝫ i
gressus vl' ordiatus reuocari.Cal.te

net ꝙ nõ poterit ip̃z repetere. sz bñ
iplorare officiuz iudicis: ⁊ iudex ex
officio ne adulteriũ cõmittat ꝑ rema
nẽtẽ i seculo educet alteꝝ de mõaste-
rio vl' ordie ⁊ coget reddere debitũ
Alij volunt ⁊ hoc magis mihi placz
ꝙ si ille q dedit licentiã est iuris con
scius nõ poterit repetere. nec ex offi-
cio ei restituetur. qꝛ dando licentiam
taliter mutandi statum videtur vouis
se castitatem saltem durante vita alte
rius. qꝛ qui vult vnum videtur velle
⁊ omne illd̃ per quod peruenitur ad
illud. c. prudentiam de offi. dele. Fa-
cit. c. vidua de regula. Sed ingressus
alterius non debet fieri nisi alter vo-
ueat cõtinentiam. vt in. c. cũ sis d̃ cõ
uer. cõiuga. ergo dando licentiã vide
tur vouere. Si v̄o istud ius ignorauit
sic restituet̃ ei saltez ex officio. hoc tz
gl. i. c. q vxorẽ suã. xxxiij. q. v. ⁊ i. c. seri
ati. xxxij. di. ⁊ ꝫz eã ꝯcorda opiniões
10 ¶ Quero nũquid iste restitutus: post
mortẽ vxoris vl' alteri⁹ ꝑtis teneat̃ re
dire ad monasteriũ. ℞. ꝙ sic qꝛ ẽ ver̃
religiosus. ex q̃ vxor ꝯsensit. Facit. c.
ex ꝑte el. i. de ꝯuer. coniuga. ⁊ ꝙ ibi
no. Bal. Idẽ dic d̃ ordiato ad sacros
ordies ꝙ tenet̃ viuer̃ caste ⁊ cl̃icalit̃
11 ¶ Quid si quis intrat religionẽ. vel
accipit ordies sacros vxore ꝯtradicẽ
te: vl' ignorãte. ℞. ꝙ vxor potit eũ re-
uocare. d. c. qdã. ⁊ ipse tenet̃ sibi d̃bi
tũ reddere: sz nõ poterit exiger̃. nisi
qñ nõ exigẽdo efficeret̃ nimis onero
sus alteri parti. vt' dcm̃ est. s̃.
12 ¶ Pone ꝙ vxor sciuit ⁊ nõ cõtra-
dixit nec licentiã: dedit. sed dissimu-
lauit nũqd reuocare poterit. ℞. ꝙ sic
vt notat̃ in. c. cõsuluit de cõuer. ꝯiu-
ga. Idẽ dic si cõsensit ex timore iu-
sto. vt in. c. accedens. eo. ti. Idẽ dic si
per dolum consensit. c. veniẽs. eo. ti.
13 ¶ Pone ꝙ vir vxore cõtradicente
vel dissimulante intrauit vl' ordiatus
est i sacris ⁊ eũ vxor nõ repetijt i vita
sua lz potuisset: potit ne talis p⁹ mor-
tẽ vxoris exire ⁊ aliã accipere vxorẽ
℞. secũdũ Cal. ⁊ sequit̃ Pa. in. d. c. i.
non quia causa cessante que inualida
bat eius ingressum cessat ⁊ sequella.
Et sic tene q̃q̃ Inno. in. d. c. quidã
multum variauerit.
¶ Sed nũquid si talis r̃uocetur ab 14
vxore ipsa mortua tenebit̃ redire ad
monasteriũ vel viuere clericalit̃ i ca-
stitate. ℞. ꝙ quo ad aliũ qui sacros or
dines recepit nõ est dubiũ ꝙ tenet̃ vi
uere i castitate. ⁊ si ꝯtraheret d̃ facto
cũ alia nõ teneret mr̃imoniũ. vt i. c.
vnico de voto. li. vi. Sz de illo q solũ
religionẽ professus fuit est opinio di-
uersa iter doc. Sz ego credo ꝙ ñ te
netur redire. qꝛ obligatio semel exti-
cta nõ reuiuiscit. l. si res. §. areã. ff. de
solu. sz solũ caste viuere. qꝛ eã q̃tum
in se fuit potuit valide ꝓmitter̃. Et se
cundũ hanc distinctionẽ potes con-
cordare doc. in. d. c. quidam. Et ita li
mita ⁊ intellige. d. c. quidam.
¶ Quid si talis ñ solũ nõ vult redi- 15
re ad religionem. sz de facto mortua
ꝑma vxore ꝯtraxit cũ alia. ℞. ꝙ lz. d.
An. in. d. c. qdã teneat tuti⁹ eẽ dicen-
dũ ꝙ ñ teneat mr̃imoniũ. tñ mihi vi
detur ꝙ sit tuti⁹ tener̃ ꝙ teneat si fu
it r̃uocat⁹ ab alia vxor̃. Rõ qꝛ vt ma
trimoniũ ñ teneat oportet votũ sit so
lẽnizatũ per ꝓfessionẽ tacitã vel exp̃s
sã vni de religiõib⁹ approbatis. vt in
d. c. vnico. sed iste nõ fuit ꝓfessus. qꝛ
votũ fuit nullũ q̃ ad ius positiuũ. qꝛ
paria sũt nõ ꝓfiteri ⁊ inualide ꝓfiteri
ar. c. ij. de trãsla. prela. Itẽ vr̃ tex. pro
hoc in. d. c quidam vbi non compel
litur redire ad monasteriuz. Sicut fa
cit in. c. ex parte. el. i. eo. ti.
¶ Sz pone ꝙ nõ reuocat̃ ille q in 16

trauit ꝯdicēte vl' ignorāte vl' dissimu
lāte altera ꝑte nūqd post mortē potit
exir. ℞. Cal. vt no. Pa. i. d. c. i. ꝙ nō
q̄si per mortē valideť mōachat⁹. In
no. variat Sꝫ tu dic ꝙ nisi vxor cō
sēsserit exp̄sse si stati egrediť ⁊ ꝯhit te
nebit mr̄imoniū lꝫ peccet mortal'r. se
cus si vxor postea i vita sua ꝯsensis
set qꝛ sic tenet ꝓfessio

17 ¶ Utrū spōsa violēter cognita a vi
ro possit itrare religionē ipso inuito.
℞. Pa. in. c. verū de ꝯuer. ꝯiuga. seq
tur opinionē. Ber. brix. q tenet ꝙ po
test. qꝛ nō vr̄ cōmunicasse corp⁹ suū
ex quo inuite fuit cognita. Facit. c. ille
aūt. xxxij. q. v. Posset dici esse veruꝫ
hoc vbi illa nō fuit i culpa tardatiōis
igressus. vbi aūt fuit i culpa nimis tar
dādo ingressū sic nō posset itrare. qꝛ
ille exegit ꝙ sibi ꝺbebať. ⁊ sic est ex̄
culpā. Et ꝑm hāc distinctionē ꝯcor
dari possūt opiniōes q̄s recitat Jo.
An. in regula que ꝯtra. ꝺ re iu. li. vi.
in mercurialib⁹. Et ꝑm hoc ēt opor
tet dare vnā limitationē ad. c. ex pu
blico. de ꝯuer. cōiuga. Ut videlꝫ itel
ligať qꝺ deus cōiunxit. s. per carnalē
copulā volūtarie habitā: vel ex ꝺbi
to extortā. ⁊ est singularis. Attamen
ego hoc nulli ꝯsulerē: sed potius iu
dicarē matrimoniū cōsumatū ita qꝺ
alter alteri matrimonialiť ꝯiungi nō
possit alťo viuēte cui sic carnaliť fuit
copulat⁹. Mo. ⁊ Rodoñ tenēt ꝙ si
spōsa erat de futuro ꝙ poterit. ⁊ pla
cet. qꝛ est verū: nec hꝫ dubium.

18 ¶ Utrū matrimoniū nō cōsumatū i
ter fideles legitime cōtractū sit disso
lubile. ℞. ꝙ aut fuit ꝯctū etate idebi
ta. s. infra ānos pubertatis. ⁊ sic cū ꝑ
uenerint ad etatē ꝺbitā. si alter eorū
vult dissolueť. vt in. c. de illis el ꝑmo
ꝺ ꝺspō. ipu. Et idē dic si solū alť erat
in etate ꝺbita. ꝙ cū ꝑuenerit ad eta
tē poterit dissoluere. Verū ē ꝙ hoc ꝺ
bet fieri auctoritate ecclie. vt no. gl. i
d. c. ꝺ illis. Aut fuit ꝯtractū in debita
etate. ⁊ tūc si alť vult solū ꝓmoueri.
ad sacros ordies nō pōt. nec dissolui
tur matrimoniū. vt coiter teneť. in. d.
c. i. Aut vult intrar̄ religionē. ⁊ sic po
test ⁊ dissoluitur matrimonium statiꝫ
per ꝓfessionem factam. ita ꝙ alter q
remāsit i seculo libere potest ꝯtrahe
re cuꝫ altero sed ante ꝓfessionē nō.
vt. in. c. verꝫ ⁊ in. c. ex parte. el' secūdo
de ꝯuer. cōiuga. ⁊ intellige ꝑ ꝓfessio
nē tacitam vel exp̄ssam factam ⁊ vni
de religionibus approbatis aliter nō
dissoluiť. vt in. d. c. vnico Ex q̄ infert
Pa. in. d. c. ex parte el secūdo ꝙ lꝫ
spōsus efficiatur mātellatus vl' de ter
tio ordine nō soluiť matrimoniū. qꝛ
lꝫ sit modus approbat⁹ nō tñ religio
Sil'r nō dissoluiť per ingressum solū
religionis approbate. nisi vt dixi taci
te vel expresse ꝓfiteatur. Unde si qs
intrare vellet ⁊ nō profiteri nō pos
set altero inuito. Aduerte tamen qꝺ
sūt quedā mulieres ꝺ tertio ordie sā
cti francisci q̄ viuūt collegialiter ⁊ ꝓ
fitenť tria vota religiōis ex cōcessio
ne apostolica. Et iō talis ꝓfessio bñ
dissolueret matrimoniū nō ꝯsumatū
sicut ꝺclarauit Sixtus papa quartus
siue ante sit contractum siue post di
ctam professionem cōtraheret.

¶ Et quia sepe a doc. ⁊ in sacra scri 19
ptura fit mentio de coniunctis per ꝓ
pria nomina. vt ipsa quisqꝫ intelligat
sub breui compendio inferius cla
re demonstrabo. Nurus dicitur vxor
filij, patri ⁊ matri viri sui. Gener dici
tur vir filie patri ⁊ matri vxoris sue.
Socer diciť ꝑdictus pater ⁊ socrus
ꝑdicta mať diciť nurui ⁊ genero. No
uerca dr̄ scꝺa vxor filijs ex alio mr̄i
monio viri. Uitric⁹ diciť secūd⁹ vir fi

lijs ex alio mr̃imonio vxoris. Priui
gni ⁊ ꝑuigne dicũtur ꝑdicti filij ⁊ fi-
lie alteri copulato. Patruus ⁊ amita
sũt frater ⁊ soror pr̃is. Auũcul⁹ ⁊ ma
tertera sũt frater ⁊ soror mr̃is. ⁊ istis
si addit̃ magnus sũt frater vl' soror.
Aui vl' Auic. Partuelles sũt filij duo
rũ fratrũ q̃ habẽt ẽt patruũ ⁊ amitã.
Cõsobrini sũt filij duaꝝ soroꝝ ĩter se
q hñt ẽt auũculũ ⁊ matterã. Amitini
⁊ Amitine sũt filij fr̃is ⁊ sororis ĩter se.

Medicus triplicit̃ potest
eẽ in culpa de
morte ĩfirmi. Primo añ factũ
s. quãdo ĩtromittit se d̃ eo q̃ ignorat
vel ad ipsũ nõ spectat vel nõ sufficit
ad agendũ solus. Scd̃o in facto. qa
lꝫ peritus: ñ tamẽ sequitur traditões
artis. sed fantasiam sui capitis vl' expi
mẽta noua. Intellige nisi expimenta
noua vel sua fantasia sit rationabilis
qꝛ liceret. Tertio p⁹ factũ qñ ẽ negli
gẽs circa custodiã ĩfirmi. ita no. bar.
Inno. ⁊ Hosti. i. c. tua. de homici.

1 ¶ Utrũ euentus mortalitatis d̃beat
medico ĩputari. ℞. q̃ nõ si diligẽtiaꝫ
quã d̃buit ⁊ potuit exhibuit. ff. d̃ offi.
p̃si. l. illicitas. §. sicuti. Uide. s̃. Homi
cidiciũ. ij. §. xviii. Et aduerte q̃ medi
cus tenet̃ in foro aĩe nõ solũ qñ volũ
tarie ledit. puta ꝓlõgãdo infirmitatẽ
⁊ hmõi. sed ẽt qñ ex ignorãtia. vel ĩ-
peritia. vel nõ sequẽs traditiões art̃
aliquẽ lesit. vt̃ no. Pe. i aut̃. sꝫ hodie
C. d̃ iudi. nã ĩperitia medici culpe an
numerat̃. l. si qs fũdũ §. celsus. ff. loca
ti. ⁊ l. ĩperitia. ff. d̃ re. iur. ⁊ ĩ gl. i. q. iiij.
nõ est ĩputãda. Limitat hoc Pa. i. c.
ad aures d̃ eta. ⁊ q̃li. verũ qñ assũpsit
officiũ volũtarie. Sec⁹ si ex necessi-
tate qñ ex ignorantia ⁊ ĩperitia ledit.
Ut puta vtit̃ aliqbus exptis al's ⁊ bo
nafide. qꝛ sibi ĩputet q talẽ elegit ex q̃
dicebat se imperitum.

¶ Quid si dubitat medicinã nociua. 2
℞. q̃ nullo mõ dꝫ dare: sed tutiorẽ ꝑ
teꝫ eligere de ꝑsũp. c. illud. d̃ homi.
c. petitio. qꝛ securius est hominẽ reliq̃
re in manu dei q̃ medicinas dar̃ de
qbus dubitat sꝫ. Inno. i. c. tua nos. d̃
homi. ⁊ ibi Pa. Et itellige eũ in du
bio qñ nõ hꝫ aliqd ex q̃ ꝓbabili⁹ ex
timet ꝓfecturã q̃ nociuã. Sec⁹ si ha
beret aliquã probabilitatem poti⁹ d̃
vtilitate q̃ de nocumẽto. qꝛ sic posset
dare adhibita debita diligẽtia ⁊ stu-
dio qꝛ sic nõ ꝓprie est in dubio: sed ĩ
opinione vel titubatione.

¶ Utrũ sit ĩ culpa medic⁹ qñ medi- 3
cinã scd̃ꝫ artẽ d̃dit sꝫ ex d̃fectu spe-
cieꝝ vel admistiõe alia fit nociua. ℞.
q̃ ñ si d̃bitã diligẽtiã adhibuit. c. apli
ce. d̃ cle. exco. mi. sꝫ Inno. ⁊ Hosti.

¶ Utrũ Cirugic⁹ ĩcidẽs aliquẽ q ꝓ 4
pter incõsuetã dispõnem venaꝝ: vel
qꝛ propter insolitũ timoreꝫ vl' tremo
rem q venit super eũ mortuus ẽ sit in
culpa. ℞. q̃ nõ. si debitã diligentiã ad
hibuit ⁊ erat ꝑitus. ar. c. ex lr̃is. d̃ fri.
⁊ male. Et hoc verũ si nõ dubitabat
de hoc qꝛ si dubitabat d̃buit omitter̃
vt no. Inno. ⁊ Hosti. ne cle. vel mo.
c. sñiam. ⁊ d. c. tua nos.

¶ Utrũ medic⁹ teneat̃ gratis curar̃ 5
℞. q̃ sic si est pauꝑ infirmus. sm glo.
lxxciij. di. §. i. Si v̄o diues est nõ tene
tur cũ nemo cogat̃ de suo facere bñ-
ficiũ. x. q. ij. ꝑcarie. ⁊ licite recipit mer
cedẽ suã. xiiij. q. v. c. nõ sane. Si tñ es
set salariat⁹ d̃ publico tenet̃ gratis
seruire ita ꝑuis sicut magnis ĩfirmis sꝫ
a sanis bñ posset petere salariũ vt dic̃
l. Archiatri. C. de ꝓfe. ⁊ me.

¶ Sed quid si infirmus sit diues: ta- 6
men ex auaritia non vult soluere me
dico debet ne medicus eũ mori ꝑmit
tere. ℞. q̃ nõ: sed dꝫ ei medicinas ⁊
alia necessaria facere suis expẽsis q̃s

postea repetere poterit cum sanus ef
fectus fuerit. quia vtiliter gessit nego
cium eius. ff. de nego. ge. l. pōponius
⁊ si moriatur repetet ab heredibus.
quia sufficit si vtiliter cepit gerere. lz
euentus non sit sequutus. l. sed an vl
tro. ff. de nego. ge. nec potest ei obici
quod causa pietatis hoc fecerit, nisi
sit ei propinquus. vt l. alimenta. C. de
nego. ge. quia tunc oportet proteste-
tur, ꝙ gratis non intendit hoc facere
alias non repeteret. d. l. alimenta. no.
hoc glo. in. d. §. primo.

7 ¶ Utrum peccet mortaliter medicꝰ
consulendo aliquid contra animam
ꝓ salute corporali. ℞. ꝙ sic. ⁊ ne hoc
faciat prohibetur ei sub pena excō-
municationis in. c. cum infirmitas. d̄
pe. ⁊ re.

8 ¶ Utrum similiter peccet mortaliter
si nō admonet infirmū vt confitea-
tur. ℞. ꝙ sic. qꝛ facit contra prece-
ptuz vt in. d. c. cū infirmitas. nec po-
test dici abrogatum per contrariam
consuetudinem. qꝛ non consuetudo
sed corruptella est ⁊ contra bonos
mores. ⁊ ideo non valet ſm Hosti. i
d. c. cū infirmitas. Excusaretur tamē
medicus in casu repentino q indiget
celeri remedio q nō añ ipsuz ifirmū
iduceret ad confessionē. Et aduerte
qꝛ nō sufficit admonere. sed dz idu-
cere cū effectu. vt in. d. c. no. Nihilo-
minꝰ si ifirmꝰ nollet ꝯfiteri ñ credo
ꝓpter hoc ꝙ medicꝰ d̄beat d̄sistere
a medicamine. qꝛ itelligēdum ē mo
neas ⁊ iducas effectualiť q̄tū ex pte
medici. sic ⁊ i. c. fi. d̄ eo. q co. cō. vxo.
sue. Fac. l. stipulatio ista. ff. de v̄. obli. ñ
ex pte ifirmi. qꝛ si dimitteret eū forte
moreret desperatꝰ. q sanatꝰ poterit po
stea ꝯuerti. ⁊ sic preceptū ecclie vide-
ret ꝯ preceptū dei de caritate ꝓximi
ꝙ nullo modo credendū est.

Facit tex. cū gl. ꝓ hoc. lxxxiij. di. i p̄n.

¶ Sed nunqd ad hoc teneť medicꝰ
i oi infirmitate. ℞. ꝙ nō saluo melio
ri iudicio. sed solū in ifirmitate picu-
losa ſm se. Ratio quia sicut ifirmus
nō tenetur ꝯfiteri de necessitate p̄ce
pti in oi infirmitate. sed solū qñ ē pi-
culosa: sic nec medicus teneť eū indu
cere lz sit optimū ꝙ medici inducāt
in oi infirmitate. Et dico piculosaz. i.
posset ꝓbabiliter inducere piculum
mortis. secus quando est clarum qd̄
non est periculosa.

¶ Utrū infirmꝰ teneať obedire me
dico. ℞. Inno. ⁊ Host. i. d. c. tua. ꝙ ñ
de p̄cepto. si tñ infirmꝰ accipit aliqd
vl' facit ex certa scia: vl' ex affectata:
vl' in ꝓbabili ignorātia ꝓpter ꝙ no-
tabile malū icurrit peccat mortalr. ar
c. si nō lz. xxij. q. v. Idē dic d̄ ſuiētibꝰ
q ei aliqd administrāt tale. Secꝰ si ñ
esset notabilr lesiuuz q̄uis aliq̄liter
modicū. tñ qꝛ aliqñ sitis magis cruci
at q̄ febris ⁊ iter duo mala minꝰ eli-
gēdū est. xiij. di. duo. Et si ex tali admi
nistratōe mors seq̄reť vel mutilatio
mēbri cēnt ſuiētes irregulares. secꝰ si
ex leui ignorātia vl' culpa hoc fecerūt

¶ Utꝝ ars medicine sit ꝓhibita cle
ricis ⁊ religiosis. ℞. clericis i sacris.
religiosis ⁊ clericis i mioribꝰ bñficia
tis ñ lz vti nisi gratis ⁊ vbi piculū nō
iminet ne cle. vl' mo. c. mlta. Cirugiā
v̄o q̄ indiget ieisione vl' adustiōe cū
sanguis effusiōe secūdū Ber. i. c. ad
audiētiā de fals. oio exercere ñ pos-
sunt. qꝛ simpliciter ē eis iterdicta. c.
sniam. c. sup specula. ne cle. vl' mo. d̄
homi. tua nos. de postu. c. primo.

¶ Utrū medicꝰ teneať nūciar mor-
tem ifirmo quā prenoscit cito ventu-
rā. ℞. Jo. d̄ neapoli in quol'. xi. distin-
guit ꝙ aut ꝓbabiliť credit ꝙ talis p̄
nūciatio erit multū vtilis aīe infirmi

vt puta. qꝛ cõfitebit̃ cuꝫ sit in peccato
mortali ⁊ ordinabit testamẽtũ ex quo
euitabũtur multe lites. ⁊ sic tenetur ꝑ
se vel per aliũ ei mãifestare. aliter pec-
cat mortal̃r. quia dãnificat ꝓximũ in-
directe cũ nõ ĩpedit dãnum eius cum
põt. Idẽ dic si est in dubio an sit vtilis
vel nõ. Qđ si ꝓbabiliter credit ꝙ tal̃
ãnũciatio nõ erit vtilis ĩfirmo. puta qꝛ
iam ordinauit facta sua: sed forte erit
potius damnosa corpori: tũc nõ tene-
tur ei dicere de necessitate precepti: li
cet sit melius dicere. quia meli⁹ se dis-
ponet. ⁊ bonum anime semper est pre
ponẽdum bono corporis.

13 ¶ Utrũ medic⁹ possit ꝓmoueri. ℞. si
pitus erat ⁊ nihil omisit de cõtigẽti-
bus secũdũ ꝓbabilitatẽ sue cõsciẽtie
potest promoueri. alias nõ. de eta. ⁊ q̃
li. c. ad aures. ff. de vari. ⁊ extraor. co-
gni. l. ⁊ si medic⁹. ꝯcor. Inno. ⁊ Ho.

14 ¶ Utrũ medic⁹ q cõuenit pro. x. du
catis. cũ ticio liberare eum de aliqua
ĩfirmitate. puta quartana ⁊ hmõi: ⁊ li
berat eũ: sed. j. modicuꝫ tẽpus ticius
reincidit, in eãdẽ ĩfirmitatem teneatur
iteruꝫ pro illis. x. cũ liberare. ℞. vide-
tur ꝙ sic. qꝛ nõ extinxit ĩfirmitatẽ: sed
cessare fecit angustiã ipsius. Itez quia
nõ videtur curasse cũ vitiose curauit.
Itẽ quia verba cũ effectu sũt accipien
da ꝙ iõ debet intelligi cũ curaret ꝑfe
cte. In cõtrariũ videtur ꝙ nõ teneat̃
quia de ꝑsẽti ĩfirmitate tãtuꝫ videtur
cogitatũ. ⁊ ideo soluto eo quod debet̃
sublata est obligatio ĩ perpetuũ quia ĩ
ĩfinitum ñ debet obligari. nã infinitas
euitat̃. ff. loca. l. martinus. ĩ gl. Sed tu
dic ꝙ aut redijt ex culpa infirmi, ⁊ sic
nõ tenet̃. l. qđ qs ex culpa. ff. đ re. iur̃.
Si nõ ex culpa infirmi. tũc aut statim
redit. ⁊ sic tenetur quia nõ videtur cũ
liberasse aut ex interuallo. ⁊ sic nõ te-
netur vt. ff. de re. iur̃. l. quicquid.

Membrum ꝓpe qđ sit. vide
supra Homicidiuꝫ. v. §. vi. Et
ideo in statutis ita accipitur: nisi aliud
appareat de mente statuentis. vt notat
bar. in. l. ij. ff. de publi. iudi.

Mendacium scđm Aug.
est falsa vocis significatio cuꝫ
ĩtẽtiõe fallẽdi. xxij. q. ij. §. ille ergo.

¶ Que dr̃ia est ĩter mẽdaciũ ⁊ falsuꝫ. 1
℞. ꝙ mẽtiri ẽ ꝯ mẽtẽ ire. Añ ille q di-
cit qđ putat aliud: siue illud sit verũ si
uè falsũ mẽtit̃. c. is aũt. ij. q. ij. falsũ vo
põt qs dicere sine mẽdatio cũ. s. cre-
dit verũ. qđ tñ nõ est: ⁊ si debitã adhi
buit diligẽtiã nõ peccat. ꝙ si ñ peccat
venial̃r. vt i. c. hoies. xxij. q. ij. nisi ĩ ca-
su ĩ q̃ teneret̃ debitã diligẽtiã adhibe-
re. puta ĩ actu testificãdi vbi imminet
notabile dãnũ ꝓximo: vel in iudicio.
qꝛ sic esset mortale vel cum vult iura-
re. xxij. q. ij. c. animaduertẽdum.

¶ Quot sũt gñia mẽdaciorum. ℞. ſm 2
Aug. in. c. ꝑmũ. xxiij. q. ij. ꝙ sũt octo.
¶ Primũ ĩ doctrina religiõis xp̃ia-
ne. ⁊ ſm Alex. ĩ. ſa ſe. religio hic acci
pit̃ nedũ ꝓ eo ꝙ nos religat ad ea q̃
sũt fidei: sed etiã ꝓut religat ad bonos
mores. qꝛ ĩ his duob⁹ ꝯsistit religiõis
xp̃iane sũma. ¶ Scđm ẽ vt aliquẽ le-
dat iiuste ĩ corporalib⁹ cũ nulli⁹ vtilita
te. sic̃ falsus testis ĩ cã criminali. ¶ Ter
tiũ ẽ ꝙ alicui nocet: sꝫ tñ alteri ꝓdest.
vt testimonium in causa pecuniaria.
¶ Quartũ ẽ qđ fit sola mẽtiẽdi: vl̃ fal
lẽdi libidie. vt cũ delectat̃ ĩ astutia mẽ
datioꝝ cõpõne ñ hñs respectuꝫ: nec
ad nocẽdũ: nec ad adiuuãdũ alicui sꝫ
solũ qꝛ plꝫ sibi. ¶ Quĩtũ ẽ qđ fit pla
cẽdi cupiditate ut mẽdatiũ adulattõis
¶ Sextũ ẽ qđ nulli nocet ⁊ alicui ꝓ-
dest. s. ne pecunia sibi auferat̃ ĩdebite
vl̃ iiuste ledat̃. ¶ Septimũ est qđ sil̃r

alicui ē vtile ad corp⁹.s.vt mortē eua
dat. Octauū est qđ similiter ꝓdest al
teri vt virginitatē seruet. Sz ꝑz Alex.
vbi supra.⁊.S.Bo.in.iij.di.xxxviij.⁊
Ricar.ibidē.mēdatium hz ꝓ suo for
mali cōpletiuo intētionē fallēdi.⁊ iō
ꝑm intētionē mētiētis diuersū erit mē
datiū in specie. Si.n.intēdit solū pro
desse.sic erit mēdatiū officiosū. Si de
lectare: sic est ociosū. Si ledere: sic ē
ꝑnitiosū. Pernitiosū cōtinet tres ꝑ
mas dr̄ias.qꝛ aut i spūalib⁹.⁊ sic ē ꝑ
mū. Aut i corporalib⁹.⁊ sic ē ꝑz Aut
in tꝑalib⁹.⁊.sic ē tertiū. Officiosū cō
tinet tres vltimas species.s.si i tꝑali
bus.sic ē sextū. Si in corporalib⁹ sic
septimū si in spūalib⁹ sic ē octauum.
Ociosū cōtinet quartā ⁊ quitā spēz.
qꝛ aut vult ꝺlectare seipsū.⁊ sic est q̄r
tū aut alterū.sic ē quitū. Primum
istorū est grauius.⁊ vltimum leuius.
3 ¶ Vtrū oē mendatiū sit peccatū.℞.
ꝙ sic.c.sup.eo.de vsuris.cuz simili
bus.⁊ ēt mortale pctm̄ ē ꝑz.S.Bon.
Ale.⁊.Ri.vbi supra. Prio rōne sue
speciei: siue ꝑ se.⁊ sic tātū tres prime
species sūt peccatū mortale.vñ qcū
qz mentiť cōtra veritatē diuinaz eam
mēdatio occultādo: vel corrūpendo
peccat mortalr̄. Similiter circa ea q̄
rū cognitio ꝑtinet ad hōis bonū.pu
ta ad ꝑfectionē sciētie ⁊ informatiōez
morū.erit mortale.qꝛ ꝯ caritatē dei ⁊
ꝓximi. Secus si esset circa aliqd qđ
nō refert ad salutē vtrū sic vel sic co
gnoscať.qꝛ esset veniale. Idē dic ꝙ ē
mortale qñ ē i nocumentū corporis
proximi vel rerū de aliquo alicui⁹ im
portātie: ēt si alteri ꝓdesset.secus si in
dānū alicui⁹ rei minime.qꝛ ñ esset cō
tra caritatē.⁊ ideo veniale. Scđo est
peccatum mortale ꝑ accidēs. Et hoc
dupliciter. Primo rōe intētōis.puta
qꝛ ita afficiť ꝙ nō curaret offendere
deū vel ꝓximuz notabilr̄.qꝛ ꝑponit
mēdatiū caritati dei ⁊ ꝓximi.multo
magis si intēdit dicēdo mēdatiū iniu
riare deū vel ledere notabilr̄ ꝓximū
ēt si non ledat peccat mortalr̄. Scđo
ratiōe scādali.vt cū qs dicēs menda
tiū ꝓbabiliter scādaluz seq aduertit
tamē nō curat.sed dicit mēdatiuz ⁊
peccat mortaliter. Et i hoc cōcordāt
cōiter Theo.in.iij.di.xxxviij. Addiť
⁊ tertiū.ex q̄ fit mortale.s.cū dr̄ in iu
dicio. Vñ secūdū durādū omne men
datiū: ꝑter iocosū quod in iudicio di
citur de his q̄ ad iudiciū pertinēt est
mortale qꝛ subuertit veritatez iudicij
qđ cedit in pernitiem vniuersitatis ⁊
placet qñ dicitur de eo de q̄ teneť di
cere veritatē.alias nō.⁊ qñ sit.habes
supra. Cōfessio delicti.⁊ supra.furtuz
§.xxvij.⁊.j.testis.§.xxvj. Addiť ⁊ q̄r
tū ex q̄ efficiť mortale secūdū Host.
s.ratione cōtēptus.s.cū qs pro nihilo
hz dicere mēdatia iocosa sicut vera.
sicut faciūt ioculatores.⁊ similes.ar.
xxv.di.§.alias ea demū. Quod limi
to verū qñ ēt si eēt mortale nollet ab
stinere.alr̄ nō.⁊ sic incidit cum ꝑmo.
Addiť ⁊ quintū secūdū alios.s.ratio
ne ꝑfectionis.sed istis nō assentio nisi
vel qñ ꝑfectio est talis ꝙ obligauit se
voto vl̄ iuramēto in nullo casu mētiri
vl̄ rōe scādali.vt dictū est. Et ita cōiť
tenēt doc.facit qđ supra dixi. Circun
stātia.§.iiij. In alijs autē casibus cōiť
ē veniale peccatū: nisi ꝯscia eis dicta
ret ꝙ eēt mōtale.qꝛ sic eēt eis si ꝯ tale
dictamē dicerēt mēdatiū pctm̄ mor
tale.
¶ Vtrū ꝑdicator vl̄ doctor semꝑ pec 4
cet mortalr̄ mētiendo.℞.Pe.in.iij.
di.xxxviij.ꝙ nō: nisi scādalū vl̄ cōtē
pt⁹ doctrine sit annexus.qꝛ si hoc sci
ens mētiť peccat mortalr̄. Similiter
si diceret ꝯ id qđ est faciēdū ex neces

sitate. secus si ex consilio: nisi ratione scãdali. vt dixi.

5 ¶ Utrũ liceat ꝓ alterius vita cõseruãda mẽtiri. ℞. ꝙ nõ. d. c. sup eo. Et qualitercũq; dicat̃ mẽdatiũ semp est peccatũ saltẽ veniale. xxij. q. ij. per totum Quidã excipiũt iocosũ: qd̃ ꝓprie nõ vr̃ mẽdatiũ. q2 vt dr̃ in. c. ne qs. xx. q. ij. non fallit. q2 nouit ille cui dicit̃ iocandi causa fuisse dictum.

6 ¶ Utrũ solũ fit mendatiũ in v̄bo. ℞. ꝙ nõ. sed etiã in simulatis operibus. xxij. q. v. caue. Et ideo qd̃ dixi de mẽdatio idẽ dic de oĩ simulatiõe quam qs facit vt proximũ decipiat. ſm sanctũ Tho. Secꝰ de simulatiõe q̃ fit ꝓpter bonũ. de q̃ dic. vt. j. Simulatio.

Mensa episcoporũ nõ d̃bet splẽdere auro vel argẽto. xli. di. eps̃ vilez suppelectilẽ.

1 ¶ Quid debet esse ⁊ abesse in mensa clericorum ⁊ religiosorum. habes supra Clericus. xi. per totũ.

Mensuras. Vide. s̃. Falsarius. §. xi.

Mercatio. Vide. j. Negociatio.

Meretrix que dicat̃. ℞. ꝙ illa que multorũ libidini. pater. xxxiiij. di. vidua Alibi dr̃ ꝙ meretrix est cuius turpitudo venal' est. xxxij. q. iiij. meretrices. ⁊ reqrit̃ ꝙ. xl. homines admiserit. ſm gl. in. d. c. vidua. allat. c. latores. d̃ cle. exco. mi.

1 ¶ Utrũ sit ꝓhibitũ cõmisceri cũ eis ℞. sic de iure diuino. ⁊ peccat mortaliter. d. c. meretrices.

2 ¶ Utrũ accipiẽs meretricẽ in vxorẽ mereat̃. ℞. ꝙ sic. si facit vt eã a malo. retrahat. xxxij. q. i. non est culpandus secus si alio malo fine.

¶ Utruz teneat̃ restituere qd̃ acqrit ex tali questu. ℞. ꝙ nõ ſz Inno. in. c. q2 pleriq; de imuni. ec. ⁊ cõmuniter doc. sed bene de bono cõsilio. nisi accepisset ab his q alienare nõ possũt. Et q sint. vide sup̃. Donatio. vel ẽt ꝑ fraudẽ q2 sic teneretur.

Meritum ꝓprie dr̃ actõ q̃ fit vt ei qui agit sit iustũ aliqd dari.

¶ Quotuplex est meritũ. ℞. ſm sãctũ Bona. i. iij. di. iiij. ar. ij. q. ij. ꝙ triplex Primũ dr̃ cõgrui. ⁊ istud est qñ qs ex actione nõ hz debitũ recipiẽdi. ſz tñ illi cui fit decet dar̃. sicut cũ homo atterit̃ de peccato suo licet nõ mereatur gratiã. tamẽ cõuenit deo vt faciẽti qd̃ se est ex sua bonitate det. Secundũ est meritũ digni. ⁊ istud ẽ cũ aliqs iustus rogat ꝓ aliq̃ ꝑsona q̃ est in peccato. dignum qppe est ꝙ iustus exaudiat̃. Tertiũ est meritũ cõdigni. ⁊ istd̃ est qñ agẽs habet debitũ recipiẽdi. ⁊ ideo cũ ꝑma ratio dãdi sit amor. ipossibile est ꝙ aliqd possit sibi facere debitũ q amicitia caret. ꝓpterea existẽtes ex̃ caritatẽ ñ pñt mereri d̃ ꝯdigno

¶ Utrũ aliqs possit mereri ⁊ demereri in eodẽ actu. ℞. ꝙ nõ. quãuis actꝰ aliqs secũdũ genus nature possit esse meritorius. ⁊ in genere moris demeritoriꝰ vt pz. xxij. q. ij. si quelibet. vbi Gre. loquẽs de mẽdatio obstetricũ dicit. Naz benignitatis earũ merces q̃ eis in eterna potuit vita retribui ꝑ missa culpa mẽdatij i terrena ẽ recompẽsatione declinata.

¶ Quomodo aũt intẽtio sufficiat ad meritum vel opera. vide. s̃. Intentio.

Metus est instãtis vl' futuri periculi mẽtis trepidatio. ff. quod me. ca. l. i.

¶ Quotuplex est metꝰ. ℞. ꝙ duplex. s. leuis. s. q̃ timet̃ leue malũ vel minas multas q̃s minãs iplere ñ habet possibilitatẽ. Est ſo metꝰ ꝓbabilis: siue grauis q dr̃ iustꝰ metꝰ. ⁊ iste est ille q

pōt cadere in cōstātē virū vel mulie-
rē. vt cū qs potēs iserre minat̄ mortē
aut grauē cruciatū corporis. vt in. c.
cū dilect⁹. ex̄ eo. ti. Aut seruitutē: seu
status subuersionē. puta q2 scidet in-
strumēta vel p̄uilegia libertat̄. vel de-
tinebit in carcerē aut stupratione. vt
ff. eo. ti. l. isti qdē. Insti. e. ti. §. i. ij. ⁊. iij.
Et intellige qñ p̄dicta vel aliqd̄ p̄di-
ctorū minat̄ ne dū in p̄sona ꝓpria. sz
ēt in p̄sona liberorū. aut vxoris: aut si
miliū p̄sonarū. vt. d. l. isti. in fi.

2 ¶ Utrū met⁹ iust⁹ causet̄ ex iperio vl̄
supplicatiōe regis vel dñi. ℞. Pa. i. c.
vltio q cle. vel vo. ꝙ ñ: nisi sit ꝯsuet⁹
tirānice tractare ñ obtēperātes suis
p̄cib⁹. q2 tūc bene causat. vt tz io. an.
in. d. c. vltio. Bar. i tractatu d̄ tirāno
Facit qd̄ idē Bar. no. in. l. ad inuidiā
C. qd̄ me. cā. vbi dicit ꝙ sola r̄uerētia
mariti ñ causat iustū metū i vxor̄: nisi
p̄cesserit mine. vl̄ v̄bera. Et idē volu
it Inno. i. c. cām mr̄imonij. d̄ of. d̄le.

3 ¶ Utr̄ met⁹ perdēdi bona tp̄alia: vl̄
grauē iacturā i eis. puta maiorē p̄tem
sit iustus. ℞. Pa. in. c. Abbas ex̄ eo.
ti. ꝙ sic si nō pōt sustētari sine illis bo
nis q̄ qs timet perdere. q2 alibi dr̄ ꝙ
spūalia ñ pñt diu eē sine tp̄alib⁹. i. q.
iij. si qs obiecerit. Et glo. i. l. aduocati
C. de aduo. diuer. iudi. dicit no. pecu-
niā vitā hōis. facit ꝓ ista opione. c. p̄s
byteros. 50. di. ⁊. l. pe. C. eo. ti. ⁊ di. c.
Abbas.

4 ¶ Utr̄ met⁹ excōis sit iust⁹. ℞. gl. in
c. oli int̄. d̄ re. spo. ꝙ sic. sz Jo. an. i. c.
cū dilectus d̄ his q̄ vi. me. distiguit ꝙ
aut iuste cōminat̄ ⁊ nō excusat q2 cul
pa sua icidit in metū. l. si mlr̄. ff. eo. ti.
Aut iiuste cōminat̄: ⁊ sic ē iust⁹. cum
g̃uis sit pēa iter hōines ꝯuersari ⁊ ca
rere hōinū cōmerito. l. hi q sāctā. C.
d̄ aposta. c. sacro. de sē. ex. Et hāc disti
ctionē approbāt dñi d̄ rota d̄cisiōe. xl.

¶ Utr̄ timor ifamie sit iust⁹. ℞. glo. i 5
l. nec timor̄. ff. eo. ti. ꝙ timor ifamie sa
cti nō causat. vt puta q2 aliqs dicit ꝙ
malū dicet d̄ eo. sz met⁹ ifamie iuris
talis q hz iuris effectū iust⁹ ē. vt in. l.
isti. §. fi. ff. eo. vbi pz ꝙ dep̄hēsus in ali
q̄ delicto qcqd facit ne ꝓdat̄ ex iusto
metu facit q2 ꝓditus pōt pati mortē
vel crutiatū ⁊ hmōi. Et hec oīa itelli-
ge ꝙ causāt iustum timorē qñ qs nō
hz facile remediū ꝓuidēdi: q2 si pos-
set ꝓuidere sibi. puta. adeūdo supiorē
vl̄ alio mō ñ ꝓuideret. ñ eēt iust⁹ me
tus sz sibi iputaret̄. ar. c. fi. d̄ elec. ⁊. l.
qbus dieb⁹ i p̄n. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊
l. q pōt facer̄. ff. d̄ re. iur. ⁊. c. pastoralis
§. preterea. d̄ offi. or. Quod limita. vt
infra. §. x

¶ Utrū met⁹ iust⁹ excuset a pctō. ℞. 6
ꝙ nō a toto: sed solū a tāto. nō tñ ēt a
tāto ꝙ si illud ē d̄ genere peccati mor
talis ꝙ fiat veniale. c. sacris. ex̄. e. ti. c.
ij. de homi. ij. q. i. in p̄mis. q2 dz poti⁹
q̄libet mala tollerare q̄ malo ꝯsētire
decernat. xxxij. q. v. ita ne. Limita tñ
p̄dicta ad ea q̄ sūt iuris diuini. Sec⁹
in his q̄ sūt pctā mortalia ex dispōne
iuris positiui. q2 sic excusaret a morta
li. vt pz sup̄. Inobediētia. in p̄in.

¶ Utrū ꝯctus fact⁹ ex metu iusto sit 7
nullus. ℞. vt colligo ex. Pa. in. c. cū
locū. de spō. ⁊. in. d. c. oli int̄. ꝙ aut ꝯ-
ctus reqrit liberū cōsensū: aut nō. Si
sic. tūc ꝯctus ē ipso iure nullus. Ratō
q2 lz coacta volūtas sit voluntas. xv.
q. i. merito tñ nō est volūtas libera ⁊
sic deficit q̄litas lib̄tatis q̄ est de sub-
stātia ꝯctus. ⁊ iō nullus. In alijs aūt
vbi nō reqritur lib̄ cōsensus. non est
nullus ipso iure. q2 vt dixi coacta vo-
lūtas pur volūtas ē. vt plene legit̄ ⁊ no
tatur in. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. sz ve-
niūt acta rescindēda actiōe qd̄ met⁹
cā. vel officio iudicis.

8 ¶ Que sūt in qbus requirit̄ liber cō
senssus. ℞. q̄ p̄mo omnia q̄ sūt meri-
toria. vt p nīa. confessio. elemosyna. ⁊
hmōi q̄ si fiāt ex tali metu excludunt
meritū. ⁊ perinde est ac si nō forēt fa-
cta. Excipiūtur illa in qbus īprimitur
caracter. Ut baptismus ⁊ huiusmodi
q̄ virtute caracteris aduenīēte libera
volūtate cōualescūt. sed nō alia vt in
c. d̄ iudeis. xlv. di. Propterea. Criso.
sup̄ Mat. xxij. Qui solo timore ser-
uit deo. penā q̄dē euadet: sed p̄miuz
nō acq̄ret. q̄ nō vult de⁹ vt timeat̄ vt
dn̄s sed vt amet̄ vt pius pater. Facit
tex. aug. de pe. di. vij. c. null⁹. i fi. Quē
sero penitet inq̄t nō solū oportet de-
um timere iudicē. sed iustū diligere.
nō tātū penaz timeat. sed anxiet̄ pro
gloria. hec ille. Scd̄o matrimoniū. fa
cit. c. notificasti. xxxiij. q. v. ⁊. c. veniēs.
el secūdo. de spōsa. ⁊ dictū. c. cū locū.
Tertō dos̄ p̄missio vl̄ solutō i. l. si ml̄r
§. si dos. ff. eo. ti. q̄ si p̄ncipale nō tz
nec accessorū. de re. iur. li. vj. Quarto
iurisditio. vñ p̄rogatio eius ex iusto
metu est nulla. l. ij. ff. de iudi. ⁊ glo. in
d. l. si mulier. Itē electio p̄lati p metū
facta est nulla. c. vbi p̄iculū. §. ceteruz
de elec. li. vj. Quīto auctoritas tutoꝝ
extorta p metū est nulla. l. i. §. vltio. ff.
d̄ aucto. tu. Sexto absolutio ab excōi
catione. de q̄. s̄. Excōicatio. vij. casu.
xviij. Septio. testes testamētorū. vñ si
ī vīculis tenent̄. aut ab hostib⁹. nō va
let. l. q testamento. ff. de testa. Octauo
votū limito verū q̄ ad metū mūdanū
q incutit̄ ab hōine ad hoc vt voueat
nō aūt q̄ ad metū aliū p̄p quē euaden
dū aliqs vouet q̄ sic tz votū. Rō di-
uersitatis. q̄re votū teneat ex aliq̄ me
tu factū q̄n met⁹ nō infert̄ vt voueat
sed ex alio respectu. ⁊ nō penitētia. cō
fessio ⁊c. Et q̄ tale votū fit pietati di-
uine ⁊ misericordie quā īterpellat vt
cū liberet a malo īstāti. Et iō q nō pōt
nō misereri acceptat p̄missionē. ⁊ sb
sidiū īpēdit. sz in penitētia. cōfessiōe. ⁊
hmōi nō ꝯcurrit solū misericordia sz
⁊ iustitia. Uñ misericordia dei acce-
ptat inquātū nō derogat diuine iusti-
tie. s. vt nō sint merito ⁊ recōpēsatōe.
sed vt sint digna vita eterna. hoc nō
pōt. q̄ derogaret diuine iustitie. q̄ nō
vult nisi volūtariū libera volūtate ad
se ꝯuersū. in. c. sicut nobis d̄ regula.
⁊ in mult̄ alijs. no. glo. i. d. c. abbas.
⁊ d. l. mulier.

¶ Quid de iuramēto metu extorto. 9
℞. vt. s̄. Iuramentum. v. §. ix.

¶ Quid si qs veniat in talē metū ex 10
culpa sua. ℞. q̄ ñ subuenit̄ ei nec hz
seu competit ei aliqd̄ remediū. d. l. si
ml̄r ī p̄ncipio. vbi lib̄ta cōisso crimīe
īgratitudinis ⁊ timēs ne reuocet̄ in ꝑ
uitutē p̄mittit aliqd dn̄o cōmināti ꝑui
tutē nō audiat̄. Sz q̄ ad cōsciētiā di-
stingue. Qd̄ aut talis timor pōt iuste i
cat tali. puta q̄ cōmisit crimē capita-
le cōminat̄ qs eū vl̄le accusat̄ p̄p quē
timorē ille dat cētū. talis lz turpit̄ acci
piat pecuniā vt desistat ab accusādo:
tñ restituere ñ tenet̄ de necessitate si
mō ille donare potuit. Si v̄o timor i
cutit̄ īiuste q̄ ad deū. puta p̄r cōmina
tur inf̄ficere adulteꝝ cū filia. qd̄ lz de
iure ciuili. vt in. l. nec in eo. ff. de adul.
tñ q̄ nō lz q̄ ad deū. Ideo ex tali ti-
more extortū nō poterit tenere in cō
sciētia. nisi inquātū est in recōpēsatio-
nē sui interesse. puta fame lese. ⁊ huius
modi. alias non. facit tex. cum glo. in
c. inter hec. xxxiij. questione. ij.

¶ Utrū agēs certū qd ex metu p̄su- 11
mat̄ cōsētire ex taciturnitate sequētis
tēporis. ℞. glo. iūcto tex. in. c. accedēs
de cōuer. cōiu. q̄ nō nisi interueniat
aliqs actus positiu⁹ approbatiu⁹ p̄-
mi actus. vt i. l. ij. ⁊. l. pe. C. eo. ⁊ p̄ In

no.in.c.sup eo.de renun.⁊ facit.c.ad id qd̄.de spō.vbi spōsa q̄ metu ꝯxit si cohitat viro spōte p̄sumit̄ matrimoniū:maxime si interuenit copula.facit.c.vnicū.d̄ dēspō.ipu.li.vj.

12 ¶ Utrū ꝓbāti metū ex q̄ amisit bōa sua stet̄ eius iuramēto circa quātitatē bonoꝝ.ꝝ. Pa.in.c.fi.ex̄ eo.ꝙ sic si i iuste metū icussit ⁊ ꝯ eū q̄ incussit. Secus si ageret̄ ꝯ villā in cui⁹ territorio est factū.nā oꝫ ꝓbet ꝑ alios.⁊ pōt adducer̄ socios ⁊ familiares ꝑꝑ difficultatē ꝓbādi.bon⁹ tex.est in.l.cōsensu C.d̄ repu.⁊ i.c.veniēs el scd̄o de testi.

13 ¶ Utꝝ met⁹ ꝓbabilis vel leuis similiter ānullet.ꝝ.ꝙ nec excusat.nec rescidit nec ānullat.⁊ dr̄ ille q cadit i virū leuē:aut vecordē q timet vbi timēdū nō est.⁊ dicit̄ meticulosus.ff.eo.l. metū.qꝛ nō tollit actū reqrētē liberū ꝯsēsū.vt notat. Pa. in.d.c.veniēs.el ij.d̄ spō.sꝫ q̄ ad ꝯsciaꝫ dic.vt.j.§.xv.

14 ¶ Utꝝ ille q ꝑ metū extorsit aliquid teneat̄.ꝝ.Dir.eo.ti.ꝙ sic.⁊ scd̄m leges pōt agi ꝯ eū ēt q̄ ad penā si agat̄ j.ānū. Sed post ānū nō sed solū quo ad rei ꝑsecutionē.qꝛ ꝑtorie actiones sūt ꝑpetue q̄ ad rei ꝑsecutionē. sed q̄ ad penā sūt tēporales. Insti.de ꝑpe. ⁊ tēpora.ac.in ꝑn.ff.de vi.⁊ vi.ar.l.ꝑma.§.sꝫ si ꝑ metū.ff.ꝙ me.cā.l.si cū exceptiōe.§.i.ij.⁊.iij. Secūdū tñ canones ēt ad penā post ānum qꝛ nulla cōditio tēporis pōt opponi.iij.q.i.c. reintegrāda.⁊ ibi ꝑ doc. Et nō soluꝫ tenet̄ de his que habuit ꝑ talem metum.sed de oībus q̄ amisit ille cui talem intulit metū.d.l.si cū.§.pedius. qꝛ met⁹ fuit cā seu actio amissiōis.d. l.si cū.§.in hac actione. concor. Inno.⁊ Hosti.in.c.fi.eo.ti.

15 ¶ Quid si met⁹ fit solū ob tiorē reuerētie.ꝝ.ꝙ datū ex tali tiore ē oīo restituēdū si datū sit ꝯ volūtatē dātis. Facit l.i.§.q̄ honorāde. ad.fi.ff.qua.re.ac. nō da. Uñ quādocūqꝫ nō adest volūtas dñi rerū in dādo nisi ex metu:acceptū est restituēdū.nisi fuerit i culpa metus.sꝫ ꝙ supra dixi.§.decio. Nec obstat.l. vani.ff.de re. iur. ⁊.l.metū. ff.ꝙ me.cau.qꝛ loquūtur quo ad forum contentiosum.

16 ¶ In q̄ differt metus a vi.ꝝ. Pa.in dicto.c.sacris.ꝙ met⁹ est vis cōditionata.scilicet cū dicit.interficiā te si nō feceris sic. ⁊ hmōi.c.ad audiētiā ex̄ eo.⁊ fit sine violentia corporali. Uis autē est quedā coactio qua qs ligat⁹ cogit̄ facere aliqd corporalr̄. Et dicitur vis absoluta.⁊ hec excusat a toto. si intrinsecus nō cōsentit qꝛ nō dr̄ qs agere sed potius pati.d.c.sacris. Lex autē magis large accipit dicēs. Uis ē ipetus maioris rei cui resisti nō pōt.s. como de.ff.quod me.causa.l.i.⁊.ij.d̄ pac.q̄uis li.vj.

Milites nostri tēporis licet nō habeāt īsignia obseruātie veteris.habent tñ insignia obseruantie noue.sꝫ bal.in.l.i.C.q bo.ce.pos.allegat i ar. c.trāslatio de consti.tñ nō gaudēt ꝑuilegijs militaribus qꝛ eoruꝫ militia nō est ꝑuilegiata ⁊ in eorū actib⁹ debēt vti iur̄ cōi vt cōiter tenet̄ ꝑ doc. Ly.i.l.p.C.de iuris ⁊ facti igno. Salicetū et Bar.in.l.filiusfamilias.§.veterani.ff.de procura. Bal.i.l.in testis C.de testa.qꝛ nō hñt illa reqsita i militib⁹ sed magis sūt ꝓmoti ad pompā vt dicit Bal.vbi.s̄.

1 ¶ Quis nō pōt esse miles.ꝝ.ꝙ ipugnātes securitates nauigātium.⁊ hostes publici ⁊ infames milites esse nō possūt.vt in.l.i.in ver.optimos fidelissimosqꝫ cōmilitones.ff.d̄ testa.mili.

2 ¶ Utrū miles possit incarcerari.ꝑ d̄bito cōtractus vel vltie volūtatis.ꝝ.

Bal. vbi supra q̄ non. Sed bar. in. l. miles. ff. de re iudi. limitat ad debitu3 contractum in castris solum.

3 ¶ Quomodo instituuntur. ⁊ de eorū priuilegijs habes i. l. penul. ff. ex qui. cau. ma. in glo.

4 ¶ Utrū ars militie sit licita. ℞. q̄ sic. si debito modo fiat. xxiij. q. i. militare de q̄ dic vt supra. Bellū. L3 ēt militibus se exercere in his q̄ nulli sūt nociua causa exercicij puta i cursitationibus equorū in ꝓiciendo tella. ⁊ huiusmodi. in q̄bus nō iminet ꝓbabile piculū ꝓximi. sicut i torneamētis iminet. ⁊ iō ꝓhibent̄. facit ad hoc. ij. ℞. ꝑmo. vbi dauid ꝑcepit et docerent filios silr̄ arcū. i. artem sagitādi.

Minor quis dicat̄. ℞. q̄ ille qui nō habet. xxv. annū completū. ff. de mino. l. i.

1 Utrū minor possit petere restitutione3 in integrū non solu3 in lesione q̄ demit de patrimonio: sed ēt in lesione lucri cessātis. ℞. q̄ sic vsq3 ad q̄drienniu3 postq̄3 ipleuit vigesimūq̄ntum annū. d̄ his tn̄ solum in quibus lesus est infra vigesimumquintū annū. vide glo. in. c. ij. de resti. in inte.

2 ¶ Utrū teneāt gesta cū minore sine auctoritate curatoris. ℞. Pa. i. c. i ꝑsentia. de ꝓba. q̄ si intrat religionem potest alienare omnia bona sua. quia fingitur mori. l. deo nobis. C. de ep̄is ⁊ cle. sed nō intrādo nō pōt alienare etiam in pias causas.

3 ¶ Minor si renūciauit beneficio ecclesiastico nō restituit̄. q̄ in spiritualibus vt maior admittit̄ ⁊ agit. ⁊ conuenitur. ff. de mino. l. ait pretor in gl. in prin.

Miserabiles ꝑsone q̄ dicātur. ℞. ꝑm Inno. in. c. significātibus. d̄ offi. delega. ⁊. Pa. in. c. l3 de cēsi. q̄ sunt ceci. ⁊ alij morbo laborātes. qui possūt auxiliū ab ecclia iplorare qn̄ nimis aggrauātur i collectis facit. d. c. significātibus ⁊ qd̄ ibi notat̄

¶ Utrū ceci ⁊ alij morbo laborātes ꝑ petuo excusent̄ a muneribꝰ. ℞. Pa. in dicto. c. licet q̄ sic a personalibus. q̄ iponunt̄ ꝑsonis. vt. l. ij. C. q. mo. se. excu. A realibus autē muneribus ordinarijs nō excusantur. nisi princeps velit ea remittere. C. de vaca. mu. ⁊ d̄ mune. patri. quasi per totum. secus si sūt extraordinaria q̄ nō tenent̄ ad illa. l. vnica. C. de supindic. facit. c. indicatum. lxxxviiij. di. ⁊ quando dicant̄ realia ordinaria. vel extraordinaria. Vide. j. Munus.

Missa secūdū Hugo. d̄ sācto vic. de sacramētis. li. xi. dicit̄ quasi trāsmissa. eo qd̄ populus ꝑ ministerium sacerdotis q̄ mediatoris vice fungitur inter deū ⁊ homines. preces. vota. ⁊ oblationes trāsmittat deo.

¶ Missa a quo d̄bet celebrari. ℞. q̄ a solo sacerdote rite ordinato. de sūma. tri. c. i. §. vna. de cōse. di. i. c. i. in fi.

¶ Utrū existēs in mortali vel pollutus nocturna pollutōe licite celebret. vid̄ s̄. Eucharistia. iij. §. xviij. ⁊ §. xxviiij.

¶ Utrū sacerdos qui nō est ieiunus possit celebrare. ℞. secūdū Sco. i q̄rto distinctione octaua. q̄ nō. vij. q. ꝑma. nihil. de cōse. di. ij. liq̄do. ⁊ taliter debet esse ieiunus q̄ citra mediā noctē nihil sūpserit q̄tūcūq3 minimū: ēt si sit spēs: vel electurariū: vl̄ medicina. q̄ canon dicit nullus post cibū potūq3 quēlibet minimū sūptū missas facere ꝑsumat. vij. q. i. nihil. imo plus ibi dicit glo. q̄ ēt si ante mediā noctē sumpsisset cibū. Et adhuc sētiret eructuationes ⁊ cibū. nō d̄bet celebrare

de cõse. di. ij. tribus. ⁊ Hosti. d̃ accu. in. c. si cõstiterit.

4 ¶ Quid de reliqjs cibi remanẽtibus in ore. R. q̃ si casualiter deglutiantur nõ ĩpediũt. qꝛ nõ trahiciũtur ꝑ modũ cibi vel potus. sed per modum saliue. secũdũ sanctũ Tho. in tertia parte questione octaua.

5 ¶ Quid si sacerdos in mane lauãdo os deglutiat stillã aque. R. q̃ pót celebrare: nisi fecerit ex ꝓposito. ar. xxiij. q. v. de occidẽdis. xv. q. vj. c. i. cõcor. Ricar. in. iiij. disti. viij. Tho. v̄o dicit verꝫ: nisi trahiciat ĩ magna quãtitate

6 ¶ Quid si cibꝰ sit digestus. sed tñ nõ dormiuit ꝑ totã noctẽ. R. q̃ pót celebrare: qꝛ solũ. qes. tempus ⁊ digestio requiruntur ſm Jo. Ber. brix. ⁊ Archi. in. d. c. nihil. ⁊ Ho. ⁊ Pa. in. d. c. si cõstiterit. licet ibi glo. videat sẽtir contrarium sed male.

7 ¶ Quomodo debet celebrare. R. q̃ debet seruari ordinariũ misse. tã in dicẽdis q̃ etiã in actibus.

8 ¶ Utrũ debeat celebrare capite discoperto. R. q̃ sic. de cõse. di. i. c. nullus eps̃. Unde q̃ sine rõnabili cã celebraret capite coꝑto peccaret mortaliter. secus si ex aliq̃ rationabili cã ꝑꝑ v̄bũ temere positũ. in. d. c. nullus.

9 ¶ Quid si post inceptã missã desistat R. q̃ si sine rationabili cã, dimittit peccat mortalit. alias. nõ vt i. d. c. nullus

10 ¶ Quãdo euãgeliũ legit oẽs debẽt stare nõ sedere nec genuflexi maneꝛ vt in. c. auctoritate. de cõse. di. i.

11 ¶ Utrũ debeat aliqd aliud dici a sacerdote q̃ qd̃ cõtinet in missali. R. q̃ nõ. ar. c. visũ. ⁊. c. de nominibꝰ. de cõse. di. pr̃ia. Cogitari tñ pñt q̃cũq; d̃uota secũdũ sãctũ bona. ſz nõ exprimi.

12 ¶ Utrũ regrat attẽtio. R. ſm Ricar. anglicum in quol. q̃ sic. vñ Dio. de ecclĩastica yerarchia. ad sãctissimũ eũtes sacrificiũ mũdari cõuenit ab ipsis vltimis aĩe fantasmatibus. vnde d̃sperãs se posse habere, ꝓbabiliter cordis stabilitatẽ peccat grauiter accedẽdo. si tñ sperat ⁊ ex infirmitate distrahit minus peccat. hec ille.

13 ¶ Quid si omittat aliqd. R. q̃ peccat mortalr̃ si sciẽter facit. tñ cõsecrat si ibi sit materia debita ⁊ forma, cũ ĩtẽtione cõficiẽdi. d̃ quo dictũ est supra Eucharistia ꝑmo. Et hoc intellige q̃ peccat mortaliter sciẽter dimittendo aliqd notabile. puta euãgeliũ: vel epistolã: secretas. ⁊ huiusmodi. secꝰ esset de aliq̃ v̄bo solo. alio a forma consecrationis. Idẽ dic si omittat tp̃s d̃bitũ paramenta ⁊ reliq̃ necessaria q̃ est mortale qñ fit scienter.

14 ¶ Quid faciet sacerdos si missã dicẽdo ꝑpendat nõ fuisse debitã materiã ministratã. R. ſm cõmuniter Theo. ĩ q̃rto distin. octaua. q̃ siue defectus sit in hostia siue in vino. ⁊ aduertit ante q̃ cõsecratiõis canonẽ inceperit. sic accipiet aliã hostiã si defectꝰ est in hostia. vel vinũ si est in vino. Et reincipiet si est in hostia defectus ab illa oratione. Suscipe sancte pater. q̃ dicta. omissis alijs. dicet veni sanctificator ⁊c. Et sic oĩbus alijs omissis ꝓseq̃tur vbi erat qñ aduertit. Si v̄o defectus fuit in vino incipiet ab illa oratione Deus q̃ humane. cuꝫ oratione. Offerimꝰ ⁊c. Ei alia. veni sanctificator ⁊c. Et alijs dimissis ꝓseq̃tur vbi dimisserat. Si iã cõsecrauerat, ⁊ post cõsecrationẽ deprehendit quia defectus erat in vino debito sic accepto cum aqua solum ĩcipiet ab illa oratione. Simili modo vsq; ad orationem. vnde ⁊ memores ⁊ alijs omissis prosequat vbi dimisit. Si vero defectus erat in hostia ⁊ iam consecrauerat vinum sic accepta alia hostia incipiet

ab illa orõe. Qui pridie ⁊ loco illius relatiui. q dicet Dñs noster ies⁹ christus pridie q̃ pateret ⁊c. vsq; ad orationẽ. simili modo ⁊ oibus alijs omissis prosequat̃ vbi dimisit. Et notãter sic dixi q; si solũ diceret. hoc ẽ corp⁹ meũ nõ cõsecraret secundũ Sco. ⁊ Landul. in q̃rto distictiõe octaua. q. iij. q; oratio illud significat qđ exprimit̃ verbo. nõ qđ est in intẽtione proferẽtis. Et ideo si nulla fieret mẽtio đ christo. intelligent̃ illa v̄ba đ copore sacerdotis vl̄ sanguine. nõ đ christo. Et sic non consecraret.

15 ¶ Pone q nõ aduertit de đfectu. nisi post sũptionẽ hostie q̃ nõ erat triticea aut đbita. R. secũdũ cõiter doc. vbi supra q nõ obstãte q nõ sit ieiunus: nihilominus accipiet aliaz hostiam debitã ⁊ incipiet. vt dictũ est. Domin⁹ noster iesus christus p̃die q̃ vsq̃ ad simili mõ ⁊c. ⁊ postea alijs omissis sumet eam ⁊ pseq̃t̃ vbi omiserat.

16 ¶ Sed qd si sũpto corpore inuenit aquã loco vini i calice quam bibit. R. Tho. in tertia parte questiõe octuagesima quarta tz q est alia hostia ⁊ aliđ vinũ sumẽdum. ⁊ consecrandũ Quidam alij dicũt q propter scandalum nihil est reiterandũ. ⁊ maxime cũ nõ sit ieiun⁹. Sz tu tene opinionẽ Sco. vbi supra. q solũ est accipiendũ vinũ cum aqua ⁊ dicenduz. Simili modo postq̃ Dñs noster ies⁹ christus cenauit accepit calicẽ ⁊c. vsq; vnde ⁊ memores. ⁊ sic alijs omissis dicat. Sanguis dñi nostri iesu christi custodiat animam ⁊c. ⁊ sumat. q; istud põt fieri sine scãdalo. Nec obstat q nõ sit ieiunus q; est mai⁹ preceptũ q sumatur integre q̃ ieiuno stomaco. vt pz in. c. cõperimus. ⁊. c. relatum. de consecra. distinctione ꝑa.

17 ¶ Quid faciet sacerdos si qñ habet aquã in ore anteq̃ deglutiat aduertit R. Directoria. libro p̃mo. titulo decio septimo. q si põt sine scãdalo sputet i calice ⁊ extrahet particulam hostie. ⁊ aquam reponet in alio vase. ⁊ sic accipiat vinum ⁊ cõsecret. vt dictũ est. ⁊ i eo ponat particulã hostie. ⁊ sumat postea illã aquã si põt facere sine periculo vomitus. vel si timet de vomitu reponat aquã in sacrario. Et idẽ dicerẽ de particula q idẽ esset cõburenda ⁊ cineres in sacrario reponẽdi quando sine periculo vomitus recipere non possem.

¶ Quero qd faciet sacerdos qñ musca vel aranea cadit in calice. Respõdeo q si cadit ante cõsecrationẽ proiciat illud vinũ ⁊ accipiat aliud cum aq̃ ⁊ faciat secũdũ q supra dictum ẽ §. decimo quarto. Si vero cadit post ꝯsecrationẽ extrahat eã ⁊ lauet cũ vino. nisi esset res venenosa. vel que ꝓnocaret vomitũ q; tũc oĩa simul essẽt reponẽda in vase alio ⁊ aliud vinũ cũ aqua sumendũ ⁊ cõsecrãdum. vt dictũ est in. §. decimo quarto ⁊ decio sexto. secũduz Archidia. Hugo. Jo. de santo. in. c. si ꝑ negligẽtiã. de cõsecratione distinctõe secũda q; nihil abhominabile sũmi debet occasione hui⁹ sacramẽti. vt notat glo. in dicto. c. si ꝑ negligẽtiã. ⁊ finita missa accipiat sanguinẽ illũ ⁊ igne cõburat cum aliqua stupa. vel pãno lineo in ipso madefacto ⁊ cineres ponat in sacrario.

¶ Quid si gutta sãguinis ceciderit. Respõdeo q si ceciderit sup tabulã ⁊ similia lãbat̃ si põt fieri sine horrore. ⁊ postea locus radat̃ ⁊ rasura cõburatur. ⁊ cinis iuxta altare recõdat̃ ⁊ sacerdos quadraginta dieb⁹ penitet. Si vero ceciderit sup lintheũ abluat̃ trib⁹ vicib⁹ calice supposito. ⁊ aq̃ blutionis iuxta altare cõdat̃. ⁊ sacer

dos peniteat quattuor dieb⁹ nisi. pue
nerit ad tertiū litheū. q2 tūc nouē. Si
vsq3 ad quartū. viginti diebus penite
at. de cōse. distin. ij. c. si p negligētiā.
20 ¶ Quid si sumēdo sāguinē r̄manet
particula i calice. Respōdeo d̄bet di
gito ad labiuz calicis adducere ⁊ su
mere ⁊ nullo modo apponat vinū añ
eius sūptionē. q2 vinuz citius descen
deret. ⁊ sic sumeret nō ieiunus secū
dū Sco. in quarto distictiōe octaua
Quāuis ego arbitrer q̄ ēt si appone
ret vinū. ⁊ sic simul sumeret nō pec
caret. licet vinū citi⁹ d̄scēdat. q2 quod
sit tali modo dicit̄ fieri simul. p ea que
notantur in. c. q2 propter. de elec. ⁊ in
l. continuus. ff. de verbo. ob.
21 ¶ Utrū hostia nō consecrata que est
in altari vel gutta vini q̄ est i pede ca
licis: vl̄ aliter a vino qd̄ est in calice se
parata cōsecret̄. Respōdeo q̄ non.
nisi hoc itēdat sacerdos. prima q̄stio
ne prima. detrahe.
22 ¶ Quid si omisit aquā ponere i vi
no. Respōdeo q̄ si aduertit añ cōse
crationē hostie debet eā apponere rei
terādo. vt sup̄ dixi. §. decimoq̄rto. quā
do defect⁹ ē in vino. q̄ si aduertit p⁹
cōsecrationē hostie. sed ante cōsecra
tionē vini apponat nihil reiterādo se
cūdū l. Monal. Si post cōsecrationē
vini aduertit tūc s̄m. S. Tho. in. iij. p
te. q. lxxxiij. nullo modo apponat. q2
appositio aq̄ nō est de necessitate sa
cr̄i. vt dixi. s̄. Eucharistia. i. §. xvij.
23 ¶ Quid si vinū in calice cōgelet̄. R̄.
q̄ sacerdos debet ip̄m añ cōsecratio
nē resoluere vt habeat rationē actua
lē pot⁹. si tñ nō resoluit adhuc cōficit
q2 vinū cōgelatū nō differt a ñ cōge
lato nisi qualitate accidētali.
24 ¶ Quid si ex frigor̄ hostia dilabitur
in calicē. R̄. q̄ debet vlterius p̄ceder̄
nec ē necesse aliqd r̄iterar̄. s̄m Tho.
i tertia p̄te. q. lxxxiij. Sz s̄m Inno. vt
r̄citat Lādul. i q̄rto di. x. si aliq̄ p̄s re
māsit in manu frāgat illā ⁊ partē mit
tat in calicē. q2 p̄ma causal̄r cecidit.
¶ Quid si sacerdos nō recolit se ali 25
qua dixisse. R̄. q̄ sacerdos non dz p̄p
hoc turbari q2 q multa dicit nō reco
lit oia. Si tñ p̄babiliter cōstet aliqua
omisisse si qdē sūt de necessitate sacr̄i
puta forma cōsecratiōis. debet reite
rare ab illa forma. ⁊ cūcta p ordinē p̄
seq. Si v̄o nō sūt de forma consecra
tiōis sic nō debet resumere in mutā
do ordinē officij. sed debet vlteri⁹ p̄
cedere s̄m Tho. iij. parte. q. lxxxiij.
¶ Utrū semp sacerdos celebrās de 26
beat sumere corp⁹ ⁊ sāguinē. R̄. q̄ sic
de cōse. di. ij. platū. Si sacerdos defi
cit in missa ali⁹ q sit ieiunus d̄bet sup
plere. vt. s̄. Eucharistia. iij. in prin.
¶ Quid si aliqs casus necessitat̄ ali 27
cui euenerit. puta infirmitas. ⁊ hmōi
poterit ne sacerdos illi hostiā dare cū
aliā nō habeat cōsecratā. R̄. q̄ non
totā sed bene partē. ⁊ aliā partez ipse
sacerdos sumere. s̄m. S. Tho. in. iij.
di. xij. Et idem credo ēt si nō sit infir
mitas. sed alia rōabilis cā.
¶ Quid si hostia inueniat̄ fracta añ 28
cōsecrationē. R̄. nihilomin⁹ pōt cōse
crari. nisi sit scādalū in populo: q2 tūc
aliā accipiet. q2 fractio ⁊ quadratura.
⁊ huiusmodi nō viciāt sacramētum.
¶ Utrū in memēto viuorū vel mor 29
tuorū debeat fieri aliquorū nomina
tio. R̄. q̄ nō ē necesse. nisi solū vt sup
plicātis deuotior reddat̄ effectus. ar.
xiij. q. ij. cū grauia. ⁊ c. nō extimem⁹.
no. glo. d̄ cōse. di. i. c. visū. ⁊ se. ex q̄ p3
q̄ tātū singulorū noia sūt exprimēda
quāto ex eoꝝ noiatione augumētat̄
deuotio celebrātis. q2 nō min⁹ qlibz
hz sub generali q̄ si special̄r fieret. d̄
conse. di. v. non medriocriter. ⁊ no.

glo.in.d.c.visum.

30 ¶ Utrꝝ ꝑsatio ꝓpa debeat dici ī missa cōmemoratōis seu votiua.ꝝ.pa.in c.cōsiliū.de cele.missa.ꝙ sic ꝓpria si hꝫ.Et solū sūt.x.ab ecclia approbate. ix.hn̄tur i.c.inuenim⁹.de cōse.di.i.s. Natiuitatis dn̄i.Epiphanie.Quadragesime.Pasce.Ascēssiōis dn̄i.Pentecostes.Sācte crucis.Sāctoꝝ Apostoloꝝ.ꝛ sācte trinitatis.ꝛ in.c.sāctoꝝ. lxx.di.ponit̄ decima de domina.Alie sunt delēde de missali.nisi ex spāli ꝑuilegio sit cōcessū.vt fratribus mīoribꝰ de beato Francisco per Sixtum.iiij.

31 ¶ Utrū Gloria i excelsis deo debeat dici in missis votiuis.ꝝ.ꝙ nō.vt in.c. cōsiliū.de cele.missa.nec etiā Credo in vnū deū dicit̄.lꝫ ꝯsuetudo derogauerit illi iuri q̄ ad gloria in excelsis q̄ dr̄ i missis votiuis beate virginis.ꝛ q̄ ad alios etiā in missis spiritꝰ sācti.Minores tn̄ habēt ex ꝑuilegio vt possint dicere.gloria in exelsis in missis spiritus sācti.quas ꝓ ecclia dei celebrant. Dicit tn̄ Hosti.in.d.c.consiliuꝫ deuotaꝫ consutudinem non reprobamus.

32 ¶ Utrum perfusio post sumptionem sanguinis debeat fieri cum vino.ꝝ.ꝙ sic.vt de celebra.missa.c.ex parte.

33 ¶ De q̄ dꝫ missa celebrari.ꝝ.Pa.in c.qdā laicorū.de cele.missa.ꝙ dꝫ celebrari de eo de q̄ fit officiū.vn̄ missā peculialē audiēs vel dicēs non satisfacit ꝑcepto de audiēda missa.qꝛ illa q̄ ꝑcipit̄ est missa de festo.vel q̄ ꝑm offm̄ dꝫ dici.vt in.d.c.qdā laicorū.Credo tn̄ ꝙ seculares ꝑꝑ ignorātiā excusent̄ sed nō celebrātes.ꝛ ꝑꝑea in.d.c.qdā. ꝛ.c.ꝛ hoc.de cōse.di.i.dr̄ ꝙ tales misse peculiales seu votiue debēt celebrari in occulto.ꝛ hoc intelligo i dieb⁹ i q̄bus qs tenet̄ de ꝑcepto audire missā. vel in ecclesia collegiata seu cōuētuali in q̄ quottidie est celebrāda vna missa de officio.vt in cle.i.de cele.mis.ꝛ sic intelligo tex.in.d.c.qdā laicoruꝫ.qꝛ si sit aliꝰ q celebrauit missā d̄ offō ꝛ n̄ sit de ꝑcepto ꝙ missa audiat̄ pōt qs missā votiuā dicere sine oi scrupulo ꝛ i publico ꝛ i secreto.Nec sufficit ꝑꝫ Monal.ꝙ audiat itroitū.ꝛ hmōi i dieb⁹ in qb⁹ tenet̄ de officio audire.qꝛ missa dr̄ cū canone.ut pꝫ in.d.c.quidaꝫ.

¶ Utrꝝ missa d̄ sāctis tm̄ valeat aiab⁹ defūctorū sicut si dicat̄ ꝓ defūctis.ꝝ. Ho.i.c.ij.de cele.missa.ꝙ sic.ꝛ ꝙ do. Hugo.Cardi.dicebat ꝙ celebrando ꝓ dn̄a sciebat celebrare ꝓ defūctis.ꝛ eꝯrio.d.c.ij.ꝛ d̄ ꝯse.di.ij.quotiēscūqꝫ Caue tn̄ qꝛ si ꝓmisisses specialr̄ ꝓ defunctis ꝓpriā missaꝫ dicere nō satisfaceres missā dicendo de domina rōne ꝓmissionis.Itē aduerte ꝙ hoc ē verꝝ qn̄ maior deuotio qua qs dicit missaꝫ de domina ꝛ hmōi supplet,uel sācti intercessio.alias nō.nisi quo ad veritatē sacramenti.sed non quo ad veritatē orationum.quia plus valet pro defunctis dicta.ꝑm Pe.in.iiij.distin.xlv. 34

¶ Cū qb⁹ dꝫ missa celebrari.ꝝ.ꝙ ꝑmo cū idumētis debitis.q̄ ꝑm Inno. iij.vt recitat Dir.li.ꝑmo.ti.vij.sūt calciamēta amictus alba.cigulū.mānipulus.stola.planeta.ar.xxiij.di.ecclīastica.xxv.di.vinū vndecima.q.iii.eꝑs.d̄ penis degradatio.li.vi.Et q̄lia debēt esse ꝑdicta.dicēdū ꝙ ꝑm cōsuetudinē rōnalē regionis seu cōgregatiōis.ar. l.de qb⁹.ff.de legi.Et an debent esse benedicta.cōiter tenet̄ ꝙ sic.exceptis calciamētis.ꝛ ēt cigulo qd̄ de ꝯsuetudine nō bn̄dicit̄ ꝑm Ricar.in quarto distin.xiij.ꝛ Sco.ea.distin.Scd̄o cuꝫ igne.de cele.missa.c.vl.Et celebrās sine igne dꝫ officio ꝛ bn̄ficio ꝑuari ibidē.Tertio cū calice.corporalib⁹.altari lapideo.ꝛ tribus tobalijs super eo.ꝛ missali.hostia azima.vino ꝛ aq̄ que in 25

minori quantitate debet poni q̃ de vi
no ut in.c.perniciosus de cele.missa.
36 ¶ Utrũ peccet mortal'r q sine aliquo
p̃dictoꝝ celebrat.R.q̃ sic q sine igne
ꝛ aq̃ uel in pane fermẽtato si est sacer
dos latinus.vel in vase ligneo ut pz in
c.litteras de ce.mis.vbi dr̃ q̃ debet ta
lis sacerdos deponi ab officio ꝛ bñfi
cio.Et idẽ si in vase vitrio.vel de auri
calco.aut ere.de ꝯse.di.i.vt calix.Idẽ
si sine altari lapideo ꝛ ꝯsecrato corpo
ralib⁹ casula.stola.mãipulo.cigulo.al
ba amictu.ut i.c.i.de ꝯsecra.di.i.ñ tñ
efficit̃ irregularis.cũ ñ inueniat̃ iure
cautũ hoc:siue faciat sciẽter:siue igno
rãter.s̃m Ricar.ꝛ Sco.i q̃rto.di.xiij.
lz mortal'r peccet de ꝯse.di.i.ecclie.ꝛ
c.cõcedim⁹.cũ duob⁹.c.sequẽtibus.
Et hoc intellige si sciẽter facit:secus si
ex obliuiõe manipulũ vel stolã omisis
set.de calciamẽtis aũt hñdis nõ cre
do sit p̃ceptũ cũ nõ inueniat̃ in iure.
Unde si qs ipsa omitteret nõ ex cõtẽ
ptu.sz q: nõ hz nõ peccaret.ar.d.c.i.
Pz hoc q̃ calciamenta nõ sũt de ne
cessitate.q: sic oporteret habere spe
cialia quib⁹ nõ vteremur nisi celebrã
do.cuius cõtrariũ seruatur cõiter.
37 ¶ Sed vtrũ sine missali possit dici.q
dã dicũt q̃ peccat mortal'r celebrãs si
ne missali in q̃ ad min⁹ nõ sit canõ.tũ
q: exponit se piculo errãdi.tũ q: con
suetudo ita hz vt sine libro in q̃ sit ca
nõ nõ dicat̃.Et placet q: sepe optime
memorie viri in hoc errãt.Canõ s̃m
cõiorẽ opinionẽ dr̃.a Te igit̃ vsq; ad
cõionẽ.ꝛ s̃z durã.dz dici expedite ne
musce venientes.i.vane cogitationes
perdant suauitatẽ vnguenti.i.oratiõis
ꝛ ne populus fastidiũ concipiat.nõ tñ
nimis festinãter ne sacrificium fiat si
ne sale discretionis ꝛ d̃uotõis.ꝛ dz le
gi i libro ne error ꝯtigat.Idẽ dicerẽ
d̃ trib⁹ tobalijs si nõ haberẽt q̃ suf
ficeret vna.Et no.q̃ peeceptũ ẽ clicis
q̃ vasa ꝛ vestimẽta in qb⁹ celebrari
dz sint mũda ꝛ nitida in.c.reliq nolu
mus.d̃ custo.euch.ꝛ iõ peccat morta
liter faciẽs ꝯriũ.xiiij.q.i.q̃ p̃cipit̃.
¶ Quarto debẽt eẽ saltẽ duo p̃sẽtes 38
celebratiõi missarũ.de conse.distin.
prima hoc q̃que.Et hoc verũ i missa
publica sed in missa p̃uata potest dici
vno p̃sente seruitore solũ q respõde
at in p̃sona totius populi.vnde nemo
sacerdos p se solus põt celebrar̃.vij.
q.i.illud d̃ filij.p̃sby.c.proposuit i fi.
Episcopus v̄o sine diacono celebra
re nõ põt nisi necessitas cogat.lxxxx
iij.di.diaconi sũt in gl.in ver.hz.
¶ Ubi dz missa celebrari.R.q̃ in oi 39
loco ꝯsecrato ab ep̃o põt libere cele
brari de ꝯsecratione di.i.ꝛ.c.primo
ꝛ.c.sicut.ꝛ.c.sequenti.ꝛ.c.nullus.Et
hoc verꝝ nisi sit interdictus ꝛ pollut⁹
de q̃ supra.Cõsecratio ecclie.§.viij.
Fallit hoc i.c.auctoritate.d̃ p̃uile.li.
vi.vbi ꝓhibet̃ celebrari i ecclijs ꝯstru
ctis ab exẽptis i locis nõ exẽptis sine
licẽtia ep̃i.Itẽ lz miorib⁹ ꝛ p̃dicato
rib⁹ celebrare in oi loco honesto cuz
altari portatili ab episcopo consecra
to saluo iure parrochiali.quod qui
dem ius s̃m Gre.nonum in extraua
ganti que incipit.Nos attendentes.
consistit circa oblationes.decimas.ꝛ
primitias solum.ꝛ hoc siue sit conse
cratus locus vel non.dummodo nõ
sit interdictus vel polutus.Et sic itel
lige.c.in his de priui.vbi hoc priuile
gium ponitur similiter episcopis.lz i
d.c.fi.de p̃ui.li.vi.de q̃.s̃.Interdictũ
vi.§.xxxviiij.Aduerte q̃ sacerdos dz
tener̃ hostiã ꝛ calicẽ qñ ꝯsecrat sup
lapidẽ cõsecratũ.s̃m Pe.de pal.ꝛ d̃
bet lapis eẽ ita magnus q̃ saltẽ possit
sup eo capi tot⁹ pes calicis cũ hostia
de q̃ vide Altare. No.ẽt q̃ quicũq;

celebrās vel faciēs celebrari diuina ī ciuitatib⁹: castris: vl' villis. nisi q̄ten⁹ a iure ei ꝯcedit ē ei iterdict⁹ igressus ecclesie ipso facto cuiuscunq; ordis vel priuilegij sit munitus. c. ep̄orum de priui. li. vi. Idem si in locis a iure vel a iudice prohibitis ibidem.

40 ¶ Utrū de licētia ep̄i possit celebrari i loco nō cōsecrato. ℞. Inno. i. c. i. d ꝯse. ec. vl' alta. tz q̄ sic ēt sine licētia si modo hz altare viaticū. Archi. p⁹ alios. i. c. missaꝝ. de ꝯse. di. i. ⁊ a Pa. in ℞ica. de ꝯse. ec. vl' al. tenēt q̄ nō ēt cū licētia ep̄i. sz dico ꝓ cōcordia q̄ i sua diocesi pōt ep̄s dar̄ licētiā vt i ecclia ñ ꝯsecrata vl' oratorio possit qs celebrar̄ cū altari portatili cōsecrato ex necessitate. vt no. gl. d ꝯse. di. i. vnicuiq;. ⁊. xviij. q. ij. qdā. In alijs āt locis nō pōt dare nisi qñ ecclia deest. vt in. c. ꝯcedim⁹. de cōse. di. i. ar. d. c. fi. q̄ frustra cōcederet ep̄is illd̄ p̄uilegiū si haberēt de iure cōi. Aduerte tñ q̄ in loco fluctuanti. vt in mari ⁊ fluminib⁹ celebrare nō lz alicui. Sz extra suā diocesim nō pōt dare licentiā celebrandi in loco nō cōsecrato.

41 ¶ Qua hora pōt missa ꝑticularis celebrari. ℞. q̄ ab aurora vsq; ad nonā ēt in ꝯuētualib⁹ ecclijs pōt q̄ttidie celebrari de ꝯse. di. i. §. in ieiunijs. ⁊. c necesse ē. Et hoc seq̄t Sco. in q̄rto. di. xiij. Nec ob. c. nocte ⁊. c. solēt d cōse. di. i. ⁊. c. nō liceat. xxxxiiij. di. ⁊. c. q̄ a p̄rib⁹. ⁊. c. fi. lxxv. di. ⁊. c. vlt. lxxvi. di. q̄ intelligit̄ de solēnib⁹ missis. ſm Host. in sūma. d cele. missa. Solēn s v̄o dz dici in ꝯuētualib⁹ ecclijs hora sua. s. i vigilijs. ⁊ in q̄dragesima. ⁊ iiij. tp̄rib⁹ hora nona. In festis hora tertia. In ꝓfestis hora sexta. q̄ tñ coiter nō ſuat̄. q̄ tardi⁹ dr̄ i festis q̄ alijs diebus non festiuis ⁊ excusant̄. vt pz in iure p̄all̄. Et sic intellige gl. in. c. i. de. cele. mis. ⁊ alios doc.

42 ¶ Utrū possit dici missa d nocte. ℞. ſz Host. vbi. s. q̄ ñ. nisi in natiuitate dñi vl' nisi ſz Rodoeñ. de licētia ep̄i vl' supioris iminēte necessitate. puta. q̄ ifirm⁹ morit̄. nec habet̄ eucharistia. Als eā ante aurorā celebrās peccat mortal'r. Idē dicēdū de celebrantib⁹ añ dictū matutinū. ar. xi. di. c. in his ⁊ c. ecclīasticaꝝ ⁊ ex̄ de cele. missa. c. i. ⁊ vlti. ſz Host. Sil'r de p̄ma dicēdū est vbi est ꝯsuetudo ſm Hosti. Quā qdē ꝯsuetudinē addēdo ad p̄mā que dr̄ i choro nō ad eā q̄ dr̄ a p̄uato. Uñ in religione minoꝝ cū multe misse dicātur de ꝯsuetudie añ p̄mā. nō credo q̄ volēs missā dicere teneat̄ p̄rio dicere p̄mā. q̄ sic oporteret bis eā aliqñ dicere. s. per se ⁊ postea i choro. q̄ ñ est necesse. ar. c. p̄mi. de ce. missa. ⁊ sic patet q̄ possunt dicere missam licite anteq̄ dicant primam.

43 ¶ Quotiēs dz missa celebrari. ℞. i ecclesijs ꝯuētualib⁹ ⁊ collegiatis debēt q̄ttidie due misse celebrari. s. vna ſm officiū ⁊ alia ꝓ mortuis. vt i. c. cū creatura de cele. mis. in tex. ⁊ in glo. ⁊ collegialiter d̄bēt dici. Et dic̄ Pa. ibidem q̄ peccāt nō seruātes. tñ coiter non seruatur. ⁊ sic non peccāt.

44 ¶ Utrū qlibz sacerdos teneat̄ q̄ttidie celebrare. ℞. q̄ nō ēt in dieb⁹ festiuis. vt pz i. c. q̄ttidie. d ꝯse. di. ij. Exceptis hñtib⁹ curā aiarū q ad minus i dieb⁹ festiuis tenent̄ celebrare. nisi ꝑ aliū satisfaciāt populo. ar. c. i. d cele. mis. Aduerte tñ q̄ si sacerdos ob sui idignitatē ⁊ sacr̄i reuerētiā abstineat nō peccat. ſm. S. Bo. i. iiij. di. xij. puta. q̄ pollutus. ⁊ hmōi. Si v̄o stat pro q̄dā icuria ⁊ negligētia sua. ita q̄ ad minus nō celebret in p̄cipuis festis. Et maxime in illis in qb⁹ seculares deuoti solēt coicare. Peccat qdē ⁊ si

nõ mortali; saltẽ grauiť. vt pz p.c. do
lẽtes. de ce. mis. vbi valde tales rep̃
hẽdũtur. Ricar. vo in q̃rto di. xiij. tz
q̃ tenẽtur in talib⁹ dieb⁹ celebrare.
Idẽ tz sanct⁹ Tho. i tertia parte. q.
lxxxij. ⁊ sic vr̃ q̃ nõ excusẽnť a morta
li qñ sine rationabili cã in talib⁹ die
bus nõ celebrãt. Vñ dicit idẽ sanct⁹
Tho. q̃ lz q̃ ad actus ordinis q̃ pti
nẽt ad corp⁹ christi misticũ nõ tenea
tur. nisi q̃ hz ex p̃latiõe. vt p̃dicare.
absoluere. ⁊ hmõi. tñ celebrare. vt
deo sacrificiũ reddat. ẽt si nulli hoĩuz
teneať. Idẽ ẽt ponit in q̃rto. di. xiij. ⁊
põt timere ne tãq̃z seru⁹ nequã q̃ abs
cõdit pecuniã dñi cõdẽnetur. Quot
tidie aũt celebrare laudabile ẽ si mõ
ex hmõi celebratõe nõ minuať reue
rẽtia debita ad sacramentũ ⁊ ꝺuotio
Si ãt minuereť. tũc aliqñ cessanduz
est. de q̃ vide Eucharistia. iij. §. xxxvi.
45 ¶ Vtrũ institutio bñficij q̃ q̃s cele
bret oĩ die obliget ĩstitutũ ad sic cele
brãdũ. ℞. Pa. in. c. ꝯsuluisti. de cele.
mis ⁊ in. c. significatũ. de p̃bẽ. q̃ nõ
q̃z talis institutio ẽ illicita ⁊ daret mãz
peccãdi Et iõ taliter ĩstitut⁹ dz acci
pere iterp̃tationẽ ab isto tex. c. signifi
catũ. vt. s. intelligať q̃ dz celebrare ⁊
teneať quãto frequẽti⁹ põt. salua ho
nestate sua ⁊ debita reuerẽtia ⁊ ꝺuo
tiõe ad sacramẽtũ. ⁊ sic ĩtellige de q̃
cũq̃z bñficiato. Simlr̃ dic qñ insti
tuereť ad dicẽdũ missaz peculiarẽ q̃t
tidie. q̃z hoc nõ obstãte põt ⁊ dz dici
de feria. c. quidam. de celebra. missa.
Et sic patet q̃ quis aliquando teneť
frequentius celebrare.
46 ¶ Vtrũ q̃s possit plr̃es dicere mis
sã in die. ℞. Pa. i. d. c. ꝯsuluisti. q̃ nõ
Facit. d. c. ꝯsuluisti. ⁊. c. referẽte eo. ⁊
c. sufficit. de ꝯse. di. i. Nisi i duob⁹ ca
sibus. ¶ Prim⁹ in die natiuitatis in
q̃ tres possũt celebrari. siue dicať vna
ĩ media nocte. alia ĩ aurora ⁊ tertia in
hora ꝺbita. siue dicãtur simul ĩ die vl̃
vna. ⁊ post ĩteruallũ duas: vel ẽ ꝯrio.
q̃z sic hz ꝯsuetudo. sed añ aurorã nõ
dz dici nisi vna. s. illa ꝺ media nocte.
¶ Secũd⁹ respectu alicui⁹ necessi
tatis. vt puta q̃z aliq̃ magna p̃sõa ve
nit puta ep̃s ⁊ sil̃es ⁊ q̃s nõ ꝺcet trãsi
re diẽ q̃ nõ audiãt missaz. c. fi. de pri
uil. li. vi. Et idẽ dic de q̃libz alio ma
gno viro. ar. c. i. ꝺ cele. missa. Simlr̃
credo qñ esset dies festus p̃cept⁹ ab
ecclia ⁊ aliq̃ nõ audierũt missaz. lz ñ
sint ita magni dñi per cãdẽ rõez. Itẽ
si aliqs infirmareť ad mortẽ ⁊ nõ ha
beret corp⁹ christi p̃ eo cõmunican
do. Addit gl. teriũ casuz ibidẽ. s. si es
set cõsuetuz in aliq̃ ecclia q̃ dicanť
due misse. vna p̃ viuis alia p̃ mortuis
⁊ nemo est q̃ sit aptus nisi vnus soluz
tũc poterit ãbas dicere. ¶ Quart⁹ p̃
pter paup̃tatẽ eccl̃iarũ vl̃ raritatẽ sa
cerdotũ. xxi. q. i. c. i. in fi. ⁊ ꝺ elec. c. du
dũ ꝺcima. q. iij. vnio. ¶ Quintus qñ
due misse p̃prie occurũt dicẽde. pu
ta de vigilia ⁊ ꝺ festo. ⁊ nõ ẽ nisi vnus
saerdos q̃ possit. ex̃ de cele. missa. c.
p̃mo. ⁊. c. referẽte. ꝑm Ber. ⁊ Hosti. i
d. c. cõsuluisti. Intellige tñ in oib⁹ p̃
dictis casib⁹ q̃ põt plr̃es dicere. dũ
tñ purificationẽ nõ receperit. ⁊ sit ie
iunus. al's nullo mõ liceret. de cele.
missa. c. ex p̃te. Itẽ q̃ nõ dicat nisi du
as. quia plures non licet. nisi in natiui
tate. ꝑm cõmuniter doc.
¶ Quid si postq̃z sumpsit cõmunio 47
nẽ hz hostiã consecratam que super
fuit. ℞. ꝑz Pe. q̃ si comode ñ hz vñ
honeste ei ꝯseruet lz sumere: dum
mõ sit ieiun⁹. ar. ꝺ ꝯsecra. disti. secũ
da. c. trib⁹. gradib⁹. Sec⁹ eẽt dicẽdũ
de religijs. q̃ ẽt lz accepit purificatio
nẽ añq̃z ꝺ ip̃is aduerteret. tñ postea
sunt sumende. tum quia non possunt

sic seruari. imo leuiter amitteret pro
pter eorũ paruitatẽ. Et in isto casu ex
q̃ est ĩ actu purificatiõis ⁊ recollectio
nis reliquiarũ. quicquid dicit fieri in
continẽti. idest q̃si simul sumeret om
nia anteq̃ censeat nõ ieiun⁹. per ea
que notant in. c. olim el p̃mo. d̃ resti.
spolia. in glo. ⁊ p Bar. in. l. i. ff. de v̄bo
ob. Quod bene nota pro scrupulosis.

48 ¶ Quid de illis q pp adulationes
secularium plures missas celebrãt in
die. Rñdeo q peccant mortal'r. vt i
c. sufficit. de cõsecratione distictiõe p̃
ma. Multo magis si pp pecuniã. q̃
simoniacus est saltẽ mẽtalis si pactuz
nõ interuenit expressũ. Si v̄o inter
uenit esset mẽtalis ⁊ realis ⁊ teneret
restituere qcqd accepit pauperibus ⁊
de necessitate. vt infra simonia septio
in principio.

49 ¶ Pro qbus dz dici missa. R. q ge
neraliter pro oĩbus viuis ⁊ defunctis
mortuis in statu purgatorij. de cõse.
distin. prima. c. visum.

50 ¶ Utrũ sit dicẽda p paruulis mortu
is. R. sãctus Tho. in quarto q sic pro
pueris baptizat. nõ q̃ eis p̃sit ad re
missionẽ pene quã nõ tollerãt. nec ad
augumẽtũ glorie. sed potius celebra
tur ad cõmẽdãdũ r̃dẽptõis misteriũ

51 ¶ Utrũ liceat orare p excõicato. R.
Ho. i sũma q sic in memẽto ẽt speci
aliter. ⁊ ẽt in alijs orationibus q̃ fortit
dicũt generaliter. tamẽ nõ specialiter
q̃ non lz. de sẽ. exco. nuper.

52 ¶ Quid dicendũ si p̃sbyter q p̃misit
alicui dicere vnã missã d̃ domina ⁊ al
teri separati aliã p anima mr̃is ⁊ pa
tris eius. ⁊ tertio p salute sua ⁊ simili
bus. dicat solũ vnã missã de dña cum
collecta. Deus q nos patrẽ ⁊ matrẽ. ⁊
aliã collectã. Oĩpotens sẽpiterne de⁹
miserere famulo ⁊c. intẽdẽs predictis
oĩbus satisfacere. R. q sup hoc fuit di
uersa opinio. Unde p intelligẽtia ẽ sci
endũ q missa q̃libet que dr̃ respectu
operis operati. generaliter valet oĩb⁹
viuis ⁊ defũctis existẽtib⁹ in caritate q
nõ sũt in patria. Secũdo valet singu
lariter illi q eã dicit si digne celebrat
Tertio valet specialiter si sunt in statu
gratie illis q faciũt eã dicere p se: vel
qbus p̃dicti vel sacerdos p intẽtionẽ
applicãt. Quãtum igit ad generalez
participationẽ sacerdos nihil pot di
sponere nec debet. quãtũ ad singula
rez. similiter nõ debet ordine caritat
eã alteri tribuere. q̃ nemo debet p̃su
mere se habere vltra necessitatem de
merito. Quãtũ vero ad tertiã specialẽ
q̃ est alteri applicabilis p intentionẽ.
dicẽdũ est q nõ min⁹ habebit qlibet
horũ triũ q̃ si p singulo eorũ singu
lariter eã dixisset. Ratio q̃ de⁹ nõ eq̃
liter neq̃ vno modo acceptat meritũ
misse applicatũ isto tertio mõ. sed ꝑz
q sue bonitati vr̃. cõsiderata deuoti
one ⁊ ceteris q̃ cõcurrũt in eo q eã di
cere facit. Unde aliqñ vna missa pos
set liberare vnã animã de purgatorio
cũ tanta caritate mouere posset se qs
ad faciẽdũ eã dicere: quã nõ faceret
liberare alius faciẽdo dicere vigiti vl'
trigita. Et sic q̃tũ ad hoc talis sacer
dos satisfacit. q̃ qlibz p̃dictorũ triũ
ñ minus habebit d̃ merito q̃ si p q̃li
bet eorũ singulariter vnã dixisset. Et
sic intelligo opinionẽ illorũ q dicũt ñ
minus valere vnã missã p omnib⁹ q̃
si singulariter p q̃libet diceret. de cõ
se. di. v. i. c. nõ mediocriter. Nec ob.
q dicũt qdã q meritũ tali modo ac
ceptũ est finitũ. ⁊ iõ quãto plurib⁹ di
uidit min⁹ qlibet hẽbit. q̃ verũ si qli
bet totũ hẽret nisi alteri cõmunicare
tur. sed nõ est sic. sed tãtũ qlibet hz d̃
ista finitate quãtũ vr̃ diuine bonitati.
⁊ est tãtũ q sufficeret p oĩbus aiab⁹

liberādis: si mō sic merita nostra me
rerent̄. qꝛ missa respectu operis ope-
rati nihil aliud est q̄ꝫ aplicatio meriti
passionis xp̄i. qd̄ ꝑ tale sacrificiū im
mediate applicat̄ illi ꝓ q̄ dr̄ ⁊ iō sicut
lꝫ multꝫ dictū meritū passiōis xp̄i ap
plicet̄. nihilominꝰ qlibet nō minꝰ hē
bit q̄ꝫ si solū sibi fuisset applicatū. qa
nullus ex toto pōt eū hēre. sed in tan
tū in quatū vr̄ diuine bonitati ip̄m ꝓ
tali acceptare ꝯꝫ eius q dicere facit d̄
notionē. et ꝑꝑea ꝑꝑ meritū passionis
xp̄i qd̄ ꝑ sacramēta applicat̄ nō mi-
nus efficatie habēt si simul mltis cō
ferātur q̄ꝫ si ꝓ vno solo: sed qlibet tā
tū hēbit q̄ꝫtū vr̄ diuine bonitati ꝓ q̄
libet acceptare. Hoc pꝫ in baptismo
qꝛ si multi baptizant̄ in necessitate ñ
minꝰ hēbūt de remissiōe. ⁊ sic d̄ alijs
sacramētis. Secus de alijs bonis a sa
cramētis. eo qꝛ cū nō sint applicatiua
meriti passionis xp̄i. Ideo si pluribꝰ
cōicabūtur qlibet minꝰ hēbit respe-
tu opis opati. Et ex hoc pꝫ q̄re missa
magis valet ad remissionē peccatoꝝ
⁊ sacramenta q̄ꝫ alia opera. qꝛ est ꝑꝑ
meritū passiōis xp̄i qd̄ deo pr̄i offert̄
ꝓ remissione illoꝝ qbus applicatur
qd̄ nō fit in alijs bonis. Quo vero ad
meritū generale. sic nō satisfacit. qa
quāto plures misse dicunt̄. tāto ma-
gis aīe viuētiū existentiuꝫ in gratia. ⁊
aīe in purgatorio releuātur. vnde ma
gis fuisset releuate si dixisset tres mis
sas q̄ꝫ si solū vnā. Uñ quātū ad hoc
nō satisfacit: preferti quando plures
misse dicte fuisset si ipse nō acceptas-
set. ⁊ iō tenet̄ satisfacere vel in missis
vel i alijs bonis ꝑ specialē applicatio
nē. Que credo si fiāt nō soluꝫ in vna
missa. sed ēt in plurib⁹ ⁊ in alijs ora-
tionibus ⁊ bonis sufficiēter satisfaciet
sicut faciūt boni religiosi q intendūt
satisfacere: nedū in missis. sed ēt in re
liquis oratiōbus. Unde credo attēta
consuetudine. ⁊ etiam qꝛ nō pautio-
res misse propter hoc dicuntur. q̄ re
ligiosi qui sic ꝓ duobus aut tribus vl̄
alijs celebrant simul vt dictum est q
etiam intendunt specialiter in oibus
missis ⁊ alijs bonis q̄ faciūt p̄dictis
satisfacere q̄ optie satisfaciūt. nec illi
q talibꝰ faciūt dicere nimis habebūt
d̄ subsidio misse. sed ēt suꝑhabūdā-
ter q̄ꝫ si aliter dicere facerēt. Aduer-
te tñ q̄ si spāl̄r ꝓmisisset dicere mis-
saꝫ de domia. vl̄ de spiritusācto vel i
tali altari aut tali die tenet̄ ꝯuare pro
missuꝫ. aliter non satisfaceret ꝓmis-
sioni dicendo missam de alio vel in
alio loco. Et sic concorda opiniones
q̄ no. i. d. c ñ mediocrit̄. ⁊ i. iiij. di. xlv.

¶ Utrū idē erit si sacerdos ex motu 53
suo diceret vnā missam ꝓ tribus quo
ad meritū spāle. ꝛ. q̄ nō qꝛ sic ad me
ritū tale nō cōcurrit nisi sola motio
sua. q̄ vna ñ tm̄ valet sicut due vl̄ tres
respectu operis operantis. ⁊ ideo mi
nus habebunt de isto merito spāli.
Idem dic quādo vnus facit vnā pro
pluribus dicere per eandē rationem
Et istud est q̄ dicunt. theo. vbi. s̄. qd̄
vna missa spāliter ꝓ aliquo dicta plꝰ
ei valet q̄ꝫ quādo dicitur generaliter
ꝓ multis. Secus esset si ipse sacer-
dos ꝓ aliq̄ diceret vnā missā ⁊ i eadē
itēderet satisfacer̄ ꝓ aliq̄ alio q eū ro
gauit. vt eam dicat ꝓ anima sui patris
qꝛ sic respectu operis operantis nō
minꝰ valeret. qꝛ sic ibi sūt due motio
nes q̄ nō esset in primo casu.

¶ Quid d̄ illo q celebrat vt deꝰ ꝑdat 54
aliquē vel alq̄s. ꝛ. q̄ peccat mortal̄r
ar. xxvi. q. v. qcūq̄ꝫ. nec nocet ei ad
cuiꝰ ꝑditionē fit cū nā sacr̄i sit vt ꝓsit
ar. i. q. i. c. si aūt deꝰ. no. Jo. ⁊ Archi.
p̄ma. q. prima dictū el primo. Pos-
set tamen excusari a mortali qñ tales

sūt inimici reipublice ⁊ impeditores bonorum. vt dictum est supra iuidia.

55 ¶ Utrū stati post celebratione misse sit comedēdū. ℟. q̄ nō d̄ iure. vt i. c. trib⁹. de ꝯse. di. ij. sz de cōsuetudie ñ sernat̄ illud ius. Debet ergo secundū Pa. i. d. c. ex pte. de cele. missa. tā diu stare donec ille relige sint v̄ simil'r in corpore corrupte. Addo ēt q̄ donec aliq̄s gratias post missā deo retulerit

56 ¶ Utrū tm̄ valeat missa boni sacerdot̄ sicut mali. ℟. ꝫ q̄ colligo ex. S. Bo. Ricar. ⁊ Sco. ⁊ sācto Tho. i. iiij. di. xiij. q̄ q̄ ad sacramētū sic ē eq̄lis. p̄ma. q. p̄ma. c. ifra Quo v̄o ad orationes q̄ in ip̄a dicūt̄ inquātū ꝓferūt̄ ex ꝑsona totius ecclie sic simil'r tātū valet. Inquātū v̄o habēt efficatiaz ex d̄uotiōe orantis sacerdotis sic pl⁹ valet missa boni sacerdotis q̄ mali. Et iō bñ facit q libētius audit missaz boni sacerdotis: dūmō in sb̄stātialib⁹ nō credat excedere. qz piculose erraret ꝑm p̄dictos doctores.

57 ¶ Quis tenet̄ audire missā. ℟. q̄ de p̄cepto q̄libz q nō est excōicat⁹. nec i terdict⁹. aut legitie ipedit⁹ dieb⁹ festis ab ecclia pcept̄. de q̄. s̄. Ferie. §. xlij. d̄ bōa hōestate q̄lz oi die marie ep̄s vl' religiosus aut eccliastic⁹. ar. c. fi. d̄ p̄uil'. li. vi. ⁊ qñ sit mortale peccatū nō audire in festo vide in. d. §. xlij.

58 ¶ Utrū a q̄libz sacerdote eā dicēte sit audiēda. ℟. ⁊ dic vt. s̄. cl'ic⁹. viij. §. ij.

59 ¶ Utrū sit audiēda in ꝓpria parrochiali ecclia i dieb⁹ festiuis. ℟. scd̄m Pa. i. c. vt dñicis d̄ parro. q̄ sic: nisi ex aliq̄ cā legitia alibi audire velit. puta. qz parrochian⁹ est ꝯcubinari⁹ public⁹. vl' vt d̄uoti⁹ audiat qz meli⁹ officiat̄ vl' ꝓpter p̄dicationē ⁊ hmōi Si v̄o alibi audit ex ꝯtēptu ꝓprij sacerdotis dicit q̄ facit ꝯ̄ preceptū sup ioris ⁊ qui eū admittit dicit q̄ q̄dāmodo cōmittit furtū. Sz tu dic q̄ d̄ iur̄ in maximis festiuitatib⁹ sicut sūt festa dñi nr̄i ⁊ beate marie: ⁊ io annis Baptiste. ⁊ similia q̄libz tenet̄ audir̄ missā: aut i ecclia parrochiali: aut i publico oratorio facto a populo ꝫ gl. i. c. si qs ex̄. de ꝯse. di. i. Et a fortiori pōt audire i ecclijs mēdicātiū ⁊ religiosorū auctoritate sedis ap̄lice hedificatis In oratorijs āt p̄uatis audiētes ñ satisfaciūt. sicut ē in domib⁹ disciplinatoꝝ. Sz an peccēt mortal'r tal'r audiētes si postea ñ audiūt i parrochiali: vl' publico oratorio: aut ecclia religiosorū. dico q̄ nō qz nullo cauet̄ iure q̄ hoc sit p̄ceptū. Nec ob. c. si qs ex̄ qz ibi nl'lū v̄bū ē positū laicis q̄ sit p̄ceptū sz solū clericis ne celebrēt p̄dict̄ festiuitatib⁹ in talib⁹ oratorijs sine iussu vl' ꝑmissione ep̄i. Sil'r nō ob. q̄ ibi dicitur q̄ ad parrochias est ligitimus ordiariusq̄ ꝯuētus ergo ad al's nō erit legitim⁹. qz nō sequit̄ cū cōtineat absurdū sensū. qz ibi dr̄ q̄ i ciuitatib⁹: aut parrochijs in p̄dictis festis. audiat̄. ergo ēt alibi ē legitim⁹ ꝯuēt⁹ Nō ob. ēt predictū. c. vt dñicis. qz si qs bñ attēdit nihil p̄cipit̄ laicis: nec ēt oibus sacerdotibus: sed solū sacerdotibus parrochialibus iponit̄ q̄ eiciāt illū qui contēpto proprio sacerdote. ergo si audiat in aliqua ecclia q̄ nō sit parrochia ⁊ sacerdote nō parrochiali nō dz expelli. ergo licite pōt audire. Et q̄ solū parrochialib⁹ p̄cipiat pz in verbo alteri⁹ q̄ est r̄latiuū ex duobus tm̄ ⁊ alius alia alid̄ ex pl'ribus: licet ꝓmiscue vtamur. Et iō nisi hēret prochiā nō dicit̄ alteri⁹. qz predicta relatiua faciūt positionē regulariter eiusdem qualitatis. Item posito q̄ esset aliqd̄ ius preceptiuū esset abrogatum per contrariā consuetudinē. vt. s̄. Consuetudo. §. viiij. pz.

Misericordia scdz Augu.ix.de ciui.dei ē aliene miserie i corde nr̄o cōpassio q̄ si possum⁹ subuenire cogimur. Est ēt misericordia diminutiua penaꝝ quā ipedire n̄ pōt excessus ire. Et nota ꝙ misericordia.pietas.ꝛ clemētia.ꝛ māsuetudo cōueniūt i q̄ntū in eūdē effectū ꝯcurrūt. q̄.s.ē ꝓhibere mala ꝓximorū.sed differūt q̄ntū ad motiuū.qꝛ misericordia hoc facit ex amicitia quā hꝫ cum ꝓximis. Pietas v̄o ex reuerētia quā hꝫ ad aliquē superiorē.s.deū vel parētē. Māsuetudo inquātū remouet iram incitātē ad vidictā. Clementia v̄o hoc facit ex animi lenitate i quātū iudicat equū esse.vt qs āplius nō puniat̄. Crudelitas tn̄ q̄ culpā attēdit.sed modū i puniēdo excedit opponit̄ ꝓp̄e clemētie q̄ dicit̄ quādā animi lenitatem siue dulcedinē per quā quis ē diminutiuus penarū. Seneca v̄o.li.ij.de clemētia. dicit ꝙ clemētia est lenitas superioris ad inferiorē. Māsuetudo autē cuiuslibet ad quemlibet. Sepissime tamē accipitur misericordia pro clementia ꝛ mansuetudine ꝛ pietate.

1 ¶ Que sūt opa misericordie spūalia ℞.ꝙ.vij.in hoc versu ꝯtēta. Cōsule.s. dubitātē ꝑ doctrinā. Castiga.s.ꝑ correctionē. Solare aflictū. Remitte iniuriā.fer defect⁹ alioꝝ. Ora ꝓ oib⁹ ꝛ doce ignorātes.ꝛ q̄ sūt opa misericordie corporalia. hēs.s̄. Elimosina.§.ix.

Moderamen incul pate tutelle qd ē.vid.s̄.d̄fēsio.§.iiij

Modestia dr̄ a mō q̄ aliqn̄ ē i moderādo motū aī ab excellētia ꝑ humilitatē. Aliqn̄ a pertinētib⁹ ad cognitionē.vt ē studiū. Aliqn̄ q̄ ad corporales act⁹.ꝛ actōes.vt decēter fiāt: ꝛ non scurilit.ꝛ hmōi. Aliqn̄ v̄o q̄ ad apparatū exteriorē. Et iō modestia est circa minora. Tēpantia v̄o ē in refrenatōe delectatōis boni difficil̄.ꝛ ꝑpea differt ab ea. ꝟm Tho.ꝟa.ꝟe.q.clx. arti.ij.

Mollities opponit̄ ꝑseuerātie ꝟꝫ philo.vij.ethi.dr̄.n.ꝓprie ꝟꝫ philo.mollis q recedit a bono ꝑꝑ tristitias causatas ex defectu electionū q̄ si cedēs d̄bili mouēti. Dr̄ etiā alio mō molities ꝓut est ꝯ castitatē.q̄ alio modo dr̄ imūditia seu volūtaria pollutio vt pꝫ ex glo.i.cor.vi.ibi.nec adulteri. nec molles.vbi glo.i.muliebria patiētes. Et isto modo semper est mortale peccatuꝫ vt ibi patet. Sed primo modo non semper.sed quando recedit a bono necessario faciendo.

Monacus grece latine singularis dr̄.qꝛ dꝫ eē singularis.i.separat⁹ a ꝯuersatiōe seculari.vt.xvi.q.i. c.i.iūcta glo.ibidē. Vn̄ ibidē i.c. mōacus.dr̄ monacus nō doctoris: sed plāgēt officiū hēt q vl̄ se vl̄ mūdū lugeat ꝛ dn̄i pauid⁹ p̄stolet̄ aduētū.hec ibi.

¶ In q̄ differt monac⁹ a ꝯuersis ꝛ oblatis.℞. Pa.i.c.n̄ ē.d̄ regula.ꝙ ꝯuersi sūt q obtulerūt se ꝛ sua mutādo habitū ꝛ ꝓfitēdo.tn̄ laici sūt qꝛ nō ꝓmouent̄ ad ordines. Oblati v̄o sunt q se ꝛ sua obtulerūt monasterio.habitu tn̄ nō mutato. Et vt dicit glo.xxvij.q.i.vt lex. Isti cōuersi ꝛ oblati magis astringūt̄ monasterio q̄ꝫ mōaci.vn̄ nec ēt cā artioris religiōis pn̄t trāsir̄ ad alia mōasteria q̄ꝫ q̄ꝫ petāt a supiore lniam. qꝛ efficiunt̄ q̄si ꝟui mōasterii. Mōaci v̄o hodie prop̄e sūt q ꝛ hītū mutāt ꝛ ꝓfitentur ꝛ promouent̄ ad ordines xvi.q.i.in multis.c. 1

¶ Utꝝ mōac⁹ possit p̄fici i aliq̄ eccle- 2

ſta.ℜ. Pa.in.c.mõaci.ō ſta.mo.q̄ ſolus nō.vt i.c.ij.e.ti.7 i cle.nec i agro.Ⓗ. ad hec.e.ti. Cū ſocio vō móaco pót ō lnia ſui abbaꝫ.alr ñ.lviij.di.c.i.7.ij. q̄ nō bꝫ nec velle nec nolle i tꝺc.c.ſi religioſus 7.c.quozūdā.de elec.li.vi.li mitat tꝺc pa.vbi.ō.veruꝫ qñ ecclia ē ſbiecta móaſterio.Sec⁹ſi nō ē ſubiecta móaſterio.q̄ cū deſinat eē monacus monaſterij.nō teneť abbas ſibi dare ſocium.

3 Utr̄ móacus poſſit hēre curā aiaꝝ ℜ. Pa.in.c.i.de capel.mo.q̄ nō i ecclia vbi monaci collegialr habitāt.ſꝫ dꝫ ab epō capellan⁹ iſtituí q ppluꝫ regat de ꝓſilio móacoꝝ.In aliꝭ aūt locis pñt deputari.vt patet i.d.Ⓗ.ad hec dumodo non ſolus.vt dictum eſt.

4 Utr̄ poſſit monac⁹ fieri canōic⁹ ecclie ſecularis.ℜ.q̄ nō.c.in noua.xvi. q.vij.de elec.cū cauſam que iter .ſm Jo.lxxiij.diſtin.quozūdam.

5 Utr̄ monacus poſſit ꝓfici ecclie quozūcūq̄ regulariū.ℜ.q̄ non.vñ ſi eligiť qs alterius religionis in platū nō vꝫ electio.Cle.cū rationi.de elec.

6 Utrum poſſit eligi in epiſcopuꝫ.ℜ. q̄ ſic.vt in.d.Cle.cum rationi.

7 Utr̄ monacus deputat⁹ alicui ecclie ēt epāt⁹ teneať ad obſeruātā regule ſue.ℜ.q̄ ſic q̄ſtū ad tria ſbalia regule.7 vt hitū ōferat ēt ſi ſit epūs.ō vi.7 tꝺ.cle.c.clici offā.i fi.nec ex eo q̄ hēt adminiſtrationē dñ hře ꝓpriū.q̄ eā tñ hēt rōe officij ſibi ipoſiti.de ſta.mo.c. móaci.Ⓗ.i.In obia vō diſtinguiť.q̄ ſi trāſit ad epātū ex toto abſoluit a iuriſditione abbatis.xviij.q.i.c.vnico. Si vō trāſſerť ad eccliaꝫ ſecularē q̄ nō ē ſbiecta abbati ſuo nec i ſpūalib⁹ nec i tpalib⁹ ex toto eximiť ab obia abbaꝫ. 7 vi.q.i.i prochia.ſi vō ſit ſolum ſbiecta abbati i tpalib⁹.ſic eximiť ab obia abbaꝫ q̄ ad ſpūalia.xvi.q.ij. viſis 7.c. ſane.Si vō ſit ſbiecta q̄ ad ſpūalia ſolū.ſic eximiť q̄ ad tpalia.Si vō ſit in oib⁹ ſbiecta.ſic,ex toto obediet abbati Quo vō ad alia a trib⁹ voť 7 ab hitu ñ eximiť abſolute.Ita ab eſu carniuꝫ teneť abſtinere:ſic añ niſi diſpenſareť cū aliq̄ móaco a papa vt ſol⁹ ꝓficereť alicui eccliē.7 ſine ſcādalo illoꝝ cū q/ b⁹ viuit ñ poſſet abſtineť.q̄ tūc comedere poſſet.ꝫ Oſtre.allat.c.gſgi.xli. diſtictōe.Hact⁹ epūs ſm tꝺ.7 vť leg gl. i.c.carnē.ō ꝓſe.di.v.ēt pōt comedeť. Jeiunia vō 7 ſilētiū 7 vigiliaſ ſeruare ñ teneť.vt dť.xvi.q.i.c.nemo.Et tꝺ uiť ſi attēdanť vba.d.c.nemo.dico q̄ ab illis ſolūmō abſouiť ꝓcepť regule q̄ comode non pōt ſuare cū exercitio plationis ſibi ipoſito,ſꝫ illa q̄ ne dū nō ipediūt offīm plationis imo poti⁹ adiuuant.credo q̄ teneať ſuaꝝ.q̄ dū no. Et ſic intellige.xx.q.i.monacum.

8 Ⓢꝫ gd ō offō.ℜ.vid.ſ.tꝺe.Ⓗ.xv.

9 Ⓢꝫ pōe q̄ dict⁹ móac⁹ idiget ali q̄ diſpēſatiōe ad q̄ recurret.ℜ.q̄ ſi taľ ecclia ſubeſt abbati in ſpūalib⁹ ad iſꝫ abbaté recurret.ſi vō ſubeſt epō. tūc epꝫ hębit loco Ⓐbbaꝫ.c.ſi qs monac⁹.xvi.q.i.Si vō ſit exēpta illa ecclia 7 imediate ſub papa.ſic oportebit ad ipſum papam recurrat.ar.coꝫ que dixi.ſ.Exemptus.Ⓗ.vi.

10 Que ſūt q̄ ꝓcipiūť vľ phibēť monacis ſpālr i iuť.ℜ.q̄ ſūt.x.q̄ notāť in d.cle.ne in agro. Primū qō ꝓcipiť ē delatio hitus debiti ſm formā i.d.cle. poſitā.Scōm q̄ oi mēſe ꝓfiteāť 7 ſuſcipiāt euchariſtie ſacrꝫ.Tertiū q̄ ille q̄ peſt expōat regulā vulgariť capīo vľ ab alio exponi faciat.Sꝫ ꝓdicta ſolū aſtrigūt móacos nigros.vt i.d.cle. notāť.Quartū ne vtāť camiſijſ.vt i.c. cū ad móaſteriū.ō ſta.mo.Quintū q̄ fuēt ſilētiū ꝓtinuū i dormitorio refectorio 7 oratorio.Jn clauſtro vō cerꝝ

horis.ibidē. Sextū ꝙ faciāt capitula ꝺ triēnio i triēniū.c.i singulis.e.ti. Septimū aucupatōes ⁊ venatōes iterdicūt eis.d.cle.ne i agro. Octauū ne ad curias ꝑncipū vadāt vt suis mōasterijs dānū iferāt.alr̄ sūt excōicati illi q administrationē nō hn̄t. Nonū ne arma ifra septa mōasterij teneāt. Et ꝺ isto ⁊ superiori: vid.s̄. Excōicatio. vij.casu xxxviij. Decimū ne carnes comedāt. nisi i necessitate vt i.d.c.cū ad mōasteriū. Multa sunt alia que ne dum eis: sed etiam oibus religiosis sunt ꝓhibita.q̄ vide.j. Religiosus.§.lxv.

11 ¶ Quid de monacis q i illis mōasterijs comedūt carnes i qb⁹ memorie n̄ extat ꝙ n̄ comedūt.ꝛ.d. Car.ꝯsuluit vt recitat Pa.i.d.c.cū ad mōasteriū ꝙ i pune pn̄t comedere vt ex q̄ ipsi n̄ fuerūt auctores nec appet ex q̄ cā fuit ītroductū pōt ꝑsumi ex aliq̄ cā legitia ītroductū. Sec⁹ qn̄ ex corruptella.q̄ nō excusāt.de cōsue.c.cū tāto. Sz ꝺ hoc dic vt.j. Religiosus.§.xxxij.

12 ¶ Utꝝ appellatōe mōacoꝝ veniant alij religiosi.ꝛ. Pa.i.c ex ꝑte.ꝺ postulādo.ꝙ qn̄ ꝯstitutio emanat respectu religiōis:lz loq̄t ꝺ mōacis.tn̄ extēdit ad oēs religiosos cuiuscūq̄ religionis Et hoc nisi possit assignari ratio diuersitatis inter eos ⁊ mōacos. Quod no.

13 ¶ Utrū monacus possit cōfiteri ep̄o vel pn̄iario.ꝛ.ꝫ Rodo.ꝙ sic nisi sit exemptus vel ꝑiuilegiatus a papa.

Monasteriuz an obligeť ex facto monaci.ꝛ.ꝙ n̄ neq̄ ex ꝺlicto.neq̄ ꝯctu.nisi i duob⁹ cāib⁹ Prim⁹ si hoc sit ꝺsū i vtilitatē mōasterij.q̄ i tm̄ teneť: ⁊ n̄ pl⁹.ar.x.q.ij.hoc ius. Scōs si a ꝯuētu sit cōmissa administratio.q̄ i tm̄ i quātū se extēdit administratio in tātū obligať ⁊ non plus. ꝑm Inno.in.c.olim.de priuil. Et hoc intelligo tā de monaco q̄ abbate. Facit i ar.ꝙ n̄ oligeť.insti.ꝺ aucto.tuto. in ꝑncipio.vide gl.xi.q.i.de persona.

1 ¶ Utruz possit acquiri per monacum obligatio alteri monasterio.ꝛ.sic etiā per monacum fugitiuum.vt.ff.de acqui.pos.l.i.xviij.q.ij. Abbates.

2 ¶ Utrū relictū mōaco cū tali cōditione ꝙ nihil acquirať mōasterio valeat. ꝛ.ꝙ nō: nisi tal⁹ ꝯditio intelligať ꝙ nihil acquirať monasterio respectu vtilitatis: nō respectu iuris.sicut no.Bar. i auť.excipiť.C.de bo.q̄ libe.q̄ tūc vz. qꝺ ē dicere ꝙ ꝯuēt⁹ ꝑmittat illū administrationē habere relicti: sicut ⁊ ꝑuus dr̄ habere ꝓpriū.vt.l.is qui suis.ff.de manu.⁊ facit qꝺ legitur ⁊ no.i.glo.l. luci⁹.§.tres heredes.ff.ad tre. Qꝺ q dē dictū Bar. Limito veruz qn̄ talis administratio referť ad casū licitū.s.ut dispenset in pios vsus: qꝺ religiosis lz etiā.de testamen.c.secundo.libro.vi. vel vt conuertat ad vsū vestimētorum. vel librorū.⁊ huiusmodi. Non autē liceret vt posset administrare ad libituz illa bona tanq̄ propria etiā de licētia pape.d.c.cum ad monasterium.

3 ¶ Quid si abbas nō vellet cōsentire vt ꝑdictam licitam administrationez susciperet.ꝛ. Relictum non valebit ⁊ remanebit apud grauatū.l.vnica.C.ꝺ ca.tollē.⁊ glo.in.d.§.tres heredes.

4 ¶ Utrū bona igredietis pertineāt ad mōasteriū iure successiōis.an iure traditionis inter viuos.ꝛ.ꝙ magna ē cōtrouersia inter doc.⁊ glo.iuř.ciuil.ꝺ q̄ vide Albri.in auť.ingressi.C.de sa.sā. eccle. Sed tu tene verius esse ꝙ iure successionis. Attn̄ si lesum fuerit poterit restitui ad minoris similitudinem. vt.C.si vt ab here.se ab.per totum.

5 ¶ Quid ꝺ bonis igredietū ordinē minoꝝ: aut aliorū q nihil pn̄t habere.ꝛ. Albri.in.dicto auteñ.ingressi. recitat.

opiniones ꝯtituor. ¶ Prima q̃ hẽant ꝑ derelict. ¶ Secda q̃ ptineãt ad veniẽtes ab itestato. ¶ Tertia. q̃ ad epi scopũ i cui⁹ dioces subsũt. ¶ Quarta q̃ acgrant ecclie romãe cui subsũt ⁊ inde alant. Et hec ẽ verior. de q̃ nõ me extẽdo. quia habẽt oĉs tales ꝓuiu legia i huiusmodi. quibus oportet sta re ⁊ vide. §. Legatum primo. §. v.

6 ¶ Utrũ acgsita ꝑ monacũ expulsũ vl̃ fugitiuũ efficiant monasterij sui. ꝛ. vt colligo ex no. ab Inno. i. c. cũ olim. de ꝓuil̃. ⁊ Jo. in titulo de infãtib⁹ expo. ⁊ alĩcs. q̃ si monasteriũ noluit eũ ꝛecipere vl̃ maior pars capituli. sic erunt epi vl̃ alterius monasterij si ipm ẽ ingressus. Si vo solus Abbas vel maior pars fuit i culpa. sic acgret mõasterio suo. Si aũt nõ curauit redire tal̃ mõachus. ⁊ totũ mõasteriũ videns eũ vaga bũdũ neglexit. sic sil̃ acgret epo. vel alij monasterio si qõ ingredit̃. sicut de seruo dr̃ in. l. qõ seru⁹. ff. ō stipu. seruo. q̃ fit appꝛehẽdentis. Qõ si mõasteriũ repetijt. sed nõ potuit obtinere aliquo ipedimẽto. sic acgrit monasterio suo. in aut. de san. epis. §. si mõachus. Pꝛelatus. n. potest monacũ fugitiuũ vendicare cũ oĩbus bonis per eũ acgsitis. c. Abbatẽ. xviij. q. ij. Aut si forte ad aliũ monasteriũ sit trãslatus ꝓp pcriũ suũ. puta. q̃ ponit̃ in alio mõasterio ad penitẽtiã faciẽdã. ⁊ hmõi. xxvij. q. i. c. si q̃ monacarũ. sic bona illa q̃ ꝓprio mõasterio attulerat. quo ad vsũfructũ erũt secũdi mõasterij. xvi. q. vi. de ꝓpsis. ⁊ post eius mortẽ redibũt ad ꝓmos. Si vo transit ad ẽm monasteriũ licitẽ. q̃ stricuus. vel q̃ ꝓmouet̃ in ꝑlatũ alterius. sic tenẽt aliqui in. c. q̃ a tẽ de cle. coniuga. q̃ qcqd acqret postea erit secũdi. ꝛ alia ꝓmi ⁊ vr̃ tex. ꝓ hoc. xviii. q. i. i. c. vnico. Illij dicũt q̃ omnia sibi vndecũq; ꝓuẽta erũt secũdi. vl̃ digni

tatis q̃ vident accedere ad psonã ꝛ expꝛesse fuerũt collata tẽpoꝛe ingressus ratione pdicta. ⁊ illud. c. vnicum loquitur de acquisitis ex industria monaci q̃ erũt penes ꝓnũ monasteriũ i quo ea acquisiuit nõ de patrimonialibus datis ꝓmo monasterio. ⁊ hoc vltimũ sentit dom⁹. Lar. in. d. c. q̃ a te. ¶ Da. vo ibidẽ tenet vt bona patrimonialia sequãt̃ psonã. ar. hui⁹. c. q̃ a te. ⁊ c. ex transmissa. de renun. ⁊ l. ij. ff. de colle. illici. ⁊ hoc sequi videtur ¶ Host. ⁊ Jo. An. in. d. c. q̃ a te. ⁊ magis placet mihi opinio. Lardi.

¶ Utrũ monasterũ possit q̃uari noua 7
ꝓsuetudine: fuitio: vl̃ onere. Respondeo q̃ nõ. ¶ Nã a ꝓncipio de ꝓsciu epi a patrono sit ei ipposita vt i. c. scientes de censi. nõ tamẽ intelligas q̃ in dote necessaria possit etiam a ꝓncipio imponi aliq̃d onus. sed intellige in alijs a dote predicta.

¶ Utr̃ qs possit frequẽtar̃ mõasteria 8
mõachi aliũ. ꝛ. q̃ nõ nisi ex cã mãifesta ⁊ rõabili. alias post admõitionẽ frequẽtates si sũt clici deponũt̃. si laici excõicent̃. c. monasteria de vita ⁊ hon. cle.

¶ Utrũ monasteria duppla seminaꝛ 9
⁊ religiosoꝛũ sint licita. ꝛ. q̃ non vt in c. diffininus. ⁊. c. in decima. xviij. q. ij.

¶ Utrũ qs possit ꝓfici duob⁹ mõaste 10
rijs. ꝛ. q̃ non sicut nec plurib⁹ ecclijs curã habẽtib⁹ aiaꝛ. nisi vnũ depẽdeat ex alio de ꝓbẽ. c. cũ singula. li. vi. imo pi⁹ si mõachi vni⁹ mõasterij: poꝛat⁹ vel ecclias aut admiñstrationes seu officia vni⁹ monasterij ꝓsueta ꝓ eiusdẽ monachos gubernari sine lnia pape committerẽt mõacho alteri⁹ mõasterij sũt ꝓuati aucte ꝓuidẽdi ea vice ⁊ recipiẽte sũt ineligibiles ipo iur̃. d. c. cũ singla. §. fi.

¶ Utr̃ Abbas possit vsufructũ alicui⁹ 11
rei relictũ mõacho ei auferre. ꝛ. q̃ sic ꝓ no. i aut igressi. C. ō sa. sã. ec. ⁊ i. c. ij.

S. in abbas §. no.

de sta.mo. Sz qd si addat̃ si molestet monacũ cadat a legato.gl.i.l.luci⁹.§. tres heredes.ff.ad treb.hãc qõnẽ format ⁊ ibi Bar.⁊ p cy.i.l.quotiẽs in fi. C.de dona.q̃ sub mõ.⁊ p Bar.⁊ Bal.⁊ Jo.de imol.in.l.si alienũ in prin.ff.de here.instituẽdis. Et conclude ꝙ si legãs disponat p viã pene nõ valet.qꝛ ipositio pene sup facto ipossibili de iure vl̃ d̃ facto nõ vz vt.l.cerdonẽ.ff.d̃ op. li.ij.l.i.C.de his q̃ pe.noie. Sz si vult ñ possit molestari dicat lego vl̃ relinq̃ vsufructũ tali mõaco donec ⁊ quousq̃ Abbas faciat ei qõnẽ.⁊ ex tũc non relinq̃. ita dicit Bal.in.d.l.i.i.vij.q.⁊ pau.de castro i.d.§.tres heredes Sz in eo quod habuit mõacus añ cõtrouersiã poterit Abbas cõtrouersiaz facere ⁊ illi auferre secũdum predictos.

Monialis nõ debet habere singularẽ habitationẽ sed cõiter tam in ecclesia q̃z in refectorio ⁊ dormitorio esse debet.xviij.q.ij.pernitiosã vt si bi sint testes castitatis ⁊ honestatis vt in aut.de mona.§.cogitandum.

1 ¶ Nõ dz loq monial̃ cũ aliq̃ mõaco nisi cũ socia.vel pñte Abbatissa ⁊ breuit̃.c.diffinim⁹.⁊.c.in decia.xviij.q.ij.

2 ¶ Utruz possit cantare in choro cum monacis.R.ꝙ nõ.vt in.d.c.pnitiosaz

3 ¶ Utrũ moniales teneant̃ fuare clausurã.R.ꝙ sic oẽs vt i.c.piculoso de stare.li.vi. Nec obstat qd̃ qdã dicũt ꝙ ũ põt eis indici vita artioꝛ ipsis inuitis. qꝛ hoc nõ ptinet ad artioꝛẽ vitã.sz ad cõseruationẽ honestatis debite.⁊ iõ ũ excusant̃ a peccato mortali q̃ nõ obseruãt clausurã cũ possint.põt tñ Abbatissa exire ꝓ homagio faciẽdo cum honesta societate. ita tũ ꝙ ad alia non diuertat. Silr̃ si esset aliq̃ que notabili morbo laborãs sine aliarũ infectione ibi esse non posset vt i.d.c.periculoso vbi prelatis ipsarũ precipitur ꝙ prouideãt.⁊ ꝙ nõ pmittãt patere accessus quarũcũq̃ psonarũ ad eas.nisi ex rõnabili cã.⁊ mãifesta.⁊ ꝙ singulis ãnis eas visitent.⁊ ille que sũt ita exẽpte ꝙ imediate subsũt pape dz eps auctoritate aplica visitare vt no.in cle.attẽdẽtes de sta.mo.⁊ in.d.c.periculoso.

¶ Utrũ teneat recept.o monialiũ nõ mẽdicantiũ facta vltra numerũ earuz que possint sustẽtari sine penuria de ꝓuentib⁹ monasterij.R.ꝙ nõ.imo ipso iure est nulla.d.c.periculoso. 4

Moneta q̃t modis falsat̃ vide.s̃. falsarius.§.iiij.⁊.v.⁊ de qua d̃bet fieri solutio.vide.j. Solutio.§.ij.

Mora Incurritur cũ quis non facit id quod facere tenetur ⁊ eo tempore vt notatur in.c.vltimo de locato.

¶ An requirat̃ monitio vt qs ꝯstituatur i mora.R.ꝙ si dies ẽ apposita obligationi nõ requirit̃ qꝛ dies iterpellat pro homine.d.c.vltio ⁊.C.de ꝯtrahẽ. ⁊ cõ.stipula.l.magna.de quo vid̃ obligatio.§.viij. Si vero dies nõ ẽ apposita obligationi nec alia cõditio sic req rit̃ monitio secundũ Bal.i.l.nõ ignorat.C.de fructi ⁊ li.expẽ.⁊ Angeluz in l.si mãumissori.C.d̃ obse.pa.p.⁊ Pa. in.c.lz heli de simonia ⁊ in.c.ij.de accusati. Facit lex i fideicommissi ⁊ ibi ẽ casus aure⁹.ff.de vsuris ⁊ i.l.qdã iberus in v̄bo qua de re volo vt cũ ibero loquaris.ff.de serui.vrba.p̃di.⁊ id qd̃ legit̃.⁊ notat̃ in.l.debitores.presentes p̃us de nũciationib⁹ cõueniẽdi sũt.C. d̃ pigno.⁊ i.l.si ex legati cã.ff.de v̄bo. obli.⁊ in.c.accusatio.ij.q.vij.licet glo. dicat i.d.c.lz heli.ꝙ i pecuniarijs ad monitio ẽ de honestate nõ necessitata. Tñ Ludonicus d̃ roma in suis notãdis tenet ꝙ si debitoꝛ citat̃ sine mo- 1

nitione ⁊ cõfitetur debitũ ꝙ dz actor cõdẽnari in expensis si poterit ꝓbare ꝙ nõ fuit monitus. qꝛ debitori icũbit ꝓbatio: ⁊ sic negatiua. Rõ qꝛ ius presumit ꝙ creditor monuerit eũ. qꝛ cõmuniter sic solet fieri. vt dr̃ in. d. l. i fideicõmissi. Et istud ẽ verissimũ de iur̃ fori. Sz d̃ iur̃ poli teneo ꝙ si creditor ex timore etiã reuerẽtiali nõ audet petere debitũ vel ignorat. ꝙ tũc etiã sine mõitiõe cõstituat̃ debitor i mora: als nõ. qꝛ ex q̃ scit ꝙ ei debet̃ ⁊ sine oĩ respectu põt petere ⁊ nõ petit vr̃ cõsẽtir̃ ꝙ teneat. Et sic intellige. l. in oib⁹ obligationibus. ff. de re. iur̃. ⁊ theologos in quarto. Attẽdite ꝙ morosus tenet̃ etiam ad restitutionem damni dati ei cui non soluit ⁊ lucri cessantis. ſm ea que dico. j. Usura. i. §. xiiij. ⁊. xxx.

2 ¶ Quõ purgatur mora. ℞. ꝙ ex celeri solutione añ requisitionẽ factã. vt not. in. d. c. vltimo. Facit. c. cũ Bertold⁹. d̃ re. iudi. ⁊. c. ex tue. de cle. nõ resi. Adũte hic ꝙ mora ⁊ culpa eqparant̃: nisi in hoc ꝙ mora ẽ purgabil̃. l. si ſuũ. §. sequit̃. ff. de v̄bo. obli. Et sic põt intelligi. l. si is. in fi. ff. de iur̃. do. Et ideo si res q̃ ẽ restituenda vel dãda eodẽ modo esset ꝑitura apud dñm vel eũ cui ẽ dãda nõ tenet̃ morosus. l. fi. §. i. ff. ad le. ro. de iac. ne creditor lucret̃ cũ aliena iactura. Hoc sequit̃ fulgo. i. l. qd̃ te ff. si cer. pe. Simil̃r si obtulit post morã tẽpore debito. vt in. d. §. sequitur.

3 ¶ Sed quid si dubitatur an peritura fuisset. ℞. ꝙ debitor morosus non liberatur. qnia interpretatio fit contra eũ. l. cum res. §. fi. ff. de le. primo.

Mors ẽ triplex corporalis spũalis ⁊ gehennalis de pe. di. vltima. c. vltimo.

1 ¶ Utꝝ qs possit sibi ifligere mortẽ corporalẽ. Uide. s̃. Homicidiũ. i. §. scd̃o.

2 ¶ Utrũ mors tpalis sit satisfactoria ꝓ peccatis. ℞. Sco. i. iiij. di. xxi. ꝙ mors naturalis q̃tũcũq; sit necessaria. tñ si volũtarie accepter̃ est sufficiẽs pena ꝓ oibus peccatis venialibus. ⁊ forte pro magna parte pene debite pro mortalibus. Ex quo infertur ⁊ ꝙ multo magis est satisfactoria mors que infligitur alicui ẽt pro peccato suo si volũtarie ⁊ patienter sustineatur.

¶ Utrũ mortu⁹ resuscitat⁹ restituatur in integrũ. ℞. vt elicit̃ ꝑ gl. ⁊ Archi. in. c. ij. xxxij. q. vij. ⁊ ꝑ Jo. An. ⁊ Pa. i c. fraternitatis. de fri. ⁊ male. post Uin. ⁊ Ber. bri. ꝙ q̃ ad ea q̃ iprimunt̃ i aia nõ ꝑdidit. ⁊ iõ ñ restituit̃. Unde sacerdos resuscitat⁹ ñ reordinat̃ nec baptizatur. ⁊ hmõi. Jo. An. idẽ sentit etiaz in ꝓfessione: licet caracter nõ iprimatur. qꝛ obligatio acquirit̃ deo qui non morit̃. c. fi. de cõdi. appo. Sz Pa. tz cõtrariũ in hoc. qꝛ talis obligatio ẽ restricta ad tẽpus. propterea ꝓfitẽtes dicũt. toto tẽpore vite mee promitto ⁊c. Et hoc credo veri⁹ ⁊ opinio Jo. An. militaret qñ quis simpliciter ꝓmitteret seruare talẽ regulã. In alijs autẽ i quibus nec caracter iprimitur. sed adherẽt corpori. Jo. An. dicit ꝙ nõ restituitur nec recuperat. qꝛ actio semel extincta nõ reuiuiscit. c. ex transmissa. de renun. Sed glo. in. l. ex his. ff. de legi. ⁊ in. l. seruus effectus. ff. de actio. ⁊ obliga. tenet ꝙ recuperet idistincter. Uñ dicit ꝙ rumpet testamentuz quod añ fecerat ⁊ recuperat bona. Archi. vbi s̃. tenet ꝙ restituitur quasi iure postliminij. Et idem tenet Jo. de sancto. ⁊ bene. Ratio quia si restitutio pricipis in integrũ refertur ad omnia. l. i. C. de sen. pas. ij. q. iij. quotiens. in fi. ergo fortius restitutio dei. Sz tu dic ꝙ sicut ñ extinguitur obligatio illius qui promisit nauem alienã. sed solum cessat q̃uis dominus nauez destruat animo re

parandi eā ex eisdez lignis qz eadem nauis censetur. vt in.l. qui res suas. §. areā promisisti. ff. de solu. Sic in ꝓposito qz domin⁹ dissoluit talē animo vt postea ex eisdē pulueribus resuscitaret Et opinio ꝯria posset saluari quando fuisset morte resolutus nō aio restaurādi. quia tunc nauis licet restauretur ñ est eadem. sed in isto casu nō potest eē In matrimonio tamē certū est ꝙ nō restituitur nisi de nouo cōtrahatur iterū. quia semel fuit dissolutū ex morte. ⁊ ideo nō recuperat iur̄ postliminij vt i.l. nō vt a patre. ff. d̄ capti. ⁊ postlimi. reuer. secus in alijs. vt dictū est. Bart. etiā in.l. ꝑma. C. de sa. san. eccle. tenet ꝙ resuscitatus iterū moritur⁹. vt Lazarus recuperat ⁊ reuocat testm̄. sicut per natiuitatē filiorum. sed resuscitat⁹ non amplius moriturus non rumpet

4 ¶ Utrū spolians mortuos peccet. ℟. ꝙ sic. ⁊ grauissime punitur ꝑm leges. vt de sepl̄. viola. l. ꝑtor. §. aduersus eos ⁊ philo. quarto ethicoruz. latronibus tales annumerat.

5 ¶ Utrū mors ciuilis equiparet̄ morti naturali i dubio. ℟. Ge. in.c. susceptū de rescri. li. vi. Archi. ibidem ⁊.d. Anto. in.c. licet. de offi. dele. plene prosequtur. Sed tu conclude. ꝙ aut verbum mors ꝓfert̄ a iure in materia stricta ⁊ exorbitanti a iure cōi. Et in dubio itelligitur de morte naturali vt in.d.c. susceptū ⁊.l. iij. §. hec v̄ba. ff. d̄ nego. ge. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Aut ius nō est strictū in quo scribitur mors: sed est extendibile ex idemptitate rationis. Tunc si mors ciuilis hz eūdez effectū. q̄ ad id d̄ quo agit̄ quē hz mors nālis. ⁊ sic eq parat̄. ⁊ ita procedit. c. placuit. xvi. q. i. Si autem mors ciuilis nō habet per omnia eundem effectuz quo ad id de quo agitur quē habet mors naturalis non extendet̄ nec equiparabitur morti naturali. ut dicit glo. in.d.c. quesitū ⁊ in.d.c. licet alias sic. Si vero verbum mors profertur ab homine. tūc in dubio nō equiparatur: quia verbū hominis debet referri ad mortem naturalem. ut in.l. ex ea parte. §. Insulā. ff. de vorbo. obli. Jo. autem. xvi. q. i. placuit. dicit ꝙ regulariter mortis appellatiōe intelligitur naturalis mors.

¶ Quis dicatur esse in mortis periculo. ℟. Infirm⁹ quotidiana febre. Obsessus in loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus hostibus q eū volunt occidere. Nauigaturus per loca periculosa. vel iturus per loca insidiosa. Aut etate confectus ⁊ huiusmodi. ut patet ff. de do. causa. mor. l. mortis causa cū tribus sequētibus. Uel dic ꝙ arbitriū boni viri est sequendū. vt pensatis cōditōibus iudicet si probabiliter imminet periculum mortis ⁊ tunc dicatur in periculo mortis. 6

¶ Utrum liceat requirere a moriente ꝙ sibi reuellet statum suum post mortem. ℟. secundum Tho. in quol. ꝙ sic dummodo hoc subintelligatur si deo placuerit ⁊ hoc non fiat ex infidelitate vel dubitatione fidei. 7

Mulier Uide supra Femina.

Multiloquium ꝑm Alex. seda scōe. de multiloquio dr̄ vt est multitudo loquutiōis cū superfluitate. vel preter vtilitatem vel necessitatem. Et sic intelligit̄ illud prouer. x. In multiloquio non deerit peccatū. Aliud tamē est proprie loquēdo multiloquiū aliud v̄bositas siue liguositas. Qz linguositas sonat i cōtēptū ꝓuenientē ex consuetudine superflue ⁊ inordinatē locutōis. Multiloquium v̄o nō determinat tantū quantū linguositas. sed stat i genere. ⁊ licet sit

veniale. tamen linguositas potest esse mortale. Unde. Job. i. Nunquid verbosus iustificabitur. quasi dicat non.

Munus trib⁹ modis dr̄ Aliquādo capit̄ ꝓ dono. qd̄ quidē est proprie id qd̄ spōte prestamus ⁊ ex nulla necessitate vel iuris officio. qd̄ quidez si nō ꝑstaretur nulla esset reprehensio vt. ff. de ver. si. l. munus ꝓprie. Differt tñ qꝛ munus est donū cum causa. Donū vero se habet in plus. quia etiā aliquādo sine causa. vt patet i. l. inter donū ⁊ munus. ff. de v̄bo. si. Aliqñ capitur ꝓ officio cuz honore. Aliquando ꝓ honore sine onere. vt habet̄ de his oībus in. l. munus tribus modis dicit̄ ff. de verb. si. Uñ in. d. l. munus. ꝓprie est quod necessario subimus. lege imperioue eius qui potestatem habet iubendi. Et de isto hic tracto.

1 ¶ Quotuplex ē munus. ℞. ꝙ triplex. Quoddā sordidū qd̄ ꝯsistit in vilibus officijs. vt in arena fodiēda. calce coquēda: ⁊ alia exēpla in. l. maximarū. C. d̄ excu. mune. Et pōt dari ista regula in ipsis agnoscēdis ſm Bart. in. l. vnica. C. de mulierib⁹. quia sicut illud est honor qꝛ in loco reputat̄ honor. vt notat Inno. in. c. de multa de ꝑbē. ita illud ē vile quod reputat̄ vile ⁊ habet officia vilia ⁊ hec tantum dantur vilibus personis non maioribus. vel humilioribus. C. de susce. ꝑpo. ⁊ archa.

2 ¶ Quoddā mun⁹ dicit̄ honestū cū honore annexo ⁊ ista munera appellantur honores i. l. cui muneris. ff. d̄ mu. ⁊ ho. ⁊ ista sūt officia seu dignitates publice. d. l. vnica.

3 ¶ Quoddā dicitur muuus simplex solum quia non habet nec honorez nec vilitatem annexum. vt est tutella: cura ⁊ huiusmodi. ff. de accusa. tuto.

4 ¶ Quomō dicūt̄ ꝑfata munera personalia mere. ℞. ꝙ tūc qñ explicantur labore corporali solū sine sumptu vel detrimento rerum propriarum. l. fi. in principio. ff. de mu. ⁊ ho.

¶ Quando dicuntur patrimonialia seu realia. ℞. ꝙ tunc proprie quando cum sumptu proprio fiunt ab alijs. 5

¶ Quādo dicunt̄ mixta. s. personalia ⁊ patrimonialia seu realia. ℞. ꝙ quando cuz labore corporali a nobis explicantur ⁊ cum sumptu nostro vt colligitur in. d. l. fi. §. patrimoniorum. 6

¶ Quō dicunt̄ ordinaria ꝑfata munera siue ꝑsonalia siue realia. ℞. ꝙ ordinaria sūt quādo habēt certā ⁊ ordinatā ꝑstationē per aliquam legem vel statutum seu consuetudinem longam. vt. ff. de vaca. ⁊ excusati. mune. l. in honoribus. §. qui muneris publici. 7

¶ Quō dicant̄ extraordinaria. ℞. ꝙ qñ nō per legē. vel statutū. vel consuetudinem iponuntur sed secundū volūtatem dominorum secundum Bart. ⁊ patet i. l. vnica. C. de vaca. pub. mune. Unde per accidens ista imponuntur. 8

¶ Aliquādo ista munera dicunt̄ indicta vt quādo princeps imponit per. l. aliquod munus. vel per statutū quod a principio erat extraordinarium sed nunc efficitur ordinarium. 9

¶ Aliquādo dicit supidicta vt qñ supra ordinariū aliquid iponit propter necessitatē occurrentē. Facit. l. vnica. C. de superidicto. Est ⁊ alia distinctio Gre. sup illd̄ Isay. xxxiij. q excutit manum suaz ab omni munere ꝙ triplex est. Munus a manus ab obsequio ⁊ ligua. de q̄. j. Simonia. v. in ꝑncipio. 10

Murmuratio ſm quādā apostillā sup illud sapiētie ꝑmo. Custodite vos a murmuratione. Est q̄dā q̄rella cū ipatientia i his q̄ homo deberet patienter ferre. ⁊ cōmittit̄

aliqñ cōtra deum per displicētiam eo
q̄ nō tribuat ꝓsperitatē vel aduersita
tē ꝑ merita hominū. vl' qꝛ imittit tri
bulatiōes vel nō regit mūdū mō no
stro ⁊ tñ iniuste. quia Jere. xi. Justus
quidem tu es domine si disputem te
cū. licet nobis sint occulta talia iudicia
Aliqñ est cōtra prelatos. de quibus di
citur. xc. di. Alienus sit a fratrū vnita
te qui mur. murauerat. ⁊ iō apostolus.
Ne murmuraueritis ⁊c. prie cor. xi. ⁊
qñ sit peccatū mortale. dic q̄ tūc qñ
ex ipsa fit cōtra aliquod preceptū dei
puta qꝛ dicit vl' credit deū iniustuꝫ. vel
iudicat temerarie. ⁊ huiusmodi.

Mutilatio quid sit. vi
de. s̄. Ho
micidium. v. §. vi.

Mutus ꝑ signa pōt pe
tere sacra ⁊ ei
sūt dāda. xxvi. q. vi. q recedūt
⁊. c. se.

1 ¶ Utꝝ possit cōtrahere matrimoniū
vide. s̄. Matrimonium. ij. §. iiij. ⁊ ma
trimonium. iij. impedimento. xviij.

Mutuum est quod de
meo fit tuū
ff. si cer. peta. l. ij.

1 ¶ In qbus reb⁹ cōsistit ꝓprie mutuū
R. q̄ in reb⁹ que cōsistunt in numero.
vt pecunia ⁊ huiusmodi. pondere. vt
massa auri. vel argēti. ⁊ hmōi. vl' mēsu
ra. vt vinū. oleū. triticū. ⁊ q̄ vsu ꝯsumū
tur. vt in. d. l. ij. ⁊ insti. q. mo. ꝯhit obli
gatio in p̄n. Uñ Rodonē. mēsurā re
stringit ad mensurā q̄ grana vel liqda
mēsurātur nō ad illā q̄ pāni vel terre.
Et aduerte qꝛ ōbet dari mutuū vt red
datur nō eadē res in numero sed simi
lis in genere. siue tātūdē ⁊ eiusdē vtili
tatis ⁊ p̄tij. ⁊ eodē mō. Uñ si dedit pe
cuniā. nō illā restituet sed similē. ⁊ hu
iusmodi. aliter trāsiret vel in comoda
tū. aut depositū. vel aliū ꝯctū. l. ij. ff. de
ꝯhen. ēptio. ⁊ l. ij. ff. si cer. peta. Et no.
q̄ hic ñ accipit gen⁹ ꝑ porphiriū. sꝫ
ponit spāliter ꝓ quibusdā reb⁹ q̄ cōsi
stūt in numero. pōdere. ⁊ mēsura. Uñ
tꝫ Azo q̄ si qs mutuo dedisset pōdus
argēti ⁊ reciperet pecuniā ad numeꝝ
q̄ ē mutuū si pecunia sit argentea. qꝛ
idē genus reddit ⁊ tātūdeꝫ. facit. l. i. §.
vlti. ff. de auro ⁊ ar. lega. ⁊ ꝑpea si res
mutuata perit ꝑiculū est mutuuꝫ acci
piētis etiā si casu fortuito. l. icēdiū. C. si
cer. peta. insti. q. mo. re ꝯhi. obliga. §.
itē. Sec⁹ si data eēt pecunia bursa ꝯsi
gnata. qꝛ ñ ē mutuū. l. si ab initio. ff. si
cert. pe. oꝫ ergo q̄ tradat ut sit acci
pientis mutuum nō consignata aliter
nō erit mutuum.

¶ Utꝝ dare mutuū petenti sit de p̄ce 2
pto. R. ꝑm Sco. i. iiij. di. xv. q̄ hñs pe
cuniā sibi ꝓ aliquo tpe inutilē mortalr
peccat si eā nō mutuat indigēti ⁊ petē
ti qꝛ facit ꝯ p̄ceptū nature ⁊ xp̄i. Luc.
vi. mutuū date. ⁊ Mat. v. Sꝫ si ei es
set vtilis puta negociādo vel aliud de
ea faciēdo tūc distigue ꝑ q̄. s̄. dixi de
elemosyna. §. i. quō est ō p̄cepto ⁊ ꝑm
illā distictonem a sortiori dic ō mutuo
quod no.

¶ Quomodo in mutuo fit vsura. vi 3
de. j. Usura primo per totum.

Naufragiuꝫ ē naue
fracta
submersio rerū ⁊ corporumu
q̄ō plerūq̄ casu fortuito cōtingit pro
pter vim tēpestatis vel fluminis. l. dep̄
catio ⁊ per totū. ff. ad. l. ro. de iac.

¶ Utrū rapiētes aliqd ō naufragio te 1
neāt. R. q̄ sic ad restitutionē. nec excu
sat aliq̄ ꝯsuetudo. d. l. deprecatio. ⁊. ff.
de incen. rui. ⁊ nau. l. si qs ex naufra
gio. nec excusant a pctō mortali si ra
piūt itētiōe retinēdi. nec excusāt ex ali
q̄ p̄cepto. qa ꝯ p̄ceptū dei leuitici. xix.
Diliges ꝓximū tuū sicut te ipsuꝫ. Eps

aut ali⁹ plat⁹ dz depōi. Laic⁹ anathe-
matizari. xxiiij. q. iij. illi q ⁊ de treuga.
c. inouam⁹. ꝟm leges. j. ānū i quadru
plū. Post annū in simplū puniunt. l.
i. in pn. ff. de incē. rui. nau. Et hoc verꝝ
nisi sint nauigia que exercēt pirraticā
prauitatē: vel nisi christiāo nomini ini
mica. vt in cōsti. Fede. ad decus. §. na-
uigia. C. de furtis aut. nauigia.

2 ¶ Quid de dominis qui cōueniūt cū
nautis de certa quātitate dāda ne de-
predent in naufragio. ℞. q tenent re-
stituere qcquid hac de cā accipiūt. ni-
si spontanea liberalitate eis daret. ꝟm
Rodoñ. bñ liceret statutū quo qs lu-
cratur tātū pro reb⁹ recuperatis i ma-
ri naufragis. itellige si fit ꝓpter vtilita
tē naufragoꝝ qui aliter non recupera
rent res suas. sed perirent in mari.

3 ¶ Utrū iueniēs res iactatas i mari vl
ex naufragio teneat eas restituere. ℞.
Pa. i. c. cū dilecti. de accu. q aut erāt
ꝓ derelictis. ⁊ sic fiūt capiētis. qꝛ qd i
nulli⁹ bonis ē efficit nāli rōne capiētis
insti. de re. diui. Si vo nō erāt ꝓ dere
lictis. ſz fuerūt ꝓiecte vt euaderēt pe-
riculū maris. tūc cū ꝓhiciēs remāeat
domin⁹ eas occupās animo retinendi
cōmittit furtū. vt in glo. d. c. cū dilecti.
⁊ l. q̄ rōe. §. vlti. in. fi. ff. de acq. re. do. ⁊
ē excōicat⁹. ut in. c. excōicatiōi. de ra-
pto. si ñ restituit q̄ꝫ pmū poterit. Et q̄ꝫ
uis Jo. An. ibidē dicat regri monitio
nē añq̄ꝫ incurrat excōicationē. Tamē
Pa. ibidē dicit. q q̄ ad deū ⁊ ꝯsciaz
ē excōicat⁹. si q̄ꝫ pmū poterit restitue-
re nō faciat. ⁊ multo fortius hoc hz lo
cū in his q rapiūt violēter res naufra
goꝝ. Si aūt simpliciter accepit nō cō
siderādo an essēt derelicte vl ne excu
sat a furto. vt ē tex. no. i. l. falsus. §. si ia
ctū. ff. de fur. Et ēt ego credo ab excōi
catōe. ar. d. l. falsus ⁊ his q̄ no. Jo. an.
i. c. quāte. de sē. exco. i nouella. De q̄ vi
de. s̄. Inuenta in pn. ⁊ limita vt ibi.

¶ Sz q̄rit an sit psumēdum q tales 4
res sint ꝓ derelictis. ℞. idē Pa. vbi. s̄.
q ex cōiecturis pōt psumi. Nā si libꝝ
obtusū pānis ⁊ bñ sigillatū ꝓicit psu-
mit non habuisse ꝓ derelicto. secus si
apertum. ⁊ sic in similibus. Similiter
quando non statiz quesiuit. de quo. s̄.
Inuenta in prin.

Nauta caupo. ⁊ stabulari
us tenent de leuis
sima culpa. nō de casu. l. ⁊ ita.
§. at hoc edicto. ff. nau. ca. ⁊ sta. ⁊ dicit
nauta q nauē exercet. ñ remiger. vt. l.
i. e. ti. §. nautā. Silr caupo. ⁊ stabulari⁹
q hoc exercēt. ⁊ institores eorū. vt i. d.
l. i. §. fi. Nec obstat. l. i. §. si vestimēta. ff.
dpositi vbi depositari⁹ nō tenet nisi d
leui culpa. qꝛ ē spāle in istis ut teneant
de leuissima culpa. Sz ego in ꝯsciētia
nō credo teneāt nisi d leui. ut. ff. nau.
ca. ⁊ sta. l. nauta. Et. d. l. ⁊ ita loqt i odi
um taliū q solēt fraudē facer. ut ibi pz
§. at hoc edicto. Et iō cū fūdet se su-
p psūptione nō hēbit locū in cōscien
tia. nisi spāliter accepisset mercedē pro
custodia. vt. s̄. Locatio. §. xxiij. uel nisi
quādo res requirebat diligentissimaz
custodiā quā scienter accepit custodiē
dam. quia sic tenetur de leuissima.

¶ Sz quō ꝓbat datū tali i pecunia. 1
℞. q si ꝯsueuit portare talē q̄ꝫtitatē pe
cunie. tūc credet suo iuramēto. al's nō
nisi q̄ten⁹ ꝓbet. ar. ff. d re. mi. l. ñ. oēs.
§. a barbaris. nā tal' dz nūerar pecūiā
i ꝯspectu hospitij. ff. dpositi. l. i. §. si cista.

¶ Utꝝ naute ⁊ pfati dātes claues ca- 2
mere dño deponēti excusēt si pdat. ℞.
ꝟm gl. in. l. dz. ff. nau. ca. sta. §. itē si pdi
xerit. q si a pncipio dedit claues ⁊ pdi
xit q nolebat teneri excusat. al's ñ. Si
mil'r tenet qñ a pncipio ñ dedit claues
ſz postea. lz pdixerit. per. l. sicut. C. de
act. ⁊ ob. nisi ille expresse consensisset

nolle illum teneri.

3 ¶ Utrꝫ ꝑfati hēant locū ī eo q̄ hospitat̄ aliquē ñ tāq̄ caupo. ſz ſicut ciuis ſine mercede ſicut fit qñ rex venit ī ciuitate aliq̄ ⁊ diſtribuit ſuos ꝑ domos. ℟. q̄ non. ut. l. ſi meſſor. ff. ſi meſſor. fa. mo. dix. ⁊ ar. ff. de aleato. l. i. §. itē notādū. ⁊ iō ſi gratꝫ fit teneť ſolū ď dolo ⁊ lata culpa.

4 ¶ Utruꝫ naute poſſint preponere res ſuas ď poſitis qñ vtraſq̄ non poteſt ſaluare. vide. ſ. Cōmodatum. §. xvi.

NEceſſitas triplex. ꝑma ſine q̄ vita corpal̄ ſuſtētari nō pōt ⁊ ď hac dicit̄ ꝑme. Jo. iij. Qui hūerit ſbam huius mūdi ⁊ viderit fratrē ſuū neceſſitatē hēre ⁊c. Secundū neceſſitas dr̄ opportuna. ſine qua vita como de ſuſtentari non pōt. ⁊ ad hāc remouēdā in ꝓximo quilibet ex pietate iducit̄ ad. ro. xij. neceſſitatib⁹ ſāctoꝝ cōicātes. ď q̄ dic ut. ſ. Auaritia. §. iij. Tertia ē ꝓficua ſine q̄ vtil̄r vita ñ ſuſtētat̄. vt puta hñdi libros ꝓ ſtudēdo. ⁊ huiuſmodi. ad quā ſuccurrēdā ꝑfectio amoris iſlāmat ꝓ ꝑma neceſſitate. ſa. ⁊ tertia. lꝫ mēdicare pēſatis circūſtātijs. Et eccl̄iaſtici pñt reddit⁹ hēre eccl̄iaſticos alias nō. niſi cū dānatōe ſꝫ Hēri. de gandauo in. iiij. quol̄. q. xxvi. Et ſic intellige glo. in. c. ꝑcarie ⁊. c. ſe. x. q. ij.

1 ¶ Utrū illud qd dr̄ neceſſitas facit licitū ⁊ nō iubicit̄ legi. in. c. lꝫ. de ferijs intelligat̄ de ꝑma ſolū. ℟. q̄ de ꝑma ſolū. ⁊ hoc intellige qñ tale qd qd̄ eſt ꝯ lege nō ē malū de ſe. vt puta qꝛ ex aliq̄ circūſtātia pōt licite fieri. qꝛ tali neceſſitate occurrēte ñ regrit̄ alia diſpēſatio. ſed ꝓpria auctoritate qs pōt cōtrauenire. Sil̄r dic ꝓ ſecūda neceſſitate. dūmō recōpēſatio aliqua fiat. ſicut dicit do. Anto. in. c. i. de ferijs q̄ lꝫ doctoribus cōſulere ꝓ forēſib⁹ in feſto dūmō aliquā elemoſynā in recōpēſationē faciāt. Facit gl. in. c. preſbr in v̄bo denariū. lxxxij. di. ⁊ meli⁹ dictū. c. lꝫ. ſz ego credo ſit tutius hēre diſpēſationē a ꝑlato in iſta ſa. In tertia vero neceſſitate omnino regrit̄ diſpēſatio. aliter nō faceret licitū Et ſm hoc intellige glo. in. l. i. §. cū in eadē. ff. ad. l. ro. de iactu. que dicit q̄ tēpore neceſſitatis oīa ſūt cōicanda. ⁊ quod ibi dixit Ang. ſ. q̄ tēpore cariſtie ſi mendicus furetur panē non incidere in penā. facit. c. iij. de fur. ⁊ ſimilia que loquūtur ď neceſſitate. qꝛ aliquādo de ꝑma. aliquando de alijs.

NEgligentia ē omiſſio alicuius q̄ fieri debet ⁊ pōt. vñ ñ pōt eſſe negligentia. vbi quis nō eſt in mora. de elec. c. vlti. ⁊ de conceſ. ꝑ. qꝛ diuerſitatē. no. in. c. ſi cōpromiſſarius in ꝑn de elec. li. vi. Et iō aliqñ negligētia dicitur lata culpa. vñ. ff. man. l. ſi fideiuſſor in ꝑn. dr̄ diſſoluta negligētia ꝓpe dolū eſt. i. lata culpa. Et qñ dicat̄ lata culpa. no. i. l. noia. C. arbi. tute. cū ſuis cōcor. ⁊. ſ. Culpa in ꝑn. Noie ēt negligētie ſimplicit̄ vēit leuis culpa ēt ⁊ leuiſſima. ut pꝫ i. c. preallegat̄. facit xxviij. di. c. ď ſiracuſane. ⁊. c. cū ex eo ī fi. ⁊. c. cōmiſſa. §. porro. de elec. li. vi. ⁊ hoc ē qñ qs teneť de leui vl̄ leuiſſima culpa. alias nō. Noie v̄o negligentie magne venit lata culpa. ut. ff. ď actio. ⁊ ob. l. i. §. is quoq̄ apud. vbi tex. quaſi aptus. Aliqñ vero icludit dolū. ſ. cū lex ipōit negligēti diuiſā a deliquēte qꝛ tūc ſb negligēte icludit doloſā negligētiā. vt no. Ge. i. d. c. ſi cōpromiſſarius

1 ¶ Utrū negligentia ſit peccatū mortale. ℟. q̄ ſi qs omittit ex negligētia facere illa ad q̄ teneť de ꝑcepto vl̄ ex offō ī his vbi v̄ſat̄ notabile dānū ſibi cōmiſſoꝝ. ſic eſt mortale pctm̄ de ſui nā

Et hoc nulli dubiū in his q̄ sūt de iure diuino p̄cepta. vel ex offō cōmissa. In his aūt q̄ sūt d̄ iure positiuo solū. ñ credo sēp sit mortale. nisi icludat i se dolū vl' ꝯtēptū vt. s. pz i ti. de inobia. Et sic intellige ⁊ lita glo. in. c. ea q̄ de offi. archi. ⁊. lxxxi. di. c. dictū. ⁊. xi. q. iij. placuit. xij. q. ij. indigne. In alijs aūt q̄ ñ sūt de p̄cepto. negligētia cōiter est veniale pctm̄. vt pz. xxv. di. §. alias ea demū. ⁊ hoc verū nisi faciat totalr̄ excedere a caritate dei. qꝛ etiā sic esset mortale peccatū ſm Tho. xxij. q. liiij.

2 ¶ Utrū teneat̄ ad restitutionez de dāno dato ꝓxio ex negligētia i offō suo. vel alio opere. Uide. s. Culpa. §. vi.

Negocium seculare qd ē. ℞. q̄ cū sit multiplex nō pōt diffiniri. sed ex aliquoꝝ enumeratōe possumus alia silia iudicare sicut fit. xxv. di. §. criminis appellatio. ⁊. xxiij. q. v. de liguribꝰ. ⁊ ex̄. ne cle. vel mo. c. i. dr̄ ergo negociū seculare. p̄mo cū qd plus iusto appetit̄. qd̄ turpe lucrū ē. Item ⁊ munera iiusta accipe vel dare. Et vniuersalr̄ oia p q̄ hō secularit̄ viuit i aliq̄ pctō. dr̄ seculare negociū. hoc pz in d. c. i. Itē dr̄ seculare negociū mercācia seu negociatio. Itē oē qd̄ fit ꝓ lucrādo. sicut artes. ꝓcuratiōes cārū ⁊ negociorū factōes ⁊ hmōi. Uñ dr̄ negociū q̄si negans ociū. de verbo. si. c. forus. §. ꝯstat. ⁊ seculare qꝛ secularibꝰ rebꝰ hñdis ipēdit̄. Ul' ſm gl. in sūma. xxi. q. iij. dr̄. ¶ Primo ꝓ mercantia. ¶ Secundo ꝓ causis secularibꝰ tractādis. ¶ Tertio ꝓ admistratiōe reꝝ seculariū. de hoc hēs. s. Clericꝰ. ix. §. i.

1 ¶ Que negocia secularia ꝓhibēt̄. ℞. q̄ secularibꝰ ⁊ ꝓhibēt̄ illa q̄ sine mortali fieri nō pñt. Sz clericis ⁊ religiosis sunt interdicta multa. ut pz. in. d. c. i. ⁊ habes supra. Clericus nono.

¶ Utrū negociatio q̄ cōsistit in vēdendo ⁊ emendo: q̄ alio mō vsitatiori dr̄ mercātia sit licita. ℞. Alex. i. iij. pte sūme. tractatu de iudicialibꝰ. cū q̄ ꝯcor. Inno. in. c. i. ne cle. ul' mo. ⁊ Jo. An. i d. ℞ica. ⁊ Pa. in. d. c. i. q̄ de se nō est mala nec illicita. Sed pōt fieri illicita rōne circūstātie. cāe. ꝑsone. modi. temporis. loci. ꝯmercij. Ex circūstātia. cāe s. qñ pp cupiditatē vel aliqd̄ aliud malū fit. ⁊ sic tale pctm̄ ē q̄lis finis p quē fit. Uñ ille q negociādo intēdit lucrū tāq̄ vltimū finem. ⁊ cupit sine labore ⁊ solicitudine ex auaricia diuitias ꝯgregare. eiciet̄ de tēplo padisi ſm Alex. ⁊ sic pz q̄ efficit̄ mortale pctm̄ ei. Negociari aūt pp ꝓpaz necessitatē vl' pietatē. s. ad dispēsādū in pios vsus lucrū. vel pp rei publice vtilitatē. vel ꝓximi ē cā ltia. q̄ facit ut fiat sine pctō alr̄ nō. Circūstātia ꝑsone facit illicitā. s. si ē clericꝰ. vel religiosus. de q̄. s. Clicus. ix. oz ergo sit secularis q negociator dz esse. Ex circunstātia modi fit. illicita. s. qñ exercet̄ ⁊ cū dolo. vel cū mēdatijs. vel alijs pactis seu periurijs. Et si sunt peccata mortalia: sicut mēdatiū qd̄ dicit itētiōe decipiēdi ꝓximū etiā in magna re si posset vel piuriū: sic negociatio ē mortale pctm̄ Itē ex circūstantia tēporis. s. festiui ab ecclia p̄cepti. d̄ quo dic ut. s. Ferie. §. xxi. Itē ex circūstātia loci. s. diuino cultui deputati. sicut ē ecclia. uel cimiteriū. In ecclia. n. nō pt fieri sine pctō mortali nisi magna necessitas excuset. ut pz. c. decet domum dei. de imu. ec. li. vi. iūcto. c. relinq nolumus. de cu. eucharistie. Et hoc intellige de actuali ꝯctatione rerum q̄ sine strepitu fieri nō potest. Secus esset in venditiōe candelarū que sine verbis fit. Aut in cōuētione alicuius rei emēde vel vendende postea. quia nō esset mortale peccatū. Item ex circūstātia

cōmercij. ꝙ quidē ē dānosū reipubli/
ce. sicut cū quis emit vilius. ut carius
vēdat ⁊ cū dāno reipublice. sicut sūt
illi qui totū granū emunt. vel oēs mer
ces. ⁊ huiusmodi. ut postea vēdāt mo/
do suo. Si vero cōmertiū est vtile rei
publice. sicut illud quo merces portā
tur de terra vbi abundant ad aliā vbi
deficiūt. vl' illud quo de vna re fit alia
sicut faciūt artifices de lana pānū. de/
cera cādelas. ⁊ hmōi. vel illud q̄ quis
ꝯseruat res quas emit vt vendat tēpo/
re debito. eo qꝛ quilibet nō potest stati
emere. sic istis lꝫ negociari si alie cir/
cunstantie adsunt. Alijs autem est dā
natiōis. ⁊ de eis loquit̄. Criso. lxxxviij.
di. eiciens. ⁊ no. Sco. in quarto. xv. di
stinctione. q. ij. ar. secundo.

3 ¶ Utrū ille q carius vēdit q̄ emit in
eodē loco licite hoc facere possit. Res/
pōdit Ale. vbi. s̄. titulo de legib⁹. ꝙ si
id ꝓ se emit: ⁊ postea processu tempo/
ris nō idiget. licite vendere potest pro
pretio occurrēti. q̄uis sit carius q̄ qñ
emit. quia non ad hoc emit. ⁊ lucrum
aduenit ratione tēporis. Si vero emit
vt vēderet tpe quo carius erit. sic si fe/
cit ꝓ vtilitate terre sue. s. ne hoies po/
stea indigerēt ⁊ nō inuenirēt: ⁊ ipse ali
quid lucraret̄ ꝓ sua sustentatiōe ⁊ sue
familie. Vel si a casu aliquid emit pro
bono foro. ⁊ postea inuenit q illud vult
emere ꝓ cariori: ⁊ cōcurrāt ea q̄ dico
supra. Emptio. §. septimo. cū alijs cir/
cūstantijs predictis hic. sic licet laicis
sed nō clericis. Si aūt fecit solū ut lu/
craret̄ sine aliqua vtilitate reipublice
imo potius cū dāno: sic peccat morta
liter. vt patet per dictū. c. eiciens. ⁊ de
istis intellige illud. c. quicūqꝫ tpe. xiiij.
q. iiij. vbi turpe lucrū dicit̄ tpe vinde/
mie vilius emere. vt carius vēdat. istis
ꝯcordat Hugo. ⁊ Lau. xiiij. qōne q̄r
ta si qs. ⁊ Tho. xxij. q. lxxvij. ⁊ Pa. i. c.
ꝑmo. ne cle. uel mo. Nō tamē tenetur
ad restitutionē talis turpis lucri de ne/
cessitate. sed de ꝯsilio ꝫ Rodoñ. Ni
si forte fuisset causa talis excrescentie.
puta qꝛ totū emit ut carius postea pos/
set vēdere. qꝛ sic teneret̄ ad restitutio/
nē dānificat̄. si tale dānū al's ñ occur/
risset. Quid de artificib⁹ q faciūt artez
q̄ nō est nisi ad malū. vide. s̄. Ars.

Neophitus dicitur nouus
in fide uel in religōe. ut. xlviij.
di. c. qm̄ ⁊. c. sicut.

¶ Utrū neophitus in fide possit ordi/ 1
nari. ℞. ꝙ nō etiam ad minores ordi/
nes. ut pꝫ in. §. i. ⁊. d. c. qm̄ eadem di.

Nigromantia vi/
de s̄. Sortilegium.

Nominatim qs dr̄ iterdi/
ct⁹. uel excōicat⁹. ℞. Pa. i. c. i
lateranēsi. de ꝑ. ꝙ vbi agit̄ de pena i/
currēda ipso iur̄. sic nō dr̄ qs noiatiꝫ.
nisi exꝑmat̄ eius ꝓpriū nomē. qꝛ hoc
iportat ethimologia vocabuli. ⁊ i istis
odiosis nō est recedēdū a ꝓpria signi
ficatione v̄borū. nisi de mente cōstet.
vt in. c. statutum. de elec. li. vi. Nisi cir
cūstātie sint ita exp̄sse ⁊ stricte ꝙ ex to
to iportant vices ꝓp̄j nois. facit ꝓ hoc
l. ij. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ isti. de exhe. li/
be. §. noiati. ⁊ in. l. q̄tiēs. §. si qs nomē.
ff. de here. insti. facit. l. certuꝫ. ff. si cer.
peta. vt puta. dr̄ filius petri q nō hꝫ ni
si vnicū filiū ⁊ hmōi. Et sic itellige ⁊
limita Inno. in. d. c. i. Laterañ. hoc ēt
sequit̄ glo. ⁊ ino. i cle. i. de vi. ⁊ ho. cle.
in v̄bo noiati. Si v̄o nō agit̄ de pena
icurrēda ipso facto. tūc ēt dr̄ noiati ex
p̄ssus. qui ꝑ circūstātias nō sic strictas
exp̄mitur. Et sic intellige ⁊ limita glo.
⁊ Pa. in. cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. in. ver.
nominatim. ⁊ glo. in. c. constitutionez

de sen.exco.li.vi. Puta si diceret ma
gister carpenatarius talis loci.iunior.
⁊ huiusmodi.qđ no.bene. Et ad' glo.
in.c.a nobis el.i.de sen.exco.quā vidē
tur seq cōiter doc.dic ꝙ intelligitur ꝙ
ita sūt excōicati quasi nominatim fuis
sēt expressi.sed non ꝙ dicantur nomi
natim excōmunicati.quia quis potest
excōmunicari.lz non nominetur.

Notarius vide tabel/
lio.

Notorium dr̄ triplex
ſm glo.in
c.vestra de coha. cle. ⁊ mu.⁊
sbi Pa.sequit̄.s.notoriū p̄sūptionis:
⁊ istud est qñ ius vehementer aliquid
p̄sumit.ut in filiatione que ex cōiectu
ris a iure inductis dicit̄ notoria.⁊ idē
est istud notoriū sicut presūptio iuris.
Secundū est notoriū iuris.qꝛ in iure
siue in iudic io oritur.sicut cū quis cō
uincitur in iudicio: vel sponte confite
tur: vel per sententiā cōdēnatur in iu/
dicio.Tertiū est notoriū facti. ⁊ istud
est cum populus est testis alicuius facti
⁊ non est locus inficiationi. ut notat
Archi.ij.q.i.đ manifesta.⁊ bonus tex.
in.c.cū dilectis filijs de pur.ca. Et di/
cit̄ notoriū facti clara ⁊ famosa locu/
tio ex euidentia rei surgēs: q̄ tergiuer
satione aliqua celari nō pōt.ut ꝓbat̄
in.c.tua.de coha.cle.⁊ mu.⁊.c.euidē/
tia.de accu. Et istud notoriuz facti est
triplex. ¶ Primū facti permanentis
vt ꝙ palatiū dominoꝝ est in platea.⁊
sic dicitur notorium quasi res nota oī
bus volentibus videre eam.facit aut̄.
qui semel.C.quomodo.⁊ qñ iu.⁊.d.c.
euidentia. ¶ Secundū ē facti transe
untis ⁊ nō redeuntis.ut si in cōspectu
populi sit aliquis interfectus: silr̄ vox
p̄conis qꝛ notoriū est pro tūc.nō pro
nunc.⁊ sic intellige ꝙ no.gl.in.d.aut̄.
qui semel. ¶ Tertium est facti inter/
polati.exēplū in eo qui patus ē mutua
re sub vsuris.⁊ de meretrice qꝛ nō sē/
ꝑ mutuat uel peccat.Sed Bart. post
Jaco.butri.in.l.ciues.C.de appel.di/
cit ꝙ notoriū est ꝙ hz actū ꝑmanētē.
vt edicta in albo p̄torio.⁊ ꝙ in platea
est palatiuz dñoꝝ.Illa aūt que nunq̄
habuerūt actū permanentē ut vox p̄/
conia:⁊ huiusmodi.non pñt transire
in notoriū.sed bene in manifestum.
¶ Sed q̄t hoiuz scia requiritur ad sa
ciēdū notoriū facti.ꝛ.fuerūt varie opi
niones.Sz mihi placet opi.glo.in.d.
c.de manifesta.q̄ dicit sufficere sciam.
x.hominū ad minus.Quā sic intelli/
go.ut colligo ex Pa.in.d.c.vestra.ꝙ
si vicinia nō hz.x. homies.seu ꝑsōas
nō pōt oriri notoriū.Si vero hz.x.ꝑ
sonas solū oportet oēs sciant.si aūt hz
plus oz ꝙ oēs sciant uel maior ꝑs.⁊ il
la pars nō sit minor.x.ꝑsōis.Et ꝙ tal'
vicinia faciat notoriū hēs bonū tex.in
d.c.cū dilectis Et sic pz ꝙ nō reqrit̄
scientia totius ꝑpuli.ut volūt aliqui.
¶ Utrū in notorijs sit ordo seruādus
iuris.ꝛ.pa.in.d.c.vr̄a ꝙ in notorio p̄
sūpto vbi agitur de cōsāguinitate ꝓbā
da reqrit̄.sed ibi ē speciale.Sz ī alio
notorio facti nō reqrit̄ nisi sciētia ⁊ so
la citatio. Et hoc intellige verꝝ nsi cō
stet ꝙ nulla defensio cōpetit ul' pōt cō
petere.qꝛ sic nō reqrit̄ citatio.⁊ sic in
tellige.c.cū olim de re.iudi.⁊.c.vene
rabilē.de elect.Sz vbi pōt cōpetere
defensio sic ē necessaria citatio.aliter
nō valebit snia.⁊ sic intellige Cle. pa
storalis de re iudicata.Similiter req
ritur probatio notorij per duos testes
ad minus.no.glo.in.l.iij.ff.de testi.ni
si sit notorium facti permanentis.vt ī
d.c.euidentia.

Nouale in p̄uilegijs pijs
locis concessis.
intelligitur omnis ager de no

no ad cultū redactus: de quo non ex
tat memoria q̄ aliquando fuisset cul-
tus. de verbo. si. c. quid per nouale.

NOuitius proprie dici
tur qui habi
tu religionis accepto nunduz
per aliquam professionem astrictus.
experitur religionis austeritatem.

1 ¶ Quis possit esse nouitius ꝓprie. ℞.
q̄ quilibet qui est rationis capax. ⁊ pu
bes. xx. q. i. per totuz. ⁊ de regula. c. cū
simus. ⁊ quilibet qui potest esse religio
sus. ⁊ quis sit. vide infra Religiosus.
§. iiij. Unde licet ante annos puberta-
tis. vel oblatus a parentibus. aut alias
quis possit suscipere habitum. tamen
proprie non est nouitius. quia experi-
ri non potest quid sit castitas. nec ma-
litia potest supplere etatem. ut in. c. ad
nostram. ⁊ c. significatuz. de regula. ⁊
ideo oportet compleuerit. xiiij. annuz
masculus. femina vero. xij.

2 ¶ Per q̄tum tempus debet quis es
se nouitius. ℞. q̄ regulariter per annū
vt in. c. cōsaldus. xvij. q. i. ⁊ i. c. ad apo
stolicam. de regula. Tamen quia istud
tempus datur in fauorē nouitij. vt ex-
periatur. ⁊ similiter monasterij ut pro
bent si pro eis conuenit. Ideo prelato
cum conuentu consentiente ⁊ interue
niente volūtate nouitij potest ante an
nū profiteri. ⁊ tenet professio. licet ma
le faciant prelati si sine magna discre
tione hoc faciant. ut in. d. c. ad apostolicaz. Fallit hoc in monacis qui habēt
monasteria in insulis multum rigidis
quibus prohibetur ne ante. xviij. ānū
aliquē recipiant ad professionē. ut i. c.
quia in insulis. de regula. Quā quidē
prohibitionē Jo. An. ⁊ post eū Pa. i
d. c. quia in insulis. extendunt ad fra-
tres minores: ⁊ predicatores: ut non
recipiant ad professionē aliquez ante
xviij. annum: ⁊ placet mihi per idēpti
tatē rationis expresse: vbi debet fieri
extēsio legis. vt. s̄. dixi. Lex. §. vi. Etiā
fallit in omnibus mendicantibus: qui
nō possūt recipere ante ānum comple
tū ꝓbatiōis ad professionē. ut i. c. non
solū. ⁊ c. cōstitutionē. de regula. li. vi.

3 ¶ Sed quid si quis nō obstante pro-
hibitione recipiatur ad professionem
añ ānum probationis: uel ante tēpus
debitū. ℞. q̄ si quis recipiatur ad pro-
fessionem ante annos pubertatis pro-
fessio nulla est ipso iure. ut in dictis ca-
pitulis. ad nostram. ⁊ c. significatum.
Et hoc in quacunq̄ religione. Si ve
ro quis recipiatur ante. xviij. annum
vbi non est recipiendus. Hostiē. tenet
q̄ etiaz nulla sit professio: propter. d.
c. quia in insulis. ⁊ cōmuniter ipsuz re
citando transeunt doc. ⁊ facit pro sua
opinione. l. non dubiuz. C. de legi. ⁊ re
gula que contra ius. de re. iu. li. vi. pa.
videtur dubie loqui. an sit obligatus il
li religioni q̄ professus est tantū. Sz
tamen q̄ saltem in genere sit obliga-
tus affirmat. Sed ego credo q̄ nō re
ligioni in genere. sed in specie illi quā
professus est obligatur. quia talis pro-
hibitio principaliter respicit fauorem
profitentis: cui ipse potest renūciare.
Et hoc iudicio meo aperte probatur
per. d. c. ad apostolicam. vbi pz q̄ ab-
batibus prohibetur receptio ante an
num. aliter non punirentur facientes
contrariuz. ⁊ facta tenent. Et sic ad. l.
non dubium. ⁊ regulā que contra ius
potest dici q̄ non est nulla. quia alio iu
re sustentatur. s. d. c. ad apostolicā. Si
autē loquamur de professione que fit
ante ānum probationis sic tenet. ut di
ctum est. Nisi in religiōe mendicātiū
in qua professio facta ante annū pro-
bationis completum non obligat ni-
si religiōi in genere. nō aūt illi quā qs
professus est ſm q̄ īfra dicā. Et illi qui

tales q recepunt aliquē sciēter pecca-
rūt mortalr. ⁊ ñ pñt āpli⁹ ad ꝓfessionē
recipe. ⁊ vlteri⁹ dz pūiri pēa q̄ ꝓ g̃uio
rib⁹ culpis solet ifligi. vt in. d. c. ñ solū.
4 ¶ Sed nunqd si durāte suspensiōe ꝑ
dicta recipet aliū ad ꝓfessionē efficie-
tur irregularis. ℞. Ge. in. d. c. nō solū
q̄ ñ. qz oz q̄ act⁹ q fit post suspēsionē
sit actus de attributis certo ordini. cu
iusmōi ñ ē receptio ad ꝓfessionē. Igit̄
non erit irregularis. q̄uis alij dicant
q̄ sic. ⁊ non bene.
5 ¶ Sz qs poterit absoluere a dicta sus
pēsatiōe. ℞. Ge. in. d. c. nō soluz. tz q̄
solus papa qz cū. c. nuper. d̄ sen. exco.
nō hñt locū i inferiorib⁹ ep̄o. ⁊ isti sint
exēpti. Ergo cū ab ep̄o nō possit absol
ui necesse hñt ire ad papā. Sz ego cū
teneā q̄ dictū. c. nuper. habeat locuz
etiā in curatis ut a pte loqt̄ iō poterūt
absolui a p̄latis suis. Et sic concorda
opiniōes que sūt in. d. c. nō solū. ⁊ re-
citat Ge. sic distinguēdo. q̄ aut suspē
sio ē ad tp̄s. ⁊ solus papa absoluit. nec
hz locū. d. c. nuper. Aut nō ē ad tp̄s. ⁊
sic hz locū. ⁊ hoc tene: qd̄ seqt̄ gl. ibi-
dē. de q̄ vide. s̄. Absolutio. i. §. iiij.
6 ¶ Utrū ꝑdicta pena. c. nō soluz. hēat
locū in monialib⁹ sācte Clare ⁊ predi
catoꝝ. ℞. Ge. q̄ sic cuz dño. Lappo. ⁊
lz ex p̄uilegio hēant ꝓpriū. ⁊ nō men
dicēt p hoc nō tollit̄ quin sint de ordi
ne mendicātiū. nec p̄uilegiū i vno va-
let ad oīa. Quod limito d̄ illis p̄me re
gule sancte Clare. Sed de minoristis
nō credo cuz ex regula hēant ꝓpriū.
Et attende ad eorū regulaz. an hēant
ꝓpriū. ⁊ sic nō exenditur ad eas. an ñ
possit habere. ⁊ sic extēditur. q̄uis ex
priuilegio habeant possessiones. vel d̄
facto nō mendicent.
7 ¶ Quero qñ incipit ānus ꝓbatiōis.
℞. q̄ a die ⁊ hora ipositionis hitus. dū
mō sit pubes. quo ad alias religiōes.
sed quo ad minores ⁊ predicatores. ⁊
monasteria in saluaticis insulis. oz ha
beāt annū. xvij. cōpletū. ut patet p ꝑ-
dicta. c. ad nr̄am. c. significatū. ⁊. c. qz
in insulis. nō tamē penā ꝑdicte suspen
sionis icurrūt recipiēdo dummō post
pubertatē ānū ꝓbationis cōpleuerint
in eorum religione.
¶ Nunquid furiosus pōt esse nouici 8
us. ℞. q̄ nō. accipiēdo nouiciatū ꝓ an
no ꝓbatiōis ut d̄ regula. c. sicut tenor
Uñ si stetisset i religiōe p ceniū annos
nūq̄ poterit ꝓfiteri ⁊ si ꝓfitet̄ ꝓfessio
nulla ē: sicut nec matrimoniū ꝯhere.
vt. ff. de spon. l. furor. Nec ratificat̄ p
ratihabitionē postq̄ fuerit sane mētis.
Sicut nec professio facta ante annos
pubertatis. nisi per delationē habitus
inducētis professionē tacitam postq̄ ē
sane mentis ⁊ compleuit ānos puber
tatis. aut per professionem expressam
se obligauerit. ut pz p. c. i. de voto. li.
vi. facit. c. sicut tenor. de regula. Et pla
cet mihi q̄uis Ho. ⁊ cōmuniter eum
sequentes videantur tenere q̄ ratifi-
cetur. si nō contradicit. sed perseuera
uerit postq̄ est sane mētis ⁊ pubes fa-
ctus. ⁊ idem dicunt de impubere. sed
tu tene istud. perseuerare. ut dixi cum
delatione habitus inducentis profes-
sionem tacitam.
¶ Utrū nouicius possit exire. ℞. q̄ sic 9
libere sine oī licentia. ut pz in. c. statui-
mus de regl'a. pp v̄bū libere nec icur
rit i aliquā inhabitationē q̄ ad ordies
vel bñficia eccliastica vel secularia ex
tali egressu. patet hoc ex. c. postulasti. d̄
regula. Fallit hoc in illo qui ꝓfessus ē
tacite. ut patet in. d. c. statuimus.
¶ Quid de bonis que donauit reli- 10
gioni ante ingressum. vel in ipso in-
gressu. ℞. Pa. in. c. quod a te. de cle.
coniuga. q̄ si donauit omnia. tunc in
dubio videtur donasse causa mortis

Vñ cã cessãte ꝑ ꝓfessionẽ tacitã vel expressã. reuocat inde recedẽdo. ar. l. seia. i fi. ꝑ. ꝶ. ff. de dõa. cã mor. ⁊. l. nõ oĩs in prin. ff. si cer. peta. facit qđ no. Bar. in aut. ingressi. C. de sa. sã. ec. Et idẽ dicit bar. ibidẽ de illo cuius ꝓfessio nõ tꝫ ꝯuis ꝓfitẽs crederet tenerẽ qđ recuperabit. qđ ꝓbat. p. l. si pr. ⁊ l. nec apud. C. đ here. insti. vbi qs credẽs aliquẽ fratrẽ vel filiũ. ⁊ hac cõtẽplatione reliqt bona sua. reperto ꝯrio auferũtur ab eo. ⁊ veniũt succedẽtes ab intestato. vt. d. l. si pater. Si vero nõ dõauit oĩa sed aliq̃ solũ. ⁊ sic dico nõ vr̃ donasse cã ingressus. ⁊ iõ nõ recuperabit. ar. eorũ q̃ habent in. c. beneficiũ ⁊. c. cõstitutionẽ. de regula. libro. vj. Et sic limita ⁊ intellige Hosti. ⁊ Pa. in. d. c. statuim⁹. q videntur ꝯrij. Similiter nõ recuperat si dõauit nõ cã ingressus. sꝫ ex iteruallo. vt i. c. fi. de dõa. ⁊. l. perfecta dõatio. C. đ donatio. q̃ sub modo. Idẽ dicit bar. vbi supra. de illo q sciebat ꝓfessionẽ non tenere. ꝙ donata nõ recuperabit. qꝛ videt̃ donasse. l. cuius ꝑ errorez. ff. de regulis iur. ⁊. l. campan⁹. ff. de ope. liber. Et intellige q̃ ad iuris ꝑsũptionẽ ⁊ in dubio. Sed in cõscientia vel alio mõ vbi põt sciri ꝙ solum donauit cã ingressus. ⁊ nõ alio mõ. sic recuperabit qꝛ semꝑ videt̃ datũ cã mortis.

ii ¶ Quid de bonis nouicij morientis ante ꝓfessionẽ tacitã vel exp̃ssam. ꝶ. Ci. ⁊ multi alij doc. i dicta aut. ingressi tenuerũt ꝙ debẽt spectare ad mõasteriũ qꝛ ibi moriẽdo vr̃ mori vt mõacus. Idẽ tenet dñs Anto. in. c. in presentia. de ꝓbatio. Bar. in autentica si qua mulier in fi. C. de sacro sã. eccle. ꝑ ꝑfata opinione allegat. c. fi. đ suc. ab i testa. tñ nõ firmat sed dicit reliquẽdũ canonistis. Pa. in dicto. c. in presentia. distiguit ⁊ bene qđ aut itrãs exp̃s se cõtulit bona sua monasterio. Et sic est v̄a opinio ꝑ dictorũ qđ sunt mõasterij. si nõ expresse reuocauit. Si v̄o expresse nõ cõtulit sed simpliciter intrauit cã ꝓbationis. sic succedẽt ꝓximiores. ⁊ nõ monasteriũ. Naꝫ cum iste nõ fuerit religiosus cũ effectu. c. religioso. de sentẽ. exco. libro. vj. Bõa eius nec tacite nec expresse trãsierũt i monasteriũ. presertĩ cũ adhuc haberet facultatẽ faciẽdi testamẽtũ. Ideo ꝓximiores succedẽt.

¶ Quõ nouicius efficit̃ tacite professus. Respõdeo ꝙ tribus modis efficitur tacite ꝓfessus. Pr̃o secũdũ Jo. an. ⁊ dñm Anto. ⁊ Pa. in. c. vidua. đ regula. qñ se ingerit actibus q solum cõueniũt ꝓfessis de iure vel cõsuetudine. ⁊ hoc facit ex certa sciẽtia. s. sciens solũ cõuenire talẽ actũ professis Itẽ qđ hoc faciat spõte. ⁊ nõ ex metu. Itẽ qđ per triduũ in eodẽ proposito perseueret. aut loco ꝑseuerãtie tridui ꝙ fecerit cũ habitu ꝓfessorũ distincto i forma: scissura vel colore. Alr̃ vno istorũ deficiẽte nõ inducit̃ ꝓfessio tacita. puta si facit nesciẽs cõpetere solũ professis. vel ex metu. vel sine ꝑseuerãtia tridui. dũmodo loco ꝑseuerantie tridui nõ ponat̃ habit⁹ ꝓfessorũ. qꝛ idem facit qđ triduũ. Secũdo inducit̃ tacita ꝓfessio ex delatione habitus professorũ. Dũmõ faciat primo scienter sciens solũ conuenire ꝓfessis ⁊ sciens ꝙ ex tali hac assũptiõe de iure vel cõsuetudine inducit̃ ꝓfessio ꝫ Inno. ⁊ do. Ant. itẽ ꝫo ꝙ habit⁹ ꝓfessorũ sit distict⁹ in colore vl̃ forma. aut scissura. Tertio ꝙ sponte. Quarto ꝙ detur ei ab eo q põt incorporare religioni. Aut eo cõsentiente accipiatur. ꝫm Pa. in. d. c. vidua. ⁊ facit. c. porrectũ de regula. Quinto ꝙ det̃ ꝑseuerãtia tridui in eius delatiõe. ⁊ sic intel

lige.c.institutionē in fine.d̄ regula.li.
sexto. Quidā tñ excipiūt duos casus
in q̄bus nō reqrit̄ istud quītū scilicet
p̄seuerātia tridui. Primus si infirmi
tate suscipit̄. Facit.c. sicut el secūdo.
de regula. Et secūdus qñ q̄s pri⁹ vo
uerat intrare ⁊ itrādo suscipit habitū
professorū. Pa. vero in.c. ad nostrā
de regula. dubitat d̄ hoc. Sz ego au
dact̄ credo q̄ ēt in istis duob⁹ casib⁹
reqrat̄ p̄seuerātia tridui. per dictū.c.
cōstitutionē. in quo nihil excipit̄. nec
ego credo. Sexto q̄ deferat̄ habit⁹
in monasterio. qz quātūcūqz deferat̄
extra monasteriū nō cēset̄ profess⁹ vt
c. vt clerici. de regula. no. Pa. in.c.
ex rescripto. de iureiurā. Sed hic no
ta dictū Abbatis in.c. cū illorū de sē.
exco. q̄ vbicūqz fuerit monac⁹. dum
mō sit sub obediētia abbatis semp̄ fin
git̄ in claustro. ⁊ ideo istud sextū intel
ligit̄ qñ extra monasteriū idest extra
obediētiā alicuius p̄lati defert̄. qd̄ nō
inducit̄ tacita p̄fessio: qz cessat p̄sum
ptio. eo qd̄ si vellet profiteri intraret
monasteriū. seu poneret se sb̄ obediē
tio abbat̄ vel p̄lati. Tertio iducit̄ pro
fessio tacita p̄ delationez habit⁹ noui
ciorū nō distincti in forma. colore. vel
scissura vltra ānū. Cle. eos. d̄ regula.
Intellige i monasterio secūdū q̄ su
pra dictū est: q̄uis sit distinct⁹ alia di
stinctōe occulta. puta. qz benedicit̄ ⁊
hmōi. Si vō distictio in scissura: co
lore vel forma se patēt̄ exhibeat. sic
nūquā inducitur p̄fessio ēt si ferat̄ p̄
viginti ānos. vt notat̄ in Cle. eos in
glo. ⁊ Pa. in.c. ex parte. d̄ regula. ad
dit̄ ab aliqb⁹. sz ego nō teneo. Quar
tū inducens tacitā p̄fessionē qñ quis
habuit absolute p̄positū mutādi vi
tā. ⁊ patet p̄.c. cōsulti. ⁊.c. statuimus.
de regula. beneficium. ⁊.c. non solum
de regularibus. libro sexto. Sed quo
modo hoc intelligatur fuit diuersa
opinio. Sed verior est opinio q̄ tūc
p̄positū dicit̄ absolutū mutādi vitaz
qñ q̄s facit votū p̄seuerādi in religi
one ⁊ nō aliter. Uñ q̄uis q̄s ingredi
atur religionē cū p̄posito p̄seuerādi.
non p̄p̄ hoc efficitur tacite p̄fessus.
imo plus dico q̄ ēt si fecisset votum
de intrādo. nō p̄p̄ hoc efficit̄ tacite p̄
fessus. imo pōt r̄dire ad seculū sicut
alij nouicij. Et qd̄ plus est satisfecit vo
to. vt ifra Uotū tertio. §. d̄cio octauo.
Et qd̄ nō inducat tacitā p̄fessionem
factū votū de intrādo. vel volūtas p̄se
uerādi p̄bat̄ apte. p̄.c. ex trāsmissa. d̄
renū. vbi iudicio meo est tex. clar⁹ si
nō cauilet̄. imo plus dicit dñs Car. i
cōsilio facti. ⁊ sequit̄ Pa. in.d.c. cō
sulti. q̄ ēt ille q̄ fecit votū de p̄seuerā
do nō efficit̄ tacite p̄fessus p̄ delatio
nē hitus nouiciorz distincti. vñ si postea
egrederet̄ ⁊ c̄heret matrimoniū. di
cit matrimoniū tenere. ⁊.ad.c. nō so
lū. ⁊ alia capitula q̄ vident̄ c̄ria. R. q̄
loquunt̄ q̄ talis nō pōt redire ad se
culū sine peccato mortali. ex q̄ abso
lute habuit p̄positū mutādi vitā. s. fe
cit votū p̄seuerādi sz ñ dicūt q̄ sit ta
cite p̄fessus. ⁊ iō istd̄ tene qz verius.

¶ Hic aduerte q̄ sicut p̄fessio exp̄ssa iz
q̄ dirimit mr̄imoniū postea c̄ctū nū
quā inducit̄ quātūcūqz q̄s voueat. ni
si fiat in manib⁹ illius q̄ hz ptātez re
cipiēdi ⁊ icorporādi religioni quā p̄
fitet̄ s̄m Ge. in.d.c. Cōstitutionē ⁊.c.
vnico de voto li. vj. ⁊ Lap. ⁊ Inno.
Jo. mo. ⁊ Jo. an. in.d.c. Porrectū.
Uel nisi qñ fuit facta in manu alteri⁹
recipiētis noīe dicti p̄lati. ⁊ ipse ratifi
cauit añq̄ c̄heret. sic pari rōe in taci
ta. Et iō ingressio in actibus p̄fessorū
vel delatio habit⁹ ⁊ hmōi supradicta
si debēt inducere tacitā p̄fessionē oz
fiāt sciētibus. illis q̄ possūt icorporare
⁊ c̄sētientib⁹ alr̄ nō inducit̄ q̄tūcūqz
q̄s talia facit. qd̄ no. qz sepe in p̄tica.

14 ¶ No. ēt ꝙ ꝓfessio tacita q̄ fit ĩfra annū nō obligat tacite ꝓfessū illi religioni p̄cise sicut expressa. vt oñdit tex. in d. c. Cōstitutionē. Sz bene obligat illā religionē in q̄ tacitā ꝓfessionē fecit sibi. qꝛ eū expellere nō poterit. alr̄ nō esset iste r̄ligiosus vere: ⁊ sic si ꝯhereret mr̄imoniū: cuius ꝯriū dicit tex. in. d. c. vnico de voto. li. vj. Ratio qꝛ si illa nō tenet̄ sibi in q̄ ꝓfessus ē tacite. multo min⁹ alia: ⁊ sic si nulla vellet eū recipere remaneret religios⁹ nullius religiōis: qd̄ ē ipossibile: ⁊ iō nō poterit eū iuitū expellere ex q̄ ꝯsēsit vt tacite ꝓfiteret̄ Illa aūt ꝓfessio q̄ fit ꝑ dlationē hitus vltra ānū obligat illi religioni in spē. cle. eos de regul. in foro tñ aie non tenet̄ nisi religioni i gñe si modo ꝑ talē delationē nō hūit aīum obligādi se. Et ex hoc potes colliger̄ ⁊ cōcordare doc. sic. professus tacite in vna de religionib⁹ approbat̄ nō tenet̄ illi p̄cise: sz solū vni in gñe ⁊ si ꝯhit nō tz mr̄imoniū. ꝓfess⁹ expresse i religiōe mēdicātiū infra ānū si nō intēdebat se obligare nisi illi quā ꝓfess⁹ ē nō tenet̄: nec illi quā ꝓfessus ē nec alij. sed libere pōt redir̄ ad seculū. Si vo se intēdebat obligare saltē religioni in genere sic nō pōt redire ad seculū. si tñ ꝯhit tz mr̄imoniū. Si tacite ꝓfiteat̄ in religiōe mēdicātiū obligat̄ religiōi ⁊ si ꝯhit nō tz matrimoniuz Rō qꝛ tacita ꝓfessio nō ꝓhibet̄ i religionibus etiā mendicantium. vt in d. c. non solū. sed solum expressa. ergo quando habentes potestatē incorporandi sunt passi vt tacite profiteret̄ se obligauerunt illi. licet ipse ex beneficio iuris nō sit precise obligat⁹ eis.

15 ¶ Utrum requirat̄ ꝙ annus probationis sit continuus vel sufficiat interpolatus. ꝛ. ꝟm Bar. in. l. interdum. §. quotiens. ff. de publi. requiritur ann⁹ continuus. ⁊ facit prefatus tex. vbi seruus dr̄ nouicius qui non stetit in vrbe per annum continuum. Facit. l. vnica C. de profe. qui in vrbe constan. Naz intermissione temporis diuersificantur mores ⁊ opera hominum. vt in l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. indebi. Facit etiam quia quando iura faciunt mentionem de certo tempore debet intelligi de tempore continuo. vt notat glo. in Rubrica. ff. de varijs ⁊ tempo. prescrip. ⁊ in. l. genero. ff. de his qui no. infa. ⁊ per Jo. an. i. c. i. de elec. lib. vj. ⁊ videt̄ tex in. c. cupientes. §. ceterum. Ibidem sequitur i stam opinionem Jo. de ligna. ⁊ post eum Pa. in. c. ad apostolicam. de regularibus. Et adducit Pa. illud qd̄ legitur ⁊ no. i. l. vbi fideiussor. ff. de solu. vbi formatur questio notabilis. pone ꝙ statuto cauetur bannitum pro centum ducatis impune posse offendi. bannitur quis respectu vnius debiti ꝑ qnquagita ⁊ respectu alterius d̄biti pro alijs quinquaginta. ⁊ concluditur ꝙ non potest talis offendi impune. quia ex quo debita sunt diuersa nō debent coniūgi ad faciendum vnum totum. ⁊ sic est ibi casus ꝙ quinquaginta ⁊ quinquaginta non faciūt centum. ⁊ sic in casu nostro quia intermissio temporis minuit austeritatem regule. Quia durius est continuare per annum continuum q̄ per annum interpolatum. ⁊ istud tene. q̄uis Ber. Bri. ⁊ spec. in ti. de sta. regula. ⁊ glo. d̄ regu. iur. in regula euz qui certus est li. vj. teneant ꝯriū. vel secūduz alios. dic ꝙ loquitur quādo quis per totuz vnum annum probauit religionem ⁊ postea egreditur. qui postea rediens non oportet ꝓbet iterum per alium annū. sed licite statiz recipi poterit. qꝛ est verum. ⁊ sic serua.

16 ¶ Utrũ sit necessariũ q̃ nouicius de
ferat habitũ illius religiõis quã vult
ꝓfiteri. an sufficiat delatio alteri⁹ ha
bitus. ℞. q̃ licet glo. in. c. sup eo. de re
gula. arguat. tñ tz cũ Tancre. q̃ req/
rit̃ delatio habit⁹ illius religiõis quã
vult ꝓfiteri. Et ita habet consuetudo
q̃ est optima legũ interp̃s. l. si de iter
pretatione. ff. de legib⁹. Et q̃ deferãt
in monasterio qꝛ extra monasteriũ de
latio habit⁹ cuiuscũq; nũq̃ induce/
ret tacitã ꝓfessionẽ. d. Cle. eos. Licet
possit tal' cõpelli vel ad dimittẽdũ ha/
bitũ talẽ. vel ad intrãdũ monasteriũ.
vt no. Pa. in. c. vt clerici. de regu. ⁊ li
mita. vt. s. §. xij.
17 ¶ Utrũ valeat ꝓtestatio ĩpedire ta ci
taz ꝓfessionẽ. ℞. q̃ sic ꝑm Ho. ⁊ Jo.
an. ⁊ Pa. in. d. c. vt clerici. ⁊ glo. i. d.
Cle. eos. Et ideo q̃ nõ vult tacite ꝓfi
teri protestet̃. q̃ per delationem talis
habitus nõ intendit tacite ꝓfiteri.
18 ¶ Utrũ nouicij obligẽtur ad p̃cepta
regule. ℞. q̃ nõ. nisi eo mõ q̃ alij chri
stiani debẽt. tñ induci vt eã seruẽt qua
tenus ꝓbẽt eius austeritates. licet ali/
qd sit indulgendũ eis ne retrocedant
vt in. c. quod scripsi. xxxv. q. iij.
19 ¶ Utrũ nouicius possit eligi in p̃la/
tũ alicuius religionis. Respondeo q̃
nõ ad p̃latiões alicuius religiõis. vt
pz in. c. nullus. de elec. li. vj.
20 ¶ Utrũ nouicij possint ordinari. Re
spõdeo q̃ nõ etiã ad primã tonsuraz
vt in. c. monasterijs. xviiij. q. iij.
21 ¶ Utrũ sit excõicat⁹ q̃ nouiciũ per/
cutit violẽter. Respõdeo q̃ sic. de sen
ten. exco. libro. sexto. c. religioso. Sz
aduerte hic q̃ accipit̃ large etiã ꝓ eo
q̃ est infra ãnos pubertatis indut⁹ ha
bitũ religionis in monasterio. possent
tñ pater ac tutores ĩpuberẽ reuocare
si sine eorũ ꝯsẽsu ĩtrauit. xx. q. ij. c. ij.
22 ¶ Utꝛ beneficiũ ingrediẽtis religio
nẽ vacet. Respõdeo q̃ non. Nec in
fra ãnũ probatiõis eius põt alteri cõ/
ferri nisi de eius cõsẽsu. vel nisi cõstet
q̃ habeat animũ absolute mutãdi vi
tã. Sz ꝑ aliuz deseruiet assignata sibi
eiusdẽ beneficij portõe cõgrua. vt no
tat̃. i. c. beneficiũ. de regula. libro. vj.
Et ꝑm Jo. an. ibidem. Reliq̃ fructus
beneficij cõseruabunt̃. vel in vtilitatẽ
ecclie expẽdent̃. c. qꝛ sepe. de electõe
libro. vj. Nec ĩteriz ipse nouici⁹ eos
habebit. q̃uis Ber. Bri. tenuerit q̃
ĩmo sui erũt. ⁊ p̃dicta ꝓuisio mãdabi
tur executioni per episcopum. c. cum
ex eo. de elec. li. sexto.
¶ Sz nũqd poterit beneficiũ noui/ 23
cio cõferri. ℞. q̃ nõ. Ad ep̃atuz tñ eli
gi põt de elec. c. nullus. li. vj.
¶ Utꝛ canonicus in nouiciatu debe 24
at vocari ad electionez ep̃i. ℞. Jo. an.
in. d. c. beneficiũ q̃ nõ. Sz secus eẽt
de patrono: vel eo ad quẽ nõ iure col
legij sed iure singulari electio perti/
net: quia debet vocari.

Nuptie qd sint hẽs. s. m̃rimoniuz. i.
qꝛ idem sunt.
¶ Quo tpe sunt celebrande hẽs. s.
Matrimoniũ. iij. impedimento. i.
¶ Utrũ sint benedicẽde. ℞. qd̃ sic: si 2
nullus ipsoruz alijs nuptijs ꝯctis fuit
benedictus. Si v̄o alter eorũ in alio
m̃rimonio fuit benedict⁹ nõ dz ite/
rari: qꝛ alter sine altero nõ dz benedi
ci sed benedictio dimitti. Tho. v̄o. in
iiij. di. xlij. tz q̃ virgo lz ꝯhat cũ biga
mo dz benedici: qꝛ saluat̃ aliq̃ mõ si
gnificatio. Hoc credo verũ vbi ꝯsue
tudo hoc habet. ꝑm Ber. i. c. vir aũt
d̃ secũdis nup. Alr p̃sbyter benedicẽs
bigamos dz ad sedẽ aplicã mitti suspẽ
sus ab officio ⁊ beneficio. vt in. d. c.
vir aũt. Sed verius dic ꝑm Jo. an.
q̃ ista pena intelligit̃ ꝯ sacerdotes q̃

benedicūt scdas nuptias viuēte altero Itē cōiter tenent doc. cū host. ibidem ꝙ non est suspensus ipso iure sed suspendendus.

Nunciatio noui operis ē prohibitio facta illi q aut hedificat aut hedificij formā mutat i alteri⁹ preiudiciū: qd ē hedificiū nouuz facere. vt. ff. de noui op. nū. l. pe. §. opus nouum. Sz q antiquū refecit opus nouuz ñ facit. d. l. i. §. si qs hedificiū. Intellige nisi ex toto esset destructum. vt no. in. c. cōsuluit de iude. Uñ nihil aliud est nūciatio nisi ꝓhibitio noui operis. d. l. i. §. nunciamus ⁊ eodem ti. c. Significantibus.

1 ¶ Quib⁹ de cāis fit denūciatio noui operis. ℞. ꝙ trib⁹. Prio gr̄a iuris ꝓ prij ꝯseruādi. ꝑo dāni depellēdi. ⁊ tio publici iuris tuendi. d. l. i. §. nūc videmus. ⁊. §. nunciatio.

2 ¶ Pro qbus operibus pōt fieri nūciatio hec. ℞. ꝙ tātū ꝓ illis operib⁹ q̄ solo cōiuncte sūt. vel in solo fiūt: quorū hedificatio vl' demolitio vī op⁹ nouuz. vt. d. l. i. §. hoc aūt edictū. Et ad futura nō ad preterita fit vt ibidem.

3 ¶ Utꝝ hec denūciatio siue ꝓhibitio se extēdat ad ecclīaz aut locū r̄ligiosū ℞. ꝙ sic. cū nō sint in preiudiciū alterius cōstruēda. vt in. c. prio. eodem ti. Fallit in casu qñ Episcopus ꝑꝑ necessitatē populi aliā ecclīaz vult hedificare: lz sit in ꝑiudiciū aliarū ecclesiarū ꝺ. ecclesi. hedifi. c. ad audiētiā.

4 ¶ Utrū hec nunciatio se extēdat ad purgationē cloacarū ⁊ riuorū. ℞. ꝙ ñ qꝛ publice vtilitatis ⁊ securitatis ē riuos ⁊ cloacas curare. ff. eodem. l. de pupillo. §. si quis riuos.

5 ¶ Qualiter fit hec nūciatio. ℞. tripliciter. Primo ꝑ pretoris inhibitionē Scdo cū simplici verbo inhibendo Tertio ꝑ iactū lapilli. sic dicēdo nūcio tibi opus nouū ꝑ iactū lapilli ⁊ statī ꝓciat lapidē in ope re ipso. Et istud tertiū et primū est melius. qꝛ secūda nūciatio cōstituit i possessiōe: ⁊ certificat possessorē eū q vult hedificar̄. sz per inhibitionem ꝑtoris. vel ꝑ iactū lapilli nō. vt. d. l. ꝺ pupillo. §. meminisse ⁊. d. l. i. §. in operis. Dicūt tñ aliqui ꝙ debet fieri ter iactio lapilli. ar. ff. ꝺ re. iudi. l. cōtumatia. xij. q. ij. Indigne. ꝺ consti. ex litteris. in gl. vbi dr̄ ꝙ trina monitio ē legitima et canonica.

¶ Cui debet fieri hec nūciatio. ℞. ꝙ dño vel ꝓcuratori: seruo. puero. vl' fabro. seu illi q fabricat. d. l. ꝺ pupillo. §. nūciare. Et dz fieri in re presēti ⁊ ipo ope ⁊ nō tātū dño. sed illis q ibi sūt. 6

¶ Quot modis remittit̄ hec nūciatio. ℞. ꝙ quattuor modis. Prio v̄bis exp̄sse. ff. eodē. ti. l. nō solū. §. sciēdū. Scdo ꝑ trāsactionē. ff. eodē ti. l. i. §. in de q̄rit̄. Tertio morte nūciatoris. d. l. nō solū. §. morte. Quarto satisdatione. Uerū ē ꝙ denūciās hēt tres mēses ad deliberādū an velit docere de iure suo: aut recipere cautionē ꝺ demoliēdo i qb⁹ ꝺnūciat⁹ ñ poterit hedificare. Sz si ifra tres mēses ñ oñdit ꝺ iur̄ suo post ipos tres mēses caueat de nūciat⁹ de ope ꝺmoliēdo ⁊ hedificet. C. eodez. ti. l. vnica ⁊ in. c. vltio eo. tit. 7

¶ Quis effect⁹ nūciationis. ℞. ꝙ qc qd hedificatū est post eā demoliri debet expēsis ipsius hedificātis. d. l. prima. ℞. i. ⁊. l. ꝑtor. §. ꝑmo eodē. ⁊ extra eodem per totum. 8

Obedientia q̄ ē hominis ad deū sic diffinit̄ ab Anselmo. Obediētia est affectio volūtatis cōiūcte deo. sicut eꝯrio. Inobediētia est affectio volūtatis diabolo instrumēta liter copulate qꝛ sicut hō ꝑ instrumē-

tñ operat̃. sic diabolus ꝑ inobediẽtiã separat hõinem a deo. Ge. iij. ⁊. ij. q. iij. §. euidẽter. Obediẽtia q̃ ẽ hõis ad hõinẽ ẽ debita reuerẽtia minoris ad maiorẽ

1 ¶ Utrũ qs teneat̃ obedire i oĩbus suis maiorib⁹. ℞. ꝙ triplex est supioritas. Prima est in spiritualib⁹. Scd̃a est i tpalibus q̃ ad r̃gimẽ reipublice. Tertia est i tẽporalib⁹ q̃ ad regimẽ ꝓprie familie. Et ideo ꝟm alex. in tertia parte sũmme in tertio ꝑcepto. obediẽtia limitat̃ secũdũ gradum supioritatis. Illi. n. q ꝑest spiritualib⁹ obediẽdum est in spiritualib⁹ necessarijs ad salutẽ vel ad hoc ꝑtinẽtib⁹. sicut pape epo ⁊ ceteris ꝑlatis ecclĩasticis ab his qui subiciunt̃ iurisditioni eorum. Dñis ⁊ ꝑncipibus qꝛ ꝑsunt tẽporalib⁹ ad rẽpublicã pertinẽtibus. sic eis in hoc est obediẽdũ ab eorũ subditi. Si mõ potestas eorũ nõ sit vsurpata ꝟm Ri. in secũdo. di. vltima. Quia si est vsurpata nõ tenẽtur nisi ꝓpter scãdalũ. Et aduerte ꝙ ecclĩastici non sũt subditi dominorũ tẽporaliũ. ⁊ ideo nõ possũt eis aliqd ꝑcipere. d̃ ꝯstitutio. c. ecclĩa Patri aũt carnali cũ ꝓeest cure rei familiaris debet̃ ei obediẽtia a filijs. i his q̃ pertinẽt ad dispositionẽ rei familiaris. Unde talibus in ꝑfatis non obediẽtes sciẽter ⁊ sine rõnabili causa. ⁊ in re alicuius iportãtie. aut ex cõtẽptu peccãt mortaliter. Nisi foret illud qd̃ ꝓcipit̃ ꝯ ꝓceptũ dei vel in salutis dispẽdiũ. aut ꝯ ꝑceptũ superioris ad ipsũ ꝓcipiẽtẽ. In alijs autẽ q̃ ad eorũ supioritatẽ nõ pertinẽt non ẽ necessariũ obedire. Eliciunt̃ ista a. c. si qs. de maio. ⁊ obedi. in glo. ⁊. viiij. q. ꝑma. sciẽdũ. ij. q. iij. si dñs. ⁊ similibus. Dicit tñ Tho. secũda secũde. q. xiiij. ꝙ in his q̃ pertinẽt ad interiorez motũ volũtatis nõ tenet̃ homo hõini obedire. ꝙ limita verũ. nisi op⁹ extrinsecũ nõ posset ꝑfecte ꝑfici sine applicatiõe animi: qꝛ tũc nõ hẽret veritatẽ. sed tenet̃ obedire applicãdo animũ ad perficiẽdũ qd̃ ꝓcipitur.

¶ Utrũ pape sit obediendũ in oĩbus ℞. Pa. in. c. inqsitioni. de sẽ. exco. ꝙ si ꝑceptũ sapit peccatũ. tũc non est ei obediẽdũ. qd̃ itellige ẽt de veniali. xj. q. iij. qd ergo. Si v̄o ꝑceptũ nõ sapit peccatũ. tũc ab ecclĩasticis ꝑsonis est sibi obediẽdũ. licet videat̃ dux. xviiij. di. in memoria. Nisi qñ ex obediẽtia ꝑsumeret̃ stat⁹ ecclĩe ꝑturbari vehemẽter vel aliud malũ futurũ seu scandalũ. Nã tũc ẽt si ꝓciperet̃ sub pẽa excõmunicationis late sẽtẽtie nõ ẽ ei obediẽdũ. vt no. Pa. in. c. si. qñ. ⁊ in c. cũ adeo de rescrip. Ex q̃ ifert Pa. in. d. c. si qñ. ꝙ qñ mãdat aliqd ex cuius executiõe ꝑsumit̃ scãdalũ futurũ in ciuitate nõ est ei obediẽdũ: qꝛ hoc fit auctoritate legis. vt in. d. c. si qñ. ⁊ i aut̃. vt nulli iudicũ. Sz dz rescribere Pape. Limita ꝟo. ꝙ nõ tenent̃ obedire ꝟm Pa. in. c. cũ oli. de cle. cõiu. qñ Papa cũ maiori parte cõcilij indiceret cõtinẽtiã certo gñi ꝑsonaruz post ꝓmotionẽ eis resistẽtibus: qꝛ cõtinẽtia ꝑsuaderi põt: imperari nõ põt xxxij. q. i. Integritas. Et sic põt dici ꝙ nec papa põt indicere eis vitã strictiorẽ ꝯ eoruz velle. lxxiiij. di. gesta. ⁊ qd̃ ibi notat̃ ⁊ in regula ꝙ oẽs tãgit d̃ re. iur. li. vj. Itẽ si Papa credat mãdatũ iustũ ⁊ iuste facer̃. sed tñ subdito ꝯstat mãdatũ in se cõtinere peccatũ nõ est exequẽdũ. vt i. c. lr̃as. d̃ resti. spo. a secl̃arib⁹ aũt ẽ obediẽdũ Pape. i spũalib⁹ ⁊ ecclĩasticis q̃ petinẽt ad salutẽ: ⁊ bonoꝝ moꝝ ⁊ necessarioꝝ ꝯsuationẽ. In tpalib⁹ v̄o ñ tenẽt̃ ei obedir̃ nisi sint ei subiecti vel rõe cãe vel rõne ꝑsone. Uñ si ꝑciperet secl̃ari nl̃la rõe

sibi subdito: q̄ det sibi bōa sua nō te-
neť obedire. Idē dic de ep̄is ⁊ alijs
p̄latis sp̄ualibus q̄ ad tp̄alia ⁊ silr̄ de
p̄latis secularib⁹ q̄ ad sp̄ualia. ⁊ hoc
sequiť Inno. in. d. c. inq̄sitioni.

3 ¶ Utrū subditi seculares teneāť obe
dire dn̄is suis volētibus eos subicere
alterius dn̄io. R̄. q̄ nō q̄ nō pōt hoc
facere sine eoꝝ volūtate. c. dilecti. de
ma. ⁊ obe. ⁊. c. fi. eodem.

4 ¶ Utrum in omni obīa sint intelligē
de aliq̄ cōditiōes. R̄. glo. i. c. ij. de vo
to q̄ sic. s. si possibilitas adest. facit. c.
q̄relā. ⁊. c. breui. de iureiur. ⁊. l. paul⁹
ff. q̄ snie sine appe. re. Item admittit
oēm rōabilem cām. vt no Pa. in. c.
magne. d̄ voto. facit. c. si qn̄ de rescri.
⁊. c. ex pte de offi. d̄le. ⁊ q̄ no. Archi.
in. c. vtinam. lxxvj. di.

5 ¶ Utrū ꝯ obediētiā currat p̄scriptio
R̄. q̄ non q̄ semp̄ est in mala fide. l. i.
C. de seruis fugi. ⁊. c. fi. de regula. ⁊ in
glo. c. sicut nobis. d̄ regula.

6 ¶ Utrū subdit⁹ dubitās ne id q̄ p̄ci
piť sit ꝯ deū vl̄ nō: teneať obediť. R̄.
q̄ sic imo. excusať. vt in. c. qd culpať
xxiij. q. i. Nisi sit de his in qb⁹ igno-
rātia nō excusat. c. ad aures de tē. or-
di. imo bonū sine q̄ pōt esse salus dz
dimitti pp obiam. xi. q. iij. qd ergo. dz
tn̄ sūdit⁹ q̄tū pōt i tali dubio inqreť

7 ¶ Utrū sacerdos teneať denūciare
excōicatū quē scit inocētem ad p̄ce-
ptū ep̄i. R̄. fm Tho. in quol. q̄ si solū
mādet denūciationē obediat. Si vo
mādet excōicationē dicit: q̄ si p̄bare
nō pōt eius innocētiā q̄ dz obedire.
Sz ego dico q̄ nl̄lo mō debet obedi
re q̄ hēt excusationē parātā. dicendo
q̄ aut cōmittat cause cognitionē: aut
ipse excōicet si non vult cōmittere ⁊
ipse denūciabit. alr̄ nō debet ꝯ con-
sciaz obediť. Vide. s̄. Judicať. §. vij.

8 ¶ Utrū obīa in his q̄ qs p se vult sit
meritoria. R̄. q̄ sic si fiūt p̄ncipalr̄ pp
obīaz. Sec⁹ si fiūt p̄ncipalr̄ q̄ placēt
ita no. viij. q. i. sciēdū. ⁊ illud Gre. fm
hāc distinctionē est intelligēdum.

¶ Utr̄ Clericus teneať obedire ep̄o 9
p̄cipiēti sibi q̄ det libros suos alteri.
vel q̄ resignet beneficiū. R̄. fm Ray.
q̄ nō. q̄ nō p̄tinet ad ep̄m hoc p̄ci-
pere. vij. q. i. q̄ fr̄. q̄ intelligo qn̄ sine
cā hoc p̄cipit. Sz cū cā p̄cipiēdo sic
teneť. puta. q̄ cleric⁹ est inept⁹ ⁊ vult
dare idoneo propter bonum ecclie.
ar. c. cū. apl̄s. §. Prohibem⁹. de cēsi.
xvj. q. i. predicator. ⁊ de mgr̄is. c. sup
specula. dūmō libri ⁊ tales res sint d̄
bonis ecclīasticis nō p̄prijs. q̄ sic nō
teneret̄. c. requisisti. de testa. de iure
patro. c. cum dilectus.

¶ Utrū mōacus religiosus nō exem 10
ptus magis teneatur obedire ep̄o q̄
suo p̄lato. R̄. q̄ n̄. l viij. distin. c. i. ⁊. ij.
⁊ in. xij. q. i. nō dicatis. de obediētia re
ligiosorū vide religiosus. De hac ma-
teria vide. s̄. inobedientia.

Oblatio vt dicať ⁊ sit tria
reqrūť. Primū
ex pte offerētis. s. vt sit xp̄ianus
ab infidelibus ecclīa nō r̄cipit oblatō
nē sz extimationē oblationū p̄ itereē
vt in. c. q̄to de vsu. Scd̄m ex pte ei⁹
cui offerť. vt sit ecclīa q̄ q̄ fit p̄uate
p̄sone nō oblatio sz donatō ē. Tertiū
ex parte rei donate vt. s. sit licite acq̄si
ta quia illicite acquisita nō recipiunť
pro oblatione. c. quia in oibus d̄ vsu.
c. ex transmissa de deci. ⁊ glo. in sum-
mma. xiiij. q. v. hec Pa. in. c. causa.
de verbo. si.

¶ Utrum oblationes sint de p̄cepto i
R̄. q̄ oblatio accipiť largo mō pro oi
q̄ offertur ecclesie siue in vita siue in
morte. Facit. c. in nostra de sepul. siue
sint mobilia siue imobilia. xij. q. i. vidē
tes. ⁊ hec non sunt de p̄cepto nisi qn̄
a defūctis sūt legate. xiij. q. ij. q obla-
tiones. Nam tunc peccāt mortaliter

nō solūctes. Aut qñ qs se obligauit q̄ q̄mō vel qñ aliqs popul⁹ hr̄et ex cō-
suetudine facere aliquā oblatiōez ec
clesie. puta semel in āno in tali die qz
sic tenerent̄. qz vt dicit bar. in. l. p̄uile
gia. C. de sa. san. eccle. ⁊ recitat Pa. i
c. abolēde de sepul. ea q̄ ab antiq̄ soli
ta sūt ecclijs ⁊ ministris tribui nō va
lent aliquo modo imitari. Accipit̄ ꝑo
oblatio ꝓprie ⁊ stricte ꝑm cōem vsuz
loquēdi: ⁊ est oblatio q̄ fit sacerdoti i
missa ⁊ hec ē de p̄cepto in p̄cipuis fe
stis. ꝑm Hosti. allat. c. ois xp̄ianus de
cōse. di. i. Pa. v̄o in. d. c. cā dicit hoc
vez vbi sacerdos indigeret: alias aūt
dicit relinquēdū cōsuetudini: qz non
reperit̄ iure cautū q̄ talibus dieb⁹ ex
necessitate fiāt tales oblatōes. Archi.
vero in. d. c. omnis xp̄ianus. ⁊ glo. ⁊
Lau. ⁊ Hugo. ⁊ Ray. tenēt q̄ nō sūt
de p̄cepto ⁊ ꝑm Hugo. illud qd̄ dr̄ ñ
apparebis in cospectu mō vacuus: fu
it cerimoniale. ⁊ iura q̄ vident̄ innue
re q̄ sint de p̄cepto intelligi debēt de
alijs oblationibus legatis ecclijs vel
ex voto d̄bitis. Ego aūt istd̄ credo ve
rius q̄ nō sint de p̄cepto ēt rōe con-
suetudinis: qz nemo offert nisi cui pla
cet. ⁊ sic cōsuetudo nō pōt introduci
vt. s̄. cōsuetudo. §. xx. Solūmodo er-
go erūt d̄ p̄cepto rōe pauptatis sacer
dotis: qñ parrochiani sui sūt diuites
⁊ abundant qz tunc possunt cogi ab
Ep̄o p subtractionē diuinorū. ar. p̄rie
cor. viij. sed si sunt eq̄ pauperes sicut
sacerdos sic non tenent̄. ꝑm Inno. ⁊
glo. ⁊ Ray. Sz dicā illud. xcj. di. cle-
ricus inqt victū ⁊ vestitū suo artificio
vl̄ agricultura sine officij sui detrimē
to p̄paret. Laudabile tñ cōsiliū est vt
semp offerāt in p̄cipuis festis aliquid
in missa. ⁊ sic intellige. d. c. ois ⁊ simi-
lia. ⁊ hec est cōmunis opinio doc.

2 ¶ Cuius erūt oblationes q̄ fiunt vl̄ in
ecclesia capella: vel imagini vel cele
branti. vide. s̄. ecclesia. §. viij.

¶ Quorū oblationes ꝓhibent̄ reci 3
pi. ℞. glo. in. c. oblatiōes xc. di. q̄ p̄mo
p̄sonaꝝ d̄sidētiū. scd̄o. opp̄mētiū pau
perū. tertio. sacrilegorū. q̄rto q̄ exhit
seruū violēter de ecclia cōfugientē ad
ipsā. q̄nto raptorūz. sexto. vsurariorū
septio meretricū. aliorū v̄o nō sūt re-
spuēde. qz est penale. vt ibi dicit glo.

¶ Vtrū sacerdos possit recipere ob- 4
lationes q̄ ei offerunt̄ ꝓ missis dicen
dis: quas penitēti iniuxit. i p̄nia vt face
ret dici. ℞. pōt. sed spēs mali est: ⁊ iō si
pōt p̄sumere q̄ penitēs aliqd̄ scanda
lum ex hoc cōcipiat vel aliqs alius:
debet respuere ⁊ ad alium mittere. c.
cū ab omni de vita. ⁊ ho. cle.

¶ Pone q̄ sit cōsuetudo in aliq̄ ec 5
clesia q̄ p̄positus hēat oblationes q̄
fiūt in dñica. ⁊ sacrista illas q̄ fiūt festo
sācti Laurētij. Venit. d. festū in dñica
qs hēbit. ℞. Bar. in. l. ꝓcōsul. ff. de of
ficio. ꝓcōsu. q̄ erūt p̄positi p dictam
legē qz inspicitur potius qd̄ est natu-
rale q̄ accidentale.

Obligatio ē iuris vi-
culū q̄ ne
cessario astrigimur ad aliqd
dañ. vel facieñ. vt insti. de ob. in p̄rin.

¶ Obligatio sine cōsensu nulla ē. l. i. 1
ff. de pactis. ⁊ nemo obligat̄ nisi q̄ ani
mū obligādi se hēat. ff. de ac. ⁊ ob. l.
obligationū. la p̄ma. Facit glo. in. c.
iij. de voto.

¶ Quotuplex est obligatio. ℞. q̄ tri- 2
plex. Prima dr̄ naturalis tātū q̄ in se
cōtinet naturalē equitatē: hec ꝯhitur
p vinculū naturale. s. ꝯsensum. ⁊ pōt
fieri inter oēs hoies rōis capaces. sz
in foro cōtentioso hec inefficax est ad
ageñ. lz in foro consciētie liget. vt. j.
Pactū. §. iiij. Secūda dr̄ ciuilis tm̄.
que est cū qs ciuili iure tm̄ est astrict⁹

sed naturalis eqtas dissuadet eũ teneri. sicut cũ qs spe future numerationis fecit instrumẽtũ in q̃ cõfitet se recepisse cẽtũ. que tñ ñ recepit ⁊ hec nõ obligat i foro pscie. nisi in q̃tum a plato cogeret. ꝑ3 Inno. i. c. qr plerisq; de inu. eccle. Tertia dr nãlis ⁊ ciuilis simul q̃ est cũ qs cũ solẽnitate iuris potẽs se obligar obligat se ad aliqd q; nãlis eqtas vult cũ observare. ⁊ ꝺ istis hẽtur isti. ꝺ ob. p totu3. Et hec obligat i vtroq; foro ꝑ3 oẽs doc.

5 ¶ Quot mõis ꝺr tertia obligatõ. q. q; iij. mõis. Pscio ex ꝟctu. vt ẽpti one vẽditõe. locatõe. ⁊ hmõi. Scõo ex q̃si ꝟctu. i. cũ qs gerit negociũ alteri⁹ sine mãdato eius. Tertõ ex maleficio. vt ex furto. rapina. ⁊ hmõi. Quarto ex q̃si maleficio. i. cũ qs nõ directe seu dolose deligt sed q̃si qr fuit i culpa vt cũ ex eius domo aliqd ẽ effusũ q; alteri nocuit. Institutа sub diuersis ẽtcis. Itẽ ꝺr hitur. iij. mõis. Pscio re. vt in mutuo. comodato. de posito. ⁊ hmõi. Scõo ꝺbis in stipulãdo. Tertio lr̃is. vt qñ in lr̃is pfitet se recepisse aliqd q; tñ ñ recepit. Quarto solo pscisu. vt i societate. mãdato ẽptõe vẽditõe vl locatõe. In his ñ regrit scriptura nec pũtia. ꝟ3 sufficit eos qui ꝺhunt cõsentire p se vl p nũciũ. vel p epl̃as. Sec⁹ in alijs qr vltra cõsensũ regrit vel lr̃a. res vel v̄ba. hec hñtur diffuse insti. g. mo. re ꝺ obligatio. ⁊ sub alijs ẽtcis.

4 ¶ Utr in gnãli obligatõe veniant q̃ specialr qs nõ fuisset ꝓmissurus. q. ꝑ3 Bar. i. l. i. C. q̃ fe pt. ob. po. q; non Uñ dicit q; si qs obligauit oia bona sua ñ itelligit obligare ea q̃ nullo mõ spãlr eẽt obligaturus. puta pãnos lectos ⁊ alia supelectilia sine quibus vitare non possumus.

5 ¶ Utrũ papa possit absolueꝛ ab obligatõe qua quis alteri tenetur. vide 5. Juramentum. vt. in ꝓn̄.

¶ Utr obligatio semel extincta possit 6
istaurari. q. q; ñ tex. i. l. cũ ex cã. C. ꝺ remiss. pigno. ꝟ3 oz alia fiat si oz iesse

¶ Utr obligatio dissoluat aduenẽte 7
tmino. q. Pa. i. c. sicut ex lr̃is ꝺ spõ. capiẽdo mẽtẽ Bof. q̃ placet dño Anto. ⁊ est annea vitati: q; aut tmin⁹ appõitur ad solicitãdũ ipletũ obligatiõis: ⁊ tũc lapsus tmini non lib̃at ab obligatõe. ar. l. obligatõe ꝟ3. la. ij. §. placet. ff. ꝺ actio. ⁊ obli. ⁊ ar. c. cũ delicti ꝺ dolo. ⁊ ꝓtu. ⁊. l. Celsus. ff. ꝺ ar. Et tẽ ponit ad solicitãdũ ipletũ qñ apponit tmin⁹ ꝟctui iã pfecto puta ꝟxit qs spõsalia. ⁊ postea ꝓmittit q; ifra certũ tps duce eã nõ dissoluit elapso termino. Aut tmin⁹ appõit ad finiendã seu limitãdã obligationẽ ⁊ tẽ lapsus tmim liberat ab obligatiõe si p ꝓmissorẽ nõ steut qn ipleret i tmino Et isto mõ ꝺr appositⁿ qñ appõit ad solicitãdũ ꝓncipũ ꝟctus. puta, ꝓmisimus ad iuce talu tpe ꝟuenit ad ꝺhẽdum sponsalia elapso die liber ẽ per quem non stetit.

¶ Utr obligatⁿ stati teneaꝛ. q. Pa. 8
in. c. ꝟ3 hch. ꝺ Simo. q; aut dies ẽ apposita obligatõi ⁊ si sũt eiusdẽ fori reus ⁊ actor teneꝛ reus sine iterpellatione offerre. ⁊ ire ad domũ ei⁹ qr dies iterpellat ꝓ hoie. c. potuit ꝺ loca. ⁊. l. magna. C. de ꝺhen. ⁊ cõ. stipu Si nõ sunt eiusdẽ fori nõ teneꝛ reus spõte ire ad forũ alterius vl ad domũ: ꝟ3 dicat in domo sua par⁹ sũ soluere si sit q recipiat ⁊ sufficit iuxta no. i. l. Itẽ si la. ff. de ꝓsti. pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bilbz. in. l. aubem⁹. C. ꝺ epi. ⁊ cle. Ꝺ no. ꝓ limitatione. c. potuit ꝺ loca. Intellige nisi aliud sit spãlr in pacto. Aut dies nõ est apposita ⁊ sic regritur monitio vt in. l. si ex legati. cã. ff. de ver. obli. ⁊

vide supra. Mora. §. i. ⁊ infra. Solutio. §. xviiij.

9 ¶ Utrum obligatus legere duobus annis ⁊ impeditus ex aliqua cā non fecit: teneatur legere alijs duobus post illos sequentibus. ℞. Pa. in. c. Significauerūt d̄ iudi. ꝙ ñ quia etiā sine culpa sua cum inter tempus nec poterit petere salariū pro tempore sequenti. q̄ ratio q̄ alie sunt opere illorū duoꝝ sequētiū ⁊ alie precedentiū quia opere personales mutantur ex cursu temporis. vt in. l. si non sortem §. libertus. ff. de cōdi. inde. ad idez facit. l. si vsufructus i biennium. ff. de vsufruc. legato vbi finito tēpore finitur ius. ⁊ hoc voluit Barto. in. d. terminis i. l. ⁊ iō helcitat̄. ff. d̄ v. obli. Secꝰ dicit vbi fcm̄ ad ꝙ qs tenet̄ ñ diuersificat̄ ex tpe: q̄ tunc elapso tpe ad qd̄ tenetur integratur tp̄s vt i. d. l. ⁊ iō.

10 ¶ Utꝝ pactū seu ꝓmissio obliget qñ turpitudo tm̄ versat̄ ex ꝑte recipiētis. obligationē. ℞. Pa. i. c. d̄bitores de iureiu. ꝙ ñ pz ibi q̄ ꝓmissio d̄ soluēdis vsuris nō obligat̄: q̄ si obligaret ēt nāl̄r solū cogeret̄ soluere rōe pacti. vt i. c. i. d̄ pact. sicut cogit̄ qñ iteruenit iuramētū. Rō q̄ cū lex resistit ēt alteri ꝯhēti nō nascit̄ obligatio ēt naturalis. vt in. l. cū lex. ff. de fideius. ⁊ ibi plene per Bar.

11 ¶ Sed quare obligat̄ magis ex iuramēto q̄ ex ꝓmissione: cū deꝰ ñ faciat differentiā iter iuramētū ⁊ simplicē loquellā. vt in. c. Iuramēti xxij. q. v. ℞. Pa. in. d. c. d̄bitores. ꝙ iō est q̄ simplex ꝓmissio est nulla: ⁊ iō habet̄ ꝑ nō facta propter turpitudinē recipiētis. Secus in iuramento. q̄ cui fit s. deo nō turpiter accipit: nec iurans peccauit. Promissio enim dirigit̄ in hominem. Iuramentum autem in deum.

12 ¶ Utrū administrator nō habēs ex pressuz mandatū ad penā apponēdā vel ambassiator possint obligare cōstituentes ad penaz quā apponūt pro obseruatōe eius ꝙ ꝓmittūt. ℞. Pa. i. c. ij. de p̄ca. ꝙ sic facit. l. bñ a çēone. C. de qua. prescrip. ⁊. l. si procurator. Cesaris. ff. de iure fisci. ⁊. d. c. ij. vbi p̄latus pōt apponere penā ⁊ obligare se ⁊ successores. Dūmō ꝯctꝰ sit rōnabilis ⁊. c. dilecti. in fi. de arb. ⁊ ꝙ scribitur. in. c. nulli de re. ecclie nō alie. vbi rector ecclesie pōt obligare sine cōsensu ep̄i oīa bona ecclie generaliter ꝑ obseruatione ꝯctus alicuiꝰ. q̄ solū sibi ꝓhibet̄ spālis hipotheca. ꝙ limita verū: nisi ꝯctus ñ teneret: aut esset nullus q̄ ꝯtra ius. q̄ pena tollit̄. Secus si esset nullus q̄ preter ius: q̄ teneret pene appositō. d. c. dilecti vide gl. in. c. accessoriū li. vi. ⁊ text. cū glo. in. c. significantibꝰ d̄ officio d̄le. Limita scd̄o nisi pena esset pret̄ nāz cōtractus. vt in. d. l. si ꝓcurator. vbi non tenetur fiscus ad duplum vel triplū lz ꝓcurator obligauerit se si euinceret̄ res quā vēdit. Secus quādo ꝑ obseruantia cōtractus apponitur vt in. d. l. bene a zenone..

13 ¶ Utrum pater obliget̄ ex ꝯctu filij. ℞. Jo. de pla. insti. ꝙ cū eo. §. in rē. ꝙ si versuz est in vtilitatē p̄ris. puta q̄ mutuo accepit pecuniā vt se vestiret ꝑm cōuenientiā suaz ⁊ huiusmodi. ⁊ sic tenet̄. l. iij. §. Labeo idē. ff. de in rez verso. ⁊. d. §. in rē. Si vero nō est versum in vtilitatē p̄ris sed potius mutuo accepit vt faceret pōpas vel luderet ⁊ huiusmodi. sic nō tenetur nec pater ꝑ filio: nec dominus ꝑ seruo. l. ꝙ si seruus. §. sed si sic accepit. ff. de in rē verso. nisi eius iussu fecisset. l. i. ff. qd̄ iussu Si tñ haberet pom

pas tenet̃ restituer̃ creditori.l.iij.§.sz si rẽ.ff.de in rẽ verso. Silr̃ tenetur pr̃ si hẽt peculiũ filij deducto tñ p̃us q̃ ipse pr̃ in dcto peculio dz hẽre.l.sed si damni.§.peculiũ.ff.d̃ peculio. Idẽ dic de mercatoribus qui p̃ponũt institores q̃ tenentur de ꝯctibus factis noĩe ipsorũ.ff.d̃ instito.per totum.qz vidẽtur cõtrahere cũ preponẽte qui ꝯhunt cũ preposito.l.si institorez.ff. si certum pe. Idem in exercitore nauis.l.i.in principio.ff.de exer.ac.

14 ¶ Utrum ille pro quo quis agit eiꝰ negotia vtiliter obligetur eidez.ꝛ.q̃ sic.ar.l.cum pecuniaz.ff.de nego.ge. ⁊ qd̃ notat glo.cum tex.in.l.que vtiliter.ff.eodem ⁊.l. sed si ideo.ff. solu. matrimonio.

OBses potest dari liber homo pro pace seruãda: non pro pecunia.d̃ iureiur. c.ex rescripto.ar.ad idem.ff.de testa. l.obsides.ff.de iure fisci.l.diuus. Et illud quod dicitur q̃ liber homo non potest obligari extra de pigno.c.primo ⁊.C.que res pigno.ob.po.l.qui filios.intelligitur q̃ non potest obligari vt in eo sit ius pignoris sed tantuz ius retentionis.ita tenet glos.in.c.vt pridem.§.item eisdem.xxiij.q.vltima ⁊ in.c.exposita de arbi. Item homo redemptus ex captiuitate tenetur seruire per quinquennium: nisi soluat p̃cium.C.de postliminio reuer.l.vltia Item sicut pater potest vendere filium propter famem: sic ⁊ obligare. C.de patri.qui fi.distra.l.ij.

OBstinatio est quedaz pertinatia. ⁊ ideo dic vt infra. pertinax.

OCcasionem prebẽs alteri peccandi vtrum peccet.ꝛ. Landul.in.iiij.di.v.q.vltima i fi.quod duplex est occasio. Quedam actiua.scilicet cum quis est quasi coadiutor in peccato: vel aliquid tale facit quod facere non debet. vnde alius accipit exemplum ⁊ occasionẽ male operãdi sic q in q̃dragesima sine necessitate comedit carnes: ⁊ alijs dat occasionem male operandi: ⁊ istud est peccatum ⁊ tale quale illud cuius est occasio q̃dã ẽ occasio passiua: qñ.s.qs fac̃ quod facere d̃bet: ⁊ ex hoc accipit alter occasionem peccandi ⁊ talis non peccat: quia facit quod facere debet. quod limita vt infra Scandalum.§. iij.⁊.iiij.vide de hoc etiã supra. Causa.§.vi.

OCcultum dicit̃ duplicit̃ s̃m Pa.in.c.ex litterarũ.de temporibus. ordinan. Primo pro vt distinguitur contra probabile. Alio modo pro vt distinguitur contra notorium. Et tunc licet aliqui sciant tamen notorium non est quando aliq̃ tergiuersatione celari pót.

ODium dei ẽ filia luxurie sed odiũ p̃ximi est filia inuidie vel ire.

¶ Utrum sit peccatum mortale.ꝛ. 15 Odium dei maximum peccatorum est: quia vnumquodq̃z quod est propter se est potius eo quod est propter aliud in odio dei voluntas auertitur a deo secundum se. In alijs vero peccatis non auertitur a deo secundum se: sed secundum aliud: in quantum appetit aliquid inordinate qd̃ habet auersionem annexam a deo. Et ẽ odium proximi quod cuz opponatur caritati est peccatuz mortale de se. Et tunc opponitur quando vel non fac̃ proximo quod tenetur de necessitate vel apppetit facer̃: vel facit proximo aliqd̃ notabile malũ. vñ p̃me Jo.ij.

Qui odit frez suū homicida ē. Per accidens tñ ꝛ pp impfectionē actus pót esse ventale. puta cū nó ē in ōliberatione volūtatis. sed in pmo motu solū. Itē qñ malū qd' pprio desiderat est modicū nec notabile malū vel let habere. Itē qñ odit petñ pximi nó naturam. fm Tho. xxij. q. xxxiij. Itē quādo malū ñ vt malū vellet, pximo. sed sub rōe boni. puta zelo iustitie. vel ad bonū seu correctionē illius cui vellet: ꝛ huiusmodi. qz tūc ppriē nó hēt rationē odij. Et ꝯtra illa que cómittunt exterius ꝯtrā ad lesiones pximi sint grauiora. tñ quātū ad voluntatis ordinationē oduū pximi ē peccatuz grauissimū eorū peccatoz que sunt ꝑ pximū. Et oritur ex inuidia directe. fm Bre. xxxi. mo. Dispositiue vo ex ira. Ricar. tñ in. ij. sniaz refert q'sdā tenere q' potiꝰ ozit ex ira ꝯ aliqd odium ex inuidia oriat.

Officium diuinū vide. S. Horē.

i Offiñ' ad q tñr exequēs ñ meretur p̄mū necessario pmissū generaliter faciēti. Vñ cū pmittitur aliqd generaliter capiēti bānitū. nó debet famulo ptātis capiētis: qz ad hoc tenebatur ex offo suo. facit. l. cógruit. ff. de offo pśi. ꝛ c. i. de offo. ozo. no. Pa. in. c. eccleśis de censi.

2 Utrū p hūdo offo tpali possit aliquid dari. ꝯ. Se. in. c. p humani. de homi. li. vi. tz q' sic. si duo concurrāt Primū q' publice det nó occulte. qz elādestine dare reprobat. ff. de polli. l. i. ꝛ. ij. ff. de admi. tuto. l. nó existimo Nec ob. l. vnica. C. ad. l. iul. de ābi. q phibet aliquē ad offiñ pmoueñ. precio vl' ābitiō e. ꝯ pbate vite. qz ꝯ gl. in. l. barbari. ff. de offo. pto. logt qñ secrete dat. Secūdo si cupit pdesse ꝛ nó pesse. Adde tertiū si est idoneꝰ alias nō. Facit. viij. q. i. qui epatū secꝰ in offo ecclesiastico. vide de hoc sup Dignitas. ℟. ij.

Utr̄ officiali' possit aliqd recipe qñ 5
gratis tenet ipedere offiñ. ꝯ. q' nó vt
i. l. fi. C. ad. l. iul' de ābi. vbi phibet aliquid recipe cū quis ē in administratiōe ēt post depositū offiñ pro aliq ꝑ
stito būficio tēpore admistratōis de q
viō supra. Juder. ℟. viij. cū sequētib'

Utrū liceat mutuare semp officia' 4
dñis. ꝯ. ℟z. S. Tho. in epistola ad ducissā barbantie. q' si ex pacto mutuū detur vt offiñ reciptat sic vsura est. qz
p mutuo accipiūt officij ptātem. hoc ego litarē in officijs secularib' q nó dātur gratis sed vēdūtur. Secus cēt
i officijs q debēt grat' dari. qz sic ñ esset vsura ex pte dātis mutuū. cū nihil accipiat q' pecūia extimādū sit. tz ex offo ꝓsequēter aduenit lucrū. qz illō lucrū aduenit rōe laboris. sed potius est iūstitia ex pte nolētis aliter dar' talia officia. In spiritualibus aūt officijs induceret simoniam.

Oleum scīm dr̄ tripler. q' p epos i die cene ꝓsecrat. Primū pncipale dr̄ crisma sanctū q' de oleo ꝛ balsamo fit. ꝛ cū isto būdicūt fōtes baptismales calix. ꝛ patena. eccliā ꝛ altare. ꝛ puer baptiz̄at' i vrtice ꝛ frōte. ꝛ epi qñ cōsecrātur in manib' ꝛ i capite. ꝛ oēs fideles cū crismant ꝛ isto ē ānuatim cōsecrādū ꝛ unouañ. c. si qs de alio. ō ꝓse. di. iuj. ꝛ ḡuiter punit sacerdos q in baptismo vtit de alio ꝯ de nouo. vt i. d. c. si qs. Secūdū olei sāctū ē catecuminoz: ꝛ dr̄ oleuz būdictū siue scīm ꝛ isto iūnḡūtur baptizādi iter scaplas ꝛ i pectore: ꝛ man' sacerdotis cū ordiat. Itē pncipes ꝛ reges in brachio ꝛ humero. Itez eccliā ꝛ altare añ crismationē. Tertiuz

oleū scm̄ est q̄ inūgunt̄ ifirmi i articu
lo mortis. d̄ quo ifra. Unctio.

1. ¶ Utr̄ alio tpe possit ꝯfici p̄fatū oleū
q̄ꝫ i die cene. ꝛ. ꝙ p̄mū. nō. d̄ ꝯse. di.
iiij. oī tpe de sē. exco. qm̄ li. vi. d̄ alijs
duob⁹ nō inuenitur prohibitum.

2. ¶ Utrum oleum nō sacrum additu3
sacro efficiatur sacrū. ꝛ. vt supra. Aq̄
benedicta. ꝙ sic.

Opinio ē assensus itelle-
ct⁹ ad aliqd: non
q2 sufficiēter moueat̄ ab obie-
cto ꝓprio sed p quādā rōnabilē ele-
ctionē volūtarie d̄clinās in vnā ptez
magis q̄ꝫ in aliā cū dubitatōe tū i for-
midine alteri⁹ ptis: ita tū ꝙ ad illā p
tē quā formidat habet̄ rō exp̄ssa cō-
cludēs: formidat̄ tū pp d̄bilitatē rō-
nis alterius ptis. Fides v̄o est cū cer-
titudie absq3 tali formidine. Scia āt
est assensus itellect⁹ moti ab obiecto
p seip̄m cogniti sicut in p̄ncipijs pri
mis. vel p alid̄ sicut in ꝯclusiōib⁹ q̄ꝫ
ē sciētia. Hec. S. Tho. xxij. q. i. ar. iiij.
dubiū v̄o est mot⁹ idifferēs in vtrā-
q3 ptē ꝯdictiōis de q̄. s. Dubiū Scru
pulus ē cū intellect⁹ ex leuib⁹ ꝯiectu
ris seu medijs ⁊ multū debilib⁹ mo-
uet̄ ad vnā ptē: ⁊ hec ēt dr̄ suspicio ⁊
pusilanimitas sp̄s q̄ repellēda ē. vt di
vi. q. i. Oues i fi. Oīs. n. suspicio po-
tius abiciēda est q̄ꝫ acceptāda. Et de
his hēs per Cal. in cle. ne romani. d̄
elec. ⁊ in. c. lr̄as. de presum.

7. ¶ Cui opiniōi ē adheredū i varieta
te. ꝛ. distinguēdo. Aut vna opinionū
hēt ꝓ se legē: vel ātiquā cōsuetudinē
approbatā: ⁊ alia nō. ⁊ sic illa est p̄fe-
rēda. q2 minime mutāda sūt q̄ certa3
sniaz semp̄ hūerūt. l. minime. ff. d̄ le-
gi. Aut nō est lex nec cōsuetudo ꝓ ali
qua ip̄arū: vel est ꝓ vtraq3 ⁊ tūc de-
bēt cōcordari: vt dicat̄ i vno cāu vnā
obtinere: ⁊ aliā in alio si fieri pōt. vt i
c. lr̄as. de resti. spo. xxv. q. ij. §. his ita
rn̄det̄. de cogna. spi. c. i. Cōueniēs. n.
ē iura iurib⁹ cōcordare. dicit tex. i. c.
cū expediat d̄ ele. li. vi. ⁊ l. vnica. C. d̄ i
offō. don. ⁊ l. precipim⁹ in fi. C. d̄ ap-
pel. Et soluit̄ aliqn̄ ꝯrietas per alid̄. ⁊
simplr̄. vt. xij. q. ij. sine exceptiōe d̄ his
q̄ fi. a p. c. cū apl̄ca. Aliqn̄ p aliter d̄
elec. c. ꝙ sicut. ⁊ c. publicato. Aliqn̄ p
fm. vt de elec. cumana. ⁊ c. cū in iure
Si vero nō possunt cōcordari tunc
cōis opinio sequēda est: q2 in cā; du-
bij ꝓ multitudine est presumēdū. ita
tz glo. in. c. fi. de pe. di. i. Bar. in. l. pre
cibus. C. de ipu. ⁊ alijs sub. ⁊ glo. in. l.
ois diffinitio. ff. de re. iu. ⁊ in. Cle. i. in
fi. de sū. tri. dicunt doc. ꝙ in dubijs ⁊
decisiuis adherēdū est carrocio do-
ctorū: q2 cōis opinio doctoꝝ inducit
ꝓbabilē errorē. vide tex. iuncta glo. i
c. vnico. de postu. pre. li. vi. Facit tex. i
l. ij. ff. de iur. ⁊ facti. igno. No. bar. in
l. de eo. C. de pe. iudi. qui. ma. iudi. ꝙ
limita fm Ge. in. c. i. de sum. tri. li. vi.
verū nisi vera ⁊ certa rō cōtraria as
signet̄. vt puta fm Jo. An. in. c. i. de
ꝯstitu: q2 notorie dicit male: vl̄ q2 rō
nabil̄r pōt conuici. Mā vt dicit Pa.
in. c. tua nos. d̄ vsuris licite iudicat̄ ꝯ
cōem opinionē doctoꝝ ⁊ ēt gl. qn̄ iu
re nō probat̄ vel per rōem cui n̄ pos
sit rn̄deri. Ita ēt no. dn̄s Ant. i. d. tua
nos. ⁊ facit tex. in. l. i. §. cūq3 hec mā.
C. de vete. iur̄ enuc. ibi nō oēs in oīa
sed certi per certa vel meliores vl̄ d̄
teriores inueniunt̄. sed neq3 ex multi
tudine auctorū ꝙ melius ⁊ equs est
iudicato: cuz possit vnius ⁊ forte de
terioris snia multos in aliq̄ pte supa-
re. hec ibi. Si aūt nō appet q̄ sit cōis
tūc preponēda est illa q̄ validioribus
rōibus firmat̄. ar. insti. de empti. ⁊ vē
di. §. itē preciū. C. de edic. diui. adria.
tollē. l. edicto. Fac̄. c. dn̄o. scō. §. ecce. i

quantū. 50. di. ⁊ maxime si talis opio
sit subtilior vt dicit tex. in. c. capella-
nus de ferijs. Aut vna opinio nititur
rigori scripto: ⁊ alia equitati scripte ⁊
sic ista preponitur. c. vno. de re. ꝑmu.
li. vi. ⁊. l. placuit. C. de iudi. ⁊ per Ly. i
l. i. ⁊. C. de legi. Fallit in odiū iudeorū
cōtra quos rigor preferť equitati. c.
ij. d̄ iudeis In alijs āt opinio beni-
gnior debet obseruari. l. benignus. ff.
de le. Facit. c. fi. de transac. tenet hoc
Pau. in. d. cle. ne romani in prin. Et
benignior dicit̄ illa que fauet iuramē
to testamento libertati matrimonio
religioni. ⁊ sacramento. facit. c. ij. de
cog. spi. l. sūt persone. ff. de reli. ⁊ sūp.
fu. Silr illa que soluit quā que ligat.
rl'a. odia. li. vi. l. arrian⁹. ff. d̄ act. ⁊ ob
liga. Aut sunt antiqui doctores. ⁊
sic moderni nō eis preponuntur. nisi
nouis rōnibus ⁊ causis ad aliō sētiē
dum inducantur. Nam aliquādo in-
tellectus iunioris perspicatior ē q̄ se
nis. dicit tex. in. l. Gallus. ff. de libe. ⁊
posthu. lxiij. di. §. verum. Aut sūt theo
logi ⁊ canoniste vel legiste: ⁊ tunc in
materia iuris diuini veteris vel noui
testamenti prefertur theologus. In
materia vero iuris positiui. Canoni-
sta in materia canonistali Legista in
materia legali preponitur. Aut sunt
iiij. doctores ecclesie qui sibi contra
dicunt: ⁊ tunc in subtilitatibus ⁊ que-
stionib⁹ prefertur aug. In translatio
nibus vero hieronymus in sermoni-
bus Ambroxius. In moralib⁹ Gre
gorius. xx. distinctione. §. primo. facit
quod notat glo. in. c. sicut. xv. distincti
one. Aut diuersitas ē int̄ papā ⁊ conci
lium. ⁊ tunc in concernentib⁹ fidez
ꝯciliū ꝓponit̄ q2 orbis maior est vrbe
In alijs āt papa ē ꝓponēd⁹. vt i. c. sūt
qdā. xxv. q. i. ⁊ di. xviij. Anastasi⁹. Et i
tellige papā ꝓferēdū oīb⁹ qñ tāq̄ pa
pa sic determinat aut statuit. Facit. c. de
libellis. xx. di. Sec⁹ si arbitraret̄ sic̄
doctor quia non preiudicaret opini
onibus aliorum. vt notat Inno. in
c. litteras de resti. spolia. dicit tñ Pa.
in. c. tua. de decimis. q̄ quādo dictuz
alicuius sancti iuuatur auctoritate iu
ris diuini. potius est standū ei q̄ inter
pretationi pape. vt dicit glo. xx. di. c.
i. cum hoc potius spectet ad ecclesiā
vniuersalē q̄ ad priuatā ꝑsonaz. Qd̄
quidē dictū est mirabile. ⁊ valde du-
bito cum ad papam pertineat ius di-
uinū interpretari vt supra dictuz est.
Sed potest dici q̄ verū dicit glo. pre
fata quando Papa diceret cōtra au
ctoritatē iuris diuini expresse: sed qñ
interpretando vel d̄clarādo dicit. sic
preponitur omnibus. Et sic intellige
glo. in. c. hec est fides. xxiiij. q. i.

¶ Utrū sequēs opinionē doctoꝝ nō 12
sb̄tilit̄ inuestigatā q̄ postmodū appa-
ret falsa excuset̄ a pctō. ℟. Pa. in. c.
capellan⁹ d̄ feri. q̄ sic q̄diu ñ apparu
erit falsa. facit gl. iuncto tex. i. c. vnico
d̄ postu. ꝓla. li. vi. ⁊ i. c. si. d̄ spō. duo. ⁊
i. c. cū venerabilis d̄ ꝯsue. facit. l. regu
la. ⁊ q̄ ibi no. ff. d̄ iur. ⁊ fac. igno. ⁊ qd̄
not. Inn. i. c. ꝑ tuas. el. ij. d̄ simo. ⁊ gl.
Gofre. ⁊ Tācre. i. d. c. capellan⁹ not.
Old. i. l. q̄situ. §. i. ff. d̄ fū. istru. istru. q3
le. q̄ seq̄ns opionē sui doctoris excu
sat̄ ab ipēsiōe expēsaꝝ. q2 ꝓbabilit̄ qs
seq̄t opi. sui doctoris. l. dicere. §. vñ vi
dēdū. ff. d̄ arbi. Istud tñ limita vez in
his q̄ñ sūt ꝯ dei ꝑcepta. ⁊. l. nālē isertā
mētib⁹ hoiuz. q̄z ignorātia neminē ex
cusat. d̄ q̄ dicvt. s. Ignorātia. nec ob.
ꝑdicti illd̄. c. iuueis. d̄ spō. vbi dr̄ q̄ in
dubijs tutior pars ē eligēda. ⁊ Ecclia
stici. iij. qui amat periculum peribit in
illo. ergo videtur se exponere pericu
lo q in diuersitate opinionū ñ elegit
tutiorē. q2 hoc verū eēt qñ ꝓprie du

biũ est: sed qñ ē opinio secꝰ est. qꝛ nec tũc sumꝰ in dubio: nec ꝯsequēter exponit se qs piculo. ꝙ bñ no. Itē nec ob. ēt illd Augu. d pe. di. vij. si qs. vbi dic. dimitte icertũ. ⁊ teñ certũ. qꝛ alia ē certitudo i moralibꝰ. alia i nālibus. Propterea dic philo. prio ethicorũ ꝙ disciplinati ē in vnaq̃ꝫ re certitudinē q̃reř iuř exigētiā materie. eq̃. n. vitiosũ est ꝑsuadētē q̃rere mathematicũ ⁊ moralē demōstrātē. Nō. n. cōsurgit certitudo moralis ex euidētia dmōstratiōis: sꝫ ex ꝓbabilibꝰ ꝯiecturis grossis ⁊ figuralibus magis ad vnā ptē q̃ꝫ ad aliā se habētibꝰ. Dř āt ꝓbabile ꝙ plurib⁹ ⁊ maxie sapiētibꝰ apparet verꝫ. Nā si Joachiꝫ nō fuit heretic⁹. lꝫ tenuerit falsũ ꝯ fidem. vt pꝫ in. c. damnam⁹. de sũ. tri. ⁊ fi. ca. qꝛ ab ecclia talis articul⁹ nūdũ erat dānatus. mlto magis excusat qs sequēdo opinionē doctoris. qñ talis opio ab ecclia nō est reprobata cũ tali volūtate. ꝙ si nō crederet verā ñ ei adhereret. certe i isto nō pōt eē ꝯtēpt⁹. ⁊ sic nec peccatũ inobie. ⁊ ergo tꝫ certũ sibi certitudie morali ⁊ dimittit dubiũ sibi. s. opinionē contrariam.

Oratio ſm. S. Bo. i. iiij dist. xv. pte. ij. ar. i. q. iiij. accipiť cōmūissime ſꝫ qd cōprehēdit omnē actũ bonũ. sicut accipit gl. i. ad Thesal. v. Nō cessat orare q nō cessat bñfacere. Accipiť secũdo coiter ſm ꝙ cōprehēdit oēꝫ actũ cōtēplatiue relatũ ad deũ. Accipitur ēt ꝓprie oratō ſꝫ ꝙ est ascēsus mētis in deũ ad aliqd dgustādũ. vl' ipetrañ vel exsoluēdũ. Et isto mō accepta diuersimode diffiniť. vt pꝫ p Host. i sũma ti. d penis. ⁊ Jo. An. i cle. vnica. d reli. ⁊ ve. san. Uñ ſm Aug. i li. de v bis dñi. Orō est q̃dā petitio ⁊ alibi dicit. Orō est pi⁹ mētis affectus direct⁹ in deũ: ⁊ plerũqꝫ ne pigritet in vocē ꝓrũpēs. Fac̃ ad hoc de ꝯse. di. i. c. qñ aūt. vl' ſꝫ Damas. li. xxiij. Oro est ascēsus mētis in deum: vl' petitio dcētium Facit. c. fi. xx. di. Ul' oro ſꝫ Ray. ē cōgeries vocũ ad aliqd ipetrādũ i deũ tēdentiũ. Ul' ſm Hugo. d sācto victore. Oro ē deuotio q̃dā ex cōpūctiōe ꝓcedēs. He. n. discriptōes orm cōueniũt ſm diuersos ei⁹ effect⁹ ⁊ ꝑꝑea oro aliqñ dř oro noie proprio: ⁊ hoc fit qñ mēs nr̃a ascēdit in deũ: vl' per quā aliqd deo vouet. vl' offerť. ⁊ sic ei cōpetit diffinitio. ij. Aug. ⁊ ꝑma damasceni. Aliqñ dř obsecratio qua qs ꝓ cōmissis veniā deprecat: ⁊ alia expediētia ad salutē petit ⁊ sic ei ꝯuenit pria diffinitio Aug. ⁊. ij. Dama. ⁊ alia. Ray. dř. iij. postulatio ⁊ hoc ē qñ qs cōstitutus i fervore spũs ⁊ caritatis fraterne ēt ꝓ salute alioꝝ orat ⁊ petit q̃rto dř gr̃aꝝ actio p quā qs r̃colēdo bñficia dei tā ꝑterita q̃ꝫ pñtia ⁊ futurā tot⁹ in deũ attract⁹ quodā spũ cōpūctiōis regratiādo deo totus fit illi dnot⁹: ⁊ sic ei cōpetit diffinitio Hugo. Et de istis dicitur prime ad Thimo. ij.

¶ Utrũ oro sit v̄tus latrie. ꝙ. ſꝫ Ricar. in. iiij. di. xv. ar. iiij. q. ij. ꝙ sic inq̃ꝫ tũ qs orat deũ vt sibi exhibeat honorē i recognitionē sũmi dñij. Cũ latria non sit alid nisi exhibitio honoris testific ātis in eo cui exhibeť sũmũ dominiũ. In q̃ꝫtũ v̄o quis orat deũ vt ꝑ hoc satisfaciat d peccatis suis vl' aliorũ sic est actus pnie: nec miꝝ qꝛ i genere actũ morũ idē actus ex fine sortit diuersas spēs. vt pꝫ in. v. Ethicoꝝ. c. iiij. vbi mecans ꝑꝑ lucrũ ē auarus ⁊ ꝑꝑ cōcupiscentia ꝫ est luxuriosus:

¶ Quis est orādus vtꝝ solus deꝰ. ꝙ. ſm Ricar. vbi. s. q. iij. ꝙ dupl'r quis ꝑt porrigeř alteri ꝑces. Aut vt tāq̃ꝫ ꝑ

ipsuz iplēde. Aut vt tāq̄ p eius impe
tratiōnē adipleant. Primo mō sol⁹
dens ē orādus: qz illa bōa que p̄nci-
palr sunt petēda. s. gr̄a ⁊ salus: vel q̄
nobis d̄seruiūt ad eoꝝ acq̄sitionez a
solo deo dātur nec ab alio dari pñt ta
li mō. s. ad acq̄sitionē gl̄ie ⁊ g̃tie. Se-
cūdo mō orandi sunt sancti q a deo
spetrāt exauditionē orōis nr̄e. vnde
Apoc. viij. dr̄. Ascēdit fum⁹ aromatū
de orōnib⁹ sanctoꝝ d̄ manu āgeli co
rā deo. Maxie gloriosa virgo Ma
ria sup ceteros ē orāda isto ꝯo mō qz
pl⁹ valet q̄ ceteri oēs ceteris pibus
Et ppea cū oram⁹ deū vel xp̄m dici
mus miserere. vl' da nobis. sz cū ora
mus sāctos dicim⁹ orate ꝓ nobis.

3 ¶ Sed q̄ro nunqd sancti vidēt orō
nes nr̄as. R. ꝯz Ricar. vbi. s̄. q̄ lz aīe
sanctoꝝ nāli cognitōe nō cognoscāt
oīa q̄ fiūt in hac vita. ⁊ maxie iterio-
res mot⁹ cordis. qz solus de⁹ scrutat
corda d̄ simo. c. tua i fi. tñ in v̄bo vi-
dēt ea q̄ decet eos d̄ nr̄is actibus co
gnoscere: d̄ quoꝝ q̄litate sūt illi act⁹
q̄bus eos oram⁹ orādo. qz ad eoruz
gloriā ptinet q̄ ad eos hēam⁹ neces-
se recurere. ⁊ q̄ ipsi prebeant nobis
auxilium ad salutem.

4 ¶ Quō dz fieri orō. R. vt colligo ex
Ricar. vbi. s̄. q. lvi. ⁊. vij. ⁊ Tho. xxij.
q. lxxxiij. Ho. ⁊ Jo. An. vbi. s̄. q̄ dz
fieri cū. vij. ꝯditionib⁹ seu socijs. Et
prio cū huilitate. Judit. viiij. Huiliū
⁊ māsuetoꝝ semp tibi placuit dep̄ca-
tio. Ecclīastici. xxxv. Orō huiliātis se
⁊c. psal. Exaudisti orōez huiliū. Hec
humilitas duo dz hēre. Prio diffidē
tiā ꝓprie virtutis: hoc ē reputes te i-
dignū exauditōe. Secūdo ꝯfidētiaz
d̄ dei misericordia ne d̄spes: sicut ec-
clīa facit q̄ semp in fine orōis. dicit p
Dñm nr̄m iesuz ⁊c. q̄si. d. O dñe nō
ad me aspicies sz ad misericordiā sal
uatoris. ad aduocatā Mariā. sic vid̄
q̄ i letannijs dr̄ p passionē. p crucē ⁊c.

¶ Secūdo cū bōa dispositōe seu cō 5
tritōe suoꝝ peccatoꝝ. qz cū is q̄ dis-
plicet ad itercedēdū mittit̄ irati aīus
poti⁹ ad d̄teriora ꝓuocat̄ dic̄ Gre.
iij. q. vij. in g̃uib⁹. ⁊. xxxxviiij. di. c. vlti.

¶ Utrū orō peccatoris exaudiat̄. R. 6
vt colligo ex Ricar. ⁊. S. Tho. vbi. s̄
q̄ aut peccatoꝝ aliq̄ petit vt peccatoꝝ
i. ꝯm desideriū peccati. ⁊ tūc nō exau
ditur ex misericordia. sz bene q̄nq̄z
ad vindictā. dū permittit̄ āplius ruer̄
in peccatis. Uñ Augu. Quedā negat
deus ppitius. q̄ cōcedit irat⁹. Et sic
intelligitur illud ꝓuer. xviij. Qui d̄cli
nat aurē suā ne audiat legē orō eius
execrabilis erit. Aut peccatoꝝ orat ex
desiderio bono nature. ⁊ sic deus ex
audit nō quasi ex iustitia qz talis non
meretur. sed ex misericordia. si tamē
alie conditiones cōcurrant.

¶ Sed qd si orat ꝓ alio nūqd exau 7
dietur. R. q̄ aut orat vt mister ecclīe
⁊ sic exaudit̄. i. q. i. c. dictū ē. Aut orat
vt p̄uata psona ⁊ sic nō exaudit̄ pec-
catoꝝ ꝓ alio orans. Et sic intellige. c.
si quis inqt. ⁊. c. ipi sacerdotes. ⁊. c. sa
cro sancta. ⁊. c. necesse. i. q. i. Verū est
q̄ si ille qui iducit peccatorē ad oran
dū ꝓ se sit bonus. tūc peccatoꝝ exau
diet̄. nō ꝓ suo sed ꝓ merito poscētis
d. c. dictū est. Sed aduerte q̄ hic ⁊ i
§. precedenti accipit̄ peccatoꝝ ille q
est in mortali. nec de eo est attritus vl'
contritus. qz lz quis ect̄ in peccato tñ
de eo dolet ⁊ ꝓponit abstinere ⁊ satis
facere. tūc nō hz locū istud. sed illd̄
q̄ dicit Augu. sup Jo. omel'. xxxxiiij.
Si eni peccatores deos nō exaudiret
frustra ille peccatoꝝ publican⁹ oculos
in terra dimittēs. ⁊ pectus pcutiēs di-
ceret dñe ꝓpitius esto mihi peccato
ri. cuius contrarium ibi patet. quia d̄

cēdit iustificar⁹. ⁊ iō tales exaudiūtur

¶ Tertio debet esse oratio associata cū breuiloquio. Mat. vj. cū orauerit is nolite multū loq. Facit de cōse. di. v. c. nō mediocriter. Sed cōtrariū xp̄s Luc. xviij. dicit sēper oz orare ⁊ nū cē deficere. Itē Luc. vj. dr̄ q̄ pnocta uit orādo. ⁊ Luc. xxij. dr̄ q̄ plixi⁹ ora uit. Facit. lxxvj. di. c. mosce. Ad quod dicen. q̄ orō nō solū p̄s suā cām que est desideriū caritatis. sed ēt p̄m seip sā pōt eē diuturna. Et q̄ō ego dico q̄ dz esse breuis. hoc intelligo ral̄r ne in morātibus nobis aliud cordi nr̄o in serat inimic⁹. Et iō sācti p̄res aliquā tulū orabāt. ⁊ postea aliqd opis facie bāt. demū ad orationē redibant. sic ⁊ nos nō ita debem⁹ plungare orōes q̄ in ipsa repleamur vagatiōib⁹. sed potius eā breuē facere vt cuz seruore eā expleam⁹. ⁊ hoc ē q̄d dicit Augu. ad p̄bā. multū loq in orādo est rē ne cessariā supfluis ageē verbis. Cū ple rumq̄ hoc negociū plus gemitibus q̄ sermonibus agat̄. Et hic loqtur d oratione voluntaria. nō de illa q̄ ē d ne cessitate vt offiū clericis ⁊ hmōi.

¶ Utrū orō debeat esse vocal̄. q̄. p̄m Ricar. vbi. s. q. iij. q̄ dupler est orō. Quedā cōis. s. q̄ p ministros ecclie i psona totius populi deo offer̄. ⁊ ta lis debet inmotescere populo p q̄ of fertur. vt excitēt ad deuotionem ⁊ ne possit suspicari in ministris ecclie illi⁹ oratiōis omissio. ⁊ iō talis dz esse vo calis. Alia est orō singularis psone. s. q̄ offer̄ ab hoie inq̄tū est singularis psona. siue p se siue oret p alio. ⁊ ta lis orō q̄uis nō sit necessariū q̄ sit cū sensibili voce. nisi ad hoc hō sit obli gatus ex voto. cū q̄q̄ expedit ad me ritū. vt mētali adūgat vocalis vt per vocalē seruor cordis ampli⁹ excitet. Ex quadā. n. naturali vnione aie ad corpus. motus corporis diuersimo de affectiones aie excitāt ⁊ imutant. Si tū in casu vocal̄ orō retineret in teriorē seruorē. tūc ū eēt vocal̄ oratī. orō e singularī. q̄q̄ ēt ex excessu fer uoris mētis ꝓrūpit homo in vocalē orationē. Pōt ēt fieri vocalis orō ad reddūtionē debiti. vt dz hō ꝑm totuz q̄ habet deo soluat. Et illud ¶ Mat. vj. orātes nolite multū loq. Intelligē dū est ꝑm Aug. ad p̄bā. q̄ non est lo queñ. multū. s. vt multa locutio sit effi car ad exaudītionē q̄ eloquentiores erimus. q̄ deus p̄cipaliter ad intētī onē aspicit. Propterea subiūxit aug. ibidē nō deest multa p̄catio si feruēs perseuerat intentio.

¶ Quarto regrit orō q̄ fiat cū bona ꝯ intētione ⁊ feruēter. Sed hic q̄ritur. Utrū orō vocalis sine mētali attētio ne sit efficax. q̄. ꝑm Ricar. vbi. s. q. vj. q̄ triplex est efficatia oratōis Pri ma est. i. merēdo. seu satisfaciēdo. Se cūda est i ipetrādo. Tertia est orantē spūaliter ⁊ sensibiliter reficiēdo. Uñ nul lā istarū hz vocalis orō. nisi eā cōco mitet̄ p̄cors meditatō. Moralis. n. ē nō act⁹ exterior. nisi p cōparationē ad actū rōis interiorē. Aduerte tñ q̄ intētio ōbita ⁊ actualis sit adsit in p̄n cipio vocalis orōis. licet postea mēs euagetur. nisi talis euagatio iterrum pat p̄mā intētionē p̄ virtū intētionem sic est meritoria ⁊ ipetratiua orō vo calis sine attētione p virtutem p̄me intentionis. sicut cū quis p bonā in tentionē incipit peregrinari vel ele mosinam dare. totum sequēs est me ritoriū virtute intentionis p̄me. q̄uis cesset sua intentio actualis. Sed talis oratio sine attentione nō hz tertiam efficatiā. s. spūaliter reficiēdi orantez nisi quādiu eā p̄comittat attētio actu alis. Et sic intelligitur illud p̄le cor.

xiiij. Si orem lingua ⁊ spiritus meus non orat mens mea sine fructu est. s. spiritualis refectionis.

li ¶ Sed quando dicetur per euagationem interuenire contrariam intentionem. ℞. licet Ricar. non declaret. Dic ꝙ tunc quando homo voluntarie alia cogitat non pertinētia ad orationez. ⁊ de hoc. vide. s̄. hore. §. xxvj. Et quō est peccatum. Uñ dicit Cipri. d̄ oratione dominica. Quomodo audiri te a deo postulas. cum ipse te non audias. Et Ber. causamur nobis de esse gratiam. sed iustius ipsa gratia cō queritur nō nullos deesse sibi. Et Cassianus Nunq̄ orat quisquis etiā flexis genibus si vagatione distrahitur Propterea dicit Cipri. nihil aliō cogitet aimus q̄ id solum quod precat Facit de conse. di. i. c. quādo aūt. ⁊ di. v. nunq̄. Et est etiam aduertendum ꝙ triplex potest applicari intētio orationi vocali. s. aut applicando eam ad verba q̄ dicuntur Aut ad illud qd̄ petitur. Aut ad illum cui oratio porrigitur ⁊ quocunq; istorum mōꝝ adsit intentio non est inefficax oratio ad satisfaciendū. Et ego dico nec ad impetrandum. vel reficiendū. Sed ꝑa intētio melior ē q̄ prima. Et tertia q̄ ꝑa Unde hugo de virtute orandi. Pura inquit oratio est quando ex abundantia deuotionis ita mens accēdit vt cum se ad deuz postulandum cōuertitur preamoris eius magnitudine etiam petitionis sue obliuiscatur. Nā aliqñ nimia attētio ad verba posset esse impeditiua orationis. s. quando homo vult nimis in particulari cogitare de verbis. quia ꝑm philo. ij. topicorū Non possumus multa cogitare simul vnde sufficit ꝙ prima intentio sit talis ꝙ sufficiat ad integram informationem verborum. Et ideo hugo vbi supra dicit. Oratio perfecta esse omnino nequit si eam meditatio non cōcomitetur aut precedat. his omnib⁹ concor. Tho. vbi. s̄. de hoc vide hore. §. xxvj.

¶ Quinto requirit oratio ꝙ vtilia ad 12
salutem petat. ⁊ sic est petere iuste.

¶ Utrum sit aliquod determinate pe 13
tenduz in oratione. ℞. ꝑm Ricar. vbi s̄. q. iiij. Quedam sunt quibus nō possumus male vti. sicut virtutes. gratia. ⁊ gloria. ⁊ talia determinate petenda sunt in oratione Quedam sunt quib⁹ possumus vti bene ⁊ male sicut habere diuitias. filios. vxorem. ⁊ huiusmodi. ⁊ talia non sunt determinate petēda in oratione sed sub conditione. s. si deus preuidet illa ad salutē nr̄am vtilia. Quedā sunt quibus vti bene non possumus. sicut peccatis. ⁊ huiusmodi malis. ⁊ talia non sunt a deo petenda in oratione

¶ Sed cur aliquid petimus cuz de 14
us sciat quo indigemus. ℞. ꝑz ꝙ dicit Augu. in epistola ad ꝓbam. Ille qui nouit quid nobis necessarium sit prius q̄ petimus non voluntatez nostrā vult sibi per petitionem nostram innotescere quia eam non potest ignorare sed vult exercere in omnibus desiderium nostrum quo possimus capere quod ipse ꝑparat dare. hinc ⁊ Gre. xxiij. q. iiij. Obtineri inquit nequaq̄ possunt que predestinata non fuerūt sed ea que sancti viri orando efficiūt ita predistinata sunt vt precibus obtineantur ergo non oram⁹ vt deus aliquid sciat. vel vt eum immutemus sz vt obtineamus quod voluit precibus obtineamus.

¶ Sexto ꝙ constanter fundatus in fi 15
de petat. vnde Jaco. primo. postulet autem in fide nihil hesitans.

¶ Septimo ꝙ petat perseueranter. 16

17 ¶ Utrum oratio sit semper merito-
ria. R. sm Ricar. vbi. s. q non. quia
merito debetur merces sm iustitiam.
Et iō oratio facta in peccato morta-
li. non est meritoria proprie loquen-
do de merito. Addo etiam quod nō
est meritoria q̄uis non fiat in pecca-
to mortali. si non adsit debita atten-
tio saltem actualis in principio. sz cō
munez opi. theolo. in. ij. di. xli. Si tñ
talis attētio adest erit meritoria. nisi i-
terrūpatur. vel nisi in oře necessaria
puta in offō respectu clericorū sit no
tabilis negligētia in repmendo vaga
tiones. quia sic esset peccatū. de quo
supra. hore. §. xxvj.

18 ¶ Ad qd valet oro siue de eius effe
ctu. R. q valet ad vicēdas tētationes
Uñ hiero. sup Mat. xiiij. in tētatio-
nē itrat q orare negligit. Secūdo ad
augumentanda merita. Tertio valet
ad ipetrandū postulata. vt pz ex sup̄-
dictis. Quarto valet ad vincēdos ho
stes. xxxvj. di. c. vlt. de moyse q orans
vincebat hostes. Quito ad secretorū
diuinorū reuelationē. viij. q. i. si ergo.
Sexto ad celestiū degustationē. Uñ si
ne ipsa non gustantur diuina.

19 ¶ Utrū semp exaudiat. R. sz Ricar.
vbi supra. q. vij. q si sit p se ⁊ debito
mō semp exaudit: sed nō semp statiz
sed p illo tēpore q̄ diuina misericor-
dia ꝯspicit exauditionē vtiliorē eē om
nibus pēsatis. Aut sit p alijs. ⁊ sic nō
sēper exaudit. Uñ aug. omel. cij. sup
Jo. dicit. Exaudiunt oēs sācti p ipsis
nō autē p oībus exaudiunt. subdit tñ
q̄to digniores fuerit orātes p popu-
lo tāto facilius in necessitatibus p q-
bus clamāt exaudiūtur hoc eni non
puenit ex defectu oronis vt nō exau-
diat p alio orās debito mō. sz pp in-
dispositionē illius p quo orat. qz obsti
natus forte est. vnde Rabanus super
Mat. xxij. Quotiēscūqz orantes non
exaudimur. ideo fit qz ꝯ auxiliū nře
salutis petim⁹ vel qz eorū p qbus pe
timus puersitas ne ipetremus obsistit
vl' in futurū petitiōis differt effectus.
vt desideria crescāt. ⁊ perfectius gau-
dia capiant que requirūt. hec ille.

20 ¶ Utruz oratio sit in precepto ita q
quilibet teneatur. R. sm Uldericuz q
sic ad orationem mentalē. Et ego di-
co q ēt ad vocalem tenent iperfecti
⁊ cōes homines. qz mentalē oronē
nō possent hēre sine vocali. Et q oro
sit de p̄cepto omnibus. Probo rōe
sic. homo tenet d iure naturali ad oīa
illa q̄ recta ratio dictat non posse sine
ipsis salutem cōseq patet ea necessita
te qua qs vult aliquid. ea necessitate
vult illud sine quo tale qd non potest
hēre. secundo phi. Finis imponit ne
cessitatē his q̄ sūt ad finem. l. oro. ff. d
spon. sed hō nō pōt salutē cōsequi si-
ne oře. ergo ad eā tenet d necessitate
Et q hō nō possit saluari sine oře pz
Nā sm apostolū ad phil. Non sum⁹
sufficiētes a nobis ēt bonū cogitar. er
go multo minus operari nisi ex gr̄a
dei nobis donetur posse. quod qdem
nō donat regul'r adultis. nisi petant p
argumentum a ꝯrio. Jo. vj. petite ⁊
accipietis. Facit. xxiij. q. iiij. c. obtineri
ergo cū sine bona opatiōe nullus pos
sit saluari quia hitabit in tabernaculo
dei qui operatur iustitiā. sm psal. ⁊ bo
na operatio nō possit eē sine oratiōe
Ergo propositū Confirmatur. Exo-
di. xx. Memēto vt diem sabbati san
ctifices. quod sine oratione fieri non
potest. Itē Lu. xviij. oz semper orare
Sup quo Criso. dicit. oportet necessi
tatem dicit. Coroboratur exemplo in
pratica qua cōmuniter homines nō
timent deum quia nō habēt orationē
Ecōtrario si ē aliqs timor dei inueni

es in hñte gr̃am oratiõis. Merito ergo dicit Hiero. vbi supra. In tẽtatione itrat q orare negligit. Et sup illd Mat. xvij. Hoc genus demoniorũ ñ eicit̃ nisi i orõe ⁊ ieiunio. Nõ sanat oculũ qd nõ sanat calcaneũ. Ieiunio sanãt̃ pestes corporis. oĩe v̄o pestes mẽt̃. Sz adũte ꝙ istd p̃ceptũ d oĩe ẽ affirmatiuũ qd solũ obligat ꝓ sp. aliq̃s plus. aliq̃s min⁹. Quãto. n. qsqz ẽ debilior tanto magis indiget auxilio orõis. Et iõ certa meta vel hora nõ est determinata. sed tm̃ qlibz de p̃cepto tenet̃ quãtũ iuditiũ sue rõnis dictat sibi fore necessariũ orar̃ vt a peccatis desistat ⁊ in bono pseueret. Clerici tñ ⁊ r̃ligiosi hñt determinatũ modũ ⁊ tp̃s orõis de q̃ sup̃. Hore. Silr̃ illi qbus in pñia ꝑ ꝯfessorẽ ẽ iniunctũ vl̃ q ex voto hẽrent. Alij aũt nõ vidẽtur hẽre determinatũ tp̃s. Nisi ꝙ ꝟz S. Tho. in. iiij. di. xv. Seculares tenent̃ diebus festiuis diuinis officijs i teresse. vt ministris ꝓ populo orãtib⁹ suã intẽtionẽ conforment.

ai ¶ Que orõ ẽ efficatior. ꝟ. ꝟm Rica. vbi supra. q. viij. ꝙ orõ dñica. Quod oñdit. Primo anctoritatis dignitas qr xp̃s eam fecit. ⁊ discipulos docuit Mat. vj. Secũdo sẽtẽtiosa eius breuitas. Tertio petitorũ vtilitas. Nã oĩa q̃ desiderare debem⁹ ⁊ petere in hac cõtinẽt̃. Uñ Aug. ad ꝓbã. Lz alia v̄ba dicam⁹ orãdo. nihil aliud tñ dicimus q̃ qd in ista oratiõe positũ est. si recte ⁊ cõgruẽter oremus. Unde aduerte ꝙ eo ordine posita sũt q̃ d̃siderar̃ ⁊ petere debem⁹. Exhibet̃. Prĩo reuerẽtia illi cui porrigẽda ẽ orõ. Cũ dicit̃. Pater noster q es in celis. q̃ captat beniuolẽtiã dei orãs. Secũdo qr finis magis desiderat̃ q̃ q̃ sũt ad finẽ Jõ p̃mo petunt̃ q̃ respiciũt finez q̃ q̃ sũt ad finẽ. Respiciẽtes finẽ sũt due petitiones. Pria est. sãctificet̃ nomẽ tuũ. Hoc est ꝟm augu. li. ij. de ꝟmone dñi i mõte: cũ dicim⁹ nos admonem⁹ desiderare. vt nomẽ eius qd supest sãctũ. ẽt apud hõines sãctũ hẽat̃ hoc ẽ nõ cõtẽnatur qd nõ deo sed hõibus ꝓdest. Secũda est. Adueniat regnũ tuũ. Uñ ꝟm Aug. vbi. s̃. in hoc excitamus desideriũ nostrũ ad illud regnũ vt nobis veniat. ⁊ in ea regnare mereamur. Uñ ꝑ p̃mã petim⁹ vt deus ab hõibus glorificet̃. per ꝟam vt ad dei gloriã veniam⁹. Petitiones respiciẽtes q̃ sũt ad finẽ. Quedã sũt respectu boni q̃ sũt due. p̃ma est. Fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. In qua ꝟz Augu. vbi. s̃. petit̃ meritũ q̃ beatitudinẽ mereamur. qd cõsistit in obediẽdo mãdatis dei. ⁊ iõ sicut ab angelis in celis fit dei volũtas. sic ⁊ a nobis i terris ꝑ verã obiam. Secũda ẽ. Panẽ nostrũ q̃. da. no. ho. In q̃ petit̃ victus q̃ttidianus ad sustẽtationẽ necessarius. vl̃ vict⁹ aĩe. i. eucharistie sacramẽtũ tãq̃ instr̃m q̃ possum⁹ nos iuuare. Quedam petitio est respectu mali culpe. ⁊ hec ẽ dimitte. n. d. n. s. ⁊. n. d. de. nr̃is. Uñ augu. vbi. s̃. debita pctã dici manifestũ est. ⁊ in hoc admonemus nos qd facere debeam⁹ vt remissionẽ peccatoꝝ hẽam⁹ ꝟm Augu. ad ꝓbã. vt ibi. Sicut ⁊ nos di. de. nr̃is Quedã est q̃ respicit mala inclinãtia nos ad peccatũ. q̃ ẽ Et ne nos indu. i tẽ. qd nõ ita intelligit̃. vt non ꝑmittat nos tẽptari. qr qñq̃ hõ i tẽtatione ꝓbat̃ ad bona ⁊ hũiliatur ad deũ. Sed sic intelligit̃ vt ñ deserti diuino adiutorio alicui tẽtationi vel cõsentiam⁹ decepti. vel cedam⁹ afflicti. ꝟm Aug. ad ꝓbã. ⁊ iõ aliud ẽ tẽtari. aliud ẽ in tẽtationẽ induci. Quedã respiciũt malũ pene q̃ est. Sed libera nos a malo. In q̃ admonem⁹ nos ꝟm Augu. vbi

s. Nōdū nos esse in illo bono. vbi nl̄
lū patiemur malū. Vñ de hac orone
dic̄ Isido. p̄mo li. de sū. bono. c. xxij.
Fidei simbolū. ⁊ dñica oro ꝓ tota le
ge paruulis ecclie ad celorū r̄gna suf
ficit. Et Augu. i. ench. c. xv. De q̄tidi
anis ⁊ breuibus leuibusq; peccat. si
ne qb⁹ vita nō ducit̄ quotidiana oro
fidelium satisfacit. Eorum. n. est dicer̄
Pater noster ⁊c.

Oratoriuz p̄natū q
libet i do
mo ꝓpria hēre pōt. sed nō dz
hr̄e formā ecclie. nec ibi aliqs dz cele
brare. nisi sit p̄uilegiat⁹. vel de licētia
ep̄i al̄r oz deponi celebrās. de ꝯse. di.
i. vnicuiq;. ⁊. c. clericos ⁊. c. si quis.

i ¶ Qua imunitate gaudet. vide. Im
munitas. §. xxvj. ⁊ in quo differt ab ec
clia. vide. s. ecclia. §. iij.

Ordo p̄mo s̄m Hugo.
de sācto vic. ē si
gnaculū quoddā in q̄ spūalis
ptās ⁊ offiū tradit̄ ordinato. ⁊ s̄m.
S. Bo. in. iiij. di. xxiiij. signaculū hic
stat ꝓ signaculo i aīaz diuinit⁹ ipresso

i ¶ Quot sunt ordines. ℞. q̄ sūt. vij. vt
hētur ꝑ magr̄z i. iiij. di. xxiiij. c. i. s. Ho
stiariat⁹. Lectorat⁹. Exorcistat⁹. Aco
litatus. Subdiaconat⁹. Diaconatus
Presbyterat⁹. Pria tōsura. n. ñ ē ꝓ
prie ordo sed dispositio ad ordines.
s̄m Ricar. eadez di. Facit. xxiij. di. de
psalmistatu. Qui psalmistat⁹ idē est q̄
p̄ma tōsura. Et in hoc cōcordāt cōit̄
theologi. Sz canoniste tenēt q̄ sunt
nouē ordines s̄m nouē yerarchias. s.
prima tōsura seu psalmistatus. ⁊ ordo
ep̄alis. Et q̄ prima tōsura sit ordo est
tex. in. c. cū cōtingat. ⁊ ibi do. Anto. ⁊
canoniste. d̄ eta. ⁊ qua. or. Sil̄r q̄ ep̄a
tus sit ordo ⁊ q̄ iprimat̄ caracter iu
ditio meo. Facit incōuincibil̄r. tex. in
c. i. de ordinatis ab ep̄o. q̄ ep̄i. re. vbi
pz q̄ licet resignauerit. nihilominus
cōfert ordines. lz nō executionē q̄ ñ
posset si caracterē idelebilē ñ impres
sisset ordo ep̄alis. ⁊ sic s̄m canonistas
erunt nouem ordines. ⁊ de eorū offi
cijs vide in suis titulis.

¶ Utrū i oi ordine iprimat̄ caracter. 2
℞. s̄m Ricar. vbi. s. q̄ sic. ⁊ qd sit. vi
de supra. Caracter.

¶ Sz nūqd p̄exigit̄ caracter̄ baptis 3
mi. ℞. q̄ sic de necessitate. c. veniēs d̄
p̄. nō bap. Sec⁹ de sacr̄o ꝯfirmatōis
qz nō confirmatus si ordinetur reci
pit caracterē ordis.

¶ In q̄ actu iprimit̄ caracter in q̄li 4
bet ordine. ℞. s̄m Ricar. vbi. s. Pro
generali regula tenen̄ est. q̄ in susce
ptione illius exterioris signi iprimit̄
caracter i q̄libet ordine. i q̄ signo p̄n
cipalis ptās quaz respicit. ille ordo si
gnificat̄ exp̄ssius. ad quā cōcurrūt ali
cuius instr̄i traditio ⁊ verbi exp̄ssio q̄
v̄bo exp̄ssius determinat̄ instr̄i signi
ficatio. Et iō qz p̄ncipalis ptās quam
respicit ordo hostiarij exp̄ssius signifi
catur in clauiū ecclie datiōe q̄z in ali
q̄ alio qd̄ circa ipsū fiat. Et ptās le
ctoris in hoc q̄ ab ep̄o sibi tradit̄ co
dex lectionuz diuinarū. Et ptās exor
ciste ꝑ hoc q̄ de manu ep̄i recipit li
bruz exorcismorū. iō in eorū datiōe
iprimit̄. Et ptās acoliti s̄m. S. Bo.
Ricar. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit p̄ncipa
liter portare cereos. ⁊ iō imp̄mit̄ per
hoc q̄ accipit cādelabrū de manu ep̄i
Alij dicūt vt Tho. q̄ iprimit̄ ꝑ hoc q̄
tradit̄ vrceol⁹. qz pricipali⁹ ꝑ id signi
ficat̄ eius ptās Sz verius est p̄mū. vt
pz. xxj. di cleros. vel dic q̄ vtrunq; dz
accipere. vt in. c. Acolitus. xxiij. di. ⁊
in. c. perlectis. xxv. di.

¶ Sed querit̄ an reqrat̄ q̄ talia in 5
strumēta accipiam de manu ep̄i. ℞. q̄
non de necessitate. s̄m Ricar. in istis

ordinibus minoribus. sed sufficit post
q̃ sunt ab episcopo instructi qualr̃ in
officio suo debent agere: instrumẽtuz
accipiãt ab Archidiacono de mãda-
to episcopi ⁊ voluntate in cuius acce
ptione imprimitur caracter quia in-
strumenti traditio principalius est ab
episcopo q̃ ab archidiacono. Et pro
ista opi. est tex. in. c. acolitus. xxiij. di.
In maioribus bene oportet ꝙ de ma
nu ep̃i. xxiij. di. c. diaconus.

7 ¶ Potestas subdiaconi pz per hoc
ꝙ accipit de manu episcopi patenaz
⁊ calicem vacuũ. ideo in hoc inprimi
tur caracter. qꝛ principalis actus ei⁹
est vasa dominici corporis ⁊ oblatio-
nes offerre diacono. Et legere episto
lam est secũdarius actus non princi-
palis. propterea legitur ẽt a non sub-
diacono. Ptãs diaconi non potest ex
primi quantũ ad eius principalẽ actũ
qui est ptãs portandi corp⁹ xp̃i in pa-
tena ⁊ dispensandi corpus xp̃i. ⁊ ideo
exprimitur quantum ad eius actum
secundarium in traditione libri euan
geliorum. in qua imprimitur caracter
s̃m Ricar. ⁊ Tho. alij dicunt ꝙ ipri-
mitur caracter in manus episcopi im
positione. vt sanctus Bona. ⁊ Pe. ⁊
pro hac opi. facit. xxiij. di. c. diaconus
iuncto. d. c. cleros. Ptãs sacerdotis
confertur quando ab ep̃o dicitur Ac
cipite spiritum sanctuz. quorum ⁊c. ⁊
huius opi. est sanctus Bona. ⁊ Pe.
Alij dicunt vt Sco. in. iiij. di. xxiiij. ꝙ
ibi sunt due forme partiales. In q̃ruz
altera confert̃ ptãs conficiẽdi eucha-
ristiam in reliqua ptãs absoluendi in
presẽtia. ⁊ istis cõiuguntur due mate-
rie. hoc est duo signa visibilia. Pro-
pria forme prime est traditio calicis ⁊
patene cũ hostia. ⁊ vino ⁊ verbis ac-
cipe ptãtem celebrandi ⁊c. Secun-
de forme est impositio manus ep̃i su-
per caput cũ verbis. accipe spiritum
sanctum. vt sic ep̃s cõcorditer agat sũ
mo ep̃o xp̃o. qui prius contulit ptãtez
apostolis conficiẽdi q̃ absoluẽdi. hec
ille. Et hoc credo verius quo ad pri
mam materiam corrñdentem prime
forme. Sed quo ad s̃am materiã cor
respondentẽ s̃e forme q̃ est manus i-
positio ep̃i cum illis verbis accipite.
Nõ credo quia tex. in. c. vlti. de sacra
vncti. inuit. ꝙ manus impositio non ẽ
de substãtia forme. quia si omissa fue-
rit nõ debet reiterari sed suppleri. nec
silr̃ predicta verba accipite. quia sunt
quedã pastoralia que ipsa nõ hñt. sed
hñt alia v̄ba qñ iponit̃ manus. Ep̃a
tus v̄o ordo quo ad caracterẽ suscipi
tur in vnctiõe capitis ex crismate. sed
hoc nõ est verũ. p. c. vnicum in princi
pio. de sacra. vncti. vbi dicit supplẽdũ
qd̃ est omissũ. Imprimitur ergo ex i-
positione manuũ ep̃orum sup caput
eius vt põt elici ex. c. ep̃s iuncta glo.
xxiij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nõ ite
rã. quia loquitur d̃ ipositione q̃ sit dia
cono ⁊ sacerdoti que nõ est de essẽtia.
Psalmistatus. seu prima tõsura que
confertur cũ ei capilli abscinduntur.

¶ Que sũt necessaria in q̃libet ordi- 8
ne. R. ꝙ vt colligo i diuersitate docto
rum diceñ. est ꝙ oia statuta in pastora
li debẽt intelligi ita necessaria ꝙ si ali
quid omittat̃. nihil fiat. ⁊ necessario to
tum sit iterañ. nisi omissa sint de il-
lis de q̃bus in iure est expressũ ꝙ non
sũt de necessitate. vt vnctio. vt. in. d. c.
vnico. de sacra vncti. Et manus ipositio
in ordinatione diaconi vel presby
teri. d. c. vlti. de sacra. nõ iterã. Et que
dã orationes alie ab illis que dicunt̃
qñ aliqua instr̃a traduntur. Et quedã
alia forte minima que ex se patẽt non
esse de substantia ordinis: sicut ꝙ sit
genuflexus. ⁊ similia que magis sunt

ad deuotionem excitādam. Item tē-
pus. de tēpo. or. c. sane. Item etas. di.
lxxvij. subdiaconus. Itez ꝙ ab episco
po proprio recipiat. ⁊ non simul plu-
res accipiat de sacra. non iteran. c. i. ⁊
vlti. Itē ꝙ a latino vl' greco episcopo
recipiatur. de tēpo. or. c. ꝙ translatio
ni. Item missa in minoribus ordini
bus. ⁊ huiusmodi.

9 ¶ Sed nūquid tactus corporalis in-
strumēti. sit d̄ substātia ordinis. Tho.
in. iiij. di. xxiiij. tenet̄ videt̄ ꝙ sic. ⁊ ve
rius credo. Q̄uis alij dicant ꝙ solum
porrectio instrumēti ⁊ manus extēsio
sit de substātia. ar. l. quod modo. ff. de
acqui. pos. qꝛ in sacramentis requirit̄
tactus corporalis. vt patet ī baptismo
vnctione ⁊ huiusmodi. ⁊ hoc patet in
pastorali. Secus dicunt quidā de im
positione manuum. qꝛ nō requiritur
tactus. Sed Gof. ⁊ Hosti. tenēt ꝙ si
militer est necessarius per. c. fi. de sa-
cra. non iteran. Ego teneo ꝙ licet in
impositione manuum non tangat ꝙ
non sit aliquid supplendum. Et simili
ter in instrumētis in quibus caracter
ex eorum traditione non imprimitur
sed sufficit porrectio. licet sit melius tā
gere. secus in traditione instrumento
rum ex qua caracter imprimitur.

10 ¶ Sed nūquid oportet tangat amba
bus manibus. Item omnia. puta pa-
tenam simul cū calice ⁊ huiusmodi.
R. ꝙ non credo. sed sufficit solum tā-
gat modicum quid alicuius rei q̄ nul
lum intermediū discontinuans hēat
ad totum. ar. c. vnici. de conse. eccle.
li. vj.

11 ¶ Utrū sufficiat traditio euāgeliorū
pro libro exorcismorum vel super pel
licium pro dalmatica. ⁊ huiusmodi.
R. ꝙ non. nisi in eodem libro contine
rentur omnia simul. ⁊ tunc hēret intē
tionem tradendi illum librum qui p
tinet ad illum ordinem.

12 ¶ Quid si ep̄s facit actus ⁊ alius di-
cit v̄ba vl' ecōtrario. R. nihil valet. qꝛ
sacramenta sunt vnitatis q̄ diuidi nō
pñt. de cōse. di. ij. quia passus. ⁊ xxiiij.
q. i. loquit̄. Fallit hoc in minoribus or
dinibus. vt dictum est.

13 ¶ Utrū reqrat̄ necessario expressio
verborum cū traditiōe instrumēti. R.
s̄m Inno. i. c. presbyter. d̄ sa. non ite.
ꝙ sic. ita ꝙ si pars illius orationis sit
dimissa a capite est incohāda. ⁊ bene
quia materia cuiuslibet sacramēti est
instrumenti traditio. forma vero est ex
pressio verborum.

14 ¶ Quid si aliquid sit omissū. R. ꝙ si
omissū sit de necessitate seu substantia
ordinis sic totū est iterandū. Si vero
nō sit nisi de bene esse. vt ea que non
sunt de necessitate. sic in alia ordina-
tione est suppleñ. Et ab eodē qui p̄us
ordinauerat si pōt. ⁊ non ab alio. s̄m
Inno. vbi. s̄. Nisi qñ primus nō pōt
p̄ficere. nec añ suppletionē pōt exeq
ea q̄ sūt illius ordis. ar. lij. di. solicitu-
do. hec ex Inno. ⁊ hosti. ⁊ Gofre. in
d. c. p̄sbyter. nec poterit talis suppletō
fieri nisi tēpore debito ad ordinatiō es
tenēdas. ar. prefati. c. solicitudo.

15 ¶ Sed quō supplebit̄ qñ aliquid est
omissū. R. si erat de substātia. vl' dubiū
an sit de substātia s̄m Inno. vbi. s̄. to
tū replicabit̄. Si vero certū est ꝙ nō
erat de substātia tunc indutus qñ or-
dines dant̄ veniet ⁊ accipiet quod est
omissū solū. Propterea q̄ ñ hūit im
positionē manuū s̄m Hosti. solūmō
eā accipiet. qꝛ s̄m eū nō ē de substātia
vt dictū ē. Et si qs p̄sbyter in sua ordi
natione habuisset impositionē manu
um. sed non fuissēt dicta predicta ver
ba. accipe spiritum sanctū ⁊c. sed alia
s̄m aliqua pastoralia ep̄orum. tūc ni-
hil iterañ. est vel suppleñ.

16 ¶ Utrũ in collatione ordinum conferatur gratia gratum faciens. ℞. Ri. in. iiij. di. xxiiij. ꝙ sic si suscipiatur digne.

17 ¶ Utrum carracter vnius ordinis ꝺ necessitate presupponat caracterem alterius ordinis. ℞. ꝙ non ꝑm cõmuniter doc. in. iiij. di. xxiiij. Sed quo ad executionem sic. de quo dic vt. s̃. Irregularitas primo. §. xxxvj.

18 ¶ Utrum ordo liberet a fortuna seruili. ℞. ꝙ sic. episcopat⁹ ⁊ sacerdotiũ siue fit seruilis. vel ascriptitia. vel curialis. xlv. di. seruus si sciente.

ORdo ꝑo a q̃ potest dari. ℞. ꝑm Hostiẽ. in. c. cum contingat. de ꝛeta. ⁊ qua. ⁊ sequitur Pa. in. c. ꝗto. de consue. ꝙ prima tonsura que clericatus dicitur vel psalmistatus quod idẽ sũt potest dari a quocunq̃ sacerdote parrochiali suis subiectis. Et istud tenet Hugo. Ray. Jo. Inno. ⁊ etiam Archi. in. c. nullus episcopus. de tempo. or. li. vj. Sofre. tenet ꝙ nõ potest. Et sic videtur habere vsus ecclesie romane. Ego cum Jo. an. in. d. c. cum contingat. dico ꝙ si habet supra laicum quasi episcopalem iurisditionez potest. c. abbates. ꝺ priuile. li. vj. si nõ habet sic non potest. ⁊ hoc sequitur do. Anto. in. d. c. cum contingat. Abbas vero si ẽ ꝑsbyter. ⁊ ab epo benedictus vl' recusat⁹ benedici: potest dare tres ordines minores. s. Clericatũ siue primam tonsuram. Hostiariatuz ⁊ Lectoratum in suo monasterio ⁊ suis monacis. seu illis qui vt efficiantur monaci illuc accesserunt. Et etiam secularibus omnibus super quibus habet quasi episcopalem iurisditionem. lxxj. di. c. i. ⁊. ij. Et etiã in alio monasterio potest eos conferre si est inuitatus ab eorum abbate. ⁊ illud monasterium sit exemptum. Alias non. ar. lxviiij. di. c. i. Tz tamen Jo. lxviiij. di. §. primo. ⁊. c. primo. ꝙ hodie abbas ꝑfatus potest etiam dare alios duos minores scilicet Exorcistatum ⁊ Acolitatuz. ⁊ hoc sequitur Hosti. ⁊ do. Antoni. in. d. c. cuz contingat. ꝺ hoc no. in. c. abbates. de priuile. li. vj. Episcopus vero potest dare omnes ordines omnibus de sua diocesi. oriundis aut qui in sua diocesi. habent domiciliuz vel beneficium. Aut de licẽtia episcopi cuius est subditus ordinand⁹. Vel capituli sede vacãte. Vel vicarij generalis episcopo in remotis agente. Vl' sui prelati si sũt religiosi exempti. hec no. in. c. nullus. de tempo. or. li. vj.

¶ Sed quid si sacerdos vel episcopus aut abbas ordinat aliquem non sibi subditum vt supra dictum est. ℞. secundum Inno. in. c. primo. de supplen. negli. prela. ꝙ nihilominus caracter confertur. ar. viiij. q. ij. lugdunensis. De pena vero tam ordinantis q̃ ordinati. vide supra Irregularitas primo. §. xxxij. 1

¶ Utrum papa possit dare licentiam non episcopo conferendi ordines sacros. ℞. Inno. in. c. quanto. de consuetudine ꝙ sic. dummodo ille cui datur talis licẽtia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare. alias non. 2

¶ Utrum episcopus qui resignauit episcopatui. vel degradatus. heretic⁹ aut excõmunicatus est. conferre possit ordines. ℞. secundum ricar. vbi. s̃. di. ij. ꝙ si fuit legitime episcopus ordinat⁹ ⁊ cõfert ordines. ⁊ caracter ĩprimit̃. Sed nõ executio ⁊ de hoc vide. s̃. Irregularitas. prio. §. xxx. ⁊. xxxi. mortal'r tñ peccãt sciẽter i talib⁹ ordinẽ suscipiẽtes ꝑm eũdẽ Ricar. vbi. s̃. Et sil'r supradicti ordinãtes nisi in casu de q̃. s̃. Irregularitas. ꝑmo. §. xxxj. 3

ORdo.iii.q̄bus p̄ōt dari. ꝛ.q oibus masculis q a iure nō ꝓhibent ordinari. Mulierib⁹ aūt nullo mō p̄ōt dari. Et si de facto det nihil fit. qz caracterē nō suscipiunt. vt notat Ricar. in iiij.di.xxv.ar.iiii.q.i. Nec obstat. c. ꝓsbyter. 7 c. mulieres. xxxij.di. in. gb⁹ vocat ꝓsbytera. 7 c. diaconissā. xxvij.q. i. 7 c. sacratas. xxiij.di. qz nō est ab ordine sed a platione dicit abbatissa diacōissa. 7 a viro ꝓsbytero dr ꝓsbytera. vel a viduitate. 7 sacrate dicunt a voto ex quo se deo cōsecrarūt. Quidā tn dicūt q nec etiā illi q nō habēt vsum ratiōis sunt capaces. ut notat Ricar. vbi. ꝫ. q.ij. Sz ō hoc valde dubitarē si daret: an susciperet caracterē. 7 potⁱ tenerē q sic. ar. c. christian⁹. 7 c. silue ster. xi. q. i. 7 quod notatur in. c. null⁹ in ō. infanti. de tempo. ordi. li. vi.

1 ¶ Sed qui sunt q ꝓhibent ordinari. ꝛ. ꝓmo. Illi q ñ hñt debitā etatē 7 q̄ sit respectu cuiusz ordis. vid. ꝫ. Etas

2 ¶ Secundo illiterati. vt in. c. null⁹ eps̄ de tēpo. or. li. vi. Utrum autē suscipiet caracterem si ordinetur. dic q sic. ar. c. veniens. de presby. non. bap. Et de hoc vide Clericus. ij. ꝯ. i. 7 ij.

3 ¶ Tertio criminosi. vnde existentes i mortali non debēt ꝓmoueri. de tēpo. or. c. ex tuarū tenore. 7 c. ad aures. Et si notoria sunt cria mortalia. peccaret mortalr eos ordinās. alās nō. vt no. in c. q̄situz. de tēpo. or. Ipe tn q suscipit peccat mortaliter. siue lit publicū siue secretū. Et quotienscūq; exhibet se vt ministet ecclie peccat mortaliter. 7 totiens quotiens hmōi actū facit. Añ q tāgit res sacras q̄si ex officio suo peccat mortalr. sec⁹ si ex necessitate 7 sicut glibet laic⁹ facere pōt. ꝫ Tho. i. iiij. di. xxiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di.

4 ¶ Sed nūqd sufficit cōtritio. ꝛ. Iz sit diuersa opinio. nihilominⁿ ego, credo verius fore. q sufficit excepto q̄n vult dicere missam. de quo dic vt. ꝫ. Luca ristia. ij. ꝯ. v.

¶ Quarto bigami. vt l. c. acuti⁹. xxvi. di. 7 de bigamis per totum. de quo vide. ꝫ. Bigamia. 5

¶ Quinto solenniter penitentes. So. di. c. ex penitentib⁹. 7. xxxvi. di. illitteratos. de quo vide penitentia. ꝯ. v. 6

¶ Sexto. Neophiti. xlviij. di. ꝯ. phiben̄. 7 c. q̄n. 7 rō ponit ibidē. c. sicut. 7

¶ Septio Curiales q pp aliqō offm̄ curie sunt obligati. Si. di. c. i ii. 7. iij. lxij. di. legē. absoluti vo a curia nō ꝓhibētur. lxi. di. otiosus. nisi alias sint ifames vel irregulares. vt in dictis iuribus. 8

¶ Octauo. rō cinijs obligati. ō quib⁹ dic. ut. j. Rō cinia. ꝯ. i. 9

¶ Nono. seruī. de istis dic ut. j. Seruitus. ꝯ. iij. 7. iiij. 10

¶ Decimo. Corpore viciati. hebes de hoc. ꝫ. corpore viciatus. ꝯ. i. 11

¶ Undecimo. Illegitime nati. 7 quis dicatur illegitimus. vide filius. 12

¶ Utr illegitim⁹ intrās religionē possit promoueri. ꝛ. q sic de iure cōi fm Hosti. 7 Ber. in. c. i. de fi. ꝓsby. sed ad prelationem non potest sine dipensatione pape. de fi. presby. c. is qui. li. vi. 13

¶ Quid si non intrat religionem. vi. de. ꝫ. Irregularitas. i. ꝯ. iij. 14

¶ Utr dispēsatio cū illegitio vt ad cl̄i catū ul̄ ad ordies ꝓmoueat ō trat itel ligi ō oib⁹ ordib⁹. vide. ꝫ. clic⁹. i. ꝯ. iij. 15

¶ Duodecio. Peregrini 7 ignoti or diari ñ debēt. Peregrini sūt q nō sūt oriūdi de epatu. ul̄ ñ hñt tbi domiciliū aut bñficiū. ut l. c. cū null⁹. ō eta. 7 q̄. ordi. li. vi. Ignoti sūt quorū origo, 7 vita 7 regularitas ñ ē nota epō. xxiij. di. c. eps̄. 7. ij. q. vij. q̄reñ. Naz pegrini ordinari nō debēt. nisi hēant lras auctōicas. ut. j. Peregrin⁹. ꝯ. iij. sili⁹ igno

ti. nisi pri⁹ exaiatiõe ꝑuia, cognoscãt
17 ¶ Decimotertio. Infamies. ⁊ ð hoc vide. s̃. Infamia.
18 ¶ Decimoq̃rto. Oẽs irregulares ⁊ q sint vide. s̃. Irregularitas primo.
19 ¶ Decimoqnto. Oẽs suspẽsi. aut interdicti. vel excoicati. ⁊ ð istis hẽs. s̃. Infdictũ. iiij. §. i. ⁊. j. Suspẽsio. i.
20 ¶ Decimosexto Oẽs ordinati i diaconos vl' subdiaconos a papa ñ pñt sine eius licẽtia ab alio ordiari ad superiores ordies. c. cũ i distribuẽdis. ð tempo. or. ⁊ in c. filium. i. q. i.
21 ¶ Decioseptio. Hermofrodit⁹. xxxvi. illiteratos. di. xxxxiiij. c. fi. ⁊ si ordietur nõ suscipit caractarẽ. nisi ꝑualeat sexus virilis ꝟ gl. in. §. hermofrodit⁹ iiij. q. iij. si eq̃lis eẽt ñ suscipet ꝟ ro.
22 ¶ Deciooctauo. Cõiugati nisi velit religonẽ intrare. vl' ad sacros ordies ꝓmoueri. c. fi. de tẽpo. or. li. vi. de quo dic. vt mr̃imoniũ. iiij. §. viij.
23 ¶ Sed qd si eꝑs ordiat aliquẽ prefatorũ. ℞. ꝙ mortal'r peccat ꝟ Tho. in. iiij. di. xxiiij. nisi cũ eis dispẽsaret i casib⁹ in qb⁹ pót. Et vltra hoc si ordinat ifantẽ. nisi religionẽ itraret. aut cõiugatũ. nisi velit ad sacros ordies promoueri vel religionẽ intrare. vel illiteratũ. suspensus est per annum a collatione clericalis tõsure. vt no. i. c. eos. ⁊ c. nullus. de tẽpo. or. li. vi.
24 ¶ Utrũ prelatus possit cogere clericũ ad ordies suscipiẽdos. ℞. ꝟ coiter doc. in. c. q̃ris de eta. ⁊ quali. ꝙ si hz bñficiũ pót cogere. nisi legitime excusetur. de quo við ibidẽ. Si v̊o nõ hz bñficiũ ecclesiasticũ nõ pót cogere ⁊ ordinans inuitũ q nõ ẽ bñficiat⁹ ẽ suspensus a celebratione misse ꝑ ãnũ ⁊ debet deponi. lxxiiij. di. c. i. ⁊ ꝟo.
25 ¶ Utrũ coacte ordiat⁹ suscipiat caracterẽ. ℞. ꝙ si coactio sit ꝯditõalis puta vt euadat mortẽ sic suscipit. ar. c. vbi ista didicisti. lxxiiii. di. ⁊ c. de iudeis. xxxxv. di. ⁊ c. ꝙ quidã. i. q. i. qꝛ volũtas coacta voluntas est. xv. q. i. merito. sz si coactio sit absoluta puta qꝛ ꝑ vi ordinatur. sic nõ suscipit caracterẽ. facit. c. maiores in fi. de baptis.
¶ Sed nũqd talis ordiat⁹ metu cõditõali teneat̃ ꝯtinet̃. ℞. ꝙ ñ si met⁹ talis fuit q potuit cadet̃ i cõstãtẽ virũ ꝑ. c. platũ ð his q̃ vi. me. ⁊ in. c. ad aures de eta. ⁊ quali. or. qꝛ integritas est res voti ñ ꝑcepti. c. itegritas. xxxij. q. i. 26

ORdo iiij. quo tpe dz dari. ℞. ꝙ ꝑma tõsura pót dari oi tẽpore ꝟ Ho. ⁊ seqtur do. Ant. in. c. cõsultatiõi de tẽpo. or. Minores ordies pót eꝑs q libz i dieb⁹ dominicis dar̃ vni vl' duobus ⁊ nõ plurib⁹. ꝟ Host. i. c. ð eo. ð tẽpo. or. vbi tex. est. Sz Inno. ⁊ Gof. ibidẽ tenẽt ꝙ ẽt plurib⁹ q̃ duob⁹ potest dare dũmõ nõ videat̃ ordinationẽ generalẽ facere. Sed opinio Ho. cũ inhereat littere ẽ tutior. qꝛ in re dubia tuti⁹ est ꝟuir̃ v̊bis edicti. l. i. §. si is ff. ð exerci. ac. Papa confert subdiaconatum in oib⁹ dominicis dieb⁹ ⁊ alijs festis precipuis. di. lxxv. c. vlti. Et Ho. dicit i. d. c. ð eo. ꝙ oẽs ordies ⁊ oi tẽpor̃ pót ꝯferre papa. ar. c. ad honorem ð aucto. ⁊ vsu palij.
¶ Sed nũquid pót eꝑs dare quattuor ordines minores in alijs festis q̃ de qbus in. c. fi. de ferijs. ℞. do. Ant. i. d. c. ð eo. recitat quosdã tenet̃ ꝙ sic ⁊ quosdã ꝙ nõ. sed solũ in illis festis in qbus virgines cõsecrari possunt. ⁊ Ho. dic̃ hoc eẽ tuti⁹. tex tñ dic̃ i. d. c. de eo dominicis ⁊ alijs dieb⁹ festiuis 1
¶ Utrũ abbates similiter possint dare quattuor ordines in ꝑdictis dieb⁹ dominicis vel festiuis sicut episcopi. do. Ant. in. d. c. de eo. ⁊ in. c. cum cõtingat de eta. ⁊ quali. tenet ꝙ sic. imo 2

secundum Hosti. videtur q̄ potius his diebus debeant dare quā in quattuor temporibus ne videantur generalem ordinationem facere. ⁊ placet. Alij ordines debent dari ab episcopis tantum in sex temporibus anni. s. in sabbatis quattuor temporum anni. Et i sabbato mediane ebdomode quadragesime. in quo cantatur oēs sitientes. Et in sabbato sancto .lxxv. distinctione per totum. ⁊ de tēpo. or. per totum.

3 ¶ Sed nunquid tempus est de substantia ordinum. ℞. q̄ non. c. sane de tempori. ordi.

4 ¶ Que pena conferentis ⁊ suscipiētis ordines extra prefata tempora. ⁊ quis poterit dispēsare. vide supra. Irregularitas. p̄mo. §. xxxv.

5 ¶ Utrum possint conferri post prandium. ℞. quod non tamen si conferūtur tenent ſm Hugo. lxxv. di. ordinatiōes. ⁊ Ber. ⁊ Lau. Jo. ⁊ Gof. in. d. c. de eo. Ray. vero ponit ieiunium ordinantis ⁊ ordinati inter illa que sūt in dubio an sint de substantia vel ne ⁊ propterea tenet quod totum sit reiterandum qz nō dicitur reiteratum qd̄ nescit factū. c. veniēs. de presby. n̄ bapti. cōtrariū tn̄ credo verius in minoribus ordinibus. per notata in. c. litteras. de tēpo. ordi. ⁊. lxxv. di. quod a patribus. in quibus missa non est de necessitate. sed in maiorib⁹ dicerē cū Ray. cum missa sit de substātia. vt notat do. Anto. in. d. c. litteras.

Ordo v. vbi debet cōferri. ℞. quod in ecclesia episcopali. ar. lxxvij. di. c. i. Sed de consuetudine dāt vbi volunt. lxxv. di. in palea.

Ordo vi. quo ordine debet accipi. ℞. qd̄ gradati incipiendo ab infimo ascendēdo vsq̄ ad supremum. s. prima tonsura seu psalmistatus. hostiariatus lectoratus exorcistatus. acolitatus. subdiaconatus diaconatus presbyteratus. ⁊ ep̄atus. lviiij. di. si officia. lxxvij. di. c. i

¶ Quid si quis vno vel pluribus p̄missis ad superiorem ordiet. vide. s̄. Irregularitas. §. xxxvi. 1

¶ Quot ordines possunt simul conferri. ℞. Inno. ⁊ Hosti. in. c. de eo. de tempo. or. tenēt q̄ prima tōsura ⁊ q̄ttuor minores non possunt dari vna die. per. c. litteras. ⁊ per. c. dilectus eodem ti. ⁊ in isto. c. de eo nihil dicitur d̄ psalmistatu. ⁊ hoc sequitur do. An. in. d. c. de eo. glo. tn̄ in. d. c. de eo tenet q̄ omnes minores simul vna die p̄nt cōferri. ⁊ Gofre. facit pro ea. tex. in. d. c. de eo vbi dicit minores ordines. ⁊ sic omnes minores. xviiij. di. Si Romanorum. Ego seruarem consuetudinem in hoc. sed vbi non apparet de consuetudine tunc tenerem opinionem Hosti. ⁊ Inno. que videtur verior qz. d. c. de eo superius expresserat solum de q̄ttuor minoribus ⁊ postea addidit minores: ⁊ ideo ista indifinita restringenda est ad. s̄. expressa Facit. l. pomponius in prin. ff. d̄ p̄cu. vnus autē sacer ordo cum predictis minorib⁹. vel duo sacri ordines eadez die vni persone cōferri nō p̄nt: nec i hoc dispensari pōt: nisi p papam vt no. Inno. ⁊ Host. i. c. dilect⁹ d̄ tēpo. or. sz ꝯferri debēt singuli p se ⁊ p certa itersticia tpor. lxxvij. di. in singulis ⁊. c. qcūq̄. vn̄ lz aliqs ordinator ꝯtinuaret ieiuniū vsq̄ ad dn̄icā d̄ mane: ⁊ ordinandus: nō tn̄ posset qui in sabbato vnū suscepat: aliū die dn̄ico recipe qz cēsetur p eodē die. c. lr̄as de tēpo. ord. Fallit hoc ꝯz Ber. i ep̄o qui i sabbato pōt i sacerdotē ordiari ⁊ in dn̄ico in Ep̄m cōsecrari. 2

5 ¶ Que pena cõferẽtis ordines ꝫ p
fataꝫ formã. s. duos sacros vno die. vl̃
minores cũ vno sacro. ff. ff3 Ber. i. c.
dilectus de tẽpo. or. q̃ suspensus ẽ a
ptãte ordinãdi donec per papã cũ eo
dispẽsẽt. Sed dñs Ant. i. c. lras eodẽ
n. dicit q̃ nõ ẽ suspẽsus ſ3 suspẽdẽd⁹
ab ordinib⁹ dãtis sic collatis. Sꝫ or
dinatus bñ est suspẽsus ipso facto. ꝛ
a⁹ solo papa pót absolut. i. d. c. lras in
fi. de q̃ vide. ſ. irregularitas. i. ff. xxiij.

ORdo vij. quomõ dꝫ cõfer
ri. ff. q̃ pmo dꝫ pce
dere scrutinũ siue examinatõ
p archidiaconẽ de iure cõ⁹ officio.
archi. ad hoc ꝛ c. vt nr̃m. ꝛ ỽ elec. c.
nihil est. ff. epi. ſ. de vita mor.⁹ ꝛ q̃li
tatib⁹ ꝛ ceteris q̃ regrunt̃ in ordiato
ſ. q̃ nullũ impedimẽtũ de supꝛascri
ptis hẽat. Itẽ q̃ sit sobꝛius nõ ebꝛio
sus. xv. di. ꝛ. xxxiij. per totũ. Itẽ pꝛu
dẽs. xvi. di. vsq̃ ad. xxxx. di. Itẽ ozna
tus⁹ vtutibus. xxxx. di. vsq̃ ad. xxxxj.
Itẽ castus. xxxxiij. di. ff. pudicus. xxvj.
di. vsq̃ ad. xxxv. Itẽ hospitalis. xxxx
ij. di. ꝛ. lxxxvi. di. ỽ totũ. Mõ lugios⁹
xxxvi. di. lxxx. di. lxxxvij. di. lxxxvi.
di. peruenit. Mõ cupid⁹. xxxvij. ꝛ. d.
c. puenit. Itẽ domui sue bñ pꝛesidẽs
lxvi. di. ff. necesse. lxxvi. di. lxxviij.
di. lxxxij. di. Itẽ Ieiun⁹. lxxv. di. q̃ a
patrib⁹. ¶ Scỏo dꝫ missa celebꝛari
ab eo q̃ vult ordinare. Cñ aliqui vt
Ray. tenẽt q̃ si missa omittaꝫ. nihil
fit ſ3 totũ iterañ. est. Hugo. tñ ꝛ Jo.
vij. di. in. c. ordinatiões el. i. ꝛ Ber.
in. c. q̃ sicut. de elec. tenẽt q̃ nõ ẽ de
necessitate q̃ credo verũ in minoꝛ
bus. secus in sacris. qꝛ est ỽ substãtia
vt. ſ. ordo. iiij. ff. v. Fallit i pꝛia tõsura
q̃ coiter hodie sine missa datur. Et si
vn⁹ dicit missã. alius ꝓcẽret nihilo
mín⁹ tꝫ ordo. vt dicit Ber. ꝛ Hugo.
vbi. ſ. lꝫ fieri, nõ debeat. Ỽ linuto
verũ in minoꝛib⁹. sed non in sacris.
¶ Tertio ỏbẽt hẽre ordinãdi idumẽ
ta ptinẽtia ad ordinẽ quẽ volũt susci
pẽr. ¶ Quarto q̃ ordinãs in quocũ
q̃ ordine ſuet ritũ pastoꝛalis matie
circa poꝛrectionẽ instꝛoꝛum in q̃bus
caracter cõfertur. dicendo ỽba cõue
nięntia. ꝛ faciendo vt ordinandi tãgãt
coꝛporali tactu. p maioꝛi cautella ꝛ ni
hil omittat de ordinatis in pastoꝛali.
q̃ vt dixi excepto loco. tẽpoꝛe etate.
vnctiõe impositiõe manuũ. tactu coꝛ
porali. ieiunũ. missa in minoꝛib⁹. ꝛ q̃
sit ꝓpꝛius episcopus vel nõ. ꝛ oꝛõi
bus aliq̃bus q̃ nõ dicunt̃ cũ aliquo
rũ coꝛporalũ traditione. oia alia ab
istis credunt̃ ita ỏ necessitate. q̃ si ali
qd omittatur coiter tenẽt. q̃ nihil fit
ꝛ totũ est iterandũ. ff3 rliq̃s. lꝫ vt dixi
teneãt theologi. q̃ i aliqbus ꝓferꝫ
caracter. ꝛ sic ꝑm eos si alia omitterẽ
tur. essent solũ suppleẽda ſ3 q̃ hoc nõ
habem⁹ exꝑssũ. teneñ ẽ secuꝫ vt dixi
¶ Sꝫ nũqd cũ qs interrogaꝫ ꝛ era 1
miaꝫ teneꝫ dicere peccatũ suũ. ff. ff3
Jnno. in. c. ingsitiõis ỏ accusa. q̃ nõ
nisi ẽt post penitẽtiã ipediat executio
nẽ ordinis. vl̃ ꝑm Hosti. pót rñdere.
si aliquod hoꝛũ cõmissi egi penitẽtiã
nec idigeo dispensatione.
¶ Utꝛ eps possit suo subdito sine cã 2
legitia ỏnegaꝫ collationẽ ordis. ff. q̃
aut est regularis. ꝛ sic nõ tenẽt ei cõ
ferre. imo iuns ꝓlatus pót hoc sibi ỏ
negare. nec ꝫ sui ꝓlati volũtatẽ pót
ꝓmoueri. ꝛ sic logtur. c. ad aures. de
tẽpo. or. Ant ẽ secularis. ꝛ sic ñ tenẽt
eps. Ant ẽ i dignitate ꝛ bñficio. ꝛ sic
ñ pót eps ei ỏnegare. ꝛ sic logt̃. c. ex
tuarũ tenoꝛe. de tempo. ordi.
¶ Utrũ ordinãs indignũ sciẽter pec 3
cet moꝛtaliter. ff. secũdũ Ansten. li. v.
ti. v. q̃ sic qꝛ infideliter agit cũ dño q̃
eum dispensatoꝛem cõstituit.

ORnatus que requirun tur vt sit sine peccato. R. q sex. ⁊ itelligo tā de ornatu vestimentorum ⁊ corporis vi rorum ⁊ mulierum q̄ de ornatu do morum ⁊ supellectilium.

1 ¶ Primū recta itētō. s. vt nō fiat p supbiā vel libidinē. sed ex legitia cā Nā vt dicit Criso. in .c. sicut. xxxij. q. v. Sicut eni peccatū opus sine volū tate nō fiat ita iustitia ex ope nō ꝯsu matur. nisi volūtas affuerit. Naz vir ornans se. vel mulier vt nō appeat i cōtēptū honestis psonis vl vt placeat vir vxori sue. ⁊ vxor viro ⁊ hmōi. ex tali itētōe licit⁹ est qlibz ornat⁹ si mō alie adsint ꝯditiōes de qb⁹ ifra. Si aūt fiat pp aliā itētioē sic tale erit pec catū q̄le ē peccatū itētio. Vñ Augu. de ꝑmōe dñi in mōte. Exponēdo illō cū ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite ⁊c. In hoc āt iquit. c. maxime aduer tēdū est nō i solo nitore rex corpora liū atq; pōpa sed ēt in ipis sordibus ⁊ lutuosis ēe posse iactātiā. ⁊ eo picu losiorē q̄ sub noie ꝑuitus dei decipit. hec ille. Ex q̄ pz q ⁊ supabūdantia ⁊ ꝺfectus ⁊ ēt mediocritas ornat⁹ ex i tētione mala semp mala est. Discutiat ergo ꝑma itentio ornat⁹. ⁊ si sit ad ꝓ uocañ. alios ad libidinē sic ē mortale peccatū. qz ñ solū cōcupiscere sz vel le ꝯcupisci ex̄ statū mr̄imonij dānabi le ē ꝑz Augu. simil̄r si fit pp elatiōez vanāgloriā. ⁊ superbiā q̄ sit mortal̄. ⁊ qñ sit vide Supbia ⁊ vanagloria.

2 ¶ Sed nunqd mul̄er inupta possit se ornare vt placeat alicui viro. R. q lz quidā indistincte teneāt q nō p di ctū apl̄i ꝑme cor. vij. cū dicit mulier que nupta ē ⁊c. Tu tñ tene illud nu pta accipi quātū vel ad rē vel intētio nē. Et ideo illa mulier que intēdit nu bere vt placeat alicui ꝓ vxore. si se qrnat nō hz prauā intentionē. sz bñ illa que cū nō intendat nubere vel ñ pōt cū aliquo q̄rit ei placere ⁊ i hoc concor. doc. coiter. Alex. ⁊. S. Tho. xxij. q. clxviiij. facit. c. nō satis. lxxxvi. di. Et do. Luc. xi. Si oculus tu⁹ sim plex fuerit ⁊c. i. si intentio tua recta vel nequam fuerit opus indifferens: erit rectum vel nequam.

¶ Secūdū q regritur in ornatu est 3
honestas. Nihil. n. inhonestū pōt eē licitū. Vñ sicut sine iustitia nemo in gredit̄ regnum dei. ita sine honesta te que est vna de ptibus eius essentia libus. l. iustitia. §. iuris ꝑcepta. ff. ꝺ iu sti. ⁊ iure ⁊ ppea Pau. ad Gal. v. po nit impudiciciā vnum de excludenti bus a regno dei. Directe aūt habet i honestatē ille ornatus ex quo mulie res vel viri ostēdunt loca ipudica: ⁊ lz viri nō ostendāt nude sufficit ad i pudicicia tal̄r eorū formas oñdeṙ q ꝑm rōnē rectā ipudiciciā oñdūt. Si cut faciūt qui vestimenta ita breuia portāt q oia signa virilis mēbri ap parent. Sil̄r cōtinet ipudiciciā q mu lieres tal̄r vestimēta aperiāt. q pect⁹ ⁊ mamillas oñdāt. Vñ tales ñ audeo excusare a mortali qñ notabil̄r i hoc excedunt. Excusarē bñ viros qñ tali habitu vterētur ex aliq̄ necessitate. pu ta eqtando: ⁊ corā talibus q nō hñt ꝓuocari ad lasciuiā sicut cū iuuenes ludūtlin diploide simul ⁊ hmōi. ⁊ idē dico ꝺ mulierib⁹ in domo corā viris suis aut alijs mulierib⁹. al̄r nō. Nec valet q sic ē cōsuetū qz corruptella ē l. q nō rōne. ff. de le. que poti⁹ auget peccatū. c. fi. de cōsue. Sil̄r ꝑm aliq̄s videtur ipudicū q mulier hēat caput discopertum Sed Augu. in epl̄a ad possidiū videtur tenere q hoc sit ve rū quo ad dec tiam nō necessitatez. Inquit. n. capillos nudare feminas

q̄s ⁊ caput velare Apl̄s iubet: nec ma
ritatas decet. hec ille. Et glo. sup̄ illud
prime. cor. xi. Mulier velatū habere
debet caput: dicit q̄ alique excusantur
a peccato quādo hoc non faciūt ex va
nitate sed propter contrariam consue
tudinem: ⁊ sic tene q̄ cuz hoc de se ñ
sit impudicum excusat consuetudo. ⁊
hoc sequitur. S. Tho. vbi. s̄.

4 ¶ Sed nunqd fucantes se: seu colo
rantes se: aut alia figmēta adhibentes
vt puta. adulterinos crines ⁊ hmōi fa
ciāt ꝯ honestatē tal̄r q̄ peccent morta
liter. R̄. circa hoc est diuersa opinio in
ter doc. S. Tho. vbi. s̄. tenet q̄ huius
modi fictiones non p̄nt esse sine pec
cato. non tñ semper est mortale. Sed
solū quādo fit ꝓpter lasciuiā vel in dei
cōtēptū. Alex. in. iiij. pte sūme recitat
quosdā tenere. q̄ si talia fiāt ad occul
tandū defectū puta morpheā in facie
vel nuditatē capit̄. q̄ non videtur pec
catū mortale. Si vero fiāt ad fingen
dā pulcritudinē maiorē. sic fore mor
tale peccatū. Ipse vero. Alex dicit q̄
lz hec opinio sit humanior tñ tuti⁹ si
bi videtur dicere. q̄ oīo sit peccatum
mortale. ad quod facit dictū. Cipriani
d̄ habitu v̄ginū qui ait. Manus deo
inferūt q̄ñ illud quod ille formauit re
formare contendunt ipungatio est ista
diuini operis. preuaricatio veritatis.
deū videre non poteris quādo oculi
tibi non sunt quos deus fecit sed quos
diabolus infecit de inimico tuo tincta
cum illo pariter arsura. hec ille. Et di
ctū hiero. ad Mauricij filiaz. Crimē
est post crismatis sanctificationem cu
iuslibet pigmēti succo vel puluere sor
didari. Et dictum Augu. de conse. di.
v. c. fucare: vbi oñdit q̄ est adulterine
fallacie ⁊ inhonestatis. Ego vero in oc
cultantibus defectum tenerez opinio
nem. S. Tho. In alijs aūt que talib⁹
vtuntur ad fingendam maiorem pul
critudinem recitarem eis opiniones
predictas ⁊ inducerez pro posse ad di
mittendum ostendens periculum: q̄
si pur vellēt tenere opinionē. S. Tho.
ñ negarē eis absolutionē. sz me exone
rarē ⁊ sup̄ ipsos vel ipsas relinquerē.

¶ Tertiū q̄ requirit̄ in ornatu ē cōue 5
nientia persōe. Nā religiosus dz hr̄e
habituz religiosū al̄r esset excōicatus
vt. s̄. excōicatio. vij. casu. xxvij. Cleri
cis aliq̄bus non lz vti vt supra. Cleri
cus. iiij. Uñ tz Ulde. q̄ si religiosi uel
religiose ferrēt habitū nō cōuenientē
sue professioni q̄ peccāt mortaliter si
nō in modico excedāt. Idē dic. d̄ mu
liere q̄ vtit̄ habitu virili uel eꝯrio. s. q̄
peccat mortaliter. q̄ facit ꝯ p̄ceptuz
deutronomi. xxij. ⁊ videtur. sequi. S.
Tho. vbi. s̄. q̄ dicit. q̄ spāliter ē ꝓhibi
tum. Addit tñ q̄ posset q̄s tali habitu
vti sine peccato ꝓpter aliq̄z necessita
tem uel causam ut occultaret se ab ho
stibus: vel q̄ aliud non habet vestimē
tuz ⁊ huiusmodi. Facit ad hoc. c. clici
officia. de vi ⁊ ho. cle. ⁊ quod ibi no.

¶ Quartū q̄ requiritur in ornatu est 6
parsimonia ⁊ moderatio. s. ne sit sup̄
fluus vel quo ad multitudinē ⁊ diuer
sitatem vt in multis vestibus iocalib⁹
⁊ huiusmodi: vel quo ad preciositatē
vel quo ad curiositatē. Nā vsus super
fluus ē oīo viciosus. vnde ad Gal. v.
Inter alia que excludunt a regno dei
cū fuisset dictum d̄ fornicatione poni
tur luxuria vbi dicit. glo. i. quelibet su
perfluitas intellige notabiliter exce
dens vt sit mortalis. Unde Tho. vbi.
s̄. dicit q̄ facientes ornamenta super
flua ⁊ curiosa peccant ⁊ quando super
fluitas ē notabiliter excessiua nō ē du
biū int̄ doc. q̄n sit mortalis. lz difficul
tas ē i cognoscēdo q̄ñ dicat̄ notabil̄r
excessiua. Uñ ꝓ hoc itelligēdo mihi

vr̄ dicēdū. q̄ ornat⁹ dicitur superflu/
us qñ excedit ꝯditionez status perso
ne ad quam conditionē cognoscēdā.
Tria sūt tpa cōsiderāda tāq̄ tria spe
cula ex qbus intelligeť. qñ dicať sup
fluus. Primū tēpus preteritū. s. qua
liter ꝑuenisti ad talē cōditionem puta
dominiū. nobilitatē. ⁊ diuitias. Si qp
pe per rapinas. vsuras. falsos cōtra/
ctus. ex quibus restitutioni teneris ob
noxius ad talē cōditionē ꝑuenisti vti
nō poteris multitudine: diuersitate.
preciositate vel curiositate q̄ alij vtūť
cōmuniter existētes in tali cōditione
⁊ statu sine peccato mortali. Nam re/
bus obnoxijs restitutioni nō licet vti
sine peccato mortali ad statū vel pō/
pam de resti. spo. c. sepe cōtigit. ⁊ hoc
est quod dicit. Isa. viiii. c. Vestimen/
tū admixtū sanguine cibus erit ignis
⁊ Jer. ij. c. In alis tuis inuētus est sā/
guis animarū pauperū. Et q̄uis sup
incertis restituendis possit ꝑlatus ec
clesiasticus dispēsare vt qs de eis vi/
uat secūdum qualitatem conditionis
naturalis alicuius. Si tamē hoc facit
ad supfluitatē ⁊ statū solū. est in statu
damnatōis tā dispēsans q̄ dispēsat⁹.
facit qd̄ no. in. c. dudū el. ij. de elec. ⁊
in. c. ⁊ si illi. xij. q. ij. Solummodo eis
dispensare licet de incertis vt viuere
possint secūdum eorū conditionem.
quia ille qui est cōsuetus vti cibis deli
catis vel vestibus nō posset sic grossis
vti sicut qui ad hoc est assuetus. ⁊ iō
oportet multum temperate hoc faci/
ant. Si vero ad talem conditionem
peruenisti nō per talia que necessario
sint restituēda sic credo: ⁊ si nō sis na
turaliter nobilis nihilomin⁹ poteris
te ornare secundum illū statum ita q̄
ex hoc non erit iudicandus tuus or/
natus notabiliter superfluus. Secun
dum dicitur tempus presens scilicet
si ornatus talis cōuenit tue conditio
ni. Maiori enim dignitati conuenit
maior ornatus dicto. c. clerici officia
Et ideo vt scias qd tibi conueniat at/
tende q̄ cuz nulla sit maior dignitas
q̄ diuina: ⁊ tñ in ipso cultu diuino de
bet ornatus esse tēperatus vt patet in
c. gloria episcopi. xij. q. ij. a fortiori or
natus prelatorum ecclīasticorū. Idē
dic q̄ ornatus imperatoris qui om/
nes mundanos supereminet. vt in. l.
cum multa in fi. C. de bonis que li/
be. debet esse tēperatus. Ceterorum
vero tanto magis temperatus debet
esse q̄to inferiores sunt ab ipsa impe
ratoris dignitate. Et q̄uis ita sit de
iure nihilominus consuetudo hodie
attendenda. est. quia vt dicit. Augu.
xxxxi. di. c. i. Quisquis rebus pretere
untibus strictius vtitur q̄ se habeant
mores eorum cū quibus viuit aut in
tem peratus aut superstitiosus. est qs
quis vero sic eis vtitur vt metas ꝯsue
tudinis bonorū inter quos cōuersať
excedat aut aliqd significat dicit gl.
puta infirmitatem ⁊ legitimam cām
aut flagitiosus est. In oibus autem ta
libus nō vsus rerū sed libido inculpā
da est. Quid igiť locis tēporibus ⁊ ꝑ
sonis cōueniat diligenter attenden/
dum est. nec temere flagitia reprehē
damus. hec ille. Unde si vis agnosce
re si excedis cōsidera cōitatē bonoꝝ
inter q̄s viuis q sūt equalis dignitatis
nobilitatis. diuitiarū abundātie. ⁊ no
tāter dixi cōitatē bonorū nō aliq̄ruz.
Et si ꝑm eorū cōsuetudinē vteris ꝑ/
ciosis. vel multitudine. aut curiositate
nō iudicabo excessū. Nisi occurret ti
bi casus in q̄ aliq ꝓximi essēt in extre
ma necessitate. q̄ tūc dicas ꝑm Am/
bro. in. c. sicut hi. xlvij. di. Plusq̄ suf
ficiat sumptui. s. tue necessitatis ⁊ fa/
milie violenter obtentum est.

7 ¶ Sed nūquid ille q ē eq̄lis in diui-
tiis nobilib⁹ possit ornar̄ se ꝑm ꝙ cōi
ter nobiles faciūt lz ipse sit ex infimo
gn̄e. ꝛ. ꝙ sic. Nisi q̄ ad deaurata q̄ de
iure ꝯueniūt doctorib⁹ ⁊ militib⁹. Rō
qꝛ nobilitas hodie nō artribuit̄ ꝑm
virtutem sed ꝑm pōpā ⁊ opinionem.
Fallit ēt hoc q̄ ad cōpationē ꝑlatorū
dn̄orū. ⁊ officialiū q̄bus lz aliqs esset
ip̄is ditior nō liceret se ornare ꝑm ꝙ
tales ꝑlati vel dn̄i vl̄ officiales cōiter
faciūt. Cōclude ergo ꝙ si qs vtit̄ or-
natu ꝑcioso vel multiplici aut curioso
ꝑm cōditionē status pn̄tis. vt cōiter fa
ciūt pn̄ti tpe boni diuites vel nobiles
sibi equales non peccat.

8 ¶ Tertiū tp̄s cōsideradū est tp̄s futu
rū hoc est ꝙ cōsideret si i tali ornatu
poterit se tenere talr̄ ꝙ in futurū non
hēat cōmittere aliq̄ peccata mortalia
Nā si est necesse aliq̄ mortalia cōmit
tere vt in tali ornatu se teneat sicut illi
q ꝓpter talia habēt necesse in ꝑtibus
remotis ad negociādū morari dimis-
sis vxorib⁹ sibi ꝑꝑ eorū imbecilitates
multa mortalia ꝯmittūt ⁊ huiusmōi.
Nā tūc talis ornat⁹ est supflu⁹ ⁊ illici
tus. ꝑm ergo ꝑdicta tria tpa potes co
gnoscere. qn̄ hz supfluitatē ⁊ q̄ꝫuis sit
difficilimū cognoscere qn̄ hēat nota-
bilē supfluitatē q̄ sit pecc atū morte
nisi ꝑz ꝑmū tp̄s ⁊ tertiū. Tn̄ ꝺtestādi
sūt qꝛ vt i pl̄ibus hn̄t de supfluo. ⁊ sic
de pctō vt pote q sūt occasio multorū
pctōꝝ. Nā ꝑmo iducūt ad lasciuiam
secūdo ipediūt mlta mr̄imonia. ⁊ ter
tio ꝑbēt materiā inordinate cupidita
tis iō psal. xxx. Odisti obseruātes va-
nitates superuacue.

9 ¶ Quintū ꝙ reqrit ornat⁹ vt sit lici
tus: est vt nō apponat̄ circa eū nimia
solicitudo. ꝑm. n. S. Tho. vbi. s̄. Ni-
mia solicitudo circa ornatū ēt si non
sit deordinatio ex parte finis reddit
eū illicitū. Et q̄ꝫq̄ꝫ ista solicitudo ni-
mia nō sit mortalis nisi qn̄ ꝑꝑ ip̄am
dimitteret necessaria ad salutez nihil
ominus saltem est veniale peccatū.

¶ Sextū ꝙ reqrit̄ vt ornat⁹ sit lici- io
tus ē vt nō sit scādalosus proxio. dicit
Alex. de ale. in ꝑa ꝑe ꝙ licet se ornar̄
ꝑciosis vestib⁹ ꝑm nobilitatē ꝑsone ⁊
cōsuetudinē terre. ⁊ dignitatez officij
ita tn̄ ꝙ absit libido in volūtate: ⁊ scā
daluz in exteriori ope. nec mirū quia
Mat. xviij. ve hōi illi ꝑ quē scādaluz
venit. Aduerte tn̄ ꝙ licet aliqs ꝓuo-
cet̄ ad cōcupiscētiā ꝑꝑ ornatū alteri⁹
si ille q ornat se hoc nō intēdit: nec ē
excess⁹ in ornatu erit poti⁹ scādalum
passiuū ⁊ occasio accepta. Sz qn̄ ē in
ornatu excessus ꝑsertim incitatiu⁹ ad
libidinē vt in mulierib⁹ iuenientibus
nouas inuētiōes seu vanitates: ⁊ cre-
dūt ꝓbabilr̄ ꝙ aliq ꝓuocant̄ ad libi-
dinē nō excusant̄ a mortali si de hoc
nō curāt sed poti⁹ volūt portare. Si
ꝟo nō credūt ꝓbabilr̄ ꝙ ꝑbeāt occa
sionē ruine alteri. sic difficilimū ē de-
terminare de mortali licet aliqualr̄ ex
cedāt. Verū ē ꝙ ꝑiculosus est excess⁹
in ornatu ꝓuocatiuo ad libidinē vt i
mlierib⁹ faciētib⁹ fozas nouas q̄s sin
glr̄ diabol⁹ ꝓuocat ad ornādū se ma
gis q̄ꝫ viros: qꝛ magis sunt efficaces
ad illaq̄andū aīas. Et ideo lz n̄ possit
snia dari de mortali pro q̄ꝫto excessu
nihilominus semꝑ inducende sūt ad
dimissionē ꝑꝑ periculū: ꝑꝑ qd̄ cōmi-
nat̄ eis dn̄s. ꝑ Isa. iij. c. In illa ingt
die. s. iudicij auferret dn̄s ornamētū cal
tiamētorū ⁊ torq̄s. s. collaria ⁊ moni-
lia. ⁊ armillas. s. ornamēta brachioꝝ
vt maniche rechamate vel lōge. mi-
tras. s. macagnones vel lunetas. dis-
criminalia. i. pectines ad pectinādus
caput: vel cerructos. periselidas. i. or
natus talorū in fine vestis. vt sūt cau-

de vl'fimbrie.murenulas.i.chatenas puas circa collū:olfatoriola in aures gēmas in fronte pēdētes.ꝛ mutatoria idest diuersas vestes ꝛ lintheamina vt faciūt romane supᵉ vestes.acus ꝛ specula.sindónes ꝛ camisias.vittas.i.bindelos ꝙ capillis colligēdis ꝛ theristra.i.vestes estiuas vt sunt ioznee.aeria q̄ est estas ꝛ erit ꝙ suaui odore feto:ꝙ zona funiculᵒ:ꝙ crispāti crine caluiciū: ꝛ ꝙ fascia pectorali cilicū.hec ibi. Dis ergo prudēs o ꝓfessor vt nó precipites sñiaz vbi nó ē ꝓcipitāda:ꝛ cautᵉ vt nó relaxes q̄ sper est restrigendū qz cū coiter i oznatu nó sint ꝓditiões supza posite sit qz cósequēter i ipo peccatū. Ergo tales ornātes se dāt opaz rei illicite.ꝛ ꝓterea iuridice iputāt eis malū qđ ꝓbabilr ex eis euenit.s. lasciuia. Fac.c. eū q.ꝛ.c.Ḡtū.Jo.di.ꝛ q̄ no.i.c.sic dignū de ho.ió detestādū.pp qđ meritο saluatoz Luc.xvi. exhibuit q̄ diues dānatᵉ indueb̄at purpura ꝛ bisso.

Clositas est cū qs ge te necessaria saluti corporis accepta vacat ab aliq̄ ope spirituali vl'corporali.ꝛ hec ē filia accidie. Et qñ sit peccatū mortale.vid.ē. Accidia.§.i.ꝛ.ij.ꝛ.j. Ꝑceptum.§.v.

Pactum aūt dr̄ a pactióe inde est pactū nomē appellatū.ꝛ est pactio duoz pluriū ve in idē placitū seu ꝓsensus. vt dicit ter. in.l.i.ff.de pac. Et ió ois Ꝛct⁹ generalr̄ dicit pactū.sed cū hēat nomē specificū ab ipo Ꝛctu ónominat̄.vt venditio locatio.cū vo nó bz nomē dicit pactū a genere.

¶ Que dr̄ta ē iter pactū.pollicitatiōnē'cóuentionē.stipulationē.ꝛ ꝓmissionē.ꝛ.q̄ pactū est cósensus duoz vel pluriū ad aliquid faciendū vel dādū verbis expressuz.ita q̄ vba ꝓmittant a ꝓmittente.ꝛ ꝓsequēter a recipiēte. Si vo verba ꝓmittant a recipiente sic erit stipulatio.exēplū vabis mihi decē.ꝛ.dabo.ꝓmittis facere sic.ꝛ tu ñ des ꝓmitto.insti.de ver.ob.in ꝑn. Pollicitatio vo est solius offerētis ꝓmissio.nec regrit ꝑtia ꝓsone cui fit pollicitatio.l.i.ꝛ.l.pactū.ff.de pollici. Et no.glo.in Cle.romani.ó iureiur. ꝛ glo.i.l.i.C.de iure do.Dicēs q̄ pollicitatio fit sine iterrogatiõe ꝓcedēte.ff de polli.l.iij. ꝓmissio coiter fit rogatióe.ó q̄ dic vt.j. Pollicitatio in ꝑn. Et pót ꝓmissio referri vl'ad pollicitationē vl'ad stipulationē.vl'ad nudū pactū.ff.ó edi.edic.l.scieñ.§.dictū a ꝓmisso. Conuēcio vo ē nomē magis gnāle q̄ pactū.qz scholares i scholis.ꝛ fratres in capl'o ꝙuenire dicunt ff. co.l.i.§.conuentionis verbum.

¶ Quottuplex est pactum.ꝛ. duplex.aliud vestitum aliud nudum. 2

¶ Sed quó dicat̄ pactuz vestitū.ꝛ. q̄.vi.móis. Pzio re.secūdo vbis.s. stipulādo.tertio lr̄is.ḡrto ꝓsensu.ꝛ ó his hēs exēpla.ē. obligatio.§.iij.v.co herētia Ꝛctus.puta vēdidi tibi domū cū tali pacto q̄ ego debeā morari in ipa domo p ānū qđ qđ valet qz vestitur coherētia Ꝛctus.i.vēditóis.als es set nudū.vi.iteruēcio rei.puta ꝓmisi tibi aliq̄d dare vt faceres mihi vl'dares aliud. Añ stati cū dedero tibi qđ ꝓmisi vestit̄ pactū ex parte mea.ꝛ tó iteruentu ei⁹ tibi es mihi obligatus ad faciendū q̄ ꝓmisisti.ꝓbātur ista.i sti.de ver.ob. Nudū vero dr̄ qñ non vestitū aliquo predictoz sed ē in meris ꝛ puris finib⁹ cóuētiõis vbi ḡtia ꝓmisi tibi dar̄ cētū sine aliq̄ inrogatiõe ꝓcedēti vl'cirographo ꝛ hmõi ꝛ ꝓsens alr̄ si'ñ ꝓsentiat ñ erit pactū ſz pollicitatio.de q̄ vide i.l. Jusꝑgētū.§.

igitur.ff.de pac. Silr dr nudū qñ ñ continet cām: qꝛ traditio rei sine causa nullius est efficatie.l. nunq̄ nuda traditio.ff.de acqui.re.do.hēt tamen aliquas fallentias quas vide in i pa. in.c.si cautio de fide instrumentorū.

4 ¶ Utrū ex nudo pacto siue ex sola ꝓmissione hō obligetur.ꝝ.q̄ d̄ iure canonico ⁊ i cōscia sic sub pena mortalis peccati.vt no.i.c.i.de pactis.⁊ in c.Juramenti .xxij.q.v. Quod limito verū ſm collectarium ⁊ sequit Pa. in.c.prudentes de dona.⁊ in.c.si cautio de fide instru.quādo exprimit cā. vt promitto tibi decē qꝛ vēdidisti mihi talē rem vel mutuo concessisti ⁊ huiusmodi: qꝛ si sit nudū sic q̄ nulla cā est adiecta nō obligat etiā in cōscia. Ratio quia presumitur ꝑ errorē promisisse ⁊ sic nō pōt allegari obligatio naturalis cū nihil sit tam ꝯrium cōsēsui q̄ error.xxviiij.q.i.§.i.⁊.l.si ꝑ errorē.ff.de iur.oium iudi. Aduerte tñ q̄ si quis dicit ꝓmitto tibi centuz donare q̄ tūc liberalitas ꝓmissionis ꝑsumit causa donādi.⁊ sic nō est sine cā. Silr si ꝓmittit aliqd loco pio qꝛ presumit obligasse se fauore piecāe nec ꝑsumit ibi error.c.fi.d̄ succe. ab ite. Limito etiā ⁊ verū q̄ ex nudo pacto obligat.s.qñ nude pacsicēs habuit aīuz obligādi se.quia ſm coiter Theologos i.iiij.di.xxxviij. nemo ex quacūq̄ ꝓmissione obligat: nisi qui hz aīuz obligādi se.facit.c.lr̄aruz de voto.⁊.l.obligationū.la ꝑma.ff.d̄ ac. ⁊ ob. Alias si nō habuit aīuz obligādi nō tenet sub pena mortalis peccati ad pactū nudū seruādū: nisi subesset cā que ad hoc obligaret de necessitate precepti. puta ꝓmisi pr̄i meo vestē qui morit ex frigor qꝛ tenet q̄ uis ñ habuerit aīuz obligādi se. Dat iij. limitatio.s.si cōditio vl rōnalis cā ñ aduenit postea q̄ si a pr̄i.affuisset ñ ꝓmisisset: qꝛ si talis cā aduenirет ⁊ ꝓpterea nō ipleat nudū pactū nō peccaret mortalr ſm Jo. de notho.in iiij.di.xxxviij.⁊ ſz sanctū Tho.ſa ſe q.xi.qd bñ no. Addo.⁊ q̄rtū.s.q̄ sit honestū licitum possibile ⁊c. de q̄bus j̄.dico de pacto vestito.

¶ Utrū oriatur actio ex nudo pacto. 5
ꝝ. Inno. in.c. nouit de iudi.⁊ multi alij q̄ nō sed solum cōpetit offiñ iudicis implorare. Sed ego credo qd oriatur de iure canonico.vt tz Host. Jo.An.do.Anto.⁊ Pa.cū glo.i.d. c.i.de pactis. ⁊ Archi.in.c. quicūq̄ suffragio.xij.q.ij.ad minus conditōe ex canone predicti.c.iuramenti. qd ī tellige in casu quādo obligat ad mortale peccatum alias non.

¶ Utrū oē pactū vestitū obliget.ꝝ. 6
q̄ nō vt no. Pa.in.c.pactiōes.d̄ pactis. Et qñ hoc sit q̄ nō obligat.dic vt dixi.s̄. Juramētū.v.qꝛ vbi iuramētuz nō obligat nec pactū. Itē pactū dolo initū nō valet.c.cū vniuersoruz de rerū ꝑmuta. Intellige quo ad dolosuz. Item si sit alteri captiosuz.ff. de resci.vendi.l.si id q̄ pure i fi. Itē ea que ꝓmittūtur ob nimiā reuerentiā alicui⁹ nō obligāt.l.i.ff. q̄.re.ac.ñ da. Itē qñ pactū cōtinet turpitudinē l.si vnus.§.pacta que turpē cāz.ff.de pac.⁊ oē pactū ꝯ ius dr turpe.c.faciat hō.xij.q.ij.ſm tñ distinctionē d̄ q̄ in.§.viij. Itē pactū in ꝯuentōib⁹ inominatis nō obligat si ille cū q̄ ꝯxit ñ iplet ex pte sua cōtractū.vt.l. naturalis.§.i.ff.de pre.v̄.⁊.l.ex placito.C.de re.permu. Jō cū quis cōuenit cū aliquo dare sibi centū vt nūq̄ petat tale quid talis nūq̄ poterit petere centū qꝛ nunq̄ pōt iplere.qꝛ semp poterit petere.secus si ꝯuētio fiat.ꝓmitto tibi cētū si remittas mihi fideicōmis-

sum qꝛ talis poterit petere. eo qꝛ po
test remissionem facere. hec Bart. C.
de pac. l. conditionis.

7 ¶ Utrũ pactũ initũ ꝑ fratres mino-
res vel predicatores. aut alios men-
dicantes cum rectoribus prochialiũ
ecclesiarũ super iuribus prochialib⁹
puta exhibitione sacr̃oꝝ. Iure fune-
randi ⁊ similibus vel super alijs qui-
buscunqꝫ valeat. ℞. ꝙ si factũ est per
guardianos vel priores cũ consensu
suorum conuẽtuũ vel locorũ valet.
lꝫ nõ interuenerit licentia sui gene-
ralis. aut principalis. aut capituli. aut
sedis apostolice quo ad fratres mino
res. Dũmodo alias sit honestũ ⁊ lici
tum. de pactis. c. qꝛ ex eo li. vij.

8 ¶ Utrũ pactum iuramẽto firmatuꝫ
ꝙ in se continet turpitudinẽ. s. pecca
ti. vel est cõtra ius valeat. ℞. Pa. i. c.
pactões de pact. ꝙ si cõtinet turpitu
dinem ex ꝑte vtriusqꝫ. s. iurantis ⁊ re
cipientis nõ valet. xxij. q. iiij. ꝑ totum
Silr̃ si ꝯtinet turpitudinẽ solũ ex ꝑte
iurãtis. vt in regl̃a nõ ẽ obligatoriuꝫ
li. vi. Si v̄o solũ cõtinet turpitudinẽ
ex ꝑte r̃cipiẽtis sic tꝫ ⁊ obligat. c. d̄bi
tores de iureiur. Rõ qꝛ iuramẽtũ ꝑn
cipaliter dirigit̃ in deũ in q̃ nulla põt
v̄sari turpitudo. Si v̄o nõ est firma
tum iuramento an obliget vide su-
pra. Obligatio. §. x.

9 ¶ Utꝝ pactũ de nõ cedẽdo bõis su
is valeat. ℞. Pa. i. d. c. pactões ꝙ sic
nisi sit notoria pauptas qꝛ tẽ illicituꝫ
est qꝛ in effectu tunc videt̃ se obliga-
re ad carceres quod nõ põt cũ nẽo
sit dñs mẽbrorum suorũ.

10 ¶ Utꝝ pactũ factũ pr̃i a filia dũ nu-
ptui traderet̃. ꝙ dote ꝯtẽta nullũ ad
bona pr̃imonialia hẽbit recursuꝫ te-
neat. ℞. ꝙ nõ nisi sit iuramento fir-
matũ. de pactis. c. q̃uis li. vi.

11 ¶ Utrũ pactũ qd̄ est ꝯ sb̃aꝫ ꝯct⁹ nec
cõtinet turpitudinẽ valeat. ℞. ꝙ si po
natur ꝑ viã modi vitiat̃ ⁊ non vitiat
s̃m Fran. de rãponib⁹ in repetitõe. l.
fi. C. de cõdi ob cãm. Uñ pactũ ꝙ ꝑ
cariũ duret iuito dño nõ vꝫ vt in. c. ꝑ
cariũ de ꝑcario. ⁊. l. cũ ꝑcario. ff. de
ꝑca. Silr̃ si cõstituo ꝓcuratorẽ ⁊ ꝓ-
mitto nõ reuocare nõ valet. ita dicit
Bar. in. d. l. cũ ꝑcario. ⁊ Ange. in. l.
ij. ff. de ꝓcura. ⁊ Bal. in. l. ⁊ in ꝑpetuũ
ff. de ꝓcura. Et si promisit sub pena
non tenetur ad penam reuocando. fa
cit glo. in. c. ij. de cõsue. li. vi. ⁊ Ange.
in cõsilio. ccxxij. Sed si apponatur ꝑ
viam cõditionis nõ vitiat̃. sed vitiat.
facit. c. fi. de cõdi. appo. ⁊ quod not.
Bar. in aut. ingressi. C. de sa. san. ec.
Sed cõtra videtur. l. vbi mortis cau
sa ita donatur. ff. de donat. cã mortis
solue vt ibi per Bar.

12 ¶ Promitto tibi ter te hospitari in
domo mea stas per multos annos ꝙ
non venis nunquid petere poteris
extimationẽ. ℞. Jo. An. in. addi. ad
spec. de censi. refert suos magr̃os di
sputasse ꝙ nõ: ⁊ sic tene lꝫ videat̃ ꝙ
teneat̃ per ti. ff. de alim̃. ⁊ ciba. lega.

13 ¶ Pactum de hereditate viuentis
regulariter non valet: quia iducit vo
tum captande mortis. vt. l. fi. C. d̄ pa
ctis. ⁊ ibi ꝑ doc. ⁊ ꝑ Bal. in libro. de
vsibus feu. d̄ feudo dato inuicẽ. l. cõ-
missorie. c. si quis. ⁊ per canonistas. i
c. venerabilẽ. de elec. ⁊ Pa. in. c. nul
la. de conces. ꝑ. Et ibi sic distinguẽdo
Dicit ꝙ aut pactũ de futura successio
ne fit ad cõseruandam legitimã suc-
cessionẽ ⁊ sic vꝫ. vt isti. de legi. agna.
succe. §. fi. qꝛ pactum est legi consen-
taneum. Aut fit ad legitimã successio
nem minuendam ⁊ tẽ nõ valet. l. pa
ctũ. ff. d̄ pact. Sꝫ si iuram̃to firmet̃
valebit. i. c. ij. d̄ pact. li. vi. aut fit ad
legitiaꝫ successiõeꝫ ꝑdẽdã seu ad tol

lendā liberā testi factionē ⁊ sic nō vz
qꝛ ꝯtra bonos mores. vt. l. stipulatio
hoc mō. ff. de ver. ob. Adeo ꝙ ſm
Bar. ēt iuramēto. nō firmat̄ per re/
gulā nō ē obligatoriū. de re. iur̄. li. vi.
vt in. d. l. stipulatio no. ⁊ in. l. fi. C. de
pac. Sed ego ñ credo. qꝛ lz sit ꝯ bo
nos mores nō tñ naturales sed solū
ciuiles. ⁊ ideo firmat̄. d. c. ij. d̄ pactis.
14 ¶ Utrū hñs parētes magnos quos
timet ⁊ volēs ꝓuidere aīe sue reliqt
medietatē oīuz bonoꝝ suoꝝ pauꝑib⁹
⁊ dicit si cōtingeret me facere aliđ te
stamentū in q̄ cōsanguīeos meos in/
stituerē per qđ r̄uocaret̄ pñs iudiciū
ex nūc tibi. p. notario publico tanq̄ꝫ p
sone publice stipulāti ⁊ recipienti pro
dcis pauꝑibus: dono irreuocabl̄r ⁊ i
ter viuos dictā medietatē bonorum
meoꝝ constituēs me ex nūc eā possi/
dere ꝑcario noīe. fac̄ tādē aliđ testm̄.
Mō querit̄ vtrū pauꝑes valeāt ali/
qd hēre ex tali donatiōe. ꝛc. Bal. vbi
sup̄ ꝙ fuerūt opiniōes. vna ꝙ sic. q̄ ē
dñi. Dy. ff. đ testamētis. l. heredes pa
lā. §. fi. ⁊ in r̄la. qđ semel placuit đ re.
iur. li. vi. Alia ꝙ nō. qꝛ iste ꝯct⁹ do
natiōis vr̄ ipedire liberā testamētifa/
ctionē. ff. de v̄. ob. l. stipulatio hoc mō
Sed aduerte ꝙ nos sum⁹ ex̄ casuz
doctoꝝ. Nā hic iteruenit traditio. vñ
⁊ si donatio esset ifirma ⁊ sine cā tñ
dñs volēs transferre dñiuz. transfert.
ff. de cōdi. ob cām. l. iij. §. subtili⁹. vel
quia cā est ipa liberalitas vt. ff. đ dōa.
l. hoc iure. Itē ipsa pietas vt. ff. đ ꝯdi.
indebi. l. cū his. §. si in ea opiniōe sit
mulier. ⁊ no. Insti. de obli. q̄ ex q̄si ꝯ
ctu. §. ex qbusdā. ad hec. C. đ sa. sā. ec.
l. fi. volēs ergo sustinere opinionē dy.
faciat ꝙ ꝓcedat̄ ad traditōis actū q
etiā sub ꝯditione fieri pōt. vt. ff. đ ac
qui. pos. l. q absenti: ⁊ cauti⁹ si iterue
niat traditio corporalis q̄ꝫ si ꝑcaria
qꝛ ꝑcariū forte nō vz. Tu cogita ego
dimitto te sine đcisiōe. hec Bal. Sz
tu tene ꝙ si vl̄t valeat donet alicui pu
blice psōe iter viuos sub. tali ꝯditōe ⁊
tradat qꝛ sic valebit idubitanter.
¶ Utꝝ cū vir facit testm̄ ⁊ legat vxoi 15
ri certū qd hoc acto ꝙ si mutaret te/
stamētū siue nō ista vxor iure dona/
tiōis iter viuos. đbeat habere certaz
domū q̄ꝫ sibi legauerat: ⁊ demū mu/
tuauit testm̄ nulla facta mētōe đ dicta
donatiōe. An mulier debeat habere
dictā domū vr̄ ꝙ ñ. d. l. stipulatio hoc
mō. Cōtrariū dico qꝛ ista donatio est
pñs ⁊ pura qꝛ dixit. siue mutuauero
siue nō ⁊ iō nō est apposita i penā te
stamēti mutati. Caue tñ qꝛ nisi iterue
nerit traditio ñ ꝯfirmat̄ morte ⁊ suf
ficit ꝙ traditio. interueniat tēpore do
natiōis vel postea viuo donāte. ff. de
dōa. iter vi. ⁊ vxo. l. papinian⁹. al's ici
pit si qs pro vxore. ⁊ ar. i. l. ij. C. si qs
alteri vel sibi. hec Bal. vbi. s̄.
¶ Quō iterpretāt̄ pacta obscura. ꝛc. 16
ꝙ i dubio ꝯ eū q ea apposuit ⁊ potu
it aptius đclarare. ff. đ pac. l. veterib⁹
¶ Pactū legis cōmissorie qd ē. ꝛc. i 17
ꝯctu vēditiōis est pactio q̄ reddit̄ in
cēptū ꝙ vēditū est si nō ſuat̄ ꝙ ē ꝓ/
missū. vt in. l. i. ⁊ ij. ff. de le. cōmissoria
⁊ fit ita vēdo tibi fūdū ⁊ si. j. talē diez
nō solueris ꝑciū incēptū sit. In pigno
re aūt fit sic. nisi lueris pign⁹. j. certū
tp̄s sit ꝑditū: vel sit mihi ꝓsoluto.
¶ Utꝝ general̄r sit reprobatū. ꝛc. ꝙ 18
nō. vt. ff. de le. cōisso. p totū vbi pz ꝙ
valz i ꝯctu vēditiōis sz i pignore gnā
lit̄ est reprobatū vt i. l. fi. C. đ pact̄ pi/
gno. ⁊ i. c. significāte đ pigno. ⁊ iō ip
so ñ obstāte pign⁹ ē restituēdū nisi iu
rasset i tali pacto vt in. d. c. significāte
¶ Utrū istud sit peccatū le. cōmisso/ 19
rie. pignoro tibi hanc rē ⁊ si nō luero
j. mēsem nunq̄ꝫ possiz luere. ꝛc. Bal.

vbi.s̄.de vsu.feu.dē feudo dato inui-
cē.l.cō.q̄ sic lz nō dicatur q̄ dñiuz
sit apud creditorem ista est gl.no.i.l.
vl̄t.C.de pac.pigno.

20 ¶ Utrū possit fieri istud pactū cum
fideiussore vz si nō extraxero te de
obligatiōe q̄ pignus qd̄ ꝓ idēnitate
tibi dedi loco indēnitatis sit tuum.ꝛc.
Bal.vbi.s̄.glo dicit hic q̄ valet quia
spāle est in his qui ꝓ alio sūt obligati
qz hoc mō possunt idēnes fuari.vt
ff.de cōtrahen.empti.in fi.

21 ¶ Utꝝ in dote valeat hoc pactū Si
tibi pecuniā nō restituero talē fundū
loco permutationis assigno.ꝛc. Bal.
vbi.s̄.videtur q̄ sic:qz ista est q̄dam
pmutatio.vt.ff.de iure doti.l.ita ꝯstā-
te ⁊.l.fi. Item spāle videtur in dote.
vt.ff.de solu.l.calipodius.

22 ¶ Utrū valeat istud pactū obligo ti
bi talē fundū ꝓ.x.⁊ si nō soluero tibi
ifra mēsez hēas eū ēptū iusto ꝑcio.ꝛc
Bal.vbi.s̄.q̄ sic.⁊ est mirabile qd̄ lz
nō sit collatū in alicui⁹ arbitriū d̄cla
randi ꝑtiū valz:qz istud pactū est ꝑs
alterius cōtractus validi.iste ē cāus
mirabilis.ff.de pigno.l.si fund⁹.§.fi.

23 ¶ Utrū cū mutuasti mihi.x.nullo pi
gnore cōstituto hoc acto q̄ si nō sol
uero.j.mēsez talis dom⁹ mea sit tua
ꝓ illis decē valeat tale pactū.ꝛc.q.s̄.
ibidē q̄ sic:qz nō est pactū pignoris.
vt.d.l.fi.ff.de contrahen. empti.vbi
tex.est notabilis.

24 ¶ Utꝝ cū pactū.l.cōmissorie ē appo
situ nō ipsi ꝯctui pignoris sz diu po-
stea valeat.ꝛc.qui.s̄.ibidē q̄ sic.vt.ff.
de pigno.act.l.tici⁹ vl̄ vbi interuenit
pactū rogatu d̄bitoris ⁊ eius gr̄a:nō
voragine creditoris. Et dicūt q̄ ex in
teruallo valet ad excipiēdū ñ ad agē
dū.vt refert Bar.i.d.l. Calipodius.

Pala dicitur lineus pān⁹ cō
secrat⁹ qui extenditur
super altare:⁊ super quo extēdit̄ cor
porale.⁊ a quo dz benedici: vide su-
pra benedictio.§.i.

Palium vt hic sumit̄ ē
spāle ornamē-
tū archiep̄oꝝ i q̄ plenitudo officij cō
fertur.de auctoritate ⁊ vsu.pa.c.nisi
specialis.

¶ Qñ dz peti.ꝛc.infra tres menses a 1
tpe cōsecratiōis vel ꝯfirmatiōis si añ
nō fuit cōsecratus al̄r pōt remoueri
c.quoniā.100.di. nec añ dz:se archi-
ep̄m noiare.d.c.nisi. Nec ēt pōt añ
q̄z hēat ip̄m paliū cōciliū cōuocare
cōficer̄ Crisma d̄dicare basilicas.or
dinare clericos nec ep̄os cōsecrare
c.quod sicut de elec.§.pl̄t.

¶ Utrū Archiep̄s possit suū paliū al 2
teri accomodar̄.ꝛc.q̄ nō. imo dz cū
eo sepeliri qz ꝑsonā ei⁹ nō trāsit.c.ex
tuarum.⁊.c.ad hoc de auctoritate ⁊
vsu.pa.

¶ Utrū semp d̄beat celebrare cū pa 3
lio archiep̄s.ꝛc.q̄ tā i sua q̄z i aliena
diocesi pōt absq̄z palio celebrare vel
scādalijs. In sua v̄o diocesi nō semp
dz celebrare cū palio.sed tm̄ in die-
bus illis q in ecclie sue ꝑuilegijs sūt
exp̄ssi:ex̄ eccliaz nō dz eo vti vt i ꝓ-
cessiōib⁹.c.fi.d̄ auctoritate ⁊ vsu.pa.

¶ A quo dz peti.ꝛc.q̄ a Papa.d.c. 4
qm̄:⁊ ēt a patriarcha.c.ātiq̄ d̄ ꝑuile.

Papa sūmus est iter oēs.
qz ipse sol⁹ hēt ple
nitudinē ptātis.vt pz.ij.q.vi.
qui se scit.

¶ Utrū papa possit dispēsare in oib⁹ 1
ꝑceptis moralib⁹ legis nāe vl̄ diuine
ꝛc. Canoniste in.c.lr̄as de resti.spo.⁊
in.c.ꝓposuit de cōces.prebē.⁊ i.c.cū
ad monasteriū.de statu mo.⁊ in.c.ꝑ
venerabilē q filij sunt legi. varie ⁊ cō
fuse loquūt̄ nec ex eorū doctrina ꝑt
hec q̄stio declarari. Sz vt clare itelli

gat sic distiguo vt colligo ex doctrina Scoti i.iij.di.xxxvij.⁊ Alex.in.iij.pte ⁊ Hēri.i.v.quol.q.xxviij.⁊ Fran.in ij.sñiaꝝ.q sūt aliq̄ de lege nāe seu diuina tāq̄ p̄ncipia p̄tice nota ex t̄mis que sūt hec. Finale bonū ē appetēdū ⁊ Malū itellige moris ē fugiendū: qꝛ aut auertit a finali bono vt ē cupiditas mortalis. Aut retrahit ab ipo vt ē cupiditas venialis ⁊ ista sūt oio idispēsabilia Aliq̄ sunt d̄ lege nāe. vt cōclusiones necessario sequētes ex p̄ncipijs p̄dictis vt ista de⁹ est diligēd⁹. ⁊ p̄ximus. Et i istis nulla pōt cadere dispēsatio. vñ isto mō ius naturale dr̄ imutabile vt dr̄ in.§.i.di.vi. Rō ē qꝛ rō legis q̄ est id qd̄ dicūt p̄dcā duo p̄ncipia ab eis nō pōt separi in aliq̄ casu. Aū qꝛ p̄mū p̄receptū d̄calogi ⁊ s̄m sūt de hmōi. Ideo simplr̄ sūt in dispēsabilia. Tertiū v̄o p̄ceptū q̄tuꝫ ad cultū deo exhibēdū. aliqñ silr̄ ē de hmōi. Ideo q̄tū ad hoc est idispēsabile lꝫ quo ad d̄terminationē tp̄is sit dispēsabile. vt pꝫ in.c.lꝫ.⁊.c. ꝯquest⁹ d̄ ferijs. Sūt ⁊ alia d̄ lege nāe nō tāq̄ p̄ncipia. aut ꝯclusiōes necessario a p̄mis p̄ncipijs d̄ducte sꝫ qꝛ sūt mltū cōsona p̄dictis p̄ncipijs ⁊ cōclusionib⁹: cuiusmōi sūt p̄cepta scd̄e tabule ⁊ oia moralia data i lege moysi ⁊ Euāgelica. Ex p̄mo.n.p̄ncipio ⁊ cōclusionib⁹ necessarijs sequētibus ex eo nō est q̄ ad p̄ximū nisi vnū p̄ceptū.s. diliges eū: sed qꝛ p̄ximus fuit mutatus p̄ peccatū ⁊ factus p̄n⁹ ad malū iō addita fuerūt plura p̄cepta tāq̄ multū cōsona p̄mis p̄ncipijs ⁊ cōclusionib⁹ p̄dictis. Et in istis q̄tū ad rōeꝫ ipoꝝ nō pōt cadere dispēsatio. sed bñ q̄tū ad obseruātiā sanctionū. sicut ⁊ Aug.in.li.ꝯfessi. pōit exēplū dicēs. q sicut medicina ē ars imutabilis tñ medic⁹ aliqñ mutat p̄cepta lāguētibus: ⁊ tñ rō p̄cepti artis in se est imutabilis. vñ lꝫ papa nō possit dispēsare vniuersalr̄ i p̄cept̄ s̄e tabule qꝛ vt coiter. ⁊ in plr̄ibus i eis inest rō legis. Aū si occurreret casus p̄ticularis i q̄ d̄ficeret rō legis pp̄ causas spāles ipediētes obseruationē p̄ceptoꝝ legis ex applicatiōe ipoꝝ ad diuersas mās. Tūc Papa posset dispēsare. Alr̄ vt dicit Ricar.in.iiij.di. xxxviij.nō videret deus fuisse bon⁹ pr̄familias nisi dimisisset pastorē sup gregē suū q posset ꝯsulere oibus occurrentib⁹ ⁊ necessario expediendis. Nec ēt posset dici q Papa sit gnālis cōmissari⁹ dei assūpt⁹ in plenitudie ptātis. cui⁹ ꝯtriū d̄termiat.ij.q.vi. c.q se scit.⁊.xxiiij.q.i.q̄dcunq̄. Et q dico de p̄ceptis s̄e tabule idez dic de oibus p̄ceptis veteris ⁊ noui testamēti. Aū do. Archi.florē.i sūma dicit se audiuisse a fid̄ dignis q papa Martinus q̄ntus hita ꝯsultatiōe cū multis doctissimis viris i sacra theologia ⁊ iure canonico dispēsauit cū quodā q accepat germanā suā in vxorē pp̄ mlta mala ⁊ scādala q̄ euenissent si eā dimisisset ⁊ q̄ euitari nō poterāt. nisi sic dispēsaret. Et idē ego dico de silr̄ibus ar.ij.q.i.c.mlti i fi.⁊.d.c.q se scit cū similib⁹. Et sic s̄m hāc distictionē itellige ⁊ lita.d.c.lr̄as. ⁊ silr̄ia q̄ videt̄ dicere. q ꝯ legē dinaꝫ ⁊ euāgelicā aut aplm nō pōt papa dispēsare. vt in.c. sunt quidā.xxv.q.i. Quia verū ē vbi rō legis nō cessat. Et in p̄dicta opi. cōcurrūt oēs canoniste. si bñ intelligant q̄ dicūt q papa pōt d̄clarare interp̄tari. ⁊ litare. ac distinguere ius diuinū qd̄ nihil aliud est dicere nisi videre. vbi rō cessat vl̄ nō. vt sic ñ dispēset vel dispenset. ⁊ sic tene firmiter.

¶ Sed quis poterit qñ rō legis d̄ficit i aliq̄ cāu.R. q istd̄ aliqñ hēm⁹ ex

exẽplo ipsius dei q multotiẽs dispẽsa
uit i sua lege. Uñ in sili casu possum⁹
⁊ nos cognoscere. Sed qñ talis di-
spẽsatiõis vl' similis nõ hẽm⁹ exem-
plũ in sacra scriptura tũc ad solũ pa
pã ꝑtinet ipsius ꝺclaratio. cui dictũ ẽ
Qꝺcũq; ligaueris sup terrã. i. d. c. qꝺ
cũq; qui qdẽ multa declarauit. vt in
mã voti Juramẽti. ⁊ hmõi. Et aliqñ
ẽt ex ipa nr̃a rõe colligim⁹ vt facim⁹
in gladio ꝺposito quẽ dicim⁹ non fo
re reddeñ. ꝺponẽti effecto furioso. vt
in. c. ne qs. xxij. q. ii. ⁊ similib⁹. Uñ fir
miter credo ꝙ si aliqs petẽs dispẽsa
tionẽ in aliq̃ casu ꝯ legẽ dei nõ iter-
ponat ipoꝛtunitatẽ muneꝝ vel pꝛecũ
sed simplr̃ ponet se in manib⁹ ipsius
pape expꝛimẽdo casũ suũ ꝙ de⁹ ñ ꝑ
mittet errare vicariũ suũ i dispẽsado.
3 ¶ Utrũ papa possit dispensare in oi-
bus q̃ sũt iuris positiui. ℞. ꝙ ꝗuis ali
q canoniste teneãt ꝙ nõ põt dispẽsa
re ꝯ statum vniuersalẽ ecclie vt in. d.
c. sunt quidã. Itẽ in his in qbus ꝺco
loraretur stat⁹ ecclie per. c. ⁊ si illa. i.
q. vij. Ego tñ dico ꝙ vniuersalr̃ põt
dispẽsar̃. s3 tñ ñ eẽt tollerãd⁹ si dispẽ
saret ꝯ predicta sine rõnabili cã. pur
dispẽsatio teneret. ⁊ sic tenet cõiter.
4 ¶ Utꝝ papa possit dispẽsar̃ i gdibus
ꝯsãguitat. ñ solũ ꝓut nũc s3 ẽt ꝓut
ex tũc. ℞. ꝟm Jo. An. in. c. ꝑ venera-
bilẽ. qui filij sũt legiti. ꝙ si ꝯctũ est in
gradu ꝓhibito diuina lege põt dispẽsa
re ꝓut nũc. s3 nõ ꝓut tc̃. s. vt filij sint
legitimi q aũ dispẽsationẽ nati fuerãt
S3 i mr̃imõio hũana lege ꝓhibito
põt dispẽsare nedũ ꝓut nũc. s3 ẽt ꝓ-
ut ex tũc. Qꝺ lito veꝝ quo ad istꝺ vl-
timũ nisi ius eẽt q̃situ alteri. puta qa
pr̃e mortuo successerũt iã agnati. vñ
l3 postea legitiaret filiũ nõ exclude-
ret agnatos sed i iure q̃rẽdo valeret.
vide legitiatio. § i. ⁊. ij.
5 ¶ Utrũ possit dispensare in bigamia
vide. s. Bigamia.
¶ S3 qd ꝺ obligatõe q̃sita laico⁹ q 6
ei ñ subest q̃ ad tpalẽ iurisditõem. ℞.
Pa. i. c. ij. ꝺ voto ꝙ talis obligatõ so
lũ ꝯhit ex fidei ꝑstatõe. sic papa ꝑt ex
cã ab ea absoluer̃ ⁊ dispẽsar̃. vt i. c. q̃
to ꝺ iur̃iur. Sec⁹ ãt si aliũde eẽt q̃si
ta: qꝛ cũ talis obligatõ sit ꝺ iur̃ gẽtiũ.
ñ potit ꝑ papã tolli. cle. pastoꝛalis. ꝺ re
iudi. ⁊ not. Inn. i. c. q̃ i eccliaꝝ. ꝺ ꝯsti.
⁊ legiste i. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pu.
¶ Que sũt q̃ reseruãt̃ pape. ℞. ꝙ ab 7
solutõ ab excoicatõe i. xxxviij. casib⁹
ꝺ qb⁹. s. excoicatio. v. Itẽ dispẽsatio i
mltis ꝺ qb⁹. s. dispẽsatio ⁊ Irregula
ritas. Itẽ cãe g̃uiores. fac̃. c. i. ꝺ iura.
calũ. ⁊. c. mltis. xvij. di. ⁊. c. q̃tiẽs. xxiiij.
q. i. ⁊. c. vt ꝺbit⁹ ꝺ appel. ⁊ q̃ sint. vid ĩ
c. ꝙ trãslatõez. ꝺ offõ le. i glo. q̃ hic
omitto. qꝛ paꝝ ꝑtinẽt ad ꝯfessores.
¶ De eo q gerit se ꝓ papa ñ elect⁹ a 8
duab⁹ ꝑtib⁹ cardialiũ. ⁊ ꝺ obꝟuãdis i
eius electiõe. hẽs. s. excõmunicatio.
vij. casu. ij. ⁊ casu. xiij.
¶ Utrũ papa possit ꝺcider̃ ꝯ aliꝺ sta 9
tutũ i cã fidei sine ꝯcilio. ℞. ꝙ ñ vt in
c. Anastasi⁹. xviiij. di. qꝛ papa põt er-
rare i fide. xxxx. di. si papa. s3 ñ tota
ecclia. c. a recta ⁊ ibi bõa gl. xxiiij. q. i.

Paraferna dr̃ a para ꝙ ẽ iur̃ ⁊
ferna qꝺ ẽ dos q̃si iur̃ dotez.
vñ bõa ꝑafernalia dicũt oia bõa vxo
ris ex̃ dotẽ. vt dic̃ gl. i ℞ica. C. ꝺ pac.
ꝯuẽ. Azo i sũma. C. ꝺ iur. do. Bal. i. l.
ij. C. ꝺ sẽ. q̃. si cer. q̃tita. ⁊. i. l. fi. C. qui
po. in pigno. hẽantur. ⁊ i. l. ob marito
rũ. C. ne vxoꝛ ꝓ mari. ⁊ in. l. si mulier
C. ꝺ pac. ꝯuẽ. Et ꝺ istis hẽs tex. i. l. si
ego. §. dotis. ff. ꝺ iure do. ⁊ gl. i. c. ple
rũq; de dona. inter vi. ⁊ vxo.
¶ Utꝝ statutũ loquẽs ꝺ dote extẽdat̃ 1
ad parafernalia bõa. ℞. ꝙ sic ꝟ Al-
bri. i. l. ꝺ qb⁹ in. xxiiij. colũ. ff. de legi.

2 ¶ Utrũ bona parafernalia sint ꝑuile
giata sicut dotalia. q̃ ad hoc vt bona
viri sint hipothecata sicut ꝓ dote.
R. glo. in. c. ex lr̃is de pigno. ⁊ gl. in. l.
fi. C. de pac. cõuẽ. q̃ sic. lz ꝑm Pa. in
d. c. ex lr̃is aliq libri hẽant ꝑdictã gl.
dicẽtẽ q̃ ñ sz vtrũq; saluat̃ ꝑ distin-
ctionẽ videlz si spãlez sibi ꝓ his hi-
pothecã a viro exegit illa erit ꝯtenta.
Si aũt nullã exegit hẽbit hipotheca
ta oĩa bona viri ꝓ oĩb⁹ ꝑfatis bonis
vt in. d. l. fi. Et de qbus hz vir admi-
nistrationẽ. De alijs aũt q̃ vxor penes
se retinet nõ hz hipothecatã in bo-
nis viri. ꝑm Pa. in. d. c. ex lr̃is. Ista
tñ hipothecata nõ est ꝑuilegiata sed
cois ꝑz Inn. ⁊ Jo. An. i. d. c. ex lr̃is.
3 ¶ Utrũ maritus ꝺbeat hẽre fructus
dictorũ bonorũ ꝑafernaliũ. R. q̃ non
naturales qñ dñiuz eorũ nõ est tran
slatũ in virũ. q̃ nunq̃z ꝑsumit̃ trãsla
tuz nisi ꝓbetur. vt no. glo. in. d. l. fi. sz
solũ põt hẽre comodũ bonoꝝ aliorũ
ꝑꝑ labores i exigendo. Aduerte hic
q̃ qñ maritus dz hẽre fruct⁹. nihilo
minus si aliqd supest q̃ nõ sit cõsũ-
ptuz dr̃ ꝑtinere ad ipsam vxorẽ. ꝑ ea
q̃ no. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊ i
l. fi. C. de pac. conuẽ. ⁊ ibi Bald. dicit
Bar. consuluisse.
4 ¶ Sed nunquid in deferẽdo in do-
muz mariti dicta bona. ⁊ ea eidẽ assi
gnando transeant in dñium mariti.
R. qꝺ non. vt in. l. si ego. §. dotis. ff. de
iure do.
5 ¶ Ex qua culpa tenetur vir si male
dicta bona admistrat. R. q̃ ꝺ dolo. la
ta culpa. ⁊ leui culpa. vt no. in. d. l. fi.
6 ¶ Sz qua actiõe repetunt̃. R. q̃ si
dñiuz eoꝝ trãstulit in maritũ cõdicet
cõditiõe certi. vel sine cã. vl̃ ob. cãm
Si aũt nõ trãstulit dñiũ ad exhibeñ.
si nõ nixus sit marit⁹ ãmouere. Ul̃ re
rũ ãmotaꝝ si sit nixus ãmouere. vt in
d. §. dotis. Uel ꝑz gl. ibidẽ aget depo-
siti. qñ eas custodiẽdas marit⁹ accepit
vel mandati quãdo vxor mãdauit cu
stodiam earum marito.

Parentis appellatiõe nõ tm̃ pr̃ sz ⁊ auus ⁊ ꝓauus. ⁊ ꝺinde oẽs
suꝑiores ꝯtinẽtur. Sz ⁊ mr̃. ⁊ auia. ꝓ
auia. ff de ver. si. l. appellatione.
¶ Parẽtes quõ tenent̃ alere filios. 1
⁊ filij parẽtes. hẽs. s̃. Alimẽta. ⁊. s̃. Fi
lius. §. xxi. Et quõ tenẽt̃ ex contractu
filiorũ supra obligatio. §. fi. ⁊ ex deli-
cto supra Dominus.

Paricida est q parẽtẽ occidit vsq̃z in ĩfinitũ in linea ascẽdentiuz ⁊ descendentiũ. Et nõ solũ qui occi-
dit. sed ⁊ oẽs qui sunt conscij ad hoc
vel operam in aliquo dederũt. vt. l. i.
⁊. iij. ⁊. iiij. ⁊. l. vtrum. ff. de parici.
¶ Que pena paricidaꝝ. R. ꝑmo v̄-
gis dz cedi. deide in sacco corij cõsui
cũ cane. gallo vipera. ⁊ simia. ⁊ sic ia
ctari in mari vel flumĩe. Et si flumẽ
vel mare nõ est ꝓpe bestijs subiciat̃
l. penul. ff. de parici. ⁊. C. eo. ti.

Parrochia dicit̃ lo-
cus in q̃ ꝺgit popul⁹ alicui ecclie ba-
ptismali ꝺputat⁹ certis finib⁹ limita
tus. Uñ plures ecclie baptismales ñ
ꝺbent eẽ in eisdẽ limitib⁹. xvi. q. i. plu
res baptismales. sac̃. c. i. xiij. q. i. ꝺ his
q̃ fiũt a ꝑla. c. pastoralis. Aliqñ par-
rochia dr̃ tot⁹ epãtus. c. i. ꝺ rapto. ꝺ
parro. c. sup eo. ꝺ offõ archiepi. c. ij.
§. plt. no. Ho. ⁊ Go. i sũma eo. ti.
¶ In q̃ ꝯsistit ius parrochiale. R. q̃ i- 1
vij. Prio vt in dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis
popul⁹ audiat missã i sua parrochia-
li ecclia. de q̃ dic vt. s̃. Missa. §. lviiij.
Precipit̃ tñ in virtute obie ⁊ sb̃ iter
miatiõe maleditõis eterne religiosis

oib⁹. ne dicāt aliq̄ v̄ba. intellige infamatoria vel falsa ut retrahāt laicos ab ecclīarū suarū frequētia uel accessu. in Cle. religiosi. de p̄uile. Scd̄o consistit ius p̄rochiale ī decimis. xvi. q. ij. ī multis. de deci. c. ad aplice. d̄ q̄. s̄. decime Tertio ī oblatiōib⁹. x. q. i. q2 sacerdotes. ⁊ c. sāctoꝝ. ⁊ c. se. Quō aūt obligātur ad oblatiōes. vide. s̄. Oblatio. §. i. Quarto in penitētijs accipiēdis. in. c. oīs. d̄ pe. ⁊ remiss. vide. s̄. Cōfessio. iij. Quinto ī exhibitōe sacr̄oꝝ. Sexto in sepulturis. Septimo in bn̄dictiōe nubētiū. de qb⁹. de sepul. p̄ totū. xiij. q. ij. placuit. de simonia. c. suā. ⁊ vide ī suis locis. Gre. tn̄. ix. in p̄uilegio. qd̄ icipit. attēdētes. declarat q̄ in p̄uilegijs minorib⁹ ꝯcessis. vbi dicit̄ saluo iur̄ p̄rochiali. intelligi debere circa oblatiōes decimas. ⁊ primitias solū. ⁊ nō ī alijs.

2 ¶ Quomō efficit̄ qs de p̄rochia aliqua. ℞. q̄ acq̄sitiōe domicilij ibidē ut supra domiciliū. Itē q̄ ad sacr̄m confessiōis ⁊ eucharistie. Efficit̄ ēt cū qs per maiorē partē anni. puta p̄ plus q̄ p̄ sex menses in ea morā facit. lꝫ ibidē nō trāstulerit domiciliū s̄m Pa. in. c. omnis vtriusq̄ ⁊c. Et de hoc vide. s̄. Confessio. iij. §. x. ⁊ xi.

Partis appellatione qd continetur. vide s̄. Fama. §. iiij.

Patientia ē suas ⁊ suorū iniurias ac cetera mala equanimit̄ ferre. xxiij. q. i. §. i.

1 ¶ Utꝝ semp̄ sit habēda. ℞. q̄ sic ītus. sꝫ ab ex̄ nō qn̄ nō expedit saluti p̄ximi. xxiij. q. i. parat⁹. q2 vbi hostis nō p̄sonā sꝫ fidē q̄rit si sibi nō resistit̄. non patiētia sed negligentia est. xxiij. q. iij. Maximian⁹. Et patiētia p̄latoꝝ q̄ vitia nutriunt̄ pestifera ē. xxiij. q. iij. iustū lꝫ aliqn̄ tolleret̄ aliqd̄ malū laudabilr̄ p̄pter maius malū euitandū. xxiij. q. iiij. ecce. ⁊ c. sequēti. Sꝫ qn̄ expedit saluti p̄ximi. sic ēt ē habēda ab ex̄. ⁊ sic intellige illud. Lu. vi. Si quis p̄cusserit te ī vnā maxillā p̄be ei ⁊c. s̄ꝫ Augu. quātū ad prepatiōeꝫ animi. ⁊ alterā si eius saluti expedit. d. §. i. alias n̄. sicut nec xp̄s eam p̄rebuit in conspectu pōtificis percussus. d. c. paratus.

Patria potestas ē de iure ciuili introducta ⁊ soluit̄. Primo cū pater trāsit in p̄tātē alterius. puta efficit̄ religiosus. Et iō cū sit in p̄tāte abbatis nō poterit habere filiū in p̄tāte. vt in. l. si arrogatoꝛ. ff. de adop. facit. c. cū scim⁹ d̄ regula. ⁊ no. in aut̄. ingressi. ⁊ aut̄. si q̄ mulier. C. de sa. san. eccle. Itē scd̄o soluit̄ qn̄ filius post pubertatē p̄fitet̄ ī religione approbata. ut notat glo. in. c. p̄mo. xx. q. ij. ⁊ glo. in. l. si ex cā. §. Papinian⁹. ff. de minorib⁹. sꝫ añ pubertatē nō pōt p̄fiteri patre inuito. q2 non desinit patria p̄tās per ingressū añ pubertatē. ⁊ ideo tenetur patri obedire. imo nec pater pōt offerre filiū ipuberē religioni matre contradicēte. scd̄m Inno. ⁊ no. Pa. i. c. scd̄o. de regula. q2 obediētia qua filius tenetur matri est de iure naturali ⁊ diuino. sed patria potestas de iure ciuili. Et ideo in istis spiritualibus magis consideratur ratio natural̄ q̄ ciuilis. Nec auus similiter patre cōtradicente eadē rōne.

Patriarcha greca lingua sūmus patrū interp̄tat̄. xxi. distītione clerꝯ. dr̄ etiā p̄mas quoniā idē ē. ut. xcix. distictōe p̄uintie. ⁊ sūt q̄ttuoꝛ p̄ncipales. scilicet Roman⁹ Cōstātinopolitan⁹. Jerosolomitanus. ⁊ Alexādrin⁹. Alij quoq̄ sūt Aquiliēsis Bituriēsis. Cantuariēsis. Gradensis. ⁊ antiocenus. ut notat glo. in. d. c. clerꝯ.

1 ¶ Quid possūt facere. R. q̄ crucē añ sedeferri faciūt nisi i vrbe et vbi ē papa vel eius legat⁹. Appellat̄ ad eos omissis medijs. Itē supplet negligētiā metropolitani et q̄daz alia de quib⁹ ⁊ in. c. antiq̄ de p̄uile. ⁊ d. c. p̄uincie. ⁊ viiij. q. iij. cōquest⁹. ⁊ d̄ offō ordi. p̄ñti li. vj. et de appella. solicitudinē.

Patronus hēs sup̄ ius patronatus est in tripli ci gener̄ q̄d dā dr̄ originale. q̄d nihil aliud ē nisi carentia iustitie originalis debite in p̄mo parēte accepte s̄m Ansel. i li. de cōceptu virginali. Et istud ē oio in volūtariū ⁊ i vniuersali. ⁊ i particulari. Solūmō fuit volūtariū volūtate aliena. s. ade. Et ppea pōt remitti sine actione et sine passione volūtatis illi⁹ in quo ē. vt p baptismū. d̄ q̄ in. c. maiores. in. §. hic v̄o diximus de baptis. Que q̄dē iustitia originalis fuit q̄ddā auxiliū diuinū sup naturale necessarium hōi rōne sue cōpositiōis. Qz cū sit cōpositus ex aīa et corpore ex itellectuali et sēsuali q̄ q̄dāmō si sue nature reliquant̄ intellectū aggrauāt ⁊ impediūt ne libere ad sūmū ꝯtēplatiōis ꝑtingere possit. Jō data fuit sibi iustitia originalis p quā si mēs hōis sb̄deretur deo ēt ei subderent̄ oēs vires inferiores. et libere in deū posset tēdere cuius subtractio fuit facta p peccatuz originale. Cuius duplex ē pena Una taxata peccato. s. p̄uatio iustitie originalis. ⁊ carētia visionis diuine. Alia ē pena ꝯcomitās. et huiusmodi. sūt ifirmitates. mors. ⁊ alia mala q̄ sequūt̄. sicut si iudex p peccato iponeret penā. eruitiōis oculoruz ad quā sequerent̄. postea multa dāna. Hec ex frā. d̄ ma. in. ij. sniarum. Quoddam dr̄ veniale. ⁊ istd̄ aliqñ est volūtariū voiūtate ꝓpria ⁊ simplr̄. sicut qñ ex deliberatiōe qs dicit mēdatiū iocosū. xxij. q. ij. c. p̄mū. Aliqñ v̄o pti ē pēa sicut mot⁹ inordinati q oriūt̄ nobis ex corruptella p̄uaricationis ade. Parti v̄o ē cl̄pa. qz lz nō sit a volūtate ꝓpria añcedēte. orit̄ tñ a volūtate cōcomitāte ⁊ nō ꝓhibēte. vl̄ nō p̄cauēte cū possit ꝓhibere. vl̄ p̄cauere tales motus inordiatos. ⁊ de istis dr̄. xxv. di. §. al's. Et ad reissionez ei⁹ ꝯcurrūt tria. s. pēa. p̄ñs gr̄a ꝯcomitās. ⁊ meritū añcedēs. Quoddam dr̄ mortale q̄d q̄dē ē volūtariū ⁊ in vniūsali ⁊ in pticulari. ⁊ iō nō pōt sine nr̄a actiōe dimitti. vt i. d. §. hic v̄o dixim⁹. Et de isto intelligit̄ illud Aug. li. p̄mo retractata. c. xij. ⁊ li. d̄ v̄a religiōe. peccatū est adeo volūtariū. vt si nō sit volūtariū nullo modo sit peccatū. ⁊ xv. q. i. §. sed hoc non generaliter.

¶ Quō pōt discerni pctm̄ mortale a veniali. R. q̄ p̄cepta diuine legis nālis ac hūane idicāt q̄d sit mortale vel veniale. Nā q̄cq̄d est ꝯ ip̄a d̄ se hz rōez mortalis pcti. nisi vl̄ rōe surreptiōis. vel modicitatis. vl̄ rōnabilis cāe q̄ ad p̄cepta hūana vl̄ dispēsatiōis supioris excuset̄. Pctm̄ v̄o veniale ñ ē ꝯ legē aliquam sed est preter legē. qz ñ obseruat modū rōis quez lex sācta intēdit. Hec ex. ij. sniaꝝ. di. xxiij.

¶ In q̄ differt culpa pctī a pēa. R. q̄ cl̄pa seu macula ē q̄dā relatō ad actū p̄ñtē vl̄ p̄teritū. quā diuia volūtas fac̄ illū q̄ fecit r̄putās idecētē in eē morali Ex q̄ idecētia r̄lata ad actū p̄teritū vl̄ p̄ñtē nascit̄ obligatio ad penā ex det̄minatiōe volūtatis diuine. Et iō alid̄ ē remitter̄ cl̄pā. alid̄ penā. Qñ. n. de⁹ ñ ꝯcipit hōinē sb̄ ista idecētia. tūc remittit̄ cl̄pa. Qñ v̄o nō cōcipit̄ sb̄ obligatiōe ad penā. tūc r̄mittit̄ pēa. Ex q̄ pz q̄ esse morale ñ cōsistit in re ex̄ sed in extimatiōe ppea dic̄ philo. i. ethicoꝝ. q̄ aliqñ filij vidēt̄ trahere iselicitatē a parētib⁹. Et ibidē dicit̄ q̄ honor ē ho

norãt. q2 honorãs agit virtuose ⁊ bo
nũ in se morale. honorat⁹ aũt nihil fa
cit. Silr iniuria q̃ fit imagini dr̃ fieri
imaginato. de hoc vide Pe. aure. in
iiij. di. xiiij. q. iiij. ⁊ sic lz peccatũ nõ sit
in eẽ naturali p⁹ actũ ip̃ius ẽ tñ in esse
morali. ⁊ iõ dãnatur si nõ deleť.

3 ¶ Peccatũ qñ dr̃ in sp̃m sãctũ. ℞. q
ẽ qñ qs cõtẽdit abicere vel remouere
illd̃ q̃ electiõem pctĩ posset ipedire.
Verbi gr̃a. Instigať qs ad pctm̃ ⁊ oc
currit ei diuia seuitas puniẽs illd̃ pec
catũ. ⁊ talis istd̃ abicit studiose ꝓmit
tẽs sibi ipunitatez vt peccet libius. Et
istd̃ ẽ ꝓprie pctm̃ i sp̃m sãctũ. ⁊ dr̃ ẽt
malicia ⁊ blasfemia i sp̃ũm sãctũ ⁊ est
spãle pctm̃ ⁊ grãuissimũ. Sť aũt. vj. q̃ i
pediũt pcti electionẽ q̃ ponũť i. ij. sẽ.
di. xliij. Duo ex pte diuini iudicij. Duo
alia ex pte donorũ dei. Et duo vltia ex
pte pcti. Et ꝑpea sũt sex spẽs pctĩ i sp̃z
sãctũ. Prie due sũt p̃sũptõ q̃ sine me
rit̃ de misericordia dei p̃sumunt ⁊ de
speratio q̃ d̃sperãt de indulgẽtia pec
catorũ. ꝯ duo p̃ma. s. ꝯ timorẽ dei ⁊
spẽ. Secũde due sũt. s. ipugnatio veri
tatis agnite ⁊ iuidẽtia fraterne gr̃e ꝯ
secunda duo. s. agnationem verita
tis fidei ⁊ auxiliũ iterioris gr̃e quam
ẽt in alijs nolet crescere. ⁊ dolet si vi
det i fr̃es. Tertie due sť. s. obstinatio et
ipnia. ꝯ tria duo. s. ꝯsideratiõnẽ ť̃pitu
dis pcti et breuitatẽ ip̃i⁹ d̃lectationis.

4 ¶ Utrũ actus q ex sua spẽ ẽ veniale
pctm̃ possit eẽ mortale. ℞. q̃ sic triplr̃
Prio rõe finis cũ cõstituiť in eo. vel
in q̃ntũ referť ad mortale pctm̃ sicut
ad finẽ. puta cũ qs dic̃ v̄bũ ociosũ. cũ
tali itẽtione q̃ ẽt si eẽt ꝓhibitũ de p̃ce
pto nihilomin⁹ diceret. vl̃ dicit vt ꝓ
uocet aliquã mulierez ad fornicañ. ⁊
sic intellige illud Augu. xxv. di. §. cri
mis. nullũ pctm̃ adeo veniale. qn fiat
crimiale dũ plz. gl. sic dũ plz cõplacẽ
tia fruitiõis seu finis. Scd̃o rõe erro
neitat̃ cũ ex ꝯscia erronea credit mor
tale et illd̃ cõmittit. xxviij. q. i. oẽs. Ter
tõ rõe ꝯẽs⁹ i d̃lectatõez d̃ q̃. s. Cogita
tio. hec. ex sãcto Bo. in. iiij. di. xvj.

¶ Utrũ oẽ peccatũ sit reissibile. ℞. ꝯz 5
Alex. de al'. in. iij. pte sũme. tractatu d̃
incarnatiõe dei q̃ aliq̃ pctã dicũť ir
remissibilia negatiue q̃ nullo mõ re
mitti poterũt. sicut sũt pctã solũ ange
lorũ maloꝝ ⁊ hõinũ dãnatorũ. Alid̃
pctm̃ ab istis nõ ẽ irremissibile nega
tiue. Aliq̃ pctã sũt irremissibilia p̃uati
ue. ⁊ sic oĩa peccata sũt irremissibilia
q2 vt dicit hiero. Pro minio pctõ nõ
habẽt vñ satisfaciãt simil' hõines vni
uersi. q2 nemo aliqd ex se hz q̃ remit
tãť. Tertio dicunť pctã irremissibilia
ꝯrie. eo q̃ ꝯrie disponunt ad gr̃am ꝑ
quã remitti pñt. ⁊ sic peccata in sp̃m
sãctũ ꝓprie sũt irremissibilia. vt pz in
tuẽti. nõ q2 ñ possint remitti sz q2 ꝯrie
disponũt hõinẽ vt remissionẽ ꝯseq̃ť

¶ Utrũ volnntas ⁊ opus exterius sit 6
vnũ peccatũ. vid̃ preceptũ. §. xiiij.

PEculium dr̃ q̃si pussil
la pecũia si
ue p̃rimoniũ pussillũ. ff. de pecu
lio. l. depositi. Aliqñ dr̃ oẽ p̃rimoniũ
cuiuslibz hõis ẽt liberi. vt. ff. ad treb.
l. cogi. in p̃n. ⁊ multis alijs modis dr̃
peculiũ. vt notat glo. in ℞ica. ff. d̃ pe
culio. Sed hic itẽdo tractare d̃ pecu
lio qd̃ filius acqrit viuẽte patre. ⁊ sub
ipsius potestate existens.

¶ Quot sũt eius spẽs. ℞. q̃tuor. Pri i
ma dr̃ peculiũ. ꝓfectitiũ. s. qd̃ ꝓficiscit
ex reb⁹ p̃ris. Vñ gl. i. l. cũ oz. C. d̃ bo.
q3 libe. dic̃ q̃ ex capiť large vt cõpre
hẽdat oẽ id qd̃ occasiõe p̃ris obuẽit. l.
additio. ff. d̃ acq. here. Et istud acqriť
p̃ri q̃ ad ꝓprietatẽ ⁊ vsũfructũ. Simi
liter dic de acqsit̃ a clerico. ex bonis
ecclie vl' ei⁹ ituitu q̃ sũt ecclie q̃ ad ꝓ
p̃etatẽ ⁊ vsũfructũ. Et iõ ñ p̃t disponẽ
nisi vt a iure ꝯcedit. vt. s. cleric⁹. xiij.

2 ¶ Scdz dr̃ aduẽticiũ. s. qd̃ acqrit̃ ex industria. vel ex donatiõe facta aliũde q̃ intuitu p̃ris vl' aliter aliũde ꝓuenit ex euẽtu vel fortuna seu idustria. Excipe res q̃ ab iperatore uel augusta donant̃ q̃ q̃si castrẽse iudicant̃. C. de bo. q̃ li. l. cũ multa. Idẽ dicit de donato a rege. q2 statutũ loquẽs de iperatoꝛ general'r intelligit̃ fore statutũ de rege ꝑticulariter ꝯz no. ꝑ Inno. i. c. sup qbus dã. de ver. signi. ⁊ in isto aduẽtitio filiꝰ familias acqrit dñium siue ꝓprietatẽ ꝯz pr̃ hz vsũfructũ donec vixerit. Nisi remiserit vel nisi ab aliq̃ sibi det̃ ul' reliquat̃ hoc pacto. vt ad p̃rez nõ ꝑtieat vsusfructꝰ. ul' nisi succedat filiꝰ vna cũ p̃re in hr̃ditate fratris uel sororis. Uel nisi qñ p̃r noluit assẽtire filio adeunti hereditatẽ aliquã. Ul' nisi p̃r cõmiserit icestas nuptias. Ul' nisi p̃re minꝰ legitime diuertẽte. i. diuortiũ idebite faciẽte bõa filijs applicẽt̃. Insti. ꝑ q̃s ꝑso. no. acq. §. sãcitũ in gl. Itẽ si filiꝰ recipit dotẽ p̃re nõ ꝯsẽtiente nec se obligãte ꝯm Bar. in. l. ꝯ. ff. re. amo. q2 in istis p̃ri ñ acqrit̃ vsusfructꝰ nec qcq̃ aliud. Sz si eũ emãcipauerit media ꝑs vsusfructꝰ illoꝝ aduẽtitiorũ remanebit apud patrem solũ. ut in. d. §. sancitum. sed si p̃moriatur filij erit specialr̃ ⁊ totaliter. nec cõicabit cum alijs fratribus Si aũt filius p̃moriat̃ anteq̃ pater totuz erit patris nisi filios reliquerit. nã tũc filij erunt loco patris. Uñ dicit tex. in d. §. sancitum. Si id qd̃ suis laboribus vel prospera fortuna ei accessit hoc in aliũ perueniet luctuosum ei fiet.

3 ¶ Tertiũ dr̃ castrẽse qd̃ a parẽtibꝰ cognatis aut alijs. degenti in militia donat̃. uel qd̃ ipse filiusfamilias i militia acqsiuit qd̃ nisi militaret acqsiturꝰ nõ fuissz. nã qd̃ erat ⁊ sine militia acqsiturus id peculij eiꝰ castrẽse ñ ẽ. ff. de castrẽ. pecu. l. castrẽse cũ ibi notatis.

¶ Quartũ dr̃ q̃si castrense qd̃ acqrit̃ 4
a viris disertissimis. p̃ronis cãꝝ. viris d̃uotissimis memorabilibꝰ. s. notarijs ⁊ agẽtibꝰ in rebꝰ. nec nõ magistris studiorũ libaliũ artiũ. archiatrisq̃. i. medicis ⁊ oĩbus oĩo q salaria uel stipẽdia recipiũt publica. C. d̃ inofficio. testa. l. cũ antiqs. Ex p̃dictis pz q̃ notarij cõmunes nõ acqrũt in q̃si castrẽse. sz soluz notarij cõis uel dñoꝝ aut officialiũ q deberẽt habere salarium de publico. Idẽ dic d̃ remigibus nautis patronis aut alijs officialibus nauium qui ex causa publica hoc faciũt. l. i. ff. de bono poss. ex te. mi. Secꝰ ex cã priuata.

¶ Sz qd de acquisitis per clicos. filio 5
familias. ꝛ. qd̃ res oẽs quolibet modo ad eorũ dominiuz venientes habebũt suas ad silitudinez castrẽsis peculij. ita q̃ de ipsis ad libitũ disponere poterũt ⁊ testari legitima legata filijs uel parẽtibus. ut in aut̃. d̃ san. epi. §. p̃sbyteros ⁊ ponitur. C. de epis. ⁊ cle. aut̃. p̃sbyteros. Quod limita verum nisi acquirãtur ex bonis ecclesie uel eius ĩtuitu. q2 tunc non poterunt disponere. de quo dic ut. s̃. Clericus. xiij.

¶ Utrũ acqsitũ ꝑ muratores. aut car 6
pẽtarios. ⁊ alios laboratores i rebꝰ cõibꝰ q ẽt hñt salariuz ex publico sit q̃si castrẽse. ꝛ. q̃ ñ. q2 nõ solũ regrit̃ q̃ id qd̃ acqrũt sit ex publico. sz oz q̃ sit ex publica cã. ut puta publico offõ aduocatiõis notarij cõis ul' officialiũ. ⁊ huiusmõi. al'r ñ erit q̃si castrẽse. sali. tñ i. l. fi. C. d̃ iffi. te. tz q̃ igenierij dñoꝝ uel cõis id qd̃ acqrũt hẽbũt ꝓ q̃si cãstrẽse

¶ Sz nũqd aduocati q ex aduocatio 7
ne aliqd acqrũt ñ ex publico. sz a cliẽtulis hẽbũt ꝓ castrẽsi. ꝛ. ꝯm bal. in. d. l. fi. q̃ sic. q2 cedit loco publici salarij Ex q̃ eis hodie nõ soluit̃ ex publico. l. fori tui. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊ ibi dic̃ bar. q̃ sil'r erit quasi castrense id quod

acquirunt assessores scdm glo. ibidez
Idē dic fm bar. in. l. si mulier. ff. d ca
strē. pe. de relictj aduocato ꝓ emēdis
libris vl' eq̄ cā eundi ad offā. ⁊ hmōi.
8 ¶ Utꝝ donatū filiofamilias militi. ad
uocato. aut aliud officiū publicū ha-
bēt sine alia expressiōe sit castrēse. vl'
q̄si. ꝛ. fm bar. in tractatu de duobus
fratrib⁹ ꝙ aut donant̄ res necessarie
militie siue apte. vt equus ⁊ arma mi
liti. libri aduocato. tūc indubio dicet̄
esse castrēse vel q̄si a q̄cūqꝫ donēt̄ eis
dez. l. miles ꝑcipua. ⁊. l. castrēse. ff. de
castrē. pecu. Si autē donāt̄ ea q̄ non
sūt apta ad militiā nō erit castrēse. ēt si
expsse dixerit. vt. l. si forte. ff. d castrē.
pecu. ⁊ qd ibi tenet Dyn⁹. ⁊. C. eo. ti. l.
i. Et hoc verū nisi in duobus casibus
Primus qñ ille q donat solū ex mi-
litia vl' aduocatione ⁊ hmōi not⁹ est.
Secūdus casus est qñ talia donata lz
nō sint apta ad militiā vel aduocatio
nē. tñ dant̄ expsse vt vēdant̄ ꝓ emen
dis armis. libris. ⁊ hmōi necessarijs
ad. d. publica officia. Alia vo q̄ pñt
esse apta ad militiā ⁊ ad alia vt fuus.
tūc si specialiter ⁊ nominatiz ad ipsa
sint data. sic erūt q̄si castrēse. Sec⁹ si
simpl'r sine expssione. qꝛ nō erūt ca-
strēsia. nisi vt dictū ē sint data a noto
solum ex militia. l. si militi. ff. de ca. pe
cu. ⁊ quod notat Bar. in. d. l. si forte.
9 ¶ Quid de donato filiofamilias qui
nō est miles. nec in aliq̄ publico offō
cū ista expssione ꝙ sit ei castrēse vel q̄
si. ꝛ. fm Bar. in ꝑdicto tractatu ꝙ lz
appositio taliū v̄borū nō valeat. nisi
vt sit aduēticiū. vt. d. l. si forte. operabi
tur tñ vt patri nō acqrat̄ vsusfructus
qd pōt facere donās. vt. C. d bo. qꝫ li.
aut̄. excipit̄. ⁊ sic lz vitiet̄ expssū. ñ vi
tiat̄ tñ tacitū. l. i. ff. q mo. pi. vl' hip. sol.
10 ¶ Utrū libri ēpti a patre filio suo sint
q̄si castrēse. ꝛ. fm bar. in. d. tractatu.
⁊ in. l. i. §. nec castrēse. ff. de col. bono.
ꝙ aut pr̄ tradidit ⁊ se dōare expressit
⁊ tūc si fili⁹ erat aduocat⁹ acqrit sibi
in q̄si castrēse. l. i. C. d ca. pe. ⁊. l. castrē
se. ff. eo. Nec pr̄ poterit sic datū reuo
care. l. si fili⁹. C. fami. herci. Si vo nō
erat doctor tēpore donationis. sz sco
laris. tūc nō pōt dici q̄si castrēse. quia
cōditio ꝑsone hoc nō patit̄. Nā scola
res nō gaudēt ꝑuilegijs q̄ magistri ⁊
doctores. l. i. in fi. C. d stu. libera. Et fa
cit qd no. in. l. fi. C. de iuris. oīuz iudi.
qd verū intellige nisi ante mortē pa-
tris cōpleuisset studiū suū. qꝛ sic cepit
q̄si militare. ⁊ tūc erūt q̄si castrēse. l.
siue emācipatis filijs. C. de dona. ⁊. l.
donatiōes in concubinas. §. pr̄. ff. eo.
Nota tñ ꝙ lz nō fuerit doctor. nec ef
fect⁹ añ mortē pr̄is si pr̄ ei nō emāci-
pato libros dedit. sed eos nō ē adept⁹
nisi post emācipationē ꝙ erūt sui. qꝛ
cōfirmat̄ donatio. d. l. siue ⁊. d. §. pat̄
Idē dic de q̄cunqꝫ donato a pr̄e filio
emācipato. vl' ēt nō emācipato si mō
emancipat⁹ volūtate pr̄is possedit ꝙ
erit filij. nec pr̄ postea poterit reuocar̄
d. l. siue. Sec⁹ si post emācipationē te
nuisset donata ante eā ꝯ volūtatē pa-
tris. Similiter idē dic ꝙ cōfirmat̄ di
cta donatio morte ēt si non erit ipse
emācipat⁹. ⁊ sic post mortē pr̄is talia
erūt sua. nec cōicabit cū fratrib⁹ alijs
l. filie. C. fami. hercis. fm opinionē ap
probatā in gl. d. l. siue. Aut pr̄ nō tra
didit nec expssit se dōare. ⁊ sic lz eme
rit nomine filij sui nihilomin⁹ erunt
pr̄is ⁊ cōicabit eos cū alijs fratribus
post mortē patris. l. i. in ꝑn. C. d ca. pe
cu. reqrit̄. n. traditio vt videat̄ donar̄
l. ij. C. si qs sibi vel si alteri qd si nesci
tur an donauerit vel ne. tūc fm bal in
additionib⁹ ad ꝑfatū tractatū bar. ad
cōiecturas est recurrēdū. fm ea q̄. j.
dicā in. §. xxxij. Aduerte hic fm bar.

i aut. ex testõ. C. de col. quod donatuꝫ a patre filio emãcipato est ꝓferẽ. post mortẽ ꝛ cõputabiť in eiꝰ ꝑte. Sꝫ donatũ filio exñti in sua potestate. lꝫ nõ valeat in vita ipsius patris tñ assumit sibi vi post mortẽ. ꝛ hꝫ vi legatũ. vt in l. in donatiõibus. C. ad le. fal. ꝛ. l. dõa tiões la. ꝑma. C. õ dõa. inter vi. ꝛ vxo. Et sic legata ꝛ fideicõmissa ñ ꝓferũť l. penl. C. õ coll. sic nec talis dõatõ. sal lit hoc i tribꝰ casib⁹. Primꝰ qñ emer gũť ineqlitas. l. pe. C. õ coll. Secũdus qñ pť hoc exꝑssit. Tertiꝰ qñ dedit vt hẽret i peculio. l. si dõatiõe. C. õ coll.

ii ¶ Utrũ oẽ acqsitũ ex pecũia patris a filiofamilias sit ꝓfectitiũ. ꝛ. fꝫ bar. i ꝑdicto tractatu. ꝛ in. l. cũ oꝫ. C. õ bo. qꝫ li. q id qõ acgrit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia. siue sint possessiões sibi ab eodẽ date sine labo re ꝛ industria sua. puta dãdo possessio nẽ alteri colono. vl pecuniã mercato ri. ex q̃ hũit de lucro. tale lucrũ erit ꝓ fectitiũ. Sꝫ id qõ acgrit ex ꝑdicꝫ bo nis ex labore suo vel idustria. puta la borãdo agrũ ꝑdictũ. vel negociãdo õ pecũia ꝑdicta sicut lucrũ qõ fit ex pe cunia. ꝓ pte attribuiť psone lucrãti. ꝛ ꝓ pte pecunie. l. i. C. ꝓ socio. ꝛ. l. si nõ fuerit. §. i. ff. eo. sic tale lucrũ erit ꝓ pte q̃ debeť possessiõi vel pecunie ꝓfecti tiũ. ꝛ ꝓ pte q̃ debeť opi psone lucrãꝫ erit aduẽtitiũ. d. l. cũ oꝫ pꝰ ꝑn. vbi pꝫ q oẽ lucrũ ꝓueniẽs ex psona filij est aduẽtitiũ. Nec ob. l. si ita. §. fi. ff. õ vsu ꝛ hita. ꝛ. l. ꝓ huũ. §. fi. ff. de acq. re. do. q̃s allegat Spe. q tꝫ Ꝛtũ. qz loquũť i suo q acgrit dño ex ope persone sue. Et hoc tene nisi ex pecunia pris fecis set vsurã. qz lꝫ glo. in. d. l. cũ oꝫ teneat Ꝛtũ. tñ tu tene cũ bar. ibidẽ q tale lu crũ nõ erit nec ꝓfectitiũ nec aduẽti ciũ. sed totũ restituẽ. ꝓ ipsũ filiũ. ꝛ gl. intellexit qñ vsure licite erãt õ iure ci uili. qõ hodie uõ est. c. sup no. õ vsuris

¶ Utrũ filiusfamilias q lucrať vigoꝛ it statuti ex morte vxoris sue dotẽ vl ꝑte debeat eã hꝛe ꝓ aduẽtitio. ff. bar. in d. tractatu q aut filius sustinet onera mrimonij de lucro sue psone. ꝛ tũc fi lio erit aduẽtitiũ. Si vo nõ ipse lꝫ pr sic erit ꝓfectitiuꝫ. Et sic intellige opi. Dy. in. l. si cũ dotẽ. §. nũc trãsgredia mur. ff. solu. ma. q tꝫ q nõ ẽ aduẽtitiũ sed cõicabit post mortẽ pris cuꝫ aliis fratrib⁹. p. l. ij. C. fami. her. Si vo ptiꝫ pr ꝛ ptũ filiꝰ sustinet. tũc ꝓ rata oneris pti erit ꝓfectitiũ ꝛ pti aduẽtitiũ. l. sed ꝛ si quis. §. i. ff. de vsufruc. ꝛ. l. si seruus cõmunis. §. fi. ff. de stipu. seruo.

¶ Utrũ donatũ vel relictũ ab eñeo lꝫ filiofamilias sit aduẽtitiũ. ff. bar. i ꝑdicto tractatu. q aut datũ ẽ ꝓtẽplati one patris. ꝛ sic erit ꝓfectitiũ. Si vo datũ ẽ cõtẽplatiõe filij sic erit aduẽtiti um. i. l. sed si plẽs. §. arrogato. ff. õ vul ga. ꝛ pu. substi. ꝛ. l. additio. ff. de acq. here. ꝛ. l. fꝫ ꝛ si qd doneť. ff. õ vsufru. ꝛ no. glo. in. d. l. cũ oꝫ. Si aũt nõ ap paret cuiꝰ cõtẽplatiõe sit datũ. õpre hẽdiť ex futuro euẽtu. puta qñ fligitur filio. vt post mortẽ pris hẽat. sic ꝑsu miť q cõtẽplatõe filij. Si vo vt tñ vi uẽte pre. sic ꝑsumiť cõtẽplatiõe pris datũ. Silr ex ope cõphẽdiť. puta filius faciẽdo mercãtiã acqsiuit amicitiã cũ aliq̃ ex q̃ aligd sibi donauit. qz nũc erit sibi aduẽtitiũ. l. sociuꝫ q. §. fi. ff. ꝓ socio. ꝛ ibi ẽ casus exꝑssus. qz ꝓtẽpla tione filij. Jõ no. q oẽs leges q̃ dicũt inspicieñ. cuiꝰ cõtẽplatiõe debẽt intel ligi de cã ꝓria. d. l. sociũ. qñ in dãnũ acgrẽtis nõ cõsiderať cã remota. l. si. ff. õ cõiugẽ. cũ emãcipa. libe. sꝫ bene Ꝛtũ ad comodũ. l. si forte. ff. õ ca. pe.

¶ Utrũ oẽ acqsitũ ꝑ filiusfamilias sit ꝑsumẽdũ ex bonis pris in dubio ꝛ sic ꝓfectitiũ. ff. bar. vbi. õ. q aut resultat suspitio delicti. nisi sic ꝑsumať. puta qz filia ꝑsumeť turpiter acgsiuisse. qz alr

nõ potuit hẽre. ⁊ sic credet̃ ex bonis
p̃ris acqsitũ. vt suspitio delicti euitet̃
l. si defũct⁹. C. arbi. tutel. ⁊ l. qnt⁹. ff.
d̃ dõa. int̃ vi. ⁊ vxo. ⁊ l. ẽt si vxoris no
mine. C. eo. Aut suspitio delicti euitat̃
⁊ sic p̃sumet̃ ex bonis filij. d. legibus.
Aut nec euitat̃ nec orit̃ p̃sũptio d̃licti
⁊ sic recurreñ. est ad cõiecturas. C. d̃
epi. ⁊ cle. aut̃. licẽtia. Et hec oĩa sũt ser
uãda ẽt in p̃lato tutore. vxore. ⁊ hmõi
q circa bõa aliorũ versãt̃ in ꝯscia. lꝫ
gl. in. d. l. ẽt ⁊ in. d. l. cũ oꝫ. alr̃ dicat.

15 ¶ Utrũ dõatũ filio a patre sit aduẽtiti
um. ℞. bar. vbi. s̃. q aut p̃cesserũt me
rita filij q̃ si exñe⁹ fecisset ei dõasset. sic
dõatio tꝫ a p̃ncipio ⁊ erit ei aduẽtitiũ.
vt tꝫ glo. C. de ioffi. te. aut̃. vñ si parẽs
Et ꝯcordat Jaco. butri. Aut nõ dõat
pp merita sed vt filio ⁊ sic est simplex
dõatio q̃ nõ vꝫ. nisi morte ꝯfirmet̃ vt
sup̃ patuit. §. x.

16 ¶ Sꝫ ad qd vꝫ dictũ peculiũ aduẽti
tiũ filio cũ vt dictũ est vsusfruct⁹ sit pa
tris. nec de eo põt disponere. nisi vt. j.
religiosus. §. lvj. ℞. q vꝫ vt post mor
tẽ p̃ris nõ teneat̃ illud cõicar̃ cũ alijs
fratrib⁹ sed erit specialr̃ suũ. l. si. C. de
colla. Peculiũ v̄o ꝓfectitiũ ad nihil
vꝫ filio. nisi ad hoc ne publicet̃ in ca
su q̃ alia bõa p̃ris publicant̃. vt in. l.
si finita. §. si de vectigalib⁹. ff. de dã.
infec. Et q̃d ibi notat bar. post mortez
tũ p̃ris erit cõe cũ alijs fratribus.

17 ¶ Utrũ de peculio castrẽsi vel q̃si fili
usfamilias possit testari ⁊ ad libitũ di
sponere. ℞. q sic ꝑm oẽs doc. qꝛ illud
acqrit sibi ⁊ q̃ ad dñium ⁊ vsũfructuꝫ
nec illud cõicabit cũ fratrib⁹ p⁹ mor
tẽ patris. d. l. cum antiqs. C. de inoffi.
testa. ⁊ multis alijs.

18 ¶ Utruꝫ pecunia data filiofamilias a
p̃re ꝓ studio sit ei ĩputãda p⁹ mortẽ
p̃ris in pte sua ab alijs fratrib⁹ tpe di
uisiõis. ℞. bar. in. d. tractatu q si apd̃
p̃rem nihil erat qd̃ eẽt filij nõ ĩputa
bit̃ ei ĩ ptẽ. l. q̃ p̃r. ff. fami. her. Si v̄o
apd̃ patrẽ erat pecunia filij ex castrẽsi
vel q̃si peculio. tũc in dubio p̃sumet̃
q p̃r admistratorio nomie egerit id
de pecunia ipi⁹ filij. ⁊ sic ĩputabit̃ ei ĩ
ptez. facit qd̃ no. in. l. fi. C. de doti pro
missi. Sꝫ iuditõ meo mihi vr̃ distiguẽ
dũ videlicet si p̃r dedit ꝓ cã necessa
ria aut volũtaria. vt. s̃. legatũ. i. §. xxxi.

19 ¶ Quid si p̃r dedit pecuniã filio pro
emẽdis libris ⁊ ip̃e lusit. vl̃ ĩ meretri
cib⁹ expẽdit. ℞. ꝑm bar. ĩ aut̃. qd̃ locũ
C. de colla. q post mortẽ p̃ris cõputa
bit̃ ei ĩ suã ptẽ. ar. d. autẽtice. sicut mu
lieri q̃ passa est ꝯsumi dotẽ cõputabit̃
ei in ptẽ suã. vt in. d. aut̃. qd̃ locũ. Idẽ
dic de dõato ꝓ emãcipatiõe a p̃re fi
lio q erit computañ. ei tpe diuisionis
ꝑm bar. in. l. prima. §. nec castrense.
⁊ in. l. vt liberis. C. de colla.

20 ¶ Utrũ fili⁹ q incepit studere viuẽte
p̃re de ei⁹ mãdato possit p⁹ mortẽ pa
tris de cõibus bonis pficer̃ studiũ ℞.
bar. in. d. tractatu q nõ. nã factũ p̃ris
erga filiũ iniciatũ eaten⁹ obligat he
redẽ q̃ten⁹ p̃r erat obligat⁹. l. ⁊ si filiũ
ff. de mu. ⁊ ho. iũcta. l. honores. §. is q
ff. de decu. ⁊ l. si filia. §. idẽ scribit. ff. fa
mi. her. pp qd̃ ꝯcludit bal. ĩ addi. ad
d. tractatũ. q si vult pficer̃ studiũ faci
at d̃ suo. vl̃ si vult doctorari silr̃ faciet
de suo. qꝛ est nouus actus. l. si ꝑuus le
gatus. §. sꝫ si cũ mihi ex testõ. ff. de le
ga. i. nec fratres ei tenẽtur si nolunt.

21 ¶ Utꝝ tpe diuisiõis fratruꝫ veniãt ex
pẽse fctẽ a p̃re vxori filijfamilias ⁊ alia
ornamẽta. ℞. bal. vbi. s̃. i. l. i his. ff. solu
ma. q d̃ cõsũptis fili⁹ ñ tenet̃ nec ali⁹
frater posset dicere. ego ducã meaꝫ ⁊
tãtũdẽ expẽdã de cõi. nisi p̃r alit̃ caue
rit in testõ. l. iij. §. fi. ff. d̃ mu. ⁊ ho. ⁊ ibi
p glo. ⁊ l. ex pte. §. filius. ff. fami. herci.
De estãtibus autẽ vt sunt vestes ⁊ alia
ornamenta si sũt necessaria ad quotti
dianũ vsũ nõ cõferunt̃. sꝫ sũt vxoris

ꝛ a p̄ncipio tenuit donatio int̄ socrū ꝛ
nurū. l. ex ānno. ff. de dona. inter vi. ꝛ
vxorē. ꝛ. l. si dos cū sua gl. ff. ad le. fal.
Si v̄o ñ sunt necessaria ad q̄tidianū
vsū sed sūt p̄ciosa. tūc illa q̄lia sunt d̄
bēt ꝯferri. l. illud vestimētū. ff. d̄ pecu.
nec pōt dici ꝙ morte sit ꝯfirmata do
natio qꝛ nō p̄sumūtur dōata. lꝫ dicat̄
marit⁹ vester donat vobis istā coronā
vel brocatuꝫ. sꝫ ad vsū ꝯcessa. l. mortꝫ
in fi. ff. de dōa. inter vi. ꝛ vxo. Simil̄r
dic in factꝫ ꝓ filia. l. cū hic stat⁹. §. oro
ff. eo. ꝛ ꝓ p̄dictis facit. l. fi. ff. solu. ma.
ꝛ qd̄ dicit Bar. in. l. si vt certo. ff. co/
mo. Ang. tñ in. l. si ex re dñi. ff. de sti/
pu. ser. ꝑ glo. ibi positā. determinat ꝙ
vestes lugubres date mulieribus effi
ciuntur ip̄arū. d̄ dote v̄o data filie filij
ab auo ipsius quomodo nō sit cōicā
da. vide. s̄. dos. §. xxi.

22 ¶ Utrū expēse facte a p̄re in peculio
filij aduētitio sint cōicāde int̄ fratres
post mortē p̄ris. ꝟ. ꝟm Bar. in. d. tra/
ctatu. ꝙ aut fuerūt necessarie. vl̄ ad ꝑ
petuā vtilitatē. ꝛ tūc filio iputabunt̄. l.
fi. §. fi. C. de bo. qꝫ libe. ꝛ. l. iubem⁹. C.
ad trebe. nisi pater fecisset animo nō
repetendi. ar. l. si in area. ff. de condi.
inde. ꝙ si de animo nescitur tunc
si sunt parui sumptus presumentur
donati. l. si seruus. ff. de dona inter vi.
ꝛ vxo. Si sunt magni sumptus. ita ꝙ
excedāt fructuū q̄ꝫtitatē. tūc vr̄ hūis
se aiūm repetēdi. sicut si in cā alimēto
rū vel sil̄r expēdisset. l. nēsēni⁹. §. p̄ter
ea. ff. de nego. ge. Sec⁹ si nō excede/
rēt fructuū q̄ꝫtitatē. qꝛ tūc vr̄ dōasse.
ar. d. l. fi. §. si aūt res. C. de bo. qꝫ libe.
In ipēsis tñ q̄s facit vir in rebus vxo
ris gr̄a fructuū q̄rēdoꝝ ꝯseruādoꝝ ꝛ
colligēdoꝝ sine vlla distictōe sibi fac̄
l. fi. ff. de ipēsis. Et nō repetet ab vxo
re vel ei⁹ heredib⁹. In alijs aūt si sūt
modice nō repetūt̄. l. oio. ff. de ipēsis
Si sūt magne repetet, d. l. oio vbi ali
que ēt ponunt̄ exceptiōes q̄s omitto
qꝛ parū ad nos. Sꝫ in cōsciētia seq̄re
qd̄ dixi. Si v̄o dicti sūpt⁹ nō fuerunt
necessarij nec ad ꝑpetuā vtilitatē. sed
solū ad fructuū vtilitatē. tūc nō sūt cō
municādi. qꝛ onera ꝑtinēt ad eūdē pa
trē ꝛ expense. Et ēt idē diceñ de eo ex
pēdit i datijs ꝛ collectꝫ. cū hēat vsūfru
ctū. l. si pēdētes. §. sꝫ ꝛ si qd. ff. d̄ vsu/
fru. ꝛ. l. neqꝫ stipēdiū. ff. de ipēsis. Nec
obstat. l. vnica. §. sꝫ nec ob ipēsas. C. d̄
re. vxo. acti. qꝛ vir habet dotē ꝑꝑ one
ra matrimonij. ideo nō debet grauari
onere ipēsarum. Nec hoc erit in alio
vsufructuario. qꝛ simplicit̄ hꝫ ex alia
cā. vt ex ꝯctu vel quasi. his cōcordat
Bal. vbi supra.

¶ Utrū patre obligāte se ꝓ delicto fi 23
lij sit totū cōputādū in parte dicti filij
post mortē patris. an de tota heredita
te cū alijs fratrib⁹. ꝟ. Bal. vbi. s̄. ꝙ si
pater hoc fecit ductus naturali pieta/
te. sic oēs fratres debēt ꝓ parte sua su
stinere. l. lib̄ capt⁹. ff. d̄ captiuis. Sꝫ si
fec̄ ex necessitate. puta dictāte hoc sta
tuto. vt notat gl sup. ꝟica. C. de d̄cre.
decu. tūc nascit̄ nālis obligatio inter
patrē ꝛ filiū ex tali gestione negotiorū
eius q̄ trāsit ad heredes. ꝛ iō soluet d̄
parte sua ꝛ nō de cōi. l. igitur. ff. de li/
be. cā. ꝛ qd̄ notāt doc. d̄ eo q cogitur
soluere condēnationem alterius. in. l.
ij. §. fi. ff. de ver. ob.

¶ Utꝝ patre dāte dānū in bonis ad 24
uēticijs filij. teneātur fratres emēdare
de cōi. ꝟ. ꝟꝫ Bal. vbi supra. ꝙ aut di
lapidatio ē solū fructuū. ꝛ sic nō tenē
tur. d. l. cū oportet. Qd̄ limita veruꝫ
qñ pr̄ hꝫ vsūfrūctū i dictꝫ bonis. sec⁹
qñ ille q legauerat, ꝓhibuit vsūfructū
q̄ri patri. qd̄ pōt fieri. vt tꝫ glo. in aut.
vt liceat matri ꝛ auie. ꝛ in aut. excipit̄
C. de bonisqꝫ liberis. qꝛ tūc tenerent̄

Si v̄o dilapidatio ꝯcernit rei ꝑpetuā deteriorationē ul' itollerabilē lesionē sic ēt tenenť.d.l.cū oz.§.sz cū tacitas

25 ¶ Utrū debitū cōtractū post mortez pr̄is ab vno fratrū sit soluēdū de cōi. ℞.Spe.ti.d iudicijs qd̄ ñ.nisi ꝯctū sit rōe cōis vtilitatis ul' societatis.Sil'r nec dos dz solui de cōi.nisi sit v̄sa i cōem vtilitatē.Idē dic de cōdēnatione soluta ꝑ vnū q̄ nō soluet̄ de cōi nisi maleficiū fecisset ꝑ cōi vtilitate scientibus socijs ⁊ acceptātib⁹ in cōi eius vtilitatē.qꝛ sic esset cōis.qꝛ ex q̄ spōte suscepērūt lucrū hēbūt ⁊ dānū cōdēnationis.Si v̄o ignoranter acceptauerunt lucrū factū iiuste.tūc socius.auferret illud ⁊ satisfaciet.l.si igit̄.ff.ꝑ socio.⁊ sic ēt ipse solus soluet ꝯdēnationē etiā si essēt socij omniū bonorū.ꝟm Spe. vbi.s.Et lz de iure ex q̄ cōmunicauit lucruz illicitū non posset illud auferre nisi post cōdēnationem.l.qd̄ eni.ff.ꝑ socio.Nihilominus qñ sacerdos iniūxit ei ut satisfaciat illis q̄s lesit.Intelligit̄ nō solū lis cōtestata sed etiā sētentia lata.⁊ sic ꝑceptuz sacerdotis est sētētia ꝟm Hosti.in.c.fi.de sepul.Sil'r militās militet de suo.uel maritās filiaz. vel tenens filiū in studio faciāt de suo. nisi aliter sit conuentum inter eos.l.si socius pro filia.ff.pro socio.⁊ recitat Bal.i.d.l.si patruus.C.cōia vtri.iu.

26 ¶ Utrū lucrū qd̄ facit vnus fratꝝ cū pecunia hereditaria mercādo sit cōicādū cū alijs fratrib⁹.℞.ꝟm Bal.vbi s.in.d.l.si patru⁹.q̄ aut fecit noie cōi ⁊ sic cōmunicabit.aut fecit noie ꝓpo ⁊ sic nō cōicabit.l.titiū ⁊ meuiuz.§.alterū.ff.de admi.tuto.qd̄ verū est nisi sit tutor vel curator aliorū fratrum.qꝛ sic lucruz qd̄ fecit ex ꝑma mercantia ēpta de pecunia cōmuni dz esse cōe. lz noie suo fecerit.Aliud aūt lucrū qd̄ fecit de pecunia ēptionū iterata ⁊ noie suo erit suū ⁊ nō cōicabit.Idē dic de illo q negociatur de pecunia minoris aut ecclie.ut in.l.si ut ꝓponis.C.d̄ revēdi.Si v̄o nescit̄ cuius noie fecerit. tūc si ꝯtinuauit negociū solitū cū alio fratre mortuo.supstitib⁹ filijs fratris.i diuisā substātiā possidētib⁹ sic vr̄ cōmuni noie fecisse.ar.l.nā ⁊ seru⁹.ff.de nego.ge.§.si viuo.Si v̄o fecit negociatōnē isolitā sic ꝑsumet̄ q̄ noie ꝓpo.nisi ex libro rōnū aliō apperet.ꝯcor.bar. in.d.l.si patruus.

¶ Quō in dubio cognoscet̄.ꝯctā so 27
cietatē tacite iter fratres vel q̄scūqz alios q simul stāt ita q̄ oia lucra sint cōicāda.℞.ꝟz bal.i.d.l.si patru⁹.q̄ q̄uis null⁹ ipoꝝ negociet̄.pōt tñ ex actibus apparere social' effect⁹: sicut est int̄ nobiles q nō faciūt q̄stuarias mercātias tñ q̄cūqz salaria: q̄scūqz dotes acqrūt in cōi ꝯferūt vñ nemo pōt negare eos esse sociales act⁹ ex qb⁹ ꝑsumit̄ itētio ⁊ volūtas vt dicūt Jaco.de arena Rizar.⁊ oldra.ei⁹ discipuli.Ad q̄litatē ergo actuū ē recurrēdū.Nā in talib⁹ ꝑsumit̄ mens q̄lis ex actib⁹ colligi pōt. ar.l.duo fratres.ff.de acq.here.⁊.l.reprehēdēda.tu magis es.C.de Institu. ⁊ substitu.Sil'r dico ꝟz eūdē Bal.vbi s.q̄ ꝑsumit̄ ꝯcta si vn⁹ negociat̄ ⁊ alter q̄cūqz sibi eueniūt.puta.ex redditu ꝑbēde vel ex dotib⁹ ⁊ hmōi ponit in cōi: ⁊ ita faciūt hincinde.Itē ꝑsumit̄ societas etiā ex actib⁹ in vna mercātia vel arte ⁊ alter in alia ut in aduocatis ⁊ tabellionib⁹.Nā lucroꝝ cōicatio societatis est ꝯtractio seu ichoatio.Sil'r dicit idē Bal.vbi.s.q̄ si vnus hz curā domus ⁊ alius esset aduocatus: vel al'r lucraret̄ ⁊ poneret in domū vr̄ ꝯcta societas.Idē dicit.si vn⁹ ē maior ⁊ alter minor ⁊ pupill⁹ hz tutorē q cōicat ⁊ ei cōicat̄.Idem dicit q̄ si actus sūt vniformes societas restringit̄ tātū

ad ꝗstus qui venūt ex tḣis: ꝫ in actibus diſorum᷑ ⁊ in se varietatē habēbus presumitur societas gnāliter ↄ/cta: nec ꝓsidero an vnus pl⁹ lucret ⁊ alter min⁹ in hac gnāli societate: sed eq̄liter oia sūt parciēda. l. si socius ꝓ filia. ff. ꝓ socio. vñ ꝓ clarion itelligē tia. no. ꝙ societas tacita vl̄ exp̄ssa aliqñ est oiuz bonoꝝ: ⁊ tūc est qñ exp̄s se agit ꝙ sint socij oiuz bonoꝝ: vt est ter. i. l. iii. §. i. ff. ꝓ socio. ⁊ i. l. cohiri. eo dē. ⁊ isti tales cōmunicāt oia que acq rūt ex quacūq cā labozādo vl̄ negociādo siue ex donatiuis: siue ex legatis: siue ex hereditate ⁊ hmōi. Itē stipendia q̄ dant̄ militibus. l. q stipēdia. C. ō ꝓcura. ⁊ salaria q̄cūq hūtur ex cā/strēſi vl̄ q̄si. l. cū duob⁹. §. idē papinianus. al's est lex. ff. ꝓ socio. Et i isto cāu fr̄s tenet maritā filias alterius fr̄is nisi aliud exp̄sse actū sit. l. si soci⁹ ꝓ filia. ff. ꝓ socio nō tñ tenet coicare q̄ acq̄sunt illicite neq; tenet ad ꝓdēnationē quā ꝓ sua culpa alt̄ ꝓmeruit. Aliqñ ↄ hīt societas gnālit̄ ois q̄st⁹ vel q̄st⁹ ⁊ lucri qō tñ ē dicere sic ois q̄stus. l. ſz ⁊ si additiat. ff. eo. ō q̄ logt̄ d. l. cohiri cū qnq; le. se. ⁊ isti ꝓmunicāt oia q̄ ꝓueniūt ex opa. i. solertia alteri⁹: sed nō ꝺōatione simplicē siue cā mortis. vl̄ legata. vl̄ hereditatem. nec ꝺbita alteri⁹: nisi q̄ fiunt cā q̄stus vl̄ societatis. Aliqñ sūt socij certe rei s. ꝓuuēdi qz vniūt ad vnū panē ⁊ vinū. vl̄ certe negociatiōis. vl̄ lucroꝝ q̄ ꝓsequūtur. ꝫ ꝺiuersis negociatiōib⁹ vl̄ opib⁹ ex qb⁹ lucran̄. ꝯtra quos aliqñ alter pōt opaꝝ alter pecuniā. aliqñ vtr; q̄ ō qbus. ſ. societas ꝓuio. Et ex ꝓdictis potes itelligeꝛ optie istā mām.

¶ Pone ꝙ duo fr̄es rustici colētes terras vnus hz filios scindētes terrā alter nō. quō diuidēt̄ fructꝰ, pueuientes ex cultura. ꝛ. hz Bal. i. d. l. si patruꝰ. ꝙ diuidenꝺ in capita. qz societas respicit capita eoꝝ qui opas ponūt i societate. Istō litaverū q̄ ad lucrū qō ꝺbeꝛ ꝓsone. sed q̄ ad lucrū ꝙ ꝺbeꝛ bobus vl̄ terre q̄ sūt coia nō diuideꝛ per capita sed in stirpes. sm eū dem Bal. in quodam ꝓsilio. ⁊ Bar. in. d. l. si patruus.

¶ Quid si sint duo fr̄es q̄z vn⁹ po/ suit opā alter pecuniā i societatē ⁊ casu oia ꝓdusta sūt. ꝛ. hz Bal. vbi. ſ. ꝙ ille q posuit opaz teneꝛ alteri ad medietatē capitalis. p. l. si cū duob⁹. §. in coeūda. ff. ꝓ socio. ⁊ ēt ita tz Jaco. ꝺ are. in. l. i. C. ꝓ socio. gl. i. d. l. si patru⁹ tenet cōtrarium. sed tu tene qō dicit. Societas primo. §. x.

¶ Utz lucrū vroris alteri⁹ fris sit coicādū. ꝛ. Bal. i. l. si vroꝛē. C. ō ꝓdi. iser. ⁊ do. Ubal. ō pusio i. l. cū duob⁹ ff. ꝓ socio. ꝙ aut mulier eadē opa facit sicē hoies i laborando. ⁊ sic ipa ꝺz hēre ptē lucri ⁊ diuideꝛ i capita. vt. ſ. dictū ē ō filijs aut vroꝛ exercet aliquā artē vl̄ mercāriā vel ē obstetrix. vl̄ cirugicha. ⁊ tūc si ponebat oia lucra in cōi. ⁊ sisr vir ↄcta ē societas. qz multi er cū viro ꝓt ↄheꝛ societatē ꝫ eūdē bal. i. d. l. si vroꝛē. ⁊ sic lucra erūt ꝓmunia. Aut vroꝛ tenebat sepatū lucꝝ. vl̄ ex alijs ꝓiecturis ꝓz ꝙ nolebat ↄheꝛ societatē. tūc ō opib⁹ coib⁹ ⁊ obsegalibus q̄ fiūt a mulierib⁹ i domo ꝫ ꝗsita tē ꝓsōe. vt faceꝛ lectū. cochinā. ⁊ huiusmōi. si pōt lucꝝ ꝓseq. qz teneꝛ opari i domo in q̄ recipit alimēta. vt in gl. l. sicut. ff. ō ope. lib. ⁊ Bal. i. l. Balo seyo i fi. ff. ō ali. lega. ⁊ Ang. i. l. i. C. ō legi. heꝛ. ⁊ in. l. si cū dotē. ff. solu. ma. imo si ō sisteret a talib⁹ obsegalibus opib⁹ ⁊ pue exmatōis pp faciēdā artē ps lucri talis artis ꝺoꝛet cōicari cū viro ⁊ alijs fr̄ib⁹ ꝫ iudiciū bōi viri. Aō limita verꝝ nisi hēret alimēta

ture legati: qz tunc non tenek opari i domo dătuz talia alimẽta. fm Bal. z Ang. vbi. ff. si aũt vltra talia obseq alia exercet aliqͣ arte z ipis lucrat pot sibi retinere tãqͣ ppriũ z ñ cogit cõcarꝛ. qđ no. p intelligẽtia eoꝛ q dico infra proꝛ. ff. ij. Et qđ dicit de vxore idẽ dic đ filiabꝰ alteriꝰ ffis: excepto q acquirent pri z solũ illud lucrum erit eis aduenticium.

31 ¶ Utꝛ ffes q sũt socij oiuz bonoruz si vnꝰ eoꝝ hẽt filias possit eas dotare đ cõi. ff. Spe. tz q ñ: nisi sit pactũ inter eos p. l. si soci. p filia. ff. p socio. Idẽ tz Jo. đ. Jpolito i. xiii. li. Jsilioũ. Zuñ tz Bal. i Jsilio qđ icipit fcñ tale dñs. Ubal. i. d. l. cũ duobꝰ argues. p z fz finaliꝰ dic q glbz pt adheret cui p ñ voluerit. Sz iudicio meo pria opi. vꝝ verioꝝ qñ nõ sũt socij oiuz bonoꝝ sz qñ sẽ socij oiuz bõꝝ vꝝ ẽ ꝑa opi. z fz hoc pcorda đictos vt. ff. xxvij. ff.

32 ¶ Quid si vnus ffuz dotault filias alicuius ffis sciẽs z patiẽtis. ff. q potest repetꝛ dotes qz vtiꝰ gessit negocia. Hec obstat q exne dotãdo filiã alicuius vꝝ đõaꝝ dãdo dotẽ. l. ex morte C. đ pac. pñẽ. qz hoc vergit qñ solꝰ hoc facẽ. Secꝰ si cũ pie. simꝰ faceret z ita Jsulit Bal. i. d. Jsilio vbi. ff. hoc intellige quãdo nõ est Jcta societas oium bonorum vt. ff. patet.

33 ¶ Utꝛ cũ ffes stãt simꝰ post mortez ꝓis z vnꝰ đ fructib⁹ laboꝝ suoꝝ: vel đ aliis bõis possit i domo p cõi victu possit ꝛpetꝛ illđ plꝰ i dubioe. ff. diis. Ubal vbi. ff. q illi q extat sũt sui nisi Jcta sit societas i illis. Si aũt sẽ cõstãpti tũc si iter eos erat Jcta societas ꝓuiẽdi qz viuebãt ad vnũ panẽ z vinũ tũc ñ hꝫ Jsideratio ad illđ plꝰ: qz societatẽ ure Jsulpti intelligũt vt ẽ casus i. c. si duo ffes đ ffibꝰ đ nouo bñ fuesti. i vsibꝰ seu. z hoc nõ rõe ffinita tis vꝫ cohabitatiõis sz cõis mẽse fm Bal. i. d. c. si duo qđ no. qz qttidiana i ffibꝰ qꝝ vnꝰ hꝫ maioꝛẽ familiã alto si đo societas ꝓuiẽdi ñ erat iter eos puta qz vnꝰ minor iter qs nõ Jhit. l. z i Jdiuiđ. ff. si. ff. p socio: vl aliꝰ furiosus vl ꝓdigꝰ cui erat iterdicta administratio vel mõachꝰ z sile: z tẽ ex pẽse nõ Jputãt int ffes q sũt facte ꝓ alimẽtis nisi ꝓtestet. q nõ itẽdit dõare. l. nẽsẽmꝰ. ff. đ nego. ge. vel nisi qz reddit⁹ cões erãt sufficiẽtes ad aliũta sz ꝓseruabat frumẽtũ vt melꝰ vẽderet: vl qz nãli caritate nõ tenebat alimẽtaꝛ. ar. l. fi. ff. đ pe. heꝛ. fz Bal. i. l. filie cuiꝰ. C. fami. hereci. Itẽ qñ ille q fecit ipẽsas erat paupioꝛ. vt no. i l. alimẽta. C. đ neg. ge. p Jaco. butri. z Bal. qz pria caritas icipit a seip⁹. l. pses. C. đ fui. z aq. z sic Bal. i. l. si pr̃ no. C. đ neg. ge. tz đ rusticis qꝝ vnꝰ mꝰta posuit i domo, p alimẽtis q pot petere qñ i filijs alimẽtatis nõ erãt opeliqles cooꝛdãtes alimẽtis. qz cõi rustici sunt paupes qꝝ ocul⁹ ẽ poꝛcelus. vt dicit gl. i. l. illicitas. ff. đ offi. p si. z raro hñt pecũias. vt dicit Bal. i. l. idẽ. C. locati. Jo nõ ꝓsumit đ oare cũ ipe nõ hẽat supflua qđ no.

¶ Utꝛ cũ vnꝰ ffuz pot lucra sua, p 34
r paratõe cõis pmonij: vl emit bones, p colẽdis possessioibꝰ coiꝰ possit illđ rpetꝛ. ff. d. Ubal. vb i. đ q sic exposse. p ter. i. l. ex duobus. ff. đ nego. ge. z Bal. in. l. filie. C. fami. herci.

¶ Sũt duo ffes vnꝰ legitimꝰ aliꝰ spu'35
rꝰ q societatẽ Jhũt oiuz bonoꝝ i vita pfis ipoꝛ: querit an moriente pre eiꝰ hereditas trãseat et ad spuriũ. ff. Bal. i. l. i. C. p socio q sic ñ vi successioil vl fluctu sz iuꝛ societatis q no. p cautella tu q vil spuriũ succedeꝛ. hereditate cũ legitio vt faciat eos Jhes societatẽ insimul oiuz bonoꝝ.

Pecunia aliqñ ſcapit lar/
giſſime ꝑ oi re
mũdi.i.q.iij.totũ ⁊ in.l.noīs.ff.
de v.ſi. dr noīs pecunie appellatiõe
rẽ ſignificare ꝓcul⁹ ait.vbi glo.rẽ.ſ.
oẽz q̃ ſit vl' eẽ poſſit i p̃rimõio: ⁊ ſic
rei appellatio latior ẽ q̃ꝫ pecunie.vt
l.rei.ff.eo.qꝛ res ſacre ⁊ liber hõ q
nõ poſſũt eẽ in p̃rimonio ſũt res ⁊ ñ
pecunia.Sꝫ ſtricte ⁊ ꝓprie pecunia
accipit ꝓ pecunia nũerata.xiiij.q.iij.
c.i.ij.⁊.iij.⁊.ff.de le.i.l.talis ſcriptura
i p̃n.Scõm ẽt q̃ttuor magr̃os expo/
ſitores regl'e beati Frãciſci. pecunia
accipit.ꝓ oi re q̃ qs vtit.ad aliqd ꝓ
p̃tio dãdũ: vñ dicũt q̃ nõ lꝫ fr̃ib⁹ mi
noribus aliq̃ recipere qbus vtant ꝓ
pretio ad aliqua emenda.

1 ¶ Sꝫ pone q̃ aliqs vult dare fr̃i mi
nori aliquã rẽ qua fr̃ nõ indiget nũ/
qd poterit eã recipere vt vẽdat ⁊ de
p̃cio aliã neceſſariã emat.R.q̃ nõ qꝛ
ſic eſſet recipe pecuniã ſed bñ põt eã
recipe aio nũq̃ꝫ eã diſtrahẽdi ipe ſed
ꝓcuratori ordis aſſignãdi vt ipe eaꝫ
vẽdat vl' i neceſſariã cõmutet: qꝛ ſic
nũq̃ꝫ eſt pecunia q̃ ꝓhibet in regula
recipi q̃ꝫ diu ẽ in manu eius: ſꝫ poſt/
q̃ꝫ eſt aſſignata ꝓcuratori.Car.v̄o in
Cle.exiuit.§.porro de v.ſigni.dic q̃
hodie d̄narius ⁊ pecunia ꝓ eodẽ ac
cipiunt ⁊ ſic expõit v̄bũ.vel ꝓ.i.in p̃
dicta regula miorũ vt ſit ſenſus ñ re
cipiãt denarios.vel.i.pecuniã ꝓhibẽ
do cuiuſcũq̃ꝫ generis monetã.ſꝫ ma
gis placet opi.quattuor magiſtroꝝ.

2 ¶ Vtrũ mutuãs.x.in auro teneat re/
cipere in argẽto tm̃ ipſo inuito vl' in
diuerſa forma puta.florẽtios ꝓ ſenẽ
ſib⁹ mutuatis.R.Pa.i.c.q̃ꝫto d̄ iure
iurã.colligẽdo mentẽ Bar.i.l.Pau
lus.ff.de ſolu.Aut mutuauit decẽ li/
bras.in q̃ttuor florenis: ⁊ tũc ſufficit
reſtituere decẽ libras ẽt in alia mone
ta qꝛ videt extimatos illos florenos
ꝓ decẽ libris, vẽdidiſſe ſicut dicim⁹
in dote cũ tradit extimata.l.cũ dotẽ.
C.d̄ iure do.⁊ idẽ dic in d̄poſito.Aut
fuit dictũ mutuo vel d̄pono decez li
bras in florenis ⁊ volo mihi reſtitu/
tiõez fieri i florenis tẽ ⁊ ꝑiculũ ⁊ cõ
modũ pertinet ad d̄bitorẽ ſeu depoſi
tariũ: vnd̄ tenet r̃ſtituer i florenis ſꝫ
extimationẽ exiſtentẽ tẽpore ſolutio/
nis fiende.ar.d.l.cũ dotem. Aut fuit
ſimpliciter factũ mutuũ puta mutuo
tibi centũ florenos ⁊ tũc ſi eẽt paſſu/
rus aliqd̄ dãnũ recipiendo in alia for
ma nõ tenet recipe.d.l.paul⁹.Si v̄o
nullũ dãnũ eſt paſſur⁹.Si vult reſti/
tuere in eadẽ materia ſꝫ i alia forma
puta florẽtinos ꝓ ſenẽſib⁹ ſic recipe
tenetur vt in.d.l.paulus.Sed in alia
materia nõ tenet recipe r̃: qꝛ mutuũ
dꝫ reſtitui in eodẽ genere ⁊ eadẽ bo/
nitate.vt in.l.cũ quid.ff.ſi cer.petat.
⁊ aliud ꝓ alio inuito creditore ſolui ñ
põt.l.ij.ff.ſi cer.peta. Conſuetudo tñ
eſt vt ſoluat in alia materia ⁊ ſuãda
eſt qꝛ videt actũ q̃ eſt cõſuetũ.l.q̃ ſi
nollit.§.q aſſidua.ff.d̄ edili.edic.⁊ cõ
ſuluit Oldrad⁹.In d̄poſito aũt cõſi
dera ſi fuit actũ vt pecuniã ꝯfũde/
ret cũ ſua.⁊ idẽ dic q̃ de mutuo: aut
teneret ſepatã ⁊ ſic eã reddet ⁊ ñ aliã
i forma aut mã vid̄ i.l.i nauẽ.ff.loca.

Pedagium dr̃ a pe
dib⁹ da
tur eni a trãſeuntib⁹ in locis
cõſtitutis a p̃ncipe: vl' ab eo qui hẽt
ſup hoc auctoritatẽ. Guidagiũ v̄o da
tur.ꝓ ducatu p terrã alicui⁹ vt ſecu/
rius vadat. Salinariũ ãt dat ꝓ ſale
vt.ſ.poſſint emer vl' vẽder.Hec hñ/
tur in.c.ſup q̃ſdã de v.ſi.i gl. Vñ pe
dagiũ idẽ ſignificat q̃ vectigal.vt no.
dñs Pe.de anch.in.c.q̃ꝫq̃ꝫ de cẽſi.
li.vi.⁊ ſoluit qñq̃ꝫ ſolũ ꝓ tranſitu p/

sone vt ferrarie. Aliqñ ꝓ reb⁹ quas
qs ꝺfert nõ vsus sui eã. Tributũ ẽ ꝙ
ꝑstat̃ fisco. ⁊ idẽ est qꝺ cẽsus vl' pẽsio.
1 ¶ Quis põt iponere pedagia. guida
gia ⁊ salinaria. ℞. ꝙ ꝑnceps vl' rex ro
manorũ. aut ille cui a lateranẽsi ꝯci-
lio fuit ꝯcessum: vel q ex lõga ꝯsuetu
dine de q̃ nõ extat memoria in ꝯ̃riũ
hoc hꝫ. vt no. in. d. c. sup quibusdaꝫ:
Alias nõ habẽtes auctoritatẽ ab ali-
quo ꝑfatorũ exigẽtes sunt excoican-
di de cẽsi. inouam⁹ ⁊ de iur̃ ciuili sũt
perpetuo exilio damnandi'. C. noua
vectiga. insti. nõ po. l. vlti. Sꝫ hodie
ex quo ciuitates italie habẽt merũ ⁊
mixtũ iperiũ obtinuerũt de facto vt i
poner̃ possint ista pedagia vt no. Jo.
An. ⁊ Pa. in. d. c. sup qbusdã. Alij ãt
qui de facto iponunt seu iposita exi-
gunt: nisi hẽant auctoritatẽ ab aliq̃ ꝑ
dictoꝝ rapinã cõmittũt. Silr̃ nõ suf-
ficit ꝙ vna ꝑs ciuitatis ꝯsentiat: sed
oportet ꝙ maior ꝑs ꝑserti eorũ qb⁹
tãgit ſm do. Gaspa. calde. in. c. fi. de
ma. ⁊ obe. facit. l. i cõcedẽdo. ff. ꝺ aq̃
plu. ar. Regl'a. Qꝺ oẽs tangit li. vi. ⁊
sic patet que est cã efficiens.
2 ¶ Utrũ ꝑfata pedagia possint iponi
ab hñtib⁹ ptãtẽ sine iusta cã que põt
dici cã final'. seu formalis. ℞. ſꝫ Ray.
ꝙ nõ ⁊ exigẽs cõmittit rapinã si sine
legitia cã iponit. Et cã legitia ⁊ iusta
sunt publice necessitates. q̃s Bar. in
l. vniuersi. C. de vecti. appll'at stipẽdia
põtes. publice dom⁹: defensio strate:
⁊ hmõi facit. c. si qs romipetas. xxiiij.
q. iij. iũcto. c. inouamus ꝺ treu. ⁊ pa. ⁊
in. c. ꝑuenit ⁊. c. cũ apl's. de cẽsi. ⁊ l. ve
ctigalia. ff. de publi. ⁊ ibi ꝑ doc.
3 ¶ De qbus ꝺbẽt solui pedagia. ℞. ꝙ
solũmõ de his q̃ cã negociatiõis vel
mercimonij deferũtur. C. ꝺ vecti. l. oi-
um. vñ de his que qs fac' portar̃ ꝓ ne
cessitate ad vsuꝫ sue vite ⁊ familie ñ
põt exigi pedagiũ ⁊ nec valꝫ ꝯsuetu
do i ꝯ̃riũ ſꝫ Ho. Ber. i. d. c. sup qbus
dã imo vult lex vniuersi. C. ꝺ vecti. ꝙ
ꝺ capitel qui ꝺ reb⁹ ad ꝓpriũ vsũ vl'
gr̃a ruris colẽdi. vl' ad se ꝺfendẽduꝫ
ẽptis vel ꝺlatis exigit pedagiũ. vñ in
his fraudãtes nõ peccãt. Sꝫ atten-
de ꝙ aliqñ pedagiũ dr̃ ẽt collecta q̃
posset iponi sup hmõi in suos sb̃di-
tos ⁊ sic nõ liceret fraudare: qñ ex le
gitia cã iponit̃: sꝫ forẽses nõ tenerẽ-
tur. ⁊ hec dr̃ cã materialis.
¶ A qb⁹ possũt exigi pedagia. ℞. ꝙ 4
ab oibus except̃ clericis ecclijs ⁊ ali
is eccliasticis ꝑsonis ⁊ si qs a talibus
exigit ꝑ se vel per iterpositã ꝑsonã si ẽ
ꝑsona singularis excoicat⁹ ẽ ipso fa-
cto. Si collegiũ vl' vniuersitas ciuita
tis. castri vel ville subicit̃ iterdicto do
nec restituerit extorta. Intellige dũ-
mõ ꝑfati nõ cã negociatõis ꝺferant.
hec habẽtur i. c. q̃q̃ ꝺ cẽsi. li. vi. Et q̃
mõ indirecte possunt exigi. vide sup̃
imunitas. §. xxxviij. cũ. iiij. §. se.
¶ Sꝫ qd de iponẽtib⁹ noua peda- 5
gia sine auctoritate legitia: vl' augu-
mẽtãtes ãtiq̃. vel exigẽtes iiusta. siue
ex cã efficiẽti. siue ex cã fi. vl' mãli. ℞.
ꝙ raptores sũt ⁊ tenẽt̃ ad restitutiõeꝫ
eis a qb⁹ extorserũt vl' eoꝝ herẽdib⁹
si sciũt eos: vel saltẽ pauꝑibus si eos
ignorãt. ⁊ hoc ꝺ necessitate ꝑcepti.
c. si res. xiiij. q. vi. ⁊ hodie ꝑ ꝓcessum
curie sũt excoicati excoicatiõe papa-
li. vt. s̃. excoicatio. v. casu. xx.
¶ Utꝝ fraudantes pedagia vl' gui- 6
dagia peccẽt ⁊ teneãtur ad restitutio-
nẽ. ℞. ſꝫ coiter doctores i. d. c. Inno
uam⁹. ⁊ maxie Pa. ꝙ sic. si sũt legi-
tia auctoritate iposita: vl' ita ãtiq̃ ꝙ ꝺ
ei⁹ initio ñ extat memoria. ẽt ſꝫ Ho.
si cã nõ ẽ exp̃ssa a ꝑncipe cũ ea ꝯces-
sit iponi posse. Et ẽt si ille q recipit ñ
facit id ꝓ q̃ ꝑsumit̃ ꝙ sint ꝯcessa: dũ

mō nō cōstet q pp illud fuerit ipositā ⁊ sic trāseūt cōiter doc. Sz ego dico q vbi iponētes talia pedagia non laborāt loco ⁊ tpe p vnūersali vtilitate. ſ. viarū pōtū saluatiōe ysonarū ⁊ rerū iuē suum posse ad qđ tenent ſm Archi. in. c. si qs rumpetas. xxiij. q. iij. nō peccāt q ea defraudāt: sine mēdatio tū ⁊ piurio. nec tenēt ad restitutionē. Nec ēt credo peccent mortaliter fraudātes q̄uis p̄dicti laborēt in p̄dictis p loco ⁊ tpe. Nō q; cōit. sic instituūt. ſ. statuim⁹ q; quilz soluat ⁊c. sb pēa cadēdi in cōmissū si aliter inuēt⁹ fuerit. Et ió istud statutū non obligat ad mortale vt. ſ. dixi inobedientia. ſ. i. nec ēt ad penā vt tz glo. in. c. fraternitas. xij. q. ij. nisi post p̄dēnationē: si obiciat q dānificāt gabellas emētes: ad hoc ꝛ. q suū dānū: q; ita ⁊ sub ista p̄dictione emūt vt vigilēt aliāt sibi iputet. Si vo statutū ex q̄ iponunt esset p̄ceptiuū sic hēret locū qđ cōiter tenēt doc. Si aūt nō sūt legitima auctoritate ipositā. tūc exnei. ſ. q nō sūt sb̄diti talibus iponētibus nō peccāt: nec in aliq̄ obligant. Aduerte tū q; pedagia nō tpis sūt cōiter illicita. Ex nisi p̄bēt legitime ipositā debem⁹ p̄sumere iniusta. c. q̄q̄ de cēs. li. vj. ergo añq̄ p̄bēt eē legitima stabo in p̄sūptione iniusta. ſ. q; sint iniusta ⁊ sic nō tenear soluere. Et sic nota q; noua pedagia siue augmētatiōes factas null⁹ pōt exigere: nisi sit cert⁹. q; sint ipositā ⁊ ab hōte auctoritate iponēdi ⁊ ex legitima cā ex q̄ ius p̄sumit oia fore iniusta Verū est q; subdit⁹ q cogerē ab ipsa exigēda excusarē in dubio pp bonū obediētie: tz nō illu q volūtarie ea exigūt. Nec excusarē eos a mortali peccato q̄n de hoc aduerterēt si ea volūtarie exigerēt. Alias hoc nō aduertē do. ſ. q; ius p̄sumat iniusta nisi q̄ten⁹ p̄bent legitima nō peccat mortaliter: sed ad min⁹ tenebūt ad restitutionez exactorū si postea intrenient nō fuisse legitima. Subditi v̄o obligāt ſm formā statuti q; in cor̄ p̄iudiciū bene poterūt pedagia iponere. vt no. Pa. in d. c. inouam⁹. q; post⁹ tūc dr collecta q̄ pedagiū. Quod limita verū q̄n pp bonū reipublice fuerūt ipositā alr nō obligāt nisi q cōsēserūt. vt in regula qđ oēs tāgit li. vj. Itē nec exnei nec sb diti obligāt q̄n sūt ipositā ex certa cā ⁊ cōstat ēt ab hōte ptātē iponēdi. ⁊ ille q exigit seu exigere facit non iplet cām pp quā sūt impositā imo peccat mortaliter ⁊ restituere tenēt: q; cā cessāte cessat effect⁹. de appel. c. cū cessāte sane intelligēdo. ſ. loco ⁊ tpe debito: q; nō sēper sed p semp illō tenēt facere. p q̄ ē pedagiū ipositū. Et hec oia intellige: nisi in nō soluēdo talia pedagia imineret aliqđ scādalū q; tūc indistincte teneret qlibz ad ea soluēda. Cōsulo ergo p̄fessorib⁹ q; videāt decreta doctorū pedagiorū vt possint bonū iudiciū dare: vtrum sint obligatoria ad culpā vl ne. Itē dic q; nimis grauati aliis ipositionibus vel q̄n gabelle sūt nimis graues ⁊ sine necessitate nec ad vtilitatem cōis possunt fraudare sine peccato. similiter q̄n imponens non habet iustum titulum dñij.

¶ Utrū xp̄iani teneāt soluere pedagia sarracenis ⁊ alijs infidelibus. ſ. ꝛ 7
Dosti. q; ñ tenēt nisi solū ad hoc vt sustineāt i trāsitu per eos. ⁊ placet mihi opinio tz alij ꝛ. Nā tenēt ⁊ male: tum q; xp̄iani nō tenētur ad eorū statuta. Limito tū nisi exp̄sse ex pacto volūtarie conuenisset cū eis ad soluēdū. Maz tūc si ipsi seruāt fidē xp̄ianis xp̄iani tenētur eis seruare. xxij. q. iij. Innocēs ⁊. xxiij. q. i. noli. his cōcor. Archi. in d. c. si qs rumpetas.

Utr exigētes pedagia seu exigere facientes teneāt itinera tenēt secura. ſ. bal. 8

in.li.de consue.feu.ti de his qui feu.
da.pñt i.§.Abbatissa ⁊ i titulo.de pa/
ce iura.fir.§.cõuẽticulis.q̃ sic.Uñ ad
dit q̃ si fiũt aliq̃ robarie i eoꝝ curia:
territorio vel districtu ab eis possesso
vbi exigũt pedagia a trãseũtib⁹ tenent̃
aut robariã restituere aut malefactorẽ
exhibere.l.ne qd.ff.d icẽ.rui.naufra.⁊
q̃ teneãt ad restitutionẽ i itegm̃ d spo
liatõe itelligo veꝝ: qñ ex dfectu eorũ
venit ñ faciẽdo qd facere tenẽt.xxiij.
q.ij.dñs.⁊.q.v.administratores.⁊.C.de
appell.l.si appellatõez ⁊ seqt̃ ho.⁊ ar/
chi.i.d.c.si qs romipetas ñ tñ tenet̃
exactũ in pedagio restituere.fm.Ho.

PEna stricte ⁊ ꝓpe ẽ dũ/
taxat illa q̃ ẽ corpo
ris afflictiua: ⁊ iõ appellatiõe
pene ñ venit pẽa pecuniaria vl' ex̃ cor
p⁹.fm Pa.i.c.inter alia de imu.ec.⁊
ibi ẽ tex.vbi dr̃.ꝯfugiẽs ad eccliaz nõ
dz ꝯdẽnari ad penaz.⁊ tñ postea dicit
q̃ legitie.puniẽd⁹ vbi ẽ gl.puniend⁹.s.
pecunialr dũtaxat: ul' alia pẽa preter
corpalẽ.xvij.q.iiij.reũ.⁊.c.id ꝯstituim⁹
Sz large accipit̃ ꝓ oi eo qd minuit d
p̃rimonio vl' ꝑuat ab aliq̃ legitio.Be.
tñ i.c.fi.de elec.li.vi.dicit q̃ ꝯstitutio
ꝓpe ẽ penal' q̃ ꝑuat iure q̃sito vt in.c.
si religiosus eo.ti.⁊.li.⁊ ita pena ẽ q̃ pu
nit ⁊ vindicat qd qsq̃ cõmisit ut in.c.
pñia de pe.di.iij.vid gl.i.c.dispẽdia d
rescrip.eo.li.Et iõ illa lex ẽ penal' ꝓpe
q̃ ꝓ vindicta ledit uel in psona vel in
alio quesito ut in.d.c.dispendia.

1 ¶ Utꝝ cũ qs petit interesse qd passus
ẽ.uel q̃ restituat̃ iniuste ablatũ penam
petat.R.q̃ si ille a q̃ petit eã habuit rẽ
quã petit.tũc non ẽ pena.nec ex parte
actoris.nec ex pte rei.Sz si eã nõ ha
buit pura qꝛ petit̃ interesse tũc ex pte
rei ẽ pena sz nõ ex pte actoris.Si vo
peteret̃ qd actori nõ abest nec reo ad
uenit sic ẽ pena ex pte vtriusq̃.Et iõ
solũ qñ ẽ pena ex pte vtriusq̃ vl' saltẽ
ex pte actoris hz locũ illud qd dicit̃.q̃
pena nõ ẽ soluẽda in foro aĩe nisi post
cõdẽnationẽ in gl.xij.q.ij.fraternitas
quod no.quia facit ad mlta.elicitur a
Pa.in.c.finem de do.⁊ contu.

¶ Quotuplex ẽ pena.R.vi.Pria dr̃ 2
canonica ul' legalis q̃ iponit̃ a iure ca/
nonico.uel a legib⁹.de q̃ i.c.statuim⁹.
xvi.q.i.Et hec põt exigi tã a clicis q̃z
a laicis.fm Pa.i.c.dilecti.de arbi.fa
cit.c.si qs cõtumax.⁊.c.se.xvij.q.iiij.
nã qd fit lege pmittẽte ñ ẽ pctm̃.xxiij.
q.iiij.q peccat.l.grach⁹.C.de adul.

¶ Sz qd si nõ petat̃.tenet̃ ne in fo/ 3
ro anime illã soluere.R.q̃ aut iponit̃
ipso facto.⁊ sic fz Bal.in.li.d vsi.feu.
in ti.de feudis sine culpa ñ amitten.
q̃ lz nõ sit necessaria sẽtẽtia ad esse.ẽ
tñ necessaria ad executionẽ esse.⁊ seq
tur Archi.in.c.felicis.de penis li.vi.
vbi dicit.q̃ lz ẽt talia bona trãseãt i do
miniũ fisci ⁊ dsinãt eẽ criminosi.sicut
i bonis heretici.⁊ illi⁹ q cõmisit crimẽ
lese maiestatis ẽt sine sẽtẽtia.Tñ neces
saria ẽ postmodũ sẽtẽtia q̃ declaret eũ
criminosũ anteq̃z excussio fiat bonoꝝ
uel alia executio.facit glo.in.aut.de in
cestis nup.§.i.⁊ in.c.q fm leges in fi.
de here.li.vi.facit qd no.Bal.i.l.iube/
m⁹.§.vconom⁹.C.de sa.san.ec.⁊ bar.
i.l.diu⁹la.fa.ff.de custo.⁊ exhi.reo.⁊
Butri.i.l.raptores.C.d epis.⁊ cle.vbi
volũt q̃ reqrit̃ processus declarato/
rius psone bõnite anteq̃z deueniat̃ ad
excussionẽ bonoꝝ.lz ipso iure sint ꝯfis
cata.Itẽ gl.i.aut.de tabe.§.penultio.q̃
vult q̃ lz tabellio a iure sit ꝑuat⁹ offõ.
tñ sine snia hois valẽt istrumenta.Et
hoc seqt̃ Pa.i.c.cũ nõ ab hoie.de iu
di.Sz limitat veꝝ.nisi factũ cẽt noto
riũ.qꝛ i certꝫ ñ ẽ op⁹ ꝯiecturis.Intelli/
go ita notorium q̃ nulla possit tergi/
uersatione celari.Et ex hoc patet q̃

in foro aie nõ tenet eã soluere añ sen
tẽtiã. nec ẽt lꝫ sit notorium anteq̃ fiat
excussio dictorũ bonorũ. qꝛ nõ tenet
illa exhibere. nisi sibi ꝑcipiat. vel ab
eo petãt cui cõpetũt. Nec qs posset
ea auferre nisi ꝑcedat sentẽtia ꝺclara
toria vt pꝫ per ea q̃ dixi. s. Assassinus.
§. vltimo. Sed hic aduerte ꝙ qñ ta/
lis pena applicat bõa alicuius alicui
puta fisco vl' alteri ipo iure. ꝙ lꝫ talis
añ sentẽtiã nõ teneat vt dixi dare. tñ
nõ poterit ea titulo oneroso in alium
trãsferre. neqꝫ fructus ẽt talis rei. Rõ
qꝛ si cõdẽnaret ꝑ sentẽtiã fiscus vel il
le cui fuerãt applicata. vẽdicaret ea a
q̃cunqꝫ cũ fructib⁹ medij tẽporis. nec
teneret restituere ꝑtiũ nisi aliqd loco
ꝑtij inueniat apud alienãtẽ vel ipsuꝫ
ꝑtiũ. vt in. d §. i. ꝛ. c. cũ ꝑm leges. fa/
cit. l. si cũ dotẽ. §. vlti. cum. l. se. ff. solu.
matri. Et iõ ne sint cã dãni illius cui
alienat ñ põt ꝑm ꝯsciam ꝛ ẽt sine pec
cato mortali. nisi alienasset pro neces
sitate vite. vt ꝓ comedẽdo ꝛ huius/
modi. qꝛ argumẽto eoꝝ q̃ no. Bar. in
l. post. ff. ꝺ dõa. talis administratio bo
norũ necessaria vt est sup̃dicta nõ est
ꝑfatis interdicta sed solũ voluntaria
allegat. l. reo. ff. de solu. l. peto. §. ꝑdiũ
ff. ꝺ le. ij. ꝛ. l. alienatões. ff. famili. her.
nisi alias esset soluẽdo ꝓ dãno dato:
vel nisi ei reuelaret cõditionez rei ita
esse: si modo tale delictũ pp qꝺ sua bo
na sunt fisco applicata põt aliquo mõ
probari. Sꝫ si esset totalr iprobabile
posset alienare ẽt titulo. oneroso. Ti/
tulo autẽ lucratiuo alienare bene pos
set. Et sic intellige ꝛ limita Bal. vbi
s. ꝛ in. d. §. vconomus. ꝛ Pa. in. d. c.
cũ nõ ab hõine ꝛ Jo. an. in. c. ꝓ hu/
mani de homi. li. vj. in nouella. Si ve
ro pena nõ iponit ipso facto sꝫ venit
iponẽda sic similiter nõ tenet añ cõ/
dẽnationẽ. l. eius q delatorẽ in prin.
ff. de iure fisci: ꝛ añ cõdẽnationẽ põt
disponere quomõcũqꝫ vult: qꝛ eius ẽ
res sua lꝫ possit ea ꝑuari. Et no. ꝑm
Bar. in. l. fi. ff. de penis ꝛ. l. in honora
rijs. ff. de acti. ꝛ obli. ꝙ hec pena in
iudicio nõ põt exigi post ãnũ sed solũ
j. ãnũ postq̃ qs eã incurrit. Et hoc i
telligẽ qñ est mere pena tam ex parte
actoris seu cui applicatur. q̃ ex parte
rei licet fallat in aliqbus casibus de q
bus uide glo. in. l. in honorarijs ꝑdi/
cta. ꝛ ꝑꝫ hoc tene gl. i. d. c. fratetnitas
ꝛ istud ꝑua lꝫ aliq alr seniãt ꝛ male.
¶ Utꝝ ad incurrẽdã penã que ipso fa 4
cto imponit negatiue requirat moni
tio. ℞. Inno. in. c. extirpãde de ꝑben.
ꝙ nõ incurrit ante monitionẽ. Pa.
ibidem tꝫ ꝙ nõ regrit. sed ipso facto
incurrit. Est glo. in. l. i. C. de his qbus
vt indi. ꝓ qua Bar. in. l. in cognitiõe
ff. ad silleia. ꝯcludit ꝙ pena apposita
nõ vidicãti mortẽ defũcti ipso facto i
currit quo facultatẽ habuit vidicãdi
ꝛ nõ vidicauit. Est ẽt glo. in cle. i. ꝺ he
re. ꝛ bon⁹ tex. in. c. cupiẽtes post ꝑnci
piũ de elec. li. vj. Sed tu concorda ꝙ
opio Inno. quã ẽt tenet Jo. an i. c. li
cet de electi. li. vj. ꝛ multi alij: est vera
qñ ius nõ ꝑfigit terminũ. Opi. vo pa.
ꝛ bar. intelligit vbi ius ꝑfigit terminũ
qꝛ tũc terminus interpellat ꝓ hõine
c. potui de locato. ꝛ sic cõcordat Ge
mi. in. d. c. licet. Sed vbi ius iponit pe
nã affirmatiue ipso facto. sic nõ reqri
tur monitio. Et nota ꝙ tunc dr iponi
pena negatiue qñ ponit ꝯ omittentẽ
siue nõ facientẽ quod facere tenetur
Affirmatiue vero ponit quãdo insligi
tur committenti seu faciẽti aliquid qꝺ
non est faciendũ. quod bene no.
¶ Utrũ pena iposita a iure in vno vi 5
deatur posita in alio qñ illa duo in iu
re eqparant. ℞. ꝙ sic ꝑ tex. cuꝫ glo. in
c. si postq̃ in fi. de elec. li. vj. facit glo.

in.c.i.de postula.p̄la.q dicit ꝙ dispo/
sitio ēt penalis concepta in electione
ꝓcedit ēt in postulatiōe:qꝛ per postu
lationē peruenit̄ ad electionē.l. ora/
tio.ff.de spō.sequit̄ hoc Pa.i.c.de
multa.de p̄bē.ꝛ in.c.fi.ð mutu.peti.
Sꝫ ego i fauoralibus habeo ꝓ idu/
bitato ꝙ dispositio ꝯcepta in vno ex
tēdat̄ ad alið qñ eqparat̄ p aut̄.Itez
si qs liberos.C.ð naturalib⁹ lib.vbi
pater vnū filiū naturalē in aliq̄ legiti
mo documēto appellās simpl̄r filiuz
naturalē legitimasse vr̄ oēs alios fili/
os naturales q cōfr̄es sunt:qꝛ hñt
eādē cōditionē.Sed q̄ ad penaz est
gl.singularis in ꝯriū in.Cle.i.de cō/
san.ꝛ affi.q̄ dicit ꝙ pena apposita ꝯ/
hēntibus mr̄imoniū nō extendit̄ ad ꝯ
hentē spōsalia.vñ dic ꝙ qñ aliq̄ duo
in iure sūt parificata cōmuniter:ꝛ est
eadē ratio exp̄ssa tūc statutū in vno
extēdit̄ ad alið ēt in penalibus.sꝫ qñ
nō sūt cōmuniter parificata sꝫ solū i
aliqbus casib⁹ tūc nō extendit̄.Sil̄r
lꝫ ratio sit eadē tñ nō extendit̄ pena
sꝫ solū ꝓhibitio:nisi ratio sit exp̄ssa
qꝛ tūc extendet̄ ēt quo ad penā.vt.s.
dixi lex.§.vi.Et sic itellige gl. sup̄di/
ctas ꝛ limita ꝛ glo.in Cle. vnica ð of
fi.vicarij. Et gl.in.c. ꝯstitutionē ð re
gula.li.vi.Et glo.in Regula q̄ a iure
ð re.iur̄.li.vi.ꝛ sic cōcorda.

6 ¶ Utrū pena que iponit̄ ip̄o iur̄ ha
beat locū in eo q ꝑuenit ad actū pro
pinquū delicto.ꝛ.ꝑm Pa.in.c.i.de
eo q mitti. in poss̄.ꝙ nō nisi perfece
rit actū lꝫ al̄r sit puniēdus arbitrio iu
dicis.qð ꝓbat̄ i.c.cū i cūctis ð elec.
iūcto.c.ꝑpetuo eodē ti.li.vi.ꝛ ibi glo.
Secus ð pena q̄ venit iponēda p de
cretū iudicis.qꝛ sic punit̄ ac si ꝑfecis
set ex quo peruenit ad actum ꝓpin
quū.vt in.l.si qs nō dicā rape.C.de
Ep̄i.ꝛ Cle.l.is q cū tello.C.ð sicca/
rijs.Hoc tñ nō haberet locū in pe/
nis p statutuz ipositis. qꝛ v̄ba statuti
exigūt actū ꝑfectū.Ita no. Bar.i.d.
l.is qui cū tello.ꝛ iō nō sufficeret in/
choasse. Aduerte tñ ꝑm Pa.in.c.
Rainald⁹.de testis ꝙ incurrit̄ pena
posita ꝯueniētibus alicui facto ex so
la ꝯuentiōe de facto q̄q̄ nō habue
rit iuris effectū vt patet in.d.c.Rai/
naldus.ꝛ ē t ꝯdicit de iure.l.nuda
C.de ꝯhē.ꝛ cō.stipula.Itē not.Bar.
in.l.qcūq̄.C.de seruis fugi.ꝙ vbicū
q̄ de pena capitali vl̄ corporali loq/
mur subitelligit̄ dolus.ff.de in litez
iur̄.l.ij.ꝛ in.l.in actiōib⁹.ꝛ insti.ð sus
pe.tuto.§.Suspect⁹.Secus in pecu
niarijs penis.vt.C.ð noxa.act.l.si ꝑ/
ui.Idez tꝫ Sali.in.l.pl̄t.C.ad.l.cor.
de sicca.Idē Bal.in.l.data opa.C q
accusa.nō po.Idē Pau.ð ca.in.l.i.
C.vbi sena.vl̄ cla.facit gl.in.l. qd er/
go.§.ex cōpromisso.ff.de his q notā
tur ifamia ꝛ gl.in.l.ꝛ si senior.C.ex q
bus causis.ifa.irroga.Et ibi Bal.di/
cit ꝙ cōmittēs per lasciuiā puta.cur/
rēdo equū homicidiū nō dꝫ occidi:
lꝫ statutū dicat ꝙ hōicida ð capitet.

7 ¶ Utrū sufficiat ad obseruātiā legis
soluere penā solū qñ ꝓhibet sub pe
na.ꝛ.vt.supra Inobediētia.§.i.Et il/
lud ꝑua in ꝯscientia:in foro aūt ꝯten
tioso sufficit.facit glo.i.c.dilecti ð ar/
bi.ꝛ in aut̄.ð iudicibus.§.qꝛ v̄o vbi
pꝫ ꝙ pena soluta q̄ erat in cōpromis
so nō pōt peti vt ðtur snie.nisi adda
tur.vt soluta pena stetur arbitrio.ff.
de transac.l.pl̄t.ꝛ.C.eodem.l.cum ꝓ
ponas.

8 ¶ Secūda pena dr̄ cōsuetudinaria
de q̄ in.c.dilect⁹ ð offō.ordi. sꝫ ho/
die nō est i vsu:sꝫ si esset in aliq̄ loco
posset exigi ēt a religiosis vt ibidē.

9 ¶ Tertia pena dr̄ cōtumacie.puniti
ua.Hec ð iure ciuili petebat̄ vt i.l.ij.

ff.de cossa.bo.⁊.L.de modo mulcta. l.illustris.sed de iure canonico non potest peti apte ꝑm Hosti.nisi q̃tum est interesse suum.c.i.d̃ dolo ⁊ contu. vel nisi petat̃ ad satisfactionẽ iniurie vt in.c.olim d̃ iniurijs. Judex tamen si hz potestatẽ mulctandi sicut habz ordinarius vt in.l.ij.i fi.ff.de iudi.bñ poterit exigere.

10 ¶ Quarta pena dr̃ iudicialis.⁊ hec põt peti a quocũqz.facit ad hoc.c.fi. de dolo ⁊ contu. Unde licite clericus agit ad extimationẽ iniurie sibi illate

11 ¶ Quinta pena est arbitralis.⁊ hec petitur ab eo qui non seruat arbitrium.c.dilecti de arbi.⁊ hec potest peti a quocunque vt in dicto.c.dilecti.⁊ ibi glo. secundum tamen Hostiẽ.de equitate nõ debet peti.nisi q̃tum est interesse ꝑtis.

12 ¶ Sexta pena dr̃ cõuentionalis q̃ ꝑtes ex̃ iudiciuz inter se iponũt.⁊ peti põt q̃tum interest.l. p̃dia.ff.de ac. empti.⁊ vendi.ꝑm Hosti.⁊ do. Ant. in.d.c.dilecti.Sed ꝑm Inno.in.c.suam de penis.⁊ Pa.i.d.c.dilecti põt etiã peti si excedat interesse.nisi sit in fraudem posita.sed nõ credo a clericis vel religiosis.secus a laicis.⁊ p̃sumitur in fraudez vsurarũ posita quãdo simplr̃ est posita super ꝓmissione q̃titatis.vt in.l.cum allegas.C.d̃ vsuris.⁊ ibi ꝑ doc.⁊ in.l. Julian⁹.§.idez Papinian⁹.ff.de ac.empti.⁊ vẽdi.⁊ Bar.i.l.rogasti.§.i.ff.si cer.peta.⁊ canoniste in.d.c.dilecti.Secus eẽt si apponeret̃ super facto.vt in.d.iuribus. Similiter nõ presumeret̃ in fraudẽ qñ ꝓmittit̃ q̃titas.⁊ postea factuz.⁊ vltio pena.ꝑm do.Anto.in. d.c.dilecti.⁊ allegat Butrigariũ in dcã.l.cuz allegas ⁊ Bar.in.d.§.i.⁊ eam sequor nisi cõtrahens eẽt vsurarius. q̃uis Jo.An.in addi.ad spe.teneat q̃ p̃sumitur in fraudem.⁊ allegat Dy.in.d. l.cũ seru⁹.ff.de conditio.⁊ demõstratio. Et vt itelligas.pono tibi exemplũ ꝓmitto tibi soluere centũ.⁊ nisi dedero dabo tibi.x.ꝓ pena sic p̃sumitur i fraudem qz super q̃titate. Aliud exẽplum ꝓmitto tibi facere domũ.portare ligna.⁊ nisi fecero soluã penã.sic ñ presumitur in fraudẽ.qz est super facto. Alid̃ exemplũ ꝓmitto tibi cẽtũ i tali t̃mino.⁊ ꝓmitto venir̃ ad iudicẽ ⁊ recipere preceptum de soluendo vel dando pignora.⁊ si non fecero ꝓmitto tibi soluere penam. sic non presumitur.quia licet sit primo quantitas.tamen post est factum.⁊ vltimo pena.

¶ Utrum ille qui ex ipotẽtia nõ fac̃ iz ad qd̃ obligat̃ sub pena euadat.R.q̃ si loqmur de pena iuris vel statutoꝝ sic ẽ claꝝ q̃ ñ icurrit̃. Idẽ dic de snia iudicis generalr̃ iponẽtis penã puta excoicatiõis ꝑm Fede.ꝯsilio.⁹iz.⁊ sequit̃ Pa.in.c.P.⁊.B.d̃ offõ dele. qz v̄ba generalia debẽt intelligi ciuilimõ.ar.l.si cui.ff.de serui.⁊ in.l.ratuz ⁊ in.l.qd̃ dicim⁹.ff.d̃ solu.Si aũt spãliter iponit penã.puta nisi cõpeas tali die excoico te.tũc ꝑz Pa.i.c.cũ sup cã de testi.co.si ex snia apte ꝯstat q̃ iudex voluerit eũ ligare.siue posset vl̃ nõ.sic cũ snia sit nulla cũ cõtineat itollerabilẽ errorẽ.nõ ligat.c.ꝑ tuas d̃ sen.exco.silr̃ nõ ligat si appet q̃ non voluit ligar̃ ipotẽtẽ.puta qz dicit si cõtẽpseris.vel si distuleris cõpere ⁊c.qz nõ potẽs nec ꝯtẽnit nec differt.vt dicit gl.i.c.q̃ sit d̃ elec.li.vi.Si v̄o nõ põt ꝑpẽdi mẽs iudicis sic q̃ ad deũ ñ ligat.sed q̃ ad ecclesiã ⁊ nos sic.⁊ sic itellige gl.i.d.c.vnico.iiij.q.v.⁊ i.d.c. cũ sup cã.sed tñ ꝓbato ipedimento nulla idiget absolutõe ꝑm Ho.⁊ spe. ⁊ placz.ẽt ꝑm Pa.in.d.c.cũ sup cã

si esset sn̄la pape q2 debemus p̄sume
re.q̄ noluerit eū ligare.ar.c.vt nr̄m
vt ecclīastica bn̄ficia.⁊ sic nō eēt irre
gularis lz celebrasset qd̄ bn̄ not. Si
autem loq̄mur de alijs penis sic cer
tum est q̄ in foro aīe peti nō possunt
s3 Sco.i.iiij.di.xv.q.ij.nisi q̄tū iter
esse iportat.facit.c. significāte de pi
gno.⁊.c.ij.de cōsti.⁊.c.ex lr̄is de i in
te.resti.⁊ ad.l.incendium.C.si cer.pe
ta.que vult vt incēdiū nō liberet qn̄
q̄titas est i obligatiōe:q2 cū obliga
tio sit in genere.vt.ff.ad.l. fal.l.i rōe
§.diligēter:totū gen⁹ pire nō pōt.R̄
q̄ quādo cōsistit in genere obligatio
verū est q̄ obligatio ex ipotentia nō
extiguit̄.lz liberet a pena:ppea dicit
Ang.in.l.rescriptū in p̄n.ff.d̄ pac.q̄
ēt si teneam⁹ q̄ fisc⁹ hēat tacitā hipo
tecā in maleficijs ꝯ delinquentē nō
tn̄ p̄feretur creditorib⁹ imo credito
res p̄ferūtur ei.allegat tex.cū sua gl.
in.l.vnica.C.de penis fisca.Rō q2 ta
lis tractat de lucro captādo:⁊ credi
tores de dāno vitādo. facit.l.fi.§.licē
tia.C.de iure deli.⁊.l.vnica.C.de ipo.
lu.descrip.⁊.l.fi.C.de codi.q̄ no.bn̄
pro exigētib⁹ penā vltra iteresse suū
ab illis q̄ sūt nō soluendo:q2 tenent̄
restituere eā creditoribus.

14 ¶ Quid si obligat⁹ sub certa pena
ad aliqd faciēdū.vl' dan̄. ꝓ pte iple
uit ⁊ ꝓ pte nō:ex culpa sua.R̄.Pa.i
c.suā de penis.q̄ si obligatio ē diui
dua nō cōmittit penā nisi ꝓ parte nō
soluta.S vō est idiuidua sic soluet to
tā penā ēt de iure canonico.Et qn̄ di
cat̄ obligatio diuidua ē qn̄ solutio p
tis p se valet q̄ ad ptē tantū q̄tū totū
ad se totū. Indiuidua vero dr̄:qn̄ n̄
valet illa ps per se. Exēplū ꝓmisi tibi
scribere bibliā ⁊ decretū sic si scripsi
solū bibliā nō soluā penā in totū:q2
obligatio est diuidua q2 biblia per se
valet s̄m totū suū. secus si ꝓmisisset
scribere bibliā ⁊ scripsi quatuor qn
ternos certe non valet ꝓ biblia.⁊ iō
obligatio erit idiuidua q2 ad nihil p
se valere possūt sine alijs d̄ hoc ple
ne no.in.l.stipulatōes nō diuidūt.ff.
de v̄bo.obli.⁊ i.d.c.suā vbi addit gl.
hec vera q̄ ad penā q̄ cōmittit̄ in n̄
dādo.vel nō faciēdo.Sec⁹ qn̄ qs dz
recipe.puta legatū.vel hereditatē si
sic fecerit vl' soluerit.q2 nisi totū faci
et nō hēbit.vt in.l.meui⁹.⁊.l.cū fūd⁹
ff.de ꝯdi.⁊ demō.de q̄ vide plene in
l.si seruus.ff.si quis cau.

¶ Utrū statuta sint licita q̄ solū ipo 15
nūt pecuniariā penā ꝓ homicidio.ad
ulterio.⁊ huiusmodi.R̄.Ho.⁊ seqtur
Pa.i.c.ij.de d̄lic.pue.q̄ n̄ q2 hoies
exponuntur venales ad d̄liqueñ.q2
multi bn̄ timēt cruciatus q̄ nō timēt
penā pecuniariā.vt hēant suū intētū.
ar.l.i seruoꝝ.⁊ in.l.aut facta.ff. d̄ pe.
⁊ in aut̄.de māda.p̄n.§.o3.

¶ Utrū ꝓmittēs sub certa pena hē 16
re ratū cōmittat penā ꝯueniēs d̄ fa
cto.R̄.s3 Bar.in.l.id qd̄ paupib⁹.C.
d̄ epi.⁊ cle.q̄ nō. Secus si ꝓmisisset
hēre ratū ⁊ firmū q2 ratuz refert̄ ad
ius.⁊ firmū ad factū.vt in gl.d.l.

¶ Utrum tp̄s prefixū in odiū negli 17
gentis currat ignoranti.vl' legitime i
pedito.R̄.s̄m Pa.in.c.q2 diuersitatē
de conces.preben.q̄ nō. Secus.qn̄
prefigitur in odium negligentie s3 in
alterius fauorem.vt patet in.l.gene
ro.ff.de his qui notan. infa. vbi tp̄s.
anni currit mulieri ignoranti mortez
mariti.⁊ vide glo.in.c.statutum. de p̄
bē.li.vi. Et no.Spe.d̄ edic. istru.vbi
dicit q̄ lz executor testamēti n̄ potue
rit exeq.j ānū nihilomin⁹ executō d̄
uoluit̄ ad ep̄z.ar.l.nl'ti.C.d̄ epis.⁊ cle
⁊.c.nos qdē de testa.rō q2 ē in fauorē
defuncti.nō in odiū executoris.

18 ¶ Utrũ iudex possit augere vl' minuere penã legis vl' statutoꝝ. ℞. ꝟ3 Ho. in. c. in archiepatu. d̃ rapto. ꝙ si ꝓcedit ex̃ordiarie sic pōt. l. qd ergo. ff. d̃ his q no. ifa. Si v̄o ꝓcedit ordinarie sic nō pōt iudex d̃legat⁹. vt no. i c. de causis. de offō. d̃le. Iudex v̄o ordinarius pōt ex cã mitigare. vt not. Bar. in. d. l. qd ergo. ⁊ seqtur Pa. in c. ij. de ẽptio. ⁊ vẽdi. facit. c. at si clerici de iudi. Ber. v̄o in. d. c. de cãis. ⁊ de accusatiōibus in. c. sup his dicit hoc verũ qñ pōt dispẽsare sup crie. al's ñ pōt minuere ẽt ex cã. Not. tñ ꝙ qñ qs pluribus legib⁹ ꝓ eodẽ delicto diuersis penis pōt puniri si ab aliq̃ iudice iponit̃ ei minor. nō poterit aliq̃ mō puniri alia pena. vt in. l. q de crimine. C. de accusa. ⁊ ibi Ange. ⁊ Sali. in. d. l. q de crie. Uñ tenet Tho. xxij. q. lxvij. ꝙ si dimittit penã in casu q̃ nō pōt tenet̃ ad restitutionẽ coitati. vl' accusatori. si intererat eius vt puniretur. Si v̄o auxit tenet̃ reo cũ quo concor. Hosti. ⁊ Ray.

19 ¶ Utrũ exigẽtes penã maiorẽ q̃ sit dãnũ illatũ excusent̃. ℞. ꝟ3 Rodoñ. ꝙ si ꝟm ꝯsuetudinẽ legitimã ⁊ iudicium regis exigũt excusant̃ ẽt ꝑsone ecclesiastice qñ subest cã ⁊ ordo iuris seruat̃. nec ẽ corrupta itẽtio. vt. s. hoc faciãt ꝑp anaritiã. s3 ꝑp iustitiã. Tuti⁹ tñ eẽt pauꝑib⁹ errogare illd̃ plus.

20 ¶ Utrũ pena apposita sup ꝯctu nullo. vel q nō tenuit vl' ipso iure. vel ꝑsniaꝫ iudicis reuocat⁹ est sit soluẽda ℞. Inno. in. c. ij. de ꝑcarijs ꝙ nō qa vbi ꝑncipale nō t3 nec accessoriũ. c. inter dilectos. §. ceterũ. de fi. instru. c. si diligenti. de fo. cōpe. c. q̃relã. ne ꝑla. vices suas.

21 ¶ Cui debꝫ applicari pena. ℞. ꝙ pena iuris ⁊ statutoꝝ regularit̃ applicat̃ fisco. qñ introducit accusationẽ. l. ml' ctarũ. C. de mō mulcta. Sed qñ introducit actionẽ applicat̃ ꝑti. l. iij. ff. d̃ sepul. vio. Simil'r qñ loqtur simpl'r videt̃ introducere actionẽ. ar. d. l. iij. De alijs aũt penis t3 Gofre. ꝙ si ꝯtigit dãnũ vel iniuria alicui⁹ illi applicabitur. d̃ pe. c. ij. Si v̄o nō respiciat dãnum alterius sic apllicabitur. vel ꝑti si est conuentionalis. vel iudici. vel fisco. ꝟ3 qd̃ de ea est statutũ.

22 ¶ Utrũ pena iposita ꝑp crimẽ simpl'r si ne ꝑ finitiōe tꝑis sit ꝑpetua. ℞. pa. i. c. ex l'ris. d̃ ꝯsti. ꝙ pẽa iposita ꝑp crimẽ sine cãe cognitōe. puta ꝑp iterlocutoriã iu dicis itelligit̃ tꝑalis. ⁊ durat solũ durante eius officio. vt puta interdicit officiũ vel exercitiũ alicui tex. no. ꝟm coẽm intellectũ i. l. fi. ff. de pe. Idẽ no. Inno. in. c. ꝙ trãslationẽ de offō. le. qd̃ limita in pena successiua. qꝛ momẽtanea pena ẽ ꝑpetua. puta mulctauit in pecunia aut in corpore. ⁊ hmōi. facit. l. illicitas. i fi. ff. d̃ offi. ꝑsi. Si v̄o fuit iposita cũ cãe cognitione. ⁊ d̃lictũ merebat̃ vt eẽt ꝑpetua sic erit ꝑpetua. Secus si d̃lictũ ñ merebat̃ penã ꝑpetuã. ar. optimũ i. l. si ꝑses. ff. de pe. ⁊ fuit dictũ Odofredi ꝙ sequũtur coiter doc. i. d. c. ex l'ris. In dubio v̄o intelligit̃ tẽporalis.

23 ¶ Utrũ pena extendat̃ ex̃ territoriũ ipsã iponẽtis. ℞. Pa. in. c. postulasti. de fo. cōpe. ꝙ aut respicit ꝑsonaꝫ aut bona. Si ꝑsonã ⁊ sic triplicit̃ aut primo diminuẽdo ei⁹ statũ sic̃ ifamia ex coicatio interdictũ. ⁊ hmōi. ⁊ sic cuꝫ sint affectiue ꝑsone porrigũt effectũ suũ ex̃ territoriũ ẽt. qꝛ sequũtur eũ. sicut lepra leprosũ. l. ex ea. ff. d̃ postulã. ꝑp qd̃ dicit Bar. i. l. q vltio. ff. d̃ pe. ꝙ semel ꝯdẽnatus ad mortẽ q̃uis effugiat. nihilomin⁹ remanet ꝟuus pene vbicũqꝫ fuerit. ⁊ iō nō poterit facere testm̃ nec ꝯher̃ ⁊ sil'ia. fac̃. d. l. q

vltiõ.ꝛ in aut.ſꝫ hodie.C.de'dõa.inter vi.ꝛ vro.Aut.ij.ſinterdicẽdo certũ locũ puta ne vadat ad talẽ locũ.vl' vt moꝛeꝛ in tali loco.ꝛ ſic nõ poꝛrigitur eꝛ territoꝛiũ niſi'p quãdã ꝓ ſequẽtiã.puta qz õtẽtus i loco hitatiõis vꝫ iterdict⁹ ẽt ei loc⁹ oꝛigis ꝙuis ſit eꝛ territoꝛiũ.õ q̃ dic vt i.l.relegatoꝛ.ℌ. i.ꝛ.ℌ.iterdicere.ff.de iterdictis. ℙer quã.l.dic̃ Bar.q nõ põt ciuitas ipo nere ſuo ciui vt moꝛeꝛ i tali loco nõ ſubdito.nec ẽt põt iterdicere ne vadat ad talẽ locũ nõ ſubditũ ſtatuẽti ꝛ hoc qñ fit i penã illi⁹ ℘ quẽ ferꝛ ſnia Secus ſi fit ſtatuũ ne ſubditi vadãt ad talẽ locũ nõ ſubditũ pp comoditatẽ ciuitat' vl'i odiũ eoꝝ ad q̃ſiꝛet qz valꝫ.facit.l.ſi.ff.õ õcre.ab oꝛ.fa.aut iij.iterdicẽdo certã artẽ puta q non exerceat talẽ artẽ.ꝛ ſic nõ poꝛrigit eꝛ territoꝛiũ.vt eſt bonus ter.in. d.l.ex ea.p quã dic̃.Bar.i.l.cũctos populoſ C.de ſũ.tri.q ſtatutũ ꝓtinẽs ꝓhibitionẽ odioſã ñ poꝛrigit i dubio eꝛ territoꝛiũ'ſtatuẽtis.Et iõ dicit q filia q̃ ex ſtatuto nõ ſuccedit.cũ tale ſtatutũ ſit odioſũ.l.maximũ vitiũ.C.õ libe.p te.q nihilomin⁹ põt ſuccedeꝛ in bonis alibi ſitis qz nõ poꝛrigit' dcñ ſtatutum extra territoꝛium ſtatuẽtis. Et ſil'r puto q ſententia pnũans aliquẽ beneficijs ſuis in dubio intelligeꝛ de bñficijs q̃ hꝫ in territoꝛio diſponẽtis Aut reſpicit bõa.puta'qz publicat ea ꝛ tũc ſi fit õ iure coi ſic poꝛrigit' ad bona ſita eꝛ territoꝛiũ.ꝛ remanẽt ibi tãq̃ vacãtia.ſꝫ occupãtur p iudicem territoꝛij. ar.l.a diuo pio.ℌ.i.ff.õ re. iudi.ꝛ.l.cũ vn⁹.ff.de. bo.aucto. iudi. poſ.Si õ fit õ iuꝛ ſpãli ſeu municipali.tẽ dic vt not.Bar.i.d.l. cũctos populos.ꝛ qõ no.Jo.An.i.c. cũ ꝛꝫ de here.li.vi.vbi cõcludit q pena ñ extenditur vltra territoꝛiũ.

¶ Vtꝛ qs poſſit puniri i loco domicilij de õlicto alibi cõmiſſo.ℜ. ℙa.i. c.lꝫ õ.ſo.ppe.q ſic niſi regrat' reiſſio p iudicẽ õlicti quã ꝛꝫ facere.ſi õlictũ ẽ atroꝛ.alias nõ ſi nõ vult.

¶ Vltrũ mãdãs õlictũ fieri i alio loco õbeat puniri vbi mãdauit. vl' vbi cõmiſſũ ẽ.ℜ. ℙa.i.d.c.lꝫ q cois cõcluſio Bar.ꝛ alioꝝ ẽ in.l.ſi vt ꝓponitur.ff.õ fideiuſ.q vbi õlictũ factũ eſt qz ibi õſtinat⁹ eſt effectus õlicti.facit Cle.paſtoꝛalis õ rẽ.iudi.Idẽ dicas i teſte falſo q ꝛꝫ pũiri p iudicẽ ad quẽ ei⁹ atteſtatio trãſmittit'.ſi ſciebat illuc õbere trãſmitti. ℙõt tũ pũiri i loco vbi deligt.ꝛ loc⁹ erit pũctõi ſi ãbo iudices ꝛcurrãt ſic õ illo q õ loco erẽpto mittẽs ſagitã.vulneraut aliũ i loco ñ erẽpto.vt i.c.i.õ pſũp.ꝛ qõ ibi no.Sic ſil'r ille q õligt in ꝛfiniby.qz vez eſt diceꝛ i cuiuſꝫ ẽritoꝛio deligſe.ar.l.arboꝝ.ff.cõi diui.Sec⁹ ſi ignorabat illuc atteſtationẽ trãſmitti.q tẽ ꝛꝫ puniri vbi õligt.vbi agit de pena falſi.facit.l.exigeꝛ doté.ff.õ iudi.vbi attẽdit loc⁹ ad quẽ deſtinat' effectus matrimonij.Idem dic de notario q facit falſum inſtrm.

¶ Quid õ officialib⁹ õputatis q nõ accuſãt q̃s inuenũt õ nocte.ꝛ hmõi. ℜ.q peccãt moꝛtaliꝛ ſi ſe obligauerũt ad accuſañ.vl' pacto vl' iuramẽto.Si vo ſe ñ obligauerũt nõ peccãt;nõ accuſãdo.niſi faciãt i fauẽdo malis cõmittẽdis.Et ſi qd acceperũt p nõ accuſãdo tenenꝫ illõ reſtituer' vl' fiſco vl' illi cui pena erat applicãda. Et vltra ẽt vſqꝫ ad cõplemẽtũ pene exacte ſi accuſaſſẽt.ꝛꝫ doctrinã Tho.xxij.q.lxvij.vt pꝫ.ſ.ℌ.xviij.i ſi.fallit hoc i criaib⁹.vbi eẽt iſtigẽda pẽa coꝛporaliſ.qz ſi õſiſterẽt eꝛ cõpaſſiõe ẽt ſi aliqd accipẽt p ñ accuſãdo lꝫ turpit' accipent ñ tñ teneꝛẽt;illõ reſtituer' õ neceſſitate.

Pœnitentia est virtus q̄ cōmissa mala cū emēdatōis, ppōsito plāgim⁹ ⁊ odim⁹. ⁊ plāgēda vlteri⁹ cōmittere nolum⁹ magr̄ in. iiij. sen. di. xiiij. ⁊ est vnū ō sacr̄is noue legis. q̄ bñ dispositis semp peccata remittuntur. de sum. tri. c. i. ℌ. sacr̄m.

1 ¶ Pœnitēcia. v. mōis dr̄. ꝑma dr̄ solēnis q̄ iponit ꝑm illū modū. de q̄ in. c. in capite. 50. di. quam omitto cuz ho die non sit in vsu.

2 ¶ Scōa dr̄ publica q̄ fit in faciē ecclie ⁊ publice. ⁊ differt a solēni. Cū in mō. qz in ista nō fuat ille mod⁹ de q̄ in. d. c. in capite. Cū ēt qz ista pōt ponī a simplici cōfessore. ꝓz Guil. durā. Hofre. ⁊ Hosti. ar. c. penitētes. 50. di. ⁊. xxx. di. si qs ꝓbyter. de pe. ⁊ re. q̄si tuz. Nec ob. c. accedēt⁹. de exce. ꝓla. vbi reꝓhendūtur abbates q publicā pniaz iponebāt. qz ibi accipit publica, ꝓ solēni q̄ solū iponitur ab epo ⁊ hoc verū. nisi aliud hēat cōsuetudo. Itē ⁊. iij. differt qz ista publica iterat. solēnis vero nō pōt.

3 ¶ Sed q̄ro q̄n dz ponī pnia solēnis vel publica. ℟. Pa. in. c. q̄situ. ō pe. ⁊ re. q. ꝓ ōlicto grau ⁊ scādalizāti totā vrbē deberet ponī laico solēnis. d. c. in capite. Sed ō est graue ⁊ publicū sz nō scādalizosū. tūc ponet pnia publica sz nō solēnis. vt no. i. c. fi. xxvj. q. vi. ūcto. c. i. ō pe. ⁊ re. Si aūt sit graue sed occultū ⁊ ēt aliqbus notū tūc nec solēnis nec publica dz ponī Et tō reꝓbat cōsuetudinē illoz⁹ q mulierib⁹ ꝓ extinctiōe pueroz q̄s penes se hēbant in lecto iponunt publicā pniaz. ⁊ vide eū i d. c. i. ⁊ i. c. statuimus. de male. ⁊ i. c. fi. de ht. qui ꝓ fi. occi.

4 ¶ Quib⁹ pōt ponī solēnis ℟. q nec clericis nec religiosis. nec ēt laicis insignib⁹ dz imponi. ar. d. c. in capite. Et hoc verū. nisi clericus sit depos⁹ 50. di. confirmandum.

5 ¶ Quis est effect⁹ pnie solēnis. ℟. q laic⁹ post eā nō pōt ad ordines ꝓmoueri. 50. di. illō. nec cleric⁹ ad supiores vt dr̄ ibidē. pōt tñ eꝑs dispēsare i ordinib⁹ miozibus. non aūt ad sacros. 50. di. placuit. Itē nō dz mr̄imoniū cōtrahere pur si cōtr. tenet. Iuuenis tñ nō ꝓhibet cōtrahere. Itē nec militiam assumere. xxxiij. q. ij. ℌ. ō penitētibus. ⁊ c. antiq cū alijs. c. Itē nec laicalē habitū dēferre. 50. di. c. vlti. Itē dz viuere ꝑ regl⁹ ecclīasticā. ō pe. di. v. Sūm. ⁊ c. se. Itē q̄uenied⁹ est sub ecclīastico iudice. ij. q. i. aliō de pe. di. i. aliud Itē fit infamis nō rōe pnie sz rōe crīs publicati qō vez itellige qñ ꝓ sniam iudicis iponitur. Secus si ex deuotione quis publicā pniam facit ꝑz Hosti. de offō. archipr̄e. c. ij.

6 ¶ Tertia pnia dr̄ ꝑuata. ⁊ dic̄ Sco. in. iiij. di. xuij. q. i. circa fi. q. ꝓ ō vi vocabuli peiter idē ē q pena teneꝫ hec aūt nō tñ iportat passionē pene vt iherēt. sed ēt actionē volēntis respectu pene. Cū pnia actualis ē punitio voluntaria vel volūtas punitōis. ⁊ hac ē ꝓsiderare. Dzio velle peccatū punire seu vindicare. Scōo se peccasse nolle siue peccatū dtestari. Tertō pūitionē iaz inflictā velle libere accepta re. Quarto penā inflictā patiēter ferr Jn q̄lib⁹ hoz actuū saluat̄ ꝓprietas vocabuli huj⁹ penitēr ⁊ ipis ꝓprie cōsistit eius significatum.

7 ¶ De qb⁹ peccatis. dz hō penitere. ℟. ꝑz coiter theologos q de oib⁹ peccatis mortalib⁹ actualr cōmissis. siue añ baptismū siue p⁹. De venialib⁹ vo lz sit expediēs nō tñ ē necessaria ad salutē i hoc mūdo. nisi in duob⁹ casibus. Dzio rōe dubij. vtz. ſ. mortale

vel veiale ne piculo ie exponat. Secūdo rōe piculi qñ hz aliquā affectionē venialē quā nisi rep̄mat dubitat ne trahat eū ad mortale. ꝟz. S. B. in iiij. di. xvi. q. ij. ar. ij.

8 ¶ Utr̄ ꝟqrat̄ singl̄r ꝺ q̄libz. ꝟ. ꝙ sic de cognitis. s. cū de illis spāl̄r cogitat ⁊ tenet̄ spāl̄r ꝺ q̄libz cogitar̄ vt peniteāt si adsit oportunitas ꝓportionata fragilitati hūane. al̄r ñ remittūt̄ de lege coi. De icognitis v̄o si ignorātia ē iuicibilis. vl̄ excusabilis. nō tenet̄ nisi in gnāli penitere. si v̄o est crassa vl̄ iexcusabilis. sic tenet̄ in spāli penitet̄ qꝛ tenet̄ dare opaz vt ea cognoscat ⁊ peniteat. h ec ex Ri. in. iiij. di. xvi. ar. iiij. q. ij.

9 ¶ Utr̄ possit agi pnia de vno peccato mortali sine alio. ꝟ. ꝙ nō qꝛ aut deus totū remittit. aut nihil. ⁊ iō oz peiteat de oib⁹. tex. ē i. §. itē ꝺ pe. di. iij. cō cor. Ri. i. iiij. di. xv. ar. i. q. vi. distiguo tñ sic qꝛ aut loqmur ꝺ pnia ꝓut ꝑ eā remittit̄ culpa ⁊ recōciliat̄ hō deo ⁊ sic cū radix satisfactōis sit vna. s. caritas q̄. secū nō cōpatit̄ peccatū mortale. Jō ē verꝫ ꝙ nō pōt fieri nisi de oib⁹ fiat. Aut loqmur ꝺ pnia ꝓut directe respic̄ satisfactionē tpalis pene ꝺbite ꝓ peccatis iā dimissis q̄ ad culpam. ⁊ sic bene pōt fieri de vno peccato sine alio.

10 ¶ Que sunt ptes pnie. ꝟ. tres cōtrictio. cōfessio. ⁊ satisfactio.

11 ¶ Quarta dr̄ pnia. s. illa q̄ a sacerdote ꝓ peccatꝫ ꝯfessis ipoitur. ꝺ ista vid̄ s. Cōfessio. vi. ⁊. j. Satisfactio.

12 ¶ Quita pnia dr̄ illa de q̄ dr̄ ꝙ regularit̄ ꝓ q̄lz peccato mortali dz iponi septēnis. xxxiij. q. ij. hoc ip̄z. ⁊ quō ꝺ beat itelligi. Pa. ꝺclarat i. c. accepisti ꝺ spō. duoꝝ ꝙ dz i isto tpe semel bis vl̄ ter ieiunare i ebdomoda ꝟz discretionē ⁊ iudiciū sacerdotis. ⁊ facit qꝺ no. in. d. c. hoc ip̄z. Et sic itellige oīa iura q̄ pniam iponuut ꝑ numerū dierū. seu annorū nō specificādo modū in. c. accusasti. de accu. videt̄ velle idē Pa. ꝙ cuz serie solēnes sint. ij. iiij. ⁊ vi. vt in. c. pl̄t. xi. q. iij. ꝙ sacerdos dz iponere. vt his diebus singulis ebdomodis ieiunet. ⁊ sic satisfactū ē. ⁊ hoc veruz nisi ex cā aliud disposuerit sacerdos. vt in. c. de⁹ q de pe. ⁊ re. ⁊ in c. quē penitet de pe. di. ij. Uñ cū hodie sint arbitrarie. dicit Hosti. ꝙ dz sacerdos in penitētia iponēda attendere qd expediat ad salutē peccatori ēt solū iponendo vnū pr̄ nr̄. facit. c. alligant. xxvi. q. vij. seqtur Pa. i. d. c. de⁹ qui. vbi bon⁹ tex. ⁊ de hoc vide. Confessio. vi.

13 ¶ Utrū sacerdos possit dispēsare in pena ꝺbita eā dimittēdo. ꝟ. Pa. in. c. sicut dignuz de homi. ꝙ sic vt est pulcher tex. de pe. di. i. quē penitet. Et iō bonū ē vt sacerdos in ipositiōe pnie dispenset cū confitente circa residuū pene si maior eēt iponenda. vide ad hoc. s. Indulgentia. §. v.

14 ¶ Utrū penitentia facta in peccato mortali sit valida an sit iteranda. ꝟ. ꝙ fuit diuersa opi. Rcar. in quol̄. i. q. x. tenet ꝙ satisfacit precepto cōfessoris. nec tenetur reiterare. sed nō satisfacit pene debite i purgatorio. Alij distiguunt ꝙ penttentie ex quib⁹ manet aliquis effectus post satisfactionis actum non sunt iterande. sicut ē ieiunium elemosyna. ⁊ huiusmodi. alie autem que nō relinquūt aliquē effectum oz iterare. vt sunt orōnes. ⁊ huiusmodi. Sco. vero in. iiij. di. xv. q. i. circa fi. q. dicit ꝙ qui vere semel penitet ⁊ recipit penitentiam condignā impositam sibi ab ecclesia claue non errāte q̄tūcunqꝫ postea reciduet. ñ tenebit̄ ꝓ illis peccatꝫ ꝓ qb⁹ illā pniaz

recepit. nisi ad illā pniaz sibi ipositaz
⁊ si illā iplet in caritate ñ tm̄ soluit pe
nā sed meret̄ gratiā. Si aūt ipleat ex̄
caritatē volūtarie. soluit penā sz non
meret̄ gratiaz. Si v̄o illa pena ab eo
exigat̄ ex̄ caritatē pena quidē soluit̄
lz ip̄e nō soluat. p̄ma qdē est satisfa-
ctio simplr̄. qz placās ⁊ recōciliās. se
cūda ē satisfactio. qz volūtaria redd-
itio sz nō simplr̄. qz nec placās nec re
cōciliās. Tertia ē satispassio vltra q̄ꝫ
nō exigit̄ vlterior pena. Ex q̄ ꝯclu-
dit q̄ nō ē necesse talē pniaz iterare.
sed solū d̄ peccato postea cōmisso po
nit exēplū de eo q cōmisit crimē pro
q̄ p̄cise meret̄ manus abscissionē. vñ
si isti inuito abscindat̄ man⁹ satisfacit̄
⁊ satisfit regi sufficiēter. nec ꝑz iusticiā
coget̄ ad vlteriorē penā q̄ꝫuis nō re
cipiat in gr̄az ⁊ amicitiā. sic mlto ma
gis vbi qs sibi eā infligit. Vñ si talis
pp nouū mortale postea cōmissū dā-
naret̄. añq̄ꝫ totā pniam ipleuisset. nō
puniret̄ eternalr̄. sz solū pena corrñ-
dente illi pnie q̄ nō fuit hic expleta ⁊
tpalr̄. qz ex quo p iustitiā punitiuā ipo
sita ē semel pena tpalis hic p pctō de
q̄ vere penituit nūq̄ꝫ ei debet̄ nisi pe-
na tpalis. ⁊ illa soluta nulla debet̄ alia
p illis peccatis. sed tm̄ p alijs. Pa.
v̄o in. c. qd̄ quidē. d̄ pe. ⁊ re. ⁊ Archi.
de pe. di. iij. §. vlti. tenēt q̄ nō valet sz
est iterāda simplr̄. Sz ego teneo cuz
Sco. cui⁹ opi. vr̄ apte tener̄ glo. sin-
gularis. i. d. c. q̄ quidā vbi dicit q̄ lz
ñ valeat tal̄ quo ad vitā eternā. tñ va
let ei qz sentiet fructū eius cū de alio
crie pniaz egerit. de pe. di. iij. §. vltio.
vbi ēt glo. tz. q̄ nō tenet̄ talē pniam
reiterare. ⁊ has glo. coiter sequūtur
doc. ⁊ cū eis transeūt. lz Archi. dicat
coiter tenere ꝯ̄riū ⁊ male.

15 ¶ Vtrū pnia in articulo mortis dila
ta valeat. ℞. ꝑm oēs q̄ sic p dicta Eze
ch. xvij. In q̄cūq̄ꝫ hora ꝯuersus fue-
rit peccator. ⁊c. Sz hora mortis ca-
dit sub illo signo q̄cūq̄ꝫ ergo ⁊c. sz ad
uerte q̄ ē valde piculosū vsq̄ꝫ ad illd̄
tp̄s expectare. Et ppea dicit Aug. de
pe. di. vij. i. c. nullus. quē sero penitet.
oz nō solū deū timere iudicē. sz iustū
diligere. nō tm̄ penā timeat sz anxiet̄
p gloria. dz. n. de crie dolere ⁊ de oi
eius p̄dicta varietate. hec ille. Sz cū
hec coiter nō adsint penitēti i extre-
mis. tū qz p̄ncipalr̄ vt plurimuz cō-
uertūtur tales timore mortis ⁊ iferni
pz qz nisi mors imineret nō ꝯuerte-
rent̄. ⁊ iō d̄ficit p̄mū necessariū. s. q̄ ñ
ꝯuertit̄. qz diligit deū iustū. Itez nec
ꝯuertit̄ p̄ncipalr̄ pp gloriā. sz pp pe-
nā euitandā. pz si de pena nō timeret
pseueraret in malis vt pri⁹. Itē cōi-
ter d̄ficit tertiū. qz cū sit q̄si ex̄ se ex i
firmitate non pōt dolere de singulis
peccatis sicut tenet̄ nec ꝯfiteri. Et iō
credo verissimū dictū hiero. in trāsi-
tu. vix inqt de cētū milia hoiuz. q̄rū
mala fuit vita. in morte dinaz indul-
gentiā obtinebit vnus. hec ille. de mā
pnie. vide. s̄. Cōfessio. vi.

PErcussio duplex est
s. tpal̄ q̄ fit
malo ⁊ iutili ꝑmōe cū. s. idi-
scret⁹ p̄latus inutili ꝑmōe pcutit cor
da infirmorū. ⁊ hec semp de se ē ma
la ⁊ peccatū mortale. nisi aliq̄ circū-
stātia excuset̄ vt. xxxxv. di. c. vlti. Alia
est pcussio corporalis q̄ fit corporali
manu vel flagello. vl̄ simili v̄berādo
⁊ hec si fit ex malitia vel odio ē pecca
tū mortale. nisi eēt in modico ⁊ leui.
pz hoc i. c. i. xxxxv. di. iūcto. c. ep̄z ibi
dē. ⁊ in. c. i. de clerico pcussore. qz si ē
cleric⁹ dz deponi. q̄ nō fieret. nisi es
set mortale peccatū. Si v̄o fiat ex ca
ritate ⁊ cā correctōis ⁊ moderate sic
licita est ⁊ meritoria in oibus ptātem

hñtibus in subditos suos.xlv.di.cuz beatus.ita tñ ꝙ matrē pietas.patrez vero disciplina subditis prelatum exhibeat.vt.xlv.di.disciplina.

i ¶ Utrum clerici possint v̄berari.ꝛ.ꝙ eps̄ neminē dz verberare ꝓprijs manibus.lxxxvj.di.nō liceat.Alij v̄o p̄lati possūt clericos in minoribus ordinibus ꝓ leuibus ēt culpis verberare.xlv.di.§.salamon.dūmō fiat ꝑ euz ad quē ꝑtinet.de sē.exco.c.cū voluntate.§.vltimo.In sacris v̄o exñtes v̄berari non debent.nisi in maioribus criminibus.xxxv.di.c.ante oīa.ꝛ.d.c.cū beatus.alioquin essēt excōicati.ar.a ꝯrio sensu in.d.c.cuz volūtate.i §.si qui vero.ꝛ de hoc.s̄.Excōicatio v.casu.i.ꝛ quō pñt hoc ꝑ alios clericos facere.nō ꝑ laicos.ꝛ ibi ponunt̄ multi casus in qbus potest percuti sine excōmunicatione.

2 ¶ Utrū religiosi similiter possint verberari.ꝛ.ꝙ sic a suis p̄latis.ēt pro leuibus culpis.c.reprehēsibilis.de appella.ꝛ de accu.c.qualiter ꝛ qñ.in fi. Silr̄ pñt ꝑ alios regulares vel clericos seculares.nō ꝑ laicos.nisi qñ sūt incorrigibiles.vt.s̄.in.d.casu p̄mo.

Peregrinus dr̄ ꝓ p̄e q cā deuotionis alienas visitare vadit ecclesias.aut sāctorū reliquias.vt no.in.c.romipetas.xxiiij.q.iij. Et tales sūt sub protectione ecclie.de treu.ꝛ pac.c.innouamus.Et q tales rebus suis spoliat debet excōicari.vt in.d.c.si qs romipetas.et duobus.c.se.Hodie.v̄o ꝑ processū curie sūt excōicati ipso facto.et a papa solū absoluūtur q romipetas spoliāt.Itē no. ꝙ accedētes ad sedē apostolicā interi cum rebus suis sub apostolica ꝓtectione consistūt.ex̄ de peregrinis.c. vnico.Uñ istud est vltimū refugiū illorū q grauātur ab aliquo d̄legato vt arripiāt iter ad sedez apostolicā.qz suspendūt eius iurisditionez.vt.in.d.c. vnico.

¶ Quid fieñ.de rebus eorū si moriuntur in via.ꝛ.Hosti.ꝙ quicūqz aīo retinēdi accipit eas.vel aliqd eorum mortaliter peccat.qz sūt restituēde heredibus eorū si pñt sciri.vel paupib⁹ errogāde si ignorant̄.vl̄ si forte nō inuenit̄.q eas deferat ad heredes.nec speratur in breui inueniri.Nec valet s̄m Hosti.ꝯsuetudo vel statutū i ꝯriū

¶ Peregrinus clericus quis dicat̄. vide.s̄.Ordo.iij.§.xvj.

¶ Quō debet admitti.ꝛ.ꝙ oportet habeat lr̄as comēdatitias seu testimoniales.vel pape.vel sui ep̄i.et sic pōt admitti si mō sigillū ꝓprij ep̄i sit notū.ar.de prebē.cū secūdū.ꝛ de censi. sopite.Si v̄o nō sit notū oz sit sigillū qnqz episcoporuz.de cle.pe.c.i.Et si nullū prefatorum esset notū.tunc vbi potest preiuditiuz magnum generari nō creditur ēt si centū hēret.s̄m Inno.in.c.tua.eo.ti.Sed vbi nullū preiuditiū pōt euenire.puta vult celebrare in secreto ex deuotione.sic admittitur ēt si nullā faciat fidez.s̄m Hosti. in.c.tue eo.ti.

¶ Quid si dicat se lr̄as amisisse.ꝛ.si probat ꝑ duos testes amissionē ꝛ tenorē earū.ꝛ ꝙ sine vitio fuerūt.admittitur.de priuile.c.cū olim in fi.no.ber. in.c.i.eo.ti.

¶ Utruz recipiēs ad ordines peregrinum sine licentia sui prelati incurrat aliquam penā.dic vt.s̄.Irregularitas.§.xxxij.

Periculum vbi est ibi ꝛ lucrum collocari dz.l.fi.§.sz cū in secūdam.C.de fur.ꝛ.C.d̄ cadu.tollē.l.vnica.§.pro secūdo.ff.de re.iur.l.

secũdum naturam

PEriuriuz ſz Hoſti. ⁊ Gofre. dr̃ quadruplex. Primo modo, falſa iuratio. ⁊ ſic poteſt eſſe tripl'r. Primo qꝛ ē falſitas ex pte iurati. ſicut cũ quis iurat falſũ quod credit eē verũ. ⁊ ſi debita diligentia eſt adhibita nullũ ē peccatũ. xxij. q. ij. homines. Si v̄o nõ eſt adhibita oĩs. ſed tñ aliq̃ ſic eſt peccatũ veniale. Si vero ꝓueniat ex ignorantia craſſa uel ſupina iuris uel facti eſt peccatũ mortale. ſcd̃m Ray. alle. xxij. q. v. qui piurat. cõcor. Jo. An. poſt. Tãcre. in. c. tua nos. el. i. de iureiur̃. ⁊ Car. in Cle. i. de iureiur̃. Itē excuſat a peccato mortali ĩ periurio probabilis error. ſm Pa. in. c. tua nos. el. ij. de iureiur̃. puta cũ quis credēs habere rõnabilē cãm appellandi appellat. lz prius iurauerit nõ appellare. ar. c. ſacro. de ſen. exco. ⁊ c. quintauallis. de iureiur̃. Scd̃o falſa iuratio ē ex pte iurantis tm̃. vt cũ quis iurat verũ credēs eſſe falſũ qd̃ iurat. Tertio ex pte vtriuſqꝫ. ſ. cũ quis iurat falſuz ſciēs eſſe falſũ. Et iſtis duobus modis ſi fiat iocoſe eſt peccatũ veniale. ſm Gofre. xxij. q. ij. ꝙ ait. ⁊ c. vlti. ſm vero theologos eſt peccatũ mortale ꝑp irreuerētiã dei. Poſſet tñ dici ꝙ mendatiũ iocoſũ. nõ ſit proprie mēdatiũ. vt in. d. c. ꝙ ait. Jõ poſſet teneri opi. Gofre. ꝙ nõ peccat mortal'r. qꝛ nõ ꝓprie piurat Sz opi. theologorũ ē tutior. mlto magis peccat ſi fiat ſerioſe. xxij. q. ij. hoies Qd̃ tñ ſic limitat ſãct⁹ Bo. ⁊ Ricar. i iij. di. ix. ſi deliberat de dicto ꝯfirmando ⁊ iuramēto ꝑ qd̃ eſt ꝯfirmãdũ. Secus eēt ſi deliberaret de dicto. ſz non de iuramēto. qꝛ ſic nõ peccat mortal'r lz ſit vēiale graue. Sil'r ē pctm̃ veniale qñ de neutro deliberat. ſz totũ ꝓfert ex ſurreptione. niſi qs d̃liberare poſſet ⁊ tñ contēneret. qꝛ ſic mortaliter peccaret etiã ex ſurreptõe ꝓpter cõtēptũ Datur etiã alia limitatio ſm Pe. aureo. ea. di. Si iuramētũ fit per ea ꝑ q̃ hoies ꝯſueuerũt iurare. qñ volunt veritatē infalibilē aſſumere in teſtimoniũ dicti ſui vltimatũ. Sec⁹ eēt ſi aſſumeretur ſignũ qd̃ nõ ē ad tale teſtimoniũ inſtitutũ. ⁊ ſine aĩo iurãdi intellige qñ piurat ꝑ deuz ſicut cõiter iurat̃. qꝛ ſic nõ eēt pctm̃ mortale ſm eũ. qd̃ no. qꝛ facit ꝓ iſtis mulierib⁹ q̃ iurãt ꝑ meã fidē. in veritate ꝑ iſtũ ignē. ⁊ huiuſmodi vt nõ peccent mortaliter cũ piurãt. qꝛ nec iurare intendũt. nec quibus iuratur accipiunt pro iuramento.

¶ Secũdo mõ dr̃ piuriũ iuramēti trãſgreſſio. ⁊ ſi iuratio fuit ſup re mala. ut nõ ire ad eccl̃iam. ⁊ ſimilia. ſic peccauit mortaliter iurãdo. ⁊ tenet̃ de p̃cepto facere oppoſitũ. xxij. q. iiij. c. i. ii. iij. ⁊ iiij. Qd̃ limito de re mala de peccato mortali. ſecus de veniali d̃ quo dic vt. s̃. Juramētũ. v. §. ij. Si v̄o fuit ſup re ſuparrogatõis. ſic ſil'r peccauit mortal'r iurãdo. ſz ñ tenet̃ facer̃ oppoſitũ qꝛ nõ tenet̃ ĩtrare religionē q̃ iurauit nõ ĩtrare. nõ tñ tenet̃ iuramētũ ſuare hec Aureo. Si aũt iuramētũ ꝓmiſſoriũ erat licitũ ⁊ obligatoriũ ſic peccat mortal'r piurãdo. ſ. ñ ſuãdo qd̃ iuramto ꝓmiſit. fallit hoc i. xxvij. cãib⁹ i qb⁹ non obligat. de quibus vide. s̃. Juramētũ. v.

¶ Tertio mõ dr̃ piuriũ ĩdiſcreta iuratio. ſ. cũ qs iurat ſine iuditio diſcretionis cõſiderãdo qd̃ iuret. ⁊ vtrũ ſit verũ vel ſeruabile. ⁊ ſic ſm Gofre. ē peccatũ veniale. xxv. di. §. cris in fi. Ber. vero in. c. tua. de iureiur̃. dicit ꝙ ſi fiat cũ deliberatõe ſic eſt pctm̃ mortale de iureiur̃. ſicut ex litteris. Si v̄o iocoſe ⁊ ĩcaute. ſic ē pctm̃ veniale. xxv. di. §. alias ea demũ. ⁊ cũ Ber. cõcor. S.

Bo.Ricar.⁊ theologi.in.iij.di.xxxix.

3 ¶ Quarto mō dī piurijz affirmatio dubitatiōis.vt cū qs illud de q̄ dubitat asserit cū certitudine efficaci iuramēto cōfirmata.⁊ sic peccat mortalr fm Aureo.Sec⁹ si assereret illud hu mano mō sicut pōt sciri in talib⁹.sicut Rādet ordinādis q̄tū pmittit humana fragilitas.quia nō esset mortale fz eundem aureo.

4 ¶ Quid de illo q iurat p verbū credo.cū tñ i veritate nō sic credat.ꝛ.q q̄ ad deū piurius est ⁊ peccat mortalr sed quo ad fozp̄tiosū nō.ēt si ꝓbaret postea ꝟrū eius qđ iurauit.ut no. Pa.in.c.ex lr̄is de iureiuꝝ.⁊ facit.c. cū ipositiōib⁹.de iureiuꝝ.li.vi.Rō qz nemo pōt dare testimonium de ꝓscia alterius.nisi ipse cuius est.⁊ deus.

5 ¶ Utrū credēs ꝟuenire iuramēto qui tñ nō facit.explū nō credebā satisfacī creditori cui iurauerā.cū tñ fozet satisfactum peccet mortaliter.ꝛ.q sic ſcūdum no.per Pa.in.c.q̄to.de iureiuꝝ.

6 ¶ Utrū ois piurus sit infamis.ꝛ.pa.i c.testimoniū de testi.fz leges distiguit Aut qs iurauit de ꝓterito uel de p̄nti. ⁊ sic efficit infamis ipso iure.lz falsū iurauerit p.l.i.ij.⁊ vlti.ff. de crie stellio.⁊ sic intellige.c.cū dilectus in fi.de oz.cogni.Si tñ ꝓdēnaretur efficeret infamis.nō tñ rōne iuramēti q̄ falsitatis.Si ꝺo iurauit de futuro ⁊ nō seruauit.tūc si iurauit sibi uel deo nō efficitur infamis.Secus si iurauit ei cum quo ꝟrit ꝓtrauenendo iuramento ul pactioni qz sic efficitur infamis.⁊ sic intellige.l.si qs maioz.C.de trāsac.⁊ hoc voluit in effectu gl.⁊ Bar. in.l.lutius. ff.de his.q no.isa.Sēt Jo.de ligna. in.d.c.testimoniū.⁊ Archi.in.c.aucto ritatez.xv.q.vi.⁊ in.c.puuli.xxii.q.v.⁊ placet etiam de iure canonico cū non repellam contrarium.

Utrū uis vel metus excusset a peccato mortali periurū.ꝛ.q in iuramento assertorio cōmuniter tenetur q nō.c. sacris quod metus cā.quia nullus potest absolute cogi ad iuramentū falsū Sed in iuramento promissorio fuit diuersitas.Tho.xxij.q. iij.ar.i.⁊ Ricar. vbi.s.ar.ij.q.iij.⁊ multi alij.tenent q peccat mortaliter si non seruat.Ad.c. verū.de iureiuꝝ.ꝛ.q loquitur in iudicio fori.Pe.Aureo.vbi.s.tz q peccat venialiter.⁊ hoc sequitur Jo.An.⁊ multi alij ⁊ placet.⁊ vide.s.Juramentum.v.§.ix.cuz duobus sequentibus. 7

¶ Quod est grauius periurij uel homicidiū.ꝛ.quidā dicunt q piurijz est grauius peccatū qz est cōtra rōnis ordinē directe ⁊ imediate respiciētē deū ⁊ homicidiū cōtra ordinē respicientē p̄ximū.Alij cōtra.vt Ricar.vbi.s.q. iij.ar.i.q nō sit grauī⁹.Rō qz homicidiū directe cōtrariatur actui ⁊ virtuti digniori.s.caritati respectu actus secūdarij.s.diliges p̄ximū.Periurium aūt directe ē contra actum virtutis latrie.sed caritatis est nobilioz q̄ latria. quia nobilius est proximum diligere q̄ verum ex causa legitima iurare.ergo est grauius homicidium q̄ periurij.⁊ magis placet.⁊ primā rationē dico negandam simpliciter.quia sic sequeretur q labozans infesto grauius peccaret q̄ homicida .quod nō est verū.Verum est q periurium est grauissimū post homicidium.Jdeo imponitur penitentia q ieiunet.xl.dies in pane ⁊ aqua.⁊ vij.sequentes annos peniteat.⁊ nunquam sit sine penitentia. vi.q.i.quicunque.⁊.xxij.q.v.si quis se periurauerit. 8

¶ Utrū sit grauī⁹ piurij adulterio.ꝛ. Ricar.vbi.s.ar.ij.q sic.Rō qz petit ꝺ Gul⁹ qđ corrūpit ordinē dignitatē.

Certū est aūt ꝙ ille ordo est dignior q
debet esse homis ad deuz imediate et
directe. ꝗ ille q debet esse ad deum ⁊
ad ꝓximū mediante ꝓximo. primus
aūt ordo corrūpitur per periuriū. secū
dus ꝑ adulteriū. nec ꝑfectius corrūpi
tur secundus ꝑ adulteriuz ꝗ ꝑmus ꝑ
periuriū. Adulteriū nō est ꝓpinquius
maxime iniurie q̄ possit eē ꝯ deū. imo
ecōuerso. periuriū est ꝓpinquius blas
femie. que est cōtra deum ex odio eius
ꝗ adulterium homicidio.

10 ¶ Utrū peccet ēt ꝑsona ꝑuata q̄ exi
git iuramētū de eo qđ nescit. ſz dubi
tat de ṽitate. ℞. ſm Aug. qꝛ hoc ex hu
mana ifirmitate ꝓcedit ꝙ ñ peccat.
Sz si scit ṽitatē ⁊ cogit iurare quē scit
falsū iuraturū peccat mortaliter. xxij.
q. ij. qui exigit. quod intellige ut. s̄. Ju
ramentum. iij. §. xi.

11 ¶ Utrū clicus nulla necessitate coa
ct⁹ veniēs ꝯ ꝓpriā ꝓmissionē vallatā
fidei interpositione sit ꝑuādus suo bñ
ficio. ℞. tenēt Jo. Ber. ⁊ Hosti. in. c. q̄
rellā ne ꝑlati vices suas. Pa. i. c. q̄rel
lā. de iureiur̄. ꝙ dz ꝑuari. qꝛ sic ē ꝑiu
rus. q fide interposita ꝓmissū frangit
sicut q ꝑiurat. ⁊ cū ꝑiurus sit ꝑuādus
bñficio ⁊ deponēdus ab ordine. ut ꝓ
bat̄ in. c. cū non ab hoīe. de iudi. sic ⁊
frāgēs ꝓmissū fidei interpositiōe val
latū. Archi. in. c. iuramēti. xxij. q. v. tz
ꝙ nō. qꝛ nō ē ita graue pctm̄ ꝯuenire
ꝓmissioni tali sicut iuramēto. ⁊ cū Ar
chi. ē do. Anto. ⁊ magis placet. Car. in
c. ij. de spō. ⁊ in. c. ad aures ꝙ met⁹. cā
cū nō inueniat̄ talis pena exp̄ssa sicut
contra ꝑiuros. Sed ꝑma opinio vide
tur verior Et q̄ dr̄ia sit inter fidei iter
positionē ⁊ iuramentū. vide Juramē
tum. i. §. vi.

12 ¶ Utrū collatio facta de bñficio ec
cliastico periuro sit nulla ipso iure. ℞.
Pa. in. d. c. q̄rellam. de iureiur̄. ꝙ sic
de re. iur̄. infamibus. li. vi.

¶ An aūt ꝑiur⁹ cū sit ifamis ꝑdat ipso 13
iure beneficiū. vide. s̄. Infamia. §. ix.

Permissio quot mo
dis acci
pit̄. vide. j. Usura. ij. §. xiij.

Permutatio ē vni⁹
ri cer
te ꝓ altera re certa vicaria ꝑ
statio. C. de re. ꝑmu. l. i. in gl. Et no. ꝙ
ꝑmutatio nō inuenit̄ nisi in genere. ⁊
sic adaptat̄ ꝯctibus noiatis ⁊ inoiatis
ſz ꝙ no. i. ℞ica. e. ti. ff. ⁊ C. vñ qñ dat̄
vna spēs ꝓ altera sic est cōtractus ino
minat⁹. ⁊ non ꝑmutatio in spē. ꝓ hoc
tex. in. l. naturalis. §. i. ff. de prescri. ver
bis. Glo. tñ. ⁊ bal. in. l. i. C. eo. dicūt ꝙ
imo inuenit̄ ꝑmutatio in spē. s. qñ dat̄
spēs certa ꝓ spē alia certa. puta iste lib̄
valēs centū ꝓ illa possessione eiusdē ꝑ
cij. Sed qñ datur genus ꝓ genere uel
ꝓ spē. vel spēs ꝓ genere. tunc est ꝯct⁹
inoiat⁹. nō ꝑmutatio in spē. ⁊ sic itelli
gūt. d. l. naturalis. ⁊ ē veri⁹ ꝗ ꝑmuz

¶ Quō ꝯhitur ꝑmutatio. ℞. rez inter 1
uentu. nō ex solo pacto qꝛ ex sola con
uentiōe ꝑmutatiōis nulla re hincide
secuta neutri competit aliqua actio. C.
eo. l. ex placito. quia est nudum pactū
vt no. glo. in. d. l. i.

¶ Utrū statutū loquens de ēptiōe ha 2
beat locū in ꝑmutatiōe. ℞. ꝙ in statut
iuris cōmunis. appellatiōe venditio
nis venit ꝑmutatio. ſm Nico. de nea
po. in. l. i. §. si qs i fraudē. ff. si qd i frau.
patro. ⁊ Guil. de cuneo. i. l. de qb⁹. ff.
de le. dicit ꝙ oīa q̄ ḋiure cōi loquunt̄ i
vēditiōe habēt locū in ꝑmutatiōe. fa
cit. c. i. de his. q̄ fi. a ꝑla. in ṽbo vēdere
vel ꝑmutare. In statutis vero munici
palib⁹. tūc si ē odiosū nō hz locū. Si
ṽo ē fauorabile. sic hēbit locū ⁊ sic cō
cor. iura q̄ vident̄ diuersa. ⁊ doc.

¶ Utrū ꝑmutatio bñficioꝝ possit fieri 3

sine auctoritate superioris. R. q̄ nō. d. c. quesitū. eo. ti. ⁊ de exce. p̄la. c. sicut vnire. d̄ cēsi. ꝓhibem⁹. de p̄bē. maioribꝰ. ⁊ q ꝓpria temeritate hāc ꝑmutationē fecerint priuādi sunt. eo. ti. cum olim. Fallit hoc qñ agitur solū de proprietate. puta cū duo ep̄i litigant sup aliqua ecclia. quaꝫ vnus dicit debere esse sibi subiectā alter possidēs negat. sic poterit fieri ꝑmutatio q̄ vnus hēat vnam ecclesiam sibi subiectā alter alteram. Secus si ageretur. vt talis ī tali beneficio reciperetur. uel intitularetur. qꝛ ñ pōt sine auctoritate supioris.

4 ¶ Utrū clerici possint inire tractatuꝫ de ꝑmutatiōe p̄bendaꝝ. uel dignitatū ⁊ alioꝝ ecclīasticoꝝ bñficioꝝ. R. q̄ cōuētionē iter se facere nō pñt. vt i. d. c. q̄situ. Tractatū aūt inire pñt. dummō ꝓmissionez uel pactionē nō faciant. ⁊ de hoc hēs tex. cū gl. in Cle. in verbo volentibus. eo. ti. ⁊ tꝫ Jo. An. in addi. ad. Spe. i. R. eo. ⁊ in. c. i. eo. tit. li. vi. ⁊ Pa. in. d. c. q̄situ. Rō qꝛ tractatus ñ includit deliberatū ꝯsensū. c. fi. de his q̄ fi. a ma. pte ca. ⁊ iō pñt tractare sed nō cōcludere sed supponere se dispositioni superioris ad quē pertinet talis collatio. Jnno. tñ in. d. c. quesitū. tꝫ q̄ p̄bende eiusdē ecclie ⁊ eiusdē q̄litatis pñt etiā ꝑmutare sine auctoritate superioris. lꝫ cōtrariū teneāt Hosti. ⁊ Jo. de ligna. in. c. fi. eo. ti. quod est tutius. lꝫ Jnno. opinio possit teneri post factū ſm Jo. d̄ imo. Multi tamē doc. tenēt q̄ nec etiā tractatuꝫ in permutatione beneficiorū possunt habere. sed mihi nō placet. tū quia episcopus aut alius prelatus ad quē spectat non potest dictam permutationē facere sine eis q̄ruꝫ sunt ſm do. Anto. in. c. i. eo. nisi ex necessitate vel ex cā. scd̄m glo. in. c. i. de re. eccle. nō alie. que tamē non ſm assertionē episcopi credetur ſꝫ Guil. i Cle. prima de electio. sed oportet probetur. ⁊ sic patet q̄ oportet eos prius tractare. aliter essent bestie. tū etiaꝫ qꝛ nisi prius tractarent nunquā conuenirent ante p̄latū pro ꝑmutatione fiēda

¶ Utrū auctoritas ꝑtineat ad ep̄m de ꝑmutatione suorū inferiorū. R. q̄ non nisi ad ipsum pertineat collatio vel institutio illorū beneficiorū: sed pertinet ad eū ad quē collatio uel institutio pertinet. ar. c. ad hoc. §. fi. de offi. Archi. ⁊ in. c. super eo. i fi. de officio dele. Si vero ad vnū pertinet electio. puta ad canonicos ⁊ ad aliuꝫ confirmatio necessario requiritur consensus eorū qui hñt eligere. ſꝫ Jo. An. ar. d. c. ad hoc Si aūt ep̄s permutet cū capitulo: req̄rit auctoritas. Archiep̄i. c. i. de re. ec. nō alie. cū vero ꝑmutare vult cū alijs sufficit cōsensus capituli sui. ſm Hosti. Qñ vero pertinet ad supiorē ⁊ capitulū collatio: sic reqritur consensus vtriusq̄ nec pōt capl̄m per se nisi qñ sedes vacat. de ma. ⁊ obe. c. his que. ⁊ c. cū oli. ⁊ c. vnico. de ma. ⁊ obe. li. vi.

¶ Utrū possit dari pecunia pro recōpēsatione maioris beneficicij cōmutati sine simonia. R. Pa. in. c. ad questiones. eo. ti. q̄ sic: si pecunia detur in recōpensatione ꝓuentuū tp̄aliū nō spiritualiū. qꝛ si occasione sp̄ualiū inriū de quibus plus habet vna ecclesia q̄ꝫ alia pecunia tribuatur simōia erit. puta quia habet maiores auctoritates in administratiōe spiritualiū. ⁊ huiusmodi. Et ideo conclude q̄ tria requiruntur. vt licita sit permutatio beneficiorum ecclesiasticorum. ¶ Primo q̄ non paciscantur. sed solū habeant tractatum partes. ¶ Secundo q̄ non fiat sine auctoritate superioris permutatio. ¶ Tertio q̄ aliquid temporale non detur pro recompensatione spiritualis. puta maioris auctoritatis. uel

administratiōis spiritual. ⁊ hmōi exñtis in alio beneficio in quo fit pmutatio.

7 ¶ Utrū hñtes expectatiuas pape possint pmutare. ℞. Pa. i. c. cū oli. e. ti. q̄ ñ q̄ sūt gr̄e psōales. ⁊ nō excedūt psonā cui conceduntur. c. si cui. de prebē. li. vi.

8 ¶ Utr̄ tales hñtes expectatiuas ad p̄ma vacātia possint ipedire pmutatōez ℞. q̄ nō. c. lz. eo. li. vi. imo si talia bñficia ꝯferāt alijs q̄ ipsis pmutare volētib⁹ ñ valet ipso iure. Cle. vnica. eo. ti.

9 ¶ Utrū mācipia ecclie possint pmutari cū mācipijs p̄uatoꝝ. ℞. q̄ nō nisi ad hoc ut libera fiāt. c. mācipia. eo. qd̄ est verū ꝑm Hosti. nisi vbi expediret ecclie cū donari possint. qd̄ ē forti⁹. xij. q. ij. si qs q̄libet. ⁊ qñ fit pmutatio oz dēt duo alij. ea. q. c. eps q mancipia.

10 ¶ Utr̄ ꝑui fugitiui pmutari possint. ℞. ꝑz Inno. i. d. c. mācipia q̄ sic. ⁊ distrahi. c. iniustū. eo. ti. qd̄ verū ē patefacto vitio emptori ꝑm ber. ⁊ postq̄ redierūt. Sz i fuga dū sūt vēdi ul' pmutari ñ pñt. C. ad. l. faui. de pla. l. in fuga.

11 ¶ Utrū pmutatiōes que fiūt mercatoribus de lana ad pannuz ⁊ hmōi liceant. ℞. q̄ sic. dūmō fraus ⁊ dol⁹ non interueniat. ⁊ ea q̄ dicta sunt in. c. emptio. §. vij. Itē q̄ ñ fiat ad dānū tertii. sicut fit quādo dat pānos textoribus ꝓ mercede laboris. si ide grauetur laborator illicitū est ⁊ restituere teneretur. nisi a principio sic cōuenissent. uel sic esset ꝯsuetudo dādi tm̄ de dāno.

Perplexitas est dubiuz. de quo dic ut. s̄. Dubium.

Pertinax ꝑm Isido. li. ethimologiarū dicitur qui est iprudēter tenens. quasi oīo tenax. q̄ in suo ꝓposito q̄si ad victoriā pseuerat plusq̄ oz. ne videat minus sapiens q̄ alij. ⁊ opponitur pseuerantie ꝑm Tuliū in Rethorica sua. q̄ pseuerans q̄tū oz. stat ptinax plusq̄ oz. mollis v̄o minus q̄ oz. vnde si qs firmat se in sua snia. q̄ etiā si ecclesia determinaret ꝯriū. uel i eo qd̄ pertinet ad fidē. uel bonos mores. tz oppositum eius qd̄ dicitur a doctoribus. mortaliter peccat. ⁊ sapit heresim. di. viij. qui ꝯtenta. alias nisi per accidens rōe scandali pertinacia nō est peccatum mortale.

Perseuerantia ꝑm Tulium in Rethorica sua est in rōne bene ꝯsiderata stabilis ⁊ ꝑpetua mansio. sine ipsa nihil valet velociter currere. de pe. di. iij. in cassū ⁊ ꝑpea laudatur. vii. q. i. suggestum.

Persona miserabil' q̄ dicatur vide s̄. miserabilis.

Personatus vide. s̄. Dignitas in prin.

Pietas accipit'. aliqñ ꝓ cultu diuino. vnde pietas idē ē q̄ religio latie. grece aūt latria. seu theosebia. vñ pro p̄e pietas est theosebia. i. cult⁹ dei iterior. q̄ ꝓprie ptinet ad ꝑuitutes theologicas. Religio v̄o est latria q̄ ptinet ad ꝑuitutē diuinā exteriorē istud elicit' ab aug. x. de ciuitate dei. c. iiij. aliqñ v̄o accipit' ꝓ misericordia. māsuetudine. ⁊ clementia. de q̄ vide. s̄. Misericordia. ⁊ sic dicit q̄dā releuationē idigētie ꝓximi ⁊ cōpassiōez in eius calamitate. ⁊ sic accipit' pria thi. iiij. pietas ad oia valet. Sup q̄ Ambro. pietatez sequens in quit. si lubricum carnis patiatur sed non peribit. quia per hoc q̄ aliquis pietatis operibus vacans in pctō mortali se dispōit ad gr̄am ut nō facile permittatur in ꝑditiōem ire. ⁊

d̄ ista dicit̄.xxij.q.ij.si q̄libet.xlij.di.§.i.

PIgnus dicit̄ a pugno. vñ proprie dr̄ pignus res mobilis tradita d̄ pugno seu manu ad pugnuz seu manum.ff.de ver.si.l.plebs.§.pignus. Et differt ab ypoteca in noie ⁊ re.q2 ypoteca est obligatio rei imobilis.insti.de actio.⁊ ob.§.inter pignus. Vñ pignus dr̄ cū trāsit in creditorē.ypoteca vero cū nō transit. Sed quātū ad actionē nō differunt inter se.q2 pro vtraq3 pignoratitia dat̄ d̄bitori ypotecaria creditori.d.§.inter pignus. Vñ dr̄ ypoteca ab ypos q̄ est sub ⁊ tesis q̄ est positio q̄si res supposita obligatiōi. Differt etiā ꝑm grāmaticos pignus pignoris. ⁊ pign⁹ pigneris.vñ gracismus.pignora natorū dicuntur pignera rerum.lz hoc non seruetur.

1 ¶ Que res pñt pignori obligari.R̄.q̄ q̄cūq3 vēdi pñt.⁊ q̄ vēdi nō pñt.non pñt pignori dari.ff.q̄ res pigno.da.po. l.i.§.eā rem. Quedā tñ vendi pñt que nō pñt pignori dari.ut sūt aliena que vendi pñt.ff.de ꝯhē.ēptio.l.rē alienā sed pignori non pñt dari nisi nr̄a.C.q̄ res pigno.da.po.l.qui filios. Intellige q̄ res aliena pōt vendi si est imobilis q2 si mobilis est si ꝯctat inuito dño eā furtū cōmittit vendens nec valet venditio si venditor ⁊ ēptor sciūt.nec emptio ꝯhitur.l.si in ēptione.ff.de ꝯhen. empti. Rō diuersitatis ponitur in glo. d.l.rem alienā.⁊ ibi vide. Itē generalis obligatio bonorū ecclesie potest fieri pro obseruatione cōtractus a clericis.sed nō specialis sine solēnitate.de qua.s̄.Alienatio. Ita no. Pa.i.c.nullus presbyter.de pigno. Item possūt pignori dari res pñtes ⁊ future.ut fructus pendentes.ꝑtus ancillarū.fetus pecorū.⁊ ea que nascūtur.ff.d̄ pigno. l.⁊ que nundū.⁊ qui res suas obligat de pñtibus ⁊ futuris intelligitur.q̄uis nō exprimatur.l.vl.C.que res pigno. da.po. Sed tamē videt̄ exceptū oē illud quod obligaturus spālit̄ nō erat vt vestes .suppelectilia.⁊ mancipia.que i vsu hēbat.⁊ silia.l.i.C.que res pigno. ob.po.⁊.l.obligatione.⁊.l.deniq3.ff.d̄ pigno. Si vero quis dicat mobilia ⁊ imobilia ⁊ se mouētia nō veniūt actiones.nec noia debitorū.ff.de re.iudi.l. a diuo.pio.§.in vēditōe Itē pignorari pñt res corporales ⁊ icorporales.⁊ nomina debitorū.ff.de pigno.l.cū cōuenit. Item seruitutes ꝑsonales.ut vsus ⁊ vsufructus.ff.eo.l.si is.§.vsūfructū. Itē seruitutes prediales ⁊ rustice.ut q̄ diu pecunia nō soluetur nō liceat ipis vti.⁊ si.j.certū tp̄s nō fuerit soluta liceat vendere.l.sed an vie.ff.eo. Itē comoditas seruitutū prediorū vrbanoꝝ sicut in rusticis hoc cōtiget.vt.s.liceat creditori ire ⁊ agere.d.l.sed an vie.iura aūt nō vt.d.l.si is.§.vlti.

¶ Que res prohibetur pignori obligari.R̄.q̄ hōies liberi etiaz pro debito.c. ij.eo.de quo dic vt.s̄.Obses. Itē nec ecclesie.in auten.de alie.⁊ emphi.§.ij. quoniam. Item monumenta.l.iij.C. qui.res pigno.obli.po. Itē sacra vasa. vestimenta.libri.uel alia ornamēta ecclesiastica.l. sancimus.C.de sa.san.ec. l.i.ff.que res pigno.obli.po.⁊.c.i.eod. Nisi necessitate.ut est redēptio captiuorum ⁊ pro pauperibus alēdis ⁊ huiusmodi ut no.in.d.c.i.⁊.xij.q.ij.aur̄. 2

¶ Quot modis contrahitur pignus. R̄.q̄ duobus modis.scilicet tacite ⁊ expresse. Tacite contrahitur ⁊ sunt obligata omnia bona vndeci personaruz. Primo administratoris bonoruz ipsi ecclesie.ar.xiij.q.ij.illud tz gl.⁊ Pa.i c.ex.lr̄is d̄ pigno. Scd̄o viri respectu dot̄ vxori sue.vide.s̄.dos.§.xi.⁊ etiam pro parafernalib⁹ ⁊ dona.propter nu- 3

ptias. vt. s̄. dos. §. xij. ⁊ paraferna. §. ij.
Tertio illi⁹ q̄ dotē ꝓmisit. de istis duo
bus hētur. C. de rei vx. acti. l. vnica. ⁊
d. c. ex litteris. Quarto ꝯhent̄ cū fisco
ipsi fisco. C. in q̄bus causis pi. ta. ꝯ. l.
i. ⁊. ij. Quinto tutoris pupillo ⁊ cura/
toris minori. C. in q̄bus ca. pi. ta. ꝯ. l.
si mat̄. ⁊. l. fi. C. de legi. tute. Sexto cō
ductoris oīa bona inuecta seu illata ī
rustico ꝑdio dn̄o sciēte ꝓ pēsione de/
bita. In vrbano v̄o nō distinguit̄. an
sciat vel ignoret q̄ tacite obligāt̄. ff. i
q̄bus causis pi. vl' ypo. ꝯtrahi. l. si hor
reū. ⁊. l. hoc iure. ⁊. C. in q̄bus ca. pi.
ta. ꝯ. l. sācim⁹. Septio p̄ris tacite obli
gant̄ filijs ꝓ bonis aduēticijs ⁊ ꝑcijs
eorū. C. de bonis q̄ liber. l. cū oꝫ. sꝫ tn̄
non habet̄ rō male administratiōis
vel qd̄ male versatus sit in dictis bo/
nis ꝯ patrē. l. penultima ⁊ vltima ibi/
dē. Octauo m̄ris cōuolātis ad scd̄as
nuptias filijs p̄oris m̄rimonij ꝓ resti
tutione eorū q̄ a p̄mo viro lucrata fu
it. C. d̄ secū. nup. l. hac edictali. §. plt. ⁊
C. in q̄bus ca. pi. ta. ꝯ. l. si mater. No
no defūcti ꝓ legatis ⁊ fideicōmissis.
C. cōia de le. l. i. Decimo ꝑmipilari fi/
sco. C. q̄ mo. pi. ta. ꝯ. l. satis. Undeci/
mo bona cōductoris vectigaliū fisco
l. semp. §. cōductores. ff. de iur. imu/
nita. Duodecimo ꝯhitur ypoteca in
naui ei q̄ dedit ad ea reficiendā vel ar
mādam. l. interdū. ff. q̄ poti. in pigno.
habe. Secus si dedisset ad emēdum
eā q̄ nō haberet ypothecā ī ea. Idē
dic de eo q̄ mutuauit ad militiā emē
dā q̄ habet in ea tacitā ypothecā se/
cundū Hosti. in summa. Aduerte tn̄
q̄ ex tacita ypotheca nō pōt cōueni/
ri possessor nisi p̄ncipali discusso. vt in
aut̄. hoc si debitor. C. de pig.

4 ¶ Que pacta ꝓhibent̄ in pignore.
R. q̄ oē pactū turpe. ipossibile illicitū
Itē pactū legis cōmissorie qd̄ est pa
ctū q̄ debitor obligat se insolutū dar̄
pignus. ff. de solu. l. Calopodius. Itē
qn̄ cōuenit ne pign⁹ redimat in per
petuū. vel an̄. diē sibi ꝑfixam. ar. c. pre
cariū de ꝑca. Itē qn̄ fit pactū ne lice/
at creditori pignus vēdere post inter
pellationē debitoris. l. si creditor. §. vl
ti. ff. de distra. pigno. et de istis dicitur
in. c. significante. eo. ti.

¶ Quid si fiat pactuꝫ vt die ꝑfixa nō 5
soluente debitore creditor ex tunc rē
habeat in feudum. R. q̄ non valet. q̄
fieret fraus legi. vt in consti. Fede. de
feu. da. inuicem. l. commisso. c. i. ⁊ de
his pactis. vide. s̄. Pactuꝫ. §. xvij. cū
sequentibus.

¶ Utrum pactum q̄ amissio pigno/ 6
ris quocunq̄ casu liberet debitorem
valeat. R. q̄ sic. C. de pigno. ac. l. que
fortuitis.

¶ Quid potest facere creditor de pi/ 7
gnore. an possit vendere. R. q̄ aut cō
uenit expresse vt posset vendere. ⁊ sic
debet primo denunciare debitori. ⁊
postea ꝑm formam conuētam poterit
vendere aliter non. Aut conuenit q̄
non venderet. ⁊ tunc debet ter debi/
tori denūciare vt soluat. ⁊ inter vnaꝫ
denūciationem ⁊ aliam debet esse tri
duum. ff. de pigno. ac. l. si conuenit. d̄
distrahen. in glo. q̄ si nō soluerit pote
rit vendere. alias vēdendo sine trina
monitione teneretur furti. Si v̄o nul
la fuit facta mentio de vendendo vel
non vendendo. tunc debet semel nun
ciare vt soluat. ⁊ postea elapso biēnio
vendere poterit. hec probantur in. d.
l. si conuenit de distrahen.

¶ Sed quid si creditor vendito pi/ 8
gnore bona fide minus accepit q̄ sit
debitum suum. R. q̄ residuum repe/
tet a debitore. Si vero plus d̄bito vē
didit tenetur illud plus restituere debi
tori. C. de iure. do. l. vlti.

6 ¶ Utrũ pign⁹ possit ꝑ creditorẽ alteri pignorari. ℞. ꝙ sic. ut ẽ tex. i. l. i. C. si pignꝰ pigno. da. sit. Et lꝫ Spe. dicat nõ licere vltra tres vices. Tꝫ tñ ⁊ verius Ange. i. d. l. i. ꝙ ẽt ꝑ mille vices. qꝛ ius q̃situ a creditore i pignore ẽ reale ⁊ ẽ transitorium de persona ad personaꝫ in mille manus. ⁊ sic concludit tex. d. l. i. in verbo tandiu esse ⁊c.

10 ¶ Quid si aliꝰ cui res pignorata fuit alteri vẽdidit q̃ forte absẽtauit se qd̃ remediũ dabit ꝑmo d̃bitori ad ꝯsequẽdũ rẽ suã. ℞. Spe. dicit ꝙ aget ꝯ̃ ꝑmũ creditorẽ. sed primus creditor liberabitur cedendo sibi act. contra eũ cui legitime pignorauit. ⁊ sic alius respectu tertij. ⁊c.

11 ¶ Utrũ possit pignorari vsurarijs nr̃i tpis q̃ hñt ex ꝑuilegio ꝙ post annũ lucrant̃ pignꝰ. ℞. ꝙ sic. ⁊ si ꝑdit̃. dãnuꝫ erit debitoris. qꝛ qd̃ fit lege ꝑmittente nõ meret̃ penã. l. gracus. C. de adulte. ⁊ iõ cũ lex permittat pignꝰ pignori obligari sibi ĩputet debitor. Qd̃ tñ limito verũ si mõ nõ pignorauit nisi ꝑ q̃titate sibi debita. qꝛ ꝑ plus nõ lꝫ i aliq̃ casu. Itẽ si hoc fecit ꝑ necessitate vl' vtilitate sua. qꝛ ꝑ alio respectu ñ lꝫ ꝑ vsuris accipe. Itẽ. iij. si hoc notificauit d̃bitori istis ñ concurrẽtibꝰ nõ liceret.

12 ¶ Utrũ creditor teneat̃ fructꝰ pignoris cõputare i sortẽ. ℞. ꝙ tã fructꝰ q̃s ꝑcepit q̃ q̃s percipere potuisset ⁊ ex sua negligẽtia nõ ꝑcepit tenet̃ cõputare i sortẽ: ⁊ qd̃ plꝰ supest restituere debitori ita tꝫ glo. in. c. cũ ꝯ̃. eo. ti. ⁊ seqt̃. pa. ibideꝫ ⁊ Jo. An. in. c. i. ⁊. ij. de vsuris. Ho. in sũma tenet oppositũ q̃ ad ꝑcipiẽdos. s. ꝙ nõ teneat̃. nisi fuerit in dolo vel lata culpa. ut puta. qꝛ erat solita locari vel erat q̃ q̃rebat eã cõducere. hoc idem seqt̃ dñs Anto. Sed mihi magis placet opio. Cald. q tꝫ ꝙ si sorti ẽ satisfactũ tenet̃ ẽt de ꝑcipiẽdis: qꝛ ẽ malefidei possessor i ñ restituẽdo rẽ. Si v̄o sorti nũdũ ẽ satisfactũ sic ñ tenet̃ de ꝑcipiẽdis. qd̃ itelligo verũ nisi sit i dolo vl' lata cl̃pa. ⁊ sic tene ⁊ limita ⁊ ꝯcor. l. i. ⁊. ij. C. de pigno. ac. ⁊ doc.

13 ¶ Sꝫ q̃ro quã pensionẽ soluet ꝑ domo pignorata creditor. ℞. Spe. tꝫ ꝙ solũ ad illã quãtitatẽ quã idẽ creditor ꝑstitisset. l. i sũma. §. frumẽto. ff. de ꝯdi. indebi. Sꝫ Pa. in. d. c. cũ ꝯ̃ria distinguit ꝙ si fuit simplr̃ pignorata tũc tenet̃ ad eã pẽsionẽ q̃ cõiter iuenit̃ a q̃cũq̃ alio. Si v̄o fuit actũ ut solum illa soluat̃ q̃ sibi placet sic esset verũ dictũ Specu. q̃nis dux. sed ego limito vex isto. ij. casu i modico: sꝫ i aliquo notabili nõ credo verũ alr̃ esset via aperiẽdi additũ vsurarijs ⁊ iniqtati. Nec obstat. §. in frumẽto: qꝛ loqt̃ qñ ꝑ errorẽ limitatio fuit facta qꝛ tũc non obligat̃ creditor nisi inq̃tũ fuit factꝰ locupletior: qd̃ bñ no. qꝛ pauci aduertunt.

14 ¶ Utrũ liceat pignore vti. ℞. Pa. in c. i. de deposito ꝙ si pacto interuenien te eo vtit̃ vsurã cõmittit si comoditas quã ꝯsequit̃ ex vsu ẽ extimabilis ꝑcio. c. i. d̃ vsuris. ⁊. d. c. cũ ꝯ̃ ⁊ tenet̃ restituere. Si v̄o nõ iteruenit volũtas dñi ⁊ ꝯ̃ eius volũtatẽ vtit̃ eo furtũ cõmittit. l. si pignore in ꝑn. ff. de furtis nisi verisimiliter crederet dñm permissuꝝ. vt no. in. c. dudũ. el. ij. de elect. ⁊ Insti. de obli. que ex quasi d̃lic. nascũ. §. placuit Attñ sẽper fructus seu extimatio vsus est cõputãda in sortez: nisi sit talis res cuiꝰ vsus iter amicos g̃tis solet ꝯcedi.

15 ¶ Utꝝ creditor repetet expẽsas quas fecit in pignore. ℞. ꝙ si bona fide eas fecit poterit repetere nisi sint immoderate. l. si seruos. ff. de pigno. acti. ⁊ ar. in. l. i. fundo. ff. de re. ven. Ber. tamen in. c. i. de vsuris intelligit ꝙ repetet expensas necessarias nõ volũtarias. Sꝫ tu dic ꝙ etiam vtiles dummodo non

minus magnas. vt no. gl. i. l. creditor
la. ij. C. d̄ pig. act. tex. ē i. d. l. si ꝑuos.
16 ¶ Quid si res pignorata perijt aut
deterioratur. ℞. ꝙ tenet̄ de dolo lata
culpa ⁊ leui. ita no. glo. in. l. si credi-
tor. C. de pigno. ac. tex. est Insti. qui-
bus mo. re. ꝯ. obli. §. fi. ff. d̄ pigno. ac.
l. si cum venderet in fi.
17 ¶ Utrū remittens pignus. vel bidel
lus restituens librū sibi assignatū so
cio cōsueto vel famulo illius cuius ē
teneat̄ si talis cui dedit infidel̄r egit
℞. Pa. in. c. fi. de fur. ꝙ nō. ar. in. l. eū
q̄ ⁊ in. l. argentum. ff. como. facit. c. si-
gnificante. eo. ti. ⁊ seqtur Bar. in. l. si
quis vxori. §. apd̄ Labeonē. ff. d̄ fur.
Idē dicit si eū assignauit alicui defe-
renti aliquod signuꝫ illius cuius erat
⁊ facit. d. c. significante cū ibi no. nō
est tñ credendū de facili tali signo si
res ē ꝑciosa. ar. c. i. ⁊. ij. d̄ fide instru.
8 ¶ Quātū durat pignus. ℞. donec scā
fuerit tota solutio d̄biti vsq̄ ad mini-
mum quadrantem. l. q̄dīu. C. de di-
stra. pigno.
9 ¶ Utrum possit creditor ꝑscriber̄ pi
gnus. ℞. ꝙ nō nullo tpe. l. pignori rē
acceptā. ff. de vsucapionibus.

PIgricia est q̄dā tarditas ad exequēdum bonū. Torpor v̄o ē remissio in executōe boni q̄ qñ sit mortale peccatū pꝫ. s̄. Accidia. §. i.

PIrrata dr̄ quilibꝫ q i mari aut i fluminib⁹ deꝑdatur. vt no. in aut̄. nauigia. C. de furtis. Et tales si deꝑdant̄ in mari sūt excōicati excōicatione papali ꝑ processum curie cum oībus receptatoribus eoꝝ ⁊ dātibus eis auxiliuꝫ ꝯsiliū vel fauorem. Ita etiam no. Jo. An. ⁊ dñs. Anto. in. c. excōicatiōi de raptoribus ꝙ ter in anno ab ore sūmi pōtificis excōicantur.

PLacere velle hōibus vtꝝ sit peccatū. ℞. ꝯ tho. xxij. q. cxv. ꝙ aut qs querit placere ꝑꝑ caritatē nutriēdā: vel vt in eis spūal̄r ꝓficiat: vel vt ꝓuocent̄ ad bonū ⁊ in his q̄ sunt bona vt cantare i ecclesia horas vl̄ laudes diuinas ⁊ huiusmōi. ⁊ sic laudabile est. Aut q̄rit placere ꝑꝑ inanā gloriam vel ꝑꝑ lucrū vel i malis ⁊ sic tale peccatū ē quale est illud ꝑꝑ qd̄ placere cupit de qbus ps. Deus dissipabit ossa eorū q hominibus placent. ⁊ ad Galatas. ij. Si hoibus placereꝫ xp̄i seruus nō esseꝫ. Intellige quādo est mortale illud ꝑꝑ quod vel in quo cupit placere. puta si ꝑꝑ vanāgloriaꝫ sic est mortale peccatū talis cōplacētia: quādo talis vanagloria est mortalis. vel si queritur talis cōplacentia ꝑ opera peccati mortalis sic erit mortale peccatum alias veniale.

POllicitatio ē soli⁹ ꝓmittētis spōsio: vt qñ ꝓmissio fit d̄ aliquo alicui. ⁊ illius ꝯsensus cui fit ꝓmissio nō extat acceptās: vl̄ qꝛ erat absens. vñ pollicitatio differt a pacto qꝛ pollicitatio ē vni⁹ tm̄. Pactū v̄o duorū ad min⁹. Pollicitatō v̄o tunc transit in pactū qñ ꝑ nunciū vel lr̄as mittit ⁊ acceptat̄ qꝛ ibi est duoꝝ cōsēsus. l. pactū. ff. de pollici. Uñ polliceri dicimur quādo nullo ꝑcedente rogamine aliqua ꝓmittimus. Promitter̄ vero ꝓprie est precedente rogatione Uñ ⁊ pollicitatio differt a nudo pacto no. gl. i Cle. romani d̄ iur̄iur̄. ⁊ Pa. in. c. cum iuramento de homici.
¶ Utrum ex pollicitatiōe qs obliget̄ ℞. ꝙ nō nisi quando pollicet̄ ciuitati vniuersitati. clero ecclie. vel pauperibus alicuius loci: ⁊ cum cā. puta ad honorē dei vl̄ sil̄em. Si vero fit alijs

a p̄dictis siue cum cā. siue nō. vl' pre-
dictis sine cā nō obligatur: nisi cepe
rit aliquid pretextu ꝓmissionis. ff. de
pollici. l. i. §. i. facit glo. in. c. scim⁹. xij.
q. i. que dicit ꝙ ex pollicitatione facta
deo potest quis conueniri. facit. c. ex
parte de censibus.

Pollutio nocturna aliqñ cōtingit ex p̄ce
dente cogitatione carnalium:
qñq; ex superfluitate cibi ⁊ pot⁹. qñ
q; ex demonum illusione: ⁊ ſm ꝙ cā
est peccatū, ita extimanda est.

1 ¶ Utrum necessario ipediat celebra-
tionem vel euharistie sūptionem. dic
vt. s. Eucharistia. iij. §. xxviiij.

2 ¶ Utꝝ nocturna pollutio q̄ incipit i
sōno ⁊ perficit in vigilia sit peccatū
R. ſz. S. Tho. i. iiij. di. viiij. ꝙ ñ: qꝛ ñ
reputat euigilasse q̄usq; recupauerit
verbū aut vsum. Posset tñ cōtinge-
re in ipsa vigilatiōe plenaria peccatū
s. si polutio placeat pp delectationem
que quidem cōplacētia si sit ex surre
ptione est peccatū veniale. Si vō sit
cū ꝯsēsu deliberatiuo ⁊ p̄cipue cū ap
petitū fu uri. sic erit peccatū mōtale
Si āt placeat: vt ē exoneratio nāe ñ
credit peccatū. Et eodē mō dico p p̄
dcā ꝙ appetere pollutionē i sōnis si-
ne oī delectatiōe pp alleuiationē nāe
nō est peccatū: ſz dare opaz vtendo
calidis vl' alio mō eēt mortale pecca
tū si pp hoc facit. Secus si faceret ꝓ
pter gulositatem dubitādo nihilomi-
nus de ea qꝛ sic esset veniale peccatū

3 ¶ Utrū oīs pollutio in vigilia sit pec
catum mortale. R. ꝙ nō. aliqñ eni est
sine peccato sicut in patientibus flu-
xum seminis: aliqñ cū peccato veniali
qñ p̄ter voluntatē ⁊ ꝓpositū ꝓuenit
ex aliq̄ tñ peccato veniali. puta cogi-
tatiōe nō morosa aut auditiōe: pec-
catū vō mortale semp est qñ volūta-
rie ꝓcurat ex quacūq; cā. aut qñ ꝓ-
uenit ex cogitatiōe. locutōe vel tactu
moroso. de quo habes. sup̄. cogita-
tio. §. ij.

Porcio canonica vid. s. Canōica portio

Possessor bōe fidei ⁊ male quis
dicatur, hēs Restitutio in lit-
tera possessor.

Postulatio ē quedā gr̄e peti
tio superiori facta de promo
uendo aliquē ad prelationē ad quā d̄
iure coi pp defectū aliquē vel aliud i-
pedimentū eligi nō pōt seu ꝓmoue-
ri. Alr̄ si postulet ille q̄ p̄t eligi nihil
fit ⁊ ecōtrario ſz Pa. i R. ica. i d̄ po
stu. prela. ⁊ itellige de defectu vel ipe
dimento q̄ non est peccatū in eo. pu-
ta qꝛ non hēt etatem vl' est illegitim⁹
vel alteri ep̄atui seu p̄lationi obliga-
tus. ⁊ huiusmodi. Fallit in mutilato d̄
corpore vicia. c. exposuistis: ⁊ in biga
mo ⁊ irregulari qꝛ tales inhabiles ñ
p̄nt postulari: silr̄ criosus nō pōt po-
stulari. vt in. c. i. ⁊ ij. de postu. pla.

¶ A quo debet postulari. ab eo qui 1
potest dispensare in tali defectu vel i-
pedimento.

¶ Quis potest postulare. R. Hostiē. 2
quod qui potest eligere. c. bone el. ij.
⁊ per totum eo. ti. ⁊ de elect. innotuit
⁊ debent sic concludere. vt Papa di
gnetur prebere assensum qd̄ talis trā
slatio fiat.

¶ Quot voces requiruntur. R. ꝙ ad 3
minus due partes omnium ſm Ho
sti. de elec. c. scriptum. §. fi. aliter non
facit iniuriam superior si non admit
tit. d. c. bōe. al's sic. ff. d̄ aqua quotti. ⁊
esti. l. prima. §. pl'. Pa. tamen in di-
cto. c. bone. el. i. tenet cū Gofre. ꝙ suf
ficit maior pars vocum.

4 ¶ Quis effect⁹ postulatōis. ℞. Pa. in.c.i.d̄ postula. q̄ postulat⁹ admissa postulatōe ꝯseqtur ius ac si fuisset electus ⁊ ꝯfirmat⁹. vñ nō idiget alia cōfirmatiōe. vt i.c.ij. de postula. Intellige qñ postulat ab eo q pōt sup oī ipe dimēto postulati dispēsar: ⁊ hec dr̄ solēnis postulatio: sz postulatio nō solēnis hec nō opar. Uñ lz canōici postulēt ab abbate monachū in ep̄z ⁊ abbas ꝯcedat nihilomin⁹ oz d̄nuo eligar ⁊ ꝯfirmer: ⁊ i ista non oz ꝑuare formā. c. qꝛ pp. de elec. sed bñ i p̄ma solēni. vt no. Pa. in. d. c. quia pp. ⁊ d̄ hac ptrāseo qꝛ hodie paꝛ vl' nihil valet ⁊ pessime pp ambitionem.

5 ¶ Est ⁊ postulatio idez q̄ aduocatio de q̄. s̄. Aduocare.

POsthum⁹ v. mōis dr̄ p̄mo natus post mortē p̄ris. ij. post testm̄ añ mortē. vt. ff. de iiusto ruptoqꝫ testō. l. ij. iij. arrogat⁹ fili⁹. iiij. post mortē aui. q ici pit nepos i sui p̄ris ptāte eē. vt posthumus. v. nepos auo moriēte filio patre hec not. glosa. C. de posthu. in ꝛica.

PRebenda ꝓprie ꝯsistit i fructuum ꝑceptiōe. Canonica; v̄o i iure alicui⁹ q in canonicū recept⁹ ad qd̄ ius postea ptinet p̄bēda. ⁊ stall⁹ i choro. ⁊ locus in caplo d̄ hoc hēs d̄ ꝯstitu. cū ℞. de insti. c. i. ⁊ per Inno. i. c. relatum. ⁊. c. dilectus de preben. ⁊ in. c. olim. de ver. signi.

1 ¶ Qui pñt hr̄e p̄bendas. vide. s̄. beneficium. §. xiiij. ⁊ de magistris. vide magister.

2 ¶ Utꝛ valeat ꝓmissio d̄ p̄bēda vacatura. ℞. Inno. q̄ nō d̄ p̄bē. c. relatuz dicit tñ glo. ibidem q̄ potest cōmitti canonico iam recepto.

3 ¶ Utrū prebenda sit quid spūale. ℞. q̄ ptim sic ⁊ ptim non.

PRecarium dr̄ qd̄ p̄cib⁹ petēti vteñ ꝯcedit taz diu q̄ diu is q ꝯcessit patit. vt i. c. vlti. eo. l. i. ff. eo ⁊ est ꝯct⁹ g̃tuitus similis alijs g̃tuitis. Sed i multis differt a dōatiōe q̄ nō reuocar regl'r. differt ⁊ a comodato qꝛ i comodato dz esse vsus certus ⁊ tp̄s saltē tacite d̄terminatū. vñ si vnū istoꝝ d̄ficit erit p̄cariū nō comodatū. Si. n. ꝯce[illegible] librū vt illū trāscriberes erit comodatū: qꝛ ad certū vsū ⁊ tp̄s tacite d̄terminar. s. q̄tū comode trāscribi pōt. l. iterdū. ⁊. l. ꝯtinu⁹. §. cū ita. ff. de v̄. obliga. ⁊ nō pōt reuocari añ vsū cōpletū vt in. c. i. de comodato Precariū āt pōt reuocari ad placitū ēt si interuenisset pactū d̄ nō r̄uocādo. vt i. c. fi. eo. nisi fuisset appositū p viā ꝯditōis qꝛ sic viciat ꝯctū. facit. c. fi. d̄ ꝯdi. appositis. ⁊ q̄ no. Bar. in aut. igressi. C. d̄ sa. sā. ecc. Rō ꝑm Bart. in. l. i comodato. ff. como. qꝛ nō ē ꝯcessū ad certū vsū. Hoc limito veꝛ nisi vellet reuocare sine cā ⁊ cū magno dāno alteri⁹. qꝛ obstaret sibi exceptō doli cū nō possit negari qn p̄cariū sit bñficiū. ergo beniuola actio: ⁊ iō nō dz qs aduersari i bñficio ꝯcesso sicut dicim⁹ in mutuo ꝯcesso viatori q ip̄z d̄tinuit postmodū qꝛ eū penituit. vt no. Jo. An. i ꝓhemio d̄cretaliū. Itē differt qꝛ in p̄cario venit solū dol⁹ ⁊ lata culpa: sz in comodato venit leuissima vt in. l. q̄situ. §. ⁊ illd̄. ff. de p̄cario. ⁊. l. ꝯct⁹. ff. d̄ re. iur. ⁊ ibi reddit rō diuersitatis. Hec elicio a Cy. i. l. ij. C. como. ⁊ Bar. in. d. l. i comodato ⁊ Jo. An. i. c. vnico d̄ como. ⁊ Pa. i. c. fi. d̄ p̄ca. ⁊ Idē i. d. c. vnico dicit q̄ ēt p̄cariū pōt ꝯcedi ad certū vsuz ⁊ distiguer a comodato p nomē p̄cariū puta cū dicit ꝯcedo librū ad trāscribēdū p̄cario nomine.

1 ¶ Quot mōis soluit̄ p̄cariū. ℞. q̄ p̄mo volūtate ei⁹ q̄ ꝯcessit. l. i. ff. eo. ij. morte ei⁹ cui cōcessū fuerat. c. fi. eo. q̄ est ꝯcessio p̄sonalis q̄ extinguit̄ cū p̄sona vt in regula p̄uilegiū d̄ re iur̄. li. vi. iij. alienatiōe rei p̄cario ꝯcesse si is cui est alienata a p̄mo dño velit reuocare. d. c. fi. iiij. finito tp̄e ad q̄ res fuerat ꝯcessa. l. cū p̄cario. ff. eo.

2 ¶ Sed nūquid reuocat̄ morte ꝯcedētis. ℞. Pa. in. c. p̄cariū eo. q̄ nō ⁊ ibi tex. Ex q̄ infert vnū notabile. qd̄ vbi act⁹ validitatis. pēdet ex volūtate alterius nō reuocat̄. p illi⁹ mortē: iō q̄ p̄sumit̄ q̄s in ea volūtate p̄seuerare in q̄ q̄s decedit. c. maiores d̄ baptis. ⁊ iō l3 p̄or c australꝰ possit reuocari ad libitū abbat̄. vt i. c. cū ad monasteriū de sta. mo. nō reuocat̄ tñ per mortē ipsi⁹ abbatis itellige si ab abbate cū capl̄o fuit p̄positus vt. s. eps. §. viiij. p hoc facit. c. fi. ne sede vacā. Sec⁹ si esset ꝯcessū vsq̄ ad bñ placitū suū q̄ per mortē reuocat̄. c. si gratiose de rescrip. li. vi. vide Bar. i. l. cētesimis. ff. de ver. obligatio.

3 ¶ In q̄bus reb⁹ ꝯsistit p̄cariū. ℞. q̄ i reb⁹ mobilib⁹: ⁊ imobilib⁹. ⁊ i corporalib⁹. Nā fuit⁹ p̄cario pōt ꝯcedi. ff. eo. l. ij. §. vlti. ⁊. l. iij. ⁊. iiij. i. ℞. i re p̄pria ꝯstituer̄ nō pōt. d. l. iiij. §. itē si rē. qd̄ verū ē q̄tuz ad dñiuz ⁊ p̄prietatē. Sz bñ q̄tū ad vsū possessiōis seu detētiōis. l. certe. §. plt. ff. eodem.

PRecaria feminini generis plt̄ p̄ducta ⁊ precarie i plurali nūo. sed Pa. in. c. i. eo. dicit q̄ nō differūt inter se. Sz bñ differunt a p̄cario q̄ p̄caria dr̄ ꝯctus ad p̄ces alicui⁹. vl̄ aliquoꝝ ītus vsq̄ ad certū tp̄s f̄m q̄ p̄tes ꝯuenerūt: nec añ ild̄ tp̄s pōt reuocari vel dr̄ p̄caria ad p̄ces aliquoruz fcā donatio vsq̄ ad mortē accipiētis x. q. ij. precarie. ⁊ in glo. d. c. i. ⁊ dicit Bar. in aut̄. ingressi. C. de sa. san. ecc. ⁊ in. l. si finita. ff. de dā. infec. q̄ in oibus ⁊ per oia precaria ē eiusdē naturе cū ꝯctu ēphiteotico. ⁊ idē voluit in l. i. C. de iur. emphite. est gl. x. q. ij. p̄carie. ergo seqtur naturā emphiteosis. p hoc bon⁹ tex. in aut̄. de ñ alie. §. lex itaq̄. vbi p3 q̄ ꝯctus nouus inuētus a ꝯsuetudine ex q̄ resultat idē effectus q resultat ex aliquo ꝯctu inuento a lege cēseatur eiusdē nāe. Et hoc itelligo verū vbi nō fit gratis sz aliqd. soluitur. differt nihilomin⁹ q̄ renouatur de q̄q̄nnio in q̄nquēniuz nō emphit. Uñ no. q̄ p̄caria fit aliqñ ēt nō gratis. sicut qñ sup̄ solo ecclie fit aliqd̄ edificiū ⁊ soluitur ānuatim aliqd. fit ēt qñ aliqs dat alicui ecclie possessionē vnā ⁊ recipit ab ecclia duplū aut triplū vteñ. toto tp̄e vite sue. ⁊ no. in. d. c. p̄carie. x. q. ij. Fit ēt qñ clerico vel laico datur aliqd vtēdū toto tp̄e vite sue. Aliq volūt q̄ p̄caria ⁊ p̄carie in hoc differāt. q̄ p̄caria est solū vsq̄ ad mortē illi⁹ cui ꝯcedit̄ vl̄ ēt circa. Precarie vero qñ durat post mortē: ⁊ oz q̄ de q̄nquēnio i q̄nquēniū renouetur sed p̄caria non.

¶ Utrum p̄caria possit fieri sede vacante siue ecclesia. ℞. q̄ non. x. q. ij. precarie. 1

¶ Utrum cuilibet possit fieri. ℞. qd̄ non yconomo vel eius cōsanguineo x. q. ij. hoc ius. 2

¶ Utrū requiratur solēnitas in p̄caria sicut in alienatione rei ecclie. ℞. q̄ in renouatiōe certū est q̄ nō requritur vt not. Abbas. in. c. i. eo. ⁊ dicit q̄ prelatus solus sine cōsensu capl̄i pōt eam facere. facit tex. in. l. si pupillorū. §. i. ff. de reb⁹ eorū. ⁊ q̄ no. Bar. in aut̄. hoc ius. C. de sa. san. eccle. In ꝯcessione v̄o credo q̄ reqrat̄ si est 3

talis rei. vel tāti temporis que aliena-
ri non possit nisi cuz debita solēnitate
vt patet ex dictis: tū qꝛ nō pōt reno-
cari ante tempus cōuentū.

4 ¶ Utruz requiratur necessario ꝙ re
nouetur de qnquenio in quinqueniū
ꝛ.ꝙ sic ⁊ cadit a iure suo post quiquē
nium si non renouat. vt dicit. glo. i. d.
c. i. ⁊ hoc verū in rebus ecclesiasticis
in laicalibus vo credo ꝙ ꝑm consue
tudinē debet renouari: quia presumi-
tur. actū qđ est consuetum. l. semp' in
stipulationibus. ff. de re. iur.

5 ¶ Utrū hūs rē precario nomine vel
sicut precaria possit eā prescribeꝛ. ꝛ.
glo. xvj. q. iij. c. Clerici. ꝙ regulr non
potest nisi ex magna longinquitate tē
poris dñs obliuiscatur de possessione
taliter ꝙ nesciat vbi sita sit. qđ posset
habere locū si possidens eēt in bona
fide. aliter non.

P Receptum est ins
sio vl'
imperiū fāciēdi aliquid vl' nō
faciendi. Quomodo distinguit. ꝛ. du
plicit. s. ꝑ affirmatiuū ⁊ negatiuū. af-
firmatiuum stricto sumpto vocabulo
dicitur ꝑceptum ⁊ obligat ꝓ semp. s.
ꝓ loco ⁊ tēpore debito. sed non ad sp
i. ad oē tempus. vnde filius non tenet
semp ad honorādū patrem in oi tem
pore qꝛ hoc est ipossibile. sed solū cū
oportunitas occurrit ⁊ tēpus reqrit
Negatiuum autē ꝑceptū ꝓprie dr ꝓ
hibitio q̄ obligat ꝓ semp ⁊ ad semp
qꝛ teneor semp ⁊ oi tēpore nō meca-
ri. no. hoc Archi. i. c. si peccauerit. ij.
q. i. ⁊ Pa. in. c. nouit de iudi. ⁊ theo.
in. iij. sen. di. xxxvij.

1 ¶ Quot sūt genera ꝑceptorum legis
diuine veteris. ꝛ. ꝙ tria. Quedā sunt
moralia q̄ sunt de dictamine legis na
ture. vt sūt precepta decalogi. Que-
dā sunt figuralia seu mistica q̄ aliud si
gnificāt ꝑter id quod lr̄a sonat. Ho-
rū alia sūt sacramētalia. sicut illa de q
bus rō r̄ddi potest q̄re ad lr̄am sic ꝑ-
cepta fuerūt. vt de circuncisione ⁊ de
obseruatione sabbati. Alia cerimonia
lia sicut illa de qbus rō reddi nō pōt
q̄re sic ꝑcepta fuerint ad lr̄aꝫ vt illud
Non arabis cum boue ⁊ asino. non
facies vestem de lana ⁊ lino. ⁊ huius-
modi. ⁊ de istis no. in glo. i. §. his ita
rñdetur. vj. di. Quedam sunt iudicia
lia. vt illa q̄ in decisione causaꝝ sūt de
terminata. vt Exo. primo ⁊ sunt de-
terminatiōes iustitie inter hōies ꝑuā
de. Et hodie figuralia taꝫ sacr̄alia q̄ꝫ
cerimonialia nō tm̄ nō sunt seruāda.
sed ēt sunt peccatū mortale post xp̄ꝫ
ipsa seruātibus. vt talia. Precepta ve
ro iudicialia sūt mortua. qꝛ ñ obligāt
nisi ille q habet potestatē statueret ob
seruāda. qꝛ tūc non obligarēt vt iudi
cialia legis antiq̄. sed vt ius canonicū
vel ciuile. aut municipale in q̄ ꝑcipiū
tur. ꝑm Sco. in. iiij. di. xij. q. v. ⁊ Pa.
in. c. i. de homi. facit tex. in. l. i. C. đ ve.
iu. enu. vbi dr. omnia merito faciam⁹
nr̄a. qꝛ ex nobis omnis ipartit̄ aucto
ritas. ⁊ c. si aplice. đ ꝑbē. li. vj. mora-
lia aūt ꝑcepta oia cōprehēdunt̄ i. x. ꝑ
cept̄ decalogi. q̄ ponūtur. exo. xx.

2 ¶ Quomodo ordinant̄ ꝑcepta deca
logi moralia. ꝛ. ꝑm cōiorem modū q
habetur ab Augu. sup exo. s. vt ꝑmū
preceptū sit. nō habebis đos alienos
corā me. ⁊ nō facies tibi sculptile nec
oēm similitudinē. Secūdū non assu-
mes nomē dei tui in vanuz. Tertium
Memēto vt diem sabbati sāctifices.
⁊ hec ad ꝑmā tabulā dicūtur pertine
re. primum preceptum ꝑe tabule est.
honora patrem tuum ⁊ matrem tuā
secundum non occides. tertium non
mecaberis. quarto non furtum facies
quintū non loqueris contra proximū
tuum falsum testimonium. sextū non
concupisces domum proximi tui. nō

seruum. non acinllam. nõ bouem. nõ asinum nec omnia que illius sunt. vij. non desiderabis vxorem eius. magister tñ in. iij. di. xxxvij. ponit. vij. p. vi.

3 ¶ Circa primũ preceptum notañ. q̃ tria prohibent̃ nobis. Primo omnes ꝓphane pactiões demonũ siue fiant p incantationes v̄borum. sine p inscriptiões caracter̃ vel imaginum: siue p imolatiões sacrificiorũ. Et hoc vel ad ludificationẽ sensuũ ut faciunt hystriones. Vel ad transmutationẽ naturarũ vt fecerunt magi pharaonis: vel ad iuestigationẽ futurorũ cõtingentiũ seu occultorũ sicut faciũt diuini. omnia ꝓhibentur sub pena mortalis peccati: quia in his attribuitur creature qd̃ debetur creatori. Et iõ peccat̃ mortalit̃ ꝯ istud nõ hẽbis deos alienos coram me exo. xx. ij. ꝓhibent̃ oẽs false ⁊ supsticiose inuẽtiones error̃ vel obseruãtiarũ ꝯ fidẽ ⁊ bonos mores cuꝫ dicit. Non facies tibi sculptile. Huiusmodi aũt errores ⁊ supstitiones procedunt Aut ex iprobo ausu inuestigationis ꝓhibite. Aut puerso intellectu sacre scripture. Aut ex iordinato affectu carnalitatis humane. de quibus Jere. Stultus factus est omnis hõ a scia sua. confusus ẽ artifex in sculptili suo: vana sũt opera eorũ ⁊ risu digna ⁊ in tpe visitationis peribunt. Uñ semp est mortale peccatuꝫ: nisi in casu vt hẽs. s̃. hereticus in prin. ⁊ in casu. ut hẽs. j̃. Supersticio. §. i. Tertio ꝓhibentur oẽs peruerse apꝛciationes creaturarũ cũ dicitur nec omnẽ similitudinem. ⁊c. Oĩs aũt peruersa apreciatio creaturarũ ꝓcedit. aut ex sublimitate. aut ex cupiditate: aut ex delectatione. Primo modo est ydolatria superborum. Secundo modo auarorũ. Tertio modo luxuriosorũ. Unde hiero. quod quis plus veneratur ⁊ amat hoc illi deus ẽ. ⁊ iõ superbus colit similitudinem celestiũ quia diligit super omnes preferri. Cupidus vero colit similitudinem terrestrium quia super omnia cupit ditari. Lasciuus autẽ similitudinẽ aquatiliũ quia super omnia cupit delectari ⁊ flectitur i delicijs: sicut aqua ad phil. iij. quorum deus venter est. Quomodo autem superbia auaricia. ⁊ luxuria. sũt peccata mortalia habes i titulis suis.

¶ Circa secundum preceptum no. q̃ 4
nomen dei tripliciter assumitur. Primo ad efficiendum. vt in sacramentis sicut in baptismo cum dicitur. ego te baptizo ⁊c. ij. ad promittendum. ut cũ quis iurat vouet vel promittit aliquid deo uel sanctis. Tertio ad exprimendum. ut cum quis loquitur cum iuramẽto. Similiter multipliciter assumitur in vanum. Primo per sacramenti frustrationem. sicut. cũ quis non credit. vt hereticus: vel gratiam sacramẽti deserit ⁊ huiusmõi. quod sẽper mortale peccatum est. Secundo per voti fractionem. ⁊ hoc fit tripliciter. Prĩo per tardationem implendi. Secundo per contrariaꝫ voluntateꝫ seu fractionem voti. Tertio per apostasiaꝫ. ⁊ quomodo sit mortale habes. j̃. Votuꝫ. iij. ⁊ Apostasia in prin. cuꝫ duobus. §. sequentibus. Tertio assumitur nomen dei in vanuꝫ per hominis blaffemi locutionem. vide. s̃. Blaffemia. iiij. assumitur in vanum in predicatione que fit vana intentione. de quo vide. s̃. honor. §. vij. ⁊. j̃. vanagloria. §. i. v. in oratione que est sine vlla cordis affectione. de quo dic ut. s̃. oratio. §. x. vi. in cõuersatione seu operatione in qua forma scitatis assumitur tantum exteriori opere non pro deo sed solum pro humano fauore. de quo vide. Simulatio ⁊ vanagloria. §. i. vij. per iuramẽti puersionẽ ⁊ hoc dupl̃r: aut iurando

peruerse. aut nō seruādo de q̄ vide iu
ramētū p totū. ⁊ piuriū per totū. viij. p
vsurpationez adiurādo. quē nō debet
de quo vide adiuratio. §. iiij.

5 ¶ Circa. iij. preceptū no. ꝑz orige. ꝙ
factū dr̄ sepatū ab vsu cōi ad cultum
dei. ꝑceptū ergo de sāctificādo sabbo
est vt cor a curis supfluis separet̄ ⁊ di
uino cultui mācipet̄. ⁊ hoc est vacare
deo. Hoc aūt fit triplr̄. Primo gene
raliter. s. dū nos a vicijs separam⁹. ⁊ i
ietionē nr̄am ad sabbtum. i. requiem
eternitatis hēm⁹. Scdo spāliter duz
s. tēporibus statuꝫ ⁊ ad hoc deputatis
nos ēt a licitis separātes opibus deo
orādo. ⁊ meditādo vacam⁹. ⁊ hoc est
sāctificatio sabbi. Tertio spālissime si
cut est in viris pfectis contēplatiuis q
ab oībus mūdanis se separant vt deo
familiariter intēdāt prima scificatio ē
necessaria. ij. debita. iij. pfecta. Aduer
tēdū est ēt ꝙ vacatio ad deum est du
plex. Alia in hītu ⁊ hec nō recipit ta
xationē tp̄ris q̄tū ad eos q sūt in ca
ritate qr offert deo in hītu totū tp̄s vi
te sue: q̄tū vero ad seruiētes deo ex ti
more pene hēt taxationē tp̄is. Alia ē
vacatio in actu q̄ ēt recipit taxationē
tp̄ris qr n̄ semp hō mortalis pōt deo
vacar̄ actualiter. ⁊ ex hoc pz qd vult
p̄ma clausula huius ꝑcepti. s. Memē
to vt diē sabbati sāctifices. Addit̄. ij.
clausula in q̄ ꝑcipit̄ operari determi
nato tp̄e ꝯ ociositatē cum subdit̄ sex
diebus opaberis. ⁊ facies oīa opa tua
Pro q̄ sciendū. ꝙ triplex est labor p̄
mus est debit⁹. Et iste ē duplex. s. Un⁹
excludēs ociū aīe inimicū ⁊ ad hūc
tenent̄ oēs: qr qlibet tenet̄ se exercer̄
in aliq̄ vtili rōne cui⁹ excludat a se tē
tationis ingressū. ꝑm illud ecc. xxxiiij.
Mitte illū i operationē ne vacet ⁊c.
Alius introducēs fructū ⁊ iste est tri
plex vnus ꝑlatoꝝ de cura sbditorū d̄
q̄. p̄me. Thimo. v. Alius actiuorū cir
ca spūalia. vt ē labor ꝑdicatoꝝ ⁊ ꝑsby
teroꝝ mistrātiū spūalia seu sacr̄a. Ali
us est cōtēplatiuorū in qb⁹ ⁊ si qescat
corpus a strepitu mūdi tn̄ mēs inuigi
lat sollicitādo deo placer̄ ⁊ alijs gr̄az
īpetrare. Un̄ ꝑdictis laboribus labo
rātes pn̄t viuere de elemosyna: qr ꝑ il
lis a qbus accipiūt vtiliter laborāt. ij.
labor est cōcessus. s. hōium mūdi cir
ca occupatōes tpalium vt hēant vn̄
viuāt ꝑm statū eorū ⁊ alijs subueniāt
de q̄ ad ephe. iiij. aūt laboret opando
manib⁹ ⁊c. ⁊ ad hūc tenēt̄ fortes cor
pore ne cogant̄ viuere ociose de bo
nis q̄ debent̄ alijs. iij. est labor ꝓhibi
tus. s. curiositatis ⁊ cupiditatꝫ q extin
guit spiritualē qetem deo. Sequitur
iij. clausula in hoc ꝑcepto in q̄ inter
dicit opationē in sabbato. cū dr̄ septi
ma autē die sabbatum dn̄i dei tui est.
Nō facies in eo omne opus. tu ⁊ filij
tui. ⁊ serui tui. ⁊ ancille tue. ⁊ aduena
q est intra portas tuas. Un̄ ad lr̄az ꝑ
cipit̄. vt hō vacet a corporalib⁹ ope
ribus que vacationem ad deum im
pediunt in solennitatibus vt est nego
ciatio ⁊ huiusmodi opera ꝑuilia. Sci
as igitur ꝙ opus seruile dicitur a ser
uitute. Un̄ vt melius intelligas aduer
te ꝙ est triplex seruit⁹. p̄ma est seruit⁹
dei ⁊ hec nō ꝓhibet̄. vn̄ glo. numeri
xxviij. dicit ꝙ fabri ⁊ huiusmodi arti
fices sociant̄ in die sabbati. lector aūt
diuine scripture nō desistit ab ope suo
nec tn̄ cōtaminat̄ sabbatū: ꝑa seruit⁹
est peccati. Jo. viij. q facit peccatū ser
uus ⁊c. ⁊ hec prohibet̄ intelligēdo de
mortali nō de veniali. vn̄ peccās mor
taliter facit ꝯ istud ꝑceptū nō tn̄ sorti
tur spēm ex hoc nisi moueret̄ ad pec
catū vt ꝑuaricaret̄ istud ꝑceptū qr vt
dicit. philo. v. ethicoruz. c. iiij. Si qs
luxurier̄ vt lucret̄ auar⁹ est. si āt vt d̄

lectetur luxuriosus est tamē circūstā
tia⁹que speciali ꝓhibitione ꝓhibet̄.
Et ideo duplex est peccatū ratiōe re
atus. secūdum Alex. de ales. Tertia
seruitus est q̄ homo ꝑuit homini. vñ
opera corporalia in tantū dicunt̄ ser
uilia in q̄tū ꝓprie ꝑtinēt ad seruien
tes. In q̄tū aūt sunt cōia seruis ⁊ li
beris non dicunt̄ seruilia. ⁊ iō opus
corporale ꝑtinens ad salutē ꝓpriā si
ue ꝓximi. siue ad euitañ dānuz imi
nens exterioris rei. nō est cōtra ob
seruantiā sabbati. vt pz Jo. vij. ⁊ ma
th. xij. ⁊ in. c. licet. ⁊. c. ꝯquestus. de fe
rijs. xxiij. q. viij. si nulla. de cōse. di. i.
sicut nō alij. q2 hec ꝑcipiūtur oibus
ꝓuer. xxiiij. Erue eos q ducuntur ad
mortē deutro. xxij. nō videbis bouē.
aut ouē fr̄is tui errātē ⁊c. Et iō nō ꝑ
tinet solū ꝑuis. sz ēt liberis. Et ꝺ hoc
vide vl' dic vt. s̄. Ferie. §. viiij. ⁊ se.

6 ¶ Sed q̄re magis ꝑcipit̄ obserua
tio sabbati q̄ aliarū solēnitatū. ℞. q2
cū oēs solēnitates veteris legis sint i
stitute in cōmemorationē alicui⁹ bñ
ficij dini vl' ꝑteriti ꝯmemorati. vl' fu
turi ꝑfigurati. Jō magis sabbatū ꝑ
cipit̄. q2 bñficiū creatiōis in hoc cō
memorat̄. qñ ē ꝑcipuū iter ꝑta. cū dr̄
exo. xx. Sex dieb⁹ fecit celū ⁊c. Sil'r
bñficiū ꝑfigurale ꝑcipuū ⁊ finale. s.
ges mētis in deo. vl' in pñti ꝑ gr̄az. vl'
in futuro ꝑ gl'iaz q̄ bñficia oia cō
plectūt̄. Nō sic aūt alie q̄ solū ꝑꝑ ꝑ
ticularia bñficia cōmemorāt̄. vt pas
ca ꝑꝑ libationē ꝺ egypto ⁊ figurā xp̄i

7 ¶ Utrū ꝯueniēter sit mutatū in dñi
cā. ℞. ꝙ sic. q2 sabbatū figurabat qe
tē dñi in sepulcro die. vij. ⁊ reqē san
ctorū futurā in celo ꝑ xp̄i meritū. in
vij. etate. Et iō adueniēte veritate de
buit cessare figura. Itē ꝺbuit cessare
ꝑꝑ exclusionē erroris. ne forsitā quis
crederet ꝙ obligatō ad cerionias ve
teris legis maneret. sicut pz. de ꝯse.
di. iij. c. ꝑuenit vñ cōueuienter ꝺbuit i
aliū diē mutari. nec ali⁹ fuit q magis
cōueniret q̄ ꝑm⁹. tū ꝑꝑ bñficiū crea
tōis celi ⁊ terre. ⁊ resurrectōis xp̄i ⁊
mltis alijs de qb⁹ dr̄ di. lxxvij. ꝙ die
dñico de conse. di. iij. sabbato. ⁊. c. ie
iunia.

¶ Circa. iiij. scien̄ est ꝙ ꝓprie ⁊ ꝑ se 8
honorari ꝑcipit̄ in hoc ꝑcepto hō q
est ꝑncipiū in eē nāe. sicut est pr̄ ⁊ mr̄
carnalis. ⁊ hō q est ꝑncipiū in eē gr̄e
ꝑꝑ misteriū. sicut ē ꝑlat⁹ spūalis ⁊ cō
sistit iste honor in reuerētia ⁊ sustēta
tiōe. vt dicit gl. ad ephe. vi. Reueren
tia ꝟo ꝯsistit in trib⁹. s. in affectu. s. ti
mēdo pr̄is offensam ex amore leuiti.
xviiij. vnus qsq; patrē ⁊ mr̄ez time
at. In effectu. s. obediēdo ad ephe. vi.
filij obedite parētibus i signo. s assur
gēdo. ⁊ hmōi. Sustētatio ꝟo ꝯsistit i
solatio ꝟboꝝ. in ꝑuitio opū. ⁊ i exhibi
tiōe necessarioꝝ. In isto ēt ꝑcepto ꝑz
theologos itelligit̄ mādari qcqd ꝑtiet
ad reddeñ ꝺbitū cuicūq; ꝑsōe. sic ꝑa
riū includit̄ i ꝑncipali. Et ꝺ hoc ꝑce
pto vide. s̄. Filius. §. xxx.

¶ Circa. v. ꝑceptū aduerte ꝙ hoc ꝑ 9
cepto explicite ꝓhibet̄ hoicidiū. Im
plicite ꝟo oīs mot⁹ ire sic monstrat
dñs. Math. v. i hoc ergo ꝑcepto ꝓ
hibet̄ oīs lesio q̄ fit i ꝑsōa ꝓximi. ⁊ iō
peccat mortal'r qsqs eū occidit. trū
cat mutilat ꝟberat. ledit notabil'r. vel
aiuz ꝺliberatū ledēdi hz. nisi i casib⁹
a lege ꝯcessis. de qb⁹. s̄. Hoicidiū. i.
⁊. iij. ⁊. s̄. Percuter̄ ⁊. s̄. Defēsio. Idē
dic ꝺ incarceratiōe. de q̄. s̄. Carcer.
§. iij. ꝓhibet̄ duellū. ꝺ q̄. s̄. Duellū. itē
torneam̄tū de q̄. j. torneam̄tū. itē bel
lū ꝺ q̄. s̄. Bellū. Itē Alex. ꝺ al'. i. iij. ꝑ
te sū. i expositōe hui⁹ ꝑcepti. dic. no.
ꝙ iterꝑtatiue i hoc ꝑcepto ꝓhibet̄
occisio spūalis q̄ qs est alteri occasio

ruīe in peccato mortali ⁊ spūali mor
tis. sicut psuasio mali ⁊ factū min⁹ re
ctū p̄bēs occasionē alteri ruīe. vel q
moriat̄ in ꝯscia ꝓpria. vt p odiū vel i
aliena. vt per detractionē. de quo dic
vt. s̄. detractio scandalum. odium. ⁊
alijs locis suis.

10 ¶ Circa. vi. p̄ceptū. no. q lz mecha
ri idē sit q adulterari ⁊ sic videat̄ so
lū adulteriū ꝓhiberi tñ s̄m Aug. in
hoc p̄cepto ꝓhibet̄ oīs illicit⁹ coit⁹
⁊ illorū mēbroꝝ oīs illicit⁹ vsus. xxx/
ij. q. iiij. meretrices. Oīs āt illicit⁹ vsus
d̄terminat̄ p. viij. d̄rias. s. per fornica
tionē de q̄. s̄. fornicatio. p meretriciū
qd̄ fit duob⁹ modis. s. p vagā insecta/
tionē libidinis ⁊ mulieꝝ solutaꝝ. ⁊ sic
differt a fornicatiōe q̄ est cum certa ⁊
vna sola psona. Itē meretriciū est so/
lutaꝝ mulieꝝ venalis ⁊ public⁹ ꝯcu/
bitus. d. c. meretrices p adulteriū de
q̄. s̄. adulteriū. p stuprū. vide. j. stupꝝ.
p sacrilegiū ꝯcubitū q est inordinat⁹
ꝯcubitus in q̄ ꝯtinētia deo sacrata le
dit̄: siue violat̄. sacrata dico p ordinē
sacrū aut religionē seu votū cōtinen
tie. per incestū. q est inordinat⁹ coit⁹
quo vinculū ꝯsanguitatis vl̄ affinita/
tis vl̄ p̄nitatis violat̄. Per pctm̄ so
domiticū qd̄ est inordinat⁹ coitus q̄
nālis vsus i illū puertit̄. q ē ꝯ nāz. ⁊
viij. p libidinosū coitū ꝯiugalē. de q̄
s̄. d̄bitū. Prefataruz differētiaꝝ. vij.
p̄me semp sunt pctm̄ mortale. viij. ve
ro aliqñ sic. aliqñ nō. vt. s̄. debitū pz
⁊ supra luxuria.

11 ¶ Circa. vij. p̄ceptū. no. q furtū d̄r
tripl̄r. s. ꝓprie. de q̄. s̄. furtum in p̄n.
⁊ cōiter. ⁊ sic est oīs illicita vsurpatio
rei aliene. s̄m Aug. in li. q. Exodi. xx/
ij. ⁊ sic cōprehēdit rapinā vsurā ⁊ oēz
illicitā vsurpationē reꝝ alienaꝝ. vt in
d. c. meretrices. iterp̄tatiue v̄o d̄r oīs
illicita possessio reꝝ. ⁊ totū hoc ꝓhi/
betur in p̄fato p̄cepto: ⁊ iō hñtes su
pflua respectu stat⁹ sui ⁊ familie si nō
subueniūt indigentibus ꝓ loco ⁊ tpe
mortal̄r peccāt: multo magis si indi/
gentes sūt in extrema necessitate. ⁊ d̄
hoc hēs. s̄. elemosyna. §. i. Itē cōmit
tunt furtū p̄lati q res ecclie dāt me/
retricib⁹ ꝯsanguineis potētib⁹ nō i/
digētibus ⁊ hmōi. Sil̄r indebite ser
uādo. Itē cōmittūt furtū q res acci/
piunt ab eis q alienare nō possunt ⁊
huiusmodi de hoc hēs. s̄. furtum ra
pina. vsura restitutio. ⁊c.

¶ Circa. viij. no. s̄z Alex. i. iij. pte sū. 12
de isto p̄cepto q ꝓhibet̄ in hoc p̄ce
pto oē gen⁹ mēdacij qd̄ ē ꝓctm̄ mor
tale. nō aūt illud qd̄ ē veniale ⁊ hoc
large: sed stricte solū mendaciū in iu
dicio ꝓhibetur ēt falsitas apte dicen
tis ⁊ taciturnitas veritatis. Qñ autē
peccet mortal̄r qs mentiendo. vide
s̄. mendaciū. vel tacēdo veritatē. hēs
s̄. cōfessio. i. §. vij. ⁊. j. testis. §. xxvi.

¶ Circa. viiij. ⁊. x. p̄ceptū vbi no. s̄z 13
Alex. in expositiōe hoꝝ preceptoruz
q tripl̄r pōt cōcupia sumi. Uno mō
ꝓ appetitu vegetabili. ⁊ talis ꝯcupia
ꝓut est inordiata ē a fomite mouēte.
i. a corruptiōe originalis culpe. Alio
mō pōt dici appetit⁹ sēsibilis. ⁊ hoc
ꝓut est iordiata est a mouēte sensua/
litate cū fomite. Tertio mō cōcupia
ē appetit⁹ rōnalis ⁊ sic ē a liberi arbi
trij volūtate cōcupiscētia. prio mō est
in suggestiōe. secūdo i delectatione.
tertio in ꝯsensu. p hec ergo p̄cepta n̄
ꝓhibet̄ motus p̄m⁹ ⁊ secūdus cōcu
piscētie q cōsistit. j. limites sensualita
tis. sed ex ꝓhibitiōe hui⁹ p̄cepti ꝓhi
bet̄ ꝯsensus volūtatis i op⁹ vl̄ d̄lecta
tionē ⁊ hoc 15 pēa mortalis peccati.

¶ Utrum mala volūtas ⁊ op⁹ sint 14
duo peccata. ℞. s̄m Alex. vbi. s̄. q qñ
volūtas ⁊ opus exteri⁹ ꝯsiderat̄ i ra/

dice.s.libidie ⁊ in tentatiõe sũt idem peccatũ formalr. Intellige si sũt ꝯiũcta.vt cã ⁊ effect⁹. Si vo ꝯsideratur volũtas in se ⁊ op⁹ in se.sic sũt diuersa peccata.qꝛ alie sũt circũstãtie bõi debite actui exteriori q̃ꝫ volũtati.qa diuersificant̃.mod⁹.loc⁹.⁊ tp̃s ⁊ quedã alie.lꝫ circũstantia finis sit eadeꝫ. Si ergo vt dicit Augu. peccatuꝫ est actus icidẽs ex defectu bõi.Ali⁹ aũt defect⁹ ẽ hic.alius ide ergo ꝑm hoc aliđ peccatũ itellige mãliter.Silr esset aliud qñ sũt ꝑm aliđ ⁊ aliđ tp̃s.ita ꝙ itermedio cadat aliquid aliud qa diuerse auersiones.⁊ sic formaliter diuersa peccata.

15 ¶ Quare magis ꝓhibet̃ seorsũ volũtas ⁊ opus i mechia ⁊ furto q̃ꝫ in alijs.ꝛ. Alex.vbi s̃.qꝛ delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitiaꝝ sũt ꝑꝑ se appetibilia inq̃ꝫtũ hñt rõem delectabilis vel vtilis ⁊ iõ debent in eis ꝓhiberi opus ⁊ cõcupia.Sꝫ homicidiũ ⁊ falsitas habent in se horribilia.⁊ secundum se ita sunt ergo sufficit eorũ ꝓhibitio.

16 ¶ Quare magis ꝓhibẽtur in spãli auaricia ⁊ luxuria quaꝫ alia peccata mortalia.ꝛ.qꝛ ꝑꝑ iprobitatẽ libidis citius ꝓgrediũtur i op⁹ exteri⁹ nihilomin⁹ alia capitalia ꝓhibẽtur iplicite.Supbia ꝓhibet̃ in adoratiõe dei ⁊ honorificatõe ꝓximi.Inuidia ⁊ ira in ꝓhibitiõe homicidij.Accidia i sãctificatiõe sabbati.Auaritia in ꝓhibitiõe furti.Luxuria ⁊ gula ⁊ đlectatio iordiata carnalis sibi inuicẽ coniuncta ꝓhibentur in ꝓhibitione mechie ⁊ adulterij.

17 ¶ Quot sũt genera ꝑceptoruꝫ euãgelicoꝝ.ꝛ.ꝫ astẽseꝫ.li.i.ti.xxxxiiij.ꝙ quedã sũt spãlia respectu personarũ ꝑsidẽtiũ.vt illa que spãlr dant̃ aplis. Math.x.q̃ omitto.Quedã sũt generalia respectu oĩum.de qbus Math.lvi.⁊.vij.⁊ Lu.vi.q̃ sic ordinãtur ab euãgelista.ꝑmũ ꝓhibet irã cũ dr̃ audistis qꝛ dictũ ẽ ãtiqs nõ occides. ⁊ đ hoc hẽs.s̃.Hoicidiũ ⁊ Ira.Secũdũ ꝑcipit recõciliationẽ respectu eius quẽ lesim⁹.cũ dr̃ si offers mun⁹ ⁊c.vade corporalr si sit pñs.vl spũaliter si sit abñs.s.motu cordis recõciliari fr̃i tuo veniã petẽdo ⁊ satisfaciẽdo ei si te lesit ꝑꝑ eũ odis vade odiũ cordis signi ⁊ opis dimittẽdo.⁊ hec duo ordinãt irascibilẽ.Tertiũ ꝓhibꝫ volũtatẽ mecãdi.ibi q viderit mulierẽ ⁊c.de quo.s̃.Cogitatõ.Quartũ ꝑcipit đclinationẽ occasiõis mechie. ibi si ocul⁹ tuus scãdalizat. Ubi no. ꝙ i oculo vl manu ꝯsiderat̃ vitiũ siue act⁹ vitiosus.⁊ iste ẽ abscidẽd⁹.cõsiderat̃ ẽt mẽbꝝ.⁊ istđ cũ sit bonũ est diligeñ.Idẽ diceñ de q̃cũqꝫ ꝓximo. Quintũ ꝓhibet sepationẽ ꝯiugij excepta cã fornicatiõis ibi.q dimiserit vxorẽ hec aũt tria ordinãt ꝯcupiscibilẽ.Sextũ cũ sequẽtibus q̃ttuor ordinãt rõnalẽ.⁊ est illud q̃ dr̃ dico vobis nõ iurare oĩo.de q̃ iuramẽtũ.Septimũ ꝑcipit paciam respectu lesiõis corporis.ibi si qs te ꝑcussit i maxillã ⁊c.Itẽ r̃spectu ablatõis reꝝ.ibi si voluerit tunicã ⁊c.da ei ⁊c.Itẽ respectu angarie operum.ibi ⁊ quicũqꝫ angariauerit te.Hec aũtẽ intelliguntur ꝫ Augu.quo ad animi preparationeꝫ vt.s.nollit ꝑꝑ talia illata pacem cordis per odium amittere. aliter ꝯsiliũ est.Octauum est preceptum errogationis.ibi oĩ petenti te tribue.de quo elemosyna.§.primo Nonum est preceptum dilectionis inimicorum.vide diligere.§.primo.Decimum regulat intentionem cum sequentibus ⁊ est prohibitiuũ oblique intentionis.ibi attendite ne iusticiam ⁊cetera. vide

intētio. Undecimū remouet inordia/
tam affectionē tpaliū. ibi nollite solli/
citi. vide. s. Auaritia. Duodecimū ꝓ/
hibet temerariū iudiciū. ibi nollite iu
dicare. vide. Judicare. Tertiūdeciuz
ꝑcipit ꝺbitā cautellā. ibi attēdite a fal
sis ꝓphetis. Quartūdecimū adduc̄li
auxiliū gr̄e peteñ. ibi petite. vide oro
§. x. Quintūdecimū ꝑcipit eqtatē le/
gis nāe. ibi. q̄cūq; vultis vt faciāt vo
bis ⁊c. s. necessario. al'r ꝯsiliū est. Sex
tūdecimū tāq̄ ipletiuū iponit cōatū
ad dei amorē. cū dr̄ itrate ꝑ āgustam
portam. s. caritatem. ꝟm glo. ibidem
vide. s. Caritas.

18 ¶ Sūt ⁊ alia ꝑcepta ab ecclia idita
gnāliter oēs ligātia que sūt ꝑmū ꝺ ce
lebratiōe festoꝝ. ꝟm de auditōe misse
tertiū de ieiunio i q̄dragesima. ⁊ ali/
is vigilijs. q̄rtū ꝺ cōfessiōe. v. de coio
ne. vi. de decis. vij. de vitādis excōica
tis. Multa sūt alia q̄ tangūt spāles ꝑ
sonas. de qb⁹ hētur in diuersis capi/
tulis hui⁹ sūme vt facili⁹ inueniātur.

PRedicare qs pōt. ℞. vt colligo.
ex Car. in Cle. dudū ꝺ sepul. pri
mo papa pōt. xviij. di. i memoriā. ⁊ q
libz cui ipse cōmittit de offō ꝺle. c. fi.
Cōmissarij v̄o eius alteri sb̄delegar̄
nō pñt. d. c. fi. ⁊ epi ēt in alienis dio/
cesib⁹. nisi ꝓhibeant̄ ab epis dioce/
sis. xxi. di. i nouo. ⁊ qlibz diacon⁹ cui
ipsi cōmittūt pñt in eoꝝ diocesi sz ñ
ex̄. xvi. q. vij. null⁹ oīo Tertio oēs ꝑla
ti eccliastici si sūt diacones pñt suis
subditis ꝑdicare sz non alijs nisi ab
epo approbatis aut ꝑuilegiat̄. vt de
here. excōicam⁹. el. i. §. sāe clerici. iiij.
ꝟm aliq̄s qlibz cleric⁹. Qꝺ limito ve
rū vt sit diacon⁹ ⁊ nō ꝓhibit⁹ spāl'r
xviij. di. ꝟz. ⁊ ibi no. gl. ⁊ Jnn. ⁊ Ho.
ꝺ here. in. d. c. excōicam⁹ el. i. §. mio/
res ⁊ ꝑdicatores ab eoꝝ ꝑlatis licen
tiati. d. Cle. dudū. Uñ si ꝑdicare vo/
lūt. j. septa mōasterij ipoꝝ vel i locis
alijs eorū lz sint lōge a domib⁹ eorū
dūmō sint ad eoꝝ vsuz pñt sine aliq̄
licētia ꝟm Laud. ⁊ zēze. i. d. Cle. du/
dū. Sil'r qñ volūt ꝑdicare i plateis
cōibus nec pñt ꝓhiberi in ꝑfaits lo/
cis. nisi hora q̄ ꝑlati. i. hñtes iurisdi/
tionē q̄si epālez. vt no. Car. ⁊ gl. i. d.
Cle. dudū ꝑdicant solēnit̄. i. publice
ppl'o generaliter. vel faciunt coraz se
solēniter ꝑdicari.

¶ Sed nūqd vicari⁹ epi simil'r hoc 1
poterit. ℞. Car. ibidē ꝙ sic si ipe vult
ꝑdicar̄. vt epi vicari⁹. Sec⁹ si vt ali⁹
ꝑlatus vl' vellet corā se ꝑdicari facer̄
qz in hoc nō repñtat ꝑsonā epi. ⁊ sic
nō tenētur cessare prefati fr̄es.

¶ Quid si talis hñs q̄si iurisditōez 2
epālez vellet occupare totā horā ma
tutinalē. ℞. Car. vbi. s. ꝙ ñ pōt. ⁊ lau
ju. ibidez dicit ꝙ dz ꝑtiri illa hora
matutinalis maxie si dc̄i fr̄es nō hñt
aliam horam cōpetentem. ar. c. man
data. de presump.

¶ Quid si volūt ꝑdicare i plateis ꝑ/ 3
uatis aut ecclesijs alioꝝ. ℞. Car. ibidē
ꝙ ñ pñt sine licētia eoꝝ q̄ꝝ st. Sz ꝺ
eorū licētia pñt ēt hora illa q̄ ꝑlati ꝑ
fati ꝑdicāt. excipiūtur solū eorū loca
⁊ publice platee in qbus illa hora ꝑdi
care non possunt.

¶ Utrum laici possint predicare. ℞. 4
Pa. in. c. sicut in vna. de here. ꝙ nō
alias peccant mortaliter.

¶ Utrum tpe interdicti possit ꝑdi/ 5
cari. ℞. Car. glo. ⁊ Pa. in. d. Cle. du/
dū ꝙ sic. ⁊ quilibet admittitur. de cō
se. di. i. c. eps nullum.

¶ Sz quā sciaz dz hēre ꝑdicator. ℞. 6
Alex. i. iij. pte sū. ꝙ triplex ē act⁹ docē
di. ꝑm⁹ simpl'r exortādo. ⁊ iste ē oiuz
⁊ istis suffic̄ scire mādata ⁊ credenda.
scꝺs ē ꝑdicādi. ⁊ iste ē eoꝝ q hñt ex

offō. ⁊ istis ē necesse scir̄ exponer̄ credēda ⁊ mādata. ꝯ illud p̄rie Pe. iij. pati oi poscēti reddere rōez. terti⁹ cathedrā tenēdi. ⁊ istis est necesse scire oia q̄ ptinent ad eorū doctrinā.

7 ¶ Quā ꝯsciaz dz hēre p̄dicator. ℞. Alex. vbi. s. q̄ simpl̄r exñs i peccato siue occulto siue maifesto docēs ⁊ p̄dicās si nō studeat doler̄ de peccato simpl̄r dr̄ cōtēnere ⁊ iō peccare. Et ego credo mortal̄r si ē i mortali. iux̄ illud p̄s. ꝑpea de⁹ destruet ⁊c. fac. 50. di. qd ē hoc. ⁊. c. cū exaudiero. ⁊. xxx. v. di. c. sexto die. i fi. ⁊. xxxx. di. multi. Tho. i. iiij. tz q̄ si docet sacrā scripturā ex offō p̄latōis q̄ peccat mortal̄r si ē i mortali siue occulto siue maifesto sz si docet sicut magr̄. sic si ē i peccato occulto nō peccat mortal̄r. facit ꝓ hoc. s. Correctio. i. §. iiij.

8 ¶ Utꝝ teneat̄ p̄dicator facere q̄ p̄dicat. ℞. Alex. vbi. s. q̄ sic qcqd asserit facieñ. d̄ necessitate salutis. nō aūt q̄ p̄dicat faciēdū de pfectōe religiōis.

9 ¶ Quid si predicet ꝑꝑ honorem. vide. s. Honor. §. vij.

10 ¶ Predicatores sacris lr̄is sꝑ debēt isister̄ ne tūc q̄rāt disceř cū ex officio alios d̄beāt doceř. xxxvi. di. §. ecce ꝑpea noie doctoꝝ veniūt p̄dicatores ⁊ p̄lati. gl. i. c. vnico. d̄ sū. tri. li. vi.

11 ¶ Circa q̄ docēda d̄beāt isister̄. ℞. q̄ circa p̄mo credēda. sic̄ articulos fidei ꝯo faciēda ⁊ ꝯuāda. sic̄ p̄cepta. iij. fugiēda sicut pc̄ta. iiij. timēda sicut mors eterna. v. appetēda. sicut gl̄ia ⁊ vt p̄dicatō eorū fructificet. etiā prius debēt orare. vt dicit glo. Beñ. xxiiij.

PReces an iducāt simoniam. vide simonia. v. §. iiij.

PRecedentia d̄termiant sequētia. xxxij. q. vij. apl̄us.

PRetiosum ē oē rarū. lxxxxiij. di. legimus.

PRecipitatio est vitāda. 50. di. ponderet. Est aūt p̄cipitatō q̄ qs ptrāsitis gradib⁹ regl̄e dine vl̄ hūane rōnis ꝑ ipetū volūtatis vl̄ passiōis ferr̄ i p̄cipicium. Et si hoc facit ꝯtēnēs ⁊ repudiās dina documēta erit peccatū mortale. Sil̄r q̄ñ lz nō ꝯtēnat dina documēta. tñ ē cuz d̄trimēto eoꝝ q̄ sūt de necessitate salutis. sic ēt erit peccatū mortale vl̄ circūstātia q̄ repitur i oi peccato mortali. Uñ dr̄. iniqtas oia p̄cipitat. al̄s erit veiale peccatū. ⁊ qꝛ luxuria maxie absorbet rōnē. iō p̄cipitatio pōit̄ ei⁹ filia

PRedia vrbana vl̄ rustica q̄ñ dicūt̄. vide ꝯuitus in p̄ncipio.

PRedo dr̄ q̄druplr̄ primo q iuste alios p̄dat̄ sicut q spoliat viatores ⁊ iste est excoicat⁹. xxiiij. q. iij. si qs romipetas cū duob⁹. c. se. ij. dr̄ q tollit a ꝑsonis vltra stipēdia sibi taxata. xxiij. q. i. militare. ⁊ tales sūt raptores. ⁊ sic p̄do ꝯtinet̄ sub raptore sicut spēs sb genere. xiiij. q. v. nō sane. i fi. ⁊ sic dz puniri pēa raptoꝝ. iij. ꝯz Gofre. ⁊ Ho. dr̄ p̄lat⁹ q vt ꝯuitiū ipēdat legato vl̄ alij pl⁹ exigit a subditis q̄ꝫ soluat d̄ imu. ec. qꝛ pleriq̄z. iiij. dr̄ p̄do ꝯz Ho. Judex q iurgiū alienū deputat p̄daz suā. aut officialis indebite pecuniam accipiēs. l. oēs. C. ad. l. iul. repe.

¶ Quo p̄cepto ꝓhibet̄ p̄da. ℞. furti noie. xxxij. q. iij. meretrices. i

¶ Cui d̄bet dari p̄da in bello acq̄sita. ℞. d̄ iur̄. p̄ncipi. xxiij. q. v. dicat. sz tu dic lati⁹. vt. s. Bellū in p̄n. 2

PRefacio nulla dz dici in missa.

nisi illa de qua in.c.inuenimus.de cõ
se.di.i.⁊ in.c.sanctoruz.lxx.di.vide.s̃
missa.§.xxx.

Prelatus large dr̃ oĩs
hñs curã aĩa
rũ ꝑm Inn.in.c.firmiter.de sũ.
tri.⁊ in.c.qm̃.vt li.nõ cõte.stricte v̄o
dicũt̃ solũ hñtes iurisditionẽ vt ꝓba
tur in.c.d̄cernimus.de iudi.iũcta gl.
in Cle.dudũ.de sepul.vbi ponit̃ pla/
tus ⁊ rector sepatiz.do.Cardi.i Cle.
i.d̄ elec.cũ glo.ibidẽ ⁊ Lauf̃.dicit ꝙ
noie plati cõprehẽdit̃ qlibz admini
strator hñs ꝑpetuũ offm̃ etiã si sit ta
lis q ad nutũ supioris possit ãmoueri
allegat de sup.negli.p.c.i.ad fi.xvi.q.
i.de pñtiũ.addit Pau.ibidẽ quocũ/
qz noie censeat̃.de v̄bo.si.q̃uis.Cle.
i.de rescri.⁊ qd̄ ibi no.Et ex glo.pfa
ta dicit Car.obtinuisse.ꝙ mister ⁊ cu
stos minorũ ⁊ ꝓuincialis p̄dicatoruz
sunt plati ⁊ ꝙ pñt eẽ ꝓcuratores.qz
Cle.i.de ꝓcu.loqtur d̄ religioso nõ p̄
lato.⁊ ꝙ etiã pñt esse delegati pape.
vt.s̃.Delegatus.§.iij.

1 ¶ Utrũ oĩs platus sit iudex ordinari
us.R̃.glo.in.c.ij.de iudi.ꝙ sic.

2 ¶ Utrũ negligẽtia plati sit peccatuz
R̃.gl.in.c.ea q̃ de offi. archi.ꝙ sic ⁊
mortale qñ est in omissiõe necessario
rũ ad suũ offm̃.vt visitatiõis correcti
onis.⁊ hmõi.⁊ ꝑm Host.⁊ Ber.i.d.
c.ea q̃ tenetur nõ solũ de dolo ⁊ lata
sz etiã leui culpa d̄ dãno ecclĩasticaꝝ
rerũ.ergo fortius animarũ.

3 ¶ Utrũ platus teneat̃ oĩa agere cuz
ꝯsilio capituli sui.R̃. Pa.in.c.nouit.
de his que fi.a p̄.ꝙ negocia minora
põt sine ꝯsilio vt no.doc.i.d.c.nouit
⁊ Inno.in.c.fi.de ma.⁊ obe.⁊.l.i.C.
de iura.calũ. Nã rectores ex offõ in/
iuncto explicãt hec minora.vt in.d.
l.ij.facit.c.edoceri.de rescri. Nego/
cia vero ardua cã rõabili exñte quã
bon⁹ vir arbitrabit̃.põt sine consilio
capituli.alias non.

¶ Utrũ teneatur dicere suã culpã sb 4
dito.qñ excessit i corrigendo.R̃.c.qñ
lxxxvi.di.ꝙ nõ.Intellige nisi a ꝓpo
sito hoc faceret.vt.s̃. Correctio.pri/
ma.§.ij.

¶ Utrũ plãtio sit appettẽda.R̃.ꝙ nõ 5
nec d̄sidia fugienda.xvi.q.i.nos aũt.
viij.q.i.oli.⁊ trib⁹.c.se.xxxx.di. multi
vñ appetẽs eã efficitur indign⁹.i.q.i.
principat⁹.⁊ peccat mortalr̃ si delibe
rate appetit.vt p̄sit.vide.s̃. Ambitio.
⁊.s̃. Episcopus.§.ij.

¶ Utrũ prelatus possit fugere vide 6
s̃. Episcopus.§.xxiij.

¶ De quibus specialiter sunt interro 7
gandi prelati.R̃.s̃. Interrogationes
circa prelatos.

Prescriptio ẽ qd̄ dam
ius ex tpe cõgruẽs auctoritate leguz
viz capiẽs.penã negligẽtib⁹ inferẽs.
⁊ litibus finẽ iponens.Et similr̃ diffi
nitur vsucapio.⁊ aliqñ vnũ cõprehẽ
dit reliquũ sed ꝓprie differũt.qz vsu
capio est in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ se mouẽ
tibus. prescriptio v̄o in imobilibus
⁊ iuribus incorporalibus.vt Insti.de
vsuca.⁊ lõ.tẽ.pre.i.R̃.Iur̃ tñ cõsult⁹
ita diffinit.Usucapio est acqsitio dñij
ꝑ cõtinuationẽ possessionis temporis
spacio lege diffiniti.in.l.ij.ff.d̄ vsuca.
hoc Pa.no.in R̃ica.extra eo.ti.

¶ Que regrunt̃ in p̄scriptiõe ꝑz ius 8
cãonicũ ⁊ ꝯsciaz.R̃.ꝙ.iiij p̄mũ bõa
fidei.s.ꝙ is q possidet rẽ q̃ possidet
credat ẽe suã.vl̃ cr̃dat tradẽtẽ eẽ dñz
vel hr̃e ius distrahẽdi.lz in facto er/
ret.ff.de v̄.si.l.bõe fidei.Hoc limito
veruz in p̄scriptiõe vbi regrit̃ aliqs
actus positiuus.sec⁹ vbi nullũ factuz
regrit̃ vt in p̄scriptiõe libertatis ꝯ ꝑ/
uitutẽ rusticã.qz lz sciã me tibi d̄bere

ſuitutē eādi.tñ ego poſſuz ꝑſcribere libertatez.ex q̄ ego nihil facio qđ ſit peccatū.hoc tz Bar.i.l.ſeqr̄.§.ſi viā ff.de vſuca.⁊ Pa.in.c.fi.đ ꝑſ.Idez dic đ ꝑſcriptione actōis ꝑſōalis me re penalis vt i rapina respectu q̄dru pli que eſt vſuz ad annuz poſt ānum ſimpli. inſti.de vi bo.rap.in ꝑn.vt.j. §.xxxxij.⁊ idē dic de ſimilibus.

2 ¶ Sz qd ſi erret i iur̄.ꝛ.ꝙ nō ꝑſcri bet.l.i.§.ſi a pupillo.ff.ꝑ ēpto. ⁊.l.nū q̄ la.ij.ff.de vſuca.Sec⁹ ſi errabat i facto.ar.l.qđ vulgo.ff.ꝑ ēpto.Et ꝑ pterea dicit Inno.i.c.ſi diligēti eo.ꝙ poſſidēs ꝯ ius nō ꝑſumit̄ bone fidei niſi ſit poſſeſſio lōgi tēporis.vl̄ ꝓba bilib⁹ rōnibus fuerit acqſita. facit.c. cū eccl̄ia ſutrina.de cā poſ.⁊ ꝑ.Ex quo pz ꝙ ſi ius i q̄ errauit erat dubi um ꝙ error excuſaret in ꝑſcribēdo ⁊ facit tex.in.l.cū dilect⁹.⁊ ibi Pa.đ cōſue.qđ no.Itē tz Hoſt.i.c.cura.đ iur̄ patro.ꝙ error mixt⁹.ſ.iuris ⁊ fa cti nō tollit bonā fidē.dat ex ēplū in donatiōe rei aliene facta vxori q̄ vir nō eſt effect⁹ pauꝑior vt qz ex ipa re nō tenet̄ comodāti vl̄ deponēti vel qz dñs cōſenſit q̄ mulier credit va lere qz vſucapiet.l. ſi vir vxori.ff.de dona.Bar.tñ in.l.ſi fur.ff.đ vſuca.⁊ in.l.ſz ⁊ ſi.§.ſcir̄.ff.đ pe.here.⁊ refert Pa.i.c.g̃uis de reſti. ſpo.diſtiguit ⁊ bñ ꝙ quedā ſūt iura q̄ ꝓhibēt aliq̄s actus.⁊ faciēs ꝯ ēt ex errore nō ꝑſu mit̄ in bōa fide.⁊ ſic itellige glo.i.d. l.ſi fur.q̄ dic̄ ꝙ error iuris ipedit vſu capionez.ꝙ ēt limito niſi eēt tale ius obſcurū ⁊ dubiū.Quedā ſūt iura nō ꝓhibētia ſed actu nō aſſiſtētia.vt pu ta teſtiñ nō ſolēne nō approbat̄ a iu re vt valeat ⁊ circa talia errās nō ꝑſu mitur in mala fide.d.§.ſcire.

3 ¶ Quid de illo qui tpe ꝑſcriptionis hūit ꝯſciaz leſam poſtea incipit hēre nō leſam.ꝛ.Pa.in.c.fi.eo.cum do. Ant.ꝙ ſi ex ltia cā habuit leſam int̄ rupta eſt ꝑſcriptio.⁊ ſic incipiet ꝑſcri ptio poſtq̄ cōſciam leſā reformauit per legitīa indicia.ar.eoꝝ q̄ no.i.c.đ q̄rta.eo.⁊ i.d.c.cura.Si vo fuit leſa ex leui indicio.quā tñ reformauit ex alijs legitis indicijs.ſic nō fuit inter rupta Pa.tñ inclinat ꝙ oio interrū pat̄ ⁊ incipiat preſcriptio de nouo tē pore reformatiōis.ſed verior eſt pria opi.niſi ꝯſcia ſe firmaſſet q̄uis ex le ui indicio ꝙ res erat aliena.

¶ Utrū dubitās an res ſit ſua vl̄ne.⁊ 4
hñs iuſtaz cām dubitandi ꝑſcribat. ꝛ.ſm do.Anto.in.d.c.fi.ꝙ nō.qz iu ra reqrunt ne dum ꝙ nō ſit in mala fide.ſed qđ ſit in bona fide.⁊ iō lz ñ ſit in mala fide non eſt tamē in bona Quod tamē limita niſi dubitatio eēt momentanea ⁊ vacillans.ſicut nō eſt heretic⁹ qui dubitat. ſed non fixe ⁊ deliberate.c.i.đ here.qz ſic nō impe diret.Et hec opi.in foro aie eſt veri or quo ad vſucapionē rei.ſed reſpe ctu fructuū lucrandorū ſufficit malā fidē abeſſe.⁊ q̄uis Pa.⁊ cois opi.⁊ glo.in.d.c.fi.teneāt ꝙ dubitatio etiā firma nō impedit ꝑſcriptionē ēt quo ad rē facit ꝓ ipis. xxxiiii.q.ij.ſi vir go.ſed hoc verū quo ad forū cōtētio ſuz tene.nō quo ad cōſciaz.

¶ Secundū qđ requirit̄ in ꝑſcripti 5
one eſt iuſtus titulus.c.ſi diligenti ex eo.⁊ dicitur hic tutulus cā poſſidendi vt donatio.venditio.⁊ hmōi.Exigit̄ ergo cā vera non legitima. ſm Go fre.vnde titulus erroneus vt qz cre debat procuratorem ſuum emiſſe ꝑ ſtat cauſam preſcribendi.ff.pro ſocio l.fi.Et propterea dicit glo.in dicto.c. ſi diligenti.quod pro tanto dicitur ti tulus iuſtus qz dat cāz preſcribēdi lz in v̄itate ñ ſit iuſt⁹.qz tc̄ ñ eēt ꝑſcrip

tio necessaria. Et iō min⁹ iust⁹ titulus dat cāz p̄scribēdi. si mō adsit bōa fides. vt credat titulū sufficere ⁊ eē iustū. ⁊ hoc verꝫ ꝙ regrit̄ titul⁹ qñ aliqs iure coi possidere nō pōt. vt laic⁹ decias. Jō regrit̄ titul⁹. al's est semp ī mala fide. Sz vbi res pñt d̄ iure coi possideri. sic nō regrit̄ titul⁹ ī iurib⁹ p̄scribēdis vt sūt ꝟuitutes. Et ꝙ nō regratur titul⁹ tenent coiter doc. Sed Pa. in. d. c. d̄ q̄rta. eo. limitat verum Prio qñ p̄scriptō nō ē ꝯ ius cōe. p c. i. eo. ti. li. vi. facit. l. quēadmodū. C. d̄ agri. ⁊ cē. ⁊ co. Scdo qñ nō ē in vsufructu p̄scribēdo. qꝛ lz sit ius īcorporale. l. i. in fi. ff. ad. l. falci. ⁊ q̄dā ꝟuitus in reb⁹ alienis. l. i. ff. de vsufruc. accresceñ. tñ regrit̄ titulus ī eo p̄scribēdo. al's nō p̄scriberet̄ spacio. x. vl'. xx. āno rū. vt ꝓbat̄ in. l. fi. C. d̄ p̄scri. lō. tē. vñ dicit glo. i. l. corruptōez. C. d̄ vsufruc. ꝙ si ēt vsufruct⁹ ꝯsistit ī re mobili. tñ actio p̄sonalis ad ip̄az nō tollit̄ triēnio. ⁊ idē vr̄ diceñ. in acqsitōe ipsius ⁊ ēt in acqsitiōe cuiuscūqꝫ rei īmobilis nō p̄cedit p̄scriptio sine titulo nisi sit lōgissimi tēporis. C. d̄ p̄cscri. iij. anno. l. si qs ēptionis. Dico tñ ꝙ fruct⁹ q capiunt̄ ex agro alieno bona fide vsucapiunt̄ triēnio. tex. ē no. i. l. sequit̄ §. fruct⁹. ff. d̄ vsuca. ⁊ ibi ꝑ Bar. qꝛ ibi nō agit̄ de p̄scribēdo iure. Et iō cuz dr̄ ꝙ tenet̄ restituere fruct⁹ extātes in c. g̃uis d̄ resti. spo. Jntellige nisi possessor ꝑ triēniū ⁊ bōa fide possideret Tertio limitat qñ nō agit̄ de ꝟuitute ꝑ quā p̄sona obligat̄ vl' astrigit̄ ad aliqd̄ ꝟuitiū. qꝛ cū sit qd graue necessario regrit̄ in tali iure p̄scribēdo titulus vl' lapsus lōgissimi tp̄is ⁊ sic pōt ītelligi. l. cū de in rē v̄so. ff. d̄ vsuris ⁊ no. Dy. ī r̄gl'a possessor d̄ re. iur. li. vi.

6 ¶ Tertiū qd̄ requirit̄ ē ꝯtinuatio possessiōis. ꝙ res sit possessa ꝯtiue vsqꝫ in finē p̄scriptiōis sine īterruptiōe. c. illud ex̄ eo. de re. iur̄. regl'a sine possessiōe. li. vi. Et ꝙ possideat vt ꝓpriū. qꝛ q alieno noīe possidet. vt coloni. ⁊ q p̄cario. ⁊ hmōi. nō ꝓprie possidēt. sz hi quoꝝ noīe possidēt. c. cū venissēt. d̄ resti. spo. ⁊ in gl. c. clerici. xvi. q. iij. Si tñ īterrupta possessōe qñ possessor recupat est bōe fidei sic p̄scriberet ea īterruptiōe non obstante. l. fi. C. de prescrip. xxx. an.

¶ Utrū possessio ciuilis. i. ꝙ sit talis 7
p̄sona q̄ possit ltie de iure coi possdere. ꝟz gl. in. c. cāz d̄ p̄scrip. necessario regrat̄ ad p̄scriptionē. R. ꝙ adv sūfructū p̄scribēdū nō sz sufficit nālis seu corporalis possessio. l. fi. C. d̄ p̄script. lōgi tēporis. no. Pa. i. c. ad audiētiā. eo. ti. Jn alijs aūt vbi p̄scriptio īducit̄ ad acqsitionē rei vl' iuris. tūc regrit̄ ciuilis possessio. ⁊ sic itellige tex. ⁊ gl. i. c. cāz eo. ti. ⁊ iō nālis ñ sufficit. d̄ q̄ plene ꝑ Dy. ī regula sine possessōe. li. vi. Ubi v̄o p̄scriptio īducit̄ ad extiguēdū solūmodo ius alteri⁹ ⁊ ad defēsionē ꝯ ius alteri ꝯgruēs. tūc tali defendēti nō ē necessaria vera possessio vl' q̄si. alias sequeret̄ ꝙ nō p̄scriberent̄ actiōes p̄sonales ꝯ id qd̄ hētur̄ ī. l. ij. C. de ꝯsti. pecu. ⁊ in. l. sic. C. d̄ pre. xxx. an. qꝛ nēo vere eā possidet. nisi is cui vere cōpetit. vt notat Jnn. i. c. ī lr̄is d̄ re. spo. hec est notabilis distinctio Cal. in. c. cū ñ liceat eo. Aduerte hic ꝙ possidēs bona fide ⁊ vēdēs sub cōdtōe nō īterrūpit possessionē. vñ si d̄ficiēte cōditōe vēditio resoluat̄ p̄ora tēpora cū posterioribꝰ ꝯtinuar̄ poterit ꝟz Pa. in. c. illud autē. eo. ti.

¶ Utꝝ possessio lōgissimi tp̄is d̄ cui⁹ 8
initio nō ē mēoria hēat vī tituli. R. ꝟz Jo. An. i. c. ij. d̄ p̄bē. li. vi. ꝙ sic qñ capacitas dat̄ ī exercēte. al's nō. vñ laic⁹ q̄tūcūqꝫ exercuerit actū spūalē vel

alicuius ordinis nūq̄ tñ pōt illū pre-
scribere. Et no. ꝙ fama p̄bet iustam
causam credēdi. vt no. in. c. inq̄sitiōi.
d̄ sen. exco. ⁊. c. cū cōtingat. de rescri.
⁊ p bar. in. l. ij. C. si ser. vel liber. ⁊ in. l.
celsus. ff. de vsuca. Et si fama erat ꝙ
res fuit legata. vel ꝙ tale fiebat p pri-
uilegium pape. qd̄ fuit pditū tempore
guerre. ⁊ huiusmodi sic curret p̄scri
ptio. vt no. in. l. ꝙ vulgo. ff. pro ēpto.
q2 sic facit titulū sicut i illo cuius ꝓcu
rator dixerat se emisse. ⁊ sic credebat
9 ¶ Quartū ꝙ reqrit̄ est ꝙ res nō sit
vitiosa vt possit p̄scribi. ⁊ dr̄ vitiosa si
sit furtiua aut vi possessa. vt isti. de vsu
ca. §. ꝙ āt. Et subdit tex. ꝙ nec vllus
alius q̄uis ab eis bona fide emerit vl'
ex alia cā acceperit vsucapiēdi ius h3
Et aduerte ꝙ in re mobili o3 iustus ti
tulus interueniat a p̄ncipio aliter nū-
q̄ p̄scribitur. q2 sine titulo ꝯ volunta
te3 domini ꝯctās furtū cōmittit. ⁊ sic
furtiua est. Secus est in re imobili. q2
q̄uis mala fides fuerit in primo. pōt
tñ p alios p̄scribi ex eorū bona fide.
Et ideo nūquā res mobilis in cōscia
pōt teneri q̄tūcūq3 per lōgu3 tēpus
sit possessa ⁊ bona fide nisi q habuit
eā a p̄ncipio habuerit cū titulo. ꝑpea
dicit tex. in. d. §. ꝙ antē. Unde in reb⁹
mobilibus nō facile ꝓcedit. vt bone
fidei possessori vsucapio cōpetat. Qd̄
nota q2 sepe venit in pratica. Limita
tamen s̄m ꝙ infra dico. §. xliiij.
10 ¶ Quero vtrū omnes alie res q̄ nō
sunt vitiose possint p̄scribi. R. ꝙ regl'r
omnis res. oē ius. ois actio prescribi
pōt. c. ad aures. eo. ti. Sed h3 mul-
tas exceptiōes. q2 sunt multa que pre
scribi nō p̄nt. vt. j. §. xij. cū sequētibus
11 ¶ Sed que reqrunt̄ ad p̄scribendū
iura seu seruitutes q̄ habēt cām cōti-
nuam vel quasi. R. ꝙ requiruntur. v.
Primum bona fides. s. ꝙ vsus fuerit.
eo animo ꝙ vsus fuerit iure suo ⁊ ꝙ
potuerit etiam aduersario contradi-
cente. secus si cā amicicie. q2 nunq̄
p̄scribet. l. si. et ibi no. ff. quēadmo. s̄-
ui. amit. ⁊. l. q iure familiaritatis. ff. de
acq. pos. Secūdū tp̄s debitū. vt. j. pa
tebit. Tertiū. ꝙ vsus fuerit sciēte ad-
uersario. l. ij. C. d̄ serui. ⁊ ibi gl. ⁊ doc.
⁊ ēt paciente. l. quotiēs la. ij. ff. de ser-
ui. q2 scia ⁊ pacia in iuribus in corpo-
ralibus aduersarij cōstituit quasi pos
sessionē. Et iō sine ipsa ñ posset p̄scri-
bi. nisi sit tēpus longissimū. s. xxx. āno
rū. vel. xl. anorū. s̄m Pau. de castro
in. l. ij. C. de serui. Itē nisi hūisset pre
scribēs titulū ab aliquo tertio q eā vt
dñs illius fūdi cōcessit q2 sic ignorāte
dño pōt prescribi. vt notat Cr. Pe-
trū tenere in. l. ij. predicta. Qd̄ nota ꝓ
limita ione illius ꝙ in corporalib⁹ nō
est dare q̄si possessionē sine scia. ⁊ pa-
cientia aduersarij. q2 pauci aduertūt
vt in pascuis. aqueductus. iurisditio-
nibus piscandi. Et nota s̄m Inno. ꝙ
istud tēpus incipit currere ex q̄ quis
cepit illo vti nō vi. nec clā nec preca-
rio sciēte illo cui sit preiudiciū ⁊ nō ꝯ
dicēte. quartū in negatiuis. puta alti⁹
nō tollēdi reqrit̄ ꝓhibitio. no. glo. in
l. qui luminibus. ff. de serui. vrba. pre.
⁊ ꝓhibitio d3 esse ex parte pretēdenti
seruitutē. quintū ꝙ sit dñs fūdi cuius
seruitus est acquirenda. quod nota.
¶ Que sunt q̄ prescribi nō possūt. R. 12
xvj. p̄mo ꝯ peccata de iure canonico
⁊ in foro anie imo diuturnitas auget
c. cū hēret. d̄ eo. q du. quā pol. p adul.
c. nō satis. ⁊ cū in ecclie. de simonia.
de iur̄ ciuili v̄o si pctm̄ ē momētaneū
tunc lapsus tēporis alleuiat penā in. l.
si diutino tēpore. ff. de pe. ⁊ qñq3 ex
toto tollit. Uñ cōiter doc. ⁊ sequitur
Pa. in. c. cū hēret. dicūt ꝙ aduersus
quodlib3 crimē regulariter procedit

prescriptio.x.annorum.vt post lapsũ quis nequeat accusari.⁊ in.l.adulter. C.de adul.dr̃ q̃ post quinquẽniũ nõ potest quis accusare adulteriũ.nisi in duobus casibus.vide glo.d.l.adulter

13 ¶ Secundo cõtra obedientiã.visitationẽ.⁊ procurationem que debet̃ ratione visitatiõis.c.cũ nõ liceat eo. cũ similibus.

14 ¶ Tertio ecclesia.loca religiosa.nec nõ ius decime primitie.vel oblatiõis ⁊ oĩa alia iura spiritualia nõ possũt p̃scribi a laicis.q̃ illa possidere ñ possũt.vt in.c. cãm.eo.ẽt.si.mille ãni trãsierunt.vt.s̃.dixi s̃m Jo.an.in.c.ij.d̃ prebẽ.li.vj.Ab eis aũt a q̃bus possideri possũt bene prescribunt̃.vt in.c.ad aures.eo.

15 ¶ Quarto annexa spiritualibus.vt ius patronatus silr̃ p̃scribi nõ possũt a laicis.Dicit tñ Pa.i.d.c.ad aures q̃ papa posset cõcedere p̃uilegiũ laicis vt possiderẽt spiritualia aliqua.q̃ põt dare ptãtem eis excõicandi.⁊ sic tũc prescribere possent que possidere pñt.Limita istud ad laicos seculares q̃ laici cõuersi lz nõ debeãt.tñ possũt tractare spiritualia cũ clericis ⁊ p̃scribere.vide tex.iuncta glo.in.c.ex eo.de ele.li.vj.

16 ¶ Quinto nõ põt prescribi limes vl' q̃d adheret litibus ep̃atuum p̃uinciarũ vel parochiarũ.xvj.q.iij.licet ⁊.c. inter de paroch.super eo.rõne termini cõfundant̃ p̃uinciarum vel parochiarum.

17 ¶ Sexto liber homo p̃ seruo possessus nõ põt prescribi.xvj.q.iij.§.põt.

18 ¶ Septimo publice fũctiones agrorũ.i.pẽsiones nõ pñt a colono p̃scribi.nec fũdus quẽ collit.d.§.põt.C.de prescri.xxx.vel.xl.an.l.male agitur.

19 Octauo via publica nõ põt prescribi ex nõ vsu populi.l.viam.ff.de via publica.

¶ Nono aqueductus ad publicum vsũ ciuitatis ⁊ alia iura ciuitatis ad publicũ vsũ destinata p̃scribi nõ pñt.C. de aq̃ductu.l.diligent̃. 20

¶ Decio reseruata principi in signũ subiectionis.vt tributũ ⁊ similia p̃scribi nõ pñt.vt.l.cõpit serenitas nr̃a.C. de prescri.xxx.an.facit quod notat̃ i c.cum nõ liceat.eo. 21

¶ Undecio.res quã lex vel canõ alienari p̃hibet nõ p̃scribit̃.sic tñ distingue s̃m Pa.i.d.c.cũ nõ liceat q̃ aut lex p̃hibet alienationẽ:q̃ eius rei nõ est cõmerciũ.nec põt possessio haberi:vt in rebus sacris spũalibus ⁊ religiosis respectu laicorũ ⁊ sic nõ valet p̃scriptio. Aut p̃hibet alienationem simpliciter fauore ipsius rei.exẽplũ in fundo dotali.⁊ sic p̃scriptio nõ põt inchoari.l.si fundũ.ff.de fũ.dota.glo.⁊ bar.in.l.ij.C.de vsuca.p̃ ẽptore.Sed si erat incohata añ q̃ talis eẽt dotalis fũd⁹.⁊ huiusmõi.sup q̃s se fũdat ius. tũc nõ ĩpedit̃ vsucapio. tex.est in.d. l.si fundũ.Idẽ diceñ.qñ res p̃uenit ad p̃sonã p̃uilegiatã ꝯ quã nõ posset p̃scribi.vt notat Jo.an.in.c.vnico.d̃ iure patro.li.vj.intellige si ignorat p̃hibitiõez iuris p̃babilit̃.aliter ñ.Aut lex p̃hibet alienationẽ nõ simpliciter sed sine certa solẽnitate.vt in reb⁹ minorũ ⁊ ecclie.tũc data bona fide ⁊ ex cluso errore iuris p̃cedit p̃scriptio si hz comitãtia alia.puta emi a minore quẽ credebã maiorẽ.vel rẽ a prelato. sed putabã capl'm cõsensisse.et hmõi Secus si errabã in iure credẽs q̃ p̃latus sine capitulo posset:vel minor sine decreto.⁊ sic intellige glo.in.c.ij. de his q̃ fi.a prela.⁊ tex.iuncta glo.in c.i.de re.ec.nõ alie.li.vj. 21

¶ Quid si ẽ p̃hibita alienatio p̃ defũctũ.R̃.idẽ dicẽdũ sic̃ de p̃hibita a le- 23

ge.s.q vsucapi non pōt.tex.est in.d.
l.ij.⁊ ibi glo.⁊ bar. Et hec itellige qñ
predicta ꝓhibitio fit ex causa ꝑ testa/
torē.sine cā.n.nō valet.vt legit̄ ⁊ no.
in.l.sili⁹.§.diu.ff.de le.ꝑmo.⁊ ibi per
bar.plene.

24 ¶ Utrū sil'r sit dicendū qñ res ꝑ pa
ctū ꝓhibita est alienari.puta cū res
obligat̄ ⁊ obligās apposuit pactū.vt
illa res interim nō alienetur ⁊ impe/
ditur dominij translatio.vt in.l.si cre
ditor.§.vlti.ff.ꝺ distra.pigno.ꝛ.q sic
qꝛ nō currit prescriptio.vt no.bar.in
l.vbi lex.ff.ꝺ vsuca. Pa.tñ in.d.c.cū
nō liceat tꝫ q currat prescriptō ⁊ cre
do verius si alius a predictis cōtrahē
tibus prescribat.

25 ¶ Duodecimo. res q̄ tenet̄ preca/
rio noīe qꝛ nō ipse sed dñs possidet
l.certe.§.is q rogauit.ff.de precario.
Idē de colono ea.rōne.l.male agit̄.
C.de prescri.xxx.an. Idē de eo q pos
sidet nomine alieno ea.rōne.c.cū ve
nissent.de resti.spo. Idez de pignore
qꝺ nō pōt prescribi a creditore ⁊ vsu
fructuario:qꝛ cēsent̄ in mala fide. Di
cit tñ Pa.in.d.c.cū nō liceat.lꝫ co/
lonus ⁊ tenēs precario nomine ⁊ qui
possidet alieno noīe non possint ipsi
prescribere tales res.tñ si colonus vē
dit alteri.⁊ q emit bona fide prescri/
bit.sed dñs petit restitutionē in inte/
grū.si ignorauit ex clausula generali
l.i.ff.ex q.cau.ma.ꝑm Spe. eo.ti. ⁊
glo.in.l.cū nemo.C.ꝺ acq.pos.⁊ plꝫ
per ea que.j.dicā.lꝫ bar.in.l.cū so/
lus.ff.de vsuca.aliter sentiat.

26 ¶ Tertiodecio.res ēpta a ꝓdigo.vl'
luxurioso aut lusore alienāte. Distin/
guit tñ Pa.in.c.si diligēti eo.q Aut
talibus est interdicta administratio.⁊
sic nō valet ꝯctus.nec infert̄ vsucapi
endi cōditio.vt.l.q fundū.§.q sciens
ff.ꝓ ēpto. Aut nō est interdicta admi
nistratio bonorū.⁊ tūc aut ignorabat
q in malū vsū volebat ꝯsumere.⁊ sic
pōt vsucapere.qꝛ est bōe fidei.vt in.l.
si qs cū sciret.ff.ꝓ ēpto. Si vero scie
bat q in malū vsū volebat expēdere
preciū.sic nō valet vsucapere.vt.i.d.
l.si qs cū sciret.⁊ ē tex.no.in.l.si vero
nō remunerādi cā.§.si adolescēs lu/
xuriosus mādat tibi vt ꝓ meretrice fi
deiubeas.idēq; tu sciens mādatū su
sceperis nō habebis mādati actionē
qꝺ sil'e est quasi ꝑdituro pecuniā sci/
ens credideris. Sed ⁊ si vlterius di/
recte mādaueri tibi vt meretrici pecu
niā credas nō obligabit̄ mandati q̄si
aduersus bone fidei mādatū sit hoc
tex.ff.mādati. Nec obstat.l.affectiōis
ff.ꝺ dona.qꝛ ego intelligo ante factū
nō valere in ista lege.valeret post' fa/
ctū fornicationis soluēdo hāc decisi/
onē posuit bar.in.d.l.si qs cū sciret.⁊
ꝑm hāc limitarē ego.l.fi.ff.ꝺ alea.vbi
vꝫ cōtractus venditionis fact⁹ alterī
a collusore.s.verū qñ nō putabat ꝑ/
ciū in ludo velle cōsumere.alias talis
emptor nō poterit ꝑscribere. Multo
minus valet ꝯctus factus in ludo cū
collusore.vñ nec tꝫ vēditio.nec tene
tur ēptor.de euictione cū simul delin
quāt.l.fi.§.i.ff.qua.re.ac.nō da.⁊ per
cōsequēs cū sit in mala fide ⁊ contra
ctus sit prohibitus a iure non poterit
prescribere.quod no.bene.

¶ Quartodecimo.res ignorātis nō 27
pōt ꝑscribi.ita tꝫ do. Pe.ꝺ pusio.tra
ctatu de canonica portiōe epi.c.ij.al/
legat.l.cū sex.ff.de edi.edic.cū ꝯcor/
i gl.ibidē. Uñ ꝯcludit q qñ qs igno
rat hitu ⁊ actu ius sibi cōpetere.puta
qꝛ ignorat legatū sibi factū.ex quo re
sultat sibi ius agēdi.⁊ sic ñ currit ꝑscri
ptio. Itē qñ qs ignorat actu sed nō
hitu sic ēt nō currit.puta collator scit
se habere ius cōferēdi beneficiū sed

ignorat factū ex quo resultat sibi ius agēdi.s.actū vacationis.⁊ sic nō cur rit p̄scriptio.c.q2 diuersitatē. de ꝯcess. p̄.c.litteras.ꝺ supplē.negli.pre. Pa. ꝟo in.d.c.vigilāti.dicit ꝙ ꝯ ignorātē vl' absētem currit p̄scriptio nisi igno rās vl' abn̄s possideat ciuilit̄.q2 tūc n̄ currit p̄scriptio.vt in.l.male agit̄.C. de prescri.xxx.vel.xl.an. Ex q̄ infert ꝙ si me absēte aut ignorāte ingredi tur qs possessionē meā nō incipit tūc prescriptio.l3 fuerit ingressus bōa fi de.q2 ꝑ hūc ingressū nō perdo pos sessionē.vt in.l.si id qꝺ.ff.de acq.pos. sed anteq̄ incipiat p̄scribere.o3 p̄us pdā possessionē.puta q2 sciens alium ingressū suspicer me posse repelli vel tradidi obliuiōi ⁊ cā neglexi ꝑ ꝺcēni um vt in.d.l.si id qꝺ.⁊ ab eo tēpore incipit currere p̄scriptio ⁊ nō p̄us.vt no.Dy.in rgl̄a sine possessione li.vj.⁊ sētit glo.⁊ aptius Bar.in.l.i.C.ꝺ ser uitutib⁹.Addit tn̄ ꝙ licet ꝯ ignorātē currat p̄scriptio.tn̄ si ignorātia fuit ex iusta cā.vel ꝓbabilis ꝙ tūc subuenit̄. ar.c.cū illorū.de sen.exco.⁊ hec sub uētio erit ꝙ restituet̄ in integrū.vt vo luit Bar.in.l.i.§.si qs aūt.ff.de actu itinereq3 pri.facit glo.in.l.i.C.de pa. po.⁊ tex.optim⁹ in.l.antepe.ff.de ac qui.here.sed magis mihi placet opi. Pe.Ubi tn̄ ignorātia nō est crassa vl' suppina.Incorporalia vero nō pn̄t q̄ si possideri nisi sciēte eo q possidebat prius.Et data eius ignorātia nō pn̄t prescribi.l.ij.C.de serui.⁊ aq̄.no.In no.in.c.bone el.ij.de po.prela.

28 ¶ Quintodecimo.res excōicati vt dicit Pa.in.c.i.eo.q2 cū sit ipeditus a lege nō d3 ꝯ eū currere p̄scriptio.l. fi.in fi.C.de āna.excep.Qꝺ limito ve rū in eo q nō est in mora petēde ab solutiōis.Sec⁹ si eēt i mora.q2 tē ipe dim̄tū orit̄ ex cl'pa sua.⁊ iō curreret.

¶ Sextodecio.res furtiue vl' vi pos 29
sesse.nec ēt ea q̄ ex ipsis nascuntur.vt Insti.de vsuca.§.furtiue.de quo dic vt.j.§.xliiij.

¶ Que sūt tēpora in qbus p̄scriptio 30
nō currit sed dormit.R. Pa.in.c.ex trāsmissa eo.ꝙ nouē tpa. Primū tp̄s hostilitatis ⁊ vbi ius non reddit̄.sed hoc limitat Inno.in.d.c.qn̄ ꝑꝑ guer rā ⁊ huiusmōi actor agere voluit sed nō potuit.q2 nō erat q ius r̄dderet.l. sed si ꝑ p̄torē.§.si ferie.ff.ex qui.ca. ma.⁊ ꝑꝑ hoc dicit Bar.in.l.de etate ff.ad trebe.ꝙ citatus tpe pestis h3 iu stā cām nō cōparēdi.all'at.c. ad sup plicationē de renū.facit glo.in.c.si ve ro.de iureiur.Et iō dicit idē Bar.in l.natural'r.ff.de vsuca.ꝙ tpe pestilētie nō currit p̄scriptio.vbi qs fugit ex ta li timore.aut certe erit iusta cā petēdi restitutionē in integrū ex clausula ge nerali.⁊ idez dic de oī alia iusta cā q̄ ipedit ne qs rem suā petat.l.qꝺ qui dē.ff.ex q.ca.ma.Secūdū tp̄s est qn̄ ecclia nullū h3 p̄latū seu h3 inutilez ad agendū.vt puta q2 est excōicatus suspēsus vel captiuus.c.q2 diuersitatē de cōce.prebē.xvj.q.iij.c.i.ꝺ elec.q2 diligētia.Aut ē dilapidator.aut male alienās p̄latus.vt in.c.si sacerdotes. xvj.q.iij.⁊ qꝺ no.in.c.i.de in inte.re sti.li.vj.Nā toto tpe prelati male alie nātis nō currit.Tertiū tēpus qn̄ quis de iure ipedit̄ agere sicut filiusfami lias.vt.l.i.in fi.C.de anna.excep.⁊ in vxore viuēte marito respectu rerū do taliū.l.in rebus.C.de iure dotis.Itez in pupillo durāte etate pupillari.l. si cut vltra mediū.C.de p̄scrip.xxx.an. Quartū tēpus est scismatis q̄ ad ec clesiā romanā.vt in.c.cuz nobis eo. ti.Quintū tēpus conditionis.q2 res sub cōditione nō prescribit̄.l.cū no tissimi.§.sed illud.C.de prescrip.xxx.

annorũ. q2 nulla currit mora. Sextũ tẽpus feriarũ repentinarũ. q2 precaueri nõ possunt. vt dr̃ in. d. §. si ferie. Quidã tñ dicũt q̃ currit sz indulget restitutio. Septimũ tp̃s absẽtie reipublice cã. tñ Inno. isto cãu cũ p̃cedẽti tz q̃ currit p̃scriptio sz dat̃ restitutio qñ prescriptio fuit cõpleta tp̃e feriarũ aut absẽtie vel parũ post. Secus si post magnũ tp̃s q2 tũc nõ dat̃ restitutio. facit. l. ab hostibus. §. sed qd̃ simplr̃. ff. ex q. cau. maio. ⁊ satis placet. lz alij tenent indistincte nõ currere. Octauũ tẽpus est furie vel ꝓdigalitatis. sz Jo. an. in addi. ad Spe. eo. ti. Nouũ est iacẽtis hereditatis ⁊ nõ stat ꝑ heredẽ qn eam capiat. sed aliquo mõ ẽ ipeditus. ſm Pa. in. c. de quarta. de p̃scri. sed do. Anto. ibidẽ tz q̃ currit sed restituet̃ ex generali clausula.

31 ¶ Sed quero an in p̃fatis casib⁹ ita dormiat ⁊ impediat̃ p̃scriptio q̃ non sit opus petere restitutionẽ. ℞. diuersa fuit opi. legistarũ in. l. senatus. ff. de officio. p̃si. ⁊ canonistarũ in. c. ex trãsmissa. eo. sed mihi placet opi. Inno. q̃ ipedit̃ ipso iure. nec est necessariũ petere restitutionẽ. nisi solũ in tp̃e absentie ⁊ feriarũ. põt dici cũ simili rõe tẽpus ꝓdigalitatis ẽt. ⁊ sic illa tẽpora subducunt̃ d̃ medio p̃scriptionis. rõ sua quare nõ currit est q2 p̃scriptio ẽ odiosa. vt pz ex eo qd̃ legit̃ ⁊ no. in c. vigilãti eo. Ergo nõ est laxãda.

32 ¶ Quantũ tẽpus requirit̃ in p̃scriptione. ℞. q̃ diuersimode ſm q̃ a diuersis. ⁊ cõtra diuersa fit prescriptio.

33 ¶ Cõtra eccliam romanã nõ currit minor q̃ꝫ centenaria. intellige in his que spectãt principaliter nõ secũdario ad ipsam. ſm glo. in. c. ad audientiam eo. Unde dic q̃ generaliter oĩa q̃ immediate ꝑtinẽt ad dispositionez pape gaudent priuilegio. vt est ecclia lateranẽsis. ⁊ res ipsius ⁊ exẽptio cõtra quã non currit minor prescriptio q̃ꝫ cẽtenaria. Ita tz Jo. an. in regula sciẽti li. vj. in mercu. ⁊ qd̃ no. Pau. i Cle. frequẽs. de exce. prela. ⁊ Pa. in d. c. ad audientiã. Fallit hoc in casu. c. ij. §. i. eo. li. vj. vbi catholici p̃scribũt contra eccliam romanã bona hereticorũ q̃ ignorabant̃ i vita q̃ eẽnt heretici. si per. xl. ãnos bona fide ea possederũt. nec in isto casu poterit romana ecclesia petere restitutionem. vt in d. c. ij. pz. vbi prohibet oẽm molestiã post prescriptionem.

34 ¶ Cõtra ecclesiam inferiorem a romana siue fiat prescriptio a priuato vl̃ ab alia ecclia. si est in imobilibus. corporalibus vel incorporalib⁹ iuribus hñtibus continuam cãm vl̃ nõ. sic requiritur quadragẽnaria ãnorũ p̃scriptio. vt in. c. de quarta. eo. ⁊ in. c. i. eo. li. vj. nec requirit̃ titulus in hac q̃dragenaria prescriptiõe. sed sufficit bõa fides. nisi sit ꝯ ius cõmune quia sic requiritur titulus verus vel putatiue verus. c. si diligenti. eo. ti. vel tẽpus d̃ cuius initio memoria nõ est dicto. c. primo. nisi in casu quando ius ciuile exigit contra priuatum tẽpus de cuius initio memoria nõ est quia tunc multo fortius requireretur cum prescribitur cõtra ecclesiam

Si vero est i mobilibus. sic ſm Pa. in. c. cum dilecta. de cõfir. vti. vel inuti. nõ habet locum vsucapio triennalis contra ecclesiam romanã. sed contra alias ecclesias credo q̃ habeat locum. nisi in rebus que alienari non possunt sine debita solẽnitate. de quibus. s̃. Alienatio. §. v. ⁊ quattuor. §. sequẽtibus. Et q̃ prescribat. habes in auten. quas actiones posita. xvj. q. iij. §. fi.

35 ¶ Quid si laicus habet rem cõmu-

nem cuz ecclia ꝛ in dubiis bñ. ꝛ. Pa. in. d. c. de quarta q̄ regrit quadragenaria ꝓscriptio pp ecclam. ar. l. ñ cōmunē. ff. quēadmodū serui. amit. Jo. an. in. c. vnico. de iure patro. in nouel la. dicit q̄ vbi ius ecclie pōt remanere illesū. ꝓscriptio cōis ꝺ laicū sufficeret facit qꝺ no. in. c. ad audientiam. eo. ꝛ. xvj. q. iiij. nōtamus.

3 ℭ Sed nūqd requirit quadragenaria in re q̄ deuenit ad ecclam que cū esset laici incepit ab alio q̄ ꝓscribi. ꝛ. Pa. in. d. c. de quarta. cōiōr ꝛ verior opi. est q̄ nō. sed ꝑ preterito vtetur ꝓuilegio ꝓuati ꝛ pro futuro tēpore ꝓuilegio suo. ar. in. l. fiscus. la. i. ff. de iure fisci. ꝛ tō si cōtra pauatū ꝑsentē curreruntꝫ. v. anni anteqꝫ veniret ad eccliam. sufficiēt posteaꝫ. xx. postqꝫ venit ad eccliam. Et idē dic in similibus ꝓuilegiatis. facit aut. si qs. C. de ꝓscrip. lon. tempo. ꝛ sic in isto casu mutat ꝓscriptionem.

37 ℭ Utrū ꝓscriptiones iudiciales curāt ꝺ ecclesiā. ꝛ. Pa. in. c. fi. de in integ. restī. q̄ sic. vt sūt q̄ post decēdium nō appellet ꝛ huiusmodi. sed restituitur sicut ꝛ minor iure spāli vt. in. d. c. fi. ꝛ. l. i. C. si sepius in integ. re. sue. po. ꝛ ibi sequitur. bar.

38 ℭ Utrū res patrimoniales clericorū gaudeāt isto ꝓuilegio q̄dragenario. ꝛ. q̄ nō sed ꝓscribunt cōmuni spacio. sicut alie laicorū. tenet glo. in c. possessiones. xvj. q. iiij. ꝛ in. c. q̄ꝫ. de censi. li. vj. ꝛ Spec. in ti. de resti. in integ. tenet q̄ nō pōt restitutionē petere si fuit lesus in talib⁹ bonis. sicut facit in lesione in rebus eccle. ꝛ iura q̄ dicūt q̄ bona clericorū gaudent eodē ꝓuilegio sicut bona eccle. dicit q̄ intelligūtur q̄ ad defensionē. allegat c. eccliarū seruos. xij. q. ij. facit quod dicit Pe. ꝛ abbas in. c. cū sit de foro cōpe q̄. s. rapiores ꝓfatorū bonorū ñ cōuenit coram iudice ecclesiastico. qz ꝓuilegiū nō debet extendi. nisi i casibus iure expressis. ꝛ idē cōcludit do. Anto. nisi sit eadē oīno ratio cum expressis a iure. quod nota.

39 ℭ Quid de legatis ad pias cās. ꝛ. q̄ solūmō hēbit locū ꝓscriptio. xl. annorū. ꝺ glo. no. in auth. de eccliā. titu. §. p tpalibus. ꝛ in. c. penultimo. xvj. q. iij.

40 ℭ Cōtra hospitalia ꝛ alia pia loca regrit. xl. annorū. sicut ꝺ eccliam. vt est tex. no. in. l. ofa ꝓuilegia. C. de epi. ꝛ cle. no. Jo. an. in. c. ij. ō resti. in integ. li. vj.

41 ℭ Cōtra principē distinguit Pa. in c. cū nobis eo. ti. sic. aut sūt bona reꝛuata ꝓncipi in signū subiectiōis ꝛ in tributo vel censu. ꝛ sic nullo tempore curit. l. cōperit. C. de ꝓscri. xxx. annorū vel in signū singularis ꝓuilegij vt dñus. vt legitimare spurios. creare notarios. erigere vecugalia. ꝛ pedagia. ꝛ huiusmodi. ꝛ sic requirit scia ꝓncipis ꝛ tñ tps. de cuius initio memoria hominū nō exstat. vt est tex. in. c. sup gbusdā. de ver. si. ꝛ p bar. in. l. cūctos populos. C. de sū. trī. ꝛ. l. si publicanꝰ ff. de publi. ꝛ i. l. i. ff. de aq̄ plu. ar. Sūt sūt bona partē possedibilia. ꝛ si ista sē ꝓncipi incorporata regritur spaciū. xl. an. vt in. d. l. cōperit serenitas nra ꝛ sic ꝓcedit glo. in. §. fisci Insti. ō vīa ea. Si vo non sūt incorporata ꝫ dūtaxat delata tāꝫ vacantia. seu ex causa publicata. ꝛ tūc in bonis delatis ꝓpter vectigal non solutū sufficit tempus. v. ānorū. vt. l. ij. C. de aposta. In alijs vo si precessit denūciatio sufficit tps. xl. ānoꝝ vt. l. itra. q̄ttuor. ff. ō diū. ꝛ tē. ꝓscri. Si vero denūciatio ñ interuenit. ꝛ sic si hūit bonā fidē tñ regritur tempus. xx. annorum. l. in oibus

ff. de diuer. ⁊ tē. prescri. Si autem vl-
tra bonam fidem habuit titulum. sic
sufficit tepus. x. annorum. sic loquitur
l. q̄uis. ff. de vsuca. ⁊ no. bar. in. d. l. in
omnibus.

42 ¶ Contra quoscuq; alios a predicti
distinguo. Aut sumus in actionibus p
sonalibus ⁊ sic requiritur spaciū. xxx.
annorum. Quod limitat Pa. in. c. in
causa de causa pos. ⁊ ꝓpri. verum qñ
concurrit sola patientia. Secus si cū
patiētia interuenisset aliud. vt est tex. i
l. procula. ff. de proba. vbi ex taciturni
tate longi temporis presumit̄ dimissū
fideicommissum debitū. si sepius de
alijs habita ratione non sit habita de
fideicōmisso mentio. Aut sum⁹ in re-
bus corporalibus imobilibus. ⁊ sic si
possidet cum titulo requiritur spaciuz
x. annorum inter presentes cōtinue.
⁊ per. xx. inter absentes. ⁊ l. fi. C. de p̄-
scri. lon. tem. Si vero parti fuit p̄sens
parti absens duplicabitur tēpus absē
tie solum. auten. ꝙ si quis q̄busdam
C. d̄ prescri. lon. tem. Sine titulo per
xxx. annos cum bona fide ⁊ reliquis
prescribitur. vt in. c. sanctorum eo. ti.
xvj. q. iij. c. placuit ⁊ l. si quis emptio-
nis. C. de prescri. xxx. an. Aut sumus
in icorporalib⁹ vt sūt iura ⁊ ſuitutes
⁊ sic nō requiritur titulus sed solū, vs⁹
sufficit sic distinguendo qꝛ aut sum⁹ in
seruitutibus. ⁊ tunc si habent causam
continuam vel quasi regulariter pre-
scribitur longo tempore. s. x. annorū
inter presentes. ⁊ xx. inter absentes si
cut inimobilia. tex. est in. l. fi. C. de pre
scri. lon. tem. ⁊ in. l. ij. C de serui. ⁊ ibi
glo. ⁊ doc. hoc no. Si vero seruitus
habet causam discontinuam vt serui-
tus vie ⁊ seruitiorum extraordinario-
rum prestatio tūc regulariter nō pre-
scribit̄. vt est tex. in. l. seruitutes la. iiij.
ff. de seruitu. ⁊ ibi per doc. Fallit. prio
qñ qs vsus est tāto tp̄e cuius ꝯriū me
moria nō existit. l. hoc iure. §. duct⁹ aq̄
ff. de aqua q̄ti. ⁊ estiua. no. gl. ⁊ doc. in
d. l. seruitutes. ⁊ tp̄s cētū ānorū ē tp̄s
de cui⁹ initio nō extat memoria. vt tz
dñs Anto. in. c. veniēs. de testi. ⁊ Car.
in. c. si diligēti. de p̄scrip. Itē. ij. qñ ha
buit titulū cōcessiōis a dño qꝛ p̄scri-
bet in. x. ānis iter p̄ntes. ⁊ xx. inter ab
sētes. ita no. glo. in. d. l. ſuitutes. Sil̄r
⁊ iij. p̄scribit̄ qñ hūit verū titulū a ter
tio qꝛ p. x. inter p̄ntes. ⁊ xx. inter absē
tes p tex. in. l. fi. in fi. C. d̄ p̄scrip. lō. tē.
ſm Pau. de castro. in. d. l. ſuitutes.
Aduerte ꝙ ē dr̄ia inter p̄scribēdo ru
sticanā ⁊ vrbanā ſuitutē. qꝛ rusticana
pdit̄ p nō vsū: sed vrbana nō nisi ali⁹
simul vsucapiat libertatē. puta hēo fe
nestras q̄s lz obstruā nō pdo ius sz si
alius p idē tp̄s altius eleuauit murū su
um sic amitto. hec ꝓbant̄ in. l. hec āt
iura. ff. de ſui. vrba. p̄diorū qd aūt sit
ſuitus vrbana ⁊ rusticana vide ſuit⁹
in p̄ncipio. Et nota ꝙ tūc ſuitus dr̄
habere cām continuā vel perpetuam
qñ est in vsu actualiter ⁊ potētialiter.
vt seruitus aque ductus: ⁊ seruitus al
tius nō tollendi ⁊ similes. ratio quia
licet a principio requiratur factū ho-
minis non tamen semper quia postq̄
aqua est derinata in canale facto na-
ture continuat̄: ⁊ per seipsā semp flu
it ⁊ in seruitute tigni iniuncti vel one
ris ferendi. ꝙ postq̄ semel ē immissū
continuat̄. aliquādo vero dicit̄ habe
re cām q̄si continuā vel quasi ꝑpetu-
am: qñ ꝑpetuo seu cōtinuo potētialr
sed nō actualr ē in vsu. vt est ſuitus sti
licidij vel duct⁹ aque ex celo cadent̄.
rō quia lz nō semp exerceat̄ actu. tñ
apta nata semper exerceri sine facto
hominis: quia cum pluit stilicidium
est semper aptū recipe aquā sine fctō
hōis postq̄ stilicidiū ē idē i eligēdi iu

re ⁊ ꝑcipiēdi decimas ex agro. Aliqñ
seruit⁹ dr̄ hēre cām discōtinuā qñ nō
est semꝑ in vsu actual'r nec potētialit̄
sz necessario regrit fcm̄ hōis qđ nō
pōt esse cōtinuū. vt est seruitus itineris
vie ⁊ sil'ium. hoc no. ꝑ glo. ⁊ doc. in
l. seruitutes. la. ij. ff. đ seruitu. ⁊ i. l. fora
mē. ff. de serui. vrba ꝑ. Aduerte hic qꝛ
in ſuitute q̄ amittit̄ ꝑ nō vsū si hz so-
lū interualla dieꝝ vl' noctiū tm̄. vl' bre
uioris spacij ꝑscribit̄ ꝑ. x. ānos iter pñ
tes ⁊. xx. iter absentes. Si aūt hēat in
terualla ānorū vel mensiū reqrit̄ tp̄s
duplicatū q̄ ad pñtes vz. xx. ānoꝝ. sed
q̄ ad absētes aliq tenent ꝙ nō dupli-
cātur. Sz credo ꝙ duplicant̄ ſz Jo.
glo. in. l. fi. C. đ seruitu. quē sequūt̄ cōi
ter gl. Accursij bar. ⁊ bal. ⁊ doc. ibidē
⁊ Jnno. in. d. c. de. iiij. qꝛ ꝑ vltima opi
nione hoc pōit q̄ est sua. iuxta glo. no
ta. in. l. q filiū. §. sabin⁹. ff. ad treb. vbi
dr̄ ꝙ vltima opi. in dubio ē tenēda. itē
no. ꝙ. d. duplicatio nō hz locū i ꝑscri
ptiōe. xxx. vel. xl. ānoꝝ. nec in ꝑstatio-
ne ānua. vt vult glo. in. l. cū notissimi.
§. fi. C. de ꝑscri. xxx. an. ⁊ dr̄ hr̄e inter-
ualla dierū vel noctiū qñ alternis die
bus. vel die seu nocte mihi lz. ⁊ ibi al
tero die ⁊c. Tēpus vo ānorū vl' mēsiū
qñ de qnquēnio in qnquēniū. vl' đ an
no q̄libet vna die vl' plurib⁹ lz ducer̄
aquā. Aut sum⁹ in ſuitute q̄ debet̄ a
re ꝑsōe. vt vsusfruct⁹. vsus. iurisditio.
⁊ huiusmōi. q̄ lz regrant factū hōis.
tñ nō dicunt̄ hēre cāz discōtinuā. qa
aīo possideri pñt q ꝯtinuus est lz act⁹
hōis sit discōtinu⁹. nō sic in seruitute
q̄ a re rei debet̄. cū res aiuz nō hēat.
Jste ſuitutes ergo q̄ debent̄ a re ꝑso-
ne lōgo tꝑe ꝑscribunt̄ cū titulo tñ vo
qꝛ hz similitudinē cū dñio qđ lōgo tē
pore nō ꝑscribit̄ sine titulo vt ē casus
in. l. vltia in fi. C. de ꝑscri. lō. tē. Et in-
tellige de titulo hito a nō dño. qꝛ si a
dño nō oz ꝑscribere. aut sum⁹ in ser
uitute ꝑsonali q̄ persone a ꝑsona đbet̄
⁊ sic ꝑscribit̄ aliqñ qnquennio. qñ. s.
pr̄ tēpore mortis gessit se ꝑ libero nō
in fuga nec latitās sed in bōa fide. sic
post qnquēniū elapsū in q̄ nō est pas-
sus fili⁹ ꝯtrouersiā status efficit̄ liber.
no. Pa. in. c. lz. de cōiugio seruo. Jn
ꝑsona vo ꝓpria regrit̄ tp̄s. xx. ānorū
cū bona fide. nec regrit̄ titul⁹ fauore
libertatꝭ. vt in. l. ij. C. de ꝑscri. lō. tē. Ali
as seruit⁹ oīs ꝑsonalis cum sit ꝯtinua
ꝑꝑ aīum q nō pōt eē in seruitute rea
li sine titulo r̄grit tp̄s lōgissimū. s. xxx.
ānorū. vt no. Cy. i. l. ij. C. de ſui. ⁊ aq̄.
cuz titulo vo ꝑ. x. inter pñtes ⁊c. Aut
sum⁹ in debitꝭ legatꝭ aut stipulatiōib⁹.
⁊ sic ſm bar. in. l. cū notissimi. C. đ ꝑ
scri. xxx. an. si obligatio sit de pñti lz
exactio sit dilata in diē. sicut cū testa-
tor legat centū alicui ita ꝙ tradant̄ si
bi. x. oī anno solū. sic vnica ꝑscriptōe
tollet̄. ⁊ per spaciū illud q̄ alie res. ar.
l. senatus. §. fi. ff. de dona. cā mor. ⁊. c.
đ q̄rta e. n. vbi vnica ꝑscriptiōe q̄dra
gēnaria tollit̄ q̄rta debita ep̄o q̄ cōi
ter soluit̄ oī āno. qꝛ obligatō ē đ pñti
orta: lz exactō sit dilata si vo obligatō
sit i diē. vt i legato simpl'r fctō vt ānua
tiz det̄ aliqd qꝛ tot sūt legata quot an
nue ꝑstatiōes. d. l. senat⁹ in fi. ⁊ sic nō
currit ꝑscriptio. nisi a die extātis obli
gationis. ⁊ sic oz tot sint ꝑscriptiōes
quot legata. Sed aduerte ꝙ si heres
testatoris scit se teneri. vt cōiter ꝑsu-
mitur vt no. in. l. q rome. §. duo fra-
tres. ff. de vbo. ob. nullo tꝑe pōt ꝑscri
bere ſm Pe. de perusio tractatu. de
canonica portiōe epi. qꝛ habet malā
fidē. Jdem dic de quocūqꝫ debitore.
vt no. Ange. in. l. qui sequitur. §. si viā
ff. de vsuca. ⁊ dicit ꝙ hic cōiter tenet̄
contra bar. etiam si statuto caueatur.
vt prescriberet. ⁊ hoc sequitur. Jo.

An.in.c.ij.de excep.li.vj. Hosti.in.c.
p tuas de dona.⁊ Car.in.c. vigilanti.
eo.ti.⁊ ē glo.no.in aut.vt ecclia roma
na cētū an.ha.pre.que dicit ꝙ tale sta
tutū eēt iniquū p̄sidiū.⁊ sequit̄ bal.in
c.si qs p.xxx.si de feu.fuerit ꝯtrouer.
vbi dicit ꝙ prescribēs sciēter debituꝫ
semp poterit denūciari. Secꝰ esset si
ignorabat ꝓbabilit̄.sic p̄scriberet ēt
q̄ ad ꝯsciam.vt voluit Jnno.in.c.cu
ra.de iure patro.⁊.in.c.qꝛ plerique de
imuni.ec. Pa.tñ in.c.si.de p̄scri.di
stinguit.ꝙ aut debitor sciēs debitū nō
tenebat̄ offerre ita ꝙ cessādo a solutō
ne nō fuit in culpa ⁊ sic p̄scribet:qꝛ ñ
est in mala fide eo ꝙ potuit cogitare
ꝙ voluit dōare vel relaxare:⁊ qñ te
net̄ offerre vide bonū tex.cū gl.in.l.
Jtē illa.ff.de cōsti.pecu.⁊ pleniꝰ per
bar.⁊ me.s̄. Obligatio.§.viij. nihilo
minus tñ poterit denūciari iudici ec
cliastico Si aūt tenebat̄ offerre.sic ñ
p̄scribet qꝛ est in mala fide. Aut sumꝰ
in actionibꝰ ⁊ exceptionibꝰ ⁊ cū varie
sint vario mō p̄scribūtur. puta exce
ptio de nō numerata pecunia post bie
niū non pōt opponi.l.in ꝯctibus.C.
de nō numerata pecunia.repetitio de
bitoruꝫ in alea nō p̄scribit̄ nisi p.50.
ānos.vt in.l.alearū ludos.ff.de alea
to.⁊ huiusmōi.q̄ multe sūt q̄ ꝫ Pa.
in.c.cū cā.de ēpti.⁊ vē.ēt currūt ꝯtra
ecclīam ꝫ spaciū decretū a iure ciui
li a q̄ sūt iuēte:nec expectat̄ spaciū.xl.
ānoꝝ. vnū tñ no.ꝙ oīs obligatio vel
exceptio spatio decē vel.xx.ānorū pre
scribit̄.l. obligationū fere.§.plꝫ.ff.de
act.et oblig. Aduerte ēt ꝫm bar.i.l.si
ab hostibꝰ.C.q.ñ obici.lō.tē. p̄scri.ꝙ
actiōes p̄torie rei p̄secutorie sūt ppe
tue nisi dent̄ ꝯ ius ciuile.puta reddi
bitoria.qꝛ dat̄ ꝯ ꝯctū validū de iure
ciuili iō finit̄ āno. Secus si ꝯ ꝯctū in
ualidū de iure ciuili.qꝛ sic est ppetua.
qd̄ no. Jtē distigue qꝛ si actio ē datai
penā solū sic p̄scribit̄ ēt sciēte debito
re in cōscia:qꝛ in penalibꝰ nō tenet̄
in cōscia.xij.q.ij.fraternitas in gl. Si
vo data nō est in penā sed in satisfacti
onē lesi.vt actio q̄to minoris ⁊ huius
modi.sic data scia debitoris nō p̄scri
bit̄ in cōscia qn teneat̄ satisfacer̄ leso
xiiij.q.vj.si res. Aut sumꝰ in rebꝰ mo
bilibꝰ ⁊ sic currit vsucapio.⁊ qd req
rit.vide Vsucapio.§.ij. Aduerte tñ ꝙ
ꝯ minores nō currit vsucapio vt no.i
l.si.C. in qbus ca.resti.in inte.non est
necessaria.

¶ Sed qd dicemꝰ de fūdo dotali q 43
iā inceperat p̄scribi añq̄ daret̄ in do
te.R.ꝙ p̄scriptio nihilominꝰ curret:
lꝫ nō potuerit inchoari postq̄ ē factꝰ
dotal'. Secus erit de pupillo alteri suo
cedēti ꝯ quē nō currit p̄scriptio durā
te pupillari etate lꝫ antea fuisset ince
pta:sed differt̄ vsq̄ post pupillarē eta
tē.l.C.de prescriptiōe.xxx.vl'.xl.ānoꝝ

¶ Utꝝ successor singularis inuasoris 44
p̄scribat p.x.ānos inter p̄ntes ⁊.xx.in
ter absētes.R. Pa.i.c.nihil.eo.ti.ꝙ ñ
q̄tūcūq̄ hēat bonā fidē pp viciū rea
le qd̄ seqt̄ quēlibet possessorē.l vicia.
C.de acq.pos.sed oꝫ currat spatium.
xxx.vel.xl.ānoꝝ.⁊ sic bene p̄scribit ēt
in rebꝰ inuasis.vt no. Jnsti.de vsuca.
§.furtiue.dūmō sit bōe fidei ⁊ a se vult
incipere p̄scriptiōem.vt no.glo.in.d.
§.furtiue. Successor vo vniuersalis ñ
p̄scribit de iure ciuili si defūctus hūit
malā fidē ēt sine violētia:qꝛ cēset̄ ea
dē psona cū defuncto.in aut.de iure
iur.a mo.p̄sti.Dy.tñ in regula.posses
sor.⁊ glo.in regula q in ius.li.vj.⁊ gl.
in.c.de.iiij.eo.ti.⁊ alia glo.in.c.cura
de iure patro.tenet ꝙ de eqtate cano
nica si est bōe fidei possessor ⁊ in p̄so
naꝫ suā incohat p̄scriptionē p̄scribet.
Sed Pa.post dñm. Auto.in.c.si di

ligẽti tenẽt q̃ si ꝓscribit ⁊ meli⁹ q̃ cũ nõ habeam⁹ ius canonicũ ꝫ ius ciuile exꝑssuꝫ in hoc. nõ ꝺbem⁹ ab eo recedere. ⁊ iura q̃ allegãt loquũtur de singulari successore nõ ꝺ vniuersali. Ꝛ Aduerte tñ hic q̃ ꝫ mala fides ꝺfuncti noceat heredi ñ tñ nocet ẽptori ab herede. ꝯm Bar. in. l. post plurib⁹ in fi. ff. de vsuca. ⁊ ꝺñm Fran. de aretio. in. d. c. si diligenti.

45 ¶ Vtrũ diu solũs ꝺbitũ teneatur postea cognoscẽs ꝺbitũ. ꝛ. q̃ nõ ẽxtinctus tps ꝺfluxerit: ꝫ põt ꝺsistere a solutione de cetero. l. Iubus. C. de agri. cẽ. ⁊ co. c. peruenit de cẽsi. xvi. q. iij. clerici. est glo. x. q. iij. c. quia.

46 ¶ Quo interrũpit͂ ꝓscriptio. ꝛ. qꝺ duob⁹ modis. ſ. nãliter sicut qñ ꝺ fit vnũ de substãtialib⁹ ꝓscriptionis. vt si ꝑdit possessionẽ ⁊ hmõi. Ciuiliꝫ ꝺ ꝑditur diuersimode q̃ ad fozũ cõtentioſuꝫ. de q̃ vide ℘a. in. c. ll ꝺ aũt eo. ti. sed q̃ ad cõsciam q̃litercũq̃ qs cũ struxaꝝ in mala fide añ cõpletã ꝓscriptionẽ vel vsucapionẽ quocũq̃ hoc fiat semꝑ interrumpit͂. ⁊ hoc tene.

47 ¶ Vtrũ tutus ꝓscriptiõe teneaꝝ in foro aie restituere rẽ ꝓscriptã cũ cognoscit rẽ fuisse alienã. ꝛ. ℘a. i. c. vigilãti eo. ti. q̃ non ex multis rõibus. Ꝋꝫ melior est quã põit i. c. fi. eo. ti. qa qꝺ iure possideꝝ. iuste possidet ⁊ si iuste bñ. ergo nõ alienũ ꝫ suũ. ergo nõ peccat nõ restituẽdo. xiij. q. iij. qd dicã. ⁊ hãc opi. tꝫ gl. in. d. c. vigilãti. Jo. Lice. Tãgre. Sofre. Host. Jo. An. i regula possesſor. li. vi. in mercurialib⁹ ⁊ Inno. i. c. fi. co. ti. Hugo. i. c. si virgo. xxxiij. q. i. Jo. Sco. in. iij. di. xv. diſs Ant. in d. c. vigilãti: dicit se disputasse q̃ q̃ ad fozũ aie teneꝝ. Rõ qz cã ꝓscribẽdi nõ est oio sufficiens q̃ ad egratẽ. q̃ vero ad fozũ ꝓtentioſuꝫ dicit nõ teneri. Alij aũt ꝺistincte tenẽt q̃ teneãr. Sed ego teneo opi. ℘a. q̃ nõ teneaꝝ: nisi forte ita esset scrupulosus q̃ nõ posset ꝺponere cõsciaꝫ qn teneaꝝ qz sic teneret. xi. q. iij cui est illata. Hec obstat rõ ꝺñi Ant. ꝺ ꝓscriptiõe ꝫ eũ q nõ põt iputari ꝺ negligẽtia: qz habret remedium petẽdo restitutionẽ ex clausula gnãli quã si petet in cõscia erit re stituẽdus. si vero nõ petet nõ tenebiꝝ restituere ꝑ nota. per Inno. in. c. qz plerigz. ꝺ immu. ecclia. x. Itẽ qz ꝓscriptio ꝺ iure canonico. nõ tolum ẽ in oduũ negligentis: sed ẽt ꝓꝓ bonũ ⁊ equũ. xvi. q. iij. §. põt. Ẽñ sicut dicit Bal. in. c. si qs ꝑ xxx. si de feu. ꝓtrouer. fue. q̃ statutuꝫ laicoꝝ denegãs audientiã in foro seculari ꝓꝓ equũ seu bonum publicuꝫ valet in ꝓscia. nec hꝫ locũ denũciatio in iudicio ecclesiastico. puta si statuto cauet q̃ nõ soluens gabellã iustaꝫ nõ audiaꝝ: vel instrm̃ qꝺ nõ reperiꝝ registratũ in li. cõis presumit͂ falsum. Ide dicit Bar. in eũuaganti ad repraemẽdã in ver. denũciatione ꝺ vellciano ⁊ macedoniano q̃ nõ valet ꝺnũciatio in foro ecclesiastico. qz daꝝ eis maxima egtate naturali. sic a fortiori ñ habebit locũ i ꝓscriptiõe q̃ tã a iure ciuili q̃ canonico ꝓꝓ bonũ publicũ est inuẽta ⁊ cuꝫ maxima egtate. ⁊ ió verissimã crede ẽt in ꝓscia opinionẽ ℘a. ⁊ sequentium eum.

¶ Sꝫ q̃ro qꝺ remediũ poterit hꝛe ille ꝫ qui est cõpleta ꝓscriptio. ⁊ cui nulla põt iputari negligẽtia. ꝛ. q̃ si aliq̃ legitimo impedimẽto fuit detẽtus cõiter tenẽt doc. q̃ petere poterit restitutionẽ i integrũ vsq̃ ad. iij. ãnos sequẽtes: q̃ incipiũt a die icie post cessationẽ impedimenti legitimi. Rõ qz istud q̃driẽniũ nõ currit ignozãti vt in. c. i. de restit. in ite. li. vi. In verbo si qs negligẽter omiserit. Ignozãs. n. nõ ne- 48

hgit vt ꝓbat in.c.ij.iuncto.c.qz diuersitate. de cõce. prebẽ. Et hãc opinionẽ tz Joã. de ligna. post zẽze. in Clemẽtina. de in integ. resti. ꝛ Pa. in. c. cũ exiſtis de resti. i ite. ꝛ placet mihi vt ſapiat naturã eius in cuius loco ſubrogat. ar. c. eccleſia vt lite. pen. qz iſtud quadriennũ ſuccedit loco anni vtilis qui olim cõpetebat. vt in. l. fi. C. ỏ tempo. ꝛ in integrum. reſti. ꝛ ideo a principio erit vtilis licet poſtea ſit cõtinuus.

4º ¶ Vtrũ eccleſia petat reſtitutionẽ in integrũ poſt cõpletaz preſcriptionem. ꝛ. cõiter tenetur ꝙ ſic in. c. i. eo. ꝛ gl. in. c. i. ỏ reſti. in ite. vſqz ad q̃ttuor annos. vt. ſ. dixi de ipedimẽto legitimo ꝛ ad. c. ſcõz. eo. ti. dico ꝙ eſt verz qõ nõ dat qñ eccliа pſcribit ỹ eccleſiaz vt ibi. Silr ſi velles tenere ſm aliq̃z opinionẽ ꝙ currit ſemp pſcriptio in caſibus in quibus dixi dormire: dic ꝙ dabitur illis ſimiliter reſtitutio vſqz ad quadriennium.

5º ¶ Sz poſſet dicere aliqs ad qd vz pſcriptõ ſi talis ỹ quez pſcripſit põt petere reſtitutionẽ. ꝛ. ꝙ valet ad hoc q̃ ad fozũ cõſcie ſm Jnno. in. c. gaplerigz ỏ imuni. eccliaz ꝙ nõ teneꝯ eã reſtituere niſi petaꝯ ꝛ ſi nõ petitur infra tps debitũ tã ãplius nõ tenebitur ẽt ſi petaꝯ niſi fuerit ipeditus ex cõ in dictis vl' aduerſarij vt vult glo. in clemẽtina ỏ reſtit. in iteg. ꝙ nota.

5i ¶ Vtrum negligẽs poſſit agere ỹ illũ qui rẽ ſuaz alienauit poſtq̃z ille cui fuit alienata vſucepit rem ſibi alienatam. ꝛ. ꝙ ſic qz talis alienator tenetur ſibi ex ỏlicto ꝛ ſua negligẽtia. nõ fecit ceſſare delictum illius. de quo vide qõ notat Bar. in. l. iij ff. de alie. iudi. mutan. cauſa facta.

¶ Reſumptio prio er ga. aliquid aliud a ſe eſt triplex. Prima eſt iuris tñ q̃ eſt qñ ius ſuper dubio ꝛ vſimili pſumit a ligd. Scda eſt iuris ꝛ de iure que eſt qñ ius ſuper aliq̃ preſumit ꝛ vltra diſpoit ita eẽ nec poſſe cõtrarium probari. ꝛ de iſtis hẽt in glo. in. c. i. is qui. de ſpon. ꝛ differt iſta preſũptio fa. a fictione iuris. qz preſũptio eſt ſuper facto dubio in q̃ ius vadit per cõlecturas pſumẽdo ita eẽ ꝛ diſponẽdo ꝙ vult ita eẽ ꝛ nõ poſſe probari ꝓtrariuz. Fictio vero eſt ſup certo vno mõ cõſiſtente qõ tñ aſſ a iure eẽ fingit puta certa ẽ lex ꝙ mulier non eſt ſtipulata dotem ſibi reddi. tamen fingit ſtipulatione z interuenisſe. l. vnica in pin. C. de re. vxo. act. Idem in arrogato qui ſemp fingit. ſtipulatus. iuj. ptez de bonis arrogatoꝝ ſi emancipet. l. ſi arrogator. ff. ỏ adop. ꝛ hanc dñiaz no. gl. in. d. l. vnica. i. §. accedit. ꝛ ſic ỹ fictiõez iuris ñ põt pbari. qz lex oio intendit ỹ veritate fingere. glo. eſt in. l. a diuo. pio. §. pignoza. ff. de re. iudi. ſed' preſumptio iuris ꝛ de iure aliq̃ admittit pbationẽ. vt notat in. d. c. is q fidez. ỏ ſpõ. ꝛ in aut. ſed tã neceſſe. C. de dõa. añ nupt. Tertia ẽ hõis ꝛ hec triplex. prima violẽta. vt cum inuenit ſolus cuz ſola in loco ſuſpecto. puta. lecto ꝛ huiuſmodi de qua in. c. iſtis ꝛ. c. ſe de pſum. xxxij. q. i. dixit dñs ꝛ hec valz ad probañ omnia excepto crimine maxime grauẽ facit. c. iſtas. de preſũ. vbi ex vehementi preſumptione nõ punitur quis de crimine qz in crimine ỏbẽt eſſe pbatiões lumie clariozes. C. de pba. l. fi. v. q. vi. epiphanium. vnde ex iſta iudicans primum ſuum i alio ſolum aliquod delictum cõmiſiſſe ñ peccat quia licet ex tali iudicaꝯ. vt pz in. d. c. iſtis. ꝛ tenet Nico. ỏ ſra ſuper Mat. vij. c. ꝛ Ellex. de aſſ. fa fe. Se-

cūda est ꝓbabilis q̄ īsurgit ex aliqb⁹ suspiciōib⁹ ꝓbabilib⁹ ⁊ hec fac̄ semi plenā ꝓbationē. ⁊ si qs īfamat⁹ sit īducit purgationē de pur. ca. c. si qs ꝺ gradu. ⁊ aliqñ cū vno teste vl' iuram̄to facit plenā ꝓbationē de p̄sū. illud ⁊ i hac debem⁹ aspicere actū scd̄z suam existētiā ⁊ nāz: vt in. c. lr̄as ⁊. c. tertio loco. eo. ti. nō ꝟz accidētalia: ⁊ iō maledicit gl. in. c. absit. xi. q. iij. dū dicit q̄ vidēs clericū osculantē mulierē dz p̄sumere q̄ bñdicat eā. Nā factū ꝯ legē non dz p̄esumi nisi malū. ar. c. i. eo. ⁊. l. nā lud⁹ noxius. ff. ad. l. acq. sicut ē talis act⁹ cū ēt cleric⁹ ꝓhibeat solus cū muliere fabulari. lxxxi. di. clericus. Et ex ista possum⁹ iudicare sine peccato malū qd̄ videm⁹: sed iudicare aliꝺ qd̄ nō videm⁹ cui⁹ ista est p̄sūptio. ē mortale peccatū si p̄ueniat ad firmā assertionē cū pertinacia scd̄m Alex. vbi sup̄. veniale v̄o si stat i sola suspitiōe. ⁊ hec est tutior opinio q̄q̄ gl. in. d. c. lr̄is ⁊. d. c. si qs de gradu: videat̄ tener̄ fore licitū ēt iudicar̄ ex hac suspitōe. Alia est temeraria q̄ surgit ex malis hoīb⁹ vl' ex causis leuibus vl' vbi actus pōt eq̄ referri ad bonū sicut ad malū. ⁊ ꝺ hac loqt̄. c. esto te de re. iur. q̄ ꝺbem⁹ īterp̄tari i meliorē partē. Vñ no. ꝟm Nico. ⁊ Alex. vbi sup̄ q̄ ex talib⁹ leuib⁹ signis dubitare ꝺ bōitate fr̄is est peccatū vēiale q̄ ꝓcedit ex hūana fragilitate: nec dr̄ iudiciū ꝓprie sed suspicio: sz ex talib⁹ firmit̄ tenere in aīo q̄ fr̄ sit mal⁹ malo peccati mortalis sic ē peccatuz mortale: ⁊ hoc ꝓprie dr̄ iudiciū qd̄ ē contra caritatē fraternam. Secus si iudicaret ꝺ peccato veniali q̄ eēt veniale. Si v̄o ex talib⁹ ꝓcedit ad punitionē multo forti⁹ est mortale. ⁊ de talibus itelligit̄ illud. Nollite iudicar̄ s. ex leuibus signis. Vñ hec p̄sūptio hoīs dr̄ firmatio cōcept⁹ mentis ab hoīe facta ex aliqbus ꝯiecturis collectis: ⁊ differt ab opiniōe vel suspicione: q̄ opinio vel suspicio ñ firmat cōceptū vt notat Bar. in. l. admonēdi. ff. ꝺ iur̄iur. vt no. Pa. i. c. fi. ꝺ iur̄iur.

PResumptio secūdo erga seipsū ꝟz q̄ accipit̄ a theologis in. iij. di. xxvi. marie a Ricar. est duplex. Vna que orit̄ ex ꝓpria virtute per quā quis audet in opa excedentia ꝓpriam virtutē. sicut cū qs ponit se ad audiēdū ꝯfessiones. cū ignorās sit ad medeñ. cū nesciat. ad cōsuleñ ⁊ huiusmōi. vñ si ex hoc pōt seq aliqd̄ periculū aīe vel corporis. vl' notabile dānum est mortale peccatū. Secus si qd̄ p̄uum malū q̄ esset veniale. Itez cū quis ponit se ad iudicañ. quos nō pōt. vt laicus clericuz. vel ad facieñ officiū ad qd̄ nō est ordinatus ⁊ huiusmodi coīter est mortalis p̄sūptio. ⁊ hec est spēs sup̄bie ⁊ opponit̄ magna nimitati. vt dicit phi. iiij. ethicoruz. ⁊ orit̄ ex vanagl'ia Vñ. Grego. xiiij. mora. pōit p̄sumptionē nouitatū filiā vanegl'ie. Alia est p̄sumptio q̄ est peccatū in spūm sanctū q̄ opponit̄ virtuti spei. ⁊ hec directe orit̄ ex sup̄bia. ꝟm Ricar. in. iij. di. xxvi. q. vi. ar. i. qua qs talez se existimet. qd̄ deus eū etiā peccantē nō excludet a sua gratia vl' nō puniet. ⁊ sic paruipēdit dīnam iusticiā ⁊ hec ē graui⁹ peccatū q̄ p̄ima. Sz grauius ista est desperatō. ⁊ de istis vide. s̄. Peccatum. §. iij.

PRimas quis sit. lxxxxviiij. di. §. i. ⁊ vide Patriarcha.

PRimicia ꝟm Alex. in. ii. p̄te sūme est ꝑs p̄ima fruguz domino offerenda.

1 ¶ Utrũ sit de precepto. ℞. ꝑm Alex. ꝙ sic in duobus casibus. prim⁹ qñ ē consuetudo. Scdus qñ ecclesie mini stri indigent ⁊ ipsas petunt. Intelligo de ministris illius ecclesie cui deben tur. alias sunt de cõsilio. sunt eni de iure naturali ⁊ dino. ⁊ de precepto iu diciali sicut ⁊ decie. ⁊ ꝑm distinctiõez vt. s̃. decima. §. ij.

2 ¶ Cui d̃bet̃. ℞. ꝙ ecclie prohiali. ar. c. doctos. ⁊. c. moderamine. xvi. q. i.

3 ¶ Quota ps ꝓ primicia dz dari. ℞. ꝙ quidã dicunt ꝙ ad minus de. lx. vnũ. Alij dicunt ꝙ in fetibus semper primogenitũ. in alijs aridis ⁊ liquidis de. xxxx. vnũ ad plus. vel ad minus d̃ lx. Sed placet mihi magis opi. Inn. in. c. i. de decis. ꝙ ex quo nõ inueni tur expressum in iure canonico relin quitur in optione dãtis vt det q̃tum vult nisi consuetudo regionis aliud inducat. ⁊ hoc tene.

PRinceps in spũalib⁹ dr̃ papa. In tpalibus vero iperator. regens ẽt ciuitatẽ hẽtur loco pricipis. vt no. glo. ⁊ Cy. in. l. fi. C. de prescri. lõ. tẽ. ⁊ Bar. in. l. hostes. ff. de captiuis. ⁊ iõ si cut scia pricipis supplet d̃fcm̃ cuiusli bet solẽnitatis. vt dicit Bal. in. l. null⁹ C. ad. l. iul̃. ma. ⁊ qd̃ no. Inno. in. c. cũ oporteat. de accusa. sic si fiat aliquid de licentia aut cõscientia regentis ci uitatem. qd̃ verum credo i tpalibus nõ aũt in oibus spũalibus.

1 ¶ Utrũ princeps possit alicui auferre rẽ suã ⁊ dare alteri. ℞. cõiter tenet̃ ꝙ nõ sine cã. vide. viij. q. iij. per princi palem. ⁊. C. si contra ius. vel pu. vtili tatem.

2 ¶ Utrum princeps obligetur ex ꝯtra ctu suo. ℞. sunt opiniones in. l. digna vox. C. de legibus. Bal. tamen d̃ vsi bus feudorum in ℞ica de natura feu di. tenet ꝙ sic. vnde dicit ꝙ si prin ceps inuestiuit aliquem d̃ baronia vl̃ castro ꝙ nõ potest eum priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno vt extra de iudi. Nouit. nec obstat ꝙ hẽt plenitudinem ptãtis: qꝛ deus subiecit ei leges sed non cõtra ctus ex qbus obligatus est.

PRiuilegium ꝓ pe ē quãdo aliqd cõceditur cõ ꝯtra iura: ⁊ sic dicit̃ quasi priuata lex vt pz. iij. di. priuilegia. Si vero aliqd cõcedatur qd̃ sit preter ius cõe sine p̃iudicio alicui⁹ sic ꝓprie dicitur bñ ficium ⁊ nõ priuilegiuz. hoc no. Pa. in. c. olim. de ver. signi.

¶ Quot sũt spẽs priuilegiorũ. ℞. qn qꝫ quoddam reale. vt illud qd̃ ecclie dignitati ciuitati vel alicui loco vl̃ ali qbus personis ratione loci vel alicu ius rei cõceditur. extra. eo. c. cum oli ⁊. c. se. ⁊ tale est perpetuuz qꝛ adheret rei: nisi forte res perimatur. xxv. q. ij. c. i. ⁊ per totũ: vel nisi reuocet̃ ex cã c. recolentes. §. i. de sta. mo. Quoddã singularit̃ psonale. vt illd̃ qd̃ alicui vl̃ aliqbus psonis ꝯceditur certis ⁊ ꝓ prijs noibus exp̃ssis. de offõ. le. volẽ tes. ⁊ tale nõ egredit̃ psonã cui cõce dit̃ nisi hoc exprimatur. de cõces. p̃. c. cõstitutus. ⁊ si cõceditur obtẽtu di gnitatis nõ vtitur eo si aliã dignitatẽ adipiscatur. c. bone. §. fi. de postu. p̃la. Quoddã est cõiter personale qd̃ cõ ceditur psonis non expressis ꝓprijs noibus sicut de priuilegio minorum xxv. annorũ. ff. de mino. l. i. per totum Quoddã singularit̃ psonale est ⁊ cõi ter corporale vt illud qd̃ alicui colle gio vel vniuersitati conceditur sic ꝙ quilibet singularit̃ d̃ illa vniuersi tate se possit iuuare de sen. exco. c. cõ tingit. huiusmodi sunt priuilegia cõ-

cessa fratrib⁹ minorib⁹ ⁊ ꝑdicatorib⁹. Quoddã tñ cõiter corporale vt illud quo solũ cõitas non singularis põt se iuuare. sicut dicit̃. xij. q. ij. q manumittitur. ⁊ iõ priuilegia talia dicunt̃ corporalia quia cum collegio pereunt sicut corpus cui inherent.

2 ¶ Quis põt cõcedere priuilegiũ. ℞. q papa in spũalibus. ⁊ ipator in tpalibus regulariter cõcedit etiã ipator ꝑ uilegia ecclijs ⁊ clericis. de imu. ec. p totũ. Similiter papa etiaꝫ in tẽporalibus vt no. in. c. per venerabilez q fi. sunt legi. Itẽ eps ⁊ supiores cũ voluntate suorũ capitulorum eodẽ cũ oliꝫ el. ij. ſm Gofre. ⁊ breuiter dicas q potest facere cõstitutionez potest priuilegiũ cõcedere respectu sue cõstitutionis uel rei. ad se ptinentis ſm Hosti.

3 ¶ Quõ est interpretañ priuilegiũ. ℞. q priuilegiũ ꝓprie qđ est ꝯ ius dꝫ stricte interpretari. vt minus deroget iuri cõi q̃ possit. ut. c. cũ dilectus. de cõsue. Uñ ꝑuilegiũ. quo dispẽsat̃ aliqs illegitimus ut possit ad ordines ꝓmoueri intelliget̃ de minoribus tm̃. ut. s̃. ordo. iij. §. xv. imo si nõ exp̃mit̃ cã q̃re cõcedit. aut nõ sit ex certa scia uel motu nõ ꝑsumit̃ de voluntate principis. l. i. C. de peti. bo. imo p ĩportunitatẽ obtentũ. ut. l. i. C. de fundis limitosis Bal. in. c. lꝫ cãm. de ꝓba. vult q ponat̃ simul ex certa scia ⁊ motu ꝓprio. Idẽ dic ĩ rescripto qđ tollit ius tertij. Idẽ in priuilegio ad bñficia. ut in. c. q̃uis. de preben. li. vi. Et hec limita nisi cõsuetudo aliter interpretet̃. ut no. in. c. quod dilectio de cõsã. ⁊ affi. Itẽ nisi verba aliud exprimãt. qꝛ nõ recedimus ab ipsorũ ꝓpria significatiõe. nisi de mente alr cõstet ita no. i. c. oliꝫ ⁊ in. c. in his. de verbo. signi. Aduerte hic ſm Pa. in. c. cũ ad hec. de cle. ñ resci. q si priuilegiuꝫ enormiter ledit ecclĩam uel aliũ nõ valet. nisi fiat mẽtio de hac enormi lesione qa in dubio nõ presumitur princeps cõcedere aliquid cũ graui dispendio alteri⁹. l. quotiens. C. đ preci. ipe. offe. ⁊ in. c. suggestũ. de deci. ⁊ in. l. ij. §. si qs a pricipe. ff. ne qd in loco pu. ergo taciturnitas iducit surreptionẽ. c. postulasti. đ rescri. Uñ priuilegium imunitatis ab oneribus personalib⁹ cõcessũ alicui a principe nõ liberat euꝫ ab alijs oneribus que põt breuiter ⁊ leuiter expedire. casus in. l. decurio fortunã. C. de decurio. Si vero accipiam⁹ priuilegiuꝫ largo mõ. s. ꝓ oi cõcessione que est ꝑter ius. sic dico q latissime priuilegiũ principis est interpretandum in preiudiciũ ipsi⁹ cõcedentis. sed in preiudicium aliorum debet districte interp̃tari. c. quia circa. de priui. in vlti. glo. ⁊ per Inno. in. c. olim. de ver. signi. si etiam sit concessum causa pietatis. vt no. Pa. in. c. cũ dicat. de ec. edi. In dubio tamẽ debet potius interpretari vt aliqd valeat. c. abbate. de v̄bo. si ⁊ l. quotiens. ff. de ver. ob. nisi preiudicet iuri diuino uel libertati spũs. ut notat Pa. in. c. lꝫ. de regula.

¶ Sed quid dicemus de priuilegio 4
seu gratia concessa persone cuꝫ simpliciter loquitur. ℞. q intelligetur ſꝫ conditionem persone. l. si quis filio. §. irritum. ff. de iniusto testamento. c. placuit. ⁊. c. sic viue. xvi. q. i. ⁊. l. plenũ §. ij. ff. de vsu. ⁊ habi. vnde dicit Bal. in. l. ex militari. ff. de testa. mili q priuilegium concessum episcopo de celebrando tempore interdicti videtur concessum ut possit celebrare in pontificalibus secundum qualitatem suam.

¶ Quõ amittit̃ priuilegiuꝫ circa ne 5
gocia. ℞. v. mõis prio vnico actu ꝯio directe si fiat ab eo q hꝫ ptãtẽ renũ-

ciādi p̄uilegio. d̄ ꝯstitu. e. cū accessissēt
Limita istud verū vbi priuilegiū esset
ad nō faciēdū ⁊ cōcessū ꝑsone p̄uate
Secus si esset cōcessū cōi vel ecclie
qꝛ nō ꝑditur vnico actu sed reqritur
tp̄s. xl. annorū in ecclīasticis. vt no. gl.
⁊ doc. in. d. c. cū accessissent. ij. perdit̄
spacio ānorū. x. qñ datū est ad aliquid
faciēdū. si p̄uilegiatus eo nō vtit̄. l. i.
ff. de nundinis. qd̄ limitat Pa. in. d.
c. cū accessissēt verū qñ nō cōfert̄ ec
clie alias secus. ⁊ maxime hoc locum
hēt qñ nō faciēs ꝑmittit facere actuꝫ
ꝯtriū. l. hec aūt iura. ff. de serui. vr. pre.
iij. ꝑditur ꝑ ſm priuilegiū faciēs men
tionē de priori: vel si nō facit mētionē
si p̄mū erat generale ⁊ secūdū specia
le. xxv. q. ij. ꝑ totū. de prescri. veniēs. ⁊
ibi vide qꝛ longā hꝫ caudā. iiij. ꝑ renū
ciationē ꝓpriā de q̄ dic vt. j. renūcia
tio. v. ꝑ reuocationem concedētis. vi
de alios modos amittendi in. c. suge
stum. de deci. per doc.

6 ¶ Qualr̄ priuilegiū sit exhibēdū. ℞.
ꝙ a locorum ordinarijs reqsitis. in lo
co cōgruo ⁊ securo. ant aliqbus viris
prudētibus ⁊ oi suspitiōe carentib⁹ d̄
putatis per ordinarios ad hoc tenet̄
priuilegiatus exhibere integraliter ⁊
clausulā de qua cōtrouersia est trāscri
ptā. c. cū ꝑsone. eo. ti. li. vj.

7 ¶ Utrum priuilegati socius gaudeat
eodē priuilegio. ℞. Pa. in. c. q̄ sit. de
iudi. ꝙ sic qñ priuilegiū esset inutile p̄
uilegiato si socij non gauderēt alias
facit. c. lꝫ de priui. li. vj.

8 ¶ Utrum impetrātes lr̄as familiari
tatis a cardinalibus gaudeāt priuile
gio familiariū. ℞. Pa. in. c. cū dilect⁹
de cle. nō resi. ꝙ nō debent in aliquo
gaudere. facit. c. fi. de ver. signi. li. vj.

9 ¶ Utrum priuilegiatus ex aliquo ⁊
nō vtens eo gaudeat priuilegio. vide
s. Argumentum. §. iij.

PRobatio alia eui
dētissima.
q̄ fit ꝑ priuilegia vel instrumē
ta indubitata sicut in simili loquit̄ tex.
in. c. Pia. de excep. li. vj. Alia euidēs
⁊ clara q̄ fit ꝑ testes vel facti euidētiaꝫ
de coha. cle. ⁊ muli. tua. ⁊. ij. q. i. scel⁹.
⁊ in. c. p̄mo. ⁊ ibi glo. Alia minus eui
dēs q̄ fit ꝑ cōiecturas. c. afferte. de p̄
sū. Sūt ēt versus ponētes nouē mo
dos ꝓbationū. s. aspectus. sculptū. te
stis. notoria scriptū. Iurans. cōfessus.
p̄sūptio. fama probabunt.

¶ Utrum in criminibus possit proce 1
di per verisimiles presumptiones. ℞.
ꝙ nō. sed debēt esse luce clariores. l.
sciant cūcti. C. de proba. posita. ij. q.
viij. c. i. ⁊. v. q. vj. epiphanium. Fallit i
crimine simonie. c. sicut de simo. ⁊ he
resis. c. cū contumatia. de here. li. vj.
⁊ in. l. i. C. de hereticis.

¶ Utrum equiuoca inducant proba 2
tionem. ℞. ꝙ nō quia hoc nō probat
esse quod ab hoc contingit ab esse. c.
ij. de transla. prela. ⁊ in. l. neqꝫ natales
C. de proba. Facit qd̄ no. Pa. in. c. il
lud quoqꝫ de presūp. vbi datio anuli
quandoqꝫ signat inuestiturā vt in. c.
ex hore d̄ his que fi. a maio. parte ca.
quandoqꝫ dationem libertatis. l. ij. C.
de iure aure. anulo. qñqꝫ contractum
matrimonij i. c. femine. xxx. q. v. Qñ
qꝫ est signū dignitatis. vt in. c. Clerici
officia. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ iō arguere ad
vnā solū nō valet. Facit qd̄ no. idem
Pa. in. c. fi. d̄ cā pos. ⁊ ꝓprie. vbi dicit
ꝙ cēsus solutio nō facit probationē sb̄
iectiōis. vt in. c. recepim⁹ de p̄uile. ali
quando sic. vt. c. omnis anima. de cē
si. ⁊ hoc secundum subiectam mate
riam.

PRocurator: qs di
cat̄ vi
de. s. Iconomus.

1 ¶ Utrũ ꝓcurator q vadẽs ꝓ facto domini incidit in latrones ⁊ fuit vulneratus spoliat⁹ ⁊ hmõi sit a dño in aliquo releuãdus. ℞. Pa. in. c. cũ ꝓ cã de ꝓcura. ꝙ nõ de necessitate. vr̃ tex. in. l. iter cãs. §. nõ oia. ff. mãdati: q2 hec sũt extrinseca a mãdato ⁊ imputanda casui fortuito. Secus in socijs q2 vnus i putat alteri dãna q̃ occasione societatꝭ ꝯtingunt. l. cũ duobus. §. qdã sagariã. ff. ꝓ socio. sed solũ expensas, quas fecit eundo ⁊ redeundo ⁊ stãdo ꝓ cã: ẽt si a ꝑn. nihil dictũ sit de expensis: ⁊ ẽt q̃tũcũq3 volũtarie assũpserit mãdatũ Si aũt ꝑncipaliter iret aut staret pro negocijs suis nõ põt petere nisi quod expenditur pro causa. sed de hoc vide s̃. Mandatum. §. v.

2 ¶ Utrũ admistrator ecclie possit instituere ꝓcuratorẽ. ℞. ꝙ sic. c. petitio de ꝓcura. l3 ñ sit dñs. ut i. c. ij. d dona. q̃ uis regularit a solo dño possit institui.

Prodicio

ẽ filia auaricie de q̃ habes Interrogatiões. circa auariciam.

Prodigalitas

Utrũ sit pctm̃. ℞. ꝙ sic cũ mediũ liberalitatis corrũpat. Est tñ min⁹ pctm̃ q̃ auaricia ꝟm philo. iiij. Ethicoꝝ. q2 magis elõgatur a liberalitate cui magis ꝑtinet dare in quo excedit ꝓdigus: q̃ recipere uel retinere in q̃ excedit auarus.

Professio

tacita q̃ mõfit. vid s̃. nouici⁹. §. xij.

1 ¶ Que reqrunt ad ꝓfessionẽ exp̃ssã. ℞. sex. prio ꝙ ꝓfitẽs cõpleuerit. xiiij. annũ si mascul⁹. uel. xij. si mulier. ut i c. i. de regula. li. vi. Fallit in casu de q̃ s̃. nouici⁹. §. ij. ꝟo ꝙ ꝓfessio fiat ei qui põt religioni incorporare uel de licẽtia eius ꝟm Inno. ⁊ Pa. in. c. porrectũ de regula. Et sic ꝓfessio fcã ꝑ se solũ aut in manu epi nõ solẽnizat votũ ꝟm dñm Anto. in. d. c. porrectũ ita ꝙ si mr̃imoniũ ꝯheret teneret nisi recipet noie alicuius incorporare, valẽtis q2 valeret post ratificationẽ. ñ aũt añ ⁊ sic nõ teneret mr̃imoniũ. Sec⁹ si ñ recipet noie ei⁹. q2 ratificare nõ posset. Ge. in. d. c. ꝯstitutionẽ. de regula. li. vj. t3 cũ Lappo ꝙ si ꝓfessio fit i manib⁹ alicuius hñtis administrationez religiosã obligat religiõi in gñe saltez nõ in spẽ nisi recipiat ab eo q põt incorporare illi. qd crede vez si tal hñs admistrationẽ põt illã religionẽ i qua hẽt admistrationẽ obligare tali quẽ recipit alr nõ ut p3 ꝑ ea q̃ dixi. s̃. nouicius. §. xiiij. tertio ꝙ fiat alicui religioni approbate. c. vnico. de voto. li. vi. etiã si fieret in domo ꝓpria in manu plati t3. d. c. porrectũ. iiij. ꝙ platus reqrat ꝯsiliũ capituli sui. alr nõ valet ꝟm Jo. An. in q̃dã apostilla in. c. ad aplicã de regula. ⁊ seqt. Pa. ibidẽ. Sed vez ẽ ꝙ nõ tenet seq. ꝟm Jo. An. ⁊ cõiter doc. ⁊ nisi reqrat ꝯsiliũ ꝙ actus sit nullus p3 in. c. nouit iuncta glo. de hi. q̃ fiunt a pla. vñ vacãte monasterio nõ põt aliqs recipi. ut i sili dicim⁹ de collatione spectãte ad epm. ut i. c. vnico. ne sede vacã. li. vi. iuncto. c. fi. de regula. li. vi. qd verum credo nisi haberet abbas uel plat⁹ ex ꝯsuetudine uel ꝑuilegio ꝙ ipse solũ recipet. ẽt cũ cõsilio Sec⁹ est de iure q2 creatio monacorũ de iur ꝑtinet ad abbatẽ ⁊ cõuẽtũ. ꝟm Jo. an. in. d. c. fi. allegat. c. ea noscit. de hi. q̃ fi. a pla. Et iõ vacãte monasterio nõ poterit ꝯuent⁹ recipe. S3 plato viuẽte. nec plat⁹ sine ꝯuẽtu. nec cõuentus sine plato poterit aliquẽ recipere. ut no. in. d. c. fi. v. ꝙ fiat simplr de trib⁹ votꝭ. s. obia. castitate ⁊ pauper-

tate q̄ si nolet ꝓfiteri nisi obiam solū ⁊ q̄ ad alia nō teneri nō esset ꝓfessus ꝓprie: si exp̄sse hoc deducit in pactū q̄ remota ꝑte sb̄ali actus remouet̄ totū: ut in.c.tua de spō.sed p̄dicta tria sūt substātialia ꝓfessioni religiōis.c. cū ad monasteriū de sta.mo. Si vero exp̄sse nō deducit in pactū valet ꝓfessio de vno voto obie solū: dūmō addat ꝓmitto obedientiā ꝑm talē regulā.⁊ sic itellige Inno.i.d.c.cū ad monasteriū. In reliqs v̄o lz nō seruetur forma tradita puta in regula mōacorū in ꝓfitēdo tn̄ tz ꝓfessio per q̄cūq̄ verba fiat: q̄ defect⁹ forme nō sb̄alis nō dz viciare actū sicut dicimus i ex cōicatione.c.sacro.de sen.exco. Ita no.pa.in.d.c.porrectū. Sexto reqrit̄ q̄ votū fiat vni religiōi.qa ut refert dn̄s Anto.in.c.rursus q̄ cle.uel vo. doc.bonomēses ꝯsuluerūt q̄ si qs fecit ꝓfessionē certe regule.puta in ordine minorū q̄ tn̄ ꝓfessio nō valet.puta q̄ an̄ annū ꝓbationis: lz nō possit redire ad seculū. tn̄ si ꝯhit matrimoniū tenebit.rō.q̄ non est facta vni de religionib⁹ approbatis ut reqrit̄ in.c. vnico de voto.li.vi.q̄ cū nō valeat q̄ ad fratres minores nō est factuz vni sed in genere remansit votum de profitendo vnam.d.c.nō solum de regula.li.vi.ergo.nō dirimet.

2 ¶ Sed nūqd sine pctō mortali poterit ꝯhere talis.ꝛ.ꝑm lap.Abba.⁊ recitat Ge.in.d.c.nō solū q̄ si ꝓfitens intēdit illā solū ⁊ n̄ aliā sic nō peccat mortalr̄.rō q̄ iste nō ꝓfitetur regulā minorū q̄ nō valet nec aliā q̄ nō intendit.ergo votū nullū. Si vero ꝓfitēs indifferēter itenderet si nō isti saltē illi tūc peccat mortalit̄. Et lz Ge.in d.c.nō solū velit q̄ etiā dirimat matrimoniū post ꝯctū ex quo ꝓfessionē fecit intendens se obligare saltem alteri: tn̄ ego nō teneo sed dico cū Lappo.⁊ Cal.ut ipse eos recitat.q̄ exp̄sse ꝓfessus in ordine mēditāciū.j.annū nō obligatur talr̄ quin teneat matrimoniū si ꝯhat: lz peccet mortalr̄ qn̄ intēdebat si nō illi saltez alteri se obligare ut dictuz est.quod no.⁊ vide ad hoc.s.nouicius.§.xiiij.

¶ Utrū femina ꝓfitens religionem masculorū in manibus ipsorū efficiatur religiosa lz nō ingrediatur mōasteriuz sed remaneat in domo sua.ꝛ. Pa.in.c.insinuāte q̄ cle.vel vouen. q̄ sic etiā si nō suscepit habitū: dummō exp̄sse sit ꝓfessa.ut in.d.c.porrectū.⁊ idez dic de masculoq̄ ex cā pōt ꝓfiteri cū pacto q̄ stet ex̄ mōasteriū ꝑm Inno.in.d.c.insinuante.⁊ Bar. in auk.ingressi.C.de sa.san.eccle.sequtur Pa.in.c.ex publico.de ꝯuer.cōiuga.⁊ ad.c.monacū.xx.q.iiij.respondetur q̄ verū.sine cā fieri non posse. Ex quo pz q̄ habitus non est de sb̄a regule sed ꝺ accidentalib⁹.ut no.idē Pa.in.d.c.porrectum.

PRomissio vide.s. pollicitatio.

PRoprietas ꝓpe capit̄ ꝓ dn̄io ⁊ iō idē ē dicē cā ꝓpetatis sicut dn̄ij.⁊ iō in statutis sola possessio nō verificat̄ ꝓ proprietate.no. Pa.in.c.i.de cā.pos.⁊ proprie.

¶ Quare fuit inuenta proprietas.no. xij.q.i.dilectissimis.vbi dr̄ ꝑꝑ iniquitatez.s.negligentie.secundum glo.ibidem.

PRosoneta qui cōtractus faciūt vsurarios.vide Inno. ⁊ Jo.An.in.c.michael de vsu.glo.⁊ archi.xlvi.di.c. sicut nō suo. tu dic ut j.Restitutio.i.i v̄bo vsurari⁹.§.v.

PRotestatio vide infra Recusatio. §. ij.

PRouincia ꝓprie dr̄ que hēt. x. vel. xi. ciuitates ⁊ vnuz regem. vi. q. iij. Scitote.

PRudentia ꝑz phi lo. ethi coꝝ. vi. ē recta ratio agibiliū

1 ¶ Qui sūt actus eius. ꝛc. cōsiliari. de ꝯsiliatis ⁊ inuētis iudicar̄. Cōsiliata ⁊ iudicata ad opus applicari ꝑcipere Eriste. iij. act⁹ ē ꝑncipalis qꝛ alij duo ordinār̄ ad istū ꝑz philo. vi. Ethicoꝝ

2 ¶ Quot sūt eius ꝑtes. ꝛc. ꝙ. v. Pria dr̄ monastica per quā qs regit seipsū Secūda yconomica per quā qs regit vnā domū uel vnā familiā. Tertia militaris per quā quis regit exercitum. Quarta politica architetonica siue regnatiua vel legis positiua ꝑ quā quis regit ciuitatē vel regnū. Quinta politica. s. simpliciter dcā subditorū ꝑ quā bñ se hñt ad cōseruatiōem policie bene ordinate de quib⁹. vi. Ethicoruz. ⁊. iij. Politicorum.

3 ¶ Que opponunt̄ prudentie. ꝛc. ipru dentia q̄ quidē pōt dici pctm̄ generale ꝑ participationē inq̄ꝫtū. s. in quolibet peccato est defectus in aliq̄ actu rōnis dirigētis. ⁊ ideo ꝑm peccata circa que est tale peccatum erit. hēt etiaz imprudentia sub se species. s. ꝓcipitatio qua aliquis per īpetū passiōis uel voluntatis fertur ad aliquid agendū pertrāsitis medijs per que oz ordinate descendere recta cōsiliando. Que media sunt memoria preteritorū. Intelligentia pñtium. Solercia in cōsiderādo futuros euētus. Rō cōferēs vnū cū alio. Et docilitas per quā quis acqescit aliorū sētētijs. Hēt etiā temeritatē q̄ est ꝯtēptus regule dirigentis. vnde temere dicunt̄ illa fieri que ratiōe nō reguntur ex contēptu regule dirigētis. Hēt ⁊ incōsideratōez qua in recte iudicādo deficit. Est ⁊ incōstātia que deficit in precipiendo. Est ⁊ negligentia que est ꝑ defectū volūtaꝫ ⁊ ē ꝓprie in actus īterioris ꝺ̄fectu ad quē ꝑtinet electio. Est ⁊ pigritia ⁊ torpor ꝺ̄ quibus. s̄. Et quādo ꝑdicta sint peccatū mortale. dicas ꝙ solū qñ sūt ꝯ̄ aliquod necessariū ad salutē qꝺ̄ precipitur. uel quod est ꝓhibitum. alias cōiter sunt peccata venialia.

4 ¶ Que sūt vitia que silitudinez hñt cū prudētia. ꝛc. ꝙ sūt quattuor. Primū ē prudētia carnis inq̄ꝫtū studium rōnis ordinat ad finē qui nō est vere bonus. ⁊ qdē si sumatur ꝑm absolutā rōnem ita ꝙ in cura carnis aut mundanorū finis totius vite sit. sic ē pctm̄ mortale. qꝛ ꝑ hoc auertit̄ hō totalr̄ a deo. cū īpossibile sit eē plures vltimos fines. ⁊ ꝺ̄ hac dr̄ ad Ro. viij. Prudētia carnis inimica est deo. Si aūt sumat̄ ꝑm rōem particularis prudētie. sic ē peccatū veniale. qꝛ sicut affectio ad aliqꝺ̄ delectabile carnis vel mūdi inordinata sine auersiōe a deo est peccatū veniale: sic est studiū ad illā. Silr̄ dic de prudētia seculi. Si vo qs curā carnis in finē ordinat honestuz. puta comestionē ad carnis sustētationē vt deo seruiat. sic non erit prudentia carnis. Similiter nec prudētia seculi. qñ vtit̄ rebus mūdi ad finē honestū. vid̄ ꝺ̄ hoc Tho. xxij. q. lviij. Secūdū est astutia. Tertiū dolus. Quartuz fraus. ⁊ lz hec tria cōueniāt inq̄ꝫtum qs per vias ñ veras ⁊ simulatas vult cōseq aliquē finē. Tñ differūt iter se. qꝛ ad astutiā ꝑtinet excogitatio hmōi viarū. Ad dolū ⁊ fraudem vero pertinet ꝓp̄e executio opis. sz dol⁹ ꝯsistit i v̄bis ⁊ facꝫ. fraus v̄o ꝓprie in factis.

PUbes qs dicat̄. hēs. xx. q. ij. §. cū er

go. ⁊ q. ij. c. si in qualibet. ⁊ de ꝺspon. ipu. c. pubes. ibi dr̃ puberes sũt vocati a pube. i. a pudentia corporis. qa hec loca prio lanuginẽ ducũt. ⁊ hodie dic ꝙ est masculus. xiiij. annoruꝫ ⁊ femina. xij. ut. s. Impubes.

Publicum dr̃ duplr̃ ꝑm Pa. in. c. ex lr̃aꝝ. de tẽ. or. vide Notoriũ. ⁊. s. Occultũ. Itẽ publicũ differt a cõi. qꝛ cõe dr̃ qꝺ est oibꝰ aiantibꝰ ẽt brutis cõe. sed publicũ. dr̃ qꝺ est i vsu hoiuꝫ tm̃. vñ publicũ q̃si populicuꝫ.

Padicus dꝫ esse sacerdos ut v̄bis ⁊ moribus pudorẽ idesinẽter exhibeat. xliij. di. §. i.

Padicicia ẽ ai v̄tꝰ q̃ qs verecũdat̃ de actibꝰ de qbꝰ homines magis verecũdãt̃. ut sũt actus venerei. ꝑm Augu. xiiij. ꝺ ciui. dei. comitẽqꝫ hꝫ fortitudinẽ ut potius quelibet mala tolleret q̃ malo consentire decernat. xxxij. q. v. ita ne.

Panitio non dꝫ eẽ sine cã. lꝫ aliqñ sine culpa. de re. iur̃. sine culpa. li. vi. de q̃ vide. s. Correctio. ⁊ pẽa. ⁊ vbi dꝫ puniri. vide. s. Pena. §. xxiiij. cuꝫ sequenti.

Purgatio quadruplex. alia spũal̃. s. a peccat̃. ⁊ hec fit ꝑ baptismũ ⁊ pniam. de ꝯse. di. iiij. non põt. Et ꝑ sacr̃oꝝ receptõeꝫ. de ꝯse. di. ij. cũ oẽ. Et ꝑ fidei feruorẽ. xv. q. vlti. c. vlti. de coha. cle. ⁊ mu. c. vr̃a. Et ꝑ q̃libet opa pietat̃. xxij. q. ij. si q̃libet. Alia dr̃ ignis purgatorii. de qua. j. Purgatorium. Alia dr̃ vulgaris q̃ a vulgo ẽ inuẽta. ⁊ hec fit cũ ferro candẽte. aqua feruẽti. Aut cuꝫ duello. ⁊ si euaserit illesus sit imunis. ⁊ hec ꝓhibet̃ sb̃ pena mortalis pcti. ij. q. v. mẽnã. ⁊. c. ꝯsuluisti. ⁊ de purga. vul. ꝑ totũ. qꝛ ẽ ꝯ̃ id deutronomi. vi. Non tẽtabis dñm. Alia dr̃ canonica a iure canõico iuẽta. ⁊ hec fit ꝑ iuramẽti ꝓstationẽ corã suo iudice. ⁊ illis apud quos ifamatꝰ ẽ sic iurãdo sup euãgelia. ꝙ tale crimẽ non cõmisit sup q̃ ẽ ifamatꝰ. nec ad id opam dedit. ⁊ hmõi. ⁊ dꝫ hẽre tot cõpurgatores quot idicẽti purgationẽ canonicã videbit̃ attẽta enormitate crimis. q sint bone opinionis. ⁊ nõ sit verisile eos ꝑiurare. ⁊ q eiꝰ ꝯuersationẽ sciãt ⁊ sint eiusdẽ ordinis si est possibile qui simul iurẽt ꝙ credũt eũ verũ iurasse vl̃ ꝙ bonũ exhibuit iuramẽtũ. hec ꝓbant̃. de purgatione canõica ꝑ totũ.

¶ Qñ dꝫ indici canõica purgatio. ℞. ꝙ qñ apud iudicẽ suũ qs ẽ infamatꝰ ⁊ ifamia publica laborat. ⁊ apud g̃ues ⁊ bones viros. ⁊ nõ sit orta ab inimicis. tũc iudex dꝫ ꝓficere terminũ. ut si qs vult accusare cõpareat. ⁊ si accusator appet audiat̃ canõice. Si v̄o ñ appet ⁊ ifamia mala crebrescit. tũc ꝓcedat iudex ad ingsitionẽ ⁊ si nullꝰ appet etiã denunciator nec cõuincit̃. tũc cõpellat eũ ad purgationẽ canonicã. hec no. Jo. ij. q. v. ꝓsbyter. ⁊ ꝑ totũ. ⁊ de purga. cano. ꝑ totũ ꝑ toc. 1

¶ Sed nunqd iudex ex sola suspitione poterit purgationẽ canõicã indicere. ℞. ꝙ si ifamia nõ laborat vt dixi ñ poterit. nisi forte fuerit accusatꝰ. ij. q. v. §. ecce. q̃lit̃. Vñ no. ꝙ v̄isilis suspitio sufficit ad idicẽdã purgatõeꝫ ꝓdictã lꝫ nõ sit ifamatꝰ. sꝫ temeraria suspitio repellit̃ extra. eo. c. si qs de gradu. ij. q. i. c. i. Violẽta aũt sufficit ad sẽtẽtiã. xxiij. q. i. dixit. no. Archi. ij. q. v. oibus. Inno. ⁊ Hostiẽ. in. d. c. si quis de gradu. Limita hoc. ut. s. Presũptio primo. verum in leuibus. 2

3 ¶ Utrū ad dictū vnī⁹ mulieris sit idicēda. ꝛ. q⁹ sic si ifamia ex hoc apd ḡues resultat. c. significasti. de adul.

4 ¶ Que pena deficiētis i purgatiōe. ꝛ. q⁹ si accuset ⁊ indicatur sibi purgatio si deficit. punietur ac si fuisset conuictus. de simo. c. de hoc Si vero p modū ingsitionis agatur. aut denūciationis pena erit arbitraria. ut nota. Ho. Hosti. et Pa. in. c. accedēs. de accu. Sil'r dic. q⁹ si nō p̄cessit aliqs mod⁹ agēdi. necp̄ p accusationē. ingsitionē. aut denūciationē. sed solū pp infamiā iuder indicit purgationē. tūc sil'r si deficit punit extraordinarie. ⁊ est casus. c. significasti. de adul. Et sic eū intellige Et aduerte qz dicit Inno. q⁹ cum iuder hoc casu p̄cedat ex p̄sūptione q⁹ debet multū tēpare sniam. ut no. in. c. afferte de p̄sump.

PUrgatorius est pena ḡuissima. minor tñ ḡ infernal. ut p3. xxv. di. ꝯ. q̄l. ō pe. di. vij. c. fi.

1 ¶ Qui sunt qui purgant. ꝛ. q⁹ illi. qui mouentur in caritate. qui tñ nō satisfecerunt pro eorū peccatis in hac vita. xxv. di. c. qualis. ⁊. c. se.

2 ¶ Quomodo iuuantur aie defūctor vide. j. Suffragia. per totum.

PUrificatio post p tum mulierū nō est necessaria vñ si voluerit intrare ecclesiam vt gras agant. nō peccant. Si tñ ex veneratione aliq̄s dū voluerit abstinere deuotio earū nō est prohibēda. de purga. post par. c. vnico.

PUsillanimitas opponit magnanimitati per defectū quia deficit pusillanimis a proportione sue potentie. dū recusat in illud tendere. quod est cōmensuratum sue potentie. ⁊ sic est peccatum. ⁊ tale qualis est obligatio ad illud in qō tendere recusat. siue sit p̄cepti. siue sit prohibiti. Secus si sit circa consilia vt intrandi religionē. audiendi cōfessiones. uel predicandi. q⁹ ex offō nō incūbit de necessitate. quia sic est peccatū veniale. hec ex Tho. xxij. q. cxxxiij. ⁊ est filia accidie.

QUadragesima quādo ⁊ quomō fuit instituta. no. in. c. quadragesima. de cōse. di. v. vbi dicitur q⁹ a xp̄o fuit instituta. ⁊ vt decimam annorū deo reddamus. Quando est incipienda. ⁊ a quibus abstinendū. ⁊ qua hora comedendū. vide. ꝯ. Jeiunium.

QUarta falcidia ul'tre bellianica. vi de. legitima. Quarta funeral. vide Canonica portio.

QUestuarij dicunt qui discurrūt p elemosynis q nullo mō recipi dēbēt. nisi vas lras. aut aplicas. aut diocesāi oñdāt. ⁊ ponit forma lraz. i. c. cū ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ si hūt lras aplicas ñ dēbēt acceptari. nisi pus sint p epz exaiati. cle. abusiōib⁹ ō pe. ⁊ re.

¶ Utr tales qstores sint pmittēdi p̄dicare. ꝛ. q⁹ ñ. nisi solūmō qō i lris pti nēt pplo. ppō ef. ut i. d. c. cū ex eo. ⁊ ō here. ut offñ. li. vi. ⁊. d. cle. abusiōib⁹

¶ Quid si cotinetur in eoz lris q⁹ in locis religiosis honeste ⁊ caritative recipiantur. ⁊ q⁹ fideles ad eorum exortationem conuocent. ꝛ. q⁹ nihilominus clerici ⁊ rectores ecclesiarū nō tenentur inuiti predicta facere. quia tales littere ꝯtum ad huiusmodi cō uocationes sunt reuocate ipso iure. ut habetur in extrauaganti. Cle. iiij.

3 ¶ Quō nō ꝺbēt in tabernis: aut alijs locis incongruis manere. aut inutiles expensas facere. aut habitū false religiōis portare. aut indulgentias ul' alia mēdatiosa ꝓponere. hñtur in. d. Cle. abusionibus. ⁊. d. c. cū ex eo.

4 ¶ Sz nūqd si publice delinquāt. tales poterūt ab ordinarijs puniri. ℞. ꝙ sic. lz sint exēpti. de ꝑuile. c. tuaruz.

Questus dicit' oē qd ex opera cuiuscunqz descēdit. ff. ꝓ socio. l. questus glo. i. lucrum.

Rancor est displicentia cōtra aliquez ꝓpter quā desiderat uel querit quis malū alteri. ⁊ est filia accidie quando ꝓcedit cōtra aliquē. eo ꝙ inducit eū ad bene operādū. Aliqñ filia ire ⁊ est peccatū mortale. si maluz qd alteri querit uel optat. est quid alicuius importantie ⁊ cum deliberatione voluntatis. vt elicio a Tho. xxij. q. xxxv. Limita tamē ut. s. Odiū.

Ratio hz triplicē gradū in hoīe ſm philo. ꝑmo ethicorū. ¶ Primus ē añ cōpletū septēniū. vbi nō intelligit nec ꝑ se. nec ab alio cape pōt. ⁊ iō illo tpe nulli ꝯctui ē apt'. ¶ Scds ḡdus ēcū ab alijs cape pōt lz ipfecte. sz ipe ꝑ se nō sufficit ad intelligeñ. ⁊ istud est in fine ꝑmi septēnij regl'r. ⁊ tūc pōt ꝓmittere aliq̄ ad q̄ natura inclinat non tñ cū obligatiōe ꝑpetua. ¶ Terti' est qñ ab alio cape pōt ⁊ ꝑ seipsū cōsiderare. ⁊ istud est i āno pubertatis. ⁊ tūc pōt se obligare quo ad ꝑsonā. s. ad votū religiōis. matrimoniū. ⁊ hmōi. sed quo ad exteriora nō. nisi in fi. xxv. annorū. Ratio finalis est aīa legis. vide Lex. §. iiij. Et quō cognoscatur quando ratio est finalis uel impulsiua. vide s. Causa.

Ratiocinia sūt redditiōes rōnū ad quas qs obligat' ex admīstratiōe reipublice uel priuate. Nā sūt quedā rōcinia publica. qbus obligantur officiales curie ex administratiōe aliq̄rū ad rēpublicā ꝑtinētiū. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. officiales. Quedā dicūt' ꝑuata qb' obligāt' hoīes ex admīstratiōe rerū priuatarū. ut tutores. curatores. actores. ꝓcuratores. executores. ex' de obli. ad rō. c. vno.

¶ Utrū obligat' ad rōcinia possit ordiari. ℞. ꝙ post dimissionē administratiōis si ē obligat' reipublice ex administratiōe ꝓmoueri ñ pōt añ reddita rōcinia. c. ꝑterea. So. di. sec' si cēt obligat' ex mutuo vel' alia cā. l. rescripto. ff. de mu. ⁊ ho. C. de epi. ⁊ cle. l. qsqs emersis. Si v'o ē obligat' ꝑsōe ꝑuate tūc si tenet' de dolo ⁊ fraude ⁊ cōstat. repellit'. Si v'o cōstare nō pōt. vel tenet' ex alia cl'pa. sic pōt ꝓmoueri In offō aūt admīstratiōis exñs an possit ꝓmoueri. Mihi placet opi. Inno. i d. c. vnico. vbi dicit ꝙ si qs gerat tutellā uel curā legitimā. vel necessariā a legib' sibi ipositā. uel ēt suscipiat. aut miserabiliū ꝑsonaꝝ. aut ecclie ꝓcurationes. seu administrationes. ⁊ maxime cū licentia epi ꝙ nō impeditur ordinari. cū possit talia suscipere etiā ordinatus. alias autem prohibetur. Si. di. per totum. ⁊. d. l. officiales. 1

¶ Sz nūqd magister scolariū. ul' alius famulus q iurauit ꝑ ānū seruire poterit religionē itrare. ℞. ꝙ sic ſm Hugo. liij. di. c. legez. lz dicat ꝙ nemini cōsuleret. Hosti. dicit ꝙ tutius ē iplere qd iurauit. nisi obtineat licētiā. quā si nō vult dare poterit intrare auctoritate. c. peruenit el. ij. de iureiur'. Addo ꝙ etiam liceret quando imineret sibi periculum mortalis peccati. 2

3 ¶ Utrū obligatus cā pignoris possit ꝓmoueri. ꝛ. ꝛ. Hosti. q nō ante redditā rōnem. ar. c. significāte. ꝛ. c. cum contra. de pigno.

4 ¶ Utrū filius usurarij possit ꝓmoueri. ꝛ. fm Hosti. q nō si succedat. nisi clamores ꝑtis emēdet. vl' hereditatē repudiet. c. tua nos. de usu.

Rapto⁹ ꝓprie dr qui rapit res imobiles. Predo vero res mobiles. Uñ rapina dr in reb⁹ immobilibus. Hēp datio vero in mobilibus. ꝛ se mouēt⁹. vt animalib⁹. ꝛ hmōi ꝛ Jo. Un. quez sequitur Pa. in. c. i. de rapto. cuius ut plurimū equiuoce sumāt. Et fit rapina cū qs pu'olice ꝛ violent rapit. ut i. c. pēale. xiij. q. v. de hoc viō Insti. ō vi. bono. rap. post ꝓncipiū ꝛ ē gn⁹ petit ꝛ furtū. ut i. d. c. pēale.

1 ¶ Utr raptores largo mō ꝓ qbuscū qs publice ꝛ violenter res alienas de ꝓdatibus tā mobiles ꝙ imobiles possint recipi ad cōfessionē. nisi restituāt rapta. uel que combusserunt. destruxerūt. depopulauerūt. aut alio mō damnificauerunt ꝓmū sicut tenentur. l. duob⁹. §. si qs iurauerit. ff. de iureiur. ꝛ. l. cū te nō soluz. C. quod me. cā. ꝛ. ter. in. c. sup eo. de rapto. sic q qcūq surrexerit in rapinā siue ecclesiarum violationē ꝛ manifeste fuerit deprehensus. nisi ꝓus ablata restituat si poterit. vel emēdandi plenā securitatē fecerit pnie beneficiū ei penitus denegetur. Si vero vsq ad obitū in cōtumacia sua duraverit. ꝛ in extremis posit⁹ remediū penitentie postulauerit humiliter. si emendationē. uel emendadi securitatem prestiterit ei penitentia ꝛ ecclesiastica sepultura cōcedat. Qui autē in sanitate obstinata mente non emendauerit. ꝛ in morte securitatem prestare non poterit. si de' peccato cōtritus fuerit viaticuz non denegetur. ꝛ sic nec confessio ꝛ absolutio. sed tamen nullus clericoꝝ sepulture eius interfit. nec eius elemosynaz presumat accipere. lz sit sepeliendus in cimiterio. Et quicunqz clericus uel presbyter contrafecerit. debt deponi ab ordine irrecuperabiliter. s. sine dispensatione ꝛ beneficio carere ecclesiastico hec in. d. c. super eo. Si vero non fuit manifesti poterunt recipi ad confessionem. sicut alij peccatores fm abbatē in. d. c. super eo. ꝛ etiā lz essent manifesti. si tamen moniti nunq fuerūt ꝛz Hosti. in. d. c. super eo. dummodo. sint dispositi restituere ut tenentur.

¶ Quid de raptoribus deprehendēdis ꝛ e ronipetas. Vide supra Excōmunicatio. v. casu. xxix.

¶ Utrum raptor virginis sit puniendꝰ pēa. l. vnice. C. de raptu. vir. ꝛ. pa. in. c. cum causa. de rapto. q si preces fit tractatus determinatus de matrimonio ꝛ ob hanc causam abducit fñ cōmittitur pena de iure canōico. cui stamus in hoc. Si vero predictus tractatus non precessit etiā si puella fuit voluntaria cōmittitur pena. xxvij. q. vltima lex illa. ar. xxxvi. q. prima. §. ex hac in fi. ꝛ obligatur ad restitutionez non solum subtracti sed etiam lucri. quod habuisset ille sub cuius potestate erat secundum dominū Jo. de platea. Instit. de actio. que ex delic. nascun. §. interdum.

Rapina fit primo i naufragijs. ¶ Secundo in pedagijs. ¶ Tertio in ās itus. takiss. ꝛ similib⁹. ¶ Quarto in bello. ¶ Quinto in extorsionib⁹ officialium plus debito.

¶ Utrum dominus agri vel territorij 6 teneatur de rapina in eo facta. ꝛ ñ dit. Pa. in. c. licet de restitu. spo. q si fuit

sciens ⁊ potuit prohibere ⁊ non prohibuit sic tenetur. l. i. C. d̄ fal. mo. Secus si nō potuit ꝓhibere. l. i. §. is aūt. ff. si fa. fur. fe. di. Et idez dic de villa ⁊ castro. ⁊ hec est cōis opi. ſm Bar. in l. ne quid. ff. de incen. rui. ⁊ nau. Ciuiliter tamen tenetur non criminaliter ſm predictos.

2 ¶ Sed nunquid stabitur iuramento super quantitate rerū amissarū robato. ℞. cōiter tenent legiste in. l. si quando. C. vñ vi. ⁊ Pa. in. c. sup eo. d̄ his que vi. ꝙ vbi qs cōuenit ex dolo alterius nō admittitur probatio per iuramentum in litē. Sed qñ cōuenitur d̄ dolo suo sic credetur iuramento allegantis dānū. ꝓpterea dicit Inno. in d. c. super eo. ꝙ. d. c. habebit locū ī q̄libet vi cōpulsiua. ablatiua. expulsiua. turbatiua. ⁊ iquietatiua. Ex quo infertur ꝙ si probo furtū uel rapinā cōtra raptorē stabit iuramēto meo de q̄ntitate rapta. Et no. ꝙ furtū ul' rapina ꝓbat ꝑ socios familiares. ⁊ huiusmodi.

Ratihabitio vide sup̄ Consensus. §. iiij.

Reconciliatio ecclesie. vide Consecratio.

Recompensatio vide Compensatio.

Recusari pōt iudex delegatus ex multis cāis. no. Pa. in. c. accedens. vt lite nō conte. ¶ Prio quia consanguine⁹ aduersarij. ¶ Secundo quia cōmēsalis ipsius. ¶ Tertio quia oriundus de eius terra. idez de districtu. ¶ Quarto quando non potest haberi accessus ad iudicē: nisi per terrā inimicorū. ¶ Quinto quādo loquitur in aure ⁊ familiariter cuz aduersario. ¶ Sexto qñ in alia cā litigabat cū eo. Istud no. Pa. in. c. i. d̄ iudi. ¶ Septimo qñ ē iperitus. ⁊ hz assessorē suspectū. ibidem Pa.

¶ Utrū protestatio de nō acceptando eū tollatur per ꝯriū factū. ℞. Pa. in. c. vnico. de litis cōte. ꝙ nō nisi factū ꝯriū tollat ꝓtestationē ꝑꝑ intellectū aliū intermediatū. vbi gr̄a. Interrogat an vera sunt que cōtinent ī libello. ℞. reus. Rñdebo cū ꝓtestatōe ꝙ ñ itēdo ꝓtestari litē ꝑ hāc rñsionē ⁊ sic rñdet ñ ꝓtestat ꝑ istd factū ꝯriū. Sec⁹ si his dictis diceret iudex ñ admitto hāc ꝓtestationez. ⁊ postea ipse re⁹ rñderet sine ꝓtestatōe repetita ad libellū. tale factū ꝯriū tolleret ꝓtestationē. ⁊ lis eēt ꝯtestata. Sec⁹ si iterꝝ repeteret ⁊ ego protestor nolle ꝓtestari litē. qꝛ nihil mediū īteruenit. ꝑ hoc facit Cle. vnica. de dolo. ⁊ qd̄ dr̄ de ꝯsti. c. cū. M. ⁊ l. vbi repugnātia. ff. d̄ re. iur. ⁊ i. c. solicitudinē. de appel. ul' dic ſm Bar. in. l. vnica. C. de litis ꝯte. ꝙ qñ ꝓtestatio respicit vnū ⁊ factū aliud. Nā in litis contestatione oritur quasi cōtractus. Protestatio vo ordinatur ad tollēdū istū q̄si ꝯctū nō aūt respōsionē ⁊ sic sunt diuersa. et tūc ꝑ factuz ꝯriū nō tollit. Sed qñ ꝯcernūt vnū ꝓtestatio ⁊ factū. ut puta qꝛ rñdet ⁊ ꝓtestat ꝙ aio ñ rñdēdi. tūc tollit talis ꝓtestatio ꝑ ꝯriū factū. qꝛ ꝯcernit idē factū. Ul' dic. ſm pa. i. d. c. cū. M. ꝙ qñ protestatio fit in dependentibus a mera volūtate protestantis. valet protestatio. ut si dicat nolle aliud dicer ꝯ fidem. ⁊ postmodū dicit. ꝓtestatio d̄fendit eū. xxiiij. q. i. hec ē fides. Si vo dependet a voluntate ꝓtestantis ⁊ alterius si alter ꝯsētit valet. c. cumana. ⁊ qd̄ ibi no. d̄ elec. ⁊ c. fi. d̄ ꝯdi. appo. Si vo ñ ꝯsētit. nec est iusta cā ꝓtestādi non valet. Secus si subesset iusta

eā.puta mict⁹ ul' vis.puta vis ꝟhā.al' interficies me.ꝓtestor q gcqd dicā sctio aio ñ ꝟhēdi ⁊ v3.xxxi.q.ij.lotharius. Sil' qñ iudex ōlegat⁹ ñ ꝓsequit recusatiōi.⁊ si ñ cōpeo excōicabit de facto cōpeo cū ꝓtestatiōe de nō cōsentiendo in ipsū v3 nec cōpitio piudicat. Aduerte tñ q ꝓtestatio v3 precedere actū sup quo fit.ut.ff.de concubi.l.in concubinatu.

Regularis dr qui ad vitē dū regl'r ē astrict⁹.siue sit monacus siue canonic⁹ regularis.de sta.mo.c.q dei timorez.siue sit clericus siue sit laicus.lz laicus nō possit recipi in canonicum.ut in.c.ij.de institu. tñ pōt recipi in cōuersum.de elec.c. cū ex eo.li.vi.

Religiosus dr tripliciter.

¶ Primo largissime.⁊ sic ē q̄libet xp̄ianus.vñ in.c.p humani.d nomi.li.vi.dr xp̄iana religio. ¶ Secūdo large.⁊ sic cōp̄hēdit oēs clericos seculares.⁊ oēm xp̄ianū honeste viuētē. Mā in eo q deo ipēdit debitā religionē pōt dici religiosus.⁊ sic legtur.i.q.i.c.null⁹ el.ij.⁊.xxxiij.q.v.qō deo.ar.de voto ex multa.vbi de hoc. ¶ Tertio accipit ꝓprie.⁊ sic religiosus est q ꝓfessionē fecit alicui de religioīb⁹ approbatis p sedez aplicaz.de voto.c.q votū.ꝟ.pñti li.vi.⁊ talis ꝓprie dr religiosus. Et religiōes approbate sūt q̄tuor. Regia Basilij. Secūda bñdicti. Tertia Augustini. Quarta Beati Francisci.vt no. Laudu.in Cle.qz regulares.de supplen.ne.pre. Sub istis militāt oēs pp̄e religiosi.exceptj cartusiēsib⁹ q hñt sua statuta.

¶ Vtrū dispositio odiosa cōcepta erga regulares seu religiosos extēdatur ad fratres de tertio ordine beati Frācisci.⁊ hmōi.q̄. Pa.in q̄stica ō regu. q nō qz tales ꝓprie non dicunt religiosi.vñ potius eoz regula est qdaz modus bñ viuēdi.lz sit approbat⁹ p papā.⁊ ió solū cōp̄hēderet illos q tria vota substātialia ꝓmiserūt in religione approbata.fm Jo.Ān.in glo.i.⁊ ij.Cle.ꝑme.de decimis.Et hoc verū nisi addaf aliud.puta qcunq religiosi.Mā tūc etiā cōp̄hēderent hospitalarij ierosolimitani q nō pñt cōtrahere mīmoniū ⁊ ꝓmittūt obiam superiozi.⁊ non pñt retrocedere ab illo statu.nō tñ cōp̄hēderent alij hospitalarij q vtunt mīmonio.lz p̄tent certū habitū.qz nō sunt religiosi.nec stricto.nec largo mō.In fauorabilibus vero bñ cōp̄hēdunt p̄fati fratres.qz largo mō videt sub regula rōne ꝓmissiōis facte supiozi eozum.

¶ Quid de inuentiōib⁹ nouū ordinē. ⁊ q̄. nō sūt religiosi.nisi a papa exp̄sse approbent.qz cū sit ꝓhibitū nouū ordinē ul' religiones inuenire.ut in.c. religionuz de reli.dnomi.li.vi.Ideo ñ religiosi.sed potius irreligiosi sunt cēsendi tales.⁊ hodie sunt excōmunicati ipso facto per extrauagantem Jo. xxij.que incipit. Sācta romana. Recitat Pa.in.c.fi.de reli.domi. 2

¶ Religio beghinarum reprobatur ⁊ omnes eam sectantes sunt excōmunicati ipso facto.ac religiosi dātes eis auxilium.consilium.vel fauorez in ꝓfato beghinatu.Cle.i.de reli.dnomi.Et no.q sororres tertij ordinis.S.Francisci non sunt ille beghine ut no.glo. ibidem.cum habeant regulam approbatam a sede apostolica.⁊ multo minus sororres sancte Clare. 3

¶ Quis potest effici religiosus.q̄. q quilibet qui nō habet aliquam de infrascriptis.viij.cōditionibus.quarum ꝓma est etas imatura.de quo dic.ut 4

ſ. Monicius. ſ. i.

5 ¶ Secunda ſeruilis cõditio. Seruꝰ qppe ſine conſenſu dñi nõ põt intrare religionẽ ar. liiij. di. c. nullus cſoz Pre. ſcribitur tñ triẽnio a religiõe q̃ hoc ignorat. ſi dñs ſcit ⁊ non repetit. xvij. q. ij. ſi quis incognitus. Iſte tñ ſi repetatur a dño religioſus erit ſm Hug. ibidẽ. ar. xxvij. q. i. de viduis. ⁊ religiõi tenebitur q̃tum i ipſo eſt. ⁊ ſi manumitteret nõ poſſet cõtrahere. Nec ob. c. quidã. de cõuer. ꝓiu. qz ille qui h3 vxorẽ ñ poteſt obſeruare caſtitatem ea inuita. ⁊ ſic religioſus eſſe nõ poteſt. ſed ſeruus ſic. qz ñ requirit corpus liberũ ut ſit monacus. cum in domo propria quis poſſit eſſe religioſus. d. c. de viduis.

6 ¶ Tertia debitorũ obligatio. qui. n. h3 aliquid alteri. ñ poteſt illud licite p̃ termittere vt religionez igrediat. liij. di. c. generalis. Si tñ ſit debitũ pecunie. uel talis debitor nõ h3 vñ ſatiſfaciat. tũc faciat quod põt. ſ. cedat bõis ſuis creditori ⁊ ſufficit. pp pecuniã. n. nõ obligatur ꝑſona liberi hominis. ſ3 tñ ad recõpẽſã. Añ l3 ei rebus ſuis exhibitis religionem igredi. nec tenetur in ſeculo remanere vt ꝓcuret vñ ſoluat debitũ. ſi mõ ex zelo dei ⁊ feruore caritatis hoc faciat. qz ſpũs ſancti auctoritate hoc facit cui nemo põt reſiſtere. xix. q. ij. oue de regſa. l3. Si tñ mõ aſteriũ qõ igrediturꝰ aliqd acgreret per ſucceſſionẽ hereditariã. uel p̃ donationẽ. aut legatũ róe ipſius ſolũ. ſic tenetur ſatiſfacere q̃tũ ſe illud extẽdit quod habuit eius occaſiõe ſolũ mõ. ar. c. ſi qua mulier. xix. q. iij.

7 ¶ Vtrũ talis teneatur in religione laborare ut creditoribus ſoluat. ꝛ. qdã tenẽt ꝙ ſic. S3 cõtrariũ credo cum ex toto ſit religiõi ſubiectus ita ꝙ nõ eſt momẽtũ in quo a prelato ñ poſſit occupari. ⁊ nõ habeat velle nec nolle c. ſi religioſus. de elec. li. vi. Itẽ ſi ſtetiſſet in ſeculo ⁊ ceſſiſſet bonis nõ teneretur laborare vt ſatiſfaceret. ſcõm Pe. de pal. in. iiij. diſti. xxxviij. Ergo cum ex profeſſione cedat bonis. patet ꝙ non tenetur laborare ut ſatiſfaciat. poſſet tamẽ prelatus cum cõſẽſu monaſterij hoc ei cõcedere. alꝫ nõ.

¶ Quid ſi talis etiã cũ iuramẽto ad 8
tale debitum erat aſtrictus. ꝛ. idem p̃ oia dicẽdum. ar. c. l3 de regula.

¶ Quid ſi ꝓmiſiſſet talis opari ma 9
nibus vt ſatiſfaceret. ꝛ. ſcõm Pe. de pal. vbi. ſ. ꝙ hoc nõ obſtante poterit religionez intrare. ſed ſi bona ſua ſufficiunt ſatiſfaciat ei ad intereſſe. ⁊ ſic dic de eo qui accepit vxorem que patitur aliquod intereſſe ex hoc ꝙ debet ei ſatiſfacere. ſi habet aliqua ſecũdũ eundem Pe.

¶ Quarta rõcinorũ detẽtio. Unde 10
obligatus ad rõcinia intrare nõ põt. liij. di. c. legem. Et hoc verum in obligatis perpetuo. In aliis aũt ſecus l3 honeſtum ſit ꝙ prius ſe expediãt. Ex quo patet ſm Hoſtre. ꝙ ptãs qui iurauit regimẽ ciuitatis per ãnum. magiſter ſcolariũ qui ſimiliter iurauit legere per ãnum ⁊ huiuſmodi poſſunt intrare religionem auctoritate. c. peruenit el. ij. de iureiuꝝ. vide. ſ. Rõcinie. de hoc. ſ. i. ⁊ ij.

¶ Quinta eſt ꝑna ſubuentio. Et ut 11
ſcias ſi poteſt filius intrare religiõez. dimiſſo patre cui tenetur ſubuenire. Exo. xx. no. f3 Alex. in. iij. parte ſũ. ꝙ ſi parentibus noſtris. obſequia noſtra neceſſaria ſunt. ita ꝙ ſine ipſis ſubſtẽtari nõ pñt. tũc nõ l3 religionẽ intrare. ſi modo talia obſequia nõ inducũt nos ad aliquid agẽdum quod ſit contra deum. ⁊ ſic contrarium cõſulẽtes phariſei icrepãtur a dño Math.

xv.ꝛ sic ꝑ nr dc. intellige illud. c. siqui xxx. di. Si vero eis nō pōt ſuire. uł ō bita obſequia exhibere ſine ꝓpzie ſa lutis diſpēdio. tūc neceſſitudini gene ris diuine religionis pietas aſſerꝛ. ut dicit Ambro. ſup Lu. ꝛ ſic poterit in trare ipſis dimiſſis. Et ſic logł Hiero. i epła ad eliodoꝛ ꝙ ſolū genuł pietaꝫ ē in hac pte eē crudeleꝫ. ꝛ Saluatoꝛ Lu. xiiij. Si gs venit ad me ꝛ ñ odit. Si aūt nō ſūt in tali neceſſitate. ſic fi lius ipſis ēt inutilis pōt intrare. etiā ſi cū eis poſſit ſine diſpēdio ꝓpzie ſaluꝫ pmanere. ꝓbaꝫ i. c. i. ꝛ. ij. xx. q. ij. Ad dit tū Tho. in. iij. quoł. q. vi. ꝙ nō ſo lū ꝓ indigentia maxia. ſed ēt ꝓ me diocri pentū. puta qꝛ poſſet viuere ſꝫ tū cū notabili tactura ꝛ detrimēto ſui ſtat⁹ ꝛ ꝓditōis ſue. puta qꝛ oportebit eū mēdicare. uł alijs fuire cū maxia indecētia ſui ſtat⁹ dimittēd⁹ ē ī greſſus religiōis. ēt ſi ex voto hēret. ꝛ plꝫ qū pōt ſine piculo ſalutis hoc facere.

12 ¶ Sexta ē dignitatis aſtrictio. ut ſūt epł. ꝛ alij ſupiozes. q ſine licētia pape nō pūt intrare. c. ſꝫ. de regula. Infe riozes vō epis pūt ēt inuitis ſuis epis vt. xix. q. ij. due. ſicut ſūt decani. ꝓpoſi ti. archidiaconi. archipzeſbyteri. cu rati. ꝛ oēs alij iferiozes epis. Būficiū tū eoꝛ alteri nō dꝫ ꝓferri: niſi exꝑſſe vł tacite, pſenſi fuerit. uł apparuerit ꝙ abſolute voluerit vitā mutare. c. bñficiū. de rła. li. vi. debēt tū petere licētiā q̄ꝫ nō obtineant. ut in. d. c. licet.

13 ¶ Sꝫ cuiꝰ erūt fructꝰ bñficij añ pzo feſſionē. ꝛ. ꝙ dꝫ aſſignari debita poꝛ tio ipſoꝛ fructū alteri q fuiat ꝓ ipo vt i. d. c. bñficiū. reliquū vō erit ipiꝰ vt nō ſit oneroſus monaſterio qō in trauit rpe. ꝓbatōis. xvi. q. vi. ō lapſis qꝛ nec ꝓpe ē religioſus vt pꝫ i. c. reli gioſo. de ſē. exco. li. vi. ergo iure ſuo ñ dꝫ ōfraudari. ut. xvij. q. ij. cōſaldꝰ. no. Tācre. ꝛ Bartholomeꝰ bri. ꝛ iterꝫ remanet canonicꝰ curatꝰ vel decanꝰ ſicut ꝓus erat. nec bñficiū vacat.

¶ Septia. mſimōij obligato. ſ. poſt 14 ꝓſumationē. nā tūc nō pōt religionē intrare. niſi ꝓ ꝙ dico. Mſimonij. iij. intellige ēt ſi copula ē habita poſt ꝓtractū mſimoniuꝫ uel ſpōſalia. Sꝫ nō ſi añ. qꝛ ſic nō ipediret. nec mſi monij diceꝛ ꝓſumatū. ar. c. veniēs de ſpō. vbi pꝫ ꝙ copula ꝓcedēs ſpon ſalia nō facit mſimoniū. facit. c. verū ꝛ. c. ex publico. ꝛ. c. ex pte. de conuer. cōiu. que requirūt cōſumatiōem. ꝛ ē illud quod ſequiꝰ nō quod antecedit

¶ Sed quid de illo q iuranit aliquā 15 ducere in vxoꝛē. nūqd poterit intrare ꝛ. ꝙ ſic auctoritate. c. puenit. cl. ij. de iureiur. ꝛ. c. cōmiſſū. de ſpō. in q̄ dꝛ. tuiꝰ ē ei ꝛc. Intellige q̄ ad opionē. ne de facto dicaꝫ cōtra iuramētū feciſſe. non quo ad veritatem ſm Ricar. in iiij. dic etiam ut. ō. §. ix.

¶ Octaua. coactionis ipoſitio. nā oꝛ i. vt ſit volūtarius. aſſr nō tꝫ ingreſſus. vt de regula. c. i. xx. q. iii. pñs. In reli gione aūt miſorū vltra ꝓdicta. viij. re grūtur alia. v. ſ. ꝙ ſit coꝛpoꝛe ſanꝰ. le gitie natꝰ. nulla vulgari infamia nota tus. animo pfectꝰ. cōpetēter litteratꝰ vel ad honeſtos labꝛes aptus. attamē ſi quis reciperetur deficiēs in aliquo iſtoꝛ reneret receptio. niſi ſit. i. ij. iiij. v. vi. vij. vel. viij. q̄ aliqñ reddūt rece ptionem nullā. ut pꝫ per predicta.

¶ Quomō debet qs ītrare. aut qua 17 ītētione. ꝛ. ut moriaꝫ mūdo ꝛ fuiat xꝓo. xii. q. i. c. ij.

¶ Vtrū quilibet debeat reputare vo 18 tū religiōis ꝓportionatuꝫ ſue infir mitati. ꝛ. ꝓ Ricar. in. iiij. di. xxxviij. ar. vi. q. i. ꝙ ſic. niſi p certā cōiecturā ſeu expiētā ſibi ꝓſtaret de ꝓtrario. ꝓ pter. n. cuſtodiaꝫ que magis adhibeꝫ

religiosis q̃ secularib⁹. Et ꝓpter bo-
na exẽpla q̃ vidẽt ibi frequẽtius. Et ꝓ
pter bona verba q̃ frequẽtius audiũt
Et ꝓpter maiores ꝯsolatiões q̃s di-
uina benignitas ob fauorẽ religiõis.
⁊ ex sancta societate infundit eis effi
citur eius obseruantia proportionata
in ipsa existenti. que proportionata es
set remanenti in seculo.

19 ¶ Utrũ qs possit ꝓfiteri in aliqua re
ligiõe ita q̃ liceat sibi retinere sua. ℞.
Pa. in. c. insinuãte. qui cle. uel vo. q̃
si qs simplr̃ vouit cũ tali ꝯditione. vi
detur indubio q̃ sibi reseruauerit il-
la bona. ut obediẽtiari⁹ mõasterij. qꝛ v̊
ba apposita in cõtractu debent intelli
gi ſm naturam contractus. ut in. l. si
vno. ff. loca. ẽt in propriatis verbis. ut
ibidez in ꝑncipio. ⁊ in. d. c. insinuãte
ſm vnũ ĩtellectũ. vt res potius valeat
q̃ pereat. l. quotiens. ff. de verbo. ob.
⁊ c. abbate. d̊ v̊bo. si. ⁊ sic erit religio
sus. ⁊ ꝑfata bõa hẽbit ad vsũ ꝓ neces
sitate sua. Idẽ dic si ꝓfiteꝛ vt i domo
sua cũ oibus bonis suis moreꝛ. vt no.
Ber. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. insinuan
te. qꝛ hoc ñ ẽ ꝯ substãtiã monacat⁹. ut
qs in certo loco moreꝛ. aut de certis
redditib⁹ viuat. cũ hoc possit superior
concedere. c. cũ inter. R. de elec. ⁊ si
postea supior velit eũ ãmouere. pote-
rit. licet nõ debeat nisi ex iusta cã. Si
vero voluit sibi reseruare vt ꝓpriuz.
ita q̃ nõ sit locus ĩterꝑtatiõi. ⁊ tũc si
fiat reseruatio ꝑ viã ꝯditõis resoluti-
ue uel suspensiue sic viciatur actus ⁊
nõ ꝯditio. vt in. c. fi. de condi. appo. ⁊
sic nõ erit religiosus. Silr̃ si fiat ꝑ pa
ctũ. puta qꝛ dicit. aliter nõ intẽdo ꝓ-
fiteri. nec alio mõ. qꝛ hec v̊ba habẽt
vim cõditiõis. ut dicit Bar. in aut. in
gressi. C. de sa. sã. ec. Si aũt simplr̃ ꝑ
viã pacti vel modi reseruat sibi ꝓpe-
tatẽ uel facultatẽ cõtrahendi mr̃imo
niũ sic facit trãsire ꝓfessionẽ in aliaz
spẽm. qꝛ vbi est pactũ cõtra naturam
cõtractus. ⁊ ĩproprietatis aliquaten⁹
verbis põt transire in aliũ cõtractũ.
fit interpretatio alterius cõtractus. ut
est tex. no. in. l. vbi ita donatur. ff. de do
na. cã mor. ⁊ in. l. cuz manusata. ff. de
cõtrahen. ẽptio. ⁊ sic erit iste non reli
giosus ꝓprie. sed oblatus mõasterio.
lz nõ in totũ. ⁊ sic obligabitur ad oĩa
preterq̃ ad reseruata. q̃ si verba nõ
patiantur ut fiat transitus ad aliũ cõ-
tractũ. tũc pactum inficit cõtractum
in totũ. in. l. ꝑ seruum. ff. de vsu ⁊ hĩta.
iuncta glo. in. d. l. cum manusata.

¶ Utrum intrans religionem ex cã 20
inhonesta. puta ut esset abbas. uel me
lius gauderet ⁊ huiusmodi teneatur.
lz nõ cõsequatur suã intentionez. ℞.
Pa. in. c. ut clerici. de regu. q̃ sic. qꝛ
effectus est religiosus hoc nõ obstãte.
vt tz glo. in. d. c. vt clerici. ⁊ facit bon⁹
tex. cuz gl. in. c. qd̊ interrogasti. xxvij.
q. ij. ad materiam.

¶ Quid de illo q̃ dolo inductus ẽ ad 21
religionẽ. ℞. q̃ nihilominus erit reli-
giosus. de cõuer. cõiu. c. ex ꝑte. el. ij. ⁊
c. veniens. ⁊ c. dudũ. quod me. cã. cũ
dilectus. ⁊ ibi no. Ber. ⁊ Hosti. ⁊ Jo.
xx. q. iij. c. vlti.

¶ Quid de illo q̃ timore mortis effi 22
citur religiosus. ℞. q̃ si timor inferaꝛ
ab hoĩe sic nõ est religiosus. qd̊ met⁹
cã. ꝑlatũ. nec obligatur ꝑ tale votũ. ni
si postea ratificetur. ut in. c. porrectũ.
⁊ in. c. sicut nobis de regula. Et hoc ĩ
telligo qñ talis timor infertur ab hoĩe
vt profiteatur. uel faciat tale votum. ⁊
sic loquitur ⁊ debet intelligi. d. c. per-
latuz. quod me. causa Si v̊o met⁹ sit
casualis seu naturalis. puta ĩfirm⁹. ul̃
ĩ mari tpe tẽpestatis. ul̃ in ꝑiculo latro
nũ. aut inimicoꝝ. sic talis metus nõ ĩ
pedit qn sit obligatus religiõi ⁊ voto.

Si mō deliberate hoc fecit. ut in dict. c. porrectū. ⁊ sicut nobis. q2 deus qñ q3 tales timores immittit ut cōuertamur. xvi. q. i. reuertimini. de cōse. di. iiij. sanctū. in aut. ut ñ luxu. cōtra na. §. i. ⁊ hoc seqt̄ Ber. Ho. ⁊ Pa. i. d. c. sicut. Alij dicūt q̄ si q̄ cito cōuale scētiā vel euasionē piculi sētit ꝯdicat. nō tenetur etiā in metu casuali si votū fecit. alle. c. ex trāsmissa. ⁊. c. vlti. de renū. Sed melior ē opi. Ho. ⁊ Pa.

23 ¶ Utrū allectus blādicijs sit religiosus. R. q̄ sic. ⁊ stare tenet̄. l3 bōa sua parentibus uel heredibus remanere debeāt nō monasterio alliciēti. vt. xx. q. iij. cōstituit.

24 ¶ Quō autē debeat ꝓfiteri. vide. s. Professio in p̄n. Et quomō tacite inducitur. s. Nouicius. §. xij. Et aduerte q̄ tūc dicitur proprie quis intrare religionem ⁊ effici religiosus cuz ꝓfitetur tacite uel expresse. quia verba sunt cum effectu accipienda.

25 ¶ Ad que obligat̄ religiosus. R. q̄ ad obseruātiam illius regule quā ꝓfessus est. nisi in casu. c. non solum. de regu. li. vi. uel quando solum tacite ē professus. quia tunc solum obligatur religōi ī gener̄. ut. s. Nouici⁹. §. xiiij.

26 ¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obligatus religiōi ī genere ꝑ professionē tacitā. R. q̄ debet aliquā religiōem ītrare quā vult ⁊ potest. Si vero nullā inueniat q̄ eū velit recipere. dz stare ī illa ī qua tacitaz ꝓfessiōem fecit. q2 illa tenet̄ eū recipere ex quo passa ē tacite eū ꝓfiteri. uel si noluerit poterit in propria domo remaner̄ ⁊ esse religiosus ꝓfessus. xxvij. q. . de viduis. qd̄ limita vt. s. Professio. §. i.

27 ¶ Utrū religiosi teneātur esse ꝑfecti. R. q̄ nō. nisi ea ꝑfectiōe ad quā se obliganerūt. sed tenētur ad perfectiōez tēdere ꝑm Tho. xxij. q. clxxxvi. cui cōtrariatur ꝑfectiōis cōtēptus. Uñ non sūt mēdaces q̄uis gerāt ab extra statū perfectōis. q2 illud nō assumūt q̄si profitētes se esse perfectos. s3 q̄si ꝓfitētes se ad ꝑfectōez tēder̄. vñ bñ essēt mēdaces. si ab itētōe ꝑfectiōis aium rauocarēt ꝑm Astē. li. vi. ti. xlvij.

28 ¶ Utrū religiosus teneat̄ de precepto ad oīa que ꝯtinētur in rl'a quā ꝓfiter̄. R. Hēri. d̄ gandauo in. vi. quol'. q. xvij. t3 q̄ cū quis simpl'r promittit aliquā regulaz seruare q̄ tenetur ad cōtēta in ea oīa etiā sub monitiōe sicut ad p̄cepta. Sz istud nō credo verū. q2 sic seq̄ret̄ q̄ monaci beati Bñdicti obligarētur ad oīa. cū dicat rl'a. c. cū de disciplina fratrū. q̄ si nouici⁹ habita deliberatōe ꝓmiserit se oīa in regula custodire ꝯtēta q̄ tūc recipiat Et hoc ē exp̄sse ꝯ Cle. exiuit. §. cū igitur. de v̄bo. si. Et iō dico q̄ simpliciter ꝓmittens regulā. vel ꝓmittēs sic qd̄ ē tutius vt faciūt minores. s. ꝓmitto seruare regulā fratrū minorū. s. viuēdo ī obediētia sine ꝓprio ⁊ in castitate. q̄ talis nō tenet̄. nisi ad tria vota ꝑm q̄ modificata sūt in illa regula p̄ceptorie. uel ihibitorie. seu sub verbis equipolētibus alias nō de precepto. sed de bono cōsilio. Et pro hoc ē bon⁹ tex. in. c. exijt qui seminat ⁊c. de v̄bo. si. li. vi. Nā idē est dicere promitto seruare regulā talē. ac si diceret ꝓmitto cōuersatiōem ꝑm illā regulam Et sic intelligūtur illa v̄ba tā ex consuetudine vouentiū q̄ recipiētiū. tñ magis cautuz est dicere. ut dixi q̄ fratres minores seruāt. Addit. S. Tho. xxij. q. clxxxvi. q̄ trāsgressio aliorū a p̄ceptis positis in regula. uel oretenus factis a prelato obligat solū ad mortale ꝑꝑ cōtēptū regule. q2 hoc directe contrariatur professiōi per quā quis vouit regularē vitā. vel dic ꝑm eundē

Ilo. vbi. ſ. q religiosus teneꝫ ad p/
fectionē tendere. cui ꝓtrariat pfectio
nis cōceptus. ꝛ ió ē mortale. Et vt sci
re possit quisq3 ad quid teneꝫ quilibet
religiosus icipiēs cēsui a regula beati
Frācisci. q̄ ꝙuis fuerit vltia in execu
tōe. tñ ē ꝑma in nobilitate ꝛ pfectiōe
de qua dr in. d. Cle. Exiui. hec ē illa
celestis vite forma ꝛ regla. ꝛ i. c. Exijt
qui seminat. de verbo. ſi. li. vi. ¶Hec ē
illa apud deū ꝛ pr̄em mūda ꝛ imacu
lata religio q̄ descēdēs a pie luminū
p ei⁹ filium exēplariter ꝛ vbalr aplis
tradita. ꝛ demū p ſpūm sanctū beato
Frācisco. ꝛ eū sequētib⁹ inspirata to
tius in se q̄si cōtinet testionū trinitaꝫ
hec ē cui attestāte ¶Paulo. nemo dz
de cetero cē molestus. quā xp̄s passio
nis sue stigmatib⁹ ꝓfirmauit. volēs in
stitutionē ipsi⁹ passiōis sue signis no
tabilr insigniri. hec ille. Cui⁹ declara
tio cuz sit firma ꝛ certa. vtpote a ſpu
sācto emanata a quo regulabat sacꝝ
cilij vienense. in quo fuit declarata
plenissime qō errare nō potuit circa
ꝑdicta. cū pertineant ad fidē ꝛ bonos
mores. xxiij. q. v. a recta. ió mīssimū
est in. d. religione viuere. vbi nō opi
niōib⁹ hoiuz viuit aut doctorū. sed tā
cti ſp̄s declaratione. ꝛ qlibet alius re
ligiosus timorans ex eius ōclaratio
ne poterit scire quō suā debeat intelli
gere ꝓfessionē ꝛ ad q̄ teneat de ꝑce
pto uel ne. dicit ergo rex. Cle. exiui. ō
verbo. signi. edite in. d. ꝓsilio. decla
ram⁹ ꝛ dicim⁹ q̄ fratres mīores. nō
solū ad tria vota nude ꝛ absolute ac
cepta ex. pfessiōe sue regule obligañ
sed etiā tenenr ad oia implenda que
sūt ptinētia ad hec tria q̄ regula ipsa
ponit. Nā si ad hec tria ꝑcise ꝛ nude
tñ ꝓmittentes se ꝙuare regulā viuen
do in obia castitate ꝛ sine ꝓpio. ꝛ nō
etiā ad oia ꝓcta in regula q̄ hec tria
modificāt artarēt ꝓ nihilo ꝛ vane ꝓ
fererēt hec verba. ¶Promitto sēper
hāc regulaz obseruare. ex quo ex his
verbis nulla obligatio nasceret. ¶Nec
tñ putandū est q⁹ beatus Franciscus
ꝓfessores hui⁹ regule q̄tū ad oia cō
tēta i regla modificātia tria vota. seu
ad alia in ipsa expssa intēderit equalr
eē obligatos. gn poti⁹ apte discernit.
q⁹ quo ad quedā ipsoruz ex vi verbi.
trālgressio ē mortalis. ꝛ quo ad que
dā alia nō. cū ad quedā ipsoꝝ vboꝝ
apponat ꝑcepti. uel egpolentis eidē.
ꝛ q̄ ad q̄dā alia non. Itē q⁹ ꝓter ea q̄
expsse vbo ꝑcepti ac exortatiōis seu
monitiōis ponunt i regula nō nulla
verbo ipatiui modi negatiue vl affir
matiue apposito inferunt. hacten⁹ ex
titit dubitatū. an teneret ad ista ut ad
hñtia viz ꝑcepti. dicim⁹ q̄ lz fratres
nō ad oium q̄ sub verbis ipatiui mo
di ponūt i rla sicut ad ꝑceptoꝝ seu ꝑ
ceptis egpolētiū obseruātiā teneant.
Expedit tñ ipsis fratrib⁹ ad obseruā
dū puritatē regule ꝛ rigorē q̄ ad ea. si
cut ad egpolētia ꝑceptis se nouerint
obligatos q̄ hic inferius annotantur.
Et aūt hec q̄ videri pñt egpolētia ꝑ
ceptis ex vi verbi. uel saltē rōe mate
rie de qua agit. seu ex vtroq3 sub cō
pēdio hēant. Declaram⁹ q⁹ illud qō
pon tur in regula ō nō hñdo plures
tunicas q̄ vnā cū capucio ꝛ aliā sine
capucio. Itē de nō portādis calciam̄
tis. ꝛ de nō egtando extra casū neces
sitatis. Itē q⁹ fratres vilib⁹ induātur.
Itē q⁹ ieiunare a festo oium sanctoꝝ
vsq3 ad natiuitatē dñi. ꝛ in sextis feriis
teneantur. Itē q⁹ elici faciāt diuinuz
officiū ſm ordinem romane ecclesie.
Itē q⁹ ministri ꝛ custodes ꝑ necessita
tē⁹ infirmoꝝ ꝛ fratrib⁹ induēdis soli
citā curā gerāt. Itē q⁹ si quis in infir
mitatē ceciderit alij fratres debent ei

fuire. Itē q̄ frater nō p̄dicēt in ep̄a tu alicuius ep̄i. cum ab eo illis fuerit cōtradictū. Itē q̄ nullus audeat populo penitus predicare. nisi a generali ministro. uel alijs quibus id competit fuerit examinatus ⁊ approbatus ⁊ ad hoc institutus. Item q̄ fratres qui cognoscerent se nō posse regulaꝫ spiritualiter obseruare debeant ⁊ possint ad suos ministros recurrere. Item q̄ omnia que ponuntur in regula ad formam habitus tam nouiciorū q̄ professorum. necnō ad receptionis modum ad professionem spectantia. nisi recipientibus quo ad habitum nouiciorum. sicut dicit regula secundum deuꝫ aliter videatur. hec inq̄ omnia sunt a fratribus tanq̄ obligatoria obseruanda. Item ordo cōiter sensit tꝫ ⁊ tenuit ab antiquo q̄ vbicunq̄ ponitur in regula hoc verbum teneantur obtinet vim p̄cepti ⁊ obseruari dꝫ a fratribus sicut tale. hoc in. d. Cle. Ex quibus oibus pꝫ nihil fere speciale i hac expositione magis q̄ in alijs. nisi hoc vltimū quod dicit de verbo teneantur. sed verba ipsa ex sua natura sic important uel rōe materie. uel rōne vtriusq̄. Regula beati Basilij fm q̄ inueni hꝫ solū ista vltra tria vota. s. Abstinentiā a carnibus. Ieiunū ab exaltatione sācte crucis. vsq̄ ad pascha. exceptis dñicis. silentiū de nocte modū officij q̄ comedant in cōi refectorio. legāt in mēsa. vacēt lectiōi ⁊ laborī manuū ne sint occiosi. que vtruꝫ sint p̄cepta uel ne. nō inueni ab aliquo declaratum. sed per precedentia possent declarari. Regula Beati Augustini iudicio meo indigeret papali declaratione. Nam Hen. i. de gāda uo in. vi. quol. q. xvij. ⁊ quidam alij tenent q̄ oia que in ipsa sunt cadunt de precepto pp̄ vbꝫ qō ponit Augu. in p̄nciplo dicēs. Hec sunt q̄ ut obseruetis precipimus. Alij dicunt cōtrariū. quorū opinio vr̄ mihi verior ⁊ benignior. qr sicut in sacra scriptura q̄dā sunt q̄ hñt modū ⁊ intentionē p̄cepti. vt illud. hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē. Jo. xv. Quedā que hñt p̄ceptū in intentione. sed non in mō. vt illud exo. xx. Nō furtū facies. Ita sunt q̄dā que hñt modum p̄cepti. sed nō intentiōem. vt illud Mat. viij. p̄cepit eis ne cui dicerent. qr ex hoc nō obligabat ad mortale eos si p̄dicassēt miraculum. Sic fatendū est de regula beati Augu. Ideo exponerem eaꝫ fm q̄ sacrū cōciliū exposuit regulaꝫ beati Francisci impropriando verbū p̄cipimus rōne materie. sicut ⁊ impropriātur verba modi iperatiui ꝓpter materiam in. d. regula minorū. Regula beati benedicti similiter indigeret declaratione papali alijs plura p̄cepta alijs pauciora ponentibus. tamē ego fm declarationem regule minoruꝫ ita exponerem eius verba. De fratribus p̄dicatoribꝰ tꝫ Jo. d neapoli in. xiiij. quol. q. xvi. q̄ tenēt seruare oia contēta in regula beati Aug. ⁊ in cōstitutionibus eorū prout sunt in ea ⁊ in eis cōtenta. hoc est precepta vt p̄cepta. ⁊ consilia ut cōsilia. dato q̄ prelatus nō precipiat nec mādet eis seruare. Nec ob. q̄ dicunt q̄dā q̄ nō p̄mittunt seruare regulā sed obedire p̄lato fm regulā ⁊ cōstitutiones. qr sicut electus p̄latus lꝫ non p̄miserit tenetꝫ seruare ea q̄ ptinēt ad statum p̄latorū. ⁊ xp̄ian⁹ ea q̄ ptinēt ad statū xp̄ianorū. sic frater p̄dicator. eoipso q̄ p̄fitetur ordinē predicatorū ⁊ vult esse frater p̄dicator. ꝑmittit eōs equenter seruare spectantia ad talem ordinē saltem tacite ⁊ si nō expresse.

¶ Vltr aūt obligēt ad mortale transꝫ 28

gredieđo: qdā tenēt ꝙ ñ nec ēt ad ve
niale. ꝫ solū ad penā. nisi faciāt ex cō
tēptu. allegantes Tho. xxii. q. clxxxvi.
hoc dicentē ſm hoc est falsū. qꝛ ꝯtriuꝫ
tꝫ Jo. neapol. vbi. s. Ubi dixit ꝙ trans
gressio aliorum a tribus votis ē pctm̄
mortale vel ꝓpter ꝑceptū factū a ꝑ
lato oreten⁹ siue in regl̄a expssū. Itē i
ꝓlogo ꝯstitutionū ipoꝝ dr̄. Constitu
tiones nr̄e nō obligāt nos ad culpaꝫ
nisi ꝑꝑ ꝑceptū uel ꝯtēptū. ergo vbicū
ꝙ interuenit ꝑceptū obligāt. Uñ qc
qd ē ꝯ votū castitatis uel pauptatꝭ aut
ꝑceptū regule. uel ꝯstitutionū certe ē
mortale. Et Tho. vbi. s. loqtur de pre
uaricatione alioꝝ q̄ nō sūt de ꝑcepto
in eoꝝ regula uel ꝯstitutionib⁹ ꝙ solū
obligāt ad penā ⁊ sic ē veꝝ. Et meli⁹
⁊ securi⁹ ē in ꝯstitutionibus fratꝝ mio
rū sub regulari vita degētiū q̄ nō ob
ligāt eos ad aliquā culpā nec etiā pe
nā: nisi ꝑ ꝑlatos eis iponat. ⁊ sic libe
ralissima ꝯscia viuūt lꝫ hēant multas
ꝯstitutiones ꝓ eoꝝ regl̄ri vita ꝯseruā
da fctās. Regula beate Clare hodie ꝑ
declarationē Eugenij. iiij. hēt. v. q̄ ob
ligāt ad mortale. Primū obia. Se
cūdū pauptas. Tertiū castitas. Quar
tū electio abbatisse. Quitū Clausura
⁊ ea que ꝑtinēt necessario ad ꝑdicta.
Ad alia v̄o nō obligātur de precepto
nisi eo mō quo obligant̄ uel a deo ul̄
ab ecclia generaliter sicut alij talis sta
tus. Aliaꝝ monacaꝝ nō vidi regulas
iō ꝑtrāseo qꝛ ꝑ ꝑdicta possūt intelligi
qñ obligant ad mortale. uel nō.

89 ¶ Utrū religiosi teneant̄ de ꝑcepto
obedire ꝑlato in oibus. ℟. ꝙ aut ꝑlat⁹
ꝑcipit aliqd qđ ē scđm regulam aut
j. aut ꝯ. aut. s. regulā. Si ꝑlatus ꝑci
pit qđ ē ſm regulā sic tenētur obedir̄
ne dū si sūt ſm regulam explicite sed
etiā iplicite. vt sunt obsequa cōitatis ⁊
negocia ordinis ꝓmouēda sine qbus
cōseruari non posset ordo regularis
obseruantie. Itē ea que faciunt ad re
gule pleniorē obseruātiam. hec iplici
te sūt ſm regulam. ⁊ in hoc ꝯcordant
cōit̄ doc. Si aūt ꝑcipiat ꝑter regl̄am
vt q̄ in ipsa nō ꝯtinent̄ nec ad ꝯtēta i
ea expediūt uel ordinant̄. vt leuare fe
stucā vel aliqd huiusmodi: sic duplex
ē opinio. ut dicit Pe. i. q. q̄dā đ quol̄.
quidā dicūt ꝙ in grauiorib⁹ nō tenēt̄
sed v̄ius est ⁊ cōius tenetur ꝙ nec in
grauioribus nec in leuibus que sunt
preter regulam tenent̄ obedire quia
ad hoc habuit aium obligādi se. ⁊ fa
cit ꝓ hoc qđ no. Pa. in. c. lr̄as. de re
sti. spo. ⁊ in. c. ex lr̄is. de spōs. ⁊ qđ no.
Inno. in. c. veniēs. de iureiur̄. Si aūt
sūt. j. regulā sic tenēt̄. vt reficere cor
pus ⁊ huiusmōi. Si vero sūt ꝯ regu
lā tūc distiguo. Aut ꝑlatus pōt in tali
ꝑcepto regule uel prohibitione dispē
sare contra quod precipit ⁊ sic si ex ra
tionabili causa mouet̄ ad id precipiē
dū tenet̄ subditus eidē obedire q̄ꝫuis
videatur subdito ꝙ non sit rationabi
lis. puta. prelatus precipit ꝙ frangat
ieiunium quia probabiliter presumit
de eius đbilitate q̄ꝫuis subdito videa
tur ꝙ sit fortis dꝫ i hoc iudiciū suum
supponere iudicio ꝑlati ⁊ ei obedire.
qꝛ sepe euenit vt alij magis ꝑpendāt
debilitatē alterius ex aspectu q̄ꝫ ipse q
hꝫ. siue ex inexpientia. siue ex feruo
re. aliqñ silr̄ si dubiū sit an sit ꝯ regu
lā vel an possit dispensare tenetur obe
dire. xxiij. q. i. qd culpatur. Si aūt sit
certum ꝙ est contra regule ꝑceptum
vel ꝓhibitionē in q̄ nō pōt dispēsare
ꝑlatus. uel si pōt clarum est ꝙ non ex
rationabili causa illud precipit sic nō
est ei obediendum. ⁊ de hoc habes. s.
Dispensatio ꝙ si prelatus precipiat
ea que sunt supra regulam. sic si sunt
ad cautellā peccati cōmittēdi. ut puta

prelatus p̄cipit vt ieiunet in pane ⁊ a
qua q̄r videt cū luxuriosū sic nō tene
tur obedire. nisi qñ verisil'r videt nō
posse aliter euitare pctm̄. Si vero sūt
q̄ precipiunt̄ in penā peccati cōmissi
sic tenet̄. c. dilectus el. ij. ⁊. c. qm̄ de si
mo. Si aūt sunt in augumētū meriti.
vt recipere martiriū ⁊ hmōi. sic non
tenet̄ obedire. ⁊ sic loquitur. c. gesta.
lxxiiij. di. vbi dr̄ nō posse idici strictio
rē vitam aliqb⁹ qd̄ verissimuz credo
qñ solus p̄lat⁹ hoc p̄cipit. Sed nec ēt
maior ps pōt aliā religionē iponere
sine ꝯsēsu oium ⁊ supioris s̄m hosti. in
c. cū dilecti q̄ me. cā. Si v̄o i eadē re
ligiōe maior ps faceret statutū arctās
ad strictiorē vitā. sic tz Inno. ut refert
Pa. ⁊ seqtur in. c. sup eo. de regula.
q̄ oēs obligant̄. Sed ego dubito de
hoc. ⁊ poti⁹ teneo cōtrariū. q̄r hoc au
steritas maior q̄ rl'a cōcernit oēs de
religiōe ut singulos nō vt vniuersos
⁊ sic reqrit̄ ꝯsensus oium. Facit regu
la. Qd̄ oēs tāgit. li. vi. ⁊ qd̄ obicit̄ de
c. piculoso. de sta. regu. li. vi. pōt dic
illud nō debere dici. s̄. regulā sed s̄m
regulā. ⁊ ibi mod⁹ ꝯuersādi taxat̄ s̄m
naturam rei. ut dicit ibi Jo. mo. ⁊ Ar
chi. cū nō deceat mulieres euagari.
c. mulieres. de iudi. li. vi. ⁊ s̄m p̄fataz
distinctionē potes reducere ad ꝯcor
diā qd̄ no. Ber. in. c. relatū. ne cle. vl'
mo. ⁊ Jo. An. in. d. rl'a qd̄ oēs. ⁊ Pa.
in. d. c. sup eo. ⁊. S. Bo. in. ij. di. vltia.
q. vltima. ⁊ Alex. in. iij. parte sūme. ⁊
Tho. xxij. q. cxl.

30 ¶ Utrū oīs inobia sit peccatū mor
tale. vide. s̄. Inobedientia.

1 ¶ Utrū religiosus magis teneatur
obedire patri carnali necessitatē pa
ciēti ⁊ reqrenti q̄ p̄lato suo ꝯtrariuz
ipanti. R. q̄ qd̄ hz varietatē iter doc.
Ricar. tz q̄ religiosi magis tenētur
p̄ri carnali q̄ p̄relato in his q̄ ptinēt
ad necessitatē illius precepti. Hono
ra p̄rem tuū. q̄r sic tenent̄ de iure na
ture ⁊ diuino. a quo precepto nulla p
fessio absoluit. q̄r ꝯsilia obseruant̄. ut
pfectius precepta ipleant̄. hoc idez tz
Henri. de gandauo i. vi. quol'. q. xviij.
tenentur ad necessitatē vite natural'
parentū ⁊ q̄ p̄ceptū de honore ē per
se ⁊ obligatio voti religiōis est p acci
dens ⁊ qd̄ ē per se nō dz solui p illud
qd̄ ē per accidens. In alijs aūt i qui
bus nō obligātur ex prefato p̄cepto.
Honora p̄rem tuū dicit q̄ magis te
net̄ p̄lato spūali q̄ p̄ri. Alex. v̄o vbi
s̄. dicit q̄ illa que pōt religiosus sine
detrimēto regularis ordinis solūmō
teneat̄ patri exhibere. sicut orare cō
sulere honorare. Alia aūt sicut est sub
uenire eius necessitatib⁹ cū nihil ha
beat nō tenetur. ⁊ sic videtur tenere
q̄ potius prelato sit obediendū. Sz
mihi videtur dicenduz ut colligo ex
Nicolao de lira. math. xv. q̄ aut p̄r
erat in tali necessitate añ q̄ filius igre
deret̄ religionē. ⁊ sic dico q̄ magis te
net̄ p̄ri vel mr̄i in tali necessitate sub
uenire q̄ p̄lato p̄cipiēti ꝯrium. rō q̄r
actio ex ꝯctu ul'q̄si ꝯ aliquē cōpetēs
nō extiguit̄ p religiōis igressū. Aut si
extinguit̄ ut volūt quidā doc. q̄r pro
mortuo habetur ut. C. de epi. ⁊ cle. l.
deo nob. §. hoc etiā cognitum: tamē
s̄m eos ex edicto de capitis diminu
tione restituit̄. l. tutellas. §. Iniuriaꝝ.
ff. de capi. dimi. vñ dicunt doc. q̄ post
ingressum poterit ex actione seu obli
gatione qua prius tenebatur cōueni
ri. sed per abbatē uel sindicū rñdebit
vt. C. de epi. ⁊ cle. aut. cā que cuz mo
naco. ⁊ no. in. aut. de mona. in princi
pio. ⁊ in aut. de scis. epi. §. puidere. er
go multo fortius ex obligatione pre
cepti diuini imo etiam de iure posi
tiuo tantū tenetur filius p̄ri q̄ p̄r pōt

eū vēdere ꝓ necessitate famis.l.ij.C.
de pa.q fi.di.tenet ēt ad alimēta.l.filia
C.de patri.ptāte.ēt si pr̄ sit relegatus
pp incestuosas nuptias.vt in aut.de i-
ce.⁊ nepha.nup.ergo nō dz ꝑuari iu
re suo sine cā.vt no.in.c.sat̄ ꝑuersū ē
l.vj.di.⁊ in.c.vlti.xviiij.q.vlti.facit op-
time tex.xxx.di.si q filij.imo videt̄ ꝙ
si ex ingressu sit inhabilis ad patri sb
ueniēdū ꝙ monasteriū teneat̄ qꝛ mo
nasteriū est loco heredis ⁊ filij ingre-
dientis.vt in aut.de san.epi.§.sz hoc.
pñti.de ꝓba.in pñtia in fi.⁊ lex dicit
ꝙ heredes lz ex̄nei tenētur ꝑstare ali
mēta.ar.l.si qs a liberis.§.itē f̄scriptū
ff.de lib.agno.ergo ⁊c.Aut pr̄ ⁊ mat̄
nō erāt in tali necessitate ꝙ filius tene
ret̄ ei subuenire sed post ingressū in ta
lē necessitatē deueuit ⁊ sic dico ꝙ nō
poterit ei subuenire ꝯdicēte impio ꝑ-
lati: qꝛ iā ē ei obligat⁹ ꝑ votū ⁊ sic deo
⁊ sic maiori viculo ligat̄ ꝑlato q̄z pa-
tri.qꝛ ꝑceptū de obseruatiōe voti est
de ꝑma tabula.d̄ honore parentum
ē d̄ scd̄a.Itē ꝑmū ē negatiuū.sz affir
matiuū.ergo magis strigit.ꝑterea se-
mel deo dicata nō pñt ꝯ volūtatē ipi
us vsurpari.facit regula semel de re.
iur.li.vj.Nā religiosus abdicauit a se
nedū tpalia sed ⁊ ꝓpriū velle.xviij.q.
vlti.statuimus.xij.q.ij.nō dicatis.ff.
de re.iur.l.velle nō credit̄.ergo non
astrigit̄ nisi ei in cui⁹ manu suū velle
posuit: qꝛ inanis ē actio quā excludit
inopia debitoris.l.nā is.ff.de dolo.⁊
īpossibiliū nulla obligatio.ff.d̄ re.iur.
Nec obstat ꝙ ꝑceptū diuinū erat añ
īgressū.qꝛ lz esset ñ tñ obligatio.qꝛ cū
sit affirmatiuū nō obligat nisi ꝓ loco
⁊ tpe.⁊ iō cū ñ eēt tūc obligat⁹ ñ pote
rit tenet̄ postea.regula.factū legitime
de re.iur.li.vj.sicut si dispēsasset bona
sua pauꝑib⁹ pr̄e nō īdigēte nō posset
repetere lz veniret postea ad necessi-
tatē.Ad ea tñ q̄ pōt exhibet̄.s.q̄ ꝑmit
tuntur a ꝑlatis bene tenere t̄ in q̄ztuz
pōt sine regularis obꝑuātie detrimēto
sic orare ꝯsolari ⁊ hmōi.vt dic̄ alex.
¶ Quid de īgrediēte religionē alicu 2
ius mōasterij in q̄ nō ꝑuat̄ regula pu
ta.comedūt̄ carnes in monasterio sā-
cti Benedicti vel tāgunt̄ ⁊ recipiunt̄
pecunie ī monasterio sācti Frācisci.⁊
hmōi.lz sciret regulā alr̄ ꝑciper̄.⁊ sic
ꝓfitet̄ ꝑm ꝯsuetudinē quā inuenit.R.
Alex.ꝙ nō excusat̄.qꝛ q ꝓfitet̄ regu
lā ꝓfitet̄ nō cōsuetudinē.Et iō nō ex
cusat̄ si r̄gulā nō obseruat.xx.q.iij.cō
stituit.qd̄ met⁹ cā cū dilect⁹.⁊.c.fi.Et
si dicas ꝙ nemo obligat̄ nisi ad id ad
qd̄ se obligare ītēdit.R.ꝙ hoc verū ē
explicite: sed īplicite nō.qꝛ q vult ꝑn
cipale.puta eē frater minor vult ⁊ ac-
cessoriū.s.obligationē ad ꝑcepta r̄gu
le minorū lz hoc nō intēdat.⁊ d̄ hoc
est casus rotūd⁹ in.c.ex parte de re-
gula.Nā ex q̄ hītū religionis detule-
rūt q ꝓfessis dat̄.⁊ alia fecerūt q̄ ꝓfes
sis cōueniūt ꝓfessionē tacitā ad mi-
nus fecerūt ⁊ sic si nō illi religioni sal
tē alteri in genere sūt obligati ⁊ obser
uatiōi cōtentoꝝ in ea.Et hoc tene lz
Pa.in.c.frater.eo.de regula.alr̄ te-
neat.Sz ꝓ ꝑma opinione ē Inno.⁊
Hosti.in.d.c.sup eo.⁊ Pa.posset in-
telligi qñ tal' erat simplex.nec sciuit
nec potuit scire obligationē regule.so
lū credidit ꝙ ad illa obligaret ꝑm q̄
viuebant qꝛ credo ꝙ talis posset aliā
religionē lz laxiorem intrare sed si ibi
vult manere tenet̄ ꝑm regulā viuere.
nisi ex aliq̄ rōnabili cā posset ꝑsumi
ꝙ aliqd̄ ꝑceptorū nō seruat̄ qꝛ sic ēt
excusaret̄ vt.s.dixi Monacus.§.xj.
¶ Utrū religiosus assūpt⁹ ad aliquā 32
dignitatē.puta eꝑatum vel ēt inferio-
rē teneat̄ ad regule obseruātiam.R.
ꝙ sic ad oīa q̄ facer̄ pōt sine ꝑiudicio

p̄latiōis vl' officij sibi impositi. vt no. Tho. xxij. q. clxxxv. ⁊ vide. s̄. Monacus. §. vij.

34 ¶ Utrū religiosus possit transire ad aliā religionē. ℞. colligēdo dicta doc. ꝙ aut est latior ad quā trāsire vult ⁊ si in sua religione nō seruat̄ regula tūc poterit ad latiorē trāsire s̄m Inno. ⁊ Pa. in. c. sane. de regula. Qd̄ ego limito s̄m Jo. an. ⁊ bene verū qñ non est in ꝓuintia aliud monasteriū eiusdem religionis ad qd̄ possit transire. vel in q̄ possit intrare. nec est spes reformationis monasterij sui. Si vero in suo monasterio seruat̄ regula. tunc nō pōt ad latiorē trāsire sine lnia pape sine causa legitima: sed cū ei⁹ lnia sic si ēt nō subest cā legitima s̄m glo. in. c. cū singula. de p̄ben. li. vj. quā gl. credo veram quo ad eccliam militātem: sed nō quo ad deū. ar. eorū que no. in. c. nō est voti. de voto. ꝙ si causa subest. sic tz Inno. ⁊ sequit̄. Pa. i c. nō est dubiū de regula. ꝙ ep̄s pōt dispēsare. ar. c. nō mediocriter. de cōse. di. v. Dñs Anto. in. d. c. nō est dubiuz tz ꝙ si cā est vrgens pōt ep̄s: sed si cā nō indiget tali celeritate recurrēduz est ad Papā. Sed ego dico ꝙ cōsiderādū est an religiosus talis sit exēptus vt cōiter sūt. ⁊ sic ep̄s nō poterit dispēsare cū nullā auctoritatē hēat super ipsū sed dispensabit p̄latus suus q loco ep̄i preest illi religioni. scd̄m gl. in. d. c. nō dubiū. aut si talem non hēt reccurret ad papā. Si v̄o nō sit exēptus. sic credo verā opinionē Inno. Et dñs anto. loquit̄ de cōsilio. facit ꝓ hoc. c. nō cogātur. xlj. di. Et cā legitima erit debilitas corporis. aut delicata cōplexio ⁊ huiusmodi. aut religio ad quā vult trāsire ē equalis sue. ⁊ sic sine cā pōt de licētia pape solummō etiā quo ad deū. Si autem causa sub est. sic poterit ep̄s aut proprius p̄latus cū cōsensu capituli dispēsare secundū glo. in. d. c. nō est nobis dubiū. Facit d. c. statuimus. xviij. q. vlti. ⁊ xij. q. ij. sine exceptione. aut religio ad quā transire vult est strictior tūc requirit̄. Primo ꝙ nō trāseat ex temeritate. aut leuitate. vel odio prioris p̄lati sed ex zelo melioris vite ⁊ si est cōtrarietas inter prelatū ⁊ subditū in hoc sic iudicium superioris āborū requirendū est ⁊ ad eū pōt subditus appellare. Scd̄o requirit̄ ꝙ nō solū religio sit strictior sz ꝙ actualr̄ arcti⁹ ibi viuat̄: qz lz ēet strictior si tñ ibi latius viueret̄ nō liceret ēt si ex dispēsacione lati⁹ viuūt. Facit. c. sane de regula. Nā trāsitus ē pmiss⁹ vt qs ducat arctiorē vitā qz p̄sumit̄ mot⁹ sp̄s sci. vt in. c. lz. de regula. ⁊. xx. q. iij. c. i. q̄ rō cessat qñ in suo monasterio viuit̄ stricti⁹ respectu regule ⁊ cōstitutionuz q̄z in eo ad qd̄ vult trāsire. Uñ Gulier. naso. in. d. c. sane. dicit ꝙ lz regula beati Benedicti sit arctior q̄z r̄gula beati augustini. tñ fratres p̄dicatores q r̄gulā Beati Aug. ꝓfitent̄ tñ se arctauerūt p ꝯstitutōes suas ꝙ eorū religio est arctior q̄z illa monacorū. ⁊ ꝑpea dicit ꝙ ñ effugiūt apostasiā trāseūtes ad. d. regulā mōacoruz. Ideo dicit Jo. an. in. d. c. sane ꝙ iura nō pmittūt trāsitum respectu melioris religionis. seu maioris. vl' respectu finis. vt puta qz fructuosior aut alio mō. sz solū r̄spectu arctioris vite ⁊ qz ibi viuit̄ stricti⁹. vt. in. d. c. lz. Tertio reqrit̄ ꝙ petat lniam. vt in. d. c. lz ⁊ istis cōcurrētibus poterit trāsire q̄z uis lnia nō obtineat̄ ēt si p̄mū monasteriū esset p̄uilegiatū q̄ ad hoc. vt qs nō posset trāsir̄ ad arctiorē. addit Inno. iiij. si prior religio nō incurrit grauē iacturā vel infamiā ex tali trāsitu. qz si incurrit nō lz. ar. c. lz d̄ regula.

s. in abbat. §. iij. nō s.

xi.q.iij. si qs vero. Aduerte hic ꝙ si frater minor trãsferat̃ ad aliũ statum ꝑ papã. puta ad ep̃atum vel ad aliam religionem ꝙ tunc bona alteri iaz q̃ sita nõ recuperat. vt. C. de sen. pa. l. ij. ⁊ l. tutor. Si v̄o nõ sunt alteri quesita puta. qꝛ nundum sunt mortui eius parentes quibus debet succedere sic succedet si illi qui sunt in statu ad quẽ trãslatus est possũt succedere qꝛ restituitur ad oĩa ꝑ talem trãslationem vt in. l. i. C. de sniam pa. ⁊. l. i. §. q mortis ff. ad tertul. Secus si trãsferret̃. ꝑ alium modum. puta propter demerita sua ⁊ huiusmodi. vt in. d. l. i. ⁊. d. §. qui mortis.

35 ¶ Sed a q̃ dz peti lnia. ℞. ꝙ quo ad religiosos dz peti a suo p̃lato ordinario. puta in ordine minoruz a custode vel ministro. In ordine p̃dicatorũ a ꝓuinciali. In monacis ab abbate ⁊ huiusmodi. Qui p̃lati sine consesu. capl̃i. dare nõ possũt ꝑm glo. in. d. c. cũ singula. Quo ad ep̃os requirit̃ lnia obtẽta a papa vt. s̃. dixi. Quo ad prelatos inferiores ep̃is si nõ sunt immediate sub Papa sufficit petita ab ep̃o suo lz nõ obtineat̃. ꝑm Jo. an. in mercurialib⁹ in lr̃a cũ non stat. li. vj. Qui v̄o subsũt immediate Pape non põt ipso denegãte. sed eo non rñdẽte pñt Sil'r cleric⁹ tenetur petere lniam ab ep̃o si ecclia grauiter leditur al'r etiã sine lnia poterit scd̃m Inno. Sz aduerte ꝙ si prelatus dicit velle hr̃e cõsilium sic tenet̃ expectare debito tp̃e alias nõ. Itẽ ista lnia dz peti ante factum ꝑm Pa. in. d. c. lz. Ad ep̃atum v̄o si est electus potest licẽtiare p̃lat⁹ nõ requisito capl̃o. c. si religiosus de elec. li. vj. sed nõ ante electionem.

36 ¶ Utrũ al'r trãsiens ad aliaz religionẽ q̃ vt dictum est licere sit apostata ℞. Pa. in. d. c. sane. ꝙ non apostasia maiori. de qua in. c. fi. de aposta. Sed bene efficit̃ apostata apostasia minori qꝛ certum est ꝙ retrocedit. Ex q̃ no. intellectũ singularẽ. ad. c. ij. ne cle. vl' mo. li. vj. ꝙ dimittẽs habitũ pure incurrit excõicationẽ cũ sit ꝓprie apostata. Sed assumẽs habitum alterius religionis ẽt latioris nõ incurrit excõmunicationẽ. Hoc sentit. Jo. an. ibidem in nouella. qꝛ tex. ibi sentit in eo q facit' cã euagationis que cessat in eo q intrat aliam religionẽ. ⁊ ꝓ hoc vide bonum tex. iũcta glo. in. c. ex pte. d̃ tẽpo. ordi. ⁊ hoc ẽt sequit̃. Pa. in. d. c. sane. Aduerte tñ hic ꝙ recedẽs a religiõe lege ꝑmittẽte recuperat oĩa bõa sua idistincte. c. ꝙ a te. de cle. cõiuga. ⁊. c. ex transmissa. de renun. alias non de quo dic. vt. j. §. xliiij.

37 ¶ Utruz religiosus possit assumi ad beneficia simplicia. ℞. Pa. in. c. sup eo de regula ꝙ non et cũ dispensatione. ⁊ facit iste tex. d. c. sup eo. ⁊ vide glo. in. c. quorũdam. lxxiiij. di. que dicit monacum non posse habere canonicatum in ecclia seculari lz possit ibi esse ep̃s. vt i. c. vno. xviij. q. i. ⁊ hoc est propter bonuz cure q̃ causa cessat in beneficijs simplicibus vt no. in. c. quod dei timorẽ de sta. mo. vide. s̃. dispensatio. ⁊ dic vt ibi. §. iij.

38 ¶ Utrum religiosus de ordine mendicantiũ trãsiens ad ordinem nõ mẽdicantium etiam auctoritate apl̃ica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quem transiuit. ℞. ꝙ nõ. nec ad p̃oratus administrationes: nec ad quecũq; officia ẽt tanq̃ vicarius seu minister siue tãq̃ locũ aliorũ tenens nec animaruz curam aut regimẽ põt per se aut pro alijs exercer̃: ⁊ qcquid contrarium fuerit attentatum irritum est ipso iure Cle. vt professores. de regula.

39 ¶ De voto religiōis hēs. j. Uotum. iij. §. viij.

40 ¶ Quid tenent̄ facere monaci q ex redditib⁹ q̄s ꝑcipiūt tenent̄ ad curaꝫ animarum qñ vidēt abbatē negliger̄ dictā curā. ℞. secūdū. S. Tho. in q̄libet q̄ debēt supplicare abbati vt prouideat. ⁊ si nō vult debēt appellare ꝯ eū sicut ꝯ aduersariū veritatis. ⁊ nll'i ꝯsulēdū ē. vt i tali mōasterio igrediat̄

41 ¶ Utꝝ religios⁹ q ꝑus emisserat votū de artiori religiōe ⁊ tñ itrauit latiorē sit absolutus a voto. ℞. q̄ sic. vt in c. q post. de regula. li. vj. Debet tamen penitere de voto nō adipleto vt ibidē. De alijs v̄o votis q̄modo cōmutātur in votum religionis. vide votum. iiij. in principio.

42 ¶ Utrū religiosus eiect⁹ vel fugitiuus q nō pōt ipetrare recōciliationē ꝑm formā. c. fi. de regula. possit trāsire ad aliā religionē laxiorē. ℞. q̄ non si pōt iuenire in ꝓuicia monasteriū sue religiōis qd̄ velit eū recipere. q̄ si nō pōt poterit itrare latiorē cū lnia sui ꝑlati si pōt habere: alias poterit viuer̄ alio mō regulariter ⁊ dꝫ ꝑm Ray.

43 ¶ Sed qs dr̄ fugitiu⁹. ℞. Pa. in. c. fi. de regula ꝑm Jo. An. Ille q moratur ex̄ monasteriū ⁊ celat se abbati. facit. l. qd sit fugitiu⁹. ff. de edi. edic. Uñ eoiꝑo q̄ recedit a mōasterio ⁊ ñ subest. obediētie ꝑlati apostata est. vt no. Inno. i. c. fi. d̄ r̄nū. d̄ hoc. s̄. apostasia

44 ¶ Quid erit de bōis q̄ religios⁹ cōtulit monasterio qñ vadit ad aliā religionē. ℞. q̄ si exijt. cū lnia sic vsufructus illarū rerū erit monasterij ad qd̄ trāsit donec ibi vixerit solūmō. tex. est cū glo. xvj. q. vj. de lapsis. xxvij. q. i. si qs rapuerit ꝑm Hosti. Si v̄o vadit i casu nō cōcesso sic non recupat imo abbas pōt eū vēdicare cū oibus bonis. c. abbates. xviij. q. ij. de hoc vide s̄. monasteriū. §. vj.

¶ Quid efficit religio. ℞. q̄ hōinē 45 ad deū ꝓprie ꝯducit si modo religiōsus sequat̄ regularē obꝑuātiam ita q̄ meliores inueniri nō possūt eis. vt ait Aug. in. c. q̄tūlibet. xlvij. di.

¶ Utrū tollat ꝑ ipsius igressū oium 46 pctōrū penam. ℞. q̄ sic. pꝫ qꝛ si milia milliū ducatorū in elemosynas darēt̄ ab aliq̄ cēseret̄ merito ab oi pctōꝝ pena liber. iuxta illd̄ dāni. v. peccata tua elemosynis redime. multo magis in igressu religiōis vbi hō ex toto se offert deo q vꝫ plus q̄ millia millium ducatouꝝ Itē si ꝑ pniaꝫ ꝑt ⁊ meret̄ oiuꝫ pctōꝝ remissionē d̄ pe. di. vij. i fi. ergo mlto magis cū excedat oē gen⁹ satisfactionis ⁊ publice pnie. vt patet xxxiij. q. ij. admonere. hoc satis pꝫ ꝑ glo i. c. scripture. de voto ⁊ de pe. di. i. §. his auctoritatib⁹. vbi cōcludit̄ q̄ nulla pnia tali igredieti est dāda. imo si Papa iposuisset ei q̄ ieiunaret aut q̄ iret romā i pegrinatōe aut i hyerusalē ⁊ cōmutat eā in ingressū religōis est absolutus. c. q bona agūt. xvij. q. i. facit ad hoc aut̄. de mo. in ꝑncipio. vbi dr̄ oēm qdē eius hūanā maculā detergat. Idē legit̄ i vitis ꝑrum q̄ cōsequit̄ eā gratiā quā baptizati. istd̄ sequtur tho. xxij. q. vlt. ⁊ gloriosus Bernardin⁹ de senis in suo q̄dragesimali. ⁊ S. Ber. in li. de ꝑcepto ⁊ dispē. c. xl. dicit q̄ religio amatores suos angelis sil'es facit dissimiles hōibus. imo diuinā i hōie reformat imaginē ꝯfigurās nos xp̄o ad istar baptismi. hec ille

¶ Utꝝ eripiat a ꝑria ptāte. ℞. q̄ sic. 47 vt no. in aut̄. ingressi. ⁊ in aut̄. si qua mulier. C. de sa. sā. ec. ⁊ c. cū sim⁹. de regula. tex. ē cū glo. xvj. q. ij. c. i. sequit̄ Bar. ⁊ glo. in. l. si ex cā. §. papinianus ff. de minorib⁹ ⁊ Fed. cōsilio. xxxiiij. ⁊ Albric⁹. in. d. aut̄. si mō pubes est.

48 ¶ Utrũ tollat irregularitatẽ. vide. s̃. irregularitas. ij.

49 ¶ Utrũ pr̃e intrãte mõasteriũ filius possit petere legitimã. ℞. ꝟ3 Bar. i. d. aut̃. si qua mulier posita. xviiij. q. vlti. ꝙ nõ. de subtilitate iuris. qꝛ legitima nõ debet̃ nisi post mortẽ naturalẽ patris. l. i. §. si ipuberi. ff. de colla. bono. Sed de eqtate canonica dico cũ bal. in. d. aut̃. si q̃ mulier ꝙ poterit petere ne habeat postulare alimẽta a monasterio ⁊ placet.

50 ¶ Quid de peculio aduenticio filij. cui⁹ vsufruct⁹ est pr̃is qñ pr̃ ingredit̃ religionẽ. ℞. ꝟm bar. in aut̃. idẽ ẽ. C. d̃ bonis q̃ libe. ꝙ ex q̃ pr̃ia ptãs soluit̃ ex fctõ pr̃is remanebit solũ medietas d. vsufruct⁹ ãpd̃ pr̃ez. l. cũ oz. §. cum aũt. C. de bo. q̃ libe. ⁊ sic ad monasteriũ in qd̃ pr̃ est igressus. glo. in. d. aut̃. Idẽ est. tz ꝙ nõ finit̃. Bar. v̄o tz ꝙ ex toto finit̃. ⁊ dicit ita fuisse decisum Bononie in facto. ⁊ ad glo. ℞. ꝙ loqtur de vsufructu quẽ hz pr̃ in alijs bonis que non sunt filiorum sed opinio Bar. videtur magis equa.

51 ¶ Utrũ bona ingrediẽtis sint monasterij. ℞. ꝙ sic ipso iure. aut̃. ingressi C. d̃ sa. sã. ec. qꝛ ingrediẽtibns. xviiij. q. iij. nec abusus aliq̃ruz ptum q sibi vsurpãt talia põt valere nec inducere p̃scriptionẽ: cũ in reb⁹ iuasis aut furtinis nõ currat vt. s̃. p̃scriptio. §. viiij. Itẽ trãseũt feuda. de q̃ dic vt. s̃. feudũ §. x. Reseruabit̃ tñ legitia descẽdentibus. xviiij. q. iij. c. fi. ⁊ idẽ vr̃ in ascẽdẽtibus. qꝛ eq̃ succedũt illis ñ extãtibus

52 ¶ Utrũ vsufruct⁹ amittat̃ ex ingressu. ℞. ꝟm Inno. in. d. c. in pñtia. ꝙ nõ sed durat donec viuat. hoc idẽ seqtur gl. ⁊ Albri. in aut̃. ingressi. C. de sa. sã. ec. Hoc limitãt aliq verũ qñ monasteriũ põt hẽre ꝓpriũ i cõi alr̃ nõ ꝟ3 gl.

53 ¶ Utrũ ẽphiteosis silr̃ trãseat ad monasteriũ. ℞. ꝟm Albri. in. d. aut̃. ingressi ꝙ sic. ar. l. peto. §. i. ff. d̃ lega. ij. Odofre. tñ ibidẽ limitat verũ: nisi ẽphiteosim hẽret ab alia ecclia. qꝛ tũc esset in optione ecclie an vellet rẽ vel canonẽ. Aduerte bene ꝙ aut̃. ingressi. nõ hz locũ nisi in monasterijs q̃ nõ hñt nisi in cõi. nõ in his q̃ hñt in ꝓprio. sicut ordo militie sãcte Marie ⁊ tertij ordinis sãcti Frãcisci ⁊ ecclie seculares. ꝟm Albri. in. d. aut̃. ingressi.

54 ¶ Quid si ingrediens fecerat testm̃ añ ingressũ nihil relinquẽdo monasterio sed ex̃neũ heredẽ instituẽdo. ℞. ꝟ3 do. anto. in. c. in pñtia. de ꝓba. ꝙ aut exp̃sse cõtulit bõa sua tpe ingressus. nulla facta mẽtione de testamento. ⁊ tũc si hoc fecit incõtinẽti post cõditũ testm̃. sic nõ reuocat testm̃. nec erunt monasterij illa bona. sed solũ illa collatio bonorum p̃sumit̃ facta ad tp̃s vite sue. qꝛ ñ vr̃ qs incõtinẽti mutare animum. ar. l. nõ ad ea. ff. de cõdi. ⁊ demon. Si v̄o hoc fecit ex ĩteruallo p⁹ testm̃ ꝯditũ. tũc p̃sumit̃ mutasse animũ fauore religiõis ⁊ sic rũpit̃ testm̃ ⁊ erũt monasterij illa bona. aut nõ cõtulit expresse bõa sua monasterio. ⁊ tũc remanebit testm̃. ⁊ monasteriũ soluz petet portionẽ suã alr̃ q̃z rũpendo testm̃. Pa. v̄o in. d. c. in pñtia tz ꝯrium. s. ꝙ ñ petet portionẽ suã. Sz ego in fratrib⁹ minorib⁹ credo verũ. In alijs aũt q pñt hẽre in cõi. opinio do. Anto. est humanior religioni. sed illa Pa. vr̃ verior. de subtilitate iuris. ꝑ ea q̃ no. Albri. in. d. aut̃. si q̃ mulier sz talis ea bona nõ capiet. nisi post mortẽ naturalẽ ꝟm multos doc. q̃s recitat Albri. licet multi alij dicant ꝙ statim post ꝓfessionẽ.

55 ¶ Utrũ ꝓdigus vel dissipator bonorum cui interdicta sũt bona possit intrare religionẽ. ℞. Albri. in. d. aut̃. in-

gressi. ꝙ sic dūmō sit rōis capax. etiā
quo ad bona sicut de minore est vez.
56 ¶ Utrū filiusfamilias intrans mona
steriū possit disponere de bonis pecu
lij. ℞. ſm Pa. in. d. c. in pñtia. ꝙ de
castrensi vel quasi nō est dubium ꝙ
potest. l. penultima. C. qui testa. fa. pos.
Similiter de profecticijs ꝙ nō potest
qꝛ illa sūt in dispositione patris. Sed
dubium est de aduentitijs. de quibus
non potest disponere in vita pr̄is etiā
cū consensu patris. iuxta ea que no. i
d. l. penulti. Sed Pa. tenet ibidez ꝙ
potest qꝛ statim per ingressuz gaudet
illo p̄uilegio. auť p̄sbyteros. C. de epi.
ꝛ cle. ex quo quod est laicis aduēticiū
est clericis quasi castrēse. ꝛ ideo priua
bitur pr̄ in vita sua vsufructu illoꝝ bo
norū. p̄iformiter dico in aduēticijs ad
ueniētib⁹ p⁹ ingressū. Do. tñ Anto. i
d. c. in pñtia tz cōtrariū. s. ꝙ nō pote
rit disponere. taliter ꝙ pr̄ p̄uetur vsu
fructu in vita sua de aduenticijs ante
acq̄sitis sz bene poterit disponere de
directo dñio et ēt vtili talr̄ ꝙ mortuo
pr̄e trāsibit ad eū cui reliq̄t illud vt in
auť. de monacis. §. illud. Sec⁹ d̄ acq
sitis post ingressū qꝛ sūt monasterij.
57 ¶ Quid de libris datis a patre filio/
familias. ℞. ꝙ trāsibūt cum eo ad re/
ligionē. ſm dispositionem ingredien
tis. ſm Jaco. de raue. ꝛ recitat Pa. i
d. c. in pñtia. qꝛ censentur quasi castrē
se peculiū. Petrus v̄o dicit hoc verū
in libris collatis doctorib⁹ vel mgr̄is
Secus in datis scolarib⁹. Et hoc idē
sequitur Bar. i. l. filie. C. famuli. her. ꝛ
hoc verius.
58 ¶ Utrū religiosus succedat in bonis
parentum ꝛ huiusmodi. ℞. ꝙ sic nec
parentes possunt eos exheredare ꝓ/
pter crimē in gratitudinis commissū
in seculo. C. de epi. ꝛ cle. l. deo nobis
xviij. q. iij. c. si. Fallit in fratribus mi/
noribus. d. Cle. exiui. qꝛ nō succedūt
de iure.
¶ Qualiter aget monasteriū in p̄fat̄ 59
in q̄bus succedit vel ei acq̄rūtur. ℞.
Pa. in. d. c. in pñtia. ꝙ aget his actio
nibus q̄bus ille egisset ante ingressuz
ꝛ ꝓ gestis antea ꝑ ipsū tenebitur mo/
nasteriū inq̄tū ad ipsum monasteriū
puenit de bonis igressi ſm Jnno. ar.
l. ij. C. de impu. ꝛ al. sub. Vel forte ꝛ ve
rius in totum lz possit petere restitu/
tionem tenendo ꝙ monasterium iuř
successionis venit. vt. s̄. Monasteriū
§. iiij.
¶ Utrū ingressus possit reuocare te 60
stamentum factum añ ingressum. ℞.
Pa. in. d. c. in pñtia q̄ ad fratres mi/
nores nō est dubium qꝛ nō pōt. sed q̄
ad alios tenent Pe. ꝛ Ly. in auť. si
qua mulier. C. de sa. sā. ec. ꝙ sic. Sed
Bar. distinguit. Pa. tz ꝙ non pōt vl
lo modo. pariformiter ñ poterit face
re testamentū si ante non fecisset. qꝛ
ex q̄ ꝓfessus est moritur mundo. Et
hoc credo verius. excepto casu dicte
auten. q̄ permittit. post ingressuz inter
liberos disponere.
¶ Utrum religio tollat crimen ingra 61
titudinis. ℞. ꝙ tenetur cōmuniter ꝙ
sic in. c. ij. de aposta. ꝛ in. c. vltimo. de
eo. qui fur. or. susce. ꝛ in. c. quātūlibet.
xlvij. di. ꝛ in. c. non liceat. xviij. q. vlti.
¶ Quid si cōdemnatus ad mortem 62
ꝛ liberatus tali ꝯditione. ꝙ si egredie
tur puniet̄ pena priori. si ingredit̄ ꝛ
petitus ab vxore egredit̄ vt tenet̄. ℞.
nō potest puniri illa pena ſm berto.
brix. in questionibus suis. q. i. ꝛ sequit̄
Albri. in. d. auť. ingressi. Ratio qꝛ co/
actus exijt.
¶ Utrum retrahēs aliquē ab ingres/ 63
su. religionis teneat̄ restituere. ℞. ſz
Ricar. in quol. iij. q. xviij. ꝙ aut retra
hit qꝛ non credit aptum religioni si/

ne vtilez. ⁊ si hoc credit probabiliter sic nõ tenetur religioni. qꝛ potius dãnũ ipsius ipediuit. aut secũdo retraxit ꝑꝑ vtilitatẽ suam ⁊ si est spũalis. puta qꝛ eius cõsilio bene viuit. sic nõ peccat. quia ex caritate possum potiꝰ bonum meum spirituale preeligere q̃ alterius. Idez dicerem qñ retrahit qꝛ videt ꝙ vult intrare religionẽ in qua nõ viuit̃ regulariter ꝑm quod tenent̃ qꝛ sic ꝓcurat bonũ eius. Si vo est tẽporalis. puta qꝛ sperat ꝓmotionem. honorem ⁊ huiusmodi si steterit in seculo sic peccat quia tẽporale ꝓposuit spũali non tamen tenetur religioni. sed subtracto. orando. bonuz persuadendo. ⁊ salutem procurando plusq̃ prius. aut. iij. retraxit ex amicicia. ⁊ si est naturalis aut consanguinitatis sic lz peccet non tenetur religioni tñ. Si vero ꝑ amicitia lasciua sic magis peccat ⁊ tenet̃ in istis duobus subtractoꝛ ⁊ magis in ꝯo q̃ in primo vt dixi procurando bonum eius nõ tamen religioni. aut. iiij. retraxit aio impediendi vtilitatem religionis ⁊ sic tenetur ꝑm posse suũ facere ꝙ illa persona intret ⁊ si nõ põt satisfaciat religioni ad arbitriũ boni viri. vel meliorẽ ad eã inducat. Et etiam subtracto si nõ potest eum inducere vt intret religionem secundum ꝙ dixi ꝓcurãdo salutem eiꝰ solicitius q̃ prius. obligatũ vero religioni retrahens ꝑz Sco. in. iiij. di. xv. tenet̃ laborare vt redeat ⁊ si nõ põt tenetur ipse si ẽ persona idonea ⁊ habilis religioni religionẽ intrare. vt sic satisfaciat religioni ⁊ orare ꝓ auerso. vt dicitur ꝙ fecit Ray. Ego tñ credo ꝙ si nollet intrare nõ ꝑꝑea esset in statu damnationis sed sufficeret ei ꝙ ꝓposse alio modo satisfaceret religioni ⁊ etiam ei quem peruertit.

64 ¶ Utrũ religio minuat peccatũ. ℟. ꝙ lz peccatũ religiosi sit grauiꝰ pctõ secularũ. vel rõne voti ꝯ quod facit. vel rõne contemptus si maioꝛ adest. vel rõne scandali. tamen ceteris paribus dico peccatum religiosi esse leuius peccato secularũ. primo propter intentionẽ quam habet erectã ad deum licet ad horã intercipiatur ex qua de facili reuertitur. tũ qꝛ habet plura que eum reducũt ad deletionez ipsiꝰ pcti. hec ex. S. Tho. xxij. q. clxxxvi.

65 ¶ Que precipiunt̃ religiosis vniuersaliter. ℟. multa. ⁊ primo in cle. religiosi de priuile. sunt nouẽ. j. scripta. Primo ne in sermonibus ecclesiarum ꝑlatis detrahant. Intellige ad spãlia descendendo. Secundo ne retrahãt aliquos ab ecclesiarum suarũ frequẽtia. s. detrahendo eis ⁊ huiusmodi illicitis. Tertio ne pronuncient indulgẽtias idiscretas. s. falsas. vel ꝑm ꝙ dico Indulgentia. §. vltio. Quarto cũ cõfectionibus testamentorum intercerẽt ne retrahant testatores a restitutionibus debitis aut legatis matricibus ecclesijs faciendis. Pe. de pal. in. iiij. dixit ꝙ possunt procurare vt magis eis legetur q̃ alteri. dũmodo non faciãt cum verbis illicitis aut animo maligno ꝯ ecclesias matrices. quia nulli aufert suũ cũ nulum ius iteruz acqsiuissent. Sz ꝓ aluarꝰ tz ꝙ peccãt mortalr. ⁊ hoc videtur verius in religiosis Secꝰ in alio casu ab isto. qꝛ tũc hẽret locũ opinio Petri. Quinto ne legata vel debita aut male ablata incerta sibi vel sui ordinis fratribꝰ vl' ꝯuẽtibꝰ in alteriꝰ ꝑiudiciũ fieri vel errogari ꝓcurent. Sexto ne absoluãt a casibꝰ reseruatis Pape vel epis. Hec oia in virtute sãcte obie ⁊ sub interminatõe maledictionis eterne inhibent̃. Septimo sub eadez ꝓhibitione ꝓhibet̃ eis ne ꝑsonas ecclĩasticas. ꝑserti corã

iudicibus delegatis a sede aplica suā
ꝯ eos iusticiā ꝓsequētes vexare inde
bite. aut ad loca plura ⁊ ꝑserti multū
remota cōuenire ꝑsumāt. Octauo ꝑ
cipit̄ ꝑlatis religiosis ad q̄s aliqd pro
uenit occasione ꝑmissorum ꝙ nisi. j.
mēsē plene satisfecerit ecclesiasticis dā
nificatꝭ ꝺ eo qꝺ ad eos ꝑuenit postq̄
fuerint reqsiti ipso iure sint suspēsi ⁊ q̄
usq̄ debitā fecerint satisfactionē No
no ne ministrēt extremā vnctionē. eu
charistie sacramētū. solēnizent matri
moniū. nō absoluant excōicatos nec
absoluāt a pena ⁊ a culpa. de q̄ dic vt
s. excōicatio. v. casu. xij. Decimo nul
lus religiosus pōt vigore litteraꝝ apo
stolicarū vel legatorū alibi conuenire
aliquē sibi subditū ratione aliquorum
locorū nisi corā eo corā q̄ de iure cō
uenit. Cle. i. ꝺ rescrip. Undecimo nul
lus religiosus pōt eligi in ꝑlatū alte
rius religionis vel habitus nisi solum
in episcopū. Cle. i. de electi. Duodeci
mo prohibent̄ alienare ꝑlati religio
si res ecclie. vt in Cle. i. de re. ec. non
alie. vide. j. suspēsio. i. §. xxxj. Tertiode
cimo ꝑcipit̄ eis ne ad iurādū vouen
dū ⁊c. iducāt aliquos. vt sepulturā eli
gāt apꝺ eos. de q̄. j. sepultura. §. xxxv.
Quartodecimo ne decimas ecclijs
debitas vsurpēt. Cle. i. de decimis. de
quo supra excōicatio. vij. casu. xxxvij.
Quintodecimo ꝑcipit̄ mēdicātibus
ne aliquē ad ꝓfessionē recipiāt añ cō
pletū annū qntūdecimū. c. nō solū. ⁊
c. cōstitutionē de regula. li. vj. Sexto
decio ne statū beghinarū foueāt. Cle.
i. de religi. domi. vide excōicatio. vij.
casu. xl. Decimoseptimo ꝙ horis de
bitis in ecclijs eorū officiū persoluāt
Cle. i. de cele. mis. Decimooctauo ꝙ
nō dimittāt habitū sue religiōis: nec
vadāt ad studia vel phisicā aut leges
audiant. c. vt ꝑiculosa ne Cle. vel mo.
li. vj. vide. excōicatio. vij. casu. vij. De
cimonono ꝙ nō dicāt aliq̄ vt retra
hāt audiētes a solutione decimarū. ⁊
ꝙ reqsiti ꝑdicēt ꝺ eis populo. ⁊ ꝙ cō
fessores nō omittāt facere ꝯsciam cō
fitētibus. Cle. cupientes ꝺ penis. vide
Excōicatio. vij. casu. xliiij. Vigesimo
ꝙ mēdicātes nō capiāt loca de nouo
c. cū ex eo. de exces. ꝑla. li. vj. ⁊ Cle. cu
piētes de penis. vide loca ꝑ totū. ⁊. s.
Excōicatio. vij. casu. xliiij. Vigesimo
ꝑmo. ꝙ nō celebrēt in castris vel vil
lis. nisi q̄tenus eis a iure concedit̄. c.
eꝑoꝝ. de ꝑui. li. vj. Vigesimosecūdo
ꝙ seruēt interdictū quodcūq̄ qꝺ vi
derit seruare matricē ecclīam. Cle. i.
de sē. exco. vide Interdictū. vij. §. viij.
⁊ idē de cessationibꝰ a diuinis dcā cle.
ꝑma. Quedā alia ꝑcipiunt̄ monacis
de qbus vide. s. Monacus. §. x.

Religiosus locus dr̄ oīs
domꝰ. monasteriū. tēplū. ho
spitale. ⁊ q̄cūq̄ alia auctoritate pape
vel eꝑi ad pios vsus edificata. de reli.
domi. c. de sinodochijs. ⁊. c. ad hec
Secꝰ si sine auctoritate eꝑi vel pape
sūt hedificata a ꝑncipio vel ex postfa
cto. de cōse. di. i. nemo. qꝺ est ꝯ leges
q̄ volūt ꝙ vbicūq̄ sepelit̄ aliqs locꝰ
ille sit religiosus. qꝺ nō est verū ꝑ tex.
c. fi. de sepul. ⁊ ibi seqtur Pa.

¶ Utꝝ loca religiosa possint ad hūa 1
nos vsus transferri. ℟. ꝙ non. d. c. ad
hec. xij. q. ij. nulli.

¶ Per quos debēt regi ꝑfata loca 2
℟. ꝙ ꝑ religiosos eiusdē monasterij vl̄
alterius eiusdē religiōis. ⁊ si nō viuūt
regulariter debēt expelli ⁊ poni alij di
strictioris vite. aut saltē clerici secula
res. si alias nō pñt remanere ordina
ta ⁊ hoc pōt eꝑs sine papa. ꝑm glo. ⁊
Jo. an. ⁊ Pa. in. c. inter quattuor. de
re. domi. Fallit in hospitali. de quo

Vide.ꝛ. Hospitale.§.ii.

REliqui sactoꝝ eẽ vena lef ñ pñt.l.nẽo la.ij.C.ỏ sa.sã.ecc.nec exẽ capl̃ oñdi ỏbent.nec ỏ nouo iuẽte i publico ve nerari.nisi pus auẽte rõ ani pũtificis fuerint approbate .ỏ reli.ꝛ.ve.sã.c. ij.ꝓcipiẽ plat̃is ne pmittãt varijs figmẽtis ꝛ falsis cumẽq; ỏcipi hoies q vadũt ad eoꝝ eccl̃as cãveneratõis pp miracl̃a q̃ ibi fiũt sic̃ i plerisq; locis cã q̃ñ fieri ꝓsueuit.i.d.c.ij.ꝛ dic̃ pa.i.d.c ij.q; ẽt dicãt vendi q̃ñ.p q̃stu oñdũt

1 ¶ Qua auctoritate pñt cõpoza sactoꝝ ꝛ eoꝝ flige trãsferri.§.q; solũ auctoritate pape vl̃ epi aut sacte sinodi.de ꝓse.di.i.c cõpoza.vbi dic̃ Joãnes hoc verꝫ q̃ coꝝp⁹ est traditũ ppetue sepl̃ture.C.ỏ.reli.ꝛ.sup.fu.l.vltia.nisi necessitas imineat.q; tũc sufficit auctas ꝑsidis pulcie.l.i.C.ỏ.reli.ꝛ.sup.fu.q; q̃ñ ñ sit tradite ppetue sepultur̃.tẽ bñ possũt trãsferri sine alicui⁹ auctoꝛitate ad aliũ locũ fligiosũ.C.eo.l.si nec dũ

2 ¶ Quid si furtiue sbtrahãt.§.fꝫ.Rodo.sacrilegiũ ẽ.xvij.q.iiij.glge ẽt si ex ỏuotõe hoc faciat fꝫ eũdẽ ꝛ Aug.

3 ¶ Utꝝ sit simonia religas vendeꝛ.§. ꝑm Ray.ꝛ.Sofre q; sic.i.q.i.q studet

4 ¶ Utꝝ relige sanctoꝝ debeãt portari ad collũ.§.q; ñ.ar.dictaꝝ.l.si nec dũ ꝛ.l.vltime ꝛ.d.c cozpoza:lꝫ possent poni sup aliq̃ ꝑ aliquo tpe ex magna causa.ar.d.l.i.ꝛ hoc tene q̃uis Tho. xxij.q.lxxxvi.teneat q; liceat ex ỏuotõe sine aliq̃ superstitiõe sup se portare.

REmissio. pci p auctoꝛitatẽ sit a solo deo.i.q.c.ita.ꝛ.c.vt eui dẽter de.pe.di.i.ỏbũ.p offm̃ aũt seu ministeriũ fit a plato ẽt malo.xxiij.q.v.remittũt.p meritꝫ ỏo soluꝫ a bono sit. i.q.i.remissionẽ.de ꝓse.di.iiij.quomõ

1 ¶ Que regrunt in peccatoꝝ vt fiat ei remissio pci.§. Peꝛ aureo.i.iiij.di.ꝛ vij.q.i.q; nisi meritũ xpi applicẽt actu alit̃ isti vl̃ illi nulla culpa peccati ỏletur cũ solũ in vtute passionis xpi deleat. ꝛ tõ cũ sacr̃a sint imediatũ applicatiuũ passiois xpi ad nos ꝛ si culpa ỏꝫ dimitti q; p aliqõ⁹ sacr̃ꝫ vl̃ de facto exhibit⁹ vl̃ in voto fiat: ppea adultus cꝫ tuncũq; ꝓtritus nisi simul cõcurrat oris cõfessio in facto vl̃ ad minus in voto nõ cõsequitur remissioẽꝫ pci.ỏ remissionib⁹.vide.ꝛ.indulgẽtia.

REmittere idẽ est qđ dar̃.vt pꝫ in.c.veniẽs el.i.de testib⁹ .ꝛ.t. q.iij.c.ca.q.in glosis.

REnunciatio ẽ rei vl̃ iuris ꝓpꝛij facta sciẽter legitima refutatõ vij.q.i.ꝫ perculosuꝫ.

¶ Ñ renũciatio ỏ illegitima.§.q; 1
ex trib⁹.ꝓmo rõne ꝓsõe renũciãtis vt pũta qꝛ ẽ minoꝛ de iudi.c.si annumli.vt.aut ali⁹ q nõ põt renũciare.

¶ Secundo rõne ꝓsõe i cui⁹ manu 2
fit renũciatõ ẽ illegitia c.cũ dilecti.ꝛ c.admõet ꝛ.c.q; in dubijs de renũci. vbi nulli ecclesiastico licet ꝛnunciare alicui bñficio eccl̃iastico nisi i manu sui plati ad quẽ ptinet collatõ.d.c.admonet.xviij.q.ij.abbas.qõ limita i bñficio acqsito.p.c.veniẽs.de renũ.ꝛ i epatu qui nõ põt renũciari nisi i manib⁹ Pape.c.nisi de renũ.Quomõ aũt possit tractaꝛ hꝫ sup renũciatõe. vide Simonia.ꝛ.§.xxij.

¶ Utruꝫ renũciatõ aliocꝝ iurũ sit fiẽ 3
da aduersario.§.q; sic.vl̃ notario publico vl̃ iudici noie aduersarij recipiẽtis.l.ij.ff.rez pupi.sal.so.

¶ Tertio rõe rei q renunciari nõ põt 4
ỏ renũciatio illegitia. Nam iuri naturali ꝛ agnationis ꝛ sanguis nemo põt renũciare.vt.l.ius sanguis.ff.ỏ.re.iu.

H

¶.l.ius agnatõis.ff.ŏ.pac. Juri ŏo po
fitiuo qđ ꝛcernit certã fozmãvl̃ soleñi
raté nó pót gs renũciare.vt puta qđ
teſtiñ cũ tot teſtiũ⁹.vl̃ ſtipulatões fiant
certo mó.l.nẽo pót.ff.de lega.i.facit.c
q̃ pp.de elec.ꝛ.c.cũ eſſes.ꝛ q̃ ibi not.
ŏ.teſta. Si ŏo ñ ꝛcernit certã fozmaz
vel ſolẽnitatez ſed publicaz vtilitatẽ.
ſimiliter ñ pót.l.ius publicũ.ff.ŏ pac.
ꝛ in.c.ſi diligenti de fo.cõpe. Si ãt cõ
cernit publicaz ꝛ p̃uatã ꝛ publica pót
ſepari a p̃uata.ſic p̃t q̃tũ ad p̃uataz.l.
iuris gẽtiũ.§.ſed ꝛ ſi paciſcat.ff.ŏ.pa.
puta ius dat actõez ꝑ aialiꝫ mozboſo.
tñ ptes p̃ñt paciſci vt nó poſſit agere.
facit ter.cũ ibi nota.in.c.cũ veniſſẽt.ŏ
tuſti. Si vero ñ pót ſepari.ſic renũcia
ri ñ pót.d.c.cuz veniſſent. Si vero ſit
ſolũ in fauozẽ p̃uatuz.tẽ ille in cui⁹ fa
uore ẽ: pót.dũmó ñ ſit ꝛ bonos mo/
resvl̃ ñ inducat ad peccatũ talis renũ
ciatio q̃ ñ valeret.vt in.l.alia.§.elegã
ter.ff.ſolu.ma.ꝛ.l.conuenire.ff.ŏ.pac.
do. Si aũt ſit ſolũ in odiũ alterius tũc
ſi ceſſat rõ illi⁹ odij pót renũciari.vt i
l.fi.C.ad mace .alias ñ.vt.l.nã ꝛ ſi.ff.
ad mace.vide Pa .i.d.c.ſi dlligenti.

5 ¶ Quid ſi aliqđ ſit introductũ i fauozẽ
ambo⁹ q̃.q̃alter ſine altero renũciaꝛ
nó pót.vt dicit glo.i.c.ad aplicam.de
regu.facit.l.q̃ fauore.ff.de legi.vñ dꝛ
q̃ i cõi iure potioꝛ ẽ ꝓdicto ꝓhibẽtis.
ar.ff.de fui. vr.ꝓ.l.p ſũdũ ff.cõi diui.
l.Sabin⁹.ff.de libe.cã.l.ij.iij.ꝛ.iiij.Si
tñ aliqđ cõcedit a plurib⁹ ſiue vniuer
ſitati ſed in fauozẽ ꝓncipaliter pticu
lariũ.ſic bñ poſſet glibz renũciare iuri
ſuo.ꝛ ſic logꝫtur.c.ad aplicam ꝓdictũ
ꝛ.c.dilecti.de.fo.cõpe.Fallit hoc i ꝓui
legio.q.lz ꝛcernat fauozẽ tertij.pót
ipetrãs renũciare añq̃ ſit p̃ñtatuz.niſi
appeat q̃ cõcedens ſtati voluit ꝛcede
re ius illi tertio.q̃ cõiter ñ acgrik niſi i
p̃ñtatione ſeu nontia.c.ꝓmo de ꝛceſſ.
ꝓbẽ.li.vi.ꝛ qđ ibi not. Bern. Jdẽ di/
co.q̃ ñ ꝓt renũciaꝛ qñ ꝑ ꝓcuratoꝛez
ipetrauit q̃ ſtati acgrik ius illi tũo vt i
d.c.i. Siſr ſi fuit ꝛceſſũ motu ꝓꝛio.

¶ Utruz exẽpt⁹ poſſit renũciare exẽ- 6
ptioni.vide.ſ. Exẽptus.§.v.

¶ Qualiter fienda ẽ renũciatio.ſ.q̃ 7
ꝓio volũtarie.vij.q.i.Quis. Jtẽ ſciẽter
ꝛ ideo qñ qs aliqđ iuſ ignorat dz ei no
tificari.vt aut̃.qũo.op.epos.§.igit oꝛ/
dinam⁹ q̃ ei qđ ignorat renũciari nó
pót.l.mr̃.ff.ŏ ioffi.teſta. Et hec ẽ ꝓtra
notarios q ponũt clauſulas r̃nũciató
nis q̃s ignorant qui ꝺhunt.ꝛ ppea te/
nenr̃ eis de dãno qđ alr̃ ñ incurriſſent
puta q̃ renũciaſſẽt ſi ſciuiſſẽt. Tertio
ſine coactõe.q̃ me.cã ad audientiam
Quarto quo ad bñficia eccl̃aſtica dz
fieri puꝛ ꝛ abſolute.ŏ offó. dele.c.ex
pte.el.i.ŏ ſimo.ex iſinuatõe. Añ dãs
vl̃ r̃mittens.vl̃ renũciãs aliquid ſpũa
le pactovl̃ ꝓdictõe tpali interueniẽte.
ſimoniacus eſt i.fi.i.q.i.c.q̃ pio.

¶ Sed nunquid ſi renũciat abſolute. 8
tñ i mẽte gerit vt ſibi aliqđ ꝺtur
q̃.q̃ ſimõiac⁹.ẽ ŏ ſimo.c. tna.i fi.vez
eſt q̃ ſola pnia abolet.c.vlti.de ſimo.

¶ Utrum quis poſſit renũciaꝛ luti ſup 9
bñficio eccl̃aſtico vl̃ ſpũali.aliq̃ tpali
ſibi dato.q̃. Pa.in.c.cũ ꝓdẽ.ŏ.pac.
q̃ ñ ẽt ſi recipiat illŏ noie expẽſaꝝ qz
ſi renũciãs hz ius renũciat ſpũali.tpa
li dato.q̃ eſt ſimonia.d.c.ex pte.ꝛ qđ
ibi.no. Dicit tamen Jnno.et Hoſtiẽ.
i.e.ñ ſine de arbi.q̃ valet ꝛpoſitõ au
ctoꝛitate ſupioꝛis.vt ꝑ pacis bono det
aliqđ tpale ei ŏ q̃ nó ẽ certũ ŏ iure ſi/
hi cõpetẽti vt cedat liti vel renuncíet
ſi qđ ius hz.c.niſi.de prebẽ. Secus
ſi fiat auctoꝛitate partium qz ſic eẽt ſi
nióia.niſi qñ hz oꝛtũ a iudice puta qz
cõꝓmiſſũ ẽ i eo vl̃ipe ſic diffinit. Et
lz gl.i.d.c.cũ ꝓdẽ.dicat ñ ſufficere.ni
ſi iteruenĩat pape ꝓfirmatio tñ cõiter
doc.ibidẽ tenẽt cũ opi.d.Anto.q̃ non
requiraf.ꝛ ibi Pa.ſequitur.

10 ¶ Utr qs possit dare pecuniã alteri vt d̃sistat a lite q̃ ẽ d̃ re spũali. R. pa. in. d. c. cũ p̃dẽ. q̃ si sit certus habere ius i illo bñficio bñ pót dar aduersario sine simonia. vt d̃sistat. vl' ne litez moueat. Si vero non sit cert⁹ sz dubitat. tũc nó pót. nec excusat auctoritas pape i bñficio. qd̃ ãnexã hz ptãtẽ clauiũ q2 videt data pecunia p illa ptãte spũali. facit. d. c. ex pte i sili. ⁊ q̃ no. i. q. iij. saluator. ⁊ c. ex mlis. In aliis aũt bñficijs bñ excusaret auctoritas pape. cũ talis simõia sit d̃ iur positiuo. sz gl. in. d. c. cũ pridẽ. Qd̃ no. q2 pauci aduertũt hodie. Posset tñ iudex p bono pacis ex officio suo cõponere ptes. vt hñs ius i bñficio det aliqd nõ habẽti ius sz formã. c. nisi. de preben. sm Pa. in. c. super eo. de transac.

11 ¶ Quid de illo qui expectãs p̃xime vacaturã primã in aliq̃ ecclia renũciat p̃prie tenui vt p̃cludat̃ via alti expectãti. R. q̃ p hoc nõ ipedit p̃mũ expectãtẽ si hoc pót p̃bari. Si v̄o pinguius resignanti conferatur eo ipso detegitur fraus ⁊ carebit habita quã resignauit ⁊ ambita de renun. c. si te. li. vi.

12 ¶ Utrũ renũciatio iuris futuri valeat. R. q̃ si ius futur appet sic valet. si aũt nõ appet adhuc nõ valet. q2 pacta ñ ferũt̃ ad ea q̃ appere ñ pñt vt in. l. i lege. ⁊ alijs ꝯcor. ibi positis i gl. ff. d̃ ꝯhẽ. ẽptõ. ⁊ qd̃ nõ ẽ renũciari ñ pót. l. tres ffes. ff. de pac. Sz de hoc vide Bar. i. l. ꝯditõis. C. d̃ pac. q2 parũ ad nos. hic tñ aduerte q2 filia renũciando hereditati p̃ne ⁊ p̃mittendo ãplius ñ petere nihilomin⁹ legitimã vl' eius supplementũ peter̃ poterit. nisi exp̃sse d̃ ipsa dixerit vt. l. si quando. §. generaliter ⁊ ibi doc. C. d̃ inoffi. testamento.

¶ Quid faciet p̃latus q bñficiũ hz. iz p simoniã. vel alias itrusus ẽ. R. q̃ tenetur renunciare. ⁊ si est eps ⁊ est in articulo mortis. nec potest adire papam. non tamen debet dimittere possessionem quam de facto habet sine licentia pape. sed abstineat a perceptione fructuum excepta stricta necessitate vite. ⁊ querat quã cito poterit resignare. Et de hoc vide Ber. Inno. ⁊ Hosti. de renũ. nisi cum p̃dem ⁊ Archi. vij. q. i. eum qui.

Represalia dicitur rerum aliarum generalis retẽtio auctoritate principis vel ciuitatis pro recompensatione damni dati indulta. elicitur ex. c. dñs. xxiij. q. ij. ⁊ est quãdo vnus de vno dominio nõ valens consequi ius contra aliquem de alio dominio retinet res oium qui sũt sub tali dñio p satisfactione.

¶ Utrum sint licite. R. q̃ sic quando ista interueniunt. Primum q̃ dominus vel ciuitas requiratur vt emendet qd̃ a suis improbe factum est. Secundum q̃ constet de negligentia iustitie administrande. Aduerte hic sz Barto. in tractatu de represalijs. qd̃ aliquãdo superiorem habet ille qui d̃bet dare de iure. sed non de facto. vt puta quia non obeditur ei sicut imperatori. ⁊ tunc non est necesse adire superiorem. Aliquando habet superiorem de facto sed nõ de iure. vt puta quia tirannus est dominus. ⁊ si fuit electus ex timore vel per vim. ⁊ habetur cõmuniter pro domino. sic valent que facit secũdum Inno. in. c. nihil. de elec. ⁊ sic debet adiri. Si vero non fuit electus. sed per vim occupat dominium. ⁊ habetur cõmuniter pro tiranno. sic cum non valeat qd̃ facit non est necesse vt eum ade-

at. Aliqñ hz superiorē de iure ⁊ d̄ facto. qꝛ est verus dñs ⁊ ei obedit̄. sed tñ nō expedit creditori eū adire. puta qꝛ expēderet plus q̄ sit p̄ncipale d̄bitū. vel est paup tūc ꝑm Bar. vbi. s̄. pōt ꝓcedere: sicut si nō hēret supiorē eius debitor. ar. l. si ꝑuos. ff. de pigno. ac. ⁊ l. meditanee. C. d̄ āno. ⁊ tribu. ⁊ sic pz qñ p̄dicta duo nō reqrūtur. Tertiū q̄ iudex ꝓprius det sniaz sup negligētia ⁊ iustitie d̄fectu ⁊ ꝯcedat auctoritatem rep̄saliaꝝ. Limita hoc verū qñ nullus inenit̄ supior q̄ d̄ ciuitate vel dño negligēte faciat iustitiā ꝑz Gui. ep̄m cōcordiēsem. qꝛ si inueniret̄ supior nō valeret auctoritas iudicis ꝓprij q̄ ad illos q̄ nō sūt sue iurisdictiōis. ⁊ ita itelligit. c. dñs. xxiij. q. ij. q̄ ciuitas plectēda est p suum s. iudicē. cōcor. Jo. d̄ fanto. ⁊ Franciscus v̄cellēsis. in. c. vnico. d̄ iniurijs li. vi. Quartū q̄ nō excedāt dānum. Quintū q̄ nō extēdat̄ ad clericos. vel ecclīasticas p̄sōas. Hec elicio ex Archi. in. d. c. vnico. Sextū ꝑz Directoriā. ti. de pignorib⁹. q̄ nō fiant in p̄sonis. qꝛ istud ē iniquū q̄ in p̄sona ali⁹ p alio grauet̄. ⁊ ꝑz ip̄m nulla ꝯsuetudo valeret. cū sit ꝯ̄ria legib⁹. C. d̄ acti. ⁊ ob. l. ob es alienū. ⁊ aut̄. ibidē imo. ⁊. C. q̄ res pigno. obli. pos. l. q̄ filios ⁊ i aut̄. vt nll'i iudi. §. qꝛ v̄o. ⁊. C. ne vxor p ma. l. vlti. ⁊ aut̄. ibidem sed oīo alias istis ñ ꝯcurrētibus q̄ ip̄is rep̄saliis vtitur q̄druplu3 restituere cogit̄. ⁊ actōe p qua hoc facit cadit. vt i aut̄. ne pignoratiōes fiant que ē p̄dicta aut̄. sed omnino.

2 ¶ Sed nūquid tenet̄ ad restitutionē qui aliqd p rep̄salias illicitas exigit ab alio q̄ a suo d̄bitore. ꝛ. Archi. in d. c. vnico qd̄ icipit. ⁊ si pignoratōes q̄ sic nec aliter saluari poterit. nisi restituat. xiiij. q. vi. si res de vsu. cū tu. de re. iur. nō remittitur. li. vi.

¶ Quid de illis q̄ rep̄salias ꝯcedūt 3
ꝯ̄ ecclīasticas p̄sonas. aut eoꝝ bona vel cōcessis vtunt̄ ꝯ̄ ipsas. vid̄ Excōicatio. vij. casu. xxxiij. ⁊ Interdictū. iiij quasi in fi.

¶ Utrū rep̄salia ꝯcessa ꝯ̄ puta florē 4
ti nos d̄beāt extēdi ad florētinos hñ es do miciliū Senis. ꝛ. ꝑz Pa. i. c. qm̄ de offō. or. q̄ nō qꝛ odiosa facit qd̄ no. Bar. i. l. ꝓuiciales. ff. d̄ ver. si.

¶ Utrū statutu3 possit fieri q̄ q̄libet 5
possit capi p delicto alteri⁹. ꝛ. Bart. vbi. s̄. q̄ ꝯ̄ terras vl' villas sibi ñ subditas nō pōt. sed bñ ꝯ̄ sibi subditas. vt. C. de oi agro des. l. i. ⁊ valet statutū. q̄ vxor possit capi p viro fallente vt. l. satis. C. i q̄ ca. pi. vel hipo. ta. ꝯ̄hi. Et silr̄ filius p p̄re. l. fi. C. de p̄uile. ēt si ñ sit heres. Et aduerte hic q̄ terre cū certis pactis submisse p̄tectiōi dñorū nō dicunt̄ sibi subdite sz federate. ⁊ iō ꝯ̄ eas nō valet tale statutum. Quod no. pro limitatione sexte conditionis i. §. i. dicte.

¶ Sed q̄rit̄ an tale statutū possit ex- 6
erceri ex̄ territoriū statuētis. ꝛ. Bar. vbi. s̄. q̄ sic pōt agere ꝯ̄ tales cōditiōe ex statuto qꝛ actio vbiq3 seqtur eos q̄bus cōpetit. vt. l. fi. C. de p̄scrip. lon. tē. Qd̄ limita nisi fili⁹ sortiret̄ domiciliū alibi añq̄ p̄r rūperet. ar. l. ciues. C. de incol'. Silr̄ si fili⁹ ēct nat⁹ postq̄ rupit p̄r eius. qꝛ iura itelligūtur de filio exñte tpe q̄ rupit. l. i delict̄ §. si ex̄neus. ff. de noxa. ⁊. l. ticius. ff. d̄ testa. mili. Et idē dic qñ statutu3 dicit q̄ hoīes vni⁹ terre vn⁹ teneat̄ p alio Nā ille q̄ de nouo est effectus illius terre nō tenet̄ p debitis antiqs. l. p iudēdū. C. de d̄curi. ⁊ qd̄ no. Dy. in. l. i colā. ff. ad muni. Silr̄ tale statutū itelligitur de d̄bitis ꝯ̄ctis intra territoriū nisi aliō addat vt. l. cū vnus. §. is. q. ff.

de bonis auctorita. iudi. possi.

7 ¶ Quid si talis q habuit recursū ad iudicē dbitoris ⁊ reportauit iniquā sniaz R. Bar. vbi. s. q dz appellare ⁊ adire iudicē appellatōis. aliter rep̄salie non erūt licite. vel si ꝓhibet appellare. vel nō ē iudex appellatōis. tūc pōt recurrere ad suum iudicem

Residere debēt clerici i suis bñficijs ⁊ d hoc vide. s. Clericus. vij.

Rescriptuz ꝓprie ē id q pri ceps scribit ad iuris cōseruātiā vt qñ cōmittit cāz decidēdā iter aliquos ⁊ differt a priuilegio qd ē cōtra ius q̄si priuata lex. iij. di. priuilegia. Et ēt differt a bñficio qd stricte sūptū est gratia cōcessa preter ius a principe. et hec ē que latissime iterp̄tāda est vt in c. olim. ⁊ qd ibi no. de verbo. si. Latissime tñ rescriptū accipit ꝓ oib⁹ istis. hec Pa. in Rica. de rescrip.

1 ¶ Rescriptū ⁊ ꝓcess⁹ p ip̄m r̄scriptū habit⁹ ipetratū ab excōicato sup alio q̄z sup excōicatōis vel appellatōis articulo ipso iure ē nullū. c. i. de rescrip. li. vi. fallit hoc i mlt̄is casib⁹ q notāt p Gemi. in dicto. c. primo

2 ¶ Rescriptū ꝓpetuat p solā citatōem d r̄srip. ex tenor ⁊ c. significauit i glo.

3 ¶ Rescriptū ipretatū tacita veritate. aut suggesta falsitate vl ēt q̄cūq̄z alio tacito vel exp̄sso. qd si tacitū nō fuissz vl false exp̄ssū papa nō ita faciliter cōcessisset. nō valz. eo. ti. sup litteris.

4 ¶ Rescripta nō extēdunt ad res vel ꝑsonas i eis ñ ꝯp̄hēsas qm̄ ꝑsōalia sūt ⁊ stricte itelligēda. c. significauit. eo. ti.

5 ¶ Rescriptū nō viciat ꝓp defectū lr̄e vel sillabe. Sec⁹ si eēt ibi falsū latinū. de fide instru. c. ex pte i tex. ⁊ in glo.

6 ¶ Rescriptū primū tollit per secūdū posteri⁹ faciēs mētōem d primo. Si vo nō facit mētionē nō valet secūdū cōtra primū ope exceptōis vt. i. c. ex lr̄is. ⁊ c. pastoralis. d off. dele. ꝯz Gof. in sūma. eo. ti. nisi ipetrās p̄mū fuisset i mora p̄ntādi p ānū vt i. c. si āt. eo. ti.

7 ¶ Rescriptū inseri dz in lr̄is citatōis ꝯz eūdē Gof. ꝓp duo. Prio vt citat⁹ sciat iurisdictōez citātis. alit nō tenet ꝯparere Secūdo vt possit dliberare.

8 ¶ Rescriptū perdit p negligētiā ipetrātis āno elapso quo vti potuit ⁊ noluit. Si ꝯz ipetret ꝯ p̄muz. c. si aūt d rescrip. ⁊ c. plerūq̄z alias sp valz de iure canonico durāte mādatoꝛ ꝯm glo. in dcō. c. si aūt. q̄uis de iure ciuili duret p dcenniū. C. d diuerꝯ. r̄scrip. l. falso.

9 ¶ Rescriptū dr falsū ipetratuz sine mādato vt in. c. nō nulli eo. i. glo. nisi ipetret ab his ꝑsonis a qb⁹ d iure nō exigit mādatū. vt i. d. c. ñnll'i i fi. ⁊ c. ex pte i fi. eo. ff. d ꝓcu. l. ꝯz ⁊ he ꝑsōe

10 ¶ Per rescriptū sedis aplice aut legatoꝝ aliqs ñ p̄t ipetrari, p iudce. nisi ille q ē i dignitate ꝯstitut⁹. vl cāonic⁹ eccl'e cathedral'. vl hz ꝑsonatū. ⁊ tal ñ pōt audire cāz nisi i locis isignib⁹. vl ciuitatib⁹ vbi possit copia hr̄i pitorū. nec aliqs p̄t ꝯueniri v̄tute tal r̄scripti. vltra vnā dictā a fine sue docesis. d q bus oib⁹. vid i. c. statutū. d r̄scrip. li. vi. ⁊ qd ibi nota.

Res inter alios acta nō p̄iudicat alijs nec ꝓdest. ff. q. po. i pigno. ha. l. claudi⁹. i. fi. ⁊ d re. iu. c. q̄uis Falliti q busdā cāib⁹ vid i. d. c. q̄uis gl. ⁊ doc. qz paꝝ ad nos

¶ Quilibz i traditōe sue rei p̄t pactū apponer. dūmodo ñ sit legib⁹ iprobatū. l. i traditōib⁹. ff. d pac. d. ꝯdi. c. verꝝ in. gl. Rē hr̄e videt q fruit p̄cio ei⁹. ff. de vsufru. l. qz q p̄cio. que d tota re vēdicāda dicta sūt eadē ⁊ d pte itelligēda sunt. ff. de rei vendi. l. que de tota. Res vna ⁊ eadē diuerso iure cēseri ñ

dz d̄ d̄ci.c.cū i tua.xij.q.ij.cognouim⁹

Restitutio qd est ⁊ qs restituere tenet̄. Sciendū q̄ restitutio est in pristinū statum repositio.l.restituer̄. ff.de v̄bo.sig. Vñ dicit tex. in.l.pl⁹ ē ff.de v̄bo.signi. Restituere ē nō solū p̄sentiā rei p̄bere.sed ēt possessorē facere fructusq̄ reddere. Sz q̄ ius diuinū ⁊ canonicū vtit̄ aliqñ v̄bo reddant ꝓ verbo restituere. vt i.c.cū tu. de vsuris.qd̄ est verbū latius q̄ restituere vt.l.v̄bū reddēdi.ff. de v̄bo.si. ⁊ aliqñ v̄bo emēdēt.vt i.c.ij.d̄ rapto. Aliqñ v̄o v̄bo satisfaciāt.vt i.c.i lr̄is. d̄ rapto.⁊ satisfactū itelligit̄ q̄lit̄cūq̄ volūtati satisfaciat.l.si rē alienā.§.ois ff.de pigno. ac. ⁊.l.i.ff.q satisda.co. Jō ego hic restitutionē accipio ꝓ q̄cūq̄ satisfactione facienda ꝓ ximo.

¶ Quis tñr satisfacere.R̄.q̄ qlibz q hz d̄ alicō vl̄ qd̄ ad aliū spectat.seu d̄bet̄ ex ꝯct⁹ vel q̄si.ex maleficio.vl̄ q̄si.vel ex q̄cūq̄ alia cā.ar.c.si res.xii/ij.q.vi.⁊.l. iustitia .§. iuris p̄cepta.ff. d̄ iusti.⁊ iure. Qd̄ vt meli⁹ intelligat̄. per casus infrascriptos.ꝑm ordinem alphabeti annotabo.

¶ Accipiēs aliqd vt ñ accuset.an teneat̄ restituer̄.vid̄.s̄. Accusatio.§.vi.

¶ Accipiēs aliqd i fraudē creditoꝝ quō tenet̄.dic vt hic.j.in v̄. Raptor. §.i.⁊ in v̄. Vsurarius.§.xvij.⁊.s̄. Alienatio.§.xxvi.

¶ Accipiēs aliqd ab ecclesiasticis.vl̄ ab illis q nō pñt donare quō teneat̄ Vide donatio.§.xxxviij.⁊.s̄. Cleric⁹. iij.§.iiij.⁊ Clericus.xiij.§.ij.

¶ Acqrēs ex peccato aliqd.puta adulterio.sodomia ⁊ hmōi quō tenet̄ vide.j.in verbo mulier.

¶ Admīstrator bonoꝝ alioꝝ quō teneat̄.vid̄.s̄.Admīstratio.§.i.⁊.ij.

¶ Adulator obtinēs bñficiū. an teneat̄ restituere.vid̄ Adulatō.§.ij.

¶ Adultera ꝯcipiēs filiū ex adulterio quō teneat̄.vid̄ Adulteriū.§.iiij.

¶ Adultere fili⁹ quō tenet̄ restituer̄ vide Adulteriū.§.v.⁊.vi.

¶ Aduocatus qñ tenet̄ restituere.vide.Aduocatus.§.xij.⁊.xiij.

¶ Alchimista quō tñr.vid̄ Alchia.

¶ Alienationē rei r̄cipiēs ab eo q ñ pōt alienare.vide Alienatio.§.xiiij.⁊ §.xx.⁊ Donatio p̄mo.§.xxxviii.

¶ Alimēta denegans ei cui tenet̄ exhibere an teneatur.R̄.q̄ sic.⁊ quis teneatur.vide Alimenta.

Ambasiatores quō tenēt̄.vid̄ absēs.

¶ Aīmaz ledēs rōalē.vtꝝ teneat̄ ad r̄stitutionē.R̄.q̄ sic. Pro cui⁹ itelligētia ē scien̄.ꝑz sco.i.iiij.di.xv.q.ij. q̄ ē duplex bonū aīe.s.nāle ⁊ accidētale. Jn bōis igit̄ nālib⁹ aīe cū sint icorruptibilia.sicut ⁊ ip̄a aīa nēo pōt eaz ledēr directe.⁊ talia sūt bōa illa sine qb⁹ nō ꝯtigit aīaz eē vt est itellect⁹.liberꝝ arbitriū.volūtas.⁊ hmōi. Jndirecte tñ pōt qs in talib⁹ bonis aliuz ledere ꝑz Boñ.in.ij.di.xxv.ar.i.q.ii/ij.i.ptis.s.vsu taliū priuādo. sic̄ si qs poculū daret.vl̄ alid̄ faceret q̄ amētē aliquē r̄dderet vñ talis aliquē talr̄ ledēs.qñ digno leso recōpēsationē facere ñ pōt maxime si i ꝑpetuā amētiam d̄ducit. Jō arbitrio bōi viri satisfacere tenet̄.ar.c.d̄teriores.vi.q.i.vñ ꝓ regula tradit̄ cōiter a doc.vt not. Ricar.i.iiij.di.xv.ar.v.q.iij. q̄ qñ restitutō nō pōt fieri ꝑz dānū datū.tūc arbitrio bōi viri reliquat̄. Jtē dat aliā regulā sup̄dict⁹ Ricar. vbi.s̄.q̄ qñ res male ablata ñ pōt restitui.restitutio dz fieri i equalēti si possibile est ex̄ne lite pē.ali.ino.c.ecclie sācte marie el.ij.⁊ ꝑz Sco.vbi.s̄.lz qs digne nō possit satisfacer̄ ꝓxio de dāno sibi illato nihilomin⁹ ex hoc ñ libat̄ qn ñ teneat̄ satisfacer̄ saltē q̄tū pōt. Vñ i casu p̄dicto bon⁹ vir iudicabit vt petat

venia p se. vl̃ si nõ põt p interpositã psonã debeide vt satisfaciat ꝓz posse dãna q̃ lesio z alijs suis euenitũt ex tali lesione. vt. g. dicet ỏ vulnerãte z occidẽte i vbo ſHoicidiũ. Jn bõis ãt acctãtib⁹ aĩe. cuiusmõi sũt bõa gre. moz z ỏtunũ acqsita ꝓz acgrẽda. põt qs ꝓz Sco. vbi. s. idirecte aliquẽ ledẽt. z di ſpositiue. s. iducẽdo ad act⁹ vitiosos. seu peccata qb⁹ talia cozrũpũt puta ꝛtaminãdo suo malo. exẽplo. suadendo blãdiẽdo. rogãdo ꝓcipiẽdo. vt talia faciãt. z hmõi. z talis mõ magis tñr ad restitutionẽ quã dãnificãtes in bõis tpalib⁹. vi. q. i. sũt pñm. ppea tenẽt doctrina auxilio psilio. oze z hutusmõi ꝓz̃ põt. z i se ẽp seipm z p alios dũmõ peccatũ occultũ nõ pãdat talẽ lesũ ad bonũ reducẽt. Directe ãt i talib⁹ bõis acctãtib⁹ nẽo põt aliũ ledẽt qñ talia nõ cozrũpũt nisi p peccatũ. z peccatũ eẽ nõ põt nisi sit volũtariũ. xv. q. i. nõ ẽ.

¶ Appellans iniuste quõ tenẽt. vid̃ Appellatio. §. xv.

¶ Arbiter vel arbitrator quõ tenẽt. vide Arbiter. §. i. z. vi.

¶ Archidiacon⁹ quõ tñr si aliqd pt ỏ reb⁹ ecclie. vid̃ Archidiaconus.

¶ Arras recipiens quõ teneat restituere. vide Arra.

¶ Artifices facientes ea p q̃ ꝓximi dãnificantur. vide Alrs. §. ij.

¶ Assessor quõ tenẽt vid̃ Judex. §. viij. z. §. xxij.

¶ Banniens iniuste aliquẽ quõ tenetur. vide Bannum. §. i.

Bellãtes quõ tenent. vid̃ bellũ i pn. z. §. v. vi. vij. viij. viiij. x. vsq; xivj. z. xxij

¶ Bñficia ecclĩastica plura hñs. qñ tenẽt rstituẽt. vid̃ Bñficiũ. §. xxxiiij.

¶ Bñficij vacãtis fruct⁹ vsurpãtes. quõ tenent. ibidẽ. §. xxxx.

¶ Bñficiũ iniuste possidens. quõ tenetur. ibidẽ. §. xxxviij.

¶ Bñficiatus nõ dispẽsãdo fructus quõ tenẽt. vide Cleric⁹. iij. §. i. Et qñ male dispẽsat. vide ibidẽ. §. iiij.

¶ Bñficiat⁹ nõ residẽs qñ tenẽt restituere. vide Clericus. vij. §. iiij.

¶ Bñficiũ recipiẽs nõ itẽdẽs ꝓmoueri quõ tñr. vid̃ Cric⁹. vij. §. v. z. vi.

¶ Beneficiatus exĩstens in mortali quõ tenetur restituere fructus. vide Clericus. viij. §. v.

¶ Beneficiatus inducẽs ad reliquẽ dũ sibi qõ erat quis relictur⁹ ecclie quõ tenẽt. vide Clericus. xiij. §. vij.

¶ Bñficiat⁹ ñ dicẽs hozas quõ tñr restituere fructus. vide Hora. §. xi.

¶ Utr ꝓferẽs bñficiũ idigno teneat ad aligd. ꝛ. ꝓz Car. i Cle. i. ỏ etã. z q̃. qꝫ vltra peccatũ mortale qõ cõmisit tñr ad restitutionẽ tot⁹ itereſſe ecclie q̃z lesit ꝓz Pe. ỏ ãcha. ad ĩstar nigra tus q min⁹ idoneo tutellã pupilli cõmisit. ff. de magi. pue. p totũ.

¶ Bonefidei possor. vid̃ Possor.

¶ Canonica portio cui est restituenda. vide eo. ti.

¶ Carcerans aliquem quõ tenetur. vide Carcer. §. ij. iij. z. v.

¶ Causam dans dãno ꝓximi. quõ tenetur. habes Causa. §. vi.

¶ Cessationẽ a diuis iducẽs quõ tñr vide Cessatio. §. i. z. ij.

¶ Cleric⁹ nõ exĩs psonal⁹ horis canonicis z recipiẽs distrubutões. quõ tenẽt. vide Clericus. vij. §. viij.

¶ Clericus negociando quõ tenẽt. vide Clericus. viiij. §. vi.

¶ Comedẽs ỏ alieno quõ tñr. vide Furtũ. §. xxv. z hic i ỏ. raptor. §. i.

Comodãs z renocãs añ tps comodatũ. quõ tñr. vid̃ Comodatũ. §. iiij. Comodatari⁹ vtẽs re comodata ad aliũ vsũ quõ tenẽt. ibidẽ. §. vi.

Comodãs rẽ vitiosã quõ tñr ibidẽ. §. vij

Comodatari⁹. si res comodata pist qñ tñr ibidẽ. §. x. vl̃ si ỏteriorat ibidẽ. §. xij.

¶ Cōcussionē faciēs quō tenet. vid Concussio. §. ij.
¶ Cōfessor absoluēs quē ñ pōt. quō tenetur. vide Cōfessio. v §. xiiij.
¶ Cōsentiēdo quō qs tenet. vid cō sentire. §. ij. ⁊ Furtum. §. xviiij.
¶ Cōseruatorē faciēs itromittet in his q̄ dz quō tenet. vide ꝯseruator. §. i
Cōsulens damnū alteri⁹ quō tenet. vide Consilium. §. i.
Cōsiliarij locoꝝ q faciūt statuta iniq̄ quō tenētur. vide Lex. §. xxij.
Cōtractū illicitū faciēs, quō tenet. ℞. ꝙ si ꝯct⁹ est null⁹ vl' vsurarius tenet ēt fruct⁹ restituere. nisi bōa fides excuset eū vt. j. Possessor. Si vō ꝯct⁹ tenuit d iure lz possit rescidi. puta qa nun⁹ iusto ꝑtio ēptū est. ⁊ hmōi. tē si nec dol⁹. nec fraus iteruēit. nō tenet fruct⁹ restituere. sz supplet iustū ꝑtiū hoc elicit ex. l. ij. C. de resci. vē. ⁊ gl. in. c. cū dilecti de ēpti. ⁊ vē. ⁊ i. c. p tuas. d dona. ⁊. c. illo vos de pigno. Et l. i. C. de distrac. pigno. qd no. qꝛ sepe in practica venit.
Cōtumeliator quō tenetur. vide Cōtumelia.
Coopans in dāno ꝓximi quō tenet. vide Furtum. §. xiij.
Culpabilis ex qua culpa teneat. vide Culpa. §. vi.
Custos qñ tenet restituere. vide Custos in prin.
Dānatoꝝ restitutoꝝ bōa hñtes. quō tenētur. vide. s. Dānatus. §. ij.
Decimaz fraudans quō tenetur. vid Decima. §. xiij.
Defendens se quō teneatur. vide. s. Defensio. §. v.
Delegatus aliquid accipiens quō tenetur. vide. Judex. §. viij.
Denarios falsans. radens vel falsos expendens quō tenet. vide Falsari⁹ §. iiij. cum sequentibus.
Depositarius quō teneat. vide Depositum. §. iij. iiij. vi. vij. viij. xij. ⁊. xv.
Derisor dic ꝙ tūr sic ⁊ ꝯtumeliator
Detractor quō tenetur. vide Detractio. §. iij. ⁊. iiij.
Dñs qui nō hz iustuz titulū. aut cui⁹ officiales delinquūt quō tenet. vide Dñs in prin. ⁊. §. iiij.
Donationē ꝛcipiēs ab eo q ñ pōt donar quō tenet. vid Donatō. §. xxxviij.
Dotem quādo tenet quis restituere. vide Dos. §. xxiij.
Emens vel vēdens iiusto ꝑtio. vel rē vitiosam quō tenetur vide. Emptio. §. vij. viij. ⁊. xxviiij.
¶ Utrū sciēter emēs rē raptā vel furatā teneat. ℞. ꝙ tenet ad qnqz siue sit ꝑmus vl' secūdus. vl' qcūqz alius. vsqz in infinitū q emit. qm idē iuris ē ac si ꝑmus eēt. ff. de mino. l. sz vbi. ff. de oeti. here. l. sz si lege. §. si āt. Prio tenet restituere rē raptā. nec excusat lz sit statutū d terminās. ꝙ qñ emitur publice i mercato vl' hmōi sit emētis ꝑm Dir ecto. ti. d fur. nec sine mortali peccato pōt eā tenere. qñ scit eius dñz ꝑm Host. ar. c. vulterane. xij. q. ij. ⁊. l. ij. ff. d fur. Secūdo tenet si rez nō hz siue qꝛ vēdidit. vel alit quō cūqz alien auit. siue qꝛ amisit aut pijt q̄ litercūqz ēt violēter siue q̄cūqz casu ab vsu cecidit ꝑtiū restituere ꝑz optimū statutū rei. i. ꝑz ꝙ valuit pl⁹ postq̄ fuit ab ipo ēpta. c. ḡuis. d resti. spo. ⁊. l. i re furtiua. ff. d fur. ⁊. l. si nauis. §. si gnāliter. ff. de rei vēdi. rō ē qꝛ furtū cōmisit rē alienā iuito dño ꝯctando. l. i. ff. de fur. Et fur semp ē in mora. l. si ꝓ fure. ff. de ꝯdi. fur. Excipit casus qñ rē dño loco ⁊ tpe obtulit. ⁊ ipe eā recipe recusauit. tūc. n. purgauit morā. d. l. i re furtiua. Et iō si piret vel d teriorarēt sine culpa sua nō teneret. Tertio nō poterit peter ꝑtiuz

a dño rei.l.in ciuile.C.de fur.ēt si statutū esset.q̄ posset petere.q2 tale statutū est ꝯ bonos mores.nec ēt a venditore in foro cōtētioso.nisi expresse cauerit.l.si mācipiū.C.d rei vēdi.Secus in ꝯscia q2 bene posset a vēditore ꝑtiū recipe ⁊ rē eidē restituere.q2 pōt poti⁹ sibi ꝯsulere q̄ alteri.ſm alex.d ales.in q̄rto.Quarto tenent̄ r̄stituere fruct⁹ ꝑceptos ⁊ q̄ ꝑcipi poterūt inter medio tpe.d.c.grauis.excepꝫ expensis.de q̄bus dic vt.s̄.Expēse.§.iij.Ultimo ꝑdit expēsas voluntarias.de q̄ dic vt.s̄.Expense.§.eodem.

2 ¶ Quid si talis ignorabat fore ꝓhibitū a iure talia emere.R.ſz cōiter doc. q̄ nihilomin⁹ tenet̄.sicut ille de q̄ in ꝑcedēti.§.dictū ē.q2 hec ꝓhibitio a iure nāli traxit originem cuius ignorantia non excusat.

3 ¶ Utrū ignorātia facti crassa vel suppina excuset talia emētes.vt puta.eꝫ excōicabat tales raptores.vl' q2 emit a stipēdiario calicē vl' missale.aut q2 cōiter tenebant̄ rapta fuisse.vl' bellū i iustū vñ habita sūt.R.Ho.q̄ nō.q2 debuit cogitare.⁊ iō silr tenetur sicut ille de q̄ in añ ꝑcedēti q̄one dictū ē ar.l.late culpe.ff.de v̄bo.si.⁊.c.aplice de cle.exco.mi.c.q̄ in hūanis.xij.q.ij.c.si cupis.xvj.q.i.Silr tenet idē Ho. de illis q dubitabāt.nec tñ ꝓ posse q̄sierūt qd̄ pariformiter tenētur.

4 ¶ Utrū emēs rē raptā vel furto habitā bona fide.s.nō credēs raptā silr teneat.R.q̄ nō ſz hec bona fides.v.sibi cōfert.Primū q2 bona fide durāte nūq̄ tenet̄ eā restituere ēt si perijt. l.ij.C.de fur.Secūdū q2 fruct⁹ ꝯsūptos bona fide durāte nūq̄ tenet̄ restituere.l.bone fidei.ff.de acq.re.do. ⁊.l.fructus.⁊.l.si ex diuerso.§.fi.ff.de rei vē.ſz solū tenet̄ restituere fructus extātes.vl' inq̄tū fact⁹ est locupletior de q̄ dic.vt.s̄.fructus.§.i.⁊.ij.Tertiū q2 si dictā rē alienauit vēdēdo.vl' alio mō durāte bōa fide nō tenet̄ reddet̄ ꝑtiū nec aliud.nisi solū lucrū si extat aliqd̄ ex q̄ fact⁹ ē locupletior.l.nam ⁊ hoc nā.ff.de ꝯdi.inde.Quartū q2 ꝑt expēsas q̄s fecit i bōa fide circa rē cōseruādā vel meliorādā retinere vt.s̄. Expēse.§.iij.Quintū.q2 si iudice sniante restituerit eā hēbit actiōem ēt in foro ꝯtētioso ꝯ vēditorē.d.c.vulterane. nō aūt si ad sacerdoꝫ iperiū restitueret.l.si rē.ff.de euic.Uñ ꝯsuleñ ē ei vt faciat se citari i indicio a dño rei.⁊ citat⁹ ānūciet vēditori vt ip̄m defēdat ⁊ ſnet.In ꝯscia āt q̄lr̄cūq̄ r̄stituerit eā dño.venditor tenet̄ ei ad pretium.c. si.de emp.⁊ vendi.

¶ Utrū emētes ꝑdicta furata.non vt ea retineant.ſz vt restituāt dño.q al's ipsa hēre nō posset.aut nō ꝓ tā paruo ꝑtio.possint pretiū q̄ emerūt a non dño:repeter̄.R.ſz Hosti.⁊ Monal. q̄ sic.q2 vtilr gesserūt negociuz cui⁹ res erāt.⁊ ēt expēsas moderatas.nisi de re ēpta hūissēt vtilitatē.q2 tūc tenet̄ cōpēsare fruct⁹ rei cū expēsis ⁊ ꝑtio. ar.l.ſz an vltra.§.ij.ff.d nego.ge.⁊.c. cū dilecti.§.fi.de accu.⁊ si ꝑirēt sine sua culpa.aut eas amitterēt nō tenerētur.Aduerte tñ q̄ in foro ꝯtētioso nō credet̄ talib⁹ ēptoribus.nisi publice ꝓtestati fuissēt.q̄ ea intētione emerūt ar.l.nesēni⁹.ff.de nego.ge.⁊.l.ij.C.de fur.⁊ in.c.vnico.vt ecclesiastica bene fi.licet secus scit in cōscia.

¶ Quid faciet ille q̄ emit rez quā scit fuisse raptā.nec inuenit dñm eius.R. ſm Ho.⁊ Mo.q̄ postq̄ fecit diligētē inq̄sitionē.tūc tenet̄ ꝑtiū ipsi⁹ rei. vel ip̄am rē dare paupib⁹ cū fructib⁹ ipsius si emit mala fide.Si aūt emit bona fide reddat eā rē vēditori.recuꝑato ꝑtio suo si pōt.vel si nō pōt resti

tuat rē vel p̄ciū pauꝑibus cū fructib⁹ nō cōsūptis bona fide ⁊ publice ꝑm cōsiliū Ray. vt ois suspitio vitet. ⁊ sic erit liberatus. ar. c. q̄ttuor. xij. q. ij.

7 ¶ De emēte rez ecclie sine solēnitate quō teneatur. vide alienatio. §. xiiij.

8 ¶ Utrū emēs d̄ pecūia alteri⁹ aliqd noie suo teneat. ℞. q̄ nō. q̄ res ēpta est sua. sec⁹ si emisset nōie illius cuius erat pecunia. q̄ tūc res ēpta ē illi⁹ cuius erat pecūia. l. si patru⁹. C. cōia vtriusq; iuditij. ⁊. l. si ex ea. C. de rei vē. ⁊ l. ad ꝓbationē. C. de ꝓba. Fallit hoc i re ēpta d̄ pecunia ecclie. vt. s̄. Immunitas. §. xxxi. Itē de pecunia militis. l. si vt ꝓponis. C. de rei ven. Itē de pecunia pupilli. l. iij. C. arbi. tu. Itē d̄ pecunia data cōiugi. qñ res emit̄ a marito. l. vxor. ff. d̄ do. iter vi. ⁊ vxo. Mā in istis casibus ēptū ēt nomine suo efficit̄ illius cui⁹ erat pecunia. In ꝯsciētia tñ teneret̄ ad satisfactionez si res ēpta nō eēt p̄dictis tm̄ vtilis sicut p̄tiū

9 ¶ Utrū emēs a furioso. ꝓdigo. vl' minore ⁊ huiusmōi. qbus vl' ꝑ ius vl' iudicē est interdicta ptās vēdendi teneatur eā restituere. ℞. q̄ sic. q̄ male fidei possessor est q ꝯ interdicta legū emit. l. quēadmodū. C. d̄ agri. censi. ⁊ colo. Executor vltime volūtatis quō tenetur. vide executor ꝑ totū.

Expēse qñ sint restituende vide. s̄. Expēse. §. i. ⁊. iij. Et. s̄. Expositus. §. ij.

Falisarius quō teneatur. vide Falsarius. §. iij. iiij. vij. viii. viiij. ⁊. xj.

Famul⁹ alicui⁹ dñi accipiēs pecuniā ꝓ dño mutuo iscio dño ⁊ d̄ ea lucrū faciēs. tenet̄ lucrū restituere dño. si talit̄ pauꝑ erat. q̄ pecunia mutuo accepta erat ad p̄iculū dñi ꝑm Sco. in q̄dam tractatu. alias non.

Famulo infirmāti. an teneat̄ dare Salariū. vide Familia. §. ij.

Fideiussori suo qñ q̄s tenet̄. vide Fideiussor. §. xv. ⁊. xvj.

Fraudē faciēs legi quō tenet̄. hēs. s̄. Fraus.

Fugere faciēs detētū in carcere ꝓ debito an teneat̄ ad restitutionez. ℞. ꝑm do. Jo. de platea. in. l. quotiens. C. de exacti. tribu. q̄ sic. q̄d verū credo de illis q se liberare posset̄ soluēdo debitū. nō de illis q ita sūt pauꝑes q̄ nullo mō pñt soluere. nec hñt parētes q ꝓ ipsis soluere vellēt. qm̄ tales iniuste detinētur ⁊ ꝯ caritatē si pati sūt cedere bonis. C. q bo. ce. pos. l. i. ⁊ no. glo. in. c. odoardus. de solutio. qm̄ qui bonis cedit nō dz pati cruciatū. nec carceres. nec vituperiū ꝓ debito facto ex ꝯctu vel q̄si. l. fi. C. q bo. ce. pos. Et iō iprobant̄ cōsuetudines in ꝯrium. q̄s Aug. quādā appellat frustratoriā. ⁊ inhumanā ⁊ irrationabilē seuitiā. xiiij. q. vj. si res. ⁊ iō q̄tūcunq; lōga. ⁊ statuto firmata sit nō valet.

Utrū faciēs fugere vl' occultās officiales tpe sindicatus teneat̄ ad restitutionez. ℞. ꝑm bal. in. l. iij. C. de assesso. q̄ sic. ⁊ in q̄druplū. q̄d credo verū in cōsciētia post cōdēnationē. sed añ soluz tenet̄ ad dānū q̄d restituere debebāt ipsi officiales. si sindicati fuissēt.

Fugere faciēs incarceratū ꝓ delicto. an teneat̄. vide Fugere. §. i.

Fur quomō tenet̄. vid̄ Furtū. §. x. ⁊. §. xiij. cū sequētibus. vbi inuenies quomodo iussione. consilio. cōsēsu. ⁊ cetera participatione in furto q̄s tenetur.

Hedificās in solo alieno. vel de alieno. vel in damnū ꝓximi. quō teneat̄ vide Hedificās ꝑ totū.

Heres quando tenet̄ ex delicto defuncti. vide Heres. §. iiij.

Heres quō tenet̄ soluere legata in testō minus solēni facta. ibidem. §. v.

Heres quomodo tenet̄ ex cōtractu vel q̄si defūcti. §. vj. ibidem.

Heredes quãdo sũt plures quõ teneãtur ad debita legata. ibidẽ. §. viij.

Homicida quõ teneãt ad restitutionẽ §. fin Sco. in. iiij. di. xv. q. teneãt totã vitã suã expendere cõtra infideles vl hereticos in satisfactiõem occisi vel i orationibus. ieiuniis ⁊ huiusmodi. qõ si non põt vel non vult hoc facere. teneãt saltem ad aliquã restitutionem arbitrio boni viri. ⁊ vltra eã tenentur placare lesos q̃tũ potest. ⁊ si occisus aliquos sustentabat teneãt illis ad tantã satisfactionẽ q̃tã utilitatẽ siue lucrum occisus dedisset. ⁊ extimabit fm tps q̃ verisimiliter fuisset victurus ⁊ opaturus sicut extimat. l. hereditatũ cõputationẽ. ff. ad. l. falci. ⁊ l. cũ hi. §. mod⁹ quo q̃. ff. de transac. Consideabitur ergo ars quam faciebat. qualitas persone. ⁊ etas ⁊ lucrũ quod acquirebat ⁊ huiusmodi. vt fiat digna restitutio. qõ limito verum. nisi quis aliquem occidisset q eum aggress⁹ est. ⁊ occidisset causa sue defensionis. licet aliqualiter modũ excessisset. q; talis nõ sic stricte teneretur q; difficillimũ est iustũ temperare dolorem. Item nisi qs ordine iustitie interfeciss. Idẽ dic de vulnerante aliquem irremediabiliter. puta abscindendo membrũ. vel mutilando q teneãt. non solum ad placationem lesi ⁊ expensas in medicos. sed etiam ad oẽ lucrũ qõ potuisset acgrere. Si autẽ vulnerauit remedialiter non tenetur vltra predicta de placatione ⁊ expensis. nisi ad lucrũ quod p didit tpe infirmitatis. si fuisset lucraturus. Hiis concordat Ri. ⁊ Landul. i iiij. ea. di.

Horas canonicas clericus nõ dicẽs quõ tenetur. vide Hora. §. viij. ⁊. xj.

Hospitalarij quando tenentur restituere. vide Hospitale. §. iij.

Ieiuniũ frangẽs an teneatur ad restitutionem. vide Ieiuniũ. §. xx.

Immunitatem frangens ecclesie q̃modo tenetur. vide Immunitas. §. xx. xxx. xxxj. xxxij. xxxv. xxxvj.

Impediens aliquem a consecutione alicuius beneficij. vtrum teneatur ad restitutionẽ. puta volebam emere possessionem ⁊ tu impediuisti. vel aliquis volebat legare mihi aut donare. ⁊ tu obuiasti. ⁊ huiusmodi. q;. fm Ri. in iiij. di. xv. q; aut talis ipediuit animo damnificandi proximũ. ⁊ sic tenetur arbitrio boni viri damnificato. non tamen tantũ q̃tum erat illud beneficium quod nondum habuerat. maxime quando alias ne haberet potuit impediri. Facit ad hoc insti. de re. di. §. illud q̃situm. vbi habetur. q; si quis bestiam vulnerauerit. et fugiẽs alius eam acceperit. q; fit accipientis. ratio ibi ponitur quia multa accidere potuisset. ne vulnerans eam haberet. Dicit tamen Tho. xxij. q. lxij. q; si iam erat determinatum q; talis teneãt ad equiualens. de quo habes. §. Legatũ primo. §. xxxiij. aut fecit animo consulendi propie utilitati. et sic non tenetur si hoc procurauit per viam licitã ⁊ modo licito. ar. ad hoc in l. ij. ff. de noui ope. nuncia. ⁊ in l. si in meo. ff. õ aqua plu. ar. vnde dicit tex. i. l. nemo ff. de re. iu. nemo damnũ facit. nisi q id facit qõ facere ius nõ hz. Fallit hoc in casu. de quo. §. Clericus. xiij. §. vij. Vtrum impediens rusticus iniuste ne operas suas exequatur aut piscatores vel aucupes a captione piscium vel auium teneatur ad restitutionem. q;. q; sic. Ratio quia quãdo res est ad aliquid destinata naturaliter q ipsam iniuste impedit tenetur fm q; no. in. l. i. ff. de in li. iuran. ⁊ in. l. si idem. ff. de iur. omnium iudi. ⁊ per Bar. in. l. ink stipulantem. §. sacrã. ff. de verbo. obli.

Et ió q̄ rustico ⁊ venatori auferē suꝰ ꝓpr̄ius vsus q erat sui ꝓpr̄ij iuris. ⁊ fructꝰ i eorū vsu casualr. ⁊ q̄si sciētialr ꝓcēt. ió teneē ad restitutionē dāni arbitrio boni viri. q bonꝰ vir attēdet si verisilr talē vtilitatē hūisset. ⁊ sic restituī faciet. Si vo verisilr nō fuisset secuta. sic nihil faciet restituere. qđ plz Bar. in. d. §. sacrā. Et de hoc vide. ff. Vsura primo. §. lxxvij. in fi.

¶ Sed qd de sodiētibꝰ semina agri ꝛc. ff. Rodo. q nō teneē ad oē qđ poterat ꝓuenire sed ad trīa solū q̄tū fructus agri in dubio illo vēdi potuisset. Incendiarius quomodo teneaē. vide incēdiarius. §. ij.

Incēdiū patiētibꝰ rapiēs res quō tenetur. vl' destruens donū. vide ibidē §. iij. ⁊. iiij.

Infideles spoliās quō teneatur. vide Infidelitas. §. vij.

Iniuriatoꝛ quō tñr. vid Iniuria. §. vi

Inquisitoꝛ q̄ tenetur restituere. vide Inquisitoꝛ. §. v.

Insignia aliena assumētes cuꝫ decipiunt ppli. an teneāt ad restitutionē ꝫ. ꝛc. q sic. ⁊ illi cuius signa accepunt. si aliqđ dānū ē passus ⁊ ppl'o decepto. ⁊ de hoc vide. s. Insignia p totum.

Inuenta quō sūt restituenda. ⁊ q̄n vide. s. Inuēta p totū. ⁊ furtū. §. xxviij. Judeꝰ quō teneē restituer lucratū ex offō publico. vid Judeꝰ. §. xiij. ⁊ vlti.

Judicās fm allegata q̄n tenetur. vide Judicare. §. vij.

Judex petēs salariū. vel aliō quō teneē. vide Judex. §. vij. cū seq̄ntibꝰ.

Judex si ex negligētia damnificauit quō teneē. ibidē. §. xxj. ⁊. xxvij.

Judex ex malicia dās iniustaꝫ sniam vel grauās ptes in nō dādo sniam ⁊ huiusmodi. vide ibidem.

¶ Utrū iudices q deputant a ppliis vt iudicēt in aligbus causis qꝛ credūtur boni viri. lꝫ sint iudices ignari teneant ad restitutionē. si ex ignorātia ōderūt iustā sniaꝫ. ꝛc. q sic. si fuerūt in culpa ad ingreū pitos. aut alio mō Si vo de cōsilio pitoꝝ ipsā dederūt ⁊ bōa fide nō teneē. eo qꝛ tales nō ꝓfitenē se pitos. nec locāt se ꝓ iudicibꝰ

¶ Utrū iudex q pp metū iniuste iudicauit teneaē ad restitutionē. ꝛc. q si metus fuit q potuit cadere in cōstātē virū. ⁊ cū accepit offiū nō credebat verisilr ad istud venire. lꝫ mortalr peccauerit. tū nō teneē ad restitutionē. Si vero nō est metꝰ q potuit cadere in cōstātē virū. vl' cū accepit offiū dubitabat de eo. vel verisilr poterat credere. tūc fm bal. in. l. fi. C. de pe. in. q ma. iudi. teneē ad oē damnū. ij. q. i. in primis.

¶ Quid de iudicibꝰ vl' officialibꝰ q occidūt malefactoꝛes sine sacrōꝝ ꝓceptione. ꝛc. q si petebāt ea mortalr peccauerūt ⁊ anime ipsoꝝ eruntꝛ pro ipsis. Cle. i. de pe. ⁊ re.

¶ Ledēs ꝓmū in psona. aut in bonis non a ꝓposito. sed ex aliq̄ culpa quō ⁊ q̄n teneaē sine p se leserit. aut p suos. vel sua aialia. est sciēn ꝫ de. c. fi. de iniur. q tripler ē actio. Una q̄ dr legis aqlie. ⁊ hac actione directa teneē qcūq liber hō dānū dedit sua culpa. puta apiendo cisternā in via publica. vel ꝓiciēdo lapides vbi hoies trāseūt. ⁊ huiusmodi. Ju directa aūt vel vtili teneē. q̄n aliqđ aial suū vl' fanus sua culpa aut negliā dānū dedit puta si equus te instigāte recalcitrauit ⁊ aliquē lesit. vel aial qđ erat ferū. vt ff. lupi. leones. canes mordaces ⁊ huiusmodi. q̄ cōiter nocere tētant teneabas in publico nō taliter ligata q nō posset nocere. vel ꝛ tenebas in domo ⁊ aliqs missus a te leius fuit ⁊ talis tenetur ad oē dānū qđ ex culpa sua de-

dit primo si pōt recōpēsari. si nō pōt satisfaciat arbitrio boni viri. Scda dr̄ actio de paupie. ⁊ hac actiōe tenet̄ qs qñ sine sua culpa aial suū alicui damnū dedit puta bos non cornupetit. nec equ⁹ recalcitrat ſm cōsuetudinē tñ pter cōsuetudinē ⁊ sine culpa sua calcitrādo lesit aliquē. ⁊ tūc nō tenet̄ ad aliđ. nisi solū ad dādū aial pdictū vel si nō vult dare satisfaciat leso. Tertia actio dr̄ noxalis. ⁊ hac actiōe tenet̄ qs qñ eius ſuus sine culpa dānū dedit. ⁊ iste silr̄ tenet̄. vt dictū ē đ actione de paupie. ⁊ đ his oib⁹ vide gl. ⁊ doc. in l. i. ff. si q̄. pau. fe. di. Et Insti. e.

1 ¶ Utrū ꝓiciēs aliqd de domo sua in via publica q̄ lesit aliquē vl'i vestimētis. vel in psona teneat̄. ꝛc. ſm Spec. ti. de iniur. §. seqtur ꝙ sic. Silr̄ tenet̄ si tenebat appēsū ex̄ domū sup viam publicā ⁊ effusū est. Idē dic đ laborāte. nisi pōat signa. vl' faciat ꝓclamata

2 ¶ Utrū pcidēs arborē vicini sui q̄ pēdēs sup domū eius dabat ei dānū teneat̄. ꝛc. ſm Spe. vbi. s̄. ꝙ nō. si fecit auctoritate iudicis. l. si plures. §. i. ff. ar. fur. cessa. vel ēt auctoritate ꝓpria. si tñ đ nūciauerit illi cuius erat vt incideret. veruz est qđ hec denunciatio pp forū cōtētiosū dz fieri p publicuz instr̄m. Adūte ēt ꝙ si icideret ita male ꝙ nihil de ea posset fieri cum alias posset incidi vtiliter. ꝙ teneretur i cōscientia ad tale damnum.

3 ¶ Quid de illis q ipediunt ne frumētū vel alia merces veniat in aliq̄ terra vt ipsi cari⁹ vēdāt. ꝛc. ꝙ tenent̄ restituere illud q̄ pl⁹ vēdiderūt. ⁊ ēt satisfacere illis q̄s ipedierūt si aliqđ dānuz sūt passi. Silr̄ dic de illis q cōcordāt oēs merces emere. vt postea ad libitū vēdāt ꝙ tenent̄ ad oē dānū. l. ij. ff. ad l. Jul. de āno. ⁊ in gl. in l. annona. ff. de iva. ⁊ extraor. cri.

¶ Utrum ciues deputati ad diuideñ. 4
collectas oibus ſm extimationē quā hñt in registro cōitatis q aliq̄s magis grauāt debito. ⁊ alios exonerāt. teneātur. ꝛc. ſm Mo. ti. iiij. resti. ꝙ si plus debito g̃uāt aliquē tenēt̄ ei ad illđ pl⁹ Si aūt alleuiāt vl' amicos suos ⁊ collecta est determinata. puta de cētum. tūc tenet̄ silr̄ restituer̄ illud alleuiamē tū illis qbus dānū dederūt. vt puta qz sepi⁹ est iterata illa collecta sup ciues. ⁊ tūc tenent̄ ciuib⁹. vel qz dñs q debebat hēre min⁹ debito hūit ſm iustitiā. ⁊ tūc dño tenēt̄. Si vo collecta erat indeterminata. puta qz debebāt exigere q̄tum poterāt honesto mō. tūc lz mortalr̄ peccēt se ⁊ alios alleuiando. qz mētiūtur saltē facto pnitiose. xxij. q. ij. pmū. tñ nō tenent̄ restituere

¶ Utr̄ illi q cū sint ignorātes assumūt 5
aliq̄ officia ex qbus ꝓximi dānificant̄ vt sunt notarij. iudices. ⁊ hniusmōi teneātur. vide Culpa. §. vj.

¶ Quid de tenētibus colūbas in colūbarijs. ꝛc. ſm Pe. de palu. in. iiij. ꝙ tenētur ad restitutionē de dānis datis dñis agroꝝ. qđ limito verum. qñ eas nō debite pascūt. vel nō tm̄ de possessionib⁹ circū circa hñt ꝙ verisilr̄ in ipsis vt plurimū pascātur. qđ iudicio boni viri credo sit remittēdū. Aisten. vero. li. v. ti. xxviiij. refert q̄sdā tenere ꝙ tm̄ vtilitatē pstāt in comedēdo vermes ⁊ stercorizādo q̄tū dāni. ⁊ iō dicit nō precipitādā sniam ⁊ ſm pdicta hēs qd dicendū est de tenentibus q̄cūqz animalia.

Legata defunctorū nō implentes q̄modo tenentur. vide Executor.

Legata ipedientes. vide Legatū primo. §. xxxiij. ⁊. s̄. Impediens.

Legem iniquā cōdentes quomodo tenētur. vide Lex. §. xxij.

Libellos famosos facientes quomō

teneātur. vide Libell⁹ famosus. §. ij.
Litteris damnificās quomodo tenet̄ vide. j. scripturas.
Litigantes temere quō tenent̄. vide Littigiosa res. §. ij. ⁊. s̄. Argumētū.
Locator ⁊ cōductor quō tenent̄. vide locatio. §. xxiij. xxiiij. xxv. Et familia. §. ij.
Ludens quō teneat̄ ⁊ qñ. vide lud⁹ §. ij. vij. ⁊. viij.
Magister. Utrum teneatur restituere exacta a scolaribus. vide Magister. §. xj.
Mādās qñ teneat̄. vide. Mādatū §. v. ⁊ Furtum. §. xvij.
Medic⁹ qñ tenet̄ vid̄ Medic⁹. §. i.
Meretrix qñ tenet̄ restituer̄. vide supra. Meretrix. §. vltimo.
Metus cā aliqd acquirens an teneatur ad restitutionem. vide Metus. §. xiiij. ⁊. xv.
Missā ꝓmittēs diuersis ꝑsonis quomō teneat̄. §. lij. in. c. Missa.
Monasteriū qñ tenet̄ ex facto mōaci. vide. Monasterium in ꝑncipio.
Morosus in soluendo quod tenetur quomodo obligatur ad interesse. vide Mora. §. ij.
Morosus i reddēda alteri re. Utruz teneatur si ꝑijt. ℞. ꝙ sic qualitercūqz ⁊ quocūqz perierit scd̄m Accursiuz. in. l. ꝙ te. ff. de rebus. cre. ⁊ probatur per. l. cū res. §. vltimo. ff. d̄ lega. ꝑmo Qd̄ limito in conscientia verum nisi eodem mō fuisset peritura apud aliū.
Mulier q̄ non est publica meretrix. Utrū teneat̄ restituere acqsitū ex opere luxurie. ℞. Cy. vr̄ tenere ꝙ sic in. l. cū te. C. de cōdic. ob tur. cām. Alij vt Monal. ti. Restitutio. ij. tenēt ꝙ non tenet̄ in foro anime de necessitate: lz fiscus iniuste acqsita possit auferre ꝑ l. lucius. ff. de iure fisci. Sed ego distiguo ꝓ cōcordia eorum que no. in. c. quia plerique. de imu. ecc. ⁊ in. c. ex trās missa de deci. ⁊ in. c. nō sane. xiiij. q. v. ꝙ aut ista mulier fac̄ dānū alteri. puta qz sciētib⁹ vicinis suis cōmittit adulteriū ꝑꝑ pecuniā. vel alid̄ qd̄ sibi dat̄: ex q̄ redditur in vilipendiū apud alios vir eius: ⁊ sic tenetur d̄ necessitate satisfacere iniurie facte alteri. ⁊ iō ei restituere in satisfactionē. Aut facit sine alterius infamia puta qz occulte ⁊ ignorat̄. ⁊ sic nō tenet̄ restituere d̄ necessitate in foro anime qz cū nullū ledat nisi seipsā. ideo nō hēbit satisfacere nisi deo ꝑ pniam. Idē dic de masculo q ꝑꝑ scelus aliqd recipit. ⁊ idez de quocunqz recipiēte aliqd propter aliquam turpitudinem secūdum predictam distinctionez: presupposito ꝙ ille q dat pōt dare cui vult.
Naufragiū paciētes predātes. q̄mō tenent̄. vide Naufragium. §. i. ij. ⁊. iij.
Nauta quando tenetur. vide Nauta in principio.
Negligēs in suo officio quō tenetur vide Negligentia. §. ij.
Omittens facere quod tenetur ne dānum detur proximo quomodo teneatur. vide furtum. §. xxvj.
Officiales accipiēdo aliqd a litigātibus quō tenētur. vide Judex. §. viiij.
Pacto nudo quomodo tenetur. vid̄ Pactum. §. iiij.
Palpās quō tenet̄. vid̄ Furtū. §. xxj.
Participātes i dāno ꝓximi. ⁊ q̄t modis. vide Furtū. §. xiij. cū sequētibus.
Pedagia exigēs vel fraudās qñ tenetur. vide Pedagiū per totū.
Penā quando quis tenetur soluere. vide pena per totum.
Permutatio facta in dānū qñ est restituenda. vide Permutatio. §. xi.
Pignus accipiens quomodo teneat̄ vide Pignus. §. xij. vsqz. §. xviiij.
Possessor bone fidei quō teneat̄.

vide Fructus per totum.

Quis dicitur male fidei possessor.g. fm Pa.in.c.grauis.de re.spo.q̄ est is qui possidet rem ⁊ scit ad alium pertinere.⁊ eō. Bone fidei possessor est qui cū ignorat se possidere alienum possidet cogitatōe dñi.tex.est in.c.si virgo.xxxiij.q.ij.

Possessor male fidei vtrū teneat restituere nō solū rē quā mala fide possidet sed ēt ⁊ fructꝰ ipsius rei.g.q̄ qui libet male fidei possessor tenetur restituere rē si extat.c.si res.xiij.q.vj.⁊.c. cū tu.de vsu.vel si pijt.aut est deteriorata teneat eā restituere fm extimatiōné illam ⁊ distinctioné de qua dixt.ō. hic teneri emētē rem raptam sciēter. teneat ēt nō solū ad fructus pceptos. sed ēt ad illos quos ipse dñs percepisset si eā possedisset.c. grauis.de resti. spo.⁊.l.in re furtiua.ff.de cōdi. fur.⁊ l.si nauis.§.vltimo.ff.de rei vēdi.Intellige si res erat fructuosa.⁊ ō fructibus qui honeste pcipi potuerūt.l.fructus.ff.de rei vēdi.Et quo ad conscientiā limito verū si dñs eos pcepisset si talis nō occupasset ꝓbabiliter.quia si nihilominꝰ nullos fructus hūisset.vt puta.q2 omnino nō locasset domum sic in ꝓscia nō teneat.Limito ēt ꝓdicta vera quo ad possessorē male fidei q rē habuit sine aliq̄ titulo vt l.generaliter.ff.de re.iur.Sed quo ad possessorē ꝓdictū q rē habuit cū titulo.tene q̄ nō teneat nisi de fructib⁹ perceptis ⁊ nō pcipiēdis.l. si fundū.C.de rei vēdi.nisi talis titulus habitus fuerit p metū q2 tūc teneret ēt de pcipiendis.l.sed ⁊ ptus.ff.q̄ me.cā.vbi glo. addit tres alios casus.in quibus possidēs mala fide etiam cum titulo teneat ō percipiendis. Dicimus ē quādo titulus est habitus ꝫ interdicta legum l.quemadmodū.C.ō agri.censi.⁊ colo. Secūdus est quando titulus habetur in fraudem creditorum.l.i.ff. de his.que in frau.cre. Tertius est quando titulus habetur ex emptione rei fiscalis sine debita solennitate.nec distinguo in istis possessorib⁹ male fidei Utrum res restituēda fuerit aliena. puta quia non transiuit in dominiū eiꝰ aut fuerit alteri debita.puta quia de iure ciuili transiuit in dominium eius sed tamen cum obligatione restitutionis: quia qualitercūq̄ tenetur fructꝰ restituere fm distinctionem predictā vt patet.l.cum fundus.ff.si cer.pe.⁊.l. indebiti in principio.ff.de cōdi.inde. Et clarius in.l.videamus.§.in fauiana quocunq̄.ff.de vsu.vbi dicit tex. Nam verbum restituas quod in hac re pretor dixit: plenam habet significationem.vt fructus quoq̄ restituantur.⁊ ideo cum restitui pretor iusserit veluti interdicto vnō vi.etiam fructꝰ sunt restituēdi.hec ibi. Ergo a fortiori cū deꝰ vel sacri canones hoc dicūt Et ō hoc vīs Pa.i.c.grauis ō resti. spo.Et gl.in.c.nō liceat pape.xij.q.ij. Quid si res non sit lucrosa nisi ex industria tantū vt sunt pecunie ⁊ huiusmodi.g.fm cōmunem opi.theologorum vt patet per Sco.⁊ Ricar. in.iiij.di.xv.q̄ non tenetur restituere lucrum sed sufficit restituat principale acceptum.⁊ hoc tene in conscientia quo ad necessitatem ꝫ quis aliqui velint q̄ etiam teneatur restituere lucrū.vt no.Archi.xiiij.q.iiij.Si quis vsuram.No.tamen fm Sco.⁊ Ricar.vbi.ō.q̄ si directe dedit damnū puta quia fuit necesse propter carentiam talis rei creditorem emere frumētū tempore quo magis valebat.vel recipere ab alio sub vsuris vel possessiones distrahere p minori ptio ⁊ huiusmōi q̄ teneat satisfacere dānū passo

Vñ ꝑ regula no. istã distinctionez ꝙ aliud ẽ eẽ causatiuũ alicui⁹ effect⁹ sufficiẽter ⁊ efficaciter ita ꝙ sine eo non seq̃ret. ⁊ talis tenet ad restitutionẽ dãni causati. Aliud ẽ eẽ cãtiuuz alicui⁹ dãni sed nõ sufficiẽter ⁊ efficacit. ⁊ talis licet peccet. ñ tñ tenet ad r̃stitutionẽ Quid de expensis factis in re quã qs possidet mala fide vid. s. Expẽse. §. iij. Prescriptio an excuset a restitutione vide eodẽ. §. xlvij. ⁊ infra Usucapio.

Raptor quomodo teneatur. vide. s. Raptor. §. i. ⁊. ij.

Quid de vxore filijs aut alijs q viuũt de reb⁹ raptorũ. ℞. ꝙ ant talis raptor ꝑ taliũ cõsũptionẽ aut receptionẽ nõ efficit nõ soluẽdo. ⁊ tũc dico ꝯz Alex. lombar. ꝙ licite de huiusmodi bonis raptorũ pñt viuere ⁊ recipere. dũmõ nõ viuant de impie acq̃sitis in specie vel numero. puta d̃ oue capone ⁊ huiusmodi raptis qd̃ si ita sunt mixta ꝙ nesciũt discernere tũc habeãt in mẽte semꝑ viuere de iuste acq̃sitis ⁊ sic licet ꝯm predictum Alex. cum q̃ concor. Aldericus ⁊ glo. Ray. de talibus autẽ impie acq̃sitis que nõ trãseũt in dñium raptoris nullo mõ licet alicui viuere. nisi in casibus de q̃bus infra dicã qñ non est soluendo. Si vero ex tali cõsũptiõe efficit non soluẽdo puta. qa tãta sũt q̃ debet restituere q̃ta oia que hẽt. tũc nõ licet alicui de talibus viuere nisi in. iiij. casib⁹. Prim⁹ qñ qs agit negocium spoliatorum. s. inducẽdo raptores ad r̃stitutionẽ. ar. c. qñ multos. xj. q. iij. ⁊. c. inter alia. de sen. exco. quod limitat Rodo. veruz qñ continue instant oportunis horis nõ de illis q soluz semel in anno vel bis instãt. ⁊ hoc siue faciãt in generali predicatione vt predicatores: siue spãli persuasione siue sequatur vtilitas siue nõ. l. sed an vltro. ff. de nego. ge. quod limito etiam ꝯm directo. titulo de restitutionibus verum si spes correctionis hẽatur. ⁊ fiat cuz tali moderamine ꝙ propter hoc non efficiant non soluendo in totum vel in magna parte alias nõ liceret. ar. ij. q. vj. c. anteriorum. Secundus quando nec ꝑ elemosynaz nec alio modo honesto potest necessaria vite inuenire. nã necessitas non habet legez. de conse. di. i. Sicut. ⁊ di. v. discipulos. ⁊ de re. iu. quod non est. cuz magna tamẽ parcitate debet sumere ⁊ dolere in mente atq̃ proponere satisfacere si possibilitas adueniret. Tertius ẽ cũ vtiliter laborat bona raptoris augmentãdo siue conseruando aut curãdo ⁊ huiusmodi. qz hoc cedit in vtilitatẽ creditorũ. Intellige si vtilitas est tãta q̃tus sumptus. aliter non. ⁊ ꝙ non viuat vl accipiat de impie acq̃sitis i spẽ. Quartus casus est quando qs habet multa incerta restituere. ⁊ episcopus cũ ipso dispensauerit vt de ipsis incertis tãq̃ pauper viuat. No. ẽt ꝙ pretium rerũ raptaꝝ venditarũ non est furtiuuz. l. q vas. §. fi. ff. de fur.

Ratũ hñs dãnum proximi quõ tenetur. vide. s. furtum. §. xx.

Receptator dãnificantiũ proximum vel rerum ablatarum quomodo tenetur. Vide furtum. §. xxij. xxiij. ⁊. xxv.

Religiosum retrahens vel a religiõe remouẽs aliquẽ quomodo teneatur. Vide religio. §. lxiij.

Represalias faciens vel cõcedẽs qñ teneat. Vide Represalia. §. ij.

Reuelare nolens rẽ furatam proximo qñ tenet. Vide furtũ. §. xxvij.

Rixã faciens quomodo tenetur. Vide Rixa per totum.

Seditionem cõcitans qñ teneatur. vide Seditio per totum.

Seducẽs mulieres vl pueros subtra

hēdo eos qualitercūq; siue blāditijs
siue minis ab his sub quor ptāte sūt
q a legib⁹ vocantur plagiarij Utrū te
neat̄ .R. q sic. nō solū subtractos re/
stituere sed etiā omne lucrū quod ha
buissent ab eis hi sub quorū potestate
erant toto tpe quo subtracti steterunt
fm. D. Jo. de Platea. Insti. de obli.
que ex delic. na.
Quid de seducēte virginē. vide Stu
prum. §. i. ⁊. ii.
Sentētiam iniustam dans quomodo
tenetur. vide Judex hic. s.
Quomodo tenet̄ ille pro quo data est
iniusta snia. vide Snia. §. vij.
Sepulturā recipiētes idebite quō te
net̄ vide Sepultura. §. xxxij. ⁊. xxxiij.
Simoniace acqsitū qñ est restituen/
dū. vide Simonia. vij per totum.
Socius qñ tenetur ex societate. vide
Societas per totum.
Solutionem an teneatur quis facere
obligatus ex nudo pacto. vide Pa/
ctum. §. iiij.
Solutio quomodo ⁊ qñ est fiēda. vi/
de Solutio per totum.
Scripturas falsans vel destruens an
teneatur. R. q sic. insoliduz de omni
dāno dato proximo per hoc: siue fiat
in libris mercatorum aut quaruncun
q; aliarum scripturarum. l. i. ff. de ma
gi. ꝯue. ⁊. l. qui tabulas. ff. de fur. Jdē
dic de vtētibus falsis sciēter. vide Fal
sarius. §. iij
Sed quid de occultantibus. R. scd̄m
S. Bernerdinum in tractatu restitu/
tionuz q peccant mortaliter nec pos
sunt absolui nisi publicent. nō tamen
tenentur ad restitutionem: nisi quan/
do requisiti maliciose pandere nolue
runt. ⁊ ex tali occultatione postea de/
uentum est ad talem conditionem q
creditores sua habere non poterunt.
quia sic tenentur de omni dāno eo q
cām dant efficacē damno proximi.
Quid d̄ illo qui ex litteris suis dat dā
num proximo sicut si aliquis merca/
tor scriberet q alique merces valent
multum in tali patria cuz nō sit ver.
R. q aut littere dirigebantur ei cui de
dit damnum. ⁊ sic tenetur ad restitu/
tionem ei. Aut nō dirigebantur. ei sz
ipse eas aperuit. ⁊ sic licet mortaliter
peccet scribens: tamē non tenetur ad
restitutionez: sed sibi imputet qui eas
aperuit. Si aūt misit. iij. ut fraudulen/
ter decipiat aliquez. sic scribens tene
tur insoliduz ⁊ etiaz exequens si sciē
ter hoc fecit vltra peccatum mortale
quod cōmittunt.
Sponsalia contrahens quādo tenea
tur. vide Sponsalia. §. xvi.
Stuprans virginem quando tenetur
vide Stuprum. §. i. ⁊. ij.
Tabellio quādo tenetur: ⁊ quomō. vi
de Tabellio. §. vi.
Talias exigens quō tenet̄ ⁊ qñ. vide
Talia. per totum.
Testis quando tenetur. vide Testis. §.
xxvi. ⁊. xxx.
Torturam faciens alicui indebite. vi
de Tortura.
Transigens propter indebitam cau/
sam quomodo tenetur. Vide Transa
ctio. §. v.
Turpe lucrum. Utruz turpiter acqui
situm sit de necessitate restituendum.
R. q aut acquisituz turpiter. i. cū pec
cato fuit acquisitum interueniente do
lo. fraude vel extorsione seu metu aut
deceptione ⁊ huiusmodi casibus in q
bus datur repetitio per actiōes de do
lo: uel metus causa ⁊ similes: uel per
officium iudicis. Et sic tenetur de ne/
cessitate restituere illi a quo sic extor/
sit: uel eius heredibus si quos habet
⁊ scit: uel saltem pauperibus si igno/
rant̄. ⁊ i hoc cōcordāt doc. sequentes

Inno.i.c.qꝛ pleriq̃ꝫ.de imu.ecc. Aut acquisitū cū pctō ⁊ turpit̃ fuit acquisitū sine dolo fraude ⁊ ceteris predictis. ita ꝙ ei q dedit nulla cōpetit repetitio ꝑ actiones vel per officiū iudicis. Et in isto casu fuerūt varij doctores. Hosti.in.c.cuꝫ sit.de iudeis.tꝫ idistincte ꝙ ē restituendū pauꝑib⁹. Alij i.d.c.qꝛ pleriq̃ꝫ.allegātes Inno.silr̃ i cōclusiōe tenēt.⁊ sic videtur.quasi cōis opinio. Sꝫ cū nullo iure ꝓbetur dico ꝙ lꝫ sit bonū ꝯsiliū vt in pauꝑes erroget.vt sic satisfaciat in quo deliqt: tñ non est de necessitate salutis.⁊ hoc tꝫ Cardi.i.d.c.qꝛ pliq̃ꝫ.⁊ glo. Ray.i titulo.de rapto.§. Sed qd d̄ focarijs Et iudicio meo etiā hoc tꝫ Inno.i.d.c.qꝛ pliq̃ꝫ.lꝫ cōiter doc.q tenēt ꝯriuꝫ ꝓ se adducāt ⁊ male.qꝛ si itelligeret̃ illud qd̄ dicit ipse Inno.fore necessariū ꝙ sacerdos debeat ei iiungere vt ī pios vsus expēdat qd̄ acqsiuit faciēdo illicitas negociationes: vel quod alias iniuste acqsiuit sine calūnia alicui facta certe sibi ꝯdiceret.qꝛ supi⁹ ibidē premisit ꝙ vbicūq̃ꝫ aliquid male querit̃ uel ex negociatione uel extorsione ex qua tñ restituere nō tenētur nō dānat eū si heredib⁹ relinquat Itē ibidē dixit ꝙ mathematic⁹ nō tenetur restituere in casu ꝑdicto. Ideꝫ dicit de eo q in ludo aliqd lucrat̃ ꝙ nō tenetur nisi fuerit in dolo aliū trahendo.⁊ tñ isti cuꝫ pctō acqrunt. Et iō oportet intelligatur ꝙ sacerdos dꝫ ei iniungere vt restituat pauꝑib⁹ d̄ bono ⁊ equo non tñ de necessitate.⁊ sic tene qꝛ tali fauet ius naturale i retētione ꝑꝑ consensū dñi tradētis. Nam nihil tā naturale q̃ꝫ vt acqsitio fiat ꝑꝫ volūtatē dñi tradētis.ut in.l.nihil taꝫ naturale.ff.de re.iur̃.⁊ Insti.de re.diui.§.ꝑ traditionem. Et facit optie.qd̄ habet̃.i.c.fi.de simo.⁊ glo.in sūma. xiiij.q.v.⁊ in.c.ex trāsmissa.de deci. Et ad.c.cuꝫ sit.de iudeis.qd̄ adducit Hosti.dico ꝙ in penā illud ē statutū. qꝛ assūpsit offm̄ ꝯ dispositionē iuris. ⁊ nō excedet casū suū. Silr̃ ñ obstat. c.nō sane.xiiij.q.v.qꝛ loqtur ꝯsultiue ꝑm Pa.in.d.c.qꝛ pleriq̃ꝫ. Nec etiā c.si qs ꝯtumax.xvij.q.iiij.⁊.c.magne ⁊.c.ꝙ sup his.de voto.q̄ allegat Inno.qꝛ nō ꝓbant dictū suū si sic intelligāt̃ vt teneatur.d̄ necessitate. Quod no.bene.qꝛ facit ad multa.

¶ Utꝝ r̃cipiēs aliqd pro cessando a vexatione indebita ꝓximi teneat̃ illꝫ restituere.℞.ꝑm Pa.in.c. Dilectus. de simo.ꝙ sic.facit.l.prima.⁊.l.generaliter.ff.de calū.⁊.l.iiij.§.q̄stione.ff. de cōdi.ob.tur.cām. Rō diuersitatis est qꝛ ē cū calūnia acqsitū.⁊ sic ꝯ volūtatē dñi sed in casu ꝑcedēti nō. Et ex hoc pꝫ ꝙ qñ qs dedit aliqd vel extimore etiā reuerētiali: uel vt ꝯseq̄retur suū debitū.vel euitaret aliqd̄ malū ille q extorsit ex ꝑdictis causis.sic tenetur ad restitutionem: nisi ille liberaliter velit dare.

¶ Sed quid de hipocrita q sub forma boni xp̄iani vel religiosi cū nō sit elemosynas acqrit.℞.ꝑm Inno.in.c. quia pleriq̃ꝫ de imu.ecc.ꝙ tenet̃ ad restitutioneꝫ nō forte illi qui dedit qꝛ mercedem suam iam est consecutus. Sed tu dic clarius ꝑꝫ Jo.de Ripol. in ꝯctibus suis: ꝙ aut talis dans elemosynam vel quid aliud errat in persōa puta.quia credit dare Ticio ⁊ dat Dyno.sic Dynus tenetur ei restituere vl̃ illi cui intendebat dare. Aut errat i fortuna.puta.quia dat diuiti credens dare pauperi.⁊ sic talis recipiens tenetur ei qui dedit uel pauperibus restituere nisi ipse recipiēs effectus fuisset postea pauper. Aut erat in cōditione altera.puta credit dare sancto vel

celebrantes ꝛ hmōi. ꝛ tūc si cōditio nō ineſt recipiēs tenetur reſtituere vel ſatiſfacere p ſe vel per aliū ſecūdū intentionē dantis. Alij dicūt verum hoc ſi darū eſt ꝓpter ex cauſa finali pp illud: ſicut ſi daret ſic exprimendo. Secus quando dat qz ſic credit. qz tunc non tenetur ſicut ſi dare tibi quia credo ſis amicus meꝰ cū tū non ſis qz non teneris reſtituere. ꝛ magis placet qz vt dicit. l. ſi repetenti. C. de condic. ob. cau. da. Cōditio in corde retēta nō inducit repetitionē. maxime in caſu iſto. qz vt ſupra dictū eſt talis dās illi quem credit ſācū ly nō ſit iam habet mercedē ſuā ꝓ qua dāt. ſ. ꝓ deo q iudicabitur cauſa finalis. ex quo aliō nō eſt exprel ſum. Et ex predictis patet q iſti queſtores qui faciunt ſe talis religiōis cū non ſint. ꝛ qui promittunt dicere multas miſſas cum non dicant ꝛ q nutriunt multos infirmos vel redimunt captiuos cum tū nō faciant. q teneāt ad reſtitutionem vel illis qui dederūt vel ꝓ quo dederunt: quia ex quo petunt ꝓ tali cauſa dantes intelligūtur dare ꝓ eadem ſi aliud non exp̄munt. Hec obſtat. dicta. l. ſi repetenti quia ſatis cauſa eſt expreſſa ex quo petunt ꝓ ea. Secus de illo qui petit. p deo. licet fingat ſe ſanctum. ꝛ ille non daret ſi ſciret eum non eſſe ſāctum quia cauſa ꝓ qua accipit eſt ſolus deus: licet ſecundaria ſanctitas ficta que non attenditur: ſed cauſa principalis.

¶ Tutor quomodo tenetur vide adminiſtratio. §. i.

¶ Vendentes rem plus iuſto precio quō tenent. vide ēptio. §. vj.

¶ Venatores dātes dannū in agris qñ tenētur. Vide. Venatio. §. ij. ꝛ iij.

¶ Viſitator a viſitatis recipiens aliquid quando tenetur. Vide Viſitator §. iij.

¶ Vſufructuarius quando tenetur. Vide Vſufructus. §. v. vij. ꝛ xij.

¶ Vſurarius mentalis. Vtrum tenea tur reſtituere id qnod eſt ſibi datum a mutuo recipiente vltra ſortem. §. q licet doc. ſint contrarij. In hoc tamē eos ꝓcordādo ſic diſtinguo. videlicet q aut mutuum accipiens dat liberaliter credens mutuantem hoc nō exigere aut velle. ꝛ ſic non tenetur reſtituere de neceſſitate. ꝛ iſto modo intelligenda eſt opi. Ricar. in. iij. di. xv. q. v. ar. v. ꝛ Sco. e. di. Alex. lombar. ꝛ Lar. in. c. conſuluit. ꝛ in Cle. ex graui de vſu qui tenent q non tenetur reſtituere. Et facit ꝓ hoc ter. in. l. inter omnes. §. recte. ff. de fur. Vbi dicitur contractans rem credens inuitꝰ dominū cōmittit furtum: ſed furto non eſt obligatus ſi dominus erat volens ad idem facit Inſti. de obli. que ex q̄ ſi delic. na. §. placet in fi. Nec obſtat. l. ſi ego. la prima. ff. ſi cer. pe. Vbi dicitur q ſi voluit tibi rem donare ꝛ tu credebas eam tibi mutuo dari non efficitur tua ante conſumptionem quia in hoc caſu intentio recipientis ꝛ concedentis diſcordant: ſed in caſu prędicto concordant quia ille liberaliter dat. ꝛ iſte ſcit ſe liberaliter datum recipere. Item non ob. ratio. Jo. An. in mercurialibus in regula. peccatū. qz contractus a principio fuit vitioſus. ꝛ ideo effectus ſimiliter. quia verum eſſet ſi effectus procederet a dicto contractu. ſed non eſt verū ſed procedit ab alio. ſ. libera donatione qua ille donat ꝛ iſte donatum liberaliter recipit. Aut mutuum recipiens non dat liberaliter ſed ideo dat quia per ſ.

gna videt mutuātem sic velle. aut ne
mutuū auferat: ⁊ iō sic dat. ⁊ tūc dic
ꝙ talis tenet acceptū restituere ꝺ ne
cessitate. Et sic limita ⁊ itellige. c. cō
suluit de vsu. Inno. ⁊ Host. ac Pa.
ibidē cū Jo. an. in. d. regula. peccatū
qui tenent ꝙ tenetur.

1 ¶ Sz quō scire poterit si ꝺdit lib̄alit
vl' nc. ℞. ꝙ si signis vl' circūlocutioni
bus significauit ꝙ aliqd vellet vltra
sortē. ⁊ tūc tenet restituere ꝙ nō lib̄a
lit dedit qꝛ vt dicit. l. si v̄o nō remu
nerādi. §. idē papinian⁹. ff. mā. ꝙ qñ
aliqs simplicit rē cōcedit p̄sumit do
nare illi q̄ p̄us donauerat sibi. Sic i
ꝓposito qꝛ ex signis ostēdit se ñ mu
tuare gratis: iō credendū ē ēt illū eo
aīo dare. s. nō gratis. Si v̄o nullū si
gnū oñdit q̄ vellet aliqd vltra sortē.
sz poti⁹ ꝙ gratis mutuabat fatēdū ē
ēt eū gratis dedisse. Et hoc verū nisi
aliud de mente eius constet.

2 ¶ Utrū ille q̄ mutuauit gratis tenea
tur restituere id qꝺ sibi datū ē a mu
tuū accipiēte. ℞. ꝙ si credit eū gratis
dare nō tenet q̄uis ille nō gratis de
derit: qꝛ vt dr̄ in. c. sic ep̄z. i. q. ij. nul
la obligatio suscipiēti culpe maculā i
gerit: q̄ nō ex ābiētis petitōe ꝓcedat
⁊ obligatio antidotoꝝ iustā parit rece
ptionē p̄ errorē soluti. l. si testis. §. i. ff.
ꝺ fideiusso. nisi eēt error facti alieni
vt puta putabat p̄ suū ꝓcuratorē esse
ꝓmissuz cū tñ nō esset: qꝛ sic tenere
tur. Rodo. ⁊ Astē. dicūt ꝙ nō tenet
q̄diu bōa fides durat. nec ꝺ ꝯsūptis
sed postq̄z scit ꝙ nō liberal'r dedit te
net de extātib⁹: nisi p̄ vsucapionē vl'
p̄scriptionē sua fcā essent: q̄ opinio ē
tutior in ꝯscia. q̄z illa Lau. de redul.
in suis ꝯctib⁹ q̄ dicit ꝙ ēt non tenet
postq̄z scit nō liberal'r ꝺdisse. ⁊ addit
idē Rodo. ꝙ talis q̄ dedit si hz de
bonis ip̄ius mutuū dātis ꝙ pōt sibi
per retētionē cōsulere de eo ꝙ sic sol
uit in cōscia. Qꝺ verū est añ p̄scri
ptionē. sed non post.

3 ¶ Utrū vsurari⁹ teneat nō solū resti
tuere rē sz ⁊ fruct⁹ dic vt. s̄. Posses
sor malefidei. Et sil'r de lucrato ex pe
cūia vsuraria. vt ibidē. §. primo.

4 ¶ Utrū inducēs aliquē ad fenerādū
cōsulēdo vel pecuniā mutuādo vl' so
cietatē ꝯhēdo ⁊ hmōi teneat ad re
stitutionē totius vsure. ℞. sz Alex. lō
bar. ⁊ Mōal. titl'o. Usura. v. ac Ro
do. ꝙ nō nisi inq̄ztū p̄uenit ad eū. qꝛ
in dādo mutuū sub vsuris nō dānifi
cat ꝓxim⁹: sz i exigēdo vsuras. alij
tñ dñt ꝙ tenet. qꝺ nō credo.

5 ¶ Utrū ꝓsonete seu sensales vsura
rioꝝ ꝯctuū teneant restituer oēs vsu
ras ip̄oꝝ. ℞. sz Bal. in ti. de ꝯtrouer
sia feudi termināda. §. sil'r ꝙ nō. Sz
gl. in. l. si sciēte. ff. ad. l. pōpe. de pari. i
distincte vl't ꝙ teneat. cū q̄ conuenit
Bar. ⁊ Ang. ibidē q̄ dñt ꝙ pari pena
sūt puniēdi tales ꝓsonete. sicut illi q̄
faciūt ꝯct⁹. hoc idē tz Girar. obdoñ.
⁊ ad idē facit. l. is cui⁹ ope. in p̄ncipio
ff. de adul. multo forti⁹ minister alius
xxxxvi. di. sicut nō suo. ꝙ credo verꝝ
de ꝓsonetis coopātib⁹ in exactōib⁹
vsuraꝝ. vel inueniētib⁹ cautas fictiōes
q̄bus vsure soluant. qꝛ dāni dāt cāz
efficacē. Nō aūt credo verꝝ de ꝓso
netis solū coopantib⁹ vt mutuū det
poti⁹ ꝓ necessitate ꝺbitoris. ar. no. i. l.
si quā. C. ꝺ ope. liber. Immo nec pec
cāt si ad hoc nullū iducūt. vt feneret.
sed soluz ad paratos dare sub vsuris
accedunt.

6 ¶ Quid ꝺ notarijs q̄ cōficiūt instr̄a
ꝺ ꝺbito vsuraꝝ. ℞. sz Girar. obdoñ.
ꝙ aut palliāt vsuras in istr̄is. puta qꝛ
faciūt cartas de duplo. vel sub noīe
ēptiōis. ⁊ hmōi ⁊ sic tenētur totā vsu
rani restituere. si vsurarius ipse non

restituet. nisi ꝟm quosdã hoc fecisset i
fauorẽ potius receptoris mutui quã
vsurarij. qđ põt teneri lꝫ mortalr̃ pec
cet instr̃m falsuꝫ faciẽs. Si aũt ñ pal
liãt vsuras. sed apte pꝫ per instr̃a tũc
nõ tenẽtur. qꝛ nõ dãt cãꝫ efficaceꝫ. ⁊
ꝟm Bal. i ꝛica. đ ꝓhi. feu. alie. p Fe
de. c. ij. tales ꝯficiẽtes sciẽter instr̃a in
fraudẽ vsurarũ. đbẽt omnindo ab of
ficio ãmoueri ob infamiam. ar. i ver
bo scriba. ibi posito.

7 ¶ Vtrũ testes taliũ instr̃oꝝ silr̃ teneã
tur sicut notarij. ꝛ. q sic ꝟꝫ ꝑdictam
distictionẽ qꝛ instr̃a nõ valẽt sine testi
bus. Idẽ dic de ꝑlatis q se subscri
bũt. vel sigillãt cedulas vsurarioꝝ
⁊ cum his concor. Gof. Hosti. ⁊ Di
recto. ti. de vsuris.

8 ¶ Vtrũ aduocati. ꝓcuratores. iudi
ces statutarij ⁊ alij q̃ꝝ patrocinio. ⁊ fa
uore sciẽter vsure i iudicio. vl' ex̃ iudi
ciũ exigũtur. vl' nõ restituũtur cũ re
petũtur teneãtur ad restitutioneꝫ. ꝛ.
q sic isolidũ. nec excusãt̃ ex eo forte
q scripture eis porrecte appebãt iu
ste si ꝯscia eis dictabat q erãt de ꝯcti
bus vsurarũ. ꝟm Host. ⁊ Inno. in. c.
Michael. de vsu. ⁊ Archi. in. c. si qs
oblitus. xiiij. q. iiij.

9 ¶ Quid de dñis terraꝝ q in terris
suis vsurarios morãtes nõ cogũt vt
vsuras restituãt. ꝛ. ꝟm Rodo. q tenẽ
tur insolidũ si pñt ⁊ nõ faciũt ẽt si ni
hil ꝑuenit ad eos. Alex. aũt lõbar. di
cit q lꝫ mortalr̃ peccẽt tñ restituere
nõ tenẽtur. nisi inq̃ꝫtũ ꝑuenit ad eos
de ipis vsuris. Qđ autẽ mortalr̃ pec
cẽt. nõ credo verũ. nisi de iudeis vsu
rarijs de qbus ꝑcipit̃ eis in. c. post mi
serabilẽ. de vsu. vt cogãt eos ad resti
tueñ. vsuras extortas. Et silr̃ posset
dici quo ad ipsos esse verã opi. Ro
do. quo vo ad xp̃ianos vsurarios ñ
credo q peccẽt mortalr̃. vel teneant̃
ad restitutionẽ: nisi qñ reqsiti nolẽt iu
stitiam ministrare.

¶ Vtꝝ socij tutores factores ⁊ huius 10
modi q ad vsurã dãt vl' vsuras exigũt
ꝓ alijs teneant̃ ad restitutionẽ. ꝛ. ꝟm
Rodo. q si apđ eos residet q̃si ꝑnci
palis auctoritas mutuãdi sic tenent̃ i
solidũ: si illi ꝓ qbꝰ dederũt nõ resti
tuũt. Si vo nõ fuerũt auctores sꝫ so
lũ executores sic illi q ad solã manu
alẽ traditionẽ vsurarũ mãcipati sunt
ita q ipsi nõ taxãt ꝑtiũ ꝯctuũ ipioꝝ:
nec cũ eis ꝯhit̃ pactũ đ vsura sꝫ solũ
pecuniã tradũt ⁊ pignꝰ recipiunt: sic
lꝫ mortalr̃ peccẽt nõ tenent̃ ad resti
tutionẽ: nisi coactiue exigant vsuras
His cõcordat Girar. obdo. Ray. ⁊
Bertolomeꝰ brixieñ. in. d. c. sic non
suo. ⁊ addit Ho. q ille i cuiꝰ vtilitatẽ
vsuꝫ est tenet̃ ꝑncipalr̃ alteri i subsi
diũ. l. ex hoc edicto. §. i. ff. đ eo p quẽ
fac. erit. ⁊. l. eleganter. §. pe. ff. de dol.
Pa. i dicto. c. Michael. vult ẽt vt i
prio cãu non teneantur si vsurarius
est soluẽdo. ꝟm qđ dixi tene.

¶ Vtrũ pupillꝰ ꝓ quo tutor multos 11
ꝯctus vsurarios fecit teneat̃ restituer̃
ꝛ. q si pupillꝰ dicat tutori tãto tpe ha
buisti peccuniã meã ⁊ ꝑpea ista reti
neo ꝓ lucro qđ debeo ex ipa haber̃
⁊ sic ista itentiõe retineat nõ tenet̃ re
stituere lꝫ sit vsũ in suã vtilitatẽ: sꝫ so
lũ tutor: nisi vsura excederet modera
tũ lucrũ qđ ꝑcepisset si i possessiões
vl' aliã iustã negociationẽ vt debebat
ipsã ꝯstituisset vt pꝫ ifra Tutella. §. ij.

¶ Sed nũqd cũ vniuersitas ciuitas 12
vl' collegiũ recipit vsurariũ emolimẽ
tũ singuli teneant̃ isolidũ restituere.
ꝛ. ꝟꝫ Host. in sũma ti. đ pe. §. fi. q sic
lꝫ cã vniuersitatẽ. ñ sit cã singloꝝ. xij.
q. ij. q manumittit̃. nec obligant̃ tãq̃ꝫ
vniuersitas q̃ aiam nõ hẽt. sꝫ tãq̃ꝫ sin
gli. c. cõq̃stus đ vsu. c. sic viꝝ. vij. q. i.

c. si hēs. xxiiij. q. iij. l. metū. §. aīaduer
tēdū. ff. qđ me. cā. Cōcordat Jo. an.
post Alla. i. d. c. cōq̄stus. sz Monal.
titulo vsura. v. ⁊ Rod. limitāt hoc ve
rū đ regētib⁹ ⁊ ꝓhibere valētib⁹ vel
cōpellētib⁹ aut ꝑcipiētib⁹ talr̄ fenera
ri: ñ aūt đ alijs nisi ꝑticipauerīt co-
modū bursale. vl̄ ex hmōi r̄leuati fue
rīt ab expēsis q̄s fecissēt de suo q⁊ tūc
in tm̄ restituere tenēt ⁊ nō pl⁹ ⁊ hoc
tz in ꝯscia cū q̄ Mon. ꝯcor. Petr⁹
đ palu. i. iiij. di. xv. ⁊ Asteñ. ⁊ Jo. An.
in. d. c. cōquestus de vsu.

13 ¶ Utrū ipediēs volētē mutuar̄ g̃tis
⁊ faciēs vt mutuet sb̄ vsuris teneat̄ ad
restitutionē. ℞. ꝫ Rodo. q̄ sic: q⁊ im
pediuit idebite ꝓximi vtilitatē. Idem
dic de ipediēte ꝯctū licitū ⁊ reducēte
ad ꝯctū vsurariū. Cōcor. Mōal ti.
Usura. iij. Idē dic de ꝯfessorib⁹ q ab
soluūt vsurarios aut r̄cipiūt ad sacr̄a
vl̄ sepulturā q̄ tenēt̄ restituere: si ex
taliū đ negatōe fuisset facta restitutio

14 ¶ Quid đ fideiussorib⁹ vsurariorū
℞. Lau. de redul. i suis ꝯctib⁹ ꝫ lap.
⁊ Pau. đ leazarijs ⁊ mltos alios qđ
ēt si ꝑncipale se ꝯstituit ꝓ vsuris resti
tuēdis q̄ nō tenet̄: nisi in tm̄ in q̄tū
vires hr̄ditatis vsurarij tpe fideiusso
nis valebāt ⁊ ñ pl⁹ nec min⁹. Distin-
guit tñ idē pau. iter fideiubet̄ ñ simplr̄
ꝓ vsuris restituēdis ⁊ sic ñ teneat̄ ni-
si vt dcm̄. est ⁊ iter obligar̄ se simplr̄
ad restitutionē vsurarū. q⁊ talis tenet̄
q̄tuz sue facultates portāt lz vsurari
us sit non soluendo.

15 ¶ Utrū heres teneat̄ restituere oēs
vsuras illi⁹ cui⁹ ē heres. ℞. q̄ sic. i q̄
tū hereditas suffic̄ ꝫ cōit̄ doc. in. c.
cum tu. ⁊ tua nos. de vsu. ⁊ vide. s̄. he
res. §. iiij. ⁊. vi.

16 ¶ Utr̄ qñ duo sūt hr̄des vsurarij đ
bētis r̄stituer̄. C. ⁊ diuisa hr̄ditate de
mille iter eos vn⁹ efficit̄ ñ soluēdo đ
50. an alt̄ teneat̄ i totuz de ipis. C. ℞.
Pe. đ ancha. i regl̄a pci venia. đ re.
iur. li. vi. q. xviij. q̄ lz diuisa hr̄ditate
obligatio hr̄ditaria diuidat̄ ipso iur̄. l.
i. C. si cer. pe. ⁊. l. ꝓ hr̄ditarijs. C. đ he
redi. vl̄ act. vē. Et sic si vn⁹ efficiat̄ nō
soluēdo i foro ciuili alt̄ nō teneat̄. l. le
gatoꝝ. ff. đ le. i. tñ i foro canonico in
q̄ dicit tex. i. d. c. tua nos. q̄ hr̄des ea
sūt districtōe cogēdi. q̄ đfūct⁹ si viue
ret q̄ ad es alienū ex đlicto ⁊ pctō ꝓ-
ueniēs tenet̄ isolidū nec i tali ere hēt
locū diuisio. xij. tabulaꝝ. ar. d. c. cū tu
đ vsu. ⁊ vt dic̄ ēt Pa. i. d. c. tua nos.
cōit̄ doc. in fauorē aie hoc sequūt̄. sz
ego ꝓ clariori itelligētia distiguo. q̄
aut loqmur i reb⁹ formalr̄ dat̄ ꝓ vsu
ris: ⁊ sic cū talia sp̄ sint obligata illis
q ea đderūt tenet̄ đ necessitate illa re
stitnere q̄sq̄s illa hūerit vt i qōe seqn
ti patebit. Aut sūt res spālr̄ ēpte đ pe
cūia vsuraria spāli alicui⁹ ⁊ sic silr̄ te
net̄ illis đ q̄ꝝ pecūia sūt ēpte. d. c. cū
tu. Aut loqmur đ alijs reb⁹ q̄ nō sūt
formalr̄ date ꝓ vsuris nec spālr̄ ēpte
đ pecūia vsuraria. Et sic tene q̄ cuz
bōa vsurarioꝝ ꝫ cōez opi. moder-
noꝝ doctoꝝ i. d. c. tua nos. ñ sint taci
te hipothecata ꝓ vsuris r̄stituēñ. q̄ ñ
tenet̄ đ necessitate nisi ꝓ medietate
q̄tuis alt̄ heres sit fact⁹ ñ soluēdo lz
dicāt doc. q̄ opi. gl. d. c. tua nos. ⁊ āti
q̄ꝝ doc. q tenēt q̄ oīa bōa vsurarioꝝ
sūt tacite hipothecata sit i foro aīe ꝑti
cāda: q̄ itellige đ bono ꝯsilio: cū nul
lo iur̄ ꝓbet̄. ⁊ ꝫ hāc distictionē itelli
ge ⁊ limita Pe. đ ācha. ⁊ doc. i hoc.

¶ Quid đ accipiētib⁹ đ bōis vsura 17
rioꝝ. ℞. distiguēdo q̄ aut accipiūt rē
i spē datā ꝓ vsuris q̄ ñ trāsit i dñium
vsurarij. ⁊ sic tz idistīcte q̄ tenet̄ eaz
r̄stituer̄ si extat vt notabilr̄ tenet bal.
i. l. rē quā i fi. C. đ iur. do. nec ꝑt extia
tionē dare ꝯ volūtatē dñi. l. ij. i ꝑn. ff.

ñ cer.pe.ꝛ ter.ē clar⁹.xviij.q.vi.ſi res ꝛ i.c.cū tu.ō vſu. Et qñ ñ trāſferatur dñiuꝫ viō.j.vſura.ij.ℌ.xviij. aut acci piūt ñ rē i ſpē datā ō q̄.ſ.ſꝫ alꝫ q̄ſcū q̄. Et tē diſtiguo q⁹ aut vſurari⁹ cuꝫ talia accipiat ē ñ ſoluēdo:ꝛ ſic ſi hoc ſciūt reſtituer ēt obligāt qz dāt dāni cāꝫ efficacē.ꝛ ſic dubitāt an ſit ñ ſol uēdo dico q⁹ ſi res adhuc extat q⁹ te neāt:neꝙ re'tpali i diſcrie aiaꝫ ponāt ℔ alex.i.iiij.pte. Si vō ignozāt ꝛ cre debāt ꝙ babilit q⁹ ō bōis ſuis eis da ret ſic ñ teneāt.ō ꝓſūptis bōa fide du rāte ſꝫ ſolū ō ertātib⁹:niſi ic̄tū ſci ſt locupletiozes.aut cū talia acceperūt erat ſoluēdo:ꝛ ſic ñ teneāt ēt ſi poſt ea fact⁹ ē ex alia cā ñ ſoluēdo:niſi eēt res hita ſeu ēpta ex pecūia vſuraria quā ſi habuit titulo lucratiuo pōt ille ex cui⁹ pecuniis ē ēpta ō egtate cāo nica eā ab eo aduocare offō indicis vt pz p gl.ꝛ doc.i.d.c.cū tu.i fi. Edi dit tū Bo.ꝛ Hoſ.q⁹ ſi talis res ēt ex eā lucratiua puenit ad illū q ſoluerat vſuras.q⁹ ille cui ꝑus dōata fuerat li berāt.l.oēs ōbitoꝛes.ff.ō act.ꝛ obli.ꝛ ēt vſurari⁹. Si vō habuit ex titulo oneroſo ſic nō teneāt reſtituer: ℭ⁹ poſtea efficiāt nō ſoluēdo ꝛ ex ꝑdcis pz qd dicēdū ō multis qōnibus.

18 ℭ Quid ō emētib⁹ pignoza ꝑdita ab vſurarijs.ℜ.q⁹ teneāt ſic emētes rapta ꝛ℔ illā diſtictionē ō q̄.ſ. Emētes.ve rū ē q⁹ poterūt repetere vl' retinere id qō vēdiſſ⁹ vſurari⁹ ſup illo pignoꝛ mu tuauit. Poſſet ēt teneri q⁹ ſi res ñ ex tat.vl'ignozāt dñs ei⁹ ſi extat.ñ tene ri talē ēptoꝛē dare paupib⁹:niſi ſoluꝫ illō pl⁹ qō valebat res vltra id q̄ eaꝫ ab vſurario emit ſꝫ tutꝫ eēt dare to tū.excepto mutuo accepto ab vſura rio ab illo q eam pignozauit.

19 ℭ Quid ō filia vſurarij dotata.ℜ.q⁹ ſi rē ḧuit datā i ſpē ꝙ vſuris teneāt idi ſticte ſic dictū ē ō emēte pignoza ℔ illā modificationē. Si vō ḧuit ſic nō teneāt.niſi ꝙ hoc ſit fact⁹ ñ ſoluēdo.ꝛ hoc ſciebat gener qz ſi hoc ignoza bat nihilomin⁹ ℔ Rod.poſſit doteē re cipe ꝛ retineāt ēt ſi poſtea ſciat qz ē nō ſoluēdo.qō ē dcm̄ mirabile ꝛ mihi ñ placꝫ qz nllo iuꝝ ꝓbat. Si vō ꝙ hoc nō ē cauſa ñ ſoluēdo ſꝫ ꝓſteea ex alia cā nō teneāt gener qz ḧꝫ doteē ex titu lo oneroſo. Hec ēt filia ℔ Fede.ꝓſi. xxxi.qz lꝫ hēat doteē p⁹ ſolutū mri moniū ex eā lucratiua qz tū illa ñ eſt pecūia q̄ trāſiuit i bōs mariti ſꝫ ē alia q̄ ꝓficiſcit ex bonis mariti. Jō ñ tūr Hec obſtat tex.c.cū tu.ō vſu. ℔ eū dē Fed.qz vt dicē logt de poſſeſſiōib⁹ ēpt̄ ex pecunia vſuraria.ꝛ lꝫ.d.Ēn.ꝛ Pa.ꝛ pe.ō ācha. videāt teneāt q⁹ i mo teneāt.qz lꝫ ñ ſit illa.tū ſuccedit lo co illi⁹ pecunie date. Jtē qz mulier ñ ḧꝫ q̄rtā ſuā.niſi ō ducto ere alieno.l. Papinian⁹.ℌ.iiij.ff.ō inoffi.teſta.cū qua vł ꝓcordare Sco.i.iij.di.xv.tū ego credo ō⁹ſſimū dictū Fede.vt pz ꝙ ꝑdicta niſi eēt poſſeſſio ēpta ex pe cūia vſuraria ꝛ data,ꝙ qz tē ſolu to nr̄imonio teneāt filia eā reſtitue re.ſi pater eius,ſozet poſtea fact⁹ nō ſoluēdo.per.d.c.cum tu.qz factū legi time non dz retractari.

20 ℭ Quid faciet gener aut filia q̄ doteē habuerūt.aut de reb⁹ i ſpē datis ꝓ vſuris.aut cū ſocer eſſet nō ſoluēdo ℜ.℔ Burar.obdoñ.q⁹ ille ꝙ quē nō ſtat,gn reſtituat excuſatur in conſcia qz vnus ſine altero reſtituere nō pōt durante matrimonio. Remediuꝫ tū eſſet vt ſi pater habet multa incerta ad reſtituendum ꝛ eſt ſoluendo,ꝙ cer tis adeat ep̄m qui ei dictā dotem taꝫ quā pauperi concedat.ſi non ſunt ha bita in ſpecie ꝓ vſuris aut compo nat cum creditoꝛibus.

21 ¶ Quid de famulis vsurariorũ. ℞. ꝙ aut seruiũt vtilit. puta laborãdo agrũ hedificãdo domũ. hñdo curã reruꝫ ⁊ huiusmodi. Et sic si vtilitas pót cõpensari cũ eo qđ accipiũt ꝑ mercede. sic licite eã accipiũt. siue sint vsurarij soluẽdo vel nõ dũmõ nõ accipiant rẽ hitam in spẽ ꝑ vsuris. qꝛ taleꝫ nũ ꝗ licet accipere. vt. s̃. patuit. Si vero nõ ꝟuiũt vtiliter sed potiꝰ inutiliter sicut q canes. aut ancipitres custodiunt. ⁊ huiusmodi. sic si est nõ soluẽdo nullã mercedẽ pñt accipere. ⁊ si accipiũt tenẽtur restituere. Idẽ dic de vẽdentibꝰ res ad gulositatẽ vel pompã ꝑtinentes. qꝛ nõ restituẽdi dãt cãm efficacẽ. facit. l. ait ꝑtor. ff. đ his q̃ i fraucre. ⁊ l. fi. in prin. ff. de eo ꝑ quẽ fa. erit

22 ¶ Utrũ ille q mutuat pecuniã vsurario possit recipere eiꝰ restitutionẽ. ℞. ꝙ aut mutuat sciẽter ad ludũ vel alio modo ad cõsumandũ inutiliter ⁊ sic si est nõ soluẽdo nullo mõ pót recipere eius restitutionẽ. ⁊ si recipit tenetur restituere. Si vo ignorabat ꝓbabilr ꝙ vellet eã inutiliter ꝯsumere sic ⁊ ꝟ Pe de palu. in. iiij. di. xv. ⁊ Asteñ. ⁊ Rodo. poterit recipere eius r̃stitutionem. multo magis si dedit vt vtiliter eã expẽderet. Idẽ dic ꝙ debentes habere ab vsurarijs ex ꝯctu vel quasi. vel ex delicto vel quasi. ꝙ pñt recipe quod sibi debet. lꝫ vsurarius sit non soluendo.

23 ¶ Quid de seruiẽtibus vel ministrãtibus necessaria ad vitã vsurarij. ℞. ꝙ lꝫ q̃ ad forũ cõtentiosũ si nõ est soluẽdo nõ possint recipere mercedem. vt colligit ex glo. in. c. qꝛ in oibus de vsuris. tñ in cõscia credo possint recipere. nisi sint tales q ex ꝑcepto cariratꝭ teneant ei facere elemosynã ⁊ subuenire. qđ qñ sit hẽs. s̃. Elemosyna. §. i.

24 ¶ Quõ recipiẽtes elemosynas vl' viuẽtes de bonis vsurariorũ licite possint. hẽs. s̃. Raptor. §. prio. ⁊ ꝟm illam distictionẽ. qꝛ q̃ ad deũ vsurarius raptori. comparatur circa bona habita ex vsuris.

25 ¶ Uxor qñ nõ pót dare elemosynas ⁊ accipere de rebꝰ viri. vide Elemosynas. §. vij. ⁊ infra Uxor. §. v. cũ sequẽtibus.

Restitutio scđo. s. cui faciẽda sit. ⁊ q̃ ordine. Pro cuius declaratiõe queruntur plura.

1 ¶ Utrũ res rapta vel qualitercũqꝫ accepta iniuste a vo dño sit semꝑ ei restituẽda. ℞. ꝙ sic regulariter. iij. q. i. reite grãda. de re. spo. q̃si ꝑ totũ. ⁊ đ homici. sicut dignuꝫ. §. eos. Fallit tñ hoc in qnqꝫ casibꝰ. Primꝰ si iusto bello postea sit ꝑuatus ea. Scđs si edicto imperiali siue ecclĩastico sit ei iterdicta ad tp̃s vel simplr. de hereti. c. Excõicamus. el ꝑmo. de homi. c. ꝑ humani. li. vj. Et tũc restitutio differet. si interdictũ est ad tp̃s. vel dabit illi cuil est applicãda ꝑ tale edictũ. Tertiꝰ si dñs est pupillus vel furiosus aut minor. qꝛ tũc nõ illi sed tutori vel curatori. eius restituet. Quartꝰ qñ dñs mortuus est qꝛ tũc debet restituere heredibus ꝓprie dictꝭ. ⁊ q sint habes. s̃. Heres. in prin. ⁊. §. ij. Et si dñs in morte oĩa sua relinquisset pauꝑibus distribuenda tũc pauꝑibus dꝫ dari ꝟ Inno. in. c. qđ sicut. de elec. Quintꝰ qñ lenones ⁊ huiusmõi aliqd acceperũt a ꝑlatis ecclĩasticis qꝛ restitui ñ ei dꝫ sed eius suꝑiori vel successori vl' in vtilitatẽ ecclie expẽdant. ar. c. si qs in atrio. xvij. q. iiij. ⁊. c. cũ vos đ offi. ordi. ⁊. c. de hoc. đ. simo. ⁊ hoc auctoritate iudicis pñiarij ꝟm Ricar. vel ꝟm Hosti. ⁊ glo. Ray. si ecclĩa satis abundat dabitur pauperibꝰ. ar. d. c. si qs in atrio

⁊ hoc idē tz mōali.ti. Restitutio.prio.

2 ¶ Utrū res ablata ab eo qui nō erat dña sed iusto titulo possidebat sit ei restituenda.R.q sic nec v̄o dño dz restitui sine eius volūtate.l.is cui⁹.ff.de fur.⁊.l.si qs ꝯductōis.C.loca.ēt si sit fur q eā tali titulo alteri dedit dcā.l.si qs.Fallit hoc qñ eā recepisset sub tali titulo.in fraudē v̄i dñi.qz tūc teneret facere q dñs eā hēret eidē denunciādo rem.caute tñ sine scandalo alicuius.xxij.q.v.hoc videtur.

3 ¶ Utrū hñtes de bonis infideliuz ex vsura ⁊ hmōi teneātur eis restituere. R.ſm Monal.ti.Restitutio.iij.q sic nisi ecclesia hēat bellum contra ipsos quia tūc nō eis.sed pauperibus xp̄ianis restitui debent.

4 ¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu dātis in casu in quo restituere tenetur possit restitui illi q dedit.R.q nō.sed dz pauperibus errogari.si ille qui dedit potuit alienare.qz in pari cā turpitudinis potior est cōditio possidentis.l.si ob turpem.§.porro.ff.de ꝯdi.ob tur. cau.⁊.l.ij.C.eo.ti.iuncto.c.cum tu.d vsu.Fallit hoc in duob⁹ casibus.Primus qñ in iniuriā alterius est datū.qz tunc illi in cuius iniuriam est datū dz restitui.vt pz in simōiace dato.qd restituitur illi ecclesie in cuius iniuriam est datū.d.c.de hoc.Secūdus casus est qñ turpiter datū et acceptū ipso iure applicatur fisco vel p̄uato.qz tunc nō debet dari pauperibus.sed illi cui applicatur.qz de alieno nō est facienda elemosyna.i.q.i.nō est putanda.si tñ excepto isto casu ſo restituisset ei q dedit cēt liberat⁹ ab obligatōe restitutiōis qz nullo iure hoc ꝓhibet.et pene sūt restrigēde.c.odia.d re.iu.li.vi.

5 ¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu solū ipsius recipiētis.sit dāti restitueñ in casu quo restituere obligatur.puta dedit quis alicui ne faceret tale malū vel vt faceret id ad qd tenebat.R.q sic.vnde iudex qui nō vult dare sniaz nisi data sibi pecunia ⁊ huiusmodi ei qui dedit debet restituere.l.i.⁊.ij.ff.de cōdi.ob.tur.causam.⁊ expresse in.c. nō sane.xiiij.q.v.Fallit hoc in casu.c. cū sit.de iudeis.vbi ea que ifidelis lucratus fuit a xp̄ianis occasione officij publici inter ipsos restituet tenet pauperibus ſm prouidentiam ep̄i.

6 ¶ Quid de oblatione recepta a manifestis vsurarijs.R.q lz sint opi.diū se in.c.qz in oibus.de vsu.Tu tñ dic ſm Jo.An.q aut vsurarius incohauit restituere.vel est parat⁹.⁊ sic restituetur ei ut ipse restituat qb⁹ extorsit. ⁊ sic intelligenda ē ſa opi.q̄ est in gl. d.c.quia in oibus.Si vero nō est paratus restituere tunc habebit locum prima opi.in predicta glo.quā sequitur Gof.Inno.⁊ Hosti.vz q fiat episcopo.vt ipse restituat dānificatis.qd verum credo.quando episcopus est talis qualitatis.q hoc faciet.alr ipse qui eā recipit dānificatis restituet.

7 ¶ Sed quid si ille cui restitutio est fiēda lōge distat.⁊ non pōt ei mitti sine sumptib⁹.R.q nihilomin⁹ restituēda est ei.nisi sit modicum quid respectu illius cui debetur quia abundans est quia tunc ſm Rodo.posset pauperibus dari pro anima eius.

8 ¶ Quid si nescitur vbi habitet.R.q nō tenetur euagari vt euz querat.ar. l.q nisi fiat.§.i.ff.de ope.liber.⁊ ideo pauperibus dabitur.nisi expectet verisimiliter redditur⁹.

9 ¶ Sed cuius sumptibus mittetur ei quando scitur vbi est.R.Pa.in.d.c. cum tu.de vsu.q si est malefidei possessor.puta fur.aut vsurarius: aut huiusmodi.⁊ ipse recessit de loco vbi ea accepit vel extorsit.tenetur suis sum-

ptibus eidē mittere. Si vō ille cuius erāt fuit ille q se trāstulit alibi. tūc suis sūptibus ei mitteret. ⁊ sic intelligēda ē glo. in. d. c. ⁊ sic distiguit lex in re legata. l. cū res. ff. de lega. i. Qd limito verꝫ nisi inueniret aliqs fidus q gratꝫ vellet deferre. ar. c. significāte. de pigno. Mo. tñ ꝑm Ber. q si sūpt⁹ excedūt sūmā rei restituēde. q tūc paupibus ē dispēsanda. ar. d. c. cū tu. ⁊. c. anterioꝝ. ij. q. vi. Si aūt nō est male fidei possessor. sꝫ aliquo iusto titulo hꝫ tūc credo arbitrio bōi viri fit sequeñ. cuius sūptib⁹ mittat pēsata cā ⁊ q̄lita te abñtie. ⁊ nō fuerit in mora.

10 ¶ Utrū cū plures sūt obligati alteri īsolidū. ⁊ vno soluente totū. alij teneātur eidē soluenti. qlibet pro pte sua. ꝶ. Bonali. ti. Restitutio. vi. q sic in foro ꝯscie. qꝛ vtilr egit negociū eoꝝ. l. cū pecuniā. ⁊. l. soluēdo. ff. d nego. ge. Fallit hoc in raptorib⁹: ⁊ furib⁹ ⁊ hususmodi qꝛ si ille qui habuit rē satisfacit. nō tenētur alij eidē satisfacere. nisi iq̄ztū de talib⁹ bōis ꝑuenit ad eos.

11 ¶ Sꝫ qd fiet qñ qs nescit cui restitutio ad quā tenet fiēda sit. nec eius heredes cognoscit. ꝶ. q nihilomin⁹ paupibus. vel in pias cās est restitutio faciēda. ar. d. c. cū tu. ⁊. c. diuīe. lxxxvij. di. ⁊. c. eps. lxxxviij. di. ⁊. c. ꝯcesso. xij. q. ij. ⁊. c. fi. vi. q. iij. ⁊. c. i. de rapto. Uñ dicit Tho. ꝑa ꝑe. q. lxij. q si ille cui restitutio dꝫ fieri sit oio ignotus. facta diligēti inqsitiōe de ꝑsona eius. vel eius heredib⁹. dꝫ hō restituere dādo elemosynas ꝓ salute ipsius: siue sit mortu⁹. siue viuus. Et addo q inter pauperes eligēdi sūt paupiores. ⁊ iter eq̄liter paupes. iustiores. qꝛ si ⁊ oib⁹ debet misericordia. iusto tñ āplius. vt dicit Ambro. i. li. de officiis. ⁊ no. in. c. ñ satis. lxxxvi. di. ⁊ vt dicit Hiero. ⁊ no. in. c. fi. xvi. q. i. in paupibus nō tā paupias q̄ religio attēdēda est.

¶ Quid si facta restitutiōe i ꝑdictos 12
paupes appeat dñs rei. vel ei⁹ heres. ꝶ. q si talis q restituit fecit debitā diligētiā ad ipsū inuenieñ sic nō tenetur āplius. qꝛ bona fides nō patitur. vt semel exactū exigatur. c. bona fides. d re. iur. li. vi. Secus si nō adhibuit debitā diligētiā. qꝛ sic iterꝫ teneretur. qꝛ vt dicit in. c. sicut dignū. §. eos. de homi. Nō. n. aliena cum ipsa potuissent eis quorū fuerūt restituere dbuerunt paupibus errogari.

¶ Utrū restitutio ꝑdictorū incertoꝝ 13
sit necessario facienda paupib⁹ illi⁹ loci in quo ꝑdicta restituenda sūt habita. uel dānuꝫ est datuꝫ. ꝶ. Mo. ⁊ aliq alij doc. in. d. c. cū tu. tenēt q sic. qꝛ citius pōt ꝑuenire forte ad heredes. vl' ad eos qbus est fienda. Sed fede. cōsilio. xxiij. do. Anto. ⁊ Pa. tenent q ē de bono consilio. nō de necessitate. ⁊ hoc tene. qꝛ iura simpliciter dicūt. q errogatio fiat in paupes. vt in. d. c. cū tu. ⁊ in. d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. d rap. qꝛ ibi sciebatur ꝑsona cui faciēda erat restitutio. alias eps ñ fuisset motus excōicare ex officio suo nisi ad petitionem ꝑtis. c. innotuit. in fi. de elec. ⁊. l. iiij. §. hoc aūt. ff. de dā. ifec.

¶ Sed quero an reqratur auctori- 14
tas supioris ꝓ tali restitutiōe incertorū. ꝶ. ino. de imu. ec. i. c. qꝛ pleriqꝫ dic q dꝫ fieri auctoritate ꝯfessoris. Ray. vō tꝫ q fiat auctoritate epi. ul' pniarij vl' capellani. i cui⁹ diocesi hita sūt. c. diuine. lxxxvij. di. c. episcop⁹. lo vltio. lxxxviij. di. cōcesso. xij. q. ij. Hosti. i. c. cū sit. de iudeis. ⁊ in. d. c. cū tu. tenet q necessario requirit auctoritas epi. Sed tu tene cum Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. q licet sit bonum habere cōsiliū confessoris aut alterius bone persōe. tamen magis securum est q ille qui

dꝫ restituere ipse restituat. Et q̄ non
regrat alia auctoritas tꝫ Archi. i. c.
ij. de testis. & in. c. non sane. xiiij. q. v. &
Jo. mo. in. c. q̄ q̄. de vsu. li. vi. Jo. de
li. Pau. & Beni. & Jo. cal. sup Cle. i.
de pui. Pa. in. d. c. cū sit. Et facit ad
hoc. d. c. cum tu. & d. c. sicut dignū. ꝯ.
eos in glo. & in. c. tua de testa. & alia iu
ra q̄ cōiter dicunt. q̄ obligatus ad re
stitutionē dꝫ restituere. Nec ob. d. c.
cū sit. qz loquit̄ de iudeo. de quo p̄su
mitur q̄ non recte dispensaret. ppea
ibi dr̄ q̄ fiat auctoritate epi. & tō non
extēdet ad casū dissilis rōis. Tū vez
est fm p̄dictū Archi. q̄ in. iiij. casib⁹
eps̄ pōt se intromittere de restitutiōe
incertoꝝ. Primus q̄n mortuo illo q
debebat restituere. nullus est relict⁹ he
res vel executor ad restitueñ. Si vero
heres cēt relictus vel executor. tūc so
lū regreret de cōsilio epi auctoritas.
facit. c. de laicis. xij. q. ij. & l. nulli. C. ō
epi. & cle. & in hoc cōcordat Jo. & Eli.
& Ber. in. d. c. cū sit in glo. imo etiam
epo phibente debēt & p̄nt restituere.
vt in. c. religiosus. in fi. de testa. li. vi.
Secundus casus in quo pōt eps̄ se i
tromittere est. q̄n ille qui dꝫ restituere
nō vult. & i iudicio agitur ꝯ eū. Ter
tius est. q̄n restituēs male dispensaret.
puta amicis q̄ nō indiget & hmōi. qz
eps̄ posset se intromittere. vt legitime
iterū dispēsaret. qz nō dr̄ factū qđ alr̄
est factū q̄s debuit. de re. iu. q̄ ex timo
re. Nec etiā excusaretur: si iterueniē
te auctoritate epi male distribueret.
qz eps̄ non hꝫ se intromittere. nisi q̄
bñfiat. ꝓpterea āb celestē incurreret
iracūdiā. l. si quis ad declinādā. ad fi.
C. de epi. & cle. Quart⁹ casus est q̄n ta
lia icerta sūt manifestoꝝ vsurariorū.
qz tūc epo dispēsare p̄ument uel eius
auctoritate. Et addit Jo. de ligna. in
d. c. cū sit. fm Jo. cal. in quodā ꝓsilio
suo. & fratrē clar. & hugo. q̄ eps̄ excōi
care nō pōt de iure sacerdotes q̄ se i
tromittunt de dispensatione icertoꝝ
Ex quo pꝫ q̄ multominus religiosos
exēptos. & q̄ non est casus su⁹ nec sibi
pōt de iure retinere. nisi in. iiij. casib⁹
p̄dictis. alr̄ bene posset sacerdotes ex
cōicare.

¶ Vtrū vsurarius sit tut⁹ q̄n p̄misso 15
edicto generali. q̄ soluit vsuras ve
niat infra tot dies ꝓ restitutione hñda
qbus diebus elapsis eps̄ fert sniaz. q̄
cū null⁹ appeat bona sūt icerta. & ipse
tāq̄ icerta assignat epo. si post termi
nū p̄dictū appeat aliq̄s. ꝛ. Fede. i suis
cōsiliis tꝫ q̄ sic. Sꝫ ego distinguo. q̄
aut sūt dispēsata pie. & sic verum dicit
& securus est. aut nō sūt dispēsata pie.
puta qz partē dedit episcopo ꝓ mēsa
sua. & ptē sibi retinuit. nō tamē vt pau
p. sed vt statū teneat. & sic ñ ē tut⁹. ni
si talibus satisfaciat. Et ex p̄dictis col
lige q̄ si hētur eps̄ talis ꝓditōis q̄ red
dituus suos dispēset in paupes reseruā
ta sibi solū necessitate. q̄ tūc tales hñ
tes dispēsare incerta nō debēt id face
re sine eius ꝓsilio & auctoritate. qz ꝓ
sumeñ est q̄ nouit melius paupes ꝯ
aliqs ali⁹. Si vō talē eps̄ q̄ de paupi
bus nihil curat. sed pot⁹ ō pōpis & sta
tu. aut sublimatōe pentū tūc tali ñ sūt
dāda talia incerta. qa q̄ tali ea daret.
nō esset tutus in ꝓscia. sed ipse ea dis
penset vel videat quō dispēsētur.

¶ Quo ordine tenetur quis satisfacere 16
re qui plurib⁹ habet restituere. & ex di
uersis causis. & nō valens oibus satis
facere. ꝛ. q̄ primo & necessario debēt
restituere certa. quia si restitueret in
certa. ex qua restitutione efficeret nō
soluendo pro certis non satisfaceret.
imo pot⁹ dānationem sibi acgrerer.
vt pꝫ ex dictis. Nō facit ꝯ heredes
vsurariorū q̄ ꝓueniūt cū epo de icert⁹

vt sepeliatur cadauer vsurarij. cuz tñ nó sit soluēdo creditoribus sup certj. Secundo restitueñ est hñtibus actiones ad rē. puta qz res restituēda ē aliena. q̄ semp dño restituēda ē fm q. s. patuit. Idē ēt si hēat rē q̄ fuit alteri⁹. ⁊ ab eo sine iusta cā abdicata. puta p metū uel alr. ff. qd̄ me. cā. l. metū. §. cū aūt. Ideo dic de reb⁹ d̄positis si extāt Et gñaliter semp dñi rez si extāt ipse res sūt p̄ponendi oibus. l. veri. §. i bonis. ff. de p̄ui. cre. q̄ si res extant ⁊ fuerant vēdite nó habita fide de p̄tio cū nó sint trāslate in dñium emētis. ipsi vendēti cuius erant est satisfacieñ de p̄tio priusq̄z alijs. l. Julianus. §. offerri. ff. de acti. ēp. ⁊ vendi. Si v̄o habita fide de p̄cio sunt tradite. sic nó p̄ponentur alijs. multo minus si nó extarent. sed alie subrogate fuerūt ex p̄cio illaz nó p̄ponentur. nisi vt. j. dicā de hñtibus actiōes p̄sonales. qz tales res subrogate nó sūt p̄ p̄tio obligate l. qdā. ff. de in rē ver. vbi est notabilis tex. ⁊ rō est qz p̄ciū ex illa re redactū nó erat obligatū. ergo nec res q̄ emitur ex ipso. Idē quoq̄z dic i p̄mutatione. qz vbi spēs in obligatione est. non succedit altera loco alterius. vt. ff. de ver. si. l. labeo. ⁊. ff. de rei ven. l. mater. Fallit hoc i ēpto ex spāli pecunia alterius. de q̄ dic. vt. j. Solutio. §. xi. Sed tñ i hoc casu nó p̄ponet̄ hñtib⁹ actiones reales. Post predictos habētes actiōes ad rē veniunt vxores. ceteris pibus p̄ dotibus suis q̄ p̄ferūtur non solū p̄tēdentibus p̄sonalem obligationē. sed etiā hñtibus tacitā hipothecā ēt anteriorez. l. assiduis. C. q po. in pi. habe. facit. l. vbi. C. de iu. do. ⁊. l. ij. C. de ser. pi. da. Fiscus quoq̄z sil̄e priuilegiū hz cū vxoribus. ⁊ iō prior tpe p̄feret̄. l. q̄uis. C. de p̄ui. fi. Ipsis tamē vxorib⁹ ⁊ fisco p̄feruntur anteriores creditores exp̄ssas hipothecas hñtes sed nó posteriores. vt i gl. d. l. assiduis Sed ego tenco ꝯriū quo ad vxores de habētibus exp̄ssas hipothecas vt s̄. Dos. §. xi. Nota tñ q̄ creditores ex quoꝝ pecunia domus uel nauis ē hedificata uel repata ⁊ ipsis spālit̄ obligata p̄ponūt̄ in illa re mulierib⁹ in dotibus eaꝝ. §. his ꝯseq̄ns. ⁊ ibi Ang. in aut. de coll. do. Rō qz fm Bal. in. d. l. assiduis. lex nó tollit id qd̄ p pactuz sibi creditores q̄sierūt. vnde creditor hñs spālez hipothecā in aliq̄ re spāli p̄fertur i illa priori creditori hñti anteriorē hipothecā gñalē ⁊ spālē i alia re ab illa. que creditori est spālr obligata. ut est text. no. in. l. ij. C. de pignoribus. Post p̄dictos veniunt omnes hñtes exp̄ssas hipothecas ⁊ posteriores. ⁊ post ip̄os hñtes tacitas hipothecas. ⁊ in istis hñtib⁹ exp̄ssas. q prior ē tpe potior ē in iure. Aduerte tñ hic q̄ expense facte in funerādo prius sunt restituende q̄z satisfacieñ habētibus tacitas uel exp̄ssas hipothecas in bonis ipsius defūcti. ut est tex. in. l. penl̄. ff. de reli. ⁊ sūpti. fu. ⁊ in. l. at si qs. §. i. eo. ti. Post istos veniunt deponētes. si depositū nó extat. l. si hoiem. ff. de po. §. fi. Et idē dic de hñtibus pecuniam in illā negociationem vt. j. Solutio. §. xi. non tamē tali priuilegio gaudent qui sub nomīe depositi mutuāt ad vsurā. ut pz in. d. l. si hominē. Tertio restituenduz est habentibus actiones personales. ⁊ inter istos primo veniunt simplices priuilegiarij. s. habentes priuilegia personalia non realia. quia p̄uilegiū hipothece. cū sit ad rem est potior priuilegio personali. l. repertū. ff. de pac. Post hos veniunt oēs cirographarij pro rata. non attēta prioritate cōtractuū. quia licitū est debitori propter cumulū creditoruz

facere deteriozem causã priozũ credi
tozũ.nõ tamen dominũ uel hipothe
cã seu priuilegiuz habentiũ.l.i.§.con
trario.ff.de sepa.bo.ꝛ ista est ratio q̃
re in cirographarijs creditozibus ñ
attenditur tempus. Cũ predictis om
nibus concordat Bal.in.l.pro debi
to.C.de bo.aue.iu.pos.que credo ve
ra.nisi per statutuz municipale aliud
caueatur.ut Janue in mercatozibus
fallentibus quia tunc illi stabitur nisi
contineat iniquitatez expresse.

17 ¶Quid de herede qui hebet mul
tos cui debet ex legatis ꝛ alijs credi
tozes ex alijs causis.ꝛc.q̃ si õbita sũt
contracta per eum cuius est heres ꝛ
fecit legata.tũc debet preponere credi
tozes ex contractu uel quasi.seu ma
leficio uel quasi ipsis legatarijs.si oi
bus nõ potest satisfacere.Si vero le
gata sunt facta per eum cuius est he
res.ꝛ debita per eum qui est heres ꝛ
qui debet soluer sic prius soluet lega
ta.quia bona defuncti sunt tacite hipo
thecata pro legatis ꝛ fideicõmissis.
l.i.C.cõia dele.

18 ¶Quis est preponendus.an ille cui
debetur ex contractu vel quasi.uel il
le cui debetur ex maleficio uel quasi.
ꝛc.quidam dicunt q̃ ille cui debet ex
contractu uel quasi.sed ego hoc non
credo.cum nullo iure probetur.ꝛ ió
restituet ꝑm ordinem predictum.

19 ¶Quid de simpliciter soluente.nõ
seruato ordine suprascripto.nũquid
in conscientia liberatur.ꝛc.Rod.tz q̃
nõ nisi credidisset fore soluendo om
nibus.uel nisi ignorasset vnum credi
torem fore potiozem alio.cuz quo cõ
cordat Hostien.ꝛ Bonali.ti. restitu
tio.viij.Quod verũ credo.nisi labo
rasset tali ignorantia que eum non ex
cusaret.c.apostolice.de cle.exco.mi.

20 ¶Utrum restituto incertozum que
pauperib⁹ debet dari.vt.§.patuit.pos
sit auctozitate episcopi conuerti in re
parationẽ ecclesie uel monasterij seu
hedificationẽ.ꝛc.Jo.An.in.c.religio
sis.de testa.tz sic dicens fuisse disputa
tũ per excelentissimos doc.q̃ si eccle
sia indiget necessaria augumentatio
ne.puta quia populus nõ potest in ea
stare ad officium.nec facultates eccle
sie sufficiunt ad eius reparationez.q̃
potest episcopus ꝓpria auctozitate si
ne pauperuz graui damno talia incer
ta conuertere in eius reparationem.
Si vero facultates ecclesie sufficiunt
vel reparatio nõ est necessaria.sed vo
lũtaria vel nimia fames iminet.sic ñ
potest.sed tenetur pauperibus dare.c.
pastozalis xcvi.dist.ꝛ pro ista opi.facit
quia bona ecclesiastica sic sunt paupe
ribus obnoxia.sicut illicite acquisita
vt in.c.aurũ.xij.q.ij.ꝛ.c.fi.xvi.q.i. Et
tamen episcop⁹ potest pro reparatio
ne ecclesie dare centesimam uel qui
quagesimam.c.bone.xij.questione se
cunda.c.apostolice.de donationibus
Ergo ꝛ de illicite acquisitis idem po
terit facere. Facit ad idem.c.ecce.ꝛ
c.statuimus.xvi.q.i.Sed q̃ nõ possit
tz ℙe.de pu.in tractatu.de canoni
ca portione epi.c.vij.ꝛ dicit q̃ predi
cta determinatio nõ est bona.qz vide
tur ℑ casũ Cle.qz cõtingit. de religi.
do.vbi patet.q̃ ea que relinquuntur
ad vsus pauperum.non possunt sine
auctozitate pape in alium vsum con
uerti.per quam Cle.dicit idem ℙe.
q̃ executoz testamenti incerta non po
terit distribuere nisi pauperibus quã
opi. ℙe.credo veram in legatis ac ij
pauperibus.nisi in casu quando talis
ecclesia vel monasterium reparetur.
Ex cuius reparatione populus mul
tum haberet prouocari ad obseruan
tiam xpiane religionis.quia tunc lice

ret. Et sic limitarem opi. Jo. An. predictam. quia in tali casu fit bonū pauperum. eo q̄ fideles ad elemosynas abundantius per hoc inuitantur. alias nō. ita tamen q̄ non immineat nimia fames. sed in alijs incertis restituendis nō est vera. sed tene opi. Jo. An. quia. d. Cle. quia cōtingit. nō loq̄tur de talibus.

Restitutio. iij.

s. quando q̄s tenetur ad eā faciendam. p̄ cuius intelligentia.

1 ¶ Queritur vtrū quis teneatur stati restituere cuz potest. R. q̄ sic. quod patet per. c. sepe cōtingit. de resti. ipo. ⁊ ratio est ꝑm Sco. in. iiij. di. xv. quia p̄ceptū de restituēdo lz videatur affirmatiuū. tamē cadit sub illo precepto negatiuo. Nō furtū facies Exo. xx. q̄ p̄cepta negatiua obligant. ⁊ pro semper ⁊ ad semp. ⁊ hoc est qd̄ voluit dicere Tho. ꝑa scd̄e. q. lxij. s. q̄ sicut accipe rē alienā est ꝯ iustitiā. ita ⁊ detinere eā. ⁊ ꝓpterea dicit tex. in. d. c. sepe cōtingit. nō multū interest quo ad piculū anime iniuste detinere. ac inuader̄ alienū ideo totiens mortaliter peccat quis. quotiens scit se debere restituer̄ aut satisfacere ꝓximo. ⁊ pōt ⁊ nō vult vt per p̄dicta pz. nec pōt absolui. nisi prius restituat potēs restituere. c. si res xiiij. q. vi. nisi i casu qñ doleret q̄ non restituit q̄ꝫ primū potuit ⁊ ꝓponit q̄ꝫ primū poterit satisfacere.

2 ¶ Quid de illo qui cū possit restituer̄ nō vult sed heredib⁹ vt restituant ipo nit. R. q̄ per hoc nō est in statu salutis sed potius dānatiōis. ⁊ si sic moritur. oio dānatur. Si tamē ob hoc iponeret heredi satisfactionez. q̄z melius p ipsum heredē poterit fieri q̄ꝫ p seipsū ꝓponēs firmiter per seipsum satisfacere si sic posset. ita erit in statu salut̄.

¶ Quid de cōstituto i articulo extreme necessitat̄. an teneat̄ restituere. R. ꝑm Sco. vbi. s. q̄ nō. quia i extrema necessitate omnia sunt cōia. l. i. §. cum in eadem. ff. ad. l. ro. de iac. vnde ista res iure poli efficitur detinētis exñtis in tali articulo. nisi ille cui debet restitui silr̄ sit i tali extrema necessitate q̄z tunc illi debetur. qui prius in talez deuenit necessitatem. ⁊ si eodem tēpore deuenerunt domino est restituēda. q̄z duobus cōcurrētibus preualet quod est potius. ar. l. querit̄. ff. de sta. ho. Et subdit Sco. q̄ si talis detētor eam rē nō occupauit ante talē necessitatem. lz veniat ad pinguiorem fortunam ñ tenetur restituere. Secus si preoccupasset añ talē necessitatē. 3

¶ Vtrū debitor qui nō est in articulo extreme necessitatis. sed tñ nō pōt restituere sine magno suo damno tpali. puta destructōe artis ex qua viuit ipe ⁊ familia sua. q̄z oporteret vendere instrumēta. vel libros. vel capitale. ex q̄bus victū lucratur. silr̄ statim teneat̄ restituere. R. ꝑm Sco. vbi. s. q̄ si ille cui debetur est abūdans ita q̄ cōpetēter pōt trāsire sine eo qd̄ sibi debet̄. tūc ñ tenet̄ stati restituere. sz dz petere lniam differendi restitutionez p se vel per interpositā p̄sonaz si fieri pōt sine piculo. quā si dat pōt differre ꝑm q̄ cōuenerunt. Si vo nō vult dare. tūc ꝑm Jo. de neapo. in quolibeto. ix. q. xxij. etiā differre pōt. annuati aliqd restituēdo ꝓut meli⁹ poterit. Pro cuius dicto facit in ar. c. sicut hi. in. v. i. uadere cū gl. xlvij. di. ⁊. c. si q̄s. d̄ fur. vbi pz q̄ magna necessitas ēt si nō sit extrema excusat a restitutiōe. dz tñ sibi cauere a supfluis q̄z nō pōt viuere cū honore ⁊ cū decētia stat⁹ q̄s d̄ alieno. ꝑz Ri. i. iiij. di. xv. articulo. v. q. iiij. ⁊ si ipse i vita nō poterit satisfacere in 4

beat heredibus vt ipsi compleāt. Si vero ille cui debet ita eget sicut ⁊ ipe tūc statiz tenetur restituere. qz non lz cū icomō alieno meū comodū facere de alieno. qz ꝑma caritas incipit a seipso. c. nō satis. lxxxvi. di. nisi ille cui debetur liberaliter cōcederet licentiam differendi.

5 ¶ Utrū restitutio sit differenda quando nō pōt fieri sine damno aie alicuius aut corporis. aut fame. ꝛ. ꝙ sic donec cessent predicta pericula qz ordine caritatis aīa ⁊ corpus ⁊ fama d̄bēt ꝑponi reb⁹ tpalibus. facit. c. officij. de pe. ⁊ re. nisi ille cui facienda est restitutio esset in extrema necessitate. qz tūc salus corporis illius est preponenda i re sua saluti corporali alterius ⁊ fame nō aūt aie. His omnibus cōcordant Sco. ⁊ Ric. in. iiij. xv. di. ⁊ Henri. de ganda. in. vi. quolibeto. q. xxiiij. ⁊ Jo. de neapoli. vbi. s.

6 ¶ Utruz ille a quo res pōt aduocari petita restitutione in integrū iur̄ spāli vel generali eneatur eam restituere i foro aie añq̄ imploretur. ꝛ. ꝑm Inno. in. c. qz pleriq̄. de imu. ec. ꝙ si ꝯctus tenuit mero iure nō tenetur. nisi is qui pōt petere restitutionem fuerit lesus malicia ꝯhentis. Addo etiā vel nisi ipediret̄ petere aliquo iusto timore. puta qz dubitat nō posse obtinere in iudicio ꝓpter fauorē talis debētis ⁊ hmōi. qz sic ēt si nō aduocat̄ tenet̄ in ꝯscia. qd̄ no. Si vero ꝯtractus nō tz. sed est nullus ipso iure. puta qz res ecclie est vendita sine debita solēnitate. ⁊ hmōi. sic tenet̄. lz nō petat̄. Qd̄ limitat do. Anto. in. d. c. qz pleriq̄. q̄ ad cōscientiā verū nisi contractus teneret quo ad metas iuris naturalis. puta qz fuit legitima cā alienādi rem ecclīasticā et debitū pretiū est solutuz licet desuerit solennitas. nihilominus in foro anime nō tenetur. quia solennitates sunt adinuente propter deceptiones vitādas. ⁊ ideo vbi cessant cessabit in foro anime ipsa lex. Facit qd̄ dico. s. Electio. §. vltimo.

Restitutio ultimo

quō tollit̄ ei⁹ obligatio. ꝛ. dicēdo. ꝙ q̄ ad forꝫ cōtētiosū remittit̄ absolutiōe. solutiōe. rei iteritu. ⁊ cessiōe. Sz hic solū dicā quō remittit̄ q̄ ad ꝯsciaz. ⁊ ꝑmo per absolutionez ⁊ hoc per qōes melius cognosces.

¶ Utrū absq̄ reali restitutiōe ex sola absolutiōe creditoris. vel ralaxatiōe absoluatur qs ab obligatōe restitutionis. ꝛ. ꝙ lz Girar. de se. ⁊ Dy. i regl̄a pctm̄. de re. iu. li. vi. videant̄ tenere ꝙ nō sz ꝙ necessaria sit rei restitutio vl̄ ꝑciū. si ñ extat. Tñ tu tene cū Egidio or. heremitaꝝ. ⁊ Jo. An. i. d. rl̄a peccatū. Lap. de castilione. ⁊ multis alijs ꝙ valet. ⁊ libere est absolutus. si tñ dicta relaxatio liberal̄r fuit facta ēt si debitor nō habuerit debitā dispositionē ad solueñ. qz in trāslatione dñij reꝝ seu circa ipas res attēdit̄ pl⁹ volūtas dñi eaꝝ q̄ alteri⁹. Insti. de fur. §. placuit. ⁊. l. iter oēs. §. pe. ff. de fur. ⁊ pz ꝑ ea q̄. s. dixi. Restitutio ꝑmo. in ꝑn. Et ꝑm Egidiū ꝑdictū in quolibeto. lz talis debitor male dispositꝰ ad restitueñ indigeat pnia de tali mala dispositōe al̄r nō absoluetur a deo. tñ penitēdo de tali mala dispositōe nō tenet̄ amplius restituere. Aduerte hic qz sūt casus in qbus relaxatio creditoris non absoluit ab obligatione restitutionis. Primus est in Cle. nolentes. de here. de q̄. s. Excōmunicatio. vij. casu. xlij. Secundus casus est in. c. felicis. de censi. li. vi. de q̄ hēs. j. Visitationē. §. iij. Tertius casus ē. s. Judex. §. viij.

2 Quid si talis absolutio seu remissio sit facta nõ liberal'r. sed ꝑ metũ seu desperationem. puta ne eius indignationẽ incurreret. uel qꝛ oio nihil hẽre posse se credebat uel parũ. Aut cũ fraude fuit obtẽta. puta dicẽdo ꝙ nihil poterat soluere vel parũ. cũ tñ totũ posset vel plusq̃ꝫ dixerit. ℞. ꝙ non valet. nec talis est liberat⁹ ab obligatiõe restitutiõis. Ho. tñ in sũma. ti. de vsu. tꝫ ꝙ si aliq̃ honesta ꝑsona tractat cũ aliquo dicẽs si ex corde residuũ volueris remittere faciã ꝙ talis restituet tibi tñ. ⁊ ille remittit ꝙ talis debitor ẽ liberat⁹. Qd̃ credo verꝫ qñ talis ꝑsona honeste hoc tractat. puta intẽdẽdo gerẽ negociũ ãborꝫ vtil'r. ⁊ q̃ ad obligationẽ restitutionis. sed non quo ad pctñ male dispositionis. de quo tamẽ sufficit peniteat sine alia restitutione.

3 ¶ Sed nunquid qlibet cui debet̃ põt hanc absolutionem facere. ℞. ꝙ nõ. sed solũ illi q liberã de suis rebus hñt administrationeꝫ. Et q pñt donare. ⁊ q sint. vide Donatio ꝑmo.

4 ¶ Utrũ ꝯciliũ vniuersale vel ciuitatꝫ ⁊ hmõi possit remittere qd̃ debet̃ singulari ꝑsone ꝯ eius volũtatẽ. ℞. scdm Inno. in. c. in nr̃a. de iniur̃. ꝙ sic. si d̃bet̃ iure ciuili tñ. vñ ꝑnceps restituit ĩ integrũ ex certa scia cũ ꝑiudicio tertij licite. facit ad hoc. l. fi. C. d̃ sẽ. pas. ⁊ l. in cause. ff. de mino. ⁊ ꝙ no. Bar. in l. gall⁹. §. ⁊ qd si tñ. ff. de lib̃ ⁊ posthu. Secus si debetur iure nãli qꝛ nõ põt Qd̃ limita sine cã. qꝛ cũ cã etiã põt. vt no. idẽ Inno. in. c. q̃ in eccliarũ. de ꝯsti. ⁊ glo. in. l. fi. C. si ꝯtra ius uel vti. pu. vbi tꝫ ꝙ publica vtilitas sit licita cã. vt tollatur qd̃ alteri debetur. etiã d̃ iure naturali. qd̃ est notãdũ singl'r. qꝛ facit ad cognosceñ qñ papa põt dispẽsare sup certꝫ ⁊ qñ dñi uel cõitates q habuerũt bellũ inter se pñt cõponere super damnis datis. de quo vide. s̃. Bellum. §. xiiij.

¶ Utrũ cũ quis non vult restituere. 5
qꝛ nõ potest nisi cũ magno suo incomodo. ⁊ ille cui tenetur nõ vult dare dilationẽ vel remissionẽ aliquã possit absolui a suo cõfessore. ℞. ꝑꝫ Directo. restitutio. ꝙ etiam si non imineat periculuꝫ vite restituere debẽti. vel aliũ graue incomodũ potest cõfessor con sciam suam formare. ex eo ꝙ intẽdat negocium vtiliter gerere creditoris. eo quia videt ꝙ non ita cito ul' ita comode vel nunq̃ꝫ posset rem suam recuperare. ⁊ sic dare absolutioneꝫ peccatori potest dũmodo promittat bõa fide satisfacere certo die. vel aliã cautionem faciat. nõ tamen iuramentuꝫ exigat. vt ita creditor habeat suum. ⁊ peccator nõ recedat a ꝯfessore desperatus. pro quo facit. l. soluendo. ff. de nego. ge. ⁊. l. ait pretor. §. i. ff. d̃ mino. Et cum hoc concor. Ho. in summa. Quod bene notent confessores q nõ solum vtiliter non gerunt negocium creditorum. sed potius dãnose absoluendo illos qui restituerent si absolutionẽ negarent. quia tenentur ipsi de omni dãno dato creditoribus.

¶ Utrum episcopus vel proprius cõ 6
fessor possit dare licentiam differendi restitutionem incertorum. ℞. do. Anto. in. c. cum tu. de vsu. tenet ꝙ confessor nõ potest. nisi habeat auctoritatẽ ab episcopo. Alij aũt tenent ꝙ etiam proprius confessor. Sed ego dico ꝙ ⁊ episcopus ⁊ proprius confessor potest quando ex rationabili causa hoc facit. ita tamen ꝙ per hoc non ledantur pauperes. sicut faciunt qui talia incerta concedunt ad pompaꝫ ⁊ ad statuꝫ illoruꝫ qui debent restituere. ⁊ ad damnationem tam concedentiuꝫ q̃ꝫ quibus conceditur.

7 ¶ Utrū dñs q̄ si totū vēderet qd̄ hz nō posset restituere qcqd ipse vel sui p̄decessores idebite a subditis rapuerūt hēat aliquē modū liberatiōis. R. Sm Mōali. ti. restitutio. iiij. q̄ sic vz vt remittat hoib⁹ suis in recompensationē: aliquā suiturē ad quā tenēt ei i ppetuū: vel det eis aliquā certaz immunitatez: uel faciat aliqd̄ hospitale: uel aliā elemosynā de ꝯsensu ⁊ voluntate dāna passorū vel eorū successoꝝ. ⁊ cū hoc cōcordat Directo. ti. de resti.

8 ¶ Utrū heredes qbus relictū est q̄ soluāt mille libras ꝓ icertis habit ex vsuris. cū tñ appeat d̄ dict vsuris. nisi p ꝯfessionē testatoris libe rēt p p̄scriptionē. xxx. ānoꝝ a dicta restitutione. R. Lau. post Fede. q̄ sic. si bona fide semp sic possederūt. nec p ep̄z āplius poterūt molestari. Rō qz cuz actio q̄ cōpetit ex testō: vel cōditio q̄ cōpetit ep̄o p. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. sit psonalis. ⁊ spatio. xxx. annoꝝ. claudatur. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. ānorū. l. per consequēs. Jō heredes bone fidei nō poterunt molestari. Nec ob. q̄ actiōes q̄ cōpetūt ep̄is durēt. xl. annis. qz hoc intelligit de actōibus cōpetētib⁹ ep̄atui. vl̄ ecclie collegiate. sed hic nō cōpetit vt ep̄o. sed vt hiconomo ⁊ administratori paupum. Quo vō ad eos q̄bus bona sūt alienata vl̄ relicta si spatio. x. annorū possederūt indubitāter sunt liberati ab obligatione restitutionis. qz actio psōalis nō cōpetit ꝯ successorē singularē. l. i. §. heres. ff. ad trebel. Secus si talis heres vel vniuersalis. aut singularis fuisset male fidei possessor uel si al'r appeat de vsura per factū qz sic nō esset liberatus. vide ēt qd̄ dico. s. Prescriptio. §. xlij.

9 ¶ Quō ēt p p̄scriptōez aut vsucapionē qs liberat ab obligatiōe restitutionis. vide. s. Prescriptio. §. xlii.

¶ Utꝝ p cessionē bonoꝝ tollat obligatio restitutiōis. vid̄. s. Cedere bōis

Resuscitat⁹ q̄mō restituitur i itegrū. vid̄. s. mors. §. iii.

Reuellare Utrū qs teneatur p̄lato qd̄ scit reqsitus ab eo p excōicationē. aut alio p̄cepto. vide. s. Cōfessio delicti. ⁊ denūciatio. ⁊ inqsitio. Itē de sigillo cōfessionis ⁊ secreti vide. s. Cōfessio vltio. §. iij. an teneat vxor reuellare marito adulteriū. vide. s. Juramentū. iiij. in p̄n.

Reuerentia differt ab honore. eo qz reuerētia ē p̄ncipium motiuū honoris inq̄ntum. s. qs ex reuerētia quā hz ad aliquē ipsū honorat. Itē respectu finis inq̄ntū. s. qs honorat. vt ab alijs in reuerētia hēat.

¶ In qbus ꝯsistit reuerentia. R. q̄ in vi. Prio in dilectiōis affectu. xcv. di. Esto subiectus. ij. q. v. hz. Secūdo in obtēperatōis obia. xciij. di. § i. ⁊. c. se. ii. q. vij. sacerdotes. vij. q. i. c. qa. ⁊ de ma. ⁊ obe. si qs. Tertio cōmutando ⁊ subsequēdo. xcv. di. nō oz. Quarto in temerarie nō rep̄hēdēdo vel iudicādo. xxi. di. nolite. Quito defect⁹ eoꝝ ñ reuellādo sz coopiēdo. xcvi. di. in scripturis. Sexto honorē debitū q̄ consistit in quibuscūqz signis exterioribus exhibendo.

Rigor est iuris excessus q̄ qñqz statuit ad terrorē alioꝝ vt in. c. ij. d̄ torne. ⁊ i. l. aut facta in fi. ff. de pe. ij. q. iij. si qs ep̄m. Qñqz tñ sumit ꝓ ordine iuris scd̄m regulas ipsius scriptas vt in. c. sup l'ris. d̄ rescrip. Qñqz ꝓ subtilitate. vt notatur in. c. vt cōstitueretur. 50. di. ⁊ differt ab equitate q̄ ē ordinata iustitia tēpata dulcedine misericor-

die. vt no. i. c. fi. de transac. facit. c. disciplina. xlv. di. Jus vero est mediū inter equitatez ⁊ rigorē. ⁊ accipit ꝓ cōi decisione q̄ fit ꝑm cōes regulas iuris Hec Pa. in. c. in lr̄is. de resti. spo. ⁊ in. c. iur̄ gentiuz. de sen. ⁊ re iudi. Qñ aūt rigor aut equitas sit seruanda. dic vt in. d. c. fi. de transac. ⁊ in. l. placuit. C. de iudi. q2 parū ad nos pertinet.

RIsus vtrū sit pctm̄. ℞. ꝙ aliqñ prouenit ex serenitate ꝯscie ⁊ pregustatione suauitatis diuine. ⁊ iste ꝑtinet ad fructū spūs q ē gaudiū. Aliqñ ex mā suetudine nature. ⁊ sic attestat̄ bonitatē nature. Aliqñ ex inordinatiōe inepte leticie. de quo dr̄ ecclesiastici. vij. Melior ē ira risu. ⁊ sic isto mō soluz est peccatum. hec Alex. in ꝑa ꝑe.

RIra vr̄ quoddā ꝑuatum bellū qđ agitur iter ꝑsonas ꝑuatas nō ex aliq̄ publica auctoritate. sed magis ex inordinata volūtate ⁊ sēper ē pctm̄ mortale in inuadēte. In defendente vero se aliqñ ē sine pctō vt qñ solo aīo defendēdi cū moderamie icl'pate tutelle fit. đ q̄. s̄. Defēsio. ꝑ totū. Aliqñ fit cū peccato veniali. s. cū nō multum excedit moderamē aut qñ est leuis motus aī ad vindictā. Aliqñ vero cuz mortali. s. cū animo effrenato insurgit ī ipugnātē ad occideñ. vel grauiter ledēdū eū ⁊ de ista intelligitur illud ad Gal'. v. ⁊ est filia ire. vt dicit Gre. xxxi. mor. cō cor. Tho. ꝑa ꝑe. q. xli.

¶ Quid si Titius ⁊ Sēpronius ꝑcussissēt se ad inuicē: ⁊ ꝯtumeliam dixerit. nunqd ista paria delicta tollantur mutua cōpēsatione. vt dr̄ in. c. intelleximus. ⁊ c. fi. de adul. ℞. ꝙ non scđm Pa. in. c. i. de iniur̄. ⁊ in. d. c. fi. etiā si nō agat̄ ciuil'r. q2 nō sūt circa idē factū. eo ꝙ factū tuū nō est meū. vt probatur i. l. apud celsū. §. Marcell⁹. ff. de doli excep. ⁊ iō qlibet poterit agere de iniuria sua ⁊ dāno. nec poterit repelli ab agēdo ꝓpter iniuriā factā. vt dicit Inno. multomin⁹ tollunt̄ si agatur criminal'r ad penā legalē. q2 cuiuslibet delictū punietur pena ꝯdigna. l. ij. §. ij. ff. đ adul. Et dicta regl'a paria đ delicta intelligit̄ ꝑa. solū qñ delictū ē circa idē cōmissū. vt puta circa idem matrimoniū ⁊ agitur ciuiliter.

¶ Sed nūqd ꝑcutiens ex iusto calore iracūdie teneat̄. ℞. Spe. ti. de actu §. i. tz ꝙ non. q2 calor iracundie. vitio caret calūnie. ff. ad turpilli. l. i. §. queri posset. Sed ꝯriū credo. q2 iniuriā ꝓpriā non lz vlcisci. C. qñ lz sine iudi. ꝑ totū. ar. ꝑ locū a spāli. i. l. si ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad. l. acq. facit. c. primū. de iniur̄. ⁊ l. fi. ff. đ sicca. Mitius tñ agitur cū eo. q2 difficile est iustū tēpare dolorē. l. si adulteriū. §. ipatores. ff. de adul. ⁊ sic tene in ꝯscia ꝙ tenet̄. Et qđ dicit Spe. hēret locū i aīali irrōnali ꝓuocato si occideret. q2 sic nō teneretur dñs. de quo in. l. i. §. cū arietes. ff. si qua. pau. fe. di.

ROgationum dies. sūt dies tres imediate ꝑcedētes festū ascensionis dñi. in qb⁹ ieiunandū ē ⁊ feriañ. Serui ⁊ ancille debēt esse liberi ab ope ꝑuli. ⁊ q̄dragesimali cibo vti debent hoīes. vt hētur i c. ꝓnunciañ. ⁊ in. c. rogatōes. de ꝯse. di. iij. qbus abrogatū est quo ad ieiuniū ⁊ festañ. ⁊ male. attñ excusātur ꝯfaciētes a pctō sed nō a pena q2 credeñ est ꝙ multa bona in fructibus ꝑstarent̄ nobis a deo si illo tpe q̄ icipiūt eorum maiora pericula homines per ieiuniū ⁊ sanctificationez in letanijs conuenirent ad poscendā eius largitatem.

Sacerdos nomē est cōpositū ex greco ⁊ latino q̄si sacrum dans.xxi.di.cleros. Eius officiū ē sacramētū corporis ⁊ sanguinis dñi cōficere: orōnes dicer̄. ⁊ benedicere dona dei. vt dr̄ in.c.plectis.xxv.di.

1 ¶ Utrū appellatōe sacerdotis veniat solū p̄sbyter.R.q̄ in materia fauorabili noīe sacerdotis venit p̄sbyter.diaconus.⁊ subdiaconus.facit tex.in.c.i.xv.q.v. Secus in materia odiosa.q̄ solū venit p̄sbr.facit.c.si qsq̄.de coha.cle.⁊ mu.⁊ ibi Pa.hoc no.

2 ¶ Sacerdos prochialis dz visitare infirmos sepe.c.i.de cel.mis. Itez dz stare ieiunus vsq̄ ad horā ꝯgruā celebrādi.⁊ si celebrat nō dz sumere purificationē ꝓpter necessitatez.nisi habeat alium per quē possit supplere.vt no. Pa.in.d.c.i.

3 ¶ Utrū possit ministrare sacr̄a pegrinis ⁊ hospitib⁹ cōfluentib⁹ ad eccliaz suā.R. Pa.in.d.c.i.q̄ sic.vñ morientes ibi sine electione sepulture.sepeliuntur ibidem. Aut si alibi elegerūt debetur eis quarta portio.

4 ¶ Utrū sacerdos.volens suscipe eucharistie sacr̄m.puta q̄ infirmus vel alias īpeditus a celebratione debeat hēre orarium siue stolā.R.q̄ sic.⁊ ita circa collum ⁊ sup vtrūq̄ humer̄ q̄ signum crucis preparet in suo pectore.sic etiaz qñ vult celebrare.vt in.c.ecclesiastica.xxiij.di.tex.apte clamat.

5 ¶ Sed nunqd cū facit offm̄ diaconatus vtetur stola sicut cum celebrat.R.q̄ nō.ar.c.p̄cipim⁹.⁊ qd̄ ibi no.xciij.di.sed vtet̄ sicut diaconus vti dz.s.q̄ hēat stolā sup, humerum sinistr̄ taliter q̄ vēiat ante ⁊ retro sub brachio dextro.⁊ humer̄ destr̄ cum eius brachio sit liberū ad ministeriū sacerdotale.xxv.di.vnum orarium.glo.tñ in d.c.ecclesiastica.dicit q̄ poti⁹ ē sequēda consuetudo.p.c.scit facta.xii.di.⁊ istud tene. Sz si cōsuetudo nō appareat.dic q̄ nō vtetur nisi vt diacon⁹. q̄ tādiu qs hz p̄uilegiū q̄dīu locuz tenet p̄uilegiati.l.vlti.C.de testa.muli.⁊.c.gñal̄r.xvi.q.i.⁊.d.c.p̄cipimus.

6 ¶ Utrū in peccato mortali possit exequi officium suum.R.q̄ non sine peccato mortali.xv.q.vltima.c.vltimo.⁊ lxviij.di.c.i.

Sacramentum est secundū Hugo.de sancto victore li.vi.de sacramentis parte.ix.c.ij. Materiale elementum extrinsecus oculis suppositum ex institutione figurans.ex similitudine representās ⁊ ex sanctificatione aliquā gratiaz inuisibilem conferens. Et elementum sumit̄ hic pro quacunq̄ re sensibili. sicut oculus pro omni sensu. Similitudo vero pro representatione secundum quādam proportionabilitatem s.vt sicut se hz aqua ad lauañ sordes corporales sic gr̄a ad sp̄uales.⁊ cōpetit hec diffinitio sacr̄is noue legis.i qb⁹ sūt tria.s.nālis similitudo ex qua hñt aptitudinem repñtandi.actualis institutio occulta ul̄ expressa ex q̄ hñt determiatā ordinationē respectu huius significati.⁊ sp̄ual̄ sāctificatio ex q̄ hñt virtutē efficiēdi illud significatū.

1 ¶ In quo ꝯsistūt sacr̄a.R.magr̄ sētētiarū in.iiij.di.i.q̄ in duob⁹.s.in v̄bis ⁊ in rebus.ita q̄ sub verbis cōprehēdatur intentio proferentis.⁊ sub reb⁹ factum seu facta.

2 ¶ Que sunt necessaria in oī sacr̄o.R.q̄.iiij. Primū elementuz siue debita materia. Secundū forma verborum Tertiuz minister debitus. Quartū intentio ministrantis.⁊ de istis habes.s. Baptismus.⁊ in alijs locis suis.

3 ¶ Sacr̃m tm̃ dr̃ puta i baptismo ab
lutio sb̃ forma v̄boꝝ. i eucharistia ip̄a
hostia ꝯsecrata ⁊ hmōi. res sacr̃i i ba
ptismo ⁊ alijs in qb⁹ ip̄mit̃ ē caracter
In qb⁹ v̄o nō ip̄mit̃ est qdā ornat⁹
aīe. In sacr̃o aūt corporis xp̄i ē ipsuꝫ
corpus xp̄i vere sub illa spē ꝯtētū. ⁊ est
corpus misticū. s. sancta ecclia. q̄ tñ in
ip̄o nō ꝯtinet̃ sꝫ signat̃. Est ēt quod
dā qd̄ ē res ⁊ nō sacr̃m. ⁊ istud ē gr̃a
gratū faciēs. siue effect⁹ sacramētoꝝ.
4 ¶ Quot sunt sacr̃a noue legis. ℞. q̄
vij. s. baptism⁹. ꝯfirmatio eucharistia.
pnia. extrema vnctio. ordo. ⁊ mr̃imo
niuꝫ. In qbus aūt ip̄imat̃ caracter.
vide. s̄. Caracter.
5 ¶ Utrū aq̄ bñdicta sit sacr̃m. ℞. Ri
car. in. iiij. di. p̄ma. q̄ nō. qꝛ p eius as
p̄sionē remittunt̃ peccata p modum
meriti inq̄ntū. s. excitat motū caritatis
seu feruorē voluntatis p quē fit remis
sio. nō aūt tāq̄ꝫ p vim sacramenti.
6 ¶ Quot sūt sacr̃a necessitatis. ℞. v. s.
Baptismus Cōfirmatio. Pnia post
pctm̃ mortale cōmissū. Eucaristia. Et
extrema vnctio. vt no. i. q. i. §. sꝫ nōdū
⁊ in. c. veniēs. de trāsac. in glo. q̄ iō di
cunt̃ necessaria. qꝛ sine ipsis non pōt
qs saluari. si ex cōtēptu omittuntur ⁊
hēri pñt. de p̄mo hēs. de ꝯse. di. iiij. §.
p̄mo. de ꝑo ibidē in. c. nullus ministro
rū. ⁊ di. v. c. vt ieiunij. de tertio. de pe.
di. p̄ma. q̄si p totū. de. iiij. de ꝯse. di. ij.
ois hō. d̄. v. xxvi. q. vij. ab ifirmis. alia
duo. s. matrimoniuꝫ ⁊ ordo dicuntur
sacr̃a voluntaria. qꝛ sine ipsis pōt hō
saluari si ea nō vult.
7 ¶ Quot sūt danda. ℞. q̄ eo mō quo
dr̃ in suis locis cū quodlibet hēat suū
modū. In vno tñ oīa ꝯueniunt. q̄ in
signo crucis oīa sacramenta sunt dā
da. ar. c. nō obseruetis. xxvi. q. vij.
8 ¶ A quo sūt suscipienda. ℞. q̄ baptis
mus pōt suscipi in necessitate ab oib⁹
vt. s̄. Baptismus. v. Alia aūt excepto
matrimonio nō. nisi a sacerdotibus.
⁊ de hoc dic. vt in suis locis.
¶ Utrū possint recipi ab eo qui est in 9
pctō mortali. ℞. ut. s̄. cleric⁹. viij. §. ij.
¶ Quibus debēt dari. ℞. q̄ diuersis 10
diuersimode ꝑm q̄ sacr̃a sūt. de q̄ vi
de in locis suis. Unū tñ notādū est q̄
nullus exñs i pctō mortali pōt aliqd̄
sacr̃ꝫ suscipere qn peccet mortaliter.
xl. di. multi. xxiij. di. illud. xi. q. iii. audi.
sicut nec aliqs minister pōt ea mini
strare in pctō mortali qn peccet mor
taliter. nisi ꝑꝫ aliquos illa administra
ret vt laic⁹ i necessitate. puta qꝛ bapti
zat. qd̄ hēo valde dubium.
¶ Que sacr̃a pñt iterari. ℞. oīa illa i 11
qbus nō ip̄imit̃ caracter. xxxij. q. vij.
licite. ⁊. i. q. i. qd̄ quidā.
¶ Quid cū dubitat̃ an qs receperit 12
aliqd̄ sacramētū. puta baptismū ⁊ hu
iusmodi. ℞. q̄ si dubiū ē ꝓbabile. vel
verisilis resultat ꝯiectura reiterañ ē.
ꝑm q̄ dixi. s̄. Baptism⁹. vij. §. ix. qꝛ ñ
dr̃ iteratū qd̄ nescit̃ factū. de cōse. di.
iiij. si nulla. ⁊ d̄ p̄sby. ñ bap. c. veniēs.
¶ Utrū sacr̃a vel sacr̃alia. sicut ē ole 13
um sanctū. aq̄ baptismal̃. ⁊ hmōi pos
sint recipi ꝓ sanitate acqrēda. vel ex
alio fine q̄ꝫ eo ꝓpter quē sūt instituta
℞. q̄ nō sine pctō mortali. si talis sit
finis p̄ncipalis. qꝛ vti sacr̃is ad aliuꝫ
finē q̄ꝫ ad eū ꝓ quo ordinata sunt. est
ipsis abuti. Excipit tñ Pe. d̄ palu. in
iiij. sacr̃m matrimonij quod ꝑm euꝫ
quis ꝯhendo ex alio fine puta ꝓpter
diuitias ⁊ huiusmodi nō peccat mor
taliter. vt. s̄. hēs Matrimoniuꝫ ꝑo.
§. xxv. Secus si vteretur quis talibus
sacr̃is p̄ncipaliter ex fine suo. ⁊ secū
dario pp sanitatē acqrēdā. sicut fecit
Cōstātin⁹ ip̄ator. qꝛ sic non peccaret.

Sacrilegium ē sa
cre

rei violatio vel vsurpatio. ⁊ accipitur hic violatio ꝓ quacūq; irreuerentia. aut dehonoratione. ⁊ dr̄ ſm Inno. q̄ ſi ſacrilediū. vel ſm Lau. q̄ſi ſacre legis leſio. ⁊ de hoc hēs glo. xvij. q. iiij. i c. ſacrilegium.

1 ¶ Quot modis cōmittitur ſacrilegiū ℞. q̄ tribus modis. Primo rōe pſone. ſicut cū quis ledit pſonā eccliaſticā. xvij. q. iiij. qſqs. Secundo rōne loci. ſicut cū violatur imunitas eccleſie vl̄ cimiterij. vt ibidē. c. ſi quis. el p̄mo cū multis. c. ſe. Tertio rōne rei. ⁊ iſtō fit tripliciter. ſ. auferendo ſacrū de ſacro. ſ. loco. vel nō ſacrū de ſacro. vel ſacrum de nō ſacro. vt no. in. di. glo. ⁊ hic loquor de ſacrilegio ꝓprie. Nā large cōmittit̄ multꝫ modis. vt no. in d. glo. ⁊ ibi vide. q̄ nihil ad nos.

2 ¶ Aduerte etiā q̄ oē peccatū qd̄ cōmittit pſona eccleſiaſtica materialiter ⁊ q̄ſi p accñs dicitur ſacrilegiū. Unde dicit Hiero. q̄ nuge in ore ſacerdotis ſūt ſacrilegiuꝫ vel blaſſemia. Sed formaliter ⁊ ꝓprie ſacrilegiū eſt illud peccatū. qd̄ pſona ſacra agit ꝯ eius ſāctitatem directe. vt ſi virgo deo ſacra fornicetur ⁊ hmōi. Large etiā ſacrilegiū eſt cuꝫ reꝫ eccleſie quis indebite vſurpat. xvij. q. iiij. §. qui autē.

3 ¶ Que pena ſacrilegoꝝ. hēs i. l. ſi qs in hoc. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. xvij. q. iiij. per totū. ⁊ ibi vide q̄ nihil ad nos. ſed ad forū ꝯtētioſū ſolū. Sꝫ quo ad ꝯſciaꝫ eſt excōicatio. de qua vide. s̄. Excōicatio. v. caſu primo. ⁊. vi. ⁊. ix. ⁊. xiij. ⁊ xxviij. ⁊ Excōicatio. vij. i multꝫ cāib⁹.

Sacriſta ſiue cuſtos eccleſie hꝫ pulſare cāpanas ad horas iubēte archidiacono. Itē cuſtodire palas ſeu liteamina altariſ: ⁊ oia vtēſilia eccliē. Itē lāpades curare ne ſup̄modū lucendo oleuꝫ depeat: aut min⁹ lucēdo obſcurior ſit eccleſia. Itē ꝓuidere de incēſo. luminarib⁹: pane ⁊ vino ꝓ celebrādo. Itē oblationes ⁊ decimas ſm iuſſum archidiaconi inter fratres diuidere. Hec notant̄. in. c. plectis q̄ ſi in fi. xxv. di. ⁊ d̄ officio. cuſto. p totū

¶ Quis dꝫ deputari ſacriſta. ℞. q̄ aliqs de ſanctioribus eccleſie. vt in. c. ij. de officio cuſto. 1

¶ Ex qua culpa tenetur ſi quid peat vide. s̄. Cuſtos. 2

Sagitarius dr̄ qui artem baliſtariorū exercet. ⁊ vtrum liceat vide. s̄. Ars.

Salarium An d̄beatur famulo ifirmāti aut ſilibus. vide. s̄. Familia. §. ij.

Sanctus quis debeat hēri vid̄. s̄. Canonizatio ⁊ reliquie.

Saracenus dr̄ qui d̄oꝫ de aſq; colit. imo demones nec nouū aut vetus teſtm̄ recipit. horū tēpla ꝓcipiūt̄ claudi ſub pena mortis ⁊ amiſſione bonoꝝ. C. de paga. ⁊ ſara. ⁊ tēplis eorū. l. i. ⁊. ij. ⁊ q̄ſi p oia quo ad ꝓhibitiones iudeis cōpant̄. C. codē. l. vt ꝓphanos. ⁊ ex̄ de iude. ⁊ ſara. q̄ſi p totū. Et iō vide. s̄. Iudeus. q. ꝓhibētur xp̄ianis erga ip̄os. Excipit̄ tñ caſus q̄ cū ſaracenis xp̄ian⁹ comedere nec habitare prohibet̄. xi. q. iij. ad mēſam. ſed bene cū iudeis. xxviij. q. i. omnes. q̄ magis ſunt nobis pueriſi iudei ⁊ in cibis nos cōtēnūt. tamen Lau. ⁊ Io. ⁊ multi ſequaces tenēt q̄ cuꝫ ſaracenis etiam nō lꝫ comedere. q̄ etiaꝫ ipſi in multis iudaizant. quod verum credo qñ in cibis talia obſeruant. al's nō. Item quia iudeis permittitur eorū ſinagoga. Sꝫ ſaracenis nullo mō

pmittit inter xpianos publicā inuocationē facere machometi neqꝫ pegriatio ad aliquē suorū sicut ad sāctuꝫ. Et qcunqꝫ eorū dñs xpianus q hoc eis pmittit peccat mortaliter qꝛ facit cōtra pceptū Cle. vnice de iudeis. Itē qꝛ cū iudeis possūt xpiani hēre cōmertiū: sed cum infidelibꝰ seu saracenis extat hodie prohibitio sub pena excōicationis papalis quā icurrūt ipso facto q tpe guerre cū eis hñt cōmertiū. vl q deferūt eis ꝓhibita. de quo vide. s. Excōicatio. v. casu. xxi.

1 ¶ Utꝝ xpiani possint furari qs dtinēt in eorū seruitio. R. q sic qꝛ nullomō licite possunt tenere eos.

Satisfactio dr dupliciter vno mō recōciliatio ⁊ sic qa oēs ptes pnie ordinant ad recōciliationē q̄libet eaꝝ satisfactio dici potest. Alio mō dr solutio pene debite ⁊ sic est ps vna penitētie q̄ est assūptio siue adipletio pnie iniūcte vel debite: ⁊ nihilominus tñ ēt ptibus alijs penitētie ꝯuenit p accidēs. vt ꝯtritioni rōne doloris ꝯiuncti q est in pte sēsibili: ⁊ confessiōi rōe erubescētie. Hec. S. Bo. in. iiij. di. xvi. circa lr̄am.

1 ¶ Satisfactio ꝑm culpā ꝑteritā ē iniurie illate recōpēsatio ꝑm equalitatē iustitie. Scdm vero culpā futurā ē peccatoꝝ cās excedeꝛ. ⁊ eoꝝ suggestōibꝰ aditū ñ ꝑbere. d pe. di. iij. c. satisfactio.

2 ¶ Utruꝫ deo qs possit satisfacere pro pctō. R. q cū ipsius adiutorio. vꝫ cū merito passionis xpi cuius hō p verā fidē efficit pticeps sic pōt: alias non vt no. Ricar. in. iiij. di. xv.

3 ¶ Utrū vnꝰ hō possit ꝓ alio satisfacere. R. q accipiēdo satisfactionē ꝓ preseruatione ⁊ cautella culpe future sic nō pōt. qꝛ qs ieiunādo nō affligit corpus alterius vt viuat caste: nisi inq̄tū p bonū exēplū alicit eū ad silia facienda: siue inq̄tū pōt alteri mereri augumētū gr̄e p talia vt sic faciliꝰ euitet pctm̄. Si vo accipiat satisfactio. ꝓ recōpēsatiōe iniurie illate sic vnꝰ pōt ꝓ alio satisfacere hōi. Deo vero etiā potest si mō ille q cōmisit pctm̄ sit ꝯtritꝰ de eo. alias nō. ꝓ pñia vero iniuncta nō pōt vnus ꝓ alio satisfacere nisi interueniat auctoritas ꝯfessoris q in illa pōt dispēsare. vel nisi iterueniat casus q ille cui iposita ē nunq̄ eā poterit in hoc mūdo iplere: qꝛ posset tunc per alium fieri. Hec hñtur ex dictis. Ricar. ⁊. S. Bo. in. iiij. di. xx.

¶ Sed nunqd ille cuiꝰ satisfactionē 4
alter in se suscepit moriēdo statiꝫ euolabit. R. q nō sed oꝫ q primo ille qui eaꝫ suscepit ipleat: qꝛ nemo paradisū ingredit nisi sit extra oē debitū: ita q nec ipse nec alius pro eo sit debitor. ꝑm. S. Bo. in. iiij. di. xx.

¶ Utrū talis ꝓ alio satisfaciēs satisfa- 5
ciat. ēt ꝓ seipso. R. diuersorū fuit opi. sed mihi placet opi. quā Ricar. i. iiij. di. xx. refert: q ēt ē satisfactoriuꝫ ꝓ se ipso nō ex debito sed p diuinā misericordiā que magis caritatem attendit q̄ opus. xiiij. q. v. siqd. Vel dic q pro alio sit satisfactoriū p modū solutiōis pene: ꝓ se ipsis vo est satisfactoriuꝫ p modū meriti de ꝯgruo. dicit enī. S. Bo. in. iiij. di. xv. q lꝫ de rigore iustitie ñ sit satisfactoriū id qd facit qs ad qd alias tenet: tñ credit q diuine misericordie benignitas tāta est q acceptat totū ⁊ quasi ꝓ nihilo saluat nos: ⁊ de hoc infra Suffragiū. §. ii.

¶ Utrū satisfactio facta in pctō mor- 6
tali valeat. R. aut loqmur de ea q̄ fuit iposita a cōfessore penitēti ⁊ postea recidiuāti añ illius cōplemētū. ⁊ sic dic vt. s. Pñia. §. iiij. Aut loqmur d alia q̄cunqꝫ voluntarie assūpta. ⁊ sic dic

q̄ nō valet quo ad diminutionem pe
ne debite pro peccato: nisi p̄ accidēs
vt puta. quia citius conuertetur. ⁊ ve/
ram aget p̄niam sed q̄tum ad culpā
futuram euitandam valet.

7 ¶ Que sunt ptes satisfactiōis. ℞. tres
s. oro. Ieiuniū. elemosyna. Sūt tamē
alie secūdarie vt vigilie. pegrinatiōes
discipline ⁊ huiusmōi. Uñ oia opera
afflictionis ad ieiuniū reducunt̄. oia
opera misericordie ad elemosynam:
oia opera spūalia ad orōnē. Hec ex
S. Bo. in. iiij. di. xv. parte. i. articulo.
i. q. iiij.

8 ¶ Utrū flagella missa a deo vl' ab ho
minibus etiā p̄ pctis nr̄is sint satisfa/
ctoria. ℞. q̄ sic in q̄tū cadūt sub volū
tate pacient̄ ipsa acceptāte ⁊ patiēter
sustinere volente. dūmō alias sit in ca
ritate. ⁊ de hoc vide. s. Mors.

9 ¶ Utrū aliqua p̄dictarū triū ptiū sa/
tisfactionis sit magis satisfactoria. ℞.
q̄ elemosyna i se icludit v̄tutē orōnis
⁊ ieiunij ꝓpter duo. Primo qr cōsti/
tuit eū cui dat̄ debitorem ad orañ p̄
eo qui dedit. Secundo quia elemosy
na data propter deum est quasi que/
dā oblatio deo facta que oblatio deo
facta hēt vim orōnis: ⁊ silr̄ bonorum
exteriorum subtractio p̄ elemosynaz
facta cōtinet v̄tualiter ieiuniū. in quo
macerat̄ corpus. Silr̄ orō virtute cō
tinet ieiuniū. qr intētio iterius ad deū
debilitatē corporis parit. cōpletius tñ
elemosyna hēt viz satisfactōis q̄ orō
⁊ ieiuniū: ꝓpterea dr̄. i. Thimo. iiiij.
Corporalis qdē exercitatio ad modi
cū vtilis est. Dicit glo. ois sūma disci/
pline xp̄iane est in misericordia ⁊ pie
tate. Si tñ generalr̄ loq̄mur pōt dici
q̄ in satisfactiōe sūt tria. s. Uitatio cul
pe. augumētatio gr̄e. ⁊ solutio pene. ⁊
hoc tertiū est infimū in satisfactione.
Ad primum valet orō. Ad s̄m valet
elemosyna qua quis sibi facit amicos
de mamona iniquitatis. qui impetrāt
gratiam. Ad tertium valet ieiuniuz.
Hec ex Ricar. in. iiij. di. xv. articulo.
ij. q. iii.

¶ Utr̄ restitutio rei aliene sit pars sa 10
tisfactionis. ℞. q̄ proprie nō qr dz p̄/
cedere oēz partem pnie cuz dicat ces
sationē ab iniuria. de quo vide. s. Re
stitutio. ij. in principio. Sed large ac/
cipiēdo restitutionē ꝓut dicit oē illud
qd̄ ad debitam satisfactionem exigit̄.
sic est ps satisfactionis.

Scandalum est di
ctuz
vel factū min⁹ rectū prebens
alteri occasionē ruine. ita no. Car. in
Cle. p̄ma. de officio ordi. s̄m Laur. a
scādalon grece quod latine dicit̄ rui/
na vel offensio vel impactio pedis. ⁊
elicitur a Hiero. super illud Math.
xv. Scis qa pharisei audito hoc ver/
bo scandalizati sunt. Unde sicut quā/
do aliquid ponitur in via corporali p̄
quod impingens disponitur ad rui/
naz. sic in via spirituali quicunq̄ per
factum suum seu dictuz minus rectū.
i. vel malum secunduz se. vel habens
speciem mali disponit aliquem ad ca
sum in aliquod peccatum proprie scā
dalū ei facit. Hosti. in sūma ti. de re/
nun. dicit. graue scādalum dicitur qñ
ex dicto vel facto alij trahuntur in cō
sensum mortalis peccati. ⁊ propterea
gl. de renun. in. c. nisi in ver. pro gra/
ui. dicit q̄ non est curandum de scan
dalo. nisi sit graue. de no. ope. nun. c.
ij. ⁊ de vo. c. magne. de re. iur̄. qui scā
dalizauerit. quod no.

¶ Quotuplex est scādaluz. ℞. duplex. 1
s. actiuū ⁊ passiuū. sicut dupliciter pōt
quis esse causa peccandi alteri. Uno
mō per se. puta qñ qs aliqd̄ malū fa/
cit p̄ illd̄ itēdēs aliū deducere i pctm̄

aut si nō intēdit tñ factū ē tale qđ de
sui rōne hz vt sit inductiuū ad peccā
dū. ⁊ sic istud dicitur scādaluz actiuū
altero mō qs per accidēs pōt eē cau
sa peccādi alteri. puta qꝛ ꝑter itētionē
scādali dādi id facit: ⁊ ex cōditōe ope
ris nō ē vt qs scādalizet. Sz tñ alius
male dispositꝰ ē aut ex iuidia quā hēt
ad aliū aut alio mō iō scandalizat: ⁊
talis nō dat occasionē q̄ntū in se ē ta-
li scādalo ꝑpea vocat scādalū passiuū
sine actiuo. Qñqꝫ ēt ē scādalū actiuū
simul ⁊ passiuū. Actiuū in altero qui
dat. Et passiuū cū ille q accipit peccat
Aliqñ ē actiuū sine passiuo. puta cum
aliqs iducit aliquē ad peccādū: sed il
le nō peccat. Hec ex Alex. ꝑa ꝑc. ti. đ
scādalo. ⁊ Ri. in. iiij. di. xxxviij.

2 ¶ Utꝝ scādalū sit speciale pctm̄ mor
tale. ℞. ꝙ aut scādalū passiuū ē tm̄ im
pactio ad veniale pctm̄. puta cū aliqs
ex dicto alteriꝰ mouet ad pctm̄ venia
le ⁊ sic ē veniale pctm̄. aut ē cū impa
ctiōe ad mortale pctm̄ ⁊ sic ñ ē mor-
tale nō tñ aliud pctm̄ spāle ab illo qđ
cōmittit. qꝛ sumere occasionē pcti ex
dcō vel facto alterius nō ꝯstituit spālē
rōnē pcti: qꝛ nō iportat deformitatez
spāli virtuti oppositam: sed soluz ipm
pctm̄ qđ cōmittit. Si aūt loqmur. đ
scādalo actiuo: ⁊ si sit ꝑ accidēs sic ñ
ē spāle pctm̄ qꝛ qđ ē ꝑ accidēs nō cō
stituit spēm: tñ qñqꝫ pōt eē pctm̄ ve-
niale vt qñ actū cōmittit venial' pcti
vel actū q de se nō est malū sed soluz
hēt spēm mali cū aliq̄ leui iductione.
qñqꝫ ē mortale siue qꝛ cōmittit actū
mortalis pcti: siue qꝛ cōtēnit salutē ꝓ
ximi vt ꝓ ea ꝑuāda nō ꝑtermittat ali
qs facere qđ sibi libuerit. Facit. c. ca-
uēdū. x. q. iij. ⁊. d. §. pro graui. i. q. i. hi
quoscūqꝫ. Si vo sit scādalū actiuū ꝑ
se puta. qꝛ itēdit aliū iducere ad pctm̄
⁊ si qdē intēdit iducere ad pctm̄ mor
tale sic peccat mortaliter. Simil'r si i-
tendat inducere ad pctm̄ veniale per
actū pcti mortalis. Si autez intendit
inducere ad pctm̄ veniale etiā ꝑ actū
pcti venialis sic ē veniale pctm̄. ⁊ isto
modo scādalum actiuum per se ē spe
ciale pctm̄: qꝛ ex intentione finis sorti
tur peccatum rōnem spālis peccati. ⁊
opponitur directe correctiōi fraterne
propter hoc qđ intēditur spāle ꝓximi
nocumētū. Hec oīa ex alex. ⁊ Ricar.
vbi. s. ⁊ Tho. ꝑa scđe. q. xliij. ⁊ ad illud
Math. xviij. necesse est vt veniāt scā
dala ⁊c. Uerꝝ ꝙ ē necesse nisi homies
vitam mutent.

¶ Utrū aliqs teneat. dimittere aliqđ 3
bonū opus ne ꝓximus scādalizet. ℞.
ꝑm Ricar. vbi. s. ar. i. q. ij. ꝙ aut bona
opa sunt necessaria ad salutez vt sunt
ꝑcepta. aut sunt superrogatiōis vt cō
siliorū opa: aut in genere idifferentia
vt comedere carnes. bibere vinū. re-
tinere tꝑalia. debita repetere ⁊ huius-
modi. Opera eni prima. nō sunt ꝓ q̄
cunqꝫ scandalo omittēda qꝛ nullꝰ dz
velle dānationē suā pro euitanda illa
ꝓximi sui. Fac. c. ij. đ no. op. nū. ⁊. xij.
di. illa. xi. q. iij. inter v̄ba. xxiij. q. iij. §.
i. ante fi. Hic aduerte ꝑz Inno. vt re
citat Pa. de renun. in. c. nisi cum. §.
pro graui quoqꝫ. ꝙ in preceptis iuris
naturalis ⁊ euangelici est verum hoc
sed veritas iuris positiui' ex causa est
temperanda, relaxanda. ⁊ cōtrariuz
statuendum propter scandalum. vt
no. de conces. preben. c. proposuit. de
voto. c. i. Secunda etiam opera non
sunt omittenda propter scandalum
proximi proueniens ex malicia: qꝛ ꝑ
hoc volentibus maliciose ipedire bo-
na opa daret materia ⁊ occasio mali
gnādi. Si vero scandaluz ꝓuenit ex
ifirmitate ꝓximi vel ignorātia sic sūt
ad tps intermittenda. quousque. s. ad-

hibeatur sufficiēs diligētia ad hoc vt ignorās instruat̄. ⁊ infirmus aliq̄ mō cōfortet̄. vt nō de bono ope scādalū sibi sumat: nec talis retardatio merito ꝑiudicat: qꝛ nō minuit de ꝑfectiōe caritatis sed magis disponit ad augumētum. nō tñ oīno sūt talia ꝑtermittēda pp scādalū ꝓximi. Tertia ēt opera. s. indifferētia. quorū omissio alteri nō preiudicat nisi ipsi omittēti. ⁊ ēt in tpalibus tñ sic sūt omittēda de ꝑcepto qñ ꝓbabiliter ꝓximus scādalizabitur ex infirmitate scādalo mortalis peccati. Sed si venialis erit de consilio. Si autē scādalizatur ex malicia. vt puta. qꝛ oñsum est sibi ꝙ nō debet scādalizari ⁊ modo debito suasū vt ñ scādalizet̄. ⁊ tñ vult scādalizari. quia sic prouenit ex malicia. ⁊ tūc nullum opus est pretermittēdū ꝓpter scandalū ex malicia ꝓueniens. Alex. vero in tertia parte sūme. c. de ꝑceptis pñie tenet ꝙ si sim infirmus ⁊ timeo casuz meum ex non repetitione rerꝫ mearū potius teneor vitare scādalū meū q̄ꝫ ꝓximi. Sil'r si sū ꝑfectus ⁊ repetā debito mō lꝫ. sicut ꝑponderat bonū cōe bono spāli: sic prepōderat scādalū cōitatis ⁊ pluriū. s. dissipatio pacis ⁊ vtilitatis cōis ⁊ incentiuū deliquendi. q̄ oīa acciderēt si nō liceret sua repetere pp scādalū ꝓximi sui singulare. Aduerte tñ hic ꝙ licet de iure ciuili nō sit curādū de scādalo qd̄ pōt cōtingere circa ꝑsonaꝫ detētoris in iuste rē meā: imo liceat talē occidere qñ aliter nō potest recuperari. vt no. bar. in. l. furē. ff. de siccarijs. tñ de iure canonico ⁊ in cōsciētia. ꝫ Pa. in c. nihil. de ꝑscrip. nō cōsulerē bono viro ꝓ repetitione rerꝫ tēporaliū aliquid facere q̄ verisimiliter valde seua ⁊ horribilia deberēt euenire. facit. c. suscepimus. de homi. ⁊. c. ij. de no. op. nū. ⁊. c. si vero. el ꝑmo. de sen. exco. ⁊ qd̄ ibi notat inno. Si tū faceret non credo mortaliter peccaret qñ scandalum prouenit ex malicia.

¶ Sꝫ nūqd quodlibet bonū sit faciendū ne ꝓxim⁹ scādalizet̄. ꝛ. vt colligo ex doctrina Alex. in ꝫa ꝫe. tractatu de scandalo. Aut bonū qd̄ expetit ꝓxim⁹ rōnabiliter petit. puta qꝛ pauꝑ petit vestimentū. ⁊ huiusmōi. ⁊ tūc si ad hoc teneor de ꝑcepto. casus est clarus. si nō teneor al's de ꝑcepto. sic debeo ei illud manifestare quō nō teneor ⁊ quō rōabiliter illd̄ nō facio. ⁊ tūc suficit. ⁊ si scandalizat̄ sibi iputet. qꝛ scādalū est phariseorū q scandalizebant̄. qꝛ discipuli nō lauabāt man⁹ et tñ cū dñs sutisfecisset scādalū accipiētibus. dixit. sinite illos. ⁊c. Math. xv. Si v̄o nō rōabiliter tale op⁹ omitto: sic ne ꝓxim⁹ scandalizet̄ de mortali teneor illud facere. facit. c. ij. d̄ no. ope. nū. Aut qd̄ petit irrōabiliter expetit. ⁊ sic nō teneor. sed sufficit satisfacere ꝓ posse ne scādalizetur ex ignorātia. vel infirmitate. ⁊ si nō acceptat iā scandalū est phariseorum. ⁊ sic ꝫm Aug. exponit̄ illud oī petēti te tribue. s. vel q̄ꝫtū ad verbū rōabiliter te excusādo. vel q̄ꝫtū ad factū quādo rōabiliter teneris. ⁊ sic pꝫ quō dꝫ intelligi illud facilius scandalū nasci ꝑmittitur q̄ꝫ veritas deserat̄. s. veritas vite q̄ cōprehēdit oīa ꝑcepta ⁊ consimilia. veritas doctrine ad ꝑdicandū. ⁊ veritas iustitie ad puniēdum. qꝛ loqtur eo modo quo supra dixi. Et adde ꝙ ea q̄ sunt de iure positiuo ꝑcepta sūt ꝑtermittēda quādo qs scādalizat̄ ex infirmitate vel ignorātia nō tñ simpliciter sed ad tēpus vt dixi de cōsilijs super rogatiōis. Idē dic d̄ punitiōe malorꝫ

¶ Quid de fama. vtrū sit defensādane alij scādalizēt̄. dic vt. s̄. Fama. §. i. 5

Scientia aliqñ hētur ꝑ causaꝫ ⁊ hec ꝓprie est scire. ⁊ de hac loquit̄ philo. in libro poste. ⁊. vj. ethicorū. facit. l. scire. ff. de legi. ⁊. c. intelligentia. de ver. fig. Aliqñ scia hētur ꝑ aliquē sensū corporeū. vt puta scio ꝙ hēs caputiū in capite. qꝛ video. scio ꝙ dixisti tale verbū qꝛ audiui. Scio ꝙ tale qđ est dulce. qꝛ gustaui. est durum vl̄ molle. qꝛ palpaui. ⁊ talis scia. requiritur in teste. ff. de te. l. testium fides. ⁊ iij. q. viiij. testes. Credulitas tꝫ mediū inter sciam ⁊ nesciam. qꝛ nec in totali ignorātia cadit credulitas nec in scientia. vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. super ꝛica. ⁊ bar. in. l. admonēdi. ff. de iure iur. ⁊ quod no. glo. in. c. ij. đ testi. li. vj.

i ¶ Cui scientie est insistendū. ꝛ. ꝙ clerici ⁊ ecclesiastice persone debēt insistere illi scie que est necessaria circa suum officium. Religiosi vero que sibi est precepta. vel prohibita. vel de iure aut ꝑ regulam. Curam aīarum hñtes aut cōfessores circa casus cōscie debent insistere. ⁊ sic de ceteris. Clerici tñ ⁊ religiosi. pñt intendere scientijs triuialibus. que ideo triuiales dicuntur quasi triuiū quia triplex est via ad idem. s. eloquentiam que sunt grāmatica. dialetica. ⁊ rethorica. Et sic intellige. c. primum. ⁊. c. quia nonnulli. de magistris. non tamen ad voluptatem sed vt sciant discernere verum a falso. xxxvij. di. §. cur ergo. multo magis in sacra scriptura. theologia. ⁊ iure canonico. nec non in philo. naturali ⁊ morali. xxxvij. di. turbat. ⁊. c. qui de mensa. ⁊. c. si quid veri. ⁊. c. relatum. in fi. In scientijs vero quadriuialib⁹ s. arismetrica. musica. geometrica. ⁊ astrologia. non credo debeant intendere. excepta musica. qꝛ tales scientie licet in se contineant veritatem ꝑm Hiero. non tamen ducunt ad pietatem. xxxvij. di. si quis grāmaticā. imo habent. maxime astrologia multum curiositatis. ⁊ aliquādo noxie vanitatis. Leges autem ⁊ phisicam pñt sil̄r audire. nisi sint religiosi. vel sacerdotes. vel hñtes personatus seu dignitatē seu curā animaruꝫ. vt. s. Excōicatio. vij. casu. vj. ⁊. vij. Sūt tñ inexcusabiles apud deū. qui prefatis scientijs intendentes que eis sunt necessaria. vel ad eorum offm̄ ignorant. xxxviij. di. q ea. Et que scia requiratur. dic ꝙ spāl̄r a quocūqꝫ exigit̄ illorum preceptorum ⁊ phibitionuꝫ cognitio q̄ ad eum pertinet. vel rōne officij aut status: aut alio modo. xp̄iani autem cōmuniter tenent̄ scire q̄ pertinent ad fidem. quedam. explicite ⁊ quedam īplicite. vt. s. Fides. §. vj. Et ꝑpea Augu. in. c. vos ante oīa. de cōse. di. iiij. dicit ꝙ patrini debēt docere quos tenuerūt in baptismo simbolum ⁊ orationem dñicam. Unde ex dictis in. d. §. vj. pꝫ ꝙ parentes q nō docent filios ⁊ filias se signare dicēdo. In nomine p̄ris ⁊ filij ⁊ spiritus sācti. amen ⁊ Credo paruum: ⁊ decem precepta legis: ⁊ pater noster videntur peccar̄ mortaliter. qñ omittunt ex negligētia eos docere vel doceri facere si possūt Similiter nō excusātur a mortali qui nescientes talia non addiscunt si possunt cū sint necessaria ad salutez. Aduerte tñ ꝙ qs posset scire precepta. puta si interrogatur. adorare deos alenos est cōtra preceptum. responderet sic. ⁊ idem de alijs. Unde tali sufficit licet nesciat ordinate dicere. Et idem posset dici de aliquo qui nescit Credo paruuꝫ: tñ si interrogaretur. deus ē vnus. Rñderet ꝙ sic ⁊ ꝙ creauit oīa. iesus cristus est eius filius ⁊ sic de ceteris. Rñderet ꝙ sic. ꝙ suf

ficeret sibi. licet nesciret prefatuz cre
do. Et idē dicerez de pater noster. q̄
quando quis scit q̄ est orandū ⁊ pe
tenda salus ⁊ gratia ⁊ remissio pecca
torum ⁊ huiusmodi licet nesciret di
cere pater noster q̄ excusaretur. licet
consulendū sit omnibus vt potius tā
pater noster q̄ credo addiscant.

2 ¶ Que scie pñt doceri alijs a predi
ctis vide. s̄. Magister. §. iij.

Scisma proprie ⁊ stri
cte est illicita
diuisio per inobedientiaz ab
vnitate ecclesie facta. xxiiij. q. iij. inter
scisma. extra de scisma. ad succiden
dos. li. vj. Et hoc est aliqñ cū heresi.
vt in grecis qui ab vnitate ecclesie se
separauerūt. Aliqñ scisma est sine he
resi sicut sūt illi q̄ credūt romanā ec
clesiā nec aliā volūt cōstituere sed eā
credūt esse apd̄ se. vt cōtingit qñ duo
vel plures cōtendūt de Papatu. Ali
quādo Scisma accipit̄ large. s. cū q̄
ꝓpriū ep̄m eiciunt sedez ep̄alez sibi
vsurpātes ⁊ p̄sbyteros sibi ordinan
tes. Scisma. iij. accipitur largissime
⁊ sic scismatici sūt oēs q̄ sunt in pctō
mortali. quia sūt extra caritatē. c. au
di. xj. q. iij. Hoc no. Inno. in. c. i. eo
dem ti. ⁊ sequit̄. Pa. in ꝛica. eodē. ti.

1 ¶ Utrū oēs scismatici sint excōicati.
ꝛ. Pa. in. d. ꝛica q̄ ꝓprie scismatici
cū heresi. claruz est q̄ sic. c. excōica
mus de here. Sed sine heresi scisma
tici ꝓprie nō sunt excōmunicati vigo
re. c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet de elec.
vbi dr̄ q̄ gerens se ꝓ papa cum non
sit cum omnibus sibi adherentibus
excōicationi subiaceant. ⁊ sic sunt ex
cōmunicati ipso iure. Limitat tamē
Pa. in. d. ꝛica verū in casu vbi non
cadit ꝓbabilis error vel ignorantia.
Ubi āt qō foret dubia. ⁊ maxime si cō
stiterit in facto intrincato ⁊ lōgeuo ꝓ
ut euenit in scismate p̄terito: tūc puta
rem omnes euitare excōicationem ⁊
peccatū. l. regula. ⁊. l. ij. ff. d̄ iur. ⁊ fac.
igno. ⁊ in. c. aplice. de cle. exco. mi
ni. ⁊ in. c. vt animarum de cōsti. li. vj.
dū tamen in voluntate hēant semper
adherere vero pape qñ per ecclesiaz
vel alio modo constaret de veritate.
Scismatici vero large non sunt excō
municati nisi per violentiā factaz epi
scopo ⁊ huiusmodi. alias non. nec scis
matici largissime.

¶ Utrū emēs rez eccliasticā aut alio 2
mō acquirēs eā a scismaticis ꝓprie
sit excōicatus. ꝛ. q̄ sic vt in. c. i. eodē
q̄uis alias occupās rem eccl̄ie non
sit excōicat⁹. c. ꝯq̄stus. de foro cōpe.

¶ Utrū tenēs beneficiū eccliasticū a 3
scismatico sibi cōcessum. vel cōsenti
ens ordinationi facte per eūdē sit ex
cōicatus. ꝛ. q̄ sic vt i. d. c. i. Sz hoc
intellige in ordinatione quo ad exe
cutionē s̄m glo. ⁊ Pa. in. d. c. i. quia
ordo bene cōfertur si forma seruetur
sed non executio si scienter a tali reci
piat̄. Si vo ignorant̄ Inno. tz q̄ ēt
executio ꝯfert̄. sz Hosti. tz q̄ verꝫ est
q̄ executio ꝯfert̄ q̄diu est occult⁹: sz
postq̄ fuerit patefactus requiritur di
spensatio. ⁊ istud est tutius.

¶ Sz qs dispensabit cū tali. ꝛ. Pa. 4
in. c. fi. eo. q̄ in episcopatu solus papa
c. qz diligētia. de elec. Multo magis
si dignitas sit ēpta. vt in. c. cū venera
bili de consue. In alijs vero ordinib⁹
distingue. Aut recepit scienter vel ex
ignorātia crassa aut suppina a tali scis
matico. ⁊ sic solus papa. Aut ex igno
rantia probabili. ⁊ sic episcopus di
spensare potest. vt in simili dicitur. i. c.
i. ⁊. ij. de ordi. ab epi. qui. re. non tñ ab
illo episcopo q̄ eū ordinauit q̄uis po
stea redierit ad vnitatem. vt no. glo.
in. d. c. fi.

5 ¶ Utrũ cõtractus alienationis fact⁹ in vtilitatẽ ecclie teneat. ℞. ꝙ sic. vt tz glo. in. d. c. primo. alias non.

Scriptura aliqñ dr̃ apocha. vel apodixia. ⁊ hoc sit int̃ partes. Aliqñ dr̃ epl'a ⁊ hec est q̃ mittitur ad abñtẽ ⁊ cõiter dr̃ lr̃a missiua. Aliqñ dr̃ lib̃ rõnũ ⁊ hic ẽ quẽ cõit̃ solent facere exercẽtes talẽ artẽ: seu boni ⁊ curiosi pr̃esfamilias. Aliqñ dr̃ publica ⁊ hec est q̃ fit a publica ꝑsona. s. notario cũ pnblicis solẽnitatib⁹ requisitis. Aliqñ dr̃ autẽtica ⁊ hoc est illa q̃ ad sui validitatem nõ requirit aliud. Quomõ aũt faciat fidem. Vide doc. maxie Pa. in. c. scripta d̃ fi. istru. ⁊ in c. i. eo. ti. ⁊ in. c. post cessionẽ d̃ ꝓbati. ⁊ ibi dr̃ ꝙ scriptura sigillata aliquo sigillo autẽtico cum subscriptiõe duorum vel triũ plenã fidẽ facit. aduerte ꝙ vbi ius scripturã exigit si nõ extãt ꝓbabit q stat ꝑ solẽnitate ꝫ Inno. i c. inotuit de eo q fu. or. su. ⁊ iõ cleric⁹ ꝓbare hz ꝙ sit cleric⁹ si scripturã ñ hẽt. no. Pa. in. c. qm̃ ꝯ. de ꝓbati.

i ¶ Utrũ sit dãda fides scripture antiq̃rũ. ℞. Pa. in. c. cũ cãm de proba. ꝙ sic. ⁊ no. Bar. in. l. prima. ff. si cer. pe. no. glo. in. c. inter dilectos d̃ fi. instru. Quod limita verũ qñ nõ tractat̃ de magno dãno. Idẽ dic de scriptura in lapid̃. ⁊ diffusse vid̃ Pa. vbi. s. d̃ hoc

Scurilitas. differt a stultiloqo ꝑm Alex. ꝑa ꝑe. ti. eo. qr̃ scurilitas refert̃ ad lasciuiã affectionis. stultiloquium vero ad indiscretionẽ rõnis: pñt tñ coincidere ⁊ inuicẽ cõuenire ⁊ semꝑ est pctm̃ proprie accepta ⁊ filia luxurie. Sumit̃ tñ aliquãdo ꝓ vrbanitate ꝑmonis ⁊ hoc iproꝑe: ⁊ tũc si adsit finis d̃bit⁹ vt cõseruatio amicicie bone vel remotio tristitie vel accidie nõ ẽ pctm̃: dũmõ nõ fiat ꝑ verba turpia. Si autẽ fiat ꝑ verba turpia vel inutilia ⁊ tñ risũ inordinatũ ꝓuocãtia pctm̃ est. ⁊ sic ad ephe. v. Nõ nominet̃ in vobis turpitudo aut stultiloquium aut scurilitas q̃ ad rẽ nõ ꝓtinet. i. nulli⁹ vtilitat̃. Et magis peccãt q tales audiendo. sustinẽt cum sint auctores sceleris.

Secretum qñ quis dz reuelare. vide Cõfessio delicti in principio. ⁊ Confessio vltimo. ⁊ Familia. §. vij. ⁊. viij.

Seditio est tumultus ad pugnã vt dicit glo. ij. cor. xij. ⁊ differt a bello ⁊ rixa. qr̃ ista iportãt mutuã impugnationẽ in actu. Sed seditio põt dici siue huiusmõi ipugnatio sit i actu siue sit ꝑparatio ad talẽ pugnã. Itẽ qr̃ bellũ ꝓprie est ꝯ hostes exñeos q̃ si multitudinis ad multitudinẽ. Rixa aũt est vnius ad alterũ vel paucorum ad paucos: sed seditio ꝓprie est inter ꝑtes multitudinis vni⁹ inter se dissidẽtes. vt cũ vna ꝑs ciuitatis excitat̃. ad tumultũ ꝯ aliã. differt tñ a scisma: qr̃ scisma contra vnitatem spiritualẽ. hec contra temporalem.

¶ Utruz seditio sit pctm̃ mortale. ℞. ꝙ sic ex genere suo. vt pz. ij. cor. xij. ⁊ nedũ in eis q seditionẽ ꝓcurãt sed ẽt in sequacib⁹ taliũ: ⁊ tenent̃ de oi dãno inde secuto. Idẽ dico de tenẽtib⁹ ꝑcialitatẽ. cõcor. Tho. ꝑa ꝑe. q. xlij. 1

¶ Utrũ ꝑturbãs. regnũ tirãni sit seditiosus. ℞. ꝙ nõ: qr̃ tale regnũ nõ ordinat̃ ad bonũ cõe sed ad bonũ ꝑuatũ vt dic̃ phil. iij. pol. ⁊. viij. ethicorũ. ⁊ iõ nõ hz rõnẽ seditionis talis ꝑturbatio: imo est laudand⁹. q multitudinẽ liberat a tiramnica ꝑtãte. nisi forte qñ sic inordinate ꝑturbaret̃. ꝙ multi 2

tudo subiecta maius detrimētū pate/
retur ex pturbatione cōsequēti q̄ ex
tirannica dominatione. Idem dic d̄
omni resistente seditiosis.

Sensualitas inor
dinata qñq̄ est sine oī culpa: qz ēt
aliqñ vitari nō pōt ⁊ tūc est qñ volū/
tas nō est causa illi⁹ deordinationis
nec cōmitēdo. nec omittēdo. nec añ/
cedenter nec comitant. vt cū corp⁹
calefit sine aliqua appheñsiōe mētis
⁊ huiusmodi. Qñq̄ est cū pctō venia
li. ⁊ tūc est qñ talis inordinatio insur/
git in sensualitate p negliam volūtatis
Qñq̄ est cuz pctō mortali qñ. s. est ꝯ
actū ꝓhibitū. vt insurgēs ex volūtatis
imperio deliberato vel vt retēta ⁊ ac
ceptata. sicut est in cogitatione moro
sa. ⁊ fortius in deliberata. hec ex Ri/
ca. in. ij. sententiarum.

i ¶ Quis est ꝓcessus tētationis ⁊ de
lectationis q incipit a sensualitate. R̄.
q iste. Nā p̄mo delectabile offert̄ si/
ne pcipitur. Scdo delectatio aduerti
tur. Tertio in id ad qd̄ delectatio tra/
hit cōsentit̄. Primū est sensualitatis
Scdm inferioris rōnis ptis q̄ hz di/
iudicare interiores mot⁹ qd̄ nō est
ptis sensitiue. diffinire v̄o an delecta
tio sit āplexāda vl' refutāda est supio/
ris ptis rōis. Contingit aūt delectari
ad appheñsiōez delectabilis añ ad/
uersionē d̄lectatiōis. ⁊ hec ē sensuali/
tatis ⁊ ē pctm̄ veniale. vel nullū. vt dixi.

Sententia proprie
ꝯz Gof.
⁊ Tācre. ē iudicialis diffinitio
q̄ ꝯtrouersijs finē iponit ꝓnūciatiōe
cōpetētis iudicis. cōdēnationē vel ab
solutionē cōtimēs. ff. de sen. ⁊ re. iudi.
l. i. ex. eo. c. ij. Ex q̄ pz q excōicatio
⁊ interdictū ipropie dr̄ snia. qz excō
municatio ꝓprie non est snia. qz snia
finē iponit. vt. xj. q. iij. sūmopere. ⁊ no.
glo. ij. q. vj. biduū. sed nō excōicatio
sed est pena. xj. q. iij. nemo. xxiiij. q. iij.
corripiant̄ de sē. exco. sacro. Ge. in. c.
vt aiarū de cōsti. li. vj. cōcludit q ꝓ/
prie nō est snia. ⁊ in statutis vbi fit mē
tio de snia nō veniret excōicatio. Est
tñ snia interlocutoria. cū oīs vox iudi
cis ad cām faciēs possit dici snia. facit
glo. in autētico. de liti. §. si. oēm. ⁊ glo.
ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊ iō p viam iudi/
cialem nō pōt ferri die feriata.

¶ Quotuplex ē snia. R̄. duplex. Pri i
ma dr̄ interlocutoria. Secūda diffini
tiua. Interlocutoria snia est iudicialis
declaratio sup aliquo sūmarie ius tri
buēs inter ptes. dicta a mō ꝓferendi
qz q̄si loquēdo inter ptes sine aliqua
solēnitate fertur. de sen. ⁊ re. iudi. c. q
ad cōsultationē. ij. q. i. in sūma. ⁊ est se
mi plena snia q̄ fert̄ inter p̄ncipiū cāe
⁊ finē. nō sup p̄ncipali. sed sup incidē
tibus qōnibus vl' emergētibus. de ap
pel. c. significātib⁹. ⁊ de testi. significa
uit. el. p̄mo. ⁊ de offi. dele. c. cū oli. ⁊
q nō sit plena diffinitio. pz. ff. d̄ arbi.
l. qualē. Vñ q eā tulit pōt reuocare ēt
post decēdiū. sine sit iudex ordinari⁹
ff. de sen. ⁊ re. iud. l. qd̄ iussit. siue sit de
legatus. de appel. c. cū cessāte. ēt si fu
erit appellatū. ꝯm Archi. vbi. s̄. ⁊ cōi
ter doc. in. d. c. cū cessāte. Et hoc verꝫ
nisi appellatiōi detulisset. vt in. c. cuz
appellationib⁹. de appel. li. vj. vel nisi
ps fecisset expēsas ad prosequeñ. ap/
pellationē. ff. de cōdi. ob cām. l. si pe/
cuniam in p̄ncipio. si tñ vellet sibi de
eis satisfacere. posset reuocare. de ap/
pella. c. interposita. §. illud deniq̄. Si
militer dic de arbitro iuris a q̄ pōt
appellari dicta. l. q̄lem. Dicit ēt glo. in
aut. de here. ⁊ fal. §. illud in v̄. de cete
ro q quodlibet p̄ceptū scm̄ p iudicē
vel ei⁹ nūciuz dr̄ snia interlocutoria.

Diffinitiua ſnia dr̃ q3 p eaz p̃ncipalis
queſtio diffinit. ex̃ de ſen. ⁊ re iudi. c.
ij. ff. eo. l. ꝓnia. cui p eũdẽ indicẽ non
poteſt aliqd addi vel minui. nec muta
ri. detrahi. aut reuocari poſtq̃ lata eſt
d. l. qualẽ. nec a delegato q3 ſũctus eſt
offo ſuo de offi. dele. i litteris. nec ab
ordinario. niſi ſit ꝯ ius cõſtitutionis
de ſen. ⁊ re. iudi. c. cũ inter. niſi p be
neficiũ reſtitutionis ex̃ eo. c. cũ Ber
told⁹ f. allit hoc in. vj. casibus in qui
bus ordinarius põt. Primo ſi nulla
eſt. vel ãnullãda pp errorẽ facti retra
ctare põt. xxxv. q. viij. ſ. i. fin Jo. C.
quo ⁊ qñ in l. ſi pſes. ⁊ l. ſi vt ꝓponis
Jtẽ. ij. põt iudex ordinarius retracta
re in multa q̃ pp inopiã eſt remitten
da. C. de modo mul. l. ſi. in ſi. ff. ō offi.
preſi. l. illicitas. ſ. ſi. Jtẽ. iij. in fructib⁹
⁊ expẽſis ⁊ aliis acceſſoriis cõſimili
bus in qbus cadẽ die põt ſuppleri nõ
tũ minui. ſic intelligit̃. ff. de ſen. ⁊ re.
in. l. Paul⁹ rñdit. Jtez. iiij. ſi aliqs ab
ſens ꝓdẽnatus veniat adhuc iudice
p tribunali ſendẽte. ff. de reſti. in inte.
l. dynus. ⁊ d. c. cũ Bertoldus. ſ. poſt
modũ. Jtẽ. v. rõne publice vtilitatis.
ter. c̃. ff. ō decre. ab or. ſa. l. qō ſemel.
Jtẽ. vj. vbicũq3 verũ periculũ aie ⁊ de
errore ſit fides de ſen. ⁊ re. iu. c. inter
ceteras. de cõſue. c. fi. de preſcrip. c.
qñ. præceps tũ põt ſemp qñ voluerit
reuocare. mutuare ⁊ corrigere. de re
ſti. in inte. c. ex litteris.

2 ¶ Vtrũ in oi ſnia ſit ordo iuris ſeruã
dus. ſ. q3 ſic. ⁊ diffinitiua. ſi ſit lata ꝯ
ordinẽ ſubſtãtialẽ iudiciorũ vt eſt cita
tio. inducie. litis cõteſtatio. ⁊ teſtiũ re
ceptio nulla eſt ipſo iure. intelligo ſi
petanr̃ inducie. xvij. q. iij. vxor. Si ve
ro ꝯ ordinẽ g nõ eſt de ſbſtãtia tz. ⁊ ō
hoc in. d. c. biduũ. Interlocutoria ve
ro bene tz licet peccẽt graviter q. tu
lit ſine ordine iuris ipſam: ⁊ aliqñ eſt
ſuſpenſus vt in ſnia excõmunicatiõis
in. c. i. de ſen. excõ. li. vj.

¶ Qualis dz eſſe ſnia diffinitiua. ſ. t)
abſolutoria vl̃ ꝓdemnatoria. d. ſ. diffi
nitiua. C. de ſẽtẽtijs ⁊ interlo. oium iu
di. l. iij. Certa. vt. ff. ō ſẽ. ⁊ re. iudi. l. i ſũ
ma. Dura. vt. ff. qñ appel. ſit. l. i. ſ. bi
duũ. ⁊. d. c. biduuz. Eduerte tñ q̃ qñ
cõditio eſt intrinſeca. puta ꝓdẽno reũ ſi
actõ ꝓbauit. q̃ tz. vt i. d. c. biduũ. ⁊ ibi
gl. ⁊ Bar. i. l. a diuo. pio. ſ. i vẽditiõe.
ff. de re iudi. Sec⁹ ſi cõditio eẽt ex
trinſeca vt cõdẽno te ſi papa venerit
⁊ vide glo. ⁊ bal. in. l. cum inder. C. de
ſententijs ⁊ interlo. omniuz iudi. ⁊ iu
ſta debet eſſe ſuper omnia.

¶ A q̃ põt dari. ſ. ab eo q hz iuriſ 14
ditionẽ ordinariã vel delegataz vel p
cõzomiſſũ.

¶ Quõ debet dari ſnia diffinitiua. ſ. 5
ſedẽdo nõ in pedib⁹ ſtãdo: alias ẽ nul
la. c. ⁊ ſi ſnia. ſ. fi. eo. ti. li. vj. Jtẽ prib⁹
pñtibus vel cõtumacib⁹ in ſcriptis re
citare alias eã ſolũ in ſcripţ vãdo. ſine
recitatiõe eſt nulla. C. de ſen. ex peri re
ci. l. i. Si⁹ ſi nõ recitet in ſcripţ. l. vlti.
C. de ſẽ. ex pi. reci. ⁊ d. c. ſi ſnia. Fallit
in breuib⁹ ⁊ cauſis vilũ pſonarũ. C.
de ſẽ. ex pi. re. aut niſi. Jtẽ in cã matri
moniali. Jtẽ q̃ de partiũ cõſẽſu. pce
dit. no. ij. q. i. c. i pnis. p Archi. ⁊ Jo.
Jtẽ ipſe qui dat ſniam dz ipſe legere
ſeu recitare: niſi ſit epũ aut alius illu
ſtris. d. c. ſi ſnia. ⁊. C. de ſen. ex pi. reci.
l. ij. ⁊ ij. q. vj. anteriozũ. ſ. ille i fi. Mi
ta eſſet videda ſed quia nihil ad nos
omitto breuitat̃ cã. Sz tu vide ſi pla
cet Hoſti. in ſũma. eo. ti. ⁊ Directo. iu
ris. ⁊ Spec. quo in multis casibus eſt
nulla quo annullãda. quo exequẽda ⁊
quo trãſit in rem iudicatam.

¶ Vtrũ religioſi ligenr̃ ſentẽtijs ſuo
rũ platozũ ex̃ locũ cozũ. ſ. Imola. in
Cle. dũdũ. de ſepul. q3 nõ ⁊ vſ. ſequi

opinionē laudini ⁊ Hosti.in.c.cū il-
lorū de sē.exco. Cardinalis v̄o in.d.
Cle.dudū. dicit hoc dctm̄ ꝓcedere
quo ad cōtētiosā iurisditionē q̄ non
pōt poneř sedē qs i alieno territorio
de offi. ordi.c.cū eps̄.li.vj. Sz respe-
ctu snie volūtarie iurisditiōis ⁊ ad q̄s
nō ꝓcedit in forma iudicij verior est
snia aliorū q tenēt ꝙ ligant̄.de offi.
le.nouit.⁊ placet mihi ⁊ ēt q̄ ad cōtē-
tiosā iurisditionem in monasterio suo.
q̄ vt dicit, Pa.in.c.cū ꝯtingat d̄ fo.
cōpe. Bonacus vbicūq̄ est sēper ē
de iurisditione abbatis quē vice dei sup
caput suū iposuit.xviiij.q.iij. Statui-
mus.de elec.c.si religiosus.li.vj.⁊ fi-
ctiōe iuris semp est in claustro.vt no.
Inno.⁊ Abbas.in.d.c.cū illoꝝ.⁊ Ar
chi.i.c.vt piculosa.ne cle.vl̄mo.li.vj.
facit qd̄.s̄.dixi. Excōicatō.ij.§.x.⁊.xj.
7 ¶ Utrū snia duret post mortē sn̄ian-
tis.℟. Pa.in.c.a nobis el ꝑmo d̄ sē.
ex.ꝙ aut hz cām successiuā: siue ē ad
effectū ꝓducēdū.puta interdicit ali-
cui artem suā seu offm̄ ⁊ tūc si est cuz
cāe cognitione lata durat.vt in.l.i.C.
de postulā.⁊ sic intellige.l.i.§.sed vrbē
ff.de officio prefec.vrb.vbi patet ꝙ
ꝑfectus pōt imppetuū aliquē priuare
offō aduocationis.lz ipse sit tēporalis
Si v̄o nō est lata cū cause cognitiōe
⁊ sic nō durat.⁊ sic loqtur.l.fi.ff.d̄ pe
nis. Si āt snia ē q̄ ad effectū produ-
ctū.puta q̄ vinculū iniecit tpe prola-
tionis.⁊ sic durat ēt post mortez. Exē
plū in excōicatiōe vel publicatiōe bo
norū q̄ nisi absoluat̄ sēper erit excōi
catus.vt i.c vnico de ma.⁊ obe. li.vj.
facit.c.pastoralis.§.i.d̄ offi.ordi. Quo
modo ēt snia extēdat effectū extra ter
ritorium.habes.s̄. Pena.§.xxiij.
8 ¶ Utruz ille ꝑ q̄ data est iniusta snia
post cognitā iniusticiā teneat̄ restitue-
re quicqd habuit.℟. Pa.in.c.i.de cō
ces.preben.ꝙ si est declaratiua sic te-
netur aliter nō saluabit̄.q̄ talis snia
nō aufert directū dn̄ium.vt no.in.l.
Julianus.ff.d̄ cōdi.indebiti.nec alte
ri accrescit ius.vt no. Inno.in.c.qa
pleriq̄ de imu.ecc.tantū.n. declara-
uit ad eū ꝑtinere.l.sicut.§.sed si queri
tur.ff.si ꝑui.vē.c.forus.d̄ v̄.si. Et dr̄ d̄
claratiua sp qn̄ iudex inter litigantes
sētētiat ad istū vel ad illū ꝑtinere.siue
dari debere. Si āt snia est ꝑuatiua.pu
ta cū aliqs ꝑuatur beneficio eccliasti-
co ⁊ cōcedit̄ alteri.talis cui cōcessum
fuit nō tenet̄ r̄stituere licet cognoscat
postea iniustā sniaz fuisse.q̄ ex quo n̄
appellauit vr̄ renūciasse ⁊ iō cum va-
caret potuit isti concedi. Uide ꝑ hoc
bonam glo. Instit.de officio.iu.in fi.⁊
per Cy.in.l.i.C. cōmunia.vtri. iudi.⁊
per Bar. in.l.pōponius.ff. de acqui.
here.⁊ per Jo.cal.in.c.proposuit.de
conces.preben. Quod quidem limi
to nisi talis fuerit in causa iiustitie. Itē
ij.nisi sint alia a beneficijs ecclesiasti
cis.vt puta res temporales alteri⁹ q̄
sic in foro anime teneretur.vt no. In
no.in.d.c.q̄ pleriq̄ nisi post sētentiā
tempore debito bōa fide ꝑscripsisset.

Sepultura ē possessio siue terra
vbi aliqs sepeliēdus est.vl̄ dr̄ lo
cus cōcau⁹ in loco eccliastico vel ci-
miterio fact⁹ i q̄ corp⁹ catholici cōq
escit.vn̄ si talis possessio seu t̄ra seu qd̄
libet alid̄ vas ꝑ sepeliēdo sit ꝑ epm̄:
seu d̄ ei⁹ auctoritate ad sepulturā d̄pu
tatū sic est locus religiosus siue ibi sit
aliqs sepultus siue nō:⁊ vendi non
pōt.d̄ sepul.c.abolēda.⁊.xiij.q.ij.que
sta est.⁊.c.postq̄.⁊.c.precipiendū. Si
autem auctoritate episcopi talis terra
seu locus non est ad sepulturam de-
putatus.licet ibi sit aliquis sepult⁹ nō
ꝑpea est religiosus ꝑz canones.vt no.

Inno.i.d.c.abolēde. Facit.c.ad hec de religi.do.⁊ quod supradixi. Religiosus locus. Uēdi tñ nō pōt.vt in dictis.c.q̄sta.⁊ postq̄ꝫ.lꝫ aliud sit ꝑm leges qꝛ religiosus dr̄.ff.d̄ reli.⁊ sump. fu.l.ij. Aliqñ dr̄ sepultura terra deputanda seu locus deputādus sepulture ⁊ hoc vendi pōt.xij.q.ij.aurum.

1 ¶ Sepultura aliqñ accipit̄ pro offō qd̄ impēditur sepeliendis.⁊ talis sepultura vendi nō pōt clericis q hñt beneficiū rōne cuius tenent̄.puta.qꝛ sacerdos parochialis ⁊ huiusmodi: imo simoniā cōmitterēt si venderēt.i. q.i.dcm̄.xiij.q.ij. precipiēdum ⁊.c.in ecclīastico ꝛ de simo.cū in ecclie:lꝫ clerici petere nō possint: laici tñ tenētur ad laudabilem cōsuetudinē seruādā.⁊ videt̄ q nisi seruēt peccēt mortaliter.ar.c.ad apostolicā. desimo.⁊ ita credo nisi ex aliq̄ rationabili cā desistant.alij aūt clerici q ad tale offm̄ nō tenent̄ rōne beneficij poterūt vēder̄. nō qdem offm̄.sed laborē suū.qꝛ nō tenēt̄ de suo facere hoc.ar.c.caritatē xij.q.ij.de prescriptis.cū ex officij.⁊ d.c.abolende.

2 ¶ Ubi debet esse locus sepulture.ꝛ. ꝑm Inno.in.d.c. abolende.q apud ecclīam cōsecratā.qꝛ cū consecrari d̄ beat.vt i.c.sicut.xvij.q.iiij. Ideo ad locū nō consecratū non pōt acceder̄ de cōse.ec.vel alta.c.si ecclīam.li.vj. pōt tñ ēt esse remot⁹ ꝑꝑ fetorem.

3 ¶ Quis hꝫ ius funerādi.ꝛ. ꝑm Inno.in.c.i.de sepul.q nō oīs ecclīa.sꝫ solū illa q̄ hꝫ populū. vel cui ex priuilegio est cōcessū.⁊ hoc de iure canonico. Sed d̄ iure ciuili cōpetit oīb⁹ q bus iest ius iferēdi mortuos.vt.ff.de mor.infe.ꝑ totū. Aduerte hic q pactū fctm̄ cū rectore ecclie circa sepulturā nō r̄cipiēdā valet ēt factū ab his qbus a sede applica concedit̄ libera sepultura.c.pactū.de pac.li.vj.

¶ Utrū hñtes ius funerādi possint intrare alterius parochiam:⁊ ꝑ se accipere fun⁹.⁊ alia cōsueta facere.ꝛ. q si hñt ex ꝑuilegio pape.vt hēant liberā sepulturā.sicut sūt minores ⁊ ꝑdicatores.vt in Cle.dudū.de sepul.sic pñt.ēt nō obstāte ꝯdictione epi vl̄ curati.⁊ ēt nō obstāte statuto qd̄ excōicat intrātes alienā parochiā. vt no. Oldra.cōsilio.xxiij.⁊ sequit̄ Ge.i.c. vt animarū de cōsti.li.vj.⁊ do. Car.i d.Cle.dudū. Jo.de ligna.ibidē.⁊ pꝫ i.c.cū liberū.⁊.c.pñtia.de sepul. Rō qꝛ cōcessa libera sepultura.cōcessū ē iter eūdi ad capiendū fun⁹.sicut i sili dicit lex qñ cōcedit̄ aust⁹ aque videt̄ concessū iter ad illud.ff.de serui.ru. predi.l.iij.§.penul.⁊ vlti.⁊ facit qd̄ dixi.s̄.Libere. Si vero non ꝯcedit̄ libera sepultura.sed tamen sepultura. sic domi. Anto.tenet q etiam possunt. Ri.de senis tꝫ q nō. Sed istud Ge.in.d.c.vt aīarū.dicit procedere. vbi cōcedit solum q possint recipere eligētes sepeliri apud eos. Sed ego teneo q nō pñt sine lñia curati vl̄ cpi nisi hēant liberā sepulturā.qꝛ de duabus seruitutibus.vna sublata: remanet altera. vt dicit glo.magna in.c. oīs vtriusq̄ sex⁹.de pe.⁊ re.

5 ¶ Quis pōt eligere sepulturaꝫ.ꝛ. q oīs fidelis.⁊ qui hꝫ liberū arbitriū ⁊ etatē legitimā.s.q sit pubes.q̄uis sit in ptāte patris.tñ pōt eligere sine cōsensu pr̄is.c.lꝫ in principio.de sepul. li.vj. Impubes vero.⁊ qui non est cōpos suemētis eligere non potest.ar.c. vlti.de suc.ab intesta.

6 ¶ Utrū religiosus possit eligere sepulturā.ꝛ. q nō.nisi qñ ex̄ monasteriuꝫ morit̄.ad qd̄ comode deferri nō posset.qꝛ tñc pōt eligere sepulturaꝫ vbi placet.c.religiosi.eo.ti.li.vj.

7 ¶ Alius seruus fieri posset. ff. ꝑm do. Pe. de pu. in tractatu de ẽptā canonica portõe ecclie pochialis q̃ sic si est pubes. Et vo ẽ ipubes eliget dñs Ita no. Jo. in. c. de vxore. eodem.

8 ¶ Utrũ qs possit eligere sibi sepulturā i loco mīn religioso q̃ sit loc⁹ vbi de iure deberet sepeliri. ff. oliꝫ fuit diuersitas: hodie clarũ est q̃ sic per. c. cum quis eo. ti. vi.

9 ¶ Utrũ pi possit eligere ꝑ filio ipubere: cũ ipse ipubes eligeꝛ nõ possit. ff. dñs Pe. supra dictus vbi. s. q̃ sic cõsuetudine sic disponẽte. vt in. d. c. liꝫ. & idẽ credit Be. in. d. c. liꝫ. de matre sicut de patre: q̃ sic hẽt ꝓsuetudo. Et hoc solũ ꝑ filio legitimo naturali. nã aũt ꝑ spurio vel naturali tm̃: q̃ appellatiõe filiorũ nõ veniũt naturales tm̃ vl̃ispurij. l. generaliter. C. de instit. & substi. & in Cle. ꝓma. de bap. sꝫ pro adoptiuis vel arrogatis bñ põt.

10 ¶ Utrũ annus possit eligere ꝑ nepote ipubere. ff. idẽ Petr⁹ vbi. s. q̃ nõ q̃ in mã odiosa appellatiõe filior ñ ꝓtinent nepotes: aliter eni filij: aliter nepotes appellãtur. Secus appellatione liberor. vt in. l. qd si nepotes. ff de testa. tute. multo minus frater aut alius collateralis.

11 ¶ Utr ꝑ possit eligere ꝑ filio adulto seu pubē. ff. idẽ ibidẽ q̃ nõ q̃. d. c. liꝫ. solum ꝑ impubere cõcedit electionẽ sepulture.

12 ¶ Utrũ decapitand⁹ & hmõi possint eligere sepulturā. ff. q. s. ibidẽ: q̃ si sẽtẽtia est data nec appellatiõ e suspẽsa nõ põt q̃ nulla vltimã volũtate põt dimittere. l. ei⁹. ff. de testa. q̃ ẽt nõ põt ꝑ aia aliquid reliquer. vt no. Jo. an. in addi. ad Spec. in ti. õ instrũ. editione. põt tñ oia sacra petere. & recipere. Cle. i. de pe. & re. Et vo smia nõ est data vel est appellatione suspensa sic potest eligere.

¶ Ubi dꝫ qs sepeliri q̃ñ nõ elegit sepulturā. ff. dñs Pe. pfatus vbi. s. ꝑ mꝫtos cãus q̃s ego reduco ad vnde ci vt totalis hẽat itelligẽtia circa hoc.

¶ Primo ẽ de pochianis q̃ vbẽt se i peliri nõ i pochia sꝫ in ecclia vbi sũt maiores sui. ita dicit gl. i. c. i. eo. li. vi. facit. c. ꝓmũ õ sepul. & est casus i. c. is q̃ eo. ti. li. vi. & ibi hoc tꝫ archi. & Jo.

¶ Sed quero q̃ dicant maiores. ff. Idẽ Pe. vbi. s. q̃ in isto casu itelligitur pi & annus ter. ẽ in. c. ebrõ. xiij. q. ij. iuncto. c. i. de sepul. & iõ liꝫ ꝑ annus & attam̃ essent alibi non tñ ibi sepelieꝛ sed vbi pi & am̃: sed si pi esset sepult⁹ i vno loco: & am̃ & alij maiores i alio nõ sepelieꝛ filius cũ pie sꝫ cũ auo & ceteris maiorib⁹. ꝑm Jo. an. ꝑ. c. ij. in ꝓn. & c. ffinitatẽ de sepul. & p. c. cũ qs õ sepul. li. vi. liꝫ alij Jmõ teneãt pp tex. Jrios. xiij. q. ij. sed ꝓmũ videt verũ.

¶ Secũd⁹ est q̃ñ nõ appet vbi sint sepulchra maiorũ. q̃ tũc sepeliet i ecclesia vbi audiuit diuina & ꝓcepit ecclia stica sacra. d. c. i. & ibi ꝑ Jnn. & ẽ cãus in. d. c. is q̃. & in. c. in nostra. eodẽ.

¶ Tertius ẽ q̃ñ qs nõ hꝫ sepulchra maiorũ. & i vna ecclia audiuit diuina & in alia ꝓcepit sacramẽta vel est pochianus duaꝝ ecclіaꝝ. & tũc si vtraq; ecclesia hꝫ ius funerãdi. tũc loc⁹ ẽ puncti de reseri. c. duob⁹ li. vi. sꝫ obuẽti ones quarte diuidẽt. c. cũ qs eo. li. vi. Et si nõ est ꝓuntio: sed ꝓtendũt: diocesanus concordabit ptes.

¶ Quart⁹ est q̃ñ ecclia est interdicta vel cimiteriũ vbi õ iure õberet sepeliri. & tũc si ẽ ecclia sepulchra maiorũ suor sepeliet in pochia. Et vo ẽ pochia sepeliet in ecclia cathedrali. & si pes iste essent interdicte cũ null⁹ ibi õbeat. sepeliri. c. vt pullegia. de pulle. & c. si ecclia. de ꝓb. li. vi. & c. si. de se-

P

pul.li.vi.tūc sepelieť in mōasterio ꝓ pingori ꝑm Archi.c.i.eo.li. vi.⁊ Jo. An.in nouella ibidē.vl' vbi debebat soluere ꝺcimas ꝑm ꝑdictos.

19 ¶ Quit⁹ cāus est ꝺ pegris ⁊ aduenis q sepelieť in pochia vbi moriūť si ñ scit.vbi sint sepulchra maioꝝ suorū vel si scit ⁊ nō pñt comode ꝺferri Inno.⁊ Host.tenēt i.c.i.eo.q i ecclesia cathedrali. Alij aūt q vtraqꝫ ecclesia hꝫ ius ⁊ loc⁹ ē ꝑuētiōi. Et istꝺ veri⁹ credo. Idē dic ꝺ dānatꝫ ad mōtē qñ sepeliri ꝑmittunť q ꝺ pegrinis.

20 ¶ Sext⁹ casus ē ꝺ filio puber.⁊ dꝫ sepeliri apꝺ maiores.vt i prio cāu.vl' si ē ꝑꝫ scꝺꝫ vl' tertiū casū.illꝺ ꝑua.

21 ¶ Septim⁹ cāus ꝺ filiis illegitis.si sť nāles tm̄ sepeliunť cū pře nisi pr̄ fuisset i dignitate.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad trebe.⁊ qꝺ no.i.d.l.gnālit. Si āt sūt spurij ñ sepelienť cū pře qꝛ nec filij noiandi sť aut.ex cōplexu.C. ꝺ ince.⁊ iuti.nup.nec ēt si legitimēť a ꝑncipe.nisi ad petitionē pr̄is.⁊ eo viuēte fecisset facit qꝺ no.i auꝫ.q.mona.effi.fui. Sepelienť ergo tales i sepulchro mr̄is ꝓbať.ff.ad mūici.l.i.nisi sit illustris femia. Si vo sint filij ad optiui vel arrogati.si viuēte pře adoptāte moriūť.i ei⁹ sepulchro sepelieť sec⁹ si mortuo.qꝛ tē sepeliunť cū pře naturali ꝑm q no.plene in.c.vnico ꝺ cogna lega.

22 ¶ Octau⁹ casus ꝺ vxore.⁊ dic q si ē carnalit cognita vl' ad domū viri ducta.tē sepelit i sepulchro viri qꝛ iā ꝯsecuta ē domiciliū mariti ꝑ ꝯductionē.l.cū q̄dā puella.ff.ꝺ iurisdi.om.iudi.vel qꝛ effecta vna caro cū viro.d.c.ebron.alias non.

23 ¶ Quid si sit cognita ⁊ tm̄ ꝑꝑ adulteriū sepata.ꝝ.q ñ sepelieť cuꝫ viro qꝛ nō est amplius de domo viri.nisi sit reconciliata.

¶ Sꝫ qd si mortuo viro r̄cessit de domo mariti.ꝝ.q lꝫ fuerit opi.tm̄ mihi placꝫ opi.archi.⁊ Jo.in.c.is q.§. mulier.e.li.vi.q sepelieť i sepulchro viri qꝛ lꝫ ad aliꝺ domiciliū se trāsferat.tm̄ r̄tinet domiciliū mariti.vt.l.filij.§.vidua.ff.ad municipa.vl' dic qꝺ loc⁹ erit ꝑuētiōi. Et qd de illa q̄ hūt plures viros.dic q vltimus cōsideratur qꝛ vna caro est cū eo. 24

¶ Sꝫ pone q vir hēat i vna ecclia sepulchra maioꝝ suoꝝ.⁊ i alia elegit sepulturā.⁊ sepult⁹ est ibi.vbi sepelieť vxor eius.ꝝ.q in ecclia vbi maritus actualr est sepult⁹.d.c.ebrō. Qꝺ itellige qñ marit⁹ fuit ibi legitie sepultus qꝛ si fuisset excōicat⁹ vel interdict⁹ ñ sepelieť ibi. silr itellige si comode ꝑt illuc ꝺferri.als nō.ar.d.c.religiosi. 25

¶ Non⁹ casus ꝺ nouicijs r̄ligiosis q si nō erāt obligati religiōi i gener ꝺbēt sepeliri i ecclia vbi ꝺ iure ꝯuenit.nō i mōasterio.vt dic Archi.i.c. cū qs eo.li.vi.sec⁹ si erat obligat⁹ religiōi in genere.⁊ idē dic ꝺ illis q ñ sť plene trāslati.vt qꝛ hñt sua i ꝓprio. 26

¶ Decim⁹ cāus ē ꝺ plat ecclia ꝝ.nā r̄gularit ꝺbēt sepeliri i ecclia vbi hñt ꝑlaturā.⁊ si i duab⁹ loc⁹ est ꝑuētiōi. vl' dic si morit in vna eaꝝ ibi erit sepeliēd⁹ ꝑꝫ archi.in.d.c.cū qs. Alij āt clerici debēt sepeliri i ecclia vbi sunt clerici seu bñficiati. 27

¶ Undecim⁹ cāus ē de illo q hꝫ domiciliū i ciuitate vl' villa.⁊ trāsfert se ad villā ruralē recreatiōis cā.vl' vt rura colat.⁊ ibi morit.qꝛ nō sepelit in ecclia rurali.sꝫ in sepulchro maiorū suoꝝ.ꝑꝫ q dixi i trib⁹ casib⁹ ꝑmis si comode ad eū pōt portari.d.c.r̄ligioso.vt no.Archi.⁊ Jo.in.d.c.is q. 28

¶ Qui sūt q ꝑuāť ecclīastica sepultura.ꝝ.q duodeci differētijs ꝑsonaꝝ interdicit ecclīastica sepultura. Prio 29

excõicatis. Cle.i.ō sepul.ꝛ ō pena ꝫ/ faciẽtiũ. hẽs. ē. Excõicatio. vij. casu. xxxv.ꝛ hoc vez nisi absoluãt. Secũ do maifestis vsuranꝭ.d. Cle.i.ꝛ.c. q̃ q̃ ō vsu.li.vi. hẽs. ē.d. cãu.xxxv. hoc verũ nisi peniteãt ꝛ faciãt cautionem Tertio q i torneamẽtis moriũt.c.i. de torneamẽtis. Quarto raptoꝛ q ptia cũ possint i vita nõ satisfaciũt ꝛ in morte ñ pñt.c.ij. ō rapto. Quito blas fematoꝛ dei ꝛ sanctoꝛ.c.ij. ō maledi. Hoc vez si illã pñaꝫ sibi iposi tã ptẽnũt. Sexto q nõ cõicãt semel i ãno nec ꝓfitent.c. ois vtriusq; ō pe. ꝛ re. nisi signa ꝓritõis oñdãt. Septio q moriũ i peccato mortali notorie. c. cũ ḡuia. xiij. q. ij. Octauo noiati iterdicꝫ. d. Cle. i. ꝛ hoc sũ excõicatõis pena. Illi aũt iterdicti silr̃ puanṫ. vt in d. casu. xxxv. Mono illi cui ẽ iterdict⁹ igressus ecclie. c. is q. de sen. excõ. li. vi. Decio illi q sacerdoté tutoꝛé filijs suis istituit. lxxxviij. di. neq;. apõ glo. ibi ℣rium tene. Undecimo. iudeis vel paganis. ō cõse. di. i. c. ecclias ꝛ. c. se. Duodecimo. coꝛpoꝛ⁹ exẽteratis vl̃ diuisis vt. ē. Excõicatio. v. casu. xxxij.

30 ¶ Quid si tales ō facto sepeliunṫ i ecclia vl̃ cimiterio. ꝛ. q. si pñt discer ni exhumãdi sũt. alꝫ nõ. c. sacris. e. ti. ꝛ ecclia vel cimiteriũ recõciliañ. c. cõsuluisti. de ꝓse. ecclie vel alta.

31 ¶ Quid ō puero exẽcto ō vẽtre matris mõrtuo. ꝛ. q. ñ ꝺz sepeliri cũ matre. ſz exẽ cimiteriũ. sec⁹ si ñ eẽt exẽt⁹ ꝫ ℔o. q; fet⁹ ẽ ps vẽtris ō ꝓse. di. iij. Si q̃ itelligę si mortu⁹ ẽ q; si viue ret ō beret scidi mr̃ tã mortua ꝛ exẽhi ꝛ baptizari ſz mr̃e viua ñ posset exẽhi sine pctõ mortali p scisurã q̃ mr̃ moriatur.

32 ¶ Qua pẽa puniẽdi sũt q ad sepultu rã recipiũt aliqué i casu nõ ꝓcesso. ꝛ. tũr ad restitutionẽ coꝛporis si petaṫ. Itẽ oiuꝫ q occasiõe illi⁹ fceperũt. c. fmitaté. ꝛ. c. ex pte el. i. ꝛ. c. cũ liberuꝫ eo. ti. ꝛ alijs pẽis vt. ē. dictuꝫ est Excõicatio. vij. casu. xxxv.

¶ Quid si sacerdos pochialis coꝛ/ 33
pus ei⁹ q alibi elegit sepulturã violẽter rapuerit. vl̃ tumus añq; ꝺueniret ad man⁹ eoꝛ qb⁹ ꝺbebat spoliauit. ꝛ. fz ℔o. ꝛ Jo. i. c. cũ liberꝫ. ꝛ Jo. i. c certificari. co. ti. ꝛ Hld. ꝓh. ccxxiij. q tũr restituere qcqd accepit ꝛ ipz coꝛpus. Et vltra hoc pdit q̃rtã canonicã ad sibitudiné heredis res hr̃ditarias sꝺtrahẽtis q in eis q̃rtã trebellanicã pdit. ꝛ ius istitutõis ꝺbitũ qꝺ alꝫ erat ꝺtractur⁹. l. paul⁹ rñdit. ff. ad. l. falci. ꝛ. l. reſcriptũ. ff. ō his q. vt idi. q; phibere vl̃ iferre i sepulchrũ. q sine i locũ iferre. phibeat sine i itinere. l. i. §. phiberi. ff. ō moꝛ. ife. ℔o. ℘e. i tractatu vbi. ē. tꝫ q̃ ad cãonicã pte ℨ. ũ. q; ōl ctũ p̃sbyteri ũ ꝺz nocer̃ eccliẽ. ō ordi. cogni. c. ij. xvi. q. vi. si cpz. ꝛ q no. in rl̃a ōlictũ li. vi. ꝛ gl. i. l. si qs i tã. C. vñ vi. Sz ego teneo cũ ℔ost. ꝛ Jo. si tale qd fiat a ꝑlato q; ꝑlat⁹ solus bñ ꝓt ꝓiudicar̃ ecclie i acqrẽdis xvi. q. vi. §. fi. sicut fu⁹ dño ꝓiudicat i acqrẽdis. l. fi. C. ō acq. pos. sec⁹ i acqsiꝭ

¶ Utꝝ ꝓtertu ōbiti sepultura possit 34
ipediri. ꝛ. q. ñ. nec ꝓtertu cuiuscũq; alteri⁹ obligatõis. l. cũ sit iustũ. C. de sepul. vio. nec ꝺz iferri molestia ifra ō cẽ ꝺies ab obitu alias ꝓ tũc est iutile qcqd fit. vt in aut. sed nec añ. C. ō se pul. vio. q ꝺo ad domũ moꝛtuꝰ accedit ꝛ ipz vel alios molestat. vl̃ rebus eius insignia ponit. ipo iure cadit ab actione. ꝛ in tantundez heredibus iuriam condẽnatur. ꝛ publicatur tertia pars bonoꝝ suoꝝ. ꝛ est infamis. ꝛ idem in eo qui circa fun⁹ peccat. in aut. item qui domum. C. de sepul. vio.

35 ¶ Utrũ inducẽtes ad iurañ voueñ vl' fide iterposita. seu al's ad ꝓmitteñ d' sepultura eligẽda peccẽt. ꝛ. q̃ clerici ꝛ religiosi cuiuscũq; stat⁹ aut cõditõis existãt. q ad voueñ vl' iurãduz seu alias ꝓmitteñ aliquẽ inducũt. vt apud coꝝ ecclias eligãt sepulturã vl' iã electã vlteri⁹ nõ mutẽt. sũt excõicati excõicatiõe papali a qua ꝑterq̃ in mortis articulo nõ pñt absolui citra papã. Cle. cupiẽtes. d' penis. Si vero nõ inducũt ad voueñ vel ꝓmitteñ. sed solũ vt simpl'r eligãt. siue si inducũt ad voueñ ꝛ ꝓmitteñ. nõ tñ vt eligãt apud suas ecclias. nõ icurrũt istã penã. nec ẽt credo peccẽt: si mõ dolose nõ faciũt. Qd' no. do. Pe. d' ancha. ꝛ Jo. mo. in. d. Cle. cupientes.

36 ¶ Sz nũqd ligant' ista pena si hoc faciãt idirecte. ꝛ. q̃ siue directe vl' indirecte publice vl' occulte ꝑ se vl' per aliuz hoc faciũt. ligantur ꝟz zenze. ꝛ refert. Car. in. d. Cle.

37 ¶ Utꝝ sola iductio iducat hãc penã ꝛ. q̃ nõ nisi hẽat effectũ. s. q̃ ille faciat ad qd' alter iducebat ꝟz do. car. in d. Cle. cupiẽtes. Fac' q̃ no. archi. xvij. q. i. §. si ergo. ꝛ Jo. An. in. c. mulieres de iudi. li. vi.

38 ¶ Utꝝ ꝑfati cl'ici aut religiosi q tale votũ vl' ꝓmissionẽ fecerũt fieri. teneant' restituere corp⁹ illi⁹ q talẽ promissionẽ fecit si apd' eos ẽ sepultũ. ꝛ. q̃ sic si petat'. ꝛ oia q̃ occasiõe funeris hũerũt. Et hoc. j. decẽdiũ. qd' currit q̃ ad restitutionẽ corporis a die petitiõis. sz q̃ ad restitutionẽ alioꝝ stati currit a die receptõis. ꝟz Jo An. i. c. i. d' sepul. li. vi. ꝑfatũ. c. addit ad. c. plerisq; d' pac. Qd' si nõ faciũt ipo trãsacto d'cẽdio. coꝝ ecclie ꝛ cimiteria ecclia stico tãdiu sũt iterdicto supposita donec plene restituerit ꝑfata. vt i. d. c. i. Limita hoc veꝝ nisi eẽt ecclia in q̃ de iure eẽt sepeliẽd⁹. qꝛ sic nõ tenerentur restituere. nec corp⁹ nec alid' ꝟm veriorẽ opi. vt no. Ge. in. d. c. i.

39 ¶ Sz nũqd illi q tale votũ fecerũt seu ꝓmissionẽ poterũt alibi eligere sepulturã. ꝛ. q̃ ñ sz sepeliẽt' apd' ecclias ad q̃s d' iur' al's eẽnt d'ferẽdi. vt i. d. c. i.

40 ¶ Quid d' illo q ñ suasiõe aliq̃ꝝ sz motu ꝓprio fec' votũ vl' iuramẽtũ de sepultura electa ñ mutãda. ꝛ. ꝟz ho. q̃ sine cã mutare nõ potit. ꝛ sic itelligit. c. si v'o. de iureiur. In q̃ d' q̃ nemo põt venire ꝯ ꝓpriũ iuramẽtũ. si v'o noua cã post iuramẽtũ ẽ orta d' q̃ nõ cogitauit qñ iurauit sic poterit sepulturã mutare ꝛ sic itelligit ꝛ limitat opi. legistaꝝ q tenẽt tale pactũ ñ tenere seu iuramẽtũ. C. de legi. l. ñ dubiũ i fi. C. d' pac. l. iurisgentiũ. §. si paciscar.

41 ¶ Utꝝ illi q hñt capellas a r'ligiosis seu ꝑlat' ꝯcessas sibi i qb⁹ fecerũt sepulchrũ ꝓ se ꝛ suis d' domo possint eis iuitis ipis ꝑuari. seu alij in ipis sepulchris ꝯ coꝝ volũtatẽ poni. ꝛ. do. Pe. vbi. s. q̃ nõ qꝛ talis capella ad sepulchrũ reputat' tãq̃ hospitiũ. xiij. q. i. ebrõ. sz d' iur' ẽ. q̃ in fũdo i q̃ qs hz vsũ nõ põt dñs inhitare iuito vsuario. ff. de vsu ꝛ hita. lega. l. si heres. §. fi. ꝛ. l. se. Et vide qd' no. Azo. l. sũma Insti. d' vsu ꝛ hita. §. si v'o vsus. ꝛ. §. illud no. Si tam̃ eẽnt extincti ꝛ eorum dom⁹ ꝑ mortẽ. bñ possẽt alijs ꝯcedi: qꝛ mortuo vsuario ille vs⁹ reddit ad ꝓprietariuz libere. l. pe. C. d' vsufruc. Ego nõ credo q̃ de iure cãonico ꝑlat⁹ ex iusta cã possit ẽt ipis iuitis a ium imittere vt ẽt tenet Ludouic⁹ de roma i suis no. ꝛ dictũ Petri ꝓcedit de iure ciuili vl' qñ ꝑꝑ hoc ipi ipedirẽt' imittere suos.

42 ¶ Utꝝ possit fieri pactio sup electione sepulture. ꝛ. ꝟz ho. qcqd tpale datur vl' ꝓmittit'. vt talis electio fiat si-

monia est.i.q.i.q̃ pio.de pac.c.fi.

43 ¶ Quid ꝺ his q̃ hñt sepulturas in qb⁹ nõ ponit.nisi cõfrat vel canoni cus.R.q̃ si faciũt pactũ aut ẽ taxa ꝓ q̃to exne⁹ ꝺbeat ibi sepeliri q̃ simo nia est.de simo.c.audiuim⁹. ⁊.c.sicut quia nec pro terra nec pro officio ali qd recipi debet.

44 ¶ Quid ꝺ illo q̃ mãdat corp⁹ suuz ñ ꝺbere sepeliri R.q̃ ñ dz ipleri.ff.ꝺ ꝯd.isti.l.qdã.⁊ no.xxi.di.§.nũc ãt i gl.

45 ¶ Cuius expẽsis fiet sepultura.R.q̃ si est vxor q̃ hz dotẽ ⁊ alia bõa.si hec oĩa remanẽt apud maritũ ipe tñr fa cer expẽsas oẽs.Si ꝺo solũ dos apꝺ eũ remaneret ⁊ alia bõa ad alios irẽt sic qlibz ꝓ rata sua.puta si dos sũt cẽ tũ ⁊ alia bõa.cc.tenebit ꝓ tertia pte ⁊ alij ad q̃s dicta bona veniũt ꝓ ali is duab⁹.Si ꝺo dotẽ ẽt restituit.sic te nẽt heredes vxoris.l.celsus.⁊.l.se.ff. de religi.⁊ sũ.fu.Si ꝺo non hz nec dotẽ nec alia bona.sic tñr vir facere eas.l.i.⁊.l.si qs.ff.de re.⁊ sũ.fu.Si ãt sũt alij ab vxore.sic tñr heres aut pr̃ respectu filij.aut dñs respectu serui. dicta.l.si quis.

46 ¶ Utr̃ valeat statutũ factũ a laicis. q̃ ñ valeat nisi tm̃ expẽdi i sepultura R.q̃ nõ ꝟm Ludo.ꝺ ro.q̃ lz nõ sit factũ sup spiritualib⁹.est tñ sup ꝯne xis eisdẽ.ar.l.q̃ si nolit in fi.ff.ꝺ edi li.edic.in.c.cũ laicis.ꝺ re.cc.nõ alie. Quod limita vt.s̃.imunitas.§.xlvii.

Seruitus est multiplex. Pria ẽ ꝟuit⁹ dei.Secũda est seruit⁹ peccati. ꝺ qbus.s̃.Preceptũ.§.v.Tertia ser uit⁹ ẽ q̃ hõ ꝟuit hõi.⁊ sic diffinit.Ser uit⁹ est istitutio iuris gẽtiũ.q̃ qs dñio alieno ꝯ nãm subicit.Insti.ꝺ iure p so.§.ꝟuitus di.i.c.ius gentiũ.xij.q.ij. c.cũ redemptor.Est alia ꝟuitus largo mõ dicta q̃ ẽ illa ꝺ ascriptitijs q̃ ꝺbet a psona rei.Est ⁊ alia ꝟuitus realis.q̃ est illa q̃ debet a re rei.sicut est ꝟuit⁹ vrbana ⁊ rusticana.q̃ nõ ꝺbet psõe sed pdio.vt in.l.si vnus ex socijs.ff. ꝺ ꝟui.rusti.pdio.Uñ no.q̃ vrbana p dia dicũtur oĩa edificia cã habitandi facta ⁊ stabuli illis ꝯtigui.siue sint in ciuitate vel villa vbicũq̃z.ff.ꝺ ꝺbo.si. l.vrbana pdia.ff.coĩa taz vr.q̃ rusti. p.l.i.Rustica ꝺo pdia.dicunt oĩa p dia sine domo ad habitãdũ.lz hẽant tectũ ꝓ fructibus colligẽdis vel sta bulũ ꝓ eqs vel iumẽtis sepatum ab oĩ hedificio habitationis.vt.l.hoc iu re.ff.qui.mo.pi.vl hipo.tacite ꝯ.⁊ ꝟz hoc ꝟuitus dr̃ vrbana vel rustica.ꝺ q̃ bus hẽs in.c.ecclia.de ꝯsti.Est alia q̃ dr̃ mixta.que iõ mixta dr̃ q̃ nõ ẽ me re psonalis q̃ debet a psona persone nec est mere realis q̃ debeat a re rei. sed est mixta eo q̃ debetur a re psõe que ẽt psonalis appellatur vt.l.i.ff.de ꝟui.q̃ cũ psona semp finit.vt.l.iij.§. fi.ff.qui.mo.vsufruc.amit.q̃ ẽt realis dr̃ q̃ tãq̃ ius reale vẽdicat sz nõ rei vẽdicatiõe q̃ icorporale ẽ sz q̃si ven dicat cũ agit iiuriarũ si ꝓhibet ire ⁊ hmõi.vt.l.vti frui.§.vtrũ aũt.ff.si vsu fruc.pe.vt notat Cy.in R̃ica.C.ꝺ vsu fru.Species huius sunt tres.s.vsus. habitatio ⁊ vsufructus.⁊ ꝺ istis nõ lo quor hic.sed solũ de ista tertia q̃ pso na est serua persone.de qua loquor i infrascriptis.

¶ Quomõ efficitur qs ꝟuus.R.q̃ q̃ drupliciter.Prio ex natiuitate.vt cũ quis nascit de serua.Hodie tñ ꝺ cõ suetudine nõ seruatur.⁊ vid.s̃.Filius §.xx.De iure etiã nõ esset ꝟu⁹ si i ali quo tẽpore quo mater eũ habuit i vẽ tre fuisset libera vel in partu.vt in sti.de ingenuis.§.sufficit.Notãt Ber. Inno.⁊ Hostien.in.c.fi.de ꝟuis non ordinãdis Secũdo efficitur ꝟuus ex

bello. de q̄ dic vt. s̄. Bellū. i p̄n. Ter-
tio ex delicto. vt cū libert⁹ rōe igrati-
tudis reducit̄ in ꝑuitutē. l. si manumis-
sus. C. de liber. ⁊ eo. libe. vl' cum alio
mō a lege ꝑ pctm̄ iponit̄. vt a raptor
puelle. xxxvi. q. i. d̄ raptorib⁹. vl' in de-
ferētib⁹ ꝓhibita saracenis q efficiūt̄
ꝑui capiētiū vt pz ꝑ ex̄uagātes mlt̄oꝝ
pōtificū ⁊ d̄ Judeis. c. ita q̄rūdā. ⁊. c.
ad liberandā. Quarto ex ꝓpria volū-
tate sicut cū maior. xx. ānis cū itētōe
ꝑticipādi de ꝑtio. qd̄ qdē in v̄itate ꝑti-
cipat sciēs se eē liberū ꝯsentit alicui
vēditori q silr̄ sit eū liberū eē. vt ipm
vēdat. Mā'istis ꝯcurrētibus efficit̄ ꝑ-
uus. vt no. i. l. i. ff. q. ad liber. ꝓcla. nō
lz. l. liberis. ff. de libe. cā. si aliqd ꝑdi-
ctoꝝ deficiat nō valz. ⁊ si nihil d̄fici-
at de ꝑdictis non tn̄r dn̄s q eū emit
recipe ꝑciū si nō vult. ⁊ si manumit
tat̄ erit libert⁹ nō ingenuus. l. lib hō
ff. de sta. ho. ⁊ de ꝑdictis hēs Insti. d̄
iure ꝑsonaꝝ. Fallit hoc i filio. quē pr̄
necessitate famis vrgēte pōt vēdere.
nō tn̄ mr̄. ⁊ talis fili⁹ vēdit⁹ igenuita-
tē recipit qn̄cūqz ꝑciū ēptori restitu-
et ipe vl' alius qcūqz ꝓ eo. vt in. l. i. ⁊
ij. in tex. ⁊ in gl. C. de patrib⁹ q fi. di-
stra. Addo. v. modū ex q̄ qs efficitur
ꝑuus. de q̄ hēs. s̄. Colonus. s. de illis
q figūt se iualidos vt mendicēt.

2 ¶ Quō ꝑui efficiunt̄ liberi. ℞. q mul-
tis mōis. s. ꝯuicēdo i iuditō reū necis
dn̄i sui. Itē accusādo falsariū monete
Itē raptorē virgis dissimlatiōe ꝑteri-
tū. Itē d̄ ꝑtorē militie d̄ qb⁹ hēs i. l. i.
C. ꝓq. ca. ꝑui. ꝓ premio lib. ac. Et for-
tius i ꝯscia credo q possit fuger̄ ācil-
la. qn̄ dn̄s cogit eā ad peccatū forni-
cationis. ⁊ sic stare vt libera. Fac̄ auc-
toritas Pauli. i. ad cor. vi. Fugite
fornicationē. Fac̄ rl'a q n̄ ē de re. iur.
⁊ ꝑuilegiū mereť amittere q cōcessa
abutit̄ ꝑtāte. de iur̄ ēt pōt iplorar̄ of-
ficiū epi vt cōpellat dn̄z eā manumit-
ter̄. ⁊ ꝑt cōpelli. l. si lenones. C. d̄ epi.
audi. Mlt̄i sūt alij casus q̄s omitto.
qr n̄ sūt i vsu. efficiūt̄ ēt ex manumis-
siōe. de q̄ vide. s̄. Manumissio. Itē
ex expositōe ꝑui lāguidi. vl' d̄ negatio-
ne alimētoꝝ facta a dn̄o vid̄. s̄. Expo-
situs. Itē exēptione facta a iudeo de
ꝑuo xp̄ano. vide. s̄. Judeus.

¶ Utrū ꝑuus possit ordinari. ℞. q n̄ 3
nisi plene libertati sit restitutus. de q̄
hēs plene. liiij. di. per totum.

¶ Quid si ꝑu⁹ ordineť. ℞. q si ordi- 4
nat̄ dn̄o sciēte. ⁊ n̄ ꝯdicēte. eo ipo ef-
ficit̄ igenu⁹ ⁊ liber ad q̄scūqz ordi-
nes sit ꝓmot⁹. liiij. di. c. si ꝑu⁹ sciēte. si
v̄o dn̄o ignorāte ⁊ pn̄tatore ⁊ ordia-
tore sic si fuit ꝓmot⁹ ad miores redi-
git̄ in ꝑstinā ꝑuitutez. liiij. di. nulli. Si
v̄o fuit ꝓmot⁹ ad sacros ordies. s. sb̄
diaconatū ⁊ diaconatū dabit vicari-
um vl' ꝑtiū ⁊ remanebit liber. liiij. di.
ex ātiqs. qd̄ si nō hz. vl' nō pōt. dz d̄
pōi ⁊ restitui dn̄o. vide gl. i. c. ij. de ꝑ.
nō or. Si v̄o ad sacerdotiū sic ꝑuiet
i his q̄ ordinē suū decēt. alr̄ nō. ⁊ hoc
verꝝ si dn̄s repetet eū. j. ānū a die scie
ꝑz Ho. q̄zuis alij dicāt a die ordiatio-
nis qr post ānū nō pōt ꝑpeter̄. liiij. di.
si ꝑu⁹. Idē tz Ray. d̄ origiarijs ascri-
ptitijs ⁊ colōis ꝓpe dict̄ q non pn̄t
ꝓmoueri. ⁊ ꝓmoti restituuntur. vt
s̄. d̄ seruis.

¶ Utꝝ talis deposit⁹ gaudeat ꝑuile- 5
gio cl'icali. ℞. q nō nisi tn̄ q v̄berari
nō ꝑt. vt no. gl. i. c. ij. liiij. di. al's v̄be-
rās ipz eēt excōicat⁹. ꝑm Inno.

¶ Sed nunqd tenet̄ ꝯtineť talis. ℞. 6
q sic vt no. Jo. liiij. di. c. nulli.

¶ Utrum seruus possit contrahere 7
matrimoniuum ali⁹ a ꝑdict̄ ordiatis.
vid̄. s̄. Matrimoniū. iij. impedimēto
iiij. §. iiij.

¶ Utꝝ tpe ꝑsecutiōis liceat xp̄ianis 8

se subdit ef fuisse ifideliū cū pacto qꝫ
rit⁹ xpianoꝝ nō dimittent. ff. Inno.
de renū. c. nisi cū pdē qꝫ sic.

9 ¶ Qui sine cā seruū occiderit nō mi
nus punietur ꝙ q alienū seruum oc
ciderit. l. i. in fi. ff. de his qui sūt sui vel
alie. iuris.

SIgillum qs pōt habef
ff. vt no. i. c. di
lecta. de excel. prela. ꝛ dic vt. s.
de insignijs assumendis. ꝛ fm eā di
stinctionem. s. Insignia.

SImonia primo
gd est. ff. qꝫ est spūalū. vl' spuali
bus ānexoꝝ. aut a spūalibus dependē
tū vl' cōsequētū. vl' ad spūalia añce
dent. ordinātū pcedēte pacto. omis
sionis, promissionis, pditionis, mōi seruitj.
pcū vel cuius vis tpalitatis receptio
siue donatio. Hāc ō scriptionē elicio
ex dictis doctoꝝ que clarius. j. pa
tebit.

i ¶ Quero qd in pdicta descriptōe in
telligatur noie spūalū. ff. vt colligo
ex Pa. in. c. cōsulere. de simo. ꝛ alijs
doc. maxime Rica. in. iiij. di. xxv. arti
culo. ij. q. ij. ꝛ Astens. li. vi. ti. lv. Spūa
le dicit duplicit in pposito. Primo p
cōparationē ad spūm sācū. Secō p
cōparationē ad spūm humanū. Spi
rituale primo mō dictū tripl' accipit
s. Primo p essentiā. vt gra ꝛ virtutes
gratuite. ꝛ istō spūale. nec ō iure. nec ō
feō pōt vendi. qz nō cadit in quētio
nē. ꝛ de his hēs. i. q. i. c. i. ꝛ ibi gl. Se
cūdo accipit p causalitatē ꝛ dispōsi
tionē. vt sūt sacra que sūt q̄dāmodo
cā gre ꝛ virtutū. qz per ea psequmur
gras ꝛ virtutes. ꝛ ista cū sint corpora
lia cadūt in pactū sed nō sine simo
nia vt in. c. nō satis. ꝛ. c. cuz in eccle.
eo. Tertio accipitur spūale primo mo
do dictum per effectum. vt sunt ea q̄
pueniunt alicui ex aliquo dono vl' of
ficio spūali. vt pphetizare miracula
facere. diuinum offīū celebrare. ꝛ ta
lia spūalia non pñt vendi redimi.
vel resignari pro pecunia. c. querellā
eo. i. q. i. nullus epūs el. ij. nisi fm qꝫ. j.
dicam. Spūale vero fo modo dictū
per comparationem ad spiritū hūa
num dicitur dupliciter. Primo per
essentiā vt sunt scie omnes que per i
uestigationem humanam ꝛ doctrinā
acquiruntur. ꝛ hec nec de iure nec de
facto vēdi pñt. vt patet. puer. xvij. qd
inquit prodest, stulto habere diuitias. cum non possit emere sapientiaz
Secundo dicitur spirituale per cau
sam. vt doctrina predictarum sciarū
que ō iure ꝛ facto vendi potest aliqñ.
aliquando vero nō sine simonia. vt
patebit. j.

¶ Quid dicitur annexuz spirituali 2
primo modo dictum scilicet p cōpa
rationem ad spiritum sanctum. ff. qꝫ
oē illud in quo spirituale ministratur
vt vasa sacra ecclesia cimiterium. ꝛ re
liquie sanctoꝝ. vestis sacerdota
lis vt sacra res ꝛ huiusmodi.

¶ Quid dicitur dependere vel con 3
sequi a spirituali primo modo. ff. qō
omne illud quod ex spirituali depen
det sine consequitur. vt habere eccle
siam vel dignitatem ecclesiasticam.
canoniam vel prebendam. siue alio
beneficium ecclesiasticum. vel ius p
cipiendi decimas. primitias. vel obla
tiones. ꝛ quicquid competit clericis
ratione ordinis. vt pulsare campanas
claudere hostia ecclesie ꝛ similia qa
hec omnia ordini clericali sunt an
nexa. quia solis clericis conueniunt. ꝛ
istud annexum vl' dependens nō pōt
vēdi. c. ad aures. c. ad nostrā eo. ti. ali
ter cōmittit simonia. ꝛ ppea, procura
tores rez ecclesiasticaz. vt pposit⁹. hiço/

bom⁹.ꝛ vicedominus q est q̄ p̄est rebus epi.ꝛ sil'r defensores.vt aduocatus vniuersitatis.ecclie sindic⁹.s.qui p̄est causis ecclie.ꝛ castald⁹.siue maior dñs.q.s.hȝ curā rerū exteriorȝ epi ꝛ iudex epi ꝛ similiter subiecti regule.vt archidiacon⁹.archip̄sbyter canonicus monach⁹.ꝛ glibȝ ecclia/stico mācipatus offō.tales si p pecuniam ordinant.simoniaci iudicant.fm Hugo.ꝛ Archi.i.q.iij.saluator.Sed Ray.limitat verū q̄ talis admistratio hȝ annexum aliqd spūalitatis.

4 ¶ Quid dī ad spūale p̄mo mō acceptū añcedent ordinari.ꝛ. q̄ ius patronatus q̄ est ptās p̄tādi ad offm̄ ecclīasticū q̄ quidē sil'r vēdi nō pōt sine simonia.vt in.c i.de iure patro. sȝ trāsit cū vniuersitate tpali.vt i.c.ex litteris.de iure patro.

5 ¶ Quid dī ānexū spūali p̄o mō acceptū.s.p cōpationē ad spūm hūanum vel vependēs.ꝛ.q̄ sunt scole.libri ꝛ hmōi.ꝛ talia vēdi p̄nt ō iure nisi ecclia locū scolarū assignasset doctori.

6 ¶ Utrū sola volūtas vendendi vel emēdi spūalia faciat aliqnē simoniacū ꝛ. Tācre.ꝛ Ber.c. vlt.e.tt.tenēt q̄ ñ ȝp eis facit.c.tua nos.in fi.ꝛ.d.c.fi. e.ti.ꝛ.c.vt nr̄ȝ vt ecclīastica bñficia sed ego distinguo cū Hosti. q̄ q̄ ad deū ꝛ pctm̄ mortale sola voluntate cōmittitur.vñ cū quis dicit missā.audit cōfessiones.exhibet sacramēta ꝛ hmōi p̄ncipaliter hac intētiōe.vt pp id recipiat pecuniā vl' aliud tpale peccat mortal'r ꝛ simoniac⁹ est q̄ ad deū sil'r qui hac intētione dat.Sec⁹ si daret p sustentatiōe ministri p̄ncipal'r vel ob reuerentiā sacr̄i.vel ad fuādū laudabilē cōsuetudinē.q̄ sic hȝ.i.q.ij sicut epm.facit.c.qui p pecuniā.i.q.i. sed quo ad eccliam'nō vt i.c.tua nos.ꝛ iō sola p̄ntia sine alia restitutiōe delect.vt in.c.fi.eo.Nō q̄dem limitat Io.ibidē verū in casu quo simonia est solū ō iure positiuo.imo tȝ q̄ nec ēt peccat.sed vbi simōia est ō iure diuino sic tȝ q̄ talis ita dȝ īduci ad strictuēdū qcqd accepit.sicut ꝛ vsurari⁹ mētalis.ꝛ placet Pa.in.d.c. fi.Sed hoc nō teneo q̄ ad pctm̄.q̄ sine dubio peccat mortal'r si hȝ volūtatē de liberatā ad dañ spūalia p tpalib⁹.Est bñ verū q̄ nisi seq̄tur effect⁹.s.datio spūalis p tpali nunq̄ erit simoniac⁹ vt no.in.c.nemo.eo.Quo aūt ad restitutionē.dic vt.j. Simōia.vij.i p̄n. Quo ad al's pēas ipositas a iure ȝ si mōiacos firmit tene q̄ regrīt pactio Jō i diffinitōe dixi p̄cedēte pacto.

¶ Sȝ qd si neq̄ mistrās spūale.ne q̄ accipiens aliquid dat vl' accipit vl' pacisc̄it de dādo.vl' accipiēdo.sȝ ipis ignorātib⁹ amic⁹ accipiēs spūale dat aliqd cū pacto ꝓsiliario mistrāt.vt ad mistrāū inducat.ꝛ.q̄ !ȝ dās spūale ꝛ recipiēs nō sint simoniaci ex quo nō scūt aliqd.tū tā amic⁹ p̄dict⁹ q̄ ꝓsiliarius simoniaci sunt.i.q.i.Statuimus ꝛ.c.si qui a simoniacis. 7

Simonia.ij.

In q̄buscaſib⁹ pactō p̄missiōis.omissiōnis.ꝓditōis mōi.fuitū.pcū. ꝛ hmōi. tpaliū p re spūali vl' ānexo seu dependenti a spūali non inducit simoniaȝ. ꝛ.q̄.xvij.casibus.

¶ Prio q̄n̄ positio dat cū pacto vt i ea ꝓstruat ecclia.vt i.c.oli cāȝ ō resti. spo.Q̄n̄ ēt pōt dari lūia ꝓstruēdi ipaȝ ecclīaȝ sb certo pacto.vt i.c. q̄to.de cēsi.ꝛ i.c.ex īsinuatiōe eodē.q̄ talia pacta reputāt spūalia.sicut ꝛ i.c.significatū de p̄bē.vbi dat p̄bēda cū pacto q̄ q̄tidie celebret in tali ecclia.ꝛ q̄ nō possit eā dimittere.ꝛ lȝ. qz i traductiōe rei sue glibȝ p̄t q̄ sibi placuerit

apponere pactū.c.vez.de ꝯdi.appo.

2 ¶ Utrū laicus dādo rē tpalem ecclie possit apponere cōditionē spūalē.puta ꝙ fiat annuersariuz.vel dicant tot misse.vide.j.Simonia.iij.§.xi.

3 ¶ Utrū offerēs bona sua ecclie vt efficiatur canonic⁹.ꝛ ex illis bonis post modū istituat sibi ꝑbēda sit simoniacus.R.ꝙ sic.tex.est c.tua nos.eo.sec⁹ si pure ꝛ liberalit donasset.ꝛ post humiliter peteret admitti in canonicuz ꝛ retinere ꝑdicta in ꝑbēdam.ꝛ clerici pure cōsentirent.qꝛ tunc liceret.

4 ¶ Quid de eo q ꝯstituit d bonis suis ꝑbēdā in aliq̄ ecclia sibi retinēdo potestatē ꝯferēdi eā alicui alteri.R.ꝙ potest sine simonia retinere sibi ius patronat⁹.vel in ꝑpetuū.vel ad tp̄s.sz ñ valet nisi fiat de ꝯsēsu epi ꝛ fratrū ei⁹ si q sunt ibi in cōstitutione eius.

5 ¶ Pone ꝙ statuto cauet ꝙ nouiter receptus in canonicū uel monacū teneat soluere certū qd.Queritur vtruz sit simonia post receptionē illud soluere.R.Pa.in.c.dilect⁹.el.ij.eo.ꝙ sic. ex quo ꝑcessit taxatio.qꝛ talis solutio vr facta v̄tute illius taxationis ꝛ non libere.facit tex.ꝑfati.c.dilectus.ꝛ.c.ex multis.i.q.iij.ꝛ.c.veniēs.eo.ti.Qd limitāt verū aliq.qñ tale solutū cedit i vtilitatē ꝑuatā.aut canonicorū.secus si solueret ꝑ frabrica ecclie.vel alijs ad diuinū cultū ꝑtinētib⁹ ꝑm Ho.ar. de ꝯsti.c.cū oēs.ꝛ.c.ex ꝑte.Nā laudabilis ꝯsuetudo dz seruari.c.ad aplicā eo.ꝛ.c.significatū.de ꝑbē.non tñ dz retineri ꝑbēda loco pignoris.ar.d.c. significatū.vl'etiā pōt retineri.si ꝯsuetudo sit ꝙ nō assignet ꝑbenda q̄usqz tale qd soluerit.In hoc.n.casu fit permutatio spūalis ad spūale.qd lz d re. ꝑmu.c.ad qōnes.Pa.tñ in.c.Jacobus.eo.tz ꝙ si statutū iponit tale on⁹ recipiēdo vel recepto de nouo vt teneat soluere certū qd etiā ecclie vel ad cultū dei ꝙ nō valet sine simonia ꝛ facit.d.c.ex multis cuz alijs.Si v̄o statutū iponit onus ꝑbēde.sic valet in fauorē cultus diuini.ar.c.significatū. de ꝑbē.ꝛ.c.vnico.vt ecclia.bñfi.ꝛ ar. in.c.si ꝓpter tua debita.de rescrip.li. vi.ꝛ hec magis placet.sed nec ꝑmaz opi.condēno.

¶ Secūd⁹ est.cū aliqd ꝑ opib⁹ spūalibus alicui ꝑsbytero datur.qui ad ea alias nō tenet.xi.q.ij.caritatē.Aduerte tñ ꝙ i hoc fuerūt opi.vt refert pa.i c.significatū.de ꝑben.magis ista opi. placet Pa.ꝛ glo.in.d.c.significatū. ꝛ Ricar.in.iiij.di.xxv.articulo.iij.q.i. ꝛ Ho.ꝛ Gof.ꝛ Inno.in.c.qm̄ ne ꝑla.vi.su.q tz ꝙ licite pōt aliquid recipere sacerdos ꝑ missis celebrandis ꝛ aliis spūalibus administrādis.dūmō nō intēdat vendere spūale seu recipe pecuniā ꝑ spūalibus.sed potius ꝑ seruitio ꝛ recōpensatione laboꝝ dānorū que sustinet trahendo ibi morā ꝛ sua sustentatione.Et ꝙ ad ea exhibenda nō sit ex officio obligatus.qꝛ si itēderet recipe ꝑ spūali eēt simonia.c.iudices.i.q.i.Simil'r eēt simonia.si sacerdos ꝑochialis a suis subditis hoc exigeret.qꝛ ad hoc tenet qui nec ēt ꝑ sūptu aliqd pōt accipere ab eis sine simonia ꝑ quocūqz spūali.c.vēdētes.i.q. iij.ab alijs aūt bñ pōt.Uez ē ꝙ Gof. ꝛ Ray.dicunt ꝙ si talis sacerdos q ēt nō obligat ex officio hz sūptus necessarios aliunde ꝙ dz gratis cātare.ꝙ si facit pro pecunia aut erit simonia aut auaricia.sed cū simonia nō possit esse cū nō intēdat vēdere spūale ꝛ nemo teneat suis stipēdijs militare.c.cū sit. eo.ergo.ibi vr turpe lucrū.vt pz i.d. c.iudices.ꝛ ar.xij.q.i.Illi q vel ad minus hz spēm mali.Tu v̄o tene ꝙ tria concurrere debent vt liceat.Primū

q̄ non capiat nisi ꝓ sūptu vel labore. Scd̄m q̄ nō sit ex officio obligatus ministrare. Tertiū q̄ nō hēat aliūde sumptus necessarios.

7 ¶ Sed si sacerdos pochialis nō hz sūptus necessarios. nūqd poterit sine simonia exigere aliqd ꝓ spūalib⁹. ℞. ſm Pa. in. c. Suā. eo. q̄ si pōt aliun de sibi honeste victū querer̄. puta scri bendo ⁊ hmōi. sic nō pōt exigere. sz laborare dz manib⁹. xci. di. c. cleric⁹. Si v̄o nō pōt tūc ep̄s dz sibi ꝓuide re. vel populus pōt cōpelli ad ꝑstādū sibi necessaria ꝓ victu. ⁊ facit glo. bo na. in. c. ois xp̄ianus. de ꝯse. di. i. q̄ di cit q̄ pōt subtrahere sacr̄a populo ni si oblationē faciat. ⁊ ſm hāc di. intelli ge glo. ⁊ tex in. c. ꝑcipimus. xxi. q. ii. ⁊ ſm ꝑdicta limita. q̄z vnū sine reliquo nō ꝓcedit. i. q. iij. si qs obiecerit.

8 ¶ Tertius ē q̄ñ datur aliqd pro vita eterna. vel remissione suorū peccato rū ſm illud daniel'. iiij. peccata tua ele mosynis redime. de testa. c. si. xiij. q. ij. aīe. lxxxij. di. ꝑsbyter. in glo. Rō. q̄z ꝑ dicta ꝓponunt̄ nobis venalia a deo ꝓ moneta dilectiōis ⁊ opibus carita tis. q̄z elemosyna nō est ꝑciū vite eter ne. nisi iq̄ztū iperat̄ a caritate. nō sic alia spūalia que cōferuntur per mini stros ecclie.

9 ¶ Utrū faciēs votuz deo vt obtineat quid temporale sit simōiacus. vide. j. Votum ꝑmo. §. ix.

10 ¶ Quartus est q̄ñ dat̄ aliqd ꝓ redi menda vexatione q̄ sibi fit in re spūa li. c. dilectus el ꝑmo eo. Quod limito verū. q̄ñ certus est de iniustitia que si bi fit. secus esset in dubio. q̄z non lice ret. Uñ si ep̄s me iniuste excōicet pos sū sibi dare pecuniā. vt sniam reuocet ⁊ me absoluat. ſm glo. in. c. ad aures. eo. Inno. ibidē tz contrariū. s. q̄ non possit sine simonia. Sz Jo. An. ibidē ⁊ sequit̄ Pa. dicit q̄ si tali iminet ali quod graue preiudicium ex dilatata absolutione. puta qa debebat eligere vel eligi. vl' currit sibi ꝑscriptio ⁊ hu iusmodi. sic vera est opinio glo. q̄z tūc redimit vexationē suam. d. c. dilectus Si nō subest sibi aliquod ꝑiudicium ex dilatione absolutionis. tunc est ve ra opinio Inno. ⁊ iō hēat recursū ad supiorē ar. c. nullus. de iure patr. Idē dic de suspensione vel interdicto.

¶ Utrū possit aliqd dari ꝯdicenti mi hi de iure vl' de facto. ne sequar aliqd spūale. ℞. Pa. i. c. Mattheus. eo. q̄ nō lz ꝓ iure querēdo sine simōia. ar. c. significasti. de ele. Nec etiā ꝓ posses siōe hñda post ius quesitū ſm Inno. in. c. ad aures. de simo. ⁊ gl. xvi. q. vii. decimas. sed ꝓ iure quesito sic vt in d. c. dilectus. Ubi Pa. etiā addit limi tādo ꝑdicta. q̄ si ꝓpter potētiā aduer sarij nō posset apud supiorez de facili cōsequi possessionē. tūc vt euitet ma gnū incōmodū posset aliquid dare si ne simonia. sicut dictū ē de absolutio ne ab excōmunicatiōe. Si v̄o iniuste possidet nō potest aliquid dare sine si monia vt non vexetur. Similiter ne ep̄s eum iuste deponat: vel ne accuse tur iuste vel illi qui pretendit ius in be neficio. q̄z tunc nō esset redimere ve xationē. vt no. in. c. nemo. eo. tit. Hic aduerte. q̄ reddens spirituale quod vsurpat solū ex pecunia. lz dās possit sine simonia redimere tñ ille a q̄ redi mitur est simoniacus ſm Hosti.

¶ Utruz possit sine simonia aliquid dari presbytero pro baptismo qui nō vult aliter baptiçare. ℞. Pa. in. c. cuz in ecclesie. eo. ti. q̄ in adulto nō. quia propter contritionē pōt saluari. ar. c. debitū. ⁊ qd̄ ibi notatur. de baptismo ⁊ in. c. ij. de ꝑsby. nō bap. Sed ꝓ infā te sūt opiniōes. Aliq vt Tho. ſa ſe. ⁊

Pe.de taren.⁊ Pe.de palu.in.iiij.⁊ glo.in.c.baptizandis.i.q.i.dicunt ꝙ nõ lz.qꝛ nõ sũt facienda mala vt veniant bona.xiiij.di.c.qđ ait loth.⁊ ibi glo.⁊.xlvi.di.sicut.Sz Pa. vbi.s̃.⁊ Ricar.⁊ Lãdul.in.iiij.di.xxv.reputãt veruz in adulto.qꝛ bona voluntas ei sufficit i tali casu. Sed qñ quis habet puerum ⁊ nõ reperitur alius qui possit baptizare vel sciat.vt puta quia est mutus vel non habet manus ille qui querit ꝙ baptizetur.nec alium habet ꝙ tunc licite dat.qꝛ non emit spũale. nec hoc debet intendere sed remouere vexationem ⁊ impedimentũ.⁊ debet intendere emere tẽporale.s.aquã solum.⁊ hoc tene.

13 ¶ Utrũ licite detur pecunia pagano vt se baptizari permittat.ꝛ.in gl.i.q.ij.in.c.q̃ pio recitantur opi.sed tene opi. Pa.in.c.cum in ecclesie.eo.qui dicit ꝙ si ꝓpter paupertatez timeret venire ad fidẽ.tunc lz ei aliquid dare vt veniat. Si vo nõ hz voluntatẽ veniẽdi.nisi ꝓpter cupiditatẽ tũc nõ lz qꝛ baptismus ei parũ ꝓdesset.xv.q.i. non est.imo peccat qꝛ abutit̃ bono.⁊ silr dãtes.ar.xxiij.q.v.ad fidẽ.nisi ꝓbabiliter p̃sumeret ꝙ postea mutabit voluntatem

14 ¶ Quid si ecclesia mea vel p̃benda me remoto alteri est assignata.ꝛ.ꝙ si ꝓ precio eã recupero vel redimo.simõia ẽ.siue iuste.siue iniuste siz ãmotus. Secus ante priuationem si iuste tenebam.quia sic est redimere vexationem meam.concordat Inno.i.c. ad aures.eo.⁊ Pa.in.c.Matheus. eo.ti. Intellige quãdo remotus est a prelato superiori quia secus si expelleretur ab aliquo tirãno.nam tunc ẽt post remotionem posset dare.

15 ¶ Utrum sit simonia si pecunia dat̃ episcopo vt nõ cõferat simoniace.ꝛ. Pa.in.d.c.cũ in ecclie ꝙ sic ex pte recipientis sed non ex pte dantis.

¶ Utrũ capitulũ dãs aliquid alicui q 16
electionẽ ipedit de q̃ ꝯstat.ꝙ i electione nullũ ius hz vt desistat sit simoniacũ.ꝛ.ꝙ non si ipediret.ne simplr electio fieret.sz si ipediret ne iste vel ille eligeret̃.sic nõ posset.sic nec ille cui⁹ electionẽ ipediret.ꝑm Rodo.

¶ Quint⁹ casus ẽ qñ ꝓcuratio datur 17
ep̃o ꝓ visitatione vel cõsecratione ecclesie.de censi.c.cum apostol⁹.⁊ de simo.c.cũ sit romana.de prescrip.c.cũ ex officij.⁊.x.q.iij.relatum.⁊ lz hoc.diuersimode velint assignare rõnez.tu tamẽ dic.ꝙ hoc fit legis auctoritate. ⁊ ideo nõ peccatur.xxiij.q.iiij.qui peccat. Aduerte tamen ꝙ tunc licite põt dari.quando est ꝓcuratio moderata. de qua vide.j. Visitatio.§.iij.aliter nõ liceret.

¶ Sextus casus est quãdo exigit̃ in 18
pactũ expresse.qđ a iure ꝑmittitur.vt dictũ est in precedẽti.§.uel qđ inerat. vt in.c.oliz.el.i.de resti.spo.⁊ ibi Pa. Ideo vt dicit idẽ Pa.in.c.i.de eo.q mit.in pos.qꝛ lz spũalia non accipiant extimationem.tñ interesse ex eis proueniens bene potest esse extimabile ⁊ super eo tanq̃ super tpali ꝓcedi põt. vt dicit glo.in.c.corã.de offi.dele.

¶ Utꝝ vicari⁹ recipiẽdo salariũ sit si 19
moniac⁹.ꝛ. Pa.in.c.i.ne.p̃.vi.su.ꝙ nõ.qꝛ locat opas suas.sicut nec assessor.vt in.c.statutũ.de rescrip.li.vi.nec aduocatus.xiiij.q.v.nõ sane.

¶ Septimus casus est qñ qđ exigit̃ 20
per modũ insinuationis exigitur.vt si dicatur volenti intrare religionem ꝙ aliquid secum portet vnde possit viuere. Quod verum credo ꝑz Pa.in.c. non satis.eo.dummodo non deducat̃ in pactũ.⁊ ita cõcorda Inno.i.c. tua e.ti.q vr̃ tenet̃ ꝙ ñ lz dicer̃ si vis

viuere mecũ porta tecũ. ⁊ glo. in. d. c.
nõ satis q̃ dicit ꝙ lꝫ sic dicere. d̃ quo
tñ dic. vt. j. Simonia iiij.
21 ¶ Octauꝰ casus ẽ qñ subest cõsuetu
do vt aliqd ꝓ spũalibꝰ exigatur. de q̃
tñ dic. vt. s̃. Cõsuetudo. §. xij. Aduer
te etiã ꝙ illud hꝫ locũ vbi a laicis de
bet̃ aliqd clericis. Sed vbi consuetu
do ẽ vt a clicis aliqd exigat̃. tunc dic
ſm Pa. in. c. Jacobꝰ. eo. ꝙ ad ꝑuatũ
comodũ clicoꝝ nõ valet. sꝫ bñ i fauo
rẽ diuini cultꝰ si nõ ꝑcessit itellige exa
ctio añ sacr̃oꝝ exhibitionẽ. ⁊ ꝑpea di
cit ino. ⁊ Jo. de ligna. i. d. c. ad aplicã
ꝙ ꝯsuetudo q̃ dat̃ aliqd añ receptio
nẽ sacr̃oꝝ ẽ corruptella. nec valet q̃
tũcũqꝫ lõga. ⁊ qñ nõ ꝑcessit exactio.
q̃re valeat in laicis ⁊ nõ clericis. Rõ
diuersitatis est. qꝛ laici vidẽtur se obli
gasse sub noĩe cuiusdã oblatiõis. facit
qd̃ no. i. c. nouũ genus. de deci.
22 ¶ Nonus casus est qñ qs cã ꝑmuta
tionis aliqd dat i recõpẽsationẽ. maio
ris bñficij. de quo dic vt. s̃. Permu
tatio. §. vi. Et aduerte ꝙ tractatꝰ ꝑmu
tatiõis iter ꝑtes sup bñficijs nõ iducit
simõiã. vt. s̃. Permutatio. §. iiij. imo
vt dicit Car. i Cle. vnica. de re. ꝑmu. i
renũciatiõe exꝑmi pot. ꝙ cã ꝑmuta
tionis renũciat sine simonia. qꝛ a iure
ꝑmittit̃. de ele. significasti. de re. ꝑmu.
c. vniuersorũ. ⁊. c. vnico d̃ re. permu.
li. vi. ⁊. d. Cle. vnica.
23 ¶ Decimꝰ casus ẽ qñ vasa sacra ven
dũt̃. q̃ lꝫ sint ãnexa spũali tñ vẽdi pñt
sine simonia. non hibito respectu ad
formã ꝯsecratiõis ſm Ricar. i quol.
ij. q. xxij. ita tñ ꝙ alteri ecclie i eadem
forma vẽdãt̃. sꝫ ꝑsõe seculari ñ lꝫ vẽ
dere. nisi redacta in ꝑstinã massã. Et
ideꝫ dico de vestibꝰ sacris ꝙ alteri ec
clesie vendi pñt.
¶ Sꝫ nũqd lꝫ aliqd exigere ꝓ cris
24 mate hibito respectu ad liquoreꝫ. ℞.
Pa. in. c. ea q̃ de auaricie. eo. ti. ꝙ ñ
sine simonia. qꝛ crisma iq̃tũ sacr̃ꝫ ẽ:
nõ solũ ẽ spũale. sꝫ ẽt iq̃tũ liq̃ꝛ ẽ qd
spũale. i. q. i. placuit. el. ij. simil̃r nec ꝓ
pane bñdicto uel cãdelis benedictis
¶ Undecimꝰ cãus ẽ qñ vẽdit̃ depẽ 25
dẽs siue ꝯsequẽs ad id qd̃ depẽdet a
spũali ſm Rica. vbi. s̃. sicut ẽ ꝑceptio
decimaꝝ ⁊ fructꝰ bñficiorũ. panis ob
latꝰ ul' cera g̃nũ. ⁊ hmõi q̃ offerũt̃ in
ecclia. Nã ius ꝑcipiẽdi spũale ẽ ⁊ vẽ
di nõ pot. sed bñ fructus. Et iõ dicit
Pa. i. c. i. ne ꝑ. vi. su. ꝙ ꝑlatꝰ bñ pot
vẽdere obuẽtiones iurisditiõis tanq̃
fructꝰ ſm glo. ibidẽ. sꝫ tñ ſm Inno. ñ
debẽt vẽdi exercẽti illã iurisditiõeꝫ ⁊
bñ qꝛ ꝑp cõnexitatẽ videntur vẽdere
ipaꝫ iurisditionẽ. i. q. iij. c. si qs obie
cerit. Sil̃r alij fructus ecclie ſm Ho.
vẽdi pñt cũ sint corporales. itellige ve
rũ a bñficiato q̃diu ipse viuit. ñ a ꝑla
to q hꝫ ius ꝯferendi. ar. c. vnici. §. si. vt
eccle. bene. ⁊ sil̃r dicit idẽ Pa. i. c. si.
ne ꝑ. vi. su. ꝙ pñt locari laico obuẽtio
nes ecclie. dũmõ ponat clicũ loco sui
ꝓ recolligẽdis. ne ꝑsũptuose ad alta
re accedat vbi fiũt oblationes. ar. c. i.
⁊. ij. ne cleri. vel mo.
¶ Utrũ dãs pecuniã ꝓ administratiõe 26
rerũ eccliasticarũ cõmittat simoniaꝫ.
℞. Pa. i. c. ꝯsulere. eo. ꝙ sic. ⁊ ibi tex.
Hoc limito ſm gl. i. c. Saluator. i. q.
iij. qñ tal' administratio hꝫ aliqd̃ spũa
le ãnexũ. alias nõ. qꝛ tꝑaleꝫ iurisditio
nẽ posset dare sub pẽsiõe ãnua. Et idẽ
dic. s. simoniacũ si dat̃ ꝓ administra
tione pauꝑum ⁊ hospitaliuꝫ. i. q. vij. si
qs oẽm in glo. ⁊ i aut. de sãcti. epis. §.
sꝫ neqꝫ ſm Pe. de ꝑusio. tractatu. d̃
canonica portiõe epi. c. iiij. siue hospi
talia sint auctoritate epi cõstructa. si
ue nõ. secꝰ si dat vt recipiat̃ ad ꝑuieñ
solũ sine aliquo iure ꝯsequẽdo. Et sic
intellige. c. vnicũ. vt ecclia. bñ. ꝙ ec

clesia.i.p̄latura sub annuo cēsu cōce
di nō pōt.de simo.c.nō sat.xxi.q.ij.p̄
cipim⁹.Uñ emēs p̄posituram̄.yconomi
catum.vicedominū aduocationē.ca
staldatū ⁊ hmōi simoniacus ē.i.q.i.si
qs eps.s3 tñ limitationē p̄dictaz.

27 ¶ Utrū dās aliqd vt seruiat tāq̄z vi
carius in ecclia sit simoniac⁹.R.pa.i
c.ad nostrā.eo.q̄ sic.vide bonuz tex.
cū glo.in.c.lz.de penis.

28 ¶ Utrū vēdēs villā ⁊ ius patronatus
qd̄ hz in ea sit simoniac⁹.R.Pa.i.c.
q̄rellā.de simo.q̄ sic.qz copulatiua fa
cit venire copulatū p̄ncipalr.⁊ nō ac
cessione.Secus si dicat̄.vēdo villam
cū iure p̄ronat⁹.⁊ sic itellige Jo.An.
in.c.i.de iure patro.li.vi.Ego v̄o quo
ad ꝯsciaz recurrerē ad itētionē si ha
buit.s.animū vendēdi ius patronat⁹
specialiter.⁊ sic sit simoniacus.qd̄ pz
qñ plus vēdit villā.alias nō.

29 ¶ Undecim⁹ casus est qñ eps recipit
clicū ad seruitiū spūale ⁊ tpale p̄stañ
sibi cū ꝓmissione.q̄ annuati soluet si
bi certū salariū donec sibi ꝓuiderit d̄
bñficio.Nā lz hoc s̄m Ho.dummō
specialr nō se obligauerit ad seruitiū
tpale p̄estañ.nec committit̄ simonia
postmodū remittēdo salariū cū ꝯfer
tur bñficiū.qz salariū erat sub ꝯditio
ne.⁊ facta collatōe bñficij expirat cō
ditio.Insti.de v̄.ob.§.ois.Sec⁹si ꝓ
missio salarij fuisset pura ⁊ ꝑpetua.ar.
c.veniēs.e.ti.Qd̄ qdē Pa.in.c.cuz
essēt.eo.credit verū q̄ lz qñ p̄lat⁹ nō
iducit̄ p̄ncipalr ꝓpter seruitiū.sed qz
ille meret̄.alr si cā finalis sit seruitiuz
non lz.ar.c.graue.de p̄bē.secus si sit
causa impulsiua.

30 ¶ Quid de illo q̄ recipit ꝓmissionē
bñficij p̄standi ꝓ voce electionis dā
da.R.simoniac⁹ē.c.de hoc.eo.ti.Idē
dic si recipit ꝓ electiōe nō ipediēda.
siue añ.siue post.dūmō nundū sit ius
acq̄situ ī ea electiōe.nā acq̄sito iur̄ lz
redimere suā vexationē.vt.s.iiij.cāu.

¶ Tertiusdecim⁹ casus ē qñ pecunia 31
dat̄ ꝓ tpali iurisditiōe hñda.s̄m pa.i
c.i.ne.p̄.vices su.s3 tñ lz nō sit simo
nia ē graue pctm̄.Facit ad hoc.c.ne
mo.⁊ qd̄ ibi no.eo.ti.⁊.i.q.i.in sūma.
Et glo.i.i.c.qm̄.ne p̄.vi.su.q̄ tz q̄ ē
simonia.dz intelligi v̄a s̄m Pa.i.d.
c.qm̄.qñ tpalis iurisditio hz depēdē
tiā ab offō eccliastico.qz p talē ꝯnexi
tatē cōmittit̄ simonia.d.c.ꝯsulere.e.
ti.sed qñ nō hz depēdentiā ab officio
eccliastico.nō ē simonia sed turpe lu
crū.⁊ ꝯ legē s3 Pa.in.d.c.i.vt i aut.
vt iudi.sine q̄.suffra.⁊ in aut.de man.
p̄n.§.illud.Ho.tñ tz q̄ sit simōia da
re pecuniā vt ꝓmoueat̄ qs in īpatorē
vel regē.ptātē.uel rectorē alicuius ci
uitatis.qz iurisditio est spūalis.i.q.iij.
ex multis.Uñ vēdere gastaldionatū.
vel yconomatū ē simoniacuz.i.q.i.si
qs eps.⁊.i.q.iij.Saluator.Ois.n.po
testas a deo ē.⁊ iō spūal' vr̄.Sz cre
do sit verior opi.Pa.imo.Se.tz q̄
etiā lz dare aliqd ꝓ hñdo officio tē
porali.de quo vide.s.Officium.§.i.⁊
dic.vt ibi.

¶ Quartusdecim⁹ casus ē.qñ spūale 32
ꝓ spūali exigit̄.vt puta vn⁹ dz dicere
p̄mā missā.alter s̄am.⁊ ꝯueniūt adiui
cē q̄ vn⁹ dicat missā ꝓ alio.⁊ ecōuer
so.Tho.v̄o tz.q̄ si interueniat pactū
erit viciosū.nisi bñficio.vel p̄sonatui
sit ānexū tale on⁹.vt puta p̄bēde.s.q̄
q eā habuerit dicat missā de beata vir
gine.vt ex̄ de p̄bē.c.significatū.Sil'e
vr̄ tener̄ Rica.i.iiij.di.xxv.articulo.
iij.q.i.dicēs q̄ si duo sūt baptizādi.⁊
vnus dicat baptizabo te tali pacto q̄
baptizes me.q̄ ē simoniacū.Rō qz
in talib⁹ nulla pactio uel ꝯuētio dz in
terueuire.c.tua nobis.eo.ti.⁊ hoc pp
duo.Primo.qz res a nō dño emit̄.

sicut a ministro sacr̃oꝝ q nõ est dñs. Scdo. qꝛ ē ꝯ rõnē gr̃e ꝙ vẽdat̃ Sꝫ tu aduerte ꝙ qñ vn⁹ tenet̃ dicere pꝛimã missã ⁊ ꝯuenit cũ eo q tenet̃ dicere ꝑam. ꝑ ꝑa dicẽda. vt alius dicat ꝑmã. ꝙ li ꝑ: nõ denotat appꝛciationeꝫ sed adminiculationẽ. cũ ille non possit dicere missaꝫ ꝑ alio. nisi dicat ꝑ eo. ⁊ iõ lꝫ. sed in casu ꝑdictoꝝ doc. li ꝑ: dicit appꝛciationẽ. ⁊ iõ illicitũ ē pactũ sꝫ bñ posset dicere ꝑm ꝑdictos doc. Hodie ego dico ꝑ te. vel te baptizo. ⁊ rogo vt cras dicas pꝛo me. vl' baptizes me postea ⁊ hmõi sine pactõe.

33 ¶ Quintusdecimus cãus qñ dat̃ ratione ꝓuocationis ad orañ. sicut qñ dat̃ elemosyna religiosis paupib⁹ vt ꝓuocent̃ orare ⁊ missas dicere ꝑ eis. d̃ quo dic. ut. j. Simonia. iij. §. ix.

34 ¶ Sextusdecim⁹ rõne punitiõis sicut in absolutione excõicatiõis exigit̃ pecunia nõ ꝑ absolutiõe qꝛ eẽt simonia: sed ꝑ punitione pcti. c. ad aures co. ꝯcoꝛ. Ricar. vbi. s̃. ⁊ addit: caueat absoluẽs ne in hoc magis intẽdat deseruire cupiditati: q̃ꝫ correctiõi.

35 ¶ Decimuseptim⁹ rõne liberalitatis qꝛ gratis dat̃ ⁊ grat̃ accipit̃ nõ rõne alicui⁹ spũalis. i. q. i. qcqd. sed tñ notabilitas in tali dato facit ꝑsũptã. simoniã. vt in. c. ⁊ si qõnes. eo. ti.

Simonia. iij.

Circa bñficia. dignitates ⁊ offã. ⁊ pꝛio circa electiõeꝫ seu pꝛomotionẽ q̃rit̃.

1 ¶ Vtrũ reges ⁊ pꝛincipes ⁊ alii recipiẽtes pecuniã ut ꝯsẽtiãt electioni seu ꝓmotioni ad aliquã dignitatẽ vel ꝑlaturam sint simoniaci. ℞. Pa. in. c. de hoc. eo. ꝙ sic. ⁊ tenẽt̃ restituere illi ecclie de cuius ꝑlatura agebat̃: lꝫ non esset de bonis ecclie. vt pꝫ in eodem. c. de hoc.

2 ¶ Quid de canonico q ꝯuenit cum aliis canõicis vt cõplaceãt sibi de aliquo canonico recipiẽdo: ⁊ postea ipe eis cõplacebit de alio. ℞. ꝙ simonia ē c. q̃ꝫpio. i. q. ij.

¶ Quid si dicat aliqs eoꝝ nunq̃ꝫ cõsẽtiã ꝙ aliquis fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiatis de meo. ℞. ꝑm Ray. Simoniacus ē. Si tñ cõsuetudo esset ꝙ qñ vnus fuit exauditus in vna. ꝙ alr̃ postea exaudiat̃ in alia. posset tũc talẽ ꝯsuetudinẽ rogare ꝑuãdaꝫ. ar. lxiij. di. qꝛ igit̃. de ꝯstit. c. cũ oẽs. 5

¶ Vtrũ cõmittat simoniã q facit pactũ cũ illo cui bñficiũ ꝯfert vt retineat aliquã poꝛtionẽ ex redditib⁹ bñficij. ℞. Pa. i. c. i. vt ecclia. bñ. ꝙ sic: No. tñ ꝙ eps ex iusta cã ⁊ necessaria põt statuere vt redditus certi tpis bñficij vacãtis deputent̃ ad certũ vsũ laudabilẽ. facit. c. vltimũ de v̄. si. Itẽ ꝑ solutione suoꝝ debitoꝝ: intellige ꝯctorũ noie ecclie. secus si ꝯxisset noie ꝑuato vt no. glo. in. c. i. de solut. facit. c. si pꝛopter tua. de rescrip. li. vi. 4

¶ Vtrũ ꝓmouẽd⁹ in rectoꝛẽ alicuius ecclie ⁊ paciscẽs vt soluat pẽsionẽ maioꝛẽ colatoꝛi sit simoniacus. ℞. Pa. i c. cũ clici. de pactis. ꝙ sic. Silr̃ et si ꝓmouẽd⁹ ꝓpꝛia auctoꝛitate obliget se ad pẽsionẽ: ⁊ nõ tꝫ collatio ꝑm Pa. ibidẽ: lꝫ Jo. An. teneat ꝙ tꝫ. 5

¶ Circa officia q̃rit̃. qd de ꝑsbytero q vẽdit officiũ poꝛtãdi aquã bñdictã ꝑ suã pochiam. ℞. ꝑm Rodoñ. ꝙ licite põt sieri si vendit emolumenta sibi ex ꝯsuetudine ꝓuenire ꝯsueta. Si aũt vendit tale officiũ. non ē simonia: sed turpe lucrũ: Si aũt vendit aquã bñdictã vel panẽ bñdictũ sic est simonia ꝑm Alex. ⁊ Rodoñ. qꝛ in receptione taliũ cõfert remissio venialiũ pctõꝝ. 6

¶ Quid si quis vẽdat officiũ claudẽdi hostia vel pulsãdi cãpanas ⁊ hmõi. ꝑm Rodo. ꝙ simoniac⁹ ē. sũpto noie 7

simōie large. sicut talia officia sūt spi-
ritualia large. Si tñ datū sit alicui ta-
le offiñ gratis. ⁊ cōsuetudo sit loci. ꝙ
possit ponere aliuꝫ loco sui. ⁊ locare ⁊
vēdere ad vitā ipsi⁹ dātis. nō eēt simo
nia ſm Rodo. Sꝫ tu aduerte. qꝛ. i. q.
iij. c. i. dr̄ ꝙ non ē sacri muneris offiñ
claudere hostia ecclie. sꝫ tm̄ sibi anne
xū vel vnitū. Et dicit glo. ibi ꝙ tūc est
simonia emere aliquā administratio-
nē vel offiñ ecclie qñ ē annexū alicui
spūali. vel cōsueuit ꝑ clericū exerceri
solum. ⁊ sic tene ꝙ ē simonia vēdere
offiñ. secus vendere redditus.

8 ¶ Quid de dātib⁹ aliqd vt possint in
pochia vl' ep̄atu q̄rere uel q̄stuare. ℞.
ſm Tho. in quol. ꝙ sacerdotes. ꝑlati
recipiētes. simoniaci sūt cū ꝑsuasio sa
cerdotis spūalis sit ⁊ ei credat. qꝛ ꝑ-
lati aut ꝑsbyteri sūt. ⁊ sic ē simonia re
spectu ꝑlati ul' ꝑsbyteri cōcedētis. re-
spectu v̄o dātis. sacrilegiū ē. qꝛ ibi est
d̄fraudatio elemosynaꝝ ꝯ itētionē dā
tiū. ⁊ tenet vterqꝫ ad restitutionē. si ta
les q̄stores sunt scelerati vt sunt chia-
ratani. sed quo ad restitutionem dic.
vt Restitutō primo in verbo. turpiter.
§. i.

9 ¶ Utꝝ liceat dare ul' accipe pecuniā
ꝓ orone. ꝑdicatiōe. dei laude. vel ꝓ-
cessione. ℞. ſm Ric. vbi. s. ⁊ Asten. li.
vi. ti. lv. ꝙ nō. Hec. n. ⁊ silia dicuntur
spūalia inq̄ꝫtū ex gr̄a ꝓcedunt. ⁊ ad
gr̄am disponunt. q̄ tñ ꝑ hominuꝫ mi
nisteriū exhibent. ⁊ iō vendere in his
ꝙ ē spūale simonia est. Et iō q ꝑdicat
ꝑncipal'r vt laudē vel fauorē cōsequa
tur humanū vel lucrū simoniac⁹ ē. sal
tē mētalis. i. q. iij. nō solū. Aduerte tñ
ꝙ dātes elemosynas paupib⁹ aut reli
giosis. ut ipetrēt orōnis suffragiū non
dāt q̄si intēdant emere orōnes. sed q̄
si ꝑ gratuitā beneficēt iam eos ꝓuoca
re ad orañ ꝓ se gratis ⁊ ex caritate. ⁊
sic nō peccant.

10 ¶ Quid de statuētib⁹ i aliq̄ ecclia ꝙ
ꝓcessio nō fiat i aliq̄ funere. nisi tātā
pecuniā legasset ecclie. ℞. ſm Ray. ⁊
Tho. ꝙ simōiaci sūt. ar. de iureiur. c.
sicut. el ꝑmo ⁊ ſo. sec⁹ si statueret. ꝙ
legātib⁹ talē sūmā fieret talis honor vl'
ꝓcessio. ar. ex̄. eo. c. cū sit. Rō (diuersi
tat) ē. qꝛ in ꝑmo ē exactio. qꝛ ꝑsuppōit
ꝙ ꝓ minori nō fiat. i ſo hꝫ spēꝫ gra-
tuite recōpēsatōis. qꝛ nō negat. ne ēt
fiat ꝓ nō legātib⁹. ar. de iureiur. c. si-
cut. el. ꝑmo. ⁊ ſo.

11 ¶ Utrū liceat dare pecuniā ꝓ āniūsa
rio celebrādo. ⁊ hmōi. ℞. Ri. i. iij. di.
xxv. ꝙ nō lꝫ ꝓ hoc pactū facere d̄ dā
da pecūia. sꝫ si ex deuotōe det ecclia
dꝫ celebrare. Inno. v̄o. i. c. qm̄ enor-
mis. ne. ꝑ. vi. su. dicit ꝙ nō solū lꝫ sed
ēt ē meritoriū aliq̄s reddit⁹ ꝯstituere i
ecclia vt ibi fiat āniuersariū ꝓ aliq̄: sꝫ
hoc ꝯstitui ñ pōt ꝑ donatorē qꝛ ñ lꝫ ei
ꝯditōes spūales apponere: sꝫ tm̄ tpa
les vt redēptionē captiuoꝝ. xij. q. ii. au
rū. sꝫ pōt ꝯstitui ꝑ illos q hñt āniuer-
sariū facere ex̄ de ꝑbē. c. significatuꝫ.
Ho. i. d. c. qm̄. tꝫ ꝙ pōt ipōi tale on⁹
redditib⁹: sꝫ dicit tuti⁹ fore reliq̄re sic
relinq̄ tali ecclie ānuati. x. libr. iuꝑ tali
possessiōe diuidēdas iter eos solūmō:
q meo anniuersario itererūt: ⁊ rogo
vt fiat omni anno.

12 ¶ Utꝝ canōic⁹ vadēs ad horas cano
nicas principal'r ꝓ denarijs horarijs
sit simōiac⁹. ℞. Ho. i. c. oliꝫ d̄ v̄. sig. ⁊
seqt. Jo. an. d̄ cle. ñ re. c. vnico. li. vi.
tꝫ ꝙ ñ est v̄a simonia: qꝛ nulla exp̄ssa
pactio itercedit sꝫ ꝙ grauiter peccat:
⁊ mentalē simoniā cōmittit sꝫ ꝑ solā
pñiam satisfacit. c. tua nos de simo.

13 ¶ Quid si cleric⁹ ꝓ ꝑcio vigilet ad
defūctū ⁊ dicat psalteriū. ℞. hosti. ꝙ si
fecit pactū ꝓ eo legere psalteriū ꝙ si
monia est. Si aūt ꝙ vigilaret non est

simonia lz scit tacite ꝙ debeat legere psalteriū.ar.de ꝑbē.c.significatū: qꝛ sic vēdit laborē quē ñ teneť.ipēdere.

14 ¶ Quid si maior crux.nō porteť nisi ꝓ certo ꝑcio.ꝝ.Hosti.ꝙ ē signum auaricie.ꝛ inducit viciū simonie.c.audiuim⁹ eo.Silr est simonia qñ taxať ꝓ quāta pecunia qs ponať.in tali sepultura.cū ibi sint plures ꝑm Hosti.

15 ¶ Utrū pactū de lecto redimēdo añ q̄z corp⁹ ad eccliam deferať sit simonia.ꝝ.ꝙ nō qꝛ lect⁹ ꝛ hmōi ē qd tpale.ꝛ iō pōt vēdi redim ꝛ hmōi: si tñ clici nolēt sepeliť nisi ꝑus ipōsito ꝑcio de eo redimēdo sic vr̄ simonia cū fiat pactū de tpali ad spūale ꝑm Hosti.facit.c.vlt.de re.ꝑmu.Silr cōmittiť simonia si clerici nolēt sepelire nisi fieret eis cautio ab heredibus defuncti de receptione eoꝝ que cū funere portanť.ꝛ similiter qñ nolūt sepeliri sine pecunia.c.q̄sta est.xiij.q.ij.

16 ¶ Utꝝ sit simonia ꝓ mr̄imonio dař pecuniā.ꝝ.ꝑm Ricar.i.iiij.di.xv.ar.iij.q.i.ꝙ ꝓut mr̄imoniū est sacr̄m cadēs in dispēsatōe ministroꝝ ecclie.sic vēdi nō pōt.ꝛ iō simoniacus ē q pro bñdictiōe nubētiū pecuniā exactā accipit.c.cū in ecclie.eo.ꝓut v̄o matrimoniū ē offiñ nature: sic lz dare ꝛ accipe ꝑciū sicut ꝛ ꝓalijs officijs ciuilibus ꝛ corporalib⁹.

17 ¶ Sed qd si nolit bñdicere nisi data pecūia.ꝝ.Alex.ꝙ dz recurrere ad supiorē q si noluerit cogere ꝑsbyterū vt bñdicat gratis.tuti⁹ ē abstinere q̄z peccādi occasionē dare.Pa.tñ i.c.dilect⁹ el.ij.eo.ti.tz ꝙ in sacr̄is volūtarijs ñ lz aliqd dare ꝓ eis hñdis.sz i necessarijs sic. Et sic videreť tenēdo opinionē ꝙ nō possū ꝯsumare matrimoniū sine bñdictione vbi ꝯsuetū est ꝙ licite dare pōt cū itētiōe dādi ꝓ redimēda vexatōe ñ emēdi bñdictiōez

¶ Quid de sacerdote q nō vult dare lniam pochiano alteri ꝯfitēdi nisi data pecunia.ꝝ.Rodoñ.ꝙ simoniac⁹ ē Idē dic de lnia cōicādi.aut bñdicēdi spōsas. Aduerte tñ ꝙ si nō itenderet licētiā cōfitēdi cōicādi.vel bñdicendi spōsas ꝛ huiusmodi vendere: sed sibi ꝓuidere sup ob uētionibus ꝛ oblatiōibus q̄ cū cōtingerēt ꝛ nō plus.nō eēt simoniacus ꝑm Rodoñ. 18

¶ Utrū sit simonia ex pacto dare aliqd ꝓ calicib⁹ vestib⁹ ꝛ linteaminibus bñdicēdis.ꝝ.Ray.tz ꝙ nō: qꝛ ñ iueniť nisi in crismate baptismo cōione eucharistia balsamo sepultura ꝛ basilica d̄dicāda.i.q.i.diuina.c.placuit.c.vt vn⁹ qsq̄.ex̄ eo.ti.cū in ecclie.Sed tu dic v̄ius cū Gof.ꝛ Ho.ꝙ ē simonia.c.ad nr̄az.eo.Idē dic ꝓ bñdictione abbatū.vl̄ abbatissaꝝ.vellatōe v̄ginū.aq̄ bñdicta ꝛ hmōi ꝑz pe.d̄ pal. 19

¶ Utꝝ archidiacon⁹ q hz examinare ꝓmouēdos vel ille q rñdet i scrutinio ordinādi ꝑm formā.c.ij.de scruti.vel ille minister q legit euāgeliū cū fit ordinatio.sit simoniac⁹ si aliqd recipit ab ordinandis.ꝝ.ꝙ sic ꝑm dñz Anto.in.c.pe.ex̄.eo. 20

¶ Utrū ꝑtēdēs scitatē quā nō hēt vt ꝓmoueať ad ordines vel bñficia sit simoniac⁹.ꝝ.ꝙ non sed debet agere pñiam.c.mandato ex̄.eo. 21

¶ Utrū notarius sine simonia possit aliquid recipere pro scriptura facta d̄ ordinatione.ꝝ.Lau.ꝛ sequitur Berbrix.in.c.sicut episcopum.i.q.ij.ꝙ nō nec ꝓ labore.nec pro charta: sed episcopus debet sibi procurare.Pa.vero.in.c.i.de simonia tz cuz glo.ibidē ꝛ cōiter doctores.qd̄ verū ē i notorio q hēt salariū de publico.secus ē in illo qui non hēt salarium.quia recipe pōt ꝓ suo labore solū.considerata q̄litate negocij non ordinis.sicut faciūt q ꝓ 22

clericatu nñ: ꝑ diaconatu plus ⁊ hu
iusmodi q̄ꝛ sic ē simonia. ar. x. q. ij. ꝑ
carie. Idē dic ꝙ ē simōia exigere ali
qd ꝑ sigillo nisi expēsas cere ⁊ sigilla
tionis ⁊ clericorū ad hoc deputatoꝝ
itellige super re spūali ⁊ in iurisditio
ne ecclīastica cum nihil aliud sit nisi
q̄dā testificatio iudicis sup illud.

23 ¶ Utrū recipiēs aliquā ꝓmissionez
spūalitatis. puta bñficij ⁊ huiusmodi
ꝑ aliq̄ negocio ꝓmouēdo apud sedē
apostolicam sit simoniacus. ℞. Pa. i
c. cū essent eo. ꝙ sic vt ibi.

24 ¶ Utrū statutū i fūdatione alicuius
ecclesie factū quo cauet. ꝙ qsqs tm̄ i
redditib⁹ annuati dederit iperpetuū
recipiat ꝑ canōico. ⁊ hēat qd̄ d̄derit
ꝑ ꝑbēda. sit simoniacuz. ℞. Rodoñ.
ꝙ si tale statutū fiat ad tp̄s ⁊ ꝑncipalr
iutētiōe augēdi dei cultū. ⁊ ꝙ dās ꝑn
cipaliter ꝑꝑ deuotionē det ⁊ sit dign⁹
tollerari pōt. Et idē dic de mōasterijs
de nouo fūdatis ⁊ egenis. s. ꝙ qsquis
daret tantū reciperetur ad illud mo
nasteriū vsq̄ ad certū numerū. ar. c.
tua nos. ex eo.

25 ¶ Utrū aliquis dignus ordinari uel
beneficiari dās ex pacto uel exactus
ianitori ut eū ad ep̄m permittat intra
re ad peteñ beneficiū vel ordinem vl̄
electionis cōfirmationem sit simōia
cus. ℞. ꝑm Rod. ꝙ nō. si nō dat inten
tione corrupta. s. vt per intercessionē
eius cui dat cōsequat intentum. q̄ꝛ si
cū tali itētōe daret esset simoniacus.

26 ¶ Utrū aliquis possit iduci vt intret
religionē ꝑꝑ pecuniā dādā. ℞. ꝙ ñ. c.
dilectus. el. ij. eo. ti. Sed vt qs cōuer
tat ad fidē dicit glo. in. d. c. dilectus.
ꝙ pōt dari. Hosti. addit. idē posse di
ci in sacr̄is necessarijs: sed nō in vo
luntarijs. qd̄ limitat Pa. in. d. c. dile
ctus. ꝙ ex pacto vt cōuertatur uel in
tret religionē uel recipiat sacr̄a. nō lz
sed bñ sine pacto: vt alliciatur ad pre
dicta capienda.

¶ Quid d̄ fr̄nitatib⁹ ita ꝯstitutis ꝙ nul 27
lus recipiat ad eas nisi ꝓmittat vl̄ iu
ret ꝙ ānuati soluet. x. deñ. ℞. Ray. ꝙ
si fiat ꝑꝑ cāz hōestā. puta paupib⁹ alē
dis. captiuis redim̄dis ⁊ hmōi ñ ē ibi
simōia. imo licite sūt ⁊ q eas despicit
anathematizād⁹ ē. xlij. di. si qs d̄spicit
⁊ ar. xvi. q. vij. sāe. Rodo. tñ dicit ꝙ si
statutū ē sb̄ forma negatiua nō lz. q̄ꝛ
excludit pietatē. sz sb̄ forma affirmati
na lz. s. ut qsqs fuerit recept⁹ det tātū.
sz ñ plz ꝙ fiat iuram̄tū ꝑꝑ ꝑiculū ꝑ
iurij.

¶ Utꝝ ꝑ iustitia faciēda dare pecūiā 28
vl̄ eq̄polēs sit simōia. Ricar. i. iiij. di.
xxv. ar. iij. q. ij. tz ꝙ sic loq̄ndo d̄ iusti
cia ecclīastica. vt qñ dat ep̄o vl̄ alijs
ꝑ reddēdo iure sup spūalib⁹. i q̄ cō
cor. gl. i. c. vēdētes. i. q. iij. Idē tz Ro
doñ. ēt sup tpalib⁹ si sit ꝑsōa ecclīasti
ca q̄ dz reddere ius rōne iurisditiōis
ecclīastice. sec⁹ eēt si eēt iudex secula
ris seu laic⁹: lz al's g̃uit peccet. Alex.
de ales tñ tz ꝙ ēt i iudice seculari vē
dere iudiciū iustū sit simonia: q̄ꝛ hoc
ē act⁹ v̄tutis. ⁊ ita q̄ ad aliqd ē spūale. sz
ꝑ aduocatiōe aut ꝓcuratiōe ēt in cā
spūali lz aliqd accipe sine simōia. sz
gl. i. d. c. vēdētes ⁊ Rica. vbi. s̄. ⁊ for
te verius tenent ꝯrium. ⁊ ꝙ est soluz
graue pctm̄ accipere ꝑ iusticia in re
bus tpalibus ⁊ ei q est iudex.

¶ Utꝝ sit simōiacū occl̄tar pctm̄ ali 29
cui⁹ ꝑ pecūia qñ ad ei⁹ offm̄ ꝑtiet il
lud reuellar. ℞. ꝙ sic. c. nemo. eo. imo
ēt occl̄tar respectu ꝑsone ꝯsāguinitatis
vl̄ affinitatis vt ibi dr̄. Sz Rica. vbi. s̄.
limitat v̄uz si talia respiciūt cām spūa
lē. al's nō sed est graue peccatum.

¶ Utꝝ testificari ꝑ pecunia sit simo 30
nia. ℞. Ricar. vbi. s̄. tz ꝙ sic i cā spūa
li al'r ñ: lz sit graue pctm̄. Alex. vero

dicit. ꝙ in causis ecclīasticis ⁊ a ꝑsonis ecclīasticis si testimoniū vēdat simonia ē. In aliis grauit peccatur.

31 ¶ Sz nūqd aduocat⁹ silr cōmittit simoniā si ꝓ pecunia patrocinat. ℞. ꝙ nō qꝛ patrociniū ⁊ cōsiliū adminiculatur exteri⁹ cause. sed testimoniū est de substātia cause. ⁊ iō testes cogunt non aduocati ꝑm Alex.

32 ¶ De simonia magistrorum. vide. s. Magr. §. x. cum sequentibus.

33 ¶ De simonia supulture. vid. s. sepultura. in pn. ⁊. §. i. ⁊. xliij. ⁊. xliiij.

34 ¶ Utrū patron⁹ siue hñs in ꝯ ꝑsētandi. q aliqd recipit ꝓ pñtādo sit simoniacus. ℞. Pa. in. c. veniēs el. i. de testi. ꝙ sic tex. bonus. de trāsac. c. preterea quando inter.

35 ¶ Circa ꝑmutationē. vide. s. Permutatio. §. iij. ⁊. iiij. ⁊. vj.

36 ¶ Circa trāsactionē. vid. j. Trāsactō §. iiij.

37 ¶ Circa renūciationē ⁊ remissionez vltra id qd hēs. s. Renūtiatō. Quero Utrū renūciās lr̄is sup beneficio ecclīastico obtinēdo. sit simoniacus. ℞. Pa. in. c. ad audiētiā d rescrip. ꝙ sic si fit ex pacto d aliq̄ tēporali recipiendo. siue ꝓ certa pēsione recipiēda. gl. in. d. c. ad audiētiā tz ꝙ est simonia in eo q cōsecut⁹ est beneficiū. sed in eo q nōdū cōsecut⁹ est beneficiū ꝙ non sit simonia. Sed tu tene ꝙ ē simonia ēt in hoc casu. si det aliqd ex pactiōe ꝑtiū: secus si ex offō iudicis vl' mediātib⁹ bonis viris renūciatio ex vna ꝑte pure fiat. ⁊ ex altera ꝑte aliqd tꝑale det. Ut colligit in. c. sane. d renū. ⁊ d pac. c. cū pdē. Silr nō est simonia si r̄nūciet talib⁹ litteris ex eo ꝙ dat sibi spūale. puta beneficium ꝑm Inno. ⁊ Hosti. de rescrip. c. ad audientiaz: qd limita cū sit ꝑmutatio si concurrant que. s. dixi. Permutatio. §. iij.

38 ¶ Utrū dās aliqd tꝑale ꝑlato ne remoueat eū a ꝑoratu vel beneficio sit simoniac⁹. ℞. Rodoñ. ꝙ sic si necessitas vel vtilitas sit ꝙ āmoueat. alias nō dūmō itētio nō sit corrupta. Silr simoniac⁹ est q dat spūale vt obtineat debitū tēporale qd suū ē ꝑm Tho. in iiij. di. xxv. de q̄ ego dubito ꝑ ea q̄ dixi s. Simonia. ij. §. xvij. ⁊. xviij. ⁊ poti⁹ credo ꝙ nō sit simonia. ar. c. i. d vsu.

39 ¶ Utrū r̄nūcians beneficio. vt alteri certe ꝑsone det sit simoniac⁹. ℞. ꝙ ñ nisi i pactū deducat. c. dilectio. d ꝑbē. Nā hēre spē de hoc nō est simonia. c. cū pdē. de pac. i. q. i. ordinationes.

40 ¶ Utꝝ remittēs d bitū tꝑale ꝓ spūali cōsequēdo sit simoniacus. ℞. Pa. i c. veniēs el. i. de testi. ꝙ sic. qꝛ remittere idē est qd donare. vt in glo. ꝑdicti c. ⁊ in. l. qn ēt. ff. de calū. Limitat tñ glo. in. d. c. verū. qñ ex tali remissiōe aliqd comodū applicat parti. Addit Pa. ibidē aliā limitationē. s. ꝙ est verū: ꝙ remittere est dare. qñ debitum est liqdū: sed qñ debitum est dubium tūc dr̄ potius facere q̄z donare. vt dr̄ in trāsactione in. l. siue ap. C. d trāsac.

41 ¶ Utrum ꝓmittens nihil petere ab ordinatore vl' ꝑsētator vsqz ad tot annos sit simoniacus. ℞. Pa. in. c. ꝑ tuas. el. iij. eo. ꝙ sic. qꝛ ex q̄ ordinator tenet assignare isti post ordinationem portionē q̄ consideratis fructibus est quid tꝑale: talis remittit tꝑale ꝓ spūali cōsequendo. ⁊ ideo simonia est.

42 ¶ Utrū dās pecuniā vt qs nō ordinet vel eligat vel electio nō cōfirmet aut ecclie nō ꝯsecrent ⁊ hmōi sit simoniacus. ℞. ꝙ sic. ex. eo. ti. nemo. Idē dic. qñ ꝑ gr̄am cōsāguinitat vel affinitatis. vel penitētē nō recōciliat: vel min⁹ penitētem absoluit. vel pctm̄ celat vt in. d. c. nemo. Dicit tñ Inno. ibidē. ꝙ verꝝ ē ꝙ silitudinarie dr̄ simoniacus talis ꝑ gr̄am sic faciēs: qꝛ sic punit. ac si simoniacus eēt. Pa. ⁊ gl.

in.d.c.nemo tz q̄ ē simonia. ⁊ ē veri⁹

43 ¶ Utrū corrūpens iudicē vel testez in causa spūali pp pecuniā. sit simōiacus. ℞. Pa.i.c.tua nos.eo.ti.cū Hosti. q̄ sic p q̄dā cōnexitatē quaz hñt cū spūalib⁹. vel ē q̄si simonia.ar.d.c. nemo. Sec⁹ in cā mere tēporali.

44 ¶ Utrū aliqd accipere ꝓ inuestitura eccliarū sit simonia. ℞. q̄ sic tex.in c.in tātū.eo. ⁊ ibi dicit. Pa. q̄ nō tm̄ ꝓ inuestitura iuris: sed etiaz facti. s. ꝓ inductione in corporalē possessionez etiam si ibi sit consuetudo.

45 ¶ Quid de dātib⁹ p̄mos fruct⁹ bñficii in curia. ⁊ soluētibus taxā bullarū. ⁊ ceterorū. ꝑm stillum curie. ℞. q̄ nō sūt credendi simoniaci qz talia nō soluūtur pro spūalibus sed pro sustentatione curie ⁊ officialiū: ⁊ sic tene qz illa de voluntate pape sunt ordinata. Sed secus iudico in curijs episcoporū ⁊ aliorū prelatorū habentibus vñ viuant secundū decētiam nō secūdū pōpaz qz simoniacum est tales taxas facere pro dispensatiōibus absolutionibus ⁊ huiusmodi.i.q.iij.ex multis Secus si ꝓpter victus decētiam. quā alias nō hñt hoc facerent.

Simonia.iiij. Circa ingressū religionis.

Utrū intrans monasterium cum pacto de dādis tpalibus sit simoniacus. ℞. q̄ sic. c.in tātū.c.veniēs eo. dicit tamē Hosti. Gofre. Ray. ⁊ Ber. ⁊ i.c.qm̄ simoniaca.eo. q̄ si monasteriuz eēt tenue q̄ possēt dicere volēti itrare. Si vis viuere mecū porta tecū: qz lz te libenter recipe vellemus tñ bona nr̄a non sufficiūt. Sed tu tene in cōscia opionē Tho.i sūma q dicit. q̄ ꝓ ingressu monasterij ñ lz aliqd recipe vl̄ exigere q̄si p̄tiū: sed ꝓ victu ꝑsone recipiēde. lz aliqd recipe si nō sufficiāt opes ad hoc mōasterij. Sil'r etiā licitū ē ꝓpter deuotiōez qeā qs oñdit mōasterio largas elemosynas faciēdo eidē q̄ facili⁹ recipiat sicut licitū ē. ecōuerso prouocare aliquē ꝑ tpalia bñficia ad deuotionē monasterij: lz nō sit licitū aliqd ex pacto dare, vl̄ recipe vt recipiat̄. c.q̄ pio.i.q.ii. Rodoñ etiā tz q̄ qñ mōasteriū ē tenue ⁊ idigēs q̄ ñ est simoniacū ⁊ pacisci i talib⁹: dūmō ñ fiat ꝓ spūalib⁹ ꝯferēdis sz ꝓ expensis faciēdis vl̄ recōpēsādis. vñ tz q̄ lz ex p̄mere noia ⁊ q̄ntitatē muneris. ⁊ plz mihi q̄ ad ꝯsciaz. ⁊ ad.c.q̄ videt̄ ꝯ̄ria ⁊ maxie.d.c.qm̄ simoniaca. dic q̄ loquūt̄ q̄ ad forꝝ ꝯtētiosū pp fraudes: ⁊ iō fūdāt se sup p̄sūptō e q̄ cessat i foro aie: vl̄ loquūt̄ vt nihil ꝓ igressu: sz ñ loquūt̄ qn ꝓ releuatiōe sūpt⁹ qñ monasteriū aliter nō pōt.

Simonia.v. Circa ea q̄ prohibentur dari vel deduci in pactū ꝓ aliquo spūali vel ānexo vel ab eo depēdente. Et primo.

¶ Utrum solū sit simonia qñ iteruenit pactū de pecūia. ℞. q̄ nō: sz dic q̄ triplex ē mun⁹ qd̄ iducit simoniā i spiritualib⁹ si deducat̄ i pactū. Primū ē mun⁹ a manu vt est pecunia. capiēdo ꝓut accipit̄. i.q.iij. totū ꝓ oi re tpali. Scd̄m mun⁹ ē a lingua. Tertiū ab obsequo vt.i.q.i. sūt nulli. Additur ab aliqb⁹. Quartū mun⁹ sāguinis qd̄ est cū qs cōfert eccliaz vel p̄bēdā alicui ituitu ꝯsāguinitatis vel amicitie. Nā ꝑm gl.i.c.i. vt eccl̄ia bñfi. si solū ꝯfert pp ꝯsāguinitatē vl̄ amicitiā. ⁊ alias ñ ꝯferret simōiac⁹ ē. Sz alex.d ales. ꝑa ꝑe. ⁊ Tho. ꝑa ꝑe. ⁊ i.iiij. ⁊ i quol̄. litant verꝝ qñ itēdit ex hoc aliqd̄ bonū redūdās i seipo. vt puta. qz magnificet̄ vl̄ nobilitet̄. vl̄ vt faciat sibi aliquā recōpēsationē ⁊ hmōi. Secus si solū itendens bonum tpale illius cui datur ⁊ non alterius. qz tunc lz sit graue pec-

eatū nō tñ simonia ē in hoc.iiij.mūe re.qꝛ nihil dat̄ vl' recipit̄.ꝛ magis pla cet.De hoc tñ vid̄ Pa.i.c.tuā.d̄ eta. ꝛ q̄li.oꝛ.ꝛ.i.q.i.c.si qs.ꝛ.c.sūt nōnul li. Posset tñ dici ēt tūc cē simoniac⁹ qñ p̄lat⁹ aliqd̄ bñficiū eccl̄iasticū da ret alicui cū pacto vel intētione vt ip se suis cōsanguineis ꝓuideret.

2 ¶ Sꝫ nūqd qd̄cūqꝫ mun⁹ a manu i ducit simoniā in spūalib⁹.ꝛ.q̄ sic: si pactū p̄cessit.Si v̄o nō p̄cessit tūc si sit adeo puuꝫ q̄ nō d̄beat iducere ꝓ mouētis aiuꝫ ispectis cā tpe ꝛ q̄litate psonaꝝ sic nō facit simoniā.c.ꝛ si q̄ stiōes eo.ti.Ualde eni ihūanū ē a ne mine velle recipe: sꝫ vilissimū est oīa ab oīb⁹.ff.de offi.ꝓcōsul.l.solent.§. vlti.Et hoc veꝝ q̄ ad eccl̄iaꝫ: sꝫ q̄ ad deū qcqd dat̄ vel recipit̄ corrupta in tētione q̄ꝫtūcūqꝫ mininū ꝓ spūali si moniacū ē sed sola pñia sine resigna tiōe bñficij purgat̄.ꝛ sic itellige.c.ne mo eo.ꝫ Gof.Aduerte tñ q̄ qñ da tur aliqd sine pacto nō vt d̄bitū: sed vt dari consuetum non est simonia se cundum Rodoñ.

3 ¶ Quid si id qd̄ datur sit de rebus ecclesie.ꝛ.q̄ nihilominus simonia erit ꝑm sanctū Tho.

4 ¶ Quid si nō det̄ mun⁹ a manu sꝫ a ligua ꝓ spūali hñdo.ꝛ. simonia est Aduerte tñ q̄ mun⁹ a ligua aliqñ d̄r ipa laus ꝑtinēs ad fauorē humanū q̄ sub p̄tio cadit.Aliqñ p̄ces ex qbus fauor humanus acqrit̄ vel ꝯtriū vitat̄ Et iō si quis p̄ncipaliter ad hoc itē dit simoniā cōmittit.Et p̄ncipal'r d̄r intēdere qñ ꝓ indigno admittēdo da tur vel recipit̄.Sed circa dignū disti guit Gof.ꝛ Hostien.q̄ aut ꝓmouet̄ qs p̄cibus suis ꝛ sic si petit p̄lationeꝫ que dat̄ ꝑ electionē tūc est simonia.i. q.vi.sicut is q.Si aūt nō dat̄ ꝑ electi onē si sit simplex bñficiū sic lꝫ si in diget.Si nō est simplex sed hñs di gnitatē vel curā aiarū sic ñ lꝫ.ar.i.q. i.ordinatiō es.ꝛ.viij.q.i.i scripturis ꝛ est simoniac⁹ ꝑm vgo Ray.Hostiē. Tho.xxij.ꝛ Directo.li.iij.qꝛ eo ipso q̄ petit̄ indignus est. Sed Rodoñ. credit q̄ ēt lꝫ in dignitate ꝛ cura.Fac̄ c.tua nos.eo.ti.Qd̄ ego credo verū si indiget.puta qꝛ nō hꝫ aliūde vnde viuat.al's ñ.c.ad aures.e.ti.si mō di gnus est ꝛ intēdat ꝓdesse ꝛ nō p̄esse Si v̄o ꝓmouet̄ p̄ecib⁹ alienis si ꝓ i digno.sic ꝑm oēs simonia est.i.q.i. de ordinatiōibus.Si v̄o ꝓ digno tē si sūt spūales nō ē simonia.i.q.i.lato rē.Si v̄o p̄ces sūt carnales.Et dicū tur carnales qñ illi q̄ precant̄ atten dūt ad parentellā p̄ncipaliter.vl' ami ciciā rogantiū ꝛ p̄latus ꝓpter ipsas p̄ncipaliter mouet̄ sic est simonia.qꝛ p̄ces succedūt loco precij.d.c. ordia tiōes.ꝛ.c.sūt nōnulli.i.q.i. Si v̄o p̄ latus p̄ncipal'r nō seqt̄ p̄ces sꝫ meri ta seu qꝛ dign⁹ ē nō est simonia.c.q̄ busdā.i.q.i.ꝛ ar.c.tuā.eo.ti. Tenet ēt Pa.in.c.tua nos eo.ti.q̄ humiles p̄ ces emisse a digno ñ iducūt simoniā nec ēt aliqd̄ pctm̄.vt ex dcis.c.tua nos ꝛ.c.latorē.ꝑꝫ.imo fortiꝰ tꝫ Pa.idē q̄ donās aliqd cardinalib⁹ vl' p̄lat̄.ꝛ rogās ꝓ aliq̄ bñficio.dūmō ñ ducat̄ p̄ncipali itētōe vt ꝑ talia exenia ꝛ p̄ces adipiscat̄ spūale q̄ꝫuis scd̄ario habe ant talē spē.q̄ ex̄ oēꝫ noxā iudicat̄ qꝛ iuste ista pñt fieri sine spe p̄maria. vt dic̄ Inn.ꝛ Ho.fac̄.c.qd ꝓderit.lxi.di. i.q.i.sūt ñnulli.ꝛ i.c.tuā.d̄ eta.ꝛ qua.

¶ Circa mun⁹ ab obseqo.quero vtꝝ 5
ꝑuiēs alicui p̄lato vt ꝯsequat̄ bñficiū spūale vl' mō asterio vt recipiat̄ ꝛ hu iusmōi sit simoniac⁹.ꝛ.Pa.i.c.cū es sent eo.ti.gl.ibi tꝫ q̄ ñ qñ sine oi pa ctōe ꝑuit.ꝛ itētōe scd̄aria p̄dicta hñ di ñ p̄maria.si mō sit idone⁹.nec p̄la

ꝯs aut mõ aſſentũ directe pp hoc ſuꝫ
tiũ intẽdat ei de bñficio ꝓuidere vel
recipe qꝫ si sic eẽt mun⁹ ab obsequo. ⁊
simõia qñ ꝓncipaliꝫ ⁊ directe. d.c. oꝛ
dinatiões. Jõ dic ꝙ si in ſuꝫitio iter-
uẽit pactũ. semp ẽ simonia. c. cũ eẽnt
eo. ti. Si nõ iteruenit pactũ. si ſuꝫat
ꝓncipaliꝫ ꝯtis. lꝫ scõario vt hẽat aliqõ
ſpuale nõ ẽ simonia ſꝫ Boſ. ⁊ sic cõ
coꝛda uꝛa q̃ videt ɔꝛia. Bo. tñ ẽt te
muit ꝙ si ſuꝫitũ coꝛporale sit hon. tũ
⁊ digⁿ⁹ dignũ obseqũ ꝓſtat. ꝙ licite
põt ẽt ſnire ꝓncipaliꝫ dũmõ pactũ ñ
iterueniat. vt si qꝫ epõ ſuꝫat romã cũ
do. ei⁹ negocia ꝓcurãdo a ɔꝛio sẽsu.
i. c. tũt nõ nulli. i. q. i. Sꝫ in ſuꝫitio idi
gno vl ꝙ idigno sic erit simonia. sil⁹
dic in ſuꝫitio ſpuali. ꝙ si pactũ iteruc
nit simonia ẽ. nisi tali bñficio sit ãne
xũ illõ onus. Eſt ñ no. ꝙ nõ solũ ꝓdi
cta iducũt simoniã i dãtib⁹ seu pacis
cẽtibus. sꝫ ẽt i ꝓsentiẽtib⁹ siue media
toꝛibus ⁊c. ꝙ ingſtitone õ ele. ⁊. c. ij
de ꝓfessis. necnõ i paciscẽtib⁹ aliqd
dare vl facere miſtrãtib⁹. sꝫ ẽt miſtris
seu familiarib⁹ admiſtrãtis. sic dicim⁹
i Jezi q fuit ſu⁹ Heliſei. i. q. i. ſũma
Dic tũ Ricar. ꝙ lꝫ epõs fecerit pactũ
vl ꝓmiſſionẽ ꝓ aliq̃ bñficio dãdo. ⁊
postea oblit talis pacti puꝫ ꝓfert ꝙ ñ
ẽ simoniac⁹ q̃ ad eccliaꝫ. nec ẽt ille q
ꝛcepit tale bñficiũ. si hoc pactũ ignoꝛ
rabat. ⁊ iõ ñ tũr reſignaꝫ. ꝙ bñ not.

6 ¶ Vltꝛ auctoꝛitas pape ꝛcuſet a ſi
monia. ꝛ. pa. i. c. i. e. ti. Dicũt doc. ꝙ i
curia romana titul⁹ õ simonia ñ hꝫ
locuꝫ sic nec lex iulia. õ ãbitu i curia
ꝓncipis. gl. vo ⁊ ho. i. c. ex pte e. ti. dic
⁊ segẽ Pa. i. d. c. i. vꝛ i his q̃ sũt si
moniaca õ iuꝫ positiuo solũ: sꝫ nõ in
his q̃ sũt simoniaca õ iuꝫ diuio. Et nõ
tꝫ Pa. ibidẽ ꝙ cũ titul⁹ bñficij ꝓhꝫ
admiſtratione oꝛdis vl ꝛecutionem
clauũ sit õ iuꝫ diuio sic ipa ꝛecutio
clauiũ ꝙ papa talẽ titulũ vẽdẽs est si
moniac⁹: sic ille q emit: nec valꝫ excu
saꝫ ei⁹ auctoꝛitas. hẽt bonã gl. i. c. lꝫ. õ
penis. ⁊ ter. cũ gl. in. c. ex diligẽti õ si
nio. Quis. d. Lar. teneat ꝙ oĩs titul⁹
bñficij sit õ iure positiuo: ⁊ sic ſꝫ cũ
ꝛcuſaret eius diſpẽſatio. Sꝫ tu tene
cũ Pa. Secus in aliis nõ habẽtib⁹
ꝛecutionem clauium.

¶ Sꝫ nũqd eo ipo videat diſpẽſaſ 7
ꝛ. q̃ scit ex certa scia ⁊ tollerat. ꝛ. Jo
õ ligna. eo. ti. c. i. dic ꝙ sic. ita ꝙ ñ cõ
mittit simoniã: qõ ego cſdo vꝛ: qñ
simonia cõmittit cũ papa vt puta qs
habuit bñficiũ mediãte pecũia a pa
pa hoc sciẽte ⁊ ad hoc ꝓsciẽte: qz tẽ
scia ꝓncipis purgat hoc vitiũ ⁊ ita tal⁹
ñ icurreret pẽas iuris: siue simõia sit
de iure diuio siue positiuo: nec tene
ret reſignaꝫ si simõia ẽ õ iure poſi
tiuo. Sꝫ de datis aliis a papa lꝫ ipse
sciat ꝙ dñi ⁊ curiales exigũt ⁊ tolle
ret nõ pp hoc diſpẽſaꝫ vꝛ: ⁊ iõ i pẽis
iuoluũt. Fac. ſ. diſpẽſatio. ℣. xij.

Simonia vi. quo ad penã. Sciẽdũ ꝙ ẽ q̃drupler
ꝑma ẽ ſuſpẽſio. Querit vtꝛ oĩs simo
niac⁹ in oꝛdie recipiẽdo sit ſuſpẽſus
ipso iuꝫ. ꝛ. vt colligo ex Inn. ⁊ Pa.
i. c. tãta ⁊ ibi. c. per tuas el. ij. eo. ti. ꝙ⁹ sic
⁊ q̃ ad se ⁊ q̃ alios: ⁊ nõ solũ q̃ ad oꝛ
dinẽ sic ſuſceptũ: sꝫ ab oĩb⁹ aliis oꝛ
dinib⁹ ẽt licite receptis. ⁊ p ꝑns ẽ re
mot⁹ ab admiſtratiõe ⁊ paliũ bñficio
rũ suoꝛ. facit gl. i. q. i. replũt. ⁊ vid gl.
in Cle. cupientes õ penis. nec ꝓt diſpẽ
ſari cũ eo nisi p papã. i. q. i. gꝛa.

¶ Vltꝛ simõiac⁹ i oꝛdie dãdo siꝫ sit
ſuſpẽſus. ꝛ. Boſ. tꝫ ꝙ sic p trienniũ. sꝫ
Inn. i. c. pſt. eo. ti. ⁊ Pa. i. d. c. p tuas
tenẽt ꝙ ꝑpetuo sit ſuſpẽſus: ⁊ vꝛ verꝫ
us. p hoc tex. ñcta gl. i. c. si gl⁹ a simo
niacis. i. q. i. ⁊ ℣. Verũ. xxxij. di.

2 ¶ Utrū simoniac⁹ in bñficio sit suspē sus.ꝛ. Pa.in dictis. c.vbi.ſ.q. sic. Sz si ē occult⁹ est suspensus q̄ ad se ñ q̄ ad alios.ſz suspēdēd⁹.ar.i.q.iij. c.i.ꝛ.ij.vñ si renūciat bñficio talr ac qsito pt vti ordie suo p⁹ pactā pñiaz ꝛ aljs beneficijs licite hij.sed bñfi cio illo retēto in q̄ simonia ē cōmissa nó pót agere pñiaz vt i.c. inqsitiōis de accusati. Si vo ē manifest⁹ tic est suspēsus q̄ ad se ꝛ ad alios ipo iur.d. ꝑ.verū.vñ ꝗus renūciet bñficio ite rū idiget dispēsatiōe sicut qlibz noto rī⁹ criosus.vt in.c.fi.ō tēpo.ordi. Sz epc pót dispēsar dūmō nō sit ille cū q̄ cōmisit simoniā.vt no.i.q.v.ꝓsen tū. Et aduerte q̄ tūc dī occultus ſm Rodo.qū nō ꝓstat p ſniaz vl⁹ꝓfessio né i iure factā.nec p rei euidētā q̄ nul la possit tergiuersatiōe celari. Limita tū ꝑdicta oia qū simonia est cōmissa eo sciēte. Secus si ignozāte.puta per prez vel amicos: q2 tūc nō ē suspen sus q̄ ad alios nec q̄ ad se: nisi i ordi ne ꝛ bñficio sic hito.ñ āt i aljs ordi nib⁹ susceptis aut bñficijs hitis vel hñdis.c.de simoniace eo.ti. vbi hoc voluit Inno.

5 ¶ Sz ārō gs pót dispēsare i simōia co i ordie vl⁹ bñficio.ꝛ. gl.ꝛ Lal.i.c. post trāslationē ō renū.ꝛ dñs Ant.ꝛ Pa.i.d.c.ō simoniace p⁹ m⁹ta tenēt q⁹ in simōiaco i ordie sol⁹ papa q̄ sciēter. Sz q̄ ex ignozāte cōmissa ē simonia tūc epc pót dispēsare.i.q.v. pñtuz.ꝛ ēt pót epc dispēsare cū tali ſz q̄ hoc sciuit nō renūciauit ſz mi strauit in ordie suscepto.aut ad alios ascēdit ſz Rod. In simōiaco vo in bñficio sciēter sol⁹ papa pót dispēsar ſz Ber. Ray.ꝛ Bof. siue i illo bñfi cio siue i alio q̄cūq; ſm gl.ꝛ Jo. An. in.d.c.ō simōiace. Sz Mo.ſz q⁹ pót epc dispēsare i simplici bñficio soluz Pa.vo in.d.c.ō simoniace.eo.ti.ſz q⁹ pót ēt dispēsare i curato vt illō ha beat i alia ecclia ēt cū executōe ordi nū.si mō spōte renūciat.sed ad illud bñficiū in q̄ fuit simonia cōmissa vt il lud hēat: nō pót nisi p papā fieri. Itē in ecclia ēpta nó pót ex dispēsatiōne epi hēre nisi simplex beneficiū ꝛ cū executiōe minoꝝ ordinū solū. Si vo expectat ſniaz cōdēnatoriā tunc ullo mó epus pót dispēsare i illa nec i alia vt hēat qō cunq; bñficiū. Jn eo vo q ignoranter ē ꝓmot⁹ ad bñficiū ñ pt nisi sol⁹ papa vt illud hēat: ſz in aliis pót epc⁹.vt no.i.d.c.pñtū.ꝛ qō no.i c.fūt.ꝛ.c.nobis eo.ti. Sed Tācre. in c.sicut nobis eo. tz q⁹ ēt in bñficio il lo in q̄ fuit ꝓmotus pót epc⁹ dispēsar si ipse episcopus non est in culpa.ꝛ placet.

¶ Sz nūqd idē sit iudiciū ō media 4
torib⁹ q̄ ad suspēsionē ꝛ q̄ ad dispēsa tionē.ꝛ.q⁹ sic per regulā accessoriuz de re.iur.li.vi.

¶ Utrū epc⁹ possit dispēsare cū simo 5
niaco circa officia mortuoriuz.bñdi ctōes nubētū.sepulturas crisma.bñ dictiōes vasorū ꝛ hmōi.ꝛ. Mo.q⁹ sic post pactā pñiaz q: nō phibet.ar.c. nup.de sen.exco.nec obstat.c. Erga. i.q.i.quia loquitur de simoniaco in di gnitate.

¶ Quid de plato q.pmisit bñficiuz 6
alicui ꝑ pecuniā.ꝛ re integra reuocat pactionē.ꝛ. ſm Ri.qui.ſ.q⁹ talis pec cauit ḡuiter faciēdo pactū q2 tū ad ef fectū pacti nō ꝓcessit nó incurrit pe nas suspensionis ꝛ irregularitatis.

¶ Utrū ordinat⁹ ab epo quē au di 7
uit simoniacū possit ministrare.ꝛ.q⁹ pót in suscepto ministrare sed nō po terit alios ab eodē recipere nisi ō po nat cōsciaz.c.per tuas el.ij.eo.ti. Ubi no. Mosti.v. notabilia. Primū q⁹ ex

parisijs dictis in alteri⁹ ꝓiuditiū nō est ꝓscia formāda. Scōm q sic formata est ad ꝓsiliū ꝓlati deponēda. Tertiū q si ꝺ ꝓi nō ꝑt ē oīb⁹ mōis seq̄nda. Quartū q est virt⁹ cū de ꝓscia scrupulosa sit bóa. ⁊ ī melius iformaf ⁊ ẽ ꝛio ē debilitas animi ⁊ nimia simplicitas. Quitū q ī idifferētib⁹ potest vnusq̄sq; ꝓut sibi placuerit ꝓsciaz i formare: qꝺ bñ no. ⁊ tō talis ꝺz ministrare ⁊ cōsciam deponere.

8 ¶ Secunda pena ꝯ simoniacos est depositō ⁊ infamia ⁊ hec ipoñ si de hoc in iudicio constiterit. v. q. iij. sane de accusa. inquisitionis.

9 ¶ Tertia pena est excōicatio papalis. Nam Martin⁹ in ꝓcilio cōstantiensi in eūaganti q̄ incipit Bulteita inqt. Sacro approbāte ꝓcilio declaram⁹ q ordinati simōiace ab executōe suoꝝ ordinū sint ipso iure suspēsi. Electiones āt postulatiōes. ꝓfirmatiōes. ⁊ q̄uis ꝓuisiones simoniace eccliarū mōasteriorū dignitatū ꝓsonatuū officiorū ⁊ bñficiorū quoꝝ cūq; deinceps facte nulle sint ipo iure nullūq; per illas ius cuiq; acq̄rat nec ꝓmoti cōfirmati aut ꝓuisi faciāt fructꝰ suos: ꝛ ad illoꝝ restitutōez tā ꝙ iuste ablatoꝝ teneant statuētes i sup q dans ⁊ recipiēs ipo feō sniam excōicatōis incurrat ēt si pōtificali aut cardialatus refulgeat dignitate. In alia eūagāti facta anno. ij. sui pōtificat⁹ māue data q̄ icipit dānabilē ꝓfirmat oēs excōicatōes suspēsiones ꝓuationes ⁊ interdicta ⁊ alīs cēsuras latas a sūmis pōtificibus ꝯ simoniacos q̄s vult incurrē ipo facto oēz simoniacū occultū vl manifestū vbicūq; simoniā cōmiserit: cuiuscūq; stat⁹ ēt si epat⁹ aut cardinalat⁹ vel q̄uis alia ecclīastica vl ꝓpali ꝓfulgeat dignitate dictarū excōicationū suspēsionū ⁊ penaꝝ absolutionē sibi reseruās: nisi i mort̄ articulo. nec vult q ꝺ tute cōcessiōis indulti aut cuiuscūq; facultatis absoluendi cōcesse vel concedēde a sede ap̄lica possint absolui nisi spāliter de peccato simonie auctoritatē absolnē di cōtineāt. Hoc idē Eugeni⁹ in alia eūaganti q̄ icipit cū ꝺtestabile. data rome apꝺ. S. Grisogonū āno sui pōtificat⁹. iij. Paulus. ij. in ꝓcessu quē in die iouis ſancte fecit. excōicat oēs simoniacos tā i ordie q̄ ēt in bñficio ⁊ absolutionē reseruat sibi ⁊ successoribus eiꝰ. ꝓterq̄ i morte nec vult siē ⁊ Martinus q possint absolui ex q̄ cūq; ꝓcessione. nisi faciāt mētionē de simonia. Idē fecit Sixt⁹ q̄rt⁹. Et sic tene q oēs simoniaci i ordie ⁊ bñficio solū sunt excōicati. Alij vo simoniaci nō. sed ipo facto cadūt i penas ꝯ ipos latas a iure de q̄bus dictuꝫ ē hic. ꝯ. Nec te moueat. c. reperiunt. i. q. i. Silter. c. q̄cunq; ibidē ⁊. c. placuit ibidē. silr ⁊. c. ex mltis. i. q. ij. q. lꝫ sub anathēa ꝓhibeant tñ loquūt⁹ solū de ordie ⁊ bñficio. ⁊ sic in nullo iure inuenitur sub pena excōicatiōis ꝓhibita omnis simonia. nisi vt dixi in ordine ⁊ beneficio. ⁊ ideo illi soli sunt excōmunicati.

¶ Quarta pena simoniacoꝝ ē. q ꝓ icipit sub pena excōicationis late ſnie omnibus cuiuscūq; dignitatis aut status q si sunt pñtes in romana curia reuellare teneantur pape vel eius ap̄lice sedis camerario aut suo vices gerenti in vnius vel duoꝝ testium pñtia infra duos dies naturales post quā sciuerint. aut ad eoꝝ noticiaz peruenerit aliquem cōmisisse simoniam a qua non nisi per romanum pontificem possint preterquam in mortis articulo absolui. ⁊ hoc per predictam extrauagantem. Mar-

tini dãnabile. Cui Eugenius in.d.ex-
trauaganti. Cuz detestabile. addit q̃
nõ solũ qui sciũt aliquẽ simoniã cõ-
mississe vel procurasse. sed etiã q̃ sciũt
illos qui fuerunt mediatores teneant̃
reuellare pape vel eius camerario. vl̃
cui ipse duxerit cõmittendũ ꝑ se vel ꝑ
alios q̃ citius. ⁊ q̃ nõ possint absolui
donec reuelauerit. qd̃ intelligo si co-
mode pñt. ⁊ si sciũt veraciter nõ per
suspitiones. alr̃ nõ credo icurrere di-
ctã excõicationẽ. Credo ẽt hodie nõ
ligare cũ sit abrogata ꝑ nõ vsũ. Ad-
uerte tñ ꝑm asten. li. vj. ti. lv. q̃ quan
do simonia est solũ mentalis sine om
ni pactione q̃ nõ ligatur talis aliqua
predictarum penarum qd̃ nota.

Simonia. vij. q̃ ad resti
tutionẽ. Querit̃ Utrum datũ si
moniace sit restituendũ. ℟. Pa. in.c.
tua nos eo. ti. q̃ aut datuz est sine pa-
ctione. sed cũ sola intentiõe hñdi spi-
ritualia. ⁊ tũc dicũt aliqui quos sequi
tur inno. ⁊ Hosti. q̃ si talis simonia ẽ
de iure positiuo. sic restitutio nõ ẽ ne
cessaria ad salutem. Si vero est de
iure diuino. sic necessario est restituen̄
acceptũ. Alij vt Jo. an. ⁊ seqt̃ pa. te-
nẽt indistincte q̃ nõ est restituen̄ de
necessitate ꝑ.d c. fi. vbi est tex. apert⁹
Sed qz dctm̃. c. fi. loquit̃ in simonia
que est de iur̃ positiuo iõ dico q̃ in ta
li casu nõ est necessaria. Et q̃ sit rõ lz
Jo. an. ⁊ Hosti. multas adducant: tñ
nulla efficax est: ꝑz hoc solũ qz ius sic
d̃clarauit ꝑm ipsũ nõ extẽdã ad simo
niam q̃ est de iure diuino. ⁊ iõ necessa
rio restituenduz. ⁊ sic tene ꝑm tm̃ di-
stinctionem vsurarij mẽtalis de qua
Restitutio. i. in lr̃a vsurarius in princi
pio. Si v̄o datũ sit mediante pactiõe
sic absqz dubio de necessitate restituẽ
dum est ꝑm, cõmuniter doc.

¶ Cui dz restitui acceptũ simoniace 1
pro ingressu monasterij vel ecclesie.
℟. Pa. in.c. de hoc. eo. ti. Si loqmur
de ecclia seculari. tũc si ille q̃ d̃dit nõ
hẽt vñ viuat restituet̃ ei. ar. c. veniens
eo. ti. Si v̄o habet vñ viuat tũc si oẽs
de ecclia delinquerũt dz dari ecclie ⁊
criminosi expelli. Si aũt nõ expellãt̃
dz dari fisco pape ꝑm Hosti. q̃ distri-
buat in pias cãs. Turpia lucra a fisco
extorq̃ntur. l. fiscus in qõnem. ff. de iu
re fisci. si vero non omnes deliquе-
rũt sed solus prelatus vel particularis
tũc dabit̃ ecclie in cuius ignominiaz
erat datũ. Si loqmur de ecclesia re-
gulari si oẽs deliquerũt dat̃ ei q̃ de-
dit vt ĩtret scd̃z mõasteriũ. vt in.d.c.
veniẽs cũ nõ possit stare in ꝑmo mo-
nasterio. vt in.c. qm̃ eo. ti. Si vero ꝑ-
ticulares deliquerũt. tũc pecunia da-
bitur scd̃o monasterio q̃ ad vsũfructũ
tm̃. ⁊ mortuo ingresso redibit ad pri-
mũ monasteriũ. ⁊ sic intellige glo. in
d.c. de hoc. ⁊ concordat cũ predictis
Hosti. ⁊ dominus Anto.

¶ Quid fieñ. cũ comode nõ põt ap- 2
plicari vbi vel in cuius cõtumeliã est
data pecunia. puta qz in r̃motis ꝑtib⁹
est vel videret̃ incõueniens eã ibi da
ri. cũ ecclesia sit quasi derelicta ⁊ hu
iusmodi. ℟. q̃ pauperibus dabitur.

¶ Utrũ recipiẽs beneficiũ simonia- 3
ce teneat̃. illd̃ resignare. ℟. q̃ sic. ⁊ re
stituere oẽs fructus ꝑceptos ex eo. ⁊ q̃
recipi potuerũt a diligenti possessore
c. si res. xiiij. q. vj. de resti. spo. c. gra-
uis. intellige qñ sciẽter simoniace ha
buit vel q̃uis ignorant̃ tñ postea sci
uit de ꝑceptis post sciam tm̃ tenet̃. nõ
ãt in bõa fide nisi extãtes vel in q̃tũ
fact⁹ ẽ locupletior. l. certũ. C. d̃ re. vẽ.

¶ Cui dz restitui datũ ꝓ ordine habẽ 4
do. ℟. vt q̃ ecclie cathedrali in cuius
iniuriam videt̃ datum. si nõ est ordina

tus ad titulū alicui⁹ eccl̄ie: sed si ē or-
dinatus ad titulū alicui⁹ bñficij vl' ec-
cl̄ie illi dabitur ꝑm Ulde. ⁊ Rodo.

5 ¶ Quid si pecunia ex pacto sit data
pape. ℞. Pa. in. c. i. eo. ti. ꝙ nihilomi
nus nō poterit retinere tale bñficiuz
ēt in casu in q̄ papa nō cōmitteret si
moniā: sicut i sil̄i disputat Jo. an. i re
gula cui lz. de re. iur. li. vi. i mercu. d̄
ludente cū ep̄o ad azardū. q ep̄s fe-
cerat statutū excōicās ludētes. qꝛ licz
ep̄s nō liget̄ tali statuto. ligat̄ tñ ille
q secū ludit. Si i ꝓposito papa reci-
piēdo pecuniā nō suspēdit ꝯstitutōez
d̄ simōia. ⁊ plene disputauit idē Pa.
in. c. extripāde. i. §. q vez de p̄bē. Sz
ꝯtriū dixi. s̄. Simōia. v. §. vij. ⁊ ē veri⁹
Nec ob. sil̄itudo d̄ ludēte cū ep̄o qꝛ
ep̄s nō pōt facere ꝙ stāte statuto suo
ꝯueniēs nō ligetur. Sed bene papa
pōt. Et iō tene qd̄ dixi. s̄. ꝙ nō est si-
monia. ⁊ sic beneficiū poterit retiere

Simplicitas est du-
plex ꝑz
Pa. i. c. dilecti. d̄ iudi. q̄dā ꝯtria
discretioni. ⁊ hoc reprobat̄. xxxviij.
di. c. Petr⁹ diacon⁹. ⁊. xvi. q. i. si cu-
pis. q̄dā ꝯtria dolositati ⁊ hec āplectā
da. de q̄ in euāgelio. Estote simplices
sicut colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cū gl. i. c. ve-
ritatis. d̄ iureiur. ⁊. vi. q. i. ex merito. ⁊
hec est illa d̄ q̄ dicit tex. Insti. d̄ legi.
agna. succe. §. ꝙ ad feias. simplicitatē
amicā legibus āplexantes ⁊c.

Simulatio Idē est qd̄
hipocrisis.
Und̄ dicit Isido. li. ethi. ꝙ hipocrita
grece latine dr̄ simulator. vel dic ꝙ se
hñt sicut superi⁹ ⁊ inferi⁹. qꝛ oīs hipo
crisis simulatō est. sed nō oīs simula
tio hipocrisis: sed tñ illa q̄ qs cū sit
malus itus. se bonū simulat. ⁊ palaz
oñdit vt bon⁹ videat̄ ꝑꝑ gloriā hūa
nā. vt dicit glo. Math. v. ⁊ est filta in
anisgloriē: ꝑz Gre. xxxi. mor.

¶ Utrū oīs simulatio sit pctm̄. ℞. vt 1
colligo ex. S. Bona. i. iij. di. xxxviij. ⁊
Alex. d̄ ales. ꝑa. ꝑe. ti. d̄ hipocrisi. ꝙ ē
triplex simulatio. Pria est cautelle. ⁊
hec lz vt ꝓbat̄ in. c. vtilē. ⁊. c. ꝙ ait ⁊
in. §. qñqz. xxij. q. ij. Nā dolū non cō-
mittit q fraudē excludit. l. cū pr̄. §. pla
ne. ff. de le. ij. ar. c. platū. qd̄ me. cā. c.
carissim⁹. de ꝯuer. ꝯiu. puta. vt euitet
aliqd̄ malū figit aliqd. Scd̄a simula
tio est istructiōis. ⁊ hec nō ē pctm̄. ⁊
hec fuit in xp̄o qñ fixit se longius ire
Luc. vlti. in q̄ inuit exhibeñ hospitū
pegrinis ex q̄ coegerūt eū maner̄. ex
q̄ meruerūt eū cognoscere. Et iō ille
r̄ligios⁹ q maiorē sanctitatē quā hēt
simulat vt ꝓximi edificēt. ⁊ ad bonū
incitent̄. nō peccat sed poti⁹ meret̄.
vt patet ꝑ Gre. xxxi. mor. Tertia sil̄a-
tio ē duplicitatis. ⁊ hec tenet rōem
mēdatij. ⁊ semꝑ ē pctm̄. vt ꝓprie est in
hipocritis. Addit Alex. q̄rtā. l. signi-
ficatōis. sic̄ Jacob se simulauit Esau.
⁊ hec ñ ē pctm̄. Sicut ēt si qs i repñ
tatiōe misterij passiōis xp̄i finxit se iu
deū. vl' xp̄z vel pilatum ⁊ hmōi.

¶ Utrū aliqs possit se simulat̄ malū 2
℞. ꝑz Alex. i ꝑa ꝑe ꝙ nō qꝛ aut ē hoc
ꝑ opa mala siue vere siue apparēter.
⁊ sic efficit̄ talis q̄le ē illud opus. Aut
hoc fingit per opa bona vere ⁊ ap-
parēter. ⁊ sic nūq̄z p̄t ex hoc appare-
re malus.

¶ Utꝝ gerēs hitū sāctitatis vel reli- 3
giōis q tñ ñ hz meritū sit hipocrita.
℞. ꝙ si ex ifirmitate p⁹ assūptionē ta-
lis hitus cadit a ꝑfectiōe nō ē hipo-
crita. qꝛ nō tñr reuellare suū pctm̄ ni
si loco ⁊ tpe d̄bito. vñ nō tñr d̄pōere
hitū ꝑz Gre. xxxi. mor. Si āt ex mali
tia a ꝑfectiōe d̄ficit. sic est hipocrita.

¶ Utꝝ hipocrisis sit pctm̄ mōtale. ℞. 4
vt colligo ex. S. Bōa. ⁊ Alex. vbi. s̄. ⁊

sancto Tho. in quol. q. in hipocrisi duo sūt. s. defect⁹ sāctitatis ⁊ simulatio ei⁹. Si ergo intētio hipocrite ffertur ad vtrūq; s. q; nō vult hꝫ sanctitatē nec curat. ſz tñ vult sanct⁹ appere. sic est petiñ mortale. Et sic sūmit i sacra scriptura. Job. xxij. Hō veniet in ꝓspectu ei⁹ ois hipocrita. ⁊ Mat. xxiij. Ve vobis hipocrite. Si vo accipiatur hipocrita nō p qlitate vite male. ſz p simulatiōe. sic aliqñ est petiñ mortale. puta si hoc facit ex fine q ē ꝺ caritatē dei vl' ꝓximi. puta. Simulat se sanctū vt possit seminare hereſim vl' ꝓsequat dignitatē eccliasticaz. vl' qcūq; alia bōa in qbus ꝓstituit finē. Si aūt finis nō sit ꝺ caritatē. sic erit petiñ veniale. puta q; solū ōlectatur in laude. q; hꝫ philo. iij ethicoz. magis dī vanus q̄ mal⁹. Sz si finis sit bon⁹ puta ad laudē dei ⁊ salutē anmaz. vt ꝓximi edificenť. sic meritoriū est: si tñ nō cōtēnat bonā vitā. dicē tñ Aurco. i. iiij. di. xvi. q. i. q; si ex hipocrisi segť oppositū honoris dei ⁊ ꝓximi saluť. q; ē petiñ mortale. Silr qñ solū facit vt possit hꝫe vanāgliaz ⁊ hmōi qō limito verū i vanagliā q̄ sit mortalis. alś erit vēiale solū.

Obrietas dī mensura ōbita circa ea q̄ sūt necessaria ad vitā vñ sobrius q̄si bnā. i. mēsurā hnās ⁊ noie sobrietatis tēperātia significať. hoc exigit in oib⁹ sed maxime in mīstris eccliē. xxxv. di. p totū. xxxi. di. p totū. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici a crapula. i. thi. iij. Itē i regib⁹. ⁊ ꝓncipib⁹. puer. xxxi. Noli regib⁹ dať vinū. Quō peccať mortalr. ꝺ ipaz. vid Ebrietas. gula. ⁊ Crnatus.

Societas. i. ſz Mar chū tultū ⁊ no. Tzo. in sūma titulo p socio est duoz pluriūue ꝓuēto ꝺcta ob comodioze vsū ⁊ vberioze q̄stū fac ad hoc l. si nō fuerit. §. plerūq; ff. p socio. vñ ꝺhit solo ꝓsensu. vñ si me⁹ socius aliq̄ ad mulerit q̄ mihi socii ē nō luerit. ei solū socius est. nō mihi. ff. p so. l. q admittit. ⁊ ꝺhitur ad tps ⁊ i ꝓpetuū. i. diu vinent socij. ⁊ sub ꝺdītiōe vt ff. p so. l. i. ⁊ C. eo. l. pūt sine fine vo cōtrahi nō pōt. l. nulla. ff. eo.

¶ Qui pūt ꝺhere societatē. §. q; ille i pſone que possunt se obligare ⁊ ꝺhere. de quibus multos calus hēs. ff. Donatio. l. per totum.

¶ Quō pōt ꝺhi societas. §. dict tex. in. l. societatē. ff. p so. societatē coire. ⁊ re ⁊ verbis. ⁊ per nuncium posse nos dubium non est.

¶ Circa qd pōt ꝺhi societas. §. qd circa oia bōa. Itē circa aliquā negociationē. Itē circa vnā rē. ff. eo. l. societas ſz in re turpi ⁊ flagitiosa ꝺhi ñ pōt. ff. eo. l. neq; ptermittendū est.

¶ Est vnus q ponit pecuniā i manu mercatoris seu artificis. ⁊ mercator seu artifex ponit industriā suā seu exercitiū circa talē pecuniā. seu aliqs ponit pecuniā ⁊ opam. ⁊ alter opaz solū. vl' pecuniā solū. vl' ambo pecuniā ⁊ operas. vt inde ex tali negociatione ⁊ arte hēat lucrū. vtrū liceat. §. q; sic fm Ange. de pusio. tractatu ō societate. ⁊ hoc tā de iure ciuili q̄z canonico. q; opa alicuⁱ⁹ sepe valet. p. pecunia. l. i. C. p so. Insti. eo. §. ij. no. glos. i c. plerīq; xiiij. q. iij. Et hoc dūmō duo cōcurāt. Primū q; ars ⁊ negociatio sit licita. c. per vras de dōna. iter vi. ⁊ vro. Scōm q; eqtas fuerit in oibus q; hꝫ Hos. dāna ⁊ lucra ō bēt ee cōia in oib⁹. vt i. d. gl. c. plerīq; ⁊ . d. l. i. C. eo. ⁊ fm industriā piculū hmōi ita vt q plus posuit pecunie vl' ope pl⁹ habeat ō lucro. d. l. si nō fuerit. in pn. ⁊

ad arbitriũ boni viri, qđ in hac actio
ne sequeñ ẽ. l. in proposita. ff. pro so.
Alias cũ ista equitas nõ seruatur nõ
poterit esse iusta nec licita. qꝛ cũ soci
etas sit fr̃nitas. l. verũ. in p̃n. ff. ꝓ so.
pꝫ ꝙ erit iniqua ⁊ leonina. d. l. si non
fuerit in fi. qđ bñ no. ꝓ tota ista mã.
Et rõ qr̃ licite accipitur đ lucro i so
cietate ⁊ nõ in mutuo ẽ. qꝛ in mutuo
trãsfertur dñiũ pecunie i accipiẽtem.
In societate v̄o nõ qꝛ dicit tex. in. l. si
tibi aree mee. ff. de p̃scri. v̄. nemo so
cietatẽ contrahẽdo rei dominus esse
desinit.

5 ¶ Sed nũqd rõe pacti erit licitũ. qđ
qs hẽat caput fractũ ⁊ ali⁹ sanũ. s. qđ
qs hẽat de lucro ⁊ nihil đ dãno. vel
magis đ lucro q̃ꝫ ĩportet id qđ ponit
ĩ societate ⁊ minus đ dãno ⁊ hmõi.
R. qdã dixerũt ꝙ sic saltẽ đ iure ciui
li. qꝛ ꝯct⁹ ex ꝯuẽtiõe legẽ accipiũt. c.
ꝯct⁹. de re. iur. li. vi. Sed tu tene cuꝫ
Azo. ⁊ Accur. i. d. l. si nõ fuerit. ⁊ do.
Anto. in. c. fi. de vsu. ⁊ Ang. vbi. s. Et
ꝫ theologos ⁊ veritatẽ. ꝙ nullo mõ
lꝫ qꝛ vt dixi. societas est q̃dã fr̃nitas
⁊ tale pactũ est ꝯ ei⁹ nãꝫ. iõ nõ valet
l. cũ p̃cario. ff. đ p̃cario. ⁊. c. fi. đ p̃ca.
Et iõ in cõscia tenet̃ restituere vel sa
tisfacere oẽ qđ indebite habuit. vel i
q̃ ꝓximũ grauauit ⁊ hoc pacto.

6 ¶ Utrũ ponẽti opas tñ liceat facere
pactũ ꝙ. s. tñ vult certũ ꝓ opa sua ⁊
de dãno nihil vult sentire. R. ꝙ sic. qꝛ
ꝫm Ang. vbi. s. nõ est iste ꝯct⁹ socie
tatis. sꝫ locatõis opaꝝ suarũ. Et hoc
veꝝ nisi dãnũ ꝯtigeret ex dolo suo vl̄
cuipa. qꝛ sic nõ liceret. l. itẽ q̃rit̃ i p̃n.
⁊. l. si merces. §. q colũnã. ff. locati.

7 ¶ Utrũ tradẽs cẽtũ ducatos i socie
tate cũ pacto ꝙ vult ip̃ꝫ capitale sal
uum. nec vult sẽtire aliqđ dãnũ. sed đ
lucro vult ꝫ discretionẽ socij q̃ꝫtum
sibi placuerit dare. licite faciat. R. qđ
nõ. sed est vsurarius. c. consuluit. ⁊. c.
fi. de vsu. Et ꝑpea ꝫm Bal. i. l. i. q. v
iiij. ff. ꝓ so. talis qcqd accipit đ lucro
extenuat sortẽ. qꝛ tenet̃ cõpẽsare. vl̄ si
vtrũqꝫ habuit tñr restituere lucrũ. ad
uerte tñ ꝙ si qs nollet ꝑiculo capita
lis se exponere. ⁊ inueniret aliquez q
eũ vellet assecurar̃ ꝓ aliquo sibi dato
nõ esset vsura se liberare a ꝑiculo per
talẽ assecurationẽ. lꝫ ꝓ lucro accipi
at de capitali sic assecurato qđ qdez
lucꝝ parit negociatio talis capitalis
dati i societatẽ. Et idẽ dicerẽ qñ soci⁹
accipiẽs ip̃m capitale cõueniret libe
re cũ socio dante capitale de dãdo si
bi tale modicũ de lucro. qđ verisimil̃
qlibet ali⁹ sic faceret. si dans capitale
retineret totũ lucrũ aliud qđ deberet
hẽre ex tali societate. eo ꝙ cũ assecu
ret ꝓ p̃ncipali. imo si nihil esset lucri.
solueret nihilomin⁹ assecurationẽ. vt
pote qñ negociatio est talis q̃litatis
ꝙ assecurationez inueniret soluendo
tria vl̄ q̃ttuor ꝓ centenario. ⁊ tñ cõi
ter ꝓ lucro societatis esset receptur⁹
vi. vel. viij. ⁊ aliqñ plus. ⁊ sic cõueni
ret cum socio. ꝙ solum daret sibi. iij.
vel. iiij. ꝓ lucro ⁊ eum de capitali as
securaret. ⁊ sic intelligo illud qđ tꝫ
Jo. An. in. c. per vestras. de dona in
ter vi. ⁊ vxo. in dote data mercatori.
de quo habes. s. Dos. §. xi. Rõ qꝛ in
isto casu pecunia posita in societate
bene stat periculo ponentis. licꝫ illud
periculũ redimat precio qđ licet. Et
ideo non est priuilegium dotis. quia
licite potest fieri in quocunqꝫ capita
li sic dato dũmodo concurrant duo
Primum ꝙ socius accipiens liber̃.
hoc velit facere non solum accipien
do tale capitale sed etiam si non acci
pet ꝓ tali mõ assecuraret. Scđm ꝙ
tñ plus possit v̄isimil̃r lucrari đ tali
societate vltra ꝑtẽ suã q̃ꝫtũ ẽ illđ qđ

soluere⁹ ꝓ tali assecuratiõe cuicũqꝫ cõit. Tuti⁹ tñ est si quenũret cũ socio ꝺ soluẽdo sibi tñ ꝓ assecuratiõe capitalis ẽptũ quibꝫ alij⁹ acciꝑet si vellet assecurare. ⁊ i diuidẽdo lucro ꝑus soluere⁹ quenũ ꝓ assecuratõe. ⁊ qꝺ supesset ꝺ lucro sibi ꝓngẽte illꝺ retineret. Nec ob. c. naulganti. de vsu. qz ibi alr non mutuaret. nisi periculum ⁊ lucrum ꝓ periculo reciꝑet.

8 Vltrꝫ vidua. seu quibꝫ alij⁹ qui dat mercatoꝛi i societate cẽtũ. cũ pacto qꝫ ipꝫ capitale sit saluũ. cũ intẽtõe tñ retinẽdi in se piculũ ipi⁹ capitalis. ſꝫ solũ facit tale pactũ ne decipiat a mercatoꝛe. nõ vt capitale peat ipi mercatoꝛi. si sine sua culpa piret. licite sine vsura hoc faciat. ꝛ. qꝫ lꝫ vsura i hoc ꝓtu ñ sit ſꝫ vera societas tñ peccat mortaliꝛ pp mẽdatiũ pniciosũ. qꝺ dic i sui ſfamã. xxij. q. ij. c. ꝓmũ. Et ꝺ tñr notã facere itẽtionẽ suã ne forte etiaꝫ morte ꝓẽta heredes vellẽt i suo roboꝛe ꝓtu pmaneꝛ. ñ tñ tñr restituer lucrũ. qꝺ hũit ꝑꝫ. S. Bernardinuꝫ in suis ꝓtib⁹. ⁊ bñ qz p. l. i. ⁊ totuꝫ ti. C. pl⁹ valeꝛ qꝺ agit. iste ꝓct⁹ ẽ vera societas i re. ⁊ ꝺ nõ ꝛstituet. lꝫ alij dicãt ꝓtũ q possent saluari. qñ ex hoc alꝺ dãnũ passus ẽ mercatoꝛ pp timorẽ piculi. vl qñ ex notificatõe sue volũtatis nõ cessat scãdalũ qꝺ ꝓrio dedit. qz tũc credo teneꝛ restituere. eo qꝺ fama rebus est ꝓponenda. vi. q. i. deteꝛioꝛes.

9 Vltrꝫ ponẽs cẽtũ apꝺ mercatoꝛez. ita qꝺ medietas vl tꝛia ps. aut q̃rta. vl aliq̃ alia ps ipoꝝ cẽtũ stet piculo mercatoꝛis sit vsurarius. ꝛ. qꝺ i hoc fuit diuersa opi. doc. qbusdã dicẽtib⁹ qꝺ sic. vt. S. Bernardin⁹ ⁊ multi alij qbusdã qꝺ nõ. qz licite hoc põt fieri vt gl. i. c. pleriqꝫ. xuij. q. iij. ⁊ multi alij q̃ quidẽ diuersitas euenit ex diuersa opi. dubietatis sequentis.

Vltrꝫ dãnũ ꝺbeat eẽ cõe si capitale ꝓdaꝛ an solũ illi⁹ q eũ posuit qbusdã dicẽtib⁹ qꝺ ꝺz eẽ cõe. vt Iacob⁹ ꝺ are. p. l. si id qꝺ. ff. utẽ celsus. ⁊ l. cũ duobus §. qdã sagariã. ff. p so. qbusdã dicẽtibus. qꝺ quaten⁹ ẽ cõe lucrũ ipi⁹ capitalis. eaten⁹ ⁊ dãnũ. p. l. si nõ fuerit. §. i. ff. p so. ⁊ p. l. maiestatis. Imo iuris ẽ. §. ſꝫ cũ in secũdã ꝓtis sensu. C. ꝺ furt. Quibusdã alijs dicẽtib⁹ qꝺ solũ ptre ꝺz dãnũ. vt gl. i. d. §. i. Rõ qz sic ꝺ capitali nihil lucraꝝ soci⁹. ſꝫ tñ ꝺz redir ad eũ q dedit si inenit saluũ i fine societaꝝ. ita nihil ꝺz hẽre de dãno ipi⁹ Sed tu dic ꝓcoꝛdãdo opi. qꝺ si nullũ sit pactũ vl alia ꝓsuetudo. tũc dic vel ꝑꝫ ꝓ. vt refert Ly. in. l. i. C. ꝓ so. qꝺ piculũ capitalis si peat ꝛõe societatis añ opas exhibitas sit cõe. si p⁹ aliqꝫ exhibitas ẽt aliqd sẽtiat de dãno. ſꝫ si post oẽs opas exhibitas pdaꝝ soli ponẽti illꝺ. ⁊ sufficit alteri pdicto suaruꝫ opaꝝ q̃ equissima ẽ ꝓsertꝫ i ꝓscia. vl ꝑꝫ Bal. in. l. i. C. ꝓ so. siue añ opas sine p⁹. qꝺ pdatur solũ ponẽti. qꝺ forte verũ⁹ ẽ ꝺ iure qz sic ñ erat hitur⁹ ꝺ lucro ipius capitalis. ſꝫ soluꝫ de lucro qꝺ debebaꝝ sue idustrie. ita nullũ ꝺz patꝛi dãnũ ꝺ ipo. ⁊ sic tenẽdo ista opi. ꝓ. vl Bal. nõ lꝫ facere pactũ qꝺ piculũ capitalis sit alteri⁹ ꝑꝫ illi⁹ q posuit. Rõ qz in fine societatis si nihil eẽt nisi capitale. totũ rehabebit. Et ꝺ cũ soci⁹ nõ hẽat ꝺ lucro ipi⁹ capitalis ñ ꝺz hẽre ꝺ dãno. Si vero pactũ fieret qꝺ piculũ capitalis sit cõe. qꝺ lꝫ vt vult gl. ꝓdicta. vl sic hẽret ꝓsuetudo. tũc scias qꝺ eaten⁹ capitale ipꝫ eẽt diuidẽꝺ i fine societaꝝ. si nihil inenieꝝ de lucro. ẽten⁹ erat pactũ vl ꝓsuetudo ꝺ piculo. ⁊ ꝺ nõ qz. S. Ber. ꝓdict⁹ ⁊ mlti alij tenuerũt qꝺ i fine societaꝝ ẽt si nihil ꝺ lucro sit. capitale integrũ ꝺz

redire ad dãt̃. ppea tenẽt nõ licẽt facere pactũ de aliq̃ pte ip̃ius capitalis piculi. ꝛ sic tene. Ꝫ si ip̃m capitale erit diuideñ i fine societat̃; si nihil iuenirẽt de lucro ꝫ q̃ pacti sũt vl̃ cõsuetudo de piculo. sic ẽ vera opi. d. gl. quã segtur Ang. vbi. s. l. q̃ lꝫ tale pactũ. alꝫ nõ. Et si pactũ nullũ cẽt factũ de dãno. lꝫ solũ de lucro. itelliget de dãno sicut ð lucro. q̃ si ip̃e dãs nõ intẽdebat aliqd sentire de dãno capitalis. ꝛ i fine simplr ip̃m hẽre sic cẽt vsurarius mẽtalis. ꝛ eo mõ teneret restituer̃ sicut vsurar⁹ mentalis. de q̃. s. Restituto ꝓmo. in vbo vsurarius.

11 ¶ Utrũ liceat facere pactũ q̃ vnus hẽat duas ptes lucri ꝛ vnã dãni vl̃ duas dãni. ꝛ vnã lucri ꝛ hmõi. ꝛ. q̃ in cõscia oẽ pactũ qð nõ facit deteriorẽ partẽ alteri⁹ arbitrio boni viri ita qð q plus posuit plus hẽat licitũ erit. qð ꝛ segtur Ang. vbi. s. alias nõ.

12 ¶ Utrũ ponẽs opaꝫ i societatẽ. s. nauigãdo eqtãdo ꝛ hmõi. teneat̃ sũptibus suis ponere. ꝛ. fm Bal. ꝛ Jaco. de are. ꝛ Ly. i. l. i. C. p so. q̃ nõ q̃ ꝓficisc̃ cã societatis. qꝛ lucrũ itelligit deductis expẽsis. l. illud. C. de codicillis. l. muti⁹. ff. p so. Nõ limitat Bal. vbi. s. verũ exceptis expẽsis. q̃s domi fecisset qꝛ ille nõ debẽt fieri ð corpoꝛ societatis. ar. l. sꝫ si ex lege. ff. q̃ ãt. ff. de peti. here. Ang. vo vbi. s. dic̃ hoc verũ nisi ꝓsuetudo alr hẽret. q̃ si cẽt ðberet ꝙuari. nisi ꝓueret iniqtatem aptam qꝛ vl̃ actũ qð est ꝓsuetũ. l. q̃ si nolit. ff. q̃ assidua. ff. de edi. edic.

13 ¶ Quõ tenẽt socij ex disparib⁹ ptib⁹ q̃ fundũ vl̃ apothecã cõdurerũt. ꝛ. fm Bal. in. l. i. C. p socio. ꝛ Ang. vbi s. q̃ locãti tenẽt ꝓ eq̃libus ptib⁹. Inter se vo tenẽt ꝓ rata societatis. vnõ. ẽt suppellectilia ꝛ vasa debẽt diuidi ꝫ ptes. q̃bus diuidetur societas.

¶ Utꝛ ille q̃ semel posuit capitale i societate ꝛ pditũ ẽ añ finitũ ip̃s societatis teneat̃ iterũ aliud ponere. ꝛ. ꝫ gl. in. d. l. si nõ fuerit. ff. i. ꝛ in. l. i. C. pro socio. ꝛ Ange. vbi. s. q̃ nõ. siue piculũ cõe fuerit siue non.

¶ Utrũ dãnũ ꝓne illi⁹ q̃ ponit opaꝫ i societatẽ ðbeat cõcari ad inicẽ. puta cũ soci⁹ fisisteret volẽti⁹ sibi auferr̃ pecuniã. vulnerat⁹ ẽ. ꝛ fecit mlt̃as expẽsas ad curañ se ꝛ hmõi. ꝛ. q̃ sic q̃ñ euẽit ꝓp societatẽ vt expẽse vult. l. cũ duob⁹. ff. q̃dã sagariã negociatiõnẽ. dicit tex. coierunt. alr ex his ad cõpãdas merces ꝓfect⁹ in latrões icidit. suãꝫ pecuniã pdidit. fm eũ⁹ vulnerati sũt resꝫ ꝓpꝛias perdidit. dicit Julian⁹ dãnũ eẽ cõe. Jõꝫ actione ꝓ socio dãm ptẽ diuidiã agnoscere. ðbere tã pecũie q̃ꝫ rerũ ceteraꝛ. q̃s secũ nõ tullisset soci⁹. nisi ad merces cõi noie cõpãdas ꝓficisceret. sꝫ ꝛ si qd in medicos ipẽsuꝫ ẽ. ꝓ pte sociuꝫ agnoscere ðbere rectissime Julian⁹ ꝓbat. hec ibi. ff. p socio. Hec ob. l. socũ. ff. soci⁹. ff. p socio. qꝛ illud itelligitur q̃ñ culpa socij id ꝓtingit ꝫ gl. ibi dẽ. qꝛ tũc nõ tñr. Tdueꝛte ꝫ Bal. in l. i. C. p socio. q̃ dãnũ oẽ extrisecũ q̃ rõe societatis euenit dꝫ esse cõe. puta debita ꝛ ꝓdicta ꝫ dãnũ itrisecuꝫ s. ip̃i⁹ capitalis nõ nisi vt dixi. ff. ꝛ.

¶ De q̃ culpa tñr socⁱ⁹ alteri socio. 15 ꝛ. q̃ si ꝑct⁹ ẽ solũ societatis. teneẽt de dolo lata ꝛ leui culpa nõ leuissima qꝛ sufficit talem diligentiam adhibebat i reb⁹ cõibus sic i ꝓpꝛiis. vt. l. cum duob⁹. ff. p socio. Añ q̃uis aliqs ex ꝑsse piculũ in se susc̃episset. non tñ itelliget ð illo qð euenit culpa ꝓsocij l. plr. C. de nauti. feno. Añ vo cũ societate est ꝑct⁹ locatꝫ vl̃ ali⁹ ꝑctus quõ teneatur ꝛ ex qua culpa. hẽs. ff. Comodatum. ff. xi. ꝛ Locatio. ff. xxiij.

17 Quō dz diuidi societas. si nihil inter ipos est ꝯuentū exp̄sse vl' tacite. puta qꝛ nulla est ꝯsuetudo; de hoc. ꝛ. ꝑm Bal. in. l. i. C. ꝑ socio. q. ij. ⁊ Ang. vbi s̄. q̄ si alter posuit cētū ⁊ alter opas. ⁊ de lucro hn̄t ducēta extrahet p̄mo q posuit centū sua centū. ⁊ sic d̄ q̄cū qꝫ alio q aliqd posuit q̄ ex̄cta reliqua ducenta q̄ sunt de lucro diuident inter se oēs. ita tn̄ q̄ q plus posuit in societate puta opas ⁊ pecuniā. vel duas ꝑtes pecunie respectu illius q solū vnā ꝑtē posuit. non respectu eius q opas posuit. qꝛ opa valet tn̄ sicut pecunia q̄ ponitur hēbit plus de lucro. vt. d. l. si nō fuerint in p̄n. ⁊. l. qd eni. ff. ꝑ socio. ⁊ hoc arbitrio bōi viri. Et id qd̄ qdā dixerūt. q̄ sic q posuit centuꝫ. ꝑ p̄mo extrahit centū. sic ⁊ ille q posuit opas dz ex̄here alia centū ꝑ opa sua nō valet. nec de iure diuino. ciuili vel canonico. qꝛ opa hois nihil est aliud q̄ offm̄ diurnuꝫ. vt. l. i. ff. d̄ op. liber. imo opera hois dr̄ fructus ei⁹ eē. vt. l. iij. ⁊ se. ff. de op. ꝑuo. Et iō ille q posuit operas tn̄. nō dr̄ posuisse aliqd cōsistens i sorte vel capitali. sꝫ solū fructū sue ꝑsone. q fructus aut vsu fruct⁹ sue ꝑsone corrn̄dēt fructui aut comoditati illorū centū. ꝑ q̄ bn̄facit d. l. cū duob⁹. §. si i coeūda. Preciū inqt est valimētū artis. Et sic itellige illud qd̄ sepe opa alicui⁹ ꝑ pecunia valet. vt Insti. ꝑ socio. §. ij. i. ꝑ comoditate ⁊ vsufructu seu interusorio dicte pecūie. Et iō si alt̄ solū posuit opas. ⁊ alter cētū solū. ⁊ lucꝝ sūt ducēta ille q posuit opas hēbit cētū solū. ⁊ ille q posuit centū hēbit illa centuꝫ. ⁊ postea alia centum de lucro.

18 ¶ Quantū durat societas. ꝛ. text. in d. l. societatē. dissociamur. renūciatōe morte capitis dimunitōe. itellige, put ē mors ciuilis ꝑꝫ gl. ibidē. ⁊ egestate. dicit gl. s. icidēte. vt si qs ex socijs bonis cesserit. vt Insti. e. §. itē vel fuerūt publicate. vt i. l. actiōe. §. puclicatōe. ff. ꝑ so. Adde q̄ dissoluit̄. ꝑꝫ q̄ ꝯuenerūt in tpe durationis illo finito. Itē ex consuetudine si nihil actum est de tpe dicto. §. qui assidua.

¶ De societate inter fratres ⁊ alios 19 quō tacite cōtrahitur. hēs. s̄. Peculium. §. xxvi. cum sequentibus.

Societas. ii. circa aialia q̄ dr̄ socidū aialiū contrahitur. vi. modis.

¶ Primo modo qn̄ animalia exp̄sse tradūt gr̄a societatis ꝯhēde. vt dic̄ glo. in. l. si pascēda pecora. C. de pac. Vel qn̄ lꝫ exp̄sse nō dicat̄ q̄ gr̄a societatis tradūtur. tn̄ tacite dātur gr̄a societat̄. s. qn̄ dātur vt sint cōia. ⁊ sic ꝯhit̄ societas. vt. l. si tibi aree mee. ff. de p̄scri. ver. Et facit qd̄ no. Bal. i. d. l. si pascēda. Et qꝛ hoc mō aliqn̄ ꝯhitur animalibus grossioris generis. aliqn̄ in minutis. Jō p̄mo ꝓponā q̄t modis aialia grossa dātur gr̄a societatis exp̄sse vel tacite. Et aduerte q̄ aialia grossa dicūtur q̄rū fructus regl̄ariter. nō ascēdit ad valorē mr̄is in āno. vt sūt boues equi. muli ⁊ hmōi. Ista aliqn̄ dātur extimata. aliqn̄ iextimata. aliqn̄ cū terra. aliquādo sine cōmunione terre. qd̄ fieri pōt. vt in. d. l. cum duobus. §. in cocunda.

¶ Qn̄ dātur extimata ⁊ sine terra. tē 2 piculū casus fortuiti ē cōe inter socios. vt dr̄ in. d. l. cū duob⁹. §. dāna. nec mirū qꝛ extiatio i hoc cāu facit ēptionē. l. extimate. ff. solu. nia. Et sic ꝑ ꝑte dn̄iū remanet apud tradētē: ⁊ tacite ꝑ alia ꝑte rōe cōionis in illū cui cōicātur. ⁊ sine traditōe trāsfert̄. l. i. §. in societate. ff. ꝑ socio. ⁊ ꝑinde ē ac si ille q dat mutuasset p̄ciū medietat̄. so

ño.ꝛ ipse poāiſſet alias medietatem ꝛ cōter ab ipſis duobus eſſent ēpta ꝛ ſic in ſocietatē poſita. Et tō glibꝫ ō piculo tenet̄ ꝑ dimidio niſi culpa vl̄ dolo alteri⁹ eueniret. Mā tunc ſolus culpabilis eſſet. d. §. dāna. Bal. tū i l. i. C. ꝑ ſocio. diſtinguit q. ſ. Aut pereūt cāu fortuito. ꝛ ſic erit cōe. Aut pemptio venit ex natura rei: ꝛ tūc dicit piculu ſolū eſſe dātis. q; ſic ēt penes eū fuiſſent mortua: nec eſt verū ſcōm eū q; iſta extimatio faciat vēditionē vt dicto. §. dāna. ꝛ l. iij. ff. locati. ꝛ l. cum manu ſata. ff de ꝟb̄. ēp. vbi ꝺ nemo pōt eā rē vēdidiſſe de cui⁹ dominio id agit̄. ne ad ēptorē trāſeat ſ hoc aut locatio aut aliud gen⁹ ꝟcus hoꝝ ibi. Sed ſaluo melioꝝ iudicio hoc non teneo: cū melioꝝ aīēta ēt naturalia in hoc cāu cōicent̄ vt. d. l. ſi ñ fuerint. ſic cōuenit. vt pericula ſiſr ēt nālia diuidant̄ ſiue cōicent̄. Nec valꝫ qō adducat q; extimatio nō facit vēditionē in iſto caſu: imo facit vt ꝓ ꝺ. l. iij. ff. locati. Et tō tene q; periculum ēt nāle erit cōe. vt tenēt mlti doc. maxime Ang. vbi. ſ. Qō tū limito verū niſi exp̄ſſe aliud ſit ꝓuētū ꝛ ſic itelligitur ille. §. nemo. in. d. l. cum manu ſata: vel niſi de conſuetudine aliō ſit: q; intelligit̄ actum qō eſt conſuetum l. q; ſi nolit. §. q aſſidua. ff. de edi. edi. Et ideo ſi pactum ſit q; periculuꝫ capitalis non ſit cōmune non erit licitus iſte contractus in foro anime: nſi recipiens vel alius qui in vno alleuiatur in alio equiualenti grauaretur. l. naturam. ff. de re. iur. Pactum vero circa fructus vel circa tempus oꝫ contineat equalitatē arbitrio boni viri. Vnde non videtur iuſtum qō fructus in hoc caſu debeant pertineri dum pariūt. Si alter ipſoꝝ ponit operas quia ipſe operas pluſquā alius ſocius ponit: cum tantundem in ſocietatem poſuerit. Et propterea debet attendi ſi opere poſſunt fieri per minores ꝛ pupillos ꝛ huiuſmodi quorum opere non ſunt in magna extimatione. licet alique ſint. vt. l. ſi. ff. de liber. cauſa. vel ſi recompenſantur per lacticinia ꝛ huiuſmodi, ꝛ ō palea. ſeu feno quod dat ad comedendum. ꝛ ſic attendere: qō quilibet ipſoꝝ equaliter tantum poſuit in ſocietateꝫ ꝛ vltra videre quid vltra ponit alius puta ruſticus: quia operas. ꝛ ſic niſi recompenſaretur in alio debet habere plus de fructibus. aliter eſſet vſura. cum ex mutuo interp̄etato plus grauaretur. c. conſuluit. c. in ciuitate. de vſu.

¶ Quādo aūt dantur inextiata. ꝛ ſine terra. ꝛ tunc ſi nullus pactum ſit de capitali aut de fructibus vel tēpore ſunt quedam extrauagantia ꝛ iura poſita inter eōrdinaria capitalia feudoꝝ in ſi. decime collonis ſic dicēntia. Ille qui accepit iumentū vel vacā ꝺ tenere per. v. ānos. ꝛ oēs poledri vl̄ vituli debēt eſſe cōes. ꝛ gegd poledri queſierit the trituratōis. Iumēta vero vl̄ vaca data ꝺ eē illius q eā vel eam poſuit in fine ſocietatis: niſi ille qui accepit ad ſocietatem tertiaꝫ partem precij dederit ſocio ponenti: quia ſi dedit tertiam partem tunc in fine ipſuꝫ iumēntū vel vaca erit cōe. Tu tamē attendens in cōſcientia ad arbitrium boni viri. vt equalitas ſeruetur. ita qō qui plus ponit plus habeat. vt. ſ. dictum eſt. Si vero pactū ſit factum cum pluribus modis contractus concipi poſſint: cū plura ſint negocia ꝫ vocabula. l. natura. ff. de preſcrip. ver. Attendendum eſt q; cōueniat equalitatem arbitrio boni viri ꝙ regulā in. d. l. ſi ñ fuerit ꝛ l. ꝓpoſita

ff. p socio. Aduerte tñ q qñ animal dat inextimatū nō pōt pactū fieri licite q piculū sit alteri⁹ q̄ eius q ip̄z ꝺdit. Hoc ēt tz Bal. in d. l. si pascenda. Nā cū dictū animal positū in societate i fine debeat eē ponētis. si pactū fieret q piculū ad ip̄z ponētē nō spectaret eēt iniquū. ⁊ si ipse pdit animal ⁊ socius pdit opas. Nec obstat qꝺ. s. dixi ꝺ capitali pecūie. qꝛ nō valet similitudo. Rō: qꝛ pecūia simꝰ ipso vsu cōsumit. ⁊ sic in ip̄a societate totalr exercet. Sed sec⁹ est in aialibus q̄ nō sic ꝯsumūtur sed qñq̄ meliorant. Uñ sicut melioramētū ptinet ad dantem sic ⁊ piculū ptinere debz d. l. fm nāz. Si tñ dās in aliq̄ pl⁹ grauaret. puta qꝛ recipiēs nollet teneri i fine ꝺ damno ip̄i⁹ aialis qꝺ euenit culpa sua. sz solū in pte cū teneat in totū. l. cū duob⁹. §. in coeūda. ⁊. §. dāna. ff. p socio sic posset i alio alleuiari q̄ ad piculū ip̄ius aialis p regulā i d. l. fz naturā. Et ex p̄dictis pz q ille q dat aialia iextimata cū pacto: q de p̄mis fructib⁹ capitale suū ꝺtrahat: illicite facit: ⁊ tenet restituer qcqd accepit in grauamē alteri⁹ socij. Nā sociū i hoc grauat q opas ⁊ expensas q̄s fecit si stati exēcto valore capitalis periret ip̄z capitale amitteret: ⁊ sic ipse esset in tuto ⁊ alt socius in piculo. Sz pone q nō pit: sed cū tpe multū lucrat⁹ est: alter socius ad quā restitutionē tenebit p̄dictus. R. q ad tñ q̄tū arbitrio bōi viri extimabit piculū pditiōis operarū ⁊ expensarū quas perdere poterat.

4 ¶ Qñ vero dant aialia grossioris generis cū t̄ra vt puta cōico socio vnū par bouū cū certa quātitate t̄re quā arare ꝺbeat. Et tūc si extiata tradidi periculū totuz ad me ptinebit. Si v̄o extimata piculū erit cōe. d. §. dāna nisi dolo vl culpa alteri⁹ p̄cesserit vt ibi dr. Silr fructus terre erit cōis qñ extiata sūt tradita. Rō qꝛ vn⁹ pōit ptē bouū. ⁊ terrā: alt ptē bouū quā vr emisse rōe extiatiōis ⁊ opas. ⁊ eqtas vlt vt eqlr partiat fruct⁹: nō aūt erūt cōes fruct⁹ qñ p̄dicta aialia dant in extimata. Rō qꝛ alter solū pōit opas ⁊ alter aialia ⁊ terrā. Qꝺ verū itelligo nisi forte industria socij tñ extiaret aut pl⁹. Et iō arbitrio bōi viri iudicādū erit: vt eqlitas fuct. d. l. pposita.

¶ De aialib⁹ minuti vt ouib⁹: porcis capris ⁊ hmōi. Adnerte q inuenit in exuagātib⁹ positis i fine decie collōnis feudoruz: q talia aialia dñt dari ad tres ānos: ⁊ i vnoq̄q̄ āno dz dari p capra duodeci formaticos optimos ⁊ p pecude sex. nec tñ grossos q̄tū facerēt. xx. pecudes: nec tñ paruos q̄tū facit vna mūgitura vni⁹ pecudis: sz mediocres arbitrio bōi viri In fine v̄o capra vl ouis data añ oia: erit ip̄ius tradētis: nisi ille q accepit soluisset tertiā ptē p̄cij ip̄i⁹ qꝛ sic erit cōis. Capreti v̄o ⁊ agni. ⁊ lana erunt cōes. In porcis v̄o oi āno sūt pciēdi porcelli: nisi ille q accepit voluerit tener eos: vsq̄ ad tres ānos: ⁊ i fine trium ānoꝝ oia ptiri ꝺbēt p mediū: ⁊ ēt porcelli nati de porcellis. Si tñ ꝯsuetudo vl pactū aliꝺ esset. vel extimata data essēt: dic fz q dictū ē de aialib⁹ grossiorib⁹. vt oio seruet eqlitas ⁊ iustitia nulla fiat alteri ab altero. 5

¶ Secūdo mō ꝯhit societas sic. dātur aialia sed nō cōicant: nec eorum dñiuz trāsfert sed solū custodie alterius cōmittunt aliq̄ dato vel recepto p̄cio. ⁊ tūc ꝓprie ꝯct⁹ locationis est ⁊ cōductiōis. l. ij. ff. locati. Si āt nō iteruenit p̄ciū. sed tradēs dcā aialia recipit aliqd vt puta p bob⁹ vt arēt vl p pecudib⁹ vt stercorizēt ⁊ hmōi. Aut 6

recipit ille cui tradunt̃ ꝓ mercede cu
stodie aliqd. vel opa aialiũ vt stercori
zatio ꝓ mercede ꝯpensetur. qui oẽs
tres mõi ꝯsiderari possũt vt in simili
in ſno dicit tex. in. l. i. §. si qs ſnũ. ff. ꝺ
positi. sic erit ꝯctus inominat⁹ ⁊ regu
labit̃ secũdũ ꝯctũ locatiõis cui magis
assimilat̃. vt in. d. §. seruũ. ⁊. l. nãlis in
ꝑn. ff. de ꝑscrip. ꝟ. cui⁹ nã est vt fruct⁹
⁊ ꝑiculuꝫ ꝑtineat ad dñum rei locate
l. itẽ si ꝑccio. §. i. ⁊. ij. ff. locati. ⁊ de eo
habes. s̃. Locatio.

7 ¶ Tertio mõ dant̃ aialia ⁊ in totũ trãs
ferunt̃ in accipiẽtẽ cũ pacto ꝙ teneat
ea ad meliorãdũ. ⁊ sic meliorata cõi
cent̃. ⁊ sic dr̃ ꝯctus inominat⁹. vt di
cit tex. in. l. si tibi aree mee. ver. sed si
puerũ. ff. de ꝑscrip. ꝟ. Uñ ꝑciũ dicto
rũ aialiũ si vẽdant̃. dꝫ esse cõe. vt. d. l.
si tibi aree mee. ⁊ silr̃ fruct⁹ ibidẽ ꝑ. l.
si pascẽda. C. de pac. ⁊ silr̃ ꝑiculuꝫ dꝫ
esse cõe sicut ⁊ vtilitas. l. muti⁹. ff. ꝑro
socio. Aduerte tñ ꝙ hic ꝯctus magis
assimilat̃ ꝯctui societatis ꝙ locatiõis
Jõ ꝑñt circa hoc intelligi q̃ dixi. s̃. in
ꝑrio casu: qñ dant̃ inextimata vl̃ exti
mata: Si ꝟo melioramẽtũ nõ sequat̃
credo ꝙ integra ad dñm tradẽtẽ sint
restituẽda q̃si cã data ⁊ cã non secuta
ff. de ꝯdi. cã data. ⁊ cã ñ secuta ꝑ totũ

8 ¶ Quarto mõ dant̃ aialia vt coope
riãtur vel vt cooperiãt. puta thaurus
vel vaca ⁊ huiusmõi. ⁊ est ꝯct⁹ inomi
natus. ⁊ iõ ad arbitriũ boni viri redu
cet̃. ne cũ aliena iactura qs lucret̃. l.
nã hoc natura. ff. de cõdi. indebi.

9 ¶ Quinto mõ dant̃ aialia aliqñ exti
mata talr̃ ꝙ comodũ ⁊ incomodum
sit recipiẽtis. ⁊ sic resultat ꝯct⁹ ẽptio
nis ⁊ vẽditionis. ar. l. extimate. ff. so.
ma. Ideo si aliqd accipet vltra ꝑciũ
rõe tꝑris eẽt vsura. c. ꝯsuluit. ⁊. c. in ci
uitate. de vsu. nisi ẽptor aialium ꝑcepꝫ
fructib⁹ morã traheret in soluẽdo ꝑ
ciũ qꝛ tũc ꝓ interesse posset peter̃ ꝑtẽ
fructuum. l. curabit. C. de acti. emp. ⁊
ven. ⁊ tꝫ glo. ⁊ cõiter doctores in. c.
conquestus. de vsu.

¶ Sexto mõ sũt data aialia nec ap
paret an cã societatis. vl̃ qũo mortuis
ꝑncipalib⁹ ⁊ tũc seccũdũ ꝙ ꝯsuetũ ẽ
talia dari sic extimabit̃. d. §. q assidua
vel si de cõsuetudine nõ apparet ꝑsu
metur ꝯct⁹ inominatus. l. ij. ff. de ꝑre
scrip. ver. ⁊ sic cẽsebitur ꝯct⁹ societa
tis. ⁊ ꝑ oia fiet de fructib⁹ ⁊ reliqs si
cut ius societatꝫ exigit. vel saltẽ fiet re
ceptori aialiuꝫ debita cõpensatio ſm
exigẽtiã sumptuũ ⁊ laboris sui. ⁊ hoc
actione mãdati ex q̃ ꝑ ipositionẽ dñi
pascẽda suscepit. l. i. ff. mãdati. vel sal
tẽ actiõe in factũ siue ꝑscrip. ꝟ. ad. l.
ij. Ex ꝑdictis igit̃ pꝫ quõ societas sit
licita vel illicita. ⁊ qd diceñ de mulꝫ
casibus cũ infinitis modis possint cõ
cipi. vt. in. d. l. nã. ff. de ꝑ. ꝟ. Et ꝑꝑea at
tẽde ꝙ in ꝯctu societatis aliqñ inter
uenit rõ mutui interpretati. puta qñ
dant̃ extimata aialia vel exigit̃ ꝙ sint
ad periculũ accipiẽtis ꝯ naturã socie
tatis. ⁊ tũc si grauat̃ in aliq̃ accipiens
ꝑꝑ hoc erit vsura. Silr̃ aliqñ cũ socie
tate cõcurrit ꝯct⁹ locationis ⁊ ꝑꝑea
eqtas attẽdatur. ⁊ qꝺ cõuenit nature
talis ꝯctus. vt sic scias discernere qñ
est iniusticia vel iniquitas.

Sodomia est turpi
tudo. i ma
sculũ facta. xxxij. q. vij. vsus. ⁊
est graui⁹ peccatũ adulterio. vt in. d.
c. vsus. ⁊ graui⁹ ꝙ cũ matre. ibidẽ. c.
adulterij. Uñ cleric⁹ dꝫ deponi ⁊ in
monasterio detrudi ad agẽdã ꝑniam
Laicus excõicari ⁊ penit⁹ reddi alie
nus a cõione fideliũ. c. clici. de exces.
ꝑla. ſm leges dꝫ igne cremari. i aut.
vt nõ lux. ꝯ naturam. vnde ibi dr̃ ꝙ
ꝑꝑ impios act⁹ sodomitarũ fames ⁊

terremotus ⁊ pestilētie fiūt. ⁊ ciuitates cum hōibus pariter pereunt.

Solicitudo vtrū sit peccatū ℞. ꝙ si loqmur ꝺ solicitudine tpaliū sic triplex est. Una est anxietatꝭ ⁊ auaricie. ⁊ hec ē pctm̄ semp. Mortale v̄o pctm̄ ē ex fine. puta qꝛ ꝯstituitur finis in ipsis q̄rendis parati oīa facere pp ipsa hn̄da. Un̄ Aug. in li. ꝺ opibus monachorū. cū dicit dn̄s. nolite soliciti eē ⁊c. hoc dicit vt nō ista intueamur. ⁊ pp ista faciam⁹ quicqd in euāgelij p̄dicatiōe fieri iubetur. Alio mō est mortale pctm̄ ex mō. qn̄ tm̄ i huiusmōi anxiat̄ ꝙ omittit necessaria ad salutē ⁊ suffocat mētē in talib⁹ ⁊ de hac loquitur Greg. xlviiij. di. c. hinc eni in v̄bo Gibb⁹. Alia solicitudo dr̄ dubietatꝭ ⁊ diffidētie. cuꝫ hō timet ne tpalia sibi deficiāt. ⁊ ideo anxiatur ꝓ ipsis nō tn̄ aliqd faceret ꝯ dei p̄cepta vel omitteret. ⁊ ista ē pctm̄ veniale. Tertia necessitatꝭ ⁊ ꝓuidentie. ⁊ hec nō est pctm̄. immo bona ⁊ laudabilis. Un̄ glo. Math. vj. Non labor ⁊ ꝓuidentia dānat̄ sed solicitudo mētē suffocās. ⁊ de hac tertia loqtur. c. diuine. lxxxvij. di. Solicitudo vero spūaliū p se est bona ⁊ ad hāc xp̄s inducit nos. Math. vj. Primuꝫ q̄rite regnū dei ⁊c. Posset eē pctm̄ p accidēs qn̄ hō tm̄ intēderet spūalibus ꝙ omitteret ꝓuisionē hūanam debitaꝫ qꝛ eēt tēptare deū ꝯ illud Math. iiij. Nō tēptabis dn̄m deum tuum.

Solutio est ei⁹ qꝺ debetur redditio. Insti. q. mo. tolli. obli. in p̄ncipio. Sꝫ large solutio est ab obligatione liberatio q̄cūqꝫ modo. ff. de solu. l. solutiōis. Nā q̄litercūqꝫ satisfactū sit creditori ad volūtatē suā ꝓ soluto hr̄ lꝫ solutū n̄ sit. ff. ꝺ pi. ac. l. si rē alienā §. oīs. hoc no. Gof. ⁊ Ho. i sū. e. ti. §. i

¶ Quot sunt spēs solutionis. ℞. due. i
Una nālis siue v̄a q̄ est p redditionez ei⁹ qꝺ debet̄. Alia ciuilis siue imaginaria. ⁊ hec fit multis modis. s. p nouationē q̄ est. qn̄ extinguit̄ p̄or obligatio. ⁊ in aliā obligationē ciuilē vel naturalē trāsfert̄. ff. de noua. l. i. Aut p ꝺ legationē q̄ est qn̄ aliū reum vice sua creditori vel cui ipse iusserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p oblationem factam tpe ⁊ loco cōgruo. C. de so. l. obsignatiōe. ff. eo. l. si solutur⁹. ⁊. l. q decem in p̄n. ff. de pigno. l. creditor. Nō tn̄ ꝓdest oblatio si nō ꝯsignet̄. C. de vsu. l. ij. ⁊. l. acceptā Itē oꝫ ꝙ fiat cui debet̄ vel eo abn̄te iudici. ⁊ si iudex deficiat honestis psonis. C. de vsu. l. si creditrici de offō. or. c. pastoralis in fi. Itez ꝙ res deposita duret: qꝛ si in vsus suos ꝯuertat nō est tut⁹ offerēs. l. debitor. ff. ꝺ vsu. ⁊ si sic ꝺposita res amittatur nihilomin⁹ ꝺbitor ē libat⁹ ff. ꝺ arbi. l. arbit̄. la. ij. ff. ꝺpositi. l. i. §. si pecunia i sacculo. Et hoc verꝫ i obligatōe q̄titatꝭ: qꝛ si obligatio esset in spē. sola oblatio sufficeret. ff. eo. l. hōinem. §. i.

¶ Utrū solutio debiti in q̄titate existētis sit faciēda ꝫ pecūie valorē currētē tpe solutiōis vl̄ ꝫm ꝙ valebat tpe ꝯctus. ℞. ꝙ in quacūqꝫ dispositiōe ꝯctuū sit debituꝫ. solutio sp dꝫ fieri ꝫm monētā q̄ currebat tpe ꝯctus debiti. ⁊ si nō reperit̄. qꝛ est reprobata vl̄ diminuta i pōdere. puta. qꝛ tōsā vl̄ p lōgū vsū effecta grossa. qꝛ argentū in superficie corruit ex longo vsu vel alio mō ppetuo est alterata. tunc dꝫ solui ipsius extimatio ꝫm ꝙ cōiter tenet̄ p legistas ⁊ canonistas in. l. paulus al̄s i cipit creditorē. ff. de solu. ⁊ in. l. in minorū. C. in qbus causis in inte. re. nō ē necessaria. ⁊ p canonistas in. c. q̄to de iureiur. ⁊ in. c. oliꝫ de cēsi. Et licet Bar. in. d. l. Paul⁹ limitet istꝺ verꝫ. qn̄ talis diminutio ꝯtigit i mōeta gros

sa ⁊ nõ in minuta. tñ dñs Antoni⁹ in d.c.q̃to ⁊ sequit̃ Pa. ibidẽ tenet ita hẽre locũ i mõeta pua sicut i magna qñ deterioratio directe cõtingit ipsaꝫ pecuniã. puta. qꝛ duo antiq̃ nõ valẽt nisi vnũ ð nouis. voluit ẽt. Cy. ⁊ Pe. in.d.l.in minorũ. ⁊ Hosti.i.d.c. q̃to q̃ qñ solũ pecunia est reprobata non deteriorata q̃ de ea põt fieri solutio ex q̃ currebat tẽpore ꝯctus. Sꝫ Spe cu.eo.ti. ⁊ ibi. Joan.an. ⁊ Pa in.d. c.q̃to tenẽt q̃ nõ põt ⁊ est cõis opinio qꝛ magis moneta ꝯsiderat̃ ratione curs⁹ q̃ ꝛ spectu materie. ⁊ vr̃ tex. i.d.c.oli. Facit ẽt.c.eiciẽs.lxxxviij. di. Si vero alteratio ñ eẽt ꝑpetua sꝫ ad tẽpus vt ꝯtingit q̃ floren⁹ hodie magis valeat q̃ cras. ita q̃ crescit vel ð crescit secũdũ tẽpora cõmuniter tenet̃ talẽ variationẽ nõ debere attẽdi. argu.l.ꝑcia.ff.ad.l.falci. sicut eni creditor vellet sibi solueret̃ si plus valeret. ita dꝫ recipere si min⁹ valet cum speret̃ augmentũ: sic voluit bar.i.d. l. Paul⁹. ⁊ alij in.d.l.i minoruꝫ. Qð mihi vr̃ equũ nisi qñ non eẽt spes q̃ de ꝓximo deberet hr̃e augmẽtũ: qꝛ sic vr̃. q̃ debeat solui ꝑm extimationẽ tp̃ris ꝯctus. qꝛ posset eẽ q̃ nunq̃ cresceret. ar.in.l.iurisperitos.i ꝑn.ff. de excusa.tuto. ⁊ qð no.glo.in Cle.ij. ð rescriptis. Jaco.de are. ⁊ bar.i.d.l. Paul⁹. ⁊ Hostiẽ.in.d.c.q̃to tenent q̃ si est alterata respectu curs⁹ nõ respectu materie ⁊ ꝑpetuo. puta. qꝛ priceps nõ vult expendat̃ nisi ꝓ tãto. vt forte recolligat ⁊ cudi faciat. q̃ nihil omin⁹ de ea põt fieri solutio si debitor nõ fuit in mora. Sꝫ Oldra. ⁊ Fede. in.d.l.i minorũ. ⁊ do. Anto.in.d. c.q̃to. tenẽt q̃ dꝫ solui ad extimationẽ antiq̃ currentꝫ tp̃e ꝯctus. qꝛ eadeꝫ rõ q̃ est de toto ⁊ de parte. ar.l.q̃ ð tota.ff.de rei vẽdi. ⁊ c.pastoralis. §. Itẽ cũ totũ. de offi.dele. ⁊ vr̃ ꝓbari in d.c.oli. ⁊ vr̃ magis equũ. Et sic ꝯclude q̃ siue sit reprobata in totũ. siue alterata i parte i perpetuũ respectu cursus. lꝫ nõ respectu materie siue ðteriorata respectu materie q̃ nõ põt fieri de ea solutio. sed dꝫ solui extimatio ꝑm tp̃s ꝯtractus ⁊ hoc siue solutio sit fiẽda rõe ꝯct⁹ siue ex ꝯdẽnatione iudicis. De cõdẽnatione aũt q̃ fit rõe statuti. Spec.tꝫ q̃ dꝫ solui de mõeta currẽte. Sꝫ Pa.i.d.c.q̃to. vr̃ tenet̃ q̃ ð moneta currẽte tp̃e facti statuti. Ego teneo cũ Spe. qꝛ i penis mitior fit iterꝑtatio. c.odia. de re.iu.li.vj. De solutiõe vo q̃ dꝫ fieri ex mãdato ꝑncipis vl̃ alicui⁹ dñi seu ex ei⁹ gr̃a dic̃ dñs Anto.i.d.c.q̃to. q̃ si dñs ignorabat valorẽ mõete sic fiet ꝑꝫ cursũ currẽtꝫ ꝑꝫ gl. ⁊ Laudu.i Cle.ij.ð ðci. Si vo sciebat ei⁹ valorẽ sic fiet ei⁹ solutio ꝑꝫ extiationẽ tp̃is ipi⁹ mãdati seu gr̃e facte. ar.d.c.oli ⁊ l.fi.ff.ð auro ⁊ ar.le. Si vo solutio ẽ respectu legati sic fiet ꝑꝫ extiationẽ tp̃ris testi cõditi. lꝫ testator postea multũ supuixerit intãtũ q̃ sit mutata. ita ꝯsuluit Oldra. ⁊ facit tex.i.l.vxorẽ. §.testõ.ff.de le.iij. ⁊ d.l.fi. ⁊ seqt̃ do. Pe.ð ãcha.i.d.c. oli. ⁊ Jo.an.i addi.ad spe.eo.ti. ⁊ pa. i.d.c.q̃to. Idẽ dicit Oldra.i ꝑcepto arbitroꝝ Idẽ dic̃ pa.vbi.s̃.in ꝑcepto iudicis ꝯdẽnãtꝫ i certa q̃ntitate ⁊ hec no. qꝛ sepe i pratica. Limita tñ predicta in debito ꝯcto ex mutuo ꝑm distinctionẽ quã ponã ifra Usura.i.§.xxxvj.

¶ Quis tñr soluẽ. ꝛ. q̃ ille q̃ ẽ obligatꝰ siue sit ꝑncipal̃ ðbitõ siue fideiussor. 3

¶ Utrũ qlibꝫ possit ꝓ alio soluer̃. ꝛ. q̃ sic ẽt si debitor hoc ignorat ⁊ non velit.ff.eo.l.soluere.ff. de nego.ge.l. soluẽdo. ⁊ tenet̃ talis satisfacere ꝑfato soluẽti ꝓ eo. si mõ sua intererat vt solueret.l.cũ pecuniã.ff.de nego. ge. 4

5 ¶ Utrū tutor ⁊ curator vel ſcali⁹ ꝑ admi
niſtrationem hꝰ tenea ſoluere de
bitū illius cuius curā gerit. ff. q ſic. l.
quotiēs. §. ſicut aūt. ff. de admi. tu.

6 ¶ Utrū hꝰs teneaꝫ ſoluere debita de
fūcti. ff. q ſic i totū. Sz in ꝑscia q̄tū
ſe extēdit facultas hꝝditaꝫ. vt. §. De
res. §. vj. Secꝰ ſi eēt legatari⁹. qz tunc
nō teneꝫ niſi qñ hereditas eſt nō ſol
uendo. qz tunc es alienum p̄cedit
legata. vt. §. Reſtitutio. ij. §. xvij.

7 ¶ Utrū ſucceſſor plat⁹ teneaꝫ ſolue
re ꝑ deceſſoris ſui debita. ff. q ſic. ſi ꝓ
neceſſitate ſue perſone. vel neceſſitate
ſeu vtilitate eccliе ſūt facta. eꝫ eo. c. i.
Ellias non teneꝫ eccliа nec ſucceſſor
eius. x. q. ij. c. hoc ius de tideiuſ. c. qō
quibuſdā. Idē credo de ſucceſſore in
dñio tpali laicali.

8 ¶ Cui dz fieri ſolutio. ff. q creditori
vel ei⁹ ſucceſſori cui cōpetit actio ob
ligatiōis ſi tñ ſit cōpos mētis. ⁊ ma
ior. xxv. ānis. vel alteri de mādato⁹ ip ſi
us. ēt ſi creditor ſit accuſat⁹ ad morte
ff. eo. l. reo. ⁊. C. eo. l. nihil itereſt. pōt ēt
fieri ei⁹ ſocio ſi vtriq; eorū ē obligat⁹
inſolidū. ff. de pact. l. ſi vn⁹ in p̄n. ⁊. ff.
de duo re. ꝓſti. l. ij. ⁊. iij. ⁊ no. in. c. ea te
dz iur. iurā. Aut ēt ꝓcuratori ei⁹ q̄tus
ſit reuocat⁹ ⁊ ignoreꝫ reuocatio. l. ei⁹
in p̄n. ff. ſi cer. pe. Aduerte tñ hic. qz
ſi qs ſolueret filiofamilias ſine ꝓſenſu
pr̄is. vl' minoris ſine ꝓſēſu tutoris vl' cu
ratoris, nō ſatisfaceret. l. i. ⁊ p totū. ff.
ad mace. ⁊. l. pupill⁹. ff. de act. ⁊ obli.
Niſi ſolutū ſit ꝙrſū in vtilitatē pr̄is
vl' mioris. l. i. ⁊. ij. C. ſi adūſus credi. ⁊
l. q ſi forte. §. ſi. ⁊. l. i pupillo. ff. ō ſolu.

9 ¶ Debitor nō hꝰs pecuniaꝫ ad ſol
uēdū pōt offerre rē meliorē ⁊ tenetur
creditor accipe. aut. hoc niſi. C. de ſo.
Eccliа ỽo nō teneꝫ offerre meliorez
ſed aliā. vt aut. hoc ius. C. de ſa. ſā. ec.

10 ¶ Quis eſt ꝓponendus in ſolutione
vide Reſtitutio. ij. §. xvj.

¶ Utrū poſſit qs repetere pecuniam ū
hitā ex vēditiōe rei ſue in ſubſidū. ff.
Ludo. in no. q ſic. vt ē caſus in. l. inci
uile. C. de rei vēdi. ⁊. l. ſi cū ⁹ Fuum. ff. ſi
cer. pe. ⁊. l. ſi. ff. de nego. ge. Sic⁹ ⁊ eō
pōt agere ad rē ēptā ex ſua pecunia i
ſubſidū. lz ñ ſit nuꝫ obligata. Et q
poſſit agere eſt gl. in. l. pcul⁹. ff. ō iur.
do. ⁊ caſus i. l. vxor marito. ff. de do
na. inter vi. ⁊ vxo. Itē ꝓponit ille q
pecuniā ō dit negociatori facienti diuer
ſa negocia i ea negociatiōe alijs q ei
dē dederūt i alijs negociatōibus. ter. i
l. ꝓcuratoris. §. ſi pluref. ff. ō tribu. ꝓz
Jo. plagiēſē. ⁊ Ludo. de roma. i no.

¶ Utrū excōicatio ſit facienda. ff. q ſi iz
ſit tz. tñ ñ dz fieri ēt ſi. ex iuramēto te
nebaꝫ. vt. §. Excōicatio. viij. §. xij.

¶ Utrū liceat ſoluere creditori credi 13
toris mei. ff. Bar. in. l. ſolutū. §. ſolutā
ff. de pigno. act. diſtinguit q ſi credi
tor creditoris mei hꝫ bona obligata
puta. qz ꝓduxi domū ab eo q eam ab
alio ꝓduxerat ſic liberor ipſo iure ēt
creditore meo inuito. l. virū pūte. ff. ō
ſtitu. pe. cū poſſēt ab eo cōpelli. l. no
mē. C. q̄ res. pi. obli. po. Silr qñ talis
fact⁹ eſt creditor pp me. puta. qz cre
ditor me⁹ gerēdo negocia mea acce
pit mutuo ab eo. vt in. l. ſi liber hō. ff.
de neg. ge. Si vero cā ſit oio ſeparata
mea ſi ſit eo volēte ī dubie liberor. l. i
uito. ff. de ſo. ⁊. l. penulti. ⁊ ſi. ff. de ne
go. ge. Aut eo ignorāte ⁊ cōtingit li
beratio ope exceptiōis. l. ſi opa. ff. de
doli. excep. gl. tñ tz īdiſticte q liberaꝫ
Inſti. q mo. tol. obli. in p̄n. ⁊. d. l. pe
nul. Sed tu tene cū Bar. q̄ ad forum
ꝓtēnoſū. q̄ ad ꝓſcias tene gl. qz credi
tor libaꝫ ex tali ſolutiōe ēt ſi erat iuit⁹
d. l. ſoluēdo. ⁊ iō ſatisfactum eſt ei.

¶ Utrū recipiēs ſciēter ſolutionē alte 14
ri debitā cōmittat furtū. ff. gl. in. c. cū

te: de iureiurã. q̃ sic nisi creditor ratũ
hũerit. all'. l. falsus. §. i. ff. de fur. Qd̃ ve
rũ est ꝑm Pa. ibidẽ. si sine iusta cã re
cipit. Secus si ex iusta cã puta. qꝛ cre
debat ad eũ ꝑtinere. vel qꝛ erat gestor
negociorum creditoris.

15 ¶ Quõ dꝫ fieri solutio. ℞. q̃ dꝫ fieri
de illo qd̃ est in obligatiõe. qꝛ vnũ ꝓ
alio solui nõ põt creditore nõ cõsen-
tiẽte. Insti. q. mo. tol. ob. §. i. fallit hoc
in ecclia d̃bitrice. d. aut̃. hoc ius. Itẽ
in eo q dꝫ aurũ in cui⁹ substãtia aurũ
nõ inuenit̃. C. de solu. aut̃ hoc nisi de
bitor. ⁊. ff. de le. i. l. si dom⁹. §. q ꝯsitet̃
Itẽ in eo q dꝫ ꝟuũ cui⁹ vult soluere ꝑ
ciũ qꝛ dicit eũ suũ cognatũ. Itẽ in no
xali actiõe. ff. de re. iudi. l. miles. §. i. ⁊
ij. Itez de pecunia. vide Pecunia. §.
ij. Sed qñ nõ hꝫ qd̃ dꝫ soluere. ⁊ sũt
distrahẽda bõa sua ꝓ solutiõe. tũc ꝑ-
mo incipiẽdũ est a mobilib⁹. ⁊ si non
sufficiũt ad imobilia. ⁊ postea ad iura.
Et si nõ iueniũt ẽptorẽ detur i solutũ
creditori. vid̃ i. l. a diuo pio. ff. d̃ re. iu.

16 ¶ Quid de eo q tenet̃ sub alternatio
ne. ℞. q̃ regulare est q̃ in alternatiuis
electio ẽ debitoris. vt in. l. plerũqꝫ in
fi. ff. de iur. do. cũ ꝯcor. positꝫ in glo.

17 ¶ Utrũ debitor teneat̃ ire vel mitte
re ad domum creditoris. ℞. vt. s̃. Ob
ligatio. §. viij.

18 ¶ Quid si creditor eẽt i mora ⁊ vel-
let purgare. ℞. q̃ tenebit̃ ire ad eius
domum. l. cum qd. C. de cõdi. inser.

19 ¶ Quid si obligatio fit soluꝫ ad hoc
si volo acqrere. ℞. q̃ teneor adire do
mũ creditoris ⁊ soluere ẽt sine moni
tiõe ꝑm Bar. in. l. itẽ illa. ff. de consti.
pecunia. siue comodũ sit ꝑsonale qꝛ
relinqt̃ libertas ꝟuo si soluit decez. ⁊
huiusmõi. siue sit comoduꝫ bursale.
puta. alicui legãtur iocalia si soluerit
vestẽ. d. l. cũ qdã. Aduerte tñ qꝛ in ca
sib⁹ istis vbi qs tenet̃ ad domũ credi
toris ire sufficit q̃rere eũ apd̃ vicinos
⁊ notos ⁊ in locis in qb⁹ est solit⁹ cõ-
uersari. nõ ꝑ loca clandestina. ar. ij. q.
vj. c. biduũ. ⁊ voluit bar. i. l. ꝑdicta. itẽ
illa ⁊ Pa. sequitur in. c. significãte de
pigno.

20 ¶ Utrũ mittẽs debitũ ꝑ nũciũ infide
liter se hñtẽ excuset̃. ℞. Pa. in. d. c. si
gnificãte. Aut ipẽs erat debita ⁊ ipsa
remittebat̃ ꝑ nũciũ q putabat̃ fidelis
⁊ sic ꝑiculũ ꝑtinet ad creditorẽ. Rõ
qꝛ casus fortuit⁹ non iputatur ex q̃ cul
pa nõ precessit. c. vnico de como. aut
erat q̃titas debita q̃ mittebatur ⁊ sic
ꝑijt ꝑiculo d̃bitoris. Rõ qꝛ eo ipso q̃
pecuniã mihi mutuasti meã fecisti. l. ij.
ff. si cer. pe. ⁊ iõ ꝑijt mihi ante q̃ veni
at ad man⁹ creditoris si ꝑijt. qꝛ adhuc
dñs. no. bar. in. l. eũ q. ff. como. sed pe
nam si erat apposita non incurrit.

21 ¶ Quid de eo q soluit indebituꝫ an
possit repetere. ℞. Pa. i. c. fi. d̃ solu. di
stiguit q̃ aut ẽ idebitũ ciuil'r sꝫ nãl'r d̃
bitũ. ⁊ sic gl. in. d. c. fi. distinguit. q̃ si
soluit ꝑ errorẽ iuris nõ põt repetere.
si aũt ꝑ errorẽ facti poterit. vt puta he
res soluit legata integra credẽs non
posse retinere falcidiaꝫ. errat in iure.
nã natural'r erat debitũ sed nõ ciuil'r
⁊ nõ repetet. Si ãt sciebat sibi cõpete
re falcidiã sed credidit itellige ꝓbabi
liter. vt in. c. aplice. de cle. exco. mi. ⁊
in. c. ij. de ꝯsti. li. vj. s. hereditatẽ suffi-
cere. cũ tñ nõ sufficeret. hic erat in fa
cto ⁊ repetet. l. error facti. C. ad. l. fal-
ci. cõiter tñ tenet̃ q̃ Minor. Muli
er. Miles ⁊ huiusmõi cũ excusẽt̃ ab
errore iuris repẽtet. si ẽt ex errore iu-
ris soluerũt. vt in. l. cũ de indebito. §.
i. ff. de ꝓba. Sed q̃ ad hãc excusatio
nẽ quidã ꝯriũ tenẽt. sed ꝑmũ verius.
Simil'r magis repetet in ꝯscia si ẽ in
debitũ natural'r. licet ciuiliter sit debi
tũ. multo magis si ẽ indebitũ natura-

liter ⁊ ciuiliter tã in cõscia q̃ in foro
cõtẽtioso quacũq; ignorãtia solueris
nisi in aliquib⁹ casibus de q̃bus i gl.
l.cum qs.C.de iur.⁊ facti igno.⁊ ibi
Bar.cõcordat q̃s dimitto q2 ad con
scientiã nõ ꝑtinet. Secus qñ soluit sci
enter.q2 tunc videt̃ donasse.l.cui⁹ ꝑ
errorẽ.ff.de re.iur.exceptis solutis ꝓ
vsuris que repeti possunt.c.debitores
de iureiur.

22 ¶ Quid de illo q cõuenit̃ a credito
re ⁊ nõ h3 vnde soluat.R.q̃ si debi
tor est ex maleficio sic põt verberari.
xiiij.q.vj.si res.⁊ sic nõ põt ãplius cõ
ueniri.d.c.si res qd̃ intellige qñ cre
ditor sic exegit vt verberet̃ ꝓ debito
alias bene tenet̃ ad interesse si verbe
retur ꝓ maleficio.ar.xij.q.ij.fraterni
tas. Si v̄o est debitor ex cõtractu vl̃
quasi tunc cedat bonis.

23 ¶ Quõ fit cessio bonoꝝ.R.fit in iu
dicio vl̃ ex̃ iudiciũ ꝑ nunciũ vel epi
stolã.ff.q bo.ce.possunt l.in oi.Dic vt
s̃. Cedere bonis. Et ad qd valet.ibi
dẽ. Aduerte q̃ vt valeat oꝫ cõfiteat̃
debitũ.l.pe.ff.de ces.bo.

24 ¶ Sed nũquid cũ debitor petit dila
tionem qnquẽnij a pluribus suis cre
ditoribus ⁊ aliqui dare nolunt ei da
bitur.R.q̃ sic si maior pars cõsentit:
⁊ intelligitur maior respectu sũme de
bitorum ⁊ non personarum. Et si oĩa
sũt equalia iterum valebit dilatio da
ta.l.vlt.C.qui bo.ce.po.

25 ¶ Qñ debet fieri solutio.R.ꝑm Jo.
de cõsc.di.i.solet. Qd̃ aut dies ẽ adi
ectus fauore debitoris ⁊ põt ꝑueniri.
Aut fauore creditoris ⁊ sic nõ potest
preueniri.l.eũ qui.ff.de ãnuis.le. Si
militer non põt q̃s repetere ante tp̃s
debitum.c.vnico.de plus pe.nisi i tri
bus casibus. Primus in viro vergẽ
te ad inopiã. Secundus in debitore
fugiente.l.ait pretor.§.debitorem.ff.
de his q̃ fi.in fra.cre. Terti⁹ in d̃bito
re suspecto qui põt cogi dare cautio
nez.l.si fideiussor.§.fi.ff.q satisda.co.
Limita nisi fuisset suspect⁹ tẽpore cõ
tractus quia nõ cogeretur. Aut dies
non est adiectus.⁊ dic.vt.s̃. Mora.
§.i.⁊ Obligatio.§.viij.

26 ¶ Quomodo ꝓbatur solutio.R.q̃ si
debitũ sit scriptum ⁊ debitor velit pro
bar̃ ꝑ testes ⁊ sine scriptura solutionẽ
oꝫ q̃ probet per.v.testes rogatos q
testificari pñt ꝓ solutione facta.vl̃ quã
voluit facere.⁊ ẽt pro cõfessione cre
ditoris. Si v̄o debitum sit canzelatũ
liberat̃ debitor.nisi creditor ꝓbet ꝯ
riũ.l.si cirographum.ff.de ꝓba.

Sors ꝓprie dr̃ cuꝫ aliqd
fit vt eius euẽtu cõ
siderato aliqd occultũ inno
tescat.vt puta.cũ accipiunt̃ festuce in
equales ⁊ qui hẽbit breuiorẽ sit talis
vel faciat sic ⁊ huiusmodi.

1 ¶ Quotuplex ẽ sors.R.triplex. Pri
ma dr̃ diuisoria cũ querit̃ qd cuilibꝫ
sit dãdũ.siue illud sit res.siue honor.
siue pena.aut actio aliq̃.secunda dr̃
consultoria.cũ inquirit̃ qd sit agẽdũ
⁊ hoc ꝑm se non est mala sed ratione
circũstãtie potest aliqd mali in se cõ
tinere.vñ prohibetur ne sub hac spẽ
homines in idolatriã labantur.xxvj.
q.ij.§.his ita.⁊ ideo est peccatũ mor
tale vti ea.nisi i necessitate vt infra di
cã. Tertia est diuinatoria q̃ sic diffinit̃
Sors est ars diuinãdi futura a sanct̃
patrib⁹ dãnata sub anathemate.xxvj.
q.v.sortes.quia diuinatio semper ac
cipitur in malũ.sicut ꝓphetia in bo
nam partẽ.i.q.i.nunq̃.

2 ¶ Vtrũ sit licitum vti sorte in aliquo
casu.R.ꝑm glo.in sũma.xxvj.q.ii.q̃
sorte diuisoria qñ expectat̃ euẽtus ex
fortuna solũ ⁊ nõ fit aliq̃ superstitio ⁊
in rebus tp̃alibus solũ sic licet. Sor

tes v̄o que fiunt ꝑ magicas incātatio
nes. vel que fiūt ad exercendas vani
tates aliq̄s. vel ad inquirendū occul
ta vel futura q̄ dicūtur diuinatorie sūt
ꝓhibite. nec vnq̄ licēt .xxvj.q. ij. hi
q. ⁊ c. illud. Sorte v̄o cōsultoria q̄ fit
cā necessitatꝭ ad sciēdū qd fiendū qñ
aliter neq̄ scripture auctoritate. vel
alio auxilio pōt sciri nō est illicitū vti
d.q.ij.c.nō exēplo. ⁊ q.v.nō lꝫ. Naꝫ
cū nō superest humanū auxiliū. tunc
ad diuiuū possum⁹ recurrere. vt. xxij.
q.ij. q̄rit̄. vt puta. Ciuitas est obsessa
dubitat clerus qs d̄beat fugere vl' qs
remanere. tūc orōe ꝑmissa ꝑm Aug.
sorte erit dirimēdū. Facit. l. sed cū am
bo. ff. de iudi. ⁊ l. si duob⁹. in princi
pio. C. cōia de le. Et ꝑm hāc necessita
tē ītelligo. c. sors eadē. q. vbi dicit̄ ꝙ
non est aliquid mali. quod limita ꝑm
Pa. in. c. fi. de sortile. verū ꝙ ea licet
vti ī tali necessitate si q̄ttuor ꝯcurrāt
Primo in rebus tpalibus. sꝫ in spūa
lib⁹. vt in electiōe seu ei⁹ tractatu aut
in electione cōpromissarioꝝ q̄tū ad
officia ecclīastica est in oī casu ꝓhibi
ta. Scdo si fiat sine oī supstitiōe. Ter
tio. qñ euētus sortiū expectat̄ a deo:
qꝛ si a diabolo erit illicitū. Quarto qñ
fit cū magna deliberatōe ꝑmissa ora
tione. sicut apli act. i. in electiōe Ma
thie petēdo a deo eius volūtatē ī hoc
Aliter aliq̄ istoꝝ deficiente erit illicita
Lau. tñ Archi. ⁊ Ho. tenēt indistin
cte. ꝙ oīs sors ꝓprie accepta est ꝓhi
bita ꝑꝑ. d. c. sortes. Sꝫ tn dic verū in
sorte diuinatoria ⁊ cōsultoria ex̄ p̄di
ctū casū necessitatis: sec⁹ in diuisoria.
3 ¶ Quot modis fit sortilegiū siue in
diuinatio. R. ꝙ tribus modis. Prio
ꝑ manifestā inuocationē demonum. ⁊
hoc siue nominet̄ nigromancia. vel
aremācia. aut qbuscūq̄ nominibus
ꝑm ꝙ fit diuersimode semꝑ est pecca
tum mortale grauissimum. ⁊ tenetur
nedum desistere ab ea sed etiā libros
cōburere. aliter absolui nō potest. Et
qui tales diuinatiōes addiscit morta
liter peccat. seu ēt artē magicā: qꝛ ꝯꝫ
Ricar. i. ij. di. vij. ar. ij. q. iiij. nō ē scia
sꝫ supsticio ⁊ in fine tales a diabolo d̄
cipiūtur ⁊ male terminant. ⁊ de hac
habes. xxvj. q. iiij. c. igitur. ⁊ eoruꝫ no
minibus. ⁊ quomodo demones sciūt
futura ⁊ tales decipiūt habes ibidem
in. c. sciendum. ⁊ c. se. ⁊ propterea de
nomine non curo ex quo patet de in
uocatione demonum. Aduerte tñ ꝙ
aliud est inuocare demonem. quod
non licet. aliud occurrenti aliquid p̄
cipere. sicut faciunt sancti cogentes
eos aliquid dicere. quando in corpo
ribus obsessis sūt quod licet. q̄uis pi
culosum sit. nisi ex instinctu spūs sācti
fiat. de quo dic. vt. s. Adiuratio. Se
cundo fiunt sortes siue diuinationes
sine manifesta inuocatione demonū.
sed ex sola inspectione aliquorum cor
porum sicut faciunt astrologi. ⁊ illi q
ex inspectione liniamētorum manus
vel oculorum. aut corporis hominis
vel animalis. aut ex eorum garritu vl'
volatu. siue ex eorum obuiatione fu
tura occulta pronosticantur. Et vt sci
as quando talis diuinatio sit prohibi
ta aduerte vt colligo ex sanctis Bo. i
ij. di. vij. ar. i. q. iij. ii. partis. ⁊ Tho. ꝯa
ꝯe. q. xcv. ar. v. Prio si tale futurū sit
in re considerata. sicut in cā ꝓpria ⁊
per se. ⁊ sic nō est prohibita. vñ astro
logi possunt diuinare ex consideratio
ne astrorum ꝙ cras fiet eclipsis solis
vel lune. vel pluuia vel venti. vel frig⁹
aut calor ⁊ huiusmodi. ⁊ sic talis diui
natio non est prohibita. Si vero tale
futurum non est in tali re nisi dispositi
ue. puta bona habitudo corporis in
dicat bonam qualitatem mentis. ⁊

ezto mala ⁊ huiusmõi. sic ſimiliť lꝫ diuinare. ſ. q talis erit inclinatꝰ ad tale viciũ vel habilis ad tale ſtudiũ. dũmõ libertas liberi arbitrij nõ excludat. q̃ dñari poteſt ⁊ aſtris ⁊ ꝯ quãcũqꝫ diſpoſitione ſeu inclinatõem corporis. Si ét tertio iſit ſẽſitiue ſicut eſt in aialibꝰ irrationabilibꝰ. q̃ qz a rõne nõ ipediunť facilꝰ ſẽciũt mutationes corporũ celeſtiũ pp quã faciũt aliqua ſigna. ſic diuinare q̃ pluet vl̃ tp̃s mutabiť. vel vigebit frigus nõ eſt p̃hibitũ. qñ ad aliud nõ extẽdũtur talia ſigna niſi ad influẽtias corporũ celeſtium diuinãdas. Si aũt tale futurũ nõ eſt in tali corpore inſpecto. nec ſicut i cã p ſe nec ſicut in diſpoſitiõe nec ſicut tertio modo ſic diuinare velle eſt peccatũ mortale et ſupſtitioſum. ſicut faciũt q cũ obuiãt lepori vel femine p̃gnãti dicũt malũ futurũ ⁊ huiusmõi xxvj. q. ij. c. illos. ⁊. c. ſe. Siľ ſupſtitio ſi ſũt q ea q̃ libero arbitrio ſubiacẽt certitudinaliter ſcire volũt ⁊ diuinare ⁊ de iſtis hẽs. xxvj. q. ij. c. illud quoqꝫ. Jõ Tho. vbi. ſ. ingt q̃ ſi predicta ſigna extẽdãtur ad ea q̃ nõ ſubiacent cauſalitati corporũ celeſtiũ. ſicut ſunt actus liberi arbitrij ⁊ ea q̃ p accidẽs eueniũt ſic diuinatio eſt illicita. ⁊ Bo. vbi. ſ. dicit q̃ diuinatio aſtrologorũ q̃ ptendũt vltra vi aſtrorũ eſt p̃ diabolica cõmertia. ⁊ ſic pz q̃ eſt mortale peccatũ. Tertio fit cũ aliq̃ ſupſtitioſorũ obſeruatiõe ⁊ iſtud oio p̃hibeť qz ibi ẽ tacita demonis iuocatio q̃ ſic ꝓuenit cũ p̃mis iuẽtoribꝰ talũ. vt dr xxvj. q. ij. c. q̃ ſine ſaluatore. ⁊. q. v. c. nec mirũ. ſicut faciũt illi q̃ p taxillum ꝓiectũ ſup librũ pũctorũ vitã vl̃ mortẽ vel bonã ſeu malã ſortunã alterius ſcire volũt. Siľ q̃ furta vl̃ huiusmõi occulta p inſpectionẽ aſtrolabij vel libri l̃ ſcriptionẽ iueſtigãt ſciť ⁊ hmõi de iſta hẽtur de ſorti. c. ex tuarum.

¶ Que pena ſortilegorũ. ſ. ſm leges 4
debẽt decapitari. ⁊ ſi ad domos alioꝝ vadũt debẽt igne cremari. Itẽ bona eorũ publicari. vt. l. nullus. l. nemo. l. culpa. C. de male. ⁊ mathe. ſm canones ſi eſt occultũ iponiť pnia. xl. dieꝝ c. i. eo. ti. Si notorũ ẽ. infames fiũt. ⁊ ẽt q̃ ad eos ꝓcurrũt. ij. q. viij. gſqs. ⁊ õteſti. c. teſtimoniũ. Si clericꝰ dz õponi ⁊ i monaſterio ſtrudi. xxvi. q. v. nõ oz. ⁊. c. ſi qs epꝰ. ⁊. c. ſe. laici ſi ſunt ſtui vberibꝰ ſubiciunť ſi liberi ſũt iclusiõe digna detrudẽdi. xxvj. q. v. ꝯ idoloꝝ ⁊ omnes tales efficiũť irregulares ſi ſit notorius. tñ epꝰ poterit diſpenſare ſm Ber. in. c. ij. eo. ti.

¶ Vtrũ liceat vti ſomniis ad ſciẽdũ § futura. ſ. q̃ ſi qs ſitcertꝰ ꝓcedere ea ex diuina reuellatiõe ſic lꝫ. Similiter lꝫ vti eis ad ꝓcognoſcendam naturalẽ cãm intrinſecã vel extrinſecã. puta accessionem colere aut alteriꝰ humoris ſeu febris future vel pluuias ⁊ huiusmodi. nõ tñ certitudinaliť qz multipliciter p̃ñt ipediri. Rõ qz talia futura ſũt in pte ſenſitiua. ſicut in diſpoſitione nõ ſicut i cã. Si ꝓ huiusmõi ſõnia cauſenť ex reuellatiõe õmonũ qõ eſt qñ inuocantur expreſſe vel tacite. puta. ſuperſtitiões obſeruãdo ſic erit illicitus ⁊ mortale peccatũ. Et iõ qz difficile eſt intelligere qñ accidãt ex cãis naturalibus vl̃ ſupnaturalibus a deo vel ab angelis. ꝓpterea eius curioſa obſeruatio eſt temeraria ⁊ p̃hibita. vñ ezechi. xxxiiij. Sicut parturientis cortuũ fãtaſias patiť. niſi ab altiſſimo imiſſa fuerit viſitatõ. Pro clariori tñ itelligẽtia adũte q̃ qntuplex eſt futurorũ dꝛia q̃ ad ſõnia pertinet. Prima ẽ q̃dã q̃ hiit cãm nãlem õ terminatam in oi ſomniante. ſicut febris ⁊ abundãtia colere eo q̃ natura

representat in hoie in quo superabundat collera in somniis imaginationez febris future. Similiter si somniat de occupatiōibus igneis signū est ꝙ colera ꝑdominat. Si de aere vel volatu: signū sanguinis. Si de aqua vel liquorib⁹. signū flegme. Si de terra signū malēconie. ⁊ hmōi sōnia sunt signa nō cā accidētiū futurorū in hoie. Secunda est quorūdā que hñt causā naturalē extra hominē sōniantem. ut sunt illa que proueniunt ex aliqua determinata influētia corporū celestiuz vt pluuie siccitas ⁊ huiusmodi: sicut etiam faciunt elementa in brutis: ⁊ sic sōnia erūt signa nō cā futurorūz nec necessaria: sed ꝯtingēter: qꝛ multa pñt ipedire tā ista q̄z illa ꝑma. puta medicina ⁊ dispositio superior. Tertia ē quorūdā hñtiū cāz volūtariā i hoie sōniāte. vt sūt illa q̄ depēdent ex ope ipsi⁹ sōniātis: ⁊ hec sūt a casu. nisi habeant ꝑ reuelationē. sicut cū qs aliqñ sōniat. ꝙ ē volūtarie factur⁹ qd̄ tñ facere nō cogitauerat. Quarta ē quarūdā q̄ ꝑ aliquā cām determinatā ex volūtate creata ꝑuident: vt cū hō multū solicitus in vigilia de aliquo nō potēs cognoscere quō ꝑficiat: aliquādo sōniādo ꝑuidebit ꝑꝑ sedationez motuū iteriorū ⁊ exteriorū. Quinta ē q̄rūdā hñtiū cām volūtariā in aliis hominibus a sōniante. vt. s. ꝙ illa sōniat q̄ alij facere disposuerūt. ⁊ talia ꝑuidere nō pñt i sōniis ꝑ aliquā causā determinatā aut nālē. Sed si aliqs illa sōniat hoc est a casu. iō dicūt talia a casu ꝑ accidēs ꝑm phi⁹o. de sō. ⁊ vigi. ⁊ hec sūt a diabolo vt plurimū vt decipiat fidē adhibētē: vel aliqñ a deo aut sāctis angelis. Prima ergo ⁊ Secūda nō ē ꝓhibitū ingrere ꝑ sōnia: dū tñ nō certitudinaliter credat. Similr nec quarta. sed tertia. ⁊ quinta sūt ꝓhibita ⁊ diabolicum est vt dixi: nisi sit certus de diuina reuelatione.

Spectacula Vide Lud⁹ per totum ⁊ Corea.

Sponsalia sūt futurarum nuptiarū ꝓmisso. xxx. q. v. nostrates: ⁊ dicunt a spōdeo. des. vt i. l. ij. ff. de spōsa. hinc spōsus q̄si ꝓmiss⁹ ⁊ spōsa q̄si ꝓmissa. ⁊ iō post ꝯctū matrimoniū ꝑ v̄ba de ꝑsenti nō dicunt spōsus nec spōsa ꝓprie sed vxor ⁊ maritus. vñ si legat aliqd alicui si ꝯxerit matrimoniū cū berta. illico debet sibi legatū quo ꝯxit ꝑ v̄ba de pñti. lz non ꝯsumauerit. vt in. l. cū fuerit. ff. d̄ ꝯdi. ⁊ demō. Facit. c. sufficiat. xxvij. q. ij.

¶ Utrū noie maritate veniat spōsa ꝓprie. ℞. Pa. in ℞ica. eo. ti. ꝙ in odiosis n̄. Ex q̄ isert ꝙ si statuto cauet ne maritata succedat cū fratrib⁹ i bonis parētū: ꝙ spōsa bñ succedet. Nec ēt spōsa d̄ pñti venit noie mariti vl̄ vxoris. Nec matrimōij noie veniūt spōsalia vt idē dicit in. c. iij. loco de ꝑsūp. In indifferētib⁹ v̄o veniunt solū spōsalia de pñti: sed i fauoralib⁹ bñ venit spōsa de futuro. ꝓ hoc bon⁹ tex. in. l. ñ sine. C. de bo. q̄z li. ⁊ ibi ꝑ Ly. ⁊ alios vide bonā glo. Insti. de nup. §. sed si vxor. xxvij. q. ii. in ꝑncipio. Et hoc verū nisi addatur aliqua qualitas determinans ⁊ distinguēs. puta maritata ⁊ cognita ⁊ hmōi. 1

¶ Quis pōt ꝯhere sponsalia. ℞. ꝙ q libet qui pōt matrimoniuz ꝯhere ꝑm canones. lz sit secus ꝑm leges. vt pz i l. si qs offm̄. ff. de ritu. nup. ⁊ in. l. solet ff. de his q no. isa. ⁊ ēt q nō pōt ꝯhere matrimoniū pōt ꝯhere sponsalia. vt. j. dicā. 2

¶ Utrū absentes possint ꝯhere. ℞. ꝙ sic ꝑ nūciū ul̄ lr̄as. l. sufficiet. ff. d̄ spō. 3

ꝛ extra g cle. vl vouē. c. veniēs. ꝛ. xxx. q. v. nec illud. Et si nunciū vel ꝓcurato: reuocauit añq̄ ꝺheret non erūt spōsalia fm ꝺo. lꝫ nūci⁹ ignorauerit

4 ¶ Utrū alius sine mādato alteri⁹ posit ꝺhere spōsalia. ꝙ. q sic vt pī. p filio ꝛ mr̄. p filia ꝛ tutores ꝛ curatores ꝛ geneq̄ alij: cuius nō habeāt mādatū a pncipio: sed tū spōsalia nō sūt cō nec ille vl illa scierit ꝛ ratū habuerit ꝛ hoc fm canones g nō regrunt nisi ꝓsensū vt in. d. c. sufficiat. ꝛ ex. e. ti. c. cū locuꝫ de despō. ipu. c. vnico. li. vi. Aduerte tamē q si pī pūte filio ꝺhit spōsalia ipso tacēte: lꝫ alter nō ꝓsentat exp̄sse. tenēt sponsalia: q̄ taciturnitas opaī ꝓsensū. vt in. d. c. vnico. Secus aūt in alijs ab ipsis p̄se ꝛ mr̄e: q̄ nō sufficit sola p̄nūtia. sed oꝫ alter ꝓsentiat exp̄sse vel tacite. Facit. c. ad id qō de spon. nec cures de glo. in. d. c. vnico. q̄ Jo. an. in nouella eam cōmendat.

5 ¶ Utrū minoꝫ possit ꝺhere spōsalia. ꝙ. q sic dūmō sit. vij. annoꝫ cōpleto rū: q̄ minoꝫ. vij. ānoꝫ nō pōt ꝺhere ꝛ si ꝺhit non tenēt. Nec ozīt publice honestatis iusticia. d. c. vnico. ēt si alter sit maioꝫ. nisi postea ratificet.

6 ¶ Quō ꝺhūtur sponsalia. ꝙ. q duobus modis. Primo simpliciter ꝛ absolute. Secundo sub condītione.

7 ¶ Quot modis cōtrahunt spōsalia absolute. ꝙ. quattuoꝫ modis. Primo p verba de ꝓsenti si ābo sunt ipotentes vel alter eoꝝ. Mā iuris interpretatione sunt spōsalia de futuro. c. fi. de despon. ipu. ꝛ clarius in. d. c. vnico. Secūdo p verba de futuro ad hoc apta. vt puta. promitto vel iuro q te accipiā in vxōrē ꝛ similia. vt in. c. pe. de spon. Tertio p anuli subarrationē. xxvij. q. ij. Si qs desponsauerit. Quarto p arrarū dationē. Sed quo ad istos duos vltimos modos dicit Ioa. l. c. fi. de despō. impu. q̄ sic posset dicere mr̄imonū: sicut spōsalia. vt in. c. femine. xxx. q. v. Et ió aduertendū q̄ si ꝓcesserūt verba apta ad ꝺhendū mr̄imonū tūc anuli subarratio vel datio arrarū facit mr̄imonū nō spōsalia. Si vō ꝓcesserūt verba de futuro sic erūt spōsalia. Si vō nulla verba ꝓcesserūt: tūc fm cōsuetudinē iudicabit aut. p matrimonio vel spōsalib⁹. Et si cōsuetudo nō sit in hoc aliqua sic nihil ꝓbabunt. Si aliud certū nō pōt concipi: q̄ talia sunt signa equiuoca ad multa. ꝛ ideo nihil certū probāt. c. illud ō ꝓsupt. p3. q̄ arre etiā danī in alijs ꝺcūbus. vt Jnsti. ō ꝺhē. ēp. in pncipio. Si aūt solū vni⁹ verba ꝓcesserūt: tūc i missio anuli ꝛ acceptio arrarū denotat ꝓsēsū alteri⁹ exp̄ssū. Et sic erūt spōsalia vel mr̄imonū fm ea. vt no. glo. in c. pe. de spō. In dubio tū in subarratione per imissionē anuli ꝓsumēdū est ꝙ mr̄imonio: q̄ res fauoꝫabilis ē. vt i c. lr̄is de ꝓsūp. ꝛ in. c. fi. de re iudi.

8 ¶ Utrū aliqs ꝓmittēdo q̄tuoꝫ puellis vnā ipsarū accipe ꝺhat sponsalia. ꝙ. q nō vt i. c. ex spōsalib⁹. de spō. li. vi. nisi aliq̄ ea⁹ facto i eū spāl'r ꝓsēsit

9 ¶ Quid si pī iurauit dare vnā de filiab⁹ suis. ꝙ. Hosti. ꝛ Bosr̄e. q̄ spōsalia nō sūt: sed tū pī tenēt vnā dare ꝛ quā voluerit. Jnsti. de acti. §. ꝓterea. Et si vnā obtulit ꝛ ipse nō acceptauit ē absolut⁹ a ꝓmissiōe. ff. de v. ob. l. Si pulatus fū. ꝛ si oēs moriāt ꝓter vnā. illā dare tenēt. ff. ō ꝺhē. ēp. l. si i ēptione. §. si ēpto. Qō limita verū. si puella voluerit alias nō: q̄ nō tenēt. p tale iuramētū pī nisi ad facieñ qō in eo est. no. gl. in. c. ex lr̄is. ꝛ. c. sicut ō spō. ꝛ lꝫ de iure ciuili ꝓmittēs factū alienū nō obligat. nisi specifice etiā ꝓmiserit se factuꝫ vel curaturū. vt Jnsti. ō iuti. stipula. §. si qs alū: tū qñ ꝓmisit

eā iuramēto ēt ſimplr tñr ꝓſtare opā quā pót ſicut ſi ſpecifice ſe obligaſſet ar.c.ad nſam de iuretur.⁊.l.cum pf. §.filius matrem.ff.de le.ij.

10 ¶ Quid ſi ,pmiſit vnā ðterminate ⁊ ſi illā nó poſſet daret alterā.ꝛ.ſi ꝑ ma ꝓſenſit nó poterit aliā hēre.qz i/ eſt publice honeſtatis iuſtitia ēt ſi pp ipedimētū affinitatis cū ꝑma nó po/ tuit ðhere.Secus ſi ñ ꝓſenſit:qz tñr ſam dare de ipon.c.ex lris el.ij.⁊ de reſtitu.ſpoſ.ex parte.

11 ¶ Sed qd ſi aligs ,pmittit alicui q eā deſpoſabit.ꝛ.q ſi ,pmiſſio fuit qñ ðſpóſaret eā ðfuturo:ſic ñ erūt ſpó ſalia añꝫ deſpóſet eā ꝫ Elincē.⁊.d. Elnt.in.c.is q de ſpó.Si vó ,pmiſſio fuit q deſpóſaret eā.ſ.p vba ðpñti: ſic talis ,pmiſio facit ſponſalia.ſm Lar.i.d.c.is q.Et ſi ſum⁹ i dubio tūc i locis vbi ꝓſuetū é q p.rio cóit acci/ punt p vba ðfuturo nó erūt ſpóſa/ lia iudicāda.Sꝫ vbi cóit accipiūt p vba ðpñti ſine alijs ſpóſalib⁹ erūt ſpó ſalia cótracta per talē ,pmiſſiones.q bñ no.qz ſepe in practica.

12 ¶ Vltz indiſticte poſſit i ſpóſalib⁹ ar rarū traditio iteruenir.ꝛ.Pa.i.c.gē ma.eo.ti.⁊ Jo.an.⁊ dicūt ꝓſiderādā ¶titatē ꝓſonaꝝ ⁊ ¶titatē arrarū.Si eni iter vles ꝓſonas iteruenit tradi/ tio magnaꝝ arraꝝ.ſic nó valet:qz eſt eadē rō in eis ſicut ⁊ i pēa.⁊ hāc opt nionē vꝝ tenere Ly.i.l.mulier.C.de ſpó.Et ꝫ Bar.i.l.tricia.ff.de v.ob.in/ diſticte velit q admittāt.dūmō ñ exce dāt ¶titatē dotis vl dōatóis pp nu ptias tñ ꝑma opinio é eqz i ꝓscia:qz cū hēmus róez legis.nó é curādū ð vbis.l.nó dubiū.C.de legi.

13 ¶ Sed q regrunt vt valeāt arre.ꝛ.q duo ꝑmo q ¶titas ſit vere nume rata ⁊ tradita pti.Secº vbi ps ꝓfite/ reť tñ ſe recepiſſe ꝫ Bar.i.d.l.tricia ⁊ Fede.ꝓſilio.clxiij.Et ēt dicit Bar. ſbidē.q ſi vtraq ps cófiteret ſe rece piſſe ab altera ēt ſi veť iteruenieſſet ſo lutio ſꝫ poſtea reſtituta fuit:qz ſi ſoluti tibi mille.⁊ a te recepi alia mille nó video:z ſolutio.ff.de ſo lu.ſꝫ multi tenēt ꝫ cū in hoc vltio.ð q vide.Bal.i.l.ſi.C.de ſpó.⁊ vť ego:z opi.Bar.⁊ eā ſequit Pa.⁊.d.Elnt.i d.c.gēma:qz facilº qs ,pmittit ꝙ ex burſet.ꝛtó nó vť exburſare q tñdez ſcipit ſtati.⁊ ppea tꝫ Bar.ibidē fūdū nó poſſe dari loco arraꝝ.ēt ſi vēdēs ſtituat ſe noie alteriº poſſidere.qz.l. ſi.C.de ſpóſa.loquť de arris traditis in ¶titate.⁊ ánullat aliā penā.ergo ñ debemus eť illū caſuꝫ arras appro/ bare.Sed ꝺ Bar.é Elng.⁊ Imola.i d.l.tricia.⁊ dñs Lucas ð graſſis dicē tes q pdicta.l.ſi nó facit mēționē de quātitate.⁊ ſic ſm eos pót dari fun/ dus.⁊ eſt verioz opinio.Secundo re quirit̄ q nó ſint ſi tali ¶titate reſpe ctu damnis q tranſeant in locuꝫ pe/ ne vt.ſ.dixi.Elduerte tñ q ceſſat per ditio arraruꝫ quādo per euꝫ nó ſtat: nec cām ꝑbuit vt nó fieret matrimo/ niū.C.de ſpon.l.vlti.

¶ Vltrum pena appoſita in ſponſali/14
bus valeat.ꝛ.Pa.in dicto.c.gēma. colligendo dcā doctoꝝ in dicto.c. gēma.⁊ in.d.l.tricia.q aut pena ap/ ponitur inter contrahentes.⁊ indiſtin cte non valet ſm cómunioꝝ opini onem ⁊ tenet Bar.in dicta.l.mulier ēt de illa pena que eſt in lucro perdē/ do.vnde ſi dixero promitto tibi do/ nare centum ſi nupſeris mihi nó va lebit.vt in.l.ſi ita ſtipulatus.§.ſi tibi nupſero.⁊ ibi per Barto.ff.de verb. obli.Quod tamen limita verum:niſi is cui promiſſio fit eſſet nobilioꝝ.quia tūc videretur potius dóare aio recó/ pēſādi róe nobilitaꝫ.Pro hoc ſaē q

no. Bar. in. l. i. C. de dona. añ nu. ⁊ l.
si volũtate. C. de do. ꝓmis. Aut pena
apponit̃ inter parẽtes ip̃oruꝫ ꝯhen-
tiũ seu alios ita ꝯiũctos ꝯhẽtibus ip-
sis: ꝙ verisimilr̃ isti iducerẽtur ad ꝯ-
ctũ mr̃imonij ne parẽtes vl̃ amici eo
rũ incurrãt seu soluãt penã. ⁊ sic non
valet vt in. d. c. gẽma ſm vnũ intelle-
ctũ. ⁊ in. d. l. ticia. ⁊ in. l. heres me⁹ in
fi. ff. de condi. ⁊ demõ. Valeret tñ il-
la q̃ est in lucro ꝑdendo vt ꝑ Bar. in
l. ticio. §. ticio el. i. ff. d̃ ꝯdi. ⁊ d̃mõ. aut
pena appõit̃ int̃ alios a ꝑdict̃. ⁊ sic va
let ẽt si talis ex̃ne⁹ ꝓmiserit noie mu
lieris sub certa pẽa ſꝫ cõeꝫ opi. Ad-
uerte tñ singl̃r ꝙ tales ꝓmittẽtes sb
pẽa ꝙ ticia ꝯhet cũ sempronio si q̃ꝫ-
tũ in ip̃is ẽ faciũt nõ incurrũt penaꝫ
qꝛ difficultas ex q̃ factũ est in obliga-
tiõe excludit cõmissioneꝫ pene. vt est
ter. no. in. l. si vehẽda. in fi. ff. ad. l. ro.
de iac. ⁊ in. l. ij. ff. si qs cautõ. ⁊ hoc te
nuit. Jo. pla. vt refert Fede. ꝯsi. clxiiij.
⁊ do. Anto. in. d. c. gẽma. ⁊ seqt̃ Pa.
ibidẽ. Facit qd̃ no. Bar. in sil̃ibus ter
minis i. l. ꝯtinu⁹. §. illud. ff. de v̄. ob. ꝙ
no. qꝛ facit vt ille q in ꝯctib⁹ sub pe-
na ꝓmittit ꝓ filio vl̃ amico. ꝙ ratifi-
cabit. qꝛ si facit qd̃ i se est euitat penã
⁊ hoc verũ d̃ pena q̃ cõsistit in ꝑdẽ-
do vl̃ minuẽdo de p̃simonio. Sec⁹ d̃
alia que ẽ in acqrendo. qꝛ cessaret lu
crũ. nisi impleret̃ ꝓmissum.

15 ¶ Utꝝ possit iteruenire pign⁹ ꝓ mr̃i
monio ꝯhẽdo. ℞. fuit opi. diuersa. In
no. tꝫ ꝙ sic. ꝑ. l. vnicã. C. si r̃ctoꝛ ꝓui.
d. Anto. tꝫ ꝙ nõ põt. nisi ꝓ interesse
p̃stãdo. Jo. An. dicit distiguẽdũ ſꝫ q̃-
litatẽ ꝑsone qꝛ ville pign⁹ nõ hꝫ inti-
midare magnum virũ ⁊ sic põt inter
uenire. Sed d̃ iure videt̃ verioꝛ opi.
do. Anto. ꝓ qua facit qd̃ no. glo. in. l.
si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero
ff. de ver. ob. que dicit qd̃ oĩs stipula-
tio in talibus est reprobata. ⁊ in. d. l.
vnica contractus arraruꝫ vocatur pi
gnus. ⁊ ideo non obstat.

¶ Utrũ interesse possit peti. ℞. Jaco. 16
de are. Ly. ⁊ coiter doc. i. l. i. C. d̃ spõ.
⁊ in. d. l. ticia. ꝙ nõ põt peti nisi dolo-
se pars se hũerit qꝛ tunc petet actiõe
de dolo. nõ aũt ꝑꝑ stipulationẽ. qꝛ ex
ꝯcessiõe iuris altera ꝑs põt a sponsa-
libus d̃sistere. ⁊ ne mr̃imoniũ itimide
tur ꝑꝑ solutionẽ pene. ⁊ istud sequitur
Hosti. in sũma. ⁊ Pa. in. d. c. gẽma.

¶ Querit̃ an recipiẽs arras lucretur 17
eas ꝯcto mr̃imonio. ℞. Fe. in d. ꝯsi.
p⁹ Jo. plagiariũ. ⁊ Pa. i. d. c. gẽma.
ꝙ nõ. ⁊ seqtur Ho. in sũma. lꝫ i. d. c.
gẽma teneat ꝙ lucrat̃. sed nõ est verꝫ
cũ nullo iure ꝓbet̃. ⁊ iõ restituet. Sꝫ
si nõ sequat̃ ex defectu alterius ꝑtis.
sic lucrabit̃. Si v̄o ex defectu suo sic
reddet duplũ. l. arris. ⁊ l. fin. q̃ incipit
mulier. C. de spõ. Hoc verũ si acci-
piens est maioꝛ. xxv. ãnis vel si veniã
etatis ipetrauit al's nõ tenet̃. nisi sim-
plũ restituere. d. l. fi. q̃ꝫuis ex defectu
suo nõ fuerit secutũ matrimoniũ.

¶ Quõ cõtrahunt̃ spõsalia sub cõ- 18
ditiõe dic vt dcm̃ est de mr̃imonio. ⁊
ſm illas regl̃as vide Mr̃imoniũ. iij.
ipedimẽto. iij. Unde aduerte ꝙ ante
aduẽtũ cõditiõis spõsalia nõ sũt nec
oꝛit̃ publice honestat̃ iustitia. vt in. d.
c. vnico de spõ. li. vi. nisi ꝑ fcm̃ a cõdi
tiõe recedat. puta cognoscẽdo eaꝫ. d̃
condi. appo. c. de illis in tex. ⁊ in glo.
⁊ in. c. super eo. ⁊ in. c. per tuas.

¶ Quid si qs dicat alicui do tibi fi- 19
dẽ. ꝙ te accipiã in vxoreꝫ. ⁊ illa nihil
rñdeat. nec v̄bo nec signo. ℞. ꝙ spõ
salia nõ sũt. Sꝫ tñ cõpellẽd⁹ ẽ talis
q dedit fidẽ. vt eã seruet si alter volue
rit ſꝫ Rodo. Sed ego nõ credo qñ
aliq̃ intermedia iteruenerũt: añq̃ al
ter cõsensum demonstrauerit. ff. d̃ v̄-

bo.ob.l.continuus.

20 ¶ Quó spósalia dissoluunt.ℜ.q̃ in xvij.modis.ꝑmo p mutuũ cõsensum ẽt si erãt iurata.hoc tz Spe.ti.de legato.§. nũc oñdeñ.ꝛ ℙa.in.c.ꝓterea de spó.dicit hãc esse cõiozé opinionẽ:tz glo.i.d.c.ꝓterea teneat non posse sine pctó.Sz mihi placz distinctio Inno.in.d.c.ſ.q̃ aut iurauit intuitu dei aliquã mulierẽ accipe i vxorẽ,ꝛnó pót illa remittere.Si vo nó i tuitu dei:sed ꝓp eius complacentiaz sic pñt se absoluere.

21 ¶ Sed nũqd si spósalia ñ erãt iurata potent alter ñ ꝓsentiẽte altero recedere a spósalib9 ℨctis.ℜ.fm glo.i l.i.C.de spó.q̃ sic ẽt de iure canonico.ꝛ segtur Ly.ibidẽ.ꝛ hoc idẽ vr̃ sẽtire Gratian9 tz dubie. xxvij.q.ij.§. sed aliõ ꝛ§.fi. Nec obstat.c.ó sponsa tã.xxvij.q.ii.qz loqtur in mr̃imonio de pñti. Itẽ nec.l.i.ff.ex q.ca.insa.iro. Ubi spósa efficitur ifantis si bina spósalia ℨhit qz est verũ:nisi spósalibus ꝓmis renũciet.sed qñ tpsis fñũciat hẽt locum.l.i.C.de spon.q̃ dicit vna ó spósata alteri ñ ꝓhibẽt nubeꝛ. Nec obstat q̃ nudũ pactũ ecclia cõpellit obseruare.c.i.de pactis.qz istõ est spãle in mr̃imonio pp róez lr̃e.vt sit oio liberũ.ar.c.regsiuit de spon.ꝛ qõ no.Inno.in.c.veniẽs.de iureiur. ꝛ placet mihi qñ aliq̃ noua cã eũ ad hoc iducit: que si a principio fuisset impedimentum dediſſet ne contra heret.aliter nõ credo sine pctó mortali possit recedere a spósalibus prius cũ alia ℨhẽdo.alia nó ꝓsẽtiẽte.

22 ¶ Scõo qñ alter ĩtrat religionez ẽt añ ꝓfessionẽ.c.veniens.q cle.vel vo. fm vnũ intellectũ qõ facere pñt ante carnalẽ copulaz:etiã altero inuito.vt §.ℜmonioz.iiij.§.xvij.

23 ¶ Tertio qñ alter ℨhit cũ alia ꝓsona ꝑ verba de pñti.vel per vba de futuro carnali copula subsecuta.d.c.si inter virũ.ꝛ.c.i de spó.duo.

¶ Sed qd si cognouit post spósalia ℨcta aliam mulierẽ ꝛ post coitũ cõtraxit cũ ea spósalia ẽt.ℜ.q̃ prima non soluent pp hoc.sed opz coir9 seq̃tur ℨctũ spósaliozũ.c.veniẽs el.ij.ó spó. 24

¶ Sed qd si ꝑma spósalia fuerũt ℨcta simplr̃.sed a vo cũ iuramẽto.ℜ.q̃ teneꝛ redire ad ꝑma qz nõ dissoluũtur ꝑ tale iuramẽtũ.c.sicut ex lr̃is.de spó.xxij.q.iiij.i malis.pmissis. Et hoc ẽt verũ si nõ intẽderet a ꝑmis recedere. Secꝰ si a ꝑmis intẽdit recedeꝛ ex cã cũ possit vt dixi.tó sed a tenebũt ꝛ ad.d.c.sic ex litteris dic q̃ loqtur qñ sine aliqua noua cã vult frangere fidẽ quam dedit ꝓme.alis nõ. 25

¶ Quarto qñ alt se trãsfert ad aliã regionẽ.vñ si nó ẽ spes de ꝓximo reditu.credo q̃ dissoluant ẽt iurata.vt vr̃ sentire ℙa.in.c.de illis.eo.ti.ꝛ ẽt glo.in.d.c.de illis dũ dicit ꝑz leges q̃ si imuat aliõ eẽ ó iure canonico.ꝛ placet mihi,ꝓp piculũ incõtinẽte. Maz fm leges si p biẽnũ expectauit alter eũ q est in ꝓuincia.ꝛ non executꝰ fuit nuptias libere alteri pót nubere.C.ó spó.l.ij.ꝛ si est in alia ꝓuincia dz expectare post tres annos.vt in.l.ij.C.d re pu.ꝛ hoc si est absens ex ꝓbabili cãtñ.Si vo sit absens ex ꝓbabili ꝛ ne cessaria cã.dz expectare donec adsit. vt.ff.de spó.l.sepe.vide glo.q̃ hoc tz in.d.l.ij.C.de spon. Nec obstat.d.c. ex litteris qz tz dicaꝫ q̃ ꝓ q̃ttuoz annos vel.v.expectauit hoc nõ constabat:tz fuerit allegatũ.ꝛ si cõstasset papa pñiam nõ iposuisset de ꝓuio:vel potes dicere q̃ tó ibi iponitur pñta. qz sine auctoritate supioris nõ debuit cõtrauenire iuramento. Sed si cũ auctoritate supioris cõtrauenisset:tẽ

credo cuitaret ēt penā arrarū. vt non
eas amitteret si interuenerunt. q̄uis
etiā non expectet tp̄s statutum per le
ges. ⁊ ſm Hosti. i. d. c. de illis. ⁊ alios
doc. post ipsum iudex debet talem ab
soluere propter periculum fornicatio
nis. quod bene no.

27 ¶ Quinto quando certus terminus
tp̄is appositus fuit. Nam ipso elapso
ille per quem nō stetit liber est ⁊ nu/
bit sine periurio: sed alteri imponitur
penitētia de periurio. vt in. c. sicut ex
litteris. eo. ti. Et hoc verū nisi a princi
pio fuissent pure cōtracta ⁊ postea cō
uenerūt de die nuptiarum: q̄ per la/
psum illius diei nō liberatur alter: q̄
terminus ex postfacto fuit appositus
pro solicitando iplemento promissio/
nis iam facte ⁊ pure: nō ad finiendū
promissionem. secundum theoricam
dñi Anto. in. d. c. sicut ex litteris.

28 ¶ Sexto quādo aliter lepram vl' pa
ralisim incurrit aut visū vl' nasū ami/
sit: aut ei aliquid turpius euenit. vt in
c. litteras. de cōiugi. lepro. ⁊. d. c. sicut
⁊ in. c. quemadmodum ꝺ iureiur. in
tex. ⁊ in glo. Et hoc verū. si turpitudo
aduenit post contractū: secus si tēpo
re cōtractus inerat. sicut nec contra/
hens pōt allegare suspectum debito
rem propter paupertatem preceden
tem seu mores. ad quod facit. l. si cre
ditores. ff. de p̄uil. cre. ⁊. l. fi. C. de spō.
⁊ ibi per Bar. ⁊ Pa. in. c. quēadmo
dum de iureiur.

29 ¶ Septimo quando alter fornicat̄
quo ad innocentē: sed ille q̄ fornica/
tus est nō potest resilire si alter inno/
cens velit ꝯhere secū. c. ij. de transla.
prela. Et si ēt fornicatio esset violēta
pōt sponsus eā dimittere. ſm Jo. an.
⁊ gl. in. d. c. quēadmodū. ⁊ seq̄t̄ Pa.
ibidē ⁊ hugo. xxvij. q. ij. raptor. ⁊ ēt tz
q̄ pōt dimitti si tp̄e despōsatōis erat
corrupta: cum tñ crederet virginem.

30 ¶ Octauo qñ alter eorum efficit̄ he
reticus q̄ ē fornicatio spūalis. xxviij.
q. i. non solum. ⁊. c. iam nunc.

31 ¶ Nono propter capitalē inimicitiā
superuenientem inter sponsum ⁊ spon
sam pōt alter petere separationem ſz
Hosti. in sūma per rōnez. c. ij. ꝺ spō.
⁊. c. requisiuit eo. ti.

32 ¶ Decimo qñ promisit sponsa dare
certam q̄titatē pro dote ⁊ nō pōt da
re sic soluitur sponsus ab obligatione
ſm Jo. an. in. c. de illis de cōdi. appo.
Idem dic de quacūq; alia conditiōe
interueniente si deficit.

33 ¶ Sed quid si sponsa cōtraxit spon/
salia ⁊ nō ꝓmisit dotem certam. ꝶ.
q̄ vr̄ promisisse omnia bona sua i do
te. vt no. in. l. mulier bōa. ff. de iur. do.
⁊ p Bar. in. l. si constāte. ff. fol. ma. Et
ideo si labit̄ in facultatibus ⁊ nō pōt
dare non cogitur sponsus eā ducere.
q̄ deficit cōditio subintellecta. s. si res
in eodem statu ꝑmanserit. vt in tex. ⁊
in gl. ⁊. d. c. quēadmodū. Facit. c. p ve
stras. ꝺ dote p⁹ diuor. resti. ⁊ q̄ ibi no.

34 ¶ Undecimo qñ supuenit affinitas.
vt si sponsus cognoscit cōsanguineā
sponse vel econtrario. xxvij. q. ij. si qs
sponsā. ꝺ eo qui cogno. cōsā. vx. sue.
c. ex litteris. ⁊ pluribus alijs. c.

35 ¶ Sed q̄d si superuenit publice ho/
nestatis iusticia nūq̄d dissoluentur p̄
ma sponsalia. ꝶ. q̄ nō: quia per spon
salia primo contracta: fuit primo in/
ducta publice honestatis iustitia ⁊ p ſo.
inductā nō potest tolli p̄mo inducta
sicut in simili. lvij. di. si quis.

36 ¶ Duodecimo. Si fama sit q̄ inter
eos sit canonicum impedimentū ⁊ ꝺ
fama vel scandalo doceatur. c. cuz in
tua. de spon. de consan. ⁊ affi. c. ij. de
testi. c. super eo. ſm Hosti.

37 ¶ Tertiodecimo quādo spōsalia sue

runt ꝯtracta infra ãnos pubertatis ⁊ p⁹ pubertatẽ petit absolui añ aliquẽ tacitũ ꝯsensuꝫ habitũ i pubertate.c. de illis el ꝑmo.⁊.c.a nobis.d̃ despõ. ĩpuberũ ẽt si nulla sit cã q̃re vult absolui post pubertatẽ ſꝫ Pa.in.d.c.d̃ illis. Sec⁹ si pubes ꝯxit cum impubere ipse non põt resilire. Similiter nec impubes ante pubertatem.

38 ¶ Quartodecio ꝑp susceptionẽ sacri ordis.ſꝫ Jo. Ant.p⁹ Jo. An.i ꝛ̃ica.de spõ.Facit.xxvij.q.ij.§.ecce.

39 ¶ Quitodecimo ꝑp cognatõem legalẽ.vel aliud ĩpedimẽtũ de q̃ dic vt s̃.Matrimonium.iij.per totum.

40 ¶ Sextodecimo ꝑp votum simplex castitatis postea factum.vt in.c.veniens .qui cle.vel.vo.ſm vnum intellectũ.Et lꝫ Directo. recitet.Jnn.Ho. ⁊ Gof.tenentes ꝙ votuꝫ simplex de castitate non soluit sponsalia iurata. quia equale vinculum est iuramentũ voto.Et iõ qd̃ precedit obtinet.tñ tꝫ ꝙ soluit sponsalia.qꝛ maius bonum est continere q̃ꝫ nubere.⁊ ideo etiam licite potest fieri si bono ꝫelo fiat.⁊ sponsalia soluit.ꝙ ⁊ sequitur do.Jo. An.in.d.c.de illis. de desponsa.impuberũ.

41 ¶ Septimodecimo.ꝑp seuiciam spõsi.ſm Pa.in d.c.veniens.

42 ¶ Quero vtrum in prefatis casibus requiratur auctoritas iudicis ecclesiastici .ꝛ̃. ſm Jo. An. in dicto.c.d̃ illis de spon. ꝙ sic quia coram eo debet probari causa.c.porro.de diuor. aliter grauit̃ peccat vt videtur per.c. si duo pueri de despon. impu.facit. xxxiij.q.ij.seculares.Fallit hoc in.ij. casu.⁊.iij.⁊.vij.ſꝫ Ri.in.iiij.di.xxvij. ⁊.x.xi.xiiij. xv. xvi.sc̃dm do.Jo.An. in dicto.c.de illis de spon.Sed ego credo ꝙ etiam fallit in alijs casibus. quãdo notorie de eo casu constat ꝓpter quem dissoluuntur.Similiter si sponsalia sunt secreta idem dic ſm Ricar.vbi.s̃.quia secreta non subsũt iudicio ecclesie.Et licet non debeant alias separari sine iudicio ecclesie tamen si faciunt in casibus predictis sine iudicio ecclesie.non credo mortaliter peccent.⁊.c.si duo pueri prefatũ cum dicto.c.seculares.loquũtur quãdo non inest aliqua causa de predictis.⁊ maxime quando non sunt iurata sponsalia .Si autem quis recedat a sponsalibus non ex aliquo predictorum casuum peccat mortaliter ſm Tho.licet ecclesia non cogat.vt no.in.c.requisiuit.de spon.

Statutum. Quis potest facere.ꝛ̃.ꝙ ille qui potest facere legem.de quo vide.s̃. Lex.§.ij.

1 ¶ Utrum statutum ordinarij liget extra territorium delinquentem subditum suum vide.s̃.Excõmunicatio ꝑmo.§.x.⁊.xi.

2 ¶ Utrũ delinquẽs in loco exẽpto liget statuto epi.ꝛ̃.Gẽi.in.c.vt aiarũ. de consti.li. vi.Jo.cal.⁊ Jo.An.ibidẽ disputauit ꝙ nõ ꝑ.d.c.vt aiarũ.⁊ ꝑ.c.cũ eps.de offi.ordi.li.vi.⁊ ꝑ glo. in Cle.q̃uis.de fo.cõpe.Rõ quia locus exẽptus ⁊ locus ex̃ diocesim eq̃pantur.allat.c.luminoso. xviij.q.ii.c. i.de sta.regu.in.fi.li.vi.⁊ Cle.fi.de priuile.⁊ mihi placet ⁊ est verior opinio licet Federi.de senis.⁊.D. Marsilius teneant contrarium.vt in consilio.ij.predicti Fede.

3 ¶ Sꝫ nũqd si statutum ꝓhibet ne vadãt ad locũ exẽptũ ligabũt eũtes. ꝛ̃.d. Philip⁹ de pusio in.d.c.vt aiaꝝ ꝙ sic si ex cã hoc fecerũt:qꝛ sic facer̃ pñt.Facit qd̃ no.Bar.in.l.relegatoꝝ ff.d̃ iterdict.vbi vult ꝙ ciuitas ꝑp comodũ ciuitatꝫ:vl' odiũ eoꝝ ad q̃s ñ vlt

vadāt: prohibere pōt ciuibus suis ne vadant ad talem terram. ⁊ no. idem Pa. in. c. postulasti de fo. compe. Qđ bene no. ꝑ statutis eporū excōicantibus accedentes ad monasteria monialium. qꝛ ligant: qñ ex cā legitima hoc faciūt in odium monialiuꝫ. q̄ ꝑꝑ sua scelera hoc merent. Secus si facerēt in penā illius ꝯ quē ferꝛ snīa: qꝛ tūc nō pñt ꝓhibere ꝑm Pa. vbi. s̄. nisi hēant iurisditionem in loco exempto. puta qꝛ possūt arcere accessū. vt i Cle. attendentes. de sta. mo. de quo vide. s̄. Monialis. §. iij.

4. ¶ Utrū statutū liget religiosum qđ excōicat acceptantes aliqđ offm̄ ex ordinē nisi ꝑus r̄signauerit libros ⁊ alia q̄ hēt in ordine si ꝓmotus in epm̄ assentit. sine resignatione. ℞. vt. s̄. Excōmunicatio primo. §. x.

5 ¶ Utrū statutum liget nō subditos đ linquentes in territorio data scia statuti. viđ i. d. §. x. ⁊ qñ obliget ad culpā solum vel ad penam. vide. Inobedientia. §. i.

6 ¶ Utrū ignorātia excuset a pena statuti. viđ. i. d. §. x. ⁊. s̄. Ignorātia. §. iiij.

7 ¶ Utrū statutū laicorū loquens generaliter extendatur ad clicos. ℞. vt. s̄. Lex. §. v. ⁊ de statuto ipediēte liberaꝫ facultatē dādi ecclijs vel circa mortuaria. viđ. s̄. Immūitas. §. xlvj. ⁊. xlvij.

8 ¶ Utrū statutū factū a cōitate ꝙ ciues dānificati nō possint petere satisfactionē valeat. ℞. Pa. in. c. in nr̄a. de iniur. ꝙ nō: qꝛ statutū in preiudiciuꝫ singulorū nō valet nisi ipsi consēserit ⁊ cōitas non pōt statuer̄ super iurib⁹ singulorū sed solū sup iuribus vniuersitatis. vt no. glo. singularis. in. l. iij. C. q̄ sit lon. cōsue. ⁊. in. c. cū omnes de consti. facit. l. id qđ nr̄m. ff. de re. iur. Nā solius principis est tollere ius alterius nec ēt pōt sine cā. vt no. in. c. q̄ in ecclesiarū de cōsti. ⁊ in. l. fi. C. si cōtra ius vel pu. vti. ⁊ in cle. pastoralis. đ re. iudi. vñ si dꝫ valere. oportet vel ꝙ singli cōsentiāt. qđ est ipossibile cū ibi sint multi infātes. vel qđ cōitas hēret iura ꝑncipis. ⁊ ꝑꝑ bonū publicū ⁊ ad tolleñ scādalū hoc faceret. ar. d. c. q̄ i ecclīarū ⁊ que ibi no. alias nō pōt obesse nō cōsentiētib⁹. ar. d. c. cū oēs. ⁊ l. ꝑma. ff. đ magistra. ⁊ qđ no. Archi. ⁊ Gemi. in. c. lꝫ. de ꝯsti. li. vj. Facit qđ no. Ludo. đ Roma. in no. dicēs ꝙ inferior a principe nō pōt statuere in iudiciū alterius non citati neqꝫ cōsentiētis. vt in. c. fi. de ma. ⁊ obe. ⁊. in. c. fi. de his q̄ fi. a ꝑla. c. cū oēs. de cōsti.

9 ¶ Utrū statutū q̄ cauetur ne filia succedat extēdat ad bōa sita extra territoriū statuentium. ℞. ꝑm Bar. in. l. cū ctos populos. de sū. tri. ꝙ nō. sed succedet. Facit qđ dico. s̄. pena. §. xxiij.

10 ¶ Utrū in re cōi pluribus vt singulis valeat quicqd maior pars collegij statuerit. ℞. Pa. in. d. c. cū oēs de consti. ꝙ nō: nisi singuli cōsentiāt. Fallit in quattuor casibus. Prim⁹ qñ vellet deputare rē ad vsū destinatū Insti. de re. diui. §. r̄ligiosum in ver. cōe sepulcrū. Secūdus qñ fit fauore administrationis bonorū pupilli. l. iij. ff. de admi. tu. Tertius qñ fauore liberatiōis: qꝛ tūc valet qđ maior ꝑs facit. l. maiorē. ff. de pac. l. fi. C. q bo. ce. pos. Quartus fauore litigij dirimēdi. Nā valet snīa duoruꝫ ex tribus arbitris. Et hoc intellige in re q̄ conuenit pluribus vt singularibus iure singulari. Secus si iure ecclie. vt sunt prebēde que nō cōueniūt canonicis vt singulis sed iure ecclie. qꝛ super talibus bene pōt maior ꝑs disponere ⁊ deputare ad piū vsum. vt est tex. no. in. c. fi. đ his. q̄ fi. a ma. par. ca. ⁊ ibi per Inno.

11 ¶ Utrū collegiū possit disponere sup

rebꝰ ꝑuari. ℞. Pa. in. d. c. cũ oẽs. ꝙ si non hꝫ iura regalia. puta qꝛ hꝫ dñm sup se nõ pót. Ẽñ maioꝛ ꝑs scolariuꝫ nõ pót obligare vnũ scolarẽ vl' dispo nere de rebus suis. vt no. glo. in. l. ij. C. que sit lõ. ꝯsue. nisi forte ꝟꝫ qđ no. Bar. i. l. iiij. ff. de re iudi. qñ vniuersi tas esset obligata: ⁊ nõ esset soluẽdo qꝛ tũc posset ponere collectaꝫ singul'. vt ẽ gl. no. in. l. i. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. Itẽ nõ solũ cã necessitatis. sed ẽt pie tatis. vt in. d. c. fi. Itẽ ꝟm Inno. ⁊ cõi ter doc. etiã in casu vtilitatis. ⁊ ꝓbat i c. i. de his q̃ fi. a ma. par. ca. Ex mera eni volũtate nõ pót disponere de iu ribus alterius. vt no. glo. in. d. c. cum oẽs. ⁊ Inno. ibidẽ ⁊ Jo. an. in regula Qđ oẽs tãgit. li. vi. in mercurialibus. Sed ego limito veꝝ in ꝑiudiciũ. Sꝫ in bonũ ⁊ vtilitatẽ bene posset: qꝛ ma ioꝛ ꝑs ficte repñtat totũ. l. aliud. §. re fertur. ff. de re. iur. ⁊. l. qđ maioꝛ. ff. ad munici. Itẽ aduerte ꝟm Pa. in. d. c. cũ oẽs ꝙ si dispositio fit in dãnuꝫ vel dedecus vniuersitatis vel ꝑuate ꝯsue tudinis vnꝰ solꝰ pót resistere. vt i. d. c. i. ⁊ no. Inno. i. c. accedẽtibꝰ. de ꝑuil.

12 ¶ Sed q̃ro quot de vniuersitate de beãt ꝯuenire vt actus valeat. ℞. Pa. in. d. c. cũ oẽs. ꝙ cõis snia canonista rũ ⁊ legistaꝝ est vt saltẽ due ꝑtes vni uersitatis cõueniãt. ut in. l. nulli. ff. ꝙ cuiusqꝫ. vniuer. ⁊. l. nominationuꝫ. C. de decurionibꝰ. Et ex his duabus ꝑ tibꝰ maioꝛ ꝑs dꝫ cõsentire. Ita sentit Inno. in. c. ij. đ noui ope. nũ. Et bar. in. l. oẽs ppli. ff. de iusti. ⁊ iur. de hoc vi de. s̃. Electio. §. xvi.

13 ¶ Sed qd si nõ cõueniũt due ꝑtes. ℞. Pa. in. d. c. cũ oẽs opinio canoni starũ est. ꝙ si ẽ aliqs ad quem spectat ꝯuocatio vniuersitatis ⁊ ad mãdatuꝫ eius nolũt ꝯuenire: ꝙ tũc pñt expli care q ꝯuenerũt. lꝫ nõ sit maioꝛ pars collegij. Hoc voluit Inno. in. c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in. d. c. ij. qꝛ nolẽtes veni re fãciũt se alienos. vt in. c. cũ nobis. de elec. ⁊ sic nõ cõputãtur. Si vo nõ est aliqs ad quẽ spectat officiũ ꝯuocã di. tũc si instat tẽpus termini ꝑfixi vni uersitati ad actus expeditionẽ minoꝛ ꝑs pót ꝯuocare maioꝛẽ. ⁊ nolẽtẽ veni re pót explicare: qꝛ minoꝛ ꝑs nõ de bet ꝑuari iure suo ꝓpter negligẽtiam vel cõtẽptũ maioꝛis ꝑtis. vt no. in. c. in causis. de elec. ⁊ in. d. c. cuꝫ nobis. Si aũt terminus nõ est ꝑfixus. tũc oꝫ sint due ꝑtes ⁊ monere tertiam. alias tertia pars poterit agere de contẽptu vt ꝓbatur in. d. c. ij. ⁊. c. i causis. ⁊. d. l. nominationum. Et hoc tene. lꝫ legi ste aliter dicãt.

¶ Quõ statutũ dꝫ iterpretari. ℞. pa. 14
in. c. cũ dilectꝰ de ꝯsue. ꝙ vt euitetur correctio legis seu iuris cõis dꝫ latissi me vl' strictissime iterpretari. sicut ele ctio capitur pro ꝯfirmatiõe. i. d. c. cũ dilectꝰ. ñ tñ taliter ꝙ v̄ba iproprienť vt iuri cõi ꝯueniãt. Facit qđ no. bar. in. l. iiij. §. pretoꝛ ait. ff. de dã. ifec. Qđ limito qñ verba sũt clara. sed vbi ver ba sũt dubia vel habẽt multiplices in tellectus tũc debemꝰ facere iterpreta tionẽ ⁊ itellectũ ẽt ipropriũ vt minus recedamꝰ a iure cõi q̃ꝫ fieri potest. vt no. in. d. c. cũ dilectꝰ. ⁊ in. l. ij. C. de no xa. vide ꝑ Bar. i. d. l. oẽs ppli. ita tñ ꝙ aliqd opeť ⁊ aliqd addat ad ius cõe. etiã qñ ẽ secũduꝫ ius cõe. ꝟm Pa. ⁊ doc. in. c. ex ꝑte. de ver. signi. Facit. c. si papa de ꝑuil. vbi verba debẽt aliqd opari. vñ dicit Bart. in. d. §. ꝑtoꝛ ꝙ si statuto caueť. vt iudex possit ꝓceder facta citatio ne ad faciẽ vel domũ. nõ dꝫ alternatiua ipropari vt sit oꝛdinis lꝫ ꝑ hãc ipropriationẽ statutũ cõcoꝛ daret cũ iure cõi. sꝫ dꝫ itelligi ꝓpe vt sufficiat ipleť alterã ꝑtẽ vt aliqd opeť

15 ¶ Sed nunqd dz stricte interpretari q̃ gnāliʳ logē vt aliq̃ lucreē. ꝛ.q nō. ar.l. pſperit.ff.g ꝛ a gb⁹. ſed vbi agit de diminutiõe patrimonij. ſic dz stricte interpretari ne alius iniuste incurrat dānū. vt plene no.in.d.l.oēs populi.ꝛ videē ter.in.d.c.cū dilect⁹.ꝛ in.d.l.ij. C.de nouꝛa.ꝛ ℘a.in.c.cõſtitut⁹ de resti.in inte.hoc ſequit Bar.i.l.ſācim⁹. C.in quib⁹ cau.in inte.reſti.nõ eſt ne.

16 ¶ Utrũ verificeē in cãu ficto.ꝛ.pa. in.c.cũ dilect⁹.de cle.nõ reſi.q̃ ſi ſtatutũ loquit ꝛ diſponit i mã iuris cõis in qua casus fict⁹ equipatur ẏo.vt puta: in casu in q̃ nõ reſidẽs.habeē ꝓo reſidẽte. vt in.d.c.cũ dilect⁹. ſic verificaē: qꝛ cõſtitutio diſponens reglr id qõ iuſ dz recipe oēs limitatões iuris. Facit.d.c.cũ dilect⁹.ꝛ clari⁹.c.ad audiẽtiã ibidē. Si ẏo ſtatutũ eſſet ℥ ius vel ꝑter ꝛ odioſũ: tũc nõ verificaē in casu ficto: ſz ẏba debẽt intelligi ꝓpe. l.in ſuo ꝓꝓio ſignificato.ꝛ ſic intelli ge.l.iij.Ş.hec verba.ff.de nego.ge.ꝛ c.in nꝛa.de iureiu. Et facit q̃ no.bar. in.d.l.oēs ppli. Facit.l.ij.C.de nouꝛa.ꝛ c.er pte.ò ẏ.ſigni. Facit qõ dicit Ludo.de ro.in ſuis no.q̃ argumẽtum a ℥rio ſenſu valet in ſtatutis: niſi q̃ratur vt qs incidat in penã: qꝛ tũc nõ valet. l.quẽticulã.C.de epi.ꝛ cle.hẽs glo.in cle.i.in ver.facere.ò vſu. Hoc limitat Benti.in.c.vt circa.de elec.li.vi. Elerũ q̃ ſtatutũ nõ reddereē illuſoꝛiũ ſi nõ recedaē a ꝓꝓia ſignificatõe verboꝛ: ſed q̃ reddereē illuſoꝛiũ tũc eſt recedeñ.ar.l.ſi q̃ i ꝑn.ff.de le.i.ꝛ qõ no.in.c.ad audiẽtiã.de deci.ꝛ tũc idē finita eqpolet vniuerſali.vt vult Bar. in.d.l.oēs populi.

17 ¶ Quõ dz intelligi ſtatutũ ſeu ꝓſtitutio: q̃ ptiz eſt fauoꝛabilis ꝛ ptiz odioſa. puta qꝛ ẏponit penã.ꝛ.Jo.an. videtur ſibi ℥rio⁹ in.c.ex reſcripto.de loca. ꝛ in.c.ſciãt cũcti.ꝛ i.c.fi.de elec.li.vi. Sed ego ꝓcordo ſic: q̃ quãdo ꝑncipale intẽtũ ꝓſtituẽtis ẽ ꝓtere fauoꝛez: tũc dicaē fauoꝛabile: ſi odiũ tũc dicatur odioſũ. Ita cõiter notãt legiſte. in l.g exceptionẽ.ff.ò ꝓdi.ide.ꝛ ibi glo. Si ẏo ignoꝛaē ꝑncipale intẽtũ diſpnẽtis: tũc dico q̃ q̃tenus ꝓtinet fauoꝛẽ dz extẽdi: q̃ten⁹ ẏo ꝓtinet penã dz restringi.ꝛ hoc vꝫ fuiſſe de mẽte bal. in multis locis. Et facit ad hoc qõ dixi. ſ. Excõicatio. v. casu. vi.Ş.iij.

¶ Utrũ ſtatutarij deputati a ppſo poſt ip ſint interꝓtari ſtatuta ꝑ ſe edita. ſi oꝛiatur aliq̃ dubiũz. ꝛ. ℘a.in.c.er pte. de ver.ſigni. Jo.an.in.d.c.ꝛ cõiter legiſte.ꝛ Bar.in.l.oēs ppli ꝓdicta. ꝓcudũt q̃ nõ.er quo fũcti ſũt officio ſuo Nec obſtat q̃ eius eſt interꝓtari cui⁹ eſt ꝓdere: qꝛ in veritate illi nõ ꝓdiderũt.ſz popul⁹ qui dedit auctoꝛitatẽ: qꝛ is facit cui⁹ auctoꝛitate fit.c.ſi diligẽti de ꝓſcrip.ꝛ ió dz recurri ad populũ ſeu cõciliũ gñale. Hoc limitat ℥ba. vbi.ſ.q̃ interꝓtatio eſt valde dubia. Secus ſi ẽ clara ꝛ iuri ꝓſona: qꝛ tunc iudex coꝛã quo vertiē q̃ſtio poterit interꝓtari. ſicut ꝛ legẽ cõmunẽ ꝛ ꝓuilegiũ ꝑncipis. vt no. Jnno. in.c.cum ſpãli.de appel.ꝛ Bar.in.d.l.oēs ppli. Facit.l.benigni⁹.ff.de legi.ꝛ.l.fi.ff.de ꝓſti.ꝑn.ꝛ.l.vnica.C.ò ꝓſeq.i.vr.ꝓſtã.

¶ Quãtũ durat ſtatutũz. Utrum poſt ſe morte ſtatuẽtis. ꝛ. ℘a.in.c.a nobis. el ꝓmo.de ſen.exco.q̃ ſic: niſi exꝑſſe reuoceē. vt ẽ ter.in.c.fi.de offi.le. Ẽm de ſm Pede.cõſilio. xvi. etiã ſtatutuz factuz a capitulo ſede vacante durat creato nouo ẽpo: niſi reuoceē ꝑ ẽpm creatũ: qõ patet ar.no.ne ꝓla.vices ſu.c.vlti.

¶ Añ ligat ſtatutũ.ꝛ.q̃ ſtati habita 20 noticia. ò q̃ dic vt.ſ.Lex.Ş.xij.ꝛ.xiij.

¶ Quõ tollit ſtatutũ.ꝛ.q̃ tollit ꝑ 21

vnū actuz factū collegialiter a statuē
tib⁹ vel eorū successorib⁹ cōtra statu/
tū ſm Hosti. ⁊ Jo.an.in.c.ad audiē/
tiā.de cle.nō resi. ⁊ Pa.in.c.cum ac
cessissent.de cōsti.nec reqritur fluxus
tpis.ſm Pa.in.d.c.ad audiētiā.⁊ in
d.c.cum accessissent.⁊ in.c.pro illo/
rum.de preben.

22 ¶ Utrū statutuz qd cōcedit priuile/
giuz non subdito seu extraneo possit
reuocari.puta statuto caueť ꝙ qcūqz
venerit ad habitādū in tali territorio
sit exēpt⁹ ab omni collecta.ꝛ. Pa.in
c.nouit.d iudi.ꝙ nō quo ad illos qui
iam venerunt.qꝛ transiuit iam in q̄si
ꝯctuz q̄ etiā ꝑnceps obligať.vt in.c.
i.de ꝓba. Et hoc voluit Bar.expresse
in.l.qd semel.ff.de decre.ab or.fa.⁊ i
d.l.omnes ppli. Intellige nisi ipsi cō
sentiāt. Quo vero ad illos qui nōduz
venerūt pōt reuocari.ex quo res ē in
tegra.ar.l.si pecuniā.in ꝑn.ff.de con
di.ob causā. Et hoc verū qñ generalr
fuit edictū. Secus si spāliter fuisset cō
cessū: qꝛ reuocari ñ posset.cū habuit
vim suā imediate cuz puenit ad noti
ciā ꝑuilegiati.c.i.de cōcessi.ꝑbē.li.vi.
Facit qō disputata per Angelū i qua
determinat nō posse reuocari statutū
quo disponebatur.vt potestas haberet
quartā partē cōdēnationis postq̄z po/
testas est electus ⁊ cōsensit electioni.
Idē dic de ꝑuilegio cōcesso nō sub/
dito.⁊ per hoc infert Bar.in.l. ꝑuile/
gia.C.de sa.san.ec.ꝙ laici qui statue/
rūt singulis annis dandā certaz quā/
titatem pro elemosyna clericis vel re
ligiosis nō poterūt reuocare.allegat
c.ad apostolicā.de simo. Hoc sequiť
Inno.in.d.c.nouit.⁊ Archidiacon⁹
xi.q.i.quicunqz super gl. Facit quod
no. Gemi.in.c.licet.de consti.li.vi.

23 ¶ Quid si statutū est factū ad como/
dū subditorū.ꝛ. Gemi.in.c.lz de cō
sti.li.vi.ꝙ aut subditi cōsentiūt reuo/
cationi: ⁊ potest reuocari.aut singli ñ
cōsentiūt: sed reuocanť per maiores
regentes cōitatē: ⁊ tūc si fit ex cā legi
tima sic pōt reuocari.ſm vnuz cāum
Inno.in.c.in nr̄a de iniur.maxie qñ
statutuz disponebat sup eo.sup q̄ ciui/
tas non erat obligata.vt ibi declarat
Inno. Aut fit sine cā legitia.⁊ sic nō
vz reuocatio i ꝑiudiciū mioꝝ iux̄ no.
ꝑ Inno.in.c.q̄ in eccl̄iarū de consti.
Hoc limito verū qñ statutū disponit
de comodo subditorū circa bona eo
rū.vel qñ hz actuz momentaneum.
ita ꝙ ꝑuilegiū est sortitū suuz effectū
Sec⁹ si cōcerneret circa exercitiū iu
risditiōis: qꝛ tūc pōt reuocare: qꝛ su/
pior est q hz administrare. Ita sentit
Archi.in.d.c.licet. Idez dic qñ hz
actū successiuū q̄ ad futuros actus.

24 ¶ Utrū statutū iuratū tollať ꝑ clau/
sulā nō obstātib⁹ qbuscūqz ꝯstōib⁹ ⁊
statuꝫ.ꝛ.gl.i.c.cū nō dceat d elec.li.
vi.ꝙ ñ.⁊ idē dicit Lu.d ro.i suis no.
ꝙ ꝯuētio vl' pcm̄ iuratū ñ tollit ꝑ gnā
lē clausulā.ñ obstātib⁹ qbuscūqz pacꝫ
glo.est in cle.dudū.§.pe.de sepul.

25 ¶ Utꝝ statuētes possint recedeť a sta
tuto ꝯfirmato ꝑ supiorē vl' sedē aplicā
sine alia lnia.ꝛ. Pa.i.d.c.cū accessis
sēt.⁊ bar.i.d.l.oēs ppli tz ꝙ sic.sz bal.
in.l.oinz.C.d testa.tz ꝙ ñ sz pa.ꝯcor
dat.ꝙ aut statutū ꝯcernit ꝑncipalr fa
uorē statuētiū.⁊ sic ē v̄a opio bar. Fa/
cit.c.ꝑ illoꝝ d ꝑbē.ēt si statutū ꝯtieat
talē māz ꝙ ñ valuisset sine supiore.vt
idē.pa.no.in.c.cū.M.d ꝯsti. Si v̄o
ꝯcernit fauorē alioꝝ vl' bonū publicū
sic v̄a ē opio Bal.ꝙ nō possunt sine
lnia supioris. Rō qꝛ cōfirmando vr̄
superior suā dispositionē facere. Naz
omnia nostra facimus quibus aucto/
ritatē iptimur.c.si apostolice de ꝑbē.
li.vi.⁊.l.i.C.de vete.iur̄.enucle.

Stipulatio Quid sit. habes. ff. Pactū in prin.

1 ¶ Vtrū stipulatio trāseat ad heredes ꝛ.q̄ sic. l. veteris. C. de ꝺhen. ꝛ cō. sti. qđ itellige verū ſm glo. ibidē qñ pōt ꝑ aliū ipleri factum ꝓmissū.

2 ¶ Vtrū aliq̄s possit alteri stipulari ꝓ altero. ꝛ. q̄ nō nisi sit eius fuꝰ vel filius. Insti. de inuti. stipula. §. si q̄s alij. vel sit ꝓcuratoꝛ. l. si ꝓcuratoꝛ ꝓfectis. ff. de v. obli. glo. tū ꝛ i. c. q̄tiēs el prio. i. q. vij. q̄ de iure canōico ꝓmittens ticio se datuꝝ sēpronio cētū obligaꝓ. ar. c. iuramēti. xxij. q. v. marie si iterue nit, iuramētū. ar. l. i. ff. de ꝓsti. pecunia Itez ꝑ iudices officiales. executoꝛes. tabelliones alteri acgritur. l. eū pro q̄ ff. de in ius vocan.

3 ¶ Quō ꝺz cē actꝰ stipulātis ꝛ cōpro/mittētis. ꝛ. q̄ ꝓtinuꝰ: qꝛ si post iterro/gationez se diuertit ad alia nihil' ꝓdest. l. cū dē die, ꝓmisisset. l. ꝓtinuus. ff. de verbv. obli.

4 ¶ Obligatio stipulata sine ꝓditione neq̄z ad certū diē: pūti die debeꝰ. l. ꝛ ñ pūt peti illo die quo stipulata est. Insti. de v. obli. §. ois stipulatio ꝛ. §. cum qs. No. q̄ nō ꝺz stipulatio vel legatū factū in gñe. de alīq̄ re nulla demonstrata. ff. de iur. cv. l. cū post diuoꝛtiuꝝ. l. ꝺ legato dic vt. s. legatū. i. §. xxxiij.

Tolla quō ꝺz vti sacerdos qñ cōi cat ꝛ legit euangeliū ꝛ diaconus hēs. s. Sacerdos. §. iiij.

Tudium clicoꝝ ꝛ religioso rum. vide. s. Magister. ꝛ. s. Scia. ꝛ quō studiū liberaliū artiū ad vtilitatē eccle snadeaꝓ. hēs. xxxvij. di. de q̄busdā: in poet, philoꝓ ibidē p totū. Itē in theologia cōmēdaꝓ. in legibus ꝛ phīlica reꝓbatur de quibus. vide. s. Magister ꝛ Scia.

Sultricia ꝺr a stupoꝛ vñ ꝑz Isi do. xi. ethimoligioꝝ. Stultꝰ ē q̄ ꝓpter stupoꝛē non mouet: ꝛ differt a fatuitate ꝑz eūdē. q̄ stultitia ꝓcedit ebetudinez mentis. Fatuitas aūt ꝓcedit ipsius sēsus ꝓuationē. vide de hoc s. Ebetudo. Et tūc stultitia ē pctū qñ aduenit eo q̄ homo imergit se talr interrenis q̄ ñ pōt ꝓcipe q̄ dei sūt alias nō. cōcoꝛ. Tho. xxij. q. xlvi.

Sultus ē q nō vult discēꝛ a quo cūq̄z licet pōt. xxii. di. de constantinopolitana.

Stuprum est inordinatꝰ ꝓcubitꝰ quo virginalis integritas coꝛrūpit. Vel stupꝛ ē illicita defloratio virginū sub parētū cura existēciuꝝ

¶ Vtrū stupras virginē teneaꝰ ad ali i qd. ff. Pa. i. c. i. de adulterijs. q̄ si se duxit vel decepit eā: teneꝰ eā dotare ꝛ vltra dotationē eā accipere i vxoꝛē si pꝛ voluerit eaz sibi ꝺarc. vtin. d. c. i. ꝛ ij. eo. ti. Vl si nō vult eā accipe ꝺz coꝛ pozaliter puniri. Vñ sola ꝓstitutio ꝺꝛ nō liberat cū ſm eūdē Pa. si parētes volūt eā sibi dare: q̄ si nolūt saltē ad dotationē teneꝰ ēt in conscia: nisi ſm Rodoñ. cōponeret cū ea vel sibi remitteret. qđ no. o ꝓfessoꝛ ꝓp illos q̄ sū deceptiōe accipiēdi in vxoꝛē puellas deciplūt: qꝛ tales ex q̄ accepertit eas vel ꝓmiserunt accipe in vxoꝛes. ꝛ sic habuerūt copulā. q̄ teneꝰ de necessitate eas accipe. lz tūc habuerit aium ipsas decipiēdi ꝛ hñdi copulā. q̄ si ꝺ xerūt cū alia mꝛimoniū. vel pī nō vult eā dare saltē teneꝰ ad votem: nisi ſm Tho. esset tāta ineq̄litas. q̄ poti⁹ deci/pi se finxit q̄z sit decepta. Hec aliter pōt ꝓbsolui añq̄z ꝓhat cū alia. si pen/

tes volũt eã sibi dare nisi vere eã acci
piat in vxorẽ: ⁊ faciat dotẽ: nisi ipsa do
tẽ sibi remiserit. hec ex Alex. xxij. tra
ctatu de stupro. ⁊ Ricar. ⁊ Sco. i. iiij.
di. xv. Secũdũ leges v̄o dz relegari.
⁊ dimidia pars bonoꝝ eius publicari
Si v̄o sit vilis ꝑsõa dz v̄berari. In
sti. de publi. iudi. §. ij. Si aũt ꝑ vi fece
rit. capite plectit̃. insti. vbi. s. §. sin aũt.
2 ¶ Quid si nõ seduxit eam: sed spõte
acquieuit. ℞. Pa. i. d. c. i. tenet q̄ hz
etiã locũ dispositio ꝑfati. c. qꝛ si nõ es
sent hoĩs isi die tãtũ facinus nõ perpe
trasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de ra
ptu virginũ. Uñ ꝑsumit̃ seducta. Sz
ego credo verũ i foro cõtẽtioso. Sed
in ꝯscia sufficit q̄ q̄rat eã in bono sta
tu reducere q̄ntũ i ipso est. Facit regu
la sciẽti. Et qđ ibi no. de reg. iur. li. vi.
Et si ꝯxit an pater teneatur eã dotare
vide. s. Dos. §. iiij.

Masio quõ obligat i dãno dato. vi
de. s. Furtum. §. xviij. ⁊. xix.

Mbarratio vide sup̄.
spõsalia. §. vij. ⁊. s. Arra.

Mbdelegare
nõ põt delegat⁹ ꝑncipis ẽt ꝺ
putat⁹ ad nudũ ministeriũ qñ est ma
gnuz ⁊ graue. sicut iudicare ⁊ silia fa
cere. Secus qñ est paruũ qꝛ põt. c. q̄
aũt. de iure patro. ⁊ magnũ seu gra
ue ⁊ paruũ arbitrio iudicis relinquit̃.
c. fi. de do. ⁊ cõtu.
1 ¶ Utrũ ille cui cõmittit̃ ꝑdicare cru
cẽ. excõicare vel absoluere aliquos vl
dispensare cũ irregularib⁹ vel iniun
gere pnĩas possit subdelegare alteri.
℞. q̄ nõ. nisi sit legat⁹ a latere vt in. c.
fi. de offi. dele. Silr vbicũq̄z cõmitti
tur alicui vt istud ꝑsonalr exequat̃. sb
delegare nõ põt. Et vbi in cõmissiõe
videt̃ electa ĩdustria ꝑsone. vt in. d. c.
fi. Et de hoc vide. s. Delegat⁹. §. vi.

Mbditus dicit̃ tri
pliciter.
Primo rõe domicilij. Scđo
rõne originis ꝓprie vel pĩne. ar. c. iij.
de tẽ. ordi. li. vi. Et. l. i. ⁊ in. l. origine.
C. de municipib⁹ ⁊ ori. li. x. Facit. l. assũ
ptio. ⁊ qđ ibi no. ff. ad mũi. ⁊ l. rescri
pto. §. fi. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ talis tene
tur ad onera ꝑsonalia si ibi repiat̃. lz
alibi trãstulerit domiciliũ. de quo per
Bar. in. d. l. assumptio. Fallit in mulie
re q̄ ꝯxit cũ viro hñte aliũde domici
liũ q̄ nõ põt ꝯueniri in loco originis
de quo in. l. fi. §. itẽ rescripserũt. ff. ad
munici. Tertio rõne delicti. sed large
vt dicit glo. in. c. nuper. de sen. exco. ñ
aũt ꝓprie. lz ibi sortiat̃ forũ. no. glo. i
cle. vnica. de fo. cõpe. qđ no. pro statu
tis ⁊ alijs dispositionib⁹ odiosis faciẽ
tib⁹ mentionẽ de subditis vt nõ cõp̄
hendatur forensis delinquẽs in terri
torio. Idẽ dic de ꝯhentib⁹ eadẽ rõne
no. Pa. in. d. c. nuper. ⁊ i. c. proposui
sti. de fo. cõpe.
¶ Utrũ subditus rõe domicilij cui iu 1
dex precepit sub pena excõicationis
late sẽtẽtie vt satisfaceret tali die alicui
transferens domiciliũ sit excõicatus.
si postea nõ satisfacit. ℞. Pa. i. d. c. ꝓ
posuisti cũ Jo. an. in regula cum sunt
partium. de regu. iu. li. vi. q̄ sic: qꝛ iaz
preuentus erat. ⁊ vide ibi late ꝑ eos.

Mbdiaconus
ideo appellatur quia subiacet
⁊ preceptis ⁊ officijs leuitarum: ob
lationes leuitis defert. xxi. disti. cleros.
Idem ad subdiaconum pertinet cali
cem ⁊ patenã ad altare xp̄i deferre ⁊
leuitis tradere ⁊ eis ministrare vrceo
lũ cum aqua ⁊ manustergium coram
episcopo ⁊ ꝑsbyteris ⁊ leuitis tenere:

ꝛ ꝓ lauādis manib⁹ añ altare aquā ꝑ
bere.xxv.di.perlectis.

1 ¶ Utrū teneatur ad castitatē.ꝝ.ꝙ sic
xxxij.di.in sūma.

Abornatio secū-
dū Lau.ꝛ Zen.vt refert Car.
in cle.testib⁹.de testi.est ꝺ aliquo falso
exprimēdo ꝛ v̄o tacēdo in testimonio
testi ꝑ aliquē facta iformatio ꝛ dr̄ sub
ornare q̄si subt⁹ in aures aliqꝺ malū
ornare ꝛ sub colore ponere.vt in aut̄.
de testi.§.qꝛ v̄o. Uñ tal' peccat morta
lit̄.ꝛ tenet̄ ad restitutonem leso.de in
iur.c.fi.

Absanatio dif-
fert a derisiōe qꝛ derisio fit ore.i.
verbo cachio: subsanatio autē fit na-
so rugato.vt dicit glo.super illud psal.
Dominus in celo deridebit eos sed
connenit cum ea in fine: quia vter-
que intendit erubescentiam proximi.
Quomodo autem sit peccatum mor
tale.dic secundum ꝙ derisio est.vt.s̄.
Derisio.

Abstitutio est se-
cundaria cōditionalis institutio.
Nam substitutio continet in se institu
tionem ꝛ ideo institutus dicitur pri-
mus gradus etiam si multi fuerint in
stituti. Et substitutio secundus grad⁹.
ꝛ est cum quis instituit heredem sic.l
talis esto mihi heres: ꝛ si non eris v
decesseris ticium substituo.iste ticius
dicitur substitutus.l.i.ff.de vul.ꝛ pu.
substi.

1 ¶ Quot sūt spēs substitutionuꝫ.ꝝ.ꝙ
duplices.alia indirecta.alia directa.
Indirecta substitutio.siue obliqua.si-
ue fideicōmissaria siue ꝑcaria est illa
per quā quis capit hereditatē alio he
rede mediāte: vt cum testator fideicō
miserit.A.heredi vt hereditatē.P.
restituat. Et dr̄ obliqua rōe qꝛ ꝑ aliū
capit. Itē fideicōmissaria.qꝛ olim cō
mittebat̄ fidei heredis in totum. Nō
eni cogebat̄ restituere.sed hodie sic.
p.l.pe.C.ad trebel. Item ꝑcaria quia
fit v̄bis ꝑcarijs.i.rogatorijs vt puta.
A.heredeꝫ instituo ꝛ rogo ꝛc.verba
aūt huius indirecte substitutionis sūt
volo.mādo.rogo.ꝛ hmōi vt restituas
hereditatē. Sūt tñ q̄dā verba cōia q̄
pñt trahi ex ꝓprio significato ad sub
stitutionē directā ꝛ īdirectā.vt verbū
substituo.uel v̄buꝫ moriatur tali.hñt
eni duplicē sensū.vꝫ ꝙ moriat̄ tali.i.
ꝙ talis sit heres mere vel ꝙ moriat̄
tali.i.ad vtilitatē tal'i effectu vt capiat
hereditatē ꝺ manu ꝑmi her̄dis. Idē
dic de v̄bo succedat ꝛ v̄bo accipiat.
lꝫ ergo ꝑ fideicōmissū. P.sit substitu
tus.A.dꝫ hereditatē adire ꝛ aditam.
P.restituere.ꝛ sic.A.mediāte ꝛ ope
rante peruenit hereditas ad. P.Et
no.ꝙ si.A.adiuerit sponte heredita-
tem retinebit quartam trebellianicaꝫ
ꝛ reliquas tres partes hereditatis re
stituet. P.Si vero iudicis officio cō
pulsus adierit totam hereditatem re-
stituet. P.insti.de fideicommis.here.
§.in primis.ꝛ.ff.ad trebel.l.nam quod
§.qui compulsus.

¶ Directa vero substitutio ē qua quis 2
capit hereditatem defuncti ex dispo-
sitione testatoris nullo alio mediante
vel sibi cooperante vt cum dicit testa
tor.A.mihi heredē instituo: sed si ipe
ñ erit heres.C.sit heres.ꝛ sic.C.sub
stitutus est directe ꝛ hec fit per verba
mere directa ꝛ ciuilia.vt verbum he-
res esto.uel heres sit.vel verbuꝫ insti
tuo heredeꝫ. Aliquādo ēt fit per ver
ba cōia vt dictum est.in.§.i.Aliquan-

do per verba geminata. sic. A. filium meum impuberē mihi istituo heredē Et si i pupillari etate d̄cesserit. B. substituo. hec substitutio ē directa. Si. A. morietur in pupillari etate. propter v̄ba geminata: sz si post pubertatē erit fideicōmissaria vt cōiter tenetur ⁊ si diceret heres sit. Diuiditur aūt in quitupli differentia. quarum prima dicitur sb̄stitutio vulgaris. ⁊ hec duplex Alia expressa que fit per istam negationem. nō. hoc modo. vz instituo mihi heredē. A. ⁊ si ipse noluerit vel nō potuerit heres esse. P. sit heres vel P. substituo. Alia tacita quando. s. negatio non exprimitur. sed includit̄ vt cū dicitur. A. ⁊. P. mihi heredes instituo. ⁊ eos inuicem substituo. per hec verba eos inuicem substituo tacite subintelligitur. ꝙ si alter eorum heres non fuerit. scilicet quia noluit vel non potuit quando decessit ante aditam hereditatem. alter sit heres insoliduz. vt. ff. de here. insti. l. cū in testō. §. hec verba. Et dicitur vulgaris. quia a quolibet de vulgo. scilicet testatore fieri potest. ⁊ cuilibet siue pupillo vel minori ⁊c. Et de hac hēs insti. de vulga. substi.

3 ¶ Effectus huius substitutionis est. vt bona testatoris tantum. que debebāt venire ad institutum veniant ad substitutum nō bona instituti. insti. de pupil. substi. §. quo casu.

4 ¶ Quādo expirat hec substitutio. ℞. q̄cito institutus adierit hereditatem siue postea decedat cum liberis: siue sine liberis. C. de impube. ⁊ alijs substi. l. post aditam. ⁊ hoc nō soluz quando expresse fit per negationem. sed ēt quando tacite. Unde licet ticius ⁊ sēpronius fuerit instituti heredes. ⁊ ad inuicem substituti. si tamen sēpronius vel ticius adierit hereditatem expirat substitutio. vt in. d. l. post aditam.

¶ Secunda directa substitutio dicitur pupillaris. quia fit soli pupillo vel pupillis. nec potest tempus excedere pupillare: sed expirat ad introituz pubertatis. potest etiam fieri in minus tempus. vt si dicatur. Si filius meus infra quartum vel quintum annum decesserit sit. P. heres. Et hec est duplex. scilicet tacita que non habet formaz pupillaris substitutionis: sed sub eius verbis includitur. vt cuz dicitur. A. filium pupillum meum heredem mihi instituo: ⁊ si ipse mihi heres nō fuerit. P. sit heres. Et hec ex exp̄ssis est vulgaris: ex tacitis est pupillaris. Unde siue sit. A. heres siue non. si in etate pupillari decesserit. Hereditas directo iure peruenit ad. P. sed ex vulgari succedit tantum in bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bonis ⁊ testatoris ⁊ pupilli. Alia est expressa que fit per verbuz affirmatiuū ⁊ facit expresse mentionem de pupillari etate. ⁊ sub ea includitur vulgaris tacita. vt insti. de vulga. ⁊ pupil. substi. §. i. ⁊. ff. de vulga. ⁊ pupilla. substitu. l. iam hoc iure. ⁊ fit cum dicitur. A. filium meum heredem mihi instituo. Et si ipse mihi fuerit heres. ⁊ in etate pupillari decesserit. P. sit heres vel substituo. ⁊ in ista requiruntur duo. s. verborum affirmatio ⁊ temporis pupillaris comprehensio.

¶ Quid requiritur ad istam substitutionem pupillarem. ℞. quattuor. Primum ꝙ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris. Et accipio hic liberos non tantum pro filijs: sed etiam pro nepotibus. Secundum ꝙ sit impubes. Tertiū ꝙ sit i potestate testatoris. Quartum ꝙ ille cui fit substitutio

instituat̃ vel exheredet̃. ⁊ pōt fieri nō
tm̃ impuberi filio iā nato. sed ēt posthu
mo: si tñ nascendo esset sub ptāte te
statoris si viueret ipse testator. ⁊ ēt ne
poti: si tñ sit recasurus in ptātē pr̃is sui
post mortē aui. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. ij.
§. posthumus.

7 ¶ Quis effect⁹ hui⁹ substitutiōis. ℞. ē
vt nō solū sit. P. heres. iure directo
⁊ capiat bona ⁊ hereditatē vtriusq; si
A. decesserit in etate pupillari. sz etiā
excludit matrē. Ita q̄ ēt legitimā pe
tere nō poterit vt no. Bar. ⁊ doc. in. l.
papinianus. §. sed nec ipuberis. ff. de
inofficioso testa. ⁊ omnē aliā ꝑsonā. q̄
ipsi pupillo ab intestato succedere po
tuisset. ff. d̄ vul. ⁊ pu. sub. l. luti⁹. Et hoc
verꝫ ē in expressa. In tacita aūt hz lo
cū qñ alter filius testatoris frater pu
pilli substituit̃. Sed si sit extrane⁹ sub
stitut⁹. tūc mr̃ admittit̃. ⁊ substitut⁹ re
pellit̃. l. p̄cib⁹. ⁊. l. cū quidā. C. de ipu.
⁊ ali. sub. nisi in q̄ttuor casib⁹ p̄m⁹ qñ
pr̃ expresse ꝓhibet ne aliquid habeat.
secund⁹ qñ reliquit aliqd vxori. ⁊ vult
esse contentaz. terti⁹ si fuit inmica pr̃i
quart⁹ qñ frater ipuberis ē substitut⁹.
Nota ⁊ q̄ in hac tacita extraneus ñ
excludit fratrē ex vtroq; ꝑente coniū
ctuz.

8 ¶ Quō euanescit hec substitutio. ℞.
q̄ p̄mo ꝑ aduentū pubertatis. Scd̄o
si hereditas pr̃is nō sit adhuc adita:
qz cū null⁹ appareat heres testm̃ pr̃
nū vr̃ destitutū. ⁊ sic euanescit etiā pu
pillaris. l. sed si plures. §. sed si ex asse.
ff. de vul. ⁊ pu. sub. Tertio si nascit̃ po
sthum⁹ de quo mētio nō est facta in te
stamento. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. si pater
filiū. Quarto si patiat̃ pupill⁹ capitis
diminutionē maximā mediā vel etiaz
minimā. ff. de adop. l. nec ei. Rō qua
re est inuēta: est qz cū filius in pupilla
ri testari nō possit ꝑmittit̃ pr̃i ipsi filio
testm̃ facere: ⁊ de herede prouidere.
durāte tali etate tm̃. d. §. quo casu.

¶ Tertia directa substitutio dr̃ exem 9
plaris. qz fit ad exēplū pupillaris. sed
differt ab illa. Primo qz illa fit tm̃ a
parēte q̄ cū hz in ptāte. hec aūt fit ne
duz a patre. sed ēt a mr̃e filio furioso
vel mētecapto nō existēte i eoꝝ ptāte
Scd̄o qz illa tm̃ fit pupillis. ista adult⁹
vel maiorib⁹. Tertio qz in illa pōt sub
stitui q̄libet quē voluerit. in ista nō. sed
certo ordine sic. vt si habet liberos ei
substituātur. Si vero nō habet tūc fra
tres substituātur. Quod si non habet
nec filios nec fratres: tunc quē volue
rit substituet. C. de ipu. ⁊ ali. sub. l. hu
manitatis. Quarto qz illa expirat ad
ueniente pubertate. sed hec soluz ad
ueniente sana mente. Quito illa solū
ipuberi. hec adulto tantū. Sexto illa
fit ipuberi siue sit sane mentis siue sit
furiosus. hec solū fit furiosis ⁊ mente
captis. hec probātur insti. de pu. sub.
§. qua rōne. Et fit isto modo. A. filiuz
meum furiosum mihi heredem insti
tuo: ⁊ si decesserit anteq̄z sanus men
te fiat. talem eius filium vel fratrē vel
alium: puta Ticium ei substituo: ⁊ sic
bona vtriusq; transibunt ad substitu
tū. Et fuit equa valde vt furioso ⁊ mē
te capto pater vel mater possent pro
uidere de substitutione.

¶ Sed quid si aduenit sana mens ⁊ 10
nullo testamento facto iterum reuer
titur in furiaz. ℞. q̄ non euanescit sub
stitutio. ar. l. quod fauore. C. de legib⁹
⁊ magis placet. licet alij dicāt nihilo
minus expirare. ar. l. q̄ quisque. ff. de
re. iur.

¶ Quarta directa substitutio dicitur 11
compendiosa. qz sub cōpendio hui⁹
aduerbij quādocūq; fit: ⁊ cōtinet ta
citā pupillarē que alias fit prolixiorib⁹
verbis. Et licet hec dictio qñcunq; se

extēdat ad oē tp̄s: tñ hic restringit̄ ad
tēpus pupillare solū v̄tute hoꝝ v̄boꝝ
P. sit heres. q: ꝑ hmōi v̄ba directa
videoꝛ voluisse filio meo īfra tempus
pupillare ꝓuidere de herede qd̄ īfra
aliud tempus mihi facere nō licet. d.
§. quo casu. Forma huius est. A. filiū
meū heredē instituo. verūtñ qñcūq;
dictus filius meꝰ decesserit. P. sit he
res. Et sic solū in tēpꝰ pupillare videt̄
voluisse ꝓuidere filio de substituto si
ue herede. d. l. ꝑcibus.

12 ¶ A quo pōt hoc fieri. R. ꝙ a milite
ꝛ quō nō explico: q: non ē in vsu. Itē
a pagano. i. quolibet nō milite sed oꝫ
fiat filio pupillo ꝛ in potestate existēti.
Et ꝯtinet pupillarē exp̄ssā q: hꝫ eun
dē effectū. ꝛ iō solū filio pupillo. ꝛ in
potestate existēti pōt fieri vt dixi. Ve
runtñ lꝫ hec substitutio sit directa de
sui nā simplicit̄ pñt tñ apponi i ea ver
ba vel dictiōes vel aliq̄ mutari q̄ eaꝫ
in fideicōmissū cōuerterēt ꝛ ad ius ꝛ
ad nām fideicōmissi reducerēt.

13 ¶ Quō hec substitutio compēdiosa
pōt ad naturā ꝛ ius fideicōmissi dedu
ci. R. ꝙ quattuoꝛ modis. sicut sub q̄t
tuoꝛ formis pōt fieri. Primo sic. A.
mihi instituo heredē. ꝛ si qñcūq; de
cesserit. A. substituo. P. Nā hoc v̄
bū substituo trahit hāc substitutionē
ad fideicōmissū vt vult glo. in dicta. l.
precibꝰ. ꝛ. l. Centurio. ff. de vul. ꝛ pu.
sub. ꝛ in. c. Raynutius de testa. ꝛ pre
dictum aduerbiuꝫ in hoc casu seruat
ꝓpriā significationē. ꝛ respicit oē tp̄s.
ꝛ reꝫ oi tpe suadet valere. l. quotiens.
ff. de rebꝰ dubijs. Hinc ē ꝙ quocūq;
tpe moriat̄ siue in pupillari vel maio
ri etate v̄tute huiꝰ v̄bi substituo vr̄ ro
gatus esse a testatoꝛe ꝑ fideicōmissuꝫ
post mortē suā restituere hereditatē ꝛ
bona testatoꝛis substituto. Vñ ipso in
stituto moriente mater ꝛ qcunq; suc
cessores siue ex testō vel ab itestato ad
hibūt hereditatē: ꝛ aditā substituto re
stituent iure fideicōmissi. insti. de fidei
cō. here. §. sed q: stipulationes. defal
cabūt tñ ꝛ retinebūt legitimā ipsius.
q̄ est tertia pars totiꝰ hereditatis testa
toꝛis. ſm cōioꝛeꝫ opinionem si ipse.
A. erat de liberis ipsius testatoꝛis. ad
quos legitima spectat q: in hac testa
toꝛ grauare eū nō potuit. C. de inoffi.
testa. l. qm̄. De reliquis vero defalca
bunt tertiam trebellianicā: ꝛ sic habe
būt mediā hereditatē. Alterā v̄o me
diā restituēt substituto iure fideicōmis
si. retinebunt etiā sibi oia bona ipsius
A. q: testātoꝛ de suis tm̄ rogasse intel
ligit̄. nō heredis. Si v̄o. A. non erat
de liberis defalcabūt tm̄ trebellianicā.
ꝛ habebit etiā alia bōa q̄ ipe. A. aliun
de q̄siuit. Et hec substitutio q: ius fi
deicōmissi hꝫ pōt fieri cuicūq; here
di ꝛ a quocūq; testatore. insti. de fidei
cō. here. §. in primis. ꝛ. §. se. Et aduer
te ꝙ lꝫ in prefata forma nō addatur
qñcūq; decesserit sine liberis. Si tñ
A. erat de liberis testatoꝛis intelliget̄
hec clausula sine liberis: q: pro regu
la est. ꝙ qñcūq; qs rogat aliquē de li
beris suis alteri hereditateꝫ restituere
post mortē suā. sēper intelligitur tacite
hec cōditio. s. si decesserit sine liberis.
q: nō est credendū ꝙ aliquis exclusa
prole filij sui voluerit ad alterū pueni
re hereditatē. Sed in extraneo here
de non inest talis tacita conditio. nisi
addat̄ expresse. C. de insti. ꝛ substi. sub
condi. fac. l. gñaliter. §. vlti. Secundo
fit sic. A. filiū meū ipuberē mihi here
dē instituo: sed si dictus. A. qñcunq;
decesserit sine liberis. P. sit heres Et
tūc si moritur infra tēpus pupillare va
let iure directo ꝛ sic substitutus capiet
totā hereditatē sine deductione alicu
ius quarte dicta. l. centurio. ꝛ. c. Si pr̄

de testa.li.vi. Si vero moritur in pubertate secundum opinionez Jo.an. erit totaliter fideicōmissoria: quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa: tamen per istam additionem sine liberis trahuntur ad fideicōmissum. vt probatur in.l. scevola.ff.ad tre. quia illa additio inuit. q̄ i quocunque tempore decesserit sine liberis. in pubertate ex presumpta volūtate testatoris. videtur rogatus per fideicōmissum restituere hereditatez post mortem. vt probatur. in.d.l. precibus. Et ideo quocunque tempore in pubertate moriatur sine liberis mater aut quicunq̄ successores restituēt hereditatez substituto deductis supra dictis.ff.de vul.⁊ pup.sub.l.coheredi §.cum filie.⁊ sic tene licet cōmunis opinio legistarum teneat q̄ nunquaz obligat̄.sed expirat per aduētū pubertatis. Tertio fit. A. mihi heredē instituo sed si dictus. A. q̄ñcūq̄ decesserit sine liberis. P. substituo. Et hec oī tpe ē fideicōmissoria.⁊ idem ius ⁊ eundē effectū hz̄ oia sicut p̄ma predicta. tū rōne verbi substituo. tuz rōe sine liberis: ⁊ ideo dic vt ꝺ illa. Quarto fit. A. filiū meū mihi heredē instituo. si tñ filius meus decesserit in pupillari etate vel postea q̄ñcūq̄ sine liberis. P. sit heres vel substituo: sub hac forma cōprehendunt̄ tres substitutiōes. vna pupillaris expressa ꝑ hoc qꝺ dr̄. si decesserit in pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris que sub pupillari expressa ꝯtinet̄. vt dictū ē.⁊ hāe nō pōt facere nisi pr̄ pupillo ꝑꝑ pupillarē exp̄ssā q̄ñ fit directe nisi sit miles dicta.l.cēturio. Tertia fideicōmissoria ē ꝓpter illud qꝺ dr̄. vel postea q̄ñcūq̄ sine liberis. Sz si vult q̄ clarius iste tres resurgant. dicat testator. P. pupillariter vulgariter.⁊ ꝑ fideicōmissum substituo. Et vna queq̄ istaꝝ hz̄ suū effectū. Nā si. A. sit heres.⁊ in pupillari etate decesserit substitut⁹ vocat̄ iure directo exclusa mr̄e ⁊ alijs legitimis successorib⁹.⁊ hoc ꝑꝑ effectū pupillaris expresse q̄ matrē repellit.⁊ substituū admittit l.lutius.ff.ꝺ vulga.⁊ pu.sub. Si autez. A. non sit heres vel q̄ nolit vel nō possit. tunc substitutus erit heres iure directo ꝑꝑ tacitā vulgarē que etiā surgit ex pupillari vt dictū est. Si vō. A. heres erit deinde factus pubes q̄ñcūq̄ sine liberis morie̅ habebit locū fideicōmissaria. vnde eo moriēte sine liberis successores restituēt hereditatē cū defalcatiōe vt dictū est. Et vt dixi iste quattuor forme substitutionū nō possūt fieri. nisi filiofamilias pupillo. per pupillarē expressā que cōtinet̄ in ea. Unde o notarij ex ꝯsilio meo q̄ñ aliquis hz̄ filiū ipuberē cui vult substituere. non solū in pupillari. sed q̄ñcunq̄: facias quālibet per se.s.primo pupillarē. Sic A. filiū meū mihi heredē istituo. Verūtñ si dictus. A. filius me⁹ mihi heres erit.⁊ in pupillari etate decesserit P. heres sit vel fratres eius supstites heredes sint deide facias fideicōmissoriā hoc mō. Si vero dictus. A. pubes factus postea q̄ñcūq̄ decesserit sine liberis. substituo ei per fideicōmissū superstites fratres eius ⁊ premortuorū fratruz eius liberos in stirpes ⁊ nō i capita. si testator vult q̄ vsq̄ ad ipsos vadat. Nā vt sis cautus. scias q̄ verba substitutionis nō extenduntur vltra illos quos testator expressit. Si eniz institutis tribus vel plurib⁹ filijs ita addiciat̄.⁊ si aliqs eorū decesserit sine liberis substituo supstites. Certe si decedit vnus eorū relicto filio. deinde moriat̄ sine liberis filius illius qui primo decessit non admittitur cum

patruis vel sine patruis ad fideicomissoriam hereditatem illius filij testatoris qui sine filiis decessit. quia nō extitit conditio substitutionis in persona patris eius. Illos tantummodo testator substituit qui superuiuerent illi. Et adde vt dixi. si testator sic vult.

14 ¶ Quinta directa substitutio dicitur breuiloqua. q̄ in breui cōtinet substitutiones. s. duas pupillares expressas ⁊ duas vulgares tacitas. Prima pupillaris est vnus alteri. Secūda alterius alteri. vñ si. A. fuerit heres ⁊ i pupillari etate decesserit. B. supniuēs heres erit iure directo ⁊ econuerso. ⁊ in vtroq; excludūt mf ⁊ ceteri veniētes ab intestato p effectū pupillaris expsse Quo vō ad effectū lz nō quo ad vba ex eisdem verbis duc tacite. vulgares etiā resultant: q̄ si vnus illorū nō fuerit heres. q̄ noluerit vel nō potuerit alter ē insolidū heres. ⁊ fit hoc mō Testator habēs duos filios vl plures ipuberes sub sua ptāte pōt facere hoc mō. A. ⁊ B. filios meos ipuberes mihi heredes instituo ⁊ eos inuicē substituo. Hāc substitutionē lex appellat reciprocā. vt. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. cū hoc iure. nō pōt aūt hec substitutio fieri nisi ipsum sint filij pupilli in potestate testatoris. alias nō esset substitutio breuiloqua sed tacita vulgaris. Et aduerte q̄ vbū substituo nō conuertit oēm substitutionē in qua ponit ad fideicōmissoriā: sed nature illius substitutionis se coaptat in qua ponitur. ⁊ eam i directo iure cōseruat. excepta sola cōpendiosa in qua si ponatur statim eaz ad fideicōmissoriam conuertit. vt p3 ex dictis. Multa alia essent dicenda sed breuitatis causa hec que magis cōsueta. sunt reseruanda vt itelligas aliquid de successione legitima.

¶ Quomodo autem ingrediens religionem excludat substitutū. vide. s. Heres. §. xvij. Et de legitia. vide Legiruma. multa alia ad istam materiaz 15

¶ Substitutio talis conditionis si si ne liberis ōcedat alter sit heres euanescit etiam si naturales habet. Secus si addatur legitimis non autez si filios habuit sed premoriuntur. Maz videtur sine liberis decedere. Si autez dicatur sine herede decesserit nomine heredis soli filij, intelliguntur. Item si non habet filium. sed nepotē ex filio substitutio euanescit. vide glo. in. c. i presentia. de proba. vbi hec pōnuntur. 16

¶ Utrum rogatus restituere heredi tatem possit eam alteri alienare. §. vi de. s. Heres. §. xij. 17

¶ Quid si quis ex descendentibus p rectam lineam sit rogatus pure restituere hereditatem. nulla facta mentione de liberis. §. q̄ si postea habuerit filios vel nepotes vel pronepotes ꝛc. substitutio euanescet. de proba. in presentia. in gl. in. l. cuz acutissimi. C. de fideicōmissa. 18

¶ Ille cuius industria est electa non potest alium substituere. c. fi. de of. dele. ⁊ c. is cui. de offi. dele. li. vi. l. vnica §. ne autem. C. de cadu. tol. l. statuliberos. ff. de sta. liber. Fallit nisi velit substituere filium secundum Ludo. de ro. in suis no. 19

¶ An quis per substitutum possit deseruire. §. q̄ non. tex. est in. l. nullus q̄ nerū. C. de decur. li. x. ⁊ in. l. sciendū. §. legati. ff. de lega. Fallit secundum Ludo. vbi. s. nisi se absentet electus pro vtili sibi ⁊ necessaria causa: quia tunc potest vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. de lega. ⁊. l. de policitationibus. ff. de polici. 20

Subtilitas in iure an sit bona. ℞. Pa. in. c. dilecti. de iudi. post Ui. Ho. Jo. an. ⁊. d. An. ꝙ aut est ad capiẽdos ⁊ decipiẽdos simplices in iudicio vl' extra ⁊ hec reprobat'. vt in. d. c. dilecti. ⁊ in. c. si cupis. xvi. q. i. Aut est ad iterp̃tationẽ iuris: ⁊ tũc si ẽ rõnabilis ⁊ iuri ꝯsẽtanea laudat'. vt in. c. capellan⁹. de ferijs. ⁊ bonus tex. in. l. vnica. C. de ꝓfe. q̃ in vrbe ꝯstã. li. xii. vbi dr̃ ꝙ doctor legens dz hẽre subtilitatem iterpretãdi. facit tex. in. l. nõ p̃nt. ff. de le. ⁊ idẽ qñ adhibetur ex iudiciũ ad veritatẽ eliciẽdaz etiã in foro aie. vt in. c. i. de pe. di. vi. in v̄bo subtilis inuestigator. Si v̄o est irrationabilis sicut quorũdã qui tñ volunt subtilizare ꝙ seipsos non intelligũt ⁊ verba ꝑuertũt. sic est mala. ⁊ improbatur. vt in. c. i. xlix. di. vbi de hoc ⁊ in. c. cũ sancti. xxiiij. q. iij. Uñ imꝑator in. l. vlti. C. de legibus. dicit vanaz subtilitatem eorũ derisimus quã corrigendam censemus.

Successio vide. s̃. Hereditas.

Successor alius singularis q in certa re cõstituit'. ali⁹ vniuersalis. q i tota hereditate vel reliq̃. vide glo. in. c. cũ ad sedẽ. d̄ resti. spol'. ⁊. ij. q. i. c. i p̃mis de iudi. qz Guliermꝰ

1 ¶ Quõ successor tenetur stare ꝯctui facto a suo p̃decessore. vid̄ locatio. §. xx. ⁊. s̃. dignitas. §. primo.

Suffragia sctã per vnum. Utꝝ possint valere alijs. ℞. ꝙ ad reqrẽdũ aliquẽ statũ. puta. beatitudinẽ. ⁊ ꝑ modũ meriti valere nõ p̃nt sed bñ ꝑ modũ or̃onis. s. merito congrui sicut cũ qs ꝑ or̃onẽ alteri ipetrat p̃mã gratiã ex bonitate diuina nõ ad merita respicient' sed ad effectũ. Ad acqrẽdũ v̄o aliqd qd̄ cõseqtur statũ alicui⁹ vl' ẽ accessoriũ ad statũ. sic op⁹ vnius põt alteri valere. nõ solũ de cõgruo sed ẽt de cõdigno. ⁊ hoc dupl'r. Uno mõ ꝑꝑ cõicationẽ in radice meritorij opis que est caritas. ⁊ sic qlibet de bono alterius hẽt emolumẽtũ si est in caritate. iux̃ illud ꝑticeps ego sum oium timẽtiũ te ⁊c. Alio mõ ex intentione faciẽtis. vt cũ qs aliq̃ opa spãl'r ad hoc facit vt tali ꝓsint. Uñ tũc talia opa efficiunt' eoꝝ ꝓ qbus fiũt: q̃si eis a faciẽte collata. vñ p̃nt eis valere ad satiffactionẽ, iplẽdã uel ad aliqd quod statũ eoꝝ nõ mutat. Et istis duob⁹ modis valẽt suffragia. nedũ viuis. sed etiã mortuis: nõ vt mutẽt eoꝝ statũ sed vt liberent' a penis qd̄ nõ ẽ mutare statũ: qz vt dicit Aug. in enchiridion. c. lxv. dũ in hac vita viuerẽt meruerunt vt hec sibi postea ꝓdesse possẽt. Et illud. ij. cor. v. Unus qsq̃ ꝓpriã mercedẽ accipiet ꝓut gessit in corpore. ⁊ illud eccliastes. ix. vbi dr̃ ꝙ nõ hñt ꝑtẽ in ope qd̄ sub sole gerit'. itelligit' quo ad stat⁹ mutationẽ. Nã p̃miũ essẽtiale vel penã eternã qlibet hẽbit ex ope suo. nõ alieno.

¶ Utrũ suffragia facta ꝑ peccatores 1 valeant. ℞. ꝙ si loqmur de ope opato sic sacrificiũ altaris ⁊ alia sacramẽta ex seipsis hñt efficatiã absq̃ ope operãtis quã equal'r explẽt ꝑ quẽcũq̃ fiãt si aũt loqmur de ope opantis. sic distiguo. qz põt fieri ꝑ malũ dupl'r. Prio vt ꝑ actorẽ. ⁊ sic nõ ꝓsunt. nisi forte ꝑ accidẽs: ⁊ ex ꝯsequẽti. puta ꝑ elemosynas mali hoĩs boni pauperes excitati orãt ꝓ defũctis illis. ꝓ qb⁹ ille malus dedit. Scd̄o vt ꝑ ministrũ. ⁊ sic aut vt ꝑ ministꝝ ecclie publicũ. vt ẽ sacerdos q celebrat exequias mortuoꝝ ⁊ talia

semp ꝓsunt: qꝛ malitia ministri nõ no
cet opi boni actoris. Aut vt ꝑ mistrũ
ꝑuate ꝑsone. ⁊ tũc si ad ꝓceptũ existẽ
tis in caritate vel ad ꝯsortiũ. sicut cuꝫ
duo legũt psalmos vel offm̃ mortuoꝝ
⁊ vnus ẽ bon⁹ alter mal⁹. sic ꝓsunt illi
ꝓ quo fiũt. Si vo ad ꝓceptũ nõ exi
stẽtis in caritate: qñ mandauit fieri. ⁊
sic nõ ꝓsũt defũctis. nisi postea esset i
caritate. qñ talia fiũt. ⁊ d̃ nouo demã
det vel demãdationem de nouo acce
ptet: qꝛ sic valerẽt. Si aũt erat in cari
tate. qñ mãdauit: lꝫ postea non sit qñ
exequũt̃ nihilominꝰ valẽt d̃fũctis. Et
aduerte ꝙ lꝫ qs existẽs in caritate de
mãdãdo ꝯsequat̃ fructũ opeꝝ. lꝫ ille
executor sit in mortali. non tñ tñ suf
fragiũ. sicut si exeq̃ret ꝑ existẽtẽ in ca
ritate: qꝛ tũc talia opa essẽt meritoria
ex duab⁹ ꝑtib⁹. hec ex Ricar. i. iiij. di.
xlv. ar. iiij. q. ij. ⁊ ceteris theologis ibi
dem.

2 ¶ Utrũ recipiẽs multos ad participa
tionẽ bonoꝝ suoꝝ. sua opa sint illi mi
nus vtilia. ℞. ꝟm Ricar. in. iiii. di. xlv.
ꝙ nõ: qꝛ plus sibi affert illud opus ca
ritatis. s. talis receptio bona sua cõicã
do q̃ sibi detrahat̃ etiã q̃ ad remissio
nẽ pene sue de fructu bonoꝝ cõicato
rũ. ⁊ talia bona sic cõicata faciẽt ea i
nullo min⁹: sꝫ magis quo ad augmẽ
tũ ꝑmij in gloria valẽt. Tho. in. iiij. ea.
di. tenet ꝙ nõ valẽt ad expiationẽ pe
ne ꝓprie: nisi ꝑ modũ meriti de con
gruo. s. ex gr̃a: nõ ex debito. Rõ: qꝛ
duo reatus nõ dimittunt̃ ꝑ vnã satisfa
ctionẽ. que ei nõ adequat̃: sed ꝑmũ ẽ
verius: qꝛ caritas opit multitudinem
pctõꝝ: ⁊ maior caritas plura pctã. vi
de de hoc. s̃. Satisfactio. §. v.

3 ¶ Utrũ defũcti quoꝝ legata nõ exe
quunt̃ plus in purgatorio tardẽt. ℞.
vide executor. §. xxiij.

4 ¶ Que sũt suffragia q̃ ꝓsũt defũctis
℞. Gre. ꝙ q̃ttuor modis aĩe defũcto
rũ soluũtur. aut oblatiõib⁹ sacerdotũ.
aut ꝑcib⁹ sãctoꝝ: aut elemosynis caro
rũ: aut ieiunijs cognatoꝝ. xiij. q. ij. aĩe
Et duo ꝑmi modi sũt magis efficaces
inq̃tũ ferũt̃ i deũ q̃ duo vltimi q̃ fe
runt̃ in ꝓximũ nisi forte ꝑ accidẽs in
q̃tũ. s. elemosyna ĩpetrat prima duo
vel vnũ eorũ vel aliqñ alia tria.

5 ¶ Utrũ cult⁹ exequiaꝝ valeat defũctꝫ
℞. ꝟm Ricar. i. iiij. di. xlv. ar. vi. q. i. ꝙ
sepultura valet ꝑ accidẽs inq̃tũ. s. in
spiciẽtes recordant̃ ⁊ orant ꝓ eis. vñ
dr̃ monumẽtũ q̃si monẽs mẽtẽ vt di
cit Aug. i. de ciui. dei. Itẽ valet sepul
tura in loco sacro. qꝛ frequẽti⁹ orãt ꝓ
existẽtib⁹ apd̃ se q̃ alibi. Et eccl̃ia ge
neralr̃ magis ꝓ existẽtib⁹ i loco sacro
q̃ alibi: siue qꝛ comẽdant̃ alicui san
cto rõe cui⁹ ibi elegit sepulturã ⁊ silia.
Alia aũt a sepultura vt sũt ei⁹ ornamẽ
ta cãdele icẽsũ pãni ⁊ hmõi ꝯsolatio
nes sũt viuoꝝ nõ suffragia mortuoꝝ.
qꝛ eis ꝓdesse nõ pñt: nisi ꝑ accidẽs i
q̃tũ incitãt ad orãdũ ⁊ alia bona fa
ciẽda ꝓ defũctꝫ: aut inq̃tũ paupes fru
ctũ capiũt vel i quãtũ eccl̃ia decorat̃.
⁊ sic elemosyna cõputat̃. tobie. xii. c.

6 ¶ Utrũ suffragia facta ꝓ plurib⁹ tñ
valeãt cuilibet. sicut si fierent ꝓ q̃libet
eoꝝ i singulari. ℞. ꝙ cõis opio theo
logoꝝ i. iiij. di. xlv. ẽ. ꝙ ñ. Fallit hoc in
cãu de q̃. s̃. §. ii. ⁊ Missa. §. lij. ⁊ liij.

7 ¶ Quib⁹ defũctꝫ valẽt suffragia. dic ꝙ
solũ existẽtib⁹ i purgatorio ⁊ ñ alijs. Fa
cit. c. cũ Marthe. de cele. missarum.

Superbia ẽ appeti
t⁹ ꝓpe ex
cellẽtie. vñ supb⁹ dr̃ q̃ sup vl̃t
videri q̃ ẽ. scd̃m Isido. li. ethi. Et iõ
si sumat̃ ꝟꝫ ꝓpriã spẽꝫ quã hꝫ ex rõe
ꝓprij obiecti sic ẽ spãle pctm̃: ⁊ sic est
inordinatus appetitus ꝓprie excellẽ
tie. Oportet ergo actualiter intendẽs

ꝓpriā excellētiā aliqd iordinate faciat vt sit spāle pctm̄ supbie. Si vo sumat̄ ſm quādā redūdantiā in alia pctā. sic hz quādā gn̄alitatē inquātū oia pctā pn̄t oriri ex ea. Et hoc dupl'r. Prio in quātū alia pctā ordinant̄ ad finē supbie: q ē ꝓpria excellētia ad quā ordiari pōt oē qd qs appetit iordinate. Est ſo gn̄ale pctm̄ quātū ad effectū. q2 in oī pctō est effectus supbie. s. nō subdi legi dei: sz quātū ad effectū nō ē gn̄ale pctm̄. vt qn̄ ꝓcedit pctm̄ ex ifirmitate vl' alia cā. ⁊ iō ē aliqd pctm̄ q̄ ad effectū. qd nō ē q̄ ad affectū sicut volēs occidere hoiez occcidit p̄rem nesciēs: sic quātū ad effectū ē patricida. sed nō quātū ad affectū. Hec ex Frācisco de may. in ſo sen. Tertio mō indirecte ⁊ p accidēs. s. remouēdo. ꝓhibēs iquātū. s. hō p superbiā ꝯtemnit legē diuinā per quā ꝓhibet̄ a peccādo Et iō Gre. xxx. mora. n̄ pōit eā pctm̄ spāle. sed reginā omnium.

1 ¶ Utr̄ sit pctm̄ mortale. R. q ſz spēz suā accipiēdo ex gn̄e suo ē pctm̄ mortale q2 ꝓsupponit ꝯtēptū diuine regule ⁊ legis: cui nō vult subici ex amore ꝓpe excellētie ꝯsequēdo. Et hoc verꝫ est. si fit in deliberatiōe volūtat̄. ꝓuaricatio vo diuie legis. aut in ope. aut in volūtate: qn̄ ꝓuenit ex ignorātia vl' ex ifirmitate. sic nō ē supbia. Qn̄ vo ē solū ex ꝯtēptu. sic ē supbia. put ē gn̄ale vitiū. Qn̄ vo ē vt qs ꝯsequat̄ ꝓpriaz excellētiā. sic ꝓprie ē superbia ⁊ spāle pctm̄ mortale rōne finis.

2 ¶ Quot sūt spēs superbie. R. ſz Gre. xxiij. mor. q q̄ttuor. Prima cū bonū qd hz: a se extimat hēre. Scda cū extimat qd dat̄ sibi supius a deo ꝓ suis merit̄ dari. Tertia cū se iactat habere qd nō hz. Quarta cū despect̄ ceteris singularit̄ appetit videri hēre qd nō hz. Aduerte tn̄ ſz Tho. xxij. q. clxi. q vā extimatio pōt corrūpi dupl'r. Primo i vniuersali i his q̄ ad fidē ptinēt: ⁊ hoc p ifidelitatē. Scdo i aliq̄ pticulari eligibili. ⁊ hoc nō facit infidelitas sz aliud sicut fornicator extiat ꝓ tpe illo bonū fornicari: ⁊ nō p ifidelitatē sed ꝓpter delectationē. Jō i vniuersali dicere fornicationē eē bonū. vel bonū aliqd hēre a se ⁊ non a deo vl' suis meritis. hoc ptinet ad ifidelitatē. ⁊ est mortale pctm̄ ifidelitat̄. Sz q aliqs ex iordiato appetitu ꝓprie excellētie. ita de bonis suis glorietur: ac si ea a se hēret. vl' merit̄ suis. hoc ptinet ad supbiā ⁊ ē mortale pctm̄. si ē in deliberatōe volūt̄. Nec itelligas q iste spēs supbie ꝯsistāt i extiatōe: q2 cū extiatio ptineat ad rōnē n̄ eēt pctm̄. cū pctm̄ solū sit in volūtate ꝓncipal'r. Sed q2 qd qs vehemēter appetit facil'r extiat Jō pctm̄ supbie ꝯsistit in iordiato appetitu ꝓpe excellētie. ex q̄ faciliter extimat se ea hēre a se. vel suis meritis. vel q plus hz. vel ceteros despicit.

¶ Que sūt eius filie. R. q sūt ābitio. ꝓsūptio arrogantia. ptinacia. curiositas igratitudo. iudiciū temerariū. irrisio. tēptare deuz. ⁊ adulatio. De quibus i locis suis

Superstitio est vicium ꝯtriū religioni. nō q2 plus exhibeat in cultū diuinū. q̄z vera religio. sed quia exhibet cultū diuinū vel cui nō dz. vl' eo mō quo nō dz. Un̄ superstitiosi dicti sunt ſm Jsido. li. ethi. eo q deprecabātur ⁊ imolabāt vt sui liberi superstites fierent. glo. aūt ad cor. ij. dicit superstitio est religio. s. moduz seruata. vbi accipit̄ methaphorice religio. sicut qn̄ dicimus bonus latro.

¶ Utr̄ superstitionū diuerse sint spēs R. q ſm diūsa obiecta vel diuersos fines ſm hec eniz actus morales spēs

sortiuntur. Unde ꝓma spēs superstitionis ē cū exhibēt cultus deo cui exhibēdus est: sed modo indebito. vt si gs coleret deū nūc ꝑm legis veteris obseruantiā. Secunda est cū cult⁹ diuinus exhibet cui nō debet. s. creature cuicūq; t ista ꝺ̄ multas sub se spēs Mā si reuerētiā deo debitam exhibet creature est idolatria. Si vero hoc fit vt instruat ab ea sic est diuinatio. q̄ demones cōsulit p aliqua pacta inita tacite vel exꝓsse cū eis. Si aūt hoc fit ꝓp directionē humanorū actuū. t sic est superstitio quarūdā obseruantiarū. Et hoc dic̄ Aug. ii. ō doc. xp̄iana. Superstitiosū est iquit qcquid institutū ē ab hominib⁹ ad faciēda t colēda idola sicut deū creaturā vel aliā. Ecce. ꝓmū subdit vel ad ꝓsultationes t pacta quedā signorū cū demonibus placita atq; federata: ecce. Secūdū. post subinfert. Ad hoc ergo ptinēt oēs ligature execrabilū remediorū. quas non comendat ars medicorū seu in p̄cantationibus seu in caracteribus suspendendis atq; ligandis in q̄bus oībus ars demonū ē ex quadā pestifera hominū t malorū angelorū exorta. Ecce t cūcta vitāda sūt xp̄iano t oīo penitus execratione repudianda atq; dānāda. xxvi. q. v. nec mirū. t in. c. aliud. i. q. ij. ꝓma aūt spēs superstitionis simpliciter ē peccatū mortale. Secūda ꝺo spēs similiter est mortale peccatū. t de hac habes. s. Soto. Sed q̄n cōsistit solū in obseruatione quarūdā obseruantiarū sic aduerte q̄ solū est mortale peccatū: q̄n tuo cōcurrūt. ꝓmū aliqd superstitiosū. Secundo q̄ sciat superstitiosū esse id seruans quacūq; intentione hoc faciat. Secus si ignoraret superstitiosum. q̄ sic nō esset mortale peccatū.

2 ¶ Sed quero quomō pōt cognosci q̄ tale qd sit superstitiosū. ꝛ. q̄ ꝓsiderandū est. vtrū naturaliter videantur posse tales effectus causare ꝓ quib⁹ effectib⁹ causandis talibus q̄s vult vti t si sic nō erūt superstitiosa: l. 3. n. cās nāles ad inducendū effectus ꝓ p̄tos adhibere. Si vo nō pōt nāliter causare tales effectus ꝓsequens est q̄ nō adhibeātur ad tos effectus causādos vt cāe: sed tm̄ vt signa: t nō vt signa diuina. Sicut sunt sacramētalia signa Sed tm̄ vt signa vana t supuacua. t sic ptinēt ad pacta signationū cum demōib⁹ inita. t sic superstitiosū. Nec obstat. q̄ sicut corpora nālia subduntur corporibus celestib⁹: ita t corpora artificialia vt imagines. ergo sicut illa. ita ꝺ̄ista sortiuntur aliquas virtutes ex impressione corporum celestū ad aliquos effectus causādos. quia. ꝛ. q̄ naturales virtutes corporū naturalium cōsequunt substantiales formas ipsorum quas sortiuntur ex impressione corporum celestium t ideo ex earundem impressione formarum sortiunt quasdam virtutes actiuas. Sed forme corporum artificialium ꝓcedūt ex conceptione artificis. Et ideo cuz nihil aliud sint q̄z compositio t ordo vt dicitur. ij. phi. non possunt naturalem virtutem habere ad ageñ. Et inde est. q̄ ex impressione corporum celestium ꝑm q̄ sunt artificialia nullam sortiunt virtutē. sed tm̄ ꝑm mām nālē. Et sic ꝑz q̄ q faciunt annulū in tali ꝓstellatione vel impримūt imaginē vt valeat ad febres t hmōi superstitiosi sunt. cō cor. Tho. 2a 2e. q. xcvi.

¶ Utrū ars notoria sit illicita t ineffi } cax. ꝛ. q̄ sic. q̄z illa q̄bus vtit nō hūt virtutē causandi sciam vt cā: sed tāq; signa. siue q̄z iefficax ē ad sciaz acgrē dā: q̄z cū ḡrat acgrere sciaz ñ p modū cōnālē homini. s. adinueniēdo vel

adiscēdo oz illud expectet a deo. sicut
sācti hoīes faciūt nō p vana. sed p ve-
rū dei cultū. aut a diabolo vt faciunt q
arte notoria vtunt: qz p vanas supsti-
tiones. q demones cū nō possint illu-
minare intellectū. iō nunq̄ sciam po
terūt dare. lz aliqñ exp̄māt aliq̄ docu
mēta sciaꝝ. ⁊ iō mortalr peccant tali
arte vtētes. ⁊ vt plurimū efficiūt fatui
4 ¶ Utrū virtus imaginatiua possit im
mutare corpora nāliter. ℞. Auicena.
vi. nāliū. c. vlt. q sic accipiēdo imagi-
natiuā p ipsis virtutib⁹ interioribus
vt pz in trabe posita sup aquā. ⁊ in ter-
ra ⁊ multis alijs exēplis. ⁊ ēt exnea. qđ
ñ credo. qz nimis extēdit ei⁹ v̄tutē: ēt
nō itelligas i q̄cūq̄z imutatōe sz i ali
qb⁹ alijs impedimētis sublatis.
5 ¶ Utruz fascinatio sit possibilis. ℞. q
accipiēdo fascinationē p illusione seu
ludificatione sēsuū p artē magicaz fa
cta. sic certū est q est possibilis: nisi p
hibeat a deo mediante ministerio an
gelorū vel sanctorū. Si v̄o accipiat
fascinatio p inuidia. ⁊ sic est etiā possi
bilis. sicut multipliciter experiētia do-
cet. Si aūt accipiat pro imutatōe ad
malum facta in corpore alteri⁹ p ocu-
los alterius repiciētis in eū. sic silr est
possibilis nāliter vt dicit Auicena. vbi
s̄. sed nō in oi corpore neq̄z ab omni
aspectu. Uide Rica. in q̄libet qui hāc
qōnem format. vñ pōt vetula infecta
aspiciēdo puerū ipsū inficere.
6 ¶ Utrū herbe vel armonie hēant vir
tutē ꝯ demones. ℞. q nō nisi per acci
dens. Nā cū actus actiuorū sint i pa-
ciēte disposito. Ro de aīa. Si demon i
uenit passionē malēconicā intēsiorez
acrius vexabit eū in quo est qñ est in
maiori dispositiōe q̄z qñ ē in minori.
Et sic cū herbe ⁊ armonie valeāt nā-
liter ad talē passionē leuādā vl minuē
dā. sic ꝯsequēter valēt ꝯ demonez. vt
minus possit vexare illum. Sed dire-
cte ⁊ proprie nulla herba aut res cor
poralis pōt agere in puꝝ spiritū nālr.
Et si aliqñ valet. est potius ex aliq̄ sup
stitione que prohibita est.
¶ Utrū liceat suspendere breuia ad 7
collū. ℞. q sic si. v. cōcurrāt. Primū
q sint noīa cognita ⁊ nota nō ignota
Secūdum q illa noīa aut verba sint
noīa sācta. puta euāgelij aut sacre scri
pture aut aliquoꝝ sanctorū. Tertium
q in eis non ponant aliq caracteres
seu signa p̄ter signū crucis. Quartū
q nō inseratur aliqđ vanū seu falsū.
Quintū q in scribēdo seu suspēdēdo
aut portādo nō obseruet aliqđ supsti
tiosū. sicut qñ creditur minus valeāt
scripta añ euāgelium. vel alio die. vel
per puerū virginē ⁊ hmōi. alr istis nō
ꝯcurrētib⁹ superstitiosū ē. vt pz. xxvi.
q. vi. nō liceat. ⁊. c. nō obseruetis.
¶ Utrū icantatio serpētiū ⁊ aīaliū sit 8
licita. ℞. q si in incantatiōib⁹ serpētiū
⁊ silium habeat respect⁹ tm̄ ad sacra
v̄ba ⁊ ad v̄tutē diuinā: nō ē illicitum.
Sed qz vt plurimū fiūt illicite obser-
uātie circa tales icātatiōes. ⁊ p demo
nes sortiunt effectū iō reprobātur.
¶ Utrū carminatrices ⁊ carminato 9
res qui carmināt ifirmos aut pueros
peccent mortaliter. ℞. si nihil supersti
tiosum dicunt aut docent aut faciunt:
sed tm̄ vtunt licitis p̄cibus ⁊ adiura-
tionibus. sicut per passionē ⁊ crucem
⁊ similia nō est peccatū. sed nō debēt
ꝯsuli: nisi discretis persōis vel religio
sis: qz comūiter superstitiōes imiscēt
¶ Quid de illis q dicūt missā đ mor 10
tuis p viuis vt moriātur. ℞. q peccāt
mortaliter. xxvi. q. v. quicunq̄z. Et idē
dic de exuentibus altaria. aut operien
tibus imagines sanctorū. vt in. d. c. q-
cunq̄z. Similiter de dicentibus psal-
mos aliquos ad hoc.

11 ¶ Utrũ colligẽtes aliq̃s herbas: vanas obseruationes facientes peccent mortaliter. ℞. sic si sciẽtes supstitiosũ esse faciunt. vt patet. xxvj. q. v. c. non licet. ⁊ q. vj. non liceat.

12 ¶ Quid de obseruatiõibus vanorũ ad p̃cognoscenda infortunia ⁊ hmõi ℞. ꝙ oia ꝓhibita sunt: qꝛ sũt signa ex vanitate hominũ cooperãte diabolo Nĩ cũ in huiusmõi a p̃ncipio aliquid veri euenit a casu inceperunt hoies animũ in his applicare. Et iõ diabolus multa facit euenire in talib⁹ vt homines curiosiores fiant in talib⁹ ⁊ laqueis errorũ iplicẽtur vt dicit Aug. primo de doc. xp̃iana ⁊ no. in. c. sciendũ. xxvj. q. iiij.

13 ¶ Utrũ sciẽs maleficiũ possit sine peccato illud soluere. ℞. Petrus aureo. in. iiij. di. xxiiij. q. ij. ꝙ per aliud maleficiũ fieri nõ põt sine peccato ĩfidelitatis. Si tñ qs esset actu dispositus ad facieñ maleficium põt aliquis vti eo qꝛ lꝫ malo alterius vti ad bonũ suũ. sicut dicit Aug. de iuramẽto infidelis iurãtis in noie dei sui. Uñ lꝫ qs non possit inducere aliquẽ ad aliqd̃ maleficiũ faciẽdũ: tñ si est aliqs dispositus actualr̃ facere aliqd̃ maleficiũ vt aliõ destruat possũ illo vti ad bonũ meum Põt ẽt tolli p destructionẽ maleficij. si scitur: qꝛ eo destructo demõ nõ amplius fatigaret. qꝛ ex pacto nõ assistit. nisi q̃diu durat tale signuꝫ. Uñ dicit Scot⁹ eadẽ di. ꝙ nedũ nõ est pctm̃. imo meritoriũ destruere opera diaboli: nec in hoc est infidelitas aliqua: qꝛ destruens nõ acqescit operib⁹ diaboli. sed credit demonez posse vexare. ⁊ velle fatigare. dũ tale signũ durat. ⁊ d̃structio signi talis iponit finẽ vexatiõi Põt ẽt destruere qs maleficia p sacramẽta adiurationes. diuinas orationes ⁊ huiusmodi meritoria.

14 ¶ Utrũ credẽtes se cum alijs nocturnis horis eqtare. ⁊ vbicũq̃ voluerint subito posse trãsire. aut in aliã spetiem creaturam posse mutari peccẽt mortaliter. ℞. ꝙ sic. postq̃ sup talibus audierũt veritatẽ. ⁊ sũt infideli deteriores. xxvj. q. v. ep̃i. Secus si ex simplicitate añ informationẽ de veritate.

¶ Quid de obseruatiõe lune aut dierũ. ℞. Archi. in. c. si qs clicus. xxvj. q. v. ꝙ si qs obseruet ad p̃cognoscẽdos futuros euentus fortuitos. vel ẽt ad p̃cognoscendũ futura opera hominuꝫ p certitudinẽ. sic illicituꝫ est ⁊ ars demonũ. Si vero qs vtat̃ tali obseruatione. vel alia cõsideratione astroruꝫ ad precognoscendum futura que ex celestibus causantur. puta siccitates pluuia ⁊ huiusmodi. sic nõ est pctm̃. q̃niã dubiũ nõ est. quin res circa lunarem globum cõstitute per superiora regant̃ imuttentur ⁊ p̃curentur. ⁊ qd̃ dicit aug. in. c. non obseruetis. xxvj. q. vj. intelligitur secundum primum modum: non ſm secundum.

Suspensio d̃ q̃ hic loquor ẽ q̃dã ecclĩastica cẽsura q̃ interdicitur aliqd̃ offm̃ vel exercitiũ cõpetens certe psone ecclĩastice aliqñ a iure aliqñ a iudice prolata. elicitur ex glo. in c. ad reprimendam de offi. ordi. ⁊ in cle. cupientes de penis.

¶ In qbus casibus a iure incurritur aliq̃ suspẽsio. ℞. lꝫ glo. in. d. cle. cupiẽtes multos numeret: tñ ego ſm parũitatẽ ingenij mei ad. xxxvij. casus reduco q ptinẽt ad suspensionẽ maiorẽ q̃ ꝓprie dr̃ suspẽsio. nã suspensio minor q̃ infligit̃ pp ꝑticipationẽ cũ excõicato. solum p̃uat pceptione sacramẽtorũ et pp hoc ñ põt eligi. sꝫ bene eligeř ⁊ exerceř iurisdictionalia. q̃rũ

¶ Primus ponit̃ in. c. vlti. xviij. di. Ubi ep̃s est suspensus duob⁹ mẽsibus ab offõ. si post ꝓuinciale cõciliũ cele

bratū infra sex mēses nō cōuocat oēs abbates p̄sbyteros ⁊ clericos. ⁊ non refert eis oīa acta cōcilij.

3 ¶ Secūdus ponit̄ in.c.nullus.lv.di. Ubi ep̄s ipso iure suspēdit̄ p ānū a celebratiōe misse si ordinat solēniter penitentem scienter.

4 ¶ Tertius ponit̄ in.c.i.⁊.ij.lxxiiij.di. vbi ep̄s suspēdit̄. p ānū a celebratiōe misse si ordinat aliquē inuitum. de q̄ dic.vt.s̄. Ordo.iij.§.xxiiij.

5 ¶ Quart⁹ ponitur.xxxij.di.c.nullus.⁊ xv.q.viij.sciscitātibus. Ubi clerici notorij ꝯcubinarij sūt suspēsi. de quo dic vt.s̄. Cōcubinat⁹.§.ij.

6 ¶ Quītus ponit̄.lviij.di.c.si.vbi ep̄s q ordinat monacū sine licētia abbatis est suspēsus a cōione aliorū a sua diocesi aliq dicūt ab alijs episcopis.

7 ¶ Sext⁹ ponit̄ in.c.nihil ē ⁊ in.c.cuz in cūctis de elec. Ubi clericus q elegit indignū q̄tū ad etatē. legitimitatē sciam. ⁊ mores electiōe actiua pro illa vice est p̄uatus. ⁊ a beneficijs ecclesie p triennīū est suspēsus. Ep̄s vero q facit vel p̄mittit fieri ꝓ illa vice p̄uatus est ptāte cōferēdi beneficiū illō si ad eū ptinet ip̄ius collatio. ⁊ dz suspēdi a ꝑceptiōe ꝓprij beneficij.

8 ¶ Septim⁹ ponit̄ in.c.q̄sq̄s de elec. Ubi clericus cōsētiēs electioni de se facte p ptātis secularis abusū fit ineligibilis. ⁊ eligentes prima vice sunt suspensi electionis ptāte.

9 ¶ Octau⁹ pōit̄ in diuersis capitulis ⁊ titulis circa ordinatos: vl' ex̄ tpa vel ab ep̄o q resignauit: vel a nō suo aut de eius licētia. vel ab excōicato ꝺ gradato suspēso ⁊ hmōi. ꝺ q̄bus dic vt.s̄. Ordo.ij.§.i.⁊ Ordo.iij.§.xxiij.⁊ Ordo.iiij.§.iiij.⁊ Ordo.vj.§.iij.

10 ¶ Non⁹ pōit̄ circa ordinātes añ tpa vel illiteratos vel nō subditos. De quibus dic.vt.s̄. in precedenti casu.

11 ¶ Decim⁹ pōit̄ in.c.q̄rūdā de solu. Ubi suspēsus est ab administratiōe spiritualiū q̄libet grauās eccliam sibi cōmissā ꝓ debitis alienis: aut lr̄as siue sigillū ꝯcedēs q̄bus possint ecclie obligari. Uerū est q̄ nō ligat hec suspēsio. nisi inferiores ep̄is ꝟm Jo.in glo. ibidē. ⁊ q̄ p ep̄z ēt pōt relaxari: sed ñ dz facere nisi p̄us sit satisfactū indēnitati ecclie.c.cū olim de v̄bo.signi.

12 ¶ Undecim⁹ pōit̄ in.c.i.de clericis pugnātib⁹ in duello. Ubi cleric⁹ duellū suscipiēs vel alteri offerēs suspēsus est. poterit tñ ep̄s cū eo dispensare: si mors vel mutilatio non sit secuta.

13 ¶ Duodecim⁹ ponit̄ in.c.ꝓuida de ele.li.vj. Ubi suspēdunt̄ q̄cūq̄ iudices p ānū cōtinuū ab ep̄orum cōfirmatiōe ⁊ cōsecratione q se intromittūt de cognitione negociorꝫ in causis electionū ep̄atuū: qñ antea ad papā est appellatū. Aut q cōfirmationē aut cōsecrationē cōferūt electis post talē appellationē. Et si solū cōfirmationē cōferūt sūt suspēsi ab ea tm̄. Si ꝯfirmationē ⁊ cōsecrationem. sic sunt ab vtraq̄ suspēsi. Similiter si partib⁹ recedētib⁹ ab appellatiōe eā cōferat: nisi p̄us ingrat si partes aliq̄ prauitate i t̄ueniēte recesserūt a dicta appellatiōe

14 ¶ Tertiusdecim⁹ ponit̄ in.c.tāta de exces.p̄la.ꝯ non seruātes interdictū. de q̄ dic.vt.s̄. Interdictum.vij.§.vij.

15 ¶ Quartusdecim⁹ pōit̄ in.c.sacro. de sē.exco. Ubi suspēdit̄ p mensē ab ingressu ecclie proferēs sniam excōicationis: nisi premissa canonica monitione corā idoneis testibus.

16 ¶ Quintusdecim⁹ pōit̄ in.c.cū medicinalis.de sen.exco.li.vj. Ubi suspēdit̄ p mēsez ab ingressu ecclie ⁊ a diuinis officijs ferēs sniam excōicationis interdicti vel suspēsionis nō in scriptis. Idē est si nō ꝯscribat causā sentētie. Idē ēt est si reqsitus non tradat infra mensē exēplū scripture. De q̄ dic.vt

s. Excõicatio secundo. §. ij.

17 ¶ Sextusdecim⁹ ponit in. c. qꝛ sepe de elec. li. vj. Ubi suspẽdũt ab officijs ⁊ a qbuscunq; beneficijs cõuẽtus capitula collegia aut singulares ꝑsone i frascriptarũ ecclia⁊ q decedẽte prelato alicui⁹ ecclie cathedralis vel regularis vel collegiate bona ab eo dimissa. vel vacatiõis tẽpore obueniẽtia occupãt. ⁊ hec q̃diu ea nõ restituãt. vel ecclie aut successori nõ obstãte quacũq; ꝯsuetudine ꝑuilegio aut statuto ⁊ in clemẽtina statutũ d̃ elec. declarat id hẽre locũ in oi emolumẽto. ⁊ intellige qñ ꝑlatus principalis decedit vide. s̃. Beneficium. §. xl.

18 ¶ Decimusseptim⁹ ponit i. c. hac cõstitutiõe d̃ offõ dele. li. vj. vbi cõseruator suspẽdit ꝑ vnũ ãnũ ab offõ si sciẽter intromittit se de alijs q̃ d̃ manifestis de q̃ dic. vt. s̃. cõseruator. §. i.

19 ¶ Decimusoctau⁹ põit in. c. hoc cõsultissimo d̃ re. ecc. nõ alie. li. vj. vbi ꝑlati submittẽtes bõa ecclia⁊ seu iura sine cõsẽsu sui capituli ⁊ sedis aplice lnia. laicis. sũt suspẽsi ꝑ triẽniũ ab offõ i. executiõe officij ⁊ ab administratione. s. tpaliũ ꝟm Jo. an. Itẽ clerici qui hoc sciẽtes nõ denũciãt supiori sũt suspẽsi ꝑ triẽniũ a ꝑceptione beneficiorũ illius ecclesie. Quid aũt reqrat vt hec suspẽsio incurrat. dic ꝙ illa q̃ reqrunt vt laici sint excõmunicati q vi aut metu id exigũt ab eccliasticis. De quo excõicatio. vij. casu. xxj.

20 ¶ Decimusnon⁹ põitur in. c. cũ eterni de sẽ. ⁊ re. iudica. li. vj. Ubi suspẽditur ꝑ ãnũ ab offõ iudex eccliastic⁹ ordinari⁹ vel delegat⁹ q ꝯ iusticiã ⁊ cõsciaꝫ in grauamẽ ꝑtis alteri⁹ in iudicio quicq̃ faciẽs ꝑ gr̃am vel sordes. Sed hoc nõ hꝫ locũ in arbitro ꝟm Ber. Qd̃ limitat Jo. an. verũ nisi succedat in locũ ordinarij vel delegati d̃ offi. dele. c. vno delegatorũ. ⁊ eadem ratione nec in auditore.

¶ Uigesimus põit in. c. pñti de offi. ordi. li. vj. Ubi epi⁹ ⁊ supiores suspẽdũtur ab ingressu ecclie inferiores vero ab offõ ⁊ beneficio q i subiect⁹ sibi dignitatib⁹ ꝑsonatib⁹ ꝑoratib⁹ vl' ecclesijs bõa in ipsis inuẽta post mortẽ rectoris ea⁊. vel tpe vacatiõis obueniẽtia q̃quo mõ occupãt ⁊ tandiu donec restituerint occupata: nisi ex spãli ꝑuilegio aut cõsuetudine ꝑscripta eis cõueniãt. Et aduerte ꝙ hic loqtur de alijs bonis ab his de quib⁹ in. c. qꝛ sepe de elec. li. vj. de qbus. s̃. §. xvij. 21

¶ Uigesimusꝑm⁹ põit in. c. exigit d̃ cẽsi. li. vj. Ubi epi ⁊ supiores suspẽdũtur ab igressu ecclie. iferiores ab offõ ⁊ beneficio q visitãtes exigũt pecuniam vl' munera vl' a nõ visitat⁹ recipiũt ꝓcuratõeꝫ d̃ q̃ dic. vt. j̃. visitatõ. §. iij. 22

¶ Uigesimussecũdus põit in. c. vsurarũ de vsu. li. vj. Ubi suspẽdunt epi ⁊ maiores q vsurarijs mãifestis nõ oriundis q̃cũq; titulo ꝯcedũt domos ad fen⁹ exercẽdũ donec eos expellãt. 23

¶ Uigesimusterti⁹ ẽ in. c. epoꝝ de ꝑuile. li. vj. Ubi iterdicit ingress⁹ ecclie illis q celebrãt pñtib⁹ excõicat⁹ publice vl' interdict⁹. aut eos recipiũt ad sacramẽta eccliastica vel sepulturã ⁊ tãdiu donec ad arbitriũ excõicatoris satisfecerit cõpetẽter. Et ꝟ hoc iterdicto durãte diuinis se ingerãt i ecclia i suo agentes offõ sicut ꝑus efficiuntur irregulares. c. is cui de sen. exco. li. vj. Et licet Archi. hic limitet istõ ad excõicatũ ab hõine ꝑꝑ v̄bũ donec arbitrio eius cui⁹ sniaꝫ. Tñ Jo. de fanto. quẽ seqtur Gemi. ibidẽ intelligit d̃ sẽ. iur. Et sic illud verbũ cui⁹ sniaꝫ. s. si est iur. cõditoris. si hõis. hõis. Sil'e hẽs in. c. nup de sen. exco. Et sic tene Jo. an. vt recitat Gemi. ibidẽ arguit ꝙ ꝑdicta pena solũ hꝫ locũ q̃ ad exẽptos nõ q̃ ad clericos nõ exẽptos. ⁊ 24

possz teneri p⁹ factñ. lz ante fcm̃ sit te
nẽdũ ꝙ etiam ligat nõ exemptos.
25 ¶ Uigesimusquart⁹ ponit̃ in.c.sta/
tuimus de ele.li.vj.vbi suspẽdit̃ trien
nio a beneficijs q̃ defecerit in ꝓbatio
ne eius qd̃ obiecerit ꝯ ꝑsonã electi ad
aliquã dignitatẽ vel ꝑsonatuz ad que
beneficia sise ingesserit.j.illud tp̃s ꝑ
petuo priuatus est: nisi manifestissime
cõstet ꝙ calũniose nõ egerit. Intelli
ge in beneficijs q̃ habet in illa ecclia
pro qua electio celebratur.c.si com/
promissarius de elec.li.vj.
26 ¶ Uigesimusquint⁹ põit̃ in.c.cupiẽ
tes de ele.de q̃ supra. Electio.§. viiij.
27 ¶ Uigesimussextus ẽ in.c.si cõpro
missarius de elec.li.vj. Ubi eadẽ sus/
pẽsio iponit̃ compromissario si eligit
scienter indignũ. nisi cõpromittẽtes
illud habuerint ratum.
28 ¶ Uigesimusseptim⁹ ẽ in.c.solet de
sẽ.exco.li.vj.vbi suspẽsus ẽ ab oi actu
legitio excõicat⁹ maiori excõicatiõe.
29 ¶ Uigessimusoctau⁹ põitur in.c.nõ
solũ.ꝛ in.c.ꝯstitutionẽ d̃ regula.li.vj.
Ubi suspẽdit̃ a receptiõe quorũlibet
ad ꝓfessionẽ mẽdicatiũ ordinũ fr̃es
q̃ aliquẽ añ ãnũ ꝓbationis comple/
tũ recipiũt ad professionem.
30 ¶ Uigesimusnon⁹ põit̃ in cle.qm̃ d̃
vi.ꝛ hone.cle.de q̃.s̃.cleric⁹.iiij.§.ii.
ꝯ clericos virgatis vestib⁹ vtentes.
31 ¶ Trigesim⁹ ponitur in cle.i.de re.
ecc.nõ alie.vbi suspẽdit̃ ab offõ q̃libz
religiosus ꝑsidẽs monasterio ꝑoratu
ecclie seu administratiõi cuilibet si iu
ra reddit⁹.vel possessiones eiusdẽ ali
cui ad vitã seu ad certũ tp̃s cõcedit q̃
uis titulo nisi necessitas aut vtilitas id
exposcat monasterij vel ecclie:ꝛ tũc
cũ cõsẽsu cõuẽtus si hz. Aut si nõ hz
sui ꝑlati. Hoc tñ nõ extẽditur ad lo/
cationes ꝛ venditiones fructuum ad
modicũ tẽpus vt ibidem.
32 ¶ Trigesimusprim⁹ ponit̃ in cle.reli
giosi de deci. Ubi suspẽdũt̃ religiosi
hñtes administrationes vl̃ beneficia
ab officijs ꝛ administratiõibus q̃ no/
ualiũ aut decimaliũ aut decimarũ de
bitarũ faciũt fraudẽ: si reqsiti.j.mẽsẽ
nõ destiterit vl̃ nõ satisfecerit vsurpat
ĩfra duos mẽses.ꝛ tãdiu donec satisfe
cerint.
¶ Tregesimussecũd⁹ põit̃ in cle.cu 33
piẽtes de pe.vbi suspẽdũtur ab offõ ꝑ
dicatiõis oẽs religiosi exceptis illis q̃
decimas recipiũt: q̃ postq̃z fuerit req
siti ꝑ rectores eccliarũ sciẽter omise/
rint facere ꝯsciam confitẽtibus de de
cimis soluẽdis ꝛ hoc q̃dũ nõ fece/
rint si comoditatem habuerint.
¶ Trigesimusterti⁹ põit̃ in cle.i.de 34
sta.mo. Ubi suspẽdit̃ a beneficioꝝ col
latiõe abbas vl̃ ꝑor nõ hñs abbatez.
ꝓpriũ.ali⁹ v̄o ab administratione si
quã hz.ꝙ si nõ hz inhilitat̃ ad hñ/
dũ beneficiũ ꝛ administrationẽ.ꝛ hoc
ꝑ ãnũ si sotulares nõ corrigiatos ꝛ al
tos vl̃ capucia nõ fixa portar̃ ꝑsũpse
rit. Itẽ fm̃ ꝑmissã ꝑsonarũ distinctio/
nẽ ꝑfatas penas suspẽsionis ꝛ inhabi
litationis ꝑ biẽniũ ipso facto incurrũt
si venatiõi aut aucupatiõi clamorose
vl̃ alias cũ canib⁹ aut auib⁹ ex ꝓposi
to interfuerit.ꝛ loq̃t̃ de monacis ni/
gris.ꝛ collatio ꝑtinet ad ꝑorẽ claustra
lẽ cũ cõsilio ꝛ cõsẽsu maioris ꝑtis ca
pituli seu cõuẽt⁹ durãte tp̃e suspẽsiõis
abbatis vel ꝑioris vt ibi.
¶ Trigesimusq̃rtus põit̃ in cle.cũ sit 35
d̃ magr̃is. Ubi suspẽdunt̃ q̃libz ẽt ep̃i
ꝛ supiores ꝑ sex mẽses sequẽtes a col
latiõe magisterij seu doctorat⁹ q̃ ali/
quẽ ꝓmouerũt ad tale offm̃ nisi ꝑus
recepto iuramẽto ꝙ vltra tria milia
turonẽsium argenteorũ in tali docto
ratiõis solẽnitate non expendet.
¶ Trigesimusq̃ntus põit̃ in cle.mul 36
torũ de here. Ubi suspendunt̃ ep̃i ꝑ
triẽniũ ab offõ si odij.gr̃e aut amoris

vel cōmodi tpalis obtētu ꝯ iustitiam
ꝛ ꝯsciaꝫ omiserit, ꝓcedere in crie he
resis ꝯ quēq̄ꝫ vbi fuerat ꝓcedēdum
aut obtētu eodē prauitatē ipsam vel
ipedimētum sui officij iponendo quo
quo mō vexauerint aliquem.

37 ¶ Trigesimussext⁹ pōit̄ in cle. reli-
giosi ꝺ ꝑui. Ubi suspēdunt̄ religiosi q
ex administratōe eucharistie. extreme
vnctionis. vel solēnizatione matrimo
nij: aut q̄cūqꝫ absolutiōe indebita ali
qd acqsierūt nisi postq̄ꝫ fuerit reqsiti
j. mēsē restituerit donec satisfecerint

38 ¶ Trigesimusseptim⁹ pōit̄ in. c. qꝛ i
oībus de vsu. Ubi clerici suspendunt̄.
ipso fctō ab officij executiōe ꝑm Pa.
ibidē q recipiūt ad cōionē vl̄ oblatio
nē altaris manifestos vsurarios. ꝛ tādiu
donec ad arbitriū ep̄i satisfecerint.

39 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q̄ dr̄ minor. hāc
incurrit qs ex duob⁹. ꝑmo ex q̄cunqꝫ
mortali pctō in q̄ qs existēs añq̄ꝫ pe
niteat est suspēsus ab oī sacr̄oꝝ ꝑtici-
patiōe vt i. c. q̄situ ꝺ coha. cle. ꝛ mul.
Scdo ex ꝑticipatiōe cū excōicatis in
q̄ incidit minorē excōicationē. Isti tñ
si sic suspēsi celebrēt nō efficiūt̄ irre-
gl̄ares. vt in. c. si celebrat ꝺ cle. ex. mi.

40 ¶ Est ꝛ alia suspēsio q̄ qs est suspen
sus q̄ ad alios: sed nō q̄ ad se. q̄ ꝓprie
suspēsio nō pōt dici. ꝛ ista ligant̄ cleri
ci ꝑegrini. vt in. c. i. ꝛ iij. ꝛ de cle. pe-
regri. Nam tales non pñt celebrare
in publico añq̄ꝫ fidē certā fecerint de
eorū ordinatione. sed bene in secreto
vt in. d. c. iij. Si tñ celebrarēt nō cēnt
irregl̄ares. vt no. pa. i. d. c. si celebrat.

41 ¶ Nullus ep̄s aut supior incurrit sē-
tētiā interdicti vel suspēsionis ipositā
a iure vel a iudice: nisi de eis fiat spe-
cialis ꝛ expressa mentio. c. qꝛ pericu-
losum de sen. exco. li. vj.

Suspensio. ij.

quo ad prolationem. Sciendū q̄ dꝫ
fieri in scriptꝭ monitiōe ꝑmissa ꝛ cete-
ris sicut excōicatio. Et iō qꝺ dixi ꝺ sē
tētia. excōicatiōis. s. Excōicatio ꝑo
dic de prolatiōe suspēsionis vl̄ inter-
dicti. vt pꝫ in. c. i. de sen. exco. li. vj.

¶ Utrū appellatio suspēdat interdi- 1
ctū vl̄ suspēsionē sicut excōicationeꝫ
ꝛ. q̄ sic si ꝑcedat. vt in. c. ad hoc qm̄
de appel. a ꝯrio. Si tñ appellatio fie-
ret ēt post suspēsionē a tpalibus vt pu
ta. ab ingressu dom⁹ vinee ꝛ hmōi. vl̄
interdicto ignis vel aque ꝛ hmōi. be-
ne appellatio post seq̄ns suspēderet eā
l. nō tm̄. ff. de appel. nisi casus eēt in q̄
dānatū publice interesset stati puniri
l. cōstōes. ff. de appel. Ex q̄ pꝫ q̄ su-
spēsionē a beneficio ab offō vel ab in
gressu ecclie ñ tollit appellatio seq̄ns
qꝛ spūalia sūt. Et sic intellige Inno. i
d. c. ad hoc qm̄. Secus si suspēsio ē a
ꝑceptiōe fructuū beneficij q̄ tpalis ē
vl̄ a ꝑbēda: qꝛ appellatio bene suspē-
dit ēt post interposita. Sec⁹ si suspen-
deret̄ qs a canonica. qꝛ spūalis ē. Jo.
An. tñ in. c. is cui de sen. exco. li. vj.
tꝫ q̄ ēt tollit appellatio sequēs suspen
sionē a beneficio. Et illꝺ q̄ dr̄ ñ suspē
dere appellationē seq̄ntē interdictuꝫ
vel suspēsionem dicit hēre locū in me
re spūalibus per que ligatur anima.

¶ Quid si snia suspēsiōis aut interdi 2
cti ferat̄ sub cōditōe. ꝛ. nō ligabit do
nec extet ꝯditio. Et breuiter qꝺ dr̄ de
excōicatione dic de suspensione ꝑm
Jo. an. in. c. licet. de sen. exco. li. vj. cū
eadem quasi sit ratio.

¶ Quis pōt suspendere vel iterdice 3
re. ꝛ. q̄ q pōt excōicare ꝛ eꝯ. Sil̄r q
pōt excōicari pōt suspēdi vel iterdici.
Et q pōt per censurā eccl̄iasticā coge
re potest hec tria facere. s. excōicare
suspendere ꝛ interdicere. que tria in-
telliguntur nomine censure eccl̄iasti

ce.c.querenti de verbo.signi.

Suspensio.iij.

q̄ ad penā. Doc. satis itricate loquūtur q̄ꝫuis Pa.in.c.cū dilectus de ꝯsue.⁊ in.c.si celebrat ꝺ cle.exco. mi.clarius dixerit nihilominus tu vt clarius capias.

1 ¶ Aduerte ꝑmo ⁊ distigue sic. Quedā suspēsio ē a iure vt in casib⁹ suppositis q̄dā ab hōie. Et haꝝ suspēsionū q̄dā est ab aliq̄ q ꝓprie ē act⁹ alicui⁹ ordinis.puta a celebratiōe ab offō ab ordine ⁊ huiusmōi.q̄dā ab alijs actibus q nō ꝑtinēt ad aliquē ꝓdinē. Si suspēsio sit ab actib⁹ alicuius ordinis sic aut talis suspēsio ē cū tali modificatiōe.s.q̄usq̄ꝫ satisfecerit vl' penituerit. Et sic si est a iure.vt.xvj.xx.xxj.xxij. xxiij.xxxj.xxxij.xxxvj.xxxvij.di.sic ꝟ3 Archi.⁊ no.Gemi.in.d.c.qꝛ sepe.nō efficiūt irregl'ares si celebrēt vl' exerceāt actū ordini ꝺputatū:qꝛ ꝟ3 eū isti poti⁹ videt̄ a deo suspēsi q̄ꝫ a iure. Si ṽo talis suspēsio sit a iudice sic erūt irr̄gulares.ꝯriū tñ tꝫ gl.i.d.c.pñti q ēt suspēsi a iure tali mō sint irregulares cui⁹ opinionē tenerē añ factū.sed p⁹ factū illā Archi. Si ṽo dicta suspēsio nō sit cū tali modificatione.siue sit a iure vel a iudice efficiunt̄ irregulares exercētes actū alicui⁹ ordinis.vt in.c. i.de sē.ex.li.vj.⁊ in.c.i.de snia ⁊ re.iu. li.vj. Si aūt dicta suspēsio nō sit circa ea q̄ ꝑtinēt ad act⁹ ordinum.sꝫ circa alia ab ipsis sic ñ eēnt irregulares eā nō ꝟuātes.sed alio mō debēt puniri. Et dicta duo.c.loquūt̄ ꝓprie.qñ exercet aliqꝺ ꝺputatū certo ordini.vt no. in dictis.c.cū dilect⁹.⁊.c.si celebrat ⁊ in.d.Cle.cupientes.

2 ¶ Et aduerte ꝟo q ē q̄dā suspēsio ab actib⁹ ordinū q̄ fit a ꝑlatis vl' a iure ꝺ q̄ dic vt dixi hic.s. Quedā q̄ fit a cōfessorib⁹ ad certū tp̄s vel ēt simplr̄ ⁊ talis non inducit irregularitatez licet nō seruet̄ ꝟm Jo.an.in.c.is q de sen. ex.li.vj.qꝛ nō inuenitur iur̄ expressū.

3 ¶ Aduerte tertio q vt pꝫ ex sup̄dict̄ in ti. Suspēsio ꝑmo. Suspēsio multiplr̄ iponitur. Et no. gl.in.d.cle.cupiētes. Et iō vt scias qñ cōcernit actū ordinū explanabo. Aliqñ.n.qs suspēdit̄ a pōtificalib⁹ solū:⁊ sic si celebrat ēt in pōtificalib⁹ non efficit̄ irregularis ꝟm Ho.⁊.ṽṽ.durandi:qꝛ nō sūt de substātia ordinis vl' officij qꝛ sine ip̄is quodlibꝫ offm̄ pōt celebrari. Ego tñ tenēdo q ep̄at⁹ sit ordo. vt cōit̄ tenēt canoniste credo q si celebrāt i pōtificalib⁹: vel exequit̄ aliqd qꝺ ad ordinē ep̄atus ꝑtineat efficit̄ irregularis. Sec⁹ exercēdo iurisditionalia.qꝛ illa sūt separata ab his q̄ sūt ordinis ep̄alis Et iō ep̄s suspēsus a pōtificalibus nō est suspēsus a iurisditionalib⁹.vt no. Pa.in.d.c.cū dilect⁹. Aliqñ suspēditur a sacramētorū ꝑceptōe vl' ꝑticipatiōe.⁊ sic silr̄ non est irregularis si ꝯfaciat.vt in.c.si celebrat de cle.ex.mi. qꝛ ꝑticipare nō ē ordinis vl' officij:qꝛ laici ēt ꝑticipāt ꝟm Jnno.in.c.i.de sē. ex.li.vj. Jdē tꝫ Ho. Aliqñ suspēdit̄ a collatiōe sacramētoꝝ.⁊ sic silr̄ lꝫ cōferat nō est irregularis:qꝛ sine solēnitate ꝯferūt̄ ēt sacramēta a laicis ꝟm Jnno.in.d.c.ꝑmo.⁊ Hosti.ibidē. Limito verū qñ cōfert sacr̄a:nō vt tanquā habēs ordinē.sed simplicit̄ sicut ⁊ laicus. Aliqñ suspēdit̄ qs ab ordie subdiaconi.⁊ sic si exercet offm̄ diaconi vl' ꝑsbyteri erit irregularis. Secus si ab ordine ꝑsbyteri esset suspensus.qꝛ posset exercere offm̄ inferiorū ordinū.c.significauit ꝺ cor.vitia. Sꝫ suspēsus ab offō sacerdotij seu sacerdotalib⁹ est suspēsus ab ep̄alibus.sed nō eꝯrio. Silr̄ suspēsus a collatiōe or

dinū simplr est suspēsus a collatiōe cu iuslibet ordinis. Sed suspēsus a collatione sacerdotij nō ē suspēs⁹ a collatione ordinis inferioris. Sz suspēs⁹ ab inferiori intelligit suspēsus a collatione supioris ordinis ꝑm Ho.in.c.dilect⁹ fili⁹ de tēpo.ordi. Et iō efficiūt irregulares si ꝯfaciūt. Aliqñ suspēdit ab offō.⁊ sic suspēsus est a pōtificalib⁹ ēt Jō si ordinat vl celebrat efficit irregularis. Uñ suspēs⁹ ab offō idē ē sic ꝺ suspēso ab ordine.⁊ talis ē suspēs⁹ ab oib⁹ q̄ fūdant in ordine ꝑm Pa.in c.cū dilect⁹ de ꝯsue. Et iō est suspēsus a iurisditiōe spūali ꝑm cōez opinionē lz glo.in.c.si celebrat.ꝺ cle.exco.mi. teneat ꝯriū ⁊ male ꝑz Pa.ibidē. Rō qr remota executiōe fūdamēti.remouet ⁊ accessorium.qꝺ ē iurisditio.nec obstat.c.dilecta de ma.⁊ obe.vbi abbatissa q̄ nō hz ordinē: tñ ꝯfert beneficia qꝺ est iurisditionis: qr illud concedit sibi rōne religiōis.sed nō religioso nō dat iurisditio spiritualis.nisi ratiōe ordinis.nō tñ credo incurrat irregularitatē si ea q̄ sunt iurisditiōis exerceret.ar.d.c.i.ꝺ sē.exco.li.vj.Itē no.glo.in.c.qr sepe de elec.li.vj.⁊ i.c. ꝑsenti ꝺ offō ordi.li.vj.ꝙ suspēsus ab offō ipso facto suspēsus ē ab oibus beneficijs.sed nō eꝯrio. Sed glo.in.d. Cle.cupiētes sic ꝯcordat.vt suspēsus ꝓ leui cā. puta.facto ex q̄ iminet scandalū de q̄ dubitat an sit mortale sic ñ ꝓuat. Si vo est ꝓ delicto graui sic si est in mora petēde absolutiōis ꝓuatur a ꝑceptiōe fructuum beneficij.qr ꝑꝑ offm̄ dat beneficiū. Si nō est in mora nō ꝓuabit fructib⁹ beneficij.⁊ sic concorda opiniones diuersas. Aliqñ suspēdit qs a diuinis officijs. Et tunc nō pōt nec officiari nec cū alijs interesse seu audire secūdū Hostien. Gofre.⁊ Ray. Non tñ erit irregularis si solū iꝛsit vt simplex laic⁹ vt pz ex dicꝭ

¶ Utrū interdict⁹ ab ingressu ecclie possit officiari ex̄ ecclīam.ꝝ.ꝙ sic.sz nō eꝯrio ⁊ cui iterdicit ecclia intelligunt iterdicta ecclīastica sacr̄a.xxxiij. q.ij.latorē.ꝑz Jo.sz ꝯriū cōit tenet i hoc cāu qr talis celebrat ꝑt ex̄ ecclīaz 4

¶ Quid si iterdict⁹ ab igressu ecclie iutrat ⁊ audit ibi diuina.ꝝ.ꝙ lz mortalr peccet.nō tñ efficitur irregularis nisi ipse celebret q̄si vtens officio suo sicut prius ꝑm Gemi.in.d.c.is cui. de sen.exco.li.vj. 5

¶ Sz nūqd pōt intrare ecclīam ad orañ tpe q̄ ibi diuina nō dicunt.ꝝ.q dā tenēt ꝙ nō. Sed Calde.quē sequitur Ge.in.d.c.is cui.tz ꝙ sic licite.⁊ placet ꝑ rationē prefati.c.is.cui. 6

¶ Aliqñ suspēdit qs ab administratiōe ecclie tā in tpalib⁹ q̄z in spūalib⁹ ⁊ talis celebrās nō est irregularis.qr nō est suspēsus ab ordine ꝑz Pa.i.c. si q̄rūdā de solu.⁊ Jo.an.ibidem. 7

¶ Aliqñ suspēdit qs ab aliq̄ offō.puta ab officio ꝑdicatiōis.⁊ nō efficit irregularis si ꝑdicat vel celebrat.vt in cle.cupiētes.de penis.no. Pau.⁊ seqtur Cal.ibidē. Sec⁹ si ab aliq̄ alio officio ānexo alicui ordini. 8

¶ Aduerte q̄rto qñ qs suspēs⁹ ē a canone ꝑꝑ defectū corporalē ꝑꝑ quē ꝓhibet ꝓmoueri.de q̄ hēs.s. Corpor̄ viciat⁹.⁊ talis si ꝓmoueat ⁊ celebret lz mortalr peccet.nō efficit irregularis.ꝑm Pa.in.d.c.si celebrat. 9

¶ Quid si iudex post appellationē posuerit interdictū vl suspensionē.⁊ p⁹ qs celebrauerit.⁊ iudex appellationis ꝓnunciauerit appellationē nō tenere.erit ne irregularis talis qui celebrauit.ꝝ.ꝑm Ber.⁊ Ho. in.c.pastoralis de app.ꝙ si appellauit ex causa friuola ⁊ non probabili.sic erit irregularis alias non. 10

Suspensio.iiij.

Seu iter dictū quo ꝓlaraī. Adde qz si iponit a iure vl'a iudice sic donec satisfeceris vl' penitueris. sic facta satisfactione vl' pnia relaxatur ipso facto. fm Pa. in. c. cuz tu. de vsu. no. in c. non est. de spon. in tex. ⁊ in glo. Si vero imponit simpl'r sic necessaria ē absolutio. Et de hoc vide. s. Interdictum. viij. in principio.

1 ¶ Sed qs pōt absoluere. ꝙ. fm cōter doc. in. d. c. si quozūdam. q si simpliciter est iposita a iure potest eps. ni si vbi cōductor canonis sibi reseruat ar. c. nuper. de sen. exco. Si vo nō sit simpl'r sed ad tps facta. sic tenet glo. in. c. cupientes. de elec. li. vj. ⁊ in. cle. i. de hereti. q solus conditor canonis pōt absoluere. Pa. ēt in. d. c. si qrundā. tenet q ēt si simpliciter sit inflicta propter petiñ q eps nō pōt: nisi in casibus in quibus potest dispensare qz pena pp delictum posita intelligtur perpetua vt in. l. seruus. C. de penis. no. Inno. in. c. ex lr̄is de cōsti. Secꝰ esset si pp contumaciaz esset inflicta: qz sic posset eps absoluere. ar. in. d. c. ex litteris. ⁊ gō no. Inno. in. d. c. i. de excē. prela. Ju sententia vero suspēsionis simpl'r facta ab homine absoluet q tulit vel eius supioz secūdū q dr de sniа excōicationis. xxiij. q. i. si petrus.

2 ¶ Sed quō absolutio fiet. ꝙ. solo verbo fm Do. dicēdo reuoco vel remoueo vl' absoluo a tali sniа ⁊ huiusmōi. Faciūt ad pfata q no. s. Interdictuz qmodo relaxaī. quia ambulant pari passu. interdictū. viij. per totum.

3 ¶ In qbus casibus suspendit qs ⁊ tamē nō pōt restitui a suo suspensore. sz solū a papa. ꝙ. in tribus. Primus qñ clerici vel regulares pp exhibitionē sacramētoz hereticis. aut pter receptionē elemosynarū vel oblationū ab eis. vl' pp traditionē eccliastice sepulture ꝓdictoz herencozum sunt ꝓuati ab eozū ordinarijs officio. c. ex cōicamus. de hereti. Secūdus est in suspenso a collatiōe beneficioz p cōcilium post primā ⁊ secundā monitionē inuēto culpabili in cōserēdo beneficia indignis. c. graue. de ꝓben. Posset tñ iste ab vno pncipali patriarcha restitui. vt in. d. c. graue. Tertius in de gradato. c. ex tue. de cle. non resi.

Spitio

vide. s. Judicare ⁊ c. Presumptio.

Surratio

est obloquutio mala de proximo facta occulte ad diuidendam amicitiam aliquorum. Conuenit enim cum detractione. quia vterq; dicit malum de pximo in eius absentia. Sed in intentione distinguitur. quia susurro intendit discordiam inter amicos desemināre. vt dicit glo. ad ro. i. Detractores autem aliozum bona minuunt vl' negant. ⁊ honorem seu famaz intendūt perimere. Dicitur susurro bilinguis: quia vt plurimum duabus linguis vtitur. dicens vni malum de alio ⁊ econtrario. ⁊ nedum est peccatum mortale. sz grauissimū. vt p3 ,puer. vj. Sex sūt q odit deꝰ ⁊c. ⁊ septimū qđ detestatur aia eius. s. q seminat inter frēs discordias. Rō qz amicitia pertinet inter bona exteriora ecclias̄tici. vj. Amico fideli nulla est cōparatio. Et grauꝰ peccat q̄ detractoz. q famā eripit. Aut cōtumelios̄us q honorē ledit. qz. viij. ethicoruz. Melior est amicus q̄ honoz. ⁊ amari q̄ honorari. Et tenetur multomagis ad restitutionē q̄ fures ⁊ latrones. Et ideo nō pōt absoluī: nisi q̄ tū pōt restituat amicitiam quā

abstulit vel alio mō satisfaciat si eaz ꝛstituere nō potest. Hec ex Tho. xx ij. q. lxxiiij. ar. i. ꝛ. ij.

Tabellio dr̄ hñs publicū offm̄ scribēdi instr̄a ad faciendā fidē al's dr̄ tabularius. vt i. l. generali. C. d̄ tabularijs scribis. ꝛ d̄ multiplici ei⁹ nomine no. in. c. qm̄ cōtra. de proba.

1 ¶ Quis pōt facere aliquē tabellionē. ℞. ꝙ p̄nceps. ꝛ cui ip̄e cōmittit. Itez reges q nō cognoscūt supiorē: ꝛ ciuitates q hñt iura p̄ncipis. ꝛ Papa vt vult Inn. in. c. cū. P. d̄ fide instru. ꝛ Bar. i. l. ifamē. ff. de publi. iudi. Idez dic d̄ alijs magistratib⁹ sen dñis iurisditionē hñtibus respectu iurisditōis eoꝝ. ꝛ ñ solū p̄lati i tpalib⁹ sz ēt i spūalib⁹. De hoc vid̄ Pa. i. d. c. cū. P.

2 ¶ Sz q̄ritur an notarij ꝯstituti a taibus possint vbiqꝫ ꝯficere īstrumēta. ℞. ꝫ Pa. i. d. c. cū. P. ꝙ nō nisi in territorio ꝯstituētis. vñ creat⁹ ab ipe ratore nō ꝯficiet i terris Pape: nec eꝯrio. Sz bñ instrumēta ꝯfecta i territorio illius q eū cōstituit valēt ēt ex̄ territorium ꝑm cōem opinionem. vt in. d. c. cum. P. no. Pa.

3 ¶ Utrū possint cl'ici cē tabelliōes. vide. s̄. Clericus. viiij. §. viiij.

4 ¶ Utrū religiosus si in seculo fuerat possit tale offm̄ exercer̄. ℞. ꝙ nō nisi ꝯ her̄ticos. vt no. Jo. an. i. c. vt offm̄. de here. li. vi. dicit tñ Guliel. i. speculo ꝙ vetera poterit cōplere. sz ñ noua assumere. l. alienationes. ff. fami. her. ꝛ de iudeis. c. iudei.

5 ¶ Utrū tabellio puniat̄ si ꝯficiat instrumēta d̄ actu reprobato a iure. ℞. Pa. in. c. i. de fide instru. ꝙ sic. l. iubemus. C. d̄ sa. san. ec. glo. in. d. l. generali no. Spe. ti. de instr̄toꝝ edictiōe.

6 ¶ Quā sciam dz hēre. ℞. Bar. i. l. fi. C. d̄ tabula. ꝙ dz scire sūmā ꝛ similia q̄ pertinēt ad artē notarie: al's iputabit̄ sibi nō: tñ tenet̄ esse doctor. Facit ꝙ no. Inno. in. c. cū i cūctis. d̄ elec. ꝛ iō pti tñr restituere dānū qd̄ iperitia sua dedit. Facit. l. illicitas. §. sicuti. ff. d̄ offi. presi. no. Pa. in. d. c. i.

7 ¶ Que reqrunt̄ ad validitatē instrumētoꝝ. ℞. ꝙ. xiiij. q no. Pa. in. d. c. i. Debet iponere Prio iuocationē nominis dñi. Secūdo ānū dñi. Tertio nomē ipatoris i terris sibi subiectis. vl' regis vl' pape. Quarto nomē ꝯsulis. sed istd̄ nō ꝑuat̄. Quito locū ꝯct⁹ Sexto mēsē ꝛ diē. Septimo idictionē. Octauo seriē facti. Nono testes. Decio signū cōsuetū notarij. Undecimo ꝙ cōfecta corā ptibus legantur Duodecio ꝙ sit cōstitut⁹ notarius ab eo q hz ptātez. Tertiodecio ꝙ appareat ꝙ notari⁹ fuerit rogat⁹. Quartodecio ꝙ talis notari⁹ sit habilis qꝛ si eēt excōicat⁹ notorie vl' p̄uat⁹ ptāte ꝛ hmōi nō valeret. de qb⁹ oib⁹ vide p eudē Pa. in. d. c. i. si placet.

Taciturnitas aliqñ ē actus v̄tutis qñ ꝯgruo tpe tenetur. Aliqñ v̄o ē nomē vicij. Uñ Gre. Si inordinatū silēciū culpa nō esset ꝓpheta nō dixisset. ve mihi qꝛ tacui. ꝛ est in genere d̄licti ꝛ est aliqñ mortale peccatū. qñ. s. nō loqtur cuz tñr loco ꝛ tpe. puta tpe cōfessiōis. correctiōis instructiōis ꝛ hmōi necessario fiēde. vt in gl. xxv. di. §. al's. Aliqñ veniale. vt qñ hō nō loquit̄ cū deberet tñ sz nō d̄ necessitate. Aliqñ nulluz. qñ expectat̄ loc⁹ ꝛ tp̄s cōgruū. Et ꝫ hoc intelligit̄ illud. ij. thi. vlt. Insta i portūe oprotūe. Ubi gl. oportune q̄ tū ad eos qb⁹ placet. Importune q̄ tū ad eos qbus displicet: dūmō in futuro ꝓdesse possit. Sz qñ oio nō poterit ꝓdesse: sz sunt incorrigibiles sic

cessandū est ꝟ3 illud. nolite scm̄ dare canib⁹ Math. vij. nisi sit plat⁹ q pp alios ne corrūpātur tñr talē tradeř sathāe. de q̊ vide. s̄. Correctio. i. §. iij.

Aliam vel exactionē. col lectā. seu q̄stā vtꝝ possint dñi suis subditis iponeř ꝟ. vt ex Rica. i. ij. di. xxxxiiij. q. iii. ar. i. colligo. q ꝑnceps sol⁹ pōt de nouo iponere ꝑ boni cōis ꝓmotōe aut ꝺ fēsiōe cōpēsata subditoꝝ q̄ltate ⁊ q̄ꝫ titate: ⁊ qñ eius facultates nō sufficiūt ad hoc. ff. ꝺ publi. ⁊ vec. l. vectigalia. Similiť rex q nō recognoscit supiorē vl' alij q ꝑscripserūt iura ipij. Nā null⁹ nisi ꝑnceps solus. aut q prescripserūt iura iperij pōt super talijs. ⁊ exactionibus leges condere vel ꝑuilegia concedere vt p3 i. l. vnica. C. de vaca. mu. ⁊ l. semp. §. fi. ff. ꝺ iure imunitatis. vñ alij l3 sibi vsurpēt errāt. vt p3 in eo qꝺ legiť ⁊ no. in. c. ꝑ venerabilē q fi. sint legi. ⁊ c. sane. de ꝑuil. no. Bar. in l. ifamē. in fi. ff. ꝺ publi. iudi. ⁊ in. l. hostes. ff. ꝺ capti. ⁊ i. l. si publican⁹. §. in oibus vectigalib⁹. ff. de publi. Si ꝺo talie nō sūt ad vtilitatē boni cōis nō pōt eas iponere. ⁊ si imponit subditi nō tenenť ei obedire. Alij aūt dñi a ꝑfatis nō possunt ꝺ nouo talias iponere suis subditis nisi ꝑ legē vl' senatus cōsultū. vel ꝯstitutionē ꝑncipis eis cōcedať. d. l. vnica. vl' ꝑ cōcessionē a ꝑncipe ex cā ⁊ spāliter ipetratā. l. vnica. C. ꝺ supindicto. li. x. no. Archi. i. c. si qs romipetas. xxiiij. q. iij. ⁊ qꝺ legiť ⁊ no. i. c. Innouam⁹ ꝺ cēsi. vl' per ꝯsuetudinē diutinā nō per violētiā sed spōte approbatā ab oib⁹ cōiter. C. ꝺ canone lar. tituloꝝ. l. ꝑcepit. ⁊. C. ꝺ auro coronario. l. vna in fi. li. x. ⁊ q sit talis ꝯsuetudo ꝺ cui⁹ initio nō extet memoria. vt i. c. sup qbus dā de verbo. sig. ⁊ vide qꝺ no. Bar. in. d. §. in oib⁹ vectigalibus aliť si exigunt tenētur, ad restitutionē illis a quibus extorserūt. si sciūt vel eorū heredibus. aut si nesciūt pauperib⁹ vel ad bonū cōe ꝟm Tho. i epistola. ad quādā ducissa3. limitat hoc Pa. in. c. ꝑuenit de imu. ecclia. verū qñ iponūt ꝓ publica vtilitate aut ꝓ alio ř spectu sed si iponūt ꝓ necessitate ipi⁹ ciuitatis licite faciunt.

¶ Sed qñ dicūtur ad vtilitatē boni cōis talie. ꝟ. ꝟ3 Ricar. vbi. s̄. q aliqñ directe. puta qñ iponūtur ꝓ defēsione fidei vel regni vel ꝓ refectiōe pōtiū viarū ⁊ hmōi. Aliqñ idirecte. vt puta qñ eius fř vl' filius ē captiu⁹ vl' aliqua terra ē sibi capta. ⁊ rex iponit talias vt ř cupet q2 sic ř dūdat i bonū subditorū q2 reddiť rex magis potēs vl' maritat filiā ⁊ hmōi. Addit tñ Ricar. vbi. s̄. q negocio expedito. si facultates regis supabūdant ⁊ aliq̄ cōitas nimis grauať q ꝺ3 ei subuenire sicut facit caput mēbris. Dicit ēt ide3 Ri. in q̊lib3. iij. q. xxviij. q l3 nō debeat subditos taliare qñ facultates sue sufficiūt. tamē non est dicēdum facultates sufficere quādo nō potest se defendere vel cōe bonum promouere. nisi ita depauperet se. q nihil sibi remaneat in thesauro quo se iuuare. posset si iterum. j. breue tēpus ab aduersarijs iuaderet maxie si mltos h3 isidiatores. Tali. n. regi necessari⁹ est thesaur⁹. q2 aduersarij hoc sciētes magis eū timēt ⁊ magis pacifice viuit ⁊ possidet regnū l3 melius eēt thesaurizare amorem hominum subditoꝝ q̄ꝫ argentum vel aurum.

¶ Utruꝫ domini qui auferunt a subditis vsuarum quem hñt in aliquo nemore ⁊ huiusmodi teneantur restituere. ꝟ. ꝟm Rodo. q tenentur ad restitutionem: nisi sint tales subditi qua

si serui. ita q nihil hñt proprium: sz ipsum vsuarium habent quasi pro peculio. ita qd dominus ad libitum possit reuocare. Similiter alij q vsurpant ipsum tenentur eis. nõ dñis.

3 ¶ Quid de prelatis qui pro eo q aliquid impẽderunt legato vel alijs maioribus exigunt plus q̃ expenderũt a subditis. R. q tenentur extorta restituere. ⁊ tantundem de suo pauperibus erogare. ⁊ si superior cui querela de hoc fit fuerit negligens canonice subiaceat vltioni. c. quia plerique d̃ immu. ecclesiarum.

4 ¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui vnum magis grauant ⁊ alterum magis alleuiant. R. tenentur ad restitutionẽ aggrauato in q̃tũ pl⁹ aggrauauerũt. vide supra. r̃stitutio. i. in ver. ledens. §. iiij.

5 ¶ Utruz occultantes bona sua ne talientur s̃m suas facultates teneantur R. q si talia est iusta tenẽtur illis q pp hoc fuerũt magis grauati. Si vero null⁹ fuit pp hoc magis grauatus sz dñs minus hũt sic tenẽtur ipsi dño nisi forte aliqñ fuissent iiuste ab eo g̃uati. qz possent cõpẽsare. Si vo talia est iiusta nõ tenẽtur. qz possunt occultare licite. Idẽ dic qñ talia ẽ indeterminata. puta deputãtur aliq vt exigãt quãtũ possunt s̃z facultates subditoꝝ nõ tenẽtur se ꝓpalare nec similiter tenẽtur restituere exactores q aliq̃s alleuiãt lz peccẽt mortalit̃. ar. c. p̃mũ xxij. q. i. quia ex hoc nullus grauatur nisi esset necesse sepius reiterare. qa tũc tenerentur ad restitutionẽ aggrauatoruz exactores qui contra conscientiam aliquos alleuiauerunt. ꝯcor. e Hõal. ti. resti.

6 ¶ Utruz possit alicui concedi immunitas taliarum. R. Pa. in. c. peruenit d̃ imu. ec. q a p̃ncipe. ⁊ ex ꝓprio motu sic. sz ad p̃ces nõ. nisi ponatur i p̃uilegio clausula nõ obstãte. l. fi. C. si ꝯ ius vel pu. vtili. qz cũ sit ꝯ publicaz vtilitatẽ oportet fiat mẽtio d̃ ea. vt no. Bar. i. l. vacuatis. C. de decurio. ⁊ i. d. l. fi. ⁊ facit. c. ex pte de capel. mo. Ab i ferioribꝰ autẽ alijs põt cõcedi. sz cõitas nõ dz grauari sed minuetur. puta si dabãtur centũ. ⁊ vnus eximitur q dabat decẽ non prestabit cõmunitas. nisi. lxxx. aliter i preiudiciũ cõitatis cõcedere nõ põt. Similiter p̃fati iferiores ⁊ cõitates pñt ꝯcedeř nõ suis sb̃ditis imunitatẽ hãc lz ñ habeãt iura iperij. vt veniãt ad habitãdũ i eoꝝ terris. sicut fit q̃ttidie medicis doctoribꝰ ⁊ huiusmõi sz nõ iã subditis. nisi i p̃iudiciũ solum concedentis.

7 ¶ Quid ergo de militibꝰ. cõitatibꝰ dñis ⁊ hmõi qui q̃ttidie talias iponũt ad libitũ suũ. nũc pl⁹. nũc min⁹ exigẽtes. R. s̃z Ho. q fures sũt ⁊ latrones nec hz locum consuetudo vbi cũ violentia est introducta.

8 ¶ Quid de iponẽtibꝰ talijs sup rebꝰ ecclie ⁊ psonaꝝ ecclesiasticarũ. R. q tenẽtur restituere nisi i casibꝰ ꝯcessis de quibus. s̃. Immunitas. §. xxxvj. cũ septem. §. sequentibus.

9 ¶ Utrũ p statutũ posset fieri vt licite aliqd̃ certum daret dño. R. q sic s̃m Ho. si fiat d̃ ꝯsẽsu ip̃oꝝ sb̃ditoꝝ mlto magis excusanť dñi si a p̃ncipio d̃ tali talia ꝯuenerũt libe ñ ex violẽtia.

10 ¶ Utꝝ excusenť dñi qui talez ꝯsuetudinem inuenerunt q capiunt a subditis de mobilibus bonis ipsorum q̃tum volunt. ⁊ quãdo volunt. R. Rodoneñ. q si certum est q ab initio sit tale onus impositũ sine fraude ⁊ malicia sic possunt tollerari. Si vero nõ est certum aut credatur verisimiliter q ñ sit ab initio legitĩe ipositũ sic tenẽtur r̃stitueř. In dubio tñ ex q̃ ab

ecclia tollerāt ñ eēt eis absolutio d̄ ne
gāda simplr. sz cū dubitatōe p̄stāda.

Tantum est dictō taxati-
ua solū r̄spectu
eoꝝ qbus ānectit̄ ⁊ excludēs ⁊
tacite negās respectu alioꝝ vbi gra
ius eligēdi spectat ad canonicos tm̄
li tm̄ respectu canonicoꝝ pōit. respe
ctu aliorū negat. vt tex. in. c. cū eccle-
sia de cā pos. ⁊ proprie.

Temperantia vide sobri
etas

Temere facit q scienter
actū sibi a iur̄ ꝓ
hibitū sub colore fraudulēto fa
cit. c. p venerabilē in v̄bo videbat̄ q
filij sint legitimi. ⁊ p Pau. i cle. i. de
sepul. ⁊ ar. optimū i. c. auaritie d̄ elec.
li. vi. Mo. Ge. ibidem qd̄ no. bene ꝓ
dispositionibus penalibus.

Temeritas est auda-
cia in ma-
lū. l. iubemus. C. de sa. san. eccle.
Mo. Car. de sum. tri. cle. i.

Tempus anni qñ requi
rat̄ cōpletū vl̄
sufficiat iceptum. ℞. Pa. i. c. ad
nr̄az de regula. ꝙ i dubio iuris tenē
dū est ꝙ in dignitatib⁹ fauor ꝯsidera
tur. Et iō ānus icept⁹ hētur ꝓ cōple
to. ⁊ ita tz gl. in. d. c. Sz fallit i ep̄atu
vbi est spāle ꝙ sit cōplet⁹. In regule
obseruatiōe vbi ē grauitas ⁊ labor. ⁊
sic odiū: iō cōpletus exigit̄. ar. c. qꝛ i
insulis d̄ regula. ⁊ sic itelligit̄. xx. q. i.
si i q̄libet. ⁊ in. c. significatū d̄ regl̄a.
Regularit̄ v̄o dz eē cōplet⁹: nisi ali
ud iure caueat̄. vt no. Archi. i. c. si an
nū q̄rtū decimū de iudi. li. vi. de q̄ vi-
de. s̄. Etas p totū. Hora est. xxiiij. ps
diei Pūctus ē q̄rta pars hoꝛ. Mo
mentū est d̄cima pars puncti ꝯz Jo.
an. in. d. c. de cā pos. ⁊ sic. xxxx. momē
tis hora constat.

Tergiuersator
ē q in totū a lite recedit. ij. q.
iii. §. notandū. ii. vide. s̄. Accusatus. §.
viij. Qd̄ ñ pōt tergiuersatione celari
dr̄ notoriū i. c. tua d̄ coha. cle. ⁊ mu.

Temptare ꝓprie est
expimen
tū sūmer̄ d̄ eo q temptat̄ ꝯm
Tho. ꝯa ꝯe. q. lxxxv.

¶ Quō tēptat qs deū. ℞. duob⁹ mo 1
dis. s. v̄bis ⁊ factis. v̄bis qñ deo i orō
ne colloqtur: ⁊ petit ea intētiōe vt ex
ploret dei scientiā aut ptātem seu vo-
luntatē ⁊ ide expimētū sūmat. Factis
v̄o tēptat deuz: qñ p ea q̄ facit inten
dit expimētū sūmere diuine ptātis sa-
pientie vel pietatis: sed q̄si interp̄tati
ue deū tēptāt q ⁊ si nō intēdat experi
mentū sūmer̄ d̄ deo aliqd tñ petit: vl̄
facit ad nihil aliud nisi ad ꝓbādū de
um. Qd̄ verū ē qñ sine necessitate vl̄
vtilitate hoc facit. qꝛ in necessitate vl̄
ꝓ vtilitate quādo qs se cōmittit deo
in suis orōnib⁹ aut factis nō ē tēpta-
re deū sicut. ij. pali. xx. Cū ignoram⁹
qd agere d̄beamus ad te sunt oculi
nr̄i. Et iō dicit gl. Mathe. iiij. deū tē
ptat q hñs qd faciat sine rōe cōmit
tit se periculo experiēs vtrū liberari
posst a deo.

¶ Utrū tēptare deū sit peccatū. ℞. ꝙ 2
sic qꝛ p̄supponit ignorātiā ⁊ dubiū d̄
diuina pfectōe. Nullus eni p̄sumit tē
ptare eū de cui⁹ excellētia ē certus: ⁊
cū tēptare isto mō ptineat ad dei irre
uerentiā opponit̄ directe religiōi. Et
sic est graue peccatū: min⁹ tñ q̄z sup-
stitio. qꝛ tēptans ꝓtestat̄ tātū dubitatio
nē v̄bo vl̄ facto sz supstitiosus ꝓtesta-
tur errorē facto. vt pz. s̄. Superstitio.
§. i. Si vero experimentum quis su-
mat de pertinentib⁹ ad dei perfectio

nē solū. vt alijs demōstret. hoc nō est tēptare deū: si subest necessitas iusta vel pia vtilitas ⁊ alia q̄ ad hoc cōcurrere debent sicut apl'i petierūt i noie xp̄i facere signa act. iiij. vt ifidelibus inotesceret virtus xp̄i. Itē no. q̄ duplicit' qs petit' signū a deo. Prio explorādo dei ptātē. aut dicti ei⁹ v̄itatē ⁊ hoc est tēptare deū. Secūdo vt instruat' qd sit circa aliqd factū placitū deo. ⁊ hoc nō ptinet ad dei tēptationez. qñ tale qd per sacram scripturā non est reuelatuz aut per sanctos seu per ecclesiam.

Testamentuz est voluntatis nostre iusta sententia d̄ eo q̄ quis vult post mortem fieri cū heredis institutione. vt habetur in. l. i. iuncta glo. ff. de testamē. vnde bene dicit iusta sentētia: q̄z si est iiusta. puta vult exheredare filiū sine cā nō est seruāda. xiij. q. ii. si qs. Aut si p̄ecipiat corpus suum iactari in mare. ff. de cōditio. institu. l. quidā suo testamēto. vel ꝯ bonos mores aut pietatē aut verecūdiā. l. conditiones. ff. de condi. insti. ⁊ l. filius ibidē. Itē oz q̄ instituat' heres q̄z sine eius institutōe non erit testm̄ vt isti. d̄ lega. §. añ heredis. Et sic differt a codicillo. q̄z p codicillū nō pōt dari hereditas vel adimi. insti. de codicil. §. codicillis.

i Quis pōt facere testm̄. ℞. q̄ qcūq̄ nō ꝓhibet'. Et q̄ ꝓhibent'. ℞. q̄. xviiij. genera ꝑsonaruz. Prio furiosus seu mētecapt⁹ q̄ nō hz lucida iterualla. c. fi. de testa. l. furiosū. C. q̄ testa. fa. nō po. Scd̄o surdus ⁊ mut⁹ a natiuitate. secus a casu. ⁊ scit scribere. l. discretis. C. q̄ te pa. nō po. Tertio nō valēs articulate loqui. ita vt nō possit exprimere nomē heredis nec scribere. l. iubemus. C. eo. ti. Quarto ipubes i sti. q̄bus nō est p. fa. testa. §. preterea. Quito filiusfamilias. nisi d̄ castrēsi peculio vel q̄si vt in. c. lz. de sepul. li. vi. ⁊ l. pe. C. q̄ te. fa. nō po. qd̄ limita vt s̄. Religio. §. lvi. Sexto ꝓdigus cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ admistratio l. is cui. ff. eo. ti. Sz testm̄ añ factū valebit vt ibi. Septimo dānat⁹ ad mortē naturalē vl' ciuilē. vt sūt d̄portati ēt si fugiūt de manu iudicū. vt. ff. eo. ti. l. eius ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ l. q̄ vltio supplicio ⁊ ibi Bar. ff. d̄ penis ⁊ damnati ad ꝑpetuū carcerē. l. ij. ff. d̄ publi. iudicijs Secus si eēt dānatus ad penā iferiorē. Octauo maifest⁹ vsurari⁹ nisi p̄stet p̄us cautionē ꝯz formā. c. q̄q̄ d̄ vsu. li. vi. Nono excōicat⁹ ꝯm aliq̄ꝝ opinionē quā seqtur gl. in. c. d̄cernim⁹ d̄ sen. exco. li. vi. Sed ꝯriū cōiter tñr. Decimo ꝯuus. xiij. q. ij. illd̄. ⁊ l. fili⁹. ff. eo. ti. Undecio q̄libet religiosus q̄ ꝓfitetur tria vota subalia. vt i. c. ij. d̄ testa. xij. q. ij. nō dicatis. Sec⁹ de alijs. vt sunt heremite ⁊ huiusmōi. xviij. q. vlti. §. eꝯ paul⁹. Duodecio heretic⁹ q̄z oia bona sua sunt cōfiscata ipo iure. c. cum ꝯz leges d̄ here. li. vi. Tertiodecimo dubi⁹ d̄ statu suo. s. an sit i eo statu i q̄ testari possit vl' ne. l. de statu. ff. eo. ti. Exeuplū captus a latronib⁹ dubitat an sit seruus vel liber. vt in l. i. in p̄in. ff. de le. iij. Quartodecimo obsides intellige de illis xp̄ianis apd̄ infideles datis. aut de illis qui erant captiui populi romani. non autē d̄ obsidibus qui dantur ab vna ciuitate ad aliam vt legitur. ⁊ no. in. l. obsides. ff. eo. ti. Quintodecimo dānatus ob carmen famosum seu libellum in iiuriaz alterius. q̄z etiā infamis efficitur. vt in l. is cui. §. si quis ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tamen ibidem. ⁊ cōiter tenetur q̄ ex alia causa infames nō ꝓhibentur testari. Sextodecimo reus crimi

nis lese maiestaß.l. qsqs.C.ad.l.iul'. ma.vi.q.i.§.vez. Decioseptio q ẽ ap hostes captiu⁹.l.ci⁹.ff.e.tu. Intellige ist̃ de hostib⁹ romani iperij. Decio/octauo vtrogz carés lumie. hodie nñ testaf. dñmó fuet qđ no.i.l.hac ꝓiul tissima.C.q te.fa.po.q ſt ista ꝟz Zing are. ísti.g.nó ẽ p.fa.testa.§.cec⁹.pmo q sint.viij.testes ⁊ notari⁹ vl' ali⁹ loco notarij spálr ad hoc vocat⁹. Eo q p dictos cozã se aduocet ⁊ maifestet q vl't testari sine scripꝯ. tuto q i ꝓncipio testameti ⁊ añ legata fiat ístitutio hef dis.uii.q deide faciat legata ⁊ fideco missa.v.q notarij manu oia scribãt i pñti testõ.vi.q p dicti testes se sub/scribãt ⁊ ẽt tabellio.vij.q tã a testib⁹ q̃ a tabellióe vl' ab illo alio teste loco tabellióis posito sigilleť ita q sint.v/iij.sigilla.viii.q ỏ his oib⁹ notari⁹ fa ciat métionẽ. fallit hoc ꝟz bal. ibidẽ ni si testeť iter libos qz tũc sufficiũt duo testes. Hoc tdẽ fuãdũ ẽ i codicillis ce coz vt i.d.l.hac ꝓsultissima. Deciono no q cardiales ísequunt⁹ ẽ hostilit. vel peculit: aut cepit: vl' soci⁹ fuerit. aut fi eri mãdauerit. aut ꝓsiliũ vl' auxiliũ de derit: vl' fauoré vl' ratiõ hũit. nec talis ex testõ alioz aligd capere ꝑt nec ex succesliõe. c. felicis. de penis. li. vi.

2 ¶ Vtz ꝓfati q testiñ ñ possũt facere possint disponeť i pias cãs. §. q ñ p/mi nec ãrti simplr nec qntu nisi ỏ pe culio castrẽsi vl' q̃si ſm Bal. i. l. i. C. ỏ sa. sã. ecc. ⁊ no. i. d. c. lz nec sexti nec septimi nec octaui simplicit ꝟz Bar. ⁊ idẽ dicit ỏ q̃lib⁹ decedẽte i mortali Sz ꝑa. i. §ica ỏ testa. i hoc vltio tz ẽriũ ⁊ biñ: qz ecclia fcipit oblatões publicoz pctõz: nisi vbi spálit. phi beť vt ꝟz i gl. i. c. oblatões. lxxxx. di. Ergo fozu⁹ elemosynas nec. x. nec. xi. ne. xij. nec. xvi. nec. xvij. sed. xui. est dubiũ iter doc. Sz tene cũ ꝑa. vbi s. q ꝑt. Alij ãt sic ẽt si log ñ possũt dũ signis ãnuãt. Vñ póit Bal. i. l. i. C. ỏ sa. sã. ec. exẽplũ de q̃dã aduocato q ñ valés log iterrogatus si volebat q tot darenť p ai a sua pauperibus apiret libaz in signum: ipse aperuit. ⁊ q va let affirmat.

¶ Testõz quot sũt spẽs. §. due. Una 3 dř testiñ nũcupatiuũ ⁊ sine scriptis ⁊ ẽ illud i q̃ testatoris ⁊ heredis ⁊ lega/tarioz noia ⁊ oia q̃ in eo ꝓnunenť co/rã testib⁹ nũcupanť. i. maifestant. ⁊ dř sine scripꝯ. i. subscriptõe testiũ ⁊ alijs solẽnitatib⁹ q̃ regrũť in testameto in scripꝯ facto ỏ q̃ i. l. hac ꝓsultissima. C de testameť. Et ẽt qz sine oi scriptura ide facta ꝑt gs testari nũcupatiue: dũ mó cozã testib⁹ ⁊ ꝓditiõe legitis nũ cupet heredez ⁊ suã explicet volũta/tẽ. Justi. ỏ testa. §. fi. Jó si gs non ꝟz notariũ aduocet legitimũ numerũ te stiũ: ⁊ explicet nomẽ heredis ⁊ al's i/stitutiões ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint testes ⁊ valebit. Illud dř testiñ i scripꝯ ⁊ istõ pót facere gs qñ ñ vult q testes vl' aligs sciat suã dispositionẽ. Vñ re grit multa ỏ sba. vt in. l. iubem⁹. C. ỏ testa. ⁊. d. l. hac ꝓsultissima ⁊ nisi gs sit bñ doct⁹ facilit errabit i ipo ꝓdẽdo Jó habeat aliquẽ doctorẽ p ꝓsilio q vult eũ faceť. De q̃ qz nó est in vsu omitto vt dixi. Aduerte ẽt q gs ꝑt re liquere sic dicẽdo cozã notario ⁊ te/stib⁹. Volo q heres me⁹ faciat i oib⁹ ⁊ p oia, put cõtinet in q̃dã mea cedu la scripta manu mea q̃ ẽ apud talẽ re ligiosũ ⁊ valebit ꝟz Alexã. ỏ Jmo. i. l. stipulationũ. §. illỏ. ff. ỏ v. ob. ⁊ bar. i. l si ita scripsero. ff. ỏ ꝓdi. ⁊ ỏmó. ⁊ pau lũ ỏ castro in. d. §. illỏ ⁊ Bal. i. l. capta tozias i. q. v. C. ỏ testa. multi. Jo. ỏ imo. i. l. illa istitutio. ff. ỏ hf. isti. ⁊ i. c. cũ tibi ỏ testa. Nó qz lz i testameto nũcupa/tuo ỏbeãt palã nũcupari q̃ fiunt. vt a

testib⁹ exaudiātur.l.hr̄des palā i p̄n
cipio.ff.de testa.⁊ in.l.iubem⁹.C.eo.
qꝛ paria sūt iplicite ⁊ explicite expri
mer̄.d.§.illō.⁊.d.l.si ita scripsero.Jō
valet.Sꝫ videat q sic vult ꝙ talit̄ lr̄a
sua cognoscat.vt nō sit dubiū de ea:
qꝛ aliter eēt piculosū.Sꝫ nō valeret
istitutio,heredis si diceret istituo here
dē illū cui⁹ nomē in q̄dā mea cedula
apō talē ꝑm Bar.i.d.l.si ita scripse
ro quē seqt̄ Bal.⁊ Ange.ibidem.

4 ¶ Quot testes reqrunt̄ in testō.℞.ꝙ
vij.legitimi:⁊ ꝙ sint rogati.vñ si te
stm̄ sine scriptis hēat min⁹ q̄ꝫ.vij.vel
si sūt.vij.nō tm̄ rogati nō vꝫ.l.here
des palā.§.pe.ff.ō testa. Fallit hoc in
testō ceci.vbi sūt necessarij.viij. In
testamēto rustici i rure facti vbi plu
res nō pñt iueniri.sufficiūt.v. In te
stamēto facto iter liberos silr̄ sufficiūt
duo ꝑꝫ Bal.i.l. hac ꝯsultissima.C.q
te.fa.po. In testō facto in pñtia ipa
toris p̄cib⁹ sibi porrect̄ vt audiat suf
ficit vnus. An āt notari⁹ cōputet̄ ꝓ
vno.dicēdū ꝙ sic.sꝫ cauti⁹ ē ꝙ pur
sint.vij.sine eo.Insti.ō testa.§.fi.ō ꝓ
ba.qm̄.⁊ in d.l.hac cōsultissima.⁊.l.
oiuꝫ.C.ō testa.In testō militis i exer
citu sufficiūt duo testes.⁊ i bello ꝓut
voluit.l.milites.C.ō mili.testō.

5 ¶ Sꝫ nūqd in foro aie valeat testm̄
factū corā duob⁹ testib⁹ solū.℞.Pa.
in.c.cū eēs de testa.tꝫ ꝙ i dispositis
ad pias cās ⁊ i hoc cōiter ꝯcor.doc.
In alijs ad nō pias cās.Pa.tꝫ ꝙ vl
tra duos testes reqrit̄ pñtia sacerdo
tis pochialis vl̄ loco ei⁹ duo alij te
stes alit̄ ñ valeat nec requirit̄ ꝙ sint
rogati vl̄ ꝙ sint masculi oēs.Quidā
tenēt idisticte ꝙ valeat coraꝫ duob⁹.
sꝫ ego dico ꝙsi ñ subest suspitio frau
dis valeat qꝛ cessat rō legis.Si v̄o sit
suspitio fraudis.dico reqri solēnitatē
iuris ciuilis.⁊ ad.c.cū eēs.⁊.c.relatū.
el.i.eo.ti.dico ꝙ habent locū i terris
ecclie.vt pꝫ ex eoꝝ subscriptione.

¶ Sed q nō possūt esse testes i testa 6
mētis.℞.ꝙ oēs q pro testib⁹ reprobā
tur a iure vt.j.testis.Itē in testamēto
spāliter nō pōt esse mulier.ff.ō testa
mē.l.q testō.§.mulier.Itē hermofro
ditus in q̄ ꝑualēt muliebria.l.q̄rit̄.ff.
de sta.ho.Itē ille cui hoc est interdi
ctū ꝑ statutū vl̄a iudice.Itē seruus.
Itē oīs q hꝫ in ptāte heredē sicut pr̄
auus.⁊ similes.ꝓbātur hec Insti.de
te.§.testes.⁊.§.sequēti.Itē q nō ē te
sti capax.sicut spuri⁹ testatoris.Hr̄
ticus.dānat⁹ ad metallū.⁊ sil̄es.Itez
q̄s leges iprobos ⁊ itestabiles iubent
eē.vt st̄ ō crimie famoso dānati ⁊ mu
liebria passi.ff.ō testi.l.ob carmē.Itē
legatari⁹ nō pōt eē nisi quo ad qōez
vertentem inter heredem ⁊ extrane
um.Insti. de testa.§. legatarius sed
quo ad factum suum inter se ⁊ here
dem non pōt.

¶ Ex qbus cāis testm̄ dr̄ nullū.℞.ꝙ 7
loquēdo de testō nuncupatiuo ⁊ sine
scriptis ex q̄ttuor.Prio si testator ñ
erat habilis ad testañ.Secundo si i
stituit heredē nō capacē vel nullū ist
tuit heredē.Tertio si preterijt iā natū
quem instituere vel exheredare de
buit.Quarto si non sit legitimus nu
merus testium legitimorum ⁊ roga
torum.

¶ Quando testm̄ tenet.sed tamen ir 8
ritatur ⁊ rumpitur.℞. ꝙ ex.vij.cau
sis.Primo quando testator non ꝑ
uidit de posthumo.qui post testamē
tum est natus.si tamen idem posthu
mus moreretur ante mortē testato
ris testm̄ non rumpitur quo ad effe
ctum.idem dic de quasi posthumo.vt
est arrogatus.vt ille qui tempore te
stamenti non erat suus.sed tempo
re mortis sic.Itē qñ cāꝫ exhr̄datōis

ĩprobat heres suꝰ. ⁊ ꝑ sniaꝫ rescindit̃ Itẽ si testator patiet̃ capitis diminutionẽ nisi iterũ fiat ciuis romanꝰ vel sui iuris. Itẽ ꝑ ꝟm testm̃ reuocatoriũ primi. Itẽ si heres nõ adiuit hereditatẽ. vel añ aditã decessit. vl' ꝯditio sb̃ qua istitutꝰ fuit defecit ⁊ sil'ia de qbꝰ isti. qbꝰ mõis testa. infir. ꝑ totum.

9 ¶ Utrũ legata facta in testõ nullo vl' irritãdo d̃beãt̃. ℞. q̃ si testm̃ ẽ nulluꝫ ex ꝑteritione iã nati. vel rumpit̃ ex ꝑteritione posthumoꝝ vl' q̃si posthũorũ. vel rescindit̃ ꝑ sniaꝫ ꝓposita q̃rela de iofficioso vl' ꝯ tabulas. sic legata debẽtur. lꝫ institutio nõ teneat. C. de liberis ꝑteritis. aut̃. ex cã. Sil'r dic si testm̃ rumpit̃ ex falsa cã. vt puta. A. istituit. B. ⁊ substituit eidẽ. B. C. moritur. B. testator. A. facit aliud testm̃ dicẽs. qꝛ heredes hẽre volui ⁊ habere nõ possũ tu. D. esto. heres. Licꝫ. n. C. rumpat q̃tũ ad istitutionẽ. tñ legata debẽtur. Si vero testm̃ sit nullũ puta qꝛ instituit heredẽ ñ capacẽ vl' nullũ. qꝛ nõ fuerũt testes debiti. tunc an debeantur legata est differentia inter doc. ⁊ dic vt. s. heres. §. v.

10 ¶ Quid si testm̃ fit cũ clausula in fine q̃ si nõ valet iure testi valeat iure codicillorũ saltẽ. vl' iure cuiuscũqꝫ alteriꝰ vltie volũtatis valere voluit ⁊ tenere. ℞. q̃ si testm̃ patiat̃ d̃fectũ vl' iuris repugnãtiã in his q̃ sũt d̃ sb̃stãtia eius. nihil facit hec clausula. nisi testetur iter liberos ꝟꝫ cõeꝫ opinionẽ. Si v̄o patiat̃ defectũ solẽnitatꝫ d̃bite premisse. sic valebit iure codicilloꝝ. C. d̃ codicillis. l. fi. dũmõ solẽnitas sufficiens codicillo sit apposita. s. v. testes lꝫ nõ rogati. ⁊ sic legata ĩ eo relicta debẽtur. Insti. de codicillis. in ꝑn. Et institutio q̃ ĩ eo. erat scripta lꝫ directa videat̃ tñ ĩ cãu fideicõmissi ꝯuertit̃. l. sceuola. ff. ad trebe. Et iõ ab itestato veniẽtes accipiẽt hereditatẽ. ⁊ q̃si rogati videant̃ restituere tenent̃ instituto per fideicõmissum. ar. C. d̃ fideicõmissis. l. eam quã frater tuus.

¶ Utrũ vltimũ testm̃ semper valeat ℞. ꝟꝫ gl. i. c. lꝫ de cõsti. li. vi. q̃ sic. allegat capitulũ vltia volũtas. xiij. q. ij. ff. de le. i. l. si mihi. etiam si de ꝑmo non faciat mẽtionẽ. Fallit in duobꝰ casibꝰ 11

Primus in testõ facto inter liberos C. de testa. aut̃. hoc inter liberos. Secũdus cũ ipse testator sibi legẽ idixit vꝫ si fecero alid̃ testm̃ nõ valeat: nisi d̃ alio fecero mentionẽ tũc oꝫ faciat mẽtionẽ aliter nõ valeret vltimũ. ff. d̃ le. iii. l. si quis. Itez si ꝟꝫ testm̃ fit sub cõditiõe q̃ est de ꝑterito vel pñti puta. Instituo heredẽ ticiũ si sempronius ẽ vel fuit ꝯsul. tũc si cõditio fuit vl' est v̄a rũpitur ꝑmũ. Si vero nõ ẽ vera nõ rumpit̃. Si v̄o testm̃ fit sub cõditiõe futura. tũc si cõditio est possibilis etiam si nõ adueniat rũpit primũ testm̃. Similiter si cõditio sit impossibilis hẽtur ꝓ nõ adiecta. ⁊ rumpit primum testm̃ vt hẽs in. l. cum in ꝟo testõ. ff. de iniusto. ru. te.

¶ Que pena nõ implẽtis volũtatez defuncti. ℞. q̃ aut ẽ heres extraneus ⁊ sic perdit totã hereditatẽ de voto. c. lꝫ. xi. q. i. siluester. d̃ testa. c. si heredes. Si v̄o hr̃s ẽ filiꝰ. tũc si hr̃ditas ẽ diuisibilis amittet solũ reseruata sibi legitia. C. d̃ fideicõmis. auten. hoc ampliꝰ. Si aũt est idiuisibilis puta qꝛ ducatꝰ: regnũ ⁊ hmõi. sic totã ꝑdet. d. c. lꝫ. in fi. ⁊ hec itelligo in dispositis i testõ q̃ ipso iure hñt auctoritatẽ. vt sũt legata ⁊ substitutõnes ⁊ hmõi. In alijs autẽ necessario hr̃s seruare nõ tenet̃. vt si pecipiat filijs q̃ stent simꝰ vsqꝫ ad tale tp̃s. vel q̃ nubat tali vel nõ nubat tali ⁊ huiusmodi. Sed si testator vult i hmõi hr̃dez obligat̃ essi 12

cacter addiciat penā heredē dānan/
do in legato ꝑstādo cā pene. puta pe/
tre heres me⁹ dato. C. ticio si tale qd
nō feceris ꝛc. qꝛ sic tenebit tale lega/
tū. dūmodo qd ꝑcipit nō sit, ipossibi/
le vel turpe vel ꝯ leges. Insti. de lega.
§. pene. quoq̄.

13 ¶ Cuius expēsis seruus fugitiu⁹ le/
gat⁹ sit q̄rendus. ℞. Pa. in. c. indicā/
te. de testa. glo. in. l. cū seruus. ff. de le.
i. distinguit q̄ttuoꝛ tpa. Primū testi. ꝛ
si tūc erat in fuga. sic expēsis heredis
Intellige si longe absēs erat. sic ꝛ de
alia re legata dicimus. vt in. l. cū res.
ff. de le. i. Sec⁹ si proprie. Secūdū tē
pus post testm̄ ꝛ ante mortē testatoris
ꝛ si tūc fugit expēsis legatarij. Tertiū
post mortē testatoris ꝛ ante additā he
reditatē. ꝛ si tūc fugit culpa heredis.
sic tenet̄ ad extimationē heres. si sine
culpa nō tenet̄. nisi perueniat ad eius
manus. Et idez dic in q̄rto tpe. s. post
additā hereditatē. Rō qꝛ sicut heres
liberat̄ interitu rei relicte. itellige qñ
res debet̄ in spē nō in genere vel i q̄
titate. l. q̄ te mihi. ff. si cer. pe. sic. ꝛ in
fuga ꝑui sine sua culpa liberat̄. Sed i
prio casu vr̄ testatoꝛ sic voluisse.

14 ¶ De detractiōe falcidie trebellian/
ce ꝛ legitime. Uid. s̄. Legitima. ꝛ sic
diuide hereditatē in. xij. vncias. ꝛ qui
dz hēre legitimam accipiet quattuoꝛ
vncias prio. Si postea dz restituere
alteri hereditatē detraheret quartaz
ptē. s. duas vncias. ꝛ sic medietatē re/
stituet. vl̄ quartā falcidiā. ꝛ quō cessat
vide. s̄. Legitima.

5 ¶ Utrū institut⁹ heres i certa re pos
sit d̄trahere trebellianicā. ℞. q̄ nō. sz
solū hr̄s vniuersalis. ita cōsuluit Bal.
p. l. primā. ff. ad le. fal. ꝛ recitat Pa. i
c. raynuti⁹ de testa. ꝛ intelligit heredē
vniuersalē nō soluz q̄ instituit̄ insoli/
dū. sed ēt ille q̄ instituit̄ in certa quota
hereditatis. Sicut videmus de falci/
dia q̄ detrahi pōt per heredē ꝯstitutū
in dimidia portiōe hereditat̄. vt ꝓba
tur in. c. raynaldus extra eodem.

¶ De executoꝛibus testamentoꝛuz. is
vide executoꝛ.

¶ In q̄ differt testm̄ a codicillo. ℞. q̄ 17
in. viij. Primo qꝛ in codicillis nō po
test fieri recta institutio. sz tm̄ fideicō
missoria. secus in testō. Secūdo q̄ p
codicillū nō admittit̄ hereditas here
di. instituto ꝑ testm̄ nisi i vno casu. qñ
in codicillo dicit heredē institutū nō
mereri volūtatē suā. qꝛ tūc tāq̄ indi/
gno aufertur hereditas. siue sit solus
heres siue sit vn⁹ de pluribus. Idez
dic d̄ omnib⁹. si sic dicat oēs nō me/
reri. l. diui seuerus ꝛ Antonin⁹. ff. de
adi. lega. In reliqs vero fideicōmis/
sis vel legat̄ in testō bene pōt p codi/
cilluz adimere. Insti. de adop. lega. p
totū. Tertio q̄ exheredatio non pōt
fieri p codicillū. Insti. d̄ codicillis. §.
codicillis. Quarto heredi pure cōsti
tuto in testamēto ñ pōt ꝯditio adici
i codicillo q̄ obsit sibi. Instituta d̄ co
dicillis. §. ꝛ directo. Quito qꝛ hr̄di i
stituto in testamēto nō potest fieri sub
stitutio directa in codicillo. licet facta
trahatur ad fideicōmissoriā. qꝛ videt̄
testatoꝛ rogare institutū vt heredita/
tē restituat illi quē in codicillo substi/
tuit ei. l. sceuola. ff. ad treb. Sexto qa
in codicillo sufficiūt. v. testes ēt nō ro
gati. C. de cōdi. l. vlt. Fallit hoc in co/
dicillo ceci d̄ q̄. s̄. §. i. sz i testō. vij. ro/
gati. ꝛ i codillo testis pōt eē mulier. sz
ñ in testō. l. q testō. §. mulier i testamē
to. ff. de te. Septimo qꝛ potest qs de
cedere pluribus codicillis relictis va
lidis. nisi sibi ꝯdicāt. ff. de iure cod. l.
diui seuerus. sed non pluribus testis
Octauo qꝛ si quis dū esset filiusfamili
as fideicōmissū in codicillis relique

rit. ⁊ postea paterfamilias decesserit eadē voluntate durante valebūt codicilli. Hoc āt esse nō poterit in testamēto. ff. de lega. iij. l. i. §. si filiusfa. Ex quibus pz ꝙ codicillus est quedā sine institutione dispositio vltime voluntatis quia sicut testamentuz. ita codicillus morte confirmatur. C. de cadu. tol. l. vnica.

18 ¶ Utrꝫ heredis istitutio possit cōmitti in alterius voluntate expresse. ℞. ꝙ nō. imo oz ꝙ ore ꝓprio nomē heredis exprimat vel ꝑ propriā scripturā l. hac cōsultissima. ⁊ l. iubemus. C. eo. immo tenuit Jo. an. in addi. ad spe. eo. ti. post albertū papiensem. Quod si qs ad interrogationē alterius. puta dicentis. vis talem instituere heredez Respondeo sic non valere testamentum quamuis glo. in. d. l. iubemus teneat ꝯrium tenetur tamen in. c. cuz tibi eo. ti. ꝙ de equitate canonica valeret. Limitant hoc distinguēdo. bar. Inno. ⁊ Ho. in. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ aut cōittitur in volūtate heredis. s. an voluerit esse heres. vel ne ⁊ sic valet. l. v̄ba hec. ff. de condi. insti. Aut committitur in voluntate alterius ab herede expresse. vt puta instituo heredez quē ticius voluerit. ⁊ sic non valet. ff. d̄ here. insti. l. si quis sempronium. ⁊ l. captatorias. Si tamen quis ita diceret cōmitto omnia bona mea arbitrio ticij vel dispositioni ticij. valet. ⁊ ticius tenetur distribuere in pias causas. In quibus habemus regulam iuris humani. gentium. ⁊ diuini. que est ꝙ pre omnibus dispensetur in religionem diuinā. vt pctā elemosynis redimant̄ ⁊ sic dispensando nō potest velle. aliō q̄ꝫ voluntas testatoris. Sed si dispensaret in ꝓphanis cū nullā hēat regulam posset alio modo dispēsare q̄ꝫ sit voluntas testatoris. ⁊ hoc sequit̄ bar. i. l. i. C. de sa. sā. ec. ⁊ Pa. i. d. c. cū tibi

¶ Quid si tacite istitutio heredis cōmittatur alterius dispositioni. ℞. ꝙ valet. l. ille institutiones. ff. de here. institu. ⁊ l. nō nūq̄ꝫ. ff. de conditio. ⁊ d̄mōstra. ⁊ eodem modo legatuz tacite potest cōmitti voluntati alterius. ff. de le. ij. l. prima. sed non expresse. ff. de le. ꝑmo. l. captatorie. ⁊ dicitur tacite alterius voluntati cōmittere: sic Instituo te heredem vel lego hoc tibi. si titius capitolium ascenderit. expresse vero quando dicit. Instituo illum heredē quem ticius voluerit. vel lego tale qd cui sempronio placuerit.

¶ Utrum institutio possit fieri incerte persone. vt puta. Instituo heredes meos pauꝑes christi. ℞. gl. in. d. c. cū tibi ꝙ sic. ⁊ secundum Bar. in. l. captatorias. C. de testamen. milita. etiam si adderet. eligendos per priorem talē ⁊ huiusmodi ⁊ dicit ꝙ dicta. l. loquit̄ quando ius institutionis confertur in voluntatem alterius. sed non quando electio persone solū. vt in casu nostro. ⁊ ideo non est contraria.

¶ Utrum institutio heredis possit fieri sub cōditione respōdeo ꝙ sic. dū modo non instituatur ad tempus certuz. vt puta. vsqꝫ ad pasca. vel ad tres annos quia non valet talis conditio ⁊ viciatur non tamen vitiat. vt Insti. de heredi. instituen. §. heres sed ad incertum potest. vt puta. donec vixerit. vel talem instituo postq̄ꝫ absolut⁹ fuerit ab excōmunicatione ff. de heredibus instituen. l. in tempus. Fallit. in milite qui potest instituere etiaz ad tempus certum. l. miles ita. ff. de milita. testamen. Hic aduerte ꝙ institut⁹ heres ad diem certum alio herede non dato semper erit heres. vt in. l. hereditas ex die. ff. de heredibus instituendis. Et idem dic quando instituit̄ ad

diē incertum: quia nemo ꝑ parte po
test decedere testatus. ⁊ pro parte in-
testatus. l. ius nostrum. ff. de regu. iu-
ris. Hoc tenet Joannes de imola. ⁊
Baldus ⁊ Angelus in dicta lege he-
reditas. Ideo si qs institueretur he-
res donec vixerit. alio non dato here
de erit perpetuus. Hoc firmat Bal.
⁊ Salicetus in. l. exneum. C. de here-
di. insti. ⁊ Pau. de ca. in. l. certi. C. de
testa. mili. Et licet Bar. in. d. l. heredi
tas teneat ꝙ si testator aperte volue-
rit. vt nō esset heres nisi in vita. vl' vs
q̄ ad talem diem ꝙ non erit ꝑpetuus
tñ cōmuniter doc. tenent cōtra eum
vt Dy. in. l. si quis ita heres instituatur
excepto fundo. ff. de here insti. Bal.
⁊ Ang. in. d. l. hereditas. ⁊ est verius.
quia testator nō pōt ius accrescendi
prohibere. nec respectu rei nec respe
ctu temporis. quia cā testati trahit ad
se cāz itestati. qz dignior. d. l. heredi-
tas. facit. l. si miles vnuz ex fundo. ff.
de testamen. mili. ⁊ probat. in. d. l. si
quis. In legatis tñ bene pōt prohibe
re ius accrescendi. ⁊ ita loquit. l. dñs
ff. de vsufr. Secus in hereditatibus.
vt in. d. l. si quis. vbi institut⁹ excepto
in fundo detracta mētione de fundo
habet totam hereditatē. Nam testa-
tor non potest facere ꝙ iura non va-
leant in suo testamēto. vt in aut. vt cū
de appel. cogno. §. ceterū. Posset tñ
dici ꝙ in cōscia opinio Bar. est vera
in eo qui erat simplex. ⁊ hec ignora-
bat. Secus in eo qui hanc dispositio
nē iuris sciebat. qz vr̄ voluisse qd̄ ius
volebat. Itē dic ꝙ pōt iustitui sub cō
ditione. dūmodo ꝯditio sit possibilis
⁊ honesta excepto filio q non potest i
stitui sub oi conditione sed sub illa' q̄
est ii ptāte instituentꝭ vt i. l. suus quoq̄
in prin. ff. de here. insti. Nam nō pōt
filius grauari in debito bonorū sub-
sidio. C. de inoffi. te. l. quoniam in pri
oribus.

¶ Utrum possit fieri institutio here- 22
dis in certa parte. R. ꝙ sic sed si alius
instituitur heres in vniuerso erit talis
potius legatarius q̄ heres. l. quoti-
ens. C. de here. insti. §. heres. possunt
tamen plures institui equis portioni-
bus. Insti. d̄ here. isti. §. si plures insti
tuunt̄ ⁊ per capita. ⁊ ptim per stirpes
vt in. d. §. si plures. no. hic ꝙ institutꝭ
pluribus heredib⁹ distributio fideicō
missorum in casu in quo accrescit he
redib⁹ non fiet ꝑm distributionem re
rum in quas erāt instituti. sed ꝑm par-
tem institutorum equaliter. nisi volū-
tas defuncti manifeste cōtradicat. vt
l. quotiens. §. si duo. ff. de here. insti. ⁊
l. nunq̄. ⁊. l. quotiens. ff. ad trebel.

¶ Quot modis fit institutio heredis 23
R. duobus modis. s. directe ⁊ obliq̄.
Directa institutio non potest fieri. nisi
in testamento. ⁊ est quando verbis re
ctis siue obliquis recto iur̄ instituitur
heres ad quem vult testator heredita
tem suam siue illud in quo instituit ꝑ
uenire ⁊ illud capere nullo median-
te. Obliqua vero institutio siue fidei-
cōmissaria, hereditas reliqui potest te
stamento ⁊ codicillo. ⁊ fit cum roga-
tur in codicillo heres institutus in te
stamento vel heres ab intestato veni
ens vt hereditatē restitutat alteri. Is
enim cui restituitur hereditas erit he
res ꝑ fideicōmissū. Insti. de codicillis
§. pe. ⁊ de fidecō. here. §. pe.

¶ Quot sunt differentie heredū. R. 24
ꝙ tres. nam quidam sūt necessarij tā
tum. sicut si seruus instituatur heres
a dño suo. ⁊ dicit̄ necessari⁹ qz velit
nolit tenet̄ hereditatem etiam suspe-
ctam adire si mō cum hereditate cō
sequat̄ simul libertatez ex testō dñi. ⁊
tpe mortꝭ erat in ptāte dñi. alij sūt sui

ꝛ necessarij. ꝛ isti sunt liberi qui sūt in
ptāte testatoris tpe mortis. vt filijfami
lias ꝛ descendētes ex masculis filijs.
descēdentes .n. a filiabus sunt in ptā-
te patris corū vel aui paterni. sed est
differentia: quia viuēte filio meo me⁹
nepos non erit mihi suus heres. sed
bene mortuo filio meo. qꝛ nihil ē me
diū quo impediatur. ꝛ sic de ceteris.
Et dicuntur sui. quia domestici. ꝛ quia
viuo patre quodāmodo extimantur
dñi. Necessarij v̄o. qꝛ d̄ iure ciuili co
gebāt̄ fieri iuiti heredes. sed de iure
pretorio permittit̄ eis ab hereditate.
abstinere si velint. Alij sūt ex̄nei here
des. vt sūt oēs q nō sūt sub ptāte testa
toris nec subiecti iuri eius. sicut sunt
filij emācipati. filij ēt a matre instituti.
qꝛ femine nō hñt filios in ptāte. Pro
bātur hec oia. Insti. de here. quali. in
pri. Item heres alius testamētarius.
vt ille q est in testō scriptus. Alius est
substitut⁹. s. q alij substituitur heredi.
Ali⁹ fideicōmissari⁹. cui ex fideicō-
misso est hereditas restituta. Alius le
gitimus vt iste. qui ipso iure ꝛ sine te-
stamento defuncto succedit.

25 ¶ Utrū ex p̄teritione legitimi here-
dis testm̄ reddat̄ nullū. ℞. ꝙ sic. si sūt
de illis ad quos stricto iure legitima
spectat hereditas. ꝛ nisi rite exhere-
dent̄. Et q sint tales. aduerte ꝙ sunt
tres linee ꝯsāguineoꝝ. s. ascendētiū d̄
scendētiū. ꝛ collateraliū. Testator āt
q̄diu hꝫ aliquē de descēdentib⁹ tene
tur illū heredē instituere vel exhere-
dare si est cā. ꝛ si talē instituit siue sit fi
lius vel nepos mortuo filio vel ꝓne-
pos ꝛc. nō tenet̄ de aliq̄ ascēdentiuꝫ
mētionē facere. qꝛ descēdētes in infi-
nitū p̄ferūtur. Insti. de here. q̄ ab in-
testa. in prin. deficiētib⁹ descēdentib⁹
vel exheredatis tenet̄ suos ascēden-
tes instituere vl̄ exheredare. si q̄s hꝫ
l. q̄tiēs. C. ad sena. cōsul. orfici. Colla
terales āt nūq̄ tenet̄ instituere vl̄ ex
heredare sed deficiētibus descēdēti-
bus vel āscēdētib⁹ legitimis. intellige
nō de illegitimis. pōt q̄s vult institue
re heredes. siue attinētes siue nō atti
nētes nulla facta mētiōe de collatera
libus. verū est ꝙ frat̄ rūpit testm̄ fr̄is.
qñ instituit turpē p̄sonā. s. infamē. ꝛ in
tellige de fr̄e cōsāguineo ꝛ vterino vl̄
cōsāguineo tm̄. nō de vterino tm̄. C.
de inoffi. testa. l. fr̄es vterini. nisi i isto
casu de aliq̄ re eū istituerit. vl̄ nisi cri-
mē ingratitudinis in fr̄em cōmisisset.
vt i aut. de nupt. §. ingratitudinis.

¶ Sed nūqd testm̄ clici vel ingredi 26
ent̄ religionē erit irritū ex p̄teritione
legitimi heredis. ℞. ꝙ nō. p verbū li-
bere positū in. c. qꝛ nos ex̄ eo. ti. ēt qꝛ
sūt milites. sicut no. glo. in. l. pe. de te-
sta. mili. Et iō sicut nō rūpit̄ testm̄ mi
litis ex p̄teritiōe legitimarū p̄sonarū.
sic nec istorū. hoc apte sentit Bar. in
aut. si q̄ mulier. C. de sa. sā. ec. d̄ ingre
diēte religionē. ꝛ Pa. in. d. c. qꝛ nos
de ābob⁹. ꝛ vide Fede. d̄ senis i cōsi-
lio. lv. ꝛ sic pōt intelligi aut. p̄sbyteros
C. de epi. ꝛ cle. Itē volēs intrare reli-
gionē pōt sine legitimo numero testi
um testari. ꝛ ꝓ pte decedere testat⁹. ꝛ
ꝓ pte intestat⁹ sicut miles pōt. p tex.
aut. de mona. §. id q̄q̄ iūcta. l. i. ff. de
mili. testa. facit. c. q v̄e. xvj. q. i. tñ pete
re poterūt legitimā legitimi p̄teriti. vi
gore aut. si q̄ mulier. C. de sa. san. ec.

¶ Sꝫ pone ꝙ qs hꝫ filios ꝛ filias te 27
net̄ ne oēs instituere. ℞. ꝙ sic. oēs le-
gitimos vl̄ exheredare si quē nō vult
ꝛ subest cā. Insti. de exhere. liber. in
pri. ēt filias dotatas. sed s̄m aliq̄s suf
ficit instituere in dote. Alij vt Azo di
cūt ꝙ oꝫ instituant̄ in aliq̄ modico p̄
ter dotē. ꝛ est tuti⁹ ꝛ ēt ꝓ sessos in reli
gionē. C. de epi. ꝛ cle. l. fi. §. hoc ēt co-

gnitū. Et idē dic in nepotib⁹. qñ filij p̄
mortui sūt. Insti. d̄ here. q̄ ab intesta.
defe. §. ita demuz. ⁊ ēt i posthumis. C.
de postu. here. isti. l. qd̄ certatū ē Quis
dicat̄ posthum⁹. vide Posthumus.
28 ¶ In q̄ta pte tenet̄ instituere tales.
R. in q̄ta voluerit. q̄tūcūq; mīma. lz
postea talis aget ad supplemētū legiti
me. tñ testm̄ nō rūpet. ⁊ dūmō sit in-
stitut⁹ heres nō legatari⁹. puta. qz di-
cat istituo talē meū heredē in tali qz si
diceret lego filio meo talē domū. nō
valeret. qz esset preteritus. l. quotiens
C. de here. insti.
29 ¶ Utrū legitima possit tolli in totū vl̄
in partē per statuta vel cōsuetudinem
vide. s̄. Legitima. §. i.
30 ¶ Sz nūqd i ltima cōputabūt̄ oia
q̄ pueneruīt filio. dic vt. s̄. Ltima. §. xv
31 ¶ Utrū filius istitut⁹ heres possit re-
pudiar̄ hereditatē retēta legitima. R.
Pa. in. d. c. Raynuti⁹ q̄ non. ⁊ hoc
tz Bar. in. l. gerit p herede. ff. de acq
rē. here. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. qñ nō pe
tētiū ptes. ⁊ eadē rōne dic de pr̄e. s. d̄
cedēte ab itestato. qz nō pōt p parte
agnoscere hereditatē ⁊ p pte repu-
diare. ar. l. i. §. si ex fūdo. ff. d̄ here. isti.
32 ¶ Utrū sit aliqs casus i q̄ posthum⁹
p̄terit⁹ nō rūpat testm̄. R. q̄ sic. s. i te-
stamēto matris q̄ decedit in puerpio.
sed succedet cū alijs fr̄ibus vel nepo
tib⁹ equal̄r. Si tñ mr̄ istituisset ex̄neū
aget de inoffi. testamento. ⁊ rumpet.
C. de inoffi. te. l. si mater.
33 ¶ De cautella illius q vult facere te-
stamētum ⁊ disponere sua in pias cās
nec audet sed timet de potentia aliq̄-
rum. vide Pactum. §. xiiij.

Testes antiqtus supstites vocabāt̄. eo q̄. s̄.
causaꝝ statū pferebāt. nunc pte
nois ablata testes vocant̄. de verbo.
signi. c. forus. §. testes.

¶ Quis pōt esse testis. R. q̄ glibz q 1
nō phibet̄. cū edictū de testib⁹ sit p-
hibitoriū sicut ⁊ d̄ pcuratorib⁹. ff. de
pcura. l. mutus. de spō. cū apud.
¶ Que reqrunt̄ in testibus. R. q̄. vij. 2
cōditiōes. s. cōditio sexus. etas. discre-
tio. fama. fortuna. fides. Pria cōditio
vt ñ sit ꝓuus. qz talis sepe metu dñan
tis supp̄mit veritatē. d. c. for⁹. C. de te
sti. l. qm̄ lib. ⁊ iiij. q. iij. §. Itē i crialib⁹.
¶ Utrū monachus ⁊ fr̄ minor possit 3
eē testis. R. q̄ sic. ar. l. i. ff. de testi. ⁊ ar.
in aut. de mo. §. cogitādū. no. Spe. in
ti. d̄ testi. Facit rō p̄dicta. cū ñ iueniat̄
phibitū ⁊ lz sint mōtui mūdo ñ tñ p
oia. no. Pa. i. c. cū nūci⁹. eo. ti. Hoc
limita vez corā iudice seculari d̄ lnia
sui supioris. al̄r nō. vt tenet Spe. ibi-
dē. ⁊ Jo. an. in addi. ibidē ⁊ Albri. in
R̄ica. C. de testib⁹ facit. c. monaci. el. ij.
xvj. q. i. ⁊ c. placuit. ij. q. vij.
¶ Sz nūqd si testificat̄ sine licentia. 4
R. ꝑm Pa. in. d. c. cū nūci⁹. q̄ nihil-
omin⁹ valet. Idē dicit Angelus i. §.
si v̄o libert⁹ in aut. de testi. Ubi decla
rādo. §. cogitādū. in aut. de monacis.
dicit q̄ si cleric⁹ vel religios⁹ depo-
nit vi corā iudice seculari sine māda-
to supioris nō vz. Sec⁹ si volēs. all̄at
c. testimoniū. xij. q. ij. ⁊ no. in dicto. c.
i. cōtrarium. s. q̄ nō valeat. tenet io.
an. in. d. i. c. ⁊ est verius.
¶ Secūdo sexus. vt nō sit mulier. qz 5
lz de iure ciuili admittat̄ in ciuilib⁹ ⁊
criminalib⁹. xv. q. iij. c. ex eo. ff. de te-
sta. l. q testō. §. mulier. Insti. d̄ testa. §.
testes. nisi in testamentis tātū. vt in p̄-
fatis. §. sed in codicillis ⁊ alijs vltimis
volūtatib⁹ sic. ꝑm accur. d. §. mulier.
tñ de iure canonico. qz variū ⁊ muta
bile semp femīa. pducit. d. c. forus. C.
de inoffi. testa. l. filia. non admittit̄ in
criminalibus criminaliter. xxxiij. q. v.
mulierē. nisi in criminib⁹ except. s. si

monia.c.tãta.de simonia. Et sic intel
lige.d.c.for⁹.in ciuilib⁹ autẽ ⁊ spũali-
bus ⁊ q̃buscũq; alijs.⁊ ẽt vbi de cri-
mine agit̃ ciuil̃r.vt in denũciatõe.aut
ẽt in ingsitiõe nisi vbi inuenit̃ ꝓhibi-
tũ exp̃sse.vt in testõ admittit̃.no.Jo.
an.in additiõe ad spe.eo.ti.Facit.c.
qm̃.⁊.c.tã lr̃is.de testib⁹.⁊ quõ nõ dz
d̃trahi.ad iudiciũ ꝓ testimonio.sz ad
eas mitti dr̃ i.c.mulieres d̃ iudi.li.vj.
6 ¶ Tertio etas.vt nõ sit ipubes sz pu
bes in cã ciuili.in criminali vero req
rit̃ etas.xx.ãnorũ.ff. eo.l.inuiti.la.ij.
⁊.l.in testimoniũ.iiij.q.iij.testes.
7 ¶ Sz nũqd poterit pubes testificari
de his q̃ vidit in impubertate.R.q̃ si
erat doli capax qñ vidit potit̃.ar.isti.d̃
iuti.stipu.§.pupill⁹.ff.d̃ nego.ge.l.in
negocijs.al̃s ñ.hoc no.xxxvij.di.r̃latũ
8 ¶ Quarto discretio.vt ñ sit furios⁹.iij.
q.vij.§.tua.⁊ hoc nisi hẽat lucida in-
terualla.ar.c.dilectus.de spõ.xxxij.q.
vij.neq; furiosus.vij.q.i.q̃uis.
9 ¶ Quinto fama.vt.i.nõ sit infamis.
nõ enim iusticia põt hẽre cũ hoie sce
lerato cõmertiũ.d.c.forus.§.fi.⁊ i.c.
testimoniũ in glo.eo.ti.
10 ¶ Sexto fortuna Nã diuiti magis
creditur.ff. de testi.l.iij.C. ad.l. falci.
aũt.sed ꝯtestor.Jõ paup repellit̃ si ẽ
talis ꝯditiõis q̃ pecunia corrũpi pos
sit.al̃s nõ.ar.iusti.de suspe.tuto.§. vlt.
eq̃lis in opinione semp diues ꝓponit̃
q; potẽtioribus pares esse non possu-
mus.ff.de ali.iudicij.mu.l.iij.
11 ¶ Septio fides.q; null⁹ infidelis ꝯ
fidelem admittit̃.ij.q.vij. nõ põt.ff.
d̃ testi.l.ij.nec heretic⁹.d̃ hr̃.excõica
mus.Addunt̃ alia.v.q̃ aliqñ repellũt
12 ¶ Octauo ꝯsãguinitas.vñ.l.testis.ff.
eo.dr̃ testis idone⁹ pr̃ filio.aut filius
pr̃i nõ est.⁊.iiij.q.iij.§.itẽ testis.Qd̃ li
mita verũ.vbi nõ agit̃ de correctiõe
vel ꝓhibitiõe pcti vel d̃ illuminatiõe
fidei.q; in istis vbi affectio carnalis
cõit̃ nihil opat̃ vz sicut testimoniũ xp̃i
d̃ pr̃e ⁊ no.Pa.i.c.in oi ex̃ eo.ti.
¶ Quid in mr̃imonijs nũqd pr̃ vel 13
mr̃ põt eẽ testis.R.Pa.in.in.c.vr̃ no
bis.q mat.accu.po.concludendo s̃m
Hosti.q̃ si spõsus ẽ ditior ⁊ nobilior
nõ credit̃ eis.Si v̄o est eq̃lis vel infe
rior sic admittit̃.nisi appareat ex ali-
qua cã filiaz affectare mr̃imoniũ.Tn
v̄o dic q̃ iudex attẽdet si spõsa vl̃ spõ
sus est reportatur⁹ comodũ vl̃ inco-
modũ:honorẽ vl̃ vituperiũ sic admit
tet vel nõ admittet.ar.l.iij.ff.eo.⁊ bo
na glo.in.c.ex lr̃is.ex̃ eo.ti.
¶ Nono familia.Nã q̃s testes actor 14
ꝓducit de familia sua nõ admittũt̃.l.
pe.ff.eo.nec familiaris.C.de hi.q ad
ecc.cõsu.l.si.§.sane.iij.q.v.c.i
¶ Sz nũqd illi de collegio admittũt̃ 15
sup facto vel nõ facto a collegio ipso
R.Pa.in.c.tertio loco.de proba.q̃
sic:qñ est tale.qd̃ p alios ꝓbari non
põt tex.ẽ i.c.veniens.ex̃ eo.ti.sicut ⁊
pr̃ testis est sup etate ⁊ gener ꝓ filio q
fi.sint le.trãsmisse.ff.ꝓba.l.ẽt matris.
⁊ in testõ de peculio castrẽsi.l.q testa-
mento.§.i.ff.de testa.
¶ Vtrũ cũ monasteriũ repetit ꝓfessũ 16
possint illi de cõuẽtu adduci ꝓ testib⁹
sup ꝓfessiõe facta ab illo q repetit̃.R.
Pa.in.c.nup.eo.ti.q̃ sic.q; cã nõ est
singularis.sed monasterij.⁊ sic nõ di-
cũt̃ testificari i cã ꝓpria.Vñ ẽt ꝓlat⁹
fr̃uz minoꝝ põt eẽ i iudicio repetẽdo
fr̃em sui ordinis vt pz ibidez ⁊ multo
magis alij ꝓlati.Jdẽ dic de clericis i
cã ecclie sue.⁊ de singularibus in cã
vniuersitatis.q; nõ est cã singulorũ.
xij.q.ij.q manumittit̃.Limita nisi ta
les ꝓ monasterio vl̃ vniuersitate sne-
rint actores vl̃ respõsales.vt in.c.isu
per.eo.ti.
¶ Decio inimic⁹.⁊ multos alios re- 17

pellere pōt iudex seu admittere: qꝛ ni
si in casib⁹ exp̄ssis a iure diceñ est iu
dici. tu magis scire potes qs admitti
debeat vl̄ repelli. ff. eo. l. iij. §. i. s. ex cir
cūstātijs ⁊ alijs affectōib⁹ ꝑticularib⁹
18 ¶ Undecio laicus ꝯ clericū in cā cri
minali cum criminaliter proceditur
non admittit̄. ij. q. vij. c. ipsi.
19 ¶ Duodecio soci⁹ cris nō pōt eē te
stis. lxxviiij. di. si quis. in glo. Fallit in
crimine lese maiestatis ⁊ simonie. vt
in. d. glo. ⁊ heresis.
20 ¶ Utrū in cā ꝓpria qs possit esse
testis. ℞. ꝙ ñ pōt negari. qn aliqñ qs
testificet̄ in cā ꝓpria. attētis circūstan
tijs ꝑsonarū ⁊ cāe. vt i. c. si. de iureiur.
⁊ in. c. si. eo. ti. li. vj. ⁊ exp̄ssi⁹ i. c. ex rōe
de ꝓcura. Facit qd̄ no. Bar. in. l. ad
monēdi. ff. de iureiur. qui vult ꝙ qñ
actor scit plene v̄itatē. vtputa. d̄ mu
tuo a se facto ⁊ ē ꝑsōa hōesta si hꝫ ꝓ
se vnū testē bonū deferetur ei iuramē
tū ⁊ faciet ꝓbationē perfectam.
21 ¶ Aduerte ꝙ tria detrahūt fidei te
stis. si variat. si vacillat. si negatiuā ꝓ
bare cōtēdit. c. cū in ecclia de cā pos.
⁊ proprie. ⁊ ibi Pa. diffuse.
22 ¶ Quot testes in q̄libet cā sufficiant
℞. in testamētis ⁊ codicillis. vide su
pra. Testamētū. §. iiij. In donatiōe cā
mortis reqruntur. v. C. d̄ dona. causa
mortis. l. vlti. Simil̄r in ꝯctu q exce
dit librā auri facto in scriptꝫ ab iperito
i ciuitate. C. si cer. pe. aut̄. si nouo. Idē
in eo q vult ꝓbare solutionez debiti
cōtracti in scriptis. C. eo. l. testiuz. In
purgatiōe canonica p̄sbyteri. vij. req
runt̄. In diaconi tres diacones. sub
diaconus v̄o ⁊ alij inferiores possūt
sola manu se purgare. ij. q. v. in sūma
In purgatione episcopi requiruntur
xij. ij. q. v. omnibus in fi. Episcop⁹ car
dinalis non debet cōdemnari nisi cū
lxxij. testibus. Presbyter cardinalis
cum. lxiiij. Diaconus cardinalis cum
xxiiij. Subdiaconus ⁊ inferiores car
dinales cū. vij. vt. ij. q. iiij. p̄sul. ⁊. c. se.
Regulare autem est. vt in ore duoꝝ
vel trium stet omne verbum. si modo
sunt omni exceptione maiores de te
sta. c. cū esses. ⁊. c. r̄latū secūdū Host.
¶ Utrum testes singulares probent 23
regulariter. ℞. s̄m Pa. in. c. bone me
morie. el primo. de elec. ꝙ non. Ra
tio. quia diuersitas temporum potest
inducere diuersitatem rerum. vt in. c.
in presentia de probati. Et dicuntur
testes singulares quando deponunt
super diuersis factis. ita ꝙ quilibet ē
singularis de facto suo respectu obie
cti. Sed quando obiectum super q̄
deponunt fuit representatum sensib⁹
testium eodem tempore. tunc sunt cō
testes ⁊ non singulares. quia tunc vi
dentur deponere de facto eodem. cō
cordat huic sententie tex. in. c. cum
dilecti de elec. ⁊. c. tam litteris. de te
sti. limita tamen ꝙ testes singulares
non probant. prout limitat gl. in. l. ob
carmen. ff. de testi. ⁊ Angelus in dis
putatione que incipit Anstensis miles
et quod no. glo. iij. q. viiii. nihilomin⁹
verum quando actus non habet con
tinuitatē quia si habet continuitatez
puta fornicatio et per foramen vnus
post alium videt valet testimonium.
facit. c. testes ⁊ per Inno. ⁊ Io. an.
in. c. qualiter ⁊ quando el. ij. de accu
sati. vbi patet ꝙ possidens rem po
test probar̄ per testes singulares. ⁊ sic
dic in similibus.
¶ Utrū vn⁹ testis sufficiat. ℞. regula 24
re ē. ꝙ vox vni⁹. vox nulli⁹. c. veniēs
in fi. extra. eo. ti. ⁊. c. cum a nobis. eo.
ti. ⁊. c. quoniaz in fi. de ꝓbati. tñ sunt
casus. in qbus valet. vt in papa. dicto.
c. a nobis. Item de consuetudine cu
rie statur dicto cardinalis de his que

dicta vel acta sunt coram eo. vt no. Hostien. de appel. constitutis. ij. Ité in his in quibus nullum parat preiudiciū. & vbi agit ad peccatū impedié dū. Facit. c. sup eo el secūdo co. ti. no. glo. in. c. nuper. eo. ti. & ij. q. i. multi. & ideo vnus ipedit matrimoniū cōtra hendū. Ité valet de cōsensu partū Ité vbi testator mandauit stari sup aliquibus dicto alicuius quē dicit infor matū de sua intentiōe. q̄ nihil potest ei opponi. vt no. Bar. i. l. tehopompꝰ ff. de dote ple. no. Pa. in. c. in nomine dñi. eo. ti. Ité q̄ qs sit cōfessus. c. testimoniū. e. ti. Ité de monitiōe cari tatiue / acta. ij. q. i. si peccauerit. extra eo. ti. c. / n omni. Ité sup cōscientia alicuius. extra eodē. c. tam lris. §. fi. de homici. significasti. el p̄mo. §. fi. & multis alijs similibus. vt in dicto vnius cuiꝰ fama. dicto. c. tā lris. & c. veniēs. c. mulieri. de iureiur.

25 ¶ Quō testificari debent. §. q̄ Primo regulariter non debent nec possunt recipi ante litis contestationem. Fallit tamen hoc in. xx. casibus. vide in. c. quoniam vt li. nō p̄te. & ibi glo. & Pa. Aduerte tamen q̄ quādo ignoratur persona que cōmisit maleficium testes possunt recipi etiam. ante citationem malefactoris. iuxta no. per Inno. in. c. bone. el primo. de elec. sequitur Pa. in. c. in nomine domini extra eodem titu. Secundo q̄ non se ingerat. quia tūc repellitur tanquā suspectus. ar. l. vxori. §. i. ff. de fals. & per Bar. in. l. que omnia. ff. ō procura. Facit. c. qualiter de elec. Tamen si non fuit citatus. sed per partem productus iudici. non p̄sumitur se ingerere. vt tenent domini de rota decisione. cccl. Facit. c. constitutis. eodē titulo. & Pa. in. c. in tua ō sponsi. Certo q̄ iuret tactis sacro sanctis euangeliis. nisi sit episcopus vel sacerdos C. de epi. & cle. aut. sed iudex. Isti non iurant sup libro sed sup pectore suo de iur. calum. c. vltimo. Quarto q̄ vtraq; pars sit p̄sens vel contumaciter absens dicto. c. in nomine domini. Quinto q̄ viua voce deponat nō i scriptis. c. a nobis. qui. ma. accu. nō po. iij. q. viij. testes. Sexto q̄ testificetur de auditu proprio vel visu. vt in. c. ij. de consue. non de alieno. quia non est proprie testimonium. vt no. glo. in l. in summa. ff. de aqua. plu. ar. Ratio quia debet dicere de eo quod factum est in p̄sentia sua vel dictum. c. testis iij. q. viij. no. Pa. in. c. tam lris eodem ti. Et aduerte quia testis debet & potest testimonium dicere de visu. si res de qua interrogatur subiacet visui puta vidi quia verberauit talem & huiusmodi. De auditu si subiacet sono. puta dixit talia verba & huiusmodi. & sic de ceteris sensibus. Septimo q̄ non vacillet vel contraria proferat. vt in dicto. c. licet. de proba. Octauo q̄ nihil taceat de contingēbus super quibus interrogatur. aliter esset falsꝰ testis. vt in. c. dilecti. de accu. vt puta. exprimit quod facit pro aliquo. & que contra eum essent tacet. Nono exprimat locum tempus & modum rei de qua perhibet testimonium. Decimo q̄ solū testificet sup iuratis. & nō sup alijs. q̄. ñ valeret. ar. c. ō testibꝰ cē. c. ti.

¶ Utrū testis teneatur perhibere te 26
stimonium. §. Pa in. c. i. de testi. co. post Archi. xxij. q. ij. §. item q̄ si interrogatur a iudice p̄prio. & de his de quibus pōt interrogare. s. de manifestis. vel de his de q̄bus ifamia p̄cessit. vt supra. Confessio delicti. in p̄cipio. & Inquisitio. celando veritatem mor taliter peccat. de ma. & obe. ç. ij. xj. q. iij. qui resistit. Secus vbi interro/

gatur de nõ spectãtib⁹ ad suũ offm̃. Idẽ putat in q̃cũq; q ꝓducit in testẽ vel celat veritatẽ. vt no. in. c. q sqs. xj. q. iij. ⁊ tenet ad restitutionẽ dãni. qꝛ testis falsus dr̃. l. nullũ. C. d testi. Idẽ ⁊ i eo q hꝫ ex offõ dicere. Sꝫ hoc non plꝫ mihi. nisi limitet in ciuilib⁹ vl' qñ in criminalib⁹ ciuiliter agit. seu ꝓ liberatiõe ꝓximi. ne indebite puniatur Inno. in. d. c. i. distiguit ⁊ bene. ꝙ qñ nõ est peccatũ tacere illd sup q̃ inducit non dꝫ cõpelli. alias sic. Exẽplum agit ꝯ aliquẽ ad penã tm̃. ⁊ sic non ẽ peccatũ tacere. ar. ij. q. i. Si peccauerit. nisi ꝑseuerare velit in peccato. ar. c. clericoruꝫ de vi. ⁊ ho. cle. xxij. q. v. hoc vr̃. vt pena reuocet a malo quos dei timoꝛ non reuocat. Intellige qñ peccatũ nõ est oio occultũ. sed q illd facit est infamatus aliqualr̃ de eo. quia tũc tenet reqsitus vt testis. Sec⁹ si reqreret vt denũciatoꝛ cũ nõ possit ꝓbare. vel qñ ille de q̃ q̃rit nõ est d tali aliq̃ mõ infamat⁹. qꝛ sic nõ tenet nisi solũ dicere illis q possũt ꝓdesse ⁊ nõ obesse. vt sup̃ Inqsitio. §. xj. ⁊. j. §. xxxj

27 ¶ Utrũ testis peccet mortalr̃ dicẽdo se inimicũ alicui⁹ cũ nõ sit vt euitet testimoniũ dicere. ℞. Pa. in. c. inqsitionis. §. tertie de accusa. ꝙ sic. qꝛ dicit mẽdatiũ in dãnũ ꝓximi. xxij. q. ij. ne qs. ⁊ de falsa. c. i. Limito hoc verũ qñ reqrit ꝓ dãno euitãdo vel ꝓ debito cõsequẽdo. Sec⁹ vbi reqrit solũ pro pena inferẽda. nisi in casu q̃ cõpellitur a iudice ordine iuris seruato.

28 ¶ Utrũ testis q recipit pecuniã vt nõ dicat veritatẽ peccet mortalr̃. ℞. ꝙ sic qñ interrogat⁹ a iudice eã tacet maxime qñ iurauit de veritate dicẽda ⁊ tenet pena falsi. vt no. Bar. in. l. i. ff. qd cũ eo. ⁊ Pa. in. c. i. de cri. fal. Et ẽ turpe lucrũ ⁊ ꝯ bonos moꝛes. l. iiij. ff. de cõdi. ob tur. ca. Similr̃ est turpe lucrũ aliqd recipere ꝓ v̄o dicẽdo. xiiij. q. v. nõ sane. ⁊ tenet restituere ei q dedit. si mõ nõ dedit ad corrũpendum. sed ad redimendã vexationẽ suã. Si v̄o dedit ex liberalitate credo pauperib⁹ sit errogãdũ de bono ꝯsilio. Expẽsas tñ põt petere ⁊ recipere a ꝓducente eũ. iiij. q. iij. venturis.

¶ Quid si qs iurauit testimoniũ ñ ꝑhibere. ℞. temerariũ ẽ. ⁊ vbi est certũ ꝙ tenet sub peccato ferre testimoniũ ꝓpria auctoritate põt ꝯuenire. alias nõ nisi auctoritate superioris. xxij. q. iiij. in malis ẽt si sciret ꝙ ipse solus intersuisset ⁊ nõ posset ꝓbari nisi ꝑ eũ secũdũ Gofr. qꝛ dictum vni⁹ facit semiplenã probationẽ ⁊ delatio iuramẽti faceret plenã. C. de re. cre. l. in bone fidei. qd credo verũ in casu q̃ hoc fieri põt. Alias vbi nullũ effectũ põt habere testimoniũ eius nõ credo teneat nisi ad preceptũ superioris cogeretur modo debito ⁊ ordine.

¶ Utꝝ testis falsus semꝑ peccet mortalr̃. ℞. ꝙ falsũ testimoniũ semꝑ ẽ peccatũ mortale nec aliq̃ circũstãtia põt excusari si est cũ iuramento seu ꝑiurio factũ. Si v̄o sine ꝑiurio nõ semꝑ erit mortale peccatũ: sicut nec omne mẽdatiũ. Et hoc intelligo ꝙ sit mortale qñ sciẽter fit. Secus si bene cogitãdo errasset. qꝛ esset veniale ẽt si iurasset. ⁊ tenet ad restitutionẽ totius dãni dati proximo qñ scienter vel ex ignorãtia indebita falsum testimoniũ dixit. l. generaliter. §. illud. ff. de calum. ⁊. xvij. q. iiij. Si quis in atrio.

¶ Utrũ testes super occultis circunstãtijs criminis sint interrogandi. ℞. Pa. in. c. qualr̃ ⁊ qñ. el primo. de accu. ꝙ sic ſm Inno. ⁊ Ho. qñ crimen non est occultũ. ⁊ qñ talis ꝯ quẽ testificatur est infamat⁹. ⁊ ẽt si iurasset nõ reuellare. quia tale iuramẽtũ est teme

rariū.c.i.de cri.fal.⁊.c.intimauit.d̄ te
sti.nisi sciret i cōfessione sacramentali
q̄z sic scit vt deꝰ ⁊ ꝓducit̄ vt hō.vt in
c.si sacerdos.de offi.ordi.⁊.c.dilectꝰ
de excel.pla.De hoc vide.s̄.Inqui/
sitio.§.xj.

32 ¶ Utrū ꝓsonete siue mediatores cō
pellāt̄ testificari sup ꝯctibꝰ quorū fue
rūt auctores.R̄. Pa.in.c. dilectoruꝫ
de testi.cogen.ꝙ sic.si ꝑtes ābe con/
sētiunt. Si ābe dissentiūt non pñt. Si
vna cōsētit altera nō cōpelli nō pos/
sunt.sed testificari possūt si volunt.in
aut.de testi.§.qm̄ vero.

33 ¶ Utrū testis teneat̄ ꝑhibet̄ testimo
niū d̄ his q̄ sibi sūt dctā i secreto.R̄.ꝟ
Tho.ꝟa ꝟe.q.lxx.ꝙ .st̄ aliq̄ q̄ stati vt
hō scit tenet̄ ꝓpalare his q pñt ꝓdes
se.sicut si qs cōtaminaret mltitudinē
vel vbi aliqd malū ꝓximo spūale vel
tꝑale imineret.⁊ ad ista celāda nemo
pōt obligari:q̄z frāgeret fidē quā alte
ri dꝫ. Sūt alia q̄ nō sūt talis q̄litatis ⁊
iō obligare se pōt qs ad celādū.⁊ ta/
lia ēt ad preceptū supioris nō tenetur
reuellare q̄z nihil pōt ꝑcipi hōi quod
sit ꝯ ius nāle d̄ se.S.vero Bo.in.iiij.
di.xxj.dicit ꝙ ēt tenet̄ q̄z intelligit̄ in
tali ꝓmissiōe excepta auctoritas supe
rioris.Sꝫ tu ꝯcorda verū qñ superi/
or hoc reqrit ex aliq̄ bono respectu ⁊
vt pr̄ ꝓuideat ⁊ dictū sācti Tho.intel
ligitur qñ solū vt puniat.vel de alio d̄
quo non pertinet inquirere.

Thesaurus vide.s̄. Inuē/
ta.§.i.

Timor qdā filialis quo
hō timet offen/
sā dei quem diligit.⁊ timet ab
eo separari.xxiij.q.vj.§.ex his ꝓpe fi
nē. Et iste semp bonus ⁊ sāctus iuxta
illud psal.Timor dñi sanctus perma
net.Alius seruilis.⁊ iste causatur ex
amore sui.vñ q̄z pena est detrimentū
ꝓprij boni eaꝫ timet.d.§.ex his.⁊ iste
aliqñ est cū caritate sicut cū qs simul
timet ⁊ ꝑꝑ penā ⁊ ꝑꝑ culpam.⁊ iste ti/
mor dr̄ initialis q̄z est ꝑncipium con
uertēdi de pe.di.ij.sicut seta.Aliqñ ē
sine caritate ⁊ tūc semper malus nō i
se.sed q̄z a mala ꝓcedit radice.s.ab i
ordinato amore sui.Aliꝰ ē timor mū
danus q̄ hō disiūgitur a deo ꝓꝑ mun
dana qbus initit̄ tanq̄ fini.xvj.q.ij.
c.i.post mediū.⁊ iste semp est peccatū
mortale.Si tñ in mūdanis nō cōsti
tueret finē.i.nō esset paratus facere ꝯ
dei ꝑcepta sic eēt pctm̄ veniale.sicut
cū retrahit̄ a bono qd̄ ē de ꝑfectiōe.
vl̄ pōt esse nullū peccatū qñ qs rōna
bilē cām hꝫ timēdi ꝟm Ale.ꝟa ꝟe.ti.
de timore.

¶ Utruꝫ timor excuset a pctō.R̄.ꝙ 1
nō ex toto.s.qn sit mortale si illd̄ qd̄
sit.sit ꝯ precepta dei.xxxij.q.v.ita ne.
⁊ qd̄ me.cā.c.sacris. In alijs quomō
excuset.vide.s̄.metus.§.vj.

¶ Timor ex accidia aliqñ ꝓuenit. 2
aliqñ ex aliquo cōminato vel accidē
ti.⁊ dr̄ timor filia accidie.⁊ est pecca/
tum mortale qñ ex timore facit ꝯ dei
precepta alias veniale.

Tollerantia tūc bo/
na ē qñ
qs paciēter tollerat ea q̄ solū sūt
ad ꝓpriū detrimentū.siue in corpora
libus siue in tꝑalibꝰ.siue qñ aliq̄ tol/
lerant̄ ꝑꝑ maius malū euitandū.⁊ de
hac hēs.iiij.di.deniq̄ꝫ.xlvij.di.oēs in
fi.lxxxxvj.di.in scripturis.xlv.di.licet
vj.q.i.st̄ plurimi.⁊.c.ex merito.xxiij.
q.iij.sex differentie.⁊.iiij.q. Hec āt.
Mala vo ē cū tollerant̄ ea q̄ sunt in
ꝓprie salutis detrimētū.vel mali vbi
nō ē periculū maioris mali vl̄ scādali
⁊ aliqñ ē pctm̄ mortale.aliqñ venia/
le.⁊ de hac habes Correctio.i.§.iij.

Tonsura clericalis. vide Cleric⁹.iiij.§.i.

Tornamentuz dr̃ qa circuēdo se pcutiūt ad ostēsionē virium aliqui ex cōdicto d̄ tor.c.i.

1 ¶ Utrū torneamētū sit ꝓhibitū.ꝛ.ꝯ Ho.i.c.i.e.ti.ꝛ seqt̄ Pa.ꝙ sic ꝛ oīs ludus ēt ad ostētatōez viriū fact⁹ ex q̄ iminet piculū mortis ꝓbabilit.ꝛ nedū d̄ iure canonico.vt i.d.c.i.ꝯ ēt d̄ iure ciuili.C.d̄ gladia.l. vnica.ꝛ.l.i.§. Itē senatus.ff. d̄ postu.dz itelligi de alio ludo.qz vt dr̄ i autꝫ.vt oēs obe.iudi.§.i.Fortitudo sine iusticia ñ ē laudabilis.ꝛ loqt̄ ibi d̄ fortitudie q̄ exercet̄ cū armis :sic nec istd̄ cū ibi ñ possit eē iusticia ꝑꝑ rōnez q̄ i.d.c.i.ponit Alius āt lud⁹ cā virtutis expiēde vbi nullū iminet piculū mortꝫ lz ꝯ Ho. ēt de iur̄ canonico ꝛ casus ꝯtigēs nō iputabit̄.l.q̄ actiōe.§.si qs.ff.ad.l.acqui: Et ꝯm hoc potes scire qñ hastiludia licent.ꝛ qñ nō.Quod no.

2 ¶ Utrū moriēs i torneamētis sit ꝑuādus ecclīastica sepultura.ꝛ. Pa.i.d.c.i.ꝙ si accesserit cā pugnādi sic ꝑuat̄.lz penitētia ei ꝯcedat̄.Si v̄o venit cā videdi vl̄ repetēdi d̄bitū.aut q̄cūqz alia ex cā q̄ pugnādi sic ñ ꝑuat̄ nisi ꝯstet mortuū in pctō mortali.

3 ¶ Utꝝ cū aliqs i torneamētis occidit̄ vl̄ mutilat̄ sint irregulares oēs q illuc venerāt cā pugnādi.lz ipi ñ occiderit vl̄ mutilauerit.ꝛ.ꝯ Ho.ꝛ Go. ꝙ sic sic ille q i bello illicito interest cā bellādi.xv.q.i.c.fi.de pe.di.i.si qs cū telo .Si.di.si qs p⁹ acceptā.ꝯ eps ꝑt dispēsar̄ sic dcm̄ ē.s.Irr̄gularitas d̄ exñtib⁹ i bello iiusto ñ occidētib⁹.

Torpor ē filia accidie ꝛ diuidit̄ i tria. Primū ē occiositas nihil opās q̄ ē cā mltoꝝ peccatoꝝ de ꝯse.di.v.nūq̄ de renū.c.nisi.ꝛ semp ē mortale peccatū cū omittit necessaria ex ea.Scd̄z pigricia q̄ tarde fac̄ bōa.puta tarde vadit ad ecclīaz ad ꝑdicationē ꝛ hmōi Tertiū dr̄ tepiditas q̄ fac̄ bona.ꝯ nō cū ea diligētia ꝛ feruore:ꝯ tepide.ꝛ dr̄ ēt sōnolētia.q̄ tria' silr̄ ponit Gregorius sub vno.s.torpor circa precepta qui quādoqz ē mortalis aliquādo venialis.hec Tho.ꝯa ꝯe.q.xxv.

Torturam alicui faciens iudex sine iditijs ꝑcedētib⁹ peccat mortalr̄ ꝯm Lodo.d̄ roma i suis no. qz nō dz vt no.C.d̄ ꝯuis fu.l. qcūqz. ff.d̄ q̄sti.l.marit⁹.C.ad.l.iul.maie.l.si qs alicui.vbi gl.ꝛ bal.ꝛ ꝯfessio fcā ex tali tortura sine iditijs ñ valz vt i.l.ꝑma i ꝑn.ff.d̄ q̄sti.Nec iditia p⁹ adueniētia ꝯfirmāt illā ꝯfessionē.vt vl̄t gl. i.l.marit⁹.ff.eo.ꝛ seqt̄ Bal.i.l.fi.C.d̄ accusa.Idē dic qñ torquet q̄s d̄ iure torquer̄ ñ pōt sic sūt miores.xxiiij.annoꝝ lz cedi possit.l.cū sileianū.C.ad sil.itē milites mulierē ꝑgnātē ꝛ hmōi Idē dic qñ torq̄t idirecte dās alicui salsa ad comedeñ vt si i crucier̄.vl̄ qñ sepi⁹ torq̄t nullis nouis iditijs apparētib⁹.sufficiūt tñ variatiōes ꝯ Inn. i.c.qm̄.de ꝓba.ꝛ Bar.i.l.de minore §.pe.ff.de q̄sti.puta qz vno sero dicit de vno.ꝛ alio sero de alio.

¶ Sz q̄ iditia ꝛ q̄lia r̄grāt̄ ad torturā.vide.s.Inditiū.arbitrari tñ hz q publicā auctoritatatē excercet q̄lia iditia sufficiāt.C.d̄ q̄sti.l.milites.§.oz.ꝛ d.l.d̄ mior̄.§.tormēta.no.Inn.c.pe. d̄ no.op.nū.ꝛ bal.d̄ pace.te.ꝛ ei⁹ viola.c.i.ꝯ videat vt r̄gulet̄ arbitriū ei⁹ ꝯ rōnē.qz iniqz tōq̄nr̄ vltra pctm̄ mōtale tñr d̄ iiuria ꝛ dāno leso satisfacer̄

Trāsactio ē d̄ re dubia ꝛ lite icerta ꝛ nec dū finita ñ ḡtuita pactio ꝯ

aliq̄ dato vl' retēto vl' ꝓmisso.ff.d̄ trā
sac.l.i.ex̄ eo.ti.c.sup eo.C.eo. ti.l.trā
sactio. Litē intellige pñtē vl' futurā qꝛ
añ litē ex q̄ discordia est orta transigi
pōt.ff.de ꝯdi.ide.l.elegāter.§.si quis
post. Uñ trāsactio dr̄ q̄si actiōis tran
sitio eo q̄ q̄ trāsigit ab actiōe transit
ꝛ discedit. Et sic ꝓprie dr̄ trāsigere is
q agit.C.eo.ti.l.ij. Et differt trāsactio
a pacto ꝛ cōpositōe q̄ pñt fieri amica
biliter nullo dato vel retento extra e.
ti.c.super eo.

1 ¶ Quis pōt trāsigere.ꝝ.q̄ q̄ p̄t do
nare.vide.s̄.Donatio.i. Itē dñs rex
siue actionū tutor curator ꝛ ꝓcura
tor: si hꝫ spāle mādatū vl' liberā ad
mistrationē bonoꝝ vl' cāe.ff.de ꝓcu.
l.ꝓcurator cui libera.ꝛ.l.mandato.c.
ad ageñ.§.i.de ꝓcura.li.vj.

2 ¶ Utꝝ p̄latus in cāis ecclie possit trā
sigere sine consensu capl'i.ꝝ.q̄ nō ex
tra eo.ti.contingit.

3 ¶ De qb⁹ pōt fieri trāsactio.ꝝ. q̄ d̄
ciuilib⁹.ff.ꝛ.C.e.ti.ꝑ totū.d̄ crialibus
distiguēdū est.vt.s̄. Accusatio.§.xxi.

4 ¶ Utꝝ in reb⁹ spūalib⁹ possit trāsi
gi.ꝝ.q̄ aut petit̄ ecclia ab alia ecclia
sibi dēri subijci i iure istitutōis.corre
ctiōis ꝛ sacr̄oꝝ ꝑceptiōe.vl' ep̄s petit
iura ep̄alia in aliq̄ ecclia.ꝛ sic d̄ spūa
li ad spūale pōt fieri.puta q̄ remittat̄
institutio vl' aliqd̄ sacr̄m.ꝛ alid̄ spūa
le p̄stet̄.c.ad q̄stiones.d̄ re.ꝑmu.Sꝫ
de spūali ad tpale nō lꝫ ex̄ eo.ti.c.cō
stitut⁹.ꝛ de re.ꝑmu.c.vlti. Aduerte tñ
q̄ vbi noie subiectōis petunt̄ spūalia
siml'.ꝛ tpalia.sicut cū ep̄s petit a q̄dā
ecclia sibi sb̄iecta q̄ ab eo ꝑcipiant̄
cōsecratiōes eccliaꝝ .ordiatiōes cle
ricorū ꝛ sil'ia spūalia.ꝛ nihilomin⁹ pe
tit aliq̄ tpalia.vtpote.ꝑtē vl' ānuā pen
sionē rōe illoꝝ tpaliū posset trāsactio
fieri cū tpali ꝛ sibi ānna pensio dari.
ar.c.cū venerabilis d̄ cēsi.ꝛ d̄ reli.do.
cōstitut⁹. Aut petit̄ res tpalis vt pro
prietas.vt cū ecclia petit decias ex p̄
dijs in sua pohia cōstitutis.ꝛ tūc disti
gue.qꝛ si agit ꝯ ecclīasticā ꝑsonā ꝛ sic
pōt fieri trāsactio auctoritate ep̄i vel
archiep̄i.ꝛ erit ꝑpetua.c.statuim⁹ ex̄
eo.ti.si fit sine auctoritate ep̄i valet sꝫ
est tpalis.nec excedit vitā transigētis.
ex̄ eo.c.d̄ cetero nisi ꝑ papā fuerit cō
firmata.eo.ti.veniēs. Aut agit ꝯ,laicū
ꝛ tunc si agit de p̄ceptis ꝛ subtractis
pōt fieri.c.cū apl'ica d̄ hi.q̄ fi.a p̄la.
sꝫ nō de futuris.xvi.q. vij. decias q̄s
Uñ nō pōt fieri cōpositio nec trāsa
ctio cū laicis vt minus soluāt.nisi au
ctoritate pape.c.pe.d̄ cōfir.vti.vl' in
uti. Aut petit̄ res spūalis vt bñficiuꝫ
puta qꝛ dicit se electū vl' canonice in
eo fuisse istitutū.ꝛ tūc trāsactio fieri ñ
pōt sine simonia.sꝫ bñ aicabilis cō
positio ex̄ eo.ti.c.sup eo.s.vt q̄ ille q
ius nō,hꝫ:vl' nō credit̄ hēre penit⁹
renūciet iuri suo sine aliq̄ datōe.vl' vt
ille q hꝫ ius recipiat̄ sine datiōe.Si
tñ neuter litigātiū possideret.sꝫ vter
q̄ cōtēdit aliqd̄ bñficiū sibi dari.tūc
valet trāsactio de elec.c.cū iter.R.d̄
prebē.nisi eēnt.no.Jo.i.q.iij.ea q̄. Et
breuius cōclude q̄ spūale cū spūali
eiusdē generis.puta de iur̄ d̄cimatio
nis istius ecclie cū illo illius ecclie p̄t
fieri trāsactio.sed d̄ spūali ad spūale.
alteri⁹ generis nō lꝫ sꝫ Ber.i.c.sup
eo.ꝛ est tuti⁹ q̄uis Inno.i.d.c.statui
mus.ꝛ tex.cū gl.i.d.c.ad qōes.videā
tur indistincte tenere q̄ licet de spūa
li ad spūale.

5 ¶ Utrū trāsactio facta ꝑꝑ indebitaꝫ
obligationē saltē iure nāli excuset eū
q aliqd recipit.vt eā obligationē re
mitteret.ꝝ.q̄ nō.sꝫ restituer̄ tñr.l.p̄
ses ꝓuicie.C.de trāsac.ꝛ.l.fi.ff.d̄ do
lo. Et gl.i.c.sup eo d̄ trāsac.dicit q̄ si
euidēs est calūnia nō tenet trāsactio.

l.in sūma.i.ff.de condi.inde.

6 ¶ Ultra dispositio legis si qs maior. C.ō trālac.possit teneri i cōscia.ff.q sic qr iperator in penā nō obseruātis ponit hoc facere t ēt hēt locū in q̄cū q̄ Icēu urato fm doc. ibdē.t.d.l.si qs maior hoc vult.vt ille q trāsactio nē iurauit t volūtarie nō seruat ꝓuē ta.vt sit infamis.Intellige hoc si cō dēnetur.Itē est ꝑnatus ipo iure actio ne quā habebat ℑ illū cū quo trāsa ctionē fec.Itē si qd habuit p ipsam trāsactionē siue pecūiā siue rē teneť eā restituer t oē emolumētū qō ex ea hūit.Qō credo verū quo ad ꝓsciam post cōdēnationē sed nō añ.nisi q̄tenus dannificatus est ille cum quo trā segit vel ex debito antea debebat ha bere.

Ranſitus ō vna reli gióe ad ali am.vid.ſ.Religioſus.ſ.xxxiij.

1 ¶ Eps trāsire ñ pōt ad aliā eccliā si ne lnia pape.vij.q.i.mutatiões ō trā sla.epi.c.iter corporalia.Inferior pt cū lnia sui prelati.ar.lviij.di.c.ij.viij. q.iij.conquestus.

2. ¶ Trāsisse dr aliqs cū corporalē pos sessionē obtinuit ō illa ad q̄ trāsiuit. xxi.q.ij.si quis iā trāslat t ꝓfirmatio nē obtinuit.alias secus.lxxxij.di.si q epi.de elec.c.cum in cūctis.

Treuga ē securitas pacis ta psonis t reb ad tēpus ꝓcessa.discordia nūdū finita t vocat fedus vl indutia.ff.de capti.t postli.re.l.non dubito.t.l.p liminium.ſ.inducie.

1 ¶ Quot sunt spēs.ſ.due ꝑma cōuen tionalis t hec fuanda est etiā inside libus.xxiij.q.i.noli.Alia canonica.de qua ex eo.ti.c.i.Sed hodie nō ser uatur t male.ſz nō insisto.quia satis ꝓz p ea q̄ dixi.ſ.Bellum.

Tributum vide.ſ. Immu nitas.ſ.xxxvi.t.ſ.Munus.

Tribulatio ē me dicia ꝑseruatiua.v.q.v.nō ois.Illi q̄ ad meritū.vij.q.i.aduersitas.xi.q. iij.i cūct.aliq̄ ad purgañ.vi.q.i.sūt plurimi.

Tristitia ō morte suo rū ꝓhibet.t iij.q.ij.q̄ ꝓpostea.t.ſ.hoc āt.

Turpe lucrum dr qcqd acqrit ex cā inhōe sta vel improbanda.Facit.c.qñ mlt. xliij.q.iij.t.xxi.q.i.c.i.in ꝑn.

¶ Turpia lucra sūt ab heredib exto 1 quēda.l.in heredē.ff.de calū.

¶ Utrū de turpiter acqsitis possit fie 2 ri elemosyna.vide Elemosyna.ſ.vij. Et an sint necessario restituēda.vide Restitutio.i.ſub lſa.Turpe lucrū.

Tumor mētis est filia re q ē qdam conat seu audatia hois inté tant vindictā.t est qñ qs iplicat mētē deliberate in variis mōis t vijs qb posset ꝓmū offendere.q eo mō est mortalis quo ira ex q̄ ꝓcedit.De q̄ vide.ſ.Ira in principio.

Utella ē triplex.alia legitia.vt illa q̄ ōferť a lege.qñ null tutor datus ē a pre filio i testō quā ille q de beret ab iestō succedeť.tenet hmōi tutellā accipeť.Alia testamētaria.vt qñ pr in testō dat filio tutorē.Alia da tiua.ſ.que dat a iudice qñ nullo tuto re dato in testō.t nullis exstāb ꝓxi mis idoneis ad tutellā iudex ex officio suo dat tutorē.t durat tutella vsq̄ ad.xiij.ānū cōpletū.t ide icipit cura q̄ durat vsq̄ ad.xxv.ānū cōple

tum. Insti. quibus mo. tu. fi. ⁊ insti. de curato.

1 ¶ Utrū clerici teneāt suscipere tutellā. ℞. ꝙ nec clici nec monaci aut epi cogunt vllā tutellā accipe. Clericꝰ tñ ⁊ eps pñt suscipe legitimā si volūt. testamētariā vl' datiuā nō pñt. Silr oēs religiosi clerici vel epi tenent recipe tutellā miserabiliū psōaꝝ. Sꝫ religiosi cū lnia suorū plātorū pñt etiā recipere legitimaꝫ. vt. xvi. q. i. monaci. Et sic cōcorda. lxxxviij. di. c. i. ⁊ fi. xvi. q. i. generalit. xxi. q. iij. Cyprianꝰ. lxxxvi. di. peruenit.

2 ¶ Quid ptinet ad offm̄ tutoꝝ. ℞. tria Primū vt pupillos a criminibꝰ intactos ꝯseruēt. Scdm ꝙ res eoꝝ ab iniuria p̄seruēt. xij. q. i. c. i. facit. l. i. ff. de tutell. Uñ tutores dicti sunt q̄si tuitores in. d. l. i. Tertiū ꝙ pecuniā eoꝝ vl' bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis seruata ꝯuertāt in p̄dijs: ex qbꝰ pcipiant aliquē fructū. qꝛ ſm Bar. in. l. tutoꝛ q reptoriū. §. i. ff. de admi. tu. si tutoꝛ pecuniā pupilli nō ponit in p̄dijs tenet pupillo. ad fructꝰ q̄s poterat hēre deductꝭ expēsis ⁊ piculis. Qd limita verꝫ si potuit emere. puta erāt q volebāt vēdere. vel alio mō licite lucrari poterat alias nō. Idē dic vbi eēt statutū vt ianue ꝙ oīa bona mobilia distraherēt ⁊ vēderent. vt de pecunia acquireret pupillꝰ lucrū. Si tutoꝛ nō fecit cū potuerit tenet' ad interesse. Et Bal. i. l. fi. C. de ꝯdi. ide. ⁊ Jo. de anania. i. c. qꝛ i oībus. de vsu. tenēt ꝙ vbicūqꝫ oli tutoꝛ tenebat' fenerari de pecūia pupilli. ꝙ hodie cū vsure sint ꝓhibite tenetur pecuniā pupilli ponere in iustā negociationē ad ptē lucri ⁊ damni. Aduerte o tutoꝛ ꝙ si vis esse tutus. ꝙ nō tenearis nec tu nec heredes tui ꝓ aliquo facto pro pupillo illud fac. cū ꝯsilio coniunctorū pupilli: ⁊ facias poni in istrumēto: qꝛ ꝯsiliū ꝓpinquorū facit p̄sūptionē ꝙ dolus ⁊ culpa abest a tutoꝛe. ar. l. etiaꝫ. C. si tu. vel cu. inter. ſm Bal. in. l. pola. C. de his q. vt indi. De hoc vide quomodo tenetur tutoꝛ. s̄. Clericus. xiij. §. v. ⁊. vij.

3 ¶ Utrū tutoꝛ teneat facere inuētariū de rebꝰ pupilli. ℞. ꝙ sic: nisi causa necessaria vel iustissima ipediat. tex. c. in l. tutoꝛ q reptoriū. ff. de admi. tu. Idē dic ſm Bar. ibidē de curatoꝛe. Et cā necessaria dr̄ ſm eūdē Bar. ex pte tutoꝛis moꝛbus. puta. qꝛ podagrosus ⁊ hmōi ipeditus est: vel ex parte rei qꝛ nō repit adhibita diligēs inquisitio. Cā vo iustissima dr̄ si testatoꝛ remisit ꝯfectionē iuētarij. vt in. l. fi. C. ar. tute. Qd limitat Bar. vbi. s̄. nisi ex cā iudici al'r videat. vt in. l. in ꝯfirmādo. ⁊. l. vtilē. ff. de ꝯfir. tu. Fallit hoc in duobꝰ casibꝰ in qbus nō tenet facere iuētariū ſm Bar. vbi. s̄. Primꝰ si ꝯsuetudo esset vt nō fieret. Secundus si iudex ex cā remitteret. qꝛ posset.

4 ¶ Qñ tenet facere. ℞. ſm Bar. vbi s̄. ꝙ glo. ibidē. ⁊ cōiter doc. tenent ꝙ mox. i. q̄ꝫ primum poterit. Facit. l. hec ꝯditio. ff. de ꝯdi. ⁊ de. al'r vr̄ in dolo. Intellige si administrauit. alias non Itē nō vr̄ in dolo. si fecit illa q̄ dilationē nō recipiūt. vel q̄ necessario p̄cedūt ꝯfectionē inuetarij. vt' pscrutatio sbe hereditarie. vl' ea q̄ nullo mō pñt obesse pupillo sed bñ ꝓdesse: qꝛ talia agēdo añ ꝯfectionē inuētarij. nō presumitur in dolo. ſm Bar. vbi. s̄.

5 ¶ Qual'r dꝫ fieri. ℞. tex. in. l. tutoꝛes. C. de admi. tu. ꝙ in pñtia publicaꝝ psonaꝝ. Glo. tñ ibidem dicit ꝙ sufficit vnꝰ notariꝰ. pñtia vo iudicis nō ē necessaria. ſꝫ Bar. vbi. s̄. ⁊ cōit doc. nisi vt faciat fidē ꝯ dbitoꝛes nominū q̄rū noīa scribūt i inuētario. Et ita tene: q̄ꝫuis gl. i. d. l. tutoꝛ. teneat ꝙ ē necessaria

6 ¶ De qbus dz fieri inĕtariū. ꝛ. text. i d. l. tutores q̄ oiuz rep. i. corporaliū ꝫz Bar. vbi. s. ꝛ istrumĕtoz. i. oiuz iuriū icorporaliū. ō qbus apparĕt istrumĕta seu probationes in bonis pupilli. de aliis non.

7 ¶ Quó mr̄ pdit tutellā filij. ꝛ. Pa. i c. vroz. de puer. ꝓiuga. q̄ dupl̄r. ꝓmo si trāsit ad ꝑas nuptias. Scō si incōtinent viuit ō hoc ē gl. quā sequit Bal. in. auth. mr̄i ꝛ auie. C. q̄n mulier tu. offi. sū. pōt. Facit ter. i. l. fi. co. ti. vbi regr̄t q̄ pudice viuat q̄ no. gl. i. l. si deicōmissū. C. ō fideicōmiss. Vbi vult q̄ vroz relicta si incōtinĕter viuat perdat legatū sibi factū a marito. ꝛ auferatur. sibi tāq̄ ab idigna. vel ex p̄supta volūtate ōfūcti reuocar̄ q̄ nuptie ꝓcedit si virū incōtinenr̄ tpe vite mariti ipo ignorāte. ꝓ hoc gl. no. i. l. sozorē. C. de hi. q. vt indi. Et pōt iferri per hoc q̄ oēs penas q̄s trāsiēs ad ꝑas nuptias ifra ānū icurrit. q̄ ꝛ ipa silr q̄ no. Sz limita q̄ ad lucrū pdēduz sed non quo ad penam aliam incurrendam.

Vanagloria ūno mō dic̄ appetitū dignitat̄ ꝛ excellēcie. ꝛ sic est idē cū ſupbia ꝛ ē capitale vitiū. q̄ animus directe mouet̄ ad dignitatē ꝛ excellēciā appetēdā. Alio mō dicit appetitū laudis. ꝛ sic ē filia ſupbie. hec ex S. Bona. in. ij. di. xxxij. q. ij.

8 ¶ Utr̄ sit mortale pctū. ꝛ. ꝫ q̄ colligo ex Alex. i ꝑa ꝑe ꝛ Tho. ꝑa ꝑe. q. cxxxij. ꝛ hē. ō gā. i quol. ꝓio. q. xxxiij. q̄ vanagloria ō se ñ dic̄ aliqd q̄ sit ꝫ caritatē dei vl̄ ꝓximū. Alterū dupl̄r pōt ꝫtari caritati dei. Ꝓio róe rei sup q̄ querit̄ laus vl̄ gloriat. Et hoc mō pōt eē pctū mortale tripl̄r. Ꝓio q̄n gl̄iat ō re q̄ est ꝫ deū. s. q̄ est mortalis pcī. de qbus dr̄ i psal. Quid gloriaris i malicia. Secō eēt si gl̄iaret̄ ō re pcī venialis solū q̄ sic ñ eēt mortalis vanagloria. Scō ō est mortale pctū. q̄n id de q̄ gloriat̄ ꝓfert deo. sicut ille ō q̄ Ezechie. xxviij. Elenatuz est cor tuum. dixisti de⁹ ego sū. Istō euenire solet. q̄n hō ꝓp inanē gloriā ꝓfert testimoniū hoiuz testimonio dei. puta ꝓp gloriā hūanā nō pdēdā nō ꝓfitet̄ deum vel fidē tpe ōbito. vl̄ nō vult pdicare vl̄ dicere v̄itatē loco ꝛ tpe q̄n teneт̄. Tertio ē mortale pctū q̄n ea q̄ sūt ordinata ad gloriā dei: vt ff sacra ꝛ ea q̄ pertinēt ad fidē ſpē ꝛ caritatē ꝓncipaliter facit ad gloriā suā. Vñ dicit Aug. li. i. de doc. xp̄iana. Ad fidē ſpē ꝛ caritatē tota militat diuina scriptura. q̄ ꝓncipalit̄ ordinat̄ ad honorē dei. in q̄ deus cōtinetur. si ꝓncipaliter ad alterius honorē ordinet̄. hec ille. Vñ si qs ꝓncipalr̄ ꝓpter gloriaz ꝓdicaret vl̄ diceret missā ꝛ hmōi peccaret mortalr̄. Secus si aliqd aliō. q̄ ñ ptinet ad diuinā scripturā vel sacramēta ꝓpter gloriā faceret. q̄ peccaret venialiter. ꝛ amitteret fructū bone operationis. Contrariatur secundo vanagloria caritati dei ratione finis: seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta quia constituit finem vltimuz in gloria vana paratus facere quecūque ꝓpter illam. Et sic est peccatum mortale. si est in deliberatione voluntatis. Et hoc est quod dicit Augu. v. de ciui. dei. hoc vitium tunc est inimicum pie fidei. si maior sit in corde cupiditas glorie. quam dei timor ꝛ amor. hec ille. Alias est cōmunit̄ peccatum venale.

¶ Que sūt ei⁹ filie. ꝛ. Ꝓria inmodestia ozuat⁹ vīō Ozuat⁹. Secūa inobia Tertia iactantia. Quarta pertinatia.

Quinta hipocrisis. Sexta discordia. Septima ꝯtētio. De qb⁹ in suis locis.

Vasa sacra ecclesie debēt esse sacrata ⁊ honesta: ⁊ tm̄ ab hoib⁹ sacratis tractari. ⁊ si sint facta iutilia vel vetustate cōsūpta debēt ꝯburi. ⁊ cineres ꝯdi in loco honesto: ne pedib⁹ intrātiū cōculcent̄ de ꝯse. di. i. c. altaris. c. in sancta. ⁊. c. vestimenta. ⁊ de reli. do. c. ad hec. de re. ꝑmu. mācipiū. De eorū cōsecratiōe. vide. s̄. Bn̄dictio. ⁊ Consecratio. De eorū mūdicia dr̄ in. c. ij. de custo. eucha. in fi. Precipim⁹ quoqꝫ vt oratoria. vasa. corporalia. ⁊ vestimēta ministroruꝫ. pale altaris. necnō ⁊ ipsa corporalia mūda ⁊ nitida cōseruent̄. Nimis. n. videt̄ absurduꝫ in sacris sordes negligere q̄ dedecēt etiaꝫ in prophanis. hec tex. ibi ⁊c. Ex q̄ pꝫ ꝙ peccat mortaliter. qui illa tenet ita īmūda ac si essēt ꝓseruitio rusticorū.

Vassallus dr̄ qui hꝫ feudū ab aliquo vide. s̄. Feudum.

Vectigal est qd̄ p̄stat̄ ex his reb⁹ q̄ vēdunt̄. Tributuꝫ v̄o vel publica pēsatio seu functio est q̄ rōne fūdi vel soli a possidente p̄stat̄. Idqꝫ dicitur census. ꝑm Azo. in sum. Et iō vide. Pedagia.

Vellatio virginū. vid̄ s̄. Cōsecratio v rginum.

Venatio triplex. Una opp̄ssiua hominuꝫ. ⁊ hec sēp ꝓhibita. vi. di. §. is ita in fi. Alia dicit̄ arenaria. s. q̄ fit in arena cū fera dētata. ⁊ hec simil̄r prohibita. lxxxvi. di. c. q venatorib⁹. ⁊. c. se. Tertia dr̄ saltuosa q̄ fit in siluis ⁊ saltib⁹ ⁊ hec oib⁹ prohibita tpe quo hoies tenent̄ esse in ecclesia ⁊ orare. lxxxvi. di. an putatis. de conse. di. iij. irreligiosa. ⁊ di. v. ieiunia: nisi forte necessitate famis igruēte. c. licet. de ferijs. aut alia simili. Alijs aūt dieb⁹ ē licita laicis. de deci. c. nō est in ptāte. Clericis v̄o ⁊ religiosis est ꝓhibita: nisi ex necessitate ecclie vrgēte. vt dictū est. Possūt tm̄ p̄lati ⁊ alii ecclīastici cā recreationis uel excitādi appetitū ⁊ huiusmōi cū retib⁹ ⁊ laqueis. ⁊ ēt canib⁹ cum silentio ⁊ modestia aliqn̄ venari: nisi tpe quo debēt visitare vel p̄dicare. ex̄ de cēsi. c. cū apostol̄. §. archidiacōi. Et sic itellige illud ne cle. vel mo. c. i. Et iura q̄ vident̄ ꝯria ꝑm Ho. sūt intelligēda de illis qui nimis mentem talibus implicant.

¶ Vtrū serui teneāt̄ obedire dn̄is volētib⁹ venari tpe ꝓhibito. ℞. Rodo. ꝙ non. An aūt excusentur a peccato ꝓpter metū. Dic vt. s̄. Metus. §. vi. 1

¶ Vtrū venatores q cōculcāt agros vineas ⁊ segetes: ⁊ quoꝝ canes occidūt galinas ⁊ aialia pauperū ⁊ alioꝝ teneant̄ ad restitutionē. ℞. Astē. ꝙ sic ad extimationē. alias peccāt mortal̄r nisi ita modicū sit dānū. ꝙ ꝓbabiliter nō curarent. 2

¶ Quid de dn̄is q occidūt uel mutilāt hoies ꝓpter lepores ⁊ siluestria animalia capta. ℞. Astē. ꝙ mortal̄r peccāt. si faciant libidine vidicte vl̄ amore huiusmodi animalium aut venandi. Credo etiam ꝙ si sit consuetudo loci vel statutuꝫ ꝙ pro vno actu venatiōis tāta pena infligat̄. ꝙ nō excusat a mortali oēs obꝑuātes eā vt no. Tācre. i iū. ti. de rapina. 3

Venditio vid̄. s̄. Emptio.

¶ Vtrum quis possit compelli ad vēdēn̄ inuitus. ℞. ꝙ regulariter nō sicut nec emere. Unde dic̄ tex. in. l. inuituꝫ C. de ꝯhen. emp. Inuitum compare 1

vl' distrahere postulāt iustā cāz nō ꝯti
net ꝺ sideriū. hec ibi. Facit. l. nec eme
re. C. ꝺ iure ꝺli. Fallit hoc i multꝫ casi
bus. de qbus vide gl. in. l. iulianus. §.
idem celsus. ff. ꝺ ac. emp. ⁊ ven. ⁊ i ꝑ
allegatis legibus.

Veneficiuz vid. s. sor-
tilegium.

Veniale vide. s. Pecca
tum.

Verberatio vid. s. p-
cussio.

1 ¶ Utrum ille qui non valens solueꝛ
in ciuilib⁹: luit i corpore si veniat ad
piguiorē fortunā teneat āpli⁹ soluere
ꝛ. Bal. i. l. fi. ff. ꝺ i ius vo. q ñ qz lui
tio corporalis cedit loco solutōis. fac
l. sz si vni⁹. §. si añ. ff. ꝺ iiur. gl. ē i. c. si
cut dignū ꝺ homi. vid gl. i regula pa
ctum. li. vi. Limita. s. Solutio. §. xxij.

Vestis ⁊ cetera idumenta
ecclie ꝺbēt esse sa-
crata ⁊ honesta: nec ꝺbēt tangi
a nō sacratis hoibus. de ꝯse. di. i. c. in
sancta. ⁊ duob⁹. c. se. nec femie ēt sa-
crate debēt ea tāgere. di. xxiij. sacra-
tas. Qꝺ intelligit. ꝑm Ho. in sū. ti. de
eucha. quando sunt per pontificē be-
nedicta. c. iii. de reli. do.

1 ¶ Utrū de veste alicui⁹ dñe possit fie
ri casula. ꝛ. gl. i. c. ad nuptiaꝝ de ꝯse.
di. i. q nō. Cui non assentio: imo eo
ipso quo dedicat deo purgat ois ma
cula. Facit. c. nō liceat. xvi. q. vltima.

2 ¶ Utꝝ vestes ⁊ manutergia eccliasti
ca possint ꝺputari ad vsus laicoꝝ. ꝛ.
gl. q nō i. c. mācipia. de re. ꝑmuta.

Vicarius ē q vices alteri
us gerit siue in
offō nō ꝯtentioso. vt ex eo e. ti.
per totū siue in cōtentioso. C. de offi.
cius qui vi. al. ge. per totum.

1 ¶ Quot sūt spēs vicarioꝝ. ꝛ. d. Car.
in Cle. vnica. eo ti. q quattuor. Qui-
dā sunt ꝑpetui ecclesiaꝝ pochialiū. ⁊
tales facit epus ꝑm Lau. ex q suscipi
unt curā aiarū. vñ quotiēs qs est de
putat⁹ auctoritate epi curato bñficio
vicarius eo ipso est ꝑpetuus ⁊ imuta-
bilis p. c. vnicū de capel. mo. li. vi. Et
non debent deputari nisi in pochiali
bus hñtib⁹ latitudinē pochie. vel aliā
necessitatē. Et talis hēre dz. xxv. ānū
⁊ ordinari ad sacerdotiū ifra ānū. d.
cle. vnica. alias ꝑuatus est ipso facto
⁊ si recipiat ecclesiā aliā cū cura ꝑdit
vicariā ex eo. ti. c. ad hec.

¶ Quid si ꝺputent ad ecclias ñ po- 2
chiales. puta rurales. ꝛ. q nō erūt ꝑ
petui. Et sic poterūt mutari ad velle
plati. qꝺ tz etiā gl. in. d. cle. vnica.

¶ Utruz talis vicarius ꝑpetuus ha- 3
beat indisticte curā aiarū. ꝛ. d. Car. i
d. cle. vnica q sic quo ad oēz effectū
qz possidet suo nomine ad instar con
ducentis non ad modicum temp⁹. l.
fi. ff. si ager. vec. pe.

¶ Utrū possit instituere aliū vicariū. 4
ꝛ. do. Car. ibidem q nō ꝑpetuū. sed
bene tpalē vt cōiter tenēt doc.

¶ Quidā sūt vicarij tpales sicut mer 5
cenarij q ad tps assumūtur ad adiu-
uadū ad curā aiarum. ⁊ tales possūt
assumi a curatis ēt sine lnia epi de iu-
re cōi nisi statuto epi, ꝓhibereꝛ. vij. q.
i. illud. ⁊ c. nihil. Et lz tali assūpto cō
fiteri. lz nō hēat curā aiaꝝ ꝑz Pau.
qñ rector ꝑ viā delegatiōis ei cōmit
tit auctoritatē audiēdi. qz hoc pōt ēt
nō hñti curā aiarū. Et hoc verū. nisi
sit ꝓhibitus ad exercitiū cure. vt pe
grin⁹ ⁊ ignotus de cle. pe. ꝑ totū. qa
tūc nō teneret talis cōmissio. qz ad so
lū epm ꝑtinet. de cle. pe. c. tue. ⁊ c. fi.
Et silr dic qñ cōmittitur rligioso cui
a regula vel suo plato ꝓhibeꝛ. ꝺ hoc
dic vt. s. Confessio. iij. §. iiij.

¶ Quidā sūt vicarij q ꝺputāt ad ali- 6

quā ꝓuinciā aut diocesim vel locū ꝺ
qb⁹ ex̄ e.ti.c.pe.⁊.xvi.q.i.addicimus
Et tales vicarij iurisditiōales tantaꝫ
ptātez habēt q̄tum mensuramus ex
eorū cōmissione pro hoc de priuil.ac
cepimus.⁊.c.porro.

7 ¶ Quidā sūt vicarij q cōstituunt ad
oia incūbēta ꝑlato nō solū respectu
cure.sꝫ etiā respectu oiuꝫ incūbētiū.
Et est dr̄ia iter istos ꝓprie ⁊ officiales
eꝑorū.qꝛ officiali solū cōmittit co-
gnitio cārū totius diocesis.nō aūt i-
quisitio correctio excessiuū amotio a
bn̄ficijs:nisi spāliter sit eis cōmissuꝫ
Vicarij aūt generales oia hec possūt
excepta bn̄ficiorū collatiōe. vt in.c.
cū in generali.eo.ti.li.vi.Sed in Ita
lia rara ē dr̄ia.⁊ ideo videat eoꝝ cō-
missio.vt sciat auctoritas.⁊ istos ꝯsti
tuit eꝑs sine cōsensu capl̄i ꝑm Host.
allat.c. ea noscit ꝺ hi.q̄ fi.a prela.

8 ¶ Utrū vicarij tpales.s. secūdi tertij
⁊ quarti possint aliū vicariū instituere
Rꝫ.ꝙ nō ex̄ eo.ti.c. clericos. Fallit in
archiꝑsbytero q cū sit vicari⁹ eꝑi in
spūalibus ꝺ offi.archiꝑsbyteri.c.mi-
nisteriū. Aliū tn̄ vicariū pōt instituere
vt ibidez.dr̄. Et intellige nō posse.ni
si spāliter eis cōmittatur.

9 ¶ Utꝝ ꝑlati possint vices suas alieni
cōmittere sub ānuo cēsu.Rꝫ.ꝙ nō si-
ne simonia ex̄ ne ꝑla.vi.su.c.i.ij.⁊.iij
qꝛ sicut ꝓ cōmissiōe iurisditōis n̄ lꝫ
recipe certā pecūie q̄titatē:ita mlto-
min⁹ lꝫ recipere quotā ptez ꝓuētuū
ꝑm Ho.Bn̄ pōt vicario tale salariuꝫ
cōstituere.imo ad hoc tenet.xij.q.ij.
caritatē.hꝫ etiā talis vicarius ius petē
di sibi assignari congruā portionē de
redditibus ecclesie ex qbus comode
possit sustentari ex̄ eo.ti.c.ad hoc ꝑm
Ho.⁊ iō posset dicere.Ego do tibi ꝓ
salario tuo cētū.⁊ totū lucꝝ dabis mi
hi ꝺ exercitio iurisditōis ꝑꝫ Inno.

¶ Qui sunt casus in qb⁹ licite ꝑ ali io
um deseruit ecclie.Rꝫ.ꝙ multi.s.si po
chia sit lata.si cecidit in ifirmitatē si-
ne sua culpa debilitatē.vel ꝺformita-
tē vl̄ necessitas absentādi:seu vtilitas
ecclesie ⁊ huiusmodi.Et de hoc ha-
bes.s̄.Clericus.vij.

Vidua ꝓprie ex signifi-
catione vocabuli
seu ꝑꝫ ethimologiā dr̄ queli-
bet mulier sine viro etiā si nunq̄ vtꝝ
habuisset q̄si sine duitate. Et dr̄ a vi
ꝙ est sine.vecors.s.sine corde.ita dic̄
tex.in.l.malū.§.viduas.ff.de verbo.
signi.⁊ tex.in.c.vidua.iij.di. Et Gra
cianus ibi q vult ꝙ dicatur illa cuius
maritus mortuus est.Dꝫ intelligi ex
cōmuni vsu loquēdi. Et itellige si ab
eo fuit cognita.alias nō vt ibi.Et iō i
quacūq̄ materia etiā penali vsus lo-
quēdi ꝑfertur ꝓprio significato ꝺbo
rū siue ꝓpriū significatū eliciatur ex
ethimologia seu ex diffinitiōe.siue ex
auctoritate iuris.l. libroꝝ.§.ꝙ tn̄ cas
sius.ff.ꝺ legat.iij.⁊.l.cū delaniōis.§.
asinā.ff.ꝺ fū. instru.istru.q̄ꝫ.le.⁊.l.la-
beo.ff.ꝺ sup.le.no.Bar.i.l.oēs popu
li.ff.ꝺ iusti.iur.Et Inn.in.c.oli ꝺ ꝺb.
signi.⁊ glo.in.c.nonnulli,de rescrip.

Vilicus dr̄ ville custos
⁊ q fructib⁹ ꝑ
cipiēdis ⁊ colligēdis iponit.ff
de instito.l.si cum vilico.

Vindicatio Utrum
sit pec-
catū.Rꝫ.ꝙ ad s tissactionē ani
mi irati ⁊ in malū ꝓximi solū.nunq̄
lꝫ.imo est peccatum mortale.xxiij.q.
iiij.si ecclesia.⁊.c.qsqs xp̄ian⁹.⁊.c.ea
vidicta.Si ꝺo fit ex zelo iusticie ⁊ ad
correctionē peccatorū ⁊ ab eo qui ex
officio potest sic meritoria est.vt in di
ctis.c.⁊.q.v.non vos.

¶ Utrum aliquis possit vindicare su- i

am iniuriam. ℞. Hosti. ꝙ non etiam si superiorem non habet. vnde licet princeps non subsit legibus. l. digna vox. C. de legibus tamē ipse delegat. de iudi. c. i. q̄uis ipse punire posset. ⁊ sic intellige ⁊ limita. c. olim el ꝑmo d̄ resti. spo. c. significasti. el. ij. d̄ homi.

Violentia q̄ ē filia auaritie. vid̄ rapia

Virginitas ꝯ Rica. i iiij. di. xxxiij. dupliciter sumitur. Primo modo improprie pro integritate carnis ⁊ sic quilibet nascitur virgo ⁊ istd̄ non est virtus. Secundo modo virginitas sumit̄ pro habitu quo voluntas determinatur ad respueñ ꝓmpte ⁊ faciliter oēm delectationē venereā etiā licitā. vt mens liberi⁹ spūalibus vacet. q2 vt dr̄. i. cori. vij. Virgo cogitat que dñi sūt vt sit sācta corpe ⁊ spū ⁊ hec est virtus. Et diffinitur ab Augu. li. de nup. Virginitas est in carne corruptibili icorruptiōis ꝑpetua meditatio. i. ꝙ virgo d3 gerere in ꝓposito. vt in hoc ꝑseueret perpetuo. Et ex hoc p3 ꝙ integritas carnis nō est de essentia virginitatis: sed est q̄da3 eius d̄cor accidētalis extrisec⁹ existēs q ꝑdi pōt sine dimunitiōe virtutis virginitatis. vt p3. xxxij. q. v. in ꝑncipio. ⁊. c. tollerabilius

1 ¶ Utr̄ virginitas sit virt⁹ spālis. ℞. ꝯ Ri. vbi. s. ꝙ nō sed addit vltra castitatē cōiugalē statū perfectionis. ⁊ magis placet q̄ opinio illoꝝ qui volunt ꝙ sit virtus spālis: q2 sic seq̄retur qd̄ virtus amitti posset sine pctō nec valet rñsio ꝙ votu3 reqritur in virginitate: q2 nō est verū: sed bñ ꝓpositu3 qd̄ tñ posset mutari sine pctō alijs occurentibus de nouo.

2 ¶ Que reqrūtur vt amittatur virginitas. ℞. ꝙ reqrit̄. Prio pollutio cōpleta. Ubi sciendu3 ꝙ triplex humor de genitalibus stillat. s. semē. Secūdus humor silis semi q est medius ⁊ stillat quādoq3 ex solo tactu vel auditu turpium. Tertius est vrina. ꝑditur autem virginitas per sola3 seminis resolutionē que locu3 coitus supplet vel eius cōplet delectationē. Secundo requiritur vt amittat̄ ꝙ talis delectatio sit ex volūtate opante vel ꝯsentiente. vel nō dissentiēte: vl̄ nō q̄tu3 pōt renitēte. Alij tñ volūt ꝙ si etia3 pollutio nō sequatur. vt i illis qui sūt ante tempus seminis. qui tñ explent coitum vel per turpē tactum. vel per cōmixtionē cū alio ⁊ hmōi. amittat̄ ⁊ placz tñ recupabit̄ ꝑ penitentiam.

¶ Quid si añ pollutionē nec i ipa interuenit volūtas: s3 post est ꝯtēta. ℞. ꝑdit virginitatē s3 recupat̄ per pniam. alij dicūt ꝙ nō recupat̄ ex q̄ pollutio ē secuta ⁊ ꝯsēsus mētis siue añ. siue p⁹ sed pnīā mihi videt̄ verius. 3

¶ Utrū illi q corrūpunt̄ in somnis vl̄ ebrietate ⁊ hmōi amittāt. ℞. ñ amittunt virginitatē ꝯm Tho. i. iiij. di. xxxiij. nisi hac itentiōe iuerit dormitū. vl̄ se inebriauerit. Et idē dicendū d̄ habētib⁹ fluxū semis. ⁊ si post sint ꝯtenti amittitur. sed per pniam recupatur. 4

¶ Utrū puelle anteq̄ coitū possint expellet̄ aliqd carnale comittētes ꝑdāt v̄ginitatē. ℞. ꝙ si sūt doli capaces ꝑdūt quidē mētaliter solū sed ꝑ penitētiā recupabūt. Si v̄o nō sūt doli capaces. sic nec ēt mētaliter ꝑdūt. dicit eni. Ale. ꝯa ꝯe. ti. de luxuria. ꝙ q̄ ad mentē reqrit̄ ꝑpetuitas q̄ ad finale3 incorruptione3 mentis quo vero ad corpus requiritur perpetua incorruptio quantum est de voluntate mētis aliter nō potest esse virginitas. 5

¶ De consecratione virginum. vide s. Consecratio virginum. 6

Virtus nomē vl' nobilitatē dat de pe. di. i. §. sin/ autez. ⁊ qd sit. xxxij. q. v. de pu/ dicitia. vbi dic̄ gl. q̄ ē hit⁹ mētis bñ cō stitute de pe. di. iij. ille rex et q̄ v̄tutes sūt velamēta aie de pe. di. ij. sapiens et q̄ sūt grad⁹ ēt in eadē v̄tute d̄ pe. di. ij. §. hec que de caritate.

Vis qd est. ⁊ in q̄ differt a me tu. vide. s̄. Met⁹. §. vltio Dr̄ etiā vis ꝓ oi violentia.

1 ¶ Quotuplex ē vis. ℞. duplex. Una dr̄ publica. ⁊ hec ē q̄ fit nedū cū armis. vt. l. i. ff. de vi. pu. sed ēt cū oi qd̄ p̄t no cere vt in. l. armatos. ff. eo. ti. Arma/ tos nō vtiq̄ solū itelligere debemus eos q tella habuerit: sz ēt eos q aliō q̄ nocere possint. hec ibi. Et hac lege tenet nō solū in vi facta cū armis: sz ēt si armate intrat domū vel possessio nē alterius sine cā legitima. puta pro vsu venādi. itineris. nauigationis vel mercationū. vt in. l. i. ⁊ ij. ff. de vi. pu. Alia dr̄ priuata. q̄. s. fit sine armis ali/ cui ēt coadunatis hoibus. vl' si res d̄ bitoris sine iudicis auctoritate occu/ petur. De hac plene habetur per to/ tuz. ff. de vi priua.

2 ¶ Que pena iferētis vim. ℞. ꝓ vi pu/ blica d̄portat. vt no. gl. l. q dolo in fi. ff. de vi. pu. Pro vi p̄uata punit̄ i ter tia pte bonoꝝ. ⁊ nō pōt eē iudex sena tor vl' aliū aliquē honorē hēre tāq̄ i famis. vt i. l. i. ff. d̄ vi p̄uata. ⁊ alijs alle gat̄ in gl. i. c. cū dilect⁹. d̄ or. cogni.

3 ¶ Utrū liceat alicui hostiū aut muꝝ frāger̄ ⁊ vi iferr̄. ℞. q̄ si qs hz posses sionē alicui⁹ rei pōt tā i psonā ipediē tē q̄ in hostia ⁊ muros illius loci vt valeat vti iure suo: ne dū iudex. sed ⁊ qlibet. vt i. c. i. de iniu. ec. no. Pa. qz nō vult aliqd de nouo. sz solū ius su um defēdere. vl' pditā incōtinēti recu pare. Si v̄o nō hz possessionē in re aliq̄. lz hēat actionē hipothecariā vl' aliā ad illā cō sequēdā tūc ñ pōt ēt si sit iudex vel p̄latus ꝓpria auctoritate Et isto mō loqtur. c. eū q. de p̄ben. li. vi. ⁊ l. si qs in tantā. C. vñ vi. Iste eni nō dz ꝓpria auctoritate violentiā in/ ferre. qz diceret sibi ius. ꝯ. l. vnicā. C. ne quis in causa sua.

¶ Utꝝ liceat vi vi repellere. ℞. dic vt 4 s̄. Defensio. siue iferat̄ in psonā ꝓpri am vel ꝓximi vel in rebus.

Visitationem p̄t fa/ cer̄ qlibz hñs ordinariā iuris ditionē i aliq̄s sicut archiep̄s in tota ꝓuintia. d̄ cēsi. c. romana. ⁊ c. ꝑpetuo li. vi. ⁊ ep̄s i sua diocesi. d̄ offi. ordi. cō querēte. Itē archidiacon⁹ ⁊ decan⁹. de cēsi. cū apl'us. de offi. archi. c. mā/ dam⁹. Itē abbates ⁊ p̄lati religiosoꝝ visitāt mōasteria ⁊ mōachos sz eoꝝ instituta. vt i. c. pe. ⁊ vlti. d̄ sta. mo. Itē legati apl'ice sedis. ⁊ qbus cōmittit̄ a papa vl' a p̄latis ordiarijs existētibus ipsis ipeditis. x. q. i. ep̄m. d̄ offi. or. c. i ter cetera. ⁊ eo. ti. c. si ep̄us li. vi. Qui dā tñ dicūt inferiores ep̄is nō posse p aliū visitare ꝯsuetudie obstāte exce ptis prelatis religiosorum q visitant etiam per alios.

¶ Quē ordiez dz tener̄ visitator. ℞. 1 q̄ archiepiscop⁹ dz prio ꝓpriā dio/ cesim visitare totā. icipiēdo a capitu/ lo sue ecclie primo. ⁊ sic tota visitata trāsibit ad alias dioceses. vt dr̄ i. c. ro mana. de cēsi. li. vi. Sil'r faciat ep̄us. Prio incipiēdo a suo capitulo. Le/ gati āt de latere ñ tenent̄ istū ordinē ꝑuare sz Ho. nec visitatores religio sorū. sed ꝑuabūt eorū statuta. vt dr̄ in d. c. romana. ⁊ ibi vide qd̄ no.

¶ Quō dz fieri visitatio. ℞. prio d̄bz 2 ꝓponere v̄bū dei. ⁊ d̄mū d̄ vita ⁊ cō uersatiōe ministrātiū i ecclijs ⁊ locis

alijs diuino culti d̄putatis. ac ceteris q̄ ad officiū suū spectāt īgrat: ⁊ sine iuramēto ⁊ coactiōe ad eoꝝ emēdationē ꝑ salubria cōsilia īducat lenib⁹ ⁊ asperis sicut sibi videbit̄ expedire. Qd̄ si de aliqb⁹ orta fuerit īfamia ꝯ aliquē ordiario d̄nūciet vt īgrat. Notoria v̄o corrigere poterit ⁊ punir̄. vt in.d.c.romana. ⁊ ista forma ē de ꝑcepto oibus ꝑlatis ordiario iure visitātib⁹: excepti religiosoꝝ ꝯsuetudinib⁹ ⁊ regularib⁹ īstitut̄. vt i.d.c.romana.

3 ¶ Utrū visitator possit aliqd recipeř a visitatis. ℞. q̄ sic ꝓcurationē. Et aduerte q̄ oꝫ prio q̄ ꝓcuratio solū recipiat̄. Secūdo solū a locis visitatis: ⁊ nō ab alijs. Tertio q̄ solū sit ꝑ victu illius diei. siue sit in victualib⁹. siue sit in pecūia. Quarto q̄ tm̄ vna die vnā ꝓcurationē recipiat siue vnā vel plures visitet ecclias. Quito q̄ ipe ordinari⁹ ꝑsonalr̄ visitet aliter istis ñ cōcurrētib⁹ recipere non pōt. Et si qd alio mō recepit ipse vl̄ aliqs de suis familiarib⁹ tenet̄ duplū restituere ecclie a q̄ illud receptū est īfra mēsem. alioqn patriarche archiepi ⁊ epi sūt iterdicti ipo facto ab ingressu ecclie. Inferiores v̄o a ꝑdictis sunt suspēsi ab offō ⁊ bñficio donec dictū duplū restituāt. nec valet remissio vl̄ dātiuꝫ. liberalitas seu gr̄a eos liberar̄. nisi restituāt. hec colligunt̄ ex.c.exigit iūcto c.felicis. de cēsi. li.vi. ⁊ .d.c.romana.

Viciatus corpor̄. vid̄. s̄. Corpe viciat⁹.

Vicium vide. s̄. peccatum

Vnanimiter de suo significato regrit nullā discrepātiā. q̄ ꝓbat̄ i.c.bōe el.ij. d̄ po. ꝑla. ⁊ i.c. ⁊ si vnanimit̄.e.ti. ⁊ tꝫ Inn.i.c.cū ecclia. d̄ cau. po. ⁊ ꝓprie. ⁊ ibi seqtur Pa.

Vniuersitas vid̄ collegium.

Vnctio extrema. ē vnū d̄ sacramēt̄ ecclie d̄ q̄ hēs i.c.vnico. d̄ sacra vnctiōe.

¶ Que ē ei⁹ mā. ℞. oleū. vt i.d.c.vnico. Pe. aureol⁹. i.iiij. di.xxiii. dicit. q̄ oꝫ sit oleū oliuarū ⁊ ꝯsecratū ab episcopo solum non ab inferiore. vt dicit Mgr̄ in.iiij. di.xxiij. 1

¶ Que forma. ℞. est illa de q̄ i ordiario. s. dicēdo ꝑ istā sanctā vnctionez ⁊ suā pijssimā misericordiā īdulgeat tibi dñs qcqd oculorum vitio deliqsti. In noīe patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sancti. Amē. Et sic de ceteris sensibus. 2

¶ Quis pōt eā cōferre. ℞. sol⁹ sacerdos vt pꝫ in.d.c.vnico. ⁊ d̄ v̄b. sig.c. q̄siuit. ⁊ si vnus deficeret alter dꝫ supplere. vbi primus omisit. 3

¶ Quib⁹ pōt cōferri. ℞. īfirmis existētibus i piculo mortis. De qb⁹ ꝓbabilr̄ dubitat̄ de morte. pueris āt vl̄ eūtibus ad bellū aut alio mō i periculo casuali mort̄ nō dat̄ ꝑm cōiter doc. nec ēt amētib⁹. nisi añ amētiā ipa petissent ⁊ dādo nullā irreuerētiā facerēt. sꝫ ⁊ ꝑꝫ. S. Bo. i.iiij. di.xxiij. tm̄ dꝫ dari īfirmis q̄ i mortali nō sūt. ⁊ rōe vtētib⁹ ⁊ i articulo mort̄ exñtib⁹ ⁊ veniale pctm̄ hñtib⁹. Alijs non. 4

¶ Que ꝑtes corporis dñt iungi. ℞. q̄ īstrumēta qnqꝫ sensuū. s. oculi aures. man⁹. nares labia pedes. ⁊ renes. mulierib⁹ tm̄ nō vngunt̄ renes ꝑꝑ honestatē. Mutilati vero vel ceci vngunt̄ in locis magis ꝓpinquis ꝑdictis si ñ hñt predicta membra. 5

¶ Quis effect⁹. ℞. q̄ vl̄ agit vl̄ auget īuisibilē vnctionē spūs sci. si digne accipiat̄. vt dr̄ i.d.c.vnico. Aureol⁹. in iiij. di.xxvii. ponit. vij. fruct⁹. Prim⁹ d̄ letio venialiū. Scd̄s diminutio pene debite pctō mortali. Tertius gr̄e 6

augmẽtatio.q̃ vi huius sacr̃i augeri. ꝟ3.ñ tñ ex ꝺuotõe miſtrãt̃ ⁊ ſuſcipiẽ tis: ſ3 ẽt ex virtute opis opati miſericor dia dei aſſiſtente opi ſuo ⁊ aucta gr̃a augeẽ ⁊ gl̃ia. Quart⁹ ẽ iterior letucia ⁊ robur ꝺ demonis iſidias. q̃ poteſſume tic̃ minũt. Quint⁹ artacio diabolice ptã tis. qz nõ eſt ita potẽs ſũpto iſto sacr̃o Sext⁹ corpis ſanatio. vbi expedit ſaluti. Vñ in ꝓmittua eccl̃ia miſi ſanabãt̃. Jacobi. vi. oꝛo alleuiabit infirmũ. Septim⁹ ꝓteſtatio ꝺcedent̃ q̃ ꝓ mãſerit i fide mlitant̃ eccl̃ie: ex q̃ ſigno vadit ad eccl̃iaꝫ trũphantẽ. tã q̃ fidel̃r pugnauit. Octau⁹ ��facꝫ. S. Tho. in. iiij. di. xxiij. tollit pctñ venia le ⁊ mortale ẽt q̃tũ ad culpã ꝺũmõ ñ opponat̃ ober ec pte recipientis.

7 ¶ Vltrũ iſtud sacr̃m ſit de neceſſitate gr̃e. �facꝫ. S. Bo. in. iiij. di. xxiij. q. non ſi tñ omittat̃ ex contemptu dãnabile eſt Secus ſi ex negligentia.

8 ¶ Vltrũ ſit iterabile. gr̃e. �facꝫ Tho. vbi ſ3. q. ſic ſine iiuria ẽt i eadẽ infirmitate. ꝺũmõ ſit cãus diuerſ⁹. puta hydropic⁹ nũc eſt i articulo mortis poſtea euadit: ⁊ ꝺuráte infirmitate aliq̃ tpe lõgo iterꝫ venit ad articulũ mortꝭ põt ei iterum dari qz ſtatus ⁊ caſus ẽ diuerſus. lꝫ ſit eadem infirmitas.

Voluntas bõa. vtꝫ ſufficiat ſiñ bono opere. gr̃. vt. ſ. Intẽtõ. ꝟ. iiij. vnꝺ dicit. Aim. lxxxvi. di. c. nõ ſatꝭ ẽ bñ vel le. niſi ſtudeas bñ facere. Fac in ar. c. i. de eo. q mittu. i po. ⁊ i. c. cũ aligbus de ſen. ⁊ re iudi. ⁊. l. promiſſoꝛ. ꝺ. poſtituto. ff. ꝺ ꝓſti. pecu. vi ꝺ gl. i. d. c. i. mala vo volũtas q̃ ad pctñ ſufficit ſ3 q̃ ad icurrẽꝺ penã iuris q̃ iponit̃ ipſo facto nõ ſufficit niſi pfecto actu vt diſputat Jo. an. in mercu. in regula impenis de re. iu. li. vi.

i ¶ Vltr̃ volũtas hoïs ꝺuret poſt moꝛtẽ eius. gr̃. q ſic. pꝫ in. c. fi. ꝺ ꝓcario. q nõ expirat moꝛte cõcedent̃. Sec⁹ de bñplacito. qz illud expirat ꝑ moꝛtẽ. c. ſi tibi gratioſe. ꝺ reſcrip. li. vi. Et hec no. qz faciunt ad qõné. Jud̃ex poſuit aliquẽ cõſimatum ꝺonec reuocaret: moꝛit̃ an expiret ꝓfinũ. ꝺic q nõ i. l. cẽteſimis. ff. ff. de v ꝺ. obli. ꝑ Bal. in ꝓma ꝓſti. ff. ⁊ i. l. i. C. de poſtu. ⁊ ꝑ Saly. in. l. i emẽt̃. C. de ꝺhen. ẽp. ⁊ i. l. hec vẽditio. ff. ꝺ ꝺhẽ. ẽpti. Itẽ ad qõnes q ꝓꝛ clauſtralis nõ reuocat̃ moꝛte abbat̃: lꝫ poſſet reuocare qñ voluiſſet. ⁊ ad predicta eſt tex. clarus. in. ꝺ. c. ſi tibi gratioſe.

¶ Quot mõis ꝺr̃ volũtas bõa. gr̃. q 2
volũtas accipit̃ tripl̃r. Pꝛio ꝑ potẽtia aie. ⁊ ſic ẽ bõa ex vnte ⁊ hitu bono. bonũ eni eſt qꝺ hꝫ q̃litatẽ bonaꝫ Pꝛio topicoꝛ. Scꝺo accipit̃ ꝑ hitu ſiue diſpoſitõe ſeu affectõe volũtatis de relicto ex actu volũtatis. ſiue ex vſu. ⁊ hec bõa vl̃ mala hꝫ actiões. qz tales generãt̃ hit⁹ vl̃ diſpoſitões q̃les ſũt actus. iii. ethicoꝛ. Tertio accipit̃ ꝑ actu ipius volũtat̃ potẽtie ⁊ iſte eſt bon⁹ ex oꝛdie et⁹ ſufficiẽti ad ꝺbituꝫ finẽ. ⁊ vt hoc ſit q̃ttuoꝛ regrunt. Pꝛimũ q finis ſit bon⁹ i ſe. Scꝺꝫ q ſit ipe finis melioꝛ his q̃ appetũt̃ ꝑ ipſũ. vñ dicit Aug. viij. ꝺ ciui. dei. c. iii. q q laꝺat deũ ꝓpt̃ pcumã nõ hñt bonũ finẽ neq̃ bonã volũtatẽ. Tertium q illa ſint ꝫ róné rectã oꝛdiabilia ⁊ apta ad talẽ finẽ cõſequẽꝺum. Quartũ q volũtas oꝛdinat̃ róne regulata oꝛdiet vl̃ velit bona i genere i differẽtia ad bonũ finẽ. aliter his deficiẽtibus nõ erit bona voluntas hec ex. S. Bo. in. ij. di. xxxvij. q. i. ar. i.

¶ Vltrũ vnius ſoli⁹ bone volũtat̃ ſit 3
vn⁹ ſolus finis. gr̃. q ſic. ſ. ꝓncipalis. Vñ ſciẽꝺũ q actus põt hr̃e plures finis triplicit̃. Pꝛio q vnus ſit ſub al/

tero. ⁊ ꝑ illũ. Secũdo ꝙ vnꝰ sit ꝑncipalis finis. alter nõ ꝑncipalis. ita tñ ꝙ nõ ꝑncipalis nõ referꝛ ad ꝑncipalẽ. Tertõ ꝙ vterq; sit ꝑncipalis. Exẽplũ de eo q vadit ꝓ distributiõib⁹ ad eccliaz. qꝛ aliqñ intẽdit ꝑncipalꝛ dei honorẽ. ⁊ cũ hoc simul habere pecuniã illã ad hoc vt ad dei honorẽ illã distribuat. vl' i alios vsus licitos ꝯuertat. Aliqñ itẽdit dei honorẽ. ⁊ vult simul acqrere pecuniã. ita tñ ꝙ acqsitionẽ pecunie nõ redegit ad honorẽ dei. nec ẽt pecuniã illã finẽ ꝑncipalez statuit. qꝛ eã ꝑꝑ se nõ diligit. qꝛ ẽt si ñ dareꝛ iret. nec ꝑꝑ eã hñdaz aliqd ꝯ deũ cõmitteret. Aliqñ itẽdit deo placere. ⁊ sil' ẽt pecũiaz acqrere. vt possit thesaurũ suũ augere ⁊ i eo ꝺlectari. Prĩo mõ ire ad eccliaz ẽ meritorium: ⁊ ꝑtinet ad bonã volũtatẽ. Scdo mõ nõ est bone volũtatꝫ loquẽdo formalꝛ: ñ tñ ei sic ꝛ̃pugnat. qn i ea staꝛ possit. Est. n. ibi pctm̃ veiale ñ mõtale Et hoc ẽ qd dic̃. Augu. li. cõfes. minꝰ te amat q tecũ alqd amat qd ñ ꝑꝑ te amat. Tertio mõ est ꝯ bonã volũtatem. qꝛ nemo põt duob⁹ dñis seruire Mathe. vi. cũ eni sit vnũ solũ veruz bonũ. ꝙ qetat hũanũ ꝺsideriũ. oz ꝙ volũtas ab hoc vt sit bona ⁊ recta. statuat sibi vnicũ finẽ vltimũ. hec ex S. Bo. in. ij. di. xxxviij. ar. iij. q. i.

4 ¶ Utrũ bonitas actualis volũtatis addat aliquã bonitatẽ sup bonitatez ipi⁹ hitus gr̃e. vide. s̃. Intẽtio. §. v.

5 ¶ Utrũ teneamur cõformare volũtatẽ nr̃am volũtati diuine i volito. ℞. fuit diuersa inter theologos opio i ꝑmo sen. di. vltia. Sz ista vr̃ mihi verior. s. ꝙ teneamur cõformare ꝗtũ ad illa volita q̃ exꝑmũt a deo signo ꝑcepti in lege explicite vel iplicite. vel q̃ nobis maifestaret sic velle de ꝑcepto Sed ꝗtũ ad alia cõsiliũ est nõ ꝑceptũ. cõsiliũ dico si sꝛ exꝑssa sub signo cõsilij tacite vel exꝑsse. Si ꝟo nõ sꝛ expressa. nec ẽt de cõsilio tenemur: nisi cõueniat nobis illd̃ velle. sicut dicit Aug. in ench. c. lx. Aliqñ inqt bona volũtate vult hõ ꝙ nõ vult deus Sicut bon⁹ hõ vult pr̃ez viuere quẽ de⁹ vult mori. ⁊ gl. s̃. psal. q̃ dicit. cor tortũ hz hõ. qui nõ vult qd̃ vult de⁹ Intelligit̃ de his q̃ nobis patent. ꝙ de ꝑcepto vult nos ea velle.

¶ Utrũ teneamur ꝯformare volũtatẽ in mõ volendi cũ deo. ℞. ꝑm Alex. lõbar. in ꝑmo di. xxxxviii. ꝙ nõ absolute: qꝛ si hõ honorat pr̃ez suũ. non ex caritate. sed ex beniuolẽtia ñ peccat. sz tenet̃ cõditionalꝛ. s. si vult mereri vitam eternã. S. Bo. i prĩo di. vltia dicit ꝙ tenemur cõformare volũtatẽ nr̃az volũtati diuine in mõ volẽdi affirmatiue. s. ꝑ loco ⁊ tꝑe. qñ vz tenemur exire in actũ caritatis: qꝛ sicut tenemur ꝙ nunq̃ ꝯria velimus deo. s. ex libidine. cũ deus velit ex caritate. Ita tenemur vt sub eadez rõne velimus ꝑ loco ⁊ tꝑe. ⁊ hoc si habemus caritatẽ. Si aũt nõ hẽmus. ñ tenemur ad hoc. sed ad equalẽs. qa tenemur facere qd̃ in nobis est vt eã hẽamus. ⁊ hoc ꝑ loco ⁊ tꝑe. vt dictũ est. Et si q̃raꝛ qñ locus ⁊ tꝑus est dic̃ idẽ Bo. ibidẽ. ꝙ est qñ domin⁹ visitat talẽ interiori locutiõe: vel exteriori ꝑdicatione. vel aliquo tali i quo ẽ oportunitas redeũdi ad cor. Aũ tũc si negligat incidit in contemptum ⁊ omissionis pctm̃. Alex. vero de ales. ꝑa ꝑe. tractatu de negligentia. q. viij. dicit ꝙ quando peccator cogitat de peccato suo ꝙ sit tantum malũ ⁊ graue ⁊ conuertitur super ipsum. ⁊ excitatur a gratia dei ad conuertenduz. qꝛ hoc mõ excitat eũ qñ fac̃ peccatorẽ cogitaꝛ d̃ pctõ suo: tũc tenet̃ actu

dolere de illo: ⁊ si nō dolet ⁊ cōterat̄ tūc peccat ꝑ negligētiā. ⁊ īnouat̄ peccatū aliqd̄ qd̄ ē negligentia mortalis Hec ille. Et sic pz qñ tenet̄ cōformare volūtatē in mō volendi cū deo de precepto. qd̄ no. bene.

Votum ſm Ri. in. iiij. dist. xxxviij. ar. iij. q. ij. ē ꝓpositi superrogantis ꝓmissio deo facta ꝑꝑ bonum finem ex deliberatione firmata.

1 ¶ Notāter dr̄ superrogātis boni: qꝛ in voto de re necessaria ad salutē nō ꝓprie īuenit̄ rō voti. Rō qꝛ votū ꝓprie loquēdo est qd volūtariū respectu ꝑncipij a quo ꝓcedit. ⁊ respectu eius qd̄ vouet̄. lz large dicat̄ votum qd̄ fit de necessario ad salutē. de quo habet̄. xvii. q. i. c. i. Uñ grauius peccat qui preuaricat̄ ꝑceptum diuinuz qd̄ vouit q̄z qui non vouit.

2 ¶ Secūdo dr̄ notāter ꝓmissio deo facta ad dr̄iaz ꝓmissiōis facte hoi q̄ nō ꝓprie hz rōnē voti. Nā sol⁹ de⁹ ē cui se totū hō pōt obligare. qꝛ solū ei ꝯuenit potestas sup totū hoiez. Et ideo ꝓprie votū fit deo. q totū hoiez obligat. Sāctis v̄o. qꝛ aliquo mō cōuenit ptās sup totum hoiez in q̄tū eorum orōnes tota salus hois ꝓmouetur. Jō fit eis aliq̄ mō votū. nō tñ hñs plene rōnē voti. nec ē necesse q̄ ista ꝓmissio exprimat̄ ore. sz suffic̄ ēt si fit in corde q̄ ad deū ⁊ cōsciam.

3 ¶ Tertio dr̄ notāter ꝑꝑ bonū finem ad excludēdū vota q̄ fiūt ꝑꝑ malū finē. vt cū quis vouet se ieiunaturuz vt possit interficere inimicū ⁊ huiusmōi que nō valēt. sed grauiter peccāt talia vouētes. Sicut ñ valeret votū factum de re mala quia deus nō acceptat aliquid contra se.

4 ¶ Sed qd si vouet ꝑꝑ finē indifferētē. ꝛ. q̄ valet accipiēdo idifferēs respectu adēptiōis vite eterne. Sicut cū qs vouet aliqd ꝑꝑ aliqd̄ bonū tpale qd̄ hr̄e nō est vtili⁹ ei ad vitā eternā q̄z carere eo. Si tñ veniret casus q̄ eēt malum. tunc nō obligaret vt in voto Jethe.

¶ Utrū votū possit fieri de re inutili ad salutē. ꝛ. q̄ nō de iure. qꝛ qd̄ nō ē ad dei honorē nec vtilis ad salutē offerentis ꝑ quācūqz circūstātiā additā nō acceptat deus. Et iō talis obligatio nō tz ipo iure. Et sic sūt vota stulta mulierū. s. de nō pectinādo caput ī sabbato ⁊ hmōi. nō comedere d̄ capite aliq̄ ꝑꝑ dec olationē Joānis baptiste ⁊ hmōi ſm Alber. ⁊ Ray. poti⁹ sūt frāgēda q̄z seruāda. Tuti⁹ tñ credo sit petere dispēsationē seu declarationē a ꝯfessore saltē ꝓpter reuerētiā. 5

¶ Quarto dr̄ ex deliberatiōe firmata ad differētiā votorū q̄ fiūt ex surreptiōe: ⁊ sine deliberatiōe: sicut faciūt aliqñ aliq ī angustijs q̄ nō obligāt de necessitate. sed tm̄ ex quadā ꝯgruitate. Jō ꝯ ipa venire ēt ex ꝓpria auctoritate nō ē pctm̄ mortale. Et qñ hoc fit pōt ꝑpēdi ex hoc: qñ stati trāsacto piculo seu angustia sūt̄ male ꝯtēti se tale votū emisisse: qꝛ videt̄ indeliberate factū. Secus qñ deliberate vt euadāt piculū vouent: qꝛ obligant̄. 6

¶ Addit̄. v. ſm aliquos ꝑ itētionē obligādi se ad ipleñ ꝓmissū: qꝛ ſm eos sola deliberatio nō firmat ꝓmissionē Et lz Ri. in. iiij. di. xxxviij. a q̄ ꝑdicta sūt extracta nō firmet se in hoc. sz ꝑtrāseat soluz recitādo. Tñ mihi vr̄ q̄ verissime reqrat̄ eo mō quo infra dicā. s. saltē tacite. sicut tz glo. in. c. lr̄aturā. eo. ti. Uñ debes aduertere q̄ votū hz diuersos stat⁹. ſz q̄s diuersa sortit̄ vocabula ⁊ effect⁹. Prim⁹ stat⁹ est in origine. s. cū qs dispōit aliqd boni facere: ⁊ tūc dr̄ deliberatio. de qua dr̄. 7

xvij.q.i.q bona agūt.⁊ hoc ꝯfrigeř ñ est pctm̄. Secūd⁹ stat⁹ ē ꝓcess⁹ cū ꝓcedēdo ꝓponit firmiter se facturū.⁊ tūc dř ꝓpositū.vt.xvij.q.ij.nos nouimus.⁊ sic nō obligat ad mortale sed veniale vt pz in.c.litteraturā de voto Et seqtur ibi Pa.⁊ ēt vř glo.hoc tenere ibidez si bene tota legať ⁊ glo. xvij.q.i.in sū.lz allegēt Hug.teneř ꝙ peccat mortalr talis.sed nō loqtur in isto casu.sed de eo q fecit votū in corde.licet ore nō expresserit.vt pz si bene attēdať. Sequiť ēt hoc archi.i.d. c.q bona.s.ꝙ nō obligať ad mortale Terti⁹ stat⁹ est ꝯsumatiōis.s.cū qd firmiter ꝓposuit ꝓmitit aīo obligādi se qz nemo obligat se nisi q aīum obligādi se hz.l.obligationū la.i.ff.d ac. ⁊ obli.ar.l.si ego.ff.si cer.pe.nec etiā sufficit hēre animū obligādi se.nisi se ꝑ ꝓmissionē obliget siue ꝓmissio fiat corde siue ore. Et iō iura q̄ videnť dicere ꝙ ꝓpositū deliberatū siue absolutū obligat.vt in.c. nuptiaꝝ.xxvij.q. i.⁊.d.c.q bona agūt.⁊ in.c.cōsulti de regula.cū similib⁹ intelligēda sūt de ꝓposito cum promissiōe firmato.ſm Pa.in.d.c.litteraturā.Qd no.quia facit ad multa. Aduerte tñ.ꝙ lz ꝓmittēdo nō habuerit aīum exp̄sse obligādi se.si tñ nō habuit aīum cū ꝓmittebat nō obligari ex tali ꝓmissiōe nihilominus obligať: qz tacite intelligitur obligatio. Quart⁹ status voti est solēnizatiōis.s.qd fit ore alicui hōi.vl' solēnizať ꝑ aliquē institutū ab ecclia.vt est ordo sacer.⁊ religionis professio.

8 ¶ Quot sūt genera votorū.ꝝ. ꝗtuz ad nos spectat duo.s.simplex ⁊ ē hodie oē aliud votū a voto solēni ꝗtūcūqz cū multis solēnitatib⁹ sit factuz Aliud dř solēne ⁊ istud est solummō illud qd solēnizať ꝑ susceptionē sacrorū ordinū.aut ꝑ professionē tacitā vel exp̄ssā factā alicui de religiōibus approbatꝫ.vt no.in.c.vnico d voto li.vj. Et de hoc vide.s. Nouiti⁹.⁊.s. Religios⁹ ⁊ Professio. Itē votorū quoddā purū siue absolutū.s.sine aliq̄ ꝯditiōe factū.aliō ꝯditiōale.vt cū qs vouit facere.sic.si de⁹ dederit mihi salutē corporis vel filiū ⁊ huiusmōi.⁊ tūc nō obligat nisi extāte conditione de condi.appo.c.verū.⁊ tex.a cōtrario in.c.vnico.xxxij q.vlti.

¶ Sz nūqd lz facere votuz sub tali ꝯditiōe. Inno.tenuit ꝙ nō.qz simoniacū ē:qz vult emere sanitatē a deo ꝓ tpali. Facit.c.q studet.i.q.i. Sz ego credo ꝙ ñ sit illicitū qz cū dō simōia fieri ñ pōt. Rō.qz ōdicare deo aliqd ēt sub ꝯditiōe est spūale. Sz spūale ꝓ spūali pōt cōmutari sine simonia.c. ad qōnes d re.pnu. Et hoc seqť Ho. ⁊ Pa.in.c.scripture d voto. allat.c. medicina.de pe.di.i. Ubi dř pctā tua elemosynis redime.⁊.xiij.q.ij.anime defunctorum.

¶ Utrū faciēs votū sub cōditiōe ex cui⁹ culpa ꝯditio nō ipleť teneať.ꝝ. Ri. vbi.s.ar.iij.q.v.ꝙ sic.ar.c.sicut ex lr̄is de spō. Uñ ille q fecit votū.vt deus eū ꝑseruaret ab aliq̄ peccato.si nō facit qd in se ē.vt ꝑseruet.sicut fecisset si votū ñ emisisset vel sicut itēdebat facere qñ votū emisit.vel si volūtarie se precipitat in peccato. nihilominus obligať voto facto.

¶ Utrū votū sub ꝯditiōe quā qs nol let ipleri obliget.ꝝ. Ri.vbi.s.q.vltima ꝙ votū factū sub ꝯditione de re bona ⁊ ꝑꝑ bonū finē.qd vouēs intēdit cōseq ꝑ executionē illius boni qd vouit est obligatoriū extāte cōditiōe siue illa cōditio sit bona siue mala.siue vouēs illā malā cōditionē velit impleri sicut cū qs volēs ꝯcubere cum muliere vouet religionē itrare.si sibi

cōsenserit in illo malo facto. siue nollit eā ipleri. Sicut cū qs horrēs aliqd malū cōmittere vouet si cōmiserit intrare religionē. Et q̄uis nolit ēt absolute intrare religionē imo abhoreat nō propterea minus obligat. qr nō requirit q absolute aliquid velit. sed qd velit ⁊ pōt quis velle sub conditione qd tamē nollet absolute.

Votum. ii. qs pōt facere. R. q qui libet q est sane mentis ⁊ sui iuris quo ad illud quod vouet. ⁊ nō ꝓhibitus a iure. ex quo pz q. viij. sunt qui vouere non possunt.

1 ¶ Prio epi ⁊ alij supiores plati non pñt facere votū q̄ vinculū inter ipos ⁊ ecclias suas dissoluat sine lnia pape de renū. nisi cum pdem. vel q̄ diu ab ecclia sua habeat absentari. de voto. c. magne Si tñ fecerit votū pegrinatiōis soluet expēsas q̄s fecisset i eūdo ⁊ redeūdo. ⁊ laborē vigilijs ⁊ orōnibus cōpēsabit vt valeat in sui piudicium. ꝟz qd no. in. d. c. magne. Nō pōt ēt facere votū q̄ graue piudiciū fieret ecclie sue. viij. q. i. clemēs. In alijs āt sic ex qbus pbeat bonū exemplum.

2 ¶ Secūdo clerici beneficiati i beneficijs in qbus rquirit residētia nō pñt facere votū lōge pegrinatiōis sine licētia epi. dcis. c. magne ⁊ c. nisi cū pdē. de cōse. di. v. nō oz. el. ij. posset tñ facere votū religiōis. vt. s. Religiosꝰ §. xij. Et ꝟm aliq̄s de accipiēdo crucē c. ex multa. de voto. qr videnr licētiati a papa q̄ ad illos q possūt eē vtiles terre sācte. sed ꝯtriū. s. q non pñt. nisi tpe generalis passagij ē veriꝰ ꝟz Ho. ⁊ Pa. in. c. fi. de voto. soluēt tñ expensas ⁊ redimēt laborē ꝟm q dictū ē d epis. In alijs aūt libere possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullū votū facere pñt. Rō pp altitudinē rligiōis ita ius statuit. xx. q. iiij. monacho nō lz vouere sine ꝯsēsu abbatis. Si aūt vouerit frāgeñ erit. et placet magis q̄ opinio eoꝝ q distiguūt an possit sine piudicō plati. qr a monacis ⁊ religiosis ē abdicatū velle ⁊ nolle. et iō non credo q possit vouere sine peccato. nisi psupponāt ꝯsēsum plati tacitū. nec qd vouerūt exeq debēt. nisi hēant ꝯsēsuz expssū plati. si eius pñtia haberi pōt nisi sit de q̄ nullū piudiciū fit plato vl regulari vite. et hoc sequitur Ri. in. iiij. ⁊ Tho. ꝟa ꝟe. q. lxxxviij. ⁊ Rav.

¶ Quarto abbates ⁊ plati religiosoꝝ nō pñt facere votū p qd piudiciū generet in eorū officio sine lnia suoruz superiorū. xviij. q. ij. abbates. de alijs vero possunt vouere. 4

¶ Quinto filiusfamilias nō pōt vouere aliqd qd sit ꝯ regimē domꝰ vel familie seu de ptinētibꝰ ad illā. nisi d lnia pris. nisi votū religiōis. ar. l. ij. ff. de pollici. ⁊ votū terre sācte qd pōt. c. ex multa ex. eo. Itē oē votū q̄ nihil d rogat cure ⁊ regimini rei familiaris. Itē si hz peculiū castrēse vl q̄si. d illo pōt vouere: qr in huiusmōi ē sui iuris 5

¶ Sexto ipubes nō pōt facere votū religiōis: ēt de ꝯsēsu pris. ⁊ si facit nō tenet ēt post pubertatē q̄litercūq; intēderet cū fecit. c. ad nr̄am. de regula. reqrit eni pubertas cōpleta. vt. s. Nouitꝰ. §. i. Tho. ꝟa ꝟe. q. vlti. tz q si ipubes hz vsū rōnis q obligat q̄tū est ex ie. nisi irritet. de q̄ dicto ego dubito. qr ꝯ ipsū est tex. in. c. i. d regula. li. vj. Ubi ille q fecit ꝓfessionem ante xiiij. annū libere pōt redire ad seculū qd ñ esset si aliqualr teneret. Alia āt vota facere pōt. sicut ⁊ filiusfamilias si est doli capax. ⁊ sane mentis. c. ij. de voto. Uerū tñ tutores pñt irritare. ⁊ ēt curatores si votū est reale vsq; ad xxv. ānos. nisi veniret accessorie. vt i i 6

trãte religionẽ cũ q̃ trãseũt bona sua
Si tñ ratũ hz in pubertate tenet ꝑz
Tho. ꝑa ꝑe. q. lxxviij.
7 ¶ Septimo seruus q nõ põt facere
votũ de opibus corporalibus aut tpa
libus in ꝑiudiciũ dñi sui. q q̃ ad talia
est ei subiect⁹. De spũalibus vt dicere
orõnes ⁊ huiusmõi q̃ nullũ ꝑiudiciũ
faciũt dño põt. ar. in. c. relatũ. de sen.
exco. ⁊. c. si seruus sciẽte. liiij. di.
8 ¶ Octauo vir ⁊ vxor nõ pñt facere
votũ p qd ꝑiudiciũ generet alteri q̃
ad debitũ reddeñ. qr q̃ ad hoc sunt
pares. c. gaudem⁹. de diuor. et iõ cuz
vxor nõ possit vouere abstinẽtiã sine
ꝯsensu viri. vt in. c. manifestũ. ⁊. c. no/
luit. xxxiij. q. v. Similiter nec vir ꝑm
Inno. Sed Pa. in. d. c. scripture te
net q vir aliqd votũ abstinẽtie facere
põt. dũmõ nõ fit in ꝑiudiciũ vxoris.
Sed vxor nullũ põt facere sine cõsẽ
su viri. imo dicit q si vir cõsẽsit. q ni
hilominus poterit reuocare. lz male
faciat. nec vxor poterit ꝯdicere. vt est
tex. in d. c. manifestuz. ⁊. c. noluit lex.
Sz ego teneo q sicut vxor non põt
aliqd in ꝑiudicium viri vouere. vt de
abstinẽtia. dormire cũ camisia. surge/
re ad matutinum ⁊ huiusmõi. sic nec
vir. nec in hoc sũt ipares. sz q̃ ad ele
mosynas ⁊ ea q̃ ꝑtinẽt ad curã rei fa/
miliaris sũt bene ipares. et iõ pro re
gula tene sicut videt velle gl. in. d. c.
manifestũ. q vxor põt vouere ea que
nõ sunt in ꝑiudiciũ viri. ⁊ eꝯrio vir.
Uñ si vxor. hz ꝑter dotez põt facere
votũ de ipsis dãdis ⁊ similia. Uerꝫ est
q caueat ne i scãdalũ viri aliquid vo
ueat nisi sit scandaluz phariseoꝝ. vt
s̃. dixi. Scãdalũ. §. iij. Fallit i voto ꝑe
grinationis in subsidiũ terre sãcte. qd
vir sine lnia vxoris potest facere. c. ex
multa. de voto. De voto religionis q̃
mõ tz qñ fit a viro vel vxore. vide. s̃.
Mꝑimoniũ. iiij. §. viiij. cũ sequẽtib⁹.
¶ Sed nũquid peccant tales vouen 9
tes q̃ iplere nõ possunt. ꝛ. q si qñ vo
uent sciũt se nõ posse vouere. ⁊ aduer
tũt d hoc sic videt q peccẽt mortalr
nisi ꝑsumant de volũtate eorũ quoꝝ
interest. Si vo de hoc non cogitant.
sic nõ peccant: quia subintelligitur q
vouent q̃tum in eis est. ⁊ multo ma/
gis non peccant. si explicite hoc in/
tendunt.
¶ Utrũ ꝑlatus abbas. tutor. marit⁹ 10
dñs. ⁊ huiusmõi peccẽt reuocãdo vo
ta prefatoꝝ q̃ nõ potuerũt facere. ꝛ.
q nõ. nisi cõsensũ eis dederint. qr tũc
peccarẽt. lz prefati non peccent obe/
diendo eis. vt in. d. c. manifestum.
¶ Pone q prefati votum fecerunt 11
anteq̃ essent sub tali impedimento.
ꝛ. q nihilominus nõ poterũt iplere.
¶ Sed nũqd peccauerunt mortali/ 12
ter tale impedimentum acceptando.
puta episcopus qui anteq̃ esset eps
fecerat votũ religiõis acceptãdo epa
tũ vel mulier ꝯsentiendo mꝑimonio
ꝛ. vt colligo ex. c. per tuas. de voto q
sic. si de hoc aduertebat qñ tali ipedi
mẽto assẽsit. Si vo tũc ñ aduertebat
nec cogitabat q assumebat ipedimẽ
tũ q̃ votũ iplere nõ posset. sic nõ cre/
do mortalr peccauerit. licet d beat do
lere q votũ iplere nõ põt. ⁊ recõpen
sare in eo i q̃ põt. Potuit bene forsi/
tã peccasse mortalr ex tardatiõe. vt i
fra dicã. Excipit ab hoc ille q religio
nẽ assumit qr nõ peccat. sed meret. ⁊
põt oĩa vota in istud cõmutare si vult
Et ipso iure erit ab oĩbus absolut⁹ si
ne alia dispensatiõe ⁊ auctoritate. vt
no. Inno. ⁊ Pa. in. c. scripture. quia
prima obligatio videt cõfusa in poste
riori. Facit qd no. in Cle. si domũ. de
reli. ⁊ vene. sanctorum.
¶ Utrũ ꝑfati q existẽtes in talib⁹ ipe 13

dimētis fecerūt aliq̄ vota teneāt̄ iple
re sublato ipedimēto tali. puta filiusfa
milias. postq̄ fact⁹ est sui iuris vl' vxor
mortuo viro. ⁊ hmōi. ℞. inno. ⁊ hug.
⁊ multi alij tenēt ꝙ sic. Pa. in. c. scri
pture. eo. ti. dicit se dubitare pp. c. qdā
c. placet. de ꝯuer. ꝯiu. Ubi pz ꝙ mari
tus q intrauit religionē ꝯdicēte vxor
restitut⁹ nō tenet ea mortua religiōez
intrat. q⁊ emisit votū tpe inhabili. er
go idē erit in filiofamil. Ex q̄ cōmissio
nē noti vō ꝯtulit ad tp̄s habile. et pro
hoc vr̄ tex. ff. de polici. l. ij. ⁊ facit qd̄
no. in. l. si nō sortē. §. libert⁹. ff. de ꝯdi.
indebi. et hoc dicit verius Pa. Sed
ego distiguo ꝙ aut votū erat ppetuū
⁊ tūc. aut fuit irritatū p eū q potuit. ⁊
sic āpliusnō tenet. nisi ad id ad qd̄ se
potuit obligare. et iste ꝓpe ē casus i. d
c. qdā. ⁊. c. placet. Nā reuocat⁹ ille q
fecerat votū r̄ligiōis sine lnia alteri⁹
ꝯiugis ñ tenet illo mortuo reddir̄ ad
religionē sed solū viuere caste. q⁊ illd̄
potuit ꝓmittere. s. nō exigere. et ideo
ſuare tenet. Aut votū ppetuū nō fuit
irritatū ab eo q potuit. et sic dic ꝙ so
luta patria potestate vel viculo q̄ ipe
diebat̄ tenet illud iplere. ⁊ iste ē casus
c. ꝯsuluit. de cōuer. ꝯiu. vbi vir ingres
sus religionē vxore ipum nō petente
in vita ea mortua cogit̄ stare in religi
onē. Si vō votū nō erat ppetuū. sed
tēporale sic nō tenet. nisi intētio fuis
set ad obligādū se ad tp̄s illd̄ facien. i
q̄ poterat se obligar̄. sil'r tenet̄ si qñ fe
cit votū itēdebat se obligar̄. saltē p⁹ so
lutā p̄riā potestatē. Vl' si r̄moto ipedi
mēto ratificauit. vt i. c. ij. i tex. ⁊ i gl. e.
ti. Si vō de nullo istorū cogitabat. sed
solū d̄ illo iplēdo tpe p̄rie p̄tātis. sic si
fuit irritatū nō tenet. et ſm hāc distin
ctionē ꝯcorda opiniones ꝯrias.

Votum. iii. quo ad obliga
tionē. et q̄rit̄ vtrū oē votū licitū sit ob
ligatoriū. ℞. Ri. vbi. s. ar. ar. v. q. i. ꝙ
sicut ꝓmissio licita facta cū itētiōe ob
ligādi se ⁊ ex deliberatiōe si acceptet̄
ab eo cui fit. ⁊ q eā acceptar̄ pōt obli
gat ꝓmittentē. nō tm̄ ex p̄cepto legis
diuine sed ēt legis nature. sic cū votū
sit ꝓmissio vt. s. dictū ē. ⁊ de⁹ illud ac
ceptet cui fit. Jō est obligatoriū. ex̄ de
voto. c. lz. Fallit hoc in q̄ttuor casib⁹
ſm eūdē Rica. ibidē. Prim⁹ pp ipo
tētiā iplēdi. Uñ ille q vouit ieiuniū qd̄
sine magno detrimēto corpis ſuare
nō pōt. si facultas adeūdi supiorē de
est pōt ꝓpria auctoritate frāgere. ſm
Tho. ſa ſe. q. lxxxviij. ar. ij. Peccat
tñ vouēs qd̄ sibi ē ipossibile nisi speret
fieri possibile. Secūd⁹ pp auctoritatē
dispēsantis. Intellige si subest legitima
cā. al's nō. vt in. c. magne. e. ti. ⁊ in gl.
in. c. nō est eo. ti. Terti⁹ pp defectū cō
ditiōis apposite. xxxij. q. viij. c. nō so
lū i fi. vel pp defectū cāe p̄ricipal'r mo
uētis. puta mulier fecit votū ieiunādi
vt obtineret salutē filij q morit̄. nō te
net̄. Quart⁹ cāus qñ id qd̄ tpe scti vo
ti erat licitū. factū ē illicitū postea. pu
ta q⁊ fecerat votū ꝯtinētie añ m̄rimo
niū post ꝯctū nō pōt licite denegare
debitū petēti ⁊ hmōi. et ꝓpterea dicit
Tho. in. iiij. eadē di. ꝙ qcqd votū fie
ri ipediret si pñs esset obligationē ēt
voto facto aufert. Qd̄ bene no. Adde
v. qñ irritat̄ ab eo q pōt. vt puta. pla
to. viro. tutore. ⁊ huiusmōi.

¶ Utrū votū de minori bono sit ob i
ligatoriū. ℞. Ri. vbi. s. ar. iij. q. ij. ꝙ ñ
si ē cū exclusione strictioris. Qd̄ limi
ta vex. qñ illud minus bonū nō ē suf
ficiēs ad salutē. s. ꝙ tūc nō teneat. Se
cus si est sufficiēs ad salutē: q⁊ tunc tz
q̄tū ad illud sed non q̄tū ad exclusi
onē maioris boni.

¶ Quādo tenet̄ qs votum iplere. ℞. e

Pa.in.c.nō est voti.de voto.q̄ stati nisi auctoritate supioris.q sup hoc p̄t dispēsar̄ vt differat.ar.d.c.a ꝯrio. Ri. v̄o dicit q̄ si stati ītendebat se obligare sic stati tenet̄. Si v̄o ad tp̄s sic ꝑm q̄ se intēdebat obligare faciet.ego vero credo sic distiguēdū. Qd̄ aut quis sicut vouebat sic de iplēdo cogitabat vel stati.vel ad tp̄s.et sic obligatur.ꝑz q̄ se obligare intēdebat qñ vouit. Si vero de tpe nō determinauit.aut nō cogitauit.aut si cogitauit.nō tñ ad illud se obligauit ex voto. Sic distinguen̄ ēt.q̄ aut differt.qꝛ deuoti⁹ ⁊ qetius aut comodi⁹ tardādo sperat īplere.et sic nō peccat saltē mortal̄r.et sic intelligo glo.verā.in.d.c.nō ē.q̄ dicit q̄ in voto subintelligit̄ si cōmode p̄t q̄tū vt nō stati teneat̄.⁊ difficultas sicut in iuramēto sic ⁊ in hoc excusabit Aut differt solū ex negl̄ia.et si ē ꝓbabile piculū iminēs īpossibilitatꝫ i iplēdo si tardat̄.vt puta:qꝛ q vouit religiōem.nisi hoc āno ingrediat̄ postea nō erit apt⁹ vel nō poterit.sic peccat mortal̄r differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale piculū nō imineat.vel si iminet nō aduertit sic dicere.q̄ sit peccatū mortale differre vt̄ duꝝ:q̄uis forte sit veꝝ.ꝑ ar.a ꝯrio sēsu.d.c.nō est voti transgressor q auctoritate aplice sedis qd̄ vouit distulit.ergo erit transgressor.si sine auctoritate differat.et iō dicet̄.q̄ aut iste excitat̄ a gr̄a ad iplen̄ qd̄ ꝓmisit.puta.qꝛ sepi⁹ sibi ad mētē reducit̄ ⁊ cogitat qd̄ illd̄ dꝫ iplere ⁊ hmōi.et sic velle differre erit peccatū mortale.q̄si a deo sit monit⁹ vt illud ꝑficiat.et sic ꝯstitueret̄ in mora. Aut differt qꝛ de eo nō cogitat.vl̄ nō recordat̄.et sic nō erit pctm̄ mortale. nisi sit notabilis ⁊ valde lōga dilatio. ar.eoꝝ que.s̄.dixi. Obligatio.§.viij.

5 ¶ Utrū ille q vouit ad certū diē puta Jeiuuare vigiliā assūptionis gloriose virginis Marie imedietate sequētē ⁊ hmōi.⁊ nō seruauit teneat̄ alio die illd̄ iplere.ꝝ. Pa.i.c.ꝑ tuas.de voto. q̄ sic q̄si sit obligat⁹ ad duo.sicut ille q obligat certo die dare decez alicui. si die statuto nō dederit.tñ obligatus remanebit. Facit.c.cū dilecti.de do. ⁊ ꝯtu.⁊.l.celsus.ff.d̄ arbi.§.i.vbi.iuss⁹ dare.x.ifra lk̄l.septēbr.dr̄ duo habere p̄cepta.vnū dādi.x.⁊ aliud ifra lk̄l. Et ē tutior opinio q̄ꝫ aliud tenere.nisi qñ vouēs nō hēbat aiuꝫ obligādi se. nisi ad illū diē qꝛ sic nō tenet̄ alio die ieiunare.sed penitere de voto fracto.

¶ Utrū votū de nō vouēdo aliqd nisi in scriptis vel i manu talis ⁊ hmōi valeat.ꝝ.ꝑm Ri. vbi.s̄.ar.ij.q.iij.q̄ sic.qꝛ nō simpl̄r ꝓhibet factionē voti sed p̄cauet p̄cipitatiōem.et iō si ꝯriū facit.s.vouēdo nō in scriptꝫ.vel sine cōditiōe apposita peccat vt trāsgressor p̄mi voti.et sic est mortale.et nihilominus tenet̄ seruare votū qd̄ fecit sine illa cōditiōe.qꝛ votū de nō vouēdo ñ obligat.lꝫ obliget votū q̄ nō vouebit nisi cū tali circūstātia vt illd̄ seruet in vouendo. 4

¶ Utrū cessāte cā ꝑꝑ quā qs vouit obliget̄.ꝝ. Ho.tꝫ q̄ sic.lꝫ sit facilior redēptio.allegat.c.magne.§.fi.de voto Gofre.tꝫ q̄ nō obligat̄ ꝑ.d.§.fi.nisi i voto religiōis.qd̄ ex falsa cā nō viciatur.c.dudū.d̄ ꝯuer.ꝯiu. Sꝫ ego dico q̄ si cā erat finalis.ita q̄ nō itēdebat obligari.ipsa nō extāte nō obligat̄.c. cū cessāte.d̄ appel. Si vero cā erat i pulsiua vel inductiua.sic lꝫ cesset obligabit̄ nihilomin⁹. Facit.c.ex ꝑte.el ij.de ꝯuer.cōiu. In dubio dico q̄ obligat̄ qñ ignorat si fuit finalis vl̄ nō.l. qcquid astringēde.ff.d̄e v̄.ob. Nā in oi voto cā finalis videt̄ esse.vt placeat deo.et ideo alie cause vident̄ ipulsiue 5

Et ideo ipsis cessantibus remanet vo
obligatio.

6 ¶ Utrũ qs possit obligare aliũ ex vo
to suo. ℞. q nõ nisi alter ꝯsẽtiat. vnde
mater lꝫ voueat q filius ieiunabit ⁊
huiusmõi. nisi ipse cõsenserit nõ obli-
gabit̃. sed q̃ ad res temporales bene
posset obligare heredẽ suũ sꝫ ñ ad ali
qd ꝑsõale. si ipe ñ ꝯsẽtit. vt. j. patebit.

7 ¶ Utrũ ille q nõ põt ꝑficere votũ ꝑ
se teneat̃ ꝑ aliũ ꝑficere. ℞. q nõ. qꝛ in
oi voto intelligit̃ illa cõditio genera-
lis. si deo placuerit. si potero ⁊ huius-
modi. ẽt si nõ exprimat̃. vt no. i. c. quẽ
admodũ de iureiu. ⁊ in. c. beat⁹. xxij.
q. ij. q̃ si nõ extat tollit̃ voti obligatio.
vt no. gl. in. c. nõ est. e. ti. Ad. c. q su-
ꝑ his. de voto respõderi põt ꝑꝫ Pa.
in. c. i. de voto. q loquit̃ quãdo ipedi
mẽtũ nõ est omnino ipeditiuũ. sꝫ so-
lũ difficultatiuũ. Distinguit tñ Inno. i
c. scripture. eo. ti. q si qs vouit visita-
re terrã sãctã ꝑ subsidio ipendẽdo. q
lꝫ tũc visitare nõ possit. tñ subsidiũ te
net̃ ipẽdere meliori mõ q̃ põt. q̃si sit
ad hoc obligatus. Et idẽ dicas in eo
qui fecit votũ visitãdi. S. Jacobuꝫ ⁊
aliqd dãdi ⁊ huiusmõi. Si vero solũ
vouit visitare ob deuotionẽ. tũc non
tenet̃ ꝑ aliũ exequi ipedimẽto super
uenĩẽte. Pa. i. c. licet. eo. ti addit aliã
limitationẽ. s. q nõ tenet̃ nisi tꝑe voti
emissi erat certus q ipedimẽtum erat
perpetuũ. qꝛ sic tenerẽt ꝑ aliũ iplere.
ne votũ sit derisoriũ. Sec⁹ si nõ erat
certus de ipedimẽto ꝑpetuo. lꝫ eum
haberet tꝑe voti qꝛ tũc solũ tenetur
q̃ꝫ primũ comode poterit. ar. in. l. ne-
pos proculo. ff. de v̄bo. signi. lꝫ. Ho.
indistincte velit q teneat̃ ꝑ aliũ qñ im
pedimẽtum erat tꝑe voti. Sed videt̃
verior opinio Pa. Addo ⁊ tertiã li-
mitationẽ. s. q nõ teneat̃ ꝑ aliũ. veruꝫ
nisi ꝑius fuisset in mora in executione
i. qꝛ tũc tenet̃ vel cõmutare vl̃ re
di mere. vt patet leui. xxiij. vbi dr̃ q si
mortuus fuerit iputabit̃ sibi in pecca
tum. ⁊ ar. l. ij. in prin. ff. si quis cau. ⁊ i
c. si. de iniur.

¶ Utrũ heres teneat̃ iplere vota si- 8
bi iposita ab illo cuius est heres. ℞. q
aut expresse assensit. sic tenet̃. dũmõ
acceptet hereditatẽ si sb̃ spe hñdi he
reditatẽ solũ ꝯsensit. alias si simplr̃ ꝑ
msit sic tenerentur. et ita intelligo. de
Anto. in. d. c. lꝫ. Nec distinguo vt qui
dã an sit peregrinatiõis vel abstinen
tie. qꝛ q̃lecũq; sit tenet̃. Facit. l. vete-
ris. C. d̃ commit. stipula. ⁊. C. vt ac. ab
here. vel ꝯhere. ici. l. vnica. c. qd̃ sup
his. ⁊. c. licet. eodẽ ti. Si v̄o nõ assen-
sit heres. tũc si votũ est ꝑsonale. s. ob
ligãs personã suã nõ tenet̃. Si vero ẽ
ꝑsonale ad incertã ꝑsonam puta. mit
tere aliquẽ ad sãctũ Jacobũ. sic tenet̃
Similr̃ si est reale solũ vt facere mo-
nasteriũ vestire pauperẽ ⁊ huiusmodi
sic ẽt tenet̃. Itẽ si est reale simul ⁊ per
sonale ⁊ expressũ vtrũq;. vt ire ad sã-
tũ Jacobũ. ⁊ ibi offerre. x. sic tenetur
ad offerendũ. x. sed nõ ad eundũ vel
mittendũ aliquem. nisi secũdũ q su-
pra dixi. in. §. vij quãdo obligat̃ ꝑ ali
um iplere. Si antem est reale ⁊ ꝑsõa
le. sed personale expressum solũ est.
vt puta ire ad sãctũ Jacobum. lꝫ ac-
cessorie veniãt expense nõ tenet̃ quia
sublato ꝑncipali. i. q non teneat̃ ire.
nõ tenet̃ ad expẽsas. Si vero nihil in
hoc disposuit. sic dic. q si defunct⁹ te
nebat̃ ꝑ aliũ votũ suum iplere vt i ca
sibus de qbus supradictũ est sic simi-
liter etiã tenet̃. et hoc ex quo adiit he
reditatem. quia adeundo q̃si cõtraxit
Facit qd̃ legit̃ ⁊ no. in. l. ij. ff. de polli.
⁊ in. l. more. ff. d̃ acq. here. pro q̃ tex.
in. c. si heredes. de testa. et hoc intelli
ge in quantuꝫ vires hereditat̃ patiũ-

tur. Credo tamen ꝙ si filius grauare
tur in legitima pro hmōi votis iplen
dis ꝙ haberet causam legitimam im
petrandi dispensationem.
8 ¶ Quid de illo q defūcto ꝓmisit im
plere votū ab eo emissū. ℞. ꝙ si in oi
casu ꝓmittēdo intellexit ꝑsonā suam
obligare sic tenet̄ iplere ob ꝓmissio
nē factā. Sed si ꝓmittebat tanquam
heres sperās hereditatē adire a qua
mutato ꝯsilio postea abstinuit non te
netur. ar. c. venerabilem. §. fi. de elec.
Et no. Inno. ⁊ ber. in. d. c. lz.
10 ¶ Utrū ille q vouit religionē aliquā
intrare que eū nō vult recipere sit ab
solut⁹. ℞. ꝑm Ri. vbi. s̄. ar. pr̄io. q. v.
ꝙ si intētio sua erat determinata so
lū ad vnā religionē sic nō tenet̄ aliaz
intrare. si illa eū nollit recipere. qꝛ fa
ctū est ei ipossibile votū suū. Si vero
intētio sua erat indeterminata sic te
net̄ se tot religionibus offerre ꝙ vnā
inueniat si pōt q̄ eū recipiat. nisi sit ta
lis religio. de qua ꝓbabiliter credit.
ꝙ si de ea cogitasset nullo modo in
trare consensisset. nec credo ꝙ tenea
tur per mundum discurrere vt vnā
inueniat que eum⁹ recipiat. quia nec
hoc cogitauit. nec ad hoc verisimili
ter se voluit obligare.
11 ¶ Sed qd faciet ille qui indetermi
nate vouit religionē cū tñ nullam in
ueniat que eū velit. ℞. Inno. voluit ꝙ
permaneat sub obediētia episcopi ⁊
fit monachus eius. Sed ego hoc nō
teneo de necessitate. sed ꝙ potest nu
bere ⁊ stare in seculo.
12 ¶ Quid si dubitat an determinatam
intētionem habuerit. vel ne. ℞. in du
bijs tutior pars est eligenda. c. iuue
nis de spō. et idem faciat sicut qui in
determinate promisit.
13 ¶ Utrū ille quem penitet eo ꝙ fecit
votum peccet mortaliter. ℞. ꝙ nō qꝛ
sicut ante votū poterat nō velle vo
uere. ita post pōt nō voluisse vouere.
dūmodo pur ipleat. ex quo fecit.
¶ Utrū ille q fecit votū de nō intrā 14
do religionē sit obligat⁹ ad nō intrā
dū. ℞. ꝑm Ri. in quol. iij. q. xiiij. ꝙ nō
qꝛ sicut illicitū est iurare nō facere bo
nū ita ⁊ illicitū est vouere nō intrare
religionē q̄ est maximū bonū. Ho. tñ
distiguit ꝙ illectus nō pōt intrare ⁊
votū obligat vt nō intret illud mona
steriū qđ ꝑꝑ lucrū hñdū ipsū circū
uenit ⁊ alicit. sed aliud monasteriū p̄t
vt. xx. q. iij. ꝯstituit. de ꝯuer. ꝯiu. dudū
Inspiratus aūt a dño pōt intrare. c.
gaudem⁹ de diuior. et plz ⁊ ꝓbat̄ in
c. beat⁹. xxij. q. ij. ⁊ in. c. ij. de iureiurā.
Nec cures de dicto Grati. xxij. q. iiij.
§. vltimo in fi. qni non est tenēdus in
hoc. vt infra patebit.
¶ Utrū ille q hñs votū religiōis eli 15
git̄ in episcopū teneat̄ prius intrare.
℞. ꝙ sic de voto. c. per tuas.
¶ Utrū ille q vouit vnā religionē in 16
trare possit aliā intrare. ℞. ꝙ nō laxio
rem. sed bene strictiorem. ⁊ ꝑm distin
ctionē d̄ qua. s̄. Religio vi. §. xxxiiij.
excepto ꝙ nō tenetur petere licentiā
si est strictior.
¶ Sed qd si de facto itrat religionē 17
laxiorē. ℞. tenet igress⁹. ⁊ penitere dz
d̄ fctō voto. de regula. c. q post. li. vj.
¶ Utrū ille q vouit intrare religionē 18
satisfaciat voto si intrat ⁊ postea egre
ditur. ℞. ꝑm Ri. in. iiij. di. xxxviij. ar.
viij. q. iij. ꝙ aut ille q intrare religio
nem vouit actualiter proponebat in
religione manere. ita tamen ꝙ illud
ꝓpositū nō cadit sub voto. sed ipsuz
comitat̄ tñ. Aut actualiter ꝓponit ex
piri vt si sibi placuerit stet sin āt egre
dietur. Aut de nullo istorum cogitat
actualiter. sed tñ vouet intrare quia
sibi vr̄ bonū aīe sue. aut dū vouet hz

ꝓpositū exeūdi postq̄ intrauit. Si p̄
mo mō vouit ⁊ intrat ⁊ postea exijt sa
tisfecit voto. Et lz hoc dictū ñ probet
Ri. pōt tñ sic ꝓbari. Nā vt dicit Hē
ri. de gan. in. iij. quolibz. q. xviiij. lz qs
cōcipiat diuersa ꝓposita circa idē. pu
ta. visitādi limina sācti Petri pedib⁹
nudis die veneris. ⁊ vni istorū oppo
nat votū: ⁊ sub ꝓmissione voti astrin
gat se ad iplendū vnū illoꝝ tm̄. lz alia
maneāt absolute sub rōe propositi. tñ
nō teneť ad ea sicut ad votū. Sic i ꝓ
posito. Itē alia rōe posset ꝓbari ꝙ sa
tisfecit sic. qꝛ sicut iuramētū factum in
materia iuris recipit oēs limitationes
iuris. sic ⁊ votū cū ābulēt pari passu.
vt dixi. s̄. Iuramētū. iiij. §. i. Ergo in
telligeť vt ꝓbaret ꝑz ꝙ statutū ē i iu
re. ⁊ cū hac opinione Ri. cōiter con
currūt theologi. imo plus dicit Ri.
ibidē. ꝙ ēt si intrauit aio exeūdi cum
voluntate tñ dādi operā. vt de⁹ imu
tet ꝓpositū suum ꝙ satisfecit voto. Et
idē dicēdū si vouit mō secūdo. s. cum
volūtate experiēdi. Aut tertio mō. s. d̄
nullo istorū cogitās. s. ꝙ satisfecit. Si
tñ intraret cū ꝓposito exeūdi. ⁊ nūq̄
dādi opam vt muteť suū ꝓpositū nul
lo mō apud deū satisfecisset. qꝛ pl⁹ de
us pōderat affectuz q̄ manū. xiiij. q.
v. Si qd inuenisti. Et talis est in mali
gnitate nō in ifirmitate. sicut ille qui i
trādo hz aium exeundi. tñ mutādi. si
aliud inspireť. Si āt q̄rto mō qs vo
uet. s. cū ꝓposito exeūdi postq̄ intra
uerit. Hoc pōt eē tripliciter. Primo
qꝛ vouet intrar̄ vt exeat. Scd̄o qꝛ vo
uet introitū ⁊ exitū. Tertio qꝛ solū vo
uet introitū. sed ꝯcomittať ꝓpositum
exeūdi. ⁊ q̄cūq̄ istoꝝ modoꝝ illicitū
est votū. Vouere. n. vt exeat ē vouere
ꝑꝑ finē maluz. ⁊ sic nō tz votū. Voue
re ēt introitū ⁊ exitū ē temerarium ꝑꝑ
cōiūctionē ꝑtis male. s. exit⁹. Similit
intrare religionē cū volūtate exeūdi
ē peccatū. ⁊ iō temerariū si ñ vult da
re operā vt muteť ꝓpositū suuz. Qd̄
no. qꝛ sepius in pratica contingit.

¶ Utrū votū factū ex metu obliget. 19
vide. s̄. Metus. §. viij.

¶ Utꝝ votū factū d̄ re licita. ñ tñ vti 20
li ad salutē sit obligatoriuz. ꝛ. ꝑz Ri.
vbi. s̄. ar. viiij. q. iij. ꝙ nō. vñ qñ aliqs
vouet aliqd qñ in vno casu pōt eē vti
le ad salutē. ⁊ in alio casu inutile obli
gať ad obseruātiā voti in illo cāu in q̄
est vtile ad salutē. nō in alio in q̄ est in
utile ad salutē. puta aliqs vouit nunq̄
petere dispēsationē votoꝝ euenit ca
sus ꝙ ꝓbabilr timet, de trāsgressione
alicui⁹ voti. sic pōt petere dispēsatio
nē. nō obstāte voto p̄fato. Si v̄o cas⁹
talis nō euenit. sed magis sibi expedit
ad salutē ꝑuare. sic tz votū p̄dictuz. ⁊
nō poterit petere dispēsationē nisi fue
rit intētio vouētis. ꝙ si nō obligat in
oi casu nō obligeť in aliquo.

¶ Utrū votū de aliq̄ faciēdo vel nō 21
faciēdo q̄ salus corporalis amittiť sit
obligatoriū. ꝛ. ꝑm Ho. ꝙ nō. vt puta
quis vouit non comedere carnes. a
medicis dicitur ꝙ est in periculo mor
tis nisi vtatur. sic nō obstāte voto vte
tur. No. hoc etiaz Hugo. ꝑa ꝑe. q. iiij.
c. non solum.

¶ Quid de illo q vouit dare vnā mē 22
surā grani ānuati pauꝑib⁹. ⁊ nō deter
minauit de q̄ mēsura. ꝛ. ꝑm Ho. ꝙ in
arbitrio eius erit dare ad quā mēsu
rā voluerit. ex̄ de censi. c. ex parte. vel
dic ꝙ ad eam de qua cogitabat.

¶ Utrū vouens ex duabus causis. pu 23
ta. vt visitaret romā. ⁊ vt ibi inueniret
germanū suum teneatur si vna illaꝝ
deficit. puta qꝛ germanus inde reces
sit. ꝛ. ꝙ sic. l. celsus. ff. de arbi. Intel
lige si intēdebat. se obligare vna illa
rum extante. alias nō in cōscientia.

24 ¶ Quid si qs fecit duo vota diuersa ꝛ. fm Tho. in. iiij. di. xxxviij. q. si vtrū qs pōt vtraq; teneꝛ. Si vo sūt icōpossibilia puet maius: ꝛ satisfaciat de minoꝛi ꝑ arbitriū ꝓlati. ꝓbatur. Dicit q nō peccat q votū in maius bonū cōmutat. vt infra patebit. Si vero sunt equalia impleat qd ꝓius ꝓmisit.

25 ¶ Utꝛ dñūz reiq; ex voto é deo vel alicui ecclie ꝓmissa māeat penes voūtē. ꝛ. ꝓbatur. de pusio tractatu ō canonica poꝛtōe epi. c. iiij. q. sic ꝑ psonali obligatiōe teneꝛ votū ipleꝛe. de q̄ plene i. l. si qs rē. ff. de polli. vbi dr q. ꝓsona obligaꝛ nō res. trāsit tū in heredē talis obligatio vt ibidez in fi. Facit. l. pactū. ibidē. Et sic cogeꝛ psonali obligatione. c. ex pte. de cēsi. Mō limita q̄ ad heredē. vt. ꝑ. ꝟ. viij.

26 ¶ Sz qs aget. ꝛ. q. ꝑ. Mō sicut ille cui relictū é legatū ꝓlū agit de iure. ꝛ nō ali⁹. l. i. ꝛ. ij. C. cōia veleg. sic ꝛ ille cui factū é votū. Et ex q̄ infert q. legatū factū imagini xpi nō acgriꝝ ecclie nec ꝓlato: nec ꝛtēplatiōe ecclie vl ꝓlati é factū: ꝛz imago sit i pochia. ꝛ vr casus in. c. nimis. el. i. de excel. pla. Facit. c. regsisti. de testa. Sz cēseꝝ deo factū ꝛ ei⁹ ꝛtēplatiōe. vt vr esse cāus. xij. q. ij. ꝓdia. ꝛ ió aget eps q ꝛz cogere. d. c. ex pte. ꝛ dabiꝝ ecclie vbi testaꝛ habuit domiciliuz. s. cathedrali. vel si nō sit dignioꝛ. ar. eoꝝ q̄ no. in aut. ō ecclia. titu. ꝟ. si qs in noie magni dei. Si aūt factū cēt ꝛtēplatiōe. ecclie pochialis. siue sit talis image in ea: siue nō ecclie pochiali acgriꝝ. c. cū inter vos. ō v. signi. Et sic aget rectoꝛ ipsi⁹ ecclie. de iudi. c. cū deputati. cle. i. de rescrip. Sic idē dicēdū in voto facto ꝓrespectū ad eccliam vt puta ad beatū Jacobū. Et sic aget ꝓlat⁹ illi⁹ ecclesie. d. c. ex pte. In voto vo facto simpliciter deo vel imagini ꝛ hmōi aget eps. Aduerte hic. qꝛ multi decipiūtur credēres q. qs vouēs dare vni ecclie puta imaginē uel cereū ꝛ hmōi vl' alicui paupi. x. teneaꝝ talē adipleꝝ votū q. nec ēt ꝑ dispensatiōnē possit liberari. ex q̄ tales pñr ageꝝ q̄si sit eis ius ac qsitū ex tali voto. Sed decipiūꝝ qꝛ tales nō acgrūt aliq̄d ius i re quā sic talis vouit. eo q. nec eis vel aligbus ꝓ eis acceptātib⁹ fuit facta pollicitatio. sed solū deo. Et ió tales agunt vt seruēt votū solū ꝛditiōe. d. c. ex pte. ꝛ. c. scimus. xij. q. i. ꝛ similibus. Cum ergo auctoꝛitate superioꝛis cōmutaꝝ in eque gratū deo. taꝝ liberat⁹ é ab obligatione quā ꝛxerat cū deo. ꝛ ꝓpterea absolut⁹ é. Et ió hic tene. q̄n ꝓmutatio fit in maius vel eq̄ gratū deo. vel ēt i minus gratū cā existēte in vouēte. Fallit hoc in voto in quo quis aliq̄d ꝓmisit in subsidiū terre sācte. Facit. c. ex multa. eo. ti. qō sine auctoꝛitate pape cōmutari nō pōt.

¶ Utrū peccet moꝛtaliꝛ totiēs q̄tiens 27
qs frāgit votū. ꝛ. q. si votū é negatiuū nīl'i dubiū q. sic. Si vo é affirmatiuū puta de ieiunādo. nō nisi ꝓma vice q̄ comedit nō ꝑa vel tertia vice comedēs. si facit sine ꝛtēptu: ꝛz q̄si reputās sibi impossibile plus illo die ieiunare. Secus si ex ꝛtēptu. puta. qꝛ si ēt posset ieiunare nō faceret ꝛ silia. Tz ēt ꝑe trus de palu. in. iiij. di. xv. q. q̄si qs vouit ad certū diē nō bibere vinū. puta die sabbati q. solū peccat moꝛtaliꝝ ꝓma vice. Sec⁹ si fecisset votū ad tp̄s ꝑpetuz vel ad certos dies: qꝛ si ad tp̄s ꝑpetuū totiēs q̄tiēs bibit peccat moꝛtaliter: qꝛ oē tp̄s est in obligatione. Si ad certos dies solū dies est in obligatione. ꝛ nō totū tēpus. Et ideo nō peccat: nisi semel ꝓ quolibꝛ die. Et dat exemplū de indulgentia que est in ꝑpetuum in ecclesia quia totiēs habeꝝ.

quotiēs itrat. Si ē ad diē solū habebit qui semel. nec plus q pluries in eodē die visitauerit. Si ad diuersos dies. sic quolibet die visitauerit. ⁊ satis est benigna ista opinio. Sed prima ē verior ⁊ tutior. qr exēplū de indulgētia ē valde dissimile.

Votum. iiij. quo ad cōmutationē vl' dispēsationē querūtur plura.

1 ¶ Utrū votū sit cōmutabile in aliud opus pietatis. ℞. ꝙ sic. tex. ē in. c. magne. §. cū igit̄. de voto.

2 ¶ Utrū possit qs sine auctoritate superioris votū suū in melius cōmutare. ℞. ꝟm Pa. in. c. scripture. de voto. ꝙ sic. lz sit tutius habere dispēsationē. ⁊ cū hoc trāseūt cōiter doc. ⁊ facit. d. c. scripture. ⁊. c. peruenit. el. ij. ꝺ iureiu. Sz ꝯ ē. c. ꝑmū. de voto. vbi sine arbitrio ꝑsidētis nō dz fieri ēt in meli⁹. ⁊ seqt̄ Ricar. vbi. s̄. arti. viij. q. i. Itē facit ꝯ. l. ij. ff. si cer. pe. insti. q. mo. tol. ob. in ꝑn. vbi pz ꝙ nō liberat̄ q soluit rē etiā meliorē: nisi soluat̄ qꝺ debetur Et iō dic ꝙ aut cōmutat̄ in religionē ⁊ sic pōt fieri sine auctoritate supioris dicto. c. scripture. Naz ꝟz Ricar. vbi s̄. ar. viij. q. ij. cū qs profitet̄ actualiter vel habitualr intēdēs nō amplius teneri ad vota que ꝑus fecerat: sed solū voto religiōis absoluit̄ ab illis ipso iure. Secus si qñ ꝓfessionē fecit intēdebat actualr vel habitualr velle remanere obligat⁹ illis vot̄ q̄ ꝑus fecerat: qr sic idiget dispēsatione. Posset etiā esse tale votū. de quo ꝓbabilr posset dubitari an melius esset illud ꝟuaret: aut eo dimisso religionē itraret. ut si aliqs magnus rex fecisset votuz de acqrēda terra sācta ⁊ hmōi: in qbus tūc papa esset ꝯsulēdus: ⁊ ꝟm eius auctoritatē ꝓcedeñ nō simpliciter in religionē cōmutañ. Silr non cōmutat̄ in religiōis votū illud q̄ qs vouit. aliqd dare i subsidiū terre sācte sine lnia pape ꝟm Rodo. Sec⁹ si soluz fecisset votū ꝑegrinatiōis. qr absolueret ꝑ religionē. Aut cōmutatio voti vult fieri in aliud a religōe. Et sic reqrit̄ auctoritas supioris. aliqñ solū petita lz non obtēta. vt qñ ē certū ꝙ illud in qꝺ cōmutat ē melius ⁊ magis deo acceptū vt i. c. lz ꝺ voto si ēt fieret sine lnia supioris cōmutatio i meli⁹: qñ ē claruz ꝙ ē meli⁹ nō peccaret ꝑ. d. c. ꝑuenit. si ꝟo nō ē claꝝ ꝙ sit meli⁹ sic oz auctoritas obtineat̄. ⁊ multo magis qñ cōmutat̄ i eq̄ bonū vel minus bonū est necessaria dispēsatio superioris.

¶ Sed qd si votū erat factū deo itui 3
tu alicui⁹ certe ꝑsone vel loci. puta tal' monasterij vl' tal' paupis de dādo sibi aliqd. ℞. ꝙ lz actio acqrat̄ talibus ad ageñ vt cōpellat̄ reddeṙ qꝺ vouit. ut s̄. dictū ē: tñ i religionē ꝯmutādo absoluit̄ ab illa obligatōe cū fuisset ꝑsonal'. Sec⁹ ēt si ñ ex voto solū deo facto. Sz ex aliq̄ alio respectu se homini obligasset: qr sic nō absolueret̄ per religiōis ingressū: nec etiā ꝑ dispensationē superioris. nisi ꝟm ꝙ dixi. s̄. papa. §. vi. ⁊ Iuramentū. vi. in. ꝑn.

¶ Utꝝ ille q ꝓmisit pri aut alteri vo 4
tū eoꝝ ipleṙ possit illꝺ i religōez ꝯmutare. ℞. Tho. i q̄daz. q. de quol'. ꝙ sic: qr sicut sufficit ꝓ se. ita ⁊ pro pr̄e.

¶ Utꝝ oē votū possit cōmutari aucto 5
ritate supioris. ℞. ꝟz Ri. vbi. s̄. ar. ix. q. i. ꝙ sic. Et ꝺ hoc vid. s̄. papa. §. i. ⁊ hoc firmit̄ teneas: qr nullū ē votū volūtariū qn possit i meli⁹ cōmutari. ⁊ si nō ipi cui cōmutat̄ saltem cōitati. Itē aliqñ votum militaret ꝯtra salutem propriam. vt pz in illo q castitatem vouit quā tñ ex fragilitate sua videt verisilr se fracturuz. Et iō superioris auctori-

tas nobis dimissa est a deo in huiusmodi prouidẽdis. & non cures de tenentibus aliud.

¶ Quis ẽ iuptor cui⁹ auctoritate vota possint cõmutari. &. q̃ q̃ ad q̃ttuor vota sol⁹ papa dispẽsat. s. in voto religiõis. In voto hierosolonitano. voto sancti Jacobi. & voto visitãdi limina aplor̃ Petri & Paul. & sic ꝓuat in facto. ꝛ nullo iure inuenit expressum nisi de voto p subsidio terre sancte. vt in. c. ex multa. de voto. vbi ꝛ Pa. q̃ ẽt legat⁹ ỏ latere nó pot dispẽsare cũ req̃rat spãlis delegatio. vt in. d. c. ex multa p̃z. Sz si factũ esset solũ p deuotiõe nó p subsidio. sic ꝛ idẽ Pa. ibidẽ. q̃ eps pot dispensare. Et sic̃r. si vouisset solũ ex deuotiõe ire ad sanctũ Jacobũ nõ i subsidiũ pstan̄. Et facit p hoc tex. c. q̃ sup his. & c. ex multa eo. ti. q̃ fundãt se sup sõsidia terre sãcte. Et licet istỏ sit verũ de iure. Quia tñ cõsuetudo ita se hz. vt ẽt ex deuotiõe factũ ptineat ad papã ei⁹ dispẽsatio. & ẽt q̃ maiores cãe ad papã sũt referende. vt in. c. maiores. de bap. Jõ cõsulo recurreñ fore semp ad papã i hmõi. Si tñ eps dispẽsaret sequendo opinionẽ Pa. credo valeret. q̃ posset dici q̃ ꝛ cõiter ꝛmittanẽ ad papã nõ tñ pp hoc est casus papalis. põt. n. gs mitti ad papã aliq̃n ad terrore. aliq̃n p maiori cautella. aliq̃n ex reuerẽtia. Et iõ hoc nó ꝓbat eẽ q̃ỏ ad hoc ꝓtingit abesse. l. neq̃ natales. C. de p ba. In alijs aũt vot̃ a ꝓdictis põt eps dispẽsare q̃ ad suos subditos. Abbas & alij plati religiosorũ pñt q̃ ad religiosos eis subditos. sive votũ fecerit añ ingressũ religiõis sive postea. Alij aũt iferiores epis q̃ nó sũt plati religiosorũ dispẽsare nõ pñt. nisi tales habẽt iurisditionẽ ep̃alẽ in psonas de iure spãli. Facit glo. in Cle. i. de re. ec. ñ alie. & q̃ỏ no. Inno. in. c. statuim⁹ de ma. & obe. & Pa. i. c. significasti. ỏ focope. vel ex spãli iure vel cõcessione hoc eis ꝓcedereẽ. Et hoc sequũt cõit doc. i. c. fi. ỏ postu. pla. Jo. tñ i. c. i. ỏ voto. dicit q̃ tex. d. c. ꝑmittere vt q̃ q̃libz ꝑsidẽs i istis vot̃ dispensare posset. Fateẽ tñ q̃ de ꝓsuetudine seruat vt inferiores epis nó possint dispẽsare. nisi vt dictũ ẽ. & minime mutãda q̃ lõga ꝓsuetudine iterꝓtatione acceperũt. l. minime. ff. de legi.

¶ Vltrũ eps & similes possint dispẽsare in vot̃a se emissis. sicut possũt dispẽsare in subditorũ votis. &. Pa. in c. magne. de voto. q̃ nó. & facit istỏ. c. magne iũcta glo. p hoc. Mã non dz qs auctorizare in facto suo ꝓꝓrio. vt in Cle. ij. de re. ec. nó alie. & in. l. i. ff. de aucto. tuto. 7

¶ Vltrũ abbas vel plat⁹ religiosus q̃ ꝓcessit lniam eius subdito vouẽdi possit cũ eo postea dispẽsare. &. Ri. vbi s. ar. iiij. q. iij. q̃ añ votũ emissum põt lniam reuocare. & sic nó tenebit postea factũ. Sz post votũ emissum dicit tun⁹ cẽ q̃ subdit⁹ recurrat ad suꝓrẽ sui plati. vel ad papã si aliũ nõ habet. Et ista opinio ẽ satis equa ne vt deat auctorizare in facto suo sed tñ de veritate iuris põt dispensare. ar. c. manifestũ. Et quod ibi no. xxxiij. q. v. Jtẽ sicut rõabiliter ꝓcessit lniam põt ẽt rõabiliter si cã occurrat dispensare nec est istỏ in facto ꝓꝓrio sed alieno. nisi forte solũ vellet dispẽsare pp suũ cõmodũ. q̃ sic nõ posset alias sic. si pp necessitatẽ subditi. 8

¶ Quid de voto castitat̃ an inferior a papa possit dispẽsare. &. diuersa fuit opinio. sed saluo meliori iudicio credo dicẽdũ q̃ aut votum castitatis est simplex & perpetuũ. & tũc pp duo eps potest dispensare. Primum si votuz 9

castitatis fuit aliqualr meticulosū a pn.
lz nō fuerit iustus metus. vt vult glo.
in. c. veniens. q cle. vel vo. Sedm pp
piculū fornicationis: quādo verisimi-
liter timetur de incōtinētia. Et hoc ēt
tz. d. Car. ꝛ. d. Anto. i. d. c. veniēs. Et
sic limito dictū Spe. ti. de le. §. nūcd
epoꝝ v. ciij. ꝛ Jo. an. ꝛ doc. q dicunt
epz posse dispēsare qñ votū castitatis
est simplex ꝛ ppetuū. ꝛ gl. in. c. rursus.
q cle. vel vo. q dicit eccliam posse dis
pēsare. In alijs aūt casibus solus pa-
pa dispēsabit. Et sic intellige gl. i. c. i.
de voto. cū alijs doc. tenentib9 q nō
pōt eps dispēsare. A fortiori pōt dis-
pēsare cū eo q fecit votū nō nubēdi.
qꝛ ppre non ē votū castitatis qd pz
qꝛ si fornicaret nō frāgeret votū licz
peccaret mortalr. Si vo nō sit sim-
plex sed ad tpus. puta vsq; ad ānum
ꝛ hmōi. sic pōt epus dispensare. Silr
dispensat epus i voto castitatis emis
so ab altero cōiugū ratiōe piculi. vt
etiā exigere possit. vt not. doc. in. d. c.
rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto ge
orgio eps Alex. Si vo votū sit solē-
ne. sic solus papa silr dispēsat ꝟz oēs
in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. vbi
ēt aliqui voluerūt q nec ēt papa pos-
sit. lz nō sit verū secundū Archi. i. c.
sunt quidam. xxv. q. i.

10 ¶ Quid reqritur vt dispēsatio vl cō
mutatio sit legitima. ꝝ. Inno. i ꝝ ica.
de obs. ieiu. ꝛ Archi. in. c. psbyter. lx-
xxij. di. dicūt q duo reqrunt. s. cā le-
gitima in vouēte. Et secūdū q votuz
cōmutet in meli9 vel deo magis ac-
ceptū. Pa. vo in. c. i. d voto. dicit qd
si cā legitima subsit in vouēte. lz non
cōmutet in aliqd melius. tñ est legiti
ma dispēsatio. dūmodo cōmutet i ali-
ud simile. Facit. c. magne. d voto. Et
qd legit ꝛ no. in. c. i. de re. pinu. i simi-
li. Ego tñ credo q ēt si nō cōmutet
in aliud simile q valeat. dū necessitas
vel vtilitas id persuadeat. Necessitas
puta qꝛ est debilis. Itē familiā magnā
hz quā oportet sustētet ꝛ hmōi. Utili
tas. puta qꝛ maius bonū est cōmuni-
tatis cōmutatio q̄z si fuaret. ꝛ similia
q̄ arbitrio supioris sūt relinquēda. vt i
c. ex multa circa fi. de voto. vbi text.
alternatiue loqtur dicēs. si necessitas
exigit vel vtilitas psuadet. Si vo cā
legitima nō subsit in vouēte. tūc oppꝛ
tet fiat cōmutatio in meli9. Et ita itel
ligo ꝛ limito tex. c. i. d voto qd vult vt
i melius fiat cōmutatio vel saltem in
eque bonum ꝛ gratum deo.

¶ Utꝝ dispēsat9 sine cā legitia sit tut9 11
i ꝯscia. vide. s. Dispēsatō. q nō.

¶ Quid dz attēdere dispēsator voti 12
ꝝ. qd liceat secundū eqtatē. qd dece
at secundū honestatē quid expediat
secundū vtilitatē vel necessitatē. Itez
qualitatē persōe. cāz ꝛ q̄litatē. ꝛ q̄ti-
tatē cōmutatiōis. Nā si cā cessat fa-
cilius dispensatur. Qualitas vo vt si
sit votū peregrinationis extimet ex-
pensas quas fecisset eūdo ꝛ redeūdo
ꝛ ipsas i pios vsus cōuertat. laborez
itineris: ꝛ ipm ieiuniorū ꝛ orationuz
laborē cōpenset. Si aūt sit votū ieiu-
nij attendat q pauper homo parua
pecunia redimere pōt sz non diues.
Itē vtꝝ ipedimentū sit tēporale. ꝛ sic
soluz dilationez concedat aut ppetu-
um vt faciliier absoluat. hec haben-
tur. in. c. magne. de voto. Et q ibi no.

¶ Utrū habēs aliena incerta qui ea 13
vouit in subsidium terre sancte possit
per episcopum dispensari. vt in alios
vsus conuertat. ꝝ. fm Rodo. q non
etiā si religionē ingrediatur.

¶ Utrū votū de sabbato festādo sit 14
cōmutandū. ꝝ. q si fecit ex q̄dā sup-
stitiōe credēs sit melius initi lr̄e vete-
ris testamentū. sic votū nō tz. Si vo

fecit ex deuotiõe vel reuerentia v̄ gi-
nis. tũc si haberet inducere iudaiza-
tionẽ q2 cohabitat vbi mlt̄i sũt iudei.
sic cõmutãdũ est oio. alias nõ. s3 pót
ſuari. Idẽ dic de voto ieiunãdi in do
minica. ꝙ si qs fecit vt magis sit dis-
positus ad spũale gaudiũ aut cõtẽpla
tionẽ diuinoꝝ. sic licite fit ⁊ ſuat̄. Si
v̄o fit vt affligẽdo carnem satisfaciat
deo de peccatis ⁊ carnẽ subiciat spũi
tũc nõ dz ieiunare in dñica. s3 in sab
bato p̄cedenti ſm Jo. neapol. in q̄l.
viij. q. xxv. q2 dz tale ieiuniũ interp̄-
tari vt facit ecclia vniuersalis. Si aũt
nõ cogitauit neq3 de spirituali gau-
dio neq3 de afflictiõe carnis. s3 sim-
plicit̄ ieiunare vouit in dñica sic ꝯsulẽ
dum est vt potius ieiunet in sabbato
vt xp̄anis se cõformet ſm eundem
Jo. ne videatur singularis

Votum. v. quo ad cõ-
mẽdationẽ.

1 ¶ Utrũ expediat hõi vouere. ℞. ſm
Ri. vbi s̄. ar. vi. q. i. Aut hõ vouet bo
na quoꝝ obseruatio vr̄ ꝓbabilit̄ pro
portionata infirmitati sue ⁊ sic expe-
dit hõi vouere. q2 ꝑ hoc firmat ãpli⁹
volũtatẽ suã in bono ⁊ ꝑ magna ꝑte
excludit a se libertatẽ malefaciendi. ⁊
facit actũ virtutis latrie. Et iõ vouen
do mereť. Si v̄o vouet ĩproportiona
ta sic nõ expedit nec lz. Tale. n. votũ
ñ hẽret discretionẽ comitẽ. cũ ꝑ hoc
vouẽs magis videret̄ se illaq̄are. q̄ꝫ
augere securitatez de sua salute.

2 ¶ Utrũ sit magis meritoriũ op⁹ bo-
nũ factuz cũ voto q̄ꝫ sine. ℞. Ri. vbi
s̄. q. ij. ꝙ sic ⁊ ꝓbat Prio q2 opus i
ferioris v̄tutis magis est meritoriũ i-
peratũ a superiori virtute q̄ꝫ ab infe-
riori. sed latria est superior virtus q̄ꝫ
abstinentia peregrinatio ⁊ hmõi. Er
go cum vouere sit actus latrie est ma
gis meritoriuz bonũ abstinẽtie factũ
ex voto: vt pote ĩperatuz a latria q̄ꝫ si
ne. Secundo q2 q̄ꝫto opus ꝓcedit a
volũtate magis firmata in bono. tã-
to est virtuosius ⁊ cõsequẽter magis
meritoriuz. Ad opari virtute se requi
ritur firmiter. ⁊ ĩmobiliter opari ſm
philo. iij. ethi. c. iiij. sed ceteris pari-
bus volũtas est firmior in voto q̄ꝫ si-
ne. ergo ⁊c. Ponit Ansel. li. de simili
tudinibus exẽplũ. s. ꝙ q facit opus cũ
voto q̄si q dat arborẽ cũ fructib⁹: s3
q sine quasi q dat solũ fructus. Hoc
ꝓbatur. xxxiij. q. v. tũc saluabitur. xx-
viij. q. i. iã nunc. vide gl. in cle. si dñz
de reli. ⁊ vene. sanctorum.

Vsucapio est acq̄si
tio dñij.
ꝑ cõtinuationez possessiõis
tpe lege diffiniti. dicit tex. in. l. ij. ff. de
vsuca. trienniuz est tp̄s qd̄ hz locum
tm̄ in vsucapione. insti. de vsuca. i p̄n.
no. Jo. xvi. q. iij. in sũma.

¶ Quare fuit inducta. ℞. ꝑ bono pu 1
blico ⁊ vtilitate publica. ne dñia reꝝ
sint incerta. ff. de vsuca. l. i. insti. e. §.
i. ⁊ vt finis litibus ponatur. ff. pro suo
l. finali.

¶ Que requirunt̄ ad vsucapionẽ. ℞. 2
ꝙ quattuor. Primũ qd̄ requirit̄ est
bona fides nedũ in vsucapiẽte toto tẽ
pore vsucapiõis. sed oz ꝙ fuerit bõa
fides in p̄n. ꝯctus ex ꝑte tradẽtis ⁊ ac
cipiẽtis. ar. ff. ꝑ ẽp. l. ij. §. si eã. Itẽ qd̄
res sit mobilis. q2 circa ĩmobiles ẽ p̄-
scriptio. Itẽ ꝙ res tradat̄ vl̄ q̄si. al'r
possessio nõ hẽret̄ sine traditõe. C. de
pactis. l. traditiõibus. isti. d̄ re. diui. §.
ꝑ traditionẽ. Vl̄ alio mõ possideat̄ tẽ
pore debito. s. triẽnio. Itẽ titulus ver⁹
nõ putatiuus nec falsus. ff. ꝑ lega. l. ij
⁊. iij. C. de vsuca. ꝑ her̄. l. fi. ⁊ ibi Azo
Et q sint veri tituli ĩfra subiciã: si tñ
esset putatiue verus titulus ex errore
facti nõ iuris nõ ĩpediret. vt. l. i. C. de

vsucapio.pro dote.⁊.l.quod vulgo.ff.
pro emptore.⁊.l.iiij.⁊ vltima.ff.pro le
ga.

3 ¶ Que pñt vsucapi.R.q oia excepti
q̄ ꝓhibētur vt furtiue res ⁊ q̄ vi pos
sidenť.vt no.gl.in sū.xvi.q.iij.nec res
sacra vel religiosa nec decima de p̄
scrip.cām q̄.Itē nec seruus fugitiu⁹
Hec ꝓbātur insti.de vsuca.§. sed ali
quādo.⁊.§.sequēti.Itē vbicūq; ꝓhi
betur alienatio:⁊ vsucapio regulariť
ꝓhibetur.ff.de fun.dota.l.si fundum
ff.de verbo.sig.l.alienationis.

4 ¶ Quis p̄t vsucapere.R.ois q pōt li
cite possideř.vt pr̄famil. filiusfami.in
peculio.pupill⁹ si hz aimū possidēdi
lz ñ iteruenerit auctoritas tutoris.⁊
furiosus si sane mētis vsucapeř cepit
sed incipe nō pōt durāte furore.ff.d̄
vsuca.l.iij.§.i.⁊.ij.⁊.iij.Sz seru⁹ vsu
capere nō pōt:q2 nihil pōt possideř
l.labeo.ff.de vsuca.l.i.§.Item acq
rimus.ff.de acquir.po.nisi peculiari
ter ex scientia domini possideret.vt i
dictis legibus.

5 ¶ Qui sunt tituli trāsferētes dñium
vt sciamus.quō vsucapio currat.R.sť
x.Primus ꝓ soluto qui hz locū q̄ñ
ego credo tibi debere.puta centū ex
quacunq; cā ⁊ tu idem credis:⁊ sic
soluo vel aliquid loco ei⁹.⁊ sic vsuca
pies.ff.pro so.l.i. Et sic iustus error
dat cāz prescribēdi.Fallit q̄ñ cā ēpti
onis q̄ ñ p̄cessit soluiť aliqd:q2 nec
pro ēptore cū nō precesserit nec pro
soluto:q2 ex cā emptionis tradiť.l.ij.
R.ij.ff.pro ēpto.ff.pro solu.l.pe.Se
cūdus pro ēptore qui hz locū cū qs
in veritate emit rem alienā vel a furi
oso quē credebat sane mētis ⁊ bona
fide.vt.ff.eo.l.pignori.§.i.⁊.ff.ꝓ em
pto.l.ij.§.si a pupillo.⁊ in isto requiriť
vt dixi bona fides i reb⁹ mobilib⁹ tā
trādētis q̄ accipiētis.Itē q ēptio sit
pura nō cōditōalis.ff.ꝓ ēpto.l.ij.§.si
sub cōditiōe.Itē q p̄ciū soluať vl' fi
des hēatur de p̄cio.q2 alr̄ nō trāssere
tur dñium.Insti.de re.diui.§.vēdite.
Itē q eadē res que est ēpta tradatur
q2 si alia dareť nō vsucapet ꝓ ēptore
l.ij.§.cū stichū.ff.ꝓ ēpto.Terti⁹ pro
trāsacto qui hz locū in re tradita vt a
lite r̄cedať ab eo q credebať dñs.C.
pro trāsacto.l.ex cā.C.d̄ trāsac.l.si ꝓ
fundo.Quartus ꝓ herede q hēt lo
cū vbi qs est verus heres vel saltē in
ste ⁊ ꝓbabilr̄ hoc putet.Sed nō hz
locū in suis heredib⁹.q2 q̄dāmō cō
uiuēte eo hereditariū rerū dñi exti
mātur.l.ij.§.filium.ff.ꝓ here.C.ꝓ he
re.l.nihil.pro herede.Sz in exñeis
heredib⁹ distingue.q aut res ē vitio
sa.puta q2 furtiua:vel vi possessa.vel
res fisci q̄ nullo tpe prescribi pōt.C.
cōia de vsuca.l.iā pridē.vel res pupil
li.vel res data p̄sidi ꝯ.l.iul'.repetūda
rū.ff.de acqui.re.do.l. bonefidei.Et
sic heres generalis vel successor spā
lis rei alicui⁹ p̄scribere nō pōt.ff.de
publi.l.sz hi.§.actionū hāc. De quo
vid̄.s̄.Prescriptio.§.xxxxiiij.Si v̄o
res nō ē vitiosa sic dic.vt.s̄.Prescri
ptio.§.i.Quit⁹ ꝓ donato q hz locuz
cum in v̄o nō in opiniōe aliqd ē do
natū bona fide.C.ꝓ dona.l.vlti.Itē
q donatio teneat:q2 si pr̄ donat filio
⁊ d̄cedat nō vsucapiet ꝓ donato fili
us.q2 donatio nō valuit rōne patrie
ptātis.ff.ꝓ dona.l.i.§.i.ff.ꝓ heř.l.ij.
§.filiū.lz tñ rē alienā qs nō possit do
nare q̄ ad hoc vt dñiuz trāsferať i p̄
iudciū veri dñi:q2 qd̄ qs nō hz trās
ferre nō pōt.C.de dōa.l.si filius.Ua
let tñ vt vsucapiať.ff.ꝓ dōa.l.si is q
alienā.⁊.l.fi.d̄ iure patro.c.cura. Se
xtus ꝓ derelicto q hz locū in ea re q̄

credebat a dño derelicta ⁊ alius possidere icipit q̃uis ignoret a q̃ sit dre licta.ff.p derelic.l.si id qd̃ p derelicto. Septimus p legato qui hz locũ cũ alicui res legatur aliena bona fid̃ ff.p lega.l.p legato la.i. Et q̃uis legatũ adẽptũ sit: tñ vsucapio currit.d l.p legato.⁊.l.vltia dũmõ pbabilis errror excuset.puta credit testatorez fuisse sane mẽtis.cũ tñ foret furiosus vl' ignorat legatũ p codicillũ adẽptũ eẽ. Octauus p dote q hẽt locũ cum res aliena p dote bona fide datur.l. vlti.ff.p dote. Nonus p suo q hẽtur cũ quis possidet rẽ quã credit suã aliquo iusto titulo.ff.p suo.l.i.⁊ vltima Decimus p iudicato q hz locũ cum res est iudicata a q̃ nõ ẽ appellatum spacio decẽ diez vsucapit.qr trãsit i rẽ iudicatã.ij.q.vi.anteriorum.vñ in vsucapione requiritur aliquis de istis titulis ⁊ bona fides ⁊ q̃ res nõ sit vitiosa ⁊c.vt dictum est.

6 ¶ Quis effectus vsucapionis.R̃.secunduz omnes.est vt rei vsucapte dominium directum acquiratur .C.de pac.l.traditionibus.ff. de vsuca.l.i.⁊ iij.ff.pro suo.l.fi.

7 ¶ An hẽat locum in cõscia.dic vt.s̃. Prescriptio.§. xxxxviiij. ⁊ multa ibi ad hoc faciunt per totum.

Vsura sm Hosti.in sũma est qd̃cũq; solutioni rei mutuate accedit ipsius rei vsus gratia.pactione interposita: vel hac intentione habita in contractu: vel exactione habita post contractuz Pro cuius declaratione attende qd̃ primo dicitur quodcũq;. scilicet quocunq; nomine censeatur: siue consistat in dando siue in faciendo: dũmodo precio sit extimabile ⁊ vltra sortẽ exigatur erit vsura.xiiij .q.iij.vsura.⁊ c.peleriq;. Secundo additur rei mutuate: quia in solo mutuo vero vel interpretatiuo consistit vsura secunduz omnes doc.dicitur. Tertio ipsius rei vsus gratia.qr si non vsus gratia.i.cõsumptionis.sed pene vel interesse loco apponeretur non esset vsura.vt infra patebit. Concluditur in quarto pactione interposita ⁊c.qr si sine pactione vel exactione. aut itẽtiõe ⁊ gratis aliqd datur non erit vsura.put infra plenius patebit per dubia sequentia.

¶ Utrum sola spes recipiendi vltra sortem faciat vsurarium.R̃. vt colligo ex glo.super Lu.vj.mutuum date ⁊c.qd̃ aliquis potest mutuare dupliciter propter spez lucri. Uno modo p̃ncipaliter.ita qd̃ non mutuaret nisi lucrum inde speraret.⁊ tunc vsurarius est.vt patet in.c.primo.⁊.c.consuluit de vsu.⁊.xiiij.q.iij.si feneraueris. Et in hoc concor.cõmuniter. Jo.an. Archi.⁊ Ge.in.c.primo eo.titu. li.vi.⁊ i dicto.c.consuluit.⁊ theologi.i.iiij.xv. distin. Sed attende q̃ ista intentio tripliciter potest contingere. Primo ante mutuum.vnde si post mutuum cognoscens peccatum mutat intentionem poterit sponte donata recipere sine vsura. Secundo subsequenter. quia post mutuuz sperat aliquid ⁊ sic etiam vsurarius est. Tertio concomitanter puta quia mutuãs nullum sperabat lucrum sed debitor propter mutuum dat sibi premiuz.⁊ mutuans propter eandem causam recipit.⁊ sic etiam vsurarius est.⁊ talis tenetur restituere secundum qd̃ dixi. Restitutio.i. in verbo vsurarius. Alio modo quis sperat lucrum.scilicet secundario.quia etiam si crederet non habere vltra sortẽ mutuaret nihilominus pp caritatẽ.⁊ talis spes ñ fac̃ vsurariũ sz

Ri.in.iiij.di.xv. articulo.v.q.v. ar.c.
qd ꝓderit.lxj.di.⁊.c.i singulis.lxxvij.
di.lviiij.di.si officia.i.q.ij.Ꝑpio.i hoc
cōcor.Inno.Ber.Ala.Pa.⁊ mul
ti alij in.d.c.cōsuluit ⁊ dicit Jo.an.in
regula pctm̄ li.vj.ꝙ cōiter hoc tenet̄
a doc.Cū.n.aliquis dat alicui mutuū
scire dz eē sibi debitorem ad antido/
ta naturaliter obligatū de testa.c.cu3
officijs.l.sed ⁊ si.lege.§.cōtulit.ff.de
peti.here.Aduerte hic ꝙ mutuans
hac spe siue itentiōe vt ille sibi remu
tuet alia vice non ex vi mutui.sed ex
accipiētis caritate non est vsura ꝟm
Alex.in tertia ꝑte sūme ti.d̄ precepto
mutui caret tn̄ merito si principal̄r ꝓ
pter hoc facit.Rodo.Gof.⁊ Ho.ve
ro tenēt ꝙ est vsura.Sed veri⁹ dicit
Alex.Et ꝑfati verū dicūt qn̄ deduci/
tur simpliciter in pactum.Facit quod
infra dicam.§.iiij.
2 ¶ Utrū mutuās ad captandū amorē
sit vsurari⁹.R.ꝟ3 Tho.ꝟa ꝟe.q.lxxviij
ꝙ nō.Limitat hoc Jo.cal.in.c.fi.de
vsu.verū.nisi spes vlteri⁹ ꝓcedat.qꝛ
si qs mutuaret pape vel iperatori ⁊
huiusmōi ad captandū beniuolētiā
vt post posset cōseq beneficiū vel ca/
strū aliquod esset vsura.Hoc limito
verū qn̄ ex mutuo speraret.sed qn̄ ex
amore concepto erga ip̄m ex mutuo
facto nō esset veru3.imo licite posset
sperare qꝛ illud non sperat ex mutuo
s3 ex amore ⁊ ꝙ liceat t3 Tho.vbi.s̄.
ar.ij.in responsione tertij argumenti.
3 ¶ Utrū mutuare ad hn̄da ea q̄ pecu
nia nō mensurātur sit vsura.R.Tho.
vbi.s̄.ꝙ nō ex q̄ p3 ꝙ l3 sperare re3
cuius vsus inter amicos cōcedi solet
sicut comodat̄ liber.Item iniurie re
missionē ab illo q me iniuste ꝑseque/
batur cū multo meo dāno.c.dilect⁹
el.i.⁊.c.ad aures de simo.Sec⁹ esset
si iuste.qꝛ nō liceret sine vicio vsure
mutuū dare sub tali spe.Et sic intelli/
ge glo.in.c.qm̄ multi.xiiij.q.iiij. que
dicit ꝙ vsure pn̄t peti.vt dānū euitet̄.
¶ Utrū liceat petere mun⁹ a lingua 4
vel ab obsequo ꝑꝑ mutuū.R.ꝟm Tho.
vbi.s̄.ꝙ nō qꝛ extimat̄ pecūia.vt p3
in illis q locant ad hoc operas suas.
Nec ob.ꝙ obligat̄ ad antidota vt di
ctū est.qꝛ vt dicit glo.in.d.c.si fenera
ueris.nō pōt deduci in pactū.Rō ꝟ3
Archi.ibidē.qꝛ antidotū est debitu3
simplex.sed cū deducitur in pactum
nascitur obligatio ciuilis quod est pl⁹
Et iō plus exigit̄.qd̄ pōt extimari pe
cunia.⁊ ꝑꝑea esset vsura.Addit tamē
glo.p̄dicta ꝙ si eguerit talis mutuās
ꝙ poterit ꝑ modū gratitudinis peter̄
talia seruitia.non ex necessitate vel ex
lege.s3 ex gratitudie sine vsura.Ego
tn̄ credo ꝙ qn̄ naturalis obligatio d̄
ducit̄ tali mō in pactū ꝙ nō magis te
netur q̄ ex ipsa naturali obligatione
vt puta.dicēdo.Ego mutuo tibi vt tu
mutues postea mihi si indiguero.⁊
hoc comode facere potueris ꝙ non
sit vsura.Qd̄ ēt t3 Ho.in sū.qꝛ istud
non est exigere plusq̄ velit natura ꝯ/
ct⁹.Facit ad hoc.c.significasti d̄ elec.
Secus esset qn̄ simpliciter deducere
tur in pactū vt sibi remutuaret qꝛ sic
esset vsura.Et sic intellige ⁊ limita p̄/
dicta ⁊ Tho.vbi.s̄.qui cum Archi.
concordat.
¶ Utrū dn̄i qui mutuant rusticis vt 5
eorū possessiones colāt sint vsurarij.
R.ꝟm Grego.de arimino in.q.d̄ mō
te.ꝙ nō.si istud cōcurrat.s.ꝙ alias sa
tisfaciet ipsi rustico de operib⁹ positi
ad colendā possessionē ꝟ3 ꝙ iustu3 ē
Secus esset si subtraheret aliqd ꝑꝑ
mutuū qꝛ vsura esset.Idē dicendū est
de eo q cōcedit terminum vt trahat
ēptores ad suā apothecā vel ad suu3
molēdinū vel ad scolas ⁊ huiusmodi

si nullus dānū incurrūt. ⁊ ita bñ ⁊ facilitet eis satisfit ab ipsis mutuātib⁹ sicut fieret ab alijs ꝑ eandē rōnem. Et Jo. cal. in. d. c. fi. ⁊ Jo. an. in mercu. sup regula peccatū. ⁊ Lau. ð redolfis florētinus i ꝑa ꝑte ꝯctuū suorū. q. xxxviij. ⁊ Rodo. ⁊ multi alij q tenēt ꝙ sit vsura debēt itelligi. qñ ꝑꝑ hoc magis grauant̄: vel nō ita bñ satisfit eis ab ipsis mutuātib⁹ sicut fieret ab alijs: vel qñ hoc ðducit in pactuz simplr. Sec⁹ si mutuat vsqꝫ q̊ vedat ad scolas. Nec ob. ꝙ efficit̄ maioris ꝯcursus ⁊ fame. qꝛ tale qd sperare nō fac̄ vsurā. cū nō emat̄ pecūia. Silr non ob. ꝙ aufert̄ eis libertas indirecte ex q̊ reuocat mutuū: qꝛ nō est verꝫ. Nā cū mutuās possit tp̄s sui mutui limitare. l. vinū. ff. si cer. pe. nō aufert eis libertatē si mutuat donec vadāt ad ei⁹ scolas vl̄ molēdina: sꝫ p̄figit terminū mutui sui. Et sic tene sicut tꝫ etiā. S. Bernardin⁹ i suis ꝯctib⁹ alit̄ ois mltitudo esset vsuraria cū nō possint hodie fūdi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utrum mutuans centum Joanni cum pacto ꝙ det sibi. 50. i numeratis ⁊ alia. 50. i ðbitorib⁹ vl̄ i reb⁹. puta i pāno ⁊ hmōi. ⁊ ipe ꝓmittit sibi soluer̄ cētū i nūerat̄ q̊s ðbitores ⁊ ressteriles nō accipisset Joānes: nisi ꝑꝑ mutuū de. 50. sit vsurari⁹. ꝛ. ꝫ Lau. ð Redolfis i suis ꝯctib⁹ ꝙ fit i fraudē. Et iō cū grauet̄ Joānē noie mutuserit vsura. Et ꝯcor. Bal. ⁊ Bar. in l. cū allegas. C. ð vsuris. Idē dic cuꝫ rōne mutui aliqd vēdit ðbitori pl⁹ ðbito pretio. xiiij. q. iij. si feneraueris. Idē dic qñ emit̄ min⁹ iusto p̄tio ꝑꝑ āticipationē solutōis ꝫ Tho. vbi. s̄. Qd bñ no. qꝛ multū p̄ticat̄ iste ꝯct⁹

7 ¶ Utrū gerētes negocia stipēdiariorū. s. recipiēdo pagas eoꝝ ⁊ faciēdo alia obsequa ⁊ mutuādo eis in necessitatib⁹ eoꝝ recipiēdo certū salariū sint vsurarij. ꝛ. Laur. i suis ꝯctib⁹ ꝙ nō q̄tū ad id qd̄ ꝑcipiūt rōne laboꝝ sꝫ q̄tū ad id qd̄ ꝑcipiūt rōe mutui sunt vsurarij. Idē dic ð collectorib⁹ dñorū q a cōitatibus aliqd accipiunt vt minus cū eis agant expectādo: ꝙ licite accipiunt si rōne laboꝝ ⁊ expensarū accipiunt: sed si rōne expectationis. sic est vsura. cōcor. Tho. vbi. s̄.

8 ¶ Utꝝ ciuis q mutuat cōitati vt euitet collectas sit vsurari⁹. ꝛ. Spe. ti. ð vsu. tꝫ ꝙ nō qꝛ aliud ē ð suo ñ tribuere: ⁊ aliđ nō cape. l. ꝓcul⁹. ff. ð dā. in fec. Et aliud nō acqrer̄. aliđ nō amittere. l. i. §. si his q bona. ff. ð colla. bo. Et aliud lucrū. aliđ sūptus q̊s erat facturus. l. cū fili⁹. ff. de leg. ⁊ aliđ penā euadere. aliđ aliqd lucratiue ꝑcipere. C. de vsu. l. cū allegas Jo. an. ⁊ do. Anto. i. c. ꝯsuluit. de vsu. limitāt dictū Spe. qñ collecta esset icerta ⁊ sic onus ex̄ordinariū. Sed si esset certa ⁊ ordinaria eēt vsura. Rō qꝛ idē ē remittere qđ dare. c. veniēs el. i. ð testi. viij. q. iij. talia. l. qn etiam. ff. de calū. Et hoc tene.

9 ¶ Utrū ille q mutuat decē illi q sibi ðbebat alia decē q̄ sibi ðnegabat cū tali pacto ꝙ satisdet sibi oportune de xx. sit vsurari⁹. ꝛ. ꝙ nō ꝫ Ho. in sū. eo. ti. Et iō illud v̄bū qđcunqꝫ positum in diffinitiōe intelligit̄ qđcūqꝫ. s. ad lucrū vel supabundātiā. vl̄ qđcūqꝫ extimabile pecunia qđ sit plus. d. c. ꝯsuluit. ⁊. xiiij. q. iij. per totum.

10 ¶ In qb⁹ casib⁹ accipit̄ vltra sortē sine vsura. ꝛ. ꝫ gl. ⁊ doc. i. c. cōq̄st⁹ de vsu. inuenio. xij. casus.

11 ¶ Primus qñ ecclesia vl̄ laicus recipit a suo vasallo feudum in pignus De quo. s̄. Feudum. §. xxx.

12 ¶ Secūd⁹ qñ ēphiteota vl̄ vsufructuari⁹ pignorat dño vel ꝓprietario

De quo.s. Feudum.§.xxxij.

13 ¶ Tertiꝰ qñ qs retinet possessionez meã possũ in pignore accipiẽdo fructꝰ meos facer̃ sine vsura qꝛ recipio tm̃ meũ.d̃ vsu.c.i.ꝛ.d.c.ꝯquestꝰ. Secus eẽt in possessiõe alteriꝰ i pignore accepta qꝛ vsura eẽt faciendo fructꝰ suos.quia reciperet vltra sortem nõ suum de pigno.c.illo vos.

14 ¶ Quartꝰ qñ sine oi pacto ꝛ ꝯspe recipit̃ g̃tis oblatũ.vñ.i.q.ij.c.sic̃. Nullã inqt tex obligatio suscipienti culpe maculã igerit q̃ ñ ex ãbiẽt̃ petitõe ꝓcedit. Intellige qd̃ dans liberal̃r dat sciẽs se nõ teneri.nec credẽs credito rẽ hoc exigere.ꝛ recipiẽs recipit liba liter.vt.s̃.dcm̃ ẽ Restõ prio in verbo vsurarius.

15 ¶ Quitus qñ qd̃ recipit̃ rõne iteresse recipit̃. Et no.fm Pe.d̃ ancha.ꝛ d.Anto.i.c.salubrit̃ eo.ti.ꝛ Pa.i.d.c.ꝯquestꝰ.ꝙ interesse ꝯsistit nõ soluz in dãno hito: sed i lucro cessante.dũmõ lucrũ cessãs esset i actu vl̃ q̃si in actu.hoc ẽ ꝙ ꝓbabilit̃ fuisset.qꝛ sic dr̃ peti qd̃ aliq̃ mõ est.Secꝰ eẽt si solũ esset i possibilitate.qꝛ sic dr̃ potius ñ eẽ.hoc ꝓz p.l.si iactũ retis.ff.d̃ ac. ẽp.ꝛ ven.Ubi pz: ꝙ licita est ẽptio.q̃ fit de sola spe.ꝓbabili q̃si i actu.ꝛ idẽ de ptu futuro.l.nec ẽptio.ff.de ꝯhen. emp.Secus esset d̃ eo qd̃ ẽ soluz in possibilitate. Ex q̃ pz qd dicendũ de multis casibus quos inferam ꝓ maiori declaratione.

16 ¶ Quid d̃ illo q non soluit ex culpa sua creditori solito mercari in t̃mino d̃bito.R̃.ꝙ tenet̃ ei ad lucꝝ cessãs iuditio bonoꝝ mercatoruz. Et iõ talis creditor licite recipit vltra sortẽ. Idẽ dic d̃ illo q volebat negociari vl̃ possessionẽ emere qd̃ licite recipit vltra sortẽ tm̃ q̃tũ lucratꝰ fuisset v̄isil̃r vel habuisset d̃ fructibꝰ possessõis aut alterius rei dũmõ.v.ꝯcurrãt. Primũ ꝙ cõputet ꝑicula ꝛ expẽsas: qꝛ lucrũ intelligit̃ d̃ductis expẽsis ꝛ laboribꝰ ꝛ ꝑiculis.l.i.C.d̃ fruc.ꝛ lit.expẽ.ꝛ.l.fructus.ff.so.ma. Secundũ ꝙ nõ sit eiꝰ intẽtio lucrãdi ꝑncipal̃r ꝑ hãc viã: sz potiꝰ ꝑ mercantiã vel ẽptionẽ. Tertiũ ꝙ nõ ꝯhat pactũ ad semp sz ad aliqd̃ tp̃s.qꝛ aliter q̃ ad iudiciuz hũanũ videret̃ ꝙ potiꝰ vellet lucrari isto mõ q̃z ꝑ aliã viã. Quartuz ꝙ ille cui mutuat nõ sit in tã arta necessitate ꝛ cr̃ditor i tali opulẽtia ꝙ ei teneat̃ g̃tis mutuar̃.qd̃ qñ sit vid̃. Elemosyna.§. i.qntũ ꝙ id qd̃ accipit sit vere iteresse suũ ꝓbabilit̃ ꝛ ꝓ iteresse accipiat alit̃ eẽt vsura.idẽ dic ꝑz Inn.ꝛ Ray. d̃ illo q merces volẽs d̃ferre ad aliũ locũ ꝙ licite plus accipit q̃tũ extimatur lucrũ qd̃ habuisset si ꝑsata ꝯcurrant. Sz Ho.dicit ꝙ hec opio Inn. ꝛ Ray.multos duxit ad infernũ. Jo. an.v̄o cõcordat dicẽdo ꝙ si stati ꝑcium soluit̃ cessat rõ Ho.ꝛ est v̄a opio Inno.si v̄o preciũ nõ stati soluit̃.sic nõ licet.ꝛ Inno.itellexit.qñ ꝑciũ statim soluit̃. Et hãc distictionẽ. Jo.an. sequunt̃ Jo.cal. Pe.de anch.ꝛ Hẽricus boie.i.c.i ciuitate.d̃ vsu.ꝛ Lau. de Redol.i suis ꝯctibꝰ. Sed do.Anto.i.d.c.i ciuitate.dicit ꝙ ẽt si ꝑciũ ñ stati soluit̃ ꝙ licet: qñ ꝓbabiliter est certũ ꝙ lucratus fuisset. Et qd̃ dicit Ho.ꝛ Jo.an. Dicit ꝙ loquunt̃ ꝑsumptiue. Sz qñ certũ est ꝙ nulla fraus interuenit licet: ꝛ ꝑsumptio cedit v̄itati. Idẽ tenet Pa.ibidẽ. Et sic tene in ꝯscia. Nec ob.dictũ Tho.vbi.s̃.q dicit ꝙ nõ licet d̃ducere in pactũ id qd̃ de pecunia nõ lucrat̃: intelligit̃.n. quãdo predicta non concurrunt.vt pz ex rõne sua cuz dicit.qꝛ nõ debet vendere qd̃ nundũ habz ꝛ põt multipliciter ipediri: qꝛ istis ꝯcurrentibꝰ

nō pōt impediri aliter nisi sic intelli
gerē ꝯdiceret sibiipsi ibidem vbi
tꝫ licere deducere in pactū recōpēsa
tionē dāni ꝑ qđ subtrahitur sibi aliqđ
qđ dꝫ hēre ⁊ ꝯ id qđ exp̄sse tꝫ ꝑa: ꝑe
q.lxij.ar.iiij. De q̄ infra.§.lxxvij.

17 ¶ Quid de illo qui hūs ducentos
tradit.c.Joāni pro suis necessitatib⁹
expendendis cum pacto ꝙ tantū si
bi vltra sortem reddet q̄tum lucra
buntur alia.c.que ponit i negociatio
nem.ꝝ.Inno.⁊ Jo.an.in.c.fi.đ vsu.
tenent esse vsurarium. Quod verum
credo quādo nolebat ea in negocia
tionem ponere: sed si omnes ducen
tos volebat in negociationem pone
re.⁊ ad instantiam Joānis sibi taliter
dedit erit licitus ꝯct⁹ dūmō cōcur
rant p̄dicta.v.precedētis.q.

18 ¶ Vtrum ille qui vendit possessio
nem vel quid simile ⁊ tradit empto
ri possit si emptor nō sibi soluit in ter
mino post terminum fructus posses
sionis suos facere sine vsura.ꝝ.glos.
in dicto.c.conquestus ꝙ potest in pi
gnus accipere transacto termino: ⁊
fructus suos facere ꝑm doc. Et i hoc
casu habet actionem ex contractu vl⁹
officio iudicis ad interesse scđm Ho.
C.de ac.emp.⁊ ven.l.ij.⁊.ff.de ac.ēp.
l.i. Et ꝙ liceat habes glo.in.l.ij.C.de
vsu.⁊ in.l.curabit.C.de ac.emp.⁊ vē.
Et idem dic si quia non vult solue
re precium tradendo vult ⁊ conuenit
vt sibi soluatur fictum seu pensio de
bita donec precium soluerit.tex est in
dicta.l.curabit. Et vide.s̄.Emptio.§.
v.⁊ ex his patet ꝙ lucrum cessans li
cite exigitur sine vsura.⁊ pro hoc est
tex.in.l.iij.in fi.ff.de eo qđ cer.lo.⁊ in
dicta.l.curabit. Et facit qđ no.i.l.Ju
lianus.§.offerri.ff.đ actio.emp.⁊ vē.
⁊ qđ no.Inno.in.c.sacro đ sen.ex.⁊
doc.in.d.c.conquestus.

¶ Respectu dāni emergētis tꝫ Tho. 19
vbi.s̄.licere. Pro cuius declaratiōe
Queritur vtrum fideiussor qui pro đ
fectu debitoris compulsus fuit accipe
re sub vsuris vt solueret creditori.vel
soluit vsuras.⁊ capitale creditori quia
iurauerat possit ipsas exigere a debi
tore.ꝝ.ꝙ sic.⁊ omnia damna que oc
casione debiti habuit quia seruari de
bet indemnis de sideius.c.ij. de foro.
compe..c.fi.li.vi.ff.de ac.em.⁊ ven.l.
si sterilis.§.cum per venditorem.ff.
manda.l.si mandato.§.si fideiussor.
ff.de admi.tuto.l.ii.§.vltimo. Et hec
est cōmunis opinio licet Alamus cō
tradicat de vsuris solutis. Sed tu dic
ꝑm eam distinctionem de qua hēs.s̄.
fideiussor.§.xi.

¶ Vtruꝫ liceat exigeꝛ vsuras quas 20
soluit ab eo qui non soluit in termino
ꝝ.ꝙ sic si duo concurrant. Primuꝫ
si illi dixit ꝙ erat ei necesse accipere
sub vsuris. Secundum si non pote
rat aliter iuenire mutuū nisi sub vsu
ris ꝑm Alex.de ales. Facit ꝑ hoc.c.
qm̄.xiiij.q.iiij.⁊.c.si quis de clericis.
xij.q.ij. Posset etiam dici ꝙ etiam si
mutuum potuisset inuenire gratis qđ
nihilominus poterit exigere vsuras.
solutas: qꝛ nō tenetur se alteri obli
gare. qđ faceret si mutuo acciperet
gratis. Sed tñ primum est equius.

¶ Vtrum ille a quo emi lapides ti 21
gna ⁊ huiusmodi.ex quibus non p
cipitur aliquis fructus teneatur mihi
soluere vsuras quas solui vt sibi satis
facerē.si ipse non mihi tradidit predi
cta in termino.sed fuit in mora.ꝝ.ꝑꝫ
Bal.in.l.vsurarius.C.đ vsuris.ꝙ sic
tanq̄ interesse. Facit text.no.in.l.lu
cius ticius ꝑm vnam lecturam.ff.de
actionibus.emp.⁊ ven. Idem tenet
Inno.dicendum esse in similib⁹ cō
tractibus: puta locationib⁹ venditio

nib⁹ ⁊ hmōi. Cōcor. Lau. d̄ Redol.
in suis ꝯctibus. sed Saly. i. d. l. vsu
ras reprobat Bal. dicēs ꝙ interesse
vsurarū quas soluit nō dz iputari d̄
bitori añ morā. Sz tu tene p̄mā opi
nionē qñ accepit sub vsuris taliter ꝙ
alio mō nō accepisset nisi pp cōpla
centiā vl' vtilitatē quā ꝯsecutur⁹ erat
ex tali ēptiōe. Et iō cū talis ex falsa ꝓ
missione p̄uauerit eū tali vtilitate vel
cōplacētia q̄ꝫ pl⁹ vl' tm̄ extiabat q̄tū
interesse vsurarium. Jō talis ei tenet
Et sic concorda.

22 ¶ Utꝝ recipiēs denarios sub vsuris
q postea auctoritate ꝓpria alicui ami
co suo sub eadē vsura mutuat sit vsu
rarius. ℞. Monald⁹ tz ꝙ sic. Sed
Jo. Cal. in repetitiōe. c. fi. d̄ vsuris di
stiguit. ꝙ aut facit vt vsurario satisfa
ciat ⁊ se indēnē p̄seruet. Et sic lz ga
nō fit stiplo vsurarū: sed vt euitet dā
nū ꝙ lz vt i. c. si qs clicus. xiiij. q. iiij.
qm̄ nō tenet cū suo dāno alteri sub
uenire. ff. de p̄scrip. v̄. l. q fuandaruz
in p̄ncipio. Aut facit alio respectu q̄ꝫ
vt se seruet idēnē. Et sic nō lz. ⁊ esset
vera opi. Mōal. puta qꝛ lz nō mu
tuasset amico nō ꝑpea volebat solue
re vsurario. Concor. Pe. de ancha.
post Jo. an. in. c. i. eo. li. vj.

23 ¶ Utrū ille q occasiōe mutui labo
res subiit vel dāna possit in recōpē
sationē facere fruct⁹ pignoris suos si
ne vsura. ℞. Mo. i sū. ꝙ sic d̄ re. ec. ñ
alie. c. ad nr̄az. vl' ēt aliqd ꝓ labor̄ li
cite ꝑcipit vltra sortē ꝯz eñdē ibidem

24 ¶ Utrū liceat mutuare sb̄ vsuris illi
q vsurpat mea q̄ aliter nō possū hēre
dōec sim satisfact⁹. ℞. ꝯz Ale. lōbar.
ꝙ sic qꝛ ñ recipio alienū sz meū. Fac̄
c. ab illo. xiiij. q. iiij. ⁊. c. i. ⁊. ij. de vsu.
Quod limitat tñ. nisi scandalū sibi i
mineret vel alij. qꝛ tūc nō liceret.

25 ¶ Utrū gener q accipit i pign⁹ cer
tas possessiōes a socero ꝓ dote nō so
luta faciat fruct⁹ suos. ℞. ꝙ sic tex. est
in. c. salubrit̄ de vsu. Qd̄ itellige si pri
mo ꝯcurrat. ꝙ sustineat onera mr̄i
monij. vt i fi. d. c. salubrit̄. ⁊. l. pr̄ i p̄n.
ff. de doli. excep. Scd̄o ꝙ dos sit pro
missa simpl'r. Nā si d̄disset terminū d̄
dote soluēda nihil posset r̄cipe: qꝛ añ
morā nihil debet ⁊ potuit vxorē acci
pe sine dote. Dicat ergo gener. Ego
sustineo onera mr̄imonij. vel ducēdo
sustinebo. da dotē. Et si socer nō pōt.
dicat ei. sustie onera mr̄imonij dādo
mihi possessionē in pign⁹. vt ex fructi
bus sustineā. Dicit ēt Pa. in. d. c. sa
lubriter ꝙ si gener accepit pignus ⁊
postea d̄dit terminū socero d̄ soluē
da dote ꝙ nihilomin⁹ poterit bona
cōscia tenere fruct⁹ pignoris. ꝙ verꝝ
credo qñ dedit terminū ad redimen
dū pignus. al'r nō. Tertio ꝙ fruct⁹ ñ
excedāt onera. qꝛ cā cessante cessat ef
fect⁹ d̄ appel. cū cessāte. Et cōit one
ra extimāt̄ ꝯm q̄titatē dotis. Nā mu
lier ꝯm q̄titatē dotꝭ est alimētāda. l. si
cū dotē. §. sinautē. ff. so. ma. ⁊. c. ꝑ ve
stras. de dōa. int̄ vi. ⁊ vx. Quarto ꝯm
Jo. an. do. Anto. ⁊ Jo. d̄ ligna. i. d. c.
salubriter. ⁊ Laur. d̄ Redo. i suis ꝯ
ctib⁹. oz ꝙ fruct⁹ subiciant̄ fortune.
Uñ ꝯm eos nō liceret genero recipe
cautionē vl' ꝓmissionē cū pacto. ꝙ i
terim ꝙ dos nō soluat̄ ꝓ onerib⁹ d̄
tur sibi certa q̄titas ānuatim. cōtrari
um. s. ꝙ certa q̄titas recipiat̄ licite
tz Paul⁹ d̄ elea. Jo. cal. Pe. d̄ anc.
⁊ Pa. in. d. c. salubrit̄. Et est veri⁹ cū
sit eadē rō. s. ꝑp iteresse dāni emergē
tis. Limito tñ p̄dicta vera. qñ gener
si dotē hēret poneret eā i possessionē
vl' i negociationē ex qb⁹ ꝓbabil'r tm̄
hēret al's ñ cū nullū patiat̄ interesse.

¶ Utrū mutuās sūmā pecunie d̄bitā 26
ꝓ dote genero p̄fato ⁊ recipiēs ab eo

dē possessionē quā ipe in pign⁹ hz.a socero ꝓ dote faciat fruct⁹ suos sine vsura sicut gener facit.℞. Bal.i.℞ica C.de vsu.ꝙ nō. Rō qꝛ mutatōe ꝑso ne mutat̄ ꝑuilegiū q̄tiēs ꝑsona ē im mediata cā ꝑuilegij.l.i.C.d ipo.lu cra. descrip.ꝛ.l.locatio.al's icipit lici tatio.§.fi.ff.d publica.Sz hec nō est rō.qꝛ istd nō est ꝑuilegiū ꝑꝑ dotē.sz ius cōe ꝑꝑ iteresse.Jō cū iste mutuās nō ꝑꝑ iteresse. sed ꝑꝑ lucrū accipiat fruct⁹ ex mutuo erit vsurari⁹.dicit tñ Rodo.ꝙ si mutuasset liberal'r ꝛ ge ner sibi simil'r general'r trāsferret to tū ius qd hz i possessiōe ꝑfata: licite faceret fruct⁹ suos:qꝛ eos nō recipet rōe mutui sz rōe liberalis dōatiōis.

27 ¶ Utꝝ emēs a genero ius ꝑfate pos sessionis faciat fruct⁹ suos.℞.ꝙ sic. nec ibi pōt eē vsura nisi fingeret eme re cū intendat mutuare.Facit ꝓ hoc qd dicam.j.§.lxvi.

28 ¶ Utruz heredes mariti sine vsura sil'r faciāt fruct⁹ suos.℞.ſm Jo.an.ꝛ Pa.in.d.c.salubriter.ꝙ nō qꝛ rō ē diuersa.Nā heredes stati possunt se expedir̄ reddēdo illi pign⁹ qd ñ pōt maritus.de iureiu.tua nos el.ij.

29 ¶ Utꝝ relicta cui hr̄des obligāt ꝑfa tā possessionē faciat fruct⁹ suos.℞.In no.ꝛ Ho.Ber.ꝛ.d.Anto.i.d.c.salu brit.tenēt ꝙ nō.sz cōputabūt̄ i sortē Fac̄.l.ticia.ff.d solu.Sit ergo cauta ꝛ faciat possessionē vēdi vel isolutū sibi dari.l.a diuo pio.§.si sup rebus.ff.de re iudi.Sz ego credo ꝯriū.si nō hz aliūde vñ viuat.ꝙ facit suos fructus licite.Et ēt teneo ꝙ pōt recipe certū qd ānuati ab heredib⁹ donec sibi re stituāt dotē.vt.s.dixi.Dos.§.xxviij.

30 ¶ Ex ꝑfat̄ pz ꝙ rōne iteresse vl' lu cri cessātis vl' dāni emergētis aliqd ac cipe vltra sortē ñ ē vsura.Sz aduer tēdū ē ꝙ qñ iteresse euenit rōe lucri cessātis siue ex absentia vl' destructōe rei alteri⁹ extiatio nō dz d̄duci i ifini tū.sed vbi res ꝑncipalis ē extiatio ñ dz excedere duplū rei ꝑncipalis ſz cōez extiatōez ipi⁹ rei.Ubi v̄o res ñ hz cōem extiatōez:qꝛ alia ñ ē q̄ cōi ter vēdat̄.vel vbi res ē icerta.vt v̄bi gr̄a.captura pisciū.de q̄ i.l.si iactū.ff de ac.ēp.ꝛ vē.tūc extiatio fiet arbitrio boni viri:lz excedat dupluz:adeo tñ ꝙ in imēsū nō excedat.vt.i.C.d sē. q̄ pro eo ꝙ iter.ꝓfer.Qñ v̄o interes se euenit rōe dāni emergentis.si hoc euenit rōe omissiōis solū ꝯsiderat̄ in teresse solū intrīsecū.vt.ff.de ac.ēp.ꝛ ven.l.si sterilis.§.cū ꝑ vēditorē.Exē plū frumētū nō ē datū ēptori i termi no.solū cōsiderabit̄ illud qd pl⁹ va luit.qd est interesse itrinsecū ñ qd aīa lia mortua sint.qd ē extrīsecū itereē. Si aūt itereē euenit rōe cōmissōis sic tenet̄ de extrīseco dāno.Exēplū ꝓmi sisti mihi dare frumētū in tali termio ꝛ ꝑꝑea nō ꝓuidi mihi aliter. Et ex q̄ tu nō dedisti nō potui ꝓuidere.ex q̄ aīalia mortua sūt sic teneris ꝑ omissio nē ꝛ cōmissionē.i.salsaz ꝓmissionez saltē in ꝯscia.Qd intelligo qñ aliter sibi ꝓuidisset:si nō fuisset tali ꝓmissio ne fraudat⁹.Aliud exēplū. Dedit qs tignū violatū scienter nec aliqd dixit emēti tenebit̄ ēt de ruina domus:ꝛ d̄ pensiōe soluta qd ē itereē extrinsecū vt.l.Julian⁹.in ꝑn.ff.de ac.ēp.ꝛ ven. Nō tñ in ifinitū.Uñ nō veniet pēsio domus ꝑ lōgū tp̄s:sed vr̄ ꝙ veniat solū pria pēsio.ar.l.in hoc iudiciū.ꝛ l.nerati⁹.ff.d ſuo corrupto.vbi corru ptor serui tenetur nō solū de seruo: sz de oibus rebus q̄s asportauit tunc fugiens.nō autē de alijs q̄ postea suc cesiue furatus est.

¶ Sext⁹ cāus in q̄ licite vltra sortē 31 exigit.ē qñ id qd capit̄ fit rōne pene

Aduerte tamen secūdū Sco.in.iiij. di.xv.ar.ij.q̄ si creditor malet debitorē potius incurrere penā.q̄ꝫ in termino sibi soluere esset vsura. Silr̄ p̄sumit̄ vsura sup pēa apposita mutuo qñ excedit̄ iteresse.de q̄ dic vt.s̄. Pena.§.xij. Itē presumit̄ in fraudē vsurarū quando apponēs penā est ꝯsuetus fenerari.l. Julianus.§.idē.ff.de ac.emp.⁊ ven.ex̄ d̄ pigno.illo vos.ff. d̄ pigno.ac.l.vel vniuersoꝝ. Itez qñ p̄ singulos mēses vel ānos dr̄ cōmitti.aut̄. ad hec.C.d̄ vsu.sumpta d̄ corpore.aut̄.vt nullus mutu. agri. In iudicio tñ aīe si apponat̄ solū vt ille soluat in termino.qꝛ d̄ pecunia itēdit aliud facere tūc ⁊ magis cupit q̄ soluat q̄ꝫ penā cōmittat ⁊ verisilr̄ credidit penā nō incurrere qñ apposuit poterit exigere sine vsura ēt si excedat interesse ꝟm Rod.qꝛ iterest publice vtilitati.vt pacta ꝟuent̄. Si v̄o ponitur in fraudē vsuraꝝ vel qñ apposuit v̄isimiliter credidit penā incursuꝝ: aut magis cupit icurrere penā q̄ꝫ soluere.vsurarius erit.xij.q.ij.fraternitas ⁊.c.in legibus.de arbi.c.dilecti.⁊ qd̄ ibi no. Item aduerte q̄ qñ nō soluit in termino pp ipotentiā vel pp ñ culpā suaz.q̄ pena nō pōt exigi sine vsura.qꝛ vbi nō est culpa. nō dz esse pena.l.sancim⁹.C.d̄ penis. Ergo exigeret̄ rōne excrescētie q̄ facit vsurā d.c.si feneraueris. Itē qñ ptē soluit nō pōt tota pena exigi qñ obtgatio ē diuidua.de quo dic vt.s̄. Pena.§.xiij.⁊.xiiij.

32 ¶ Quid d̄ statuto vel consuetudine qua ordinat̄ vt missus in possessionez lucret̄ fructus ad rōnez qnqꝫ ꝓ cētenario donec sibi fuerit satisfactū vl̄ q̄ sibi det̄ insolutū id qd̄ valet qnqꝫ ꝓ trib⁹.ꝝ. Bal.i.l.acceptā.C.d̄ vsu. q.xviij. ⁊ Jo.d̄ Imo.in.l.si finita.§. plures.ff.de dā.ifec.q̄ licite sine vsura illud accipit: qꝛ illos lucrat̄ rōne interesse.⁊ dicit notari in gl.sup.§.si v̄o in aut̄.de exhi.re.q̄ singularis est ꝟm eū Bar.v̄o in.l.si finita.§. Julianus.ff.de dā.infec.⁊ Jo.de anania.i c.salubrit̄.d̄ vsu.⁊ Lau.d̄ Redol.dicūt q̄ talis ꝯsuetudo vl̄ statutū ē ꝯ ius diuinū ⁊ in fraudē vsurarū. Sz ego dico q̄ si tale statutū vel cōsuetudo emanauit in penā vt d̄bitores artent̄ ad satisfacien̄.⁊ d̄bitor ex culpa sua nō satisfecit q̄ vera ē opinio Bal.dū modo cōcurrat recta intētio vt.s̄.dixi in precedēti.q.nec mirū cū auctoritas p̄toris pp nimiā cōtumatiā hoc facer̄ possit.l.fulcini⁹.§.fi.ff.ex q.cau. in pos.eat̄. Si v̄o fit in fraudē ⁊ mutuās potius velit icurrere penā d̄bitorē ⁊ hmōi.sic vera ē opinio.Bar.⁊ erit vsura. Opz ergo ad hoc vt liceat q̄ iuste sit missus i possessionē nō tm̄ ex ordine: sed ēt ex cā.hoc ē q̄ in veritate sit creditor.⁊ pp iteresse illud pl⁹ accipit.puta qꝛ poti⁹ vellet sua.puta centū q̄ꝫ domū que valet cētū.xx. aliter illd̄ plus teneret̄ restituere vt dicim⁹ d̄ pignore i.l.fi.§.sinautē biēniū C.d̄ iur.do.ipe.vl̄ ad punien̄ ꝯtumatiā d̄bitoris supabūdantiā p̄dictā accipiat: puta quia ille cōtumaciter nō vult soluere.

¶ Septim⁹ rōne dubij recipit̄ vltra sortē sine vsura.de q̄ in.c.in ciuitate.⁊ in.c.nauigāti.de vsu.puta emēsrē pro minori p̄cio q̄ꝫ valeat tēpore emptiōis recepturus eā tpe quo v̄isimiliter plus vel minus valere pōt nō erit vsura.si cāus acciderit q̄ pl⁹ valeret.qꝛ ꝟm glo.i.c.nauiganti.de vsu. tam ēptor q̄ꝫ vēditor equaliter comodū vel icomodū ex dilatiōe expectat 33

Exemplū emit quis frumentū tēpore madij vel oleū ⁊ hmōi i quo vna mē sura valet vnū ducatū, pro vno flore no receptur⁹ ip̄ꝫ tpe augusti. si ē fru mentū vel tpe natiuitatis si est oleū i quo tēpore verisil̄r pōt valere tm̄ mi nus de vno floreno q̄tū plus ñ erit vsura: lꝫ valeat plus. Esset vñ vsura si tali p̄cio emeret q̄ verisil̄r minus valere nō pōt vel qd modicū. sꝫ bñ multū plus. Qđ aduerte ꝓ istis qui emūt oleum tali precio q̄ parū min⁹ pōt valere. sed bñ multum plus. qa vsurarij sunt. Aduerte ēt hic q̄ si ille qui emit rē, receptur⁹ alio tpe eā: cre debat eam plus valere. q̄uis iudicio communi verisimil̄r sit plus vel mi nus valitura erit vsurari⁹ min⁹ emē do pp euentione solutiōis ꝟm Inno. ⁊.d. Anto. in.d.c. in ciuitate: q̄uis ñ teneatur ad restitutionē. si verisil̄r pl⁹ vel minus erat valitura. lꝫ ipse non sic crederet. Sil̄r dic de illo q vendit frumentū vel oleū ⁊ hmōi plusq̄ va leat tpe ꝯctus. vt preciū recipiat tpe quo verisil̄r pōt plus vel min⁹ valeꝛ si antea, nō erat vēditurus q̄ lꝫ. Vñ clarus. Sco. in. iiii. di. xv. dicit. aut vē dēs frumētū tpe natiuitatis ponit p̄ci um qđ tunc valet ⁊ expectat vsq̄ ad madiū solutionē. Et sic mis̄icordiā facit. Aut ponit mai⁹ p̄ciū q̄ tūc va leat. Et tūc distigue. si erat vēditur⁹ i natiuitate sic erit vsura. si v̄o nō erat vēditurus. sꝫ volebat ꝟuare. vsq̄ ad madiū: ⁊ solū pp instātiā regrētis vē dit: tūc si pōit p̄ciū. tale tñ. q̄ v̄isil̄r in madio pōt pl⁹ valere vl̄ min⁹ nō erit vsura. p.d.c. nauigāti. Si v̄o po nat tale p̄ciū q̄ pōat se i tuto vt i pla rib⁹. ⁊ illū cū quo ꝯhit i piculo vt in plurib⁹. puta qꝛ raro pōt pl⁹ valere. sed min⁹ sic cōiter. sic est vsura. Et i hoc cōcordāt cōiter canoniste i dicti c. in ciuitate. ⁊.c. consuluit. ⁊. c. naui ganti.

¶ Sed qd si nō ponit preciū. sꝫ vē 34 dit cū pacto q̄ q̄tū valebit in madio tm̄ vult. R. q̄ si vt dixi erat ꝟuaturus. lꝫ. Si, v̄o nō erat ꝟuaturus erit vsu ra. Aduerte tñ q̄ cū oleū vinū ⁊ fru mentū ⁊ hmōi đcrescant. illud qđ đ crescit nō poterit sine vsura vendeꝛ Item si necessario ꝓ eius cōserua tione vsq̄ ad illud tp̄s hēret aliquas expensas facere. puta puluerizatiōis aut locationis, vasorū seu dom⁹ ⁊ hu iusmodi si ip̄as nō đtraheret eēt vsu ra. Et ꝓpterea dico q̄ cōfessor debꝫ multū pōderaꝛ p̄fata. ne simul ruat cū ipsis. Et iō. c. i ciuitate p̄fatū meri to dicit cōsulte hoies facerēt. si a tali ꝯctu cessarent: cū cogitationes hoi num neq̄ant oipotēti deo occultari: Rō qꝛ tales magis sunt cōtēti ita ex pedire q̄ piculo suo, vsq̄ ad aliud tē pus seruare. Et etiā vt plurimū sūt in certi si erant seruaturi vsq̄ ad illud tēpus cum videam⁹ pp quedā emer gentia, ꝓpositum sepius mutare. Et ꝓpea est periculosus contractus. nisi bene clausuletur. Et magis dubius ē casus quādo ñ pōit preciū tunc. sed vult q̄tuꝫ valebit in principio madij vel in medio aut in fine cū certuꝫ sit q̄ totum si habet multitudinem nō potuisset ita prefixe i pricipio. vēdeꝛ: vel in vno die ⁊ cōiter mutetur preci um. Si tamen vellet tm̄ q̄tum valu it plus in madio. Sic esset vsura ap ta. Si vero simpliciter dixit q̄tuꝫ va lebit in madio. sic ꝟꝫ iudicium huma num attendetur mediocritas. vt non plus vel minus capiatur. sed mediuꝫ ar. in aut. de consulibus. §. quoniam etiam nos. sed tñ periculosū est. cum forte venditurus fuisset i illo tpe quo minus valuit in illo mense.

35 ¶ Utrũ emẽs reddit⁹ alicui⁹ ciuitatẽ ex guerra ãgustiate ꝓ vili ꝑcio. ⁊ demũ facta pace lucrat̃. x. ꝓ vno sit vsurari⁹. ℞. ꝙ nõ rõne dubij. l. cũ hr̃ditate. ⁊ l. ꝙ si in vẽditiõe. ff. d̃ hr̃. ⁊ ac. ven. ꝟ3 Ho. ⁊ Archi. ꝯsulũt tñ vt ide largas faciat elemosynas.

36 ¶ Utrũ mutuãs rẽ cũ pacto ꝙ eadẽ in põdere nũero ⁊ mẽsura sibi restituatur sit vsurarius. exẽplũ puta pecuniã ꝓ pecunia. marchã argẽti pro alia marcha argẽti granũ ꝓ grano vinñ ꝓ vino ⁊ hmõi. ℞. ꝟm Pe. d̃ Ancha. i. c. vsuraꝝ. d̃ vsu. li. vi. ⁊ Jo. cal. in. d. c. fi. ⁊ Rodo. ꝙ aut v̄isilr̃ dubitatur ꝙ tẽpore solutionis tñ min⁹ põt valere q̃ntũ plus. aut ꝙ nõ pl⁹ valebit. Et sic nõ est vsura nec pctñ. vt in d. c. fi. qꝛ sicut creditor teneret̃ eã recipere si vilior eẽt facta q̃ ad ex extiationẽ. vt pꝫ i. l. vinũ. ff. si cer. pe. ⁊ no. gl. i. l. si cleric⁹. xiiij. q. iij. qꝛ ñ ẽ necesse sit eiusdẽ extiatiõis lꝫ d̃beat restitui eiusdẽ bonitatis q̃litate itrinseca. Jõ nõ peccabit recipiẽdo ꝑciosiorẽ q̃ ad extiationeꝫ. Aut v̄isilr̃ ẽ ꝙ erit ꝑciosior tpe solutõis. Et tũc si creditor, erat ꝟuatur⁹: ⁊ ñ aufert libertatẽ d̃bitori liberãdi se qñ velit infra t̃minũ: sic lꝫ. Si v̄o nõ erat ꝟuatur⁹ sed interi cõsũptur⁹ sic est vsura. Silr̃ qñ auferret libertatẽ d̃bitori liberãdi infra terminũ q̃uis eẽt ꝟuatur⁹ erit vsura. Et his ꝯcor. Archi. i. d. c. si qs cl̃icus Dicit tñ Rod. ꝙ qñ erat ꝟuaturus ⁊ nõ abstulit libertatẽ d̃bitori liberãdi se: q̃uis iõ crediderit. vt se piculo exoneraret. ⁊ ꝓximũ piculo sb̃mitteret nõ tñ ꝑpea teneret̃ ad restitutionẽ lucri d̃ necessitate. lꝫ peccauerit ⁊ i pnia vt r̃stituat sit ei ꝯsuleñ. Lau. tñ d̃ Red. ni suis ꝯctib⁹ tꝫ indisticte qd̃ ille qui mutuat ꝓximo ducatũ q mõ valet q̃ttuor libras. si postea recipiat quiq; libr. vt valet tẽpore restitutõis ꝙ hoc licite facit. siue erat seruatur⁹ siue non. Sed opinio Ancha. ẽ eqor ⁊ tutior.

¶ Octauus casus in q̃ recipit̃ vltra 37
sortẽ sine vsura ẽ rõne piculi ꝑ ꝙ sup abundãtia põt recõpẽsari ꝟm Alex. lõ. Res. n. extra piculũ existẽtes plus valẽt q̃ res eiusdeꝫ spẽi in piculo. Et sic hec recõpẽsatio reducitur ad nãꝫ rei q̃ ꝑꝑ piculũ extimat̃ plus vl̃min⁹ valere. Et sic excusat ab vsura. Et in hoc ꝯcor. Lau. de Redol. Monal. Mgr̃ Fran. de ẽpoli. Pe d̃ Anch. Car. Jo. d̃ ana. in. d. c. nauigãti. ⁊ cõiter oẽs. Et est casus i. l. in naue. ff. loca. ⁊ hoc patebit ex sequentibus dubijs clarius.

¶ Utrũ mutuãs pecuniã nauigatu- 38
ro cũ tali pacto. ꝙ si nauis cũ capitali piclitetur nihil sibi teneatur. Si v̄o res emptas portauerit saluas teneat̃ sibi pecuniã mutuatã cuꝫ parte lucri tradere sit vsurari⁹. ℞. ꝙ sic. cãus est i. d. c. nauigãti. Et aduerte doc. diuersimode istũ textũ exponũt quar̃ ẽ vsura in isto casu. tu tñ tene ꝙ ratio ẽ: qꝛ talis mutuãs nõ vult mutuare: nisi cũ tali pacto susceptiõis piculi. Et ꝓpterea grauat d̃bitorẽ in aliqd pl⁹ ex mutuo. Et iõ vsura est. Si autẽ qs liberaliter mutuaret. Deide post mutuũ ad instãtiã d̃bitoris suscipet in se piculuꝫ qd̃ dr̃ assecuratio licite posset aliqd lucri. suscipe sine vsura. Et rõ diuersitatis est. qꝛ receptum in prio casu vltra sortẽ directe cõcernit mutuũ in q̃ oĩs supabundãtia ꝓhibet̃ Lu. vi. xiiij. q. iij. c. ij. Sꝫ i ꝟo cãu ñ sic: qꝛ ñ ex mutuo sꝫ ꝑꝑ factũ. s. securitẽ. vñ est ꝯct⁹ innoiat⁹ iste scd̃us vltra mutuũ. Iteꝫ qꝛ accipe aliqd ꝓ assecuratõe lꝫ ꝟm oẽs. Ergo mutuũ qd̃ ꝑius qs fecit nõ facit eũ peioris conditiõis. Et iõ te-

ne ꝙ siue mutuū dederit siue nō pōt
licite aliqd recipe. qñ piculū alicuius
rei i se suscipit: nō ꝓpter mutuū sz ad
instātiā debitoris. Si vo pp mutuuz
cogeret debitorē vt piculū ei daret cā
alicui⁹ lucri sic esset vsura. Et sic loqt̄
d. c. fi. et hoc elicio a dño Lau. d Re
dol. in suis ꝯctib⁹. Et hoc locū hz ne
dū in susceptione piculi maris. sz etiā
cuiuscūqꝫ fm magistrū Frā. de āpul'.
39 ¶ Utrū accipiētes aliqd ꝓ saluo cō
ducto licite accipiāt. ℞. ꝙ sic si duo cō
currāt. Primū ꝙ ipe nō teneat̄ tene
re stratas vel viā securā. Scdm ꝙ ob
seruet qd ꝓmisit. Sed si ipse forte eēt
cā talis periculi iniuste vel nō seruaret
ꝓmissū teneret̄ restituere qd accepit.
⁊ vltra de oi dāno satisfacere.
40 ¶ Quid de pactis q̄ fiūt inter aliq̄s
ꝯtēdētes. s. ꝙ tale qd erit vel talis fe
cit tale qd vl' fuit alius ⁊ ponunt. x. ℞.
ꝙ si in hmōi nō inducit̄ aliqd turpe.
votū captande mortis sicut in illis q
ponūt ꝙ frat' tal' mortu⁹ ē vl' morieť i
fra ānū. sic erit vanū. si vo tale turpe i
ducit̄. sic erit turpe. ⁊ tenebit̄ d bono
ꝯsilio dare lucratū pauperibus.
41 ¶ Utrū. A. q fideiubet ꝓ. B. C. a. q̄
C. B. pecūiā mutuo accepit cū pacto
ꝙ vult duos florenos ꝓ cētenario fi
deiussiōis sit vsurarius vt dic. s̄. Fide
iussor. §. xx.
42 ¶ Utrꝫ mutuās pecuniam Joanni
vsqꝫ ad. x. ānos cū pacto ꝙ si infra de
cēniū mortu⁹ fuerit alter eoꝝ: debitor
sit liber. Si vo supuixerit ābo dabit si
bi aliqd vltra sortē: sit vsurari⁹. ℞. fm
Alex. lō. ꝙ sic. Rō: qꝛ piculū nō ex
cusat vbi cā tpis nō ꝓprij aliqd pl⁹ ac
cipit̄: sz vbi nō cā tpis tūc piculuz ex
cusat. Vl' dic ꝙ iō ē vsurarius quia ex
mutuo exigit obligationē alicui⁹ vltra
sortē lz sub periculo. d. c. fi. de vsu.
43 ¶ Utrꝫ ciuis qui mutuat cōitati. lxx.
ducatos q̄ cōitas hz ex statuto ꝙ qui
cūqꝫ hñs filiā vni⁹ āni. lxx. dederit ha
beat quingētos ꝓ ipsa maritāda si vi
xerit vsqꝫ ad. xv. annū. Si vo añ ꝑsa
tū tp̄s mortua fuerit totum amittat sit
vsurari⁹. ℞. ꝙ sic: qꝛ in mutuis veris
vl' iterpretatis spe lucri ꝑncipal'r facti
piculū vel dubiū nō excusat a fenore.
d. c. fi. Nec ob. dictū Ri. in. iiij. di. xv.
ar. v. q. v. qd vult ꝙ qñ capitale ⁊ lu
crū stat ad piculū mutuantis licite re
cipiat̄ vltra sortē. qꝛ illud ē verꝫ qñ pi
culū euenit ex nā rei q allegat. d. c. fi.
sed i casu isto ē periculū ex lapsu tpis.
Et iō ꝯctus illicitus ⁊ vsurarius.
¶ Quid d illis q dāt ecclijs pecūiā 44
vt recipiāt ab eis certas possessiones
tenēdas toto tpe vite ipoꝝ. ⁊ post mor
tē debeāt redire ad ecclias. ℞. Ho. tz
ꝙ lz. Et hoc rōne piculi seu incertitu
dinis. allegat. l. i. C. d pac. ⁊. l. i. ff. d cō
di. ⁊ demon. nisi habeāt prauā itētio
nē. Gof. tz ꝙ ē ꝯct⁹ vsurari⁹ qñ datur
pecunia. Sec⁹ qñ daret vnā possessio
nē ecclie ⁊ reciperet equalētē vsur⁹ ⁊
fruitur⁹ vtraqꝫ in vita sua vt post mor
tē eius ad eccliam ābe cū pleno dñio
reuertātur. qꝛ sic lz recipe i duplo va
lētē plusq̄ꝫ sua quā confert. Silr si suā
ex nūc voluerit i ecclia3 trāsferre oio
vt ipse ea nō vtat̄ seu fruat̄ poterit licī
te ab ecclia recipe possessionē valētē i
triplo. vt. x. q. ij. ꝑcarie. Ego vero di
co ꝙ ēt qñ dat̄ pecūia ꝙ lz dūmō ser
uet̄ eq̄litas iuris nālis ꝫ Ri. i. ij. q̄l'. q.
xxiij. ar. iij. qꝛ tal' ꝯct⁹ nō ē ꝯct⁹ mutui
vi vel apparētis: sz poti⁹ ē ꝯct⁹ inomi
nat⁹ q magis assimilat̄ ꝯctui ēptōis ⁊
vēditōis. Et iō si dz licere oz vt non
appareat qs hēat ptē meliorē: sz ꝙ vi
deāt̄ eq̄les tā vēdēs q̄ꝫ emēs alit̄ eēt
illicit⁹. Idē dicit Ricar. de eo q emit
ānuos reddit⁹ etiā pecūiarios. uel cen
sū pēsionē. vel ꝑdiū hereditarie vl' ad

vitā ementꝫ ꝙ lꝫ: si debita seruet̃ eq̃li
tas. Et Alex. lō. in quol'. suo idez tꝫ ⁊
cōiter oēs doc. parisiēses ⁊ canoniste.
in. d. c. in ciuitate. verꝫ ē ꝙ Inno. ibi
dē limitat i redditib⁹ ꝯstitutꝫ ñ ꝯstituē
dis de nouo tpe ꝯct⁹. sꝫ ñ ē rō diuer
sitatꝫ dūmō reddit⁹ sit realiter in re ñ
ficticie. Idē tꝫ Inno. ibidē de ēptiōe
nominis debitorū ꝙ lꝫ. Facit. l. iube
mus la. ij. C. de sac. san. ec. Et idē dicē
dū si p̄fata emant̃ iperpetuū. Pe. de
ancha. i disputatione montꝫ florentie
dicit ꝙ si reddit⁹ de nouo ꝯstituti sint
pecuniales. qꝛ hñt magnā vicinitatē
cū mutuo poti⁹ taliū ēptio dr̃ ꝯct⁹ vsu
rari⁹. Et est verū quo ad p̄sūptionez.
Secus esset in ꝯscia qñ vere emerēt̃.
Rodo. tñ dicit ꝙ qñ emit̃ reddit⁹ ad
vitā ēptoris ꝙ tūc nō est tutū: ne ven
dens desideret mortē ēptoris. Et pla
cet mihi. Rō: qꝛ pactū qđ inducit vo
tū captāde mortꝫ non valet. l. fi. C. de
pac. ⁊. l. stipulatio hoc mō. ff. de v̄. ob.
Et iō ꝓhibet̃ ꝓmissio p̄bēde non va
cantꝫ in. c. ij. de ꝯces. p̄bē. li. vi Et hoc
qꝛ est ꝯ bonos mores Jō non dꝫ ad
mitti. l. pacta. C. de pac. Qđ tñ nō est
dicēdū ꝙ sit mortale pctm̄ vēdere ul'
emere ad vitā ꝑm se: qꝛ hoc nō iuenit̃
ꝓhibitū si debite seruent̃ circūstātie
aliter vsuffruct⁹ nunq̃ posset ꝯstitui q
finit̃ morte. §. finitur Insti. de vsufru.
Emere aūt uel vēdere ad vitā vēdito
ris magis lꝫ: qꝛ tale votū nō pōt iter
uenire. Nec ob. qđ dixi de ēptōe red
dituū pecuniariorū ꝙ pecunia nō est
vēdibilis: qꝛ qđ ē mediū vēditōis nō
pōt esse termin⁹. Quia sciēdū ē ꝙ si
cut in bonis nostris habem⁹ mobilia ⁊
imobilia. sic ⁊ ius vtrorūqꝫ. ⁊ ipsū ius
pōt vēdi. sicut ipsa mobilia ⁊ imobi
lia. Nō ergo vendit̃ pecunia. sed ius
ꝑcipiēdi ipsos redditus pecūiales quo
vēdito trāsit ipsa pecunia sicut ius pa
tronat⁹ qđ vēdi nō pōt trāsit vendita
terra q̃ illud hꝫ. Aduerte tñ ꝙ si qs
dat cētū Ticio ut ipse Tici⁹ ꝯstituat se
debitorē reddit⁹ ānual' maioris q̃ntita
tis q̃ acceperat. vsura ē. qꝛ in re nul
lus ē reddit⁹ q emat̃. nisi Tici⁹ esset ꝑ
sona q̃ soleret locare opas suas ad tm̄
ꝓ āno ⁊ ipsas vēderet. Simil'r vsura
vr̃: qñ exigit̃ plus de redditu q̃ res q̃
posset emi tali p̄cio reddat i fructib⁹
de lucro ꝑm Inno. in. d. c. in ciuitate.
Qđ bene no. qꝛ pauci aduertūt. Et at
tēde ꝙ talis ꝯct⁹ quo qs emit reddit⁹
possessionuꝫ uel dom⁹ cōiter fit sub ꝯ
ctu emphiteotico siue libellario ⁊ cū
pacto ꝙ ille q soluit pēsionē possit re
emere ⁊ se liberare a dicto cēsu. vñ dr̃
i aliqb⁹ ꝑtib⁹ vēditio a ficto ⁊ a catha
franchi. Et ꝑꝑea lꝫ locatio possit fieri
ꝓ p̄cio toti⁹ reddit⁹ quē reddit dom⁹
vel possessio. Nō tñ sic poterit fieri in
isto ꝯctu libellario: qꝛ talis tenet̃ ma
nutenere rē suis expēsis. l. i. C. de iure
ēphi. Et tenet̃ etiā soluere pēsionē: lꝫ
res ꝑeat casu fortuito dummō maior
ꝑs nō pereat. Sec⁹ i ꝯductore: qꝛ nō
tenet̃ suis sūptib⁹ manutenere. l. colo
nus in p̄ncipio. ff. loca. nec tenet̃ ꝑeū
te re casu sine culpa. c. ꝑꝑ sterilitatē đ
loca. Et iō si tm̄ vult de cēsu q̃tū sol
ueret cōductor simplex ē iniust⁹ ꝯct⁹
⁊ in fraudē vsure ꝑꝑ pactū de retrouē
dēdo de quo ifra. §. lxvi. cū sequētib⁹
Et ꝑꝑea dꝫ haberi respect⁹ nō ad fru
ctus si excedūt. sed ad q̃titatē pecu
nie solute ꝓ p̄cio: ita ꝙ tal' pēsio mul
tiplicata ꝑ. xx. ānos ascēdat ad totalē
extimationē rei sic locate. Et sic erūt.
v. ꝓ centenario. ut ē tex. in aut. de nō
alie. §. qꝛ vero. ⁊ i aut. ꝑpetua. C. de sa.
sanc. ec. ⁊ ibi no. glo. Et sequit̃. Bar.
in. d. l. i. ⁊ do. Bertolome⁹ cipolla v̄o
nēsis. Et iō si locaret̃ simplicit̃ ꝓ. vi.
nō poterit dari ad libellū. nisi pro. v.

Vñ qꝛ cõiter grauat̃ talis in cẽsu: iudico cõit̃ ꝯctũ talẽ illicitũ ⁊ in fraudẽ vsurarum.

45 ¶ Vtrũ emẽs frumẽtũ i herba ul' vinũ i vite aut oleũ ⁊ ymõi anteq̃ sint matura min⁹ q̃ valebũt tpe q̃ matura erũt sit vsurari⁹ cũ videat̃ mutuũ interpretatuꝫ. ℞. ꝑm Bal. in ℞ica. C. de vsuris. q̃ aut pñs numeratio ẽ cã dãni ipsi⁹ vẽdẽtis. ⁊ sic ẽ vsura p. c. in ciuitate de vsu. Aut sola ꝯuẽtio: qꝛ ꝑciũ nõ soluit̃ de pñti. Et sic ꝯct⁹ lꝫ nõ sit vsurari⁹: ẽ tñ illicit⁹. Aut neutrũ ẽ cã dãni: qꝛ nõ pl⁹ valet frumẽtũ ul' vinũ sub tali q̃litate pp piculũ cui subiacet. Et sic lꝫ. l. fistulas. §. frumẽta. ⁊. l. si debitor. §. verisimile. d̃ ꝯhẽ. emp. Hoc intelligo. qñ emit̃ non in genere sed determinate. s. frumentũ istius agri in herba. vel vinũ istius vinee. ⁊c.

46 ¶ Tene ergo pro toto isto. viij. casu meli⁹ intelligẽdo hãc regulã q̃ si mutuũ fit p̃ncipal'r spe habẽdi vltra sortẽ nullũ piculũ põt excusare qn sit vsura tal' ꝯct⁹. Si v̄o mutuũ fit liberal'r. ⁊ postea pp piculũ aliqd accipit̃ excusat.

47 ¶ Non⁹ casus ẽ rõe administrationis. puta tenebat̃ qs collocare pecuniã alteri⁹ in ẽptiõe ꝑdiorũ ut tutor: vel i aliud fructuosũ ⁊ nõ fecit ille cuius erat pecunia poterit tm̃ vltra p̃ncipale accipere q̃tum lucri habuisset v̄isimil'r si vt debuit collocasset. l. tutor q repertoriũ. §. si post depositionẽ ff. de admi. tuto. Et facit ꝯ platos qui pñt acquirere ecc̃tie ⁊ non faciũt. xij. q. ij. quisqs eps.

48 ¶ Decim⁹ casus ẽ rõe hostilitatꝭ. Nã quez possum persequi gladio ⁊ bonis spoliare iuste possum etiam licite vsuras ab eo extorquere. xliij. q. iiij. ab illo dummodo non sit scandaluꝫ aliis.

49 ¶ Vndecimus casus rõe ostẽtatõis Exẽplũ do tibi pecuniaꝫ signataꝫ ad ostẽtationẽ uel etiã ad supponẽduꝫ pignori ita q̃ volo illã met quã tibi dedi in numero mihi restituas ⁊ vltra eã aliqd lucri. Nã talis ꝯct⁹ lꝫ: cũ nõ sit mutuũ. sꝫ poti⁹ locatio. vt no. gl. in. c. si feneraueris. xiiij. q. iii. ⁊ i. d. c. conq̃stus. Et facit. l. iij. §. vltio. ⁊. l. se. ff. como. Cõcordat Sco. in. iiij. di. xv.

50 ¶ Duodecim⁹ est rõe alterius ꝯctus a mutuo vero vel interpretato. Nã in solo mutuo vero uel interpretato cõsistit vsura: qñ aliqd supra sortẽ. i. mutuatũ exigit̃. qꝛ vsus rei, i mutuo nõ est separatus a consumatione ipsius rei mutuate seu dñio. Ideo exigẽs aliqd vltra sortẽ rapit vsuꝫ. Et sic dr̃ vsura: nõ sic in alijs ꝯctibus. Et qꝛ aliqñ cõtractus apparẽter nõ vr̃ mutuũ. ⁊ tñ est saltẽ interpretatũ ꝓpterea de multꝭ q̃onibus subinferã que fiunt in diuersis ꝯctibus a mutuo apparẽti.

51 ¶ Et p̃mo circa cãbia sciẽdũ q̃ oia reducũt̃ ad tria. s. realia solũ. ⁊ ꝑo ad realia. ⁊ per lr̃as. ⁊ tertio ad sicca.

52 ¶ De cãbio reali solũ. Vtrũ cãbium reale liceat qñ rõe eius aliquid lucri accipitur ⁊ est qñ qs hꝫ ducatos i auro vellet monetã: ul' hñs monetã vellet aurã uel alterius generis pecuniã campsor vult tantũ pro ducato vtruꝫ sit, vsurarius. ℞. q̃ non: quia non põt esse mutuũ in campsore in hoc. vnde minuere sortem non potest esse vsura sed bñ augere. tex. est no. in. l. rogasti. §. si tibi dedero. ff. si cer. pe. posset bñ esse iniusticia: quando excessiuum lucrum acciperet respectu laboris. Et licet quidam dicant licere cãpsoribus solum qui de hoc faciunt artem non alijs: tamen ego non video rationeꝫ diuersitatis cur ñ possũ extiare laborẽ numerationis vnius ducati vnum solduꝫ sic. ut quilibet alius. Tamẽ ẽ verũ

q̄ aliqd plus pñt rōnabilr accipe illi q de hoc faciūt artē: qr maiores labores portant cū semper sint parati.

53 ¶ Utrū cābiū reale ⁊ p lr̄as liceat: ⁊ fit duob⁹ modis. Primo hoc modo. Ego habeo hic Janue. c. aureos vellē q̄ mihi rñderent̄ rome ꝯuenio cuz cāpsore vt faciat mihi lr̄as qb⁹ dent̄ mihi nonaginta qnqz solū reliquū lucret̄. ℞. ſm Bal. in. c. i. de plus peti. q̄ licit⁹ ē talis ꝯct⁹ ⁊ necessari⁹ iure gētiū munit⁹ nāli rōe: eo q̄ cāpsor subit pi cula viaꝝ ⁊ dāna nūciorū: pensiones opaꝝ ⁊ salariorū factoꝝ. ut no. in. l. pi culi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. traiecticie in p̄n. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. q rome. §. i. ff. de verbo. obli. vñ si aliqd lucrat̄ hoc ē iu stū cuz industria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. p̄terea numerāti mi hi decē lz pacisci q̄ ei non reddā⁹ nisi nouē cū nō possit esse vsura minuere sortē. sed bñ augere vt dictū ē. Posset tñ esse iniusticia qñ excessiuū lucrū caperet respectu laborū ⁊ expēsarū ⁊ piculi. uel qñ pecunias nō bonas darēt. Fit Scdo mō cābiū p lr̄as ⁊ reale hoc mō. Est vltramōtan⁹ q hñs mille ducatos venetos ⁊ itēdēs ferre eos venetias vbi pl⁹ valēt ⁊ ibi expendere inuenit cāpsorē in sua patria habētez tabulā cābij venetijs ⁊ tradit ei ad forū cābii venetiarū. ut sibi venetijs red dant̄. Tal⁹ ꝯct⁹ pōt eē licit⁹. ⁊ ē qñ nō intendit pp p̄orē traditiōem hēre lucrū. sed rōne patrie illud reportat. Si v̄o ex hoc q̄ pri⁹ tradit vltra montes q̄z recipiat venetijs intēdit lucrū habere erit vsurari⁹: cū p̄or traditio inducat rōnē mutui ⁊ spē hñdi vltra sortē Et sic erit vsura.

54 ¶ Utꝝ cābiū siccū sit licitū. ℞. q̄ nō qr dr̄ siccū eo q̄ in v̄itate est siccuz a caritate ꝓximi ⁊ siccat animaz a gr̄a dei. ⁊ fit. vij. modis. Primo hoc mō. Recipio florentie a cāpsore decez libras grossorū q̄ tūc valēt cētum florenos cū pacto q̄ tenear ipsi cāpsori tātū dare q̄ztū ifra decē dies post celebratū ꝯctū valebūt libre grossorū venetijs: q̄ aliqñ valēt plus aliqñ min⁹. hoc hinc ad mēsē receptiōis eorū. ul̄ si pl⁹ vult tenere de mēse i mēsē renouat̄ mō p̄dicto. ⁊ tale cābiū ē illicitū. ⁊ vsurari⁹ ꝯct⁹: qr ē ibi mutuū cū spe hñdi vltra sortē: qr lz aliqñ min⁹ valeāt: tñ ut in plurib⁹ pl⁹ valent nec excusat̄ pp piculū ut. s. patuit. tex. ē clarus hñti oculos cordis i. d. c. fi. d̄ usu. Et talis ꝯct⁹ ē ad pniciē ciuitatū expiētia teste q̄ est oīum magistra. c. q̄z sit d̄ elec. li. vi. Et q̄ sit illicit⁹ cōiter tenet̄ a doc. Scdo fit hoc mō. Habeo hic Janue cētū aureos ⁊ trado eos petro vt mihi totidē rñdere faciat hinc ad mensē rome vbi plus valēt verisilr ⁊ credit. Et silr vsurari⁹ ē: qr est mutuū cū spe hñdi vltra sortē. c. ꝯsuluit. ⁊. c. in ciuitate de vsu. Tertio fit hoc mō. Hēo hic Janue centuz aureos quos do petro idigenti vt mihi rñdere faciat a Londres seu Bruges hinc ad tres menses alteri⁹ generis monetā. puta tot libras de sterli ⁊ hmōi. Iste ꝯct⁹ cōiter est vsurari⁹ ſz Ho. ⁊ Gof. qr cōiter fit vt ide lucret̄. Et lz aliqñ nihil lucret̄ tñ in extiatōe hz lucruz. Et sic cū sit mutuū cum spe habendi vltra sortez erit vsura. Nec rō piculi excusabit sicut dictum est. Idem dic qñ Janue existens emit turonēses recipiendos i frācia in talibus nūdinis ſm Alex. lō. cū tales emāt plus vl̄ minus ſm temporis dilatiōem. ⁊ intendāt lucrum qd̄ cōit̄ euenit. Fit Quarto hoc mō Janue existens dat certā monetā alicui ut sibi reddat in scutis Lugdunij tpe serie q̄ ibi fiet. v̄bi gr̄a extimat hic Janue scutuz. xxviij. ⁊ sic

dat tãtã monetã ad rõnem de.xxviij.
pro scuto ꝙ ascẽdet ad scutos cẽtuꝫ q
sicuti i ludguno vt plurimũ valẽt.xxx.
vel saltẽ plus de.xxviij. Idẽ dic ꝙ hic
neapoliꝫ ad tot carlinos ꝑ ducatis ⁊
hmõi ſm Monal. sũt vsurarij alle-
gat.c.eiciẽs.xxxviij.di.⁊.d.c.fi.ꝺ vsu.
Quinto mõ fit sic. Ego idigeo pecu-
nia hic Janue q̃ro mutuo ⁊ nõ inue-
nio nisi hoc pacto ꝙ recipiã ad rõnẽ
cãbioꝝ de Lõdres vel Bruges cum
ego accipiẽs nõ habeã bãchũ in Lõ
dres vel Burges nec mutuans. Ideo
mutuat isto mõ qa velit deferre suas
pecunias a lõdres. sed ut sic lucreť ex
tali ꝯctu nũc de Janua a lõdres. ⁊ ꝺ
lõdres ad Januã. Et sic pꝫ ꝙ nõ lꝫ.
vñ dic ꝙ ẽ vsura Fit ⁊. Sexto modo
pessime. Et dr̃ cãbiũ recãbiũ. ⁊ fit hoc
mõ. Ego idigẽs pecũia hic Janue q̃
ro aliquẽ q mihi mutuũ det. Est aliqs
q dat mutuũ ad rõnem cãbioꝝ de lõ
dres cũ pacto ꝙ scribat lr̃as. ⁊ tñ nõ
mittit. sed ipsas retinet ⁊ ſm ꝙ lucrã-
tur cãbia in eundo ⁊ reddeũdo ita ac
cipiet vltra sortẽ. ⁊ vsurariꝰ pessimꝰ est
Septimo mõ fit cãbiũ in romana cu
ria qꝺ qdẽ ẽ vsura clara lꝫ sub cãbio
palieť. ⁊ fit sic. Clicus cõsecutꝰ de no
uo aliqꝺ bñficiũ ꝑ expeditiõe bulla-
rũ ipsiꝰ indigẽs pecunijs petit a cãpso
re sub mutuo certã sũmã. puta. centũ
ducatos restituẽdos in patria. puta. tu-
ronie hinc ad sex menses monete ibi
currẽtis ei quẽ ꝑfatꝰ campsor statuerit
mutuat cãpsor: sed vltra cãbium exur
gens ex varietate valoris monete i di
uersis locis exigit. v. uel. viij. ꝑ cẽtena
rio tales cãpsores vsurarij sunt idubi-
tãter. Et lꝫ quidã conati fuerint defẽ-
sare ꝙ licite põt fieri tale cãbiũ siccũ.
ꝑmo scꝺo tertio quarto quinto ⁊ sex-
to mõ dictũ. Dicendo ꝙ nõ est ꝯctus
mutui. sed ꝑmutatiõis vel ẽptiõis seu
ꝯctus inominatꝰ saltẽ. ⁊ lucrũ ꝓueniat
rõne dubij vel patrie. Jõ nõ põt esse
vsura. Sed cõtra ipsos ẽ textꝰ dicti ca
pituli fi. a ꝯrio sensu vbi dicit. Ille q̃-
qꝫ q dat decẽ soldos. vt alio tpe totidẽ
sibi grani vini uel olei mẽsure reddã-
tur. q̃ lꝫ tũc plus valeãt tñ vtrũ plꝰ vl
minꝰ solutiõis tpe sint valiture verisi-
milr dubitať nõ dꝫ ex hoc vsurariꝰ re
putari. Hec ibi Ergo a ꝯrio si verisi-
milr plꝰ ꝑsumerent valiture tpe solu
tionis esset vsurarius. Et iste ꝯctus vr̃
ẽptionis vel ꝑmutatiõis aut saltẽ ꝯctꝰ
inominatus: qꝛ dat pecuniã receptu-
rus granum ⁊ hmõi q̃ magis distãt a
ducatis q̃ꝫ sterlini. ꝓpterea tene indu
bitãter ꝙ ẽ ꝯctus mutui interpretati
cũ spe habẽdi vltra sortẽ celebratus.
Nec ob. ꝙ aliqñ minꝰ. qꝛ ut plurimũ
⁊ in extimatiõe intẽdũt lucrũ ⁊ inest.
Et lꝫ Archi. flo. in sũma. teneat ꝙ ta
les solũ sunt vsurarij mentales. Tu tñ
eos dicas esse vsurarios etiã reales. qꝛ
mutuũ petẽti nõ volunt dare nisi cuꝫ
isto pacto. Et sic pꝫ ꝙ sũt vsurarij mẽ
tales ⁊ reales. vñ Ho. ⁊ Gof. dicit ta-
les vsurarios q̃ꝫ tũcunqꝫ sub spẽ ꝑmu
tationis ẽptionis vel alteriꝰ ꝯctus pa-
liẽtur. ⁊ oibꝰ execrabiliores sũt. qui de
nũdinis ad nũdinas tales ꝯctꝰ faciũt
cũ excedãt centesimã scꝺm Hosti. cũ
quo concor. Alexã. lon. Est tamẽ ca-
sus in quo nõ dicerẽ contractũ vsura
rium nec illicitũ. videlicet. Est aliquis
qui vellet ire de Janua longres ꝑ ne
gociatione nollet secũ deferre pecu-
nias propter ꝑicula querit aliquẽ cui
det suas pecunias hic Janue q faciat
sibi respondere totidẽ lõdres: sed qꝛ
propter abusũ prefatorũ mercatoruꝫ
nõ põt prescire determinate quot li-
bras de sterli valeãt sue pecunie ac-
cipit litteras secundũ cursum cãbij a
quodã hic Janue cui dedit suã pecu-

niã ⁊ inde lucrat̃ aliqd. Dico q̃ si iste nõ ideo hic dat ut ide ꝑ cãbiũ lucret̃. sed solũ ut suas pecunias londres habeat. q̃ tale lucrũ sibi adueniens non faciet eũ vsurariũ: cũ adueniat sibi potius ratione incertitudinis seu patrie quod excusat ab vsura: quãdo mutuũ nõ fit spe habendi vltra sortez. Si tñ posset scire preciũ sue pecunie precise ⁊ sic habet̃. ⁊ vellet hmõi litteras cãbij esset vsurarius: qꝛ iam intenderet lucrum ex mutuo nec incertitudo eũ excusaret dicto capitulo fi.

55 ¶ Utrũ deponens pecuniã apud cãpsorem uel mercatorem uel artificez pro qua quia negociatur dat deponẽti certũ quid pro centenario licite recipiat. Respondeo scdm Bal. in. l. ꝑma. C. pro socio. Aut talis. deposuit in specie. ⁊ tũc: quia illicite vsus est pecunia deposita tenetur omne lucrũ restituere deponenti: quia ex re illius locupletior factus est. argumento. l. qui sine vsuris. ff. de negocijs gestis. sz ego nõ credo in conscientia q̃ teneat̃ de necessitate per ea que dixi. Restitutio primo de lucro quod vsurarius percepit ex pecunia vsuraria. quod non tenetur restituere. Aut vsus est licite. qa deposuerat in numero: ⁊ tunc si deponens non habuit animum fenerandi ⁊ campsor liberaliter dat: uel ex quadam equitate sic licite recipere potest sine vsura. Si vero dat ex quadã necessitate credens se obligatum excusatur deponẽs quãdiu bona fides durat scilicet credẽs quod liberaliter dedit. Nam obligatio antidotorũ iustaz parit receptionẽ ꝑ errorẽ soluti. l. si testamento. §. i. ff. de fideiuſ. Si vero deponẽs habuit aĩum aliqd hñdi lucri. sic vsurarius est: qꝛ verũ mutuũ ẽ cũ spe habendi vltra sortẽ: cũ sit i numero nõ in spẽ: nisi deposuisset rõe societatis cũ periculo suo. sed quo ad restitutionez dic. vt. s. Restitutio primo in verbo vsurarius.

¶ Utrũ deponẽs pecuniã dotalẽ apd mercatorẽ ita q̃ sit salua ⁊ recipiat aliqd de lucro sit vsurariꝰ. vide. s. Dos. §. xi. ⁊ Societas. i. §. vij. 56

¶ Circa cõtractũ ẽptionis ⁊ venditionis: qꝛ sepe interuenit mutuũ verũ vel interꝑtatũ. Jõ plura querunt̃. 57

¶ Utrũ mercator seu artifex sit vsurarius q̃ illi qui stati soluit rẽ vendit ꝑ minori ꝑcio q̃ illi q̃ nõ soluit icõtinẽti. sed vult terminũ. ℞. ꝑsuppono prio qd dicit Sco. i. iiij. di. xv. q. ij. ⁊ Rica. in. ii. quol. q. xxiij. artiiij. q̃ pẽsatio valoris reꝝ vsualiũ nõ põt fieri a nobis nisi ꝑ cõiecturalẽ seu ꝓbabilẽ opinionẽ. Et hoc qdẽ nõ punctualr̃ sed sub quadã latitudine equalitatis. vñ ꝑuus excessus equalitatẽ illã ñ corrũpit. sed tunc solũ qñ est ibi tãtus excessus q̃ inequalitas clare vr̃. Et talis excessus ꝯctum viciosum reddit. Et hoc ꝑsupposito. ℞. ad. e. q. cũ distictiõe. q̃ aut talis vẽditor nõ excedit ꝑfatã equalitatis latitudinẽ cũ illo qui vult terminũ. lz pro minori daret si statiz solueret precium. Et sic nõ est vsura. Exẽplũ extimat̃ pecia talis pãni ab aliquibus. x. ab alijs. xi. ab alijs. xij. stati soluenti libenter daret pro. ix. uel. x. nõ soluenti vult. xij. nõ est vsura: cũ non excedat rõe tẽporis equalitatẽ latitudinis iusti precij. Si vero presatã latitudinis eq̃litatẽ transcenderet. vt puta qꝛ vellet. xiij. uel. xiiij. sic esset vsura. c. cõsuluit de vsu. Idem dic de eo qui non vult prorogare terminũ debitori nisi aliq̃ dato. d. c. ꝯsuluit. 58

¶ Quid si ex inueterata mala ꝯsuetudine ⁊ paucitate pecunie currentis cõster vẽditur ad tp̃s plusq̃z inuenire posset ẽptorẽ stati soluẽtẽ. ℞. Sanctus 57

Tho.in.quadã.q.⁊ Gira.obdo.i suis
ꝯctibus ꝙ si tales solũ hoc faciunt ut
iustũ ꝑciũ extorqueãt nõ erũt vsura/
rij.vñ ne decipiaris.attẽde si ꝑciũ oc
currẽs sit iustũ.an nõ. Et hoc tibi de/
monstrare poterit si attendat̃ an mer
catores si vẽderent tali ꝑcio cõside/
ratis laboribus ⁊ ceteris debitũ lucꝝ
cõiter.reportarent:qꝛ si sic esset plꝰ ñ
posset vẽdi sine vsura. Si vo nullum
lucrũ cõiter haberẽt sic ẽ clarũ.ꝙ ñ
ẽ iustũ ꝑciũ illud qd̃ taxat̃ de pñti sol
uẽti.sed hoc ꝓueniat potius ex nimia
cupiditate pecunias habẽtiũ q tali ꝑ
cio volũt emere.ut postea mõ suo vẽ
dãt. Et ideo si plus vẽdũt illo ꝑcio ad
tp̃s dũmõ iustũ ꝑciũ nõ excedant qd̃
deberet valere.si talis corruptella nõ
esset:nõ erit vsura:qꝛ nihil vltra de/
bitũ exigũt rõe tp̃is. Aduerte ẽt ꝙ si
qs esset in tali loco in quo cõiter emẽ
tes nõ hñt pecunias:sꝫ emũt ad tp̃s
posset vendere aliqd plꝰ iusto ꝑcio oc
currenti sine vsura. Rõ:qꝛ mercator
põt magis extimare mercãtiã illã que
tardius expendit̃ q̃ q̃ citius. Et iõ si
plus aliqd vẽdũt solũ habẽdo respe/
ctũ ad lucrũ qd̃ rõnabiliter deberent
reportare ex tali negociatione nõ ex
tpe.nõ cõdẽnabo eos si tm̃ plus solũ
vẽdũt ad tp̃s ꝙ moderatũ lucrum re
portẽt pẽsatis laboribꝰ ⁊ expẽsis ⁊ ce/
teris hmõi.nõ haberet tñ locũ istud
in illo q defert aliq̃s merces ad aliquẽ
locũ vbi credebat multuꝫ vendere ⁊
lucrari posse ꝓpter eorũ raritatẽ. Sꝫ
qꝛ alie multe superuenerũt videns ꝙ
nedũ lucruꝫ.imo dãnũ. reportaret si
venderet ꝑcio occurrẽti vẽdit ad tp̃s
plus ut sic non patiat̃ dãnum:qꝛ hoc
esset vsura. Sicut eni noluisset minue
re de ꝑcio si nulle alie supuenissẽt.ita
aduenientẽ abundantia rõne tp̃is non
poterit aliqd plus vendere. Nã i casu
isto habẽt locum illud quod dicitur.
Res tantum valet q̃tuꝫ vendi potest
l.prima.§.si heres.ff.ad trebel.⁊.l.q̃
rebatur.primo.℞. ff. ad.l falci.⁊.l.si
quis vxore.§.vlti.ff.de fur. Sed in ca
sibus superioribus limitatur verum.
ꝙ res tantũ valet q̃tum vendi potest
s.si predicta abusiua non obstarent.
Et ita respondit Tho.scd̃a secũde.q.
lxxvij.ad.l.precia.ff.ad.l.falci. Ubi di
citur. Precia rerum non ex affectu
singulorum.sed cõmuniter fungũtur
dicit verum:nisi affectio sit rationabi
lis ex parte venditoris.ut est in predi/
ctis duobus casibus non in isto vltio.
¶ Utum vendens rem alicui qui pe 90
cunia indiget ut statiꝫ reemat pro mi
nori precio sit vsurarius.℞.ꝙ sic: qa
perinde est ac si pecuniam mutuaret.
Et iste est contractus pessimus:qui di
citur stoch ⁊ bistoch:quia cõmuniter
plus vendunt. Et sic vnum gladium
infigunt.⁊ postea minus reemunt. Et
sic alium gladium imponunt. Si ta/
men simpliciter quis vendidisset pro
iusto precio non cogitans reemere:⁊
emptor non inueniens emptorẽ vel/
let venditori vendere pro minori nõ
esset vsurarius minꝰ emendo.sed pos
set esse iniusticia.⁊ cõmuniter in eo ac
cidit. Et ideo illictius cõtractus.
¶ Utruꝫ vendens reꝫ ad tẽpus plus 61
q̃ cõi extimatiõe valeat.sed tñ plus
valet uel valore naturali uel propter
vtilitatẽ ementꝭ:uel qꝛ erat multũ vti/
lis vẽdenti:⁊ ꝑm illud exigit ꝑciũ sit
vsurarius.℞.ꝑm Sco.⁊ Rica.vbi.s.
⁊ Tho.ꝑa ꝑe.q.lxxvij.ꝙ res nõ potest
extimari ut tali ꝑcio vẽdat̃ salua iusti/
cia: Nec scd̃m valorem naturalem:
quia sic musca valeret plusquam to/
tum auruꝫ mundi ⁊ omnia inanima
ta. Nec ꝑm vtilitateꝫ ementiũ:qꝛ sic
herba medicinal' ul' potio q̃ valet ali/

eui ad liberationē a morte ꝑtio iextia
bili foret vēdēda. Sz oz extimet cōi
extiatōe ꝑm q dictū est in.lix.§. Et iō
si pl⁹ tali extiatiōe vēderet rōne tpis
erit vsura. Si ñ rōe tpis sz alio respe
ctu erit iniusticia nisi vēdat sciēti ⁊ vo
lēti. vt.s. Emptio.§.vij. Bñ aūt posset
pl⁹ extiari q̄ valeat res cōi extiatiōe
sine vsura rōe ꝓprie vtilitatis. puta ha
beo rē multū mihi vtilē ex q̄ multum
mihi ꝓficio ⁊ ex eius absētia multū dā
nificabor ꝑpea liceret instāter postulā
ti eā sibi vēdere nō q̄tū valet cōi exti
matiōe: sz q̄tū ē mihi vtilis ⁊ q̄tuz
extiat dānū ex ei⁹ carētia. Et iō ñ eēt
vsura q̄uis iterueniret tp̄s solutionis
fiēde. Rō: qz res salua iusticia pōt ta
li ꝑcio vēdi. Et iō plus qd accipit. nō
accipit ex tpe sz ex natura rei. lz quo
ad apparētiā videat vsurarius.

62 ¶ Utrū vēdēs vinū ul frumētū ⁊ hu
iusmōi ꝓ ꝑcio qd currit cū pacto tñ.
q si pl⁹ vsqz ad pasca valuerit illd pl⁹
vult. si vo min⁹ non vult minuere ꝑ
tiū sit vsurari⁹. R. q sic. facit. l. pe. C. d
solu. ⁊ l. q bona. §. si qs. ff. de dā. infec.
No. Archi. xiiij. q. iiij. §. i. ⁊ Ho. i sū
ma. Facit. l. si nō fuerit. §. aristo. ff. pro
socio. Hoc intellige q sit vsura qñ ta
le pactuz facit rōe dilatiōis solutiōis
aliter esset iniustitia ñ vsura. vñ Sco.
in. iiij. di. xv. q. ii. ar. ij. ponit duas regu
las circa hāc materiam obseruādas.
Prima ē q vēdēs nō vendat tp̄s: qz
nō est suū. Secūda est q nō ponat se
in tuto de lucro: uel semper: uel ut in
plurib⁹. alit est vsura.

63 ¶ Utrū emēs a Joāne cētū q̄ dz ha
bere hinc ad tres ānos a petro seu ꝓ
legato seu ꝓ ficto molēdini uel q̄liter
cūqz ꝓ. xcv. que nūc soluit de pñti sit
vsurarius. R. q aut ad instātiā Joānis
emit. aut spōte. si ad instātiā Joānis so
lū. ⁊ ꝑpea min⁹ emit q̄ exitmat verisi
militer iteresse suū. puta. qz volebat d
ipsa pecunia negociari negociatione
q̄ verisimil'r lucrat⁹ fuisset tñ deducti
piculis ⁊ laborib⁹: uel qz tātuz minuit
q̄tū extiat laborē in rehabēdo ⁊ picu
la ⁊ hmōi. sic nō est vsura. Nā nostra
interest litib⁹ ⁊ sūptib⁹ nō vexari. vt in
l. minorib⁹. ff. de minorib⁹. Si vo spō
te ⁊ ꝑncipal'r facit ꝑp lucruz ⁊ minuit
ꝑciū solū ꝑp hoc qz nūc soluit ut in fu
turo rehabeat plus ꝑp prematurā so
lutionē. sic est vsura. c. fi. de vsu. Et in
hoc cōuenit Jo. an. in addi. ad Spe.
Nec ob. illud qd dr plus soluit q ante
tp̄s soluit. Insti. de ac. §. pl⁹. ⁊ de plus
pe. c. i. qz illud ē verū i eo q aū tp̄s sol
uēdo patit aliqd interesse. ⁊ iō cogēs
eū pl⁹ petit. Uñ ista pl⁹ petitio: siue sit
respectu tpis. qz cū obligetur hinc ad
ānū solū: ⁊ tñ hodie exigit: siue sit re
spectu rei. puta qd debetur tpe messis
petit tpe anteriori quo pl⁹ valet: siue
sit respectu loci. puta. qd debet i vno
loco petit in alio: siue sit respectu cāe
Exēplū ut qd debet alternatiue uel ñ
est obligat⁹ petit determinate. tñ solū
pōt diminuere q̄tū extimat interesse
suū verisimiliter: siue lucri cessātis: si
ue dāni emergētis. alias ꝑp prematu
rā solutionē diminuere de ꝑncipali es
set vsura. ꝑm Tho. scda ꝑe. q. lxxviij. in
rñsione vltimi argumēti. Idez dic de
illo q vadit ad artificē debitorē mer
catori, ꝓ pāno de cētū q̄ dz hic ad an
nū ⁊ facit sibi dari. xcv. mō ab artifice
⁊ ipse se obligat soluere cētū i termio
mercatori ꝑm predictā distinctionez.
Aduerte tñ q si talis pecunia seu de
bitū eēt litigiosū nō liceret emere. de
quo dic. ut. s. Cessio actionum. per to
tum Item si esset mutuum uel como
datum factum alicui vsqz ad tres an
nos. ⁊ superueniret casus in quo mu
tuans vel comodans indigeret ⁊ vel

let sibi restitui ñ liceret comodatario vel mutuũ accipiẽti aliqd minuere ꝓ interesse suo: qñ simile interesse ĩcurrit mutuãs ⁊ comodator. nec aliunde ꝓuidisset vt ipsũ euaderet si tal' comodator vl' mutuãs ñ subuenisset. Et sic intellige ⁊ limita. l. in rebus. ff. como.

64 ¶ Utr̃ emẽs pagas. pura de. lxxviij. ad rõnẽ de. xv. soldis ꝓ libra: qꝛ sic ẽ cõis corũ extimatio Janue sit vsurari⁹: cũ postea sit habitur⁹ verisil'r hic ad duos ãnos. xx. soldos pro libra. ℞. Quidã multũ errãtes conati sũt simpliciter asserere nõ eẽ ꝯctũ vsurariũ: sed solũ turpe lucrũ. Aliq ẽt dixerunt ꝙ licite fit. Moti. Prio qꝛ talis ñ ẽ ꝯctus mutui sed ẽptiõis in q̃ vsura eẽ nõ põt sed solũ iniusticia. Scdo quia inest periculum ⁊ labor in rehabẽdo. Tertio qꝛ cõis extimatio nõ plus iudicat valere. Quarto qꝛ sicut plus valet fructus matur⁹ ⁊ ꝑfectus q̃ acerbus: iõ licite qñ ẽ acerbus min⁹ emit̃ Sed certe iste ratiões nihil valẽt: qa lꝫ formal'r sit ꝯctus ẽptionis: tñ equiualẽter est mutuũ cum spe hñdi vltra fortẽ. qd̃ sepe cooperit̃ sub ꝯctu emptionis. vt pꝫ in. c. cõsuluit. ⁊. c. in ciuitate. ⁊ clarius in. c. fi. de vsu. Nec labor seu piculuꝫ excusat. qꝛ verisimile nõ ẽ. ꝙ nõ hẽat totũ ⁊ sine oĩ labore in tẽpore. Jõ minutio precij fit solum respectu tpis. qd̃ pꝫ: qꝛ quãto plus tarde hñt solui tãto minus emunt̃ ꝑꝑ ꝑ maturã solutionẽ. Et cõis extimatio est corruptella. patet: est memoria hominũ q recolunt ꝙ sub cõi extiatiõe cadebat ꝙ ꝯct⁹ vsurari⁹ eẽt. Et sic ꝑseuerassẽt nisi fuissẽt qdã mgr̃i i theologia nõ bone scie q sine oĩ fũdamẽto iuris ĩmo ꝯ tex. apertũ a ꝯrio sẽsu in. c. fi. de vsu. licitũ esse ꝯsuluerũt: nõ intelligẽtes ꝙ lꝫ fruct⁹ agrest⁹ minus possit emi q̃ matur⁹. nõ tñ minus q̃ qñ cõputat̃ piculis sẽper plus sit valiturus q̃ emat̃: qꝛ etiaꝫ si emat̃ tanto min⁹ ꝑꝑ ꝑmaturã solutionẽ ꝙ verisimiliter plus debeat q̃ min⁹ valere certe vsura erit. ꝑ tex. clarũ in dictis. c. ꝑ allegat̃. Si dꝫ ergo licere oꝫ ꝙ ꝑꝑ ꝑ maturã solutionẽ nõ minus emat̃ qn possit etiã min⁹ valere. imo plus dicit. d. Pe. de anch. in disputatiõe mont̃ florẽtie ꝙ si quis emeret ad duos vel tres ãnos ĩprestita vel loca ꝑdicta ⁊ ꝑciperet magis q̃ dedit ꝙ eẽt vsura. qꝛ ñ est vere ẽptio cũ redditus sit de ꝓxio reuersur⁹ ad vẽditorẽ: nec locatio. qꝛ pecunia stati soluitur ꝓ alia pecunia vñ accedit ad ꝯctũ mutui. ⁊ ꝑꝑca mihi videt̃ dicendũ sicut de casu precedẽti. ꝙ si qs ad istãtiã amici emit pagas ꝑdictas q poti⁹ vellet negociarij cũ suis pecunijs q̃ talia emere ꝙ poterit tãto min⁹ emere quantũ extimat verisimil'r interesse suũ. ꝓpter piculũ vero vel laborẽ nõ credo posset pl⁹ de vno soldo minuere cũ iudicio cõi nõ extimet̃ aut valde modicũ qd. Si vo qs iõ emit ꝑfatas pagas vt sic lucret̃ vsurari⁹ ẽ. Et sic ſua in ꝯscia. qꝛ nõ iueni q posset aliter deteminare. q̃uis aduocat⁹ fuerim corã doctorib⁹ ⁊ magistris ꝓ ista materia. Concedo tñ ꝙ formal'r nõ est ꝯctus vsurari⁹. sed bene equalenter ⁊ in re ⁊ in ꝯscia ⁊ quo ad deũ sicut in simili dr̃ in. d. c. in ciuitate. ⁊. c. fi.

¶ Fit alius cõtractus qui dicitur emptio scriptarum bãchi qui fit hoc modo. Debet quis hẽre in bãcho talis cãpsoris centũ: sꝫ qꝛ campsor nõ tenet̃ soluere nisi hinc ad tot dies vel menses vendit istam scriptam. Hoc est ista centum pro. xcv. alteri statim soluenti. De quo dic vt de superiori casu dictum est. 65

¶ Utrũ emens prediũ vel domũ cũ 66

pacto de retrouendēdo vsq; ad tot ānos. vel semp̄ faciat fructus suos sine vsura tpe medio anteq̄ recōperetur. ℞. q̄ sic si bona fide absq; fraude emat̄. hoc est q̄ in veritate intendat emere ⁊ solū pactū de retrouendēdo faciat ex cōplacētia venditoris ⁊ q̄ potius vellet ne re emeret. sed si bi libere dimitteret. Et qd̄ liceat p3 p l. si fundum. C. d̄ pac. inter emp. ⁊ vē. ⁊ l. quotiēs. ff. de in diē. adiec. ⁊ tenet Hug. seqtur Archi. i. c. plerique. xiiij. q. iij. ⁊ Inno. Jo. an. ⁊ cōiter doc. i. c. ad nr̄am. de emp. ⁊ ven. Si v̄o emeret in fraudē q; intēdit mutuare non emere: ⁊ si crederet venditorē nō re empturū nō emeret sic eēt vsura palliata sub tali vēditiōe. Et sic p̄sumit̄ s̄m doc. in. d. c. ad nr̄am ex tribus. Prio qñ preciū est modicū r̄spectu re. Facit. l. q̄nis §. si cū essem. ff. ad ad veley. ⁊ hoc maxie qñ posuit pactum q̄ nisi redimat ifra certū tp̄s ñ possit postea reemere: q; videt̄ pactū l. cōmissorie. s. mutuasse. puta centū ⁊ recepisse pignus de centū. xxv. ita q̄ nisi redimat̄ infra tale tp̄s sit amissū Verū est q̄ res nō tm̄ valet si vēdat̄ cū tali cōditiōe q̄ semp̄ possit reemi q̄ si venderet̄ simplr̄. ar. l. fūdi ptem ff. d̄ ꝯhen. emp. Scd̄o p̄sumit̄ i fraudē. quādo fit pactū vt restituatur aliqd plus q̄ fuerit p̄ciū. vt no. in. c. nullo vos de pigno. ⁊ d. Anto. in. d. c. in dioceſi. de vsu. Tertio si emptor consueuit exercere vsuras. l. q̄ si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edic.

67 ¶ Utrū emēs cū pacto d̄ retrouendēdo apponēs clausulam q̄ nō vult possit redimere añ qnquēniū vel decēniū sit vsurari⁹. ℞. Ho. ⁊ Jo. an. in d. c. ad nr̄am in nouella tenēt q̄ p̄sumitur in fraudē vsure. Sed ego dico q̄ si hoc facit bona fide, puta. q; vl't ipinguar̄ possessionē q̄ pinguēdo nō cōsumitur vsq; ad tot annos: ⁊ ppea nō vult reemat: nisi sibi alio mō velit satisfacere de expensa sic l3. Si vero fit in fraudem vt lucretur fructus ex pignore simulato. sic est vsura.

¶ Utrū emens cū pacto de retrouē 68
dēdo ⁊ locās vēditori p certo affictu sit vsurari⁹. ℞. q̄ nō si sine fraude sit vt dictū est. s̄. Esset tñ illicit⁹ si ex pacto comodū vl'icomodū excepto cōstituto affictu ptineret ad venditorē3 Nā hoc est ꝯ naturā emptionis: cuz rei ēpte comodū vel incomodū d̄beat pertinere ad emptorē. l. illud. ff. de pi. ⁊ co. re. ven. nisi affictus eēt ita modicus q̄ vēditor releuaretur in illo i q̄ granatur ꝯ naturā cōtractus. Itez redditur illicitus qñ ipse venditor ñ posset se qñ vellet ab huiusmōi cōductione liberare. q; cuz talis obligatio vendicet partē precij. d. l. partē fundi ⁊ emptor solū iustum precium rei soluet sic habebit sup̄ iustū preciū istaz obligationē. Et idez dic similr̄ si vellet q̄ obligaret se ad conducendū q̄ esset illicitus: nisi in alio alleuiaret cōductorē. Presumit̄ tñ vsurarius ex p̄dictis in ante p̄cedēti. q. ⁊ etiā qñ p̄prios fundos vēderēt ad hmōi ꝯct⁹ faciēdos cum non presumatur in cōtinenti velle contraria agere. l. nō ad ea. ff. de condi. ⁊ demō.

¶ Utrū emēs tpe messiū granū vel 69
vindemiarū vinū p̄ precio q̄ tūc valet cū pacto q̄ tot mēsure sibi reddātur tpe pascali sit vsurarius. ℞. Host. in sū. ⁊ Jo. an. cū glo. in. d. c. fi. q̄ sic xiiij. q. iij. vsura. Nec ob. q̄ aliqñ sūt viliora: q; ad ea q̄ raro eueniūt non cōsiderāt leges. l. nā ad ea. ff. de legi. in aut. vt si. p̄hibitiōe. §. q; vero post multā. ⁊ cōis cursus ē q̄ sint cariora qui extimandus ē. c. ceetificari. d̄ se/

pul. ⁊ l. i. §. i. ff. de fluminibus.

70 ¶ Utrũ emẽs frumentũ vinũ ⁊ huiusmodi tpe quo colligitur vt postea carius vẽdat al o tpe sit vsurari⁹. ℟. ꝙ nõ. Est tñ turpe lucrũ. Primo si ẽ ecclesiastica psona q̃ hoc facit. xiiij. q. iiij. c. qcunq; tpe. Secundo si hoc facit pp auaritiã. s. vt carius vẽdat nulla alia necessitate pensata vel vtilitate aut vt caristiã inducat tal'r ꝙ hoies cogantur emere ab eo: ⁊ ipse ad libitum possit vẽdere. Et sic peccat mortaliter. ⁊ credo teneat restituere dãnum si qd̃ dedit ex hoc cõitati siue alicui q alio mõ sibi ꝓuidisset: si tal' nõ ĩpediuisset taliter emendo. sicut faciũt illi qui stãt in porta ciuitatis vt totum granum nouũ emant. ⁊ procurant ne deferatur in plateã ad vendẽdum. Et de istis intellige prefatuz. c. quicunq;. Si vero talis emeret propter bonũ cõmune vt fecit Joseph. s. vt ꝓuideat ne populus suus fame pereat. sic mereret. Si autẽ emeret ꝓpter ꝓuisionẽ suã ⁊ suorum ⁊ postea nõ indigens tãto: illud vendit qd̃ superest p̃cio occurenti. Vel si hoc facit pp exercendã iustam cõmutationem per modũ mercancie: nõ vt caristiaz inducat. sed potius vt lucrũ aliqd̃ ex opere suo recipiat pp sustentationem sue familie vel pp pietatẽ vt dispenset ĩ paupes: sic lz dũmõ moderate faciat. ⁊ caristiã non inducat. Hec ex Jnno. Hosti. Ray. Rodo. ⁊ sũmistis ⁊ Pe. de ancha. in. c. i. d̃ vsu. li. vi.

71 ¶ Quid d̃ his q emũt oues vel boues ⁊ hmõi a pauperibus q̃s nõ hñt. ℟. Rodo. ꝙ si emẽs a paupe vl' diuite scit vel credit ea nõ habere ⁊ q̃si iã ea tradidisset locat ei ꝓ precio annue pẽsionis. sic comittit vsurã q̃ clare pz ꝙ fit in fraudẽ vsurarũ. Si v̄o credẽs eos hẽre sine fraude ⁊ bõa fide ẽptio fiat non est credendũ q̃ diu bona fides durat emptorez peccare. nec ad restitutionẽ teneri de cõsumptis: bona fide durante sed de extantibus vel iquãtũ factus est locupletior credo teneat ĩ cãu qñ oio ab alio nõ emisset. nec aliqd̃ interesse patit ex tali emptione.

¶ Quid de emẽte equos hmõi sibi reddẽdos a vẽditore in certis nũdis ꝓ minori p̃cio q̃ valeãt tpe ꝯct⁹. ℟. Rodo. ꝙ est vsura. nisi verisil'r dubitetur vl' credat pl⁹ vl' min⁹ sint valituri tempore solution is vt pz ex supradictis. 72

¶ Utrũ locans rem quã extimat cũ pacto q̃litercunq; perdatur seu deterioret vult precium rei sue recuperare cum aliquo lucro sit vsurarius. ℟. ꝙ sic: q̃ vt no. Bar. in. l. si vt certo. §. nunc videñ. ff. como. ⁊ l. i. eo. lz extimatio nõ faciat semper venditionez tamen cum tali pacto facta. videtur facere venditionem. Et ideo perinde est ac si vendidisset. quia precium expectat exigit vltra sortem. Et sic vsura. est aut saltem ꝯctus illicitus est ⁊ ꝑnitiosus. Et iõ restituere tenet qd̃ vltra sortem accipit. 73

¶ Utꝝ mutuãs granũ vet⁹ ⁊ hmõi vt postea r̃cipiat nouũ sit vsurari⁹. ℟. Ho. ⁊ Gof. volũt ꝙ sit vsurari⁹ soluz qñ fac̃ hoc vt meliorationẽ r̃cipiat. sz si fac̃ ne frumẽtũ pereat. ⁊ vt accipiẽti gr̃az faciat ñ erit vsurari⁹. Dũmõ ꝫz Rodo. ñ auferat libtatẽ d̃bitori liberãdi se vet⁹ soluẽdo. ⁊ placz q̃ si fine aliq̃ iiusticia ⁊ p̃iudicio alteri⁹ ꝯsequor vtilitatẽ meã ñ ero tibi iuriosus maxie qñ tpe solutõis v̄isil'r ñ extiat plus valiturũ alias nõ liceret. Jdẽ dicẽdũ. ꝫz Mõal. si aliqs hẽret equũ d̃ q̃ nihil facit accipet mutuo ab aliq̃ ectũ cũ tali pacto ꝙ teneat equũ su- 74

um ⁊ pascat eũ ⁊ vtatur eo sine ꝑiudicio eq. ꝙ talis accipiens nõ erit vsurarius. Rõ qꝛ nullũ dãnũ facit ꝓxio imo alleuiat eũ pascẽdo equũ. Idẽ dic̃ ꝺ domo pignorata mutuãti q̃ vtilis est sibi. qꝛ eã locare nõ vult vl' nõ põt ⁊ mutuãs custodit domũ a ruina Propterea addit ꝙ ĩ istis cãibus ꝯsideran̄ est preter mutuũ. Utrũ pares sint vtilitates hicide. Et si pares sint nõ erit vsura. vt in cãib⁹ ꝑdictis. qa in q̃ hẽt equũ alleuiat aliũ ab expẽsa ⁊ q hꝫ domũ ꝯseruat eã. cũ dñs nullũ lucrũ ex ipsis eẽt hiturus. qꝺ bene no. qꝛ facit ad multa. Nõ tñ extẽdes ista ad lucrum qꝺ quis facit ex pecunia mutuo accepta.

75 ¶ Utꝝ dãs decẽ vlnas pãni ꝑ alijs ꝺ cẽ in futurũ dandis sit vsurarius. ℞. Rodo. ꝙ nõ qꝛ est ꝯctus ꝑmutatõis ⁊ cũ dr̃ de mensura: intellige de mensura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorum vasorũ qbus grana vl' liqda mẽsuran̄t.

76 ¶ Utrũ hñs pecuniã quã timet ĩ futuro tpe minorari iux̄ ordinatões dominoꝝ vl' ciuitatũ possit sine vsura ipsam dare alicui hoc pacto vt sibi reddat̄ in eq̃li ꝑcio in q̃ est qñ ei dat. ℞. ꝟm Alex. lõ. ĩ q̃l. q. ꝺ vsu. ꝙ sic si ille q recipit mox expẽdere vult ĩ tpe ĩ q̃ tñ valꝫ: qꝛ nil vltra sortẽ recipit. Nã potuisset ẽt aliqd emere qꝺ postea vẽdens rehũisset equalẽs pecũie. ⁊ placet mihi. Nã q̃uis ĩ mutuo nõ liceat spare lucrũ tñ vitare dãnũ sine dãno alteri⁹ licet: lꝫ aliq teneãt ꝙ sit vsura

77 ¶ Utrũ ciuis a q̃ cõitas eius idigẽs pecũia accipit centũ ꝯ eius volũtatẽ licite sine vsura possit r̃cipe certũ qd puta. viij. libras ꝓ centenario qꝺ sibi ãnuati ipa cõitas ꝯstituit. ℞. diuersi diuersa scripserũt: sed saluo meliori iudicio: mihi' vr̃ distiguẽdũ. ꝙ aut cõitas ipa hꝫ ãnuos redditus. aut non. Si hꝫ sicut ẽ ciuitas Januẽ. ⁊ de ipsis redditib⁹ assignat certã ꝑtez tali a q̃ pecunias hũit ꝟm ꝓportionẽ pecunie hite. ita ꝙ tñ hẽat oi ãno de tali redditu ipe bñ vl' male rñdet. sic licite tal' accipit: qꝛ talis cõitas talẽ pecuniã accepit nõ noie mutui. cũ nunq̃ velit eã reddeř. lꝫ ꝓ ꝑcio tal' ꝑtis suorũ redditũ quos ꝓ solutõe pecunie hite vẽdit tali ciui. Et sic ẽ ẽptio redditũ ciuitatis q̃ fieri põt sine vsura vt. s. dictũ ẽ. §. xxxxiiij. Nec ob. ꝙ ꝑfati ciues nõ intẽdebãt emere. qꝛ lꝫ ñ intẽderent emere tñ cõitas potuit eis dare ꝓ precio talẽ redditũ insolutũ. Et sic erit ẽptio ⁊ vẽditio. sic̃ posset eis aliquã possessionẽ dare insolutũ ꝯ eorũ voluntatẽ. sicut fit sepe. Et ꝟꝫ hãc viã intelligo. Jo. ꝺ saxonia ĩ sua sũ. ⁊ Jo. an. ⁊ d. Anto. ⁊ cõiter modernores in. c. in ciuitate. q dicunt licite tales illud lucrũ accipe. Et ꝟm hoc loca Janue mõs florẽtie ⁊ ĩprestita venetiarũ sũt licita ⁊ sine vsura. Si vero cõitas nõ hꝫ redditus. vel si hꝫ tam exausit in ꝯctu sup̃dicto vel alio mõ sic talis ciuis nõ põt aliqd vltra sortẽ accipe sine vsura: qꝛ qcqd accidit sorti ĩ mutuo vsura ẽ nisi affuerit iustũ ⁊ verũ iteresse qꝺ põt extiari ẽt ex dubio euentu ꝟm ꝯditões ꝑsonaꝝ ⁊ negocioꝝ ꝟm Tho. ꝟa ꝟe. q. lxij. articulo. iiij. vñ dicit ꝙ duplicit̄ qs dãnificatur. Prio mõ cũ ei aufert̄ id qꝺ actu hẽbat. ⁊ tale dãnũ est restituẽdũ ꝟm recõpensationẽ equalẽ. Secũdo modo dãnificatur ĩpediẽdo ne adipiscatur qꝺ erat ĩ via habẽdi. ⁊ tale dãnũ nõ opꝫ recõpensare in eq̃li qꝛ minus ẽ hẽre aliqd virtute q̃ hẽre actu Et iõ q erat in via hñdi aliqd hꝫ illud solũ in virtute vl' potẽtia. Et ꝑpea si reddereť ei vt haberet actu. nõ haberet simplũ. sed multiplicatũ. qꝺ nõ

ē ō necessitate restōnis. Tenet tñ aliq̄ cōpēsatiōē facere ꝓ ꝯditiōē psonarū ⁊ negociorū. hec ille. Et sic ꝓ qñ nō pōt poni itereſſe certū ꝓ incerto. vt dicit. d. An. in. c. salubriter de vsu. Et sic intellige Alex. lō. sanctū Bernardinū cum similibus qui tenent non licere sine vsura aliquid accipere. Et hec bene no.

78 Quid ō ſpōte dātibus cōitati vt tale qd annuati hēant. q. Lan. ō fdul. in suis ſcriptis q ſi. v. cōcurrāt q ꝫ Primū q reddit⁹ nō ſit exceſſiuus ſed cōueniēs. Secōm q reddit⁹ fiat de bonis ⁊ ſup bōis cōitatis: q ſi fieret relatio tñ ad personā cōitat ēſſet illicitū. Tertiū q nō deꝯ facultas reſoluēdi ſcīū ꝓ maiori vel minori pōtio. ꝫ ſolū occurēti. Quartū q tpī ſit incertū. q ſi redditus ⁊ tpa forēt certa. tunc vbi eēt maior ꝯditas pceptarum tpe ꝯ illa que daꝯ ciuitati videret ſcīus vſurarius. Quītū q tales emētes nō ſint vſurarij. iſtō eſt vez q ad pōſūptionē ſolū. Et ideo ſi vere emit i foro aie licet. Iſtis aūt nō cōcurrētibus nō ꝫ. Nec eſt ſiſe de coacte dātibus cōitati. q. de rōe vſure eſt vt cōmittat circa mutuū volūtariū nō violentū. Et ꝓpterea in talib⁹ nō eſt rō formalis vſure. ſed bñ in iſtis volūtarijs q intēdūt mutuare nō emere.

79 Utrū emētes iura ꝓfatoꝝ ciuium q licite a cōitate certum qd annuatim ex redditib⁹ ciuitatis recipiunt. vt dictū eſt ſint vſurarij. q. q nō ſecundū d. Anto. ⁊ Jo. de ſaro. vbi. ſ. Nō qa emunt redditū in pecunia iam cōſtitutū. Itē idem redditus creſcit ⁊ decreſcit: nec eſt maior ꝯ redditus poſſeſſionis imobilis. Itē ſtat piculo emptoris ⁊ multa alia que vide i Joc. ō ancha. in. c. vſurarū. de vſu. libro. vi. qui his concordat. Limito tñ predicta vera niſi cōitas ipſa notabiliꝝ le-

deretur ex ipſis ēptionibus q̄ cū pupillo cōparetur. vt. l. rēpublicā. C. de iure. reipublice. Jō eius administratores nō poſſent eam dāmificare nec factū eorum valeret in dānū reipublice. vt. l. ordinis. de ōcre. decu. ⁊. l. preſes. C. de tranſac. ⁊. l. ambitioſa. ff. de decre. ab ordi. fa. Jdeo nō valeret talis venditio nec empto facta ab illis qui hoc ſciunt ſed tenerentur reſtituere totum qō receperunt.

Utrum liceat mutuare cōi meo vl alicui domino pro aliquo officio habendo ex quo ſpero cōſequi magnum honorē ⁊ lucrū. q. fm Jo. ō ſaxo. vbi. ſ. q nō ſine vſura: q mutuans ſic recipit expreſſe ex mutuo vſtra ſortez. Ego tñ credo q ſi ex officio nō habeo conſequi. niſi lucrum qō debito modo debetur tali exercitio cum nō poſſim illud hēre niſi mediante mutuo ſi ſum aptus ad tale officium exercendū q poſſum mutuū dare vt illud hēam ſine vſura. q. qō accipio lucri nō reſpicit mutuū ſꝫ exercitium principaliter. ſꝫ ſecundario poſtea mutuū. qō lucrum ſecundario ſperare ex mutuo non eſt vſura vt. ſ. dictum eſt. ff. i. Si tñ ex ſtatuto vel antiqua conſuetudine volens hīe tale officiū teneretur aliquid ſoluere. ⁊ vt talem ſolutionem euitaret mutuū daret eſſet vſurarius. 80

Utruꝫ mutuās ſuper pignoꝝ aliq̄ cum tali pacto q donec debitor ſibi reſtituerit pecuniam ipſe creditor habeat fructus pignoris. q. q vſurari⁹ ē. c. illo nos. de pigno. Et quid teneat reſtituere. hēs. ſ. Pignus. ff. rij. 81

Uſura. ij. ō eius p̄hibitōe ⁊ penis tam ꝫ vſurarios ꝯ ꝫ fautores eorum.

Utrū vſura ſit petiꝫ mortale. q. fꝫ oēs tā theologos in. iiij. di. xv. ꝯ ca-

nonistas.in.c.qm̄ multi.xlvij.di.⁊ in
c.sup eo.de vsu.⁊ in multis alijs locis
ꝙ sic. Nā vsura est malū nō solū.in se
sicut homicidiuz qd̄ posset ex aliqua
circūstātia fieri sine peccato.vt in iu-
dice seruato ordine d̄bito ⁊ huiusmo
di.sed ēt est malum ꝑm se. Et iō cum
nulla circūstantia pōt bene fieri de po
testate ordinata ēt a deo.et hoc ꝓbat̄
s.ꝙ sit malū in se ⁊ ꝑm se tali rōne.qꝛ
est ꝯ rationē naturalis ꝓprietatis pe-
cunie ad quod sequit̄ vlteri⁹ ꝙ vēdit̄
ibi illud qd̄ nō est.et hec est rō philo
sopi.v.ethi.⁊ p̄mo pol̄.vbi ꝓbat ꝙ ꝓ
p̄us vsus pecunie ⁊ p̄ricipalis est eius
cōsumptio siue distractio.qꝛ est inuen
ta ad cōmutatiōes faciendas.et ideo
ꝑm se est malum pro vsu pecunie mu
tuate p̄recium recipere.qꝛ hoc est vē
dere bis.vel vēdere qd̄ non est. Pro
bat̄ ⁊ alia rōne ꝑm Sco.in iiij.di.xv.
q.ij.arti.ii.sic pecunia mutuo acce-
pta trāsit in dn̄ium debitoris ita ꝙ sit
sua et iō magna est inequalitas ꝙ ali-
qs in re sui ꝓximi lucrū querat cum
nullū dānum inde qcquid de re cōti
gat incurrit. Multe alie rōnes assi-
gnant̄ a doctoribus. Sz ꝙ sit pecca-
tum mortale meli⁹ probat̄ auctorita
te diuie legis Ezezechiel̄.xviij.ibi ad
vsuras dantē ⁊c.⁊ in psal.xiiij.ibi qui
pecuniā nō ⁊c.ergo ex quo nō viuet
nec hitabit in regno dei demonstrat
esse pctm̄ mortale.ꝓhibet̄ etiā Exo.
xxij.Si pecuniā comodaueris ⁊c. Fa
cit.c.super eo.de vsu. Vn̄ si qs perti-
naciter asserat vsuras exercere nō eē
pctm̄.vt hereticus est puniēdus.⁊ ꝓ
cedi dz ꝯ infamatos vel suspectos de
huiusmodi errore.sicut ꝯ infamatos
de heresi.Cle.ex graui.d̄ vsu. Nec ēt
de iure ciuili hodie cōcedūt̄.imo sūt
prohibite.vt no.glo.in.c.quid dicam
xiiij.q.iiij.⁊ in.c.qꝛ in oibus.de vsu.
Quia ꝑperator dicit se amplectere q̄t-
tuor concilia.quorum vnū.s.nicenuz
eas prohibet.in.d.c.quoniam multi.
vt in aut̄.de ecclia.titu.circa p̄ncipiū.
Itē leges imitātur canones ī matrio
nijs ⁊ vsuris.vt in aut̄ vt cleri.apd̄ ꝓ
pri.cp̄os cōue.ii.q.iij.§.hinc colligit̄
⁊ de no.op.nun.c.intelleximus.⁊ in
casu in quo vidētur permitti non est
vsura.sed ratione interesse illd̄ plus
exigitur. Nec ob.deutronomij.xxiii.
Non feneraberis fratri tuo.sed alie-
no.qꝛ in vera lr̄a non habet̄ illud sed
alieno.sed fuit ꝑ iudeos appositum.
alr̄ contradiceret sibi scriptura.vt pz
exo.xxij.deutronomij.ij. Vel dic ꝙ
fuit permissio.sicut ⁊ libellus repudij
ne maius malū facerēt.vt patet Isa.
lvj. Item nec illud deutronnmij.xv.
Feneraberis multis gētibus.⁊ ipse a
nullo fenus accipies.quia ibi ponitur
consequens pro antecedente quasi di
cat tantam abundantiam habebis
ꝙ poteris multis fenerari si volueris
⁊ tu a nullo mutuari indigebis. Itez
nec illud.c.ab illo.xiiij.q.iiij.quod in-
telligitur non vsura.sed recuperatio
debiti li vsura. Et sic licet.dummodo
non sit scandalū.vt.s̄ pz Vsura.prio
§.xxiiij.⁊.xlviij.

¶ Vtrum liceat accipere sub vsuris 2
ꝝ.vt colligo ex Rica.in.iiij.di.xv.q.
v.ar.v.⁊ Tho. ꝑa ꝑe.q.lxxviij.ar.iiij.
⁊ Inno.in.c.super eo.eodez titulo.⁊
Jo.an.in.c.dilectus.de simo.⁊ Pa.
post Ho.in.d.c.super eo.d̄ vsu. Hu.
⁊ Archi.in.c.mouet.ꝑa ꝑe.q.i. Quod
aut ille qui accipit sub vsura.hoc facit
pro ope illicito. Et sic nullo modo li-
cet.immo secundū Archi.⁊ Rodo.
peccat mortalr̄. Aut facit pro ope illi
cito. Et sic distiguo.qꝛ aut tale ē extre
me necessitat̄. Et sictz Inno.i.d.c.su-
p eo.ꝙ si nō possū iducer̄ ꝓximū ad

mutuañ graꝶ. ꝛ ego fame peribo nisi mutuet. ꝙ ꝛ3 mihi iducere eũ ad mutuañ ꝶ vsuris vt mai⁹ malũ euitet. ſ. homicidiũ. Et ꝛ3 ꝑma frõte videaꝝ hoc dictũ mirabile: ẽ tñ rõnabile. Hec est hoc ꝓcurare pctũ. ſed volẽti cõmittere pctũ pluſio ẽ. ut ſaltẽ min⁹ peccet qõ ꝛ3. xlij. di. duo. Si aũt op⁹ ñ ẽ talis neceſſitaꝝ extreme. tũc ſubdiſtinguo. Aut ille par⁹ ẽ dare ſub vſuris. ꝛ ſic ꝛ3 accipe ab eo ſub vſuris ſolũ ꝓ oi operatiõ neceſſario. qõ ſi omittere notabiliter dãnificarer uł notabilẽ paterer penuriã ego uł alꝭ. uł pp ſubuẽtionẽ neceſſitaꝝ ſue uł alterius ꝶm Rica. ꝛ Tho. vbi. ſ. uł ꝶm Archi. vbi. ſ. ẽt ꝓ opere vtili. er q̃ hẽo ꝓſeq vtilitatẽ. Uł ꝶ3 ho. ꝛ Pa. ino. Anto. de bu. ꝛ Jo. ð ana. i. d. c. ſup eo. ẽt ꝓ oi opere idifferẽti ꝛ pl3. qz ꝶ3 Aug. i. ench. Deꝰ vnĩ oibus pctis ad aliqð bonũ. ſic ſilr nos poſſum⁹. Aut ille nõ ẽ paratꝰ dare ſub vſuris. Et, ſic ñ ꝛ3 iducere eũ ad mutuañ ſub vſuris. niſi cũ pctõ mortali iducẽt excepto caſu maioris mali euitãdi ut dictũ eſt ꝶm Inno.

3 ¶ Quibꝰ penis ſubiciunt vſurarij. ſ. ꝙ vltra penas qbꝰ puniunt a deo: ſi ſũt vſurarij manifeſtu icurrũt multas penas a iure eis iflictas.

4 ¶ Pꝛima ſũt ifames iſamia iuris. C. ex qbꝰ cauſis. iiro. iſa. l. ipꝛobuꝝ. Añ vt dicit. d. Anto. in. c. Raymu⁹. de teſta. ẽt de iure ciuili hodie ois vſurari⁹ ẽ iſamis. ꝛ ita dicit ẽt notare Bar. i. d. l. ipꝛobũ. ꝛ ꝙ hoc ſuiſſe determinatum ꝙ ſi frater me⁹ ꝓſtituit vſurariũ hereditẽ. ꝙ ego poſſũ rũpe teſtũ ꝓ q̃rella in officioſi. C. de iofficioſo. te. l. fratres. ꝛ ꝙ ſic de facto obtinuit ꝛ ꝓſuluit. multo magis ſũt iſames ð iuꝝ canõico. ut i. c. iſames. iij. q. vii. ꝛ. vi. q. i. iſames.

5 ¶ Scða ꝙ ad cõionẽ altarium nõ ſunt admittẽdi. c. qz i oib⁹. de vſu. Et itelligit abbas ꝛ ſeq̃ Pa. in. d. c. qz i oib⁹ ꝙ non debẽt admitti ad eccliam. qñ celebrãt diuina: qz aſſiſtẽtes i eccelia. tũc dicunt admitti ad cõionẽ altaris ꝛ placet. ut ꝓſuſi reſipiſcãt. ut dicim⁹ de excõicato. in. c. pia. de excep. li. vi.

¶ Tertia ꝙ nõ admittũt ad oblatiõnẽ offerẽdũ. d. c. qz in omnibus. 6

¶ Quarta ꝙ nõ ſepeliant i eccliaſtica ſepultura. d. c. qz i oib⁹. q̃ pena cũ duab⁹ ꝓcedẽtib⁹ eſt laterañ. ꝓcilij poſita in. d. c. qz in omnib⁹. Et additur ibidẽ. ꝙ ſi qs clericꝰ ꝛuenerit. ſ. recipiẽdo vſurariũ ad cõionẽ vel oblatiõnẽ ipſo facto ẽ ſuſpẽſus ab executione ſui officij ꝶm Pa. in. d. c. qz in oibus. qñ ſicut hoc ꝛ ðũ ſubiaceat, iducit: ſẽtẽtiã ipſo facto. ut no. glo. in. c. vnico de iniur. li. vi. Facit. c. ſi quis ſuadẽte. xvij. q. iiij. Ergo fortiꝰ iſtud verbũ manẽat. ꝛ tãdiu donec ad arbitriũ epi ſatisfecerint. Et ſimilr in vſurarijs inſtigunt ipſo iure ꝶ3 eundẽ Pa. in. d. c. qz cũ in eo nullũ verbuꝝ ponat ꝙ qð ſnia hoꝝ exigat. Ber. ꝛ Ho. ibidẽ videt tenere ꝙ nec ꝛ clericos nec ꝛ vſuratios irrogant ipſo facto Sed primũ puto veri⁹. Sepeliẽtes vero reales vſuratios ſũt excõicati ipſo facto. vt in Cle. eos. de ſepul. de quo. ſ. Excõicatio. viij. caſu. xxxv. niſi ceuerint idonee ipſi ꝶm ꝙ infra dicam. Uel ſi ñ potuerũt. ꝛ ſigna tñ ꝓtriſtis oſtenderint. heredes eoꝝ i q̃tũ hereditas ſuffecit. ut in. d. c. q̃q̃. no. de vſu. li. vi.

¶ Quinta pẽa ẽ ꝙ ñ ꝓñt recipi ad cõfeſſionẽs ſuozum peccatoꝝ donec de vſuris fuerit ſecunduꝫ facultates eoꝝ plenius ſatiſfactum. uel idonee cautũ illis quibus debent reſtitui vſure exortę ſi ſunt preſentes: uel alijſ quoꝝ poſſunt eis acgrere: uel eis abſtib⁹. loci ordinario uel eiuſ vicario uel preſbꝛo pochie in q̃ habitãt vſurarij uł talꝛl- 8

lioni de mandato ordinarij. ita quod certa quantitas exprimat in cautione ⁊ manifesta si apparet. vel si nō apparet manifesta exprimat illa quātitas q̄ ad arbitriū eius qui cautionē recipit videt. q si scienter minorē recepit tenebit ipse de suo. multomagis si nullā. hoc habet in. c. q̄q̄. de vsu. li. vj. Et no. hic ꝙ nomine. idonee cautionis itelligunt pignora vel fideiussores l. si mādato ticij. §. si. ff. mādati que si nō possent dare ſm Gar. ⁊ Jo. an. iurabūt se hoc dar̄ nō posse ⁊ facturos qd̄ ꝓmittūt. d̄ sen. exco. c. si. §. illis. li. vj. Aduerte ēt ꝙ illi q pñt nobis acq rere sunt filij quos habemus in ptāte nostra. Itē serui ꝓprij. Itē ſui in quibus hēmus vsūfructū. Itē ſui alieni quos bona fide possidemus tanq̄ seruos. vt insti. per q̄s perso. no. acq. §. i. Procurator aūt dño absēti hāc personalē obligationē non acquiret p. l. quēadmodū. ff. de acq. pos. ⁊ l. generaliter. ⁊ l. ꝙ meo. eo. ti. ſm Gar. ⁊ Jo. an. in. d. c. q̄q̄. Itez no. ꝙ p loci ordinariū ſm Jo. an. vbi. s. intelligo epm de iure. ⁊ idē de decano archipresbytero vel abbate q allegat de cōsuetudine iurisditionē hēret in spūalibus in loco in q̄ vsurarius degit. Itez qd̄ dicit de rectore prochie in q̄ vsurarius habitat. multo fortiꝰ intellige de rectore prochie debitoris lesi. cuz sit q̄si iudex ⁊ minister eius ſm Gar. ⁊ Jo. an. Facit. l. eum pro q̄. ff. de in ius vocā. Itē scito ꝙ per hoc qd̄ dicit de mādato ordinarii arguit Jo. an. ꝙ tabellio in hoc casu nō acqrit actionē exneo ex sua stipulatione. nisi faciat istud de mādato ordinarij. Et hec bene notabis ꝯ multos cōfessores.

9 ¶ Sexta pena est ꝙ nullꝰ dz intereē eoꝝ testamētis. nisi satisfecerint. vt dictū est i ꝑcedenti. q. d. c. q̄q̄.

¶ Septima pena est ꝙ testā eorū sūt io nulla ipso iure si non satisfecerit. vt dictum est. d. c. q̄q̄.

¶ Sed nūqd idē est d̄ codicillo sicut si de testō. ℞. Gar. ⁊ Jo. an. ibidē. ꝙ sic ⁊ de q̄libet vltima volūtate alia vt pz ex pricipio. d. c. q̄q̄ qꝛ large codicillus testatio mentis dicitur. xiij. q. ij. §. sed aliud.

¶ Sed qd si facit testm̄ ⁊ postea cauet idonee vt. s. dictū est nūqd valebit ℞. Gar. tenuit ꝙ nō p regalā. nō firmatur. de regu. iu. li. vj. qꝛ ab initio nulluz fuit. Sz magis placet opinio Jo. an. q tz ꝙ sufficit ꝙ aū mortē cauerit idonee. Rō qꝛ testm̄ ꝯfirmatur in morte. Itē qꝛ oia iura fauent testis l. i. C. de sa. sanc. ec. Facit in ar. l. i. §. ij. ff. de lega. iij. Ubi legata ad pias cās relicta facta a filiofa. ⁊ a seruo. lz tēpore testamēti inspecto nō valeat. si tm̄ emācipatus vel manumissus pseuerat i eadem volūtate valebūt. Itē accipere cautionē est qñcūq̄z accipere. sicut ⁊ dare est qñcūq̄z dare. i. q. i. eos ⁊ ꝑfata regula. nō firmat. de solo tractatu tpris loquit.

¶ Octaua pena est ꝙ nulla vniuersitas vel collegiū vel singularis persona. vsurarios nō oriundos de terris ipsorū exercentes vel exercere volentes pecuniā senebrē ꝓmittāt habitare in terris ipsoꝝ. sed ꝙ expellāt nūq̄ d̄ cetero admittēdo in. c. vsuraꝝ. d̄ vsu. li. vj. Et incurrūt penā interdicti vniuersitas vel collegiū. epi vero ⁊ superiores suspensiōis. epis inferiores ecclīastici excōicatiōis ipo facto si non expulerit de terris suis ifra tres menses vl' si domos ꝑfat ad exerceñ senꝰ locauerit vl' sb q̄cūq̄z alio titulo ꝯcesserint. ēt venditionis ſm Jo. an. qui penā si per mēsem sustinuerint indurato animo. terre eorum q̄diu ipis

morant̃ sũt ipso facto interdicte. Alij laici debẽt ꝑ excõicationẽ ad hoc idẽ cõpelli. nõ obstante quocũq; eorum ꝑuilegio. Et de hoc vide. s̃. Excõicatio. vij. casu. xxij.

14 ¶ Sed qd dicem⁹ de dñis ⁊ cõitatibus q̃ ꝯcedũt iudeis vt possint exercere vsuras ⁊ locãt eis domos ⁊ faciunt ꝯuẽtiões cũ eis sup vsuris exercẽdis ⁊ ut iudices cogãt debitores ꝑm ꝯuẽta ⁊ hmõi. ꝛ. d. Andreas barbatius ⁊ Pau. de castro. ꝯsilio. ccclxxvi. ⁊ pe. de anch. ꝯsilio. ccxxx. ⁊ quidã alij conati sũt tenere q̃ licite facere poterãt dũmõ auctoritas seu luia ab ordinario obtineat̃. ⁊ hoc q̃ accedit ad bonũ cõe totius reipublice. Itẽ q̃ sic ẽ cõsuetudo de cuius initij memoria ñ existit ꝯriũ. ⁊ tollerãtia romanoꝝ põtificũ ꝑserti i terris tpal̃r ecclie subiectis. Et iõ videt̃ valere. Itẽ q̃ ista cõcessio nõ ẽ pcti nutritiua ex ꝑte xp̃ianoruz. ut in. c. super eo. de vsu. Ex ꝑte v̄o iudeoꝝ nihil nobis de his q̃ foris sunt. vñ dicit tex. in. c. qui sincera. xlv. di. superuacue rei videt̃ dare operaz qui arcere nitit̃ iudeos a pctõ ut pote dãnatos ꝓpter perfidiã. Et iõ tollerãtur in eoꝝ ritibus. Hec sunt in sũma eoꝝ motiua. Sed salua eorũ reuerentia demonstrabo. q̃ nedum vere. sed apte erronee ꝯsuluerũt. Vñ ꝓ clariori intelligentia no. ꝑm Girar. d̄ senis ⁊ refert Jo. an. in mercurialib⁹. in regula peccatũ. li. vi. q̃ triplex ẽ ꝑmissio ꝯ legẽ. Prima simplex idulgens penã solũ. sed nõ culpã. ⁊ hoc mõ ꝑmittit ecclia ꝓstibula ꝓpter maius malũ seu peccatũ euitandũ. ut in. c. deniq;. iũcta glo. in v̄bo venia. iiij. di. ⁊ in. c. veniẽs iũcta glo. fi. qui cle. uel vo. Secũda ꝑmissio est tollẽs ipedimentũ. ⁊ isto mõ ecclia tollerat ritus iudeoruz ꝓhibens xp̃ianis ne eos ipediant. d. c. qui sincera. ⁊ c. sicut de iudeis. Tertia ꝑmissio est ꝑstans iuuamen ꝑz quẽ modũ ecclia ꝑmittit clericũ occidi a seculari iuste. q̃ eũ d̄gradat ⁊ tradit. vt in. c. degradatio. de penis. li. vi. Et de hac habes in. c. nouimus. de ver. signi. ⁊ ꝑme. cor. v. Prima fit ꝑ maius malũ euitañ. Scdo ꝓpter bonuz q̃ inde cõseq̃ spat̃ ut. s. iudeos tollerãdo lucrari possit ut in. d. c. qui sincera. ⁊ ut nobis veritas in eorũ ritib⁹ fiat nota. ut dic̃ Aug. Tertia v̄o ñ potest fieri nisi de eo qd̄ licitũ ẽ. Nã licitum est q̃ maleficia nõ remaneant ipunita. c. ut fame de sen. exco. ⁊ i. l. ita vulneratus. ff. ad. l. acquil. Ideo merito tradit clericuz. Franciscus in. ij. sẽ. dicit q̃ duo sunt genera malorum ut dicit glo. super illud ab occultis meis munda ⁊c. Quedã sũt nr̃a que a nobis oriuntur. ⁊ his nullo mõ cõsentire debemus nec directe nec idirecte Quedã vero sunt aliena que fiũt ab alijs. ⁊ his nunq̃ ꝯsentire debemus directe ꝯsensu approbationis. Aliqñ tñ lz ꝯsentire idirecte ꝯsensu ꝑmissionis: sicut deus permittit aliqua mala ex cã rõnabili. Sine v̄o causa rõnabili nõ lz. Vñ dicit q̃ recipe mutuuz sub vsuris ex rõabili cã: puta necessitatis uel vtilitatis lz: alias nõ. Hec ille. Ex quibus ego concludo ad. q. q̃ tales peccant mortaliter. ⁊ sunt excõmunicati ⁊ tenentur ad restitutionez omnium vsurarum ex tali conuentione solutarũ si iudei nõ restituent. Nã licet principes ⁊ cõmunitates possint permittere vsurarios prima permissione. ut tz Bal. ⁊ Bar. in. l. cunctos populos. C. de sũ. tri. q̃ tñ ego nõ admitto simpliciter: quia maius malum est vsura que ẽ peccatũ mortale q̃ quodlibet damnum temporale vel corporale quod euitatur propter vsurã. Et

ideo nō pōt ꝑmitti ꝓpter maius ma-
lū euitādū. Solū ꝯcederē dictū bal.
ꝛ Bar. qñ maiora peccata si nō ꝑmit
terent̄ simplr̄ haberēt ꝯsequi. vt pu-
ta homicidia ꝛ hmōi. Alias nō cre-
do excusent̄ ēt simplr̄ ꝑmittēdo. ar. c.
post miserabilē de vsuris vbi precipit̄
eis vt cōpellāt iudeos restituere vsu-
ras. Ergo a fortiori. ne exigāt ꝓuide
re tenent̄. Nā facilius ipediunt̄ faciē
da q̄ꝫ tollerent̄ iam facta. vt in. c. quē
admodū. de iureiu. ꝛ. l. pr̄e furioso. ff.
de his q sūt sui vel ali. iur. Nihilomi-
nus ꝑmissione ꝑa ꝑmittere nō pñt cū
nullū bonuꝫ sequat̄. imo multa mala
vt pꝫ vltra experiētiā. per. c. vsuraꝝ. d̄
vsu. li. vi. Et multo minus ꝑmissione
tertia. ut ē in ꝓposita. q. Nā nullus po
test pctm̄ committere seu cooꝑari vt
cōmittat̄ ꝓ quocūqꝫ bono obtinēdo
seu malo euitādo ab alio. c. sup eo. de
vsu. Facit. c. ꝑmū. xxij. q. ij. ꝛ. c. forte.
xiiij. q. v. ꝛ. c. qd̄ ait. xiiij. di. in glo. ꝛ in
c. nō magno. ne cle. vel mo. Liceret
bñ alicui qñ eidē iponeret̄ necessitas
duoꝝ malorū pene sed nō culpe. Itē
liceret volēti facere vnū de duob⁹ ma
lis culpe ei ꝑsuadere vt minus faciat ꝛ
maius dimittat sed nō tertia ꝑmissio-
ne sed solum ꝑma ꝛ ꝑa. Intelligo qñ
aliter nō posset cōpesci qn vnū faciat
alias nō. ꝛ ita loquit̄. c. duo. xiij. di. Et
iō cū tales neduꝫ consentiāt imo co-
opant̄ vsurarie prauitati excercende
pꝫ q peccāt mortalr̄ ꝛ etiā sūt excōi-
cati. ex quo paciscūt̄ cū iudeis ut pos
sint exigere vsuras. aut q eis iusticia
fiat. de vsuris exigēdis. multo magis
si ad hoc interponūt decretum. Talia
enim pacta vel decreta facta ab illis
q habēt ꝑtātē cōdendi leges uel statu
ta dicunt̄ leges uel statuta. vt in. l. pe-
nultia. §. ille. C. de dona. iter vi. ꝛ vxo.
ꝛ in. l. cesar. ff. de publica. ꝛ vtrobiqꝫ
per Bar. ꝛ ꝑ eundeꝫ Bar. in. l. iiij. §.
actor. ff. de re iudi. Rō: qꝛ faciētes ta
lia pacta nedū intendunt se obligare.
imo ꝑncipalr̄ volunt obligare oēs de
ciuitate ꝛ districtu: ꝛ obligant̄ etiā illi
q nō assēserūt. Ergo sūt statuta cū ex
pactis meris nō obligent̄ nisi ꝯsentiē
tes. ut in. l. i. ff. de pac. Sed statuentes
vel ꝑsumētes iudicare q vsure soluā
tur sūt excōicati. Cle. i. de vsu. que cū
indistincte loquat̄ hꝫ locū etiā de de-
cretis factis cū iudeis. vt tenet Lau-
dunus ibidē cū glo. ꝛ. d. Lar. ꝛ Jo. d̄
imo. Facit q̄d no. Gemi. i. c. i. de vsu.
li. vi. q vult q pene eiusdē. c. ligāt etiā
locantes domos iudeis. ꝛ idem tꝫ. d.
Lau. d̄ redol. tractatu. d̄ vsu. q. cxlvi.
Et q teneant̄ ad restitutiōeꝫ pꝫ: quia
cām efficacē dāt dāno ꝓximi ꝛ sine q̄
nō dānificarent̄. iō tenent̄ insolidū.
si illi nō restituent. vt pꝫ. s̄. Restitutio
prio. i v̄bo vsurari⁹. §. viii. Aduerte tñ
ꝫ Laudunū ꝛ Pau. i. Cle. i. de vsu.
q si supradicti ꝓhiberēt ne maiores
vsuras exigerent dū nō cōsentiant de
minorib⁹ nō icurrēt penā excōicatio
uis. Et sic tu serua qd̄. s̄. dixi. ut etiam
cōsuluit. d. Alex. de neno Vincētin⁹
ꝛ multi ꝑclariores doc. in scia ꝛ ꝯscia
q̄ꝫ supra allegati. q ꝯsuluerūt ꝯrium.
Nec ob. eorū motiua. Et ꝑmo aucto
ritas epi: qꝛ non pōt dispensare ꝯ ius
cōe editū ꝑ sacrū ꝯciliū. nisi ex cā ne-
cessaria ꝛ verisilr̄ nō precogitata ꝑ sa
crū cōciliū. ita no. Bal. i. l. oēs populi.
ff. de iusti. ꝛ iu. ꝛ. s̄. dixi. Dispensatio. §.
v. que nō est hic in proposito. ꝛ multo
min⁹ obstat ꝯsuetudo. cū sit corrupte-
la qm̄ continet in se pctm̄. c. flagina.
xxxij. q. vii. Nec tollerātia sm̄moꝝ pō-
tificū. Nā papa nō pōt dispēsare cuꝫ
aliquo etiā iudeo vt mutuet sub vsu-
ris. d. c. sup eo: qꝛ vt probant vsura est
malū in se ꝛ ꝑm se. Et ideo pro nullo

bono pōt licere. vt in. d. c. sup eo. pz.
¶ Multominus potest cooperari neq3
auxilium dare ut vsure exigantur: qa
agentes ⁊ ꝯsentientes digni sunt mor
te. ad ro. primo. Si ergo non potest
expresse nec etiam tacite. Et ideo de
tali tollerantia dicitur. quod permitti
mus non approbamus. c. hac ratio
ne. xxxi. q. i. Et sic dicit etiaz multa p
pacientiam tollerantur. que si in iudi
cium deduceremus cassarentur. c. cū
iam dudum. de preben. Non ob. etiā
q nil ad nos pertinet. d his qui foris
sunt. c. multi. ij. q. i. quia hoc verū nisi i
duobus casibus. Primus quando il
li qui sunt foris ledunt xp̄ianos vel in
iuriantur eis. qz sic pertinet ad eccle
siam. Ita no. Inno. ⁊ doc. in. c. super
his de voto. ⁊ Hostiē. ⁊ Jo. an. ⁊ cōi
ter alij i. c. gaudem⁹. de diuortijs. q si
infidelis delinquit ꝯ legez nature vel
ꝯ ius diuinū potest puniri a iudice ec
clesiastico. Et sic est i proposito. Et iō
ipedit se ecclesia ut pz in. d. c. post mi
serabilem. Secūdus casus in quo nō
valet est qñ cooperamur alicui eoruz
in peccato. qz pertinet ad nos. sicut ēt
in proposita. q. Intelligitur igitur ꝓ
prie nihil ad nos ꝑm gl. in. c. iudei de
iudeis. s. ut eis penam spiritualem in
fligamus. uel vt faciamus eis cano
nes: aut christianam conuersationez
imponamus eis inuitis. c. de iudeis.
xlv. di. propterea si attendas totum ti
tulū de vsu. tam in decretalibus q̄ in
vi. ⁊ Cle. ecclesia non tollerat aliqua
tollerantia vsurarios: nec vult tolle
rentur a principibus christianis ut pa
tet in dictis. c. post miserabilem ⁊. c.
vsurarum. imo q vsure exigantur a
christianis per iudeos est valde igno
miniosum: cum christiani sint si lij. ⁊
angarientur a iudeis qui sunt serui
c. ⁊ si iudeos. de iudeis. Nec valet q
christiani efficientur vsurarij quod
erit maius malum. quia ⁊ si grauius
peccet christianus in eodem genere
peccati q̄ infidelis vno respectu: ta
men iudei grauius peccant alijs re
spectibus ⁊ in maius nocumentum
christianitatis. quia vltra vsuram ha
bent odium contra christianos quos
spoliant. Item sepius que lucrati sunt
a christianis exportant ad partes in
fidelium. non sic christiani qui ut se
pius restituunt.

¶ Nona pena est q si vsurarius sol- 15
uit alteri vsuras non potest repetere.
nisi prius ipse restituat illas quas ex
torsit ipse vel ille cuius heres est ut i
c. Michael. de vsu. Fallit hoc in cle
rico vel procuratore qui nomine ec
clesie repetunt vsuras quas soluerūt:
quibus non potest opponi quāuis ipsi
sint vsurarii secundum Pa. in. d. c.
Michael.

¶ Decima pena ē q q̄uis cedat bo- 16
nis vsurarius nō hētur ei respect⁹ ne
egeat vt habet in alijs debitorib⁹. vt
in. c. Odoardus. de solu. ⁊ in c. ii. de pi
gno. ita no. glo. in. d. c. qz in oib⁹.

¶ Undecia pēa ē q admodū rapto 17
rū ⁊ fur ñ solū tenēt restituere rē quā
acceperūt pro vsuris. vt i. c. cum tu. de
vsu. sz ⁊ fruct⁹ quos pceperūt. ⁊ q pci
pi potuerunt a ꝟo dño. ꝑz Rica. i. iiij.
xv. di. ⁊ cōiter oēs doc. ꝓ quo facit. l.
videam⁹. §. in fauiana q̄q. ff. de vsu.
Rō: qz est male fidei possessor sine ti
tulo. vt i se. q. lati⁹ patebit. Et ideo sic
tenetur. sicut supra dixi de possessore
male fidei. Restitutio primo. in ver
bo possessor.

¶ Utrū solutū pro vsuris transeat in 18
dñiū vsurarij. ℞. distinguēdo: q Aut
sūt res consumptibiles vsu. vt que cō
sistunt in numero pōdere ⁊ mensura.
vt puta pecūia granū vinū ⁊ hmōi.

⁊ cũ ista recipiãt fũctionẽ ĩ genere suo l.ij.§.i.ff.si cer.pe.absq; dubio in istis trãsfertur dñium qñ sunt ꝑmixta seu cõsũpta.l.si alieni nũmi.ff.de solu.⁊ l.nã ⁊ si fur.ff.si cer.pe.⁊.l.si frumẽtũ ff.de rei ven.Aut tale solutũ sunt res mobiles q̃ seruãdo seruari pñt.vl' immobiles.et in his an transeãt in dñiũ vel ne fuerũt opiniões.Glo.⁊ Inno. in.c.Michael.de vsu.tz ꝙ vsurari⁹ tenet̃ ad restitutionẽ ex q̃si ꝯctu ꝑ cõditionẽ indebiti.et sic cõsequẽter ꝙ dñium sit trãslatũ cũ nemo condicat rẽ suã.preterq̃ a fure.l.si.in fi.ff.vsufruc.quẽad.ca.⁊ insti.de ac.§.sic ita/q;.Idẽ vr̃ tenere glo.in.c.si qs vsurã.xiiij.q.iiij.⁊ in.c.si ep̃m.xvj.q.vj.⁊ in.c.ex trãsmissa.de deci.⁊ in.c.debitores.de iureiur.⁊ põt esse rõ.qꝛ qñ traditio hz cõsensũ dñi tradẽtis trãsferr̃ dñium.l.ꝯctus.⁊ ibi ꝑ glo.C. de fide.instrumẽ.⁊ in.l.multũ.C.si qs alteri vel sibi.⁊ notat̃ in.l. traditionib⁹ C.de pac.et lz tradat volũtate coacta tñ volũtas est sufficiẽs ad trãslationẽ dñij.l. si mulier.ff. qd̃ me.cã.xv.q.i. merito.Sed his nõ obstãtibus.salua semp meliori determinatiõe iuxta illud.l.Claudi⁹ felix in fi.ff.q po.in pigno.ha.Dico ꝙ nullo mõ trãsfertur dñiũ.Quod ꝓbo sic ex nuda traditione nõ trãsfertur dñiũ.l.nũq̃ nuda.⁊ ibi ꝑ glo.ff.de acq.re.do.⁊.l. traditionibus.C.de pac.Sed solutũ ꝓ vsura nude.tradit̃.pz si inspiciantur oẽs tituli ex q̃bus res alterius acqrit̃ quo ad dñiũ.q sunt isti.ꝓ ẽpto.ꝓ mutuo. ꝓ trãsacto.ꝓ herede.ꝓ derelicto.ꝓ legato.ꝓ dote.ꝓ suo.ꝓ dõato.ꝓ vsucapto.ꝓ ꝑscripto ꝓ cõmisso.ꝓ iudicato.ꝓ pena.ꝓ socio.ꝓ soulto.de q̃bus habes.s̃.Vsucapio.§.v.quorum nullo vestit̃.Si dicis ꝙ vestitur titulo pro soluto rõe pacti.seu ꝓmissiõis

Ad hoc dico.ꝙ tale pactũ seu ꝓmissio est nulla.nec oritur aliq̃ obligatio naturalis vel ciuilis.vt pz in.d.c.debitores ⁊ ibi hoc tz pria.glo.⁊ Jo.de imo.⁊ Pa.Rõ.qꝛ cũ lex resistit nõ orit̃ obligatio ẽt naturalis ẽt' si alteri ꝯhẽnt̃ tñ resistat.l.cũ lex.⁊ ibi bar.ff. de fideius.Sed cũ vsura ꝓhibeat̃ pagina vtriusq; testi.c.super eo.de vsu. et ẽt fit ꝯ naturã.vt ꝓbat Ari.i.politi. Igitur sequit̃ ꝙ tale pactũ seu ꝓmissio soluẽdi vsuras nõ inducit obligationẽ.Ergo nõ põt dici ꝙ vestiat̃ pro soluto.Si asseris saltẽ soluit credẽs se debere.⁊ sic ꝑ errorẽ.qd̃ sufficit ad trãslationem dñij.vt no.in.c.si.de solu.negat̃ hoc.qꝛ cõiter sciũt se nõ obligatos.si dicis ergo soluũt scient̃ idebitũ.⁊ sic trãsfert̃ dñium.cũ ꝑsumãt̃ donare.l.cuius ꝑ errorẽ.ff.de re.iur. Ad hoc.R̃.Post.ꝙ est verꝫ.ꝙ solutũ scienter idebite ꝑsumit̃ donatũ in solutiõe nõ iprobata a iure.sed nõ illa q̃ iprobãt a iure.vt est i casu nr̃o.Sequit̃ ergo ꝙ nõ est donatio vera quia nemo sic intendit.nec ꝑsũpta.qꝛ iprobata a iure.nec solutio debiti veri vel putatiue veri.ergo nuda traditio. Et sic nõ trãsfert̃ dñium.Hoc idẽ ꝓbatur ꝑ glo.in.d.l.traditionibus.q̃ vult ꝙ ad hoc vt traditio trãsferat dñium r̃quirit̃.Prio ꝙ sit facta cũ cã.vt.d. l.nũq̃.⁊ ꝙ cã sit idonea.§.ꝑ traditionẽ isti.de rerꝫ diui.⁊ a dño.l.traditio. ff.de acq.re.do.qd̃ nõ est in soluto ꝓ vsuris.qꝛ ⁊ si sit cã.tñ ñ idonea: ꝓbat̃ ẽt hoc idẽ ista rõne.Ex ꝯctu nullo.⁊ cui lex resistit nũq̃ trãsfertur dñiũ.l. nõ dubiũ.C.de legi.tenet Bar.⁊ cõiter.doc.l.i.§.si vir vxori.ff.de acqui. pos.Cũ ergo ꝯctus vsurarius sit huiusmodi.vt pz in.c.ij.⁊.iij.⁊.c.cõsuluit.de vsu.Ergo nõ trãsfert̃ dñium. Et hãc opinionẽ videnť tenere cõst

doc.in.c.i lfis.⁊ Ibi Jo.an.⁊.d.an.i c.q̃q̃ ō vsu.li.vi.⁊ ibi Jo.an.⁊ Bern.⁊ Fede.in suo ꝓsilio.xxij.⁊ Ange. in sua disputatione q̄ incipit. Astensis miles circa fi.q̄ dicūt q̄ vsurari⁹ tenetur ex delicto ad restitutionē⁊ damnato ac reprobato pagina vtriusq; testi vt dictū est.⁊ p̄z in.c.tua nos.ibi in crie ⁊c.ergo p̄z q̄ nō acquirit dñium.qz qui tenet ex delicto ad aliq̃ rē restituendā nō est dñs.vt p̄z in fure.l.in re furtiua.⁊.l.si nō manifestus.ff.de cōdi.fur. Hanc ēt sequunt cōiter theologi.et hec est tenenda p̄sertim in foro ꝓscie.qz sicut dicit Archi.i.c.si qs vsurā.xiij.q.iij.sicut vi cōpulsiua rē alienā rapiēs fictione iuris ciuilis efficitur dñs rei.tamē iure p̄torio penes priorē dñm rei dñium remanet.l.metū.aut i p̄tez.ℌ. Julian⁹.ff.q̄ me.cā Sic saltē dicendū ē in soluto p vsuris.et bene facit tex.ibi dū dicit quia res in bonis est eius q vim passus ē. Nec ob.glo.in Zitū adducte.qz pōt dici q̄ ibi nō figūt pedes.pa.qz volu erūt ēt iducere hypothecā.super omnibus bonis p vsuris restituēdis.vel dicēdū q̄ loquūt in rebus cōsumptibilibus. Nō ob.ēt.rō adducta in contrariū q̄n nō solū requirit traditio ⁊ cōsensus tradēs.sed ēt titul⁹ verus vel putatiue verus.vt.s.probatū est Et si qs vult cōtendere q̄ fictiōe iuris ciuilis efficit dñs.tū iure diuino ⁊ canonico oz ꝓcludere q̄ dominium rei remaneat apud soluentē nisi aliud ex ei⁹ volūtate disponat. Et sic pinde. est in ꝓscia quis ad oēm effectū ac si nō esset trāslatū dñium. Hoc p̄z.qz si res extat semp vsurarius tenet eā restituere cū fructibus vt.s.dictum est. Restitutio primo in vbo vsurarius. ℌ.iij. Nec potest dare tantundem seu extimationē ℨ voluntatē dñi.cū iura astringāt eū ad restituēn q̄ tam prave acceperūt.c.cum tu.de vsu.ibi do nec reddāt q̄ tam prave acceperūt. Facit in ar.ad hoc.l.ij.i p̄in.ff.si certe.⁊ ter.clarus in.c.si res.xiiij.q.vj. Si vero alienauit.tūc de equitate canonica tertius possidens pōt ꝓuenire ⁊ ab eo dicta res aduocari offō iudicis.vt notabiliter tz Bal.in.l.rez quā C.de iur.do.nulla habita distinctiōe an possideat titulo oneroso vel lucrativo. Nam dicta distinctio bene debet fieri in re ēpta ex pecunia vsuraria. vt p glo.in.d.c.cū tu.in fi. Sed in re ipsa formaliter data p vsuris nō cadit dicta distinctio.sed pōt peti a quocūq; possidente etiam titulo oneroso.ex q̄ res est affecta illo vicio. Facit.l.si cuz exceptione.ℌ.aliqñ.⁊.l.metū.ℌ. Julian⁹.ff.q̄ me.cā iūcta equiparatione Archi.in.d.c.si quis vsuram.de qua supradictum est.

¶ Sed quero qs dicatur manifestus is vsurarius vt subiciatur penis supradictis.ℌ.vt colligo ex Jo.an.⁊ Pa.in c.qz in omnibus.⁊ Jo.an.⁊ Archi.i c.i.de vsu.li.vj. Ille dicit manifestus Primo q̄ est notorius de iure.puta. qz conuictus vel cōdēnatus ō vsuris seu coram iudice spōte cōfessus.c.cū olim.⁊.c.super gbusdam.de ver.signi. Secūdo qui est notorius ō facto notorietate facti.puta tz altare paratū vel mutuat in camera oibus volētibus.sicut meretrix in prostibulo p̄z cuilibet.ar.de co.cle.⁊ mu.c.tua.⁊.c. si.ita dicit Bar.in.l.ij.ff.de fur.⁊ bal. in.l.heredes palā.ff.de testa. Jtē tertio dī manifestus ℘m glo.in.c.ij.de vsu.li.vj.qñ quis coram sacerdote ⁊ testibus confessus in articulo mortis est se vsurarium.⁊ mandauit restitui vsuras ⁊ resignauit libros. Quā glo. Federic⁹ consilio.viij.dicit verā. qñ

simul ola p̄fata cōcurrūt. alias cōfes-
sio sola ex̄iudicialis non faceret ma-
nifestum. Facit. c. venerabilibus. §. se
cus. de sen. exco. li. vj. Nec soluz mā
datū de vsuris restituendis. alias ma
nifesti non aliquo predictorum mo-
dorum. sed vel per famam tantū. aut
alio modo a predictis non incurrūt
ipso iure prefatas penas ꝑm cōmuni
ter doctores. nisi publicentur per or-
dinarium loci.

20 ¶ Quid requirit̄ ab publicationē fa
ciendā. ꝛ. q̄ sufficiūt certa argumen
ta cum fama. d. c. tua. ⁊ licet nullus ac
cusator appareat nihilomin⁹ ordina
ri⁹ ꝓcedere pōt ex offō. Aduerte tñ
ꝑm Pa. in. c. ad nr̄am. de emp. ⁊ vē.
q̄ si est publicū ⁊ indubitatū q̄ plus
qs vēdit ad credētiā q̄ꝫ ꝓ p̄cio stati3
soluēdo q̄ testm̄ eoꝝ est nullū ip̄o iu-
re. ꝓpter dispositionē. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. de vsu.
li. vj. qꝛ tales sūt vsurarij. vt p3 in simi
li in. c. nauigāti d̄ vsu. ⁊ sūt publici. ex
quo publice hoc exercent vt p3 in li-
bris eorum. Nec ob. q̄ sunt ficti qꝛ
d. c. ad nr̄am. pena cōtra vsurarios i
statuta exerceť ēt ꝯtra fictos vsurari-
os: qm̄ in veritate sūt vsurarij. Facit
l. nō dubiū. C. de legi. Itē no. ꝑm Fe
de. ꝯsi. viij. ⁊ sequitur Pa. in. c. cum
in diocesi. de vsu. q̄ l3 quis in vita nō
fuerit declarat⁹ vsurarius ⁊ fecerit te-
stamentū. nihilominus post mortem
poterūt fieri ꝓbationes ad declarañ
q̄ erat manifestus. Ita t3 Jo. an. in
c. i. de vsu. li. vj. in nouella. ⁊ Gemi.
ibidem. Et omnes iste erūt bone pro
bationes. puta si differebat solutionē
vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. d̄
vsu. Item si emit possessiones cuz pa
cto de retrouendendo pro maiori p̄
cio. vel secundum Bal. in. c. i. de feu.
dato. inui. le. co. quando emit cū pa-
cto de retronēdendo post quiquēniū
⁊ non ante si est ꝯsuetus similes con-
tractus facere presumitur vsurarius
ar. d. c. illo vos. de pigno. Item pre-
sumitur vsurarius qñ facit facere qs
confessionem coram episcopo q̄ in-
strumentū est de vero ⁊ puro capitali
qꝛ cēsetur collusio in fraudem vsura-
rum presumptione prefati. c. illo vos
ꝑm Bal. in. l. i. C. de collussione dete.
qd̄. c. i. hoc articulo preualet cōfessio
ni. Et sic fuit obtētū corā ep̄o tuderti
uo contra vnū qui multas confessio-
nes tales fecerat fieri. Item qñ pars
dicit in instrumento q̄ nō p̄ simula-
tionē. sed per verā veritatem talē ꝯ-
ctū facit oritur p̄sumptio vehementis
sima ꝑm bal. in. l. iij. C. pl⁹ valere qd̄
agitur. Facit glo in. l. si quis sub cōdi
tione. ff. de cōdi. insti. Et quod no. gl.
pegrina in. l. cum allegas. C. de vsu. ⁊
pulchrum dictū Ang. in. l. sicut. §. su
peruacuū. ff. qui. mo. pi. vel hipo. sol.
Itē probatur vsurarius ex libris suis
vel p̄ instrumēta ꝑm archi. in. c. q sin
cera. xlv. di. ⁊ probat per ar. d. c. dicit
ēt Bal. in. l. dōatio. C. de dona. q̄ ma
nifestus vsurarius ꝓbatur etiā p̄ pri-
uatam scripturā. Item qñ est cōmu-
nis opio q̄ sit vsurari⁹. vt dicit Bal.
in. l. i. in. iij. col. C. de sacro. san. ec. Itē
qñ tot ⁊ totiens feneratus fuit q̄ non
possit nisi esse liquidum in populo. vt
dicit Bal. in. l. i. in. iij. col. C. de falsa
cā adiec. le. Item qñ ex coniecturis
apparet vsurarius ⁊ inditijs. vt dicit
Bal. in. l. cum proponebať in prin. ff.
de le. ij. ⁊ in l. ciues. C. d̄ appel. Et bre
uiter dic. q̄ iudex habet arbitrari ex
additis coherentijs q̄ sit manifestus
puta: quia publice fenerať q̄ ꝓ vsura
rio habetur cōmuniter ⁊ reputať q̄
alias fuit declaratus ⁊ similia. Ita di
cit Bal. in addi. ad Spe. in ti. de ap-
pel. in ver. an aūt sit manifestus. Dicit

et Fede. cōsi. viij. q̄ est manifestum. d̄ quo in. d. cōsi. lugduñ. dr̄. Cuius pro batio est euidēs ⁊ manifesta. v̄bi gr̄a. Defectus visus ⁊ auditus. ⁊ scie non palā apparet oibus. ⁊ tñ subiciendo examini fit euidens ⁊ manifestus. vt i c. ij. de presump. Sic qñ p modicam examinationem ꝓmptaz ⁊ facilē. puta p libros rationum ⁊ huiusmōi fit euidēs dr̄ manifestus. Et ideo aduocati ⁊ ꝓcuratores q defendūt eoꝝ cōtractus feneraticios peccāt mortalr̄ p. c. i. cū ibi no. de offi. dele. ⁊ per. c. i. de vsu. li. vj. ⁊ tenētur ad restitutionez vt. s̄. Restitutio primo. in verbo vsurarius. §. viij. Propterea bene dicit tex. in. l. i. §. fi. ff. de dote ple. Rei satis demonstrate frustra fit demonstratio Hec ibi.

Vsus clauium vid̄. s̄. Claues ecclie ⁊. s̄. Cōfessio. v. ⁊ quo ad excōmunicationez vide. s̄. Absolutio tertio. ⁊. s̄. Interrogationes in fi.

Vsus est ius vtēdi reb⁹ alienis salua reꝝ substātia ſm Azo. in sūma.

1 ¶ Vsuarius dicitur cui tm̄ re ad vsuz quottidianum vti licet. Insti. de vsu ⁊ ha. §. i. vnde nō solū vsuarius pōt sūmere q̄tū sibi expedit. sed etiā sibi ⁊ familie sue. l. plenum in fi. ff. de vsu ⁊ habi.

2 ¶ Quid si vsus domus sit relict⁹ marito. ℞. poterit habitare i ea etiā vxor parētes filij serui ⁊ liberti. ⁊ hospites in domo recipere ⁊ si pensionem habeāt dummodo vna cum hospite ⁊ non separatim domum inhabitet vt l. ceterum in principio. ff. eodē. Idez dic i muliere ēt si vidua erat ⁊ postea nupsit. ff. de vsu ⁊ ha. l. cui vsus. ⁊. l. ceterum. ⁊. l. non solum.

¶ Quid si pecoris vsus sit relict⁹ alicui. ℞. q̄ neq̄ lana neq̄ lacte neq̄ agnis vti poterit. sed ad stercorizādū ⁊ modico lacte vti poterit. ff. de vsu ⁊ ha. l. plenū. §. sed ⁊ si pecoris. 3

¶ Vtrū ille cui legat̄ vsus silue possit incidere ⁊ vēdere sicut vsufructuari⁹ ℞. q̄ sic. q̄ alter nihil habitur⁹ esset ex legato. ff. de vsu ⁊ habi. l. diuus. limitat hoc Angel⁹ are. ibi qñ silua est longe. vt pro conducendis lignis possit vendere alias non.

Vsusfructus est ius alienis rebus vtendi fruendi salua rerū substātia. q̄ est ius in corpore quo sublato ⁊ ipsum tolli necesse est. ff. de vsufruc. l. i. ⁊ Insti. eo. ti. in prin. Differt vsufructuarius ab emphitheota q̄ ille hz vtile dñium. iste solū ius vtēdi. Item differt ab vsuario. Nam is cui nudus vsus fundi datur. nihil hz vlterius in eo nisi vt oleribus pomis feno ⁊ huiusmodi vtatur ad vsum quottidianum. ⁊ in eo moretur. sed nulli alii ius quod habet aut vendere aut locare aut gratis concedere pōt. sed vsufructuarius sic. Insti. de vsu ⁊ habi. §. i. Multomagis differt ab vsu nō iuris sed facti quo ff̄es minores vtunt̄ in quo vsuarius nullū ius hz sed tm̄ factum pro necessitate vite. de ver. signi. c. exijt qui seminat. li. vj. ⁊ ꝓpter ea additur verbum fructus.

¶ Qualr̄ cōstituat̄ vsufructus. ℞. pactionibus ⁊ stipulationibus ⁊ familie herciscūde cōpositiōe ⁊ cōsensu. Itē in testō legādo. vt. ff. de vsufr. l. oīum ⁊. l. vsufructus pluribus. Itez cū quis legat habitationē. in domo sua est pinde ac si legaret vsufructū habitatiōis vt est casus in. l. cum ātiqtas. C. d̄ vsufruc. Et iō pōt locare vt ibi ⁊ comodare. l. i. §. inter comodatū. ff. como. 1

2 ¶ In qbus reb⁹ ꝯstituit̃ vsufruct⁹. ℞.
in oib⁹ reb⁹ q̃ vsu nõ ꝯsumunt̃ ꝓprie
vt. ff. eo. l. oium. In reb⁹ v̄o q̃ vsu cõ
sumunt̃ nõ ꝓprie vsusfruct⁹ ꝯstituit̃.
sz vtilitat̃ cã receptũ ẽ. ut etiã i his cõ
stituat̃. Ergo constituit̃ i pecũia vino
grano ⁊ hmõi. Insti. eo. §. ꝯstituit̃. vñ
no. ꝙ illud qd̃ nõ renascit̃ nõ dr̃ eẽ
in vsufructu. l. diuortio. §. si fũdũ. ⁊. §.
si vir in fũdo. ff. solu. matrimo. Jõ la
pis qui nõ renascitur nõ est in vsufru
ctu ⁊ creta ⁊ huiusmodi. qd̃ no. qꝛ le
gato vsufructu nõ veniũt talia. Item
arbores cedue ut salices ⁊ huiusmo
di sunt in vsufructu. sed arbores fru
ctifere nõ possent cedi pro vsufructu.
3 ¶ Ad quid tenet̃ vsufructuarius. ℞.
tenetur p̃stare cautionẽ ꝙ in rebus q̃
vsu nõ cõsumũtur arbitrio boni viri
ipsis vtetur salua rer̃ sba: sicut qlibet
bonus vir vtitur ⁊ fruitur re ꝓpria. Et
ꝑo ꝙ finito vsufructu restituet ꝓpeta
rio id qd̃ supest. In reb⁹ v̄o q̃ vsu cõ
sumuntur dz p̃stare cautionez de his
exhibendis in ea qualitate uel si vult
ꝯsumere ꝙ p̃stabit extimationẽ illo
rũ bonorũ. d. c. vltio in glo. de pigno.
hoc notatur. ⁊. ff. de vsufr. earũ rerum
que vsu ꝯsumuntur. l. prima. ꝑa ⁊ ter
tia ⁊. d. §. constituitur.
4 ¶ Sed qd de his rebus que vsu nõ
ꝯsumunt̃ sed minuunt̃ ut vegetes ⁊
similia q̃ vsu veterascunt ⁊ minuntur
nõ aũt ipso facto. sicut vinũ oleũ ⁊ si
milia. ℞. Pa. in. d. c. fi. ꝙ cauebit de
restituẽdo qd̃ supererit finito vsufru
ctu ut pz in. l. i. ff. vsufr. quẽadmoduz
cauea. vbi est casus. facit. l. i. ff. de vsu
fru. earũ rerũ vbi ista duo ponunt̃ ut
diuersa, s. q̃ vsu consumunt̃ ⁊ que vsu
minuunt̃. Et iõ iura q̃ volunt ut exti
matio p̃stet̃. loquunt̃ in his q̃ vsu con
sumũt̃. ut i. l. si tibi vini olei. ff. d̃ vsufr.
earũ rerũ. Ergo nõ debent extẽdi ad
ea que nõ cõsumũt̃ sed minuunt̃. qꝛ
aliter vsufructuario esset preiudiciũ.
Et facit pro hoc exemplũ in re como
data que vsu minuit̃ vbi dãnum per
tinet ad dominum nõ ad comodata
riũ. l. eũ qui. ff. comodati.
¶ Utrũ vsufructuari⁹ nõ prestãs cau 5
tionem a principio ⁊ recipiẽs fructus
teneat̃ eos restituere. ℞. Pa. in. c. cũ
cõstet de pigno. doc. cõiter distinguũt
ꝯcordando gl. iuris ciuilis q̃ sunt ꝯ
rie sic: aut bona fide recipit puta. qa
nõ fuit exacta cautio. nec maliciose di
stulit p̃stare. ⁊ hz locũ gl. in. l. vxor. la
p̃ma. ff. de vsusfr. lega que tz ꝙ nõ te
netur restituere. Aut exactus nõ p̃sti
tit cautionez uel fuit in mala fide ma
liciose cũ sciret se obligatũ ⁊ nõ p̃stitit
sic tenet̃ restituere tanq̃z indebite per
ceptos. qꝛ nõ facit suos. Et sic intelli
genda est glo. in. l. si cuius. ff. de vsufr.
Facit. l. sed ⁊ si. §. scire. ff. de peti. here.
Ubi errans in iure facit fructus suos:
nõ male fidei possessor.
¶ Sz nunquid testator poterit remit 6
tere ne cautio prestetur. ℞. Pa. in. l.
i. C. de vsufru. ⁊ in. l. scire. C. ut in pos.
lega. ꝙ sic in rebus que vsu cõsumũ
tur. In rebus vero que vsu non con
sumuntur non põt. Rõ. qꝛ daret̃ ma
teria delinquẽdi nec curaret vti sicut
bonus vir. Sed in aliis cessat cũ solũ
teneatur ad extimationẽ. qd̃ verũ est
nisi ꝓprietas fuisset eidez vsufructua
rio legata vsqz ad certum diem ⁊ vsu
fructus pure. quia hoc casu cautio nõ
est prestãda. ut in. l. si vsufructus. §. pla
ne. ff. vsufru. quẽadmodum cauea.
¶ Utrum sufficiat cautio iuratoria. 7
℞. ꝙ si vsufructuarius est persona sus
pecta non sufficit. al's sic ⁊ hoc suquit̃
Pa. in. c. cũ ꝯstet de pigno. ar. in. c. ꝑ
vestras de dote post diuor. resti. vbi bo
nus tex. in simili ⁊ in aut. generaliter.

C. de epi. ⁊ cle.

8 ¶ Utruz vsufructuarius teneatur ad expensas in re de qua habet vsumfructum. ℞. Ludo. de ro. in no. ꝙ sic ad expensas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectionem de collecta ꝙ teneatur habes. l. q̄ro. ff. de vsufr. lega. l. apud Julianuz. §. heres. ff. de lega. i. ⁊ l. hactenus. ff. de vsufr. Quod limita nisi quando collecta tanta esset ꝙ equiualeret perceptioni fructuū: quia solum teneretur dominus. glo. est in. l. qui cōcubinam. §. qui ortos. ff. de le. iij. quaz sequuntur Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis §. idem testator. ff. de lega. iij. Idē dic in expensis pro refectiōe. nisi esset ei legatus vsufructus generaliter oium rerum: quia sic tenetur ad omnes expensas uel renunciare. d. l. hactenus ⁊ quod ibi no. de fide instru. c. G. ꝑpetuus in glo.

9 ¶ Sed quid de vsuario. ℞. idem ibidem ꝙ aut dominus participat in comodo rei cuius mihi legatus est vsus puta. quia domus est ampla. ⁊ tunc tenetur dominus tantum. Aut non participat. sed solus vsuarius. Et sic tenetur ad expēsas. l. si dom⁹. ff. de vsu ⁊ habi.

10 ¶ Quero quid erit quando testator reliquit vxorem dñam ⁊ vsufructuariā omnium bonorū suoꝝ q̄ꝫdiu vixerit uel vitam vidualem duxerit. dic ut s̄. Legatum. i. §. xlvij. potest tamen talis vxor laudare ⁊ laudemium recipere. nec per hoc videtur conditio heredis deterior: sicut nec ecclesie si prelatus beneficia vacantia conferat vel electos confirmet. cum talia non possit retinere ad manus suas. de insti. c. fi. de officio archipresbyteri. c. fi. ⁊ feuda antiqua concedat. c. ij. de feudis.

11 ¶ Sed nunquid ex vsufructu legato grauabitur heres in legitima. ℞. ꝙ non nec quo ad proprietatē nec quo ad vsufructum. C. de inofficio. testō. l. quoniā. ⁊ aut̄. nouissima. ⁊ l. scimus. §. cū aūt. Idez dic in trebellianica quo ad alium heredem uel alios quibus legitima debetur. quia detrahent q̄rtam suaz heredes de tali vsufructu legato. nisi sit ipse heres. cui vsufructus est legatus. etiā. d. l. vxori. ⁊. ff. d̄ vsufr. l. omniū. ⁊ l. si mihi ⁊ tibi.

12 ¶ Utrū ille cui est relictus vsufruct⁹ omniū bonorum teneatur soluere es alienuz de ipsis bonis. ℞. fm Ho. ꝙ sic. Secus si solū esset relict⁹ vsufructus aliquarū rerū. ff. de vsufru. lega. l. fi. Pau. de castro. cōsilio. ccclxxxv. dicit ꝙ ꝓprietarius tenetur principaliter. s. ad vendendū de bonis pro solutione eris alieni. ⁊ sic vsufructuari⁹ secūdario participabit in solutione ⁊ sic minorez vsumfructuz habebit ꝓ quo facit. l. fi. §. si aūt es alienuz. C. de bonis que libe. ⁊ est verior opinio.

13 ¶ Quō amittitur vsufructus. ℞. ꝙ q̄t tuor modis. Prīo per mortē vsufructuarij de pigno. c. fi. in glo.

14 ¶ Secūdo ꝑ maximā ⁊ mediā capitis diminutionem nō aūt ꝓpter minimā. Et maxima minutio capitis est cū aliquis simul ⁊ libertatē ⁊ ciuitatē amittit. qd̄ accidit his q̄ efficiunt̄ serui pene ꝓpter delictū suū. vel qui ꝓpter ingratitudinē redigunt̄ in seruitutē. Media est cū ciuitas amittit̄ ⁊ libertas retinet̄. qd̄ accidit cuz aqua ⁊ ignis interdicit̄. vel in insulam deportat̄. Minima ē. cū ciuitas ⁊ libertas retinet̄. sed status mutatur. qd̄ accidit his qui sui iuris erant facti sunt iuris alicī. vel eꝯ. Insti. de capit. dimi. Prime due sunt mortes ciuiles. ff. pro socio. l. societatem Tertia nō. qꝛ oia iura transeunt ad patrez cui arrogatus se donat. Insti. de adop. §. sed hodie

C.de sa.sanc.ec.aut.ingressi.de testa.
c.qꝛ ingredientibus.

15 ¶ Tertio amittitur si res perierit in qua erat vsusfructus. Insti.eo.§.finit.ff.qui.mo.vsusfruc.ami.l.i.ꝛ per totum ꝛ hoc si erat constitutus.d.l.i. Quia quod non est amitti non pōt in glo.ibidem cum cōcordantijs suis.

16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsusfructꝰ legatꝰ vel ciuitati.ꝝ.durabit spacio cētū annorū.ff.eo.ti.l.an vsufructū.nisi in ciuitate aratruꝫ inducatur.ita ꝙ desinat esse ciuitas vel vniuersitas.ff. qui.mo.vsufr.amit.l.fi.

17 ¶ Utrum cum plures sunt vsufructuarij ꝛ vnus moritur reuertatur ad ꝓprietariuꝫ.ꝝ.ꝙ non.sed accrescit alteri vsufructuario.ff.de vsufr.accre.ꝑ totum.ꝛ.ff.qui mo.vsuf.ami.l.excepta.solum ergo redit ad proprietariū qñ omnes deficiunt. Insti.eo.§.i.

18 ¶ Quid si vsusfructus relinquatur alicui donec filiꝰ pupillus ad pubertatem venerit ꝛ pupillus moritur ante pubertatem.ꝝ.ꝙ vsusfructus durabit vsqꝫ ad etatem completam. Si vero sit relictus sub incerto tempore puta.donec talis furiosus resipuerit. ꝛ anteq̄ꝫ resipiscat moritur sic durabit toto tempore vite vsufructuarij: quia possibile fuit vt toto eius tempore in furia perseueraret vt in.l.ambiguitatem.C.eo.

19 ¶ Quarto amittitur vsusfructus per non vsum non simpliciter.sed eo modo quo etiam dominium rei perdit̄ vt per prescriptionem.vt.s̄.prescriptio dictum est.ꝛ no.in.l.pe.C.eo.

20 ¶ Sed ad quem reuertetur vsusfructus quando per capitis diminutionem amittitur.ꝝ.si est filius ad patrē si seruus ad dominum.si pater vl' alius transibit ad filium aut heredē eius non ad proprietarium.vt i.l.fi.C.eo. Intellige q̄diu viuet ille cui vsusfructus fuerat legatus.ar.predicte.l.ambiguitatem.

21 ¶ Utrum cum vsusfructus vniuersaliter gregis vel armenti est legatus si moriatur teneatur vsufractuarius reficere.ꝝ.ꝙ sic ex agnatis gregum tenetur submittere alia loco mortuorum capitum. Secus si tm̄ in animabus legetur vsusfructus.quia non tenetur reficere si moriant̄ sine sua culpa.ff.eo.l.vetus Insti. de re.diui.§.sꝫ ꝛ si gregis. Idem dic ꝙ debet in vinearum mortuarum ꝛ arboruꝫ locū alias instituere ꝛ colere. Nam quasi bonus paterfa.debet vti vt in.d.§.sed ꝛ si gregis.

22 ¶ Utrum vsusfructus legatꝰ filio existenti in potestate patris amittatur ꝑ mortem eius.ꝝ.Bar.in.l.ex litteris. C.de vsu.ꝛ habi.ꝙ non extinguitur quia presumitur contemplatione patris legatus: sed remanebit patri. Si vero pater premoriatur.sic presumit̄ contemplatione filij legatus ꝛ non extinguetur.sed erit filij aduenticium.

23 ¶ Utrum vsufructuarius possit cedere vel vendere comoditatem vsufructus.ꝝ.Bar.in.l.interest.C.de vsu ꝛ habi.ꝙ sic.sed non ius vsusfructus. Similiter ille cui legata est in testō domus ad inhabitandum poterit alteri locare ꝛ finietur soluꝫ morte ipsius cui legata est.l.Si habitatio.ff.de vsu ꝛ habi.ꝛ Insti.eo.§.fi.

Vxor dī mulier postq̄ꝫ cōxit ꝑ verba d̄ pñti: licet nūdum consumauerit.ꝛ hoc in oibus fauorabilibus. Sed in odiosis appellatiōe vxoris venit solū illa que matrimonium consumauit. vt in.l.non sine.C.de bo.que lib.No. Pa.in.c.tertio.loco de presump. vide.s̄.Sponsalia.§.i.

1 ¶ Utrũ vxor sit i potestate mariti. ℞. ſm Bal. de consue. feu. ti. an marit⁹ succedat vxori in bene ꝙ non iure romano. nisi quo ad debitum carnis ⁊ operandum. vt no. glo. C. de condi. in ser. l. si vxorem ⁊ no. Insti. ad tertulianum. §. i. in fi. C. de serui. fugi. l. fi. ⁊ ad de quod no. Insti. de pa. potestate in glo. ordinaria. tex. est in. l. i. §. fi. de iniur. ⁊ ibi glo. ⁊ tex. in. l. is cuius ope. §. fi. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. d. l. si vxorẽ. ⁊. l. sicut. ff. de ope. liber. sed iure lõbardo erit sub potestate viri: sed apud nos vacat. Aliqui tamen tenent ꝙ de iure canonico est sub potestate viri. ar. c. mulieres de sẽ. exco. sed non credo.

2 ¶ Utrũ vxor cedat lucro viri. ℞. pa. i c. litteras ꝺ resti. spol. tenet ꝙ sic quãtum ad operandum all. l. sicut patronus. ff. de oper. liber. Facit. l. sed si vir in prin. ff. de dona. inter virum. ⁊ vxo. ⁊. c. hec imago. ⁊. c. mulierem. xxxiij. q. v. Sed saluo meliori iudicio. dico ꝙ aut operatur in bonis viri pro suo vsu. vt puta in lana viri vt sibi faciat vestimentum. vel in lino vt sibi faciat linteamina pro vsu. ⁊ sic dico ꝙ cedit lucro viri: quia non minus tale vestimentum erit viri q̃ si nihil operis in eo fecisset. nec precium laboris a viro in hoc casu poterit petere. Et sic loquitur. d. l. sed si vir. Et idem dico de re heredis viri apud quem alimentatur. Aut laborat in rebus viri. vt inde habeat lucrum uel in alijs quibuscunq3. vt puta. est textrix. vel filat. uel est negociatrix ⁊ huiusmodi. Et sic non cedit lucro viri. sed sibi acquirit. nisi in casu quando non habet dotem sufficientẽ ad alendum se ⁊ cõmunes liberos cũ marito. vbi maritus nõ habet alia bona sufficientia. Sed si habet dotez sufficientem ad alendum se ⁊ cõmunes liberos uel saltem se. quando maritus habet alia bona sufficientia. sic credo non teneatur cedere lucro mariti. sed potest in eius bonis vel alijs laborare vt habeat preciuz laboris. ⁊ sibi acquiret. ⁊ hoc videtur sequi Bar. ⁊ sic limitare glo. in. d. l. sicut patronus. in. l. gaio. ff. de adim. lega. Facit. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. si de pecunia tua. Probatur idem quia vxor non tenetur laborare pro viro. si habet dotem sufficientem pro parte onerum supportãda. vt patet. ar. c. per vestras de dona. inter vi. ⁊ vx. et in. l. si cum dote. ff. solu. ma. ⁊ no. idem Pa. in. c. litteras. de resti. spol. vbi determinat ꝙ nec ẽt causatiue potest vir eam compellere ad laborandum subtrahendo. s. alimenta. Ergo sibi poterit laborare. Si vero non portauit dotem sufficientez ad sustentanda onera matrimonij saltem pro parte sic credo ꝙ debeat laborare pro ipsis oneribus supportandis: ⁊ si non vult vir potest ei denegare alimenta. ⁊ sic tene. Nec ob. iura que videntur velle ꝙ simpliciter cedat lucro viri: quia. d. l. sicut que. dicit ꝙ debet esse in officio viri debet intelligi. scilicet ad debitum reddendũ. ⁊ glo. ibidem intelligenda est secundum ꝙ dixi. dum laborat in re viri ꝓ vsu suo: alias non habet veritatem: nec iure probatur. si alio modo intelligit. ⁊ similiter. c. hec imago. ⁊. c. mulierem in quibus dicitur ꝙ est pene famula viri. ⁊ ꝙ est de dominio viri. intellige non simpliciter. sed secundũ quid in quantum est sub eius cura. ⁊ debet regi ab eo ⁊ quo ad debitum coniugale: alias non quia non transit in potestatem viri vt supra dictum est. vel dic ꝙ predicta debent intelli-

gi de operibus obsequialibus in domo. puta. coquina vel faciendi lectuz aut scopandi ⁊ huiusmodi. De quo vide. s̄. Peculium. §. xxxj.

3 ¶ Utrū maritꝰ possit verberare vxorem. ℞. ſm Host. ⁊ Gos. in c. quem admodū de iureiur. ꝙ sic ex magna cā ⁊ leui verberatione. ar. in. l. preceptorias. ff. ad. l. acquil. de hōi. ad audientiaz. Sed sine cā vel graniter v̄berans vir punitur ad dandū ei tertiam partem donationis ꝓpter nuptias. vt in auť. vt liceat mia. ⁊ aui. §. si qs autem propriam ⁊. C. d̄ repudijs. auť. sed nouo iure. vnde. in. l. consensu. C. de repu. dicitur ꝙ verbera ingenuis aliena sūt. Facit gl. vij. q. i. i. c. sicut.

4 ¶ Utrum vir possit interficere vxorē adulterantem. ℞. lex ciuilis penā nō imponit. l. gracus. C. de adulte. xxxiij. q. ij. inter hec si inuenit in actu adulterij. sed lex diuina sic dicit. Non occides. Et ideo non licet. vide Homicidium. i. §. vj.

5 ¶ Utrum vxor possit agere ad restitutionē dotis viuente viro. ℞. ſm Pa. in. c. ex litteris de pigno. ꝙ sic si vir i cipit male vti substātia sua ⁊ male versari. ⁊ dicit̄ male versari quādo exulat a patria sua ꝓpter maleficiuz propirum. ⁊ maxime cum peruenitur ad distractionem bonorum. d. c. per vestras. videtur tex. in. l. vbi. C. de iure do. etiam ꝙ possit petere donationē propter nuptias. licet alij quo ad donationem predictam contrarium teneant. Item potest petere vbi matrimonium venit separanduz q̄ ad thorum. vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

6 ¶ Utrum vxor hn̄s virum ꝓdigū licitē possit abscondere aliqua bona eo inuito vide Furtum. §. xxxv.

7 ¶ De dote. vide. s̄. Dos. de donatione inter vi. ⁊ vxo. s̄. Donatio. De debito. vide Debitum. De voto. vide. s̄. Uotum. ij. §. viij. De parafernalibus vxoris habes. s̄. Parafernalia.

¶ Utrū possit de rebus viri prouidere filijs primi matrimonij. ℞. ꝙ non nisi ſm ꝙ pōt elemosynas facere. vt. s̄. Elemosyna. §. vij. 8

¶ Utrū vxor teneat̄ sequi virū suum ℞. ſm ꝙ colligo ex no. in. c. si quis necessitate. xxxiiij. q. ij. ꝙ aut trāsfert domiciliū. et sic tenetur eū sequi. et hoc verū nisi pactum fuisset vt non transferret. quia sic nō teneret̄ nisi post pactum aliqua necessitas aduenerit que īpediret maritum ibi maner̄. puta infirmitas vel capitalis inimicicia. quia sic tenet̄ sequi. nō obstante pacto. ar. c. vnaqueqz. xiij. q. ij. Si v̄o nō trāsfert domicilium. sic nō tenetur eum sequi. ſm Ho. Similiter nō tenetur eum sequi si est vagabundus. ſm gl. in. d. c. vnaqueqz. nisi sciens eum vagabūdū contraxit cum eo. quia sic tenetur. Hoc totum limito veruz. quādo ex causa honesta. vel transfert domicilium vel est vagabundus. secus si ex causa inhonesta vel si vellet eam trahere ad peccatum vel immineret sibi periculum vite. quia sic non teneretur eum seq. vt sentit glo. in. d. c. si quis. Facit. l. ꝙ nisi. ff. de oper. liber. vbi patet ꝙ libertus non tenetur seq dominū vagabundum ad prestandū ei operas. vide in. c. de illis. de spons. 9

Pocrisis vide. s̄. Simulatio.

Poteca vide. Pignꝰ.

Ronia vide. in lr̄a. h.

Strio vide in lr̄a. h.

Zelus proprie est tristitia de bono alterius.

nõ ex eo qđ ille habet. sed ex eo. qđ sibi deest dicit philoso. ij. ethicorũ. Et si est iste zelus circa bona honesta est laudabilis ſm illud prime corin. xiiij. Emulamini carismata meliora. Si vero est de tẽporalibus. sic pót esse cuz peccato sicut auaricia. Si autẽ quis dolet de bono alterius qr eũ excedit in talibus bonis. sic est inuidia. Accipitur etiã aliqñ zelus pro feruore seu cõmotione diuine caritatis vt in psal. Zelus domus tue comedit me ꝛc. Et iste zelus postremo dictus: fuit q me ad prefatam angelicam sũmam cõponendam coegit. ad laudem domini nr̃i Jesu xp̃i. cui ẽ honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amen. Laus deo.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z
A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U X. Omnes sunt sexterni exceptis a X et prima charta in qua tabula ẽ descripta q sunt q̃terni

Ad lectorem.

Humão angelicas qcũqz audir̃ loq̃las
Ore cupis: presẽs plege lector opus.
Hic sacros canones. Hic ꝛ ciuilia iura
Hic sancte inuenies religionis opes.
Maxia mltoꝝ qđ vix dabat añ libroꝝ.
Sarcia id ãgelica dat tibi sũma breuis
Angelꝰ ẽ auctor. sacri decꝰ ordinis igẽs
Seraphici: ꝛ tãte Religionis honos.
Auctorẽ atqz opꝰ impressũ felicia dona
Clauassina tu lit terra beata viro.
Nec carleta minus gens felix vñ creatꝰ
Angelus angelicis dignꝰ adesse choris

¶ Explicit sũma angelica de casibꝰ cõscie p fratrẽ Angelũ de clauasio cõpilata: maxima cũ diligentia reuisa: ꝛ fideli studio emẽdata sicut ipsum opus p se satis attestabit̃: Venetijs ipressa p Georgiũ de arriuabenis Mantuanũ: Anno dñi. M.cccc. nonagesimo. secundo. die vero quarto Junij.

Hain X5396.

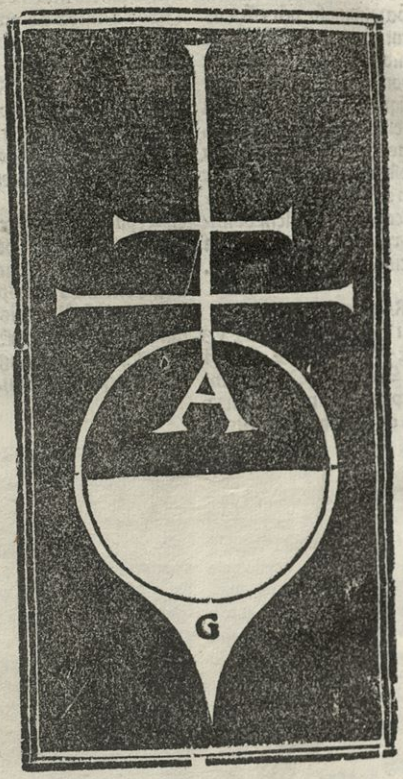
A
G

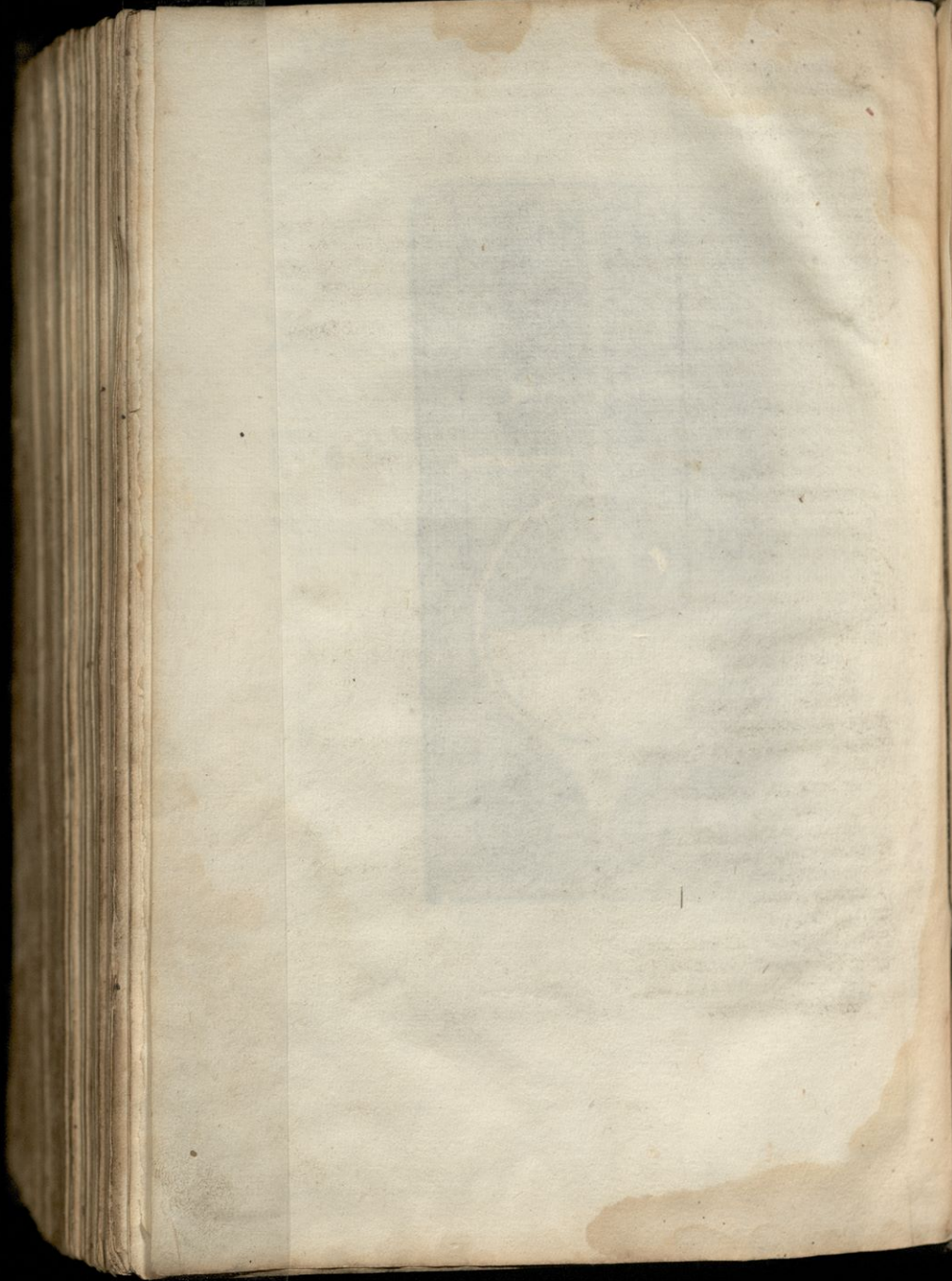

¶ Rubrice iuris ciuil' ⁊ canõici. ⁊ p̄mo rubrice. ffor. ⁊ primo. ff veteris.

1 Adoptionibus
4 Alienatiõe iudicij mutãdi causa facta
9 Ad legem acquiliam
10 Ad exhibendum
11 Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad senatuscõsultũ macedonianum
16 Ad veleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 Constitutionibus principum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Cõmunia prediorum
10 Cõmuni diuidũdo iudicio
17 Conditione causa data
17 Conditione ob turpem causaz
17 Conditione indebiti
17 Conditione sine causa
13 Conditione furtiua
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Constituta pecunia
13 Commodati vel econtra
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione
1 Diuisione rerum
4 Dolo malo
16 Depositi vel ecõtra
20 Distractione pignorum
24 Donationibus inter virũ ⁊ vxorem
24 Diuortijs
2 Eo per quem factum est
2 Edendo
4 Eo quod metus causa
4 Ex quibus causis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Extimatoria actiõe
21 Edilicio edicto ⁊ d̄ r̄dibitoria actõe
21 Euictionib⁹ ⁊ duple stipulationibus
21 Exceptiõe rei vẽdite ⁊ tradite
2 Ferijs ⁊ dilationibus
5 Fideicommissoria hereditatis petitione
10 Finium regũdorum
10 Familie herciscũde
22 Fide instrumẽtorum
23 Fundo dotali
11 Fugitiuis seruis
1 His qui sunt sui vel alieni iuris
3 His qui notantur infamia
9 His qui deiecerũt vl' effuderũt
18 Hereditate vel actione vẽdita
1 Iusticia ⁊ iure
2 Iurisditione omniũ iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrũ restitutionibus
5 Iudicijs
5 Inofficioso testamento
11 Interrogatorijs actionibus
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Institoria actione
15 In rem verso
18 In diem adiectione
20 In q̄bus cãis pignus tacite ꝯhatur
22 Iuris ⁊ facti ignorantia
23 Iure dotium
1 Legibus ⁊ senatusconsulti ⁊ longa consuetudine
18 Lege cõmissoria
19 Locati ⁊ conducti
4 Minoribus vigintiquinq̄ annis
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo
17 Mandati vel econtra
2 Neq̄s cũ q̄ i iu vocat⁹ ẽ vi exiat
3 Negocijs gestis
4 Naute caupones stabularij
9 Noxalibus actionibus
22 Nautico fenore
1 Origine iuris
1 Officio consulis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio questorum

1 Officio pretorum
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio proconsulis ⁊ legati
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio presidis provincie
1 Officio procuratoris cesaris
1 Officio iudicis
1 Officio ei⁹ cui mãdata est iurisdictio
1 Officio assessorum
7 Operis seruorum
2 Actis
3 Postulando
3 Procuratorib⁹
5 Petitione hereditatis
5 Possessoria hereditatis petitiõe
6 Publiciana in rez actione
13 Pignoraticia actione
15 Peculio
17 Pro socio
18 Periculo ⁊ cõmodo rei vendite
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus ⁊ hipothecis
22 Probationibus
23 Pactis dotalibus
2 Quod q̃cq̃ iuris i alterũ statuerit
2 Qui satisdare cogãtur
3 Qui notantur infamia
3 Quod cuiusq̃ vniuersitatis nomine
4 Quibus ex causis maiores.
4 Quod metus causa
7 Quando dies vsufruct⁹ legati cedat
7 Quib⁹ modis vsufructus amittatur
7 Quẽadmoduz vsufructuari⁹ caueat
8 Quemadmoduz seruitus amittatur
11 Quib⁹ rebus ad eundem iudicẽ eat
14 Quod cum eo: qui in aliena potesta te est negociũ
15 Quando actio ō peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Quib⁹ modis pignus tacite ℨhitur
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus habeãt
20 Quib⁹ mõis pign⁹ vl̃ hipoteca soluit
1 Rerum diuisione ⁊ qualitate
4 Receptis arbitris ⁊ q̃ arbitrũ
6 Rei vendicatione
11 Religiosis ⁊ sumptibus funerum
12 Rebus creditis ⁊ si certum petatur
18 Rescindenda venditiõe
19 Rerum permutatione
23 Ritu nuptiarum
24 Repudijs ⁊ diuortijs
1 Statu hominum
1 Senatorib⁹
2 Si q̃s iusdicenti ñ obtẽpauerit
2 Si quis in ius vocat⁹ nõ ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Si quis cautionib⁹ iudicio sistendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vel emphiteoti/ cari⁹ petatur
7 Si vsusfruct⁹ petatur vel ad aliuz p/ tinere negetur
8 Seruitutib⁹
8 Seruitutib⁹ rusticorum prediorum
8 Seruitutib⁹ vrbanorum prediorum
8 Si seruit⁹ vendicetur vel ad alium pertinere negetur
9 Si quadrupes pauperiẽ fecisse dicat
11 Seruo corrupto
11 Seruis fugitiuis
11 Si mensor falsum modum dixerit
22 Si certum petatur
18 Seruis exportandis
2 Ransactionib⁹
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Testib⁹
22 Traiecticia pecunia
7 Usufructu ⁊ quemadmodũ q̃s vsufructu vtatur
7 Usufructu accrescendo
7 Usufructu earum rerum que vsu cõ sumuntur
7 Usu ⁊ habitatione
7 Usufructuari⁹ quẽadmoduz caueat
22 Usuris ⁊ fructib⁹
¶ Rubrice inscriptiõi

2 Actione rerum amotarum
3 Administratõe ⁊ piculo tutoꝝ
3 Auctoritate ⁊ cõsensu tutorum
6 Acqrẽda vel obtinenda hereditate
6 Ad senatusconsultum silanianum
10 Annuis legatis ⁊ fideicõmissis
11 Alimentis ⁊ cibarijs legatis
11 Auro ⁊ argento legato
11 Adimendis ⁊ transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad senatusconsultum trebellianum
15 Assignandis libertis
15 Ad senatusconsultum tertulianum
14 Bonorum possessionib⁹
14 Bonoꝝ possessiõe furioso mu to ⁊c.
14 Bonoꝝ possessione ꝯ tabulas
14 Bonoꝝ possessione ꝑm tabulas
14 Bonoꝝ possessiõe ex testamẽto militis
15 Bonis libertorum
12 Concubinis
3 Cõfirmãdo tutore vl' curatore
4 Contrario iuditio tutelle ⁊ vtili actione
4 Curatorib⁹ furiosi
5 Conditionib⁹ institutionum
12 Cõditionib⁹ ⁊ demonstrationib⁹
14 Contra tabulas
14 Collatione bonorum
14 Cõiũgẽdis cũ emãcipato liberis ei⁹
14 Carboniano edicto
10 Dote prelegata
14 Dotis collatiõe
4 Excusationib⁹ ⁊ tpib⁹ earum
4 Excusatiõe tutorum
4 Eo qui pro tutore vel curatore negocia gesserit
4 Fideiussorib⁹ ⁊ nominatorib⁹ ⁊ heredib⁹ tu. ⁊ cu.
10 Fundo instructo ⁊ istro legato
15 Radib⁹ ⁊ affinitatib⁹
5 His que in testamento delentur
5 Heredib⁹ institendis
11 His q̃ pene cã i testõ reliquũt
11 His que pro nõ scripto hñtur
11 His quib⁹ vt indignis
2 Impẽsis i reb⁹ dotalib⁹ factis
5 Iniusto rupto ⁊ irrito testõ
5 Iure deliberandi
6 Iure codicillorum
14 Iure patronat⁹
2 Liberis agnoscendis
3 Legitimis tutorib⁹
5 Liberis ⁊ posthumis
7 Legatis ⁊ fideicõmissis.i.
8 Legatis ⁊ fideicõmissis.ij.
9 Legatis ⁊ fideicõmissis.iij.
11 Liberatione legata
14 Legatis prestandis ꝯ tabulas bonorum possessione petita
15 Libertis vniuersitatum
4 Magistratib⁹ conueniendis
6 Militari testamento
10 Optione ⁊ electõe legata
14 Obsequijs a liberis ⁊ libertis
15 Operis libertorum
10 Peculio legato
10 Penu legata
3 Qui petãt tutores vel curatores
3 Qñ ex facto tutoꝝ vl' curatoꝝ
4 Qd cuꝫ falso tutore
6 Quẽadmodũ testamẽta aperiantur
13 Qñ dies legatorum cedit
15 Quib⁹ ñ cõpetit bonoꝝ possessio
15 Quis ordo in bonorũ possessiõe seruetur
4 Reb⁹ eorum qui sub tutella vel cura sunt
11 Reb⁹ dubijs
11 Regula cathoniana
1 Soluto matrimonio ⁊ quemadmodum dos petatur
1 Si mulier ventris nomine in possessione mittatur
1 Si mulier vẽtris nomine calunnie causa
3 Suspectis tutorib⁹ ac curatorib⁹
6 Si omissa causa testamenti

6 Si quis aliquem testari phibuerit
10 Seruitute legata.
10 Suppellectili legata
12 Si cui plusq̃ per.l.falcidiam
14 Si tabule testamenti extabunt
14 Si a parēte q̃s fuerit manumissus
15 Si qd in fraudē patroni factū sit
15 Si tabule testaméti nulle extabunt
15 Successorio edicto
15 Suis ⁊ legitimis heredibus
3 Utellis
3 Testamentaria tutella
3 Tutoribus ⁊ cura. datis ab his
4 Turellis ⁊ rōnibus distrahendis
5 Testamētis ⁊ q testaméta facere pñt
10 Tritico vino ⁊ oleo legato
2 Untre inspiciendo
4 Ubi pupillus educari vel morari debeat
5 Vulgari ⁊ pupillari substitutione
10 Usu ⁊ vsufructu legato
13 Ut legatorum causa caueatur
13 Ut in possessionem legatorum
14 Uētre i possessionē mittēdo. ⁊ curatore eius
15 Unde legitimi
15 Unde liberi
15 Unde cognati
15 Unde vir ⁊ vxor
15 Ueteranorum ⁊ militum successore
15 Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonorum possessio detur

¶ Rubrice.ff.noui.

1 Aqua pluuiali arcenda
2 Ademptione libertatis
3 Acquirendo rerum dñio
3 Acquirenda possessione
5 Aqua quotidiana ⁊ estiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus ⁊ obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborum furtim cesarum
9 Abigeis
10 Accusationibus ⁊ inscriptionib⁹
10 Ad legem iuliam maiestatis
10 Ad legem iuliam de adulteriis
10 Ad legem iuliam de vi publica
10 Ad legem corneliam de siccariis
10 Ad legem corneliam de falsis
10 Ad legem pompeiam de paricidijs
10 Ad legem iuliam repetundarum
10 Ad legem iuliam de annona
10 Ad legem iuliaz de vi priuata
10 Ad legem iuliam peculatus
10 Ad legem iuliam ambitus
10 Ad legem fauiam de plagiarijs
10 Ad senatusconsultum turpilianum
11 Appellationibus ⁊ relationibus
11 A quibus appellare non licet
11 Appellationibus recipiendis
11 An per aliū causa appellatiōis
11 Apud eum ad quē appellaī altā cāz
11 Ad municipales ⁊ ō incolis
12 Albo scribendo
12 Admistratōe rex ad ciuitatē ptinētiū
4 Bonis iudicis auctoritate poss.
10 Bonis dānatorum
10 Bonis eorum qui ante sentē tiaz morē sibi cōsciuerunt
2 Collusione detegenda
4 Confessis
4 Confessione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concussionibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Collegijs illicitis ⁊ corporibus
10 Custodia reorum ⁊ exhibitione
10 Ladaueribus punitorum
11 Captiuis ⁊ postliminiū reuersis
11 Castrensi peculio
12 Censibus
1 Damno infecto
1 Donationibus
1 Donatione causa mortis
1 Diuersis ⁊ tpalibus p̄scriptionibus
6 Doli mali exceptione
6 Duobus reis constituendis
12 Decurtionibus ⁊ eorum filijs

11 Decretis ab ordine faciendis
22 Actione libertatis
4 Ex qb⁹ causis i possessionē eat
6 Exceptionib⁹ ꝛ ꝓscriptionib⁹
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione dolꝰ mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Fractoribus ꝛ expilatoribus
11 Eum qui appellauit
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Edicō missarijs libertatib⁹
5 Fluminibus ꝛ ne qd in flumine publico rippa ve eius fiat
5 Fonte
8 Fideiussoribus ꝛ mandatoribus
9 Furtis
9 Furti aduersꝰ nautas
9 Furibus balnearijs
5 Glande legenda
2 Ere aureorum annulorum
5 Interdictis: seu extraordinarijs actionibus
5 Itinere actuq; priuato
8 Iudicatum solui
9 Incend.o:ruina:naufragio
9 Iniurijs ꝛ famosis libellis
10 Interdictis ꝛ relegatis ꝛ deportatis
11 Iure fisci
12 Iure imunitatis
2 Liberali causa
5 Locis ꝛ itineribus publicis
5 Loco publico fruēdo
5 Libero homine exhibendo
5 Libertis exhibēdis seu deducendis
6 Litigiosis
11 Libellis dimissoꝛijs
12 Legationib⁹
2 Manumissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Manumissionib⁹ que seruis
2 Manumissi testamento
5 Migrando
12 Muneribus ꝛ honoꝛibus
2 Natalibus restituendis
2 Ne de statu defunctorum post quinquennium queratur
5 Ne vi fiat ei q i possessionē missus ē
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne qd i loco publico vi tenere fiat
5 Ne qd in flumine publico rippa ve eius fiat.quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus ꝛ delegationibus
11 Nil innouari appellatiōe pendente
12 Nundinis
1 Operis noui nunciatione
12 Operibus publicis
1 Ublicanis ꝛ vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptore
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Priuilegijs creditoꝛum
5 Precario
8 Pretoꝛijs stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationib⁹
9 Popularibus actionibus
10 Publicis iudicijs
10 Penis
11 Priuilegijs veteranoꝛum
12 Policitationibus
12 Proꝛogonetis
2 Qui sine manumissione
2 Qui ꝛ a quib⁹ manumissi
2 Quib⁹ ad libertatē ꝓclamare non licet
4 Quib⁹ ex causis in possessionē eatur
4 Que i fraudē creditoꝛum facta sunt
5 Quoꝛum bonoꝛum
5 Quoꝛum legatoꝛum
5 Quod vi aut clam
6 Quoꝛum rerum actio non datur
10 Questionibus
11 Quis ꝛ a quo appelletur
11 Quando appellādum sit
11 Que sine fine appellatiōe rescindāt

4 Rē iudicata ꝛ de effectu sniaꝝ
4 Reb⁹ auctoritate iudicis possidendis
5 Rippa munienda
5 Riuis
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluam fore
8 Rē ratam habere ꝛ de ratihabitiōe
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari
12 Regulis iuris
2 Statu liberis
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ eē dicat
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Salniano interdicto
7 Stipulatione seruorum
8 Solutionibus ꝛ liberatiōibus
9 Si quis restō liber eē iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulchro violato
10 Sententiam passis ꝛ restitutis
11 Si tutor vel curator vel magistrat⁹
11 Si pendente appellatione
5 Tabulis exhibendis
9 Termino moto
9 Tigno iuncto
3 Usucapionibus ꝛ vsurpatiōib⁹
5 Uia publica ꝛ si qd in ea
5 Ut in flumine publico nauigare liceat
5 Uia publica ꝛ itinere reficiendo
5 Ui ꝛ vi armata
5 Uti possidetis
5 Utrobi
7 Uerborum obligationibus
9 Ui bonorum raptorum
12 Uacatione ꝛ excusatione munerum
12 Uarijs ꝛ extraordinarijs cognitionib⁹
12 Uerborum ꝛ rerum significatione

¶ Rubrice Codicis

1 Apostatis
1 Assessoribus ꝛ domesticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuersorū iudicum
2 Aduocatis diuersorum iudicior
2 Aduocatis fisci
2 Alienatione iudicij mutādi cā facta
3 Ad exhibendum
3 Alee vsu ꝛ aleatoribus
4 Actionibus ꝛ obligationibus
4 Ait seru⁹ ex suo facto post manumiss.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti ꝛ venditi
4 Ad senatusconsultū macedonianū
4 Ad senatusconsultū velcianum
5 Alendis liberis
5 Administratione tutor ꝛ curatorū
5 Alimentis pupillo prestandis
5 Arbitrium tutelle
5 Auctoritate prestanda
5 Actore tutore seu curatore
6 Ad senatusco̅sultū trebelianum
6 Ad legem falcidiam
6 Ad senatusconsultum tertullianū
6 Ad senatusco̅sultū orphicianū
6 Assertione tollenda
7 Acquirēda vel retinēda possessione
7 Aduersus creditorem
7 Annali exceptiōe italici cōtractus
7 Alluuionibus ꝛ palludib⁹ pascuis ꝛc.
7 Appellationib⁹ ꝛ relationib⁹
8 Acceptilationib⁹
8 Adoptionib⁹
9 Accusationib⁹
9 Ad legem iuliā maiestatis
9 Ad legē iuliā de adulteriis ꝛ stupro
9 Ad legē iuliā de vi publica ꝛ priuata
9 Ad legem corneliam ō siccarijs
9 Ad legem fauiā de plagiarijs
9 Ad legem visceliam
9 Ad legem corneliā de falsis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 Ap legem iuliam ambitus
9 Abigeis

9 Abolitionibus
9 Ad senatusconsultū turpillianum
6 Bonis libtoꝝ ⁊ iure patronat⁹
6 Bonoꝝ possessiõe ꝑm tabulas
6 Bonoꝝ possessiõe ꝫ tabulas liberti
6 Bonoꝝ possessione ꝫ tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis q̄ liberis in ptāte cõstitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidēdis
9 Bonis eoꝝ q̄ sibi mortē cõsciuerūt
9 Bonis ꝓscriptorū seu dānatorum
1 Omnibus rei militaris
1 Cõtractib⁹ iudicum ⁊ eorum que sunt circa eos
2 Causis in q̄bus infamia irrogatur
3 Cõmuni diuidundo
3 Cõmunia vtriusq̄ iudicij
3 Consortibus ⁊ eiusdem litis
4 Conditione indebiti
4 Conditione ob causam datorum
4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem cām
4 Conditione ex lege siue cā
4 Constituta pecunia
4 Comodati
4 Cõpensationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cõtum rerum alienatione
4 Cõmerciis ⁊ mercatoribus
5 Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutelle
5 Curatore furiosi ⁊ ꝓdigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cõia de legatis vel fideicõmissis
6 Cõditionibus inserti tā in legatis q̄ in fideicõmissis
6 Caducis tollendis
6 Cõia de successionibus
7 Cõi seruo manumisso
7 Cõia de manumissionibus
7 Cõia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cõminationes vel epistolas
7 Consessis
7 Cuꝫ de monumentanea possessione fuerit appellatum
8 Cõtrahēda ⁊ cõmittēda stipulatiõe
8 Creditorē euictionē pignoris nō ꝺbet
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expillate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Calumniatoribus
1 Diuersis rescriptis ⁊ ꝑgmaticis sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorum inq̄tum ⁊ in quibus heredes conueniātur
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis promissiõe vel nuda policitatiõe
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter virū ⁊ vxorem
5 Diuortio facto apud quē liberi educentur
5 Dividenda tutella
7 Dictucia libertate tolenda
8 Distractione pignorum
8 Debitorem venditionē pignoris ipe dire non posse
8 Duobus reis stipulādis ⁊ promittēdis
8 Donationibus
8 Donationibus cā mortis
8 Donatione sub modo vel cõditione
2 Episcopis ⁊ clericis
1 Epali audia ⁊ diuīsis capitulis
1 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatorum
2 Etā p procuratorē in integrum restitutione agi pos.
4 Ex delictis defunctorum

4 Exercitoria ⁊ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui pro tutore negocia gerit
5 Excusationibus ⁊ tpalibus eorum
5 Excusatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollēdo
7 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiā ob cirographariam pecuniam pignus teneri
8 Exceptionibus seu prescriptionib⁹
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberorum
9 Exhibendis vel transferendis reis
9 Emendatione seruorum
9 Emendatione propinquorum
2 Hiliofa. minore
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratione actō num iublatis
3 Fe ijs
3 Famulie herisciunde
3 Finium regundorum
4 Fide instrumētor ⁊ amissione eorum
5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorū ⁊ curatorum
6 Furtis ⁊ lerno corrupto
6 Fideicōmissis
6 Falsa causa adiecta legato vel fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expensis
8 Fideiussoribus ⁊ mandatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 Generali abolitione
1 Ereticis ⁊ manicheis
1 Hijs q ad ecclesias confugiūt
1 Hijs q in ecclijs manumittūt
1 Hijs qui ad statuas confugiunt
2 Hijs qui potentiorum nomine
2 Hijs que vi metus ve causa fiunt
2 Hijs qui venī etatis impetrauerūt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Hemunicipis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus instituendis
6 Hijs quibus vt indignis
6 Hijs que pene nomine relinquūtur
6 Hijs que sub modo legata seu fideicōmissi relinquuntur
6 Hijs qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 Hijs q a nō domino manumissi sunt
7 Hijs qui per metum iudicis non appellauerunt
8 Hijs qui in priorum creditorum loco succedunt
9 Hijs qui parentes vel liberos occiderunt
9 Hijs quis sibi ascribunt in testamento
9 Hijs qui latrōes vel criminib⁹ reos occultant
1 Iustiniano codice confirmando
1 Justiniano codice emendādo
1 Judeis
1 Juris ⁊ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integrum restitutione minorum
2 In quib⁹ casib⁹ in integrū restitutio necessaria non est
2 In integrum restitutione postulata ne quid innouetur
2 Jureiurando propter calūniā
3 Judicijs
3 Jurisditione omnium iudicum ⁊ de foro competenti
3 In quibus casibus militantes fori p̄scriptione vti nō possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donationibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Jure emphiteotico
5 Incestus ⁊ inutilibus nupcijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillum ⁊ tuto. vel cura.
5 Jure dotium
5 In gb⁹ casib⁹ tu. hñti: tutor vl cura

tor da. non potest
5 In litem iurando
5 In litem dando tutore vl' curatore
6 Iure aureorũ annulor
6 Institutionibus ⁊ substitutõib⁹ vel restitutõib⁹ sub ꝯditõe factis
6 Impuber ⁊ alijs substitutiõibus
6 Iure deliberandi ⁊ de adeũda vel acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis ⁊ manumissis
7 Indicta libertate
7 In qb⁹ cãis cessat lõgi tpis ꝑscriptio
8 Interdictis
8 In quibus causis ius pignoris tacite contrahatur
8 Iure dominij impetrando
8 Inutilibus stipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infãtib⁹ expositis liberis ⁊ ꝟuis
8 Infirmandis penis celibatus ⁊ orbatus
8 Iure libertorum
9 Iniurijs
1 Legibus ⁊ ꝯstitutiõib⁹ ꝑncipũ
3 Litis contestatione
3 Lege acquilia
4 Locato ⁊ conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis ⁊ eor filijs
6 Liberis ꝑterij ⁊ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Longi tpis ꝑscriptiõe
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibẽdis seu ꝺducendis
1 Mandatis principum
1 Modo mulctarũ
1 Magistratib⁹ municipalium
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs ⁊ ꝯuẽtu negociatorũ
5 Magistratibus ꝯueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis cã donationibus
9 Mulierib⁹ q̃ ꝟuis ꝓprijs se iũxerũt
9 Mutatione nominis
9 Maleficis ⁊ mathematicis
1 Nouo codice cõponendo
1 Noua cõstitutio federici
1 Ne sanctum baptisma iteret
1 Nemini licere signum saluatoris
1 Ne iudeus xp̃ianũ mancipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 N fiscus vel rspublica
2 Negocijs gestis
3 Ne quis in sua cã iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor ꝓ marito vel econtra conueniatur
4 Ne filius ꝓ patre vel pr̃ ꝓ filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore
4 Nũdinis ⁊ nouis mercatiõibus
4 Noua vectigalia istitui nõ posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotiũ dentur
5 Ne ꝓ dote mulieris
5 Nãlibus liberis ⁊ matrib⁹ eorum
5 Ne tutor vel curator vectigalia conducant
6 Necessarijs ꝟuis hr̃dib⁹ isti. vl' sb̃sti.
7 Ne ꝺ statu ꝺfũctor post qnquẽniũ queratur
7 Nudo iure quiritum tollẽdo
7 Ne rei dñice vel templorum
7 Ne liceat in vna eadẽq; cã tertio ꝓuocare
8 Nouatiõibus ⁊ delegationibus
9 Nilli aggeribus non rũpendis
9 Ne sine iussu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti preto. africe
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio magistri militum

1 Officio questoris
1 Officio magistri officiorum
1 Officio comitis sacrarum largitionum
1 Officio comitis rerum priuatarum
1 Officio comitis sacri primonij
1 Officio proconsulis et legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio vicarij et prefecti
1 Officio pretorum
1 Officio rectoris prouintie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuilium iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuersorum iudicum
1 Offo ei⁹ q vicē alicui⁹ iudicis obti.
1 Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obseqijs pronis prestādis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nūciatione
8 Operibus publicis
1 Paganis sacrificijs et tēplis
1 Precibus iperatori offerēdis
2 Pactis
2 Postulando
2 Procuratoribus
3 Pedanis iudicibus
3 Pluspetitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita seqstratiōe pecunie
4 Probationibus
4 Pl⁹ valeř q agiť q̄ q silate ꝯcipiť
4 Pignoraticia actione
4 Per q̄s psonas nobis acquiritur
4 Pro socio
4 Patrib⁹ q filios distraxerunt
4 Periculo et comodo rei vēdite
4 Pactis iter ēptorē et venditorez
4 Pacti ꝯuēti tā sup dote q̄ sup do-
5 Periculo tutorum et curatorum na.
5 Predijs vl' alijs reb⁹ miōrum n̄.alie.
6 Posth.hr̄dib⁹ istituēdis /vl' exhr̄
7 Periculo eius q libertatē inierit
7 Pro donato
7 Prescriptōe lōgi tp̄is.x.vl'.xx.an.
7 Prescriptōe.30.vl'.40. annorum
7 Pena iudicis q male iudicauit
7 Priuilegio fisci
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actionib⁹
8 Partu pignorū et omni cā
8 Pacti pignorum et d̄ cōmissoria.l.re-
scindenda
8 Patria potestate
8 Postlimio reuersis et redemptis
ab hostibus
9 Priuatis carceribus
9 Penis
1 Quando libellus principi de li-
te contestata facta
2 Quib⁹ cāis ifamia irrogatur
2 Qui et aduersus quos in integrum
restitutio postulatur
2 Quibus ex causis in integrum resti
tutio maioribus datur
3 Qui pro sua iurisditione iudices da
re dari ve pn̄t.
3 Qui legitimā psonā hn̄t i iudicio
3 Qn̄ ipator inter pupillos et viduas
3 Qn̄ lz vnicuiq; se sin̄ iudice vidicarī
4 Qn̄ fisc⁹ vel p̄uatus d̄bitores
4 Qd̄ cū eo q i alie.iurisdi.vl' ptāte ē
6 Que res vendi non possunt.et qui
vēdere vel emere vetantur.
4 Que res exportari n̄ pn̄t vl' n̄ d̄bēt
4 Qn̄ liceat ab ēptōe discedere
5 Qui petant tutores vl' curatores
5 Qui dare et dari tutores pn̄t
5 Qn̄ mulier officio tutelle fūgi pōt
5 Qn̄ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qn̄ tutores et curatores eē desinūt
5 Qui numero liberorū se excusant
5 Qui morbo se.ex.
5 Qui etate se excusant
5 Qui numero tutellarum

5 Aũ decreto opus nõ est
6 Aũ dies legatiꝝ fideicõmissi cedãt
6 Qui admitti ad bonoꝝ possessionẽ possunt.
6 Aũ nõ petentium ptes petentibus accrescant
6 Qui testaméta facere pñt vel non.
6 Quẽadmodũ testã aperiantur.
7 Quib⁹ cãis fm accipiũt pmiũ liber
7 Qui manumitti nõ pñt /tatis
7 Qui nõ pñt ad libertatẽ peruenire
7 Quib⁹ ad libertatẽ pclamare nõ lz
7 Quib⁹ ñ obiciẽ lõgi tpis ꝓscriptio
7 Quadriennij perticriptione
7 Qũo ꝛ qñ inder sniam ꝓferre dz
7 Quib⁹ res iudicata non nocet
7 Aũ ꝓuocare nõ est necesse
7 Quoꝝ appellatiões nõ recipiãtur
7 Qui bonis cedere pñt
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari pñt
8 Qui portiores i pignorib⁹ hẽantur
8 Que sit lõga consuetudo
9 Qui accusare non pñt
9 Aũ ciuilis actio ꝓiudicet criali
9 Questionibus
2 Reputatõib⁹ q̃ fiunt in iudicio
2 Restõe militũ ꝛ coꝝ q rei pu/ /blice
2 Receptis arbitris
2 Rescriptis
2 Rei vendicatione
3 Religiosis ꝛ sumptibus funerum
4 Rebus creditis ꝛ iureiurando
4 Rescindenda venditione
4 Rebus alienis nõ alienandis
4 Rem alienã gerẽtibus nõ iterdici
4 Rex pmutatõe ꝛ de ꝓscriptis ỹbis
5 Rei vxorie actione i stipulatu actõe transiusa
5 Repudij ꝛ iudicio ỹmorbi⁹ sublata
5 Rerum ammotarum
Repudiãdo bonorũ possessione
Repudiãda vel abstinẽda hꝛditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocandis his que fiunt in fraudem creditorum
8 Rationibus operum publicoꝝ
8 Remissione pignorum
8 Reuocãdis donationibus
9 Raptu ỹginũ hõestaꝝ: seu viduaꝝ
Requirendis reis
Summa trinitate ꝛ fide catho/ Senatusconsultus /lica
Sacro sanctis ecclesijs ꝛ pri uilegijs earum
Si ỹ ius vel vtilitatẽ publicã
Statuis ꝛ ymaginibus
Si tutor vel curator interuenerit
Si in cõi eadem cã in integꝝ restitutio postuletur
Si aduersus rẽ iudicatã
Si aduersus vẽditionẽ pignoris
Si aduersus libertatem
Si aduersus donationem
Si aduersus transactionem
Si aduersus solutionem
Si aduersus dotem
Si aduersus delictum
Si aduersus vsucapionem
Si aduersus fiscum
Si aduersus creditorem
Si vt se ab hereditate abstineant
Si vt omissa hꝛditate vel bonoꝝ possessione vel aliquid aliud
Si minor se maiorẽ dixerit
Si septꝰ i integꝝ restitutio postuleꝫ
Si maior factus ratũ habuerit
Satisdando
Sportulis ꝛ sumptibus
Seruitutibus ꝛ aqua
Si certum petatur
Suffragio
Si fuꝰ extero se emi mãdauerit
Si pp publicas ꝓpriatões venditio facta non fuerit celebrata

4 Si sine censu vel reliquis
4 Si qs alti vl' sibi sub alteri⁹ noie
4 Si fuus exportandus veniat
4 Si mācipiū ita veniat ne ꝓstituat
4 Si mancipiū ita alienatum sit
5 Spōsalib⁹ ⁊ arris spōsalicijs
5 Si rector ꝓuicie vl' ad eā ꝑtinētes
5 Si quacunq; ꝑditus ptāte vel ad eum pertinentes
5 Si nuptie ex rescripto principis petantur
5 Secundis nuptijs
5 Si secundo nupserit mulier
5 Soluto mr̄imōio ⁊ quēmadmodū dos petatur
Si ꝯstante mr̄imonio dos soluitur
Si ex plurib⁹ tutorib⁹ vl' curatorib⁹
Suspectis tutoribus
Si mater indēnitatē promisit
Si cōtra matris voluntatem
Si tutor non gesserit
Si ex falsis allegationibus
Si qs ignorans rem minoris
Si tutor reipublice cā aberit
Si maior factus ratū habuerit alie.
Seruis fugitiuis
Successorio edicto
Si in fraudem patroni
Si qs aliquē testari prohibuerit
Si omissa cā testamenti
Suis ⁊ ltis hr̄dib⁹ ⁊ ex filia nepoti⁹
Senatuscōsulto claudiano tollēdo
Seruo pignori dato manumisso
Seruo cōmuni manumisso
Seruis reipublice manumitteēdis
Sententijs prefectorum
Sententijs prefecti pretorio
Sententijs ex piculo recitandis
Snijs ⁊ iterlocutiōib⁹ oiuz iudiciū
Sententia q̄ sine certa q̄titate
Sn̄tijs q̄ ꝓ eo qd̄ interest ꝓferunt
Si a nō competēti iudice
Sententiā rescindi nō posse
Si pl'es sil' vna snia fuerit ꝯdēnati
Si ex falsis instrumentis
7 Si pendente appellatione mors interuenerit
7 Si vn⁹ ex pl'rib⁹ apellauerit
7 Si d̄ momētanea possessiōe fuerit appellatum
8 Si ꝑ vi vl' alio mō ꝑturbata absentis sit possessio
8 Saluiano interdicto
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si ātiqor creditor pign⁹ vēdiderit
8 Si cā iudicati pignus captuz sit
8 Si cōis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vn⁹ ex pl'ib⁹ her̄dib⁹ creditoris
8 Si pignoris conuentione
8 Solutionibus ⁊ liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Si quis imperatori maledixerit
9 Si qs eā cui⁹ tutor fuerit corruperit
9 Sepulcro violato
9 Seditiosis ⁊ his qui plebem
9 Sententiā passis ⁊ restitutis
2 Transactionibus
2 Tpibus i integrū restōnis
4 Testibus
5 Testamentaria tutella
5 Tutorib⁹ vl' curatoribus illustrium personarum
5 Tutore vel curatore q nō satisdedit
5 Tutoribus suspectis
6 Testamento militis
6 Testis ⁊ quēadmodū testā ordinēt
7 Testamentaria manumissione
7 Tpibus ⁊ repatiōib⁹ appellationū
8 Tabulis exhibendis
1 Veteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel post
1 Ut oēs taz ciuiles q̄ milita res post administrationem
2 Ut nemo priuatus titulo predijs
2 Ut que desunt aduocatis partiū iudex suppleat
2 Ut nemini liceat sine iudicis auctoritate

2 Ut nēini liceat sine iudice se vidicar̄
2 Ubi ⁊ apd̄ quē cognitio restitutiōis
2 Uxoribus militum ⁊ eorum qui
3 Ut nemo iuit⁹ ager̄ cogat̄ l'accusar̄
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de ratiocinijs agi oz.
3 Ubi de possessione agi oz
3 Ubi qs decuriali vel cohortali
3 Ubi causa fiscalis agitur
3 Ubi de fideicōmisso agi oz
3 Ubi de crimine agi oz
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi ꝯueniat̄ q certo loco promisit
3 Ubi de causa status agi oz
3 Ubi senatores vel clarissimi viri
3 Usufructu ⁊ habitatione
4 Ut actiōes ab heredibus ⁊ cōtra heredes incipiant
4 Usuris
4 Uectigalibus ⁊ commissis
5 Ut mulier si añ annale spacium se marito coniunxit
5 Ubi petat̄ tutor vl' curator
5 Ubi pupilli educantur
5 Usuris pupillaribus
5 Ubi cause post pubertatem
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir ⁊ vxor
6 Uerboꝝ ⁊ reꝝ significatione
6 Usuris ⁊ fructibus legatorum
6 Ut in possessione fideicōmissoꝝ vel legatoꝝ seruandoꝝ cā mittendi
7 Uenditione libertatis
7 Usucapione ꝓ emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione pro herede
7 Usucapione transformanda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti possidetis
9 Ut .j. certū tp̄s crinal' qō terminet̄
9 Ui bonorum raptorum
¶ Coll'. ¶ Rubrice autenticoruz
3 Administrātibus officia in sacris appellationibus
4 Appellationibus ⁊ intra que tempora oz appellari
6 Apud q̄s oz cām dicere monacos
6 Armis
7 Administrationibus
8 Appellationibus
9 Alienatione ⁊ emphiteosi
4 Consulibus
5 Cōstitutio q̄ ex ascripticio ⁊ libera natos
6 Consauguineis ⁊ vterinis fratribus
6 Constitutio q̄ d̄ dignitatib⁹ ⁊ ep̄atu
8 Constitutio innouat legem
9 Collatorib⁹ ⁊ alijs capitulis
3 Defensoribus ciuitatum
6 Depositionibus ⁊ denūciationibus inquilinorum
7 Duobus reis
5 Ecclesiasticaꝝ reꝝ immobiliuz alienatione
5 Exhibēdis ⁊ itroducendis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus ⁊ q conueniuntur
9 Ecclesiasticis tutellis
1 Fideiussoribus ⁊ mandatorib⁹ ⁊ solutionibus
3 Filijs añ dotalia istrumēta natis
1 Heredibus ⁊ falcidia
5 His q ingrediūtur ad appel'.
6 His q ingrediunt̄ monasteria
6 Hec ꝯstitutio interpretat̄ priorem
8 Hec ꝯstitutio innouat ꝯstitutionez q̄ p̄scriptionē. C. annorum
9 Heredibus ab itestato venientibus
2 Usiurādū qd̄ p̄statur ab his q administrationē accipiunt
2 Incestis ⁊ inutilib⁹ nuptijs
5 Iureiurādo a moriente prestito
6 Instrumētoꝝ cautella ⁊ fide
6 Iudicibus
7 Immēsis dōatiōib⁹ in filios factis
8 In medio litis ñ fieri sacras formas
9 Interdictis collegi ejs hereticorum

3 Lenonibus
8 Litigiosis ⁊ decima ꝑte litis
1 Monachis
3 Mēsura ordinādoꝝ clericoꝝ
3 Mandatis principū
3 Ministrationib⁹ in sacris officijs
1 Non eligēdo scd̄o nubentes
2 Non alienandis aut permutā dis rebus ecclesie
4 Nulluꝫ agricole traditione tenere illius terram
4 Nuptijs
5 Noui operis nunciatione
8 Neqꝫ viꝝ qd̄ ex dote est
8 Priuilegijs dotis
9 Priuilegijs archiep̄i
1 Quomodo oporteat ep̄os ⁊ alios clericos ad ordinationē ꝑduci
6 Questore
6 Quib⁹ mōis nāles effi.ltimi
7 Quib⁹ mōis nāles efficiunt̄ sui
2 Referēdarijs palacij sacri
4 Restitutōib⁹ ⁊ ea q̄ parit i.xi. mense post mortem viri
7 Reis promittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutionibus fideicōm ꝑ
9 Raptis mulierib⁹ q̄ rapto. nubunt
2 Scriptum exemplar
5 Scenicas nō solum fideiussorem ꝑstant
9 Sanctissimis ep̄is
2 Tabulatio viceconsulis
3 Triente ⁊ semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tpe nō solute pecunie sup dote
8 Testamētis imperfectis
1 Ut d̄termiat⁹ sit numer⁹ cl̄icoꝝ
2 Ut iudices sine q̄quo suffragio
2 Ut ecclesia romana. C. an. prescri. gau.
4 Ut null⁹ mutuās agricole teneat ei⁹ terram
4 Ut ꝓthocola diuidātur in chartis
5 Ut preponat̄ nomē impatoris
5 Ut n̄ fiāt pignoratōes ꝓ alijs ꝑsōis
5 Ut d̄cetero ꝯmutatōes eccliastica ruꝫ rerum
5 Ut ea q̄ vocātur insinuata sup cl̄icis
5 Ut cl̄ici q̄ r̄cedūt alijs ꝓ eis sbrogati
5 Ut in priuatis domibus sacra ministeria non fiant
5 Ut imobilia an̄ nuptialē d̄ōationē
5 Ut facte noue cōstitutiones
5 Ut clerico sacra de expensis
5 Ut nullus fabricet oratorij domuꝫ preter voluntatem ep̄i
5 Ut ab illustribus. ⁊ qui super eaꝫ dignitatē sunt
5 Ut defuncti seu funera eorum non iniurientur a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oēs obediāt iudicib⁹ ꝓuinciaꝝ
6 Ut hi qui obligatas se res habere prohibent minorum
6 Ut nō luxuriētur ꝯ̄ naturā
6 Ut liberti d̄cetero auro nō egeant
6 Ut cl̄ici apd̄ ꝓprios ip̄os ꝯueniāt̄
7 Ut sine ꝓhibitiōe mr̄es obitrices ⁊ creditrices ꝯtelia gerāt ꝑminoruꝫ
7 Ut exactione instante dotis
8 Ut neqꝫ miles neqꝫ federatus
8 Ut amisse visiōes ꝑscriptōies habeantur
8 Ut cū de appellatiōe cognoscit̄
8 Ut liceat matri ⁊ auie
8 Ut diuine iussiones
9 Ut spōsalitia largitas sit spālis ꝯ̄ct⁹
9 Ut litigantes iurent
9 Ut iudices n̄ expectēt sacras iussōes
9 Ut nl̄li iudicū liceat hr̄e loci ꝑuatores
9 Ut fratrū filij succedant
9 Ut differentes iudices
9 Usuris nauticis

¶ Rubrice institutionum

1 Adoptionibus
1 Attiliano tutore
1 Auctoritate tutorum
2 Adēptiōe legatorum ⁊ translatione fideicōmissorum
3 Assignatione libertorum
3 Acquisitione per arrogationem
4 Acceptilationibus
4 Actionibus
3 Bonorum possessionibus
4 Bonorum vi raptorum
1 Capitis diminutione
1 Curatoribus
2 Codicillis
3 Contrahenda emptione
2 Donationibus
3 De cōsensu ⁊ obligatione
3 De duobus reis stipulandi ⁊ ꝓmittendi
3 Diuisione stipulationum
1 Ex qb⁹ cāis manumittere ñ lꝫ
1 Excusationibus tutorum
2 Exheredatione liberorum
3 Eo cui libertatꝫ cā bona adiciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
1 Fiduciaria tutella
2 Fideicōmissarijs hr̄ditatibus
2 Fideiussoribus
3 Gradibus cognationū
1 His qui sui vl' alieni iuris sunt
2 Heredibus instituendis
2 Hereditate libertorum
2 Heredū qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatib⁹ q̄ ab itestato ꝺferunt̄
1 Iusticia ⁊ iure
1 Iure naturali gentium ⁊ ciuili
1 Iure personarum
1 Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioso testamento
2 Iure codicillorum
3 Inutilibus stipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
1 Libertinis
1 Lege fuscia canina tollenda
1 Legitima agnatoꝝ tutella
1 Legitima parentū tutella
1 Legitima patronoꝝ tutella
2 Lege falcidia
2 Legatis
3 Legitima agnatorū successione
3 Litterarū obligationib⁹
3 Locatione ⁊ conductione
4 Lege acquilia
2 Militari testamento
3 Mandati
1 Nuptijs
4 Noxalibus actionibus
3 Obligationibus
3 Obligatōib⁹ q̄ ex q̄si ꝯctu nascuntur
3 Obligatiōib⁹ ex consensu
4 Obligatiōib⁹ q̄ ex ꝺlicto nascunt̄
4 Obligatōib⁹ q̄ ex q̄si ꝺlicto nascūt̄
4 Officio iudicis
1 Patria potestate
2 Pupillari substitutione
2 Per q̄s ꝑsōas nobis acqritur
3 Per q̄s ꝑsōas obli. nobis acqrit̄
4 Perpetuis ⁊ tpalib⁹ actionibus
4 Pena temere litigantium
4 Per q̄s ꝑsonas agere possum⁹
4 Publicis iudicijs
1 Quib⁹ mōis ius pr̄ie ptātꝫ soluit̄
1 Qui dari tutores i testō possūt
1 Quib⁹ mōis tutella finitur
2 Quibus alienare licet vel non
2 Quib⁹ nō ē ꝑmissū facer̄ testamētū
2 Quibus mōis testamēta infir.
3 Quibus mōis re ꝯhitur obligatio
3 Quibus modis obligatio tollit̄
4 Qd̄ cū eo q i aliena potestate
2 Rerum diuisione
2 Reb⁹ corꝑalib⁹ ⁊ icorꝑalibus
4 Replicationibus
1 Satisdatōe tutoꝝ ⁊ curatoꝝ
1 Suspectꝫ tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹

2 Seruitutib⁹ p̄dioꝝ rusticoruꝫ
2 Sigulis reb⁹ ꝑ fideicōmissū relict
3 Senatuscōsulto tertuliano
3 Senatuscōsulto orphiciano
3 Successione cognatorum
3 Seruili cognatiōe
3 Successione libertoꝝ
3 Successione libertoꝝ sublata
3 Stipulatione seruorum
3 Societate
4 Si q̄drupes pauꝑiē fecisse dicat
4 Satisdationibus
1 Tutellis
2 Testamentis ordinādis
2 Testamento militari
2 Usufructu
2 Usu ⁊ habitatione
2 Usucapiōib⁹ ⁊ lōgi tp̄is p̄scri.
2 Uulgari substitutione
3 Uerborum obligationibus
4 Ui bonorum raptorum
¶ Rubrice triū libroꝝ. C.
10 Annona ⁊ tributis
10 Apocis publicis
10 Athletis
10 Auri publici ꝑsecutoribus
10 Argenti p̄tio qd̄ thesaur⁹ infert
10 Auro coronario
11 Annonis ciuilibus
11 Administratōe reꝝ publicaꝝ
11 Aque ductu
11 Alexandrie primatibus
11 Armoꝝ vs⁹ i suo p̄ncipe īterdict⁹ sit
11 Agricolis cēsitis ⁊ colonis
11 Agricolis ⁊ mancipijs dn̄icis vl' fiscalibus
12 Agentibus in rebus
12 Apparitorib⁹ prefectoꝝ pretorio
12 Apparitorib⁹ magistroꝝ militu3
12 Apparitorib⁹ proc ꝯsulis 2 legati
12 Apparitorib⁹ comitis oriētis
12 Apparitoribus p̄fectis annone
10 Bonis vacātib⁹ ⁊ d̄ icorpatōe
10 Conueniēdis fisci d̄bitoribus
10 Capiēdis ⁊ distrahendis pignorib⁹ cā tributoꝝ
10 Canone largitionaliū tituloꝝ
10 Conditis in publicis horreis
10 Collatōe donatoꝝ vel reuelatoruꝫ
10 Collatione eris
11 Classibus
11 Curialibus vrbis rome
11 Collegiatis
11 Canone frumētario vrbis rome
11 Capitatiōe ciuiū cēsibus eximenda
11 Colonis palestinis
11 Colonis tracensibus
11 Colonis illiricianis
11 Cēsib⁹ cēsitorib⁹ ꝑeq̄torib⁹ ⁊ ispec.
11 Collatione fundorum patrimonialium ⁊ emphitheoticarum
11 Cōductorib⁹ ⁊ ꝓcuratorib⁹ p̄di. fis.
11 Collatōe fundoꝝ fiscaliū vl' rei pri.
11 Cip̄ssis ex luco dānēsi vel ꝑseis
12 Cōsulib⁹ ⁊ ñ sp̄gēdis ab his pecūijs.
12 Cōsistorianis militibus
12 Comitibus ⁊ tribunis scolarū
12 Comitibus rei militaris
12 Comitib⁹ ⁊ archiatris sacri palacij
12 Comitib⁹ q ꝓcurationē petunt
12 Curiosis
12 Comitibus cōsistorianis
12 Castrensi oiuꝫ palatinoꝝ peculio
12 Castrensi peculio militum
12 Castrēsiarijs ministeriarijs
12 Commeatu
12 Comitibus qui prouin. re.
12 Cursu publico ⁊ āgarijs ⁊ ꝑangarijs
12 Coartalibus principibus
10 Delatoribus
10 Defensoribus
10 Discussoribus
10 Decretis decurionuꝫ
10 Decurionib⁹ ⁊ filijs eoꝝ
11 Debitoribus ciuitatum
11 Diuersis predijs
12 Dignitatibus
12 Domesticis ⁊ ꝓtectoribus
12 Decanis

12 Desertoribus ⁊ occultatoribus
12 Diuersis officijs ⁊ appitoribꝰ iudicũ
10 Exactoribus tributorum
10 Excusatiõibus munerum
10 Excusationibus artificum
11 Expensis ludorum
12 Equestri dignitate
12 Exactione ⁊ translatione militarinꝫ annonarum
12 Executoribꝰ vel exactoribus
12 Erogatione militaris annone
10 Fide istrõꝝ ⁊ iure aste fiscalis
10 Fiscalibus vsuris
10 Filijssa. ⁊ quẽadmodum pater ꝓ his teneatur
11 Frumẽto vrbis constanti.
11 Frumento alexandrino
11 Fabricensibus
11 Fundis limitosis ⁊ terris ⁊ paludibus ⁊ pascuis
11 Fundis patrimonialibus
11 Fugitiuis colonis patrimonialibus et emphitheoticis
11 Fundis reipublice
11 Fundis ⁊ saltibus
11 Filijs officialiuꝫ militarium q̃ in bello mori.
11 Gladiatoribus
11 Grege dominico
10 His q ex publicis rõibꝰ mutuã pecuniã fenebrem acceperunt
10 His q se defendũt
10 Honoribus nõ continuandis
10 His q spõte mũera publica suscipiũt
10 His q a ꝑncipe vacationẽ acceperũt
10 His q numero liberoꝝ vel paupta/te excusationẽ meruerũt
10 His q nõ ĩpletis stipendijs
10 His q exilio dati vl̃ sũt amoti
10 His qui ex publica collatione illata sunt non vsur.
11 Honoratorum vehiculis
11 His qui ex officio quod administrauerunt cõueniuntur
12 His q in sacro palatio
10 Iure fisci
10 Inditionibus
10 Imponẽda lucratiuorum descriptione
10 Incolis ⁊ vbi domiciliũ hr̃e videãt ⁊ his q studiorũ cã in alia ciuitate degunt
10 Infamibus
10 Irenarchis
10 Immunitate nemini cõcedẽda
11 Iure reipublice
11 In quibus causis coloni censiti dominos accusare pñt
10 Libertinis
10 Legationibus
11 Lustralis auri collatiõe
11 Locatione predioꝝ ciuiliũ vl̃ fiscaliũ
12 Locorũ ⁊ itinerũ custodia
12 Lucris aduocatorũ
10 Municipibus ⁊ originarijs
10 Muneribus patrimoniorũ
10 Mulieribus in quo loco munera sexui cõgruentia
11 Metalarijs ⁊ metalis ⁊ procuratoribus metalorum
11 Murilegulis ⁊ ginetiarijs
11 Metropoli berito
11 Mẽdicantibus validis
11 Maima
11 Mãcipijs ⁊ colonis patrimonialiũ
12 Magistris schrineoiũ
12 Militari veste
12 Messoribus
12 Metatis ⁊ epidemetitis
10 Ne fiscus rẽ quã vẽdidit euicat
10 Ne ope a collatoribꝰ exigãt
11 Nauicularijs
11 Nauibꝰ nõ excusandis
11 Ne qd oneri publico imponatur
11 Naufragijs
11 Nulli licere in frenis ⁊ selis margaritas ⁊ smaragdos
11 Nauis tiberinis

11 Ne qs liber actuz reipublice agere cogatur
11 Ne rusticani ad vllū obsequium deuocentur
11 Nō licere habitatoribus
12 Negociatores ne militent
12 Numerarijs ⁊ adiutoribus schriniarijs
11 Omni agro deserto
12 Obligatione votorū
12 Officio prefecti vrbis
10 Petitis bonorū sublatis
10 Penis fiscalibus creditores preferri
10 Predijs curialiū ⁊ decu. sine decreto non alie.
10 Prebendo salario
10 Professoribus ⁊ medicis
10 Periculo successoꝝ parentis
10 Pōderatoribus ⁊ auri illatione
10 Potiorib⁹ ad munera noinandis
11 Predijs ⁊ oib⁹ reb⁹ nauiculariorꝝ
11 Priuilegijs cōpōatoꝝ vrbis rome
11 Peculio nominatorum
11 Pistoribus
11 Priuilegijs cōstanti. vrbis
11 Pascuis publicis ⁊ priuatis
11 Pericula eorū qui pro magistratibus interuenerunt
11 Predijs cannatis
11 Priuilegijs dom⁹ auguste
11 Palatinis ⁊ domib⁹ dominicis
12 Prefectis ꝑtorijs sacre vrbis
12 Pretoribus ⁊ honore ꝑfecture
12 Prepositis sacri cubiculi
12 Primicerio
12 Prepositis libarum
12 Publice leticie
12 Professorib⁹ q i vrbe cōstanti.
12 Prepositis sacroꝝ schrineoꝝ
12 Pricipibus agētibus in rebus
12 Primipili
12 Priuilegijs eorum qui in sacro palatio militant
12 Priuilegijs scolarum
12 Perfectissimatus dignitate
12 Prepositis ⁊ tribunis scolaꝝ
12 Prefecto pretorio
12 Palatinis sacraꝝ lar.
12 Palatinis
12 Publice leticie vl' ꝯsulū nūciatōes
12 Perfectissima dignitate
12 Primopillo
10 Quando ⁊ quibus quarta ꝑs debetur ex bonis
10 Quemadmodum ciuilia munera indicantur
10 Quibus muneribus excusantur hi qui post impletaz mili.
10 Qui etate
10 Qui morbo se excusant
11 Quibus ad conductionem rerum fiscalium non licet accedere
11 Qd quisqz ordine ꝯueniat
12 Questoribus
12 Qui militare possunt vel nō
10 Reis postulatis
12 Re militari
10 Sententijs aduersus fiscū latis retractandis
10 Superindicto
10 Si liberalitatis imperialis
10 Super exactionibus
10 Si seruus aut libertus ad decurionatum expirauerit
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit
10 Si ꝓpter inimicitiā creatio fcā sit
10 Sumptuū recuperatiōe
10 Susceptoris ⁊ archarijs ꝑpositis
11 Suarijs ⁊ susceptoribus ⁊ ceteris corporibus
11 Studijs libalib⁹ vrbis rome ⁊ ꝯstā.
11 Sumptus iniuncti muneris ad oēs pertinere collegas
11 Spectaculis ⁊ scenicis ⁊ lenonibus
11 Solutionibus debitorum
12 Silētiarijs ⁊ d̄curiōibus eoꝝ

12 Stratoribus
12 Salgamo hospitib⁹ nõ p̃bendo
12 Saltorum ⁊ itinerũ cu.
10 Thesauris
10 Tabularijs: scribis logografis
12 Tironibus
12 Tractorijs
10 Venditiõe rer̃ fiscalium
10 Ut neminĩ liceat i cõparatõe specierum se excusare
10 Vacatiõe publici muneris
11 Vestib⁹ olobaris ⁊ auratis
11 Veteris nũmismatis ptãte
11 Vendẽdis rebus ciuitatis
11 Venatione ferarum
11 Ut nemo ad suum patrocinium suscipiat vices
11 Ut nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs debitis pregra.
12 Ut dignitatum ordo seruetur
12 Veteranis
11 Ut rusticani ad nl'lũ ꝺuocẽt officiũ

¶ Rubrice ꝺ vsib⁹ feudor̃

Alienatione feudi
An maritus succedat vxori: in bñficio
Apud quẽ vel q̃s cõtrouersia feudi
An remoueri debeant testes
An mutus vel alius iperfectus
Allodijs
An ille q̃ interficit fratrẽ dñi sui
Alienatione feudi paterni
An agnatus vel filius defuncti
An apud iudicẽ qõ feu. ter. de.
Beneficio fr̃is ⁊ qualiter frater
Beneficio femine
Controuersia inuestiture
Contentõe inter dñm ⁊ vasallũ
Cõtentiõe inter dñm ⁊ fidelez
Contẽtiõe inter me ⁊ dominuz
Cõstitutiõe dñi lotharij feudorum
Cõtrouersia feudi iter pares termi.
Controuersia inter dominum emphi. ⁊ vassa.
Consuetudine recti feudi
Clerico qui inuestituram facit
Capitulis cõradi
Cõtrouersia inter masculũ ⁊ feminam
Cõtrouersia inter dominũ ⁊ emptorez
Capitaneo q̃ curtẽ vendidit
Cõtrouersia iter vasa. ⁊ aliũ de bñficio
Cõstitutiones do. Federici
Cõtrouersia iter ep̃m ⁊ vasa.
Clerico violatore pacis
Duob⁹ fr̃ib⁹ a capitaneo inuestiti
Episcopũ vl' abbatẽ vl' abbatissã vl' dñz plebis feudũ dar̃ ñ posse
Eo q̃ finẽ fecit agnato de feu. pa.
Eo q̃ sibi ⁊ hr̃dib⁹ suis masculis ⁊ feminis inuestituram acceperit
Feudo gardie ⁊ castaldie
Feudo marchie ducat⁹ ⁊ comitatus
Feudo sine culpa ñ amittendo
Feudo dato in vicẽ legis cõmissorie
Feudi cognitione
Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo nõ habẽte ꝓpriã feudi naturaz
Fratrib⁹ ꝺ nouo feudo inuestitis
Hic finit lex deinde cõsuetudines regni incipiunt
Imperator lotharius
Inuestitura feudi
Inuestitura inter dñz ⁊ vasallũ
Illis q̃ inuestiti sũt de ducatu
Inuestitura ꝺ re aliena facta
Inuestitura quã tici⁹ cepit a sempronio
Inuestitura in maritũ facta
Inuestitura apꝺ pares curie termi.
In q̃bus causis feudũ amittatur
Lege cõradi
Ille vasallo q̃ cõtumax est
Minimis valuasoribus
Mut⁹ vl' ali⁹ ipfect⁹ feudũ reti.
Natura feudi
Noua forma fidelitatis
Natura successionis feudi

Notis feudorum
Pace iuramẽto firmãda
Per quos fiat inuestituta
Pace tenẽda ⁊ ei⁹ violatorib⁹
Pignore dato quid iuris sit
Prohita alienatõe feudi ꝑ lothariũ
Prohia feudi alienatõe ꝑ Federicũ
Pugna
Qui feudum dare possunt
Qui successores feudum
Quo tempore miles inuestiturã petere debeat
Quibus mõis feudum amittatur
Qui successores teneantur
Quẽadmodũ feudũ ad filiã ꝑtineat
Quibus mõis feudũ cõstitui potest
Quid sit inuestitura feudi
Quid precedere debeat: inuestitura an fidelitas
Qualr vasall⁹ iurare d̃beat fidelitatẽ
Qualiter olim feudũ poterat alienari
Quis dicatur dux marchio
Que sit ꝑma cã beneficij amittendi
Qui testes sũt necessarij ad probandam nouam inuestituram
Quid iuris sit si post alienatõez feudi
Qualiter dñs de ꝓprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad probãdum ingratitudinez feudi
Successione feudi
Si d̃ iuestitura fcã dñz peniteat
Si ꝯtrouersia fuerit i iuestitura
Si de feudo defũcti
Si eps̃ vel abbas vel abbatissa
Successione fratruz
Si d̃ iuestitura int̃ dñm ⁊ vasallũ lis oriatur
Si de feudo ꝯtrouersia fuerit
Si de feudo vasalus ab aliquo interpellatus fuerit
Si negatũ fuerit beneficiũ a vasallo
Si vasall⁹ feudo ꝑuat̃ cui d̃beat d̃ferri
Si vasallus feudi conditionem negauerit ex certa sciẽtia
Vasallo decrepite etatis qui feudũ refutauit
Vasallo q cõtra cõstitutionem lotharij feudum alienauerit
Vasallo milite q arma bellica d̃posuit

¶ Rubrice iuris canonici

Nic ꝑmo sciẽdũ ꝙ decretũ ñ distinguit̃ ꝑ ꝓricas. Sz in tres principales partes. Quaꝝ pria ꝯtinet cẽtũ ⁊ vnã distictiões ⁊ sub q̃libet distictiõe capitula. Scd̃a ꝑs ꝯtinet. xxxvj. cãs. ⁊ sub q̃libz cã qõnes. ⁊ sub qõnibus capitula. Et. xxxiij. cã. a. q. iij. vsq̃ ad. q. q̃rtã int̃ponit̃ tractat⁹ d̃ pñia. q diuidit̃ i. vij. distictões. ⁊ sb̃ q̃libet di. capitula. Tertia ꝑs ẽ d̃ ꝯsecratiõe. q̃ diuidit̃ i. v. distictiões. Et sub q̃libz di. capitula. Alij v̄o libri iuris canonici cõtinẽt Rubricas. que sequũtur.

¶ Rubrice decretalium.

5 Acusatiõib⁹: inqsitionibus ⁊ denunciationibus.
5 Adulterio: stupro.
1 Alienatiõe iudicij mutãdi cã facta
5 Apostatis.
2 Appellationibus ⁊ recusationibus ⁊ relationibus.
1 Arbitris
1 Auctoritate ⁊ vsu palij.
3 Baptismo ⁊ eius effectu
1 Bigamis ordinãdis vel non
5 Calũnitatoribus
3 Capellis monacorum ⁊ alioꝝ religiosorum
3 Causa possessionis ⁊ ꝓprietatis
3 Celebratione missaꝝ ⁊ sacr̃o eucharistie ⁊ diuinis officijs
3 Censib⁹: exactionib⁹ ⁊ ꝓcuratiõib⁹
3 Cohabitatiõe clericorũ ⁊ mulieruz
4 Clandestina despõsatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis non residentibus
3 Clerico egrotante

5 Clericis pugnãtibus in duello
1 Clerecis peregrinis nõ admittẽdis
5 Clerico venatore
5 Clerico percussore
5 Clerico nõ ordinato ministrãte
5 Clerico excõicato deposito vel iter dicto ministrante
5 Clerico per saltum promoto
5 Clerico q ordines furtiue suscepit
4 Cognatione spirituali.
4 Cognatiõe legali
5 Collusione detegenda
3 Comodato
3 Concessione prebẽde ⁊ ecclesie nõ vacantis
4 Cõditiõibus appositis in matrimõio
2 Confessis
2 Cõfirmatione vtili vel inutili
1 Constitutionibus
1 Consuetudine
1 Corpore viciatis nõ ordinãdis
4 Coniugio leprosorum
4 Coniugio seruorum
4 Consãguinitate ⁊ affinitate
3 Consecratione ecclie vel altaris
3 Conuersione coniugatorum
3 Conuersione infidelium
5 Crimine falsi
3 Custodia eucharistie crismatis ⁊ aliorum sacramentorum
3 Decimis p̃micijs ⁊ oblationib⁹
5 Debito puerorum
3 Deposito
4 Desponsatione impuberũ
2 Dilationibus
4 Diuorcijs
2 Dolo ⁊ contumacia
3 Donationibus
4 Dõationibus inter virũ ⁊ vxorẽ
5 Eo q ordines furtiue suscepit
3 Ecclesijs edificandis vel reparandis
1 Electiõe ⁊ electi potestate
3 Emptione ⁊ venditione
4 Eo q cognouit ꝯsãguineã vxoris sue
4 Eo qui duxit in matrimoniũ quã poluit per adulterium
2 Eo q mittit̃ i possessionẽ cã rei ꝑ̃ꝰ
1 Etate ⁊ q̃litate ⁊ ordine p̃ficiendoꝝ
2 Exceptionibus
5 Excessibus prelatorum
2 Ferijs
3 Feudis
2 Fide instrumentorum
3 Fideiussoribus
1 Filijs p̃sbyterorum
2 Foro competenti
4 Frigidis ⁊ maleficiatis
5 Furtis
5 Hereticis
5 Hõicidio volũtario vl̃ casuali
5 His q filios ꝓprios occidunt
1 His q̃ vi metus ve causa fiunt
3 His q̃ fiũt a p̃latis sine ꝯsẽsu capituli
3 His q̃ fiunt a maiori parte capituli
5 Iudeis ⁊ saracenis
3 Immunitate ecclĩarum
5 Infantib⁹ ⁊ lãguidis expositi
1 In integrũ restitutione
5 Iniurijs ⁊ damno dato
2 Iudicijs
2 Iureiurando
2 Iuramento calumnie
3 Iure patronatus
3 Institutionibus
2 Litis contestatione
2 Libelli oblatione
3 Lite pendente nihil innouet̃
3 Locato ⁊ conducto
5 Magistris ⁊ ne aliqd exigãt pro docendo
1 Maioritate ⁊ obedientia
5 Maledicis clericis
4 Matrimõio ꝯcto ꝯ̃ interdictũ ecclie
2 Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero vẽtre
3 Ne clerici vl̃ monaci secularib⁹ negocijs se imisceant

5 Mel̃ati vices suas
5 Mel̃ede vacãte aligd̃ inouetur
5 Mõ ordinato ministrãte clerico
5 Mouleoperis nũciatione
2 Oblatione libelli
1 Obligatis ad ratiocinia
3 Obseruatiõe iciunioꝝ
1 Officio archidiaconi
1 Officio archipzesbyteri
1 Off.cio primicerij
1 Officio sacriste
1 Officio custodis
1 Officio vicarij
1 Officio ꝛ potestate iudicis delegati
1 Officio legati
1 Officio iudicis
1 Officio iudicis ordinarij
1 Ordiato ab epõ q ñ nũciauit ep̃atui
2 Ordine cognitionum
1 Pactis
3 Parrochijs ꝛ alienis parrochianis
Peculio clericoꝝ
5 Penis
5 Penitẽtijs ꝛ remissionibus
2 Peregrinationibus
3 Pignoribus ꝛ alijs cautionibus
3 Plus petitionibus
1 Postulatione prelatoꝝ
1 Postulando
3 Prebendis ꝛ dignitatibus
3 Precarijs
3 Presbytero nõ baptizato
2 Prescriptionibus
5 Priuilegijs ꝛ excessib9 priuilegiatoꝝ
2 Presumptionibus
2 Probationibus
1 Procuratoribus
5 Purgatione canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purificatione post partũ
4 Qui clerici vel vouẽtes mrimoniũ cõtrahere possunt
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimoniũ accusare possynt
5 Raptoribus incendiarijs ꝛ violatoribus ecclesiarũ
Reb9 ecclie alienãdis vel non
1 Renunciatione
3 Regularib9 ꝛ trãseũtib9 ad religionẽ
5 Regulis iuris
3 Religiosis domib9 vt epo sint subiecte
Religijs ꝛ veneratiõe sanctoꝝ
Rerum permutatione
1 Rescripti ꝛ eoꝝ ptic̃ipationibus
Restitutione spoliatoꝝ
Sacra vnctione
Sacramẽtis iterãdis vel non
Sagitarijs
5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secundis nuptijs
2 Sententia ꝛ re iudicata
5 Sententia excõmunicationis
3 Sepulturis
2 Sequestratiõe possessionum
1 Seruis ñ ordinã. ꝛ eoꝝ manumiss.
5 Simonia ꝛ ne aligd̃ p spũalib9 exigatur vel promittatur
1 Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Sponsalibus ꝛ matrimonijs
4 Spõsa vnoꝝ
3 Stam monachoꝝ ꝛ canonicoꝝ regularium
3 Successionibus ab intestato
1 Sũma trinitate ꝛ fide catholica
1 Supplenda negligẽtia platoꝝ
1 Temporib9 ꝛ q̃litate ordinãdoꝝ
3 Testis ꝛ vltimis volũtatibus
2 Testibus ꝛ attestationibus
2 Testibus cogendis vel non
5 Torneamentis
1 Transactionibus
1 Translatione prelatoꝝ
1 Treuga ꝛ pace
1 Vxiatis coꝝpe ordinandis vl̃ ñ

5 Verborum significatione
3 Vita ⁊ honestate clericorum
3 Voto ⁊ voti redemptione
5 Usuris
2 Ut lite non contestata
3 Ut eccl'iastica bñficia sine diminutione conferãtur
2 Ut lite pẽdente nil innouetur
Sequit' diuisio decretalis
¶ Versus
Pria creat clericos: officia ꝑparat ide
Altera iudiciũ cum reqsitis appellat
Tertia de vita ꝯctibus testaqꝫ mentis
Nubere q̃rta docet. ⁊ q̃ spectãt ad illd̃.
Ultima criminib⁹ penas iungere curat
¶ Rubrice li. 6. decretaliuꝫ
Arbitris
Appellationibus
Accusatiõib⁹ iqsitiõib⁹ denunciationibus
Bigamis
Constitutionibus
Consuetudine
Confessis
Clericis coniugatis
Clericis nõ residentibus
Clecico egrotante vel debilitato
Cõcessiõe eccl'ie. ⁊ ꝑbende nõ vacãtis
Capellis monachorum
Censibus ⁊ exactionibus
Consecratione ecclesie: vel altaris
Cognatione spũali
Dolo ⁊ contumacia'
Decimis
Despõsatione impuberum
Electione ⁊ electi ptãte
Etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiendorum
Eo qui mittitur i possessionem causa rei seruande
Exceptionibus
Excessionibus prelatorum ⁊ subditorũ
Filijs presbyterorum ⁊ alijs illegitime natis
Foro competenti
His que vi metus ue cãsiunt
Hereticis
Homicidio
In integrum restitutione
Judicijs
Juramento calumnie
Jureiurando
Institutionibus
Jure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Iniurijs ⁊ damno dato
Litis contestatione
Maioritate ⁊ obedientia
Ne sede vacante aliquid innouet'
Ne clerici vel monaci
Officio vicarij
Officio ⁊ potestate iudicis delegati
Officio legati
Officio ordinarij
Postulatione prelatorum
Pactis
Procuratorib⁹ ꝑscriptionibus
Prebendis
Priuilegijs
Penis
Penitentijs ⁊ remissionibus
Rescriptis
Renunciatione
Restitutione spoliatorum
Rebus ecclesie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ⁊ veneratiõe sanctoꝝ
Regulis iuris
Summa trinitate ⁊ fid̃ catholica
Supplẽda negligentia ꝑlatorũ
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Sponsalibus ⁊ matrimonio
Scismaticis

Sententia excõmunicationis
Temporibus ordinationum
Testibus
Testamentis
Vite pẽdente nihil innouet
Vita ⁊ honestate clericoꝝ
Voto ⁊ voti redemptione
Usuris
Verborum significatione
¶ Rubrice Clemẽtinaꝝ
Appellationibus
Rapismo
Causa possessiõis ⁊ ꝓprietatis
Concessione prebende
Censibus
Celebratione missarum
Consanguinitate ⁊ affinitate
Dolo ⁊ contumacia
Decimis
Electione
Etate ⁊ qualitate
Exceptionibus
Excessibus prelatorum
Foro competenti
Hereticis
Homicidio
In integrum restitutione
Judicijs
Jureiurando
Jure patronatus
Immunitate ecclesiarum
Judeis ⁊ saracenis
Magistris
Officio vicarij
Officio delegati
Officio ordinarij
Probationibus
Prebẽdis ⁊ dignitatibus
Priuilegijs
Penis
Procuratoribus
Penitentijs ⁊ remissionibus
Rescriptis
Renũciatione
Rebus ecclie. nõ alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs ⁊ veneratione sanctorum
Summa trinitate
Supplenda negligẽtia ꝑlatoꝝ
Sequestratione possessionis
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excõicationis
Testibus
Testamentis
Vite pendente
Vita ⁊ honestate clericorum
Usuris
Verborum significatione

¶ FINIS

